လံာ်သံးစီရူး

THESAURUS

of

KAREN KNOWLEDGE

NATIVE KAREN DICTIONARY

စီၤကီၢ်တူၢ်ဒီးသရၣ်ဝံးမၤဝဲလီၤ
WRITTEN BY SAU KAU-TOO, AND COMPLETED
BY J. WADE

ကတြူၢ် ၄

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
LIBRARIES
1817

THESAURUS

of

KAREN KNOWLEDGE

COMPRISING
TRADITIONS, LEGENDS OR FABLES, POETRY, CUSTOMS,
SUPERSTITIONS, DEMONOLOGY,
THERAPEUTICS, ETC

ALPHABETICALLY ARRANGED

AND FORMING A COMPLETE

NATIVE KAREN DICTIONARY,

WITH DEFINITIONS AND EXAMPLES, ILLUSTRATING
THE USAGES OF EVERY WORD.

VOL. IV

WRITTEN BY SAU KAU-TOO; AND COMPILED
BY J. WADE

လံာ်သံးစီရူး

လံာ်အံၤစီၤကီာ်တူၢ်ဒီးသရၣ်ဝံးမၤဝဲလီၤ.

****

TAVOY:
KAREN MISSION PRESS.
....
C. BENNETT
1850

မ

၁. မထီၣ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်အကတီၢ်ပှၤကွၢ်ဝဲအလီၢ်ခံနှၣ်ယံာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, စီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမကိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမကိာ်အ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမကာၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကလဲၤတၢ်တယံာ်ဒံးဘၣ်, လဲၤတၢ်မကိာ်လီၤ. လၢအခိၣ်ထံးလၢမကိာ်နှၣ်ကစၢ်ယွၤတ့လီၤမ့ခိၣ်ဒီးဟိၣ်ခိၣ်လီၤ. နအိၣ်မှၤမကိာ်ဒီးနအိၣ်ကွၤကဒီးဘၣ်မနၤလဲၣ်. နလဲၤဒၢၣ်ထံမကိာ်အ့ၤလီၤ, ဒီးထံလၢာ်ကဒါက့ၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤ.

၂. မကိာ်မထီၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်မှၤတစီၢ်ဒီးအိၣ်ကဒီးတစုတစီၢ်အိၣ်ကဒီးတစုဒီးပစံးလၢမကိာ်မကိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မှၤမကိာ်မကိာ်ဒီးစံးဝဲလၢတၢ်သၣ်ဝံၤသါသးလီၤ.

၃. မကျံး နှၣ်မ့ၢ်သမၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ခိၣ်ရှလၢအလီၤပအိၣ်ဒီးလှၤဝဲတစုတဝၢ်ဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢသမၢ်မကျံးလီၤ. တၢ်ခိၣ်ရှမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိၣ်နိာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်တစုဘၣ်ဒီးပစံးလၢမၤသးသမၢ်မကျံးလီၤ. ထိၣ်ကံၣ်နှၣ်အနိာ်သမၢ်မကျံးတစုတဝၢ်ဘၣ်. ထးလှအခိၣ်သမၢ်မကျံးပလှတၢ်တနၥ်ဘၣ်.

၄. မကျါမကျၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖးဒိၣ်လှၤအခိၣ်နံဖိသၣ်အသိးဒီးပစံးလၢမၤသးမကျါမကျၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖးဒိၣ်တၢ်ဒီးလှၤအခိၣ်မကျါမကျၣ်နံဖိသၣ်အသိးလီၤ. ဖိၤသိနှၣ်လှၤအခိၣ်နှၣ်မၤသးမကျါမကျၣ်လီၤ.

၅. မဓဲး နှၣ်မ့ၢ်နိုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢသၣ်ယုအသးဒီးလီၤကလဲညီဝဲနှၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢနိုးမဓဲးလီၤ. သၣ်ကိၢ်ဘိကိၣ်နိုးမဓဲးဒီးပအိၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ. သှၣ်လၣ်ယုနိုးမဓဲးနှၣ်ပယိၢ်ဒီးလီၤကလဲညီဝဲလီၤ.

၆. မစူ နှၣ်မ့ၢ်ကှၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢတဘျၢဘၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကှၣ်မစူလီၤ. သှၣ်တဘိကှၣ်မစူပမၤတၢ်တသ့နီတမံၤဘၣ်. ဒီးပစံးလၢကှၣ်မစူစ့ၢ်ကီးလီၤ. သှၣ်ဖိၤဝၣ်ဖိၤကှၣ်မစူနှၣ်ပစူးကါတၢ်တသ့နီတမံၤဘၣ်.

၇. မက်ၢ နှၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မှၣ်ပှၢ်လၢအသးဟ့ၢ်နှၢ်ပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီပဝဲၢ်ဒီးပစီၢ်ပဟ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢမက်ၢ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢမှ်, ဒီးမၢ်ဂ်, မ့ၢ်က်ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. မက်ၢ်တဂၤကီးပှၤလၢစိဒိၣ်လီၤ.

၈. မကိၤ နှၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဆှၣ်ထိၣ်သိနှၣ်ပစံးလၢမကိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ကိၤ. ဒီးမကိၤအ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဂဲၤဆၢထၢၣ်မကိၤဒီးလဲၤတၢ်လီၤ. ပှၤကညီကွၤလၢမကိၤအ့ၤနှၣ်တ့ၤတ့ၢ်တပှၤပှၤယံၤဝဲးကၢ်သၢ. စအိၣ်မှၤမကိၤဒီးတၢ်သၣ်ဝံၤထိၣ်ကွၤစသးလီၤ.

၉. မယဲး နှၣ်မ့ၢ်နိုးအဆိလီၤ. ဒီးသှၣ်လၣ်ဝၣ်လၣ်ဒီးလၢယုဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်လၢလီၤကလဲညီဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢနိုးမယဲးလီၤ. သှၣ်လၣ်အ့နိုးမယဲးနှၣ်ပတဲလၢမှၣ်အ့အိၣ်ဂ့ၤကၢ. ပသၣ်ကိၢ်ဘိကိၣ်လၢမှၣ်အ့နှၣ်ပအိၣ်မၤသးနိုးမယဲးလီၤ.

၁၀. မငါ နှၣ်မ့ၢ်နံၣ်လၢပှၤကွၢ်တၢ်ဝဲတနံၣ်ခံနံၣ်နှၣ်ပစံးလၢမငါလီၤ. လၢမငါတနံၣ်နှၣ်ပမၤဘုနှၢ်ဂ့ၤကၢ. ပှၤတဂၤဆိၣ်ဖျံၣ်လၢမငါတနံၣ်ဒီးဆူးဒံးတဘၢးအံၤလီၤ.

၁၁. မဆါ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢနံၤနှၣ်ပကီးလၢမဆါလီၤ. ဒီးပစံးလၢမဆါခိစ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢမဆါနှၣ်တၢ်ကစိၤဝဲလီၤ. သုအိၣ်လၢမဆါခိနှၣ်သုမၤမနၤလဲၣ်. လၢမဆါတနံၤအံၤပကမၤမနၤတခံၤလဲၣ်.

၁၂. မဆဲ နှၣ်မ့ၢ်တရိးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ရှၣ်တၢ်ဖံးလၢသဖှထိၣ်ဝဲတရှဒ့နှၣ်ပစံးလၢကြိုးမဆဲလီၤ. ပှၤတဂၤတခွဲခိၣ်ခွံနၢ်ဒီးအခိၣ်မၤသးကြိုးမဆဲလီၤ. တးအ့းတဒ့အရှၣ်တကရှၣ်ဘၣ်. အရှၣ်မၤအသးတရိးမဆဲလီၤ.

၁၃. မတး နှၣ်မ့ၢ်မတှအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢလဲၤတၢ်ဒီးဟ်ရှုအသးဒီးအစုဘၣ်တိၢ်ခိၣ်ဘၣ်ထံးဝဲနှၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်မတှမတးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်မတှမတးဒီးအခိၣ်ဘၣ်တိၢ်ဘၣ်ထံးနးကၢ.

၁၄. မတၤဃၤ နှၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပှၤလၢပတသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤဒီးပကီးလၢမတၤဃၤလီၤ. မတၤဃၤတဂၤစတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်. စတသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤဘၣ်.

၁၅. မတၤ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပတသ့ၣ်ညါဘၣ်အစံၤဒီးဃသံၢ်ဂိၢ်ဒီးပစံးလၢမတၤလီၤ. နမ့ၢ်မတၤလဲၣ်. မတၤနှၣ်လဲၣ်. မတၤမတၤစတသ့ၣ်ညါဘၣ်.

၁၆. မလု နှၣ်မ့ၢ်မတှအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤမၤသးပစ့ၢ်ပတှၤနှၣ်ပစံးလၢမၤသးမလုမတှလီၤ. ပှၤတဂၤပစ့ၢ်ပတှၤမလုမတှစံးဝဲဒၣ်.

၁၇. မတှမတး နှၣ်မ့ၢ်ပှၤဟ်ရှုအသးဒီးအခိၣ်ဘၣ်တိၢ်ဘၣ်ထံးဝဲနှၣ်ပစံးလၢမၤသးမတှမတးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်မတှမတးဘၣ်တိၢ်ဘၣ်ထံးနးသမိး.

၁၈. မတဲၣ်မတိၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤပစ့ၢ်တၢ်တတှၤလီစိဃိာ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လဲၤပစ့ၢ်တၢ်တကွၢ်လီၤခိၣ်ခိၣ်ခိၣ်ထံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤသးမတဲၣ်မတိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်မတဲၣ်မတိၣ်တလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်.

၁၉. မတိ နှၣ်မ့ၢ်ကျၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢာ်စိကညုးဒီးပစံးလၢစိကျၢမတိလီၤ. စအိၣ်မှၤတအိၣ်လၢၤဘၣ်. လၢာ်စိကျၢမတိလီၤ.

၂၀. မနၤ နှၣ်မ့ၢ်ကျၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကိၤဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်တှၤလီၤရှၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢကျၢမနၤလီၤ. သှၣ်တဘိရှၣ်စယိာ်ကျၢမနၤဒီးစဘိးတကၢ်ဘၣ်လီၤ. မၤတဃါခိၣ်ထျၢ်နှၣ်တှၤလီၤကျၢမနၤတကှၢ်. ဒီးပှၤလၢဟ်ရှၣ်ဟ်ဒုအသးနှၣ်ပစံးလၢဟ်သးကျၢမနၤလီၤ.

၂၁. မနၤ နှၣ်မ့ၢ်ပယှယာ်တၢ်စံာ်ကျၢဝဲဒီးပစံးလၢယါမနၤလီၤ. ယှယာ်တၢ်ယါမနၤတကှၢ်.

၂၂. မနၤ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံးကတိၢ်နှၣ်ပစံးလၢမနၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမ့ၢ်နၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်လၢမနၤနှၣ်ပတထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်. တၢ်ခံးနးကၢ.

၂၃. မနံ နှၣ်မ့ၢ်စယိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ပြုကဆိသွဲးတကဲာ်နှၣ်ပစံးလၢစယိမနံလီၤ. သမၣ်ရှၢထံစယိမနံစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးတရုးကိာ်ကျုးခံစယိမနံလီၤ.

၂၄. မနိာ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်မျၢ်နှၣ်ပကီးလၢမနိာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဖိာ်ထွဲဂိၢ်အခံလီၤ.

၂၅. မနိာ်မနာ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဘိၣ်ဝဲတဖၣ်နှၣ်ပစံးလၢဘိၣ်မနိာ်မနာ်လီၤ.

၂၆. **မနုၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်လၢ ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢ မနုၤလီၤ. မ့ၢ်မနုၤတမံၤနူၣ်လဲၣ်. စတသ့ၣ်ညါဘၣ်. နဘၣ်မနုၤ လဲၣ်. ပှၤတဂၤဘၣ်မနုၤဘၣ်မနုၤနူၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်. မ့ၢ်မနုၤဖျါ လၢနူၣ်တမံၤနူၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ဒီးပစံးလၢမုၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၇. **မနုၤဒ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပတသ့ၣ်ညါဘၣ် အမံၤ နူၣ်ပစံးလၢ မနုၤဒလီၤ. မနုၤဒတ ဒုဒိၣ်ကၤ. စတထံၣ်ဘၣ် နီတခီၣ်ဘၣ်တၢသူနူၣ်ပှၤမ့ၢ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်ဒီးကိးဝဲလၢမနုၤဒ လီၤ.

၂၈. **မရာ်** နူၣ်မ့ၢ်မရိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါတကလုာ်ဘၣ် ပှၤပြုဝဲဒီးပှၤကညီသံဝဲနူၣ်ပစံးလၢမရိၢ်မရာ်လီၤ. တၢ်ဆါမရိၢ်မ ရာ်နူၣ်ဘၣ်ပှၤပြုထီၣ်အဖျာၣ်ထဲဘုစ့သၣ်ဒီးပှၤကညီသံဝဲနူၣ်ပကိး ဒီးအဆိလၢမရိၢ်မရာ်လီၤ.

၂၉. **မရံးကံး** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤ တၢ်လၢဖုၣ်တြံးနူၣ်ပစံးလၢမၤသးမ ရံးကံးလီၤ. ပှၤဖိသၣ်အနီၢ်ဆံးဒီးဖုၣ်ဝဲမရံးကံးဓိၤလီၤ. ဘုလၢတ ထိဒံဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢဖုၣ်မရံးကံးလီၤ.

၃၀. **မရံမရါ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤကြိကြိတၢ်လၢအယူၢ်တ အိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢ ကတိၤကြိတၢ်မရံမရါ လီၤ. ပှၤတဂၤ ကတိၤ ဒီးကိၤလၢမရံမရါဒီးအယူၢ်တအိၣ်ဘၣ်.

၃၁. **မရိၢ်ဘံဘူ** နူၣ်မ့ၢ် ပှၤကညီ တၢထိၣ်တၢလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, အုၣ် လိာ်ဆိးကှ, ဖုၣ်လိာ်အခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤသးမရိၢ်ဘံဘူလီၤ. ပှၤတဖၣ်မၤထိၣ်အသးမရိၢ်ဘံဘူဒီးစတမၤဘၣ်ဘူးဘၣ်ယဲဘၣ်.

၃၂. **မရံၣ်မရၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤ ကညီဖိအါဂၤဒီးလိာ်ကွဲဟးဝ့ၤဝီၤလၢ ဟံၣ်ပူၤအါဂၤနူၣ်ပစံးလၢဂဲၤမရံၣ်မရၣ်လီၤ. သုဂဲၤ မရံၣ်မရၣ်န းကၤအိၣ်ဆ့ၣ်နီၤကစၢ်တပူၤလိၢ်လိၢ်ဓိၤတက့ၢ်.

၃၃. **မရှမတု** နူၣ်ပတစံးဘၣ်, ပစံးလၢမလုမတုလီၤ. ကွၢ်လၢ မတုတက့ၢ်.

၃၄. **မရဲမတဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤ ကညီ ကတိၤ တၢ်လၢအကလုၢ်ချ့ဝဲဒီးပ စံးလၢကတိၤ မရဲမတဲလီၤ. ပှၤတဂၤ ကတိၤ တၢ်မရဲမတဲ အကလုၢ် ချ့ဒီးစကနၣ်တချူးဘၣ်.

၃၅. **မရဲၤမရီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤ အါဂၤ ဟဲအိၣ်ဆၢထၢၣ်လၢဟံၣ်ဖိခိၣ် တဆ့ၣ်နီၤဘၣ်ဝဲဒီးကှၤကဒါကှၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢဟဲမရဲၤမရီၤလီၤ. ပှၤတဖၣ်ဟဲမရဲၤမရီၤဒီးကှၤကဒါကှၤအလိၢ်ခံလီၤ. ဖိသၣ်အါဂၤ ဂဲၤကလံၣ်ဒီးဟးဝ့ၤဝီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢဟးမရဲၤမရီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၆. **မရိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါလၢဘၣ်ပှၤကညီပြုဝဲဂီၤဆူၣ်ကလာ်ဒီး အပြုနူၣ်ထဲဘုခံသၣ်အရံနူၣ်ပကိးလၢမရိၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ လၢမရိၢ်မရာ်လီၤ. တၢ်ဆါမရိၢ်နူၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ပှၤကညီဒီးပှၤကညီသံဝဲ လီၤ. ဒီးတနီၤနီၤတသံဘၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢမရိၢ်ဒိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၇. **မရိၢ်ခိ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢလၢပှၢ်လၢ်ကျါတကလုာ်တုၤပှၤကညီ ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒီးဒၢးပှၤကညီနူၢ်ပစံးလၢမရိၢ်ခိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အၢ တၢ် သိ တၢ် ဝံတၢ်နါ တကလုာ်လီၤ. ပှၤကညီ လီၤ တဲာ်ဒီးမရိၢ်ခိ ဒၢးဝဲလီၤ. မရိၢ်ခိနူၣ်ဒၢးပှၤကညီဒီးပှၤလၢဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး, လီၤ လူၢ်လီၤတဲာ်နူၣ် မ့ၢ်သံ နာ်သကှဒီး မရိၢ်ခိ ဒၢးဒီးဒ် တသံဘၣ်အသိး လီၤ.

၃၈. **မရိၢ်ထံ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါသမူး နူၣ် ပကိး လၢ မရိၢ်ထံလီၤ. ဒီး မ့ၢ်တၢ်ဆါလၢဘၣ်ပှၤပြုလၢအဖျာၣ်ပြံကဒံ နူၣ်ဒီးဘၣ်ပှၤ နူၣ်ပညၣ် ဂီၢ်ဒ်တၢ်ညၣ်ဂီၢ်အသိးနူၣ်လီၤ.

၃၉. **မလုမတု** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီပစၢ်ပတှၤဒီးပစံးလၢမၤသးမလု မတုလီၤ. ပှၤတဂၤပစၢ်ပတှၤမလုမတုမ့ၢ်ဘၣ်မနုၤတမံၤလဲၣ်. ပှၤ တဂၤဟဲထိၣ်ပစၢ်ပတှၤမလုမတုဒီးဘၣ်ယိၣ်အဂီၤမီၣ်ကကွၢ်လၢ် ဘၣ်အကျဲဒီးကှၤဝဲလီၤ.

၄၀. **မဟါ** နူၣ်မ့ၢ်မုၢ်လၢပှၤကွံာ်တနံၤဒီးအဘၢၣ်စၢၤအိၣ်လၢမ နၤတနၤဒီးပစံးလၢမဟါလီၤ. လၢမဟါတနံၤနူၣ်စကွဲးလံာ်ကဲထိၣ် သၢကဘျံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမဟါအုၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၁. **မဟါထါ** နူၣ်မ့ၢ်မုၢ်လၢပှၤကွံာ်လၢယဲၢ်သီဃုသီဒီးပစံးလၢ မဟါထါလီၤ. ဒီးတၢ်ယံာ်ဝဲဆံဆဲၣ်သီတခီလါဒီးပစံးလၢမဟါ ထါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီလဲၤတၢ်မဟါထါနူၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်ယဲ ဘၣ်. ပှၤကညီကှၤမဟါထါနူၣ်တစံးဘၣ်ယၤဘၣ်.

၄၂. **မဟိ** နူၣ်မ့ၢ်မုၢ်လၢပှၤကွံာ်ခံသီတသီနူၣ်ပစံးလၢမဟိလီၤ. လၢမဟါမဟိနူၣ်စလဲၤတၢ်ဆူခုးဒီးစကျိၢ်နီၣ်လီၤ.

၄၃. **ကျၢမတိ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢာ်စီကညူးဒီး ပစံးလၢလၢာ်စီကျၢ မတိလီၤ. စအိၣ်မ့ၤလၢာ်စီကျၢမတိလီၤ. တၢ်လၢတအိၣ်လၢၤဘၣ် လ့ၤတကှၤနူၣ်ပစံးလၢလၢာ်စီကျၢမတိလီၤ .

၄၄. **ကျၢမနုၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဆူၣ်ဝဲကိၤဝဲဒီးပစံးလၢမၤသးကျၢ မနုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢ ကျၢမနံၢ်ကျၢမနုၤလီၤ. သ့ၣ်တဘိ ကျၢမနုၤစပဲာ်ဒီးစဘၣ်ယိၣ်လၢယဲာ်ကဖိာ်ဘၣ်ဖုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢ ကျူၤမနူၤကျၢမနုၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၅. **ဃါမနုၤ** မ့ၢ်ပစၢဃာ်ဃုဃာ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဟံးဃာ်ဖိၣ်ဃာ် တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကျၢၤဝဲစံာ်ဝဲဒီးပစံးလၢပဟံးဃာ်တၢ်ဃါမနုၤ. ပစၢဃာ် တၢ်ဃါမနုၤ. ပဃုဃာ်တၢ်ဃါမနုၤလီၤ.

၄၆. **ဃုမနူ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢယဲၤဝဲဒီးအစုဒုၣ်ဆံးထဲအယံဓိၤနူၣ်ပ စံးလၢမၤသးဃုမနူလီၤ. ပှၤတဂၤယဲၤဒီးအစုဒုၣ်ခီၣ်ဒုၣ်မၤမးအ သးဃုမနူလီၤ. ဒီးထံဃုနူၣ်အဒုၣ်ကိၤဝဲဒီးပစံးလၢအဒုၣ်ဃုမနူစ့ၢ် ကီးလီၤ.

၄၇. **စကူမရှ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအပျိၢ်စိထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံး လၢမၤသးစကူမရှလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤထိၣ်စကူၣ်ထိၣ်အပျိၢ်နူၣ်အ ပျိၢ်မၤသးစကူမရှလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကူၣ်မရှၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ကဆိ နူၣ်အပျိၢ်ခိၣ်မၤသးစကူမရှလီၤ. ဒီးထွံၣ်ထိၣ်စကူၣ်ထိၣ်အပျိၢ်နူၣ် ပစံးလၢစကူမရှစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၈. **စိးမကူ** နူၣ်မ့ၢ်ပကိၤတကလုာ်အချၢယံနူၣ်ဂဲၤကနူၤစိထိၣ် တစဲးစဲးဒီးပစံးလၢပကိၤစိးမကူလီၤ. ပကိၤစိးမကူနူၣ်အချၢယံမၤ သးစကူမရှစ့ၢ်ကီးလီၤ. စိးမကူဒီးစကူမရှနူၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. စိးမ ကူနူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဖိတၢ်ယၢ်အပျိၢ်စိထိၣ်ဒီးဂဲာ်ကနူၤအသးနူၣ် ပစံးလၢစိးမကူလီၤ.

၄၉. **ညိၣ်မလ့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဆါဒီးယဲၤဝဲတုၤအထါခိၣ်စူဒီးအ ကိာ်စုၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤသးညိၣ်မလ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤယဲၤဒီးမၤမး အသးညိၣ်မလ့ၤလီၤ.

၅၀. **တရိမနီၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်ဝဲဒီးဖှိဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤသးတရိမ နီၤလီၤ. ပှၤကညီဖိမ့ၤဆူၣ်ဒီးမၤသးတရိမနီၤစအိၣ်တကဲဘၣ်. စ

ကိာ်ယှၢ်လီၤကတီၢ်ဆါကၢ.လုၣ်နူၣ်တုၤပဖှူလၢယိၤဒီးဆူၣ်ဝဲတြီမနီၤလီၤ.

၅၁. **ထိၣ်မသး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လုၢ်လၢ်သ နီ နူၣ်ပှၤ တနီၤနီၤကိးဖိၣ်ထွဲတလၢၤအခံလၢထိၣ်မသးလီၤ. ထိၣ်မသးနူၣ်မ့ၢ်တလၢၤအကလုၢ်လီၤ.

၅၂. **ဗီၢ်မနံၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တလၢၤမှၣ်ကူတၢ်အဝါဒီးလူၤအခိၣ်ဒ်စီၤသိအသိးနူၣ်ပကိးလၢဗီၢ်မနံၢ်လီၤ. ဗီၢ်မနံၢ်ကူတၢ်အဝါ, တအဲၣ်ဆါဆဲးလီၤဘၣ်နၤ.

၅၃. **သကံမရံး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီခိၣ်သူကၠၣ်ဒီးသဝံးတၢၤဒုၣ်အသးနူၣ်ပစံးလၢမၤသးသကံမရံးလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်သူသကံမရံးဒီးအခိၣ်သူတထိဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **မါ** နူၣ်မ့ၢ်ဖိၣ်မုၣ်လၢပဖျိလိာ်ပသးဒီးအီၤနူၣ်ပစံးလၢမါလီၤ. ပှၤအိၣ်ဒီးမါနူၣ်ဘၣ်အဲၣ်မါနူၣ်လီၤ. ပမါနူၣ်ပှၤဂၤမ့ၢ်ဖျိဒီးပှၤဒီးပဘၣ်အံးကူၤကွၢ်ကူၤအီၤဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်လီၤ.

၂. **မါနါ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်အသၣ်နူၣ်ပအီၣ်ကံးဝဲဒီးပကိးလၢမါနါလီၤ.

၃. **မါပှၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဒီပှၢ်ဝဲၢ်ဒီးပမါလၢအဖီလာ်တဖၣ်နူၣ်ဖိၣ်မုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖိၣ်ခွါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢ မါပှၢ်လီၤ. ပမါပှၢ်နူၣ်ပအဲၣ်အီၤဒ်ပပှၢ်ဒၣ်ပဝဲအသိးလီၤ.

၄. **မါဖးဒိၣ်** နူၣ်မ့ၢ် ပမါလၢပှၤဖျိဆိဒီးပှၤတဂၤနူၣ်ပစံးလၢ ပမါဖးဒိၣ်လီၤ. ပမါဖးဒိၣ်မ့ၢ်ထဲပဖျိဆိပသးဒီးအီၤတဂၤဓိၤနူၣ်လီၤ. ပမါဖးဒိၣ်မ့ၢ်သံသဒၣ်ပှၤဒီးပဖျိလိာ်ကူပသးဒီးပမါလၢခံတဖၣ်နူၣ်မ့ၢ်ထဲပမါဖိသၣ်လီၤ. ပမါဖးဒိၣ်မ့ၢ်ထဲဖျိဆိအသးဒီးပှၤတဂၤနူၣ်ဓိၤလီၤ.

၅. **မါဖိသၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဖိၣ်မုၣ်လၢပဖျိလိာ်ပသးဒီးအီၤလၢပမါဖးဒိၣ်သံသဒၣ်ပှၤအလိၢ်ခံနူၣ်ပစံးလၢပမါဖိသၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမါဖိတၢၢ်မါဖိသၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဖျိလိာ်ပသးဒီးဖိၣ်မုၣ်လၢခံတဖၣ်နူၣ်မ့ၢ်ပမါဖိသၣ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၆. **မါလံ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဒီးကဘီလၢသ့ၣ်ညါကျဲဓိၤကပူၤဓိၤလၢသ့ၣ်ညါထံကျိၤနီကျိၤ, သ့ၣ်ညါထံထၣ်နီထၣ်နူၣ်ပစံးလၢမါလံလီၤ. ကဘီတဘ့ၣ်နူၣ်မါလံမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်တဂၤဒီးပှၤလဲၤတၢ်လၢကဘီနူၣ်တဘူၣ်ဘၣ်.

၇. **မါဝၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်ဒီးအမါဒီးအဝၤခံဂၤဒီးပစံးလၢဒီမါဝၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒီမိဝၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤဒီမါဝၤခံဂၤဖိၣ်လိာ်အခံလီၤ.

၈. **မါဝဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအဒီပဝဲၢ်ဒီးပမါလၢပမါအဖီခိၣ်တဖၣ်နူၣ်အဖိၣ်မုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, အဖိၣ်ခွါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပမါဝဲၢ်လီၤ. ပမါအိၣ်ဒီးမါဝဲၢ်ဖိၣ်မုၣ်ဒီးမါဝဲၢ်ဖိၣ်ခွါအါဂၤလီၤ.

၉. **မါသမံး** နူၣ်မ့ၢ်ပိၣ်လဲၣ်ထံလၢအယိာ်ကတၢၢ်နူၣ်ပကိးလၢမါလမံးလီၤ. ဒီးပကိးလၢမါသမံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပိၣ်လဲၣ်ဒိၣ်မါသမံးနူၣ်ပကဘီဒိၣ်ခီဝဲလၢကဘီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမါတၢၢ်မါသမံးလီၤ.

၁၀. **ကမါ** ဒီးကမါကမဲ,ဒီးထံကမါ, ဒီးကမါပူၤ, ဒီးကမါခၣ်ဒီးကမါခၣ်ကဘီ, ဒီးကမါခၣ်ပြံဓိၤ, ဒီးကမါခၣ်ဖးဒိၣ်,ဒီးကမါတွာ်, ဒီးလာ်ကမါနူၣ်ကွၢ်လၢကမါတက့ၢ်.

၁၁. **ကမါ** နူၣ်မ့ၢ်ကဟံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်အလၣ်ဒ်ဘှအသိးဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကဟံၣ်ကမါလီၤ.

၁၂. **ခၢၣ်မါဃါ** နူၣ်မ့ၢ်ထိရံၤပဟံးပဖိၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစၢယာ်ယှယာ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်စံာ်မ့ၢ်ကျုၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢခၢၣ်မါဃါလီၤ. စၢယာ်ချံခၢၣ်မါဃါတက့ၢ်. ဖိၣ်ယာ်ဆိနူၣ်ခၢၣ်မါဃါဒ်သုတထူၣ်ဖျံးတဂ့ၤ.

၁၃. **စမါ** နူၣ်မ့ၢ်စမူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤအှသ့ၣ်ထုကဖၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢစမူစမါလီၤ.ပှၤတဂၤဝံၢ်တၢ်ဆါဒီးစမူစမါဝဲလီၤ.

၁၄. **တမါလကါ** နူၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပှၤတဂၤကသံတ့ၢ်တမါလကါဒီးအိၣ်တၢ်လၢတဂ့ၤအိၣ်ဘၣ်နူၣ်လီၤ.

၁၅. **တမါတွာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသ့ထါနူၣ်ပကိးလၢတမါတွာ်လီၤ. ပှၤကဲလၢတမါတွာ်နူၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤထါသ့ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတမါဘ့ၣ်တမါတွာ်လီၤ.

၁၆. **တမါတမါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤထိၣ်ဒၣ်သးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်အိၣ်ထိၣ်ဒၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢတမါတမါလီၤ. ပှၤတဂၤတမါတမါဒီးဟီၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်တမါတမါဒီးကတိၤဒၣ်တၢ်တဂၤဓိၤလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်တမါတမါဒီးအသးဒိၣ်ထိၣ်ကြိကြိဒၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသါတမါသါတမါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၇. **တမါ** နူၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကဲထိၣ်လၢကစၢ်ယွၤအစုတမါလီၤ.

၁၈. **လာ်ကမါ** နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ပှၤလၢအဘၣ်ဖှိၣ်ဘၣ်နးနူၣ်ပစံးလၢလာ်ကမါလီၤ. ပှၤတဂၤလာ်ကမါကမ့ၢ်ကၢ်မၤကမၣ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဖှိၣ်သၢ.

၁၉. **သမါတွာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဒ်တမါတွာ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢ သ့ထါတဖၣ်နူၣ်ပစံးထိၣ်ပတြၢၤဒီးပကိးအမံၤလၢသမါတွာ်လီၤ. သမါတွာ်တဂၤမၤထါသ့သမီးဒီးပစံးလၢသမါစွာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၀. **သါတမါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤဒၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကဲထိၣ်ဒၣ်အတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသါတမါလီၤ. သ့ၣ်တထံးသါတမါဒီးကၢ်ဒၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်သါတမါသါတမါဒီးနံၤဒၣ်တၢ်တဂၤဓိၤလီၤ.

၂၁. **သံၣ်မါ** နူၣ်မ့ၢ်ဖိၣ်မုၣ်လၢပမၤလၢပမါဆံဆဲၣ်သီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တခိၣ်တဆိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပသံၣ်မါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ သံၣ်ဖိသံၣ်မါလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအိၣ်ဒီးအသံၣ်မါခံဂၤ,ဒီးတနီၤနီၤအသံၣ်အမါအိၣ်သၢဂၤလီၤ.

၁. **မၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိကိးအမၢ်နူၣ်လၢမၢ်လီၤ. စကလဲၤဒီးမၢ်ဆူခုးလီၤ. လဲၤဒၢၣ်ထံဒီးမၢ်နူၣ်တက့ၢ်.

၂. **ကမၢ်** ဒီးဒ့ၣ်ကမၢ်, ဒီးဒ့ၣ်ထိၣ်ကမၢ်ထိၣ်, ဒီးဝၣ်ဆူၣ်ကမၢ်, ဒီးကမၢ်တူာ်, ဒီးလိၢ်ကမၢ်, ဒီးဒ့ၣ်ဒူကမၢ်ကာ်, ဒီးဝၣ်ကမၢ်, ဒီးမံၤကမၢ်, ဒီးဟးကမၢ်, ဒီးကလဲကမၢ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကမၢ်တက့ၢ်.

၃. **ချိုးမၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ကွံာ်တ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစုးကွံာ်ညီကွံာ်တၢ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကွံာ်တ့ၢ်ချိုးမၢ်လီၤ.

၄. **တမၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤဘၣ်ပှၤဂၤအကွီၢ်ဒီးမၤကမၣ်

ပှၤဂၤန့ၣ်ပစံးလၢအမံၤတမၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအမံၤတမၢ်သ့ၣ်တဃုလီၤ. ဒီးပှၤဂၤကတိၤဒုၣ်ဒွဲၣ်အီၤဒီးကိးန့ၢ်ဝဲအမံၤလၢတမၢ်မံၤလီၤ. တမၢ်မံၤတဂၤန့ၣ်အမံၤတမၢ်နးသမိးစံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဟ်မၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကွဲာ်တ့ၢ်အမါအဝၤဒီးပစံးလၢဟ်မၢ်အမါလီၤ. ပှၤတဂၤစံးဝဲလၢအမါအၢဒီးဟ်မၢ်အမါလီၤ. ပှၤဟ် မၢ်အမါဒီးအမါလီာ်လၢကွီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်မှၤဟ်မၢ်လီၤ. ဟ်မၢ်ကွဲာ်နမါတဂ့ၤ. နကဘၣ်လီးဘၣ်ဖုးလီၤ.

၆. **မီၢ်မၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကလဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လီၤဘျုးဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဃါယှာ်လိာ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးဒီးအဆိလၢကလဲလီၤမီၢ်မၢ်. ဒီးလီၤကလဲမီၢ်မၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတီၢ်အှမဲတလိၣ်ဒီးလီၤကလဲလီၤမီၢ်မၢ်နးကၢ. ကိၣ်ကမ့ၣ်ဒီးဟ့ကလဲမီၢ်မၢ်လိာ်အသးနးကၢ.

၇. **လီၤမၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပတထံၣ်လၢၤဘၣ်လၢသံဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, အိၣ်လီၤဘၢဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတထံၣ်လၢၤဘၣ်လၢခံနီတစုဒီးပ စံး လၢလီၤမၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးဖိာ်ထွဲပှိၢ်အခံလီၤ. ဃဲာ်တဘ့ၣ်လီၤမၢ်ဒီးပဃုပတထံၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤမှၤလီၤမၢ်လီၤ. တၢ်လၢလီၤမၢ်န့ၣ်ပထံၣ်က့ၤတစုစုဒီးဘၣ်တစုစုပတထံၣ်က့ၤဘၣ်လီၤ.

၈. **လီၤမၢ်တာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟါမၢ်လၢပတထံၣ်လၢၤဘၣ်လၢ ခံလၢလာ်န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤသံဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဟါမၢ်တ့ာ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံး လၢ လီၤမၢ်တာ်လီၤ. ပှၤတဂၤသံလီၤမၢ်တာ်ဝဲဒီးပတထံၣ်လၢၤဘၣ်အီၤဘၣ်.

၉. **သမၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သရၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤသ့ပှၤစါပှၤအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးဒီးအစိအကမီၤဒီးပစံးလၢသရၣ်သမၢ်ပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၁၀. **ဟါမၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်လီၤမၢ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်လီၤဘၢလၢပတထံၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်အိၣ်လၢတၢ်တဒၢလၢပတထံၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဟါမၢ်လီၤ. ပထံၣ်တၢ်တစိၢ်ဒီးတဒၢဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, လီၤဘၢဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဟါမၢ်လီၤ. ချံလီၤထွံဟါမၢ်လံ. စတထံၣ်က့ၤလၢၤဘၣ်. ဃဲာ်ဟါမၢ်ပဃုပတထံၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟါမှၤဟါမၢ်လီၤ.

၁. **မာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိမှၣ်အဝၤန့ၣ်ပကိးလၢမာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ဒီးအမာ်ခံဂၤသၢဂၤဒီးမၢဘၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဖိလၢမာ်လီၤ.

၂. **မာ်ကျ** န့ၣ်မ့ၢ်လှၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီရုံးအခိၣ်သူလၢဒီ ဒီး အ ခိၣ်လှၤဝဲန့ၣ် ပစံး လၢလှၤမာ်ကျ လီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်လှၤမာ်ကျစံးဝဲဒၣ်.

၃. **မာ်ခီ** န့ၣ်မ့ၢ်သုးခိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢမာ်ခီလီၤ. ပှၤကဲလၢမာ်ခီန့ၣ်ပဖဲာ်ပဆဲးတနာ်ဘၣ်ဒီးကဲလၢမာ်ခီဘူၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢမာ်ခီခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. မာ်ခီခိၣ်န့ၣ်တပျုၤဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်.

၄. **မာ်တိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံး တကလုာ်အသၣ် ဒီးဆှၣ်ဝဲဒီးအချံအိၣ်ဒီးအသိန့ၣ်ပကိးလၢမာ်တိလီၤ. မာ်တိန့ၣ်ပှၤကညီမၤန့ၢ်အသိးဒီးသုလီၤလုၣ်ဒီးမၤဟးဂီၤလုၣ်ဖိဂီၤလုၣ်လၢမာ်တိအသိဒီးဃိးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမာ်တိမာ်တါလီၤ.ဒီးပှၤသူၣ်ဝဲလၢခုးလီၤ.

၆. **မာ်မစိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အထံးတကလုာ်အသၣ်ဒီးဆှၣ်ဒီးအချံဂီၤဝဲန့ၣ်ပကိးလၢမာ်မစိလီၤ. မာ်မစိန့ၣ်တလၢၤသူၣ်ဝဲဒီးမၤဂီၤအစုမှၣ်လၢမာ်ပစိအချံန့ၣ်လီၤ.

၇. **မာ်လိာ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢမၤလိာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပ မၢပှၤဂၤဟဲဆူပအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၢဟ်မၤတၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤလိာ်လီၤ. မာ်လိာ်န့ၣ်ပတစံးဘၣ်.

၈. **မာ်အံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အထံးတကလုာ်ဒ် ဖိာ်အသိးဒီးသၣ်လၢအဂံၢ်လီၤန့ၣ်အသၣ်အိၣ်ဒီးအဆှၣ်သွဲးတကဲာ်ဒီးပကိးလၢမာ်အံးလီၤ. မာ်အံးသၣ်အချံန့ၣ်ပမၤဆါလၢတြူးန့ၣ်န့ၢ်အပှၤစကီးလီၤ. မာ်အံးသၣ်အချံန့ၣ် ပခံတမၢန့ၢ်သၢ ဘၢးအ ပှၤ ဒီး ဘၣ်တစု စုတ မၢန့ၣ်န့ၢ်ဃါဘၢးလီၤ.

၉. **ကမာ်** ဒီးကဖိာ်ကမာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမာ်တက့ၢ်.

၁၀. **ကွၢ်တမာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကွၢ်တဖိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးက့ၣ်ပှၤဂၤဒီးမၤတၢ်အၢဒီးပတသိၣ်က့ၤသိက့ၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၂. **တမာ်** န့ၣ်ပှၤလၢဖိာ်ဃဲာ်ခီၤကွါခီၤသ့ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတမာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတမာ်တကျိၤလီၤ. တမာ်န့ၣ်တနီၤနီၤ ဖိာ်ဃဲာ်ဂ့ၤ, တနီၤနီၤန့ၣ်ဖိာ်ဃဲာ်တကျၢၤဘၣ်. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢထမာ်လီၤ.

၁၃. **တမာ်ထိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဖိာ်စုသ့ဒီးပကိးလၢတမာ်ထိလီၤ. တမာ်ထိဖိာ်ထံဖှံၣ်သ့လီၤ.

၁၄. **ထိမာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤသးပှၢ်လၢသကိၤအဖိလာ်န့ၣ်မၤစၢၤသကိၤလၢပဒိၣ်အမူးအကါဒီးပကိးလၢထိမာ်လီၤ. ပှၤကဲလၢသကိၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးထိမာ်တဂၤလီၤ. ထိမာ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးသကိၤဒိၣ်ပဒိၣ်အမူးတဂၤစိၤန့ၣ်မၤအခ့အပှၤတနၢၤဘၣ်.

၁၆. **လာ်မာ်** န့ၣ်မ့ၢ်သရၣ် တကလုာ်တနၢ်ဖိန့ၢ်မါဘၣ်ဒီးဟးယုကြၢ် အိၣ်မှၤဒ်စီၤသီအသိးဒီးပကိးလၢလာ်မာ်လီၤ. လာ်မာ်န့ၣ်တ့ၤကွၢ်ပစုညါသးဒီးသ့ၣ်ညါပတကဲာ်ပဝးခဲလာ်လီၤ. လာ်မာ်န့ၣ်ကူတၢ်ဝါဒီးယုကြၢ်စ့, ယုကြၢ်အိၣ်မှၤဒ်စီၤသီအသိးလီၤ.

၁၇. **မတၤတဂၤအမာ်သံပှ** No. 129.—၁၂၉. ပှၤအစံၣ်တဲၤမ တၤတဂၤန့ၢ်အမါအ ဖိအိၣ်တဂၤဒီးအမါသံန့ၢ်က့ၤအမါလၢမုၣ်ကီၤလံၢ်လီၤ. အမါမုၣ်ကီၤလံၢ်န့ၣ်ကွၢ်အဖိန့ၣ်တဘၣ်ဘၣ်အမဲာ်ဘၣ်. မၢအဝၤလဲၤမၤသံကွံာ်အဖိန့ၣ်ဒီးအဝၤလဲၤဒီးအဖိတဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးထံၣ်လၢထံဖိာ်တလီၢ်စံးအပၢ်ပၢ်ဓၢ, ဘီးအိၣ်နစထံဖိာ်န့ၣ်တကျိမီ. ဒီးအပၢ်ဘီးနအီၤတကျိလဲၤအိၣ်လဲၤအိၣ်ထံဖိာ်န့ၣ်အပၢ်လဲၤတ့ၤလၢသ့ၣ်ဖှုတဖှုဒီးအပၢ်စံးအီၤဖိဓၢအိၣ်ဟ်ဖဲအံၤပၢ်ကလဲၤဖဲာ်အိၣ်ဘိၣ်တဖျာ်ဒီးအပၢ်န့ၣ်က့ၤဝဲဆူဟံၣ်ဘးန့ၣ်လီၤ. အဖိတဂၤကိးအပၢ်အပၢ်တကိးဆၢဘၣ်အီၤဒီးဟဲက့ၤဖိာ်က့ၤအထံဖိာ်သံးလၢအလဲၤအိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဟဲက့ၤတ့ၤလၢဟံၣ်ဒီးအိၣ်လၢဆီဃၣ်ခိၣ်အပၢ်တဂၤသးကညီၤအဖိန့ၣ်အပၢ်ဟ့ၣ်လီၤခူသူၣ်အမုၤတတၢၤဒုၣ်ဒီးအမါမုၣ်ကီၤလံၢ်န့ၣ်ထံၣ်လီၤအဝၤဖိန့ၣ်သါတးဒီးစံးအဝၤပစံးနလဲၤကျိၤသံကွံာ်နဖိနဲာ်. နဖိအိၣ်ဒၣ်တၢ်. မ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်အပၢ်လဲၤ ယှၤအီၤ က့ၣ် က့ၣ်ကူကူတ့ၤ လၢ ထံဖိခံတပှၤ အပၢ်စံးအီၤ ဖိဓၢအိၣ်ဟ်ဖဲအံၤပၢ်ကလဲၤဒဲးအိၣ်တၢ်ဒီးတဘိအပၢ်လဲၤဒီးအပၢ်က့ၤဆူဟံၣ်လီၤ. အဖိတဂၤကိးအပၢ်, ကိးကိးဝဲမ့ၢ်ဟါဒီးဒီးတကါတဒုၢ်ဟူဒီးကိးဆၢဝဲဒီးဒီးတကါန့ၣ်လဲၤဝဲဆူအအိၣ်ထံၣ်ဝဲဒီးစိာ်

ထိ5ဝဲဒ5ဒီးဟဲက့ၤယုၤဝဲတုၤလၢဟံ5ဒီးဟ်ဝဲလၢလၢ်ခွမ့ၢ်အဖီခိ5 ဒီးက့ၤထိ5ဝဲဆူဟံ5အမါစံးအီၤနလဲၤဟးမဆါန့ၢ်ကီးဓါ. ဒီးစံးဝဲ ဒ5တန့ၢ်ဘ5တၢ်နီတမံၤဘ5. ဒီးအမါစံးအီၤစတနာ်ဘ5နၤဘ5. နနၢလၢပှၤသိနးကၢ, အတၢစံးအီၤန့ၢ်တဂၤဖိနဲကဲ5လီၤ. ဟ်တုၤ အဒိ5ထိ5ဓါ. ဒီးအမါစံးအီၤဟ်ကၢ်နဲ5. ဒီးအိ5ဝဲဒီးဒီးတကါန့5 လီၤ. အိ5ဝဲယံ5ယံ5ဒီးအဖုဒီးတကါန့5သံဂီၢ်အီၤတၢ်မိ5က့ၤလံန သး လံ ဓါလံၤဓၢ. တၢ်မိ5က့ၤယာ်. ဒီး အဖုဘိ5ထိ5န့ၢ်အ မ့ၤတ ဘိ5ဒီးအဖုစံးအီၤက့ၤဖိ5တၢ်လၢ်န့5နမ့ၢ်ထံ5မတၢၤတဂၤဖိပှၢ် န့5 ဒီးကိးသက္ဍၤကၢ်နဲ5. က့ၤဝဲဒီးထံ5လၢမတၢၤတဂၤဖိပှၢ်န့5ဒီးလဲၤ ယီၤဝဲဆူအအိ5ဒီးကိးဝဲဖုဓၢ. ဒီးအမဲာ်သ5အိ5အီၤလၢာ်ဒီးဂၤညါ ဒီးအဖုဖုသံနိ5ထိ5ဆိကမိ5ဝဲဒ5တၢ်အံၤလီၤက်မးလၢပကညီဟဲ ကိးယၢမကၢာ်တဂၤနဲ5. ယုယုဝဲဒီးထံ5ဝဲလၢအသွံ5တဖျာ5သမူ မူဝဲဒီးကဲထိ5က့ၤလၢပကညီတဂၤလီၤ. သံဂီၢ်ဝဲမ့ၢ်နဟဲကိးယၢမ ကၢာ် မ့ၤ လ5. ဒီးအလံၤ စံးအီၤအၢ5. စံးဝဲဒ5, ဖုဓၢ စကအိ5ဒီး နၤမီ. အ ဖု စံးအီၤ အိ5 ကၢ်နဲ5. အိ5ဝဲဒီးအဖုန့5ယံ5ယံ5ဒီး အ ဖု န့5 သံဂီၢ် အီၤလံၤဓၢ, တၢ်မိ5က့ၤ လံနသး လံဓါ. တၢ်မိ5 က့ၤ လံ. စံးဝဲဒ5. ဒီးအဖုဟ့5အီၤ က သ့5တဒုဒီးနိ5တိၢ်တဘိဒီးပျ့ၤတဘိ ဒီး မ့5ဒၢတဖျာ5လီၤ. အဖုစံးနိ5တိၢ်အံၤ ပစံးတိၢ် တၢ်ဒီးတိၢ် လီၤ. ပျ့ၤ န့5ပစံးစၢတၢ်ဒီးစၢတၢ်လီၤ. ပတ့ၢ်လီၤလၢဟံ5ခိ5မ့5အူ အိ5 တၢ်လီၤ. အဖုမၤလိာ်ဝံၤဒီးဒီးထိ5ကသ့5 န့5တုၤလၢဒီးတကါအ ဟံ5ခိ5ဒီးဒီးတကါအဖိန့5တကလဲထိ5ဆူမတၢၤတဂၤအိ5န့5 တ့ၢ်လီၤမ့5အူဒၢလၢဒီးတကါအဟံ5ခိ5မ့5အူအိ5တၢ်ဒီးဒီးတ ကါအဖိန့5က့ၤလီၤပြံးမ့5အူဒီးအဝဲတဂၤကလဲဆူဘးန့5လီၤတဲာ် လၢဝဲကရးအဝ့ၢ်အိ5ဝဲလၢသရိာ်ပူၤလၢကမါအယၢၤပဲကရးဖိခ့ါ တဂၤဟဲလီၤဒီးကတိၤလိာ်အသးခံဂၤန့5လီၤ. တၤလိာ်အသးစံးဝဲ ဒ5, နဖးကွၢ်မ့ၢ်နဖံကဖီဂ့ၢ်မှၤ, မ့ၢ်ကဖီဂ့ၢ်ကသ့လဲ5. ဝဲကရးအဖိ ခ့ါန့5စံးဝဲဒ5ဖံကဖီဂ့ၢ်မှၤလီၤ. အဝဲတဂၤစံးအီၤတဖီဂ့ၢ်မှၤဘ5. ကဖီဂ့ၢ်ကသ့လီၤ. နမ့ၢ်တနာ်ယၢ နက့ၤကွၢ်ကၢ်နဲ5. က့ၤကွၢ်ဝဲဒီး အဖံဖီဂ့ၢ်သါမိးကသ့ဒီးက့ၤစံးဘ5အဖံဖံဓၢ, နလဲၤသလိၢ်န့ ကၢ်ယၢလၢဝဲကရးအဖိမ့5န့5မီဖံဓၢ. အဖံလဲၤတလိၢ်ဒီးဝဲကရးစံး အီၤမ့ၢ်ဟဲစိာ်စဖိမ့5အံၤဖိာ်တိၤစ့တဘိဒီးတိၤထူတဘိတုၤလၢစ ဟံ5အံၤနဲ5. အဖံဟဲက့ၤစံးဘ5အီၤလံၤဓၢ, ဝဲကရးစံးဝဲနမ့ၢ်နဟဲ သါဖိမ့5န့5ဖိာ်တိၤစ့တဘိတိၤထူတဘိတုၤလၢသါဟံ5န့5နဲ5. တးဒီးအဝဲဒ5ကၢ5တဘ5ဘ5ဒီးလဲၤလီၤဆူမတၢၤတဂၤအအိ5 ဒီးဟိ5ဒီးယၢၤအန့5တစုအဝဲတဂၤကိးလၢသိ5. သိ5ဓၢ, ဘ5မ နၤလဲ5. ဒီးအသိ5စံးအီၤ, ဓမၢဖံလဲၤသလိၢ်နယၢလၢဝဲကရးအဖိ မ့5န့5ဝဲကရးစံးယၢနမ့ၢ်နတဲၤစဖိမ့5အံၤဖိာ်တိၤစ့တဘိတိၤထူတ ဘိ. ဝဲကရးစံးယၤဒ်န့5အသိ5စံးအီၤဘ5ယိ5တဂ့ၤသိ5ဓၢ. က့ၤ ကစၢ်ဒီးအသိ5က့ၤထိ5လီၤ. မ့ၢ်ဟါလီၤဒီးအသိ5လၢထံလိာ်ပူၤ န့5ယၢၤထိ5အဖုဖုဓၢ စမ့ၢ်ဘ5 တတၢာ်တနါယၢၤထိ5နၤနစံးမး လဲ5. ယၢၤထိ5အဖုဒီးတိၤစ့ကဲထိ5တဘိတိၤထူကဲထိ5ဘိလီၤ. မ့ၢ်ဆှ5ထိ5ဒီးဝဲကရးဟဲထိ5ကွၢ်ဒီးကဲထိ5သမိး. ဒီးဖျိအဖိမ့5 လီၤ. ဝဲကရးအဖိမ့5တဒါတဂၤအိ5လၢနီၢ်ပူၤန့5တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤအ သးဒီးလု5ထံလၢနီၢ်ပူၤန့5စီၢ်တဘျါဒီးတၢ်မိ5လဲၤလု5အသးလၢ ကမါအပူၤဒီးလဲၤဝဲဒီးအခ့အပှၤန့5လဲၤဝဲဘူးထိ5တစဲးတၢ်ခု5

လီၤ. အသးတစဲးလဲၤတုၤလၢမတၢၤတဂၤအအိ5ဒီးတၢ်ကိၢ်အသး ဘျါလီၤ. ဒီး လဲၤအိ5ဒီး မတၢၤ တဂၤန့5လီၤ. အခ့ အပှၤ တ ဖ5 ဟဲက့ၤ ထိ5ဒီးစံး ထိ5ဝဲကရး ဝဲဒ5. ကစၢ်ဓၢ, ကစၢ်အဖိလု5ထံ ဒီးအိ5လံဒီးကသ့5က့ၢ်လဲ. ဝဲကရးတစီစံးဝဲဒ5, မ့ၢ်ဒ်န့5ဒီးလဲၤ ဒုးတက့ၢ်. အခ့အပှၤတဖ5လဲၤလီၤဒီးယံာ်ဘံ5ဘ့ဘိဘံ5ဘ့ဒီးမ တၢၤတဂၤသံဂီၢ်အီၤသ့ဟဲမၤမ့ၤလဲ5. ပကဟဲဒုးနၤသၢ. စံးဆၢဝဲ သ့ကဒုးနီၢ်ယၢဓါ. ဒုးသၢ. စံးဝဲဒ5. ဒီးအဝဲမၢ အပျ့ၤ လဲၤ လီၤစၢ လီၤ. မတၢၤတဂၤန့5စံးဝဲဒ5. သ့ကမၢဒံးဓါ. စံးဆၢဝဲကစၢ်ဓၢ. ပ ပျ့ၤလံနၤလံ. ပတဒုး လၢၤဘ5ဒီးကိးက့ၤအပျ့ၤလီၤ. ဒီးဝဲကရး အခ့အပှၤန့5ဟဲက့ၤဒီးစံးဝဲဒ5ကစၢ်ဓၢ, ပှၤန့5ပဒုးတနၢၤဘ5. အိ5ဝဲဒီးဝဲကရးအဖိမ့5န့5ပ့ၤထိ5အနံၤအသိဒီးက့ၤထိ5ဝဲဆူဝဲ ကရးအအိ5 န့5လီၤ. ဒီးအိ5ဝဲလၢနီၢ်ပူၤန့5လီၤ. အပၢ်တဂၤဟဲ ဆါသ့5မု5လၢအဝ့ၢ်န့5ဒီးစံးအခ့အပှၤပှၤလၢအဆါသ့5မု5တ ဂၤန့5မၢအဟဲဆါလၢစအိ5တက့ၢ်. ဒီးအခ့အပှၤမၢအလဲၤဝဲလၢ အဖိအအိ5န့5လီၤ. ဒီးအဖိစံးအီၤစကစံ5တဲၤယုၤနတၢ်တယှၢ်က န5စိၢ်. အဖိတခီသ့5ညါဒံးအပၢ်လီၤ. အပၢ်တစိတသ့5ညါဘ5 အဖိဘ5ဒီးစံ5တဲၤဝဲစံးဝဲဒ5. မတၢၤတဂၤန့ၢ်အမါအဖိအိ5တဂၤ ဒီးအမါသံလီၤ. ဒီးန့ၢ်က့ၤအမါလၢမု5ကီၤလံၢ်မု5ကိၢ်လံၢ်န့5မၤ အၢအဖိဒီးမၢအဝၤလဲၤဟိကွဲာ်လီၤ. အဝၤတဂၤပျ့ၤအမါမု5ကီၤ လံၢ်န့5သါတးဒီးအဝၤလဲၤဟိကွဲာ်အဖိလီၤ. ဒီးအပၢ်နၢ်ပၢၢ်ထိ5တ ကျဲလီၤ. စံးဝဲဒ5ဖိဓၢ. မ့ၢ်နၤဓါ. အဖိစံးအီၤယၢဝဲသၢ. ဒီးအဖိစံး အီၤနမါန့5အိ5ဒီးနၤနကဲဒိ5ကဲပှၢ်တသ့ဘ5. ဒီးအဖိဟ့5ကူ ထိ5သိးထိ5က့ၤအယ5သတိၢ်အယ5သံလုာ်လီၤ. စံးအပၢ်က့ၤ ကျိကွဲာ်နမါန့5တက့ၢ်. ဒီးအပၢ်တဂၤက့ၤဝဲဒီးမု5ကီၤလံၢ်န့5တ သ့5ညါဘ5အဝၤဘ5ဒီးစံးဝဲစဝၤတအိ5ဘ5ဟဲထိ5တဂ့ၤ. အ ဝၤတဂၤက့ၤထိ5ဒီးကျိကွဲာ်အမါလီၤ. ယှၢ်လီၤဒီးဟဲက့ၤဆူအဖိ အိ5န့5လီၤ. တုၤမ့ၢ်အန့5တစုဒီးအိ5ခု5အိ5မှာ်က့ၤဝဲလီၤ.

၁. မး မ့ၢ်ပဟ်ကီၤပသးပဟ်ခၢ5ပသးလၢပဘ5ယိ5ပက လီၤယံၤန့5ပစံးလၢပမးပသးလီၤ. မးနသးစ့ၢ်ခၢ5, နကလီၤယံၤ ဘ5ဖုးလီၤ. မးနသး, နကလီၤယံၤ.

၂. မး န့5မ့ၢ်ပတိၢ်န့ၢ်တၢ်န့5ပစံးလၢမးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးဖိာ် ထွဲတလၢၢအခံလီၤ. နမးလံာ်န့ၢ်တ့ၢ်ဆံးအါလဲ5. ပှၤတဂၤဖး လံာ်ဒီးမးဝဲတန့ၢ်ဘ5. နဖးလံာ်န့5မးယာ်လၢနသးကံၢ်ပူၤတက့ၢ်.

၃. မး န့5မ့ၢ်ပကွဲးပနိ5တၢ်မံၤတၢ်သ5လၢစရိပူၤဒီးပစံးလၢ မးလီၤ. နမးလီၤပှၤကညီလၢစရိပူၤန့ၢ်ဆံးအါလဲ5. န့ၢ်ပှၤက ညီယါဆံလီၤ. ပှၤကညီအိ5ဆံးအါဆံးအါန့5မးတက့ၢ်.

၄. မး အဝဲအံၤတဘိအိ5ထဲတၢ်ကတိၤစိၤလီၤ. မးကစၢ်ယွၤ အ ကူၢ်ဒီးပတလီၤဒံးဘ5ဆူ လရာ်ပူၤလီၤ. မးကစၢ် ယှ5 ရှူးဒီး သံ အ သးလၢ ပယိဒီးပပူၤဖျဲးဒီးတၢ်နးတၢ်ဖှိ5လီၤ. ဟိ5ခိ5အံၤ တမ့ၢ် မးကဲထိ5ဒ5အတၢ်မး. မ့ၢ်မးကစၢ်ယွၤတ့လီၤဒီးကဲထိ5ဝဲလီၤ. တသံမး. တအိ5မး. စကလဲၤမး. တမ့ၢ်မး. မ့ၢ်မးတၢ်ကတိၤတိ လီၤ. ကဆိတဒုဒိ5မးလီၤ.

၅. မးမဲၢ် န့5မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တကလုာ်အချံသူဒီးအသ5ဖံးကဖိလိ န့5 ပကိးလၢမးမဲၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢမးလမဲၢ်စ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒီးပ ကိး

ဒီးအဆိလၢမးတၢ်မးမဲၢ်လီၤ. ဒီးမးဘုၣ်မးမဲၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **မးလီၤ** နူၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတီၤလီၤ. တၢ်ဆါဒိၣ်မးလီၤ. ထံယိာ်မးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်သ့မးလီၤ. နမၤဘၣ်နူၢ်အါမးလီၤ.

၇. **မးသမံး** နူၣ်မ့ၢ်ဝီၣ်လဲၣ်ထံလၢအဒိၣ်ကတၢၢ်အယိာ်ကတၢၢ်နူၣ်ပစံးလၢမးသမံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမါသမံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢမးတၢ်မးသမံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကဘီဓိမးသမံးနူၣ်တပိဒိၣ်ကၢစံးဝဲဒၣ်.

၈. **ကမး** နူၣ်မ့ၢ်ကမံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖိာ်တကလုာ်လၢပအိၣ်အဒၣ်ဒီးပအိၣ်အသၣ်နူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢကမံးကမးလီၤ.

၉. **ကိးမးကိးမး** နူၣ်ဒ်တလိၢ်လိၢ်တသါသါအသိးလီၤ. ပှၤတဂၤကိးမးကိးမးဟ့ၣ်တၢ်. ကိးမးကိးမးမၤကမၣ်တၢ်တမံၤလီၤ. ပှၤတဂၤဆါဒီးကိးမးကိးမးဟဲဃ့ကသံၣ်. ကိးမးကိးမးဟဲဃ့ကသံၣ်လီၤ.

၁၀. **တမး** နူၣ်မ့ၢ်တမူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါပြုထိၣ်လၢဘၣ်ပှၤဒီးဂံာ်ပှၤဒ်တၢ်ညၣ်ဂီၢ်အသိးနူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢတမူးတမးလီၤ.

၁၁. **တမး** နူၣ်မ့ၢ်စဓိးပှၢ်ကျါတကလုာ်လၢအထံးဖးဒိၣ်ဒီးအသၣ်ဖးဒိၣ်နူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢတမူးတမးလီၤ.

၁၂. **တၢ်မး** နူၣ်မ့ၢ် တၢ်မိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမိၢ်ပပၢ် ပဖိပမါ သံသဒၣ်ပှၤပအိၣ်တမှာ်တလၤဘၣ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပအိၣ်ဒီးတၢ်မိၣ်တၢ်မးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၃. **ထီမး** နူၣ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်လၢသကိၤအဖိလာ်လၢမၤစၢၤသကိၤလၢအမူးအရၢ်နူၣ်ပစံးလၢထီမးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနဲၢ်ရၢ်ထီမးလီၤ. သကိၤနူၣ်အိၣ်ဒီးနဲၢ်ရၢ်ထီမးလီၤ. ဒီးပကိးလၢထီမာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၄. **ဘၣ်မး** မ့ၢ်ဘၣ်မိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်တမှာ်ဘၣ်လၢအဖိအမါသံသဒၣ်အီၤနူၣ်လီၤ.

၁၅. **သမး** နူၣ် မ့ၢ်သမူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါတကလုာ် လၢဘၣ်ပှၤပြုထိၣ်ဂီၤဆူၣ်ကလာ်ဒီးပညၣ်ဂီၢ်ဒ်တၢ်ညၣ်ဂီၢ်အသိးနူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢသမူးသမးလီၤ.

၁၆. **သမး** နူၣ်မ့ၢ်သမူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဆဲးထိၣ်ဘူၣ်လီၤဒ်ဟံၣ်ဖိစိၢ်အသိးလၢပျၢ်စိၢ်လိၢ်မံခိၣ်လၢမၤဘူၣ်ဝဲဒီးမ့ၤပအံမ့ၤတိၢ်ပံာ်ဒီးပနဲပကားနူၣ်ပစံးလၢတိၢ်သမူးတိၢ်သမးလီၤ.

၁၇. **သးမး** နူၣ်မ့ၢ်သူၣ်ဆူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲဒီးပစံးလၢသူၣ် ဆူၣ် သးမး လီၤ. ပှၤ လၢ တၢ် ထိၣ် ဘိၣ် မိ သူၣ်ဆူၣ်သးမးတဖၣ်နူၣ်မၤတၢ်ဆူၣ်ကၢ. ဒီးပစံးလၢသူၣ်ဆူၣ်သးဆူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈. **အမး** နူၣ်မ့ၢ် အ ပနီၣ် နူၣ်ပစံးလၢအမးလီၤ. ထိရိၤ ပပနီၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢအမးလီၤ. စၢ်ဘိတဘိအိၣ်ဒီးအမးလၢအဲကလံးအလံာ်ဖျာၣ်လီၤ. သံးနာ်နူၣ်အိၣ်ဒီးအမးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၉. **အိၣ်မး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်တြိတြိဒီးအိၣ် တစိၤမ့ၤလၢ ပှၤဖိနူၣ်ပစံးလၢအိၣ်မးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံမးအိၣ်မးလီၤ.

၁. မၣ် နူၣ်တၢ်ကတီၤတအိၣ်ဘၣ်. စတသ့ၣ်ညါဘၣ်.

၂. **ကမၣ်** ဒီးကမူၤကမၣ်, ဒီးကမံၣ်ကမၣ်, ဒီးကမၣ်ကလဲး, ဒီးကမါကမၣ်, ဒီးအိၣ်ကမၣ်, ဒီးလီၤကမၣ်, ဒီးလဲၤကမၣ်, ဒီးသါကမၣ်, ဒီးထူၣ်ကမၣ်, ဒီးဃၣ်ကမၣ်, ဒီးဟံးကမၣ်, ဒီးထုကမၣ်, ဒီးကွဲးကမၣ်, ဒီးကတိၤကမၣ်, ဒီးမၤကမၣ်, ဒီးနာ်ကမၣ်, ဆိကမိၣ်ကမၣ်, ဒီးဩးကမၣ်, ဒီးမဲာ်ကမၣ်,ဒီးသးကမၣ်, ဒီးစုကမၣ်, ဒီးဩးစုစ့ၣ်ကမၣ်စုထွဲ, ဒီးခီၣ်ကမၣ်, ဒီးအိၣ်ကမၣ်, ဒီးလဲၤကမၣ်, ဒီးလီၤကမၣ်, ဒီးကိးကမၣ်, ဒီးတၢ်ကမၣ်, ဒီးမၤကမၣ်, ဒီးမၤကမၣ်သး, ဒီးကမၣ်မုၣ်ကမၣ်ခွါ, ဒီးကမၣ်ယိာ်, ဒီးဘိးကမၣ်, ဒီးဘိးကမၣ်ပှၤ, ဒီးဘၣ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးဃုတၢ်ကမၣ်, ဒီးဟ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးစံၣ်ညီၣ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးပျ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးဃုလီၤတၢ်ကမၣ်, ဒီးတဲာ်လီၤကျဲၤလီၤတၢ်ကမၣ်, ဒီးဟ်ခူသူၣ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးဟံးဃာ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးစၢဃာ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးတၢ်ကမၣ်အလိၢ်, ဒီးဟ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးထံၣ်လီၤတၢ်ကမၣ်, ဒီးပှၤဖျိးတၢ်ကမၣ်, တၢ်ခဲလာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကမၣ်တကု

၃. **မံမၣ်** နူၣ်မ့ၢ် ပမၤသူလုၣ်တသူဘၣ်ဒီး မၤသးပြူး တစဲးစဲးနူၣ်ပစံးလၢမံမၣ်လီၤ. စမၤသူလုၣ်တသူဘၣ်, မံမၣ်ကွံာ်လၢာ်လံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံဘုၣ်မံမၣ်လီၤ.

၄. **မၢမၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးကတုၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢအသးမၢမၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤဒူအလီၤလၢအမၤကမၣ်တၢ်အဃိဒီးအသးမၢမၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤအသးမၢမၣ်ဒီးကတိၤထိၣ်တၢ်တသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢသးမံမၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **သမၣ်** မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢထံကျါတကလုာ်နူၣ်မၤသးဒ်တခူးအသိးဒီးဒိၣ်ဝဲထိဝဲဒီးပကိးလၢသမၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသမၣ်ပယိၤလီၤ. သမၣ်နူၣ်အိၣ်သံကစဲာ်ပှၤကညီဒီးအိၣ်မူဒံးဒ့ၣ်စိၤညၣ်စိၤလီၤ.

၆. **သးမံမၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးပှၤနီၣ်ပသးဒီးပကိးလၢပသးမံမၣ်လီၤ. စကတိၤတၢ်ဒီးစသးမံမၣ်စတသ့ၣ်နီၣ်ထိၣ်ဘၣ်စသး ဘၣ်. စသးပှၤနီၣ်စသးယိာ်မးလီၤ.

၁. **မၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပကူာ်ပဝဲး, ပထု, ဃ့ၢ်ထုက, ပထုတလါတဖိတ့ထိၣ်ဟံၣ်စီၤဃိစီၤ. ပထူစံာ်စီၤပှဲၤစီၤ, ထိရိၤပကျဲးစၢးတဖံး တၢ်မၤ, ပသူၣ်တၢ်ဖျးတၢ်နူၣ် ပစံးလၢပမၤလီၤ. ဒီးမၤနူၣ်အိၣ်အါမးလီၤ. မၤခုးမၤစံာ်. မၤကသံၣ်မၤညါသူး. မၤလူၢ်မၤဒံ. မၤတၢ်ဒိးမၤတၢ်လၣ်. မၤချံမၤထိ. မၤဟံၣ်မၤဃီ. မၤဒ့ၣ်မၤညၣ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးမၤတၢ်လၢနူၣ်အဖိခိၣ်အိၣ်အါမးလီၤ.

၂. **မၤကတၢၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တုၤအဝံၤဒီးပစံးလၢမၤကတၢၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ဒီးတမၤကတၢၢ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. မၤဝဲတကူာ်လာ်စီၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ဒီးမၤကတၢၢ်ဝဲတုၤအဝံၤလီၤ.

၃. **မၤကတြၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလူပှၤဒီးဆူၣ်စုတြၢၤခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢမၤကတြၢ်ပှၤလီၤ. ဒီးဘီၣ်သအိၣ်မၤကတြၢ်ပှၤနူၣ်မ့ၢ်ဘီၣ်သအိၣ် လူပှၤဒီးမၤသိၣ်အသးနူၣ်ပစံးလၢမၤကတြၢ်ပှၤလီၤ. ဘီၣ်သအိၣ်မၤကတြၢ်ပှၤနူၣ်ဆူၣ်ထိၣ်အခိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်နူၣ်လီၤ.

၄. **မၤကနိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဃုတကိၣ်တံာ်ခုးဃၢၤနူၣ်ပစံးလၢမၤကနိၢ်လီၤ. ပှၤ တဂၤ တၢ်အိၣ်အဘုဒီးမၤကနိၢ်အခုး ဃၢၤ လီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤတနိၢ်တံာ်အခုးဃၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **မၤကတံာ်** နူၣ်မ့ၢ်မၤကပုာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤစၢ်လီၤတၢ်

လၢအကီၤတဖၣ်နၣ်လီၤ. ကိၣ်တလိၣ်ကီၤကၢ. မၤကပှာ်မၤကပာ် တကၢ်.

၆. **မၤကပှာ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖံးလၢအကီၤတဖၣ်နၣ်ပမၤစၢ်လီၤဒီး ထံရှိဒီးပစံးလၢပမၤကပှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤကပှာ်မၤက ပာ်လီၤ. တၢ်ဖံးတဘၣ်ကီၤကၢ, မၤကပှာ်မၤကပာ်တကၢ်.

၇. **မၤကဖှ** နၣ်မ့ၢ်မၤကမှၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဘျုးမၤကနီၤ ကိၣ်ကမှၣ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢမၤကမှၣ်မၤကဖှလီၤ.

၈. **မၤကမၣ်** နၣ်မ့ၢ်ထိရီၤပမၤဘၣ်ပှၤဂၤအကၠိၢ်နှၤ်ပစံးလၢပ မၤကမၣ်တၢ်လီၤ. ပမၤပှၤဂၤလၢပမါဒီးမ့ၢ်ပမၤကမၣ်လီၤ. ဒီးပ ဟ့ၣ်တၢ်နၣ်မ့ၢ်ပမၤကမၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးလၢနၣ်အဖိခိၣ်အိၣ်ဒံးအါမး လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤဩဖျးမၤကမၣ်လီၤ.

၉. **မၤကမှၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်ဘျုးရှ်ဘျုးတၢ်နၣ်ပစံးလၢပမၤက မှၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤကမှၣ်မၤကဖှလီၤ. ပှၤကဲလၢက သံၣ်သရၣ်နၣ်မၤကမှၣ်ကသံၣ်ကမှၣ်ယုၣ်လီၤ. မၤကမှၣ်ဟ့နၣ် ကဲထီၣ်လၢကိၣ်ကမှၣ်လီၤ.

၁၀. **မၤကရံးကရံး** နၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တုၤပတအိၣ်ဘှံးအိၣ်သါ ဘၣ်ဒီးပကျဲးစၢးမၤတုၤပကပၢၤကဝါလီၤတုၤတၢ်မၤကဲထီၣ်တုၤအ ဘျုးအဖှိၣ်နှၤ်ဝဲဒီးပစံးလၢမၤကရံးကရံးလီၤ. နမၤတၢ်နၣ်မၤက ရံးကရံးတကၢ်. အိၣ်ဘှံးတဂ့ၤ.

၁၁. **မၤကလံ** နၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ကဘျုးကဘျၣ်ဒီးပသမၢဒီးပစံး လၢပတမၤဘၣ်နၣ်ပစံးလၢပမၤကလံလီၤ. ပှၤလၢမၤကမၣ်ခူသူၣ် အသးဒီးဟ်မှၣ်နၣ်ဒီးသမၢဝဲဒီးစံးဝဲလၢသါတမၤဘၣ်နၣ်မ့ၢ်မၤ က လံအသးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကလံအသးဒီးသမၢဝဲလီၤ. ထိရီၤပှၤ လၢအမၤကမၣ်တၢ်ဒီးသမၢဝဲဒီးလီတၢ်လၢသါတမၤဘၣ်နၣ်မ့ၢ်မၤ ကလံတၢ်လီၤ.

၁၂. **မၤကလိး** နၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢမၤကလိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိ ရီၤ ပမၤတၢ်တမံၤလၢ်လၢ်, ပကျာ်ခုးဖဲး သံၣ်ပထူစ်ာ်ထူဖှံၤနၣ်ပစံး လၢမၤကလိလီၤ. ဒီးပမၤကလိနၣ်အါမံၤလီၤ. ထိရီပမၤတၢ်ဖံး တၢ်မၤနၣ်မ့ၢ်ပမၤကလိခဲလၢာ်လီၤ.

၁၃. **မၤကံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဟ်မှၣ် မၤ တၢ်ကူ တၢ်သိးဒီး ကံၣ်ဝဲနၣ် ပစံး လၢမၤကံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤကံၣ်မၤဝှၤလီၤ. ပှၤတဂၤ မၤကံၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်တဘၣ်ကံၣ်ဂ့ၤကၢ. ပှၤတဂၤမၤကံၣ်မၤဝှၤဆုကံၣ် တဘၣ်ကံၣ်ဝဲဂ့ၤသမိးစံးဝဲဒၣ်.

၁၄. **မၤကၢၢ်** နၣ်မ့ၢ်မၤဟ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤသဝးသဘံၣ်လိ ခီတၢၢ်ခီၤသပၢၤခီၤအခိၣ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢမၤကၢၢ်လီၤ. မၤကၢၢ် မၤဟ်သပၢၤအခိၣ်တဂ့ၤ. ပကွၢ်တဂ့ၤလၢၤဘၣ်.

၁၅. **မၤကှၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘျုတဖၣ်နၣ်ပဘီးတုၤအကှၣ်ဒီး ပစံးလၢမၤကှၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤကှၣ်မၤကူလီၤ. ဒီးပှၤ မၤအၢအသးနၣ်ပစံးလၢမၤကှၣ်အသးလီၤ.

၁၆. **မၤကဲၤ** နၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ် ကဲၤ မှၣ်အူနၣ်ပစံးလၢ မၤကဲၤမှၣ်အူ လီၤ. မှၣ်အူလီၤပံာ်လံ, မၤကဲၤထီၣ်မှၣ်အူတကၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢမၤကဲၤမၤကပီၤလီၤ.

၁၇. **မၤကိ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤမၤကမၣ်ပှၤဒီးပတှၢ်နှၤ်ဖံးယာ်အီၤမ့ၢ် ဂ့ၤ, ပလိာ်လၢဘၢလၢကၠိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤကိအီၤလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢမၤကိမၤခဲလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကမၣ်ပှၤဂၤဒီးပှၤဂၤမၤကိ မၤခဲအီၤလီၤ. ထိရီၤပှၤဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်နၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ကိဘၣ်ခဲလီၤ.

၁၈. **မၤကျိၤ** နၣ်မ့ၢ်မၤနးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျၣ်လၢ ပဒိၣ်စံၣ်ညီၣ်လၢဘၣ်ရူးဘၣ်ထိနၣ်ပစံးလၢဘၣ်တၢ်မၤနးမၤကျိၤ လီၤ.

၁၉. **မၤကျၢၤ** နၣ်မ့ၢ်ပစၢယာ်ဖိးယာ်သိးယာ်ကျိၤယာ်တၢ်နၣ်ပ စံးလၢပမၤစ်ာ်မၤကျၢၤတၢ်လီၤ. ထိရီၤပှၤလၢဘၣ်စၢယာ်နၣ်မ့ၢ်တၢ် မၤစ်ာ်မၤကျၢၤအီၤလီၤ. ပှၤတၢ်မၤဖိလၢပျၢၤနၣ်စံၣ်တဲၤတဲလီၤယွၤ အကလုၢ်အကထၢါဒီးပှၤမၤစ်ာ်မၤကျၢၤအီၤလီၤ.

၂၀. **မၤကွၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်မ့ၢ်သ့ဧၢ် တသ့ဧၢ်နၣ်ပမၤပတိၢ်ကွၢ်ဒီး ပစံးလၢမၤကွၢ်လီၤ. နမၤတလါသ့တသ့နၣ်မၤကွၢ်ကၢ်နှာ်. စမၤ ကွၢ်သ့ယာ်.

၂၁. **မၤကွံၤလီၤ** နၣ်မ့ၢ်ထိရီၤပသဝံၣ်လီၤသကူးတၢ်နၣ်ပစံးလၢ မၤကွံၤလီၤလီၤ. မၤကွံၤလီၤသ့ၣ်ဖိတဘိဒီးလီၤသကွံဝဲလီၤ.

၂၂. **မၤကွိၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပလိာ်ပှၤဂၤလၢကွိၢ်ဒီးပလိးအိၣ်ပှၤဂၤနၣ်ပ စံးလၢမၤကွိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤကွိၢ်ဒီးပှၤဂၤဒီးလိးအိၣ်ပှၤဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤကွိၢ်မၤထွဲလီၤ.

၂၃. **မၤခု** နၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢ ပသူၣ် ဖုံသးညီ ဒီးပစံး လၢ ပ မၤ ခု လီၤ. ဒီးပမ့ၢ်သဆၣ်ထိၣ်ပှၤဂၤအခံလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒ်ပှၤဂၤကမၤ သ့ တဝံ သး ကၢၣ်တဂ့ၤဒီး ပမၤမှာ်မၤယူ နၣ် ပစံးလၢ ပမၤခုအသး လီၤ. ပှၤတဂၤမၤခုထိၣ်ပှၤဂၤအသးဒီးမၢဝဲအမၤတၢ်လီၤ. ပှၤဂၤ မ့ၢ်မၤတၢ်ဒီးပစံးလၢ ပကဟ့ၣ်အတၢ်တမံၤ မံၤ ဒီးမ့ၢ်ပမၤ ခုအသး လီၤ.

၂၄. **မၤခဲ** နၣ်မ့ၢ်မၤကိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလိာ်ပှၤဂၤလၢကွိၢ်ဒီးပ တှၢ်နှၤ်ဖံးယာ်အီၤနၣ်ပစံးလၢပမၤကိမၤခဲအီၤလီၤ.

၂၅. **မၤဂၢၢ်အသး** နၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်လီၤပသး, ပကီၤပသးဒ်ပသ့တ မၤ ကမၣ်တၢ်တဂ့ၤဒီးပစံးလၢပမၤဂၢၢ်ပသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢမၤဂၢၢ်မၤကျၢၤပသးလီၤ. ပကဲလၢကစၢ်ယွၤအပျဲၢ်ဘိၣ်ဒီးပမၤ ဂၢၢ်မၤကျၢၤပသးလီၤ.

၂၆. **မၤဃၣ်** နၣ်မ့ၢ်ထိရီၤ တၢ်အှၣ် လိာ် ဆိးက့ လိာ် အသးဒီးပှၤ ကညီကတီၤ လိာ်အသးလၢတဲးလိာ်ယိလိာ်အသးနၣ်မၤအဝဲတခီ မ့ၢ်တနၢၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢအဝဲတခီမၤဃၣ်လီၤ. ပှၤခံဂၤကတီၤလိာ် အသးဒီးအဝဲတဂၤမၤဃၣ်အီၤလီၤ. ထွံၣ်ခံဒုအှၣ်လိာ်အသးဒီးအ ဝဲတဒုမၤဃၣ်အီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤနၢၤမၤဃၣ်လီၤ.

၂၇. **မၤစၢ်အသး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘိးစၢ်အသးဒီးလဲၢ်လီၢ်အသး နၣ်ပစံးလၢမၤစၢ်အသးလီၤ. ပှၤကညီကတီၤတၢ်ဒီးဘိးစၢ်အကိာ် နၣ် ပ စံး လၢ မၤစၢ် အသးလီၤ. ပှၤတဂၤကတီၤတၢ်ဒီးမၤစၢ်အသး လီၤ.

၂၈. **မၤစ်ာ်** နၣ်မ့ၢ်မၤကျၢၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစၢယာ်ဖိးယာ်တၢ် ဒီးပသိးယာ်ကျိၤယာ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢမၤစ်ာ်မၤကျၢၤပစံးဒီးအဆိဒ် နၣ်လီၤ.

၂၉. **မၤစ်ာ်** နၣ်မ့ၢ်ပထူစ်ာ်နၣ်ပစံးလၢမၤစ်ာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤ စ်ာ်တလိၢ်လဲၢ်ကၢ.

၃၀. **မၤစၢၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤတၢ်တနၢၤဘၣ်ဒီးပလဲၤတီစၢၤ

ဒီးအဆိလၢမးတၢ်မးမဲၢ်လီၤ. ဒီးမးဘုၣ်မးမဲၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **မးလီၤ** နူ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတီၤလီၤ. တၢ်ဆါဒိၣ်မးလီၤ. ထံယိာ်မးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်သ့မးလီၤ. နမၤဘူနၢ်အါမးလီၤ.

၇. **မးသမံး** နူ့ၣ်မ့ၢ်ပိၣ်လဲၣ်ထံလၢအဒိၣ်ကတၢၢ်အယိာ်ကတၢၢ်နူ့ၣ်ပစံးလၢမးသမံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမါသမံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမးတၢၢ်မးသမံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကဘီဓိမးသမံးနူ့ၣ်တပိဒိၣ်ကၢစံးဝဲဒၣ်.

၈. **ကမး** နူ့ၣ်မ့ၢ်ကမံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပိာ်တကလုာ်လၢပအိၣ်အဒၣ်ဒီးပအိၣ်အသၣ်နူ့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢကမံးကမးလီၤ.

၉. **ကီးမးကီးမး** နူ့ၣ်ဒ်တလိၢ်လိၢ်တသါသါအသိးလီၤ. ပှၤတဂၤကီးမးကီးမးဟုၣ်တၢ်. ကီးမးကီးမးမၤကမၣ်တၢ်တမံၤလီၤ. ပှၤတဂၤဆါဒီးကီးမးကီးမးဟဲယွၤကသံၣ်. ကီးမးကီးမးဟဲယွၤကသံၣ်လီၤ.

၁၀. **တမး** နူ့ၣ်မ့ၢ်တမူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါပြုထိၣ်လၢဘၣ်ပှၤဒီးဂံာ်ပှၤဒ်တၢ်ညၣ်ဂီၢ်အသိးနူ့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢတမူးတမးလီၤ.

၁၁. **တမး** နူ့ၣ်မ့ၢ်စခိးပှၢ်ကျါတကလုာ်လၢအထံးဖးဒိၣ်ဒီးအသၣ်ဖးဒိၣ်နူ့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢတမူးတမးလီၤ.

၁၂. **တၢ်မး** နူ့ၣ်မ့ၢ် တၢ်မိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမိၢ်ပပၢ် ပဖိပမါ သံသဒၣ်ပှၤပအိၣ်တမုာ်တလၤဘၣ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပအိၣ်ဒီးတၢ်မိၣ်တၢ်မးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၃. **ထီမး** နူ့ၣ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်လၢသကီၤအဖီလာ်လၢမၤစၢၤသကီၤလၢအမူးအရၢ်နူ့ၣ်ပစံးလၢထီမးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနဲၢ်ရၢ်ထီမးလီၤ. သကီၤနူ့ၣ်အိၣ်ဒီးနဲၢ်ရၢ်ထီမးလီၤ. ဒီးပကိးလၢထီမာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၄. **ဘၣ်မး** မ့ၢ်ဘၣ်မိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်တမုာ်ဘၣ်လၢအဖိအမါသံသဒၣ်အီၤနူ့ၣ်လီၤ.

၁၅. **သမး** နူ့ၣ် မ့ၢ်သမူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါတကလုာ် လၢဘၣ်ပှၤပြုထိၣ်ဂီၤဆူၣ်ကလာ်ဒီးပညၣ်ဂီၢ်ဒ်တၢ်ညၣ်ဂီၢ်အသိးနူ့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢသမူးသမးလီၤ.

၁၆. **သမး** နူ့ၣ်မ့ၢ်သမူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဆဲးထိၣ်ဘူၣ်လီၤဒ်ဟံၣ်ဖိစိၢ်အသိးလၢပျဲၢ်စိၢ်လိၢ်မံခိၣ်လၢမၤဘူၣ်ဝဲဒီးမ့ၤပအံမ့ၤတိၢ်ပၢ်ဒီးပနဲပကားနူ့ၣ်ပစံးလၢပိၢ်သမူးပိၢ်သမးလီၤ.

၁၇. **သးမး** နူ့ၣ်မ့ၢ်သူၣ်ဆူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲဒီးပစံးလၢသူၣ် ဆူၣ် သးမး လီၤ. ပှၤ လၢ တူၢ် ထိၣ် ဘိၣ် မိသူၣ်ဆူၣ်သးမးတဖၣ်နူ့ၣ်မၤတၢ်ဆူၣ်ကၢ. ဒီးပစံးလၢသူၣ်ဆူၣ်သးဆူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. .

၁၈. **အမး** နူ့ၣ်မ့ၢ် အပနိၣ် နူ့ၣ်ပစံးလၢအမးလီၤ. ထိရိၤ ပပနိၣ်တၢ်နူ့ၣ်ပစံးလၢ အမးလီၤ. စၢၢ်ဘိတဘိအိၣ်ဒီးအမးလၢ အဲ ကလံး အလဲာ်ဖျၢၣ်လီၤ. သံးနာ်နူ့ၣ်အိၣ်ဒီးအမးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၉. **အိၣ်မး** နူ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်တြိတြိဒီးအိၣ် တစိၤမ့ၤလၢ ပှၤဖိနူ့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်မးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံမးအိၣ်မးလီၤ.

၁. **မၣ်** နူ့ၣ်တၢ်ကတိၤတအိၣ်ဘၣ်. စတသ့ၣ်ညါဘၣ်.

၂. **ကမၣ်** ဒီးကမူၤကမၣ်, ဒီးကမံၣ်ကမၣ်, ဒီးကမၣ်ကလဲး, ဒီးကမါကမၣ်, ဒီးအိၣ်ကမၣ်, ဒီးလီၤကမၣ်, ဒီးလဲၤကမၣ်, ဒီးသါကမၣ်, ဒီးထူၣ်ကမၣ်, ဒီးယၣ်ကမၣ်, ဒီးဟံးကမၣ်, ဒီးထ့ကမၣ်, ဒီးကွဲးကမၣ်, ဒီးကတိၤကမၣ်, ဒီးမၤကမၣ်, ဒီးနာ်ကမၣ်, ဆိကမိၣ်ကမၣ်, ဒီးသြူးကမၣ်, ဒီးမဲာ်ကမၣ်,ဒီးသးကမၣ်, ဒီးစုကမၣ်, ဒီးသြူးစုစၣ်ကမၣ်စုထွဲ, ဒီးခိၣ်ကမၣ်, ဒီးအိၣ်ကမၣ်, ဒီးလဲၤကမၣ်, ဒီးလီၤကမၣ်, ဒီးကိးကမၣ်, ဒီးတၢ်ကမၣ်, ဒီးမၤကမၣ်, ဒီးမၤကမၣ်သး, ဒီးကမၣ်မုၣ်ကမၣ်ခွါ, ဒီးကမၣ်ယိာ်, ဒီးဘိးကမၣ်, ဒီး ဘိး ကမၣ်ပှၤ, ဒီးဘၣ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးယုတၢ်ကမၣ်, ဒီးဟ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးစံၣ်ညီၣ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးပျၢ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးယုလီၤတၢ်ကမၣ်, ဒီးတဲာ်လီၤကျုၤလီၤတၢ်ကမၣ်, ဒီးဟ်ခူသူၣ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးဟံးယာ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးစၢယာ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးတၢ်ကမၣ်အလိၢ်, ဒီးဟ်တၢ်ကမၣ်, ဒီးထံၣ်လီၤတၢ်ကမၣ်, ဒီးပူၤဖျဲးတၢ်ကမၣ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူ့ၣ်ကွၢ်လၢကမၣ်တကူၢ်

၃. **မံမၣ်** နူ့ၣ်မ့ၢ် ပမၤသူလုၣ်တသူဘၣ်ဒီး မၤသးပြူး တစဲးစဲးနူ့ၣ်ပစံးလၢမံမၣ်လီၤ. စမၤသူလုၣ်တသူဘၣ်, မံမၣ်ကွံာ်လၢာ်လံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံဘုၣ်မံမၣ်လီၤ.

၄. **မၢမၣ်** နူ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးကတုၤဝဲနူ့ၣ်ပစံးလၢ အသးမၢမၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤနူ့အလီၤလၢအမၤကမၣ်တၢ်အယိဒီးအသးမၢမၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤအသးမၢမၣ်ဒီးကတိၤထိၣ်တၢ်တသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢသးမံမၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **သမၣ်** မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢထံကျါတကလုာ်နူ့ၣ်မၤသးဒ်တရူးအသိးဒီးဒိၣ်ဝဲထိဝဲဒီးပကိးလၢသမၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသမၣ်ပယိၤလီၤ. သမၣ်နူ့ၣ်အိၣ်သံကစဲာ်ပှၤကညီဒီးအိၣ်မူဒံးဒ့ၣ်စိၤညၣ်စိၤလီၤ.

၆. **သးမံမၣ်** နူ့ၣ်မ့ၢ်ပသးပှၤနိၣ်ပသးဒီးပကိးလၢပသးမံမၣ်လီၤ. စကတိၤတၢ်ဒီးစသးမံမၣ်စတသ့ၣ်နိၣ်ထိၣ်ဘၣ်စသးဘၣ်. စသးပှၤနိၣ်စသးယိာ်မးလီၤ.

၁. **မၤ** နူ့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပကူာ်ပဖဲး, ပထ့, ယှၢ်ထ့ကု, ပထ့တလါတဖိတ့ထိၣ်ဟံၣ်စိၤယိစိၤ. ပထူစံာ်စိၤပှဲၤစိၤ, ထိရိၤပကျဲးစၢးတဖံးတၢ်မၤ, ပသူၣ်တၢ်ဖျးတၢ်နူ့ၣ် ပစံးလၢပမၤလီၤ. ဒီးမၤနူ့ၣ်အိၣ်အါမးလီၤ. မၤခုးမၤစံာ်. မၤကသံၣ်မၤညါသူး. မၤလှၢ်မၤဒံ. မၤတၢ်ဒီးမၤတၢ်လၣ်. မၤချံမၤထိ. မၤဟံၣ်မၤယီ. မၤဒ့ၣ်မၤညၣ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးမၤတၢ်လၢနူ့ၣ်အဖိခိၣ်အိၣ်အါမးလီၤ.

၂. **မၤကတၢၢ်** နူ့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တုၤအဝံၤဒီးပစံးလၢမၤကတၢၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ဒီးတမၤကတၢၢ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. မၤဝဲတကူာ်လာ်စိၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ဒီးမၤကတၢၢ်ဝဲတုၤအဝံၤလီၤ.

၃. **မၤကတြိၢ်** နူ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလ့ပှၤဒီးဆူၣ်စုတြှၤခိၣ်နူ့ၣ်ပစံးလၢမၤကတြိၢ်ပှၤလီၤ. ဒီးဘိၣ်သအိၣ်မၤကတြိၢ်ပှၤနူ့ၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ် လ့ပှၤဒီးမၤသိၣ်အသးနူ့ၣ်ပစံးလၢမၤကတြိၢ်ပှၤလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်မၤကတြိၢ်ပှၤနူ့ၣ်ဆူၣ်ထိၣ်အခိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်နူ့ၣ်လီၤ.

၄. **မၤကနိၢ်** နူ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီယုတကိၣ်တဲာ်ခုးယၢၢ နူ့ၣ်ပစံးလၢမၤကနိၢ်လီၤ. ပှၤ တဂၤ တၢ်အိၣ်အဘုဒီးမၤကနိၢ်အခုး ယၢၢ လီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤတနိၢ်တဲာ်အခုးယၢၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **မၤကဟ်** နူ့ၣ်မ့ၢ်မၤကဟ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤစၢ်လီၤတၢ်

 မၤ

လၢအကိၤတဖၣ်နူၣ်လီၤ. ကိၣ်တလိၣ်ကိၤကၢ. မၤကပုာ်မၤကပာ် တကူၢ်.

၆. **မၤကပုာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖံးလၢအကိၤတဖၣ်နူၣ်ပမၤစၢ်လီၤဒီး ထံရှိဒီးပစံးလၢပမၤကပုာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤကပုာ်မၤက ပာ်လီၤ. တၢ်ဖံးတဘ့ၣ်ကိၤကၢ, မၤကပုာ်မၤကပာ်တကူၢ်.

၇. **မၤကဖ့** နူၣ်မ့ၢ်မၤကမူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဘျုးမၤကနီၤ ကိၣ်ကမူၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢမၤကမူၣ်မၤကဖ့လီၤ.

၈. **မၤကမၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပမၤဘၣ်ပှၤဂၤအကွၢ်နူၢ်ပစံးလၢပ မၤကမၣ်တၢ်လီၤ. ပမၤပှၤဂၤလၢပမါဒီးမ့ၢ်ပမၤကမၣ်လီၤ. ဒီးပ ဟ့ၣ်တၢ်နူၣ်မ့ၢ်ပမၤကမၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးလၢနူၣ်အဖီခိၣ်အိၣ်ဒံးအါမး လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤကြူးမၤကမၣ်လီၤ.

၉. **မၤကမူၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်ဘျုးရံာ်ဘျုးတၢ်နူၣ်ပစံးလၢပမၤက မူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤကမူၣ်မၤကဖ့လီၤ. ပှၤကဲလၢက သံၣ်သရၣ်နူၣ်မၤကမူၣ်ကသံၣ်ကမူၣ်ယူၣ်လီၤ. မၤကမူၣ်ဟုနူၣ် ကဲထိၣ်လၢကိၣ်ကမူၣ်လီၤ.

၁၀. **မၤကရံးကရံး** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တုၤပတအိၣ်ဘှံးအိၣ်သါ ဘၣ်ဒီးပကျုးစၢးမၤတုၤပကပၢၤကဝါလီၤတုၤတၢ်မၤကဲထိၣ်တုၤအ ဘျုးအဖှိၣ်နူၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢမၤကရံးကရံးလီၤ. နမၤတၢ်နူၣ်မၤက ရံးကရံးတကူၢ်. အိၣ်ဘှံးတဂ့ၤ.

၁၁. **မၤကလံ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ကဘျုးကဘျၣ်ဒီးပသမၢဒီးပစံး လၢပတမၤဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပမၤကလံလီၤ. ပှၤလၢမၤကမၣ်ခ့သူၣ် အသးဒီးဟ်မုၣ်နူၣ်ဒီးသမၢဝဲဒီးစံးဝဲလၢသါတမၤဘၣ်နူၣ်မ့ၢ်မၤ က လံအသးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကလံအသးဒီးသမၢဝဲလီၤ. ထီရီၤပှၤ လၢအမၤကမၣ်တၢ်ဒီးသမၢဝဲဒီးလီတၢ်လၢသါတမၤဘၣ်နူၣ်မ့ၢ်မၤ ကလံတၢ်လီၤ.

၁၂. **မၤကလီး** နူၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢမၤကလီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထီ ရီၤ ပမၤတၢ်တမံၤလၢ်လၢ်, ပကူာ်ခုးဖဲး သံၣ်ပထူစံာ်ထူပှဲၤနူၣ်ပစံး လၢမၤကလီလီၤ. ဒီးပမၤကလီနူၣ်အါမံၤလီၤ. ထီရီပမၤတၢ်ဖံး တၢ်မၤနူၣ်မ့ၢ်ပမၤကလီခဲလၢာ်လီၤ.

၁၃. **မၤကံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဟ်မုၣ် မၤ တၢ်ကူ တၢ်သိးဒီး ကံၣ်ဝဲနူၣ် ပစံး လၢမၤကံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤကံၣ်မၤဝ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤ မၤကံၣ်ခိၣ်ဖၣ်တဘ့ၣ်ကံၣ်ဂ့ၤကၢ. ပှၤတဂၤမၤကံၣ်မၤဝ့ၤဆုကံၣ် တဘ့ၣ်ကံၣ်ဝဲဂ့ၤသမိးစံးဝဲဒၣ်.

၁၄. **မၤကၢၢ်** နူၣ်မ့ၢ်မၤဟ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤသဝးသဘံၣ်လီ ခီတၢၢ်ခိၤသပၢၤခိၤအခိၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢမၤကၢၢ်လီၤ. မၤကၢၢ် မၤဟ်သပၢၤအခိၣ်တဂ့ၤ. ပကွၢ်တဂ့ၤလၢၤဘၣ်.

၁၅. **မၤကူၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘျၢတဖၣ်နူၣ်ပဘီးတုၤအကူၣ်ဒီး ပစံးလၢမၤကူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤကူၣ်မၤကူလီၤ. ဒီးပှၤ မၤအၢအသးနူၣ်ပစံးလၢမၤကူၣ်အသးလီၤ.

၁၆. **မၤကဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ် ကဲၤ မုၣ်အူနူၣ်ပစံးလၢ မၤကဲၤမုၣ်အူ လီၤ. မုၣ်အူလီၤပံာ်လံ, မၤကဲၤထိၣ်မုၣ်အူတကူၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢမၤကဲၤမၤကပီၤလီၤ.

၁၇. **မၤကီ** နူၣ် မ့ၢ်ပှၤ ဂၤ မၤ ကမၣ် ပှၤဒီး ပတုၢ်နူၢ်ဖံးယာ် အီၤ မ့ၢ် ဂ့ၤ, ပလိာ်လၢဘၢလၢကွိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤကီအီၤလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢမၤကီမၤခဲလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကမၣ်ပှၤဂၤဒီးပှၤဂၤမၤကီ မၤခဲအီၤလီၤ. ထီရီၤပှၤဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်နူၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ကီဘၣ်ခဲလီၤ.

၁၈. **မၤကျိၤ** နူၣ်မ့ၢ်မၤနးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘျၣ်လၢ ပဒိၣ်စံၣ်ညီၣ်လၢဘၣ်ဓူးဘၣ်ထီ နူၣ်ပစံးလၢဘၣ်တၢ်မၤနးမၤကျိၤ လီၤ.

၁၉. **မၤကျၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပစၢယာ်ဖိးယာ်သိးယာ်ကျိၤယာ်တၢ်နူၣ်ပ စံးလၢပမၤစံာ်မၤကျၢၤတၢ်လီၤ. ထီရီၤပှၤလၢဘၣ်စၢယာ်နူၣ်မ့ၢ်တၢ် မၤစံာ်မၤကျၢၤအီၤလီၤ. ပှၤတၢ်မၤဖိလၢပျၢၤနူၣ်စံၣ်တဲၤတဲလီၤယွၤ အကလုၢ်အကထါဒီးပှၤမၤစံာ်မၤကျၢၤအီၤလီၤ.

၂၀. **မၤကွၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်မ့ၢ်သ့ဓၢ် တသ့ဓၢ်နူၣ်ပမၤပတိၢ်ကွၢ်ဒီး ပစံးလၢမၤကွၢ်လီၤ. နမၤတလါသ့တသ့နူၣ်မၤကွၢ်ကၢ်နဲာ်. စမၤ ကွၢ်သ့ယၢာ်.

၂၁. **မၤကွံၤလီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပသဝံၣ်လီၤသကူးတၢ်နူၣ်ပစံးလၢ မၤကွံၤလီၤလီၤ. မၤကွံၤလီၤသ့ၣ်ဖိတဘိဒီးလီၤသကွံဝဲလီၤ.

၂၂. **မၤကွိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပလိာ်ပှၤဂၤလၢကွိၢ်ဒီးပလီးအိၣ်ပှၤဂၤနူၣ်ပ စံးလၢမၤကွိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤကွိၢ်ဒီးပှၤဂၤဒီးလီးအိၣ်ပှၤဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤကွိၢ်မၤထွဲလီၤ.

၂၃. **မၤခ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢ ပသူၣ်ဖှံသးညီ ဒီးပစံး လၢ ပ မၤ ခ လီၤ. ဒီးပမ့ၢ်သဆၣ်ထိၣ်ပှၤဂၤအခံလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒ်ပှၤဂၤကမၤ သ့ တဝံ သး ကၢၣ်တဂ့ၤဒီး ပမၤမုာ်မၤယူ နူၣ် ပစံးလၢ ပမၤခအသး လီၤ. ပှၤတဂၤမၤခထိၣ်ပှၤဂၤအသးဒီးမၤဝဲအမၤတၢ်လီၤ. ပှၤဂၤ မ့ၢ်မၤတၢ်ဒီးပစံးလၢ ပကဟ့ၣ်အတၢ်တမံၤ မံၤ ဒီးမ့ၢ်ပမၤ ခအသး လီၤ.

၂၄. **မၤခဲ** နူၣ်မ့ၢ်မၤကီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလိာ်ပှၤဂၤလၢကွိၢ်ဒီးပ တုၢ်နူၢ်ဖံးယာ်အီၤနူၣ်ပစံးလၢပမၤကီမၤခဲအီၤလီၤ.

၂၅. **မၤဂၢၢ်အသး** နူၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်လီၤပသး, ပကီၤပသးဒ်ပသ့တ မၤ ကမၣ်တၢ်တဂ့ၤဒီးပစံးလၢပမၤဂၢၢ်ပသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢမၤဂၢၢ်မၤကျၢၤပသးလီၤ. ပကဲလၢကစၢ်ယွၤအပျဲၢ်ဘိၣ်ဒီးပမၤ ဂၢၢ်မၤကျၢၤပသးလီၤ.

၂၆. **မၤဃာ်** နူၣ်မ့ၢ်ထီရီၤ တၢ်အုၣ် လိာ် ဆိးကု လိာ် အသးဒီးပှၤ ကညီကတိၤ လိာ်အသးလၢတဲးလိာ်ယိလိာ်အသးနူၣ်မၤအဝဲတခီ မ့ၢ်တနၢၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢအဝဲတခီမၤဃာ်လီၤ. ပှၤခံဂၤကတိၤလိာ် အသးဒီးအဝဲတဂၤမၤဃာ်အီၤလီၤ. ထွံၣ်ခံဒုအုၣ်လိာ်အသးဒီးအ ဝဲတဒုမၤဃာ်အီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤနၢၤမၤဃာ်လီၤ.

၂၇. **မၤစၢ်အသး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘီးစၢ်အသးဒီးလဲၢ်လီၢ်အသး နူၣ်ပစံးလၢမၤစၢ်အသးလီၤ. ပှၤကညီကတိၤတၢ်ဒီးဘီးစၢ်အကိာ် နူၣ်ပစံးလၢမၤစၢ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်ဒီးမၤစၢ်အသး လီၤ.

၂၈. **မၤစံာ်** နူၣ်မ့ၢ်မၤကျၢၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစၢယာ်ဖိးယာ်တၢ် ဒီးပသိးယာ်ကျိၤယာ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢမၤစံာ်မၤကျၢၤပစံးဒီးအဆိဒ် နူၣ်လီၤ.

၂၉. **မၤစံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပထူစံာ်နူၣ်ပစံးလၢမၤစံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤ စံာ်တလိၢ်လဲၢ်ကၢ.

၃၀. **မၤစၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤတၢ်တနၢၤဘၣ်ဒီးပလဲၤတိစၢၤ

အီၤဒီးပစံးလၢမၤစၢၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟံၣ်တဂၤအီၤဒီးဝံၤကီဝဲန့ၣ် မၤစၢၤအီၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤစၢၤတီစၢၤလီၤ.

၃၁. **မၤစုလီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပဝီးပလီပကျိၣ်ပစ့ပယၢၤပယိၢ်အါ အါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢမၤစုလီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤစုလီၢ်အါကၢ. ကဲဝဲလၢပှၤထူးပှၤတီၤဒီးမၤစုလီၢ်အါဝဲလီၤ.

၃၂. **မၤစဲၣ်** န့ၣ်ဒ်မၤမီၣ်အသိးလီၤ. ဒီးအိၣ်ထဲတၢ်ကတီၤအီၤလီၤ. နမၤမ့ၢ်သ့ဒီးမၤစဲၣ်. မၤဒီးမၤစဲၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၃. **မၤစိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘၣ်တၢ်လၢထံဒီးစိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤစိၣ်လီၤ. မၤစိၣ်ကသံၣ်ကမူၣ်လၢထံဒီးဟ်လိာ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤစိၣ်မၤသ့လီၤ.

၃၄. **မၤစီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထီထိၣ်စီၤခိၣ်လီၢ်မံဒီးပယီလီၤဒီးပစံးလၢမၤစီၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤစီၤတဖျၢၣ်ဒီးမံဝဲလၢအခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤဘျိၣ်မၤစီၤလီၤ. ပှၤမၤဟံၣ်န့ၣ်မၤဘျိၣ်မၤစီၤလၢဖိသၣ်ခွါကမံအလီၢ်လီၤ.

၃၅. **မၤစွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်မၤပျူၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢပှၤဂၤနူး တဲးဒီးနာ်စီၤဖှံၣ်စီၤတၢ်သမူပယၢ်ဒီးပျူၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၤဂၤမၤပျူၢ်မၤစွဲလီၤ. ပှၤလၢသးက့ၣ်လိာ်အသးန့ၣ်မၤပျူၢ်မၤစွဲလိာ်အသးလီၤ.

၃၆. **မၤဆၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပတိၢ်ပှၤဂၤဒီးပှၤဂၤတိၢ်စကီးပှၤပထိ ပှၤဂၤဒီးပှၤဂၤထိစကီးပှၤဒီးပစံးလၢမၤဆၢလီၤ. နပှၢ်မ့ၢ်တိၢ်နၤမၤဆၢတဂ့ၤ, တသ့ၣ်ညါဒံးဘၣ်အသးဘၣ်, အနီၢ်ဆံးဒံးလီၤ. ပှၤတဂၤထိအဝဲတဂၤဒီးအဝဲတဂၤမၤဆၢဒီးနၢၤဝဲလီၤ. ဒီးပှၤမၤထါတခီမၤန့ၣ်ပစံးလၢမၤဆၢလီၤ. ပှၤတဂၤမၤထါတယှၢ်ဒီးအဝဲတဂၤမၤဆၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤဆၢမၤလဲးလီၤ.

၃၇. **မၤဆူးလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်ဆူးတၢ်အခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤဆူးလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဆူးလီၤစခိၣ်ဒီးကိာ်ဆါမးလီၤ. ထီရီၤပဆိၣ်လီၤတၢ်အခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤဆူးလီၤလီၤ.

၃၈. **မၤတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကၠာ်ပဖဲ့ပထူစံာ်ထူပှဲၤပကျိၢ်နီၣ်ဖျးမံၤပထါ ဆူထါယၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပမၤတၢ်ခဲလၢာ်လီၤ. ထီရီၤပဂဲၤလိာ်ကျဲးစၢးတၢ်တမံၤလၢ်လၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပမၤတၢ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖံးတၢ်မၤတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤတၢ်ဖိၣ်တၢ်ဒီးအဆိဒ်န့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၉. **မၤတၢ်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤန့ၢ်အိၣ်ကဲဒီးအိၣ်ဒီးအစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤတၢ်ထီၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ထီၣ်ဒီးအစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်အိၣ်အါဝဲလီၤ.

၄၀. **မၤတၢ်ဘှၣ်အဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤတၢ်ဖံးလၢမၤခိၣ်ဖံးတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၤမၤတၢ်ဘှၣ်ဖိလီၤ. ပှၤမၤတၢ်ဘှၣ်ဖိန့ၣ်မ့ၢ်ဆးခိၣ်ဖံးလီၤ.

၄၁. **မၤတၢ်အတိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတမၤရူသူၣ်ရူလံာ်ဘၣ်တၢ်ဒီးတမၤကဘျုးကဘျၣ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မၤတၢ်အိၣ်ဖျါဝဲဒီးပစံးလၢမၤတၢ်တိလီၤ. ပှၤတိပှၤလီၤတဖၣ်န့ၣ်မၤထဲတၢ်တိလီၤ.

၄၂. **မၤတဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဝံၤ တၢ်တုၤအကတၢၢ်လီၤ. မၤတဲာ်ဘုန့ၣ်တုၤတဲာ်စံးဝဲဒၣ်.

၄၃. **မၤတဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူးတၢ်လၢဃဲာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဖှၣ်တဲာ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤတဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတဲာ်ပျံၤတဘိ. ပှၤတဂၤမၤတဲာ်လှၣ်တဘိဒီးစၢဘူၣ်ကှၤဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတဲာ်သ့ၣ်တဘိလီၤ. ဒီးပမၤသံတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်ပစံးလၢပမၤတဲာ်တၢ်သးလီၤ.

၄၄. **မၤတဲာ်တီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤမၤတဲာ်တၢ်ပှၤဒီးပစံးလၢမၤတဲာ်တီၤပှၤလီၤ. ပှၤတဂၤပစံးပကမၤတၢ်တချူးဘၣ်, မၤတဲာ်တီၤပှၤဒီးမၢပှၤဆူအံၤဆူနၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤတဲာ်မၤတီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၅. **မၤထါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတီၤတၢ်ဒီးအယှၢ်လၢပထုးပယှာ်လၢသိၣ်ပယှာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပမၤထါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤလှၢ်အှၣ်ထါလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤမၤထါသ့ဝဲဒီးတနီၤနီၤန့ၣ်မၤထါတသ့ဘၣ်လီၤ.

၄၆. **မၤထီၣ်အနၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢအဒိဘှၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပမၤဒီးအသနၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤထီၣ်အနၢၣ်လီၤ. ပထုချိၣ်န့ၣ်ပမၤထီၣ်အနၢၣ်လီၤ. ထီရီၤပထုတၢ်န့ၣ်ပမၤထီၣ်အနၢၣ်လီၤ.

၄၇. **မၤထီၣ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်မၤအသးဒ်တၢ်သၣ်ဝံၤအိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဆူတၢ်ဆါအိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတၢ်မၤထီၣ်အသးလီၤ. တၢ်မၤထီၣ်အသးလၢဘုစီၤဟုစီၤကၢဝဲန့ၣ်ပတအိၣ်ဘၣ်အီဘၣ်ဘၣ်.

၄၈. **မၤထီၣ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ်အတကဲာ်ပဝးတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢမၤထီၣ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤထီၣ်အသးဒ်အသးဒိၣ်ထိၣ်အသိးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤထီၣ်အသးဒ်တၢ်ပျူၢ်အသိးလီၤ.

၄၉. **မၤထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပမၤတၢ်လၢကစီၤထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤထိၣ်လီၤ. မၤထိၣ်သကံၤခိၣ်လၢပကဟ်လီခိအလီၢ်လီၤ. မၤထိၣ်ဟံၣ်တဖျၢၣ်ဒီးပကအိၣ်လၢအပူၤလီၤ. မၤထိၣ်စီၢ်နီၤခိၣ်လၢပကဟ်ထိၣ်လံာ်အလီၢ်လီၤ.

၅၀. **မၤဒံးသိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပတူးတၢ်ခံမံၤဒ်အကလီၤက်လိာ်အသးဒီးပစံးလၢမၤဒံးသိးလီၤ. စကမၤဒံးသိးသရၣ်တလါဒီးစတလါခံဖျၢၣ်ဒံးသိးစ့ၢ်ကီးဓါ.

၅၁. **မၤဒၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်မၤဆၢအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပိၢ်အကလုၢ်လီၤ. ပှၤကညီတီလိာ်ထါန့ၣ်ပိၢ်စံးလၢမၤဒၢၣ်လီၤ.

၅၂. **မၤနၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤနာ်စီၤဖှံၣ်စီၤလၢခုးဒီးတသိတိၢ်ပူၤန့ၣ်ဒဲးအိၣ်တၢ်ဒီးတၢ်လၣ်လၢခုးန့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤနၣ်ခုးလီၤ. ပှၤကညီမၤနၣ်ခုးန့ၣ်ဝဲာ်တၢ်စိးတၢ်, ဒဲးအိၣ်တၢ်ဒီးတၢ်လၣ်လၢခုးန့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်. နၣ်ဝဲတသ့ညါလီၤ.

၅၃. **မၤဒီးကွဲအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလိာ်ကွဲတၢ်ဒီးမၤသးဒ်ဘိၣ်ရှအိၣ်အသိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤသး လၢ ဒီးတကး မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤဒီးကွဲအသးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဒီးကွဲအသးဒ်ဘိၣ်သအိၣ်အသိးဒီးလူၤအှၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဒီးကွဲအသးလၢဒီးတကးဒီးလ့ပှၤဒီးသါကအိၣ်ပှၤလီၤ.

၅၄. **မၤဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤလိတၢ်လၢပှၤဂၤဒ်ကဒံးသိးဒီးပှၤဂၤအဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပမၤဒီးလီၤ.စမၤလီၢ်ဆှၣ်နီၤအံၤနမၤဒီးယၤတသ့ဘၣ်. စမၤဒီးနၤသ့. ထီရီၤပှၤဂၤမၤတၢ်တမံၤလၢ်လၢ်န့ၣ်ပမၤစကီးဒ်အသိးန့ၣ်ဒီးပစံးလၢမၤဒီးလီၤ.

၅၅. **မၤဒီး** န့ၣ်မ့ၢ် မၤလိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသိၣ်ပသးလၢ တၢ်ဖံးတၢ်မၤဒ်ပကသ့ဒီးပမၤသ့စ့ၢ်မၤတသ့စ့ၢ်မၤဒီးပစံးလၢမၤလိမၤဒီး. ဒီးမၤလိမၤဒီလီၤ. ပမၤလဲာ်မ့ၢ်တသ့ဒံးဘၣ်ဒီးဒ်ကသ့န့ၣ်ပမၤလိမၤဒီးကြူးကြူးလီၤ.

မႃ

၅၆. မႃႏၵ် နွ်မှ်ပႃကညီဆါဘူး‌ဒီးကသံဒီးအမဲ်ကဒေါအသး လါအဝါနွ်ပစံးလါမႃဒ်ႏၵ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆါဒီးမႃဒ်ႏၵ်မၤအါနး ကါ.

၅၇. မႃနး နွ်မှ်ပမၤကမ်တါဒီးပဒ်ႏပပှ်စံ်ညီ်ဆါပှၤဒီးပ စံးလါပဒ်ႏမၤနးပှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါမၤနးမၤကျုၤပှၤလီၤ. ထိရိၤပှၤစံ်ညီ်ယ်စံ်ညီ်ဆါပှၤနွ်ပစံးလါမၤနးမၤကျုၤပှၤ လီၤ. ဒီးပစံးလါမၤနးမၤဖှိ်စှ်ကီးလီၤ. ဒီးတါဆါပှၤဒ်ႏထိ်ဆါ ထိ်နးနးကလဲ်ဒီးပစံးလါတါဆါမၤနးထိ်ပှၤစှ်ကီးလီၤ. တါ ဆူတါဆါမၤနးမၤကျုၤပှၤဒီးပတကဲဘ်တါဘ်.

၅၈. မႃနႃ နွ်မှ်ပထိပှၤဂၤတှၤယ်ဒီးပစံးလါမၤနႃလီၤ. ထိရိၤပှၤဂၤမၤပှၤတယ်ဘ်နွ်ပစံးလါပမၤနႃခဲလၢ်လီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလါမၤနႃမၤယ်လီၤ. ဒီးပစံးလါမၤယ်မၤနႃစှ် ကီးလီၤ.

၅၉. မႃနှ် နွ်မှ်ပတခွဲအှ်ညှ်မှ်ဂှၤ, စဆဲးနှ်ခးနှ်တါဖိတါ လံၤမှ်ဂှၤ, ပစံးလါမၤနှ်လီၤ. ထိရိၤပနှ်တါတမံၤလါလါနွ်မှ်ပ မၤနှ်ခဲလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤနှ်ထိခိ်တဒု. ပှၤတဂၤမၤနှ်ညှ်တ ဘှ်. ပှၤတဂၤမၤနှ်ထိးတဒုဒ်ႏကါ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါဖံးနှ်မၤ နှ်လီၤ.

၆၀. မႃနိ် နွ်မှ်ထိရိၤပပနိ်တါတမံၤမံၤဒီးပစံးလါမၤနိ် လီၤ. ပှၤအဲကလံးမၤစၢါဘိနွ်မၤနိ်ဝဲဒီးလံ်ဖျာ်လီၤ. ဒီးစံးလါ မးနိ်စှ်ကီးလီၤ. ထိရိၤပပနိ်တါအလိၢ်ဒ်ပကသ့်ညါအလိၢ်ဖဲ အံၤဖဲနၤမှ်ဂှၤ, ဒ်ကသ့်ညါအမံၤအသ်မှ်ဂှၤ, ပစံးလါမၤနိ် လီၤ. ပှၤကညီထိ်တါတဲ် တါနွ်မၤနိ်ဝဲအလိၢ်လါထးလုခိ် လီၤ.

၆၁. မႃနွံး နွ်မှ်ပမၤတဲ်တါအမှ်ခိ်ထံးမှ်ဂှၤ, ပဲဲ်တဲ် တါထံးခိ်ထံးမှ်ဂှၤ, တှၤအလ်လီၤဘဲဒီးပစံးလါမၤနွံးလီၤ. ဒီး ပစံးလါမၤညွံးစှ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဒ်တမှ်အိ်ဒ်တါဒီးမၤနွံးမၤ ဘဲဝဲအလ်ဒီးသံဝဲဒ်လီၤ.

၆၂. မႃမရံ်ဘံဘူ နွ်မှ်ပှၤကညီတါထိ်တါလီၤအှ်လိ်ဆိး ကှဒီးမှ်လိ်အခိ်အနှ်နွ်ပစံးလါမရံ်ဘံဘူလီၤ. ဒီးပှၤကညီ ကတဲ်ကတီၤအသးလါကလဲၤတါကှၤတါအါဂၤဒီးပစှ်ဝဲလါမၤ တါဝံတါယီးနွ်ပစံးလါလီၤ. နမၤမနၤလဲ်. စတမၤဘ်တါနိ တမံၤဘ်.

၆၃. မႃပလံၤမၤဖုး နွ်မှ်ပဟ်ဒုဟ်ယိၤပသးလါပထုထိ်ပက လှ်လါဒ်ပှၤဂၤကပျုၤဒီးပစံးလါပကဲ်ပကကျိပစံးဒ်နွ်ဒီးမၤပ မၤပျုၤမၤဖုးပှၤဂၤလီၤ. ပှၤလါမၤပျုၤမၤဖုးတါနွ်ကဘ်တါစံ် ညီ်လီၤ. မှမှ်ပယိၤဒ်ႏနွ်တစံ်ညီ်ဘ်တါမၤပျုၤမၤဖုးဘ်.

၆၄. မႃပူၤ နွ်မှ်ပှၤဘ်တါနးတါကျုၤဒီးပလဲၤအှ်ခိ်ကှၤ လါအဒု်အဒေါအစပူၤဒီးပစံးလါပမၤပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါ မၤပူၤမၤဖျံးစှ်ကီးလီၤ. ကစါယွၤမၤပူၤဖျံးပှၤလါမှ်ကိၤလံ်အစ ပူၤလီၤ.

၆၅. မႃတိ် နွ်မှ်ပမၤသဝးသဟၢအခိ်နွ်ပစံးလါပမၤတိ်သ ဟၢအခိ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါမၤကၢါမၤတိ်လီၤ. ထိရိၤပမၤ သဝးတါအခိ်တမံၤလါလါနွ်ပစံးဒီးအဆိလါမၤကၢါမၤတိ်ခဲ လၢ်လီၤ.

၆၆. မႃပှ် နွ်မှ်ပဝှၤပုံ်ထိ်ပှ်မှ်ဂှၤ, ယိးမှ်ဂှၤ, ပစံးလါပ မၤပှ်လီၤ. ဒီးပစံးလါမၤပုံ်စှ်ကီးလီၤ. မၤပှ်ထိ်ယိးနွ်ဒီးပမၤ ကှၤလါပနဲလီၤ. ဒီးပှၤတနိၤနိၤစံးလါမၤဝှ်စှ်ကီးလီၤ.

၆၇. မႃပျု်အသး နွ်မှ်ပှၤကညီဟ်သးဒ်တါပျု်အသိးဒီးပစံး လါမၤပျု်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤပျု်အသးဒ်တါပျု်အသိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါမၤပျု်မၤစွဲလီၤ.

၆၈. မႃဖုး နွ်မှ်ပကတြိါပှၤဂၤဒ်ဘိ်သအိ်အသိးဒီးပှၤဂၤဖုး ဝဲနွ်ပစံးလါမၤဖုးလီၤ. ပလိ်ကွဲထိရိၤတမံၤဒ်ပှၤဂၤကဖုးဝဲနွ် မှ်ပမၤဖုးလီၤ. မၤဖုးပှၤတဂှၤ. ပဖုးဒီးပကျိမှံဘ်နၤလါယဲ်ဘ် ဖုး. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါမၤဖုးမၤပျိ်လီၤ. ဒီးမၤဖုးနွ်မှ်မၤပျုၤအ ဆိစှ်ကီးလီၤ.

၆၉. မႃဖိး နွ်မှ်ပမၤတါဒံးသိးဒီးပစံးလါမၤဖိးလီၤ. ထိရိၤပ မၤတါလါဒံးသိးနွ်ပစံးလါမၤဖိးလီၤ.

၇၀. မႃဖှိ် နွ်မှ်ပဟ်တါတပူၤယိဒီးပဟ်အိ်ဖှိ်အီၤနွ်ပစံး လါမၤဖှိ်လီၤ. ဒီးပမၤဟံ်တပူၤယိနွ်ပစံးလါပမၤဖှိ်ဟံ်စှ် ကီးလီၤ. မၤဖှိ်ဘုနွ်တပူၤယိတကှ်. ပှၤတဖ်မၤဖှိ်ဟံ်တပူၤ လီၤ.

၇၁. မႃဖှိ် နွ်မှ်ပဒ်ႏပပှ်လါအအါတဖ်နွ်မၤအါမၤသိပှၤ ဒီးပစံးလါမၤဖှိ်လီၤ. ထိရိၤပမၤအါမၤသိပဒု်ဒွဲ်ပယွဲတါနွ်ပ စံးလါမၤဖှိ်ခဲလၢ်လီၤ. ပှၤတါမၤဖိလါပျုၤနွ်ဘ်တါမၤဖှိ်မၤ နးလါပဒ်ႏအစပူၤလီၤ.

၇၂. မႃဖျါ နွ်မှ်ပမၤတါလါပှၤဂၤအမဲ်ညါဒ်ပှၤဂၤကထံ်ဝဲ ဒီးပစံးလါမၤဖျါလီၤ. စကမၤခုးဖဲအံၤဒီးစတမၤခုသ့်ဘ်. စမၤ ဖျါယဲလီၤ. ဒီးပှၤလါတသမၤဘ်အတါဒဲးဘးဘ်နွ်ပစံးလါမၤ ဖျါအတါဒဲးဘးလီၤ.

၇၃. မႃဖျုး နွ်မှ်မၤပူၤအဆိလီၤ. ဒီးမှ်ပှၤအှ်ကှၤခိ်ကှၤ ပှၤလါဘ်တါနးတါဖှိ်နွ်လီၤ. မၤပူၤမၤဖျုးစံးဝဲဒ်ဒ်နွ်လီၤ.

၇၄. မႃဘ်ဒီ နွ်မှ်ပစုပခိ်ဘ်ပှၤဂၤဒီးပစံးလါပမၤဘ်ဒီ လီၤ. ထိရိၤပစုပခိ်ဘ်တါတမံၤမံၤဒီးဆါဝဲမှ်ဂှၤ, ဟးဂီၤဝဲမှ် ဂှၤ, ပစံးလါပမၤဘ်ဒီလီၤ. မၤဘ်ဒီပလိနွ်တဂှၤ. ကသ့်ဖး ဘ်ဖုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါမၤဘ်ဒီဘ်ထံးလီၤ.

၇၅. မႃဘူ် နွ်မှ်ပတှၤမၤဖိမှၤဒီးပလှ်အိ်လှ်အိပှၤဂၤဒီးပ ကီးဖှိ်ပဟအါဂၤဒီးပမၤဟှ်ဒၤဒီးဂဲၤကလံ်ဒီးမၤထါဒီးပလှ်အိ် လှ်အိဒီးပဟှ်စိၤသိဒီးစုဒီးတါအိ်တါအိနွ်ဒီးပစံးလါပမၤ ဘူ်လီၤ. ဒီးပှၤကညီမၤဘူ်ဒ်နွ်သိးလီၤ. ဒီးပှၤကညီနွ်ဟှ် ဘူ်ခိ်လါစုဒ်တလၢဟှ်စိၤသိအစုအသိးနွ်လီၤ.

၇၆. မႃဘဲ နွ်မှ်မၤနွံးအဆိလီၤ. ဒီးမှ်ပမၤတဲ်တါထံးအ လ်လီၤဘဲဝဲနွ်ပစံးလါမၤနွံးမၤဘဲလီၤ. မၤနွံးမၤဘဲစံးဝဲဒ်.

၇၇. မႃဘဲ နွ်မှ်ပှၤကညီမၤတါကူတါသိးဒီးပစံးလါမၤဘဲ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါမၤလှ်မၤဘဲလီၤ.

၇၈. မႃဘျါ နွ်မှ်တါဆူတါဆါနွ်ပမှ်ဟှ်ကသံ်ကသီဒီး ပစံးလါမၤဘျါလီၤ. ကသံ်သရ်နွ်မၤဘျါတါဆါစံးဝဲဒ်. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလါမၤဘျိ်မၤဘျါလီၤ.

မၤ

၇၉. **မၤဘျါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဆံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ခၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမ့ၢ်စ့ၣ်ဒီးထံဒီးအခၣ်အဆံၣ်အဟီနှၣ်တဟီတခၣ်တဆံၣ်လၢ ဘၣ်ဒီးပစံးလၢမၤဘျါလီၤ. အံသ့ၣ်မ့ၢ်ဟီဒီးမၤဘျါလၢထံတက့ၢ်.

၈၀. **မၤဘျုးအသး** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအဆံးနှၣ်ဃုတၢ်လၢအမိၢ်ဒီး ဟီၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢမၤဘျုးအသးလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤမၤဘျုးအသး လၢအမိၢ်အလီၤလီၤ.

၈၁. **မၤမတၢ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤသံကိၢ်ပတၢ်လၢပမၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးစံး ဝဲလၢမၤမတၢလီၤ. နမၤမတၢလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤမိၣ်လ မ့ၣ်ဖိစံးဝဲလီၤ. ဒီးပှၤတဲၣ်ဖိစံးလၢနမၤမနၤလဲၣ်လီၤ.

၈၂. **မၤမ့ၢ်** နှၣ်မ့ၢ်မၤဝဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤစုးမၤသံၣ်ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢမၤမ့ၢ်မၤဝဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤမ့ၢ်မၤဝဲၤဒီးနှၢ်ဘုလီၤ.

၈၃. **မၤမှာ်** နှၣ်မ့ၢ်ပကညးပှၤအှၣ်လိာ်ဆီးက့ဒ်အသးကစၢ်လီၤ ဒီးပစံးလၢပမၤမှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤမှာ်မၤဃုလီၤ.

၈၄. **မၤမုၤလဲၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ပသံကိၢ်ပှၤကမၤတၢ်အဂ့ၢ်အပိၢ်ဒီးပစံးလၢ မၤမုၤလဲၣ်လီၤ. နမၤမုၤလဲၣ်. စတမၤဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်.

၈၅. **မၤယုၤ** နှၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဒ်ပှၤဂၤကမၤထွဲပခံဒီးပမၤဒီးပသ ဆၣ်ထိၣ်အခံနှၣ်ပစံးလၢမၤယုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤယုၤ အိၣ်ယုၤလီၤ. ပှၤကညီနှၣ်မၤယုၤအဖိအလံၤအတၢ်ဒီးအဖိအလံၤ ကွၢ်လိအီၤလီၤ.

၈၆. **မၤလၢ** နှၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပသၣ်ကိၢ်တၢ်လၢမှၣ်အူနှၣ်ပစံးလၢ ပမၤလၢလီၤ .မၤလၢထိၣ်ထံလၢသပၢပှၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢမၤကိၢ်မၤလၢလီၤ.

၈၇. **မၤလဲာ်လိာ်** နှၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပဘိးတစုတၢ်ယၢ်ခီယၢ်ခီနှၣ်ပစံး လၢမၤလဲာ်လိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤလဲာ်လိာ်အယိၢ်ဒ့ဒီးအယိၢ်ဒ့ဝး လဲာ်လိာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤလဲၢ်လံာ်မၤလဲာ်လိာ်လီၤ.

၈၈. **မၤလီ** နှၣ်မ့ၢ်ပသိၣ်ပသးလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအကလှာ်ကလှာ် ထီရီၤတမံၤဒ်ပကသ့ဒီးပစံးလၢမၤလီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤ လီမၤဒီးဒီးမၤလီမၤဒီလီၤ. ပှၤတဂၤမၤလီလံာ်တပူၤဒီးတသ့ဒံး ဘၣ်လီၤ.

၈၉. **မၤလိာ်** နှၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤလဲၤစံးဘၣ်ပှၤဂၤလၢဟဲဆူပအိၣ်ဒီး ပစံးလၢမၤလိာ်လီၤ. ဒီးပမၤပှၤဂၤမၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပမၤ လိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပမၤပှၤဂၤဟဲဟ့ၣ်ပတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢမၤ လိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. စကမၤလိာ်နၤလၢနမ့ၢ်ဟဲဒီးဟဲမၤနှၢ်ယၤလၢသ့ၣ် တဘိတက့ၢ်. သရၣ်မၤလိာ်နၤစံးဝဲမးနလဲၤအိၣ်အီၤတက့ၢ်. ပမ့ၢ် မၤပှၤဂၤဟဲအိၣ်ပှၤဒီးပစံးလၢပမၤလိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤ လိာ်မၤလီၤ. ဒီးမၤလိာ်ဖိာ်လီၤလီၤ.

၉၀. **မၤလိာ်ပူ No.147—၁၄၇.** ပမိၢ်ပပၢ်မၤလိာ်ပတၢ်လၢပျၢ ဟီၣ်ခိၣ်လၢတဝဲၣ်အံၤပိၣ်ထိၣ်ဝဲတြိၢ်တလၢတဘ့ၣ်ကီၤလၤလဲၤ ထံၣ်နှၤဂ့ၢ်လၢညါဘျာလီၤတလၢစုနှၣ်ဒီးတလၢလဲၤထံၣ်ကူၤလၢ ကီၤလၤလိၢ်ခံဒီးဘါထိၣ်ကွၢ်ဝဲဒီးအိၣ်လၢတလၢစုတဘ့ၣ်လီၤ. တ လၢနှၣ်ကတိၤလိၣ်အသး, ဟီၣ်ခိၣ်ပပနိၣ်လံဝဲလံပံတနှၢ်ဘၣ် လၢဘၣ်. တးဒီးကၢၣ်ဝဲလၢကသီးထုးထိၣ်တဲၤတလၢစုနှၣ်ဘျာ လီၤကူၤတလၢထုနှၣ်လၢအကတၢၢ်စုဖါလာ်ပနိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်နှၣ်သၢ ဂၤကီၤလၤတဂၤတလၢတဂၤပှၤကညီတဂၤပှၤသၢဂၤနှၣ်ထံၣ် လိာ်အသးကီၤလၤတဂၤပနိၣ်ဝဲတလၢစုတလၢတဂၤပနိၣ်ဝဲလၢ တလၢထုပှၤကညီတဂၤနှၣ်တၢ်တအိၣ်နီတမံၤဘၣ်ဒီးဘ့ၣ်လီၤနှဆူ လၢအလီၤနှၣ်ဒီးပနိၣ်ဝဲလီၤ. လဲၤကွၢ်ကူၤဝဲသၢဂၤနှၣ်လဲၤဝဲတုၤ လၢနှၣ်ဒီးတလဲၤဒီးကီၤလၤခံဂၤကီၤလၤတဂၤထုးထိၣ်ကူၤအတ လၢစုလီၤ. တလၢတဂၤထုးထိၣ်ကူၤအတလၢထုလီၤ. ပှၤကညီ တဂၤတလၢဒီးကီၤလၤသံကိၢ်အီၤနပနိၣ်နဲလၢမနၤလဲၣ်. စဟဲ ဟဲယဲလၢအခိၣ်ထံးနှၣ်စတဟဲဟံးဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်. စထံၣ် ဟီၣ်ခိၣ်နှၣ်စပနိၣ်ယဲလၢဆူလၢစလီၤလီၤ. ကီၤလၤသံကိၢ်နဟ်လၢ သိဖဲလဲၣ်ဒုးနဲၣ်ဝဲစဟ်ဖဲအံၤလီၤ. ကီၤလၤစံးလၢတလၢဓၢနဲဒၣ် နတလၢအိၣ်လၢအဖိလာ်ဒီးအိၣ်ဂံၢ်နဲလီၤ. ကီၤလၤစံးတလၢဟီၣ် ခိၣ်အံၤတုၤအခါဒီးစကဟဲကူၤလီၤ. ကတိၤလိာ်အသးနှၣ်ဒီးပှၤ ကညီတဂၤကနှၢ်ဘၣ်ကူၤဝဲလၢခံကတၢၢ်လီၤ. ကတိၤလိာ်အသး နှၣ်ဝံၤဒီးကူၤဆူအဟံၣ်လီၤ.

၉၀. **မၤလိာ်ပူ No.151—၁၅၁.** ပသးပှၢ်နှၣ်တဂၤသိၣ်အဖိအ လံၤကတုၤတဲၤအခါတၢ်ကမၤအသးပဟိာ်မုၣ်အံၤကအိၣ်လီၤတဲာ် ဒံးပှဲၤနံၣ်သိသၢနှာ်. ပဟိာ်ခွါအံၤကအိၣ်လီၤတဲာ်ဒံးပှဲၤသိပံၢ်သၣ် သၢနှာ်လီၤ. ကတုၤအခါဖဲနှၣ်လှၢ်ခ့ဒီလၢသ့ၣ်ခံနှၣ်တအိၣ်ဘၣ် ဘၣ်. ကလဲၤတၢ်ဒီးကျဲၣ်ဒီးဆၢၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. အခါဖဲနှၣ်တထံၣ် ကျဲၣ်ကလုၢ်ဆၢကလုၢ်တၢ်သၢနံၣ်အတိၢ်ပူၤနှၣ်ပကနၢ်ဟူဘၣ်လၢ တၢ်ဘၣ်. ပမ့ၢ်ကဲတၢ်တဖၣ်နှၣ်မးကဲဒၣ်တၢ်လၢဒ့ၣ်မုၣ်ညၣ်လံၣ်အ သိးလီၤ. ပသးပှၢ်နှၣ်တဂၤမၤလိာ်အဖိအလံၤပထံၣ်ကုၢ်အံၤပကီး လၢကစၢ်, ပထံကစၢ်အံၤပကီးလၢသးကမီၤ. တုၤလံအခါလံ. သု ဝဲသုကချုးနှၢ်ယၢာ်တၢ်ကဟဲတဲၤတထံၣ်အံၤကအိၣ်တၢ်တနးဓိၤ လီၤ. ပှၤလၢအပံာ်တဖၣ်နှၣ်ကအိၣ်နဲဝဲအတၢ်ဒီးကဟ့ၣ်ဝဲအစု လီၤ. ပှၤနှၣ်တဖၣ်ဒီးကဝံၢ်သံလီၤ. ပှၤလၢအရှိတဖၣ်ကတိၤဆၢဝဲ ပှၢ်သ့ၣ်ဝံၢ်သ့ၣ်ဓၢယဲမးအအိၣ်ပှဲၤအံၤဓိၤလီၤ. ကတိၤ ဝဲတိတိ လီၤ လီၤတၢ်ကအိၣ်အတၢ်တနိၤတၢ်ကဟ်လီၤတဲာ်အီၤတနိၤ. ပှၤနှၣ် ဖၣ်ဒီးကကဲတၢ်လီၤ. အိၣ်ဝဲဝံၤတၢ်ကတိၤဆၢအီၤစအိၣ်နတၢ်အံၤ ဟံးနှၢ်ပှဲၤအံၤဓိၤလီၤ. ဒီးအတၢ်ဟ်လီၤတဲာ်အီၤအပှၤဒီးလဲၤဝဲဆူ ညါလီၤ. တၢ်ကတိၤတမုအံၤ. ပသူၣ်ကပသးပှၢ်သိၣ်အဖိအလံၤ လၢပျၢလီၤ. သရၣ်ဓၢတၢ်ကတိၤနှၣ်တဖၣ်အဒိၣ်အယိာ်တၢ်မိၣ် သ့ၣ်ညါဘၣ်ပသးလီၤ.

၉၁. **မၤလိာ်ဟ်** နှၣ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်စံးဘၣ်ပတၢ်ဒ်အံၤဒ်နၤဒီးပစံးလၢပ မၤလိာ်ဟ်လီၤ. ပသးပှၢ်မၤလိာ်ဟ်အကလုၢ်အကထါစံးဝဲဒၣ်. ဘူၣ်ကစၢ်စီၤဝါယဲၤယီၤမ့ၢ်ဟဲယဲၤယီၤအသးလၢဘူၣ်သရိာ်ပူၤဒီး တုၤနှၣ်တစုနှၣ်ကိၢ်ကမှာ်ဝဲလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပမ့ၢ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးမ့ၢ် မးသရၣ်ကီၤလၤဝါတဖၣ်နှၣ်ဟဲစံၣ်တဲၤတဲလီၤကစၢ်ယွၤအကလုၢ် အကထါဒီးဟးယဲၤယီၤလၢသရိာ်ပူၤနှၣ်လီၤ. ဒီးပမံၤပပှၢ်အက လုၢ်အကထါတၢ်မၤလိာ်လၢထိၣ်ပှဲၤထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးမၤဘူၣ်နှၣ်သး ဝံၣ်တၢ်စံးဝဲဒၣ်.

ဘူၣ်ကစၢ်စီၤဝါယဲၤယီၤ ယဲၤယီၤဘူၣ်ပူၤဘူၣ်ကပီၤ

၉၂. **မၤလိာ်လံာ်** နှၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤဂၤဟဲဟ့ၣ်ပလံာ်ဒီးပစံးလၢမၤ လိာ်လံာ်လီၤ. ကီလီဖိမၤလိာ်လံာ်ကတြူၢ်လၢယၤတကတြူၢ်လီၤ.

၉၃. **မၤလိာ်အသး** နှၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပှၤခံဂၤအှၣ်လိာ်ဆီးကမ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤကမၣ်လိာ်တမံၤဒီးပစံးလၢမၤလိာ်အသးလီၤ. ပှၤခံဂၤမၤလိာ်

မၤ

အသးလၢကွၢ်လီၤ. ပှၤခံဂၤမၤလိာ်အသးလၢအမါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖံးလိာ်မၤလိာ်လီၤ.

၉၄. **မၤလီၤကထၢ** နၠာ်မ့ၢ်ခုးတလီၢ်နၠာ်ပမၤခံယၣ်ခံစုဒီးဒ်တလၢၢ မၤစံာ်အသိးဒီးပစံးလၢပမၤလီၤကထၢလီၤ. ထီရီၤပမၤတၢ်ခံယၣ်နၠာ်ပစံးလၢပမၤလီၤကထၢလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟိာ်မုာ်လၢအမါဒီးကွံာ်တ့ၢ်ဝဲဝံၤဒီးမၤလီၤကထၢကဒီးဝဲလီၤ.

၉၆. **မၤလီၤပျူၤ** နၠာ်မ့ၢ်ထီရီၤပမၤတၢ်လၢအသကွံတခီဒီးပစံးလၢမၤလီၤပျူၤတၢ်လီၤ. မၤလီၤပျူၤတၢ်နၠာ်မၤဝဲဒ်အံၤ. ဟံၣ်ထွၣ်နၠာ်လၢၣ်ထိၣ်ဝဲဆူဟိၣ်ခိၣ်နၠာ်လၢသ့ၣ်နါစ့ၤတခီ. ဒီးတၢ်တီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကျူၤဖးထီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟ်ာဝဲအနါစ့ဆူသွဲနီၣ်ခံတခီဒီးပစံးလၢမၤလီၤပျူၤတၢ်လီၤ. ပှၤကညီနၠာ်မၤလီၤပျူၤတၢ်နၠာ်သနီတအိၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤလီၤပျူၤမၤလီၤစ့ၢၤလီၤ.

၉၇. **မၤဝံၤ** နၠာ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တ့ၤကတၢၢ်ဒီးပစံးလၢမၤဝံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤဝံၤမၤကဲလီၤ. မၤဝံၤနဘ့ဒီးဖဲးက့ၤတက့ၢ်.

၉၈. **မၤဝဲၤ** နၠာ်မ့ၢ်ပမၤခုးမၤသံၣ်ဒီးပမၤဘ့မၤဟုနၠာ်ပစံးလၢမၤဝဲၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤမ့ၢ်မၤဝဲၤလီၤ. ပှၤလၢမၤမ့ၢ်မၤဝဲၤနၠာ်နၠၢ်ဘုဟ့လီၤ.

၉၉. **မၤသကိး** နၠာ်မ့ၢ်ပမၤကလိက့ကါ. ပမၤခုးမၤသံၣ်အါဂၤဒီးပရ့လိာ်အိၣ်ယှာ်နၠာ်ပစံးလၢပမၤသကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤသကိးအိၣ်သကိးလီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီးမှာ်ဝဲဒီးမၤတၢ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၀၀. **မၤသး** နၠာ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်တကဲာ်ပဝးအိၣ်ထိၣ်ဝဲနၠာ်ပစံးလၢမၤသးခဲလၢာ်လီၤ. နမၤတၢ်နၠာ်မၤသးဒ်လဲၣ်. ပှၤတဂၤမၤသးအ့လံးဘိသွါနးကၢ.ပှၤတဂၤမၤခုးတလီၢ်နၠာ်နကွၢ်ကွၢ်မၤသးယီၤလဲၣ်တမၤဘၣ်သးနီတမံၤဘၣ်ကစီဒီယၢာ်.

၁၀၁. **မၤသးယီၤ** နၠာ်မ့ၢ်ပသံဂိၢ်တၢ်တကဲာ်ပဝးဒီးပစံးလၢမၤသးယီၤလီၤ. နသိၣ်လံာ်မၤသးဒ်လဲၣ်. နမၤဟံၣ်မၤသးယီၤ, စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၀၂. **မၤသးအိၣ်** နၠာ်မ့ၢ်ပသးတတ့ာ်ဘၣ်ပှၤဂၤဒီးပစံးလၢမၤသးအိၣ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤမၤသးအိၣ်က့ၤပှၤဒီးအှၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤပှၤလီၤ.

၁၀၃. **မၤသံ** နၠာ်ထီရီၤပတိၢ်သံဗဲာ်သဆဲးသံထိသံတနးသံတၢ်နၠာ်ပစံးလၢမၤသံလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသံဂီၤဖံးတဒုဒီးဆါဝဲအညၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤသံကွံာ်ထွံၣ်တဒုလီၤ.

၁၀၄. **မၤသ့** နၠာ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဘၣ်. ပမၤတၢ်ကဲထိၣ်ဂ့ၤဝဲနၠာ်ပစံးလၢပမၤသ့လီၤ.ပှၤကညီတ့ၤမၤသ့အိၣ်သ့ဒီးနၠၢ်အမါနၠၢ်အဝၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤသ့အိၣ်သ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀၅. **မၤဟါမ်ၢ်** နၠာ်မ့ၢ်ပစိာ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးဟါမ်ၢ်ဝဲနၠာ်ပစံးလၢပမၤဟါမ်ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤစိာ်ယဲာ်တဘ့ၣ်ဒီးမၤဟါမ်ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤဟါမ့ၤမၤဟါမ်ၢ်လီၤ.

၁၀၆. **မၤဟးဂီၤ** နၠာ်မ့ၢ်ထီရီၤပဟဲာ်ကွံာ်ကျိကွံာ်တၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပရှာ်လီၤယီၢ်လီၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပမၤဟးဂီၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတလါတဖျာ်ဒီးမၤဟးဂီၤကွံာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤဂ့ာ်မၤဂီၤလီၤ. ဒီးထီရီၤပမၤတၢ်လၢတဂ့ၤဘၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဟိာ်ခွါမၤဟးဂီၤဟိာ်မုာ်အလၢကပီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၀၇. **မၤဟံၣ်** နၠာ်မ့ၢ်ပသူၣ်ဟံၣ်ဒီးပစံးလၢပမၤဟံၣ်လီၤ. ပှၤကညီမၤဟံၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲလၢဟံၣ်ပူၤလီၤ. နမၤဟံၣ်တဖျာ်ဒ်ၣ်ကၢ. နအိၣ်အလီၢ်ကတြၢ်ကၢ်သၢ.

၁၀၈. **မၤအထံး** နၠာ်မ့ၢ်ထီရီၤပသူၣ်တၢ်ဖူးတၢ်ဒီးကဲထိၣ်လၢအထံးနၠာ်ပစံးလၢမၤအထံးလီၤ. ထီရီၤတၢ်သူၣ်တၢ်သၣ်နၠာ်မ့ၢ်ပမၤအထံးဒီးပအိၣ်ဘၣ်လီၤ.

၁၀၉. **မၤအပူၤ** နၠာ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်အိၣ်ဒီးအပူၤလၢတ်နၠၢ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, စီးနၠၢ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤအပူၤလီၤ. ယှၢ်နၠာ်မၤအပူၤလၢဟိၣ်ခိၣ်လာ်လီၤ. ထိၣ်တနီၤနီၤမၤအပူၤလၢသ့ၣ်အိပူၤလီၤ.

၁၁၀. **မၤအါထိၣ်** နၠာ်မ့ၢ် ထီရီၤ တၢ်လၢ အိၣ်စ့ၢဝဲဒီးပဟ်ဖိၣ်အါထိၣ်အသကိးနၠာ်ပစံးလၢမၤအါထိၣ်လီၤ. နမၤဟ့နၠၢ်စ့ၤဒ်း, မၤအါထိၣ်ဒၣ်ကယၢာ်တက့ၢ်. ထီရီၤပဟ်အါထိၣ်တၢ်အသကိးနၠာ်ပစံးလၢမၤအါထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤအါထိၣ်မၤဂိၢ်ထိၣ်လီၤ.

၁၁၁. **မၤအ့ၣ်လိာ်** နၠာ်မ့ၢ်ပှၤကညီကဒဲကဒဲကဒုးကဒုၣ်လိာ်အသးဒီးအိၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်နၠာ်ပစံးလၢမၤအ့ၣ်လိာ်အသးလီၤ. ပှၤကညီတပှၤမၤအ့ၣ်လိၣ်အသးကဲသမိးလီၤ.

၁၁၂. **မၤအိၣ်** နၠာ်မ့ၢ်ပမၤထါဒီးပှၤဂၤတခီတယှၢ်ယှၢ်ဒီးပစံးလၢပမၤအိၣ်လိာ်ပသးလီၤ. မုၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါမၤအိၣ်လိာ်အသးလၢထါမၤအိၣ်တခီတယှၢ်ယှၢ်တခီတယှၢ်ယှၢ်တ့ၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်လီၤ.

၁၁၃. **မၤအီၣ်** နၠာ်မ့ၢ်ပမၤကလိက့ကါလၢနၠၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီဒီးပစံးလၢပမၤအိၣ်မၤအီလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်လၢအလီၢ်တပှၤဒီးမၤအိၣ်မၤအီတၢ်နၠၢ်အိၣ်နၠၢ်အီဝဲတ့ၤအလၢအိၣ်လၢအီလီၤ.

၁၁၄. **ကမၤ** ဒီးကမၤကမဲၤ , ဒီးကမ့ၤကမၤ, ကွၢ်လၢကမၤတက့ၢ်.

၁၁၅. **တမၤ** နၠာ်မ့ၢ်ပှၤလၢအနၠၤပၢါနၢ်ပၢါ ဒီးအသူၣ်အသးဒုတဖၣ်ဒီးမၤတၢ်သ့ဝဲတဖၣ်နၠာ်ပစံးလၢပှၤတမၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပှၤသမၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤတမၤဒီးသ့တၢ်အါမးလီၤ.

၁၁၆. **တၢ်မၤ** နၠာ်ထီရီၤကလိက့ကါဒီးပစံးလၢတၢ်မၤခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤလီၤ. ထီရီၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤနၠာ်မၤသုတဝံသးကၢၣ်တဂ့ၤလီၤ.

၁၁၇. **တၢ်မၤအသး** နၠာ်ထီရီၤတၢ်တကဲာ်ပဝးလၢအိၣ်ထိၣ်လၢလီၤလးလီၤဆီနၠာ်ပစံးလၢတၢ်မၤအသးလီၤ. တၢ်တနံၣ်အံၤတၢ်မၤအသးလၢတၢ်ယှၢ်မ့ၢ်တၢ်ယှၢ်လါ. တၢ်မၤအသးလၢတၢ်သၣ်ဝံၤတၢ်လီၤဒိစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၁၈. **ထါမၤအိၣ်** နၠာ်မ့ၢ်ထါလၢဟိာ်မုာ်ဒီးဟိာ်ခွါမၤလၢပွဲပှၤနၠာ်တခီတယှၢ်ယှၢ်ဒီးဒ်ပကတိၤလိာ်ပသးတခီတဘီဘီအသိးဒီးပစံးလၢထါမၤအိၣ်လီၤ. ထါမၤအိၣ်နၠာ်မ့ၢ်ပမုၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါကတိၤလိာ်ကွဲလၢထါအကျိာ်လၢပွဲပှၤဒီးပစံးလၢထါမၤအိၣ်လီၤ.

၁၁၉. **ထါမၤအိၣ်ခီ** နၠာ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟိာ်မုာ်ဒီးဟိာ်ခွါတဆဲးလိာ်အသးလၢထါကျိာ်လၢပွဲပှၤဒီးပစံးလၢထါမၤအိၣ်ခီလီၤ. မၤထါမၤအိၣ်ခီနၠာ်စံးဝဲဒၣ်လၢနဝၤအိၣ်လၢဟိာ်ခွါဂၤလံ. စံးဝဲလၢထါကျိာ်လီၤ.

၁၂၀. **ထါမၤအိၣ်မ့ၢ်ဃါပှၤ** No. 154—၁၅၄

နသုံးစါ်ယၢကီဝဵး　　နအံၣ်အိၣ်လၢနခိၣ်ထိး
နသုံးစါ်ယၢသုံးစါ်ယၢ　　နအံၣ်အိၣ်လၢနခိၣ်ထး

တဒိၣ်အထါ

ဘၢၣ်ဘီဖိလီၤလုၣ်ထံ　　ဆၣ်ဆၣ်ပတီၤထိၣ်လၢကွဲ
ဘၢၣ်ဘီဖိလီၤလုၣ်ထံမး　　ဆၣ်ဆၣ်ပတီၤထိၣ်လၢထး

ပကညီၤမၢအိၣ်ထိၣ်ကိး

တၢ်အနၢ်ဘီစံးဘိးစီ　　စီၤလီသံအမါလၢယိ
တၢ်အမဲၢ်ဂ့ၤထိၣ်ပှ်ဖိ　　တၢ်အဒံးဂ့ၤထိၣ်ပှ်ဖိ
ထိၣ်ဖျံးဝဲၢ်ခွါလၢစီၤမီၤ　　လံာ်မဲာ်ခွါဖးဘၣ်ကကိး

ဒီးမၢအိၣ်ဆါမု်ယါဖိ

မှ်ယါဖိဟဲဟိၣ်ဘၣ်ပှၤ　　ဆုၣ်နီၤပြာ်အလံၢ်အိၣ်ဖျါ
ပသူၣ်က့သးပှ်စံးဝဲမၢအိၣ်ဆါလိာ်အသးယီၤန့ၣ်တုၤမှ်မဆါ တ နံၤအံၤတထံၣ်လၢၤဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၁၂၁. **သမၢ** န့ၣ်မှ်သ့အဆိလီၤ. ဒီးမှ်ထိရိၤပှၤလၢမၢတၢ်ဘၣ်, မၢတၢ်စဲာ်နီၤဝဲဒီးတပးကဲလၢၤဘၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢတၢ်နိတမံၤ ဘၣ်ဒီးအနၢ်ပၢၢ်တၢ်စံးတၢ်ကတိၤန့ၣ်ပစံးလၢပှၤသ့ပှၤသမၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢပှၤသမၢကလီလီတစုစုလီၤ. သရၣ်လၢသ့သမၢတဖၣ် န့ၣ်ဝံၢ်တၢ်ဆါဘျါဝဲလီၤ.

၁. **မံ** န့ၣ်မှ်ပထိၣ်ယံၤပသးဆူပရျဒီးပဘံၣ်လီၤပမဲာ်ဒီးပသး ပှၤနိၣ်ပသးဒီးပစံးလၢပမံလီၤ. ပှၤတဂၤမံလီၤဒီးမံဝဲလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢမံဂဲၤလီၤ. မှ်မှ်ဟါဒီးပှၤကညီမံဝဲလီၤ. မံန့ၣ်မံဝဲဒ် လဲၣ်. မံသပှၤ, မံခ့, မံလီၤ, စံးဝဲလီၤ.

၂. **မံ** န့ၣ်မှ်ထိရိၤတၢ်သၣ်ပှ်ဝဲတုၤယံာ်ဒီးအဖံးဘီဝဲမှ်ဂ့ၤ, ကဘုးဝဲမှ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံဘဲလီၤ. တၤ သၣ်တပှၤမံဘီမးလီၤ. မံန့ၣ်မံဝဲဒ်အံၤ, မံဘီ,မံကဘုၣ်,မံကဘုး, စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပန္ဒၣ်သၣ်တဖျၣ်မံကဘုးဂ့ၤကၢ. တၤသၣ်အမံန့ၣ်ပ အိၣ်ဆါဝဲလီၤ.

၃. **မံ** န့ၣ်မှ်ပဖီတၢ်ဒီးတၢ်လၣ်မှၤဓိၤကသူဓိၤဘျၣ်လီၤကဟ့ာ် တၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်လၢကသူပှၤန့ၣ်အသွံၣ်သံးအထံသံးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမံ လီၤ. မံန့ၣ်မှ်ဖိမံ, ကၣ်မံ, ယိမံ, ချိမံ, ကု်မံ, သၣ်မံ, ဟါမံ, သ အါမံ, စံးဝဲလီၤ. ထိရိၤပမၢလီၤဘျၣ်လီၤဘဲတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢမံ လီၤ. နဖိမှၤမံလံၢ်. စဖိမှၤတမံဒံးဘၣ်.

၆. **မံကနူၤ** န့ၣ်မှ်ပှၤကညီမံလၢအကပၤဒီးပစံးလၢမံကနူၤလီၤ. ပှၤတဂၤမံကနူၤလၢအကနူၤတခီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံကနူၤ မံကပၤလီၤ.

၇. **မံကဖိ** န့ၣ်မှ်ပရျိတၢ်ဖီတၢ်လၢအလီၤကဟ့ာ်ဝဲန့ၢ်ပစံးလၢမံ ကဖိလီၤ. ဒီးပစံးလၢမံကဖိလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဖိမှၤတဖျၣ်မံ မးကဖိလီလီၤ. ပှၤတဂၤဖိန္ဒၣ်တပှၤမံမးကဖိလီလီၤ.

၈. **မံကဘုး** န့ၣ်မှ်ထိရိၤတၤသၣ်လၢမံဒီးပစံၢ်လီၤယၢၣ်ဝဲန့ၣ် ပစံးလၢမံကဘုးလီၤ. ပန္ဒၢ်သၣ်တဖျၢ်မံကဘုးဂ့ၤကၢ. ဒ်မှၣ်မံန့ၣ် မံကဘုးဝဲလီၤ.

၉. **မံကဘုၣ်** န့ၣ်မှ်တၤသူၣ်တၤသၣ်လၢမံနးကဲၣ်ဆိးဒီးဘူး ဒီးကအုၣ် ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမံကဘုၣ်လီၤ. ပန္ဒၢ်သၣ်န့ၣ်တုၤမံကဘုၣ် ဒီးပအိၣ်ဆါဝဲလီၤ.

၁၀. **မံကလွၤ** န့ၣ်မှ်ပတမံဘၣ်လၢပလိၢ်မံဒီးပဟးမံဆူပှၤဂၤ အအိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပမံကလွၤလီၤ. ပှၤတဂၤတမံဘၣ်လၢအဟံၣ် ဘၣ်. မံကလွၤဆူပှၤဂၤအဟံၣ်လီၤ.

၁၁. **မံကသုၣ်** န့ၣ်မှ်ပမံလၢဒၢးန့ၣ်တၢ်ကိၢ်ဒီးပမံလၢပျံၢ်စိၢ်န့ၣ် ပစံးလၢမံကသုၣ်လီၤ. လဲၤထိၣ်မံကသုၣ်လၢပျံၢ်စိၢ်န့ၣ်တၢ်ကသုၣ် ဂ့ၤကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံကသုၣ်မံကသံးလီၤ.

၁၂. **မံကဲၢ်ကီၤ** န့ၣ်မှ်ပမံဒိၣ်တုာ်ဒိၣ်ယီၤဒီးပစံးလၢမံကဲၢ်ကီၤ လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤမံဒိၣ်တုာ်မံဒိၣ်ယီၤန့ၣ်ပစံးလၢမံကဲၢ်ကီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢမံကဲၢ်ကဲၢ်မံကဲၢ်ကီၤလီၤ. ပှၤတဖၣ်မံကဲၢ်ကဲၢ်မံကဲၢ်ကီၤ လၢဒိၣ်တုာ်တနီၤလၢဆၢထၢၣ်တနီၤလီၤ.

၁၄. **မံခ့** န့ၣ်မှ်ပှၤကညီမံဆုၣ်နီၤန့ၣ်ပစံးလၢမံခ့လီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢမံစှာ်မံခ့လီၤ.ပှၤတဂၤတၢ်မိၣ်မံအသးဒီးမံတရျးဘၣ်, ကွၢ်တၢ်ဆါဒီးမံစှာ်မံခ့ဝဲလီၤ.

၁၅. **မံခိး** န့ၣ်မှ်ပမံပၢၤခုးဓိၤသံၣ်ဓိၤလၢပဘၣ်ယိၣ်တၢ်ကအိၣ် ဘုန့ၣ်ဒီးပစံးလၢမံခိး ဘုပမံခိးခုးလီၤ. လၢဘုခါန့ၣ်ပှၤကညီမံခိး ခုး လၢဒဲပှၤလီၤ. ထိရိၤပမံပၢၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပမံခိးလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢမံခိးဂဲၤခိးလီၤ.

၁၆. **မံဂဲၤ** န့ၣ်မှ်ပမံဒီးပဖုသံနိၣ်ထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမံဂဲၤလီၤ. ပှၤ တဂၤမံဂဲၤဒီးပျံမဲာ်လၢထံလီၤ. ဒီးပကိးမံဒီးအဆိလၢမံဂဲၤလီၤ.

၁၇. **မံယှာ်** န့ၣ်မှ်ပှၤဒီမိဝၤမံတပှၤယီၤဒီးပစံးလၢမံယှာ်လီၤ. ဖိာ်မုၣ်ဒီးဖိာ်ခွါန့ၣ်တုၤမံယှာ်ဒီးမှ်ဒီမိဝၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ မံယှာ်ဂဲၤယှာ်လီၤ.

၁၈. **မံစှာ်** န့ၣ်မှ်မံခ့အဆိလီၤ. ဒီးမှ်ပှၤကညီမံကစီဒီတရျး ဘၣ်ဒီးမံဆုၣ်နီၤဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢမံစှာ်မံခ့လီၤ.

၁၉. **မံစှာ်** န့ၣ်မှ်ပှၤကညီမၢဟံၣ်ဝံၤသိဒီးလဲၤမံဝဲလၢအဂံၢ်တ နၤန့ၣ်ပစံးလၢမံစှာ်ဟံၣ်လီၤ. ပှၤကညီမံစှာ်ဟံၣ်န့ၣ်မှ်ဟံၣ်ကစၢ် ဒၣ်ဝဲတဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံစှာ်ဂဲၤစှာ်လီၤ.

၂၀. **မံတယှာ်** န့ၣ်မှ်ပမံတဘီဒီးပစံးလၢမံတယှာ်လီၤ. မံတ ယှာ်ခံယှာ်စံးဝဲဒၣ်. စကမံတယှာ်တကၠၢ်.

၂၁. **မံတိာ်မံတွၤ** န့ၣ်မှ်ပလဲၤတၢ်ကျဲယံၤဒီးပက့ၤက့ၤဆူပဟံၣ် န့ၣ်တနံၤယီတတုၤဘၣ်ဒီးပမံလၢကျဲလၢကပှၤတသိမှ်ဂ့ၤ, ခံသိ မှ်ဂ့ၤ, ဆံဆဲၣ်သိမှ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမံတိာ်မံတွၤလီၤ. စလဲၤဆူဘျံး န့ၣ်စဟဲက့ၤဒီးစမံတိာ်မံတွၤဒၣ်စတၢ်လၢကျဲကွၢ်ကွၢ်လီၤ.

၂၂. **မံထိးဆိ** န့ၣ်မှ်ပှၤကညီမံအါဂၤလၢပှ်ကျါန့ၣ်မံတနီၤနီၤ ဟ်အခိၣ်လၢစၢ်ဆၢပှၤဂၤအကပၤအဖးဖိဒီးပစံးလၢမံထိးဆိလီၤ. ဒီးပစံးလၢမံထိးအိၣ်နၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီမံထိးဆိန့ၣ်မှ်မံလၢ ပှ်ကျါဒီးဘိၣ်သအိၣ်အုၣ်ဝဲလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၃. **မံထိးအိၣ်နၢ်** န့ၣ်မှ်ပှၤကညီမံဟ်အခိၣ်လၢအဝဲတဂၤအ ဖးဖိဒ်ထိးအိၣ်နၢ်အဖိအသိးဒီးပစံးလၢမံထိးအိၣ်နၢ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢမံထိးဆိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၄. **မံထိ** န့ၣ်မှ်သကွံသၣ်မံလၢအထံးလီၤန့ၣ်ပစံးလၢမံထိ လီၤ. သကွံမံထိလၢအထံးလီၤန့ၣ်အါကၢ. လဲၤကျိအိၣ်က့ၤတ ကု်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံထိဘဲထိလီၤ.

၂၅. **မံထိ** န့ၣ်မှ်ပကျးလီၤပပှၤလိၢ်လၢကသံၣ်ဒီးယုထိတၢ်ဒီး

တၢ်ကံၤညဉ်နှဉ်ပစံၤလၢမံထီလီၤ. စခိဉ်ပှၤလိၢ်တပှၤစကျၤဒီးကသံဉ်ဒီးမံထီမၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံၤဒီးအဆိလၢမံထီယ့ထီလီၤ.

၂၆. **မံထီ** နှဉ်မ့ၢ်လီၤတလီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မ့ဉ်အိဉ်ပှၤကဲထိဉ်လၢအပှၤလိၢ်ဒီးပစံၤဒီးအဆိလၢလီၤတလီၤလီၤမံထီလီၤ. ဒီးပစံၤလၢလီၤတလီၤမံထီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၇. **မံနီၤ** နှဉ်မ့ၢ်ပထိဉ်ယံၤပသးဆူပချၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံၤလၢမံနီၤလီၤ. ဒီးပစံၤလၢမံလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤမံနီၤစူဉ်အသးတတဲာ်ဒံးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤတနီၤနီၤစံၤဝဲလီၤ. စမံနီၤဒီးစမံသပှၤလီၤ.

၂၈. **မံပယှာ်** စတနၢ်ဟူဘဉ်နီတစုဘဉ်. စနၢ်ဟူထဲမံအယှာ်လီၤ. ဒီးပစံၤလၢမံတယှာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၀. **မံပπ** နှဉ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်လၢပဘဉ်ယိဉ်တၢ်ကအိဉ်ကလိာ်, ကဟါမူၤကဟါမၢ်ဒီးပမံလၢအဂီၤထံၤနှဉ်ပစံၤလၢမံပπလီၤ. ပှၤတဂၤဘဉ်ယိဉ်ထိးကအိဉ်ဘုဒီးလဲၤမံပπခုးလီၤ. ဒီးပစံၤလၢမံခိးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံၤဒီးအဆိလၢမံပπမံအံဉ်လီၤ.

၃၁. **မံဘီ** နှဉ်မ့ၢ်တၤသဉ်လၢအပှၢ်ဒီးအဖံၤဘီဝဲနှဉ်ပစံၤလၢမံဘီလီၤ. ထီရီၤတၤသဉ်လၢအဖံၤဘီလၢပှၢ်နးကဲဉ်ဆိးဘှူးဒီးကကဘှဉ်ဝဲနှဉ်အဖံၤဘီဒီးပစံၤလၢမံဘီလီၤ. သကီၤသဉ်မံဘီ, စဃီၤသဉ်မံဘီ, ဒံမုဉ်နှဉ်အသဉ်မံဘီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၂. **မံမဉ်** နှဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီသးပှၤနီဉ်အသးဒ်မံသိးဒီးပစံၤလၢသးမံမဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်ကီပှၤဂၤမၤပှ့ဒီးအသးမံမဉ်ဒီးတသ့ဉ်နီဉ်ထိဉ်မးအသးလီၤ.

၃၃. **မံမိၢ်** နှဉ်မ့ၢ်ပမံလၢပမံအဖၢမ့ၢ်နှဉ်ပထံဉ်တၢ်လၢညါခီဒ်ပနိၢ်ခိအသိးဒီးပစံၤလၢပမံမိၢ်လီၤ. ဒီးပစံၤဒီးအဆိလၢမံမိၢ်ပျိၢ်သိ, မံမိၢ်ခိဉ်အၢလီၤ. ပှၤတဂၤစံၤဝဲသါမံမိၢ်သါထံဉ်ပျူၤလၢညါခီလီၤ.

၃၄. **မံလီၤ** နှဉ်မ့ၢ်ပထိဉ်ယံၤပသးဆူပချၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံၤလၢမံလီၤလီၤ. ဒီးပစံၤဒီးအဆိလၢမံလီၤဂဲၤလီၤလီၤ. ဒီးပစံၤလၢမံလီၤလဲၤလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤမံလီၤဒီးမံသပှၤဝဲလီၤ.

၃၅. **မံသကီး** နှဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီမံအါဂၤဒီးပစံၤလၢမံသကီးလီၤ. ပှၤတဖဉ်နှဉ်မံသကီးဝဲအါဂၤလီၤ. ဒီးပစံၤဒီးအဆိလၢမံသကီးမံသကးလီၤ.

၃၆. **မံသပှၤ** နှဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီမံတုၤအမဲာ်တုၤလီၤအနၢ်တုၤလီၤဒီးတသ့ဉ်နီဉ်ထိဉ်ဘဉ်ကီၢ်လၢခီနှဉ်ပစံၤလၢမံသပှၤဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤမံလီၤဒီးမံသပှၤဝဲလီၤ.

၃၈. **မံသါသိဉ်** မ့ၢ်ပှၤလၢမံဒီးသါဝဲသိဉ်ဒ်တၢ်ကညီၤအသိးဒီးပစံၤလၢမံသါသိဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံသါသိဉ်မးယှာ်ယှာ်လီၤ.

၃၉. **မံအိဉ်မံအိဉ်** နှဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢတမၤဘဉ်တၢ်နီတမံၤဒီးမံဝဲဝံၤဒီးအိဉ်ဒဉ်တၢ်နှဉ်ပစံၤလၢမံအိဉ်မံအိဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤကၢဉ်ဒီးမံအိဉ်မံအိဉ်ဒဉ်အတၢ်လီၤ.

၄၀. **မံစူၢ်မံစူၢ်** နှဉ်မ့ၢ်ဒိကအိပှၤဝဲလၢမနၤသိဉ်ဝဲဒီးပစံၤလၢပှၤသိဉ်မံစူၢ်မံစူၢ်လီၤ. ဒိကအိပှၤသိဉ်မံစူၢ်မံစူၢ်စံၤဝဲဒဉ်လီၤ.

၄၁. **ကမံထိဉ်** ဒီးကမံကမိးနှဉ်ကွၢ်လၢကမံတက့ၢ်.

၄၂. **ဃိမံ** နှဉ်မ့ၢ်ပမၤမံတၢ်ထီရီၤ တမံၤလၢမ့ဉ်ကဖးအကျါနှဉ်ပစံၤလၢဃိမံလီၤ. ဒီးပစံၤဒီးအဆိလၢဃိမံဃိဘဲလီၤ. ပှၤတဂၤဃိမံအိဉ်ညဉ်လၢမ့ဉ်ကဖးအကျါလီၤ.

၄၃. **စိမံစိမိ** နှဉ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်လၢထိဉ်စိလီၤဆၢဉ်ဝဲနှဉ်ပစံၤလၢစိမံစိမိလီၤ. ဒီးပစံၤလၢစိမံၢ်စိမိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟီဉ်ခိဉ်တဘဉ်လိာ်ဘဉ်ဒီးမၤသးစိမံစိမိလီၤ.

၄၄. **တမံတမိး** နှဉ်မ့ၢ်ပသံဂိၢ်ကျိာ်ထံတၢ်လိၢ်တံၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံၤလၢပတမံတမိးတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတမံတမိးတၢ်ဘျဉ်လီၤ.

၄၅. **ပှာ်မံ** နှဉ်မ့ၢ်ပဒုးမံပှၤဆံးလၢလိၢ်မံပှူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢစှာ်ပှူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံၤလၢပှာ်မံလီၤ. ပှၤတဂၤပှာ်မံအဖိလၢစှာ်ပှူၤလီၤ. ဒီးပစံၤဒီးအဆိလၢပှာ်မံပှာ်ဂဲၤလီၤ.

၄၆. **ဖီမံ** နှဉ်မ့ၢ်ပဒိထိဉ်မ့ၤဇိၤကသူဇိၤလၢမ့ဉ်ခိဉ်ဒီးကလာ်ထိဉ်ဒီးလိၢ်ကပှာ်ဝဲနှဉ်ပစံၤလၢဖီမံလီၤ. ဖီမံမ့ၤဇိၤကသူဇိၤဝံၤဒီးပကအိဉ်လီၤ. ဒီးပစံၤဒီးအဆိလၢဖီမံဖီဘဲလီၤ.

၄၇. **လိၢ်မံ** နှဉ်မ့ၢ်ဒၢးပှူၤလၢပမံအလိၢ်လၢပဒါလီၤချိဉ်နှဉ်ပကီးလၢလိၢ်မံလီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၢ်ဟါဒီးကူၤနှာ်မံလၢလိၢ်မံပှူၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလိၢ်မံလိၢ်ဒါလီၤ.

၄၈. **လိၢ်မံဒါ** နှဉ်မ့ၢ်ချိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကူတၢ်သိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဒါလီၤလၢပမံအလိၢ်ဒီးပကီးလၢလိၢ်မံဒါလီၤ. ပှၤကညီမံလၢလိၢ်မံဒါအဖိခိဉ်လီၤ.

၄၉. **လီၤမံထီ** နှဉ်မ့ၢ်လီၤကလီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မ့ဉ်အိဉ်ပှၤကဲထိဉ်လၢအပှူၤလိၢ်နှဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤမ့ဉ်အိဉ်ဒီးလီၤတလီၤလီၤမံထီနးကၢ.

၅၀. **သမံသမိး** နှဉ်မ့ၢ်ပသံဂိၢ်ကျိာ်ထံတၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒ်ပကသ့ဉ်ညါဘဉ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံၤလၢသမံသမိးလီၤ. ပဒိဉ်ဖိဉ်နှၤ်တၢ်ဘျဉ်ဒီးသမံသမိးဝဲလီၤ.

၅၁. **သမံယှၢ်** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်သံဒိဉ်တဂၤနှဉ်ခိးဝဲလၢပှၤကညီကသံဒီးအကလၤကဲ့ၤဝဲနှဉ်ဟံးနှၢ်ဝဲအမံၤဒီးကွဲးပနီဉ်ဝဲလၢစရီဒီးပကီးလၢသမံယှၢ်လီၤ. ဒီးအိဉ်ဝဲလၢညါခီနှဉ်ဝံထံဉ်ဝဲစံၤဝဲဒဉ်. ဒီးပကီးလၢသမံယှာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

သမံယှၢ်ခိးတၢ်လၢထံ ဟံးနှၢ်ကဲ့ၤပှၤလၢအသံ

၅၁. **သးမံ** နှဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီအ့ဉ်လိာ်အသးဒီးပှၤဂၤမၤမှာ်ထိဉ်အသးဒီးအသးစၢ်လီၤဝဲနှဉ်ပစံၤလၢသးမံလီၤ. ပမ့ၢ်မၤကမဉ်ပှၤဂၤဒီးပှၤဂၤအသးဒိဉ်ထိဉ်လိာ်ပှၤလၢကွိၢ်ဒီးပလီးစ့နှဉ်ပှၤဂၤအသးမှာ်ထိဉ်ဝဲဒီးပစံၤလၢသးမံလီၤ. ဒီးပစံၤဒီးအဆိလၢသူဉ်မံသးမံလီၤ. ပှၤဂၤမၤကမဉ်နၤဒီးမၤမှာ်ထိဉ်ကဲ့ၤနသးနှဉ်နသးမံလံဓါ. စသးမံလံ.

၁. **စိမံၢ်စိမိ** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢထိဉ်ထီလီၤဆၢဉ်ဝဲနှဉ်ပစံၤလၢစိမံၢ်စိမိလီၤ. ဟီဉ်ခိဉ်မ့ၢ်တဘဉ်လိာ်ဘဉ်ဒီးမၤအသးစိမံၢ်စိမိနးကၢ.

၂. **ပိၢ်မံၢ်** နှဉ်မ့ၢ်တလπမုဉ်လှၢအခိဉ်ကၤတၢ်ဝါကူတၢ်ဝါဒီးပကီးလၢပိၢ်မံၢ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးဝဲလၢပိၢ်နံၢ်လီၤ. ပိၢ်မံၢ်ကူတၢ်ဝါဒီးလှၢအခိဉ်လီၤ.

၁. **မ်ာ်တါ** နှဉ်မ့ၢ်တၢ်အဲဉ်တၢ်ကွဲနှဉ်ပကီးလၢမ်ာ်တါလီၤ. ပှၤလၢအိဉ်ဒီးမ်ာ်တါနှဉ်အသးဂ့ၤဝဲကီးဂၤဒ်းလီၤ. မ်ာ်တါအိဉ်ဝဲပှၤတဖဉ်နှဉ်ကအိဉ်ဘဉ်ဝဲလၢတၢ်မှာ်လၢမူခိဉ်လီၤ. ဒီးပစံၤဒီးအဆိလၢမ်ာ်တါပါရမံလီၤ.

၂. **မ်ာ်ပကူ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဝံၢ်တၢ်ဆါလၢတၢ်သမူဒီးဟံးန့ၢ်ဝဲအဘူးအလဲန့ၣ်ပကိးလၢမ်ာ်ပကူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ်ာ်ပကူဟီရါလီၤ. ပှၤတဂၤသမူပှၤဂၤဒီးဟံးန့ၢ်မ်ာ်ပကူလၢတၢ်ဝါတဘ့ၣ်ဒီးစ့ခံဘၣ်လီၤ.

၃. **မ်ာ်မ်ာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ကညီၤဝဲနဲၣ်ပစံးလၢကညီၤမ်ာ်မ်ာ်လီၤ. ထွံၣ်တနကညီၤလၢအဝဲတနလီၤမ်ာ်မ်ာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထီၣ်လၢအမါလီၤကညီၤမးမ်ာ်မ်ာ်လီၤ.

၄. **လမ်ာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်လီၤလးနဲၣ်ပစံးလၢလမ်ာ်ခဲလက်လီၤ. လမ်ာ်ဘၣ်ပှၤကညီလၢမၤဘူၣ်ဒီးစံးဝဲလၢသါကစၢ်ကတုၤဒီးမ့ၢ်လၢတလၢၤပယီၤအဒိၣ်အပှၢ်လၢအအၢအသိတဖၣ်ဟဲတုၤဝဲလီၤ. ပှၤလၢအိၣ်ဒီးအစိအကမီၤတဖၣ်နဲၣ်မ့ၢ်ဟဲဆူပဘီပမုၢ်ပထံပကိၢ်ဒီးဘူၣ်ခိၣ်ထံၣ်ဝဲအစိအကမီၤလၢညါခီဒီးပစံးလၢလမ်ာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလမ်ာ်လမၢ်လီၤ. မုၢ်ဂၤၤအသးလၢတၢ်ကွဲၤနဲၣ်မ့ၢ်လမ်ာ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ရှဒိၣ်ဝ့ၢ်ထီလၢအနၣ်အဒါဝီၤယာ်ဝဲနဲၣ်တၢ်လီၤလးအိၣ်လၢလမ်ာ်လၢမုၢ်ဂၤၤအသးလီၤ. ဒီးလမ်ာ်နဲၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ.

၅. **သမ်ာ်သမၢ** နဲၣ်မ့ၢ်ထံစိၤကိၢ်စိၤအမံၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကိၢ်ပယီၤအတဝီပှၤတကိၢ်နဲၣ်ပကိးလၢသမ်ာ်သမၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝ့ၢ်မိၣ်လမွဲၣ်အပှၢ်လၢ်ကျါတပှၤလီၤ.

၆. **ဟ့ၣ်မ်ာ်တါ** နဲၣ်မ့ၢ်ထီရိၤပဟ့ၣ်ပှၤဂၤအတၢ်ဒီးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံဒီးပစံးလၢပဟ့ၣ်မ်ာ်တါလီၤ. ပမုၣ်ကနီၤဒီးပဖိသၣ်ခွါနဲၣ်ဟ့ၣ်မ်ာ်တါလၢသဘျုၣ်ယါလီၤ.

၁. **ကိၣ်မံၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်ကိၣ်ဒီးတုၤကမှၣ်ဝဲနဲၣ်ပမၤဒိၣ်ဒီးထံဒီးပကၢကူၢ်လိၣ်တလိၣ်တလိၣ်ဒီးပကိးလၢကိၣ်မံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကိၣ်မံၣ်ကိၣ်သုၣ်လီၤ. ပှၤကညီမၤကိၣ်မံၣ်နဲၣ်ကျိၣ်ကျဲဝဲဒီးမှၤဖးဒီးဖိသံးလီၤ.

၁. **မံၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၢ်ကျါနဲၣ်ပကိးလၢမံၤလီၤ. မံၤနဲၣ်မ့ၢ်မံလာ်ကျါ, မံၤခိၣ်သိၣ်လာ်, စံးဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤယဲာ်ဟါမ်ဒီးယုလၢဟံၣ်စိၢ်တထံၣ်ယုလၢမံၤစိၢ်တထံၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. ပှၤလဲၤဆှၣ်ဒူလၢမံၤခိၣ်သိၣ်လာ်လီၤ. မံၤနဲၣ်ပဘၣ်ကိးဒီးအဆိလၢမံၤခိၣ်သိၣ်လာ်လီၤ.

၂. **မံၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ပကိးပနီၣ်ပှၤကညီတဂၤလၢတၢ်ကတိၤတမံၤတဂၤလၢတၢ်ကတိၤတမံၤဒီးပစံးလၢမံၤလီၤ. နဖိနဲၣ်နကိးမံၤဒ်လဲၣ်. စကိးမံၤလၢစိၤယှၣ်ဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံၤသၣ်လီၤ. ဒီးမံၤစိၤသၣ်စိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **မံၤကမၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤကမၣ်ပှၤဂၤတလိၢ်လိၢ်နဲၣ်ပကိးလၢမံၤကမၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢမံၤတမၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံၤကမၢ်သၣ်တယ့လီၤ. ပှၤတဂၤမံၤကမၢ်သၣ်တယ့ဒီးမၤကမၣ်ပှၤဂၤတလိၢ်လိၢ်လီၤ.

၄. **မံၤကူသၣ်ကူ** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်ဒီးပကိးဒီးအမံၤကိးကလုာ်ဒဲးဒီးပစံးလၢမံၤကူသၣ်သူလီၤ. တၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤအိၣ်ဝဲမံၤကူသၣ်ကူလီၤ. ဒီးပစံးလၢကူမံၤကူကစၢၤစကိးလီၤ. ထိၣ်တဖၣ်အိၣ်အမံၤကူသၣ်ကူ. ညၣ်အိၣ်အမံၤကူသၣ်ကူလီၤ.

၅. **မံၤခိၣ်သိၣ်လာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၢ်မုၢ်ကနၢနဲၣ်ပကိးလၢမံၤခိၣ်သိၣ်လာ်လီၤ. ဒီးထီရိၤပှၢ်လၢ်ကျါနဲၣ်ပကိးလၢမံၤခိၣ်သိၣ်လာ်လီၤ. ပှၤကညီလဲၤယ့ၢ်လဲၤဟးလၢမံၤခိၣ်သိၣ်လာ်နဲၣ်ပျံၤဘိၣ်သအိၣ်ဒီးထိၣ်မံလၢသ့ၣ်ခံလီၤ.

၆. **မံၤညီၤ** ကလိကလိပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢသၣ်မံၤညီၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပဘ့ၣ်ဒၢတကလုာ်ကံၣ်ဒ်ဘိၣ်သအိၣ်အသိးဒီးထဲစုနၣ်ခိၣ်နၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပိၢ်ကိးဝဲလၢမံၤညီၤလီၤ.

၇. **မံၤညီၤဖါ** နဲၣ်မ့ၢ်ပိၢ်ကိးသၣ်မံၤယီၤအဖါတဖၣ်လၢမံၤညီၤဖါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပိၢ်အကလုၢ်လီၤ.

၈. **မံၤလိၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမံၤဟူထိၣ်သါလီၤလၢမၤတၢ်အါဒီးပစံးလၢမံၤထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤကမၣ်ပှၤဂၤဒီးအမံၤထိၣ်ကျိၢ်ကျိၢ်လၢအမၤကမၣ်တၢ်အယိလီၤ. ပှၤဂၤမၤကမၣ်တၢ်ဒီးပှၤဂၤပှၤဘၣ်အမံၤအါဂၤဒီးပစံးလၢအမံၤထိၣ်ကျိၢ်ကျိၢ်လီၤ.

၉. **မံၤပှၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပမါပဝၤအမိၢ်အပၢ်နဲၣ်ပကိး လၢမံၤပှၢ် လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမံၤပှၢ်ခံနဲလီၤ. ပှၤတဂၤအမံၢ်ပှၢ်နဲၣ်ပးကဲဝဲလၢအမိၢ်အပၢ်လီၤ.

၁၀. **မံၤလာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၢ်လၢ်ကျါနဲၣ်ပစံးလၢမံၤလာ် လီၤ. ဒီးပစံးလၢမံၤလာ်ကျါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမ်ာ်လာ်သိၣ်ကျါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီဖဲးလၢမံၤလာ်ကျါနဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံၤလာ်ခိၣ်မံၤလာ်ကျါလီၤ.

၁၁. **မံၤသါ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတလှၤတဘီဒီးအဲၣ်သံၣ်မါအဲၣ်သံၣ်ဝၤကလုာ်ကလီၤဒီးပှၤဂၤစံၣ် တဲၤကၢၣ်ကိၣ်ဝဲအါဂၤလၢအပရါအပစၢ်ဟူထိၣ်သါလီၤနဲၣ်ပစံးလၢမံၤသါလီၤ. ပှၤတဂၤမံၤသါလၢမၤအၢအသးလီၤ. ထီရိၤပမၤတၢ်တမံၤနဲၣ်အပရါမ့ၢ်ကျိၣ်ဒီးပစံးလၢပမံၤသါလီၤ. ပှၤတဂၤအမံၤသါလၢန့ၢ်တူာ်သူၣ်ဂဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤအမံၤသါလၢအဲၣ်တလှၤအဲၣ်တဘီလီၤ. ပှၤတဂၤအမံၤသါလၢကတိၤတၢ်သ့လီၤ.

၁၂. **မံၤဟူသၣ်ဖျါ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤမံၤကျိၣ်ပှၤပရါလၢပှၤစံၣ်တဲၤဝဲလၢန့ၢ်တူာ်သူၣ်ဂဲၤ , ကဲဒိၣ်ကဲပှၢ်ဒီးပစံးလၢပှၤမံၤဟူသၣ်ဖျါလီၤ. ပှၤလၢမံၤဟူသၣ်ဖျါလၢကဲပဒိၣ်ပပှၢ်ကိၢ်ခွူးကိၢ်အူးနဲၣ်အိၣ်ဒီးအစိအကမီၤလီၤ.

၁၃. **မံၤစိၤသၣ်စိၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ပကိးပမံၤဒီးအဆိဒီးပကိးလၢမံၤစိၤသၣ်စိၤလီၤ. ပှၤအိၣ်ဒီးမံၤစိၤသၣ်စိၤကိးဂၤဒဲးလီၤ.

၁၄. **ကူမံၤ** ကူကစၢၤနဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကလုာ်ကလုာ်, တၢ်ကလုာ်ကလုာ်နဲၣ်ပကိးလၢကူမံၤကူကစၢၤလီၤ. ကယဲၢ်တၢ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤတၢ်အိၣ်ကူမံၤကူကစၢၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢကိးမံၤကိးစ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅. **ကိးမံၤ** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဝဲကိးကလုာ်ဒီးပစံးလၢကိးမံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကိးမံၤကိးစ့လီၤ. ကစၢ်ယွၤဟ်လီၤတၢ်ကိးမံၤကိးစ့သကုၤဆးဒးဟီၣ်ခိၣ်ချၢလီၤ.

၁၆. **ကိၣ်မံၤ** နဲၣ်မ့ၢ်စံးသိးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢကတိၤအၢကတိၤသိတၢ်နဲၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢစံးသိးကိၣ်မံၤလီၤ.

၁၇. **ဆီမံၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ဆီတကလုာ်အိၣ်လၢပှၢ်လၢ်ကျါဒီးပကိးလၢဆီမံၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဆီမံၤဆီပျိၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢထိၣ်ဂံာ်ဆီမံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈. **တမံၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်တကလှာ်ဒီးပစံးလၢတမံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတမံၤတမဲၢ်တမံၤတသၣ်လီၤ. ယုန့ၢ်ယၤလၢတၢ်တမံၤတက့ၢ်. တၢ်တအိၣ်ဘၣ်တမံၤတမဲၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢနီတမံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတမံၤညါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤထဲတၢ်တမံၤညါဒီးမၤတၢ်တသ့နီတမံၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတမံၤတပိာ်တမံၤတမိာ်လီၤ.

၁၉. **တၢ်မံၤလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ထီရီၤဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိလၢပှၢ်လၢ်ကျါလၢပတဘၣ်ဒၢဘၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢတၢ်မံၤလာ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်မံၤလာ်တၢ်ပှၢ်ကျါလီၤ. တၢ်မံၤလာ်ဒီးတၢ်ဒၢပူၤနူၣ်အက့ၢ်အဂီၤဒံးသိးသိးလီၤ.

၂၀. **ထီၣ်မံၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးပှၤဂၤအမံၤနူၣ်ပစံးလၢပထီၣ်အမံၤလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်ဒီးပှၤဂၤဒီးထီၣ်ပှၤဂၤအမံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထီၣ်မံၤလီၤသၣ်လီၤ.

၂၁. **န့ၢ်မံၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤကမၣ်ပှၤဂၤဒီးပှၤဂၤလိာ်လၢကွၢ်နူၣ်ပစံးလၢနၢ်မံၤလီၤ. ပှၤတဂၤနၢ်မံၤဒီးမၤကမၣ်ပှၤဂၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤနၢ်အမံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢ်မံၤလီၤသၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤနၢ်မံၤလၢအဲၣ်ကလှာ်ကလီၤဒီးဟ်မုၣ်ဟ်မၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်အမံၤဟူထီသါလီၤလၢအမၤတၢ်တဂ့ၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢနၢ်မံၤလီၤ. လဲၤမၤဘၣ်ပှၤဂၤအကွၢ်တဂ့ၤ. သုကနၢ်သုမံၤဘၣ်ဖုးလီၤ.

၂၂. **နၢ်မံၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကဲပဒိၣ်ကဲကိၢ်ခ့ၢ်းကဲသကိၤတဖၣ်နူၣ်ပဒိၣ်အကလုၢ်အိၣ်လၢကဲဝဲဒီးအမံၤဟူထီသါလီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢနၢ်မံၤလီၤ. ပှၤတဂၤနၢ်မံၤလၢပဒိၣ်ဒီးကဲထီၣ်ဝဲလၢကိၢ်ခ့ၢ်းလီၤ. ဒီးပစံးလၢနၢ်မံၤနၢ်သၣ်လီၤ.

၂၃. **နီတမံၤ** နူၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. စတသ့ၣ်ညါတၢ်နီတမံၤဘၣ်. တၢ်တအိၣ်နီတမံၤဘၣ်. စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၄. **ပမံၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလှာ်အက့ၢ်အဂီၤဒ်ပှၤကညီအသိးဒီးအစုအိၣ်တကဟ်အခီၣ်အိၣ်တကဟ်ဒီးပကီးလၢပမံၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢပှၤမံၤစ့ၢ်ကီး လီၤ. ပမံၤနူၣ်အိၣ်လၢကိၢ်ပယီၤဖးဒိၣ်ပှၢ်လၢ်ကျါနူၣ်ဒီးပယီၤခးအိၣ်ဆဲးအိၣ်ဝဲဒ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂၤအသိးလီၤ. ဒီးတလၢၤပယီၤကီးလၢငီၣ်လီၤ. ဒီးအယံနူၣ်ပယီၤမၤဝဲလၢဖဲလီၤပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢပမံၤပပျိၤလီၤ.

၂၅. **ပှံၤမံၤ** နူၣ်ဒ်ပှံၤကလှာ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသံကိၢ်တၢ်အကလှာ်ဆံးအါဆံးအါနူၣ်လီၤ. ဟိၣ်ခိၣ်ချၢအံၤတၢ်အိၣ်ပှံၤမံၤလဲၣ်. နသ့ၣ်ညါတၢ်ပှံၤမံၤလဲၣ်. ထိၣ်ကလှာ်အိၣ်ပှံၤမံၤလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၆. **ဘုမံၤ** နူၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးထိၣ်ပှၢ်ဘုနိၣ်တကလှာ်နူၣ်ပှၤကကီးလၢဘုမံၤတနိၤနိၤဓၢ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်.

၂၇. **လီၤမၢ်မံၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဟါမၢ်တ့ာ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢလီၤမၢ်မံၤလီၤ. တချုံဘ့ၣ်လီၤထွံကွံာ်ဒီးလီၤမၢ်မံၤဝဲလီၤ. တၢ်ဟါမၢ်လၢပတထံၣ်ကူၤဘၣ်နူၣ်မစံးလၢလီၤမၢ်မံၤလီၤ.

၂၈. **သမံၤယီးဖး** နူၣ်ပှၤလၢအမါဒီပဝဲၢ်မုၣ်နူၣ်ကီးလိာ်အသးလၢသမံၤယီးဖးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကီးဟ်ထွဲတလၢၤအခံလီၤ.

၂၉. **သၣ်မံယီၤ** နူၣ်မ့ၢ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပဘုၣ်ဒၢတကလှာ်နူၣ်ထဲခိၣ်ဒုၣ်ဒီးလီၤက်လၢဘိၣ်သအိၣ်ဒီးကံၣ်ဒ်ဘိၣ်သအိၣ်အသိးတစဲးစဲးဒီးပကီးလၢသၣ်မံယီၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢသၣ်မံညီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. သၣ်မံယီၤနူၣ်ပဘုၣ်ဒီးပဒုးအုၣ်လၢယှၢ်လီၤ.

၁. **မၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပဒုးမၤပှၤဂၤအတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဒုးလဲၤပှၤဂၤအတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဒုးအိၣ်ပှၤဂၤအတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဒုးအိၣ်ပှၤကမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပမၢလီၤ. မၢနဖိလဲၤဒၢၣ်ထံ. မၢပှၤတဂၤလဲၤဆူစုး. ပှၤတဂၤနူၣ်မၢအိၣ်ဒီးယၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၢဆှၢလီၤ.

၂. **မၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်စူဝၣ်လှၣ်အခိၣ်ဒီးပဒီးလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအကျိၤဒီးပကီးလၢမၢလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမၢဓိၤပျ်ဓိၤလီၤ. ပှၤတဂၤဘါစူမၢအခိၣ်ဒီးလဲၤဒီးဝဲလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအကျိၤလီၤ.

၃. **မၢသလၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်မၢလၢပဒီးလဲၤတၢ်ပူၤလၢဘၣ်ဆိးပှၤကညီအခိၣ်ညါသးနူၣ်ပကီးလၢမၢသလၢၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမၢသလၢၣ်မၢသလၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒီးမၢသလၢၣ်လၢတၢ်ဘျၣ်အကျဲလီၤ.

၄. **မၢဓိၤပျ်ဓိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးမၢဒီးအဆိလီၤ. ဒီးပကီးလၢမၢဓိၤပျ်ဓိၤလီၤ.

၅. **ကမၢကမၣ်** ကမံာ်ကမၢ, ကွၢ်လၢကမၢတက့ၢ်.

၆. **တမၢ** နူၣ်မ့ၢ် ပခံတၢ်အပိာ် တဆံဒီးပစံး လၢ တမၢလီၤ. အံသၣ်တမၢသဒိၣ်အုၣ်တမၢနူၣ်မ့ၢ်တၢ်အပိာ်တဆံနူၣ်လီၤ. တမၢခံမၢစံးဝဲဒၣ်.

၇. **တမၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤရူသူၣ်တၢ်ဒီးတစံးဘၣ်ဘၣ်ပှၤနူၣ်ပစံးလၢတမၢတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသမၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတမၢလံာ်ဘံး, တမၢတမါလီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်တၢ်ဒီးတမၢဝဲဒီးတစံးဘၣ်ဘၣ်ပှၤဘၣ်လီၤ.

၈. **ဒီးမၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဆဲးလီၤမၢလၢထိးကျိၤဒီးပစံးလၢဒီးမၢလီၤ.

၉. **ဘၣ်မၢ** နူၣ်မၢဘၣ်ဆိးတၢ်ဒီးပစံးလၢဘၣ်မၢလီၤ. ပှၤတဂၤဒီးမၢဒီးထိးတဒုဘၣ်မၢလီၤ. တၢ်ဘျၣ်ဘၣ်မၢဒီးအပူၤလိၢ်ဆါဝဲဒီးပဖိၣ်နၢ်အီၤလီၤ.

၁၀. **မၤမၢမၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤပျံၤပှၤဂၤဒီးပှၤဂၤအသးကတုၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤမၢမၣ်ပှၤဂၤအသးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤမၢမၣ်ပှၤဂၤအသးဒီးပှၤဂၤပျံၤဝဲလီၤ.

၁၁. **သမၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤရူသူၣ်တၢ်လၢပတစံးဘၣ်ဘၣ်ပှၤဂၤနူၣ်ပစံးလၢပသမၢတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသမၢလံာ်ဘံးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကမၣ်အသးဒီးဟ်မုၣ်ဒီးသမၢဝဲဒီးတစံးဘၣ်ဘၣ်ပှၤဂၤဘၣ်လီၤ.

၁၂. **သမၢ** နူၣ်မ့ၢ်ကိၢ်အမံၤဒီးပကီးလၢသမၢလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသမံာ်သမၢလီၤ. ကိၢ်တဘ့ၣ်အမံၤပကီး လၢ သမၢနူၣ် မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်ဝဲအလိၢ်တပူၤလီၤ.

၁၃. **သးမၢမၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးကတုၤလၢပပျံၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပသးမၢမၣ်လီၤ. ပဒိၣ်ဟ်ဒုအသးလၢပလီၤဒီးပသးမၢမၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **မၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်ဝဲၣ်ကလီးတကလှာ်မၤဝဲဒီးပတၢ်ဒီးဘံဝဲလၢလှၣ်ဒီးပကီး လၢ မၢ်လီၤ. ပှၤဝဲၣ် ကလီးတဖၣ်နူၣ်ဆိၣ်ကဲၤမၢ်နူၣ်ဒီးနၢဝဲအလုၢ်ဒီးဝဲၣ်ကလီးဘျါဝဲလီၤ.

၂. **ကမၢ်** ဒီးကမၢ်ဟၢ, ဒီးကမၢ်မကျံးနူၣ်ကွၢ်လၢကမၢ်တ

ကွၢ်.

၃. **တမၢၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမိၣ်နူၢ်ဟ်သးပှၤဒီးပစံးလၢတမၢၢ်တၢ်လၢအသးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကမၣ်ပှၤဂၤဒီးပှၤဂၤတမၢၢ်အီၤလၢအသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသမၢၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **သမၢၢ်** နူၣ်ဒ်တမၢၢ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမိၣ်နူၣ်ဟ်သးပှၤဂၤဒီးပစံးလၢပသမၢၢ်တၢ်လၢပသးလီၤ. ပှၤတဂၤလိာ်ကွၢ်ဒီးယၢမၤယၢတဃၣ်ဘၣ်ဒီးသမၢၢ်မၤယၢလၢအသးလီၤ.

၁. **မၢၣ်သလၢၣ်** နူၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပၢၣ်သလၢၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဒိၣ်တၢ်ဘိၣ်ဒီးဖုၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖျၢၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပၢၣ်သလၢၣ်လီၤ. မၢၣ်သလၢၣ်နူၣ်ပတစံးဘၣ်.

၁. **မၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်ဗိာ်မုၣ်တဖၣ်နူၣ်ကီးလီၤအသးလၢထါအကျိာ်ဒီးကီးဝဲလၢမၢၤလီၤ.

မၢၤဝဲမ့ၢ်မးအဖိၣ်ဃဲ　　နီၢ်ဃဲဝါကလုၢ်သ့ကၢ
ကြၢးမ့ၢ်ဝဲၢ်သးကညီၤဝဲ　　ဂံၢ်မိၣ်အ့ကၠၤအိၣ်ဒီးမၢၤ

၂. **ကမၢၤ** ဒီးကမၢၤကမၤ, ဒီးကမၢၤထံ, ဒီးကမၢၤဃာ်, ဒီးကမၢၤအိၣ်, ဒီးတၢ်ကမၢၤအိၣ် နူၣ်ကွၢ်လၢကမၢၤတကွၢ်.

၃. **ဗိာ်မၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်ဗိာ်မုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအမုၣ်တဖၣ်နူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢဗိာ်မုၣ်ဗိာ်မၢၤလီၤ.

၄. **ဖိအူၣ်မၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်ဖိတကလုာ်ခဲထိၣ်လၢသ့ၣ်ကပၤဒီးဂိၤဝဲဒ်ထိၣ်ဒိၣ်အနိာ်အသိးဒီးပကီးလၢဖိအူၣ်မၢၤလီၤ. ဖိအူၣ်မၢၤနူၣ်ပကွၢ်ဂိၤဂ့ၤကၢ.

၅. **ဝဲၢ်အံၣ်မၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤစံၣ်တဲၤပှၤလၢပျၢ တဂၤအမိၢ်မၤအၢမၤသိဒီးသံဂဲၤကွၤသံဂဲၤကွၤဒီးပျုၤမၤနူၢ်အကလၤဒီးသံနီၢ်ဝဲဒီးတဂဲၤကွၤလၢၤဘၣ်ဒီးပကီးအမံၤလၢဝဲၢ်အံၣ်မၢၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢနီၢ်အံၣ်မၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပှၤစံၣ်တဲၤဝဲလၢပှလီၤ.

၁. **မု** နူၣ်မ့ၢ်ပဖိဒိၣ်ဗိာ်မုၣ်လၢပအဲၣ်အီၤနူၣ်ပကီးလၢမုလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးမုာ်အမံၤဒီးပကီးလၢမုလီၤ. မုဓါလဲၤဒၢၣ်အီနူၢ်မဂၢ်အထံတဖျၢၣ်တကွၢ်.

၂. **မုကီၤလံၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပလၢဖးဒိၣ်လၢမၤဟးဂီၤပှၤကညီလၢပျၢတဂၤနူၣ်ပကီးလၢမုကီၤလံၢ်လီၤပသးပှ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်. ထီရိၤတၢ်လၢအဂ့ၤနူၣ်မ့ၢ်မုကီၤလံၢ်ပလၢဝဲခဲလၢာ်လီၤပသးပှ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢမုၣ်ကီၤလံၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **မုသဂ့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒံးလၢထိဝဲနူၣ်ပစံးလၢမုသရ့ၤခဲလၢာ်လီၤ. တၤသူတဒုအဆူၣ်မုသရ့ၤ စံးဝဲဒၣ်. ဒီပစံး လၢကမုရ့ၤ, စမုရ့ၤ, စဖုရ့ၤ, သမုရ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **ကမုရ့ၤ** ကမုဂိၢ်ဂ့ၤ, ကမုကမဲ, နူၣ်ကွၢ်လၢကမုအကျါတကွၢ်.

၅. **စမုဂ့ၤ** နူၣ်ဒ်ကမုဂ့ၤအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒံးလၢအါဝဲနူၣ်ပစံးလၢစမုဂ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢစမုဂိၢ်ဂ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအခၣ်ဆူၣ်စမုဂ့ၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢတမုဂ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **သမုဂ့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒံးတိၣ်ဝဲလၢသဘံဘုၣ်လိာ်အသးနူၣ်ပစံးလၢသမုဂ့ၤ လီၤ. ဓိာ် တဲးလဲးအဆူၣ်သမုဂ့ၤဒီးပှၤကညီခိၣ်လၢတနွံဘၣ်ဝဲနူၣ်အဆူၣ်သမုဂ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသမုရ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **မ့ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်မူခိၣ်အကဃၢလၢကပီၤလီၤတၢ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီဘ့ၣ်ညါကိၢ်ကိၢ်ဂီၤဂီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢမူခိၣ်ကဃၢ, ပကီးလၢမ့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်အိၣ်လၢမူခိၣ်နူၣ်ကိၢ်လီၤဘၣ်ပှၤအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီးတၢ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤ ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိ လၢမ့ၢ် ဓိၤလါ ဓိၤလီၤ.

၂. **မ့ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်လၢကးဝဲသ့ၣ်ဃံၣ်အကလုာ်ကလုာ်နူၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်လီၤ. လှၢ်ခုအိၣ်ဒီးမ့ၢ်. နီၣ်ကလုာ်ကလုာ်အိၣ်ဒီးမ့ၢ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၃. **မ့ၢ်ခၣ်စ့** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ပၤဆူမဲၤလၢ်ကၢ်ကလံၤထံးတခီဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ခၣ်စ့လီၤ. ပှၤမ့ၢ်ခၣ်စ့ဖိတဖၣ်နူၣ်အိၣ်မ့ၢ်ခၣ်စ့တခီလီၤ.

၄. **မ့ၢ်ခၣ်ထူ** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ပၤဆူဆၣ်ကဆိကလံၤစီးတခီ နူၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ခၣ်ထူလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှ့ၢ်ကီးဝဲလီၤ. ပှၤမ့ၢ်ခၣ်ထူဖိအိၣ်လၢမ့ၢ်ခၣ်ထူတခီနူၣ်မ့ၢ်ပှၤကလုာ်ဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်နူၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်.

၅. **မ့ၢ်ခံး** နူၣ်မ့ၢ်မနၤလၢတၢ်ခံးနူၣ်ပကီးလၢမ့ၢ်ခံးလီၤ. တုၤလၢမနၤမ့ၢ်ခံးဒီးပတထံၣ်လၢၤဘၣ်တၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်ဟါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **မ့ၢ်ခိၣ်ခံပဒဲခံးပှၤကညီလၢတၢ်မ့ၢ်ခိၣ်စ့ပူ.** No. 91—၉၁ .
ပစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤလၢပျၢခံဂၤလဲၤဟးဒီးမ့ၢ်ဟါနူၢ်အီၤလၢပှၢ်လၢ်ကျါနူၣ်လီၤ. တုၤနၤတပဟၢဒီးကၢ်တၢ်တကျဲလီၤ. ကၢ်ဝဲကမံလၢသ့ၣ်ခံတဂ့ၤ. ကၢ်ဝဲကမံလၢဝၣ်ခံတဂ့ၤ. ကၢ်ဝဲကမံဖဲကျဲမ့ၢ်ပူၤနူၣ်ဒီးဂ့ၤ. ဒ်ဆိုလီၤအသိးနူၣ်နာ်ဝဲဒီးမံခိၣ်ခံဝဲလၢကျဲမ့ၢ်ပူၤနူၣ်လီၤ. လၢမနၤတးဒီးကသ့ၣ်ကဆိ, ခုဓိၤထိဓိၤ, ကဃါ်တၢ်တမံၤလၢ်လၢ်ဟဲကွၢ်အီၤခဲလၢာ်ခဲဆူလီၤ. ချံးတကလုာ်လဲၤဝဲလၢအခိၣ်တသ့ဘၣ်ဒီးမၤကဆိလဲၤပဒၢးအီၤလၢအပျိၢ်ခိၣ်လီၤ. ပဒဲတဒုလဲၤကွၢ်လဲၤ ကွၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်, အှ, မးတၢ်မ့ၢ်ခိၣ်ခံလီၤ. ကအိၣ်ဘၣ်ဖုးပှၤ ဃှၢ်ဃှၢ်. ဒီးကဃါ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ လၢအဟဲကွၢ်ကီတၢ်တဖၣ်နူၢ်ဃှၢ်တဃှၢ်သတးဒီးကလာ်မးပြူးပြူးလီၤ. ချံးတဘ့ၣ်အှၣ်ထိဃာ်ကဆိအဆူၣ်တကျၢၤဘၣ်ဒီးလီၤတဲာ်ကွံာ်ဝဲဖဲနူၣ်လီၤ. ပှၤခံဂၤနူၣ်ဖုသံနီၣ်ထိၣ်လဲၤကွၢ်ဝဲဒီးအတၢ်အိၣ်ထဲချံးတဘ့ၣ်ဓိၤလီၤ. မ့မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအလိၢ်တမံၤဒီး ဃာ်ပြံး မးလီၤ. ဟံးနူၢ်ချံး နူၢ် ဒီးကွၤ ဃိအိၣ်ဝဲခံဂၤနူၣ်ကဟ့ာ်ကဟ့ာ်လီၤ. မၤသးဒ်နူၣ်ဒီးပသူၣ်ကွသးပှ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်, တၢ်လၢဆိုါအံၤမ့ၢ်တပိုၤဒိၣ်ဒီးပိုၤဆံးလီၤ. ပှၤခံဂၤနူၣ်မ့ၢ်တနာ်ဘၣ်ဆိုါဒီးတဖျံးဘၣ်တၢ်အသံဘၣ်. မ့ၢ်အနာ်ဆိုါနူၢ်ဒီးဖျံးဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်အသံလီၤ. တၢ်လၢဆိုါနူၣ်မ့ၢ်ပတလှၢ်အဃှာ်ဒီးပကၢ်အီၤလီၤ. ပမ့ၢ်တကၢ်ဘၣ်ဒီးပကသံဘၣ်ရှသဒံးလီၤ. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်, တၢ်အလိၢ်မ့ၢ်အဂ့ၤမ့ၢ်အအၤနူၣ်ဆိုါစံးဘၣ်ပှၤလီၤ.

၇. **မ့ၢ်ခိၣ်ကြံးလီၤ** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ထူၣ်ဘၣ်ဒိဝံၤဒီးတစုလီၤဝဲဆူမ့ၢ်နုာ်တစဲးဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ခိၣ်ကြံးလီၤလီၤ. မ့ၢ်ထူၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ကြံးလီၤတချံဒီးပလဲၤထိၣ်ကွဲးကွၤလံာ်လီၤ.

၈. **မ့ၢ်ဂၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဗိာ်မုၣ်လၢသကျဲဒီးပမိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီပဝဲၢ်ဒီးပမိၢ်ပပၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမ့ၢ်ဂၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဂၢ်နူၣ်မ့ၢ်ဒ် ပမိၢ် အသိးဒီး အဲၣ်ပှၤလီၤ.

၁၀. **မ့ၢ်ဂီၤ** နူၣ်မ့ၢ် မ့ၢ်ဆှၣ်ထိၣ်သီနူၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ဂီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဂဲၤဆၢထၢၣ်လၢမ့ၢ်ဂီၤဒီးပျ်အမဲာ်လၢထံလီၤ. ပၢ်လဲၤတၢ်လၢမ့ၢ်

ဂီၤလံၤလံၤတၢ်ဒီးတၢ်တၢ်ကၢ်ယံၤဝဲသၢ.

၁၁. **မ့ၢ်ဃၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပိၤတကလုာ်အိၣ်လၢမူခိၣ်လၢသဝီန့ၣ်ပကိးလၢမ့ၢ်ဃၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသံးယိၣ်မ့ၢ်ဃၢလီၤ. မ့ၢ်ဃၢန့ၣ်အိၣ်ဒီးမ့ၢ်ဃၢဒိၣ်အိၣ်ဒီးမ့ၢ်ဃၢဖိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ယိၣ်မ့ၢ်ဃၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. မ့ၢ်ဃၢန့ၣ်အိၣ်ဒီးအထံအကီၢ်အဘီအမ့ၢ်လၢသဝီန့ၣ်အိၣ်ဒီးအခူအဝ့ၢ်လီၤ.

၁၂. **မ့ၢ်ဃၢ** န့ၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးဝဲဒၣ်ပှၤသံန့ၢ်အဝံအကလၤကဲထိၣ်လၢမ့ၢ်ဃၢဒီးအဖိအလံၤလုၢ်အိၣ်လုၢ်အိၤမၤနာ်မၤဖှံၣ်ဒီးစံးဝဲလၢလုၢ်အိၣ်မ့ၢ်ဃၢလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်ဘှးန့ၣ်မ့ၢ်လုၢ်အိၣ်မ့ၢ်ဃၢလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၃. **မ့ၢ်ဃၢကၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်ကံၣ်ယှလၢအဘီဒီးပကိးလၢမ့ၢ်ဃၢကၢၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဃၢကၢၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်တကလုာ်လီၤ.

၁၄. **မ့ၢ်ဃၢချၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤပိၤတကလုာ်အိၣ်လၢချၢၣ်ခံဒီးမ့ၢ်ဝဲလၢဖိာ်မုၣ်ဒီးပကိးလၢမ့ၢ်ဃၢချၢၣ်လီၤ. ပသးပှ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်, ဒီးပသးပှ့ၢ်လၢပျ့ၤန့ၣ်ထံၣ်ဝဲတစုစုလီၤ, ပသးပှ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.

၁၅. **မ့ၢ်ဃၢဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဃၢလၢအတမ့ၢ်ဘၣ်အခိၣ်အဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်အဖိာ်မုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, အဖိာ်ခွါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမ့ၢ်ဃၢဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံးယိၣ်ဖိမ့ၢ်ဃၢဖိလီၤ. မ့ၢ်ဃၢဖိန့ၣ်အိၣ်ဝဲလၢဒူသဝီလီၤ.

၁၆. **မ့ၢ်ဃှၢ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ထူၣ်ပူၤကွံာ်ဝဲဒီးတစုလီၤဝဲဆူမ့ၢ်နာ်န့ၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ဃှၢ်လီၤလီၤ. မ့ၢ်ထူၣ်ထိၣ်ဃှၢ်လီၤဒီးမ့ၢ်တစုလီၤဝဲဆူမ့ၢ်နာ်တခီလီၤ.

၁၇. **မ့ၢ်စံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်တကလုာ်လၢဒိၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢပနၢ်မ့ၢ်စံၤလီၤ. ပနၢ်မ့ၢ်စံၤန့ၣ်ဒိၣ်ဝဲဒီးပကိးလၢပနၢ်မ့ၢ်စံၤလီၤ. ပနၢ်မ့ၢ်စံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ဝဲဒိၣ်န့ၢ်ပနၢ်အဂၤတက့ၢ်ဒီးပကိးလၢပနၢ်မ့ၢ်စံၤလီၤ. ပနၢ်န့ၣ်အိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. ပနၢ်မ့ၢ်စံၤန့ၣ်ဒိၣ်တက့ၢ်ဒီးပနၢ်ကဟံန့ၣ်ဖြံတက့ၢ်လီၤ.

၁၈. **မ့ၢ်ဆါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢနံၤအကတၢၢ်န့ၣ်ပကိးလၢမ့ၢ်ဆါလီၤ. ဒီးပကိးလၢမ့ၢ်ဆါခီစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်လၢမ့ၢ်ဆါခီန့ၣ်တၢ်တခံးဘၣ်တၢ်ကပီၤဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဆါလီၤ.

၁၉. **မ့ၢ်ဆ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်နံၤအိၣ်ထိၣ်လၢဂီၤတခီဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ဆ့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဆ့ၣ်ဒီးတၢ်ကပီၤထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၀. **မ့ၢ်ဆ့ၣ်ဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤသီၣ်ထၢလၢတၢ်ကပီၤထိၣ်သီမၤသးဝါဝဲဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ဆ့ၣ်ဝါလီၤ. မ့ၢ်ဆ့ၣ်ဝါဒီးပထံၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤမံတ့ၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်ဝါဒီးတဂဲၤထၢၣ်ဒံးဘၣ်. မ့ၢ်ဆ့ၣ်ဝါဒီးပထံၣ်လီၤပခိၣ်ထံးဒီးပလဲၤတၢ်သ့ဝဲလီၤ.

၂၁. **မ့ၢ်ဆဲးလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ကီၢ်လီၤဘၣ်ပှၤဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ဆဲးလီၤလီၤပှၤလီၤ. ဟံၣ်ခိၣ်ထူၣ်ဖျိဒီးမ့ၢ်ဆဲးလီၤဘၣ်ပှၤလီၤ.

၂၂. **မ့ၢ်ထူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်မူခိၣ်အဒိဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ထူၣ်လီၤ. မ့ၢ်ထူၣ်ဘၣ်မူခိၣ်အဒိန့ၣ်စၢၢ်ဆၢဒီးမူခိၣ်အဒိစၢၢ်ဆၢပံၢ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ထူၣ်မ့ၢ်ပျ့ၤလီၤ.

၂၃. **မ့ၢ်ထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်မူပၢဆူစၢၢ်ဆၢမ့ၢ်ဟဲထိၣ်တခီန့ၢ်ပစံးလၢမ့ၢ်ထိၣ်လီၤ. မ့ၢ်ထိၣ်ဆူမ့ၢ်ဟဲထိၣ်တခီန့ၣ်လီၤ. ကလံၤဟဲလၢမ့ၢ်ထိၣ်တခီန့ၣ်မ့ၢ်ကလံၤမ့ၢ်ထိၣ်လီၤ.

၂၄. **မ့ၢ်ထိၣ်ယိာ်ကိာ်ဘီပှ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ထိၣ်ဖးဖိမူကွၢၣ်မူဒီးပသးပှ့ၢ်စံးလၢမ့ၢ်ထိၣ်ယိာ်ကိာ်ဘီပှ့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ထိၣ်ယိာ်ကိာ်ဘီပှ့ၢ်ဒီးတၢ်ကီၢ်ပှံၢ်ဝဲလီၤ.

၂၅. **မ့ၢ်နၤ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ခံးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်နၤလီၤ. မ့ၢ်နၤလၢတၢ်ခံးအကတၢၢ်န့ၣ်ပတထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်နၤလီၤ.

၂၆. **မ့ၢ်နံၤလၢမ့ၢ်ဆါ** န့ၣ်ပကိးလၢမ့ၢ်နံၤလီၤ. တၢ်လၢမ့ၢ်နံၤန့ၣ်တၢ်ကပီၤဝဲလီၤ. ဒီးပကိးလၢမ့ၢ်နံၤလီၤ. မ့ၢ်နံၤတနံၤအတၢၢ်ပူၤန့ၣ်တၢ်ကပီၤဝဲသ့တနံၤကျၢၤလီၤ.

၂၇. **မ့ၢ်နာ်** န့ၣ်မ့ၢ်မူပၤလၢမ့ၢ်လီၤနာ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်နာ်လီၤ. မ့ၢ်နာ်တခီန့ၣ်မ့ၢ်ဟါဒီးမ့ၢ်လီၤနာ်ဝဲလီၤ.

၂၈. **မ့ၢ်ပၤ** န့ၣ်မ့ၢ်မူခိၣ်အကပၤဆူကလံၤထံးကလံၤစိးန့ၣ်ပကိးလၢမ့ၢ်ပၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ဖိာ်မ့ၢ်ပၤလီၤ. မ့ၢ်ပၤယၢ်ခီလၢကလံၤထံးကလံၤစိးန့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ပၤလီၤ.

၂၉. **မ့ၢ်ဖိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ပၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မူပၤလၢကလံၤထံးကလံၤစိးယၢ်ခီယၢ်ခီန့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ဖိာ်မ့ၢ်ပၤလီၤ.

၃၀. **မ့ၢ်မဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်အဖျၢၣ်ဒီဖျၢၣ်ညါန့ၣ်ပကိးလၢမ့ၢ်မဲာ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်ဘၢမ့ၢ်မဲာ်လီၤကနမးလီၤ. တၢ်ရူၤဒီးပတထံၣ်ထိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်မဲာ်လါမဲာ်ဘၣ်.

၃၁. **မ့ၢ်လၢ်** န့ၣ်ဒ်ပကွၢ်လၢ်တၢ်အသိးလီၤ. ပမ့ၢ်လၢ်လၢကစၢ်ယွၤရူးယၢ်ရုံးကဟဲလီၤမၤသမူထိၣ်ကူၤပှၤသံလီၤ. စဖိခွါတဂၤစမ့ၢ်လၢ်လၢကဒိၣ်ထိၣ်ဒီးစကမၢယဲလီၤ.

၃၂. **မ့ၢ်လီၤနာ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လီၤဝဲတ့ၤတဒၢဒီးကစၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝီၣ်လဲၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမ့ၢ်လီၤနာ်လီၤ. မ့ၢ်လီၤနာ်ဒီးတၢ်ခံးဝဲလီၤ.

၃၃. **မ့ၢ်သ့ၣ်ခွါသ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးမ့ာ်ပတမ့ၢ်တခွါအမံၤဒီးပကိးလၢမ့ၢ်သ့ၣ်ခွါသ့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်သ့ၣ်ခွါသ့ၣ်ဓၢသုသါကလဲၤဆူလဲၣ်.

၃၄. **မ့ၢ်ဟါ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လီၤနာ်မ့ၢ်ခံးလီၤဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ဟါလီၤ. မ့ၢ်ဟါလံကိးမးတၢ်ခံးနီၢ်နီၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်ဟါလီၤ.

၃၅. **မ့ၢ်ဟဲထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဖျါထိၣ်လၢမ့ၢ်ထိၣ်တခီဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ဟဲထိၣ်လီၤ. တ့ၤမ့ၢ်ဟဲထိၣ်ဒီးတၢ်ကီၢ်လီၤဝဲလီၤ.

၃၆. **မ့ၢ်ခံ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လီၤနာ်အကတၢၢ်န့ၣ်အိၣ်ဖျါဒံးတခီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တစဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမ့ၢ်ခံလီၤ. ပှၤဆိၣ်တၢ်လၢမ့ၢ်လီၤနာ်အကတၢၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဆိၣ်လီၤနာ်ထွဲမ့ၢ်ခံန့ၣ်ဘၣ်ပှၤဂၤဒီးဒ်ဆိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်ကဲထိၣ်တၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. မ့ၢ်လီၤနာ်ဒီးမ့ၢ်ခံအိၣ်ဖျါဒံးတစဲးလီၤ.

၃၇. **မ့ၢ်ရှ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ကပီၤလၢမ့ၢ်ဟဲထိၣ်လၢဂီၤလၢတဖျါထိၣ်ဒံးဘၣ်ဒီးကပီၤထိၣ်လၢမ့ၢ်ထိၣ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ရှ့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ရှ့ၢ်ထိၣ်လၢမ့ၢ်ထိၣ်တခီလၢမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်သီန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ရှ့ၢ်မ့ၢ်ကပီၤလီၤ.

၃၈. **ကမ့ၢ်လၢ်** ဒီးကမ့ၢ်လၢ်သဲၣ်သၢ, ဒီးကမ့ၢ်လၢ်အဖိ, ဒီးကမ့ၢ်အကစၢ်, ကမ့ၢ်လၢ်ဘ့, ဒီးကမ့ၢ်လၢ်စဲးကမ့ၢ်လၢ်စိး, ဒီးကမ့ၢ်လၢ်အလိၢ်, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမ့ၢ်တက့ၢ်.

မ့ၢ်

၃၉. **ကျၢၤမ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ဒ့လၢအဒိဉ်တဖဉ်နူဉ်အဒ့ပြံဒ့ပြီးမဲ ထိဉ်လၢအလီၤဒီးပစံးလၢသ့ဉ်ဒ့ကျၢၤမ့ၢ်လီၤ. သ့ဉ်ဒ့ကျၢၤမ့ၢ်နူဉ် အဒ့ဖိဒ့ဆဉ်စဲဘူးဒီးအီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကျၢၤမ့ၢ်ကျၢၤတူ လီၤ.

၄၀. **ကျၢၤမ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢအိဉ်ဒီးအစိအကမီၤအကသိးပီညါ လၢကဲသကိၤဒိဉ်သတးထီဒီးကဲကီၢ်ခွူးကီၢ်အူးတဖဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပ သူဉ်ကူသးပှၢ်လၢအိဉ်ဒီးအတၢ်ကူဉ်တၢ်ဆးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပှၤ ကျၢၤမ့ၢ်လီၤ. ပှၤကျၢၤမ့ၢ်နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢအကသိးပီညါတၢ်ကူဉ်တၢ် ဆးတအိဉ်ဘဉ်ဒီးအတၢ်လဲၤသတ့ၢ်သန့ၤအသးဒီးအီၤဒီးကၢဉ် ထိဉ်ဖးလီၤတၢ်ဒီးအီၤဒ်သ့ဉ်ဒ့ဖိထိးထိဉ်အသးလၢအဒ့ကျၢၤမ့ၢ်အ သိးနူဉ်ဒီးပကိးလၢပှၤကျၢၤမ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပှၤကျၢၤမ့ၢ်ကျၢၤတူ ပစံးဒီးအဆိဒ်နူဉ်လီၤ.

၄၁. **ကျဲမ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ကျဲဖးဒိဉ်လၢပှၤလဲၤအါဂၤလၢဝ့ၢ်ဘၢဉ်စၢၤ လၢရှဉ်ဘၢဉ်စၢၤ, လၢပှၤဂၤလဲၤဝဲထီဘိဒီးလီၤစ့ၤဒိဉ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢ ကျဲမ့ၢ်လီၤ.

၄၂. **ခိဉ်မ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ပခိဉ်လဉ်ဖးဒ့ဒီးအိဉ်ထိဉ်တဘိတဘိဒီးပစံး လၢပခိဉ်မ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခိဉ်မ့ၢ်ခိဉ်နၢလီၤ. ပှၤကညီ နူဉ်အခိဉ်မ့ၢ်အိဉ်တခီနူဉ်ယဲၢ်ဘိလီၤ.

၄၃. **ခိဉ်မ့ၢ်ဒိဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ပခိဉ်မ့ၢ်လၢ အဒိဉ်ကတၢၢ်တဘိနူဉ်ပကိး လၢခိဉ်မ့ၢ်ဒိဉ်လီၤ. ပှၤကညီ ခိဉ်မ့ၢ်ဒိဉ်နူဉ်ဒိဉ်နူၢ်ပခိဉ်မ့ၢ်အဂၤတ က့ၢ်လီၤ.

၄၄. **ဃှၢ်မ့ၢ်ထူဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ပထ့ဃှၢ်ဒီးပဆဲးထိဉ်ဃှၢ်အနၢဉ်ဒီးဝဉ် လ့ဉ်တဘိလၢပသူးကဆှဉ်နူဉ်ပကိးလၢဃှၢ်မ့ၢ်ထူဉ်လီၤ. ဃှၢ်နၢဉ် လှံၢ်နၢဉ်ဒီးပဆဲးထိဉ်ဃှၢ်မ့ၢ်ထူဉ်လှံၢ်ဘိလီၤ.

၄၅. **စုမ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ပစုလဉ်ဖးဒ့အိဉ်ထိဉ်တဘိတဘိဒီးပစံးလၢပ စုမ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစုမ့ၢ်စုနၢလီၤ. ပစုတခီနူဉ်ပစုမ့ၢ် အိဉ်ယဲၢ်ဘိလီၤ.

၄၆. **ဆံးမ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်လါအမံၤတဘ့ဉ်ပကိးလၢဆံးမ့ၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ် တၢ်စူၤလါလီၤ. လါဆံးမ့ၢ်နူဉ်မ့ၢ်လါလၢထိဉ်လၢတၢ်စူၤအကတိၢ် လၢတၢ်စူၤအဖၢမ့ၢ်နူဉ်ပတထံဉ်ထိဉ်ဘဉ်မ့ၢ်ဒီးမ့ၢ်အိဉ်ဖျါဆံးဝဲလၢ တၢ်အၢဉ်ဘၢဃာ်နူဉ်ဒီးတၢ်လၢလါတဘ့ဉ်နူဉ်ပကိးလၢဆံးမ့ၢ် လီၤ.

၄၇. **ညဉ်မ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ညဉ်တကလုာ်အသဘံတအိဉ်ဘဉ်ဒီးအိဉ် ဒီးအဆှဉ်ဘဉ်ဆိးတၢ်နူဉ်ပကိးလၢညဉ်မ့ၢ်လီၤ. ညဉ်မ့ၢ်နူဉ်ထဲစ့ ဒ့ဉ်ခိဉ်ဒ့ဉ်ဒီးအိဉ်ဒီးအဆှဉ်လၢအခိဉ်ကပၤယဲၢ်ခီဒီးအပျိၢ်နူဉ်အ ဆှဉ်အိဉ်ဝဲလီၤ.

၄၈. **ညဉ်မ့ၢ်ဖိ** နူဉ်မ့ၢ်ညဉ်တကလုာ်ဒ်ညဉ်မ့ၢ်အသိးနာ်သကူဒီး ဆံးဝဲထဲဃာ် တီၢ်ကွါတီၢ်ဒီးပကိးလၢညဉ်မ့ၢ်ဖိလီၤ. ညဉ်မ့ၢ်ဖိနူဉ် အိဉ်ဒီးအဆှဉ်ဒ်ညဉ်မ့ၢ်ဖးဒိဉ်အသိးဒီးပကိးလၢညဉ်မ့ၢ်ဖိလီၤ.

၄၉. **တမ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်တခွါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအမိၢ်အပၢ်ဒီပဝဲၢ် ဒီးပှၤတဖဉ်နူဉ်ပကိးလၢတမ့ၢ်တခွါလီၤ.

၅၀. **တၢ်မ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ဒိဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကသ့ဉ်ကဆိဆဉ်မီၤ ကီၢ်မီၤလၢအဒိဉ်တဖဉ်နူဉ်ပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဒိဉ်တၢ်မ့ၢ်လီၤ.

၅၁. **တၢ်မ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ကလီးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အၢတၢ်သိလၢအ အၢကတၢၢ်နူဉ်ပကိးဒီးအဆိလၢကလီးတၢ်မ့ၢ်လီၤ.

၅၂. **တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဃာ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်အၢတၢ်သိလၢအိဉ်ပဝံပကလၤဒီး မၤဆါပှၤလိာ်အိဉ်ပှၤလၢဝံထံဉ်ဝဲနူဉ်ပကိးလၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဃာ်လီၤ. ဒီးပှၤကညီထံဉ်ဝဲတသ့ဘဉ်ဒီးပှၤလၢကဲဝံတဖဉ်နူဉ်ထံဉ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးလၢတၢ်မ့ၢ်ဃာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅၃. **တၢ်မ့ၢ်တခီစ့ တၢ်မ့ၢ်တခီခိဉ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်အၢတၢ်သိလၢအစ့ အခိဉ်အိဉ်တခီဒ့မီၤလၢဝံထံဉ်ဝဲလၢညါခီနူဉ်ပကိးလၢတၢ်မ့ၢ်တခီစ့ တၢ်မ့ၢ်တခီခိဉ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝံထံဉ်ဝဲလၢညါခီလီၤ.

၅၄. **တၢ်မ့ၢ်တူာ်ကာ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်အၢတၢ်သိလၢအခိဉ်တအိဉ်ဘဉ် နူဉ်ပကိးလၢတၢ်မ့ၢ်တူာ်ကာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝံထံဉ်ဝဲလၢညါခီလီၤ.

၅၅. **ဒီမ့ၢ်ဒီဘိ** နူဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ဃံဉ်အမ့ၢ်လၢအခိဉ်ထံးဟၢ်လၢအနါ စ့ၤနူဉ်ပစံးလၢသ့ဉ်ဃံဉ်ဒီမ့ၢ်ဒီဘိလီၤ. သ့ဉ်ဃံဉ်ဒီမ့ၢ်ဒီဘိလၢတ ဝဲာ်တဲာ်ဘဉ်အသးနူဉ်အိဉ်ဝဲလၢထဉ်လၢခံလီၤ.

၅၆. **ဒီမ့ၢ်ဒီဃၢၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီတဒူဉ်တထၢအါဂၤဝ့ၤထိဉ်ပသိ ထိဉ်ဒီးပစံးလၢပှၤကညီဒီမ့ၢ်ဒီဃၢၤလီၤ. စီၤအၤဘြၤဟဉ်လီၤစၢၤ လီၤသွဲဉ်ဒီမ့ၢ်ဒီဃၢၤအါထိဉ်ဂိၢ်ထိဉ်ဝဲလီၤ.

၅၇. **ပှၢ်မ့ၢ်ကနၢ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၢ်ကျါလၢကစၢ်အယိာ်နူဉ်ပစံးလၢပှၢ် မ့ၢ်ကနၢလီၤ. ပှၤကညီအိဉ်လၢပှၢ်မ့ၢ်ကနၢနူဉ်တထံဉ်ဘဉ်ဝ့ၢ်ပူၤနီ တခိဉ်ဘဉ်. ပှၤလဲၤဟးလၢပှၢ်မ့ၢ်ကနၢနူဉ်အိဉ်ဒီးကသ့ဉ်ကဆိအါ မးလီၤ.

၅၈. **ဖးဖိမ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်နၤလၢတဆံခံနဉ်ရံဉ်နူဉ်ပကိးလၢဖးဖိမ့ၢ် လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးတ့ၤလၢဖးဖိမ့ၢ်ဒီးမံဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤဆိး သီဝဲတ့ၤလၢဖးဖိမ့ၢ်ဒီးမံဝဲလီၤ.

၅၉. **ဖၢမ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ထိရီၤတၢ်အကတိၢ်နူဉ်ပစံးလၢဖၢမ့ၢ်လီၤ. ပမၤ တၢ်အဖၢမ့ၢ်ဒီးနမၤပှၤဘဉ်မနုၤလဲဉ်. စအိဉ်မှၤဖၢမ့ၢ်ဒီးစအိဉ်သ ကိးနၤတရှူးဘဉ်. စလဲၤတၢ်အဖၢမ့ၢ်နူဉ်စတအိဉ်ဘုံးဘဉ်. ဘုဂံၤ ဖၢမ့ၢ်နူဉ်ပကကူးလီၤ.

၆၀. **ဖိမ့ၢ်ဃါ** နူဉ်မ့ၢ်ဖိတကလုာ်မဲထိဉ်ဝဲလၢသ့ဉ်ခံလၢသ့ဉ်က ဖိာ်လီၤဒီးအဖိဝါဝဲဒီးပကိးလၢဖိမ့ၢ်ဃါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢ ဖိမ့ၢ်တၢ်ဖိမ့ၢ်ဃါလီၤ.

၆၁. **ဘဉ်မ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ဘဉ်လါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဒၢဘဉ်အက တိၢ်လၢအဆံးစၢ်နူဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်မ့ၢ်ဘဉ်လါလီၤ. ပှၤက ညီတှၤဘဉ်မ့ၢ်ဘဉ်လါဒီဆံးစၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤထိဉ်အိဉ်အ ဆဉ်ဒီးဒ့ဉ်မီၤညဉ်မီၤထိဉ်ဒံဉ်အါအါဒီးပစံးလၢဘဉ်မ့ၢ်ဘဉ်လါစ့ၢ် ကီးလီၤ.

၆၂. **ဘီမ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ထံမီၤကီၢ်မီၤလၢပှၤအိဉ်အါဂၤအကျါနူဉ်ပကိး လၢဘီမ့ၢ်လီၤ. စီၤပၤပၢဘဉ်ဘီမ့ၢ်လၢကီၢ်ကိးဘ့ဉ်ဒဲးနူဉ်စီၤပၤအါ ဂၤပၢဘီမ့ၢ်အါဘ့ဉ်လီၤ. မူခိဉ်ဘီမ့ၢ်နူဉ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤပၢဝဲလီၤ.

၆၃. **မၤမ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်မၤဝဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤခုးမၤသံဉ်မၤဘုမၤ ဟုနူဉ်ပစံးလၢပမၤမ့ၢ်မၤဝဲၤလီၤ. ပှၤကညီမၤမ့ၢ်မၤဝဲၤဒီးနူၢ်ဝဲလၢ ဘုလၢဟုလီၤ.

၆၄. **ယံာ်မ့ၢ်ထိလါ** နူဉ်မ့ပမၤတၢ်ဝံၤကီဒီးပစံးလၢယံာ်မ့ၢ်ထိလါ လီၤ. ပှၤလၢမၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လဲၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်တံာ်မ့ၢ်တံာ်တာ်ဒီးလဲၤ တၢ်တှၤကီဒီးမၤတၢ်ဝံၤ ကီဒီး ပစံးလၢ ယံာ်မ့ၢ်ထိလါ လီၤ. စမၤတၢ်

ဖၢမ့ၢ်အဲၤဟဲမၤတံာ်တာ်ယၤတဂ့ၤ. ယံာ်မ့ၢ်ထီလါနးကၤ. လဲၤတၢ်န့ၣ်အိၣ်ဘှံးတဂ့ၤ, ယံာ်မ့ၢ်ထီလါနးကၤ.

၆၅. **ယှာ်မ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒုးနဲၣ်တၢ်လၢပှၤသံန့ၣ်ဆိၣ်ယိၣ်ဝဲ ဒီးမ့ၢ်နှာ်န့ၣ်စံးဝဲလၢမ့ၢ်ထိၣ်, ဒီးမ့ၢ်ထိၣ်န့ၣ်စံးဝဲလၢမ့ၢ်နှာ်ဒီးပစံး လၢယှာ်မှာ်လီၤ. ဒီးယှာ်ဝဲလၢအစုမ့ၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်. နထံခံဆူန့ၣ်, နထံထၣ်ဆူန့ၣ်, နမ့ၢ်နှာ်ဆူန့ၣ်, နမ့ၢ်ထိၣ်ဆူန့ၣ်, နသ့ၣ်ထံးဆူန့ၣ် နသ့ၣ်စီးဆူန့ၣ်စံးဝဲဒ်န့ၣ်ဒီးယှာ်ဝဲလၢအစုမ့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢယှာ်မ့ၢ် လီၤ. ပှၤသံန့ၣ်အလုၢ်အလၢ်အိၣ်လၢယှာ်ပျုၤမ့ၢ်ဒ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢယှာ်မ့ၢ်နဲၣ်ကျဲပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၆၆. **လီၤမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤဖးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ပြါအိၣ် ဆဲဝဲလၢတအိၣ်ဘၣ်တပူၤဃီဘၣ်န့ၣ်, ထိရိၤတၢ်အိၣ်ပြါလၢတ အိၣ်ဘၣ်တပူၤဃီန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤမ့ၢ်လီၤဖးလီၤ.

၆၇. **သံဘီသံမှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီ ဘါထု ကဖၣ် တၢ်လၢ အကစၢ် လၢတသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲအမံၤန့ၣ်ကီးဝဲလၢကစၢ်သံဘီသံမှၤလီၤ.

၆၈. **သ့ၣ်မ့ၢ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢသ့ၣ်မုၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ် ဒုဝၣ်ဒုသ့ၣ်လှၣ်ဝၣ်လှၣ်လၢပဆိၣ်ကဲၤန့ၣ်ပကီးလၢ သ့ၣ်မုၣ်လီၤ. သ့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢသ့ၣ်မုၣ်လီၤ.

၆၉. **အဲၣ်မ့ၢ်တံၢ်ယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤ လၢနူၢ်မါတဆိုးဘၣ်ဒီးနူၢ်ကွၤအ မါလၢအဖိဒိၣ်အမၢၢ်န့ၣ်ပစံးလၢအဲၣ်မ့ၢ်တံၢ်ယီၤလီၤ. ပှၤလၢအဲၣ် မ့ၢ်တံၢ်ယီၤန့ၣ်ပှၤသးပှၢ်ထုးလီၤဖှၣ်ကွံာ်ဝဲလီၤ.

၁. **မှာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ပသး, ပသးဖှံ, ပသးကလှာ်ပသးကိၢ် ကွံဒီးပစံးလၢမှာ်လီၤ. ပမ့ၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့လၢပသူၣ်ဖှံသးညီဒီးပ တထံၣ်တၢ်နးတၢ်ဖိၣ်ပတဘၣ်တၢ်နိတမံၤဒီးပစံးလၢပအိၣ်မှာ် လီၤ. နအိၣ်မှာ်စကီးဧါ. စအိၣ်မှာ်ယၢာ်. ထိရိၤတၢ်မှာ်န့ၣ်ဘၣ်ဃးဒီးပ သး ဖှံ, ဘၣ် ဃးဒီး ပသးကလှာ် လီၤ. ပအိၣ်ဒီးပမါန့ၣ်မှာ်စကီး လီၤ. ပသူၣ်ဖှံသးညီပသူၣ်ခုသးခုဒီးပစံးလၢမှာ်လီၤ.ပအိၣ်မှာ်, ပ လဲၤတၢ်မှာ် , ပမံမှာ်စံးဝဲဒၣ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမှာ်လၤလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢမှာ်ယှၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **မှာ်ကိၢ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢကိၢ်မှာ်တခီ လီၤ. ဒီးမ့ၢ် ကိၢ်လၢပဒိၣ်ပပှၢ်တကိၢ်တဂီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

၃. **မှာ်ကွိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဃုပှၤဂၤအတၢ်ကမၣ်လၢကလိာ်ဝဲ လၢ ကွိၢ်ဒီးကျဲးစၢးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၤမှာ်ကွိၢ်လီၤ. ပှၤမှာ်ကွိၢ်န့ၣ်အှၣ်လိာ် ဆိးက့အသးဒီးပှၤဂၤလၢဃုပှၤဂၤအတၢ်ကမၣ်ကဲဒီးမှာ်ဝဲလၢအ သးဒီးအသးခုဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၤမှာ်ကွိၢ်လီၤ.

၄. **မှာ်ထံ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢထံမှာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လီၢ် လၢထံအိၣ်ဒီးပအိၣ်ကုးအီပှဲၤဝဲလၢပဒိၣ်ပပှၢ်တကိၢ်တဂီၤဘၣ်ဝဲ န့ၣ်လီၤ.

၅. **မှာ်ပၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟိၣ်ခိၣ်အလိၢ်လၢပၢၤဝဲလၢဘုဂ့ၤနိၣ်ပျိန့ၣ်ပ စံးလၢဟိၣ်ခိၣ်မှာ်ပၢၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်မှာ်တၢ်ပၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟိၣ်ခိၣ်တပူၤမှာ်ပၢၤတဘၢးအံၤဘုကဂ့ၤကၢ်သၢ.

၆. **မှာ်ဖိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်ဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့ဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်အဲၣ် တၢ်ကွံန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်မှာ်ဖိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိၣ်မှာ်အိၣ်ဖိးစ့ၢ် ကီးလီၤ. သုအိၣ်ကဒဲကဒဲမှာ်ဖိးစကီးဧါ. မှာ်ဖိးဝဲသၢ.

၇. **မှာ်ဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢတဘၣ်ဘၣ်ပသးဒီးတၢ်တအီး ဘၣ်ဒီးပှၤန့ၣ်ပစံးလၢမှာ်ဘၣ်ပှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတမှာ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီး လီၤ.လိာ်ကွဲတဂ့ၤ, မှာ်ဘၣ်ယၤဘၣ်. စအိၣ်တဂၤဓိၤမှာ်ဘၣ်.

၈. **မှာ်ယှၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံး မှာ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢ မှာ် ယှၢ်လီၤ. ဒီး မ့ၢ်ပသူၣ်ဖှံသးညီဒီးပသူၣ်ခုသးခုန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်မှာ်အိၣ်ယှၢ်လီၤ.

၉. **မှာ်လၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးမှာ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢမှာ်လၤလီၤ. ဒီး မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ပသးလၢပသူၣ်ခုသးခုန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢမှာ်လၤလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤမှာ်လၤဝဲလၢပှၤသူခိၣ်အကဃၢလီၤ.

၁၀. **မှာ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ပှၤဂၤအသးဒီးပှၤသူၣ်ခုသးခုဝဲ န့ၣ်ပစံးလၢမှာ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအသးမှာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤက ညီန့ၣ်ပမ့ၢ်အဲၣ်အီၤဒီးမှာ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤန့ၣ်ပမ့ၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်က လီတၢ်ဒီးမှာ်အသးလီၤ.

၁၁. **ကမှာ်** ဒီးဘၣ်ကမှာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမှာ်တက့ၢ်.

၁၂. **ကိၢ်မှာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကိၢ်လၢပဒိၣ်ပပှၢ်တကိၢ်တဂီၤ ဘၣ်ဒီးပအိၣ် ဒီးပအိၣ်ကုးအီပှဲၤန့ၣ်ပစံးလၢ ကိၢ်မှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံ မှာ်ကိၢ်မှာ်လီၤ. ကိၢ်လၢမှာ်န့ၣ်ပအိၣ်ဒီးပအိၣ်ကုးအီပှဲၤပမၤန့ၢ် အိၣ်ကဲဝဲလီၤ.

၁၃. **တမှာ်တလၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တဘၣ်ဘၣ်ပသးအိၣ်ထိၣ်တမံၤ မံၤဒီးပသူၣ်တခုပသးတခုပသူၣ်တဖှံပသးတညီဘၣ်ဒီးပစံးလၢတ မှာ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်မ့ၢ်ဆူမ့ၢ်ဆါပှၤဒီးပစံးလၢတမှာ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတမှာ်တလၤဘၣ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်ဃုတၢ် အှၣ်လိာ်ဆိးက့ဒီးအိၣ်တမှာ်တလၤဘၣ်.

၁၄. **တၢ်မှာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢဘၣ်ပသးလၢပသးအိၣ်အီၤနး ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်မှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်မှာ်တၢ်လၤလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤဃုတၢ်မှာ်လၢဟိၣ်ခိၣ်ချ့, ဒီးပှၤတနီၤနီၤဃုတၢ်မှာ်လၢ မူခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်မှာ်တၢ်ပၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅. **ထံမှာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကိၢ်မှာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံဓိၤကိၢ်ဓိၤလၢပ အိၣ်ခုၣ်အိၣ်မှာ်လၢပအိၣ်ကုးအီပှဲၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢထံမှာ်ကိၢ်မှာ် လီၤ.

၁၆. **ဘၣ်မှာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ဘၣ်တၢ်ဘျုးဖှိၣ်လၢဘၣ်ပသးလၢပ သးခုဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပဘၣ်မှာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်မှာ်ဒီးတဖှိၣ်ဘၣ်ဝဲ ဘၣ်. အိၣ်ထူးအိၣ်တီၤဝဲဒၣ်. ပှၤလၢ ဘၣ်မှာ်တဖၣ်န့ၣ်တစိၤဒၣ် အီၤန့ၣ်တဖှိၣ်ဘၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဘၣ်မှာ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဘၣ်မှာ်လၢက စၢ်ယွၤအတၢ်အှၣ်က့ၤခိၣ်ကွၤဒီးပကနၢ်ဘၣ်ပသးသမူလီၤထူ လီၤယိာ်လီၤ.

၁၇. **ဘၣ်တမှာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါဘၣ်ပှၤလၢပနါဒ့ပူၤဘံးဒီးပနါ အံၣ်လီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘၣ်တမှာ်လီၤ. ပဘၣ်တမှာ်န့ၣ်ပကျူးဒီးပနါ ဒ့ပူၤဘံးဝဲဒီးပနါအံၣ်လီၤဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဘၣ်တမှာ် ဘၣ်အံးတာ်လီၤ.

၁၈. **မၤမှာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအှၣ်လိာ်ဆိးက့တဖၣ်န့ၣ်ပမၤဘၣ်လိာ်ပ သကွံၢ်ကညးဒီးပစံးလၢပမၤမှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပမၤမှာ် မၤယှလီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤမှာ်အသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤခံဂၤအှၣ်လိာ် အသးန့ၣ်လဲၤမၤမှာ်ထိၣ်က့ၤအသးတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢမၤမှာ်က ညးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၉. **လီၢ်မှာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၢ်လၢပအိၣ်ဘၣ်ပသးဒီးပမၤန့ၢ်အိၣ်

ကဲပမၤဘုဓိၤဟုဓိၤန့ၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်လီၢ်မှာ်လီၤ. တၢ်လီၢ်မှာ်ဝဲန့ၣ်ပအိၣ်မှာ်စကီးလီၤ. တၢ်လီၢ်မှာ်လၢဘူးဒီးပနံာ်တၢ်ကၢအထံးလၢဘူးဒီးသနၤသရိန့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၢ်မှာ်လၢပကွာ်ပဖဲးအလီၢ်, တၢ်လီၢ်မှာ်လၢပထူစံာ်အလီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢ်မှာ်လီၢ်ပၢၤလီၤ.

၂၀. **သးမှာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လၢပသူၣ်ဖှံသးညီပသူၣ်ခုသးခုလၢပသးတဒိၣ်ထိၣ်ဘၣ်လၢပသးစူၤဒီးပစံးလၢပသးမှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပသူၣ်ခုၣ်သးစံာ်ပသူၣ်မှာ်သးလၢၤလီၤ. စအိၣ်ဒၣ်စတၢ်လၢစသူၣ်ခုၣ်သးမှာ်န့ၣ်မၤဒိၣ်ထိၣ်စသးတဂ့ၤ.

၂၁. **အမှာ်အယှၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်လၢသယှၢ်ဝဲလၢဘၣ်ပနၢ်ပသးန့ၣ်ပစံးလၢအမှာ်အယှၢ်လီၤ. တနၢ်သိတြူၢ်ဒံၣ်ဒၢပီၤဒွါတူစိၤကွဲၤစိၤသိၣ်ဝဲလၢအမှာ်အယှၢ်န့ၣ်ပကနၣ်မှာ်ကၢ.

၂၂. **အိၣ်မှာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လၢပတဖံးတကဲမၤတကဲဘၣ်ဒီးပအိၣ်ဆူၣ်မၤကဲလၢပအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့န့ၣ်ပစံးလၢပအိၣ်မှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပအိၣ်မှာ်ဆိးပၢၤလီၤ. ပမ့ၢ်တဘၣ်ဆူးဘၣ်ဆါဘၣ်ဒီးပအိၣ်မှာ်ဆိးပၢၤလီၤ.

၁. **မုးမုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ထိၣ်မှၤတမီဘၣ်တမီဒီးပစံးလၢပအိၣ်မှၤမုးမုးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မးမှၤမုးမုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိၣ်ပုးပုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်မုးမုးမးမးလီၤ.

၂. **ကမုးဓၢ ကလဲာ်**န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကွၢ်တၢ်အါကဒီးပစံးလၢကမုးဓၢကလဲာ်လီၤ. ပှၤကညီဖိတဖၣ်ပအိၣ်မှၤဒီးဟဲကွၢ်မးပမဲာ်ကမုးဓၢကလဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကမုးဓၢကလဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **မုဉ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိာ်မုဉ်န့ၣ်ပစံးလၢမုဉ်တစုစုလီၤ. နဆံးစၢ်နဖိမ့ၢ်မုဉ်မ့ၢ် ခွါလဲၣ်. မ့ၢ်အမုဉ်လီၤ. ယဲဒၣ်အံၤစကၢၣ်တဘၣ်စဖးတသ့ဘၣ်. စမ့ၢ်အမုဉ်အမၢၤလီၤ.

၂. **မုဉ်ကနၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မုဉ်လၢအဝၤတအိၣ်ဘၣ်လၢအဖိသၣ်လံၤလံၤန့ၣ်ပစံးလၢမုဉ်ကနၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိၣ်လီၤယီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤဖိာ်မုဉ်မ့ၢ်အိၣ်လီၤယီလၢအဖိသၣ်လံၤလံၤတုၤအသးပှ့ၢ်အခိၣ်ဝါဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢပှၤမုဉ်ကနၢလီၤ. ပှၤမုဉ်ကနၢန့ၣ်အဖိတအိၣ်အဝၤတအိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်လီၤယီတုၤအပှ့ၢ်သံလီၤ.

၃. **မုဉ်ကနီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မုဉ်လၢအဝၤတအိၣ်ဒံးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမုဉ်ကနီၤလီၤ. မုဉ်ကနီၤ တဖၣ်န့ၣ်အဝၤတအိၣ်ဒံးဘၣ်. ဒီးပကီးလၢပမုဉ်ကနီၤဒီးပှၤမုဉ်ကနီၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမုဉ်ကနီၤသၣ်ဓဲၤရိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမုဉ်ခိၣ်မုဉ်ကနီၤစ့ၢ်ကီးဒီးအဆိဒ် န့ၣ်လီၤ.

၄. **မုဉ်ကနီၤတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဖိာ်မုဉ်လၢမုဉ်ကနီၤအသးပှ့ၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမုဉ်ကနီၤတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမုဉ်ကနီၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဟၢလီၤ. မုဉ်ကနီၤတၢ်န့ၣ်အဝၤတအိၣ်ဘၣ်. ကအိၣ်ပှ့ၢ်သံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢမုဉ်ကနီၤပှ့ၢ်, မုဉ်ကနီၤဖးဒိၣ်, ပစံးဒ်န့ၣ်လီၤ.

၅. **မုဉ်ကနီၤခံဂၤလၢပျၢထူ** No.84—၈၄. ပှၤအစံၣ်တဲၤမတၢတဂၤလၢပျၢတဂၤအဖိမုဉ်ကနီၤအိၣ်ခံဂၤတးဒၢးလဲၤဟ်ာ်ဝဲလၢပှ့ၢ်ဒိၣ်လဲာ်. ဝဲာ်န့ၢ်ဝဲဒၢးအခဲတဖျၢၣ်ဒၢးအိၣ်ဝဲဒၢးပှ့ၢ်ဝဲၢ်မုဉ်ခံဂၤန့ၣ်လီၤ. အိၣ်အိၣ်ဝဲဒၢးပှၤဖှုပှ့ၢ်တဂၤအတၢ်ဟဲစံးအီၤ. လံၤ၈ၢ, ဟ့ၣ်လီၤဖုအမှၣ်အူခံတကှ့ၢ်. ဒီးစံးဆၢဝဲ. ဖု၈ၢ, ဟဲထိၣ်ဟံးန့ၢ်ဒၣ်နဲ

လီၤ. စတဟ့ၣ်လီၤနၤဘၣ်. ဒၢးအတၢ်စံးဆၢအီၤ, လံၤ၈ၢ, ဟ့ၣ်လီၤစၢ်ဖုတကှ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒၢးပှၤဒီပှ့ၢ်ဝဲၢ်ခံဂၤန့ၣ်စံးလိာ်အသး, ပှ့ၢ်၈ၢ, လဲၤဟ့ၣ်လီၤနၤတကှ့ၢ်. အပှ့ၢ်စံးကွၤကဒီးအဝဲၢ်. ဝဲၢ်၈ၢ, လဲၤဟ့ၣ်လီၤနၤတကှ့ၢ်. နၢ်လိာ်သးယၢ်ခီယၢ်ခီဒၢးအဝဲၢ်တဂၤမၤတသ့ဒၢးလဲၤဟ့ၣ်လီၤဝဲအမှၣ်အူဒၢးအတၢ်တဟံးဘၣ်. အတၢ်ဖိၣ်မးလၢအစုဒၢးအတၢ်ကွၤစိာ်အီၤဆူအဟံၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒၢးပှၤဖှုပှ့ၢ်န့ၣ်ခဲးလီၤအမဲအယံၣ်အယူးပှဲၤလီခီတဘ့ၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်. အအံၤနၤအိၣ်စမဲအယံၣ်အံၤတုၤအလၢာ်. မ့ၢ်တလၢာ်ဘၣ်အံၤစကမၤဆံၣ်အိၣ်နၤလၢကတံၤပှၤအံၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. အမဲယံၣ်န့ၣ်မ့ၢ်မးလၢၣ်ခဲလၢာ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒၢးပှၤဖှုပှ့ၢ်တဂၤန့ၣ်လဲၤတၢ်အလီၢ်ခံဖိာ်မုဉ်တဂၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲတလၢာ်ဘၣ်ဒၢးလဲၤစူးကွံာ်ဝဲဆူသယာ်ကျါလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒၢးပှၤတဂၤန့ၣ်ဟဲကွၤလံ. ဟဲကွၤတုၤဒၢးစံးဝဲဒၣ်. နံအိၣ်လၢာ်လံ ၈ါ. အတၢ်စံးဆၢအီၤ. စအိၣ်လၢာ်လံ. ဒၢးကီးအမဲယံၣ်န့ၣ်အတၢ်ကီးဆၢအီၤလၢသယာ်လာ်ဒၢးစံးဝဲဒၣ်. နတအိၣ်တစုစကမၤဆံၣ်အိၣ်နၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒၢးပှၤတဂၤန့ၣ်ဟံးထိၣ်မးပဖိာ်မုဉ်တဂၤန့ၣ်ဒီးဘိးကၢ်မးဝဲအပျိၢ်သရိာ်ကလာ်ဒီးတ့ၣ်နာ်ဝဲဆူကတၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. အိၣ်ဝဲတယာ်တဓိၢ်ဒၢးလဲၤကဒီးဝဲဆူပှၤတဂၤအပှ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးယ့ကဒီးမှၣ်အူစံးဝဲဒၣ်. လံၤ၈ၢ, ဟ့ၣ်လီၤဖုအမှၣ်အူတစဲးမိၣ်. ဒၢးအတၢ်စံးဆၢအီၤ. ဟဲဟံးန့ၢ်ဒၣ်နဝဲသၢၣ်ဖု၈ၢ. ဒၢးအတၢ်စံးဆၢအီၤ. တမ့ၢ်ဘၣ်လံၤ၈ၢ. ဟ့ၣ်လီၤစာ်ဖုဖဲအံၤတစဲးဓိၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒၢးအတၢ်မၤတသ့အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤ. ဒၢးဖိၣ်န့ၢ်ဝဲအစုဒ့ဒီးစိာ်ကဒီးဝဲဆူအဟံၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒၢးကွၤတုၤအဟံၣ်ခဲးလီၤကးအမဲအပြူးအပြှၣ်န့ၢ်ဒၢးမ့ၢ်မးလၢၣ်ဓိၤဖိဓိၤစံးဝဲဒၣ်. အိၣ်တုၤအလၢာ်. နအိၣ်မ့ၢ်တလၢာ်ဘၣ်တဒုစကမၤဆံၣ်အိၣ်နၤလၢကတံၤပှၤလီၤ. စံးဝဲဒံးန့ၣ်ဝံၤဒၢးလဲၤကးတၢ်ဆူပှ့ၢ်လၢ်ကျါလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒၢးပှၤဖိာ်မုဉ်တဂၤန့ၣ်အသးအုးဒိၣ်မးလီၤ. အိၣ်ဝဲဓိၢ်အိၣ်တလၢာ်. စူးကွံာ်ဝဲဓိၢ်အတၢ်ကသ့ၣ်ညါ. မၤတသ့လၢၤ. ထံၣ်လၢပှၤဖိာ်မုဉ်ပှ့ၢ်တဂၤစံးအီၤ. လံၤ၈ၢ, ထါန့ၢ်ခိၣ်ဖၢၣ်တဘ့ၣ်ဆးထၢၣ်တဖျၢၣ်ဒၢးတ့ၢ်နာ်လၢအပူၤဒၢးတကီးထိၣ်လၢနယိၢ်ဒ့. မ့ၢ်ဟဲကွၤကီးဝဲဒၢးအတၢ်ကီးဆၢထိၣ်ဒၣ်လၢနလိၤနယိၢ်ဒ့န့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.ဒၢးလၢခံမ့ၢ်လဲၤကးဒီးတၢ်ဒၢးလဲၤလူကွံာ်ဆူထံကျါ န့ၣ်ဒီးအပသံးထူလၢအစုလီၤန့ၣ်ယ့တုၤအန့ၢ်ဒၢးမ့ၢ်မိၣ်ဟးနသးဒၢးထိၣ်ထွံကၢ်ချံတဘ့ၣ်ဒၢးပသံးထူန့ၣ်စူးကွံာ်တဂ့ၤ. နမ့ၢ်ဒီးထိၣ်ချံအံၤပှၤတဂၤန့ၣ်ကလူၤနၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပှၤဖိာ်မုဉ်တဂၤန့ၣ်ဝံထိၣ်ထံတၢ်ဝးချာဒၢးလဲၤဆူထံဆၣ်ပူၤဒၢးထိၣ်ထွံချံဖိတဘ့ၣ်ဒီးဒၢးထိၣ်ဝဲဒၢးချံလီၤထွံန့ၢ်အီၤဆူထံထၣ်ဒၢးပှၤဖိာ်ခွါတဂၤဟဲကွၤတုၤဒီးစံးဝဲဒၣ်. ပှၤဖိာ်မုဉ်တဂၤမ့ၢ်အလဲၤဆူလဲၣ်. အိၣ်စံးပဖိာ်မုဉ်ပှ့ၢ်တဂၤန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒၢးပဖိာ်မုဉ်ပှ့ၢ်တဂၤန့ၣ်စံးဆၢဝဲဒၣ်. ကၢးဝံထိၣ်မးထံတၢ်မကိာ်၈ၢ. ကၢးကမ့ၢ်အလဲၤဒၢၣ်ထံသၢၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပှၤတဂၤန့ၣ်အိၣ်အိၣ်ဖိာ်မုဉ်တဂၤန့ၣ်တဟါကွၤထိၣ်ဘၣ်ဒၢးလဲၤလီၤကွၢ်ဝဲဒၣ်ဒၢးအတၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်. အထိၣ်ထွံလံအသးလံ. ဒီးစံးဝဲဒၣ်, စုစ့ၢ်စ့ၢ်စုၤစုၣ်စုၣ်ဖိာ်မုဉ်တဂၤဆှါဒိၣ်လဲၣ်. စစံးမ့ၢ်စကအိၣ်အီၤ၈ါနဲာ်စံၣ်ဝဲချ့ကၣ်လီၣ်လိၣ်. စံးဝဲဒံးန့ၣ်ဝံၤဒၢးစံၣ်လီၤဆူထံကျါဒၢးလူၤပှၤဖိာ်မုဉ်တဂၤန့ၣ်ဘူးအကချူးဒီးဖိာ်မုဉ်န့ၣ်ဒီးထိၣ်ပသံးထူတးဒီးပှၤဖိာ်ခွါတဂၤန့ၣ်အမဲာ်ကပြု့ၢ်ပြီၤမး.

ကွ်တၢ်တဘ့ၣ်လီၤဘၣ်ဒီးလ့ၤဝဲတချုးလၢၤဘၣ်လီၤ. တၢမ့ၢ်အနူၣ်တစုဒီးပတိၣ်မုၣ်တဂၤနူၣ်လီၤထွံလီၤထွံတုၤလၢပစီၤပၤအဝ့ၢ်တဝ့ၢ်တဒၤဒီးပဒိၣ်ပပှၢ်, စီၤလိၣ်စီၤပၤ, ပှၤအခိၣ်ဒိၣ်ပှၤအနိၣ်လါအဖိအလံၤ, အပျ်ၢအဘိၣ်တဖၣ်ထံၣ်စိလံချံဖိဟဲလီၤတချံ တၤဒီး ခိးဝဲဒၣ်တဲာ်ထံအတိၢ်နူၣ်ဝးန့ကထၢ. ချံဖိဟဲတုၤလီၤတကျဲလီၤ. ပှၤတဂၤနူၣ်သါကဖိၣ်ဝဲဒၤးပှၤတဂၤနူၣ်ပီးထိၣ်အပသံးလၢအစုလီၤနူၣ်ဒၤးပှၤတဖၣ်နူၣ်အမဲၢ်ကပြု်သတၤးဒၤးဖိၣ်ဝဲတနူၢ်လၢၤဘၣ်လီၤ. ယိာ်ယိာ်ဒၤးပှၤလၢာ်လ့ၤတက့ၤဒၤးဖိၣ်ဝဲတနူၢ်နီတဂၤဘၣ်. လီၤထွံကွံာ်ဝဲလီၤ. လီၤထွံလီၤထွံတုၤလၢဖိၣ်ယဲတဂၤအအိၣ်ဒၤးဖိၣ်ယဲတဂၤနူၣ်ဟဲလီၤအိၣ်လၢထံနံၤလီၤ. ဒၤးစံးဝဲဒၣ်. ချံဖိတဘ့ၣ်နူၣ်ဓၢ, ဂ့ၤအဟဲလီၤအိၣ်ယၤလၢအံၤမိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးချံတဘ့ၣ်နူၣ်ဝီၤရံး, ဝီၤရံးတုၤယီၤဖိၣ်ယဲတဂၤအအိၣ်ဒၤးဖိၣ်ယဲနူၣ်လဲၤလီၤဆုထံနံၤဒၤးအိးထိၣ်ချံဖိထံၣ်လၢပိာ်မုၣ်တဂၤ. အတၢ်က့ၤအိၣ်ဒၤးအီၤလီၤ. ပစီၤပၤအဖိအလံၤ တဖုလဲၤထံၣ်လၢပိာ်မုၣ်နူၣ်အိၣ်လၢဖိၣ်ယဲအဟံၣ်ထံၣ်ဝဲဒၤးက့ၤတဲဘၣ်လၢအကစၢ်. ကစၢ်ဓၢ,ပိာ်မုၣ်တဂၤအိၣ်လၢဖိၣ်ယဲအဟံၣ်နူၣ်ကြၢးလၢကစၢ်အမါလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒၤးပဒိၣ်နူၣ်စံးဝဲဒၣ်. ကီးဖိၣ်ယဲ နူၣ်. စံးဝဲဒၣ်ဒၤးအဖိအလံၤ. အပျ်ၢအဘိၣ်တဖၣ်နူၣ်လဲၤကီးဖိၣ်ယဲနူၣ်တကျဲလီၤ. ဒီးဖိၣ်ယဲလဲၤဆုပစီၤပၤအအိၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒၤးလဲၤတုၤလၢပစီၤပၤအအိၣ်ဒၤးပစီၤပၤစံးအီၤ. ဖိၣ်ယဲဓၢ, ပှၤစံးပိာ်မုၣ်လၢနဒၤးတဂၤဂ့ၤမး. ပှၤစံးဒံးနူၣ်ဘၣ်အိၣ်စ့ၢ်ဓါစံးဝဲဒၣ်. ဒၤးဖိၣ်ယဲစံးအီၤအိၣ်ယၢာ်ကစၢ်ခွါဓၢ. ဒၤးစံးဝဲဒၣ်. ဖိၣ်ယဲဓၢ, နဘၣ်လဲၤယု ဖိထူဒီးဖိစ့တက့ၢ်. နလဲၤယုမ့ၢ်ထံၣ်ဒၤးပတဟံးနူၢ်ဘၣ်နမါဘၣ်. နလဲၤယုမ့ၢ်တထံၣ်ဘၣ်တနုပကဟံးနူၢ်နမါလီၤ. စံးဝဲဒၣ် ဒ် နူၣ် လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးဖိၣ်ယဲနူၣ်က့ၤဟိၣ်မးလၢကျဲနူၣ်ပှ့ာ်ပှ့ာ်ဒၤးအမါစံး. ဖိၣ်ယဲဓၢဓၢၣ်. နလဲၤလၢပစီၤပၤအအိၣ်ဒၤးနဟါက့ၤဟိၣ်မးပှ့ာ်ပှ့ာ်ဖှ့ာ်ဖှ့ာ်မ့ၢ်ဘၣ်မနၤလဲၣ်ဖိၣ်ယဲဓၢ. ဖိၣ်ယဲစံးအီၤ. ပစီၤပၤမၢစလဲၤယုနူၢ်ဖိထူဖိစ့လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒၤးအမါစံးအီၤ. ဖိၣ်ယဲဓၢ, ဖိလၢနသိၣ်အအိၣ်နူၣ်အိၣ်ယၢာ်. သးဒုးတဂ့ၤ. ဟ့ၣ်လဲၤလီၤဝဲပသံးထူဒီးအတၢ်လဲၤဆုအသိၣ်အိၣ်ဒၤးထဲးနူၢ်စ့ၢ်ဖိထူတဖိး, ဖိစ့တဖိးဒၤးဟါက့ၤဝဲဆုပစီၤပၤအအိၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

၆. **မုၣ်သဘျ့ခွါသဘျ့** နူၣ်မ့ၢ်ပိာ်မုၣ်ပိာ်ခွါလၢအဖိအဝၤအဖိအမါတအိၣ်ဒံးဘၣ်တဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢမုၣ်သဘျ့ခွါသဘျ့လီၤ. ပှၤလၢမုၣ်သဘျ့ခွါသဘျ့နူၣ်မ့ၢ်အိၣ်မုၣ်ကနီၤအိၣ်ဖိသၣ်ခွါဒံးဝဲလီၤ.

၇. **မုၣ်ကမဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပိာ်မုၣ်လၢအဝၤသံသဒၣ်အီၤနူၣ်ပစံးလၢမုၣ်ကမဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢပမုၣ်ကမဲစဲၤဂီၤလီၤ. ပမုၣ်ကမဲတဖၣ်နူၣ်အဝၤတအိၣ်ဘၣ်. အဝၤသံသဒၣ်လံအီၤလံ.

၈. **မုၣ်ကရှ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်ကိမီၤဂိၢ်မီၤတဖၣ်နူၣ်အယိၢ်ဒုဖုၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢမုၣ်ကရှ့ၣ်လီၤ. ကိတဖျၢၣ်အယိၢ်ဒုမၤသးမုၣ်ကရှ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမုၣ်သရှ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **မုၣ်ကီၤလၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပလၢလၢပလၢဟးဂီၤပှၤလၢပျၢၤတဂၤနူၣ်ပကီးလၢမုၣ်ကီၤလၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမုကီၤလၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢနိၢ်ကပျိၢ်လီၤ. နိၢ်ကပျိၢ်မုၣ်ကီၤလၢ်နူၣ်မ့ၢ်ပိာ်ခွါသနာ်က့ဒီးလိၣ်ထိၣ်အသးလၢပိာ်မုၣ်ဒီးပကီးလၢမုၣ်ကီၤလၢ်. မ့ၢ်လိၣ်ထိၣ်အသးလၢပိာ်ခွါဒီးပကီးလၢတၢ်ပလၢလီၤ.

၁၀. **မုၣ်ခွါ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအကှ့ၢ်အဂီၤလီၤက်လၢပိာ်မုၣ်တစဲးစဲးပိာ်ခွါတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢမုၣ်ခွါလီၤ. ပှၤမုၣ်ခွါနူၣ်အလံၢ်အိၣ်တစဲးထ့ၣ်အိၣ်တစဲးပသးပှ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၁. **မုၣ်ခွါ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဒီးပဝဲၢ်ချွဲခံဂၤတဒူၣ်ယီဒီးလဲၤဟံးနူၢ်အမါလၢပိာ်မုၣ်ဒီးပဝဲၢ်ခံဂၤတဒူၣ်ယီနူၣ်ပိာ်ချွဲလၢအဝဲၢ်တဂၤဟံးနူၢ်အမါလၢပိာ်မုၣ်လၢအပှ့ၢ်တဂၤဒီးအပှ့ၢ်တဂၤနူၣ်ဟံးနူၢ်ဝဲလၢအဝဲၢ်တဂၤနူၣ်ပစံးလၢမုၣ်ခွါလီၤ. ပှၤဟံးနူၢ်မုၣ်ခွါအမါနူၣ်ဘၣ်တနီၤနီၤပသးပှ့ၢ်တြီဝဲလီၤ.

၁၂. **မ့ၢ်စၢ်ရိၤမ့ၢ်ဖိပြ့** နူၣ်မ့ၢ်ပိာ်မုၣ်အဂ့ၤကအိၣ်ယိၣ်ဆူခံဆူလာ်လၢအိၣ်လၢပမံၤပပှ့ၢ်အကလု့ၢ်အကထၢါစံးဝဲလၢပိာ်မုၣ်ဂ့ၤကမိာ်ဝဲလၢရှ့ၣ်တကူၣ်ပှ့ၤနူၣ်စီၤပၤကလုာ်ကလုာ်ကကျိၢ်လိာ်ဒုးလိာ်အသးလၢအယိဒီးပှၤအၢပှၤသိကသံတ့ၢ်ဘ့ၣ်လ့ၤလၢာ်စိဖ့ကလ့ၤလၢပိာ်မုၣ် နူၣ်အယိဒီးပကီးပိာ်မုၣ် နူၣ်အမံၤ လၢမ့ၢ်စၢ်ရိၤမုၣ်ဖိပြ့လီၤ. မုၣ်စၢ်ရိၤမုၣ်ဖိပြ့ကမိာ်ဝဲလၢရှ့ၣ်တကူၣ်နူၣ်ဒီးပှၤအၢပှၤသိကဝဲာ်လိာ်ကျိၢ်လိာ်အသးလၢညးတုာ်လိာ်မ့ၢ်စၢ်ရိမုၣ်ဖိပြ့နူၣ်ဒီးကသံတ့ၢ်ဘ့ၣ်လ့ၤဝဲလၢာ်စိဖ့ကလ့ၤလီၤ. ဒီးတုၤသနူၤခး ချံၣ်တသါဒီးကအိၣ်လီၤတဲာ်ထံဒီးဟိၣ်မိၣ်လီၤ.

၁၃. **မုၣ်တဲးလဲး** နူၣ်မ့ၢ်ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိလၢပှၤဘ့ၣ်ဒၤတကလုာ်နူၣ်လီၤက်လၢတကျာ်မိၣ်တစဲးစဲးဒီးပကီးလၢမုၣ်တဲးလဲးလီၤ. ဒီးပကီးလၢမဲာ်တဲးလဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမုၣ်တဲးဘ့ၣ်မုၣ်တဲးလဲးလီၤ.

၁၄. **မုၣ်ပှ့ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပှၤအိၣ်ဒီးအဝၤနူၣ်ပကီးလၢမုၣ်ပှ့ၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမုၣ်လံၤမုၣ်ပှ့ၢ်လီၤ. ပှၤပိာ်မုၣ်တုၤအိၣ်ဒီးအဝၤဒီးမုၣ်ပှ့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမုၣ်လံၤမုၣ်ပှ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပိာ်မုၣ်သးပှ့ၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဖိအဝၤအဖိအလံၤလၢအသးပှ့ၢ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤအိၣ်ယှာ်ဒီးအဝၤထိရိၤတဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမုၣ်ပှ့ၢ်ခဲလာ်လီၤ.

၁၅. **မုၣ်လံၤဖံပှ့ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤပိာ်မုၣ်လၢအသးပှ့ၢ်ဝဲအိၣ်ဒီးဖိဒီးလံၤဒီးဖိဒီးဝၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, မုၣ်ကမဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမုၣ်လံၤဖံပှ့ၢ်ပစံးဒ်နူၣ်လီၤ. ပှၤကညီမုၣ်လံၤဖံပှ့ၢ်တဖၣ်ကြၢးထဲမၤလုၣ်မၢဘဲလီၤ.

၁၆. **မုၣ်လံၤ** နူၣ်မ့ၢ်မုၣ်ပှ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပိာ်မုာ်လၢအသးပှ့ၢ်ဝဲလၢအိၣ်ဒီးအဖိအလံၤအဖိအဝၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,အိၣ်ယှာ်သီဒီးအဝၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိရိၤအိၣ်ဒီးအဝၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမုၣ်လံၤမုၣ်ပှ့ၢ်ပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ.

၁၇. **မ့ၢ်သရှ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်ကိမီၤဂိၢ်မီၤလၢတထိဘၣ်လၢအယိၢ်ဒုဖုၣ်တဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢမုၣ်သရှ့ၣ်လီၤ. ပလီတဖျၢၣ်တထိဘၣ်. မၤသးမုၣ်သရှ့ၣ်လီၤ.

၁၈. **မုၣ်အုပူ** No. 10 – ၁၀. ပစံၣ်တဲၤနိၢ်မုၣ်အုဒီးခူၣ်လိၢ်လှဒီးမိဝၤလၢပျၢၤခံဂၤ. ခူၣ်လိၢ်လှနူၣ်လဲၤကၤဒီးမၤလိာ်ဟ်အမါနိၢ်မုၣ်အုတၢ်စံးဝဲဒၣ်. အအံၤစီဟးနီတပှၤတဂ့ၤစတချုးဟဲက့ၤဒံးဘၣ်ယဲအတိၢ်ပှၤနူၣ်. မၤနူၢ်ဟ်အမါထံၣ်နွံတြာ်ဒီးယွၣ်နွံတြီဝံၤဒီးလဲၤဝဲလီၤ. နိၣ်မုၣ်အုတခီအိၣ်လီၤတဲာ်လၢအဝၤလိၢ်ခံဒီးအထိးတဖုလဲၤအိၣ်အဆၣ်ဒီးကီးက့ၤဝဲလီၤ. ကီးက့ၤဝဲနူၣ်စံးဝဲဒၣ်,

အံရံအံရံထိးအံရံ ဟဲက့ၤအိၣ်နဆၣ်လၢအံၤ

ကိးကၠၢထိးန့ၣ်အိၣ်ဒံးထဲထိးမိၢ်ဝါတနံၤလီၤ. ဟဲကၠၢသတၢးဒီး ကလီၤဝါဘံမးအီၤဘၣ်တယီၤဒီလီၤ. မၤအခၠအပှၤလဲၤတီၢ်သံကွံာ် ကလီၤဝါန့ၣ်ဒီးအခၠအပှၤလဲၤတီၢ်တသံထိၣ်ဘၣ်လီၤ. နီၢ်မုၣ်အှက စၢ်ပှၢ်ဒၣ်လဲာ်လဲၤလီၤဒီးကလီၤဝါထိၣ်ဆ့ၣ်လီၤအသးတကဲၠလီၤ. နီၢ်မုၣ်အှယုၢ်လီၤတုၤယီတၢၢ်ထံးဒီးကလီၤဝါဘံန့ၢ်အီၤဆူအပူၤ လီၤ. ကလီၤဝါမၤအရှကံၣ်အရှဝှၤအဖံးဒီးကလီၤဝါသါကမၤလၢ အမါလီၤ. အန့ၣ်ဒီးထိၣ်ဖိလံၣ်ဖိဟဲအိၣ်သကိးဒၣ်အီၤသ့သ့တနံၤ လီၤ. သံကွၢ်ထိၣ်ဖိလံၣ်ဖိန့ၣ်အတၢ်. အအံၤနၤအံၤသ့လဲၤအိၣ် ကၠၢသ့ကစၢ်တသ့ဘၣ်နီတဂၤဘၣ်ဧါ. ထိၣ်လွံၢ်တဂၤစံးဝဲဒၣ်. စ လဲၤအိၣ်ကၠၢသ့ယၢာ်ကစၢ်ဧ. နလဲၤအိၣ်ကၠၢမ့ၢ်သ့ဒီးလဲၤအိၣ်ကၠၢ တက့ၢ်.ထိၣ်လွံၢ်တဘ့ၣ်န့ၣ်လဲၤယူၤမးကြူးကြူးပၢၢ်လၢရှၣ်တရှၣ် ဒီးကးထီစံးဝဲဒၣ်

စကုကြူၢ်ကုၢ်ကု
ကလီၤဘံသံရှၣ်လီၢ်လှအမါမုၣ်အှ
စံးဝဲရှၣ်လီၢ်လှဟဲကၠၢ

ပဖိၣ်ယဲတဂၤအိၣ်လၢပကျူခံဒီးစံးဝဲဒၣ်. ထိၣ်လွံၢ်တဘ့ၣ်ပှၤလီၤ လးကလဲၣ်. ပဒီမိၢ်ဒီးပၢ်တဖၣ်စံးဝဲဒၣ်. ထွံစဲာ်နီအိၣ်လၢကျူခံန ခဲာ်ဖှသရံန့ၣ်မ့ၢ်နကနၣ်ဟှမနၤလှၣ်. ဖိၣ်ယဲအဖံတခီတးဒီးစံးပဒီ မိၢ်ဒီပၢ်န့ၣ်သ့မ့ၢ်တနာ်ဘၣ်ဧလံၤဒီးယၢဒၣ်ကလိာ်သုးကျိၣ်မ့ၢ်ပိၤ ကူးတက့ၢ်. ပဒီမိၢ်ဒီပၢ်ယၢကျိၣ်မ့ၢ်ပိၤကူးဒီးထိၣ်လွံၢ်တဘ့ၣ်န့ၣ် ကိးထိၣ်ကဒီးစံးဝဲဒၣ်,

စကုကြူၢ်ကုၢ်ကု
ကလီၤဘံသံရှၣ်လီၢ်လှအမါမုၣ်အှ
စံးဝဲရှၣ်လီၢ်လှဟဲကၠၢ

ပဒီမိၢ်ဒီပၢ်တဖၣ်စံးဝဲဒၣ်. ရှၣ်လီၢ်လှတအိၣ်ဘၣ်ဖဲအံၤဘၣ်. ရှၣ် လီၢ်လှအိၣ်လၢညါ. ထိၣ်လွံၢ်လဲၤယူၤကဒီးကိးဝဲဒီးန့ၣ်သိးနံ့ရှၣ်ခး ဒီးတုၤလၢရှၣ်လီၢ်လှအိၣ်န့ၣ်တကဲၠလီၤ. ကိးထိၣ်ကဒီးစံးဝဲဒၣ်

စကုကြူၢ်ကုၢ်ကု
ကလီၤဘံသံရှၣ်လီၢ်လှအမါမုၣ်အှ
စံးဝဲရှၣ်လီၢ်လှဟဲကၠၢ

ရှၣ်လီၢ်လှန့ၢ်ဟ့ဒီးစံးအခၠအပှၤသ့ကစၢ်မုၣ်သံလံ. ပကကၠၢလီၤအ အံၤတခၠအံၤရှၣ်လီၢ်လှစံးဝဲဒၣ်. ရှၣ်လီၢ်လှဟဲကၠၢတုၤဒီးမိထိၣ်အ ခၠအပှၤ ရှၣ်ကၠၢသ့ကစၢ်မုၣ် စံးဝဲဒၣ်. အခၠအပှၤ ရှၣ်ရှၣ် တၢ်ပူၤန့ၣ် ကတုၤလီၤတ့ၢ်နီၢ်မုၣ်အှအအိၣ်ဒီးကလီၤဝါသါသဖိုထိၣ်သတၢးဒီး ပှၤလၢအရှၣ်တၢ်တဖၣ်မုန့ၣ်သံဝဲလဲာ်လှၤတကၠၢလီၤ. မီလီၤအခၠ အပှၤသၢကဒၢဒီးအခၠအပှၤလဲာ်သိကဘဲးလီၤ. တီၢ်သံထွံၣ်တဒု လဲၤဟဲာ်ဝဲလၢကလီၤဝါအပူၤခိၣ်ထိးန့ၣ်ဒီးထွံၣ်အလၢၣ်န့ၣ်လီၤတ လှၣ်ဝဲဆူကလီၤအဝါပူၤလီၤ. နီၢ်မုၣ်အှန့ၣ်စံးဘၣ်လၢကလီဝါ. စဝၤသံလံ. စကကၠၢထိၣ်ကုၢ်ကၠၢယီကၠၢအီၤမိ. ကလီၤဝါနၢထိၣ် ကွၢ်သွံးသွံးဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်နဝၤဘၣ်. မးထွံၣ်အလၢၣ်လီၤကလီၤဝါ စံးဝဲဒၣ်. ဒိၣ်တဲာ်အစုမ့ၢ်တဘိလဲၤဟဲာ်ဝဲလၢကလီၤဝါအပူၤခိၣ်ထိး န့ၣ်လၢၣ်လီၤတလှၣ်ကဒီးနီၢ်မုၣ်အှစံးဘၣ်ကဒီးကလီၤဝါန့ၣ်လၢစ ဝၤသံလံ . စကကၠၢကုၢ်လီၤယီလီၤကၠၢအီၤမိ. ကလီၤဝါနၢထိၣ်ဒီး တမ့ၢ်နဝၤဘၣ်. မးအစုမ့ၢ်လၢၣ်လီၤ. ယဲာ်ယဲာ်ဒီးရှၣ်လီၢ်လှမၤသံ လီၤကွံာ်အသးလီၤ. အလၢၣ်လီၤတလှၣ်ဒီးကလီၤဝါစံးဝဲဒၣ်. အ အံၤတခၠအံၤမ့ၢ်ယၢာ်နဝၤယၢာ်. ကၠၢကုၢ်ကၠၢကၠၢယီကၠၢဒၣ်ကလိာ် ကၢ်အီၤနဲ့ာ်. နီၢ်မုၣ်အှကုၢ်အဝၤန့ၣ်ဖိာ်ထၢၣ်ထဲသိထံညီထံအပိၤနီၤ လီၤ. ကလီၤဝါန့ၣ်ဟီထိၣ်အခၠအပှၤဟဲကွၢ်ဟုၣ်နီၢ်မုၣ်အှကစံၣ် ဘျူးသံဘၣ်ဖုးအသးစံးဝဲဒၣ်. နီၢ်မုၣ်အှန့ၣ်ကုၢ်အဝၤဒီးစံၣ်ဘျူး သံအသးလီၤ. ကလီၤဝါအခၠအပှၤတဖၣ်ဟံးထိၣ်သိထံညီထံအ ပိၤန့ၣ်သတၢးဒီးဖိုၣ်မုၣ်အှန့ၣ်ကပျိၤမးနးထိၣ်နးထိၣ်လီၤ. ကိာ်ဝဲ လၢအမဲၢ်ဒီးအမဲၢ်ကီၤတုၤဝဲခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. တနီၤနီၤစံၣ်နှာ်ဒီဘိဝဲ လီၤ. မၤကၠၢနီၢ်မုၣ်အှတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးကၠၢစံးဘၣ်အကစၢ်လီၤ. နီၢ်မုၣ် အှဒီးရှၣ်လီၢ်လှန့ၣ်ပှၤဟ့ထိၣ်မိၣ်ထိၣ်ကၠၢဒီးမၤလုၢ်အှၣ်ထါန့ၣ်စံး ဝဲဒၣ်. ဖိာ်မုၣ်ဒီးဖိာ်ခွါန့ၣ်မၤအိၣ်လိာ်အသး

ရှၣ်လီၢ်လှစံးသါသးရှၤ   နီၢ်မုၣ်အှကဒံကပျိၤ
ရှၣ်ကၠၢမုၣ်အှလၢတၢ်ပူၤ   သ့တအဒိန့ၣ်ဒံၣ်ယီၤ
နီၢ်မုၣ်အှစံးသါသးတိ   ထံနွံကြံာ်ဒီးယွၣ်နွံကြိ
ကလီၤကလီၤအဲၣ်ကလီၤ   ကြၢးမၤမုၣ်အှအိၣ်လၢ်စီၤ
တမ့ၢ်မုၣ်အှမၤအသး   ထံနွံကြံာ်ဒီးယွၣ်နွံယဲ
မ့ၢ်လီၤတၢ်မၤနၤမၤနး   ကြၢးမးမုၣ်အှအိၣ်လၢ်ကဲ

ကလီၤဝါန့ၣ်အိၣ်တမှာ်ဘၣ်ဒီးကတိၤတၢ်စံးဝဲဒၣ်. တၢ်လၢပှၤလဲာ် ဖိအံၤစံးစကဟံန့ၢ်တဂၤလီၤ. စဟံးန့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်. ဒီးအသးဒိၣ် ထိၣ်တကဲၠလီၤ. လဲၤဖျးအခီပခိၣ်လီၢ်ဒီးပကဝၢ်တခီသံဝဲလီၤ. မၤ အခၠအပှၤသံကွၢ်ပှၤလဲာ်ဖိန့ၣ်စဖျးအခိၣ်လီၢ်န့ၢ်သံစ့ၢ်ကီးဧါ. အခၠ အပှၤသံကွၢ်ပှၤကညီဒီးပှၤကညီစံးဆၢအီၤသံယၢာ်. ယဲာ်ယဲာ်ပှၤ ကညီတ့ၢ်တဘၣ်လၢၤဘၣ်ဒီးပှၤကညီလီတၢ်တကဲၠလီၤ. အအံၤတ ခအံၤနကစၢ်ဖျးပှၤပတသံလၢၤဘၣ်. ကလီၤဝါမၤအခၠအပှၤလဲၤ ကွၢ်ဟုၣ်ဒီးပှၤကညီလဲၤဟီၣ်ဘၣ်လိာ်အသးနံၤကဝဲၤပျိၢ်ကဒီးန့ၣ် တသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲဒီး စံး ဘၣ် အကစၢ် လၢပှၤ ကညီ တသံဘၣ်လီၤ. ကလီၤဝါန့ၣ်အသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးလဲၤထိၣ်ဝဲဆူသ့ၣ်တထံးအခံလီၤ. ဘိုးထိၣ်ကွံာ်အစုၣ်ဒီးကယၢ်တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်တမံၤလၢ်လၢ်ဟဲကိးမံၤ ဒဲးလီၤ. ဂုၢ်ထံဝါတကလုာ်အိၣ်တၢ်စုၣ်နးကဲၣ်ဆိးအသးအှအိၣ်တ ကဲဘၣ်စုၣ်လီၤအသးလၢထံဒီးအစုၣ်ပုံၢ်ကွံာ်ဝဲခဲလဲာ်လီၤ. ညၣ် လၢအဆဲးတၢ်ဆါတဖၣ်န့ၣ်မးအဘျၢၣ်ဘၣ်ဂုၢ်ထံဝါအစုၣ်ဒီးဆဲး တၢ်ဆါလီၤ. ဒီးသ့ၣ်တထံးန့ၣ်ကဲဝဲလၢစုၣ်လီၤ. ကလီၤတကလုာ် ဒီးတုၤခဲကနံၣ်အံၤအစုၣ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်လီၤ.

၂၀. **တမုၣ်ကလီလီ** ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဘၣ်တမုၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ် တၢ်တကလုာ်ဘၣ်ပှၤလၢပနါဒုပူၤဘံးဝဲဒီးပနါအံၣ်ထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိး လၢဘၣ်တမုၣ်.ဒီးဘၣ်တမှာ်လီၤ. တမုၣ်ကလီလီပတစံးဘၣ်.

၂၁. **နီၢ်မုၣ်ကုၢ်ပူ** No. 35—၃၅. ပစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤလၢပျ့ၤတ ဂၤအဖိအိၣ်တဒုၣ်ဒီးထဲအဖိာ်ခွါ နီၤဒီး အဖိာ်မုၣ် အိၣ် တဂၤနီၤ လီၤ စံးဝဲဒၣ်. ဒီးအဖိာ်မုၣ်တဂၤန့ၣ်ယုၢ်ဝဲအမံၤလၢနီၢ်မုၣ်ကုၢ်လီၤ. မ့မ့ၢ် မ့ၢ်နီၤဝဲၤနီၤလၢခးလၢသံၣ်အံၤတဘၣ်မၤဘၣ်ဝဲဘၣ်. မၤဒၣ်တၢ်ထဲ လၢဒးပှၤတခီနီၤလီၤ. ယဲာ်ယဲာ်ဒီးနီၤသိနဲၢ်တီၢ်ပျဲတလီၢ်ဒီးအဲၣ်ဝဲ တကျၢ်သ့ၣ်လီၤ. သိနဲၢ်တီၢ်ဟဲကၠၢထိၣ်ဝှၤနံၤဝှၤသိဒီးကၠၢဖိာ်သိနဲၢ် တီၢ်အခံလီၤနီၢ်မုၣ်ကုၢ်န့ၣ်. ကၠၢတုၤ သိနဲၢ်တီၢ်အဟံၣ်ဒီး သိနဲၢ်တီၢ် အမိၢ်မၤကုၢ်အီၤသ့သ့တနံၤသ့သ့တနံၤလီၤ. နီၢ်မုၣ်ကုၢ်န့ၣ်ထါထၣ် ဆ့ၣ်နီၤသ့သ့တနံၤဒီးအခံအှၣ်မးလီၤ. ဆဘှသၢသၢတဟါဒီးအခ အှၣ်မးလီၤ.ဒီးအမံၤပှၢ်ဒုးအိၣ်အမှၤတတၢၢဒၣ်တတၢၢဒၣ်နီၤလီၤ.

တနံၤတနံၤ နၣ်သိနံၣ်တၢ်နၣ်ပျၢ အမိၢ်ဒီးဒုးအိၣ်အမဲါမ့ၤတဘ့ၣ်ဘၣ်လီၤ. တအိၣ်ဘၣ်ဘၣ်မ့ၤဒီးဃဲၤဒ်းသိးဒီးစိးဘံၣ်ခွံၣ်နါလီၤ.ယံာ်ယံာ်အမံၤပှၢ်မၤအဖိခွါလဲၤဆှၢက့ၤအီၤဒီးက့ၤဝဲလီၤ. က့ၤတုၤဒီးအိၣ်ကူၤမံၤစီၤထံစီၤဒီးဘိၣ်ထိၣ်ကွၤကဒီးန်လီၢ်လီၢ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အနၣ်တစုဒီးသိနံၣ်တၢ်အဟံၣ်တစိတၢ်သံတုၤဘၣ်ဝံၢ်တဖုလီၤ.နီၢ်မုၣ်ကှၢ်နၣ်ကဃၢထိၣ်အသးဝံၤဒီးလဲၤဝဲဒီးအဂံၤမိၣ်မုၣ်ဆံ ဆဲၣ်ကၤလီၤ. လဲၤဝဲတုၤဒီးသိနံၣ်တၢ်အမိၢ်သါဘၣ်ကွၤကဒီးအီၤလီၤ. နီၢ်မုၣ်ကှၢ်မၤထါနၣ်စံးဝဲဒၣ်.

သိနံၣ်တၢ်ဒီးအမိၢ်ဧၢ	စထါထၣ်စဲအုၣ်ဧၢ
သိနံၣ်တၢ်ဒီးအပၢ်ဧၢ	စမၤတၢ်တဘၢးနၣ်ဧၢ
ဓဆှဘုစရုအုၣ်ဧၢ	အိၣ်ဘၣ်မ့ၤတၢၢနုၣ်ဧၢ

နီၢ်မုၣ်ကှၢ်နၣ်မ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်ဒီးမၤအဂံၤမိၣ်မုၣ်ကွၤဟ်ဒီးအိၣ်သကိးလီၤတဲာ်ဝဲဒီးအမံၤပှၢ်နၣ်တဂၤဓိၤလီၤ. အမံၤပှၢ်တစိမၤဒီးဓိာ်ကျိတဖျၢၣ်နၣ်ယှာ်ဝဲလၢအဒဲၣ်နီၢ်မုၣ်ကှၢ်အလီၤနၣ်ဝုၤဝုၤဒီးစံးဝဲဒၣ်

ဓိမါဓိမါအီဓိာ်	ဓိမါဓိမါအီဓိာ်

တလီၢ်လီၢ်ဒီးကးတံာ်ဃာ်အဒဲၣ်ခံနၣ်ကျုၢကျုၢ ကလဲာ်လီၤ. နီၢ်မုၣ်ကှၢ်ဓကၢထိၣ်အသးသဘျုးတြၢဓိၤဓိဓိၤဒီးလီၤဟ့ၢ်ကွံာ်ဝဲလံၤတက့ၤလီၤ. သိနံၣ်တၢ် တစိ တးဒီး အမိၢ် စံးအီၤ . သိနံၣ်တၢ်ဧၢ, လူၤနမါတက့ၢ်. ဒီးအဖိခွါစံးဘၣ်အီၤမိၢ်ဧၢ. ပမၤအၢအီၤလၢသိန်နၣ်ဒီးပလူၤဘူၣ်လၢၤဓါ. ဒီအမိၢ်သါကတၢ်အီၤဒီးပျၢဝဲဒီးလူၤဝဲလီၤ. နီၢ်မုၣ်ကှၢ်တစိတးဒီးကွၤဃှၢ်လှၢ်လှၢ်တုၤဒီးထဲးထိၣ်ကွံာ်ဃီလီၤ. ဒီးအပှၢ်အဝဲၢ်သံကွၢ်အီၤဘၣ်မနုၤနထဲးထိၣ်ကွံာ်ဃီလဲၣ်. ဒီးစံးဆၢဝဲထွဲၣ်ဖါဂီၤဟဲဓိာ်ဓစံတနုဒီးဓထဲးထိၣ်ကွံာ်ဃီလီၤ. သိနံၣ်တၢ်တစိတးဒီးလူၤနီၢ်မုၣ်ကှၢ် နၣ် နီၢ် မုၣ်ကှၢ် ထဲးထိၣ် ကွံာ် အဃိဒီး ပၢၤ တၢ်လၢ ဃိတၢၢ် ထံးနၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ် အနၣ် တစုဒီးနီၢ်မုၣ်ကှၢ်အပှၢ်အဝဲၢ်နၣ်သးကညီၤ သိနံၣ်တၢ်ဒီးကၢၣ်ဝဲလၢသါကနုးအိၣ်ယှာ်ကွၤကဒီးနီၢ်မုၣ်ကှၢ်ဒီးသိနံၣ်တၢ်နၣ်လီၤ. ကၢၣ်ဝဲန်နၣ်ဝံၤဒီးလဲၤဓဲးစုသူၣ်ဝဲတကျဲလီၤ. သိနံၣ်တၢ်အခုးတလီၢ်နၣ်ဓဲးလီၤဆိဝဲဒၣ်လီၤ. ဓဲးခုးနၣ်တဃံၤဘၣ်ဒီးဟံၣ်ဘၣ်. မးကဓၢ်မိၣ်ချၢဓိၤလီၤ. ဘၣ်န်မုၣ်မံဓါဒီးဟဲကွၤဓိာ်နၢ်နီၢ်မုၣ်ကှၢ်နၣ်တဂဲၤဓိၤတဂဲၤဓိၤ ဒီးနီၢ်မုၣ် ကှၢ်အိၣ် တဘျုးအိၣ် ဘၣ် လီၤ. ဒီးသံကွၢ်အပှၢ်အဝဲၢ်စံးဝဲဒၣ်. ပှၢ်သူၣ်ဝဲၢ်သူၣ်ဧၢ, သုဟဲကွၤဓိာ်တၢ်အံၤမ့ၢ်အတအိၣ်ဘၣ်အါဘၣ်ဓါ. ဒီးအပှၢ်အဝဲၢ်စံးဆၢအီၤအိၣ်အါမးလီၤ. မးတၢ်ဃံၤဒီးပဟဲကွၤဓိာ်တတုၤ ဘၣ်အါအါဘၣ်လီၤ. နမ့ၢ်လဲၤတနု နအိၣ်တကဲဘၣ်. အပှၢ်အဝဲၢ်စံး ဆၢအီၤန်နၣ်ဒီးမၤအမိၢ်အပၢ်လဲၤယုၤအီၤတကျဲလီၤ. အမိၢ်အပၢ်နၣ်န်အဖိမုၣ်ကအိၣ်ယှာ်ကွၤဒီးသိနံၣ်တၢ်နၣ်ဒီးလီအဖိမုၣ်တၢ်စံးဝဲဒၣ်. တၢ်ဃံၤကျဲကိမးလီၤဖိမုၣ်ဧၢ. နလဲၤနဲတကဲဘၣ်. နီၢ်မုၣ်ကှၢ်နၢ်တၢ်မိၣ်အိၣ်ဘျုးအိၣ်ဘၣ်အသးလၢန်မုၣ်မံနၣ်ဒီးမၤကညးအမိၢ်အပၢ်လဲၤယုၤအီၤကြူးကြူးလီၤ. တုၤနုၤတစုနီၢ်မုၣ်ကှၢ်အမိၢ်ဒီးအပၢ်နၣ်လဲၤကွဲအဖိမုၣ်ဆုခုးဒီးလဲၤတရံးတရူး, လဲၤဒၢကွၣ်ဒၢဝံၣ်ဝဲလၢကျဲအဃံၤတဘိနၣ်သ့တနံၤကျုၢမ့ၢ်လီၤနှာ်ဒီးတုၤလၢသိနံၣ်တၢ်အခုးနၣ်လီၤ. လဲၤဟ်အဖိမုၣ်လၢသိနံၣ်တၢ်အဒဲပှၤဒီးဒဲးထိၣ်နၢ်ဝဲအန်မုၣ်မံတပှညါလီၤ. ဒီးစံးဝဲဒၣ်မိၢ်ကလဲၤလှၣ်ထံဒီးနပၢ်ခံကၤတဘိတကူၢ်ဖိမုၣ်ဧၢ. ဖိအိၣ်ဟ်ကၢ်မ့ၤနဲၣ်. ခံးအဖိမုၣ်န်နၣ်ဝံၤဒီးဟဲက့ၤဝဲဆူဟံၣ်လီၤ. နီၢ်မုၣ်ကှၢ်နၣ်ဆူလၢ်ဟူအမိၢ်ဒီးအပၢ်နၣ်ယံာ်ယံာ်ဒီးမ့ၢ်လီၤနှာ်နီၢ်နီၢ်တၢ်ခံး လီၤဝဲလီၤ. မ့ၢ်ခံးဒီးဟဲက့ၤလၢသိနံၣ်တၢ်တဂၤဓိၤလီၤ. သိနံၣ်တၢ်ကိးနှာ်ကွၤအီၤဆူဒၢးပှၤဒီးတဟဲကွၤနှာ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးသိနံၣ်တၢ်စံးအီၤဟဲကွၤနှာ်တှၢ်တက့ၢ်. တၢ်ဓဲအံၤကူဝၢ်ကူဃၢသဲၣ်ကၢ. ဒီးနီၢ်မုၣ်ကှၢ်စံးဆၢအီၤကူဝၢ်သဲၣ်သဲၣ်ကူဃၢသဲၣ် သဲၣ် ဓတကွၤနှာ်ဘၣ်. ဓကအိၣ်တုၤ ဓမိၢ်ဓပၢ်ဟဲကွၤလီၤ. မ့ၢ်အဂ့ၢ်န်လဲၣ်. နီၢ်မုၣ်ကှၢ်နၢ်ပျၢကူဝၢ်ဒီးအပှၢ်အဝဲၢ်သိၣ်လိာ်အသးဒီးသိနံၣ်တၢ်နၣ်လၢသါကဟဲပှၤဒီးကူဝၢ်တကူၢ်သ့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ခံးသံသီလီၤ. ဒီးနီၢ်မုၣ်ကှၢ်နၣ်အပှၢ်အဝဲၢ်ဟဲလုအီၤတကျဲလီၤ. ဟဲဆိးဒီးသကွံၣ်တဂၤတဖျၢၣ်, တဂၤတဖျၢၣ်ဒီးဒီးတကိာ်သိၣ်သ့ၣ်နါစုၤဝၣ်နါစုၤနၣ်ဒီးပှၤသိၣ်အကလုၢ်န်ကူဝၢ်အသိးနၣ်ဆိုၣ်ဆိုၣ်လီၤ. နီၢ်မုၣ်ကှၢ်နၢ်ပျၢကူဝၢ်ဒီးကွၤဃှၢ်နှာ်ဆူသိနံၣ်တၢ်အအိၣ်စံးဝဲဒၣ်. သိနံၣ်တၢ်ဧၢ, ဟံးကွၤဃၢတက့ၢ်. ဒီးသိနံၣ်တၢ်သံကွၢ်အီၤ. နကအဲၣ်ကွၤစ့ၢ်ကိးဃၢဓါ. ဒီးနီၢ်မုၣ်ကှၢ် စံးဆၢအီၤ. ဓတအဲၣ်ကွၤနၤဘၣ်. တုၤနုၤတစုဒီးသိနံၣ်တၢ်ထုလီၤကွံာ်အီၤဆူသွဲနီၣ်ခံလီၤ. ဟဲကွၤထိၣ်ကွၤဒီးစံးကဒီးဝဲဒၣ်. သိနံၣ်တၢ်ဧၢဟံးကွၤဃၢတက့ၢ်. ဒီးသိနံၣ်တၢ်သံကွၢ်ကဒီးအီၤ. နကအဲၣ်ကွၤစ့ၢ်ကိးဃၢဓါ. ဒီးနီၢ်မုၣ်ကှၢ်စံးဆၢကဒီးအီၤ. ဓတအဲၣ်ကွၤဘၣ်နၤဘၣ်. ဒီးသိနံၣ်တၢ်ထုလီၤကွံာ်ကဒီးအီၤဆူသွဲနီၣ်ခံဘးနၣ်လီၤ. ပှဲၤထိၣ်သၢစုဃံာ်ဃံာ်မၤဝဲတပှဲၤလၢၤဘၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်ဓကအဲၣ်ကွၤယာ်နၤယာ်. ဒီးသိနံၣ်တၢ်ဖိးဟုကွၤအီၤလီၤ. အိၣ်ယှာ်ဝဲဒီးနီၢ်မုၣ်ကှၢ်ဒၢထိၣ်ဝဲလီၤ.

နံၣ်ဘၣ် လီၤ ခုးတှၢ်ဒီး သိနံၣ်တၢ် ဟဲကွၤယုၤ အီၤလီၤ. ဟဲကွၤဝဲဒၣ်တယံာ်တမိၢ်ဒီးတုၤကွၤလၢဟံၣ်ဃၢၤလၢအဟဲမၤသ့ၣ်မ့ၢ်အလီၢ်နၣ်လီၤ. ဒီသံကွၢ်ဝဲလၢအတၤတၢ်တပူၤလီၤက်ာ်လၢဓဟဲမၤသ့ၣ်မ့ၢ်အလီၢ်နၣ်သိးလဲၣ်. ဒီးအတၤစံးဆၢအီၤမ့ၢ်ယာ်. ကွၤ ကွၤကဒီးဝဲတုၤလၢအဟဲဒၢၣ်အီ ထံအလီၢ်ထံဆၣ်ပှၤနၣ်ဒီးသံကွၢ်ကဒီးအတၤတၢ်တပူၤအံၤလီၤက်ာ်လၢဓဟဲဒၢၣ်အီထံအလီၢ်ထံဆၣ်ပှၤနၣ်သိးလဲၣ်. ဒီးအတၤစံးဆၢကဒီးအီၤ . နထံဆၣ်ပှၤဝဲသၢၣ်. မတၢၤအထံဆၣ်ပှၤ,မတၢၤကဟဲမၤသ့သ့ၣ်မုၣ်အလီၢ်ဓဲအံၤတဂၤလဲၣ်. ဟံၣ်အိၣ်ဖျါထိၣ်နၣ်နတထံၣ်ဘၣ်ဓါ. တုၤမ့ၢ်အနၣ်တစုဒီးကွၤထိၣ်တုၤဟံၣ်ဒီးအသးဒိၣ်ထိၣ်လၢအမိၢ်အပၢ်အပှၢ်အဝဲၢ်လီအတၢ်နၣ်ဒီးကဃါတၢ်အကူအသိးအိၣ်လၢဃှၢ်ပှၤဆှပျိာ်စီၤဝါခဲလၢာ်နၢ်ဖှိယာ်ကွံာ်ဝဲလူၤတကွၤဒီးအိၣ်ကွၤဝဲဃိကလာ်လီၤ. ဒီးအမိၢ်အပၢ်, အပှၢ်အဝဲၢ်တဖၣ်နၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢနီၢ်မုၣ်ကှၢ်အသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးဂဲၤတဘူၣ်ဘၣ်နီတဂၤဘၣ်. လၢခံကွၤအသးဓၢ်လီၤဒီးမၤနၢ်ကွၤကဒီးအပှၢ်အဝဲၢ်အမိၢ်အပၢ်အကူအသိးလီၤ. တုၤမ့ၢ်အနၣ်တစုဒီးသိနံၣ်တၢ်နၣ်တကွၤလၢၤဘၣ်ဆှအမိၢ်အပၢ်အအိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲအမံၤပှၢ်ဓဲနၣ်လီၤ. အမိၢ်အပၢ်မၤလိာ်နှာ်သကွလၢအတၢ်လဲၤအိၣ်သကိးအီၤသ့ၣ်ဓိၤဒီးတလဲၤအိၣ်သကိးလၢၤဘၣ်ဝဲဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၂. ဘၣ်တမုၣ်   နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါတကလုာ်ဘၣ်ပှၤလၢပနါဒုပှၤဘံးဝဲဒီးပနါအဲၣ်ထိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢပဘၣ်တမုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဘၣ်တမုၣ်ဒီးဘၣ်တမုာ်ဒီးဘၣ်တမှၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၃. ဆဲၣ်မုၣ်တၢ်ယီၤ   နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနၢ်ဖိနၢ်မါတဆိုးဘၣ်နၢ်ဖိနၢ်မါကွၤအဖိဒိၣ်အမဂၢ်အဖိဒိၣ်အဖါတၢ်ဒီးပစံးလၢဆဲၣ်မုၣ်တၢ်ယီၤလီၤ.   ပှၤလၢဆဲၣ်မုၣ်တၢ်ယီၤတဖၣ်နၣ်ပဘၣ်ထုးလီၤဖှၣ်ကွံာ်အီၤလီၤ.

၁. မုၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်ဒီးပသံကိၢ်ဒီးပစံးလၢမုၤလီၤ. မုၤန့ၣ်လဲၣ်. နဘၣ်မုၤလဲၣ်. မ့ၢ်မုၤလဲၣ်စံးဝဲလီၤ.

၂. မုၤဒ န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢပတသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤန့ၣ်ပကိးလၢမုၤဒလီၤ. သရ့ၣ်မၤမုၤဒတဖျၢၣ်ဂ့ၤသမီး. မုၤဒတဒုဒိၣ်ကၢ, ● တသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤဘၣ်. မုၤဒတဒုအလိၢ်လီၤက်လၢဘိၣ်သအိၣ်လီၤ.

၃. ကမုၤ ဒီးတၢ်ကပုၤအိၣ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမုၤတက့ၢ်.

၄. တၢ်မုၤဒ န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ဖိဃၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်စွါသ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမ့ၢ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤဒီးပကိးလၢတၢ်မုၤဒလီၤ. တၢ်မုၤဒတဘိ● တသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤဘၣ်. တၢ်မုၤဒတဘ့ၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤဘၣ်.

၁. မူ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတသံဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမူလီၤ. ပှၤကညီမူဝဲတဖၣ်န့ၣ်တသံဘၣ်နီတဂၤဘၣ်. ဒီးပစံး ဒီးအဆိ လၢမူဒံးလီၤ. ထိရိၤတၢ်လၢတသံဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမူခဲလၢာ်လီၤ. တၢ်လၢမူတဖၣ်န့ၣ်လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်ဟူးဝးဝဲဒီးပစံးလၢမူလီၤ.

၂. မူ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤဖးဖိလၢထိကတၢၢ်ဖျါသူဃုၣ်ကလာ်န့ၣ်ပကိးလၢမူလီၤ. ဒီးပကိးလၢမူခိၣ်စကီးလီၤ. ကွၢ်ထိၣ်တၢ်ဆူမူဒိထးန့ၣ်ဒီးပထံၣ်ထိၣ်ဆၣ်အါမးလီၤ.

၃. မူကပီၤကပၤ န့ၣ်မ့ၢ်မူခိၣ်ကပၤဆူမဲၤလၢ်ကၢ်ဆၣ်ကဆိကလံၤထံးကလံၤစီးန့ၣ်ပစံးလၢမူကပီၤမူကပၤလီၤ. ပကွၢ်တၢ်ဆူမူကပီၤမူကပၤဒီးပတထံၣ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်. ပထံၣ်ထဲဆၣ်ဓိၤဖိဓိၤလီၤ.

၄. မူကဘျုး န့ၣ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်တၢ်ကတိၤစံးဝဲဒၣ်မူခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအကဘျုးဒီးပစံးလၢမူကဘျုးလီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်မူန့ၣ်ကဘျုးဟိၣ်န့ၣ်ကဘျုးစံးဝဲဒၣ်ဒီးပှၤကညီစံးလၢမူခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအကဘျုးလီၤ.

မ့ၢ်လဲၤလၢမူအကဘျုး မ့ၢ်စုမ့ၢ်စုပြံၤကဒံ

၅. မူကယၢ န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်အိၣ်လၢမူခိၣ်မ့ၢ်ဓိၤလါဓိၤဆၣ်ဓိၤဖိဓိၤန့ၣ်ပကိးလၢမူကယၢလီၤ. ကစၢ်ယွၤတ့လီၤန့ၢ်မူကယၢဟိၣ်ကယၢဝဲၤထိၣ်ဟ်ထီဝဲခဲလၢာ်လီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမူကယၢဟိၣ်ကယၢလီၤ.

၆. မူကျိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်ပှၤဂၤဒီးပကွၢ်လံပှၤဂၤအခဲာ်န့ၣ်ပစံးလၢမူကျိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ယၢဒီးမူကျိၣ်ယၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမူကျိၣ်မူသံလီၤ.

၇. မူခိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤဖးဖိတၢ်ကပီၤလီၤလၢအထိကတၢၢ်သူဃုၣ်ကလာ်န့ၣ်ပစံးလၢမူခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမူစ့ၢ်ကီးလီၤ. မူခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးမ့ၢ်ဒီးလါဒီးဆၣ်ဒီးဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမူခိၣ်မူလီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမူခိၣ်ဒိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၈. မူခိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်မူထံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မူခိၣ်လီၤဆဲးဝးတြံးန့ၣ်ပကိးလၢမူခိၣ်မူထံးပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၉. မူခိၣ်ကွီၤ န့ၣ်မ့ၢ်မူခိၣ်အဖီလာ်ဝးတြံးန့ၣ်ပကိးလၢမူခိၣ်ကွီၤလီၤ. ဒီးပစံး လၢမူခိၣ်ကွီၤ ပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပအိၣ် တ့ၢ်လၢ ဟိၣ်ခိၣ်ရှၢအံၤမူခိၣ်ကွီၤပူၤလီၤ.

၁၀. မူခိၣ်ဖိ န့ၣ်မ့ၢ် မူခိၣ် သးကံၢ်ပှၤ လၢစၢၢ်ဆၢထိၣ်ပခိၣ်ပံၢ်ကလာ်ထိၣ်ထူၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမူခိၣ်ဒီလီၤ. ဒီးမူခိၣ်ဒီန့ၣ်မ့ၢ်ထူၣ်ဝဲဖဲမူခိၣ်ဒီန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမူခိၣ်ဒီမူခိၣ်ဒါလီၤ. ဒီးပစံးလၢမူဒီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၂. မူခိၣ်လဲ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤလီၤဖျါဝဲလၢတၢ်အၢၣ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ကပီၤဖးဖိဖျါဝဲသူဃုၣ်ကလာ်န့ၣ်ပကိးလၢမူခိၣ်လဲလီၤ. တၢ်အၢၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးမူခိၣ်လဲဖျါဝဲသူဃုၣ်ကလာ်လီၤ.

၁၃. မူစၢ န့ၣ်မ့ၢ်မူစၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒူၣ်ဟံၣ်တကလုာ်ဒ် ပဆဲးဃုတၢ်အသိးလၢသ့ၣ်လ့ၣ်ဝၣ်လ့ၣ်ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမူစၢမူစၢလီၤ. ပှၤကညီဒူၣ်ဟံၣ်လၢပျ့ၢ်စိၢ်န့ၣ်ဒူၣ်ဝဲဒီးမူစၢမူစၢလီၤ. ပှၤကညီဒူၣ်ဟံၣ်လၢမူစၢမူၤစၢတနီၤနီၤလီၤ.

၁၄. မူစၢ န့ၣ်မ့ၢ်ပဒူၣ်ဟံၣ်တကလုာ်ဒ်ကရၢအသိးပဆဲးဃုလၢဝၣ်လ့ၣ်ဒီးပဘၢၣ်ဖျိၣ်လၢဝၣ်ထီဒူဒီးပကိးလၢမူစၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမူစၢမူစၢလီၤ. ပှၤကညီမၤပျ့ၢ်စိၢ်န့ၣ်ဒူၣ်ဝဲလၢမူစၢလီၤ. ပှၤကညီဘၣ်မူစၢလၢပျ့ၢ်စိၢ်အဃၢန့ၣ်ဒ်ကရၢအသိးလီၤ.

၁၅. မူဆၢ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤဖးဖိလၢဘူးဒီးမ့ၢ်ဒီးလါန့ၣ်ပကိးလၢမူဆၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမူဆၢဟိၣ်ဆၢလီၤ. တၢ်အၢၣ်တၢ်ခံးအိၣ်လၢမူဆၢထးန့ၣ်ဘူးဒီးမူခိၣ်လီၤ.

၁၆. မူထံး န့ၣ်မ့ၢ်မူလီၤဆဲးဟိၣ်လီၤဆဲးန့ၣ်ပကိးလၢမူထံးလီၤ. မူလီၤဆဲးဝးတြံးန့ၣ်ပကိးလၢမူထံးလီၤ. မ့ၢ်လီၤနှာ်လၢမူထံးန့ၣ်ပကွၢ်ထွဲအခံဒီးတဒၢဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမူခိၣ်မူထံးလီၤ.

၁၇. မူဒ န့ၣ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်အကလုၢ်အိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲလၢပျၢၤဒီးစံးဝဲလၢမူခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအဒဒီးပှၤကညီဘျၣ်အိၣ်ဝဲဒီးတဘၣ်ဖံးဘၣ်မၤဘၣ်ဝဲန့ၣ်ဒီးပကိးလၢမူဒတၢၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. ပမံၤပပှၢ်လၢပျၢၤအိၣ်မူဒဒီးတဘၣ်ဖံးဘၣ်မၤဒီးအိၣ်မူဒန့ၣ်ဒီးအိၣ်မှာ်ဆီးပၢၤဒီးအိၣ်ဘိၣ်အိၣ်ညီဝဲလီၤ. တၢၤဝဲာ်တဲာ်မူဒဒီးမူဒတပြံၤထိၣ်က့ၤဆူထးန့ၣ်ဒီးဘၣ်မၤအိၣ်မၤအီတၢ်တၢၤတၢ်ဘံၣ်အသးဖှိၣ်ဖှိၣ်ယာ်ယာ်ဒီးဘၣ်မၤတၢ်တၢၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၈. မူဒိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်မူဒိၣ်ဒီးဖျၢၣ်ညါဒိဘ့ၣ်ညါန့ၣ်ပကိးလၢမူဒိၣ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤအိၣ်လၢမူဒိၣ်ထးန့ၣ်အိၣ်မှာ်ဆီးပၢၤဝဲအစီၤစီၤယၣ်ယၣ်တသံတပှၢ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၁၉. မူခိၣ်ဖိ န့ၣ်မ့ၢ်မူခိၣ်ဖိန့ၣ်ပကိးလၢမူဒိၣ်ဖိတစုစုလီၤ. မူဒိၣ်ဖိန့ၣ်စၢၢ်ဆၢထိၣ်ပခိၣ်ဖိန့ၣ်ထိၣ်ထူၣ်ပံၢ်ကလာ်န့ၣ်ပစံးလၢမူဒိၣ်ဖိလီၤ. ကစၢ်ယွၤအိၣ်လၢမူဒိၣ်ဖိန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စီဆှံအပူၤလီၤ.

၂၀. မူပၤ န့ၣ်မ့ၢ်မူခိၣ်ကပၤလၢဘူးဒီးမူထံးအဆၢဝးတြံးန့ၣ်ပကိးလၢမူပၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမူပီာ်မူပၤလီၤ. တၢ်အၢၣ်ထိၣ်လၢမူပၤဝးတြံးဒီးတၢ်ရုၤဝဲလီၤ.

တၢ်ကပြူၢ်လၢမူပၤ　　　ကစၢ်ယွၤလဲၤယ့ၢ်လဲၤဟး

၂၃. ကမူ ဒီးကမူကမါ, ဒီးကမူပယၢ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမူတက့ၢ်.

၂၄. ကပီၤမူ န့ၣ်မ့ၢ်လၢမနၤန့ၣ်ပလဲၤတၢ်လၢချံလံၤထံလိာ်ပူၤန့ၣ်တၢ်ကပီၤတစဲးစဲးလၢမူခိၣ်ကဒုကပီၤဘၣ်ထံလိာ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ကပီၤမူလီၤ. ပလဲၤတၢ်လၢချံန့ၣ်တၢ်ကပီၤမူဒီးပလဲၤတၢ်ပထံၣ်ကျဲလီၤ.

၂၆. စမူ နဲၣ်မ့ၢ်ပဒုသူၣ်ထုကဖၣ်တၢ်နဲၣ်ပစံးလၢပစမူတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပသမူတၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဝံၢ်ပှၤဆါဒီးစမူတၢ်ဆါနဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစမူပယၢ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတမူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၇. စမူထိၣ်ကူၤ နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤသံဂဲၤကူၤဝဲနဲၣ်ပစံးလၢစမူထိၣ်ကူၤလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်ဒီဒီးသံတယှာ် ဒီးစမူထိၣ်ကူၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသမူထိၣ်ကူၤလီၤ.

၂၈. တမူ နဲၣ်ဒ်စမူအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဒုထုကဖၣ်တၢ်နဲၣ်ပစံးလၢတမူတၢ်လီၤ. ပှၤမၤတကဲနဲၣ်ပှၤဂၤလဲၤတမူအီၤဒီးစံးဝဲလၢမၤဘျါတၢ်ဆါလၢတမူဝဲနဲၣ်လီၤ.

၂၉. တမူမိၢ် နဲၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. တမူမိၢ်စမ့ၢ်လဲၤမၤပနံာ်ဒီးကနၢ်စ့ဆံးအါဆံးအါနဲၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်. တမူမိၢ်စမ့ၢ်ကဲလၢသရၣ်နဲၣ်ကဘၣ်နသးစ့ၢ်ကီးဝဲ. တမူမိၢ်စမ့ၢ်မၤအါစသးနဲၣ်ကဘၣ်စကီးနသးဝဲ.

၃၀. တၢ်မူ နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢ တသံဘၣ်ဝဲနဲၣ်ပကီးလၢတၢ်မူလီၤ. တၢ်မူဝဲနဲၣ်တသံဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၃၁. တၢ်မူအစိၣ် နဲၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၣ်ရူးယရံးလၢသံတသ့ပှ်တသ့ဆူတသ့ဆါတသ့ဘၣ်နဲၣ်ပကီးလၢတၢ်မူအစိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်အိၣ်လၢလံာ်စီဆှံစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၂. ထံမူ နဲၣ်မ့ၢ်ထံလၢတလီၤသံးဘၣ်ဝဲနဲၣ်ပကီးလၢထံမူလီၤ. ထံမူလၢတလီၤသံးဘၣ်ဝဲကီးလိာ်ခဲးနဲၣ်ပကီးလၢထံမူလီၤ.

၃၃. ထိၣ်မူ နဲၣ်မ့ၢ်ယိာ်ဒိၣ်နဲၣ်ပကီးလၢထိၣ်မူလီၤ. ဒီးပကီးလၢထိမူစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢထိၣ်မူထိၣ်သါလီၤ. ပှၤကဲလၢထိၣ်မူတဖၣ်နဲၣ်ဝဲာ်မူဒံးကျိၤမူဒံးတၢ်အစုအခိၣ်ဒ့ကၢ.

၃၄. ဒီမူ နဲၣ်မ့ၢ်ဒီသကီးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပရှလိာ်အိၣ်ယှာ်ဒီးပှၤကနဲၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢ ဒီမူဒီသကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒီတၢ်ဒီးသကီးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၅. နၢမူ နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်နၢဘၣ်ပှၤလၢအလုၢ်အလၢ်နၢဘၣ်ပှၤမှာ်ဝဲနဲၣ်ပစံးလၢနၢမူလီၤ. ဗိတနီၤနီၤနၢမူမှာ်ကၢ. ဒီးကသူဟိၣ်ဘိၣ်နဲၣ်နၢမူတမံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢမူနၢဆှိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၆. ဟ်မူ နဲၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်အထံးတကလှာ်နဲၣ်ပတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်. ပနၢ် ဟူထဲအမံၤလီၤ. ဟ်မူနဲၣ်ပမ့ၢ်ထံၣ်နၢ်ဒီးပှၤလၢသံနဲၣ်ပဝဲလီၤဒီးဘျါဝဲဒီးမူဒံးထိၣ်ကူၤလီၤ. ဟ်မူအထံးနဲၣ်အိၣ်လၢသဝီစှၤနၣ်ပှၤလၢပျπလၢသိလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၃၇. ပျိမူထံး နဲၣ်မ့ၢ်ပျိလၢလဲၢ်တဖၣ်နဲၣ်ပကီးလၢပျိမူထံးလီၤ. စံးဝဲဒၣ်ပျိလၢလဲၢ်ကတၢါနဲၣ်ပကီးလၢပျိမူထံးလီၤ. ပျိမ့ၢ်လဲၢ်ဒီးဖျါလၢမူထံးဒီးပကီးလၢပျိမူထံးလီၤ.ပျိမူထံးတပျိလဲၢ်သမိးစံးဝဲဒၣ်. ကွၢ်လီၤတၢ်ဆုပျိမူထံး နိၢ်ဝဲအကတိၤဘၣ်တူၢ်သံ

၃၈. မဲာ်မူသးဝး နဲၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ကၢအိၣ်မိးအကတိၢ်နဲၣ်ပစံးလၢပမဲာ်မူသးဝးလီၤ. လၢပမဲာ်မူသးဝးဒံးအကတိၢ်နဲၣ်ပကျဲးစၢးတၢ်သ့ဝဲလီၤ. တုၤမ့ၢ်ပသံဒီးပကျဲးစၢးတၢ်တရူးလၢၢဘၣ်.

၄၀. သမူ နဲၣ်မ့ၢ်ပဝဲၤဘၣ်တၢ်နဲၣ်ပစံးလၢသမူလီၤ. ပှၤတဂၤသမူမ့ၢ်အဖိသၣ်ခွါဒီးမ့ၢ်လၢအဖှပှၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစမူစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤသမူမ့ၢ်တလπဒီးမ့ၢ်လၢပှၤကညီလီၤ.

၄၁. သမူ နဲၣ်မ့ၢ်ပဒုသူၣ်ထုကဖၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢသမူတၢ်လီၤ. ပှၤဆါနဲၣ်ပှၤကညီသမူထံဒီးဒုးအီဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသမူပယၢ်လီၤ.

၄၂. သမူ နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢတသံဘၣ်ဝဲခဲလာ်နဲၣ်ပစံးလၢအသးသမူဝဲနဲၣ်တသံဘၣ်ဝဲဘၣ်. ပအိၣ်သမူဒံးလၢဟိၣ်ခိၣ်ချၢအံၤပမၤဒံးပအိၣ်ဒံးလီၤ.

၄၃. သမူထိၣ်ကူၤ နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤသံဂဲၤဆၢထၢၣ်ကူၤဝဲနဲၣ်ပစံးလၢသမူထိၣ်ကူၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမူဒံးထိၣ်ကူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤလီၤတဲာ်ဒီးသံတယှာ်ဒီးသမူထိၣ်ကူၤဝဲလီၤ. ဒီးကစၢ်ယွၣ်ရူးသံသၢသီဒီးသမူထိၣ်ကူၤဝဲလီၤ.

၄၄. အမူအသကီး နဲၣ်မ့ၢ်ပဘူးပတၢ်နၢ်ပှၤဂၤစံးဝဲလၢအမူအသကီးလီၤ. ပဘူးပတၢ်နဲၣ်ပမ့ၢ်ရှလိာ်အိၣ်ယှာ်ဒီးပှၤဂၤစံးဝဲလၢပှၤအိၣ်ဒီးအမူအသကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ဒီးအမူအသကီးအါဂၤလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၄၅. အိၣ်မူသးမှာ နဲၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်မှာဆူဲတဆံးတကၠၢ်ဖဲတၢ်သၣ်ဝံၤပသးဘျါမိၤဒီးပစံးလၢပအိၣ်မူသးမှာလီၤ. တၢ်သၣ်ဝံၤစသးနးကဲၣ်ဆိးဒီးပအိၣ်မူသးမှာဆူဲလီၤ.

၁. မူၢ် နဲၣ်မ့ၢ်ပသးဟ့ပှၤဂၤဒီးပစံးလၢမူၢ်လီၤ. ပှၤလၢပမူၢ်အီၤတဖၣ်နဲၣ်ပကွၢ်ဆါပမဲာ်နးကၢ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဟိာ်ထွဲတလၢၢ်အခံလီၤ.

၂. ထမူၢ် ဒီးကမူၢ်ကတၢ်, ဒီးကမူၢ်လီၤဘှလၢရှိၣ်ပှၤ, ဒီးကမူၢ်ထိၣ်ဘုမံ, ဒီးကမူကွဲာ်, ကွၢ်လၢကမူၢ်တကၠၢ်.

၃. ထမူၢ်တဝါ နဲၣ်မ့ၢ်ယိတၢ်ယိဖၣ်စံရှၣ်ထးလာ်လၢတမာ်ဟ်ာ်တၢ်အဟ်ာ်အလီနဲၣ်ပကီးလၢတမူၢ်တပါလီၤ. တမာ်မၤထိၣ်တမူၢ်တပါဒီးဟ်ာ်တၢ်လီၤ.

၁. မုာ် နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢ သ့ပျုးဝဲနဲၣ်ပစံးလၢမုာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမုာ်တကျ့လီၤ. ထွံၣ်တနီၤနီၤမၤသးမုာ်တကျ့လီၤ. ထွံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိရိၤ တၢ်ဖိတၢ်လံၤတနီၤနီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, အဆူၣ်သုဒီး ဝါကျိၣ်ကျဲဝဲနဲၣ်ပစံးလၢမုာ်လီၤ. မ့ၢ်မနုၤတဒုဖျါမုာ်တကျ့နဲၣ်လဲၣ်. ဟ့မ့ၢ်တဝါ ဘၣ် ဒီး ပစံးလၢ မုာ်တကျ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထွံၣ် တဒုမုာ် တကျ့နဲၣ်ဒီးသ့တစဲးစဲးပြုးတစဲးစဲးလီၤ.

၂. မုာ် နဲၣ်မ့ၢ်နိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအမ့ၢ်အထိတုၤလီၤဖိယိာ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးနဲၣ်ပစံးလၢမုာ်နိၢ်လီၤ. မှမ့ၢ်စမုာ်နိၢ်နဲၣ်ထိၣ်အှၣ်ထိၣ်ဆါတသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢမုာ်မုာ်နိၢ်နိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. မှမ့ၢ်စမုာ်စနိၢ်ဒီးတိာ်တကျိၣ်ကျဲဘၣ်လၢအညၣ်ကျါဘၣ်.

၃. မုာ်မုာ်နိၢ်နိၢ် နဲၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပသူၣ်ကၢ်သးလဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံးလၢပမၤတၢ်မုာ်မုာ်နိၢ်နိၢ်လီၤ. စမၤခုးလၢစသူၣ်ကၢ်သးလဲမုာ်မုာ်နိၢ်နိၢ်ဒီးနၢ်ဘုအါမးလီၤ.

၄. ကွၢ်မုာ်ကွၢ်နိၢ် နဲၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ထံထံဆးဆးလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံးလၢပကွၢ်မုၢ်ကွၢ်နိၢ်လီၤ. ထိရိၤပထံၣ်တၢ်လၢလီၤဆိတမံၤဒီးပကွၢ်မုာ်ကွၢ်နိၢ်တုၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးပသ့ၣ်ညါလၢအမ့ၢ်တၢ်လီၤ. ပှၤတၢ်မၤဖိကွၢ်မုာ်ကွၢ်နိၢ်ကစၢ်ယွၣ်ရူးကူၤထိၣ်ဆူမူခိၣ်နဲၣ်လီၤ.

၅. **တမှာ်တနံၢ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢ အီၣ်ဖျှၣ်ဒီးသံကဒါ ကွၤတ ကီၢ်ခါ နှၣ်ပစံးလၢတမှာ်တနံၢ်ဘၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအီၣ်ဖျှၣ်ဒီးတမှာ်တနံၢ်ဘၣ်သံကဒါကွၤဝဲလီၤ.

၆. **တၢ်မှာ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤဆါဝဲအကတိၢ်နှၣ်တၢ်နါပဲာ်လိာ်အီၣ်သံဝဲဒီးပစံးလၢတၢ်မှာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆါဒီးတၢ်မှာ်လၢအကတိၢ်ဒီးသံဝဲလီၤ.

၇. **မၤမှာ်မၤနံၢ်** နှၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ထီရီၤတမံၤလၢပသူၣ်ကံၢ်သးလဲ တုၤလီၤဖိယိာ်ဒီးပစံးလၢပမၤမှာ်မၤနံၢ်လီၤ. စမၤမှာ်မၤနံၢ်တလါတ ဖျၢၣ်ဒီးကဲထိၣ်ဂ့ၤမးလီၤ. တုၤပမၤမှာ်မၤနံၢ်တၢ်နှၣ်တကဲထိၣ်ဘၣ်ဒီး အီၣ်တသ့ဘၣ်.

၈. **သမှာ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတုၤလီၤဖိယိာ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးနှၣ်ပစံး လၢသမှာ်လီၤ. တုၤစဆဲးကဆိဒီးစဆဲးစခဲးတုၤသမှာ်လီၤ. ကဆိ နှၣ်ပခဲးတသမှာ်ဘၣ်ဒီးတသံဘၣ်. စမၤခုးတလိၢ်အံၤစကမၤန့ၢ်သ မှာ်တုၤန့ၢ်ဘုအါအါကလဲာ်လီၤ.

၉. **အမှာ်အနံၢ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအမ့ၢ်တၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးနှၣ်ပစံး လၢအမှာ်အနံၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤစံးဝဲလၢသါထံၣ်ဘိၣ်သအီၣ်ဒီးစဆိက မိၣ်လၢမ့ၢ်အမှာ်အနံၢ်ဒီးမ့ၢ်လၢလီတၢ်လီၤ. စုတဝီအံၤတမ့ၢ်ဘၣ်စုအ မှာ်အနံၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်စုကျိၣ်ကျဲဒီးတိၢ်လီၤ.

၁. **မူး** နှၣ်မ့ၢ်ထီရီၤကိၣ်နှၣ်ပကီးလၢမူးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိ လၢမူးစိၤဝဲၣ်စိၤလီၤ. ပှၤကညီမၤအီၣ်မူးနှၣ်ပအီၣ်ဝံၣ်ကၢ. ဒီးမ့ၢ်ပ ကီးဟိာ်ထွဲတလၢၤအခံလီၤ.

၂. **မူး** နှၣ်မ့ၢ်သပၢၤအကမူၣ်သူဝဲဒီးပစံးလၢမူးလီၤ. သပၢၤမူး ဘၣ်မူးပှၤမူးတလိာ်ပာ်တကွစံးဝဲဒၣ်. သပၢၤစံမူးဘၣ်အါပှၤသူယုၢ် ကလာ်တဂ့ၤဘၣ်. ဆုစိၤယၣ်စိၤဘၣ်မူးလၢသပၢၤမူးနးကၢ.

၃. **မူး** နှၣ်မ့ၢ်ယံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဘၣ်အါဘၣ်သိဒီး တၢ်မူးတၢ်ကွဒီးပစံးလၢအယံၣ်အမူးလီၤ. ပှၤတဂၤတလုၣ်ထံဘၣ်ဒီး အီၣ်ဒီးယံၣ်မူးလီၤ.

၄. **မူးကစၢ်** နှၣ်ပှၤလိာ်ကွိၢ်အကစၢ်တဂၤနှၣ်ပစံးလၢမူးကစၢ် လီၤ. ပှၤလၢပှၤဂၤမၤကမၣ်အီၤဒီးလိာ်ပှၤဂၤလၢကွိၢ်နှၣ်မ့ၢ်မူးကစၢ် လီၤ. မူးကစၢ်မ့ၢ်လိာ်ပှၤဂၤလၢကွိၢ်ဒီးပှၤဂၤကဘၣ်တူၢ်ကီၢ်လီၤ.

၅. **မူးကစၢ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဖျိလိာ်အသးဒီးဟံၣ်ကစၢ်လၢစံၣ်ညီၣ် တလးမူးအပွနှၣ်ပကီးလၢမူးကစၢ်လီၤ. မူးကစၢ်မ့ၢ်ဖျိအဖိဒီးစံၣ် ညီၣ်တလးမူးအပွနှၣ်တုၤအဝံၤကစီဒီလီၤ.

၆. **မူးဆီ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤခးတၢ်ဖိနှၣ်ပကီးလၢမူးဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီး ဟိာ်ထွဲတလၢၤအခံလီၤ. ပှၤမူးဆီဖိတဖၣ်နှၣ်ခးဆါအီၣ်ကၢ်ဖံးတၢ် ညၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢမူးဆိၢ်နှၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **မူးပျာ်မူးပျာ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘၣ်အါဒီးတၢ်မူးတၢ်ကွတၢ်ယံၣ် တၢ်မူးဒီးပစံးလၢမၤသးမူးပျာ်မူးပျာ်လီၤ.

၈. **မူးသ့ၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကဲလၢကွိၢ်ကစၢ်တဖၣ်နှၢ်ပကီးလၢမူးသ့ၣ် လီၤ. ပှၤမူးသ့ၣ်ဖိလၢလိာ်ကွိၢ်ဒီးဟဲထိၣ်ဆိုးတၢ်လၢပဒိၣ်နှၣ်ပဒိၣ်က စံၣ်ညီၣ်နှၢ်အကွိၢ်လီၤ.

၉-၁. **ကမူး** ဒီးကမူးကမးဒီးဟိၢ်ကမူးဟိၢ်ကမးကွၢ်လၢကမူးတ ကၢ်.

၁၀. **တမူး** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါတကလှာ်လၢဘၣ်တၢ်ပြုထိၣ်ဒီးဂဲာ်ပှၤဒ် တၢ်ညၣ်ဂိၢ်အသိးနှၣ်ပကီးလၢတမူးလီၤ. ဒီးပကီးလၢသမူးစ့ၢ်ကီး လီၤ. တၢ်ဆါတမူးနှၣ်ဘၣ်ပှၤဆါကၢ. ပှၤတနီၤနီၤသံဝဲလီၤ.

၁၁. **တမူး** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်အသၣ်ဒ်စဖိးအသိးဒီးပကီး လၢတမူးလီၤ. ဒီးပအီၣ်အသၣ်နှၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးအထံးမဲထိၣ် လၢပှၢ်ခိၣ်ပှၢ်ကျါလီၤ.

၁၂. **တလးမူး** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဘၣ်ဖျိလိာ်အသးဒီးဟိာ်မုၣ်နှၣ်ပ ကီးလၢတလးမူးလီၤ. တလးမူးဟိာ်မုၣ်ဒီးတလးမူးဟိာ်ခွါခံဂၤနှၣ် တုၤပၢနးအီၣ်ယှာ်ဒီးပမၤဒီးတလးမူးပွလီၤ. ဒီးပှၤလၢပဖျိလိာ်အီၤ ခံဂၤနှၣ်ပကီးလၢတလးမူးလီၤ.

၁၃. **တၢ်မူး** နှၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်ကမူၣ်ကမိလၢသူဝဲဒီးဘၣ်အါတၢ် နှၣ်ပကီးလၢတၢ်မူးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်မူးတၢ်မးလီၤ.

၁၄. **မၤမူး** နှၣ်မ့ၢ်မၤပွအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလၢၤမၤဘူၣ်ဒီးပိၢ်ဒၢ ပိၢ်မီၤဒီးဂဲၤကလံၣ်ဂဲၤကပံာ်နှၣ်ပစံးလၢတလၢၤမၤမူးမၤပွလီၤ.

၁၅. **သမူး** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပှၤလၢပြုထိၣ်ဂီၤဆူၣ်ကလာ်ဒီးဂဲာ်ပှၤ ဒ်တၢ်ညၣ်ဂိၢ်အသိးနှၣ်ပစံးလၢသမူးလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်သမူးဒီးက ဒုကစွါမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသမူးသမးလီၤ.

၁၆. **အမူး** နှၣ်မ့ၢ်အယံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီတလုၣ်ဘၣ် ထံဒီးထိၣ်သူၣ်ထိၣ်ယးဝဲနှၣ်ပစံးလၢအီၣ်ဒီးအယံၣ်အမူးလီၤ.

၁၇. **အမူး** နှၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပဘၣ်နးဘၣ်ဖှိၣ်လၢတၢ်တမံၤမံၤအဃိ လၢပမၤကမၣ်တၢ်အခိၣ်အဃိတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢအမူးလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢအမူးသရၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဟိာ်ထွဲတလၢၤအခံလီၤ.
ပှၤတဂၤဘၣ်အမူးလၢဟုၣ်တၢ်အဃိလီၤ. ဒီးပဘၣ်မၤပဒိၣ်အ တၢ်နှၣ်ပစံးလၢပဒိၣ်အမူးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈. **အမူးဒိၣ်အမူးကိ** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖှိၣ်တၢ်နးအိၣ်ထိၣ်လၢပမၤ သံပှၤကညီအသးနှၣ်ပစံးလၢအမူးဒိၣ်အမူးကိလီၤ. ထီရီၤတၢ်နး တၢ်ဖှိၣ်အိၣ်လီၣ်လၢပမၤတသ့ပကၢၣ်လီၤကွၤပသးတဘၣ်ဘၣ် နှၣ်ပစံးလၢအမူးဒိၣ်အမူးကိခဲလာာ်လီၤ. တၢ်အမူးဒိၣ်အမူးကိထဲ ပမၤသံပှၤကညီအသးနှၣ်စိၤလီၤ.

၁၉. **အီၣ်မူး** နှၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဖျိပှၤဂၤဒီးပလဲၤအီၣ်လဲၤအီတၢ်လၢတ လးမူးအပွပှၤနှၣ်ပစံးလၢပလဲၤအီၣ်မူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပ လဲၤအီၣ်မူးအီၣ်ပွလီၤ. ပလဲၤအီၣ်မူးလၢပှၤဖျိလိာ်အသးအပွနှၣ် လီၤ.

၁. **ကမူၣ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘျုးဒီးလီၤကနူာ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢက မူၣ်လီၤ. ထီရီၤတၢ်လၢလီၤကနူာ်လီၤကမူၣ်ကနူာ်ဒုးနှၣ်ပစံးလၢ ကမူၣ်လီၤ. ကိၣ်ကမူၣ်, သယီကမူၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ကမူၣ်ယူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကမူၣ်ကစဲကမူၣ်ကမိလီၤ.

၂. **စပွၤမူၣ်** နှၣ်မ့ၢ်မှၣ်ပျုၢ်ထိၣ်ဖိးတၢ်လၢသကံၤခိၣ်နှၣ်သူဝဲ ဒီးမၤသးကမူၣ်ဝဲနှၣ်ပကီးလၢစပွၤမူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကပွၤမူၣ် ဒီးသပွၤမူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. စပွၤမူၣ်ထိၣ်ဖိးတၢ်လၢမှၣ်အဖိခိၣ်နှၣ် သူယုၢ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢစပွၤမူၣ်စပွၤမၣ်လီၤ.

၁. **မူၤ** နှၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်ဟ်ဒီးအမိၢ်ဒီးပစံးလၢထွံၣ်မူၤလီၤ. တၢ်ဖိ တၢ်လံၤမ့ၢ်ဟ်ဒီးအမိၢ်ဒီးပစံးလၢမူၤခဲလာာ်လီၤ. ထွံၣ်စိၤထိးစိၤမူၤ ဒီးအမိၢ်နှၣ်ဒုကၢ.

၂. **မူၤ** နှၣ်မ့ၢ်ပအီၣ်တၢ်လၢ တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးပသ့ၣ်ဒီးပမဲာ်

ခံးသ့တၢ်မိၣ်ဘိုးပသးဒ်းကဲထိၣ်လၢတၢ်ဆါတုၤပကူၤတုၤပသံဒီး ပစံးလၢပမူၤလီၤ. ထိရီၤတၢ်လၢတဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးပသ့ၣ်နူၣ်မူၤပှၤခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမူၤဘိုးလီၤ. ပှၤတဂၤ အိၣ်ကုၤဒီးမူၤဝဲလီၤ. ပအိၣ်သနၤသၣ်မူၤပှၤနးကၢ. ပှၤတနီၤနီၤအိသံးဒီးမူၤဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ကသံၣ်ဒီးမူၤဝဲလီၤ. တၢ်မူၤပှၤနူၣ်အကလုာ်အါဝဲလီၤ. တပိနူၣ်မူၤပှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. မူၤမူၤ နူၣ်မ့ၢ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤဟးလၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်သိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဟးသိၣ်မူၤမူၤလီၤ. တၢ်ဟးသိၣ်မူၤမူၤနူၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်ဘိၣ်သအိၣ်သၢ.

၄. မူၤလိၢ် နူၣ်မ့ၢ်ထိရီၤပဝဲာ်တၢ်စီးတၢ်အလိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဆါအုၣ်လီၤသလဲးအလိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမူၤလိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ဒီးဓမူၤလိၢ်ခိၣ်မူၤလိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပှၤလိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမူၤလိၢ်မူၤတ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်မူၤလိၢ်တပှၤလဲၢ်သမိး. ဓခိၣ်ဘၣ်တ့ာ်အမူၤလိၢ်ဆါကၢ.

၅. မူၤသံ နူၢ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်လၢတဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးပသ့ၣ်ဒီးပမဲာ်ခံးသ့ဒီးပသံ ဒီးပစံးလၢ ပမူၤသံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ မူၤသံဘိုးသံ လီၤ. အိၣ်ကြိကုၤစိၤဖၣ်စိၤ တဂ့ၤ, ကမူၤသံဘိုးသံဘၣ်သ့လီၤ.

၆. မူၤသံးမူၤမူၤ နူၣ်မ့ၢ်ပအိသံးဒီးပမဲာ်ခံးသ့ပဘိုးဒီးပစံးလၢပမူၤသံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမူၤသံးမူၤမူၤ, မူၤသံးမူၤက်လီၤ.

၇. ကမူၤ နူၣ်မ့ၢ်ကမၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရီၤတၢ်လၢတဘၣ်ဘၣ်နူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်တဘၣ်ဘၣ်အခၢးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးဒီးအဆိလၢကမူၤကမၣ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၈. ညဉ်မူၤ နူၣ်မ့ၢ်ညဉ်အိလၢထိၣ်ဒၣ်လၢပြိခိၣ်လၢထံဒိၣ်နူၣ်အါဝဲဒီးပစံးလၢ ညဉ်မူၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢညဉ် အိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ညဉ်မူၤနူၣ်လိၣ်ဒၣ်လၢထံဒိၣ်လၢပြိခိၣ်နူၣ်လီၤ.

၉. တၢ်မူၤသံ နူၣ်မ့ၢ်ထိရီၤတၢ်လၢမူၤတၢ်နူၣ်ပကီးလၢတၢ်မူၤသံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်မူၤသံတၢ်မူၤဘိုးလီၤ. စံးဝါစံးဂီၤနူၣ်ပကီးလၢတၢ်မူၤသံလီၤ. တၢ်မူၤသံနူၣ်အိၣ်တဂ့ၤ. ကမူၤသံဘၣ်နၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၀. ဘဲမူၤ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤတကလုာ်ဟ်ဒီးအခါတစုစုန်ထွဲၣ်အသိးဒီးလဲၤမၤကမၣ်လိာ်အသးလၢလုခိၣ်လုလီၤဒီးပစံးလၢဘဲမူၤလီၤ. ဘဲနူၣ်တုၤမူၤဒီးလဲၤဝဲဆုလုခိၣ်လုလီၤဒီးလဲၤမူၤဝဲဒီးမၤလိာ်အသးလၢအမါလၢလုခိၣ်လၢဟ့ၢ်ကျါဒီးပစံးလၢဘဲမူၤလီၤ. ဒီးမူၤဝဲအခါအိၣ်တစုစုမိၤလီၤ. တမူၤဘၣ်ထိဘိဘၣ်ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဘဲနူၣ်တုၤမူၤခါနူၣ်လဲၤထိၣ်လၢလုခိၣ်ဒီးဟိာ်မုၣ်ဟိာ်ခွါဒီးမၤလိာ်အသးလၢလုခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢဘဲမူၤလီၤ.

၁၁. မဲာ်မူၤသးဝး ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢမဲာ်မူသးဝးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်ကၢအိၣ်မိးအကတိၢ်နူၣ်စံးလၢပမဲာ်မူသးဝးလီၤ. မဲာ်မူၤသးဝးပတစံးဘၣ်.

၁၂. လီၤမူၤ နူၣ်မ့ၢ်လီၤမၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဟါမၢ်ဝဲနူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢလီၤမူၤလီၤမၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဟ်ထွဲပှိၢ်အခံလီၤ.

၁၃. ဟါမူၤ နူၣ်မ့ၢ်ဟါမၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢလီၤဘၢဝဲလၢပတထံၣ်ကွၢဘၣ်နူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢဟါမူၤဟါမၢ်လီၤ. စဟ်ထးတပှၤဟါမူၤဟါမၢ်လၢာ်လံလီၤ.

၁၄. အမူၤလိၢ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆူတၢ်ဆါအုၣ်လီၤသလဲးအလိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဝဲာ်ဃဲာ်စီးလိၢ်ကွါစီးလိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢအမူၤလိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝဲၣ်ကလိးအမူၤလိၢ်တဘျီးဘၣ်. မတၢဝဲာ်သ့ၣ်တဂၤအမူၤလိၢ်ဟိာ်တခီလီၤ.

၁. မှ နူၣ်မ့ၢ်နံမ့ၢ်အသိးလီၤ. ဒီးပမၤလၢမ့ၢ်စဃၢတစုစုလီၤ. ဒီးအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. မှမ့ၢ်ဃဲဒၣ်အံၤ တသ့ၣ်ညါတၢ် နီတမံၤဘၣ်. မှမ့ၢ်နဲဒၣ်တဂၤနူၣ်နကတိၤတၢ်သ့ကၢ. မှမ့ၢ်သၣ်ပစိနူၣ်ကဓါယွၤမၤလိာ်ပှၤအိၣ်တဂ့ၤ. မှမ့ၢ်သ့ၣ်အဂၤနူၣ်အိၣ်တကၠ့ၢ်.

၂. မှဂ့ၤ ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢမ့ၢ်ဂ့ၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ထိရီၤတမံၤနူၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ဂ့ၤလီၤ. မှဂ့ၤနူၣ်ပတစံးဘၣ်.

၃. မှစဃု နူၣ်မ့ၢ်တၢသ့ၣ်တၢသၣ်လၢထိဒီးကိၢဝဲနူၣ်ပစံးလၢမှစဃုလီၤ. ပထိးသၣ်နူၣ်မှစဃုလီၤ. ဘုစုသၣ်နူၣ်မၤသးမှစဃုလီၤ. ဒီးထံဟိာ်လၢအနၣ်တဘိၣ်ဘၣ်နူၣ်မၤသးမှစဃုလီၤ. ဒီးပှၤကညီဖိလၢတဘိၣ်ဘၣ်ဒီးဃဲၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤသးမှစဃုလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသးမှစဃုမိၤဒီးတဘိၣ်ဘၣ်. ဘုစုသၣ်တဖျၣ်မှစဃုမိၤဒီးတဒိၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမှစဃါမှစဃုလီၤ.

၄. မှရ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတဂ့ၤဘၣ်ဒီးအလၣ်မၤသးဒ်အဃုအဆိုအသိးနူၣ်ပစံးမၤသးမှရလီၤ. မိၢ်ဟဲသၣ်နူၣ်တုၤတၢ်ယီၤထိၣ်ဒီးအထံးမှရကွံာ်လၢာ်မးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမှရ့ၢ်မှရလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖုရစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄–၁. ကမှ ဒီးကမှကတြၢကွၢ်ကမှတကၠ့ၢ်.

၆. ဂီၤမှ နူၣ်မတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဂီၤမှၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ် တၢ်ထံးတကလုာ်လၢပမၤကသံၣ်ဝဲၣ်ကလိးနူၣ်လီၤ. ဂီၤမှနူၣ်ပတစံးဘၣ်.

၇. တမှမိၤ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤလးလၢပမဲာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤတကဲာ်ပဝးလီၤဆိလီၤလးတမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတမှမိၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသးလၢပှၤဂၤအလီၤအုလံးဘိသ့ါကွၢ်တမှမိၤလၢစဲာ်ဒိၣ်သမိး. စထံၣ်တၢ်တမံၤတမှမိၤလၢစဲာ်နးကၢ. ကမ့ၢ်ထူၣ်ကမ့ၢ် တၢ်မျါ ဓါသ့ၣ်ညါဘၣ်.

၈. ဖျၢၣ်မှကလာ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢမၤသးပၢၣ်သလၢၣ်ဒီးဘၣ်လိာ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤသးဖျၢၣ်မှကလာ်လီၤ. စုာ်ဝံာ်သၣ်နူၣ်မၤသးဖျၢၣ်မှကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖျၢၣ်သလၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. မျိာ်သၣ်နူၣ်ဖျၢၣ်မှကလာ်လီၤ.

၉. ဝၣ်မှ နူၣ်မ့ၢ်ဝၣ်တကလုာ်ခဲထိၣ်လၢဃဲာ်ခိၣ်ဃဲာ်လာ်ကစၢၢ်ခံကစၢၢ်လီၤဒီးအဒူပြံဝဲဒီးပကီးလၢဝၣ်မှလီၤ. ဝၣ်မှနူၣ်အဒူမှစဃုဒီးပှံၤသရံးဒီးပကီးလၢဝၣ်မှလီၤ. ဝၣ်မှနူၣ်အဒူပြံနူၣ်ဝၣ်အဂၤတဖၣ်တကၠ့ၢ်လီၤ.

၁. မှၢ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအနီၢ်အသံး, တၢ်လၢအတီအတြၢ်, တၢ်လၢတုၤလီၤစိယိာ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးနူၣ်ပစံးလၢမှၢ်လီၤ. နကွၢ်တၢ်အံၤမှၢ်စ့ဓါ. မှၢ်စ့နီၢ်နီၢ်လီၤ. နမ့ၢ်မတၢလဲၣ်. စမ့ၢ်တလၢၤလီၤ. နမ့ၢ်တလၢၤနီၢ်နီၢ်ဓါ. စမ့ၢ်တလၢၤနီၢ်နီၢ်လီၤ. ဃဲဒၣ်စတကတိၤကဘျုးကဘျဲၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်. တုၤစကတိၤတၢ်ဒီးမှၢ်တၢ်နီၢ်လီၤ. မှၢ်နူၣ်အိၣ်အါနာ်သကၠဒီးပဟံးနၢ်ထဲအနီၢ်နီၢ်တဘိမိၤလီၤ. မှၢ်အဂၤတဖၣ်နူၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ.

၂. မ့ၢ် နှၣ်မ့ၢ်ပသံဂီၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးတၢ်ဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ဒ်လဲၣ်. မ့ၢ်ဓဲးလဲၣ်. မ့ၢ်နီၢ်နီၢ်ဓါ. မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်. မ့ၢ်မးလဲၣ်ပစံးဒ်နှၣ်အါမးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသံဂီၢ်တၢ်လီၤ. မ့ၢ်နှၣ်အါနၢ်သကုအခီအပၢယီၢ်တအိၣ်ဘၣ်အါအါဘၣ်.

၃. ကွၢ်မ့ၢ်ထံ နှၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်တုၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံးလၢကွၢ်မ့ၢ်ထံလီၤ. နကွၢ်တၢ်မ့ၢ်ထံဒီးနကထံၣ်တၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလီၤ.

၄. တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်နီၢ်နီၢ်နှၣ်ပစံးလၢတၢ် မ့ၢ်တၢ် တီလီၤ. ထီရီၤတၢ်ပရၢပှၤထီသါလီၤနှၣ်မ့မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီဒီးပကသ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤအနီၢ်နှၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီလီၤ.

၅. ပျိမ့ၢ်တ့ၢ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤပျိလၢဟိၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်လၢတၢ်ကမ့ၣ်ကမိၤတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟံၣ်အဖီခိၣ်လၢတၢ်ကမံၢ်ကမိၣ်တအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတၢ်ပျိမ့ၢ်တ့ၢ်လီၤ. ခွဲပျိဟံၣ်ပှၤပျိမ့ၢ်တ့ၢ်တက့ၢ်. ခွဲပျိဟံၣ်ဖီလာ်ပျိမ့ၢ်တ့ၢ်တက့ၢ်.

၁. မ့ၣ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢကိၢ်ဝဲဒီးကိၢ်သွးပှၤဆါဝဲဒီးကပီၤဝဲလၢပဆိၣ်ကဲၤသ့ၣ်မ့ၣ်လၢအီၤဒီးအိၣ်လဲးတၢ်လီၤကလဲလီၤကဘိၣ်နှၣ်ပကီးလၢမ့ၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢမ့ၣ်အူစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမ့ၣ်ဓိၤဖၣ်ဓိၤလီၤ.

၂. မ့ၣ်ကပီၤ နှၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ကဲၤအစူၢ်ဆဲးတၢ်လၢပထံၣ်တၢ်ဆှဲဝဲလၢမ့ၢ်နၤနှၣ်ပစံးလၢမ့ၣ်ကပီၤလီၤ. လၢမ့ၢ်နၤနှၣ် ပဆိၣ်ကဲၤ မ့ၣ်ကပီၤဒီးပထံၣ်တၢ်ဖြုကလာ်လီၤ.

၃. မ့ၣ်ကဖိၢ် နှၣ်မ့ၢ်ပဃ့ကဒိၣ်မ့ၣ်အူခံဆံဆဲၣ်ဘိဒီးပဒုၣ်ထိၣ်မ့ၣ်လၢအခိၣ်နှၣ်ဒီးပဘိၣ်လၢသနူဒီးပကီးလၢမ့ၣ်ကဖိၢ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢမ့ၣ်သဖိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမ့ၣ်ကဖိၢ်ဖၣ်ကဖိၢ်လီၤ.

၄. မ့ၣ်ကဖး နှၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ကူၢ်လိၣ်လၢသွဲၣ်လးလီၤနှၣ်ပကီးလၢမ့ၣ်ကဖးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမ့ၣ်ကဖးဖၣ်ကဖးလီၤ. မၤဖှိၣ်မ့ၣ်ကဖးလၢဖၣ်ကပူၤနှၣ်တက့ၢ်. ပကသၣ်ကိၢ်ဘီကိၣ်လီၤ.

၅. မ့ၣ်ကဘိၣ် နှၣ်မ့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်ယးကဲထိၣ်လၢဖၣ်ဆါကူၢ်လိၣ်ဒီးပကီးလၢမ့ၣ်ကဘိၣ်လီၤ. မ့ၣ်အိၣ်တၢ်ကဘိၣ်ကဲထိၣ်လၢဖၣ်ဆါလီၤ. ဖၣ်ဆါကူၢ်လိၣ်နှၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ကဘိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၣ်အံၣ်နှၣ်ပစံးလၢမ့ၣ်ကဘိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ မ့ၣ်က ဘိၣ် မ့ၣ်ကဘၣ်လီၤ.

၆. မ့ၣ်ကဲၤ နှၣ်မ့ၢ် မ့ၣ်လၣ်အိၣ်ထိၣ်ဒီးပစံးလၢမ့ၣ်ကဲၤလီၤ. မ့ၣ်နှၣ်တုၤပအူဒီးကဲၤထိၣ်ဝဲလီၤ. မ့ၣ်ကဲၤလၢဟံၣ်ဖီခိၣ်နှၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်ပှၤကညီဆိၣ်ကဲၤတဂၤဂၤသ့. ဒီးပစံးလၢမ့ၣ်ကဲၤထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. မ့ၣ်စုၣ် နှၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်သဝံထိၣ်ဝဲဝါဝါဒီးပစံးလၢမ့ၣ်စုၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမ့ၣ်စုၣ်ဖၣ်စုၣ်လီၤ. မ့ၣ်နှၣ်တုၤတကဲၤထိၣ်ဘၣ်ဒီးစုၣ်ဝဲလီၤ.

၈. မ့ၣ်ခိၣ် နှၣ် တၢ်အလိၢ်လၢဖၣ်ကပူၤအဖီခိၣ် နှၣ်ပစံးလၢမ့ၣ်ခိၣ်လီၤ. သကၢၤခိၣ်နှၣ်ပစံးလၢမ့ၣ်ခိၣ်လီၤ. သၣ်ဃ့ထိၣ် တၢ် ညၣ်လၢမ့ၣ်ခိၣ်. လိထိၣ်ဘ့လၢမ့ၣ်ခိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၀. မ့ၣ်ဆံၣ် နှၣ်မ့ၢ် ပတိၢ်မ့ၣ်အကျါဒီးမ့ၣ်ကဖးပြံးဓိၤဆံးပြါဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပထံးလၢၢ်မ့ၣ်ဒီးမ့ၣ်ဆံးထိၣ်လၢလၢၢ်မ့ၣ်ပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တမ်ာ်တိၢ်ထးလၢထိၣ်ဂီၤထးဒီးမ့ၣ်ဆံးလၢထးအံၣ်လီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမ့ၣ်ဆံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၣ်ဆံၣ်ဖၣ်ဆံၣ်လီၤ. တမ်ာ်တိၢ်ထးဒီးမ့ၣ်ဆံၣ်မးဂီၤဂီၤလီၤ. ပှၤတဂၤထံးလၢၢ်မ့ၣ်ဒီးမ့ၣ်ဆံၣ်မးဂီၤဂီၤလီၤ. တိၢ်မ့ၣ်တဂ့ၤမ့ၣ်ဆံၣ်ဖၣ်ဆံးနးကၢ.

၁၁. မ့ၣ်ဒံ နှၣ်မ့ၢ်ကလံၤအူမ့ၣ်ဒီးမ့ၣ်ကဖးလၢအပြံၤတဖၣ်နှၣ်လဲၤဝဲလၢတၢ်ကဟိၢ်ဖးဖိဒီးပကီးလၢမ့ၣ်ဒံလီၤ. ကလံၤဟဲမ့ၣ်ဒံနးကၢ, ကအိၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်ဖုးလီၤ. ကလံၤဟဲမ့ၣ်ဒံဖၣ်ဒံနးကၢ. ဒီးပစံးလၢမ့ၣ်အူဒံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၂. မ့ၣ်ဒၢ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤယွၤခၣ်စီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤဝဲဖျၢၣ်သလၢၣ်ဒီးအပူၤဒီးအခိၣ်ဒီးပကီးလၢမ့ၣ်ဒၢလီၤ. ဒီးမ့ၣ်ဒၢနှၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. မ့ၣ်ဒၢနှၣ်ပဒုၣ်လီၤသိလၢအပူၤပမၤဒီးလုၣ်လၢသိအကျါနှၣ်ပဆိၣ်ကဲၤဒွဲၣ်ထိၣ်မ့ၣ်လၢလုၣ်နါစ့ၤလၢမ့ၣ်ဒၢခိၣ်နှၣ်ဒီးမ့ၣ်ကပီၤဝဲလီၤ. ဒီးပကီးလၢမ့ၣ်အူဒၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. မ့ၣ်ဒၢနှၣ်အပှၤဒိၣ်ဝဲလီၤ. တဖျၢၣ်နှၣ်သၢဘၤအိၣ်တနီၤလီၤ.

၁၃. မ့ၣ်ပှၢ် နှၣ်ပမ့ၢ်အူမ့ၣ်ဒီးမ့ၣ်အံၣ်ဆံးသိၣ်ပြံးပြံးဒီးပစံးလၢမ့ၣ်ပှၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအူမ့ၣ်ဒီးမ့ၣ်ပှၢ်မးပြံးပြံးလီၤ. မ့ၣ်ပှၢ်နှၣ်သိၣ်ဝဲပြံးပြံးလီၤ. သ့ၣ်လၢအပံၢ်တဖၣ်နှၣ်ပမ့ၢ်ဆိၣ်ကဲၤဒီးပအူမ့ၣ်ကဖးနှၣ်ပှၢ်သိၣ်ဝဲပြံးပြံးလီၤ.

၁၄. မ့ၣ်ဖိ နှၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်အိၣ်တၢ်ဒီးမ့ၣ်ကဖးပြံဓိၤဒံထိၣ်ဝဲဆူတၢ်ကဟိၢ်ဖးဖိနှၣ်ပစံးလၢမ့ၣ်ဖိလီၤ.

၁၅. မ့ၣ်ဖျူ နှၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်လၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မ့ၣ်ကဲၤထိၣ်ဝဲလၢအကဘျၣ်ထိၣ်လၢအိၣ်လဲးတၢ်နှၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢမ့ၣ်လၣ်မ့ၣ်ဖျူလီၤ. မ့ၣ်အိၣ်တၢ်ဒီးထိၣ်မးဒီးမ့ၣ်လၣ်မ့ၣ်ဖျူလီၤ.

၁၆. မ့ၣ်ဘူး နှၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်လၢပမၤဝၣ်လှၣ်ခီနှၣ်ပမၤန့ၢ်မ့ၣ်လၢအလီၤဒီးတၢ်လၢဝၣ်လှၣ်ခီနှၣ်ပကီးလၢမ့ၣ်ဘူးလီၤ. မ့ၣ်ဘူးနှၣ်မ့ၢ်ဝၣ်လှၣ်ခီခံခီနှၣ်ပပှာ်လိာ်အရျၢဒီးမ့ၣ်ကဲၤထိၣ်ဝဲနှၣ်ဒီးတၢ်လၢဝၣ်လှၣ်ခီနှၣ်ပကီးလၢမ့ၣ်ဘူးလီၤ. တၢ်လၢပှၤကညီနှၣ်မၤန့ၢ်မ့ၣ် လၢမ့ၣ်ဘူးအလီၤလီၤ. မ့ၣ်ဘူးမ့ၣ်ဘၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၇. မ့ၣ်ယူၤ နှၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်အံၣ်ဒံဝဲဒီးပကီးလၢမ့ၣ်ယူၤလီၤ. မ့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်ယးဝၣ်ယးလၢသ့ၣ်ယးအလီၤလၢသ့ၣ်ယးအစံနှၣ်တုၤကလံၤအူဒီးမ့ၣ်ယူၤဝဲလီၤ. မ့ၣ်ဖိမ့ၣ်အံၣ်မ့ၢ်ဒံဒီးပကီးလၢမ့ၣ်ယူၤလီၤ. ကလံၤဟဲမ့ၣ်ယူၤဝဲဒီးမ့ၣ်လဲၤအိၣ်တၢ်လၢအယံၤနှၣ်လီၤ.

၁၈. မ့ၣ်ယၣ် နှၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ကဲထိၣ်ဒီးအကဘျၣ်ထိၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢမ့ၣ် လၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၣ်လၣ်မ့ၣ်ဖျူလီၤ. မ့ၣ်နှၣ်တုၤပအူကဲၤထိၣ်ဒီးမ့ၣ်လၣ်ထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢမ့ၣ်အူလၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၉. မ့ၣ်လုၢ် နှၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်အူစုၣ်ထိၣ်ဖျါလၢအယံၤနှၣ်ပစံးလၢမ့ၣ်လုၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတဲၤခုးဒီးမ့ၣ်လုၢ်ထိၣ်ဖျါဝဲလီၤ. မ့ၣ်အိၣ်ခုးမ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၣ်အိၣ်ကဟံၣ်ပျိမ့ၢ်ဂ့ၤဒီးမ့ၣ်လုၢ်ထိၣ်မးဝဲလီၤ.

၂၀. မ့ၣ်လဲး နှၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်အိၣ်ပှၢ် ကျါနှၣ်လၢသ့ၣ်လၣ်အူယှဲဒီးဒီးမ့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢမ့ၣ်လဲးတၢ်လီၤ. မ့ၣ်လဲးပှၢ်ကျါဒီးသ့ၣ်လၣ်ယှတအိၣ်ဘၣ်ဘၣ်.

၂၁. မ့ၣ်သဖိၢ် နှၣ်မ့ၢ်ပတိာ်မ့ၣ်ကျူးခံလၢသနူၤဒီးပကီးလၢမ့ၣ်သဖိၢ်လီၤ. ပှၤကညီမၤကနဲနှၣ်ဘၣ်ယိၣ်ကနဲကအုၣ်ဘၣ်ဖုးအီၤဒီး

မၢဝဝ်ႉမုၼ်သဝ်ႇၵႂ်ႈၼႂ်းမုၼ်သဝ်ႇၶုၼ်ထိုၼ်ၵၼ်ၵၼ်ႈၵၼ်ႈၼုၼ်ပုၢၼ်ႈတ ဘူၼ်ၵၼ်လီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢမုၼ်သဝ်ႇၽၼ်သဝ်ႇလီႈ. ၼႂ်းပ ၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢမုၼ်သဝ်ႇၽၼ်သဝ်ႇလီႈ .

၂၂. မုၼ်ဢၼ် ၼႂ်မုၵ်မုၼ်ၵၽႈပြႃႇဝၼ်ႉပၵ်းလၢမုၼ်ဢၼ်လီႈ. ၼႂ်း ပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢမုၼ်ဢၼ်ၽၼ်ဢၼ်လီႈ. ၵလဵၼ်ႈဝဵၵ်မုၼ်ဢၼ်ၼ်ဝၼ်ႉ ဢိုၼ်ထိုၼ်တၢၵ်လၢၵၼ်ႈဝၢၼ်ႈပုၢၼ်ႈၼႂ်ပတၢ်ယူႇထိုၼ်ၵၼ်ၶၼ်ႉဝၼ်.

၂၃. မုၼ်ဢု ၼႂ်မုၵ်မုၼ်ၼႂ်ပၵ်းလၢမုၼ်ဢုတၶုၶုလီႈ. ၼႂ်းပၵ်း ၼႂ်းဢၼ်သိလၢမုၼ်ဢုၽၼ်ဢုလီႈ. သိုၼ်ၵဝ်ႇလီႈမုၼ်ဢုၽၼ်ဢုတၵၢၵ်. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢမုၼ်ဢုၽၼ်ၸၢတ်ၶၵ်ၵ်းလီႈ.

၂၄. မုၼ်ဢုၵျူးၶ ၼႂ်မုၵ်သုၼ်မုၼ်လၢမုၼ်ဢိုၼ်လၢဢၶိးၼႃၶုၼ်ႈၼႂ် ပၶႂ်းလၢမုၼ်ဢုၵျူးၶလီႈ. ပုၢၼ်ႈတၵၼ်ႈဝၢၼ်းၼႂ်မုၼ်ဢုၵျူးၶတလိုၼ်ၼႂ်း ၽူႈဢိမ်ႁ်လီႈ. ၼႂ်းပၶႂ်းလၢမုၼ်ဢုၶၶုၵ်ၵ်းလီႈ.

၂၆. မုၼ်ဢုၼ် ၼႂ်းမုၼ်ဢၼ်ၼႂ်ၼ်သီးသီးလီႈ. ၼႂ်းမုၵ်မုၼ်ၵၽႈလၢ ဢပြႃႇတၽၼ်ၼႂ်ပၵ်းလၢမုၼ်ဢၼ်လီႈ. ၼႂ်းပုၢၼ်ႈတၼိုၼ်ႈၼိုၼ်ႈၵ်းလၢမုၼ်ဢု ဢၼ်. ၼႂ်းပုၢၼ်ႈတၼိုၼ်ႈၼိုၼ်ႈၵ်းလၢမုၼ်ဢုၼ်လီႈ.

၂၇. မုၼ်ဢိုၼ် ၼႂ်မုၵ် မုၼ်လႄးတၢၵ်မုၵ်ၵုၼ်ႈ, မုၼ်ၵိၵ်သွးတၢၵ်မုၵ်ၵုၼ်ႈ, ပ ၶႂ်းလၢမုၼ်ဢိုၼ်တၢၵ်လီႈ. မုၼ်ဢိုၼ်ဝၼ်တၽျၢၼ်လၵ်ၶိၶုၵလုၼ်ႈလီႈ.

၂၈. မုၼ်ၶုၵ် ထိုၼ် ၼႂ်မုၵ်မုၼ် ဢိုၼ် တၢၵ်ၼႂ်းမုၼ်ၵပိၼ်ႈၽျႃ လၢဢယၢၼ်ႈ လၢမၼႃၼ်ႈၼႂ်ၼႂ်းပၵ်းလၢမုၼ်ၶုၵ်ထိုၼ်လီႈ. မုၼ်ၶုၵ်ထိုၼ်ၽျႃလၢမၼႃၼ်ႈၵ ၸိၼ်ႈတြုၵလၵ်လီႈ.

၂၉. ၶိုၼ်မုၼ် ၼႂ်မုၵ်ထိရိၼ်ႈတၢၵ်ၶိုၼ်မုၵ်ၼႃၶုၼ်ႈၸၵ်းပုၵ်ၶုဝမုၵ်ၵုၼ်ႈ, ဢုၼ်ဝမုၵ်ၵုၼ်ႈ, ပၶႂ်းလၢၶိုၼ်မုၼ်လီႈ. ၼႂ်းပၶႂ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢၶိုၼ်မုၼ်ၶိုၼ် ၶိလီႈ. ထိရိၼ်ႈတၢၵ်ၽိတၢၵ်လၼ်ႈထိုၼ်ၶိၼ်ႈလၼ်ၶိၼ်ႈၼႂ်ဢိုၼ်ၼႂ်းဢၶိုၼ်မုၼ် လီႈ. ၵိၼ်ႈၽႂ်းၶိုၼ်မုၵ်ၸၵ်းပုၵ်ၼႂ်ပၶႂ်းလၢၶိမုၼ်လီႈ.

၃၀. ၵုၵ်မုၼ် ၼႂ်မုၵ်ၵုၵ်တၵလုၵ်ဢၶိုၼ်ၵိၼ်ႈဢၶၵိၼ်ႈၼ်မုၼ်ၵၽႈဢ သီးၼႂ်းပၵ်းလၢၵုၵ်မုၼ်လီႈ. ၵုၵ်မုၼ်ၼႂ်မုၵ်ၵုၵ်ဢၢၼ်ႈတၵလုၵ်လီႈ. ၼႂ်း ဢုၼ်ပုၢၼ်ႈပသ်လီႈ.

၃၁. ၶုမုၼ် ၼႂ်မုၵ်ပုၢၼ်ႈၵညီၶုမုၵ်ၼႃၶုၼ်ႈၸၵ်းပုၵ်ၵိၼ်ႈဝၼ်ႉဢၼႃၶုၼ်ႈ ဢုၼ်ဝၼႂ်ပၶႂ်းလၢၶုမုၼ်လီႈ. ၼႂ်းပၶႂ်းဢၼ်သိလၢၶုမုၼ်ၶုၶိလီႈ. ထိ ရိၼ်ႈတၢၵ်ၶုမုၵ်ၼႃၶုၼ်ႈၸၵ်းပုၵ်ၵိၼ်ႈဝမုၵ်ၵုၼ်ႈ, ၶုဝမုၵ်ၵုၼ်ႈ, ပၶႂ်းလၢၶုမုၼ် လီႈ. ဘိုၼ်သဢိုၼ်ဢၶုမုၼ်ၶုဝၼ်ၼ်လီႈ.

၃၂. တၶိုမုၼ် ၼႂ်မုၵ်လၢၵ်ဝၢၼ်ႈပုၢၼ်ႈၵႂ်ႈၼႂ်းတၢၵ်ၶႂ်းဝတၼၼ်ရုၼ်ၼႂ်းပၶႂ်း လၢလၢၵ်ၶႂ်းဝၢၵ်တၶိုမုၼ်လီႈ. လၢၵ်ၶႂ်းဝၢၵ်တၶိုမုၼ်ၼႂ်းလၢၵ်ထိုၼ်ဝလီႈ. ၼႂ်းမုၵ်ၶႂ်းဝၶၼၼ်ရုၼ်ၼႂ်းပၶႂ်းလၢၶၶိုမုၼ်လီႈ. လၢၵ်တၢၵ်လီႈလွႄၵ်သီၼႂ် လၢၵ်ၶႂ်းဝၢၵ်ၶၶိုမုၼ်လီႈ.

၃၃. တမုၼ် ၼႂ်မုၵ်ပသၼ်ယုတၢၵ်ညၼ်မသၼ်သီၼႂ်းပၶႂ်းလၢပသၼ်ယု တၢၵ်ညၼ်တမုၼ်လီႈ. ပသၼ်ယု တၢၵ်ညၼ် ၼႂ် ယု တမုၼ် ၼႂ်းပၸၢတ်ၵႂ်ႈ လီႈ. တုၢၼ်ႈပသၼ်ယုတမုၼ်ၶမုၼ်ၼႂ်းယုၵိၼ်ႈဝလီႈ. ၶုၼ်ႈၼႂ်ပၵုၵ်လၢ မုၼ်ဢုၼႂ်တမုၼ်ၼႂ်းပျႃဢၢၼ်ႈလီႈ. ပုၢၼ်ႈၵညီၵုၵ်ရုၼ်တမုၼ်ၼႂ်းပျႃဝလီႈ. ၼႂ်းပုၢၼ်ႈၵညီသၼ်ယုတၢၵ်ညၼ်တမုၼ်ၼႂ်းၸၢတ်ဝလီႈ.

၃၄. တၢၵ်မုၼ် ၼႂ်မုၵ်တၢၵ်တၵလုၵ်ဢုၼ်တၢၵ်ၸၢတ်ၼ် မုၼ်ၵိၵ်သွးတၢၵ် ဢသီးၼႂ်းပၵ်းလၢတၢၵ်မုၼ်လီႈ. တၢၵ်မုၼ်ၼႂ်ဢုၼ်ပုၢၼ်ႈၸၢတ်ၵၢ. ၼႂ်းပ ၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢတၢၵ်မုၼ်တၢၵ်မၼ်လီႈ.

၃၅. ၼၢမုၼ် ၼႂ်မုၵ်ၼၢသွၼ်ႈဢၼ်သိလီႈ. ၼႂ်းမုၵ်ၼုၼ်ၶိၼ်ႈညၼ်ၶိၼ်ႈဢသၵ

ၶၵ်ၼၢၵၼ်ပုၢၼ်ႈၼႂ်ပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢၼၢသွၼ်ႈၼၢမုၼ်လီႈ.

၃၆. ဘူးမုၼ် ၼႂ်မုၵ်ပပုၵ်ၵ်ၵ်ၵုၵ်ဝၼ်လုၼ်ၶိဢၶျၢၼ်းၼႂ်ဝလၢမုၼ် ၼႂ်းပၶႂ်းလၢဘူးမုၼ်လီႈ. ပုၢၼ်ႈၵညီဢိုၼ်လၢပုၵ်လၵ်ၵျႃၼႂ်လၢၵ်မုၼ်မုၵ် တဢိုၼ်ၵၼ်ၼႂ်းဘူးမုၼ်လၢဝၼ်လုၼ်ၶိဢလီႈၼႂ်ၼႂ်ဝလၢမုၼ်လီႈ. ၼႂ်း ပၶႂ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢဘူးမုၼ်ဘူးၽၼ်လီႈ.

၃၇. ဘိမုၼ် ၵလီလီပတၶႂ်းၵၼ်. ပၶႂ်းလၢၵဘိမုၼ်လီႈ. ၼႂ်းမုၵ် ၵဘိတၵလုၵ်လၢဢိုၼ်ၼႂ်းဢၼ်ႈၼ်ၵပၢၼ်ဒၢဢသီးၼႂ်းလဵၼ်ႈတၢၵ်ၶုဝ ၼႂ်းၶုၼ်ထိုၼ်ၼႂ်းမုၼ်ဢုလၢယၵ်ထုၼ်ပုၢၼ်ႈၼႂ်လီႈ.

၃၈. မိၵ်မုၼ် ၼႂ်မုၵ် မိၵ်သိဢၼ်သိလီႈ ၼႂ်းမုၵ်ပၼိုၼ် လၢၶိၼ်ႈပၢ မၢ လီႈ ၼႂ်ဢၶလၢမၼ်ႈတၢၵ်ၼ်ဢၢၼ်ႈၼ်ၼုၼ်ႈၼႂ်ပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢမိၵ်မုၼ်မိၵ်သိလီႈ.

၃၉. လၢမုၼ်ဢု ၼႂ်ဢိုၼ်ထဝတၢၵ်ၵတိၼ်ႈလီႈ. လႄးလၢမုၼ်ဢု, သၼ်ၵိၵ်ဘိၵိုၼ်လၢမုၼ်ဢု, သၼ်ယုတၢၵ်ညၼ်လၢမုၼ်ဢုၶႂ်းဝလီႈ.

၄၀. လၢၵ်မုၼ် ၼႂ်မုၵ်လၢၵ်တၵလုၵ်ဢညၼ်သုၼ်ႉပထႂ်းလၢတၼ ၼႂ်း မုၼ်ဢုၼႂ်ဝၼႂ် ပၵ်းလၢ လၢၵ်မုၼ်လီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢလၢၵ် မုၼ်ထႂ်းၸၢတ်လီႈ. လၢၵ်မုၼ်ၼႂ်ပထႂ်းၼႂ်းထႂ်းတၼ ၼႂ်ၼႂ်ဝလၢမုၼ်ဢု လီႈ.

၄၂. သၼ်ၶိမုၼ် ၼႂ်မုၵ်သုၼ်တၵလုၵ်ဢသၼ်ပြႃႇၵၼ်ၶိၼ်ႈၼႂ်းသိုၼ်ဝ ၼႂ်ပၵ်းလၢသၼ်ၶိမုၼ်လီႈ. သၼ်ၶိမုၼ်ဢသၼ်ၼႂ်ပဢိုၼ်သိုၼ်ဝ လီႈ.

၁. မုၢၼ်ႈ ၼႂ်မုၵ်ပၶိပုၼ်ၼႂ်မဝၵၶိလီၼႂ်းပၵ်းလၢမုၢၼ်ႈလီႈ. ၼႂ်းပ ၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢမုၢၼ်ႈၶိၼ်ႈထိၶိၼ်ႈလီႈ. မုၢၼ်ႈၼႂ်ပၶိၼႂ်းပဢိုၼ်ၼႂ်းပတဝၵ်သ ၵၼ်လီႈ. ပုၢၼ်ႈၵညီၼႂ်မုၵ်ဢဢိုၼ်မုၢၼ်ႈၼႂ်းၵဝ်ႇတၢၵ်လီႈ. မုၵ်တဢိုၼ်ၵၼ် မုၢၼ်ႈၼႂ်းတၵဝ်ႇၵၼ်တၢၵ်ၵၼ်. ၵဝၵ်သဝၵ်းၵၼ်ႈလီႈ.

၂. မုၢၼ်ႈၵိၵ်ယိၵ် ၼႂ်မုၵ်ပၶိမုၢၼ်ႈၼႂ်းပတယၼ်ၵၼ်ၵၶိၼ်ၵၼ်ၼႂ်းၵိၵ် ဘိၵိၵ်သုဝတုၢၼ်ႈၵဝ်ႇထိုၼ်လၢသုၼ်လႄးၼႂ်းပၶႂ်းလၢမုၢၼ်ႈၵိၵ်ယိၵ်လီႈ. ၼႂ်း ပၶႂ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢမုၢၼ်ႈၵိၵ်ယိၵ်မုၵ်ၵိၵ်သုၼ်လီႈ. ပုၢၼ်ႈတၵၼ်ႈတယၼ်ၵၼ် မုၢၼ်ႈၼႂ်းမုၵ်ၵိၵ်ယိၵ်လၢသပၢၼ်ပုၢၼ်ႈဢၵပၢၼ်ႈၼႂ်လီႈ.

၃. မုၢၼ်ႈၶိုၼ်ထၢၵ် ၼႂ်မုၵ် ပၶိမုၢၼ်ႈ ၶိုၼ် လၢ ၶိုၼ်ၶွႂ်းၼႂ်း ၶိုၼ် ၶွႂ်း ဢ ၶိ လၵ် ၼႂ်ပၵၢၵ်ၼႂ်းလၼ်ၼႂ်ၼႂ်းတၢၵ်လၢလၼ်ၼႂ်ပၵ်းလၢမုၢၼ်ႈၶိုၼ်ၵၢၵ်လီႈ. ပၶိမုၢၼ်ႈၼႂ်ပၵၢၵ်မုၢၼ်ႈၶိုၼ်လၢၶိုၼ်ၶွႂ်းၼႂ်မုၵ်တတၢၵ်ၵၼ်ၼႂ်းမုၢၼ်ႈသၶထိုၼ် ၵႂ်ႈၼႂ်းမုၢၼ်ႈမၵိဝၼႂ်ပမၢၼႂ်းမုၢၼ်ႈၶိုၼ်ၵၢၵ်လၢလၼ်လီႈ. ၼႂ်းပၵ်းလၢ မုၢၼ်ႈၶိုၼ်လၼ်ၶုၵ်ၵ်းလီႈ. ၶိုၼ်ၶွႂ်းတၼိုၼ်ႈၼိုၼ်ႈပၵၢၵ်သပၢၼ်ဢၶိုၼ်မုၵ်တတၢၵ် ၵၼ်ၼႂ်းပၶိမုၢၼ်ႈၼႂ်ပမၢၼႂ်းမုၢၼ်ႈၶိုၼ်ၵၢၵ်လီႈ.

၄. မုၢၼ်ႈၶွၼ်သိ ၼႂ်မုၵ်မုၢၼ်ႈလၢပၶိဝုၵ်လီႈၵလ သပြႃးၵလၵ်ၼႂ် ပၵ်းလၢမုၢၼ်ႈၶွၼ်သိလီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢမုၢၼ်ႈၶွၼ်သိမုၢၼ်ႈၶွၼ်ဝၵ် လီႈ. ပုၢၼ်ႈၵညီၶိတၽၼ်ၼႂ်ပၶိဢိုၼ်ၼႂ်ဢၢၼ်ႈလၢမုၢၼ်ႈၶွၼ်သိလီႈ. ၼႂ်းပုၢၼ်ႈ ၸၢတ်ၼႂ်ပၶိၼႂ်ဢမုၢၼ်ႈၶွၼ်သိၶုၵ်ၵ်းလီႈ.

၅. မုၢၼ်ႈၶုၼ် ၼႂ်မုၵ်ပၶိဢိုၼ်မုၢၼ်ႈလၢဝိၼ်ႈပုၢၼ်ႈဝၼ်ပုၢၼ်ႈၼႂ်းပၵ်းလၢမႂ်ႈ ၶုၼ်လီႈ. ပုၢၼ်ႈၵညီၼႂ်လဵၼ်ႈတၢၵ်လၢၵျူးၶိမုၢၼ်ႈသပၢၼ်မုၵ်တဢိုၼ်ၵၼ် ၼႂ်းတုၢၼ်ႈဢိုၼ်မုၢၼ်ႈၶုၼ်လၢဝိၼ်ႈပုၢၼ်ႈလီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိလၢမုၢၼ်ႈၶုၼ်မုၢၼ်ႈ တိၼ်ႈလီႈ. ပုၢၼ်ႈၵညီတုၢၼ်ႈဢိုၼ်မုၢၼ်ႈၶုၼ်လၢဝိၼ်ႈပုၢၼ်ႈလီႈ.

၆. မုၢၼ်ႈသွႂ် ၼႂ်မုၢၼ်ႈလၢပဢိုၼ်ဢိုၼ်လီႈတဝ်ၼႂ်းၶုၼ်ဝမုၵ်ၵုၼ်ႈ, ထိရိၼ်ႈ မုၢၼ်ႈၶုၼ်လၢတၵိၵ်လၢၵၼ်ဝမုၵ်ၵုၼ်ႈ, ပၵ်းလၢမုၢၼ်ႈသွႂ်လီႈ. ၼႂ်းပၵ်း ၼႂ်းဢၼ်သိလၢမုၢၼ်ႈသွႂ်ၸၼ်ၶိၼ်ႈလီႈ.

၇. မုၢၼ်ႈတိၵ်ဝၵ် ၼႂ်မုၵ်ပပၢမပဢၼ်ၼႂ်းပတိၵ်ဘွႃးလၢၸၢၼ်ပုၢၼ်ႈၼႂ်း

ပတိၢ်ကျိၣ်ကျဲးဒီးနံၣ်သိအကမူၣ်တၢ စဲဘူးဖဲၢ်လိၢ်အသးဒီးဘျုးဝဲ နၣ်ပကီးလၢမှၤတိၢ်ဖဲၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမှၤတိၢ်ဖဲၢ်,မှၤတိၢ် သဲး, မှၤပအံမှၤတိၢ်ဖဲၢ်လီၤ. ပှၤကညီလဲၤတၢ်လၢအယံၤနၣ်စိၢ် အိၣ်မံၤတိၢ်ဖဲၢ်နၣ်ခိးဒံးလီၤ.

၈ မှၤတိၤ နၣ်မ့ၢ်ပဘိၣ်တၢ်ယၢ်ပအံအသးလၢလၣ်ဖးထီအိၣ် တဖံးအစိးဒီးပရှိမံဒီးပကီးလၢမှၤတိၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢ မှၤစုၣ်မှၤတိၤလီၤ. ပှၤကညီကွဲကူၤအကလၤဒီးမၤနၢ်စိၤဖှံၣ်စိၤ လၢမှၤတိၤလီၤ.

၉. မှၤတိၤခွါ နၣ်မ့ၢ်မှၤတိၤတကလုာ်လၢပှၤကညီမၤဝဲအခိၣ် ဇူအစံဇူဒီးအဖးဖိဒိၣ်ကဖၢဝဲနၣ်ပကီးလၢမှၤတိၤခွါလီၤ. ပှၤကညီ တိၤအိၣ်မှၤတိၤ. ခွါနၣ်တိၤအိၣ်လိၢ်ကွဲယုၤအဖိလီၤ.

၁၀. မှၤနၢ်ထံ နၣ်မ့ၢ်ပစံၢ်ကျိၣ်ကျဲမှၤဒီးထံနၣ်တုၤထံနၣ်ကျိၣ် ကျဲဒီးမှၤနၣ်လီၤသကၢဝဲဒီးပကီးလၢမှၤနၢ်ထံလီၤ. မှၤနၢ်ထံနၣ်မ့ၢ် ပဒုးအိပှၤလၢအဆါတဖၣ်နၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမှၤနၢ်ထံ မှၤနၢ်နီလီၤ.

၁၁. မှၤဖး နၣ်မ့ၢ်ပဖိမှၤဝံၤဒီးပခွဲးလီၤကျိၣ်ကျဲးကိၣ်မံၣ်ဒီးပ ဟ်သၢ်သီနၣ်ထိၣ်ပီၤပှၢ်ဒီးဖှဲၢ်ဝဲနၣ်အိၣ်ထိၣ်ဒီးအစီဆၢဝဲဒီးပကီး လၢမှၤဖးလီၤ. ပှၤကညီဖိသံးနၣ်ဖိဝဲလၢမှၤဖးနၣ်ဒီးဒီးနၢ်မှၤဖးအ သဝံနၣ်လီၤ.

၁၂. မှၤဖိ နၣ်မ့ၢ်ပဟ်မှၤဆွံတုၤပှဲၤထိၣ်သၢသီဒီးထိၣ်အုးဒီး ဆူၣ်ဝဲနၣ်ပကီးလၢမှၤဖိလီၤ. မှၤဆွံနၣ်တုၤပဟ်သၢသီဒီးအဖိထိၣ် ဝဲလီၤ.

၁၃. မှၤ အဝဲအံၤတဘိအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. မှၤမ့ၢ်တၢ်ဒီးပစံး လၢမ့ၢ်တၢ်တကူၢ်. မှၤတမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဒီးစံးလၢတမ့ၢ်ဘၣ်တကူၢ်.

၁၄. မှၤလၣ် နၣ်မ့ၢ်ပခွဲးလီၤမှၤလၢလီခိပူၤဒီးတၢ်လၢမှၤအိၣ် လၢလီခိတဘှၣ်အပူၤနၣ်ပကီးလၢမှၤလၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤစိာ်ထိၣ် မှၤလၣ်ဒီးလဲၤဟ်လီၤဝဲလၢတမုံၤအဂီၤထံးဒီးတမုံၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ပအိၣ်မှၤဒီးပဆုၣ်နီၤလၢမှၤလၣ်ထံးလီၤ.

၁၅. မှၤဝါ နၣ်မ့ၢ်ထိရိၤမှၤလၢဝါနၣ်ဒီးပကီးလၢမှၤဝါလီၤ. ပ ထံၣ်မှၤဝါပသးလီၤဓၢ်ပနၢ်ဟူတၢ်ကတိၤမှာ်ပမဲာ်ထံလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၆. မှၤသူ နၣ်မ့ၢ်ဝၣ်တဘိလၢပတိၢ်ရျံတိၢ်ထိလၢပဆဲးတကး ရျံဒီးပသူရျံနၣ်ပကီးလၢမှၤသူလီၤ. ဒီးပကီးလၢမဲၣ်သူစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမှၤသူမှၤတၢ်လီၤ.

၁၇ မှၤသူ နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤနၢ်စိၤဖှံၣ်စိၤဒီးစံၢ်ကျိၣ်ကျဲမှၤဒီး သပၢၤမူးဒီးမှၤနၣ်သူဝဲဒီးပကီးလၢမှၤသူလီၤ. မှၤသူနၣ်မ့ၢ်ပှၤက ညီလုၢ်အိၣ်နၢ်စိၤဖှံၣ်စိၤလီၤ.

၁၈. မှၤဟၢ နၣ်မှၤပမၢမံပအံလၢသပၢၤဟၢအပူၤဒီးပကီးလၢ မှၤဟၢလီၤ. ပှၤကညီဟၢအိၣ်မံၤဟၢနၣ်အိၣ်ဝဲဝံၣ်ကၢစံးဝဲဒၣ်.

၁၉. မှၤစိၤထံစိၤ နၣ်မ့ၢ်ပကီးမှၤဒီးအဆိလၢမှၤစိၤထံစိၤလီၤ. ဖိအိၣ်မံၤစိၤထံစိၤတကူၢ်. တၢ်သၣ်ဝံၤလဲပသးလဲ.

၂၀. ကမှၤ နၣ်စ့ၢ်သုၣ်တကလုာ်နၣ်ပအိၣ်အသၣ်တနီၤနီၤဒီးပ ကီးလၢကမှၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢသမှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. သုၣ်ကမှၤနၣ် အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးတနီၤနီၤနၣ်ပအိၣ်အသၣ်, တနီၤ နီၤပတအိၣ်ဘၣ်အသၣ်ဘၣ်.

၂၁. ရိၣ်မှၤတိၤ နၣ်မ့ၢ်ရိၣ်တကလုာ်အစံဇူကညျၢ်ဒီးမှၤတိၤအ သိးဒီးပကီးလၢရိၣ်မှၤတိၤလီၤ. ရိၣ်မှၤတိၤနၣ်အိၣ်လၢပီၣ်လဲၣ်ပူၤ ဒီးတနီၤနီၤနၣ်အိၣ်လၢထံယီခံလီၤ.

၂၂. ခွဲးမှၤ နၣ်မ့ၢ်ပဆဲးကၢထိၣ်မှၤလၢနိၣ်ဒီးကွာ်ဒီးပစံးလၢပ ခွဲးမှၤလီၤ. မှၤအိၣ်လၢသပၢၤပူၤနၣ်ပခွဲးလီၤဆူလီခိပူၤလီၤ. ဒီးပ စံးလၢခွဲးလီၤမှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၃. ဃၣ်မှၤ နၣ်မ့ၢ်ပစိာ်လီၤမှၤလၢဖၣ်ကပူၤဒီးပတရံးသပၢၤ လၢမှၤအိၣ်လၢအပူၤနၣ်ပစံးလၢပဃၣ်မှၤလီၤ. ဃၣ်မှၤတကူၢ်, မှၤကနၢကိၢ်ဟ့ဘၣ်ဖုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဃၣ်မှၤဃၣ်ထံ လီၤ.

၂၄. တမှၤ နၣ်မ့ၢ်သုၣ်လၢပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲတကလုာ်နၣ်ပ ကီးလၢတမှၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢသမှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးတမှၤနၣ်အိၣ် အကလုာ်ကလုာ်လီၤ.

၂၅. တှၤမှၤ နၣ်မ့ၢ်ပဖိမှၤလၢဝၣ်ပူၤနၣ်ပစံးလၢပတှၤမှၤလီၤ. ပှၤကညီတှၤအိၣ်မှၤလၢဝၣ်ပူၤလီၤ. တှၤအိၣ်မှၤစုၣ်ပီၤတပိာ်တ ကူၢ်.

၂၆. ထိသံးမှၤ နၣ်မ့ၢ်ပဖိမှၤကလာ်ထိၣ်ဒီးပစိာ်လီၤဒီးပဘိး လီၤသံးကွံာ်ထံလၢမှၤကျါနၣ်ပစံးလၢပထိသံးမှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢ ထိသံးမှၤထံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထိသံးမှၤထိသံးထံ လီၤ.

၂၇. ဒိထိၣ်မှၤ နၣ်မ့ၢ်ပဖိမှၤဒီးပဟ်ထိၣ်လၢလၢၢ်ဆိခိၣ်နၣ်ပစံး လၢပဒိထိၣ်မှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒိထိၣ်မှၤဒိထိၣ်ထံလီၤ.ဒိ ထိၣ်မှၤလၢလၢၢ်ဆိခိၣ်တုၤမှၤကလာ်ထိၣ်ဒီးစိာ်လီၤကွံာ်တကူၢ်. ဒီးပစံးလၢပဖိမှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၈. ဖိမှၤ နၣ်မ့ၢ်ပဒိထိၣ်မှၤလၢလၢၢ်ဆိခိၣ်ဒီးတုၤကလာ်ထိၣ် နၣ်ပစိာ်လီၤဃၣ်လီၤဒီးမံဝဲနၣ်ပစံးလၢပဖိမှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢပဖိမှၤပဖိထံလီၤ. ပှၤတဂၤဖိမှၤမံလဲဓါ. ပှၤတဂၤဖိမှၤတမံ ဒံးဘၣ်. ဒီးပစံးလၢဖိအိၣ်မှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၉. မံမှၤတဖျၢၣ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်အကတိၢ်ယံာ်ဝဲတုၤပဖိမှၤမံဒီးပစံး လၢယံာ်မံမှၤတဖျၢၣ်လီၤ. နမိၢ်လဲၤတၢ်ဆံးယံာ်တ့ၢ်လဲၣ်. လဲၤ တၢ်ယံာ်မံမှၤတဖျၢၣ်လီၤ.

၃၀. လၣ်မှၤ နၣ်မ့ၢ်ပခွဲးထိၣ်မှၤလၢလီခိပူၤဒီးပဟဲစိာ်လီၣ်နၣ် ပှၤတမုံၤတဖၣ်နၣ်ပစံးလၢပလၣ်မှၤလီၤ. လဲၤထိၣ်လၣ်မှၤတကူၢ်. ပှၤတမုံၤကအိၣ်ဝဲလီၤ.

၃၂ သမှၤ နၣ်မ့ၢ်သုၣ်တကလုာ်လၢပအိၣ်အသၣ်နၣ်ဆံၣ်ဝဲဒီး ပစံးလၢသမှၤလီၤ. ဒီးသုၣ်သမှၤနၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးတနီၤနီၤနၣ်ပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ.

၃၃. အမှၤ နၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ဖံးလာ်အိၣ်ဒီးအထူၣ်ပှံၤဝဲဒီးပစံးလၢအ မှၤလီၤ. ဝၣ်နၣ်အမှၤပြံအိၣ်တနီၤအမှၤဘျါအိၣ်တနီၤဝၣ်အမှၤနၣ် မ့ၢ်အထူၣ်အပျ့ၢ်လီၤ.

၃၄. ဆိၣ်မှၤ နၣ်မ့ၢ်ပဒၢနၢ်ဆုပကိၢ်ပှၤဒီးပအုၣ်ဘျုးယှၢ်လီၤနၣ် ပစံးလၢပဆိၣ်မှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆိၣ်မှၤဆိၣ်ထံလီၤ. န ဆိၣ်မှၤဝံၤလံဓါ. စဆိၣ်မှၤတဝံၤဒံးဘၣ်.

၁. ဝဲ နၣ်မ့ၢ်ပဂီၤတမံၤကီၢ်ဝဲအခၣ်ဝဲဒီးထိၣ်ဝဲလၢပခၣ်ယံလီၤ

ခိၣ်ဃံလီၤဒီးတၢ်အသးလၢပကိာ်ပူၤခိၣ်ထိးန့ၣ်လၢပဒုၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အဂီၢ်ဒီးပစံးလၢခဲလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤ, ပှၤသပှၢၤပှၤကညီန့ၣ်အိၣ်ဒီးအခဲကိးမံၤခဲးလီၤ. ဒီးအိၣ်တၢ်ဒုၣ်တၢ်လၢအခဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခဲစီၤဖိစီၤလီၤ.

၂. **ခဲကဘျူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခဲခိၣ်ထံးအကလုၤစၢ်ဂီၤသလံးဒီးပစံးလၢပခဲကဘျူၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခဲကဘျူၣ်ခဲကဘျူၣ်လီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်မ့ၢ်နံၤဒီးအခဲကဘျူၣ်အိၣ်ဖျါထိၣ်ဝဲဂီၤသလံးလီၤ.

၃. **ခဲကဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တကလုာ်အသၣ်ဘံၣ်ဝဲဒီးပကိးလၢခဲကဲလီၤ. ခဲကဲန့ၣ်အသၣ်ဖးထိဒီးဘံၣ်ဝဲဒီးအရှ်န့ၣ်ဘံၣ်ဝဲစှၢ်ကိးလီၤ. ဒီးအိၣ်ဝဲခံကလုာ်လီၤ. ခဲကဲဖိတကလုာ်, ခဲကဲဖးဒိၣ်တကလုာ်လီၤ.

၄. **ခဲကဲသၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်လုၢ်ခိၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်အဃံအိၣ်တဘ့ၣ်ဒ်ခဲကဲအရှ်အသိးဒီးပကိးလၢပခိၣ်ခဲကဲသၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢခိၣ်လုၢ်ဘ့လီၤ. ပခိၣ်ခဲကဲသၣ်န့ၣ်တခဲဘူးဘၣ်ဒီးအဃံအဂၤဘၣ်.

၅. **ခဲခီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခဲလၢပခၣ်ယံအခိၣ်ထံးအဆၢတခီန့ၣ်ပကိးလၢခဲခီလီၤ. ပခဲခီန့ၣ်ပမ့ၢ်အိၣ်မ့ၤဒီးပဒုၣ်ဘျုးမ့ၤလၢပခဲခီန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခဲတၢ်ခဲခီလီၤ.

၆. **ခဲစကီးပှၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခဲခိၣ်ထံးအကိၢ်ဃါဖိးဃၢ်ဒ်ထူၣ်ကိၢ်ယုအသိးဒီးပကိးလၢပခဲစကီးပှၢ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအခဲစကီးပှၢ်တီၣ်ကၢ.

၇. **ခဲဆါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခဲဟိာ်ဒီးအခိၣ်ထံးဆါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပခဲဆါလီၤ. ပှၤပှၢ်လၢဘူးဒီးအခဲကဟိာ်န့ၣ်ဒီးအခဲဆါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခဲဆါခီဆါလီၤ.

၈. **ခဲဆုံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ၊ဆံၣ်ဒီးပခဲတကံန့ၣ်ပစံးလၢခဲဆုံလီၤ. စအိၣ်တၢ၊ဆံၣ်စခဲဆုံနးကၢ.

၁၁. **ခဲထိ** န့ၣ်မ့ၢ်ကဆိလၢအခဲတဖှၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအခဲထိလီၤ. ကဆိခဲထိတဖၣ်န့ၣ်အခဲအိၣ်သၢပျ်လီၤ.

၁၂. **ခဲထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသူၣ်တၢ်ရဲတၢ်သၣ်ဒီးအထံးအိၣ်အမ့ၢ်အိၣ်ထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢခဲထိၣ်လီၤ. စထိၣ်လီၤဘၣ်ခဲထိၣ်လံ. စသူၣ်သကွံခဲထိၣ်လံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခဲထိၣ်မါထိၣ်လီၤ.

၁၃. **ခဲထွံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအခဲဖးဒိၣ်လွံၢ်ဘ့ၣ်လၢအစုဝဲဒီးဒုၣ်တၢ်န့ၣ်ပကိးလၢ ခဲထွံၣ်လီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်အခဲထွံၣ်စုစကီးတခဲးခဲးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခဲထွံၣ်ခဲကြၢလီၤ.

၁၄. **ခဲဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပခဲအဓိခိၣ် လၢပနိာ် အဖီလာ်န့ၣ်ပကိးလၢ ခဲဒီလီၤ. ပှၤကညီအခဲဒီးစံဘ့ၣ်န့ၣ်လဲၢ်န့ၣ်ပခဲအဂၤတကၠၢ်လီၤ.

၁၆. **ခဲပြူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပခဲအယံၣ်ဝါဝဲတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢခဲပြူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခဲပြူးခဲပြးလီၤ. ပှၤကညီအခဲပြူးန့ၣ်ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်မ့ၢ်လီဖိဒုၣ်လီၤ.

၁၇. **ခဲလၢၢ်သူ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိးခဲဖးဒိၣ်လၢပှၤလိာ်အသးဒီးအခဲထွံၣ်န့ၣ်ပကိးလၢထိးခဲလၢၢ်သူလီၤ. ထိးန့ၣ်ကျၤအခဲလၢအခဲလၢၢ်သူန့ၣ်ဒီးအခဲန့ၣ်အကနၣ်ဒုၣ်ဝဲလီၤ.

၁၈. **ခဲသဆံ** န့ၣ်ဒ်ခဲဆုံးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်တၢ၊ဆံၣ်ဒီးပခဲတကံဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢခဲသဃံဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးဝဲလၢခဲဆုံလီၤ.

၁၉. **ခဲသဃၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအခဲဖုၣ်ဝဲတၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢအခဲသဃၢလီၤ. ပှၤကညီလၢအခဲသဃၢတဖၣ်န့ၣ်ဟ်ကိဝဲလီၤ.

၂၀. **ခဲစီၤစီစီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပခဲဒီးအဆိဒီးပစံးလၢခဲစီၤစီစီၤလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဒီးခဲစီၤစီစီၤကိးမံၤခဲးလီၤ.

၂၁. **ခဲစီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သၣ်မံယီၤပှၤဒီးပစံးလၢပှၤသိၣ်ခဲစီၤခဲစီၤလီၤ. သၣ်ခဲစီၤပှၤသိၣ်ခဲစီၤခဲစီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၂. **ကခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ကဆိမိၣ်ပသံးန့ၣ်ပကိးလၢကဆိကခဲလီၤ. ကဆိန့ၣ်အကခဲမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးပသံးဃာ်အခိၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ.

၂၃. **ကခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဖိသံတၤသံဖိသံမါသံဒီးအိၣ်သဘျ့ကလီဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၤကခဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကခဲခဲၤဂီၤလီၤ. ပမုၣ်ကခဲပခွါကခဲန့ၣ်အမါအဝၤသံသဃၣ်အီၤလီၤ.

၂၄. **ခဲးခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်ပခဲကတၢာ်ဒီးပဆဲးထိၣ်ကွံာ်လၢနိၣ်ကၠဒီးပစံးလၢပခဲးပခဲလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်တၢ်ညၣ်ဒီးအခဲကတၢာ်ဒီးခဲးဝဲလၢနိၣ်ခဲးခဲလီၤ. ဒီးနိၣ်ခဲးခဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်လှၣ်ဖိလီၤ. စခဲကတၢာ်ဆါကၢ. မၤန့ၢ်ယၢၤလၢနိၣ်ခဲးခဲတဘိးစကခဲးစခဲလီၤ.

၂၅. **တခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တခွဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထးလၢပစီၤကၠၣ်ဒီးအသက့ၤလၢပတခွဲအိၣ်ညၣ်ဒီးညၣ်ဒုၣ်ဝဲန့ၣ်ဘၣ်ကွးညၣ်အထါခိၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢတခွဲတခဲလီၤ.

၂၆. **တခဲ** န့ၣ်ပစၢထိၣ်ပျ့ၤအနါစုၤလၢအဆၣ်တမံၤမံၤဒီးပၡၣ်ဒုၣ်ညၣ်ဒ်တခွဲအသိးဒီးပကိးလၢတခဲလီၤ. ပတခွဲညၣ်တကလုာ်လၢတခွဲအကနၣ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ထဲအပျ့ၤစီၤန့ၣ်ဒီးညၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်ဒီးပထုးရှ့သဖံးဒီးတၢ့လၢခိဒီးညၣ်ထါခိၣ်ထူၣ်ဖျဲးဝဲန့ၣ်ဒီးပမၤန့ၢ်ညၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပတခဲလီၤ. ညၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ပတခဲန့ၢ်ဝဲလီၤ. တခွဲအကနၣ်မ့ၢ်တအိၣ်သနၢာ်ကၠဒီးဒုၣ်ထိတၢ်ကျၢၤဝဲဒီးပတခဲထဲပျ့ၤဒီးတခဲအဆၣ်ဒီးန့ၢ်ဝဲလၢညၣ်ဖိတဖၣ်လီၤ.

၂၇. **တၢခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢဆှၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဖိဝၣ်ဖိ, သ့ၣ်ဃံၣ်ဝၣ်ဖၢလၢအိၣ်ဒီးအကမဲာ်ကဟိာ်အသက့ၤသဖိစုဝဲန့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢတၢဆှၣ်တၢခဲလီၤ. ပှၢ်လၢ်ကျါန့ၢ်တၢဆှၣ်တၢခဲအါကၢ.

၂၈. **တၢ်ခဲတၢ်ခီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအခဲန့ၣ်ပကိးလၢတၢ်ခဲလီၤ. ဒီးကဆိခဲန့ၣ် ပကိးလၢတၢ်ခဲလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဟးဒီးခးန့ၢ်တၢ်ခဲတဆိလီၤ.

၂၉. **တှာ်သုခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤန့ၢ်မုၣ်ပ၀ံးဒီးကြၢာ်ဝဲလၢအခဲအလီၤန့ၣ်ဒီး အခဲသုဝဲ ဒီးပစံးလၢ တှာ်သုခဲလီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်တၢ့မုၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါဒီးတှာ်သုအခဲလၢမုၣ်ပ၀ံးစံးဝဲလၢတၢ်ဂ့ၤလီၤ.

၃၀. **ပှၤခဲဒုၣ်ပျ့ၤသွဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသုစံးသုကတိၤသကိးဒိၣ်သဘးထိ, ကိၢ်စူးကိၢ်ဒူးတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၤခဲဒုၣ်ပျ့ၤသွဲးလီၤ. ပှၤခဲဒုၣ်ပျ့ၤသွဲးတဖၣ်န့ၣ်ကဲဝဲလၢပသူၣ်ကၠသးပှၢ်လီၤ. ပှၤခဲမ့ၢ်တဒုၣ်ပျ့ၤမ့ၢ်တသွဲးဘၣ်န့ၣ်ကဲလၢပသးပှၢ်တကဲဘၣ်.

၃၁. **ဘုခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ရုၤ ဘၣ်ဘုသၣ်ဒီးဘုထံးအိၣ်ထိၣ်ကၠၤလၢအသၣ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢဘုခဲလီၤ. တၢ်ရုၤဘၣ်ဘုဒီးဘုခဲထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘုခဲဟုခဲလီၤ.

၃၂. **သခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလိတၢ်ဝှၤတၢ်, ပလဲးအိၣ်လီအိၣ်တၢ်ဒီးပစံး

လၢသခဲလီၤ. ပှၤတဂၤသခဲယၤတနှၢ်ဘၣ်. ကစၢ်ယွၤန့ၣ်နသခဲတနှၢ်ဘၣ်. ပှၤလၢသခဲထူသခဲယွၤန့ၣ်ကလီၤဘၣ်လရာ်လီၤ.

၃၃. **သၣ်ခဲမီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလှာ်လၢပဘ့ၣ်ဒၢတကလှာ်အကူၢ်အဂီၤဒ်ဘိၣ်သအိၣ်ဖိအသိးဒီးထဲခိၣ်ဒုၣ်မီၤန့ၣ်ပကိးလၢသၣ်ခဲမီၤလီၤ. သၣ်ခဲမီၤန့ၣ်ပဟ်လၢဟံၣ်ယိဒီးအှၣ်ယုၢ်မီၤတြၢမီၤ ဒီးပဘ့ၣ်ဒီးအိၣ်လၢဟံၣ်ပူၤလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢသၣ်မံၤယီၤလီၤ.

၃၄. **သရိာ်ခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိးဖိုၣ်အဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤအိၣ်ရိအိၣ်ဖိုၣ်ဒီးကၢၣ်တိၣ်ဖးလီၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢထိးဖိုၣ်သရိာ်ခဲလီၤ. ပှၤကညီထိးဖိုၣ်သရိာ်ခဲဒီးသူၣ်က့သးပှၢ်ဒီးကၢၣ်ထိၣ်ဖးလီၤတၢ်လီၤ.

၃၅. **သရိာ်ခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအခဲဒီစိဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသရိာ်ခဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢခဲသရိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤသရိာ်ခဲန့ၣ်ပကွၢ်တဂ့ၤဘၣ်. ဒီးပစံးလၢပှၤခဲသရိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအခဲသရိာ်စံးဝဲဒၣ်.

၃၆. **အှခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအဲးထိၣ်အထါခိၣ်ဒီးအခဲဖျါထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ အှခဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအှခဲသဝံၢ်ခီလီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၢ်ကီၤတၢ်ဆါလၢအဆါကတၢၢ်ဒီးအခဲအှခီအှခဲသဝံၢ်ခီလီၤ. ဒီးပှၤကညီမ့ၢ်နံၤဒီးအှခဲအှခီလီၤ. ဒီးပှၤကညီမ့ၢ်မၤဖျါထိၣ်အခဲဒီးအှခဲအှခီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအှထိၣ်အခဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **ခၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအခံထူးအသလုၤလၢအဟိာ်ယံခဲၤလီၤအသးလၢ တလၢကွံာ်အဓိၢ်ပှၢ်ဖးထီဒီးပကိးလၢခၢ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဒီးအခၢ်ကိးမံၤဒဲးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခၢ်ဖံးလီၤ. ဒီးခၢ်မီၤဖံးမီၤလီၤ.

၂. **ခၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိၣ်မီၤဆီမီၤအခံထူးအဆူၣ်ဖးထိန့ၣ်ပကိးလၢခၢ်လီၤ. ထိၣ်မီၤဆီမီၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးခၢ်ဒီးဖံးလီၤ.

၃. **ခၢ်ကရၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံကလိာ်အမံၤန့ၣ်ပကိးလၢခၢ်ကရၢ်လီၤ. ထံကလိာ်န့ၣ်ကြၢ်ခဲထိၣ်လၢအတြီပူၤန့ၣ်အါဝဲဒီးပကိးလၢခၢ်ကြၢ်လီၤ.

၄. **ခၢ်ကဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟးလၢအခီၣ်ဖှၣ်ထိဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟးခၢ်ကဲၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဟးခၢ်ကဲၢ်ခၢ်ကဲၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဟးခၢ်ကဲၢ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်အခီၣ်ဆါသၢ.

၅. **ခၢ်ကိ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိၣ်ပှၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဆီမ့ၢ်ဂ့ၤ, အဆူၣ်ဖးထိထိၣ်ဝဲလၢအခံထူးလၢအထိကတၢၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢခၢ်ကိလီၤ. ထိၣ်ပှာ်ခၢ်ကိန့ၣ်တဘိတဘိထိကၢ.

၆. **ခၢ်ကိ** န့ၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢကလံၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအခၢ်ကိလီၤ. ပတထံၣ်ဘၣ်ပဝဲနီတစုဘၣ်.

၇. **ခၢ်ခံ** န့ၣ်မ့ၢ်လုၣ်လၢပတုၢ်ထးအပူၤန့ၣ်ပကိးလၢထးခၢ်ခံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထးခၢ်ခိၣ်ထးခၢ်ခံလီၤ. ဒီးထးခၢ်ခံန့ၣ်မ့ၢ်လုၣ်လၢပတုၢ်ထးပူၤလၢပဆးတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးခဲးလိၢ်ခၢ်ခံန့ၣ်ပကိးလၢသဒိခၢ်ခံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ခဲးလိၢ်နါစှၤလီၤ.

၈. **ခၢ်ခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ခဲးလိၢ်နါစှၤန့ၣ်ပကိးလၢခဲးလိၢ်ခၢ်ခံဒီးသဒိခၢ်ခံဒီးထံယဲခၢ်ခံလီၤ. ထံယဲလီၤဆဲးလၢသဒိခၢ်ခံလီၤ. ထံယဲလီၤလၢထံယဲခၢ်ခံလၢလၣ်နါစှၤန့ၣ်လီၤ.

၉. **ခၢ်ခံ** န့ၣ်မ့ၢ်လၣ်ခဲးနါစှၤကတၢၢ်လီၤ. လၢပဒုးထိၣ်ဟံၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလၣ်ခၢ်ခံဒီးကဟဲခၢ်ခံလီၤ. ထံယဲလီၤလၢလၣ်ခၢ်ခံ

လၢတၢ်ရှၤခါန့ၣ်ပဒီးထိၣ်ထံယဲလၢလၣ်ခၢ်ခံန့ၣ်လီၤ.

၁၀. **ခၢ်ခိၣ်ထံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအခၢ်ပျိၢ်န့ၣ်ဘူးဒီးအခံထူးဒီးပစံးလၢခၢ်ခိၣ်ထံးလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအခၢ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်ဒိၣ်နှၢ်အခၢ်နါစှၤတက့ၢ်လီၤ.

၁၁. **ခၢ်ခွိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်စီးတကလှာ်အသၣ်ဆၢဒီးပကိးလၢခၢ်ခွိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးဟိာ်ထွဲတလၢၤအခံလီၤ.

၁၂. **ခၢ်ပျိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအခၢ်ခိၣ်ထံးဘိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢခၢ်ပျိၢ်လီၤ. ကဆိခၢ်ပျိၢ်နှၢ်ဘိၣ်ဝဲလီၤ. ထိရိၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤခၢ်ပျိၢ်အိၣ်ဝဲခဲလၢာ်လီၤ.

၁၃. **ခၢ်လံးခၢ်ကိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ဟ်ကလိၢ်အသးဒီးနံၤဝဲလှၣ်ဖျူၤအိခၣ်ဒီးစံၣ်ဝဲခီဝဲန့ၣ်ဒီးနံၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးခၢ်လံးခၢ်ကိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤသးခၢ်လံးခၢ်ကိၢ်ဆါစခဲာ်ကၢ.

၁၄. **ခၢ်မီၤဖံးမီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးတၢ်ခၢ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢခၢ်မီၤဖံးမီၤလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဒီးခၢ်မီၤဖံးမီၤလီၤ.

၁၅. **ခံခၢ်ပျိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခံထူးအသကျိာ်ဖဲပပျိၢ်ယံအကတၢၢ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢခံခၢ်ပျိၢ်လီၤ. ပှၤကညီခံခၢ်ပျိၢ်လီၤသကျိာ်ဖဲအခံကိၢ်ကဆူးအပျိၢ်ယံကတၢၢ်လီၤန့ၣ်လီၤ.

၁၆. **စံၣ်ခၢ်ကဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံၣ်လၢပခီၣ်ဖှၣ်ထိဒီးမၤသးစကဲၢ်စကဲၢ်ဒီးပစံးလၢပစံၣ်ခၢ်ကဲၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခီၣ်ဆါဒီးလဲၤတၢ်စံၣ်ခၢ်ကဲၢ်ဝဲလီၤ.

၁၇. **တခဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တမံၤအဆိလီၤ. ထိရိၤတၢ်တမံၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတခဲၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတသ့ၣ်ညါတၢ်တမံၤတခဲၢ်ဒီးအိၣ်ဒၣ်တၢ်ဒ်ပှၤဟးဂီၤအသိးလီၤ. ပှၤဆံးတသ့ၣ်ညါတၢ်တမံၤတခဲၢ်န့ၣ်ကလီၤတဲာ်ဘၣ်ဖုးလီၤ.

၁၈. **မးလခဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်တကလှာ်အလၣ်ဖးဒုဒီးပကိးလၢမးလခဲၢ်လီၤ. မးလခဲၢ်န့ၣ်အချံသူဝဲဒီးပှၤကညီတုၢ်လိာ်ဝဲလီၤ. ဒီးအချံမၤသးဒ်ဖဲသုအသိးလီၤ. ဒီးပကိးလၢမးတခဲၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **ခဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဂီၤတမံၤလၢပထံၣ်တၢ်ကွၢ်တၢ်န့ၣ်ပကိးလၢခဲာ်လီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်အခဲာ်ထံၣ် တၢ်ထဲမဆါခီလီၤ. လၢမုၢ်နၤန့ၣ်ခဲာ်တထံၣ်တၢ်ဘၣ်. ထိရိၤတၢ်တမံၤလၢ်လၢ်န့ၣ်လၢအသးအိၣ်ဝဲန့ၣ်အိၣ်ဒီးခဲာ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခဲာ်မီၤနါမီၤလီၤ.

၂. **ခဲာ်ကနုလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ဟုၣ်ပှၤဂၤကစုဒုဒီးပစံးလၢပကွၢ်တၢ်လၢပခဲာ်ကနုလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစကွၢ်ဟုၣ်လၢစခဲာ်ကနုလာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခဲာ်ကနုခိၣ်ခဲာ်ကနုလာ်လီၤ. ပနံၤရှသူၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပနံၤလၢပခဲာ်ကနုလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ခဲာ်ကပီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်ဆှံဒီးပထံၣ်တၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်ပစံးလၢပခဲာ်ကပီၤလီၤ. ဖိသၣ်လၢအခဲာ်တခံဖံးဘၣ်ဒီးပှၤလၢအသးတပှၢ်ဖံးဘၣ်န့ၣ်အခဲာ်ကပီၤဒီးထံၣ်တၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလီၤ. ယဲဒၣ်စခဲာ်တခံဖံးဘၣ်. စခဲာ်ကပီၤဖံးလီၤ.

၄. **ခဲာ်ကပီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်ညါတၢ်အၢဒီးတၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢပခဲာ်ကပီၤလီၤ. ပှၤလၢနှၢ်ဘၣ်ကစၢ်ယွၤအကလုၢ်ကထါန့ၣ်နှၢ်ဘၣ်အခဲာ်ကပီၤလီၤ.

၅. **ခဲာ်ကပှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတၢ်မိၣ်မံအသးကိတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအခဲာ်ကပှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢအခဲာ်သပှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. ခၣ်ကဘံၣ်ဘူၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဒီးပတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးပမၤတ့ၤပကွၢ်တၢ်ဆူကၤတချူးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပခၣ်ကဘံၣ်ဘူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပခၣ်သဘံၣ်ဘူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပမၤတၢ်ပခၣ်ကဘံၣ်ဘူၣ်ဒီးပကွၢ်တၢ်ဆူကၤတချူးဘၣ်.

၇. ခၣ်ကဘျုး န့ၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ဖံးလၣ်ဒီးပစံးလၢပခၣ်ကဘျုးလီၤ. ပခၣ်ဖံးလၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးအကဘျုးဂီၤဝဲလီၤ. စခၣ်ဘၣ်ပံာ်ဒီးတၢ်ကမံၤအိၣ်လၢစခၣ်ကဘျုးလၣ်လီၤ.

၈. ခၣ်ကဲၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအခၣ်ဆုးတသ့ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၤခၣ်ကဲၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပှၤခၣ်ကဲၤန့ၢ်ကဲၤပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခၣ်ကဲၤတ့ၤအခၣ်ဆုးတသ့ဘၣ်လီၤ.

၉. ခၣ်ကဲၤသ့ကဲၤလဲ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပှၤတမံၤမံၤတ့ၤပကိၤတကဲဘၣ်ဒီးကဲၢ်ကိၤတကဲၢ်ဒိၤကိၤတ့ၤပခၣ်န့ၣ်ပတဖျးဘၣ်ဒီးပစံးလၢပခၣ်ကဲၤသ့ကဲၤလဲလီၤ. ပှၤလၢဘၣ်လရာ်န့ၣ်ဆါဒီးကိၤဝဲအခၣ်ကဲၤသ့ကဲၤလဲလီၤ. ဒးဘီဆှၣ်ပှၤတဂၤဒီးကိၤဝဲအခၣ်ကဲၤသ့ကဲၤလဲလီၤ.

၁၀. ခၣ်ကိၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတဟိၣ်ညီဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢခၣ်ကိၤလီၤ. ပှၤလၢပတိၢ်တဟိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်အခၣ်ကိၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအခၣ်ကိၤန့ၢ်ကိၤလီၤ. ပှၤတဂၤအခၣ်ကိၤသမိး. အဓိၢ်တိၢ်တဟိၣ်ဘၣ်. ဒီးထိရိၤပှၤလၢမၤကမၣ်တၢ်ဒီးအခၣ်တဆုးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအခၣ်ကိၤလီၤ.

၁၁. ခၣ်ကွၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပခၣ်သၣ်တိၣ်အသရူၤအဃံကွီၤအသးဆူပဓိၣ်တခ်န့ၣ်ပစံးလၢခၣ်ကွၣ်လီၤ. ပခၣ်တှၢ်အဃံန့ၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ကွၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပခၣ်သူၣ်ခၣ်ကွၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢခၣ်ကွၣ်ဃံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤထိအခၣ်ကွၣ်ဒီးပိၢ်ဖးမးလီၤ.

၁၂. ခၣ်ကွၣ်ခံ န့ၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ဃံလၢပခၣ်တိၢ်ခံတခ်န့ၣ်ပစံးလၢပခၣ်ကွၣ်ခံလီၤ.

၁၃. ခၣ်ကွၣ်ဃံ ဒီးခၣ်ကွၣ်န့ၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခၣ်ပှၤအဃံဆူပဓိၣ်တခ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢခၣ်ကွၣ်ခံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၄. ခၣ်ကွီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပခၣ်သၣ်လီၤဆၢၣ်အလိၢ်လၢမၤသးဒ်အဃံကွီၤအသးအသိးန့ၣ်ပစံးလၢခၣ်ကွီၤလီၤ. ပခၣ်ကွီၤန့ၣ်အိၣ်ဝးတရံးပခၣ်သၣ်န့ၣ်မ့ၢ်အဃံကွီၤအသးန့ၣ်ပစံးလၢပခၣ်ကွီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢ ခၣ်ကွီၤန့ၢ်ကွီၤလီၤ. ပခၣ်ဃံကွီၤပခၣ် ပှၤဝး တရံးန့ၣ်ပကီးလၢပခၣ်ကွီၤလီၤ.

၁၅. ခၣ်ကွီၤပှၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပခၣ်သၣ်တိၣ်အိၣ်ဝဲအလိၢ်န့ၣ်စံးလၢခၣ်ကွီၤပှၤလီၤ. ပခၣ်ကွီၤပှၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးပခၣ်သၣ်တိၣ်လီၤ.

၁၆. ခၣ်ခံးသူ န့ၣ် မ့ၢ်ပဘၣ်ဆူးဘၣ်ဆါတမံၤမံၤ ဒီးပခၣ်တရံးအသးန့ၣ်ပစံးလၢပခၣ်ခံးသူလီၤ. ပှၤမူၤသံးန့ၣ်အခၣ်ခံးသူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခၣ်သူခံးလဲလီၤ.

၁၇. ခၣ်ခိၣ်ကၢ် န့ၣ်မ့ၢ် ပခၣ်ဃံလၢပခိၣ်န့ၣ် ထိၣ်ဒီးအဆူၣ်ဒီးပစံးလၢပခၣ်ခိၣ်ကၢ်လီၤ. ပခၣ်တှၢ်အဃံန့ၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ခိၣ်ကၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပခၣ်ခိၣ်ကၢ်ခၣ်ခိၣ်လၣ်လီၤ.

၁၈. ခၣ်ချံ န့ၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ပှၤအဖျာၣ်န့ၣ်ပစံးလၢခၣ်ချံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခၣ်ချံခၣ်သၣ်လီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,အခၣ်ချံမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးတထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်လီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်တ့ၤအခၣ်ချံဟဲထိၣ်ဒီးတထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဒီးအခၣ်ဘျိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၉. ခၣ်ဃး န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးလီၤဝၣ်လုၣ်လၢထိခိၣ်အိၣ်ဘၣ်အလိၢ်ဒီးထိခိၣ်ပျံၤဝဲ န့ၣ်ပကီးလၢ ထိခိၣ်အခၣ်ဃးလီၤ. လဲၤဆဲးလီၤထိခိၣ်အခၣ်ဃးလၢဝၣ်လုၣ်လၢထိခိၣ်အိၣ်ဘၣ်အလိၢ်န့ၣ်ထိခိၣ်ပျံၤဝဲလီၤ.

၂၀. ခၣ်ဃး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ့ထိၣ်ကူၤလၣ်အသးဒီးမၤတၢ်အၢတၢ်သိအခၣ်အရှၢ်အဂီၤခံတိၣ်လၢဝၣ်လုၣ်လီၤဒီးပစံးလၢနါဒိၣ်ခၣ်ဃးလီၤ. ပှၤကညီမၤနါဒိၣ်အခၣ်ဃးန့ၣ်အသုအိၣ်လၢအဃၢဒီးအဝါအိၣ်လၢအသးကၢ်ပှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢခၣ်ဃးနါဃးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၂၁. ခၣ်ဃံ န့ၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ကွီၤအဃံဝးတြံးပခၣ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢခၣ်ဃံလီၤ. ပခၣ်ဃံန့ၣ်အိၣ်ဝးတြံးပခၣ်ပှၤန့ၣ်လီၤ. ပခၣ်ကွၣ်ဃံန့ၣ်ပကီးလၢပခၣ်ဃံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၂. ခၣ်ဆါ န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ပှၤဂၤဒီးပသးဟ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်လၢပကွၢ်တဂ့ၤဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပခၣ်ဆါလီၤ. ဒီးပစံးလၢ ဆါခၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤစကွၢ်ဒီးစခၣ်ဆါသမိးလီၤ. ပှၤလၢမၤကမၣ်ပှၤန့ၣ်ပခၣ်ဆါဒီးပကွၢ်တဘၣ်ဘၣ်ပသးဒီးပသးဟ့အီၤလီၤ.

၂၃. ခၣ်ဆါ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါဘၣ်ပခၣ်ပဒူးဒီးသွံးဒီးအပှၤလၢအဝါန့ၣ်ဂီၤဒီးပစံးလၢခၣ်ဆါလီၤ. ပှၤတဂၤအခၣ်ဆါဒီးအခၣ်ဂီၤဝဲလီၤ. ပှၤကညီခၣ်ဆါန့ၣ်ဝဲလီၤဝဲလၢကသံၣ်ခၣ်ဆါလီၤ.

၂၄. ခၣ်ဆး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအခၣ်ထံၣ်တၢ်လီၤတံၢ်တဖၣ်ပစံးလၢခၣ်ဆးလီၤ.

၂၅-၁. ခၣ်ဆူၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ဖံးန့ၣ်အိၣ်ဒီးအဆူၣ်ဒီးပစံးလၢခၣ်ဆူၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢခၣ်ဆူၣ်ခၣ်ဖံးလီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်အိၣ်ဒီးအခၣ်ဆူၣ်ကီးဂၤဒဲးလီၤ.

၂၆. ခၣ်ဆူၣ် န့ၣ်ပခၣ်ဖံးအဆူၣ်န့ၣ်ပစံးလၢခၣ်ဆူၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢခၣ်ဆူၣ်ခၣ်မုံလီၤ.

၂၇. ခၣ်ဆဲး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအခၣ်ဂ့ၤတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအခၣ်ဆဲးလီၤ. ပှၤလၢမုၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါန့ၣ်အခၣ်ဆဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအခၣ်ဆဲးကွဲးကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအခၣ်ဆဲးအခၣ်ဝံၣ်လီၤ.

၂၈. ခၣ်ဆုး န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိကမိၣ်လီၤပသးလၢပကၢ်တဘၣ်ဂီၤတဂ့ၤဘၣ်ဒီးပဟ်ပသးတသ့ဘၣ်န့ၣ်မၤသးဒ်ပဓိၣ်ဖိအသီးဒီးပစံးလၢပခၣ်ဆုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဓိၣ်ဖိခၣ်ဆုး, ခၣ်ဆုးနါဆုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢခၣ်ဆုးနၢ်ဆုး, ခၣ်ကြၢ်ခၣ်ဆုးပစံးဒီးအဆိဒ် န့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်တ့ၤကၢ်တဘၣ်ဂီၤတဂ့ၤ, ကူတဂ့ၤသီးတဂ့ၤဘၣ်ဒီးအခၣ်ဆုးဝဲလီၤ.

၂၉. ခၣ်ညါ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးဆၢပခၣ်န့ၣ်ပစံးလၢခၣ်ညါလီၤ. သုၣ်တထံးအိၣ်လၢစခၣ်ညါဒီးစထံၣ်အီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခၣ်ခိၣ်ခၣ်ညါလီၤ.

၃၀. ခၣ်ညါ န့ၣ်မ့ၢ်ပဂီၤဆူပသးနါပှၢ်တခ်ဒီးဆူပခၣ်အိၣ်တခ်န့ၣ်ပစံးလၢပခၣ်ညါလီၤ. ပှၤဖိၣ်ခွါန့ၣ်ဝၣ်ခိၣ်ဘိၣ်လၢအခၣ်ညါလီၤ. ပသးနါပှၢ်န့ၣ်အိၣ်လၢပခၣ်ညါလီၤ. ပကံၣ်လှၢ်ခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပ

မဲာ်

ကံၣ်ဒုၣ်ဆူပမဲာ်ညါတခီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပကိာ်ခံမဲာ်ညါလီၤ.

၃၁. **မဲာ်တကျူ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲာ်ဝါအါဒီးကွၢ်တၢ်အမဲာ်တစုဝဲနဲၣ်ပစံးလၢအမဲာ်တကျူလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအမဲာ်တကျူဒီးကွၢ်တၢ်လၢအမဲာ်ကပၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်တကျိၣ်မဲာ်တကျူလီၤ.

၃၂. **မဲာ်တဒၢ** နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢပတထံၣ်ဘၣ်တၢ်အလိၢ်နဲၣ်ပစံးလၢပမဲာ်တဒၢလီၤ. ထိရိၤတၢ်အလိၢ်လၢဘူးဒီးပှၤလၢပတထံၣ်ဘၣ်အလိၢ်, လၢပတကွၢ်ဟုၣ်ဘၣ်အလိၢ်နဲၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်တဒၢလီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်ဝဲလၢအမိၢ်မဲာ်တဒၢဒီးဟုၣ်တၢ်လီၤ.

၃၃. **မဲာ်တုၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်ခိၣ်ကၢၢ်အဆူၣ်နဲၣ်ပကိးလၢမဲာ်တုၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမဲာ်တုၢ်မဲာ်မူလီၤ. ပှၤကညီနဲၣ်အမဲာ်တုၢ်အိၣ်ဝဲကိးဂၤဒဲးလီၤ.

၃၄. **မဲာ်တုၢ်ခိၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်ခိၣ်ကၢၢ်ဖဲပမဲာ်ဆူၣ်ပမဲာ်တုၢ်ထိၣ်ဝဲအလိၢ်နဲၣ်ပစံးလၢပမဲာ်တုၢ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်တုၢ်ခိၣ်မဲာ်တုၢ်လဲာ်လီၤ.

၃၅. **မဲာ်တုၢ်ခိၣ်ဃံ** နဲၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်ခိၣ်ကၢၢ်အဃံနဲၣ်ပစံးလၢပမဲာ်တုၢ်ဃံလီၤ. ပှၤကညီအမဲာ်တုၢ်ဃံနဲၣ်ဘၣ်ဒီဆါကၢ.

၃၆. **မဲာ်တုၢ်ဆူၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်တုၢ်မဲာ်မူနဲၣ်ပစံးလၢမဲာ်တုၢ်ဆူၣ်လီၤ. ပှၤကညီအမဲာ်တုၢ်ဆူၣ်နဲၣ်ထိၣ်လၢအမဲာ်ခိၣ်ကၢၢ်အလိၤနဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်တုၢ်ဆူၣ်မဲာ်တုၢ်ဒံးလီၤ.

၃၇. **မဲာ်တဲးလဲး** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ တကလုာ်မၤသးဒ်တ ကျာ်ခိၣ်အသိးဒီးပကိးလၢမဲာ်တဲးလဲးလီၤ. မဲာ်တဲးလဲးနဲၣ်အိၣ်ဒီးအဂီၤဒီးအသူဒီးအဂ္ဂ, ဒီးအမူာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမဲာ်တဲးဘုၣ်မဲာ်တဲးလဲးလီၤ. ဒီးပှၤမၤဝဲလၢအနၢ်ထံဒီးအိၣ်ဝဲအနၢ်ထံမၤသံအိၣ်ဝဲအမိၢ်ပှၢ်နဲၣ်လီၤ. မဲာ်တဲးလဲးနဲၣ်တနီၤနီၤမူာ်တကျူလီၤ.

၃၈. **မဲာ်တိၢ်ခံ** နဲၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်ပှၤအသရၤဆူပမဲာ်ကပၤနဲၣ်ပကိးလၢမဲာ်တိၢ်ခံလီၤ. ပှၤလၢပကွၢ်တဂ့ၤဘၣ်နဲၣ်ပကွၢ်လၢပမဲာ်တိၢ်ခံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမဲာ်တိၢ်ခိၣ်မဲာ်တိၢ်ခံလီၤ.

၃၉. **မဲာ်ဘြိၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်မဲာ်ဆုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကု်တဘၣ်ပဂီၤတဂ့ၤဘၣ်ဒီးပကူပသိးတဂ့ၤဘၣ်နဲၣ်ပဟ်ပသးတသ့ၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢမဲာ်ဘြိၢ်မဲာ်ဆုးလီၤ.

၄၀. **မဲာ်ထံ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟီၣ်ဒီးထံဟဲလီၤလၢအမဲာ်ပှၤပူၤနဲၣ်ပကိးလၢမဲာ်ထံလီၤ. ပှၤကညီနဲၣ်တဲၤဟီၣ်ဒီးမဲာ်ထံထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမဲာ်ထံမဲာ်နိလီၤ.

၄၁. **မဲာ်ထံကလၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ယွၤခၣ်စးဘၣ်ဘၣ်လၢပကွၢ်လီၤပကဒုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဒီးလၢပမဲာ်ခံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကိးလၢမဲာ်ထံကလၤလီၤ. ဒီးမဲာ်ထံကလၤနဲၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ.

၄၂. **မဲာ်ထံကလၤကျိ** နဲၣ်မ့ၢ်မဲာ်ထံကလၤတကလုာ်အိၣ်ဒီးအဘိလၢပကွၢ်တၢ်ဖျါလၢအဃံၤဒီးတၢ်လၢဆံးတဖၣ် နဲၣ်ဒိၣ်ထိၣ်ဝဲဒီးပကိးလၢမဲာ်ထံကလၤကျိလီၤ. မဲာ်ထံကလၤကျိပကွၢ်လၢကျိပူၤဒီးတၢ်လၢအဃံၤနဲၣ်မ့ၢ်ဆံးနာ်သကုဒီးဖျါဒိၣ်ထိၣ်ဝဲဒီးပကိးလၢမဲာ်ထံကလၤကျိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးထိၣ်နှၢ်အသိခဲအံၤလီၤ. လၢပျၢနဲၣ်ပတထံၣ်နီတစုဘၣ်.

၄၃. **မဲာ်ထံကလၤစိၤကွၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်မဲာ်ထံကလၤဖိတကလုာ်အိၣ်ဒီးအဒုဒ်စိၤကွၢ်အသိးဒီးပကွၢ်တၢ်လၢအဆံးနဲၣ်ဖျါဒိၣ်ထိၣ်ဝဲဒီးပကိးလၢမဲာ်ထံကလၤစိၤကွၢ်လီၤ. မဲာ်ထံကလၤစိၤကွၢ်နဲၣ်အိၣ်ဒီးအဒၢအိၣ်ဒီးအဒုဒ်စိၤကွၢ် အသိးလီၤ. ဒီး ပကွၢ် တၢ်လၢ အ ဆံး နဲၣ်ဖျါဒိၣ်ထိၣ်ဝဲလီၤ.

၄၄. **မဲာ်ထံကလၤဒီးမဲာ်** နဲၣ်မ့ၢ်မဲာ်ထံကလၤတကလုာ်လၢပမဲာ်ခံးဒီးပဒီးပဝဲဒီးပမဲာ်ကပီၤထိၣ်နဲၣ်ပကိးလၢမဲာ်ထံကလၤဒီးမဲာ်လီၤ. ပှၤလၢအမဲာ်ယုာ်တဖၣ်နဲၣ်ဒီးမဲးထံကလၤဒီးမဲာ်ဒီးထံၣ်ထိၣ်ကူၤတၢ်လီၤ.

၄၅. **မဲာ်ထံး** နဲၣ်မ့ၢ်ဘုသၣ်အနိာ်လၢမဲထိၣ်ဝဲအလိၢ်နဲၣ်ပကိးလၢဘုမဲာ်ထံးလီၤ. ဘုမဲာ်ထံနဲၣ်တဲၤတၢ်ဈူၤဘၣ်ဒီးမဲထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘုမဲာ်ထံးမဲာ်ထးလီၤ.

၄၆. **မဲာ်ထံး** နဲၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်ထွဲလၢလီၤကလဲတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဆုဘုလၢလီၤကလဲတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢထွဲမဲာ်ထံး, ပစံးလၢဟုမဲာ်ထံးလီၤ. ပှၤကညီတိၢ်ထွဲအမဲာ်ထံးနဲၣ်လီၤကလဲလီၤကနၠာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမဲာ်ထံးမဲာ်ထးလီၤ.

၄၇. **မဲာ်ထိ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအမဲာ်တကဝီၤဘၣ်ဒီးအမဲာ်အံၣ်ဒီးအမဲာ်ထိတဖၣ်နဲၣ်ပစံးလၢအမဲာ်ထိလီၤ. ဒီးပစံးလၢအမဲာ်ထိတလိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအမဲာ်ထိတလိလီၤ.

၄၈. **မဲာ်နါ** နဲၣ်မ့ၢ်ပကိးပမဲာ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢမဲာ်နါလီၤ. ထိရိၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤ, ပှၤသပျၢ ပှၤကညီနဲၣ်အိၣ်ဒီးမဲာ်နါခဲလက်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်နၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. မဲာ်နါဒီးမဲာ်နၢ်နဲၣ်မ့ၢ်ပကိးပမဲာ်ဒီးအဆိလီၤ.

၄၉. **မဲာ်နံၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကတိၤတၢ်ဒီးတဟ်သပှာ်ဘၣ်အသးဒီးနံၤဝဲနဲၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဒီးအမဲာ်နံၤလီၤ. ပှၤလၢအိၣ်ဒီးအမဲာ်နံၤနဲၣ်ကတိၤတၢ်ဒီးနံၤဝဲလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီနဲၣ်အမဲာ်နံၤတအိၣ်ဘၣ်လီၤဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမဲာ်နံၤမဲာ်အှလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်ဒီးအိၣ်ဒီးအမဲာ်နံၤမဲာ်အှဒီးပရမှာ်ဝဲလီၤ.

၅၀. **မဲာ်နိ** နဲၣ်မ့ၢ်မဲာ်ထံအဆိလီၤဒီးမ့ၢ်ပဟီၣ်ဒီးထံလီၤလၢပမဲာ်သၣ်လီၤနဲၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်ထံမဲာ်နိလီၤ.

၅၁. **မဲာ်ဖိလီၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ပပျံၤတၢ်တဲၤပသးအုးဒီးပဟ်သပှၢ်ပသးနဲၣ်ပစံးလၢပမဲာ်ဖိလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအပါဒူအလီၤဒီးအမဲာ်ဖိလီၤအသးတကိၢ်ခါလီၤ. ဒီးပစံးလၢမဲာ်လီၤဖိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပဒိၣ်နဲၣ်ပပျံၤတဲၤပမဲာ်ဖိလီၤအသးလီၤ.

၅၂. **မဲာ်ပှၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်ချံနဲၣ်ပစံးလၢပမဲာ်ပှၤလီၤ. ပမဲာ်သးကၢ်ပူၤလၢပထံၣ်တၢ်ကွၢ်တၢ်နဲၣ်ပစံးလၢပမဲာ်ပှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပမဲာ်သၣ်မဲာ်ပှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပမဲာ်ပှၤပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်တၢၢ်မဲာ်ပှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅၃. **မဲာ်ပျ့ၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်ဒီဘုၣ်ညါနဲၣ်ပစံးလၢပမဲာ်ပျ့ၢ်လီၤ. ပမဲာ်ပျ့ၢ်နဲၣ်ပမ့ၢ်လုၣ်ထံဒီးပပျ့ၢ်လၢထံလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤသူဒီးအမဲၢ်ပျ့ၢ်သူဝဲလီၤ. ဒီးတနီၤနီၤ နဲၣ်အမဲာ်ပျ့ၢ်ဝါဒီးအကစၢ်ဝါဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမဲာ်ပျ့ၢ်နါပျ့ၢ်လီၤ.

၅၄. **မဲာ်ဖံး** နဲၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်အဖိခိၣ်လၢအဖံးကျၢၢ်ဘၢအပှၤနဲၣ်ပကိးလၢပမဲာ်ဖံးလီၤ. ပမဲာ်ဖံးနဲၣ်ကျၢၢ်ဘၢပမဲာ်ပှၤနဲၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမဲာ်ဖံးမဲာ်ဖးလီၤ.

၅၅. ခၣ်ဗိ နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ်သူလၢအသးကံၢ်ပူၤနူၣ်ဗိနဲဗိၤဒီး ပကီးလၢခၣ်ဗိလီၤ. ပှၤကညီခၣ်ဗိနူၣ်သူကဝီၤလၢအခၣ်သး ကံၢ်ပူၤ နူၣ်လီၤ. ဒီးပကီး ဒီးအဆိလၢ ခၣ်ဗိနါဗိလီၤ. ပှၤ ကညီအခၣ်ဗိမ့ၢ်တဆိၣ်ဘၣ်ဒီးထံၣ်တၢ်တသ့ဘၣ်လီၤ.

၅၆. ခၣ်ဘၣ်ဆှဲ နူၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်တဖၣ်နူၣ်တ့ၤမူၤဒီးအမိၢ်ဒီး နူထိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢခၣ်ဘၣ်ဆှဲလီၤ. ထွံၣ်နူၣ်တ့ၤခၣ်ဘၣ်ဆှဲဒီး တယံၤဘၣ်တၢ်ဘၣ်. သ့ၣ်ညါထဲလ့ၤအမိၢ်နူၣ်ဓိၤလီၤ.

၅၇. ခၣ်ဘံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပကျၢၢ်တံၢ်ထိးလိာ်ပခၣ်ဖံးဒီးပစံးလၢပ ခၣ်ဘံၣ်လီၤ. ပှၤကညီတ့ၤခၣ်ဘံၣ်အသးဒီးတထံၣ်ဘၣ် တၢ် ဘၣ်. ပှၤကညီမံနူၣ်အခၣ်ဘံၣ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ခၣ်ဘံၣ်နါဘံၣ်လီၤ.

၅၈. ခၣ်ဘံၣ်စ့ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအခၣ်စိၣ်ထိၣ်အသးဆံးဝဲနူၣ်ပ စံးလၢအခၣ်ဘံၣ်စ့လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအခၣ်ဘံၣ်စ့ဒ်တၢ်မိၣ်မံပ သးအသိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပခၣ်ဘံၣ်စိၣ်ဘံၣ်စ့လီၤ. ပှၤလၢအခၣ်ဘံၣ်စ့နူၣ်တနီၤနီၤလၢအမိၢ်ဟၢဖၢပူၤဒီးတနီၤနီၤ မ့ၢ်လၢအခၣ်ဆါဟးဂီၤလီၤ.

၅၉. ခၣ်ဘံၣ်စိၣ်ခါ နူၣ်မ့ၢ်တ့ၤအခါလၢပသံအကတိၢ်နူၣ်ပ စံးလၢပခၣ်ဘံၣ်စိၣ်ခါလီၤ. တ့ၤလၢအကတိၢ်လၢပခၣ်ဘံၣ်စိၣ် ခါနူၣ်ပတသ့ၣ်ညါလၢၤဘၣ်ကီၢ်လၢမိဘၣ်လီၤ.

၆၀. ခၣ်ဘှံး နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ်နၢလၢအဟဲထိၣ်လၢပခၣ်ပှၤပူၤဒီး မၤသးဒ်အဖံအသိးနူၣ်ပစံးလၢခၣ်ဘှံးလီၤ. ဖိသၣ်တနီၤနီၤ အိၣ်ဒီးခၣ်ဘှံးခၣ်ရှိၣ်လီၤ.

၆၁. ခၣ်ဘျိၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢခၣ်ဟးဂီၤဒီးအရှံဝါယးဝဲနူၣ်ပစံး လၢခၣ်ဘျိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခၣ်ဘျိၣ်နါလံလီၤ. ပှၤတ နီၤနီၤဆါဒီးအခၣ်ဘျိၣ်နါလံဝဲလီၤ.

၆၂. ခၣ်မူသးဝး နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ကၢအိၣ်စိးအကတိၢ်နူၣ်ပစံး လၢပခၣ်မူသးဝးလီၤ. လၢပခၣ်မူသးဝးအခါနူၣ်ပမၤတၢ်သ့ဒီး လီၤ. တ့ၤပသံနူၣ်ပမၤတၢ်တသ့လၢၤဘၣ်နီတမံၤဘၣ်.

၆၃. ခၣ်ယှာ် နူၣ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်ဒီးပခၣ်ခံးဝဲနူၣ်ပစံးလၢပခၣ်ယှာ် လီၤ. ပှၤခၣ်ယှာ်နူၣ်ပဒီးဒီးခၣ်ထံကလၢလီၤ.

၆၄. ခၣ်လံးခၣ်ကိၢ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဟ်ကလီၢ်အသးဒီးစံၣ်လိာ်ကွဲ ဒီးနံၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤသးခၣ်လံးခၣ်ကိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢခါလံး ခါကီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤလၢမၤသးခၣ်လံးခၣ်ကိၢ်နူၢ်ပကွၢ်ဆါပခၣ် ကၢ.

၆၅. ခၣ်လီၤတယၢၢ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်မိၣ်မံပသးဒီးပခၣ်ဖံးယၢဝဲ နူၣ်ပစံးလၢပခၣ်လီၤတယၢၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပခၣ်လီၤသယှာ် စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်မိၣ်မံစသးစခၣ်ဖံးလီၤတယၢၢ်ယၢယူၤကလာ် လီၤ.

၆၆. ခၣ်လီၤမှဲၤ နူၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မှဲၤဒီးပအိၣ်တမှာ်ဘၣ် ဒီးပခၣ်လီၤသပှၢ်နူၣ်တၢ်တမိၣ်နံၤမိၣ်အှဘၣ်ပသးဒီးပသူၣ်တဖှံ ပသးတညီဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပခၣ်လီၤမှဲၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢခၣ်လီၤ မှဲၤမှဲၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤလၢအဖိအမါသံသးၣ်အီၤနူၣ်အခၣ်လီၤ မှဲၤဝဲလီၤ.

၆၇. ခၣ်ဝါ နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ် ပှၤပခၣ်သၣ်တိၣ်လၢအပှၤအသရ့ၤဝါ ဝဲဒီးပစံးလၢခၣ်ဝါလီၤ. ပှၤကညီနူၣ်အခၣ်ပှၤဝါလၢအသရ့ၤဒီးသူ လၢအသးကံၢ်ပူၤနူၣ်လီၤ.

၆၈. ခၣ်ဝါဃး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအခၣ်ဟးဂီၤဒီးအဝါနူၣ်ကျးဘၢ အသူနူၣ်ပစံးလၢခၣ်ဝါဃးလီၤ. ပှၤလၢအခၣ်ဝါဃးနူၣ်အခၣ်ဟး ဂီၤလီၤ.

၆၉. ခၣ်ဝိၢ် နူၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးပထံၣ်တၢ် ဒ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်အသိးလ့ၢ်လ့ၢ်ဝိၢ်ဝိၢ်နူၣ်ပစံးလၢခၣ်ဝိၢ်လီၤ. စ ထံၣ်တၢ်လ့ၢ်လ့ၢ်ဝိၢ်ဝိၢ်ဒ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်အသိးဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဒိ တမံၤဘၣ်. ကမ့ၢ်ကၢ်စခၣ်ဝိၢ်သၢ. ပှၤကညီခၣ်ဝိၢ်နၢ်ဝိၤနူၣ်ထံၣ်ကြိ ကြိတၢ်ဒ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်အသိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခၣ်ဝိၢ်နၢ် ဝိၤလီၤ.

၇၀. ခၣ်သကွံၤ နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ်သၣ်တိၣ်အိၣ်ဝဲအလိၢ်နူၣ်အယံအိၣ် ကြဲးဒီးမၤသးဒ်အယံကွံၤပခၣ်သၣ်တိၣ်အသိးဒီးပစံးလၢပခၣ်သ ကွံၤလီၤ. ပခၣ်ပှၤအိၣ်လၢပခၣ်သကွံၤပူၤနူၣ်လီၤ.

၇၁. ခၣ်သကွံၤပူၤ နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ်သၣ်တိၣ်အိၣ်ဝဲအလိၢ်နူၣ်ပစံးလၢ ပခၣ်သကွံၤပူၤလီၤ. ပခၣ်သကွံၤပူၤနူၣ်အိၣ်ဒီးပခၣ်သၣ်တိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢပခၣ်သကွံၤခိၣ်ခၣ်သကွံၤပူၤလီၤ. ပှၤတဂၤအှ ခွဲးထိၣ်ကွဲာ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအခၣ်သၣ်တိၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအခၣ်သ ကွံၤပူၤဒီးအိၣ်ဝဲပာ်ကလာ်ကအိကျိၤလီၤ.

၇၂. ခၣ်သညူထံး နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ပှၤအသရ့ၤစဲပနါဒုအဂံၤထံးနူၣ်ပ စံးလၢပခၣ်သညူထံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢခၣ်သညူမိၣ်ခၣ်သညူထံးပ စံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ. ပှၤကညီဖိတဂၤနူၣ်အခၣ်ဘှံးအိၣ်လၢအခၣ် သညူထံးတလိၣ်နူၣ်မၤပျၢ်ကွဲာ်လၢထံတကု.

၇၃. ခၣ်ထဘျုး နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ဖံးအကတၢၤလာ်နူၣ်ပစံးလၢပခၣ် သဘျုးလီၤ. ပခၣ်ပှၤအဖံးနူၣ်အိၣ်ဒီးကဘျုးဒီးပစံးလၢပခၣ်သ ဘျုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခၣ်သဘျုးခၣ်သဘျၣ်လီၤ.

၇၄. ခၣ်သဘျုးလာ် နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ဖံးကတၢၤလာ်နူၣ်ပစံးလၢပခၣ် ဖံးသဘျုးလာ်လီၤ. ပခၣ်ဘၣ်ပံာ်ဒီး တၢ်ကမှံၤအိၣ်လၢပခၣ်သဘျုး လာ်နူၣ်သွံးဆါကၢ.

၇၅. ခၣ်သလံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ်တဧၢလၢပတထံၣ်ဘၣ်တၢ်အလိၢ် လၢတၢ်အိၣ်လၢပလိၢ်ခံတခီနူၣ်ပစံးလၢပခၣ်သလံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤ ကွၢ်ဟ့ၣ်ထဲပခၣ်ကသလံၣ်လီၤ. တ့ၤပခၣ်သလံၣ်ဒီးဟ့ၣ်ပတၢ် လီၤ. ဒီးပစံးလၢပကိာ်ခံခၣ်သလံၣ်လီၤ.

၇၆. ခၣ်သၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ရှံနူၣ်ပစံးလၢပခၣ်သၣ်လီၤ. ပှၤကညီ နူၣ်တ့ၤအခၣ်သၣ်ဟဲထိၣ်ဒီးအခၣ်ဘျိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ခၣ်သူၣ်ခၣ်သၣ်လီၤ. ပှၤနီၤနီၤအခၣ်ဟးဂီၤဒီးအခၣ်သၣ်ဟဲထိၣ်ဝဲ လီၤ. ဒီးပစံးလၢပခၣ်ပှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇၇. ခၣ်သၣ်ကရးတံၢ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဘှူးကဲၣ်ဆီးလၢပခၣ်ညါ ဘှူးဒီးပခၣ်နူၣ်ပစံးလၢပခၣ်သၣ်ကရးတံၢ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤဆ ထၢၣ်ဘှူးဒီးယၢဒီးစခၣ်သၣ်ကရးတံၢ်မးအသးဒီးအီၤလီၤ.

၇၈. ခၣ်သၣ်တိၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ဟၢဒ်ဖျၢၣ်ညါနူၣ်ပစံးလၢပခၣ်သၣ် တိၣ်လီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်စိၣ်ထိၣ်အခၣ်ဒီးအခၣ်သၣ်တိၣ်ဖျါထိၣ်ဝဲ လီၤ. မ့ၢ်ဘံၣ်အခၣ်ဒီးအခၣ်သၣ်တိၣ်တဖျါထိၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢခၣ်သူၣ်တိၣ်ခၣ်သၣ်တိၣ်လီၤ.

၈၁. **မဲာ်သဉ်ပှၤ** နဉ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢပမဲာ်ညါဘူးဒီးပမဲာ်ဒီးပထံၣ်ထံထံဆးဆးဒီးပစံးလၢတၢ်အိၣ်လၢပမဲာ်သဉ်ပှၤ လီၤ. ပှၤတဂၤယဲာ်အိၣ်လၢအမဲာ်သဉ်ပှၤဒီးယုယဲာ်လၢပှၤလီၤ.

၈၂. **မဲာ်သဉ်ပှၤ** နဉ်မ့ၢ် ပမဲာ်ပှၤပှၤနဉ်ပစံးလၢပမဲာ်သဉ်ပှၤလီၤ. တၢ်ကမှံၤအိၣ်လၢနမဲာ်သဉ်ပှၤဒီးနတခွဲးထိၣ်ကွဲာ်ဘဉ်ဒီးနကွၢ်တၢ်ကမှံၤအိၣ်လၢနဒိပှၢ်ဝဲၢ်အမဲာ်သဉ်ပှၤနဉ်ဘဉ်မနၤလဲဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်သဉ်ပှၤမဲာ်သဉ်တှၤလီၤ.

၈၃. **မဲာ်သူ** နဉ်မ့ၢ်ပမဲာ်ပှၤနဉ် သူဝဲဒီးပစံးလၢမဲာ်သူလီၤ. ပှၤကညီနဉ်အမဲာ်သူနဉ်တှၤဝါထိၣ်ဒီးတထံၣ်ဘဉ်တၢ်ဘဉ်လီၤ.

၈၄. **မဲာ်သူဖျှၤကဲၤ** နဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆါနးကဲၣ်ဆီးတှၤတှၢ်ဝဲတကဲဘဉ်ဒီးကီၤပအုးဝဲတှၤအမဲာ်နဉ်တဖျးဘဉ်အသးဒီးပစံးလၢအမဲာ်သူဖျှၤကဲၤလီၤ. ပှၤကညီနဉ်တှၤဒးဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဂ့ၢ်အါမ့ၢ်ဂ့ၤ, တှၤအှဉ်ဘဉ်ပှၤကညီနဉ်ဒီးပှၤကညီတှၢ်ဘဉ်တၢ်ဆါတှၤအမဲာ်သူဖျှၤကဲၤလီၤ.

၈၅. **မဲာ်သူဉ်** နဉ်မ့ၢ် မဲာ်ကွၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမဲာ် ခိဉ်ကၢၢ်နဉ်ပကီးဒီးအဆိလၢမဲာ်သူဉ်မဲာ်ကွာ်လီၤ.

၈၆. **မဲာ်သူဉ်** နဉ်မ့ၢ်မဲာ်သဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမဲာ်ပှၤနဉ်ပကီးဒီးအဆိလၢမဲာ်သူဉ်မဲာ်သဉ်လီၤ.

၈၇. **မဲာ်သူဉ်ထံး** နဉ်မ့ၢ်ပမဲာ်သညထံးဆုပနါဒ့အသရူၤနဉ်ပစံးလၢပမဲာ်သူဉ်ထံးလီၤ. ပှၤကညီအမဲာ်သူဉ်ထံး နဉ်အမဲာ်ဘုံးထိၣ်ကိၢ်ယုဝဲဝဲအမဲာ်သူဉ်ထံးနဉ်လီၤ.

၈၈. **မဲာ်အုးသကျာ်** နဉ်မ့ၢ်ပမဲာ်လီၤ သပှၢ်လၢပပျံၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပမဲာ်အုးသကျာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပမဲာ်အုးသမဲ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပမဲာ်အုးသကျာ်နဉ်မ့ၢ်ပသးအုးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပပျံၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမဲာ်လီၤသပှၢ်တှၤတၢ်တမိၣ်နံၤလၢၤဘဉ်ပသးဒီးပစံးလၢပမဲာ်သဉ်အုးသကျာ်အုးသမဲ့လီၤ. ပှၤတဂၤဘဉ်တၢ်ကီတၢ်ခဲဒီးအမဲာ်မၤမးအသးအုးသကျာ်လီၤ.

၈၉. **မဲာ်ခိၤနါခိမဲာ်ခိၤကြၢခိၤ** နဉ်မ့ၢ်ပကီးပမဲာ်ဒီးအဆိဒီးပကီးလၢမဲာ်ခိၤနါခိၤမဲာ်ခိၤကြၢခိၤလီၤ. နအိၣ်ဒီးနမဲာ်ခိၤနါခိၤနမဲာ်ခိၤကြၢခိၤနဉ်ကွၢ်တၢ်စ့ၢ်လီၤတံၢ်တက့ၢ်.

၉၀. **တမဲာ်** ကမဲာ်ထိၣ်, ဒီးကမဲာ်, ဝဉ်ကမဲာ်, သ့ဉ်ကမဲာ်, စုကမဲာ်, စုဒုကမဲာ်, ခိဉ်ကမဲာ်, ကမဲာ်ကမိာ်, ကမဲာ်မဲာ်ကမိာ်မိာ်, တၢ်ခဲလၢာ်နဉ်ကွၢ်လၢကမဲာ်အကျါတက့ၢ်.

၉၁. **ကဲၤမဲာ်** နဉ်မ့ၢ်ဆူဉ်မဲာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢဘဉ်ဝဲာ်သံဒိဉ်သံဒီး အသွံဉ်ဖိုးခိၤက် နဉ်ပကွၢ်တဘူဉ်ဘဉ်ဒီးပစံးလၢ ဆူဉ်မဲာ်ကဲၤမဲာ်လီၤ. ပှၤလၢတှၢ်ဘဉ်တၢ်ဆူဉ်မဲာ်ကဲၤမဲာ်နဉ်မ့ၢ်ဘဉ်ဝဲာ်နှၢ်ဒိဉ်သံနဉ်လီၤ.

၉၂. **ကဲၤမဲာ်ကဲၤနါ** နဉ်ပှၤလၢအမဲာ်ဆုးတသ့ဘဉ်နဉ်ပစံးလၢပှၤကဲၤမဲာ်ကဲၤ နါလီၤ. ပှၤကဲၤမဲာ် ကဲၤ နါနဉ် အမဲာ်ဆုး တသ့ ဘဉ်လီၤ. ပှၤ လၢ ယုပှၤဂၤအတၢ်အမဲာ်တဆုးဘဉ်မ့ၢ်ပှၤကဲၤ မဲာ်ကဲၤနါလီၤ. ဒီးပှၤလၢအမၤကမဉ်တၢ်ဒီးအမဲာ်တဆုးဘဉ် နဉ်ပစံးလၢပှၤကဲၤ မဲာ်လီၤ. စပာ်ကဲၤစမဲာ်ဒီးစမၤ ကမဉ်တၢ်လီၤ, ပှၤအါတဂၤစံးဝဲဒဉ်.

၉၃. **ကဲၤမဲာ်** နဉ်မ့ၢ်ပတှၢ်တၢ်ဆါတှၤပမဲာ်တဖျးဘဉ်အသးဒီးပစံးလၢပတှၢ်ကဲၤမဲာ်တၢ်ဆါလီၤ. တၢ်ဆါယါၤတှၤစတှၢ်ကဲၤမဲာ်ဒီး စကသံတှ့ၢ်လီၤ.

၉၄. **ခံမဲာ်ညူ** နဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိာ်မုဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖိာ်ခွါမ့ၢ်ဂ့ၤ, အဒံၣ်ဒီးအခံပှၤဘၢဉ်စၢၤ, ဒီးအလံၢ်ဒီးအခံပှၤဘၢဉ်စၢၤနဉ်ပစံးလၢခံမဲာ်ညူလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤဆူဖိုးထိၣ်အကိာ်စံးဝဲလၢဖိာ်မုဉ်မ့ၢ်ဆံးစၢ်ဒီးပဘဉ်ယိၣ်လၢအခံမဲာ်ညူကထိၣ်တဲာ်လီၤ.

၉၅. **ချံဉ်မဲာ်** နဉ်မ့ၢ်ချံဉ်ပတိၢ်အနိၣ်ဒုလၢပဒၢနာ်ချံဉ်ပျံၤလၢအပှၤလၢပဖှဉ်ထိၣ်နဉ်ပစံးလၢချံဉ်မဲာ်လီၤ. ချံဉ်နဉ်တှၤပဓးဒီးပဝံဉ်ချံဉ်အမဲာ်နဉ်ဒီးဝံဉ်ဆှါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢချံဉ်မဲာ်ပျ်မဲာ်လီၤ.

၉၆. **ဂုၤမဲာ်ဆုး** နဉ်မ့ၢ်ပမှဉ်ကနီၤဖိသဉ်ခွါလၢသံဉ်စူးတဖဉ်နဉ်ထံၣ်လိာ်အသးဒီးကတိၤလိာ်အသးတဘူဉ်ဘဉ်ဒီးကွၢ်လိာ်အမဲာ်တဘူဉ်ဘဉ်နဉ်ပစံးလၢဂုၤမဲာ်ဆုးလီၤ. ပမှဉ်ကနီၤဖိသဉ်ခွါမ့ၢ်ထံၣ်လိာ်အသးဒီးဂုၤမဲာ်ဆုးဝဲလီၤ.

၉၇. **ဆါမဲာ်ကိၢ်နါ** နဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢပသးဟ့အိၤဒီးပကွၢ်တဘဉ်ဘဉ်ပမဲာ် နဉ်ပစံးလၢ ဆါမဲာ်ကိၢ်နါ လီၤ. ထိရိၤ တၢ်လၢပကွၢ်တဂ့ၤဘဉ်ဒီးတဘဉ်ဘဉ်ပမဲာ်နဉ်ပစံးလၢဆါမဲာ်ကိၢ်နါခဲလၢာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ဉ်စတၢ်ဒီးစကွၢ်ဆါစမဲာ်ကၢ. ပှၤတဂၤဟ်ကလီၢ်အသးဆါမဲာ်ကိၢ်နါနးကၢ.

၉၈. **တမဲာ်** နဉ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်တဘိပအိၣ်ကတိၢ်ဒီးပစံးလၢပလဲၤတၢ်တမဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတမဲာ်ခိၤတမဲာ်ခိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤခိၤခးတၢ်နဉ်လဲၤယီၤဝဲဆုတၢ်ဖိတၢ်လံၤအဂိၤထံးတမဲာ်ဘူးထိၣ်တစဲးတမဲာ်ဘူးထိၣ်တစဲးလီၤ. လဲၤယီၤတမဲာ်ခိၤတမဲာ်ခိၤတှၤဘူးဒီးခးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတစဲးတစဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉၉. **တမဲာ်** နဉ်မ့ၢ်ပထိၣ်သ့ဉ်တတိၤပအိၣ်ကတိၢ်ဒီးပစံးလၢတမဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤထိၣ်သ့ဉ်တမဲာ်ခံမဲာ်ဒီးအိၣ်ဘုံးဝဲလီၤ.

၁၀၀. **တဒၢမဲာ်** နဉ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ပလီၢ်ခံပှၤဒီးပစံးလၢတဒၢမဲာ်လီၤ. ပလဲၤတဒၢမဲာ်ဒီးပှၤဂၤတထံၣ်ထွဲပခံဘဉ်.

၁၀၁. **တၢ်မဲာ်** နဉ်မ့ၢ်ပှၤဝဲဉ်ကလီးဒီးဘျါဝဲနာ်သကုဒီးအပှၤလိၢ်အိၣ်ထိၣ်ကူၤကဒီး တပှၤခိၤနဉ်ပစံးလၢတၢ်မဲာ်လီၤ. ပှၤဝဲဉ်ကလီးအတၢ်မဲာ်နဉ်ဘဉ်စးပှၤချ့ကၢစံးဝဲဒဉ်.

၁၀၂. **တၢ်မဲာ်ဖျာဉ်** နဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤကဲဉ်ခိဉ်ဖၢဉ်ဖိာ်မုဉ်ဒီးကဲဉ်မၤသးဖျာဉ်ဝဲနဉ်ပကီးလၢတၢ်မဲာ်ဖျာဉ်လီၤ. တၢ်မဲာ်ဖျာဉ်နဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤကဲဉ်ခိဉ်ဖၢဉ်ဖိာ်မုဉ်လီၤ.

၁၀၃. **တၢ်မဲာ်ဖျာဉ်ဘီးထိၣ်** နဉ်မ့ၢ်ခိဉ်ဖၢဉ်ကဲဉ်လီၤက်လၢပမဲာ်ကွံၤဒီးအဃၢၤဘီးထိၣ်ထူဉ်အသးဒီးအဖိတခိခံဘိဒီးပကီးလၢတၢ်မဲာ်ဖျာဉ်ဘီးထိၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢတၢ်မဲာ်ဘီးထိၣ်လီၤ.

၁၀၄. **ဟ်မဲာ်** နဉ်မ့ၢ် ပမၤပမဲာ်အသကဲာ်ပဝးတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပဟ်ပမဲာ်လီၤ. ပှၤလၢသးအုးနဉ်ဟ်မဲာ်အှဉ်သပိၢ်, ဒီးပှၤလၢသးခုနဉ်ဟ်မဲာ်သလဲသလီလီၤ.

၁၀၅. **ဖှၤမဲာ်ထံၣ်ဝံပှ** No.145—၁၄၅ . ပမိၢ်ပပၢ်စံးဝဲလၢမိၢ်လိၢ်လံာ်ထးပကညီၤဘဉ်ဝံဆှၢဟ့နဉ်သံတှ်ဘူဉ်လှၤပစကိၤတဂၤဟဲကူၤတှၤဒီးပဟဲပၢၢ်သၢဂၤကတိၤထိၣ်တၢ်ဒိပှၢ်ဝဲၢ်သ့ဉ်ဓၢစကွၢ်သဖိၣ်တှ့ၢ်ကၢဒီးပစကိၤကတိၤဆၢအိၤပဖိၣ်သမိးယာ်ပစကိၤတဂၤ

နဲၣ်မၤအဖိအလံၤဖိမ့ၢ်ဖိထံဒီးအဖိအလံၤဖိလိၣ်လီၤ. ဒီးပစ်ကီၤတကနဲၣ်ဆီသံးအီၣ်မ့ၢ်ဒီးအစုအပှၤနၣ်ယိၤနစ်ကီၤဝဲတဂၤအသံးတဘၣ်ဒီးဆဲးလီၤဝဲလၢအစုမ့ၢ်ဝံၤဒီးစံးပစ်ကီၤစဆိဝံၤလံဒီပှၢ်ဝဲၢ်ဓၢ. ဒီးမၤန့ၢ်ဝဲဒၣ်အမှၤဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်လဲၤဆဲးလီၤအစုမ့ၢ်လၢမ့ၢ်ပှၤနဲၣ်ဒီးစံးပစ်ကီၤဟဲကွၤဆူၣ်နီၤကွၤဝဲလၢအလီၢ်နဲၣ်လီၤ. ဒီးစံးပစ်ကီၤအိၣ်သံးစီၤမ့ၢ်စီၤဘၣ်ဒးစီၤတကွၢ်. သံးနဲၣ်တှၤအမှၤမှၤဒီးပအိၣ်တကီးတသ့ဘၣ်. ဒီးပစ်ကီၤနဲၣ်ကနၣ်အကလုၢ်ဒီးဟ်ကွၤသံးစီၤမ့ၢ်စီၤလီၤ. ဒီးအိၣ်သကီးစံကနဲၣ်စံၣ်ယဲၤတၢ်ဒီးဒီပှၢ်ဝဲၢ်ဓၢ. ယဲဒၣ်အံၤပဒီမိၢ်ဒီပၢ်မၤအၢယၢလၢပျၢနဲၣ်သ့မ့ၢ်တနၥ်သကွၢ်ကၢ်စကိၥ်အံၤစဲ. နးနဲၣ်အကိၥ်ဒီးပကွၢ်ဒီးအိၣ်ဒံးဒၣ်အတၢ်ဂီၤဆူၣ်ကလၥ်လီၤ. ဒီးစံးဝဲဒၣ်သ့မ့ၢ်နၥ်ယၢနဲၣ်စံးပစ်ကီၤလဲၤဒီးယၢဆူကစၢ်ဖးနီၣ်အိၣ်လီၤ. ပစ်ကီၤစံးအီၤပလဲၤကသ့ယိၤလဲၣ်ဒီပှၢ်ဝဲၢ်ဓၢ. လဲၤဖိၥ်ကၢ်စံနဲၥ်. ဒီးပစ်ကီၤနဲၣ်ဆိၣ်ခုဆိၣ်ပှၤဒီး , ပကညီၤသိၣ်လၢကိၥ်လၥ်နတစိတးဒီးယၢထိၣ်မးလီၤ. ဒီးဒီပှၢ်ဝဲၢ်နဲၣ်ကီးလီၤဝဲဖိသၣ်သ့ၣ်ဓၢ. ကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ်စုဒီးပဒီပှၢ်ဝဲၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤကဟးဂီၤတကွၢ်. သံကျံထိၣ်ဒၣ်ဝဲဒီးဒံၣ်ဧၤဝိၤဒွါတယုၢ်တညီမးလီၤ. ပှၤဒီစကီၤ ညါဒီး ဖိၥ်မှၣ်ဖိၥ်ခွါနၣ်ဟ့မးဝဲကီးကဲၤ ဆဲးလီၤ. မ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်ဒီးကီးထိၣ်ပစ်ကီၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်လံမးလဲၣ်. ပကလဲၤတၢ်မိဒီးဒီပှၢ်ဝဲၢ်ဓၢ.
ပစ်ကီၤတစိကီးထိၣ်ခုကီးထိၣ်ပှၤဒီးလဲၤဖိၥ်အစံလီၤ. ပစ်ကီၤအကညီၤတကနဲၣ်ထံၣ်လၢတရုတဘိဒီးလှၤဝၥ်ဝဲတရုနဲၣ်ဟဲကွၤယုၢ်ဆူအဒီ ပှၢ်ဝဲၢ် ဖိၣ်ယဲအအိၣ်တစိလီၤ. ဒီပှၢ်ဝဲၢ် ဖိၣ်ယဲ တစိတးဒီး ကတိၤထိၣ် တၢ် ပှၢ် သ့ၣ်ဝဲၢ်သ့ၣ်ဓၢ မၤတဂ့ၤ, မးပသကီးလီၤ. ပစ်ကီၤအကညီတကနဲၣ်တးဒီးတကနၣ်ဘၣ်ဒီပှၢ်ဝဲဖိၣ်ယဲအကလုၢ်ဘၣ်ကတိၤဆၢဒီပှၢ်ဝဲၢ်ကြွနဲၥ်ကြွဘၣ်မှၤပစံးလၢ ပသကီး ဘၣ်မှၤလဲၣ်ဒီပှၢ် ဝဲၢ်ဖိၣ်ယဲနဲၣ်ဝၢ်ဘၣ်ဝဲဒီပှၢ်ဝဲၢ်ဖိၣ်ထဲနဲၣ်လၢအစုတးဒီးဒီပှၢ်ဝဲၢ်ဖိၣ်ယဲနဲၣ်ဟါမ်ၢ်တကိၢ်ခါလီၤဒီးနၣ်ဟ့ဝဲထဲအကလုၢ်စီၤလီၤ. စံးဝဲဒၣ်သ့ဝဲအံၤသ့မၤအၢဒၣ်တၢ်ဝဲလီၢ်လီၢ်လီၤ. သ့ဖိၣ်ပတ်အံၤတဘျုးမိၣ်ဒံးဘၣ်စိၣ်ကၢ်နဲၥ်. အအံၤစတဟဲဒံးဘၣ်တစုစတအိၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်တနံၤသ့မ့ၢ်ထံၣ်ယၢဝးကိၢ်အံၤမ့ၢ်ယၢ်သ့ကစၢ်ယၢ်. မ့ၢ်တထံၣ်ဘၣ်ဝးကိၢ်အံၤသ့ကကဲဒီၣ်အံၤမ့ၢ်လၢ်တဂ့ၤ. သ့တကဲဒီၣ်ဘၣ်. ယဲအံၤစကဟဲကဒီးတစုသ့ကထံၣ်ယၢဝးကိၢ်လီၤ. ပစ်ကီၤတစိနၣ်ဟ့ဝဲထဲအကလုၢ်စီၤဒီးဟဲကွၤကဒါကွၤလီၤ.

လုၢ်လီၤဖိၣ်ယဲလၢကျူၣ်ထံ	ပှၤကျၢၤမိၣ်စဟိၣ်ရၤရၤ
ဖိၣ်ယဲထိၣ်ကွၤတှၤတနံၣ်အံၤ	ပှၤကျၢၤလၥ်စဟိၣ်ရၤရၤ
ဖိၣ်ယဲလၢပျၢပှၤမၤအၢ	ပှၤဒီမိၢ်သးမ့ၢ်အိၣ်ယၢ
ခဲအံၤဖိၣ်ယဲဖှၢ်ကတၢ	သးမ့ၢ်အိၣ်ယၢဟဲကွၤယၢ
ဖိၣ်ယဲလၢပျၢပှၤမၤနး	ဘၣ်စုယုၢ်စုယုၢ်အိၣ်သံ
ခဲအံၤဖိၣ်ယဲဆိၣ်ယုပှၤ	ဘၣ်စဘုစဘုအိၣ်သံ
ဖိၣ်ယဲတလီၤတၥ်ဖဲယၢ	ပဖိၣ်ယဲရှူးန့ၢ်ခဲအံၤ
ဖိၣ်ယဲကအါထိၣ်ဆူညါ	ပလီၤကိၢ်ရှူးန့ၢ်ခဲအံၤ
ဖိၣ်ယဲဆံးစီၤမ့ၢ်မးယၢ	ကွၢ်လီၤတၢ်ဆူပျဲမူထံး
ဆံးစီၤဖိၣ်ယဲမ့ၢ်မးယၢ	နိၢ်ဝဲအကီၤဘၣ်တှၢ်သံ

၁၀၆. **ပျဲမဲာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပမၤကဆိုပမဲာ်လၢထံဒီးပစံးလၢပပျဲပမဲာ်လီၤ. ပမၤထံလၢပစုညါသးအပှၤဒီးပသ့စိပမဲာ်နဲၣ်မ့ၢ်ပပျဲပမဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပျဲမဲာ်ပျဲနါလီၤ. ပှၤကညီနဲၣ်တှၤဖှသံနီၣ်ထိၣ်ဒီးပျဲအမဲာ်လၢထံလီၤ.

၁၀၇. **ဖှးမဲာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပမၤဝးပမဲာ်ဖံးနဲၣ်ပစံးလၢပဖှးပမဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်တၢ်ဒီးဖှးမဲာ်ဝးဒဲးဒဲးလီၤ.

၁၀၈. **ဖှးမဲာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပထုယၢ်ဒီးအကွၢ်ဒၢ်တၢ်ကံၣ်အသိးဒီးပစံးလၢပဖှးယၢ်မဲာ်ကုမဲာ်လီၤ. ယၢ်နဲၣ်တှၤပထုဒီးပဆဲၣ်ဒီးအဂ့ၤနဲၣ်ပဖှးဒီးအမဲာ်လီၤ.

၁၀၉. **ဘၣ်မဲာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လှၤပကွၢ်ဂ့ၤနဲၣ်ပစံးလၢဘၣ်ပမဲာ်လီၤ. နမၤတလါတဖျၢၣ်စကွၢ်ဘၣ်မဲာ်ဘၣ်နါဂ့ၤကၢ. ပှၤလၢဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤနဲၣ်ပကွၢ်ဘၣ်မဲာ်ဘၣ်နါလီၤ.

၁၁၀. **သပှၤမဲာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလှာ်လၢပတထံၣ်ဘၣ်နီတစုဒီးပနၢ်ဟ့ထဲအမံၤစီၤနဲၣ်တမံဘၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢထိၣ်သပှၤမဲာ်လီၤ. ထိၣ်သပှၤမဲာ်နဲၣ်ပှၤကညီလၢပျၢတကအိၣ်ဝဲဒီးအမဲာ်သပှၤဝဲတှၤမံတသ့ဘၣ်ဒီးထိၣ်နဲၣ်ပကီးလၢထိၣ်သပှၤမဲာ်လီၤ.

၁၁၁. **သွံမဲာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆးသွံဒီးမၤတၢ်တၢၤဝဲအစံနဲၣ်ပစံးလၢသွံးသွံမဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွံးမဲာ်သွံးနါလီၤ.

၁၁၂. **သွံာ်မဲာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤပှၢ်ဒီးအမဲာ်တပှဲၤဘၣ်ဒီးအမဲာ်ဖံးလီၤကြၢ်နဲၣ်ပစံးလၢသွံးမဲာ်လီၤ. ပှၤကညီသွံးမဲာ်သွံးနါနဲၣ်မ့ၢ်ပှၤပှၢ်လီၤ.

၁၁၃. **အမဲာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်အမဲာ်တမံၤလၢ်လၢ်နဲၣ်ပစံးလၢအမဲာ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဒီးအမဲာ်အနါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအမဲာ်အနါ, အမဲာ်သၣ်နါဒုလီၤ.

၁. **မဲး** နဲၣ်မ့ၢ်လၢၢ်ကမှံၤပြံကဒံဒီးအိၣ်ဝဲအါအါကလဲာ်နဲၣ်ပကီးလၢမဲးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢ မဲးစီၤဟိၣ်စီၤလီၤ. မဲးနဲၣ်မ့ၢ်လၢၢ်ပြံစီၤနဲၣ်အါဝဲဒီးဝါဝဲနဲၣ်ပကီးလၢမဲးလီၤ. တှၤမဲးနဲၣ်အိၣ်မ့ၢ်အါဒီးပကီးလၢပြံလီၤ. ဖိၣ်လဲၣ်ပှၤနဲၣ်မဲးပြံအိၣ်ဝဲအါမးလီၤ.

၂. **မဲးကဘျုး** နဲၣ်မ့ၢ်မဲးဘၣ်ဘၣ်လၢအဘူဝဲတဖၣ်နဲၣ်ပကီးလၢမဲးကဘျုးလီၤ. မဲးကဘျုးဘူသံလါစီၤကဘျုးဒံးစီၤလီၤ.

၃. **မဲးကမူၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်မဲးလၢလီၤကနၥ်ဝဲကမူၣ်ယူၣ်နဲၣ်ပစံးလၢမဲးကမူၣ်လီၤ. မဲးပြံလီၤကနၥ် နဲၣ်မ့ၢ်မဲးကမူၣ်လီၤ. မဲးကမူၣ်ဖိၣ်နဲၣ်ပမံဒီးကပၥ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲးကမူၣ်မဲးကမိလီၤ.

၄. **မဲးဖိၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်မဲးအဖိဖိၣ်နဲၣ်ပစံးလၢမဲးဖိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲးဖိၣ်မဲးကျါလီၤ. ပှၤကညီလဲၤတၢ်လၢဝိၣ်လဲၣ်နံၤနဲၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဟါဒီးမံလၢမဲးဖိၣ်လီၤ.

၅. **မဲးစဲး** နဲၣ်မ့ၢ်ညၣ်အဖံးပြုကဆိသွဲးတကဲာ်ဒီးမၤသးဒ်မဲးအသိးနဲၣ်ပစံးလၢမဲးစဲးလီၤ. ညၣ်ကါလပါအဓိၢ်နဲၣ်မၤသးမဲးစဲးလီၤ. ဒီးငါမိအဖံးနဲၣ်မၤသးမဲးစဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲးစဲၢ်မဲးစဲးလီၤ.

၆. **မဲးစီ** နဲၣ်မ့ၢ်မဲးအဘျၢၣ်ထိၣ်ထိဝဲဒီးအဖိဖိၣ်နဲၣ်ပကီးလၢမဲးစီလီၤ. မဲးစီနဲၣ်ထိၣ်ထိဒ်ကစၢၢ်အသိးဒီးအဖိဖိၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ.

၇. **မဲးပျိ** နဲၣ်မ့ၢ်မဲးအိၣ်ဖှိၣ်အလီၢ်လၢထံဒိၣ်နံၤလၢဖိၣ်လဲၣ်နံၤနဲၣ်ပစံးလၢမဲးပျိလီၤ. မဲးပျိစးလဲၢ်လၢဖိၣ်လဲၣ်နံၤနဲၣ်လဲၣ်သမိးလီၤ.

၈. **မဲးဖျၢၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်မဲးအကုၢ်အဂီၤအရှၥ်အသဲးနဲၣ်ပကီးလၢမဲးလၢမဲးဖျၢၣ်လီၤ. မဲးတနီၤနီၤအဖျၢၣ်ပြံဒီးမဲးတနီၤနီၤအဖျၢၣ်သွါဝဲလီၤ.

မဵးဢျၢၼ်တၢင်ႇၼင်ႈပဵၼ်တၢင်ႇၼႃႈ.

၁၀. **မဵးဢျၢၼ်** ၼင်ႈမၢႆမဵးဢိၼ်ဝၼ်ၽႃႇၵႃႈမိူဝ်ႈၼမ်ႉႁူဝ်ၽႆ ၼင်ႈပဵၼ်ႁႅင်းမဵးဢျၢၼ်လီႈ. ပိၼ်လႆပူၼ်ႉၼင်ႈမဵးဢျၢၼ်ဢိၼ်ဝႆႉတႃႇဢျၢၼ်တႃႇဢျၢၼ်ၼိၼ်ၵႃႉ.

၁၁. **မဵးမဵး** ၼင်ႈမၢႆပလဵဝ်ၵႂႃႇတၢႆမုၼ်းႁွင်ႈပဵၼ်လႄလႆမဵးမဵး, ၵွၼ်မဵးမဵး လီႈ. လဵဝ်တၢႆမဵးမဵးတၵႃႇ. လဵဝ်တၢႆၵယီၵယီတၵူႈ. ဢိၼ်မူဝ်မဵးမဵး. ဢိၼ်မူဝ်ၵယီၵယီတၵူႈ.

၁၂. **မဵးလိၵ်ႈ** ၼင်ႈမၢႆဝၼ်လႃပမႃႁၢၼ်မိၼ်းၼိုင်ႈထိုင်လဵၼ်မဵးလႃဢလီႈၼင်ႈပဵၼ်ႁႅင်းမဵးလိၵ်ႈလီႈ. ၼီႈပဵၼ်းၼီႈဢႆသွင်လႄမဵးလိၵ်ႈသၼီလီႈ. ပူၼ်ႉၵညီမႃႁၢၼ်မိၼ်ၼင်ႈမႃဝၼီးမဵးလိၵ်ႈလီႈ. မဵးလိၵ်ႈမၢႆတဢိၼ်ဘၼ်ၼီႈပမႃထိုင်ၼုၼ်ထိုင်လဵၼ်တသွဘၼ်လီႈ.

၁၃. **မဵးလိၵ်ႈလီႈ** ၼင်ႈမၢႆပမႃထိုင်မဵးလိၵ်ႈလႃႁၢၼ်မိၼ်ၼင်ႈပၵ်းလႃပမဵးလိၵ်ႈလီႈႁၢၼ်မိၼ်လီႈ. ပူၼ်ႉၵညီမဵးလိၵ်ႈလီႈႁၢၼ်မိၼ်ဝၼ်ၼီႈၼုၼ်ထိုင်ႁၢၼ်မိၼ်လီႈ.

၁၄. **မဵးမၢႆႁိၼ်မၢႆ** ၼင်ႈမၢႆ ပဵၼ်းမဵးၼီႈဢသွင် ၼီႈပၵ်းလႃမဵးမၢႆႁိၼ်မၢႆလီႈ. ပိၼ်လႆၼၢၼ်ၼင်ႈဢိၼ်ၼီႈမဵးမၢႆႁိၼ်မၢႆလီႈ.

၁၅. **ၵမဵး** ၼီႈၵမဵးၵမိး, ၼီႈၵလုၵ်ႈၵမဵးၵမိး, ၼီႈၵတိုၵ်ႈၵမဵးၵမိး, ၼီႈၵမဵးၵၵလဵဝ်, ၼီႈၵမဵးၵမႄးၼင်ႈၵွၼ် လႃၵမဵး တၵႃႇ.

၁၆. **တမဵး** ၼင်ႈမၢႆၵွၼ်တလၢၼ် လႃတလၢၼ်မိုးၵသွၼ်ၸႂ်ၼင်ႈပဵၼ်း လႃတမဵးလီႈ. ၼီႈမၢႆပဵၼ်းပိၵ်ႈထွႆတလၢၼ်ဢၶႃႈလီႈ. ၼီႈပဵၼ်းလႃသမဵးၸႂ်ႉၵိၼ်းလီႈ.

၁. **မဵၼ်** ၼင်ႈမၢႆပူၼ်ႉၵညီဢၸၼ်သူၵပိုၵ်ႈလႃဢမိၵ်ႈႁႃဝႃပူၼ်ႉမၢႆၵူႈ, ဢၸၼ်ဢၽႃးၵိၼ်ႈလႃဢမိၵ်ႈႁႃဝႃပူၼ်ႉမၢႆၵူႈ, မိုးၵၼ်ထိုင်ၼ်တၢႆ ပြူထိုင်ဢသီးတဢျၢၼ်ပိုလႃဢသူမၢႆၵူႈ, ဢၵိၼ်ႈမၢႆၵူႈ, လႃဢမိၵ်ႈႁႃ ဝႃပူၼ်ႉလဵဝ်လဵဝ်ၼင်ႈပၵ်းလႃမဵၼ်လီႈ. ပူၼ်ႉၵညီမဵၼ်ၼင်ႈဢိၼ်ဢၵလုၵ်ႈ ၵလုၵ်ႈလီႈ. တၼီႈၼီႈမဵၼ်လႃၵိၼ်ႈ, ၼီႈတၼီႈၼီႈမဵၼ်လႃသူလီႈ. ပူၼ်ႉ ၵညီမဵၼ်ၼင်ႈဢိၼ်ၼီႈမဵၼ်သူမဵၼ်ၵိၼ်ႈလီႈ.

၂. **ၵမဵၼ်** ၼီႈၵမဵၼ်ၵမၼ်, ၼီႈႁဵၵ်ႈၵမဵၼ်ဢသး, ၼီႈၵမဵၼ်ရႄၼ် ၼင်ႈၵွၼ်လႃၵမဵၼ်တၵႃႇ.

၃. **မိၼ်မဵၼ်** ၼင်ႈမၢႆပူၼ်ႉၵညီဢမိၼ်မၢႆဢိၼ်ၼီႈဢမဵၼ်ၼီႈပၵ်းလႃ မိၼ်မဵၼ်လီႈ. ပူၼ်ႉတၼီႈၼီႈဢမိၼ်မဵၼ်လႃဢၵိၼ်ႈလီႈ.

၄. **တမဵၼ်** ၼင်ႈမၢႆပူၼ်ႉလႃၵူၼ်ႉမဵၵ်ႈသူးၼီႈတၵတိုၵ်ႈဘၼ်တၢႆမၢႆၵူႈ, ႁဵၵ်ႈထိုင်ထိသးၼီႈတၵတိုၵ်ႈဘၼ်တၢႆၼီႈပူၼ်ႉမၢႆၵူႈ, ပၵ်းလႃႁဵၵ်ႈတမဵၼ် ဢသး လီႈ. ၼီႈပၵ်းလႃႁဵၵ်ႈသမဵၼ်ဢသးၸႂ်ႉၵိၼ်းလီႈ. ၼီႈပၵ်းလႃႁဵၵ်ႈ ဢသးတမဵၼ်ရႄၼ်ၼီႈသမဵၼ်ရႄၼ်ၸႂ်ႉၵိၼ်းလီႈ. ပူၼ်ႉတၵၵထိုၼ်ပူၼ်ႉၼီႈႁဵၵ်ႈတ မဵၼ်ဢသးတမဵၼ်ရႄၼ်လီႈ. ပူၼ်ႉတၵၵထိုၼ်ပူၼ်ႉၼီႈႁဵၵ်ႈဢသးသမဵၼ်ရႄၼ် လီႈ. ပူၼ်ႉတၵၵထိုၼ်ပူၼ်ႉၼီႈႁဵၵ်ႈဢသးတမဵၼ်ရႄၼ်လီႈ.

၅. **သမဵၼ်ရႄၼ်** ၼီႈတမဵၼ်ရႄၼ်ၼင်ႈၼႆးသီးသီးလီႈ. ၼီႈမၢႆပူၼ်ႉမဵၵ်ႈသူး မၢႆၵူႈ, ပူၼ်ႉႁဵၵ်ႈထိုင်ထိဢသးမၢႆၵူႈ,တၵတိုၵ်ႈဘၼ်တၢႆၼီႈပူၼ်ႉၼင်ႈလီႈ.

၆. **မဵၼ်သူ** ၼင်ႈမၢႆဝၼ်လႃပသူၸႂ်သူထိၼင်ႈပဵၼ်းလႃမဵၼ်သူလီႈ. ၼီႈပဵၼ်းလႃမႃသူၸႂ်ႉၵိၼ်းလီႈ.

၁. **မႃ** ၼင်ႈမၢႆထုၼ်ၽၼ်တိၵ်ႈပိုၵ်ႈထုၼ်မၢႆဝၼ်မၢႆလႃပႁၢၼ်ပိၵ်ႈမုၼ်လႃ ဘၼ်ဢၼ်တိၼီႈပူၼ်ႉၼင်ႈပဵၼ်းလႃမႃလီႈ. ၼီႈပဵၼ်းၼီႈဢသွင်လႃမႃမၢႆ ၶၼ်မၢႆလီႈ. ပိၵ်ႈမုၼ်ၼင်ႈတူၼ်ႉပၵွၼ်ၵူႈၼီႈပႁၢၼ်မႃၼီႈပမိၵ်ႈပပ်ႇဢၼ်တိ

ၼီႈပူၼ်ႉလီႈ. တူၼ်ႉသူဢိၼ်ၼီႈႁၢၼ်ၼီႈယိၼီႈပႁၢၼ်းၼၢႆဢိၵ်ႈလီႈ.

၂. **မႃတၢႆဘိ** ၼင်ႈမၢႆပမႃထိုင်ဝၼ်ဖိလႃပဘူးထိုင်ၼၼ်မၢႆသွမၢႆ လႃဢလီႈၼီႈပဵၼ်းလႃမႃတၢႆဘိလီႈ.

၃. **မႃလၢၵ်ႈၵၢၵ်ႈ** ၼင်ႈမၢႆသၼ်ဖႃးၼိၼ်ဢိၼ်လႃၵလဵဝ်ထႆးတမိၼင်ႈပ ၵိုၵ်းလႃမႃလၢၵ်ႈၵၢၵ်ႈလီႈ. ၼီႈပၵွၼ်ၼိၼ်ၵလဵဝ်ထႆးလႃသၼ်ဖႃးၼိၼ်ၼင်ႈ ၼီႈတၢႆသူၵလဵဝ်ထႆးတမိၼင်ႈပဵၼ်းလႃမႃလၢၵ်ႈၵၢၵ်ႈလီႈ.

၄. **မႃလိၵ်ႈ** ၼင်ႈမၢႆဝၼ်လႃပမႃႁၢၼ်ၼီႈပမႃထိုင်ႁၢၼ်မိၼ်ၼင်ႈပ ၼုၼ်ထိုင်လဵၼ်လႃဢလီႈၼီႈပဵၼ်းလႃမႃလိၵ်ႈလီႈ. ၼီႈပဵၼ်းလႃမဵးလိၵ်ႈ ၸႂ်ႉၵိၼ်းလီႈ.

၅. **မႃသလိၼ်** ၼင်ႈမၢႆပိၵ်ႈတၵလုၵ်ႈဢတၢႆႁဵၼ်းဢတၢႆၼၢႆၵ ၸၢၼ်းပဵၼ်းလႃမႃသလိၼ်လီႈ. ၼီႈမၢႆပိၵ်ႈတၵလုၵ်ႈလီႈ. ၼီႈပၵ ၵိုၵ်းလႃမႃတလိၼ်ၼီႈမႃၵလိၼ်ၸႂ်ႉၵိၼ်းလီႈ. မႃသလိၼ်ၼင်ႈပမဵၵ်ႈမဵး သူၼီႈပဢၼ်ပြီလီႈပမိၼ်ဘျႂ်ဝလီႈ.

၆. **မႃသူ** ၼင်ႈမၢႆဝၼ်ဖိလႃပသူၸႂ်သူထိၼင်ႈပဵၼ်းလႃမႃသူလီႈ. ၼီႈပဵၼ်းၼီႈဢသွင်လႃမႃသူမႃတဵၼ်လီႈ. ဝဵၵ်ႈၼၢႆယႃလႃမႃသူတဘိ တၵႃႇ. ၸၵသူၸႂ်လီႈ.

၇. **ၵမႃ** ၼီႈၵမႃၶၼ်ၸိ, ၼီႈလီႈၵမႃ, ၼီႈထိၵမႃ, ၼီႈ သၼ်ၵမႃ, တၢႆမဵလၢၵ်ႈၼင်ႈၵွၼ်လႃၵမႃတၵႃႇ.

၈. **ၼိၼ်မႃသိ** ၼင်ႈမၢႆသုၼ်ဖိတၵလုၵ်ႈပြိၵၼ်မၢႆၼီႈပဵၼ်းလႃ ၼိၼ်မႃသိလီႈ. ၼီႈပူၼ်ႉလႃဢၸၼ်ၵိၵ်ႈၼင်ႈၸိုလုၼ်ဘႂ်ဢသးလီႈ.

၉. **လီႈမႃ** ၼင်ႈမၢႆပၵတိုၵ်ႈမွၵ်ႈတၢႆလႃပၵလုၵ်ႈမွၵ်ႈၼီႈပၵ်းလႃပ ၵတိုၵ်ႈတၢႆလီႈမႃလီႈ. ၼီႈပၵ်းၼီႈဢသွင်လႃလီႈမိၵ်ႈလီႈမႃလီႈ. ပူၼ်ႉ တၵၵတိုၵ်ႈတၢႆဢၵလုၵ်ႈလီႈမိၵ်ႈလီႈမႃမႄးလီႈ.

၁၀. **သၼ်မႃသိ** ၼင်ႈမၢႆသုၼ်တၵလုၵ်ႈဢထႆးထဵၵၼ်ၼုၼ်ၼီႈပ ၵိုၵ်းလႃသၼ်မႃသိလီႈ. သၼ်မႃသိၼင်ႈပၵွၼ်ဢထႆးၵဘူးဝလီႈ.

၁. **မိ** ၼင်ႈမၢႆပူၼ်ႉဢၽႃးၵိၵ်ႈဢမိၵ်ႈၼင်ႈၵိုၵ်းဝလႃမိလီႈ. ၸၵလဵဝ်ၼီႈ မိသူၶုးၵျၼ်ပူၼ်ႉလီႈ.

၂. **မိပွၵ်ႈ** ၼင်ႈမၢႆတႃသၼ်ပွၵ်ႈလႃတမၢၼ်းဘၼ်ၼင်ႈပၵ်းလႃတႃသၼ် မိပွၵ်ႈလီႈ.

၃. **မိလၢႆမိလိ** ၼင်ႈမၢႆပူၼ်ႉႁၢၼ်းၵိၼ်ႈၵတိုၵ်ႈတၢႆတဘၼ်တပိုၼီႈပၵ်း လႃၵတိုၵ်ႈတၢႆမိလၢႆမိလိလီႈ. ပူၼ်ႉႁၢၼ်းၵိၼ်ႈၼင်ႈပသႆၵိၵ်ႈဢတၢႆတသူ ဘၼ်. ၵတိုၵ်ႈတၢႆမိလၢႆမိလိတၸုတမၢႆတၸုတမၢႆၼၼ်လီႈ.

၄. **မိလိ** ၼင်ႈပတၵ်းဘၼ်. ပၵ်းလႃၵမိလိလီႈ. ၼီႈမၢႆပၽႃးပ ၸၼ်လႃတၢႆဢၼ်ၼင်ႈၵမိၵ်ႈထိုင်ဝၼီႈပၵ်းလႃၵမိထိုင်ၵမိလိ လီႈ.

၅. **မိဝ** ၼင်ႈမၢႆပူၼ်ႉဢိၼ်ၼီႈဢမိုၼ်ၼီႈဢဝၶၵၼီႈပၵ်းလႃၼီမိဝ လီႈ. ပူၼ်ႉၼီမိဝၼင်ႈမၢႆယုၵ်ႈတပူၼ်ႉယိလီႈ.

၆. **ၵမိ** ၼီႈၵမိၵမိုၼ်, ၼီႈၵမိလိ, ၼီႈလီႈလူၵ်ႈၵမိ, တၢႆမဵ လၢၵ်ႈၼင်ႈၵွၼ်လႃၵမိတၵႃႇ.

၇. **မိမိ** ၼင်ႈမၢႆႁိၼ်မိၼ်မိထိုင်ၼင်ႈပၵ်းလႃမိမိလီႈ. ႁိၼ်မိၼ်မၢႆ တဘၼ်လိၵ်ႈဘၼ်ၼီႈမိထိုင်ဝမိမၢႆမိမိလီႈ.

၈. **ၸၼ်မိ** ၼင်ႈမၢႆၸၼ်တၵလုၵ်ႈဢိၼ်ၼီႈဢသၵ်ႉၼီႈထဵၸုၼ် မိၼ်ၼုၼ်ၼီႈဢပျူတိၼ်ဝၼင်ႈပၵ်းလႃၸၼ်မိလီႈ. ၼီႈမၢႆၸၼ်ဢိၼ်လႃ ထုၼ်ဘျႂ်တၵလုၵ်ႈလီႈ.

၉. **တမိ** ၼင်ႈမၢႆထွၼ်ဢၼ်တၢႆဢၢၵ်ႈၼမၢႆၵူႈ, ပူၼ်ႉၵညီတိၵ်ႈတၢႆဢၢၵ်ႈ

ကမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတမိလီၤ. ဒီးပစံးလၢသမိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထွံၣ်အှၣ်သမိထိဒိၣ်တနံးသံဝဲလီၤ. ပှၤတဖၣ်တိၢ်တမိတၢ်ဘျၣ်တဂၤဒီးဒိၣ်နှၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤလှၢ်တမိလီၤ.

၁၀. **ဘိၣ်မိ** နူၣ်မ့ၢ်တ့ၢ်ထိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအသးတပှၢ်ဒံးဘၣ်လၢအဖံးအညၣ်ပှဲၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢပှၤတ့ၢ်ထိၣ်ဘိၣ်မိလီၤ.

၁၁. **လီၤမိ** နူၣ်မ့ၢ် လီၤဘိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်စိၤဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လိၢ်ဆှၣ်နီၤအဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟဲထိၣ်ကွံာ်ဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဘိၣ်လီၤမိလီၤ. စိၤဒိၣ်အဒိၣ်နူၣ်ပမ့ၢ်တစဲဘၣ်ဒီးလီၤဘိၣ်လီၤမိဝဲလီၤ.

၁၂. **သမိ** နူၣ်တမိအသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထွံၣ်အှၣ်တၢ်အါနုဒီးပစံးလၢအှၣ်သမိတၢ်လီၤ. ထွံၣ်အှၣ်သမိတၢ်ဖိတၢ်လံၤအါနုဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤသံဝဲလီၤ.

၁. **မီၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မုၣ်လၢဆံးစၢ်နူၢ်ပှၤတဖၣ်နူၣ်ပကီးလၢမီၢ်လီၤ. စမီၢ်ဆဲၣ်ယၢဂ့ၤကၢ. စမီၢ်ဆဲၣ်ယၢဒီးသးဝံၣ်ယၢလီၤ.

၂. **မီၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤထိၣ်စိၤဆီစိၤလၢဒံၣ်ဖိ, လၢဒၢဖိတဖၣ် နူၣ်ပစံးလၢ တၢ်ဖိတၢ်လံၤမီၢ်လီၤ. ဆီမီၢ်တဖၣ်နူၣ်ဒံၣ်ဝဲဒီးဆၣ်စိၤကီၢ်စိၤမီၢ်တဖၣ်နူၣ်ဒၢဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢအမီၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **မီၢ်ကစၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘါထုကဖၣ်တၢ်ဒီးကီးကြၢထိၣ်အကစၢ်အမံၤဒီးစံးဝဲလၢမီၢ်ကစၢ်လီၤ. မီၢ်ကစၢ်ပၢ်ကစၢ်ဧၢ, အံးကွၢကွၢ်ကွၤပှၤတကွၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **မီၢ်ထနၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတဟ်ဒံးဘၣ်ဒီးအဖါနူၣ်ပစံးလၢမီၢ်ကနၢလီၤ. ထွံၣ်မီၢ်ကနၢတမ့ၤဒံးဘၣ်ဒီးအဖါနီတစုဘၣ်. ဒီးပစံးလၢမီၢ်ကနီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **မီၢ်ထနၢ** နူၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢမီၢ်ကနၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအတဟ်ဒံးဘၣ်ဒီးအဖါနူၣ်လီၤ.

၆. **မီၢ်ထနီ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤထိၣ်စိၤဆီစိၤလၢတဟ်ဒံးဘၣ်ဒီးအဖါတမ့ၤဒံးဘၣ်ဒီးအဖါနူၣ်ပစံးလၢမီၢ်ကနီလီၤ. ထွံၣ်မီၢ်ကနီဆီမီၢ်ကနီထိဒိၣ်အမီၢ်ကနီနူၣ်တမ့ၤတဟ်ဒံးဘၣ်ဒီးအဖါဘၣ်. တဟ်ဘၣ်ဒီးအဖါဒံးဘၣ်ဒီးပစံးလၢမီၢ်ကနီလီၤ.

၇. **မီၢ်ဂံာ်** နူၣ်မ့ၢ်မီၢ်ဟဲသၣ်နူၣ်ပသးပှၢ်လၢပျ့ၢကီးလၢမီၢ်ဂံာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမီၢ်ဂံာ်မါယဲ, မီၢ်ဂံာ်ဖါယဲလီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်လဲၤယုအိၣ်မီၢ်ဂံာ်သၣ်လၢစုးနူၣ်တကွၢ်.

၈. **မီၢ်ဂံာ်ဖိ** နူၣ်မ့ၢ် တၢ်မ့ၢ်တကလုာ်ထိၣ်လၢသ့ၣ်လီၤ နူၣ်မၤသးဒ်သဘျၣ်အသီးဒီးအသၣ်ပြံကဒံ ဖျၣ်သလၢၣ်ဒီးဟဲဒ်မီၢ်ဟဲသၣ်အ သီးဒီး ပကီးလၢမီၢ်ဂံာ်ဖိလီၤ. ဒီးပကီးလၢမီၢ်ဂံာ်လှၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. မီၢ်ဂံာ်ဖိနူၣ်ပဖိအိၣ်ကသ့ဟဲဒ်မီၢ်ဟဲသၣ်အသီးလီၤ.

၉. **မီၢ်ဂံာ်သၣ်** နူၣ်မ့ၢ်မီၢ်ဟဲသၣ်နူၣ်ပကီးလၢမီၢ်ဂံာ်သၣ် လီၤ. ပှၤကညီဖိအိၣ်ကသ့နူၣ်ဖိဝဲဒီးမီၢ်ဂံာ်သၣ်လီၤ.

၁၀. **မီၢ်ဂံာ်လှၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဒ်မီၢ်ဂံာ်ဖိအသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အမ့ၢ်တကလုာ်ဒ်သဘျၣ်အသီးဒီးအသၣ်ဖျၣ်သလၢၣ်ပြံကဒံဒီးအသၣ်ဟဲဒ်မီၢ်ဟဲသၣ်အသီးဒီးပကီးလၢမီၢ်ဂံာ်လှၢ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢမီၢ်ဂံာ်ဖိလီၤ.

၁၁. **မီၢ်ဆဲ** နူၣ်မ့ၢ်နၣ်မီၢ်တဖၣ်နူၣ်ပကီးလၢနၣ်မီၢ်ယဲလီၤ. နၣ်မီၢ်လၢအဆံးတဖၣ်နူၣ်အဖျိၢ်တိၢ်ကွၢ်းပကီးလၢနၣ်မီၢ်ယဲလီၤ. နၣ်မီၢ်ယဲနူၣ်မ့ၢ်နၣ်လၢအမီၢ်ကနီတဖၣ်နူၣ်ပကီးလၢနၣ်မီၢ်ယဲလီၤ.

နၣ်မီၢ်ယဲနူၣ်တဒံၣ်ဒံးဘၣ်နီတစုဘၣ်.

၁၂. **မီၢ်တိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဒီးထိၣ်ထံလၢထံမီၢ်တိၢ်အပူၤဒီးပစံးလၢပမီၢ်တိၢ်ထံလီၤ. ပှၤတဂၤမၤထံမီၢ်တိၢ်ဒီးမီၢ်တိၢ်လီၤထံလၢထံမီၢ်တိၢ်အပူၤလီၤ.

၁၄. **မီၢ်ထံး** နူၣ်မ့ၢ်ပဖံပဖုလၢပမီၢ်အမီၢ်အပၢ်နူၣ်ပစံးလၢမီၢ်ထံးလီၤ. ဒီးပမၢၢ်ဖါတၢ်ပတမ့ၢ်တခွါပဘူးပတၢ် လၢလီၤစၢၤလီၤသွံၣ်လၢပဖံပဖုလၢပမီၢ်အမီၢ်အပၢ်တဖိနူၣ်ပစံးလၢမီၢ်ထံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ၡထၢကွၤနမီၢ်အထံးအစၢၤအသွံၣ်ဒီးဟံးနူၢ်လၢနမါတကွၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမီၢ်ထံးပၢ်ထံးလီၤ.

၁၅. **မီၢ်ထွံၣ်ဖါနွံနုပူ** No.43– ၄၃ . ပစံၣ်တဲၤမတၢတဂၤလၢပျ့ၢတဂၤအဖိခွါအိၣ်နွံဂၤဒီးဘှၣ်နူၢ်ဝဲဒီးအထွံၣ်ဖါနွံနုလီၤ. ပှၤနွံဂၤနူၣ်အသးဒါတဂၤနူၣ်ပိုၤတစဲးလီၤစံးဝဲဒၣ်. အဖိခွါနွံဂၤဒီးအထွံၣ်ဖါနွံနု နူၣ်လဲၤစဲးအလိၢ်ခံဒီးတကါပဟဲဆူအအိၣ်ဒီးဒီးတကါသါကအိၣ်အီၤလီၤ. ဒီးစံးဆၢဒီးတကါနူၣ်စံးဝဲဒၣ်ဖုဧၢ, သလိာ်နကအိၣ်ယၢနူၣ်စဖိခွါအိၣ်ဒံးယာ်နွံဂၤယာ်. စကကီးကွၤဒၣ်ကလိာ်အီၤတကွၢ်. အိၣ်အီၤဝံၤဝံၤဒီးကယးကိၢ်အိၣ်ယၢလၢခံတကွၢ်. ဒီးဒီးတကါစံးအီၤကီးကွၤကၢ်နဲာ်. မတၢမှၣ်ပှၢ်နူၣ်ကီးကွၤအဖိဒီးစံးဝဲဒၣ်.

မီၢ်ဖိခွါနွံဂၤ
မီၢ်ထွံၣ်ဖါနွံနု
တၢ်တၢ်ကအိၣ်မီၢ်
တ့ၤကွၤအိၣ်ကၢ်မီၢ်မီၢ်ဖိ
မီၢ်ထွံၣ်ဖါနွံနု
မီၢ်ဖိခွါနွံဂၤ
တၢ်တၢ်ကအိၣ်ယၢ
တ့ၤကွၤအိၣ်မီၢ်ကၢ်တဂၤ

အဖိခွါနွံဂၤနူၣ်အိၣ်လၢနုလာ်ပူၤဒီးနၢ်ဟူအမီၢ်ကလုၢ်နူၣ်လီၤ. နၢ်ဟူဝဲဒီးစံးဝဲဒၣ်ဝဲၢ်ကိဧၢ, မီၢ်ကီးနၤကၢ. နကွၢ်ကွၤကွၢ်ကၢ်ဖိ. အဝဲၢ်ကိတဂၤကွၤဒီးဒီးတကါအိၣ်ကွံာ်အီၤလီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးအဖိခွါလာ်ထုကလဲ. အိၣ်ဒံးထဲအသးဒါတဂၤစိၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးအသးဒါတဂၤနူၣ်ပိုၤဒိၣ်ပိုၤဆံးဝဲဒၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဘံယာ်အထွံၣ်နူၣ်လၢဂ့ၢ်သ့အရှ့ၣ်ဂ့ၢ်ကီၤအရှ့ၣ်ဖြံးဖြံးဝံၤဒီးမၤလိာ်ဟ်ဝဲယံးယံးလီၤ. မၤလိာ်ဟ်ဝဲနူၣ်စံးဝဲဒၣ်ထွံၣ်ဧၢ. စမ့ၢ်ကူၢ်နၤထွံၣ်ဒိၣ်ထွံၣ်ဒိၣ်ဒီးအှၣ်ကၢ်ကြူးကြူးနဲာ်. စမ့ၢ်စံးဒိဒိဒီးပျ့ၢ်ကၢ်နဲာ်. မၤလိာ်အထွံၣ်နူၣ်ဝံၤဒီးကွၤဝဲလီၤ. ကွၤကွၢ်ဝဲမ့ၢ်လၢဒီးတကါဒီးအထွံၣ်တနုအှၣ်မးဒီးတကါနူၣ်ကြူးကြူးလီၤ. ဒီးတကါတဖိတးဒီးတၢ်လံၤစိၤဧၢ. ကူၢ်နထွံၣ်နထွံၣ်အှၣ်ဖုသံ. ဒီးကူၢ်ဝဲဒၣ်ထွံၣ်ဒိၣ်ထွံၣ်ဒိၣ်ဒီထွံၣ်အှၣ်ဒၣ်တၢ်ဖံးယံာ်ဖံးနးဖံးယံာ်ဖံးနးဒီးဒီးတကါနူၣ်သံဝလီၤ. တ့ၤဒီးတကါသံဒီးဒုးမိထွံၣ်နူၣ်သဖိကလာ်ဒီးအထွံၣ်ပျ့ၢ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. ဂံာ်သ့ၣ်ဖးထိၣ်ဒီးတကါအဟၢဧၢနူၣ်ဒီးမၤသမူထိၣ်ကွၤအဝဲၢ်ယုကနူၣ်လီၤ. တ့ၤအဝဲၢ်ယုကနူၣ်သမူထိၣ်ကွၤဒီးယိကွၤခွဲးကွၤဒီးတကါနူၣ်ဒီပှၢ်ဝဲၢ်နွံဂၤနူၣ်လီၤ. ယိကွၤခွဲးကွၤဝဲဝံၤဒီးကူးဘျုးကါဘျုးမၤဆိၣ်မၤအှဝဲကစီဒီလီၤ. ဝံယာ်တမီၢ်ဒီးဒီးတကါလၢအအိၣ်ပှၤယုကနူၣ်အဖိအမါ. အဖိအလံၤ. အဘူးအတံၢ်ဟဲယုကွၤအီၤလီၤ. ဟဲယုတၢ်နူၣ်ဒီးထိၣ်ပှၤအကလုၢ်တကူၢ်သ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်

ကွ့ၢ်လဲၤဆူလဲၣ်ကွ့ၢ်ဟဲကူၤ
ကွ့ၢ်နံကွ့ၢ်နိကွ့ၢ်မိၢ်ခြိၣ်
ကွ့ၢ်လဲၤဆူလဲၣ်ကွ့ၢ်တုၤကူၤ
ကွ့ၢ်နံကွ့ၢ်နိကွ့ၢ်မိၢ်ခြၣ်

ဟဲကီးဝဲဒၣ်န့ၣ်တကူၢ်သ့ၣ်ညီၣ်ညီၣ်ဒီးမတၤတဂၤမ့ၣ်ပှၢ်လၢအဖိအိၣ်ဖှ့ဂၤန့ၣ်ကီးထိၣ်အီၤလီၤ. ဟဲထိၣ်ဒီးဖိအိၣ်နှၤ်ဝဲအမှၢအထံရၤရၤလီၤ. ဒီးဖိအိၣ်ကသ့ဒီးတၢဆံၣ်လၢအဖိခွါယုဂၤမၤဆံၣ်ဒီးတကါအဆံၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤနှၤ်ဖိနှၤ်ဝဲဝံၤဒီးခွဲးလီၤဘါလီၤနှၤ်ဝဲဒၣ်ကစီဒီလီၤ. ဒီးတကါအဖိအလံၤတဖုန့ၣ်အိၣ်အိၣ်ဝဲဒီးအဆံးတဂၤစံးဝဲဒၣ်, တၢ်နၢလၢဖုဒၣ်ဖုထ့ၣ်ဘၣ်တၢ. ဒီးအမိၢ်အပၢ်စံးအီၤကတိၤသုကိၢ်ဒ်န့ၣ်တဂ့ၤ. သုတမ့ၢ်တခွါအသ့ၣ်ယံၣ်ဝၣ်စီကဟါဂီၤဘၣ်ဖုး. ယံာ်ယံာ်ဒီးထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢအနးနတဘိဒီးအိၣ်ဝဲဒၣ်တနၣ်လၢဘၣ်ကီးကၤဒဲးလီၤ. အိၣ်တၢ်န့ၣ်ဝံၤဒီးအပျုၤသးထိၣ်တကျဲလီၤ. အပျုၤသးဒီးသးမးကီးကၤဒဲးလီၤ. ဒီးသံကွၢ်ဝဲခွါနိၢ်တ, ပပျုၤသးနးကလဲၣ်. ပကမၢဒ်လဲၣ်. ဒီးမတၤတဂၤမ့ၣ်ပှၢ်စံးဘၣ်အီၤ. သုပျုၤမ့ၢ်သးန့ၣ်တ်လၢဖုသံးနၣ်တကူၢ်. ဒီးတဲနှၤ်ဖုသံနၣ်န့ၣ်တ်အပျုၤဒီးအပျုၤထိၣ်တဲာ်သံဝဲဒၣ်လှၤတကူၤလီၤ.

မ်ဒ်န့ၣ်ဒီးပသ့ၣ်ကွသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. တၢ်လၢပှၤဒီပှၢ်ဝဲၢ်ခွါနံ့ဂၤအံၤပိုၤသဖှ့ၣ်ဝဲတဂၤဂၤလီၤ. မ့ၢ်တပိုၤဘၣ်လၢအသးဒါ, ပိုၤလၢအဝဲၢ်ကီ. မ့ၢ်တပိုၤဘၣ်လၢအဝဲၢ်ကီ, ပိုၤလၢအစၢၤတဖၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်အဖိာ်မ့ၣ်တဖၣ်ဒီပှၢ်ဝဲၢ်မ့ၣ်နံ့ဂၤဒီးတအိၣ်ယုဘၣ်သ့ဘၣ်လီၤ. ပဒီပှၢ်ဝဲၢ်မ့ၣ်နံ့ဂၤတအိၣ်ဘၣ်သ့န့ၣ်မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤ. ပှၤဒီပှၢ်ဝဲၢ်မ့ၣ်လၢပျၢၤနံ့ဂၤသါကဆူသ့န့ၣ်နံ့ဘိတုၤအဝါဒီးဆုဝဲတဝါဘၣ်ဒီးဆိၣ်လီၤအသးဒီးပှၤဒီပှၢ်ဝဲၢ်မ့ၣ်နံ့ဂၤတအိၣ်ဘၣ်သ့တုၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၆. **မိၢ်ပါ်စံဖု** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံးပလာ်, ပမိၢ်ပပါ်န့ၣ်ပစံးလၢမိၢ်ပါ်စံဖုလီၤ. ပအိၣ်လၢမိၢ်ပါ်စံဖုန့ၣ်ပထံၣ်ဘၣ်ကီၤလၢဝါနီတခီၣ်ဘၣ်.

မိၢ်ပါ်စံဖုအိၣ်ယှာ်ဘုး ဖိတသ့ၣ်ညါလိာ်အသး

၁၇. **မိၢ်ပှၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤထိၣ်စိၤဆီစိၤထိၣ်စိၤလံၣ်စိၤလၢအအိၣ်ဒီးအဒံၣ်အဖိခဲလၢာ်န့ၣ်ပစံးလၢမိၢ်ပှၢ်လီၤ. ပနၢ်မိၢ်ပှၢ်န့ၣ်အိၣ်လံဒီးအဖိတဘျုးနလဲ. ဆီမိၢ်ပှၢ်တဘ့ၣ်ဒံၣ်လံတဘျုးခိၣ်လဲ.

၁၈. **မိၢ်ပှၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒီထံးန့ၣ်ပှၤတနီၤနီၤကီးလၢသ့ၣ်မိၢ်ပှၢ်လီၤ. သ့ၣ်ဇ့ခဲထိၣ်လၢသ့ၣ်မိၢ်ပှၢ်အလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်မိၢ်လံၤသ့ၣ်မိၢ်ပှၢ်လီၤ.

၁၉. **မိၢ်ပှၢ်** ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢမိပှၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢသ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘုသ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်ပှၢ်ဝဲလၢတမံၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမိပှၢ်လီၤ. ဘုသ့ၣ်ပှၢ်မ့ၢ်တကၢ်းဘၣ်ဒီးပစံးလၢယှၢ်လီၤမိပှၢ်လီၤ.

၂၀. **မိၢ်ဖိသၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပါ်အမါဖိသၣ်လၢဟံးနှၤ်ဝဲလၢပမိၢ်သံအလိၢ်ခံန့ၣ်ပကီးလၢမိၢ်ဖိသၣ်လီၤ. မိၢ်ဖိသၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပပါ်အမါဖိသၣ်လီၤ.

၂၁. **မိၢ်ဘိလိၤလဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်ဖိသၣ်ခွါအိၣ်မ့ၣ်ကနီၤလၢအသးပှၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမိၢ်ဘိလိၤလဲလီၤ.

၂၂. **မိၢ်လံာ်မိၢ်လံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤဝဲလၢတသိၣ်ဘၣ်ဒီးအထါခိၣ်အဲးထိၣ်အသးဖိနဲစိၤန့ၣ်ပစံးလၢနံၤမိၢ်လံာ်မိၢ်လံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်စဲာ်ဒီးနံၤဝဲမိၢ်လံာ်မိၢ်လံာ်လီၤ.

၂၃. **မိၢ်လီၤပါ်စး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပမိၢ်သနိပါ်သနိန့ၣ်ပစံးလၢပမၤတၢ်ဝဲမိၢ်လီၢ်ပါ်စးလီၤ. ပှၤကညီအဖိတဖၣ်န့ၣ်မၤကူၤတၢ်ဝဲမိၢ်လီၢ်ပါ်စးလီၤ.

၂၄. **မိၢ်သယုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မ့ၣ်လၢပျၢၤတဂၤန့ၣ်အမံၤန့ၣ်ကီးဝဲလၢမိၢ်သယုၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤစံၣ်တဲၤဝဲလၢဂံၢ်ခိၣ်အှပူန့ၣ်မ့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်အှသံၣ်မါလီၤ.

၂၅. **မိၢ်သး** န့ၣ်မ့ၢ် ကလံၤကျိၣ်ကျဲဒီး တၢ်ဟဲစူၤလၢဆူၣ်က တၢ်ဝဲန့ၣ်ပကီးလၢမိၢ်သးလီၤ. ကလံၤမိၢ်သးန့ၣ်ဘၣ်ရုံလၢဖိၣ်လဲၣ်ပှၤဒီးရုံဟးဂီၤဝဲလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၆. **မိၢ်ဟဲသၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်လၢပသ့ၣ်ပဖျးလၢခုးဒီးအသၣ်ဟဲဝဲန့ၣ်ပကီးလၢမိၢ်ဟဲသၣ်လီၤ. အသၣ်န့ၣ်ပကီးလၢမိၢ်ဟဲသၣ်, အထံးန့ၣ်ပကီးလၢမိၢ်ဟဲသၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤသ့ၣ်လီၤမိၢ်ဟဲသၣ်လၢခုးကျၣ်ပှၤ. တၢ်ထံးန့ၣ်မ့ၢ်မိၢ်ဟဲသၣ်ထံးလီၤ.ပဖိကသ့မ့ၢ်တဘၣ်ဘၣ်မိၢ်ဟဲသၣ်ဒီးပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမိၢ်ဟဲသ့ၣ်မိၢ်ဟဲသၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢမိၢ်ဟဲသၣ်ဖးဒိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၇. **မိၢ်ဟဲသၣ်တချံးခံ** န့ၣ်မ့ၢ်မိၢ်ဟဲသၣ်တကလှာ်အသၣ်ပြံကဒံဒီးအသၣ်ဘီးထိၣ်အသးဒီးပကီးလၢမိၢ်ဟဲသၣ်တချံးခံလီၤ. ဒီးပကီးလၢမိၢ်ဟဲသၣ်ပြံစိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၀. **ဆိမံၤမိၢ်ဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလှာ်ထဲဆိတဘ့ၣ်ဒီးဘိဝဲဒီးဟးလၢနိၢ်ကျဲခိၣ်ဒ်ဆိမံၤအသိးန့ၣ်ပကီးလၢဆိမံၤမိၢ်ဘိလီၤ. ဆိမံၤမိၢ်ဘိန့ၣ်မၤသးဒ်ဆိမိၢ်ပှၢ်အသိးဒီးဘိဝဲန့ၣ်ပကီးလၢဆိမံၤမိၢ်ဘိလီၤ.

၃၁. **တစံမိၢ်ဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပျၢၤတဂၤထံၣ်တကျာ်ခိၣ်မိၢ်တဒုဒီးကီးဝဲလၢတစံမိၢ်ဘိလီၤ. ဒီးအိၣ်ယံာ်ယံာ်ဒီးအိၣ်ဘဲစိးလၢခုးန့ၣ်တလိၢ်လိၢ်ဒီးဖိၣ်နှၤ်ဝဲဒီးကဲထိၣ်လၢမ့ၣ်ကနီၤဒီးနှၤ်ဝဲလၢအမါလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးမၤဝဲလၢထါန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.

တကြၢးကြၢးခွထိၣ်လၢစိၤ   တစံမိၢ်ဘိအိၣ်ဘဲစိး

၃၂. **တကွ့ၢ်မိၢ်ဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလှာ် အယိၢ်နဘိဝဲဒီး ပကီးလၢတကွ့ၢ်မိၢ်ဘိလီၤ. ဒီးအိၣ်အကလှာ်ကလှာ်လီၤ. ဒီးအိၣ်ဒီးတကွ့ၢ်မိၢ်ဘိအဘိတကွ့ၢ်မိၢ်ဘိဂီၤ, တကွ့ၢ်မိၢ်ဘိအလါ, တကွ့ၢ်မိၢ်ဘိဟ့လီၤ. တကွ့ၢ်မိၢ်ဘိတၢ်ဖိယာ်န့ၣ်အိၣ်လွံၢ်ကလှာ်လီၤ.

၃၃. **တမိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမိၢ်အိၣ်တဂၤစိၤဒီးပစံးလၢတမိၢ်လီၤ. ပှၤဒီပှၢ်ဝဲၢ်တနီၤနီၤအမိၢ်အိၣ်တမိၢ်ယီ, တနီၤနီၤ အိၣ်ခံမိၢ်လီၤ. ပဒီပှၢ်ဝဲၢ်ယဲၢ်ဂၤန့ၣ်အိၣ်တမိၢ်ဟ့းယီလီၤ. တနီၤနီၤအိၣ်ဒီးအမိၢ်ဖိသၣ်တမိၢ်ဒီးအမိၢ်ဖးဒိၣ်တမိၢ်လီၤ.

၃၄. **တမိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုတကလှာ်န့ၣ်ပစံးလၢဘုတမိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖံ့ဘုလၢစံာ်ပှၤဒီးဖံ့ဝဲလၢဘုတလၢၤတမိၢ်ဒီးဘုကညီၤတမိၢ်လီၤ.

၃၅. **တဖိမိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မ့ၣ်လၢအဖိအိၣ်ဒံးတဂၤစိၤန့ၣ်ပစံးလၢတဖိမိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ဒံးတဖိမိၢ်စိၤဒီးမၤဒံးအသးဒ်မ့ၣ်ကနီၤအသိးလီၤ.

၃၆. **တၢ်မိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအမိၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်မိၢ်လီၤ. တၢ်မိၢ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအဖိလီၤ.

၃၇. **ထမ်ႃတႃ** ၼၼ်ႉမၢႆၵျိူးၶိလၢပမ်ႃတႃလႃထမ်ႉလၢအပူၤၼၼ်ႉပ ၵႂ်းလၢထမ်ႃတႃလႃ. ထမ်ႃတႃၼၼ်ႉမၢႆၵျိူးၶိလၢပစိးလႃသၵျိၵ် အပူၤၼၼ်ႉပၶိးထိဉ်ထံယဲၶိးပၵႂ်းလၢထမ်ႃတႃလႃ. ထမ်ႃတႃၼၼ်ႉ မၢႆဝဉ်ၶိတၼိၤၼိၤလႃ.

၃၈. **ထမ်ႃတႃ** သ့ဉ်တကလုာ်အိဉ်ၶိးအဆူဉ်ၶိးပအိဉ်အသဉ် ဆံဉ်ဝဲၼၼ်ႉပၵႂ်းလၢထမ်ႃတႃလႃ.

၄၀. **ထမ်ႃပှၢ်** ၼၼ်ႉမၢႆထံလိာ်လၢအၶိဉ်တဖဉ်ၼၼ်ႉပစံးလၢထမ်ႃပှၢ် လႃ. ၶိးပစံးၶိးအဆိလၢထမ်ႃလံၤထမ်ႃပှၢ်လႃ. ထမ်ႃပှၢ်ၼၼ်ႉထံၶိ ထံဆဉ်လႃဆဲးလၢအလိာ်ၼၼ်ႉအါလိာ်လႃ.

၄၁. **ထူမ်ႃ** ၼၼ်ႉမၢႆထူတကလုာ်ဂ့ၤတဘၢးတႃၼၼ်ႉၶိးပစံးလၢထူ မ်ႃလႃ. ထူမ်ႃၼၼ်ႉတဂ့ၤဘဉ်တဘၢးထူဖါၼၼ်ႉဘဉ်. ဂ့ၤတဘၢးတႃ ၼၼ်ႉၶိၤလႃ.

၄၂. **ၶိမ်ႃ** ၼၼ်ႉမၢႆပှၤကညီအိဉ်ၶိးအၶိတဂၤအမ်ႃတဂၤၶိးပစံး လၢအိဉ်ၶိးၶိမ်ႃခံဂၤလႃ. ပှၤတဂၤအိဉ်လၢဟံဉ်ၶိးၶိမ်ႃခံဂၤလႃ.

၄၃. **ယၢ်မ်ႃ** ၼၼ်ႉမၢႆပှၤကညီဖိာ်မှဉ်မၤကံဉ်ၼံဉ်ယၢ်ၶဲာ်ၶိးပၵႂ်း လၢၼံဉ်ယၢ်မ်ႃလႃ. ၼံဉ်ယၢ်မ်ႃၼၼ်ႉကံဉ်အကွိၤအိဉ်ယၢ်ကွိၤလႃစံးဝဲ ဒၣ်.

၄၅. **လႃမ်ႃ** ၼၼ်ႉမၢႆပစိာ်ထွံဉ်ဖိလၢအဆံးၼံးအခါၼၼ်ႉတအိဉ်ဘဉ် ဘဉ်အၼၢ်ထံၶိးယဲၤဝဲၼၼ်ႉပစံးလၢလႃမ်ႃလႃ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤထိရိၤ တမံၤတ့ၤတအိဉ်ဘဉ်အၼၢ်ထံၶိးယဲၤဝဲၼၼ်ႉပစံးလၢလႃမ်ႃခဲလၢာ် လႃ. ထွံဉ်ဖိတၶ့လႃမ်ႃယဲၤသမိး.

၄၆. **လႃမ်ႃမၢ်** ၼၼ်ႉမၢႆလႃကလဲအဆိလႃ. ၶိးမၢႆထိရိၤတၢ်လၢ အဘျုးဝဲၼၼ်ႉပစံးၶိးအဆိလၢလႃကလဲလႃမ်ႃမၢ်လႃ.

၄၇. **သကွံၢ်မ်ႃ** ၼၼ်ႉမၢႆထွံဉ်မၢႆဂ့ၤ, ထိးမၢႆဂ့ၤ, မၢႆဆံးစၢ်အဖိထဲ အမ်ႃကိးၶ့းဲးၶိးပစံးလၢသကွံၢ်မ်ႃလႃ. ၶိးပစံးလၢသပှံၢ်မ်ႃစ့ၢ်ကီး လႃ. ထွံဉ်တၶ့ဉ်သကွံၢ်မ်ႃကိးၶ့းဲးလႃ. ၶိးပၵႂ်းၶိးအဆိလၢသ ကွံၢ်မ်ႃသကွံၢ်ဖါလႃ.

၄၈. **သပၢၤမ်ႃ** ၼၼ်ႉမၢႆသပၢၤလၢပဖိအိဉ်မှၤလၢအပူၤၼၼ်ႉပၵႂ်း လၢသပၢၤမ်ႃလႃ. ၶိးပၵႂ်းၶိးအဆိလၢသပၢၤမ်ႃသပၢၤဖါလႃ.

၄၉. **သံမ်ႃဝီၤ** ၼၼ်ႉမၢႆတၢ်စ့ါသ့တကလုာ်အိဉ်ၶိးအဆူဉ်တၼိၤၼိၤ ၶိးတၼိၤၼိၤထဲစုဆဉ်ၶိးတၼိၤၼိၤပြံကၼံၶိးပၵႂ်းလၢသံမ်ႃဝီၤလႃ. ၶိးသံမ်ႃဝီၤၼၼ်ႉအိဉ်အကလုာ်ကလုာ်လႃ.

၅၀. **သ့ဉ်မ်ႃပှၢ်** ၼၼ်ႉမၢႆသ့ဉ်ၶိထံးၼၼ်ႉပၵႂ်းလၢသ့ဉ်မ်ႃပှၢ်လႃ. သ့ဉ်မ်ႃပှၢ်ၼၼ်ႉအၶ့ဖိမဲထိဉ်လၢအလႃလႃ.

၁. **မ်ႃ** ၼၼ်ႉမၢႆပထူကသံဉ်လၢလဉ်ၶိးပၶွဉ်အိလၢပထါခိဉ် ဆံဉ်ဘိၼၼ်ႉပၵႂ်းလၢမ်ႃလႃ. ၶိးပၵႂ်းလၢပှစ့ၢ်ကီးလႃ. ၶိးပၵႂ်းၶိး အဆိလၢမ်ႃၶိၤကွိၤၶိၤလႃ. ပထါခိဉ်မၢႆဆံဉ်ဘိၶိးပထူအိဉ်မ်ႃၶိၤ ကွိၤၶိၤလႃ. ၶိးပၵႂ်းၶိးအဆိလၢမ်ႃၶိၤကွိၤၶိၤလႃ.

၂. **မ်ႃ** ၼၼ်ႉမၢႆခိဉ်ကုာ်အခိဉ်ဖျိဉ်ၼၼ်ႉပၵႂ်းလၢခိဉ်ကုာ်မ်ႃလႃ. ပကုၢ်ခိဉ်ကုာ်ၼၼ်ႉပဖျိဉ်ပခိဉ်လၢခိဉ်ကုာ်မ်ႃအိပူၤလႃ.

၃. **မ်ႃ** ၼၼ်ႉမၢႆညဉ်ထိဉ်အိဉ်အဆဉ်လၢထံဖံးခိဉ်ၶိးပစံးလၢ ညဉ်မ်ႃအိဉ်အဆဉ်လႃ. ညဉ်တဘ့ဉ်မ်ႃအိဉ်အဆဉ်လၢထံဖံးခိဉ် လႃ.

၄. **မ်ႃ** ၼၼ်ႉမၢႆပှၤကညီထံဉ်တၢ်လႃလးၶိးဟ်သးကမၢကမဉ် ၶိးအိဉ်အိတရိာ်ၼၼ်ႉပစံးလၢမ်ႃလႃ. ပှၤတဂၤထံဉ်တလၢထုးဂဲၤ ကလံဉ်တၢ်ဂိၤၶိးမ်ႃမးလႃ.

၅. **မ်ႃ** ၼၼ်ႉပှၤလၢအိဉ်ၶိးအစိၶိဉ်အကမိၤထိအါအိဉ်ထိဉ်ဝဲၶိး ပစံးလၢမ်ႃလႃ. ဝံလၢပျၢၤမ်ႃဝဲလၢပှၤကျါအါဂၤလႃ. ဝံၶိၤယီၤ ဟဉ်မ်ႃဝဲလၢကၢ်ယူဒၤၼၼ်ႉၶိးစံဉ်တဲၤတဲလႃယွၤကလုၢ်ကထါလႃ.

၆. **မ်ႃကၢ်** ၼၼ်ႉမၢႆမ်ႃကျၤအဆိလႃ. ၶိးမၢႆတၢ်ဖိတၢ်လံၤအစု ဆါၶိးဟးဝဲဖုဉ်ထိဖုဉ်ထိၼၼ်ႉပစံးၶိးအဆိလၢဟးမ်ႃကၢ်မ်ႃကျၤ လႃ.

၇. **မ်ႃကျၤ** ၼၼ်ႉမၢႆတၢ်ဖိတၢ်လံၤအစုဆါၶိးဟးဝဲဖုဉ်ထိဖုဉ်ထိ ၶိးပစံးလၢဟးမ်ႃကျၤမ်ႃကျၤလႃ. ၶိးပစံးၶိးအဆိလၢမ်ႃကၢ်မ်ႃ ကျၤလႃ. ထွံဉ်တၶ့အစုဆါၶိးဟးမးမ်ႃကၢ်မ်ႃကျၤလႃ.

၈. **မ်ႃကျိ** ၼၼ်ႉမၢႆမ်ႃလၢအိဉ်ၶိးအသဉ်ၶိးအဘိလၢပအိဉ်က သံဉ်ညါသ့းလၢအပူၤၼၼ်ႉပစံးလၢမ်ႃကျိလႃ. ၶိးပစံးၶိးအဆိလၢ မ်ႃကျိမ်ႃကျိလႃ.

၁၀. **မ်ႃစံ** ၼၼ်ႉမၢႆပှၤဝဉ်ကလိး အဆုးထိဉ်ကမ်ႃထိဉ်ဝဲၼၼ်ႉပစံး လၢမ်ႃစံလႃ. ၶိးပစံးၶိးအဆိလၢ မ်ႃစံမ်ႃကျၤလႃ. ပှၤတဂၤ ဝဉ် ကလိးၶိးမ်ႃစံမ်ႃကျၤၼးကၢ. ၶိးပစံးလၢတၢ်မ်ႃစံစ့ၢ်ကီးလႃ. ၶိးပ စံးလၢဆုးထိဉ်စ့ၢ်ကီးလႃ.

၁၁. **မ်ႃၶိ** ၼၼ်ႉမၢႆပအိမ်ႃအသဝံၶိဉ်ဝဲၼၼ်ႉအိဉ်လၢမ်ႃအိပူၤပံာ် ညီၢ်ကလာ်ၶိးပစံးလၢမ်ႃၶိလႃ. ပအိမ်ႃၼၼ်ႉမ်ႃၶိအိဉ်လၢမ်ႃအိပူၤ ၼၼ်ႉလႃ.

၁၂. **မ်ႃတမာ်** ၼၼ်ႉမၢႆပယီၤအဝ့ၢ်တဖျာဉ်အမံၤကိးဝဲလၢမ်ႃတ မာ်လႃ. ၶိးမၢႆပယီၤအဝ့ၢ်လၢသိလႃ.

၁၃. **မ်ႃထု** ၼၼ်ႉမၢႆမ်ႃကျိၼၼ်ႉပှၤဝီၤထိဉ်ဝဲလၢထုၶိးကိးဝဲလၢ မ်ႃ ထုလႃ. ပယီၤပၶိဉ်ၼၼ်ႉအိမ်ႃထုစံးဝဲဒၣ်.

၁၄. **မ်ႃထိဉ်** ၼၼ်ႉမၢႆပကွၢ်ထိဉ်တၢ်ၶိးပစံးလၢပမ်ႃထိဉ်ပခိဉ် လႃ. ပှၤတဂၤကွဲးလံာ် ဆုးလႃအခိဉ်အကိာ်ဘံုး ၶိး မ်ႃထိဉ်အခိဉ် လႃ. မ်ႃထိဉ်ကွၢ်ၼခိဉ်တကူၢ်. ၶိးပစံးၶိးအဆိလၢမ်ႃထိဉ်မာ်ထိဉ် လႃ.

၁၅. **မ်ႃဘိ** ၼၼ်ႉမၢႆဝဉ်ဖိလၢပထိထိဉ်လၢမ်ႃပူၤၼၼ်ႉပၵႂ်းလၢမ်ႃ ဘိလႃ. ပှၤကညီအိမ်ႃၼၼ်ႉဆူသဝံးဝဲလၢမ်ႃဘိၼါစ့ၤၼၼ်ႉလႃ. ၶိးပ ၵႂ်းၶိးအဆိလၢမ်ႃဘိမ်ႃဖိလႃ.

၁၆. **မ်ႃသဉ်** ၼၼ်ႉမၢႆ မ်ႃကျိ အဖျာဉ်လၢပဒၢၼာ် ကသံဉ်လၢအ ပူၤ ၼၼ်ႉပစံးလၢမ်ႃသဉ်လႃ. ၶိးပစံးၶိးအဆိလၢမ်ႃသူဉ် မ်ႃသဉ်လႃ. မ်ႃသဉ်ၼၼ်ႉပှၤမၤဝဲလၢလၢၢ်လႃ.

၁၇. **မ်ႃၶိၤကွိၤၶိၤ** ၼၼ်ႉမၢႆ ပၵႂ်းမ်ႃၶိးအဆိၶိးပစံးလၢမ်ႃၶိၤကွိၤ ၶိၤလႃ. ၶိးပစံးလၢတၢ်ၶိၤမ်ႃၶိၤစ့ၢ်ကီးလႃ.

၁၈. **ကမ်ႃကမာ်** ကမ်ႃကမဲာ်, ၶိးကမံၢ် ကမ်ႃၶိး သ့ဉ်ကမ်ႃ, ၶိးစုကမ်ႃ, ၶိးခိဉ်ကမ်ႃ, ၶိးဖျိၢ်ကမ်ႃ, ၶိးကိာ်ကျုးခံကမ်ႃ, ၶိး ကိာ်ယုၢ်ကမ်ႃ, တၢ်ခဲလၢာ်ၼၼ်ႉကွၢ်လၢကမ်ႃတကူၢ်.

၁၉. **ကွၢ်တမ်ႃ** ၼၼ်ႉမၢႆပတမၤစၢၤဘဉ်ပှၤကၶိးပစံးလၢကွၢ်တ မ်ႃလႃ. ကွၢ်တမ်ႃယၢတဂ့ၤ, မၤစၢၤယၢတကူၢ်.

၂၀. **ခိဉ်မ်ႃ** ၼၼ်ႉမၢႆပှိၢ်ကိးခိဉ်ကုာ်လၢခိဉ်မ်ႃလႃ. ၶိးပၶိၤကိးဝဲ လၢခိဉ်ကုာ်လႃ. ၶိးမၢႆပထူတၢ်လၢပကုၢ်သူပခိဉ်ၼၼ်ႉလႃ.

၂၁. **မိၣ်မၢ်ခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ကှၲခံမၢ်န့ၣ်ပကီးလၢခိၣ်မၢ်ခံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှ့ၢ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဖိၣ်ထွဲပှိၢ်ခံလီၤ.

၂၃. **မီးမၢ်စု** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်တြိကလာ်န့ၢ်ပစံးလၢပကွၢ်တၢ်မီးမၢ်စုလီၤ. ပှၤတဂၤပအိၣ်မ့ၤဒီးကွၢ်ဝဲမီးမၢ်စုလီၤ.

၂၄. **ဆူးမၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပအီမၢ်ဒီးပစူၢ်သဝံးထိၣ်မၢ်လုၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဆူးမၢ်လီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်မ့ၢ်အီမၢ်ဒီးဆူးမၢ်မၢ်ခံန့ၣ်လီၤ.

၂၅. **တမၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤခုးနၢ်ဧိၤဖုံၣ်ဧိၤဒီးမၤထိၣ်ဟံၣ်ဖိ ဧိၢ်လၢခုးသးကံၢ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢတမၢ်ခုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒၣ်တမၢ်လီၤ.

၂၆. **တလှၣ်မၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤကဒါပမဲာ်န့ၣ်ပစံးလၢတလှၣ်မၢ်လီၤ. ပှၤတလှၣ်မၢ်န့ၣ်သမှသ့ၣ်လၣ်အှကဲထိၣ်လၢထိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတလှၣ်မၢ်တလှၣ်မၢ်လီၤ.

၂၇. **ထိၣ်မၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှိၢ်ကအိၣ်ထိၣ်ဝဲဒီးပသးပှ့ၢ်စံးဝဲလၢတၢ်ပှိၤထိၣ်မၢ်လီၤ. မီၤယၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှိၤဒီး တုၤထိၣ်မၢ်န့ၣ်တၢ်ကစံးလီၤတၢ်ဝဲလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၈. **အီမၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆူးသဝံးမၢ်လုၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပအီမၢ်လီၤ. ပထါခိၣ်မ့ၢ်ဆံၣ်ဘိဒီးပအီမၢ်ဘျါဝဲလီၤ.

၁. **ကမီး** ဒီးကမီးကမီး, ဒီးကမီးဓၢ, ဒီးကမဲးကမီး, ဒီးကမံကမီး, ဒီးကမီးကွၢ်, ဒီးယွၢ်ဟံးကမီးန့ၣ်ကွၢ်လၢကမီးတကၠၢ်.

၂. **စမီး** န့ၣ်မ့ၢ် ပသံဂိၢ် သံဒီးတၢ် လီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဒီးပကျိာ်ထံတုၤတုၤလီၤ, ဖီယိာ်ဒီးပစံးလၢစမီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတမီးဒီးသမီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစမံစမီးလီၤ. ပှၤတၢ်ဘျၣ်ဖိလၢဟ့ၣ်တၢ်န့ၣ်ပှၤမ့ၢ်ဖိၣ်န့ၢ်ဒီးဆှၢဝဲဆူပဒိၣ်အအိၣ်ဒီးပဒိၣ်စမံစမီးဝဲလီၤ.

၃. **မီးမီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်တၢ်လၢထးတိၢ်အခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဖျးတၢ်လၢတရဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပစိးမိးတၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်တိၢ်တၢ်လၢနိၣ်စိးမိးအခိၣ်ဒီးပစံးလၢပစိးမိးတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစိးမိးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **တမီး** န့ၣ်ဒ်စမီးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသံဂိၢ်ကျိာ်ထံတၢ်ဒီးပသံဂိၢ်တၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်ပစံးလၢပတမီးတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖိၣ်န့ၢ်တၢ်ဘျၣ်ဒီးတမံတမီးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသမံသမီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. သမီးဒီးတမီးစမီးန့ၣ်ဒ်းသိးသိးလီၤ.

၅. **သမီး** ဒ်းသိးကမီး.

၁. **မိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ကီဘၣ်ခဲတၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်ဒီးပသးတမှာ်ဘၣ်ဒီးပအိၣ်တမှာ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပမိၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအမါသံဒီးမိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤသါကလိာ်လၢကွိၢ်ဒီးမိၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမိၣ်မးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **မိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးထိၣ်အုးဘိၣ်အီးဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိရိၤလံာ်ဧိၤလဲၢ်ဧိၤစါဘှၣ်စါခိထိၣ်အုးဘိၣ်အီးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမိၣ်လီၤ. ဟ့န့ၣ်တုၤဟ်ယံာ်ဒီးမိၣ်ဝဲဒီးခ့ၣ်ထိၣ်ဝဲလီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးမိၣ်ဒီးယးကွံာ်ဝဲလီၤ.

၃. **မိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိကမိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပမိၣ်တၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤလၢမိၣ်တၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်မၤဒၣ်တၢ်ဖဲအသးအလီၤလီၤ.

၄. **မိၣ်ကမျာ** န့ၣ်မ့ၢ် ပှၤကညီဆိကမိၣ်တၢ်လၢ သါကမၤဒၣ်ဖဲသါသးအဲၣ်ထိၣ်ဒီးပစံးလၢမိၣ်ကမျာတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမိၣ်တမျာစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤလၢမိၣ်ကမျာတၢ်န့ၣ်တဆိကမိၣ်န့ၢ်ဘၣ်ပှၤဂၤအဂိၢ်ဘၣ်. ဆိကမိၣ်လီၤဒၣ်ထဲအသးတဂၤဧိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမိၣ်တမျာဒီးမိၣ်သမျာစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **မိၣ်ညိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤတကဲဒီးဟ်သးသဖှိလှၤကူၤဒီးပစံးလၢမဲာ်မိၣ်ညိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးအမဲာ်မိၣ်ညိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢမိၣ်ညိၣ်မိၣ်ညိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤလၢဘၣ်ဖှိၣ်ဒီးဟ်သပှၢ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးမိၣ်ညိၣ်စ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤမိၣ်ညိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **မိၣ်တမျာ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆိကမိၣ်တၢ်လၢသါကမၤဒၣ်တၢ်ဖဲသါသးန့ၣ်ပစံးလၢမိၣ်တမျာတၢ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢအတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤလၢတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မိၣ်တမျာတၢ်ကီးဂၤဒဲးလီၤ.

၇. **မိၣ်န့ၢ်ဟ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤကမၣ်လိာ်အသးဒီးကၢၣ်သံကၢၣ်ဟါမ့ၢ်လိာ်အသးလၢအသးကံၢ်ပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, သးဟ့လိာ်အသးဘျါတသ့ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမိၣ်န့ၢ်ဟ်သးလိာ်အသးလီၤ.

၈. **မိၣ်ပအုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပှၤဂၤကတိၤဒိၣ်ထိၣ်အသးဒီးတကတိၤဆၢဘၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ သးဟ့ပှၤဂၤလၢအသးကံၢ်ပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမိၣ်ပအုးတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမိၣ်ပအုးသးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **မိၣ်ဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလၢတၢ်မိၣ်ရှလိာ်အိၣ်ယှာ်အသးဒီးပှၤတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမိၣ်ဘၣ်ပှၤလီၤ. ပတမ့ၢ်တခွါတဖၣ်န့ၣ်မိၣ်ဘၣ်ပှၤဒီးဟဲကူၤအိၣ်လၢပသိးဟဲကူၤအိၣ်လၢပၡၣ်လီၤ.

၁၀. **မိၣ်မး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကီးမိၣ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢမိၣ်မးလီၤ. ပှၤကညီတုၤဘၣ်ဖှိၣ်ဒီးမိၣ်မးတၢ်လီၤ.

၁၁. **မိၣ်သမျာ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ် မိၣ်တမျာအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆိကမိၣ်တၢ်လၢပကမၤဒၣ်ဖဲပသးပလီၤန့ၣ်ပစံးလၢ မိၣ်သမျာလီၤ. ဒီးပစံးလၢမိၣ်ကမျာဒီးမိၣ်တမျာစ့ၢ်ကီးလီၤ.

ဆီးဖိသၣ်ပှၤမိၣ်သမျာ　　　　နၢ်ဟ့တၢ်ရှၤတၢ်ဟဲယၢၢ

၁၂. **မိၣ်ဧိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢမဲာ်ထံၣ်တၢ်လၢညါခီန့ၣ်ပစံးလၢဝံၤဧိၤမိၣ်ဧိၤဒ်န့ၣ်ဒီးအဆိလီၤ.

၁၃. **ခီမိၣ်ကနၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၤန့ၢ်တၢ်ဒိၣ်န့ၢ်တၢ်ထိန့ၢ်တၢ်ဂၤတကၠၢ်ဒီး ပစံးလၢ ခီမိၣ်ကနၣ်လီၤ. ပှၤဒီးပှ့ၢ်ဝဲခံဂၤ န့ၣ် ခီမိၣ်ကနၣ်ဂ့ၤလၢအဝဲၢ်တဂၤလီၤ. ကွၢ်ယုန့ၢ်စသ့ၣ်လၢခီမိၣ်ကနၣ်ဒိၣ်တစဲးတဖၣ်တကၠၢ်. ကွၢ်ယုဝၣ်လၢခီမိၣ်ကနၣ်ထိတဖၣ်တကၠၢ်, စက မၤမဲးလိၢ်လီၤ.

၁၄. **ဧိၤမိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဧိၤသိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလၢၢလှၤခိၣ်လၢကူတၢ်ဘိန့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢဧိၤမိၣ်ဧိၤသိလီၤ. ဒီးဧိၤပၤအဆိမ့ၢ်ဧိၤမိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅. **ဆိမိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်နိၣ်ထိၣ်တၢ်လၢပသးတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢဆိမိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆိမိၣ်ဆိမးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆိကမိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဆိမိၣ်လီၤအသးဒီးထံၣ်လီၤတၢ် ဒဲးဘးလီၤ. ပှၤတဂၤယုဆိမိၣ်တၢ်ဝ့ၤဝ့ၤဒီးအသးအုးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆိကမိၣ်ဆိကမးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၇. **တၢ်မိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တမှာ်သူၣ်မှာ်သးမ့ၢ်အိၣ်ထိၣ်လၢပှၤတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢတၢ်မိၣ်တၢ်မးတၢ်မိၣ်တၢ်မဲ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်

ဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပအိၣ်တၢ်လၢဟိၣ်မိၣ်ချၢအံၤပအိၣ်ဒီး တၢ်မိၣ်တၢ်မးကီးကဒဲးလီၤ.

၁၈. **တၢ်မိၣ်နူၢ်ဘၣ်ပသး** နဲၣ်မ့ၢ်ပသးအဲၣ်ဒီးတၢ်တမံၤမံၤဒီးပသးအိၣ်လၢပကနူၢ်ဘၣ်နဲၣ်ပစံးလၢတၢ်မိၣ်နူၢ်ဘၣ်ပသးလီၤ. တၢ်မိၣ်နူၢ်ဘၣ်စသးလၢပသံးထူတဘိလီၤ. တၢ်မိၣ်နူၢ်ဘၣ်စသးလၢယံာ်တဘှၣ်လီၤ. ထိရိၤပသးအဲၣ်ဒီးတၢ်နဲၣ်ပစံးလၢတၢ်မိၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. တၢ်မိၣ်လဲၤစသးလၢတၢ်. တၢ်မိၣ်အိၣ်စသးလၢမှၤလီၤ.

၁၉. **ဘၣ်မး** နဲၣ်မ့ၢ်ဘၣ်မိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဖိပမါသံဒီးပဆိကမိၣ်နဲၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မးလီၤ.

၂၀. **ဘၣ်မိၣ်တၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်ဒ်မိၣ်တၢ်အသိးလီၤ. ပှၤလၢအမိၢ်အပၢ်သံဝဲနဲၣ်ဘၣ်မိၣ်တၢ်ကီးကဒဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၁. **မၤမိၣ်** နဲၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်. စနၢ်တပၢၢ်ဘၣ်. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢမှၣ်ကီၤလံၢ်တၢ်မၤ. ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢဟိၣ်မိၣ်တၢ်မၤလီၤဘၣ်ဆၣ်ဒီးစတသ့ၣ်ညါဘၣ်ယဲဘၣ်. မၤမိၣ်တၢ်မၤနဲၣ်ပမၤတဝဲၤဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **မိၤ** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပှၤမၤဝဲလၢတၢ်တကလှာ်အိၣ်ဒီးအဖိာ်ဒီးပဖိာ်သိၣ်ဝဲမှာ်ဒီးပကီးလၢမိၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမိၤမိၤဖြၢမိၤလီၤ. မိၤနဲၣ်ပဖိာ်လၢအခံဖိာ်နဲၣ်သိၣ်မှာ်ကၤ.

၂. **မိၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ပဟံးဖိသၣ်စုဒုဒီးပလဲၤယုၤအတၢ်နဲၣ်ပစံးလၢပမိၤလီၤ. ပှၤဆံးလဲၤတၢ်မ့ၢ်တကျါဘၣ်ဒီးမိၤအစုဒီးလဲၤယုၤအီၤတက့ၢ်.

၃. **မိၤကူၤ** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပဖိာ်မိၤနဲၣ်ပစံးလၢမိၤကူၤလီၤ. မိၤနဲၣ်ပဖိာ်လၢမိၤကူၤဒီးသိၣ်ဝဲလီၤ. မိၤကူၤနဲၣ်မ့ၢ်ပမၤကူၢ်လိၣ်တၢ်ကံးညာ်ဒီးပမၤဒီးအဘိဒီးပဖိာ်မိၤနဲၣ်ပကီးလၢမိၤကူၤလီၤ.

၄. **မိၤမိၤဖြၢမိၤ** နဲၣ်မ့ၢ်မိၤနဲၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢမိၤမိၤဖြၢမိၤလီၤ. မိၤမိၤဖြၢမိၤစံးဝဲဒၣ်.

၅. **စိၤမိၤ** နဲၣ်မ့ၢ်စိၤခိၣ်နဲၣ်ပကီးလၢစိၤမိၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်လၢပျၢစံးဝဲလီၤ. ပှၤကညီနဲၣ်မၤဟံၣ်ဒီးမၤဝဲဒီးစိၤမိၤလီၤ.

၆. **ထွံၣ်မိၤ** နဲၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢထွံၣ်မူၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထွံၣ်ဟ်ဒီးအမိၢ်နဲၣ်ပစံးလၢထွံၣ်မူၤလီၤ. ထွံၣ်မိၤနဲၣ်ပတစံးဘၣ်.

၇. **ဝံၤတ့ၢ်မိၤ** နဲၣ်မ့ၢ်သကံၤခိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤကစိၤထိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်အလီၢ်လၢမှၣ်ခိၣ်နဲၣ်လီၤ.

၈. **လီၢ်မိၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်အသိအိၣ်လီၤလၢဖိာ်စိၤဒီးပစံးလၢလီၢ်မိၤလီၤ.

၉. **လီၤမိၤလီၤမၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်ဒ်ဟါမူၤဟါမၢ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ယံာ်စိၤကျာ်စိၤဒီးထိရိၤတၢ်တမံၤမံၤအိၣ်လီၤဘၢအိၣ်တဒၢလၢပတထံၣ်ဘၣ်နဲၣ်ပှိၢ်စံးလၢလီၤမိၢ်လီၤမၢ်လီၤ.

၁. **မီ** နဲၣ်မ့ၢ်ထံလၢကိၢ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, နိၣ်ပူၤလၢထိခိၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဟိၣ်ခိၣ်အလိၢ်လီၤပျိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကီးလၢမီလီၤ. မီနဲၣ်အိၣ်ဒီးမီကိၢ်အိၣ်ဒီးမီခုၣ်လီၤ. ထိခိၣ်အိၣ်မီနဲၣ်ပှၤကညီခးဝဲနှၢ်ဂ့ၤကၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမီမိၤဖြၢမိၤလီၤ.

၂. **မီ** နဲၣ်မ့ၢ်ပယိယုဝၣ်ဖိအခိၣ်ထိအိၣ်တဖံးဒီးပအိသံးလၢအပူၤနဲၣ်ပကီးလၢမီလီၤ. ဒီးပကီးလၢအုလါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီမၤနှာ်မိၤဖှံၣ်မိၤနဲၣ်ဒုၣ်လီၤသံးလၢမီပူၤဒီးအီဝဲဒီးရှၣ်လီၤဝဲလၢဟံၣ်ဖိဖိၢ်ပူၤလၢမၤတၢ်လုၢ်လီၢ်နဲၣ်လီၤ.

၃. **မီကဲ** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢလၢဝံလဲၤထံၣ်ဝဲလၢညါမီတကလှာ်နဲၣ်ပကီးလၢမီကဲလီၤ. မီကဲနဲၣ်မ့ၢ်ဒ်ပှၤကညီအသိးဒီးဝံလဲၤထံၣ်ဝဲလၢညါမီနဲၣ်အိၣ်လၢပျုၤအကျဲခိၣ်ထံးနဲၣ်ဒီးဟံၣ်ဒီးယိလီၤ.

၄. **မီကဲ** နဲၣ်မ့ၢ်ဝၣ်လှၣ်ဖိလၢပကၢ်တၢ်ဒီးပဆဲးဆီယံအပူၤနဲၣ်ပကီးလၢမီကဲလီၤ. ပှၤကညီကၢ်တၢ်လၢဆီယံနဲၣ်ဆဲးလီၤဆီယံအပူၤလၢမီကဲလီၤ.

၆. **မီကိၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်ထံလၢကိၢ်တဖၣ်နဲၣ်ကလာ်ထိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢမီကိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမီကိၢ်မီဆါလီၤ. မီကိၢ်နဲၣ်ကလာ်ထိၣ်ဒ်ထံချံအသိးဒီးခုၣ်ထိၣ်ဝဲလီၤ.

၇. **မီကိာ်** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်အကတိၢ်တယံာ်ဘၣ်ဝဲနဲၣ်ပစံးလၢမီကိာ်လီၤ. လဲၤတၢ်ယံာ်တဂ့ၤ, လဲၤတၢ်မီကိာ်စိၤတက့ၢ်.

၉. **မီစိၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်တယံာ်ဘၣ်ဝဲအကတိၢ်နဲၣ်ပစံးလၢမီစိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်တယံာ်ဘၣ်, လဲၤတၢ်မီစိၢ်စိၤဒံးလီၤ.

၁၀. **မီဆါ** နဲၣ်မ့ၢ်မီကိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံလၢကိၢ်ဝဲနိၣ်လၢကိၢ်ဝဲနဲၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢမီကိၢ်မီဆါလီၤ.

၁၁. **မီတဲ** နဲၣ်မ့ၢ်ဘီထးဆဲးလၢအိၣ်ဒီးအသကူၤနဲၣ်ပစံးလၢမီတဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမီတၢၢ်မီတဲလီၤ. ဒီးပကီးလၢ ဘီတဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. မီတဲနဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆဲးအိၣ်ညၣ်လီၤ. မီတၢၢ်မီတဲနဲၣ်မ့ၢ်ပဆဲးအိၣ်ညၣ်လီၤ.

၁၂. **မီတၢၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်မီတဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘီထးဆဲးနဲၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢမီတၢၢ်မီတဲလီၤ.

၁၃. **မီတၢၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်မီလီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သပၢၤဖးဒိၣ်လၢပဖိသံးနဲၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢမီတၢၢ်မီလီလီၤ.

၁၄. **မီပျုၢ** နဲၣ်မ့ၢ်မီတမီအမံၤလၢပသးပှၢ်ထံၣ်ဝဲလၢပျုၢဒီးပကီးလၢမီပျုၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပနၢ်ဟူလၢပသးပှၢ်စံးဝဲလၢပျုၢလီၤ. ပတထံၣ်ဘၣ်ပဝဲနီတစုဘၣ်.

၁၅. **မီလီ** နဲၣ်မ့ၢ်သပၢၤဖးဒိၣ်လၢပှၤကညီဖိသံးနဲၣ်ပစံးလၢမီလီလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမီတၢၢ်မီလီလီၤ. မီလီနဲၣ်ပှၤကညီ ဖိသံးလၢအပူၤလီၤ.

၁၆. **မီသါရှိ** နဲၣ်မ့ၢ်ထံတလိာ်အမံၤပကီးလၢမီသါရှိလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်လၢမီသါရှိလိာ်နဲၣ်မ့ၢ်လၢဝ့ၢ်တဝဲၣ်ဆူမ့ၢ်ထိၣ်ကလံၤထံးတခီလီၤ.

၁၇. **မီမိၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ကျဲၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝၣ်ထိဒုလၢပဟူထိၣ်ကူၤပှၤသံဒီးပထံးဖှိၣ်လၢပစံၣ်အကဆူးနဲၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢကျဲၣ်မိၤမီမိၤလီၤ.

၁၈. **မီမိၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ပကီးမီဒီးအဆိလၢမီမိၤဖြၢမိၤလီၤ.မီမိၤဖြၢမိၤနဲၣ်မ့ၢ်နိၣ်ခိၣ်နိၣ်ပူၤလၢထိခိၣ်အိၣ်ဝဲနဲၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံကိၢ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမီမိၤဖြၢမိၤပစံးဒီးအဆိဒ်နဲၣ်လီၤ.

၁၉. **ကမီ** ဒီးကမီကမါ, ဒီးကမီဒိၣ်, ဒီးကမီလီၤဆိုး, ဒီးကမီဆါ, ဒီးကမီအုၣ်, ဒီးကမီပဒူ, ဒီးကမီဆီးကဲး, ဒီးကမီဘုံး, ဒီးကမီချံၣ်, ဒီးကမီသံ, တၢ်ခဲလၢာ်နဲၣ်ကွၢ်လၢကမီတက့ၢ်.

၂၀. **မီးမီ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီ ခိးခးထိခိၣ် လၢမီပူၤနဲၣ်ပကီးလၢခိးမီ

လီၤ. ပှၤကညီမိးမိဒီးခံးဘၣ်ထီဒိၣ်လၢမိပှၤလီၤ.

၂၁. **ယဲာ်မိကူး** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢၢအယဲာ်တကလုာ်န့ၣ်ပကိးလၢယဲာ်မိကူးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢယဲာ်မိတၢၢ်ယဲာ်မိကူးလီၤ. ယဲာ်မိကူးန့ၣ်မ့ၢ်တလၢၢအယဲာ်တကလုာ်ဒိၣ်ဝဲဒီးဖှၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢယဲာ်မိကူးလီၤ.

၂၂. **စံၣ်မိ** န့ၣ်မ့ၢ်စံၣ်ကျဲၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဟူထိၣ်ကွၤလိာ်အသးန့ၣ်စံၣ်ဝၣ်ထီဒူဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစံၣ်ကျဲၣ်စံၣ်မိလီၤ.

၂၃. **စီၤမိဒံၣ်ကွဲၤပူ** No.101–၁၀၁. ပစံၣ်တဲၤစီၤမိဒံၣ်ကွဲၤန့ၣ်လၢပျၢၤအထုၣ်စဲဘူးယာ်ဒီးအဒံၣ်ဒီးန့ၢ်အမါအမါဟ်ကွဲာ်အီၤလီၤ. မ့ၢ်ဘၣ်မနုၤလၢအမါဟ်မၢ်ကွဲာ်အီၤလဲၣ်. မ့ၢ်အဝဲၣ်အမါန့ၣ်တ့သဘၣ်ဒီးအမါဟ်မာ်ကွဲာ်အီၤလီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲလၢပမုၣ်ကမဲတဂၤလီၤ. ဒီးပမုၣ်ကမဲန့ၣ်လဲၤကဝဲၢ်ဆွဲၣ်ဒီးဟဲကွၤဒုးတဲာ်တဲာ်ကွဲာ်စီၤမိဒံၣ်ကွဲၤအထုၣ်စဲဘူးယာ်ဒီးအဒံၣ်ဆၢန့ၣ်လီၤ. တ့ၤနုၤတစုအတၢ်ဝဲၣ်ကွၤအီၤသ့ဒီးအဖိအိၣ်အလံၤအိၣ်ပမုၣ်ကနီၤတဖၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်ဘၣ်ဝဲလၢအကမၤဝဲဒ်န့ၣ်ဘၣ်ဒီးတကဲဘၣ်ဝဲလၢအဝၤဘၣ်လီၤ. ပမုၣ်ကမဲတဂၤန့ၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဒီးကဲဘၣ်ဝဲလၢအတၤလီၤ. မ်ဒ်န့ၣ်ဒီးမၤဆိသိတွာ်စံးဝဲဒၣ်.

> တၢ်မ့ၢ်ပှၤစီၤမိဒံၣ်ကွဲၤ စီၤမိဒံၣ်ကွဲၤမိဒံၣ်ကွဲၤ
> ထုၣ်တအိၣ်မၤမနုၤလဲၣ် အထုၣ်န့ၣ်နုၤဆွဲၣ်တဲာ်တဲာ်.

၂၄. **တမိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်မှၤတညါဒီးပစံးလၢပအိၣ်မှၤတမိလီၤ. ပအိၣ်မှၤတမိန့ၣ်ဘျုးအိၣ်ပှၤသ့ခါ. အိၣ်မှၤတမိခံမိဒီးဝံၤဝဲလီၤ.

၂၅. **တၢ်မိလီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢၢ်တကလုာ်အဟၢဖၢဒိၣ်ဝဲဒီးပကိးလၢတၢၢ်မိလီလီၤ. တၢၢ်မိလီန့ၣ်အုၣ်ပှၤဆါကၢ.

၂၆. **ထူၣ်မိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်လၢပဒၢအိၣ်ထူၣ်န့ၣ်ပကိးလၢထူၣ်မိလီၤ. ပှၤကညီဒၢအိၣ်ထူၣ်လၢထူၣ်မိပူၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထူၣ်မိထူၣ်ခွဲးလီၤ.

၂၇. **ဒၢမိလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဒၢလၢဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒၢမိလီလီၤ. ပှၤဒၢမိလီန့ၣ်ဖျါဒိၣ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒၢမိတၢၢ်ဒၢမိလီလီၤ.

၂၈. **လဲၤမိ** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. လဲၤမိ, မဲတ့ၢ်မိ.

၂၉. **မှၤမိ** န့ၣ်မ့ၢ်မှၤယါန့ၣ်ပစံးလၢမှၤမိလီၤ. အိၣ်ထိၣ်မှၤမိစံးဝဲဒၣ်.

၃၀. **လီၤမိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤထိၣ်စီၤလံၣ်စီၤအိၣ်တၢ်အလီၢ်လီၤတ့ၤဝဲတပူၤလီၢ်လီၢ်စီၤကိးမ့ၢ်ဆုၣ်ကိးမ့ၢ်ဟါဒီးပစံးလၢအိၣ်လီၤမိတၢ်လီၤ. ထိၣ်အိၣ်လီၤမိဘ့ဝဲန့ၣ်တပူၤအသၣ်တအိၣ်လၢၢဘၣ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤတ့ၤလီၤမိလီၤ.

၃၁. **ဧုမိ** န့ၣ်မ့ၢ်စံၣ်ကျဲၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီစံၣ်ဝၣ်ထီဒူလၢဟူထိၣ်ကွၤလိာ်အသးန့ၣ်လီၤ.

၁. **မ့ၢ်** န့ၣ် မ့ၢ်သံးနၢ်မ့ၣ်လၢပဆဲထိၣ်ဆဲလီၤန့ၣ်ပကိးလၢသံးနၢ်မ့ၢ်လီၤ. သံးနၢ်မ့ၢ်န့ၣ်တ့ၤဝံၣ်ဆှါဒီးမ့ၣ်ကဲၤထိၣ်ဒီးသံးနၢ်ပိၢ်ထိၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **မ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဲစၢထိၣ်ကွဲာ်လီၤထံလၢထံပူၤန့ၣ်ပမၤဒီးအထူၣ်ဒီးအဘိဒီးပကိးလၢမ့ၢ်လီၤ. တလၢၢတနီၤနီၤစဲၤထိၣ်အီထံလၢမ့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဘိန့ၣ်စၢထိၣ်ဝဲအခံဒီးလၢၢ်လီၤ.

၃. **မ့ၢ်ကအိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အကတိၢ် တယံာ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ကအိလီၤ. လဲၤတၢ်ယံာ်တဂ့ၤ, လဲၤတၢ်မ့ၢ်ကအိစီၤတက့ၢ်.

၄. **မ့ၢ်ကိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ဆိၣ်ထိၣ်အဝံလၢတရါကျါဒ်ဆွဲၣ်အသိးဒီးပကိးလၢမ့ၢ်ကိလီၤ.

၅. **မ့ၢ်စှၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်ပှၤလၢမၢဝဲလဲၤကိးပှၤဂၤတဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢမ့ၢ်စှၣ်လီၤ. မ့ၢ်စှၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်အခ့အပှၤ လၢအဒူအကိၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်စှၣ်မ့ၢ်ကဲၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်စှၣ်မ့ၢ်လါလီၤ.

၆. **မ့ၢ်စိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အကတိၢ်တယံာ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်စိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢ မိစိၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ကအိစကိးလီၤ. လဲၤတၢ်မ့ၢ်စိၢ်စီၤတက့ၢ်. လဲၤတၢ်ယံာ်တဂ့ၤ.

၇ **မ့ၢ်တိၢ်ပူ** No.25–၂၅. ပစံၣ်တဲၤမတၢတဂၤလၢပျၢၤတဂၤကိးဝဲအမံၤလၢမ့ၢ်တိၢ်ဒီးပှၤနံၣ်ပဲာ်ထုဒီးယှၢ်တယှလီၤ. ထုလၢတၢ်ဒုပူၤတၢ်ကျိၤမှာ်တခါနံၣ်လဲၤကွၢ်ဝဲဒီးဝံၣ်လီၤကလီကလီကိးဒၣ်အဘျိးဒဲးလီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးပၢၢဝဲဒၣ်လီၤ. ကွၢ်ဝဲဒီးထိးတိၤမ့ၢ်ပှၢ်တဒုဟဲမးရး ရးဒီးထိၣ်ဝံၣ်လီၤကွဲာ်ထုနံၣ်သတူာ်ကလာ်လီၤ. မ့ၢ်တိၢ်လဲၤယီၤဒီးဆဲထိၣ်ကွၤကဒီးအထုနံၣ်လီၤ. ပၢၢကဒီး ဝဲမ့ၢ်ထူၣ်ဒီးဟဲကဒီးလၢထိးတိၤဖိတဒုရးရးဒီးဘၣ်ထုနံၣ်သတံးကလာ်ဒီးသံဝဲလီၤ. လဲၤကွၢ်ဝဲဒီး ထိးတိၤဖိနံၣ်မ့ၢ်လၢအ မ့ၢ်လီၤ. အယိၢ်ဒုတခီကံၢ်တူာ်အသးဒီးသတိၢ်တယဲၤဒီးကွၢ်ဝဲလၢအမဲာ်လီၤလးထိၣ်တကျဲလီၤ. တ့ၤနုၤတပဟၢဟ်ထိၣ်ဝဲလၢထုယှအလီၤနံၣ်ဝံၤဒီးခိးကွၤဝဲကူစရှလီၤ. တၢ်လၢထိးတိၤနံၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ယါဖိလီၤစံးဝဲဒၣ်.

မ့ၢ်ယါဖိ နံၣ်လဲၤ ကျိၤနိၣ်အဖိဟဲစိၢ်အီၤကိးမ့ၢ်နံၤဒဲးဒီးအနံၣ်တနံၤအဖိတဟဲလၢၢဘၣ်ဒီးစံးဝဲၣ်.တၢ်အံၤနုၤအံၤစဖိဟဲစိာ်မးယၢကိးမ့ၢ်နံၤဒဲးနံာ်. အဝဲအံၤတနံၤအံၤတဟဲလၢၢမ့ၢ်အဘၣ်မနုၤလၣ်. ဆိမိၣ်တၢ်လၢအသးဒ်နံၣ်ဒီးကျိၢ်နိၣ်တမှာ်လၢၢဘၣ်ဒီးဟဲကွၤဝဲလီၤ. ကွၤကွၢ်မ့ၢ်တိၢ်အထုဒီးဆဲထိၣ်အသးလီၤ. ကွၢ်ထိၣ်ထုယှအလီၤဒီးထံၣ်လၢအဖိမှၣ်စိၣ်လီၤ. ဟံးထိၣ်ကွၤအဖိမှၣ်စိၣ်နံၣ်ဝံၤဒီးကွၤဟီၣ်ကွၤဟီၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ဟီၣ်တၢ်နံၣ်ဆိၣ်ထုကဖၣ်တၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်.

> မ့ၢ်တိၢ်ဆဲထုတၢ်အဒိ ဘၣ်သံမိၣ်ဖိမုၣ်တိၤပှ
> ဘၣ်သံမိၣ်ဖိမုၣ်တိၤပှ သံသၢသိစိၢ်ဖိမုၣ်စၢ
> မ့ၢ်တိၢ်ဆဲထုတၢ်အဒ့ သၢသိမ့ၢ်တိၢ်သံကွၤသၢၣ်

ဟူထိၣ်ကွၤလိာ်အသးနံၣ်စံၣ်ကျဲၣ်ဧုမိ, မၤလုၢ်အုၣ်ထါ, သံၣ်သွယၢ်ယိၤ, ထိၣ်သ့ၣ်တၢၢ်ထိၣ်သ့ၣ်သၣ်, ထိရိၤတမံၤလၢ်လၢ်မ့ၢ် တိၢ် တိၢ်နံၣ်ခဲလၢာ်ဒီးဟဲကွၤမၢအဖိအလံၤဟူထိၣ်အီၤလီၤ. မၢ ပှၤ ကွၢ် လိအီၤဒီး ဟ့ၣ်နဲၣ်ဝဲဒ် ပမ့ၢ်ယါဖိမၤဝဲအသိး နံၣ်လီၤ. မံလီၤ လၢ သံၣ် ဆိလီၢ်အပူၤနံၣ် ပှၤဂၤမၤထါသ့ၣ်, သွတၢ်သ့ၣ်, ထိၣ်သ့ၣ် သၣ် သ့ၣ်, စံၣ်ကျဲၣ် သ့ၣ်, တၢၢ ထိၣ်လဲာ်သ့ၣ်, ပဲာ်ပှၢ်ပိၢ်သ့ၣ် မ့ၢ်တဘၣ်ဘၣ်တမံၤမံၤဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်စံးဘၣ်ဝဲလီၤ. တ့ၤပှၤမၤဘၣ်ကစီဒီတကမၣ်လၢၢဘၣ် ဒီးသံနိၢ်ဝဲလီၤ. ပှၤ ဂၤ လဲၤ ကုၢ် လီၤအီၤ ဒီးဂဲၤ ဆၢထၢၣ်စံး ဘၣ်ကဒီးပှၤဂၤဒ်အံၤဒ်နုၤဒ်အံၤဒ်နုၤလီၤ. တ့ၤပှၤဂၤ ကွၢ် လိန့ၢ်လၢာ်ကစီဒီကိးမံၤဒဲး ဒီး ဟါ မၢ်ဝဲလီၤ. ဒီး လီၤ

ကျၤလၢဖိစိၤလံၤစိၤပဟံးန့ၢ်သနီန့ၣ်ပမၤတၢ်ခဲကနံၣ်အံၤလီၤ.

၈. မိၢ်ပျၢ်ပှ No.6–၆. ပစံၣ်တဲၤမိၢ်ပျၢ်လၢပျၤအံၤစံးဝဲဒၣ်. ပဒိၣ်မၤအလဲၤမၤဖီနံၣ်ကစၢ်ဒီးလဲၤဝဲဒၣ်လီၤ. လဲၤဝဲဒၣ်တုၤလၢနီၢ်ထိၣ်လွံၢ်အဒိၣ်ဒီးနီၢ်ထိၣ်လွံၢ်သံကွၢ်အီၤမိၢ်ပျၢ်ဧါ, နကလဲၤဆူလဲၣ်ဒီလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ပျၢ်စံးဆၢအီၤ. ပဒိၣ်မၤစလဲၤမၤဖီနံၣ်ကစၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ပျၢ်ဧါ, ဟဲမံသကိးမီ. မိၢ်ပျၢ်ဧါ, စံးဝဲဒၣ်. ဒီးမိၢ်ပျၢ်မံသကိးဒီးအီၤဖဲန့ၣ်တသီလီၤစံးဝဲဒၣ်. မ့ၢ်ဆ့ၣ်မိၢ်ပျၢ်လဲၤကဒီးတနံၤတုၤလၢနီၢ်ကဆီမဲအဒိၣ်ဒီးနီၢ်ကဆီမဲသံကွၢ်အီၤမိၢ်ပျၢ်ဧါ, နကလဲၤဆူလဲတဒီလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ပျၢ်စံးဆၢအီၤ, ပဒိၣ်မၤစလဲၤမၤဖီနံၣ်ကစၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. နီၢ်ကဆီမဲစံးအီၤမိၢ်ပျၢ်ဧါ, မံသကိးဒီးယၤဖဲအံၤတသီမီ, မိၢ်ပျၢ်ဧါ, စံးဝဲဒၣ်. ဒီးမိၢ်ပျၢ်မံသကိးဒီးအီၣ်ဖဲန့ၣ်တသီလီၤစံးဝဲဒၣ်. မ့ၢ်ဆ့ၣ် ထိၣ် မိၢ်ပျၢ် လဲၤကဒီး တနံၤတုၤလၢ လၥ်မၥ်တဂၤအဒိၣ်ဒီးလၥ်မၥ်သံကွၢ်အီၤမိၢ်ပျၢ်ဧါ, နကလဲၤဆူလဲၣ်တဒီလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ပျၢ် စံးဆၢအီၤ, ပဒိၣ်မၤ စလဲၤမၤဖီနံၣ်ကစၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. လၥ်မၥ်စံးအီၤမိၢ်ပျၢ်ဧါ, ဖီနံၣ်ကစၢ်န့ၣ်နမၤတန့ၢ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. မံသကိးဒီးယၤဖဲအံၤတကပၢ်. စကကၢၣ်ယုၤနတၢ်တကပၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးမိၢ်ပျၢ်မံသကိးဒီးအီၤဖဲန့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. လၥ်မၥ်စံးဝဲဒၣ်မိၢ်ပျၢ်ဧါ, လဲၤဟံးန့ၢ်နီၢ်ဘဲဘုန့ၣ်တကပၢ်စံးဝဲဒၣ်. ကလၤကိၢ်နမၤဖီနံၣ်ကစၢ်ကန့ၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်,အနီၢ်ဘဲဘုန့ၣ်မးပသမံအံအဖိမုၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်နီၢ်ဘဲဘုန့ၣ်ပျံၤတၢ်ပှၤမိၢ်ပျၢ်ဧါစံးဝဲဒၣ်. ခူၣ်တၢ်ပှၤမိၢ်ပျၢ်ဧါ, ခူၣ်တၢ်ပှၤတပှၤတပှၤတကပၢ်စံးဝဲဒၣ်. ခူၣ်တၢ်ပှၤဝံၤဒီးလဲၤဟံးန့ၢ်ကၢ်နီၢ်ဘဲဘုအခိၣ်ဖၢၣ်န့ၣ်နၥ်စံးဝဲဒၣ်. နမ့ၢ်လဲၤဟံးန့ၢ်နီၢ်ဘဲဘုအခိၣ်ဖၢၣ်န့ၣ်, လၢအဘၣ်လီၤခိၣ်ဖၢၣ်လၢခံတဂၤန့ၣ်ဟံးန့ၢ်ကၢ်နၥ်စံးဝဲဒၣ်. နဟံးန့ၢ်ဝံၤဒီးဟဲကျၤယှၢ်ကျၤကၢ်ဆူနခူၣ်ကၢ်တးတးတဖျိ, တးတးတဖျိနၥ်စံးဝဲဒၣ်. နဟဲကျၤတုၤဒီးခိၣ်ဖၢၣ်န့ၣ်ဟ်ကၢ်လၢစံဆ့ၣ်နီၤအလိၢ်အံၤနၥ်စံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ပျၢ်အၢၣ်လီၤလၥ်မၥ်ဝံၤဒီးလဲၤဝဲလီၤစံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ပျၢ်လဲၤ ခီးတၢ်လၢပသမံအံ အဖိမုၣ်အထံဆၣ်ပှၤန့ၣ်ဒီးမ့ၢ်ဘၣ်ပသမံအံအဖိမုၣ်ဟဲလီၤဒၢၣ်ထံဒီပှၢ်ဖဲနွံဂၤန့ၣ်ဟဲတုၤဒီးဘၣ်လီၤခိၣ်ဖၢၣ်န့ၣ်တးတးတဂၤ, တးတးတဂၤဝံၤလၢာ်ဒီးမိၢ်ပျၢ်န့ၣ်ဒ်လၥ်မၥ်မၤလိာ်အီၤအသိးန့ၣ်ဒီးကွၢ်ဝဲလၢအသဒၢတဂၤဒီးလဲၤဟံးန့ၢ်ဝဲအခိၣ်ဖၢၣ်န့ၣ်ဝံၤဒီးဟဲကျၤယှၢ်ကျၤဝဲဆူအခူၣ်တၢ်ပှၤန့ၣ်တးတဖျိတးတဖျိဝံၤဒီးဟဲကျၤထိၣ်ဝဲဆူလၥ်မၥ်အအိၣ်ဒီးဟ်ခူသူၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်န့ၣ်လၢလၥ်မၥ်အခံဆ့ၣ်နီၤအလိၢ်န့ၣ်ဝံၤဒီးနီၢ်ဘဲဘုန့ၣ်လူၤမိၢ်ပျၢ်တးတးနၥ်ဆူတၢ်ပှၤ,လူၤကဒီးတးတးမိၢ်ပျၢ်နၥ်ဆူတၢ်ပှၤဒီးကျၤထိၣ်ဝဲဆူလၥ်မၥ်အအိၣ်လီၤ. နီၢ်ဘဲဘုသံကွၢ်လၥ်မၥ် န့ၣ် စခိၣ်ဖၢၣ်အိၣ် ဖဲလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. ပတထံၣ် ဘၣ်လၥ်မၥ်စံးဆၢအီၤဒ်န့ၣ်ဒီးယုဝဲမိၢ်တထံၣ်ဘၣ်. မိၢ်ပျၢ်ဟ်ခူသူၣ်လၢနခံဆ့ၣ်နီၤအလိၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဟ့ၣ်ကျၤတ့ၢ်ယၤ တကပၢ်စံးဝဲဒၣ်. လၥ်မၥ်တဟ့ၣ်ကျၤဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. နီၢ်ဘဲဘုအဝဲၢ်စံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ပျၢ်အံၤအသူၣ်မ့ၢ်တီအသးမ့ၢ်တီဒီးစပှၢ်သဒၢအံၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်သုတအိၣ်မ့ၤသုတအီထံ, သုတခွဲးခိၣ်သုတပျ့ၢ်မဲာ်တဂ့ၤစံးဝဲဒၣ်. ခဲကီၤစပှၢ်သဒၢကဟဲအိၣ်ဒၣ်အီၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဟ့ၣ်ကျၤတ့ၢ်လီၤစပှၢ်သဒၢအခိၣ်ဖၢၣ်တကပၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးမိၢ်ပျၢ်ဟ့ၣ်ကျၤအခိၣ်ဖၢၣ်န့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ပျၢ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲဒ်နီၢ်ဘဲဘုအဝဲၢ်စံးအီၤအသိးန့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. နီၢ်ဘဲဘုကျၤစံးဘၣ်အမိၢ်အပၢ်ပၢ်ဧါ. ပှၢ်သဒၢတဂၤအံၤအကလၢအုၣ်လံဒီးမိၢ်ပျၢ်လံပၢ်ဧါစံးဝဲဒၣ်. အပၢ်စံးဆၢအီၤအကလၢမ့ၢ်အုၣ်ဒီးကျၤအိၣ်ယုၥ်ကၢ်နၥ်စံးဝဲဒၣ်. နီၢ်ဘဲဘုန့ၣ်မ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်ဒီးဟံးထိၣ်မ့ၤစီၤထံစီၤဒီးတၢ်ကမၢၢ်အိၣ်တယါဝံၤဒီးလဲၤဝဲဆူမိၢ်ပျၢ်အအိၣ်ဒီးသံကွၢ်မိၢ်ပျၢ်အတၢ်မိၢ်ပျၢ်ဧါ. နအိၣ်မ့ၤအီထံ,တၢ်ကမၢၢ်အိၣ်နအိၣ်လံဧါစံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ပျၢ်စံးဆၢအီၤစတအိၣ်ဒးဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးနီၢ်ဘဲဘုဟ့ၣ်အမ့ၤစီၤထံစီၤ, တၢ်ကမၢၢ်အိၣ်ကမၢၢ်အီဝံၤဒီးအိၣ်ယုၥ်ဝဲဒီးမိၢ်ပျၢ်န့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. အိၣ်ယုၥ်ဝဲဝံၤဒီးဟဲကျၤဝဲတနံၤလၢနီၢ်ကဆီမဲအအိၣ် ဒီးမံသကိးဝဲဒၣ်တသီဝံၤဒီးကျၤကဒီးဝဲတနံၤတုၤလၢနီၢ်ထိၣ်လွံၢ်အအိၣ်ဒီးနီၢ်ထိၣ်လွံၢ်စံးအီၤမိၢ်ပျၢ်ဧါ. နဟဲကျၤလံဧါမိၢ်ပျၢ်ဧါ. မိၢ်ပျၢ် စံး ဆၢ အီၤ စဟဲကျၤလံစံးဝဲဒၣ်. မံသကိးမီမိၢ်ပျၢ်ဧါ. မံသကိးကဒီးဝဲဖဲန့ၣ်တသီဝံၤဒီးမၢထိၣ်ကံၣ်လဲၤဟံးန့ၢ်ဖီနံၣ်ကစၢ်န့ၣ်ဒီးထိၣ်ကံၣ်လဲၤဟံးန့ၢ်ဖီနံၣ်ကစၢ်န့ၣ်ဟဲကျၤပှၤမးကဲးကဲးတုၤဒီးသံဝဲဒၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးကၣ်ထိၣ်ကံၣ်န့ၣ်ဝံၤဒီးအိၣ်မ့ၤန့ၣ်ဟ်ထိၣ်ထိၣ်ကံၣ် န့ၣ်လၢမ့ၤ ခိၣ်ဒီး အိၣ်မ့ၤဒီးမိဝၤခံဂၤန့ၣ်ထိၣ်ကံၣ်လီၤတလ့ၣ်ဆူအမါဟုးလၥ်ဒီးကဲထိၣ်လၢစ့တဖိၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. လီၤတလ့ၣ်ဆူအဝၤအဟုးလၥ်ဒီး ကဲထိၣ်လၢထူတဖိၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဟဲကျၤဝဲဒၣ်ဆူအဟံၣ်ဒီးဟ့ၣ်ပဒိၣ်အဖီနံၣ်ကစၢ်န့ၣ်ဝံၤဒီးဟဲကျၤဝဲဒၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. လၢခံကျၤကဒီးပဒိၣ်အခ့အပှၤလဲၤထံၣ်လၢမိၢ်ပျၢ်အမါန့ၣ်ဒီးကျၤစံးဘၣ်အကစၢ်ကစၢ်ဧါ. မိၢ်ပျၢ်အမါတဂ့ၤသမိးတကြၢးဘၣ်ဒီးမိၢ်ပျၢ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. ကြၢးလၢကစၢ်အမါလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပအဲကရးန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်. လဲၤကိးမိၢ်ပျၢ်တကပၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပဒိၣ်အခ့အပှၤလဲၤကိးမိၢ်ပျၢ်န့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. လဲၤတုၤဒီးစံးဝဲဒၣ်မိၢ်ပျၢ်ဧါ. ပအဲကရးကိးနၤမိၢ်ပျၢ်ဧါစံးဝဲဒၣ်. ဒီးတလဲၤဘၣ်ဝဲဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးအမါနီၢ်ထိၣ်လွံၢ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်, ပအဲကရးကိးနၤဒီးလဲၤကၢ်နၥ်မိၢ်ပျၢ်ဧါ. ဒီးမိၢ်ပျၢ်န့ၣ်လဲၤဝဲဒၣ်လီၤ. လဲၤဝဲတုၤဒီးပအဲကရးစံးအီၤမိၢ်ပျၢ်ဧါ. စကဂၢ်လီၤနံၣ်သိသၢနၥ်အံၤနထၢတနံၤယီမ့ၢ်လၢာ်အံၤနမါလၢနမါဒီးဟံးကျၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးမိၢ်ပျၢ်န့ၣ်ဟဲကျၤဟိၣ်မးလၢကျဲဘးန့ၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. အမါနီၢ်ထိၣ်လွံၢ်န့ၣ်သံကွၢ်အီၤမိၢ်ပျၢ်ဧါ. နလဲၤလၢပအဲကရးအအိၣ်ဒီးနဟဲကျၤဒီးနဟဲကျၤဟိၣ်မးမ့ၢ်အဘၣ်မနုၤတမံၤလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ပျၢ်စံးဆၢအီၤပဒိၣ်စံးဝဲဒၣ်.သါကဖှံလီၤနံၣ်သိသၢနၥ်အံၤစထၢတနံၤယီမ့ၢ်လၢာ်အံၤဟံးကျၤလီၤသုလီၤစံးဝဲဒၣ်. စထၢမ့ၢ်တလၢာ်ဘၣ်အံၤသါကဟံးန့ၢ်သုလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဘၣ်ယိၣ်တဂ့ၤ, မိၢ်ပျၢ်ဧါစံးဝဲဒၣ်. နီၢ်ထိၣ်လွံၢ်န့ၣ်ကိးထိၣ်လွံၢ်, ကိးထိၣ်ဖှံး, ကိးတၢၢ်ယံၣ်, ကိးပဒူး, ကိးတၢ်ဖိကိးတၢ်ယၢ်တမံၤလၢ်လၢ်ဝံၤဒီးလဲၤထၢနံၣ်သိန့ၣ်တနံၤယီလၢာ်လ့ၤတကျၤစံးဝဲဒၣ်. ပဒိၣ်လဲၤကွၢ်ဒီးပှဲၤယၢာ်စံးဝဲဒၣ်. လၢခံကျၤကဒီးပဒိၣ်ကိးကဒီးအီၤတစုတလဲၤဘၣ်ဝဲဘၣ်. နီၢ်ကဆီမဲစံးအီၤမိၢ်ပျၢ်ဧါ. ပဒိၣ်ကိးနၤဒီးလဲၤကၢ်နၥ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးမိၢ်ပျၢ်လဲၤကဒီးလဲၤဝဲတုၤလၢပဒိၣ်အအိၣ်ဒီးပဒိၣ်စံးအီၤမိၢ်ပျၢ်ဧါ, နဆဲးလီၤကဆီမဲတနံၤမ့ၢ်ဝးဝ့ၢ်ခိၣ်ဒူအံၤနမါလၢနမါဒီးဟံးကျၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. နဆဲးလီၤကဆီမဲတနံၤမ့ၢ်တဝးဘၣ်ဝ့ၢ်ခိၣ်ဒူဒီးနမါအံၤစကဟံးန့ၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ပျၢ်ဟဲကျၤဟိၣ်ကဒီးနးန့ၢ်အလိၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. နီၢ်ကဆီမဲသံကွၢ်အီၤမိၢ်ပျၢ်ဧါ. ဘၣ်မနုၤလၢနဟိၣ်လဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. မ့မ့ၢ်ဒ်အံၤဒ်နၤဒီးစံးဘၣ်ကၢ်ပှၤနၥ်မိၢ်ပျၢ်ဧါစံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ပျၢ်စံးဘၣ်အီၤနီၢ်ကဆီမဲဧါ. ပဒိၣ်စံးဝဲဒၣ်. စဆဲးလီၤကဆီမဲတနံၤမ့ၢ်ဝးဝ့ၢ်ခိၣ်ဒူဒီးဟံး

ကူၤလီၤသုလီၤစံးဝဲဒၣ်. စဆဲးလီၤကဆိမဲတနံၤမ့ၢ်တဝးဘၣ်ဝ့ၢ်မီၣ် နူဒီးသါကဟံးန့ၢ်သုလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဘၣ်ယိၣ်တဂ့ၤဓၢ်ပျ့ၢ်စ့ၢ်, ကလး ကီၢ်ဓၢ်ပျ့ၢ်အသးခုထီၣ်ကူၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. နီၢ်ကဆိမဲဆဲးလီၤကဆိမဲ တနံၤယီဒီးဝံၤခဲလၢာ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ပဒိၣ်လဲၤကွၢ်ဒီးဝံၤယၢာ်စံးဝဲ ဒၣ်. လၢခံပဒိၣ်ကိးကဒီးအီၤတစုတလဲၤဘၣ်ဝဲဘၣ်. နီၢ်ဘဲဘ့စံးဝဲ ဒၣ်ဓၢ်ပျ့ၢ်စ့ၢ်. ပဒိၣ်ကိးနၤလဲၤကၢ်နဲၣ်. ဘၣ်မနုၤလၢနတလဲၤဘၣ် လဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးဓၢ်ပျ့ၢ်လဲၤကဒီးဆူပဒိၣ်အအိၣ်ဒီးပဒိၣ်စံးအီၤဓၢ် ပျ့ၢ်စ့ၢ်. စကရူၣ်လီၤတၢ်ပူၤနံ့စီၤထီနစံၣ်လီၤမ့ၢ်ဘူၣ်ဒီးနမါလၢနမါ ဟံးကူၤလီၤ. နစံၣ်လီၤမ့ၢ်တဘူၣ်ဘၣ်န့ၣ်နမါအံၤစကဟံးန့ၢ်လီၤ စံးဝဲဒၣ်. ဓၢ်ပျ့ၢ်ဟဲကူၤဟိၣ်ကဒီးနးန့ၢ်အလီၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. အမါနီၢ် ဘဲဘ့သံကွၢ်အီၤဓၢ်ပျ့ၢ်စ့ၢ်,ဘၣ်မနုၤလၢနလဲၤဆူပဒိၣ်အအိၣ်ဒီးန ဟဲကူၤဟိၣ်ကိးစုဒဲးလဲၣ်. မ့ၢ်ဒ်အံၤဒ်နၤဒီးစံးဘၣ်ကၢ်ပှၤတကူၢ်နဲၣ် စံးဝဲဒၣ်. ဘၣ်မနုၤလၢနဟိၣ်လဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဓၢ်ပျ့ၢ်တခီသတးဒီးပ ဒိၣ်စံးဝဲဒၣ်. သါကရူၣ်လီၤတၢ်ပူၤနံ့စီၤထီအံၤစစံၣ်လီၤမ့ၢ်ဘူၣ်ဒီး ဟံးကူၤလီၤသုလီၤစံးဝဲဒၣ်. စစံၣ်လီၤမ့ၢ်တဘူၣ်ဘၣ်ဒီးသါကဟံး န့ၢ်သုလီၤစံးဝဲဒၣ်. နီၢ်ဘဲဘ့တခီသတးဒီးဘၣ်ယိၣ်တဂ့ၤဓၢ်ပျ့ၢ်စ့ၢ် စံးဝဲဒၣ်. ကစလဲၤဆူပၢ်အအိၣ်တဓၢ်တကူၢ်စံးဝဲဒၣ်. လဲၤဝဲဆူအ ပၢ်အအိၣ်ဒီးအပၢ်ဟ့ၣ်အကသံၣ်ခုၣ်တလိၣ်, နးတဘ့ၣ်, မ့ၣ်အူ ဒၢတဖျၢၣ်ဝံၤဒီးဟဲကူၤဝဲဒၣ်လီၤ. ဟဲကူၤတုၤဒီးမၢဓၢ်ပျ့ၢ်ဖှူအ သးယိၢ်ကွၢ်မ့ၣ်အူန့ၣ်တုၤတကီၢ်သွးလၢၤဘၣ်ဒီးနီၢ်ဘဲဘ့န့ၣ်မၤ လိာ်ဓၢ်ပျ့ၢ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်. နမ့ၢ်စံၣ်လီၤဆူတၢ်ပူၤန့ၣ်ကွၢ်ထီၣ်ကူၤကၢ် ပှၤနဲၣ်. ပဒိၣ်မ့ၢ်ဖိၣ်ပစုၣ်ဒီးဟဲကူၤထီၣ်ကျိပဒိၣ်န့ၣ်ဝံၤဒီးပျ့ၢ်ထီၣ် ကၢ်မ့ၣ်အူဒၢနဲာ်စံးဝဲဒၣ်. ဝံၤဒီးလဲၤဝဲဆူပဒိၣ်အအိၣ်ဒီးပဒိၣ်စံး အီၤစံၣ်လီၤဆူမ့ၣ်အူပူၤန့ၣ်ဓၢ်ပျ့ၢ်စ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဓၢ်ပျ့ၢ်စံၣ်လီၤဆူမ့ၣ် အူပူၤဒီးကွၢ်ထီၣ်ကူၤအမါန့ၣ်ပဒိၣ်ဖိၣ်အမါအစုၣ်ဒီးဓၢ်ပျ့ၢ်ဟဲကူၤ ထီၣ်ကျိပဒိၣ်န့ၣ်ဝံၤဒီးပျ့ၢ်ထီၣ်အမ့ၣ်အူဒၢဒီးမ့ၣ်အူသလၣ်ထီၣ်အ သးဒီးသံဒီဝ့ၢ်ညါန့ၣ်ခဲလၢာ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးဓၢ်ပျ့ၢ်န့ၣ်ထီၣ်အိၣ်ကူၤ နီၢ်လၢပအဲကရးအလီၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

၉. **ဓၢ်မှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးအိၣ်ပဖိဆံးစီၤမှၤဒီးပအုၣ်ဘျုးန့ၢ်အီၤန့ၣ် ပစံးလၢဓၢ်မှၤလီၤ. တၢ်သၣ်ဝံၤနဖိအသး. ဓၢ်နဖိမှၤတကူၢ်. တၢ်မ့ၢ် သၣ်ဝံၤနဖိအသးဒီးဓၢ်မှၤတကူၢ်.

၁၀. **ဓၢ်ဓၢ်တလါ** န့ၣ်မ့ၢ်လှၤလှၤတနံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်တ နံၣ်ဘၣ်တနံၣ်တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလှၤလှၤတနံၣ် ဓီၢ်ဓၢ်တလါလီၤ. ပအိၣ်တၢ်လှၤလှၤတနံၣ်ဓၢ်ဓၢ်တလါဒီးတၢ်တကဲ ထီၣ်လၢပစုနီတမံၤဘၣ်.

၁၁. **ဓၢ်လါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဓၢ်စ့ၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒိၣ်အကညီၤလၢမၢ ဝဲအလဲၤကိးပှၤအိၣ်ဒီးအမူးတဖၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢဓၢ်စ့ၣ်ဓၢ် လါလီၤ.

၁၂. **ဓၢ်လါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဓၢ်သီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒိၣ်လၢစီၤပၤမၢအ လဲၤဆုၣ်ရုဆုၣ်ဝ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ကိးပှၤလၢအိၣ်ဒီးအမူးလၢပှထီၣ်စီၤပၤမ့ၢ် ဂ့ၤ, ပကိးဒီးအဆိလၢဓၢ်သီဓၢ်လါလီၤ.

၁၃. **ဓၢ်လှ့ၢ်ခီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်လၢရုံးသးလၢထံဖံးခိၣ်တက လုာ်မၤသးစိးမကူဒီးပကိးလၢဓၢ်လှ့ၢ်ခီၤလီၤ. ဒီးဓၢ်လှ့ၢ်ခီၤန့ၣ်အိၣ် အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဓၢ်လှ့ၢ်ခီၤဖးဒိၣ်တကလုာ်, ဓၢ်လှ့ၢ်ခီၤပြံခီၤ တကလုာ်, ဓၢ်လှ့ၢ်ခီၤဝါတကလုာ်, ဓၢ်လှ့ၢ်ခီၤသူတကလုာ်, ဓၢ်လှ့ၢ် ခီၤအိၣ်လွဲၢ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဓၢ်လှ့ၢ်တၢၢ်ဓၢ်လှ့ၢ်ခီၤ လီၤ.

၁၄. **ဓၢ်လိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအုၣ်ဘျုးန့ၢ်အဝဲတဂၤအတၢ်ကမၢ အိၣ်ဒီးပစံးလၢဓၢ်လိာ်တၢ်ကမၢအိၣ်လီၤ. ပမ့ၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါ လၢကလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်ဓၢ်လိာ်တၢ်ကမၢအိၣ်လီၤ.

၁၅. **ဓၢ်လီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပယီၤအစီၤပၤတဂၤန့ၣ်ပကိးလၢ ဓၢ်လီၢ် လီၤ. ဒီးအိၣ်ထီၣ်တ့ၢ်ဝဲလၢပျၢလံၤလံၤလၢဖံစီၤဖုစီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်စီၤ ပၤလၢအစိအကမီၤဒိၣ်ကတၢၢ်န့ၣ်စီၤပၤအဂၤတကူၢ်လီၤ.

၁၆. **ဓၢ်လီၢ်ကွဲပှ No.3-၃.** ပစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤလၢပျၢအဖိမုၣ် လဲၤဒၢၣ်ထံကိးလိာ်အသးဒီးဓၢ်လီၢ်ကွဲန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်ဒ်အံၤ

လုၣ်ထံခံဂၤဓၢ်လီၢ်ကွဲ ဓၢ်လီၢ်ကွဲဖဲသၣ်ပသံး
ပျ့ၢ်မဲာ်ခံဂၤဓၢ်လီၢ်ကွဲ မၤကၢ်ဒ်ပှၤလီၢ်လၢခံ

ဓၢ်လီၢ်ကွဲဟဲထီၣ်သတးဒီးခွဲခိၣ်ပျ့ၢ်မဲာ်ခံဂၤန့ၣ်ဝံၤဒီးဟဲကူၤ ဝဲဒၣ်လီၤ. ခံစုသၢစုဒီးအဓၢ်အပၢ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်ဖိမုၣ်တဂၤလဲၤဒၢၣ် ထံယၢာ်သမိး. လဲၤကွၢ်ဟုၣ်တကူၢ်. စံးအဖိအဆံးတဖၣ်န့ၣ်နဝဲၢ် လဲၤဒၢၣ်ထံမ့ၢ်လဲၤဝဲန့ၣ်လဲၤဖိာ်အခံတကူၢ်ဖိမုၣ်စ့ၢ်. ဒီးအဝဲၢ်န့ၣ် လဲၤဒၢၣ်ထံဒီးအပုၢ်လဲၤကွၢ်ဟုၣ်အီၤဒီးမ့ၢ်လၢအဝဲၢ်လဲၤကိးဓၢ်လီၢ် ကွဲဒီးဟဲကူၤစံးဘၣ်အဓၢ်အပၢ်. ပၢ်စ့ၢ်, ဝဲၢ် လဲၤဒၢၣ်ထံ ယၢာ် န့ၣ်မး အလဲၤကိး ဓၢ်လီၢ်ကွဲ ယၢာ်လီၤပၢ်စ့ၢ်. အပၢ်တခီသတးဒီးဖိမုၣ်စ့ၢ်, လဲၤတီၢ်ကိၣ်မံၣ်လၢနဖံအအိၣ်န့ၣ်တကူၢ်. အဖိမုၣ်တဂၤအံၤတဝံ သူၣ်ကၢၣ်တဝံသးကၢၣ်ဘၣ်ဒီးလဲၤဝဲဒၣ်လီၤ. လဲၤတၢ်အလီၢ်ခံဒီး အပၢ်လဲၤကိးဓၢ်လီၢ်ကွဲန့ၣ်လီၤ. ဓၢ်လီၢ်ကွဲဟဲထီၣ်ဒီးအမံၤပှ့ၢ်ကျိအ ကိာ်လၢနး, အခံနဲဖးအခိၣ်လၢကွါ, သံဝဲဒၣ်လၢမါရိၢ်ရာ်. အဖိ မုၣ်လဲၤတီၢ်ကိၣ်မံၣ်န့ၣ်ဟဲကူၤတုၤဒီးဝံထီၣ်ထံတၢၢ်ထံဝီၤဒီးလဲၤဝဲ ဆူထံလိာ်ပှၤလီၤ. ကိးကဒီးဓၢ်လီၢ်ကွဲန့ၢ်ဟဲလၢဘၢၣ်အံးဘၢၣ်ဘီ, ဟဲလၢဆွဲၣ်ယံၤသဒိၣ်, ဟဲလၢညၣ်, ဒီးသမၣ်, စကိးတၢ်လၢခံ လၢပျၢအံၤတၢ်တဟဲနီတမံၤဘၣ်. အအံၤတစုအံၤဟဲလၢဘၢၣ်အံး ဘၢၣ်ဘီ, ဟဲလၢဆွဲၣ်ယံၤသဒိၣ်, ဟဲလၢညၣ်, ဒီးသမၣ်မ့ၢ်အဘၣ် မနုၤတမံၤလဲၣ်. သံကွၢ်ဝဲဒၣ်အတၢ်သုလဲၤဆူလဲၣ်တခီလဲၣ်. ဘၢ အံးဘၢၣ်ဘီဆွဲၣ်ယံၤသဒိၣ်, ဟဲလၢသမၣ်တဘိစံးဆၢအီၤ. ပလဲၤ ဟိၣ်ဘၣ်ဓၢ်လီၢ်ကွဲလီၢ်ကစၢ်စ့ၢ်. ဓၢ်လီၢ်ကွဲဘၣ်မနုၤလဲၣ်.

မံၤပှ့ၢ်ကျိအကိာ်လၢနး သံဝဲဒၣ်လၢမါရိၣ်ရၢ
ခံနဲဖးအခိၣ်လၢကွါ

အတၢ်စံးဆၢအီၤဒ်န့ၣ်ဒီးစံးသမၣ်သမၣ်စ့ၢ်, စကလဲၤစ့ၢ် ကိးဒီးနၤမီ. သမၣ်စံးဆၢအီၤနလဲၤတသ့ဘၣ်. ဒီးစံးကဒီးဝဲစက လဲၤဒီးနၤလီၤ. သမၣ်စံးဆၢအီၤနမ့ၢ်လဲၤဒီးယၤအံၤမၤဒၣ်ကလိာ် မှၤတိၢ်ပဲာ်နံ့ဘ့ၣ်, မှၤဟၢနံ့ဟၢ, ထိးကံၣ်ဒုၣ်နံ့ခီ, တၢ်ဝါနံ့ဘ့ၣ်, ဒီးလဲၤကၢ်နဲာ်စံးဝဲဒၣ်. မတၤဖိာ်မုၣ်န့ၣ်ကူၤမၤမှၤတိၢ်ပဲာ်နံ့ဘ့ၣ်, မှၤဟၢနံ့ဟၢ, တၢ်ဝါနံ့ဘ့ၣ်, ထိးကံၣ်ဒုၣ်နံ့ခီဝံၤဒီးလဲၤဝဲဒီးသမၣ် န့ၣ်လီၤ. သမၣ်စံးအီၤ, စမ့ၢ်ကျဲာ်ကျူာ်ထီၣ်စသးဒီးတ့ၢ်လီၤကၢ်မှၤ တိာ်ပဲာ်တဘ့ၣ်, မှၤဟၢတဟၢ, ထိးကံၣ်ဒုၣ်တခီ, ဒ်စမၤလိာ်နၤ အသိးန့ၣ်တ့ၢ်လီၤကၢ်နဲာ်. စံးဝဲဒၣ်ဝံၤဒီးလဲၤလီၤ. ဒ်သမၣ်စံးအီၤ အသိးန့ၣ်သမၣ်ကသၣ်ဝံၤအသးဒီးကျဲာ်ကျူာ်ထီၣ်အသးဒီးတ့ၢ် လီၤန့ၢ်ဝဲမှၤတိၢ်ပဲာ်တဘ့ၣ်, မှၤဟၢတဟၢ, ထိးကံၣ်ဒုၣ်တခီ, ဒ်သ

မ့ၣ်စံးအီၤအသိးန့ၣ်တ့ၢ်လီၤန့ၢ်သမၣ်အဆၣ်န့ၣ်ကျ့ၢ်ကျ့ၢ်. တၢ်လၢ မိၢ်လံၢ်ကွဲအအိၣ်ဒီးဟိၣ်အဝဲမိၢ်လံၢ်ကွဲန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်ဒ်အံၤ.

တၢ်တအိၣ်မၤဟံၣ်ဝဲၤဝ့ — ပျ်ပျၢၤယုၤဖျၣ်ယုၤဖျ့
တၢ်တအိၣ်မၤယိဝဲၤဝ့ — သံယုၣ်ပဝဲစိၢ်ဝဲၤဝ့

ဒီးမိၢ်လံၢ်ကွဲဂဲၤဆၢထၢၣ်သမူထိၣ်ကွၢ ဒီးကတိၤ တၢ် ချူးတဘီစိၤဒီးရှုးပှိၤတဘ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်ယၢ်လိၢ်. ဒီးမိၢ်လံၢ်ကွဲအစိၣ်လီၤတိၣ်ကွၢလီၤ. လဲၤတိၢ်ရှုးပှိၤအသးနါပှ်န့ၣ်ဝံၤဒီးဟိၣ်ကဒီးမိၢ်လံၢ်ကွဲန့ၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ကွၢကဒီးတစု ဒီးပျ်ပျၢတဘ့ၣ် စံးဝဲဒၣ် ယၢ် လိၢ်. ဒီးမိၢ်လံၢ်ကွဲအစိၣ်လီၤတိၢ်ကွၢကဒီးလီၤ. လဲၤဖှိယဲာ်ကွဲာ်ပျ်ပျၢအဒံး ခိၣ်ဒံးဆ့န့ၣ်ဝံၤဒီးဟိၣ်ကဒီးမိၢ်လံၢ်ကွဲ န့ၢ်ဂဲၤဆၢထၢၣ် ကွၢကဒီး တစုဒီး တသံ လၢဘၣ်ဒီး အိၣ်ဝဲဒီးမိၢ်လံၢ်ကွဲန့ၣ် လီၤ. အိၣ်ဝဲဒီးမိၢ်လံၢ်ကွဲန့ၣ်ထိၣ်ဖိတဂၤဒီးဟဲထိၣ်အိၣ်သကိးအပၢ်ဒီးလဲၤတၢ်ဒီးမၤ လိာ်အမိၢ်အပၢ်. မိၢ်ဧၢ, နလဲၤမ့ၢ်ဖှသံနိၣ်ထိၣ်န့ၣ်လုၣ်အထံလၢသလၢအပှၤန့ၣ်တဂ့ၤမိၢ်ဧၢ. စံးဝဲဒၣ်ဒ်န့ၣ်ဝံၤဒီးလဲၤတၢ်လီၤ. အမိၢ်တဂၤန့ၣ်အလဲၤဖှသံနိၣ်ထိၣ်ဒီးအဖံလုၣ်အထံလၢသလၢအပှၤဒီးကဲ ထိၣ်လၢညၣ်ပိၢ်ဘိတဘ့ၣ်ဒီးကၣ်န့ၢ်ဟ်အဖိမှၣ်န့ၣ်ဒီးအဖိမှၣ်လဲၤ တၢ်ဟဲကွၢဒီးဖိမှၣ်ဧၢ. နဖိကဲထိၣ်လၢညၣ်ပိၢ်ဘိတဘ့ၣ်စကၣ်န့ၢ် ဟ်နၤဝံၤလံ, ဖိမှၣ်ဧၢ. အဖိမှၣ်တခီသတးဒီးဟ်းထိၣ်အဖိန့ၣ်ကွံာ် ဝဲဆူထံလိာ်ပှၤဒီးဟဲကွၢဝဲလီၤ. အပှ်တဂၤန့ၣ် အတၢ်ဟိၣ်ကွဲအီၤ ဒီးလဲၤကၢ်နဲာ်စံးဝဲဒၣ်. အပှ်တဂၤန့ၣ်အတၢ်ဟိၣ်ကွဲအီၤဒီးလဲၤ ကၢ်နဲာ်စံးဝဲဒၣ်. အပှ်တဂၤန့ၣ်ယုၢ်လီၤလၢမဲကဲမ့ၢ်အလီၤန့ၣ်အပှ် တဂၤန့ၣ်ယုၢ်လီၤထွဲအဝဲၢ်ခံဆူထံလိာ်ပှၤန့ၣ်တဘူၣ်ဘၣ်ဒီးဟိၣ်ဝဲ လီၤ. အမိၢ်အပၢ်စံးအီၤနလဲၤတဘူၣ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်မနုၤနဟိၣ်လဲၣ်. ကဲာ်အပၢ်နၢ်ဒီးအပၢ်လဲၤကျိကွံာ်မဲကဲမ့ၢ်ဒီးမဲကဲမ့ၢ်န့ၣ်လီၤပှိၤပှဲၤအ မဲာ်ဘျိၣ်ဒိၣ်ပှၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးအဖိမှၣ်စံးဆၢအီၤပၢ်ဧၢ, နသးတူၢ်ယၢ လံ. နကျိကွံာ်မဲကဲမ့ၢ်န့ၣ်စလဲၤအိၣ်သကိးနၤတပၢၢ်လၢၢ်ဘၣ်ပၢ် ဧၢ. ဒီးအပၢ်န့ၣ်နၢ်ဟူလၢအဖိမှၣ်စံးအီၤဒ်န့ၣ်ဒီးနၢ်ဟူအလံၤသး ဝံၣ်တၢ်စံးဝဲဒၣ်.

ယလဲၤအိၣ်ဖံလဲၤအိၣ်ဖံ — ယလဲၤအိၣ်ဖုလဲၤအိၣ်ဖု
ဖံဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ယၢဆိဒံၣ် — ဖုဟ့ၣ်အိၣ်ယၢဆိကဲၣ်ဒုၣ်

နၢ်ဟူအဖိမှၣ်ကလုၢ်, ဒီးအလံၤကလုၢ်န့ၣ်ဒီးယူၢ်ထံန့ၣ်အ ခိၣ်ဆဲးတိဒီးအဖိမှၣ်အကျူၢ်ခံန့ၣ်ဒီး ဝဲၤဘၣ်ဝဲလၢလှလီၤ. ယူၤထံ န့ၣ်သ့တနံၤကျၢၤတထံၣ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်ဒီးဟဲကွၢဝဲလီၤ.

ပသးပှ်စံးဝဲဒၣ်. ရှုးပှိၤန့ၣ် အသးနါပှ် ဘၣ်တိၢ်လၢပှၤဟူ ထိၣ်ကွၢမိၢ်လံၢ်ကွဲလၢပျၢၤန့ၣ်ဒီးရှုးပှိၤအဖါတဖၣ်အသးနါပှ်လီၤ ဆၢၣ် တၢ်ခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. ဒီးပျ်ပျ်တကလုာ်အဒံးယုၤဖျ့တၢ်ခဲ ကနံၣ်အံၤလီၤ. ပသးပှ်စံးဝဲဒၣ်. မိၢ်လံၢ်ကွဲန့ၣ်သူၣ်ထိၣ်ကွၢမဲကဲ မ့ၢ်ခဲကနံၣ်အံၤပထိၣ်ကကျၢၤကွၢတ့ၢ်လီၤ. တၢ်ပထိၣ်ကျၢၤကွၢဒ် လၢပျၢၤအသိးန့ၣ်ဒီးတၢ်ကမှာ်ကွၢလီၤ. ဒီးပလဲၤအိၣ်သကိးအီၤ ကပၢၢ်, ဟဲအိၣ်သကိးပှၤကပၢၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

ဖိသၣ်မၤကွၢလၢထါ
မိၢ်လံၢ်ကွဲပှိၤဒိၣ်ပှိၤဆံး — သးမ့ၢ်တိဒ်မိၢ်လံၢ်ကွဲ
တပှၤတဖျဲးတၢ်အသံ — စုၣ်လီၤကွၢ်ပသးလၢထံ
နမ့ၢ်ပှိၤဒ်မိၢ်လံၢ်ကွဲ — မိၢ်လံၢ်ကွဲပှိၤဒိၣ်ပှိၤဆံး
စုၣ်လီၤကွၢ်နသးလၢထံ — တပှၤတဖျဲးတၢ်အသံ

ဓၤလီၤပသးလၢလှခံ — မိၢ်လံၢ်ကွဲပသးမှၤတိ
လဲၤအိၣ်သကိးမိၢ်လံၢ်ကွဲ — သဘျ့ၣ်တယါအိၣ်လဲလိာ်
ပသးပှ်မၤလုၢ်မၤထါဒီလီၤဝဲလၢထါပှၤဒ်န့ၣ်လီၤ.

လၢပှၤဟူထိၣ်ကွၢ မိၢ်လံၢ်ကွဲ လၢပျၢၤန့ၣ် ဆွဲၣ် ယံၤသဒိၣ်, ဘၢၣ်အံးဘၢၣ်ဘိ, ထိၣ်သူထိၣ်ကိး, တးအုးတးမှိၤတ ဖၣ်မၤအိၣ် လိာ်အသး, သဒိၣ်မၤအိၣ်ဘၢၣ်ဘိဒ်အံၤ

ဘၢၣ်ဘိဖၢဟုးလီၤလုၣ်ထံ — ဘၣ်ဆၣ်ပတိၤထိၣ်လၢကွဲ
ဒီးဘၢၣ်ဘိတိဆၢသဒိၣ်အထါန့ၣ်ဒ်အံၤစံးဝဲဒၣ်.

နစံးစၣ်ယၢကိဝဲဒီး — နစံးစၣ်ယၢစံးစၣ်ယၢ
နအံၣ်အိၣ်လၢနခိၣ်ထိး — နအံၣ်အိၣ်လၢနခိၣ်ထး
ထိၣ်ကိးတဘ့ၣ်မၤအိၣ်တးအုးဒ်အံၤစံးဝဲဒၣ်.
နိၢ်အမဲာ်လုးအမဲာ်လါ — နိၢ်တထံၣ်ဂၤတၢ်ဂၤခွါ
ဒီးတးအုးတခီတိဆၢအထါန့ၣ်ဒ်အံၤစံးဝဲဒၣ်.
စိၤအနိာ်ဘိစံဘိစိ — လဲၤလီသံအမါလၢယိ

၁၇. မိၢ်သံ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒုၣ်အိၣ်ဒုၣ်အီန့ၣ်ပစံးလၢမိၢ်သံလီၤ. ပှၤကညီမိၢ်သံန့ၣ် မ့ၢ်စိးကူၢ်ထိၣ်ကစၢ်ယွၤအဘျုးအဖှိၣ် ဒီးမိၢ် သံ လီၤ.

၁၈. မိၢ်သူကလး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ် န့ၣ်ပစံးလၢတသ့ၣ်ညါဘၣ်မိၢ်သူကလးလီၤ. ပှၤတဂၤတသ့ၣ်ညါ မိၢ်သူကလးအိၣ်ဒၣ်တၢ်ဒ်ပှၤဟးဂီၤအသိးလီၤဘၣ်ဆၣ်ဒီးမိၢ်သူက လးန့ၣ်ဒ်တၢ်နီတမံၤအသိးလီၤ.

၁၉. မိၢ်သူးကနွာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖွါသ့အကလုာ်ကလုာ်ဒ်သလံၤအ သိးဒီး လါယုၢ် ကလာ်အထိ အိၣ်တဖံးဒီး ထဲစုမ့ၢ်ဒိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ် ဒီးပ ကိးလၢ မိၢ်သူးကနွာ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢ မိၢ်သူကနာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. မိၢ် သူးကနွာ်န့ၢ်အှၣ်ပှၤပသံစံးဝဲဒၣ်.

၂၀. မိၢ်သိ န့ၣ်မ့ၢ်စိၤပၤအပဒိၣ်လၢမၤဝဲအဆှၣ်ရှုဆှၣ်ဝ့ၢ်ဒီးမၤဝဲ ကိးပဒိၣ်လၢမၤအါမၤသိ အခုအပှၤဒီးပှထိၣ်လီထိၣ်စိၤပၤတဖၣ် န့ၣ်စိၤပၤမၤအမိၢ်သိအပဒိၣ်ကိးဝဲဒီးစိၤပၤအပဒိၣ်တဂၤလၢကိး တၢ်န့ၣ်ပကိးလၢမိၢ်သိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမိၢ်သိမိၢ်လါလီၤ. ဝစိၤပၤမၤလီၤအမိၢ်သိကိးဝ့ၢ်ပဒိၣ်လၢပှထိၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

၂၁. ကမိၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ကဆူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢဂ့ာ်မဲာ်ဆူးဒီး ဆူးလီၤအခိၣ်ကွၢ်ထိၣ်တၢ်တဘူၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးကဆူးက မိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကဆူးကမိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၂. ကမိၢ်သံ န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်မိၢ်သံအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢစိးကူၢ် ထိၣ်အကစၢ်ဒီးဒုၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီန့ၣ်လီၤ.

၂၃. စံၣ်မိၢ်ကိၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပစံၣ်ဒ်ပခိၣ်ဆါအသိးဖုၣ်ထိဖုၣ်ထိန့ၣ်ပ စံးလၢပစံၣ်မိၢ်ကိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်ဆါဒီးလဲၤတၢ်စံၣ်မိၢ်ကိၢ်ဝဲ လီၤ.

၂၄. စုမိၢ်ခိ န့ၣ်မ့ၢ်စုလၢတလၢၢ်မၤဝဲလၢအအှၣ်အဆါတအိၣ် ဘၣ်ဝဲဒီး မ့ၢ်စုစိထံန့ၣ်ပကိးလၢစုမိၢ်ခိလီၤ. စုမိၢ်ခိမ့ၢ်ပယီၤအစုအ လုၣ်အခိန့ၣ်လီၤ. ဒီးအှၣ်တအိၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်စုမိၢ်ခိလီၤ.

၂၅. တမိၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢၢ်အလီၤပπၢလၢကစၢၢ်အကပိာ်လီၤန့ၣ် တတိၤဒီးပစံးလၢတမိၢ်လီၤ. ကစၢၢ်လီၤပπၢတမိၢ်ခံမိၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၆. တမိၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တယဲာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်တမိၢ်တပနာ်န့ၣ်ပ

စံးလၢတယံာ်တမ်ၢ်လီၤ. ဒီးတၢ်ဆံဆဲၣ်သိတခိလါန့ၣ်ပစံးလၢတယံာ်တမ်ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဆါတယံာ်တမ်ၢ်ဒီးသံဝဲလီၤ.

၂၇. **တမ့မ်ၢ်** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. တမ့မ်ၢ်ပမ့ၢ်သံဒီးပကသ့ၣ်ညါကဒါက့ၤပလိၢ်ခံဓါ. တမ့မ်ၢ်ယဲာ်ဒီဘၣ်ညါအိၣ်ဝဲအံၤဒီးစတထံၣ်ဘၣ်.

၂၈. **မ့ၢ်မ်ၢ်မီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၤလၢပဒုးအိၣ်ပှၤဆံးဒီးပအ့ၣ်ဘျုးန့ၢ်အီၤန့ၣ်ပကီးလၢမ့ၤမ်ၢ်မီၤလီၤ. ဒုးအိၣ်ပှၤဆံးလၢအခဲတထိၣ်ဒံးဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လၢမ့ၤမ်ၢ်မီၤတက့ၢ်. မ်ၢ်မီၤယမ့ၤမ်ၢ်မီၤဒီးယအိၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **မဲာ်ရိာ်မဲာ်ရိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်မိာ်လၢဘၣ်ကျ့ၣ်ဘူးဒီးအကသံန့ၣ်ပစံးလၢညၣ်မိာ်မဲာ်ရိာ်မဲာ်ရိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢညၣ်မိာ်အီရိာ်အီရိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ညၣ်တဘၣ်ဘၣ်ကျ့ၣ်ထဲဒီးမိာ်မးမဲာ်ရိာ်မဲာ်ရိာ်လီၤ.

၂. **မိာ်တရိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ဒီးပခဲၣ်အီထိၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢပကွၢ်တၢ်မိာ်တရိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤကတိၤတၢ်ဒီးကွၢ်ဝဲမိာ်တရိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအီတရိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမိာ်သရိာ်ဒီးသမိာ်ရိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **တမိာ်ရိာ်** ဒီးမိာ်တရိာ်န့ၣ်ဒ်းသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ဒီးပအီထိၣ်ပခဲၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပကွၢ်တၢ်တမိာ်ရိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသမိရိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်တၢ်တမိာ်ရိာ်လီၤ.

၄. **သမိာ်ရိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်တမိာ်ရိာ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်လၢပခဲၣ်အီထိၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢပကွၢ်တၢ်သမိာ်ရိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်တၢ်သမိာ်ရိာ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **မီး** န့ၣ်မ့ၢ် တၢ် လီၤစီၤ သိၣ် သမီးကလာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သိၣ်တဘိဒီးပစံးလၢသိၣ်သမီးကလာ်လီၤ. တၢ် လီၤစီၤသိၣ် မီး ကလာ်လီၤ. ထံလီၤစီၤသိၣ်မီးကလာ်လီၤ.

၂. **မီးမီး** န့ၣ်မ့ၢ် ထံလီၤစီၤအါဖျၢၣ်သိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပသ့ံၣ်လီၤစီၤအါဖျၢၣ်သိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသိၣ်မီးမီးလီၤ. ထံလီၤစီၤသိၣ်မီးမီးစံးဝဲဒၣ်.

၃. **မီးမီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျာ်သ့ၣ်သိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်မီးမီးလီၤ. မ့ၢ်မတၤကျာ်သ့ၣ်သိၣ်မီးမီးတဂၤန့ၣ်လဲၣ်.

၄. **တမီးတမဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ချ့သဒံးန့ၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်တမီးတမဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတမဲးတမီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. နလဲၤတၢ်ဒီးလဲၤကၢ်တမီးတမဲးစီၤနဲ့ာ်. လဲၤတၢ်ယံာ်တဂ့ၤ.

၁. **မိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒၢနၥ်တၢ်ဆူပကိာ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢမိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမိၣ်ထိၣ်မ့ၤတမိဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. ထိရိၤပဒၢနၥ်တၢ်ဆူပကိာ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢမိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမိၣ်ထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **မိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဟးန့ၢ်ဒီးပစံးလၢပလဲၤဟးမိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမိၣ်ဆိုလီၤ. ပလဲၤဟးမ့ၢ်တမိၣ်တဆိုဘၣ်ဒီးတန့ၢ်ဘၣ်. ပလဲၤဟးမ့ၢ်မိၣ်မ့ၢ်ဆိုဒီးန့ၢ်ဝဲလီၤ.

၃. **မိၣ်လ့ၢ်စီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလှာ်နီစုမ့ၣ်ဒီးပကီးလၢမိၣ်လ့ၢ်စီၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢမ်ၢ်လ့ၢ်စီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးအိၣ်လၢထံဖံးမိၣ်ဒီးတရံးအသးပြးပြးလီၤ.

၄. **ကမိၣ်** ဒီးဖိၣ်ကမိၣ်, ဒီးကမိၣ်ခွိၣ်, ကွၢ်လၢကမိၣ်တက့ၢ်.

၅. **ကၤမိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢ မၤတၢ်ဖံးတၢ် န့ၢ်ဝဲဒီး မၤတၢ်ဒိၣ်န့ၢ်ဒိၣ်မၤဆံးန့ၢ်ဆံးဒီးပစံးလၢကၤမိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ကၤမိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကၤမိၣ်ဒီးအိၣ်ဒၣ်အတၢ်ဒီးပှၤဟဲဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်အတၢ်အိၣ်တၢ်အီလီၤ. ပှၤတဂၤအသ့ၣ်ကၤမိၣ်ဒီးမၤတၢ်န့ၢ်ဂ့ၤကၢ.

၆. **မိၣ်မိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၤသၣ်အသလ့ၤလၢစဲဘူးဒီးအနၢန့ၣ်ပကီးလၢတၤသၣ်မိၣ်မိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမိၣ်မံၣ်မိၣ်မိၣ်လီၤ. တၤသၣ်န့ၣ်အမိၣ်မိၣ်စဲဘူးဒီးအနၢလီၤ. ဒီးပနၢ်နါစူၤန့ၢ်ပစံးလၢနၢ်မိၣ်မိၣ်. ပဝ့ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢဝ့မိၣ်မိၣ်လီၤ.

၇. **ဂီၤမိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတံၤပသကီးတဖၣ်န့ၣ်ပကီးလၢဂီၤမိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဂီၤမိၣ်ဖိာ်အခံအါကၢ.

၈. **ဂီၤမိၣ်ခွါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသကီးအဖိာ်ခွါန့ၣ်ပကီးလၢပဂီၤမိၣ်ခွါလီၤ. ပှၤကညီဖိာ်ခွါန့ၣ်ရှလိာ်အသးဒီးအဂီၤမိၣ်ခွါလီၤ.

၉. **စီၤမိၣ်ပျဲၢ်ပှ** No.138-၁၃၈. ပှၤအစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤမ့ၢ်ပမ့ၣ်ကမဲအဝဲၤတအိၣ်ဘၣ်. မၤဒီးစံာ်တလိၢ်လၢပှၤသးကံၢ်ပှၤခဲလာ်လီၤ. ကဆိလဲၤအိၣ်အတၢ်လှၤတက့ၢ်လီၤ. ဒီးအသးဒိၣ်ထိၣ်လှၤဖိာ်ကဆိန့ၣ်သ့တနံၤကျၢၤလီၤ. ဒီးတၢ်သူအသးလၢထံ, ထံၣ်လၢကဆိအဆံၣ်လၢအခိၣ်လိၢ်ပှၤန့ၣ်အီဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးကွၤမံလၢမ့ၢ်နၤဒီးဒၢထိၣ်အဖိတဂၤဒီးဆံးစၢ်ဝဲန့ၣ်ပျုံၤတဘိချံၣ်တဘ့ၣ်လီၤ. ဒီးတ့ၤအသ့လိာ်ကွဲဝဲဒၣ်ဒီးလဲၤလိာ်ကွဲဒီးအဂီၤမိၣ်ဒီးအဂီၤမိၣ်စံးအီၤနဲနပၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ဒီးအသးအ့းဝဲဒၣ်, ဒီးကွၤသံဂိၢ်အမိၢ်စံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ဓၢ, ယဲဒၣ်ပှၤစံးဝဲစပၢ်တအိၣ်ဘၣ်. စပၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးဓါ. ဒီးအမိၢ်စံးဆၢအီၤဖိဓၢနပၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ဒီးစံးဆၢအမိၢ်ပမ့ၢ်ပှၤကညီဒိဂၤညါနဲာ်. ပပၢ်တအိၣ်ဘၣ်မ့ၤလဲၣ်. ဒီးအမိၢ်စံးဆၢအီၤမးမိၢ်အီဘၣ်ကဆိဆံၣ်ဒီးမိၢ်ဒၢထိၣ်နၤလီၤ. ဒီးစံးဝဲတၢ်ပပၢ်အိၣ်မးန့ၣ်နဲာ်. ဒီးစံးဆၢအမိၢ်မိၢ်ဓၢ. စကလဲၤဆူပၢ်အိၣ်လီၤ. ဒီးလဲၤဝဲဒၣ်လီၤ. ဟ်လီၤတဲာ်အမိၢ်ချံၣ်တဘ့ၣ်, ဒီးမၤလိာ်အမိၢ်မိၢ်ဓၢမ့မ့ၢ်စတဟဲက့ၤဘၣ်ဒီးချံၣ်န့ၣ်နသ့ထိၣ်တန့ၢ်ဘၣ်. မ့မ့ၢ်တ့ၤစတဟဲက့ၤဒီးနသ့ခိၣ်ကန့ၢ်လီၤ. မၤလိာ်အမိၢ်ဝံၤဒီးလဲၤဝဲလီၤ. လဲၤစိာ်ဒီးနိၣ်လဲာ်တကျိၤ, ဒီးသဝဲးတဘ့ၣ်ဒီးထံၣ်မတၤတဂၤတွံၢ်ဝၣ်ဆူၣ်ခိၣ်ဒီးဆဲးတိယာ်ဝဲဒၣ်အတၢ်ဒီးတွံၢ်ဝဲဒၣ်တန့ၢ်လၢဘၣ်. ဒီးယုဝဲဒၣ်ထံၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးဟ်ဒူထိၣ်အသးဒီးစံးဝဲဒၣ်. စီၤမိၣ်ပျဲၢ်ဓၢစလ့ၢ်ဖိဆၣ်စမၤမါဟးတကြၢးနမၤယီၤန့ၣ်ဘၣ်မၤဘၣ်မ့ၤလဲၣ်. ကိးဝဲလၢစီၤဝၣ်ဆူၣ်လၢအဆဲးတိယာ်တဂၤန့ၣ်ကိးစီၤမိၣ်ပျဲၢ်လီၤဒီးကနိဝဲခံဂၤန့ၣ်ဒီးစီၤဝၣ်ဆူၣ်တဂၤလီၤဝဲလီၤ. က့ၤန့ဟ့ဆၣ်မ့ၤဆွံဒီးလဲၤဖိာ်စီၤမိၣ်ပျဲၢ်အခံလီၤ. ဒီးထံၣ်လၢပှၤတွံၢ်လှၣ်တဂၤဆဲးတိယာ်ဝဲအလှၣ်ဒီးစီၤတွံၢ်လှၣ်အသးဒိၣ်ထိၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ယဲဒၣ်အံၤစလ့ၢ်ဖိဆၣ်စမၤမါဟးနဲာ်. နတကြၢးနမၤယီၤန့ၣ်ဘၣ်နမၤဘၣ်မ့ၤလဲၣ်. နဘၣ်အိၣ်ဒီးယၤလီၤ. စီၤမိၣ်ပျဲၢ်တခိတးဒီးစီၤတွံၢ်လှၣ်ဓၢနကနိကွၢ်ဒီးယၤနဲာ်. နမ့ၢ်လီၤဒီးနဘၣ်ဖိာ်စခံလီၤ. စမ့ၢ်လီၤဒီးစဘၣ်အိၣ်ဒီးနၤလီၤ.ဒီးကနိခံဂၤန့ၣ်စီၤတွံၢ်လှၣ်တဂၤလီၤဝဲလီၤ. က့ၤယုဟ့ဆၣ်မ့ၤဆွံဒီးလဲၤဟ်စီၤမိၣ်ပျဲၢ်အခံလီၤ. လဲၤထံၣ်လၢပှၤတဂၤတိၤတနိၤတးဒီးညၣ်လီၤလၢတနိၤအခိၣ်တးဒီးသဲၣ်မးလီၤ. ဆဲးတိလီၤဟိၢ်ဝဲ အတနိၤန့ၣ်ဒီးညၣ်လီၤ ကွံာ်ဝဲကဆိုဒီလီၤ. ဒီးစီၤတိၤတနိၤအသးဒိၣ်ထိၣ်လီၤ. စီၤတိၤတနိၤစံးဝဲဒၣ်တကြၢးနမၤယီၤန့ၣ်ဘၣ်နမၤယီၤန့ၣ်ဘၣ်မ့ၤ

လဲဉ်.နဘဉ်အိဉ်ဒီးယၤလီၤ.စီၤတီၤတနံၤစံးဝဲဒဉ်. စီၤမီဉ်ပျ်တခီစတအိဉ်ဘဉ်ဒီးနၤဘဉ်. ကနိခံကၤဓါ.နမ့ၢ်လီၤဒီးနဘဉ်လဲၤဒီးယၤလီၤ. ဓမ့ၢ်လီၤဒီးဓကအိဉ်ဒီးနၤလီၤ. စီၤမီဉ်ပျ်စံးဝဲဒဉ်. စီၤတီၤတနံၤတကၤလီၤဝဲဒီးက့ၤယုဟ့ဆဉ်မှၤဆ့ဒီးလဲၤဖိဉ်စီၤမီဉ်ပျ်အခံလီၤ.

လဲၤလဲၤတုၤလၢပှၤတဝ့ၢ်ဒီးတကါအိဉ်တ့ၢ်ဒီးပကညီၤတအိဉ်ဘဉ်နီတကၤဘဉ်. ထံဉ်လၢသကံၤတဝံရှဉ်အိဉ်ဝဲန့ၢ်ထဲအကံဉ်ဒုဉ်တခီဒီးသါကယီအိဉ်ဝဲမှဉ်အှဖဉ်ဆါတအိဉ်ဘဉ်ဒီးထံဉ်လၢဒီးတကါအမှဉ်အှရှဉ်ထိဉ်ညီညီဒီးမၤစီၤဝဉ်ဆှဉ်လဲၤနူလီၤ. စီၤဝဉ်ဆှဉ်လဲၤဒီးဒီးတကါန့ဉ်အိဉ်လၢအဟံဉ်လီၤ. ဒီးစံးဝဲဒဉ်ဖုဓၢ, ဟ့ဉ်စမှဉ်အှတလိဉ်မီ. ဒီးဒီးတကါစံးအီၤဟံးန့ကၢ်လၢကိာ်လာ်ဒုန့ဉ်နဲာ်. ဒီးစီၤဝဉ်ဆှဉ်အှကဲၤထိဉ်မှဉ်အှဒီးဒီးတကါကြၢ်ယာ်အကိာ်လၢနိဉ်ကြၢ်သံဒီးအတၢ်ဒၤနဲာ်အီၤဆုစရံၢ်ပှၤလီၤ. ဒီးစီၤမီဉ်ပျ်စံးဝဲဒဉ်စီၤဝဉ်ဆှဉ်တကၤလဲၤတၢ်ယာ်ကလဲဉ်. သုလဲၤကွၢ်ဓဲ. ဒီးစီၤတွံၢ်လုဉ်လဲၤကွၢ်လီၤ. ဒီးဒီးတကါမၤသံကဒီးစီၤတွံၢ်လုဉ်ဒီးတ့ဉ်နဲာ်ကဒီးဝဲဆုတရံဉ်ပှၤလီၤ. ဒီးတကါန့ဉ်မၤသံကွံာ်စီၤမီဉ်ပျ်အကညီၤသၢဂၤလိာ်လီၤ. စီၤမီဉ်ပျ်လဲၤက့ၤဒဉ်ဝဲတသါဒီးစံးဝဲဒဉ်ဖုဓၢဟ့ဉ်စမှဉ်အှတစဲးတက့ၢ်. ဒီးတကါစံးအီၤလံၤဓၢ. ဟံးန့ၢ်ကာ်လၢကိာ်လာ်ဒုန့ဉ်နဲာ်. ဒီးစီၤမီဉ်ပျ်အှတက့ၢ်, ကွၢ်ထိဉ်ဒီးတကါတက့ၢ်. ဒီးဒီးတကါကြၢ်လီၤအီၤထံဉ်ထိဉ်ဆၢဝဲဒဉ်ဒီးဖိဉ်ထိဉ်နီၢ်ကြၢ်န့ဉ်လီၤ. ဒီးစီၤမီဉ်ပျ်စံးဝဲတၢ်ပှကၢ်စမၢဖိသဉ်ဟါမၤမးနမၤယီၤအံၤလီၤဓါ. ဓကမၤသံနၤလီၤ. ဒီးတကါတခီလံၤဓၢ, မၤသံဖုတဂ့ၤ,

ဖုကဟ့ဉ်က့ၤဒဉ်နကညီၤလီၤဒီးဒီးတကါထုးထိဉ်က့ၤအကညီသၢဂၤလိာ်လီၤ. ဒီးစီၤမီဉ်ပျ်စံးဝဲဒဉ်. ဒီးတကါဓၢ, နကအိဉ်ဒ်းပကညီၤဓါ. ဓမ့ၢ်ထံဉ်နၤဒီးဓကမၤသံနၤလီၤ. ဒီးစီၤမီၢ်ပျ်ဟဲက့ၤဝဲဒီးအကညီၤသၢဂၤန့ဉ်လီၤ. ဒီးဟဲက့ၤအိဉ်ဝဲလၢဝ့ၢ်န့ဉ်ပလိလီၤဘုဘီယှၢ်ကလာ်လီၤ. မ့ၢ်ဟါလီၤဒီးထံဉ်လၢပမှဉ်ကနံၤတကၤဂ့ၤ. ဒီးဖျိဝဲဒီးစီၤဝဉ်ဆှဉ်န့ဉ်လီၤ. လဲၤဝဲတဝ့ၢ်ဟ်ာ်လီၤတဲာ်ဝဲတကၤလဲၤဝဲတုၤတဝ့ၢ်ဟ်ာ်လီၤတဲာ်ဝဲတကၤစီၤဝဉ်ဆှဉ်စီၤတွံၢ်လုဉ်စီၤတီၤတနံၤဓၢ, ဓယုန့ၢ်သုဟံဉ်န့ၢ်လံ, ဓကလဲၤယဲတကၤလီၤ. ဒီးလဲၤဝဲတုၤလၢပမှဉ်ပှၢ်ပဖှပှၢ်ခံကၤအအိဉ်ဒီးအိဉ်ဝဲဖဲန့ဉ်လီၤ. မ့ၢ်ဟါလီၤဒီးဝဲကရးကဟဲဒုးအိဉ်အဖိမှဉ်လၢဒီးတကါလီၤ. သိဉ်ဒီးဒၢဒီးမိၤလီၤ. ဒီးစီၤမီဉ်ပျ်သံဂိၢ်ဖံဓၢဝဲကရးမၤမှၤန့ဉ်လဲဉ်. ဒီးအဖံစံးအီၤမးလဲၤဒုးအိဉ်အဖိမှဉ်လၢဒီးတကါလီၤ. မ့ၢ်တဒုးအိဉ်ဘဉ်ဝဲဒီးဒီးတကါသါကအိဉ်ဒီဝ့ၢ်ညါလီၤ. စီၤမီဉ်ပျ်တခီစံးဝဲဒဉ်ဖံဓၢ. မ့ၢ်ယီၤန့ဉ်ဒီးဓကလဲၤကွၢ်ဖိာ်မှဉ်န့ဉ်လီၤ. ဒီးလဲၤဝဲဒဉ်တုၤလၢဖိာ်မှဉ်အအိဉ်န့ဉ်ဒီးလိၢ်ကွဲဒီးဖိာ်မှဉ်န့ဉ်ဒီးဖိာ်မှဉ်စံးအီၤလိၢ်ကွဲတဂ့ၤတၢ်အိဉ်ယၤကအိဉ်ယှာ်ဘဉ်ဖုးဒီးနၤလီၤ. ဖိာ်ခွါတခီသံဂိၢ်အီၤမ့ၢ်ထိဉ်ဆံးထီကဟဲလဲ. ဖိာ်မှဉ်တခီစံးဝဲဒဉ်, မှဉ်ထိဉ်ယိာ်ကိာ်ဒီးကဟဲလီၤ. ဒီးဒီးတကါန့ဉ်ဟဲတုၤဒီးစံးဝဲဒဉ်, တၢ်နၢပသီဉ်ကလဲဉ်. တၢ်တဘူးထါတံာ်, တၢ်ကတံာ်ဓဲလဲဉ်. စီၤမီဉ်ပျ်တခီတဒီးတၢ်လၢနတနၢၤဘဉ်ဓတဲးဘူလဉ်အံၤန့ဉ်ဓၢ. ဒီးဒီးတကါစံးဝဲဒဉ်ဓကအိဉ်နၤလီၤ. ဒီးနသးစီၤမီဉ်ပျ်ဓၢ. စီၤမီဉ်ပျ်တခီစံးဝဲဒဉ်. နကအိဉ်ယၤအံၤနကွၢ်ထိဉ်တၢ်မ့ၢ်ထိဉ်တ့ၢ်ဆံးထီလဲဉ်. မ့ၢ်ထုဉ်လံဓါ. အတၢ်ကွၢ်ထိဉ်ဒီး, ဆိုဝဲဒဉ်အကိာ်လၢသဝဲးန့ဉ်တဒုတဘီတဒုတဘီဒီးသံန့ဒုလိာ်လီၤ. ဒီးက့ၤနဉ်မံဒီးဖိာ်မှဉ်န့ဉ်သၢတနၢကျၢၤလီၤ. မ့ၢ်

ဆှဉ်ထိဉ်ဒီးစံးဖိာ်မှဉ်စကက့ၤလီၤ.နပၢ်ကဟဲဒုဘဉ်စလီၤ. ဖိာ်မှဉ်စံးအီၤက့ၤတဂ့ၤ. ပၢ်တဟဲဒုဘဉ်နလီၤဘဉ်. ဖိာ်မှဉ်ဟံးယာ်အထဲန့ဉ်လီၤ. ဖိာ်မှဉ်အပၢ်န့ဉ်ဟဲသိဉ်ဒီးတပျုာ်အသးဒီးအထဲန့ဉ်ယာ်ဒီးဆုန့ဉ်အိဉ်လီၤတဲာ်လၢဖိာ်မှဉ်အစုလီၤဒီးအကစၢ်တခီက့ၤအိဉ်ကဒီးဝဲလၢအဖံဟံဉ်န့ဉ်လီၤ. ဒီးအပၢ်န့ဉ်ဟဲတတုၤဒ်းဘဉ်. အပၢ်အခ့အပှၤန့ဉ်ဆဲးမးဒီးတကါန့ဉ်ပြုးပြုးလီၤ. ဒီးဝဲကရးဟဲတုၤဒီးစံးဝဲဒဉ်ကစၢ်ဓၢ. စမၤသံလံဒီးတကါလံ. ဝဲကရးလဲၤထိဉ်ကွၢ်အဖိမှဉ်အိဉ်ဒ်းဒီးသံဂိၢ်ဝဲအဖိမှဉ်ဓၢ. မတၢမၤသံလဲဉ်. အဖိစံးအီၤပၢ်ဓၢ. တမ့ၢ်ပှၤန့ဉ်မၤသံဘဉ်. ပှၤမၤသံတၢ်န့ဉ်က့ၤလံ. ကွၢ်ကၢ်အထဲအံၤဓဲ. ဒီးစံးအပၢ်မးနကမၤပွဲဒီးနကထံဉ်က့ၤလီၤ. ဖိာ်ခွါန့ဉ်ဒီး. အပၢ်မၤပွဲဒီးစံးဝဲဒဉ်ပၢ်ဓၢ. မၤထိဉ်နူနလိၢ်ဒီးစလိၢ်. ပှၤလၢထံခံပှၤလၢထံထဉ်ဟဲကီးဂၤဒ်းတမ့ၢ်ဘဉ်ဖိာ်ခွါနီတဂၤဘဉ်. ဒီးပမှဉ်ပှၢ်တဂၤစံးဝဲဒဉ်ဖိသဉ်အိဉ်ဒ်းလၢစဟံဉ်တဂၤမ့ၢ်ကၢ်အဝဲန့ဉ်မီ. ဒီးလဲၤကီးဝဲဒဉ်ပျုၤဝဲကရးန့ဉ်အိဉ်ရှသ့ဉ်လၢရှိဉ်ထုပှၤဒီးကနီးမၤရှၤရှၤလီၤ. စံးဝဲဒဉ်, ယဲဒဉ်စက္စသိးတဂ့ၤဘဉ်. စလဲၤတဘူဉ်ဘဉ်. ဝဲကရးကမၤသံဘဉ်ဖုးယၤလီၤ. ဒီးဝဲကရးဟ့ဉ်အယဉ်တတိၢ်ယဉ်သံလှာ်စံးဝဲဒဉ်. ယဲအံၤစတကြၢးဘဉ်ဒီးယဉ်တတိၢ်ဘဉ်. စမ့ၢ်လဲၤဒီးစကလဲၤယီၤအံၤလီၤ. ဖိာ်ခွါန့ဉ်လဲၤတုၤဒီးထဲအယာ်န့ဉ်အိဉ်လၢဖိာ်မှဉ်အစုဒီးက့ၤက့ၤဆုအကစၢ်လီၤလီၤ. ဒီးဝဲကရးကီးယီၤအီၤဒီးကနီးမးရှၤရှၤလီၤ. ဒီးဝဲကရးသံဂိၢ်အီၤမတၢမၤသံတၢ်န့ဉ်လဲဉ်. နမ့ၢ်မၤသံဒီးစံးလၢနမၤသံ. ဒီးစံးဆၢဝဲကရးကစၢ်ကၢ်ဖိမၤသံဘဉ်ယာ်, ကစၢ်အတၢ်ယာ်. ကစၢ်မ့ၢ်မၤသံကၢ်ဖိဒီးကၢ်ဖိကသံလီၤ. ကစၢ်မ့ၢ်မၤမူကၢ်ဖိဒီးကၢ်ဖိကမူလီၤ. နမၤသံဒီးစံးလၢနမၤသံ. ဒီးစကဖျိနၤဒီးစဖိမှဉ်လီၤ. ဒီးက့ၤကီးဝဲဆုဟံဉ်ဒီးဖျိအဖိမှဉ်လီၤ. ဒီးအခ့အပှၤဟဲဒုးအီၤအမံၤပှၢ်တဂၤဒုးသုးဒီးအသးကလာ်တ့ၢ်လီၤ. ကီးထိဉ်အမာ်ဖိမှဉ်တဓၢ. ပၢ်ကသံတ့ၢ်လီၤ. ဒီးအမာ်န့ဉ်ဂဲၤဆၢထၢဉ်ခွံခိဉ်ပျ်မဲာ်လဲၤထိဉ်ဒီးစံးဝဲဒဉ်. စီၤဝဉ်ဆှဉ်ဓၢမ့ၢ်နၤဓါ. အတၢ်စံးဆၢအီၤမ့ၢ်ယာ်ယၤယာ်ကစၢ်ဓၢ. ဒီးလီၤတဲာ်မးလီၤ. ဒီးစံးဝဲဒဉ်စကအိဉ်ဖဲအံၤနတသ့ဉ်ညါဘဉ်ဓါ. ဒီးအတၢ်စံးဆၢအီၤစတသ့ဉ်ညါဘဉ်, ကစၢ်ဓၢ. ကျိဉ်လၢဖိာ်မှဉ်အဂ့ၤအိဉ်ဖဲတကၤစစံးစကဟဲဒုးန့ၢ်ကစၢ်အမါလီၤ. မ့ၢ်ဆှဉ်ထိဉ်ဒီးသုးဟဲကဒီးဒီးအမံၤပှၢ်တဂၤဒုးသုးအသးကလာ်တ့ၢ်လီၤ.ဒီးကီးထိဉ်ကဒီးအမာ်အမာ်ဂဲၤဆၢထၢဉ်ခွံခိဉ်ပျ်မဲာ်လဲၤထိဉ်ဆုဘျိဉ်ကွၢ်ထိဉ်ဝဲစံးဝဲဒဉ်စီၤတွံၢ်လုဉ်ဓၢမ့ၢ်နၤဓါ. စီၤတွံၢ်လုဉ်စံးဆၢအီၤမ့ၢ်ယာ်ယၤယာ်ကစၢ်ဓၢ. ဒီးအတၢ်စံးအီၤစအိဉ်ဖဲအံၤနတသ့ဉ်ညါဘဉ်ဓါစတသ့ဉ်ညါဘဉ်ကစၢ်ဓၢ. ကျိဉ်လၢဖိာ်မှဉ်ဂ့ၤအိဉ်ဖဲအံၤတဂၤစံးစကဟဲဒုးန့ကစၢ်အမါလီၤ. ဒီးက့ၤဝဲလီၤ. မ့ၢ်ဆှဉ်ထိဉ်ဒီးသုးဟဲကဒီးလံလီၤ. ဒီးအမံၤပှၢ်တဂၤဒုးသုးအသးကလာ်တ့ၢ်လီၤ. ကီးထိဉ်အမာ်စံးဝဲဒဉ်ဖိမှဉ်တဓၢ. ပၢ်ကသံတ့ၢ်လီၤ. တးဒီးအမာ်ဂဲၤဆၢထၢဉ်ခွံခိဉ်ပျ်မဲာ်ဝံၤဒီးလဲၤထိဉ်ဆုဘျိဉ်ကွၢ်ထိဉ်တၢ်စံးဝဲဒဉ်. စီၤတနံၤဓၢမ့ၢ်နၤဓါ. စီၤတနံၤတခီစံးဝဲဒဉ်မ့ၢ်ယာ်ယၤယာ်ကစၢ်ဓၢ. ဒီးစီၤမီဉ်ပျ်စံးဝဲဒဉ်. စအိဉ်ဖဲအံၤမ့ၢ်နတသ့ဉ်ညါဘဉ်ဓါ. စီၤတီၤတနံၤ တခီစံးဝဲဒဉ်စတသ့ဉ်ညါဘဉ်ကစၢ်ဓၢ. ကျိဉ်လၢဖိာ်မှဉ်ဂ့ၤအိဉ်ဖဲအံၤတကၤ. စစံးစကဟဲဒုးန့ၢ်ကစၢ်အမါလီၤ. မ့ၢ်ဆှဉ်ထိဉ်ဒီးလဲၤဆုအပၢ်အိဉ်လီၤ. လဲၤဒီးထံဉ်လၢကဆီတဖုဒီးကဆီန့ဉ်ကျံ

လီၤအသးစ့ၤဝဲကစၢ်အဖိခွါဟဲလံစ့ၤဝဲဒၣ်. စပၢ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်အတၢ်စ့ၤဆၢအီၤကစၢ်ဓၢနပၢ်အိၣ်လၢညါတုၤမ့ၢ်အနူၣ်တစုဒီးကဆီဟ်ထိၣ်အီၤဆူအဖိခိၣ်လဲၤတုၤလၢအပၢ်အိၣ်ဒီးကဆီနူၣ်ထံၣ်လၢကဆီဝါနူၣ်ကျံလီၤအသးဒီးဘါထီၣ်ကဆီဝါနူၣ်လီၤ. ကဆီဝါနူၣ်ထံၣ်အဖိခွါဒီးစ့ၤဝဲဒၣ်ဖိဓၢ. ပၢ်ကသံလီၤ. အအံၤပၢ်မဲစုၣ်တခီနူၣ်ဟ့ၣ်ကၢ်နမိၢ်နဲၣ်. ပၢ်မဲထွဲတခီနူၣ်ဟံးနူၢ်ကၢ်နဲနဲၣ်. ဘိၣ်ကူၤအပၢ်အမဲနူၣ်ဝံၤဒီးကူၤဝဲဒၣ်တုၤလၢအမံၤပှၢ်အိၣ်ဒီးစ့ၤဝဲဒၣ်, စကကူၤလီၤ. ဒီးကူၤဝဲကူၤကီး ကူၤဒီးအစုအပှၤ ခဲလၢာ်ဒီးကူၤဝဲတၢ်လၢအမိၢ်အိၣ်ဒီးဟ့ၣ်ကူၤအမိၢ်လၢအပၢ်မဲနူၣ်လီၤ. အမိၢ်တဂၤထုးထိၣ်တၢ်ဝံၣ်တၢ်ဆၢနူၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ဝံၤဒီးစ့ၤဝဲဒၣ်ဖိဓၢမိၢ်ကသံလီၤ. ဒီးအမိၢ်နူၣ်သံလီၤ. အဝဲဒၣ်ထုးထိၣ်အပၢ်မဲထွဲတခီတးဟဲထိၣ်လၢကုၢ်မီၤပှၤမီၤစံၣ်မီၤပှဲၤမီၤနီၢ်မီၤစီၤမီၤနူၣ်လီၤ.

၁၀. **ဆိၣ်မိၣ်ဆိၣ်ဆို** နူၣ်မ့ၢ်ပထုကဖၣ်တၢ်ဒ်ပလဲၤဃှၢ်လဲၤဟးကနူၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢပဆိၣ်မိၣ်ဆိၣ်ဆိုတၢ်လီၤ. ပလဲၤဃှၢ်လဲၤဟးနူၣ်ပမ့ၢ်ဆိၣ်မိၣ်ဆိၣ်ဆိုတၢ်ဒီးပလဲၤဟးနူၢ်ဝဲလီၤ.

၁၁. **တမိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဃှၢ်လဲၤဟးတနူၢ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢတမိၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတမိၣ်တဆိုဘၣ်လီၤ. ပလဲၤဟးမ့ၢ်တမိၣ်တဆိုဘၣ်ဒီးတနူၢ်ဘၣ်လီၤ.

၁၂. **လီၤမိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. အိၣ်လီၤမိၣ်. မံလီၤမိၣ်. လဲၤလီၤမိၣ်. ထုးလီၤမိၣ်စံးဝဲလီၤ.

၁၃. **သမိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုာ်နူၣ်ဒ်တၤဃှၢ်အသိးဒီးအိၣ်လၢကိၢ်ပယီၤနူၣ်အိၣ်စံာ်အိၣ်ပျိဒီးပကီးလၢသမိၣ်လီၤ. သမိၣ်နူၣ်ပမ့ၢ်စိာ်သံးနာ်ဒီးအိၣ်ဒီးပှၤတထူးခဲးဘၣ်ဒီးကွၢ်ပှၤဒီးဃှၢ်ကွၢ်ဃှၢ်ကွၢ်ကူၤအလိၢ်ခံဒီးပခဲးချူးချူးတချူးဒီးတုၤပစိာ်ဃာ်နူၣ်ဃှၢ်လၢပမဲာ်ညါထူးဖဲာ်ဖဲာ်တထူးဖဲာ်ဖဲာ်လီၤ. ဒီးပှၤကီးဝဲလၢသမိၣ်လီၤ.

၁၄. **သမိၣ်ခွိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိာ်မုၣ်ကူနံၣ်လီၤတုၤအမိၣ်လှ်မိၣ်အဖိလာ်မီၤဒီးပစံးလၢကူတၢ်သမိၣ်ခွိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤကူနံၣ်သမိၣ်ခွိၣ်နူၢ်မ့ၢ်အမဲာ်တဆုးဘၣ်ဓါ. ဒီးပစံးလၢတမိၣ်ခွိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅. **သမိၣ်နူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖံးနူၢ်ဖိၣ်ချူးတၢ်လၢအဆှါတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢသမိၣ်နူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖိၣ်သမိၣ်နူၢ်ဆီတဘှၣ်ဒီးကျπဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤဖိၣ်သမိၣ်နူၢ်ညှၣ်တဘိဒီးဟံးဃာ်ဝဲလီၤ.

၁. **မီၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ဒ်သဲးအသိးဒီးပကီးလၢမီၤလီၤ. မီၤနူၣ်အထံးဒ်သဲးအသိးလီၤဒီးအထံးဆံးတကူၢ်ဒီးအသၣ်ထဲစုဆၣ်လီၤ. ဒီးမီၤနူၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. မီၤသူမီၤဝါမီၤဂီၤမီၤနီၢ်စံးဝဲလီၤဒီးမီၤဖိဒီးမီၤဝီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂. **မီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်ကိၣ်တၢ်သိၣ်ဒ်ကီးအသိးဒီးပစံးလၢထွံၣ်မီၤတၢ်လီၤ. ထွံၣ်နူၣ်မ့ၢ်ထံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်ထံၣ်ပှၤကညီမ့ၢ်ဂ့ၤမီၤဝဲလီၤ.

၃. **မီၤ** နူၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. စကလဲၤလီၤမိၣ်. စကမံလီၤမီၤ. အိၣ်ကစၢ်နဲမီၤ. ပကအိၣ်မှၤမီၤ. ပကလဲၤလှၣ်ထံခံဂၤမီၤ. မီၤနူၣ်မ့ၢ်ပကတိၤမှာ်တၢ်နါစ့ၤလီၤ.

၄. **မီၤစ့** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလၢပျπနူၣ်ဒီလီၤလိာ်အသးလၢမီၤစ့လီၤ. ဒီးမီၤစ့နီၢ်နီၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ပှၤကညီမုၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါလၢအဂ့ၤတဖၣ်နူၣ်ကီးမှာ်လိာ်အမံၤလၢမီၤစ့လီၤ.

၅. **မီၤခဲ** နူၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်လၢအမိၤဂ့ၤတဖၣ်နူၣ်မီၤနူၢ်ထိစိးထိခိၣ်ဒီးပစံးလၢထွံၣ်မီၤခဲလီၤ. ထွံၣ်မီၤခဲနူၣ်မီၤနူၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအါကၢစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၆. **မီၤဒံးနုၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမိၣ်လမွဲၣ်ဖိအကလုၢ်လၢစံးဝဲမၤဒ်နူၣ်သိးလီၤမီၤဒံးနုၤ. ဒီးမၤဒ်နူၣ်နူၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. မီၤဒံးနုၤကစၢ်ယွၤနူၣ်ဘါတကူၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၇. **မီၤနူၢ်မှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤတကလုာ်နူၣ်ပနၢ်ဟူထဲအမံၤလီၤ. ပတထံၣ်ဘၣ်အကစၢ်နီတစုဘၣ်.

၈. **မီၤဂီၤ** နူၣ်မ့ၢ်မီၤတကလုာ်အသၣ်အဖျိနူၣ်ဂီၤဝဲဒီးပကီးလၢမီၤဂီၤလီၤ. မီၤဂီၤနူၣ်အထံးထဲစုမ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးဖှၣ်တြံးမီၤလီၤ.

၉. **မီၤဝီၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ထဲစုနၣ်ခိၣ်နၣ်ဒီးအသၣ်အါဝဲဒီးအသၣ်လၢအကိာ်လီၤဒ်သဲးအသိးဒီးအသၣ်ဖျπၣ်သလၢၣ်ဒီး ဘၣ်ပှၤသးဝဲဒီးပကီးလၢမီၤဝီၤလီၤ. ဒီးပကမπအိၣ်အသၣ်နူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀. **မီၤဖိ** နူၣ်မ့ၢ်မီၤတကလုာ်အထံးထဲစုနၣ်စုနဒီးအသၣ်ပြံဝဲထဲစုဆၣ်ဒီးပကီးလၢမီၤဖိလီၤ. ဒီးပကမπအိၣ်အသၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၁. **မီၤယπ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပိၤအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လာ်တကလုာ်အိၣ်ဒီးအစိအကမီၤဒီးယိးထိၣ်ဃာ်ဟီၣ်ခိၣ်အံၤဒီးဟီၣ်ခိၣ်တလီၤသွံဘၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဆံးဂ့ၤမီၤယπလီၤ.

၁၂. **မီၤလိ** နူၣ်မ့ၢ်စ့ာ်ဩူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်ဝၣ်စၢပျုမီၤဆိုၣ်မီၤလီၤစဲၤအါဘိဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစ့ာ်ဩူးမီၤလိလီၤ. သ့ၣ်ယံၣ်လီၤစဲၤစ့ာ်ဩူးမီၤလိစံးဝဲဒၣ်.

၁၃. **မီၤအံၣ်အု** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်တကလုာ်အိၣ်ဒီးအဒဲးအဆၣ်တဘိတဘိထိဝဲဒီးပကီးလၢမီၤအံၣ်အုလီၤ. မီၤအံၣ်အုနူၣ်ပမၤပျုမၤဆိုၣ်ဂ့ၤကၢ.

၁၄. **မီၤအု** နူၣ်မ့ၢ်စယိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကမှံၤကမှိာ်လီၤဩူးခဲဝဲနူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢစယိာ်မီၤအုလီၤ. တၢ်ကမှံၤအိၣ်လၢချိၣ်ပှၤစယိာ်မီၤအုနူၣ်ခွဲကွံာ်တကူၢ်. စယိာ်စယာ်အိၣ်လၢနီၢ်ကျါမိၣ်စယိာ်မီၤအုနးကၢ.

၁၅. **ကမီၤ** ဒီးအစိအကမီၤ, ဒီးသးကမီၤ, ဒီးတၢ်ကမီၤ, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကမီၤတကူၢ်.

၁၆. **ကူၢ်မီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ကူၢ်ဖျπၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်လၢအသၣ်တအါဘၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသၣ်ကူၢ်ဖျπၣ်ကူၢ်မီၤလီၤ. သ့ၣ်တထံးသၣ်တအါဘၣ်. သၣ်ကူၢ်ဖျπၣ်ကူၢ်မီၤမီၤလီၤ.

၁၇. **ဂံာ်မီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဂ့ၤဘုအိၣ်လီၤဘျπလၢဟုကျါနူၣ်ပစံးလၢဂံာ်မီၤလီၤ. ပှၤလၢဂ့ၤဘုတသ့ဘၣ်နူၣ်ဂံာ်မီၤနးကၢ. ဒီးပစံးလၢလီၤဂံာ်မီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈. **ဃးမီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ရူၣ်ထုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အၢတၢ်သီလၢဟိၣ်ခိၣ်လာ်ပျုၤကိၢ်နူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢရူၣ်ထုၣ်ဃးမီၤလီၤ. စံးဝဲဒၣ်.

၁၉. **ဃးမီၤအီ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ပြံကဒံဖှၣ်တြံးမီၤဒီးပမၤအဂံၢ်လၢကသံၣ်လီၤသးနူၣ်ပကီးလၢဃးမီၤအီလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဃးမီၤတၢ်ဃးမီၤအီလီၤ. ဃးမီၤအီနူၣ်ပလီၤမ့ၢ်သး

ဒီးပၘှာ်ဝဲလီၤအဂၢ်လၢပလီၤသးဒီးဘျါဝဲလီၤ.

၂၀. **စမီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်စအံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘုသၣ်လၢတပှဲၤဘၣ် န့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢစအံးစမီၤလီၤ. ဘုသၣ်တဆးဘၣ်. မၤသးစ အံးစမီၤလီၤ.

၂၁. **သံရုၣ်မီၤကျိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတကလုာ်အစုၤၣ်ဒိၣ်အခိၣ် ၤၣ်ဒိၣ်ဒီးအကူၢ်ဘၣ်ဂီၤဂ့ၤနူၢ်ပကီးလၢသံစုမီၤကျိလီၤ. ဒီးအိၣ်လၢ ကီၢ်ပယီၤဖးဒိၣ်အဖိခိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၂. **ဘုမီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုကျိၣ်ကျဲလၢဟုကျါတဖျၢၣ်တမီၤဒီးပကီး လၢဘုမီၤလီၤ. ပဆုဘုအိၣ်ဒီးဘုမီၤနူၣ်ပဖိအိၣ်တသ့ဘၣ်. ပှၤတ ဂၤဆုဘုမီၤတတဲာ်ဘၣ်, ဘုမီၤအိၣ်ဒံးလၢဟုကျါအါဖျၢၣ်လီၤ. ဒီး ပစံးလၢဘုအမီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၃. **ဘုမီၤတဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဆုဘုဝါတုၤဟုနူၣ်တကျိၣ်ကျဲဘၣ်လၢ ဘုနီတဖျၢၣ်, ဘုတအိၣ်ဘၣ်လၢဟုကျါနီတဖျၢၣ်ဒီးပစံးလၢဘုမီၤ တဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆုဘုမီၤတဲာ်ဖြးဒီးဝါဝဲဂ့ၤကၢ.

၁. **မှါ** နူၣ်မ့ၢ်ပထိၣ်စုးလၢပသူၣ်ဘုဖျးဘုနူၣ်ပဆဲးနူၢ်ခူၣ်နူၢ် ဟီၣ်ခိၣ်ပူၤဒီးပကီးလၢမှါလီၤ. ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ပူၤလၢပခူၣ်နူၢ်ဆဲးနူၢ် လၢတပှာ်နူၣ်ပကီးလၢမှါပူၤလီၤ. ပသူၣ်ဘုဖျးဘုနူၣ်ပဖှဲၣ်လီၤလၢ မှါပူၤနူၣ်ဒီးဘုမဲထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပသူၣ်ဘုဖျးဘုနူၣ်ပဆဲးနူၢ်ဟီၣ်ခိၣ် ပူၤနူၣ်ပစံးလၢမှါ. ဒီးပစံးလၢမှါပူၤလီၤ. ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဝံနူၣ်ပကီးလၢ မှါဝံလီၤ. မှါ, မှါဝံ, မှါပူၤ, မှါဘိစံးဝဲဒၣ်.

၂. **မှါ** နူၣ်မ့ၢ်နံၣ်လၢပှၤကွဲာ်တနံၣ်နူၣ်ပစံးလၢမှါတနံၣ်လီၤ. လၢမှါတနံၣ်နူၣ်ပမၤဘုတနူၢ်ဘၣ်. ပမၤဘုနူၢ်ထဲအဝဲအံၤတနံၣ် လီၤ. စအိၣ်လၢမှါတနံၣ်နူၣ်စတဖဲးဘၣ်. မ့ၢ်စထူစံာ်လီၤ.

၃. **မှါပူၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲးလီၤဟီၣ်ခိၣ်ပူၤလၢပဖျးလီၤဘုနူၣ်ပစံး လၢမှါပူၤလီၤ. ပှၤကညီဖျးဘုနူၣ်ဖှဲၣ်လီၤဝဲလၢမှါပူၤလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢမှါခိၣ်မှါပူၤလီၤ.

၄. **မှါဘိ** နူၣ်မ့ၢ်တပှာ်ဘိလၢပသူၣ်ဘုဒီးပထိထိၣ်လၢတပှာ် လီၤဒီးပမၤဖးထိနူၣ်ပစံးလၢမှါဘိလီၤ. ပှၤကညီသူၣ်ဘုဖျးဘုနူၣ် ထိၣ်ဘုဆဲးဘုနူၣ်မၤမှါဘိထိဝဲလီၤ.

၅. **မှါဝံ** နူၣ်မ့ၢ် ပသူၣ် ဘုဖျး ဘုလၢပဆဲးထိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝံနူၣ်ပ စံးလၢမှါဝံလီၤ. ပှၤတဂၤထိၣ်ခုး ဒီးမှါဝံဆံးထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢမှါဝံမှါဝါလီၤ.

၆. **ကမှါ** ဒီးကမ့ၢ်ကမှါ, ဒီးကမှါကါ, ဒီးအဲးကမှါ, ဒီးအီး ကမှါနူၣ်ကွၢ်လၢကမှါတက့ၢ်.

၇. **စမှါကါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံဘိအကဆူးလၢလဲၢ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢစမှါ ကါလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကါမှါစ့ၢ်ကီးလီၤ.ပနၢ်အနၢၤကွီၤပှၤစမှါကါ. ဒီးပှၤကညီအဲးအကံၣ်စမှါကါလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကါမှါစ့ၢ်ကီးလီၤ. စမှါကါဒီးစကါမှါနူၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ.

၈. **ဂ့ၢ်မှါ** နူၣ်မ့ၢ်ဘုမဲထိၣ်တဖံးတစိး , ဟ်စုမ့ၢ်သၢ ဘိနူၣ်ပစံး လၢဘုမဲထိၣ်ဂ့ၢ်မှါလီၤ. ဘုမဲထိၣ်ဂ့ၢ်မှါနူၣ်ပြံကဒံးဒံးလီၤ.

၁. **မှၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မှၣ်လၢသကျဲဒီးပမိၢ်ပပၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကီးလၢမှၢ် လီၤ. ဒီးပစံးလၢမဂၢ်ဒီးမ့ၢ်ဂၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. စကလဲၤဒၢၣ်နူၢ်မှၢ်ထံတ ဖျၢၣ်တက့ၢ်.

၂. **မှၢ်မှၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢၢ်မီၤယံၣ်မီၤဟးအါအါကလဲာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိ တၢ်ယာ်ဟးအါအါကလဲာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဟးမှၢ်မှၢ်, ယိၢ်မှၢ်မှၢ် လီၤ. တၢၢ်ဟးမှၢ်မှၢ်. ပၫူးယိၢ်မှၢ်မှၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမှာ်မှာ်စ့ၢ်ကီး လီၤ.

၃. **ကမှၢ်** ဒီးကမ့ၢ်ကမှၢ်, ဒီးကမှၢ်ကမဲှၢ်, ဒီးတၢ်ကမှၢ်, ဒီးက မှၢ်ကမှၢ်, ဒီးကမှၢ်ဓၢကလဲာ်, ဒီးကမိှၢ်ကမှၢ်နူၢ်ကွၢ်လၢကမှၢ်တ က့ၢ်.

၄. **စိၢ်မှၢ်စိၢ်မှၢ်** နူၣ်မ့ၢ်သံမိၢ်ပိၤစ့ါဝဲဝးနူၣ်ပစံးလၢမၤသးစိၢ်မှၢ် စိၢ်မှၢ်လီၤ. သံမိၢ်ပိၤတဘိစ့ါမးစိၢ်မှၢ်စိၢ်မှၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ စိၢ်မ့ၢ်စိၢ်မှၢ်လီၤ.

၁. **မှာ်မှာ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢၣ်ဟးအါအါကလဲာ်လၢတၢ်အုၣ်ကျါနူၣ် ပစံးလၢလၢၣ်အိၣ်တၢ်အုၣ်ဟးမှာ်မှာ်လီၤ. ပှၤကညီဖိဟးလၢဟံၣ် ပူၤအါဂၤနူၣ်ပစံးလၢဂဲၤမှာ်မှာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢၣ်ဟးလၢတၢ်အုၣ် ကျါမှာ်မှာ်. ဒီးပှၤကညီဖိဂဲၤလၢဟံၣ်မှာ်မှာ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. **မှာ်မှာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပၫူးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟးလၢဟီၣ်ခိၣ်ဖိ ခိၣ်အါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢယိၢ် မှာ်မှာ် , ဟးမှာ်မှာ်လီၤ. တၢၢ်တ ပှၤယိလၢဟီၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်မှာ်မှာ်စံးဝဲဒၣ်. ပၫူးဟးလၢဟီၣ်ခိၣ်အ ဖိခိၣ်မှာ်မှာ်စကီးလီၤ.

၃. **စမှာ်** နူၣ်မ့ၢ်စမိှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမဲာ်ထံၣ်တၢ်တလီၤတံၢ် လီၤဆဲးဘၣ်လၢပမဲာ်ခံးနူၣ်ပစံးလၢပမဲာ်ထံၣ်တၢ်စမိှၢ်စမှာ်လီၤ. စ မဲာ်ခံးဒီးစထံၣ်တၢ်စမိှၢ်စမှၢ်လီၤ.

၄. **စိၢ်မှာ်** နူၣ်မ့ၢ်သံမိၢ်ပိၤစ့ါကူးလံာ်ကူးလံာ်နူၣ်ပစံးလၢသံမိၢ် ပိၤစ့ါစိၢ်မှာ်စိၢ်မှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစိၢ်မ့ၢ်စိၢ်မှာ်လီၤ. သံမိၢ် ပိၤတဘိစ့ါမးစိၢ်မ့ၢ်စိၢ်မှာ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **မှၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ဝံာ်နူၣ်ပစံးလၢပခၣ်မှၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပ ခၣ်စမှၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. စခၣ်ယံဘၣ်ဒိဒီးစခၣ်မှၣ်မးလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢမှၣ်မှဲၣ်လီၤ.

၃. **မှၣ်စီၤမှၣ်စီၤ** နူၣ်မ့ၢ်သၣ်မံယီၤပှၤနူၣ်ပစံးလၢသၣ်မံယီၤ ပှၤမှၣ်စီၤမှၣ်စီၤလီၤ. သၣ်မံယီၤတဒုပှၤမးမှၣ်စီၤမှၣ်စီၤလီၤ.

၁. **မှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤနူၣ်ပစံးလၢမှၤလီၤ. ဒီးပစံးတ စုစုလီၤ. ဟဲမှၤစၢၤယၤတဘိတက့ၢ်. ထိရိၤပမၤတၢ်တမံၤလၢ်လၢ် နူၣ်ပစံးလၢမှၤတစုစုလီၤ. ပှၤတဂၤမှၤခုးတလိၢ်လဲၢ်သမိး. တၢ် ဘျၣ်လၢအၢတဖၣ်နူၣ်မှၤတုၤအသံတက့ၢ်.

၂. **ကမှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ကမံှၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကမှူၣ်ကမိှလၢအ ပြံနူၣ်ပစံးလၢကမံှၤကမှၤလီၤ. တၢ်ကမံှၤကမှၤလီၤစပိှာ်ဟံၣ်ပူၤ အါကၢ.

၃. **မီၤမှၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ဒ်ထိးကလဲာ်အသိးဖိနဲမီၤဝါ ကျိၣ် ကလာ်ထဲထးလၢပဆးဆုနူၣ်ဒီးအထိအိၣ်တထါခံထါဒီးပ ကီးလၢမီၤမှၤလီၤ. ဒီးအိၣ်လၢခုးသိလၢသ့ၣ်ဖူခိၣ်သ့ၣ်ဖူလီၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စ့ါသ့တကလုာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမီၤမံှၢ်မီၤမှၤ လီၤ. မီၤမှၤနူၣ်စၢထိၣ်လၢဟုနာ်လီၤနူၣ်ပအိၣ်ဟုအနိၢ်အိၣ်လာ် ကီစံးဝဲဒၣ်.

၄. **မှၤမှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ဟးလၢဟံၣ်အဖိခိၣ်အါဂၤဒီးပစံးလၢ ဂဲၤမှၤမှၤလီၤ. ဖိသၣ်တဖၣ်ဂဲၤမှၤမှၤအါဂၤစံးဝဲဒၣ်.

၅. **တ်မှၤ** နူၣ်မ့ၢ် ယဲာ် ဖိာ် ကွါ ဖိာ်ဒီး ပဝဲာ်တၢ် အပှၤ လိၢ်တ က

ဆှၣ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢတ်မှၤလီၤ. ယဲာ်စီၤကွါစီၤမှၢ်ပှၢ်ဖှံၣ်ဒီးပဝဲာ်တၢ် အလီၢ်နၣ်တကဆှၣ်ဘၣ်ထီၣ်ဖှၣ်တဘိတဘိဒီးပစံးလၢတ်မှၤလီၤ. ယဲာ်ပှၢ်ဖှံၣ်ဒီးပဝဲာ်တၢ်အလီၢ်တ်မှၤနးကၢ.

၁. **မံ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်စွါသုအိၣ်လၢထံကျါတကလုာ်အိၣ်လၢလၢၢ် လီၤလှလီၤဒ် သူးအသိး ဒီးပကီးလၢမံ လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမံ စီၤမှါစီၤလီၤ.

၂. **ကမံ** ဒီး ကမံကမှါ, ဒီးကမံကမံ, ဒီးကမံကလီၤ , ဒီးမၤ ကမံအိၣ်ကမံ, ဒီးပှၤကမံ, ဒီးနံၤကမံ, ဒီးကမံမံကမံမံ, တၢ်ခဲ လၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကမံတက့ၢ်.

၃. **ကတိၤမံ** နၣ်မ့ၢ်ပမံလၢမနၤနၣ်လၢပမံအဖၢမ့ၢ်နၣ်ပကတိၤ တၢ်ဒီးပတသ့ၣ်နိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ပသးဆူစိနၣ်ပစံးလၢပကတိၤမံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကတိၤမံကတိၤပျိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံဒီးကတိၤမံ တၢ်လီၤ.

၄. **ကတိၤမံ** နၣ်မ့ၢ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်ဒီးပကတိၤကြိတၢ် နၣ်ပစံးလၢကတိၤမံလီၤ. ပှၤကညီဖိာ်မှၣ်ဒီးဖိာ်ခွါခံဂၤဒီပှၢ်ဝဲၢ်ဖိာ် လိာ်အခံဒီးပှၤလၢတသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲတဖၣ်နၣ်ကတိၤမံတၢ်စံးဝဲဒၣ် ပှၤခံဂၤကမ့ၢ်ကၢ်ဒီမိဝၤသၢ, ကတိၤမံတၢ်ဒ်နၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢက တိၤမံအကိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ကီးမံ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒီတခွါစီၤစိနၣ်တသ့ၣ်ညါလိာ်လၢၤ ဘၣ်အသးဒီး ကီးလိာ်အသး လၢမဂၢ်ဖါတံၢ်နၣ် ပစံး လၢ ကီးမံ လိာ် အသးလီၤ. ပှၤခံဂၤဒီတခွါဒီးကီးမံလိာ်အသးလၢဖါတံၢ်လီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢကီးမံကီးပျိၢ်လီၤ.

၆. **ကီးမံ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမံအဖၢနၣ်မ့ၢ်ကီးကြိကြိတၢ်လၢတဖု သံနိၣ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢကီးမံလီၤ. ပှၤတဂၤမံဒီးကီးမံကီးပျိၢ်နၣ်မ့ၢ် မံမိၢ်မနၤလဲၣ်.

၇. **ဃှၢ်မံ** နၣ်မ့ၢ်ပပျုၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးပဃှၢ်ကြိစၢ်ဆၢပစိၣ်နၣ် ပစံးလၢပဃှၢ်မံလီၤ. ကဆိမ့ၢ်သိၣ်ဒီးပဃှၢ်မံလီၤ.

၈. **တမံ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤတလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးအတၢ်နၣ်တသ့ၣ် ညါဘၣ်ဝဲဘၣ်နၣ်စံးဝဲလၢပှၤဂၤအတၢ်, ပှၤဂၤအတၢ်နၣ်စံးဝဲလၢ အတၢ်ဒီးပစံးလၢပှၤတမံလီၤ. ဒီးပစံးလၢပှၤသမံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢပှၤတမံကလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤတမံဒီးအတၢ်ဒီးပှၤဂၤ အတၢ်နၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲဘၣ်ဒီးဟံးလဲလိာ်ဘၣ်ဝဲလီၤ.

၉. **ဘါမံ** နၣ်မ့ၢ် ပှၤကညီ ဘါကြိနာ်စီၤဖှံၣ်စီၤ တၢ်ဂ့ာ်တၢ်ဂီၤနၣ် စံးဝဲလၢအကစၢ်ဒီးပစံးလၢဘါမံတၢ်လီၤ. ပှၤကညီတသ့ၣ်ညါဘၣ် အကစၢ်ဒီးဘါမံတၢ်ဂ့ာ်တၢ်ဂီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘါမံဘါ ကြိတၢ်လီၤ.

၁၀. **ဘျုၣ်မံ** နၣ်မ့ၢ်ညၣ် ဘူးဒီး ကသံဒီးဃှၢ် စၢ်ဆၢအခိၣ်နၣ်ပ စံးလၢညၣ်ဘျုၣ်မံလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဘျုၣ်မံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ညၣ်ဘၣ် ကျၣ်ဃှၢ်ဘျုၣ်မံစၢ်ဆၢအခိၣ်တပှၤဒီးသံဝဲလီၤ. ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤ ဘူး ဒီးကသံဒီးဃှၢ်ဝဲထီရံၤတပှၤဒီးယံၤဂဲၤဆၢထၢၣ်ဝဲနၣ်ပစံး လၢ ဃှၢ်သဘျုၣ်မံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၁. **မဲာ်မံ** နၣ်မ့ၢ်မဲာ်ဆူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမဲာ်ဖံးအဆူၣ်နၣ်ပ ကီးဒီးအဆိလၢမဲာ်ဆူၣ်မဲာ်မံလီၤ.

၁၂. **မိၣ်မံ** နၣ်မ့ၢ်ပနံၤထိၣ်ဖိနဲၤစီၤဒီးပစံးလၢပမဲာ်မိၣ်မံလီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်ယၢဒီးကွၢ်စမဲာ်နၣ်အမဲာ်မိၣ်မံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢနံၤ မိၣ်မံမိၣ်မံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၃. **လဲၤမံ** နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်လၢပလဲၤကြိကြိတလၢအဂ့ၢ်တ အိၣ်ဘၣ်နီတမံၤနၣ်ပစူးလၢပလဲၤမံတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်ပှၤလဲၤ တၢ်ဒီးအသးကလုာ်ထီၣ်ဒီးလဲၤမံတၢ်ဒီးပှၤဂၤလီၤ.

၁၄. **သမံ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤတလီၤတံၢ်တလီၤဆဲးဘၣ်လၢအတၢ်ဒီးပှၤ ဂၤအတၢ်နၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢပှၤသမံလီၤ. ပှၤတဂၤသ မံဒီးစိာ်ပှၤဂၤအယဲာ်ဒီးစံးဝဲလၢသါယဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ သမံကလီၤလီၤ.

၁၅. **ဟးမံ** နၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်မံအဖၢမ့ၢ်နၣ်ဟးဝဲလၢတသ့ၣ်ညါဘၣ် အသးဒီးပစံးလၢဟးမံလီၤ. နဖိမံကဟးမံဘၣ်ဖုးစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢဃှၢ်မံဟးမံလီၤ.

၁၆. **အိၣ်မံ** နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်တၢ်သၣ်ဝံၤပသးဒီးမှၤတအိၣ်ဘၣ် နၣ်ပအိၣ်တြိတၢသ့ၣ်တၢသၣ် တၢနၣ် တၢလိာ်ဒီးပစံးလၢ ပ အိၣ် မံ လီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢအိၣ်မံအိၣ်ပျိၢ် လီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်သၣ်ဝံၤ အသးဒီးအိၣ်မံတၢနၣ်လီၤ.

၁. **မံၢ်** နၣ်မ့ၢ်နံၣ်လၢအပှၤကွံာ်ခံနံၣ်နၣ်ပစံးလၢမံၢ်လီၤ. ဒီးပ စံးလၢပှံၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢမံၢ်တနံၣ်နၣ်စမါတအိၣ်ဒံးဘၣ်. လၢမံၢ် တနံၣ်နၣ်စဖိသၣ်ခွါဒံးလီၤ.

၂. **ကမံၢ်** မ့ၢ်ကမှါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအိးဖးအသးအက ဆူးလဲၢ်ဝဲနၢ်ပစံးဒီးအဆိလၢကမံၢ်ကမှါလီၤ.

၃. **ကမံၢ်** ဒီးတၢ်ကမံၢ်တၢ်ကမှၢ်နၣ်ကွၢ်လၢကမံာ်တက့ၢ်.

၄. **စကါမံၢ်** နၣ်မ့ၢ်စကါမှါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအိးဖးအဲး ဖးအသးတခီတလုၣ်လုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တခီတဘိဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ, တခီတကျိ ကျိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးဒီးအဆိလၢစကါမံၢ်စကါမှါလီၤ.

၅. **စိၢ်မံၢ်** နၣ်မ့ၢ်စိၢ်မှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သံမိၢ်ပီၤစွါဝဲကူးလံာ် ကူးလံာ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢစိၢ်မံၢ်စိၢ်မှၢ်လီၤ.

၁. **မံာ်မံာ်** နၣ်မ့ၢ် လၢၣ် တဖၣ် ဆီးဂံာ် လၢတၢ်အှၣ်ကျါ ဝးဝဲပြး ပြးဒီးပစံးလၢဝးမံာ်မံာ်လီၤ. လၢၣ်တပူၤအိၣ်လၢတၢ်အှၣ်ကျါဝးမံာ် မံာ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ကမုၣ်** နၣ်ကွၢ်လၢကမုၣ်တက့ၢ်.

၂. **စမုၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟဲစူၤပြံကဒံစီၤနၣ်ပစံးလၢတၢ်စမုၣ်လီၤ လီၤ. တၢ်စမုၣ်လီၤပြံကဒံစီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်တမုၣ်လီၤစ့ၢ်ကီး လီၤ.

၁. **မံၤ** နၣ်မ့ၢ် ပှၤကညီအဲၣ်လိာ် ကွဲလိာ်အသးဒီး အသ့ၣ်တိ သးရၤဝဲနၣ်ကီးလိာ်အသးလၢမံၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒီမံၤလိာ်အသး စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမံၤယီၤမံၤသိၣ်ပစံးဒ်နၣ်လီၤ.

၂. **ကမံၤ** ဒီးကမံၤကမိာ်, ဒီးတၢ်ကမံၤ, လီၤကမံၤ, ဒီးကမံၤ ဒံ, ဒီးကမံၤကမံၤ, ဒီးကမံစီၤ, ဒီးစ့ကမံၤ, တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢ ကမံၤတက့ၢ်.

၃. **ကတိၤမံၤကတိၤပှၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပတကတိၤလိာ်ကွဲဘၣ်ဒ်ဖိသၣ် အသိးဒီးပကတိၤတၢ်သပှၢ်တၢၢ်နၣ်ပစံးလၢကတိၤမံၤကတိၤပှၢ် လီၤ. ပကတိၤတၢ်ဒ်သးပှၢ်အသိးနီၢ်နီၢ်ဒီးပစံးလၢကတိၤမံၤကတိၤ ပှၢ်လီၤ. ဝတကတိၤလိာ်ကွဲဘၣ်တၢ်ဘၣ်, မ့ၢ်စကတိၤမံၤကတိၤပှၢ်

တၢ်လီၤ.

၄. **ထီၣ်မံၤ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒီးမံၤလိာ်အသးဒီးစံးလိာ်အသးလၢမံၤဒီးပစံးလၢကိးမံၤလိာ်အသးလီၤ. ပှၤခံဂၤအသ့ၣ်တီသးရၤလိာ်အသးဒီးကိးမံၤလိာ်အသးလီၤ.

၅. **စမံၤစမှာ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမ့ၣ်ကစဲနှၣ်ပစံးလၢတၢ်စမံၤစမှာ်တစုစုလီၤ. ဒီးဖီချံလၢပြံနှၣ်ပစံးလၢစမံၤဒံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ခွဲကွဲာ်တၢ်စမံၤစမိာ်တက့ၢ်.

၆. **တမံၤ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအဂၤဟဲဆူပအိၣ်ဒီးပစံးလၢတမံၤလီၤ. ပှၤလၢထံယၢၤကိၢ်ယၢၤနှၣ်မ့ၢ်တမံၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထံၣ်စိၤတမံၤစိၤ, တမံၤတပျိၤပကိးဒီးအဆိဒ်နှၣ်လီၤ. တမံၤဟဲထီၣ်လၢဟံၣ်သၢဂၤနှၣ်ဒုးအိၣ်အမှၤတက့ၢ်.

၇. **ထံတမံၤ** နှၣ်မ့ၢ်ထံလၢတၢ်ရှၤဖးဒိၣ်ဒီးအိၣ်ထိၣ်လၢတၢ်သကျိာ်သကျဲာ်, တၢ်လီၤထိးကျိုးပှၤလၢထံတြိဖိအတြိပှၤတစိၢ်တပနာ်တုၤတၢ်ညီထိၣ်ဒီးလီၤသံးဝဲနှၣ်ပကိးလၢထံတမံၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထံတမံၤထံတပျိုလီၤ. ထံတမံၤနှၣ်ဒိၣ်လီၤတစိၢ်ဒီးလီၤသံးကွဲာ်ဝဲလီၤ.

၈. **ဒီမံၤ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကိးလိာ်အသးလၢမံၤဒီးပစံးလၢဒီမံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီမံၤဒီယီၤလီၤ. ပှၤခံဂၤဒီမံဒီယီၤလိာ်အသးဒီးကိာ်လိာ်အသးလၢမံၤလီၤ.

၉. **ပမံၤပပှၢ်** နှၣ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်လၢပျၢၤလၢသံတလၢဝဲနှၣ်ပကိးလၢပမံၤပပှၢ်လီၤ. ဒီးပမံၤပပှၢ်လၢပျၢၤအကလုၢ်ကထါနှၣ်အဖိအလံၤတိၢ်နှၣ်ဖံးယာ်ဝဲလီၤ.

၁. **ကမူ** ဒီးကမူဂုၤ, ဒီးကမူဂိၢ်ဂုၤနှၣ်ကွၢ်လၢကမူတက့ၢ်.

၂. **စမူစမဲ** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒံးခိၣ်သူခိၣ်လၣ်လၢတဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢမၤသးစမူစမဲလီၤ. ပှၤတဂၤတခွံခိၣ်ခွံနၢ်ဒီးအခိၣ်မၤသးစမူစမဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတမူတမဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **တမူတမဲ** နှၣ်ဒ်စမူစမဲအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒံးတရိးထိၣ်နှၣ်လီၤ.

၄. **နၣ်ဖိမဲာ်မူ** နှၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်တကလုာ်အလၣ်ဖးဒ့ပြံကဒံဒီးပကိးလၢနၣ်ဖိမဲာ်မူလီၤ. နၣ်ဖိမဲာ်မူနှၣ်ပအိၣ်အဒိးပမၤလၢတၢ်ကျိုးဒီးပရိုကျိုးအိၣ်လီၤ.

၅. **သမူသမဲ** နှၣ်မ့ၢ်ဒ်စမူစမဲအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒံးတဘၣ်လိာ်ဘၣ်နှၣ်လီၤ.

၆. **မဲာ်မူ** နှၣ်မ့ၢ်မဲာ်တူၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမဲာ်ဆူၣ်လၢပမဲာ်ကွာ်ခိၣ်နှၣ်ပကိးလၢပမဲာ်တူၢ်မဲာ်မူဒီးအဆိဒ်နှၣ်လီၤ.

၁. **ကမူး** ဒီးကမူးဧၤကလဲာ်နှၣ်ကွၢ်လၢကမူးတက့ၢ်.

၂. **တမူးဧၤကလဲာ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်အါဝဲနှၣ်ပစံးလၢတမူးဧၤကလဲာ်လီၤ. ဖိသၣ်တဖၣ်ကွၢ်ပမဲာ်တမူးဧၤကလဲာ်စံးဝဲဒၣ်. ထံလီၤသံးဒီးလၢၢ်ဖျါထိၣ်တမူးဧၤကလဲာ်လီၤ.

၁. **ကမူၢ်** နှၣ်ကွၢ်လၢကမူၢ်တက့ၢ်.

၁. **ကမူၣ်** ဒီးကမူၣ်ကမိနှၣ်ကွၢ်လၢကမူၣ်တက့ၢ်.

၁. **မဲ** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်မိၣ်ဆဲပသးဒီးပနါဒ့ပူၤကိၢ်ကွံနှၣ်ပစံးလၢပနါဒ့ပူၤမဲလီၤ. စနါဒ့ပူၤမဲဒီးတၢ်မိၣ်ဆဲစသးလီၤ.

၂. **မဲ** နှၣ်မ့ၢ်ရှအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအပျိၢ်ခိၣ်အဆူၣ်ဖးထီနှၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢရှမဲလီၤ. ညၣ်အိၣ်ဒီးရှမဲ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဒီးရှမဲတနီၤနီၤလီၤ.

၃. **မဲစကူး** နှၣ်မ့ၢ်ပလီၤအုးဒီးပသါနှၢ်ထံဒီးပနါဒ့ပူၤဘံးနှၣ်ပစံးလၢပနါဒ့မဲစကူးလီၤ. စသါနှၢ်ထံဒီးစနါဒ့ပူၤမၤသးမဲစကူးလီၤ.

၄. **ကမဲ** ဒီးကမူကမဲ, ဒီးအုးကမဲနှၣ်ကွၢ်လၢကမဲတက့ၢ်.

၅. **ညီးမဲ** နှၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ဘၣ်ဒိဒီးကမိာ်ထိၣ်တကိၢ်ခါဒီးပစံးလၢညီးမဲလီၤ. ထိရိၤပဘၣ်ဒိညီးထိၣ်တကိၢ်ခါနှၣ်ပစံးလၢညီးမဲထိၣ်လီၤ. ဖျၢအ့ၣ်တၢ်ညီးမဲထိၣ်ဒိၣ်ကၢ.

၆. **တမဲ** နှၣ်မ့ၢ်တမူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခိၣ်တရိးထိၣ်လၢပတခွံဘၣ်နှၣ်ပစံးလထမၤသးတမူတမဲလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်မၤသးတမူတမဲကမ့ၢ်ကၢ်တခွံဘၣ်ဝဲသၢ.

၇. **နၢမဲ** နှၣ်မ့ၢ်မိၢ်ဟဲသၣ်နၢဘၣ်ပှၤနှၣ်ပစံးလၢမိၢ်ဟဲသၣ်နၢမဲလီၤ. မိၢ်ဟဲသၣ်နၢမဲဘၣ်ပှၤဒီးပဆဲထိၣ်လီၤ.

၈. **သမဲ** နှၣ်မ့ၢ်သမူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒံးတဘၣ်လိာ်ဘၣ်နှၣ်လီၤ. ထွံၣ်ပကူအဆူၣ်သမူသမဲစံးဝဲဒၣ်.

၉. **အမဲ** နှၣ်မ့ၢ်အလုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤမ့ၣ်ခုၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢမ့ၣ်အလုၢ်အမဲလီၤ. မ့ၣ်အလုၢ်အမဲစံးဝဲဒၣ်.

၁၀. **အမဲ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအတကဲာ်ပဝးနှၣ်ပစံးလၢအမဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအမူအမဲလီၤ. နကွၢ်ကၢ်ပှၤတဂၤနှၣ်အမူအမဲမၤသးဒ်လဲၣ်.

၁၁. **အုးမဲ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲာ်လီၤသပှၢ်လၢတၢ်တမိၣ်နံၤလၢၤဘၣ်အသးလၢအသးအုးတၢ်တမံၤမံၤနှၣ်ပစံးလၢအမဲာ်အုးမဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢအုးခၣ်အုးမဲဒီးအဆိဒ်နှၣ်လီၤ. ဒီးပှၤသးဒိၣ်ထိၣ်လၢတနံၤဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢဟ်သးအုးမဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးဟ်အသးအုးခၣ်အုးမဲလီၤ. ပှၤတဂၤအသးအုးဒီးဟ်အသးအုးခၣ်အုးမဲလီၤ.

၁. **မဲ့ၢ်မဲ့ၢ်** နှၢ်မ့ၢ်ပှၤသံတဂၤဘၣ်တဂၤဒီးပစံးလၢသံမဲ့ၢ်မဲ့ၢ်လီၤ. ပှၤသံဝဲမဲ့ၢ်မဲ့ၢ်နှၣ်တဘၣ်ယိၣ်မးဝဲနီတဂၤလဲၣ်.

၂. **ကမဲ့ၢ်** ဒီးကမဲ့ၢ်ကမ့ၢ်, ဒီးကမ့ၢ်ကမဲ့ၢ်နှၣ်ကွၢ်လၢကမဲ့ၢ်တက့ၢ်.

၁. **မဲာ်မဲာ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်အါဂၤ, ဒီးတၢၢ်ဟးအါဖျၢၣ်ဒီးပစံးလၢဟးမဲာ်မဲာ်လီၤ. တၢၢ်တပူၤဟးမးမဲာ်မဲာ်လီၤ. ပှၤကညီလဲၤတၢ်လၢကျဲမဲာ်မဲာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်မဲာ်မိာ်မိာ်လီၤ.

၂. **မဲာ်မဲာ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ရှၤဘၣ်ဒးဘၣ်ဒးဒီးညီထိၣ်တသ့ဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢတၢ်ရှၤမဲာ်မဲာ်လီၤ. တၢ်ရှၤမဲာ်မဲာ်ဒီးညီထိၣ်တသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢမဲးမဲးစကီးလီၤ.

၃. **မဲာ်မဲာ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤထိၣ်စိၤဆီစိၤအဖိအါဒီးလဲၤတၢ်အါအါကလဲာ်နှၣ်ပစံးလၢယီၢ်မဲာ်မဲာ်လီၤ. ဆီဖိတဖုယီၢ်မးမဲာ်မဲာ်လီၤ.

၄. **မဲာ်လဲာ်မဲာ်သဲ** နှၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်အါဒီးပစံးလၢမကတိၤတၢ်မဲာ်လဲာ်မဲာ်သဲလီၤ.

၅. **မဲာ်စိၤမဲာ်စိၤ** နှၣ်မ့ၢ် တၢ်ရှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံလီၤဆံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘ့လီၤဆံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လီၤဝဲဘၣ်ဒးဘၣ်ဒးလၢာ်ကီဝဲဒီးပစံးလၢမဲာ်စိၤမဲာ်

စီၤလီၤ. ဘုတပူၤလီၤလဲာ်လၢကုထူဉ်ဖျိမဲာ်စီၤမဲာ်စီၤဒီးလၢာ်တသ့ဘဉ်. တၢ်ရူၤမဲာ်စီၤမဲာ်စီၤပြီထိဉ်တသ့ဘဉ်.

၁. **မ့းမ့း** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ရူၤလၢပြီထိဉ်တသ့ဘဉ်ဒီးရူၤဝဲဘဉ်ဒးဘဉ်ဒးနူဉ်ပစံးလၢတၢ်ရူၤမ့းမ့းလီၤ. တၢ်ရူၤမ့းမ့းဒီးပြီထိဉ်တသ့ဘဉ်.

၂. **ကမ့း** နူဉ်ကွၢ်လၢကမ့းတကူၢ်.

၁. **မ့ၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီကၢ်တၢ်လၢဆီယံဒီးမ့ၢ်တဂ့ၤတဘဉ်ဘဉ်ဒီးစံးဝဲလၢဆီယံအခိဉ်မ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤမ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ယံခိဉ်မ့ၤနူဉ်မ့ၢ်တၢ်ယံထိဉ်လၢတဂ့ၤတဘဉ်ဘဉ်နူဉ်စံးဝဲလၢတၢ်ယံခိဉ်မ့ၤလီၤ.

၂. **မ့ၤမ့ၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢဖိသံမါသံဒီးသးသယုၢ်ဝဲဒီးဆိကမိဉ်ဝဲလၢအသူဉ်ကၢ်သးလီၤဒီးပစံးလၢမိဉ်တၢ်မ့ၤမ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤအဝၤသံဒီးမိဉ်တၢ်မ့ၤမ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘဉ်မိဉ်ဘဉ်မ့ၤ, ဒီးတၢ်မိဉ်တၢ်မ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပှၤလၢဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဒီးဆိကမိဉ်တၢ်လၢအသူဉ်အုးအသးအုးနူဉ်ပစံးလၢမိဉ်တၢ်မ့ၤမ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **မ့ၤမ့ၤ** နူဉ်မ့ၢ်ယှာ်ယှာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢဝံသးကၢဉ်ဒီးသါကလဲၤတၢ်နူဉ်ဆိကမိဉ်ဝဲလၢတၢ်ကၢဉ်အသးဒီးအသးနဒိဝဲနူဉ်ပစံးလၢယှာ်ယှာ်မ့ၤမ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤသါကလဲၤတၢ်ဒီးယှာ်ယှာ်မ့ၤမ့ၤလီၤ.

၄. **လီၤမ့ၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီကၢ်ဆီယံတဂ့ၤဘဉ်ဒီးဆီအယံနူဉ်အပူၤဖှဉ်လီၤလၢအယံအစ့ၢ်တခီနူဉ်တစဲးဖိဒီးပစံးလၢတၢ်ယံအခိဉ်လီၤမ့ၤလီၤ. တၢ်ယံအခိဉ်မ့ၢ်လီၤမ့ၤဒီးတဂ့ၤဘဉ်. ပှၤကညီဖဲးခုးဒီးကၢ်ဝဲလၢဆီယံနူဉ်ဆီယံအခိဉ်မ့ၢ်လီၤမ့ၤဒီးတဂ့ၤဘဉ်.

၁. **မိာ်မိာ်** နူဉ်မ့ၢ်မဲာ်မဲာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်အါဂၤဖိာ်လိာ်အခံနူဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤတၢ်မဲာ်မဲာ်မိာ်မိာ်လီၤ.

၂. **ကမိာ်** ဒီးကမံၤကမိာ်နူဉ်ကွၢ်လၢကမိာ်တကူၢ်.

၃. **စမိာ်စမှာ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ကမံၤကမိာ်နူဉ်ပစံးလၢတၢ်စမိာ်စမှာ်တစုစုလီၤ. ဒီးပစံးစ့ၢ်ကီးလၢစမံၤစမ့ၢ်တစုစုစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်စမိာ်စမှာ်လီၤပြူလၢချိဉ်ပူၤနူဉ်ခွဲကွဲာ်တကူၢ်. ဒီးပစံးလၢတၢ်သမိာ်သမှာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **ကမိ** ဒီးကမိကမှါ, ဒီးကမံၢ်ကမိ, ဒီးကမူဉ်ကမိ, ဒီးကမိထိဉ်, ဒီးကမိကမိ, ဒီးထိဉ်ကမိကမိ, ဒီးထံဉ်တၢ်ကမိကမိနူဉ်ကွၢ်လၢကမိတကူၢ်.

၂. **စမိစမိ** နူဉ်မ့ၢ်ကလံၤဟဲဘဉ်ဒးစီၤဒီးပစံးလၢကလံၤဟဲစမိစမိလီၤ. ဒီးပစံးလၢတမိတမိ, ဒီးပစံးလၢသမိသမိလီၤ. ကလံၤဟဲစမိစမိစံးဝဲဒဉ်.

၃. **တမိတမိ** နူဉ်ဒ်စမိစမိအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကလံၤဟဲဘဉ်ဒးဘဉ်ဒးနူဉ်ပစံးလၢကလံၤဟဲတမိတမိလီၤ.

၄. **သမိသမိ** နူဉ်ဒ်တမိတမိအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကလံၤဟဲတဆူဉ်ဘဉ်နူဉ်ဟဲကသုဉ်ကသုဉ်နူဉ်ပစံးလၢကလံၤဟဲသမိသမိလီၤ. ကလံၤဟဲထိဉ်သမိသမိကသုဉ်ဂ့ၤကၢ. ဒီးတၢ်နၢဘဉ်ပှၤဘဉ်ဒးဘဉ်ဒးနူဉ်ပစံးလၢနၢဘဉ်ပှၤသမိသမိနူၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **ကမိၢ်** ဒီးကမိၢ်ကမှာ်, ဒီးကဆုးကမိၢ်, ဒီးပှာ်ကမိၢ်ကမိၢ်, ဒီးမၤတၢ်ကမိၢ်ကမိၢ်, ဘဉ်ကမိၢ်ကမိၢ်, ထံဉ်တၢ်ကမိၢ်ကမိၢ်, မျါကမိၢ်ကမိၢ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူဉ်ကွၢ်လၢကမိၢ်တကူၢ်.

၂. **ထဆုးထမိၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤတဂၤဂၤလၢမုဉ်ကနိၤဒီးဂုာ်မဲာ်ဆုးကွၢ်ပှၤဂၤအမဲာ်တဘူဉ်ဘဉ်ဒီးဆုးလီၤအခိဉ်တစဲးစဲးနူဉ်ပစံးလၢမၤသးကဆုးကမိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဂုာ်မဲာ်ဆုးဒီးဟ်အသးကဆုးကမိၢ်စံးဝဲဒဉ်.

၁. **စမိာ်စမှာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပမဲာ်ခံးဒီးပထံဉ်တၢ်တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘဉ်နူဉ်ပစံးလၢပထံဉ်တၢ်စမိၢ်စမှာ်လီၤ. စမဲာ်ခံးစထံဉ်တၢ်စမိၢ်စမှာ်လီၤ.

၁. **မူါကလာ်** နူဉ်တၢ်လၢအကုဉ်နူဉ်ဘျၢထိဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢဘျၢထိဉ်လီၤထိဉ်မူါကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသမူါကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ညဉ်အုဉ်တခွဲလီၤထိဉ်မူါကလာ်စံးဝဲဒဉ်.

၁. **မှာ်မှာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပအိဉ်တၢ်ပခဉ်ယံဝးဒီးပစံးလၢဝးမှာ်မှာ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်အိဉ်တၢ်လၢအခဉ်ယံဝးဝဲနူဉ်ပစံးလၢဝးမှာ်မှာ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဝးမူးမူးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပနၢ်တၢ်အိဉ်အဆဉ်မှာ်မှာ်စံးဝဲဒဉ်.

၁. **မူးမူး** နူဉ်မ့ၢ်ဒ်မှာ်မှာ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိဉ်တၢ်အခဉ်ယံဝးဝဲနူဉ်ပစံးလၢဝးမူးမူးလီၤ. ပနၢ်အိဉ်အဆဉ်အခဉ်ယံဝးမူးမူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကမူးမူးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ကမူး** နူဉ်ကွၢ်လၢကမူးတကူၢ်.

၁. **မီ** နူဉ်မ့ၢ်ပဘူးပတံၢ်နူဉ်ပစံးလၢပမီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆူဉ်မီလီၤ. ပှၤကညီတနီၤနီၤလီၤကဲာ်လၢအမီလီၤ. ဒီးတၢ်ကလှာ်နူဉ်ပစံးလၢမီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤခံဂၤနူဉ်တမီယီလီၤ. တမ့ၢ်ဘဉ်ခံမီဘဉ်.

၂. **မီမီကလှာ်ကလှာ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢပှၤကညီလၢဟိဉ်ခိဉ်ချ့သကုၤဆးဒးနူဉ်ပစံးလၢပှၤကညီမီမီကလှာ်ကလှာ်လီၤ. ပှၤကညီမီမီကလှာ်ကလှာ်စံးဝဲဒဉ်.

၁. **မီတိကိ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢယဲၤဒီးထိဝဲနူဉ်ပစံးလၢမၤသးမီတိကိလီၤ. ပှၤတဂၤဒိဉ်တၢ်မၤသးမီတိကိထိထိကလဲာ်ဒီးတဘိဉ်ဘဉ်.

၂. **မီၤလှၤခွ** နူဉ်ပှၤလၢဒိဉ်တၢ်ဖးထိဒီးဖိနဲဘဉ်ဒးစီၤနူဉ်ပစံးလၢမီလှၤခွလီၤ. ပှၤတဂၤဒိဉ်တၢ်မီလှၤခွစံးဝဲဒဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမီလှၤခွံၢ်မီလှၤခွလီၤ.

၃. **ကမီ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢအကိာ်ထိဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤ, ထိဉ်စီၤလံဉ်စီၤလၢအကိာ်ထိဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢအကိာ်လဲာ်ကမီလီၤ. ဒီးပစံးလၢလဲာ်ကမီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိဉ်လဲၤတဘုဉ်အကိာ်လဲာ်ကမီစံးဝဲဒဉ်.

၁. **ကမီၤ** နူဉ်မ့ၢ်ဒ်ကမီအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢအကိာ်ထိဝဲနူဉ်ပစံးလၢအကိာ်လဲာ်ကမီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအကိာ်လဲာ်ကမီၤစံးဝဲဒဉ်. ထိဉ်တဘုဉ်အကိာ်လဲာ်ကမီၤစံးဝဲဒဉ်.

၂. **တးမီၤ** နူဉ်မ့ၢ်တးအုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိတကလှာ်ဟးလၢသုဉ်ခံဒီးပကီးလၢတးအုးတးမီၤပကီးဒီးအဆိဒ်နူဉ်လီၤ. တးအုးတမီၤစံးဝဲဒဉ်.

၁. **မြူာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပဂံၢ်တၢ်ဒီးပဘီးနိဉ်လၢဆှါနူဉ်ပစံးလၢမြူာ်လီၤ. ပှၤတဂၤယိဉ်ဘုဒီးကီးနိဉ်မြူာ်လၢဆှါလီၤ. ဒီးပစံးလၢမရှာ်

စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **ကမျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤစံၣ်တဲၤတၢ်အဂ့ၢ်အတိၢ်လၢပျၢၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢပှၤမိၤကမျါမိၤ, လၢပှၤလၢကမျါလီၤ. ဒီးစံးလၢတမျါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤစံၣ်တဲၤပှၤစံၣ်တဲၤကမျါစံးဝဲဒၣ်.

၂. **တမျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤစံၣ်တဲၤတၢ်လၢပျၢၤအဂ့ၢ်အတိၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၤမိၤတမျါမိၤ, ပစံးလၢပှၤလၢတမျါလီၤ. စံၣ်တဲၤပှၤမိၤတမျါမိၤတက့ၢ်.

၃. **ထါတမျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ထါပူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤထါလၢပူအဂံၢ်အတိၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢထါပူၤထါတမျါလီၤ.

၁. **မျၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်တစဲးဖိဒီးဟါမၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပထံၣ်တၢ်မျၢ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစထံၣ်လၢပှၤဂၤအကျါမျၢ်ကလာ်ဒီးဟါမၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသမျၢ်ကလာ်လီၤ. ထိရံၤပထံၣ်တၢ်တစဲးဖိဒီးဟါမၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပထံၣ်မျၢ်ကလာ်လီၤ.

၂. **မျၢ်ထီၣ်မျၢ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပျုၤတၢ်ဒီးပဟ်ပမဲာ်ကလံးကလးန့ၣ်ပစံးလၢပဟ်ပမဲာ်မျၢ်ထီၣ်မျၢ်လီၤလီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်ဘိၣ်သအိၣ်ဒီးဟ်အမဲာ်မျၢ်ထီၣ်မျၢ်လီၤလီၤ. ပဟ်ပမဲာ်မျၢ်ထီၣ်မျၢ်လီၤန့ၣ်ပကွၢ်တၢ်ချ့သဒံး. ပဃၣ်ပမိၣ်ချ့သဒံးဒီးပစံးလၢပဟ်ပမဲာ်မျၢ်ထီၣ်မျၢ်လီၤလီၤ.

၃. **မျၢ်မျၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်မုၢ်ဆဲးဘၣ်ထူဘ့ၣ်ဘၣ်ဒီးနံၢ်ကံၢ်ဘီအလုၤဒီးမၤသးဒ်ဝဲးသိးတစဲးစဲးန့ၣ်ကပီၤဝဲဒီးပစံးလၢကပီၤမျၢ်မျၢ်လီၤ. မုၢ်ဆဲးဘၣ်တလၢၤအယိၣ်ခိၣ်စိၣ်လၢကျးဝဲလၢနံၢ်ကံၢ်ဘီအလုၤန့ၣ်ကပီၤမျၢ်မျၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကပီၤမျၢ်မျၢ်မျၢ်မျၢ်လီၤ.

၄. **ကမျၢ်** ဒီးထံၣ်တၢ်ကမျၢ်ကမျၢ်, ဟဲကမျၢ်ကမျၢ်, ဒီးကမျၢ်ဘိ, ဒီးကမျၢၢ်ကမျၢ်, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမျၢ်တက့ၢ်.

၅. **ကမျၢ်ဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်တဘိလၢပမၤဘုပယိၢ်ဘုဒီးပဟံးယာ်န့ၣ်ပကိးလၢတမျၢ်ဘိလီၤ. ပှၤကညီယိၢ်ဘုဘၣ်ယိၣ်ကဃံၤဒီးပတဲၢ်အသးလၢတမျၢ်ဘိဒီးဟံးယာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတမျၢ်ဘိတမျၢ်ဘိလီၤ.

၆ **တၢ်မျၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၤတကလုာ်ဒ်ထူအသိးဒီးကပီၤဂ့ၤန့ၣ်ထူတက့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်မျၢ်လီၤ. ဒီးပတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်ပသးပှၢ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်မျၢ်ထးသံ, တၢ်မျၢ်ပလဲလီၤ.

၇. **တၢ်မျၢ်ဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မျၢ်တကလုာ်ဂီၤဒီးပကိးလၢတၢ်မျၢ်ဂီၤလီၤ. ဒီးပတထံၣ်ဘၣ်နီတစုဘၣ်. ပနၢ်ဟူလၢပသးပှၢ်စံးဝဲလီၤ.

၈. **တၢ်မျၢ်ဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မျၢ်တကလုာ်ဝါဝဲဒီးပကိးလၢတၢ်မျၢ်ဝါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်စံးဝဲလီၤ. ပတထံၣ်ဘၣ်နီတစုဘၣ်.

၉. **သမျၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးပထံၣ်တၢ်တစဲးဖိချ့သဒံးဒီးတဒၢဟါမၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပထံၣ်တၢ်သမျၢ်ကလာ်လီၤ. ပထံၣ်တၢ်ကပီၤဖျါဘၣ်ဒးချ့သဒံးဒီးပစံးလၢဖျါသမျၢ်ကလာ်လီၤ. စထံၣ်တၢ်ကပီၤဖျါသမျၢ်ကလာ်ဒီးဟါမၢ်ဝဲလီၤ.

၁. **ကမျာ်** ဒီးကမျၢ်ကမျာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမျာ်တက့ၢ်.

၂. **တမျာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွးညၣ်လၢတခွဲအကနၣ်ဒီးပစံးလၢပတမျာ်ညၣ်လီၤ. ညၣ်ထိၣ်တကလုာ်န့ၣ်ဟ်ထီၣ်ဖိအသးလၢထံဖံးခိၣ်ဒီးပကွးအကတိာ်လီၤလၢတခွဲန့ၣ်ပစံးလၢပတမျာ်ညၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတမျာ်တမျာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတမျာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **မျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပျ့ၤတၢ်ဆါတၢ်နၢ်စုဒီးအပၢ်န့ၣ်ပစံးလၢမျးလီၤ. စမၤပနံၢ်လၢစ့တကယၤဒီးအမျးနၢ်ယဲၢ်ဆံလီၤ.

၂. **ကမျး** ဒီးကမျဲကမျးန့ၣ်ကွၢ်လၢကမျးတက့ၢ်.

၃. **ကမျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကဲတၢ်ဘျုၣ်လၢဂုာ်ဆူပျိုဆူၣ်ပှၤဂၤအတၢ်န့ၣ်ပကိးလၢတမျးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတဟူးတမျးလီၤ. တမျးဒုးအိၣ်ပှၤဂၤအစုဒီးပှၤဂၤဖိၣ်တဘူၣ်ဘၣ်.

၁. **တမျူ** န့ၣ်မ့ၢ်တမိူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကသ့ၣ်အကိာ်တဘိုးအသးန့ၣ်ပစံးလၢအကိာ်တမိူတမျူလီၤ. ဒီးကသ့ၣ်တဒ့အကိာ်တမိူတမျူဒီးပတိၤဝဲတမိူတမျူလီၤ.

၁. **မျိၢ်မျိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်မျၢ်မျၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မုၢ်ဆဲးဘၣ်ထူဘ့ၣ်ဘၣ်ဖျါဝးတစဲးစဲးန့ၣ်ပစံးလၢကပီၤမျိၢ်မျိၢ်မျၢ်မျၢ်လီၤ.

၂. **ယုၤမျိၢ်ယုၤမျူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤဝၣ်ဒိၣ်ဆံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကူတၢ်သိးယာ်လ့ၣ်ယာ်ဒ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢယုၤမျိၢ်ယုၤမျူလီၤ. ပှၤတဂၤသိးဆ့တဘ့ၣ်ယာ်ယုၤမျိၢ်ယုၤမျူနးကၢ.

၁. **ကမျူ** ဒီးမိၣ်ကမျူမိၣ်ကမျါန့ၣ်ကွၢ်လၢကမျူတက့ၢ်.

၂. **ကမျူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတဆိကမိၣ်ဘၣ်တၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးတၢ်မိၣ်မၤဒၣ်ဖဲအသးန့ၣ်ပစံးလၢမိၣ်တမျူတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမိၣ်တမျူတၢ်ဒီးမၤဒၣ်ဖဲအသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမိၣ်သမျူလီၤ.

၁. **တမျၢၢ်** ဒီးပံၢ်ပၢ်ကမျၢၢ်, ဒီးပှၤကမျၢၢ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမျၢၢ်တက့ၢ်.

၁. **ကမျူၢ်** ဒီးကမိာ်ကမျူၢ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမျူၢ်တက့ၢ်.

၂. **ကမျူၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တမိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဂုာ်ဟဲကိာ်ထိၣ်အသးလၢတၢ်ပူၤဒီးပစံးလၢမၤသးတမိာ်တမျူၢ်လီၤ.

၃. **မိာ်မျူၢ်ထိၣ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးကတိၤသ့ၣ်ဂဲၤတၢ်အါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢမိာ်မျူၢ်ထိၣ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးမိာ်မျူၢ်ထိၣ်အသးလီၤ.

၁. **မျဲမျဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်လၢအကလုၢ်အါတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအကလုၢ်မျဲမျဲလီၤ. ဖိသၣ်တဂၤကတိၤတၢ်အကလုၢ်မျဲမျဲကဲာ်စနၢ်ကၢ.

၂. **ကမျဲ** ဒီးကမျဲကစဲ, ဒီးကမျဲကမျးန့ၣ်ကွၢ်လၢကမျဲတက့ၢ်.

၃. **စီးမျဲ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်နါစုၤကတၢၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်စီးမျဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်စီးတမျဲလီၤ. သ့ၣ်စီးမျဲန့ၣ်အိၣ်ဒီးအစီးစၢ်လီၤ.

၄. **တမျဲစီး** န့ၣ်ဒ်စီးတမျဲအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်နါစုၤအစိၣ်ကတၢၢ်အဆၢန့ၣ်အိၣ်ဒီးအစီးစၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢသ့ၣ်တမျဲစီးလီၤ. သ့ၣ်တထံးအကမျဲစီးဆံးကၢ.

၁. **မျဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအဟံးကြီဖိၣ်ကြီပှၤဂၤတၢ်ဒီးဟံးဝဲချ့သဒံးန့ၣ်ပစံးလၢစမျဲၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤစမျဲၢ်သမီး, ဟံးကြီဖိၣ်ကြီပှၤဂၤအတၢ်ကဲကၢ.

၂. **မျဲၢ်မျဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ချ့ချ့ဟဲက့ၤချ့ချ့န့ၣ်ပစံးလၢလဲၤမျဲၢ်မျဲၢ်ဟဲက့ၤမျဲၢ်မျဲၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဒၢၣ်ထံမျဲၢ်မျဲၢ်ဟဲက့ၤမျဲၢ်မျဲၢ်လီၤ.

၃. **မျဲၢ်မျဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဂုၢ်လ့ၣ်ထိၣ်အပျုၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤကညီလ့ၣ်ထိၣ်

မိူၼ်ႈလီၵႈ. ၽူတပူၵႈလီၵႈလွၼ်လၢၵုထူၼ်ဖျိမွၼ်မီၵႈမွၼ်မီၵႈဒီးလၢၵ်တသ့ၽၼ်. တၢ်ရူၵႈမွၼ်မီၵႈမွၼ်မီၵႈသြိထိၼ်တသ့ၽၼ်.

၁. **မုံးမုံး** နူၼ်မ့ၢ်တၢ်ရူၵႈလၢသြိထိၼ်တသ့ၽၼ်ဒီးရူၵႈဝဲၽၼ်ဒး ၽၼ်ဒးနူၼ်ပစံးလၢတၢ်ရူၵႈမုံးမုံးလီၵႈ. တၢ်ရူၵႈမုံးမုံးဒီးသြိထိၼ်တသ့ၽၼ်.

၂. **ကမုံး** နူၼ်ကွ့ၢ်လၢကမုံးတကၠ့ၢ်.

၁. **မုံႈ** နူၼ်မ့ၢ်ပူၵႈကညီကၢ်တၢ်လၢဆီယံဒီးမ့ၢ်တဂ့ၵႈတၽၼ်ၽၼ်ဒီးစံးဝဲလၢဆီယံအခိၼ်မုံႈလီၵႈ. ဒီးပစံးလၢလီၵႈမုံႈစ့ၢ်ကီးလီၵႈ. တၢ်ယံခိၼ်မုံႈနူၼ်မ့ၢ်တၢ်ယံထိၼ်လၢတဂ့ၵႈတၽၼ်ၽၼ်နူၼ်စံးဝဲလၢတၢ်ယံခိၼ်မုံႈလီၵႈ.

၂. **မုံႈမုံႈ** နူၼ်မ့ၢ်ပူၵႈလၢဖိသံမါသံဒီးသးသယုၢ်ဝဲဒီးဆိကမိၼ်ဝဲလၢအသူၼ်ကၢ်သးလီၵႈဒီးပစံးလၢမိၼ်တၢ်မုံႈမုံႈလီၵႈ. ပူၵႈတဂၵႈအဝၵႈသံဒီးမိၼ်တၢ်မုံႈမုံႈလီၵႈ. ဒီးပစံးလၢၽၼ်မိၼ်ၽၼ်မုံႈ, ဒီးတၢ်မိၼ်တၢ်မုံႈစ့ၢ်ကီးလီၵႈ. ဒီးပူၵႈလၢၽၼ်ကီၽၼ်ခဲဒီးဆိကမိၼ်တၢ်လၢအသူၼ်အုးအသးအုးနူၼ်ပစံးလၢမိၼ်တၢ်မုံႈမုံႈစ့ၢ်ကီးလီၵႈ.

၃. **မုံႈမုံႈ** နူၼ်မ့ၢ်ယုၼ်ယုၼ်အဆီလီၵႈ. ဒီးမ့ၢ်ပူၵႈလၢဝံသးကၢၼ်ဒီးသါကလဲၵႈတၢ်နူၼ်ဆိကမိၼ်ဝဲလၢတၢ်ကၢၼ်အသးဒီးအသးဒ့ဒီဝဲနူၼ်ပစံးလၢယုၼ်ယုၼ်မုံႈမုံႈလီၵႈ. ပူၵႈတဂၵႈသါကလဲၵႈတၢ်ဒီးယုၼ်ယုၼ်မုံႈမုံႈလီၵႈ.

၄. **လီၵႈမုံႈ** နူၼ်မ့ၢ်ပူၵႈကညီကၢ်ဆီယံတဂ့ၵႈၽၼ်ဒီးဆီအယံနူၼ်အပူၵႈဖုၼ်လီၵႈလၢအယံအစ့ၢ်တခီနူၼ်တစဲးဖိဒီးပစံးလၢတၢ်ယံအခိၼ်လီၵႈမုံႈလီၵႈ. တၢ်ယံအိၼ်မ့ၢ်လီၵႈမုံႈဒီးတဂ့ၵႈၽၼ်. ပူၵႈကညီဖဲးခုးဒီးကၢ်ဝဲလၢဆီယံနူၼ်ဆီယံအခိၼ်မ့ၢ်လီၵႈမုံႈဒီးတဂ့ၵႈၽၼ်.

၁. **မွၼ်မွၼ်** နူၼ်မ့ၢ်မုၼ်မုၼ်အဆီလီၵႈ. ဒီးမ့ၢ်ပူၵႈလဲၵႈတၢ်အါဂၵႈဖိၼ်လိၼ်အခံနူၼ်ပစံးဒီးအဆီလၢလဲၵႈတၢ်မုၼ်မုၼ်မွၼ်မွၼ်လီၵႈ.

၂. **ကမွၼ်** ဒီးကမုံၵႈကမွၼ်နူၼ်ကွ့ၢ်လၢကမွၼ်တကၠ့ၢ်.

၃. **စမွၼ်စမုၼ်** နူၼ်မ့ၢ်တၢ်ကမုံၵႈကမွၼ်နူၼ်ပစံးလၢတၢ်စမွၼ်စမုၼ်တစ့စ့လီၵႈ. ဒီးပစံးစ့ၢ်ကီးလၢစမုံၵႈစမ့ၢ်တစ့စ့စ့ၢ်ကီးလီၵႈ. တၢ်စမွၼ်စမုၼ်လီၵႈသြုလၢချိၼ်ပူၵႈနူၼ်ခွဲကွဲၼ်တကၠ့ၢ်. ဒီးပစံးလၢတၢ်သမွၼ်သမုၼ်စ့ၢ်ကီးလီၵႈ.

၁. **ကမီ** ဒီးကမီကမျါ, ဒီးကမ့ၢ်ကမီ, ဒီးကမူၼ်ကမီ, ဒီးကမီထိၼ်, ဒီးကမီကမီ, ဒီးထိၼ်ကမီကမီ, ဒီးထံၼ်တၢ်ကမီကမီနူၼ်ကွ့ၢ်လၢကမီတကၠ့ၢ်.

၂. **စမီစမီ** နူၼ်မ့ၢ်ကလံၵႈဟဲၽၼ်ဒးမီၵႈဒီးပစံးလၢကလံၵႈဟဲစမီစမီလီၵႈ. ဒီးပစံးလၢတမီတမီ, ဒီးပစံးလၢသမီသမီလီၵႈ. ကလံၵႈဟဲစမီစမီစံးဝဲဒၼ်.

၃. **တမီတမီ** နူၼ်ဒ်စမီစမီအသိးလီၵႈ. ဒီးမ့ၢ်ကလံၵႈဟဲၽၼ်ဒး ၽၼ်ဒးနူၼ်ပစံးလၢကလံၵႈဟဲတမီတမီလီၵႈ.

၄. **သမီသမီ** နူၼ်ဒ်တမီတမီအသိးလီၵႈ. ဒီးမ့ၢ်ကလံၵႈဟဲတဆူၼ်ၽၼ်နူၼ်ဟဲကသုၼ်ကသုၼ်နူၼ်ပစံးလၢကလံၵႈဟဲသမီသမီလီၵႈ. ကလံၵႈဟဲထိၼ်သမီသမီကသုၼ်ဂ့ၵႈကၢ. ဒီးတၢ်နၢၽၼ်ပူၵႈၽၼ်ဒးၽၼ်ဒးနူၼ်ပစံးလၢနၢၽၼ်ပူၵႈသမီသမီနူၢ်စ့ၢ်ကီးလီၵႈ.

၁. **ကမိူၵ်ႇ** ဒီးကမိူၵ်ႇကမွၼ်, ဒီးကဆုးကမိူၵ်ႇ, ဒီးပုၼ်ကမိူၵ်ႇကမိူၵ်ႇ, ဒီးမၵႈတၢ်ကမိူၵ်ႇကမိူၵ်ႇ, ၽၼ်ကမိူၵ်ႇကမိူၵ်ႇ, ထံၼ်တၢ်ကမိူၵ်ႇကမိူၵ်ႇ, ဖျါကမိူၵ်ႇကမိူၵ်ႇ, တၢ်ခဲလၢၵ်နူၼ်ကွ့ၢ်လၢကမိူၵ်ႇတကၠ့ၢ်.

၂. **ထဆုးထမိူၵ်ႇ** နူၼ်မ့ၢ်ပူၵႈတဂၵႈဂၵႈလၢမုၼ်ကနီၵႈဒီးကုၼ်မဲၼ်ဆုး ကွ့ၢ်ပူၵႈဂၵႈအမဲၼ်တဘူၼ်ၽၼ်ဒီးဆုးလီၵႈအခိၼ်တစဲးစဲးနူၼ်ပစံးလၢ မၵႈသးကဆုးကမိူၵ်ႇလီၵႈ. ပူၵႈတဂၵႈကုၼ်မဲၼ်ဆုးဒီးဟၼ်အသးကဆုးကမိူၵ်ႇစံးဝဲဒၼ်.

၁. **စမိူၵ်ႇစမုၼ်** နူၼ်မ့ၢ်ပမဲၼ်ခံးဒီးပထံၼ်တၢ်တလီၵႈတၢ်လီၵႈဆဲး ၽၼ်နူၼ်ပစံးလၢပထံၼ်တၢ်စမိူၵ်ႇစမုၼ်လီၵႈ. စမဲၼ်ခံးစထံၼ်တၢ်စမိူၵ်ႇစမုၼ်လီၵႈ.

၁. **မူါကလၼ်** နူၼ်တၢ်လၢအကၠုၼ်နူၼ်ဘျုထိၼ်ဝဲဒီးပစံးလၢဘျုထိၼ်လီၵႈထိၼ်မူါကလၼ်လီၵႈ. ဒီးပစံးလၢသမူါကလၼ်စ့ၢ်ကီးလီၵႈ. ညၼ်အုၼ်တခွဲလီၵႈထိၼ်မူါကလၼ်စံးဝဲဒၼ်.

၁. **မူၼ်မူၼ်** နူၼ်မ့ၢ်ပအိၼ်တၢ်ပခၼ်ယံဝးဒီးပစံးလၢဝးမူၼ်မူၼ်လီၵႈ. ထိရိၵႈတၢ်အိၼ်တၢ်လၢအခၼ်ယံဝးဝဲနူၼ်ပစံးလၢဝးမူၼ်မူၼ်ခဲလၢၵ်လီၵႈ. ဒီးပစံးလၢဝးမူးမူးစ့ၢ်ကီးလီၵႈ. ပနၢ်တဒ့အိၼ်အဆၼ်မူၼ်မူၼ်စံးဝဲဒၼ်.

၁. **မူးမူး** နူၼ်မ့ၢ်ဒ်မူၼ်မူၼ်အသိးလီၵႈ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၼ်တၢ်အခၼ်ယံဝးဝဲနူၼ်ပစံးလၢဝးမူးမူးလီၵႈ. ပနၢ်အိၼ်အဆၼ်အခၼ်ယံဝးမူးမူးလီၵႈ. ဒီးပစံးလၢကမူးမူးစ့ၢ်ကီးလီၵႈ.

၂. **ကမူး** နူၼ်ကွ့ၢ်လၢကမူးတကၠ့ၢ်.

၁. **မူ** နူၼ်မ့ၢ်ပဘူးပတၢ်နူၼ်ပစံးလၢပမူလီၵႈ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢဆူၼ်မူလီၵႈ. ပူၵႈကညီတနီၵႈနီၵႈလီၵႈကၼ်လၢအမူလီၵႈ. ဒီးတၢ်ကလုၼ်နူၼ်ပစံးလၢမူစ့ၢ်ကီးလီၵႈ. ပူၵႈခံဂၵႈနူၼ်တမူယီလီၵႈ. တမ့ၢ်ၽၼ်ခံမူၽၼ်.

၂. **မူမူကလုၼ်ကလုၼ်** နူၼ်မ့ၢ်တၢ်လၢပူၵႈကညီလၢဟိၼ်ခိၼ်ချုသကုၵႈဆးဒးနူၼ်ပစံးလၢပူၵႈကညီမူမူကလုၼ်ကလုၼ်လီၵႈ. ပူၵႈကညီမူမူကလုၼ်ကလုၼ်စံးဝဲဒၼ်.

၁. **မူတိကိ** နူၼ်မ့ၢ်ပူၵႈလၢယဲၵႈဒီးထိဝဲနူၼ်ပစံးလၢမၵႈသးမူတိကိလီၵႈ. ပူၵႈတဂၵႈဒိၼ်တၢ်မၵႈသးမူတိကိထိထိကလဲၵႈဒီးတဘိၼ်ၽၼ်.

၂. **မူၵႈလှၵႈခွ** နူၼ်ပူၵႈလၢဒိၼ်တၢ်ဖးထိဒီးဖိနဲၽၼ်ဒးမီၵႈနူၼ်ပစံးလၢမူၵႈလှၵႈခွလီၵႈ. ပူၵႈတဂၵႈဒိၼ်တၢ်မူၵႈလှၵႈခွစံးဝဲဒၼ်. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢမူၵႈလှၵႈခွ့ၢ်မူၵႈလှၵႈခွလီၵႈ.

၃. **ကမူ** နူၼ်မ့ၢ်ပူၵႈလၢအကိၼ်ထိဝဲမ့ၢ်ဂ့ၵႈ, တၢ်ဖိတၢ်လံၵႈ, ထိၼ်မီၵႈလံၼ်မီၵႈလၢအကိၼ်ထိဝဲမ့ၢ်ဂ့ၵႈ, ပစံးလၢအကိၼ်လဲၼ်ကမူလီၵႈ. ဒီးပစံးလၢလဲၼ်ကမူၵႈစ့ၢ်ကီးလီၵႈ. ထိၼ်လဲၵႈတဘုၼ်အကိၼ်လဲၼ်ကမူစံးဝဲဒၼ်.

၁. **ကမူၵႈ** နူၼ်မ့ၢ်ဒ်ကမူအသိးလီၵႈ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၵႈတၢ်လၢအကိၼ်ထိဝဲနူၼ်ပစံးလၢအကိၼ်လဲၼ်ကမူၵႈလီၵႈ. ပူၵႈတဂၵႈအကိၼ်လဲၼ်ကမူၵႈစံးဝဲဒၼ်. ထိၼ်တဘုၼ်အကိၼ်လဲၼ်ကမူၵႈစံးဝဲဒၼ်.

၂. **တမူၵႈ** နူၼ်မ့ၢ်တးအုးအဆီလီၵႈ. ဒီးမ့ၢ်ဆၼ်ဖိကိၢ်ဖိတကလုၼ်ဟးလၢသုၼ်ခံဒီးပကီးလၢတးအုးတးမူၵႈပကီးဒီးအဆိဒ်နူၼ်လီၵႈ. တးအုးတမူၵႈစံးဝဲဒၼ်.

၁. **မြူၼ်** နူၼ်မ့ၢ်ပကၢ်တၢ်ဒီးပဘိးနိၼ်လၢဆုါနူၼ်ပစံးလၢမြူၼ်လီၵႈ. ပူၵႈတဂၵႈယိၼ်ဘုဒီးကိးနိၼ်မြူၼ်လၢဆုါလီၵႈ. ဒီးပစံးလၢမရူၼ်

စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **ကမျ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ် ပှၤစံၣ်တဲၤ တၢ်အဂ့ၢ်အပီၢ် လၢပှၢၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢပူၤစီၤကမျ့စီၤ, လၢပူၤ လၢ ကမျ့လီၤ. ဒီးစံးလၢတမျ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤစံၣ်တဲၤပှၤစံၣ်တဲၤကမျ့စံးဝဲဒၣ်.

၂. **တမျ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤစံၣ်တဲၤတၢ်လၢပှၢၤအဂ့ၢ်အပီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပူၤစီၤတမျ့စီၤ, ပစံးလၢပူၤလၢတမျ့လီၤ. စံၣ်တဲၤပူစီၤတမျ့စီၤတက့ၢ်.

၃. **ထါတမျ့** န့ၣ်မ့ၢ်ထါပူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤထါလၢပူအဂံၢ်အပီၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢထါပူၤထါတမျ့လီၤ.

၁. **မျၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်တစဲးဖိဒီးဟါမၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပထံၣ်တၢ်မျၢ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစထံၣ်လၢပှၤဂၤအကျါမျၢ်ကလာ်ဒီးဟါမၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသမျၢ်ကလာ်လီၤ. ထီရီၤပထံၣ်တၢ်တစဲးဖိဒီးဟါမၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပထံၣ်မျၢ်ကလာ်လီၤ.

၂. **မျၢ်ထိၣ်မျၢ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပျံၤတၢ်ဒီးပဟ်ပမဲာ်ကလံးကလး န့ၣ်ပစံးလၢပဟ်ပမဲာ်မျၢ်ထိၣ်မျၢ်လီၤလီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်ဘိၣ်သ အိၣ်ဒီးဟ်အမဲာ်မျၢ်ထိၣ်မျၢ်လီၤလီၤ. ပဟ်ပမဲာ်မျၢ်ထိၣ်မျၢ်လီၤန့ၣ် ပက္ခၢ်တၢ်ချ့သ့ဒံး. ပယၣ်ပဖိၣ်ချ့သ့ဒံးဒီးပစံးလၢပဟ်ပမဲာ်မျၢ်ထိၣ်မျၢ်လီၤလီၤ.

၃. **မျၢ်မျၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဆဲးဘၣ်ထူဘ့ၣ်ဘၣ်ဒီးနီၢ်ကိၢ်ဘိအလုၤဒီး မၤသးန်ဝးသိးတစဲးစဲးန့ၣ်ကပီၤဝဲဒီးပစံးလၢကပီၤမျၢ်မျၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဆဲးဘၣ်တလၢၢ်အယိၣ်ခိၣ်စိၣ်လၢကျးဝဲလၢနီၢ်ကိၢ်ဘိအလုၤန့ၣ် ကပီၤမျၢ်မျၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကပီၤမျံၢ်မျံၢ်မျၢ်မျၢ်လီၤ.

၄. **ကမျၢ်** ဒီးထံၣ်တၢ်ကမျံၢ်ကမျၢ်, ဟဲကမျံၢ်ကမျၢ်, ဒီးကမျၢ်ဘိ, ဒီးကမျၢၢ်ကမျၢ်, တၢ်ခဲလာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမျၢ်တက့ၢ်.

၅. **ကမျၢ်ဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်တဘိလၢပမၤဘ့ပယီၢ်ဘ့ဒီးပဟံးဃာ် န့ၣ်ပကိးလၢတမျၢ်ဘိလီၤ. ပှၤကညီယီၢ်ဘ့ဘၣ်ယိၣ်ကဃံၤဒီးပ တဲၢ်အသးလၢတမျၢ်ဘိဒီးဟံးဃာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတ မျၢ်ဘိတမျံၢ်ဘိလီၤ.

၆ **တၢ်မျၢ်** န့ၣ်မ့ၢ် တၢ်ဂ့ၤ တကလုာ် ဒ် ထူအသိးဒီးကပီၤဂ့ၤန့ၣ် ထူတက့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်မျၢ်လီၤ. ဒီးပတထံၣ်ဘၣ်နီတစိၣ်ဘၣ်ပ သးပှ့ၢ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်မျၢ်ထးသံ, တၢ်မျၢ်ပလဲ လီၤ.

၇. **တၢ်မျၢ်ဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မျၢ်တကလုာ်ဂီၤဒီးပကိးလၢတၢ်မျၢ်ဂီၤ လီၤ. ဒီးပတထံၣ်ဘၣ်နီတစုဘၣ်. ပနၢ်ဟူလၢပသးပှ့ၢ်စံးဝဲလီၤ.

၈. **တၢ်မျၢ်ဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မျၢ်တကလုာ်ဝါဝဲဒီးပကိးလၢတၢ်မျၢ် ဝါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှ့ၢ်စံးဝဲလီၤ. ပတထံၣ်ဘၣ်နီတစုဘၣ်.

၉. **သမျၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးပ ထံၣ်တၢ်တစဲးဖိချ့သ့ဒံးဒီးတဒၢဟါမၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပထံၣ်တၢ်သ မျၢ်ကလာ်လီၤ. ပထံၣ်တၢ်ကပီၤဖျါဘၣ်ဒးချ့သ့ဒံးဒီးပစံးလၢဖျါ သမျၢ်ကလာ်လီၤ. စထံၣ်တၢ်ကပီၤဖျါသမျၢ်ကလာ်ဒီးဟါမၢ်ဝဲလီၤ.

၁. **ကမျာ်** ဒီးကမျံၢ်ကမျာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမျာ်တက့ၢ်.

၂. **တမျာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပက္ခးညၣ်လၢတခွဲအကနၣ်ဒီးပစံးလၢပတ မျာ်ညၣ်လီၤ. ညၣ်ထိၣ်တကလုာ်န့ၣ်ဟ်ထိၣ်ဖိအသးလၢထံဖံးခိၣ် ဒီးပက္ခးအကဟ်ာ်လီၤလၢတခွဲန့ၣ်ပစံးလၢပတမျာ်ညၣ်လီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢတမျံာ်တမျာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတမျာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **မျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ္ၤတၢ်ဆါတၢ်နူၢ်စုဒီးအပၡဲန့ၣ်ပစံးလၢမျးလီၤ. စမၤပနံၢ်လၢစုတကယၢဒီးအမျးနူၢ်ယဲၢ်ဆံလီၤ.

၂. **ကမျး** ဒီးကမျဲကမျးန့ၣ်ကွၢ်လၢကမျးတက့ၢ်.

၃. **ကမျး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကဲတၢ်ဘျၣ်လၢဂ့ာ်ဆူပျီဆူၣ်ပှၤဂၤအ တၢ်န့ၣ်ပကိးလၢတမျးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတဟူးတမျးလီၤ. တမျးဒုးအိၣ်ပှၤဂၤအစုဒီးပှၤဂၤဖိၣ်တဘူၣ်ဘၣ်.

၁. **တမျၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တမိုၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကသ့ၣ်အကိာ်တဘိုး အသးန့ၣ်ပစံးလၢအကိာ်တမိုၤတမျၤလီၤ. ဒီးကသ့ၣ်တဒ့အကိာ် တမိုၤတမျၤဒီးပတိၤဝဲတမိုၤတမျၤလီၤ.

၁. **မျံၢ်မျံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ် မျၢ်မျၢ် အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ် မ့ၢ်ဆဲး ဘၣ်ထူ ဘ့ၣ် ဘၣ်ဖျါဝးတစဲးစဲးန့ၣ်ပစံးလၢကပီၤမျံၢ်မျံၢ်မျၢ်မျၢ်လီၤ.

၂. **ယှၤမျံၢ်ယှၤမျဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤဝၣ်ခိၣ်ဆံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကူတၢ် သိးယာ်လ့ၣ်ယာ်ဒ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢယှၤမျံၢ်ယှၤမျဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤ သိးဆ့တဘ့ၣ်ယာ်ယှၤမျံၢ်ယှၤမျဲၤနးကၢ.

၁. **ကမျၢ** ဒီးမိၣ်ကမျၢမိၣ်ကမျ့န့ၣ်ကွၢ်လၢကမျၢတက့ၢ်.

၂. **တမျၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတဆိကမိၣ်ဘၣ်တၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဘၣ်ဒီးတၢ်မိၣ်မၤဒၣ်ဖဲအသးန့ၣ်ပစံးလၢမိၣ်တမျၢတၢ်လီၤ. ပှၤတ ဂၤမိၣ်တမျၢတၢ်ဒီးမၤဒၣ်ဖဲအသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမိၣ်သမျၢလီၤ.

၁. **တမျၢၢ်** ဒီးပံၢ်ပၢ်ကမျၢၢ်, ဒီးပှၤကမျၢၢ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမျၢၢ်တ က့ၢ်.

၁. **ကမျူၢ်** ဒီးကမိုာ်ကမျူၢ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကမျူၢ်တက့ၢ်.

၂. **ကမျူၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တမိုာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဂ့ာ်ဟဲကိာ်ထိၣ်အသး လၢတၢ်ပှၤဒီးပစံးလၢမၤသးတမိုာ်တမျူၢ်လီၤ.

၃. **မိုာ်မျူၢ်ထိၣ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးကတိၤ သ့ၣ်ဂဲၤတၢ်အါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢမိုာ်မျူၢ်ထိၣ်အသးလီၤ. ပှၤတ ဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးမိုာ်မျူၢ်ထိၣ်အသးလီၤ.

၁. **မဲမဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်လၢအကလု့ၢ်အါတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအ ကလု့ၢ်မဲမဲလီၤ. ဖိသၣ်တဂၤကတိၤတၢ်အကလု့ၢ်မဲမဲကဲာ်စနၢ် ကၢ.

၂. **ကမဲ** ဒီးကမဲကစဲ, ဒီးကမဲကမျးန့ၣ်ကွၢ်လၢကမဲတ က့ၢ်.

၃. **စီးမဲ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်နါစူၤကတၢၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်စီးမဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်စီးတမဲလီၤ. သ့ၣ်စီးမဲန့ၣ်အိၣ်ဒီးအစီးစၢ်လီၤ.

၄. **တမဲစီး** န့ၣ်ဒ်စီးတမဲအသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်နါစူၤအစိၣ် ကတၢၢ်အဆၢန့ၣ်အိၣ်ဒီးအစီးစၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢသ့ၣ်တမဲစီးလီၤ. သ့ၣ်တထံးအကမဲစီးဆံးကၢ.

၁. **မဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအဟံးကြီဖိၣ်ကြီပှၤဂၤတၢ်ဒီးဟံးဝဲချ့ သ့ဒံးန့ၣ်ပစံးလၢစမဲၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤစမဲၢ်သမီး, ဟံးကြီဖိၣ်ကြီပှၤ ဂၤအတၢ်ကဲကၢ.

၂. **မဲၢ်မဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ချ့ချ့ဟဲက့ၤချ့ချ့န့ၣ်ပစံး လၢလဲၤမဲၢ်မဲၢ်ဟဲက့ၤမဲၢ်မဲၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဒၢၣ်ထံမဲၢ်မဲၢ်ဟဲက့ၤ မဲၢ်မဲၢ်လီၤ.

၃. **မဲၢ်မဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်လ့ၣ်ထိၣ်အပျူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤကညီလ့ၣ်ထိၣ်

မီၤလီၤ. ဘ့တပူၤလီၤလဲာ်လၢကထူဉ်ဖျိမဲာ်မီၤမဲာ်မီၤဒီးလၢာ်တသ့ဘဉ်. တၢ်ရူၤမဲာ်မီၤမဲာ်မီၤပြီထီဉ်တသ့ဘဉ်.

၁. **မုးမုး** နူာ်မ့ၢ်တၢ်ရူၤလၢပြီထီဉ်တသ့ဘဉ်ဒီးရူၤဝဲဘဉ်ဒးဘဉ်ဒးနူာ်ပစံးလၢတၢ်ရူၤမုးမုးလီၤ. တၢ်ရူၤမုးမုးဒီးပြီထီဉ်တသ့ဘဉ်.

၂. **ကမုး** နူာ်ကွၢ်လၢကမုးတက့ၢ်.

၁. **မ့ၤ** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီကၢ်တၢ်လၢဆီယံဒီးမ့ၢ်တဂ့ၤတဘဉ်ဘဉ်ဒီးစံးဝဲလၢဆီယံအခိဉ်မ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤမ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ယံခိဉ်မ့ၤနူာ်မ့ၢ်တၢ်ယံထီဉ်လၢတဂ့ၤတဘဉ်ဘဉ်နူာ်စံးဝဲလၢတၢ်ယံခိဉ်မ့ၤလီၤ.

၂. **မ့ၤမ့ၤ** နူာ်မ့ၢ်ပှၤလၢဖိသံမါသံဒီးသးသယုၢ်ဝဲဒီးဆိကမိဉ်ဝဲလၢအသူဉ်ကၢ်သးလီၤဒီးပစံးလၢမိဉ်တၢ်မ့ၤမ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤအဝၤသံဒီးမိဉ်တၢ်မ့ၤမ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘဉ်မိဉ်ဘဉ်မ့ၤ, ဒီးတၢ်မိဉ်တၢ်မ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပှၤလၢဘဉ်ကီဘဉ်ခဲဒီးဆိကမိဉ်တၢ်လၢအသူဉ်အုးအသးအုးနူာ်ပစံးလၢမိဉ်တၢ်မ့ၤမ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **မ့ၤမ့ၤ** နူာ်မ့ၢ်ယှာ်ယှာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢဝံသးကၢဉ်ဒီးသါကလဲၤတၢ်နူာ်ဆိကမိဉ်ဝဲလၢတၢ်ကၢဉ်အသးဒီးအသးဒ့ဒီဝဲနူာ်ပစံးလၢယှာ်ယှာ်မ့ၤမ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤသါကလဲၤတၢ်ဒီးယှာ်ယှာ်မ့ၤမ့ၤလီၤ.

၄. **လီၤမ့ၤ** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီကၢ်ဆီယံတဂ့ၤဘဉ်ဒီးဆီအယံနူာ်အပှၤဖှဉ်လီၤလၢအယံအစ့ၢ်တခီနူာ်တခဲးဖိဒီးပစံးလၢတၢ်ယံအခိဉ်လီၤမ့ၤလီၤ. တၢ်ယံအခိဉ်မ့ၢ်လီၤမ့ၤဒီးတဂ့ၤဘဉ်. ပှၤကညီဖဲးခုးဒီးကၢ်ဝဲလၢဆီယံနူာ်ဆီယံအခိဉ်မ့ၢ်လီၤမ့ၤဒီးတဂ့ၤဘဉ်.

၁. **မိာ်မိာ်** နူာ်မ့ၢ်မဲာ်မဲာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်အါဂၤဖိာ်လိာ်အခံနူာ်ပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤတၢ်မဲာ်မဲာ်မိာ်မိာ်လီၤ.

၂. **ကမိာ်** ဒီးကမံၤကမိာ်နူာ်ကွၢ်လၢကမိာ်တက့ၢ်.

၃. **စမိာ်စမှာ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်ကမံၤကမိာ်နူာ်ပစံးလၢတၢ်စမိာ်စမှာ်တစ့စ့လီၤ. ဒီးပစံးစ့ၢ်ကီးလၢစမံၤစမ့ၢ်တစ့စ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်စမိာ်စမှာ်လီၤပြၢလၢချံဉ်ပူၤနူာ်ခွဲကွဲာ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢတၢ်သမိာ်သမှာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **ကမီ** ဒီးကမီကမှါ, ဒီးကမံၢ်ကမီ, ဒီးကမူဉ်ကမီ, ဒီးကမီထိဉ်, ဒီးကမီကမီ, ဒီးထိဉ်ကမီကမီ, ဒီးထံဉ်တၢ်ကမီကမီနူာ်ကွၢ်လၢကမီတက့ၢ်.

၂. **စမီစမီ** နူာ်မ့ၢ်ကလံၤဟဲဘဉ်ဒးမီၤဒီးပစံးလၢကလံၤဟဲစမီစမီလီၤ. ဒီးပစံးလၢတမီတမီ, ဒီးပစံးလၢသမီသမီလီၤ. ကလံၤဟဲစမီစမီစံးဝဲဒဉ်.

၃. **တမီတမီ** နူာ်ဒ်စမီစမီအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကလံၤဟဲဘဉ်ဒးဘဉ်ဒးနူာ်ပစံးလၢကလံၤဟဲတမီတမီလီၤ.

၄. **သမီသမီ** နူာ်ဒ်တမီတမီအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကလံၤဟဲတဆူဉ်ဘဉ်နူာ်ဟဲကသုဉ်ကသုဉ်နူာ်ပစံးလၢကလံၤဟဲသမီသမီလီၤ. ကလံၤဟဲထိဉ်သမီသမီကသုဉ်ဂ့ၤကၢ. ဒီးတၢ်နၢဘဉ်ပှၤဘဉ်ဒးဘဉ်ဒးနူာ်ပစံးလၢနၢဘဉ်ပှၤသမီသမီနူၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **ကမံၢ်** ဒီးကမံၢ်ကမှာ်, ဒီးကဆုးကမံၢ်, ဒီးပှာ်ကမံၢ်ကမံၢ်, ဒီးမၤတၢ်ကမံၢ်ကမံၢ်, ဘဉ်ကမံၢ်ကမံၢ်, ထံဉ်တၢ်ကမံၢ်ကမံၢ်, ဖျါကမံၢ်ကမံၢ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူာ်ကွၢ်လၢကမံၢ်တက့ၢ်.

၂. **ထဆုးထမံၢ်** နူာ်မ့ၢ်ပှၤတဂၤဂၤလၢမှဉ်ကနီၤဒီးဂုာ်မဲာ်ဆုးကွၢ်ပှၤဂၤအမဲာ်တဘူဉ်ဘဉ်ဒီးဆုးလီၤအခိဉ်တခဲးခဲးနူာ်ပစံးလၢမၤသးကဆုးကမံၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဂုာ်မဲာ်ဆုးဒီးဟ်အသးကဆုးကမံၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **စမှာ်စမှာ်** နူာ်မ့ၢ်ပမဲာ်ခံးဒီးပထံဉ်တၢ်တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘဉ်နူာ်ပစံးလၢပထံဉ်တၢ်စမှာ်စမှာ်လီၤ. စမဲာ်ခံးစထံဉ်တၢ်စမှာ်စမှာ်လီၤ.

၁. **မှါကလာ်** နူာ်တၢ်လၢအကှဉ်နူာ်ဘျၢထိဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢဘျၢထိဉ်လီၤထိဉ်မှါကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသမှါကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ညဉ်အှဉ်တခွဲလီၤထိဉ်မှါကလာ်စံးဝဲဒဉ်.

၁. **မှာ်မှာ်** နူာ်မ့ၢ်ပအိဉ်တၢ်ပခဉ်ယံဝးဒီးပစံးလၢဝးမှာ်မှာ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်အိဉ်တၢ်လၢအခဉ်ယံဝးဝဲနူာ်ပစံးလၢဝးမှာ်မှာ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဝးမှးမှးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပနၢ်တဒ့အိဉ်အဆဉ်မှာ်မှာ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **မှးမှး** နူာ်မ့ၢ်ဒ်မှာ်မှာ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အ°ဉ်တၢ်အခဉ်ယံဝးဝဲနူာ်ပစံးလၢဝးမှးမှးလီၤ. ပနၢ်အိဉ်အဆဉ်အခဉ်ယံဝးမှးမှးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကမှးမှးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ကမှး** နူာ်ကွၢ်လၢကမှးတက့ၢ်.

၁. **မှီ** နူာ်မ့ၢ်ပဘူးပတၢ်နူာ်ပစံးလၢပမှီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆူဉ်မှီလီၤ. ပှၤကညီတနီၤနီၤလီၤက်လၢအမှီလီၤ. ဒီးတၢ်ကလုာ်နူာ်ပစံးလၢမှီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤခံဂၤနူာ်တမှီယီလီၤ. တမ့ၢ်ဘဉ်ခံမှီဘဉ်.

၂. **မှီမှီကလုာ်ကလုာ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်လၢပှၤကညီလၢဟိဉ်ခိဉ်ချၢသကုၤဆးဒးနူာ်ပစံးလၢပှၤကညီမှီမှီကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ပှၤကညီမှီမှီကလုာ်ကလုာ်စံးဝဲဒဉ်.

၁. **မှီတိကိ** နူာ်မ့ၢ်ပှၤလၢဃဲၤဒီးထိဝဲနူာ်ပစံးလၢမၤသးမှီတိကိလီၤ. ပှၤတဂၤဒိဉ်တၢ်မၤသးမှီတိကိထိထိကလဲာ်ဒီးတဘိဉ်ဘဉ်.

၂. **မှီၤလှၤဖွ** နူာ်ပှၤလၢဒိဉ်တၢ်ဖးထီဒီးဖိနဲဘဉ်ဒးမီၤနူာ်ပစံးလၢမှီလှၤဖွလီၤ. ပှၤတဂၤဒိဉ်တၢ်မှီလှၤဖွစံးဝဲဒဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမှီလှၤခွံၢ်မှီလှၤဖွလီၤ.

၃. **ကမှီ** နူာ်မ့ၢ်ပှၤလၢအကိာ်ထိဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤ, ထိဉ်မီၤလံဉ်မီၤလၢအကိာ်ထိဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢအကိာ်လဲာ်ကမှီလီၤ. ဒီးပစံးလၢလဲာ်ကမှီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိဉ်လဲၤတဘုဉ်အကိာ်လဲာ်ကမှီစံးဝဲဒဉ်.

၁. **ကမှီၤ** နူာ်မ့ၢ်ဒ်ကမှီအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢအကိာ်ထိဝဲနူာ်ပစံးလၢအကိာ်လဲာ်ကမှီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအကိာ်လဲာ်ကမှီၤစံးဝဲဒဉ်. ထိဉ်တဘုဉ်အကိာ်လဲာ်ကမှီၤစံးဝဲဒဉ်.

၂. **တမှီၤ** နူာ်မ့ၢ်တးအုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိတကလုာ်ဟးလၢသုဉ်ခံဒီးပကိးလၢတးအုးတမှီၤပကိးဒီးအဆိဒ်နူာ်လီၤ. တးအုးတမှီၤစံးဝဲဒဉ်.

၁. **မြူာ်** နူာ်မ့ၢ်ပဂံၢ်တၢ်ဒီးပဘိးနီဉ်လၢဆှါနူာ်ပစံးလၢမြူာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဃိဉ်ဘ့ဒီးကိးနီဉ်မြူာ်လၢဆှါလီၤ. ဒီးပစံးလၢမရှာ်

စှ်ကီးလီၤ.

၁. **ကမျါ** နူ‌ဉ်မ့ၢ်ပှအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤစံဉ်တဲၤတၢ်အဂ့ၢ်အဝီၢ် လၢပျπနူဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢပှၤမိၤကမျါမိၤ, လၢပှၤလၢကမျါလီၤ. ဒီးစံးလၢတမျါစှ်ကီးလီၤ. ပှၤစံဉ်တဲၤပှၤစံဉ်တဲၤကမျါစံးဝဲဒဉ်.

၂. **တမျါ** နူဉ်မ့ၢ်ပှအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤစံဉ်တဲၤတၢ်လၢပျπအဂ့ၢ်အဝီၢ်နူဉ်ပစံးလၢပှၤမိၤတမျါမိၤ, ပစံးလၢပှၤလၢကမျါလီၤ. စံဉ်တဲၤပှမိၤတမျါမိၤတကူ်.

၃. **ထါတမျါ** နူဉ်မ့ၢ်ထါပှအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤထါလၢပှအဂ်ၢ် အဝီၢ်နူဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢထါပှၤထါတမျါလီၤ.

၁. **မျှ်ကလာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပထံဉ်တၢ်တစဲးဖိဒီးဟါမ်ၢ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢ ပထံဉ်တၢ်မျှ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစထံဉ်လၢပှၤဂၤအကျါမျှ်က လာ်ဒီးဟါမ်ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသမျှ်ကလာ်လီၤ. ထိရိၤပထံဉ် တၢ်တစဲးဖိဒီးဟါမ်ၢ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢပထံဉ်မျှ်ကလာ်လီၤ.

၂. **မျှ်ထိဉ်မျှ်လီၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပပျံၤတၢ်ဒီးပဟ်ပမဲာ်ကလံးကလး နူဉ်ပစံးလၢပဟ်ပမဲာ်မျှ်ထိဉ်မျှ်လီၤလီၤ. ပှၤတဂၤထံဉ်ဘိဉ်သ အိဉ်ဒီးဟ်အမဲာ်မျှ်ထိဉ်မျှ်လီၤလီၤ. ပဟ်ပမဲာ်မျှ်ထိဉ်မျှ်လီၤနူဉ် ပကွၢ်တၢ်ချ့သဒံး. ပဃဉ်ပမိဉ်ချ့သဒံးဒီးပစံးလၢပဟ်ပမဲာ်မျှ် ထိဉ်မျှ်လီၤလီၤ.

၃. **မျှ်မျှ်** နူဉ်မ့ၢ်မုၢ်ဆဲးဘဉ်ထူဘှဉ်ဘဉ်ဒီးနီၢ်ကိၢ်ဘိအလုၤဒီး မၤသးဒ်ဝးသီးတစဲးစဲးနူဉ်ကပီၤဝဲဒီးပစံးလၢကပီၤမျှ်မျှ်လီၤ. မုၢ် ဆဲးဘဉ်တလၢၤအယိဉ်မိဉ်စိဉ်လၢကျုးဝဲလၢနီၢ်ကိၢ်ဘိအလုၤနူဉ် ကပီၤမျှ်မျှ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကပီၤမျှ်မျှ်မျှ်မျှ်လီၤ.

၄. **ကမျှ်** ဒီးထံဉ်တၢ်ကမျှ်ကမျှ်, ဟဲကမျှ်ကမျှ်, ဒီးကမျှ် ဘိ, ဒီးကမျှၢ်ကမျှ်, တၢ်ခဲလာ်နူဉ်ကွၢ်လၢကမျှ်တကူ်.

၅. **ကမျှ်ဘိ** နူဉ်မ့ၢ်ဝဉ်တဘိလၢပမၤဘုပယီၢ်ဘုဒီးပဟံးယာ် နူဉ်ပကီးလၢတမျှ်ဘိလီၤ. ပှၤကညီယီၢ်ဘုဘဉ်ယိဉ်ကယံၤဒီးပ တဲၢ်အသးလၢတမျှ်ဘိဒီးဟံးယာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတ မျှ်ဘိတမျှ်ဘိလီၤ.

၆ **တၢ်မျှ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၤတကလုာ်ဒ်ထူအသီးဒီးကပီၤဂ့ၤနူဉ် ထူတကူ်နူဉ်ပစံးလၢတၢ်မျှ်လီၤ. ဒီးပတထံဉ်ဘဉ်နီတမိဉ်ဘဉ်ပ သးပှ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်မျှ်ထးသံ, တၢ်မျှ်ပလဲ လီၤ.

၇. **တၢ်မျှ်ဂီၤ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်မျှ်တကလုာ်ဂီၤဒီးပကီးလၢတၢ်မျှ်ဂီၤ လီၤ. ဒီးပတထံဉ်ဘဉ်နီတစုဘဉ်. ပနၢ်ဟူလၢပသးပှ်စံးဝဲလီၤ.

၈. **တၢ်မျှ်ဝါ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်မျှ်တကလုာ်ဝါဝဲဒီးပကီးလၢတၢ်မျှ် ဝါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှ်စံးဝဲလီၤ. ပတထံဉ်ဘဉ်နီတစုဘဉ်.

၉. **သမျှ်ကလာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပထံဉ်တၢ်တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘဉ်ဒီးပ ထံဉ်တၢ်တစဲးဖိချ့သဒံးဒီးတဒၢဟါမ်ၢ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢပထံဉ်တၢ်သ မျှ်ကလာ်လီၤ. ပထံဉ်တၢ်ကပီၤဖျါဘဉ်ဒးချ့သဒံးဒီးပစံးလၢဖျါ သမျှ်ကလာ်လီၤ. စထံဉ်တၢ်ကပီၤဖျါသမျှ်ကလာ်ဒီးဟါမ်ၢ်ဝဲလီၤ.

၁. **ကမျှာ်** ဒီးကမျှ်ကမျှာ်နူဉ်ကွၢ်လၢကမျှာ်တကူ်.

၂. **တမျှာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပကွးညဉ်လၢတခွဲအကနဉ်ဒီးပစံးလၢပတ မျှာ်ညဉ်လီၤ. ညဉ်ထိဉ်တကလုာ်နူဉ်ဟ်ထိဉ်ဖိအသးလၢထံဖံးမိဉ် ဒီးပကွးအကပိာ်လီၤလၢတခွဲနူဉ်ပစံးလၢပတမျှာ်ညဉ်လီၤ. ဒီးပ

စံးဒီးအဆိလၢတမျာ်တမျှာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတမျှာ်စှ်ကီးလီၤ.

၁. **မျး** နူဉ်မ့ၢ်ပဟ့ၤတၢ်ဆါတၢ်နူၢ်စုဒီးအပၢွဲနူဉ်ပစံးလၢမျးလီၤ. စမၤပနံၢ်လၢစုတကဃၤဒီးအမျးနူၢ်ယဲၢ်ဆံလီၤ.

၂. **တမျး** ဒီးကမျဲကမျးနူဉ်ကွၢ်လၢကမျးတကူ်.

၃. **ကမျး** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢကဲတၢ်ဘျဉ်လၢဂုာ်ဆူပျိဆူဉ်ပှၤဂၤအ တၢ်နူဉ်ပကီးလၢတမျးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတဟူးတမျးလီၤ. တမျးဒုးအိဉ်ပှၤဂၤအစုဒီးပှၤဂၤဖိဉ်တဘူဉ်ဘဉ်.

၁. **တမျာ** နူဉ်မ့ၢ်တမျိၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကသ့ဉ်အကိာ်တဘိုး အသးနူဉ်ပစံးလၢအကိာ်တမျိၤတမျာလီၤ. ဒီးကသ့ဉ်တဒုအကိာ် တမျိၤတမျာဒီးပတိၤဝဲတမျိၤတမျာလီၤ.

၁. **မျ်မျ်** နူဉ်မ့ၢ်မျ်မျ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မုၢ်ဆဲးဘဉ်ထူဘှဉ် ဘဉ်ဖျါဝးတစဲးစဲးနူဉ်ပစံးလၢကပီၤမျ်မျ်မျှ်မျှ်လီၤ.

၂. **ယုၤမျ်ယုၤမျာ** နူဉ်မ့ၢ်ပလီၤဝဉ်ဒိဉ်ဆံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကူတၢ် သီးယာ်လှဉ်ယာ်ဒုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢယုၤမျ်ယုၤမျာလီၤ. ပှၤတဂၤ သီးဆှတဘှဉ်ယာ်ယုၤမျ်ယုၤမျာနးကၢ.

၁. **ကမျာ** ဒီးမိဉ်ကမျာမိဉ်ကမျါနူဉ်ကွၢ်လၢကမျာတကူ်.

၂. **တမျာ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီတဆိကမိဉ်ဘဉ်တၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဘဉ်ဒီးတၢ်မိဉ်မၤဒဉ်ဖဲအသးနူဉ်ပစံးလၢမိဉ်တမျာတၢ်လီၤ. ပှၤတ ဂၤမိဉ်တမျာတၢ်ဒီးမၤဒဉ်ဖဲအသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမိဉ်သမျာလီၤ.

၁. **တမျၢ်** ဒီးပံၢ်ပၢ်ကမျၢ်, ဒီးပှၤကမျၢ်နူဉ်ကွၢ်လၢကမျၢ်တ ကူ်.

၁. **ကမျှ်** ဒီးကမျိာ်ကမျှ်နူဉ်ကွၢ်လၢကမျှ်တကူ်.

၂. **ကမျှ်** နူဉ်မ့ၢ်တမျိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဂုာ်ဟဲကိာ်ထိဉ်အသး လၢတၢ်ပှၤဒီးပစံးလၢမၤသးတမျိာ်တမျှ်လီၤ.

၃. **မျိာ်မျှ်ထိဉ်အသး** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးဒိဉ်ထိဉ်ဒီးကတိၤ သူဉ်ဂဲၤတၢ်အါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢမျိာ်မျှ်ထိဉ်အသးလီၤ. ပှၤတ ဂၤအသးဒိဉ်ထိဉ်ဒီးမျိာ်မျှ်ထိဉ်အသးလီၤ.

၁. **မျဲမျဲ** နူဉ်မ့ၢ်ဖိသဉ်လၢအကလုၢ်အါတဖဉ်နူဉ်ပစံးလၢအ ကလုၢ်မျဲမျဲလီၤ. ဖိသဉ်တဂၤကတိၤတၢ်အကလုၢ်မျဲမျဲကဲာ်စနၢ် ကၢ.

၂. **ကမျဲ** ဒီးကမျဲကစဲ, ဒီးကမျဲကမျးနူဉ်ကွၢ်လၢကမျဲတ ကူ်.

၃. **စီးမျဲ** နူဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်နါစုၤကတၢၢ်နူဉ်ပစံးလၢသ့ဉ်စီးမျဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ဉ်စီးတမျဲလီၤ. သ့ဉ်စီးမျဲနူဉ်အိဉ်ဒီးအစီးစၢ်လီၤ.

၄. **တမျဲစီး** နူဉ်ဒ်စီးတမျဲအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ဉ်နါစုၤအစိဉ် ကတၢၢ်အဆၢနူဉ်အိဉ်ဒီးအစီးစၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢသ့ဉ်တမျဲစီးလီၤ. သ့ဉ်တထံးအကမျဲစီးဆံးကၢ.

၁. **မျဲ်** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီအဟံးကြိဖိဉ်ကြိပှၤဂၤတၢ်ဒီးဟံးဝဲချ့ သဒံးနူဉ်ပစံးလၢစုမျဲ်လီၤ. ပှၤတဂၤစုမျဲ်သမီး, ဟံးကြိဖိဉ်ကြိပှၤ ဂၤအတၢ်ကဲကၢ.

၂. **မျဲ်မျဲ်** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ချ့ချ့ဟဲကဲ့ၤချ့ချ့နူဉ်ပစံး လၢလဲၤမျဲ်မျဲ်ဟဲကဲ့ၤမျဲ်မျဲ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဒၢဉ်ထံမျဲ်မျဲ်ဟဲကဲ့ၤ မျဲ်မျဲ်လီၤ.

၃. **မျဲ်မျဲ်** နူဉ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်လှဉ်ထိဉ်အပျုၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤကညီလှဉ်ထိဉ်

အပျူ့မ့ၢ်ဂ့ၢ, ပစံးလၢလ့ၣ်ထီၣ်အပျူ့မျ်မျ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ်က လိၢ်အသးဒီးလ့ၣ်ထီၣ်အပျူ့မျ်မျ်ၣ်လီၤ. ဂ့ၢ်နူၣ်လ့ၣ်ထီၣ်အပျူ့ မျ်မျ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **မျ်မျ်ၢ်မျ်မျ်ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ဘီၣ်ဝးဝဲယၢ်ခိယၢ်ခိနူၣ်ပစံးလၢဝး မျ်မျ်ၢ်မျ်မျ်ၢ်လီၤ. ကလံၤအူဝၣ်ဘီၣ်ဝးဝဲမျ်မျ်ၢ်မျ်မျ်ၢ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢတမျ်တမျ်ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ကမျ်** ဒီးကမျ်ကမျ်ၢ်, ဒီးကမျ်ကစိၣ်နူၣ်ကွၢ်လၢကမျ် တက့ၢ်.

၆. **တမျ်တမျ်ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ်ချူအသးဒီးလဲၤတၢ်တကွၢ် လီၤဘၣ်အခိၣ်ထံးဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်တမျ်တမျ်ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤ လဲၤတၢ်တကွၢ်လီၤဘၣ်အခိၣ်ထံးဘၣ်ဒီးလဲၤတၢ်တမျ်တမျ်ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတမျ်တမျ်ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **တမျ်တမျ်ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထီၣ်ထူၣ်လၢအကစၢ်တဖၣ်ဝးဝဲ ကျံးကျူးအသးဒီးပစံးလၢဝးတမျ်တမျ်ၢ်လီၤ. ဝၣ်ဘီၣ်တဘိဝးတ မျ်တမျ်ၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **မျဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအစုကဒူၣ်အိၣ်ဒီးဟံးဖိၣ်ပှၤဂၤအတၢ် ကဲနူၣ်ပစံးလၢစုမျဲာ်လီၤ. ပှၤလၢဟံးရူသူၣ်ပှၤဂၤအတၢ်နူၣ်ပစံး လၢစုမျဲာ်လီၤ.

၂. **မျဲာ်ကတိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟံးကြီဖိၣ်ကြီပှၤဂၤအတၢ်လၢ ပှၤဂၤအမဲာ်တဒၢနူၣ်ဟံးရူသူၣ်ဖိၣ်ရူသူၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢစုမျဲာ်ကတိၢ် လီၤ. ပှၤတဂၤအစုမျဲာ်ကတိၢ်နူၣ်ပဟ်ကြီတၢ်တဘူၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံး လၢစုမျဲာ်ခိၣ်မျဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **မျဲာ်မျဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်အါဒီးပစံးလၢကတိၤ တၢ်မျဲာ်မျဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်ပှၤဒီးကတိၤတၢ်ဒီးပှၤမျဲာ်မျဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤမျဲာ်မျဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **မျဲာ်မျဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်တဘီဒီးပှၤဂၤကတိၤထီၣ်ဆၢ ပှၤခံဘီသၢဘီနူၣ်ပစံးလၢမၤမျဲာ်မျဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤပကတိၤတၢ်ဒီး မၤမျဲာ်မျဲာ်ဒီးဝံသးကၢၣ်အိၣ်ဒၣ်အတၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်မၤသုနူၣ်မၤမျဲာ် မျဲာ်တဂ့ၤ.

၅. **ကမျဲာ်ကမျဲာ်** နူၣ်ကွၢ်လၢကမျဲာ်တက့ၢ်.

၆. **စုမျဲာ်ခိၣ်မျဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဒ်မျဲာ်ကတိၢ်အသိးဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢဟံးဖိၣ် ရူသူၣ်ပှၤဂၤအတၢ်နူၣ်ပစံးလၢစုမျဲာ်ခိၣ်မျဲာ်လီၤ.

၇. **တမျဲာ်မျဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီဘိလၢဝးစၢ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဝးတမျဲာ် မျဲာ်လီၤ. တခွဲဘိနူၣ်ပမၤဝးဒီးဝးဝဲတမျဲာ်မျဲာ်လီၤ.

၁. **မျူမျူ** နူၣ်မ့ၢ် တၢ်ဝးလၢ တထူၣ်ဝဲဒီဘိညါနူၣ်ပစံး လၢဝး တမျဲာ်မျူ လီၤ. နး တ ဘ့ၣ်ဘူဒီးပမၤဝးဒီးဝးမျူမျူ လီၤ. ထိရိၤ တၢ်ဒီဘိဒီဘ့ၣ်မ့ၢ်ထိဒီးစၢ်ဝဲနူၣ်ပဘြူၤဒီးဝးမျူမျူဝဲလီၤ. ဒီးဂ့ၢ်ဓွါ ကးကူးအသးနူၣ်ပစံးလၢမျူမျူအသးလီၤ.

၂. **ကမျူ** ဒီးကမျူကမျူနူၣ်ကွၢ်လၢကမျူတက့ၢ်.

၃. **ကမျူစိၤ** နူၣ်မ့ၢ်တကျဲာ်ခိၣ်နူၣ်ပသးပှၢ်လၢပျူၤကီးဝဲလၢ ကမျူစိၤလီၤ. ဒီးစံးဝဲလၢစိၤမျူစိၤ, ဒီးတမျူစိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. က မျူစိၤအညၣ်နူၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ.

၄. **မျိာ်မျူမျိာ်မျူ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီဘိလီၤစဲၤဝးဝဲနူၣ်ပစံးလၢဝး မျိာ်မျူမျိာ်မျူလီၤ. သ့ၣ်ယံၣ်လီၤစဲၤဝးမျိာ်မျူမျိာ်မျူစံးဝဲဒၣ်. ထိ ရိၤတၢ်ဒီဘိဖးထိထိရိၤလီၤစဲၤဝးဝဲနူၣ်ပစံးလၢဝးမျိာ်မျူမျိာ်မျူ လီၤ. ဒီးပစံးလၢမျိၢ်မျူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ယုၤမျူ** နူၣ်မ့ၢ်ပလီၤဝၣ်ခံလ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ခံခိမ့ၢ်ဂ့ၤ, တနီသိး ဘၣ်ဒီးပစံးလၢယုၤပျူလီၤ. ဒီးပစံးလၢယုၤဖျူစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးဆု စိၤစိၤစိၤယာ်လ့ၣ်ယာ်ဒ့နူၣ်ပစံးလၢယုၤမျူစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဝၣ်တဒူစ လီၤဒီးယုၤမျူကွံာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယုၤမျ်ယုၤမျူလီၤ.

၂. **နာ်မျို** နူၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢနာ်ကမျိုလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နာ်ဖိ လၢပဟ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်လၢအပူၤနူၣ်လီၤ. နာ်မျိုပတစံးဘၣ်. စံး လၢနာ်ကမျိုလီၤ.

၁. **မျိၢ်မျူမျိၢ်မျူ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထိလၢလီၤစဲၤဝဲဒီးဝးဝဲနူၣ်ပစံးလၢ ဝးမျိၢ်မျူမျိၢ်မျူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝးမျိၢ်မျ်မျိၢ်မျူလီၤ. တၤ သ့ၣ်စဲၤလီၤအမဲာ်ဝးမျိၢ်မျူမျိၢ်မျူစံးဝဲဒၣ်.

၁. **မျိာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပှၤခးတၢ်တကလုာ်မၤဝဲလၢထးဒီးမၤဝဲ ဖးဒိၣ်ထဲကံၣ်ဒ့ၣ်ဒီးအခံကဘြၢဒၢအခိၣ်စူၢ်တလှၢ်ဒီးအထိအိၣ်သၢ ပျ်ဒီးအပူၤအိၣ်ဒ်သံးနာ်အသိးဒီးပှၤဒၢနာ်အံကသံဒီးအဆၣ်ဒီး ပှၤခးတၢ်နူၣ်ပစံးလၢမျိာ်လီၤ. မျိာ်နူၣ်အိၣ်ဒီးအပြံဒီးအသွါဒီးအ ဖ့ၣ်ဒီးအထိလီၤ. ဒီးပှၤလၢဒုးရူဒုးဝ့ၢ်နူၣ်ဒုးဝဲလၢမျိာ်လီၤ. ဒီးပကီး ဒီးအဆိလၢမျိာ်စိၤမျာ်စိၤလီၤ.

၄. **မျိာ်စိၤမျာ်စိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးမျိာ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢမျိာ်စိၤမျာ် စိၤလီၤ.

၅. **ကမျိာ်** ဒီးကမျိာ်ကမျူၢ်နူၣ်ကွၢ်လၢကမျိာ်တက့ၢ်.

၆. **တမျိာ်တမျူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ဟဲထိၣ်လၢတၢ်ပူၤဒီးမၤဝးအသး ကူၣ်ကူၤပကံးပကုၣ်ဒီးပစံးလၢမၤသးတမျိာ်တမျူၢ်လီၤ. ဂ့ၢ်တဘိ ဟဲထိၣ်လၢတၢ်ပူၤဒီးမၤမးအသးတမျိာ်တမျူၢ်လီၤ.

၇. **တၢ်မျိာ်မျူ** နူၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ခွါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖိသၣ်ခွါလၢ ဒိၣ်တုာ်ခိၣ်ပှဲၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢဖိသၣ်ခွါတၢ်မျိာ်မျူလီၤ.

၁. **မျူ** နူၣ်မ့ၢ်ဆၣ်တကလုာ်အိၣ်ဘြူာ်သၢဖျၢၣ်အိၣ်ဘူးဒီး ဆၣ်ကွၤဆဲးကွးခးနူၢ်ပကီးလၢဆၣ်ယိၤမျူလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိ လၢယိၤမျူယိၤအူလီၤ. ဆၣ်ယိၤမျူနူၣ်ပှၤတနိၤနိၤကီးဝဲလၢ ဆၣ်ယိးမါလီၤ.

၂. **ကမျူ** ဒီးသဘျၣ်ကမျူ, ဒီးဂ့ၢ်ကမျူနူၣ်ကွၢ်လၢကမျူ တက့ၢ်.

၃. **တမျူ** နူၣ်မ့ၢ်ကဆိအနါဒ့ဖးထိနူၣ်ပစံးလၢကဆိတမျူ လီၤ. ကဆိတမျူနူၣ်မ့ၢ်ကဆိနါဒ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတမျူ တမျူလီၤ.

၄. **တမျူ** နူၣ်ဂ့ၢ်အဒ့လၢအလၣ်တအိၣ်ဘၣ်တကလုာ်နူၣ် အိၣ်ထဲအရှၣ်စိၤဒီးထိဝဲဖးထိဒ်သ့ၣ်ယံၣ်အသိးနူၣ်ပစံးလၢဂ့ၢ်တ မျူလီၤ. ဂ့ၢ်တမျူနူၣ်အိၣ်ထဲအရှၣ်စိၤဒီးအလၣ်တအိၣ်ဘၣ်လီၤ.

၅. **တမျူ** နူၣ်မ့ၢ်သဘျၣ်အမ့ၢ်ပြံစိၤလၢအလၣ်တအိၣ်ဒံး ဘၣ်နူၣ်ပကီးလၢသဘျၣ်တမျူလီၤ. သဘျၣ်တမျူနူၣ်အလၣ်တ ထိၣ်ဒံးဘၣ်. ကးလၢဟိၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်လီၤ.

၁. **ကမျို** ဒီးကမျိုဒီ, ဒီးသ့ၣ်ကမျို, ဒီးသ့ၣ်ဒ့ကမျို, တၢ်ခဲ လၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကမျိုတက့ၢ်.

၂. **တမျို** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကၢ်အဒ့တတုၤလီၤဘၣ်ဟိၣ်ခိၣ်ဒီးပကီး

လၢသ့ၣ်တမျိလီၤ. ဒီးပကီးလၢသ့ၣ်တမျိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဒ့သမျိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကူာ်သ့ၣ်တထံးဒီးသ့ၣ်ဒ့တမျိထိၣ်အသးလီၤ. ဒီးပကီးလၢသ့ၣ်တမျုစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **တိမျိ** နူၣ်မ့ၢ်ဒ်တမျိအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ကၢ်ဒီးအဒ့တတ့ၤလီၤဘၣ်ဟိၣ်ခိၣ်ဒီးပကီးလၢသ့ၣ်တိမျိလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤထိၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်တိမျိအခိၣ်လီၤ.

၄. **တိတမျိ** နူၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ကွၢ်တၢ်ယိာ်ထိၣ်အကိာ်ဒီး ဓိာ်ထိၣ်အခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢကွၢ်တၢ်တိတမျိလီၤ. ပနၢ်တဒ့ကွၢ်မးတၢ်တိတမျိလီၤ.

၅. **နာ်ကမျိ** နူၣ်မ့ၢ်နာ်လၢပဒၢအိၣ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်လၢအပူၤနူၣ်ပစံးလၢနာ်ကမျိလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢနာ်ဘ့ၣ်နာ်ကမျိလီၤ.

၁. **ကမျာ်** ဒီးကမျံာ်ကမျာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကမျာ်တက့ၢ်.

၂. **တမျာ်** ဒီးတမျံာ်ကမျာ်ဒ်ကမျံၣ်ကမျာ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝၣ်လှၣ်ခီဘိးထူၣ်အသးဒီးပတြူၤဝးတမျုအသးနူၣ်ပစံးလၢဝးတမျံာ်တမျာ်လီၤ.

၁. **ကမျု** နူၣ်ကွၢ်လၢကမျုတက့ၢ်.

၂. **ကွံၢ်မျု** နူၣ်မ့ၢ်ကွံၢ်လၢအတိအလီၤနူၣ်ပကီးလၢကွံၢ်မျုလီၤ. ပှၤစံၣ်ညီၣ်ကွံၢ်အခိၣ်တဖၣ်နူၣ်မ့ၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်တိတၢ်လီၤဒီးပစံးလၢစံၣ်ညီကွံၢ်မျုလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢပျၢၤစံးဝဲလီၤ.

၃. **ညၣ်မျု** နူၣ်မ့ၢ်ညၣ်တကလုာ်လဲၤတၢ်လၢထံကျါနူၣ်မၤဝးမျုမျိုအသးဒီးပကီးလၢညၣ်မျုလီၤ. ညၣ်မျုနူၣ်အသးတအိၣ်ဘၣ်ဒီးနီစုမ့ၢ်သၢဘိဒ်ညၣ်ဝဲာ်အသိးလီၤ.

၄. **ကမျု** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့တတ့ၤလီၤဘၣ်ဟိၣ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဒ့တမျုလီၤ. သ့ၣ်တထံးကၢ်ဒီးအဒ့တမျုထိၣ်ဝဲလီၤ.

၅. **ယာ်မျု** နူၣ်မ့ၢ်ယာ်တကလုာ်ပြဲကဒံဒီးသၣ်ဝဲဘးဝဲနူၣ်ပစံးလၢယာ်မျုလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယာ်ဘ့ၣ်ယာ်မျုလီၤ. ယာ်မျုနူၣ်အထံးထဲယာ်တိၢ်ကွါတိၢ်ဒီးသၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **မွဲၢ်လီၤသါပထါ** နူၣ်ဒ်တၢ်တမံၤလၢ်လၢ်အသိးလီၤ. ထိရိၤတၢ်တမံၤလၢ်လၢ်နူၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢမွဲၢ်လီၤသါပထါလီၤ. ကယဲၢ်မွဲၢ်လီၤသါပထါနူၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤဟ်လီၤဝဲလီၤ.စံးဝဲဒၣ်. ဒီးမ့ၢ်ကီးဖိာ်ထွဲတလၢၤနီၢ်အခံလီၤ.

ယ

၁. **ယကစၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပက့ၢ်ပဂီၤဒၣ်ပဝဲနူၣ်ပစံးလၢယကစၢ်လီၤ. ယကလဲၤဒၣ်ယဲလၢယကစၢ်ဒၣ်ယဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢယကစၢ်ဖှၢ်ဒၣ်ယဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ယကစၢ်ဒီဂၤညါအံၤယၢထဲသိးဘ့ခံနာ်လီၤ.

၂. **ယဝဲ** နူၣ်မ့ၢ် ပတၢ်မ့ၢ် အိၣ် တမံၤမံၤဒီး ပစံးလၢယဝဲလီၤ. ယာ်နူၣ်မ့ၢ်ယဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢယဝဲဒၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ယသး** နူၣ်မ့ၢ်ပသးဒၣ်ပဝဲနူၣ်ပစံးလၢယသးလီၤ. စကမၤတၢ်ဖဲယသးဒၣ်ယဲလီၤ. ဖဲဒၣ်ယသးဒီးယကလဲၤဒၣ်ယဲလီၤ.

၁. **ယါ** နူၣ်မ့ၢ် ပမၤတၢ်ကမၢၤအိၣ် ဒီး ထူၣ် တစဲး ကသံၣ် တစဲးသဘျုၣ်လၣ်တစဲးဒီး တကိသဲးတစဲး ဒီး ပ ပ ကိ ဃုာ်ဘၣ် တမီဒီး ပစံးလၢယါတၢ်ကမၢၤအိၣ်လီၤ. ယါနူၢ်ယၢၤလၢတၢ်ကမၢၤအိၣ်တယါတက့ၢ်. ပှၤကညီဖိာ်မုၣ်ဒီးဖိာ်ခွါနူၣ်တ့ၤယါအိၣ်နူၢ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်နူၣ်ကွၢ်လိာ်အသးဂ့ၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢသဘျုၣ်ယါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ယါ** နူၣ်မ့ၢ်မှၤတမီနူၣ်ပစံးလၢမှၤယါလီၤ. ဒီးပဟံးထိၣ်မှၤယါတယါဒီးပအိၣ်ထိၣ်လီၤ.

၃. **ကယါ** ဒီး ကယဲၢ်ကယါ, ဒီး ကယါထိၣ်, တၢ်ခဲလာ်နူၣ် ကွၢ်လၢကယါတက့ၢ်.

၄. **တယါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်တမီမ့ၢ်ဂ့ၤ, မှၤတမီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတယါလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ထိၣ်မှၤတယါဒီးယှၢ်လီၤဝဲလီၤ.

၅. **ထိၣ်ယါ** နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်ကံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်လၢအိၣ်ဘ့ဒီး လါအဲးဝဲနူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢထိၣ်ကံၣ် ထိၣ်ယါ လီၤ. ဒီးပစံးလၢထိၣ်ကံၣ်ထိၣ်ယၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **ပယါ** နူၣ်မ့ၢ်ပယၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကစၢ်လှၢ်ခိၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢပယၢပယါလီၤ. ပယၢပယါစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ယၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဆးတၢ်ကူတၢ်သိးဖးလဲၢ်ဒီးပဒီးကလံၤလၢပလဲၤတၢ်လၢကဘီလၢချံနူၣ်ပကီးလၢယၢ်လီၤ. ယၢ်နူၣ်တ့ၤပှၤကညီလဲၤတၢ်လၢချံနူၣ်သလၣ်ထိၣ်ဝဲဒီးဒီးဝဲလၢကလံၤဒီးကလံၤအူဒီးချံလဲၤတၢ်ချ့မးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယၢ်မိၤဖိမိၤလီၤ.

၂. **ယၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဟိၢ်ဒၢဟိၢ်မိၤဒီးဖိာ်ကျိၣ်ဖိာ်မိၤနူၣ်မ့ၢ်ဟ်ဘိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢယၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ် အ က လှၢ် လီၤ. ယၢ်ဒၢယၢ်မိၤ ယၢ်ကျိၣ်မ့ၢ်ပိၤကူးစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဒ်ဟ်ဘိၣ်ဝဲအသိးလီၤ.

၃. **ယၢ်ခိ** နူၣ်ဒ်ခံခိအသိးလီၤ. တၢ်မ့ၢ်အိၣ်ခံခိဒီးပစံးလၢယၢ်ခိလီၤ. ပှၤကညီအစုခံခိနူၣ်ပစံးလၢစုၢ်ယၢ်ခိလီၤ. ပှၤကညီအစုယၢ်ခိအခိၣ်ယၢ်ခိဒီးထံနံၤခံခိနူၣ်ပစံးလၢထံဝၢ်ယၢ်ခိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကဆိမဲယၢ်ခိ, အစုၣ် တမီအထွဲတခိ. ထံနံၤယၢ်ခိ, လၢမှၢ်နှာ်တခိ မှၢ်ထိၣ်တမီ. လဲၤတၢ်လၢထံနံၤယၢ်ခိစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၄. **ယၢ်ခိခိ** နူၣ်မ့ၢ်ပခွိၣ်ဘျိတၢ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအမဲာ်ညါနူၣ်ဆူအံၤဆူနၤဒီးပစံးလၢပခွိၣ်ဘျိတၢ်ယၢ်ခိခိလီၤ. ပှၤတဂၤခွိဘျိစမဲာ်ညါယၢ်ခိခိယၢ်ခိခိဘၣ်မနၤလဲၣ်.

၇. **ယၢ်စိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ယၢ်ထူၣ်နါစုၤနူၣ်ပကီးလၢယၢ်စိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢယၢ်ထူၣ်ခိၣ်စိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိၣ်စိးဝၣ်ဃး စိၢ်လီၤလၢယၢ်စိၣ်နူၣ်လီၤ.

၈. **ယၢ်တၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ယၢ်ထူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်လၢဘိးထိၣ်သးလၢပစာ်ထိၣ်ယၢ်လၢအလီၤလၢကဘီပူၤအဖိခိၣ် နူၣ်ဘိးထိၣ်သးထူၣ်ကလာ်ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယၢ်တၢ်ယၢ်ထူၣ်လီၤ.

၉. **ယၢ်ထူၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကျိဘိးထိၣ်အသးလၢကဘီအဖိခိၣ်နူၣ်ပစာ်ယၢ်လၢအလီၤဒီးပကီးလၢယၢ်ထူၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယၢ်ထူၣ်ဖိထူၣ်, ယၢ်တၢ်ယၢ်ထူၣ်လီၤ. ယၢ်ထူၣ်နဲၣ်အိၣ်ခံကျိၣ်ဒီးကဘီလၢနိၣ်တဖၣ်နူၣ်အိၣ်သၢကျိၣ်လီၤ.

၁၀. **ယၢ်ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤထိၣ်ဟံၣ်ဒီးပဃုဃာ်ထိၣ်တၢ်တိနူၣ်ပစံးလၢယၢ်ထိၣ်ဟံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟံၣ်ဒီးယၢ်ထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယၢ်ထိၣ်ယၢ်လီၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟံၣ်တဖျာၣ်ဒီးယၢ်ထိၣ်ဝဲတဝံၤဒံးဘၣ်.

၁၁. **ယၢ်ပျု** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပျုလၢပစၢယာ်ယၢ်နူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပ

စၢ်ထုးယၢ် ထူဝ် မှ်ဂူၤ, ပကီးလၢယၢ် ပျုၢ်လီၤ. ဒီး ပ ကီးဒီးအဆိ လၢယၢ်ပျုၢ် ယၢ်ဖိလီၤ. ယၢ်ပျုၢ်နူဝ်ပစၢလၢယၢ်လဝ်လီၤဒီးပထုးသ လဝ်ထိဝ်ယၢ်လီၤ.

၁၂. **ယၢ်ဖိ** နူဝ်မှ်ယၢ်ပျုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမှ်ထိရိၤပျုၢ်လၢပစၢယၢ်နူဝ် ပကီးဒီးအဆိလၢယၢ်ပျုၢ်ယၢ်ဖိလီၤ.

၁၃. **ယၢ်ဘဝ်** နူဝ်မှ်ကလံၤဟဲလီၤဒီးအူဘဝ်ယၢ်ဆူပလဲၤစၢ်ဆၢ ချံမိဝ်ကဘီမိဝ်နူဝ်ဒီး ပစံးလၢယၢ် ဘဝ် လီၤ. ပ လဲၤတၢ်လၢ ချံလၢ ကဘီနူဝ်တုၤယၢ်ဘဝ်ဒီးပလဲၤတုၤရှူဝဲလီၤ. ပှၤကဘီဖိဒုးယၢ်ဘဝ် ဒီးကဘီလဲၤရှူဝဲလီၤ.

၁၄. **ယၢ်ဘူဝ်** နူဝ်မှ်ယၢ်လဝ်အဆိလီၤ. ဒီးမှ်တၢ်ကူတၢ်သိးတၢ် ဘူဝ်တၢ်ဝါလၢပမၤယၢ်နူဝ်ပကီးလၢယၢ်ဘူဝ်ယၢ်လဝ်လီၤ. ယၢ် ဘူဝ်ယၢ်လဝ်စံးဝဲဒဝ်.

၁၅. **ယၢ်ယၢ်** နူဝ်မှ်တီတီအဆိလီၤ. ဒီးမှ်ပကတိၤတၢ်စၢ်ဆၢပံၢ် ကလာ်နူဝ်ပစံးလၢပကတိၤတၢ်တီတီယၢ်ယၢ်လီၤ. ကတိၤတၢ် ဒီးယၤတီတီယၢ်ယၢ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢတီတီလီၤလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၆. **ယၢ်ယီၤ** နူဝ်မှ်ပထိဝ်ဝးစှာ်ဝးယၢ်ခီယၢ်ခီဒီးပစံးလၢပထိဝ်ဝး စှာ်ဝးယၢ်ယီၤယၢ်ယီၤလီၤ. ပှၤတဂၤထိဝ်ဝးစှာ်ဝးမးယၢ်ယီၤယၢ် ယီၤစံးဝဲဒဝ်.

၁၇. **ယၢ်လဝ်** နူဝ်မှ်တၢ်ဝါလၢပမၤယၢ်နူဝ်ပဆးလဲာ်လဲာ်ကလဲာ်ဒီး ပကီးလၢယၢ်လဝ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယဝ်ဘူဝ်ယၢ်လဝ် လီၤ. ကလံၤအူဘဝ်ယၢ်လဝ်ဒီးကဘီလဲၤတၢ်ရှူမးလီၤ.

၁၈. **ကယၢ်** ဝးကယၢ်ကယၢ်နူဝ်ကွၢ်လၢကယၢ်တက့ၢ်.

၁၉. **ကယၢ်ဓၢကလဲာ်** နူဝ်မှ်တၢ်ကမုံၤကမိာ်ထိဝ်ဖိလၢထံဖံမိဝ် အါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢထိဝ်ဖိဝ်ကယၢ်ဓၢကလဲာ်လီၤ. တၢ်ကမုံၤ ထိဝ်ဖိလၢထံဖံးမိဝ်ကယၢ်ဓၢကလဲာ်စံးဝဲဒဝ်.

၂၀. **စာ်ယၢ်** နူဝ်မှ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်လၢချံလၢကဘီဒီးသလဝ် ထိဝ်ယၢ်ဒီးဒီးဝဲလၢကလံၤနူဝ်ပစံးလၢစာ်ယၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစာ် ထိဝ်ယၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ကလံၤမှ်ဘဝ်စၢ်ဆၢဒီး ချံမိဝ်ဒီး စာ်ထိဝ်ယၢ် တက့ၢ်.

၂၁. **တယၢ်** နူဝ်မှ်သူဝ်နချံအသးယံၤ, ဒီးသူဝ်နလူၢ်လူၢ်အသး ထိဝ်ဒီးပစံးလၢ သူဝ်နတယၢ် လီၤ. ဒီးပစံး လၢ သယၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သူဝ် ဖးဒိဝ် နူဝ်အန တယၢ်ယံၤစံးဝဲဒဝ်. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢ သူဝ်န တယံၢ်တယၢ်လီၤ.

၂၂. **ပယၢ်** နူဝ်မှ်ယီၤအကလုၢ်လီၤ. ပှၤကညီဖိသဝ်ခွါလၢ ဂူၤတ ဖဝ်နူဝ်ဗိာ်မုဝ်ကီးမှာ်အမံၤလၢစီၤပယၢ်လီၤ. ဒီးပယၢ်နူဝ်မှ်စံးမနုၤ လဲဝ်မနုၤလဲဝ်နူၢ်ပတသူဝ်ညါဘဝ်.

စီၤပယၢ်ဒုးဝ့ၢ်တလူၤ အိဝ်လီၤတဲာ်နးတိၢ်ထူ

၂၃. **ပၢ်ယၢ်** နူဝ်မှ်ပမိၢ်အဝၤလၢနူၢ်ဝဲလၢပပၢ်သံအလိၢ်ခံနူဝ် ပကီး လၢပၢ်ယၢ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢဖါတံၢ်ယၢ် စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤ တနီၤ နီၤ စံး လၢပၢ်ယၢ်, ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢဖါတံၢ်ယၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢ ပၢ်ယိၢ်ပၢ်ယၢ်လီၤ.

၂၄. **ပိၢ်ယၢ်** နူဝ်မှ်ပသူဝ်နိဝ်လီၤပသးနူဝ်ပစံးလၢပပိၢ်ယၢ်လီၤပ သးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကမဝ်တၢ်ဒီးပိၢ်ယၢ်လီၤက့ၤအသးလီၤ.

၂၅. **ဖါတံယၢ်** နူဝ်မှ်ပှၤလၢနူၢ်အမါလၢပမိၢ်လၢပပၢ်သံအလိၢ်ခံနူဝ် ပစံးလၢဖါတံၢ်ယၢ်လီၤ. ဖါတံၢ်ယၢ်နူဝ်မှ်ပပၢ်ဖိသဝ်လီၤ.

၂၆. **ဝၢ်ယၢ်ခိ** နူဝ်မှ်ထံနံၤခံခိနူဝ်ပစံးလၢထံဝၢ်ယၢ်ခီလီၤ. ပှၤခံဂၤ လဲၤတၢ်လၢထံဝၢ်ယၢ်ခီတခီတဂၤဂၤလီၤ.

၂၇. **သယၢ်** နူဝ်မှ်သူဝ်နလၢလူၢ်လူၢ်အသးထီဝဲနူဝ်ပစံးလၢသူဝ်န သယၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသယံၢ်သယၢ်လီၤ. သူဝ်တထံးအ နသယၢ်ယံၤသမိး.

၂၈. **လီၤသယၢ်** နူဝ်မှ်သူဝ်နအိဝ်ဒီးအနအလဝ်လၢဟုာ်လီၤအသး ဘူးဒီးဟိဝ်မိဝ်နူဝ်ပစံးလၢသူဝ်နလီၤသယၢ်လီၤ. သူဝ်တထံးအန လီၤသယၢ်ဟုာ်လီၤအသးကတုၤလီၤတ့ၢ်နိၢ်ကျါမိဝ်လီၤ.

၁. **ယာ်** နူဝ်မှ်သကွံနူဝ်ပသးပှၢ်လၢပျုၢ်ကီးလၢယာ်လီၤ. ယာ်နူဝ် မှ်ယာ်မံၤ ယာ်ဒၢ. ယာ်ပျုၢ. ယာ်ဂိၤ. ယာ်မိၤ. စံးဝဲဒဝ်လီၤ. ယာ် နူဝ်အိဝ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယာ်စိၤတြၢစိၤ လီၤ. ပှၤကညီဝဲာ်အိဝ်ယာ်ဒုဝ်နူဝ်မၤဝဲလၢတၢ်ကျိုးလီၤ.

၂. **ယာ်** နူဝ်မှ်တၢ်ကူတၢ်သိးသူဝ်ဖးယုၤဖျူမှ်ဂူၤ, လဝ်စိၤဒီးစိၤ သူဝ်ဖးယုၤ ဖျူ မှ်ဂူၤ, ပစံးလၢ ယာ် လီၤ. တၢ် ကူ တၢ်သိး လိၢ် လံၤ ဒီး ယာ်ဝဲ လီၤ. ဒီးပစံးလၢ ယာ်ဖြိုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ယာ်ပြုၢ်ယာ်ဖြိုးယာ် မှ် ယာ်ဖျူစံးဝဲဒဝ် လီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးယာ်ပြုာ်ယာ်ဖြိုးယာ်မှ် ယာ် ဖျူပကူတသူသိးတသူဘဝ်.

၃. **ယာ်ကဘျုး** နူဝ်မှ်ယာ်ဖံးလၢဘူတဖဝ်နူဝ်ပစံးလၢယာ်ကဘျုး လီၤ. ယာ်ကဘျုးနူဝ်မှ်ယာ်ဖံးလၢဘူနူဝ်မှ်ယာ်ကဘျုးလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢယာ်ကဘျုးယာ်ကဘျူဝ်လီၤ.

၄. **ယာ်ခဲ** နူဝ်မှ်တၢၤတု့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမှ်ပှၤကညီကူတၢ်သိးတၢ် လၢတၢ်ကူတၢ်သိးတုၤလီၤလၢအမိဝ်ထံးဒီးထိဝ်ဘးလၢအမိဝ်နူဝ်ပ စံးလၢကူတၢ်သိး တၢ် တၢၤတု့ၢ် ယာ်ခဲလီၤ. ပှၤတဂၤကူတၢ်သိးတၢ် တၢၤတု့ၢ်ယာ်ခဲနးကၢ.

၅. **ယာ်စံ** နူဝ်မှ်တၢ်မုၢ်တကလုာ်မၤသးဒ် ဟိဝ်ကအးအသိးဒီးပ ကီးလၢယာ် စံလီၤ. ဒီးမှ်ကသံဝ်ဝဲဝ်ကလီး တကလုာ်လီၤ. ဒီးပ ကီးဒီးအဆိလၢယာ်ဘူဝ်ယာ်စံလီၤ. ဒီးမှ်တၢ်မုၢ်တကလုာ်အိဝ်ဒီး အဆူဝ်ဒ်ဟိဝ်ကအးအသိးလီၤ.

၆. **ယာ်ထူဝ်** မှ်ပိၢ်ထူဝ်အဆိလီၤ. ဒီးမှ်ပယိလီၤချိဝ်ကုလၢပမၤ ထူဝ်နူဝ်ပစံးဒီးအဆိလၢပိၢ်ထူဝ်ယာ်ထူဝ်လီၤ.

၇. **ယာ်ဒၢ** နူဝ်မှ်သကွံလၢပသူဝ်တဖဝ်နူဝ်ပကီးလၢယာ်ဒၢခဲ လာ်လီၤ. ပှၤကညီသူဝ်ယာ်ဒၢနူဝ်အိဝ်ဝဲအသဝ်လီၤ. ထိရိၤသကွံ နူဝ်ပကီးလၢယာ်ဒၢခဲလာ်လီၤ. ဒီးမှ်ပသူဝ်ပဖျးဒီးပကီးလၢယာ် ဒၢလီၤ.

၈. **ယာ်ဒီး** နူဝ်စတသူဝ်ညါဘဝ်. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢပိၢ်ကီး မိဝ်ဖၢဝ်လၢယာ်ဒီးလီၤ. ဘဝ်ဆဝ်စတနၢ်ဟူဘဝ်ယဲနီတမိဝ်ဘဝ်.

၉. **ယာ်ဖြိုး** နူဝ်မှ်တၢ်ကူတၢ်သိးယာ်တုၤပကူတသူပသိးတသူ ဘဝ်ဒီးယာ်ယုၤဖျူဝဲနူဝ်ပစံးလၢယာ်ဖြိုးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိ လၢယာ်ပြုၢ်ယာ်ဖြိုးလီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးယာ်ပြုၢ်ယာ် ဖြိုးနူဝ်ပကူပ သိးတသူဘဝ်.

၁၀. **ယာ်ပျုၢ်ယာ်ဖျူ** နူဝ်မှ်ဒ်ယာ်ဖြိုးအသိးလီၤ. ဒီးမှ်တၢ်ကံး ညာ်ယာ်ဝဲ တလှဝ် ခံလှဝ် တုၤ ပကူကုၤတသူဘဝ်နူဝ် ပစံးလၢယာ် ပျုဝ်ယာ်ဖျူလီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးယာ်ပျုၢ်ယာ်ဖျူပကူပသိးတသူလၢ

· ဘၣ်.

၁၁. **ယာ်မံၤ** နၣ်မ့ၢ် ယာ်တကလုာ် လၢပတသူၣ်ဘၣ်ဒီး ခဲထိၣ်ဒၣ် တၢ်လၢသံၣ်ခိၣ်သံၣ်ပှၢ အါအါကလဲာ်ဒီး ပကီး လၢယာ်မံၤလီၤ.ယာ် မံၤနၣ်အသၣ်မံနၣ်ပအီၣ်မှၢပှၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၂. **ယာ်မီၤ** နၣ်မ့ၢ်ယာ်တကလုာ်အထံးပြံကဒံ ဒီးသၣ်ဝဲနၣ်ပကီး လၢယာ်မီၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယာ်မီၤယာ်ပျိၤလီၤ. ယာ်မီၤ နၣ်ပအီၣ်ထဲအဒၣ်စိၤလီၤ.

၁၃. **ယာ်ယါ** နၣ်မ့ၢ်ကတ့ၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၤနီၣ် ပသးဒ် တၢ်ပျ့ၢ်အသိးဒီးပစံးလၢကတ့ၤယာ်ယါ, ပစံးဒီးအဆိဒ်နၣ်လီၤ. ပှၤ တဂၤကတ့ၤယာ်ယါဒီးပှၤဂၤကတိၤတၢ်နၣ်တကတိၤဆၢဘၣ်ဝဲ ဘၣ်.

၁၄. **ယာ်ယါ** နၣ်မ့ၢ်ခုၣ်ထိတကလုာ်နၣ်ပဖီတမံဘၣ်ဒီးပကီးလၢ ခုၣ်ထိယာ်ယါလီၤ..ခုၣ်ထိၣ်ယာ်ယါနၣ်ပဖီတမံဘၣ်.

၁၅. **ယာ်လိာ်** မ့ၢ်ဝဲာ်လိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီအါဂၤလဲၤ တၢ် ဒီးလဲၤတနီၤဟဲက့ၤတနီၤ နၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်ဝဲာ်လိာ်ယာ်လိာ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်လဲၤတၢ်လၢကျဲမ့ၢ်နၣ်ခဲာ်လိာ်ယာ်လိာ်အါကၢ.

၁၆. **ယာ်လီၤသလဲး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးယာ်ဖးလဲၢ်ဒီးအဂဲာ်ထိဝဲ နၣ်ပစံးလၢယာ်လီၤသလဲးလီၤ. ဆူတဘ့ၣ်ယာ်လီၤကလဲးလၢအ ကိာ်ဒီးတ့ၤလီၤလၢအခိၣ်ထံးလီၤ.

၁၇. **ကယာ်** ကယာ်ဘဲ, ကယာ်ဒၢကယာ်မီၤ, ကယာ်လဲၢ်ထိၣ် ခုး, ကနဲကယာ်ထိၣ်အဖိ, ဒီးကယာ်ကယာ်, တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ် လၢကယာ်တက့ၢ်.

၁၈. **ကယာ်နူၢ်** နၣ်မ့ၢ်ဆၢနူၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတၢၤလၢပကမၤဆၢ တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢဆၢနၣ်ကယာ်နူၢ်လီၤ. တၢ်လၢတၢ်ဒူတၢ် ယိၤနၣ် ဆၢနၣ်ကယာ်နူၢ်တဂ့ၤ, ပမၤတနၢၤဘၣ်. ပဆၢနူၢ်ကယာ် နူၢ်တၢ်နၣ်. ဒ်အံၤ စမ့ၢ်ဘၣ်စုးဒီးတၢ်ဒူတၢ်ယိၤဒီးစကဝဲာ်စက ကျိၢ်ဒ် အံၤဒ်နၤပစံးဒ်နၣ်ဒီးမ့ၢ်ပဆၢနူၢ်ကယာ်နၣ်လီၤ.

၁၉. **တယာ်** နၣ်မ့ၢ်ပဖဲးခုးတလဲၢ်ဒံးဘၣ်ဒီးပမၤလဲၢ်ထိၣ်လၢအခိၣ် အယၢၤနၣ်ပစံးလၢပတယာ်လဲၢ်ထိၣ်လီၤ. နဖဲးခုးမ့ၢ်တလဲၢ်ဘၣ်ဒီး တယာ်လဲၢ်ထိၣ်တက့ၢ်.

၂၀. **တမီယာ်** နၣ်မ့ၢ်ယွၢ်ခံတူာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါအၢလၢ ဘၣ်ပှၤကညီစုတူာ်ခီၣ်တူာ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢယွၢ်ခံတူာ်တမီယာ် လီၤ.

၂၁. **ဖိယာ်** နၣ်မ့ၢ်ပထုးယာ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢပစုခံခီဒီးပစံးလၢ ဖိယာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖိယာ်တၢ်ကူတၢ်သိး ဒီး ဘိၣ်ကွံာ်လံာ်လၢတၢ် ကူတၢ်သိးအလှၣ်နၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပမၤယာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၂. **ယီၢ်ယာ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံးဘၣ်ဒးစိၤဒီးကပီၤဒံးတစဲးစဲးနၣ်ပစံး လၢတၢ်ခံးယီၢ်ယာ်လီၤ. တၢ်ခံးယီၢ်ယာ်နၣ် ပထံၣ်ဒံးတၢ်ဘၣ်ဒးဒံး လီၤ. တခံးနီၢ်နီၢ်ဒံးဘၣ်.

၂၃. **လယာ်** နၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်လၢပဆဲးဒီးအကွီၤလၢပယီးသပၢၤလၢအ လီၤပယီး သရုၢ် လၢအလီၤဒ် စှာ်အသိးနၣ် ပကီးလၢ လယာ်လီၤ. ပယီးသပၢၤသ့နၣ်ပဟာ်လၢလယာ်ပူၤဒီးပယီးလၢနီၣ်ယီးဘိလီၤ လီၤ. ဒီးတလၢၤကီးလၢဆိုင်. ဒီးပှၤကညီကီးလၢလယာ်လီၤ. သ ရုၣ်နၣ်ပဟာ်လၢလယာ်ပူၤဒီးပယီးလၢလယာ်ပူၤဒီးပဘျုးထိၣ် လယာ်နၣ်လၢနီၣ်ယီးဘိလီၤလီၤ.

၂၄. **သယာ်** နၣ်မ့ၢ်ပကူာ်ခုးဖဲသံၣ်ဒီးပမၤလဲၢ်ထိၣ်နၣ်ပစံးလၢပ သယာ်လဲၢ်ထိၣ်ခုးလီၤ.

၁. **ယး** နၣ်တၢ်ကတိၤတအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်ထဲတယးလီၤ.

၂. **ကယး** ဒီးကယၢ်ကယး, ဒီးကယးကတိၤ, ဒီးကယးလဲၤ, ကွၢ်လၢကယးတက့ၢ်.

၃. **ကးယး** နူၢ်မ့ၢ်တဟီၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်နၣ်ပ စံးဒီးအဆိလၢတဟီၣ်ကးယးလီၤ. ပှၤလၢဒိၣ်တဖၣ်နၣ်အိၣ်ဒီးတ ဟီၣ်ကးယးလီၤ.

၄. **တယး** နၣ်မ့ၢ် ပဆိကမိၣ်တၢ် လၢဖသးဒီး ပစံးလၢတယးလီၤ. ပမ့ၢ်တယိၣ်ဘၣ်ဘုဒီးပတယးကွၢ်ဘုအနၥ်ကအိၣ်ပှဲၤအံၤပှဲၤနၤ နၣ်ပသ့ၣ်ညါလီၤ. ဘုနၣ်စတယးကွၢ်ကနူၢ်အနၥ်တကယၢၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသယးဒီးကယးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **သယး** နၣ်ဒ် တယးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကွၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်လၢပ သးဒီး ပစံးလၢသယးလီၤ. နသယး ကွၢ် စ ဘု အံၤ ကနူၢ် အနၥ် ဆံး အါလဲၣ်. ကနူၢ်အနၥ်တကယၢၤလီၤ.

၁. **ယၣ်** နၣ်မ့ၢ် တၢ်ကူတၢ်သိးလၢ ပလုးပကၢၤတဖၣ် နၣ် ပကီး လၢယၣ်လီၤ. ပှၤကညီတဖၣ်နၣ်သိးဆူတကထၢကၤဒီးယၣ်တက ထၢလီၤ. ဒီးပကီးဒီး အဆိလၢယၣ်စိၤဆူစိၤလီၤ. ဒီးယၣ်နၣ်အိၣ် ဒီးအကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ယၣ်ကညီၤ. ယၣ်တလၢၤ. ယၣ်သတိၢ် စံးဝဲလီၤ.

၂. **ယၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပိၢ်ကီးတၢ်အညၣ်နၣ်လၢယၣ်လီၤ. ညၣ်နၣ်ပိၢ်ကီး လၢယၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤတခွဲအိၣ်ယၣ်တဘ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ယၢ** နၣ်မ့ၢ်ပကီးလီၤဒၣ်ပကစၢ်အံၤလၢယၢလီၤ. ယၢတဂၤစ ကွၢ်လီၤစသးဒီးစတၢ်ဒဲးဘးဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်လၢယၢတဂၤအံၤစမံ တနူၢ်ဘၣ်. စမံတစိၢ်ဒီးစဂဲၤဆၢထၢၣ်လီၤ. ယၢယၢပှၤပှၤတဂၤ လၢ်လၢ်ကဘၣ်ဒီကနၣ်ကစၢ်ယွၤအကလုၢ်လီၤ.

၂. **ယၢတၢ်** နၣ် မ့ၢ် ဒုးတၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ် သုးစိၤသံၣ်စိၤဝဲာ် လိာ် ကျိလိာ် အသးလၢစိၤဟၤဒုးရူဒုးဝ့ၢ် နၣ်ပစံးဒီး အ ဆိ လၢ ဒုး တၢ်ယၢ တၢ်လီၤ. သုးစိၤသံၣ်စိၤဒုးတၢ်ယၢတၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃. **ယၢထၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီထါထၣ်ဒီးအိးထိၣ်ထၣ်တဘျုးဒီးထုး ထိၣ်ဝဲလၢနဲလီၤနၣ်ပစံးလၢယၢထၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယၢ လှၣ် ယၢထၣ်လီၤ. ဖိာ်မှၣ်ယၢထၣ်နၣ်မ့ၢ်အိးထိၣ်ထၣ်ကဘျုးလၢ ကိာ်နၥ်ထါဝဲာ်ဒီးထါဝဲနၣ်ပစံးလၢယၢထၣ်လီၤ. ထၣ်နၣ်ပမ့ၢ်ထါဒီး ပယၢထိၣ်အီၤလီၤ.

၄. **ယၢထိၣ်** နၣ်မ့ၢ် ပဝ့ၤထိၣ်ဘိးထိၣ်ပစုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတိၢ်တၢ်ဒီးပဘိး ထိၣ်နီၣ်တိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢပယၢထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယၢ ထိၣ်ယဲၤထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတိၢ်တၢ်ဒီး ယၢထိၣ်နီၣ်တိၢ်လီၤ. ပှၤတ ဂၤသါကတိၢ်တၢ်လၢအစုဒီးယၢထိၣ်အစုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢယၢထိၣ်ယၢလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ယၢထိၣ်နဲ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီယၢထၣ်ဒီးအိးသလၣ်ထိၣ်ထၣ်က ဘျုးလၢနဲလီၤဒီးပစံးလၢယၢထိၣ်နဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖိာ်မှၣ်မၤတၢ်ကူတၢ် သိးလီၤ. ဒီးမၤဝဲအဖၢမ့ၢ်နၣ်ပစံးလၢယၢထၣ်, ယၢထိၣ်နဲလီၤ. ဒီး မ့ၢ်အိးထိၣ်ထၣ်အကဘျုးလၢနဲလီၤလီၤ.

စၢၢ်ထုးယၢ် ထူၵ် မှၢ်ၵူၤ, ပၵီးလၢယၢ် ပျုၤလီၤ. ဒီး ပ ၵီးဒီးအဆိ လၢယၢ်ပျုၤ ယၢ်ဖီလီၤ. ယၢ်ပျုၤန့ၵ်ပစၢလၢယၢ်လၵ်လီၤဒီးပထုးသ လၵ်ထီၵ်ယၢ်လီၤ.

၁၂. **ယၢ်ဖီ** န့ၵ်မှၢ်ယၢ်ပျုၤအဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်ထိရိၤပျုၤလၢပစၢယၢ်န့ၵ် ပၵီးဒီးအဆိလၢယၢ်ပျုၤယၢ်ဖီလီၤ.

၁၃. **ယၢ်ဘၵ်** န့ၵ်မှၢ်ကလံၤဟဲလီၤဒီးအှုဘၵ်ယၢ်ဆူပလဲၤစၢၢ်ဆၢ ချံမိၵ်ကဘီခိၵ်န့ၵ်ဒီး ပစံးလၢယၢ် ဘၵ် လီၤ. ပ လဲၤတၢ်လၢ ချံလၢ ကဘီန့ၵ်တုၤယၢ်ဘၵ်ဒီးပလဲၤတုၤချ့ဝဲလီၤ. ပှၤကဘီဖိနးယၢ်ဘၵ် ဒီးကဘီလဲၤချ့ဝဲလီၤ.

၁၄. **ယၢ်ဘှၵ်** န့ၵ်မှၢ်ယၢ်လၵ်အဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးတၢ် ဘှၵ်တၢ်ဝါလၢပမၤယၢ်န့ၵ်ပၵီးလၢယၢ်ဘှၵ်ယၢ်လၵ်လီၤ. ယၢ် ဘှၵ်ယၢ်လၵ်စံးဝဲဒၵ်.

၁၅. **ယၢ်ယၢ်** န့ၵ်မှၢ်တိတိအဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်ပကတိၤတၢ်စၢၢ်ဆၢပၢ် ကလၵ်န့ၵ်ပစံးလၢပကတိၤတၢ်တိတိယၢ်ယၢ်လီၤ. ကတိၤတၢ် ဒီးယၢၤတိတိယၢ်ယၢ်တကၠၢ်. ဒီးပစံးလၢတိတိလီၤလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၆. **ယၢ်ယီၤ** န့ၵ်မှၢ်ပထိၵ်ဝးစှၵ်ဝးယၢ်ခီယၢ်ခီဒီးပစံးလၢပထိၵ်ဝး စှၵ်ဝးယၢ်ယီၤယၢ်ယီၤလီၤ. ပှၤတဂၤထိၵ်ဝးစှၵ်ဝးမးယၢ်ယီၤယၢ် ယီၤစံးဝဲဒၵ်.

၁၇. **ယၢ်လၵ်** န့ၵ်မှၢ်တၢ်ဝါလၢပမၤယၢ်န့ၵ်ပဆးလဲၵ်လဲၵ်ကလဲၵ်ဒီး ပၵီးလၢယၢ်လၵ်လီၤ. ဒီးပၵီးဒီးအဆိလၢယၵ်ဘှၵ်ယၢ်လၵ် လီၤ. ကလံၤအှုဘၵ်ယၢ်လၵ်ဒီးကဘီလဲၤတၢ်ချ့မးလီၤ.

၁၈. **ကယၢ်** ဝးကယၢ်ကယၢ်န့ၵ်ကွ်ၢလၢကယၢ်တကၠၢ်.

၁၉. **ကယၢ်ဓၢကလဲၵ်** န့ၵ်မှၢ်တၢ်ကမုံၤကမိၵ်ထိၵ်ဖိလၢထံဖံခိၵ် အါအါကလဲၵ်ဒီးပစံးလၢထိၵ်ဖိၵ်ကယၢ်ဓၢကလဲၵ်လီၤ. တၢ်ကမုံၤ ထိၵ်ဖိလၢထံဖံးခိၵ်ကယၢ်ဓၢကလဲၵ်စံးဝဲဒၵ်.

၂၀. **စၵ်ယၢ်** န့ၵ်မှၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်လၢချံလၢကဘီဒီးသလၵ် ထိၵ်ယၢ်ဒီးဒီးဝဲလၢကလံၤန့ၵ်ပစံးလၢစၵ်ယၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစၵ် ထိၵ်ယၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ကလံၤမှၢ်ဘၵ်စၢၢ်ဆၢဒီး ချံခိၵ်ဒီး စၵ်ထိၵ်ယၢ် တကၠၢ်.

၂၁. **တယၢ်** န့ၵ်မှၢ်သ့ၵ်နချံအသးယံၤ, ဒီးသ့ၵ်နလူၢ်လှၢ်အသး ထိၵ်ဒီးပစံးလၢ သ့ၵ်နတယၢ် လီၤ. ဒီးပစံး လၢ သယၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သ့ၵ် ဖး ခိၵ် န့ၵ်အန တယၢ်ယံၤစံးဝဲဒၵ်. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢ သ့ၵ်န တယံၢ်တယၢ်လီၤ.

၂၂. **ပယၢ်** န့ၵ်မှၢ်ယီၤအကလှၢ်လီၤ. ပှၤကညီဖိသၵ်ခွါလၢ ဂ့ၤတ ဖၵ်န့ၵ်ဖိၵ်မှၵ်ကီးမှၵ်အမံၤလၢစီၤပယၢ်လီၤ. ဒီးပယၢ်န့ၵ်မှၢ်စံးမနုၤ လဲၵ်မနုၤလဲၵ်နှၢ်ပတသ့ၵ်ညါဘၵ်.

စီၤပယၢ်နးဝ့ၢ်တလှုၤ အိၵ်လီၤတဲၵ်နးတိၢ်ထူ

၂၃. **ပၢ်ယၢ်** န့ၵ်မှၢ်ပမိၢ်အဝၤလၢနှၢ်ဝဲလၢပပၢ်သံအလိၢ်ခံန့ၵ် ပၵီး လၢပၢ်ယၢ်လီၤ. ဒီးပၵီးလၢဖါတံၢ်ယၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤစံး လၢပၢ်ယၢ်, ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢဖါတံၢ်ယၢ်လီၤ. ဒီးပၵီးဒီးအဆိလၢ ပၢ်ယိၢ်ပၢ်ယၢ်လီၤ.

၂၄. **တိၢ်ယၢ်** န့ၵ်မှၢ်ပသ့ၵ်နိၵ်လီၤပသးန့ၵ်ပစံးလၢပတိၢ်ယၢ်လီၤပ သးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကမၵ်တၢ်ဒီးတိၢ်ယၢ်လီၤကွၤအသးလီၤ.

၂၅. **ဖါတံယၢ်** န့ၵ်မှၢ်ပှၤလၢနှၢ်အမါလၢပမိၢ်လၢပပၢ်သံအလိၢ်ခံန့ၵ် ပစံးလၢဖါတံၢ်ယၢ်လီၤ. ဖါတံၢ်ယၢ်န့ၵ်မှၢ်ပပၢ်ဖိသၵ်လီၤ.

၂၆. **ဝၢ်ယၢ်ခီ** န့ၵ်မှၢ်ထံနံၤခံခီန့ၵ်ပစံးလၢထံဝၢ်ယၢ်ခီလီၤ. ပှၤခံက လဲၤတၢ်လၢထံဝၢ်ယၢ်ခီတခီတဂၤဂၤလီၤ.

၂၈. **သယၢ်** န့ၵ်မှၢ်သ့ၵ်နလၢလူၢ်လှၢ်အသးထိ ဝဲန့ၵ်ပစံးလၢသ့ၵ်န သယၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ သယံၢ်သယၢ်လီၤ. သ့ၵ်တထံးအ နသယၢ်ယံၤသမိး.

၂၉. **လီၤသယၢ်** န့ၵ်မှၢ်သ့ၵ်နအိၵ်ဒီးအနအလၵ်လၢဟှၵ်လီၤအသး ဘူးဒီးဟိၵ်ခိၵ်န့ၵ်ပစံးလၢသ့ၵ်နလီၤသယၢ်လီၤ. သ့ၵ်တထံးအန လီၤသယၢ်ဟှၵ်လီၤအသးကတုၤလီၤတှၢ်နိၢ်ကျါခိၵ်လီၤ.

၁. **ယၵ်** န့ၵ်မှၢ်သကွံန့ၵ်ပသးပှၢ်လၢပျုၤကီးလၢယၵ်လီၤ. ယၵ်န့ၵ် မှၢ်ယၵ်မံၤ ယၵ်ဒၢ. ယၵ်ပျုၤ. ယၵ်ဂီၤ. ယၵ်မီၤ. စံးဝဲဒၵ်လီၤ. ယၵ် န့ၵ်အိၵ်အကလှၵ်ကလှၵ်လီၤ. ဒီးပၵီးဒီးအဆိလၢယၵ်မိၤတြၢမိၤ လီၤ. ပှၤကညီဝဲၵ်အိၵ်ယၵ်ဒုၵ်န့ၵ်မၤဝဲလၢတၢ်ကျိုးလီၤ.

၂. **ယၵ်** န့ၵ်မှၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးသ့ၵ်ဖးယုၤဖျ့မှၢ်ဂ့ၤ, လၵ်မိၤဒီးမိၤ သ့ၵ်ဖးယုၤ ဖျ့ မှၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢ ယၵ် လီၤ. တၢ် ကူ တၢ်သိး လိၢ် လံၤ ဒီး ယၵ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢယၵ်ဖြဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ယၵ်ပြံၢ်ယၵ်ဖြဲးယၵ် မှၢ်ယၵ်ဖျ့စံးဝဲဒၵ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးယၵ်ပြံၵ်ယၵ်ဖြဲးယၵ်မှၢ်ယၵ် ဖျ့ပကူတသ့သိးတသ့ဘၵ်.

၃. **ယၵ်ကဘျုး** န့ၵ်မှၢ်ယၵ်ဖံးလၢဘူတဖၵ်န့ၵ်ပစံးလၢယၵ်ကဘျုး လီၤ. ယၵ်ကဘျုးန့ၵ်မှၢ်ယၵ်ဖံးလၢဘူန့ၵ်မှၢ်ယၵ်ကဘျုးလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢယၵ်ကဘျုးယၵ်ကဘျၵ်လီၤ.

၄. **ယၵ်ခဲ** န့ၵ်မှၢ်တၢၤတှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်ပှၤကညီကူတၢ်သိးတၢ် လၢတၢ်ကူတၢ်သိးတုၤလီၤလၢအခိၵ်ထံးဒီးထိၵ်ဘးလၢအခိၵ်န့ၵ်ပ စံးလၢကူတၢ်သိး တၢ် တၢၤတှၢ် ယၵ်ခဲလီၤ. ပှၤတဂၤကူတၢ်သိးတၢ် တၢၤတှၢ်ယၵ်ခဲနးကၢ.

၅. **ယၵ်စံ** န့ၵ်မှၢ်တၢ်မှၢ်တကလှၵ်မၤသးဒ်ဟိၵ်ကအးအသိးဒီးပ ၵီးလၢယၵ် စံလီၤ. ဒီးမှၢ်ကသံၵ်ဝဲၵ်ကလိး တကလှၵ်လီၤ. ဒီးပ ၵီးဒီးအဆိလၢယၵ်ဘှၵ်ယၵ်စံလီၤ. ဒီးမှၢ်တၢ်မှၢ်တကလှၵ်အိၵ်ဒီး အဆူၵ်ဒ်ဟိၵ်ကအးအသိးလီၤ.

၆. **ယၵ်ထူၵ်** မှၢ်တိၢ်ထူၵ်အဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်ပယိလီၤချိၵ်ကုလၢပမၤ ထူၵ်န့ၵ်ပစံးဒီးအဆိလၢတိၢ်ထူၵ်ယၵ်ထူၵ်လီၤ.

၇. **ယၵ်ဓၢ** န့ၵ်မှၢ်သကွံလၢပသူၵ်တဖၵ်န့ၵ်ပၵီးလၢယၵ်ဒၢခဲ လၢၵ်လီၤ. ပှၤကညီသူၵ်ယၵ်ဒၢန့ၵ်အိၵ်ဝဲအသၵ်လီၤ. ထိရိၤသကွံ န့ၵ်ပၵီးလၢယၵ်ဒၢခဲလၢၵ်လီၤ. ဒီးမှၢ်ပသူၵ်ပဖူးဒီးပၵီးလၢယၵ် ဒၢလီၤ.

၈. **ယၵ်ဒီး** န့ၵ်စတသ့ၵ်ညါဘၵ်. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢပိၢ်ကီး ခိၵ်ဖၢၵ်လၢယၵ်ဒီးလီၤ. ဘၵ်ဆၵ်စတနှၢ်ဟူဘၵ်ယဲနီတခိၵ်ဘၵ်.

၉. **ယၵ်ဖြဲး** န့ၵ်မှၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးယၵ်တုၤပကူတသ့ပသိးတသ့ ဘၵ်ဒီးယၵ်ယုၤဖျ့ဝဲန့ၵ်ပစံးလၢယၵ်ဖြဲးလီၤ. ဒီးပၵီးဒီးအဆိ လၢယၵ်ပြံၢ်ယၵ်ဖြဲးလီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးယၵ်ပြံၢ်ယၵ် ဖြဲးန့ၵ်ပကူပ သိးတသ့ဘၵ်.

၁၀. **ယၵ်ပျံၢ်ယၵ်ဖျ့** န့ၵ်မှၢ်ဒ်ယၵ်ဖြဲးအသိးလီၤ. ဒီးမှၢ်တၢ်ကံး ညၵ်ယၵ်ဝဲ တလှၵ် ခံလှၵ် တုၤ ပကူကွၤတသ့ဘၵ်န့ၵ် ပစံးလၢယၵ် ပျံၵ်ယၵ်ဖျ့လီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးယၵ်ပျံၢ်ယၵ်ဖျ့ပကူပသိးတသ့လၢၢ

ဘၣ်.

၁၁. **ယာ်မံၤ** နူၣ်မ့ၢ် ယာ် တကလုာ် လၢပတသူၣ်ဘၣ်ဒီး ခဲထိၣ်ဒၣ် တၢ်လၢသံၣ်ဖိၣ်သံၣ်ပှၤအါအါကလဲာ်ဒီးပကီးလၢယာ်မံၤလီၤ.ယာ် မံၤနူၣ်အသၣ်မံနူၣ်ပအီၣ်မူၤပှၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၂. **ယာ်မီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ယာ်တကလုာ်အထံးပြံကဒံ ဒီး သၣ်ဝဲနူၣ်ပကီး လၢယာ်မီၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယာ်မီၤ ယာ်ပျိၤလီၤ. ယာ်မီၤ နူၣ်ပအီၣ်ထဲအဒုၣ်ဓိၤလီၤ.

၁၃. **ယာ်ယဲၢ်** နူၣ် မ့ၢ် ကတုၤ အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၤနီၣ် ပသးဒ် တၢ်ပျုၢ်အသိးဒီးပစံးလၢကတုၤယာ်ယဲၢ်, ပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ. ပှၤ တဂၤကတုၤယာ်ယဲၢ်ဒီးပှၤဂၤကတိၤတၢ်နူၣ်တကတိၤဆၢဘၣ်ဝဲ ဘၣ်.

၁၄. **ယာ်ယဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ခုၣ်ထိတကလုာ်နူၣ်ပဖိတမံဘၣ်ဒီးပကီးလၢ ခုၣ်ထိယာ်ယဲၢ်လီၤ..ခုၣ်ထိၣ်ယာ်ယဲၢ်နူၣ်ပဖိတမံဘၣ်.

၁၅. **ယာ်လိာ်** မ့ၢ်ဝဲာ်လိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီအါဂၤလဲၤတၢ် ဒီးလဲၤတနီၤဟဲကျၤတနီၤနူၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်ဝဲာ်လိာ်ယာ်လိာ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်လဲၤတၢ်လၢကျဲမ့ၢ်နူၣ်ဓဲာ်လိာ်ယာ်လိာ်အါကၢ.

၁၆. **ယာ်လီၤသလဲး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးယာ်ဖးလဲၢ်ဒီးအဂဲာ်ထိဝဲ နူၣ်ပစံးလၢယာ်လီၤသလဲးလီၤ. ဆုတဘ့ၣ်ယာ်လီၤကလဲးလၢအ ကိာ်ဒီးတုၤလီၤလၢအခိၣ်ထံးလီၤ.

၁၇. **ကယာ်** ကယာ်ဘဲ, ကယာ်ဒၢကယာ်မီၤ, ကယာ်လဲၢ်ထိၣ် ခုး, ကနဲကယာ်ထိၣ်အဖိ, ဒီးကယာ်ကယာ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ် လၢကယာ်တကူၢ်.

၁၈. **ကယာ်နူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဆၢနူၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတၢလၢပကမၤဆၢ တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢဆၢနူၣ်ကယာ်နူၢ်လီၤ. တၢ်လၢတၢ်ဒုတၢ် ယိၤနူၣ် ဆၢနူၣ်ကယာ်နူၢ်တဂ့ၤ, ပမၤတနၢၤဘၣ်. ပဆၢနူၢ်ကယာ် နူၢ်တၢ်နူၣ်. ဒ်အံၤ စမ့ၢ်ဘၣ်စုးဒီးတၢ်ဒုတၢ်ယိၤဒီးစကပဲာ်စက ကျိဒ် အံၤဒ်နၤပစံးဒ်နူၣ်ဒီးမ့ၢ်ပဆၢနူၢ်ကယာ်နူၣ်လီၤ.

၁၉. **တယာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဖဲးခုးတလဲၢ်ဒံးဘၣ်ဒီးပမၤလဲၢ်ထိၣ်လၢအခိၣ် အယၢၤနူၣ်ပစံးလၢပတယာ်လဲၢ်ထိၣ်လီၤ. နဖဲးခုးမ့ၢ်တလဲၢ်ဘၣ်ဒီး တယာ်လဲၢ်ထိၣ်တကူၢ်.

၂၀. **တမီယာ်** နူၣ်မ့ၢ်ယွၢ်ခံတှာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါအါလၢ ဘၣ်ပှၤကညီစုတှာ်ခီၣ်တှာ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢယွၢ်ခံတှာ်တမီယာ် လီၤ.

၂၁. **ဖှိယာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပထုးယာ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢပစုခံခီဒီးပစံးလၢ ဖှိယာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖှိယာ်တၢ်ကူတၢ်သိး ဒီး ဘိၣ် ကွဲာ် လဲာ် လၢတၢ် ကူတၢ်သိးအလုၣ်နူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပမၤယာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၂. **ယိၢ်ယာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံးဘၣ်ဒးဓိၤဒီးကပီၤဒံးတစဲးစဲးနူၣ်ပစံး လၢတၢ်ခံးယိၢ်ယာ်လီၤ. တၢ်ခံးယိၢ်ယာ် နူၣ် ပထံၣ် ဒံး တၢ် ဘၣ်ဒးဒံး လီၤ. တခံးနိၢ်နိၢ်ဒံးဘၣ်.

၂၃. **လယာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်လၢပဆဲးဒီးအကွီၤလၢပယီးသပၢၤလၢအ လီၤပယီး သရံၢ် လၢအလီၤဒ် စ့ာ် အသိးနူၣ် ပကီး လၢ လယာ်လီၤ. ပယီးသပၢၤသွနူၣ်ပဟ်လၢလယာ်ပူၤဒီးပယီးလၢနီၣ်ယီးဘိလီၤ လီၤ. ဒီးတလၢၤကီးလၢဆိုင်. ဒီးပှၤကညီကီးလၢလယာ်လီၤ. သ ရံၣ်နူၣ်ပဟ်လၢလယာ်ပူၤဒီးပယီးလၢလယာ်ပူၤဒီးပဘျးထိၣ် လယာ်နူၣ်လၢနီၣ်ယီးဘိလီၤလီၤ.

၂၄. **သယာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကူာ်ခုးဖဲသံၣ်ဒီးပမၤလဲၢ်ထိၣ်နူၣ်ပစံးလၢပ သယာ်လဲၢ်ထိၣ်ခုးလီၤ.

၁. **ယး** နူၣ်တၢ်ကတိၤတအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်ထဲတယးလီၤ.

၂. **ကယး** ဒီးကယဲၢ်ကယး, ဒီးကယးကတိၤ, ဒီးကယးလဲၤ, ကွၢ်လၢကယးတကူၢ်.

၃. **ကးယး** နူၢ်မ့ၢ်တဟိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ် ပဂံၢ်ဆှၣ်ဘါဆှၣ်နူၣ်ပ စံးဒီးအဆိလၢတဟိၣ်ကးယးလီၤ. ပှၤလၢဒိၣ်တဖၣ်နူၣ်အိၣ်ဒီးတ ဟိၣ်ကးယးလီၤ.

၄. **တယး** နူၣ်မ့ၢ် ပဆိကမိၣ်တၢ် လၢပသးဒီး ပစံးလၢတယးလီၤ. ပမ့ၢ်တယိၣ်ဘၣ်ဘုဒီးပတယးကွၢ်ဘုအနာ်ကအိၣ်ပှဲၤအံၤပှဲၤနၤ နူၣ်ပသ့ၣ်ညါလီၤ. ဘုနူၣ်စတယးကွၢ်ကနူၢ်အနာ်တကယၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသယးဒီးကယးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **သယး** နူၣ်ဒ် တယးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကွၢ်ဆိကမိၣ်တၢ်လၢပ သးဒီး ပစံးလၢသယးလီၤ. နသယး ကွၢ် စ ဘု အံၤ ကနူၢ် အနာ် ဆံး အါလဲၣ်. ကနူၢ်အနာ်တကယၤလီၤ.

၁. **ယၣ်** နူၣ်မ့ၢ် တၢ်ကူတၢ်သိးလၢ ပလုးပကၢၤတဖၣ် နူၣ် ပကီး လၢယၣ်လီၤ. ပှၤကညီတဖၣ်နူၣ်သိးဆုတကထၢကၤဒီးယၣ်တက ထၢလီၤ. ဒီးပကီးဒီး အဆိလၢယၣ် ဓိၤဆုဓိၤလီၤ. ဒီးယၣ်နူၣ်အိၣ် ဒီးအကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ယၣ်ကညီၤ. ယၣ်တလၢၤ. ယၣ်သတိၢ် စံးဝဲလီၤ.

၂. **ယၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှိၢ်ကီးတၢ်အညၣ်နူၣ်လၢယၣ်လီၤ. ညၣ်နူၣ်ပှိၢ်ကီး လၢယၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤတခွဲအိၣ်ယၣ်တဘ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ယၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးလီၤဒၣ်ပကစၢ်အံၤလၢယၢလီၤ. ယၢတဂၤစ ကွၢ်လီၤစသးဒီးစတၢ်ဒဲးဘးဒိၣ်မးလီၤ. တၢ်လၢယၢတဂၤအံၤစမံ တနူၢ်ဘၣ်. စမံတစိၢ်ဒီးစဂဲၤဆၢထၢၣ်လီၤ. ယၢယၢပှၤပှၤတဂၤ လၢ်လၢ်ကဘၣ်ဒိကနၣ်ကစၢ်ယွၤအကလုၢ်လီၤ.

၂. **ယၢတၢ်** နူၣ် မ့ၢ် ဒုးတၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ် သုးမိၤသံၣ်မိၤဝဲာ် လိာ် ကျိလိာ် အသးလၢစိၤပၢဒုးခူဒုးဝ့ၢ် နူၣ်ပစံးဒီး အ ဆိ လၢ ဒုး တၢ်ယၢ တၢ်လီၤ. သုးမိၤသံၣ်မိၤဒုးတၢ်ယၢတၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃. **ယၢထၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီထါထၣ်ဒီးအီးထိၣ်ထၣ်တဘျုံးဒီးထုး ထိၣ်ဝဲလၢနဲလီၤနူၣ်ပစံးလၢယၢထၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယၢ လုၣ် ယၢထၣ်လီၤ. ဗိာ်မုၣ်ယၢထၣ်နူၣ်မ့ၢ်အီးထိၣ်ထၣ်ကဘျုံးလၢ ကိာ်နာ်ထါဝဲာ်ဒီးထါဝဲနူၣ်ပစံးလၢယၢထၣ်လီၤ. ထၣ်နူၣ်ပမ့ၢ်ထါဒီး ပယၢထိၣ်အီၤလီၤ.

၄. **ယၢထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ် ပဝှၢထိၣ်ဘိးထိၣ်ပစုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတိၢ်တၢ်ဒီးပဘိး ထိၣ်နီၣ်တိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢပယၢထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယၢ ထိၣ်ယဲၤထိၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤတိၢ်တၢ်ဒီး ယၢထိၣ်နီၣ်တိၢ်လီၤ. ပှၤတ ဂၤသါကတိၢ်တၢ်လၢအစုဒီးယၢထိၣ်အစုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢယၢထိၣ်ယၢလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ယၢထိၣ်နဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီယၢထၣ်ဒီးအီးသလၣ်လီၣ်ထၣ်က ဘျုံးလၢနဲလီၤဒီးပစံးလၢယၢထိၣ်နဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဗိာ်မုၣ်မၤတၢ်ကူတၢ် သိးလီၤ. ဒီးမၤဝဲအဖၢမ့ၢ်နူၣ်ပစံးလၢယၢထၣ်, ယၢထိၣ်နဲလီၤ. ဒီး မ့ၢ်အီးထိၣ်ထၣ်အကဘျုံးလၢနဲလီၤလီၤ.

၆. **ယႃးဢေႃယႃမီႈ** ၼွၼ်မၢႆပုၼ်ႈၽၢႆႇဢေႃၸဵင်မီႈၼီႈဢိၼ်ဢဵၼ်ဝႆႉၼွၼ်ပၼ်း လၢယႃ ဢေႃ ယႃ မီႈလီႈ. ပုၼ်ႈကညီၽၢႆႇဢေႃ တုၵ်ႈၸဵင် ၸဵင်ၸဵင်ဢသႃးဢၼ်း ပၼ်း လၢယႃးဢေႃယႃမီႈလီႈ. ၼီႈပၼ်းလၢယႄဢေႃယႄမီႈၸၢႆႇၵီႈလီႈ.

၇. **ၵယႃ** ၼီႈ ၵယႃၵလဲး, ၼီႈ တၵယႃၼွၼ် ၵႂၢႆႇ လၢၵယႃတ ၵႂၢႆႇ.

၈. **တယႃ** ၼွၼ်မၢႆသွၼ်တၵလုၵ်ႈဢသၼ်ဆၼ်ၵၼ်းဝဲၼီႈပၵီႈလၢ တယႃလီႈ. ၼီႈပၵီႈလၢသယႃးၼီႈ တယႃ ၸၢႆႇၵီႈ လီႈ. တယႃၼွၼ် ဢသၼ်ထဲၸမွႆႇၼိၼ်ၽျၢၼ်သလၢၼ်ၼီႈပဢိၼ်ဢသၼ်ၼွၼ်ဆၼ်ၵၼ်းဝဲၼီႈပ ၵီႈလၢတယႃလီႈ. ၼီႈမၢႆသွၼ်တၵလုၵ်ႈလီႈ.

၉. **ပယႃ** ၼွၼ်မၢႆပုၼ်ႈၵၢႆႇမၢႆ လဲႈတၢႆႇၼီႈ ပၢႆႈပြႆဝဲတၵႃၵျိူး မၢႆၵႃ, ပုၼ်ႈလဲႈတၢႆႇၼီႈပၢႆႈယုတၢႆႇသူၵျဲယႃးမၢႆၵႃ, ပၼ်းလၢပယႃတၢႆႇလီႈ. သုၸိပၢႆႈပယႃတၢႆႇသူပုၼ်ႈကညီၵျါလီႈၼီႈပၼ်းၼီႈဢဆီလၢပယဵင် ပယႃလီႈ.

၁၀. **လီႈယႄလီႈယႃ** ၼွၼ်မၢႆဆိၼ်းလီႈဝဲပႃႈလၢဢၶိၼ်ထႆးၼီႈပၼ်း လၢဆိၼ်းလီႈယႃလီႈ. ဆီတၢၼ်ဢၼ်းလီႈယႃတုၵ်ႈလီႈ လၢဢၶိၼ် ထႆးလီႈ.

ဆီမိၢႆသူဢၼ်းလီႈယႃ ဢၵီႈတမႃယၼ်ဢပါ

၁၁. **လီႈတြႃးယႃ** ၼွၼ်မၢႆပၵူတၢႆႇသီးတၢႆႇလီႈတုၵ်ႈလၢပၶိၼ်ထႆးၼီႈ ပၼ်းလၢ လီႈတြႃးယႃ လီႈ. ပုၼ်ႈတၵႃ သီးသူ တၢၼ် လီႈ တြႃး ယႃ တုၵ်ႈလီႈလၢဢၶိၼ်ညါၶိၼ်လီႈ.

၁၂. **သယႃ** ၼွၼ်မၢႆ သွၼ်တၵလုၵ်ႈ ဢသၼ်ထဲၸမွႆႇၼိၼ်ၽျၢၼ်သလၢၼ် ၼီႈဢသၼ်ဆၼ်ၼီႈၵၼ်းဝဲၼွၼ်ပၵီႈလၢသယႃလီႈ. ၼီႈသယႃ မၢႆသွၼ် တၵလုၵ်ႈလီႈ.

၁. **လီႈယႄ** မၢႆလီႈယႃဢဆီလီႈ. ၼီႈမၢႆဆိၼ်းၼါၸုတုၵ်ႈလီႈလၢ ႁိၼ်ၶိၼ်ဢၸိၶိၼ်ၼွၼ်ပၼ်းလၢလီႈယႄလီႈလီႈယႃၼီႈဢဆိၼ်ၼွၼ်လီႈ. ဆီတၢၼ်ဢၼ်းလီႈယႄလီႈယႃၸႃးဝဲဒၼ်.

၁. **ယဵင်** ၼွၼ်မၢႆတၢႆႇၵတီႈယဲးယဲးၼွၼ်ပၼ်းလၢယဵင်လီႈ. ၼီႈပၼ်းၼီႈ ဢဆီလၢယဵင်ယဵင်ၸဲႈၸဲႈလီႈ. ယဵင်ယဵင်ထႃထႃလီႈ. ပုၼ်ႈတၵႃ လဲႈ တၢႆႇယဵင်ၵႃ. လဲႈဢိၼ်လၢပုၢႆႇၵျါၼွၼ် ယဵင်ယဵင်ၸဲႈၸဲႈတၵႃ. ပုၼ်ႈတ ၵႃလဲႈတၢႆႇ ယဵင်ယဵင်ထႃထႃၼးသမီးပုၼ်ႈတၵႃ ဢိၼ် ယဵင်ယဵင် ၼီႈသႆဝဲ လီႈ. ပုၼ်ႈတၵႃဆါတယဵင်တမိၢႆၼီႈသႆဝဲလီႈ. ယဵင်ၼွၼ်ပမႃဢဆီလၢ ၸဲႈလီႈ. ၼီႈပမႃဢဆီလၢမိၢႆၸၢႆႇၵီႈလီႈ.

၂. **ယဵင်ယဵင်ၸဲႈၸဲႈ** ၼွၼ်မၢႆတၢႆႇဢၵတီႈယဲးယဲးၼွၼ်ပၼ်းလၢယဵင်ယဵင် ၸဲႈၸဲႈလီႈ. ၼီႈပၼ်းလၢယဵင်ယဵင်ထႃထႃၸၢႆႇၵီႈလီႈ.ပဢိၼ်တၢႆႇယဵင် ယဵင်ၸဲႈၸဲႈ ၼီႈပသႆတၵႃဘၼ်တၵႃလီႈ. ၼီႈပၼ်းလၢယဵင်ယဵင်ထီထီ ၸၢႆႇၵီႈလီႈ. ၼီႈပၼ်းလၢတၢႆႇယဵင်တၢႆႇၸဲႈၸၢႆႇၵီႈလီႈ.

၃. **တယဵင်တမိၢႆ** ၼွၼ်မၢႆတၢႆႇဢၵတီႈမိၢႆၵဢိၼ်ပၼ်းလၢတယဵင် ဘၼ်လီႈ. ၼီႈပၼ်းၼီႈဢဆီလၢ တယဵင်တမိၢႆဘၼ်လီႈ. ပုၼ်ႈ တၵႃဆါ တယဵင် တမိၢႆၼီႈသႆဝဲလီႈ. ဓဢိၼ်တယဵင်တမိၢႆ ၼီႈစၵလဲႈသူၼဢိၼ် လီႈ.

၄. **ပယဵင်** ၼွၼ်မၢႆပသးႁုပုၼ်ႈ, ပသးတမုၵ်ႈဘၼ်ပုၼ်ႈၼီႈပၼ်း လၢပယဵင်လီႈ. ပသးတမုၵ်ႈဘၼ်ပုၼ်ႈၼီႈပၼ်းလၢပပယဵင်ပုၼ်ႈ လီႈ. ပုၼ်ႈတၵႃစယုဢတၢႆႇမၢႆတၼွႆႇဘၼ်, စပွႃဢတၢႆႇမၢႆတၼွႆႇဘၼ်ၼီႈ စပယဵင်တၢႆႇလၢဢလီႈလီႈ. ၼီႈပၼ်းၼီႈဢဆီလၢပယဵင်ပယဵင်လီႈ.

၁. **ယႆ** ၼွၼ်မၢႆတၢႆႇဘၢၼ်စႃးစႃႈတလႃႈၼီႈပၼ်းလၢတၢႆႇဘၢၼ်စႃး ယႆလီႈ.တၢႆႇယႆၵႃစလဲႈတတုၵ်ႈတၵဲဘၼ်. ပုၼ်ႈကညီဢိၼ်တၢႆႇယႆ ၼွၼ်ပလဲႈတၵဲဘၼ်. ၼီႈပၼ်းၼီႈဢဆီလၢယႆယဵင်လီႈ.

၂. **ယႆ** ၼွၼ်မၢႆပထုးသလဵၵ်ႈလီႈလုၼ်လၢလုၼ်ၶူၼ်လီႈၼီႈပၼ်း လၢယႆလုၼ်လီႈ. ပုၼ်ႈတၵႃယႆထိၼ်လုၼ်လၢလုၼ်ၶူၼ်ဢလီႈၼီႈၽူဝဲ ၵဲထိၼ်လၢလုၼ်ၽူလီႈ. ၼီႈပၼ်းလၢယႆလုၼ်လီႈ. ၼီႈယႆထိၼ်လုၼ် ၸၢႆႇၵီႈလီႈ. ပုၼ်ႈတၵႃႁိၼ်ၶိၼ်ယူႆႇၼီႈပုၼ်ႈၵႃ ယႆတွႆ ဢၶ လၢ လုၼ် ၽူ ၼီႈစႃးဝဲဢၶိၼ်သူၼွၼ်လီႈ.

၄. **ယႆထိၼ်** ၼွၼ်မၢႆတၢႆႇၵၸီႈ ၼီႈ ပုၼ်ႈတၸဲးတၸဲး ၼီႈ ပၼ်းလၢယႆထိၼ် လီႈ.

၅. **ၶယႆ** ၼွၼ်မၢႆ ပထုးသလဵၵ်ႈလီႈလုၼ်ၶဘိ ၼီႈပၼ်းလၢ ပယႆလုၼ် ၶယႆလီႈ. တယႆၶယႆၸဲးဝဲဒၼ်. ယႆၼွၼ်ယႃလၢလုၼ်တယႆၶ ယႆ. စၵၽူၼီႈစၵဆးၵုတၢႆႇၵူတၢႆႇသီးလီႈ.

၆. **တၢႆႇယႆတၢႆႇယဵင်** ၼွၼ်မၢႆတၢႆႇဘၢၼ်စႃးစႃႈတလႃႈၼွၼ်ပၼ်းလၢ တၢႆႇယႆလီႈ. ၼဢိၼ်တၢႆႇယႆၼီႈစလဲႈဢိၼ်သၵီႈၼတတုၵ်ႈဘၼ်.

၁. **ၵယႃ** ၼီႈၵယႃၵယဲ, ၼီႈၵယႃဢသး, ၼီႈၵယႃထိၼ်ဢ သး, ၼီႈမူၵယႃႁိၼ်ၵယႃ, ၼီႈသုၵယႃ သၼ် ၵယႃ, ၼီႈ ၵ ယႃ ၵယါၼွၼ်ၵႂၢႆႇလၢၵယႃတၵႂၢႆႇ.

၂. **ထဲယႃ** ၼွၼ်မၢႆထဲသွႆ ဢဆီလီႈ. ၼီႈမၢႆတၢႆႇသၻုးတၵလုၵ်ႈမဲ ထိၼ်လၢထဲၵျါၼ်ၼိၼ်ဢသီးၼီႈပၵီႈၼီႈဢဆီလၢထဲသွႆထဲယႃလီႈ. ထဲသွႆထဲယႃၼွၼ်ပဢိၼ်ဢၼီႈလီႈ.

၃. **ပယႃ** ၼွၼ်မၢႆၵစႃႈလူႆႇၶိၼ်ၼွၼ်ပၵီႈလၢပယႃလီႈ. ပယႃၼီၶိၼ် ၼွၼ်ပလဲႈမုၵ်ႈၵႃ. ပၵႂၢႆႇလီႈတၢႆႇသူပိၼ်လဲၼ်ပုၼ်ႈၽျါယႆဝဲလီႈ.

၁. **ယႃႈ** ၼွၼ်မၢႆပၵီႈလီႈၵုဒၼ်ပသး လၢယႃႈလီႈ. ၼီႈယႃႈဝဲတ ၵႃယႃႈတသွၼ်ညါဘၼ်တၢႆႇၼီတမဲႈဘၼ်. ယႃႈဢိၼ်ဒၼ်ယႃႈတၢႆႇတြိ တြိယႃႈတသွၼ်ညါဘၼ်တၢႆႇၼီတမဲႈဘၼ်.

၂. **ၵယႃႈသူ** ၼီႈလီႈၵယႃး, ၼွၼ်ၵႂၢႆႇလၢၵယႃႈတၵႂၢႆႇ.

၃. **တယႃႈ** ၼွၼ်မၢႆတၢႆႇယႃထဲဢႆႈထဲၼႃႈၼွၼ်ပၼ်းလၢတယႃႈလီႈ. ၸီႈတိၢႆသၼ်ယႃတယႃႈဆၼ်းၼိၼ်လဲၼ်. ယႃတယႃႈၶတိၢႆၼီႈယႃတယႃႈ တပိၢႆတၼီႈ. တမႃတၼီႈလီႈ. ၼီႈပၼ်းလၢသယႃႈတၼီႈၼီႈ. ၸၼ်းလၢ လယႃႈတၼီႈၼီႈလီႈ. ၸီႈတိၢႆသၼ်ယႃလီႈသယႃႈတတိၢႆ. ၼီႈပၼ်းလၢ လယႃႈတပိၢႆၸၢႆႇၵီႈလီႈ.

၁. **ယၢၵ်ႇ** ၼွၼ်ဢိၼ်ထဲတၢႆႇၵတီႈလီႈ. မၢႆယၢၵ်ႇ. ဢိၼ်ယၢၵ်ႇ. စၵ လဲႈယၢၵ်ႇ. စၵဢိၼ်ယၢၵ်ႇ. ၸႃးဝဲဒၼ်လီႈ.

၂. **ၵယၢၵ်ႇ** ၼီႈဒၼ်ၵယၢၵ်ႇ, ၵႂၢႆႇလၢၵယၢၵ်ႇတၵႂၢႆႇ.

၃. **တပျၢၵ်ႇယၢၵ်ႇ** ၼွၼ်မၢႆတၢႆႇၼီဘိလၢစၢႆႇဝဲ ၼွၼ်ပၼ်းလၢမသးတ ပျၢၵ်ႇယၢၵ်ႇလီႈ. ဝၼ်တဘိတပျၢၵ်ႇယၢၵ်ႇစယိၢႆၼီႈပိႈဝဲလီႈ. တၶွႆဘိတ ပျၢၵ်ႇယၢၵ်ႇၼွၼ်ပတၶွႆဢုၼ်ညၼ်ၼီႈပိႈဝဲလီႈ.

၁. **ယၢၼ်** ၼွၼ်မၢႆတၢႆႇလီႈဆၢၼ်ၼွၼ်ပၼ်းလၢယၢၼ်လီႈ. ၼီႈပၼ်းၼီႈဢ ဆီလၢယၢၼ်သၵႂၵ်ႈလီႈ. ထဲၸိတြိလီႈဆၢၼ်ယၢၼ်သၵႂၵ်ႈၸႃးဝဲဒၼ်.

၂. **လီႈယၢၼ်** ၼွၼ်မၢႆတၢႆႇလီႈဆၢၼ်ဝဲၼွၼ် ပၵီႈလၢလီႈယၢၼ်လီႈ. ၼီႈပၵီႈၼီႈဢဆီလၢလီႈယၢၼ်လီႈၽိူလီႈ ယၢၼ် လီႈ ၀ၼႈၵႃ. ႁိၼ် ၶိၼ်ထိၼ်ၸိလီႈယၢၼ်တဘၼ်လိၵ်ႈဘၼ်. ပုၼ်ႈယဲႈတၸၼ်ဢမဵၵ်ႈသၼ် လီႈယၢၼ်ၸႃးဝဲဒၼ်.

၁. **ယၢၤ** တၢ်သိၣ်လၢပှၤကညီတြးအါဂၤန့ၣ်ပစံးလၢယၢၤလီၤ. ပှၤတဖၣ်တြးဒီးယၢၤမးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတထူၣ်ထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဖၣ်တြးတၤဒီးယၢၤမးလီၤ.

၂. **ယၢၤတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ် တၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီ အသးလီၤ ဒီးအစဲာ်ထံလီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟီၣ်တၢ်ယၢၤတၢ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်ဟီၣ်တၢ်ယၢၤတၢ်နးကၢ.

၃. **ယၢၤထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပှၤဘၣ်ပှၤဂၤအမံၤဒီးပစံးလၢပယၢၤထိၣ်ဘၣ်ပှၤဂၤလီၤ. ပှၤတဂၤအမိၢ်သံဒီးယၢၤထိၣ်ဘၣ်အမိၢ်အမံၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢယၢၤဘၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **ယၢၤဒီး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ဘၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဟ့ထိၣ်ကျၤလိာ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢဟီၣ်ဘၣ်ယၢၤဒီးပစံးဒီးအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဟီၣ်ဘၣ်ယၢၤထွဲ စ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤဟီၣ်ဘၣ်ယၢၤဒီးပှၤဂၤစံးဝဲဒၣ်.

၅. **ယၢၤဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ် ယၢၤထိၣ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပှၤဘၣ်ပှၤဂၤအမံၤလၢအမှာ်အသယုၢ်န့ၣ်လီၤ. စဆိၣ်ဒီးစယၢၤထိၣ်ဘၣ်နမံၤထိဘိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယၢၤဘၣ်ယၢၤဒီးလီၤ.

၆. **ယၢၤယၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်မှာ်မှာ်လၢပကလုၢ်ပြံပကလုၢ်အါန့ၣ်ပစံးလၢပကတိၤတၢ်ယၢၤယၢၤလီၤ. ပှၤခံဂၤကတိၤတၢ်ယၢၤယၢၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးမ့ၢ်ပကတိၤလိာ်ပသးမှာ်မှာ်လီၤ.

၇. **ယၢၤအံၣ်ယၢၤအူး** န့ၣ်မ့ၢ်တနၢ်သိၣ်ပယှာ်လၢမှာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်ယၢၤအံၣ်ယၢၤအူးလီၤ. တနၢ်သိၣ်တြူၢ်ဒံၣ်ဒၢဝီၤဒွါသိၣ်မးယၢၤအံၣ်ယၢၤအူးလီၤ.

၈. **တယၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ကမဲာ်တတံာ်တၢၤဘၣ်ဒီးထူၣ်ဖျိဝဲလၢအမဲထိၣ်သီသီန့ၣ်ပစံးလၢဝၣ်ကမဲာ်တယၢၤဘၣ်လီၤ. ဝၣ်န့ၣ်အကမဲာ်မ့ၢ်တယၢၤဘၣ်ဒီးထူၣ်ဖျိဝဲဒ်ပဆဲးထူၣ်ဖျိအသိးလီၤ. ဝၣ်န့ၣ်အကမဲာ်မ့ၢ်တယၢၤဘၣ်ဒီးပမၤဝီၤတသ့ဘၣ်လီၤ.

၉. **တၢ်ယၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်အါဝဲဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိဒီးပစံးလၢတၢ်အိၣ်တၢ်ယၢၤပစံးဒီးအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁. **ယုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုာ်ထဲစုနၣ်စုနံ ဒီးမၤပူၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ပူၤန့ၣ်ပကီးလၢယုၢ်လီၤ. တၢ်လၢယုၢ်န့ၣ်အိၣ်ဘုစိၤဟုစိၤဒီးအိၣ်အါမးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယုၢ်စိၤထိၣ်စိၤလီၤ.

၂. **ယုၢ်ခုး** န့ၣ်မ့ၢ်ယုၢ်တကလုာ်အိၣ်လၢခုးဒီး အိၣ် ဘုလၢခုးန့ၣ်ပကီးလၢယုၢ်ခုးလီၤ. ယုၢ်ခုးန့ၣ်ထဲစုနံဒီးအသးနါပှၢ်ဝါဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယုၢ်ခုးယုၢ်သံၣ်လီၤ.

၃. **ယုၢ်ခ့** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုာ်ဒ်ယုၢ်သိးဒီးအဆ့ၣ်ဂီၤဝဲဒီးအယိၢ်ဒုထိဒ်ခ့အသိးဒီးပကီးလၢယုၢ်ခ့လီၤ. ယုၢ်ခ့န့ၣ်အ့ၣ်အိၣ်သံကမဲာ်လံၣ်စိၤယဲစိၤဒ်ခ့အသိးဒီးပကီးလၢယုၢ်ခ့လီၤ. ဒီးအမိၢ်ပှၢ်ထဲခိၣ်ဒုၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢယုၢ်ခ့ပျိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **ယုၢ်ခ့ဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်အတၢ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ကပၤဒီးအဒီးခဲထိၣ် ဒ် နိၣ်အသိးန့ၣ် ပကီးလၢယုၢ်ခ့ဒီလီၤ. ယုၢ် ခ့ဒီန့ၣ် အဒီးအလၣ်ဖးဒုလၢအကန့ၤန့ၣ်ပြံကဒံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယုၢ်ခ့ဘုၣ်ယုၢ်ခ့ဒီလီၤ.

၅. **ယုၢ်ခ့ပျိၤ** န့ၣ်မ့ၢ် ယုၢ်ခ့န့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ် တၢ် ဖိတၢ်လံၤ တကလုာ် အယိၢ်ဒုစာ်ပျဲၤပျိၤ ဒီးပကီးလၢ ယုၢ်ခ့ပျိၤလီၤ. ယုၢ်ခ့ပျိၤန့ၣ်မၤသး ဒ်ယုၢ်သိးဒီးအယိၢ်ဒုထိဝဲန့ၣ်ဒီးအမိၢ်ပှၢ်ထဲခိၣ်ဒုၣ်လီၤ.

၆. **ယုၢ်ခိ** န့ၣ်မ့ၢ်ယုၢ် တကလုာ်အိၣ် လၢ ကစၢါကလိ ဒီးဒိၣ်နှုၢ်ယုၢ်ဂၤတက့ၢ်ဒီးပကီးလၢယုၢ်ခိလီၤ. ယုၢ်ခိန့ၣ်ပှၤကညီအီၣ်ဝဲလီၤ.

၇. **ယုၢ်ဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ယုၢ်တကလုာ်ဂီၤဝဲဒီးပကီးလၢယုၢ်ဂီၤလီၤ. ယုၢ်ဂီၤန့ၣ်အိၣ်လၢခုးကျၣ်ခိၣ်လၢခုးကျၣ်ပူၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢယုၢ်ဂီၤသ့ၣ်လၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၈. **ယုၢ်ဃိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ယုၢ်တကလုာ်ပြံကဒံစိၤဒီးပကီးလၢယုၢ်ဃိၣ်လီၤ. ယုၢ်ဃိၣ်န့ၣ်အမိၢ်ပှၢ်ပြံကဒံလီၤ. အမိၢ်ပှၢ်ထဲစမ့ၢ်ဒိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်လီၤ.

၉. **ယုၢ်ဆၢကျိၤဆၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကလုၢ်ဆၢကတိၤဆၢတၢ်န့ၣ်ပသးပှၢ်စံးလၢယုၢ်ဆၢကျိၤဆၢလီၤ. ပလဲၤသံဂိၢ်န့ၣ်ပှၤဂၤအမါန့ၣ်အမိၢ်အပၢ်ယုၢ်ဆၢကျိၤဆၢဒ်လဲၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၀. **ယုၢ်ထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ယုၢ်တကလုာ်မၤပူၤလၢထံခိၣ်ထံနံၤ, တကိၤခိၣ်တကိၤပူၤဒီးပကီးလၢယုၢ်ထံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ယုၢ်တကလုာ်အမိၢ်ပှၢ်ထဲစုနၣ်စုနံလီၤ. ယုၢ်ထံန့ၣ်ပှၤကညီအီၣ်ဝဲလီၤ.

၁၁. **ယုၢ်ဒၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ယုၢ်လၢအဖိအိၣ်လၢအဟၢဖၢပူၤန့ၣ်ပစံးလၢယုၢ်ဒၢလီၤ. ယုၢ်ဒၢန့ၣ်အဖိအိၣ်လၢအဟၢဖၢပူၤလီၤ.

၁၂. **ယုၢ်ဒၢဂဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တိ လၢပတိၢ်ထိၣ် ဟံၣ်န့ၣ်ပကီးလၢ ယုၢ် ဒၢဂဲၤလီၤ. ယုၢ်ဒၢဂဲၤ န့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်အတိန့ၣ်ပသးပှၢ် ကီးလၢယုၢ်ဒၢ ဂဲၤလီၤ. ယုၢ်ဒၢဂဲၤအိၣ်လၢဟံၣ်အဖိလာ်တခီ လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယုၢ်ဒၢဘုၣ်ယုၢ်ဒၢဂဲၤလီၤ.

၁၃. **ယုၢ်ဒၢပနါကျိုးပူ** No. 52-၅၂. ပစံၣ်တဲၤမတၢတဂၤလၢပျၤတဂၤအဖိအလံၤအိၣ်တဘျုးဂၤအနီၢ်ဖိနဲကဲၣ်ဘၣ်ဒးဘၣ်ဒးဒံးစိၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဖဲးခုးတလိၢ်န့ၣ်ဘူးဒီးပှၤနါ အခုးသဘျံး လိာ်အ သး ဒီးအတၢ်ဖိတၢ်လံၤ လဲၤ ကးဃီၤဆူပှၤနါအ ခုး ဒီးပှၤနါ အ တၢ် ဖိ အ တၢ်လံၤဟဲကးဃီၤဆူအခုးဒီးအိၣ်ဘၣ်ဝဲ ဒီးတၢ်နါကျိုးအီၤနှၢ်ဝဲလီၤ. တၢမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးသးပှၤနိၣ်ကွံာ်အဟံၣ်အဃိဒီးလဲၤနှၢ်အမါလၢ ပှၤနါအဖိမုၣ် န့ၣ် လီၤ. အမါ အိၣ်လၢဟံၣ်တခီဒီးစံးဝဲဒၣ်ဖိသ့ၣ်ဓၢ. လဲၤဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်သုပၢ်အမုၤတက့ၢ်.သု ပၢ်လဲၤ အိၣ်တၢ် ယံာ်ဟုဆၣ်မှၤဆွံ လီၤတူာ်လံကၢ်သၢၣ်. အဖိန့ၣ်လဲၤဒီးအပၢ်စံးအီၤ. လဲၤဖဲာ်နှၢ်ယၢလၢသ့ၣ်စိခံဘိတက့ၢ်. စကကၣ်အိၣ်ယုၢ်ဖိခံဒုလီၤ. အ ဖိန့ၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ် တၢ်နီတမံၤ ဘၣ်ဒီး လဲၤဖဲာ် နှၢ်စ့ၢ်ကီး သ့ၣ်ဖိဒိပုၢ်ဖဲၢ်ခံကန့ၣ်တဂၤတဘိဘိလီၤ. ဟဲက္ၤထိၣ်ဒီးအပၢ်ကၣ်အိၣ်ကွံာ်အီၤလီၤ. ယံာ်ယံာ်အဖိန့ၣ်တဟဲက္ၤဘၣ်ဒီးအမါလဲၤက္ၤဝဲတသါလီၤ. ဒီးစံးဝဲဒၣ်. ဖိသၣ်ဟဲအိၣ်နၤဒီးနဟ်ဆုလဲၣ်. ဒီးအဝၤစံးအီၤ နဖိလဲၢ်ကျိၢ်နိၣ် န့ၣ်တထံၣ်ဘၣ်ဓါ. အမါကွၢ်ဃီၤဒီးမ့ၢ်အဝၤဒုးကု ထိၣ်သ့ၣ်ခိၣ်ဆၢၣ်န့ၣ်အခိၣ်ကုာ်လီၤ. ဒီးအဝၤစံးအီၤလဲၤဖဲာ်န့ၣ်စနိၣ်တုၢ်တဘိတက့ၢ်. စကတုၢ်အိၣ်ယုၢ်ဒၢတဒု. ဒီးအမါလဲၤဖဲာ်နှၢ်သ့ၣ်ဖိတဘိဘိစံးဝဲတဒိၣ်ဒံး. လဲၤဖဲာ်နှၢ်ခံဘိဘိစံးဝဲတဒိၣ်ဒံးဘၣ်ဒီးအကစၢ်လဲၤဖဲာ်ဒၣ်ဝဲတကျဲလီၤ. အမါန့ၣ်ပျုၤထိၣ်တၢ်ဒီးလဲၤထိၣ်အိၣ်ရှသ့ၣ်ဝဲလၢသပှၢ်ခိၣ်ဒီးအဝၤဟဲက္ၤထိၣ်ကွၢ်ယုဝဲတထံၣ်ဘၣ် နီ တပူၤဘၣ်ဒီးကတိၤထိၣ်တၢ်စံးဝဲဒၣ်. ယုၢ်တဒုလီး ကိနၢ်လီၤ. မ့ၢ်သ့ၣ်ညါလၢနကယုၢ် ကွံာ်မကိာ်တမံၤ မၤသံဟ်ကၢ်နၤ

တကၠၢ်ခဲၣ်. ယုယုဝဲတထံၣ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်ဒီးယုၢ်လီၤကျိၢ်ကူၤ နီၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးအမါဟဲကွၤယုၢ်ရှသူၣ်မးဝဲကစုဒ့ လီၤ.

မၤကဒီးတဂၤလဲၤဖဲးဘူးဘၣ်ကဒီးဒီးပှၤအနါဒီးပှၤအနါကျိး အီၤန့ၣ်လီၤ. လဲၤအိၣ်လၢဟံၣ်ဖိန့ၣ်ဟဲကွၤဟံးနှၢ်အိၣ်ဟုဆၣ်မှၤ ဆွံယိာ်ယိာ်ဒီးအန့ၣ်တစုန့ၣ်တဟဲကွၤဟံးနှၢ်အိၣ်လၢၢဘၣ်ဟုဆၣ် မှၤဆွံဘၣ်အိၣ်ဝဲယံာ်ယံာ်ဒီးအမါလဲၤကွၢ်အီၤတကျါလီၤ. အမါ လဲၤကွၢ်ဒီးအဟံၣ်ဖိပှၤန့ၣ်အိၣ်လၢတိာ်မုၣ်အကူအသိးဒီးတမ့ာ်ၤ လၢအမဲာ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးမတၢၤတဂၤန့ၣ်အမါလဲၤခိးလီၤ အကျါလၢထံခိၣ်ဒီတပူၤယိကလာ်လီၤ. အဝၤန့ၣ်နှၢ်ကွၤအမါလၢ ပှၤအနါန့ၣ်ဒီးဟ်ဖိၣ်သၣ်ခွါအသးန်ပဖိၣ်သၣ်ခွါအသိးလီၤ. အမံၤ ပှၢ်ပှၤအနါန့ၣ်အဝၣ်ခိဘၣ်ထိခိၣ်တဒ့ဒီးလဲၤဝံအိၣ်ကွၤဝဲဒီးမိဝၤခံ ဂၤန့ၣ်လီၤ. ဟဲကွၤတုၤဖဲအမါခိးလီၤအီၤန့ၣ်ဒီးဟ်လီၤအတၢ်ဝံသါ ကပုံၤအခိၣ်သါကလုၣ်ထံဒီးမၤထိၣ်ထါတယုၢ်စံးဝဲဒၣ်.

တၢ်ဂုၤတၢ်ဂၤစတပျုၤ   တၢ်ဂုၤဂၤစတပျုၤယဲ

စပျုၤတိတဲာ်စကသံ   တိတဲာ်စပျုၤနးကလဲၣ်

တုၤနုၤတပဟၢအမါသ့ၣ်ညါဒီးအမါလဲၤထိၣ်ဆူရျၣ်တထံးအ ခံရးရးဒီးကိးထိၣ်တိတဲာ်တိတဲာ်န်တိတဲာ်ပှၤအသိးဒီးအဝဲဒၣ်ဒီမိ ဝၤခံဂၤန့ၣ်ယူၤကီၤအုးသံအသးလၢထံကျါန့ၣ်လီၤ. ဟဲကွၤဝံဒီး တၢယီၤညၣ်ဒီးမိဝၤခံဂၤတဂၤကုကုန့ၣ်အမါဟဲကွၤလီၤကွၤလၢ ချၣ်ခံန့ၣ်အမါဟံးထိၣ်ဒီးအမါကွၤဝံအိၣ်ယုၤအဖိအလံၤဆူဟံၣ် ဒီးအိၣ်ဝဲဒီးဖိဒီးလံၤန့ၣ်ကပုာ်ပုာ်လီၤ.

၁၄. **ယုၢ်နီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ယုၢ်လၢထိၣ်ဟံၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢယုၢ်နီၢ် လီၤ ယုၢ်နီၢ်န့ၣ်ထိၣ်ဟံၣ်ထိၣ်ယီဒီးအိၣ်လၢဟံၣ်လၢယီလၢမနၤန့ၣ် သိၣ်အါကၢ.

၁၅. **ယုၢ်မံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပှၤကညီအမံၤအသၣ်ဒီးပစံးလၢယုၢ်မံၤ လီၤ. ပှၤကညီအဖိတုၤအိၣ်ဖျဲၣ်ဒီးပယုၢ်အမံၤလီၤ. နဖိန့ၣ်နယုၢ် အမံၤန်လဲၣ်. စယုၢ်အမံၤလၢစီၤယှၣ်ဖီလီၤ.

၁၆. **ယုၢ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤလီၤတၢ်လၢယီလီၤန့ၣ်ပစံးလၢပယုၢ်လီၤ လီၤ. ပှၤကညီအိၣ်လၢဟံၣ်ဒီးယုၢ်လီၤလၢယီလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢယုၢ်လီၤလဲးလီၤလီၤ.

၁၇. **ယုၢ်လီၤမိပှၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုသၣ်ပှၢ်လၢတဂီၤဒံးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ ဘုယုၢ်လီၤမိပှၢ်လီၤ. ဘုသၣ်စဲၤကှၣ်လီၤ, ဒီးအသၣ်ပှၢ်ဝဲလၢတဂီၤ ဒံးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘုယုၢ်လီၤမိပှၢ်လီၤ. ဘုန့ၣ်တုၤယုၢ်လီၤမိပှၢ်ဒီး ကိးမးဂီၤလီၤ.

၁၈. **ယုၢ်လီၤပၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုပျိာ်ထိၣ်ဒီးအသၣ်ကွံၢ်လီၤဝဲန့ၣ်ပစံး လၢဘုယုၢ်လီၤပၢၤလီၤ. ဘုပျိာ်ထိၣ်လာ်သကုၤခုးဒီးယုၢ်လီၤပၢၤဝဲ လီၤ.

၁၉. **ယုၢ်ဝံ** န့ၣ်မ့ၢ်ကွဲကလၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီကိးကွၤအ ကလၤဒီးမၤနာ်စီၤဖံၣ်စီၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢယုၢ်ဝံကွဲကလၤလီၤ.

၂၀. **ယုၢ်သုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ယုၢ်တကလှာ်ပြံကဒံစီၤဒီးပကိးလၢယုၢ်သုၣ် လီၤ. ဒီးပကိးလၢယုၢ်သုၣ်စီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ယုၢ်သုၣ်စီၤန့ၣ်နုာ်ဆူက ဆီနါဒ့ပူၤဒီးအိၣ်ကဆီအနါဒ့သအိၣ်ဒီးကဆီသံဝဲလီၤပသးပှၢ်စံး ဝဲဒၣ်.

၂၁. **ယုၢ်ဟဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ယုၢ်တကလှာ်အကိာ်ဂီၤဒီးအိၣ်ဝဲအါတုၤအိၣ် ဂီၤဘုလၢခုးန့ၣ်ကလၢာ်တ့ၢ်ဒီးပကိးလၢယုၢ်ဟဲယုၢ်ဟဲန့ၣ်မ့ၢ်ဟဲခီ ယီၤပိၣ်လဲၣ်လၢကိးမ့ၢ်နုာ်န့ၣ်ဒီးဟဲပၢၢ်လၢကိးမ့ၢ်ထိၣ်အံၤအါဝဲတုၤ အိၣ်ဂီၤဘုဒီးပှၤကညီအိၣ်ဝံၤအိၣ်ဘျါလၢယုၢ်ဟဲအယိန့ၣ်လီၤပ သးပှၢ်လၢပျုၢၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၂. **ယုၢ်အံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါတကလှာ်ကဖိထိၣ်န်မုၣ်အိၣ်တၢ်အသိး ဒီးပကိးလၢတၢ်ယုၢ်အံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢတၢ်ဘၣ်ယုၢ်အံၣ်စ့ၢ်ကီး လီၤ.

၂၃. **ယုၢ်အံၣ်ဖးဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါတကလှာ်ဘၣ်ပှၤကဖိထိၣ်န်မုၣ် အိၣ်တၢ်အသိးဒီးလီၤသလဲးဖးလဲၢ်န့ၣ်ပကိးလၢယုၢ်အံၣ်ဖးဒိၣ် လီၤ. ဒီးပကိးလၢယုၢ်အံၣ်ဖးဒိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးလၢတၢ်ဘၣ် တၢ်ယုၢ်အံၣ်ဖးဒိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ယုၢ်အံၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်တုၤဘၣ်ပှၤဝးတ ရံးပှၤဒီးပသံလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကိးလၢတၢ်ဘၣ်ယုၢ်အံၣ်စ့ၢ်ကီး လီၤ.

၂၄. **ယုၢ်အံၣ်ပြံစီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါဘၣ်ပှၤကဖိထိၣ်ပြံဝဲဒီးပစံး လၢယုၢ်အံၣ်ပြံစီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဘၣ်ယုၢ်အံၣ်ပြံစီၤစ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါတကလှာ်ဘၣ်ပှၤကဖိထိၣ်ပြံဝဲဒီးပကိးလၢယုၢ် အံၣ်ပြံစီၤလီၤ.

၂၅. **ယုၢ်စီၤထိၣ်စီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးယုၢ်ဒီးအဆိဒီးပကိးလၢယုၢ်စီၤ ထိၣ်စီၤလီၤ. ယုၢ်စီၤထိၣ်စီၤန့ၣ်အိၣ်ဘုအိၣ်ဟုနးကၢ.

၂၆. **ကယုၢ်** ဒီး ကယုၢ်ကညီ, ဒီး သးသယုၢ်, ဒီး အိၣ်ကယုၢ် , ဒီး တၢ်ကယုၢ်, ဒီးကယုၢ်ကယီၤ, ဒီးကယုၢ်တ့ၢ်, ဒီးလီၤကယုၢ်, ဒီး ကယုၢ်ယုၢ်, န့ၣ်ကွၢ်လၢကယုၢ်တကူၢ်.

၂၇. **ကိးယုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပှၤကညီအမံၤန့ၣ်ပစံးလၢပကိးယုၢ်အ မံၤလီၤ. နဖိန့ၣ်နကိးယုၢ်အမံၤန်လဲၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၈. **ခၣ်ယုၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးတၢ်လၣ်တၢ်သၣ်တၢ်ဖိျလၢခၣ်နး နးကလဲာ်ပအိၣ်တကဲဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢခၣ်ယုၢ်ကလာ်လီၤ. ကသံၣ်တနီၤနီၤခၣ်ယုၢ်ကလာ်ပအိၣ်တနာ်ဘၣ်.

၂၉. **ခံးယုၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံးတုၤပတထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢ တၢ်ခံးယုၢ်ကလာ်လီၤ. လၢမ့ၢ်နၤန့ၣ်တၢ်ခံးယုၢ်ကလာ်ပတထံၣ် ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်.

၃၀. **ခုၣ်ယုၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခုၣ်ထီရီၤတမံၤမ့ၢ်ခုၣ်န်ဘၣ်ထံအသိး ဒီးပစံးလၢခုၣ်ယုၢ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးအစုအခိၣ် ခုၣ်ယုၢ်ကလာ်လီၤ. ထံန့ၣ်ခုၣ်ယုၢ်ကလာ်လီၤ. ထီရီၤတၢ်ခုၣ်ဝဲန့ၣ် ပစံးလၢခုၣ်ယုၢ်ကလာ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၃၁. **ခုယုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ခုတကလှာ်ပနၢ်ဟူထဲအမံၤစီၤဒီးပတထံၣ်ဘၣ် အဓိၢ်ပှၢ်ဘၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခုယုၢ်ခုဘုလီၤ. တၢ်လၢခံယုၢ် န့ၣ်ပတထံၣ်ဘၣ်ပဝဲနီတခီၣ်ဘၣ်. ပနၢ်ဟူထဲအမံၤလီၤ.

၃၂. **ခိၣ်ယုၢ်သုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ဒ့ၣ်ညၣ်သလၤဖျာၣ်လၢစဲဘူးဒီးပယံ တလိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢခိၣ်ယုၢ်သုၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢခိၣ် ယုၢ်သုၣ်လီၤ. ပခိၣ်ဒ့ၣ်သၣ်အညၣ်သလၤဖျာၣ်န့ၣ်အိၣ်ခံကထၢ လီၤ. အဆၢအိၣ်ဒီးအသလိဒီးအညၣ်လၢစဲဘူးဒီးပယံတလိၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ပခိၣ်ယုၢ်သုၣ်လီၤ. အခိၣ်အခံစုဒီးအဖးဖိန့ၣ်ကဖၢန်ယုၢ်အသိး ဒီးပကိးလၢပခိၣ်ယုၢ်သုၣ်လီၤ.

၃၃. **ဃးယုၢ်ကလာ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်လၢထိဉ်ဃံဉ်ထိဉ်ယူးဒီးတ ဝါ ဘဉ် ဝဲဒီးလါဝဲနူာ်ပစံးလၢဃးယုၢ်ကလာ်လီၤ. ဆုလီၢ်လံၤဃဉ်လီၢ်လံၤ နူာ်ပကွၢ်မၤသးဃးယုၢ်ကလာ်လီၤ. သ့ဉ်ဘဉ်ခိဉ်ထိဉ်ဃး ဃးယုၢ် ကလာ်လီၤ.

၃၄. **စုယုၢ်သုဉ်** နူာ်မ့ၢ်ပစုနုာ်ညဉ်သလၤဖျာဉ်လၢစဲဘူးဒီးပ ဃံနူာ် ပကီးလၢ စုယုၢ်သုဉ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစုနုာ်အညဉ် လီၤ. ပ စု ယုၢ် သုဉ် အညဉ်နူာ်အကုၢ်အဂီၤဒ်ယုၢ်အသိးဒီးပကီးလၢပစုယုၢ်သုဉ်လီၤ. ဒီးပှၤနီၤနီၤကီးလၢစုယုၢ်သူဉ်လီၤ.

၃၅. **ဆဉ်ယုၢ်သုဉ်** နူာ်မ့ၢ် ဆဉ်တကလှာ် ဖိနဲဖိၤဒီး အိဉ်ဘူးဒီးဆဉ် ကဆီ နူာ် ပကီးလၢဆဉ်ယုၢ်သုဉ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ် ဆဉ်ဖိ လၢ ဆံး က တၢါတဖျာဉ်နူာ်အိဉ်ဘူးဒီးဆဉ်ကဆီဒီးပကီးလၢဆဉ်ယုၢ်သုဉ် လီၤ. ဒီးပကီးလၢဆဉ်ယုၢ်သူဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၆. **တယုၢ်** နူာ်မ့ၢ်ပလီၤမ့ၢ်လီၤဖးဒီးပအိဉ်တမှာ်ဘဉ်ပသူဉ် ကၢ်သးလီၤနူၢ်ပစံးလၢတၢ်တယုၢ်ပှၤလီၤ. ပမ့ၢ်လီၤမ့ၢ်လီၤဖးဒီးပဖိ ပမါဒီးတၢ်တယုၢ်ပှၤနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတယုၢ်တညီလီၤ. ဒီးပစံးလၢသယုၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၇. **တၢ်ယုၢ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်ခံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢမ့ၢ်နၤပတထံဉ် ဘဉ်တၢ်နူာ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ခံးတၢ်ယုၢ်လီၤ.

၃၈. **တၢ်ယုၢ်အံဉ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်ဆါဘဉ်ပှၤကဖိထိဉ်ဒ်မ့ဉ်အိဉ်ပှၤအ သိး နူာ် ပစံးလၢတၢ်ယုၢ်အံဉ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါ တ က လှာ် လီၤ. တၢ်ယုၢ်အံဉ်နူာ်ဘဉ်ပှၤကဖိထိဉ်ဒ်မ့ဉ်အူအိဉ်ပှၤအသိးလီၤ.

၃၉. **တၤယုၢ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလှာ်ဒ်ထိခိဉ်အသိး ဒီး ဆံး နူၢ်ထိခိဉ် တကု္ၢ်နူာ် ပကီးလၢတၤယုၢ်လီၤ. ဒီးပ ကီး ဒီးအ ဆိ လၢ တၤယုၢ်တၤတြာၤလီၤ. တၤယုၢ်နူာ်ပအိဉ်အညဉ်ဝံဉ်ဝဲလီၤ.

၄၀. **ဒီးယုၢ်ထိဉ်အသး** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်လၢဟ်ထိဉ်ထိ အသးဒီးကတိၤနၢၤကတိၤဃဉ်ပှၤဂၤနူာ်ပစံးလၢဒီးယုၢ်ထိဉ်အသး လီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤမၤကမဉ်အီၤဒီး ကတိၤတၢ်ဒီးအဝဲတဂၤ ဒီး ဒီးယုၢ်ထိဉ်မးအသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဉ်ဒီးယုၢ်အ သး စ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒီးယုၢ်ထိဉ်အသးမ့ၢ်ပကတိၤဃဉ်ပှၤဂၤဒီးပသးခုဒီးပကတိၤ တၢ်အါအါကလာ်နူာ်လီၤ.

၄၁. **ဘျါယုၢ်ခိဉ်** နူာ်မ့ၢ်ဘျါတကလှာ်အခိဉ်ဒ်ယုၢ်အသိးဒီးပကီး လၢဘျါယုၢ်ခိဉ်လီၤ. ဘျါယုၢ်ခိဉ်နူာ်အခိဉ်လီၤက်လၢယုၢ်လီၤ. ဒီး အိဉ်သက္ခံသဉ်ဒီးအိဉ်လၢသက္ခံလဉ်အဖိလာ်ဒီးပှၤကညီတိၢ်သံ အီဉ်ဝဲဒဉ်လီၤ.

၄၂. **ဘျါယုၢ်ဖိ** ဖိာ်တကလှာ်အဖိအိဉ်လၢအဂံၢ်ဒီးအဖိကဘျုံး ဘူဒ်ယုၢ်နၢ်အသိးဒီးပကီးလၢဘျါယုၢ်ဖိလီၤ. ဒီးပကီးလၢဖိာ် ဘျါယုၢ်ဖိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၃. **ဘိယုၢ်ယှၤ** နူာ်မ့ၢ်သ့ဉ်ဖိလၢအစဲၤထိတဖဉ်နူာ်ဘိဝဲဒီးပစံး လၢဘိယုၢ်ယှၤလီၤ. ဖိဘိယုၢ်ယှၤနူာ်ဘိဂ့ၤကၢ. ဒီးပစံးလၢဘိယုၢ် ဘိယှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဖိလၢအဘိဂ့ၤဝဲဒီးစဲၤထိဝဲနူာ်ပစံးလၢဘိယုၢ် ဘိယှၤလီၤ.

၄၄. **သမံယုၢ်** နူာ်မ့ၢ်ဝံ ထံဉ်ဝဲလၢညါခိနူာ် မ့ၢ်ရူာ်ထုဉ် ဒိဉ် ဒီး ဝံ ကီး အမံၤလၢသမံယုၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝံထံဉ်ဝဲ လၢညါခိ လီၤ ဒီး ကီးဝဲ အ ဆိ လၢသမံယုၢ်သမံပြၢ်လီၤ.

၄၅. **သယုၢ်** နူာ်မ့ၢ်ပလီၤမ့ၢ်လီၤဖးဒီးပဆိကမိဉ်လိာ်ပသးဒီးပသူဉ် ကၢ်သးလီၤဒီးပအိဉ်တမှာ်ဘဉ်နူၢ်ပစံးလၢတၢ်သယုၢ်ပှၤလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢသယုၢ်သညီလီၤ. စအိဉ်လီၤဖးဒီးစမိၢ်စပၢ်ဒီးတၢ် သယုၢ်ယၢလီၤ.

၄၆. **သးသယုၢ်** နူာ်မ့ၢ်ပအိဉ်ဖးဒီးပဖိပမါပဖိပလံၤဒီးပဆိကမိဉ် ဒီးပသးတမှာ်ဘဉ် ဒီး ပသူဉ်ကၢ်သး လီၤဘဉ်ဃိဉ် ဘဉ် ဘီ နူာ် ပစံး လၢ ပ သးသယုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးသယုၢ်သးသညီလီၤ. စသးသယုၢ်ဘဉ်စဖိတၢ်မိဉ်ထံဉ်ဘဉ်စသးလၢအမဲာ်လီၤ.

၄၇. **ဟှဉ်ယုၢ်** နူာ်မ့ၢ်ပဟ့ဉ်တၢ်တမံၤမံၤလၢပှၤဂၤဒီးပမၤကု္ၤဟ့ဉ် ပှၤလၢတၢ်မိဉ်ဟ့ဉ်ပသးတဂၤနူာ်ဒီးပစံးလၢဟ့ဉ်ယုၢ်လီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢဟ့ဉ်ယုၢ်ဟ့ဉ်ဒိလီၤ. ပှၤတဂၤအိဉ်လီၤဖးဒီးအဖိအမါ ဒီးဟ့ဉ်ယုၢ်ဝဲအတၢ်အိဉ်တၢ်အီလၢပှၤဂၤလီၤ.

၁. **ယုာ်** နူာ်မ့ၢ်ပှာ်လၢပဟၢအိဉ်ညဉ်နူာ်ပမ့ၢ်စၢလီၤစဲၤတုၤဆၢ ထိဉ်ဒီးပစံးလၢယုာ်လီၤ. ပှာ်နူာ်သုမ့ၢ်ဟၢအိဉ်ညဉ်ဝံၤဒီးယုာ်ကုၤ အီၤတကု္ၢ်. သ့္ဆလၢပကဝဲၤအိဉ်ညဉ်နူာ်ပယုာ်ဆၢထိဉ်ဒီးပဟ်လၢၢ် လၢအပူၤဒီးဆၢထိဉ်ဝဲနူာ်ပစံးလၢပယုာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဆၢ ထိဉ်ဒ်သုတလီၤကတြူၢ်တဂ့ၤလီၤ.

၂. **ယုာ်** နူာ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်အမဲာ်ခံးနူာ်ပစံးလၢအမဲာ်ယုာ်လီၤ. ပသး ပှၢ်တုၤအမဲာ်ယုာ်ဒီးတထံဉ်လၢၤဘဉ်တၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘဉ်.

၃. **ယုာ်ယံၢ်ယုာ်ယီၢ်** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီမံနဒီးအခိဉ်လီၤဖျးဝဲဆုးလီၤ မိဉ်ထိဉ်အသးဒီးပစံးလၢဝးယုာ်ယံၢ်ယုာ်ယီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံနဒီး ဝးယုာ်ယံၢ်ယုာ်ယီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဝးယုာ်ယီၢ်ယုာ်ယီၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ယုာ်ယုာ်မှဲၤမှဲၤ** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီကလဲၤတၢ်တပူၤပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, က မၤတၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကၢဉ်အသးဒီးကမၤဝဲတစဲးစဲးတမၤ ဝဲ တစဲးစဲးနူာ်ဆိကမိဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢယုာ်ယုာ်မှဲၤမှဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤသါ ကလဲၤတၢ်ဒီးယုာ်ယုာ်မှဲၤမှဲၤနးသမိး.

၆. **ယုာ်ယီၢ်** ယုာ်ယီၢ်နူာ်မ့ၢ်ထိရံၤတၢ်ဝးယၢ်ခိယၢ်ခိနူာ်ပစံးလၢ ဝးယုာ်ယီၢ်ယုာ်ယီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယုာ်ယုၢ်ယုာ်ယီၢ်လီၤ. သ့ဉ်ဖိတထံးဝးယုာ်ယီၢ်ယုာ်ယီၢ်စံးဝဲဒဉ်.

၇. **ယုာ်အသး** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီမ့ၢ်သါကမၤတၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လဲၤတၢ်တပူၤပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဆိကမိဉ်ဝဲဃဲးဃဲးနူာ်ပစံးလၢယုာ်အသး လီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၢ်သါကလဲၤတၢ်တပူၤပူၤနူာ်ယုာ်အသးနးကၢ.

၈. **ကယုာ်ကယီၢ်** နူာ်ကွၢ်လၢကယုာ်တကု္ၢ်.

၉. **တယုာ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်မိဉ်မံပသးဒီးပမဲာ်ဖံးဃၢနူာ်ပစံးလၢပမဲာ်ဖံး လီၤတယုာ်လီၤ. တၢ်မိဉ်မံစသးစမဲာ်ဖံးလီၤတယုာ်ဃၢမးလီၤ. ဒီး ပစံးလၢလီၤသယုာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀. **မဲာ်ယုာ်** နူာ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်မဲာ်ခံးနူာ်ပစံးလၢမဲာ်ယုာ်လီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢမဲာ်ယုာ်နါယုာ်လီၤ. စမဲာ်ယုာ်စထံဉ်တၢ်တလီၤတံၢ်လီၤ ဆဲးလၢၤဘဉ်.

၁၁. **လီၤသယုာ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်မိဉ်မံပသးပမဲာ်ဖံးဃၢဒီးပစံးလၢပမဲာ် ဖံးလီၤသယုာ်လီၤ. တၢ်မိဉ်မံစသးစမဲာ်ဖံးလီၤသယုာ်နးကၢ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢလီၤသယုာ်လီၤသယာ်လီၤ.

၁၂. **သယုာ်လီၤ** နူာ်မ့ၢ်ပစၢထိဉ်ပျံၤဒီးပထုးလီၤလၢာ်ဒဉ်ပတဟိဉ် နူာ်ပစံးလၢပသယုာ်လီၤလီၤ. စၢထိဉ်စှာ်ပျံၤနူာ်သယုာ်လီၤကွၢ်

လၢဒ်နတဟ်ဒ်န့ၣ်တဲာ်စကီးဓါ.

၁၃. သံယှာ် မ့ၢ်မံၤခူအဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီမံဆူဒ်နီၤန့ၣ်ပ စံးဒီး အဆိလၢသံယှာ်မံခူလီၤ.ပှၤကညီမံခူန့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသံ ယှာ်မံခူလီၤ. ဒီးပစံးလၢသံယှာ်မံခူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

ကီတမးသံယှာ်မံခူ အုဉ်ကူၤခိဉ်ကူၤပှၤတသ့

၁. ယုး န့ၣ်မ့ၢ်ပသံဉ်ပမါအပါန့ၣ် ပကီးလၢမံၤပှ့ၢ် ယုးလီၤ. ပှၤကညီအသံဉ်အမါမ့ၢ်အိဉ်ခံဂၤဒီးအမံၤပှ့ၢ်ယုးအိဉ်ခံဂၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပမံၤပှ့ၢ်ယုးန့ၣ်တမ့ၢ်ဘဉ်ပမံၤပှ့ၢ်နီၢ်နီၢ်ဘဉ်. မ့ၢ်ပသံဉ်မါအပါဒီးပကီးလၢမံၤပှ့ၢ်ယုးလီၤ.

၂. ခဲာ်ယုး န့ၣ်မ့ၢ်သ့ဉ်လၢပတဲတဘဉ်လိာ်ဘဉ်န့ၣ်ပကီးလၢသ့ဉ် ခဲာ်ယုးလီၤ. သ့ဉ်အိဉ်ဒီးအခဲာ်ယုး န့ၣ်ပတဲတဘဉ်လိာ်ဘဉ်စံးဝဲ ဒၣ်.

၃. ခဲာ်ယုး န့ၣ်မ့ၢ်ထိခိဉ်အခဲာ်အသရူၤန့ၣ်အိဉ်ဒီးအခဲာ်ဂီၤလီၢ်ဒ် အခဲာ်အသိးဒီးအခဲာ်ပှၤတအိဉ်ဘဉ်န့ၣ်အိဉ်ထဲအဂီၤလီၢ်စီၤဒီးပစံး လၢထိခိဉ်ခဲာ်ယုးလီၤ. ထိခိဉ်ခဲာ်ယုးန့ၣ်အခဲာ်ဂီၤလီၢ်အိဉ်နဲာ်သက့ ဒီးအခဲာ်ပှၤတအိဉ်ဘဉ်န့ၣ်ပစံးလၢခဲာ်ယုးလီၤ. ထိခိဉ်အခဲာ်ယုး န့ၣ်အခဲာ်ပှၤတအိဉ်ဘဉ်. အိဉ်ထဲအဂီၤလီၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိ လၢခဲာ်ယုးခဲာ်ယးလီၤ.

၁. ယှၢ န့ၣ်မ့ၢ်ပဘျ့ဉ်ဆှါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကအုဉ်ဆိုဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တအိးအ သးထိဝဲဒီးပစံးလၢယှၢလီၤ. ဝဉ်လုဉ်တလုဉ်စဘျ့ဉ်ယှၢဂ့ၤကၢ. စ ကအုဉ်ဆိုဉ်တဘိယှၢဂ့ၤသမိးလီၤ.

၂. ယှၢ အဝဲအံၤတဘိအိဉ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. စမၤတကဲဒီးစဟး တယှၢဘဉ်. စလဲၤတၢ်တယှၢဘဉ်, တၢ်ဘှံးစသးနးကၢ. စကတိၤ တၢ်တယှၢဘဉ်နီတစဲးဒီးတၢ်ကတိၤလၢာ်ဝဲလီၤ. တၢ်ဘှံးစသးစမၤ တယှၢတကွၤလၢၢဘဉ်.

၃. ယှၢ အဝဲအံၤတဘိ အိဉ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. လဲၤယှၢယၢဆူခုး တက့ၢ်. မံယှၢယၢ, စမံတဂၤစိၤတဘူဉ်ဘဉ်. အိဉ်ယှၢစမှၤ, စ အိဉ်မှၤတဂၤစိၤတဝံဉ်ဘဉ်. ကၢဉ်ယှၢ. ကွၢ်ကီယှၢ, စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၄. ယှၢဖျံဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ယှၢဖျှအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘျ့ဉ်ဆှါတအိးအသး ဒီးထိဉ်တဲာ်ကွံာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢယှၢဖျံဉ်ယှၢဖျှလီၤ. စဘျ့ဉ် ဆှါယှၢဖျံဉ်ယှၢဖျှကွံာ်ဒီးတကဲထိဉ်ဘဉ်လၢတၢ်ဘဉ်. ပလိၤဝဉ် ဒိဉ်ဆံးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢယှၢဖျံဉ်ယှၢဖျှစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. ယှၢဖျှ န့ၣ်မ့ၢ်ပလိၤဝဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဘျ့ဉ်ဆှါမ့ၢ်ဂ့ၤတအိးအသး တဂ့ၤဘဉ်ဒီးဒိဉ်ဆံးထိဉ်တဲာ်ကွံာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢယှၢဖျှလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢယှၢဖျံဉ်ယှၢဖျှလီၤ. ဝဉ်တဘိစလိၤဒီးယှၢဖျှကွံာ်ဝဲ လီၤ. ဒီးပစံးလၢယှၢမျဲၤကွံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. ယှၢမျဲၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိတၢ်ကူတၢ်သိးခံခီန့ၣ်ဒိဉ်ဆံးဝဲဒီးပစံး လၢယှၢမျဲၤလီၤ. စဖိတၢ်ကံးညာ်တဘ့ဉ်ယှၢမျဲၤကွံာ်လံ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢယှၢမျံၢ်ယှၢမျဲၤလီၤ.

၇. ယှၢလီၢ်ထံး န့ၣ်မ့ၢ်ပတကဲာ်ပဝးဒ်ပဝဲန့ၣ်ပစံးလၢယှၢလီၢ် ထံးလီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်ကသံဒီးတသ့ဉ်ညါလီၤဘဉ်အယှၢလီၢ်ထံး ဘဉ်လီၤ.

၈. ယှၢသံဉ်ညိဉ်သံဉ် န့ၣ်ပှၤကညီအိဉ်သယှၢ်အိဉ်သညီလၢအဖိ သံမါသံမ့ၢ်ဂ့ၤ, အိဉ်ဖိဉ်ယဲလီၤတီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢအိဉ်ယှၢသံဉ် ညိဉ်သံဉ်လီၤ. ပှၤဖိဉ်ယဲတဖဉ်န့ၣ်အိဉ်ယှၢသံဉ်ညိဉ်သံဉ်နးကၢ. ဒီးပစံးလၢယှၢသံဉ်သညီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. ကယှၢသး ဒီးဂီၤကယှၢ. ဒီးဝါကယှၢ. ဒီးဖဉ်ကယှၢ. ဒီး ကယှၢဖဉ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကယှၢတက့ၢ်.

၁၀. အိဉ်ယှၢ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၢပှၤဂၤအိဉ်မှၤဒီးပှၤဒီးပစံးလၢအိဉ်ယှၢ လီၤ. အိၢ်ယှၢစမှၤ. ကွၢ်ကီယှၢယၢလၢပှ့.

၁. ယှူ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတြၢးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢယှူလီၤ. ပှၤကညီ တဖဉ်ယှူတြၢးနးသမိး.

၂. ပယှူ န့ၢ်မ့ၢ်လိဉ်န့ၣ်ပသးပှ့ၢ်လၢပျၢၤကီးလၢပယှူလီၤ. ပှၤကညီ ဒုးထိဉ်ဟံဉ်ခိဉ်လၢပယှူလဉ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကီး ဒီးအဆိလၢ ပယှူ ပယါလီၤ.

၁. ယှူၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပအိဉ်တၢ်ဒီးပမၤလီၤတၢ်အိဉ်တၢ်အိဆူပကိာ်ယှူၢ် ပူၤဒီးလဲၤလီၤဝဲဆူပဟၢဖၢပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပယှူၢ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤ မၤတကဲယှူၢ်မှၤတလီၤဘဉ်. ထိရီၤပအိဉ်တၢ်ဒီးပမၤလီၤဆူပကိာ် ပူၤဆူပဟၢဖၢပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပယှူၢ်ခဲလၢာ်လီၤ. ပှၤကညီအိဉ်မှၤဒီး အိထံန့ၣ်ယှူၢ်ဝဲကီးမံၤဒဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢယှူၢ်လီၤဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ရာ် ဒိဉ်မုဉ်အူန့ၣ်ယှူၢ်တၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. ယှူၢ်တကျူ န့ၣ်မ့ၢ်ပအိဉ်တၢ်လၢပတအုဉ်ဘျဲးဘဉ်ဒီးပယှူၢ် လီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပယှူၢ်တကျူလီၤ. ဂ့ၢ်န့ၣ်အိဉ်အဆဉ် ဒီးယှူၢ်တ ကျူဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယှူၢ်တကျူယှူၢ်တကျါဝဲလီၤ. ဒီး ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢယှူၢ်ကျူလီၤ.

၃. ယှူၢ်ကျိုးကျိုး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိဉ်တၢသဉ်ဒီးယှူၢ်တၢသဉ်အချံ တဖျၢဉ်ဘဉ်တဖျၢဉ်ဒီးပစံးလၢယှူၢ်ကျိုးကျိုးလီၤ. ပှၤတဂၤအိဉ်တၢ သဉ်ဒီးယှူၢ်ဝဲကျိုးကျိုးလီၤ.

၄. ယှူၢ်တစါ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီပယီၤဒိဉ်အိသဲစးဒီးစီၤပၤဒီးပစံး လၢယှူၢ်တစါလီၤ. ပှၤလၢယှူၢ်တစါဒီးစီၤပၤန့ၣ်မ့ၢ်ပူထိဉ်စီၤပၤဒီး တစါအိဉ်တဲာ်အပှာ်လီၤ. စံးဝဲဒၣ်.

၅. ယှူၢ်လီၤကျူးကျူး န့ၣ်မ့ၢ်ထိရီၤပအိဉ်တၢ်အိတၢ်ဒီးပယှူၢ်လီၤ တမီဘဉ်တမီန့ၣ်ပစံးလၢပယှူၢ်လီၤကျူးကျူးလီၤ.

၆. ယှူၢ်အကိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကီးန့ၢ်ပှၤကညီဆိဉ်အီၤဒီးစံးဝဲ လၢယှူၢ်အကိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၢ်ကီးဒီးအဝဲတဂၤအသးဒိဉ်ထိဉ် န့ၣ်စံးဝဲလၢယှူၢ်အကိာ်လီၤ. မ့ၢ်မတၤယှူၢ်အကိာ်တဂၤကံာ်စန့ၢ် ကၢ.

၇. ယှူၢ်အမံၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကီးအဖိအမံၤဒီးစံးဝဲလၢယှူၢ်အမံၤ လီၤ. နဖိန့ၣ်နယှူၢ်အမံၤဒ်လဲဉ်. စယှူၢ်အမံလၢနီၢ်မရံဉ်လီၤ. ဒီးပ စံးလၢယှူၢ်အမံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၈. ကိာ်ယှူၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပကိာ်ယိးန့ၣ်ပကီးလၢပကိာ်ယှူၢ်လီၤ. ဒီးပ ကီးဒီးအဆိလၢကိာ်ယှူၢ်ကိာ်ဘိလီၤ. ပကိာ်လၢပယှူၢ်လီၤတၢ်လၢ အပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပကိာ်ယှူၢ်လီၤ. ပှၤကညီယှူၢ်လီၤတၢ်လၢအ ကိာ်ယှူၢ်ပူၤလီၤ.

၉. ခိဉ်ယှူၢ်ခံကွၢ န့ၣ်မ့ၢ် ပှၤကညီကတိၤတၢ်ဒီးပှၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး န့ၣ်ပစံးလၢကတိၤတၢ်အခိဉ်ယှူၢ်ခံကွၢလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်အ ခိဉ်တယှူၢ်အခံတကွၢစကနဉ်တသ့ဘဉ်. နမ့ၢ်ကတိၤတၢ်ဒီးကတိၤ တုၤအခိဉ်ယှူၢ်အခံကွၢတက့ၢ်.

၁၀. **စုယူၢ်ဖိ** နူၣ်မ့ၢ်စုဒီဖျၣ်လၢယိၤမၤဝဲ နူၣ်ပစံးလၢစုယူၢ် ဖိ လီၤ. စုယူၢ်ဖိနူၣ်မ့ၢ်ယိၤမၤဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကျိၣ်ယူၢ်ဖိစုယူၢ်ဖိလီၤ.

၁၁. **တယူၢ်** နူၣ်မ့ၢ် ထါတဘီနူၣ်ပစံးလၢထါတယူၢ်လီၤ. ပှၤ တ ဂၤ မၤထါတယူၢ်ဒီးအီၣ်ဝဲလီၤ. တယူၢ်ခံယူၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၂. **တဘိယူၢ်ဃီ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤစဲးလဲာ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဘါတၢ်တလိၢ်လိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတဘိယူၢ်ဃီလီၤ. သုအိၣ်နူၣ်ဘါကစၢ် ယွၤတဘိယူၢ်ဃီတက့ၢ်. ပှၤဆံးတဂၤဟဲၣ်တဘိယူၢ်ဃီဒီးတနဲၤထိၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်လီၤ.

၁၃. **တၢ်ယူၢ်မ့ၢ်တၢ်ယူၢ်လါ** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်စိၤလါစိၤဘၢတစုစုဒ်ဝၣ်ဆူမူကဘျံးအသီးဒီးပစံးလၢတၢ်ယူၢ်မ့ၢ်တၢ်ယူၢ်လါလီၤ. တၢ်ယူၢ်လါလၢလါဝဲ့ၤတစုစုဘၢဒီးဘ့ၣ်ညါဒီးတစုစုဘၢတခ်ီလီၤ.

၁၄. **ထီယူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ပလဲၤတၢ်ပတအိၣ်ဘံုးဘၣ်ဒီးပစံးလၢထီယူၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤထီယူၢ်တၢ်ဒီးတအိၣ်ဘံုးဘၣ်.

၁၅. **ဒီယူၢ်ဒီဃု** နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲဝၣ်ခ်ီဂိၢ်မ့ၢ်အါအါကလဲာ်ဒီးပမၤအဆံးယုယံၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢဝၣ်ခ်ီဒီယူၢ်လီၤ. ဝၣ်ခ်ီဒီယူၢ်ဒီဃုနူၣ်မ့ၢ်ပဆဲဝၣ်ခ်ီအါအါကလဲာ်ဒီးပမၤဒီးအဃုယံၤယံၤထီထီဒီးပစံးလၢတၢ်ဒီယူၢ်ဒီဃုလီၤပဆဲတၢ်ဒီယူၢ်ဒီဃုနူၣ်ဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအါမးလီၤ.

၁၆. **ဒီယူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤထါပူအါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢထါဒီယူၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထါဒီယူၢ်ဒီပျ့ၤလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤမၤထါဒီယူၢ်သ့ဝဲအါမးလီၤ.

၁၇. **အယူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤထါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤ လီၤတံၢ်လီၤဆဲး, ပကတိၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီးသိၣ်ဝဲတုၤပှၤဂၤကနၣ်သ့ပှၤဂၤအနၢ်ပၢၢ်ဒီးပစံးလၢပကတိၤတၢ်ဒီးအယူၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအယူၢ်အကျွၤလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်အယူၢ်တအိၣ်အကျွၤတအိၣ်ဒီးပကနၣ်တသ့ဘၣ်. ပမ့ၢ်ကတိၤတၢ်နူၣ်ပကတိၤဒီးအယူၢ်အကျွၤတုၤပကနၣ်သ့တက့ၢ်.

၁၈. **အယူၢ်** တထိၣ်နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤကြီကြီတၢ်အဂ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤကြီကြီတၢ်လၢပစူးကါတၢ်တသ့ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢအယူၢ်တထိၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအယူၢ်တထိၣ်အဘိတလဲၤဘၣ်လီၤ. န ကတိၤကြီ တၢ် အယူၢ်တထိၣ်ဘၣ်. န မၤ တၢ်နူၣ်အယူၢ်တထိၣ်ဘၣ်. ပှၤတဂၤကိးကြီတၢ်အယူၢ်တထိၣ်ဘၣ်.

၁၉. **အယူၢ်အိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်ဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤဒီးပစံးလၢအယူၢ်အိၣ်လီၤ. ပှၤမ့ၢ်ကတိၤတၢ်လၢအယူၢ်အိၣ်နူၣ်ပကနၣ်သ့, ပကနၢ်ပၢၢ်ဝဲလီၤ.

၂၀. **အိၣ်ယူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်ဒီးပမၤလီၤဆူပကံာ်ပူၤနူၣ်ပစံးလၢပအိၣ်ယူၢ်လီၤ. ပှၤကညီအိၣ်တၢ်နူၣ် အိၣ်ယူၢ်ဝဲ လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မှၤဒီးအိၣ်ယူၢ်အိၣ်ယူၢ်ဝဲတမီဘၣ်တမီစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ယှၥ်** နူၣ်မ့ၢ်ဝဲၣ်းနဲၣ်တၢ်ဒီးပပညိၣ်ပစုမ့ၢ် နူၢ်ပစံးလၢယှၥ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒုးနဲၣ်ပှၤဂၤအတၢ်ဒီးယှၥ်ဒီးအစုလီၤ.

၂. **ယှၥ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအစိၤနူၣ်ပစံးလၢပှၤကညီအယှၥ်လီၤ. ပှၤကညီနူၣ်တုၤယှၥ်ကတၢၢ်ဒီး ဒီးသံဝဲလီၤ. ပှၤတနီၤ နီၤ ယှၥ်ထိ, ဒီးတနီၤနီၤနူၣ်ယှၥ်ဖုၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤလၢအယှၥ်ထိတဖၣ်နူၣ်ကၢမုံၤကၢပှၢ်ဝဲလီၤ. ပှၤလၢယှၥ်ဖုၣ်တဖၣ်နူၣ်သံမုၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါဝဲလီၤ.

ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယှၥ်ထးလီၤ.

၃. **ယှၥ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကတဲာ်ကတိၤပစု လိၢ်ခိၣ် ခိၣ်ကျိၣ်စိၤစုစိၤဒီးပစံးလၢယှၥ်လီၤ. ပှၤတဂၤယှၥ်စုလၢဃု့ၢ်ပူၤ တပိၢ်ညါဒီးစံးဝဲလၢ သါစုတအိၣ်ဘၣ်လီၤ.

၄. **ယှၥ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမံအကတိၢ်အခါနူၣ်ပစံးလၢပမံယှၥ်လီၤ. စမံယှၥ်မ့ၢ်တဘၣ်ဘၣ်ဒီးစခိၣ်ဆါကၢတုၤစမံယှၥ်ဘၣ်ဒီးစအိၣ်မှာ်ဝဲလီၤ. မ့ၢ်တနၤစမံခံယှၥ်ဒီးဘၣ်တနၤနၤစမံတယှၥ်လီၤ.

၅. **ယှၥ်ဃီၤ** နူၣ် မ့ၢ်ပဟ့ၣ်ဃီၤ သ့ၣ် ကဘိလၢပှၤဂၤဒီး စံးလၢ ယှၥ်ဃီၤလီၤ.

၆. **ယှၥ်ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပပညိၣ်ထိၣ်သ့ၣ်တဘိဆူစၢၢ်ဆၢပခိၣ်ဒီနူၣ်ဒီးပစံးလၢယှၥ်ထိၣ်ထိၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤအိၣ်လၢသ့ၣ်ခံဒီးယှၥ်ထိၣ်နူၢ်ဝဲအသ့ၣ်တဘိလၢကတြာ်အိၣ်တၤသၣ်လီၤ.

၇. **ယှၥ်ထိၣ်အသး** နူၣ်မ့ၢ် ပဟ်ထိ ထိၣ် အသး ဒ် ပှၤကထံၣ်ပှၤအါဂၤဒီးပစံးလၢယှၥ်ထိၣ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤ အိၣ်လၢပှၤဂၤ အကျါဒီးပတထံၣ်ဘၣ်အီၤဒီးယှၥ်ထိၣ်အသးလီၤ.

၈. **ယှၥ်ဟ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢယှၥ်ဟ်လီၤ. ပှၤတဂၤယှၥ်ဟ်စုတပိၢ်လၢသါကမၤဘူၣ်အဂိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤယှၥ်ဟ်ဃဲာ်တဘ့ၣ်လၢသါကဆါဝဲအဂိၢ်လီၤ.

၉. **ယှၥ်ယှၥ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပှၤဆါဝဲတုၤဝးဒဲးဒဲးဒီးပစံးလၢဆါယှၥ်ယှၥ်လီၤ. စဝ့ဆါယှၥ်ယှၥ်စကီၤတကဲဘၣ်.

၁၀. **ယှၥ်ယှၥ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမံခ့ဝးယှၥ်ယိၢ်ယှၥ်ယိၢ်နူၣ်ပစံးလၢမံခ့ယှၥ် ယှၥ်လီၤ. ပှၤတဂၤ လဲၤ တၢ်လၢ ပှၢ် လၢ် ကျါ ဒီးမံ လီၤ တဘူၣ်ဘၣ်ဒီးမံဆ့ၣ်နီၤဒီးမံခ့ဝဲယှၥ်ယှၥ်လီၤ.

၁၁. **ကယှၥ်** ဒီးကယှၥ်ကယဲ, ဒီး ကယှၥ် ကဟိၢ်, ဒီးသံ ကယှၥ် နူၢ်ကွၢ်လၢကယှၥ်တက့ၢ်.

၁၂. **ခိၣ်မှာ်ယှၥ်** နူၣ် မ့ၢ်ပခိၣ်မ့ၢ်လၢအိၣ်ဘူးဒီး ပခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်တဘိနူၣ်ပကိးလၢပခိၣ်မ့ၢ်ယှၥ်လီၤ. ပခိၣ်မ့ၢ်ယှၥ်နူၣ်အိၣ်ဘူးဒီး ပခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်နူၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခိၣ်မ့ၢ်ယှၥ်ခိၣ်မ့ၢ်ယာ်လီၤ.

၁၃. **စုမ့ၢ်ယှၥ်** နူၣ်မ့ၢ်ပစုမ့ၢ်လၢဘူးဒီးပစုမ့ၢ်ဒိၣ်တဘိနူၣ်ပဒုးနဲၣ်တၢ် ဒီးပယှၥ်အီၤနူၣ်ပစံးလၢစုမ့ၢ်ယှၥ်လီၤ. ပှၤတဂၤ ဒုးနဲၣ်တၢ်လၢအစုမ့ၢ်ယှၥ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၄. **ဆိုၣ်ယှၥ်ဆှါယဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပသုးဆှါအကဘိၣ်သိၣ်ဖှာ်သိၣ်ဂဲၤနူၣ်ပ စံးလၢ ဆိုၣ်ယှၥ် ဆှါယဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤသုးလီၤ ဆိုၣ် ယှၥ်ဆှါ ယဲၤ ဒီးတခွဲလီၤကွံာ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၁၅. **ကယှၥ်** နူၣ်မ့ၢ် ပမံတကဒၢဒီး ပစံးလၢပမံတယှၥ်လီၤ. တၢ်တနၤအံၤစမံယှၥ်ဒီးမ့ၢ်ဆ့ၣ်ဝဲလီၤ. တယှၥ်ခံယှၥ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၆. **တလှၢ်ယှၥ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကမၤတၢ်တမံၤမံၤနူၣ်သုးနံၤသုးသီဝဲဒီးပစံးလၢတလှၢ်ယှၥ်လီၤ. ပှၤတဂၤသါကမၤဟံၣ်တဖျၣ်တလှၢ်ဝဲယှၥ်လၢသါကမၤဆူခံဆူခံဒီးတမၤဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၁၇. **တၢ်ယှၥ်** နူၣ်တၢ်ဝံတၢ်နါလၢအၢကတၢၢ်တဖၣ်နူၣ်ပကိးလၢတၢ်ယှၥ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢ တၢ်ယှၥ် တၢ်ပျဲၤ လီၤ. တၢ်ယှၥ်နူၣ်တုၤလိာ်အိၣ်ပှၤဒီးတပျာ်ဘၣ်ပှၤဘၣ်ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၈. **ထါယှၥ်** နူၣ်မ့ၢ်ထါယဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထါခိၣ်ထံလၢမၤသးပယှၥ်ပယဲၤဒီးလီၤစဲၤထိဝဲနူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢယှၥ်ထါယဲၤ

လီၤ. ပှၤကညီဖိတနီၤနီၤအိၣ်ဒီးအထါယှာ်ထါယဲၤအါကၢ.

၁၉. **ထုးယှာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပထုးဆၢထိၣ်တၢ်နူၣ်ပကီးလၢထုးယှာ်လီၤ. ပျုံတဘိသံးကဘြူၢ်အသးနူၣ်ထုးယှာ်တက့ၢ်.ဒီးပစံးလၢထုးယှာ်ထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၀.**ပယှာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်လၢအယှာ်ထိဝဲနူၣ်ပစံးလၢပကတိၤတၢ်ပယှာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်အကလုၢ်ပယှာ်ကၢဒီးပစံးလၢပယှာ်ဒုးစကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်အကလုၢ်ပယှာ်ဒုးလီၤ.

၂၁.**ဟ်ယှာ်ဟ်ထိ** နူၣ်ပကတိၤတၢ်မံၤမံၤလၢပတမၤဘၣ်တၢ်လၢပတန့ၢ်ဘၣ်အဘျုးဒီးပဟ်ကြိကြိနူၣ်ပစံးလၢပဟ်ယှာ်ဟ်ထိလီၤ. နဟ်ယှာ်ဟ်ထိယဲာ်တဘၣ် နသါကမၤမနုၤလဲၣ်. နတဲာ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်. ဟ်ယှာ်ဟ်ထိဒ်နူၣ်တဂ့ၤ.

၂၂. **ခဲာ်ယှာ်** နူၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢခဲာ်ယှာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်အခဲာ်ခံးဝဲနူၣ်လီၤ.

၂၃. **အယှာ်** အထးနူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအစိၤအယၣ်နူၣ်ပစံးလၢပှၤကညီအယှာ်အထးလီၤ. ပှၤလၢအယှာ်ထိနူၣ်ကၢမုံၤကၢပှၢ်ဝဲလီၤ. ဝံတဖၣ်နူၣ်နူၣ်စံးဝဲလၢသါထုးထိထိၣ်ပှၤကညီအယှာ်နူၣ်ကံၢ်ထိၣ်ပှၤကညီအစုဒီး လုၣ်တ ဘိဒီး စံးဝဲ လၢ သါထုးထိ ထိၣ် ပှၤ က ညီ အယှာ်လီၤ.

၂၄.**အယှာ်အယဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖံးသဘျုးဒီးဆိုၣ်ကဘိၣ်ဆှါကဘိၣ်နူၣ်ပစံးလၢအယှာ်အယဲၣ်လီၤ.

၁. **ယုးယိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကှာ်စၢ်ပသးလၢပသးပှၢ်အခဲာ်ညါလၢပဒိၣ်ပပှၢ်အခဲာ်ညါလၢသရၣ်သမါအခဲာ်ညါဒီးပစံးလၢပယုးပယိၣ်လီၤ. ပသ့ၣ်ကၠသးပှၢ်တဖၣ်နူၣ်ယုးယိၣ်အီၤတက့ၢ်.ပှၤလၢတယုးတယိၣ်ဘၣ်သရၣ်သမါပသ့ၣ်ကၠသးပှၢ်နူၣ်မ့ၢ်ပှၤတၢ်ခံးဖိလီၤ. ပှၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ယုးတၢ်ယိၢ်နူၣ်မ့ၢ်ပှၤတၢ်ကပီၤဖိလီၤ.

၁. **ယှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တဖၣ်ယှၤလဲၤတၢ်လၢတၢ်ကပိာ်လီၤဒီးဝၢ်အဒံး နူၣ်ပစံးလၢထိၣ်ယှၤလီၤ. ထိရိၤတၢ်လဲၤတၢ်လၢတၢ်ကပိာ်လီၤဒီး ဝၢ်အဒံးနူၣ်ပစံးလၢယှၤခဲလၢာ်လီၤ. ထိၣ်စိၤလံၣ်စိၤတၢ်ဖိတၢ်ယၢ်ယှၤလၢတၢ်ကပိာ်ဖးဖိအါကၢ. ထိၣ်ယှၤကဘျၣ်ကဘျၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. **ယှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘျိၣ်လီၤဆူထံလာ်နူၣ်ပစံးလၢပယှၤထံလီၤ. ပှၤတဂၤယှၤထံယဲာ်တပနၢ်ဒီးဖိာ်ထိၣ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယှၤထံယှၤနီလီၤ.

၃. **ယှၤဝှၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၤအုးတကလှာ်အခဲာ်ဂီၤဒီးတဒုတဒုဒိၣ်ဝဲနူၣ်ပကီးလၢတၤအုးယှၤဝှၤလီၤ. တၤအုးယှၤဝှၤနူၣ်အခဲာ်ဂီၤဒီးအခံဂီၤဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယှၤဝှၤယှၤဝၤလီၤ.

၄. **ကယှၤ** ဒီးဂီၤကယှၤ, ဒီးဖၣ်ကယှၤ, ဝါကယှၤ, ဒီးကယှၤသး, ဒီးကယှၤဖၣ်နူၣ်ကွၢ်လၢကယှၤတက့ၢ်.

၅. **ကဘီယှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်. ပနၢ်ဟ့လၢပသးပှၢ်စံၣ်တဲၤဝဲအိၣ်လၢကီၢ်မ့ၢ်နှာ်လၢကီၤလၤအကီၢ်နူၣ်လီၤ.

၆. **ဆၣ်ယှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ဆၣ်တဖၣ်နူၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်ဖျၢၣ်လဲၤသါကျိၣ်ကလာ်ဒီးပစံးလၢဆၣ်ယှၤလီၤ. ဆၣ်နူၣ်ပကွၢ်လၢမ့ၢ်နၤနူၣ်ဖျါဝဲဒီးလဲၤဒးကျိၣ်ဒးကျိၣ်ဒီးပစံးလၢဆၣ်ယှၤလီၤ. ဒီးပသးပှၢ်စံးဝဲလၢဆၣ်လဲၤအဲၣ်သံၣ်မါလီၤ. တပကီၣ်ဒီးပခိၣ်လှၤစံးဝဲဒၣ်.

၈. **တယှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်တထူၣ်နူၣ်ပစံးလၢပခိၣ်တယှၤလီၤ. ပှၤတဖၣ်စမံဒီးဟးသိၣ်စခိၣ်တယှၤကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခိၣ်တယှၤနၢ်တယှူလီၤ. ဒီးပခိၣ်ဆါလၢပညၣ်ဂိၢ်ဒီးပခိၣ်ယၢနူၣ်ပစံးလၢပခိၣ်တယှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသယှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **ဒၢတယှၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလှာ်စှာ်လၢသ့ၣ်ဒုလာ်ဒ်ကနဲ အသိးဒီးအိၣ်ဒီးအစိဒီးမၤအဒၢလၢသ့ၣ်ဒုဖိအလီၤနူၣ်ပကီးလၢဒၢတယှၤလီၤ. ဒၢတယှၤနူၣ်ပအိၣ်အစိဒ်ကနဲအသိးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဒၢတယှၤဒၢတယဲၤလီၤ.

၁၀. **မှၣ်ယှၤ** နူၣ်မ့ၢ်မှၣ်သဖီဒ်လၢတၢ်ကပိာ်လီၤဒီးလဲၤအိၣ်တၢ်လၢအယံၤနူၣ်ပစံးလၢမှၣ်ယှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမှၣ်ယှၤဖၣ်ယှၤလီၤ. မှၣ်ယှၤနူၣ် မ့ၢ် ကလံၤဟဲ အုမှၣ်ဒံ လၢ တၢ်ကပိာ်လီၤနူၣ် ပစံး လၢမှၣ်ယှၤလီၤ.

၁၁. **သယှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ယၢနၢ်ယၢပခိၣ်ဆါနၢ်ယံၤဒီးပအိၣ်တမှာ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပခိၣ်သယှၤလီၤ. စခိၣ်သယှၤဆါကၢစအိၣ်တမှာ်ဘၣ်.

၁၂. **အိၣ်ယှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်မၤသိၣ်အကလုၢ်ပယှာ်ပယှာ်ဒီးပစံးလၢထွံၣ်အိၣ်ယှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ယှၤအိၣ်ခၣ်လီၤ. ထွံၣ်တဒုယုအကစၢ်ဒီးအိၣ်ယှၤဝဲလီၤ. ပှၤကညီမၤထါနူၣ်ပစံးလၢပှၤကညီအိၣ်ယှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်အဒိလီၤက်လၢအိၣ်ယှၤအသိးလီၤ.

၁. **ကယှ** ဒီးကယှကယါနူၣ်ကွၢ်လၢကယှတက့ၢ်.

၁. **ယှၢ်လီၤအသး** နူၣ်မ့ၢ်ပဆိကမိၣ်လီၤပသးနူၣ်ပစံးလၢယှၢ်လီၤပသးလီၤ. စယှၢ်လီၤကွၢ်စသးအံၤတကြၢးဘၣ်စထိၣ်ဘးလၢမူခိၣ်ဘၣ်.

၂. **ခိၣ်ယှၢ်လီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဘူးဒီးကဝံၤဒီးပစံးလၢခိၣ်ယှၢ်လီၤလီၤ. ပမၤတၢ်တုၤအခိၣ်ယှၢ်လီၤဒီးဘူးဒီးကဝံၤဝဲလီၤ.

၃. **ကးတယှၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ထးတဲာ်တကလှာ်အုၣ်ဝဲဒီးပတဲာ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢပဆးအီကံနူၣ်ပကီးလၢကးတယှၢ်လီၤ. ကးတယှၢ်နူၣ်မ့ၢ်ထးတဲာ်လၢအုၣ်ဝဲတကလှာ်လီၤ.

၁. **ယှၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တဂၤဃိဒီးပှၤတအိၣ်ဘူးနီတဂၤဘၣ်နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ကဟါအဆၢဒီးတၢ်မၤအသးဒ် ပပျုံတၢ် အသိးနူၣ် ပစံး လၢ ယှၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢယှၣ်ဟ့ာ်သံၣ်လီၤ. ပအိၣ်တဂၤဃိလၢခုးနူၣ်မ့ၢ်တဘူးဘၣ်ဒီးပှၤနီတဂၤဒီးပစံးလၢတၢ်မၤအသးယှၣ်ဟ့ာ်သံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ယှၣ်တၢ်တွၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ယှၣ်ရှး** နူၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤအဖိခွါလၢဟဲအုၣ်ကူၤခိၣ်ကူၤပှၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိလၢလရာ်တၢ်ဒဲးဘးနူၣ်ဒီးဒီးသံအသးလၢပခိၣ်ပယိနူၣ်ပကီးလၢကစၢ်ယှၣ်ရှးလီၤ. ဒီးပကီးလၢကစၢ်ယှၣ်ရှးယရံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **တၢ်ယှၣ်လီၤ** နူၣ်မှၣ်မ့ၢ်ဟါလီၤတၢ်လီၤကညီၢ်လၢပတအိၣ်ဘၣ်နီတဂၤနူၣ်မသးဒ် ပပျုံတၢ်အသိးဒီးပစံးလၢတၢ်ယှၣ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမှၢ်ယှၣ်လီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပအိၣ်တဂၤဃိလၢပှၢ်လၢ်ကျါလၢခုးနူၣ်တၢ်ယှၣ်လီၤဒီးပပျုံတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ယှၣ်တၢ်တွၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပအိၣ်တဂၤဃိနူၣ်တၢ်မ့ၢ်ယှၣ်လီၤဒီးပပျုံတၢ်လီၤ.

၄. **လီၤယှၣ်လီၤတွၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်တဂၤဃိလၢအသကီး တအိၣ်ဘၣ်နီတဂၤနူၣ်ပစံးလၢလီၤယှၣ်လီၤတွၤလီၤ. ပှၤမ့ၢ်

လီၤယှၣ်လီၤ တွၢနၠၣ် အနၣ်အဒၢ မ့ၢ်မၤသံ ဒီး ပှၤတသ့ၣ်ညါနီတဂၤဘၣ်.

၁. **ယွၤ** နၠၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤယွၤ, မၤတဂ့ၤနဲၣ်ယွၤ, ယွၤပှၤတဂၤလိာ်ကွဲတဂ့ၤနဲၣ်ယွၤ, ပစံးတၢ်လၢ ယွၤနၠၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးပတြိပှၤဂၤအကျဲလီၤ. လိာ်ကွဲတဂ့ၤနဲၣ်ယွၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. **ယွၤလီၤ** နၠၣ်မ့ၢ်တၢ်သူၣ်တၢ်သၣ်လၢအဒ့ခိၣ်ထံးလၢအသၣ်စှၤဝဲနၠၣ်ပစံးလၢတၢသၣ်ယွၤလီၤလီၤ. ထိၣ်ဖိလၢ ပျ့ၢတပူၤအိၣ်တၤသၣ်စံးဝဲဒၣ်. အိၣ်ပဝဲလၢ ယွၤလီၤ. ဟ်နီာ်စှနီာ်ထူလၢစိၣ်ထိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ကယွၤ** ဒီးအိၣ်ကယှၢ်အိၣ်ကယွၤန့ၢ်ကွၢ်လၢကယွၤတက့ၢ်.

၄. **တယွၤ** နၠၣ်မ့ၢ်တယှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီလီၤမ့ၢ်လီၤဖးဒီးအမါအဝၤနၠၣ်သူၣ်ကၢ်သးလီၤဒီးအသးတမှာ်ဘၣ်နၠၣ်ပစံးလၢအိၣ်တယှၢ်တယွၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိၣ်သယှၢ်အိၣ်သယွၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ဘီယှၢ်ဘီယွၤ** နၠၣ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်မံဘီအါဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖိဘီဖိဝဲအါအါကလဲာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကွၢ်ဒီးဂ့ၤဝဲလၢပမဲာ်ဒီးပစံးလၢဘီယှၢ်ဘီယွၤလီၤ. ကယိၢ်ဖိဘီယှၢ်ဘီယွၤဂ့ၤသမိး.

၆. **သယွၤဒ့** နၠၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တဂၤယီလၢခုးနၢ်သံၣ်ကျါလီၤယှၣ်လီၤတွၢဝဲဒီးပစံးလၢတၢ်မၤအသးသယွၤဒ့လီၤ. စအိၣ်တဂၤယီသယွၤဒ့တမှာ်ဘၣ်. စသကိးတအိၣ်ဘၣ်ဒီးမၤသးသယွၤဒ့လီၤ. စအိၣ်လၢခုးတဂၤဓိၤသယွၤဒ့စအိၣ်တမှာ်ဘၣ်.

၁. **ယဲ** နၠၣ်မ့ၢ်ပကိးလီၤဒၣ်ပသး လၢယဲလီၤ. ယဲဒၣ်တဂၤစကမၤလိလဲာ်လီၤ. စကအိၣ်ယဲဒၣ်ဒီးသရၣ်လီၤ.

၂. **ကယဲ** ဒီးကယၢကယဲ, ဒီးကယဲကယီ, ဒီးကယဲယဲကယဲယဲကွၢ်လၢကယဲတက့ၢ်.

၃. **တယဲ** နၠၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢကယဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီအယၢအယိၢ်နၠၣ်ပစံးလၢကယၢကယဲလီၤ.

၁. **ယဲၢ်** နၠၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဝီၤအစ့ၢ်နၠၣ်ပစံးလၢယဲၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဟဲထိၣ်ဒီးမ့ၢ်ယဲၢ်လီၤဝဲလီၤ. လီဝၢ်ဒံးဖျါယဲၢ်ယဲၢ်. တၢ်မၤသး ယဲၢ်ယဲၢ်ယဲၢ်နၠၣ်မ့ၢ်ထဲတၢ်ကဝီၤလီၤ.

၂. **ယဲၢ်စီၢ်** နၠၣ်မ့ၢ်စီၤခိၣ်နၠၣ်ပှၤတနီၤနီၤကိးလၢယဲၢ်စီၢ်လီၤ. ဖိသၣ်ချံတဖၣ်ထိၣ်မံလၢယဲၢ်စီၢ်ခိၣ်လီၤဒီးပကိးဒီးအဆိလၢယဲၢ်ဘုၣ်ယဲၢ်စီၢ်လီၤ.

၃. **ယဲၢ်ဆံ** နၠၣ်မ့ၢ်ပဂံၢ်တၢ်နာ်တၢ်လၢတဆံ အပူယဲၢ်ဘျၢၣ်နၠၣ်ပစံးလၢယဲၢ်ဆံလီၤ. ပှၤတဂၤယ့ အိၣ်သဲးသၣ် န့ၢ် ယဲၢ် ဆံ စီၤလီၤ. လွံၢ်ဆံယဲၢ်ဆံယ့ဆံစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၄. **ယဲၢ်ယဲၢ်** နၠၣ်မ့ၢ်လီဝၢ်အဒံးကဝီၤဖျါလှၢ်လှၢ်ဒီးပစံးလၢလီဝၢ်အဒံးယဲၢ်ယဲၢ်လီၤ. လီနၠၣ်ဝၢ်အဒံးကဝီၤဖျါယဲၢ်ယဲၢ်လီၤ. လီဝၢ်ဒံးကဝီၤယဲၢ်ယဲၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **ယဲၢ်လယှာ်** နၠၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဝီၤလၢအဂ့ၤကတၢၢ်လၢကပြုၢ်ဘၣ်ပမဲာ်နၠၣ်ပစံးလၢကဝီၤယဲၢ်လယှာ်လီၤ. ပကွၢ်ထိၣ်မ့ၢ်မဲာ်ကဝီၤယဲၢ်လယှာ်နၠၣ်ကပြုၢ်ဘၣ်ပမဲာ်ဂ့ၤကၢ. ပကွၢ်တကဲဘၣ်.

ယဲၢ်လယှာ်ဝီၤထိၣ်လၢမူ　　　ယဲၢ်လယှာ်ဝီၤထိၣ်လၢထး
ဟ်ကစၢ်ယွၤအဝ့ၢ်ထု　　　ဟ်ယွၤလီၤထုအဝ့ၢ်သး

၆. **ကယဲၢ်** ဒီးကယဲၢ်ကယှာ်, ဒီးကယဲၢ်တဲၢ်, ဒီးကယဲၢ်ပှၤ, ဒီးကယဲၢ်တၢ်တမံၤလၢ်လၢ်, ဒီးကယဲၢ်သူ, ဒီးကယဲၢ်ဒီး, တၢ်ခဲလၢာ်နၠၣ်ကွၢ်လၢကယဲၢ်တက့ၢ်.

၇. **တၢ်ယဲၢ်လီၤ** နၠၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဆဲးလီၤလၢမ့ၢ်ဟဲထိၣ်သီနၠၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်ဆဲးလီၤလၢတၢ်အၢၣ်ဘၢမ့ၢ်ဒီးမ့ၢ်ဖျါထိၣ်လၢတၢ်စူၤခါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတၢ်ယဲၢ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ယဲၢ်လီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. မ့ၢ်ဟဲထိၣ်ဒီးတၢ်ယဲၢ်လီၤဝဲလီၤ. တၢ်စူၤဝံၤတၢ်ပြံထိၣ်ဒီးတၢ်ယဲၢ်လီၤဝဲလီၤ.

၈. **ယဲာ်ယဲၢ်** နၠၣ်မ့ၢ်ခုၣ်ထိတကလှာ်ပဖိအိၣ်တမံဘၣ်. တဘျုၣ်ဘၣ်ဒီးပကိးလၢခုၣ်ထိယဲာ်ယဲၢ်လီၤ. ခုၣ်ထိယဲာ်ယဲၢ်နၠၣ်ပဖိတမံဘၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခုၣ်ထိယဲာ်ဘုၣ်ခုၣ်ထိယဲာ်ယဲၢ်လီၤ.

၁. **ယဲာ်** နၠၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်တ့ၤလဲၢ် ထိၣ် ယဲာ်ထိၣ်ဝဲနၠၣ် ပစံးလၢယဲာ်လီၤ. ပရူၣ်လီၤဟံၣ်ထူၣ်ပူၤယဲာ်ထိၣ်ဒီးဟံၣ်ထူၣ်လီၤကျိုကွံာ်ဝဲလီၤ. ထိရိၤတၢ်ပူၤ လၢသိနၠၣ် အံၣ်ဝဲဒီး လၢခံနၠၣ် တ့ၤလဲၢ်ထိၣ်ဝဲနၠၣ်ပစံးလၢယဲာ်ထိၣ်လီၤ. ပလၢၣ်လီၤဟံၣ်ထူၣ်ပူၤနၠၣ်တ့ၤယဲာ်ထိၣ်ဒီးလီၤကျိုဟံၣ်ထူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢယဲာ်တစုစုပစံးလၢယဲာ်ထိၣ်တစုစုလီၤ.

၂. **ယဲာ်** နၠၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်ဘျုးတၢ်ညၣ်လၢခူခိၣ်နၠၣ်ပစံးလၢပယဲာ်တၢ်ညၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပယဲာ်တကျဲာ်စ့ၢ်ကီး လီၤ. ယဲာ်ဘျုးအိၣ်တၢ်ညၣ်နၠၣ်ဒီးဖိထိၣ်တက့ၢ်. ယဲာ်ဘျုးတၢ်ညၣ်နၠၣ်ယဲာ်တကျဲဘျုးကနီၤဒီးတက့ၢ်ပကဖိအိၣ်လီၤ.

၃. **ယဲာ်နၢ်** နၠၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတ့ၢ်အနၢ်ဒီးမၤလဲၢ်ထိၣ်ဝဲအပူၤနၠၣ်ဆွံနာ်ဝဲလၢသ့ၣ်ဖိသ့ၣ်ကျိုဒီးပစံးလၢယဲာ်နၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤယဲာ်ဆွံနာ်အနၢ်ပူၤလၢသ့ၣ်ဖိတဘိဒီးအနၢ်ပူၤလဲၢ်ထိၣ်ဝဲလီၤ.

၄. **ယဲာ်ဘျုး** နၠၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်ဘျုးတၢ်ညၣ်နၠၣ်ပစံးလၢပယဲာ်ဘျုးလီၤ. ယဲာ်ဘျုးဒိၣ်ဘျုးအိၣ်တၢ်ညၣ်ဒီးဖိတက့ၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **ယဲာ်သံ** နၠၣ်မ့ၣ်ပှၤကညီဒိၣ်ဘျုးတၢ်ညၣ်သံကစဲာ်ဒီးစံၢ်ယါဝဲဒီးအိၣ်သံကစဲာ်ဝဲနၠၣ်ပစံးလၢယဲၢ်သံအိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤခးတၢ်ဖိတဖၣ်နၠၣ်ယဲာ်သံအိၣ်တၢ်ညၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢတၢ်ယဲာ်သံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **ကယဲာ်** ဒီးကယဲာ်ဒဲး, ဒီးကယဲာ်ကယိာ်, ဒီးကယာ်ကယဲာ်နၠၣ်ကွၢ်လၢကယဲာ်တက့ၢ်.

၇. **စၢ်ယဲာ်စၢ်ယိာ်** နၠၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိဘိလၢစၢ်ဝဲနၠၣ်ပစံးလၢစၢ်ယဲာ်စၢ်ယိာ်လီၤ. ဘုတဘိစၢ်ယဲာ်စၢ်ယိာ်ဒီးကကၢ်ဖိၤတ့ၢ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ဒိဘိလၢဝးစၢ်ဝဲနၠၣ်ပစံးလၢစၢ်ယဲာ်စၢ်ယိာ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၈. **တယဲာ်ဒဲး** နၠၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢထိတဖၣ်နၠၣ်ပစံးလၢမၤသးတယဲာ်ဒဲးလီၤ. သ့ၣ်တထံးတယဲာ်ဒဲးထိသမိး.

၉. **တယျာ်ယဲာ်** နၠၣ်မ့ၢ်တခွဲဘိအခိၣ်တဖျ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝၣ်အခိၣ်တဖျ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝးဝဲစၢ်ကဘံၣ်ဒီးပစံးလၢ မၤသး တယျာ်ယဲာ် လီၤ. ဝၣ်ဘိၣ်တဘိထိဒီးမၤမးအသးတယျာ်ယဲာ်လီၤ.

၁၀. **အဲယဲာ်** နၠၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢအဲဝဲာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဒီးအုးဒီးယးလၢထိၣ်ဖိးသ့ၣ်ကပၤနၠၣ်ပကိးလၢအဲဝဲာ်လီၤ. အဲယဲာ်နၠၣ်ပတစံးဘၣ်.

၁. **ကယဲး** ဒီးကယဲးကယီးနၠၣ်ကွၢ်လၢကယဲးတက့ၢ်.

၂. **တယဲး** နၠၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတြုၤထိၣ်အသးဒီးပစံးလၢတယဲးအသးလီၤ. ပှၤတဂၤတယဲးအသးဖိးဖိးကမ့ၢ်ကၢ်အသးဖှံသၢ.

၃. တယဲးတယီး နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ဟ်ဂ့ၤအသးဒီးမၤသးဒ် လဲၤတၢ်တဘြုၤထိာ်အသးအသိးနူာ်ပစံးလၢဟ်သးတယဲးတယီး လီၤ. ဖိသဉ်ခွါလဲၤတၢ်ဟ်ဂ့ၤအသးတယဲးတယီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢ သယဲးသယီးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. ယဲၤ နူာ်မ့ၢ်ဆိုာ်ကဘိာ်ဆှါကဘိာ်နူာ်ပစံးလၢဆိုာ်ယဲၤဆှါ ယဲၤလီၤ. ယုနူၢ်ယၤလၢဆိုာ်ယဲၤတယဲၤတကု့ၢ်. မၤနူၢ်ဆိုာ်ယဲၤ ဆှါယဲၤစကတဲၤထိာ်ကွဲာ်လီၤ.

၂. ယဲၤ နူာ်မ့ၢ်လုာ်တဘိနူာ်မ့ၢ်လုာ်ကူးလာ်လုာ်လီာ်တဲာ်ဒီးပစံး လၢလုာ်ယဲၤလီၤ. မၤနူၢ်ယၤလုာ်တယဲၤတကု့ၢ်. စကဘံယာ်တၢ် လီၤ.

၃. ယဲၤယီၤ နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟးဝ့ၤဝီၤနူာ်ပစံးလၢယဲၤယီၤအသး လီၤ. သရဉ်ဟးယဲၤယီၤဒီးမးမးလၢတၢ်ဖှိပှၤနူာ်လီၤ. ပှၤကညီ ဟးယဲၤယီၤအသးနူာ်မ့ၢ်ဟးဝ့ၤဝီၤဝဲနူာ်လီၤ.

၄. ယဲၤအိာ် နူာ်စတနၢ်ပၢၢ်ဘဉ်. စတသ့ာ်ညါဘဉ်. ကမ့ၢ်ဖိသဉ် ကတိၤတၢ်တကျါဘဉ်ကၢ်သၢ.

၅. ကယဲၤ ဒီးကယှာ်ကယဲၤ, ကွၢ်လၢကယဲၤတကု့ၢ်.

၆. ခဉ်ယဲၤ နူာ်မ့ၢ်ပမဲခိခိဉ်ထံးလၢပဘိးကဘျုးလာ်နူာ်ပကီးလၢ ခဉ်ယဲၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢခဉ်ယဲၤထံစ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢၢ်ကဲာ်နိာ် အိာ်ဖိဒီးဖိတြဲာ်ယာ်အသးလၢလၢၢ်ခဉ်ယဲၤထံးဒီးပှၤတဂၤဟံးနူၢ်ဝဲ လီၤ. ဟံးနူၢ်ဖိလၢစခဉ်ယဲၤထံးအံၤတကု့ၢ်နဲဒဉ်ဒဲးဖိစ့ဖိထူတဂ့ၤ. ဟံးနူၢ်ထဲစခဉ်ယဲၤထံးအံၤလီၤ. လၢၢ်စံးဝဲလၢပှၤတဂၤဒ်နူာ်လီၤ.

၇. ခွံဉ်ယဲၤ နူာ်မ့ၢ်ခွံဉ်တကလုာ်ကံဉ်လၢအဘိဒီးမၤအပူၤလၢ ဟိာ်ခိဉ်လာ်နူာ်ပကီးလၢခွံဉ်ယဲၤလီၤ. ခွံဉ်ယဲၤနူာ်ပှၤကညီရှာ် အိာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢခွံဉ်တၢ်ခွံဉ်ယဲၤလီၤ.

၈. ဆှါယဲၤ နူာ်မ့ၢ်ပသူးဆှါသိာ်ဂ့ာ်ဂဲၤသိာ်အလုၤအမဲ့နူာ်ပစံး လၢဆှါယဲၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဆိုာ်ယှာ်ဆှါယဲၤလီၤ. ဒီးပ စံးလၢတၢ်ယှာ်တၢ်ယဲၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. တယဲၤ နူာ်မ့ၢ်လုာ်ကူးလာ်တကူာ်ဒီးပစံးလၢလုာ်တယဲၤလီၤ. မၤနူၢ်ယၤလၢလုာ်တယဲၤတကု့ၢ်. စကဘံယာ်စၢယာ်တၢ်လီၤ.

၁၀. တၢ်ယဲၤ နူာ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လုၤတၢ်ကဘိာ်လၢအထိလၢသိာ် ဂူာ်သိာ်ဂဲၤတဖဉ်အိာ်လီၤစဲၤလၢယီဖိခိဉ်ယီဖိလာ်ဒီးပစံးလၢ တၢ်ယှာ်တၢ်ယဲၤလီၤ. တၢ်ယှာ်တၢ်ယဲၤနူာ်လီၤစှာ်လီၤစဲၤလၢယီဖိ လာ်အါမးလီၤ.

၁၁. ထါယဲၤ နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီထါခိဉ်ထံလၢပံာ်ဝဲဒီးလီၤစဲၤတတဲာ် ဘဉ်ဝဲနူာ်ပစံးလၢထါယဲၤလီၤ. ဖိသဉ်တနီၤနီၤအိာ်ဒီးအထါယဲၤ အါမးလီၤ. ပှၤဆံးနူာ်တုၤထါယဲၤအါဒီးအကိာ်နူာ်အှဉ်ဝဲလီၤ. ဒီး ပကီးဒီးအဆိလၢထါယှာ်ထါယဲၤလီၤ.

၁၂. အယဲၤ နူာ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လုၤအမဲ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, ယီၤသဉ်လုၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢအယဲၤခဲလၢာ်လီၤ.

၁. ယီၢ် နူာ်မ့ၢ်တၢ်လၢစ့ၤလီၤဝဲနူာ်ပစံးလၢယီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢယီၢ်ဖျံးလီၤ. ဘုလၢသိနူာ်ဘဉ်တနာ်လီၤ. တုၤယုၢ်အိာ် ဒီးယီၢ်ဝဲဒဉ်လီၤ. ဘုယီၢ်ကွဲာ်ဒီးတဘဉ်လၢၤဘဉ်တနာ်ဘဉ်. တၢ် လၢစ့ၤလီၤဝဲနူာ်ပစံးလၢယီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢယီၢ်လီၤစ့ၤလီၤစ့ၢ်ကီး လီၤ.

၂. ယီၢ် နူာ်မ့ၢ်တၢ်လၢစၢ်လီၤဝဲနူာ်ပပစံးလၢယီၢ်လီၤ. ချံဉ်ဘိမ့ၢ် ဂ့ၤ, ဝဉ်ခိဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢသိနူာ်ဆူာ်ဝဲဒီးတုၤအိာ်ယာ်ဒီးယီၢ်လီၤဝဲ လီၤ. ချံဉ်ဘိနူာ်တုၤယီၢ်ဒီးပစးဖျၢ်တလဲၤလၢၤဘဉ်. ဝဉ်ခိဘိယီၢ် ဒီးဘဉ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတနာ်လၢၤဘဉ်.

၃. ယီၢ်ကွာ်ယီၢ်ကွာ် နူာ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဒီးပကွၢ်ထိာ်သ့ာ်ခံဝဉ်လီၤ ဒီးပစံးလၢပလဲၤတၢ်ယီၢ်ကွာ်ယီၢ်ကွာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ယီၢ် ကွာ်ယီၢ်ကွာ်ဒီးတကွၢ်လီၤဘဉ်အခိဉ်ထံးဘဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢယီၢ်ကွဲာ်ယီၢ်ကွာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢယိာ်ကွာ်ယိာ်ကွာ်စ့ၢ်ကီး လီၤ.

၄. ယီၢ်လီၤ နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီတုၤအတဟိာ်စၢ်လီၤလၢအသးပှၢ်တှာ် ဝဲနူာ်ပစံးလၢယီၢ်လီၤလီၤ. ပှၤကညီနူာ်တုၤအမါအိာ်အဖိအိာ် ဒီးယီၢ်လီၤဝဲဒီးအတဟိာ်တဆူာ်လၢၤဘဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢယီၢ်လီၤယၢ်လီၤလီၤ.

၅. ယီၢ်သဉ် နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီတကလှာ်နူာ်အဖိာ်ခွါတဖဉ်ဆူာ်အ ခိဉ်လၢအကိာ်ခံတခိဒီးပကီးလၢယီၢ်သဉ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဖိာ်ထွဲ တလၢၤအခံလီၤ. ဒီးပှၤကညီကီးဝဲလၢကမ့လီၤ.

၆. ကယီၢ် ဒီးကယီၢ်ဝါ, ဒီးကယီၢ်သူနူာ်ကွၢ်လၢကယီၢ်တကု့ၢ်.

၇. တယီၢ် နူာ်မ့ၢ်တၢ်လၢတစၢ်လီၤဘဉ်ဒီးတစ့ၤလီၤဘဉ်နူာ် ပစံး လၢတယီၢ်ဘဉ်လီၤ.

၈. ပၢ်ယီၢ် နူာ်မ့ၢ်ပၢ်ယၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမိၢ်အဝၤလၢနူၢ်ဝဲလၢပ ပၢ်သံအလီၢ်ခံနူာ်လီၤ.

၁. ယိာ် နူာ်မ့ၢ်တၢ်လီၤဆၢဉ်ထိဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံလီၤဆၢဉ်ထိဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢယိာ်လီၤ. တၢ်တပှၤလီၤဆၢဉ်ယိာ်ကၢ. တၢ်ပှၤလီၤ ဆၢဉ်ယိာ်ကၢ. ထံလီၤဆၢဉ်ယိာ်သမိး. ဒီးပစံးလၢစၢ်ယိာ်ပစံးဒီး အဆိဒ်နူာ်လီၤ. ထံစၢ်ထံယိာ်နူာ်ပခိတနူၢ်ဘဉ်.

၂. ယိာ်ကၢ် နူၢ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်စံဉ်တဲၤပှၤလၢပျုၤတဂၤဖိုၤဝဲဒီးတ့ဘိဖိုၢ် မ့ၢ်ပှၤလၢဆူးဆါတဖဉ်နူာ်ဂ့ၤထိာ်ကူၤဝဲဒီးပကီးအမံၤလၢယိာ်ကၢ် လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢယီၢ်ကၢ်လီၤ. ယိာ်ကု့ၢ်နူာ်ဝ့ၤထိာ်ပှၤ ဆါတဖဉ်လၢသပှၢၤထးအပူၤဒီးတၢ်ဆါနူာ်ကဲထိာ်လၢထံသဘဲ့ဒီး မၤကွဲာ်ဝဲဒီးမၤမူဒံးထိာ်ကူၤပှၤကညီဒီးပှၤကညီဂ့ၤထိာ်ကူၤဝဲလီၤ.

၃. ယိာ်ကိာ် နူာ်မ့ၢ်ပဖိာ်ထိာ်ပခိဉ်ဒီးပကွၢ်ထိာ်တၢ်ဆူမူခိဉ်နူာ်ပ စံးလၢပယိာ်ပကိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤယိာ်ကိာ်ဒီးကွၢ်ထိာ်တၢ်ဆူမူခိဉ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယိာ်ကိာ်အိခဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢယိာ်ကိာ် ဘိပှၢ်, ပစံးဒီးအဆိလီၤ. မ့ၢ်ထိာ်ယိာ်ကိာ်ဘိပှၢ်နူာ်မ့ၢ်မ့ၢ်ထူဉ်လီၤ. ဒီးပကွၢ်ထိာ်တၢ်ဒီးပယိာ်ထိာ်ပကိာ်လီၤ.

၄. ယိာ်ကွာ်ယိာ်ကွာ် နူာ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဒီးပကွၢ်ထိာ်တၢ်ဆူတၢ်က ဖိာ်ဖးဖိဒီးပတကွၢ်လီၤဘဉ်ပခိဉ်ထံးဘဉ်နူာ်ပစံးလၢပလဲၤတၢ်ယိာ် ကွာ်ယိာ်ကွာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ယိာ်ကွာ်ယိာ်ကွာ်ဒီးတကွၢ် လီၤဘဉ်အခိဉ်ထံးဘဉ်.

၅. ယိာ်ထိာ် နူာ်မ့ၢ်အဲဉ်ထိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သကွံလဉ်လၢလဉ် ထိာ်သိလၢစၢ်ဒ်းနူာ်ပစံးလၢယိာ်ထိာ်အဲဉ်ထိာ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်လၢ လဉ်ထိာ်သိနူာ်ပစံးဒီးအဆိလၢယိာ်ထိာ်အဲဉ်ထိာ်လီၤ.

၆. ယိာ်ထိာ်ခိဉ် နူာ်မ့ၢ်ပမိာ်ထိာ်ပခိဉ်နူာ်ပစံးလၢပယိာ်ထိာ်ပ ခိဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ယိာ်ထိာ်အခိဉ်လီၤ.

၇. **ယၢ်ထိၣ်အကၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရံၤတၢ်မၢ်ထိၣ်အခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢယၢ်ထိၣ်အကၢ်လီၤ. ဆိတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ကွၢ်လီၤတၢ်ဆူသ့ၣ်ခံဒီးယၢ်ထိၣ်အကၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယၢ်ထိၣ်ယၢ်ထိၣ်လီၤ.

၈. **ယၢ်ထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်လါထိၣ်သီန့ၣ်ပစံးလၢလါယၢ်ထိၣ်လီၤ. လါယၢ်ထိၣ်တ့ၢ်သၢသီဒီးဖျါထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယၢ်ထိၣ်ယၢ်ထိၣ်လီၤ.

၉. **ကယၢ်** ဒီးကယၢ်ကယၢ်, ဒီးပယၢ်ထိၣ်, ဒီးပယၢ် ယီၤ, ဒီးနီၣ်ကယၢ်, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကယၢ်တကၢ့်.

၁၀. **ကမၣ်ယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤကမၣ်ပသးဒီးဟ်မုၣ်ဟ်မၢၤဒီးပစံးလၢကမၣ်ယၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသြူးစၢ်ကမၣ်ယၢ်လီၤ. ပှၤကညီတၢ့သြူးစၢ်ကမၣ်ယၢ်ဒီးကဘၣ်ကွၢ်လီၤ.

၁၁. **ကွၢ်ယၢ်ကၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်လၢပမၢ်ထိၣ်ပခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပကွၢ်ယၢ်ကၢ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်တၢ်ဒီးကွၢ်ယၢ်ကၢ်တၢ်လီၤ.

၁၂. **စၢ်ယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိဘိစၢ်ဝဲဒီးဝးဝဲယၢ်ခီယၢ်ခီန့ၣ်ပစံးလၢစၢ်ယၢ်စၢ်ယၢ်လီၤ. ဘုတဘိစၢ်ယၢ်စၢ်ယၢ်ဒီးကလံၤအူဝးယၢ်ခီယၢ်ခီလီၤ. ထိရံၤတၢ်ဒိဘိစၢ်ဝဲလၢသးယၢ်ခီယၢ်ခီန့ၣ်ပစံးလၢစၢ်ယၢ်စၢ်ယၢ်လီၤ.

၁၃. **တယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်သကွံၤတကလှာ်လၢပဒီးထိၣ်စိၤဆိစိၤန့ၣ်ပကိးလၢတယၢ်လီၤ. တယၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပျုၤသကွံၤတကလှာ်လီၤ. ဒီးပမၤအါဘိဒီးအကတြူၢ်အါမးလီၤ. တကတြူၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတယၢ်တစၢ်လီၤ. တယၢ်တကတြူၢ်န့ၢ်ပှၤဆါဝဲတသ့ံးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတယၢ်တယၢ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤကိးလၢလယၢ်လီၤ.

၁၄. **တၢ်ယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ယံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘၢၣ်စၢၤစၢ်တလၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ယံၤတၢ်ယၢ်လီၤ.

၁၅. **ထံယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံလီၤဆၢၣ်ထိဝဲလၢပခီတတှာ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢထံယၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးဆိလၢထံစၢ်ထံယၢ်လီၤ. ထံယၢ်န့ၣ်ပခီတန့ၢ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၆. **ပယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပယၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်အါဂၤဒီးဟးဖးဝဲတဂၤတပှၤခံဂၤခံပှၤလၢဃုအိၣ်ယီၢ်အိၣ်တၢ်န့ၢ်ပစံးလၢဃုပယၢ်ပယၢတၢ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်လဲၤတၢ်ဒီးဃုပယၢ်ပယၢတၢ်လီၤ.

၁၇. **လယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်တယၢ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီမၤတၢ်သကွံၤကၢ်တကလှာ်လၢဒီးအိၣ်ထိၣ်စိၤဆိစိၤန့ၣ်ပကိးလၢလယၢ်ဒီးတယၢ်လီၤ. လယၢ်တစၢ်န့ၣ်ပှၤပှၤဘၣ်တသ့ံးညါလီၤ.

၁၈. **လီၤယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်ဂၢၢ်အိၣ်ကျၢၤဝဲလၢတသုးလီၢ်ပျံၣ်ကျဲဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤယၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလီၤထုလီၤယၢ်လီၤ. လၢ်လၢဂၢ်လီၤသးဆူဟံၣ်ခိၣ်လာ်တကူာ်ဒီးဖျါထိၣ်ဝဲတကူာ်ဒီးဂၢၢ်ကျၢၤဝဲတုၤတဝးဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်လီၤထုလီၤယၢ်လီၤ. တၢ်လၢသံတသ့ဘၣ်ဒ်လၢ်အသိးန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်လီၤထုလီၤယၢ်လီၤ.

၁၉. **လီၤယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလၢၣ်လီၤတၢ်ဆူဟံၣ်ခိၣ်လာ်လဲၤနုာ်ထိဝဲဒီးပစံးလၢလီၤယၢ်လီၤ. စလၢၣ်လီၤဟံၣ်ထူၣ်လီၤယၢ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤယၢ်လီၤထိလီၤ.

၂၀. **သယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တယၢ်န့ၣ်ပကိးလၢသယၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သကွံၤကၢ်လၢပဒီးအိၣ်ထိၣ်စိၤဆိစိၤန့ၣ်ပကိးလၢသယၢ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢတယၢ်ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢလယၢ်ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢသယၢ်လီၤ.

၂၁. **အယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအစိအကမီၤန့ၣ်ပစံးလၢအယၢ်လီၤ. ပှၤကညီအယၢ်န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂၤမၤဘၣ်ဘူးတဘူၣ်ဘၣ်လီၤ.

၂၂. **ယၢ်ကၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအစိစၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢယၢ်ကၢ်လီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်ထံၣ်ဘိၣ်သအိၣ်ဒီးအယၢ်ကၢ်ဝဲဒီးဘိၣ်သအိၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ.

၂၃. **အယၢ်ကၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီစိစၢ်လၢ်ဆံးဒီးပျုၤတၢ်သးဖုးတၢ်ကနီးကစှာ်န့ၣ်ပစံးလၢစိစၢ်လၢ်ဆံးဒီးအယၢ်ကၢ်လီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်ထံၣ်ဘိၣ်သအိၣ်ဒီးအယၢ်ကၢ်ဒီးဘိၣ်သအိၣ်အိၣ်န့ၢ်ဝဲလီၤ.

၂၄. **အယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤအခီပညီလၢပနၤဟၢ်နၢ်ဟၢ်ကီတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ကတိၤအဒိၣ်အယၢ်လီၤ. ပှၤလၢအနၢ်ပၢၢ်တၢ်ကတိၤအဒိၣ်အယၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်ဒီးအတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂၅. **အယၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအထုအယၢ်လီၤ. ပကစၢ်ယွၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲလၢမူခိၣ်န့ၣ်အထုအယၢ်ဒီးသံတသ့ဘၣ်ဝဲလီၤ.

၂၆. **အံၣ်ထိၣ်ယၢ်ထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၣ်လၢလၣ်ထိၣ်သီဒီးတသလၣ်ထိၣ်ဒံးဘၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢအံၣ်ထိၣ်ယၢ်ထိၣ်လီၤ. သကွံလၣ်စၢ်န့ၣ်ပစံးလၢအံၣ်ထိၣ်ယၢ်ထိၣ်လီၤ.

၁. **ယီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ထိၣ်တၢ်ဝံတၢ်စၢ်လၢပဖံဘၣ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢပယီးတၢ်လီၤ. တလၢၢ်တဖၣ်တဝံဘၣ်တၢ်ဘၣ်. ယီးတၢ်လၢအဖံဘၣ်ခိၣ်လီၤ. တလၢၢ်ယီးတၢ်န့ၣ်မၤဝဲဒီးနီၣ်ယီးဘိဒီးယီးဝဲတခီတလိၣ်လိၣ်လီၤ. ပှၤယီးတၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်တဝံဘၣ်တၢ်ဘၣ်.

၂. **ယီး** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢၢ်ထုကဖၣ်တၢ်သမူဒီးပစံးလၢယီးကၣ်ထၣ်လီၤ. တလၢၢ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢဟံၣ်ဒီးပနၢ်ဟူလၢယီးကၣ်ထၣ်လီၤ.

၄. **ယီးထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ထိၣ်တၢ်ယီးလၢပဖံဘၣ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢပယီးထိၣ်လီၤ. နယီးထိၣ်ကွၢ်တၢ်ယီးတယီးဆံးဃၢလဲၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယီးထိၣ်လဲးထိၣ်လီၤ.

၅. **ယီးဘၢတိကွံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်လီၤပသးလၢတၢ်တိတၢ်လီၤအပူၤဒီးပစံးလၢပယီးဘၢတိကွံၢ်လီၤ.

၆. **ယီးလီၤတၢ်သံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံဒီးလဲၤယီးဝဲလၢကရူၣ်လီၤကၢ်လီၤဝဲဒီးပစံးလၢယီးလီၤတၢ်သံလီၤ. ပှၤကညီယီးလီၤတၢ်သံလၢကရူၣ်လီၤဝဲလီၤ.

၇. **ကယီး** ဒီးပယီးထိၣ်, ကွၢ်လၢကယီးတကၢ့်.

၈. **စီယီးဆီပှကွၢ်နီၢ်ချၣ်ကၤ** No.76–၇၆. ပှၤဒီတခွါခံဂၤအတခွါတဂၤန့ၣ်န့ၢ်အမါထိၣ်ဖိတဂၤဒီးအမါတဂၤမၤတကဲဒီးစံးဝဲ. မ့ၢ်လၢအတၢ်ဘၣ်အိၣ်ဘူးဒၢးလဲၤလဲၤကိးန့ၢ်အမိၢ်ဒီးအမိၢ်တဟဲဘၣ်. အမိၢ်စံးအီၤဖိညါမိၢ်အိၣ်ထီးသိမိၢ်အှၣ်ဖိုး. အမိၢ်ယု့ၢ်လီၤယီးဒီးနီၢ်ချၣ်ကၤကိညၢ်. အမိၢ်မ့ၢ်ကူၤထိၣ်ကူၤအလီၢ်ခံဒီးနီၢ်ချၣ်ကၤနးထိၣ်ဒံးန့ၣ်အစုစုနီၢ်ချၣ်ကၤသံဝဲလီၤ. စီၤယီးယီးလဲၤကိးအမိၢ်အမိၢ်တဟဲဘၣ်ဒီးဟါကူၤဆူအမါအိၣ်ဒီးအမါသံဝဲလီၤ. ဒီးယီးထိၣ်အမါအစိၣ်ဒီးလဲၤကၢ့်ဝဲလၢအဖိအယၢၤဒီးဝံၤဟါကူၤအိၣ်ဆံးယၢ်

ဆံးယဲာ်ဒီးတၢ်ဘၣ်သံလၢအမိၢ်အအိၣ်ဒီးလဲၤဝဲလီၤ. ဒီးမၤထါမ့ၢ် ဆုၣ်ဝါဒီးအမိၢ်သါကကွဲကူၤအကလၤလၢဆီဖါဝါတဘ့ၣ်ဒီးအမိၢ် ကီးကူၤအီၤဒီးတကူၤအိၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. မၤအိၣ်အမိၢ်

မိၢ်ကွဲကူၤကလၤလၢဆီဖါဝါ   ကွဲကူၤကလၤဆီဖါဘီ
ပူၤလၢမိၢ်တပူၤလၢယၢ   ပူၤလၢမိၢ်တပူၤလၢစီ

ဒီးဟါကူၤဝဲလၢကျဲဒီးစံးအတခွါ. ကူၤဟ်စၢၤနဝဲဒၣ်. ယက လဲၤကွၢ်သ့ၣ်ကၣ်ဖီတကၢ်. လဲၤတုၤလၢဖီထံးဒီးဝံၤသါကဟါကူၤ ဒီးခါလီၤခိၣ်ဒီးအမါကီးအီၤ. စီၤယီးယီး. နသးဖှၣ်ယၢလီၤဓါ. အဝဲကွၢ်ယုတၢ်တထံၣ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်ဒီးဆဲးလီၤဘီဒီးစံၣ်လၢ ဘီအခိၣ်ဒီးအမါနံၤဒီးအီၤတကျဲလီၤ. အတခွါတဂၤတၤဒီးကွၢ်လၢ် အတခွါအကျဲ. အတခွါတဟါကူၤဘၣ်ဒီးလဲၤကွၢ်ဝဲတကျဲလီၤ. ဒီး အတခွါသံဝဲဒီးအဝဲအိၣ်တမှာ်ဘၣ်. ဆိၣ်ကမိၣ်အတခွါနူၣ်လီၤ. ဒီးမံလၢမ့ၢ်နၤဒီးမံမိၢ်အတခွါစံးအီၤ. ကွၢ်, မ့ၢ်ထူၣ်နူၣ်နဖိဒိၣ်ဂဲၤ ထၢၣ်ဟိၣ်လီၤ. ဒီးလဲၤဖိၣ်နူၢ်အတၢ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်ဆှၣ်ဒီးဆၢမးမ့ၢ် ထူၣ်နူၣ်ဒီးအဝဲၤလဲၤဝဲတကျဲလီၤ. လဲၤဝဲတုၤဒီးအဖိဒိၣ်ဟိၣ်နၢ်ဟူ ဝဲတကျဲလီၤ.ကွၢ်ယုဝဲတထံၣ်ဝဲဘၣ်.ကွၢ်ဝဲလၣ်တဘ့ၣ်ဟူးယဲးယဲး. အဝဲစံၣ်ယီၤဖိၣ်လၣ်တဘ့ၣ်နူၣ်တကျဲ. အတခွါဟ်မုၣ်နူၣ်အတၢ် ယုကူၤအဖိတနူၢ်ဘၣ်. အတခွါဟ်ခွါဟါကူၤစံးအတခွါဟ်မုၣ်နူၣ်. မ့ၢ်နမၤဟိၣ်ဖိသၣ်သဲၣ်လဲၣ်. အဝဲစံးဆၢအဝၤ. ကူၢ်မ့ၢ်အဖါတၢ် နူၣ်သၢၣ်. ဟံးယဲာ်အဖိဒိၣ်ပယုကူၤတနူၢ်ဘၣ်. အဝဲစံးလိၣ်ဖျါန သး. စံးအတခွါဒ်းနူၣ်ဒီးအတခွါစံးဆၢအီၤ. နကွၢ်ယၢဘၣ်ကကဲ ဓါ. ကွၢ်ကဲယဲာ်. စံးဆၢအတခွါဒ်းနူၣ်လီၤ. အတခွါလိၣ်ဖျါထိၣ် အသး. ကွၢ်ဝဲမ့ၢ်ဖိသၣ်သၢဂၤလဲာ်လီၤ. ကူၤစိာ်ဝဲကွၢ်ကူၤဝဲအသး ပှၢ်ကူၤတၤဒီးဒံးလိၢ်လိၢ်ဒီးနိၢ်ချၢၣ်ကၢၤတဂၤမၤတကဲထိၣ်ကဒီးလံ ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. အတခွါစံး. ယကကီးမ့ၢ်တဟဲယကကျိပူၤပူၤနဲၣ်. လဲၤကီးဝဲအအတၢ်ဟဲအသးခုမးလီၤ. စံးဝဲတၢ်လံၤဂဲၤထၢၣ်သမူ ထိၣ်ကူၤဒံး. လဲၤဝဲတုၤလၢအဒဲၣ်ဒီးအသးကနီးမးလံၤလံၤ.

၉. ဆၣ်ယီးမါ နူၣ်မ့ၢ်ဆၣ်ကွၤဆဲးကွၤခးနူၣ်ပကီးလၢဆၣ်ယီးမါ လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆၣ်တကလုာ်အိၣ်တြဲာ်သၢဖျၢၣ်စၢါဆၢလိာ်အသးဒ် ပယီးတၢ်အသီးလီၤ.

၁၀.တယီး နူၣ်မ့ၢ်ပတြူၤထိၣ်ပသးဒီးပစံးလၢပတယီးပသးလီၤ. ပမ့ၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢဟံၣ်ကလီၤဂိၢ်ဒီးပတယီးထိၣ်ကွၢ်ပသးလီၤ. ပဝံ တၢ်နူၣ်ပမ့ၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢကုပျုၤကတဲာ်ဒီးပတယီးထိၣ်ကွၢ်ပသး လီၤ.

၁၁. တယီးဒီး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ်ဂ့ၤအသးဟ်ဖိသၣ်ခွါအသးဒီး ဖၢၣ်ထိၣ်အခိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤကလဲာ်ဒီးပစံးလၢဟ်ဖိသၣ်ခွါအသးတယီး ဒီးလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ဖိသၣ်ခွါအသးတယီးဒီးစံးဝဲဒၣ်.

၁၂.တယီးဆီး နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢအဒုဂ့ၤအလၣ်ဂ့ၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢတ ယီးဒီးလီၤ. သ့ၣ်တထံးအဒီးအလၣ်ဂ့ၤဝဲဒီးမၤသးတယီးဒီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတယီးဒ်ၣ်တယီးဒီးလီၤ.

၁၃. တယီးဒီး နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်ခိၤဆီခိၤလၢအမဲၢ်ကိဂ့ၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢ တယီးဒီးလီၤ. ဆီဖါတဘ့ၣ်အမဲာ်ကိမၤမးအသးတယီးဒီးလီၤ.

၁၄.တၢ်ယီး နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝံတၢ်စိာ်ထိရိၤတမံၤ, တၢ်အိၣ်တၢ်အီထိရိၤ တမံၤလၢပယီးနူၣ်ပစံးလၢတၢ်ယီးလီၤ. တလၢၤတၢ်ယီးနူၣ်မ့ၢ်ယီး သဘျၣ်လီၤ.

၁၅. နိၣ်ယီးဘိ နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝၣ်တဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဘျး ထိၣ်တၢ်ယီးလၢလီၤလၢပဟ်ထိၣ်လၢပဖံဘၣ်ခိၣ်နူၣ်ပကီးလၢ နိၣ်ယီးဘိလီၤ. ပယီးတၢ်နူၣ်ပဘျးထိၣ်လၢနိၣ်ယီးဘိလီၤဒီးတၢ် လၢသ့ၣ်လၢပဘျးထိၣ်တၢ်ယီးလၢလီၤနူၣ်ပကီးလၢနိၣ်ယီးဘိလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢနိၣ်ယိၣ်ဘံၣ်နိၣ်ယီးဘိလီၤ.

၁. ဘၣ်ယိၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပဆိကမိၣ်နူၢ်ပှၤဂၤအဂံၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဆိကမိၣ် လီၤဒၣ်ပဂံၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဘၣ်ယိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ဘၣ်ယိၣ် ဘၣ်ဘီလီၤ. ဓဘၣ်ယိၣ်နူၣ်စဖိအဂံၢ်လၢကဘၣ်ဆူးဘၣ် ဆါဘၣ်ဖုးလီၤ. ထိရိၤပဆိကမိၣ်တၢ်လၢပှၤဂၤအဂံၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢပ ဂံၢ်ဒၣ်ပဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဘၣ်ယိၣ်ခဲလာ်လီၤ. စဘၣ်ယိၣ်လၢစ ကဆူးကဆါစမၤတၢ်တကဲဘၣ်လီၤ.

၁. ယီၤ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤတကလုာ်အိၣ်လၢကိၢ်ယူၢ်နူၣ်ပကီးလၢယီၤ လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယီၤခိၤသွံခိၤလီၤ. တၢ်လၢယီၤနူၣ်အိၣ် ဒီးစိၤလိၣ်စိၤပၤဒ်ပယီၤအသိးဒီးဒုးလိာ်အသးဒီးပယီၤဆူၣ်မး လီၤ.

၂. ယီၤခၣ်စိး နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ဒ်လၢ်အသိးဒီးဝါကမိၤဆုံဝဲဒီး ပကီးလၢယီၤခၣ်စိးလီၤ. ယီၤခၣ်စိးနူၣ်ပှၤမၤဝဲလၢမုၣ်ဒၢတနိၤ, လၢသလၢတနိၤ, လၢမဲာ်ထံကလၤတနိၤနိၤ, ဒီးမ့ၢ်ပှၤအဲကလံးဖိ မၤဝဲလီၤ.

၃. ယီၤဖိယီၤမျိ နူၣ်မ့ၢ်ဆၣ်တကလုာ်အိၣ်လၢကွၤဆဲးကွၤခးအ ဂိၤထံးနူၣ်သၢဖျၢၣ်ဒီးအိၣ်ဒ်ကွၤဆဲးကွၤခးအသိးနူၣ်ပကီးလၢ ဆၣ်ယီၤဖိယီၤမျိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆၣ်ဖိတကလုာ်လီၤ.

၄. ယီၤဟိၣ် နူၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုာ်အိၣ်ဒီးအကုစကီးပှၢ်ဒ် သမၣ်အသိးတစဲးစဲးဒီးပကီးလၢယီၤဟိၣ်လီၤ. ယီၤဟိၣ်နူၣ်အကု နီစုမ့ၢ်သၢဘိနူၣ်ကီၤဝဲဒီးအိၣ်သကူၤအခံအလီၤနူၣ်စခၢၣ်စခီစထိ ကနံဒီနညါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုာ်ထဲသူၣ်ထဲဘါလီၤ.

၅. ယီၤခိၤသွံခိၤ နူၣ်မ့ၢ် ပကီးယီၤဒီးအဆိဒီးပကီးလၢယီၤခိၤသွံ ခိၤလီၤ.

၆. ကယီၤ ဒီးကယီၤတၢ်ကယီၤတိၤ, ဒီးကယီၤဒံၣ်ကယီၤဒိ, ဒီး ကယုၢ်ကယီၤနူၣ်ကွၢ်လၢကယီၤတကၢ်.

၇. ထိၣ်ယီၤ နူၣ်မ့ၢ် ထိၣ်ဟ့ာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်အမဲၢ် ထိအကိာ်ထိဒီးအဆူၣ်ဂ့ၤအမဲၢ်ဂ့ၤဝဲကတြှၣ်ဒုၣ်ဒီးပကီးဒီးအဆိ လၢထိၣ်ဟ့ာ်ထိၣ်ယီၤလီၤ.

၈. ထိၣ်ယီၤ နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်ပှၤလၢမနၤဒီးပကီးလၢထိၣ် ယီၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤသးပှၢ်လၢပျၢၤကီးဝဲလီၤ. တုၤမ့ၢ်ပှၤဒီးစံးဝဲ လၢယီၤဟဲဒီးထိၣ်ယီၤပှၤဝဲလီၤ. ဒီးပှၤတနိၤနိၤကီးဝဲလၢထိၣ်ယိ ဃဲၣ်လီၤ. ထိၣ်ယီၤနူၣ်ပှၤဒ်ယီၤကတိၤတၢ်အသိးစံးဝဲဒ်အံၤ. ကံၣ် ခၣ်ခိၤဖိၣ်စ့ဖိၣ်စ့, ပှၤဝဲဒ်နူၣ်ဒီးပကီးလၢထိၣ်ယီၤလီၤ.

၉. နိၣ်ယီၤခၣ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တကလုာ်ဒ်ခီခါအသိးဒီးပကီးလၢ နိၣ်ယီၤခၣ်လီၤ. ဒီးပအိၣ်အဒီးအသၣ်ဒ်ခီခါအသိးလီၤ. ဒီးပကီး ဒီးအဆိလၢနိၣ်ယီၤဘှၣ်နိၣ်ယီၤခၣ်လီၤ.

၁၀. နိၢ်ယီၤခၣ်ပူ No.37-၃၇. ပစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤလၢပျၢၤတဂၤ လဲၤဝဲးခုးတလိၢ်ဒီးခုးကျၣ်ပူၤနူၣ်မဲထိၣ်လၢနိၢ်ယီၤခၣ်တမ့ၢ်ဒီးကျိၢ်

ယိဝဲဒၣ်ကဆိုကဆို လီၤ. ဒီးတၢ်လၢနီၢ်ယီၤခၣ်တမ့ၢ်န့ၣ်သၣ်ဝဲတဖျၢၣ်စီၤလီၤ. အသၣ်တဖျၢၣ်န့ၣ်ကွၤဒံးဝဲဒီးသါကအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးအိၣ်မှၤခံစုစုသးပှၤနီၣ်ဝဲ. အိၣ်မှၤတစုစုသးပှၤနီၣ်ဝဲ. ယဲာ်ယဲာ်ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲဒၣ်. တၢ်လၢနီၢ်ယီၤခၣ်အသၣ်တဖျၢၣ်အံၤစံးမ့ၢ်စကအိၣ်အီၤနဲာ်ဒီးစသးပှၤနီၣ်ထီဘိမးကိးစအိၣ်မှၤအစုဒံးမ့ၢ်အဘၣ်မနၤတမံၤလဲၣ်. ယဲာ်ယဲာ်ဒီးအီးသ့ၣ်ဖးထိၣ်ဝဲသဗွး ကလာ်ဒီးဟဲထိၣ်လၢပမုၣ်ကနီၤအဂ့ၤတဂၤလီၤ. တၢ်လၢပမုၣ်ကနီၤန့ၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဝါဝါ, အခိၣ်ဘိၣ်ခိၣ်နွံဒိၣ်, အမဲာ်တွ့ၢ်, ထးခိၣ်သူစီၣ်းညူးမးလီၤ. ဒီးန့ၢ်ဝဲလၢအမါလီၤ. တၢ်လၢပမုၣ်ကနီၤ န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်ပိၢ်ၤဟဲလိၣ်ထိၣ်အသးလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၁. ပယီၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကလုာ်အိၣ်လၢထံကျါဒီးပတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်. ပနၢ်ဟူထဲအမံၤစီၤလီၤ. ဒီးပှၤစံးဝဲလၢမၤသးဒ်ဂ့ၢ်အသီးဒီးအိၣ်ဒီးအခိၣ်သွံၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်စူၤကၢၢ်လာ်လုလာ်န့ၣ်စံးဝဲလၢပယီၤဂဲာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသမၣ်ပယီၤလီၤ. ဒီးတလၢၢကိးဝဲလၢနဂါး.

၁၂. ဖိယီၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတကလုာ်လီၤ. သဒံဝါပြုၢးဟၢၣ်ကလာ်ဒီးပကိးလၢတၢ်ဖိယီၤလီၤ. ပှၤကညီတုၤဖိယီၤဒီး ပသါဘၣ်အၢအီၤလီၤ.

၁၃. သယီၤ န့ၣ်မ့ၢ်သညၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်လၢပမၤသူတၢ်ကူတၢ်သိးန့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢသညၣ်သယီၤလီၤ.

၁. ယီ န့ၣ်မ့ၢ်ပကျိၣ်ကျဲတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢယီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယီကျိၣ်လီၤ. တၢ်ခံတၢ်သၣ်အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်တုၤပကျိၣ်ကျဲယုာ်ဒီးပစံးလၢယီယုာ်လီၤ. ယီယုာ်နံၣ်သိချံဒီးဘုချံ. ယီယုာ်လူၢ်ချံဒီးဒံချံစံးဝဲဒၣ်. ကသံၣ်သရၣ်မၤကသံၣ်န့ၣ်ယီယုာ်ကသံၣ်ခံကလုာ်သၢကလုာ်လီၤ.

၃. ယီထိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤကတိၤလိာ်အသးဒီးပနီၢ်ထိၣ်ပသးဒီးပကတိၤထိၣ်စကိးလၢအသိးန့ၣ်ပစံးလၢယီထိၣ်လီၤ. စကတိၤတၢ်ဒီးပှၤဂၤန့ၣ်ယီထိၣ်နဲတဂ့ၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယီထိၣ်ယါထိၣ်လီၤ.

၄. ယီဖး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဒီပဝဲၢ်မုၣ်ခံဂၤအဝၤကဒဲကဒဲကိးလိာ်အသးလၢယီဖးလီၤ. ဒီးကိးဝဲလၢယီးဖးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသမံယီဖးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤဒီသမံယီဖးန့ၣ်အမါဒီပှၢ်ဝဲၢ်မုၣ်လီၤ.

၅. ကယီ ဒီးလဲၤကယီကယီ, ဒီးကတိၤကယီကယီ, ဒီးကယီဒီ, မၤကယီ, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကယီတကူၢ်.

၆. ခယီ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဖိာ်ခွါ လၢသဒၢၣ် သကျဲဒီး ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢ ခယီလီၤ. ဒီးပကိးလၢခွါယီ, ဒီးခွါစိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ခယီဟဲအိၣ်ကိးပှၤလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢခဲယီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကိးမှာ်လိာ်အသး, ကိးလိာ်ကွဲလိာ်အသးလီၤ. ခယီဒီးခဲယီ, ဒီးခွါယီ, ဒီးခွါစိန့ၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ.

၇. တယီ တယီန့ၣ်မ့ၢ်ဖိာ်လၢပှၤသူၣ်ဒၢဝဲတကလုာ်အတၢ်ဘိဒီးပကိးလၢတယီလီၤ. ဒီးကိးလၢသယီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတအုတယီလီၤ.

၈. တၢ်ယီ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီသမူသံလိာ်အသးဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟိၣ်တၢ်ယီလီၤ.

၉. ပယီ န့ၣ်မ့ၢ်အခီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကတိၤအဒိၣ်အယိာ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ကတိၤအခီပယီလီၤ.

၁. ယိၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်ထံဂံၤကသံၣ်ထံသူလၢတလၢၢဆဲးဂံၤဆဲးလါအသးန့ၣ်ပကိးလၢယိၢ်လီၤ. ယိၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးယိၢ်ဂံၤ,အိၣ်ဒီးယိၢ်သူလီၤ.

၂. ယိၢ် န့ၢ်မ့ၢ်ပမၤလီၤတံၢ်တၢ်လၢပခိၣ်ညါသးဒီးပစံးလၢပယိၢ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤယိၢ်တၢ်လၢအခိၣ်ညါသးလီၤ.

၃. ယိၢ်ကတၢ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဆဲးယိၢ်တဖၣ်န့ၣ် ယိၢ် ဟးဂံၤဒီး ပျ့ၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢယိၢ်ကတၢလီၤ. ပှၤတဂၤဆဲးယိၢ်ဒီးနာ်ဒၢးဖိလာ်ဒီးယိၢ်ကတၢဒီးပျ့ၢ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်အသးဘၣ်.

၄. ယိၢ်ကံၢ် နှၢ်မ့ၢ်ဟီးပျံၤလၢအဆံးတဘိန့ၣ်ပစၢထိၣ်လၢဟီးနါစုၤတခီဒီးပကိးလၢဟီးယိၢ်ကံၢ်လီၤ. ဟီးယိၢ်ကံၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဟီးပျံၤလၢအဆံးကတၢၢ်တဘိန့ၣ်လီၤ.

၅. ယိၢ်ကံၢ်ပူ No. 11-၁၁. ပစံၣ်တဲၤယိၢ်ကံၢ်န့ၣ်လၢပျၢၤဟဲသိကွၤပှၤကညီဒီး ဖိာ်ဝဲလၢခံၣ်ခူၣ် ထးလာ် မှၣ်အူ ပှၤ က ညီဖိာ်အသးတဘူၣ် ဘၣ်နီတဂၤဘၣ်. ပမ့ၢ်ဖိာ်ပသးန့ၣ် ပသံပပှၢ်တသ့ဘၣ်. ပပှၢ်ပှၢ်ဒီးပဆိးဖိသၣ်ကွၤလီၤ. သုမ့ၢ်တနာ်ဘၣ်အံၤဒီ. စကစံၣ်လီၤကွၢ်ကၢ်နဲာ်. တုၤမ့ၢ်စသံဒီးကွဲာ်လီၤကွၤကသံၣ်အံၤနဲာ်. မၤလိာ်ဝဲဝံၤဒီးစံၣ်လီၤဝဲဒၣ်လီၤ. ပှၤကညီတခီတးဒီးတၢ်သံလံနဲာ်. သုကကွဲာ်လီၤလၢၢမနၤကသံၣ်လဲၣ်.စံးလိာ်အသးတကူၢ်သ့ၣ်.စံးဝဲဒၣ်.

၇. ယိၢ်ကိၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ယိၢ်အၢလၢပှၤကညီဆဲးအသးဒီးပျ့ၢ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢယိၢ်ကိၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကသံၣ်လၢအၢတဖၣ်န့ၣ်တုၤပှၤကညီဆဲးအသးဒီးဒူထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပကိးလၢယိၢ်ကိၢ်လီၤ. ယိၢ်ကိၢ်န့ၣ်ပှၤကညီဆဲးအသးတဘူၣ်ဘၣ်.

၈. ယိၢ်ကိၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ညါသးဘၣ်သံးဒီးပမၤကိၢ်ဝၣ်ထိဒူလၢမှၣ်ဒီးပယိၢ်ဒီးပစံးလၢပယိၢ်ကိၢ်လီၤ. စခိၣ်ညါသးဘၣ်သံးဒီးစယိၢ်ကိၢ်အီၤလီၤ.

၉. ယိၢ်ခိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ယိၢ်ဒ့အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကဖိာ်လီၤဖဲပဒ့န့ၣ်ပစံးလၢပယိၢ်ခိၣ်ယိၢ်ဒ့လီၤ. ယိၢ်ခိၣ်ယိၢ်ဒ့စံးဝဲဒၣ်.

၁၀. ယိၢ်ဂံၤ န့ၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်ထံဂံၤလၢတလၢၢဆဲးဂံၤအသးန့ၣ်ပကိးလၢယိၢ်ဂံၤလီၤ. တလၢၢဆဲးအသးလၢယိၢ်ဂံၤန့ၣ်စံးဝဲလၢဂ့ၤလၢပဆူၣ်ပဈ့လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢယိၢ်ဂံၤအိဂံၤလီၤ.

၁၁. ယိၢ်ခွဲၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖံးလၢပထါ ထၣ်ဒီး ပကျိၤလၢပယိၢ်ဒ့န့ၣ်ပကိးလၢယိၢ်ခွဲၣ်လီၤ. ပှၤကညီဖိာ်မုၣ်မ့ၢ်ထါထၣ်ဒီးကိးထိၣ်ယိၢ်ခွဲၣ်လၢအယိၢ်ဒ့လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢယိၢ်ဘုၣ်ယိၢ်ခွဲၣ်လီၤ. ယိၢ်ခွဲၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖံးလီၤ.

၁၂. ယိၢ်တကိး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤအယိၢ်ဒ့ကျိၤလၢဂ့ၢ်လၢသံၣ်ဝဲပြံကဒံစီၤန့ၣ်ပကိးလၢယိၢ်တကိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢယိၢ်ဘုၣ်ယိၢ်တကိးလီၤ. ယိၢ်တကိးန့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီယိၢ်ဒ့ကျိၤလီၤ. ယိၢ်တၢၢ်ယိၢ်တကိးစံးဝဲဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၁၃.ယိၢ်တကျဲာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဒီးပယိၢ်ဘၣ်ပှၤဂၤအခိၣ်နၢၣ်ခံတလိၢ်လိၢ်ဒီးပစံးလၢယိၢ်တကျဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစလဲၤတၢ်လၢအမဲာ်ညါဒီးယိၢ်တကျဲာ်စခိၣ်နၢၣ်ခံလီၤ. ယိၢ်တကျဲာ်စခိၣ်နၢၣ်ခံတဂ့ၤ.

၁၄. ယိၢ်တကျဲာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပယိၢ်ဘၣ်တၢ်တမံၤမံၤတထူၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢ

ပယီ်တကျဲၵ်လီႉ. ပုၤတဂၤယီ်တကျဲၵ်ယီသိၵ်ဒဲးဒဲးလီႉ.
၁၅. **ယီ်တၢ်** နူၵ်မ့ၢ်ပမၤလီၤတၢ်တၢ်လၢပခိၵ်ညါသးဒီးပစံးလၢယီ်တၢ်လီႉ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယီ်တၢ်ယီ်ကနီၤလီႉ. စယီ်တၢ်ဒး ဘိတဘိဒီးသံဝဲလီႉ.
၁၆. **ယီ်ထိၵ်** နူၵ်မ့ၢ်ပမၤထိၵ်ခါထိၵ်တၢ်ဆူတၢ်ထိၵ်ထိလၢပခိၵ်ညါသးနူၵ်ပစံးလၢယီ်ထိၵ်လီႉ. ပုၤတဂၤယီ်ထိၵ်ယီသွါဒီးထိၵ်ယီလီႉ.
၁၇. **ယီ်ဒ** နူၵ်မ့ၢ်ပကဖိၵ်ဖဲပဒနူၵ်ပစံးလၢပယီ်ဒလီႉ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယီ်ခိၵ်ယီ်ဒလီႉ. ပကဖိၵ်လိၵ်ဖဲပယီ်ဒဝးတြီးနူၵ်မ့ၢ်ပယီ်ဒလီႉ. စယီ်ဒဆါကၢ.
၁၈. **ယီ်ဒိၵ်ပျုၤ** နူၵ်မ့ၢ်ဖိၵ်မုၵ်ကံၢ်အယီ်ဒလၢလုၵ်တဘိဒီးပကိး လၢယီ်ဒိၵ်ပျုၤလီႉ. ဖိၵ်မုၵ်နူၵ်တုၤကူနံၵ်ဒီးကံၢ်ဒီးယီ်ဒိၵ်ပျုၤတဘိ လီႉ. မ့ၢ်တကံၢ်ဘၵ်ဒီးယီ်ဒိၵ်ပျုၤနူၵ်အဟုးကိသးကိစံးဝဲဒၵ်လီႉ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢယီ်ဒိၵ်တၢ်ယီ်ဒိၵ်ပျုၤလီႉ.
၁၉. **ယီ်ပိၵ်တၢ်ခိၵ်** နူၵ်မ့ၢ်ပုၤသူခိၵ်ဖိမံမိၢ်နၵ်ခိၤဖှံၵ်ခိၤဒီးမ့ၢ်ဂဲၤ ထၢၵ်ဒီးယီ်တၢ်ဖၵ်ကပူၤနူၵ်ပစံးလၢယီ်ပိၵ်တၢ်ခိၵ်လီႉ. ဒီးယီ်ဖၵ် ကပူၤနူၵ်စံးဝဲဒၵ်ယီ်ပိၵ်တၢ်ခိၵ်ယီ်ပိၵ်တၢ်နါ. မးသုတထံၵ်တၢ်နီ တမံၤတဂၤစံးဝဲဒၵ်လီႉ.
၂၀. **ယီ်ယၵ်** နူၢ်မ့ၢ်တၢ်ခံးဘၵ်ဒးခိၤဒီးပစံးလၢတၢ်ခံးယီ်ယၵ်လီႉ. မ့ၢ်ဟါဘၵ်ဒးခိၤနူၵ်ပစံးလၢတၢ်ခံးယီ်ယၵ်လီႉ. တၢ်ခံးယီ်ယၵ် နူၵ်ပထံၵ်လီၤဒံးဟိၵ်ခိၵ်ဒံးလီႉ.
၂၁. **ယီ်လီၤ** နူၵ်မ့ၢ်ပမၤလီၤတၢ်လၢပခိၵ်ညါသးဒီးပစံးလၢယီ်လီၤလီႉ. ပုၤတဂၤယီ်လီၤဟိၵ်ခိၵ်ဒီးအခိၵ်လီ်အိၵ်လီၤတဲၵ်ဝဲ လီႉ.
၂၂. **ယီ်ဝံ** နူၵ်မ့ၢ်အိၵ်ထဲတၢ်ကတိၤလီႉ. ပုၤတဂၤအမါသံယီ်ဝံ ဒီးနူၢ်အမါလီႉ. တၢ်အိၵ်တၢ်အိလၢၵ်ယီ်ဝံဒီးနဟဲယုအိၵ်လီႉ. စ ဆါကွံၵ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢယီ်ဝံဒီးနဟဲယုပှၤတၢ်လီႉ. ဒီးပစံးလၢ နီ်ဝံစ့ၢ်ကီးလီႉ.
၂၃. **ယီ်သူ** နူၵ်မ့ၢ်ကသံၵ်ထံသူလၢတလၢၤဆဲးအသးနူၵ်ပကိး လၢယီ်သူလီႉ. တလၢၤဆဲးယီ်သူလၢအကံၵ်ဒုၵ်လီၤသူယု်က လၵ်လီႉ.
၂၅. **ကယီ်** ဒီးကယီ်ကယီ်, နူၵ်ကွၢ်လၢကယီ်တကွ်.
၂၆. **ခံးယီ်ယၵ်** နူၵ်မ့ၢ်တၢ်ခံးဘၵ်ဒးခိၤဒီးပစံးလၢခံးယီ်ယၵ်လီႉ. တၢ်ခံးယီ်ယၵ်နူၵ်ပထံၵ်လီၤဒံးဟိၵ်ခိၵ်လီႉ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ခံး သံယီ်ယၵ်စ့ၢ်ကီးလီႉ.
၂၇. **ခိၵ်ယီ်** နူၵ်မ့ၢ်ပမၤပျုၤကွီၤတဘိလၢပထိၵ်သဲးဒီးပဖျိၵ်ထိၵ် လၢပခိၵ်ညါသးနူၵ်ပစံးလၢခိၵ်ယီ်လီႉ. ပုၤကညီထိၵ်သဲးနူၵ်မၤဝဲ ဒီးခိၵ်ယီ်လၢပျုၤကွီၤတဘိဒီးထိၵ်သဲးထိၵ်ဘးဝဲလီႉ. ခိၵ်ယီ်မ့ၢ် တအိၵ်ဘၵ်ဒီးထိၵ်သဲးတထိၵ်ဘးဘၵ်လီႉ. ခိၵ်ယီ်နူၵ်မ့ၢ်ပျုၤကွီၤ လီႉ.
၂၈. **ခိၵ်ယီ်သူ** နူၵ်မ့ၢ်ဝၵ်ထိဒူမ့ၢ်ဂူၤ, သုၵ်ထိဒူမ့ၢ်ဂူၤ, ပုၤကညီဖိၵ် မုၵ်ထါထၵ်ဒီးသူစယၵ်ဝဲနူၵ်ပကိးလၢခိၵ်ယီ်သူလီႉ. ဒီးပကိးဒီး အဆိလၢခိၵ်ယီ်သူခိၵ်ယီ်လါလီႉ. ပုၤကညီဖိၵ်မုၵ်ထါထၵ်နူၵ်သူ စယၵ်ခိၵ်ယီ်သူလီႉ.

၂၉. **ဆၢၵ်ယီ်** နူၵ်မ့ၢ်ဆၢၵ်ကတလုၵ်လၢပုၤရူၵ်လီၤဝဲနူၵ်ဒီးပမၤဒီး အဘိနူၵ်တုၤပဆုဘုဒီးပယီ်အဘိလၢပခိၵ်ဒီးပကိးလၢဆၢၵ်ယီ် လီႉ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဆၢၵ်ဘုၵ်ဆၢၵ်ယီ်လီႉ. ဆၢၵ်ယီ်နူၵ် ပုၤမ့ၢ်ဆုဘုဒီးယီ်ဝဲအဘိနူၵ်လၢအခိၵ်လီႉ.
၃၀. **တယီ်** နူၵ်မ့ၢ်ပစံးထိၵ်ပတြၢၤတၢ်နူၵ်ပစံးလၢတယီ်လီႉ. ပုၤ လၢစံးထိၵ်ပတြၢၤပုၤအါဂၤနူၵ်ပစံးလၢတယီ်လီႉ. ပုၤတဂၤပုၤဂၤ တယီ်လၢကတိၤတၢ်သ့လီႉ. ပုၤတဂၤပုၤတယီ်လၢမၤနိၵ်ဂံၢ်သ့ လီႉ. ဒီးပစံးလၢကယီ်စ့ၢ်ကီးလီႉ.
၃၁. **ပယီ်ဆံၵ်** နူၵ်မ့ၢ်ကသံၵ်ကျုးနူၵ်ပုၤကညီကိးဖိၵ်ထွဲတလၢၤ အခံလၢပယီ်ဆံၵ်လီႉ. ပယီ်ဆံၵ်နူၢ်မ့ၢ်ပုၤကညီကျုးလီၤအပူၤလီ် လီႉ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပယီ်ဘုၵ်ပယီ်ဆံၵ်လီႉ.
၃၂. **သယီ်** နူၵ်မ့ၢ်ဒ်တယီ်အသိးလီႉ. ဒီးမ့ၢ်ပုၤစံးထိၵ်ပတြၢၤတၢ် နူၵ်စံးလၢသယီ်လီႉ. သယီ်ဒီးတယီ်နူၵ်ဒ်သိးသိးလီႉ.
၁. **ယိၵ်ယိၵ်** နူၵ်မ့ၢ် ဆိမ့ၢ်ဂူၤ, ထိၵ်မ့ၢ်ဂူၤ, စူၵ်ကိၵ်ဝးဝဲကွိၵ်ကွိၵ် ဒီးပစံးလၢစူၵ်ကိၵ်ယိၵ်ယိၵ်လီႉ. ဆိတဘုၵ်စူၵ်အကိၵ်ယိၵ်ယိၵ်. ထိၵ်လဲၤတဘုၵ်စူၵ်အကိၵ်ယိၵ်ယိၵ်လီႉ. ဒီးပစံးလၢကွိၵ်ကွိၵ်စ့ၢ် ကီးလီႉ.
၂. **တပျိၵ်ယိၵ်** နူၵ်မ့ၢ်တၢ်ဒိဘိဝးစၢ်ဝဲနူၵ်ပစံးလၢတပျိၵ်ယိၵ်လီႉ. ဝၵ်ဘိတဘိဝးတပျိၵ်ယိၵ်စၢ်ကဘံၵ်လီႉ.
၃. **သယိၵ်ကလၵ်** နူၵ်မ့ၢ်ဂံ့ၢ်ဖျးတၢ်စူၵ်ဘျုထိၵ်အသးချ့ဝဲဒီးပစံး လၢသယိၵ်ကလၵ်လီႉ. ဂံၵ်တဘိဖျးတၢ်သယိၵ်ကလၵ်ဒီးနူၢ်ဝဲလၢ ဒုၵ်တဘုၵ်လီႉ.
၁. **ယိၵ်** နူၵ်မ့ၢ်ပကှၵ်စၢ်ပသးလၢပသူၵ်ကွသးပှ့ၢ်သရၵ်သမါပဒိၵ် ပပှ့ၢ်အခိၵ်ညါဒီးပစံးလၢပယိၵ်အီၤလီႉ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယူး ယိၵ်လီႉ.သရၵ်သမါတဖၵ်နူၵ်ပဘၵ်ယိၵ်အီၤလီႉ.ပုၤလၢယူးယိၵ် သရၵ်သမါအမိၢ်အပါတဖၵ်နူၵ်ကဲဝဲလၢပှၤဂ့ၤလီႉ.
၂. **ကုယိၵ်ခိၤ** နူၵ်မ့ၢ်ပထုကုတကလုၵ်လၢပဝံအိၵ်ဘုခိၤဟုခိၤနူၵ် ပကိးလၢကုယိၵ်ခိၤလီၤဒီးမ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လီ်တကလုၵ်လီႉ. ဒီးပ ကိးဒီးအဆိလၢကုယိၵ်တၢ်ကုယီ်ခိၤလီႉ.
၃. **တယိၵ်** နူၵ်မ့ၢ်ပုၤဟၵ်ထိၵ်ထိအသးဒီးတပးလုၢ်ပးခွါဘၵ်ပသူၵ် ကွသးပှ့ၢ်နူၵ်ပစံးလၢတယိၵ်ဘၵ်ပသးပှ့ၢ်လီႉ. ပုၤလၢတယူးတ ယိၵ်ဘၵ်ပသးပှ့ၢ်နူၵ်မ့ၢ်ပုၤခံပုၤကပိၤလီႉ.
၄. **တၢ်ယိၵ်** နူၵ်မ့ၢ်ပုၤလၢအိၵ်ဒီးတၢ်ဆိၵ်လီၤအသးပုၤအိၵ်ဒီး တၢ်ကှၵ်စၢ်အသးနူၵ်ပစံးလၢအိၵ်ဒီးတၢ်ယူးတၢ်ယိၵ်လီႉ. ပုၤလၢ သုၵ်ညါတၢ်တဖၵ်နူၵ်အိၵ်ဒီးတၢ်ယူးတၢ်ယိၵ်လီႉ.
၅. **ယူးယိၵ်** နူၵ်မ့ၢ်ပကိးယိၵ်အဆိဒီးပကိးလၢယူးယိၵ်လီႉ. ယူးယိၵ်နမိၢ်နပါတကွ့ၢ်စံးဝဲဒၵ်.
၆. **အယီ်အိၵ်** နူၵ်မ့ၢ်ပုၤအိၵ်ဒီးအစိအကမီၤတဖၵ်နူၵ်ပုၤဂၤပျုၤဝဲ ဒီးပစံးလၢအယိၵ်အိၵ်လီႉ. ပုၤလၢကတိၤတၢ်အယိၵ်အိၵ်ဝဲနူၵ်မ့ၢ် ပုၤအိၵ်ဒီးအစိအကမီၤတဖၵ်လီႉ.
၁. **ယီၤ** နူၵ်မ့ၢ်ပုၤဖိၵ်မုၵ်လၢအသူၵ်တိသးတိလိၵ်အသးအဲၵ်လိၵ် အသးနူၵ်ကိးလိၵ်အသးလၢယီၤလီႉ. ဒီးကိးဝဲအဆိလၢမုံၤလၢ ယီၤလီႉ. ဒိမုံၤဒိယီၤလိၵ်အသးဒီးကိးလိၵ်အသးလၢယီၤလီႉ.
၂. **ယီၤ** နူၵ်မ့ၢ်ဖိၵ်မုၵ်သါကနူၢ်အဝၤမ့ၢ်ဂူၤ, ဖိၵ်ခွါသါကနူၢ်အမါ

မ့ၢ်ဂ့ၤ, အဓိၢ်အပၢ်တြီဝဲဒီးပစံးလၢအဓိၢ်အပၢ်ယီၤအီၤလီၤ. ဖိၣ်မုၣ်ဒီးဖိၣ်ခွါတဖၣ်အမဲာ်ဘၣ်လိာ်အသးန့ၣ်အဓိၢ်အပၢ်ယီၤတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢယီၤယၤလီၤ.

၃. **ယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တရူၤဘၣ်ဒီးတၢ်ဩဲဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ယီၤလီၤ. တၢ်ယီၤခါတၢ်တရူၤဘၣ်.

၄. **ယီၤကျိၣ်မု၊်ပီၤကူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ဘိၣ်ကျိၣ်မု၊်ပီၤကူးဒီးပစံးလၢယီၤကျိၣ်မု၊်ပီၤကူးလီၤ. ပှၤမၤဘူၣ်ဖိကျိၣ်မု၊်ပီၤကူးန့ၣ်မ့ၢ်ဟ်ဘိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢယီၤကျိၣ်မုၣ်ပီၤကူးလီၤ. ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢယၢ်, ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢယၤလီၤ.

၅. **ယီၤထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ရူၤဩီထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ယီၤထိၣ်လီၤ. တၢ်ယီၤထိၣ်ဒီးပှၤကညီကူးဘုလီၤ.

၆. **ယီၤထိၣ်စု** ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢယၤထိၣ်စုလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပှၤထိၣ်ပစုလီၤ. ယီၤထိၣ်စုယီၤထိၣ်ခိၣ်ပတစံးဘၣ်.

၇. **ယီၤနၤ** န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတီၤလီၤ. ပှၤဒ်နၤနၤအသိးန့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်. မၤယီၤန့ၣ်ဒီး. မၤဒ်န့ၣ်ဒီးစကအိၣ်မ့ၤလီၤ.မ့ၢ်ယီၤလဲၣ်, စတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ယီၤအံၤယီၤနၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ယီၤအဝဲအံၤတဘိအိၣ်ထဲတၢ်ကတီၤလီၤ.

၈. **ယီၤဖး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတြီလီၤဖးပှၤဒီမိဝၤဒီးပစံးလၢယီၤဖးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယီၤမ့ၢ်ယီၤဖးလီၤ. ပှၤဒီမိဝၤလၢတဆိုးဘၣ်န့ၣ်ပယီၤဖးအီၤလီၤ.

၉. **ယီၤမ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ယီၤဖးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတြီလီၤဖးပထုးလီၤဖးပှၤဒီမိဝၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢယီၤမ့ၢ်ယီၤဖးလီၤ.

၁၀. **ယီၤယၢ်စု** န့ၣ်မ့ၢ်ပချံထိၣ်ပစုန့ၣ်ပစံးလၢပယီၤယၢ်ပစုလီၤ. ပှၤတဂၤန့ၣ်ဘျံတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးယီၤယၢ်စုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယီၤယၢ်စုယီၤယၢ်ခိၣ်လီၤ.

၁၁. **ယီၤယၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိး ယီၤဒီးအဆိလၢ ယီၤယၤလီၤ. ပှၤတဂၤကိးလိာ်အသးခံဂၤလၢယီၤယၤလီၤ.

၁၂. **ယီၤယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်တလီၢ်လီၢ်ဆူအခုးဒီးပစံးလၢလဲၤဝဲယီၤယီၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤကွၢ်အခုးယီၤယီၤလီၤ.

၁၃. **ယီၤယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထိၣ်ဝးဖိသၣ်လၢစ့ာ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢပထိၣ်ဝးယီၤယီၤလီၤ. ထိၣ်ဝးနဖိလၢစ့ာ်ပှၤယီၤယီၤတက့ၢ်.

၁၄. **ယီၤအံၤယီၤနၤ** ယီၤအံၤယီၤအီ, ယီၤလဲၣ်ယီၤလဲၣ်, ယီၤအဝဲအံၤအိၣ်ထဲတၢ်ကတီၤလီၤ. မၤယီၤအံၤမၤယီၤနၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၅. **ကယီၤ** ဒီးပယီၤကယဲာ်, ဒီးကယီၤကယၢ်, ဒီးကယဲၤကယီၤ ဒီးကယီၤကီ, ဒီးယၣ်ကယီၤကယီၤ, ဒီးသီကယီၤ, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကယီၤတက့ၢ်.

၁၆. **ဏၢ်ယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဏၢ်ထုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဃ့ဃာ်စဃာ်တၢ်ဒီးပထုးဃံးအီၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဏၢ်ထုးဏၢ်ယီၤလီၤ.

၁၇. **တယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တရူၤဘၣ်အကတီၢ်အခါန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်တယီၤလီၤ. တၢ်တယီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဃုလါတီၢ်ပှၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တယီၤလီၤ. ပှၤကညီကူာ်ဝဲးတၢ်တယီၤဒီးကဲထိၣ်လၢခုးလီၤ.

၁၈. **တၢ်ယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တရူၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ယီၤလီၤ. တၢ်ယီၤခါန့ၣ်တၢ်တရူၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ယီၤတၢ်ယၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ယီၤတၢ်ယဲာ်လီၤ.

၁၉. **တၢ်ယီၤထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဩီထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ယီၤထိၣ်လီၤ. တၢ်ယီၤထိၣ်လဲ. တၢ်တရူၤလၢၢဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ယီၤထိၣ်ယၤထိၣ်လီၤ.

၂၀. **ပယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတကလုာ်အိၣ်လၢအါတ်ပှၤန့ၣ်ပကိးလၢပယီၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလၢၢတကလုာ်လီၤ. ပယီၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးခူဒီးဝ့ၢ်ဒီးစီၤလိၣ်စီၤပၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢပကီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၁. **ဘံယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုနာ်စိၤဖံ့ၣ်စိၤန့ၣ်ပကိးလၢဘံယီၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢဖံဘံယီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီမၤခုးန့ၣ်လု၊်အိၣ်ဘံယီၤလၢထိၣ်ဒံၣ်ဆီဒံၣ်ဒီးမှၤစ့ၣ်မှၤတီၤလီၤ.

၂၂. **ယဲၤယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟးဝ့ၤဝီၤန့ၢ်ပစံးလၢပယဲၤယီၤပသးလီၤ. ပှၤတဂၤယဲၤယီၤအသးလၢအံၤလၢဘးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယဲၤယံၢ်ယဲၤယီၤလီၤ.

၂၃. **အယီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤခံဂၤကိးလိာ်အသးလၢယီၤဒီးပစံးလၢအယီၤလီၤ. ပှၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအယီၤတဂၤလီၤ.

၁. **သဘျုၣ်ယွါ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢသဘျုၣ်ယါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကမၢၢအိၣ်တမီန့ၣ်ပစံးလၢသဘျုၣ်ယွါလီၤ. သဘျုၣ်ယါန့ၣ်ပတစံးဘၣ်.

၁. **ယွၢ်တပၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပကတိၤတၢ်ဒီးတကနၣ်ဘၣ်ပကလု၊်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်သးယွၢ်တပၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤပကတိၤတၢ်ဒီးဟ်သးယွၢ်တပၢ်တကနၣ်ပကလု၊်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယွၢ်တပံၢ်ယွၢ်တပၢ်လီၤ.

၂. **နၢ်ယွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢနၤကူၤနၢ်ကူၤတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနၢ်ယွၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနူၤဖံနၢ်ယွၢ်လီၤ. ပှၤလၢနူၤဖံနၢ်ယွၢ်တဖၣ်န့ၣ်တကနၣ်ဘၣ်ပကလု၊်ဘၣ်.

၃. **လီၤယွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤဒီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သၣ်ဝံၤပသးနးကဲာ်ဆိးဒီးပတဟီၣ်တအိၣ်လၢၢဘၣ်ဒီးပလီၤဘ့ါကွဲာ်တ့ၤပမဲာ်ခံးသူထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဒီလီၤယွၢ်လီၤ.

၄. **လီၤယွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤထွံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံဆူလီၤကွဲာ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤထွံလီၤယွၢ်လီၤ. စဟ်ချံတဘ့ၣ်လီၤထွံလီၤယွၢ်ကွဲာ်လံ.

၁. **ယွၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကစၢ်လၢတ့လီၤမူခိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးကယဲၢ်တၢ်အိၣ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ပကိးလၢယွၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢကစၢ်ယွၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကစၢ်ယွၤန့ၣ်ဆူးတသ့ဆါတသ့. သံတသ့ပှၢ်တသ့ဘၣ်ဒီးအိၣ်စ့ာ်အိၣ်ကျၢၢဝဲအစိၤစိၤအဃၣ်ဃၣ်လၢမူခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထူစိၤယွၤစိၤလီၤ.

၂. **ယွၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထံဆူတၢ်ထံလဲၤလီၤ. ထံလီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢထံယွၤလီၤ. ထံယွၤလီၤလၢစဲ့ၤလီၤန့ၣ်ဆူၣ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံယွၤနီယွၤလီၤ. ထံမ့ၢ်အိၣ်လၢထံလိာ်ဖိတဖၣ်ဒီးယွၤဝဲရုးရုးလီၤ. ထံယွၤရုးရုးလၢထံဖိလိာ်န့ၣ်လီၤ.

၃. **ယွၤခၣ်စိး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ကီၤဒ်လၢၢ်အသိးဒီးဝါကပီၤဆုံဝဲန့ၣ်ပစံးလၢယွၤခၣ်စိးလီၤ. ယွၤခၣ်စိးန့ၣ်ပှၤမၤဝဲလၢမဲာ်ထံကလၤအကလုာ်ကလုာ်လီၤ.

၄. **ယွၤဒီးထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်ဒီးအကလု၊်သ့အကလု၊်ဖျှၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကတိၤတၢ်ယွၤဒီးထံလီၤ. ပှၤလၢကတိၤတၢ်ဂၤအ

ကလုၢ်သ့အကလုၢ်ဖျဲၣ်နၣ်ပစံးလၢကတိၤတၢ်ယွၤဒီးထံလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤပယီၤအကလုၢ်ယွၤဒီးထံမးလီၤ.

၅. **ယွၤဟ်** နၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤတဒုးလီၤဘၣ်ပှၤဆူလရာ်ပှၤဒီးပစံးလၢယွၤဟ်ပှၤလီၤ. မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤသးကညီၤပှၤဒီးဟ်ပှၤလၢအနံၤအသီလီၤ.

၆. **ယွၤလီၤ** နၣ်မ့ၢ်ထံလီၤလၢအတြိပူၤဒီးပစံးလၢထံယွၤလီၤလီၤ. ထံယွၤလီၤလၢအတြိပူၤရဲးရဲးလီၤ.

၇. **တယွၤ** နၣ်မ့ၢ်တယွဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့နါစ့ၤကတၢၢ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဒ့တယွဲၤတယွၤလီၤ.

၈. **ထံယွၤ** နၣ်မ့ၢ်ထံလီၤလၢအတြိပူၤနၣ်ပစံးလၢထံယွၤလီၤ. ထံယွၤလၢအတြိပူၤဆူၣ်ဝဲလီၤ. ထံယွၤရဲးရဲးလၢထံဖိတြိနၣ်လီၤ.

၉. **ထူယွၤ** နၣ်မ့ၢ်ပကိးယွၤဒီးအဆိဒီးပကိးလၢထူယွၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢထူစိၤယွၤစိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀. **လီၤယွၤ** နၣ်မ့ၢ်လီၤထွံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံဆူကွံာ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးလီၤဝဲဆူထံထၣ်တခီနၣ်ပစံးလၢလီၤထွံလီၤယွၤလီၤ.

၁၁. **လီၤယွၤ** နၣ်မ့ၢ်လီၤအုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လီၤဘျါလၢထံကျါနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤအုးလီၤယွၤလီၤ. လိာ်ကွဲထံတဂ့ၤ. သုကလီၤအုးလီၤယွၤဘၣ်ဖုးလီၤ.

၁. **တယွၢ်** နၣ်မ့ၢ်တယွဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့နါစ့ၤကတၢၢ်ဝဲနၣ်လီၤ.

၁. **ပယွဲ** နၣ်မ့ၢ်ပမၤဖိုၣ်မၤနးပှၤဂၤဒီးပစံးလၢပပယွဲပှၤဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၣ်ဒွဲၣ်ပယွဲလီၤ.

၁. **ယွၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလှာ်ထဲစုမ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးမၤသးဒ်ယုၢ်အသိး နၣ်ပကိးလၢယွၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢယုၢ်စိၤယွၢ်စိၤ, ယွၢ်စိၤတြၢစိၤလီၤ. ယွၢ်နၣ်အိၣ်ဘၣ်ဒ်ယုၢ်အသိးလီၤ.

၂. **ယွၢ်ကဒၢ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢထီတဖၣ်နၣ်ပစံးလၢယွၢ်ကဒၢလီၤ. ပှၤတဘိလီၤစဲၤယွၢ်ကဒၢစံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤမံလီၤစ့ၣ်အသးထီယွၢ်ကဒၢလီၤ. ဂ့ၢ်တဘိစၢၢ်ကျူလီၤအသးယွၢ်ကဒၢလီၤ.

၃. **ယွၢ်ခံတှာ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါအၢလၢဘၣ်ပှၤကညီအစုတှာ်ခိၣ်တှာ်နၣ်ပကိးလၢယွၢ်ခံတှာ်လီၤ.

၄. **ယွၢ်ယွၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအမဲာ်ထီတဖၣ်နၣ်လဲၤတၢ်ဒီးစဲၤလီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢမၤသးယွၢ်ယွၢ်လီၤ. ဘီၣ်သအိၣ်လဲၤတၢ်ဒီးအမဲာ်မၤသးယွၢ်ယွၢ်လီၤ.

၆. **ယွၢ်စိၤတြၢစိၤ** နၣ်မ့ၢ်ပကိးယွၢ်ဒီးအဆိလီၤ. ဒီးပကိးလၢယွၢ်စိၤတြၢစိၤလီၤ.

၇. **ယွၢ်စိၤ** နၣ်မ့ၢ်ပကိးထၢၣ်ဒီးအဆိလီၤ. ထၢၣ်စိၤယွၢ်စိၤစံးဝဲဒၣ်. ထၢၣ်စိၤယွၢ်စိၤနၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လိၢ်တကလှာ်ပဆးလၢတၢ်ကူတၢ်သိးဒီးပကိးလၢထၢၣ်စိၤယွၢ်စိၤလီၤ.

၈. **ကယွၢ်** ဒီးကယွၢ်ထီကယွၢ်လီၤ, ဒီးလီၤစဲၤကယွၢ်ဧၤကလာ်, တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကယွၢ်တကပၤ.

၉. **တၢ်ယွၢ်** နၣ်မ့ၢ်ကစၢၢ်အလှၢ်လီၤဆူတၢ်ပၢၤထံးဒီးပစံးလၢတၢ်ယွၢ်လီၤ. ပထိၣ်ကစၢၢ်နၣ်ပလဲၤထိၣ်လၢတၢ်ယွၢ်နၣ်ဒီးထိၣ်ဘးလၢပယၢဒိခိၣ်လီၤ.

၁၀. **ပယွၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီထွဲၣ်ယၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤကံၣ်တိၤကွမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤသးတပယွၢ်တပယွၢ်လီၤ. ပှၤကညီအယၣ်နၣ်တိၤကွၤတပယွၢ်တပယွၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဘီၣ်သအိၣ်ကံၣ်တပယွၢ်တပယွၢ်လီၤ.

၁. **ကယွဲၤ** ဒီးကယွဲၤဒဲ, ဒီးကယွဲၤကု, ဒီးဆဲးတလံဝဲာ်ကယွဲၤ တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢပယွဲၤတကပၤ.

၂. **တယွဲၤ** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့ကတၢၢ်နၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်ဒ့တယွဲၤလီၤ. ကနဲစှာ်လၢသ့ၣ်ဒ့တယွဲၤနၣ်ပလဲၤက်တသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတယွံၢ်တယွဲၤ, တယွဲၤတယွၤလီၤ. သ့ၣ်ဒ့တယွံၢ်တယွဲၤ, သ့ၣ်ဒ့တယွဲၤတယွၤစံးဝဲဒၣ်.

၃. **ဝဲာ်တယွဲၤ** နၣ်မ့ၢ်ဆဲးတလံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤလုကံာ်လုယီၢ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဆဲးတလံဝဲာ်တယွဲၤလီၤ.

ရ

၁. **ကရါ** ဒီးကရါကဖိ, ဒီးကရါရါကရါရါ, ဒီးကရါဒါ, ဒီးကရါကရဲ, ဒီးကရံကရါ, ဒီးကရါခိၣ်, ဒီးကရါကျါ, ဒီးကရီကရါ. တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကရါတကပၤ.

၂. **စရါကဒါ** နၣ်မ့ၢ်ပသလၣ်ထိၣ်ပစုသလၣ်ကတၢၢ်ဒီးပစံးလၢပသလၣ်ထိၣ်ပစုညါသးစရါကဒါလီၤ. ထိၣ်နၣ်မ့ၢ်ယွၤဒီးသလၣ်ထိၣ်အမဲာ်ကိစရါကဒါလီၤ. ဒီးပစံးလၢကြါဒါ, ဒီးကြါဒါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပပစံးဒီးအဆိလၢစရံစရါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **စရါကလာ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လိၢ်လၢစိုးဝဲတဖၣ်နၣ်သ့ၣ်ဖးဝဲဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဖးစရါကလာ်လီၤ. မ့ၣ်ဒၢတဖျၢၣ်သ့ၣ်ဖးမးစရါကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသစရါကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. စ့ါဒီးစရါနၣ်ဒ်းသိးဝဲလီၤ.

၄. **ဖါရါ** နၣ်မ့ၢ်ပှာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၤနၣ်ပဖိမ့ၢ်လီၤကလဲကဲၣ်ဆိးဒီးပစံးလၢပှာ်ဖါရါလီၤ. မ့ၤပှာ်ဖါရါနၣ်ပအိၣ်တသ့ဘၣ်. ထိရီၤတၢ်ပှာ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢပှာ်ဖါရါကီးမံၤဒဲးလီၤ.

၅. **တရါ** နၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤအကလုၢ်ကထါ. ကစၢ်ယ့ၣ်ရှူးယရံးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီနၣ်ပစံးလၢတရါလီၤ. ပှၤကဲလၢသရၣ်နၣ်ဟီတရါသ့ဝဲလီၤ.

၆. **ကရါဒါ** နၣ်ဒ်ကရါဒါအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိၣ်သလၣ်ထိၣ်အမဲာ်ကိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပသလၣ်ထိၣ်ပစုညါသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတရါဒါလီၤ. ထိၣ်သလၣ်ထိၣ်အမဲာ်ကိတရါဒါလီၤ.

၇. **ပရါ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆံးမ့ၢ်ဆံးဖးဝဲနၣ်ပစံးလၢပရါလီၤ. ပှၤအိၣ်ဖိုၣ်နၣ်တုၤဘၣ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပရါဝဲလီၤ. ညၣ်ယှၢ်ပရါဝဲသဧၤကလာ်လီၤ. ဘုလီၤဆံၣ်ပရါနးကၢ. ဒီးပစံးလၢပြါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၈. **ဝံၢ်တပံအူပရါ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤဘျါတၢ်ဆူတၢ်ဆါလၢကသံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢတၢ်သမူမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဝံၢ်တပံအူပရါလီၤ. သရၣ်တဂၤဝံၢ်တပံအူပရါပှၤဆါတဂၤလၢကသံၣ်လီၤ.

၉. **သရါ** နၣ်မ့ၢ်သရီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤအကလုၢ်အါဝဲဒီးကတိၤတၢ်ရီၤရီၤရၤရၤဒီးနံၤဒီးအုနၣ်ပစံးလၢမၤသးသရီၤသရါလီၤ.

ပှၤတဂၤပလဲၤထီၣ်လၢအဟံၣ်ဒီးမၤဝဲသရိသရါလီၤ.

၁၀. **ဆူပရါ** န့ၣ်မ့ၢ် ဝံၢ်တပံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ် ပှၤမၤဘျါ တၢ်ဆါလၢကသံၣ်နၣ်လီၤ. ဝံၢ်တပံဆူပရါကွၢၤပှၤဆါတဂၤတက့ၢ်.

၁. **ရၢ်** နၣ်မ့ၢ်ဘီမုၢ်နၣ်ပစံးလၢရၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရၢ်တါလီၤ. ကစၢ်ယွၤရၢ်တါမၤဒိၣ်ထီၣ်လဲၢ်ထီၣ်တက့ၢ်စံးဝဲဒၣ်. ထံစိၤကိၢ်စိၤရၢ်လီၤဆူယိၤတခီပၢဝဲ. ရၢ်လီၤဆူပယိၤဒီးပယိၤပၢဝဲလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂. **ရၢ်ရၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ချူနၣ်ပစံးလၢရၢ်ရၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢရၤရၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤတၢ်ရၢ်ရၢ်ဟဲကွၢၤတက့ၢ်. လဲၤဒၢၣ်အီထံရၢ်ရၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ကရၢ်** ကရၢ်ကွီၤ, ဒီးကရၢ်အကနၣ်, ဒီးကရၢ်ဘိ, ဒီးကရၢ်ကရၢ်ကွၢ်လၢကရၢ်တက့ၢ်.

၄. **စရၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်လၢသ့ၣ်လၣ်ကျါနၣ်ပစံးလၢ သိၣ်စရၢ်ကလာ်လီၤ. တၢ်စံၣ်လၢသ့ၣ်ခံ သိၣ်ဝဲစရၢ်ကလာ်လီၤ. ပကွံာ်တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်သ့ၣ်လၣ်ဒီးသိၣ်ဝဲစရၢ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပလဲၤတၢ်သိၣ်လၢသ့ၣ်လၣ်အူယှအကျါနၣ်သိၣ်စရၢ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစရိၢ်စရၢ်လီၤ.

၅. **တရၢ်** နၣ်မ့ၢ် သ့ၣ်ဖးဒ့နၣ် ပစံးလၢသ့ၣ် တရၢ်လီၤ. သ့ၣ်တရၢ်နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖးဒ့နၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်တရၢ်လီၤ. မၤနၢ်ယၤလၢသ့ၣ်တရၢ်တဘိတက့ၢ်. စကတရၢ်ထီၣ်ပျုၤစၢၢ်သးလီၤကဖၢလီၤ.

၆. **တရၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပစုမုၢ်ဖးဒ့အကဆူးနၣ်ပစံးလၢပစုတရၢ်လီၤ. ဒီးပစုမုၢ်နၣ်အိၣ်ဒီးတရၢ်ဆူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတြၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပစုမုၢ်နၣ်အိၣ်ဒီးအတရၢ်လီၤ.

၇. **လီၤရၢ်** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢအဒ့ဂ့ၤဝဲဒီးအဒ့ပှာ်လီၤအသးဝးတရံးအယၢၤတုၤလီၤလၢဟိၣ်ခိၣ်အဆၢနၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ဒ့လီၤရၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤရၢ်လီၤရစ့ၢ်ကီးလီၤ. သ့ၣ်တထံးအဒ့လီၤရၢ်လီၤရကတုၤလီၤတ့ၢ်ဟိၣ်ခိၣ်လီၤ.

၈. **သရၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢပမဲာ်ညါဒီး ပကွၢ်နီးပမဲာ်ဒီး ပကွၢ်တမ့ာ်ဘၣ်ပမဲာ်နၣ်ပစံးလၢမၤသးသရၢ်တၢ်လီၤ. တၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်ယှၢ်စိၤကုစိၤအိၣ် လၢကျဲသရၢ် တၢ်ပကွၢ်နီးပှၤ ကၢ. ဆၢထၢၣ်လၢစမဲာ်ညါသရၢ်တၢ်တဂ့ၤ, ပျဲယၤတက့ၢ်.

၉. **အရၢ်** နၣ်မ့ၢ်အမူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒိၣ်ပပျ်အက့အကါအတၢ်ဖံးတၢ်မၤနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအမူးအရၢ်လီၤ. အမူးအရၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးပမၤပဝဲလီၤ. ထိရိၤတၢ်မၤဘၣ်ယးဒီးပဒိၣ်နၣ်မ့ၢ်အမူးအရၢ်လီၤ.

၁၀. **အရၢ်အတါ** နၣ်မ့ၢ်စိၤပၤဘီပှၤမုၢ်ပှၤလၢထံစိၤကိၢ်စိၤနၣ်စိၤပၤပၢဝဲဒီး ပစံးလၢစိၤပၤ အရၢ်အတါလီၤ. ပှၤအိၣ်လၢပယိၤစိၤပၤအရၢ်အတါတခီနၣ်တၢ်အကါလၢစိၤပၤပယိၤတခီလီၤ. ပယိၤအရၢ်အတါနၣ်ကဲလၢပှၤအဲကလံးအရၢ်အတါလီၤ.

၁. **ရၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်တၢ်ဘိ, တၢ်ဖိတၢ်ဖးညွံးသံယှထိဝဲဒီးပစံးလၢရၣ်လီၤ. လှၢ်မုၢ်ဒံမုၢ်ရၣ်လဲ. ပယုအိၣ်အသၣ်တနၢ်လၢၤဘၣ်. ဖိမုၢ်ယါရၣ်လဲ, ပယုတနၢ်လၢၤဘၣ်. ဘုဝံၢ်ဒီးဒံရၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **ရၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်တၢ်သံတကိၢ်ခါဒီးပစံးလၢရၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတိၢ်ထွံၣ်တဒ့ဒီးရၣ်တကိၢ်ခါလီၤ. ပှၤတဂၤခးထိးတဒ့ဒီးရၣ်မးလီၤ.

၃. **ရၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်အပှၤနၣ်ပကီးလၢရၣ်လီၤ. ဒီးပကီး လၢလရၣ်ဒီး နရၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤဒဲးဘးဖိ တဖၣ်လီၤ ဘၣ်ရၣ်ပှၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢရၣ်မ့ၣ်အူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **ကရၣ်** ဒီးကရိာ်ကရၣ်, ဒီးကရိာ်ကရၣ်နၣ်ကွၢ်လၢကရၣ်တက့ၢ်.

၅. **ကရၣ်ကရ့ၢ်ကရၣ်ကရ့ၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤတၢ်ယှာ်အသးနၣ်ပစံးလၢကရၣ်ကရ့ၢ်ကရၣ်ကရ့ၢ်လီၤ.

၆. **စရၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်တကလှာ်ဒ် သရ့ၢ်အသိးဖှၣ်တြံးစိၤဒီးမၤသးသဖၣ်ဝါဒီးပကီးလၢစရၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢစြာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. စရၣ်နၣ်ပလုၣ်ထံလၢအပှၤဒီးပဆူၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအပှၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢစရၣ်စရဲာ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢသရၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးလၢတရၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **စရၣ်စရၣ်** နၣ်မ့ၢ် တၢ် လၢစိုးတဖၣ်နၣ်ပအိၣ်သိၣ်စရၣ်စရၣ်လီၤ. ဒံသၣ်နၣ်ပအိၣ်သိၣ်စရၣ်စရၣ်လီၤ. ဒီးကိၣ်ကိၢ်ဘိနၣ်ပအိၣ်သိၣ်ဝဲစရၣ်စရၣ်လီၤ.

၈. **တရၣ်** နၣ်မ့ၢ်စရၣ်နၣ်ပကီးလၢတရၣ်တစုစုလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်တကလှာ်ပှၤမၤဝဲ လၢဟိၣ်ခိၣ်ဒီး မၤသး ကဒိၣ်ကဒးသဖၣ်ဝါဒီးပှၤကညီလုၣ်ထံလၢအပှၤဆူၣ်တၢ်လၢအပှၤဒီးပကီးလၢတရၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစရၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတနိၤနိၤကီးလၢသရၣ်လီၤ.

၉. **ဒံရၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဒံဝံၢ်ဒီးအမုၢ်ယှထိကွံာ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢဒံရၣ်လီၤ. တၢ်လၢဒံနၣ်တုၤအသၣ်ဝံၢ်ဒီးအမုၢ်ရၣ်ဝဲလီၤ.

၁၀. **နရၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်အပှၤနၣ်ပကီးလၢနရၣ်လီၤ. ဒီးပကီး လၢလရၣ်စ့ၢ်ကီး လီၤ. ပှၤ ဒဲးဘးဖိလီၤ ဘၣ်ဝဲလၢနရၣ်ပှၤလီၤ.

၁၁. **ရှာ်စိၤရၣ်စိၤ** နၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢရှၢ်စိၤရၣ်စိၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တမဲာ်ဖိာ်တၢ်အပိးအလီနၣ်လီၤ.

၁၂. **လရၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် အပှၤ လၢနိၣ်မ့ၣ်အူနၣ်ပကီးလၢလရၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢနရၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤလရၣ်ဖိပှၤတၢ်ဒဲးဘးဖိတဖၣ်နၢ်အိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢလရၣ်ပှၤလီၤ.

၁၄. **သရၣ်** နၣ်မ့ၢ်သရ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်တကလှာ်မ့ၣ်သရ့ၣ်ကဖၢလၢလီၤ. ဒီးပဒၢၣ်အီထံလၢအပှၤနၣ်လီၤ.

၁၅. **သရၣ်** နၣ်မ့ၢ်သရိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘူၣ်ဘျိၣ်နၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသရိာ်သရၣ်လီၤ.

၁၆. **သရၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်တကလှာ်ပှၤမၤဝဲလၢဟိၣ်ခိၣ်ဒီးမၤသးကဒိၣ်ကဒးသဖၣ်ဝါဒီးပကီးလၢသရၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသရၣ်သရဲာ်လီၤ. သရၣ်နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလုၣ်ထံလၢအပှၤဒီးပှၤကညီဆူၣ်တၢ်လၢအပှၤလီၤ.

၁၇. **အၢၣ်ရ့ၢ်အီရၣ်** နၣ်မ့ၢ် ပအၢၣ်လီၤ အီလီၤလိာ်ပသးနၣ် ပစံးလၢအၢၣ်ရ့ၢ် အီရၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤ သါ ကဟံးနှၢ် အမါဒီးအၢၣ် ရ့ၢ်အီရၣ်ဝဲဒီးဖိာ်မ့ၣ်အမိၢ်အပၢ်လီၤ.

၁. **ရးရး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ယှၢ်ချူဝဲနၣ်ပစံးလၢရးလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤယှၢ် ရးရးစံးဝဲဒၣ်. ယှၢ်တဒ့ ယှၢ်ဝဲရးရး လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤ တဖၣ်

ယှ်ချ့ဝဲဒီးပစံးလၢယှ်ရးရးလီၤ.

၂. **ရးရး** နူၣ်မ့ၢ်ထံထီၣ်ချ့ဝဲဒီးပစံးလၢထံထီၣ်ရးရးလီၤ. ဒီးပစံးလၢထီၣ်ရၤရၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထံထီၣ်ရးရးဒီးထံပ့ၤဝဲလီၤ.

၃. **ကရး** ဒီးကရးကရဲး, ဒီးကရးလီၤ. ဒီးယ့ကရး, ဒီးလီၤကရး, ဒီးကရးလိာ်အသး, ဒီးအမဲာ်သၣ်ကရးတၢ်အသး, ဒီးကရးအဖှ, ဒီးကရးခိၣ်ဝံ, ဒီးကရးအပျုတၢၣ်, ဒီးကရးအပန, ဒီးကရးအကျိး, ဒီးဆဲကရး, ဒီးကရီကရး, ဒီးကရးကရး, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကရးတကၠၢ်.

၄. **စရး** နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်နှာ်သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၣ်စရာ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆဲးတၢ်နှာ်သိၣ်စရးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆဲးတၢ်လၢဒိနှာ်သိၣ်သစရးကလာ်လီၤ.

၅. **စရး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢစိုးဝဲနူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖးဒီးသိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသိၣ်စရးကလာ်လီၤ. မ့ၣ်ဒၢတဖျၢၣ် သ့ၣ်ဖးသိၣ် မးစရးကလာ်လီၤ.

၆. **တရး** နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲတၢ်တကလုာ်ပမၤအဖှလၢဖုဒါမ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤမၤသးကဘျ့ၣ်လၣ်ဒီးပစံးလၢတရးလီၤ. တရးနူၣ်ပဆဲဒီးဘၣ်သံထီၣ်အါဘၣ်လီၤ.

၇. **တရး** နူၣ်မ့ၢ်တရံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပယဲၣ်ပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဆ့ၣ်တဝီၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးဒီးအဆိလၢတရံးတရးလီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်တၢ်ဒီးတရံးတရးအသးစံးဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤတရံးတရးသ့ၣ်ခိၣ်ထံးနူၣ်မ့ၢ်ယုထၢအိၣ်သ့ၣ်သၣ်လီၤ.

၈. **ထိၣ်ကဲၣ်ရး** နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်မၤသးဒ်ဆီအသိးဒီးအသးနါပှ်ဝါဒီးပကီးလၢထိၣ်ကဲၣ်ရးလီၤ. ထိၣ်ကဲၣ်ရးနူၣ်ပှၤဝဲကဲၣ်ရးကွးကွး ကဲၣ်ရး ကွးကွးဒီးပကီးလၢထိၣ်ကဲၣ်ရးလီၤ. ဒီးပကီးလၢထိၣ်ဆီထံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **ပရး** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်အိၣ်တၢ်ဟိၢ်ဝဲသိၣ်ဒီးပစံးလၢဟိၢ်သိၣ်ပရးပရးလီၤ. မ့ၣ်အိၣ်တၢ်ဟိၢ်သိၣ်ပရးပရးလီၤ.

၁၀. **သရးသရး** နူၣ်မ့ၢ် ပဘျ့ၣ်ဆှါသိၣ် ဒီးပစံးလၢသိၣ်သရးသရးလီၤ. ပှၤတဂၤဘျ့ၣ်ဆှါသိၣ်သရးသရးစံးဝဲဒၣ်. ဆှါနူၣ် ပဘျ့ၣ်သိၣ်ဝဲသရးသရးလီၤ.

၁ **အဲကရး** နူၣ်မ့ၢ်စီၤပၤနူၣ်ပကီးလၢအဲကရးလီၤ. အဲကရးအိၣ်လၢနီၢ်ပှၤနူၣ်ပၢဘၣ်ဝ့ၢ်အါဖျၢၣ်လီၤ. ပှၤကလုာ်ကလုာ်နူၣ်အိၣ်ဒီးအဲကရးတနီၤ. တနီၤနူၣ်အဲကရးတအိၣ်ဘၣ်လီၤ.

၁. **ရ့ၣ်ရ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအှတနဲ့သိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသိၣ်ရ့ၣ်ရ့ၣ်လီၤ. တလၢၤအှတနဲ့သိၣ်ရ့ၣ်ရ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. **ကရ့ၣ်** ဒီးကရ့ၣ်ဒၣ်, ဒီးကရံၣ်ကရ့ၣ်နူၣ်ကွၢ်လၢကရ့ၣ်တကၠၢ်.

၃. **တရ့ၣ်ဒ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ် ပသလၣ်ထိၣ်ပစုညါသးနူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိၣ်သလၣ်ထိၣ်အမဲၢ်ကိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤသးတရ့ၣ်ဒၣ်လီၤ. ထိၣ်သရ့ၣ်ထိၣ်အမဲၢ်ကိတရ့ၣ်ဒၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **သရ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသ့ကသံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤသ့ကသီးလၢသ့ၣ်ညါတၢ်လီၤတၢ်တီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤသအါသံလးပှၤစီဆှံမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကီးလၢသရ့ၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသရ့ၣ်သမါလီၤ. သရ့ၣ်ဟီတရါအိၣ်ဝဲ. ဒီးကသံၣ်သရ့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးနိၢ်ဂံၢ်သရ့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးသရ့ၣ်နူၣ်

အိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်လီၤ.

၁. **ရၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤပှံၢ်ဟ့ာ်ဒီးပမၤဘ့ၣ်ဘၣ်အီၤနူၣ်ပစံးလၢရၤဟ့ာ်လီၤ. ဟ့ာ်နူၣ်တှၤပဝ့ၤပှံၢ်ဒီးပလှလီၤလဲၤဝၣ်ခီအပှၤဒီးဘ့ၣ်ဘၣ်အသးနူၣ်ပစံးလၢပရၤလီၤ. ရၤဘ့ၣ်ဘၣ်ဟ့ာ်နူၣ်ပကမၤသံၣ်ခံလီၤ. တလၢၤမၤဘ့ၣ်ဘၣ်စ့လၢပှံၢ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢရၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢရၤကွၢ်ပှံၢ်ကွၢ်ပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ. ရၤကွၢ်စ့နူၣ်တိၢ်ကျိၣ်ကျဲလၢအကျါဆံးအါလဲၣ်.

၂. **ရၤယှာ်** နူၣ်မ့ၢ်တလၢၤပှံၢ်ကျိၣ်ကျဲတိၢ်ဒီးစ့နူၣ်ပစံးလၢရၤယှာ်ဝဲလီၤ. တလၢၤရၤယှာ်တိၢ်ဒီးစ့နူၣ်ကျိၣ်ကျဲလိာ်အသးလီၤ.

၃. **ရၤရၤ** နူၣ်မ့ၢ်ဒ်ချ့ချ့အသိးလီၤ. လဲၤရၤရၤဟဲကွၤရၤရၤစံးဝဲဒၣ်. မၤတၢ်ရၤရၤမးဝံၤကချ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရီၤရီၤရၤရၤလီၤ.

၄. **ရၤရၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကတိၤဆၢပှၤအကလု်အါဝဲဒီးနံၤဒီးအ့ဒီးပစံးလၢ ကတိၤတၢ်ရၤရၤလီၤ. ဒီးပစံး လၢကတိၤ ဆၢတၢ် ရၤ ရၤလီၤ. ပှၤတဂၤစသံဂိၢ်တၢ်ဒီးကတိၤဆၢယၤရၤရၤလီၤ.

၅. **ရၤလိာ်အသး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒုၣ်ဒွဲၣ်ကတိၤအၢလိာ်အသးလၢထါကျိာ်ဒီးပစံးလၢရၤလိာ်အသးလီၤ. ပှၤခံဂၤမၤထါဒီးရၤလိာ်အသးလီၤ.

၆. **ကရၤ** ဒီးကရီၤကရၤ, ဒီးကရီၤကရၤကရီၤကရၤ, ဒီးကရၤကရၤနူၣ်ကွၢ်လၢကရၤတကၠၢ်.

၇. **စရၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်စံၣ်လၢသ့ၣ်ခံဒီးသ့ၣ်လၣ်သိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကွံာ်တၢ် ဘၣ်သ့ၣ် လၣ် သိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဟးလၢ သ့ၣ်လၣ် ယ့ကျါ သိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသိၣ်စရၤကလာ်လီၤ. တၤအုးစံၣ်သိၣ်စရၤကလာ်စံးဝဲဒၣ်.

၈. **စရၤစရၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်လၢသ့ၣ်လၣ်ယ့အကျါနူၣ်ပစံးလၢသိၣ်စရၤရၤလီၤ. ထွံၣ်စဲခိၣ်သိၣ် စရၤစရၤ . ဆီဝံးအိၣ်အဆၣ်သိၣ်စရၤစရၤစံးဝဲဒၣ်.

၉. **တရၤ** နူၣ်မ့ၢ် ပဆ့ၣ်ထိၣ်ပခိၣ် သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢပဆ့ၣ်ထိၣ်ပခိၣ် တရၤကလာ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢတရၤတ ရၤစ့ၢ်ကီး. ပှၤတဂၤဆ့ၣ်ခိၣ်သိၣ်တရၤကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတြၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀. **တရၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤကါစအိး လၢပဟ်ဒီးသပၢၤထံလၢအ ပှၤနူၣ်ပကီးလၢတရၤလီၤ. မၤနူၢ်ယၤလၢတရၤတဖျၢၣ်ဒီးစကဟ်ထိၣ်သပၢၤအ့လၢအပှၤတကၠၢ်.

၁၁. **တးရၤတးရၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်လၢ အံၤ တပှၤ လၢဘးတပှၤ. လၢအံၤ တခီ လၢဘးတခီဒီး ပယဲၣ်ပခိၣ်ချ့သဒံးနူၣ် ပစံးလၢ ပကွၢ်တၢ်တးရၤ တးရၤ လီၤ. ပှၤကဘီဖိတဖၣ်ကွၢ်ကလံၤအဂ့ၢ်အဟိၢ်တးရၤ လၢအံၤတးရၤ လၢဘးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကွၢ်တၢ်ကလံးကလးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၂. **ထါရၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထါလၢပမၤဆါပှၤဂၤလၢပတၢ်ကတိၤအကျိာ်နူၣ်ပစံးလၢထါရၤလီၤ.

၁၃. **ရီၤရံၢ်ရီၤရၤ** နူၣ်မ့ၢ်တထ့တၢ်တတံာ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢမၤသးရီၤရံၢ်ရီၤရၤလီၤ. နထ့တၢ်တတံၢ်ဘၣ်, မၤသးရီၤရံၢ်ရီၤရၤဟီကရ့တဂ့ၤဘၣ်.

၁၄. **လီၤရၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအခိၣ်ထံးအတဝီလဲၢ်ဝဲဒီးအနါစ့ၤသ

စှာလီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢလီၤရၤလီၤ. ယိၣ်နၣ်အခိၣ်ထံးလီၤရၤဒီးအနါစှၤသစှာလီၤဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၅. **သါရၤရၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်ဒီး ပှၤအ ကလုၢ်အါဝဲဒီးနံၤဒီးအ့နၣ်ပစံးလၢကတိၤတၢ်သါရၤရၤလီၤ. ပှၤတဂၤပလဲၤထိၣ်အဟံၣ်ဒီးကတိၤတၢ်သါရၤရၤလီၤ.

၁၆. သးရၤ နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသူၣ်တီသးတီနၣ်ပစံးဒီးအဆိ လၢသူၣ်တီသးရၤလီၤ. ပှၤလၢသူၣ်တီသးရၤဒီးအမါအဝၤနၣ်တအဲၣ်ဘၢမါအဲၣ်ဘၢဝၤဘၣ်.

၁. **ရံ** နၣ်မ့ၢ်ဆှၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတိၢ်တၢ်လၢဂ့ၢ်ဖိနဲ မိၤဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆှၣ်ဝဲရံဝဲဆှၣ်ဝဲဖှုဝဲလီၤ.

၂. **ရံခိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤထိၣ်စိၢ်နီၤခိၣ်လၢပဟ်ထိၣ်သဘံၣ်လိခိနၣ်ပကီးလၢရံခိၣ်လီၤ.ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢရံခိၣ်ရံနၢ်လီၤ.မၤ ထိၣ်ရံခိၣ်တကု႒်. ပကဟ်ထိၣ်သဘံၣ်လိခိလီၤ. ရံခိၣ်ရံနၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ကရံ** ဒီးကရံကရါ, တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကရံတကု႒်.

၄. **စရံ** နၣ်မ့ၢ်စရါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသလၣ်ထိၣ်ပစုသလၣ်ကတၢ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢပသလၣ်ထိၣ်ပစုစရံစရါလီၤ. ပှၤတဂၤသလၣ်ထိၣ်အစုစရံစရါစံးဝဲဒၣ်.

၅. **တရံ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်လၢတရါကျါတကလုာ်ပအိၣ်အဒိးဒီးပကီးလၢတရံလီၤ. တရံနၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယ့ၣ်တကလုာ်လီၤ. တရံဒီးနၣ်ပဖိအိၣ်ကသူလီၤ.

၆. **ပရံ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဆံးဝဲနၣ်ပစံးလၢပရံလီၤ. ဒီးပစံးလၢပြံစှၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ချံတနိၤနိၤပရံကဒံလီၤ.

၇. **မရံ** နၣ်မ့ၢ်သကံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ခိၣ်သူကၣ်ဝဲနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသကံမရံလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်သကံမရံစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **ကရံ်** ဒီးကရံ်ကရာ်, ဒီးလီၤကရံ်လီၤကရဲးတၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကရံ်တကု႒်.

၂. **ကိၢ်ရံ်ကိၢ်ရိာ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆၢထၢၣ်တသ့ဘၣ်ဒီးလဲၤတၢ်သုးအခံနၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်ကိၢ်ရံ်ကိၢ်ရိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်သုး အ ခံနၣ် ပ စံး လၢ လဲၤတၢ်ကိၢ်ရံ် ကိၢ်ရိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဆၢထၢၣ်တသ့ဘၣ်ဒီးလဲၤတၢ် ကိၢ်ရံ် ကိၢ်ရိာ်လီၤ. လဲၤ တၢ် သုး အခံကိၢ်ရံ်ကိာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးဆွဲၣ်ဟးကိၢ်ရံ်ကိၢ်ရိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **စရံ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်တကလုာ်ပှၤမၤဝဲလၢဟိၣ်ခိၣ်မၤသးကဖၢလၢဖးဒိၣ်ဒီးပကီးလၢစရံ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢစရံ်စရာ်လီၤ.

၄. **တရံ်** နၣ်ဒ်စရံ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်တကလုာ်နၣ်ပှၤမၤဝဲ လၢဟိၣ်ခိၣ်ဒီး မၤသးကဖၢလၢ ဒီးပဟ် ထံဟ် ဟ့ လၢအပှၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတရံ်တရာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစရံ်စရာ်လီၤ.

၅. **တၢရံ်** နၣ်မ့ၢ်တၢၤရၢၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢဒိၣ်ထိၣ်ဘိၣ်ဝဲဒီးလဲၤတၢ်တရှုဘၣ်နၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်တၢၤရံ်တၢၤရၢၤလီၤ. ပှၤတဂၤဘိၣ်ဝဲဒီးလဲၤမးတၢ်တၢၤရံ်တၢၤရၢၤလီၤ.

၆. **ထုတရံ်** နၣ်မ့ၢ်ထုတရှုအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢပမၤကၢၣ်ဝဲဒီးဆှၣ်နီၤဒၣ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢမၤသးထုတရံ်ထုတရှုလီၤ. ပှၤတဂၤစမၢဒီးဆှၣ်နီၤဒၣ်တၢ်ထုတရံ်ထုတရှုလီၤ.

၇. **မရံ်ဘံဘူ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအ့ၣ်လိာ်ဆိးကွဒီးဖှၣ်လိာ်အခိၣ်အနၢ်နၣ်ပစံးလၢမၤသးမရံ်ဘံဘူလီၤ. ပှၤတဂၤဖှၣ်လိာ်အခိၣ်ဒီးအဝဲတဂၤမရံ်ဘံဘူစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢမရံ်ဘံဘူစ့ၢ်ကီးလီၤ. မရံ်ဘံဘူဒီးပရံ်ဘံဘူနၣ်ဒ်းသိးသိးလီၤ.

၈.**မရံ်ဘံဘူ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤအါဂၤသါကလဲၤတၢ်ဒီးကတဲာ်ကတိၤအသးပစှာ်ပတ့ၢ နၣ်ပစံးလၢမၤသးမရံ်ဘံဘူလီၤ. ပှၤတဖၣ်ကတဲာ်ကတိၤအသးမရံ်ဘံဘူဒီးလဲၤတၢ်တကူာ်သ့ၣ်လီၤ.

၉. **ရုံးရံ်ရုံးရှုး** နၣ်မ့ၢ်မိၢ်လှၢ်မိၤဟးလၢထံဖံးခိၣ်နၣ်တရုံးအသးဒီးပစံးလၢမၤသးရုံးရံ်ရုံးရှုးလီၤ. မိၢ်လှၢ်မိၤဟးလၢထံဖံးခိၣ်ရုံးရံ်ရုံးရှုးနးကၢ.

၁၀. **သရံ်ဒီးစရံ်** နၣ်ဒ်းသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်တကလုာ်မၤသး ကဖၢလၢ လၢ ပှၤမၤဝဲလၢဟိၣ်ခိၣ် နၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒၢၣ်အိထံလၢအပှၤဒီးပဟ်ဟ့လၢအပှၤနၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်တကလုာ်ဖးဒိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢတရံ်ဒီးစရံ်ဒီးသရံ်လီၤ.

၁၁. **အိရံ်အိရိာ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤအှးအးကတာ်ပျုၤလၢမၤသးဒ်ပှၤဟးဂ့ာ်ဟးဂီၤအသိးဒီးကွၢ်ပှၤကတိၤတၢ်ဒီးအိထိၣ်အခၣ်နၣ်ပစံးလၢမၤသး အိ ရံ်အိရိာ်လီၤ. ပှၤမၤသးအိရံ်အိရိာ်နၣ်မ့ၢ်ပှၤဟးဂီၤတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိရံ်အိရိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **ရ်ာ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်စူၤဖးဒိၣ်နၣ်ပစံးလၢတၢ်စူၤ ရ်ာလီၤ. တၢ်စူၤရ်ာဒီးထံဒိၣ်လီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်စူၤရ်ာစီၤရ်ာလီၤ.

၂. **ရ်ာ** နၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်ဘျုးကသံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတံၢ်ဘျုးကသံၣ်လၢလၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပရ်ာကသံၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤ ရ်ာဘျုးကသံၣ်ဘျုးဂ့ၤသမိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရ်ာရာ်လီၤ.

၃. **ရ်ာ** နၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်ဘျုးမိၢ်ဟဲသၣ်နၣ်ပစံးလၢရ်ာလီၤ. ပှၤတဂၤရ်ာမိၢ်ဟဲသၣ်ဒီးကီးဝဲလၢတၢ်ရ်ာလီၤ. ဒီးပစံးလၢရ်ာဘျုးဝဲလီၤ. ရ်ာဘျုးရာ်ဘျုးမိၢ်ဟဲသၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **တရ်ာ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤကသံၣ်အဂီၤလၢသ့ၣ်ဒီးစံး ဝဲ လၢပျုၤကသ့ၣ်နၣ် ဗၢဝဲလၢ ပှၤဟူထိၣ်က့ၤ ပှၤသံအခါနၣ် ဒီးပ ကီးလၢတရ်ာလီၤ. ပှၤမၤတၢ်သံပ္ပနၣ်မၤကသ့ၣ်ဂီၤလၢသ့ၣ်ဘှၣ်ဖိလှံၢ်လှၣ်ဒီးကီးဝဲလၢတရ်ာလီၤ. တရ်ာနၣ် မ့ၢ်ကသ့ၣ် အဂီၤ လၢစံးဝဲ သါမၤနၢ်ပျုၤကသ့ၣ်နၣ်လီၤ.

၅. **တၢ်ရ်ာ** နၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်ကျိၣ်ကျဲမိၢ်ဟဲသၣ်ဒီးအံသၣ်ဒီးသဒိၣ်အ့ၣ်ဒီးပကီးလၢတၢ်ရ်ာလီၤ. တၢ်ရ်ာနၣ်ပှၤကညီအိၣ်ဝဲဒီးမှၤဒီးတၢ်ဒီးရှိလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်ရ်ာတၢ်ရာ်လီၤ.

၈. **အိရ်ာအိရိာ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအဟးဂ့ာ်ဟးဂီၤတစဲးစဲးဒီးပကတိၤတၢ်ဒီးကွၢ်ဝဲအိထိၣ်အခၣ်တဖၣ်နၣ်ပစံးလၢမၤသးအိရ်ာအိရိာ်လီၤ. ပှၤလၢမၤသးအိရ်ာအိရိာ်နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဟးဂီၤတစဲးစဲးလီၤ.

၁. **ရုံး** နၣ်မ့ၢ်ပမၤမဲကဲသၣ်ဒီးအဘိဒီးပမၤတရုံးအသးဒီးပစံးလၢရုံးလီၤ. ပှၤတဂၤရုံးမဲကဲသၣ်တဖျာၣ်ရုံးအသးဂ့ၤကၢ.

၂. **ရုံး** နၣ်မ့ၢ်ပကူးကွံာ်ဘုလၣ်နၣ် ပစံးလၢရုံးလီၤ. ဘုတ့ၢဂ့ၤကဲၣ်ဆိးပဘၣ်ယိၣ်လၢကယံၤဘၣ်ဖုးဒီးပကူာ်ကွံာ်အလၣ်နၣ်ပစံးလၢပရုံးကွံာ်လီၤ. ရုံးကွံာ်ဘုအလၣ်နၣ်တကု႒်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရုံးကွံာ်ရုံးကွံာ်လီၤ.

၃. **ရုံး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်စူၤဖးဒိၣ်လၢတၢ်စူၤခါနၣ်ပစံးလၢယဲမ့ၢ်ရုံး

လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်စူၤရံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယဲမ့ၢ်ရုံး ယဲခဉ်ရုံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ယဲမ့ၢ်ရုံးဒီးထံဒိဉ်လီၤဝဲလီၤ.

၅. **ရုံးလၢၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ပကွံာ်လၢၢ်ဘုဉ်ဘဉ်တရုံးအသး နူဉ်ပစံးလၢ ပရုံးလၢၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤရုံး လၢၢ်ဘုဉ် ဘဉ် တဘုဉ်တရုံးအသးလဲၤ ဂ့ၤကၢ.

၆. **ရုံးရုံး** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီယုတၢ်အှဉ်လိာ်ဒီးပှၤဂၤဒီးပစံးလၢ ယုဝဲအခိဉ်ရုံးရုံးလီၤ. ပှၤတဂၤဒ်ကဟ်ပှၤဂၤလၢတၢ်ကမဉ်ဒီးယုဝဲ အခိဉ်ရုံးရုံးလီၤ.

၇. **ရုံးရုံး** နူဉ်မ့ၢ်ထွံဉ်နၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလိၢ်ချ့ဝဲဒီးပစံးလၢနၢ ဝဲရုံးရုံးလီၤ. ထွံဉ်တဒုနၢမးတၢ်ရုံးရုံးလီၤ.

၈. **ရုံးအသး** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤပစ့ၢ်တၢ်တအိဉ်ဘှံးဘဉ်ဒီးပစံး လၢမၤတၢ်ရုံးအသးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ရုံးအသးတအိဉ်ဘှံးဘဉ်.

၈–၁. **ကရုံး** တရုံး. ကရုံးကရုံးကွၢ်လၢကရုံးတက့ၢ်.

၉. **တရုံး** နူဉ်မ့ၢ်ပဃဉ်ပသးဝးဝးဒီးပစံးလၢပတရုံးပသးလီၤ. ပှၤတဂၤတရုံးအသးဝးဝးစံးဝဲဒဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတရုံးတရှး လီၤ. ပှၤကညီဃဉ်အသးနူဉ် ပစံးလၢတရုံးအသးလီၤ. ဒီးပှၤက ညီကူ၊်ကူ၊်စ့နူဉ်တရုံးအသးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀. **တရုံး** နူဉ်မ့ၢ်ပဆူဉ်တပိၤဂဲၤတပိၤတၢ်နူဉ်ပစံးလၢပတရုံး တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤ တရုံးသ့ဉ် တထံးနူဉ် မ့ၢ်ထၢအိဉ် ဝဲ အသဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဆှဉ်တရုံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၁. **တရုံး** နူဉ်မ့ၢ်ပဃဉ်မှၤနူဉ်ပစံးလၢပတရုံးမှၤလီၤ. မှၤကနၢ ကိၢ်ဟ့ဘဉ်ဖုး, တရုံးမှၤတဘိတက့ၢ်.

၁၂. **တရုံး** နူဉ်မ့ၢ်ထိရိၤပဃဉ်တၢ်ဝးဝးနူဉ်ပစံးလၢတရုံးခဲလၢာ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတရုံးတရှးလီၤ.

၁၃. **တၢ်ရုံး** နူဉ်ထိရိၤတၢ်ဃဉ်အသးနူဉ်ပစံးလၢတၢ်ရုံးလီၤ. တၢ် ရုံးအသးနူဉ်မ့ၢ်လှဉ်ကဟဉ်အဒၢရုံးအသးနူဉ်လီၤ.

၁၄. **ထးရုံး** နူဉ်မ့ၢ်ကးတယှၢ်နူဉ်ပှၤတနိၤနိၤကီးလၢထးရုံးလီၤ. ထးရုံးနူဉ်ပတံာ်တၢ်ဒီးအှဉ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢထးရုံးထး ရုံးလီၤ.

၁၅. **နိၢ်ရုံးတိၢ်ပိၤပှ** No. 70–၇၀. ပစံဉ်တဲၤနိၢ်ရုံးတိၢ်ပိၤဒီးပှၢ်ဝဲၢ် မှဉ်ခံဂၤလၢပျၢၤနူဉ် အပှၢ်ဖိာ်ခွါ အဝဲၢ်ဖိာ်ခွါ တအိဉ်ဘဉ်ဒီး အမိၢ်အ ပၢ်မၤအမၤအိဉ်တၢ်လၢခုးဒ်ဖိာ်ခွါအသိးလီၤ. အနူဉ်တနံၤသုးမ့ၢ် လဲၤစၢ်ထိဉ်လၢကျဲဒီးပှၤဂၤတလဲၤလၢၤဘဉ်ဝဲဆူခုးစိၤသံဉ်စိၤနီတ ဂၤဘဉ်. ဒီးအဝဲဒဉ်ဒီးပှၢ်ဝဲၢ်မှဉ်ခံဂၤနူဉ်အမိၢ်အပၢ်ဒုအလီၤဒီးအ မိၢ်အပၢ်မၤအလဲၤဆူခုးနူဉ်စံးဝဲဒဉ်. သုပှၢ်ဖိာ်ခွါတ အိဉ်. သုဝဲၢ် ဖိာ်ခွါတအိဉ်နဲာ်. သုတလဲၤဘဉ်မတၤကလဲၤတဂၤလဲဉ်. အမိၢ်အ ပၢ်တဒုးအိဉ်ဘဉ်အီၤ လၢဟံဉ်ဘဉ်ဒီး ဘဉ်လဲၤ ဝဲ လီၤ. လဲၤ ခီတူာ် သုး မ့ၢ် စၢ် ထိဉ်အ ကျဲ နူဉ်ဒီး ဘဉ်သံနိဉ်ကွံာ် ဒီးပှၢ်ဝဲၢ်မှဉ်ခံဂၤ လၢာ် လီၤ. သုးမ့ၢ်သံဉ်ဘိလဲၤပှၤဒီးပှၤဂၤလဲၤထံဉ်အစိဉ်ဒီးပှၤဂၤဟဲကွၤ စံဉ်တဲၤပသးပှၢ်လီၤ. တ့ၤနုၤတပဟၢဒီးပသးပှၢ်မၤပှၤတူၢ်ထိဉ်ဘိဉ် မိ. ပဖိဉ်သဉ်တၢၢ်ပဖိဉ်သဉ်ခွါတဖဉ် လဲၤ ကုၢ် ကွၤအီၤလီၤ. ပဖိဉ် သဉ်ခွါတဖဉ်လဲၤဒီးကုၢ်ဝဲအသးတတူာ်ဘဉ်စံးဝဲဒဉ်. ဘဉ်မနုၤလၢ ကုၢ်ဝဲအသးတတူာ် ဘဉ်လဲဉ်. မ့ၢ်အဂ့ၤဒီး ပှၤဖိဉ် သဉ်ခွါတ ဖဉ် နူဉ် ကုၢ် ဝဲ အ သးတတူာ် ဘဉ် ဒီးကွၢ် ကီကွၢ်ကီ ဝဲ မ့ၢ်ဟါတဘုဉ်. ကွၢ်ကီ ကွၢ်ကီဝဲမ့ၢ်ဟါတဘုဉ်လီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးပသးပှၢ်စံးဝဲဒဉ်. သုမၤ တၢ်နူဉ်ပှၤစိဉ်ကအုဉ်လီၤ. ဒီးပသူဉ်ကသးပှၢ်ကုၢ်ကွၤဒဉ်ဝဲတကူၢ် သ့ဉ်လီၤ. ကုၢ်ဝဲမှဉ်အူကပျိၤထိဉ်အသးဟူၢ်ဟူၢ်နူဉ်ဒီးပသကိၤ အဖိခွါစံဉ်ဘျုးသံအသးလၢအသါဘဉ်ဒဉ်ဖိာ်မှဉ်နူဉ်လီၤ. တၢ်လၢ ပှၤဒီပှၢ်ဝဲၢ်မှဉ်ခံဂၤနူဉ်အဝဲၢ်တဂၤအမံၤမ့ၢ်နိၢ်ရုံးတိၢ်ပိၤ. ဒီးအပှၢ်တ ဂၤအမံၤမ့ၢ်နိၢ်ရုံးတိၢ်စ့လီၤ. ဒီးအိဉ်ဃုာ်ဘဉ်ဝဲဒီးပသကိၤအဖိခွါ နူဉ် လၢညါခီတခီဒီးပှၢ်ဝဲၢ်မှဉ်ခံဂၤ. တဂၤတဂၤဂၤလီၤ. ဒီးပှၤဟူ ထိဉ်မိဉ်ထိဉ်ကွၤအီၤဒီးပှၤမၤလှၢ်အှဉ်ထါတကူၢ်သ့ဉ်စံးဝဲဒဉ်.

နိၢ်ရုံးတိၢ်ပိၤအမှဉ်ဓၢ	နိၢ်ရုံးတိၢ်ပိၤနိၢ်ရုံးစ့
ရုံးဒီးဒိဉ်ကွံၤကဟဉ်ဓၢ	ရုံးဒီးလှဉ်ချ့ဒီးထဉ်ချ့
နိၢ်ရုံးတိၢ်ပိၤအမှဉ်ဓၢ	နိၢ်ရုံးစ့နိၢ်ရုံးတိၢ်ပိၤ
ရုံးဒီးဒိဉ်ကွံၤဒီးကဟဉ်	ရုံးဒီးကျံဉ်ရုံးဒီးဆၢဉ်လီၤ.

တ့ၤမ့ၢ် အနူဉ်တစ ဒီးနိၢ်ရုံးတိၢ်ပိၤ , ဒီးနိၢ်ရုံးတိၢ်စ့အမိၢ် ဒီး အပၢ်ခံဂၤနူဉ် အိဉ်ဖှိဉ်ကွၤဝဲဒ်ယိယဲဉ်အသိးလီၤ. ဒီးထဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ဉ်မှဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံမ့ၢ်ဂ့ၤ, ခုးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘဉ်မၤဒဉ်ဝဲခဲလၢာ်လီၤ. တၢ် ဘိဉ်အီၤတအိဉ်လၢၤဘဉ်ဒ်အဖိမှဉ်အိဉ်ဒံးလၢသိအသိးနူဉ်ဘဉ်. သ့ဉ်နိဉ်ထိဉ် ကွၤနာ်သကွအဖိ ဒီးတထံဉ်ကွၤလၢၤဘဉ်ဝဲဘဉ်. ဒီး ပှၤတဟဲမၤဘိဉ်ဘဉ်အီၤနီတဂၤဘဉ်.

မၤသးဒ်နူဉ်ဒီးပသူဉ်ကသးပှၢ်စံးဝဲဒဉ်. သုတအဲဉ်ပသးဖှိဉ် တဂ့ၤ. အဲဉ်ပဖိဒီးလွဲဖိတက့ၢ်. ပှၤမ့ၢ်တအဲဉ်ဘဉ်အဖိနူဉ်ကမၤအ သးဒ်ပှၤဒီမိဝၤလၢခံဂၤလၢပျၢၤအသိးနူဉ်လီၤ.

၁၆. **ပရုံး** နူဉ်မ့ၢ်ထိဉ်ဖှံးပှၤသိဉ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢပှၤသိဉ်ပရုံးပရုံး လီၤ. ထိဉ်ဖှံးပှၤပရုံးပရုံးစံးဝဲဒဉ်.

၁. **ကရုၣ်ကရုၣ်** နူဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ဃၢဉ်ယံးသိဉ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢသိဉ် ကရုၣ်ကရုၣ်လီၤ. သ့ဉ်ဃၢဉ်ယံးသိဉ်ကရုၣ်ကရုၣ်စံးဝဲဒဉ်လီၤ.

၂. **ကရုၣ်ကစီၤ** နူဉ်ကွၢ်လၢကရုၣ်တက့ၢ်.

၁. **တရုၤကရှ့ၢ** နူဉ်ကွၢ်လၢကရုၤတက့ၢ်.

၁. **ကရှၢ** ဒီးဆဲးကရှၢ, ဒီးကရှၢဃာ်, ဒီးကရှၢအသး, ဒီးက ရှၢကရဲး, ဒီးကရှၢလီၤ, ဒီးကရှၢကရှါ, ဒီးသူဉ်ကရှၢ, ဒီးဝီကရှၢ, ဒီးကရှၢဒၢ, တၢ်ခဲလၢာ်နူဉ်ကွၢ်လၢကရှၢတက့ၢ်.

၂. **ကတရှၢဒၢ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီကူတၢ်သိးတၢ်လီၤတ့ၤလၢအ ခိဉ်ထံးဒီးသစှာ်လီၤဆူထးခီဒီးဆူအခိဉ်ထံးတခီနူဉ်သလဉ်အသး နူဉ်ပစံးလၢမၤသးကတရှၢဒၢလီၤ. သရဉ်မးမးနူဉ်ကူတၢ်သိးတၢ် မၤအသးကတရှၢဒၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကတရှၢဒံဉ်ကတရှၢ ဒၢလီၤ.

၃. **ကတရှၢကတရှါ** နူဉ်မ့ၢ်ပဟီဃှၢ်ဟီဟးတၢ်ဖိတၢ်လံၤထိဉ် စိၤဆီစိၤဒီးပစံး လၢပကတရှၢလီၤ. ဆီအိဉ်ဘုနူဉ် ကတရှၢကွံာ်တ ကု၊်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကတရှၢကတရှါလီၤ. ပကတရှၢတၢ်နူဉ်ပ ဃါတၢ်ဒီးပတြိၤတြၢ်ပစုလီၤ.

၄. **တရှၢဒၢ** နူဉ်မ့ၢ်ပကူာ်သ့ဉ်ကၢ်ဒီးပစံးလၢကၢ်ကရှၢဒၢလီၤ. သ့ဉ်တထံးစကူာ်ကၢ်တရှၢဒၢစံးဝဲဒဉ်လီၤ. သ့ဉ်မ့ၢ်ကၢ်လီၤဒီးအဒု အလဉ်ဒီးလီၤဝဲလၢတၢ်ကပိၤလီၤနူဉ်မၤသးတရှၢဒၢလီၤ.

၅. **ထိဉ်ရှၢ** နူဉ်မ့ၢ်ကယှၤဖဉ်ဟ့အါဒုလၢသ့ဉ်ဖးထိအခံဒီးပ စံးလၢကယှၤဖဉ်ထိဉ်ရှၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကယှၤဖဉ်ဟ့ဂိၢ်မ့ၢ်အါဒုဒီးပစံး

လၢကယူၤဖၣ်ထိၣ်ရၢလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးဝဲလၢကယူၤဖၣ်ထိၣ်ရၢန့ၣ်မ့ၢ်ထံၣ်ပှၤကညီအကလၤကၠၤစံးဝဲလီၤ. ဒီးတနီၤနီၤစံးဝဲလၢမ့ၢ်ကယူၤဖၣ်ထံၣ်လီၤကဘီလၢဝီၣ်လဲၣ်ပူၤဒီးထိၣ်ရၢလီၤ.

၆. **ထိၣ်ရၢ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဘိၣ်ဖိၣ်လၢပျိအသးကံၢ်ပူၤလွံၢ်ထံးယဲၢ်ထံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဆံဆဲၣ်ထံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကီးလၢသ့ၣ်ထိၣ်ရၢလီၤ. သ့ၣ်ထိၣ်ရၢလၢပျိသးကံၢ်ပူၤတကရၢစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၇. **ပရၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မံၤဟူထိၣ်သါလီၤဒီးပစံးလၢတၢ်ပရၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပရၢပစၢၢ်လီၤ. စနၢ်ဟူတၢ်ပရၢလၢတၢ်ဆူတၢ်ဆါအီၣ်ဝဲလၢထံဂၤကိၢ်ဂၤလီၤ.

၈. **ပရၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယှၢ်သတြီၤန့ၣ်ပစံးလၢပရၢလီၤ. ထိရိၤပမၤသတြီၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပရၢကီးမံၤဒဲးလီၤ. တလၢၤပရၢချံဒီးတၢလိာ်အသးလၢာ်စ့ဒိၣ်မးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပြၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပရၢပရါလီၤ.

၁. **ကီရၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်တကလုာ်အဂ်ၢနၢမူဒီးပကီးလၢကီရၢ်လီၤ.

၂. **တရၢ်** န့ၣ်မ့ၢ် တၢ်တ အိၣ်ကလီဘၣ်. တၢ်တဘျုးအိၣ်ဘၣ်. တၢ်တဘျုးမၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢတရၢ် ဘၣ်လီၤ. ဘုအံၤ စကူး တဂၤဓိၤ တရၢ်ဘၣ်. မ့ၤအံၤစအိၣ်တဂၤဓိၤတရၢ်ဘၣ်. သ့ၣ်တကျိအံၤစယီးတဂၤဓိၤန့ၢ်တရၢ်ဘၣ်. စံးဝဲဒၣ်.

၃. **ဘီရၢ်ခါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်တကလုာ်ထဲခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးပကီးလၢဘီရၢ်ခါလီၤ. ဘီရၢ်ခါန့ၣ်ပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးအိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. အဘီဒိၣ်တကလုာ်. အဘီဆံးတကလုာ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢဘီရၢ်ခါဖးဒိၣ်တကလုာ်ဒီးဘီရၢ်ခါပြံဓိၤတကလုာ်လီၤ.

၄. **လီၤရၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤမဲာ်ဆုးအသးန့ၣ်ပစံးလၢမၤလီၤရၢ်အသးလီၤ. ပှၤမ့ၢ်မၤတၢ်အၢဒီးမၤလီၤရၢ်အသးလီၤ. ပှၤမ့ၢ်မၤလီၤရၢ်အသးဒီး အမဲာ်ဆုးကွၤဒၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤရၢ်လီၤစၢၢ်လီၤ.

၁. **ရၢာ်** န့ၣ်မ့ၢ် ပထူတၢ်လၢ ခိၣ်နဲးလၣ် ဒ် ထၢၣ်အသိးဒီး ပကီးလၢရၢာ်လီၤ.ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢရၢာ်ဓိၤရၢာ်ဓိၤလီၤ. တၢ်လၢရၢာ်န့ၣ်မ့ၢ်ပပာ် ဟ့လၢအပူၤလီၤ. ရၢာ်န့ၣ်ပထူလၢနဲးလၣ်လၢသဝဲဓိၤလၣ်ဒီးပထူဒ်ထၢၣ်အသိးဒီးပကီးလၢရၢာ်လီၤ. ဒီးတလၢၤထူဝဲအါမးလီၤ.

၂. **ရၢာ်ဘံၣ်ခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထူတၢ်ပူၤတၢ်လိၢ်တကလုာ်ဒ် ထၢၣ်အသိးဒီးအခံန့ၣ် ဘံၣ်ဝဲဒီး ပသံးနံၣ် သိထံလၢအပူၤန့ၣ်ပကီးလၢ ရၢာ်ဘံၣ်ခံလီၤ. ဒီးပကီး ဒီးအဆိလၢရၢာ်ဘံၣ်ဓိၣ်ရၢာ်ဘံၣ်ခံလီၤ. ပှၤကညီထူရၢာ်ဘံၣ်ခံန့ၣ်မ့ၢ်ပသံးနံၣ်သိးထံလၢ အပူၤ ဒီးတံာ်ဝဲလၢနိၣ်တံာ် န့ၣ်တုၤ ရၢာ် ဘံၣ်ခံန့ၣ် ဘံၣ်ဝဲဒီးသိယွၤလီၤ လၢရၢာ်ဘံၣ် ခံအခံန့ၣ်လီၤ.

၃. **တရၢာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျုးစၢးမၤတၢ်တုၤလၢာ်ပတဟိၣ်ကးယးဒီးပစံးတရၢာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်တရၢာ်သမိး. ပှၤတဂၤမၤတၢ်တရၢာ်န့ၣ်ပှၤဂၤတကၠၢ်လီၤ. မၤတၢ်တရၢာ်ဒ်ပစံးတၢ်သိးမၤတၢ်ဆူၣ်, မၤတၢ်နးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကစၢ်ယွၤတၢ်မၤတရၢာ်မးလီၤ.

၁. **ပရၢး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အိၣ်ဒီးအဆ့ၣ်ဒီးအသၣ်မၤသးဖျၢၣ်သလၢၣ်ထဲစုခိၣ်ဒီးအသၣ်မံဆံၣ်ဝဲဒီးမံဘီကံၢ်ကလာ်န့ၣ်ပကီးလၢပရၢးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢပရၢးပရၢးလီၤ. ပရၢးသၣ်န့ၣ်ပအိၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **လၢာ်ပရၢး** န့ၣ်မ့ၢ်လၢာ်ခၢးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတၢ်တုၤပမၤတသ့လၢၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢပမၤတၢ်လၢာ်ခၢးလၢာ်ပရၢးလီၤ. ဒီးပစံးလၢလၢာ်ပြၢးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **တပရၢၣ်ဧၣ်** န့ၣ်ဒ်လီၤဟၢၣ်တရၢၣ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီသိးဆ့လီၤတုၤလၢအခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးတပရၢၣ်ဒၢၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသိးဆ့လီၤတုၤလၢအခိၣ်ထံးတပရၢၣ်ဒၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတပရၢၣ်ဒၢၣ်တပရၢၣ်ဒၣ်လီၤ.

၂. **လီၤဟၢၣ်တရၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသိးဆ့တုၤလီၤလၢအခိၣ်ထံးန့ၣ် ပစံးလၢ လီၤဟၢၣ်တရၢၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသိး ဆ့လီၤဟၢၣ် တရၢၣ် တုၤ လီၤ လၢအခိၣ်ထံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤတၢၣ်ပရၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **တရၢၣ်တရၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤတညီသိးဆ့တုၤလီၤလၢအခိၣ်ထံးဒီးလဲၤ တၢ်ကယီကယီ ဒီးပစံးလၢ လဲၤတၢ်တရၢၣ်တရၢၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤ သိးဆ့တုၤ လီၤ လၢအခိၣ်ထံးဒီးလဲၤမးတၢ်တရၢၣ်တရၢၣ်လီၤ.

၁. **တၢၤရၢၤတၢၤရၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢဘိၣ်ဝဲဒီးဒိၣ်ဝဲန့ၣ်လဲၤတၢ် ကယီ ကယီ ဒီးပစံးလၢ လဲၤတၢ်တၢၤရၢၤတၢၤရၢၤ လီၤ. ကဆီ တ ဒု လဲၤမးတၢ်တၢၤ ရၢၤတၢၤရၢၤ လီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢ တၢၤရံၢ်တၢၤရၢၤလီၤ.

၂. **ပတရၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်အုးထိၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပတရၢၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအုးထိၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပပတရၢၤတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစံးထိၣ် ပတရၢၤ လီၤ. စံးထိၣ်ပရၢၤကစၢ်ယွၤအဘျုးအဖှိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပတြၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **လီၤတရၢၤခံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံဒိၣ်ဒီးအခိၣ်ဆံးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤတရၢၤခံလီၤ. သ့ၣ်တနီၤနီၤဒိၣ်လီၤတရၢၤခံဒီးအခိၣ်ထံးဒိၣ်ဒီးအနါစ့ၤဆံးဝဲလီၤ.

၄. **လီၤတရၢၤယၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ဆီဒံးလီၤဝဲတုၤလီၤလၢအခိၣ်ထံးဒီးပစံးလၢဆီဒံးလီၤတရၢၤယၢလီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤတြၢၤယၢ်လီၤတြၢၤ ယၢလီၤ. ဆီတဘ့ၣ်အဒံးလီၤတရၢၤယၢတုၤလီၤလၢအခိၣ်ထံးလီၤ.

၁. **ရှ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဆ့ၣ်လၢအဖျိၢ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအရှလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်အရှအိၣ်လၢအဖျိၢ်ခိၣ် န့ၣ်လီၤ. ညၣ်ဒံးလၢအပျိၢ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢညၣ်ရှစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရှမဲလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအရှခဲလၢာ်လီၤ. ညၣ်ကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်အိၣ်ရှခဲလၢာ်လီၤ.

၂. **ရှရှ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလဲၤတုၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ဓိၤဝၣ်ဓိၤဒီးဝးန့ၣ်ပစံးလၢဝးဝဲရှရှလီၤ. မ့ၢ်မနုၤတုၣ်တၢ်ဝးရှရှန့ၣ်လဲၣ်. တၢၤအုးတၢၤသွံၣ်စံၣ်ဝးရှရှစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရှရှရါရါလီၤ.

၃. **ကရှ** ဒီးကရှဒု, ဒီးကရှကရိး,.ဒီးကရှကမဲ, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကရှတကၠၢ်.

၄. **ဆဲထိၣ်ရှ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤထိၣ်တရိးထိၣ်အဖျိၢ်အဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ညၣ်သလၣ်ထိၣ်အဒံးလၢအဖျိၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဆဲထိၣ်ရှလီၤ.ထွံၣ်ဟ်ဒုသးဆဲထိၣ်ရှလီၤ. ညၣ်န့ၣ်တုၤဘျိၣ်ဒီးဆဲထိၣ်ရှ

လီၤ.

၆ **တရ့** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒံးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ခိၣ်သ့မ့ၢ်ဂ့ၤ. သဘံၣ်ဘုၣ်တရိးထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးတရ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတရ့ၫ. တရ့တရိးလီၤ. ပှၤတဂၤတခွဲခိၣ်ခွဲနၢ်ဒီးအခိၣ်မၤသးတရ့ၫလီၤ. ထိရိၤတၢ်ဆူၣ်အိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးတရ့ၫခဲလၢာ်လီၤ.

၇. **တရ့တရိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးဟ်ဒူအသးလၢသါကတိၢ်တၢ်ဒီး ဂဲၤဆၢထၢၣ် ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ မၤသးတရ့တရိးလီၤ. ပှၤတဂၤသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးမၤမးအသးတရ့တရိးလီၤ.

၈. **တရ့တမ့** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်အိၣ်ဒီးသစ့ၢ်သနဲၤန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးတရ့တမ့လီၤ. သ့ၣ်တထံးအိၣ်ဒီးသစ့ၢ်တရ့တမ့စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၉. **လီၤရ့** န့ၣ်မ့ၢ် လီၤရၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့လီၤသယၢ်ဖုၣ်ဝဲဘူးဒီးဟိၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤရၢ်လီၤရ့လီၤ. သ့ၣ်တထံးအဒ့လီၤရၢ်လီၤရ့ကတုၤလီၤတ့ၢ်ဟိၣ်ခိၣ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးအဒ့လီၤရၢ်လီၤရ့ကတုၤလီၤတ့ၢ်နိၢ်ကျါခိၣ်လီၤ.

၁၀. **အရ့အဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်အဆူၣ်အဒံးလၢအပျိၢ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအရ့အဖိခဲလၢာ်လီၤ.

၁. **ရ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးရ့ၢ်ကလာ်လီၤ. ကဆီတဒ့ဆၢထၢၣ်မးရ့ၢ်ကလာ်လီၤ. လါဖံးဆၢထၢၣ်ရ့ၢ်ကလာ်န့ၣ်လဲၤမၤဘၣ်ဘူးတဂ့ၤ.

၂. **ရ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပြံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအုၣ်ကွၤခိၣ်ကွၤတိကွၤစ့ၤကွၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢရ့ၢ်ပြံၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢရ့ၢ်ကွၤပြံၤကွၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကစၢ်ယွၤရ့ၢ်ကွၤပြံၤကွၤပှၤလၢလရာ်တၢ်ဒဲးဘးလီၤ.

၃. **ရ့ၢ်ရ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤတကဲကအုနးနးကလဲာ်ဒီးပစံးလၢကအုရ့ၢ်ရ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲကအုရ့ၢ်ရ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ရ့ၢ်ရ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဒူအယိၤတဖၣ်ကညီၤဝဲဒီးပစံးလၢကညီၤရ့ၢ်ရ့ၢ်လီၤ. ခ့တဒ့ကညီၤဝဲရ့ၢ်ရ့ၢ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ကညီၤသိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်ရ့ၢ်ရ့ၢ်ကီးမံၤဒဲးလီၤ.ဒီးထံယွၤသိၣ်ရ့ၢ်ရ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးကလံၤဟဲသိၣ်ရ့ၢ်ရ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ကရ့ၢ်** န့ၣ်ကွၢ်လၢကရၢ်, ဒီးကြ့ၢ်တက့ၢ်.

၆. **ကရ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီသိၣ်, မ့ၢ်သိၣ်ပနၢ်ဟူလၢအယံၤန့ၣ်သိၣ်ကရ့ၢ်ကလာ်လီၤ. လီသိၣ်ကရ့ၢ်ကလာ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢကြ့ၢ်ကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတြ့ၢ်ကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **ကုၢ်ရ့ၢ်ကုၢ်ရ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လဲၤတၢ်တချူဘၣ်ဒီးလဲၤတၢ်ဝးလံၣ်လၢၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်ကုၢ်ရ့ၢ်ကုၢ်ရ့ၢ်လီၤ. ကဆီတဒ့လဲၤမးတၢ်ကုၢ်ရ့ၢ်ကုၢ်ရ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကုၢ်ရံၢ်ကုၢ်ရ့ၢ်လီၤ.

၈. **ကရ့ၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤဖျါလၢထံတြီပှၤလၢပလဲၤတၢ်လၢရုံန့ၣ်ထံတြီဖျါသပီၤဟ့ဟိဒီးပစံးလၢထံတြီပှၤဖျါတရ့ၢ်ကလာ်လီၤ. ထံကျိပှၤဖျါလၢမနၤကပီၤရ့ၢ်ကလာ်ဒီးပလဲၤသ့ဝဲလီၤ.

၉. **တရ့ၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤဖျါလၢသ့ၣ်အိပှၤဖျါစ့ၢ်ယၢ်ခီဒီးပစံးလၢဖျါတရ့ၢ်ကလာ်လီၤ. သ့ၣ်အိပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤထိရိၤတၢ်ပှၤဖျိစ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢကျိၣ်သလံးဖျါတရ့ၢ်ကလာ်လီၤ.

၁၀. **တရ့ၥ်တရ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆုဘုသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဆ့ၣ်ထိၣ်ပခိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်သိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသိၣ်တရ့ၢ်တရ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆ့ၣ်ထိၣ်အခိၣ်သိၣ်တရ့ၢ်တရ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၁. **တရ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒ့ၣ်ခွဲၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတရ့ၢ်လီၤ. ပဒ့ၣ်ခွဲၣ်အတိၤအၢတၢ်နု့ၢ်ပစံးလၢတရ့ၢ်လီၤ. ပှၤလၢတရ့ၢ်ယွၤန့ၣ်ဘၣ်သံဘၣ်ပှ့ၢ်ဝဲလီၤ.

၁၂. **တရ့ၢ်တ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဟ်မုၣ်ဒိၣ်တၢ်ဒီးထၢၣ်ဒီးယိၤဘၣ်မှာ်ဘၣ်မၢၤ. ကွၢ်ဘၣ်ဂီၤဂ့ၤ. ဒီးကူနံၣ်သိးဆ့ဖိးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတရ့ၢ်တ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်တၢ်တရ့ၢ်တ့ၢ်ဂ့ၤဘၣ်စဲၣ်မးလဲၣ်. ဒီးပစံးလၢသရ့ၢ်တ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၃. **တရ့ၢ်တပြံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတအုၣ်ကွၤခိၣ်ကွၤ. တတိတစ့ၤဘၣ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢတရ့ၢ်တပြံၤဘၣ်ပှၤလီၤ. ပှၤတဂၤပဘၣ်ဖှိၣ်ဘၣ်နးဒီးတရ့ၢ်တပြံၤဘၣ်ပှၤဘၣ်. ပှၤဂၤတၢ်ပှၤန့ၣ်နတရ့ၢ်တပြံၤပှၤဘၣ်မနၤလဲၣ်. ကစၢ်ယွၤမ့ၢ်တရ့ၢ်တပြံၤဘၣ်ပှၤဒီးပကလီၤဘၣ်လရာ်လီၤ.

၁၄. **တၢ်ရ့ၢ်တၢ်ပြံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤတၢ်အုၣ်ကွၤခိၣ်ကွၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ရ့ၢ်တၢ်ပြံၤလီၤ. ပှၤလၢတူၢ်ဘၣ်ကစၢ်ယွၤတၢ်ရ့ၢ်တၢ်ပြံၤန့ၣ်ကတုၤကွၤလၢမူခိၣ်တၢ်အမှာ်လီၤ.

၁၅. **တၢ်ရ့ၢ်ဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဘၣ်ကစၢ်ယွၤတၢ်အုၣ်ကွၤခိၣ်ကွၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ရ့ၢ်ဖိတၢ်ပြံၤဖိလီၤ. ပှၤတၢ်ရ့ၢ်ဖိတၢ်ပြံၤဖိန့ၣ်ကတုၤကွၤလၢမူခိၣ်လီၤ.

၁၆. **လီၤရ့ၢ်လီၤပြံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤအဖိခွါဟဲလီၤအုၣ်ကွၤခိၣ်ကွၤပှၤန့ၣ်ပစံးလၢလီၤရ့ၢ်လီၤပြံၤပှၤလီၤ. ကစၢ်ယွၤအဖိခွါလီၤရ့ၢ်လီၤပြံၤအပျ့ၢ်အဘိၣ်လီၤ.

၁၇. **သိၣ်ရ့ၢ်ရ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်သိၣ်လၢကပၢာ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၣ်ရ့ၢ်ရ့ၢ်လီၤ. တၢ်သိၣ်ကပၢၢ်ဝဲဒီးတဩူးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်ရ့ၢ်ရ့ၢ်လီၤ. ခ့ကညီၤသိၣ်ရ့ၢ်ရ့ၢ်လီၤ. ထံယွၤသိၣ်ရ့ၢ်ရ့ၢ်,ကလံၤဟဲသိၣ်ရ့ၢ်ရ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၈. **အရ့ၢ်အတါ** န့ၣ်ဒ်အရ့ၢ်အတါအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘီမိၤမ့ၢ်မိၤန့ၣ်ပစံးလၢအရ့ၢ်အတါလီၤ. ဒီးပစံးလၢအရ့ၢ်အတါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကစၢ်ယွၤအဘီအမု့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကစၢ်ယွၤအရ့ၢ်အတါ. ဒီးအရွဲၢ်အတါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **ကရ့ၥ်** ဒီးကရၥ်ကရၥ်, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကရၥ်တက့ၢ်.

၂. **ရ့ၥ်စိၤရၥ်စိၤ** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢ ရ့ၥ်စိၤရၥ်စိၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တမၢ်ဖိၢ်တၢ်အပိးအလိန့ၣ်လီၤ.

၃. **ကရ့ၥ်ပါ** န့ၣ်မ့ၢ်သဘျူၣ်တကလုာ်မဲထိၣ်ကြီလၢပတသ့ၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပကီးလၢကရၥ်ပါလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဘျူၣ်ကနၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. သဘျူၣ်ကရၥ်ပါန့ၣ်ပတသ့ၣ်ဘၣ်ဒီးမဲထိၣ်ဒၣ်တၢ်လီၤ.

၄. **ကတရ့ၥ်ဒုး** န့ၣ်မ့ၢ် တၢ်လၢခုၣ်ဘၣ်ဒး န့ၣ်ပစံးလၢ ကတရၢ်ဒုးလီၤ. ပှၤတဂၤအညၣ်ဂိၢ်ကိညၢ်ဒီးအလီၤစဟံးကွၢ်ကတရၥ်ဒုးလီၤ. ပှၤတဂၤအလီၤကတရၥ်ဒုးဒီးကီးအခိၣ်ဆါဒီးအလီၤတကိၢ်ဘၣ်. အလီၤကတရၥ်ဒုးလီၤ.

၅. **တရ့ၥ်** န့ၣ်ပစံးထဲတရၥ်စိၤတသ့ဘၣ်. ပစံးလၢလီၤကတရၥ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပညၣ်ဂိၢ်ဘျါကွၤ ဒီးပလီၤခုၣ်လီၤကွၤန့ၣ်လီၤ. စညၣ်ဂိၢ်ဘျါကွၤဒီးစလီၤလီၤကတရၥ်ဝဲလီၤ.

၆. **လီၤကတရ့ၥ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢစိုးဝဲန့ၣ်တုၤဘၣ်တၢ်ခုၣ်ဒီးစၢ်

လီၤဒီးလီၤကပု>ာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤကတရၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢလီၤကတရၣ်လီၤကတရၣ်လီၤ. သ့ၣ်လၣ်ယုလၢမဆါစိုးဝဲဒီး လၢမနၤန့ၣ်လီၤကတရၣ်ဝဲလီၤ. ထီရီၤတၢ်လၢစိုးဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ခုၣ်လီၤ စၢ်လီၤဒီးပစံးလၢလီၤကတရၣ်လီၤ. ကသံၣ်လၣ်န့ၣ်စိုးဝဲဒီးမ့ၢ်ဘၣ် တၢ်ခုၣ်န့ၣ်လီၤကတရၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤကတြၣ်စ့ၢ်ကီး လီၤ.

၁. **ရှုး** န့ၣ်တၢ်ကတိၤတအိၣ်ဘၣ်. ပကတိၤထဲရုးစိၤန့ၣ်တသ့ ဘၣ်.

၂. **တရုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖုးန့ၣ်ဝးသလုၤကလာ်ဒီးပသးလီၤသချံၣ် ကလာ်န့ၣ်ပစံးပဖုးတရုးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစဆဲးယီၢ်ဒ္ဒီးဖုးမး တရုးကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသကရုးကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤ တၢ်သိၣ်ဒီးဖုးမးသတရုးကလာ်လီၤ.

၁. **ရှ့ၣ်ကလီကလီ** န့ၣ်တၢ်ကတိၤတအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်လၢမုၣ်သ ရှ့ၣ်. မုၣ်ကရှ့ၣ်. မုၣ်ဟရှ့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်လၢအယီၢ်ဒ္ မုၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. **ကရှ့ၣ်** ဒီးမုၣ်ကရှ့ၣ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကရှ့ၣ်တက့ၢ်.

၃. **မုၣ်သရှ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထီရီၤတၢ်ပှၤတၢ် လီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. အယီၢ်ဒ္မ့ၢ်တထိဘၣ်ဒီးပစံးလၢမုၣ်သရှ့ၣ်လီၤ. ပလီတ ဖျၢၣ်ထိစိၢ်တထိ, ဖုၣ်စိၢ်တဖုၣ်, မၤသး မုၣ်သရှ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢမုၣ်သရံၣ်မုၣ်သရှ့ၣ်လီၤ.

၁. **ရှၤရှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကနီးဒီးဝးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဝးရှၤရှၤ လီၤ. ပှၤတဂၤကနီးရှၤရှၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရှၤရှၤရှၤရှၤ လီၤ. ထီရီၤတၢ်ဝးန့ၣ်မ့ၢ်ချ့ဝဲဒီးပစံးလၢဝးရှၤရှၤခဲလၢာ်လီၤ.

၂. **ကရှၤ** ဒီးဖုကရှၤ, ကဖုရှၤ, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကရှၤ တက့ၢ်.

၃. **စဖုရှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်အါဒံးအါဝဲဒီးမၤသးတရုဒ္န့ၣ်ပစံး လၢစဖုရှၤလီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်တခွံဘၣ်အဓိၣ်ဒီးအဓိၣ်တရိးထိၣ်ဝဲ န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးစဖုရှၤလီၤ. ပှၤတဂၤအဓိၣ်စဖုရှၤကမ့ၢ်ကၢ်တခွံ ဘၣ်ဝဲသၢ. ကိၤလၢသူအစၣ်ဆူၣ်စဖုရှၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢ တဖှုရှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတမှုရှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **ကရှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်ဝးသ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ထီရီၤပဆိၣ်ဝးတၢ်တမံၤ မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢတရှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတရှၤတဘိးလီၤ. ပှၤ တဂၤတရှၤသ့ၣ်တထံးဝးရှၤရှၤလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢကြူၤ လီၤ. ဒီးပစံးလၢသရှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ကရှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယီၢ်ဘုဒီးပတဆုလီၤဩ့ဘုသၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ တရှၤလီၤ. ပမ့ၢ်ယီၢ်ဘုဝံၤဒီးပတရှၤလီၤဩ့ဘုသၣ်လီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢတရှၤတရှၤလီၤ.

၆. **တဖှုရှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတခွံဘၣ်အဓိၣ်ဒီးအဓိၣ်တရိးဝဲန့ၣ် ပစံးလၢအဓိၣ်တဖှုရှၤလီၤ. ပှၤတဂၤတခွံဘၣ်အဓိၣ်ဒီးအဓိၣ်မၤ သးတဖှုရှၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတမှုရှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **တမှုရှၤ** ဒီးတဖှုရှၤန့ၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒံး ဓိၣ်သူဓိၣ်လၣ်တရိးထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတမှုရှၤလီၤ.

၈. **ထုတရှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပမၢတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးကၢၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်ပ စံးလၢမၤသးထုတရှၤလီၤ. ပှၤတဂၤစမၢဒီးဝံသးကၢၣ်ဒီးအိၣ်ဒၣ် အတၢ်ထုတရှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထုတရံၢ်ထုတရှၤလီၤ.

၉. **မှသရှၤ** န့ၣ်ဒ်တမှုရှၤအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီအဓိၣ်တ ရိးဒီးန့ၣ်လီၤ.

၁၀. **မှသရှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဆူၣ်အါဒီးအဆူၣ်တိဝဲ န့ၣ်ပစံးလၢအဆူၣ်မှသရှၤလီၤ. တၤသ့တဒုဆ့ၣ်နီၤမးအဆူၣ်မှသ ရှၤလီၤ.

၁. **ရှ့** န့ၣ်မ့ၢ်စံၣ်ညီၣ်ကွိၢ်ဘျိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢရှ့လီၤ. ဒီးပကိးဒီး အဆိလၢရှ့စိၤတဲစိၤလီၤ. ပှၤစံၣ်ညီၣ်ကွိၢ်အိၣ်လၢရှ့ပှၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝ့ၢ်ပ ဒိၣ်ဒီးစံးကဲန့ၣ်လီၤ. ကွိၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးပဘၣ်လဲၤလၢပဒိၣ်အအိၣ်ဆူရှ့ န့ၣ်လီၤ.

၂. **ကရှ့** ဒီးကရှ့ကရါ, သဘျၣ်ကရှ့, ပှၤကရှ့မိၣ်ကရှ့ပၢ်, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကရှ့တက့ၢ်.

၃. **တရှ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢလုၢ်သ့ၣ်ခါပတာ်အမိၢ်အပၢ်အကလုၢ်ဒီး မၤအၢမၤသီအသးလၢမၤဆုးမိၢ်ပၢ်မဲာ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၤတရှ့မိၢ်တရှ့ပၢ် လီၤ. ပှၤတရှ့မိၢ်တရှ့ပၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤဆုးမိၢ်မဲာ်ပၢ်မဲာ်လၢအဲၣ်တလ့ၤ အဲၣ်တဘိန့ၣ်လီၤ.

၁. **ရှ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တမာ်ပိာ်တၢ်အပိးအလီခဲလၢာ်န့ၣ်ပစံးလၢရှ့ၢ် လီၤ. တမာ်ပိာ်တၢ်ရှ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်အါမးလီၤ. ယိတၢ်ယိဖၣ်. ခံၣ်ရှ့ၣ် ထးလာ်တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်တမံၤလၢ်လၢ်ဒီးတၢ်ဒုးခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢရှ့ၢ်ခဲ လၢာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢရှ့ၢ်စိၤရာ်စိၤလီၤ.

၂. **ရှ့ၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဂဲၤဆၢ ထၢၣ်ဒီးပစံးလၢဂဲၤဆၢထၢၣ်ရှ့ၢ်ကလာ်လီၤ. ကဆီတဒုဂဲၤဆၢ ထၢၣ်မးရှ့ာ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသရှ့ၢ်ကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ရှ့ၢ်ရှ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကဆီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဒိၣ်တဖၣ်မ့ၢ် ဂ့ၤ, ဆၢထၢၣ်ဒီးမၤဝးအသးန့ၣ်ပစံးလၢဆၢထၢၣ်ရှ့ၢ်ရှ့ၢ်လီၤ. လါ ဖံးတဒုဆၢထၢၣ်မးရှ့ၢ်ရှ့ၢ်လၢတၢ်ပျိၢ်ပှၤန့ၣ်လီၤ.

၄. **ရှ့ၢ်ရှ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်စွါမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ပိၢ်ထံမ့ၢ်ဂ့ၤ, လဲၤဝဲထီထီက လာ်ယွဲၢ်ယွဲၢ်ဒီးပစံးလၢဂ့ၢ်စွါရှ့ၢ်ရှ့ၢ်, ဒီးစွါလဲၤရှ့ၢ်ရှ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ရှ့ၢ်ရှ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲချ့ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢထံထီၣ်ရှ့ၢ်ရှ့ၢ် လီၤ. ထံထီၣ်ဖးဒိၣ်ဒီးထီၣ်ဝဲရှ့ၢ်ရှ့ၢ်လီၤ. ထံထီၣ်ရှ့ၢ်ရှ့ၢ်ဒီးပ့ဲၤဝဲဝံၤဒီး လီၤကူၤရှ့ၢ်ရှ့ၢ်လီၤ.

၆. **ရှ့ၢ်စိၤရာ်စိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးရှ့ၢ်ဒီးအဆိလၢရှ့ၢ်စိၤရာ်စိၤလီၤ.

၇. **ကရှ့ၢ်** ဒီးယုၢ်ကရှ့ၢ်ကရှ့ၢ်, ဒီးသကရှ့ၢ်ကလာ်, ဒီးကရှ့ၢ်က ရှ့ၢ်, ဒီးကရှ့ၢ်သ့ၣ်သဲၣ်, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကရှ့ၢ်တက့ၢ်.

၈. **ကိရှ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်တကလုာ်အဂံၢ်နၢမူဒီးပကိးလၢကိရှ့ၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢကိရၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးလၢဖိတပိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ကိ ရှ့ၢ်န့ၣ်မၤသးအထံးဒ်တပိၢ်အသိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကိၢ်ရှ့ၢ် ကိရၢ်လီၤ.

၉ **တရှ့ၢ်ပျိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဂ့ၤတလါနၢၣ်လၢပလှ့ၢ်ကူထိၣ်သးန့ၣ် ပစံးလၢတရှ့ၢ်ပျိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသရှ့ၢ်ပျိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထီရီၤတၢ်ပ လှ့ၢ်ကူထိၣ်သးန့ၣ်ပစံးလၢတရှ့ၢ်ပျိၢ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၁၀. **ထၢၣ်ရှ့ၢ်ရှ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဟ်ဒုအသးဒီးသါကအုၣ် တၢ်န့ၣ်ဆၢထၢၣ်တရံး အသးဝးဝးဒီးပစံးလၢဆၢထၢၣ်ရှ့ၢ်ရှ့ၢ်လီၤ. ထွံၣ်မိၤထိးတဒုဒီးထိးထၢၣ်ရှ့ၢ်ရှ့ၢ်လီၤ.

၁၁. **ပရှ်ကလာ်** နူဉ်မ့်ဟံဉ်လီၤဖိၢ်မ့်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢဒိဉ်တဖဉ်ဃံၤဝဲမ့်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဃံၤပရှ်ကလာ်လီၤ. ဟံဉ်လီၤဖိၢ်ပရှ်ကလာ်စံးဝဲဒဉ်. ကဆီတနၣ်ဘဉ်သံးနှာ်ဃံၤပရှ်ကလာ်စံးဝဲဒဉ်လီၤ.

၁၂. **သရှ်ကလာ်** နူဉ်မ့်ပနၢမ့တၢ်နူဉ်ပစံးလၢသရှ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤနၢမူအဖိအဘီးသရှ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသရှ်သရှ်စ့်ကီးလီၤ.

၁၃. **သရှ်သရှ်** နူဉ်မ့်ကလံၤဟဲဘဉ်ပှၤဆူဉ်ဆူဉ်ဒီးပစံးလၢကလံၤဟဲသရှ်သရှ်လီၤ. ကလံၤဟဲသရှ်သရှ်တၢ်ဂိၢ်ကၢ.

၁၄. **ဟဲရှ်ရှ်** နူဉ်မ့်တၢ်ဟဲဆူပအိဉ်လၢဟဲဖွါဝဲနူဉ်ပစံးလၢဟဲရှ်ရှ်လီၤ. ကလီၤဟဲဆူစအိဉ်ဒီးဟဲရှ်ရှ်လီၤ. သမဉ်ဟဲရှ်ရှ်ဆူစအိဉ်လီၤ.

၁. **ရှ်** နူဉ်မ့်ပမၤလီၤဃိၢ်ကွံာ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပရှ်လီၤ. ပှၤတဂၤရှ်လီၤကွံာ်ဟံဉ်လိၢ်လံၤဒီးမၤထိဉ်ကှၤဝဲအသီလီၤ. ကုတၢ်စထုကမာ်ဒီးစရှ်လီၤဃိၢ်ကွံာ်ဒီးစထုဂ့ၤကှၤကဒီးလီၤ. ရှ်ကွံာ်ကရၢနူဉ်မၤကှၤလၢအသီတကု့်. ပလဲၤတၢ်လၢကဘီ လၢချံနူဉ်ကလံၤမ့်တဘဉ်ဘဉ်ဒီး ရှ်လီကှၤဃၢ်တကု့်. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢရှ်လီၤဃိၢ်လီၤလီၤ.

၂. **ရှ်ကှၤ** နူဉ်မ့်ပဟံးကှၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပှၤဂၤအိဉ်တုၤလၢာ်မ့်ဂ့ၤ. ပဟံးကှၤ ပတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပပု်ပဝဲၢ်အိဉ်မ့်ဂ့ၤပစံးလၢရှ်ကှၤလီၤ. ပှၤတဂၤအမါဟ်မၢ်အီၤဒီးရှ်ကှၤအတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအမါအအိဉ်လီၤ.

၃. **ရှ်ကှၤ** နူဉ်မ့်ပလီလီၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးပလဲၤထုးကှၤနူဉ်ပစံးလၢရှ်ကှၤလီၤ. လဲၤရှ်ကှၤဆုါလၢနလီလီၤနူဉ်တကု့်. ရှ်ကှၤတၢ်ကူတၢ်သိးလၢနလီလီၤနူဉ်တကု့်.

၄. **ရှ်ထိဉ်ပၢ်ထိဉ်** နူဉ်မ့်ပှၤဟုဉ်တၢ်တဘံဉ်ဘဉ်ဒီးထုးထိဉ်လိဉ်ဖျါအသးနူဉ်ပစံးလၢရှ်ထိဉ်ပၢ်ထိဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢရှးထိဉ်ဝိဉ်ထိဉ်စ့်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဟုဉ်တၢ်ဒီးမၤရှ်လိဉ်ပၢ်ထိဉ်ဝဲဒီးပှၤဖိဉ်နှ်အီၤလီၤ.

၅. **ရှ်လီၤဃိၢ်လီၤ** နူဉ်မ့်ထိရိၤပမၤဟးဂီၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢရှ်လီၤဃိၢ်လီၤလီၤ. ပှၤတဂၤရှ်လီၤဃိၢ်လီၤကွံာ်အဖိဒီးမၤကှၤဝဲအသီလီၤ.

၆. **ကရှ်** ဒီးကရှ်ကရာ်, ဒီးအကရှ်ကရှ်, ဒီးကရှ်ကရှ်ဒီးအုကရှ်, တၢ်ခဲလာ်နူဉ်ကွ်လၢကရှ်တကု့်.

၇. **ကွ်ကရှ်** နူဉ်မ့်ပကွ်တၢ်လၢအပπတဖဉ်နူဉ်ပကွ်လၢအဖိခိဉ်ဒီးပစံးလၢကွ်တရှ်လီၤ. ပကွ်တရှ်တၢ်လၢထံအဖိခိဉ်နူဉ်ပπဂ့ၤကၢ. ဟံဉ်အဖိခိဉ်နူဉ်ပπစၢ်တပπစၢ်နူဉ်ကွ်တရှ်ဒီးပသ့ဉ်ညါလီၤ.

၈. **တရှ်** နူဉ်မ့်တၢ်ဘဉ်သဖှဉ်တၢ်နူဉ်ပစံးလၢတရှ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးဘဉ်တရှ်ဃၢသသွံးကလာ်လီၤ. ပဓးတၢ်ဘဉ်တရှ်နူဉ်ဘဉ်အကပၤတစဲးဓိၤလီၤ. သံးနှာ်ဆဉ်လဲၤတရှ်သ့ဉ်ကပၤဒီးသ့ဉ်ဖံးတဘိတစဲးဓိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢတရှ်တရာ် စ့်ကီးလီၤ.

၉. **တရှ်ကွံာ်** နူဉ်မ့်ပမၤကွံာ်ထးထိဉ်အုဉ်လၢလၢါမ့်ဂ့ၤ. လၢထးကဒဲကဒဲမ့်ဂ့ၤ. ပစံးလၢတရှ်ကွံာ်လီၤ. တရှ်ကွံာ်ထးထိဉ်အုဉ်လၢလၢါကျၤဘိလီၤ. ဒီးပစံးလၢတြှာ်ကွံာ်စ့်ကီးလီၤ.

၁၀. **တရှ်ကွံာ်** နူဉ်မ့်ပမၤကွံာ်တၢ်ဘဉ်အၢဘဉ်သီလၢတၢ်ကံးညာ်ဒီးပစံးလၢတရှ်ကွံာ်လီၤ. တရှ်ကွံာ်ဃိခိဉ်ဘဉ်အၢလၢသပπမူးနူဉ်တကု့်. တရှ်လီၤကွံာ်ဃိခိဉ်လၢတၢ်ကံးညာ်တကု့်.

၁၁. **တရှ်အသး** နူဉ်မ့်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒံးဒုးအသးဒီးသ့ဉ်ကပၤဒီးပစံးလၢတရှ်အသးလီၤ. ပနၢ်တရှ်အသးဒီးသ့ဉ်ကပၤဒီးသ့ဉ်ဖံးတဘိမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢတရှ်အသးတရာ်အသးလီၤ.

၁၂. **တူ်ရှ်** နူဉ်မ့်ထိဉ်တကလုာ်ပှၤလၢမနၤတူ်ရှ်တူ်ရှ်သိဉ်ဒ်နူဉ်ဒီးပကီးလၢတူ်ရှ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆီလၢတူ်ရှ်တူ်ရာ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢဒိကအိပြံမိၤလီၤ. တူ်ရှ်နူဉ်ပှၤလၢမနၤသိဉ်တူ်ရှ်တူ်ရှ်လီၤ.

၁၃. **မရှ်** နူဉ်မ့် ပဂံၢ်တၢ်ဒီးပဘီးနိဉ်ဆုါနူဉ်ပစံး လၢမရှ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢပရှ်စ့်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဃိဉ်ဘုဒီးဘီးမရှ်လၢဆုါလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆီလၢမရှ်မရာ်လီၤ.

၁၄. **အရှ်** နူဉ်မ့်ပှၤကညီအကု့်အဂီၤနူဉ်ပစံးလၢအရှ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢအရှ်အသဲးလီၤ. ပှၤတဂၤဒိဉ်တၢ်အရှ်အသဲးဂ့ၤကၢ. ပှၤတဂၤအရှ်လီၤက်လၢတလπလီၤ. ပှၤတဂၤမၤခ့ဃု်အရှ်လီၤ က် လၢခ့လီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆီလၢ အရှ်အဂီၤ စ့် ကီးလီၤ.

၁. **ရှးထိဉ်** နူဉ်မ့်တၢ်ဆါနးထိဉ်နူဉ်ပစံးလၢတၢ်ဆါရှးထိဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤ တၢ်ဆါ အိဉ် လၢအလီၤ ဒီးအိဉ် ဘဉ်တၢ် တဂ့ၤ အိဉ်ဘဉ်အီၤနူဉ်တၢ်ဆါရှးထိဉ်ဝဲလီၤ. တၢ်ဆါလီၤလံၤရှးထိဉ်ဒီးပှၤတဂၤနူဉ်သံဝဲလီၤ.

၂. **ရှးရှး** နူဉ်ပတစံးဘဉ်. ပစံးလၢရှၤရှၤလီၤ. ဒီးမ့်တၢ်ထိဉ်ဝဲရှာ်ရှာ်နူဉ်လီၤ.

ကစၢ်ယှဉ်ရှးထိဉ်ရှၤရှၤ ပၢ်ကစၢ်ယွၤတူ်လၢမူ

၃. **ကရှး** ဒီးကရှးကရှး. ဒီးကရှးကရိ. ဒီးမံကရှးမံကရိ. ဒီးအိဉ်ကရှးအိဉ်ကရိ. ဒီးလဲၤကရှးလဲၤကရိ. ဒီးကတိၤကရှးကတိၤကရိ. မၤကရှးမၤကရိ. ဒီးဘါကရှး ဘါကရိ. တၢ်ခဲလာ်နူဉ်ကွ်လၢကရှးတကု့်.

၄. **တရှး** နူဉ်မ့်ပှၤတကလုာ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢတရှး. ဒီးပကီး လၢပှၤစံဉ်ဖိစ့်ကီးလီၤ. တရှးနူဉ် အိဉ်လၢကိၢ် စံဉ် ဒီးတလπကီးလၢ တရှး ဒီး ပကီးဖိာ်ထွဲအခံလၢတရှးစ့်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆီလၢတရှးတရးလီၤ.

၅. **ပရှး** နူဉ်မ့်တၢ်တကလုာ်ပမၤလၢကသံဉ်ခိဉ်ဆါဒီးဝါဒ်အံသဉ်အသီးတစဲးစဲးဒီးပကီးလၢပရှးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆီလၢပရှးဓိၤပရးဓိၤလီၤ.

၆. **သရှး** နူဉ်မ့် ပမၤနှာ်ကလံၤဆူပကိာ်ပှၤ ဒီးပစံးလၢသရှးလီၤ. ပှၤတဂၤအထါခိဉ်ဟဲဒီးသရှးအထါခိဉ်လီၤ. ဒီးပနၢတၢ်နူဉ်ပစံးလၢပသရှးနှာ်တၢ်ဆူပနါဒၢပှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢသရှးသရးလီၤ.

၇. **သရှး** နူဉ်မ့်ကမဉ်အဆီလီၤ. ဒီးမ့်ထိရိၤပမၤဘဉ်ပှၤဂၤအကွိၢ်နူဉ်ပစံး လၢတၢ်သရှးတၢ်ကမဉ်ခဲလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢ တၢ်

သရှုးတၢ်ကမဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၈. **သရှုးစၢၢ်ကမဉ်ယိၥ်** နဲ့ဉ်မ့ၢ် ပှၤလၢမၤကမဉ်တၢ်လၢအဒိဉ် အနးကမဉ်မုဉ်ကမဉ်ခွါနဲ့ဉ်ပစံးလၢသရှုးစၢၢ်ကမဉ်ယိၥ်ပစံးဒီးအ ဆိဒ်နဲ့ဉ်လီၤ.

၁. **ရှဉ်ရှဉ်** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီအှတူအှကွဲၤသိဉ်ဝဲနဲ့ဉ်ပစံးလၢသိဉ် ရှဉ်ရှဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤအှကွဲၤသိဉ်ရှဉ်ရှဉ်စံးဝဲဒဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢသိဉ်ရှဉ်ရှဉ်ရှဉ်ရှဉ်လီၤ.

၂. **ရှဉ်ရှဉ်** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ထံလီၤလၢတၢ်ထူဉ်ဖျိဒ်ပဆံဉ်ဆါအသိးဒီးပ စံးလၢထံလီၤရှဉ်ရှဉ်လီၤ. ထံယွၤလီၤလၢတၢ်ထူဉ်ဖျိရှဉ်ရှဉ်.

၃. **ရှဉ်ရှဉ်** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ထိဉ်တရိၥ်အနိၥ်သိဉ်ရှဉ်ရှဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **ကရှဉ်** နဲ့ဉ်ကွၢ်လၢကရှဉ်တက့ၢ်.

၅. **ကရှဉ်ကရှဉ်** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ထံယွၤသိဉ်လၢလၢၢ်ပူၤဒီးပစံးလၢ ထံယွၤသိဉ်ကရှဉ်ကရှဉ်လီၤ. ထံယွၤသိဉ်လၢလၢၢ်ပူၤကရှဉ်ကရှဉ် စံးဝဲဒဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသိၢ်ကြှုဉ်ကြှုဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **ကူဉ်သရှဉ်** နဲ့ဉ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဆၢထၢဉ်လၢအပျိၢ်ခိဉ်စိ ထိဉ်ဝဲနဲ့ဉ်ပစံးလၢမၤသးကူဉ်သရှဉ်လီၤ. ကဆီတဒ့ဆၢထၢဉ်အ ပျိၢ်ခိဉ်ကူဉ်သရှဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစကူဉ်ရှဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **စကူဉ်ရှဉ်** နဲ့ဉ်ပစကုးလီၤပသးဒီးပပျိၢ်ကဖၢထိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤဆၢထၢဉ်ဒီးအပျိၢ်စိထိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢမၤသးစ ကူဉ်ရှဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစကူဉ်ရံဉ်စကူဉ်ရှဉ်လီၤ. ထွံဉ် တဒ့ဆၢထၢဉ်ဒီးထိဉ်စကူဉ်ထိဉ်အပျိၢ်စကူဉ်ရှဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢစကူဉ်ရှဉ်စကဉ်ရှဉ်လီၤ.

၈. **မူရှဉ်** နဲ့ဉ်ပတစံးဘဉ်. ပစံးလၢအှရှဉ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးကွဲၤ လၢကွဲၤအှရှဉ်လီၤ. ကွဲၤမူရှဉ်နဲ့ဉ်ပတစံးဘဉ်.

၉. **သကူဉ်ရှဉ်** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ဒ်စကူဉ်ရှဉ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ် လံၤဆၢထၢဉ် လၢအပျိၢ် ထိဉ်စိဝဲနဲ့ဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ သ ကူဉ်ရှဉ်သကဉ်ရှဉ်လီၤ.

၁၀. **အှရှဉ်** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ကွဲၤနဲ့ဉ်ပအှသိဉ်ရှဉ်ရှဉ်ဒီးပကိးလၢကွဲၤအှ ရှဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကွဲၤအှရှဉ်ကွဲၤအှရှဉ်လီၤ.

၁. **ရှ့ၢ** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ဆၢ ထၢဉ် ပခံကဖီ ထိဉ်နဲ့ဉ်ပစံးလၢ ကဖီထိဉ်ရှ့ၢ လီၤ. ပှၤတဂၤဂဲၤဆၢထၢဉ်ကဖီထိဉ် ရှ့ၢဒီး ဆှဉ်နီၤကှၤဝဲလီၤ. ထိ ရိၤ တၢ်လၢ ကဖီထိဉ်ဝဲနဲ့ဉ်ပစံးလၢကဖီထိဉ်ရှ့ၢလီၤ. စိၥ်ကဖီထိဉ် တၢ်ဝံ ရှ့ၢကလှာ်တက့ၢ်. စိၥ်ထိဉ် နပှၢ် သရှ့ၢ ကလှာ်တက့ၢ်. ရှ့ၢက လှာ်ဒီးသရှ့ၢကလှာ်, ဒီးရှ့ၢနဲ့ဉ်ဖံးသီးသီးလီၤ.

၂. **ကရှ့ၢ** ဒီး မၤကရှ့ၢကရှ့ၢ , ဒီး သရှ့ၢကလှာ် , ဒီးတးကရှ့ၢ ကလှာ်, ဒီးသကရှ့ၢသရှာ်, ဒီးကရှ့ၢကရၤအဲးအး. တၢ်ခဲလၢာ်နဲ့ဉ် ကွၢ်လၢကရှ့ၢတက့ၢ်.

၃. **စရှ့ၢ** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီနိဉ်ယံၤနိဉ်ခိဉ်ဒီးပစံးလၢယံၤစရှ့ၢက လှာ်လီၤ. ပှၤတဂၤရံၤနိဉ်ခိဉ်စရှ့ၢကလှာ်လီၤ.

၄. **စရှ့ၢစရှ့ၢ** နဲ့ဉ်မ့ၢ် တၢ်ဖိတၢ်လံၤ လၢအဒိဉ်တဖဉ်နဲ့ဉ်လဲၤ တၢ် ဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်စရှ့ၢစရှ့ၢလီၤ. ကဆီတဒ့ လဲၤမးတၢ်စရှ့ၢစရှ့ၢ လီၤ.

၅. **ဒရှ့ၢဒရှ့ၢ** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီအခံကဖီထိဉ်ဝံၤဆှဉ်နီၤကှၤဂဲၤ ဆၢထၢဉ်အခံကဖီထိဉ်ဝံၤဆှဉ်နီၤကှၤဒီးပစံးလၢအခံကဖီထိဉ်ဒး ရှ့ၢဒးရှ့ၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒီးရှ့ၢဒီးရှ့ၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိရိၤတၢ်ကဖီထိဉ် ဝံၤတှၤလီၤကှၤ ကဖီထိဉ် ဝံၤတှၤ လီၤ ကှၤနဲ့ဉ်ပစံး လၢ ဒး ရှ့ၢ ဒး ရှ့ၢ လီၤ. စစိၥ်ထိဉ်သ့ဉ်တကျိၢကဖီထိဉ်မးဒးရှ့ၢဒးရှ့ၢလီၤ.

၆. **ပှၤရှ့ၢ** နဲ့ဉ်စတသ့ဉ်ညါဘဉ်. ကမ့ၢ်ကၢ်ပှၤမိဉ်လမ့ဲဉ်ဖိက လှၢ်သၢ.

၁. **ရှ** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ပဖံးသိးအိဉ်ယှာ်နဲ့ဉ်ပစံးလၢရှလီၤ. ပှၤဖိသဉ်ခွါ ကဒဲကဒဲနဲ့ဉ်ရှလိၥ်အိဉ်ယှာ်ဝဲလီၤ. ဗိၥ်မုဉ်ဒီးဗိၥ်ခွါနဲ့ဉ်ရှလိၥ်အ သးဒီးဒီမါဝၤဝဲလီၤ. လဲၤရှပှၤဆါတဂ့ၤ, ကဘဉ်စးဘဉ်နၤစံးဝဲ ဒဉ်. ဒီးပစံးလၢရှလိၥ်, ရှယှာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤဗိၥ်မုဉ်ကဒဲကဒဲ မ့ၢ် ထံဉ်လိၥ်သးဒီးလဲၤရှအဝဲတဂၤလီၤ. ပမ့ၢ်ရှလိၥ်အိဉ်ယှာ်လိၥ်ပ သးဒီးပအဲဉ်လိၥ်ကွဲလိၥ်ပသးလီၤ.

၂. **ရှရှ** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီကဲးသိဉ်နဲ့ဉ်ပစံးလၢကဲးသိဉ်ရှရှလီၤ. ပှၤဆံးတဖဉ် လိၥ်ကွဲဒီးကဲးသိဉ် ရှရှလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ရှ ရှ ရိဉ်ရိဉ်လီၤ.

၃. **ကရှ** ဒီးကရှထိဉ်, ဒီး ကရိဉ်ကရှ, ဒီးကရှကရှကရိဉ်က ရိဉ်, ဒီးသ့ဉ်ကရှ, ဒီးကရှဒ့, ဒီးဖ့ကရှ, ဒီးဟိကရှ,ဒီးကရှၤစိၤ , တၢ်ခဲလၢာ်နဲ့ဉ်ကွၢ်လၢကရှတက့ၢ်.

၄. **စရှ** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ပှၤကွဲးလံာ်နဲ့ဉ်ပကိးလၢစရှလီၤ. စရှနဲ့ဉ်ကွဲး လံာ်လၢရှပူၤလီၤ. ဒီးစရှနဲ့ဉ်အိဉ်အါဂၤအါကလှာ်လၢကွဲးလံာ်အါ မံၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢသရှစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢစရှစရိ လီၤ.

၅. **စရှ** နဲ့ဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ယုလၢအလဉ်တအိဉ်ဘဉ်နဲ့ဉ်ဒီးအိဉ်ထဲအ ဒ့စိၤနဲ့ဉ်ပကိးလၢသ့ဉ်စရှလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်စရှသ့ဉ်စ ရိလီၤ. ဒီးပစံးလၢစရှဒ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. သ့ဉ်တထံးအလဉ်လီၤစရှဒ့ လီၤ. သ့ဉ်လၢအလဉ်လီၤအိဉ်ထဲအဒ့နဲ့ဉ်ပစံးလၢသ့ဉ်စရှဒ့စ့ၢ်ကီး လီၤ.

၆. **စရှဒ့** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်တခီကဲးတခီဒီးပစံးလၢက တိၤတၢ်စရှဒ့လီၤ. တလၢၤမုဉ်အှဉ်လိၥ်အသးဒီးအဂိၤမိဉ်ဒီးက တိၤတၢ်စရှဒ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစရှဒံဉ်စရှဒ့လီၤ.

၇. **စ့ရှ** နဲ့ဉ်မ့ၢ် ပှဲာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤ တၢ် မၤအသးဟ့ာ် က လှာ်နဲ့ဉ်ပစံးလၢပှဲာ်စ့ရှလီၤ. မ့ၤပှဲာ်စ့ရှပအိဉ်တဝံဉ်ဘဉ်.

၈. **တရှ** နဲ့ဉ်မ့ၢ်တရူးတကလှာ်ကံဉ်လၢအဘိဒီးပကိးလၢတရှ လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတရှတရူးလီၤ.

၉. **တရှဖးဒိဉ်** နဲ့ဉ်မ့ၢ်တရူးတကလှာ်ဒိဉ်နှၢ်တရူးအဂၤဒီးကဲ ထိဉ်လၢသမဉ်တနိၤနိၤနဲ့ဉ်ပကိးလၢတရှဖးဒိဉ်လီၤ. တရှဖးဒိဉ် နဲ့ဉ်ကဲထိဉ်လၢသမဉ်တနိၤနိၤစံးဝဲဒဉ်လီၤ.

၁၀. **ရိဉ်ရှ** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီကဲးလၢထံဉ်တၢ်လၢပျုၤဝဲနဲ့ဉ်ပစံးလၢ ကဲးရိဉ်ရှလီၤ. ပှၤတဂၤထံဉ်ဝ့ၢ်တဘိဒီးဖုးဒီးကဲးရိဉ်ရှမးဝဲလီၤ.

၁၁. **သရှ** ဒီးစရှနဲ့ဉ်မ့ၢ်ဒ်းသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ဉ်လဉ်လီၤဝဲနဲ့ဉ် ပကိးလၢသ့ဉ်သရှလီၤ. ဒီးသ့ဉ်ယုလၢအလဉ်တအိဉ်ဘဉ်နဲ့ဉ်အိဉ် ထဲအဒ့ ဒီးပစံးလၢသ့ဉ်သရှစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ဉ် သရှသ့ဉ်သရိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၂. **သိဉ်ရှရှရှ** နဲ့ဉ်မ့ၢ်ပှၤဆံးလိၥ်ကွဲကဲးဒီးပစံးလၢသိဉ်ရှရှရှ ရှလီၤ. ဖိသဉ်လိၥ်ကွဲသိဉ်ရှရှရှရှကမ့ၢ်ကၢ်မၤကဲးလိၥ်အသးသၢ.

၁. **ရှ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ်ထံၸိၢၵ်ႂ်ၸိၢၵ်ႃၸိၢဝ့ၵ်ႃၸိၢတဝ့ၵ်ႃဢိဝ်ၼ်ႉပုၢရှ်ဢၢဝ်ၼ်ႉပၵိုးလၢ ရှ်လိူဝ်. ၼ်ႉပၵိုးၼ်ႉဢၼ်ၸိလၢရှ်ၸိၢရၵ်ၸိၢလိူဝ် . ပုၢဢိဝ်လၢရှ်ဝ့ၵ်ႃၼ်ႉပၵိုးလၢပရှ်လိူဝ်. ပုၢရှၢဖိၼ်ႉဢိဝ်လၢရှ်ဝ့ၵ်ႃဢပ့ၵ်လၵ်ၵျၢၼ်ႉလိူဝ်.

၂. **ၵိၢရှ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်ဢိဝ်လၢပှ်လၵ်ၵျၢၼ်ႉဢုဝ် ပုၢသးဝဲၼ်ႉဢမိၢ်ပှ်ထဲဟုတဖျၢဝ်ၼ်ႉပၵိုးလၢၵိၢရှ်လိူဝ်. ၼ်ႉပုၢတ ၼိၢၼိၢၵိုးလၢပၵိၢလိူဝ်. ၼ်ႉပၵိုးၼ်ႉဢၼ်ၸိလၢၵိၢရှ်ၵိၢရၵ်လိူဝ်.

၃. **တူၢ်ရှ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ်သုဝ်တကလုာ်ပဢိဝ်ဢသဝ်ဆၢဝံဝ်သိၼ်ႉပၵိုးလၢတူၢ်ရှ်လိူဝ်. တူၢ်ရှ်ၼ်ႉဢသဝ်ဢဖံးဖိခိဝ်ဢိဝ်ၼ်ႉဢဆူဝ်လိူဝ်. ၼ်ႉပဢိဝ်ဢကပိၢၼ်ႉဆၢဝံဝ်သိဝဲလိူဝ်.

၄. **ပရှ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ်ပုၢလၢတမၢဘဝ်ဘုးလၢထိးလၢဆိၼ်ႉမၢၼၵ်ၸိၢ ဖှံဝ်ၸိၢလၢမုၢပဢံမ်ၢၵ်တိၢ်ပှ်ၼ်ႉပစံးလၢပရှ်လိူဝ်. ၼ်ႉပစံးလၢပုၢရှ် စ့ၢ်ၵိုးလိူဝ်. ၼ်ႉပၵိုးၼ်ႉဢၼ်ၸိလၢပရှ်ပရၵ်စ့ၢ်ၵိုးလိူဝ်. ပရှ်ၼ်ႉတမၢဘဝ်ၼၵ်ၸိၢဖှံဝ်ၸိၢလၢထိးလၢဆိဘဝ်. ၼ်ႉမ်ၢၵ်ပုၢကညီၼ်ပဝဲဢသိးဢံၢလိူဝ်.

၁. **ရှ်ၵ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ်ပုၢလၢဢကတိၢတၢ်သုဢကလုၢ်ဢၢၼ်ႉပစံးလၢကတိၢတၢ်ရှ်ၵ်မးလိူဝ်. ပုၢတၵၢကတိၢတၢ်ရှ်ၵ်မးပမၢတၼၢဘဝ်.

၂. **ရှ်ၵ်ဆဝ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ်ပုၢလၢပကတိၢတၢ်ၼ်ႉတကၼဝ်ဘဝ်ဝဲၼ်ႉကတိၢဆၢပုၢၼ်ႉစါပကလုၢ်ၼ်ႉပစံးလၢရှ်ၵ်ဆဝ်လိူဝ်. ၼ်ႉပစံးလၢဆဝ်ရှ်ၵ်စ့ၢ်ၵိုးလိူဝ်. ပုၢတၵၢဢမိၢ်ဢပၢ်ကတိၢတၢ်ၼ်ႉရှ်ၵ်ဆဝ်ဝဲၼးသမိးလိူဝ်.

၃. **ရှ်ၵ်ရှ်ၵ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ် ပှုၢသဝ်သိဝ်ဝဲၼ်ႉ ပစံးလၢသိဝ်ရှ်ၵ် ရှ်ၵ်လိူဝ်. ၼ်ႉပစံးၼ်ႉဢၼ်ၸိလၢသိဝ်ရှ်ၵ်ရှ်ၵ်ရိဝ်ရိဝ်လိူဝ်. ပုၢတၵၢလံာ်ပှုၢသဝ် သိဝ်ရှ်ၵ်ရှ်ၵ်ရိဝ်ရိဝ်လိူဝ်.

၄. **ရှ်ၵ်ရှ်ၵ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ်ပုၢလၢကတိၢတၢ်ဟ်ထိဝ်ထိဢသးၼ်ႉကတိၢ သုဝ်ဂဲၢတၢ်ၼ်ႉပစံးလၢကတိၢတၢ်ရှ်ၵ်ရှ်ၵ်လိူဝ်. ပုၢတၵၢကတိၢတၢ် ရှ်ၵ်ရှ်ၵ်ဆါစၼ်ၵၢ.

၅. **ရှ်ၵ်ရှ်ၵ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ်ပုၢလၢဢုကွဲၢသိဝ်ဝဲၼ်ႉၼ်ႉပစံးလၢသိဝ်ရှ်ၵ် ရှ်ၵ်လိူဝ်. ပုၢတၵၢဢုကွဲၢသိဝ်ရှ်ၵ်ရှ်ၵ်စံးဝဲဒဝ်.

၆. **ကရှ်ၵ်** ၼ်ႉထိဝ်ကရှ်ၵ်ကရှ်ၵ်, ၼ်ႉကရှ်ၵ်ကရှ်ၵ်ၸိၢတၢ်ခဲ လၢာ်ၼ်ႉကွၢ်လၢကရှ်ၵ်တကူၢ်.

၇. **ကတရှ်ၵ်** ၼ်ႉကတြိဝ်ၼ်ႉမ်ၢၵ် တၢ်ကပြုၢ်ဂိၢကပြုၢ် ဘိ, က ပြုၢ်လါဢဲးကျိဝ်ကျဢသးၼ်ႉဢိဝ်ၼ်ႉကတြဲးကတြဲးၼ်ႉပစံးလၢက ရှ်ၵ်ကရိဝ်လိူဝ်. ပမ်ၢၵ်ကွၢ်ထိဝ်မ်ၢၵ်ၼ်ႉမ်ၢၵ်ဆဲးဘဝ်ပမဲာ်မၢသးကရှ်ၵ်က ရိဝ်လိူဝ်. ၼ်ႉတၢၢ်ကွဲၢၼ်ႉမၢသးကတရှ်ၵ်ကတရိဝ်စ့ၢ်ၵိုးလိူဝ်.

၈. **ကတရှ်ၵ်ၼ့ၵ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ်တၢ်သူလၢဆဲးထိဝ်ၼ်ႉဢကပိၢၼ်ႉပစံး လၢကတရှ်ၵ်ၼ့ၵ်လိူဝ်. ပလိသူမၢသးသူကတရှ်ၵ်ၼ့ၵ်လိူဝ်. ၼ်ႉသိ သိၼ်ႉသူကတရှ်ၵ်ၼ့ၵ်စ့ၢ်ၵိုးလိူဝ်. ၼ်ႉပစံးၼ်ႉဢၼ်ၸိလၢကသရှ်ၵ်ၼ့ၵ် ကတရှ်ၵ်ဒဝ်လိူဝ်.

၉. **ဆဝ်ရှ်ၵ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ်ပုၢကညီလၢပကတိၢတၢ်ၼ်ႉစါပကလုၢ်ၼ်ႉ ပစံးလၢဆဝ်ရှ်ၵ်လိူဝ်. ပုၢတၵၢပကတိၢတၢ်ၼ်ႉဆဝ်ရှ်ၵ်သမိးလိူဝ်.

၁၀. **တရှ်ၵ်တရိဝ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ်ဖိသဝ်ထံဝ်ဢမိၢ်ဢပၢ်ၼ်ႉသးဝံဝ်ထိဝ်ဝဲ ၼ်ႉပစံးလၢ သးဝံဝ်ထိဝ် ဢမိၢ်ဢပၢ်တရှ်ၵ်တရိဝ်လိူဝ်. ပုၢဆံးတၵၢ ထံဝ်ဢ မိၢ်ဢပၢ်ၼ်ႉသး ဝံဝ် ထိဝ်မးဝဲတရှ်ၵ်တရိဝ်လိူဝ်. ပုၢဆံးသး ဝံဝ်ထိဝ်ဢမိၢ်ဢပၢ်ၼ်ႉၼံၢၼ်ႉကတိၢထိဝ်တၢ်လၢဢကလုၢ်မုာ်ဝဲၼ်ႉပ စံးလၢ သးဝံဝ်ထိဝ် ဢမိၢ်ဢပၢ်တရှ်ၵ်တရိဝ်လိူဝ်. ၼ်ႉပစံးလၢသရှ်ၵ် သရိဝ်စ့ၢ်ၵိုးလိူဝ်. ၼ်ႉပစံးလၢသါဟုသါဟဲစ့ၢ်ၵိုးလိူဝ်.

၁၁. **တၢၢ်ရှ်ၵ်ၸိၢ** ၼ်ႉမ်ၢၵ်တၢၢ်တကလုာ်ဂိၢစယဲးပြံၵၼ်ႉၼ်ႉဢိဝ်ၼ်ႉ ဢဒၢၼ်ဘျၢဝ်ဢသိးၼ်ႉပစံးလၢတၢၢ်ရှ်ၵ်ၸိၢလိူဝ်. တၢၢ်ရှ်ၵ်ၸိၢၼ်ႉဢိဝ် လၢဟိဝ်ခိဝ်ဢဖိခိဝ်ဢါမးလိူဝ်. ၼ်ႉပၵိုးၼ်ႉဢၼ်ၸိလၢတၢၢ်ရှ်ၵ်ဘုဝ် တၢၢ်ရှ်ၵ်ၸိၢလိူဝ်.

၁၂. **သိဝ်ရှ်ၵ်ရှ်ၵ်** ၼ်ႉမ်ၢၵ်ပဢုကွဲၢသိဝ်ၼ်ႉပစံးလၢသိဝ်ရှ်ၵ်ရှ်ၵ် လိူဝ်. ပုၢတၵၢဢုကွဲၢသိဝ်ရှ်ၵ်ရှ်ၵ်စံးဝဲဒဝ်.

၁. **ကရှ** ၼ်ႉကရိၢ်ကရှ. တၢ်ခဲလၢာ်ၼ်ႉကွၢ်လၢကရှတကူၢ်.

၂. **စရှ** ၼ်ႉမ်ၢၵ်ပဟးဆှဲးထံဟးဆှဲးၼိၼ်ႉပစံးလၢပစရှလိူဝ်. ၼ်ႉပစံးလၢတရှၼ်ႉသရှစ့ၢ်ၵိုးလိူဝ်. ၼခိထံမ်ၢၵ်တၼ့ၢ်ဘဝ်ၼ်ႉလဲၢစ ရှလၢထံၼံၢတကူၢ်. ၼ်ႉပစံးၼ်ႉဢၼ်ၸိလၢစရှစရၵ်စ့ၢ်ၵိုးလိူဝ်.

၃. **တရှ** ၼ်ႉစရှၼ်ႉၼံးသိးသိးလိူဝ်. ၼ်ႉမ်ၢၵ်ပဟးဆှဲးတၢ်ၼ်ႉပ စံးလၢတရှလိူဝ်. ပုၢတၵၢ သုဝ်ကၢ်ဘၢကျၼ်ႉတရှဝဲလိူဝ်. ထံၼိဝ် ပခိမ်ၢၵ်တၼ့ၢ်ဘဝ်ၼ်ႉပတရှဢိၢလိူဝ်.

၄. **လံာ်လိၢရှ** ၼ်ႉမ်ၢၵ်လံာ်တကလုာ်ဖိၼဲၸိၢၼ်ႉပၵိုးလၢလံာ် လိၢရှလိူဝ်. လံာ်လိၢရှၼ်ႉဢမိၢ်ပှ်ထဲခိဝ်မ်ၢၵ်ၼိဝ်ၼ်ႉစိုၢဢိဝ်ထိဝ်ဖိ လံဝ်ဖိလၢဢဆံးတဖဝ်လိူဝ်. ၼ်ႉပၵိုးၼ်ႉဢၼ်ၸိလၢလံာ်လိၢရှလံၢ လိၢရှလိူဝ်.

၅. **သိရှ** ၼ်ႉမ်ၢၵ်ချိဝ်တကလုာ်လၢပတဝံာ်ဘဝ်ဢကၼှၢၼ်ႉပ ထုစယံာ်ဆုါခံဘုဝ်ခံဘုဝ်ၼ်ႉပၵိုးလၢသိရှလိူဝ်. တလၢၢတဖဝ် ၼ်ႉၼှဝ်ဟံဝ်လၢသိရှလိူဝ်. ၼ်ႉပၵိုးၼ်ႉဢၼ်ၸိလၢသိရှသိရလိူဝ်.

၁. **ရဲ** ၼ်ႉမ်ၢၵ်တၢ်ကိၢ်ပှံၢ်ၼ်ႉပစံးလၢတၢ်ကိၢ်ရဲလိူဝ်. တၢ်ကိၢ်ရဲၼ်ႉ ပဢိဝ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါတကဲဘဝ်လိူဝ်. ၼ်ႉပစံးၼ်ႉဢၼ်ၸိလၢတၢ်ကိၢ်ရဲ ကဢဲးတၢ်ကိၢ်ရဲကဒဲလိူဝ်. တၢ်ကိၢ်ရဲကဒဲတုၢပဢိဝ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါ တကဲဘဝ်လိူဝ်. တၢ်ကိၢ်ရဲကဢဲးၼ်ႉပတူၢ်တကဲဘဝ်.

၂. **ရဲကဒဲ** ၼ်ႉမ်ၢၵ်တၢ်ကိၢ်လၢဢနးကဲဝ်ဆိးၼ်ႉပစံးလၢတၢ်ကိၢ် ရဲကဒဲလိူဝ်. တၢ်ကိၢ်လၢမ်ၢၵ်ထူဝ်ၼ်ႉကိၢ်ဝဲရဲကဒဲပမၢတၢ်တကဲဘဝ် ၼိတမံၢဘဝ်လိူဝ်. ၼ်ႉပစံးလၢတၢ်ကိၢ်ရဲကဢဲးစ့ၢ်ၵိုးလိူဝ်.

၃. **ရဲသံ** ၼ်ႉပတစံးဘဝ်. ပစံးလၢရဲၢ်သံလိူဝ်. ၼ်ႉမ်ၢၵ်ပုၢ မၢလိာ် ဢသးလၢတၢ်သမှုဢသယုၢ်သညီလၢပုၢကွၢ်လိာ်ဢသးဂ့ၢၼ်ႉပ ၵိုးလၢရဲၢ်သံလိူဝ်. ရဲသံၼ်ႉပတစံးဘဝ်လိူဝ်.

၄. ကရဲ ၼ်ႉကရဲကရါ, ၼ်ႉကရဲကဖိ, ၼ်ႉထးကရဲ, ၼ်ႉကရဲ ကွံဝ်, ၼ်ႉကရဲလိၢ ဒုခံ, ၼ်ႉဘဝ်ကရဲ, ၼ်ႉကရဲဒဲ , ၼ်ႉ ဆဲကရဲ, ၼ်ႉ ကရဲကရိ, ၼ်ႉသိကရဲ, တၢ်ခဲလၢာ်ၼ်ႉကွၢ်လၢကရဲတကူၢ်.

၅. **ကိၢ်ရဲကိၢ်ရါ** ၼ်ႉမ်ၢၵ်တၢ်ကိၢ်ပှံၢ်ၼးၼးကလဲာ်ၼ်ႉပစံးလၢတၢ် ကိၢ်ရဲကိၢ်ရါလိူဝ်. တၢ်ကိၢ်ရဲကိၢ်ရါၼးကၢပဢိဝ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါတ ကဲဘဝ်. ၼ်ႉပစံးလၢတၢ်ကိၢ်သရဲစ့ၢ်ၵိုးလိူဝ်.

၆. **ကိၢ်ရဲကဢဲး** ၼ်ႉမ်ၢၵ်တၢ်ကိၢ်ၼးၼးကလဲာ်ၼ်ႉပစံးလၢတၢ်ကိၢ် ရဲကဢဲးလိူဝ်. တၢ်ကိၢ်ရဲကဢဲးၼ့ၢ်မ်ၢၵ်တၢ်ကိၢ်ပှံၢ်လၢမ်ၢၵ်ထူဝ်လၢပတူၢ် တကဲဘဝ်ၼ်ႉလိူဝ်. ၼ်ႉပစံးၼ်ႉဢၼ်ၸိလၢတၢ်ကိၢ်ရဲကဢဲးရဲကဢး လိူဝ်.

၇. **ခိရဲ** ၼ်ႉမ်ၢၵ်စုၢၼိဢၼ်ၸိလိူဝ်. ၼ်ႉမ်ၢၵ်တၢ်လၢဖၢဝ်သံယဲၢဂိၢလၢ

တဘီဒ်ဝဲဘဒ်နူဒ်ပစံးလၢစှၤနိခိရဲလီၤ.ပှၤစှၤနိခိရဲနူဒ်တဘီဒ်ဘဒ်. ယဲၤနးကၢ. တၢ်ဖိလၢတဘီဒ်ဘဒ်ဒီးအညဒ်တအိဒ်ဘဒ်နူဒ်ပစံး လၢစှၤနိခိရဲလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤစှၤနိခိရဲဒီးတဘီဒ်ဘဒ်ယဲၤနးကၢ.

၈. **စရဲ** နူဒ်မ့ၢ်ဖိဒ်မုဒ်လၢအနးဒီးမၤအၢအသးဒီးစီၤကျိၤဝဲလၢ ဖိဒ်ခွါအလီၤ နူဒ် ပစံးလၢ ပှၤစရဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသရဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစရဲစီၤကျိၤလီၤ. ဖိဒ်မုဒ်တဂၤစရဲသမိးဟ်က လိဒ်အသးလၢဖိဒ်ခွါအလီၤအမဲဒ်တဆုးဘဒ်. ဒီးပစံးလၢတရဲစ့ၢ် ကီးလီၤ.

၉. **တရဲ** နူဒ်မ့ၢ်ဒ်သရဲအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပိဒ်မုဒ်လၢဟ်ကလိၢ် အသးလၢဖိဒ်ခွါအလီၤလၢအမဲဒ်တဆုးဘဒ်နူဒ်ပစံးလၢပှၤတရဲ လီၤ. ဖိဒ်မုဒ် လၢတရဲတဖဒ်နူဒ်မၤဘဒ်ဘူးတဂ့ၤ. ကမၤဟးဂီၤသု ယံသုလၢၤလီၤ.

၁၀. **တရဲ** နူဒ်မ့ၢ်ထးစှခိဒ်တဘိပမၤဒီးအတိၢ်ဒီးပဖျးကဆိဒီးပ ကီးလၢတရဲလီၤ. တရဲနူဒ်မ့ၢ်ထးတဘိနူဒ်ပမၤဒ်နိဒ်ဖျးအသိးဒီးပ ဖျးကဆိဒီးပကီးလၢတရဲလီၤ. ပအိဒ်လၢကဆိအဖိခိဒ်နူဒ်တရဲမ့ၢ် တအိဒ်ဘဒ်ဒီးကဆိတပျံၤဘဒ်ပှၤဘဒ်. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတရဲ တရါလီၤ.

၁၁. **ပရဲ** နူဒ်မ့ၢ်ဒံမုဒ်တကလုာ်အသဒ်မံတဘိ ဘဒ်ဒီးပကီးလၢ ပရဲလီၤ. ဒီးပကီး ဒီးအဆိလၢ ပရဲပရါ လီၤ. ပရဲ နူဒ် တလၢၤ ဖျး ဝဲ အါမးလီၤ. ပရဲသဒ်နူဒ်ပအိဒ်ဆၢဝဲလီၤ. ပရဲမ့ၢ်နူဒ်အလဒ်ဖးဒ့ဒီး အမ့ၢ်လီၤက်လၢဒံမုဒ်တစဲးစဲးလီၤ.

၁၂. **ဟ်ရဲဟ်ရိ** နူဒ်မ့ၢ် ပဟ်ဂ့ၤပသး ပဟ်ချူ ပသး ဒီး ပလဲၤတၢ်ပ ထွဒ်ပသး နူဒ်ပစံးလၢ ပဟ်ရဲဟ်ရိ ပသးလီၤ. ဖိသဒ်ခွါနူဒ် လဲၤတၢ် ဟ်ရဲဟ်ရိအသးဂ့ၤကၢ. ဒီးပစံးလၢမၤရဲမၤသိအသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤဟ်ဆူဒ်ဟ်ချူအသးဒီးဟ်ဂ့ၤဟ်ဝါအသးဒီးပစံးလၢဟ်ရဲဟ်ရိ အသးလီၤ.

၁၃. **သရဲ** နူဒ်ဒ်စရဲအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပိဒ်မုဒ်လၢဟ်ကလိဒ်အ သးလၢဖိဒ်ခွါအလီၤနူဒ်ပစံးလၢသရဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသရဲ စီၤကျိၤလီၤ. သရဲစီၤကျိၤနးသမိးဖိဒ်မုဒ်တဂၤအံၤ.

၁၄. **သရဲဒဲ** နူဒ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်အုဒ်ကစုာ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ကိၢ်သရဲဒဲ လီၤ. တၢ်ကိၢ်သရဲဒဲလံ ပအိဒ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါတကဲလၢၤဘဒ်. ဒီး ပစံးလၢတၢ်ကိၢ်သရဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅. **သရဲသရိ** နူဒ်မ့ၢ်ပှၤလၢဟ်သးဒီးနံၤဒီးအုဒီးကတိၤလိၢ်ယိၢ် ကတိၤလိဒ်ကွဲ အါအါကလဲဒ်ဒီးနံၤ အါအါကလဲဒ် နူဒ်ပစံးလၢ မၤ သးသရဲသရိလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသးသရဲသရိဒီးကတိၤလိဒ်ကွဲကဲသ မိး.

၁. **ရဲၢ်သံ** နူဒ်မ့ၢ်ပှၤမၤလိဒ်အသးလၢတၢ်သမူအသယုၢ်သညိ. တၢ်သမူလၢကွၢ်လိဒ်သးဂ့ၤဒီးပကီးလၢရဲၢ်သံလီၤ. ရဲၢ်သံနူဒ်မ့ၢ်တၢ် သမူတကလုာ်လၢပမၤပှၤဂၤဒီးပှၤဂၤကွၢ်ပှၤဂ့ၤနူဒ်ပကီးလၢရဲၢ်သံ လီၤ. ရဲၢ်သံ နူၢ် ပမ့ၢ် သ မူ သဘျုဒ်ညါ ဒီး ပအိဒ်ဒီးဖိဒ်မုဒ် ကွၢ် ပှၤဂ့ၤ တုၤ တ လူၤ ဘဒ်ပှၤ အိဒ် တကဲဘဒ်ဒီး ပကီး တၢ်သမူ တကလုာ် နူဒ် လၢရဲၢ်သံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢ ရဲၢ် သံ ဝီညါလီၤ. ဒီးကသံဒ်ဒ် နူဒ်သိးအိဒ်တနီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးလၢကသံဒ်ရဲၢ်သံလီၤ. စံးဝဲ ဒဒ်. ဖိဒ်မုဒ်တုၤဘဒ်ရဲၢ်သံဒီးလူၤဖိဒ်ခွါလီၤ.

၂. **ရဲၢ်သံကိၢ်** နူဒ်မ့ၢ်တၢ်သမူတကလုာ်လၢပမၤပှၤဂၤကွၢ်ပှၤဂ့ၤ ဒီးမၤသးဒ်တၢ်ပျုၢ်အသိးနူဒ်ပစံးလၢရဲၢ်သံကိၢ်လီၤ. ရဲၢ်သံကိၢ်နူဒ် မ့ၢ်တၢ်သမူအၢလၢပသမူပှၤဂၤဒီးပှၤဂၤကွၢ်ပှၤဂ့ၤဒီးပျုၢ်ဝဲနူဒ်ပစံး လၢရဲၢ်သံကိၢ်လီၤ. ပှၤကညီဖိဒ်မုဒ်တုၤဘဒ်ရဲၢ်သံကိၢ်ဒီပျုၢ်ဝဲလီၤ.

၃. **ကရဲၢ်** ဒီးမၤရာ်ရဲၢ်, ဒီးကရဲၢ်ကရိၢ်, ဒီးကရဲၢ်ဂီၤ, ဒီးကရဲၢ် ဆံဒ်, ဒီးကရဲၢ်ကံး, ဒီး ကရဲၢ် ဟူးခိဒ်, ဒီးကရဲၢ်တၤအုးထံမဲၢ်, ဒီး မဲၢ်ကရဲၢ်, ဒီးကရဲၢ်တဲၢ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူဒ်ကွၢ်လၢကရဲၢ်တကှၢ်.

၄. **တရဲၢ်တဲၢ်** နူဒ်မ့ၢ်ပှၤကူတၢ်သိးတၢ်ကယၢအသးဒီးအတၢ်ကူ တၢ်သိး ဖိးဒီးအကစၢ် နူဒ်ပစံးလၢတရဲၢ်တဲၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤသိး ထိဒ် အိကံဒီးကူဒီးယဒ်ဒီးဖၢဒ်ထိဒ်ဒီးအခိဒ်ဒီးဖိးမးတရဲၢ်တဲၢ်လီၤ. ဒီး ပစံးလၢကရဲၢ်တဲၢ်ဒီးသရဲၢ်တဲၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကယၢအသးဒီး ဖိးမးတရဲၢ်တဲၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတရဲၢ်တဲၢ်တရၢ်တၢ်လီၤ.

၅. **ဒၢရဲၢ်သံ** နူဒ်မ့ၢ်ဒၢတကလုာ်လၢကသီဒ်ဝဲလၢတၢ်ဖိဒ်တၢ်နး ကတုၤတကတိၢ်နူဒ်ပှၤနၢ်ဟူဒီးပှၤကလူၤဝဲအါအါကလဲဒ်ဒီးပကီး လၢဒၢရဲၢ်သံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢ ဒၢရဲၢ်သံမိၤရဲၢ်သံလီၤ. တုၤ တၢ်ဖိဒ်တၢ်နးဖးဒိဒ် ကအိဒ်ထိဒ်ဝဲ အကတိၢ် လၢပှၤ က လုာ် က လုာ် ကအိဒ်ဖိဒ်ရိဖိဒ်လၢရှူဒ်တကူဒ်နူဒ်ဒီးဒၢရဲၢ်သံမိၤရဲၢ်သံကသီဒ်ထိဒ် ဝဲတုၤလၢပတလဲၤဘဒ်ပအိဒ်တကဲဘဒ် နီတဂၤ ဘဒ် ဒီး ပှၤ က အိဒ် ဖိဒ်ရိဖိဒ်လၢရှူဒ်တကူဒ်နူဒ်လီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒဒ်.

၆. **နိဒ်ရဲၢ်ရိဒ်** နူဒ်မ့ၢ်ပှၤကညီလီၤသ့ဒ်ဖးဝဒ်ဖိတဘိလွံၢ်လုဒ် ဒီးစိဒ်ဝဲလၢကွဲကုၤကလၤနူဒ်ပကီးဝဒ်ဖိနူဒ်လၢနိဒ်ရဲၢ်ရိဒ်လီၤ. ပှၤ တဂၤကွဲကုၤအဖိအကလၤဒီးစိဒ်ဒီးနိဒ်ရဲၢ်ရိဒ်တဘိလီၤ.

၇. **ပရဲၢ်** နူဒ်မ့ၢ်ပှၤယိၤဖိတကလုာ်မၤတၢ်ကူတၢ်သိးလၢ သတိၢ် ဒီးသူဝဲဒီးကံဒ်ဝဲတစဲးစဲးနူဒ်ပကီးလၢပရဲၢ်လီၤ. ပှၤယိၤဖိတဖဒ်နူဒ် ကူပ ရဲၢ် လီၤ. ဒီးအိဒ်ကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ပရဲၢ်သူ, ပရဲၢ်ဝါ, ပရဲၢ် ဂီၤ, ပရဲၢ်ကံဒ်လီၤ.

၈. **ဘဒ်ရဲၢ်သံ** နူဒ်မ့ၢ်ပှၤလၢဘဒ်ပှၤဂၤအတၢ်သမူလၢကွၢ်ပှၤ ဂ့ၤဝဲဒီးပစံးလၢဘဒ်ရဲၢ်သံလီၤ. ပှၤတဂၤ ဘဒ်ဖိဒ်ခွါရဲၢ်သံဒီးလူၤဖိဒ် ခွါလီၤ.

၉. **ဘဒ်ရဲၢ်သံကိၢ်** နူဒ်မ့ၢ် ဖိဒ်မုဒ်ဘဒ်ဖိဒ်ခွါတၢ်သမူဒီး ကွၢ်ဖိဒ်ခွါ ဂ့ၤဒီးပျုၢ်ဝဲနူဒ်ပစံးလၢဘဒ်ရဲၢ်သံကိၢ်လီၤ. ဖိဒ်မုဒ်တုၤဘဒ်ရဲၢ်သံ ကိၢ်ဒီးကွၢ်ဖိဒ်ခွါဂ့ၤဒီး လူၤဝဲဟီဒ်ဝဲဒ်တၢ်ပျုၢ်အသိးဒီးပစံးလၢဘဒ် ရဲၢ်သံကိၢ်လီၤ.

၁၀. **သရဲၢ်တဲၢ်** နူဒ်မ့ၢ်ပှၤကယၢအသးလၢအဖိးဒီးအိၤဒီးအတၢ် ကူတၢ်သိးဖိးဒီးအိၤကြၢးဒီးအိၤဒီးဂ့ၤဝဲနူဒ်ပစံးလၢသရဲၢ်တဲၢ်လီၤ. ပှၤ တဂၤ ကယၢအ သးဒီးဖိးမးသရဲၢ်တဲၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢ သရဲၢ်တဲၢ်သရၢ်တၢ်လီၤ.

၁. **ရဲာ်ရဲာ်** နူဒ်မ့ၢ်ပှၤလၢတၢ်ဂိၢ်အသးဒီးကနိးဒီးဝးချူဝဲနူဒ်ပစံး လၢကနိးရဲာ်ရဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်ဂိၢ်အသးဒီးကနိးဝဲရဲာ်ရဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကနိးရဲာ်ရဲာ်ရာ်ရာ်လီၤ.

၂. **ရဲာ်ရဲာ်** နူဒ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟီဒ် လၢပယှာ်ထိမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤ က ညီ မၤထါ လၢပယှာ်ထိမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢ သိဒ်ရဲာ်ရဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤ ဟီဒ် ရဲာ်ရဲာ်တ မ့ၢ်ကၢ်အမိၢ်လဲၤသဒဒ်အတၢ်သၢ. ပှၤတဂၤမၤမးထါရဲာ် ရဲာ်စံးဝဲဒဒ်လီၤ.

၃. **ကရဲ>** ဒီးကရဲ>ကရဲ>. ကွ႞လၢကရဲ>တက့႞.

၄. **ကရဲ>ကလာ်** နူဉ်မ့႞ ပှၤယူ႞လီၤ ထံ သိဉ်မ့႞ဂ့ၤ, ပှၤယူ႞လီၤ အထူးပျုၤထံသိဉ်မ့႞ဂ့ၤ, ပစံးလၢသိဉ်ရဲ>ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤ ယူ႞လီၤအထူးပျုၤထံသိဉ်မးကရဲ>ကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသရဲ> ကလာ်စ့႞ကီးလီၤ.

၅. **စရဲ>** နူဉ်မ့႞စရာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့႞တ႞ပှၤတ႞လီ႞တကလှာ် မၤသးကဒိဉ်ကဒးသဖဉ်ဝ႞လီၤ. ဒီးပကညီလှဉ်ထံဆူဉ်တ႞လၢအ ပှၤလီၤ. စရာ်စရဲ>စံးဝဲဒဉ်.

၆. **တရဲ>ဒဲးထိ** နူဉ်မ့႞ပဟိၤထိဉ်တ႞လၢစ့လၢထူဒီးပစံးလၢတ ရဲ>ဒဲးထိ လီၤ. တလၢၤနူဉ်တရဲ>ဒဲးထိဃိဉ် လၢထူလီၤ. သရူဉ်တ ရဲ>ဒံးထိလံချၢဃံလၢထူလီၤ.

၇. **သရဲ>** နူဉ်မ့႞သရာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့႞တ႞ပှၤတ႞လီ႞တက လှာ်မၤသးကဒိဉ်ကဒးဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသရာ်သရဲ>လီၤ.

၈. **သကရဲ>ကလာ်** နူဉ်မ့႞ပယူ႞လီၤထံသိဉ်ဒီးပစံးလၢသိဉ် ကရဲ> ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤ ယူ႞လီၤထံသိဉ် သကရဲ> ကလာ်စံးဝဲ ဒဉ်လီၤ.

၉. **ဟးရဲ>ရဲ>** နူဉ်မ့႞တ႞ဟးလၢပလီၤဘဉ်ပှၤကမှ်ၢကမှ်ၢဒီးပ စံးလၢဟးရဲ>ရဲ>လီၤ. ထိရိၤတ႞ဟးလၢပလီၤ ကမှ်ၢကမှ်ၢ နူဉ်ပစံး လၢ ဟး ရဲ> ရဲ>လီၤ. မ့႞မနုၤ ဟးလၢစလီၤ ရဲ>ရဲ> နူဉ်လဲဉ်. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢရဲ>ရဲ>ရာ်ရာ်လီၤ.

၁. **ရဲးရဲး** နူဉ်မ့႞ထံဖိလိာ်ယွၤချ့ချ့ဒီးပစံးလၢယွၤရဲးရဲးလီၤ. ထံဖိလိာ်တလိာ်ယွၤရဲးရဲး စံးဝဲဒဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ရဲးရဲး ရးရးလီၤ.

၂. **ရဲးရဲး** နူဉ်မ့႞တ႞လၢပှ်႞ချ့ဝဲနူဉ်ပစံးလၢပှ်႞ရဲးရဲးလီၤ. ပဝ့ၤ ထိဉ်ပှာ်မ့႞ဂ့ၤ, ပဝ့ၤထိဉ်သိကူ႞လိဉ်မ့႞ဂ့ၤ, ပြါဝဲဒီးကဲထိဉ်လၢအ ထံချ့ဝဲနူဉ်ပစံး လၢ ပှ်႞ ထိဉ်ရဲးရဲးလီၤ. ပှၤဝ့႞ပှာ် ပှ်႞ထိဉ်ရဲးရဲးလီၤ. ပှာ်နူဉ်ပဝ့ၤဒီးပှ်႞ထိဉ်ရဲးရဲးလီၤ.

၃. **ရဲးရဲး** နူဉ်မ့႞တ႞ဖိတ႞လံၤလၢအပြုတဖဉ်နူဉ်ယှ႞ချ့ဝဲဒီးပစံး လၢယှ႞ရဲး ရဲးလီၤ. ယှ႞တန့ ယှ႞ရဲးရဲး . ဖျိၢ်ဝီ တဘိဟးရဲးရဲး လီၤ. တ႞ဖိလံၤ ဖိဃ႞ တ႞ၢမိၤ ဃံဉ်မိၤဟးရဲးရဲးဒးဘိစ္ပါရဲးရဲးစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢယှ႞ရဲးရဲး ဟးရဲးရဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢ လဲၤ ရဲး ရဲး စ့႞ ကီး လီၤ.

၄. **ရဲးရဲး** နူဉ် မ့႞ ပမၤလီၤပြုတ႞ကမူဉ် ဒီးပစံးလၢကလှ႞လီၤ ရဲးရဲးလီၤ. ကလှ႞လီၤကသံဉ်ကမူဉ်ရဲးရဲးလီၤ.

၅. **ရဲးရဲး** နူဉ် မ့႞ ပသလဉ် လီၤချံဉ်ထူချ့ဝဲဒီး ပစံးလၢပတလှဉ် လီၤချံဉ်ထူရဲးရဲးလီၤ. နမ့႞သလဉ်လီၤချံဉ်ဒီးတလှဉ်လီၤချံဉ်ထူရဲး ရဲးတက့႞.

၆. **ရဲးရဲး** နူဉ်မ့႞ပကတိၤတ႞ချ့ဒီးပစံးလၢပကတိၤတ႞ရဲးရဲး လီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတ႞ဒီးမၤချ့အထါမိဉ်ရဲးရဲးလီၤ.

၇. **ကရဲး** ဒီးကရဲးကရး. ဒီးကရဲးပှၤ. ဒီးကရဲးကိာ်ထံး. ဒီး ကရဲးမိဉ်လီၤ. ဒီးလီၤကရဲး. ဒီးကရဲးရဲး. ဒီးကရဲးကရဲး. ဒီးအုဉ် ကရဲး. ဒီးကိ႞အုဉ်ကရဲး. ဒီးကရှၢကရဲး. တ႞ခဲလၢာ်နူဉ်ကွ႞လၢက ရဲးတက့႞.

၈. **စရဲးစရဲး** နူဉ်မ့႞ပသွဲဉ်တ႞ဆိုတ႞သိဉ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢသိဉ်စ ရဲးစရဲးလီၤ. ပှၤတဂၤသွဲဉ်ဒံတဖျၢဉ်စရဲးစရဲးဒီးအိဉ်ဝဲလီၤ. ပှၤတ ဂၤဟံးထိဉ် သ့ဉ်တဘိဒီးသွဲဉ်ဝဲစရဲးစရဲးလီၤ. ဒီးပကွဲးလံာ်သိဉ်စ ရဲး စရဲးစ့႞ကီး လီၤ. ပအှဉ် ဒံသဉ် သိဉ် စရဲးစရဲး စ့႞ကီးလီၤ. ယှဉ် အုဉ်တ႞သိဉ် စရဲးစရဲးလီၤ. ပှၤကညီဆိုကသံဉ်လၢဒိသိဉ်စရဲးစရဲး စ့႞ကီးလီၤ.

၉. **တရဲးတရိး** နူဉ်မ့႞ပမၤတ႞ချ့ဒီးပစံးလၢပမၤတ႞တရဲးတရိး လီၤ. ပှၤတဂၤထုကုတနတရဲးတရိးဒီးဝံၤဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤထါထဉ် တဘ့ဉ်တရဲးတရိးဒီးဝံၤဝဲလီၤ.

၁၀. **တရဲးရဲး** နူဉ်မ့႞ပမၤဒိဉ်ထိဉ်ပှၤဂၤအသးတလီ႞လီ႞ဒီးပစံး လၢပမၤဒိဉ်ထိဉ်ပှၤဂၤအသးတရဲးရဲးလီၤ. ပှၤတဂၤစဆိဉ်ဒဉ်စ တ႞ဒီးမၤဒိဉ်ထိဉ်စသးတရဲးရဲးလီၤ.

၁. **ရဲဉ်** နူဉ်မ့႞ပဖျိၤသ့ဉ်ဒ့လၢဝဉ်လှဉ်မိဉ်စူလၢဖျိၤသွါလၢပတ မၤဘဉ်ဒီးဖျိၤတ႞ၢနူဉ်ပစံးလၢပရဲဉ်လီၤ. ပမၤကနဲနူဉ်ပက်သ့ဉ်ဒ့ မ့႞တဘူဉ်ဘဉ်ဒီးပရဲဉ်လၢစဲသွါဒီးပက်ဘူဉ်ဝဲလီၤ. ရဲဉ်နူဉ်မ့႞ပဖျိၤ သ့ဉ်လၢပတမၤဘဉ်ဖျိၤတ႞ၢနူဉ်ပစံးလၢရဲဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤရဲဉ်သ့ဉ် တထံးလၢဖျိၤသွါဒီးထိဉ်ဝဲလၢဖျိၤသွါလီၤလီၤ.

၂. **ရဲဉ်** နူဉ်မ့႞ပမၤလီၤထံဘဉ်ဒးဘဉ်ဒးဒီးပစံးလၢရဲဉ်လီၤ. ပှၤကညီမၤနာ်ဓိၤဖှံဉ်ဓိၤနူဉ်ရဲဉ်ထံရဲဉ်နီနးကၢ. ဒီးပစံးလၢရဲဉ်လီၤ ထံစ့႞ကီးလီၤ. ပှၤမၤနာ်ဒီးရဲဉ်လီၤထံလီၤစံးဝဲဒဉ်.

၃. **ကမဲဉ်ရဲဉ်** နူဉ်မ့႞ပှၤကညီဟ်သံဉ်စူးအသးနူဉ်ပစံးလၢဟ် ကမဲဉ်အသးကမဲဉ်ရဲဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ်အသးကမဲဉ်ရဲဉ်စံးဝဲဒဉ်. ပှၤဟ်အသးကမဲဉ်ရဲဉ်နူဉ်ကတိၤတ႞ဒီးပှၤဂၤတဘူဉ်ဘဉ်. ဂ့ာ်မဲာ် ဆူးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတမဲဉ်ရဲဉ်ဒီးသမဲဉ်ရဲဉ်စ့႞ကီးလီၤ.

၄. **တရဲဉ်တရဲဉ်** နူဉ်မ့႞ပှၤအူစဃှၤသိဉ်ဒီးပစံးလၢသိဉ်တရဲဉ် တရဲဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤအူစဃှၤသိဉ်တရဲဉ်တရဲဉ်စံးဝဲဒဉ်လီၤ.

၅. **တမဲဉ်ရဲဉ်** နူဉ်မ့႞ပှၤကညီဂုၤမဲာ်ဆူးကတိၤထိဉ်တ႞တဘူဉ် ဘဉ်ဒီးပစံးလၢဟ်သးတမဲဉ်ရဲဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ်သးတမဲဉ်ရဲဉ်ဒီး ကတိၤထိဉ်တ႞တဘူဉ်ဘဉ်လီၤ.

၆. **တိၤရဲဉ်** နူဉ်မ့႞တိၤသူအဆိလီၤ. ဒီးမ့႞ထံဖိတြီလီၤဆၢဉ် နူဉ်ပကီးဒီးအဆိလၢတိၤသူတိၤရဲဉ်လီၤ.

၇. **နိဉ်ရဲ႞** နူဉ်မ့႞စဲသွါအဆိလီၤ. ဒီးမ့႞ပမၤစူဝဉ်လှဉ်အမိဉ် လၢပဖျိၤသဘျုဉ်နူဉ်ပစံးလၢနိဉ်ရဲ႞စဲသွါပစံးဒီးအဆိဒ်နူဉ်လီၤ.

၈. **အမိဉ်ရဲဉ်** နူဉ်မ့႞ပမၤဘုမၤဟုန့႞ဝဲအါအါတနံဉ်ဘဉ်တနံဉ် ကီးနံဉ်ဒဲးဒီးပစံးလၢပမၤဘုအမိဉ်ရဲဉ်လီၤ. ပှၤလၢမၤဘုအမိဉ်ရဲဉ် တဖဉ်နူဉ်မၤဘုန့႞တစုၤလီၤဘဉ်. န့႞အါထိဉ်တခီလီၤ.

၁. **ရဲၤရိၤ** နူဉ်မ့႞ညဉ်ယှ႞လၢထံကျိၢ်ချ့ဝဲဒီးပစံးလၢညဉ်ယှ႞ရဲၤ ရိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢညဉ်ရဲၤရိၤအသးစ့႞ကီးလီၤ. ညဉ်တဖုယှ႞ရဲၤ ရိၤအါဘ့ဉ်မးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရဲၤရ်႞ရဲၤရိၤအသးလီၤ.

၂. **ရဲၤရဲၤရိၤရိၤ** နူဉ်မ့႞ပှၤကညီဖိဟးလၢဟံဉ်အဖိမိဉ်အါဂၤ ဒီးပစံးလၢ ဟးရဲၤရဲၤရိၤရိၤ လီၤ. ဟးရဲၤရဲၤ ရိၤ ရိၤ တဂ့ၤ. ဆ့ဉ် နိၤ ကစ႞. စမိဉ်တထူဉ်ကၢ.

၃. **ကရဲၤ** ဒီး ကရဲၤကရိၤ, ဒီးစကရဲၤစကရိၤ, တ႞ခဲလၢာ်နူဉ် ကွ႞လၢကရဲၤတက့႞.

၄. **စရဲၤစရိၤ** နူဉ်မ့႞ထိမိဉ်နၢၤမ့႞ဂ့ၤ. သ့ဉ်တြၢ်မ့႞ဂ့ၤ. ဖးဒ့အါ

ဢိင်ႈပဵၼ်းလႃ မၢသႃးၸရႃႉၸရီႈလီႉ. ထိုမ်ၵၼ်ႈဢၼ်ၵႃႇၽၢႆးၼႃႉၸရႃႉၸ ရီႈလီႉ. သုၵ်ႈၾႆၽၢႆးၸရႃႉၸရီႈၸႂ်းဝႆႉလီႉ.

၅. **တရႃႉ** ၼႅင်မၢႆဝိတၵီဢမ်ႇၵႃႈတေႃးဢသႃးၼႅင်ပၵီးလႃတရႃႉ လီႉ. တႃလႃပၵႃးတေႃးဝိတၵီၼႅင်ပၵီးလႃတရႃႉလီႉ. ဢီးပၵီးဢီး ဢၸိလႃတရႃႉမီႈၸိမီႈလီႉ. ၵႃးတေႃးဝိတၵီလႃတရႃႉတၵႃ.

၆. **သရႃႉ** ၼႅင်မၢႆဢရိၵ်ႈဢၸိလီႉ. ဢီးမၢႆတႃလႃဢမဲထီဢီးလီႉ ၸႃႉဝိၼႅင်ပဵၼ်းဢီးဢၸိလႃသရိၵ်ႈသရႃႉလီႉ. ၵၸိမဲလီႉၸႃႉသရိၵ်ႈသ ရႃႉၸႂ်းဝႆႉလီႉ.

၁. **ရီ** ၼႅင်မၢႆပုၼ်ႈၵၺီဢိၼ်ၾိၼ်မၢႆၵုၼ်ႈ. ထိရီႈတႃဢိၼ်ၾိၼ်မၢႆၵုၼ်ႈ. ပဵၼ်းလႃရီဢသႃးလီႉ. ပုၼ်ႈၵၺီရီဢသႃးဢါၵႃႉၼႅင်တပျႃဘၼ်တႃ ဘၼ်. ပုၼ်ႈၵၺီရီယႃးဢသႃးဢီးပိၵ်ႈဢီးၸိုႉဢိၼ်တဘျူးၵႃႉလီႉ. ဢီးပ ၸႂ်းလႃရီယႃး. ရီၾိၼ်ပဵၼ်းဢီးဢၸိၼ်ၼႅင်လီႉ.

၂. **ရီၾိၼ်** ၼႅင်မၢႆဢိၼ်ၾိၼ်ဢၸိလီႉ. ဢီးမၢႆပုၼ်ႈၵၺီဢိၼ်တပူႉ ယိတဘျူးၵႃႉၼႅင်ပဵၼ်းလႃဢိၼ်ၾိၼ်ရီၾိၼ်ပဵၼ်းဢီးဢၸိၼ်ၼႅင်လီႉ.

၃. **ရီရီ** ၼႅင်မၢႆထံယွႃႉသိၼ်မၢႆၵုၼ်ႈ. ပူႉသၼ်သိၼ်မၢႆၵုၼ်ႈ. ပဵၼ်းလႃ သိၼ်ရီရီလီႉ. ပူႉသၼ်သိၼ်ရီရီၼႅင်မၢႆပုၼ်ႈၵၺီလေႃးဝိလီႉ. ထံယွႃႉ သိၼ်ရီရီၼႅင်မၢႆထံယွႃႉသိၼ်လႃလႃႉပူႉၼႅင်သိၼ်ဝိရီရီလီႉ. ဢီးပဵၼ်း ဢီးဢၸိလႃရီရီရါရါလီႉ.

၄. **ၵရီ** ၼႅင်မၢႆဢိၼ်ၵရီၵရီ. တႃဢၵရီ. သိၼ်ၵရီၵရီ ၼႅင်ၵွႃလႃၵရီတၵႃ.

၅. **ဆႃထၢၼ်ရီ** ၼႅင်မၢႆပုၼ်ႈၵၺီဆႃထၢၼ်ဢါၵႃႉဢီးပဵၼ်းလႃဆႃ ထၢၼ်ရီလီႉ.

၆. **ၵရီၵလေႃး** ၼႅင်မၢႆပဢိၼ်ၵႃႉတပႃႉဢီးပၵွႃတႃၵႃႉတပႃႉ ဢီးပဵၼ်းလႃပဢိၼ်တရီၵလေႃး. ပၵွႃတႃတရီၵလေႃးလီႉ. ဢီးပဵၼ်း လႃၾိၵလေႃးၸွႃၵီးလီႉ. ပုၼ်ႈတၵႃႉဢိၼ်တႃတရီၵလေႃးတမႃဘၼ် တႃၼိတမႃဘၼ်.

၇. **ထိၼ်ရီ** ၼႅင်မၢႆသုၼ်ၽးထိဢိၼ်ၾိၼ်တဘျူးထံးလႃဢၸမ်ထိၼ် ထိၼႃဢထံးဢၵႃႉၼႅင်ပဵၼ်းလႃသုၼ်ထိၼ်ရီလီႉ. သုၼ်ထိၼ်ရီဢါထံး လႃဢၸမ်ထိၼ်ထိၼႃသုၼ်ဢၵႃႉၼႅင်လီႉ. ဢီးပဵၼ်းလႃသုၼ်ထိၼ်ရီသုၼ် ထိၼ်ရါ. ပဵၼ်းဢီးဢၸိၼ်ၼႅင်လီႉ.

၈. **ထိၼ်ရီ** ၼႅင်မၢႆၵယူႉၽၼ်ႁပ်ႉလႃသုၼ်ၽးထိဢၸမ်ဢါၼဢီးပဵၼ်း လႃၵယူႉၽၼ်ထိၼ်ရီလီႉ. ၵယူႉၽၼ်ထိၼ်ရီလႃသုၼ်ၽးထိၼ်ၸမ်ဢါ ၼလီႉ. ဢီးပဵၼ်းလႃထိၼ်ရါၸွႃၵီးလီႉ.

၉. **ပိၼ်ရီ** ၼႅင်မၢႆ သုၼ်တၵလႃး ဢသၼ်ထဲမိၼ်မၢႆ ဢိၼ်ဢီးဆၼ်ဝိ ၼႅင်ဢီးပၵီးလႃပိၼ်ရီလီႉ. ဢီးပိၼ်ရီၼႅင်ဢိၼ်ၸမ်ၵလႃးလီႉ. ပိၼ်ရီၵ ၸႃႉတၵလႃး. ဢီးပိၼ်ရီၼႃတၵလႃး လီႉ. ဢီးပုၼ်ႈၵၺီဢိၼ်ဝိဢ သၼ်လီႉ. ဢီးဢသၼ်ဆၼ်ဝိလီႉ. ဢီးပၵီးဢီးဢၸိလႃပိၼ်ရီၼ်ပၼ်ရါ လီႉ.

၁၁. **ဢိၼ်ရီ** ၼႅင်မၢႆဢိၼ်ၾိၼ်ဢၸိလီႉ. ဢီးမၢႆပုၼ်ႈၵၺီမၢႆၵုၼ်ႈ, တႃ မိတႃလံႉမၢႆၵုၼ်ႈ, ဢိၼ်တပူႉယိဢါၼဢါၵႃႉၼႅင်ပဵၼ်းဢီးဢၸိလႃဢိၼ် ရီဢိၼ်ၾိၼ်လီႉ.

၁. **ရိၵ်ႈ** ၼႅင်မၢႆပပၵီၸုၼ်ဢထုးဢါထံးဢီးပဵၼ်းလႃပရိၵ်ႈၸုၼ်လီႉ. ၸုၼ်ဢထုးၼႅင်ပရိၵ်ႈဢါထံးဢီးပၶးတႃမိတႃလံႉသံဝိလီႉ. ဢီးပဵၼ်း လႃရိၵ်ႈၸုၼ်လီႉ. ရိၵ်ႈၸုၼ်တုႉဢါထံးဢီးပၶးတႃသံလီႉ. ဢီးပဵၼ်းလႃရိၵ်ႈ ၸုၼ်လီႉ. ရိၵ်ႈၸုၼ်တုႉဢါထံးဢီးပၶးတႃသံလီႉ. ဢီးပဵၼ်းလႃရိၵ်ႈယႃး. ရိၵ်ႈၾိၼ်ပဵၼ်းၼ်ၼႅင်ၸွႃၵီးလီႉ. ရိၵ်ႈယႃးၸုၼ်ထုး.ရိၵ်ႈၾိၼ်ၸုၼ်ထုးၸႂ်းဝႆႉ.

၂. **ၵရိၵ်ႈ** ဢီးၵရိၵ်ႈမီႈၵတႃမီႈ. ဢီးၵရိၵ်ႈၵရႃ. တႃၶလၢၼ်း ၼႅင်ၵွႃလႃၵရိၵ်ႈတၵႃ.

၃. **တရိၵ်ႈတိၵ်ႈ** ၼႅင်မၢႆပုၼ်ႈၵၺီလွႃလုၼ်လွႃဘဲလုၼ်ဢိၼ်ဢီးပဵၼ်း လႃမၢသႃးတရိၵ်ႈတိၵ်ႈလီႉ. ပုၼ်ႈတၵႃႉလွႃဘဲတရိၵ်ႈတိၵ်ႈ. ထါဆု ထါယၼ်တၵျႃႉၵႃသႃ. ဢီးပဵၼ်းလႃသရိၵ်ႈတိၵ်ႈၸွႃၵီးလီႉ.

၄. **ဢိရိၵ်ႈ** ၼႅင်မၢႆထိၼ်တၵလႃးပူႉသိၼ်ဢိရိၵ်ႈဢိရိၵ်ႈဢီးပၵီးလႃဢိ ရိၵ်ႈလီႉ. ထိၼ်ဢိရိၵ်ႈၼႅင်တုႉပူႉဢီးပဵၼ်းလႃႁိၼ်ၵွႃထိၼ်မူမိၼ်လီႉ. မၢႆ ပူႉဢီးၵွႃထိၼ်တႃဆုမူမိၼ်ဢီးပဵၼ်းလႃႁိၼ်ၵွႃမူမိၼ်လီႉ. ထိၼ်ဢိရိၵ်ႈ ၼႅင်ႁိၼ်ၵွႃထိၼ်မူမိၼ်ဢီးတႃၸူႉၸႂ်းဝႆႉ.ဢီးပၵီးဢီးဢၸိလႃဢိရိၵ်ႈဢိ ရါလီႉ.

၆. **သရိၵ်ႈ** ၼႅင်ၼ်တရိၵ်ႈဢသီးလီႉ. ဢီးမၢႆပုၼ်ႈၵၺီလွႃလုၼ်ဢိၼ်ဝိ ၼႅင်ပဵၼ်းလႃသရိၵ်ႈတိၵ်ႈလီႉ.

၇. **ႁိရိၵ်ႈႁိရိၵ်ႈ** ၼႅင်မၢႆပထုတႃလႃတုႉလီႉမိယိၵ်ႈဘၼ်ၼႅင်ပဵၼ်း လႃမၢသႃးႁိရိၵ်ႈႁိရိၵ်ႈလီႉ. ပုၼ်ႈတၵႃႉထုသၵွိၼ်တၼ်ႈႁိရိၵ်ႈႁိရိၵ်ႈၼး ၵႃ.

၁. **ရိၵ်ႉ** ၼႅင်မၢႆပဝိၵ်ႉသၼူၼိၼ်ဝိၶႆၼႅင်ပဵၼ်းလႃရိၵ်ႉသၼူလီႉ. ၶျႃၼႅင် ပမၢႆတရိၵ်ႉဘၼ်သၼူဢီးၶျႃလႆႉတႃတၸႃႉဆႃဘၼ်. တုႉပရိၵ်ႉသၼူဢီး ၶျႃလႆႉၸႃႉဆႃဝိလီႉ. ပုၼ်ႈၵၺီဝိၵ်ႉၸႃႉဆႃၶျႃဢီးၵဘိၼိၼ်ဝိၵ်ႉၶႆၼႅင်မၢႆ ရိၵ်ႉသၼူလီႉ. ရိၵ်ႉသၼူၵုၼ်ႈၵုၼ်ႈတၵႃ. မးၶျႃလႆႉၵၸႃႉဆႃဝိလီႉ.

၂. **ရိၵ်ႉရိၵ်ႉ** ၼႅင်မၢႆၼႅဘိၼႅၼ်ပူႉသိၼ်ဝိၼႅင်ပဵၼ်းလႃၼႅၼ်ဘိၼႅၼ်ပူႉ သိၼ်ရိၵ်ႉရိၵ်ႉလီႉ. ၼႅၼ်ဘိၼႅၼ်တဘုၼ်ပူႉသိၼ်ရိၵ်ႉရိၵ်ႉလီႉ. ဢီးပဵၼ်းဢီး ဢၸိလႃရိၵ်ႉရိၵ်ႉရျၼ်ရျၼ်လီႉ.

၃. **ၵရိၵ်ႉ** ဢီးၵရိၵ်ႉတိၵ်ႉ, ဢီးမဲၵရိၵ်ႉ, ဢီးၵရိၵ်ႉၵရႃႉ. တႃၶ လၢၼ်းၼႅင်ၵွႃလႃၵရိၵ်ႉတၵႃ.

၄. **ၸရိၵ်ႉ** ၼႅင်မၢႆဘူၼ်ဘျိၼ်ၼႅင်ပၵီးလႃၸရိၵ်ႉလီႉ. ဢီးပၵီးလႃ တရိၵ်ႉဢီးသရိၵ်ႉလီႉ. မႃႉၸရိၵ်ႉတပျၢၼ်ဢီးပၵႃဘါၵၸႃယွႃႉလႃဢပူႉ လီႉ. ဢီးပၵီးဢီးဢၸိလႃၸရိၵ်ႉၸရၢဝ်လီႉ.

၅. **ၸရိၵ်ႉ** ၼႅင်မၢႆ ပုၼ်ႈမဲၸိလႃဢဢီၼႅင် ပဵၼ်းလႃပုၼ်ႈမဲၸရိၵ်ႉလီႉ. ပုၼ်ႈ တၵႃႉဢမဲ ၸရိၵ်ႉ မးၸရိၵ်ႉတိၵ်ႉလီႉ. ပုၼ်ႈမဲၸရိၵ်ႉၼႅင်ပဵၼ်းဢီး ဢၸိလႃ ၸ ရိၵ်ႉတိၵ်ႉလီႉ. ဢီးပဵၼ်းလႃၵရိၵ်ႉတိၵ်ႉဢီးသရိၵ်ႉတိၵ်ႉၸွႃၵီးလီႉ.

၆. **ၸရိၵ်ႉတိၵ်ႉ** ၼႅင်မၢႆပုၼ်ႈဆါဢီးဢပူႉလီႉပူႉတုႉဢါဝိၼႅင်ပဵၼ်းလႃ မၢသႃးၸရိၵ်ႉတိၵ်ႉလီႉ. ပုၼ်ႈတၵႃႉဝႃၵလီးဢပူႉလီႉဢိၼ်ၸရိၵ်ႉတိၵ်ႉ လီႉ. ဢီးပဵၼ်းဢီးဢၸိလႃၸရိၵ်ႉတႃႉၸရိၵ်ႉတိၵ်ႉလီႉ.

၇. **ၸရိၵ်ႉၸရႃႉ** ၼႅင်မၢႆ သုၼ်ၸရျ ဝၼ်ၸရျၼိးပမဲၵ်ႉၺါ ဢီးပဵၼ်းလႃ မၢ သႃးၸရိၵ်ႉ ၸရႃႉ လီႉ. ထိရီႈ တႃ ဢိၼ် ၼိးပမဲၵ်ႉၺါ လႃသုၼ်ၼႅ ဝၼ် ၼႅၼိၼ် ၵုၼ်ၵိၵ်ႉၼႅင်ပဵၼ်းလႃၼိးပုၼ်ႈၸရိၵ်ႉၸရႃႉၶလၢၼ်းလီႉ. ၸလႆႉတႃဢီးသုၼ်ၼႅ ဝၼ်ၼႅၼိးယႃႉၸရိၵ်ႉၸရႃႉၼးၵႃ. ဢီးပဵၼ်းလႃသရိၵ်ႉသရႃႉၸွႃၵီးလီႉ.

၈. **တရိၵ်ႉ** ၼႅင်မၢႆဘူၼ်ဘျိၼ်လီႉ. ဢီးပၵီးဢီးဢၸိလႃတရိၵ်ႉမီႈ မီႈလီႉ.

၉. **တရိၵ်ႉ** ၼႅင်မၢႆပုၼ်ႈမဲၸိလႃဢဢီၼႅင်ပဵၼ်းလႃမဲတရိၵ်ႉလီႉ. ပုၼ်ႈတ ၵႃႉဢမဲတရိၵ်ႉတၵုၼ်ႈဘၼ်. ဢီးပဵၼ်းလႃမဲတရိၵ်ႉၸွႃၵီးလီႉ.

၁၀. **တရိၵ်ႉတရႃႉ** ၼႅင်မၢႆတႃၼိးပမဲၵ်ႉၺါသုၼ်ၼႅဝၼ်ၼႅၼႅင်ပဵၼ်းလႃ

ၼိူးတၢ်တရိၵ်တရဲၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသရိၵ်သရဲၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၁၁. **တရှၤတရိၵ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်လၢသါ ကတိၢ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢမၤသးတရှၤတရိၵ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ် ထိၣ်ဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်တရှၤတရိၵ်ဒီးသါကတိၢ်အဖိလီၤ.
၁၂. **ၼိူးရိၵ်ၼိူးရဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢပမဲာ်ညါၼိူးပှၤဒ် သ့ၣ်ဇ့ဝၣ်ဇ့ အသိးတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢၼိူးရိၵ်ၼိူးရဲၤလီၤ. သ့ၣ်ဇ့ဝၣ်ဇ့ၼိူးရိၵ်ၼိူးရဲၤ စလဲၤတၢ်တသ့ဘၣ်.
၁၃. **သရိၵ်** နူၣ်မ့ၢ်ဘူၣ်ဘျိၣ်နူၣ်ပစံးလၢသရိၵ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢသရိၵ်စိၤမိၤလီၤ. မၤသရိၵ်တဖျၢၣ်တက့ၢ်.ပကဘါကစၢ်ယွၤ လၢအပူၤလီၤ.
၁၄. **သရိၵ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲစိလၢအဒိနူၣ်ပစံးလၢအမဲသရိၵ် လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအမဲသရိၵ်တဂ့ၤဘၣ်.
၁၅. **သရိၵ်မဲ** နူၣ်မ့ၢ်ထိးဖှိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်ဖှိၣ် ဒီးကၢၣ်တၢ်ဖးတၢ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢထိးဖှိၣ်သရိၵ်မဲလီၤ.
၁၆. **သရိၵ်တိာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဝဲၢ်ကလိးအပူၤလိၢ်အိၣ်အါပှၤဒီးပစံး လၢမၤသးသရိၵ်တိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝဲၢ်ကလိးအပူၤလိၢ်အိၣ်သရိၵ် တိာ်လီၤ.
၁. **ကရိး** ဒီးပးကရိး, ဒီးကရိးဒီးတၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကရိး တက့ၢ်.
၂. **တရိး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတၢ်ဘၣ်အခိၣ်ဒီးအခိၣ်သူဆဲထိၣ် ဆဲလီၤအသးနူၣ်ပစံးလၢအခိၣ်သူတရိးထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၢ် ခိၣ်ၢ်နၢ်ဒီးအခိၣ်သူတရိးနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတရိတရု လီၤ. ထိရိၤတၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒံးဆဲထိၣ်စဖှုထိၣ်နူၣ်ပစံးလၢတရိးခဲလၢာ် လီၤ. ဒီးပစံးလၢတရိးဒီး. ဒီးပစံးလၢတရိးထိၣ်ခဲလၢာ်လီၤ.
၃. **တရိး** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤနးကနၣ်အဒၢလၢသ့ၣ်ဒီးပစံးလၢနံးတ ရိးလီၤ. ဘိစိၤနးစိၤ. ဒိစိၤတြၢစိၤနူၣ်ပမၤဒီးအတရိးလီၤ. ဖျိၣ်နှာ် ကှၤနးဆူအတရိးပူၤတက့ၢ်.
၁. **ရိၼ်ကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢထိဝဲဒီးပစံးလၢထိရိၼ်ကလာ် လီၤ. ပှၤတဂၤဆၢထၢၣ်ထိနူၢ်ပှၤဂၤရိၼ်ကလာ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးထိ နူၢ်သ့ၣ်အဂၤတဖၣ်ရိၵ်ကလာ်လီၤ.
၂. **ရိၼ်ရိၼ်ရှရှ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိကဲးဝဲဒီးပစံးလၢကဲးရိၼ်ရိၼ်ရှ ရှလီၤ. ပှၤဆံးလိာ်ကွဲဒီးမၤကဲးလိာ်အသးရိၼ်ရိၼ်ရှရှလီၤ.
၃. **ရိၼ်ရိၼ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအှုကွဲၤသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤသၣ်သိၣ်မ့ၢ် ဂ့ၤ, ပစံးလၢသိၣ်ရိၼ်ရိၼ်လီၤ. ပှၤတဂၤအှုကွဲၤသိၣ်မးရိၼ်ရိၼ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်ရိၼ်ရိၼ်ရိၼ်ရိၼ်လီၤ.
၄. **ရိၼ်ရိၼ်ရိၼ်ရိၼ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထိဝဲလၢလဲၤတၢ်ဖျါဖးထိဖးထိဒီး ပစံးလၢထိရိၼ်ရိၼ်လီၤ. တလၢၤမၤတၢ်ဂီၤဒီးဒုးလဲၤဝဲအတၢ်ထိရိၼ် ရိၼ်လီၤ.
၅. **ကရိၼ်** ဒီးကရိၼ်ကရှနူၣ်ကွၢ်လၢကရိၼ်တက့ၢ်.
၆. **ကဲၼ်ရိၼ်** နူၣ်မ့ၢ်နၢ်ကါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နၢ်ဒံးစ့လၢပှၤကညီ ဒံးဝဲလၢအနၢ်နူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢကဲရိၼ်နၢ်ကါလီၤ.
၇. **စရိၼ်** နူၣ်မ့ၢ်လိခိဖိလၢအဒိၣ်တကလုာ်နူၣ်ပကိးလၢစရိၼ် လီၤ. လိခိစရိၼ်နူၣ်ပှၤပှၤတဘ့ၣ်နူၣ်တဆိုလီၤ. ဒီးပစံးလၢသရိၼ် စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢစရိၼ်စရၣ်လီၤ.

၈. **စရိၼ်စရှ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီပျံၤတၢ်ကဲးဝဲဒီးပစံးလၢကဲးစရိၼ် စရှလီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်ဂ့ၢ်တဘိဒီးပျံၤဝဲဒီးကဲးမးစရိၼ်စရှလီၤ.
၉. **စိၼ်ရိၼ်စိၼ်ရိၼ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအစိၣ်ထိတဖၣ်နူၣ်လဲၤတၢ်ဒီး ပစံးလၢလဲၤတၢ်စိၼ်ရိၼ်စိၼ်ရိၼ်လီၤ. ထိခိၣ်တဇုလဲၤမးတၢ်စိၼ်ရိၼ် စိၼ်ရိၼ်လီၤ. ထိၣ်ဖးဒိၣ်တဘ့ၣ်အခိၣ်ထိဒီးယှၢ်မးစိၼ်ရိၼ်စိၼ်ရိၼ် လီၤ.
၁၀. **ဆွဲၣ်စိၼ်ရိၼ်** နူၣ်မ့ၢ်ဆွဲၣ်လၢပြိခိၣ်တကလုာ်အစုအခိၣ်ထိ ဒီးပကိးလၢဆွဲၣ်စိၼ်ရိၼ်လီၤ. ဆွဲၣ်စိၼ်ရိၼ်နူၣ်အိၣ်လၢဗိၣ်လဲၣ်နံၤ အပြိခိၣ်နူၣ်လီၤ. ဒီးအပူၤအိၣ်လၢမဲးကျါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ လၢဆွဲၣ်စိၼ်ရိၼ်ဆွဲၣ်စိၼ်ရၣ်လီၤ.
၁၂. **သိၼ်ရိၼ်ရိၼ်** နူၣ်မ့ၢ်ပအှုကွဲၤသိၣ်ဒီးပစံးလၢပအှုကွဲၤသိၼ် ရိၼ်ရိၼ်လီၤ. ပှၤတဂၤအှုကွဲၤသိၣ်မးရိၼ်ရိၼ်လီၤ.
၁. **ကရိၤ** ဒီးကရိၤကရိၤ, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကရိၤတက့ၢ်.
၂. **စရိၤ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်နူၣ်အဖီဘိဝဲဒီးပကိးလၢစရိၤ လီၤ. သ့ၣ်စရိၤနူၣ်ပအိၣ်အဖိပှၤဂၤစံးဝဲဒၣ်.
၃. **စၢ်ရိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဖိာ်မုၣ်လၢအကစၢ်ပတထံၣ်ဘၣ်ဒီးပကိး ထဲအမံၤဓိၤနူၣ်မ့ၢ်ပှၤပိၤဝဲဒီးပကိးလၢမ့ၢ်စၢ်ရိၤလီၤ. ဒီးကအိၣ်ဖျါဝဲ လၢပှၤကအိၣ်ရိအိၣ်ဖှိၣ်လၢရှူၣ်တကူၣ်နူၣ်ဒီးပှၤကဗဲာ်လိာ်ကျိုလိာ် အသးလၢအယိတုၤသဲလၢာ်စိဖှကလှၤလီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်.
၄. **သရိၤ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အဖီဘိဝဲဒီးပကိးလၢသရိၤ လီၤ. သရိၤနူၣ်အဖိပှၤကညီချံကျိုးအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ လၢသရိၤတရၤလီၤ.
၅. **သရိၤဖိမဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ညၣ်တိၢ်ဘိတကလုာ်အမဲၢ်ခံသူဒီးပကိး လၢညၣ်တိၢ်ဘိသရိၤဖိမဲၢ်လီၤ. ညၣ်တိၢ်ဘိသရိၤဖိမဲၢ်နူၣ်နိစုမ့ၢ်ခံဘိ လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသရိၤဖိတၢၢ်သရိၤဖိမဲၢ်လီၤ.
၁. **ကရိ** ဒီးကရိကရှ့, ဒီးကရိကရှၢးဒီး ကရှး ကရိ, ဒီး ကရိ ကရိ, ဒီးကရဲးကရိးတၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကရိတက့ၢ်.
၂. **စရိ** နူၣ်မ့ၢ်လံာ်ကွဲးနိၣ်ပှၤကညီအမံၤအသၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ထိရိၤ ပကွဲးနိၣ်တၢ်အမံၤ, ထိရိၤတမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢစရိလီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢစရိပတိၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢသရိစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၃. **စရိစရး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်ဒီးကဲးဝဲနူၣ်ပစံးလၢက တိၤတၢ်စရိစရးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးကတိၤတၢ်စရိစရး လီၤ.
၄. **တရိ** နူၣ်မ့ၢ်ပတဒုးမၤဘၣ်ပှၤဂၤအတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတဒုးလဲၤ ဘၣ်ပှၤဂၤအတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတရိလီၤ. စတရိပှၤဂၤအကျဲဒီး ပှၤဂၤတလဲၤဘၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတြိစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၅. **တရိ** နူၣ်မ့ၢ်ဒ်စရိအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လံာ်ကွဲးပနိၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတရိပတိၢ်လီၤ.
၆. **တရိဒဲး** နူၣ်မ့ၢ်ပရဲၣ်လီၤထံမ့ၢ်ဂ့ၤပကွံၢ်လီၤထံလၢမိၢ်ဘိလၢ ထံပူၤလၢပဒၢၣ်အီထံလၢပစဲၤထိၣ်နူၣ်ပစံးလၢတရိဒဲးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပ ကိးဖိာ်ထွဲတလၢၤနီၢ်အခံလီၤ.
၈. **မၤရိ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ်ဂ့ၤဟ်ရှုအသး ဒီးပစံးလၢ မၤရိအ သးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ မၤရဲမၤရိအသးလီၤ. ပှၤတဂၤ မၤရဲ မၤရိအသးနးကၢ. ကမ့ၢ်ကၢ်စံးဝဲပှၤဂၤကွၢ်အီၤကဂ့ၤတဂၤဂၤသၢ.

၉. **ၵႃႉရ** ၼၼ်ႉမၢႆသုၼ်တၵလုၺ်ပၵိူဝ်းလၢၵႃႉရလီႉ. ၼီးမၢႆသုၼ်ၽးၼိၼ်ၵြိၵြိလၢပႃႇၼိၼ်ၵၼႃတၵလုၺ်လီႉ.
၁၀. **သရ** ၼၼ်ႉမၢႆလၢၼ်ၵၽွးပၼိၼ်တႃႇၼၼ်ႉပၵိူဝ်းလၢသရလီႉ. ၼီးပၵိူဝ်းၼီးအၼသိလၢသရပတိႃ, သရသရလီႉ. ပှႃႉတၵႃႉၵၽွးလီႉပှႃႉၵႃႉ အမၢႆလၢသရစံးဝဲၼၼ်ႉ.
၁၁. **သရသရ** ၼၼ်ႉမၢႆၵလႃႉဢွၵသုၼ်ဝဲၼီးပၸံးလၢၵလႃႉဢွၵသုၼ်သရသရလီႉ. ၵလႃႉဢွဘၼ်ပှႃႉၵသုၼ်သရသရစံးဝဲၼၼ်ႉလီႉ. ၼီးပၸံးၼီးအၼသိလၢၵသုၼ်သရသရသရါသရါလီႉ. ၼီးပၸံးလၢညြီစုၢ်ၵိူဝ်းလီႉ.
၁၂. **သရ** ၼၼ်ႉမၢႆမျိၵ်မၢႆဂုႉ, သႂ်းၼၵ်မၢႆဂုႉ, သိၼ်ဝဲၼီးတညြူးဝဲလၢအယႃႉၼၼ်ႉပၸံးလၢသရလီႉ. သႂ်းၼၵ်သိၼ်မျိၵ်သိၼ်ၼၼ်ႉသရဆုအယႃႉၼၼ်ႉအၵလုၢ်ဘၼ်ၼိၼ်ၼီးၵစၢ်ၢလီႉ. ၼီးပၸံးလၢညြီစုၢ်ၵိူဝ်းလီႉ.
၁. **ရႃ** ၼၼ်ႉမၢႆပထုတၢ်တၵလုၺ်ဟိစါယါၼီးပၸံးလၢရႃလီႉ. ပထုရႃၼၼ်ႉပဒၢဘုၼီးပသူလၢလၼ်လီႉ. ထုရႃၼၼ်ႉပဒၢၼံၼ်သိၼီးဘုၼီးပသူလၢလၼ်လီႉ. ၼီးပၸံးၼီးအၼသိလၢရႃမႅရၢ်မႅလီႉ.
၂. **ရႃကှႃ** ၼၼ်ႉမၢႆပဒၢကှႃႉဘုလၢရႃပူႉၼီးပၸံးလၢရႃကှႃလီႉ. ရႃကှႃႉၼံၼ်သိ. ရႃကှႃႉဘု. ရႃကှႃႉၼၼ်ႉမၢႆထိရႃႉပဒၢတၢ်လၢရႃပူႉၼီးပၸံးလၢရႃကှႃႉခဲလၢၵ်လီႉ.
၃. **ရႃၵွၺ်** ၼၼ်ႉမၢႆ စီႉသိကႃႉတၢ်ဘီဝံႉၼီးကူထိၼ်ကှႃႉ တၢ်သူၼီးပၸံးလၢရႃၵွၺ်အသးလီႉ. စီႉသိရႃၵွၺ်အသးၼီးကူထိၼ်ကှႃႉယၼ်လီႉ.
၄. **ရႃရႃ** ၼၼ်ႉမၢႆထံလီႉဘၼ်သုၼ်လၼ်ယုၼၼ်ႉပၸံးလၢထံလီႉဆံၼ်သိၼ်ရႃရႃလီႉ. ထံလီႉဆံၼ်ဘၼ်သုၼ်လၼ်အူရႃရႃစံးဝဲၼၼ်ႉ. ၼီးပၸံးၼီးအၼသိလၢရႃရႃရၢ်ရၢ်လီႉ.
၅. **ကရႃ** ၼီးကရႃကရႃ, ၼီးကရႃဝၢ်ခးသႂ်, ချံၼ်ကရႃဝၢ်, ၼီးသီးကရႃဘႂ်, ၼီးကရႃသိၼၼ်ႉကွၢ်လၢကရႃတကှၢ်.
၆. **စရႃ** ၼၼ်ႉမၢႆတၢ်ဖိတၢ်လႂ်ႉဟးလၢသုၼ်လၼ်ယုအကျါၼီးပၸံးလၢဟးသိၼ်စရႃစရႃလီႉ. ဘိၼ်သအိၼ်ဟးလၢသုၼ်လၼ်ယုအကျါသိၼ်စရႃစရႃလီႉ. ၼီးပၸံးၼီးအၼသိလၢသိၼ်စရႃစရႃစရႃႉစရၢ်လီႉ. ၼီးပၸံးလၢစှႃစုၢ်ၵိူဝ်းလီႉ.
၇. **ပှႃရႃၵွၺ်အသး** ၼၼ်ႉမၢႆပှႃႉကႃႉတၢ်ဘီမႃႉစီႉသိအသးဝံႉၼီးကူထိၼ်ကှႃႉယၼ်ၼီးပၸံးလၢပှႃႉရႃၵွၺ်အသးလီႉ. ပှႃႉရႃၵွၺ်အသးၼၼ်ႉအမိၼ်လှုႃႉဝဲလီႉ.
၈. **မရႃ** ၼၼ်ႉမၢႆတၢ်ဆါကတလုၺ်ဘၼ်ပှႃႉပသံညီၼီးပြုထိၼ်အဖျၢၼ်ၶိၼ်ၼီးဂီႉဆူၼ်ကလၵ်ၼီးပၵိူဝ်းလၢမရႃလီႉ. ၼီးပၵိူဝ်းၼီးအၼသိလၢမရႃမရၢ်လီႉ. မရႃၼၼ်ႉဘၼ်ပှႃႉပြုထိၼ်ၼီးဂဲၢ်ပှႃၼ်တၢ်ညၼ်ဂီႃအသီးလီႉ.ၼီးဘၼ်ပှႃႉကညီသံၼးမးလီႉ.
၉. **သရႃ** ၼၼ်ႉမၢႆပှႃႉကညီၼႃမူတၢ်ၼၼ်ႉပၸံးလၢၼႃမူတၢ် သရႃကလၵ်လီႉ. ပှႃႉတၵႃႉၼႃမူအဖိသရႃကလၵ်လီႉ.
၁. **ရၢ်ကလၵ်** ၼၼ်ႉမၢႆ ပဟၵ်လီႉတၢ်ကစုၼၼ်ပၸံးလၢဟၵ်လီႉရၢ်ကလၵ်လီႉ. ပှႃႉတၵႃႉဟၵ်လီႉမှၼ်ဒၢရၢ်ကလၵ်ၼီးဟးဝဲလီႉ. ၼီးပၸံးလၢသရၢ်ကလၵ်စုၢ်ၵိူဝ်းလီႉ. ပဟၵ်လီႉတၢ်ကဖိလီကၼုၼၼ်ႉပၸံးလၢပဟၵ်လီႉရၢ်ကလၵ်လီႉ.
၂. **ရၢ်ကလၵ်** ၼၼ်ႉမၢႆပထုးထိၼ်တၢ်ကစုၼ ၼီးပၸံးလၢပထုးရၢ်ကလၵ်လီႉ. ပှႃႉတၵႃႉထုးလီႉဘီလၢကျိုၶိၼ် ရၢ်ကလၵ်ၼီးဆဲးလီႉတၢ်ဘျၼ်လၢကိၢ်လၵ်ၼုတၵႃႉလီႉ.
၃. **ရၢ်ရၢ်** ၼၼ်ႉမၢႆတၢ်လၢၼိၼ်ထိၼ်ဝဲချုႉၼၼ်ႉပၸံးလၢၼိၼ်ထိၼ်ရၢ်ရၢ်လီႉ. ထံၼိၼ်ထိၼ်ရၢ်ရၢ်ၼီးဘံၼ်လၢၢ်လီႉ. တၢ်စူႉထံၼိၼ်ထိၼ်ရၢ်ရၢ်စံးဝဲၼၼ်လီႉ.
၄. **ရၢ်ရၢ်** ၼၼ်ႉမၢႆတၢ်အၢၼ်ဘၢမုၢ်ၼီးဟါမၢ်ဝဲတစဲးတစဲးၼီးပၸံးလၢဟါမၢ် ရၢ်ရၢ်လီႉ. တၢ်အၢၼ်ဘၢမုၢ် ဟါမၢ်ရၢ်ရၢ်စံးဝဲၼၼ်လီႉ. တၢ်ယှၢ်လါၼီးလါဟါမၢ်ရၢ်ရၢ်လီႉ.
၅. **ရၢ်ရၢ်** ၼၼ်ႉမၢႆတၢ်စူႉဖးၼိၼ်ၼီးပၸံးလၢတၢ်စူႉရၢ်ရၢ်လီႉ. တၢ်စူႉခါၼၼ်ႉတၢ်စူႉရၢ်ရၢ်စံးဝဲၼၼ်လီႉ.
၆. **ကရၢ်** ၼီးကရၢ်ကရၢ်, ၼီးကရၢ်ကရၢ်, တၢ်ခဲလၢၵ်ၼၼ်ႉကွၢ်လၢကရၢ်တကှၢ်.
၇. **ကႃကရၢ်ကႃကရၢ်** ၼၼ်ႉမၢႆ ဆီမိၢ်ပှၢ်တစိးအဖိးကိး အဖိၼီးပၸံးလၢသိၼ်ကႃကရၢ်ကႃကရၢ်လီႉ. ဆီမိၢ်ပှၢ်တဘှၼ် တစိးအဖိသိၼ်မးကႃကရၢ်ကႃကရၢ်လီႉ.
၈. **တရၢ်တရၢ်** ၼၼ်ႉမၢႆလံၼ်တတိးၼၼ်ႉပၸံးလၢသိၼ်တရၢ်တရၢ်လီႉ. လံၼ်တၼုတိးသိၼ်မးတရၢ်တရၢ်လီႉ. ၼီးပၸံးၼီးအၼသိလၢသိၼ်တရၢ်တရၢ်တရၢ်တရၢ်လီႉ.
၉. **မၢ်ရၢ်မၢ်ရၢ်** ၼၼ်ႉမၢႆပှႃႉလၢကွၢ်တၢ်အီထိၼ်အခၼ်ၼၼ်ႉပၸံးလၢကွၢ်တၢ် မၢ်ရၢ်မၢ်ရၢ်လီႉ. ပှႃႉတၵႃႉပကတိႃႉတၢ်ၼီးကွၢ်တၢ်မၢ်ရၢ်မၢ်ရၢ်လီႉ.
၁၀. **သရၢ်ကလၵ်** ၼၼ်ႉမၢႆပဟၵ်လီႉတၢ်ကဖိလိၼီးပၸံးလၢပဟၵ်လီႉတၢ်သရၢ်ကလၵ်လီႉ. ပှႃႉတၵႃႉဟၵ်လီႉသပႃႉတဖျၢၼ်သရၢ်ကလၵ်ၼီးကှႃႉဝဲလီႉ.
၁၁. **အိၼ်ရၢ်အိရၢ်** ၼၼ်ႉမၢႆပှႃႉမႃႉသးၼ် ပှႃႉဟးဂီႉအသိးၼီး ကွၢ်ပကတိႃႉတၢ်ၼၼ်ႉအခၼ်အိထိၼ်အသးၼီးပၸံးလၢမႃႉသးအိရၢ်အိရၢ်လီႉ. ၼီးပၸံးၼီးအၼသိလၢအိရၢ်အိရၢ်လီႉ. ပှႃႉတၵႃႉပကတိႃႉတၢ်ၼီးမႃႉအသးအိရၢ် အိရၢ်လီႉ. ပှႃႉတၵႃႉပကတိႃႉတၢ်ၼီးကွၢ်တၢ် အိရၢ်အိရၢ်လီႉ.
၁. **ရိးရိး** ၼၼ်ႉမၢႆထံယွႃႉလီႉဘၼ်သုၼ်လၼ်သိၼ်ၼၼ်ႉပၸံးလၢသိၼ်ရိးရိးလီႉ. ၼီးပၸံးလၢသိၼ်ရိးရိးရးရးပၸံးၼီးအၼသိၼ်ၼၼ်ႉလီႉ. ထိရိႉတၢ်ထံယွႃႉၼၼ်ႉပၸံးလၢယွႃႉသိၼ်ရိးရိးလီႉ.
၂. **ရိးရိး** ၼၼ်ႉမၢႆပူႉသၼ်သိၼ်ၼၼ်ႉပၸံးလၢသိၼ်ရိးရိးလီႉ. ပှႃႉတၵႃႉလၢၼ်ပူႉသၼ်သိၼ်ရိးရိးစံးဝဲလီႉ.
၃. **ကရိး** ၼီးက ရိးကရိး, ၼီးကရိးကရိးကရးကရး, ၼီးစိးကရိး, ၼီးယှၢ်စိးကရိး, ၼီးဟးစိးရိး, ၼီးဆှၼ်ၼိႃႉစိးကရိး, တၢ်ခဲလၢၵ်ၼၼ်ႉကွၢ်လၢကရိးတကှၢ်.
၄. **ကွၢ်ရိးရိး** ၼၼ်ႉမၢႆပကွၢ်တၢ်တခီပလဲႉတခီကွၢ်ကွၢ်ၼီးပၸံးလၢကွၢ်ရိးရိးလီႉ. ပှႃႉတၵႃႉလဲႉတၢ်ၼီးကွၢ်တၢ်ရိးရိးလီႉ.
၅. **ထိၼ်ရိးရိး** ၼၼ်ႉမၢႆတၢ်ထိၼ်တစဲးတစဲးၼၼ်ႉပၸံးလၢထိၼ်ရိးရိးလီႉ. မုၢ်ထိၼ်ရိးရိးၼီးထိၼ်ဘးလၢမူမိၼ်ၼီးထူၼ်ဝဲလီႉ.
၆. **လဲႉရိးရိး** ၼၼ်ႉမၢႆပထုးတၢ်လၢထိတဖၼ်လဲႉဝဲယွၢ်ယွၢ်ချုႉဝဲၼီးပၸံးလၢလဲႉရိးရိးလီႉ. ပှႃႉတၵႃႉထုးပျုတဘိလဲႉရိးရိးလီႉ. ဂှၢ်

တဘိစွါလဲႉရီးရီးလီႉ.
၇. **သိဂ်ရီးရီး** နှ်မှ်ထံယွႉသိဂ်မှ်ဂ့ႉ, တၢ်ထံယွႉလီႉဘဂ် သ့ဂ်လဂ်မှ်ဂ့ႉ, သိဂ်ဝဒီးပစံးလၢသိဂ်ရီးရီးလီႉ. ထံယွႉလီႉဘဂ် လဂ်သိဂ်ရီးရီးလီႉ.
၁. **ရိဂ်ကလာ်** နှ်မှ် ပှႉလၢဖးဒိဂ်ဖးထီနှ် ပစံးလၢမၤသးရိဂ် ကလာ်လီႉ. ပှႉတဂၤဖးဒိဂ်ဖးထီရိဂ်ကလာ်စံးဝဒဂ်လီႉ.
၂. **ရိဂ်ရိဂ်** နှ်မှ်ကွဲႉသိဂ်ဝနှ်ပစံးလၢကွဲႉသိဂ်ရိဂ်ရိဂ်လီႉ. မှ်မတၢႉအ့ကွဲႉသိဂ်ရိဂ်ရိဂ်တဂၤနှ်လဲဂ်. ဒီးထံလီႉဘဂ်သ့ဂ်လဂ် နှ်ပစံးလၢသိဂ်ရိဂ်ရိဂ်စ့ၢ်ကီးလီႉ.
၃. **ကရိဂ်** ဒီးကရိဂ်သိဂ်, ဒီးကရိဂ်မူနှ်ကွၢ်လၢကရိဂ်တက့ၢ်.
၄. **ကုဝ်ာ်တရိဂ်** နှ်မှ်ကုလၢပဒၢပှႉသံအယံနှ်ပကီးလၢကု ဝ်ာ်တရိဂ်လီႉ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကုဝ်ာ်တရိဂ်ကုဝ်ာ်တရဂ်လီႉ. ပှႉသံအယံနှ်ဒၢဝဲလၢကုဝ်ာ်တရိဂ်အပူၤဒီးဟ့ထိဂ်ကွၢဝဲလီႉ.
၅. **နါတရိဂ်** နှ်မှ်နါဒိဂ်အဆိလီႉ. ဒီးမှ်တၢ်အၢတကလုာ်အ မဲာ်ဝါအိဂ်လၢအသးကဲၢ်ပူၤဒီးအမဲာ်သူအိဂ်လၢအမဲာ်အသရှႉနှ် ပကီးဒီးအဆိလၢနါဒိဂ်နါတရိဂ်လီႉ. ဝံစံးဝဲဒဂ်. ဒီးမှ်ဝံထံဂ်ဝဲ လၢညါခီနှ်လီႉ.
၁. **ရီႉကလာ်** နှ်မှ်တၢ်ဆံးလီႉမှ်ဂ့ႉ, တၢ်ဒိဂ်ထိဂ်မှ်ဂ့ႉ, ပ စံးလၢရီႉလီႉ. ဒီးပစံးလၢရီႉကလာ်စ့ၢ်ကီးလီႉ. ပှႉတဂၤမၤတကဲ ဒီးယဲၤလီႉမးရီႉကလာ်လီႉ.
၂. **ရီႉရၢႉရီႉရၢႉ** နှ်မှ်ဘိဂ်သအိဂ်ဖျဖျိအမဲၢ်လၢသ့ဂ်လဂ်ယ့ အကျါဒီးသိဂ်ဝနှ်ပစံးလၢသိဂ်ရီႉရီႉရၢႉရၢႉလီႉ. ဘိဂ်သအိဂ်တ နဖျဖျိအမဲၢ်သိဂ်မးရီႉရၢႉရီႉရၢႉလီႉ.
၃. **ရီႉရီႉ** နှ်မှ်ထိရီႉတၢ်လၢဒိဂ်ထိဂ်ချဝဲနှ်ပစံးလၢဒိဂ် ထိဂ်ရီႉရီႉလီႉ. တၢ်စူၤဒီးထံဒိဂ်ထိဂ်မးရီႉရီႉလီႉ. ဒံသဂ်တဖျာဂ် ဒိဂ်ထိဂ်ရီႉရီႉစံးဝဲဒဂ်.
၄. **တရီႉ** ဒီးကရဲႉကရီႉ , ဒီးကရီႉ ကီးကး, ဒီးကရီႉဒီ, ဒီး အီကရီႉ, ဒီးကရီႉ ကရီႉ ဒီးကရီႉကရၢႉ, ဒီးကရီ အဖီ, ဒီး ကရီႉ ကရီႉ, ဒီးဘုကရီႉ, ဒီးနိဂ်ထိကရီႉ, တၢ်ခဲလာ်နှ်ကွၢ်လၢကရီႉ တက့ၢ်.
၅. **ကီႉရီႉ** နှ်မှ်ဆွဲဂ်လၢအဒိဂ်တဖဂ်နှ်ပကီးလၢဆွဲဂ်ကီႉ ရီႉလီႉ. ဆွဲဂ်ကီႉရီႉတဘ့ဂ်ဒိဂ်ကၢ.
၆. **ကီႉစရီႉ** နှ်မှ် တၢ်အိဂ်လၢပမဲာ်နီး ပှႉတမံႉမံႉဒီးပစံး လၢ ကီႉစရီႉလီႉ. အိဂ်နီးစမဲာ်ညါကီႉစရီႉတဂ့ႉ. ဟ်လီႉယဲာ်လၢယီ ခိဂ်ကီႉစရီႉတဂ့ႉ. ယှၢ်ခိႉကုခိႉအိဂ်နီးတၢ်ကီႉစရီႉလီႉ. ဒီးပစံး လၢကီႉတရီႉစ့ၢ်ကီးလီႉ. ပှႉတဂၤအဝၤအိဂ်ကီႉစရီႉဒီးနှၢ်လၢအ ဝၤအသီလီႉ.
၇. **စရီႉကဒီ** နှ်မှ်တၢ်ဖိတၢ်လံႉအ့ထိဂ်အမဲဒီးပစံးလၢမၤသး စရီႉကဒီလီႉ. တၢသူတဒထံဂ်ပှႉဒီးအ့ထိဂ်အမဲစရီႉကဒီလီႉ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစရီႉကဒံဂ်စရီႉကဒီလီႉ.
၈. **စရီႉကီးကး** နှ်မှ် သ့ဂ်စကူၢ်အဂံၢ်ဖျါထိဂ် မှ်ဂ့ႉ, ထံဆဲး သ့ဂ်ဂံၢ်ဖျါထိဂ် မှ်ဂ့ႉ , ဖျါဝဲအါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢ မၤသး စရီႉ ကီး ကး လီႉ. သ့ဂ်တထံးသကူၢ်ဒီး အဂံၢ်အိဂ်ဖျါ ထိဂ် မးစရီႉကီး ကးလီႉ. ဒီးပထုတၢ်တတုႉလီႉဖိယိာ်ဘဂ်နှ်ပစံးလၢစရီႉကီးကး လီႉ. ဒီးချာဂ် ဂံၢ်လီႉစဲႉလၢအံႉတဘိလၢနၢႉတဘိ နှ်ပစံးလၢစရီႉ ကီးကးစ့ၢ်ကီးလီႉ. ချာဂ်တထံးစဲႉလီႉအဂံၢ်စရီႉကီးကးစံးဝဲဒဂ်.
၉. **စရီႉစရီႉ** နှ်မှ်တၢ်ဖိတၢ်လံႉ ယှၢ်လၢသ့ဂ်လဂ်ယ့ကျါသိဂ် ဝဒီးပစံးလၢယှၢ်သိဂ်စရီႉစရီႉလီႉ. တကျာ်ခိဂ်ယှၢ်သိဂ်စရီႉစရီႉ စံးဝဲဒဂ်.
၁၀. **ဓိႉရီႉ** နှ်မှ်တၢ်အကတိၢ်ယံာ်ဝဲတုႉပသံတဓိႉဒဂ်ပှႉအံႉ ဒီးပစံးလၢ ဓိႉရီႉလီႉ. ပှႉတဂၤ နှ် တုႉ စသးဟ့ ဒီးဓိႉရီႉဒဂ် ယၢႉ အံႉစတကွၢ်ဘဂ်အမဲာ်ဘဂ်လီႉ.
၁၁. **ဓိႉရီႉကဒီ** နှ်မှ်သ့ဂ်ကၢ်တတုႉလီႉဖိယိာ်ဘဂ်ဒီးပစံးလၢ ဓိႉရီႉ ကဒီ လီႉ. သ့ဂ်တထံး ကၢ် တတုႉ လီႉ ဖိယိဂ် ဒီးမၤသးဓိႉရီႉ ကဒီ လီႉ. ပကျာ် သ့ဂ်လၢခုး မၤသးဓိႉရီႉ ကဒီနှ် ပတဲးမှဂ်တအိဂ် ဘဂ်.
၁၂. **ကရီႉ** နှ်မှ်ပဒိဂ်အဘုဒီးပကီးလၢဘုတရီႉလီႉ. ဒီးပကီး လၢဘုသရီႉ စ့ၢ်ကီးလီႉ. ဒီးပကီးလၢတရီႉ ကလီလီ ဒ် နှ် စ့ၢ် ကီး လီႉ. မၤနှၢ်ပဒိဂ်တရီႉဖိတဖျာဂ်ဒီးကဒၢဘုတရီႉလီႉ.
၁၃. **ထိရီႉ** နှ်မှ်တၢ်တမံႉလၢ်လၢ်နှ်ပစံးလၢထိရီႉလီႉ. ထိ ရီႉကစၢ်ယွၢႉ ဟ်လီႉ တၢ်နှ် ပအိဂ်ဒီး ပဘဂ်ဘါ ကစၢ်ယွၢႉနှ်လီႉ. က ယဲၢ်တၢ် အိဂ် လၢ ဟိဂ်ခိဂ်ချၢ ထိရီႉတမံႉနှ်မှ်ကစၢ်ယွၢႉဟ်လီႉ ဝဲလီႉ.
၁၄. **ထိဂ်ရီႉရီႉ** နှ်မှ်ထိရီႉတၢ်ထိဂ်ဝဲချ့နှ်ပစံးလၢထိဂ်ရီႉရီႉ လီႉ. မှ်ဟဲထိဂ်ရီႉရီႉဒီးထူဂ်ဝဲလၢမူဒီနှ်လီႉ. ထံတလိာ်ဒိဂ်ထိဂ် ရီႉရီႉဒီးဝှဲႉဝဲလီႉ. ထံထိဂ်လၢပိဂ်လဲဂ်ပူၤရီႉရီႉဒီးထံဝှဲႉဝဲလီႉ.
၁၅. **သရီႉ** နှ်မှ်ပဒိဂ်အဘုနှ်ပစံးလၢသရီႉလီႉ. ပဒိဂ်အသ ရီႉနှ်မှ်ပှႉခဲလာ်ဟ်ဖိဂ်နှၢ်အီႉဒီးကဲလၢပဒိဂ်ဘုသရီႉဒီးလှၢ်အိဂ် အသုးဖိတဖဂ်နှ်လီႉ.
၁၆. **သရီႉအဖီ** နှ်မှ်ပဟ်နှၢ်ပဒိဂ်အဘုဒီးပမၤနှၢ်ဖိဖးဒိဂ်ဒီးပ စံးလၢသရီႉအဖီလီႉ. သရီႉအဖီနှ်ထဲဟံဂ်တဖျာဂ်ညါလီႉ.
၁၇. **အီရီႉ** နှ်မှ် တၢ်ကကာ် ဆူညါနှ် ပှႉကညီ ကသံတှၢ် ဘုဂ် လှႉဒီး ကအိဂ် လီႉတဲာ် ထဲထံဒီး ဟိဂ်ခိဂ်ဒီးပစံးလၢ တၢ် ကာ်အီရီႉ လီႉ. တုႉ တၢ်ကာ်အီရီႉနှ်ကအိဂ်လီႉတဲာ်ထဲထံဒီးဟိဂ်ခိဂ်ဒီးပှႉ ကညီတအိဂ်လၢႉဘဂ်နီတဂၤဘဂ်စံးဝဲဒဂ်လီႉ.
၁၈. **အီသရီႉ** နှ်မှ်ပှႉလၢပှၢ်ဝဒီးယဲၤအိဂ်ထဲအယံဒီးအဖံးနှ် အယံဖျါက မိာ်ကမာ်ဒီးပစံးလၢပှၢ်အီသရီႉလီႉ. တလၢႉတဂၤပှၢ် အီသရီႉဒီးမၤတၢ်ဆူဂ်ဒံးကၢ.
၁. **ကရွါ** ဒီးကရွကရွါနှ်ကွၢ်လၢကရွါတက့ၢ်.
၁. **ရွှ်** နှ်မှ်ပှႉကညီအတဝီလၢမၤဖိုဂ်ဟံဂ်နှ်ပကီးလၢရွဂ် လီႉ. ပှႉကညီရွဂ်တရွဂ်နှ်ဟံဂ်အိဂ်ဆံဆဲဂ်လီႉ. တလၢႉကရၢ ရွဂ်လၢသ့ဂ်ဖျာဂ်ဒီးပကီးလၢတိာ်လီႉ.
၁. **ရွ** နှ်မှ်ပယုထၢတၢ်လၢအဂ့ႉဒီးပစံးလၢရွလီႉ. ရွနှ်မှ်ရွ လၢ, ရွထဲးစံးဝဲလီႉ. ရွထၢကူႉ လှၢ်သဂ်ဒံ သဂ်လၢအဂ့ႉဒီးကတိႉ ကူႉတက့ၢ်. ရွထဲးနိဂ်လၢဘုကျါဒီးဘုလံၢအဂ့ႉနှ်ကအိဂ်ဒဂ်ဝဲတ က့ၢ်.
၂. **ကရွ** ဒီးကရွကရွါနှ်ကွၢ်လၢကရွတက့ၢ်.
၃. **တရွ** နှ်မှ်နိဂ်တံာ်လၢပထုးချံဒီးပတံာ်ထုးပျံၤနှ်ပကီးလၢ

တၡုလီၤ. ပထုးချံထုး သ့ၣ်မ့ၢ်တန့ၢ် ဘၣ်ဒီးပတံာ် ထုးလၢတၡုလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၡုတၡုါလီၤ.

၄. **သ့ၣ်လၣ်ၡူၤ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်ပမၤကျ့ၣ်လၢ အလၣ်ဒီး ပကီးလၢသ့ၣ်လၣ်ၡူၤလီၤ. သ့ၣ်လၣ်ၡူၤနူၣ်ပမၤသံညၣ်လၢအလၣ် နူၣ်ညၣ်သံဝဲလီၤ. တၢ်ဘျုးသ့ၣ်လၣ်ၡူၤအလၣ်နူၣ်လဲၤမၤလီၤလၢ ထံကျါဒီးညၣ်သံဝဲလီၤ. ဒီးပကီးလၢသ့ၣ်ဖိလၣ်ၡူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **ပၡဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပတၢ်ပဆါတၢ်နူၢ်စုအါထီၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢပၡဲလီၤ. နဆါတၢ်နူၢ်ပၡဲဆံးအါလဲၣ်. စဆါတၢ်နူၢ်စုအပၡဲယဲၢ်ဘၢးလီၤ. စ ပှၤတၢ်လၢာ်စုတၡဲၤဒီးစဆါကွၤနူၢ်ပၡဲယဲၢ်ဘၢးလီၤ.

၁. **ၡဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကရှာ်နူၣ်ပစံးလၢပှၤကညီၡဲၢ်လီၤ. ပှၤ ကညီတၡဲၢ်အိၣ်ယဲၢ်ဆံးညါလီၤ. ပှၤကညီတၡဲၢ်ယီ, တဒူၣ်ယီ, တ ဖုယီနူၣ်ပစံးလၢပှၤကညီၡဲၢ်လီၤ. ပှၤကညီအၡဲၢ်လၢပၡဲၢ်တခီနူၣ် သ့ၣ်ညါလိာ်အသးဒီးပှၤလီၤ.

၂. **တၡဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတကရှာ်နူၣ်ပစံးလၢပှၤကညီတၡဲၢ် လီၤ. ပှၤကညီ တၡဲၢ်အိၣ်တဘျုးဂၤ လီၤ. သုးဖိတၡဲၢ် အိၣ် ယဲၢ် ဆံ ညါလီၤ.

၃. **နီၢ်ၡဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ် အပျံၢ်အဘိၣ် အဒူၣ်အထၢခဲလၢာ်နူၣ်ပစံးလၢ အပျံၢ်နီၢ်ၡဲၢ်လီၤ. မံာ်တါဝ့ၢ်နူၣ်အပျံၢ်နီၢ်ၡဲၢ်အိၣ်အါဂၤလီၤ.

၄. **အၡဲၢ်** ဒီးအကရှာ်နူၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှ့ၤတကရၢပှၤ တဖုနူၣ်ပစံးလၢ ပှၤအၡဲၢ်လီၤ. ပှၤကညီ အၡဲၢ် လၢပှၤအံၤ အိၣ် ဆံး အါလဲၣ်. အိၣ်ဆံဆဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအၡဲၢ်အတါလီၤ.

၁. **ၡဲၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဟ်လီၤတၢ်တဂ့ၢ်တဂ့ၢ်ဒီးပစံးလၢၡဲၣ်လီၤ. ဒီး ၡဲၣ်နူၣ်မ့ၢ်ၡဲၣ်လီၤ. ၡဲၣ်ကနူၤလီၤ. ၡဲၣ်ကနူၤလီခီဖှ့ၣ်ကလာ်စံးဝဲ ဒၣ်. ပှၤတဂၤၡဲၣ်လီၤလီခီတဂ့ၢ်တဂ့ၢ်နူၣ်မ့ၢ်ကဆါဝဲလီၤ.

၁. **ၡဲၫ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆးဆ့လၢဘၢၣ်ဒီးကျဲၤဝဲတဂ့ၢ်တဂ့ၢ်နူၣ် ပစံးလၢၡဲၫဆ့လီၤ. ဗိာ်မှၣ်ဆးဆ့လၢဘၢၣ်နူၣ်ၡဲၫဝဲတဂ့ၢ်တဂ့ၢ်လီၤ.

၂. **ၡဲၫတူာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဗိာ်မှၣ်ဆးဆ့လၢဘၢၣ်နူၣ်ကျဲၤဝဲတၢ်သဘံၣ် ဓိၤလၢအဒိၣ်တူာ်တခီ ဒီးကီးဝဲလၢ ဆ့ၡဲၫတူာ်လီၤ. ဗိာ်မှၣ် ဆးဘှၣ် ဆ့ၡဲၫတူာ်နူၣ်ကွၢ်ဝဲဂ့ၤစံးဝဲဒၣ်.

၄. **ဓိၤၡဲၫ** နူၣ်မ့ၢ်ဓိၤပိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢပခံတၢ်တက လှာ်နူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢဓိၤပိၢ်ဓိၤၡဲၫလီၤ.

၅. **တၡဲၫ** နူၣ်မ့ၢ်စုအဘးတဆံနူၣ်ပကီးလၢစုတၡဲၫလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢတၡဲၫတဘြၢလီၤ. စုတၡဲၫခံၡဲၫစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **ၡိၣ်ကလ့** နူၣ်မ့ၢ် ပှၤကညီ တကလှာ် ပတထံၣ် ဘၣ်နီ တစု ဘၣ်. ပနၢ်ဟူထဲအမံၤလီၤ. ဒီးအိၣ်လၢကိၢ်ပယီၤဖးဒိၣ်အဖိခိၣ်နူၣ် လီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ၡ့ၡ့ၡ့းၡ့း** နူၣ်မ့ၢ်မှၣ်အူဘၣ်ထံသီၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသီၣ်ၡ့ၡ့ ၡ့းၡ့းလီၤ. ပမၤလီၤမှၣ်အူဆူထံလိာ်ပှၤဒီးသီၣ်ဝဲၡ့ၡ့ၡ့းၡ့းလီၤ.

လ

၁. **လပှာ်** နူၣ်မ့ၢ်လပီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပီၣ်လဲၣ်ထံစံၣ်ပီပုးနူၣ်ပ ကီးဒီးအဆိလၢလပှာ်လပီလီၤ. ဒီးပစံးလၢလပှာ်မ့ၢ်လပီဘိစ့ၢ်ကီး လီၤ.

၂. **လပှာ်မ့ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်လပီမ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပီၣ်လဲၣ်ထံစံၣ်ပီပုး လၢအဒိၣ်ကတၢါနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလပှၢ်မ့ၢ်လပီမ့ၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ် ပှၤတနီၤနီၤစံးဝဲလီၤ.

၃. **လပီ** နူၣ်မ့ၢ်ပီၣ်လဲၣ်ထံစံၣ်ပီၣ်ပုးကျံာ်ကျူာ်စဲးပီးနူၣ်ပကီးလၢ လပီလီၤ. ဒီးပကီးလၢတပီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလပှာ် လပီလီၤ.

၄. **လမံၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးခိၣ်ခွးလၢလမံၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဗိာ်ထွဲတ လၢၤအခံလီၤ.

၅. **လမံာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤလိၢ်လီၤလးလီၤတိၢ်လီၤဆီထီရိၤတမံၤ ဒီးပကီးလၢလမံာ်လီၤ. ဒီးပကတိၤဒီးအဆိလၢလမံာ်လမၢ်လီၤ. တၢ်ကာ်နူၣ်လမံာ်အိၣ်ထိၣ်လၢဝံထံၣ်ဝဲလၢညါခီဒီးစံးဝဲဒၣ်မ့ၤဂီၤ ကအိၣ်ထိၣ်မ့ၤဘီကအိၣ်ထိၣ်ဒီးတၢ်ကကၤတၢ်ဝါသၢကလှာ်လီၤ. စံးဝဲဒၣ်. တၢၤဝံကလုၢ်လၢထိၣ်ပှဲၤထိၣ်ဒီးလမံာ်နူၣ် အဓိၢ်ပှၢ်မ့ၢ်လၢ ပှၤကညီအိၣ်ကတာ်ဒီးစံးဝဲလၢမ့ၤဂီၤ, ချံအိၣ်ဘိၣ်ဒီးအိးလၢမ့ၤ ဘီ. ဒီးတၢ်ဝါသၢကလှာ်ကၤဝဲနူၣ်မ့ၢ်မ့ၤတကလှာ်, ဘဲတကလှာ် အံသၣ်တကလှာ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးကၤဝဲလီၤ. တၢ်လၢလမံာ်နူၣ်ဘၣ် ပှၤကညီဒ်နူၣ်လၢဝံတဖၣ်တစုစုလီၤ.

၆. **လမံာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ယှၢ်လါနူၣ်ပှၤကညီစံးဝဲလၢလမံာ်စကီးလီၤ. တၢ်ယှၢ်လါမ့ၢ်နှာ်ဒီးပှၤကညီအိၣ်ဝံၤဝဲလီၤစံးဝဲဒၣ်. ပှၤကညီက အိၣ်ဝံၤလီၤဒီနူၣ်လမံာ်ဖျါထိၣ်လၢတၢ်ယှၢ်လါလီၤ. သုးဓိၤသံၣ်ဓိၤ ကအိၣ်ထိၣ်နူၣ်လမံာ်ဖျါလၢဆၣ်ဓဲၢ်ထိၣ်လီၤ. လမံာ်လၢမ့ၢ်ဂၢၤအ သးနူၣ်မ့ၢ်လၢဒ့ၣ်ဒါဝီၤဝ့ၢ်တပူၤပူၤလီၤ. စံးဝဲဒၣ်.

၇. **လမူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပနဲဝၣ်လှၣ်လၢသ့ၣ်ယံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢဂ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပ နဲဒ်ကရၢအသိးဒီးပကီးလၢလမူၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဗိာ်ထွဲတလၢၤ အခံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလမူၢ်လမၢ်လီၤ. လမူၢ်နူၣ်မ့ၢ်ပှၤက ညီဝီၤအိၣ်ညၣ်လီၤ. ဒီးတီၤတံာ်ထံကျိၤဒီးဒီးဘၢဘၣ်ညၣ်လီၤ. ပှၤ ကညီဝီၤလမူၢ်နူၣ်နူၢ်ညၣ်ဂ့ၤကၢ.

၈. **လမိ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်တကလှာ်အသၣ်မံဂီၤဒီးပကီးလၢဆီဖါ လမိလီၤ. ဆီဖါလမိနူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်တကလှာ်လီၤ.

၉. **နီၢ်လမိာ်ပှ** No. 73—၇၃. ပစံၣ်တဲၤမတၢၤတဂၤ မှၣ်ပှၢ် လၢပျၢၤ တဂၤအဖိခွါအိၣ်ခံဂၤဒီးအမါအိၣ်ခံဂၤလၢာ်လီၤ. အဒဲၣ်နူၣ် အမံၤ မ့ၢ်နီၢ်လမိာ်တဂၤ, ဒီးနီၢ်ဘီဆိုတဂၤလီၤ. နီၢ်လမိာ်တဂၤနူၣ်မ့ၢ်လၢ အဝဲၢ်ဒီးနီၢ်ဘီဆိုတဂၤနူၣ်မ့ၢ်လၢအပုၢ်လီၤ. ဒီးအမံၤပှၢ်အဲၣ်အီၤဒိၣ် လၢနီၢ်လမိာ်တဂၤနူၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်လၢနီၢ်လမိာ်နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအကၢၣ်က တၢါလီၤ. ဒီးဘီဆိုတဂၤနူၣ်မ့ၢ်ပှၤအခုကတၢါလီၤ. ဒီးအဝၤနူၣ်မ့ၢ် ပှၤဒီပုၢ်ဝဲၢ်ခွါလီၤ. အဝၤဒီးပုၢ်ဝဲၢ်ခံဂၤနူၣ်လဲၤကၤဒီး နီၢ်လမိာ်အဝၤ တဂၤနူၣ်ပှၤဟ်နူၢ်အမါအဘဲတမၤလီၤ. ဒီးနီၢ်ဘီဆိုတဂၤနူၣ်အဝၤ ပှၤဟ်နူၢ်အဘဲတပိၢ်ဓိၤလီၤ. မ့ၢ်ဘၣ်မနုၤလၢအပှၤဟ်နူၢ်အမါဘဲတ ပိၢ်ဓိၤလဲၣ်. မ့ၢ်အဓိၢ်တအဲၣ်ဘၣ်အီၤအဓိၢ်တဟ့ၣ်သါကွၤဘၣ်အစု လိၢ်ဒီးပှၤနူၢ်ဟ်အမါအဘဲတၢ်တအိၣ်ဘၣ်နီတမံၤဘၣ်လီၤ. နီၣ်လ မိာ်နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအကၢၣ်မၤဘဲဒီးမၤအဝၤမၤနူၢ်ဟ်အဟံၣ်လၢထံးဖံး ခိၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်. နကလဲၤကၤထီထီဒီးလဲၤမၤနူၢ်ဟ်ဒၣ်ကလိာ်ယ ဟံၣ်လၢထံဖံးခိၣ်နူၣ်တဖျၢၣ်မီ. နဖိနလံၤဟိၣ်တခီ. ဒီးစမၤဘဲတ

ဒီအံၤနမ့ၢ်တမၤန့ၢ်ဟ်ဘၣ်စဟံၣ်လၢထံဖံးခိၣ်တဖျၢၣ်ဒီးစတၢအိၣ်ဘၣ်ဘၣ်စဆၣ်ဘၣ်လီၤ. အနၣ်မ့ၢ်အကၢၣ်ဝဲလၢအကထိၣ်ထွံကွံာ်ဘဲနၣ်လီၤ. အဝၤနၣ်တဝံသူၣ်ကၢၣ်ဝံသးကၢၣ်ဘၣ်ဒီးလဲၤမၤန့ၢ်ဟ်အမါအဟံၣ်နၣ်လၢထံဖံးခိၣ်နၣ်လီၤ. နီၢ်ဘီဆိုတဂၤနၣ်ကၢၣ်ဝဲဒ်အကမၤဘၣ်ဘဲလၢအအါဒီးစံးအဝၤ. နကလဲၤတၢ်ထိထိဒီးတိၤန့ၢ်ဟ်စသနီၤလၢထံထၣ်နၣ်တဆိမီ. နမ့ၢ်တတိၤအိၣ်န့ၢ်ဟ်ဘၣ်စသနီၤတဆိဘၣ်ဒီးနဖိနလံၤတအိၣ်ဘၣ်ကသူဟိၣ်ဘိၣ်ဘၣ်. အနၣ်မ့ၢ်အကၢၣ်ဝဲလၢအကထၢကူၤဘဲလၢနီၢ်လမ်ာ်ထိၣ်ထွံကွံာ်နၣ်လီၤ. အဝၤနၣ်တဝံသူၣ်ကၢၣ်သးကၢၣ်ဘၣ်ဒီးတိၤန့ၢ်ဟ်အမါတနီၤတဆိလၢထံထၣ်ဖဲအမါစံးအီၤအလီၢ်နၣ်လီၤ. နီၢ်လမ်ာ်တဂၤနၣ်အဝၤလဲၤတၢ်ပှၤဒီးအဖိအံၣ်ဆါထွါဝဲလၢဘဲ, အဖိဆံၣ်ဆါထွါဝဲလၢဘဲဒီးတ့ၢ်လီၤကွံာ်ဖဲဆူထံလိာ်ပှၤနၣ်ဖူးဖူးလီၤ. နီၢ်ဘီဆိုဒီးဖိမိၢ်ခံဂၤနၣ်လဲၤကွၢ်သနီၤလၢဂီၤလၢဂီၤဒီးဟဲကူၤဝံကူၤဘဲလီၤထွံတီလၢသနီၤအဖိခိၣ်နၣ်လီၤ. ထၢဘဲလီၤထွံလၢသနီၤအဖိခိၣ်နၣ်ဒီးမၤဟ်အကူအသိးဒီးအဂိၢ်, ဒီးအဝၤအဂိၢ်, ဒီးအဖိမုၣ်ဂိၢ်, ဒီးအဖိခွါဂိၢ်တုၤအကီးကီးဂၤဒဲးလီၤ. နီၢ်လမ်ာ်တဂၤနၣ်မၤဘၣ်ကူၤဘဲနၣ်တပိၢ်မံၤဒီးလၢဒၣ်ထဲအဝၤအဆုပျိၢ်နၣ်တဘ့ၣ်မီၤလီၤ. ဒီးထါထၣ်သၢနံၤနၣ်ထိၣ်တုၤခိၣ်ယီၢ်သူနၣ်မီၤလီၤ. ဒီးနီၢ်ဘီဆိုတဂၤနၣ်တါထၣ်တနံၤဝံၤသၢဘ့ၣ်လီၤ. နီၢ်လမ်ာ်တဂၤနၣ်မံမံဒီးအမံၤပှၢ်ဟဲဒီးအဖိအလံၤကိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဖံဟဲလံဖံဟဲလံ. ဒီးအဝဲဒၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ထါထိၣ်ကူၤမးအထၣ်ဖဲအမံၤပှၢ်ဟဲအမဲာ်ညါနၣ်ကြိၢ်ကြိၢ်လီၤ. အမံၤပှၢ်ဟဲတုၤဒီးအမံၤပှၢ်ပတြၢၢထိၣ်အီၤလၢအထါထၣ်ရှၤနၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်

ဒဲၣ်ထါထၣ်သၢနံၤဒဲၣ်ဧၢ　　ဒဲၣ်ထါထၣ်သၢနံၤဒဲၣ်ဧါ
သၢနံၤထိၣ်သူခိၣ်ဒဲဧၢ　　သၢနံၤထိၣ်သူခိၣ်ဒဲၣ်ဧါ

စံးထိၣ်ပတြၢၢအဒဲၣ်တဂၤနၣ်ကြူးကြူးဝံၤဒီးအိၣ်ကီးဒီးအဒဲၣ်အိၣ်တၢ်ကမၢၢအိၣ်ကမၢၢအီလီၤ. ဝံၤဒီးလဲၤကူၤဆူအဒဲၣ်နီၢ်ဘီဆိုတဂၤနၣ်အိၣ်တသါလီၤ. လဲၤနၣ်တုၤဒီးနီၢ်ဘီဆိုအဖိအလံၤထံၣ်အီၤဒီးအတၢ်ကိၣ်ကဒီးအီၤစံးဝဲဒၣ်. ဖံဟဲလံဖံဟဲလံ. ဒီးအဝဲဒၣ်နၣ်ကီးလီၤကွံာ်အထၣ်ဒီးဟ်မံအသးလီၤ. အမံၤပှၢ်ဟဲထံၣ်အီၤဒီးအမံၤပှၢ်စံးအီၤ. ကွၢ်နၣ်. တၢ်လၢပှၤအကၢၣ်အံၤမံဒၣ်အတၢ်ဒ်နၣ်လီၤ. ထါတ့ၢ်ထၣ်သၢနံၤညါဒီးထၣ်တဘံၣ်ဒံးဘၣ်ထါတံာ်ဘၣ်. အနၣ်နီၢ်ဘီဆိုထါထၣ်ဝံၤတ့ၢ်ခံဘ့ၣ်လံ. အံၤတဘ့ၣ်အံၤမ့ၢ်အတဆံထိၣ်သိဝဲအခိၣ်ထံးလီၤ. ဒီးစံးအဖိ, ဖိသ့ၣ်ဧၢယုအိၣ်န့ၢ်သုဖံအတၢ်ကမၢၢအှၣ်ကမၢၢအိၣ်တကူၢ်. ဓမံတၢ်တဒုအံၤဝံၣ်ကဲၣ်ဆီးတ့ၢ်လီၤတကူၢ်လီၤ. ဒီးအမံၤပှၢ်တပတြၢၢထိၣ်ဘၣ်အီၤဘၣ်ဒီးအမံၤပှၢ်ဒုၣ်ဒွဲၣ်အီၤစံးဝဲဒၣ်

ဒဲၣ်ထါထၣ်သၢနံၤဒဲၣ်ဧၢ　　ဒဲၣ်ထါထၣ်သၢနံၤဒဲၣ်ဧါ
ထၣ်တဘံၣ်ထါတံာ်ဒဲၣ်ဧၢ　　ထၣ်တဘံၣ်ထါတံာ်ဒဲၣ်ဧါ

ဒုၣ်ဒွဲၣ်ဝဲတံးတံးတံးဝံၤဒီးကူၤဝဲလီၤ. တၢ်လၢနီၢ်လမ်ာ်ဒီးနီၢ်ဘီဆိုနၣ်အဝၤလဲၤတၢ်ဒီးအဝၤဖဲးဟ်န့ၢ်အီၤအခုးတဂၤတလီၢ်လီၢ်လီၤ. နီၢ်လမ်ာ်တဂၤနၣ်မ့ၢ်သါကလဲၤကျိၢ်နီၣ်ဒီးလဲၤမံဒၣ်တၢ်လၢခုးနၣ်ယံးလီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးအမံၤပှၢ်လဲၤမံသကီးဒီးအဒဲၣ်နီၢ်လမ်ာ်နၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်အတၢ်လဲၤဆူခုးနၣ်သံကွၢ်ဝဲ. ဖိခွါမါဧၢ. နသါကလဲၤစိာ်ယံာ်. နသါကလဲၤစိာ်ကျာ်လဲၣ်. ဒီးအဒဲၣ်စံးဆၢအီၤ. လဲၤစိာ်ယံာ်ဂ့ၤဂ့ၤ. လဲၤစိာ်ကျးဂ့ၤဂ့ၤသၢ. နီၣ်လမ်ာ်လဲၤတုၤခုးဒီးမံဒၣ်တၢ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ဘၣ်ဒီးဟဲကူၤစၣ်စိၣ်အသးလၢထံဖျူယံၤဖျူယာ်လီၤ. ဒီးခုးနၣ်နီၣ်ဓဲဘၢလီၤယိကွံာ်ဝဲလီၤ. နီၢ်ဘီဆိုတဂၤနၣ်အယဲာ်တအိၣ်အကျာ်တအိၣ်ဘၣ်ကျိၢ်ကွံာ်နီၣ်ဖိလၢဘုခိၣ်တဖၣ်နၣ်ပျိမ့ၢ်တ့ၢ်လီၤ. ဒီး ဝၣ်ခိၣ်မိၢ်တဒုနၣ်ဖဲာ်ကွံာ်ဝဲတၢ်တအိၣ်ဘၣ်. အဖိအလံၤတဖၣ်နၣ်လိာ်ကွဲဒီးထံၣ်န့ၢ်လၢနီၢ်လမ်ာ်အဖိအလံၤမၤဟါမၢ်ဒီဖိနၣ်တဘ့ၣ်လီၤ.ဒီးလဲၤယုထၢပှၤဂၤမၤဆှါလ့ၣ်ဆှါဒ့. အကမဲာ်ကတြၢနၣ်ဒီးဘျၣ်ဝဲလၢဒီဖိနၣ်ဒီးလဲၤယုဖိးထိၣ်ယဲာ်ဝၣ်ခိၣ်မိၢ်တဖၣ်နၣ်ဒ်အသုတကျၢၢ်ဘၢလီၤပၤယၤလၢဘုအခိၣ်နၣ်တဂ့ၤကစီဒီကစီဒီဖိုကဒံလီၤ. ဖးဖိနံၣ်ဒီးအဝၤလဲၤကၢနၣ်ဟဲကူၤတုၤဒီးအဝၤလဲၤကျိၢ်ကွံာ်ဝၣ်ခိၣ်မိာ်နၣ်လီၤ. ဒီးလဲၤကၢနၣ်န့ၢ်ဒီးအကုၢ်ခံဂၤသၢဂၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. နီၢ်လမ်ာ်တဂၤနၣ်အဝၤဟဲကူၤကွၢ်ခုးဒီးခုးလီၤဘၢမးလၢနီၣ်ဒီလီၢ်ညါလီၤ. ဒီးထုးကွၢ်နီၣ်သ့ၣ်ယံၣ်လၢအမုၢ်လၢခုးခံနၣ်ဝးထိၣ်ပၢ်လၢခုးခိၣ်ထးနၣ်လီၤ. အသးဒိၣ်ထိၣ်အမါဒီးဆဲးအမါလၢတပှာ်နၣ်ကဘၣ်တ့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ပှၤဂပြံးကူၤအမါနၣ်ဒီးဆဲးသံဘၣ်ဝဲဘၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အနၣ်တစုဒီးမၤဝဲတသ့လၢၢဘၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. တၢ်လၢနီၢ်လမ်ာ်ဒီးနီၢ်ဘီဆိုနၣ်ကိးလိာ်အသးလၢနဲတဂၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. နံၣ်ဘၣ်လီၤဒီးနီၢ်လမ်ာ်နၣ်လဲၤကိးနီၢ်ဘီဆိုဒီးစံးဝဲဒၣ်. နဲတဂၤဧၢ. ဒီးအတၢ်ကိးဆၢအီၤဧၢ.ဒီးစံးနီၢ်ဘီဆိုနၣ်လဲၤတြၢၤအိၣ်လးသၣ်ဧါ. ဒီးနီၢ်ဘီဆိုစံးဆၢအီၤလဲၤကၢ်သဲ. တုၤနၤတပပဟၢဒီးလဲၤဝဲခံဂၤနၣ်လီၤ. လဲၤတြၢၤအိၣ်လးသၣ်နၣ်န့ၢ်တဂၤတကုတဂၤတကုဝံၤဒီးဟဲကူၤဝဲဒၣ်လီၤ. နီၢ်ဘီဆိုတဂၤနၣ်ဟဲကူၤတုၤဒီးချံအိၣ်ယုၤအဖိလီၤ. နီၢ်လမ်ာ်တဂၤနၣ်ဟဲကူၤတုၤဒီးချံဝဲနၣ်တဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ဘၣ်အဖိဘၣ်. စံးအဖိ. ဖိသ့ၣ်ဧၢ. အိၣ်တဂ့ၤ. မိၢ်ကချ့ၣ်လုၣ်လီၤ. ဒီးတချံအိၣ်ယုၤဘၣ်အဖိဘၣ်ဒီးချ့ၣ်ဘၢဝဲလၢလုၣ်လီၤ. တုၤနၤတစုနီၢ်ဘီဆိုအဖိအိၣ်လးသၣ်နၣ်နီၢ်လမ်ာ်အဖိထံၣ်ဒီးယုအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးနီၢ်ဘီဆိုအဖိစံးအီၤ. နဲဒၣ်နမိၢ်လဲၤတြၢၤစ့ၢ်ကီးမးလးသၣ်ဧၢ. ဒီးနီၢ်လမ်ာ်အဖိစံးအီၤ. ပဝဲဒၣ်ပမိၢ်တဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ဘၣ်ပှၤဘၣ်. သါက ချ့ၣ်လုၣ်စံးဝဲဒၣ်. ပအိၣ်ပဝဲတဘူၣ်ဘၣ်.ဒီးနီၢ်ဘီဆိုအဖိစံးဆၢအီၤ. သုအိၣ်မ့ၢ်တဘူၣ်ဘၣ်ဆိ. နီၢ်ဘီဆိုတဂၤနၣ်ကနၣ်ကနၣ်အဖိကတိၤလိာ်အသးနၣ်ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသး တၢ်လၢလးသၣ်အံၤမ့ၢ်ပကချ့ၣ်လုၣ်ဒ်လဲၣ်. နီၢ်လမ်ာ်အဖိနၣ်နီၢ်ဘီဆိုအဖိစံးအီၤ. သုမိၢ်လဲၤမၤအိၣ်တၢ်နၣ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ဘၣ်သု.သုအိၣ်မ့ၢ်တဘူၣ်ဘၣ်ဆိ. ယုအိၣ်ပတၢ်တဂ့ၤ. တုၤနၤတပပဟၢနီၢ်လမ်ာ်အဖိနၣ်တယုအိၣ်လၢၢဘၣ်နီၢ်ဘီဆိုအဖိအလးသၣ်နၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ကူၤဒၣ်အတၢ်. လီၢ်ကွဲကူၤဒၣ်အတၢ်လီၤ. လၢခံကူၤ ဒီးနီၢ်လမ်ာ်ဒီးနီၢ်ဘီဆိုအမံၤပှၢ်နၣ်ဟ်သံအသးလီၤ. ဒီးအဒဲၣ်နီၢ်လမ်ာ်တဂၤနၣ်ဘံမးအီၤလၢလုၣ်နၣ်ဒီးအစု. ဒီးအခိၣ်ဘံၣ်တယီၤဒိလီၤ. ဒီးဟိၣ်လီၤအမံၤပှၢ်နၣ်ထုကဖၣ်စံးဝဲဒၣ်.

ဘံပလီၤနၤစိၢ်မိၢ်ဧၢ　　ဘံကံၣ်ယံၤနၤစိၢ်မိၢ်ဧၢ

မၤဝဲဒ်နၣ်ဝံၤဒီးလဲၤဂိာ်ဘၣ်နီၢ်ဘီဆိုလီၤ. နီၢ်ဘီဆိုဟဲစိာ်ခိၣ်ဖၢၣ်တဘ့ၣ်. နံၣ်တကူာ်. ဆုတဘ့ၣ် . ယၣ်တဘ့ၣ်ဒီးဒုးကူ. ဒုးသိး. ဒုးဖၢၣ်. ဒုးလုးထိၣ်အမံၤပှၢ်ဝံၤဒီးဟိၣ်လီၤဝဲဒ်ပဟိၣ်တၢ်ခဲကနံၣ်အံၤအသိးလီၤ. ဟိၣ်လီၤဝဲဝံၤဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. အိၣ်အိၣ်ဝဲဘျုးဒီးကူၤဝဲလီၤ. ကူၤဝဲအလီၢ်ခံပှၤဒီးအမံၤပှၢ်နၣ်ဟ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ကူၤသးဒ်ပမ့ၢ်ဒံးထိၣ်ကူၤအသိးနၣ်လီၤ. တုၤနၤတပပဟၢနီၢ်လမ်ာ်နၣ်မ့ၢ်အဘံအမံၤပှၢ်လၢလုၣ်ဒီးအမဲာ်ဆုးဒီးကဒုးတၢ်လၢအသးစံးဝဲဒၣ်. ပ

သံဒီးပကသံကၢ်နဲာ်. ပသံဝံၤနဲာ်ပဂဲၤကူၤ. မ့ၢ်အဘၣ်မနုၤလီၣ်. မတၢတဂၤမ့ၣ်ပှၢ်နူၣ်ဟ်ဂဲၤကူၤအသးနူၣ်ဒီးကိးထိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဓါ. ဘၣ်မနုၤ လၢ သ့ ဘံထုးဘံဃီၤ ယာ်ယၢ လၢ လုၣ် မိၤနဲမိၤ. တဘၢးတဘၢးအံၤတခီၣ်ညါလဲၣ်. မၤသးဒ် နူၣ်ဒီးအဒဲၣ်နီၢ်လမိာ်အမဲာ်ဆုးဝဲလီၤ. မတၢတဂၤမ့ၣ်ပှၢ်မၤတၢ်နူၣ်မ့ၢ်အပစိ ကွၢ်အဒဲၣ်လီၤ. အနူၣ်ဝံၤဒီးမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်ဒီးဘိၣ်ထိၣ်ဇုလၢအနံၣ်နူၣ်တဘိၣ်ဝံၤဒီးမၢနီၢ်လမိာ်အဖိမ့ၣ်ကူၤဟ့ၣ်အမိၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်. လံၤနီၢ်မိၢ်ခုဓါ. ကူၤမၢနမိၢ်ဆူၣ်ကူၤဖံအနံၣ်အံၤတကူၢ်. ဖံသံတယူာ်မနုၤအုၤဒီးဖံအံၣ်ဆါဘၣ်မးအသးပှဲၤနံၣ်တကူာ်ညါလီၤ. ဒၢနုာ်ဝဲလၢကပူၤဒီးနီၢ်လမိာ်အဖိမ့ၣ်နူၣ်ဟဲကူၤဟ့ၣ်အမိၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ဓါ. ဖံ စံးဝဲဒၣ်. သါသံတယူာ်မနုၤအုၤဒီးသးအံၣ်မံ့ ဘၣ်မးသါသးပှဲၤနံၣ်တကူာ်ညါလီၤ. ဒီးမၢစဟဲကူၤဟ့ၣ်နုၤ န ဆူၣ် ကူၤ အီၤ တ ကူၢ်လီၤ. ဒီးအမိၢ်ဒူအလီၤစံးဝဲဒၣ်. ပအံၣ်နဲၣ်ပအံၣ်ပကမၢလၢပဆူၣ်ပအံၣ်. နတလဲၤဝံဟ့ၣ်ကူၤ အကစၢ်ခဲၣ်. မ့ၢ်မတၢ မၢ န ဟဲ ကူၤဟံးတၢ်ဒ်နူၣ်လဲၣ်. ဒူအဖိမ့ၣ်လီၤ. မၢအဖိမ့ၣ်လဲၤ ဟ့ၣ်ကဒါကူၤအ ဖံဒီးအဖိမ့ၣ်လဲၤ ဟ့ၣ်ကဒါကူၤအဖံလီၤ. ဒီးအ ဖိမ့ၣ် နူၣ်လဲၤ စံးဘၣ်အဖံ. ဖံ ဓါ, မိၢ်စံးဝဲဒၣ်. သါဆူၣ်နနံၣ်တဘူၣ်ဘၣ်. ဒီးမၢစဟဲဟ့ၣ်ကဒါကူၤနုၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. တူၤနုၤတပဟၢမၢကူၤအလံၤနီၢ်ဘိဆိုအဖိမ့ၣ်တဂၤကူၤဟ့ၣ်အမိၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်. လံၤနီၢ်မိၢ်ကၢၣ်ဓါ. ကူၤမၢနမိၢ်ဆူၣ်ကူၤဖံအနံၣ်တကူၢ်. ဖံသံတယူာ်မနုၤအုၤဒီးဖံအံၣ်ဆါမံ့ဘၣ်မးအသးပှဲၤနံၣ်တကူာ်ညါလီၤ. ဒၢနုာ်ဝဲလၢကပူၤဒီးနီၢ်ဘိဆိုအဖိမ့ၣ်နူၣ်ဟဲကူၤဟ့ၣ်အမိၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ဓါ, ဖံစံးဝဲဒၣ် သါသံတယူာ်မနုၤအုၤဒီးသါအံၣ်ဆါဘၣ်မးသါသးပှဲၤနံၣ်တကူာ်ညါလီၤ. ဒီးမၢစဟဲကူၤဟ့ၣ်နုၤနဆူၣ်ကူၤအီၤတကူၢ်လီၤ. ဒီးအမိၢ်နီၢ်ဘိဆိုလဲၤဆူၣ်ဒီးတၢ်အံၣ်တအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်ထဲစ့မိၤလီၤ. ဒီးဆူၣ်ဝဲ, လိသူထိၣ်ကူၤဝဲကဆိုဒီဝံၤဒီးစှၢၤထိၣ်ကူၤစုနူၣ်ဒ်အလိၢ်လိၢ်ဝံၤဒီးမၢအဖိမ့ၣ်လဲၤဝံကဒါကူၤကဒီးဆူအဖံအအိၣ်လီၤ. အဖိမ့ၣ်လဲၤဝံကဒါကူၤဆူအဖံအအိၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်ဖံဓါ. မိၢ်ဆူၣ်ကူၤနနံၣ်ဝံၤလံ. ဒီးအဖံစံးအီၤ. လံၤနီၢ်မိၢ်ကၢၣ်ဓါ. ကူၤဝံကူၤကစၢ်ဆူနမိၢ်အအိၣ်နူၣ်တကူၢ်မ့ၢ်ဖံဟ့ၣ်နမိၢ်လီၤ. ဒီးကူၤဟ့ၣ်ကဒီးအမိၢ်စံးဝဲဒၣ်. မိၢ်ဓါ. ဖံစံးဝဲဒၣ်. မ့ၢ်သါဟ့ၣ်နုၤလီၤ. ဟံးနူၢ်ကၢ်နဲဒၣ်နဲာ်. ဒီးစုနူၣ်နီၢ်ဘိဆို နူၢ်ဘၣ်ဝဲလီၤ. နီၢ်လမိာ်နၢ်ဟူဒီး ကဒူးကဒီးတၢ်စံးဝဲဒၣ်. စုနဲာ်စုပကစံးလၢပအံၣ်. စုဒီးပကစံးကၢ်လၢစု. မ့ၢ်ပကမၢမနုၤဒ်နူၣ်တဒုလီၤ.

မၤကဒီးတစုမတၢတဂၤမ့ၣ်ပှၢ်နူၣ်ပစိကဒီးအဒဲၣ်လီၤ. ပစိကဒီးဝဲတစုအံၤဟ်လီၤကူၤတဒီးဆူၣ်ဂီၤတဖျၢၣ်ဒီးတဒီးဆူၣ်သူတဖျၢၣ်. ဟ်လီၤကူၤတဒီးခံဖျၢၣ်တသါလီၤ. ဒီးတဒီးဆူၣ်ဂီၤတဖျၢၣ်နူၣ်ဒၢနုာ်ဝဲအပူၤထဲတၢ်ကမၢၤအိၣ်တၢ်ကမၢၤအိမိၤလီၤ. ဒီးတဒီးဆူၣ်သူတဖျၢၣ်နူၣ်ဒၢနုာ်ဝဲအပူၤထဲကဲၣ်ရိၢ်နၢ်ကါ. ဓဲစုဓဲထူတဖၣ်မိၤလီၤ. မၢအဒဲၣ်ဟဲအိၣ်သကိးအီၤခံဂၤလၢာ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်. ဖိသ့ၣ်ဓါ. အအံၤတစုအံၤမိၢ်ကသံသဒၣ်လီၤသ့လီၤ. မိၢ်ဟ့ၣ်သါကူၤသ့တၢ်တအိၣ်ဘၣ်နီတမံၤဘၣ်. ဟံးနူၢ်ကၢ်တဒီးနူၣ်ဒီးပှၢ်ဝဲခံဂၤတဂၤဖျၢၣ်ဖျၢၣ်နဲာ်. ဒီးနီၢ်လမိာ်တဂၤစံးဝဲဒၣ်. ယဲဒၣ်စမ့ၢ်လၢအဝဲၢ်စကဟံးနူၢ်ယဲလၢတဒီးဆူၣ်ဂီၤတဖျၢၣ်လီၤ. ဒီးဟံးထိၣ်ဝဲဒီးကူၤဝဲလီၤ. ကူၤတူၤအဟံၣ်ပီးထိၣ်ကွၢ်ဝဲဒီးအိၣ်ထဲတၢ်ကမၢၤအိၣ်ကမၢၤအိမိၤလီၤ. နီၢ်ဘိဆိုတဂၤနူၣ်အိၣ်သကိးဝဲဒီးအမံၤပှၢ်ဘျုးအိၣ်သကိးဝံၤဒီးဟံးထိၣ်တဒီးဆူၣ်သူနူၣ်သရိာ်ကလာ်ဒီးကူၤဝဲလီၤ. ကူၤတူၤအဟံးပီးထိၣ်ကွၢ်ဝဲဒီးအိၣ်လၢကဲရိၣ်နၢ်ကါ, ဓဲထူဓဲစုဒီးဟ်ကူၤဝဲကစီဒီလီၤ. ဒီးနီၢ်လမိာ်နူၣ်ကိးအီၤစံးဝဲဒၣ်. နဲတဂၤဓါ. နတဒီးပူၤမနုၤအိၣ်လီၣ်. ဒီးနီၢ်ဘိဆိုစံးဆၢအီၤ. တၢ်တအိၣ်နီတမံၤဘၣ်. မ့ၢ်တဒီးကအိၣ်ဒၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးနီၢ် လမိာ် နူၣ်စံးဝဲဒၣ်. ယဲ ဒၣ် စတဒီးတဖျၢၣ်တၢ်ကမၢၤဆူၣ်ကမၢၤအိၣ်ပှဲၤမးလီၤ. ယဲဒၣ်စမံၤပှၢ်အဲၣ်ယၢဒီးဟ့ၣ်ဝဲဒီးတၢ်ကမၢၤအိၣ်ပှဲၤအပူၤလီၤ. နဲဒၣ်နမံၤပှၢ်တအဲၣ်ဘၣ်နုၤဒီးဟ့ၣ်နုၤထဲအကအိမိၤလီၤ. ဒီးနီၢ်ဘိဆိုအိၣ်ဒၣ်အတၢ်ဘိၣ်ကလာ်လီၤ. ဒီးအမံၤပှၢ်တဂၤနူၣ်တကၢလၢၤဘၣ်နီတစဲးဘၣ်ဒီးသံစ့ၢ်ကီးဝဲလီၤ.

၁၀. လယာ် နူၣ်မ့ၢ်ပမၤဂ့ၢ်အကွၢ်ၤဒီးအထၢၣ်ဒီးပကီးလၢလယာ်လီၤ. လယာ်နူၣ်မ့ၢ်ပဃီးသရုံၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထီရိၤပဃီးတၢ်တမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဟ်လၢလယာ်အပူၤဒီးပကီးလၢလယာ်လီၤ. လယာ်နူၣ်တလၢၤဆဲးဝဲသ့လီၤ. ဒီးပဃီးသဟၢၤထံလၢအလီၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလယာ်လယဲာ်လီၤ.

၁၁. လယၢၢ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ယၢအတဟိၣ်ထဲအံၤထဲနုၤနူၣ်ပစံးလၢလယၢၢ် လီၤ. ကဆိမဲတဆိ ယၢ လီၤလယၢၢ် ဆံးဒိၣ်လဲၣ်. ယၢလီၤလယၢၢ်တမၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢတယၢၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. အံသၣ်တရိၢ်အံၤအလယၢၢ်အိၣ်တမၢလီၤ.

၁၂. လယူာ် နူၣ်မ့ၢ်လယဲၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မ့ၢ်ကတြှၣ်ကတြိၣ်နူၣ်ပစံးလၢယဲၢ်လယူာ်လီၤ. မ့ၢ်ဟဲထိၣ်မးယဲၢ်လယူာ်ဒီးတၢ်ကိၢ်လီၤဝဲလီၤ.

ယဲၢ်လယူာ်ပီၤထိၣ်လၢမူ ပၢ်ကစၢ်ယွၤအဝ့ၢ်တူ

၁၃. လယိာ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်စကွၢ်ၤကိာ်တကလုာ်ပှၤကညီမၤဝဲအါဘိဒီးမၤဝဲအကတြူၢ်တကတြူၢ်တကတြူၢ်ဒီးပကီးလၢလယိာ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢတယိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လယိာ်နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒီးအိၣ်ဆိမံၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလိာ်လယာ်လီၤ.

၁၄. လရာ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ်အပူၤနူၣ်ပကီးလၢလရာ်လီၤ. ပှၤဒဲးဘၢးဖိတဖာ်နူၣ်ဘၣ်လရာ်ကီးဂၤလီၤ. ပှၤမ့ၢ်တဘါဘၣ်ကစၢ်ယွၤဒီးတဖျံးဘၣ်လရာ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၅. လဟး နူၣ်မ့ၢ်တရှူနူၣ်ပကီးလၢလဟးလီၤ. ပှၤကညီထုးချံမ့ၢ်တနူၢ်ဘၣ်ဒီးဝံာ်ထိၣ်ဝဲလၢလဟးလီၤ.

၁၆. ဒူလရာ် နူၣ်မ့ၢ်လရာ်ကိၢ်နူၣ်ပစံးလၢဒူလရာ်လီၤ. ပှၤဒဲးဘၢးဖိအိၣ်လၢဒူလရာ်နူၣ်လီၤ.

၁၇. ယဲၢ်လယူာ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပြုၢ်ကပြီၤနူၣ်ပစံးလၢယဲၢ်လယူာ်လီၤ. မ့ၢ်နူၣ်အခၣ်ဆူၣ်မၤသးယဲၢ်လယူၢ်လီၤ. ကွၢ်ထိၣ်မ့ၢ်ခဲၢ်မၤသးယဲၢ်လယူာ်လီၤ.

၁၈. လီၤလယၢၢ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ယၢထဲအံၤထဲနုၤနူၣ်ပစံးလၢလီၤလယၢၢ်လီၤ. စိၤဟိၢ်သၣ်ယၢလီၤလယၢၢ်ဆံးဒိၣ်လဲၣ်. လီၤလယၢၢ်တဟိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအလယၢၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၉. ဝီၤလမူၢ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကရၢတရုံးညၣ်လၢလမူၢ်ဒီးပစံးလၢဝီၤလမူၢ်လီၤ. ပဝီၤလမူၢ်နူၣ်ဘၣ်ညၣ်ဂ့ၤကၢ. တလၢၤဝီၤလမူၢ်နူၢ်ညၣ်အါမးလီၤ.

၁. **ထါ** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤဖးဒိၣ်လၢမူခိၣ်တဖျၢၣ်ထိၣ်လၢမနၤဒီး လၢမဆါဒီးပကီးလၢလါလီၤ. ဒီးလါနူၣ်ဒိၣ်ထိၣ်ဆံးလီၤဒိၣ်ထိၣ်ဆံးလီၤသ့ဝဲလီၤ. ဒီးဒိၣ်ထိၣ်အကတီၢ်နူၣ်ပယှၢ်နူၢ်အမံၤတမံၤတကတီၢ်နူၣ်ပယှၢ်တမံၤလီၤ. ဒီးယှၢ်အမံၤဒ်အံၤ. လါသွ့ကီ, လါရှံ, နှၣ်ညါ, လါနွံ, လါယီး, လါဆံးမုၢ်, လါဆံးဆဉ်, လါနီ , လါပျူၤ, လါသလ့ၤထ့ကူာ်ပကီးလါအမံၤဒ်နူၣ်လီၤ.

၂. **လါ** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်သူဒီးယးဝဲနူၣ်ပကီးလၢလါလီၤ. လါနူၣ်လါယှၢ်ကလာ်. လါဘျူၣ်ကလာ်. လါယိၣ်ကလာ်စံးဝဲလီၤ. တၢ်သူဒီးတၢ်လါနူၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ပနၢ်တနၤလါယှၢ်ကလာ်လီၤ. ကီၤလၢသူနူၣ်လါယိၣ်ကလာ်လီၤ. ကဆိနူၣ်လါဘျူၣ်ကလာ်လီၤ.

၃. **လါကပီၤ** နဲၣ်မ့ၢ်လါဆဲးလီၤဒီးအရူၢ်ကပီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢလါကပီၤလီၤ. လါတဘ့ၣ်ကပီၤဂ့ၤကၢ. တၢ်ယီၤခါနူၣ်လါကပီၤဝဲလီၤ.

၄. **လါကတြှၣ်ကတြိၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ထိၣ်လါဒီးလါအကပီၤဆဲးပမဲာ်အိၣ်ဒီးအကတြဲးကတြိးဒီးပစံးလၢလါကတြှၣ်ကတြိၣ်လီၤ. လါကတြှၣ်ကတြိၣ်ဆဲးဘၣ်စမဲာ်လီၤ.

၅. **လါကျိး** နဲၣ်မ့ၢ်နံၣ်ကျိးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နံၣ်ထိၣ်ဖျဲးလၢအသိတနံၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢနံၣ်ကျိးလါကျိးလီၤ. တုၤနံၣ်ကျိးလါကျိးဒီးတၢ်ယီၤထိၣ်လီၤ.

၆. **လါခူး** နဲၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤလၢတၢ်စူၤအလါနူၣ်ပကီးလၢလါခူးလီၤ. ဘုဆိဒၢလၢခါခူးပူၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါတၢ်လါခူးလီၤ.

၇. **လါရှံ** နဲၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤလၢဘူးဒီးသွ့ကီနူၣ်မ့ၢ်တၢ်ယီၤအလါဒီးပကီးလၢလါရှံလီၤ. ရှံနူၣ်အမုၢ်သံဒီးမဲထိၣ်လၢလါရှံပူၤဒီးပကီးလါနူၣ်လၢလါရှံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါတၢ်လါရှံလီၤ.

၈. **လါယီး** နဲၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤပကီးလၢလါယီးလီၤ. လါယီးနူၣ်မ့ၢ်တၢ်စူၤလါတလါလၢဘုဆိတကပိာ်အခါနူၣ်ပကီးလၢလါယီးလီၤ.ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါဘၣ်လါယီးလီၤ. တုၤလၢလါယီးပူၤနူၣ်ဘုမုၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါဒီးဘုဆိအကတိာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘုဆိတဖၣ်နူၣ်လီၤ.

၉. **လါဆံးဆဉ်** နဲၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်လၢဘူးဒီးတၢ်ကယီၤထိၣ်အလါဒီးပကီးလၢလါဆံးဆဉ်လီၤ. လါဆံးဆဉ်အပူၤနူၣ်မ့ၢ်လၢဘုဆဉ်ဒၢဆဉ်ပိုာ်ဝဲဒီးပစံးလၢဆံးဆဉ်လီၤ. လါဆံးဆဉ်အပူၤနူၣ်ပအိၣ်ဘၣ်ဘုဆိလၢကျၢၢ်အသွါတဖၣ်ဒီးပစံးလၢဆံးဆဉ်ပအိၣ်ကျၢၢ်အိၣ်သွါလီၤ.

၁၀.**လါဆံးမုၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်လၢတၢ်စူၤလါလၢတၢ်စူၤဖးဖိနူၣ်ပကီးလၢလါဆံးမုၢ်လီၤ. လါဆံးမုၢ်အပူၤနူၣ်တၢ်စူၤရံာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါဆံးတၢ်လါဆံးမုၢ်လီၤ. ဆံးမုၢ်ပအိၣ်ဆံးပအိၣ်စၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၁.**လါတလ့ၤ** နဲၣ်မ့ၢ်လါလၢပှၤကညီဖဲးလါနူၣ်ပကီးလၢလါတလ့ၤလီၤ. လါတလ့ၤနူၣ်ပတလ့ၤဒူတလ့ၤသံၣ်လီၤ. လါတလ့ၤ, ပတလ့ၤဒူတလ့ၤသံၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကီးလၢလါသလ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၂.**လါတံာ်** နဲၣ်မ့ၢ်လါဘၢနူၣ်ပစံးလၢလါတံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလါဘၢတံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လါတံာ်နူၣ်ပှၤကညီနှၣ်ဝဲဒီးတကူာ်တဲၜး ဘၣ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါတံာ်လါတာ်လီၤ.

၁၃.**လါတၢၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်လါခူးအဆိ. လါရှံအဆိ, လါနီအဆိနူၣ်ပကီးလၢလါတၢၢ်လါရှံ, လါတၢၢ်လါခူး, လါတၢၢ်လါနီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကတိၤအဆိလီၤ.

၁၄.**လါတ့ၢ်လီၤ** နဲၣ်မ့ၢ်လါပှဲၤပူၤကွံာ်ဒီးပစံးလၢလါတ့ၢ်လီၤလီၤ. လါတ့ၢ်လီၤတဆံယဲၢ်သီဒီးဘၢဝဲလီၤ.

၁၅.**လါထ့ကူာ်** နဲၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤလၢပကူာ်သ့ၣ်လါနူၣ်ပကီးလၢလါထံကူာ်လီၤ. လါထ့ကူာ်အပူၤနူၣ်ပကူာ်သ့ၣ်လီၤ.

၁၆.**လါထိၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်လါဘၢဝံၤဒီးလါအမဲာ်ဖျါထိၣ်ကွၤလၢမုၢ်နုာ်တခီနူၣ်ပစံးလၢလါထိၣ်လီၤ. လါထိၣ်နူၣ်လါဖျါလၢမုၢ်နၤတခီလီၤ. လါနူၣ်ထိၣ်သၢသီဒီးအမဲာ်ဖျါထိၣ်လၢမုၢ်နုာ်တခီလီၤ. နကွၢ်လါထိၣ်လံဓါ. လါထိၣ်လံ.

၁၇.**လါနှၣ်ညါ** နဲၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤလၢဘူးဒီးတၢ်ကစူၤလီၤအဆၢနူၣ်ပကီးလၢလါနှၣ်ညါလီၤ. လါနှၣ်ညါနူၣ်ဖိနှၣ်ညါဖးဒိၣ်, ဖိနှၣ်ညါခိဖိလၢနှၣ်ညါအပူၤနူၣ်ဒီးပကီးလၢလါနှၣ်ညါလီၤ. လါနှၣ်ညါထိၣ်ဒီးဖိနှၣ်ညါခိဖိဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါနှၣ်တၢၢ်လါနှၣ်ညါလီၤ.

၁၈.**လါဒိၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်လါပှဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လါထိၣ်တဆံယဲၢ်သီဒီးပှဲၤဝဲနူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢလါဒိၣ်လါပှဲၤလီၤ.

၁၉. **လါဒိၣ်ဖး** နဲၣ်မ့ၢ်လါဒိၣ်ထိၣ်နီသိးအပှဲၤနူၣ်တခီဒီးပစံးလၢလါဒိၣ်ဖးလီၤ. လါနူၣ်ထိၣ်အသိတဆံဒီးဒိၣ်ဖးဝဲနီသိးဒီးအပှဲၤတခီနူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလါဒိၣ်ဖးလီၤ.

၂၀.**လါနီ** နဲၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤလၢတၢ်ယီၤထိၣ်သိနူၣ်ပကီးလၢလါနီလီၤ. လါနီနူၣ်နီဖိဝဲဒီးပကီးလၢလါနီလီၤ. တုၤလါနီထိၣ်ဒီးနီဖိဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါတၢၢ်လါနီလီၤ.

၂၁.**လါနွံ** နဲၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လါလၢတၢ်စူၤလီၤသိအလါတလါနူၣ်ပကီးလၢလါနွံလီၤ. လါနွံအပူၤနူၣ်ဘုဂ့ၤထွံလီၤ. လါနွံဘုဂ့ၤထွံစံးဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါနွံလါနွါလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါတၢၢ်လါနွံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၂.**လါပှဲၤ** နဲၣ်မ့ၢ်လါထိၣ်တဆံယဲၢ်သီဒီးကပီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢလါပှဲၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါဒိၣ်လါပှဲၤလီၤ. လါပှဲၤကပီၤဂ့ၤသမီးလီၤ.

၂၃.**လါတ့ၢ်လီၤ** နဲၣ်မ့ၢ်လါပှဲၤပူၤကွံာ်နူၣ်ပစံးလၢလါပှဲၤတ့ၢ်လီၤလီၤ. လါပှဲၤတ့ၢ်လီၤခံသီဒီးလါခံးဟါဝဲလီၤ.

၂၄.**လါပှဲၤပူၤကွံာ်** ဒီးလါပှဲၤတ့ၢ်လီၤနူၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လါတ့ၢ်လီၤလၢလါပှဲၤဝံၤနူၣ်ပစံးလၢလါပှဲၤပူၤကွံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလါပှဲၤပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၅.**လါပျူ** နဲၣ်မ့ၢ်လါပျူၤအဆိလီၤ. လါပျူၤလါပျူစံးဝဲဒၣ်.

၂၆.**လါပျူၤ** နဲၣ်မ့ၢ်လါလၢပမၤဘုခါနူၣ်တလါဒီးပကီးလၢလါပျူၤလီၤ. လါပျူၤနူၣ်တၢ်ဂိၢ်လၢအကတိၢ်ဖဲလါပူၤနူၣ်တုၤပအုၣ်တၢ်ဘၣ်ပပျူၤဒီးပကီးလၢလါပျူၤလီၤ. လါပျူၤနူၣ်တနံၣ်သံဒ်ပျူၤအသိးတစုတစုကီးနံၣ်ဒဲးလၢတၢ်ယှၢ်အီၤဒီးပကီးလၢလါပျူၤလီၤ. ပသးပှ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါစုၤ, လါပျူၤလါပျူလီၤ.

၂၈.လါဖံး နူ်မ့်ၢဆဲ္ၣစ်ၢကီၢ်စ်ၢတကလုာ်အမိၢ်ပှၢဒိဉ်ပနၢ်. ထဲပနၢ်ဒီးပကီးလၢလါဖံးလီၤ. ဒီးအဆူဉ်သ့ဝဲဒီးမၤသးလါယုၢ်ကလဲာ် ဒီးပကီးလၢလါဖံးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဂီၤဖံးလါဖံး. လါဘှဉ် လါဖံးပကီးဒီးအဆိန်နူ်လီၤ. လါဖံးနူ်အိဉ်ခံကလုာ်လီၤ. ဒီးပှၤ တနီၤနီၤကီးလၢတၤဘီနၢၤလီၤ.

၂၉.လါဖံးပယာ မ့်ၢလါဖံးဖးဒိဉ်. လါဖံးသဒိဉ်အှဉ်လၢအိဉ်လၢ တၢ်လှၢ်မိဉ်ပယၢအဒိမိဉ်တဖဉ်နူ်ပကီးလၢ လါဖံးပယၢလီၤ. လါ ဖံးဖးဒိဉ်အတၢ်တဖဉ်နူ်အိဉ်လၢပယၢအဒိမိဉ်ဒီးပကီးလၢလါဖံး ပယၢလီၤ.

၃၀.လါဖံးဝါမိဉ် နူ်မ့်ၢလါဖံးတကလုာ်အမိဉ်ဝါဝဲဒီးပကီးလၢ လါဖံးဝါမိဉ်လီၤ. လါဖံးဝါမိဉ်နူ်အမိဉ်ဝါလၢအနၢၤအကဆူးနူ် လီၤ.

၃၁.လါဖံးသဒိဉ်အှဉ် နူ်မ့်ၢ လါဖံးဖးဒိဉ်တကလုာ် လၢပမှၢမၤသံ ဒီးအှဉ်ဈ့ဝဲနူ်ပကီးလၢ လါဖံးသဒိဉ်အှဉ် လီၤ. လါဖံး သဒိဉ် အှဉ် နူ်မ့်ၢလါဖံးပယၢလါဖံးဖးဒိဉ်နူ်လီၤ.

၃၂.လါဖျါထိဉ် နူ်မ့်ၢလါဘၢဝံၤဒီးလါထိဉ်ဝဲလၢမုၢ်နုာ်တခီပ ထံဉ်ထိဉ်ဒီးပကီးလၢလါဖျါထိဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလါမဲာ်ဖျါထိဉ်စ့ၢ် ကီးလီၤ. လါဖျါထိဉ်လၢမုၢ်နုာ်တခီစံးဝဲဒဉ်. လါနူ်ထိရိၤပထံဉ် လီၤဘၢဝံၤဒီးပထံဉ်လၢအိဉ်ဖျါထိဉ်နူ်ပစံးလၢလါဖျါထိဉ်လီၤ. လါဘၢဝံၤလါဖျါထိဉ်. တၢ်အၢဉ်ဘၢလါဝံၤဒီးလါဖျါထိဉ်စ့ၢ်ကီး လီၤ.

၃၃.လါဘၢ နူ်လါတဲာ်, လါထိဉ်ထွဲမုၢ်အခံဒီးပစံးလၢလါဘၢ လီၤ. လါနူ်တှၢ်လီၤတဆံယံၢ်သိဒီးလါဘၢဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢလါဘံးလါဘၢလီၤ.

၃၄.လါမဲာ်ဖျါထိဉ် နူ်မ့်ၢလါထိဉ်သိနူ်ပစံးလၢလါမဲာ်ဖျါထိဉ် လီၤ. လါမဲာ်ဖျါထိဉ်သၢသိဒီးပထံဉ်ထိဉ်လီၤ. လါထိဉ်သၢသိဒီး လါမဲာ်ဖျါထိဉ်လီၤ.

၃၅. လါလါ နူ်မ့်ၢတၢ်လၢသူတဖဉ်ဟးဝဲအါအါကလဲာ်မုၢ်ဂ့ၤ, ယူၤဝဲအါအါကလဲာ်မုၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဟးလါလါ. ယူၤလါလါလီၤ. စီးဝဉ်ယးယူၤလါလါလီၤ. ပနၢ်ဟးလၢပျိပူၤလါလါလီၤ.

၃၆.လါလီၤ နုာ်နူ်မ့်ၢလါလီၤဝဲဆူမုၢ်နုာ်ဒီးတဒၢဝဲနူ်ပစံးလၢလါ လီၤနုာ်လီၤ. လါလီၤနုာ်ဆူမုၢ်နုာ်ဒီးတဒၢဝဲလီၤ.

၃၇.လါသလ့ၤ နူ်မ့်ၢလါတလ့ၤအသိးလီၤ. ဒီးမ့်ၢလါလၢပတ လ့ၤနူတလ့ၤသံဉ်လၢပထုနူလာ်သံဉ်လာ်နူ်ပကီးလၢလါသလ့ၤ လီၤ. လါသလ့ၤထိဉ်ဒီးပှၤကညီသလ့ၤနူသလ့ၤသံဉ်လီၤ.

၃၈.လါသးဆၢ နူ်မ့်ၢလါဘူးဒီးအကပ့ၤဒီးညဉ်ဟုးထိးကဖုဝဲ နူ်ပစံးလၢလါသးဆၢလီၤ. လါသးဆၢ နူ်ဘူးဒီး အကပ့ၤ လၢတ ကပီၤတဝၢ်ဒ်းဘဉ်. တဆံသၢသိတဆံလွံၢ်သိနူ်ပစံးလၢလါသး ဆၢလီၤ. လါသးဆၢလံ, ကီးမးဝဲၤလီၤ.

၃၉.လါသံ နူ်မ့်ၢလါဘၢနူ်ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢလါသံလီၤ. လါ ဘၢဒီးလါသံနူ်န်းသိးသိးလီၤ.

၄၁.လါသူတိ နူ်မ့်ၢလၢတၢ်ကီၢ်လါလၢပလိကီအကတိၢ်နူ်ပကီး လၢလါသူကိလီၤ. လါသူကိပူၤနူ်တၢ်ကိၢ်နးကၢ. ဒီးပကီးဒီးအ ဆိလၢသူဘှဉ်သူကိလီၤ.

၄၂.လါဟါ နူ်မ့်ၢမုၢ်ဟါအဆိလီၤ. ဒီးမ့်ၢမုၢ်လီၤနုာ်တၢ်ခံးဝဲနူ်ပ စံးဒီးအဆိလၢမုၢ်ဟါလါဟါလီၤ. မုၢ်ဟါလါဟါစံးဝဲဒဉ်.

၄၃.လါဟဲထိဉ် နူ်မ့်ၢဖျါထိဉ်လၢမုၢ်ထိဉ်တခီနူ်ပစံးလၢလါဟဲ ထိဉ်လီၤ. လါဟဲထိဉ်ဒီးတၢ်ကပီၤဝဲလီၤ.

၄၄.လါအဲးရဲာ် နူ်မ့်ၢတၢ်လၢဘီတစဲးစဲးသူတစဲးစဲးဒီးကတြှဉ်ဝဲ နူ်ပစံးလၢလါအဲးရဲာ်လီၤ. မိဉ်ပီၤအ့ အဒ်းနူ်လါအဲးရဲာ်လီၤ. ဒီး ပစံးလၢလါအဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိဉ်တနီၤနီၤအဒ်းလါအဲးလီၤ. ထိဉ် ပှာ်နူ်အဆူဉ်လါအဲးလီၤ.

၄၅.ကလါ ဒီးကလါကလါ, ဒီးကလါစီၤကလဲာ်, ဒီးကလံက လါ, တၢ်ခဲလၢာ်နူ်ကွၢ်လၢကလါတကု်ၢ.

၄၆.တလါ နူ်မ့်ၢတၢ်ပူၤတၢ်လိၢ်တကလုာ်ပမၤလၢသ့ဉ်ဘဉ်ဒီးပ မၤဒီးအမိဉ်ကးဒီးအကပၤလွံၢ်နၢဉ်ဂီၤတတဲာ်ဒီးပကီးလၢတလါ လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတလါတဖိလီၤ. တလါနူ်အိဉ်ကလုာ် ကလုာ်လီၤ. ဒီးပဟ်တၢ်ကူတၢ်သိးကျိဉ်စ်ၢစ့စ်ၢလၢအပူၤနူ်လီၤ. ဒီးတလၢၤပယီၤမၤဝဲအါမးလီၤ.

၄၇.တလါ နူ်မ့်ၢတလိအဆိလီၤ. ဒီးမ့်ၢပစံးဘဉ်တဲၤပှၤဂၤအတၢ် နူ်ပစံးလၢပတလိတလါပကလုၢ်ကထါလီၤ. သုမ့်ၢနၢ်ဟူတၢ်ပရၢ တမံၤမံၤဒီးတလိတလါသုကလုၢ်ကထါတကု်ၢ.

၄၈.နံဉ်စ်ၢလါစ်ၢ နူ်မ့်ၢပကီးနံဉ်ဒီးအဆိဒီးပကီးလၢနံဉ်စ်ၢလါစ်ၢ လီၤ. နံဉ်စ်ၢလါစ်ၢတနံဉ်အံၤပမၤဘှန့ၢ်ဝဲလီၤ.

၄၉.နီၢ်လါ နူ်မ့်ၢဖံဖးဒိဉ်တဂၤလၢပှၤစံဉ်တဲၤလၢပူနူ်ပကီးလၢဖံ နီၢ်လါ လီၤ. ဖံနီၢ်လါ နူ်တုၤ ထါ ထဉ် ဖးဒိဉ်ဝှၤဒီးကီၢ်ကမှာ်ဝဲ လီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒဉ်. ဖံနီၢ်လါထါထဉ်တဘ့ဉ်တုၤဝံၤဒီးကဒုးလုးအဖိ အလံၤလၢဟိဉ်မိဉ်ရှၢအကလုာ် ကလုာ်ဒီးကမှာ်ဝဲတုၤအ ဖိအလံၤ လၢဟိဉ်မိဉ်ရှၢအကလုာ်ကလုာ်အိဉ်ကဘဉ်လိာ်ဖိးဒ ဒီးကီၢ်ကမှာ် ဝဲလီၤ.

ဖံနီၢ်လါထါထဉ်မ့်ၢဝံၤ ကီၢ်ကမှာ်ကစဉ်ဒ်ထံ

၅၁.ပလါ နူ်မ့်ၢပလိအဆိလီၤ. ဒီးမ့်ၢတၢ်ပူၤ တၢ်လိၢ်တကလုာ်တ တဲာ်ဒဲးအကံာ်သလ့ၤထိဝဲဒီးပကီးလၢပလိပလါဒီးအဆိန်နူ်လီၤ. ပလိပလါနူ်ပဒၢသိဒၢသံးလၢအပူၤလီၤ.

၅၂.ဘုလါ နူ်မ့်ၢတၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်အိဉ်အါအါကလဲာ်လၢဟံဉ် လၢယီလၢပှၢ်မိဉ်ပှၢ်ကျါဒီးပကီးလၢသဉ်ဘုလါလီၤ. သဉ်ဘုလါ နူ်အိဉ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. သဉ်ဘုလါပြံစ်ၢ,သဉ်ဘုလါဖးဒိဉ်, သဉ်ဘုလါသံမိၢ်ဟ့စံးဝဲဒဉ်လီၤ.

၅၃.မိၢ်လါ နူ်မ့်ၢမိၢ်စ့ဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့်ၢပဒိဉ်အပှၤလၢပဒိဉ်မၤ ကိးပှၤဂၤနူ်လီၤ. မိၢ်စ့ဉ်မိၢ်လါစံးဝဲဒဉ်.

၅၄.ယူၢ်လါ နူ်မ့်ၢလါဘၢလၢမၤသးန်ဝဉ်ဆူမှကဘျုးအသိးလၢ လါပဲ့ၤအကတိၢ်နူ်ပစံးလၢတၢ်ယူၢ်လါလီၤ. တၢ်ယူၢ်လါနူ်လီၤ ဘၢလၢမူမိဉ်လဲကျါနူ်လီၤ. ဒီးပသးပှၢ်စံးလၢတၢ်ယူၢ်လါ. ဒီးပှၤ တနီၤနီၤစံးလၢကပီၤတၢသူယူၢ်လါ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢကပီၤဒး ဘီယူၢ်လါ. ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢတခံမိၢ်ဘီယူၢ်လါလီၤ.

၅၅.သလါ နူ်မ့်ၢတၢ်ကိၢ်အမိၢ်ပှၢ်နူ်ပစံးလၢသလါလီၤ. သလါတဲာ် လီၤနူ်အမိၢ်ပှၢ်ဒီးအဒိးအှဒိးယးသူယူၢ်ကလာ်လၢသ့ဉ်လဉ် ခံဝဉ် လဉ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသလါတဲာ်လီၤ လီၤ. သလါတဲာ်လီၤနူ်တၢ်

လါ

၁. **လါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤဖးဒိၣ်လၢမူခိၣ်တဖျာ်ထိၣ်လၢမနၤဒီး လၢမဆါဒီးပကီးလၢလါလီၤ. ဒီးလါနူၣ်ဒိၣ်ထိၣ်ဆံးလီၤဒိၣ်ထိၣ်ဆံးလီၤသ့ဝဲလီၤ. ဒီးဒိၣ်ထိၣ်အကတိၢ်နူၣ်ပယု့ၢ်နူၢ်အမံၤတမံၤတကတိၢ်နူၣ်ပယု့ၢ်တမံၤလီၤ. ဒီးယု့ၢ်အမံၤန်အံၤ. လါသ့ကီ, လါချံ, နၣ်ညါ, လါနွံ, လါယီး, လါဆံးမု့ၢ်, လါဆံးဆၣ်, လါနီ , လါပျုၤ, လါသလ့ၤထ့ကူာ်ပကီးလါအမံၤန်နူၣ်လီၤ.

၂. **လါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သူဒီးဃးဝဲနူၣ်ပကီးလၢလါလီၤ. လါနူၣ်လါယု့ၢ်ကလာ်. လါဘျူၣ်ကလာ်. လါယိၣ်ကလာ်စံးဝဲလီၤ. တၢ်သူဒီးတၢ်လါနူၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ပနၢ်တၡလါယု့ၢ်ကလာ်လီၤ. ကီၤလၢသူနူၣ်လါယိၣ်ကလာ်လီၤ. ကဆီနူၣ်လါဘျူၣ်ကလာ်လီၤ.

၃. **လါကပီၤ** နူၣ်မ့ၢ်လါဆဲးလီၤဒီးအရှ့ၢ်ကပီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢလါကပီၤလီၤ. လါတဘ့ၣ်ကပီၤဂ့ၤကၢ. တၢ်ယီၤခါနူၣ်လါကပီၤဝဲလီၤ.

၄. **လါကတြှၣ်ကတြိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ထိၣ်လါဒီးလါအကပီၤဆဲးပမဲာ်အိၣ်ဒီးအကတြဲးကတြိးဒီးပစံးလၢလါကတြှၣ်ကတြိၣ်လီၤ. လါကတြှၣ်ကတြိၣ်ဆဲးဘၣ်စမဲာ်လီၤ.

၅. **လါကျိး** နူၣ်မ့ၢ်နံၣ်ကျိးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နံၣ်ထိၣ်ဖျဲးလၢအသိတနံၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢနံၣ်ကျိးလါကျိးလီၤ. တ့ၤနံၣ်ကျိးလါကျိးဒီးတၢ်ယီၤထိၣ်လီၤ.

၆. **လါခူး** နူၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤလၢတၢ်စူၤအလါနူၣ်ပကီးလၢလါခူးလီၤ. ဘှဆိဒၢလၢခါခူးပူၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါတၢ်လါခူးလီၤ.

၇. **လါချံ** နူၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤလၢဘူးဒီးသ့ကီနူၣ်မ့ၢ်တၢ်ယီၤအလါဒီးပကီးလၢလါချံလီၤ. ချံနူၣ်အမု့ၢ်သံဒီးမဲထိၣ်လၢလါချံပူၤဒီးပကီးလါနူၣ်လၢလါချံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢ လါတၢ်လါချံလီၤ.

၈. **လါယီး** နူၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤပကီးလၢလါယီးလီၤ. လါယီးနူၣ်မ့ၢ်တၢ်စူၤလါတလါလၢဘှဆိတကဖိာ်အခါနူၣ်ပကီးလၢလါယီးလီၤ.ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါဘ့ၣ်လါယီးလီၤ. တ့ၤလၢလါယီးပူၤနူၣ်ဘှမုၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါဒီးဘှဆိအကဖိာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘှဆိတဖၣ်နူၣ်လီၤ.

၉. **လါဆံးဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်လၢဘူးဒီးတၢ်ကယီၤထိၣ်အလါဒီးပကီးလၢလါဆံးဆၣ်လီၤ. လါဆံးဆၣ်အပူၤနူၣ် မ့ၢ်လၢဘှဆၣ်ဒၢဆၣ်ဖိုာ်ဝဲဒီး ပစံးလၢဆံးဆၣ် လီၤ. လါဆံးဆၣ်အပူၤနူၣ်ပအိၣ်ဘၣ်ဘှဆိလၢကျၢ်အသွါတဖၣ်ဒီးပစံးလၢဆံးဆၣ်ပအိၣ်ကျၢ်အိၣ်သွါလီၤ.

၁၀. **လါဆံးမု့ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်လၢတၢ်စူၤလါ လၢ တၢ်စူၤဖးဖိနူၣ်ပကီးလၢလါဆံးမု့ၢ်လီၤ. လါဆံးမု့ၢ်အပူၤနူၣ်တၢ်စူၤရၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါဆံးတၢ်လါဆံးမု့ၢ်လီၤ. ဆံးမု့ၢ်ပအိၣ်ဆံးပအိၣ်စၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၁. **လါတလ့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်လါလၢပှၤကညီဖဲးလါနူၣ်ပကီးလၢလါတလ့ၤလီၤ. လါတလ့ၤနူၣ်ပတလ့ၤဒူတလ့ၤသံၣ်လီၤ. လါတလ့ၤ, ပတလ့ၤဒူတလ့ၤသံၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကီးလၢလါသလ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၂. **လါတဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်လါဘၢနူၣ်ပစံးလၢလါတဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလါဘၢတဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လါတဲာ်နူၣ်ပှၤကညီဒုၣ်ဝဲဒီးတကူာ်တဲဒံးဘၣ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါတဲာ်လါတဲာ်လီၤ.

၁၃. **လါတၢ်** နူၣ်မ့ၢ်လါခူးအဆိ. လါချံအဆိ, လါနီအဆိနူၣ်ပကီးလၢ လါတၢ်လါချံ, လါ တၢ်လါခူး, လါတၢ်လါနီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကတိၤအဆိလီၤ.

၁၄. **လါတ့ၢ်လီၤ** နူၣ်မ့ၢ်လါပှဲၤပူၤကွံာ်ဒီးပစံးလၢလါတ့ၢ်လီၤလီၤ. လါတ့ၢ်လီၤတဆံယါသိဒီးဘၢဝဲလီၤ.

၁၅. **လါထူကူာ်** နူၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤလၢပကူာ်သ့ၣ်လါနူၣ်ပကီးလၢလါထံကူာ်လီၤ. လါထူကူာ်အပူၤနူၣ်ပကူာ်သ့ၣ်လီၤ.

၁၆. **လါထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လါဘၢဝံၤဒီးလါအမဲာ်ဖျါထိၣ်ကူၤလၢမု့ၢ်နုာ်တခီနူၣ်ပစံးလၢလါထိၣ်လီၤ. လါထိၣ်နူၣ်လါဖျါလၢမု့ၢ်နုၤတခီလီၤ. လါနူၣ်ထိၣ်သၢသိဒီးအမဲာ်ဖျါထိၣ်လၢမု့ၢ်နုာ်တခီလီၤ. နကွၢ်လါထိၣ်လံစါ. လါထိၣ်လံ.

၁၇. **လါနၣ်ညါ** နူၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤလၢဘူးဒီးတၢ်ကစူၤလီၤအဆၢနူၣ်ပကီးလၢလါနၣ်ညါလီၤ. လါနၣ်ညါနူၣ်ဖိနၣ်ညါဖးဒိၣ်, ဖိနၣ်ညါခိဖိလၢနၣ်ညါအပူၤနူၣ်ဒီးပကီးလၢလါနၣ်ညါလီၤ. လါနၣ်ညါထိၣ်ဒီးဖိနၣ်ညါခိဖိဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါနၣ်တၢ်လါနၣ်ညါလီၤ.

၁၈. **လါဒိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လါပှဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လါထိၣ်တဆံယါသိဒီးပှဲၤဝဲနူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢလါဒိၣ်လါပှဲၤလီၤ.

၁၉. **လါဒိၣ်ဖး** နူၣ်မ့ၢ်လါဒိၣ်ထိၣ်နီသိးအပှဲၤနူၣ်တခီဒီးပစံးလၢလါဒိၣ်ဖးလီၤ. လါနူၣ်ထိၣ်အသိတဆံဒီးဒိၣ်ဖးဝဲနီသိးဒီးအပှဲၤတခီနူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလါဒိၣ်ဖးလီၤ.

၂၀. **လါနီ** နူၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤလၢတၢ်ယီၤထိၣ်သိနူၣ်ပကီးလၢလါနီလီၤ. လါနီနူၣ်နီဖိဝဲဒီးပကီးလၢလါနီလီၤ. တ့ၤလါနီထိၣ်ဒီးနီဖိဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါတၢ်လါနီလီၤ.

၂၁. **လါနွံ** နူၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လါလၢတၢ်စူၤလီၤသိအလါတလါနူၣ်ပကီးလၢလါနွံလီၤ. လါနွံအပူၤနူၣ်ဘှဂ့ၤထွံလီၤ. လါနွံဘှဂ့ၤထွံစံးဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါနွံလါနွါလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါတၢ်လါနွံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၂. **လါပှဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်လါထိၣ်တဆံယါသိဒီးကပီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢလါပှဲၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢ လါဒိၣ်လါပှဲၤ လီၤ. လါပှဲၤ ကပီၤ ဂ့ၤသမိးလီၤ.

၂၃. **လါတ့ၢ်လီၤ** နူၣ်မ့ၢ်လါပှဲၤပူၤကွံာ်နူၣ်ပစံးလၢလါပှဲၤတ့ၢ်လီၤလီၤ. လါပှဲၤတ့ၢ်လီၤခံသိဒီးလါခံးဟါဝဲလီၤ.

၂၄. **လါပှဲၤပူၤကွံာ်** ဒီးလါပှဲၤတ့ၢ်လီၤနူၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လါတ့ၢ်လီၤလၢလါပှဲၤဝံၤနူၣ်ပစံးလၢလါပှဲၤပူၤကွံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလါပှဲၤပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၅. **လါပျုၤ** နူၣ်မ့ၢ်လါပျုၤအဆိလီၤ. လါပျုၤလါပျုၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၆. **လါပျုၤ** နူၣ်မ့ၢ်လါလၢပမၤဘှခါနူၣ်တလါဒီးပကီးလၢလါပျုၤလီၤ. လါပျုၤနူၣ်တၢ်ဂိၢ်လၢအကတိၢ်ဖဲလါပှၤနူၣ်တ့ၤပအုၣ်တၢ်ဘၣ်ပပျုၤဒီးပကီးလၢလါပျုၤလီၤ. လါပျုၤနူၣ်တနံၣ်သံန်ပျုၤအသိးတစုတစုကီးနံၣ်ဒဲးလၢတၢ်ယု့ၢ်အီၤဒီးပကီးလၢလါပျုၤ လီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလါစုၤ, လါပျုၤလါပျုၤလီၤ.

၂၈.လါဖံး နှၣ်မ့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတကလုာ်အမိၢ်ပှၢ်ဒိၣ်ပနၢ်. ထဲပနၢ်ဒီးပကီးလၢလါဖံးလီၤ. ဒီးအဆူၣ်သူဝဲဒီးမၤသးလါယှၢ်ကလာ်ဒီးပကီးလၢလါဖံးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဂီၤဖံးလါဖံး. လါဘုၣ်လါဖံးပကီးဒီးအဆိၣ်နှၣ်လီၤ. လါဖံးနှၣ်အိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢတၢဘိနၢလီၤ.

၂၉.လါဖံးပယာ မ့ၢ်လါဖံးဖးဒိၣ်. လါဖံးသဒိၣ်အုၣ်လၢအိၣ်လၢတၢ်လှၢ်မိၣ်ပယၢအဒိမိၣ်တဖၣ်နှၣ်ပကီးလၢ လါဖံးပယၢလီၤ. လါဖံးဖးဒိၣ်အတၢ်တဖၣ်နှၣ်အိၣ်လၢပယၢအဒိမိၣ်ဒီးပကီးလၢလါဖံးပယာလီၤ.

၃၀.လါဖံးဝါမိၣ် နှၣ်မ့ၢ်လါဖံးတကလုာ်အမိၣ်ဝါဝဲဒီးပကီးလၢလါဖံးဝါမိၣ်လီၤ. လါဖံးဝါမိၣ်နှၣ်အမိၣ်ဝါလၢအနၢၤအကဆှးနှၣ်လီၤ.

၃၁.လါဖံးသဒိၣ်အုၣ် နှၣ်မ့ၢ် လါဖံးဖးဒိၣ်တကလုာ် လၢပမ့ၤမၤသံဒီးအုၣ်ဈှ ဝဲနှၣ်ပကီးလၢ လါဖံးသဒိၣ်အုၣ်လီၤ. လါဖံး သဒိၣ်အုၣ်နှၣ်မ့ၢ်လါဖံးပယၢလါဖံးဖးဒိၣ်နှၣ်လီၤ.

၃၂.လါဖျါထိၣ် နှၣ်မ့ၢ်လါဘၢဝံၤဒီးလါထိၣ်ဝဲလၢမှၢ်နၥ်တမိပထံၣ်ထိၣ်ဒီးပကီးလၢလါဖျါထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလါမဲာ်ဖျါထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လါဖျါထိၣ်လၢမှၢ်နၥ်တမိစံးဝဲဒၣ်. လါနှၣ်ထိရိၤပထံၣ်လီၤဘၢဝံၤဒီးပထံၣ်လၢအိၣ်ဖျါထိၣ်နှၣ်ပစံးလၢလါဖျါထိၣ်လီၤ. လါဘၢဝံၤလါဖျါထိၣ်. တၢ်အၢၣ်ဘၢလါဝံၤဒီးလါဖျါထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၃.လါဘၢ နှၣ်လါတၢ်, လါထိၣ်ထွဲမှၢ်အခံဒီးပစံးလၢလါဘၢလီၤ. လါနှၣ်တှၢ်လီၤတဆံယါသီဒီးလါဘၢဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလါဘၢ်းလါဘၢလီၤ.

၃၄.လါမဲာ်ဖျါထိၣ် နှၣ်မ့ၢ်လါထိၣ်သီနှၣ်ပစံးလၢလါမဲာ်ဖျါထိၣ်လီၤ. လါမဲာ်ဖျါထိၣ်သၢသီဒီးပထံၣ်ထိၣ်လီၤ. လါထိၣ်သၢသီဒီးလါမဲာ်ဖျါထိၣ်လီၤ.

၃၅. လါလါ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢသုတဖၣ်ဟးဝဲအါအါကလာ်မှၢ်ဂ့ၤ, ယုၤဝဲအါအါကလာ်မှၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဟးလါလါ. ယုၤလါလါလီၤ. ဒီးဝၣ်ယးယုၤလါလါလီၤ. ပနၢ်ဟးလၢဖျိယုၤလါလါလီၤ.

၃၆.လါလီၤ နၥ်နှၣ်မ့ၢ်လါလီၤဝဲဆူမှၢ်နၥ်ဒီးတဒၢဝဲနှၣ်ပစံးလၢလါလီၤနၥ်လီၤ. လါလီၤနၥ်ဆူမှၢ်နၥ်ဒီးတဒၢဝဲလီၤ.

၃၇.လါသလ့ၤ နှၣ်မ့ၢ်လါတလ့ၤအသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လါလၢပတလ့ၤဒုတလ့ၤသံၣ်လၢပယုဒုလာ်သံၣ်လာ်နှၣ်ပကီးလၢလါသလ့ၤလီၤ. လါသလ့ၤထိၣ်ဒီးပှၤကညီသလ့ၤဒုသလ့ၤသံၣ်လီၤ.

၃၈.လါသးဆာ နှၣ်မ့ၢ်လါဘူးဒီးအကပှဲၤဒီးညၣ်ဟုးထိးကဖုဝဲနှၣ်ပစံးလၢလါသးဆာလီၤ. လါသးဆာ နှၣ်ဘူးဒီး အကပှဲၤ လၢတကပီၤတဝၢ်ဒ်းဘၣ်. တဆံသၢသီတဆံလွံၢ်သီနှၣ်ပစံးလၢလါသးဆာလီၤ. လါသးဆာလံ, ကီးမးပှဲၤလီၤ.

၃၉.လါသံ နှၣ်မ့ၢ်လါဘၢနှၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢလါသံလီၤ. လါဘၢဒီးလါသံနှၣ်ဒ်းသိးသိးလီၤ.

၄၁.လါသွကီ နှၣ်မ့ၢ်လၢတၢ်ကိၢ်လါလၢပလိကီအကတၢၢ်နှၣ်ပကီးလၢလါသွကီလီၤ. လါသွကီပှၤနှၣ်တၢ်ကိၢ်နးကၢ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသွဘုၣ်သွကီလီၤ.

၄၂.လါဟါ နှၣ်မ့ၢ်မှၢ်ဟါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မှၢ်လီၤနၥ်တၢ်ခံးဝဲနှၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢမှၢ်ဟါလါဟါလီၤ. မှၢ်ဟါလါဟါစံးဝဲဒၣ်.

၄၃.လါဟဲထိၣ် နှၣ်မ့ၢ်ဖျါထိၣ်လၢမှၢ်ထိၣ်တမိနှၣ်ပစံးလၢလါဟဲထိၣ်လီၤ. လါဟဲထိၣ်ဒီးတၢ်ကပီၤဝဲလီၤ.

၄၄.လါအဲးရဲၣ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဘိတစဲးစဲးသုတစဲးစဲးဒီးကတြၢၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢလါအဲးရဲၣ်လီၤ. မိၣ်ဝီၤအှ အဒ်းနှၣ်လါအဲးရဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလါအဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိၣ်တနီၤနီၤအဒ်းလါအဲးလီၤ. ထိၣ်ဟ့ၣ်နှၣ်အဆူၣ်လါအဲးလီၤ.

၄၅.ကလါ ဒီးကလါကလါ, ဒီးကလါဖိၤကလဲာ်, ဒီးကလံကလါ, တၢ်ခဲလၢာ်နှၣ်ကွၢ်လၢကလါတက့ၢ်.

၄၆.တလါ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်တကလုာ်ပမၤလၢသ့ၣ်ဘၣ်ဒီးပမၤဒီးအမိၣ်ကးဒီးအကပၤလွံၢ်နၢၣ်ဂီၤတတဲာ်ဒီးပကီးလၢတလါလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတလါတဖိလီၤ. တလါနှၣ်အိၣ်ကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပဟ်တၢ်ကူတၢ်သိးကျိၣ်ဖိၤစုဖိၤလၢအပှၤနှၣ်လီၤ. ဒီးတလၢၤပယီၤမၤဝဲအါမးလီၤ.

၄၇.တလါ နှၣ်မ့ၢ်တလိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစံးဘၣ်တဲၤပှၤဂၤအတၢ်နှၣ်ပစံးလၢပတလိတလါပကလုၢ်ကထါလီၤ. သုမ့ၢ်နၢ်ဟူတၢ်ပရၢတမံၤမံၤဒီးတလိတလါသုကလုၢ်ကထါတက့ၢ်.

၄၈.နံၣ်ဖိၤလါဖိၤ နှၣ်မ့ၢ်ပကီးနံၣ်ဒီးအဆိဒီးပကီးလၢနံၣ်ဖိၤလါဖိၤလီၤ. နံၣ်ဖိၤလါဖိၤတနံၣ်အံၤပမၤဘၣ်နၢ်ဝဲလီၤ.

၄၉.နီၢ်လါ နှၣ်မ့ၢ်ဖံဖးဒိၣ်တဂၤလၢပှၤစံၣ်တဲၤလၢပှုနှၣ်ပကီးလၢဖံနီၢ်လါလီၤ. ဖံနီၢ်လါနှၣ်တုၤထါထၣ်ဖးဒိၣ်ဝံၤဒီးကိၢ်ကမှာ်ဝဲလီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဖံနီၢ်လါထါထၣ်တဘုၣ်တုၤဝံၤဒီးကဒုးလုးအဖိအလံၤလၢဟံၣ်မိၣ်ရျအကလုာ်ကလုာ်ဒီးကမှာ်ဝဲတုၤအဖိအလံၤလၢဟံၣ်မိၣ်ရျအကလုာ်ကလုာ်အိၣ်ကဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့ ဒီးကိၢ်ကမှာ်ဝဲလီၤ.

ဖံနီၢ်လါထါထၣ်မှၢ်ဝံၤ ကိၢ်ကမှာ်ကစၣ်ဒ်ထံ

၅၁.ပလါ နှၣ်မ့ၢ်ပလိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပှၤ တၢ်လိၢ်တကလုာ်တတဲာ်ဒ်းအကိာ်သလ့ၤထိဝဲဒီးပကီးလၢပလိပလါဒီးအဆိၣ်နှၣ်လီၤ. ပလိပလါနှၣ်ပဒၢသိဒၢသံးလၢအပှၤလီၤ.

၅၂.ဘုလါ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်အိၣ်အါအါကလာ်လၢဟံၣ်လၢယီလၢပှၢ်မိၣ်ပှၢ်ကျါဒီးပကီးလၢသၣ်ဘုလါလီၤ. သၣ်ဘုလါနှၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. သၣ်ဘုလါပြံဖိၤ,သၣ်ဘုလါဖးဒိၣ်, သၣ်ဘုလါသံမိၢ်ဟ့စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၅၃.မိၢ်လါ နှၣ်မ့ၢ်မိၢ်စုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒိၣ်အပှၤလၢပဒိၣ်မၤကိးပှၤဂၤနှၣ်လီၤ. မိၢ်စုၣ်မိၢ်လါစံးဝဲဒၣ်.

၅၄.ယှၢ်လါ နှၣ်မ့ၢ်လါဘၢလၢမၤသးဒ်ဝၣ်ဆူမူကဘျုးအသီးလၢလါပှဲၤအကတၢၢ်နှၣ်ပစံးလၢတၢ်ယှၢ်လါလီၤ. တၢ်ယှၢ်လါနှၣ်လီၤဘၢလၢမူမိၣ်လဲကျါနှၣ်လီၤ. ဒီးပသးပှၢ်စံးလၢတၢ်ယှၢ်လါ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢကပီၤတၢသုယှၢ်လါ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢကပီၤဒးဘိယှၢ်လါ. ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢတခံမိၢ်ဘိယှၢ်လါလီၤ.

၅၅.သလါ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂိၢ်အမိၢ်ပှၢ်နှၣ်ပစံးလၢသလါလီၤ. သလါတၥ်လီၤနှၣ်အမိၢ်ပှၢ်ဒီးအဒိးအုဒီးယးသုယှၢ်ကလာ်လၢသ့ၣ်လၣ် ခံဝၣ်လၣ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသလါတၥ်လီၤလီၤ. သလါတၥ်လီၤနှၣ်တၢ်

ဂိၵ်ၵ. ဒီးပသးပှ်စံးဝဲလၢသလါနှ်မှ်တါ်ဂိ်အဓိ်ပှ်လီၤ.

၁၆.သလါ နှ်မှ်လီနှ်ပှၤတနိၤနိၤကီးလၢသလါလီၤ. ပှၤလၢပျ႑ၤတဂၤန့်အဝဲၤလၢလီဒီးကီးလီနှ်လၢသလါစံးဝဲဒ5.

ဖံးယ5သလါအထဲကျိၤ ဖူးထိ5ဖူးလီၤသ့5လ5ဆို

၁၇.သံ5လါ နှ်မှ်သုးမှ်အဆိလီၤ. ဒီးမှ်ပှၤလဲၤနးဝ့်အါအါကလာ်နှ်ပကီးဒီးအဆိလၢသုးမှ်သံ5လါလီၤ.

၁၈.အူလါ နှ်မှ်ပမၤတါ်ပူၤတါ်လီ်လၢဝ5ကဖိ်ပမၤထိအိ5တဖံးဒီးပဃီယူအဓိ5နှ်ပကီးလၢအူလါလီၤ. အူလါနှ်မှ်ပှၤကညီအိသံးလၢအပူၤလၢမၤနာ်စိၤဖှံ5စိၤနှ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢအူတၢၢ်အူလါလီၤ. မၤန့်ယၢၤလၢအူလါတဖျာ5တကူ်. စကဘျာ5အိသံးလၢအပူၤလီၤ.

၁. လါ် နှ်မှ်ပမၤဘံဟံ5ခိ5နှ်ပစံးလၢပလါ်ဟံ5ခိ5လီၤ. ပမၤဟံ5နှ်ပလါ်အခိ5ဆူလိ်မံခိ5ဒီးသွဲနိ5ခံလီၤ. လါ်ဟံ5ခိ5ဆူလဲ5ခီလဲ5. လါ်ဆူလိ်မံခိ5ဒီးသွဲနိ5ခံတခီလီၤ.

၂. လါ် နှ်မှ်ပထုကဖ5တါ်ဒ်တါ်ဆိ5တါ်ထုသုတဘ5ပှၤတဂ့ၤဒီးပစံးလၢလါ်တါ်ဆိ5လီၤ. ပှၤကညီလါ်တါ်ဆိ5နှ်စံးဝဲဒ5. နဆိ5ယၤမးသုတဘ5တပှိၤတဂ့ၤ. စံးဝဲဒ်နှ်ဒီးပစံးလၢလါ်တါ်ဆိ5လီၤ. ဃဲဝါဆိ5တါ်ဒီးခွဲ5ဒီလါ်ဝဲလီၤစံးဝဲဒ5.

၃. လါ်ကဲ5ဆိး နှ်မှ်တါ်နးတါ်ကျုၤလၢပမၤတနၢၤဘ5နှ်မှ်ဂ့ၤ, တါ်ဒိ5တါ်မှ်လၢပမၤတနၢၤဘ5မှ်ဂ့ၤပစံးလၢနးလါ်ကဲ5ဆိးဒိ5လါ်ကဲ5ဆိးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသ့5တကျိဒိ5လါ်ကဲ5ဆိးဒီးပဃီးတန့်ဘ5စံးဝဲဒ5လီၤ. ဒီးမှ်ပသးပှ်လၢပျ႑ၤစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒိ5လါ်ကဲ5ကါစ့်ကီးလီၤ. တါ်သ5ဝံၤလီၤဒိနးလါ်ကဲ5ကါဒီးပှၤကညီဝံ်သံလီၤဒိဝဲလီၤ.

၄. လါ်တခီခ5 နှ်မှ်ပမၤဒဲမှ်ဂ့ၤ, ကြိ်မှ်ဂ့ၤ, ပမၤဘံအခိ5တစိၤဒီးပဒုးထိ5အခိ5တခီစိၤနှ်ပစံးလၢပလါ်တခီခ5လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဒဲတဖျာ5ဒီးလါ်တခီ5ဝဲအခိ5လီၤ.

၅. လါ်နါ နှ်ဒ်နာ်သကုအဆိလီၤ. ဒီးအိ5ထဲတါ်ကတိၤလီၤ. မှ်လါ်နါဒ်နှ် ဒီး စကကွ်ဒ5ကယာ်လီၤ. စဆိမိ5 လၢ စ က လဲၤ တါ်ဒီးနၤလီၤ. မှ်လါ်နါဒ်နှ်ဒီးစကကွ်ဒ5ကယာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလါ်နိၤလါ်နါလီၤ. မှ်လါနိၤလါ်နါဒီးကွ်ကွ်သဲ.

၆. လါ်နိၤ နှ်မှ်လါ်နါအဆိလီၤ. ဒီးအိ5ထဲတါ်ကတိၤလီၤ. မှ်လါ်နိၤလါ်နါဒ်နှ်ဒီးကွ်ဖဲနသးလီၤ.

၇. လါ်လါ် နှ်ထိရိၤတါ်ဒီးပစံးလၢတမံၤလါ်လါ်. တဂၤလါ်လါ်လီၤ. ထိရိၤပှၤတဂၤလါ်လါ်နှ်မှ်ဟဲဒီးဒုးအိ5အမှၤတကူ်. ထိရိၤတါ်တမံၤလါ်လါ်နှ်နှ်မှ်ကစါယွၤဟ်လီၤဝဲလီၤ.

၈. ကလါ် ဒီးကလှ်အလါ်, ဒီးရှ်ကလါ်, ဒီးဝ့ကလါ်, ဒီးဟီကလါ်, ဒီးဟီကလါ်မံၤ, ဒီးဟီကလါ်ဒၢ, ကွ်လၢကလာ်တကူ်.

၉. ကွ်လါ် နှ်မှ်ပှၤဂၤလဲၤတါ်ယ်ာဒီးပကွ်ကျဲလၢကဟဲကူၤဝဲတဘိနှ်ဒီးတါ်မိ5ထံ5ပသးဒီးပစံးလၢပကွ်လါ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲၤလဲၤတါ်ယ်ာဒီးကွ်လါ်ဝဲအကျဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကွ်လါ်ကွ်ဒီးလီၤ.

၁၀.ဆူလါ် နှ်မှ်ပခိးပှၤဂၤဒီးပစံးလၢပဆူလါ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဆူလါ်ဟူစ့်ကီးလီၤ. ဆူလါ်ယၢၤစကလဲၤဆူခုးတစိ်တကူ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆူလါ်ဖိ်ဒီးလီၤ. ပှၤခံဂၤဆူလါ်လိ်အသးလၢကျဲလီၤ. လဲၤသဒ5ဒံးယၢၤတဂ့ၤ. ဆူလါ်ဒ5ကယာ်ယၢၤတစိ်တကူ်.

၁၁.တဆံးလါ်တကူ်လါ် နှ်မှ်တါ်စုၤဝဲဘ5ဒ5ဘ5ဒးဒီးပစံးလၢတဆံးလါ်တကူ်လါ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဃုပှၤဂၤအဘုတဆံးလါ်တကူ်လါ်ဒီးဟ်ဖှိ5ဝဲအထိ5ရိာ်ရိာ်လီၤ.

၁၂.တလါ် နှ်မှ်တါ်ဆိ5အဓိ်ပှ်တဂၤအိ5လၢသီသံ5ခိ5ဒီးပကီးလၢတလါ်လီၤ. ပသးပှ်စံးဝဲဒ5. တလါ်နှ်ဆိ5တါ်သ့သ့တနံၤဂိၤ တါ်ခံးလီၤ. ဆိ5သ့5ဆိ5ဝ5ဆိ5ထံဆိ5မှ5ဆိ5ပှၤသပျ႑ၤဆိ5ပှၤကညီဆိ5ကလံၤ သိ5ဂိၤ စံးဝဲဒ5 လီၤ. ဆိ5 လီၤ ကွံာ်သ့5လ5ဒီးသ့5လ5လီၤဝဲ. ဆိ5ဒီးထိ5သ့5လ5ဒီးသ့5လ5ဒီးထိ5ဝဲလီၤ. တလါ်နှ်ဆိ5သံနိ5ဒီးနိ5သံဝဲ. ဆိ5မဲထိ5နိ5ဒီးနိ5မဲထိ5ဝဲ. ဆိ5ဖှိ5ပှၤကညီဒီးပှၤကညီဖှိ5ဝဲ. ဆိ5ကဲဒိ5ပှၤကညီဒီးပှၤကညီကဲဒိ5ဝဲလီၤ. ပသးပှ်စံးဝဲဒ5လီၤ.

၁၃.တလါ်ဆိ5လီၤ နှ်မှ်ကယူၤဖ5ဟုလၢမနၤအါနဒီးပစံးလၢတလါ်ဆိ5လီၤလီၤ. တလါ်ဆိ5လီၤနှ်ပှၤကညီဒု5ဝဲဒီးတမၤဘ5ကလိဘ5ဒီးဒု5ဝဲတနံၤလီၤ. ကယူၤဖ5ဟုလၢမှ်နၤနှ်မှ်န့်ဟူတလါ်ဆိ5တါ်ဒီးဟုဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတလါ်ဆိ5လီၤလီၤ.

၁၄.တူ်လါ်ကါ် နှ်မှ်ပဘျ5ကွံာ်ထွဲ5အနါမှ်ဂ့ၤ, ပဒိ5ကွံာ်ထွဲ5ခဲါမှ်ဂ့ၤ, အိ5ထဲအခိ5ဆၢ5စိၤဒီးပစံးလၢတူ်လါ်ကါ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒိ5ကွံာ်ထွဲ5တဒုအခဲါဒီးမၤသးတူ်လါ်ကါ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတူာ်လါ်ကံါတူာ်လါ်ကါ်လီၤ.

၁၅.နးလါ်ကဲ5ကါ နှ်မှ်တါ်လၢမၤအၢမၤနးအသးတုၤပမၤတဝှၤ ဘ5ဒီးပစံးလၢနးလါ်ကဲ5ကါလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ထိ5ထိအသးနးလါ်ကဲ5ကါလီၤ.

၁၆.ပလါ် နှ်မှ်ပမၤဝ5လှ5လၢပသူးကဆု5အိၤဒီးပခးတါ်လၢချံ5နှ်ပကီးလၢပလါ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢပျ်စ့်ကီးလီၤ. ပလါ်နှ်ပမၤစူအခိ5ဒီးပဘိးဒီးစု5ဒီးပခးလၢချံ5နှ် ဘ5တါ်ဖိတါ်လှၤသံဝဲလီၤ.

၁၇.ဘံလါ် နှ်မှ်သကွံတကလှာ်အသ5တဘ5လိာ်ဘ5ဒီးပကီးလၢသကွံဘံလါ်လီၤ. ဒီးပှၤတနိၤနိၤကီးလၢဘံးလါ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဘံဘု5ဘံလါ်လီၤ. သကွံဘံလါ်နှ်အသ5မံပအိ5ဆၢဒီးဆံ5တစဲးစဲးလီၤ.

၁၈.မှ်လါ် နှ်မှ်ပဆိကမိ5လၢပကန့်ဘ5အဘျုၤတမံၤမံၤဒီးပခိးဟ်နှ်ပစံးလၢမှ်လါ်လီၤ. စမှ်လါ်စဖိကဒိ5ထိ5ဒီးစကမၤယဲလီၤ. ပှၤဂၤတဖ5စမှ်လါ်တသ့ဘ5. စမှ်လါ်သ့ထဲစဖိလီၤ. မှ်လါ်နှ်မှ်ပတူ်ဘ5တါ်အဘျုးဒီးပစံးလၢမှ်လါ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကမှ်လါ်စ့်ကီးလီၤ.

၁၉.ခဲၤလါ်ကါ် နှ်မှ်ဆ5တကလှာ်အိ5လၢကလံၤအထံးတခိဒီးမှ် ဝဲလၢဆ5ဖးဒိ5သၢဖျာ5လွံ်ဖျာ5ဒီးပစံးလၢခဲၤလါ်ကါ်လီၤ. ခဲၤလါ်ကါ်နှ်လၢပျ႑ၤမှ်ဆ5ကဆိစ့်ကီးလီၤ. ညးဂ့ာ်လိာ်မူခိ5အဒိဒီးထုးတဲာ်ဆ5ကဆိအခဲါဒီးဆ5ကဆိထုးတဲာ်အတမျိၤဒီးလီၤဝဲလၢမူထံးတခီတဒုဒုတုၤခဲကနံ5အံၤလီၤ.

ခဲၤလါ်ကါ်ဒီးဆ5ကဆိ လီၤဖှ5လၢမူနၤ်ယါခိ

ညးဂ့ာ်လိာ်မူခိ5အဒိ အခီ5အဲးမှါကွံာ်တခီ

၂၀.သလၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဂံၢ်ကွံာ်တၢ်သူၣ်တၢ်သၣ်ဒီးပစံးလၢပသလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤသလၢ်ကွံာ်ဘုဖုတပူၤအါကၢ. ပှၤတဂၤသလၢ်လီၤဘုလၢချံၣ်ပူၤအါသမိး. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလၢ်သလဲၢ်လီၤ.

သလၢ်လီၤဘုအဘ့ၣ်ဘိ သံယှာ်အိၣ်ယှာ်နီၢ်ဒီးဒီ

၂၁.သဉ်လၢ် န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. သ့ၣ်တထံးသၣ်လၢ်ကၢ်တဖျၢၣ်စိၤတကၠၢ်ဓါ. သဲးတထံးသၣ်လၣ်ကၢ်တပိးစိၤတကၠၢ်ဓါ. စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၂.ဟးလၢ် န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟးလၢ်ဝဲန့ၣ်တကၠၢ်မိၣ်.

၂၃.အလှၢ်အလၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီ မၤမိၢ်သနံပၢ်သနံန့ၣ်ပစံးလၢအလှၢ်အလၢ်လီၤ. ပှၤကညီမၤအလှၢ်အလၢ်လၢမၤမှၢ်စိၤဘုံးစိၤသရဲသဓးလီၤ.

၂၄.ဆိၣ်လၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမုၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါလၢဘၣ်အဲၣ်တီလိာ်အသးဒီးဆူလၢ်လိာ်အသးလၢတဟံးန့ၢ်ဘၣ်ဘၣ်ပှၤလၢအဂၤန့ၣ်ပစံးလၢဆိၣ်လၢ်လိာ်အသးလီၤ. ပှၤခံဂၤဘၣ်အဲၣ်တီလိာ်အသးဒီးတဟံးန့ၢ်ဘၣ်ပှၤလၢအဂၤဘၣ်. ဆိၣ်လၢ်လိာ်အသးတုၤဟံးန့ၢ်လိာ်အသးလီၤ.

၁. လာ် န့ၣ်မ့ၢ်ကၢၢ်ဖိာ်ကၢၢ်ပှၢ်. ကစၢ်ကလိဖိာ်ဝဲဒီးပစံးလၢကၢၢ်လာ်လီၤ. ထံဆဲးကၢၢ်ကၢၢ်လာ်ဒီးပစံးလၢပယိၤဂံာ်ကၢၢ်လာ်လီၤ. တၢ်ရှၤနိၣ်ဒီးဟိၣ်မိၣ်ကဘၣ်ထိၣ်ဒီးကစၢ်လာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလာ်လဲာ်လီၤ. ကၢၢ်လာ်ကၢၢ်လဲာ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. လာ်ကမါ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤ လၢ ဘၣ်ဖှိၣ်ဒီး ပသးကညီၤ ဒီးပစံးလၢလာ်ကမါလီၤ. ပှၤတဂၤလာ်ကမါကမ့ၢ်ကၢ်အမိၢ်အပၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ဖှိၣ်အိၣ်ယာ်ဝဲသၢ.

၃. လာ်သ့ၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပကှာ်သ့ၣ်ဒီးပကှာ်အိၣ်ထိၣ်သ့ၣ်အလှၣ်အနၠဒီးဖိာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပလာ်သ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤကှာ်သ့ၣ်ဒီးလာ်ဝဲဒီးသ့ၣ်လာ်ဟဲထိၣ်မးတလိၣ်တလိၣ်လီၤ.

၄. လာ်ချံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပထူချံၣ်လၢအဒိၣ်တှာ်န့ၣ်ပထူစ့ၢ်ယၢ်ခီယၢ်ခီဒီးပစံးလၢပလာ်ချံၣ်လီၤ. ချံၣ်န့ၣ်ပထူလၢအဒိၣ်တှာ်တခီဒီး ပစံးလၢပလာ်ချံၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ထူချံၣ်ဒီးလာ်ချံၣ်တကၠၢ်.

၅. လာ်ဆိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ဖးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒိၣ်အဲၣ်ဒီးတၢ်ထိရိၤတမံၤလၢပမၤန့ၢ်အီၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢခိၣ်ဖးလာ်ဆိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢခိၣ်ဖးလာ်ဆိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. လာ်ပူၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပကှာ်သ့ၣ်လၢကွါအလိၢ်ဖိာ်ကိၢ်လီၤဆၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်လာ်ပူၤလီၤ. သ့ၣ်လၢဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပကှာ်လာ်ပူၤလီၤဆၢၣ်လဲၢ်ကၢ.

၇. လာ်ဖး န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢလးဖးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်လၢပှၤမၤချံးအိဝဲအလၣ်ဃှန့ၣ်ပကိးလၢလးဖးလီၤ. လာ်ဖးန့ၣ်ပတစံးဘၣ်. လာ်ဖးထဲလာ်ဖးကိ တပစံးဘၣ်. ပစံးလၢလးဖးထဲလးဖးကိလီၤ.

၈. လာ်မာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤတကလှာ်ကူတၢ်ဝါဒီးဒူးတၢ်သ့ဒီးပကိးလၢလာ်မာ်လီၤ. လာ်မာ်န့ၣ်မၤသးန်စီၤသီအသိးဒီးအကို်တဖၣ်အိၣ်နာ်သကၠပတထံၣ်ဘၣ်. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလာ်တၢၢ်လာ်မာ်လီၤ.

၉. လာ်လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပကှာ်သ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်အလှၣ်အနၠဆံးထိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲဒီးပစံးလၢပလာ်လီၤသ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤကှာ်သ့ၣ်ဒီးလာ်လီၤသ့ၣ်အလှၣ်အနၠလီၤအါမးလီၤ.

၁၀.လာ်သါ န့ၣ်မ့ၢ်ကိတိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သကိၢ်အစုအပှၤန့ၣ်ပစံးလၢသကိၢ်ကိတိာ်လာ်သါလီၤ. ဒီးပစံးလၢလာ်သးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၁.ကလာ် ဒီးကလာ်ဆဲးဖိုး, ဒီးကလာ်အဲးအီး, ဒီးကလိာ်ကလာ်, ဒီးကလာ်ထိၣ်ထူၣ်, ဒီးဘှိၣ်ကလာ်, တၢ်ခဲလာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကလာ်တကၠၢ်.

၁၂.ကံၣ်လာ်ပူၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပကံၣ်ဘိလာ်န့ၣ်ပကိးလၢကံၣ်လာ်ပူၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကံၣ်နၣ်ခိၣ်ထံးဖိလာ်န့ၣ်ပစံးလၢကံၣ်လာ်ပူၤလီၤ. ဒီး ပစံးလၢကံၣ်ဘိလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကံၣ်ဘိခိၣ်ကံၣ်ဘိလာ်လီၤ. ဒီးကံၣ်လာ်ခိၣ်ကံၣ်လာ်ပူၤလီၤ.

၁၃.ကှာ်လာ် န့ၣ်မ့ၢ်သပှၣ်ကျူးဝၣ်ကျိလၢတဲာ်ကျူးတဲာ်ကျိတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ကှာ်လာ်ဝၣ်ကှာ်လာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ကူးလာ်ဝၣ်ကူးလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၄.ကူးလာ် ဒီးကှာ်လာ်န့ၣ်ဒ်းသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်လၢတဲာ်ကျူးတဲာ်ကျိဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ကူးလာ်လီၤ.

၁၅.ကိာ်လာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပကိာ်ဖိလာ်န့ၣ်ပစံးလၢကိာ်လာ်လီၤ. တၤသူန့ၣ်ကိာ်လာ်ဘိစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၆.ကိာ်လာ်နု န့ၣ်မ့ၢ်ဒၢးဖိလာ်န့ၣ်ပကိးလၢကိာ်လာ်နုလီၤ. ဃဲာ်လီၤတဲာ်ဆုကိာ်လာ်နုလီၤ. ဆိၣ်လၢကိာ်လာ်နုတဂ့ၤ. ထွဲၣ်ကအုၣ်ဘၣ်နၤ. ထိရိၤပအိၣ်လၢတၢ်ထိၣ်ထိဒီးစၢၢ်ဆၢပဖိလာ်န့ၣ်ပကိးလၢကိာ်နုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကိာ်လာ်ခိၣ်ကိာ်လာ်နုလီၤ.

၁၇.ကျိလာ်ထိၣ်သ့ၣ် န့ၣ်ပဖဲာ်ကိၢ်သ့ၣ်လၢဖိာ်ဝဲတလှၣ်တလှၣ်ဒီးအလှၣ်အနၠထိဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကျိလာ်ထိၣ်သ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤကျိလာ်ထိၣ်သ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်လာ်လီၤမးတလိၣ်တလိၣ်လီၤ.

၁၈.ခါလာ် န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်အကတိၢ်န့ၣ်ပစံးလၢခါလာ်လီၤ. ပမၤဘုအခါ လာ်ဒီးနဟဲကိးပှၤဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ပဖဲးခုးခါလာ်န့ၣ် ဟဲမၤတဲာ်တဲာ်ယၢၤတဂ့ၤ.

၁၉.ခၣ်လာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပခၣ်ဖိလာ်န့ၣ်ပစံးလၢခၣ်လာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခၣ်ဆူၣ်ထိၣ်လၢအခၣ်လာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခၣ်ခၣ်ခိၣ်လာ်လီၤ.

၂၀.ခိၣ်လာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအမိၢ်တမိၢ်ဃီဒီးအပၢ်ခံဂၤတဂၤတပၢ်ပၢ်န့ၣ်အဖိဒီပဝဲၢ်ခိၣ်လာ်လီၤ. ပှၤခံဂၤဒီပှၢ်ဝဲၢ်ခိၣ်လာ်ဒီးအမိၢ်တမိၢ်ဃီဒီးအပၢ်ဆိၣ်တဂၤတပၢ်ပၢ်လီၤ. အဝဲတဂၤအပၢ်သံဒီးအဝဲတဂၤအပၢ်န့ၣ်အမါလၢအဝဲတဂၤအမိၢ်ဒီးအဖိခံဂၤန့ၣ်ဒီပှၢ်ဝဲခိၣ်လာ်ဝဲလီၤ.

၂၁.စာ်လာ် န့ၣ်မ့ၢ်စာ်လဲာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်အါဂၤဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤလဲၤတၢ်အါနမှၢ်ဂ့ၤ, ဖိာ်လိာ်အခံယံၤဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစာ်လဲာ်စာ်လာ်လီၤ. ပနၢ်ဂီၤဖံးဖိာ်လိာ်အခံစာ်လဲာ်စာ်လာ်အါသမိး. တၢ်စိၤယံၣ်စိၤစာ်လဲာ်စာ်လာ်အါကၢ. ဒီးပှၤကညီလဲၤတၢ်စာ်လဲာ်စာ်လာ်အါမးလီၤ.

၂၂.တလာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘၢတၢဆူၣ်လၢဂ့ၢ်သူအတမျိၤဒီးပစံးလၢတလာ်လီၤ. ပမၤတလာ်န့ၣ်ပဒီးအိၣ်ညၣ်ဘၣ်ဂ့ၤကၢ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတလာ်တလဲာ်လီၤ.

၂၃.တၢၵ်မႆၢလၢဝ် ၼႆႉမၢႆထိုဝ်ႈၶႆႈတၢၵ်ၽိတၢၵ်လႆႈလၢၼ်ပုၵ်ႇၵျၢ်ႈၼႆႉပၵီးလၢ တၢၵ်မႆၢလၢဝ်လီႈ.

၂၄.တဵၵ်လၢဝ်ပူႈ ၼႆႉမၢႆပၽႆဘၼ်ႈၼိၼ်ထႆးအၽိလၢဝ်လီႈၵႃႈအိဵၼ်ႈပႆႈ လၢၼ်တဵၵ်လၢဝ်ပူႈလီႈ. ဢိဵႈပႆႈဢိဵႈအႆႈသိလၢၼ်တဵၵ်လၢဝ်ၼိၼ်တဵၵ်လၢဝ်ပူႈ လီႈ. ပၼ်ႈတဵၵ်လၢဝ်ပူႈၼႆႉပၽႆးသၢႆးၽႃႈၵႃႈ.

၂၅.ထႆးလၢဝ် ၼႆႉမၢႆထႆးၵူၵ်ႇလိဵၼ်လၢၼ်တမၢၵ်ႇၽိၵ်တၢၵ်လၢၼ်အၽိၼိၼ်ၼႆႉပ ၵီးလၢၼ်ထႆးလၢဝ်လီႈ. ဢိဵႈပၵီးဢိဵႈအႆႈသိလၢၼ်ၶမ်ႈၶူၼ်ထႆးလၢဝ်လီႈ. ထႆးလၢဝ်ၼႆႉတမၢၵ်ႇၽိၵ်တၢၵ်လၢၼ်အၽိၼိၼ်လီႈ.

၂၆.ၼူလၢဝ် ၼႆႉမၢႆပၶဝ်ယိပုၵ်ႇၵျၢ်ႈလၢၼ်ပၶႆးၶုးၼႆႉပၵီးလၢၼ်ၼူလၢဝ် လီႈ. ပုႈၵၵ်ႉၶႆးၶုးလၢၼ်တၵၼ်ႈထိဵၼ်ႈၸႈဘၼ်ႈလၢၼ်ၶုးၼႆႉပၵီးလၢၼ်ၼူ လၢဝ်လီႈ. ဢိဵႈပၵီးဢိဵႈအႆႈသိလၢၼ်ၼူလၢဝ်သၢၼ်လၢဝ်လီႈ. ပုႈၵၵ်ႉၶႆးၶုး လၢၼ်ၼူလၢဝ်ပူႈၼႆႉၶဝ်ယိပုၵ်ႇၵျၢ်ႈလီႈ.

၂၇.ပလၢဝ် ၼႆႉမၢႆပလဝ်အႆႈသိလီႈ. ဢိဵႈမၢႆပပၼ်ႈဟၢႈသႆႈတၢၵ်ၼႆႉပ ၶႆးဢိဵႈအႆႈသိလၢၼ်ပလဝ်ပလၢဝ်လီႈ. ၵျၢ်ႈၵႃႈဘၼ်ႈဢိဵႈဢိဵႈလၢၵ်ၼႆႉပလဝ်ပ လၢဝ်ၵႂႃႇတၵုၵ်ႇ.

၂၈.ၽၢလၢဝ် ၼႆႉမၢႆဟၼ်ၵႂၢဝ်လၢဝ်ၼမၢႆႇၵူႈ, ထိုဝ်ႈၶႆႈတၢၵ်ၵႂၢဝ်ၼမၢႆႇၵူႈ, ပ ၶႆးလၢၼ်ၽၢလၢဝ်လီႈ. ဢိဵႈပၶႆးလၢၼ်ၽိလၢဝ်ၸၵ်ႉၵီးလီႈ. ဢိဵႈၽိလၢဝ်ၼႆႉဟၼ် ၵႂၢဝ်လၢဝ်ၼလီႈ.

၂၉.ၽိလၢဝ် ၼႆႉမၢႆထိုဝ်ႈၶႆႈတၢၵ်အိဵၼ်လၢၼ်အၽုၼ်လီႈၼႆႉပၶႆးလၢၼ်ၽိလၢဝ် လီႈ. ဟၼ်ၵႂၢဝ်ၼ ၼႆႉပၶႆးလၢၼ်ဟၼ် ၽိလၢဝ်လီႈ. သုၼ်ၼိၼ်ထႆး ဝႆးၵြႆး ၼႆႉပၶႆးလၢၼ်သုၼ်ၽိလၢဝ်လီႈ. ဢႆးၽိလၢဝ်ၼႆႉမၢႆဟၼ်ၽိလၢဝ်ၵႂၢဝ်ၼ ၼႆႉ လီႈ. ပုႈတၵၼ်ႈအိဵၼ်ဘၼ်ႈလၢၼ်ပုႈၵၼ်ႈအၽိလၢဝ်. ၼ်ပၶႆးတၢၵ်အသိးအၽိ အမိႈသႆးၼၢ်ပုႈၵၼ်ႈလီႈ. ပုႈၼႆႉအပုၵ်ႇလၢၼ်အၽိလၢဝ်အိဵၼ်ၸႈတၵၼ်ႈလီႈ. ၼ်ပၶႆးတၢၵ်အသိးအပုၵ်ႇအိဵၼ်ၽျၼ်လၢၼ်ၶမ်လီႈ.

၃၀.မႆၢလၢဝ် ၼႆႉမၢႆပုၵ်ႇလၵ်ႇၵျၢ်ႈၼႆႉပၵီးလၢၼ်မႆၢလၢဝ်လီႈ. ဢိဵႈပၶႆး လၢၼ်မႆၢလၢဝ်ၵျၢ်ႈၸၵ်ႉၵီးလီႈ. ဢိဵႈပၵီးဢိဵႈအႆႈသိလၢၼ်မႆၢလၢဝ်သိဵၼ်ၵျၢ်ႈ လီႈ. ပုႈၵၵ်ႉၶႆးအိဵၼ်လၢၼ်မႆၢလၢဝ်သိဵၼ်ၵျၢ်ႈၼႆႉၵူဝ်အိဵၼ်ၶႆးအိဵၼ်ၶုးလီႈ.

၃၁.လၢၼ်လၢဝ်လၢၼ်လၢဝ် ၼႆႉမၢႆတၢၵ်သုးလီႈအသႆးၸူအၽုၼ်လီႈတၶႆး တၶႆးဢိဵႈပၶႆးလၢၼ်လၢဝ်လၢၼ်လၢဝ်လီႈ. ၼမႃႈဟၼ်ထိၵၼ်ႈသိးၼႆႉသုးၽုၼ် လီႈလၢၼ်လၢဝ်လၢၼ်လၢဝ်လၢၼ်လၢဝ်တၶႆးတၵုၵ်ႇ.

၃၂.လီႈလၢဝ် ၼႆႉမၢႆဟိဵၼ်ၼိၼ်ၽိၵ်ဝလၢၼ်ၵၼ်ႈလီႈမၢႆႇၵူႈ, လၢၼ်ၵၢ်ႇ လီႈမၢႆႇၵူႈ, ဢိဵႈဟိဵၼ်ၼိၼ်ဝလီႈဝၼႆႉပၶႆးလၢၼ်ဟိဵၼ်ၼိၼ်ဝလီႈလၢဝ်လီႈ. ဢိဵႈပၶႆးလၢၼ်လီႈသလၢဝ်ၸၵ်ႉၵီးလီႈ. တၢၵ်ၸူႈဢိဵႈၵၼ်ႈလၢဝ်ဢိဵႈဟိဵၼ်ၼိၼ် လီႈလၢဝ်လၢၼ်ၵၼ်ႈပႃႈလီႈလီႈ.

၃၃.သလၢဝ် ၼႆႉမၢႆဟိဵၼ်ၼိၼ်ၽိၵ်ဢိဵႈအဝလီႈလၢၼ်တၢၵ်ဘႆလီႈဢိဵႈပၶႆး လၢၼ်သလၢဝ်လီႈ. ဟိဵၼ်ၼိၼ်ဝလီႈသလၢဝ်လၢၼ်ၵၼ်ႈလီႈ. ဟိဵၼ်ၼိၼ်သ လၢဝ်တလိဵၼ်ၼႆႉၵမၢႆႇၵၢ်ပယီးၵဝ်သၢ.

၃၄.ဟၢႈလၢဝ် ၼႆႉမၢႆပၵုၵ်ပၵီးၸူပသႆးၼၢ်ပုၵ်တမိတူႈလၢၼ်ပၶမ်ၸုၼ် ၼီႈထိဵၼ်ဘႆးလၢၼ်ပၵႂၢဝ်ထႆးၼႆႉပၶႆးလၢၼ်ဟၢႈလၢဝ်လီႈ. ၽုၼ်ၼၽိသႆးလၢ ၼၵျၢ်ႈတၵူႈ. ၽုၼ်လၢၼ်ၼဟၢႈလၢဝ်တမိ. ၼ်ပၶႆးတၢၵ်အသိးၽုၼ်ၼၽိလၢၼ် သႆးၼၢ်ပုၵ်တမိၶႆးဝလီႈ ဢိဵႈပၶႆးဢိဵႈအႆႈသိလၢၼ်ဟၢႈၼိၼ်ဟၢႈလၢဝ်လီႈ.

၃၅.ဟၢႈလၢဝ် ၼႆႉမၢႆပုႈၵၵ်ႉ အၵၼ်ႈသူးအိဵၼ်ဢိဵႈ အတၢၵ်ၼႆႉပၶႆးလၢ ဟၢႈလၢဝ်လီႈ. ၼၼႈလုၼ်ၽိသႆးမိႈအထႆဢိဵႈထူးၵႂႃႇအဟၢႈၼိၼ်ဟၢႈလၢဝ် ၵသိုဢိဵႈတၵုၵ်ႇ.

၃၆.အလၢဝ် ၼႆႉမၢႆပမၢႈဢၢၼ်ပဢိဵၼ်ဢိဵႈပဢိဵၼ်ဟၼ်ပုႈအဘူးအလၼ်ၼႆႉပ ၶႆးလၢၼ်အလၢဝ်လီႈ. ပုႈတၵၼ်ႈၵၼ်လၢၼ်ၵၢ်ႇၶျူး ဢိဵႈတလၢၼ်ၼႆႉပဢိဵၼ်ဟၼ် အလၢဝ်လၢၼ်ၸမ်ၶွႆးလီႈ. တလၢၼ်ၵၢ်ႇၶျူး တၽၼ်ၼႆႉအိဵၼ်ဘၼ်အလၢဝ် ဢိဵၼ်တၵုၵ်ႇလီႈ.

၃၇.အလၢဝ် ၼႆႉမၢႆသုၼ်လၢၼ်ပၵူဝ်ဢိဵႈအလုၼ်အၼလီႈဝၼႆႉပၶႆးလၢ သုၼ်အလၢဝ်လီႈ. ပုႈတၵၼ်ႈၵူဝ်သုၼ်ဢိဵႈသုအလၢဝ်လီႈဝလၢၼ်အလုၼ် အၼလီႈ.

၁. လး ၼႆႉမၢႆထႆးဝလၢၼ်အၵီးၵတၢၵ်ဢိဵႈဝၼ်ပုၵ်အသိးတၶႆးၶႆး ၼႆႉပၵီးလၢၼ်လးလီႈ. လးၼႆႉဝၼ်ပုၵ်အသိးဢိဵႈၵီးဝၼႈၼႈၵလဝ်. ပုံႈဝၼႈၼႈၵလဝ်ဢိဵႈပၵီးလၢၼ်လးလီႈ. တပူၽိအတၢၵ်ၼႆႉမၢႆလၢၼ်လး တၼီႈလီႈ. ဢိဵႈမၢႆပုႈမႃႈၵီးပုၵ်ၼႆႉပၶႆးလၢၼ်လးလီႈ.

၂. လး ၼႆႉမၢႆတၢၵ်မၢၵ်တၵလုၵ်ၼ်ၶွႆၼ်အသိးဢိဵႈအသၼ်အိဵၼ်လၢၼ်အ မၢၵ်ၵၽိၵ်ၶမ်ၵၽိၵ်လိဵႈဢိဵႈပၵီးလၢၼ်လးလီႈ. ဢိဵႈပုႈၵၵ်ႉသူၼ်ဝဢိဵႈၵျိ အိဵၼ်ဝအသၼ်ၼႆႉမံၵပုၵ်ၼ်ၶွႆၼ်တၢၵ်သိးလီႈ. ဢိဵႈလးၼႆႉအိဵၼ်လးမႆၢ တၵလုၵ်ဢိဵႈလးဢၢတၵလုၵ်လီႈ.

၃. လး ၼႆႉမၢႆပဘျူၼ်ပၵူးတၢၵ်ၸၼ်လၢၼ်ယဝ်ဢိဵႈပၶႆးလၢၼ်လးတၢၵ်ၸၼ် လီႈ. ပုႈတၵၼ်ႈလးတၢၵ်ၸၼ်တလိဵၼ်တလိဵၼ်ဢိဵႈသၼ်ယုထိဵၼ်ဝလီႈ. လးၵႂႃႇတၢၵ်ၸၼ်ၼႆႉသၼ်ယုထိဵၼ်တၵုၵ်ႇ.

၄. လး ၼႆႉမၢႆတၢၵ်လၢၼ်လီႈသိတမႆၢလၵ်ႇလၵ်ႇၼႆႉပၶႆးလၢၼ်လးလီႈ. ၼၼ်ရၼ်တမႆၢၼႆႉမၢႈသႆးလးသမိး, မၢၵ်ထူၼ်သုၼ်ၸၢဝ်မၢၵ်ဟၢဝ်သုၼ်ၸၢဝ် ဝလီႈ. တၢၵ်တၵလုၵ်ၼႆႉလးၵႃႈ.

၅. လး ၼႆႉမၢႆၼၢ်အသိလီႈ. ဢိဵႈမၢႆပၵီႈတမႆၢလၢၼ်ပသႆးၼၢ်ပုၵ်ၶမ်ၽျၼ် လီႈ.

၅–၁. လးၶၼ် ၼႆႉမၢႆလးတၵလုၵ်ပအိဵၼ်အသဘျူးၶၼ်ဝဢိဵႈပၶႆး လၢၼ်လးၶၼ်လီႈ. လးၶၼ်ၼႆႉပအိဵၼ်ဢိဵႈအသဘျူးလၢၼ်အၽႆးမိဵၼ်ၼႆႉ ၶၼ်ဝတၶႆးၶႆးဢိဵႈပၵီးလၢၼ်လးၶၼ်လီႈ. ဢိဵႈအသႆးၵၢ်ပူႈၼႆႉပအိဵၼ် ဝၼ်ဝလီႈ.

၆. လးဢ ၼႆႉမၢႆထိုဝ်ႈလးလၢၼ်ပသူၼ်ဢၼႆႉပၶႆးလၢၼ်လးဢလီႈ. လးဢၼႆႉပသူၼ်လၢၼ်ၶုးဢိဵႈပၵျိအိဵၼ်အသၼ်ၼႆႉပအိဵၼ်ဝၼ်ဝလီႈ.

၇. လးၽႆး ၼႆႉမၢႆတၢၵ်ထႆးတၵလုၵ် လၢၼ် ပုႈၶမ်ၽိ မႃႈယုအလၼ်ဢိဵႈၵျိ အိဝအထႆၼႆႉပၵီးလၢၼ်လးၽႆးလီႈ. ဢိဵႈပၵီးဢိဵႈအႆႈသိလၢၼ်လးဘုၼ် လးၽႆးလီႈ. ပုႈၶမ်ၽိမၢၵ်ၵူႈ, ပုႈအဲၵလၼ်ၽိမၢၵ်ၵူႈ, အိလးၽႆးထႆၼႆႉ ဢိဵႈအိဵၼ်ဢိဵႈၵိဵၼ်လီႈ.

၈. လးၽိ ၼႆႉမၢႆလးတၵလုၵ် အသၼ်ပြႆဝဢိဵႈပၵီးလၢၼ်လးၽိလီႈ. လးၽိၼႆႉအသၼ်ထဲၸမၢၵ်ဢိဵၼ်ၼိၼ်မၢၵ်ဢိဵၼ်လီႈ. ဢိဵႈပုႈၵၵ်ႉသူၼ်ဝၸၵ်ႉ ၵီးလီႈ.

၉. လးမႆၢ ၼႆႉမၢႆလးတၵလုၵ်မဲထိဵၼ်ၵြိလၢၼ်ပုၵ်ႇလၵ်ႇၵျၢ်ႈဢိဵႈပအိဵၼ် အသၼ်တဘူၼ်ဘၼ်. အသၼ်မူႈတၢၵ်ဢိဵႈပၵီးလၢၼ်လးမႆၢလီႈ. ဢိဵႈပ ၵီးဢိဵႈအႆႈသိလၢၼ်လးဘုၼ်လးမႆၢလီႈ.

၁၀.လးလး ၼႆႉမၢႆသူၼ်သူၼ်အသိလီႈ. ဢိဵႈမၢႆပုႈအိဵၼ်တၢၵ်လၵ်အၢ ၼႆႉပၶႆးဢိဵႈအႆႈသိလၢၼ်အိဵၼ်တၢၵ်သူၼ်သူၼ်လးလးလီႈ. ပုႈတၵၼ်ႈအိဵၼ် သၼ်သူၼ်သူၼ်လး လးၶႆးဝလီႈ. မႃႈသူၼ်သူၼ်လးလးအိဵၼ်သူၼ်သူၼ် လးလးၶႆးဝဢၼ်.

၁၁.လးလး ၼႆႉမၢႆလိလိအသိလီႈ. ဢိဵႈမၢႆပၵူဝ်ပၶႆးဢိဵႈပထူၵ

ဖၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢလီလီလးလးလီၤ. ထွးလီလီလးလးယူၤဒီး ထိၣ်စီၢ်ဒီးဘျါ. ဖဲးတနံၤဝံၤအလိၢ်ခံဖဲးခံနံၤဝံၤအလိၢ်ခံစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၂.**လးတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ချံၣ်တကလုာ်အကုဂီၤတနီၤအကုကပီၤတစဲးစဲး တနီၤဒီးအိၣ်လၢထံဘျါအကျါန့ၣ်ပကိးလၢချံၣ်လးဝၢ်လီၤ. ချံၣ်လးဝၢ်မ့ၣ်န့ၣ်အကုကပီၤတစဲးစဲးဒီးပကိးလၢချံၣ်လးဝၢ်မ့ၣ်လီၤ. ချံၣ်လးဝၢ်ခွါန့ၢ်အကုဂီၤဝဲလီၤ.

၁၃.**လးသၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဆံးစၢ်အဟံၣ်လိၢ်န့ၣ်အိၣ်တဖျာၣ်တဖျာၣ်. ဖျာၣ်သလၢၣ်ဒ်လးသၣ်အသိးဒီးပစံးလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤလးသၣ်လီၤ. ထိခိၣ်လးသၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢဟံၣ်လိၢ်လီၤလီၤ.

၁၄.**ကလး** ဒီးကလး ကလဲး, ဒီး ကလးယာ်ဒီး ဘိကလးတိၢ်, ဒီး ကလဲကလး ဒီးသးကလး , ဒီးကလးကီၢ် , ဒီး ကလးဓၢ ကလဲာ်, ဒီးကလးသၢး, ဒီးကလံးကလး, ဒီးကလးပီး, ဒီးတကလးခံကလး, ဒီးမိၢ်သူကလး,တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကလးတက့ၢ်.

၁၅.**ကဖးလး** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်အူကူၢ်လိၣ်အိၣ်လၢသွံၣ်လးလိၤဂီၤဆှၣ်ကလာ်ဒီးပစံးလၢဂီၤကဖးလးလီၤ. မ့ၣ်ကဖးန့ၣ်ဂီၤကဖးလးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဂီၤကဖးလးကဖဲးလဲးလီၤ.

၁၆.**ကဖးလး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢကီၢ်ဝဲနးနးကလဲာ်န့ၣ်ပစံးလၢကီၢ်ကဖးလးလီၤ. မ့ၣ်ကီၢ်ကဖးလးပဟံးတဘျၣ်ဘၣ်. မ့ၤလၢပခွဲးလီၤသိန့ၣ်ကီၢ်ကဖးလးပဟံးဒီးကီၢ်သွးပစုလီၤ.

၁၇.**ကဘးလး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤတကဲကညါဒီးအလိၤခုၣ်လီၤကူၤတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢအလိၤကဘးလးလီၤ. ပှၤအံၤစဟံးကွၢ်အလိၤကဘးလးလီၤ. အလိၤတကီၢ်ဘၣ်နးနးကလဲာ်ဘၣ်.

၁၈.**ကဘးလး** န့ၣ်မ့ၢ်ပသူၣ်ခုၣ်ပသးမှာ်ဒီးပစံးလၢကဘးလးလီၤ. ဓအိၣ်ဒၣ်စတၢ်စသးကဘးလးန့ၣ်ဟဲမၤကီၢ်စသးတဂ့ၤ.

၁၉.**ကီၢ်လး** န့ၣ်မ့ၢ်ကီၣ်လိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢတလီၤဖုံၣ်ဘၣ်ဒီးလိၣ်ဖျာၣ်အသးတလိၣ်တလိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကီၢ်လိၣ်ကီၢ်လးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကူၢ်လိၣ်ကူၢ်လးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟိၣ်ခိၣ်ကိၣ်လိၣ်ကီၢ်လးစံးဝဲဒၣ်.

၂၀.**စှာ်လး** န့ၣ်မ့ၢ်စှာ်လိးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢသၣ်လၢသၣ်အိၣ်ဖိၣ်ဒီးလီၤစဲၤဝဲအါအါကလဲာ်န့ၣ်ပစံးလၢသၣ်စှာ်လိးစှာ်လးလီၤ.

၂၁.**တလးတံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဖါလၢအဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်စံးလၢအဖါတလးတံးလီၤ. ထိခိၣ်ဖါတလးတံးတဒုဒိၣ်သမိး. ယုၢ်ဖါတလးတံး. တးဆုးဖါတလးတံး. လါဖံးဖါတလးတံးစံးဝဲလီၤ.

၂၂.**တလးပီး** န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်ဆီယံလၢတလၢၤကၢ်တၢ်ဒီးဆဲးဝဲအကဘျံးပူၤန့ၣ်ပကိးလၢတလးပီးလီၤ. ဒီးပကိးလၢတလးပီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. တလၢၤတနီၤနီၤဆဲးတလးပီးသ့ဝဲလီၤ.

၂၃.**တလးသၢး** န့ၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်ထံးတကလုာ်ပလှၣ်ဘံလၢပဘၣ်တၢ်ဖှူန့ၣ်ပကိးလၢတလးသၢးလီၤ. တလးသၢးန့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိတကလုာ်လီၤ. ဒီးပှၤကညီသူၣ်ဝဲအါမးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတလးသၢးတလးသးလီၤ.

၂၄.**တလးမူး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟ်မ့ၣ်ဟ်ခွါလၢအဘၣ်ဖျိလိာ်အသးအကတိၢ်န့ၣ်ပကိးလၢတလးမူးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတလးမူးတလးမးလီၤ.

၂၅.**တၢ်လးတၢ်လဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပတထံၣ်ဘၣ်နီတခီၣ်ဒီးပထံၣ်ဖုးတခီၣ်တဆိးလၢလီၤဆီလီၤကျဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်လးတၢ်လဲၢ်လီၤ. တၢ်တခီၣ်အံၤတၢ်လးတၢ်လဲၢ်. တၢ်ယူၢ်မ့ၢ်ပတထံၣ်နီတခီၣ်. တၢ်တခီၣ်တၢ်လးတၢ်လဲၢ်ပထံၣ်လၢတၢ်ယူၢ်မ့ၢ်လီၤ.

၂၆.**ပလး** န့ၣ်မ့ၢ်ပန့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဂီၤတမံၤလၢပသးနါပှၢ်လၢဖိာ်မ့ၣ်တဖၣ်လုၢ်ဖိလုၢ်လံၤလၢအဖိဆူးအီအထံန့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢပန့ၢ်ပလးလီၤ.

၂၇.**ပှၤလး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤလီၤဆီအသးလၢအဲၣ်တလှၤအဲၣ်တဘိလၢပှၤဂၤတမၤဘၣ်နီတဂၤဒီးမၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၤလးလီၤ. တၢ်လၢပှၤဂၤမၤတဘျၣ်န့ၣ်ပှၤမၤမ့ၢ်ဘျၣ်တဂၤဂၤဒီးပစံးလၢပှၤလးလီၤ. ပှၤတဂၤမးပှၤလးလီၤလဲၣ်. အပှၢ်အဝဲၢ်တမၤအသးဒ်အသိးနီတဂၤဒီးအဝဲမၤလီၤဆီအသးတဂၤယီလီၤ.

၂၈.**လီၤလး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတကြၢးမၤဘၣ်အသးဒီးမၤအသးန့ၣ်ပစံးလၢ တၢ်လီၤလးလီၤ. ထးကဒဲကဒဲကဲး စဲဘူးလိာ်အသးန့ၣ်လီၤလးဒိၣ်ကၢ. ထးလၢပတထိၣ်ဂီၤဘၣ်ဒီးခုၣ်ဝဲန့ၣ်စဲးဘူးလိာ်အသးန့ၣ်လီၤလးမးလဲၣ်. ထးနါအှၣ်ထးချူၣ်န့ၣ်ပကွၢ်လီၤလိၢ်လီၤလးနးကၢ.

၂၉.**သလးတိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘီလၢအဘိသီဝဲတဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဘီသလးတိၢ်လီၤ. ဘီသလးတိၢ်န့ၣ်အခံတဆုတအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်ထဲအကနၣ်တခီစီၤဒီးအတိၢ်ထိဝဲလီၤ.

၃၀.**သလးကဒး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဆံၣ်နးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဆံၣ်သလးကဒးလီၤ. ပနီသၣ်ဆံၣ်သလးကဒးစံးဝဲဒၣ်.

၃၁.**သလးသလု** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနၢ်ထံအါဒီးအနၢ်ကၢဒိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးသလးသလုလီၤ.

၃၂.**သွံၣ်လး** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ကဖးလၢမ့ၣ်အူတအိၣ်လၢၤဘၣ်ဒီးအိၣ်ထဲသ့ၣ်ကဘိၣ်ကီၢ်လိၣ်စီၤန့ၣ်ပကိးလၢသွံၣ်လးလီၤ. သွံၣ်လးန့ၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ကဖးလီၤပဲာ်ဒီးအိၣ်လီၤတဲာ်လၢမ့ၣ်အှၣ်ကူၢ်လိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသွံၣ်လးလီၤ.

၁. **လၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်မှၤပှဲၤလီခိတဘှၣ်ကသူပှဲၤလီခိတဘှၣ်ဒီးပစံးလၢမှၤလၣ်ကသူလၣ်လီၤ.

၂. **လၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒီးပှၢ်ဝၣ်ဒီးပှၢ် ဒီးမၤသး ကဘျၣ်လၣ်ဒီးပကိးလၢလၣ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ထံးန့ၣ်အိၣ်ဒီးအလၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၣ်စီၤဒီးစီၤလီၤ. လၣ်အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအထံးခဲလၢာ်လီၤ. သကွံအိၣ်ဒီးအလၣ်. တနံးအိၣ်ဒီးအလၣ်. သ့ၣ်အိၣ်ဒီးအလၣ်. ဝၣ်အိၣ်ဒီးအလၣ်လီၤ. တၢ်ထံးကလုာ်ကလုာ်အိၣ်ဒီးလၣ်လီၤ.

၃. **လၣ်ခဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်လှၣ်လၢပဆဲးလၣ်လၢအလိၤလၢပမၤဟံၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢ လၣ်ခဲးလီၤ. မၤန့ၢ် လၣ်ခဲးန့ၣ်ပကဆဲး တနံး လၣ်လၢအလိၤတက့ၢ်. လၣ်လၢပဆဲးဝံၤဒီးပဒုးထိၣ်ဟံၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢလၣ်ခဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးဝၣ်လှၣ်လၢပကဆဲးလၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ပကိးလၢလၣ်ခဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **လၣ်ချူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အိၣ်ထဲအလၣ်အဒိဒီးအဂံၢ်စီၤဒီးအလၣ်လဲၢ်ဝဲဒ်သကွံဖိအလၣ်အသိးဒီးပကိးလၢလၣ်ချူၣ်လီၤ. ဒီးအိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးမဲထိၣ်လၢကပျၢခိၣ်ကပျၢ

ပူၤအါမးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၼ်ချူၣ်လၼ်ယာ်လီၤ. လၼ်ချူၣ်နူၣ်မ့ၢ်လၼ်ချူၣ်သူ, လၼ်ချူၣ်ကီၢ်ရိၤ, လၼ်ချူၣ်သူစံးဝဲဒၣ်လီၤ. လၼ်ချူၣ်နူၣ်ပသူရိၢ်ပသူသကွံၣ်ဂ့ၤကၢ.

၅. **လၼ်ဘူ** နူၣ်မ့ၢ်လၼ်ချူၣ်တကလုာ်နူၣ်အလၼ်ဘူဝဲဒီးပကိးလၢလၼ်ဘူလၼ်လီၤ. လၼ်ဘူလၼ်နူၣ်ပသူတၢ်လၢအလၼ်ဂ့ၤကၢ.

၆. **လၼ်အဒီ** နူၣ်မ့ၢ်လၼ်အသလ့ၤနူၣ်ပကိးလၢလၼ်အဒီလီၤ. ဒီးပကိးလၢလၼ်အဒီယံစ့ၢ်ကီးလီၤ. လၼ်အဒီနူၣ်မ့ၢ်လၼ်အမိၣ်သ့ၣ်သလ့ၤလၢစဲးဘူးဒီးအဒူနူၣ်ပစံးလၢလၼ်အဒီလီၤ. လၼ်ဒီနူၣ်စဲဘူးဒီးအဒူလီၤ.

၇. **လၼ်အူ** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤလၼ်နူၣ်ပကိးလၢလၼ်အူလီၤ. လဲၤဒဲးနူၢ်ယၢၤလၢလၼ်အူတဘ့ၣ်တက့ၢ်. စကဘိၣ်တၢ်လီၤဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၼ်အူလၼ်အါလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်လၼ်အူဝၣ်လၼ်အူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၈. **လၼ်စိၤဒီးစိၤလၼ်စိၤဖိစိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကိးလၼ်ဒီးအဆိဒီးပကိးလၢလၼ်စိၤဒီးစိၤလၼ်စိၤဖိစိၤလီၤ. လၼ်စိၤဒီးစိၤ လၼ် စိၤဖိစိၤ စံးဝဲဒၣ်.

၉. **ကလၼ်** ဒီးကလၼ်လီၤ, ဒီးကလၼ်ထိၣ်, ဒီးကလၼ်ကလၼ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကလၼ်တက့ၢ်.

၁၀. **ကဘျၣ်လၼ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိဘ့ၣ်လၢဘံၣ်ဝဲခဲလၢာ်နူၣ်ပစံးလၢကဘျၣ်လၼ်လီၤ.

၁၁. **မိၣ်လၼ်** နူၣ်မ့ၢ်မိၣ်သူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမိၣ်အဆူၣ်ဖးထိနူၣ်ပကိးလၢမိၣ်သူမိၣ်လၼ်. ပကိးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ.

၁၂. **မိၣ်သူလၼ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤနူၢ်မိၣ်သူလၢပှၤဂၤလူၤကွံာ်အမိၣ်နူၣ်ဒီးပမၤဒိၣ်ထိၣ်ပမိၣ်ဘိၣ်နူၣ်ပကိးလၢမိၣ်သူလၼ်လီၤ. တလၢၤဆါမိၣ်သူလၼ်တကတြူၢ်နူၢ်တဘၢးလီၤ.

၁၃. **မိၣ်လၼ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမိၣ်ညါသးကဘျၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢပမိၣ်လၼ်လီၤ. ပှၤကညီဒိၣ်ဒီးအမိၣ်လၼ်လဲၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမိၣ်ဒီးမိၣ်လးလီၤ.

၁၄. **စုလၼ်** နူၣ်မ့ၢ်ပစုညါသးကဘျၣ်နူၣ်ပကိးလၢစုလၼ်လီၤ. ပှၤတဂၤအစုလၼ်လဲၢ်ကၢ. ပစုလၼ်နူၣ်ကဘျၣ်လၼ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢစုလၼ်စုဒီးလီၤ.

၁၅. **ယဲာ်လၼ်စိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအယဲာ်နူၣ်ဘူဝဲဒီးပကိးလၢယဲာ်လၼ်စိၤလီၤ. ယဲာ်လၼ်စိၤနူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဝဲာ်ဝဲလီၤ.

၁၆. **တလၼ်** နူၣ်မ့ၢ်မှၤတလီခိကသူတလီခိဒီးပစံးလၢကသူတလၼ်မှၤတလၼ်လီၤ. ခွဲးလီၤ နူၢ်ယၢၤ မှၤတလၼ် တက့ၢ်. ဘျၢၣ်လီၤ နူၢ်ယၢၤလၢကသူတလၼ်တက့ၢ်.

၁၇. **တလၼ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤကတြါထိၣ်ပစုညါသးဒီးပစံးလၢပတလၼ်ထိၣ်ပစုညါသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသလၼ်ထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤတလၼ်ထိၣ်အစုညါသးကတြါဒါလီၤ.

၁၈. **တၢ်လၼ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ထံးလၢအလၼ်စၢ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်မ့ၢ်လၢအလၼ်အစိးစၢ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဒီးတၢ်လၼ်လီၤ.

၁၉. **မ့ၣ်လၼ်** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ကဲၤထိၣ်လၢအိၣ်ဒီးအကပီၤကပြူၢ်ဆူၣ်ဂီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢမ့ၣ်လၼ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၣ်လၼ်မ့ၣ်ပျူၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမ့ၣ်အူလၼ်မ့ၣ်အူကဲၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. မ့ၣ်နူၣ်တ့ၤကဲၤထိၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးအလၼ်လီၤ.

၂၀. **မှၤလၼ်** နူၣ်မ့ၢ်မှၤဝှၤလီခိတဘ့ၣ်ဒီးပစံးလၢမှၤလၼ်လီၤ. ဟဲစိာ်ထိၣ်မှၤလၼ်. ပကအိၣ်ပဝဲလီၤ.

၂၁. **ယၢ်လၼ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤချံဖိကဘိဖိဆးပကိတၢ်ဝါဒီးလဲၤတၢ်လၢချံလၢကဘိနူၣ်ဒုးဝဲလၢကလံၤဒီးပစံးလၢယၢ်လၼ်လီၤ. ကဘိယၢ်လၼ်နူၣ်လဲၢ်ကၢ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢယၢ်ဒီးယၢ်လၼ်လီၤ.

၂၂. **သလၼ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတြါထိၣ်တၢ်နူၢ်ပစံးလၢသလၼ်လီၤ. သလၼ်လီၤချိၣ်ထူတက့ၢ်. သလၼ်ထိၣ်နစုညါသးတက့ၢ်. သလၼ်လီၤနမိၣ်သူတက့ၢ်. သလၼ်လီၤတၢ်ဘိၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလၼ်ကတၢ်, သလၼ်ကဒံလီၤ.

၂၃. **သလၼ်** နူၣ်မ့ၢ်ထံဒိၣ်လီၤအါအါကလဲာ်လုာ်ပှ့ၢ်မိၣ်ပှ့ၢ်ကျါဒီးပစံးလၢထံသလၼ်အသးလီၤ. ထံဒိၣ်လီၤသလၼ်အသးသကုၤပှ့ၢ်ကျါလီၤ.

၂၄. **အလၼ်** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ဒီးပှ့ၢ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကဘျၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢအလၼ်လီၤ. တစၢအလၼ်. နိၣ်တၢၤအလၼ်. စီၤပီၢ်အလၼ်. တဒၢအလၼ်. စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **လၢ** နူၣ်မ့ၢ်သနီၤဒၢးဖိတဖျၢၣ်လၢသနီၤဖိလဲာ်တခိဒီးပကိးလၢလၢလီၤ. လၢနူၣ်မၤသးဒ်ဒၢးဖိအသိးဒီးပှၤမၤဝဲလၢတနီၤအဖိလဲာ်နူၣ်ညၣ်မ့ၢ်စံၣ်သနီၤဒီးဘၣ်ဝဲလၢလၢပူၤနူၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢစိၤဖိစိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢလၢစိၤတြၤစိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **လၢ** နူၣ်မ့ၢ်မှာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်ဒီးပသူၣ်ဖှံသးညီဒီးပစံးလၢပအိၣ်မှာ်အိၣ်လၢလီၤ.

၃. **လၢ** နူၣ်မ့ၢ်လုၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်အယှာ်အယဲၤနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလုၤလၢလီၤ. ကပီၤလုၤလၢနူၣ်မၤသးဒ်လုၣ်အသိးတစဲးစဲးဒီးဝါဝဲလီၤ. ယီၤလုၤယီၤလၢစံးဝဲဒၣ်.

၄. **လၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၤတၢ်ဝါ, တၢ်ဘၣ်မဲာ်ဆဲးနါ, တၢ်အိၣ်ဒီးအယူးအယီၣ်နူၣ်ပစံးလၢလၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယံလၢ. လၢကပီၤလီၤ. ပှၤလၢအိၣ်ဒီးယံလၢတဖၣ်နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဂ့ၤတဖၣ်လၢအတၢ်ကဲ့းစၢးဂ့ၤဝဲနူၣ်လီၤ.

၅. **လၢ** နူၣ်မ့ၢ်လုၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လၢၢ်လၢအိၣ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအညၣ်ကျါနူၣ်ပစံးလၢလုၤလၢ. ပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ. ကဆုနူၣ်အိၣ်ဒီးလုၤလၢလီၤ.

၆. **လၢကစိာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဖိတဖၣ်ကဲ့းစၢးတၢ်လၢအဂ့ၤဒီးပကွၢ်ဆဲးကွဲးကလာ်ဒီးပစံးလၢလၢကစိာ်လီၤ. စဖိမ့ၢ်ဟ်ဖိသၣ်ခွါအသးလၢဘျိၣ်လၢစီၤဒီးစကွၢ်လၢကစိာ်လီၤ. စဖိမ့ၢ်ဟံးနူၢ်အမါလၢအတီအလီၤဒီးလဲၤတၢ်ဟိာ်လိာ်အခံဒီးမိတခံဂၤနူၣ်လၢကစိာ်လီၤ.

၇. **လၢကစိာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ဖးဒိၣ်တကလုာ်ထဲစုဒုၣ်ဒီးအဖိးဘ့ၣ်ပြူးဝဲနူၣ်ပကိးလၢလၢကစိာ်လီၤ. လၢကစိာ်နူၣ်အိၣ်လၢပှ့ၢ်မ့ၢ်ကနၢဒီးထိၣ်လၢသ့ၣ်ဖးဒိၣ်ဝၣ်ဖးဒိၣ်အလီၤလီၤ.

၈. **လၢကပီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဒီးအတၢ်ကဲ့းစၢးလၢအဂ့ၤအဝါတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢလၢကပီၤလီၤ. ပှၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဝါတၢ်လၢကပီၤတဖၣ်နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကဲ့းစၢးတၢ်လၢအဂ့ၤတဖၣ်နူၣ်လီၤ.

၉. **လၢစိၤတြၤစိၤလၢစိၤဖိစိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကိးလၢလၢသနီၤအဒၢးဖိ

ၼင်ႇၶႆႈလႃလႃၵၢၵိၵၢလႃၵၢပြႃၵၢလီႈ.

၁၀.**ၵလႃ** ဢီးၽျၢၵလႃ, ဢီးၵလႃတီႈဝႆး, ဢီးၵလႃၵလုၵ်ႈ, ဢီးသဵၼ်းၵလႃ, ဢီးၵလႃတႃ, ဢီးၵလႃၵလႃၵလႃၼ်, ဢီးမိုၼ် ထံၵလႃ, ဢီးသိင်ဝႆသေၵလႃ, တၢင်ႇၶႆလၵ်းၼင်ႇၵႂၢမ်းလႃၵလႃတ ၵႃႈ.

၁၂.**ၵႃႈလႃ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇပုၵႂၢႆးၸႃးတၢင်ႇႁူႇဢီးႁူႇၼၢၵ်ႇဢၵၢတ်ႇၼင်ႇပၢၵ်ႈလႃ ၵႃႈလႃလီႈ. ပုလႃၵၢဝ်ႇလႃၵႃႈလႃတပ်ႉၼင်ႇမၢၵ်ႇပုၵႂၢႆးၸႃးတၢင်ႇလႃ ဢႁူႇတပ်ႉလီႈ.

၁၃.**တတီႈလႃ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇတတီႈလႆႇဢၶႆလီႈ. ဢီးမၢၵ်ႇတၢင်ႇၵၢၼ်ၵ ယံႇဝႆလႃပလႆႇတသိူဝ်ဢီးပဢိၼ်ၵုၼ်းၼင်ႇပၢၵ်ႈလႃတတီႈလႆႇတတီႈ လႃ, ဢီးပၢၵ်ႈဢီးဢၶိၼ်ၼင်ႇလီႈ.

၁၄.**ဢီးလႃ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇပမႃလႃလႃသၼီႈဢၶိလၵ်းဢီးပၢၵ်ႈလႃပဢီးလႃ လီႈ. ပုတၵဢီးလႃတၶိဢီးၵၼ်ၺၼ်လီႈ.

၁၅.**ပလႃ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇၺၼ်တၵလုၵ်ႈထဝ်ၸၼ်ၶိၼ်ၼၼ်ဢီးဢိၼ်ဢီးဢသၼ်ႇ ၵိတၸႆးၸႆးဢီးပၵီႈလႃၺၼ်ပလႃလီႈ. ၺၼ်ပလႃၼင်ႇဢၵပၼင်ႇ ဢသၼ်ႇၵိတၸႆးၸႆးဢီးဢပျိူဝ်ၶိၼ်ၼင်ႇဢသၼ်ႇသူဝ်လီႈ. ဢီးပၵီႈဢီးဢ ၶိလႃၼၼ်ပပျိူဝ်ၺၼ်ပလႃလီႈ. ဢီးမၢၵ်ႇဢိၼ်ထဝ်လႃထံၵျၢႆၼင်ႇလီႈ.

၁၆.**မုၵ်ႈလႃ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇပၵီႈမုၵ်ႈဢီးဢၶိလႃလႃလီႈ. ပုသူထံတၵ မုၵ်ႈလႃဝႆလႃပုသူၶိၼ်ဢၵယႃလီႈ. ဢီးတုသႆၼင်ႇလီႈၵၼ်လၵျ် ပူလီႈ.

၁၇.**သလႃ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇတၢင်ႇၾႆးတၢင်ႇၺၼ်လႃဢယႆတၵိူၼ်ၵျဵၵၼ်ဢီးဢ ထုၼ်ဢပျၢၵ်ႈတၵိူၼ်ၵျဵၵၼ်ဝႆၼင်ႇပၢၵ်ႈလႃတၢင်ႇၺၼ်သလႃလီႈ. ဢီးပ ၸႆးလႃသလႃၽျၢၼ်ၸၢၵ်ႇၵီးလီႈ. တၢင်ႇၺၼ်သလႃၽျၢၼ်ၼင်ႇမၢၵ်ႇဢၺၼ်ၼၢၵ်ႇ ၼၢၵ်ႇလီႈ. ပၶိၼ်ၼၼ်သလႃၽျၢၼ်ၼင်ႇမၢၵ်ႇပၶိၼ်ၼၼ်ဢၺၼ်ၵၢဝ်ႇလိၼ်လီႈ.

၁၈.**သလႃ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇသလႆႇဢၶႆလီႈ. ဢီးမၢၵ်ႇတၢင်ႇၸွႃသူတၵလုၵ်ႈဢၼ် တၢင်ႇသုးဢသိးဢီးဢိၼ်လႃထံၵျၢႆလီႈ.

၁၉.**သႆလႃသႆလႃ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇတၢင်ႇၵပီႈတၸိူဝ်ၵၼ်ဢီးပၢၵ်ႈလႃၵပီႈသႆ လႃသႆလႃလီႈ. မုၼ်ၵပီႈသႆလႃသႆလႃၼင်ႇပၵႂၢမ်းတၢင်ႇတၽျၢတဝ်ႇ ၵၼ်. ပလႆႇတၢင်ႇလႃမၼၼင်ႇတၢင်ႇၵပီႈသႆလႃသႆလႃၼင်ႇပတထံၼ် လီႈတဝ်ႇၵၼ်ပၶိၼ်ထံးၵၼ်.

၂၀.**သိင်လႃ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇသိင်မုၵ်ႈဢၶႆလီႈ. ဢီးမၢၵ်ႇတၢင်ႇလႃသိင်ပယုၵ်ႈဢီး ဢၵလုၵ်ႈပြုဝ်ဢီးသိင်ၵဢၼ်ၵဢုး ၼင်ႇပၢၵ်ႈလႃသိင်မုၵ်ႈသိင်လႃပ ၸႆးဢီးဢၶိၼ်ၼင်ႇလီႈ. ပၼသၼၢၵ်ႇသိင်မုၵ်ႈသိင်လႃၸႆးဝႆၼ်.

၂၁.**ဢလႃ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇဢလုႃဢၶႆလီႈ. ဢီးမၢၵ်ႇလၵ်ႉလႃဢိၼ်လႃတၢင်ႇၾႆး တၢင်ႇၺၼ်ဢၵျၢႆၼင်ႇပၢၵ်ႈလႃတၢင်ႇၵိတၢင်ႇလႆႇဢလုႃဢလႃလီႈ.

၁. **လႆ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇတၢင်ႇလႃသူပြူးဝႆၼင်ႇပၢၵ်ႈလႃလႆလီႈ. ပုတၵဢမိုၼ် လႆၼင်ႇဢပုဝါပြူးဢီးသူတၸႆးၸႆးလီႈ. ပုလႃဢမိုၼ်လႆၼင်ႇဢမိုၼ်ၵိ သူပြူးလႃဢမိုၼ်ပႃးၵႃႈၼင်ႇလီႈ. ဢီးပၵီႈဢီးဢၶိလႃလႆလိၼ်လီႈ. ပုတၵဢမိုၼ်လႆလိၼ်ၸႆးဝႆၼ်လီႈ.

၂. **လႆၵျိၼ်လႆၵျိၼ်** ၼင်ႇမၢၵ်ႇပၵႂၢမ်းလႆပုၵဢမိုၼ်ဢီးပၵႂၢမ်းၵုးပၵျူ ပမိုၼ်ဝါပၵႂၢမ်းၵုးပၵျူပမိုၼ်ဝါဢီးပၢၵ်ႈလႃပၵႂၢမ်းလႆၵျိၼ်လႆၵျိၼ် လီႈ. ပုတၵဢသႃးၼိၼ်ထိၼ်ပုဢီးၵႂၢမ်းပမိုၼ်လႆၵျိၼ်လႆၵျိၼ်လီႈ.

၃. **လႆဢွၼ်** ၼင်ႇမၢၵ်ႇၵျၢၵ်ႉယွၼ်ဢၶႆလီႈ. ဢီးမၢၵ်ႇပမႃၵႃသပႃးဢ ၶိၼ်လႃၶိၼ်ၶူးၼင်ႇပၢၵ်ႈဢီးဢၶိလႃၵျၢၵ်ႉယွၼ်လႆယွၼ်လီႈ.

၄. **လႆတၵီႈ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇပုမိုၼ်ပႃးၵႃႈဢီးပၢၵ်ႈလႃဢမိုၼ်လႆတၵီႈလီႈ. ပုတၵဢမိုၼ်ပႃးၵႃႈဢီးဢမိုၼ်ၽိမသႃးလႆတၵီႈလီႈ.

၅. **လႆတၵီႈ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇတၢင်ႇၽိတၢင်ႇလႆႇဢမိုၼ်သၼ်ၽျၢမၼၵပီႈဝႆတၸႆး ၸႆးၵႆႇၵပႆးဢီးပၢၵ်ႈလႃၵပီႈလႆတၵီႈလီႈ. ဢီးသႆမိၵ်ႇပီႈၵပီႈၽျၢ လႃမၼလႆတၵီႈၸၢၵ်ႇၵီးလီႈ.

၆. **လႆထိၼ်ဢမိုၼ်** ၼင်ႇမၢၵ်ႇပုၵၺီႁုၵ်ႈၼူဢသႃးဢီးမူၵျိူၼ်တၢင်ႇၼင်ႇပ ၸႆးလႃလႆထိၼ်ဢမိုၼ်လီႈ. ပုတၵႁုၵ်ႈၼူဢသႃးဢီးလႆထိၼ်ဢမိုၼ်ၸႆးဝ ၼ်လီႈ. ဢီးပၢၵ်ႈဢီးဢၶိလႃလၵ်ႈမိုၼ်လႆၼၢလီႈ.

၇. **လႆဢီး** ၼင်ႇမၢၵ်ႇသုၼ်တၵလုၵ်ႈဢဢီးၼင်ႇပၵီႈလႃလႆဢီးလီႈ. ဢီး ပုတၼီႈၼီႈၵီးလႃၵမၢၶၼ်လီႈ. လႆဢီးၼင်ႇပၵျူးဢိၼ်ၶၼ်ဝႆလီႈ.

၈. **လႆလႆ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇပုၵၺီၵႂၢမ်းတၢင်ႇလႃဢသႃးဢိၼ်ထိၼ်ၼင်ႇၵႂၢမ်းတၢင်ႇ ၵုးၵုးဢီးပၢၵ်ႈလႃၵႂၢမ်းတၢင်ႇလႆလႆလီႈ. ပုတၵဢသႃးဢိၼ်ထိၼ်ဢီး ၵႂၢမ်းတၢင်ႇလႆလႆၸႆးဝႆၼ်. ဢီးပၢၵ်ႈဢီးဢၶိလႃလႆလႆၵျိူၼ်ၵျိူၼ်လီႈ.

၉. **ၵလႆ** ဢီးၵလႆလိၵ်ႈဢသႃး, ဢီးၵလႆၵလၼ်, ဢီးၵလႆမိၵ်ႇမၵ်ႇ, ဢီးပုၵလႆ, ဢီးပုၵလႆမိၵ်ႇမၵ်ႇ, ဢီးၵလႆၵလူ, ဢီးၵလႆၵလ, ဢီးၵလႆႇၵလွႃ, တၢင်ႇၶႆလၵ်းၼင်ႇၵႂၢမ်းလႃၵလႆတၵႃႈ.

၁၀.**ၵႂၢမ်းလႆ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇပသႃးဢိၼ်ထိၼ်ဢီးပမူၵျိူၼ်ပုၵဢမိုၼ်ၼင်ႇပၢၵ်ႈ လႃပၵႂၢမ်းလႆပုၵဢမိုၼ်လီႈ. ပုတၵၵႂၢမ်းလႆၸမိုၼ်ၵၼ်မၼလၼ်. ဢီးပၢၵ်ႈဢီးဢၶိလႃၵႂၢမ်းလႆၵႂၢမ်းၵျိူၼ်လီႈ.

၁၁.**ၸလႆ** ဢီးၵလႆၼင်ႇၽႆးသိးသိးလီႈ. ဢီးမၢၵ်ႇပုၵျၼ်လႃလီတၢင်ႇၼင်ႇ ပၢၵ်ႈလႃပုၶလႆလီႈ.

၁၂.**ၵႃႈလႆၵႃႈလိ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇမုၼ်လၼ်ၵႆႇထိၼ်လႃမုၼ်လုၵ်ႇၵျၢႆၼင်ႇပၢၵ်ႈ လႃၵႃႈလႆၵႃႈလိလီႈ. မုၼ်ဢိၼ်တၢင်ႇဢီးၵႆႇထိၼ်မႈၵႃႈလႆၵႃႈလိလီႈ.

၁၃.**တလႆ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇတၢင်ႇလႃၶႆးလႃမၢၵ်ႇႁူႇ, သၵုၼ်းလိၵ်ႈဢသႃးမၢၵ်ႇႁူႇ, ပၢၵ်ႈလႃတလႆလီႈ. ပဢါလီႈၶျိၼ်ၶၵုၼ်ဢၶႃတလႆလိၵ်ႈဢသႃး လီႈ. ထိထိၼ်သုၼ်ၶၵျိတုတလႆလိၵ်ႈဢသႃးၽးထိတၵႃႈ. ဢီးပၢၵ်ႈ လႃသလႆၸၢၵ်ႇၵီးလီႈ.

၁၄.**တလႆ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇထးၵုၼ်ၵၼ်လႃပၵျိူထိၼ်ယၵ်ႉတိၵ်ႇဢိတိၵ်ႇၼင်ႇပ ၵီးလႃထးတလႆလီႈ. ဢီးမၢၵ်ႇပၵီးလႃထးသလႆၸၢၵ်ႇၵီးလီႈ. ဢီးပ ၵီးလႃတၢင်ႇတလႆၸၢၵ်ႇၵီးလီႈ.

၁၅.**တႆလႆ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇတိၼ်ဢၶႆလီႈ. ဢီးမၢၵ်ႇတၢင်ႇဢိၵုၼ်လႃတၵုၵၼ် တပ်ႉၼင်ႇပၢၵ်ႈဢီးဢၶိလႃတိၼ်တႆလႆလီႈ. သုၼ်ၵၼ်တၵုၼ်တိၼ်တႆ လႆၸႆးဝႆၼ်.

၁၆.**ၼႃလႆ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇမိုၼ်ၵျိူၼ်ဢၶႆလီႈ. ဢီးမၢၵ်ႇပုလႃဢမိုၼ်ၵၼ်ပုႁ ထိၼ်ၵႂၼ်ႇဝႆၼင်ႇပၢၵ်ႈလႃမိုၼ်ၵျိူၼ်ၼႃလႆလီႈ.

၁၇.**မိလႆမိလိ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇပုလႃမႃသႃးၵမႃၵမၼ်ဢီးသႃးပုၼိၼ်ဢသႃး ၵတုယၵ်ႉယႆႇတပ်ႉၼင်ႇပၢၵ်ႈလႃမႃသႃးမိလႆမိလိလီႈ. ပုတၵပ မၢၵ်ႇမႃဢီးမႃသႃးမိလႆမိလိဢီးယုတၢင်ႇတၵၼ်ၵၼ်ၼိတမႆႇၵၼ်.

၁၈.**သလႆသလၼ်** ၼင်ႇမၢၵ်ႇပမႃတၢင်ႇဢလိၵ်ႇလႆႇၽးလႆႇဢီးပၢၵ်ႈလႃသ လႆသလၼ်လီႈ. ပုတၵဝႆးလႆႇတွၵ်ႇသလႆသလၼ်ၼင်ႇၵီးမႈဢီးဝႆ လီႈ.

၁၉.**သလႆ** ၼင်ႇမၢၵ်ႇပမႃယႆႇတိၵ်ႇဢိတိၵ်ႇဢီးထးၵုၼ်ၵၼ်ၵျူဢီးပၵီး လႃထးသလႆလီႈ. ဢီးပၵီႈဢီးဢၶိလႃထးသလႆထးသၶိလီႈ. ထးသလႆၼင်ႇတိၵ်ႇၵုၼ်ၵၼ်မၢၵ်ႇႁူႇ, ထးၵုၼ်ၵၼ်မၢၵ်ႇႁူႇ, ပမႃထူၽျၢၼ်

ပူၼ်ႈၼမ်းလီႈ. ဢီးပၵ်းဢီးဢၼ်ဆိလႃလၼ်ၵျၼ်လၼ်ယၢၼ်လီႈ. လၼ်ၵျၼ်ၼႆႉမၢႆလၼ်ၵျၼ်သူ, လၼ်ၵျၼ်ၵႃႉရႃႉ, လၼ်ၵျၼ်သူၸႃးဝႃႈၼၼ်လီႈ. လၼ်ၵျၼ်ၼႆႉပသူရိၢ်ပသူသၵႅဵၼ်ၵူႈၵႃ.

၅. **လၼ်ဘူ** ၼႆႉမၢႆလၼ်ၵျၼ်တၵလုၵ်ၼႆႉဢလၼ်ဘူဝႃႈဢီးပၵ်းလႃလၼ်ဘူလၼ်လီႈ. လၼ်ဘူလၼ်ၼႆႉပသူတၢၼ်လႃဢလၼ်ၵူႈၵႃ.

၆. **လၼ်ဢၼီ** ၼႆႉမၢႆလၼ်ဢသလူႈၼႆႉပၵ်းလႃလၼ်ဢၼီလီႈ. ဢီးပၵ်းလႃလၼ်ဢၼီယံၸၢၼ်ၵီးလီႈ. လၼ်ဢၼီၼႆႉမၢႆလၼ်ဢမိၼ်သုၼ်သလူႈလႃၸႅးဘူးဢီးဢၼႄၼႆႉပၸႃးလႃလၼ်ဢၼီလီႈ. လၼ်ၼီၼႆႉၸႅဘူးဢီးဢၼႄလီႈ.

၇. **လၼ်ဢူ** ၼႆႉမၢႆထီရႃႉလၼ်ၼႆႉပၵ်းလႃလၼ်ဢူလီႈ. လဲၢႈဒးၼၢၼ်ယႃႉလႃလၼ်ဢူတဘုၼ်တၵျၢၼ်. ၸၵဘိၼ်တၢၼ်လီႈဢီးပၸႃးဢီးဢၼ်ဆိလႃလၼ်ဢူလၼ်ဢၢလီႈ. ဢီးပၸႃးလႃသုၼ်လၼ်ဢူဝၼ်လၼ်ဢူၸၢၼ်ၵီးလီႈ.

၈. **လၼ်မီႈဢီးမီႈလၼ်မီႈဖီမီႈ** ၼႆႉမၢႆပၵ်းလၼ်ဢီးဢၼ်ဆိဢီးပၵ်းလႃလၼ်မီႈဢီးမီႈလၼ်မီႈဖီမီႈလီႈ. လၼ်မီႈဢီးမီႈ လၼ်မီႈဖီမီႈ ၸႃးဝႃႈၼၼ်.

၉. **ၵလၼ်** ဢီးၵလၼ်လီႈ, ဢီးၵလၼ်ထိၼ်, ဢီးၵလၼ်ၵလၼ်, တၢၼ်ၶလၢၵ်ၼႆႉၵႂၢၼ်လႃၵလၼ်တၵျၢၼ်.

၁၀. **ၵဘျၼ်လၼ်** ၼႆႉမၢႆတၢၼ်ဢီဘုၼ်လႃဘၼ်ဝႃႈၶလၢၵ်ၼႆႉပၸႃးလႃၵဘျၼ်လၼ်လီႈ.

၁၁. **မိၼ်လၼ်** ၼႆႉမၢႆမိၼ်သူဢၼ်ဆိလီႈ. ဢီးမၢႆပမိၼ်ဢၼ်ၸူၼ်ဖးထိၼႆႉပၵ်းလႃမိၼ်သူမိၼ်လၼ်. ပၵ်းဢီးဢၼ်ဆိၼ်ၼႆႉလီႈ.

၁၂. **မိၼ်သူလၼ်** ၼႆႉမၢႆပမႃႉၼၢၼ်မိၼ်သူလႃပူႈၵႃႉလူႈၵႂၢၼ်ဢမိၼ်ၼႆႉဢီးပမႃႉၼိၼ်ထိၼ်ပမိၼ်ဘိၼ်ၼႆႉပၵ်းလႃမိၼ်သူလၼ်လီႈ. တလႃႉၼၢၼ်ဆဲမိၼ်သူလၼ်တၵတြျၼ်ၼၢၼ်တဘးလီႈ.

၁၃. **မိၼ်လၼ်** ၼႆႉမၢႆပမိၼ်ညါသးၵဘျၼ်ဝႃႈၼႆႉပၸႃးလႃပမိၼ်လၼ်လီႈ. ပူႈၵညီၼိၼ်ဢီးဢမိၼ်လၼ်လဲၢၼ်ဝႃႈလီႈ. ဢီးပၵ်းဢီးဢၼ်ဆိလႃမိၼ်ဢီးမိၼ်လးလီႈ.

၁၄. **ၸုလၼ်** ၼႆႉမၢႆပၸုညါသးၵဘျၼ်ၼႆႉပၵ်းလႃၸုလၼ်လီႈ. ပူႈတၵႃႉဢၸုလၼ်လဲၢၼ်ၵႃ. ပၸုလၼ်ၼႆႉၵဘျၼ်လၼ်လီႈ. ဢီးပၵ်းဢီးဢၼ်ဆိလႃၸုလၼ်ၸုဢီးလီႈ.

၁၅. **ယၢၼ်လၼ်မီႈ** ၼႆႉမၢႆပူႈၵညီဢယၢၼ်ၼႆႉဘူဝႃႈဢီးပၵ်းလႃယၢၼ်လၼ်မီႈလီႈ. ယၢၼ်လၼ်မီႈၼႆႉမၢႆပူႈၵညီဝၢၼ်ဝႃႈလီႈ.

၁၆. **တလၼ်** ၼႆႉမၢႆမူႈတလီမိၵသူတလီမိဢီးပၸႃးလႃၵသူတလၼ်မူႈတလၼ်လီႈ. ၶႂႃးလီႈ ၼၢၼ်ယႃႉ မူႈတလၼ် တၵျၢၼ်. ဘျၼ်လီႈ ၼၢၼ်ယႃႉလႃၵသူတလၼ်တၵျၢၼ်.

၁၇. **တလၼ်** ၼႆႉမၢႆပမႃႉၵတြါထိၼ်ပၸုညါသးဢီးပၸႃးလႃပတလၼ်ထိၼ်ပၸုညါသးလီႈ. ဢီးပၸႃးလႃသလၼ်ထိၼ်ၸၢၼ်ၵီးလီႈ. ပူႈတၵႃႉတလၼ်ထိၼ်ဢၸုညါသးၵတြါဢီလီႈ.

၁၈. **တၢၼ်လၼ်** ၼႆႉမၢႆတၢၼ်ဢီးဢၼ်ဆိလီႈ. ဢီးမၢႆထီရႃႉတၢၼ်ထးလႃဢလၼ်ၸၢၼ်ဝႃႈမၢၼ်ၵူႈ, တၢၼ်မၢၼ်လႃဢလၼ်ဢၸီးၸၢၼ်ဝႃႈမၢၼ်ၵူႈ, ပၸႃးဢီးဢၼ်ဆိလႃတၢၼ်ဢီးတၢၼ်လၼ်လီႈ.

၁၉. **မုၼ်လၼ်** ၼႆႉမၢႆမုၼ်ၵဲႃႉထိၼ်လႃဢိၼ်ဢီးဢၵပီႈၵပြျၢၼ်ဆူၼ်ဂီႈဝႃႈၼႆႉပၸႃးလႃမုၼ်လၼ်လီႈ. ဢီးပၸႃးဢီးဢၼ်ဆိလႃမုၼ်လၼ်မုၼ်ပျူႈလီႈ. ဢီးပၸႃးလႃမုၼ်ဢူလၼ်မုၼ်ဢူၵဲႃႉၸၢၼ်ၵီးလီႈ. မုၼ်ၼႆႉတူႈၵဲႃႉထိၼ်ဢီးဢိၼ်ဢီးဢလၼ်လီႈ.

၂၀. **မူႈလၼ်** ၼႆႉမၢႆမူႈဝုႈလီမိ တဘုၼ်ဢီးပၸႃးလႃမူႈလၼ်လီႈ. ဟဲမိၢၼ်ထိၼ်မူႈလၼ်. ပၵဢိၼ်ပဝႃႈလီႈ.

၂၁. **ယၢၼ်လၼ်** ၼႆႉမၢႆပူႈၶျဖိၵဘိမိဆးပၵိတၢၼ်ဝါဢီးလဲႃႉတၢၼ်လႃၶျလႃၵဘိၼႆႉဒုးဝႃႈလႃၵလဲႃႉဢီးပၸႃးလႃယၢၼ်လၼ်လီႈ. ၵဘိယၢၼ်လၼ်ၼႆႉလဲၢၼ်ၵႃ. ဢီးပၵ်းဢီးဢၼ်ဆိလႃယၢၼ်ဢီးယၢၼ်လၼ်လီႈ.

၂၂. **သလၼ်** ၼႆႉမၢႆပမႃႉတြါထိၼ်တၢၼ်ၼၢၼ်ပၸႃးလႃသလၼ်လီႈ. သလၼ်လီႈၶျၼ်ထူတၵျၢၼ်. သလၼ်ထိၼ်ၼၸုညါသးတၵျၢၼ်. သလၼ်လီႈၼမိၼ်သူတၵျၢၼ်. သလၼ်လီႈတၢၼ်ဘိၼ်တၵျၢၼ်. ဢီးပၸႃးဢီးဢၼ်ဆိလႃသလၼ်ၵတၢၼ်, သလၼ်ၵၼ်လီႈ.

၂၃. **သလၼ်** ၼႆႉမၢႆထံၼိၼ်လီႈဢၢဢၢၵလဲၢၼ်လုၵ်ပုၢၼ်မိၼ်ပုၢၼ်ၵျါဢီးပၸႃးလႃထံသလၼ်ဢသးလီႈ. ထံၼိၼ်လီႈသလၼ်ဢသးသၵူႈပုၢၼ်ၵျါလီႈ.

၂၄. **ဢလၼ်** ၼႆႉမၢႆထီရႃႉတၢၼ်ဢီးပုၢၼ်ဝႃႈမၢၼ်ၵူႈ, တၢၼ်ၵဘျၼ်ဝႃႈမၢၼ်ၵူႈ, ပၸႃးလႃဢလၼ်လီႈ. တၸၢဢလၼ်. ၼိၼ်တၢႃးဢလၼ်. မီႈပိၢၼ်ဢလၼ်. တဒါဢလၼ်. ၸႃးဝႃႈၼၼ်လီႈ.

၁. **လႃ** ၼႆႉမၢႆသၼီႈဒႃးဖိတၵျၼ်လႃသၼီႈဖိလၢၼ်တမိဢီးပၵ်းလႃလႃႉလီႈ. လႃႉၼႆႉမႃႉသးၼ်ဒႃးဖိဢသိးဢီးပူႈမႃႉဝႃႈလႃတၼီႈဢဖိလၢၼ်ၼႆႉညၼ်မၢႆၸိၼ်သၼီႈဢီးဘၼ်ဝႃႈလႃလႃႉပူႈၼႆႉလီႈ. ဢီးပၵ်းဢီးဢၼ်ဆိလႃလႃႉမီႈဖိမီႈလီႈ. ဢီးပၸႃးလႃလႃႉမီႈတြါမီႈၸၢၼ်ၵီးလီႈ.

၂. **လႃ** ၼႆႉမၢႆမုၵ်ဢၼ်ဆိလီႈ. ဢီးမၢႆပဢိၼ်ဢီးပသုၼ်ဖုံသးညီဢီးပၸႃးလႃပဢိၼ်မုၵ်ဢိၼ်လႃႉလီႈ.

၃. **လႃ** ၼႆႉမၢႆလုႈဢၼ်ဆိလီႈ. ဢီးမၢႆထီရႃႉတၢၼ်ဢယုၵ်ဢယဲႃႉၼႆႉပၸႃးဢီးဢၼ်ဆိလႃလုႈလႃႉလီႈ. ၵပီႈလုႈလႃႉၼႆႉမႃႉသးၼ်လုၼ်ဢသိးတၸႅးၸႅးဢီးဝါဝႃႈလီႈ. ယီႈလုႈယီႈလႃႉၸႃးဝႃႈၼၼ်.

၄. **လႃ** ၼႆႉမၢႆတၢၼ်ဂူႈတၢၼ်ဝါ, တၢၼ်ဘၼ်မၢၼ်ဆဲးၼါ, တၢၼ်ဢိၼ်ဢီးဢယူးဢယိၼ်ၼႆႉပၸႃးလႃလႃႉလီႈ. ဢီးပၸႃးဢီးဢၼ်ဆိလႃယံလႃ. လႃႉၵပီႈလီႈ. ပူႈလႃဢိၼ်ဢီးယံလႃတဖၼ်ၼႆႉမၢႆပူႈလႃဂူႈတဖၼ်လႃဢတၢၼ်ၵျုးၸႃးဂူႈဝႃႈၼႆႉလီႈ.

၅. **လႃ** ၼႆႉမၢႆလူႈဢၼ်ဆိလီႈ. ဢီးမၢႆလႃၢၼ်လႃဢိၼ်လႃတၢၼ်ဖိတၢၼ်လံႃႉဢညၼ်ၵျါၼႆႉပၸႃးလႃလူႈလႃ. ပၸႃးဢီးဢၼ်ဆိၼ်ၼႆႉလီႈ. ၵဆုၼႆႉဢိၼ်ဢီးလူႈလႃႉလီႈ.

၆. **လႃၵမိၢၼ်** ၼႆႉမၢႆပဖိတဖၼ်ၵျုးၸႃးတၢၼ်လႃဢဂူႈဢီးပၵႂၢၼ်ဆဲးၵႂႃးၵလၢၼ်ဢီးပၸႃးလႃလႃႉၵမိၢၼ်လီႈ. ၸဖိမၢႆဟၢၼ်ဖိသၼ်ၶွါဢသးလႃဘျိၼ်လႃမီႈဢီးၸႂၢၼ်လႃႉၵမိၢၼ်လီႈ. ၸဖိမၢႆဟံးၼၢၼ်ဢမါလႃဢတီဢလီႈဢီးလဲႃႉတၢၼ်မိၢၼ်လိၢၼ်ဢၶံဢီးမိတၶံၵႃႉၼႆႉလႃႉၵမိၢၼ်လီႈ.

၇. **လႃၵမိၢၼ်** ၼႆႉမၢႆဂူၢၼ်ဖးဢိၼ်တၵလုၵ်ထဲၸုၼုၼ်ဢီးဢဖိးဘုၼ်ပြျူးဝႃႈၼႆႉပၵ်းလႃလႃႉၵမိၢၼ်လီႈ. လႃႉၵမိၢၼ်ၼႆႉဢိၼ်လႃပုၢၼ်မုၢၼ်ၵၼၢဢီးထိၼ်လႃသုၼ်ဖးဢိၼ်ဝၼ်ဖးဢိၼ်ဢယီႈလီႈ.

၈. **လႃၵပီႈ** ၼႆႉမၢႆပူႈလႃဢိၼ်ဢီးဢတၢၼ်ၵျုးၸႃးလႃဢဂူႈဢဝါတဖၼ်ၼႆႉပၸႃးလႃလႃႉၵပီႈလီႈ. ပူႈလႃဢိၼ်ဢီးတၢၼ်ဂူႈတၢၼ်ဝါတၢၼ်လႃႉၵပီႈတဖၼ်ၼႆႉမၢႆပူႈလႃၵျုးၸႃးတၢၼ်လႃဢဂူႈတဖၼ်ၼႆႉလီႈ.

၉. **လႃမီႈတြါမီႈလႃမီႈဖိမီႈ** ၼႆႉမၢႆပၵ်းလႃႉလႃသၼီႈဢဒႃးဖိ

နၠ်အဆိလၢလၢခဵၢဖိခဵၢလၢခဵၢတြၢခဵၢလီၤ.

၁၀.**ကလၢ** ဒီးဖျါကလၢ, ဒီးကလၢတိၤဝဲး, ဒီးကလၢကလုာ်, ဒီးဆဲးကလၢ, ဒီးကလၢတၢ, ဒီးကလၢကလၢကလၢၣ်, ဒီးမဲာ်ထံကလၢ, ဒီးသီၣ်ဝံသဲကလၢ, တၢ်ခဲလၢာ်နၠ်ကွၢ်လၢကလၢတက့ၢ်.

၁၂.**ဂီၤလၢ** နၠ်မ့ၢ်ပှၤကျဲးစၢးတၢ်ဂ့ၤဒီးဂ့ၤန့ၢ်အကစၢ်နၠ်ပစံးလၢဂီၤလၢလီၤ. ပှၤလၢက့ၢ်လၢဂီၤလၢတဖၣ်နၠ်မ့ၢ်ပှၤကျဲးစၢးတၢ်လၢအဂ့ၤတဖၣ်လီၤ.

၁၃.**တတီၤလၢ** နၠ်မ့ၢ်တတီၤလဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘၢၣ်စၢၤယံၤဝဲလၢပလဲၤတသဖိဒီးပအိၣ်ဘှံးနၠ်ပစံးလၢတတီၤလဲၤတတီၤလၢ, ဒီးပစံးဒီးအဆိဒ်နၠ်လီၤ.

၁၄.**ဖီးလၢ** နၠ်မ့ၢ်ပမၤလၢလၢလၢသနီၤအဖိလာ်ဒီးပစံးလၢပဒီးလၢလီၤ. ပှၤတဂၤဒီးလၢတဆိဒီးဘၣ်ညၣ်လီၤ.

၁၅.**ပလၢ** နၠ်မ့ၢ်ညၣ်တကလုာ်ထဲစုနၣ်ခိၣ်နၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးအသဒံဘိတစဲးစဲးဒီးပကီးလၢညၣ်ပလၢလီၤ. ညၣ်ပလၢနၠ်အကပၤနၠ်အသဒံဘိတစဲးစဲးဒီးအပျိၢ်ခိၣ်နၠ်အသဒံသ့ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢနၣ်ပပျိၤညၣ်ပလၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်အိၣ်ထဲလၢထံကျါနၠ်လီၤ.

၁၆.**မှာ်လၢ** နၠ်မ့ၢ်ပကီးမှာ်ဒီးအဆိလၢလၢလီၤ. ပှၤသ့ထံတဂၤမှာ်လၢဝဲလၢပှၤသ့ခိၣ်အကယၢလီၤ. ဒီးတုၤသံနၠ်လီၤဘၣ်လရာ်ပှၤလီၤ.

၁၇.**သလၢ** နၠ်မ့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်လၢအယံတကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဒီးအထုၣ်အပျ်ၢတကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဝဲနၠ်ပစံးလၢတၢ်ညၣ်သလၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢသလၢဖျာၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ညၣ်သလၢဖျာၣ်နၠ်မ့ၢ်အညၣ်နံၢ်နံၢ်လီၤ. ပခိၣ်နၣ်သလၢဖျာၣ်နၠ်မ့ၢ်ပခိၣ်နၣ်အညၣ်က့ၢ်လိၣ်လီၤ.

၁၈.**သလၢ** နၠ်မ့ၢ်သလံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စွါသ့တကလုာ်အုၣ်တၢ်ဒ်သူးအသိးဒီးအိၣ်လၢထံကျါလီၤ.

၁၉.**သံလၢသံလၢ** နၠ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤတဆုံဘၣ်ဒီးပစံးလၢကပီၤသံလၢသံလၢလီၤ. မ့ၣ်ကပီၤသံလၢသံလၢနၠ်ပကွၢ်တၢ်တဖျါတဝၢ်ဘၣ်. ပလဲၤတၢ်လၢမနၤနၠ်တၢ်ကပီၤသံလၢသံလၢနၠ်ပတထံၣ်လီၤတဝၢ်ဘၣ်ပခိၣ်ထံးဘၣ်.

၂၀.**သိၣ်လၢ** နၠ်မ့ၢ်သိၣ်မှာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢသိၣ်ပယှာ်ဒီးအကလုာ်ပြံဝဲဒီးသိၣ်ကအံၣ်ကအူးနၠ်ပစံးလၢသိၣ်မှာ်သိၣ်လၢပစံးဒီးအဆိဒ်နၠ်လီၤ. ပနသန့ၢ်သိၣ်မှာ်သိၣ်လၢစံးဝဲဒၣ်.

၂၁.**အလၢ** နၠ်မ့ၢ်အလှၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လၢ်လၢအိၣ်လၢတၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်အကျါနၠ်ပစံးလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလှၤအလၢလီၤ.

၁. **လဲ** နၠ်မ့ၢ်တၢ်လၢသူပြူးဝဲနၠ်ပစံးလၢလဲလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်လဲနၠ်အပှၤဝါပြူးဒီးသ့တစဲးစဲးလီၤ. ပှၤလၢအမဲာ်လဲနၠ်အမဲာ်ဖိသူပြူးလၢအမဲာ်ဟးဂီၤနၠ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလဲလိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်လဲလိၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. **လဲကျိၣ်လဲကျိၣ်** နၠ်မ့ၢ်ပကွၢ်လဲပှၤဂၤအမဲာ်ဒီးပကွၢ်ဘျးပကျ့ပမဲာ်ဝါပကွၢ်ဘျးပကျ့ပမဲာ်ဝါဒီးပစံးလၢပကွၢ်လဲကျိၣ်လဲကျိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ပှၤဒီးကွၢ်ပမဲာ်လဲကျိၣ်လဲကျိၣ်လီၤ.

၃. **လဲဆၢ်** နၠ်မ့ၢ်ကျၢ်ယာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဘၢသပၢၤအခိၣ်လၢခိၣ်ခွးနၠ်ပစံးဒီးအဆိလၢကျၢ်ယာ်လဲယာ်လီၤ.

၄. **လဲတကိၤ** နၠ်မ့ၢ်ပှၤမဲာ်ဟးဂီၤဒီးပစံးလၢအမဲာ်လဲတကိၤလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဟးဂီၤဒီးအမဲာ်ဖိမၤသးလဲတကိၤလီၤ.

၅. **လဲတကိၤ** နၠ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအမဲာ်သၣ်ဖျါမနၤကပီၤဝဲတစဲးစဲးကဲၤကပဲာ်းဒီးပစံးလၢကပီၤလဲတကိၤလီၤ. ဒီးသံမိၢ်ပှၢ်ကပီၤဖျါလၢမနၤလဲတကိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **လဲထိၣ်အမဲာ်** နၠ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ်ဒုအသးဒီးမူကျိၣ်တၢ်နၠ်ပစံးလၢလဲထိၣ်အမဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ဒုအသးဒီးလဲထိၣ်အမဲာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲာ်မဲာ်လဲနါလီၤ.

၇. **လဲဒီး** နၠ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အဒီးနၠ်ပကီးလၢလဲဒီးလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢကမါခၣ်လီၤ. လဲဒီးနၠ်ပကျိးအိၣ်ခၣ်ဝဲလီၤ.

၈. **လဲလဲ** နၠ်မ့ၢ်ပှၤကညီကွၢ်တၢ်လၢအသးဒိၣ်ထိၣ်နၠ်ကွၢ်တၢ်ဘျးဘျးဒီးပစံးလၢကွၢ်တၢ်လဲလဲလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်လဲလဲစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲလဲကျိၣ်ကျိၣ်လီၤ.

၉. **ကလဲ** ဒီးကလဲလိာ်အသး, ဒီးကလဲကလဲၣ်, ဒီးကလဲမိၢ်မၢ်, ဒီးပှၤကလဲ, ဒီးပှၤကလဲမိၢ်မၢ်, ဒီးကလဲကလူ, ဒီးကလဲကလဲ, ဒီးကလံၤကလွါ, တၢ်ခဲလၢာ်နၠ်ကွၢ်လၢကလဲတက့ၢ်.

၁၀.**ကွၢ်လဲ** နၠ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးပမူကျိၣ်ပှၤဂၤအမဲာ်နၠ်ပစံးလၢပကွၢ်လဲပှၤဂၤအမဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်လဲစမဲာ်ဘၣ်မနၤလဲၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကွၢ်လဲကွၢ်ကျိၣ်လီၤ.

၁၁.**ခဲလဲ** ဒီးကလဲနၠ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဘျၣ်လၢလီတၢ်နၠ်ပစံးလၢပှၤခလဲလီၤ.

၁၂.**ဂီၤလဲဂီၤလီ** နၠ်မ့ၢ်မ့ၣ်လၣ်ကဲၤထိၣ်လၢမ့ၣ်လု့ၢ်ကျါနၠ်ပစံးလၢဂီၤလဲဂီၤလီလီၤ. မ့ၣ်အိၣ်တၢ်ဒီးကဲၤထိၣ်မးဂီၤလဲဂီၤလီလီၤ.

၁၃.**တလဲ** နၠ်မ့ၢ်တၢ်လၢဆဲးလၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, သဘျံးလိာ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတလဲလီၤ. ပဒါလီၤချိၣ်ခံဘ့ၣ်အဆၢတလဲလိာ်အသးလီၤ. ထိထိၣ်သ့ၣ်ခံကျိၤတုၤတလဲလိာ်အသးဖးထိတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢသလဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၄.**တလဲ** နၠ်မ့ၢ်ထးဘ့ၣ်ဘၣ်လၢပကျိၤထိၣ်ယဲာ်တိၢ်ဒီတိၢ်နၠ်ပကီးလၢထးတလဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးလၢထးသလဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးလၢတၢ်တလဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅.**တဲလဲ** နၠ်မ့ၢ်တိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဒီဘ့ၣ်လၢတဘူဘၣ်တဖၣ်နၠ်ပစံးဒီးအဆိလၢတိၣ်တဲလဲလီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်တဘ့ၣ်တိၣ်တဲလဲစံးဝဲဒၣ်.

၁၆.**နါလဲ** နၠ်မ့ၢ်မဲာ်ဘျိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအမဲာ်ဘၣ်ပှၤဟဲထိၣ်ကွံာ်ဝဲနၠ်ပစံးလၢမဲာ်ဘျိၣ်နါလဲလီၤ.

၁၇.**မိလဲမိလီ** နၠ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤသးကမၢကမၣ်ဒီးသးပှၤနိၣ်အသးကတုၤယာ်ယါတဖၣ်နၠ်ပစံးလၢမၤသးမိလဲမိလီလီၤ. ပှၤတဂၤပမ့ၢ်မၢဒီးမၤသးမိလဲမိလီဒီးယုတၢ်တဘၣ်ဘၣ်နီတမံၤဘၣ်.

၁၈.**သလဲသလဲၣ်** နၠ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်အလိၢ်လဲၤဖးလဲၢ်ဒီးပစံးလၢသလဲသလဲၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤစဲးလဲၤတ့ၢ်သလဲသလဲၣ်နၠ်ကီးမးဒီးဝံၤလီၤ.

၁၉.**သလဲ** နၠ်မ့ၢ်ပမၤယါတိၢ်ဒီတိၢ်ဒီးထးဘ့ၣ်ဘၣ်ကျိၤဒီးပကီးလၢထးသလဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢထးသလဲထးသဖိလီၤ. ထးသလဲနၠ်တိၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထးဘ့ၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤထူဖျာၣ်

ပူၼ်ႉၵႂႃႇမႃးလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းပၵ်းၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်းလႃလၼ်ၸူၼ်လၼ်ယၢၼ်လီၵ်ႈ. လၼ်ၸူၼ်ၼၼ်ႉမၢႆလၼ်ၸူၼ်သူ, လၼ်ၸူၼ်ၵၢၼ်ၵၢၼ်ႈ, လၼ်ၸူၼ်သူၸမ်းဝႆႉၼၼ်ႉလီၵ်ႈ. လၼ်ၸူၼ်ၼၼ်ႉပသူၵၢၼ်ႈပသူသၵိၼ်ၵူၼ်းၵႃႈ.

၅. **လၼ်ဢူ** ၼၼ်ႉမၢႆလၼ်ၸူၼ်တၵၢမ်ႈၼၼ်ႉဢလၼ်ဢူဝႆႉၶိုၼ်းပၵ်းလႃလၼ်ဢူလၼ်လီၵ်ႈ. လၼ်ဢူလၼ်ၼၼ်ႉပသူတၢၼ်ႇလႃဢလၼ်ၵူၼ်းၵႃႈ.

၆. **လၼ်ဢၼီ** ၼၼ်ႉမၢႆလၼ်ဢသလူၼ်ႉၼၼ်ႉပၵ်းလႃလၼ်ဢၼီလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းပၵ်းလႃလၼ်ဢၼီယႂ်ႉၸွမ်ႇၵိုၼ်းလီၵ်ႈ. လၼ်ဢၼီၼၼ်ႉမၢႆလၼ်ဢမိၼ်သူၼ်သလူၼ်ႉလႃၸိူဝ်းဢူၼ်းၶိုၼ်းဢၼူၼၼ်ႉပၸမ်းလႃလၼ်ဢၼီလီၵ်ႈ. လၼ်ၼီၼၼ်ႉၸိူဝ်းဢူၼ်းၶိုၼ်းဢၼူလီၵ်ႈ.

၇. **လၼ်ဢူ** ၼၼ်ႉမၢႆထီႇရီႇလၼ်ၼၼ်ႉပၵ်းလႃလၼ်ဢူလီၵ်ႈ. လဲႈၼင်း ၼၢႆယႃႇလႃလၼ်ဢူတဢုၼ်တၵၢမ်ႇ. ၶၵႃဢိၼ်တၢၼ်ႇလီၵ်ႈၶိုၼ်းပၸမ်းၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်း လႃလၼ်ဢူလၼ်ဢႃလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းပၸမ်းလႃသူၼ်လၼ်ဢူဝၼ်လၼ်ဢူၸွမ်ႇၵိုၼ်း လီၵ်ႈ.

၈. **လၼ်မႃးၶိုၼ်းမႃးလၼ်မႃးမိမႃး** ၼၼ်ႉမၢႆပၵ်းလၼ်ၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်းၶိုၼ်းပၵ်း လႃလၼ်မႃးၶိုၼ်းမႃးလၼ်မႃးမိမႃး လီၵ်ႈ. လၼ်မႃးၶိုၼ်းမႃး လၼ် မႃးမိမႃး ၸမ်းဝႆႉ ၼၼ်ႉ.

၉. **ၵလၼ်** ၶိုၼ်းၵလၼ်လီၵ်ႈ, ၶိုၼ်းၵလၼ်ထိၼ်, ၶိုၼ်းၵလၼ်ၵလၼ်, တၢၼ်ႇမဵလၢင်ၼၼ်ႉၵွၼ်ႇလႃၵလၼ်တၵၢမ်ႇ.

၁၀. **ၵဢူၼ်လၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆတၢၼ်ႇၼီဢုၼ်လႃဢၼ်ဝႆႉမဵလၢင်ၼၼ်ႉပၸမ်းလႃၵ ဢူၼ်လၼ်လီၵ်ႈ.

၁၁. **မိၼ်လၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆမိၼ်သူဢၼ်ၸိူဝ်းလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းမၢႆပမိၼ်ဢၼ်ၸူၼ်ၽႃးထီၼၼ်ႉ ပၵ်းလႃမိၼ်သူမိၼ်လၼ်. ပၵ်းၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်းၼၼ်ႉလီၵ်ႈ.

၁၂. **မိၼ်သူလၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆပမႃးၼၢႆမိၼ်သူလႃပူၼ်ႉၵၼ်ႉလူၼ်ႉၵွၼ်ဢမိၼ်ၼၼ်ႉ ၶိုၼ်းပမႃးၼိၼ်ထိၼ်ပမိၼ်ဢိၼ်ၼၼ်ႉပၵ်းလႃမိၼ်သူလၼ်လီၵ်ႈ. တလႃႉၸွႆ မိၼ်သူလၼ်တၵႃႇၵျူၼ်ႉၼၢႆတဢႃးလီၵ်ႈ.

၁၃. **မိၼ်လၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆပမိၼ်ၺႃသႃးၵဢူၼ်ဝႆႉၼၼ်ႉပၸမ်းလႃပမိၼ်လၼ် လီၵ်ႈ. ပူၼ်ႉၵၺီၼိၼ်ၶိုၼ်းဢမိၼ်လၼ်လၢႆဝႆႉလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းပၵ်းၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်းလႃ မိၼ်ၶိုၼ်းမိၼ်လႃးလီၵ်ႈ.

၁၄. **ၸုလၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆပၸုၺႃသႃးၵဢူၼ်ၼၼ်ႉပၵ်းလႃၸုလၼ်လီၵ်ႈ. ပူၼ်ႉ တၵၢႆဢၸုလၼ်လၢႆၵႃႈ. ပၸုလၼ်ၼၼ်ႉၵဢူၼ်လၼ်လီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းပၵ်းၶိုၼ်း ဢၼ်ၸိူဝ်းလႃၸုလၼ်ၸုၶိုၼ်းလီၵ်ႈ.

၁၅. **ယၢၼ်လၼ်မႃး** ၼၼ်ႉမၢႆပူၼ်ႉၵၺီဢယၢၼ်ၼၼ်ႉဢူဝႆႉၶိုၼ်းပၵ်းလႃယၢၼ် လၼ်မႃးလီၵ်ႈ. ယၢၼ်လၼ်မႃးၼၼ်ႉမၢႆပူၼ်ႉၵၺီဝၢၼ်ဝႆႉလီၵ်ႈ.

၁၆. **တလၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆမူၼ်ႉတလီမိၵသူတလီမိၶိုၼ်းပၸမ်းလႃၵသူတ လၼ်မူၼ်ႉတလၼ်လီၵ်ႈ. ၶွႆးလီၵ်ႈ ၼၢႆယႃႇ မူၼ်ႉတလၼ် တၵၢမ်ႇ. ဢၢၼ်လီၵ်ႈ ၼၢႆယႃႇလႃၵသူတလၼ်တၵၢမ်ႇ.

၁၇. **ၵလၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆပမႃးၵႁႃႇထိၼ်ပၸုၺႃသႃးၶိုၼ်းပၸမ်းလႃပတလၼ် ထိၼ်ပၸုၺႃသႃးလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းပၸမ်းလႃသလၼ်ထိၼ်ၸွမ်ႇၵိုၼ်းလီၵ်ႈ. ပူၼ်ႉတၵႃ တလၼ်လိၼ်ဢၸုၺႃသႃးၵႁႃႇၼႃလီၵ်ႈ.

၁၈. **တၢၼ်ႇလၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆတၢၼ်ႇၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်းလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းမၢႆထီႇရီႇတၢၼ်ႇထိုၼ်းလႃဢ လၼ်ၸွႆဝႆႉမၢႆၵူၼ်း, တၢၼ်ႇမၢႆလႃဢလၼ်ဢၸိူဝ်းၸွႆဝႆႉမၢႆၵူၼ်း, ပၸမ်းၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်း လႃတၢၼ်ႇၶိုၼ်းတၢၼ်ႇလၼ်လီၵ်ႈ.

၁၉. **မုၼ်လၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆမုၼ်ၵဲၼ်ႉထိၼ်လႃဢိၼ်ၶိုၼ်းဢၵၸိၼ်ၵပျၢၼ်ႇၸူၼ်ၵၢၼ်ႈ ဝႆႉၼၼ်ႉပၸမ်းလႃမုၼ်လၼ်လီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းပၸမ်းၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်း လႃမုၼ်လၼ်မုၼ်ပျူၼ်ႉ လီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းပၸမ်းလႃမုၼ်ဢူလၼ်မုၼ်ဢူၵဲၼ်ႉၸွမ်ႇၵိုၼ်းလီၵ်ႈ. မုၼ်ၼၼ်ႉတူၼ်ႉၵဲၼ်ႉ ထိၼ်ၶိုၼ်းဢိၼ်ၶိုၼ်းဢလၼ်လီၵ်ႈ.

၂၀. **မူၼ်ႉလၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆမူၼ်ႉဝုၼ်ႉလီမိ တဢုၼ်ၶိုၼ်းပၸမ်းလႃမူၼ်ႉလၼ်လီၵ်ႈ. ဖဲ မိဝ်ထိၼ်မူၼ်ႉလၼ်. ပၵႃဢိၼ်ပဝႆႉလီၵ်ႈ.

၂၁. **တၢၼ်ႇလၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆပူၼ်ႉၸူမိၵဢိၼ်မိၸၢင်းပၵ်ႈတၢၼ်ႇဝႃၶိုၼ်းလဲႈတၢၼ်ႇလႃၸူ လႃၵဢိၼ်ၼၼ်ႉၼုၼ်းဝႆႉလႃၵလဲႈၶိုၼ်းပၸမ်းလႃယၢၼ်လၼ်လီၵ်ႈ. ၵဢိၼ်ယၢၼ် လၼ်ၼၼ်ႉလၢႆၵႃႈ. ၶိုၼ်းပၵ်းၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်းလႃယၢၼ်ၶိုၼ်းယၢၼ်လၼ်လီၵ်ႈ.

၂၂. **သလၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆပမႃးၵႁႃႇထိၼ်တၢၼ်ႇၼၢႆပၸမ်းလႃသလၼ်လီၵ်ႈ. သ လၼ်လီၵ်ႈၸိူၼ်ထူတၵၢမ်ႇ. သလၼ်ထိၼ်ၼၸုၺႃသႃးတၵၢမ်ႇ. သလၼ် လီၵ်ႈၼမိၼ်သူတၵၢမ်ႇ. သလၼ်လီၵ်ႈတၢၼ်ႇဢိၼ်တၵၢမ်ႇ. ၶိုၼ်းပၸမ်းၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်း လႃသလၼ်ၵတၢၼ်ႇ, သလၼ်ၵၼ်လီၵ်ႈ.

၂၃. **သလၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆထဲၼိၼ်လီၵ်ႈဢႃဢႃၵလၢၼ်လုၵ်ႉပုၵ်ႉမိၼ်ပုၵ်ႉၵျႃၶိုၼ်းပ ၸမ်းလႃထဲသလၼ်ဢသႃးလီၵ်ႈ. ထဲၼိၼ်လီၵ်ႈသလၼ်ဢသႃးသၵုၼ်ႉပုၵ်ႉ ၵျႃလီၵ်ႈ.

၂၄. **ဢလၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆထီႇရီႇတၢၼ်ႇၶိုၼ်းပုၵ်ႉဝႆႉမၢႆၵူၼ်း, တၢၼ်ႇၵဢူၼ်ဝႆႉမၢႆၵူၼ်း, ပ ၸမ်းလႃဢလၼ်လီၵ်ႈ. တၶဢလၼ်. ၼိၼ်တႃႇဢလၼ်. မႃးပိၵ်ႈဢလၼ်. တဒႃဢလၼ်. ၸမ်းဝႆႉၼၼ်ႉလီၵ်ႈ.

၁. **လႃ** ၼၼ်ႉမၢႆသၼီႇဒႃးမိတၵျႃၼ်လႃသၼီႇမိလၢၼ်တမိၶိုၼ်းပၵ်း လႃလႃလီၵ်ႈ. လႃၼၼ်ႉမႃးသႃးၼ်ဒႃးမိဢသီးၶိုၼ်းပူၼ်ႉမႃးဝႆႉလႃတၼီႇဢမိ လၢၼ်ၼၼ်ႉၺၼ်မၢႆၸိၼ်သၼီႇၶိုၼ်းဢုၼ်ဝႆႉလႃလႃပူၼ်ႉၼၼ်ႉလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းပၵ်းၶိုၼ်း ဢၼ်ၸိူဝ်းလႃလႃမႃးမိမႃးလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းပၸမ်းလႃလႃမႃးၵႁႃႇမႃးၸွမ်ႇၵိုၼ်းလီၵ်ႈ.

၂. **လႃ** ၼၼ်ႉမၢႆမုၵ်ႉဢၼ်ၸိူဝ်းလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းမၢႆပဢိၼ်ၶိုၼ်းပသူၼ်ၽုၼ်သႃးၺီၶိုၼ်းပ ၸမ်းလႃပဢိၼ်မုၵ်ႉဢိၼ်လႃလီၵ်ႈ.

၃. **လႃ** ၼၼ်ႉမၢႆလုၼ်ႉဢၼ်ၸိူဝ်းလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းမၢႆထီႇရီႇတၢၼ်ႇဢယုၵ်ႉဢယဲၼ်ႉၼၼ်ႉပ ၸမ်းၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်းလႃလုၼ်ႉလႃလီၵ်ႈ. ၵမိၵ်ႈလုၼ်ႉလႃၼၼ်ႉမႃးသႃးၼ်လုၼ်ဢသီး တၸိူဝ်းၸိူဝ်းၶိုၼ်းဝႃဝႆႉလီၵ်ႈ. ယၢၼ်လုၼ်ႉယၢၼ်လႃၸမ်းဝႆႉၼၼ်ႉ.

၄. **လႃ** ၼၼ်ႉမၢႆတၢၼ်ႇၵူၼ်းတၢၼ်ႇဝႃ, တၢၼ်ႇဢုၼ်မဝ်ၸိူဝ်းၼႃ, တၢၼ်ႇဢိၼ်ၶိုၼ်း ဢယူးဢယိၼ်ၼၼ်ႉပၸမ်းလႃလႃလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းပၸမ်းၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်းလႃယႂ်ႉလႃ. လႃၵမိၵ်ႈလီၵ်ႈ. ပူၼ်ႉလႃဢိၼ်ၶိုၼ်းယႂ်ႉလႃတၽၼ်ၼၼ်ႉမၢႆပူၼ်ႉလႃၵူၼ်းတၽၼ် လႃဢတၢၼ်ႇၵျူးၶႃးၵူၼ်းဝႆႉၼၼ်ႉလီၵ်ႈ.

၅. **လႃ** ၼၼ်ႉမၢႆလုၼ်ႉဢၼ်ၸိူဝ်းလီၵ်ႈ. ၶိုၼ်းမၢႆလၢၼ်ႇလႃဢိၼ်လႃတၢၼ်ႇမိတၢၼ်ႇ လဲႈဢၺၼ်ၵျႃၼၼ်ႉပၸမ်းလႃလုၼ်ႉလႃ. ပၸမ်းၶိုၼ်းဢၼ်ၸိူဝ်းၼၼ်ႉလီၵ်ႈ. ၵ ၸုၼၼ်ႉဢိၼ်ၶိုၼ်းလုၼ်ႉလႃလီၵ်ႈ.

၆. **လႃၵမိၵ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆပမိတၽၼ်ၵျူးၶႃးတၢၼ်ႇလႃဢၵူၼ်းၶိုၼ်းပၵွၼ်ႇၸဲး ၵွၼ်ႇၵလၢၼ်ၶိုၼ်းပၸမ်းလႃလႃၵမိၵ်ႈလီၵ်ႈ. ၸမိမၢႆပၢၼ်မိသၼ်ၶႂႃဢသႃးလႃ ဢိူၼ်လႃမႃးၶိုၼ်းၶွၼ်ႇလႃၵမိၵ်ႈလီၵ်ႈ. ၸမိမၢႆပၢၼ်းၼၢႆဢမႃလႃဢတီဢ လီၵ်ႈၶိုၼ်းလဲႈတၢၼ်ႇမိၵ်ႈလိၵ်ႈဢၼ်ၶိုၼ်းမိတဝ်ၵႃၼၼ်ႉလႃၵမိၵ်ႈလီၵ်ႈ.

၇. **လႃၵမိၵ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆၵူၼ်းၽႃးၼိၼ်တၵၢမ်ႈထဲၸုၼုၼ်ၶိုၼ်းဢမိးဢုၼ်ပျူး ဝႆႉၼၼ်ႉပၵ်းလႃလႃၵမိၵ်ႈလီၵ်ႈ. လႃၵမိၵ်ႈၼၼ်ႉဢိၼ်လႃပုၵ်ႉမၢႆၵၼႃၶိုၼ်း ထိၼ်လႃသူၼ်ၽႃးၼိၼ်ဝၼ်ၽႃးၼိၼ်ဢလီၵ်ႈလီၵ်ႈ.

၈. **လႃၵမိ** ၼၼ်ႉမၢႆပူၼ်ႉလႃဢိၼ်ၶိုၼ်းဢတၢၼ်ႇၵျူးၶႃးလႃဢၵူၼ်းဢဝႃ တၽၼ်ၼၼ်ႉပၸမ်းလႃလႃၵမိလီၵ်ႈ. ပူၼ်ႉလႃဢိၼ်ၶိုၼ်းတၢၼ်ႇၵူၼ်းတၢၼ်ႇဝႃတၢၼ်ႇ လႃၵမိတၽၼ်ၼၼ်ႉမၢႆပူၼ်ႉလႃၵျူးၶႃးတၢၼ်ႇလႃဢၵူၼ်းတၽၼ်ၼၼ်ႉလီၵ်ႈ.

၉. **လႃမႃးၵႁႃႇမႃးလႃမႃးမိမႃး** ၼၼ်ႉမၢႆပၵ်းလႃလႃသၼီႇဢဒႃးမိ

န့ၣ်အဆိလၢလၢဓိၤဖီဓိၤလၢဓိၤကြၢဓိၤလီၤ.

၁၀.ကလၢ ဒီးဖျါကလၢ, ဒီးကလၢတီးဝဲး, ဒီးကလၢကလုာ်, ဒီးဆဲးကလၢ, ဒီးကလၢတၢ, ဒီးကလၢကလၢကလၢၣ်, ဒီးမဲာ်ထံကလၢ, ဒီးသီၣ်ဝံသဲကလၢ, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကလၢတက့ၢ်.

၁၂.ဂီၤလၢ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကျဲးစၢးတၢ်ဂ့ၤဒီးဂ့ၤန့ၢ်အကစၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဂီၤလၢလီၤ. ပှၤလၢကွၢ်လၢဂီၤလၢတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကျဲးစၢးတၢ်လၢအဂ့ၤတဖၣ်လီၤ.

၁၃.တတီၤလၢ န့ၣ်မ့ၢ်တတီၤလဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘၢၣ်စၢၤယံၤဝဲလၢပလဲၤတသဖိုဒီးပအိၣ်ဘှံးန့ၣ်ပစံးလၢတတီၤလဲၤတတီၤလၢ, ဒီးပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၁၄.ဒီးလၢ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤလၢလၢသနိၤအဖီလာ်ဒီးပစံးလၢပဒီးလၢလီၤ. ပှၤတဂၤဒီးလၢတဆိဒီးဘၣ်ညၣ်လီၤ.

၁၅.ပလၢ န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်တကလုာ်ထဲစုနၣ်ခီၣ်နၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးအသံၣ်ဘိတခဲးခဲးဒီးပကီးလၢညၣ်ပလၢလီၤ. ညၣ်ပလၢန့ၣ်အကပၤန့ၣ်အသံၣ်ဘိတခဲးခဲးဒီးအပျိၢ်ခိၣ်န့ၣ်အသံၣ်သ့ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢနၣ်ပဖျိၤညၣ်ပလၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်အိၣ်ထဲလၢထံကျါန့ၣ်လီၤ.

၁၆.မုာ်လၢ န့ၣ်မ့ၢ်ပကီးမုာ်ဒီးအဆိလၢလၢလီၤ. ပှၤသ့ထံတဂၤမုာ်လၢဝဲလၢပှၤသ့ခိၣ်အကယၢလီၤ. ဒီးတှၤသံန့ၣ်လီၤဘၣ်လရာ်ပှၤလီၤ.

၁၇.သလၢ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်လၢအယံတကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဒီးအထူၣ်အပျၢ်တကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ညၣ်သလၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢသလၢဖျၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ညၣ်သလၢဖျၢၣ်န့ၣ်မ့ၢ်အညၣ်နီၢ်နီၢ်လီၤ. ပခီၣ်ဒုၣ်သလၢဖျၢၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပခီၣ်ဒုၣ်အညၣ်ကူၢ်လိၣ်လီၤ.

၁၈.သလၢ န့ၣ်မ့ၢ်သလံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စွါသ့တကလုာ်အှၣ်တၢ်ဒ်သုးအသိးဒီးအိၣ်လၢထံကျါလီၤ.

၁၉.သံလၢသံလၢ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤတဆုံဘၣ်ဒီးပစံးလၢကပီၤသံလၢသံလၢလီၤ. မ့ၣ်ကပီၤသံလၢသံလၢန့ၣ်ပကွၢ်တၢ်တဖျါတဝ့ၢ်ဘၣ်. ပလဲၤတၢ်လၢမနၤန့ၣ်တၢ်ကပီၤသံလၢသံလၢန့ၣ်ပတထံၣ်လီၤတံၢ်ဘၣ်ပခိၣ်ထံးဘၣ်.

၂၀.သီၣ်လၢ န့ၣ်မ့ၢ်သီၣ်မုာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢသီၣ်ပယှာ်ဒီးအကလုာ်ပြံဝဲဒီးသီၣ်ကအဲၣ်ကအုးန့ၣ်ပစံးလၢသီၣ်မုာ်သီၣ်လၢပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ. ပနသန့ၢ်သီၣ်မုာ်သီၣ်လၢစံးဝဲဒၣ်.

၂၁.ခလၢ န့ၣ်မ့ၢ်အလှၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လၢ်လၢအိၣ်လၢတၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်အကျါန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအလှၤအလၢလီၤ.

၁. လံ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢသူပြူးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလံလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်လံန့ၣ်အပှၤဝါပြူးဒီးသူတခဲးခဲးလီၤ. ပှၤလၢအမဲာ်လံန့ၣ်အမဲာ်ဖိသူပြူးလၢအမဲာ်ဟးဂီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလံလိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်လံလိၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. လံကျိၣ်လံကျိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်လံပှၤဂၤအမဲာ်ဒီးပကွၢ်ဘူးပကျူပမဲာ်ဝါပကွၢ်ဘူးပကျူပမဲာ်ဝါဒီးပစံးလၢပကွၢ်လံကျိၣ်လံကျိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ပှၤဒီးကွၢ်ပမဲာ်လံကျိၣ်လံကျိၣ်လီၤ.

၃. လံဆာ် န့ၣ်မ့ၢ်ကျၢ်ယာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဘၢသပၢၤအခိၣ်လၢခိၣ်ခွးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကျၢ်ယာ်လံယာ်လီၤ.

၄. လံတကီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမဲာ်ဟးဂီၤဒီးပစံးလၢအမဲာ်လံတကီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဟးဂီၤဒီးအမဲာ်ဖိမၤသးလံတကီၤလီၤ.

၅. လံတကီၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအမဲာ်သၣ်ဖျါမနၤကပီၤဝဲတခဲးခဲးကဲၤကဟဲးဒီးပစံးလၢကပီၤလံတကီၤလီၤ. ဒီးသံမိၢ်ပိၤကပီၤဖျါလၢမနၤလံတကီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. လံထိၣ်အမဲာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ်ဒူအသးဒီးမူကျိၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢလံထိၣ်အမဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ဒူအသးဒီးလံထိၣ်အမဲာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလ်ာမဲာ်လံနါလီၤ.

၇. လံဒီး န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အဒီးန့ၣ်ပကီးလၢလံဒီးလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢကမါခၣ်လီၤ. လံဒီးန့ၣ်ပကျိုးအိၣ်ခၣ်ဝဲလီၤ.

၈. လံလံ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကွၢ်တၢ်လၢအသးဒိၣ်ထိၣ်န့ၣ်ကွၢ်တၢ်ဘျုးဘျုးဒီးပစံးလၢကွၢ်တၢ်လံလံလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်လံလံစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလံလံကျိၣ်ကျိၣ်လီၤ.

၉. ကလံ ဒီးကလံလိာ်အသး, ဒီးကလံကလဲၣ်, ဒီးကလံမိၢ်မၢ်, ဒီးပှၤကလံ, ဒီးပှၤကလံမိၢ်မၢ်, ဒီးကလံကလူ, ဒီးကလံကလဲ, ဒီးကလံၤကလွါ, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကလံတက့ၢ်.

၁၀.ကွၢ်လံ န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးပမူကျိၣ်ပှၤဂၤအမဲာ်န့ၣ်ပစံးလၢပကွၢ်လံပှၤဂၤအမဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်လံစမဲာ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကွၢ်လံကွၢ်ကျိၣ်လီၤ.

၁၁.ခံလံ ဒီးကလံန့ၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဘျၣ်လၢလီတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၤခလံလီၤ.

၁၂.ဂီၤလံဂီၤလီ န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်လၣ်ကဲၤထိၣ်လၢမ့ၣ်လု့ၢ်ကျါန့ၣ်ပစံးလၢဂီၤလံဂီၤလီလီၤ. မ့ၣ်အိၣ်တၢ်ဒီးကဲၤထိၣ်မးဂီၤလံဂီၤလီလီၤ.

၁၃.တလံ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဆဲးလၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, သဘျုးလိာ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတလံလီၤ. ပဒါလီၤချိၣ်ခံဘ့ၣ်အဆၢတလံလိာ်အသးလီၤ. ထိထိၣ်သ့ၣ်ခံကျိတှၤတလံလိာ်အသးဖးထီတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢသလံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၄.တလံ န့ၣ်မ့ၢ်ထးဘ့ၣ်ဘၣ်လၢပကျိုထိၣ်ယဲာ်တိၢ်ဒီတိၢ်န့ၣ်ပကီးလၢထးတလံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးလၢထးသလံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးလၢတၢ်တလံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅.တံလံ န့ၣ်မ့ၢ်တိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဒိဘ့ၣ်လၢတဘူဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတိၣ်တံလံလီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်တဘ့ၣ်တိၣ်တံလံစံးဝဲဒၣ်.

၁၆.နါလံ န့ၣ်မ့ၢ်မဲာ်ဘျိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအမဲာ်ဘၣ်ပှၤဟဲထိၣ်ကွံာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမဲာ်ဘျိၣ်နါလံလီၤ.

၁၇.မိလံမိလီ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၢသးကမၢကမၣ်ဒီးသးပှၤနီၣ်အသးကတုၤယာ်ယါတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၢသးမိလံမိလီလီၤ. ပှၤတဂၤပမ့ၢ်မၢဒီးမၢသးမိလံမိလီဒီးယုတၢ်တဘၣ်ဘၣ်နီတမံၤဘၣ်.

၁၈.သလံသလဲၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်အလိၢ်လဲၤဖးလဲၢ်ဒီးပစံးလၢသလံသလဲၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤခဲးလဲၤတ့ၢ်သလံသလဲၣ်န့ၣ်ကီးမးဒီးဝံၤလီၤ.

၁၉.သလံ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤယါတိၢ်ဒီတိၢ်ဒီးထးဘ့ၣ်ဘၣ်ကျိုးဒီးပကီးလၢထးသလံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢထးသလံထးသဖိလီၤ. ထးသလံန့ၣ်တိၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထးဘ့ၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤထူဖျၢၣ်

ဒီးအဒိပူၤဒီးပဖျိၣ်ထိၣ်လၢယဲၥ်တိၢ်လီၤဒီးပကိးလၢထးသလံလီၤ.

၂၀.**ဟၢလံဟၢလီ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤသး စၢ့ၤစီၤ လၢအသးကတုၤဝဲဒီးပစံးလၢမၤသးဟၢလံဟၢလီလီၤ. ပှၤလၢမၤတၢ်တသ့ဘၣ်ဒီးတသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်နီတမံၤလၢအကသံးဝီညါအတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးတအိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢမၤသးဟၢလံဟၢလီလီၤ.

၁. **လၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဖိၥ်မုၣ်အဂီၤတမံၤလၢအကံၣ်ဆူးဒီးပကိးလၢလၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢပလၢ်, ဒီးပှၤလၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢ်နူၣ်မ့ၢ်ဖိၥ်မုၣ်အတၢ်လၢအကံၣ်ဆူးနူၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢ်ထ့ၣ်, ပလၢ်ပခံလီၤ.

၂. **လၢ်ခိၣ်ကၢၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဖိၥ်မုၣ်ကပျၢၤခိၣ်အဖိလၥ်စခၢထိၣ်ဒီးပကိးလၢလၢ်ခိၣ်ကၢၢ်လီၤ. ဒီးဖိၥ်မုၣ်ဒိၣ်တဖၣ်နူၣ်အလၢ်ခိၣ်ကၢၢ်အဆူၣ်ထိၣ်ဝဲလီၤ.

၃. **လၢ်ရိုး** နူၣ်မ့ၢ်ဖိၥ်မုၣ်အသးကတၢၢဒီးပစံးလၢလၥ်ရိုးလီၤ. ဖိၥ်မုၣ်နူၣ်တုၤတၢ်မိၣ်နူၢ်အသးလၢအဝၤဒီးအလၢ်ရိုးစံးဝဲဒၣ်.

၄. **လၢ်ထံ** နူၣ်မ့ၢ်ဖိၥ်မုၣ်အဆိုးဘျ့ဝဲဒီးပကိးလၢလၢ်ထံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢ်ထံလၢ်နီလီၤ.

၅. **လၢ်ထ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကိးပလၢ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢလၢ်ထ့ၣ်လီၤ.

၆. **လၢ်နၢလၢ်ဆိုး** နူၣ်မ့ၢ်ပလၢ်အထံနူၣ်ပစံးလၢလၢ်နၢလၢ်ဆိုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပလၢ်နၢပလၢ်ဆိုးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **လၢ်ပှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ဖိၥ်မုၣ်ဆံၣ်ဆါလီၤဝဲအလိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဆံးစၢ်အဖိဟဲလီၤအလိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢလၢ်ပှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်ပှၤလၢ်တ့ၤလီၤ. ဖိၥ်မုၣ်ဆံးစၢ်အဖိဟဲလီၤလၢအလၢ်ပှၤလီၤ.

၈. **လၢ်ပျုၤ** နူၣ်မ့ၢ်ဖိၥ်မုၣ်လၢ်ကဘျုံးကဘျုံးစိးကနၣ်လၢအလၢ်သကျိၥ်နူၣ်ပကိးလၢလၢ်ပျုၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢလၢ်ဘ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **လၢ်ဘ့** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်ပျုၤနူၣ်ပှၤတနီၤနီၤကိးလၢလၢ်ဘ့ဒီးမ့ၢ်ဖိၥ်မုၣ်အတၢ်ကဘျုံးကဘျုံးစိးကနၣ်လၢအသကျိၥ်ပှၤနူၣ်လီၤ.

၁၀.**လၢ်လူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပထွၣ်ဆုဆိပသးဒီးပစံးလၢပလၢ်လူၢ်ပသးလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ဂ့ၤအသးဒီးလၢ်လူၢ်ထိၣ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢထွၣ်လၢ်လူၢ်ထိၣ်အသးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၁.**ကလၢ်** ဒီးကလၢ်ကလူၢ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကလူၢ်တက့ၢ်.

၁၂.**ကဖိးလၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ကဖိးလိးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖိလၢအစဲၤတအိၣ်ဘၣ်ဒီး ဖျၢၣ်ဝဲတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢ မၤသး ကဖိးလၢ်ကဖိး လိးလီၤ. ဖိဖးမးကဖိးလၢ်ကဖိးလိးလီၤ. ဖိအစဲၤမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးမၤသးကဖိးလၢ်ကဖိးလိးလီၤ.

၁၃.**ကွီၤတလၢ်** မ့ၢ်ကွီၤ တလီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢကၠၣ်ဘၣ်လိၥ်အိၣ်ဒီးအကွီၤနူၣ်ပစံးလၢမၤသးကွီၤတလၢ်ကွီၤတလီၤလီၤ. ပနၢ်နၢၤကၠၣ်မၤသးကွီၤတလၢ်ကွီၤတလီၤလီၤ.

၁၄.**ဃီလၢ်လူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဝ့ၢ်တကလုာ် အပျိၢ်တိၤကွ့လၢအဝါဒီးပကိးလၢဃီလၢ်လူၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢဃီကအိလၢ်လူၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဃီလၢ်လူၢ်နူၣ်အစုၣ်တအိၣ်ဘၣ်. ဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်ဂ့ၢ်အါဘၣ်လီၤ.

၁၅.**စုထွံၣ်လၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပစုညါသးအကၥ်တဲၥ်လၢပစုကံၢ်ချုံးအသးနူၣ်ပစံးလၢစုထွံၣ်လၢ်လီၤ.

၁၆.**တလၢ်တလူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဟ်ဆူၣ်ဟ်ရှ့အသးဒီးဟ်ဂ့ၤအသးနူၣ်ပစံးလၢဟ်သးတလၢ်တလူၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသလၢ်သလူၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်အသးတလၢ်တလူၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢထွံၣ်လၢ်လူၢ်အသးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၇.**ပလၢ်ပခံ** နူၣ်မ့ၢ်ပကိးပလၢ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢပလၢ်ပခံလီၤ. ပလၢ်ပခံစံးဝဲဒၣ်.

၁၈.**လဲၢ်လၢ်လဲၢ်လီၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဝးဃၢ်ခီဃၢ်ခီနူၣ်ပစံးလၢဝးလဲၢ်လၢ်လဲၢ်လီၢ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးဝးမးလဲၢ်လၢ်လဲၢ်လီၢ်လီၤ.

၁၉.**ဝံၣ်အီထီလၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဝံၣ်အီထီလၥ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘိးကျၢ်လီၤတၢ်နူၣ်ပစံးလၢပဝံၣ်အီထီလၢ်ဝံၣ်အီထီလၥ်ပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ.

၂၀.**သလၢ်သလူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဟ်ဆူၣ်ဟ်ရှ့ဟ်ဂ့ၤအသးဒီးထွၣ်အစုနူၣ်ပစံးလၢဟ်သးသလၢ်သလူၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ်အသးသလၢ်သလူၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **လၢၥ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤတၢ်လၢအတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးတမံၤဒီးကွဲးတၢ်စံးတၢ်ကတိၤဒီးအခီပညီဒီးကွဲးဝဲဒီးအမိၢ်ပှၢ်ဒီးအဆ့ အနၤ အါဝဲလၢပသ့ၣ်ညါတၢ်ကတိၤ လၢ ကွဲးတၢ်အကျါနူၣ်ပကိးလၢလၥ်လီၤ. ပှၤကလုာ်အါကလုာ်နူၣ်အိၣ် ဒီးအလၥ်တနီၤ လီၤ. ပှၤ ကလုာ်လၢအိၣ်ဒီးစီၤပၤတဖၣ်နူၣ်အိၣ်ဒီးအလၥ်ကိးကလုာ်ဒဲးလီၤ. ပှၤလၢအစီၤပၤတအိၣ်ဘၣ်နူၣ်အလၥ်တအိၣ်ဘၣ်လီၤ.

၂. **လၢၥ်** နူၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. လၥ်ဟ့ၣ်ယုၢ်, လၥ်ပျူၤ, လၥ်မၤလိၥ်, လၥ်ဆွဲခိၣ်, လၥ်ဆိုး, လၥ်စီဆုံ, လၥ်လဲးမး, လၥ်ခွူးစံးဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၥ်စီၤလဲၢ်စီၤလီၤ.

၃. **လၢၥ်** နူၣ်ထိၣ်တကလုာ်အဒံးကံၣ်ဃ့ဒီးပကိးလၢလၥ်လီၤ. လၥ်နူၣ်စီၤအိၣ်ထိၣ်အဂၤတဖၣ်လၢအခိၣ်မုၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၥ်စီၤထိၣ်စီၤလီၤ. လၥ်စီၤတြၢစီၤလီၤ.

၄. **လၢၥ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဘျုးထိၣ်ဖဲလၢပကိၥ်ဒီးပစံးလၢလၥ်ဖဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၥ်ထံသိးဖဲလီၤ. ပှၤတဂၤလၥ်ဖဲပှဲၤအကိၥ်လီၤလီၤ.

၅. **လၢၥ်** နူၣ်မ့ၢ်ကနဲစီၤကွဲစီၤဖျၢစီၤတဲၤစီၤပတ့ၤဘ့ၣ်ပတ့ၤချုံးအ့ၣ်တၢ်လၢအခံတခီနူၣ်ပစံးလၢလၥ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလၥ်တၢ်လၢအထ့ၣ်လီၤ. ကနဲလၥ်ပှၤဆါကၢ. ပတ့ၤချုံးလၥ်ပှၤလၢအခဲၢ်ခံလီၤ.

၆. **လၢၥ်ကတြူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဟ်ဖိၣ်လၥ်အါကဘျုံးဒီးတိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢလၥ်ကတြူၢ်လီၤ. လၥ်နူၣ်ပတွဲကထၢအါကဘျုံးဒီးကဲထိၣ်လၢအကတြူၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၥ်ကတြူၢ်လဲၢ်ကတြူၢ်လီၤ.

၇. **လၢၥ်ကဘျုံး** နူၣ်မ့ၢ်လၥ်ကထၢနူၣ်ပစံးလၢလၥ်ကဘျုံးလီၤ. လၥ်နူၣ်ပကွဲးလၢစးခိလီၤနူၣ်အိၣ်ဒီးအကဘျုံးလီၤ. စးခိကဘျုံးနူၣ်ပစံးလၢလၥ်ကဘျုံးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လၥ်အိၣ်လၢအပူၤဒီးပစံးလၢလၥ်ကဘျုံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၥ်ကဘျုံးလၥ်ကဘျုံးလီၤ.

၈. **လၢၥ်ကွဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ်လၥ်ကွီၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လၥ်ပဒိၣ်စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလၥ်ကွီၢ်လၥ်ကွဲၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလၥ်ကိၢ်သးကရးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **လၢၥ်ကွီၢ်** နူၣ်မ့ၢ်လၥ်လၢပဒိၣ်စံၣ်ညီၣ်ကွီၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤနူၣ်ပစံး

လၢလံာ်ကွၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလံာ်ကွၢ်သးကရး. လံာ်ကွၢ် လံာ်ထွဲ, လံာ်ကွၢ်လံာ်ကွဲၢ်ပကိးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၁၀.**လံာ်ဖျူး** န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်လၢပှၤလီၢ်စုဒီးပမၤကျၢၤပကလုၢ်လၢပကဟ့ၣ်ဆူခံဒီးပှၤကကွဲးပနီၣ်ဝဲလၢလံာ်ဒီးပကိးလၢလံာ်ဖျူးလီၤ. ပှၤဂၤမ့ၢ်လီၢ်နစုဒီးဖျူးဒီးလံာ်ဖျူးတက့ၢ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလံာ်ဖျူးလံာ်ဖျူးလီၤ.

၁၁.**လံာ်ဃး** န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်လၢထိၣ်တကလုာ်လါယုၢ်ကလာ်ဒီးပကိးလၢလံာ်ဃးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလံာ်ဃးလံာ်ယိးလီၤ. လံာ်ဃးန့ၣ်အီၣ်ဆိနးကၢ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလံာ်ဘှၣ်လံာ်ဃးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၂.**လံာ်ဃီး** န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်ဃးအဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်လံာ်တကလုာ်သူယုၢ်ကလာ်လီၤ.

၁၃.**လံာ်စုလံာ်ထု** န့ၣ်မ့ၢ်ပတှၢ်စုစိၤထုစိၤဒီးအပျုၢ်ဒီးပဘျုးထိၣ်လၢပကိာ်ဒီးပစံးလၢပလံာ်စုလံာ်ထုလီၤ. ပဒိၣ်ပပှၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လံာ်စုလံာ်ထုလီၤ.

၁၄.**လံာ်စုလံာ်ထုဘဲသူဘဲဂီၤပူ** No. 125-၁၂၅ . ပသးပှၢ်စံၣ်တဲၤကီၤလၢဝါလဲၤကၢလၢပျၢၤတိကံၣ်နိၣ်သဲစးတဂၤနိၤလီၤ. လဲၤကၢဝဲဝ့ၢ်န့ၣ်အမံၤပကိးလၢဖူၣ်စၣ်လံၤ. အဝ့ၢ်ဖူၣ်စၣ်လံၤန့ၣ်မးပှၤအတီလီၤ. ကီၤလၢဝါလဲၤကၢလၢအဝ့ၢ်န့ၣ်ဟူဘၣ်လၢအနၢ်ပှၤကညီတကလုာ်အံၤကီးဝဲလၢဝဲၢ်ပကူလီၤ. ပှၤကညီအံၤစိၢ်ကီးဆၢလၢပှၢ်တဒၢလီၤ. ဘဲသူဘဲဂီၤန့ၣ်ရဲၣ်သံကွံာ်ဝဲအဃၢ်. ထုကဖၣ်ဝဲဘဲအံၤမ့ၢ်တၢၤလၢဝဲၢ်ပကူအိၣ်ဒီးမးသုတသံတဂ့ၤ. မးအကဲတၢ်ကီးဖျၢၣ်ဒဲးတက့ၢ်. ပမ့ၢ်မၤလၢကျဲလၢကပှၤအံၤသုတကဲတၢ်တဂ့ၤ. ဒီးဟ့ၣ်ယုၢ်ဝဲလၢကီၤလၢဝါကဘီဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကတိၤလိာ်အသးဘဲအံၤကၢၤဟ့ၣ်တၢၤလၢဝဲၢ်ပကူအိၣ်တက့ၢ်. ပကဘီဒိၣ်ကီၤလၢဝါဟဲကၢၤတၢၤလၢအဝ့ၢ်ဆိၣ်ကမိၣ်ယီၣ်ဝဲလၢအသးပကမၤအါထိၣ်မးဝံၤဝံၤဒီးပကလဲၤဟ့ၣ်အီၤလီၤ. ဒီးမၤဝဲဝဲန့ၣ်သံးမးခဲလၢာ်လီၤ. လၢခံတဘျီလဲၤကၢကဒီးဆူဝ့ၢ်န့ၣ်အတၢ်သံဂီၢ်အီၤဘဲတၢၤစကီးဝဲၢ်ပကူအိၣ်ဓါ. စံးဘၣ်ဝဲတိတိကလိာ်စလဲၤဟ့ၣ်တတၢၤဘၣ်. စစံးစကမၤအါထိၣ်ဒီးစကလဲၤဟ့ၣ်လၢခံစမၤဒီးသံမးခဲလၢာ်လီၤ. ဖူၣ်စၣ်လံၤန့ၣ်စံးကဒီးဝဲတစုစကဟ့ၣ်ယုၢ်ကဒီးနတၢ်အံၤကၢၤဟ့ၣ်တၢၤလၢဝဲၢ်ပကူအိၣ်တက့ၢ်. နကၢၤဟ့ၣ်မ့ၢ်တတၢၤဘၣ်န့ၣ်ပဝ့ၢ်အံၤဆူညါနဟဲတတၢၤလၢာ်ဘၣ်. ဟ့ၣ်ယုၢ်ဝဲလီၤ. ပကညီၤလံာ်အံၤလၢပျၢၤအဒၢန့ၣ်မၤဝဲလၢထုလီၤ. ကီၤလၢဝါန့ၣ်ဟ့ၣ်ကီးဝဲအလံာ်တဘ့ၣ်အဒၢန့ၣ်မၤဝဲလၢစ့. မၤလိာ်ထွဲဝဲအခံနမ့ၢ်တိဒီးပှၤန့ၣ်နကဟဲတၢၤထိဘိဒၣ်တၢ်လီၤ. နမ့ၢ်တတိဘၣ်န့ၣ်နဟဲဆူပအိၣ်တတၢၤလၢာ်ဘၣ်. လံာ်အံၤစိၢ်. လၢကျဲလၢကပှၤ. ဝံးထိၣ်ကွၢ်တဂ့ၤ. ကၢၤတၢၤလၢနဝ့ၢ်ဒီးကွၢ်ကၢ်နဲာ်. ကဘီဒိၣ်န့ၣ်ကၢၤဖးဖိကျဲပကဘီဖိတခီအယှကွၢ်လံာ်ကစၢ်ဓၢဟ့ၣ်ကွၢ်ပှၤပလံာ်တက့ၢ်. ယှဝဲဝှၤထိၣ်သၢစုဒီးပကဘီဒိၣ်တခီဟ့ၣ်ကွၢ်အီၤဒီးကွၢ်ဝဲလံာ်န့ၣ်ပမၤအိၣ်မၤအီ, မၤယီၤန့ၣ်နၢ်အကျိၤ, မ်ယီၤန့ၣ်, ပမၤလီၤနၢၤကဲထိၣ်ယီၤနၢၤတးဒီးပကဘီဖိန့ၣ်ကတိၤလိာ်အသးပဝဲပလံာ်တဘ့ၣ်ဂ့ၤတဘၢးန့ၣ်, ပကညီၤဝဲအလံာ်တဘ့ၣ်ဂ့ၤကဒီးကၢ်သၢ. ယှကွၢ်ဝဲလၢပက ဘီဒိၣ်ပကညီၤအလံာ်တဘ့ၣ်ပကကွၢ်တၢ်ဘီမီ. ကဘီဒိၣ်တခီစံးဝဲကွၢ်တဂ့ၤမၤလိာ်ဝဲ. ယှဝဲ. ဝှၤထိၣ်သၢစုပကဘီဖိစံးလိာ်အသး. ပကဘီဒိၣ်အံၤမၤသံကွံာ်မးလီၤ. ဒီးဖိၣ်ပကဘီဒိၣ်န့ၣ်ကူးဝဲအကိာ်တ့ၢ်လီၤကွံာ်ဝဲဆူထံလိာ်ပူၤ. ပကဘီဖိန့ၣ်ကွၢ်တဲၤပကညီၤအလံာ်န့ၣ်ကွၢ်ဝဲသါတးဒီးပသံတသ့လၢၤဘၣ်. ပကဘီဖိန့ၣ်ကၢၣ်ဝဲလၢကဟံးနၢ်ဝဲ. ပကဘီဖိန့ၣ်ဟါမ်ၢ်ကွံာ်မးလၢဝီၣ်လဲၣ်မါတမံၤန့ၣ်ဒီးကဘီညါလီၤ. တတၢၤကၢၤဘၣ်အစူအဝ့ၢ်ဘၣ်. ပကဘီဒိၣ်တဂၤန့ၣ်အစိၣ်လီၤထွံကဒါကၢၤဝဲဆူအဟဲကၢၤလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖူၣ်လံၤဝဲကရးန့ၣ်ထိၣ်ကွၢ်တၢ်လၢဒဲကလှၤအခံထံၣ်ဝဲလၢပစိၣ်ဟဲလီၤထွံစံးအစုအပှၤသုလဲၤကွၢ်ကၢ်မ့ၤဟဲလီၤထွံန့ၣ်လဲၣ်. ဒီးအစုအပှၤလဲၤလီၤထံၣ်ဝဲလၢပဟဲကၢၤထိၣ်လၢထံလိာ်ပူၤတဂၤသံဂီၢ်ဝဲအတၢ်မ့ၢ်မ့ၤလၢအဟဲလီၤထွံန့ၣ်လဲၣ်. မးပကညီၤစိၣ်ဟဲလီၤထွံ ကတဲာ်လၢတနူန့ၣ်လီၤ. လဲၤကွၢ်လီၤတံၢ်ဝဲမ့ၢ်လၢပဟ့ၣ်ယုၢ်လံာ်ပကဘီဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဟဲကၢၤထိၣ်ဝဲဆူဝဲကရးအိၣ်မးပကညီၤလၢကစၢ်ဟ့ၣ်ယုၢ်လံာ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲကရးတခီအသိအိၣ်လဲၤကီးထိၣ်နၢ်ယၢတက့ၢ်. ဒီးအစုအပှၤလဲၤလီၤ. ယီၤဝဲကရးမၤလိာ်သိး. ဂဲၤဆၢထၢၣ်ရှု. ဝဲကရးကီးနၤလီၤ. ဒီးမူးထိၣ်ကၢၤလီၤ. ဒီးလဲၤထိၣ်ဝဲဆူဝဲကရးအိၣ်ဝဲကရးသံဂီၢ်အတၢ်စမၤနကၢၤ ဟ့ၣ်ကပညီၤအလံာ်နဲာ်ဘၣ်မ့ၤနဟဲကၢၤလဲၣ်. ဆိုးထိၣ်ဝဲကရးကစၢ်ဓၢ. ပကဘီဖိအယှကွၢ်ပကညီၤအလံာ်ယှကွၢ်ဝဲစတဒုးကွၢ်ဘၣ်အီၤဘၣ်. သိၣ်လိာ်အသးဒီးကဘီညါကူးစကိာ်မၤသံကွံာ်ယၢလီၤ. ကစၢ်မ့ၢ်တနာ်ဘၣ်ဒီးကွၢ်ကၢ်စကိာ်အံၤနဲာ်. ဒုးနဲၣ်အကိာ်န့ၣ်ပကွၢ်မးခဲလၢာ်လီၤ. ဝဲကရးတခီအသိအိၣ်န့ၣ်အီၤနဲအံၤကၢၤဒံးတဂ့ၤ. တၢၤအခါခဲကၢာ်ဒီးကၢၤကၢ်နဲာ်စံးဝဲဒၣ်ယီၤန့ၣ်လီၤ.

၁၅.**လံာ်စီဆှံ** န့ၣ်မ့ၢ်လၢလံာ်လၢကစၢ်ယွၤအကလုၢ်အကထါကစၢ်ယှၣ်ရူးဃရံးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၣ်ပစံးလၢလံာ်စီဆှံလီၤ. လံာ်စီဆှံန့ၣ်တၢၤစံးတၢ်အိၣ်လၢအပူၤန့ၣ်မ့ၢ်အတီလီၤ.

၁၆.**လံာ်ဆွဲမိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပယီၤအဒိၣ်တဖၣ်ကွဲးလံာ်ယုၢ်လံာ်လၢထိလၣ်အလီၤဒီးမၤစူထိလၣ်န့ၣ်အခိၣ်ဒီးပကိးလၢလံာ်ဆွဲမိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလံာ်ဆွဲမိၣ်လါဆွဲမိၣ်လီၤ. ပသးပှၢ်မ့ၢ်နၢ်ဘၣ်အမံၤလၢပယီၤအဒိၣ်ဟ့ၣ်ဝဲန့ၣ်နၢ်ဘၣ်ဒီးလံာ်ဆွဲမိၣ်လီၤ.

၁၇.**လံာ်ဆိုး** လံာ်လၢပကစံးတၢ်ဒီးပဒိၣ်တမံၤမံၤဒီးပတလဲၤကတိၤဘၣ်လၢပဒိၣ်ဘၣ်ဒီးပကွဲးနၢ်ပဒိၣ်လၢလံာ်န့ၣ်ပစံးလၢလံာ်ဆိုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢလံာ်ဆိုးပဒိၣ်လီၤ.

၁၈.**လံာ်တၢၤတှၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်လၢအဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ယွၤဝဲကမၤသးဒ်ဃၢအသိးဒီးပစံးလၢလံာ်တၢၤတှၢ်လီၤ. လံာ်တၢၤတှၢ်န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်ဃးဖးဒိၣ်လီၤ.

၁၉.**လံာ်ထီးထံ** န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်တကလုာ်ပမ့ၢ်တဲးခုးဒီးယွၤလၢမ့ၣ်အှလုၢ်ကျဲါန့ၣ်ပကိးလၢလံာ်ထီးထံလီၤ. လံာ်ထီးထံန့ၣ်ပမ့ၢ်တဲးခုးဒီးယွၤလၢမ့ၣ်လုၢ်ကျဲါလီၤ. လံာ်ထီးထံန့ၣ်ယွၤလၢမ့ၣ်လုၢ်ကျဲါဒီးမ့ၣ်လီၤပာ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၀.**လံာ်နိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်လါဘှူးဒီးကဒိၣ်ဖးဒီးအနၢၤနါစုၤကွၢ်ဆံးလီၤဝဒီးမၤသးဒ်လံာ်အနိာ်အသိးဒီးပစံးလၢလါလံာ်နိာ်လီၤ. လါလံာ်နိာ်န့ၣ်အနၢၤနါစုၤမၤသးဒ်လံာ်နိာ်အသိးလီၤ.

၂၁.**လံာ်ပတံ** န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်ဆိုးန့ၣ်ပှိၢ်ကီးလၢလံာ်ပတံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်

လိၵ်

လိၵ်လႃပၵတိၼ်တၢင်းပဵၼ်ဢၼ်းပၵွႆးလိၵ်ဢၼ်းပိုၼ်ၵႂၢမ်းလႃလိၵ်ပတႆ လီႈ. ဢၼ်းၵိုၼ်းဝဵလႃလိၵ်ပတႆလိၵ်ပရႃးၵိုၼ်းဝဵဢၼ်းဢသိၵ်ႇၼူၼ်လီႈ.

၂၂. **လိၵ်ၼၢင်တူ** ၼူၼ်မၢႆလိၵ်တၵလုၵ်ထဵထိုၼ်လွႆတဝၼ်ဢၼ်းပၵိုၼ်း လႃလိၵ်ၼၢင်တူလီႈ. ဢၼ်းပွႃးသိုၼ်တူတူဢၼ်းပၵိုၼ်းလႃလိၵ်ၼၢင်တူလီႈ. ဢၼ်း ပၵိုၼ်းဢၼ်းဢသိလႃလိၵ်ၼၢင်ဘုၼ်လိၵ်ၼၢင်တူလီႈ.

၂၃. **လိၵ်ပျူႇ** ၼူၼ်မၢႆလိၵ်တၵလုၵ်လႃပွႃးမၢႆလီႈတၢင်တီလႃၵဝ်လႃ ပွႃးဢုၼ်ဢိုၼ်ဢသႃးလႃသႃးသုၼ်တုၵ်ႇမိဢၼ်းတိဝ်လႃဢမိုၼ်ၼူၼ်ပၵိုၼ်းလႃ လိၵ်ပျူႇလီႈ. ပွႃးၵဝ်လႃသႃးသုၼ်ဢၼ်းတီဘုၼ်လိၵ်ပျူႇလီႈ.

၂၄. **လိၵ်ပျူႇ** ၼူၼ်မၢႆလိၵ်ၵိုၵ်ပွႃးဢိုၼ်ဢၼ်းဢၵႃးတမံႇၼ်တၢင်ၵႃးဢၵ လုၵ်ဢိုၼ်ဢၼ်းဢပျူႇဢသီးဢၼ်းပၵိုၼ်းလႃလိၵ်ပျူႇလီႈ. လိၵ်ၼူၼ်ဢိုၼ်ဢၼ်း ဢပျူႇၼ်တၢင်ၵႃးဢိုၼ်ဢၼ်းဢပျူႇဢိုၼ်ဝဵဢသီးၼူၼ်လီႈ.

၂၅. **လိၵ်ဝဵ** ၼူၼ်မၢႆပဘျူးထိုၼ်ဝဵလႃပၵိုၵ်ဢၼ်းပၸႂ်းလႃပလိၵ်ဝဵလီႈ. ပွႃးတၵႃးၵယႃဢသႃးဢၼ်းလိၵ်ဢၼ်းဝဵလီႈ.

၂၆. **လိၵ်ဖျၢၼ်** ၼူၼ်မၢႆလိၵ်ဢမွၵ်လႃပၵွႆးၵႆၼ်ဝဵၼူၼ်ပၵိုၼ်းလႃလိၵ် ဖျၢၼ်လီႈ. ပွႃးတၵႃးၵွႆးလိၵ်ဖျၢၼ်ပြဲသမိႈ. ဢၼ်းပၵိုၼ်းဢၼ်းဢသိလႃလိၵ် ဖျၢၼ်လိၵ်မီႈလီႈ.

၂၇. **လိၵ်ဘႆး** ၼူၼ်မၢႆသမႃဢသိလီႈ. ဢၼ်းမၢႆပပၵ်ရူသုၼ်တၢင်လႃပ သႃးလႃပတၸႂ်းဘုၼ်ဘုၼ်ပွႃးၵႃးၼူၼ်ပၸႂ်းဢၼ်းဢသိလႃသမႃလိၵ်ဘႆး လီႈ.

၂၈. **လိၵ်ဘုၼ်** ၼူၼ်မၢႆလိၵ်ယႃးဢသိလီႈ. ဢၼ်းမၢႆလိၵ်ဖႃးဢိုၼ်တၵ လုၵ်လႃမႃသႃးယႃးယုၵ်ႇၵလၵ်ၼူၼ်လီႈ.

၂၉. **လိၵ်မွၵ်လိၵ်** ၼူၼ်ပတၸႂ်းဘုၼ်. ပၸႂ်းလႃလိၵ်မႃလိၵ်လီႈ. ဢၼ်းမၢႆ လိၵ်လႃပၵွႆးၼူၵ်ပွႃးၵႃးလႃပမႃဢပဝ်ဆူပဢိုၼ်ၼူၼ်ပၸႂ်းလႃလိၵ်မႃ လိၵ်လီႈ. ဢၼ်းပဢိုၼ်မၢႆမႃပမႃတၢင်တမံႇမံႇဢၼ်းၵွႆးၼူၵ်ပွႃးလႃလိၵ်ၼူၼ်ပ ၵိုၼ်းလႃလိၵ်မႃလိၵ်စွၵ်ၵိုၼ်းလီႈ. လိၵ်မွၵ်လိၵ်ၼူၼ်ပတၸႂ်းဘုၼ်.

၃၀. **လိၵ်လုၵ်** ၼူၼ်မၢႆပပုၵ်လိၵ်ပစုညါသႃးဢၼ်းပၸႂ်းလႃပလိၵ်လုၵ်ပစု လီႈ. ပွႃးတၵႃးလိၵ်လုၵ်ဢစုညါသႃးၸႂ်းဝဵလီႈ. ဢၼ်းပၸႂ်းဢၼ်းဢသိလႃ လိၵ်လုၵ်လိၵ်လၵ်လီႈ. ပွႃးတၵႃးတၢင်ၵမုံႇဢိုၼ်လႃဢစုညါသႃးဢၼ်း လိၵ်လုၵ်လီႈၵွၵ်ဝဵလီႈ.

၃၁. **လိၵ်လုၵ်ထိုၼ်** ၼူၼ်မၢႆပွႃးၵညီတၢင်မိုၼ်လဝ်ဢသႃးလႃတၢင်မၢႆဂွႃး, တၢင်မိုၼ်မႃဢသႃးလႃတၢင်တမံႇမံႇမၢႆဂွႃး, ဢသႃးၵလုၵ်ထိုၼ်ဝဵဢၼ်း ပၸႂ်းလႃဢသႃးလိၵ်လုၵ်ထိုၼ်လီႈ. ပွႃးတၵႃးတၢင်မိုၼ်လဝ်ဢသႃးလႃ တၢင်ဢၼ်းဢသႃးလိၵ်လုၵ်ထိုၼ်ဝဵလီႈ.

၃၂. **လိၵ်လဵးမႃး** ၼူၼ်မၢႆလိၵ်လႃပဢိုၼ်ၵွႆးၼူၼ်ပွႃးလႃၵဝ်ၵိုၵ်ၶျူးတဖၼ် ဟုၼ်ဝဵဢမံႇဢၼ်းၵွႆးၼူၵ်ဝဵဢလိၵ်ၼူၼ်ပၵိုၼ်းလႃလိၵ်လဵးမႃးလီႈ. ပွႃးတ ၵႃးၵဝ်ၵိုၵ်ၶျူးဢၼ်းၼူၵ်ဘုၼ်လိၵ်လဵးမႃးတဘုၼ်လီႈ.

၃၃. **လိၵ်လီႈရူႇ** ၼူၼ်မၢႆလိၵ်တၵလုၵ်ဖိၼဵထဵမိုၼ်မုၵ်ဢိုၼ်ဢၼ်းပၵိုၼ်းလႃ လိၵ်လီႈရူႇလီႈ. လိၵ်လီႈရူႇၼူၼ်ထဵမိုၼ်မုၵ်ဢိုၼ်ဢၼ်းစိုႇဢိုၼ်ထိုၼ်ဖိလႆၼ် ဖိလႃဢပြဲတဖၼ်ၼူၼ်လီႈ.

၃၄. **လိၵ် ဝါမိုၼ်** ၼူၼ်မၢႆလိၵ်တၵလုၵ် ထဵသီမိုၵ်ပုၵ်တဘုၼ်ဢၼ်းဢမိုၼ် ဝါဝဵၼူၼ်ပၸႂ်း လိၵ်ဝါမိုၼ် လီႈ. လိၵ်ဝါ မိုၼ်ၼူၼ်ဢိုၼ်ထိုၼ်ဢိုၼ်သီ လီႈ. ဢၼ်းပၵိုၼ်းဢၼ်းဢသိလႃလိၵ်ဝါမိုၼ်လိၵ်ဝါၼၵ်စွၵ်ၵိုၼ်းလီႈ.

၃၅. **လိၵ်သံ** ၼူၼ်မၢႆၵစၢင်ယွႃးၵွႆးလီႈပွႃးၼႆးဘႃးဖိဢမံႇလႃလိၵ်ပွႃး ဢၼ်းပၵိုၼ်းလႃလိၵ်သံလီႈ. ပွႃးလႃဢမံႇဢိုၼ်လႃလိၵ်သံပွႃးၼူၼ်ၵလီႈ ဘုၼ်ဝဵဆူလရၵ်ပွႃးလီႈ. ဢၼ်းပွႃးလႃၵထိုၼ်ဘုၼ်ဝဵဆူမူမိုၼ်ၼူၼ်ဢမံႇ ဢိုၼ်လႃလိၵ်မူဢပွႃးၸႂ်းဝဵၼၼ်လီႈ.

၃၇. **လိၵ်ဟုၼ်ယုၵ်** ၼူၼ်မၢႆပၵွႆးၼူၵ်ပွႃးလႃလီႈမၢႆလီႈဖႃးဢၼ်းပွႃးတဖၼ် ဢလိၵ်ဢၼ်းပဟုၼ်လႃပွႃးၵႃးဢစုပွႃးဢၼ်းပၵိုၼ်းလႃလိၵ်ဟုၼ်ယုၵ်လီႈ.ပွႃး တၵႃးဢဘူးဢတၢင်လီႈဖႃးဢၼ်းဢိႈဢၼ်းၵွႆးလိၵ်ဟုၼ်ယုၵ်ဢၼ်းဟုၼ်ယုၵ်ဢ ဘူးဢတၢင်လီႈ. ဢၼ်းပၸႂ်းဢၼ်းဢသိလႃလိၵ်ဟုၼ်ယုၵ်လိၵ်ဟုၼ်ဢိလီႈ.

၃၈. **လိၵ်ဢဢိ** ၼူၼ်မၢႆလိၵ်လႃပွႃးၵွႆးဝဵလႃပၵၵွႆးဆဵၼူၵ်ဢသီဢၼ်း ဢလိၵ်လႆႇတဖၼ်ၼူၼ်ပၵိုၼ်းလႃလိၵ်ဢဢိလီႈ. ၼမၢႆၵွႆးဆဵလိၵ်ဢၼ်း ၵွႆးၼ်လိၵ်ဢိပဝ်ဝဵဢသီးၼူၼ်တၵုၵ်.

၃၉. **လိၵ်ဢမွၵ်** ၼူၼ်မၢႆလိၵ်ဢဖျၢၼ်ၼူၼ်ပၵိုၼ်းလႃလိၵ်ဢမွၵ်လီႈ. ပွႃး တၵႃးၵွႆးလိၵ်ဢမွၵ်ဖိးဂွႃးသမိႈ. ဢၼ်းပၵိုၼ်းဢၼ်းဢသိလႃလိၵ်ဢမွၵ် လၵ်ဢမွၵ်လီႈ.

၄၀. **လိၵ်မိုႆဘြႃးမိုႆ** ၼူၼ်မၢႆပၵိုၼ်းလိၵ်ထိုၼ်တၵလုၵ်ၼူၼ်ဢၼ်းဢသိဢၼ်း ပၵိုၼ်းလႃလိၵ်မိုႆဘြႃးမိုႆလီႈ.

၄၁. **လိၵ်မိုႆလၵ် မိုႆ** ၼူၼ်မၢႆပၵိုၼ်းလိၵ်ဢၼ်းဢသိဢၼ်းပၵိုၼ်းလႃလိၵ်မိုႆ လၵ်မိုႆလီႈ. လိၵ်မိုႆလၵ်မိုႆၸႂ်းဝဵၼၼ်.

၄၂. **ၵလိၵ်** ဢၼ်းလီႈၵလိၵ်လီႈၵလၵ်. ဢၼ်းလီႈၵလိၵ်လီႈတၵူး, ဢၼ်းမိုၼ်ၵလိၵ်, ဢၼ်းယိုၵ်ၵလိၵ်, ဢၼ်းၵလႃၵ်ၵလိၵ်, ဢၼ်းၵလိၵ် ၵွၵ်,ဢၼ်းၵလိၵ်ဘိတိႈ, ဢၼ်းၸၵ်ၵလိၵ် ဢၼ်းၵလိၵ်ၵလၵ်, ဢၼ်းၵလိၵ် ၵလုၵ်, ဢၼ်းၵလိၵ်မိုႆ ၵလိၵ်မိုႆ,တၢင်ၶဵလၵ်ၼူၼ်ၵွၵ်လႃၵလိၵ်တ ၵုၵ်.

၄၃. **ၵူးလိၵ်** ၼူၼ်မၢႆၵူးလၵ်ဢသိလီႈ. ဢၼ်းမၢႆထိရိၼ်တၢင်လႃဢၼ်ဘိ တွၵ်ၵျူးတွၵ်ၵျိဢၼ်းဖုၼ်ဝဵၼူၼ်ပၸႂ်းဢၼ်းဢသိလႃၵူးလိၵ်ၵူးလၵ် လီႈ.

၄၄. **ၵူးလိၵ်ၵူးလိၵ်** ၼူၼ်မၢႆသံမိုၵ်ပိႈစွၵ်ဝႃးဝဵဢၼ်းပၸႂ်းလႃဝႃးၵူးလိၵ် ၵူးလိၵ်လီႈ.

၄၅. **ၵဝ်လိၵ်ၵဝ်လုၵ်** ၼူၼ်မၢႆတၢင်ဢိဖျၢၼ်လႃၵပိႈဢၼ်းဘိဢၼ်းၵလႃဝဵ ၼူၼ်ပၸႂ်းလႃၵဝ်လိၵ်ၵဝ်လုၵ်လီႈ. ဝဵယွႃးၶၼ်စိးမၢႆဂွႃး, ဝဵထူမၢႆဂွႃး, ၵဝ် လိၵ်ၵဝ် လုၵ်ဝဵလီႈ. ဢၼ်းပၸႂ်းလႃၵဝ်လိၵ်ၵဝ် လုၵ်စွၵ်ၵိုၼ်းလီႈ. ဝဵတၼိုႆၼိုႆၵဝ်လိၵ်ၵဝ်လုၵ်မႃးလီႈ. ဢၼ်းပွႃးလႃဢမွၵ်ဆူးတသုဘုၼ် ၼူၼ်ပၸႂ်းလႃဢမွၵ်ၵဝ်လိၵ်ၵဝ်လုၵ်လီႈ.

၄၆. **ၵိုၵ်လိၵ်ၵိုၵ်လိၵ်** ၼူၼ်မၢႆပွႃးလႃဂဝ်ဆႃထႃၼ်တသုဘုၼ်ဢၼ်းသုး ဢၶံၼူၼ်ပၸႂ်းလႃသုးဢၶံၵိုၵ်လိၵ်ၵိုၵ်လိၵ်လီႈ. ပွႃးတၵႃးလဝ်တၢင် လႃဢမိုၼ်တသုဘုၼ်ဢၼ်းသုးဢၶံၵိုၵ်လိၵ်ၵိုၵ်လိၵ်လီႈ.

၄၇. **ၶလိၵ်** ၼူၼ်ၼ်ၵလိၵ်ဢသီးလီႈ. ဢၼ်းမၢႆပမႃပွႃးလဝ်ယုၵ်ပတၢင်တ ပွႃးပွႃးဢၼ်းပၸႂ်းလႃၶလိၵ်လီႈ. စမၢႆလဝ်တၢင်ဢၼ်းစၵၶလိၵ်ဢၼ်းၼႃးလီႈ. ၶလိၵ်ဘိတိႈၸႂ်းဝဵၼၼ်.

၄၈. **ၶလိၵ်** ဢၼ်းတလိၵ်ၸႂ်းသီးသီးလီႈ. ဢၼ်းမၢႆတၢင်တဖႃးၼႃၼ်ဘုၼ်ဢၼ်း ဘြျူၵ်လိၵ်ဢသႃးၼူၼ်လီႈ. ပွႃးတၵႃးလဝ်တၢင်ဢမိုၼ်ၶလိၵ်ၸႂ်းဝဵၼၼ်.

၄၉. **ႁူလိၵ်** ၼူၼ်မၢႆႁူၼ်သုၼ်ဢသိလီႈ. ဢၼ်းမၢႆတၢင်ဢိုၼ်ဢလိုၵ်လႃပတ ထံၼ်ဘုၼ်ၼူၼ်ပၸႂ်းလႃဢိုၼ်ႁူသုၼ်ႁူလိၵ်လီႈ.

၅၀. **ဆဵးလိၵ်** ၼူၼ်မၢႆတလႃႇၵၢင်တၢင်လႃလိၵ်သီယံဢၼ်းဆဵးဝဵဢၵ ဘျုံးပွႃးလႃၼိုၼ်မိုၼ်စုၼူၼ်ပၸႂ်းလႃဆဵးလိၵ်လီႈ. ဢၼ်းပၸႂ်းလႃဆဵးတလး ပိႈစွၵ်ၵိုၼ်းလီႈ. တလႃႇတၵႃးသါၵဖိးပၼ်ၵ်ဢၼ်းဆဵးလိၵ်လီႈ. ဢၼ်းပၸႂ်း

လံာ်

ဒီးအဆိလၢဆဲးလံာ်ဆဲးလဲါလီၤ.

၅၁.ဆီလံာ် နဲၣ်မ့ၢ်ပကွဲးလံာ်အမဲာ်ဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤဒီးပစံးလၢဆိလံာ်မဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွဲးလံာ်ဒီးဆီလံာ်မဲာ်ဖိးဒီးဆီလံာ်အမဲာ်နဲၣ်အဖျၢၣ်ထဲသိးဝဲလီၤ.

၅၂.တလံာ် နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢတဖးခၢၣ်ဘၣ်ဒီးတြျာ်ကွံာ်အသးချၢၣ်ချုကွံာ်အသးနဲၣ်ပစံးလၢတလံာ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ တလံာ်တယီၤတလံာ်တဝ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤယိၢ်ဘၣ်လၢၢ်ဘျၤဒီးအခိၣ်တလံာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတလံာ်တယီၤလီၤ.

၅၃.တလံာ် နဲၣ်မ့ၢ် ပတိလိာ်တၢ်တဖးခၢၣ် ဘၣ်ဒီးချၢၣ်ချုဝဲနဲၣ်ပစံးလၢတလံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖိၣ်နီသိးသ့ၣ်ဘၣ်ခံဘ့ၣ်ဒီးတလံာ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတလၢၢ်တလံာ်တလံာ်တဝ့ၢ်တလံာ်တယီၤလီၤ. ထိရိၤတၢ်လၢသုးအသးလၢတြျာ်အသးနဲၣ်ပစံးလၢတလံာ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၅၄.တလံာ်ဒီးတလံာ်စီၤ နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်သုးအသးယံၤထိၣ်တစဲးတစဲးဒီးပစံးလၢတလံာ်စီၤတလံာ်စီၤလီၤ. ပှၤတဂၤသါကစၢးထိးတနၢဒီးယ့ၢ်ယံၤထိၣ်တလံာ်စီၤတလံာ်စီၤလီၤ.

၅၆.တၢၤထိၣ်လံာ် နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟူထိၣ်ကူၤလိာ်အသးဒီးတြဲးသံၣ်ဆိလီၢ်ဒီးသလၣ်ထိၣ်ယၣ်ဒီးပစံးလၢတၢၤထိၣ်လံာ်လီၤ.

၅၇.တိလံာ်ပျူၤ နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကဲလၢသးသ့ၣ်ဒီးလီၤတၢ်တိဒီးပှၤဂၤမၢတိလံာ်တကလုာ်ဒီးပစံးလၢတိလံာ်ပျူၤလီၤ.

၅၈.နုးလံာ် နဲၣ်မ့ၢ်ပဘျုးထိၣ်ဖဲလၢပှၤဂၤအကံာ်ဒီးပစံးလၢနုးလံာ်ပှၤဂၤအဖဲလီၤ. ပှၤတဂၤကယၢထိၣ်အဖိတဂၤဒီးနုးလံာ်ထိၣ်ဝဲအဖဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနုးလံာ်နုးသိးလီၤ.

၅၉.နီၢ်လံာ်စီာ်ကဲာ်ပူ No. 47—၄၇. ပစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤလၢပျၤတဂၤအဖိမုၣ်အိၣ်ခံဂၤဒီးမၤဝဲအလဲၤကျိၢ်နီၣ်လီၤ. လဲၤကျိၢ်နီၣ်ဒီးစံးလိာ်အသးဒီးပုၢ်ဝဲခံဂၤနဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. ထံၣ်နၢ်ကၢ်ပဖိသၣ်ခွါတဂၤတကၠၢ်ဓါဓါနၣ်. ပကမၢကျိၤစၢၤပနီၣ်တကၠၢ်. ခ့ယှၢ်တဒ့အိၣ်လၢယၢ်ယၢၤနဲၣ်နၢ်ဟ့ဝဲဒီးလိၣ်ထိၣ်အသးလၢပဖိၣ်သၣ်ခွါတဂၤဂ့ၤဂ့ၤဝါဝါဒီးဟဲဆူပှၤဒီပုၢ်ဝဲၢ်မုၣ်ခံဂၤအအိၣ်နဲၣ်လီၤ. ဟဲဒီးသံကွၢ်ဝဲစံးဝဲမနုၤမကိာ်လဲၣ်. ဒီးအတၢ်စံးဘၣ်အီၤတဲးတဲးဝံၤဒီးအၢၣ်မ့ၢ်ဒ်နဲၣ်ဂ့ၤလဲ. ဘံၣ်သုမဲာ်စကကျိၢ်နၢ်သုနီၣ်စံးဝဲဒၣ်. အဝဲခံဂၤနဲၣ်ဘံၣ်ယာ်အမဲာ်ဒီးအပုၢ်တဂၤနဲၣ်ဘံၣ်စိၣ်ဘံၣ်စိၣ်အမဲာ်လီၤ. ခ့ယှၢ်နဲၣ်လိၣ်ထိၣ်ကူၤအသးလၢခ့ယှၢ်ဒီးလှၣ်မးနီၣ်နဲၣ်ဖွးဖွးလီၤ. မတၤတဂၤဖိာ်မုၣ်အပုၢ်တဂၤနဲၣ်ကွၢ်ဝဲပျံၤဝဲဒီးကူၤယ့ၢ်ကိးကူၤယ့ၢ်ကိးဒီးစံးဘၣ်အဝဲၢ်နဲၣ်စံးဝဲဒၣ်.

တၢ်ကပြုၢ်ခ့မိၣ်ဝဲၢ်ဓၢ တၢ်ကပြုၢ်ခုးခံဝဲၢ်ဓၢ

ကူၤယ့ၢ်စံးဘၣ်အမိၢ်အပၢ်ဒီးအဝဲၢ်တဂၤနဲၣ်ခ့ယှၢ်ကူၤစိာ်နၢ်ဝဲလီၤ. ခ့ယှၢ်ကူၤဟ်အီၤလၢသ့ၣ်ယး တထံး အခိၣ်ထံ း ဒီးခ့ ယှၢ် မၤလိာ်အီၤစံးဝဲဒၣ်. အိၣ်ဟ်ဖဲအံၤတကၠၢ်. စကကူၤအိၣ်နၢ်ပသူၣ်ကပသးပှၢ်ဟဲသဂၢ်ကူၤနၤဒီးဒၤဒီးမိၤတကၠၢ်. ဒီးအိၣ်ဟ်ဝဲဒၣ်ဖဲသ့ၣ်ယးအခိၣ်ထံးနဲၣ်လီၤ. ဒီးသ့ၣ်ယးနဲၣ်မ့ၢ်လၢအကအိဒီးတိတဲာ်အိၣ်လၢအအိပှၤတဘိလီၤ. ခ့ယှၢ်ကူၤပှၤဒီးတိတဲာ်တဘိနဲၣ်ပှၤထိၣ်လံလီၤ. ပှၤထိၣ်နဲၣ်စံးဝဲဒၣ်ဒ်အံၤ.

တိတဲာ်တိတဲာ် တိတဲာ်လံၤဓၢ

တၢ်ကူၤယုမိၢ်ဂံာ်မါယဲ တၢ်ကူၤယုပသၢပကျၢ

ဒီးမတၤတဂၤဖိာ်မုၣ်နဲၣ်စံးသိးအီၤဒီးအိၣ်ဘှိၣ်ကူၤဝဲလီၤ. မ့ၢ်ဘၣ်ခ့ယှၢ်ဟဲကူၤဒီးခ့ယှၢ်အိၣ်ကွံာ်အီၤလီၤ. ဒီးခ့ယှၢ်လဲၤလိနၢ်ကဒီး အပုၢ်တဂၤနဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. နဝဲၢ်ကူၤအိၣ်ဝဲတခ်ီခ်ီမှာ်ကၢ. မၢပဟဲအိၣ်နၢ်နၤဒီးပဟဲအိၣ်နၢ်နၤလီၤ. ဖိာ်မုၣ်နဲၣ်တပစ့ၢ်ကူၤဘၣ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်မၢအကူၤလၢအနၢ်ခၢးဒီးကူၤဝဲလီၤ. ကူၤဝဲဒီးခ့ယှၢ်ဟ်ကဒီးအီၤလၢအဝဲၢ်အလီၢ်သ့ၣ်ယးခိၣ်ထံးနဲၣ်လီၤ. ခ့ယှၢ်ကူၤပှၤဒီးတိတဲာ်နဲၣ်ပှၤထိၣ်ကဒီးစံးဝဲဒၣ်.

တိတဲာ်တိတဲာ် တိတဲာ်လံၤဓၢ

တၢ်ကူၤယုမိၢ်ဂံာ်မါယဲ တၢ်ကူၤယုပသၢပကျၢ

ဒီးမတၤတဂၤဖိာ်မုၣ်နဲၣ်ကိးထိၣ်စံးဝဲဒၣ်ဖ့ဓၢ. ဟံးကူၤယၤတကၠၢ်. ဒီးတိတဲာ်ဟံးထိၣ်ကူၤအီၤလီၤ. မ့ၢ်ဘၣ်ခ့ယှၢ်ဟဲကူၤဒီးခ့ယှၢ်တထံၣ်လၢၢ်ဘၣ်အီၤဘၣ်လီၤ. ခ့ယှၢ်ယုနၢအီၤဒီးနၢနာ်ဘၣ်ဝဲဆူသ့အိပှၤနဲၣ်ဒီးတိတဲာ်ပှၤသိၣ်ဒီးလီၤလီၤတဲာ်သံကွံာ်လ့ၤတကူၤလီၤ. အိၣ်ဝဲဒီးတိတဲာ်နဲၣ်ယံာ်ယံာ်ဒီးတိတဲာ်စိးနၢ်အချံတဘ့ၣ်ဒီးကူၤဝဲလီၤ. ကူၤဖးဖိကျဲ ဒီးပထံဖိထံၣ်နၢ်အီၤဒီးပထံဖိမၢအီၤလၢအမါလီၤ. ဖိာ်မုၣ်နဲၣ်ဂ့ၤဒီးပထံဖိအသံၣ်အမါနဲၣ်သးဟ့အီၤလီၤ. သးဟ့ဝဲနဲၣ်မၢဝဲတသ့ဘၣ်နီ တမံၤဘၣ်ဒီး စံးဝဲ ဒၣ် ခွါနီၢ်ဓၢ. နဝၤနဲၣ်နဝဲၤဘၣ်လၢပှၤအဂ့ၤဓါ. မ့ၢ်ပယီၤလီၤ. နမ့ၢ်တနာ်ဘၣ်ပှၤဒီးလဲၤကွၢ်ရူသူၣ်လၢအလုၣ်ထံနဲၣ်လီၤ. တုၤနုၤတပဟၢအမါလဲၤကွၢ်ဟုၣ်အီၤ သတးဒီးအဝၤဒၣ် ဝဲတဂၤနဲၣ်အခိၣ်သွံၣ်ထိၣ်နီရိုၣ်မ့ၢ်တလိာ်နွံဘ့ၣ်ဒီးလိာ်ကွဲထံနဲၣ် ပြံထိၣ် ဝဲဆူ မှမိၣ်လီၤ. ထံနဲၣ် လီၤတဲာ် ကူၤ ဒီးကဲထိၣ်မးလၢ တၢ်ဟဲစူၤဖးဒိၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အနဲၣ်ဟစုဒီးအမါပျံၤထိၣ်အီၤဒီးအမါကူၤမံအီထိလာ်မးသတးကလာ်လီၤ. အဝၤဟဲကူၤကွၢ်ဒီးအမါမံအီထိလာ်မးသတးကလာ်လီၤ. ဒီးစံးဘၣ်အမါဂဲၤဆၢထၢၣ်မီ. ဘၣ်မနုၤလၢနမံအီထိလာ်ဒ်နဲၣ်လဲၣ်. ကူၤဝံၣ်ထၢၣ်အမါဒီးအမါပျံၤအီၤ နဲၣ်သံတ့ၢ်လၢပျၢၤလီၤ. တုၤနုၤတပဟၢဒီးအသးဒိၣ်ထိၣ် အသံၣ်အမါဒီးကျိသံကွံာ်ဝဲလ့ၤတကူၤလီၤ. စံးဝဲဒၣ်. အမါနဲၣ်သံတးဒီးသ့ၣ်နီၣ်ထိၣ်ကူၤကဒါအသးလၢလၢာ်မိၣ်တခ်ီလီၤ. ဒီးထံၣ်လိာ်ကူၤအသးဒီးအမိၢ်အပၢ်လီၤ.

မၤကဒီးတစုလဲၤဝံအိၣ်ဘုဒီးဖိမိၢ်ခံဂၤဒီးအမိၢ်စံးအီၤဖိမုၣ်ဓၢ. မ့မ့ၢ်ပထံၣ်နၢ်ဖိာ်ခွါတဂၤတမံၤပကနုးနၢ်လၢနဝၤဒီး ကဝံ အိၣ်စၢၤလီၤပဘုလီၤ. ခ့ယှၢ်တဒ့နၢ်ဟ့ဒီးဟဲလိၣ်ထိၣ်အသးလၢ ပှၤကညီဖိၣ်သၣ်ခွါတဂၤဒီးဝံၤစၢၤမတၤတဂၤမုၣ်ပှၢ်အဘုနဲၣ်လီၤ. ကူၤတုၤဒီးနုးအိၣ်ယုာ်အဖိမုၣ်လီၤ. ဖုံၤထိၣ်အနံၤအသီဒီးခ့ယှၢ်ကူၤယုၤအီၤလီၤ. ခ့ယှၢ်နဲၣ်ကၢၣ်ဝဲလၢအကအိၣ်ဖိာ်မုၣ်နဲၣ်လီၤဒီးလဲၤယုပသၢပကျၢလီၤ. လဲၤတၢ်နဲၣ်အလီၢ်ခံပှၤဒီးမၤလိာ်ဟ်အမါစံးဝဲဒၣ်. ဖိအိၣ်ဟ်ကၢ်မ့ၢ်တကၠၢ်နဲၣ်. စကလဲၤ အိၣ်နၢ်စဂိၤမိၣ်ခွါဟဲအိသကိးသံးဒီးယၢ. နမ့ၤဖိမ့ၤ နဲၣ်ထိသံး မံၤ ထံဆူ ဖၣ် ခိၣ် လာ် တစိတဂ့ၤ. မတၤတဂၤဖိာ်မုၣ်တဘၣ်သူၣ်ဘၣ်သးဒီး ထိသံးမှၤထံနဲၣ်ဆူဖၣ်ခိၣ်လာ်တစိလီၤ. ထိသံးမှၤထံနဲၣ်ဟဲထိၣ်လၢပမ့ၢ်ပှ့ၢ်ဝါခိၣ်တဂၤဒီးအတၢ်စံးအီၤလံၤဓၢ. မ့ၢ်ခ့ယှၢ်လဲၤအိၣ်နၢ်လိာ်အသးလၢသါကအိၣ်နၤတၢ်ကူၢ်သ့ၣ်လီၤ. ဟးတ့ၢ်အိၣ်လၢၤတဂ့ၤ. မတၤတဂၤမုၣ်ပှ့ၢ်နၢ်ကရိအီၤလီၤ. ဒီးစံးဝဲဒၣ်ပကဟးဒ်လဲၣ်ဖံဓၢ. ဒီးအတၢ်စံးအီၤကိးလံာ်စီာ်ကဲာ်နၤတကၠၢ်. တုၤနုၤတပဟၢဒီးကိးဝဲဒၣ်

လီႊ. ၵီးလၢ်ၼႃႇၸႅးဝဒၼ်

ၶိၵ်ယႃႇၶႅ်လၢ်ၶႅ်လၢ် လၢ်ၶႃလၢ်ၶႃၶိၵ်ယႃႇ
ၸၵႃႇႁၢၼ်ၼုးဢီၼ်ၼသီၼွံတိႃႇၶျ ၸၵႃႇႁၢၼ်ၼုးဢီၼ်ၼသီမိၢ်သိပ
ၶိၵ်ယႃႇလၢ်ၶႃလၢ်ၶႃ လၢ်ၶႃလၢ်ၶႃၶိၵ်ယီႊ
ၸၵႃႇႁၢၼ်ၼုးဢီၼ်ၼသီၼွံတိႃႇဘိ ၸႁၢၼ်ၼုးဢီၼ်ၼထိၼ်ၼသီ

ၵီးဝဒၼ်ၼ်ၼႃႇဒီးလၢ်ၶိထိၼ်ဢီႊသူယီၽးထီဢၶႅးထးၼႃႇလီႊ. မွ်ဘၼ်ဒီးၶုယူ်ႁဲၵျႃႇၵွ်ဒီးတဢီၼ်လႃႇဘၼ်လီႊ. တုႃႇမွ်ဢၼႃႇ တၸဒီးၶုယူ်ယုၼႃဢလိၢ်ၵြူးၵြူးလီႊ. ယုၼႃယုၼႃဝဒီးထႅၼ်ဝ လႃယီမွ်ပျ်ဢၶႅးထးၼႃႇလီႊ. ၶုယူ်ဢုၼ်သုၼ်ၶိၼ်ထႅးၼႃႇဒီး မတႃႇ တၵႃႇၼႃႇၵီးၵၢ်ႁဲဝၼ်လီႊၵဘိၼ်ၼႃႇၼ်ၵလီႊသြူဘၼ်ပၢ်ၶုယူ် ဢမၢ်လီႊ. ၵီးဝဒီးမႃဝဢဝၼ်လီႊဘၼ်ပၢ်ၶုယူ်ဢမၢ်ၼႃႇၸႅးဝဒၼ်.

ဝၼ်ၵြူးၵြူးၶႅ်ၵၢ်ၶႅ်ၵၢ် ဝၼ်လီႊဘႃၶုမွ်ဢမၢ်

ၵီး ၵဒီးဢလၢ်ဒီး လၢ်ၶိၵ်ၵဒီးဢီႊလီႊ. ယၢ်ယၢ်ဒီး ပၢ် ၵျႃႇလႃဢႁၢၼ်လီႊ. ၸႅးဘၼ်ဢမိၢ်ဢပ်ဒီးဢမိၢ်ဢပ်ႁၢ်ရူသူၼ်ၵျႃႇ ဢီႊလႃၵၢ်ပူႃႇလီႊ. မွ်ဘၼ်ဒီးၶုယူ်ႁဲပၢ်ထိၼ်ၼွံၼုလီႊ. လိၼ်ထိၼ် ဢသးလႃပၽိၼ်သၼ်ၶွါဢၵူႃဒီးဢမဲ်တဘိၼႃႇၸႃႇလီႊဝသူယီၽိလၢ် တၶိလီႊ. ၶုယူ်ၼႃႇၼုတၼ်ဒီးၼုတၼ်ၼႃႇၸႅးဝဒၼ်.

ၼိၢ်ပိၢ်ဢယူ်လႃၵၢ်ပူႃ ဢီၼ်ၽျထိၼ်ဢၶိႃႇမွ်ယူၢ်
ဒီးၸိမုၼ်ဢပ်ၼႃႇၼ်ႁူတ်ၵတိႃႇၼႃႇဒီးၼုသႃၸွ်ၵီးဝလႃတ ၼ်လီႊ. ၼုသႃဝလႃတၼ်ၼႃႇဒီးၸႅးဝဒၼ်

ၶုဢမဲ်လီႊၸွ်လီႊၸႃ သီၵၼ်ၵၵီးဢဝ

ၶုယူ်ၼႃႇမံလႃမၼႃႇဒီး မတႃႇတၵႃႇ ၽုပွ်ၼႃႇလဲႃ သိုမးဢၵိၢ်ၿြိး ၿြိးၵီးၼုဒဲးလီႊ. ဢၽါတူ်မၢ်တၼုၼႃႇ ဢၶိၼ်တၽျၼ်ယူႃႇၸႅၼ်မူႃႇမူႃ ဒီးဢုၼ်ဘၼ်လႃမတႃႇတၵႃႇ ၸိမုၼ်ဢၶိၼ်မွ်ယူၢ်ဢီၼ်ၽျထိၼ်လႃၵၢ် ပူႃႇၼႃႇဒီးသႅဝဒၼ်လီႊ.

၆၀.ပလၢ် ၼႃႇမွ်ပပၵၢ်းပသးၼႃႇပၸႅးလႃပလၢ်လီႊ. ပုႃႇတၵႃႇ တၢ်ၼုဢုၼ်ဒီးပလၢ်ဢသးလီႊ. ပုႃႇတၵႃႇဢမိၢ်တိၢ်ဒီးပလၢ်ဢသး လီႊ. ဒီးပၸႅးဒီးဢသိလႃပလၢ်ၵၢ်းၵူးလီႊ.

၆၁.ပလၢ် ၼႃႇမွ်ပလုတ်ၸဲးတ်လႃထးပျၢ်ဒီးပပၵၢ်းၼႃႇပၸႅး လႃပလၢ်လီႊ. ပုႃႇမႃႇလိၢ်ၸုၼ်ၼီႃႇ ဢပူႃႇတုါဝလႃၵၢ်ၼႃႇမွ်ပလၢ်ဝ ဢပူႃႇလီႊ. ဒီးပၸႅးဒီးဢသိလႃပလၢ်ပလၢ်လီႊ.

၆၂.ပလၢ်ဢသး ၼႃႇမွ်တ်လႃၼၢ်တ်ပူႃႇဒီးပၵၢ်းဢသးၼႃႇပၸႅး လႃပလၢ်ဢသးလီႊ. ၵါတဘိၼၢ်တ်ပူႃႇဒီးပလၢ်ဢသးလီႊ. ညၼ် ၼႃႇၼၢ်တ်ပူႃႇဒီးပလၢ်ဢသးၸွ်ၵီးလီႊ.

၆၃.မႃလၢ် ၼႃႇမွ်ပသိၼ်သုပသးလႃလၢ်ဒီးပၸႅးလႃမႃလၢ်လီႊ. ဒီးပၸႅးလႃမႃႇလိလၢ်ၸွ်ၵီးလီႊ. ပုႃႇမႃလၢ်တၽၼ်ၼႃႇလဲႃဢီၼ်လႃ သရၣ်ဢီၼ်လီႊ. ဒီးထီရီႃပုႃႇၵွ်းလၢ်လႃသရၣ်ဢီၼ်မွ်ၵူႃ, ပူႃႇၼုံး လၢ်လႃသရၣ်ဢီၼ်မွ်ၵူႃ, ပၸႅးလႃမႃလၢ်ၶလၢ်လီႊ.

၆၄.မဲလၢ်လုၢ် ၼႃႇမွ်ပမဲၵၸိၢ်ဒီးဝးဝၼႃႇပၸႅးလႃမဲလၢ်လုၢ်လီႊ. ပုႃႇတၵႃႇ ဢသးပုၢ်ဒီးဢမဲလၢ်လုၢ်ဝလီႊ. ဒီးပၸႅးဒီးဢသိလႃမၢ် လၢ်လုၢ်ၶိလၢ်လုၢ်လီႊ.

၆၅.လီႊလၢ် ၼႃႇမွ် ပၼႃၼၢ် ဘႃပူႃႇဒီး ဢသၼ်ၼ် ထီးဘုၼ်ထီးသိၵ လဲႃ ၼၢ်ဢီၼ်ဒီးၵဘၼ်ဘႃၼႃႇပၸႅးလႃလီႊလၢ်လီႊ. ပမွ်ၼႃၼၢ်ဘႃ ဢပူႃႇလႃသိတဘုၼ်ဒီးထီးသိမွ်ၵူႃ, လၢ်မွ်ၵူႃ, မွ်လဲႃၼၢ်ဒီးဢီၼ်

သိလႃ ဘႃပူႃႇၼႃႇဒီးဘၼ်ဘႃဒီး ႁဲၵျႃႇထိၼ် တသု ဘၼ် ဒီး မွ်ပလီႊ လၢ်လီႊ. ပလီႊလၢ်တ်ၼႃႇၼ်ပလဲးဢီၼ်လိဢီၼ်တ်ဢသီးလီႊ.

၆၆.သလၢ် ၼႃႇမွ်ၼ်တလၢ်ဢသီးလီႊ. ဒီးမွ်တ်လႃဢတိလိၢ်ဢ သးတၽးၶႃၼ်ဘၼ်ဒီးၶျၼ်ၶျၵွၢ်ဝၼႃႇပၸႅးလႃသလၢ်လီႊ. ဒီးပၸႅး ဒီးဢသိလႃသလၢ်သလၢ်လီႊ.

၆၇.သလၢ် ၼႃႇမွ်ပၸၢ်ထိၼ်တႃသၼ်ဢၶျလႃဢၽႅးပူႃႇၼႃႇပၸႅးလႃပ ၸၢ်သလၢ်လီႊ. ပုႃႇတၵႃႇၸၢ်သလၢ်ထိၼ်တႃသၼ်ဢၶျလႃဢၽႅးပူႃ လီႊ. ဒီးပၸႅးဒီးဢသိလႃၸၢ်သလၢ်ၸၢ်သလၢ်လီႊ.

၆၈.သးလၢ်လုၢ် ၼႃႇမွ်ပုႃႇသးၽုံ, ပုႃႇသးၵတႃဒီးပၸႅးလႃဢသး လၢ်လုၢ်လီႊ. ပုႃႇတၵႃႇဢသးလၢ်လုၢ်ဒီးႁၢ်ၵလိၢ်ဢသးလီႊ.

၆၉.သုလၢ် ၼႃႇမွ်ပုႃႇလႃသိၼ်လၢ်ဒီးတိၢ်ဝၼုဒီးဢၼ်ပၢ်ဝၼႃႇပ ၸႅးလႃသုလၢ်လီႊ. ပုႃႇတၵႃႇသိၼ်လၢ်ဒီးသုလၢ်ၵူႃၵႃ.

၇၀.သိၼ်လၢ် ၼႃႇမွ်ပမႃႇလိလၢ်ၼႃႇပၸႅးလႃပသိၼ်လၢ်လီႊ. ၽိ သၼ်သိၢ်လၢ်လႃသရၣ်ဢဢီၼ်ဢါၵႃလီႊ. ဒီးပၸႅးဒီးဢသိလႃသိၼ် လၢ်သိၼ်လ်လီႊ.

၁. **လႅး** ၼႃႇမွ်ပုႃႇၵညီဢမဲဢုထိၼ်ဢသးဒီးပၸႅးလႃဢမဲလႅး လီႊ. ပုႃႇတၵႃႇၵတိႃႇတ်ဒီးဢမဲလႅးထိၼ်ဢသးထီဘိလီႊ. ဒီးပၸႅး ဒီးဢသိလႃလႅးမဲလႅးၶိလီႊ. ဒီးပၸႅးလႃလႅးဢမဲၸွ်ၵီးလီႊ.

၂. **လႅးၶုၼ်** ၼႃႇမွ်သၵွ်တၵလုၢ်ဢသၼ်ပြၵၢၼ်းဒီးမႃသးၽုၼ် တြႅးဒီးပၵီးလႃ သၵွ်လႅးၶုၼ်လီႊ. ဒီးမွ် ပၵီးၸိထွ် တလႃႇဢၶႅး လီႊ. ဒီးပုႃႇၵညီၵီးဝလႃသၵွ်ဘုလီႊ.

၃. **ၵလႅး** ဒီးလီႊၵလႅးလီႊၵလီႊ, ဒီးဢုၵလႅး, ဒီးၼုံႃၵလႅး ၵလႅး, ဒီးၵလႅးၵၸိၼ်, ဒီးၵလႅးၵၸိ, ဒီးၵလႅးၵၸိၼ် ဢု လႅး ဘိသွါ, ဒီးၵလႅးၵလႅး, ဒီးၵလႅးၵလူး, တ်ၶလၢ်ၼႃႇၵွ်လႃ ၵလႅးတၵျ်.

၄. **ၶလႅး** ၼႃႇမွ်တ်တၵလုၢ်ဢၵုၵိႃဝဒီးပၵီးလႃၶလႅးလီႊ. ဒီးပၵီးလႃၶျးၸၵီးလီႊ. ဒီးၶလႅးၼႃႇဢီၼ်ဝဢၵလုၢ်ဢါမး လီႊ. ၵွ်လႃၶျးဢၵျၼႃႇၶလႅးဢၵလုၢ်ဢါဝလီႊ.

၅. **ၸႅးလႅးၸႅးလႅး** ၼႃႇမွ်တ်လႃဢၽိသဲးၸိဢမိၢ်ပုၢ်ဢၶႅးသဲးဝၼႃႇ ပၸႅးလႃမႃသးၸႅးလႅးၸႅးလီႊ. ထီးၽိၸိဢမိၢ်ပုၢ်ဢၶႅးၸႅးလႅးၸႅးလႅး ၸႅးဝဒၼ်လီႊ.

၆. **တလႅး** ၼႃႇမွ် သုၼ်ၽႅးတဘိဒီး ပၸႅးလႃသုၼ်ၽႅးတလႅးလီႊ. ၸ ၵွၢ်ဘၼ်သုၼ်တထႅးဒီးဢၽႅးတလႅးမးလီႊ.

၇. **ပလႅးၽိ** ၼႃႇမွ်ပၵတိႃႇလိဒီးတ်ၼႃႇပၸႅးလႃပလႅးၽိတ်လီႊ. ပုႃႇတၵႃႇပလႅးၽိယႃဒီးၸႅးဝလႃသါၸုတဢီၼ်ဘၼ်ဒီးဢၸုဢီၼ်ဝလီႊ. ၼၸႅးၼၸုတဢီၼ်ဘၼ်ၼႃႇမွ်ၼပလႅးၽိယႃလီႊ.

၈. **သလႅး** ၼႃႇမွ်တ်လႃဢၽႅးသဘျူးၵွၢ်ဢသးဒီးဢလဲၽျ ထိၼ်ဝၼႃႇပၸႅးလႃသလႅးလီႊ. ၸုဘၼ်တြူၢ်ဒီးလၢ်ဒီးဢၽႅးသ လႅးၵွၢ်ဒီးဢညၼ်ၽျထိၼ်ဝလီႊ. ဒီးပၸႅးဒီးဢသိလႃသလႅးသလိ သလႅးသလးလီႊ.

၉. **သလႅးၵွႅး** ၼႃႇမွ်ပုႃႇၵညီၼုံႃဒီးဢမဲၽျထိၼ်ပၢ်လႃဢမဲၵ ဘျူၼ်ဒီးပၸႅးလႃသလႅးၵွႅးလီႊ. ပုႃႇတၵႃႇၼုံႃထိၼ်ဢမဲသလႅးၵွႅး လီႊ.

၁၀.ဢုလႅး ဢုလႅးၼႃႇမွ်ပုႃႇၵညီၼုံႃတသိၼ်ဘၼ်ဒီးပၸႅးလႃဢ

နမၤအှလံးအှလံးလီၤ. ပှၤတဂၤပအိၣ်ဒီးဟဲနံၤဘၣ်ပှၤအှလံးအှလံး လီၤ. ဒီးပစံးလၢနံၤထီၣ်အဝဲအှလံးအှလံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအှလံးဘီသွါလီၤ. အှလီၢ်အှလံးလီၤ.

၁၁.**အှလံးဘီသွါ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဟ်ကလီၢ်အသးဒီးနံၤဝဲကတိၤလီၢ်ကွဲတၢ်ဒီးနံၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢအှလံးဘီသွါလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသးအှလံးဘီသွါကလီၢ်ကလှၤစံးဝဲဒၣ်.

၁. **လံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလှာ်ထဲစုဒ့ဒီးအဆူၣ်အိၣ်တရိးဒီးဒီးပကီးလၢလံၣ်လီၤ. လံၣ်နူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢလံၣ်မိၤဃဲမိၤလီၤ. ဒီးလံၣ်နူၣ်အိၣ်အကလှာ်ကလှာ်လီၤ. လံၣ်နူၣ်မ့ၢ်လံၣ်ဂီၤခံ, လံၣ်ပအီ, လံၣ်သူမဲၢ်, လံၣ်လူၢ်, လံၣ်လဲအကလှာ်အိၣ်ဝဲၤနူၣ်လီၤ.

၂. **လံၣ်တတိာ်** နူၣ်မ့ၢ်လံၣ်ပှၤသိၣ်ဝဲတိာ်တိာ်ဒီးပကီးလၢလံာ်ကတိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလံၣ်တတိးစ့ၢ်ကီးလီၤ. လံာ်ကတိာ်လၢမနၤနူၣ်ပှၤကညီဒုၣ်ဝဲဒီးတမၤဘၣ်ကလီးက့ကါဘၣ်. မ့ၢ်ထံၣ်ပှၤဖိသၣ်ခွါအကလၤကွၤဝဲလီၤ. ဒီးတနံၤတီၢ်ပှၤနူၣ်ပှၤတမၤဘၣ်ကလီဘၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃. **လံၣ်ဂီၤခံ** နူၣ်မ့ၢ်လံၣ်တကလှာ်အခံဂီၤဒီးပကီးလၢလံၣ်ဂီၤခံလီၤ. လံၣ်ဂီၤခံနူၣ်အမိၢ်ပှၢ်ထဲစုဒ့မိၤလီၤ. ဒီးအိၣ်ဘုလၢခုးနူၣ်ပှၤကညီခးအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလံၣ်ဂီၤမိၣ်လံၣ်ဂီၤခံလီၤ.

၄. **လံၣ်တြံးမဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ်လံၣ်ပအီနူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထီရိၤလံၣ်လၢအမဲၢ်တရိးဒီးပကီးလၢလံာ်တရိးမဲၢ်လီၤ.

၅. **လံၣ်ပအီ** နူၣ်မ့ၢ်လံၣ်တကလှာ်မၤသးဘီတစဲးစဲးဂီၤစဃံတစဲးစဲးဒီးပကီးလၢလံၣ်ပအီလီၤ. လံၣ်ပအီနူၣ်အိၣ်လၢပှၢ်မ့ၢ်ကနၢဒီးပမ့ၢ်ဖဲးခုးနူၣ်အိၣ်ဘုနးမးလီၤ.

၆. **လံၣ်ပျူ** နူၣ်မ့ၢ်လံၣ်လူၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လံာ်တကလှာ်အပျိၢ်တိၤကွလၢအဝါဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလံၣ်လူၢ်လံၣ်ပျူလီၤ.

၇. **လံၣ်လၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ချံဝးကျံာ်ကျူာ်ဒီးပစံးလၢချံဝးလံၣ်လၢၣ်လီၤ. ချံတနီၤနီၤလံၣ်လၢၣ်နးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလံၣ်လံၣ်လံၣ်လၢၣ်လီၤ.

၈. **လံၣ်လူၤကွံာ်** နူၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢလံၤလူၤကွံာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢဟးကြိကြိဆူပှၤဂၤအဟံၣ်ဒီးတဟဲကွၤဘၣ်ဆူအဟံၣ်နူၣ်လီၤ.

၉. **လံၣ်လူလံၣ်ပျူ** နူၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢလံၣ်လူၢ်လံၣ်ပျူလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လံၣ်တကလှာ်လၢအပျိၢ်တိၤကွနူၣ်လီၤ.

၁၀.**လံၣ်လဲ** နူၣ်မ့ၢ်လံၣ်တကလှာ်ထဲမိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးအပျိၢ်တိၤကွလၢအဝါနူၣ်ပကီးလၢလံၣ်လဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လံၣ်လၢအဆံးန့ၢ်လံၣ်ဂၤတဖၣ်နူၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလံၣ်တၢၢ်လံၣ်လဲလီၤ.

၁၂.**ထံၣ်သူမဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ်လံၣ်တကလှာ်အမဲၢ်နါစ့ၤသူဒီးပကီးလၢလံၣ်သူမဲၢ်လီၤ. လံၣ်သူမဲၢ်နူၣ်အမိၢ်ပှၢ်ထဲစုဒ့ဒီးအဆူၣ်ဘီတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလံၣ်သူမဲၢ်လံၣ်သူဒံးလီၤ.

၁၃.**လံၣ်မိၤဃဲမိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးလံၣ်ဒီးအဆိဒီးပကီးလၢလံၣ်မိၤဃဲမိၤလီၤ.

၁၄.**ကလံၣ်** ဒီးဂဲၤကလံၣ်, ဒီးကလံၣ်ကလၢၣ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကလံၣ်တက့ၢ်.

၁၅.**ခလံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပခးတၢ်တကလှာ်ဒီးအကိဒီးအဘိဒီးအပျံၤဒီးပကီးလၢခလံၣ်လီၤဒီးပကီးလၢချံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ခလံၣ်နူၣ်ပမၤလၢပခးအိၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢခလံၣ်မိၤပျ်မိၤလီၤ.

၁၆.**ဂဲၤကလံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဘီးစၢ်ပကံးပသးဒီးပချံထီၣ်ပစုဒီးပဘီးစၢ်ပစုမ့ၢ်စုနၢဒီးပစံးလၢပဂဲၤကလံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဂဲၤကလံၣ်ဂဲၤကပာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဂဲၤကလံၣ်ပၢ်ကဝ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၢ်တ့ၤလၢပွ့ပှၤဒီးဂဲၤကလံၣ်ဝဲလီၤ.

၁၇.**တလံၣ်တလၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝးကျၢ်ကျူာ်လၢထံဖံးမိၣ်ဒီးပစံးလၢဝးတလံၣ်တလၢၣ်လီၤ. ဝၣ်ထီဒူအိၣ်လၢထံဖံးမိၣ်ဒီးဝးတလံၣ်တလၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဝးသလံၣ်သလၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈.**တၢၣ်လံၣ်တၢ်လၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်လၢဘိၣ်ဝဲဖုၣ်ဝဲဒီးလဲၤတၢ်ဒ်ဃၣ်အသးအသိးဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်တၢၣ်လံၣ်တၢၣ်လၢၣ်လီၤ.

၁၉.**လှာ်လံၣ်လှာ်လီၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တပီဟဲထီၣ်ဒီးထံဝးကျၢ်ကျူၢ်ပလူၢ်ကူထီၣ်အသးနူၣ်ပစံးလၢထံဝးလှာ်လံၣ်လှာ်လီၢ်လီၤ. စီးလဲးဟဲထီၣ်ဒီးထံဝးမးလှာ်လံၣ်လှာ်လီၢ်လီၤ.

၂၀.**သလံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ပှၤကွံာ်ဒီးပလီၢ်ခံတဒၢဝဲနူၣ်ပစံးလၢပခံသလံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်အခံသလံၣ်ဒီးပှၤဂၤဟဲတချူးနူၢ်လၢၤဘၣ်အီၤဘၣ်. နပၢ်လဲၤတၢ်အခံသလံၣ်တ့ၢ်ဆံးဃာ်လဲၣ်. ပၢ်လဲၤတၢ်အခံသလံၣ်ခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလံၣ်မိၣ်ချၢလီၤ.

၁. **လံၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဖိအဖိနူၣ်ပကီးလၢလံၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလံၤမိၤလိၤမိၤလီၤ. စကစိာ်ကွၤစလံၤတက့ၢ်. စလံၤဒီးစဖိနူၣ်စအဲၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလံၤလိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **လံၤလံၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဃံးဃံးတၢ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလံၤလံၤလီၤ. လၢပျ့ၤလံၤလံၤတ့ၢ်နူၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်. လၢမငါလံၤလံၤနူၣ်စသးပှၤနိၣ်ကွံာ်လံနဟ့ၣ်စတၢ်နူၣ်လဲ. စဖိအိၣ်လၢမငါလံၤလံၤတ့ၢ်ဒီးနတသ့ၣ်ညါဒံးဘၣ်ဓါမိၢ်လဲၤတၢ်လၢမကၢာ်လံၤလံၤတ့ၢ်လီၤ.

၃. **လံၤလှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ကဖှၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကူတၢ်သိးတၢ်ဒီးအမိၣ်အသရှၤသရၢ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, မိၣ်ဖၢၣ်နံ့ကဖုးအသးတရိးထီၣ်ကဖှၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကဖှၣ်လံၤလှၤလီၤ. ပှၤဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဆူၣ်အါနူၣ်ဝစံးလၢမၤသးကဖှၣ်လံၤလှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **လံၤလူၤ** ကျူၢ်ဆှါနူၣ်မ့ၢ်ပှၤဟးလၢပဟံၣ်ကြိကြိဒီးတမၤကလီက့ကါနူၣ်ပစံးလၢပှၤလံၤလူၤကျူၢ်ဆှါလီၤ. ပှၤတဂၤလံၤလူၤကျူၢ်ဆှါဒီးတမၤဘၣ်ကလီက့ကါဘၣ်.

၅. **လံၤလှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ကဖးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဆါဒီးအလိၤကိၢ်နးနးကလဲာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မှၣ်ကဖးအကျါကိၢ် နးနးကလဲာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢကိၢ်ကဖးလံၤလှၤလီၤ.

၆. **လံၤလိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးပလံၤဒီးအဆိဒီးပကီးလၢလံၤလိၤလီၤ. နကလဲၤဆှလဲၣ်လံၤလိၤဓါ.

၇. **လံၤလိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပလံၤအဖိနူၣ်ပကီးလၢလံၤလိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤတၢ်ဒီးဖုလံၤလိၤဓါ.

၈. **ကလံၤ** ဒီးကလံၤနသး, ကလံၤကွဲာ်နသး, ဆူကလံၤဒီးတၢ် ကူတၢ်သိးအကလံၤကလဲ, ဒီးကလံၤထီဉ်အသး , ဒီးကလံၤကလှၤ, ဒီးမၤသးကလံၤကလှၤ, ဒီးကလံၤသိဉ်ဂံၤ, ဒီးကလံၤအှတၢ်, ဒီးကလံၤတအိဉ်ဘဉ်, ဒီးကလံၤဟဲထီဉ်,ဒီးကလံၤကသုဉ်, ဒီးကလံၤဟဲကသုဉ်ကသုဉ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူဉ်ကွၢ်လၢကလံၤတကွၢ်.

၉. **တလံၤ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်စွါသ့တကလှာ်အိဉ်လၢထံကျါဒီးစူၢ်အိဉ်တၢ်သွံဉ်ဒ်သုးအသိးနူဉ်ပကိးလၢတလံၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတလံၤတလၢ. တလံၤတမါလီၤ. ဒီးပကိးလၢသလံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တလံၤနူဉ်ထဲစုဆဉ်ဒီးဘံဉ်တစဲးစဲးဒီးထိဝဲတဖံးတစိးလီၤ.

၁၀.**တၢ်လံၤ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ဖိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကယဲၢ်ဆဉ်စိၤကိၢ်စိၤအဒိဉ်အဆံးခဲလၢာ်နူဉ်ပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၤ.

၁၁.**မၤလံၤမၤလီၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပသူဉ်ကူသးပှၢ်မၤယုၤပတၢ်အဒိအတဲာ်လၢအခီဉ်ထံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤမၤတၢ်သ့ဒီးမၤဒဲနၢဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤလံၤမၤလီၤဝဲလီၤ. ပှၤစုသ့တဖဉ်မၤလံၤမၤလီၤတလါဒီးမၤဝဲသ့လီၤ. တၢ်လၢခးနူဉ်တမ့ၢ်ပမၤခဲအနံဉ်အံၤစိၤဘဉ်. လၢမိၢ်မၤလံၤပၢ်မၤလီၤယုၤပှၤလီၤ.

တမ့ၢ်စမၤန့ၢ်အသိ လၢမိၢ်မၤလံၤပၢ်မၤလီၤ

၁၂.**မှဉ်လံၤ** နူဉ်မ့ၢ်မှဉ်ပှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကယဲၢ်ပှၤအိဉ်ဒီးအဝၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖိာ်မှဉ်သးပှၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမှဉ်လံၤမှဉ်ပှၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမှဉ်လံၤဖံပှၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖိာ်မှဉ်လံၤဖိာ်မှဉ်ပှၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၃.**မိၢ်လံၤ** နူဉ်မ့ၢ်မိၢ်ပှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကယဲၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအကလှာ်ကလှာ်လၢအမိၢ်တဖဉ်နူဉ်အိဉ်ဒီးအဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၢ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးဒီးအဆိလၢမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်လီၤ. ဂံၤဖံးမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်စံးဝဲဒဉ်. ဒီးထံဖးဒိဉ်အလိာ်နူဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢထံမိၢ်လံၤထံမိၢ်ပှၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၄.**လီၢ်လံၤ** နူဉ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်လၢတသိဘဉ်ဒီးပစံးလၢလီၢ်လံၤခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအလံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဘုလီၢ်လံၤလၢမငါတနံဉ်နူဉ်တမ့ၢ်ဘဉ်ဘုသိဘဉ်. ယဲာ်လီၢ်လံၤလံစတပှၤဘဉ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလီၢ်လံၤဖိယးလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၢ်ခိဉ်လီၢ်လံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅.**သလံၤ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်စွါသ့တကလှာ်နူဉ်အိဉ်လၢထံကျါဒီးအှဉ်ပှၤဒ်သုးအသိးနူဉ်ပကိးလၢသလံၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသလံၤသလၢ. သလံၤကမါလီၤ. သလံၤထဲစုဆဉ်ထဲစုမ့ၢ်ဒီးထိဝဲတဖံးတစိးဒီးသ့ဒီးအကပၤတိၤလၢအဘိလီၤ.

၁၆.**သလံၤ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ညီးလၢအသဉ်ဖးထိဝဲနူဉ်ပစံးလၢတၢ်သလံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ချံတၢ်သလံၤ. တၢ်သလံၤတၢ်ကမါ. တၢ်သလံၤတၢ်သလၢလီၤ. တၢ်သလံၤသလံၤထီဉ်လၢစတဲာ်လဲာ်ပှၤဆါကၢ.

၁၇.**အလံၤ** နူဉ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်လၢတသိဘဉ်နူဉ်ပစံးလၢအလံၤလီၤ. မ့ၢ်ဃါဖိလၢပျာ်လဲၤကွၢ်ပှၤကညီအဟုးဆါဒီးသံဂိၢ်လိာ်သးစံးဝဲဒဉ်. လဲၤဟံးထါဖဲာ်အလံၤလဲၤဟံးထါဖဲာ်အသိလဲဉ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးထီရီၤတၢ်လီၢ်လံၤဝဲခဲလၢာ်နူဉ်ပစံးလၢအလံၤခဲလၢာ်လီၤ.

၁. **လၢ** နူဉ်မ့ၢ်ပျ်ပီၤနူဉ်ပကိးလၢလၢလီၤ. ဒီးပကိးလၢလၢပီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢစိၢ်ပျ်စိၤလီၤ.

၂. **လၢ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်အိဉ်ဝဲ့ၤထိဉ်ဝဲကိးမံၤဒဲးဒီးပစံးလၢလၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢဝဲ့ၤလီၤ. နမၤဟံဉ်နူဉ်သ့ဉ်စိၤဝဉ်စိၤလၢလံဓါ. သ့ဉ်လၢလံ, ဝဉ်တမံၤတလၢဒ်းဘဉ်.

၃. **လၢ** နူဉ်မ့ၢ်ကဘျုအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကသူလၢအံသဉ်တဆၢဘဉ်နူဉ်ပစံးလၢကဘျုလၢလီၤ.

၄. **လၢ** အဝဲအံၤတဘိအိဉ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. လဲၤနဲလၢခံ. စကလဲၤယဲလၢညါ. လၢခံလၢပျာ်နူဉ်ပတအိဉ်ဘဉ်လၢဝ့ၢ်ပူၤနီတခိဉ်ဘဉ်. လဲၤအိဉ်လၢနပၢ်အဂီၤထံး. လၢပျာ်လၢကစၢၤနူဉ်ပတထံဉ်ဘဉ်ကီၤလၤနီတစုဘဉ်. လၢအဝဲအံၤတမံၤအိဉ်အါကၢ. လၢနူဉ်, လၢအံၤ, လၢအံၤလၢနၤစံးဝဲဒဉ်လၢယၢၤဝးဝး, လၢညါခီ, လၢချာယံ, လၢခိဉ်လၢထးစံးဝဲဒဉ်. လၢတမံၤအံၤအိဉ်အါဘဉ်ဆဉ်အခီပညီတအိဉ်ဘဉ်အါအါဘဉ်.

၅. **လၢ** အဝဲအံၤတဘိအိဉ်အါထဲတၢ်ကတိၤအကျါလီၤ. အခီပညီတအိဉ် ဘဉ် လၢ အအါဘဉ်. လၢပှၢ်ကျါ. လၢမငါလၢပှံၢ်. လၢပျာ်လၢပိုၢ်. လၢဘးနူဉ်. လၢဘးခီလၢမူခိဉ်, လၢအသိ, လၢလာ်ပူၤ, လၢအံၤလၢတ်, လၢဝ့ၢ်ပူၤ, လၢဝ့ၢ်တဝဲဉ်, လၢအဂ့ၤ, လၢအဂၤ, လၢအဝဲအံၤစကွဲးတုၤလၢာ်တသ့ဘဉ်. တၢ်ကြီကြီလီၤ.

၆. **လၢထးလၢလာ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဖုဉ်လီၤဒီးအထိဉ်ထိနူဉ်ပစံးလၢထးလၢလာ်လီၤ. မၤထိဉ်ဟံဉ်ခံဆိလၢထးဒီးလၢလာ်တကွၢ်.

၇. **လၢထဉ်လၢခံ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ကတၢၢ်ဝဲလၢသံးပၢၢ်လၢထံးပၢၢ်လၢအစိးနူဉ်ပစံးလၢထဉ်လၢခံလီၤ. ဟံးန့ၢ်ဝဉ်တဘိလၢထဉ်လၢခံဒီးမၤထိဉ်မဲးလီၢ်လီၤ.

၈. **လၢထိဉ်ဝဲ့ၤထိဉ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်အိဉ်ကိးမံၤကိကစၢၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကတိၤတၢ်ဒ်နူဉ်ဒီးမ့ၢ်ဝဲဒ်နူဉ် မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢလၢထိဉ်ဝဲ့ၤထိဉ်လီၤ. ဝံအကလုၢ်အကထါလၢထိဉ်ဝဲ့ၤထိဉ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤဟ်လီၤတၢ်လၢဟီဉ်ခိဉ်ချာလၢထိဉ်ဝဲ့ၤထိဉ်ဒီးလၢမူခိဉ်လၢထိဉ်ဝဲ့ၤထိဉ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢကူကူလၢလၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **လၢပီၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပျ်ပီၤနူဉ်ပကိးလၢလၢပီၤလီၤ. ဖဲာ်နူၢ်စလၢပီၤတဖိာ်တကွၢ်.

၁၀.**လၢဘံဉ်သ့ဉ်ခီ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢပျာ်နူဉ်မၤလၢပီၤလၢသ့ဉ်ဒီးဘံဉ်ဝဲဒီးကိးဝဲလၢလၢဘံဉ်သ့ဉ်ခီလီၤ.

၁၁.**လၢလၢ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်အိဉ်လၢဝဲ့ၤဝဲနူဉ်ပစံးလၢကူကူလၢလၢလီၤ. ကစၢ်ယွၤဟ်လီၤတၢ်လၢဟီဉ်ခိဉ်ချာအံၤကူကူလၢလၢဝဲလီၤ. မၤဟ်တၢ်အိဉ်တၢ်အီကူကူလၢလၢတကွၢ်.

၁၂.**ကလၢ** ဒီးကလၢကလုဉ်, ဒီးကလၢတၢ, ဒီးကလုကလၢ, ဒီးကလၢကလၢ, ဒီးကလၢလၢကဝဲ့ၤဝဲ့ၤဒီးကလၢကလါ, ဒီးလဲၤကလၢ, ဒီးစုတလၢခိဉ်တလၢ, ဒီးကလုၢ်ကလၢ, တၢ်ခဲလၢာ်နူဉ်ကွၢ်လၢကလၢတကွၢ်.

၁၃.**ကဘၢလၢ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢကဘုးဝဲနူဉ်ပစံးလၢကဘၢလၢလီၤ. ဒီးတၢ်လၢမၤသးဒ်အညီးအသိးနူဉ်ပစံးလၢကဘၢလၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၄.**ကျီလၢယဲာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပဝဲာ်တၢ်လၢယဲာ်ဒီးပစံးလၢကျီလၢယဲာ်လီၤ.

၁၅.**ကျီလုလၢ** နူဉ်မ့ၢ်ပဖျိဉ်တၢ်တအှဉ်စံာ်ဘဉ်ဒီးပစံးလၢကျီလု

လၢလီၤ. တဒိးတဖျၢၣ်စဖျိၣ်နှာ်ကျိလ့လၢလီၤ.

၁၆.**ခလၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပချၢနူၣ်ပကီးလၢခလၢလီၤ. ပှၤဟဲလၢနချၢယံ တကၤနူၣ်နထံၣ်စကီးဓါ.

၁၇.**ဆဲလၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပထီထိၣ်သ့ၣ်အခိၣ်နူၣ်တလၢပှၤသလံလိာ်အ သးဒီး ပစံးလၢဆဲးလၢလီၤ. ထိထိၣ်သ့ၣ်အနါစုၤတှၤဆဲးလၢလိာ် အသးဒီးဘံယာ်တက့ၢ်.

၁၈.**တလၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပှၤကွံာ် ကဟ်ကွံာ်ဝဲတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢတ လၢလီၤ. နလဲၤတၢ်တလၢကွံာ်လံစဟံၣ်လံ. စလဲၤတလၢတၢ်တစိၢ် ဒီးနလူၤယၢၤချူးလီၤ.

၁၉.**တလၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်လၢပဘျၢၣ်အီထံနူၣ်ပှၤမၤဝဲလၢ တၢ်ဒီးပကီးလၢတလၢလီၤ. ဒီးပကီး လၢသလၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတ ဂၤဘျၢၣ်အီထံလၢတလၢလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတလၢသီတ့ လီၤ.

၂၀.**ဒူလၢရာ်** နူၣ်မ့ၢ်ကိၢ်လၢလရာ်တခီစံးဝဲလီၤ. ဒူလၢရာ်နူၣ်ဖိၣ် ကၢစံးဝဲဒၣ်.

၂၁.**ပလၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢမၤဟးဂူာ်ဟးဂီၤပှၤနူၣ်ပစံးလၢပလၢပှၤ လီၤ. မ့ၣ်ကီၤလံၢ်ပလၢပှၤကညီဟးဂီၤနးကၢ.

၂၂.**ဘၢလၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤသးကဘုးမ့ၢ်ဂ့ၤ, နံအညီးအသိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢကဘၢလၢလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသးနံညီးသိးကဘၢလၢလီၤ.

၂၃.**ဘျုလၢ** နူၣ်မ့ၢ်ကသူလၢအံသၣ်တဆၢဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢမၤသး ကဘျုလၢလီၤ. ကသူအံသၣ်တဆၢဘၣ်ဒီးမၤသးကဘျု လၢစံးဝဲ ဒၣ်.

၂၄.**လၢလၢ** နူၣ်မ့ၢ်ဝှဲၤဝှဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်ကူမံၤကူက စၢနူၣ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤဟ်လီၤတၢ်လၢဟိၣ်ခိၣ်ချၢလၢလၢဝှဲၤဝှဲၤစံးဝဲ လီၤ.

၂၅.**လီၤလၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအခိၣ်လီၤလၢလီၤဝဲဆူတၢ်ပှၤနူၣ်ပစံး လၢလီၤလၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤလၢလီၤဖိုးလီၤ. ပှၤတဂၤ လဲၤတၢ်ဒီးလီၤလၢဆူတၢ်ပှၤလီၤ.

၂၆.**သလၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်လၢပဘျၢၣ်အီထံနူၣ်ပှၤမၤဝဲလၢ တၢ်ဒီးပကီးလၢသလၢလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသလၢသီတှၤ လီၤ. သ လၢနူၣ်မ့ၢ်ပှၤဘျၢၣ်အီထံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသ လၢသလါစ့ၢ်ကီးလီၤ. သလၢတဘ့ၣ်နူၣ်ပပှၤဘၣ်ယါသံးတနီၤတ ဘးတနီၤလီၤ.

၂၇.**အိၣ်လၢ** နူၣ်တၢ်အိၣ်ဝှဲၤထိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢအိၣ်ကူအိၣ်လၢလီၤ. တၢ်အိၣ်တၢ်အီအိၣ်ကူအိၣ်လၢလံဓါ. အိၣ်ကူအိၣ်လၢလံစံးဝဲဒၣ်.

၁. **လၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလှာ်လၢအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အချၢအါဝဲဒီး ကိၤဝဲနူၣ်အိၣ်လၢအဒိဖျၢၣ်ဒိဘ့ၣ်. အိၣ်လၢထံတြီအါဝဲဒီးပကီး လၢလၢ်လီၤ. ဒီးလၢ်နူၣ်အိၣ်အကလှာ်အါဝဲတှၤပကီးအမံၤတသ့ ဘၣ်တနီၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢ်ခီၤလ့ခီၤလၢ်ခီၤမဲးခီၤ လီၤ.

၂. **လၢ်အထၢပၢ** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်အလီၤကဘျၣ်ဝဲဒီးပကီးလၢလၢ်က ပၢလီၤ. လၢ်လၢအဒိၣ်နူၣ်အကပၢလဲၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိ လၢလၢ်ကတိာ်လၢ်ကပၢလီၤ.

၃. **လၢ်ကဘုၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်လၢပအ့ၣ်နှာ်တဖၣ်နူၣ်ကဘုးတစဲးစဲး ဒီးပကီးလၢလၢ်ကဘုၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢ်ကဘုၣ် လၢ်ကဘၣ်လီၤ.

၄. **လၢ်ကမဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်အကပၤအိၣ်ဒီးအပတိၢ်လၢပယိၢ်သ့ဝဲ နူၣ်ပကီးလၢလၢ်ကမဲာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢ် ကမဲာ် လၢ် ကမိာ်လီၤ.

၅. **လၢ်ကမိာ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်ကပၤအိၣ်ဒီးစိထိၣ်ဒီးပစံးလၢလၢ်က မိာ်လီၤ. ဒီးလၢ်ကမဲာ်အဆိမ့ၢ်လၢ်ကမိာ်လီၤ. လၢ်တနီၤနီၤတ ဘၣ်လိာ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးအကမိာ်ကမာ်လီၤ.

၆. **လၢ်ကဲၣ်နိာ်ပှ** No. 142—၁၄၂. လၢ်ကဲၣ်နိာ်နူၣ်ပကညီၤ လဲၤအံၣ်ဆါလၢအဖိခိၣ်လၢဂီၤလၢဂီၤဒီးလၢ်နူၣ်ပှၤထိၣ်အဲးအဲး. စံးဝဲလၢဒ့ၣ်အဲးလီၤ. လၢ်နူၣ်လဲၤအိၣ်ဖိစုလၢ်နူၣ်ယွၤနူအီၤလၢမ့ၢ် ကျဲယွၤဝဲတှၤလၢဖိစုဖိထူဒီးလၢ်နူၣ်အိၣ်ဖိစု ဖိထူမတၢတဂၤလၢ လဲၤဝဲလၢလၢ်ခၣ်ယဲၤထံး. မ့ၢ်ဟဲထိၣ်သိၣ်ကြူၢ်ကလာ်လၢ်နူၣ်ဟဲ ကွၤယွၤကွၤဆူအလိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤနူၣ်ဒီးကွၤဝဲဆူအဟံၣ်လီၤ. ဒီးနီၤပှၤတဂၤစုတလိခိတဂၤတလိခိလီၤ. အဝဲတဂၤနူၣ်တဟံးနူၢ် ဘၣ်ဝဲဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. တၢ်ယိၤနူၣ်ပမၤသ့စကီးသဲ. ဒီးလဲၤမၤဒီးအဝဲ တဂၤလဲၤအံၣ်ဆါစကီးဝဲလၢလၢ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးလၢ်နူၣ်အိၣ်ကဒီးဖိ စုဖိထူနူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤနူၣ်စံၣ်လီၤကွံာ်လၢလၢ်ခိၣ်ဒီးလဲၤဘိးဝဲ လၢအထံးဒိၣ်လီၤ. ဘိးဝဲတနူၢ်ဘၣ်. လၢ်စံးအီၤနဘိးတနူၢ်ဘၣ်. ထၢကစၢ်လၢစခၣ်ယဲၤထံးအံၤ. ပှၤတဂၤနူၣ်စံးဆၢအီၤတၢ်လီၤသြူ လီၤယှူၤနူၣ်ပကမၤမှၤလဲၣ်. ဒီးဘိးဒၣ်အတၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဟဲထိၣ်သိၣ် သါကြူၢ်ကလာ်ဒီး . လၢ်ကိး အီၤ ကွၤမိ. တဟဲကွၤဘၣ်ဝဲ ဘၣ်. လၢ်စံးအီၤမ့ၢ်ဟဲထိၣ်မ့ၢ်ကတိဘၣ်ပှၤဒီးပကဃုထိကွံာ်လီၤ. တၢ် အံၤမၤမ့ၢ်အကျဲလီၤ. ပှၤတဂၤနူၣ်တကနၣ်ဘၣ်လၢ်အကလုၢ်နူၣ် ဘၣ်. ဒီးလၢ်ကွၤ ယွၤကွၤ ဆူအလိၢ်လီၤ. မတၢတဂၤ နူၣ်မ့ၢ် ဟဲ ထိၣ်ဒီးဃုထိ ဝဲဒၣ်ဝဲ နူၣ်လီၤ. မတၢတဂၤနူၣ်အဝဲတဂၤတဟဲကွၤ လၢဘၣ်ဒီးလဲၤအိၣ်ကဒီးအလၢ်ဒီးလဲၤယွၤနူကဒီးအီၤဆူအလိၢ် ကွၢ်အဝဲတဂၤဃုထိမးစိုးမဃဲးစိၢ်မၤဂဲၤထၢၣ်ကွၤဝဲဒီးလၢ်နူၣ်ခံဂၤ ဒီးဂဲၤထၢၣ်ကွၤ လီၤ. ဒီးလၢ်နူၣ် ဟဲကွၤ ယွၤဆူအ လိၢ် လီၤ. ဒီး ကွၤဝဲဆူ အဟံၣ်ပှၤလၢအနၢ်လီၤတဂၤနူၣ် လၢခံကွၤ ဒီးလၢ်နူၣ်စံး အီၤစအိၣ်ယဲစံအံၤတသ့ဘၣ်စကကွၤယဲလီၤ. ပှၤကညီၤအံၤအနၢ် ကၠၣ်ကၢ. ကတိၤဆၢ လၢ် စကကွၤ စကီးဒီးနၤ လီၤ. လၢ် နူၣ် အမံၤလၢ်ကဲၣ်နိာ်. ပှၤတဂၤနူၣ်အမိၢ်အပၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးစံၣ်ဆူ လၢ်ဖိခိၣ်ဒီးလၢ်ယွၤနူအီၤဆူဖုဂီၤထံးထးနူၣ်လီၤ. ဒီးပှၤကညီမၤ လီၤတဲာ်ထါတှၤခဲကနၣ်အံၤလီၤ.

ပမ့ၢ်ပိုၤဒီးလၢ်ကဲၣ်နိာ် ကကွၤအိၣ်လၢဖုအသိး

၇. **လၢ်ကျါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ် အလိၢ်လၢလၢ်အါဝဲနူၣ်ပစံး လၢလၢ် ကျါ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်ခိၣ်လၢ်ကျါလီၤ. လၢ်ကျါနူၣ်ပလဲၤ တၢ်ပခိၣ်ဆါကၢ.

၈. **လၢ်ကျူၤကျိၤ** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်လၢအဒိၣ်ဒီးအိၣ်အါဝဲနူၣ်ပစံးလၢ လၢ်ကျူၤကျိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်ကျူၤကျိၤလၢ်ကျူၤ ကျိၤလီၤ. ထံတလိာ်လၢ်ကျူၤကျိၤအါကၢ.

၉. **လၢ်ခိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်အဖိခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢလၢ်ခိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤ လဲၤအိၣ်လၢလၢ်ခိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

လၢၵ်

၁၀.**လၢၵ်ၶိၼ်** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်ၵျႃႇအၼိူလီႈ. ဢီးမွၵ်တၢၵ်အလိၵ်လၢလၢၵ်ဢိၼ်ဢၢါဝဲၼႅၼ်ပၼ်ႈဢီးအၼိူလၢလၢၵ်ၶိၼ်လၢၵ်ၵျႃႇလီႈ.

၁၁.**လၢၵ်ၶိၼ်** ၼႅၼ်မွၵ်တၢၵ်တၵလုၵ်ၵိႃႇဝဲသူဝဲဢီးဢိၼ်တၢၶိတၢၶိဢီးဢိၼ်လၢလၢၵ်ၶံလၢၵ်လီႈဢီးပၵိးလၢလၢၵ်ၶိၼ်လီႈ. ဢီးပၵိးလၢလၢၵ်ၼၢၵ်ၸုၵ်ၵိးလီႈ. လၢၵ်ၶိၼ်ၼႅၼ်ၵၼုၼ်ၼ်သူယုၵ်ၵလၵ်ထဲၸမွၵ်ၸုၼ်ၼ်ဢီးၵိႃႇတၢါၸျါလီႈ. ဢီးတလၢၵ်ပျုၵ်ဝဲဢီးမၢၼွၵ်ၶိႃႇသိၶဖႈဢိၼ်လီႈ.

၁၂.**လၢၵ်ၵိႃႇ** ၼႅၼ်မွၵ် လၢၵ်လၢအၺၼ်ၵိႃႇဝဲၼႅၼ်ပၵိးလၢလၢၵ်ၵိႃႇလီႈ. လၢၵ်ၵိႃႇၼႅၼ်ဢိၼ်ဢၢါဢၢါၵလၵ်လီႈ.

၁၄.**လၢၵ်ၸံၼ်** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်လၢဢိၼ်လၢထံၼႃႇယၢၵ်ၶီတၶီတၵျၼ်ၵျၼ်ဢီးပၵိးလၢလၢၵ်ၸံၼ်လီႈ. လၢၵ်ၸံၼ်ၼႅၼ်ဢိၼ်လၢထံၼႃႇတၶီတၵျၼ်ၵျၼ်လီႈ. ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢလၢၵ်ၸံၼ်လၢၵ်ၸၼ်လီႈ.

၁၅.**လၢၵ်ၸၵ်** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်လၢမၢသးဢ်ၸၵ်အသိးဢီးထိဝဲဢီးပၵိးလၢလၢၵ်ၸၵ်လီႈ. လၢၵ်ၸၵ်ၼႅၼ်ထိရိႃႇလၢၵ်ဖႈဢိၼ်မၢသးဢ်ၸၵ်အသိးဢီးပၵိးလၢလၢၵ်ၸၵ်ၶလၵ်လီႈ.

၁၆.**လၢၵ်ၸံၼ်** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်တၵလုၵ်ဝါဢ်သုၼ်ယါအသိးဢီးၸံၼ်ဝဲဢီးပၵိးလၢလၢၵ်ၸံၼ်လီႈ. ဢီးမၢသးဝါၵျိၼ်ၵလၵ်ဢ်ဢံသၼ်ၸၢဢၵိၵ်လိၼ်အသိးတၸဲးၸဲးလီႈ. ဢီးတလၢၵ်ၸါလၢဖွါပူႃႇၼႅၼ်ပထံၼ်ဢိၼ်ဝဲလီႈ. ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢလၢၵ်ၸံၼ်လၢၵ်တြၢလီႈ.

၁၇.**လၢၵ်ၸံၼ်ဟု** ၼႅၼ်မွၵ်တၢၵ်တၵလုၵ်ၵိၵ်လိၼ်ဢ်လၢၵ်ၸံၼ်အသိးဢီးသူဟုဢီးပၵိးလၢလၢၵ် ၸံၼ်ဟုလီႈ. ဢီးပုႃႇၵၺိဝဲလီႈ အဝဲၼ်ၵလီးပူႃႇလိၵ်လီႈ.

၁၈.**လၢၵ်ၸံၼ်** ၼႅၼ်မွၵ်ၼိၼ်တၵလုၵ်မဲထိၼ်လၢလၢၵ်ၶိၼ်လၢၵ်လီႈဢီးအၶိၵပုၵ်ၸူၼ်ဢီးၵိႃႇဝဲဢီးပဢိၼ်ၸံၼ်ဝဲၼႅၼ်ပၵိးလၢလၢၵ်ၸံၼ်လီႈ. ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢလၢၵ်ၸံၼ်လၢၵ်ဢူလီႈ.

၁၉.**လၢၵ်ၸိ** ၼႅၼ်မွၵ် လၢၵ် လၢပၸိထိၼ်လၢဖၼ်ၵပူႃႇသၢၵျၼ်ဢီးပဢိထိၼ်သပၢႃႇလၢအဖိၶိၼ်ၼႅၼ်ပၵိးလၢလၢၵ်ၸိလီႈ. ဢိထိၼ်မူႃႇလၢလၢၵ်ၸိၶိၼ်တၵုၵ်. ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢလၢၵ်ၶိၼ်လၢၵ်ၸိလီႈ.

၂၀.**လၢၵ်တိၵၢၽျိုး** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်ၽုၼ်ၽၼ်ဢိၼ်ဢိဢီးလိၵ်အသးဢီးပၸံးလၢလၢၵ်တိၵၢၽျိုးလီႈ. လၢၵ်ၽုၼ်ၽၼ်တိၵၢၽျိုးလိၵ်အသးတၽုၼ်တၽုၼ်ၸံးဝဲဒၼ်လီႈ.

၂၁.**လၢၵ်ထိသွႆး** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်လၢတၽၼ်လိၵ်ၽၼ်ဢီးပၵိးလၢလၢၵ်ထိသွႆးလီႈ. ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢလၢၵ်ထိသွႆးလၢၵ်ထိသွႆးလီႈ.

၂၂.**လၢၵ်ၼႈၼ** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်အတူၵ်လီႈၸုထဲလိၵ်ပူႃႇဢီးပၵိးလၢလၢၵ်ၼႈၼလီႈ. လဲႃႇတၢၵ်လၢ ၸျၽူးဢီးလၢၵ်ယၢႃႇတၵူႃႇ. ၸျၵၢၽၼ်ဢီးလၢၵ်ၼႈၼၽၼ်ၽုးဢီးပၸံးဢီးအၼိူလၢလၢၵ်ၼႈၶိၼ်လၢၵ်ၼႈၼလီႈ.

၂၃.**လၢၵ်ဝိၵ်** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်လၢပမၢၸီႃႇဝိၵ်သၼ်ၼႅၼ်ပၵိးလၢလၢၵ်ဝိၵ်လီႈ. ဢီးပၵိးလၢလၢၵ်ဝိၵ်သၼ်ၸုၵ်ၵိးလီႈ. ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢလၢၵ်ဝိၵ်လၢၵ်တြၢလီႈ.

၂၄.**လၢၵ်ဖိပြံ** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်လၢအပြံတဖၼ်ၶလၵ်ၼႅၼ်ပၵိးလၢလၢၵ်ဖိပြံလီႈ. ထံလိၵ်ပူႃႇၼႅၼ်လၢၵ်ဖိပြံအၢါၵၢ. ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢလၢၵ်ဖိပြံလၢၵ်ဖိပြီးလီႈ.

၂၅.**လၢၵ်ၽုၼ်ၽၼ်** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်လၢၵၽျၼ်ဢီးၽံၼ်ဝဲၼႅၼ်ပၵိးလၢလၢၵ်ၽုၼ်ၽၼ်လီႈ. လၢၵ်ၽုၼ်ၽၼ်လၢပြံၶိၼ်ၼႅၼ်အၢါၵၢ. ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢလၢၵ်ၽုၼ်ၽုၼ်လၢၵ်ၽုၼ်ၽၼ်လီႈ.

၂၆.**လၢၵ်မုၵ်** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်ဖႈဢိၼ်လၢအဢိၼ်ၵတၢၵ်အထိၵတၢၵ်ၼႅၼ်ဢီးၵိးလၢ လၢၵ်မုၵ်လီႈ. ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢ လၢၵ်မုၵ် လုတိလီႈ. ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢလၢၵ်မုၵ်ထႈတၵ်ၸုၵ်ၵိးလီႈ. လၢၵ်မုၵ်ၼႅၼ်ထိတုႃႇသိးဢီးၵၸၢၵ်လီႈ.

၂၇.**လၢၵ်မုၼ်** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်တၵလုၵ်လၢပထံးမွၵ်ၼွၵ်ဝဲဢီးပၵိးလၢလၢၵ်မုၼ်လီႈ. ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢ လၢၵ်မုၼ်ထႈၸါလီႈ. ပုႃႇၵၺိထံးမုၼ်ဢူလၢလၢၵ်မုၼ်ၼႅၼ်ၼွၵ်ဝဲလီႈ.

၂၈.**လၢၵ်လါ** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်သူအၼိူလီႈ. ဢီးမွၵ်လၢၵ်လၢပၵျူႃႇယၵ်ၼႅၼ်ပၵိးဢီးအၼိူလၢလၢၵ်သူလၢၵ်လါလီႈ.

၂၉.**လၢၵ်ဝါ** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်လၢအၺၼ်ဖႈၵၽုဲဒ်ၼႅၼ်ဝါဝဲဢီးပၵိးလၢလၢၵ်ဝါလီႈ. လၢၵ်လၢထံလိၵ်ပူႃႇၼႅၼ်လၢၵ်ဝါအၢါၵၢ.

၃၀.**လၢၵ်သၵုႃႇ** ၼႅၼ်မွၵ်ၸျမိႃႇၵၢၶိမိႃႇအတြိၵ်တမိးၼႅၼ်ပၸံးလၢလၢၵ်သၵုႃႇလီႈ. လၢၵ်သၵုႃႇၼႅၼ်ဢိၼ်ဢီးအသၵုႃႇဢီးၵွႈယၵ်တၢၵ်လၢထံလၵ်ဢီးအပျုႃႇၼႅၼ်ၸၢအသးဢီးၵၢၶိလီႈ.

၃၁.**လၢၵ်သူ** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်လၢပၵျူႃႇယၵ်ၵျူႃႇၵွါၼႅၼ်ပၵိးလၢလၢၵ်သူလီႈ. ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢလၢၵ်သူလၢၵ်လါလီႈ. မၢၼွၵ်ယၢႃႇလၢလၢၵ်သူတၵျၼ်တၵုၵ်. ၸၵၵျူႃႇယၵ်လီႈ.

၃၂.**လၢၵ်သုၼ်ၽၼ်** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်တၵလုၵ်လၢပၵွဲးလံၵ်လၢအလီႈၼႅၼ်ပၵိးလၢလၢၵ်သုၼ်ၽၼ်လီႈ. လၢၵ်သုၼ်ၽၼ်ၼႅၼ်တၽုၼ်ဢီးပပူႃႇၽၼ်တပၢႃႇလီႈ. အဢံၼ်တဖၼ်ၼႅၼ်ပပူႃႇၽၼ်တသံးၺါလီႈ.

၃၃.**လၢၵ်အၵူႃႇ** ၼႅၼ်မွၵ်လၢၵ်လၢပၸိၵ်လၢပလီႈဢီးမျိၵ်တထိၼ်သံးၼၵ်တထိၼ်ၽၼ်ၼႅၼ်ပၸံးလၢလၢၵ်အၵူႃႇလီႈ. လၢၵ်လၢအၵူႃႇၼႅၼ်ပတထံၼ်ၼွၵ်ၽၼ်. ပၼၵ်ဟုထဲအမံႃႇလီႈ.

၃၄.**လၢၵ်မိႃႇမဲးမိႃႇ** ၼႅၼ်မွၵ် ပၵိးလၢၵ်ဢီးအၼိူ ဢီးပၵိးလၢ လၢၵ်မိႃႇမဲးမိႃႇလီႈ.

၃၅.**လၢၵ်မိႃႇလုမိႃႇ** ၼႅၼ်မွၵ်ပၵိးလၢၵ်ဢီးအၼိူဢီးပၵိးလၢလၢၵ်မိႃႇလုမိႃႇလီႈ. လၢၵ်မိႃႇလုမိႃႇၸံးဝဲဒၼ်လီႈ.

၃၆.**ၵလၢၵ်** ဢီးၵလၢၵ်ၶွႆးၶွႆး, ဢီးပုၵ်ၵလၢၵ်, ဢီးၵလၢၵ်ၵျႃႇ , ဢီးၵလၢၵ်လိၵ်အသး, ဢီးၵလၢၵ်ၶွႆးၵွၼ်, ဢီးၵလၢၵ်ဟိၼ်ၶိၼ်, ဢီးၵလၢၵ်ၵလၵ်, ဢီးၵလၢၵ်မွၵ်ၸဖိၼ်, တၢၵ်ၶလၵ်ၼႅၼ်ၵွၵ်လၢၵလၢၵ်တၵုၵ်.

၃၇.**ၵၢလၢၵ်ၵၢလု** ဢီးၵၢလၢၵ်ၵၢဆံၼႅၼ်မွၵ်ပၸိၼ်ၵူႃႇပုႃႇၵႃႇဢီးပၸိၼ်ၵၢၸိၼ်ၶိးပုႃႇၼႅၼ်ပၸံးဢီးအၼိူလၢၵၢလၢၵ်ၵၢလု, ၵၢလၢၵ်ၵၢဆံလီႈ. ပၸိၵ်ၵိၵ်လဲၵ်ၼႅၼ်မွၵ်ပဢိပုႃႇၵႃႇဢီးပၵၢလၢၵ်ၵၢလုၵၢလၢၵ်ၵၢဆံၵုႃႇဢိႃႇလီႈ. ဢီးပၸဲၽၢပုႃႇၼွၵ်ပၵၢလၢၵ်ၵၢလုၵၢလုၵၢလၢၵ်ၵၢဆံၵုႃႇဢိႃႇၸုၵ်ၵိးလီႈ. ၵၢလၢၵ်ၵၢလုၵၢလၢၵ်ၵၢဆံ ၼဖိဆံၼလံႃႇတၵယၢႃႇ. မႈၼၵၢဢီးလၢၵ်မုၵ်လုတိတၵုၵ်. ၸံးဝဲဢ်ၼႅၼ်လီႈ.

၃၈.**တလၢၵ်** ၼႅၼ်မွၵ်ၸၢၼ်ၸုံးအၼိူလီႈ. ဢီးမွၵ်တၢၵ်လၢပထံးလိၵ်တၵလုၵ်ပုႃႇမၢဝဲလၢတိၵ်ဢ်မိႃႇဖိအသိးဢီးပထံးသိၼ်ၿၼ်ၿၼ်ဢီးပၵိးဢီးအၼိူလၢတလၢၵ်ၸၢၼ်ၸုံးလီႈ. ပုႃႇမၢၽူၼ်ဢီးထံးဢီးတလၢၵ်ၸၢၼ်ၸုံးလီႈ.

၃၉.**တလၢၵ်** ၼွၵ်မွၵ်တလံၵ်အၼိူလီႈ. ဢီးမွၵ်ပတိလိၵ်သုၼ်ၽၼ်တဖႈၶၢၼ်ၽၼ်ဢီးၸျၼ်ၸျဝဲၼႅၼ်ပၸံးဢီးအၼိူလၢတလၢၵ်တလံၵ်လီႈ.

၄၀.**တၸွၵ်လၢၵ်ၵၢၵ်** ၼႅၼ်မွၵ်ပဢိၼ်ၵွၼ်ထွႆၼ်မဲၵ်မွၵ်ၵူႃႇ, ပၽျၼ်ၵွၼ်ထွႆၼ်

ၼၢ်မၢ်ၵူ၊, ပဵၼ်းလၢမၢသးတူဝ်လၢၢ်ၵၢၢ်လီ၊. ထွၼ်တၼ အၼၢ်တူဝ် လၢၢ်ၵၢၢ်ၸံးဝဲလီ၊.

၄၁.**ထီးထံလၢၢ်ၵၢၢ်** ၼင်မၢ်ပႃ၊လၢတဢိၼ်ဘၼ်တပူ၊လီၢ်ၶိၼ်ၶါ ဘၼ်ၼီးႁၢးတၼံၼ်တပူ၊တလါတပူ၊ၼင်ပဵၼ်းလၢႁၢးထီးထံလၢၢ်ၵၢၢ် လီ၊. ပႃ၊တၽၼ်တဢိၼ်ဘၼ်တပူ၊လီၢ်ၶိၼ်ၶါၼီးႁၢးဝဲထီးထံလၢၢ်ၵၢၢ် လီ၊.

၄၂.**ၶဲလၢၢ်သူ** ၼင်မၢ်ထီးၶဲၽးၼိၼ်လၢပူဝ်လိဝ်ဢသးၼီးဢၶဲဢထွၼ် ၼင်ပဵၼ်းလၢထီးၶဲလၢၢ်သူလီ၊.

၁. **လၢၵ်** ၼင်မၢ်ပဢိၼ်တၢ်တဢိၼ်လၢ၊ဘၼ်ၼီးပဵၼ်းလၢလၢၵ်လီ၊. ထီရီ၊တၢ်လၢပမၢမၢ်ၵူ၊, ပဢိၼ်မၢ်ၵူ၊, မၢ်တဢိၼ်လၢ၊ဘၼ်ၼီးပဵၼ်း လၢၵ်လီ၊. လၢၵ်ၵျူ. လၢၵ်ၸီ, လၢၢ်သိၵဘဲးၸံးဝဲလီ၊. ၸဢိၼ်မူ၊ လၢၵ်ၵျူ. ၸယီးသုၼ်မုၼ်လၢၵ်ၸီ. ၸဝ်ဘုလၢၵ်သိၵဘဲး. ၸံးဝဲၼၼ် လီ၊. ၼီးပဵၼ်းၼီးဢၶိလၢလၢၵ်ၶုလီ၊.

၂. **လၢၵ်** ၼင်မၢ်ႁီၼ်ၶိၼ် ဢတပီၼင်ပဵၼ်းလၢလၢၵ်လီ၊. ပႃ၊လၢၵ်ၽိ ၼၼ်ဢိၼ်ဢၵလုဝ်ၵလုဝ်လၢႁီၼ်ၶိၼ်ၵျၢဢံ၊လီ၊. ၼီးပဵၼ်းလၢလၢၵ် ပၼ်ႁီၼ်ၶိၼ်ၸွၢ်ၵီးလီ၊.

၃. **လၢၵ်ၵျူ** ၼင်မၢ် ပဢိၼ်တၢ်တဢိၼ် လၢ၊ ဘၼ်ၼီးပဵၼ်းလၢလၢၵ် ၵျူလီ၊. ၸဢိၼ်မူ၊ လၢၵ်ၵျူ ၼီး ပဵၼ်းၼီး ဢၶိလၢ လၢၵ် ၵျူ လၢၵ် ၵျူ၊ၸွၢ်ၵီးလီ၊.

၄. **လၢၢ်ၵျူ၊** ၼင်မၢ်လၢၵ်ၵျူဢၶိလီ၊. ၼီးမၢ်ပဢိၼ်တၢ်တဢိၼ် လၢ၊ဘၼ်ၼီးပဵၼ်းၼီးဢၶိလၢလၢၵ်ၵျူလၢၵ်ၵျူ၊လီ၊.

၅. **လၢၵ်ၶိၼ်** ၼင်မၢ်ႁီၼ်ၶိၼ်ဢံ၊ပၵီးလၢလၢၵ်ၶိၼ်လီ၊. ၼီးပဵၼ်း လၢၼုလၢၵ်ၶိၼ်ၸွၢ်ၵီးလီ၊. ပဢိၼ်တၢ်လၢလၢၵ်ၶိၼ်ဢံ၊ဢၵလုဝ်ၵ လုဝ်ၼင်မၢ်ၵၸၢ်ယွ၊တူလီ၊ႁဝ်လီ၊ဝဲလီ၊.

၆. **လၢၵ်ၵိ၊** ၼင်မၢ်ထီရီ၊တၢ်ဢိၼ်လၢပၵၼူၢ်ဘၼ်ဢဘျူးၼီးပတၢ် လၢၵ်ၵြိၵြိၼင်ပဵၼ်းလၢလၢၵ်ၵိ၊လီ၊. ပႃ၊တၵ၊ဢိၼ်လၢၵ်ၵိ၊ၸမူ၊ၼီး ၸတမၢဘၼ်ဘၼ်. ထီးဢိၼ်လၢၵ်ၵိ၊ဘုၼီးပမၢ၊ဘုတၼူၢ်ဘၼ်. ၼီးပဵၼ်း ၼီးဢၶိလၢလၢၵ်ၸုဝ်လၢၵ်ၵိ၊လီ၊.

၇. **လၢၵ်ၸီ** ၼင်မၢ်ပဢိၼ်တၢ်တဢိၼ်လၢ၊ဘၼ်လု၊တၵျ၊တု၊ဢၵ မုံ၊ၵမိဝ်တဢိၼ်လၢ၊ဘၼ်ၼီးပဵၼ်းလၢလၢၵ်ၸီလီ၊. ၸဢိၼ်ဘုလၢၵ်ၸီ. တဢိၼ်လၢ၊ ဘၼ်. ၼီးပဵၼ်းလၢ လၢၵ်ၸီ ၽုၵလု၊ၸွၢ်ၵီးလီ၊. လဲ၊ဝံ ထိၼ်ၵွၢ်ဘုလၢရိုၼ်ပူ၊ၼင်တု၊လၢၵ်ၸီတၵုၢ်.

၈. **လၢၵ်ၶု** ၼင်မၢ်ပၵီးလၢၵ်ၼီးဢၶိၼီးပဵၼ်းလၢလၢၵ်ၶုလီ၊. ဝံ ထိၼ်ဘုတု၊လၢၵ်ၶုတၵုၢ်.

၉. **လၢၵ်ပၼ်** ၼင်မၢ်ႁီၼ်ၶိၼ်ၵျၢၼီဘုၼ်ညါၼင်ပၵီးလၢလၢၵ်ပၼ် လီ၊. ၼီးပဵၼ်း လၢလၢၵ်ပၼ် ၶိၼ်ၸွၢ်ၵီးလီ၊. လၢၵ်ပၼ် ၼီဘုၼ်ညါ ဢံ၊ ပႃ၊ဢိၼ်ဝဲၵလုဝ်ၵလုဝ်လီ၊. ၼီးပဵၼ်းလၢလၢၵ်ပၼ်ၶိၼ်ၸွၢ်ၵီးလီ၊.

၁၀.**လၢၵ်ၽိ** ၼင်မၢ်ၵယၢ်ပႃ၊ဢိၼ်ဢၵလုဝ်ၵလုဝ် လၢႁီၼ်ၶိၼ်ၵျၢ ဢံ၊ပၵီးလၢလၢၵ်ၽိလီ၊. ပႃ၊လၢၵ်ၽိတၽၼ်ၼင်ဢိၼ်လၢလၢၵ်ဢၶိၼ် ဢံ၊ၶဲလၢၵ်လီ၊.

ပႃ၊လၢၵ်ၽိၶဲလၢၵ်ႁၢးၵိ၊ ယွ၊ဢိၼ်လၢမူသးၵညီ၊

၁၁.**လၢၵ်လံ** ၼင်မၢ်တဢိၼ်လၢ၊ဘၼ်လီ၊. ၸဢိၼ်မူ၊လၢၵ်လံ. ၸ ယီးဝၼ်လၢၵ်လံ. ၸဝ်ထိၼ်ဘုလၢၵ်လံၸံးဝဲလီ၊. ၸသးပူ၊ၼိၼ်လဵၵ်မိၢ် ပူ၊လၢၵ်လံၸံးဝဲၼၼ်.

၁၂.**လၢၵ်သိၵဘဲ** ၼင်မၢ်တၢ်တဢိၼ်လၢ၊ဘၼ်ၸီၽုၵလု၊ၼီးပဵၼ်း လၢလၢၵ်သိၵဘဲးလီ၊. မူ၊လၢသပၢ၊ပူ၊လၢၵ်သိၵဘဲးလီ၊. ၸ ဢိၼ်လၢလီၸီပူ၊လၢၵ်သိၵဘဲးလီ၊.

၁၃.**လၢၵ်ဢၶး** ၼင်မၢ်ပမၢတၢ်တု၊ပမၢတသုလၢ၊ဘၼ်ၼီးပဵၼ်းလၢ လၢၵ်ၶါးလီ၊. ၼီးပဵၼ်းၼီးဢၶိလၢလၢၵ်ၶါးလၢၵ်ပရူးလီ၊. ၸမၢတ လါတၽျၼ်ဢံ၊ လၢၵ်ၶါး လၢၵ်ပရူးလံ. လၢဢံ၊ဢၽိၶိၼ် ၸမၢတသု လၢ၊ဘၼ်.

၁၄.**လၢၵ်ဢပရူး** ၼင်မၢ်လၢၵ်ဢၶါးဢၶိလီ၊. ၼီးမၢ်ပမၢတၢ်လၢ တၢ်မ၊ဢၽိ ၶိၼ်တသုလၢ၊ဘၼ်ၼီး ပၵတိ၊တၢ်လၢဢၽိၶိၼ်တသု လၢ၊ ဘၼ်ၼင်ပဵၼ်းလၢလၢၵ်ၶါးလၢၵ်ပရူးလီ၊. ၸၵတိ၊တၢ်လၢ ၼင် ဢၽိၶိၼ်တသုလၢ၊ဘၼ်. ၸၵတိ၊တၢ်ဢံ၊လၢၵ်ၶါးလၢၵ်ပရူးလီ၊.

၁၅.**ၵလၢၵ်** ၼီးဢိၼ်ၼၼ်ၵလၢၵ်ၼင်ၵွၢ်လၢၵလၢၵ်တၵုၢ်.

၁၆.**ၶဲလၢၵ်** ၼင်မၢ်ၵယၢ်တၢ်တမံ၊လၢ်လၢ်တဢိၼ်ဘျိုၼ်ၼီးပဵၼ်းလၢ ၶဲလၢၵ်လီ၊. ၵယၢ်တၢ်ဢိၼ်ၶဲလၢၵ်ၶဲၶုၼင်မၢ်ၵၸၢ်ယွ၊ႁဝ်လီ၊ၼူၢ် ဝဲၶဲလၢၵ်လီ၊. ႁဲးၼူၢ်ၸတၢ်ဢံ၊ၶဲလၢၵ်ၼီးႁုၼ်ၵၢ်ဢပူ၊ၼဲဝ်.

၁၇.**တလၢၵ်** ၼင်မၢ်တၢ်လၢဢိၼ်ဘျိုၼ်တၼီ၊ၼင်ၸံးလၢတလၢၵ်ဘၼ် လီ၊. ၸဢိၼ်မူ၊တလၢၵ်ဘၼ်. ၸဝ်ထိၼ်ဘုတလၢၵ်ဘၼ်. ၸယီးဝၼ် တလၢၵ်ဘၼ်ၸံးဝဲလီ၊.

၁၈.**ၼုလၢၵ်ၶိၼ်** ၼင်မၢ်ႁီၼ်ၶိၼ်ဢၵျၢၼီဘုၼ်ညါဢံ၊ပၵီးလၢၼု လၢၵ်ၶိၼ်လီ၊. ၼီးပဵၼ်းလၢၵ်ၶိၼ်ၸွၢ်ၵီးလီ၊. ပႃ၊ၵညီဢိၼ်လၢၼု လၢၵ်ၶိၼ်ဢံ၊ဢိၼ်ဢါၵလုဝ်လီ၊.

၁၉.**သးလၢၵ်** ၼင်မၢ်ပႃ၊ၵညီသံတၵိၢ်ၶါၼင်ပဵၼ်းလၢသးလၢၵ် လီ၊. ပႃ၊တၵ၊မ၊တၵဲတယဵဝ်တမိၢ်ၼီးဢသးလၢၵ်ဝဲလီ၊. ၼီးပဵၼ်း ၼီးဢၶိလၢသုၼ်လၢၵ်သးလၢၵ်လီ၊.

၁. **ၵလၢး** ၼီးလိဝ်ၵလၢး, ၼီးပၢးၵလၢး, ၼီးတၢးတလၢးတၢ်ၶဲ လၢၵ်ၼင်ၵွၢ်လၢၵလၢးတၵုၢ်.

၂. **တၢးတလၢး** ၼင်မၢ်တၢ်သံၸိၼ်ထိၼ်ဝဲလၢဢၽံးဢညၼ်ၶၢထိၼ်ၼ် ဢညီးဢသီးၼီးပဵၼ်းလၢမ၊သးတၢးတလၢးလီ၊. ၼီးပႃ၊ၼၢလၢဢ ႁၢၽၢၼိၼ်ဝဲၼင်ပဵၼ်းလၢမ၊သးတၢးတလၢးၸွၢ်ၵီးလီ၊. ပႃ၊တၵ၊ၼၢ ၼီးမ၊မးဢသးတၢးတလၢးလီ၊.

၃. **ပၢးတလၢး** ၼင်မၢ်ၼ်တၢးတလၢးဢသီးလီ၊. ၼီးမၢ်တၢ်သံၼ်ၸိၼ် လၢထိၼ်ဝဲၼင်ပဵၼ်းလၢမ၊သးပၢးတလၢးလီ၊. ထိၼ်ၶိၼ်တၼသံမး ပၢးတလၢးလီ၊.

၁. **လၢၼ်** ၼင်မၢ်သၼ်ဘုလါဢၼံၼ်ၽးၼိၼ်ၽးထိၼ်ၼီးၵဲထိၼ်လၢတၢ် ၶွါသုၼီးသုၼ်သံမိၢ်ပိ၊တၵလုဝ်ဢသီးၼီးပၵီးလၢလၢၼ်လီ၊. ၼီးပ ၵီးၼီးဢၶိလၢလၢၼ်ၶိ၊ၶုးၶိ၊လီ၊.

၂. **လၢၼ်ထိၼ်** ၼင်မၢ်ထီရီ၊ပဘီးထိၼ်တၢ်ထုၼ်ၼင်ပဵၼ်းလၢလၢၼ် ထိၼ်လီ၊. လၢၼ်ထိၼ်ႁၼ်ထုၼ်. လၢၼ်ထိၼ်ၽိထုၼ်ၸံးဝဲလီ၊.

၃. **လၢၼ်လီ၊သုၼ်** ၼင်မၢ်ပမၢၸုသုၼ်ဢၶိၼ်ၼီးပၶဲးလီ၊လၢၵ်ၼၼ်ပ တႁီၼ်ၼီး ပဵၼ်းလၢ လၢၼ် လီ၊ သုၼ်လီ၊. ပႃ၊တၵ၊လၢၼ် လီ၊ သုၼ်တ ဘိၼင်ၵမၢ်ၵၢ်သါၵၸၢၽျူလၢဢလီ၊သၢ.

၄. **လၢၼ်ၶိ၊ၶုးၶိ၊** ၼင်မၢ်ပၵီးလၢၼ်ၼီးဢၶိၼီးပဵၼ်းလၢလၢၼ်ၶိ၊ ၶုးၶိ၊လီ၊. လၢၼ်ၶိ၊ၶုးၶိ၊ၸံးဝဲၼၼ်.

၅. **ၵလၢၼ်** ၼီးၵလံၼ်ၵလၢၼ်, ၼီးတၢၼ်တလၢၼ်, ၼီးၵလၢၼ်

၁၀.**လၢ်ခိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်ကျါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အလီၢ်လၢလၢ် အိၣ်အါဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်ခိၣ်လၢ်ကျါလီၤ.

၁၁.**လၢ်ခိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ကိၤဝဲသူဝဲဒီးအိၣ်တဘိတဘိဒီး အိၣ်လၢလၢ်ခံလၢ်လီၤဒီးပကီးလၢလၢ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢလၢ် နၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢ်ခိၣ်နူၣ်ကဆှၣ်ဒၣ်သူယုၢ်ကလာ်ထဲစုမ့ၢ်စုဆၣ် ဒီးကိၤတါချါလီၤ. ဒီးတလၢၤပျ်ာဝဲဒီးမၤနူ့ၢ်စီၤသိဝဲဖးဒိၣ်လီၤ.

၁၂.**လၢ်ဂိၤ** နူၣ်မ့ၢ် လၢ်လၢအညၣ်ဂိၤဝဲနူၣ်ပကီးလၢလၢ်ဂိၤလီၤ. လၢ်ဂိၤနူၣ်အိၣ်အါအါကလဲာ်လီၤ.

၁၄.**လၢ်စံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်လၢအိၣ်လၢထံနံၤယၢ်ခီတခီတဖျၣ်ဖျၣ် ဒီးပကီးလၢလၢ်စံၣ်လီၤ. လၢ်စံၣ်နူၣ်အိၣ်လၢထံနံၤတခီတဖျၣ် ဖျၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢ်စံၣ်လၢ်စၣ်လီၤ.

၁၅.**လၢ်စဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်လၢမၤသးဒ်စဲာ်အသီးဒီးထိဝဲဒီးပကီးလၢ လၢ်စဲာ်လီၤ. လၢ်စဲာ်နူၣ်ထိရိၤလၢ်ဖးဒိၣ်မၤသးဒ်စဲာ်အသီးဒီးပ ကီးလၢလၢ်စဲာ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၁၆.**လၢ်ဆံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်တကလုာ်ဝါဒ်သ့ၣ်ဃါအသီးဒီးဆံၣ်ဝဲ ဒီးပကီးလၢလၢ်ဆံၣ်လီၤ. ဒီးမၤသးဝါကျိၣ်ကလာ်ဒ်အံသၣ်ဆၢ အဂၢ်လိၣ်အသီးတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးတလၢၤဆါလၢဖွါပှၤနူၣ်ပထံၣ် အိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢ်ဆံၣ်လၢ်ဘြၤလီၤ.

၁၇.**လၢ်ဆံၣ်ဟ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ကိၢ်လိၣ်ဒ်လၢ်ဆံၣ်အသီး ဒီးသူဟ့ဒီးပကီးလၢလၢ်ဆံၣ်ဟ့လီၤ. ဒီးပှၤကညီဝဲလီၤအဝဲၣ်က လီးပှၤလီၢ်လီၤ.

၁၈.**လၢ်ဆံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်နိၣ်တကလုာ်မဲထိၣ်လၢလၢ်ခိၣ်လၢ်လီၤဒီး အဘိကပုၢ်ဆူၣ်ဒီးဂိၤဝဲဒီးပအိၣ်ဆံၣ်ဝဲနူၣ်ပကီးလၢလၢ်ဆံၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢ်ဆံၣ်လၢ်အှလီၤ.

၁၉.**လၢ်ဆိ** နူၣ်မ့ၢ် လၢ်လၢပဆိထိၣ်လၢဖၣ်ကပှၤသၢဖျၣ်ဒီးပဒိ ထိၣ်သပၢၤလၢအဖိခိၣ်နူၣ်ပကီးလၢလၢ်ဆိလီၤ. ဒ်ထိၣ်မ့ၤလၢ လၢ်ဆိခိၣ်တက့ၢ်. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢ်ခိၣ်လၢ်ဆိလီၤ.

၂၀.**လၢ်တိကဘျုး** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်အိၣ်ဒိဒီးလိာ်အသးဒီးပ စံးလၢလၢ်တိကဘျုးလီၤ. လၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်တိကဘျုးလိာ်အသးတ ဘ့ၣ်တဘ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၁.**လၢ်ထိသွဲး** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်လၢတဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးပကီးလၢလၢ် ထိသွဲးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢ်ထိသွဲးလၢ်ထိသွးလီၤ.

၂၂.**လၢ်နးဇ** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်အတူၢ်လီၤဆူထံလိာ်ပှၤဒီးပကီးလၢလၢ် နးဇလီၤ. လဲၤတၢ်လၢချံဘူးဒီးလၢ်ဃာၤတဂ့ၤ. ချံကဘၣ်ဒီးလၢ် နးဇဘၣ်ဖုးဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်နးခိၣ်လၢ်နးဇလီၤ.

၂၃.**လၢ်ပိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်လၢပမၤစီၤပိၢ်သၣ်နူၣ်ပကီးလၢလၢ်ပိၢ် လီၤ. ဒီးပကီးလၢလၢ်ပိၢ်သၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢ လၢ်ပိၢ်လၢ်ဘြၤလီၤ.

၂၄.**လၢ်ဖိပြံ** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်လၢအပြံၤတဖၣ်ခဲလၢာ်နူၣ်ပကီးလၢလၢ်ဖိ ပြံလီၤ. ထံလိာ်ပှၤနူၣ်လၢ်ဖိပြံအါကၢ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢ်ဖိ ပြံလၢ်ဖိပြံးလီၤ.

၂၅.**လၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်လၢကဘျၣ်ဒီးဘံၣ်ဝဲနူၣ်ပကီးလၢ လၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်လီၤ. လၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်လၢပြိၢ်ခိၣ်နူၣ်အါကၢ. ဒီးပကီးဒီး အဆိလၢလၢ်ဘ့ၣ်ဘုၣ်လၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်လီၤ.

၂၆.**လၢ်မ့ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်ဖးဒိၣ်လၢအဒိၣ်ကတၢၢ်အထိကတၢၢ်နူၣ်ဒီး ကီးလၢလၢ်မ့ၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢ်မ့ၢ်လ့တီလီၤ. ဒီးပ ကီးဒီးအဆိလၢလၢ်မ့ၢ်ထးတံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢ်မ့ၢ်နူၣ်ထိတ့ၤသိး ဒီးကစၢ်လီၤ.

၂၇.**လၢ်မ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်တကလုာ်လၢပထံးမ့ၢ်နူ့ၢ်ဝဲဒီးပကီးလၢ လၢ်မ့ၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢ်မ့ၣ်ထးဆါလီၤ. ပှၤကညီ ထံးမ့ၣ်အှလၢလၢ်မ့ၣ်နူၣ်နူ့ၢ်ဝဲလီၤ.

၂၈.**လၢ်လါ** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်သူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လၢ်လၢပကျ့ယဲာ် နူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢလၢ်သူလၢ်လါလီၤ.

၂၉.**လၢ်ဝါ** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်လၢအညၣ်ဖးကဘှဲဒ်နူၣ်ဝါဝဲဒီးပကီးလၢ လၢ်ဝါလီၤ. လၢ်လၢထံလိာ်ပှၤနူၣ်လၢ်ဝါအါကၢ.

၃၀.**လၢ်သက္ၤ** နူၣ်မ့ၢ်ချံစိၤကဘီစိၤအတြိၢ်တမိးနူၣ်ပစံးလၢလၢ် သက္ၤလီၤ. လၢ်သက္ၤနူၣ်အိၣ်ဒီးအသက္ၤဒီးကွးဃာ်တၢ်လၢထံ လာ်ဒီးအပျံၤနူၣ်စၢအသးဒီးကဘီလီၤ.

၃၁.**လၢ်သူ** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်လၢပကျ့ယဲာ်ကျ့ကွါနူၣ်ပကီးလၢလၢ်သူ လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢ်သူလၢ်လါလီၤ. မၤနူ့ၢ်ယၢလၢလၢ် သူတဖျၣ်တက့ၢ်. စကကျ့ယဲာ်လီၤ.

၃၂.**လၢ်သ့ၣ်ဘၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်တကလုာ်လၢပကွဲးလံာ်လၢအလီၤ နူၣ်ပကီးလၢလၢ်သ့ၣ်ဘၣ်လီၤ. လၢ်သ့ၣ်ဘၣ်နူၣ်တဘ့ၣ်ဒီးပပှၤ ဘၣ်တပၢၤလီၤ. အအံၣ်တဖၣ်နူၣ်ပပှၤဘၣ်တသံးညါလီၤ.

၃၃.**လၢ်အဂ့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်လၢပစိာ်လၢပလီၤဒီးမျိာ်တထိၣ်သံးနာ် တထိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢလၢ်အဂ့ၤလီၤ. လၢ်လၢအဂ့ၤနူၣ်ပတ ထံၣ်နူ့ၢ်ဘၣ်. ပနၢ်ဟူထဲအမံၤလီၤ.

၃၄.**လၢ်စီၤမဲးစီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးလၢ်ဒီးအဆိဒီးပကီးလၢလၢ်စီၤမဲး စီၤလီၤ.

၃၅.**လၢ်စီၤလ့စီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးလၢ်ဒီးအဆိဒီးပကီးလၢလၢ်စီၤလ့ စီၤလီၤ. လၢ်စီၤလ့စီၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၆.**ကလၢ်** ဒီးကလၢ်ခွဲးခွး, ဒီးဟ့ာ်ကလၢ်, ဒီးကလၢ်ကျဲ , ဒီး ကလၢ်လိာ်အသး, ဒီးကလၢ်ခွဲးကွံာ်, ဒီးကလၢ်ဟိၣ်ခိၣ်, ဒီးက လၢ်ကလာ်, ဒီးကလၢ်မ့ၢ်စဖိၣ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကလၢ်တ က့ၢ်.

၃၇.**ကၢလၢ်ကၢလ့** ဒီးကၢလၢ်ကၢဆံနူၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်ဂ့ၤပှၤဂၤဒီးပ ဆိၣ်ကၢဆိၣ်ခိးပှၤနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကၢလၢ်ကၢလ့, ကၢလၢ် ကၢဆံလီၤ. ပစိာ်ကိၢ်လဲၢ်နူၣ်မ့ၢ်ပဒိပှၤဂၤဒီးပကၢလၢ်ကၢလ့ကၢ လၢ်ကၢဆံကူၤအီၤလီၤ. ဒီးပဆဲဘၢပှၤနူ့ၢ်ပကၢလၢ်ကၢလ့ကၢလ့ ကၢလၢ်ကၢဆံကူၤအီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကၢလၢ်ကၢလ့ကၢလၢ်ကၢဆံ နဖိဆံနလဲၤတကယၤ. မးနကၢဒီးလၢ်မ့ၢ်လ့တီတက့ၢ်. စံးဝဲဒ် နူၣ်လီၤ.

၃၈.**တလၢ်** နူၣ်မ့ၢ်စုၢၣ်စံုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢပထံးလိာ်တက လုာ်ပှၤမၤဝဲလၢတိၢ်ဒ်မိၤဖိအသီးဒီးပထံးသိၣ်ခြၣ်ခြၣ်ဒီးပကီးဒီးအ ဆိလၢတလၢ်စုၢၣ်စံုးလီၤ. ပှၤမၤဘူၣ်ဒီးထံးဒီးတလၢ်စုၢၣ်စံုးလီၤ.

၃၉.**တလၢ်** နူ့ၢ်မ့ၢ်တလဲာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတိလိာ်သ့ၣ်ဘၣ်တဖး ခၢၣ်ဘၣ်ဒီးချၢၣ်ချံဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတလၢ်တလဲာ်လီၤ.

၄၀.**တ့ာ်လၢ်ကၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်ကွံာ်ထွံၣ်မဲၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဘျၣ်ကွံာ်ထွံၣ်

နၢ်မ့ၢ်ဂ့ၢ, ပစံးလၢမၤသးတူာ်လၢ်ကၢ်လီၤ. ထွဲၣ်တၢအနၢ်တူာ် လၢ်ကၢ်စံးဝဲလီၤ.

၄၁.**တီးထံလၢ်ကၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတအိၣ်ဘၣ်တပူၤလီၢ်ခိၣ်ခါ ဘၣ်ဒီးဟးတနံၣ်တပူၤတလါတပူၤနူၣ်ပစံးလၢဟးတီးထံလၢ်ကၢ် လီၤ. ပှၤတဖၣ်တအိၣ်ဘၣ်တပူၤလီၢ်ခိၣ်ခါဒီးဟးဝဲတီးထံလၢ်ကၢ် လီၤ.

၄၂.**ခဲလၢ်သူ** နူၣ်မ့ၢ်ထိးခဲဖးဒိၣ်လၢပှာ်လိာ်အသးဒီးအခဲအထွံၣ် နူၣ်ပစံးလၢထိးခဲလၢ်သူလီၤ.

၁. **လၢ်ာ** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢလၢ်ာလီၤ. ထိရီၤတၢ်လၢပမၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်ဒီးပစံး လၢ်ာလီၤ. လၢ်ာကျၢ. လၢ်ာစီ, လၢ်သိကဘဲးစံးဝဲလီၤ. စအိၣ်မ့ၤ လၢ်ာကျၢ. စယီးသ့ၣ်မုၣ်လၢ်ာစီ. စဝံဘုလၢ်ာသိကဘဲး. စံးဝဲဒၣ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်ာဆုလီၤ.

၂. **လၢ်ာ** နူၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်အတဝီနူၣ်ပစံးလၢလၢ်ာလီၤ. ပှၤလၢ်ာဖိ နူၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချုအံၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢလၢ်ာ ပၣ်ဟီၣ်ခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **လၢ်ာကျၢ** နူၣ်မ့ၢ် ပအိၣ်တၢ်တအိၣ် လၢၤ ဘၣ်ဒီးပစံးလၢလၢ်ာ ကျၢလီၤ. စအိၣ်မ့ၤလၢ်ာကျၢဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်ာကျၢလၢ်ာ ကျၢ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **လၢ်ကျ့ၢ** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်ာကျၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်တအိၣ် လၢၤဘၣ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်ာကျၢလၢ်ာကျ့ၢလီၤ.

၅. **လၢ်ာခိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်အံၤပကီးလၢလၢ်ာခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢဒူလၢ်ာခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပအိၣ်တၢ်လၢလၢ်ာခိၣ်အံၤအကလုာ်က လုာ်နူၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤတ့လီၤဟ်လီၤဝဲလီၤ.

၆. **လၢ်ာဂီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထိရီၤတၢ်အိၣ်လၢပကနၢ်ဘၣ်အဘျုးဒီးပတၢ် လၢ်ာကြိကြိနူၣ်ပစံးလၢလၢ်ာဂီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်လၢ်ာဂီၤစမ့ၤဒီး စတမၤဘၣ်ဘၣ်. ထိးအိၣ်လၢ်ာဂီၤဘုဒီးပမၤဘုတနၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢလၢ်ာဝှာ်လၢ်ာဂီၤလီၤ.

၇. **လၢ်ာစီ** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်လူၤတကူၤတုၤအက မံၤကမိာ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢလၢ်ာစီလီၤ. စအိၣ်ဘုလၢ်ာစီ. တအိၣ်လၢၤဘၣ်. ဒီးပစံးလၢလၢ်ာစီဖှကလှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤဝံ ထိၣ်ကွံာ်ဘုလၢချိၣ်ပူၤနူၣ်တုၤလၢ်ာစီတကူၢ်.

၈. **လၢ်ာဆု** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးလၢ်ာဒီးအဆိဒီးပစံးလၢလၢ်ာဆုလီၤ. ဝံ ထိၣ်ဘုတုၤလၢ်ာဆုတကူၢ်.

၉. **လၢ်ာပၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ချၢဒီဘှၣ်ညါနူၣ်ပကီးလၢလၢ်ာပၣ် လီၤ. ဒီးပစံးလၢလၢ်ာပၣ်ခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢ်ာပၣ်ဒီဘှၣ်ညါ အံၤ ပှၤအိၣ်ဝဲကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလၢ်ာပၣ်ခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀.**လၢ်ာဖိ** နူၣ်မ့ၢ်ကယါပှၤအိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချု အံၤပကီးလၢလၢ်ာဖိလီၤ. ပှၤလၢ်ာဖိတဖၣ်နူၣ်အိၣ်လၢလၢ်ာအခိၣ် အံၤခဲလၢ်ာလီၤ.

ပှၤလၢ်ာဖိခဲလၢ်ာဟးဂီၤ ယွၤအိၣ်လၢမူသးကညီၤ

၁၁.**လၢ်ာလံ** နူၣ်မ့ၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်လီၤ. စအိၣ်မ့ၤလၢ်ာလံ. စ ယီးဝၣ်လၢ်ာလံ. စဝံထိၣ်ဘုလၢ်ာလံစံးဝဲလီၤ. စသးပှၤနိၣ်လံာ်မိၢ် ပှ်လၢ်ာလံစံးဝဲဒၣ်.

၁၂.**လၢ်ာသိကဘဲ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်စီဖှကလှၤဒီးပစံး လၢလၢ်ာသိကဘဲးလီၤ. မှၤလၢသပၢၤပူၤလၢ်ာသိကဘဲးလီၤ. စ အိၣ်လၢလီခီပူၤလၢ်ာသိကဘဲးလီၤ.

၁၃.**လၢ်ာအခဵး** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တုၤပမၤတသ့လၢၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢ လၢ်ာခဵးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်ာခဵးလၢ်ာပရူးလီၤ. စမၤတ လါတဖျၢၣ်အံၤလၢ်ာခဵးလၢ်ာပရူးလံ. လၢအံၤအဖီခိၣ်စမၤတသ့ လၢၤဘၣ်.

၁၄.**လၢ်ာအပရူး** နူၣ်မ့ၢ်လၢ်ာအခဵးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢ တၢ်မၤအဖီခိၣ်တသ့လၢၤဘၣ်ဒီးပကတိၢ်တၢ်လၢအဖီခိၣ်တသ့ လၢၤဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢလၢ်ာခဵးလၢ်ာပရူးလီၤ. စကတိၢ်တၢ်လၢနူၣ် အဖီခိၣ်တသ့လၢၤဘၣ်. စကတိၢ်တၢ်အံၤလၢ်ာခဵးလၢ်ာပရူးလီၤ.

၁၅.**ကလၢ်ာ** ဒီးအိၣ်ဒၣ်ကလၢ်ာနူၣ်ကွၢ်လၢကလၢ်ာတကူၢ်.

၁၆.**ခဲလၢ်ာ** နူၣ်မ့ၢ်ကယါတၢ်တမံၤလၢ်လၢ်တအိၣ်ဘျဲၣ်ဒီးပစံးလၢ ခဲလၢ်ာလီၤ. ကယါတၢ်အိၣ်ခဲလၢ်ာခဲဆှနူၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤဟ်လီၤနူၢ် ဝဲခဲလၢ်ာလီၤ. ဟံးနူၢ်စတၢ်အံၤခဲလၢ်ာဒီးဟ့ၣ်ကၢ်အပှၤနံာ်.

၁၇.**တလၢ်ာ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်ဘျဲၣ်တနီၤနူၣ်စံးလၢတလၢ်ာဘၣ် လီၤ. စအိၣ်မ့ၤတလၢ်ာဘၣ်. စဝံထိၣ်ဘုတလၢ်ာဘၣ်. စယီးဝၣ် တလၢ်ာဘၣ်စံးဝဲလီၤ.

၁၈.**ဒူလၢ်ာခိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်အချၢဒီဘှၣ်ညါအံၤပကီးလၢဒူ လၢ်ာခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢ်ာခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်လၢဒူ လၢ်ာခိၣ်အံၤအိၣ်အါကလုာ်လီၤ.

၁၉.**သးလၢ်ာ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံတကီၢ်ခါနူၣ်ပစံးလၢသးလၢ်ာ လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲတယံာ်တမိၢ်ဒီးအသးလၢ်ာဝဲလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢသူၣ်လၢ်ာသးလၢ်ာလီၤ.

၁. **ကလၢး** ဒီးလိာ်ကလၢး, ဒီးပၢးကလၢး, ဒီးတၢးတလၢးတၢ်ခဲ လၢ်ာနူၣ်ကွၢ်လၢကလၢးတကူၢ်.

၂. **တၢးတလၢး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သံစိၣ်ထိၣ်ဝဲလၢအဖံးအညၣ်ဆၢထိၣ်ဒ် အညိးအသိးဒီးပစံးလၢမၤသးတၢးတလၢးလီၤ. ဒီးပှၤဒၢလၢအ ဟၢဖၢဒိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤသးတၢးတလၢးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဒၢ ဒီးမၤမးအသးတၢးတလၢးလီၤ.

၃. **ပၢးတလၢး** နူၣ်မ့ၢ်ဒ်တၢးတလၢးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သံၣ်စိၣ် လၢထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤသးပၢးတလၢးလီၤ. ထိၣ်ခိၣ်တၢ်သံမး ပၢးတလၢးလီၤ.

၁. **လၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သၣ်ဘုလါအဒံၣ်ဖးဒိၣ်ဖးထိၣ်ဒီးကဲထိၣ်လၢတၢ် ဖွါသ့ဒီးသ့ဒ်သံမိၢ်ပိၤတကလုာ်အသိးဒီးပကီးလၢလၢၣ်လီၤ. ဒီးပ ကီးဒီးအဆိလၢလၢၣ်စီၤဆုးစီၤလီၤ.

၂. **လၢၣ်ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ထိရီၤပဘီးထိၣ်တၢ်ထူၣ်နူၣ်ပစံးလၢလၢၣ် ထိၣ်လီၤ. လၢၣ်ထိၣ်ဟံၣ်ထူၣ်. လၢၣ်ထိၣ်ဖီထူၣ်စံးဝဲလီၤ.

၃. **လၢၣ်လီၤသ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤစုသ့ၣ်အခိၣ်ဒီးပဆဲးလီၤလၢ်ာဒၣ်ပ တဟီၣ်ဒီးပစံးလၢလၢၣ်လီၤသ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလၢၣ်လီၤသ့ၣ်တ ဘိနူၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်သါကစၢပျုံလၢအလီၤသၢ.

၄. **လၢၣ်စီၤဆုးစီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးလၢၣ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢလၢၣ်စီၤ ဆုးစီၤလီၤ. လၢၣ်စီၤဆုးစီၤစံးဝဲဒၣ်.

၅. **ကလၢၣ်** ဒီးကလံၣ်ကလၢၣ်, ဒီးတၢၣ်တလၢၣ်, ဒီးကလၢၣ်

၁၀. **လၢၢ်ခိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်ကျါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အလီၢ်လၢလၢၢ် အိၣ်အါဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလၢၢ်ခိၣ်လၢၢ်ကျါလီၤ.

၁၁. **လၢၢ်ခိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ကိၤဝဲသ့ဝဲဒီးအိၣ်တဘိတဘိဒီး အိၣ်လၢလၢၢ်ခံလၢၢ်လိၤဒီးပကိးလၢလၢၢ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢလၢၢ် နၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢၢ်ခိၣ်နူၣ်ကဆှၣ်ဒၣ်သူယှၢ်ကလာ်ထဲစုမ့ၢ်စုဆၣ် ဒီးကိၤတဲါချ့လီၤ. ဒီးတလၢၤပှာ်ဝဲဒီးမၤနၢ်စိၤသိဖဲဖးဒိၣ်လီၤ.

၁၂. **လၢၢ်ဂိၤ** နူၣ်မ့ၢ် လၢၢ်လၢအညၣ်ဂိၤဝဲနူၣ်ပကိးလၢလၢၢ်ဂိၤလီၤ. လၢၢ်ဂိၤနူၣ်အိၣ်အါအါကလဲာ်လီၤ.

၁၄. **လၢၢ်စံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်လၢအိၣ်လၢထံနံၤယၢ်ခီတခီတဖျၣ်ဖျၣ် ဒီးပကိးလၢလၢၢ်စံၣ်လီၤ. လၢၢ်စံၣ်နူၣ်အိၣ်လၢထံနံၤတခီတဖျၣ် ဖျၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်စံၣ်လၢၢ်စၣ်လီၤ.

၁၅. **လၢၢ်စဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်လၢမၤသးဒ်စဲာ်အသိးဒီးထိဝဲဒီးပကိးလၢ လၢၢ်စဲာ်လီၤ. လၢၢ်စဲာ်နူၣ်ထိရိၤလၢၢ်ဖးဒိၣ်မၤသးဒ်စဲာ်အသိးဒီးပ ကိးလၢလၢၢ်စဲာ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၁၆. **လၢၢ်ဆံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်တကလုာ်ဝါဒ်သ့ၣ်ဃါအသိးဒီးဆံၣ်ဝဲ ဒီးပကိးလၢလၢၢ်ဆံၣ်လီၤ. ဒီးမၤသးဝါကျိၣ်ကလာ်ဒ်အံသၣ်ဆၢ အဂီၢ်လိၣ်အသိးတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးတလၢၤဆါလၢဖှါပှၤနူၣ်ပထံၣ် အိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်ဆံၣ်လၢၢ်တြၤလီၤ.

၁၇. **လၢၢ်ဆံၣ်ဟ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ကိၢ်လိၣ်ဒ်လၢၢ်ဆံၣ်အသိး ဒီးသူဟ့ဒီးပကိးလၢလၢၢ်ဆံၣ်ဟ့လီၤ. ဒီးပှၤကညီဝဲလီၤအဝဲၣ်က လီးပှၤလီၢ်လီၤ.

၁၈. **လၢၢ်ဆံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်နီၣ်တကလုာ်မဲထိၣ်လၢလၢၢ်ခိၣ်လၢၢ်လိၤဒီး အဘိကပ့ၢ်ဆူၣ်ဒီးဂိၤဝဲဒီးပအိၣ်ဆံၣ်ဝဲနူၣ်ပကိးလၢလၢၢ်ဆံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်ဆံၣ်လၢၢ်အူလီၤ.

၁၉. **လၢၢ်ဆီ** နူၣ်မ့ၢ် လၢၢ်လၢပဆီထိၣ်လၢဖၣ်ကပှၤသၢဖျၣ်ဒီးပဒိ ထိၣ်သပၢၤလၢအဖိခိၣ်နူၣ်ပကိးလၢလၢၢ်ဆီလီၤ. ဒိထိၣ်မ့ၤလၢ လၢၢ်ဆီခိၣ်တက့ၢ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်ခိၣ်လၢၢ်ဆီလီၤ.

၂၀. **လၢၢ်တိကဘျံး** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်အိၣ်ဒီဒီးလိာ်အသးဒီးပ စံးလၢလၢၢ်တိကဘျံးလီၤ. လၢၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်တိကဘျံးလိာ်အသးတ ဘ့ၣ်တဘ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၁. **လၢၢ်ထိသွဲး** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်လၢတဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးပကိးလၢလၢၢ် ထိသွဲးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်ထိသွဲးလၢၢ်ထိသွးလီၤ.

၂၂. **လၢၢ်နးနှ** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်အတူၢ်လီၤဆူထံလိာ်ပှၤဒီးပကိးလၢလၢၢ် နးနှလီၤ. လဲၤတၢ်လၢချံဘူးဒီးလၢၢ်ယၢၤတဂ့ၤ. ချံကဘၣ်ဒီးလၢၢ် နးနှဘၣ်ဖုးဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢၢ်နးခိၣ်လၢၢ်နးနှလီၤ.

၂၃. **လၢၢ်ပီၢ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်လၢပမၤစီၤပီၢ်သၣ်နူၣ်ပကိးလၢလၢၢ်ပီၢ် လီၤ. ဒီးပကိးလၢလၢၢ်ပီၢ်သၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢ လၢၢ်ပီၢ်လၢၢ်တြၤလီၤ.

၂၄. **လၢၢ်ဖိပြံ** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်လၢအပြံတဖၣ်ခဲလၢာ်နူၣ်ပကိးလၢလၢၢ်ဖိ ပြံလီၤ. ထံလိာ်ပှၤနူၣ်လၢၢ်ဖိပြံအါကါ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်ဖိ ပြံလၢၢ်ဖိပြီးလီၤ.

၂၅. **လၢၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်လၢကဘျၣ်ဒီးဘံၣ်ဝဲနူၣ်ပကိးလၢ လၢၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်လီၤ. လၢၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်လၢပြီခိၣ်နူၣ်အါကါ. ဒီးပကိးဒီး အဆိလၢလၢၢ်ဘ့ၣ်ဘ့ၣ်လၢၢ်ဘ့ၣ်ဘၣ်လီၤ.

၂၆. **လၢၢ်မ့ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်ဖးဒိၣ်လၢအဒိၣ်ကတၢၢ်အထီကတၢၢ်နူၣ်ဒီး ကိးလၢလၢၢ်မ့ၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်မ့ၢ်လ့တီလီၤ. ဒီးပ ကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်မ့ၢ်ထးတဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢၢ်မ့ၢ်နူၣ်ထိတုၤသိး ဒီးကစၢၢ်လီၤ.

၂၇. **လၢၢ်မ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်တကလုာ်လၢပထံးမ့ၢ်နူၢ်ဝဲဒီးပကိးလၢ လၢၢ်မ့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်မ့ၣ်ထးဆါလီၤ. ပှၤကညီ ထံးမ့ၣ်အူလၢလၢၢ်မ့ၣ်နူၣ်နူၢ်ဝဲလီၤ.

၂၈. **လၢၢ်လါ** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်သူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လၢၢ်လၢပကျ့ယဲာ် နူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်သူလၢၢ်လါလီၤ.

၂၉. **လၢၢ်ဝါ** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်လၢအညၣ်ဖးကဘုဲဒဲနူၣ်ဝါဝဲဒီးပကိးလၢ လၢၢ်ဝါလီၤ. လၢၢ်လၢထံလိာ်ပှၤနူၣ်လၢၢ်ဝါအါကါ.

၃၀. **လၢၢ်သက့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်ချံစိၤကဘီစိၤအတြီၢ်တမိးနူၣ်ပစံးလၢလၢၢ် သက့ၤလီၤ. လၢၢ်သက့ၤနူၣ်အိၣ်ဒီးအသက့ၤဒီးကွးယဲာ်တၢ်လၢထံ လာ်ဒီးအပျံၤနူၣ်စၢအသးဒီးကဘီလီၤ.

၃၁. **လၢၢ်သူ** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်လၢပကျ့ယဲာ်ကျ့ကွါနူၣ်ပကိးလၢလၢၢ်သူ လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်သူလၢၢ်လါလီၤ. မၤနၢ်ယၢလၢလၢၢ် သူတဖျၣ်တက့ၢ်. စကကျ့ယဲာ်လီၤ.

၃၂. **လၢၢ်သ့ၣ်ဘၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်တကလုာ်လၢပကွဲးလံာ်လၢအလိၤ နူၣ်ပကိးလၢလၢၢ်သ့ၣ်ဘၣ်လီၤ. လၢၢ်သ့ၣ်ဘၣ်နူၣ်တဘ့ၣ်ဒီးပပှၤ ဘၣ်တပၢၤလီၤ. အအံၣ်တဖၣ်နူၣ်ပပှၤဘၣ်တသံးညါလီၤ.

၃၃. **လၢၢ်အဂ့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်လၢၢ်လၢပစိာ်လၢပလိၤဒီးမျိာ်တထိၣ်သံးနှာ် တထိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢလၢၢ်အဂ့ၤလီၤ. လၢၢ်လၢအဂ့ၤနူၣ်ပတ ထံၣ်နူၢ်ဘၣ်. ပနၢ်ဟူထဲအမံၤလီၤ.

၃၄. **လၢၢ်စိၤမဲးစိၤ** နူၣ်မ့ၢ် ပကိးလၢၢ်ဒီးအဆိ ဒီးပကိးလၢ လၢၢ်စိၤမဲး စိၤလီၤ.

၃၅. **လၢၢ်စိၤလ့စိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကိးလၢၢ်ဒီးအဆိ ဒီးပကိးလၢ လၢၢ်စိၤလ့ စိၤလီၤ. လၢၢ်စိၤလ့စိၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၆. **ကလၢၢ်** ဒီးကလၢၢ်ခွဲးခွး, ဒီးပှာ်ကလၢၢ်, ဒီးကလၢၢ်ကျဲ , ဒီး ကလၢၢ်လိာ်အသး, ဒီးကလၢၢ်ခွဲးကွံာ်, ဒီးကလၢၢ်ဟိၣ်ခိၣ်, ဒီးက လၢၢ်ကလဲာ်, ဒီးကလၢၢ်မ့ၢ်စဖှိၣ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကလၢၢ်တ က့ၢ်.

၃၇. **ကၢလၢၢ်ကၢလ့** ဒီးကၢလၢၢ်ကၢဆံနူၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်ဂ့ၤပှၤဂၤဒီးပ ဆိၣ်ကၢဆိၣ်မိးပှၤနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကၢလၢၢ်ကၢလ့, ကၢလၢၢ် ကၢဆံလီၤ. ပစိာ်ကီၢ်လဲၢ်နူၣ်မ့ၢ်ပဒိပှၤဂၤဒီးပကၢလၢၢ်ကၢလ့ကၢ လၢၢ်ကၢဆံက့ၤအီၤလီၤ. ဒီးပဆဲဘၢပှၤနူၢ်ပကၢလၢၢ်ကၢလ့ကၢလ့ ကၢလၢၢ်ကၢဆံက့ၤအီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကၢလၢၢ်ကၢလ့ကၢလၢၢ်ကၢဆံ နဖိဆံနလံၤတကယၤ. မးနကၢဒီးလၢၢ်မ့ၢ်လ့တီတက့ၢ်. စံးဝဲဒ် နူၣ်လီၤ.

၃၈. **တလၢၢ်** နူၣ်မ့ၢ်စှၢၣ်စုံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢပထံးလိာ်တက လုာ်ပှၤမၤဝဲလၢတိၢ်ဒ်မိၤဖိအသိးဒီးပထံးသိၣ်ခြၣ်ခြၣ်ဒီးပကိးဒီးအ ဆိလၢတလၢၢ်စှၢၣ်စုံးလီၤ. ပှၤမၤဘူၣ်ဒီးထံးဒီးတလၢၢ်စှၢၣ်စုံးလီၤ.

၃၉. **တလၢၢ်** နူၢ်မ့ၢ်တလဲာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတိလိာ်သ့ၣ်ဘၣ်တဖး ခၢၣ်ဘၣ်ဒီးချၢၣ်ချံဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတလၢၢ်တလဲာ်လီၤ.

၄၀. **တှာ်လၢၢ်ကၢၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်ကွံာ်ထွံၣ်ခဲၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဘျၣ်ကွံာ်ထွံၣ်

နၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤသးတူၥ်လၢ်ကၢ်လီၤ. ထွံၥ်တနအနၢ်တူၥ်လၢ်ကၢ်စံးဝဲလီၤ.

၄၁.ထိးထံလၢ်ကၢ် နူၥ်မ့ၢ်ပှၤလၢတအိၥ်ဘၥ်တပူၤလိၢ်ခိၥ်ခါဘၥ်ဒီးဟးတနံၥ်တပူၤတလါတပူၤနူၥ်ပစံးလၢဟးတိးထံလၢ်ကၢ်လီၤ. ပှၤတဖၥ်တအိၥ်ဘၥ်တပူၤလိၢ်ခိၥ်ခါဒီးဟးဝဲတိးထံလၢ်ကၢ်လီၤ.

၄၂.ခဲလၢ်သူ နူၥ်မ့ၢ်ထိးခဲဖးဒိၥ်လၢပှၥ်လိၥ်အသးဒီးအခဲအထွံၥ်နူၥ်ပစံးလၢထိးခဲလၢ်သူလီၤ.

၁. လၢ်ာ နူၥ်မ့ၢ်ပအိၥ်တၢ်တအိၥ်လၢၤဘၥ်ဒီးပစံးလၢလၢ်ာလီၤ. ထိရိၤတၢ်လၢပမၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပအိၥ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်တအိၥ်လၢၤဘၥ်ဒီးပစံးလၢ်ာလီၤ. လၢ်ာကျၢ. လၢ်ာစီ, လၢ်သိကဘဲးစံးဝဲလီၤ. စအိၥ်မှၤလၢ်ာကျၢ. စယိးသ့ၥ်မုၥ်လၢ်ာစီ. စဝံဘုလၢ်ာသိကဘဲး. စံးဝဲနၥ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်ာဆုလီၤ.

၂. လၢ်ာ နူၥ်မ့ၢ်ဟိၥ်ခိၥ်အတဝီနူၥ်ပစံးလၢလၢ်ာလီၤ. ပှၤလၢ်ာဖိနူၥ်အိၥ်အကလုာ်ကလုာ်လၢဟိၥ်ခိၥ်ရှၢအံၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢလၢ်ာပၥ်ဟိၥ်ခိၥ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. လၢ်ာကျၢ နူၥ်မ့ၢ် ပအိၥ်တၢ်တအိၥ် လၢၤ ဘၥ်ဒီးပစံးလၢလၢ်ာကျၢလီၤ. စအိၥ်မှၤလၢ်ာကျၢ ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢ လၢ်ာကျၢ လၢ်ာကျၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. လၢ်ကျၢ နူၥ်မ့ၢ်လၢ်ာကျၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၥ်တၢ်တအိၥ်လၢၤဘၥ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်ာကျၢလၢ်ာကျၢလီၤ.

၅. လၢ်ာခိၥ် နူၥ်မ့ၢ်ဟိၥ်ခိၥ်အံၤပကီးလၢလၢ်ာခိၥ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢနလၢ်ာခိၥ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပအိၥ်တၢ်လၢလၢ်ာခိၥ်အံၤအကလုာ်ကလုာ်နူၥ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤတ့လီၤဟ်လီၤဝဲလီၤ.

၆. လၢ်ာဂီၤ နူၥ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်အိၥ်လၢပကနၢ်ဘၥ်အဘျုးဒီးပတၢ်လၢ်ာကြိကြိနူၥ်ပစံးလၢလၢ်ာဂီၤလီၤ. ပှၤတကၤအိၥ်လၢ်ာဂီၤစမ့ၤဒီးစတမၤဘၥ်ဘၥ်. ထိးအိၥ်လၢ်ာဂီၤဘုဒီးပမၤဘုတနၢ်ဘၥ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်ာလွၥ်လၢ်ာဂီၤလီၤ.

၇. လၢ်ာစီ နူၥ်မ့ၢ်ပအိၥ်တၢ်တအိၥ်လၢၤဘၥ်လ့ၤတကူၤတူၤအကမံၤကမိၥ်တအိၥ်လၢၤဘၥ်ဒီးပစံးလၢလၢ်ာစီလီၤ. စအိၥ်ဘုလၢ်ာစီ. တအိၥ်လၢၤ ဘၥ်. ဒီးပစံးလၢ လၢ်ာစီ ဖ့ကလု့စ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤဝံထိၥ်ကွံာ်ဘုလၢရှိၥ်ပူၤနူၥ်တူၤလၢ်ာစီတကူၢ်.

၈. လၢ်ာဆု နူၥ်မ့ၢ်ပကီးလၢ်ာဒီးအဆိဒီးပစံးလၢလၢ်ာဆုလီၤ. ဝံထိၥ်ဘုတူၤလၢ်ာဆုတကူၢ်.

၉. လၢ်ာပၥ် နူၥ်မ့ၢ်ဟိၥ်ခိၥ်ရှၢဒီဘုၥ်ညါနူၥ်ပကီးလၢလၢ်ာပၥ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢလၢ်ာပၥ် ခိၥ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢ်ာပၥ် ဒီဘုၥ်ညါ အံၤပှၤအိၥ်ဝဲကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလၢ်ာပၥ်ခိၥ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀.လၢ်ာဖိ နူၥ်မ့ၢ် ကယဲၢ်ပှၤအိၥ်အကလုာ်ကလုာ် လၢဟိၥ်ခိၥ်ရှၢအံၤပကီးလၢလၢ်ာဖိလီၤ. ပှၤလၢ်ာဖိတဖၥ်နူၥ်အိၥ်လၢလၢ်ာအခိၥ်အံၤခဲလၢ်ာလီၤ.

ပှၤလၢ်ာဖိခဲလၢ်ာဟးဂီၤ ယွၤအိၥ်လၢမူသးကညီၤ

၁၁.လၢ်ာလံ နူၥ်မ့ၢ်တအိၥ်လၢၤဘၥ်လီၤ. စအိၥ်မှၤလၢ်ာလံ. စယိးဝၥ်လၢ်ာလံ. စဝံထိၥ်ဘုလၢ်ာလံစံးဝဲလီၤ. စသးပှၤနိၥ်လံာ်မိၢ်ပှၢ်လၢ်ာလံစံးဝဲနၥ်.

၁၂.လၢ်ာသိကဘဲ နူၥ်မ့ၢ်တၢ်တအိၥ်လၢၤဘၥ်စိဖုကလုၤဒီးပစံးလၢလၢ်ာသိကဘဲးလီၤ. မှၤလၢသဟၢပူၤလၢ်ာသိကဘဲးလီၤ. စအိၥ်လၢလီစိပူၤလၢ်ာသိကဘဲးလီၤ.

၁၃.လၢ်ာအခၢး နူၥ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တုၤပမၤတသ့လၢၤဘၥ်ဒီးပစံးလၢလၢ်ာခၢးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်ာခၢးလၢ်ာပရၢးလီၤ. စမၤတလါတဖျၥ်အံၤလၢ်ာခၢးလၢ်ာပရၢးလံ. လၢအံၤအဖီခိၥ်စမၤတသ့လၢၤဘၥ်.

၁၄.လၢ်ာအပရၢး နူၥ်မ့ၢ်လၢ်ာအခၢးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢတၢ်မၤအဖီခိၥ်တသ့လၢၤဘၥ်ဒီးပကတိၤတၢ်လၢအဖီခိၥ်တသ့လၢၤဘၥ်နူၥ်ပစံးလၢလၢ်ာခၢးလၢ်ာပရၢးလီၤ. စကတိၤတၢ်လၢနူၥ်အဖီခိၥ်တသ့လၢၤဘၥ်. စကတိၤတၢ်အံၤလၢ်ာခၢးလၢ်ာပရၢးလီၤ.

၁၅.ကလၢ်ာ ဒီးအိၥ်နၥ်ကလၢ်ာနူၥ်ကွၢ်လၢကလၢ်ာတကူၢ်.

၁၆.ခဲလၢ်ာ နူၥ်မ့ၢ်ကယဲၢ်တၢ်တမံၤလၢ်လၢ်တအိၥ်ဘျုၥ်ဒီးပစံးလၢခဲလၢ်ာလီၤ. ကယဲၢ်တၢ်အိၥ်ခဲလၢ်ာခဲဆ့နူၥ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤဟ်လီၤနူၢ်ဝဲခဲလၢ်ာလီၤ. ဟံးနူၢ်စတၢ်အံၤခဲလၢ်ာဒီးဟ့ၥ်ကၢ်အပူၤနဲၥ်.

၁၇.တလၢ်ာ နူၥ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၥ်ဘျုၥ်တနီၤနူၥ်စံးလၢတလၢ်ာဘၥ်လီၤ. စအိၥ်မှၤတလၢ်ာဘၥ်. စဝံထိၥ်ဘုတလၢ်ာဘၥ်. စယိးဝၥ်တလၢ်ာဘၥ်စံးဝဲလီၤ.

၁၈.ဇူလၢ်ာခိၥ် နူၥ်မ့ၢ်ဟိၥ်ခိၥ်အရှၢဒီဘုၥ်ညါအံၤပကီးလၢဇူလၢ်ာခိၥ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢ်ာခိၥ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီအိၥ်လၢဇူလၢ်ာခိၥ်အံၤအိၥ်အါကလုာ်လီၤ.

၁၉.သးလၢ်ာ နူၥ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံတကိၢ်ခါနူၥ်ပစံးလၢသးလၢ်ာလီၤ. ပှၤတကၤမၤတကဲတယံာ်တဖိၢ်ဒီးအသးလၢ်ာဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၥ်လၢ်ာသးလၢ်ာလီၤ.

၁. တလၤး ဒီးလိၥ်ကလၤး, ဒီးပၤးကလၤး, ဒီးတၤးတလၤးတၢ်ခဲလၢ်ာနူၥ်ကွၢ်လၢကလၤးတကူၢ်.

၂. တၤးတလၤး နူၥ်မ့ၢ်တၢ်သံခိၥ်ထိၥ်ဝဲလၢအဖံးအညၥ်ဆၢထိၥ်ဒ်အညီးအသိးဒီးပစံးလၢမၤသးတၤးတလၤးလီၤ. ဒီးပှၤဒၢလၢအဟၢဖၢဒိၥ်ဝဲနူၥ်ပစံးလၢမၤသးတၤးတလၤးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတကၤဒၢဒီးမၤမးအသးတၤးတလၤးလီၤ.

၃. ပၤးတလၤး နူၥ်မ့ၢ်ဒ်တၤးတလၤးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သံၥ်ခိၥ်လၢထိၥ်ဝဲနူၥ်ပစံးလၢမၤသးပၤးတလၤးလီၤ. ထိၥ်ခိၥ်တနသံမးပၤးတလၤးလီၤ.

၁. လၢၥ် နူၥ်မ့ၢ်သၥ်ဘုလါအဒံၥ်ဖးဒိၥ်ဖးထိၥ်ဒီးကဲထိၥ်လၢတၢ်ခ့ါသ့ဒီးသ့ဒ်သံမိၢ်ပိၤတကလုာ်အသိးဒီးပကီးလၢလၢၥ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလၢၥ်ခိၤဆုးခိၤလီၤ.

၂. လၢၥ်ထိၥ် နူၥ်မ့ၢ်ထိရိၤပဘိးထိၥ်တၢ်ထူၥ်နူၥ်ပစံးလၢလၢၥ်ထိၥ်လီၤ. လၢၥ်ထိၥ်ဟံၥ်ထူၥ်. လၢၥ်ထိၥ်ဖီထူၥ်စံးဝဲလီၤ.

၃. လၢၥ်လီၤသ့ၥ် နူၥ်မ့ၢ်ပမၤစူသ့ၥ်အခိၥ်ဒီးပဆဲးလီၤလၢ်ာနၥ်ပတဟိၥ်ဒီးပစံးလၢလၢၥ်လီၤသ့ၥ်လီၤ. ပှၤတကၤလၢၥ်လီၤသ့ၥ်တဘိနူၥ်ကမ့ၢ်ကၢ်သါကစၢဖျိလၢအလီၤသၢ.

၄. လၢၥ်ခိၤဆုးခိၤ နူၥ်မ့ၢ်ပကီးလၢၥ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢလၢၥ်ခိၤဆုးခိၤလီၤ. လၢၥ်ခိၤဆုးခိၤစံးဝဲနၥ်.

၅. ကလၢၥ် ဒီးကလံၥ်ကလၢၥ်, ဒီးတၢၥ်တလၢၥ်, ဒီးကလၢၥ်

တၢၣ်, ဒီးကလၢၣ်ကလုး, ဒီးကလၤကလၢၣ်. တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ် လၢကလၢၣ်တကူၢ်.

၆. **ခလၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢသ့ၣ်တကလှာ်ထိၣ်ဘံသ့ၣ်ကၤဒီးကဲထိၣ်လၢ အထံးဖးဒိၣ်ဒီးပကိးလၢခလၢၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢချၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခလၢၣ်ဓိၤယီဓိၤလီၤ. ခလၢၣ်နူၣ်အသၣ်ထဲစ မ့ၢ်စုဆၣ်ဒီးဖျၢၣ်သလၢၣ်ဒီးမံဘီကံၢ်ကလာ်ဒီးထိၣ်သူၣ်ထိၣ်ခုအိၣ် အသၣ်လီၤ.

၇. **ဃၣ်လ့ၣ်လၢံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ၦၤကညီဂံၤဂ့ၤအသးနူၣ်ပစံးလၢယၣ် လ့ၣ်လၢၣ်အသးလီၤ. ထိရိၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤဂံၤဂ့ၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ၦၤ ကညီဂံၤဂ့ၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢယၣ်လ့ၣ်လၢၣ်အသးလီၤ. ဒီးပ စံးလၢယၣ်လံၣ်လၢၣ်အသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ၦၤတဂၤဒၢဒီးလဲၤတၢ်ယၣ် လ့ၣ်လၢၣ်အသးလီၤ.

၈. **ဆၢၣ်လၢၣ်ထံး** နူၣ်မ့ၢ်ပဆုဘုအလီၢ်နူၣ်ပကိးလၢဆၢၣ်လၢၣ် ထံးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဆၢၣ်လၢၣ်ခိၣ်ဆၢၣ်လၢၣ်ထံးလီၤ. ဆီဝဲးအိၣ်အဆၣ်လၢဆၢၣ်လၢၣ်ထံးလီၤ.

၉. **ညၣ်လၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ညၣ်ဖိထုးလၢထိအါဝဲကတၢၢ်ထံတက့ၣ်ခံ က့ၣ်ဒီးပြံဝဲနူၣ်ၦၤတနီၤနီၤကိးလၢညၣ်လၢၣ်လီၤ.

၁၀. **တလၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤလၢပဂ့ၣ်ထိၣ်ထူၣ်နူၣ်ပကိးလၢတလၢၣ် လီၤ. ဒီးပကိးလၢသလၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ၦၤကညီဒီးမၢဒီးခူၣ်တ လၢၣ်လၢကျဲပူၢ်သးလီၤ. ဒီးပကိးအဆိလၢတလၢၣ်တလၣ်လီၤ.

၁၁. **တၢၣ်လၢၣ်တၢၣ်လၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ၦၤဆံးလၢဘိၣ်ဝဲဒီးဖုၣ်ဝဲနူၣ်လဲၤ တၢ်ချုဝဲဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်တၢၣ်လၢၣ်တၢၣ်လၢၣ်လီၤ. ၦၤဆံးတဂၤ လဲၤမးတၢ်တၢၣ်လၢၣ်တၢၣ်လၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢၣ် လံၣ်တၢၣ်လၢၣ်လီၤ.

၁၂. **တၢၣ်တလၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ၦၤကညီဖိဆံးဘိၣ်ဒီးဖုၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢ မၤသးတၢၣ်တလၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢၣ်တလံၣ်တၢၣ်တ လၢၣ်လီၤ.

၁၃. **ပၢၣ်လၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဖျၢၣ်ဝဲဘၣ်လိာ်ဒီးပစံးလၢပၢၣ်လၢၣ် လီၤ. ဖျၢၣ်သလၢၣ်ဒီးပၢၣ်လၢၣ်,ဒီးပၢၣ်သလၢၣ်နူၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပၢၣ်လၢၣ်ကၢၣ်လီၤ. ပရၢးသၣ်တဖျၢၣ်ပၢၣ် လၢၣ်ကၢၣ်လီၤ.

၁၄. **ပၢၣ်လၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ၦၤဆံးဘိၣ်ဒီးဖုၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢပၢၣ်လၢၣ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပၢၣ်လံၣ်ပၢၣ်လၢၣ်လီၤ. ၦၤဆံးတဂၤပၢၣ် လၢၣ်ဓိၤဂ့ၤကၢ.

၁၅. **ဖျၢၣ်တလၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဘၣ်လိာ်တိၣ်လိၣ်ကူၤနူၣ်ပစံးလၢ ဖျၢၣ်တလၢၣ်လီၤ. စူာ်ဝံာ်သၣ်နူၣ်ဖျၢၣ်တလၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢ ဖျၢၣ်သလၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဖျၢၣ်တလၢၣ်ဒီးဖျၢၣ်သလၢၣ်နူၣ်ဒံးသိး သိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖျၢၣ်တလံၣ်ဖျၢၣ်တလၢၣ်လီၤ.

၁၆. **ထံၣ်လၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ရျဝးဂံၤဂ့ၤဒီးကျံာ်ကျူာ်အသးနူၣ်ပစံးလၢရျ ဝးလံၣ်လၢၣ်လီၤ. တပိဒိၣ်ဒီးရျဝးလံၣ်လၢၣ်နးကၢ. ဒီးပစံးလၢ လ့ၣ်လၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၇. **သလၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤလီၤဆၢၣ်ဒီးပကိးလၢသလၢၣ်လီၤ. တၢ် ပူၤလီၤဆၢၣ်လၢအပူၤခိၣ်ထိးကဝီၤနူၣ်မ့ၢ်ဝဲသလၢၣ်လီၤ. ပကိးဒီး အဆိလၢသလၢၣ်သလၣ်လီၤ.

၁၈. **အလၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လၢၣ်အိၣ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢအလၢၣ်လီၤ. ထွံၣ်အလၢၣ်အိၣ်လၢထွံၣ်အပူၤလီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ လၢၣ်အဆုးလီၤ.

၁. **လၢၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်ဝဲဘၣ်ဒးဓိၤဒီးပစံးလၢလၢၢလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢလၢၢပုးကြူးလီၤ. မၤနုၢ်စထံရှိလၢၢပုးကြူးဓိၤတကူၢ်. ဒီးၦၤကညီအလီၤဘၣ်ၦၤကိၢ်ဘၣ်ဒးနူၣ်ပစံးလၢလၢၢလီၤ. ထိရိၤ တၢ်ကိၢ်ဘၣ်ဒးနူၣ်ပစံးလၢလၢၢခဲလၢာ်လီၤ. စမံလုးယာ်တၢ်လၢၢ ဂ့ၤကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢၢလၤလၢၢလၤလီၤ.

၂. **ကလၢၢ** ဒီးလီၤကလၢၢ, ဒီးကလၢၢတၢၢ, ဒီးမ့ၢ်လီၤကလၢၢ, ဒီးကလၢၢလၢၢ, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကလၢၢတကူၢ်.

၃. **ကိၢ်ကိၢ်လၢၢလၢၢ** နူၣ်မ့ၢ်ထံရှိကိၢ်ဘၣ်ဒးလၢပဟံးဘူၣ်တစဲး စဲးနူၣ်ပစံးလၢကိၢ်ကိၢ်လၢၢလၢၢလီၤ. စကလုၣ်ထံရှိလၢကိၢ်ကိၢ် လၢၢလၢၢတဖၣ်နူၣ်လီၤ.

၄. **ကွၢၢတလၢၢ** နူၣ်မ့ၢ်ၦၤကညီဆိၣ်လီၤအယီၢ်ဒ အစုကူၢ်စခွဲဒီး ပစံးလၢဆိၣ်လီၤအယီၢ်ဒကွၢၢတလၢၢလီၤ. ၦၤတဂၤဆၢထၢၣ်ဒီး ဆိၣ်လီၤအယီၢ်ဒကွၢၢတလၢၢလီၤ.

၅. **စၢၢလၢၢကဒၢ** နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလှာ်ခိၣ်ဘီဒီးပကိးလၢစၢၢ လၢၢကဒၢလီၤ. ဒီးပကိးလၢထိၣ်ဘီခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. စၢၢလၢကဒၢ နူၣ်အသွံလီၤစဲၤလၢတၢ်ကဖိာ်လီၤစၢၢလၢၢကဒၢဒီးပကိးထိၣ်တ ကလှာ်နူၣ်လၢစၢၢလၢၢကဒၢလီၤ. ထိၣ်စၢၢလၢၢကဒၢနူၣ်အိၣ်ဘု နးကၢ.

၆. **တလၢၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပယီၤဖိတကလှာ်နူၣ်ပကိးလၢတလၢၢလီၤ. ဒီးပကိးလၢတဝဲၣ်သါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးလၢတလၢၢပယီၤပကိး ဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ. တလၢၢနူၣ်မ့ၢ်ဒ်ပယီၤအသိးနာ်သက့ကတိၤ တၢ်လီၤဆီတစဲးစဲးဒီးပကိးလၢတလၢၢလီၤ. တလၢၢအိၣ်လၢဝ့ၢ်တ ဝဲၣ်နူၣ်အါမးလီၤ.

၇. **တလၢၢထိၣ်ခိ** နူၣ်မ့ၢ်တလၢၢနုၢ်မါလၢၦၤကညီဒီးပကိးလၢတ လၢၢထိၣ်ခိလီၤ. တလၢၢထိၣ်ခိနူၣ်အဖိအလံၤနူၣ်ပကိးလၢတ လၢၢထိၣ်ခိလီၤ.

၈. **မၤလၢၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤကိၢ်တၢ်ထိရိၤတမံၤလၢမ့ၣ်ဒီးပစံးလၢမၤ လၢၢလီၤ. မၤလၢၢထိၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးနူၣ်ဒုးလုးထိၣ်ၦၤဆံးတကူၢ်. မၤလၢၢထိၣ်စခိၣ်လၢမ့ၣ်အူလီၤ.

၉. **လှၤလၢၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပထုးဆၢပျုၤဘၣ်ဒးဓိၤဒီးပစံးလၢလှၤလၢၢ လီၤ. ထုးဆၢလှၤလၢပျုၤနူၣ်ဘၣ်ဒးဓိၤဒီးပကဘူးထိၣ်တၢ်ကူတၢ် သိးတကူၢ်. ဒီးပစံးလၢဆၢလှၤလံၢ်ဆၢလှၤလၢၢလီၤ.

၁၀. **လှၤလၢၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖးထိလၢအထိဝဲနူၣ်ပကိးလၢမူလှၤလၢၢ လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမူလှၤလၢၢဟိၣ်လှၤလၢၢလီၤ.

၁၁. **လီၤစၢၢလၢၢ** နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်အကနံဆီအကနံနူၣ်လီၤဝဲလၢအ ကိာ်လာ်နူၣ်ကဖိလိဒီးပစံးလၢလီၤစၢၢလၢၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိ လၢလီၤစၢၢလံၢ်လီၤစၢၢလၢၢလီၤ. ထိၣ်သူတဘ့ၣ်အကနံဒိၣ်ဒီး လီၤစၢၢလၢၢလၢအကိာ်ဖိလာ်လီၤ.

၁၂. **သးလၢၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပသးကျၢၢထိၣ်နူၣ်ပစံးလၢပသးလၢၢလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်မှာ်သးလၢၢလီၤ. စထံၣ်က့ၤစမိၢ်စပၢ် ဒီး စ သူၣ်မှာ်သးလၢၢဝဲလီၤ.

၁၃.**သႃးလႃ** ၼႆႉမၢႆပသႃးမၢၵ်ဝဵင်းပဵၼ်းလႃပသူၼ်မၢၵ်သႃးလႃလီႈ. စဢိၼ်ၼၼ်စေႃလႃစသူၼ်မၢၵ်သႃးလႃၼိူးၼပၼ်ၵတီႈၼိၼ်ထိၼ်စသႃး ၻၼ်မၼႃႈလိၼ်.

၁၄.**သၼ်လႃ** ၼႆႉမၢႆပမႃႈၻူးတေႃၵူတေႃသိူးၼိူးမုၼ်ၼိူးၵႃႉထိၼ်ဝ ၻၼ်ၼးၼိူးပဵၼ်းလႃသၼ်လႃလီႈ. သၼ်လႃၼႃႉယႃးလႃတေႃၵႃးညၼ် တၻၼ်တၵႃႉ. စၵႃၼးလုးစဖိလႃတေႃၵႃႉဢသႃးၼႆႉလီႈ. ၼိူးပဵၼ်းၼိူး ဢသိလႃသၼ်လႃသၼ်လႃႈလီႈ.

၁. **လု** ၼႆႉမၢႆပုႈၵညီၵတီႈၵြိတေႃလႃတေႃဖိၼႄၼိူးၸဵးဝလႃၼိၼ်. တေႃသုၵၢဵၵ်ၼိူးၸဵးဝလႃဢဢႃၼိူးပဵၼ်းလႃလုတေႃလီႈ. ၼိူးပဵၼ်းၼိူးဢ သိလႃၵတီႈလုၵတီႈမဲ့ၸႃႉၵီးလီႈ. ၼိူးပဵၼ်းၼိူးဢသိလႃလုတ ယွႃႈလီႈ. ၼိူးပဵၼ်းလႃလုဢၵဵၵ်ၸႃႉၵီးလီႈ.

၂. **လုတု** ၼႆႉမၢႆၽျၢၼ်ဢသိလီႈ. ၼိူးမၢႆတေႃလႃတလိၼ်ၵူႈပႃၼ်သ လႃၼ်ၼႆႉပဵၼ်းလႃၽျၢၼ်လုၵုလီႈ. ၸုၵ်ၸၵ်သၼ်ၽျၢၼ်လုၵုလီႈ. ထိ ရိႈတေႃၽျၢၼ်ဝၼႆႉပဵၼ်းၼိူးဢသိလႃၽျၢၼ်လုၵုၶလၢၵ်လီႈ.

၃. **ၵလု** ၼိူးၵလိူးၵလု, ၼိူးၵီးဢလိူးၵလု, ၼိူးၻီၵလုတေႃ ၶလၢၵ်ၼႆႉၵွႃႉလႃၵလုတၵႃႉ.

၄. **ၶလု** ၼႆႉမၢႆပၵွႃႉတေႃၵူႈၵူႈၼိူးပတထၼ်တေႃၼိူးပဵၼ်းၶလုလီႈ. ၼိူးပဵၼ်းလႃၸျူစၵီးလီႈ. စၶလုၵူႈယၵ်ႁႃမႃႉစတထၼ်ၻၼ်.

၅. **ၶုလုဢိၼ်လု** ၼႆႉမၢႆပၶုထဲပလႃႈဢိၼ်သၵီးပုႈၵႃႉၼိူးပႁႃးၵြိ ၵြိၼႆႉပဵၼ်းလႃပၶုလုလီႈ. ပုႈတၵႃႉၶုလုထဲႁႃးၵြိၵြိၼိူးပမႃႈတ ၼႃႉၻၼ်. ပုႈတၵႃႉၶုလုထဲႁႃးသုပုႈၵႃႉဢႁၼ်ၼိူးတမႃႈၻၼ်တေႃၼိတ မႃႈၻၼ်.

၆. **တိူးလုတိူးပျူ** ၼႆႉမၢႆပုႈလႃလႃႈတေႃပၸႃႉပတူႈၼိူးတၵွႃႉလီႈ ၻၼ်ဢၸိၼ်ထႃးၼႆႉပဵၼ်းလႃလႃႈတေႃတိူးလုတိူးပျူလီႈ. ပုႈတၵႃႉလႃႈ တေႃတိူးလုတိူးပျူၼိူးတၵွႃႉလီႈၻၼ်ဢၸိၼ်ၸိၼ်ၸိၼ်ထႃးၻၼ်.

၇. **ပလုပတု** ၼႆႉမၢႆၼ်ပၸႃႉပတူႈဢသိူးလီႈ. ပုႈၵညီဢိၼ်ပၸႃႉ မုႈ, လႃႈပၸႃႉတေႃ, မႃႈပၸႃႉတေႃၼႆႉပဵၼ်းလႃပလုပတုလီႈ. ၼိူးပဵၼ်း လႃမလုမတုၸႃႉၵီးလီႈ. ပုႈတၵႃႉဢိၼ်မုႈပလုပတုၼိူးႁႃးဝလီႈ.

၈. **မလုမတု** ၼႆႉမၢႆပလုပတုဢသိူးလီႈ. ၼိူးမၢႆပုႈၵညီပၸႃႉပ တူႈၼႆႉပဵၼ်းလႃမႃႈသႃးမလုမတုလီႈ.

၁. **လုၵ်** ၼႆႉမၢႆပၼးဢိၼ်ပုႈၵႃႉဢတေႃဢိၼ်တေႃဢိၼိူးပဵၼ်းလႃလုၵ် လီႈ. လုၵ်ၼႆႉမၢႆလုၵ်ဢိၼ်လုၵ်ဢိ, လုၵ်ၵူႈ, လုၵ်ဖိသၼ်မႃႈမႃႉႁုးၸဵးဝ ၼၼ်.

၂. **လုၵ်** ၼႆႉမၢႆပၻၼ်ဢိၼ်ၻၼ်ဢိၼၵ်မိႈၽုၼ်မိႈၼိူးပဵၼ်းလႃပလုၵ် လီႈ. ၼိူးပဵၼ်းလႃလုၵ်တေႃၸႃႉၵီးလီႈ. ပုႈတၵႃႉလုၵ်တေႃဝတေႃၼႃႉတေႃ ဢႃတေႃသိၸဵးဝၼၼ်လီႈ. ၼိူးပဵၼ်းၼိူးဢသိလႃလုၵ်ႁၵ်လီႈ. ၼိူးပဵၼ်း လႃလုၵ်တေႃႁၵ်တေႃၸႃႉၵီးလီႈ.

၃. **လုၵ်** ၼႆႉမၢႆပသႂ်းသၵျူႈတေႃၼႆႉပဵၼ်းလႃလုၵ်လီႈ. ပုႈတၵႃႉသႂ်း တေႃလႃၻီၼိူးလုၵ်သၵျူႈဝလႃႈယႃႈၵႃ.

၄. **လုၵ်ၶုး** ၼႆႉမၢႆပမႃႈၶုးၼၵ်မိႈၽုၼ်မိႈတၵလုၵ်ၼိူးပဵၼ်းလႃလုၵ်ၶုး လီႈ. ပုႈၵညီလုၵ်ၶုးၼႆႉလုၵ်ဝၼိူးသႂ်းၼိူးသိလီႈ. ၼိူးပဵၼ်းၼိူးဢသိ လႃလုၵ်ၶုးလုၵ်သၼ်လီႈ.

၅. **လုၵ်ၶုၼ်** ၼႆႉမၢႆမုၼ်သဝ်ထိၼ်ၼႆႉပဵၼ်းလႃမုၼ်လုၵ်ၶုၼ်လီႈ. မုၼ် လုၵ်ၶုၼ်ထိၼ်ဝဝဵဝဵလီႈ. မုၼ်လုၵ်ၶုၼ်ၸဵးဝၼၼ်.

၆. **လုၵ်တေႃ** ၼႆႉမၢႆပၼးဢိၼ်တေႃဝတေႃၼႃႉဢသၼ်ၼိူးပဵၼ်းလႃပလုၵ် တေႃလီႈ. ပုႈၵညီမၢႆမႃႈၵၵဲၼိူးမႃႈၼၵ်မိႈၽုၼ်မိႈလႃသႂ်းၼိူးသိၼိူး လႃႈမႃႈဝလႃမုၵ်မိၼ်ပုၵ်ၵျူၼိူးမႃႈၼႆႉဝၼိူးႁၼ်ၽိၵ်တၶဲးၽိၼိူးပဵၼ်းလႃ လုၵ်တေႃလီႈ. ပုႈတၵႃႉဢမႃႉမႃႈတၵဲၼိူးလႃႈလုၵ်တေႃလီႈ.

၇. **လုၵ်တေႃထုထဲ** ၼႆႉမၢႆပၼးဢိၼ်ၼႃႉထဲဢသၼ်ၼိူးသဢုသယိၼိူး ႁုၼိူးသၼႃးၼိူးထိၼ်ၼ်ၼ်သိၼ်ၼ်ၼိူးပဵၼ်းလႃပလုၵ်တေႃထုထဲလီႈ. ပုႈ လုၵ်တေႃထုထဲၼႆႉဢၼၵ်တေႃလႃၼႃႉထဲဢသၼ်ၼႆႉလႃဝီႈပုႈလီႈ.

၈. **လုၵ်ထဲ** ၼႆႉမၢႆ ပသုၵသိုပသႃး, ပသုထုးပသႃးလႃ ထဲၼိူးပဵၼ်း လႃလုၵ်ထဲလီႈ. ၼိူးပဵၼ်းလႃလုၼ်ထဲၸႃႉၵီးလီႈ. ပုႈတၵႃႉတေႃၵႃႉဢ သႃးၼိူးလုၵ်ထဲလီႈ. ၼိူးပဵၼ်းၼိူးဢသိလႃလုၵ်ထဲလုၼ်ၼိလီႈ.

၉. **လုၵ်ထိၼ်တေႃ** ၼႆႉမၢႆပမႃႈၼၵ်လႃႁၼ်ၽိၵ်တၽျၢၼ်ဢပုႈၼိူးပႁၵ် ထိၼ်သိၼိူးပရၼ်လီႈသႂ်းၼိူးပဵၼ်းလႃပလုၵ်ထိၼ်တေႃလီႈ. ၼိူးပဵၼ်းလႃပ လုၵ်ႁိၼ်မိၼ်မုမိၼ်ဢၵစေႃလီႈ.

၁၀.**လုၵ်မိၵ်** ၼႆႉမၢႆထိၼ်တၽၼ်လႃဢမိၵ်တၽၼ်ၼႆႉမၢႆႁုဢၼ်ၼ်လႃ သုၼ်ဢိပုႈၼိူးဢၽႃတၽၼ်ၼႆႉယုၸၵ်ဢိၼ်ၼႃႉဢမိၵ်ဢသၼ်ၼိူးပဵၼ်းလႃ လုၵ်ဢမိၵ်လီႈ.

၁၁.**လုၵ်လိူႈဢသႃး** ၼႆႉမၢႆပုႈၵညီမႃႈသဲတေႃဖိတေႃလႃႈၼိူးလုၵ်တေႃဖိ တေႃလႃႈဢသွၼ်ၼႆႉမႃႈလိူႈဝလႃဢလိူႈၼိူးဢမိၼ်ၼိၼႆႉပဵၼ်းလႃလုၵ် လိူႈဢသႃးလီႈ. ပုႈၵညီၵျိလုၵ်လိူႈဢသႃးလႃဝုၵ်သိၼႆႉသုၼ်ၵႃ ၸဵးဝၼၼ်. ပုႈမၢႆဢၼ်ၼိူးဢသုၼ်ဢၸျူႉၼိူးၵျိလုၵ်လိူႈဢသႃးလႃဝုၵ်သိ တၵႃႉ.

၁၂.**လုၵ်လိူႈဢသႃး** ၼႆႉမၢႆပုႈၵညီ ၻုၼ်ဢိၼ် ၻုၼ်ဢိ လိူႈဢသႃးၼႆႉ ပဵၼ်းလႃ လုၵ်လိူႈဢသႃးလီႈ. ပုႈတၵႃႉ ပုႈၵႃႉ တၻၼ်လုၵ်ဢိၼ်ၻၼ်. လုၵ်လိူႈၼၼ်ဢသႃးလီႈ. ပုႈတၵႃႉလုၵ်လိူႈဢသႃးလႃမုႈပုႈတၵႃႉလုၵ် လိူႈၼၼ်ဢသႃးလႃတေႃၵမႃႉဢိၼ်. ၼိူးတေႃဢိၼ်ၵလုၵ်ၵလုၵ်လီႈ.

၁၃.**လုၵ်ဢိၼ်လုၵ်ဢိ** ၼႆႉမၢႆထိရိႈ ပၼးဢိၼ်တေႃၼႆႉပဵၼ်း လႃလုၵ်ဢိၼ် လုၵ်ဢိလီႈ. လုၵ်ဢိၼ်လုၵ်ဢိၵူႈၼမိၵ်ပုၵ်သဲတၵႃႉ.

၁၄.**လုၵ်မိႈထဝ်မိႈ** ၼႆႉမၢႆ ပၵီးထဝ်ၼိူးဢသိၼိူးပၵီးလႃ လုၵ်မိႈထဝ် မိႈလီႈ. ပုႈတၼိႈၼိႈမႃႈလုၵ်မိႈထဝ်မိႈသုၸဵးဝၼၼ်.

၁၅.**ၵလုၵ်** ၼႆႉမၢႆၵလုၵ်ၸရၵၼႄ. ၼိူးၵလုၵ်ယဲၵဢဲး. ၼိူးၵလုၵ် ၻၢႆးတြိၵ်ၻၢႆးတြၵ်. ၼိူးၵလုၵ်ယဲၵဢဲး. ၼိူးၵလုၵ်ၵပၢၵ်, ၼိူးၵ လုၵ်သႂ်းထိၼ်, ၼိူးၵလုၵ်လိူႈမိၵ်လိူႈမဲႈ, ၼိူးၵလုၵ်ၶၼ်ယုၵ်ၵလၵ်, ၼိူးၵလုၵ် သဢဲးသဢိူး, ၼိူးၵလုၵ် ၵမဲး ၵမိူး, ၼိူး ၵ လုၵ် လွၼ်, ၼိူးၵလုၵ်ပြႂ်, ၼိူးၵလုၵ်ယႃ, ၼိူးၵလုၵ်ၵလိၼ်ၵလိၼ်, ၼိူးၵလုၵ် ၻၢႆးသႂ်း, ၼိူးၵလုၵ်ဢႂ်းၻၢႆး, ၼိူးၵလုၵ်သလႃႈ, ၼိူးၵလုၵ်ၻုးတႃး, ၼိူး ၵလုၵ်ဢုးဢႃး, ၼိူးၵလုၵ်ငိၼ်ဝ်ငိၼ်ဝ, ၼိူး ၵလုၵ် ၵၼိူး, ၼိူးၵ လုၵ် သဢုး, ၼိူးၵလုၵ်သႂ်းငၢၵ်ငိၼ်, ၼိူးၵလုၵ်သႂ်းငဲၼ်ငိၼ်, ၼိူးၵလုၵ် ၵထဝ်, ၼိူးၵလုၵ်တိ, ၼိူးၵလုၵ်ပိုႈ, တေႃၶလၢၵ်ၼႆႉၵွႃႉလႃၵလုၵ် တၵႃႉ.

၁၆.**သဝ်လုၵ်** ၼႆႉမၢႆတေႃၵႃႉလႃ လဝ်သူၵိ ဢပုႈၼႆႉၼိူးတေႃၶုၼ်ၼ်မုၼ် ဢသိူးလႃၵစေႃၵလိဝ်ႁႃၼ်ၵလၵ်ၼ်မုၼ်ဢလုၵ်ဢသိူးၼႆႉပဵၼ်း လႃသဝ်လုၵ်လီႈ. လႃလဝ်သူၵိပုႈၼႆႉသဝ်လုၵ်ၸႃႈဢဝ်ၵႃ.

၁၇.**တေႃလုၵ်** ၼႆႉမၢႆတေႃဢိၼ်တေႃဢိလႃပၵမႃႈၼၵ်မိႈၽုၼ်မိႈဢၵၢၵ်ၼိူး ပဵၼ်းလႃတေႃလုၵ်လီႈ. ၼိူးပဵၼ်းၼိူးဢသိလႃတေႃလုၵ်တေႃႁၵ်လီႈ. ပုႈတ

ၼႃႈၼႃႈမၢၼ်တၢၼ်လုၵ်ႉလႃႈသီ, တၼႃႈၼႃႈမၢၼ်တၢၼ်လုၵ်ႉလႃႈမႃးပၼ်မႃးတိၵ်ႉပႅၵ်ႇ သၵ်ႉထဝ်ၽိၵ်ႇလီႈ.

၁၈.ပႃႈလုၵ်ႉတၢၵ်ႇၸိ ၼႄႇမၢႆပႃႈလႃႈၵၼ်ႇၵတႃႈတၢၼ်လုၵ်ႉဢၼ်ၸၼ်ၼီးမႃႈ တၢၼ်လုၵ်ႉဢလီၵ်ႉၼႄႇပၸႃးလႃႈပႃႈလုၵ်ႉတၢၵ်ႇၸိလီႈ. ပႃႈလုၵ်ႉတၢၵ်ႇၸိတၽၼ်ၼႄႇ လုၵ်ႉဢိၼ်လုၵ်ႉဢိၼၵ်ႇမီႈၽုၼ်မီႈၼီးၵတၢၼ်ႇၵတီႈၼႃႈဝဢၼ်ၸၼ်ဢမီႈလီႈ.

၁၉.မွၼ်လုၵ်ႉ ၼႄႇမၢႆမွၼ်သဝ်ထိၼ်ဝါဝါၼီးပၵိုးလႃႈမွၼ်လုၵ်ႉလီႈ. မွၼ် လုၵ်ႉထိၼ်ဝါဝါလႃႈဢယႃႈၼႄႇလီႈ. မွၼ်တႃႈဢိၼ်တၢၼ်ၼုးၼီးမွၼ်လုၵ်ႉသူ မွၼ်လုၵ်ႉၻီဝလီႈ.

၂၀.ဢလုၵ်ႉဢလၢၵ်ႇ ၼႄႇမၢႆပႃႈၵညီသၼီၼႄႇပၸႃးလႃႈပႃႈၵညီဢလုၵ်ႉ ဢလၢၵ်ႇလီႈ. ပႃႈၵညီမၢႆဢလုၵ်ႉဢလၢၵ်ႇလႃႈမၢႆသရဲသၶႃးလီႈ.

၁. လွၵ်ႇ ၼႄႇမၢႆတၢၼ်ဝုႃႈဢူစီလီႈသလၢၵ်ႇၵွၵ်ႇမၢႆဂူႃႈ, တၢၼ်ဝုႃႈတွၵ်ႇၻႃး တၢၼ်မၢႆဂူႃႈ, ပၸႃးလွၵ်ႇလီႈ. ထဝ်လွၵ်ႇၻႃးႁိၼ်ၶိၼ်လႃႈၸီႈၼႃႈဢႃးဢၸီႈ ၼႄႇလီႈ. ထဝ်တႃႈၼိၼ်ၼီးလွၵ်ႇပုၵ်ႉၵျူလီႈ. ၻုဝုႃႈၼၵ်ႇၼီးလွၵ်ႇၵွၵ်ႇၼီးလီႈ သလၢၵ်ႇဝလႃႈၼၵ်ႇယႃႈဝးတရဲးလီႈ.

၂. လွၵ်ႇၵီ ၼႄႇမၢႆတၢၼ်လႃႈတလႃႈ, တၢၼ်လႃႈၼုးၵဲၼ်ဆိုးတၽၼ်ၼႄႇပ ၸႃးလႃႈလွၵ်ႇၵီလီႈ. ၼီးပၸႃးၼီးဢဆိလႃႈလွၵ်ႇၵီလွၵ်ႇၵႃႈပႃႈၵညီဢိ လွၵ်ႇၵီးသႂ်းၼီးမူဝလီႈ.

၃. လွၵ်ႇပၵ်ႇ ၼႄႇမၢႆပတၸႃးၻၼ်. လွၵ်ႇပၵ်ႇယွႃႈပတၸႃးၻၼ်. ပၸႃးလႃႈ လွၵ်ႇပၵ်ႇ, လုၵ်ႉတၢၼ်ပၵ်ႇတၢၼ်လီႈ. ၼီးမၢႆပၼုးဢိၼ်ၼုးဢိၼၵ်ႇမီႈၽုၼ်မီႈမၢႆ ဂူႃႈ, ပႃႈလႃႈပျႃႈၻုၼ်ဢိၼ်ၻုၼ်ဢိယွႃႈမၢႆဂူႃႈ, ပၸႃးလႃႈလုၵ်ႉတၢၼ်ပၵ်ႇတၢၼ် လုၵ်ႉယွႃႈပၵ်ႇယွႃႈလီႈ.

၄. လွၵ်ႇလွၵ်ႇ ၼႄႇမၢႆတၢၼ်ၼိၼ်ထိၼ်ဝရၵ်ႇရၵ်ႇၼႄႇပၸႃးလႃႈၼိၼ်ထိၼ်လွၵ်ႇ လွၵ်ႇလီႈ. ထဝ်ၼိၼ်ထိၼ်လွၵ်ႇလွၵ်ႇ. ပႃႈၵညီဢသႃးၼိၼ်ထိၼ်လွၵ်ႇလွၵ်ႇ ၸႃးဝလီႈ. ၼီးပၸႃးၼီးဢဆိလႃႈလွၵ်ႇလွၵ်ႇလၵ်ႇလၵ်ႇလီႈ.

၅. လွၵ်ႇလိၵ်ႉ ၼႄႇမၢႆထဝ်ဝးဝၼီးပၸႃးလႃႈထဝ်ဝးလွၵ်ႇလိၵ်ႉလီႈ. ၸီးလႅး ႁဲထိၼ်ၼီးထဝ်ဝးလွၵ်ႇလိၵ်ႉဝလီႈ. ၼီးပၸႃးၼီးဢဆိလႃႈလွၵ်ႇလၢၵ်ႇလွၵ်ႇ လိၵ်ႉလီႈ.တႃႈၸီးလႅးၼိၼ်ၼီးထဝ်ဝးလွၵ်ႇလိၵ်ႉဝလီႈ.

၆. ၵလွၵ်ႇ ၼီးၵလွၵ်ႇမွၼ်ၵလွၵ်ႇၶွါ, ၼီးၵလွၵ်ႇၵလီႈ, မႃႈၵ လွၵ်ႇလိၼ်ဢသႃး, ၼီးၵတီႈ ၵလွၵ်ႇ ထိၼ်ဢသႃး, ၼီးပႃႈၵညီ ၵ လွၵ်ႇ, ၼီးတၵလွၵ်ႇယီ, ၼီးၵတလွၵ်ႇဢၼ် , ၼီးတၵလွၵ်ႇ လွၵ်ႇတၵ လိၵ်ႉလိၵ်ႉ , ၼီးတၵလွၵ်ႇတၵလိၵ်ႉ, ၼီး ဝး ၵလွၵ်ႇ ၵ လိၵ်ႉ, ၼီး ဢ ၵ လွၵ်ႇၵလွၵ်ႇ, ၼီးဢၵလွၵ်ႇၵလွၵ်ႇၵၸႃႈၵၸႃႈ, ၼီးၵလွၵ်ႇမွၼ်ဢူ, ၼီးၵလွၵ်ႇၵႃႈ, ၼီးၵလွၵ်ႇၵႃႈထဝ်ထိၼ်ၼူၵ်ႉ, ၼီးၵလႃႈၵလွၵ်ႇ, ၼီး ၵလွၵ်ႇသိၼ်ၵီႈ, ၼီးထိၼ်လွၵ်ႉၵလွၵ်ႇ, တၢၼ်ၶလၵ်ႇၼႄႇၵွၵ်ႉလႃႈၵလွၵ်ႇ တၵုၵ်ႉ.

၇. ထဝ်လွၵ်ႇ ၼႄႇမၢႆထဝ်ၽုၼ်ဢဆိလီႈ. ၼီးမၢႆတိၵ်ႉၵွႃႈၸုၵွႃႈလႃႈပႃႈၵ ညီသီးလႃႈဢၸုၼႄႇပၸႃးၼီးဢဆိလႃႈထဝ်ၽုၼ်ထဝ်လွၵ်ႇလီႈ.

၈. ထဝ်ပလွၵ်ႇ ၼႄႇမၢႆထဝ်လႃႈတလႃႈသမူၼီးၼုးလုၼ်ပႃႈဆါၼႄႇပၵိုး လႃႈထဝ်ပလွၵ်ႇလီႈ. တလႃႈသမူထဝ်ပလွၵ်ႇၼီးၼုးလုၼ်ပႃႈဆါလီႈ.

၉. ပလွၵ်ႇသႃး ၼႄႇမၢႆပႃႈၵညီလုၼ်ထဝ်သမူၼီးပၸႃးလႃႈပလွၵ်ႇဢသႃး လီႈ.

၁၀.လၵ်ႇလွၵ်ႇ ၼႄႇမၢႆပႃႈၵညီဢမဲၻူးၼီးၵၽိၵ်ႇၼီးဝးဝၼႄႇပၸႃးလႃႈ မဲလၵ်ႇလွၵ်ႇလီႈ. ပႃႈတၵႃႈဢမဲလၵ်ႇလွၵ်ႇၵီးမးဢမဲၽိၵ်ႇလီႈ. ၼီးပၸႃး ၼီးဢဆိလႃႈလၵ်ႇလွၵ်ႇလဲလၵ်ႇလၵ်ႇလွၵ်ႇလၵ်ႇလၵ်ႇလီႈ.

၁၁.သလွၵ်ႇ ၼႄႇမၢႆပႃႈၵညီဢၶဲၵိၵ်ႉဢညၼ်ၼႄႇပၵိုးလႃႈဢၶဲၵိၵ်ႉ သလွၵ်ႇလီႈ. ပႃႈတၵႃႈဢၶဲၵိၵ်ႉသလွၵ်ႇဢညၼ်ၼိၼ်ၵႃႈ. ၼီးပၸႃးလႃႈၶဲ ၵိၵ်ႉၻိၼ်သလွၵ်ႇၸုၵ်ႉၵီးလီႈ.

၁၂.ဢိလွၵ်ႇၵီ ၼႄႇမၢႆပႃႈဢိသႂ်းၼုးၵၼ်ႇဆိုးၼီးပၸႃးလႃႈဢိလွၵ်ႇၵီသႂ်း လီႈ. ပႃႈလႃႈဢိလွၵ်ႇၵီတၢၼ်တၽၼ်ၼႄႇၵၸၢၵ်ႇယွႃႈတဢဲၼ်ၼီးၻၼ်.

၁၃.ဢိၼ်လွၵ်ႇၵီ ၼႄႇမၢႆပႃႈလႃႈဢိၼ်တၢၼ်ၼုးၵဲၼ်ဆိုးၼီးပၸႃးလႃႈဢိၼ် လွၵ်ႇၵီတၢၼ်လီႈ. ပႃႈဢိၼ်လွၵ်ႇၵီတၢၼ်ၼႄႇၵႃႈထိၼ်လႃႈတၢၼ်ဆါလီႈ.

၁. လူး ၼႄႇမၢႆတၢၼ်ၵီႈသူတၸဲးၸဲးၼီးပၸႃးလႃႈလူးလီႈ. တၢၼ်ၵီႈၼုး ၵဲၼ်ဆိုးၼီးလူးမးဝလီႈ. သးၵလႅးၵီႈလူးဢိၼ်တၼႃႈလီႈ. ၼီးပၸႃး လႃႈလုၵ်ႉတၵၵ်ႇ, လူးယုၵ်ႉၵလၵ်ႇပၸႃးၼ်ၼႄႇၸုၵ်ႉၵီးလီႈ.

၂. လူး ၼႄႇမၢႆပမဲလီႈၵျၢၵ်ႇၻႃးပသႃးလႃႈယၼ်ၼီးပၸႃးလႃႈလူးယၼ် လီႈ. ပႃႈတၵႃႈမဲၼီးလူးယၼ်တၻုၼ်ၻဲၼ်မးလႃႈဢမိၼ်ၼီးပၢၵ်ႇလႃႈဢ မိၼ်လီႈ.

၃. လူးတၵၵ်ႇ ၼႄႇမၢႆတၢၼ်လႃႈၵီႈသူၼီးပၸႃးလႃႈလူးတၵၵ်ႇလီႈ. ၼီး ပၸႃးလႃႈလူးသၵၵ်ႇၸုၵ်ႉၵီးလီႈ.

၄. ၵႃႈလူးၵႃႈၵပီႈ ၼႄႇမၢႆမွၼ်ဢိၼ်ၶုးၼီးဢလၼ်ၵီႈမၢႆသႃးၼ်သူ သီးၼႄႇပၸႃးလႃႈၵႃႈလူးၵႃႈၵပီႈလီႈ. မွၼ်လၼ်ၵႃႈလူးၵႃႈၵပီႈ တၻႃးၼႄႇမွၼ်ဢိၼ်တၢၼ်ၵၸီၵၢၵ်ႇသႃး.

၄–၁. **ၵလူး** ၼီးမိၼ်ၵလူး, ၼီးၵလႃႈၼ်ၵလူးၼႄႇၵွၵ်ႉလႃႈၵလူး တၵုၵ်ႉ.

၅. ၵလႃႈၼ်ၵလူး ၼႄႇမၢႆတၢၼ်ထဝ်ၻူလီႈသၵႃႈမၢႆဢသႃးပထူး ပယႃႈၼီးပၸႃးလႃႈၵလႃႈၼ်ၵလူးလီႈ. ဝၼ်ပဝၵ်ႉၼႄႇပမၢႆၼီးထဝ်ၼီးမၢႆ သးၵလႃႈၼ်ၵလူးလီႈ. ၼီးထဝ်ဢိၼ်လႃႈၶုၼ်လၼ်ပူႈၼႄႇမၢႆသးၵ လႃႈၼ်ၵလူးလီႈ.

၆. ၵပုၵ်ႇလူး ၵပုၵ်ႇလူးၼႄႇမၢႆတၢၼ်လႃႈၵၻူးၵဲၼ်ဆိုးၼီးပၸႃးလႃႈ ၵပုၵ်ႇလူးလီႈ. ၸိမူႈၵပုၵ်ႇလူးၼႄႇပဢိၼ်ဝိၼ်ၼ်းလီႈ. ၸပႅၼ်းၻၼ်ဂုၵ်ႉ တၻိၵပုၵ်ႇလူး. ၸပႅၼ်းၻၼ်ၼၸုၵပုၵ်ႇလူးလီႈ. ၻဲၻျူးၼႄႇမၢႆသး ၵပုၵ်ႇလူးလီႈ.

၇. ၵၻူးလူး ၼႄႇၵွၵ်ႉလႃႈၵၻူးတၵုၵ်ႉ.

၈. ၵႃႈလူးၵႃႈၵပီႈ ၼႄႇမၢႆမွၼ်လၼ်ၵီႈသူၼီးပၸႃးလႃႈၵႃႈလူး ၵႃႈၵပီႈလီႈ. မွၼ်လၼ်ၵႃႈလူးတၻႃးၼႄႇၵဢိၼ်ၵၢၵ်ႇတၢၼ်ဆါၵိၵ်ႉ တႃးသႃး.

၉. ၶလူး ၼႄႇမၢႆပလူႈပယိၵ်ႉတၢၼ်ၼီးပၸိၼ်ၼူၵ်ႉၼီးတယုၵ်ႉၼူၵ်ႉၻၼ်ပလိၵ်ႉ ၻၼ်ၼႄႇပၸႃးလႃႈပလူႈၶလူးလီႈ. ၸလူႈၵဆိတၼုၶလူးလႃႈ တၢၼ်ၼိ မိၼ်ၼီး တယုၵ်ႉၵၻၼ်ၸလိၵ်ႉၻၼ်. ဆိတၻုၼ်ၸလူႈၼီးတယုၵ်ႉၼူၵ်ႉၻၼ်ၸ လိၵ်ႉၻၼ်. ၸလူႈၼီးၶလူးထိၻိလီႈ. ၼီးပၸႃးလႃႈၶျူးၸၵီးလီႈ. ၶျူး ၼႄႇမၢႆဢၼိႁဲလႃႈလူးဢပူႈၼီးပၵိုးလႃႈၶလူးလီႈ.

၁၀.ၵီႈလူး ၼူၵ်ႉမၢႆတၢၼ်ၵီႈလႃႈသူတၸဲးၸဲး, ဆဲးထိၼ်ၼီးဢသူၼႄႇပၸႃး လႃႈၵီႈလူးလီႈ.

၁၁.တၢၼ်လူး ၼႄႇမၢႆတၢၼ်ၵူတၢၼ်သီးလႃႈၵီႈဆဲးထိၼ်ၼီးဢသူၼႄႇပၵိုး လႃႈတၢၼ်လူးလီႈ. ၼီးပၵိုးၼီးဢဆိလႃႈတၢၼ်လူးတၵၵ်ႇလီႈ. ပႃႈၵ ညီၵွႃႈဆုမိၼ်ထဲးၼႄႇၵွၵ်ႉလႃႈတၢၼ်လူးတၽၼ်ၼႄႇဂူႃႈတၵုၵ်ႉလီႈ.

၁၂.တၢၼ်လူးထိၼ် ၼႄႇမၢႆပႃႈၵညီဢညၼ်ၵီႈထိၼ်ၼီးမၢႆသႃးၼ်ဢသူ သီးၼီးပၸႃးလႃႈတၢၼ်လူးထိၼ်လီႈ. တၢၼ်လူးထိၼ်ၼႄႇလူးထိၼ်လႃႈပႃႈၵ

ညီအက်ၼ်ၼၼ်လီႈမှ်ၵှ, ထိရီႈတပူႈမှ်ၵှ, ဢီးစံးဝဲလၢပှႈၼါဆူး လီႈ.

၁၃.ထိၼ်လုးထိၼ်ထေါ ၼၼ်မှ် ပှႈလၢ အသံဆူၼ် သံကၼိႈဢီး တၢ်ၼၼ် ဢၢ စယိၼ်ၼႅ်ဢီႈဢီးတုႈ အသံၼၼ်ၵိႈထိၼ်သူတစဲးစဲးဢီးပစံးလၢထိၼ် လုးလီႈ. ပှႈတၵၢသံဢီးအစိၼ်ထိၼ်လုးထိၼ်လါဢိကညါလီႈ.

၁၅.ယၼ်လုး ၼၼ်မှ်ထိ ရီႈယၼ်လၢပမံၵျၢ်ထိၼ်ပသးၼၼ်ပကီး လၢယၼ်လုးလီႈ. ဢီးပကီးဢီးအဆိလၢဆုလုးယၼ်လုးလီႈ. ပှႈတ ၵၢဖိုၼ်ဢီးအဆုလုးယၼ်လုးတအိၼ်ဘၼ်.

၁၇.သလုး ၼၼ်မှ် မိၼ်ဖိုၼ်သီအဆူၼ်ၼၼ်ပကီးလၢ မိၼ်သလုးလီႈ. ပှႈအဲကလံးဖိတဖၼ်ၼၼ်တၼိႈၼိႈကု်ဢီးမိၼ်သလုးလီႈ.

၁. လုၼ် ၼၼ်မှ်ပှႈကညီလု်ဘဲကဲထိၼ်တဘိတဘိလၢထါတၢ်ကူ တၢ်သိး ၼၼ်ပကီးလၢလုၼ်လီႈ. ဢီးပကီးဢီး အဆိလၢ လုၼ်မိႈၼဲမိႈ, လုၼ်မိႈဘဲမိႈလီႈ. ပှႈကညီဖိၼ်မုၼ်လု်ဘဲဢီးကဲထိၼ်လၢလုၼ်ဢီးမၢ တၢ်ကူတၢ်သိးလီႈ.

၂. လုၼ် ၼၼ်မှ်ပစါပမိၢ်ပပၢ်အကလု်, ပတဢိကၼၼ်ဘၼ်ပမိၢ်ပပၢ် အကလု်, ပတပးကဲဘၼ်ပမိၢ်ပပၢ်အကလု်ဢီးပစံးလၢပလုၼ်ပမိၢ် ပပၢ်အကလု်လီႈ. ဢီးပစံးလၢလုၼ်သုၼ်စု်ကီးလီႈ. ဢီးပစံးဢီးအ ဆိလၢလုၼ်သုၼ်စါပတၢ်လီႈ. ပလုၼ်ယွၢအကလု် လၢသိ. ပဖိုၼ် အမိႈဘၼ်တု်လီႈ.

၃. လုၼ် ၼၼ်မှ်ပသုကဆိုပသးလၢထံဢီးပစံးလၢပလုၼ်ထံလီႈ. ပှႈတၵၢအလီႈဘၼ်အၢဢီးလုၼ်ထံလီႈ. ဢီးပစံးဢီးအဆိလၢလုၼ် ထံလုၼ်ၼိလီႈ.

၄. လုၼ်ကွၢၼ် ၼၼ်မှ်တၢ်ပှႈကဲၼ်ဆိးထိၼ် ကပၢ်ကွၢၼ်တၢ် ပူႈတၢ်လိၢ် ၼၼ်ပစံးလၢလုၼ်ကွၢၼ်လီႈ. ဢီးပစံးဢီးအဆိလၢလုၼ်ကွၢၼ်ကပၢ်ကွၢၼ် လီႈ. ၼထိၼ်ဘုလုၼ်ကွၢၼ်ဢီးလီႈဆံၼ်ဝဲလီႈ.

၅. လုၼ်ကိ ၼၼ်မှ်ပအိၼ်တၢ်အိတၢ်ၼးကဲၼ်ဆိးမှ်ၵှ, ပမၢတၢ်ၼး ကဲၼ်ဆိးမှ်ၵှ, ပစံးလၢလုၼ်ကိလီႈ. ၼမၢတၢ်လုၼ်ကိကဲၼ် ဆိး ၼှ် တၢ်ဘုံးၼသးလီႈ. ပှႈတၵၢအိၼ်လုၼ်ကိမှႈဢီးကဲထိၼ်လၢတၢ်ဆါ လီႈ. ပှႈတၵၢအိလုၼ်ကိသံးဢီးမှုဝဲလီႈ. ဢီးပစံးဢီးအဆိလၢလုၼ် ကိလုၼ်ကပၢ်. လုၼ်ကိလုၼ်ကဲႈလီႈ.

၆. လုၼ်ကွၼ် ၼၼ်မှ်ပကူ်လိၼ်လုၼ်ကဘြူၢ်ဢ်ပဝၼ်ထိၼ်ပမိၼ်ဘိၼ် အသိးဢီးပစံးလၢလုၼ်ကွၼ်လီႈ. ပှႈတၵၢ ဘျုံးလီႈလုၼ်လၢၼိၼ်ဘး လီႈဢီးကွၼ်ဝဲဢီးကဲထိၼ်လၢလုၼ်ကွိၼ်လီႈ. ဢီးပကီးဢီးအဆိလၢ လုၼ်ကွိၼ်ၼဲကွၼ်လီႈ.

၇. လုၼ်ရူၼ် ၼၼ်မှ်လုၼ်ကူၼ်လိၢ်လၢပမၢကုၼ်လိၼ်ဖျၢၼ်သလၢၼ် ၼၼ်ပကီးလၢလုၼ်ရူၼ်လီႈ. ဢီးပကီးဢီးအဆိလၢလုၼ်ရူၼ်ၼဲတၢ်လီႈ. ပှႈကညီလုၼ်ရူၼ်ၼၼ်ထဲသိဢီးပရၢးသၼ်ဢီးကိႈလၢ သူလုၼ်ရူၼ်ၼၼ် ထဲမိၼ်မှ်ဢိၼ်လီႈ.

၈. လုၼ်ခွံ ၼၼ်မှ်ၼဲဖးဢိၼ်လၢအသၼ်ပြူကဆိဢီးပမၢကဆိုလုၼ် လၢအသၼ်ၼၼ်ပကီးလၢလုၼ်ခွံလီႈ. လုၼ်ခွံသၼ်ၼၼ်ပမၢကဆိုကွၢၼ် လုၼ်အဆူၼ်ဢီးလုၼ်ကဆိုဝဲကဆုၼ်ၼၼ်လီႈ.

၉. လုၼ်ခွိ ၼၼ်မှ်လုၼ်ကဘြူၢ်အကွႈလၢပဘျုံးလီႈလၢၼိၼ်ဘး လီႈၼၼ်ပကီးလၢ လုၼ်ခွိလီႈ. ပှႈကညီ မၢလုၼ် ခွိလၢ်. တလၢၼၼ် မၢလုၼ်ခွိအံၼ်ပလှလီႈ. ဢီးပကီးဢီးအဆိလၢလုၼ်ခွိလုၼ်ခွါလီႈ.

၁၀.လုၼ်စိၢ်ဘိ ၼၼ်မှ်ဝၼ်ထိဒုခံဘိလၢပစိၢ်လုၼ်ဢီးပမၢဆၢထိၼ် လုၼ်ခွိၼၼ်ပကီးလၢလုၼ်စိၢ်ဘိလီႈ. ဢီးပကီးဢီးအဆိလၢလုၼ်စိၢ်ဘိ လု်စိၢ်ဘါလီႈ.

၁၁.လုၼ်ထံ ၼၼ်မှ်ပသုကဆိုပသးလၢထံဢီးပစံးလၢပလုၼ်ထံ လီႈ. ဢီးပစံးဢီးအဆိလၢလုၼ်ထံလုၼ်ၼိလီႈ.

၁၂.လုၼ်ထွံ ၼၼ်မှ် လုၼ် လၢ ပဘံဘြံး လၢတဘံမိႈအလီႈၼၼ် ပစံး လၢ လုၼ်ထွံလီႈ. ပှႈကညီထါထၼ်ၼၼ်ဂိၼ်လုၼ်ထွံ လၢထၼ်ကဘျုံး ပူႈလီႈ.

၁၃.လုၼ်ထွံတဘံ ၼၼ်မှ်သုၼ်တဘိလၢပထွံလုၼ်လၢအလီႈၼၼ်ပ ကီးလၢလုၼ်ထွံတဘံလီႈ. ဢီးပကီးလၢတဘံၼ်လုၼ်ထွံစု်ကီးလီႈ. လုၼ်ထွံတဘံၼၼ်မှ်တဘံတဘိလၢပထွံလုၼ်လၢအလီႈၼၼ်လီႈ. ဢီးပကီးဢီးအဆိလၢလုၼ်ထွံတဘံလုၼ်ထွံတဘါစု်ကီးလီႈ.

၁၄.လုၼ်ပြံ ၼၼ်မှ် လုၼ် လၢ အဆံးၼှ် ပစံးလၢလုၼ်ပြံလီႈ. ဖိၼ်မုၼ် တၼိႈၼိႈလု်လုၼ်ပြံ, တၼိႈၼိႈလု်လုၼ်တပြံဘၼ်. ပှႈတၵၢလု် လုၼ်ပြံလီႈကၼၢ်မးလီႈ.

၁၅.လုၼ်ဖျူ ၼၼ်မှ်လုၼ်လၢပမၢသယၢ်ခံဘိသၢဘိလၢပဆးတၢ်ကူ တၢ်သိးၼၼ်ပကီး လၢ လုၼ်ဖျူလီႈ. မၢၼှ်စလုၼ်ဖျူတဘိတကု်. စ ကဆးတၢ်ကူတၢ်သိးလီႈ. ဢီးပစံးဢီးအဆိလၢလုၼ်ဖျူလုၼ်ဖျါလီႈ.

၁၆.လုၼ်ဘုၼ်ၼဲတၢ် ၼၼ်မှ်လုၼ်ရူၼ်ၼၼ်တၢ်ၼၼ်ပစံးလၢ လုၼ်ဘုၼ်ၼဲ တၢ်တစုစုလီႈ. ဢီးမှ်ပမၢဖျၢၼ်လုၼ်ကိၢ်လိၼ်ၼၼ်လီႈ.

၁၇.လုၼ်သုၼ် ၼၼ်မှ်ပတဢိ ကၼၼ်ဘၼ်ပမိၢ်ပပၢ်တၢ်သိၼ်တၢ်သိ ဘၼ်ဢီးပစံးလၢပလု်သုၼ်လီႈ. ဢီးပစံးဢီးအဆိလၢလုၼ်သုၼ်စါပ တၢ်လီႈ. ပှႈတၵၢလုၼ်သုၼ်အမိၢ်အပၢ်အကလု်ဢီးမၢဒၼ်ဝဲအသး အလီႈဢီးဘၼ်ဖိုၼ်ဝဲလီႈ.

၁၈.လုၼ်မိႈၼဲမိႈ ၼၼ်မှ်ပကီးလုၼ်ဢီးအဆိဢီးပကီးလၢလုၼ်မိႈၼဲ မိႈလီႈ. လုၼ်မိႈၼဲမိႈစံးဝဲဒၼ်.

၁၉.ထလုၼ် ဢီးကလၢကလုၼ်, ၼၼ်ကွ်လၢကလုၼ်တကု်.

၂၀.ခလုၼ် ၼၼ်မှ်ပှႈလၢတၼါဘၼ်ဝဲၼၼ်ပစံးလၢပှႈခလုၼ်လီႈ. ဢီး ပစံးလၢပှႈချူၼ်စု်ကီးလီႈ. ပှႈခလုၼ် ၼၼ် အကဖုတအိၼ်ဘၼ်စံးဝဲ ဒၼ်.

၂၁.ရူၼ်လုၼ် ၼၼ်မှ် ပဘံကူ်လိၼ်လုၼ်ဢီးပစံးလၢ ရူၼ်လုၼ် လီႈ. ပှႈ တၵၢရူၼ်လုၼ်တၼံၼှ်သၢရူၼ်လီႈ. ဢီးပစံးဢီးအဆိလၢရူၼ်လုၼ်ရူၼ် ၼဲလီႈ.

၂၂.ခွံလုၼ် ၼၼ်မှ်ပမၢကဆိုလုၼ်အဆူၼ်လၢလုၼ်ခွံသၼ်ဢီးပစံးလၢ ပခွံလုၼ်လီႈ. ပှႈတၵၢခွံကွၢၼ်လုၼ်အဆူၼ်လၢလုၼ်ခွံသၼ်ကဆုၼ်ၵှ ကၢ. ဢီးပစံးဢီးအဆိလၢခွံလုၼ်ခွံၼဲလီႈ.

၂၃.စုၼ်လီႈလုၼ် ၼၼ်မှ်ပစိၼ်လုၼ် လၢထံကျါ လၢသပၢ ပူးဢီးပစံး လၢစုၼ်လီႈ လုၼ်လီႈ. လုၼ်ၼၼ်တုႈပှႈကညီ မှ်စိၢ်ဢီး စုၼ် လီႈဝဲ လၢ ထံကျါဝံၢဢီးစိၢ်ဝဲလီႈ.

၂၄.စိၢ်လုၼ် ၼၼ်မှ်ပစံ်ကျိၢ်ကျဲမှႈဢီးလုၼ် ၼၼ်တုႈမှႈ ထုးဖိးဢီးပမၢ ဆၢထိၼ်လၢလုၼ်စိၢ်ဘိအလီႈဢီးပခွံကဆိုထိၼ်လၢလုၼ်ခွံသၼ်ဢီး ပ စံးလၢ စိၢ်လုၼ်လီႈ. ပမှ်အဲၼ်ဢီးလၢလုၼ်ခၢၼ်ဢီးပစိၢ်လုၼ်လၢမှႈဢီး ခၢၼ်ဝဲလီႈ. ပမှ်တစိၢ်ဘၼ်လုၼ်ဢီးပထါတကျၢဘၼ်. လုၼ်တဲၼ်ဝဲ လီႈ. ဢီးပစံးဢီးအဆိလၢစိၢ်လု်စိၢ်ၼဲလီႈ.

၂၅.ထါလုၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ထါထၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတၢ်ကူတၢ်သိး န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢထါလုၣ်ထါထၣ်လီၤ. ထါလုၣ်ထါထၣ်လုၣ်စံး ဝဲဒၣ်.

၂၆.ထွံလုၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဘံကြံးလုၣ်လၢတဘံစိၤအလိၤပစံးလၢထွံ လုၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤထွံလုၣ်တထွံဝံၤဒီးထါထၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢထွံလုၣ်ထွါလုၣ်လီၤ.

၂၇.ဖျၢလုၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသကဲလုၣ်ဒီးပစံးလၢပဖျၢလုၣ်လီၤ. ဖျၢန့ၢ် စလုၣ်ဖျၢတဘီစဖျၢလုၣ်တသ့ဘၣ်. စ့တအိၣ်ကလီဘၣ်. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢဖျၢလုၣ်ဖျၢနဲလီၤ.

၂၈.ဘုးလုၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဘုးထၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကျဲၤလုၣ်လၢထး ဘၢၣ်အလိၤလၢပကမၤတၢ်ကူတၢ်သိးန့ၣ်လီၤ. ဘုးလုၣ်ဘုးထၣ်စံး ဝဲဒၣ်.

၂၉.ဘျုးလီၤလုၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဖှူးလီၤကွၤလုၣ်လၢနိၣ်ဘးအလိၤဒီးပစံး လၢဘျုးလီၤလုၣ်လီၤ. ပဘးထိၣ်လုၣ်ဝံၤတုၤအကတြူၢ်ဒိၣ်ဒီးပ ဘျုးလီၤလုၣ်န့ၣ်လၢနိၣ်ဘးလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျုးလီၤ လုၣ်ဘျုးလီၤလုၣ်လီၤ.

၃၀.ယံၤလုၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပထုးထိၣ်လုၣ်လၢအစူၣ်လီၤဒီးပမၤလီၤသ လဲာ်ဒီးပထုးဆၢလၢပခိၣ်မ့ၢ်လီၤဖးထီဆၢကလှၢ်လွံၢ်ဘိဒီးပစံးလၢ ပယံၤလုၣ်လီၤ. ယံၤလုၣ်တယံၤဒီးပကဖျၢလုၣ်ဖျၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢယံၤလုၣ်ယၢလုၣ်လီၤ.

၃၁.ထံၤလုၣ်ထံ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတုၤတၢ်ကီၢ်အသးဒီးစုၣ်လီၤ အသးလၢထံကျါဒီးပစံးလၢလီၤလုၣ်ထံလီၤ.

၃၂.အီလုၣ်ထီ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအီသံးနးကဲၣ်ဆိးတုၤမူၤဝဲဒီးပစံးလၢ အီလုၣ်ကီသံးလီၤ.

၁. လုၤ န့ၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ယှာ်တၢ်ယဲၤမၤသးဒ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်ဒံးဒ်ခိၣ် သူခိၣ်ဒံး. ဒ်လုၣ်ဒ်နဲအသိးန့ၢ်ပစံးလၢလုၤလီၤ. တၢ်ဖိယၢ်တနီၤနီၤ အိၣ်ဒီးလုၤ. တၢသၣ်ဖံးတနီၤနီၤအိၣ်ဒီးလုၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ အလုၤအမဲ့လီၤ. ယီၤသၣ်အဖံးအိၣ်ဒီးအလုၤ, ကပီၤအိၣ်ဒီးအ လုၤ. သဝံၢ်အိၣ်ဒီးအလုၤ. ဆီကထီမ့ၢ်အဖံးန့ၣ်အိၣ်ဒီးအလုၤ, သံမိၢ်ပီၤတနီၤနီၤအိၣ်ဒီးအလုၤလီၤ. ယီၤသၣ်ဖံးအလုၤန့ၣ်ပှၤဖျၢဝဲ လၢပျံုလီၤ. ဆီကထီလုၤန့ၣ်ဖျၢတခွဲပျံု. ပအီလုၤန့ၣ်တလၢၤဖျၢ စၤ, သဝံၢ်လုၤန့ၣ်တလၢၤထါတၢ်ကူတၢ်သိးလီၤ. ကပီၤလုၤဒီးသံ မိၢ်ပီၤလုၤန့ၣ်ပမၤတၢ်တသ့နီတမံၤဘၣ်.

၂. လုၤကူၤ န့ၣ်မ့ၢ်ဘီၣ်အဆိလီၤ. ပှၤလၢဘီၣ်ဝဲအဖံးပုံၤညၣ်ပုံၤ န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘီၣ်လုၤကူၤလီၤ. ပှၤတဂၤဘီၣ်လုၤကူၤက ဆူၣ်ကၢ်သၢ.

၃. လုၤတုၤ န့ၣ်မ့ၢ်ခံၣ်ခူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မ့ၣ်လုၢ်ထိၣ်တီၣ်ဝဲမ့ၢ် ဂ့ၤ, တၢ်အၢၣ်တၢ်ခံးတီၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤသးခံၣ်ခူၣ်လုၤတုၤ လီၤ. တၢ်အၢၣ်လီၣ်ခံၣ်ခူၣ်လုၤတုၤစံးဝဲဒၣ်.

၄. လုၤလုၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဝးလုၤလုၤလီၤ. ကလံၤ ဟဲဒီးဟံၣ်ဝးလုၤလုၤစံးဝဲဒၣ်.

၅. လုၤဟဲလုၤဟဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပျၢၤန့ၢ်အဝၤလၢကယူၤဖၣ်ဒီးကီး ကယူၤဖၣ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်ကယူၤဖၣ်လုၤဟဲလုၤဟဲစံးဝဲလီၤ.

၆. ကလုၤ ဒီး ကလုၤစၢ်, ဒီးကလုၤထိၣ်, ဒီးကလုၤ ကလုၤ, ဒီး ကလုၤကု, ဒီးတှာ်ကလုၤကု, ဒီးချံးကလုၤစၢ်, ဒီးကလုၤကလုၤ, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကလုၤတကု့ၢ်.

၇. စလုၤစၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ကလုၤစၢ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢစၢ်ဝဲလၢ အသရၢလၢအကနူၤန့ၣ်မ့ၢ်ချံးစၢ်အကုၤသရၢဒီးစၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ ချံးကုစလုၤစၢ်လီၤ. ဒီးပမဲကဘျူၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပမဲစလုၤစၢ်စ့ၢ်ကီး လီၤ.

၈. တၢ်လုၤ န့ၣ်ထီရိၤတၢ်ယှာ်တၢ်ယဲၤဒီးပစံးလၢတၢ်လုၤလီၤ. ဒီး ပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်လုၤတၢ်မဲ့လီၤ. ကပီၤလုၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လုၤ, ယီၤလုၤမ့ၢ်တၢ်လုၤလီၤ. တၢ်လုၤအိၣ်လၢဟံၣ်ခိၣ်အဖီလာ်န့ၣ်အါ ကၢ. ခွဲကွံာ်တကု့ၢ်.

၉. သလုၤထလၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်တထူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံး လၢတထူၣ်သလုၤကလာ်လီၤ. မျိာ်သိၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်တထူၣ်မးသ လုၤကလာ်လီၤ.

၁. လူ န့ၣ်မ့ၢ်ပဖှိၣ်တၢ်လၢထံဒီးပစံးလၢပလူထံလီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ် ဂၢ်ထံဆူတၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်တပူၤပူၤဒီးပစံးလၢပလူထံလီၤ. ပှၤတဂၤ လူစိၣ်ထံလၢယီခိၣ်ပှၤတဂၤလူနှာ်ထံဆူသပၢၤပူၤစံးဝဲဒၣ်.

၂. လူ န့ၣ်မ့ၢ်ပအံၣ်ဆါဟဲထိၣ်လၢထံဒီးပစံးလၢပလူလီၤ. ပှၤ တဂၤအိၣ်ဘၣ်တၢ်တဂ့ၤဘၣ်ဒီးလူဝဲလီၤ. ပှၤမ့ၢ်လူဒီးနုးအီအက သံၣ်တှာ်တကု့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလူလါလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟၢဖၢ လူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. လူ န့ၣ်မ့ၢ်ပထိၣ်ဂီၤထးလူဒီးပဆဲးထူၣ်ပၢ်ပဝ့ဖံဒီးပစံးလၢပ လူပဝ့လီၤ. ပှၤဝ့လၢအခိၣ်မိၣ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်လူဝဲလၢထးလူဒီးအ ဖံပၢ်ဝဲလီၤ.

၅. လူကွံာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပကာ်ကွံာ်ထံလၢဝီၤပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢသပၢၤပူၤမ့ၢ် ဂ့ၤ, ပစံးလၢလူကွံာ်လီၤ. ထံဘၣ်အၢန့ၣ်လူကွံာ်တကု့ၢ်. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢလူကွံာ်ဖှံကွံာ်လီၤ.

၆. လူဂှာ် န့ၣ်မ့ၢ်လူဂီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကာ် ကွံာ်ကြီကြီထံဒီးပ စံးလၢလူဂှာ်လူဂီၤလီၤ. ပှၤတဂၤလူဂှာ်လူဂီၤထံန့ၣ်လဲၤဒၢၣ်ကွၤ အသီတကု့ၢ်.

၇. လူဂီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဂၢ်ကွံာ်ဂီၤကြီကြီထံဒီးပစံးလၢလူဂီၤလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢလူဂှာ်လူဂီၤလီၤ. ပှၤဆံးလူဂီၤထံန့ၣ်ကျၢ်ကွၤအ ခိၣ်တကု့ၢ်.

၈. လူတၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးထူၣ်ပၢ်တၢ်ဝ့တၢ်ညီးတၢ်သးဒီဒီးပစံးလၢပ လူတၢ်လီၤ.

၉. လူထံ န့ၣ်မ့ၢ်ပဂၢ်ထံဒီးပစံးလၢလူထံလီၤ. ပှၤတဂၤလူထံ ဘၣ်စိၣ်တၢ်နးကၢ.

၁၀.လူထိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအံၣ်ဆါထိၣ်လၢအထံဒီးပစံးလၢလူ ထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလူထိၣ်လၢထံလီၤ.

၁၁.လူဘှီး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆါလၢအံၣ်ဆါထိၣ်လၢအထံဒီးဘှီးဝဲ န့ၣ်ပစံးလၢလူဘှီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလူဘှီးလူဘုးလီၤ. ဒီး ပစံးလၢတၢ်လူဘှီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်တၢ်လူဘှီးဒီးလူဘှီးဝဲ ဒီးသံဝဲလီၤ.

၁၂.လူလီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဂၢ်လီၤထံလၢသပၢၤပူၤဒီးပစံးလၢလူလီၤ လီၤ. လူလီၤထံဆူသပၢၤပူၤတကု့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလုၤလီၤ

ဂၢ်လီၤလီၤ.

၁၃.**လူလီၤကထၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလူလီၤဃာ်ထံလီၢ်လံၤဒီးထံသိဒီးပစံး လၢပလူလီၤကထၢလီၤ. ပှၤတဂၤလူလီၤကထၢထံလီၢ်လံၤဒီးအသိစံးဝဲလီၤ.

၁၄.**လူလီၤမှၤ** န့ၣ်ပဂၢ်လီၤမှၤထံ ဆူပှၤဆါကိာ်ပှၤ လၢပဘိးလီၤအီပှၤဆါမှၤထံန့ၣ်ပစံးလၢပလူလီၤမှၤလီၤ. ပှၤဆါန့ၣ်အိၣ်မှၤတကဲဘၣ်ဒီးပလူလီၤမှၤထံဆူအကိာ်ပှၤလီၤ.

၁၅.**လူသွံၣ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလူထိၣ်လၢအသွံၣ်ဒီးပစံးလၢလူသွံၣ်လီၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါတကလုာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလူသွံၣ်လီၤဒီးဘှူးဒီးအသံတှၢ်လီၤ.

၁၆.**ကလူ** ဒီးဒီကလူအီ, ဒီးကလူတူ, ဒီးဟၢဖၢကလူ, ဒီး ကလူကလီ, ဒီးကလူကလဲ, ဒီးဆုံကလူ, ဒီးကလံကလူ, ဒီးတူကလူ, ဒီးကလူလူ, ဒီးကိးကလူလူကလူလူ, ဒီးဘီကလူ, တၢ်ခဲလၢာ် န့ၣ်ကွၢ်လၢကလူတကူၢ်.

၁၇.**ထိးလူကိးဖှး** န့ၣ်မ့ၢ်ကိးဖးဒိၣ်တၢ်ဖိဖိဒီးပစံးလၢကိးလူကိးဖှးလီၤ.

၁၈.**ခလူခလီ** န့ၣ်မ့ၢ်လၢၢ်ဖးဒိၣ်အိၣ်အါဒီးပစံးလၢလၢၢ်ခလူခလီလီၤ. ဒီးပစံးလၢလၢၢ်ချူချီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထံတလိာ်လၢၢ်ခလူခလီအါကၢ.

၁၉.**တလူ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်လၢပအိၣ်ကိၣ်အိၣ်စပံးထံလၢအပှၤလၢဟ့ာ်ခါစူမိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢတလူလီၤ. ဒီးပကိးလၢသလူစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတလူတလါလီၤ. သရ့ၣ်ဟ်စပံးထံလၢတလူအပှၤဒီးနှၣ်လီၤဝဲဆူမိပှၤဒီးနုးဆီအပျ်အဘိၣ်လီၤ.

၂၀.**ထဲၤတ့ၣ်လူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဟၢဖၢဒိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတဲၤတ့ၣ်လူလီၤ. ပှၤတဂၤအညၣ်ဂီၢ်အိၤအကမိဒိၣ်ဒီးအဟၢဖၢမၤသးတဲၤတ့ၣ်လူလီၤ.

၂၁.**ထးလူ** န့ၣ်မ့ၢ်ထးစူမိၣ်လၢပပျာ်ထုၣ်ပၢၢ်ဆဲးထုၣ်ပၢၢ်တၢ်န့ၣ်ပကိးလၢထးလူလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထးလူထးပျူလီၤ. ထးလူန့ၣ်မ့ၢ်ပလူထုၣ်ဖျိတၢ်လၢပတဆံပၢၢ်တှာ်တၢ်လီၤ.

၂၂.**ပလူ** မ့ၢ်တလၢၢအဖိလၢမၤဝဲလၢဟံၣ်န့ၣ်ပကိးလၢပလူလီၤ. တလၢၢဝီၤပလူလၢဟံၣ်ဒီးဒၢအဘုလၢအပှၤ.

၂၃.**လီၤလူ** န့ၣ်မ့ၢ်သပၢၤလီၤတကုာ်လၢလၢၢ်ဆိမိၣ်လၢပဒိထိၣ်မှၤန့ၣ်ပစံးလၢလီၤလူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤလူလီၤပျူလီၤ. သပၢၤလီၤလူလၢလၢၢ်ဆိမိၣ်ဒီးမ့ၣ်ထီၤဟ်ဝဲလီၤ.

၂၄.**ထီၤလူ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကီၢ်ပသးဒီးပကပၢၤယွၤလီၤလၢပလီၤန့ၣ်ပစံးလၢပကပၢၤလီၤလူလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်ကီၢ်အသးဒီးအကပၢၤလီၤလူမးလီၤ.

၂၅.**သလူ** န့ၣ်မ့ၢ်ကိဝါစ့ၢ်မိၣ်လၢသရ့ၣ်ဒၢစပံးထံလၢအပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိရိၤကိဝါစ့ၢ်မိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကိးလၢသလူလီၤ. စပံးထံအိၣ်လၢသလူပှၤန့ၣ်နှၣ်လီၤဆူမိပှၤတကူၢ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသလူသလါလီၤ.

၂၆.**အဲၣ်လူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအဲၣ်ဆါလီၤလၢထံဒီးပစံးလၢအဲၣ်လူလီၤ. ဒီးပစံးလၢအှၣ်လူစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဲၣ်လူအဲၣ်ဖိုးလီၤ. ပှၤတဂၤအဟၢဖၢတမ့ာ်ဘၣ်ဒီးအဲၣ်လူဝဲလီၤ.

၂၇.**အိၣ်လူအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဟၢဖၢတမ့ာ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ကသံၣ်လူဒီးပစံးလၢအိၣ်လူအသးလီၤ. ပှၤတဂၤလူဒီးအိၣ်လူအသးလၢကသံၣ်လူလီၤ.

၁. **လူၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အမ့ၢ်လၢပသူၣ်ပဖျးဒီးအသၣ်အိၣ်ဝဲလၢပဖိအိၣ်ချံအိၣ်နူၢ်ပကိးလၢလူၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူၢ်မိၤဒးမိၤလီၤ. ဒီးလူၢ်န့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. လူၢ်ခု, လူၢ်နီၢ်, လူၢ်န့ၣ်အိၣ်အါကလုာ်ဒီးပဖျးလၢခုးကီးကလုာ်လီၤ.

၂. **လူၢ်** ကဆိမဲန့ၣ်မ့ၢ်လူၢ်တကလုာ်အသၣ်ဖးထီဒီးပကိးလၢလူၢ်ကဆိမဲလီၤ. လူၢ်ကဆိမဲန့ၣ်အသၣ်ထီဒီးအသၣ်ကှၣ်ဒ်ကဆိမဲအသိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူၢ်ကဆိတၢၢ်ကဆိမဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူၢ်ကဆိတၢၢ်လူၢ်ကဆိမဲလီၤ.

၃. **လူၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဘိၣ်ဝဲဒီးဘၣ်လိာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးလူၢ်ကလာ်လီၤ. ပနၢ်တနဘိၣ်မးလူၢ်ကလာ်လီၤ.

၄. **လူၢ်ကဲၢ်မဲ** န့ၣ်မ့ၢ်လူၢ်တကလုာ်အသၣ်ဖျိကံၣ်ဝဲဒီးအဒီးအလၣ်ကံၣ်ဝဲဒီးပကိးလၢလူၢ်ကဲၢ်မဲလီၤ. ဒီးပကိးလၢလူၢ်ခုစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူၢ်ကဲၢ်တၢၢ်လူၢ်ကဲၢ်မဲလီၤ. လူၢ်ကဲၢ်မဲန့ၣ်ပှၤကညီဖှးဝဲအါမးလီၤ.

၅. **လူၢ်ကျူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတၢ်ဘျုးသ့ၣ်လၣ်ရွံၤအလၣ်ဒီးဂၢ်လီၤဝဲဆူထံကျါလၢကွံၤဖိကွံၤဆၣ်တဖၣ်ဒီးညၣ်သံဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလူၢ်ကျူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလူၢ်ကျူၣ်ဒးဘျါလီၤ. ပှၤကညီလူၢ်ကျူၣ်န့ၣ်ညၣ်သံအါကၢ.

၆. **လူၢ်ခၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်လူၢ်တကလုာ်အသၣ်ခၣ်ဒီးပကိးလၢလူၢ်ခၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူၢ်ခၣ်လူၢ်ကြၢလီၤ. လူၢ်ခၣ်န့ၣ်အသၣ်ထဲစုမ့ၢ်မိၣ်ဒီးပအိၣ်တနာ်ဘၣ်.

၇. **လူၢ်ခု** န့ၣ်မ့ၢ်လူၢ်တကလုာ်အသၣ်ကံၣ်ဃုဒီးပကိးလၢလူၢ်ခုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူၢ်ခုလူၢ်ထိလီၤ. ဒီးပကိးလၢလူၢ်ကဲၢ်မဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. လူၢ်ခုသၣ်န့ၣ်ပချံအိၣ်ဖိအိၣ်အသၣ်န့ၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ.

၈. **လူၢ်ခုဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်နိၣ်တကလုာ်မဲထိၣ်လၢသ့ၣ်ကပၤဒီးအတၢ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ကပၤန့ၣ်ဘိၣ်ကပုၢ်ဆူၣ်ဒီးအလၣ်ဖးနဒီးပကိးလၢလူၢ်ခုဒီလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢယူၢ်ခုဒီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူၢ်ခုဘှၣ်လူၢ်ခုဒီလီၤ.

၉. **လူၢ်ခုဟ်နာ်** န့ၣ်မ့ၢ်လူၢ်ခုတကလုာ်အသးပၣ်သလၣ်ဒီးပကိးလၢလူၢ်ခုဟ်နာ်လီၤ. လူၢ်ခုဟ်နာ်န့ၣ်မ့ၢ်လူၢ်ခုတကလုာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူၢ်ခုဟ်နံာ်လူၢ်ခုဟ်နာ်လီၤ.

၁၀.**လူၢ်ခုဖးထိ** န့ၣ်မ့ၢ်လူၢ်ခုတကလုာ်အသၣ်ဖးထိဒီးပကိးလၢလူၢ်ခုဖးထိလီၤ. လူၢ်ခုဖးထိန့ၣ်အသၣ်ထဲခိၣ်နၣ်ဒီးအိၣ်တတၢၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူၢ်ခုဖးထိလူၢ်ခုဖးယွဲၢ်လီၤ.

၁၁.**လူၢ်ခုဘိၣ်မိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ် လူၢ်ခုတကလုာ် အသၣ်န့ၣ်အ မိၣ်မိၣ် ထံး မၤအသးစီတရိၤဒီးပစံးလၢလူၢ်ခုဘိၣ်မိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူၢ်ခုဘိၣ်တၢၢ်လူၢ်ခုဘိၣ်မိၣ်လီၤ.

၁၂.**လူၢ်ခုသၣ်** န့ၣ်ကွၢ်လၢလူၢ်ခုကျါတကူၢ်.

၁၃.**လူၢ်ဆုၣ်နီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်လူၢ်တကလုာ်အသၣ်ဒိၣ်ဝဲဒီးအသၣ်ဖုၣ်ဝဲန့ၣ်ဒီးတၤသၣ်ဒီးအသၣ်န့ၣ်အခံတၤလီၤဟိၣ်မိၣ်ဒ်ပဆုၣ်နီၤအသိး

ဒီးပကိးလၢလူ်ဆှဉ်နီၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူ်ဆှဉ်ဘူဉ်လူ်ဆှဉ်နီၤလီၤ.

၁၄.**လူ်တ်** နူဉ်မ့ၢ်လူ်တကလှာ်အသဉ်ထဲကံဉ်စူၢ်ဒီးပကိးလၢလူ်တ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူ်လုဉ်လူ်တ်. လူ်တ်လူ်ဖြၢလီၤ. လူ်တ်နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤမၤဝဲအရှဲလၢတ်အကိၢ်ဒီးပကိးလၢလူ်တ်လီၤ.

၁၅.**လူ်သဉ်** နူဉ်မ့ၢ်လူ်အဖိကဲထိဉ်လၢအဖျာဉ်ဒီးပကိးလၢလူ်သဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလူ်သဉ်ဒးကျ့လီၤ.

၁၆.**ကလူ်** ဒီးလီၤကလူ်, ဒီးလီၤကလူ်ဖျိၢ်, ဒီးကလံၢ်ကလူ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူဉ်ကွၢ်လၢကလူ်တကူၢ်.

၁၇ **ကံဉ်လူ်ခိဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ပကံဉ်နဉ်အဖိခိဉ်နူဉ်ပကိးလၢပကံဉ်လူ်ခိဉ်လီၤ. ပှၤတကၢနးဆှဉ်နီၤအဖိလၢအကံဉ်လူ်ခိဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကံဉ်လူ်ခိဉ်ကံၢ်လူ်လာ်လီၤ.

၁၈.**ဃီလံၢ်လူ်** နူဉ်မ့ၢ်ဝ့ၢ်တကလှာ်အဖျိၢ်တိၤကွ့လၢအဝါဒီးပကိးလၢဃီလံၢ်လူ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢတလူ်ထိးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၉.**တလူ်ထိး** နူဉ်မ့ၢ်ကျူခံတမိာ်နါလၢဟံဉ်ကတၢၢ်နူဉ်ပကိးလၢတလူ်ထိးလီၤ. ဒီးပကိးလၢဃီတိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၀.**တလူ်တလူ်** နူ်မ့ၢ်တပီဟဲထိဉ်ဓိထိဉ်တပနီၢ်တပနီၢ်ဒီးပစံးလၢတပီဟဲထိဉ်တလူ်တလူ်လီၤ. ဒီးကစၢ်ထိဉ်စိတဖျာဉ်တဖျာဉ်နူဉ်ပစံးလၢတလူ်တလူ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ကစၢ်ထိဉ်စိတလူ်တလူ်. ဒီးတပီထိဉ်စိတလူ်တလူ်လီၤ.

၂၁.**တၢ်လူ်** နူဉ်မ့ၢ်ကစၢ်အဒိလၢပဃၢနူဉ်လီၤပၢၤဝဲဒီးပစံးလၢတၢ်လူ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်လူ်တၢ်ဖြိၤလီၤ. လဲၤဃုကဆိလၢတၢ်လူ်နူဉ်ဒီးနကထံဉ်လီၤ.

၂၂.**တၢ်လူ်လီၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပဃၢတူ်လီၤဆူတၢ်ပၢၤထံးဒီးပစံးလၢတၢ်လူ်လီၤလီၤ. တၢ်လူ်လီၤဆူတၢ်ပၢၤထံးဒီးပှၤကညီလဲၤထိဉ်ကစၢ်လၢတၢ်လူ်လီၤနူဉ်ဒီးထိဉ်ဘးပဃၢလီၤ.

၂၃.**ဒံဉ်လူ်လီၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤဒၢသမူစိာ်လီၤခူသူဉ်အဟုးဒီးမၤသံကွံာ်အဖိနူဉ် ပစံး လၢဒံဉ်လူ်လီၤ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ဒၢသမူဒံဉ်လူ်လီၤလီၤ. ပှၤဒံဉ်လူ်လီၤနူဉ်ဟ်မုဉ်ကနီၤကူၤအသးဒီးပတသ့ဉ်ညါဘဉ်လၢအမုဉ်ပှၢ်ဘဉ်.

၂၄.**ဖးလူ်** နူဉ်မ့ၢ်ခံဆီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢပလၢဟးဂီၤပဖိမုဉ်ဖိမၢဒီးအဲဉ်တလူၤအဲဉ်တဘိနူဉ်ပစံးလၢပှၤခံဆီဖးလူ်လီၤ.

၂၅.**သလူ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ခိဉ်သစှာ်လီၤနူဉ်ပစံးလၢသလူ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလူ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤသလူ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. နမၤစီၤခိဉ်အခိဉ်လၢသ့ဉ်နူဉ်မၤသးသလူ်တူ်ဆူအခိဉ်ထံးတခီနူဉ်ဂ့ၤကၢ. လီၤသလူ်ဒီးသလူ်တၢ်နူဉ်ဒံးသိးသိးလီၤ.

၂၆.**သလူ်ထိး** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢဟံဉ်အကတၢၢ်ကျူခံတမိာ်နါနူဉ်ပစံးလၢသလူ်ထိးလီၤ. လဲၤဆူသလူ်ထိးတဂ့ၤ. နကလီၤတဲာ်ဘဉ်ဖုး.

၂၇.**သ့ဉ်လူ်** နူဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ပလူ်ကူထိဉ်အသးတဘိတဘိ. တလူ်တလူ်နူဉ်ပစံးလၢသ့ဉ်လူ်လီၤ. သ့ဉ်နူဉ်တနီၤနီၤအိဉ်ဒီးအလူ်တလူ်တလူ်လီၤ.

၂၈.**လံဉ်လူ်** နူဉ်မ့ၢ်လံဉ်တကလှာ်အဖျိၢ်တိၤကွ့လၢအဝါဒီးပစံးလၢလံဉ်လူ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလံဉ်လူ်လံဉ်ဖြၢလီၤ. လံဉ်လူ်နူဉ်ပှၤကညီဓးလၢရဲှဉ်မ့ၢ်နူ်ဒီးအိဉ်ဝဲလီၤ.

၂၉.**လီၤလူ်ဆံဉ်ဘၢ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤတၢ်တနူ်အိဉ်တကဲဘဉ်ဒီးမံဆှဉ်ဟိဉ်ဃးနူဉ်ပစံးလၢလီၤလူ်ဆံဉ်ဘၢလီၤ. ပှၤလၢဝဉ်ဒၢဖိလာ်နူဉ်လီၤလူ်ဆံဉ်ဘၢစံးဝဲဒဉ်.

၃၀.**လီၢ်လူ်သမိ** နူဉ်မ့ၢ်ကနဲအှဉ်ဂံၢ်မ့ၢ်တၢ်အါဘှဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ထွံဉ်အှဉ်တၢ်အါနမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢ လီၤ လူ်သမိတၢ်လီၤ. ထွံဉ်အှဉ်လီၤလူ်သမိထိခိဉ်တနဒီးသံဝဲလီၤ.

၃၁.**လီၢ်လူ်** နူဉ်မ့ၢ်လီၤတဲာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီလီၤလၢဟံဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. လၢသ့ဉ်ခံမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤလူ်လီၤတဲာ်လီၤ.

၃၂.**အလူ်** နူဉ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ပလူ်ထိဉ်အသးနူဉ်ပစံးလၢအလူ်လီၤ. သ့ဉ်နူ်အိဉ်ဒီးအလူ်. ကစၢ်နူဉ်အိဉ်ဒီးအလူ်. တပီနူဉ်အိဉ်ဒီးအလူ်လီၤ.

၁. **လှာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပစုဉ်လီၤတၢ်ဆူထံကျါဒီးထံနှာ်ဆူအသးကျါနူဉ်ပစံးလၢထံလှာ်လီၤ. ပစုဉ်လီၤကိၢ်ဆူထံကျါဒီးထံလူ်ဆူကိဉ်အညဉ်ကျါလီၤ. ပစုဉ်လီၤလုဉ်ဒီးထံလှာ်ဆူလုဉ်ကျါလီၤ. ဒီးထံထိဉ်လှာ်ဘၢတရါကျါနူဉ်ပစံးလၢထံလှာ်တရါလီၤ.

၂. **လှာ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢပဖံးတၢ်မၤတၢ်သ့. ပမၢသ့ဆှၢသ့တဖဉ်နူဉ်ပစံးလၢလှာ်တၢ်လီၤ. သ့ဉ်တဘိအံၤလှာ်တၢ်ကီးမံၤလီၤ. ပှၤတဂၤနူဉ်စမၢဒီးလှာ်တၢ်ကီးမံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလူ်ကျိုးလီၤ.

၃. **လှာ်ကသံဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ထံးလၢဘဉ်လိာ်ဒီးတၢ်ဆါနူဉ်ပစံးလၢလှာ်ကသံဉ်လီၤ. သ့ဉ်ဖိတထံးအံၤလှာ်တသံဉ်လၢပဝဲလီၤပဝ့ဘျါလီၤ.

၄. **လှာ်** နူဉ်မ့ၢ်ဝလဲၤနှာ်ဆူပှၤဂံၢ်မ့ၢ်ဖးဒိဉ်အကျါဒီးပစံးလၢလှာ်လီၤ. ပှၤအါဂၤအကျါနူဉ်ပလှာ်တပၢ်ဘဉ်. ပှၤတဂၤလှာ်ပှၤဂံၢ်မ့ၢ်အကျါဒီးဟါမ်ၢ်ဝဲလီၤ.

၅. **လှာ်စါ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢအနးသုးတလူၤဘဉ်ဒီးမၤဘဉ်လိာ်အသးဒီးအနဉ်အဒါနူဉ်ပစံးလၢလှာ်စါဝဲလီၤ. ပဃီၤနးဃီၤမ့ၢ်တနၢၤဘဉ်ဒီးလှာ်စါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢလှာ်စးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **လှာ်လီၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပမၤလီၤဘ့လၢသကံၤခိဉ်နူဉ်ဆူကုပူၤဒီးပစံးလၢလှာ်လီၤလီၤ. ပှၤတဂၤလိထိဉ်ဘ့လၢသကံၤခိဉ်ဒီးလူ်လီၤဝဲဆူကုပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလှာ်လီၤဝၢ်လီၤလီၤ.

၈. **လှာ်လီၤ** နူဉ်ပဘှဉ်လီၤဃှဉ်လီၤတၢ်ကူတၢ်သိးလၢပဃိၢ်နဒီးပစံးလၢ လှာ်လီၤ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ လှာ်လီၤ ဘှဉ် လီၤ လီၤ. ပှၤတဂၤလူ်လီၤကွံာ်ယဉ်လၢအလီၤဒီးလုဉ်ထဲလီၤ.

၉. **ကလှာ်** ဒီးလီၤကလှာ်, ဒီးသးကလှာ်, ဒီးသးကလံာ်ကလှာ်, တၢ်ခဲလၢာ်နူဉ်ကွၢ်လၢကလှာ်တကူၢ်.

၁၀.**တလှာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပအိဉ်လၢသ့ဉ်ခံဒီးပဘဉ်ယိဉ်ပကလီၤတဲာ်ဒီးပသးကနိးသးစုဉ်လီၤဒီးပစံးလၢပသးတလှာ်လီၤ. စထိဉ်သ့ဉ်တဘူဉ်ဘဉ်. စသးတလှာ်နးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူဉ်တလှာ်သးတလှာ်လီၤ.

၁၁.**တလှာ်တကျိုး** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢပမၤတသ့ပဆှၢတသ့ပစူးကူစူးကါတၢ်တသ့ဘဉ်နူဉ်ပစံးလၢတလှာ်တကျိုးဘဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤတလှာ် တကျိုးတၢ်နီတမံၤ ဘဉ်. ဖဲပမၢပၢၤဟံဉ်နူ်ဝံသးကၢဉ်ဟးက

လူၤဝဲလီၤ. ဝ့ၣ်တဘိတလှၣ်တကျိၤတၢ်နီတမံၤကၠၣ်နးကၢ.
၁၂.**ဝလှၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပနံၣ်တဲၣ်သ့ၣ်ဖ့လၢကွါဒီးပစံးလၢပလှၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤပလှၣ်သ့ၣ်ဖ့တဖ့တဲာ်ဖြးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပလှၣ်ပယှာ်လီၤ.
၁၃.**ထဲာ်လှၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပှာ်လိာ်ပစုညါသးခံခီဒီးပစံးလၢပလံာ်လှၣ်ပစုလီၤ.
၁၄.**ထီၤတလှၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လှၢ်ခိၣ်အကဟၤဘံလီၤယၢ်ခီဒီးပစံးလၢလီၤတလှၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်လီၤတယှာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်လီၤတလှၣ်ဘံကၢပလဲၤတသ့ဘၣ်.
၁၅.**ထီၤတလှၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပၢၤခိၣ်ပၢၤကဲၣ်ဆိးဒီးပကွၢ်မၤသးဒ်ဘံလီၤဆူပမဲာ်ညါအသိးန့ၣ်ပစံးလၢလီၤတလှၣ်လီၤ. တၢ်ပၢၤခိၣ်ပၢၤလီၤတလှၣ်. ဒီးဘံလီၤဆူပမဲာ်ညါနှာ်သက့ဒီးတုၤပလဲၤတုၤအလီၢ်ဖဲပကွၢ်ဘံဝဲန့ၣ်ဒီးတဘံဘၣ်ပၢၤဝဲလီၤ.
၁. **လူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဂ့ာ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလူးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးပိာ်ထွဲတလၢၤအခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလူးပျိလီၤ. ပှၤတၢ်ဘျၣ်ဖိတဖၣ်နၣ်လူးအိၣ်ပျိအိၣ်တၢ်နးကၢ.
၂. **လူးမှၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိဂ့ာ်အိၣ်မှၤဒီးပစံးလၢလူးမှၤလီၤ. ပှၤကညီဖိတုၤအါကၤနၣ်လူးမှၤလူးထံနးကၢ.
၃. **လူးကလာ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ထူၣ်ဖျိလၢအပူၤလီၢ်အံၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢထူၣ်ဖျိလူးကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသလူးကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သပၢၤတဖျၢၣ်ထူၣ်ဖျိလူးကလာ်လီၤ.
၄. **လူးလူး** နၣ်မ့ၢ်ထံပၢၢ်ထိၣ်လၢတၢ်ပူၤနၣ်ပစံးလၢထိၣ်လူးလူးလီၤ. ထံပၢဲထိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်လာ်လူးလူးစံးဝဲလီၤ.
၅. **ကလူး** ဒီးလီၤကလူး, ဒီးလီၤကလူးလီၤကလ့, ဒီးကလံးကလူး, ဒီးသးကလူး, တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကလူးတက့ၢ်.
၆. **ကိၢ်လူး** နၣ်မ့ၢ်ဖၣ်ကဘုးအကျါလၢမ့ၣ်အူလီၤပံာ်အလီၢ်ကိၢ်ဝဲဘၣ်ဒးနၣ်ပစံးလၢကိၢ်လူးလီၤ. ဒီးထီရိၤတၢ်ကိၢ်ဝဲဘၣ်ဒးလၢမ့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်အလီၢ်နၣ်ပစံးလၢကိၢ်လူးခဲလၢာ်လီၤ. ထံကိၢ်လူးဘၣ်ဒးလၢသွံကိပူၤနၣ်ပအိတဝံၣ်ဘၣ်. လါသွံကိပူၤနၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကိၢ်လူးဒီးပသူၣ်တၢ်ဒီးအူဘျၣ်ဝဲတမဲထိၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကိၢ်လူးကိၢ်လီလီၤ. ဒီးပလံာ်လှာ်ပစုညါသးကိၢ်လူးစကီးလီၤ.
၇. **ကိၢ်လူး** နၣ်မ့ၢ်ပသးနီၣ်ထိၣ်နးနးကလဲာ်ဒီးပစံးလၢပသးကိၢ်လူးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟးဂီၤစတၢ်စသးကိၢ်လူးနးသမိးလီၤ.
၈. **တလူးတလ့** နၣ်မ့ၢ်ပစိာ်တၢ်နှၢ်နှၢ်တနှၢ်ဒီးပစံးလၢတလူးတလ့လီၤ. ပှၤတဂၤစိာ်အပှၢ်တလူးတလ့စံးဝဲဒၣ်ဒီးပစံးလၢသလူးသလ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.
၉. **ပလူး** နၣ်မ့ၢ်ကံာ်တကလှာ်အိၣ်သ့ၣ်ဃးလၢတရါကျါဒီးပကိးလၢပလူးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပလူးပလးလီၤ. ပလူးနၣ်ပှၤကညီဘၢၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ.
၁၀.**လီၤလူး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအဖိအိၣ်ဖျၣ်လၢတကဲဘၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. အဟၢဖၢသွံၣ်ကွံာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢလီၤလူးလီၤ. ပှၤတဂၤအဟၢဖၢလီၤလူးဒီးအဖိတကဲဘၣ်တၢ်ဘၣ်.
၁၁.**သလူးသလ့** နၣ်မ့ၢ်ပှၤစိာ်တၢ်နှၢ်နှၢ်တနှၢ်နှၢ်ဒီးပစံးလၢသလူးသလ့လီၤ. ပှၤတဂၤစိာ်အပှၢ်သလူးသလ့စံးဝဲဒၣ်.

၁၂.**သလူးကထူး** နၣ်မ့ၢ်ဃဲာ်လၢတအုၣ်ဘၣ်တဖၣ်နၣ်ပမၤသးသလူးကထူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဃဲာ်လူးထူးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဃဲးလူးထူးတဘၣ်မၤသးသလူးကထူးတအုၣ်ဘၣ်.
၁. **လူၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤဘူၣ်စီၤသိဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိဒီးကျိၣ်ဒီးစ့ဒီးပစံးလၢလူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလူၣ်စီၤသိအစ့တၡၢဒီးဟ့တနာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလူၣ်တီလီၤ.
၂. **လူၣ်တီၤ** နၣ်မ့ၢ်ဖိာ်တီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤက်ာသ့ၣ်လၢထံလၢပက်ာ လၢ အဖိခိၣ်နၣ် ပစံးဒီးအဆိလၢ လူၣ်တီၤ ဖိာ်တီၤ. လူၣ်တီၤဖိာ်ဃိလီၤ. ထံနံၣ်ပခိတနၢ်ဘၣ်. လူၣ်တီၤဖိာ်တီၤတက့ၢ်.
၃. **လူၣ်ထိၣ်စာ်ထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပလၣ်ထိၣ်နၢ်ပှၤတမံၤအမှၤဒီးပစံးလၢ လူၣ်ထိၣ်စာ်ထိၣ်လီၤ. လူၣ်ထိၣ်စာ်ထိၣ်နၢ်ပှၤတမံၤ အမှၤတက့ၢ်. စံးဝဲဒၣ်.
၄. **ကဖူၣ်လူၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်အဒိးဆူၣ်လၢမၤသးတရုဒ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအမဲၢ်လၢအဆူၣ်ထိဝဲနၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဟိၣ်ခိၣ်လၢပရူၣ်ထိၣ်အဝံအါဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢမၤသးကဖူၣ်လူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆဲးထိၣ်ဖူၣ်ဟိၣ်ခိၣ်ကဖူၣ်လူၣ်လီၤ. ထွံၣ်တၢ်အမဲၢ်ကဖူၣ်လူၣ်စံးဝဲဒၣ်.
၅. **တလူၣ်လီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပဖိုးလီၤသ့ၣ်လၢတၢ်ဘံဒီးပစံးလၢတလူၣ်လီၤသ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတလူၣ်လီၤသ့ၣ်တဘိလၢတၢ်ဘံလီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသလူၣ်လီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၤလၢတၢ်ဘံလၢအခိၣ်တခီနၣ်ပစံးလၢတလူၣ်လီၤအသးလီၤ.
၆. **တိၣ်လူၣ်ဂီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်လၢပျၢကီးယၣ်လၢတိၣ်လူၣ်ဂီၤလီၤ. ပျုၤလၢသံနၣ်ပနးထိၣ်အခိၣ်လၢတိၣ်လူၣ်ဂီၤစံးဝဲဒၣ်.
၇. **ထါလူၣ်** နၣ်မ့ၢ်ထါတကလှာ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ကတိၤလၢအဒိၣ်အယိာ်ဒီးပကိးလၢထါလူၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထါလူၣ်ဘျိလီၤ.

လူၣ်နှၢ်ဆီဖိအတိၤဘိ မၤစ့ၢ်ဆီဖိစံၣ်လှၢ်လီၤ
ဒ်ပစံးတၢ်အသိးနၣ်နမၤယှၤယၢလၢညါစကမၤထွဲနခံစံးဝဲလီၤ.
၈. **ပူၣ်လူၣ်ပူၣ်လူၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်စိၣ်ထိၣ်ဖိလၢအဟၢဖၢနံၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထံလူၤဒးထိၣ်ဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢထိၣ်ဖိပူၣ်လူၣ်ပူၣ်လူၣ်လီၤ. ထိခိၣ်အစိၣ်လီၤထွံပူၣ်လူၣ်ပူၣ်လူၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပူၣ်လံၣ်ပူၣ်လူၣ်လီၤ.
၉. **ပူၣ်သလူၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟၢဖၢနံၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢပူၣ်သလူၣ်လီၤ.
၁၀.**လီၤသလူၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၤလၢတၢ်ပၤလီၤလၢအခိၣ်တခီမ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်လီၤလၢတၢ်ပၤလီၤလၢနါစုၤတခီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢလီၤသလူၣ်လီၤ. သ့ၣ်တဘိလီၤသလူၣ်လၢတၢ်ပၤလီၤ. ကဆီတဒ့လီၤသလူၣ်လၢတၢ်ပၤလီၤလီၤ.
၁၁.**သလူၣ်လီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပထိၣ်လီၤပသးလၢတၢ်ပၤလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဖိုးလီၤသ့ၣ်စီၤဝ့ၣ်စီၤလၢတၢ်ပၤလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပသလူၣ်လီၤလီၤ.
၁. **လူၤ** နၣ်မ့ၢ်ပဃိၢ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢလူၤလီၤ. ပှၤတဂၤလူၤဆီတဘ့ၣ်တချူးဘၣ်. ပှၤတဂၤလူၤဖိၣ်ပနၢ်တဒ့ဒီးတနၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလူၤဃိၢ်လီၤ.
၂. **လူၤ** နၣ်မ့ၢ်ပကွးကွံာ်ပခိၣ်လၢဒီဒီးပစံးလၢလူၤလီၤ. ပှၤတဂၤလူၤအခိၣ်ဒီးအိၣ်မးလူၤတကူၤလီၤ. လူၤကွံာ်နဖိခွါအခိၣ်သူလၢဒီတက့ၢ်.

၃. **လူၤကူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤလဲၤတၢ်ဒီးပယိၢ်အီၤန့ၣ်ဒီးပစံးလၢလူၤကူၤယိၢ်ကူၤလီၤ. ပှၤဂၤလဲၤတၢ်ပယိၢ်ဒီးပမၤဟဲကူၤန့ၣ်ပစံးလၢလူၤကူၤလီၤ. လဲၤလူၤကူၤနပၢ်အိၣ်လၢစုးန့ၣ်မၤဟဲကူၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလူၤကူၤယိၢ်ကူၤလီၤ.

၄ **လူၤကွံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဘှဒီးပယိၢ်ကွံာ်န့ၣ်ပစံးလၢလူၤကွံာ်လီၤ. တၤအုးအိၣ်ဘှန့ၣ်လူၤကွံာ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလူၤကွံာ်ယိၢ်ကွံာ်လီၤ.

၅. **လူၤဆဲးလူၤခး** န့ၣ်မ့ၢ်ပယိၢ်ဆဲးယိၢ်ခးတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးပစံးလၢပလူၤဆဲးလူၤခးလီၤ. လူၤဆဲးလူၤခးတၢအုးတၢသွံၣ်. ထိစိးထိခိၣ်တက့ၢ်. ပကမၤအညၣ်လီၤ.

၆. **လူၤခၣ်ဆူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢးကွံာ်ပခၣ်ဆူၣ်လၢဒိဒီးပစံးလၢလူၤခိၣ်ဆူၣ်လီၤ. ခၣ်ဆူၣ်ထိၣ်သဲၣ်ကၢ. လူၤခၣ်ဆူၣ်တက့ၢ်.

၇. **လူၤခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢးကွံာ်ပခိၣ်သူလၢဒိဒီးပစံးလၢလူၤခိၣ်လီၤ.

၈. **လူၤယိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးလူၤဒီးအဆိဒီးပစံးလၢလူၤယိၢ်လီၤ.

၉. **လူၤတလူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအခိၣ်သူတအိၣ်ဘၣ်လၢပလူၤကွံာ်န့ၣ်ပစံးလၢအခိၣ်လူၤတကူၤလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်လူၤတကူၤဒ်စီၤသီအသိးလီၤ. စီၤသီန့ၣ်အခိၣ်လူၤတကူၤလီၤ.

၁၀. **လူၤတနံၣ်ကျၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တနံၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢလူၤတနံၣ်ကျၢၤလီၤ. နအိၣ်တၢ်လူၤတနံၣ်ကျၢၤန့ၣ်တၢ်တကဲထိၣ်ဘၣ်လၢနစုနီတမံၤဘၣ်.

၁၁. **လူၤဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတံာ်လီၤဩဲကွံာ်ဘဲရံၣ်လၢဒိၣ်ကွၢ်ဒီးပဟံးန့ၢ်ဘဲအလုၤန့ၣ်ဒီးပစံးလၢလူၤဘဲလီၤ. ပှၤတဂၤလူၤဘဲတနံၤလၢာ်တမၢလီၤ.

၁၂. **လူၤလူၤတနံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်တနံၣ်ဘၣ်တနံၣ်ဒီးပစံးလၢလူၤလူၤတနံၣ်လီၤ. နအိၣ်တၢ်လူၤလူၤတနံၣ်န့ၣ်မ့ၢ်နမၤကလိမနၤတမံၤလဲၣ်. စဲးခုးလူၤလူၤတနံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလူၤလူၤတနံၣ်မီၢ်မီၢ်တလါလီၤ.

၁၃. **လူၤလဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်သကွဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကၢၣ်လၢအနးကဲၣ်ဆိးဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကွဲလူၤလဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤသကွဲလူၤလဲာ်ဒီးမၤတၢ်တကဲထိၣ်ဘၣ်နီတမံၤဘၣ်. ဒီးပှၤမံလီၤတတဲာ်ဒဲးန့ၣ်ပစံးလၢစၢၢ်လူၤလဲာ်လီၤ.

၁၄. **လူၤလဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမံလီၤဖးထီမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပထုးဆၢပျုၤဖးထီမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဂ့ၢ်စၢၢ်လီၤအသးဖးထီမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢစၢၢ်လူၤလဲာ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤစၢၢ်လူၤလဲာ်အသးလၢလီၢ်မံအပူၤ. ပှၤတဂၤစၢၢ်လူၤလဲာ်ပျုၤတဘိထီကၢ. ဂ့ၢ်တဘိစၢၢ်လူၤလဲာ်အသးလၢဟီၣ်ခိၣ်ဖီခိၣ်လီၤ.

၁၅. **လူၤလိာ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ယိာ်လိာ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢလူၤလိာ်အသးလီၤ. ပနၢ်စံၣ်လူၤလိာ်အသးဒီးဘျၣ်အဝဲတနုလီၤ.

၁၆. **ကလူၤ** ဒီးကလူၤကလၢ, ဒီးသိကလူၤ, ဒီးကလူၤအိၣ်, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကလူၤတက့ၢ်.

၁၇. **ယဲာ်လူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲာ်ယဲာ်ဒီးယဲာ်ကနၣ်လီၤတနံၣ်ဒီးပစံးလၢယဲာ်လူၤလီၤ. ယဲာ်တဘၣ်စဲာ်လူၤဒီးတအှၣ်လၢၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယဲာ်လူၤတကူၤလီၤ.

၁၈. **စလူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယှၢ်စဖိဒီးပစံးလၢစလူၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသလူၤဒီးတလူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကဆီယှၢ်ထိၣ်ဒီးစလူၤတဘၣ်ဘၣ်ကျဲဘၣ်.

၁၉. **တလူၤ** န့ၣ်ဒ်စလူၤအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပျုၤတၢ်ပယှၢ်သဖိန့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်နုအှၣ်ဒီးတလူၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတလူၤတလၢလီၤ.

၂၀. **တလူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ကူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သံထိၣ်တၢးတလၢးန့ၣ်လီၤ. ထိခိၣ်တနဘၣ်သံဝဲၣ်စိကူတလူၤလီၤ.

၂၁. **ထံလူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒးသၣ်အကုလၢအချံအကသိၣ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်ဒီးပဒၢၣ်အီထံလၢအပူၤန့ၣ်ပစံးလၢထံလူၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢထံလူၤဒးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီဒၢၣ်အီထံလၢထံလူၤပူၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထံလူၤထံဩြၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢထံလူၤသၣ်. ထံလူၤယးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၂ **ထံလီၤလူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထံဆၣ်ပူၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သနူလၢပဒၢၣ်အီထံအလီၢ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢထံဆၣ်ခိၣ်ထံလီၤလူၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢထံဆၣ်ခိၣ်ထံလီၤလူၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤလုၣ်ထံလၢထံဆၣ်ခိၣ်ထံလီၤလူၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၃. **ပလူၤဆူချံၣ်ထံးပလူၤဆူဘိထံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤဒိလီၤ. နၣ်ဒါမ့ၢ်မၤဖိၣ်ပှၤဒီးပတဲၢ်ထိၣ်ပသးလၢနၣ်ဒါစံးဝဲလီၤ. ပဘၣ်ချံၣ်ပလူၤဆူချံၣ်ထံးပဘၣ်ဘိပလူၤဆူဘိထံးစံးဝဲလီၤ.

၂၄. **မၤလူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးနၢၤဒုးယၣ်ခူစီၤဝ့ၢ်စီၤန့ၣ်ပစံးလၢပမၤလူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤလူၤမၤဝဲၤလီၤ. ပှၤအဲကလံးဖိတဖၣ်န့ၣ်ဟဲမၤလူၤမၤဝဲၤလၢပယီၤအခွၢအဝ့ၢ်လီၤ.

၂၅. **မဲလူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်ပမဲအခိၣ်လီၤပၢၤန့ၣ်ပစံးလၢပမဲလူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲလူၤခိလူၤလီၤ.

၂၆. **ဝ့ၢ်လူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝ့ၢ်ဘၣ်ဒုးန့ၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢဝ့ၢ်လူၤလီၤ. ပှၤအဲကလံးဖိဒုးဝ့ၢ်လူၤလံ. ပယီၤအဝ့ၢ်လူၤလၢပှၤအဲကလံးဖိဒုးဝဲလီၤ.

၂၇. **သလူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယှၢ်သဖိဒီးပစံးလၢပသလူၤလီၤ. ပှၤတဂၤနၢ်ဟူတၢ်သိၣ်ဒီးယှၢ်သလူၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလူၤသလၢလီၤ.

၂၈. **သလူၤ** အဝဲအံၤအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ဘုလဲာ်သလူၤ. ပှၤတဂၤဆါဒီးသံသလူၤ. ပှၤတဂၤလီၤတဲာ်ဒီးအခိၣ်ကၢ်သလူၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဘၣ်ဆိးဘျုၣ်သလူၤစံးဝဲလီၤ.

၁. **လု** န့ၣ်မ့ၢ်လၢၢ်တကလုာ်အိၣ်ပါရၤအသးဒီးစဲးဘူးတၢ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဒီးကၢၢ်. ဒီးကစၢၢ်ဒိဒီကစၢၢ်ဒိဒီဘၣ်. လဲၢ်လဲၢ်ဘံဘံဒီးပကိးလၢလုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်စီၤလုစီၤ. လုစီၤဖိစီၤလီၤ. လုန့ၣ်စဲဘူးဒီးကစၢၢ်ဒိဘံဝဲပထိၣ်တသ့ဘၣ်. ဒီးတနီၤနီၤအိၣ်ပါရၤလၢထံကျိပူၤဒီးတၢ်လီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်လာ်ယိာ်ဝဲလီၤ.

၂. **လု** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒွၣ်ကပီၤမှၣ်ဒီးပစံးလၢပလုတၢ်လီၤ. တၢ်ခံးကၢ. ဟဲလုကူၤယၢတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢလုကပီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **လုံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပျုၤမၤဖုးပှၤဆံးလၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢလုလီၤ. ပှၤတဂၤမၤနၢ်ဂ့ၢ်တဘိဒီးလုပှၤဂၤလီၤ.

၄. **လုကတၢၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလိာ်ကွဲပှၤဂၤဒီးပစံးလၢလုကတၢၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်ခွဲးတၢ်ခွဲးဒီးဖိာ်မုၣ်ဖိာ်မၢၤဒီးပစံးလၢပလုကတၢၢ်လီၤ. ဖိာ်မုၣ်ဒီး

ဖိၣ်ခွါန့ၣ်ကွၢ်လိာ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဒီးပစံးလၢလူကတၢၢ်လိာ်အသး လီၤ.

၅. လူထဝီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပအဲၣ်ကပီၤမ့ၣ်ဒီးပစံးလၢလူကပီၤလီၤမ့ၣ် လီၤ. တၢ်ခံးကၢလူကပီၤမ့ၣ်တဘိတကၢ့ၢ်. လူကပီၤမ့ၣ်အူစံးဝဲဒၣ် လီၤ.

၆. လူကဘျုးလာ် န့ၣ်မ့ၢ်လူပှၤလၢဘံၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢလူကဘျုး လာ်လီၤ. လူကဘျုးလာ်လၢထံကျါန့ၣ်အိၣ်ဒီးညၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢလူကဘျုးခိၣ်လူကဘျုးလာ်လီၤ.

၇. လူခိၣ် နှၣ်မ့ၢ်လူအဖိခိၣ်နှၣ်ပစံးလၢလူခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢလူခိၣ်လူလာ်လီၤ. တၢအုးတၢသွံၣ်အိၣ်လၢလူခိၣ်လူလာ် စံးဝဲဒၣ်.

၈. လူခိၣ်မိၣ် နှၣ်မ့ၢ်သုၣ်ဖိတကလှာ်အသၣ်အါဝဲဒီးပကိးလၢ လုၣ်ခိၣ်မိၣ်လီၤ. ဒီးအိၣ်အကလှာ်ကလှာ်လီၤ. လူခိၣ်မိၣ်နှၣ်အိၣ် ဒီးအသူဒီးအဂီၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလုၣ်ခိၣ်ဘုၣ်လူခိၣ်မိၣ် လီၤ. ဒီးပအီၣ်အသၣ်နှၣ်လီၤ.

၉. လူတိ နှၣ်မ့ၢ်လၢၢ်မ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လၢၢ်ဖးဒိၣ်လၢအဒိၣ်က တၢၢ်အထိကတၢၢ်နှၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်မ့ၢ်လူတိလီၤ.

၁၀. လူထိၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပမၤကပီၤမ့ၣ်လၢအထိၣ်ထိနှၣ်ပစံးလၢလူထိၣ် လီၤ. လူထိၣ်မ့ၣ်ဆူတၢ်ထိၣ်ထိစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလူ ထိၣ်လူလီၤလီၤ.

၁၁. လူနှၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပလဲၤမၤအိၣ်နှၣ်လၢမ့ၣ်ကပီၤဒီးပစံးလၢလူနှၣ် လီၤ. ဒီးပစံးလၢလုၣ်အိၣ်နှၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပလဲၤတိၢ်သံနှၣ်လၢမ့ၣ် ကပီၤနှၣ်မ့ၢ်ပလူနှၣ်လီၤ.

၁၂. လူပစီ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤကျ့မၤပှၤ. ပှၤဂၤမၤဒိၣ်ထိၣ်ပသးဒီးပစံး လၢလူပစီပှၤလီၤ. ပှၤတဂၤလူပစီပှၤဒီးမၤဒိၣ်ထိၣ်ပသးလီၤ. ဒီးပ စံးလၢကျ့လူကျ့ပစီပှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၃. လူမ့ၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပအဲၣ်ထိၣ်မ့ၣ်လၢပနဲအခိၣ်ဒီးပယှာ်သကွဲယှာ် ကဒါမ့ၢ်မဲာ်လါမဲာ်. ထံခံထံထၣ်လၢပျ့ၤသံၣ်ဆိလိၢ်အဂီၤထံးနှၣ် ပစံးလၢပလူမ့ၣ်လီၤ. လူမ့ၣ်နှၣ်ယှာ်သကွဲယှာ်ကဒါမ့ၢ်မဲာ်လါမဲာ် ဒီးစံးမ့ၢ်နှာ်နှၣ်လၢမ့ၢ်ထိၣ်. စံးမ့ၢ်ထိၣ်နှၣ်လၢမ့ၢ်နှာ်လီၤ.

၁၄. ကလူ ကလိၣ်ကလူ, မၤသးကလိၣ်ကလူ, ဒီးကလူးကလူ, ဒီးကလူနှ, ဒီးကပၢ်ကလူ, ဒီးကလူစီၤ, ဒီးထိၣ်ကလူ, ဒီးတိး ကလူ,ဒီးကလူ, ဒီးရှိၣ်ကလူ, တၢ်ခဲလၢာ်နှၣ်ကွၢ်လၢကလူတကၢ့ၢ်.

၁၅. ကံးကိၣ်လူ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတုၢ်နၢ်လိာ်အသးဒီးတပျၢ်လိာ် ဘၣ်အသးနှၣ်ပစံးလၢမၤကံးကိၣ်လူလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤလိာ်ကွဲ ဒီးဖိာ်မ့ၣ်ဒီးဖိာ်မ့ၣ်မၤကံးကိၣ်လူဒီးဖိာ်မ့ၣ်တပျၢ်ဘၣ်အီၤဘၣ်.

၁၆. ထံကိၣ်လူ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးအထုးဒီးပအိၣ်အထုးစဲဘူးတၢ် ဒီးကံးဝဲနှၣ်ပစံးလၢကံးကိၣ်လူလီၤ. သဲးသၣ်နှၣ်ပအိၣ်မၤအသး ကံးကိၣ်လူလီၤ.

၁၇. ထံးကိၣ်ထံးလူ နှၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ပမဲာ်မၤသးဒ်တဒီအသိးဒီးပ ထံၣ်တၢ်တလီၤတံၣ်လီၤဆဲးဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢပကွၢ်တၢ်မၤအသးကံး ကိၣ်ကံးလူလီၤ. စဲာ်တဘ့ၣ်စကွၢ်တၢ်မၤအသးကံးကိၣ်ကံးလူစ ကွၢ်တၢ်တဖျါဘၣ်.

၁၈. ခလူ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖျိၣ်တၢ်ဆါနှၣ်ပစံးလၢခလူလီၤ. ဒီးပစံးလၢ ချ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ခလူဒီးစလူၤတချူးဘၣ်.

၁၉. ဆုလူလူ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဃုတၢ်ကမၣ်လၢပှၤဂၤအလီၤဒီးဃုဝဲ တမံၤဘၣ်တမံၤနှၣ်ပစံးလၢဃုလူလူလီၤ. ပှၤတဂၤဃုတၢ်ကမၣ် လၢပှၤဂၤအလီၤဒီးဃုဝဲလူလူစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၀. စီၤလူပှၤ No. 19—၁၉. ပစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤလၢပျ့ၤတဂၤအ မိၢ်အပၢ်သံသဒၣ်အီၤဒီးအဖံလှၢ်ဖိၣ်ဃဲကူၤအီၤလီၤ. တၢ်နါလိာ် အိၣ်အဖံနှၣ်ယံာ်ယံာ်ဒီးအဖံနှၣ်သံသဒၣ်အီၤလီၤ. ဒီးကလးစဲနှၣ် စီၤလူဖိၣ်သၣ်ခွါတၢ်မျိၤမျိၤလံစံးဝဲဒၣ်. ဒီးတၢ်နါကိးလၢအဖံစိၣ်ဖှ ထံးနှၣ်စံးဝဲဒၣ်.

နှတနၢ်သူသူစီၤလူ	နှတနၢ်သူသူစီၢ်လံ
တၢ်ကဘီးဂဲၤကူၤနဖံ	နှတနၢ်သူသူလံၤဓၢ
တၢ်ကဘီးဂဲၤဂူၤနဖံ	နဖံတၢ်ကဘီးဂဲၤယၢာ်

စီၤလူတခီတၤဒီးနှမးတနၢ်သူနဲာ်သူဒီးသူနဲာ်သူဒီးလီၤ. ဒီးအ ဖံအစိၣ်နှၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်မးရှၢ်ရှၢ်လီၤ. တၢ်နါဒုးအီၤလၢအဖံစိၣ်နှၣ် တဘၣ်ဘၣ်အီၤဘၣ်ဒီးဃှၢ်ဖျုးကွံာ်ဝဲလီၤ. တုၤမ့ၢ်အနှၣ်တစုဒီးစီၤ လူဟးကွံာ်ဝဲဝဲနှၣ်လီၤ.

မၤကဒီးတဂၤတၢ်နါအိၣ်သံအဖံဒီးဟးကွံာ်ဝဲလီၤ. အ စါအသူခံဂၤဟဲဒီးစံးဝဲဒၣ်. မ့ၢ်မတၤတဂၤအံၤသံဒီးအသကိးတ ကွၢ်ကူၤအီၤဘၣ်မနုၤတမံၤလဲၣ်. ပကကွၢ်ကူၤပဝဲလီၤ. စံးလိာ်အ သးခံဂၤဒီးမတၤတဂၤမှၣ်ပှၢ်လၢအသံနှၣ်အလံၤဟဲကူၤဒီးစံးဝဲဒၣ် အစါအသူဓၢ. တၢ်အံၤနုၤအံၤမ့ၢ်ပနါအိၣ်သံအီၤလီၤဖံနှၣ်. ဒီးအ သူအစါစံးဆၢအီၤ. မှမ့ၢ်ဒ်နှၣ်ဒီးဟးကၢ်နဲနဲာ်. ပကအိၣ်ပဝဲ. ဒီးမ တၤတဂၤနှၣ်ဟးဝဲလီၤ. လဲၤကွၢ်ခူၣ်တၢ်လၢတၢ်တဒၢဒီးတၢ်နါနှၣ် ကိးထိၣ်ကဒီးဒ်အလိၢ်လိၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်.

နှတနၢ်သူသူစီၢ်လံၤ	နှတနၢ်သူသူလံၤဓၢ
တၢ်ကဘီးဂဲၤကူၤနဖံ	နဖံတၢ်ကဘီးဂဲၤယၢာ်

ဒီးအဝဲခံဂၤနှၣ်နှလဲာ်တနၢ်သူနဲာ်သူဒီးသူနဲာ်သူဒီးလီၤ. တၢ် စိၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ထိၣ်သရူကလာ်ဒီးဃှၢ်ဝဲလီၤ. တၢ်စိၣ်လူၤအီၤနှၣ် ဃှၢ်ဃှၢ်ဝဲပၢၢ်လၢကျဲၤဖးနှခံဘီအတိၢ်ပှၤဒီးဃှၢ်ဖးဝဲဒၣ်ခံဂၤနှၣ်တ ဂၤကျိၤကျိၤလီၤ. တုၤမ့ၢ်အနှၣ်တစုဒီးကထါထိၣ်တၢ်ပဒီးဒီးတၢ် စိၣ်နှၣ်လီၤယံၤအိၣ်ဝဲလၢကျဲမ့ၢ်ပှၤနှၣ်ကျ့ၣ်ကလာ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၁. စီၤလူနှၣ်ပှ No. 69—၆၉. ပစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤလၢပျ့ၤတဂၤ အမါအိၣ်နှၣ်လူဝံၣ်ဒီးလဲၤဃုလူအိၣ်နှၢ်အမါလၢနှၣ်လူနှၣ်ကိးနၤ ခဲးလီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးလီၤတဲာ်သံလၢလူပှၤလီၤ. မ့ၢ်ဆုၣ်ထိၣ်ဒီးအ မါကွၢ်လၢ်အကျဲလီၤ. ကွၢ်လၢ်ဝဲယံာ်ယံာ်အတၢ်တဟဲကူၤပၢ်ဘၣ် ဒီးထိၣ်တဘ့ၣ်ဟဲပှၤစံးဝဲဒၣ်.

စီၤလူနှၣ်ဓၢဆွဲၣ်အိၣ်မဲာ်	စီၤလူနှၣ်ဓၢဆွဲၣ်အိၣ်မဲာ်
စီၤလူနှၣ်ဓၢဆွဲၣ်အိၣ်မဲာ်	

တုၤထိၣ်ဟဲပှၤဒ်နှၣ်ဒီးမတၤတဂၤဖိာ်မ့ၣ်နှၣ်သုၣ်ညါဘၣ်ဝဲလၢ အတသံလီၤ. ဒီးမတၤတဂၤနှၣ်ပကိးအီၤလၢစီၤလူနှၣ်တုၤခဲက နံၣ်အံၤလီၤ.

၂၂. ဆုလူ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလှာ်မၤအသးဒ်သံၣ်တလၢၢ်အသိးဒီး ပှၤမၤဝဲလၢတိၢ်နှၣ်ပကိးလၢဆုလူလီၤ. ဒီးပကိးလၢတနှစ့ၢ်ကီး လီၤ. ဆုလူနှၣ်ပှၤကညီဒိအနၢၤနှၣ်သိၣ်မှာ်ကၢ.

၂၃.**တလွ** နၠ်မွ်ပှၤကညီမၤသနိၣ်ထူၣ်တကလှာ်လၢသံဖိၣ်သၣ်ခွါန့ၣ်ပကီးလၢတလွလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤသံမုၣ်တနီၤဖိသၣ်ခွါဒီးဟူထိၣ်ဝဲဒီးမၤဝဲဒီးအတလွလၢသနိၢ်ထူၣ်ဖိတကျိဒီးလၢၣ်လီၤဝဲလၢကျဲမ့ၢ်အသရှၤဒီးပကီးလၢတလွလီၤ. ဒီးပကီးလၢသလွစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤသံဖိၣ်သၣ်ခွါန့ၣ်ပဘၣ်မၤဒီးအတလွစံးဝဲဒၣ်.

၂၄.**တၢ်လွတၢ်ပစီ** နၠ်မွ်ထိရီၤတၢ်မၤတၢ်တၢ်ပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်မၤဒိၣ်ထိၣ်ပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢတၢ်လွတၢ်ပစီခဲလၢာ်လီၤ. ပဘၣ်တၢ်လွတၢ်ပစီ လၢတၢ်ညၣ်ဂိၢ်ခိၣ်ဆါ. ဒီးဘၣ်တစုစုပဘၣ်တၢ်လွတၢ်ပစီလၢပှၤဂၤမၤဒိၣ်ထိၣ်ပသး. ဒီးဘၣ်တစုစုပဘၣ်တၢ်လွတၢ်ပစီလၢပှၤဂၤတဆၣ်ထိၣ်ပခံလၢပမၤတၢ်အါလီၤ.

၂၅.**ပံာ်လွပံာ်လွ** နၠ်မွ်တၢ်ကပီၤဒိၣ်ဆံးဒိၣ်ဆံးဒီးပစံးလၢတၢ်ကပီၤပံာ်လွပံာ်လွလီၤ. ဒီးပစံးလၢပံးလွပံးလွစ့ၢ်ကီးလီၤ. နါကိၣ်ရံကပီၤပံာ်လွပံာ်လွဒီးမ့ၣ်ကပီၤပံာ်လွပံာ်လွစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၆.**ပံးလွပံးလွ** နၠ်မွ်ဒ်ပံာ်လွပံာ်လွအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကပီၤဒိၣ်ဆံးဒိၣ်ဆံးမ့ၢ်ဂ့ၤ. မ့ၣ်ကဲၤဒိၣ်ဆံးဒိၣ်ဆံးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပံးလွပံးလွလီၤ.

၂၇.**ပှၤနါလွ** နၠ်မွ်တၢ်ကပီၤကြိကြိဒ်မ့ၣ်အသိးဒီးပစံးလၢပှၤနါလွလီၤ.

၂၈.**လၢၢ်စီၤလွစီၤ** နၠ်မွ်ပကီးလွဒီးအဆိဒီးပစံးလၢလၢၢ်စီၤလွစီၤလီၤ. လၢၢ်စီၤလွစီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၉.**လိၣ်လွလိၣ်လွ** နၠ်မွ်မ့ၣ်ကပီၤဖိနဲဖိနဲဒီးပစံးလၢမ့ၣ်ကဲၤလိၣ်လွ လိၣ်လွ လီၤ. မ့ၣ်တလိၣ် မ့ၢ်သ့ၣ်မုၣ် တဂ့ၤဘၣ် ဒီးမ့ၣ်ကဲၤလိၣ်လွလိၣ်လွလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလိၣ်လံၢ်လိၣ်လွလီၤ.

၃၀.**သလွ** နၠ်မွ်ပှၤသံမုၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါတဖၣ်နၠ်ဟူထိၣ်ကွၤဝဲဒီးမၤဒီး သနိၢ်ထူၣ် ဖိနၠ်ပကီးလၢ သလွလီၤ. ဒီးပကိဒီးအ ဆိ လၢသလွသလါလီၤ.

၃၁.**သလွ** နၠ်မွ်ထိၣ်ကတလှာ်ပှၤသိၣ်လွလွဒီးပကီးလၢထိၣ်သလွလီၤ. ထိၣ်သလွနၠ်ပှၤသိၣ်လွလွစံးဝဲဒၣ်.

၃၂.**သလွ** နၠ်မွ်တၢၢ်ကွဲၤ ယူၤ အီ ထံလၢမ့ၢ်နှာ်တကူာ်လာ်စီၤထိၣ်ထူၣ်ပံၢ်ကလာ်ဒီးပစံးလၢရူၣ်ထုၣ်ဘိးထိၣ်အဖိသလွလီၤ.

၃၃.**အံၣ်ပွလွ** နၠ်မွ်တၢ်လၢတလါဘၣ်နူၢ်ပစံးလၢအံၣ်ပွလွလီၤ. ပှၤတဂၤဖဲးခုးတလိၢ်အံၣ်ပွလွလီၤ. ပှၤတဂၤထုချိၣ်တဘၣ်အံၣ် ပွလွလီၤ. ပှၤတဂၤ မၤထူၣ်ဖျိဝဲတရိအံၣ်ပွလွစီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအံၣ်ပွတၢၢ်အံၣ်ပွလွလီၤ.

၁. **လွှ်** နၠ်မွ်ချိၣ်ဖိတကလှာ်အပှၤဝဲာ်စဲာ်ဒီးဝါဝဲဒီးပကီးလၢလွှ်လီၤ. လွှ်နၠ်ပှၤကညီတ့ၢ်လံာ် ဝဲဝါဂ့ၤကၢ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလွှ်စီၤကြၢစီၤလီၤ.

၂. **လွှ်** နၠ်မွ်ပနၢ်ပှၤအကတၢၢ်လီၤအိၣ်ဒီးအဖျၣ်ဒီးပစံးလၢပနၢ်လွှ်လီၤ. ကဲးလၢစနၢ်ပှၤစနၢ်လွှ်ကသ့ၣ်ဖးဘၣ်ဖုးလီၤ.

၃. **လွှ်** နၠ်မွ်ငါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤလဲပှၤဂၤနၠ်ပစံးဒီးအဆိလၢလွှ်ငါလီၤ.

၄. **လွှ်** နၠ်မွ်ပတ်ာ်ထိၣ်ဘဲလၢကဟၣ်ဒီးပစံးလၢလွှ်ဘဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလွှ်လုၣ်စဲၤဘဲလီၤ. ပှၤတဂၤလွှ်ဘဲတနံၤနူၢ်လုၣ်တကွၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **လွှ်လုၣ်စဲၤဘဲ** နၠ်မွ်ပကီးပလွှ်ဘဲဒီးအဆိဒီးပစံးလၢလွှ်လုၣ်စဲၤဘဲလီၤ. လွှ်လုၣ်စဲၤဘဲစံးဝဲဒၣ်.

၆. **လွှ်လွှ်** နၠ်မွ်ပလဲၤတၢ်ချုမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထိရီၤတၢ်ယွှ်တၢ်ယူၤချုဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢလဲၤတၢ်လွှ်လွှ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤမးတၢ်လွှ်လွှ်စလူၤတချုးဘၣ်. ထိခိၣ်ယွှ်လွှ်လွှ်ဒီးထွဲၣ်လူၤတချုးဘၣ်. ထံယွၤလွှ်လွှ်နၠ်ပစီတနူၢ်ဘၣ်.

၇. **လွှ်လွှ်** နၠ်မွ်ပှၤကညီကဲးကြူးကြူးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ကီးကြူးကြူးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢကဲးလွှ်လွှ်လီၤ. ပှၤတဂၤပျုၤတၢ်ဒီးကဲးမးလွှ်လွှ်လီၤ. ပှၤတဂၤအမိၢ်လဲၤတၢ်ယံာ်ဒီးကီးမးအမိၢ်လွှ်လွှ်လီၤ.

၈. **လွှ်လွှ်** နၠ်မွ်တၢ်ကပီၤ လၢ မ့ၢ်ဆဲးဘၣ်ထူ နၠ်မၤသးဒ်ဝးသိးဒီးပစံးလၢကပီၤလွှ်လွှ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကဲၤလွှ်လွှ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. မ့ၢ်ဆဲးဘၣ်ယိၣ်ခိၣ်စိၣ်နၠ်ကပီၤလွှ်လွှ်လီၤ. လီဝါဒံးကပီၤလွှ်လွှ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **လွှ်လီၤ** နၠ်မွ်ပလဲၤထိၣ်လဲၤလီၤနၠ်ပစံးလၢလွှ်လီၤလီၤ. ပှၤတဂၤလွှ်လီၤအသးလၢဟံၣ်ဒီးခုးအဘၢၣ်စπလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလွှ်လီၤလွှ်ထိၣ်လီၤ.

၁၀.**လွှ်လီၤ** နၠ်မွ်တၢ်ထံးတကလှာ်ခဲထိၣ်လၢလၢၢ်ခိၣ်လၢၢ်လီၤ, တၢ်ပπၤခိၣ်ပπၤလာ်ခဲယှ်ကလာ်ဒီးပကီးလၢတပှာ်ခိၣ်လွှ်လီၤလီၤ.

၁၁.**လွှ်စီၤကြၢစီၤ** နၠ်မွ်ပကီးလွှ်ဒီးအဆိဒီးပကီးလၢလွှ်စီၤကြၢစီၤလီၤ. လွှ်စီၤကြၢစီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၂.**ကလွှ်** ဒီးကလွှ်ကလါ, ဒီးကလွှ်လီၤ, ဒီးကလွှ်လီၤကလဲးလီၤ, ဒီးကလွှ်လီၤဘှ, ဒီးကလွှ်လီၤသ့ၣ်လၣ်,ဒီးကလွှ်နၣ်, ဒီး က လွှ်တ့ၢ်, ဒီး ကလွှ်ကလွှ်, ဒီးပီၤ ကလွှ်, ဒီးထံးပီၤကလွှ်ခဲး, ဒီးကလွှ်ကလိၢ်, ဒီးကလွှ်, ဒီးစိၢ်ကလွှ်, တၢ်ခဲလၢာ်နၠ်ကွၢ်လၢကလွှ်တကူ်.

၁၃.**ကီးလွှ်** နၠ်မွ်သ့ၣ်တကလှာ် အလၣ်ဖးထိဒီးပအိၣ်အဒီးဒီးပကီးလၢ ကီးလွှ်လီၤ. ဒီးအိၣ်သၢကလှာ်လီၤ. ကီးလွှ် ဖးဒိၣ်, ကီးလွှ်ပြံစီၤ. ကီးလွှ်လွ. စံးဝဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်လီၤ.

၁၄.**ကီးလွှ်ကီးလွှ်နါကိမံ** နၠ်မွ်ပှၤဆံးလိာ်ကွဲ ဒီးမၤပှၤ အ ကလွှ်လီၤ.

၁၅.**ကျိလွှ်လီၤ** နၠ်မွ်တၢ်ထူၣ်ဖျိစၢၢ်ယါခီနၠ်ပစံးလၢကျိလွှ်လီၤလီၤ. သ့ၣ်အိပှၤလၢအခိၣ်အခံထူၣ်ဖျိစၢၢ်ယါခီနၠ်ပစံးလၢကျိလွှ်လီၤလီၤ. တၢ်အိပှၤဖျါလၢဘးခီနၠ်မွ်ကျိလွှ်လီၤလီၤ.

၁၆.**ခိၣ်လွှ်ခိၣ်** နၠ်မွ်ပခိၣ်လွှ်ခိၣ်အဆၢနၠ်ပစံးလၢခိၣ်လွှ်ခိၣ်လီၤ. ပခိၣ်ဆၢအဖိခိၣ်ပπၤကဒးနၠ်ပစံးလၢပခိၣ်လွှ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခိၣ်လွှ်ခိၣ်ခိၣ်လွှ်လာ်လီၤ.

၁၇.**ခိၣ်လွှ်ဘှ** နၠ်မွ်ပခိၣ် လွှ် ခိၣ်ခဲကဲ သၣ်အဃံ ကဘျၣ် နီခဲကဲသၣ်ဒီးတစဲဘုးဘၣ်ဒီးအဃံဖးဒိၣ်ဘၣ်ဒီးစဲဘူးဒီးအထူၣ်နၠ်ဖဲပခိၣ်လွှ်ခိၣ်နၠ်ပစံးလၢခိၣ်လွှ်ဘှလီၤ. ဒီးပစံးလၢခိၣ်လွှ်ခိၣ်အခဲကဲသၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခိၣ်လွှ်တၢၢ်ခိၣ်လွှ်ဘှလီၤ.

၁၈.**တလွှ်အယှာ်** နၠ်မွ်ပှၤဂၤလိၢ်ပစုဒီးပယုကွၤဒီးစံးဝဲဒၣ်စကဟ့ၣ်ကွၤနၤဆူခံဆူခံမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမၤပှၤဂၤမၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးစံးဝဲစကမၤ လၢ ခံလၢခံမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢတလွှ်အယှာ်လီၤ. ပှၤတဂၤပမၤဒီး

တလ့ၢ်ဝဲအဃုၣ်လီၤ.

၁၉.**တလ့ၢ်ထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်လၢဟဲထိၣ်အါဝဲလၢအဆၢတလီၤတဲာ်တုာ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတလ့ၢ်ထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတလ့ၢ်ထိၣ်တၢ်ကတိၤပကနၣ်တချုးဘၣ်.

၂၀.**တလ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဂံၢ်ထိၣ်တၢ်မၤတမံၤဘၣ်တမံၤဒီးပစံးလၢပဃဲၤတလ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဃဲၤတလ့ၢ်ထိၣ်တၢ်မၤတမံၤဘၣ်တမံၤဒီးမၤပှၤကမၢလီၤ. တလ့ၢ်ထိၣ်တၢ်မၤခဲလၢာ်အိၣ်ပုံၤမံၤလဲၣ်. ကွာ်ရုးဖဲးရုး. မၤဟံၣ်မၤဃီ. လဲၤဆူပှၢ်ခိၣ်ပှၢ်ကျါ. လဲၤဆဲးအိၣ်ခးအိၣ်တလ့ၢ်ထိၣ်တၢ်မၤန်န့ၣ်လီၤ.

၂၁.**ကလ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၤအုးတၤသွိၣ်စံၣ်လၢသ့ၣ်ခံန့ၣ်ပထံးဘၣ်တထံးဒီးပစံးလၢစံၣ်တလ့ၢ်လီၤ. တၤအုးတနစံၣ်တလ့ၢ်လၢသ့ၣ်လီၤတထံးဘၣ်တထံးလီၤ.

စံၣ်တလ့ၢ်တၤအုးသ့ၣ်ခံ   အလိၢ်တလီၤစံာ်လီၤမံ

၂၂.**တၢ်လ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပျိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်ကဆှိဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ပျိတၢ်လ့ၢ်လီၤ.

၂၃.**တၢ်လ့ၢ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်လီၤလၢတၢ်စူၤခါတစိၢ်ဖိဒီးပစံးလၢတၢ်လ့ၢ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢမ့ၢ်လ့ၢ်လီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်လ့ၤလီၤန့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဖျါထိၣ်လၢတၢ်အၢၣ်ကျါလီၤ.

၂၄.**တိၣ်လ့ၢ်သၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်စီၤတိၢ်ဖိအသၣ်လၢပခံစုန့ၣ်ပကီးလၢတိၣ်လ့ၢ်သၣ်လီၤ. တိၣ်လ့ၢ်သၣ်န့ၣ်လီၤတဃၢၢ်တစ္ၤ. လီၤတဃၢၢ်ဃဲၢ်ဘးလီၤတဃၢၢ်ကီးမံၤလီၤ.

၂၅.**တိၤခိၣ်လ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆၢထၢၣ်လၢပခိၣ်လ့ၢ်ခိၣ်တခီဒီးပခိၣ်ညါသးတခီဒီးပစံးလၢတိၤခိၣ်လ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတိၤကိၤလ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဆၢထၢၣ်တိၤခိၣ်လ့ၢ်ဒီးကစီၤထိၣ်တ့ၤသိးဒီးဖိသၣ်တဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတိၤခိၣ်ဘှၣ်တိၤခိၣ်လ့ၢ်လီၤ.

၂၆.**ဒီလ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်န်ခွံၣ်အသီးတစဲးစဲးဒီးပကီးလၢဒီလ့ၢ်လီၤ. ဒီလ့ၢ်န့ၣ်ထဲစုဆၣ်ဒီးအိၣ်လၢဟံၣ်ထူၣ်သဒံအလီၤ. အိၣ်လၢဟံၣ်ထူၣ်ခံဟံၣ်ထူၣ်လီၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဒီဘှၣ်ဒီလ့ၢ်လီၤ.

၂၇.**နါလ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးအသိဘၣ်စိၣ်ထိၣ်အုးထိၣ်ဒီးပစံးလၢနါလ့ၢ်လီၤ. တၢ်လၢဝါဝဲန့ၣ်တ့ၤဘၣ်စိၣ်ဒီးဃးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနါလ့ၢ်လီၤ. ခိၣ်ဖၢၣ်ဝါတဘှၣ်ဘၣ်စိၣ်ဒီးနါလ့ၢ်လၢာ်လဲ. ဒီးပစံးလၢဘိၣ်အီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနါလ့ၢ်နါကွာ်လီၤ.

၂၈.**နၢ်လ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ပှၤအကတၢၢ်လီၤအိၣ်ဒီးအဖျၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနၢ်လ့ၢ်လီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်တ့ၤအနၢ်လ့ၢ်သ့ၣ်ဖးဒီးတနၢ်ဟူဘၣ်တၢ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၃၀.**ပလ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိၣ်တၢ်လၢအချ့ကတၢၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပလ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပပျ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤလူးပတၢ်ဒီးပလ့ၢ်ဝဲလၢအစုလီၤလီၤ.

၃၁.**ပးလ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပယူးပယီၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပအဲၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပးလ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပးလ့ၢ်ပးခွါလီၤ. ပသ္ၣ်ကုသးပှၢ်ဒီးပဖိၢ်ပပၢ်န့ၣ်ပးလ့ၢ်အီၤတက့ၢ်. ပှၤတဂၤတပးလ့ၢ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်. ပှၤတဂၤန့ၣ်တပးလ့ၢ်မၤတၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်လၢတၢ်နီတမံၤလီၤ. နတပးလ့ၢ်ဘၣ်သပၢၤဒီးသပၢၤသ့ၣ်ဖးဝဲလီၤ.

၃၂.**ပျိလ့ၢ်ပျိထိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဆှိလၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဖျါထိၣ်ဝဲလၢတၢ်ထံးတမဲထိၣ်ဘၣ်ဝဲနီတမံၤန့ၣ်ပစံးလၢပျိလ့ၢ်ပျိထိလီၤ. ပနၢ်တ့ၤအိၣ်ဒီးတၢ်ပျိလ့ၢ်ပျိထိဝဲလီၤ.

၃၃.**သလ့ၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢလဲၤချ့ကတၢၢ်န့ၣ်ပစံးလၢလဲၤသလ့ၢ်ကလာ်လီၤ. မိၢ်သ့ၣ်လဲၤသလ့ၢ်ကလာ်ချ့ကၢ.

၃၄.**သလ့ၢ်ဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်ချံဂီၤဒီးကိၤဝဲန့ၣ်ပကီးလၢသလ့ၢ်ဂီၤလီၤ. ဒီးသလ့ၢ်ဂီၤန့ၣ်အိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. ဒီးသလ့ၢ်ဂီၤပြံမိၤတကလုာ်, သလ့ၢ်ဂီၤဖးဒိၣ်တကလုာ်လီၤ. သလ့ၢ်ဂီၤဖးဒိၣ်န့ၣ်အချံထဲစုမ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးသလ့ၢ်ဂီၤပြံမိၤန့ၣ်အချံထဲစုဆၣ်အနါစူၤတစဲးဖိလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢသၣ်လ့ၢ်ဂီၤလီၤ.

၁. **လ့ၣ်** မ့ၢ်ပမၤကစီၤထိၣ်စိၢ်နီၤခိၣ်အခိဒ်ကဟၣ်ဒၢအသိးဒီးပကီးလၢလ့ၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလ့ၣ်မိၤလီၤမိၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢလ့ၣ်ကဟၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လ့ၣ်န့ၣ်ပထိၣ်လၢအဖီခိၣ်ဒီးပမၤဂီၤဖံးထုးဝဲန့ၣ်ဒီးအတြံၤအသးဒီးလဲၤချ့ဝဲလီၤ.

၂. **လ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤအိၣ်ဖျါထိၣ်ပပျ့ၤဒီးပစံးလၢလ့ၣ်ပျ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလ့ၣ်ပျ့ၤအိခၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ကလိၢ်အသးဒီးလ့ၣ်ပျ့ၤအိခၣ်နးကၢ.

၃ **လ့ၣ်ဒၢ** န့ၣ်မ့ၢ်လ့ၣ်စိၣ်န်ကဟၣ်ဒၢအသိးဒီးပစံးလၢလ့ၣ်ဒၢလီၤ. လ့ၣ်ဒၢန့ၣ်လီၤက်လၢကဟၣ်ဒၢလီၤ. လ့ၣ်ဒၢန့ၣ်တ့ၤလဲၤတၢ်ဒီးအဒၢတြံၤအသးဒီးလဲၤတၢ်ချ့ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလ့ၣ်ဒၢလ့ၣ်ဖိလီၤ.

၄. **လ့ၣ်ပၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တလၢၤမၤလ့ၣ်တကလုာ်အဒၢလၢသ့ၣ်ဘၣ်ကပီၤဝဲဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢလ့ၣ်ပၣ်လီၤ. တလၢၤလ့ၣ်န့ၣ်တ့ၤလဲၤတၢ်ဒီးလ့ၣ်ပၣ်န့ၣ်တြံၤအသးလီၤ.

၅. **လ့ၣ်နိၣ်ယိးဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢပတိၣ်ထိၣ်လၢပနၢ်ကိာ်ကျးခံလၢစဲဘူးဒီးလ့ၣ်ဘိန့ၣ်ပစံးလၢလ့ၣ်နိၣ်ယိးဘိလီၤ.

၆. **လ့ၣ်ဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကျူးကျိလၢစဲဘူးဒီးလ့ၣ်လၢပနၢ်ထုးဝဲန့ၣ်ပကီးလၢလ့ၣ်ဘိလီၤ. လ့ၣ်ဘိန့ၣ်ဟိာ်အသးဆူလ့ၣ်မဲာ်ညါတခီဒီးဟိာ်သးလၢလ့ၣ်နိၣ်ယိးဘိလီၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလ့ၣ်ဘိလ့ၣ်ဖိလီၤ.

၇. **လ့ၣ်လၢပျ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤကွံာ်တၢ်လၢပပျ့ၤဒီးပစံးလၢလ့ၣ်လၢပျ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤလ့ၣ်ကွၢ်ကသံၣ်ထဲလၢအပျ့ၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မှၤတဝံၣ်ဘၣ်ဒီးလ့ၣ်ကွၢ်မှၤလၢအပျ့ၤနါစုလီၤ.

၈. **လ့ၣ်လၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ချံဝးဝဲယၢ်ခီယၢ်ခီဒီးပစံးလၢလ့ၣ်လၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလံၣ်လၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ချံတဘှၣ်တၢ်ပဒၢးတအိၣ်ဘၣ်ဒီးလ့ၣ်လၢၣ်နးသမိး.

၉. **လ့ၣ်လၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဃၣ်သးယၢ်ခီယၢ်ခီဒီးပစံးလၢဃၣ်လ့ၣ်လၢၣ်အသးလီၤ. ကဆိလဲၤတၢ်ဃၣ်လ့ၣ်လၢၣ်အသးစံးဝဲလီၤ.

၁၀.**လ့ၣ်လီၤသး** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်မၤကဆှိအဆူၣ်လၢအပျ့ၤဒီးပစံးလၢလ့ၣ်လီၤသးလီၤ. ထွံၣ်တနအလီၤဘၣ်စိၣ်ဒီးလ့ၣ်လီၤအသးလီၤ.

၁၁.**လ့ၣ်အိၣ်** န့ၣ်ထိရိၤတၢ်တမံၤမ့ၢ်မၤကွံာ်အဆၣ်လၢအပျ့ၤဒီးပစံးလၢလ့ၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ပနၢ်လ့ၣ်အိၣ်နိၣ်လၢအပျ့ၤ. ထွံၣ်န့ၣ်

လ့ၣ်အီၣ်မ့ၤလၢအပျ့ၤလီၤ. ဒ်းပှၤကညီလ့ၣ်အီၣ်တၢ်လၢအပျ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၂ **လ့ၣ်စိၤလီၤစိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးလ့ၣ်ဒ်းအဆိလၢလ့ၣ်စိၤလီၤစိၤလီၤ. လ့ၣ်စိၤလီၤစိၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၃.**တလ့ၣ်** ဒ်တလ့ၣ်ကံးကူး, ဒ်းလီၤတလ့ၣ်နူၣ်ကွၢ်လၢတလ့ၣ်တက့ၢ်.

၁၄.**တလ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပလီၤသ့ၣ်ဖးတၢ်လွံၢ်တိၣ်ဒ်းတတိၣ်နူၣ်ပစံးလၢတလ့ၣ်လီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢတလ့ၣ်တဒ့လီၤ. ဒ်းဟ့ၣ်တလးနူၣ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်ဒ်သ့ၣ်တလ့ၣ်လီၤ.

၁၅.**တလ့ၣ်ကံးကူး** နူၣ်မ့ၢ်ပပကံးထိၣ်ပသးဒ်းပကနွၢ်ပသးဒ်းပစံးလၢပတလ့ၣ်ပသးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးပအူးဒ်းတလ့ၣ်ကံးကူးအသးနးကၢ.

၁၆.**တလ့ၣ်ယဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကျ့ယဲာ်လၢအကနၣ်နါစ့ၤနူၣ်ပစံးလၢတလ့ၣ်ယဲာ်လီၤ. ယဲာ်နူၣ်ပကျ့လၢလၢၢ်ထီဘွဲးဝံၤဒ်းပတလ့ၣ်လၢလၢၢ်ကဆ့ၢ်လီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢတလ့ၣ်တလၢလီၤ. ဒ်းပစံးလၢသလ့ၣ်ယဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၇ **သ့ၣ်လ့ၣ်ဝၣ်လ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပလီၤဖးသ့ၣ်စိၤဝၣ်စိၤလွံၢ်ယိၣ်ဒ်းအယိၣ်ပြံနူၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်လ့ၣ်ဝၣ်လ့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်အဒိအလိၣ်အလီၤနူၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်လ့ၣ်ဝၣ်လ့ၣ်လီၤ.

၁၈.**အလ့ၣ်အဒ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အဒိအလိၣ်အလီၤနူၣ်ပစံးလၢအလ့ၣ်လီၤ. သဲးသၣ်အလ့ၣ်. ဝၣ်အလ့ၣ်အဒ့. သပၢၤအလ့ၣ် အဒ့စံးဝဲဒၣ်.

၁. **လ့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဘူဒ်းအလီၢ်ကဆ့ၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢလ့ၤလီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်ဟ့ၣ်ဒ်းလၢၢ်ဒ်းလ့ၤမးလီၤ. ပျ့ၤဘၣ်ဟ့ၣ်ဒ်းသ့ၣ်ဒ်းလ့ၤမးလီၤ. စတ်ထးလၢထးကြဲဒ်းထးနူၣ်လ့ၤဝဲလီၤ.

၂. **လ့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသးပှၢ်လၢအခိၣ်ဒ်နူၣ်အခိၣ်သူတအိၣ်ဘၣ်ဒ်းပစံးလၢအခိၣ်လ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤအသးပှၢ်ဒ်းအခိၣ်လ့ၤမးလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢခိၣ်လ့ၤနၢ်လ့ၤ, ခိၣ်လ့ၤမဲာ်လ့ၤလီၤ. ဒ်းပစံးခၢခိၣ်လ့ၤတဒ်းစ့ၢ်ကီးလီၤ

၃. **လ့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအညၣ်ကျါနူၣ်အိၣ်ဒ်းလၢၢ်ဒ်းပစံးလၢလ့ၤလီၤ. ဒ်းပစံးလၢတၢ်လ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ချံးတနိၤနိၤအိၣ်ဒ်းအလ့ၤ. ထီရိၤတၢ်တမံၤမံၤနူၣ်တနိၤနိၤအိၣ်ဒ်းလ့ၤလီၤ.

၄. **လ့ၤကဒ့** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်လၢ်ဒ်ကညူးဒ်းပစံးလၢစီလ့ၤကဒ့လီၤ. စအိၣ်မ့ၤစီလ့ၤကဒ့လီၤ. ဟ့တအိၣ်လၢၤဘၣ်လၢ်စီလ့ၤကဒ့လီၤ.

၅. **လ့ၤကဒိ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဖိၣ်တၢ်တအိၣ်ဘၣ်နီတမံၤဒ်းပစံးဖိၣ်မးလ့ၤကဒိလီၤ. ပှၤတဂၤဖိၣ်ဒ်းအတၢ်တအိၣ်ဘၣ်နီတမံၤလ့ၤကဒိလီၤ.

၆. **လ့ၤကဒိ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ဆူၣ်လီၤဝဲဒ်းအဖံးအိၣ်ဖျါထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢအဆူၣ်လ့ၤကဒိလီၤ. ထွံၣ်တဒ့ပှၢ်ဒ်းအဆူၣ်လီၤမးလ့ၤကဒိလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢလ့ၤကဒံၣ်လ့ၤကဒိလီၤ.

၇. **လ့ၤကဒီး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤခိၣ်သူလီၤကွံာ်ဒ်းအခိၣ်လဲဖျါထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢအခိၣ်လ့ၤကဒီးလီၤ. ပှၤတဂၤပှၢ်ဒ်းအခိၣ်လ့ၤမးလ့ၤကဒီးလီၤ.

၈. **လ့ၤကူၤ** နူၣ်မ့ၢ်သဖှိအဆိလီၤ. ဒ်းမ့ၢ်ပှၤညၣ်တမ့ာ်ဘၣ်လၢဟ်လီၤဘဲအသးနူၣ်ပစံးလၢဟ်သးသဖှိလ့ၤကူၤလီၤ. ပှၤတဂၤအညၣ်တမ့ာ်ဘၣ်ဒ်းဟ်အသးသဖှိလ့ၤကူၤလီၤ.

၉. **လ့ၤတကူၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်လၢ်စီမ့ၢ်ဂ့ၤ. မ့ၣ်အိၣ်ကဟံဖျါထိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပလူၤကွံာ်ပခိၣ်အဖံးဖျါထိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢလ့ၤတကူၤလီၤ. မ့ၣ်အိၣ်ကဟံအပျိလ့ၤတကူၤ. စအိၣ်မ့ၤလၢ်လ့ၤတကူၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်လ့ၤတကူၤလီၤ.

၁၀.**လ့ၤတကူၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢ်ဝဲခဲလၢ်ဒ်းပစံးလၢလၢ်လ့ၤတကူၤလီၤ. မ့ၣ်အိၣ်ပှၤတဂၤအဟံၣ်လၢ်လ့ၤတကူၤ. စအိၣ်နူၢ်နမ့ၤလၢ်လ့ၤတကူၤလီၤ. ထိးအိၣ်နဘုလၢ်လ့ၤတကူၤလီၤ.

၁၁ **လ့ၤတကူၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်တၢ်းသိးဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်တထဲသိးဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢလ့ၤတကူၤလီၤ. ပှၤကညီဒ်းတလၢၤနူၣ်တၢ်းသိးဘၣ်လ့ၤတကူၤဘၣ်. ပှၤခံဂၤတထဲသိးဘၣ်လ့ၤတကူၤဘၣ်. စအိၣ်မ့ၤတဝံၣ်ဘၣ်လ့ၤတကူၤဘၣ်. သ့ၣ်ခံဘိနူၣ်တတူၤသိးဘၣ်လ့ၤတကူၤဘၣ်.

၁၂.**လ့ၤတူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတၢၢ်နူၣ်ပစံးလၢလ့ၤတူၢ်လီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢလ့ၤတူၢ်လ့ၤတီၤလီၤ. ပမၤကလီတူၤဝံၤတူၤကတၢၢ်ဒ်းပစံးလၢလ့ၤတူၢ်လီၤ. နမၤခုးတလီၢ်နူၣ်မၤတူၤလ့ၤတူၢ်တက့ၢ်. ထီရိၤတၢ်ကတၢၢ်နူၣ်ပစံးလၢလ့ၤတူၢ်လီၤ. ထိၣ်သ့ၣ်တူၤလ့ၤတူၢ်. ပသးပှၢ်အတၢ်ကတီၤလီၤ.

၁၃.**လ့ၤတီၤ** နူၣ်မ့ၢ်လ့ၤတူၢ်အဆိလီၤ. ဒ်းမ့ၢ်တၢ်ကတၢၢ်တၢ်နါစ့ၤနူၣ်ပစံးလၢလ့ၤတူၢ်လ့ၤတီၤပစံးဒ်းအဆိဒ်နူၣ်လီၤ. လ့ၤတူၤလ့ၤတီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၄.**လ့ၤထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်သူတအိၣ်ဘၣ်လၢပမဲာ်ညါလၢစၢၢ်ဆၢပမဲာ်တူၢ်ခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢပခိၣ်လ့ၤထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်လ့ၤထိၣ်လၢစၢၢ်ဆၢမဲာ်တူၢ်ခိၣ်နူၣ်လီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢလ့ၤထိၣ်ဒွါထိၣ်လီၤ.

၁၅.**လ့ၤပၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤခိၣ်ထိးလီၤစ့ၤပၢၤကဒးလၢအမိၢ်ပှၢ်လ့ၢ်လီၤနူၣ်ပစံးလၢလ့ၤပၢၤလီၤ. ချံးပူၤခိၣ်ထိးလ့ၤပၢၤကဒးလီၤ.

၁၆.**လ့ၤဘိ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်မုၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, အလၣ်အိၣ်လၢအနါစ့ၤဒ်းအဘိထိဝဲနူၣ်ပစံးလၢလ့ၤဘိလီၤ. သဲးတထံး လ့ၤဘိထိကၢ. သဘျူၣ်တမုၢ်လ့ၤဘိဒ်းအလၣ်အိၣ်လၢအနါစ့ၤလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢလ့ၤဘိလ့ၤဘါလီၤ.

၁၇.**လ့ၤလၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဟ်ာ်တၢ်ဖးဖိလၢအထိဝဲနးနးကလဲာ်နူၣ်ပစံးလၢမူလ့ၤလၢၤလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢမူလ့ၤလၢၤဟိၣ်လ့ၤလၢၤလီၤ.

တၢၢ်ကွဲၤအိၣ်လၢမူလ့ၤလၢၤ တသ့ၣ်ညါအဆူၣ်အဘၢ

၁၈.**လ့ၤလၢၤ** နူၣ်မ့ၢ် ပှၤကညီဟးဝ့ၤဝီၤ နူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ . တၢ်ဖိတၢ်လံၤနၣ်စိၤညၣ်စိၤနူၣ်ဟးဝ့ၤဝီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢတီၤလ့ၤလၢၤလီၤ. ညၣ်တဖုတီၤလ့ၤလၢၤလၢကွဲပူၤလီၤ. ပှၤတဖၣ်တီၤလ့ၤလၢၤလၢကျဲမုၢ်နူၣ်လီၤ.

၁၉.**လ့ၤလ့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပထဲးကွံာ်နိၣ် ထိၣ်တချူးဘၣ်ဒ်းပစံးလၢပထဲးနိၣ်လ့ၤလ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤထဲးနိၣ်လၢခုးလ့ၤလ့ၤဒ်းနိၣ်ထိၣ်တချူးဘၣ်. ဖံထဲးကွံာ်ထိၣ်ဟ့ာ်အဆူၣ်လ့ၤလ့ၤစံးဝဲလီၤ.

၂၀.ကလ့ၤ ဒီး ကလ့ၤ ကလၤ, ဒီးစ့ၤကလ့ၤ, ဒီးကလ့ၤစိၤ, ဒီးက
လိၢ်ကလ့ၤ, ဒီးဟ့ကလ့ၤ, ဒီးသးဒိၣ်ထိၣ်ဟ့ကလံၤ, ဒီးဖ့ကလ့ၤ,
ဒီး ဒိကလ့ၤ, ဒီးစပိၢ်ကလ့ၤ, ဒီးကလ့ၤ ကလၤ, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်
ကွၢ်လၢကလ့ၤတက့ၢ်.

၂၁.ခိၣ်လ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်သ့ၣ်လီၤထဲးဒီးအလဲဖျါထိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤပှ့ၢ်
ဒီးအခိၣ်လ့ၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခိၣ်လ့ၤနၢ်လ့ၤလီၤ.

၂၂.စ့ၤလ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အခိၣ်အခံဒိၣ်ဒီးအဖးဖိဆံးဝဲနူၣ်ပစံးလၢ
စ့ၤလ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစ့ၤလိၢ်စ့ၤလ့ၤလီၤ. ပှာ်စ့ၤလ့ၤစိၤ
ခိၣ်အခိၣ်နူၣ်ပကွၢ်ဂ့ၤကၢ.

၂၃.ဆီလ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်ဆီညၣ်ကျါအိၣ်ဒီးလၢၢ်ဖိဒီးပစံးလၢဆီလ့ၤ
လီၤ. ဒီးပတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်ပနၢ်ဟ့ပှၤဂၤစံးဝဲလီၤ.

၂၄.ထလ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်အမံၤဒီးပကီးလၢလါတလ့ၤလီၤ.
လါလၢပဖဲးခါတလါနူၣ်ပကီးအမံၤလၢလါတလ့ၤလီၤ. လါတလ့ၤ
နူၣ်ပတလ့ၤဒ့တလ့ၤသံၣ်စံးဝဲလီၤ.

၂၅.တလ့ၤတဘီ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအဲၣ်သံၣ်အဲၣ်မါတဂၤဘၣ်တဂၤ.
အဲၣ်သံၣ်ဝၤတဂၤဘၣ်တဂၤဒီးပစံးလၢပှၤတလ့ၤတဘီလီၤ. ဒီးပ
စံးလၢအဲၣ်တလ့ၤအဲၣ်တဘီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပိာ်မုၣ်တနီၤနီၤတလ့ၤတ
ဘီ. ပိာ်ခွါတနီၤနီၤတလ့ၤတဘီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၆.တၢ်လ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်ထိရံၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤအညၣ်ကျါတနီၤနီၤအိၣ်ဒီး
လၢၢ်ဖိနူၣ်ပစံးလၢတၢ်လ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်လ့ၤတၢ်ဖိ,
တၢ်လံၤတၢ်ကွာ်လီၤ.

၂၇.တဲာ်လ့ၤအီလ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဆါလၢနးဒီးသံဓိၢ်တသံမ့ဓိၢ်တမ့ဒီး
စံးလၢမၤသးတဲာ်လ့ၤအီလ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲသံဓိၢ်တသံဒီး
မၤသးတဲာ်လ့ၤအီလ့ၤလီၤ.

၂၈.ပလ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်လီၤဩူလၢအခိၣ်မိၣ်ထူးဖျဲးနူၣ်ပစံးလၢ
လီၤပလ့ၤလီၤ. တၢသၣ်ခိၣ်မိၣ်လီၤပလ့ၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီး
အဆိလၢလီၤလ့ၤလီၤကဲၣ်ကူးလီၤ.

၂၉.ဖ့ကလ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢာ်စီဝဲဒီးပစံးလၢစီဖ့ကလ့ၤလီၤ. စ
အိၣ်မ့ၤလၢာ်စီဖ့ကလ့ၤစံးဝဲလီၤ.

၃၀.ဘ့ၣ်လ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်သံတ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢသံလၢာ်ဝဲနူၣ်
လီၤ. ပှၤကညီဘၣ်တၢ်ဆါလူဘိုးဒီးသံတ့ၢ်ဘ့ၣ်လ့ၤလၢာ်မးလီၤ.

၃၁.စီၤလ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်ထံသနၢၣ်သဝံးအသးဒီးပကီးလၢထံစီၤလ့ၤ
လီၤ. ထံစီၤ လ့ၤ ယွၤကဒါက့ၤ ဆူအခံတခီ လီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအ ဆိ
လၢထံစီၤလ့ၤ ထံစီၤလီၤလီၤ. ဒီး ထံသအၢၣ် လၢယၢ်ယၢၢ တကစီၤ
ဒီးပစံးလၢထံစီၤလ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထံစီၤလ့ၤအိၣ်တကစီၤဖိနူၣ်အိၣ်
ဒီးညၣ်အါကၢ.

၃၂.စီၤလ့ၤ နူၣ်ထံအိၣ်ကစီၤလၢအခိၣ်အခိၣ်လီၤသံးတ့ာ်နူၣ်ပကီး
လၢထံစီၤလ့ၤလီၤ. ထံစီၤလ့ၤလီၤသံးနူၢ်ညၣ်နူၣ်ပှၤကညီကဝဲၢ်
အိၣ်နူၢ်ဂ့ၤကၢ.

၃၃.သူလ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်နိၣ်တကလှာ်အဘိထဲစုမ့ၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဒီးပကီးလၢ
သူလ့ၤလီၤ. သူလ့ၤဟ့ၣ်နူၣ်ပှၤကညီရှ်ကျိုးအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီး
အဆိလၢသူလ့ၤသူလၢလီၤ.

၃၄.သူလ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလှာ်အိၣ်လၢကစၢ်ကလိပှ့ၢ်ခိၣ်
ပှ့ၢ်ကျါဒီးပှ့ၤသိၣ်ဟ့ဟ့ဒီးပကီးလၢသူလ့ၤလီၤ. သူလ့ၤနူၣ်တ့ၤ
တၢ်ယီၤထိၣ်ဒီးပှၤဝဲတၢ်ဒီယီၤညါလီၤ.

၁. လဲ နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်အသးကျါလၢကီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်လဲလီၤ.
သ့ၣ်တနီၤနီၤအလဲကီၤကၢ. ဒီးသ့ၣ်တနီၤနီၤအလဲဂီၤဝဲလီၤ. ဒီးပ
စံးဒီးအဆိလၢလဲဖိလီၤ.

၂. လဲ နူၣ်မ့ၢ်ပစိာ်ထိၣ်တၢ်ဝံတၢ်ယိးလၢအယၢဒီးပစံးလၢလဲလီၤ.
ဒီးပစံးလၢလဲထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲထိၣ်တၢ်ဝံတဝံဆူအ
ခိၣ်တနူၢ်ဘၣ်. စကလဲနူၢ်နၤ. နလဲနဲတနူၢ်ဘၣ်. လဲတၢ်ယိးဆူနဖံ
ဘၣ်ခိၣ်တက့ၢ်.

၃. လဲ နူၣ်မ့ၢ်ပဟံးနူၢ်ပှၤဂၤအတၢ်တမံၤဒီးပှၤဂၤဟံးနူၢ်ဆၢစကီး
ပတၢ်တမံၤဒီးပစံးလၢလဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢလဲလိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤ
လဲစ့ဒီးပှာ်လၢဖွါပူၤနူၣ်. လဲလိာ်နယဲာ်ဒီးစယဲာ်တက့ၢ်.

၄. လဲကဲမ့ၢ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢကီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢလဲကဲမ့ၢ်လီၤ. ပှၤက
ညီ အခိၣ်လဲကဲမ့ၢ်ကီၤတါချါလၢအဒီနူၣ်လီၤ. တၢ်လီၤပၢၤကီၤဝဲ
နူၣ်ပစံးလၢလဲကဲမ့ၢ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်လဲကဲမ့ၢ်လီၤယါကီၤသမိး.

၅. လဲထိၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပစိာ်ထိၣ်တၢ်ဝံဆူပခိၣ်ဒီးပစိာ်ထိၣ်တၢ်ယိးဆူပ
ခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢလဲထိၣ်လီၤ. လဲထိၣ်တၢ်ယိးဆူနဖံဘၣ်ခိၣ်တ က့ၢ်.
ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲထိၣ်လဲလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅-၁. လဲလိာ် နူၣ်မ့ၢ်ပဟံးနူၢ်လိာ်ပတၢ်တခီတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢ
လဲလိာ်လီၤ. လဲလိာ်နနးဒီးစဒီအံၤတက့ၢ်.

၆. လဲလီၤအသး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကူဆ့လၢအယိၢ်ဒ့ဒီးပစံးလၢလဲ
လီၤအသးလီၤ. ဒီးပှၤကညီထုးသဘျုးလီၤဆ့ဆူအယိၢ်ဒ့နူၣ်ပစံး
လၢလဲလီၤအသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲလီၤအသးဒီးအရျယံ
အိၣ်ဖျါဝဲလီၤ.

၇. ကလဲ ဒီးကလဲထိၣ်, ဒီးကသ့ၣ်ကလဲ, ဒီးကလဲၤကလါ, ဒီး
ကလံကလဲ, ဒီးနံၣ်ကလဲဆ့ကလဲ, ဒီးတိၢ်ကလဲ, ဒီးလီၤကလဲ,
ဒီးကလဲယှာ်, ဒီးကလဲ ကမၢ်, ဒီးကလဲမိၢ်မၢ်, ဒီးကလဲ လိာ်အ
သး, ဒီးကလဲဘိးဘး, ဒီးသဘဲ့ကလဲ, ဒီးမၤသးကလဲကလး, ဒီး
ကလဲက့ၤ, ဒီးသဘံးကလဲ, ဒီးအ့ၣ်လီၤကလဲ, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်
လၢကလဲတက့ၢ်.

၈. ကွဲလဲ နူၣ်ပှၤကညီကွဲက့ၤအကလၤကီးက့ၤအကလၤဒီးပစံး
လၢကွဲလဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢ တၢ်ကွဲလဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီနူၣ်မ့ၢ်
ဆါဒီးကွဲလဲတၢ်စံးဝဲလီၤ.

၉. ခလဲ တၢ်လၢအယူၤထိၣ်ဆူတၢ်ဖးဖိနူၣ်ပစံးလၢခလဲထိၣ်လီၤ.
ထိၣ်တဘ့ၣ်ခလဲထိၣ်ဆူမူဖးဖိထးနူၣ်ဖျါထိၣ်ထဲစိးကပှၤတဘ့ၣ်
လီၤ. ဒီးပစံးလၢကလဲထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀. ခိၣ်လဲ နူၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ယံနူၣ်ပစံးလၢခိၣ်လဲလီၤ. ပနၢ်သံဒီးအ
ခိၣ်လဲအိၣ်လီၤတဲာ်လၢပျိပူၤဝါဟၢၣ်ကလာ်လီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်ဂ့ၤ,
တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တ့ၤသံအ့ၣ်ဒီးအခိၣ်ဖံးလီၤတအိးကွံာ်နူၣ်ဒီး
အိၣ်ထဲအခိၣ်ယံဒီးပစံးလၢအခိၣ်လဲလီၤ.

၁၁. ခိၣ်လဲ နူၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်မၤအခုအပှၤလဲၤကီးပှၤအိၣ်ဒီးအမူးတ
ဖၣ်ဒီးဟံးနူၢ်စ့လၢလဲၤတၢ်အခးနူၣ်ပစံးလၢခိၣ်လဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီး
အဆိလၢစ့လဲခိၣ်လဲ, စဘ့ၣ်ခိၣ်လဲလီၤ. ပှၣ်တၣ်လဲၤကီးပှၤတဂၤ
အိၣ်ခိၣ်လဲတဘၣ်လီၤ.

၁၂.စ့လဲ နူၣ်မ့ၢ်ခိၣ်လဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၣ်တၣ်လဲၤကီးပှၤဂၤဒီး

ဢၢၼ်းၼႄႇၸႂ်လႆၸဵမ်ၶႂၢၼ်ႈလႆႈ.

၁၃.**ၵလဲ** ၼႆႉမၢႆသေႇတေပႅၼ်ၶိုၵ်ႉ ၼၢင်းၼၵ်ႈ. ပၼ်ၵႂၢမ်းၸွမ်း လႆႈ.

၁၄.**တလဲထိင်** ၼႆႉမၢႆပၢႆးသၢမ်ထိင်ပၢႆၶဵင်ထႅမ်ႇၼီႈပၵ်းလၢႆတလဲထိင်လႆႈ. ၼီႈပၵ်းလၢႆသလဲထိင်ၸၢႆႈၵူႈလႆႈ. ပုၼ်ႈတၢင်းလဲႇတၢင်းၼီႈမီထႅမ်ႇတလဲထိင်တၢင်းၵူၼ်းၵၢၼ်ႇၸၢႆးၶဵင်ထႅမ်ႇလႆႈ.

၁၅.**ထႅမ်ႇလဲ** ၼႆႉမၢႆထႅမ်ႇပထၢႆၼႆႉပၵ်းလၢႆထႅမ်ႇလဲလႆႈ. ဢီထႅမ်ႇလဲတၵ်ႉ. သုဝ်ႉပၢၵ်ႇၵၢၼ်ဢၢႆႇပၼ်ဢုမ်ႈလႆႈ. ၼီႈပၵ်းလၢႆထႅမ်ႇလဲၼီႈလဲၸၢႆႈၵူႈလႆႈ.

၁၆.**ထႅမ်ႇလဲ** ၼႆႉမၢႆပုၼ်ႈပၢၵ်ႇၵၢၼ်ဢၢႆႇလၢႆဢၵ်ႉ. ၼီႈပုၼ်ႈဢၼ်ၽိုၼ်းၼႄႇပၵ်းလၢႆထႅမ်ႇလဲၼီႈဢပၢၵ်ႇၵၢၼ်တမွၼ်းပၼ်လႆႈ. ထႅမ်ႇလဲၼီႈပုၼ်ႈၵၺီပၢၵ်ႇၵၢၼ်ဢၢႆႇၸၵ်းဝႃႈၼႆ.

၁၇.**ၼီႈလဲ** ၼႆႉမၢႆပမၢၼ်ႈပုၼ်ႈၵႃႈဢတၢင်းၼီႈပဢၢၼ်းၼႄႇပမၢၼ်ႈတၢင်းဢပွၼ်ႈလၢႆၸ ၼီႈပၵ်းလၢႆၼီႈလဲလႆႈ. ပုၼ်ႈတၵႃႈလဲႇၼီႈလဲဢသႃးလၢႆပုၼ်ႈမၢၼ်ႈၵဝ်ႇလႆႈ. ပုၼ်ႈတၵႃႈၼီႈလဲဢသႃးလၢႆၵႂၢၼ်ပၼ်လႆႈ. ၼီႈပၵ်းၼီႈဢၢႆႇလၢႆၼီႈလိူဝ်ၼီႈလဲလႆႈ. ၼီႈပၵ်းလၢႆ ၼီႈလဲ ၼီႈလဲၢ ပၵ်း ၼီႈ ဢၢႆႇလ် ၼႆႉ ၸၢႆႈ ၵူႈလႆႈ.

၁၈.**ပလဲ** ၼႆႉမၢႆတၢင်းမျိုးဢၢႆႇလႆႈ. ၼီႈမၢႆတၢင်းၵႂႃႇတၵႃႈလွၵ်းလၢႆဢလွၵ်ႈၼိင်ပွၵ်ႉၼိင်ၼ်ထူဢသီးလႆႈ. တၢင်းမျိုးပလဲၸၵ်းဝႃႈၼႆ.

၁၉.**ၸၼ်လဲ** ၼႆႉမၢႆၼႃႈၽၼ်ဢၢႆႇလႆႈ. ၼီႈမၢႆပုၼ်ႈ လၢႆမၢၼ်ႈတၢင်းတသုၽၼ် မၢႆၵႃႈ. မၢၼ်ႈတၢင်းလႆႈၼႃႈတမွၼ်းမွၼ်းမၢႆၵႃႈ. တၢင်းမိင်ၼႃႈပသႃးၼီႈပၼႃႈ ၼႆႉပ ၵ်းလၢႆၼႃႈၽၼ်ၸၼ်လဲလႆႈ. ၸမၢၼ်ႈတၢင်းတသုၽၼ်. ၼႃႈၽၼ်ၸၼ်လဲယႃ တၵႃႈ.

၂၀.**ၽုၼ်လဲ** ၼႆႉမၢႆပသီးၼႄႇပမါဢထႅမ်ႇၽုၼ်ၼီႈပမါသီးၼႄႇပထႅမ်ႇၽုၼ်ၼႆႉ ပၵ်းလၢႆၽုၼ်လဲလႆႈ. ပုၼ်ႈၼီမိဝ်ႈသူၼ်တီသႃးရႈၼီႈၽုၼ်လဲၼႄႇဢထႅမ်ႇ ၽုၼ်တီႈဝီးလႆႈ.

၂၁.**လိၼ်လဲ** ၼႆႉမၢႆလိၼ်တၵႃႈလွၵ်းထဲမိင်မၢႆၼိင်ၼီႈဢပျိၵ်ႉတီႈၵႂႃႇလၢႆ ဢဝ်ၼီႈ ပၵ်ႉလၢႆ လိၼ်လဲလႆႈ. ၼီႈပၵ်ႉၼီႈဢၢႆႇလၢႆ လိၼ်လဲ လိၼ် လဲၢလႆႈ.

၂၂.**လီႈလဲ** ၼႆႉမၢႆသုၼ်ၵပိူၼ်ႈၵျူၼ်ၼီႈဢလဲဖျၢထိင်ဝဲမၢႆၵႃႈ, တၢင်း ဢုၼ်သံလၢႆဢၺၼ်ၼီႈဢယဲဖျၢထိင်ဝဲမၢႆၵႃႈ. ပၵ်းလၢႆလီႈလဲလႆႈ. သုၼ်တၵျိၼ်လီႈလဲၼီႈဢၵပိူၼ်ႈတဢိင်လၢႆႈၽၼ်. တၢင်းယဲလီႈလဲ ၼႆႉဢၽႃးဢၺၼ်တဢိင်လၢႆႈၽၼ်.

၂၃.**သလဲ** ၼႆႉမၢႆသုၼ်တၵႃႈလွၵ်းပၼ်ၵႂၢမ်းၸွမ်းၼီႈပတၢင်ၽၼ်ၼီ တၸၽၼ်ၼႆႉပၵ်ႉလၢႆသလဲလႆႈ. သလဲသလဲၢၸၵ်းဝႃႈၼႆ.

၂၄.**သလဲ** ၼႆႉမၢႆ ပသၢမ်ထိင် တၢင်းၵူ တၢင်းသီး ဢၶဵင်ထႅမ်ႇ ၼီႈပၵ်းလၢႆ သလဲလႆႈ. ၼီႈပၵ်းလၢႆသလဲထိင်ၸၢႆႈၵူႈလႆႈ. ပုၼ်ႈတၵႃႈမီထႅမ်ႇၼီႈ ၽၼ်ယိင်တၢင်းၵူတၢင်းသီးၵၽၼ်ၸိင်ၼီႈသလဲထိင်ဝဲလႆႈ. ပုၼ်ႈတၵႃႈ လဲႇတၢင်းသလဲထိင်တၢင်းၵူတၢင်းသီးလႆႈ. ၼီႈပၵ်းၼီႈဢၢႆႇလၢႆသလဲသ လဲၢလႆႈ.

၂၅.**သလဲၶမ်သလဲယိူၵ်ႈ** ၼႆႉမၢႆပုၼ်ႈသႃးၼိင်ထိင်ဢုၼ်လိူဝ်ဢသႃးၼီႈသ ဝၢႆထိင်တၢင်းၵူတၢင်းသီးလၢႆဢၶမ်ၵိူၵ်ႈလၢႆတပဵၵ်ႈယွထိင်ဢသႃးၼႆႉပၵ်း လၢႆသလဲၶမ်သလဲယိူၵ်ႈလႆႈ. တလၢႈၶမ်ၵႃႈသါၵထိလိူဝ်ဢသႃးသလဲ ၶမ်သလဲယိူၵ်ႈၼႃးၵႃ. ၼီႈပၵ်းၼီႈဢၢႆႇလၢႆသလဲမိင်သလဲၶမ်ၸၢႆႈၵူႈ လႆႈ.

၂၆.**သႃးလဲ** ၼႆႉမၢႆပမၢၼ်ႈတၢင်းလၢႆပသႃးတုၼ်ႈလီႈဝီယိူဝ်လီႈတၢင်းလီႈဆဲး ၼီႈပၵ်း လၢႆပမၢၼ်ႈတၢင်း လၢႆသူၼ်ၵဵၼ်ႈသႃးလဲ လႆႈ. ၸၵွၼ်း လိူဝ် လၢႆၸ သူၼ် ၵဵၼ်ႈသႃးလဲဢၼ်ႈၵမၼ်း့တၵီၵီလႆႈ. ပၽၼ်ၵါၵၸၢၵ်ႈယွႃႈလၢႆပ သူၼ်ၵဵၼ်ႈသႃးလဲလႆႈ.

၂၇.**ဢလဲ** ၼႆႉမၢႆထီရီႈတၢင်းလၢႆဢသႃးၵဵၼ်ႈပူႈၵီႈဝဲတမွၼ်းလၢၼ်ႈလၢၼ်ႈ ၼႆႉပၵ်းလၢႆဢလဲလႆႈ. သုၼ်ဢလဲ. မူမိင်ဢလဲသု. ပမိင်ဢလဲၵီႈ ဝဲလႆႈ.

၂၈.**ဢလဲ** ၼႆႉမၢႆပမၢၼ်ႈတၢင်းဢတဵၼ်ဢၶႂၢၼ်ႈၼႆႉပၵ်းလၢႆဢလဲလႆႈ. ၼီႈပ ၵ်းၼီႈဢၢႆႇလၢႆဢၽူးဢလဲလႆႈ. ပုၼ်ႈမၢၼ်ႈတၢင်းၼႄႇၽၼ်ၼီႈဢၽူး ဢလဲ ၸၵ်းဝႃႈၼႆ.

၁. **လဵၢ်** ၼႆႉမၢႆတၢင်းဢတိူၵ်ႈယႃႈဝဲလၢႆဢယၢႈတမီဢယၢႈယႃႈဝဲၼႆႉ ပၵ်းလၢႆလဵၢ်လႆႈ. ႁိင်ၶိင်ၼီၽုၼ်ညါလဵၢ်တုၼ်ႈပလဲႇတသၵုႈၽၼ် လႆႈ. ၼီႈပၵ်းၼီႈဢၢႆႇလၢႆလဵၢ်ယဵၼ်လႆႈ. ထီရီႈတၢင်းၼီၽုၼ်လၢႆဢ တိူၵ်ႈယႃႈဝဲဢတိူၵ်ႈၵၸီႈဝဲၼႆႉပၵ်းလၢႆလဵၢ်ၶဲလၢႁ်လႆႈ.

၂. **လဵၢ်ၵဲ** ၼႆႉမၢႆသဲၸးဢၢႆႇလႆႈ. ၼီႈမၢႆတၢင်းတီတၢင်းလီႈၼႆႉပၵ်ႉး လၢႆလဵၢ်ၵဲသဲၸးလႆႈ.

၃. **လဵၢ်ၵိူၵ်ႈ** ၼႆႉမၢႆတၢင်းထႅမ်ႇလၢႆပဢိင်ဢၼီႈတၵႃႈလွၵ်းၼႆႉပုၼ်ႈတၼီႈ ၼီႈၵီႈလၢႆလဵၢ်ၵိူၵ်ႈလႆႈ. ၼီႈပၵ်ႉလၢႆတၼၵ်ႈၵိူၵ်ႈၸၢႆႈၵူႈလႆႈ. လဵၢ်ၵိူၵ်ႈ ၼီႈၼႆႉပုၼ်ႈၵၺီဢိင်ဝဲလႆႈ.

၄. **လဵၢ်ထိင်** ၼႆႉမၢႆတၢင်းလၢႆၼီၽုၼ်ၼႆႉယဵၼ်ထိင်ဝဲၼီႈပၵ်းလၢႆလဵၢ် ထိင်လႆႈ. ပုၼ်ႈတၵႃႈၽိုတပူႈဢၼ်ၼီႈတုၼ်ႈယဵၼ်ၼႆႉလဵၢ်ထိင်ဝဲလႆႈ. ၼၶုး ဢၼ်ၵႃ. ၶဲးလဵၢ်ထိင်တၵႃႇ. ၼီႈပၵ်းၼီႈဢၢႆႇလၢႆၼိင်ထိင်လဵၢ်ထိင်. လဵၢ်ထိင်ယဵၼ်ထိင်လႆႈ.

၅. **လဵၢ်ထိင်** ၼႆႉမၢႆတၢင်းၼီၽုၼ်သလၼ်ထိင်ဢသႃးၼီႈပၵ်းလၢႆလဵၢ် ထိင်လႆႈ. လၼ်တၽုၼ်လၢႆသိင်ဢၼ်ဝဲၼီႈယဵၼ်ယဵၼ်ၼီႈလဵၢ်ထိင်ဝဲ လႆႈ. ၼီႈပၵ်းၼီႈဢၢႆႇလၢႆလဵၢ်ထိင်လၼ်ထိင်လႆႈ.

၆. **လဵၢ်လဵၢ်ယဵၼ်ယဵၼ်** ၼႆႉမၢႆထီရီႈတၢင်းသလၼ်ဢသႃးယႃႈဝဲၵၸီႈဝဲ ၼႆႉပၵ်းလၢႆလဵၢ်လဵၢ်ယဵၼ်ယဵၼ်လႆႈ. ပုၼ်ႈတၵႃႈၶဲးၶုးတလိူၵ်ႈလဵၢ်လဵၢ်ယဵၼ် ယဵၼ်ၸၵ်းဝႃႈၼႆလႆႈ.ပုၼ်ႈတၵႃႈဆးယၢၵ်ႈတၽုၼ်လဵၢ်လဵၢ်ယဵၼ်ယဵၼ်ၸၵ်းဝႃႈၼႆ.

၇. **လဵၢ်လိူၵ်ႈ** ၼႆႉမၢႆတၢင်းလၢႆဝးဝဲယၢၵ်ႈမီယၢၵ်ႈမီၼႆႉပၵ်းလၢႆလဵၢ်လိူၵ်ႈ လႆႈ. ပုၼ်ႈတၵႃႈဆုၼ်ၼီႈၼီႈလဵၢ်လိူၵ်ႈဢသႃးလႆႈ. သုၼ်တထႅမ်ႇၵလံႈဢၢႆႇ ၼီႈလဵၢ်လိူၵ်ႈဢသႃးလႆႈ. ၼီႈပၵ်းၼီႈဢၢႆႇလၢႆလဵၢ်လႆႈလဵၢ်လိူၵ်ႈလႆႈ.

၈. **လဵၢ်မီႈ** ၼႆႉမၢႆလိူဝ်ဢၢႆႇလႆႈ. ၼီႈမၢႆတၢင်းလၢႆပၵွႆးတၢင်းၸမ်းတၢင်းၵ တီႈၼႆႉပၵ်ႉၼီႈဢၢႆႇလၢႆလိူဝ်မီႈလဵၢ်မီႈလႆႈ.

၉. **ၵလဵၢ်** ၼီႈၵလဵၢ်ၵၵီ, ၼီႈၵလဵၢ်ၵီးၵီ. ၼီႈၵပျၢႈၵလဵၢ်. ၼီႈၵလဵၢ်ၵလိူၵ်ႈ. ၼီႈၵလိူဝ်ၵလဵၢ်. တၢင်းၶဲလႁ်ၼႆႉၵႂၢၼ်လၢႆၵလဵၢ် တၵႃႇ.

၁၀.**ၵိူၵ်ႈလဵၢ်** ၼႆႉမၢႆပထုတၢင်းတၵႃႈလွၵ်းလၢႆပၵုႈဢိင်ယၢႈဢိင်ၽုၼ်ႉ ပၵ်ႉလၢႆၵိူၵ်ႈလဵၢ်လႆႈ. ၼီႈပၵ်ႉၼီႈဢၢႆႇလၢႆၵိူၵ်ႈလဵၢ်ၵိူၵ်ႈပၢႈလႆႈ.

၁၁.**ၵႂၢၼ်လဵၢ်ၵီ** ၼႆႉမၢႆတၢင်းဝီယၢၵ်ႈတၵႃႈလွၵ်းၵီၼီႈပၵ်ႉလၢႆ ၵႂၢၼ်လဵၢ် ၵီလႆႈ. ၼီႈပၵ်းလၢႆတၵႂၢၼ်မိူၵ်ႈၵီၸၢႆႈၵူႈလႆႈ. ၼီႈၵႂၢၼ်လဵၢ်ၵီၼႆႉဢိင် ၼီႈလဲၢ, ဢိင်ၼီႈၵီႈဢိင်ၼီႁၢလႆႈ. ၼီႈမၢႆတၢင်းဝီယၢၵ်ႈလႆႈ.

၁၂.**တလဵၢ်** ၼႆႉမၢႆပမၢပျိတၢင်းပျိပူႈလၢႆပၵပ်ႉပူတၢင်းတမွၼ်းမွၼ်းၼီႈပ ၵ်ႉလၢႆတလဵၢ်လႆႈ. ၼီႈပၵ်ႉလၢႆသလဵၢ်ၸၢႆႈၵူႈလႆႈ, တလၢႈဢၢၼ်ပူ

ဘၣ်လၢတလၢ်ပှၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတလၢ်တလၢ်လီၤ.
၁၃.**တၢ်လၢ်တၢ်ယံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ဒီဘၣ်လၢအတိၢ်ယံၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်လၢ်လီၤ. တၢ်လၢ်တၢ်ယံာ်တဘၢးဟီၣ်ခိၣ်အံၤပလၢၤသကွၤသ့စါ.
၁၄.**တိၢ်လၢ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပိၣ်လဲၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံဒိၣ်ခိၣ်ယွၤမိၣ်ဘံမးသမံးန့ၣ်ပစံးလၢပိၣ်လဲၣ်လီၤ. တိၢ်လၢ်န့ၣ်ပတစံးဘၣ်.
၁၅.**ဖးလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတအံၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖးလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤခုးတလိၢ်ဖးလၢ်လီၤ. ခိၣ်ဖၢၣ်တဘ့ၣ်ဖးလၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖးလၢ်ဖးယံာ်လီၤ.
၁၆.**လီၤလၢ်** မ့ၢ်လီၤလးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လီၤဆိလၢတကြၢးမၤဘၣ်အသးဒီးမၤအသးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤလးလီၢ်လၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလီၤလးလီၤလၢ်. ဆၢထၢၣ်လၢအခိၣ်တခီလီၤ. တၢ်မၤအသးလီၤလးလီၤလၢ်. ဆၣ်ခဲၢ်ထိၣ်န့ၣ်လီၤလးလီၤလၢ်စံးဝဲဒၣ်.
၁၇.**သလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခွဲပျိၢ်တၢ်ပျိၢ်ပှၤဒီးပကီးလၢသလၢ်လီၤ. တလၢၢမၤသလၢ်လၢပှ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသလၢ်သလၢ်လီၤ.
၁. **လံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်တိၢ်တဘီလၢပစံာ်ပစုကဝဲၤန့ၣ်ပကီးလၢလံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢနီၣ်လံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်စိာ်ဒီးလံာ်တဘီလီၤ.
၂. **လံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်ထီထိၣ်ထးဒီးပစံးလၢပလံာ်ထးလီၤ. တမံာ်လံာ်ထးတဘီထီသမိး.
၃. **လံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထီထိၣ်ပကံာ်ဒီးပစံးလၢလံာ်ပကံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလံာ်ကံာ်လံာ်ယိၢ်စံးဝဲဒၣ်.
၄. **လံာ်ယု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢ်ထီထိၣ်ဟိထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလံာ်ယုလီၤ. ခိၣ်ဖၢၣ်သတိၢ်လံာ်ယုဒီးဟိထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလံာ်ယံၣ်လံာ်ယုလီၤ. ဒီးတၢ်လၢထီထိၣ်ဒၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢလံာ်ယုစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပျံၤတဘိ လံာ်ယု ဒီးက တံာ်တ့ၢ်လီၤ. စကွဲးလံာ် စပျိၢ် လံာ်ယုမးလီၤ.
၅. **လံာ်ထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ထီထိၣ်ပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဈါသ့ဟ်ထီထိၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢလံာ်ထိၣ်လီၤ. ပကွၢ်စီတၢ်ဒီးပလံာ်ထိၣ်ပသးလီၤ. ဂ့ၢ်တဘိလံာ်ထိၣ်အသးထီသမိးလီၤ.
၆. **လံာ်တွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ထးတိၢ်န့ၣ်ပကီးလၢလံာ်တွဲလီၤ. တလၢၢဖိာ်ထးလၢလံာ်တွဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလံာ်တွဲလၢ်တွါလီၤ.
၇. **လံာ်လံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆါယံာ်ဝဲဒီးပစံးလၢတူၢ်လံာ်လံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆါဒီးသလိာ်ကသံန့ၣ်တူၢ်လံာ်လံာ်လီၤ. ထီရိၤတၢ်ယံာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတူၢ်လံာ်လံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဘ့တလိၢ်တူၢ်လံာ်လံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဘ့တလိၢ်တူာ်လံာ်လံာ်. န့ၣ်အကံၢ်ဝဲကၢ်သၢ.
၈. **လံာ်လိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဝးကျဲာ်ကျိာ်န့ၣ်ပစံးလၢလံာ်လိာ်လီၤ. စီၤခိၣ်အခိၣ်လံာ်လိာ်န့ၣ်စဲကျၢၢတကွၢ်. ပှၤတဂၤအဖံဘၣ်လံာ်လိာ်ဝးကဘုးကၢ.
၉. **လံာ်လိာ်ဖိာ်ခၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်တချူးဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤတၢ်တချူးဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤတၢ်လံာ်လိာ်ဖိာ်ခၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသါကလဲၤတၢ်ဒီးလဲၤဝဲလံာ်လိာ်ဖိာ်ခၣ်ပဆူလၢ်တကဲဘၣ်. မၤတၢ်ချူးမၤလံာ်လိာ်ဖိာ်ခၣ်တဂ့ၤ.

၁၀.**လံာ်လိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖံဘၣ်အဃံကဘျၣ်ဝးစၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢဖံဘၣ်လံာ်လိာ်လီၤ. ပှၤကညီဖံဘၣ်လံာ်လိာ်န့ၣ်ဝးစၢ်ကဘုးဝဲလီၤ.
၁၁.**လံာ်လိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ထူၣ်တဘၣ်တဝၢ်နံးဘၣ်မူခိၣ်အဒိန့ၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ထူၣ်လံာ်လိာ်လီၤ. မ့ၢ်ထူၣ်လံာ်လိာ်နံးလီၤ. မ့ၢ်ထူၣ်တဘၣ်တဝၢ်နံးဘၣ်မူခိၣ်ဒီဘၣ်.
၁၂.**လံာ်သဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ထီရိၤတၢ်ဖိယၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိၣ်လီၤတအိးအသဲဒီးပစံးလၢလံာ်သဲလီၤ. ဂ့ၢ်န့ၣ်လံာ်သဲဒီးအသဲလီၤတအိးဝဲလီၤ. ဒီးသံမိၢ်ပိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဆွဲၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထီရိၤတၢ်အိၣ်ဒီးအသဲလၢခိတဖၣ်န့ၣ်လံာ်သဲကီးမံၤနဲးလီၤ.
၁၃.**ထလံာ်** ဒီးကလံာ်လီၤ. ဒီးကလံာ်ကလိာ်, ဒီးကလံာ်ကဝၣ်, ဒီးထိးကလံာ်, ဒီးထိးကလံာ်ထံ, ဒီးထိးကလံာ်ဘိၣ်ချၣ်. ဒီးထိးကလဲၤပြံစိၤ. ဒီးထိးကလံာ်ဂ့ၢ်သိ, ထိးကလံာ်စီးထိၣ်ပသး, ထိးကလံာ်စိးပသး, ဒီးကသံၣ်ထိးကလံာ်. တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကလံာ်တကွၢ်.
၁၄.**ကိာ်လံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအကိာ်ထိဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကိာ်လံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကိာ်လံာ်ကမှီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိၣ်လဲၤတဘ့ၣ်အကိာ်လံာ်ကမှီစံးဝဲဒၣ်. ထီခိၣ်ကိာ်လံာ်ကမှီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထီရိၤတၢ်ကိာ်ထိဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကိာ်လံာ်လီၤ.
၁၅.**ကီးလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်လၢကီးအနါစ့ၢန့ၣ်ပစံးလၢကီးလံာ်လီၤ. ပှၤတပှၤထဲအဖိာ်မုၣ်ကီးလံာ်အဂၤလီၤ. ပှၤတဖၣ်မၤတကဲကီးလံာ်အဂၤ. ပှၤတဟံၣ်လဲၤတၢ်ကီးလံာ်အဂၤတဆိၣ်လီၤတံာ်ဘၣ်လၢဟံၣ်နီတဂၤဘၣ်.

လုၣ်သ့ၣ်ယွၤကလုၢ်ကထါ ဘၣ်သံဝဲကီးလံာ်အဂၤ

၁၆.**ကျံာ်လံာ်ကျိာ်လိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးဝံၤစံးကျၢစံးဝံၤစံးကျၢတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကျံာ်လံာ်ကျိာ်လိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစံးမၤတၢ်ဒီးစံးကျံာ်လံာ်ကျိာ်လိာ်နာ်သကၠတကနၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. စကပှၤနတၢ်န့ၣ်စံးနၤကျံာ်လံာ်ကျိာ်လိာ်နာ်သကၠဒီးနတဆါဘၣ်လၢယၤဘၣ်. နဆါလၢပှၤဂၤလီၤ.
၁၇.**ကွၢ်လံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကွၢ်ရှၣ် အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ် ပကွၢ်တၢ်ဒီးပဟ်ထီထိၣ်ပသးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကွၢ်ရှၣ်ကွၢ်လံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤနၢ်ဟူတၢ်သိၣ်ဒီးလဲၤကွၢ်ရှၣ်ကွၢ်လံာ်ဝဲလီၤ.
၁၈.**ရှၣ်လံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုးလံာ်ပျံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဟ်ဘျၢထိၣ်ပပျိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢရှၣ်လံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွဲးလံာ်အပျိၢ်ဆါဒီးရှၣ်လံာ်ထိၣ်အပျိၢ်လီၤ. နရှၣ်လံာ်ကွၢ်ပျံၤတဘိဆံးထီလဲၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရှၣ်လံာ်ရှာ်လာ်လီၤ.
၁၉ **စဲးလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်မှၤတလိၢ်လိၢ်ဒီးပစံးလၢပအိၣ်စဲးလံာ်မှၤလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်စဲးလံာ်မှၤန့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်အိၣ်ဒီးအကဖုသၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစဲးလံာ်စဲးလာ်လီၤ.
၂၀.**တလံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤချူတၢ်ကတိၤဒီးပစံးလၢတလံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤတလံာ်တၢ်ကတိၤပကနၣ်တချူးဘၣ်.
၂၁.**တလံာ်တလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒိၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒိၣ်တၢ်အယိၢ်ဒ့စံာ်ဒီးပစံးလၢမၤသးတလံာ်တလီၤလီၤ.
၂၂.**တဝံာ်လံာ်ကပီၤစွၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆါလဲၤတၢ်တချူးဘၣ်ဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်တဝံာ်လံာ်ကပီၤစွၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအညၣ်ဂိၢ်လၢကျဲအဖၢမ့ၢ်

ဒီးလဲၤမႄးတၢ်တဝံၥ်လဲၥ်ကပီၤစ့ၢ်လီၤ.

၂၃.ထုးလဲၥ် နဲၣ်မ့ၢ်ပထုးထီထီၣ်တၢ်နဲၣ်ပစံးလၢထုးလဲၥ်လီၤ. ပှၤတဂၤထုးလဲၥ်ပျံၤတဘိထီကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထုးလဲၥ်ထုးလီၤလီၤ. ထိရိၤပထုးထီထီၣ်တၢ်နဲၣ်ပစံးလၢထုးလဲၥ်ခဲလၢၥ်လီၤ.

၂၄.ထူၣ်လဲၥ်လိၥ် နဲၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ထူၣ်စၢ်နဲၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ထူၣ်လဲၥ်လိၥ်လီၤ.

၂၅.ခဲကိၥ်လဲၥ် နဲၣ်မ့ၢ်ခဲဖုၣ်ခိၣ်နဲၣ်ပကီးလၢခဲကိၥ်လဲၥ်လီၤ. ပမၤခဲလၢပတမၤကစီၤထိၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢခဲကိၥ်လဲၥ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢတကူးလီၤ.

၂၆.ဒိၣ်ထိၣ်လဲၥ် အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်ထိၣ်လဲၥ်ဝဲအကၢ်ဘၣ်အဂီၤဂ့ၤ. စံးဝဲလီၤ.

၂၇.နိၣ်လဲၥ် နဲၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တဘိလၢပစိၥ်ပစုကဝဲၤနဲၣ်ပကီးလၢနိၣ်လဲၥ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢနိၣ်လဲၥ်တူၥ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤပျံၤထွံၣ်ဒီးစိၥ်ဒီးနိၣ်လဲၥ်တဘိလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢနိၣ်လဲၥ်နိၣ်လၥ်လီၤ.

၂၈.ပူၤလဲၥ် နဲၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်သၣ်ဝံၤအသးဒီးပူၤလဲၥ်ကသံမးလီၤ. နမၤတကဲပူၤလဲၥ်နအိၣ်မူၤတကဲဘၣ်စါ.

၂၉.လီၤလဲၥ် နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ပုံၥ်ဟဲထိၣ်ဒီးပစံးလၢအပုံၥ်လီၤလဲၥ်လီၤ.

၃၀.လီၤလဲၥ် နဲၣ်မ့ၢ်ဟုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘုမ့ၢ်ဂ့ၤ, လီၤဝဲလၢတၢ်ပူၤတၢ်လိၢ်အထူၣ်ဖျိနဲၣ်ပစံးလၢလီၤလဲၥ်လီၤ. ဟုလီၤလဲၥ်လၢနၥ်ထူၣ်ဖျိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤလူၢ်လီၤလဲၥ်လီၤ.

၃၁.သံလဲၥ် နဲၣ်မ့ၢ်ပတှၢ်ဖဲဒီးပစံးလၢပသလဲၥ်ဖဲလီၤ. စဖဲတပူၤတဲၥ်ဒီးစသလဲၥ်ကှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလဲၥ်သလၥ်လီၤ.

၃၂.သလဲၥ်ကခဲး နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤဒီးအယိၢ်ဒ့စၥ်ဒီးပစံးလၢဒိၣ်တၢ်သလဲၥ်ကခဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသလဲၥ်သလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်တၢ်သလဲၥ်သလီၤသလဲၥ်ကခဲးဂ့ၤဘၣ်စဲၣ်လီၤ.

၃၃.သလဲၥ်လီၤ နဲၣ်မ့ၢ်ပခါလီၤမူၤလၢပကိၥ်ပူၤဒီးပစံးလၢပသလဲၥ်လီၤမူၤလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မူၤတဝံၣ်ဘၣ်ဒီးသလဲၥ်လီၤမူၤလၢအကိၥ်ပူၤလီၤ.

၃၄.သလဲၥ်လီၤ နဲၣ်မ့ၢ်ပမၤလီၤပြုတၢ်သၣ်လၢပတၢ်စှၢၤပူၤဒီးပစံးလၢပသလဲၥ်လီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဘိၣ်တၤသၣ်လၢတၢ်စှၢၤဒီးသလဲၥ်လီၤဝဲဆူနၥ်ပူၤလီၤ.

၃၅.သလဲၥ်ကွံၥ် နဲၣ်မ့ၢ်ပမၤကွံၥ်တၢ်အံၣ်လၢအပုံၥ်ပူၤနဲၣ်ပဖှူးကွံၥ်ဒီးပစံးလၢပသလဲၥ်ကွံၥ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလဲၥ်ကွံၥ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သလဲၥ်ကွံၥ်ထီခိၣ်အပုံၥ်ဒီးဟံးနၢ်ကှၤသပုံၥ်နဲၣ်တကှၢ်.

၃၆.ဟူးလဲၥ်လိၥ် နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝးတထူၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဟူးလဲၥ်လိၥ်လီၤ. တၢ်တထူၣ်ဝးယၢ်ခီယၢ်ခီနဲၣ်ပစံးလၢဟူးလဲၥ်လိၥ်လီၤ. ပလဲၤတၢ်လ့ၣ်အခိၣ်နဲၣ်ဟူးလဲၥ်လိၥ်ပအိၣ်တမှၥ်ဘၣ်.

၃၇.အူလဲၥ်အူလဲၥ် နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအညၣ်တမှၥ်ဘၣ်ဒီးမံလီၤပြုၥ်ပြုၥ်နဲၣ်ပစံးလၢဟ်သးအူလဲၥ်အူလဲၥ်လီၤ. ပှၤတဂၤကီးအခိၣ်ဆါဒီးဟ်သးအူလဲၥ်အူလဲၥ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအူလဲၥ်အူလဲၥ်လီၤ.

၁. လဲး နဲၣ်မ့ၢ်ပမၤအိၣ်တၢ်လၢမ့ၣ်ဒီးပစံးလၢလဲးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲးထွံၣ်တဒုလၢမ့ၣ်လီၤ.

၂. လဲး နဲၣ်မ့ၢ်ပလွဲတၢ်နဲၣ်ပစံးလၢလဲးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲးယၢဒီးမၢစဟ့ၣ်အဟှၥ်သါကဟ့ၣ်ယၢလၢဒိလီၤ. ပှၤတဂၤလဲးယၢမၢစလဲၤဒီးအီၤဒီးသါကဟ့ၣ်စဟ့ၥ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲးလီလီၤ. လဲးနဲၣ်မ့ၢ်ပလီတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလဲးအိၣ်, လဲးကဒံ လဲးကဒါ စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. လဲးကှၤ နဲၣ်မ့ၢ်ပလွဲကှၤပှၤလၢနၢ်ကှၣ်တဖၣ်နဲၣ်ပစံးလၢပလဲးကှၤလီၤ. နဖိသါကလဲၤဒီးအပါဒီးဟိၣ်ကွဲအပါနဲၣ်လဲးကှၤအီၤတကှၢ်. ပှၤတဂၤလဲးကှၤအဖိဆံးလၢသကွဲမံလီၤ.

၄. လဲးကွၢ် နဲၣ်မ့ၢ်ဈူၣ်ကွၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကွၢ်စၢ်ဆၢတၢ်လၢပမၤဘျါနဲၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဈူၣ်ကွၢ်လဲးကွၢ်လီၤ. ဈူၣ်ကွၢ်လဲးကွၢ်ဝၣ်တဘိဘျါလံစါ.

၅. လဲးကွံၥ် နဲၣ်မ့ၢ်ကွးကွံၥ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကြူၥ်ကွံၥ်တၢ်ဘၣ်အၢဘၣ်သီလၢဝၣ်လှၣ်ဝၣ်ဒုလီၤ.

၇. လဲးတၢ် နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပဒုးအိၣ်တၢ်လၢမ့ၣ်နဲၣ်ပစံးလၢလဲးတၢ်လီၤ. လဲးတၢ်လၢမ့ၣ်တဂ့ၤ. မ့ၣ်ကအိၣ်တၢ်လီၤ.

၈. လဲးတၢ် နဲၣ်မ့ၢ်ကူတၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဘၢပလီၤလၢယၣ်နဲၣ်ပစံးလၢကူတၢ်လဲးတၢ်လီၤ.

၉.လဲးတၢ် နဲၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခိးဆဲးခိးခဲးတၢ်ဖိတၢ်လံၤနဲၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကွၢ်တၢ်လဲးတၢ်လီၤ.

၁၀.လဲးထိၣ် နဲၣ်မ့ၢ်ကျိၤထိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစၢတူၥ်ပယိၢ်ဒုလၢယိၢ်တကီးနဲၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကျိၤထိၣ်လဲးထိၣ်လီၤ.

၁၁.လဲးလဲး နဲၣ်မ့ၢ်အိၣ်တၢ်ကတိၤလီၤ. စကသံတှၢ်လဲးလဲးဒီးနမၢဒံးယၢဘၣ်မနၤလဲၣ်. ပှၤဆံးကဟိၣ်လဲးလဲးဒီးနမၤဟိၣ်ဘၣ်မနၤလဲၣ်.

၁၂.လဲးလီၤ နဲၣ်မ့ၢ်ပလီပှၤဂၤဟဲလီၤဆူကိၥ်ဒုဒီးပစံးလၢလဲးလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤကဲတၢ်ဘျၣ်ဒီးလဲးလီၤအဝဲတဂၤဆူကိၥ်ဒုဒီးတိၢ်ဝဲဒီးယှစ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲးလီၤလီလီၤလီၤ.

၁၃.လဲးသး နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢလီတၢ်လၢသါကလဲၤတၢ်တပူၤပူၤဒီးပစံးလၢလဲးသးလီၤ. ပှၤတဂၤကၢၣ်မၢအကစၢ်အတၢ်ဒီးလဲးသးလၢသါကလဲၤအံၣ်ဆါလီၤ. ပှၤတဂၤလဲးသးလၢသါမၤတကဲလီၤ.

၁၄.လဲးအိၣ် နဲၣ်မ့ၢ်ပလီအိၣ်ပှၤဂၤနဲၣ်ပစံးလၢပလဲးအိၣ်ပှၤဂၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲးအိၣ်ယၢစံးဝဲလၢသါကလဲၤဒီးယၢဒီးတလဲၤဘၣ်. ပှၤတဂၤလဲးအိၣ်ယၢစံးဝဲလၢသါကမၤနဲၣ်စတၢ်တမံၤလီၤ. ဒီးတမၤဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲးအိၣ်ပါအိၣ်လီၤ.

၁၅.ကလဲး ဒီးလီၤကလဲး, ဒီးဖံးကလဲး, ဒီးအုၣ်လီၤကလဲး, ဒီးအုၣ်ကလဲး, ဒီးယၥ်လီၤကလဲး, ဒီးအိးကလဲး, ဒီးကလဲးကလီၤ, ဒီးဘိကလဲး, ဒီးကလှၢ်လီၤကလဲးလီၤ. , ဒီးကလိၥ်ကလဲး, ဒီးစဲးကလဲး, တၢ်ခဲလၢၥ်နဲၣ်ကွၢ်လၢကလဲးတကှၢ်.

၁၆.ကျၢ်လဲး နဲၣ်မ့ၢ်ကျၢ်ယၥ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဘၢသပၢၤအခိၣ်လၢခိၣ်ခွးနဲၣ်ပစံးလၢကျၢ်ယၥ်ကျၢ်လဲးလီၤ.

၁၇.ကျိလဲး နဲၣ်မ့ၢ်ကျိတဲၥ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတဲၥ်တၢ်လၢနးနဲၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကျိတဲၥ်ကျိလဲးလီၤ.

၁၈.ကွၢ်လဲး နဲၣ်မ့ၢ်ကွၢ်စိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကွၢ်သတွၤတၢ်လၢအယံၤနဲၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကွၢ်စိကွၢ်လဲးလီၤ. ကွၢ်စိကွၢ်လဲးစံးဝဲ

ဒ>.

၁၉.ဆူးလဲး နူ>မ့ၢ်ပတဲးထိ>တၢ်လၢမ့>ဒီးပစံးလၢဆူးလဲးလီၤ. ပှၤတဂၤဆူးလဲးစုးတလိၢ်မ့>အီ>ဂ့ၤကၤ.

၂၀.တလဲး နူ>မ့ၢ်တမံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပရှ်ပဖိပယိတၢ်လၢတက ဘူးတလီၤဘဲတကပှ>ဘ>ဒီးပစံးလၢတမံတလဲးဘ>လီၤ. နဖိမ့ၤ တမံတလဲးဘ>.

၂၁.တကတလဲးလဲး နူ>မ့ၢ်ကတီၤတၢ်တဂၤတဘီဘီလီၤ. မ့ၢ်တ လၢၤအကလုၢ်လီၤ.

၂၁–၁. တလဲး နူ>မ့ၢ်တမံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်တကလု>နူ> ပစံးဒီးအဆိလၢတမံၤတလဲးလီၤ. ယုနူၢ်ယၤလၢတၢ်တမံၤတလဲး ဒီးဟဲဟ့>ယၤတကု့ၢ်.

၂၂.ဒီးလဲး မ့ၢ်ဒီးထိ>အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့>လ>ထိ>သီနူ>ပစံး ဒီးအဆိလၢသ့>ဒီးထိ>ဒီးလဲးလီၤ.

၂၃.ဖုးလဲး နူ>မ့ၢ်ပတြူ>လီၤပှၤဂၤလၢပစုညါသးဒီးပစံးလၢဖုး လဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ဖုးလဲး ဖု းသ့ လီၤ. ပှၤတဂၤအဲ>အဝဲ တကဒီးဖုးလဲးဝဲလီၤ.

၂၄.ဘ>လဲး နူ>မ့ၢ်ပဘ>ဒီးမ့>ဒီးမ့>အီ>ပှၤနူ>ပစံးလၢပဘ> လဲးလီၤ. ပှၤတဂၤဘ>လဲးလၢမ့>ဒီးကဖိထိ>ဝဲလီၤ.

၂၅.မု>လဲး နူ>မ့ၢ်မ့>အီ>တၢ်နူ>ပစံးလၢမ့>လဲးတၢ်လီၤ. မ့> လဲးပှၢ်ကျါပျိဂ့ၤကၤ.

၂၆.လီၤလဲး နူ>မ့ၢ်ပဝဲ>တၢ်အလိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်အု>တၢ်အလိၢ်မ့ၢ် ဂ့ၤ, နှ>လဲၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢလီၤလဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤလဲး လီၤဖိလီၤ.

၂၇.ဝံ>လဲး နူ>မ့ၢ်ဝံ>ကၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဝၢ်ကၢ်တၢ်လၢပစုညါ သးနူ>ပစံးဒီးအဆိလၢဝံ>ကၢ်ဝံ>လဲးလီၤ. ပှၤတဂၤဝံ>ကၢ်ဝံ> လဲးကွဲ>ထံဖိ>တကျိလီၤ.

၂၈.သလဲး နူ>မ့ၢ်တၢ်ဖံးဖိ>ဝဲဒီးအဖံးကု>အသးနူ>ပစံးလၢကု> သလဲးလီၤ. ပှၤတဂၤကု>သလဲးသ့>ဖံးတဘ့>လီၤ. ပှၤတဂၤဘ> တ့>ဒီးအံးကု>သလဲးအသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလဲးသလီ လီၤ. သ့>တထံးအဖံးသလဲးတဘၢးနူ>ဘ>မနုၤလဲ>.

၃၀.ဟဲလဲး နူ>မ့ၢ် ပစံးမိ>ဟဲသ> ဟဲဒီးအဆိဒီး ပစံးလၢဟဲလဲး လီၤ. မိၢ်ဟဲသ>ဟဲလဲးနးကၤ.

၃၁.တၢ်ဟဲ တၢ်လဲးနူ>မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢအဟဲနူ>ပကိးဒီးအဆိလၢ တၢ်ဟဲတၢ်လဲးလီၤ.

၃၂.အလဲး နူ>မ့ၢ်အအိ>အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီအိ>ဝဲနူ>ပစံး ဒီးအဆိလၢအအိ>အလဲးလီၤ. ပှၤတဖ>စကွၢ်ကွၢ်အအိ>အလဲး နူ>အလိၢ်တမှ>ဘ>.

၁. လဲ> နူ>မ့ၢ်ချံမိ>တြံးအသးဒီးပစံးလၢချံမိ>လဲ>လီၤ. ချံမိ> လဲ>နူ>မၤတၢၤဆၢကျၤတကု့ၢ်. နရိၤသနူချံမိ>လဲ>ဝ့ၤဝီၤတဘၢး နူ>ဘ>မနုၤလဲ>.

၂. ကလဲ> ဒီးကလဲ>ကလိး, ဒီးဖိကလဲ>အိ>သ့, တၢ်ခဲလၢ> နူ>ကွၢ်လၢကလဲ>တကု့ၢ်.

၃. ခဲလဲ> နူ>ဒ်တလိၢ်လိၢ်အသိးလီၤ. ပှၤတဂၤခဲလဲ>ခဲလဲ>အိ> မ့ၤ. ခဲလဲ>ခဲလဲ>အိ>မ့ၤ. ခဲလဲ>ခဲလဲ>အိ>တၢ်ကမၢၤအိ>.ခဲလဲ> ခဲလဲ>အိထံစံးဝဲလီၤ.

၄. တလဲ> နူ>မ့ၢ်ဘ့တကလု>ပကိးလၢဘ့တလဲ>လီၤ. ဒီးပကိး လၢဘ့သလဲ>စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဘ့တလဲ>နူ>ပအိ>အမ့ၤဝံ>ကၤ.

၅. သလဲ> နူ>မ့ၢ်သလံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလဲၤတၢ်တလၢယံၤဝဲ နူ>ပစံးလၢ ပလဲၤ တၢ် သလံသလဲ>လီၤ. မိၢ်လဲၤ တ့ၢ် တၢ်သလံ သ လဲ>နမိၢ်ကချုးဖံးဓါ.

၁. လဲၢ နူ>မ့ၢ်ပဟးတပှၤပှၤဒီးပစံးလၢပလဲၤလီၤ. နမိၢ်နပၢ်လဲၤ ဆူလဲ>. ပၢ်ဒီးမိၢ်လဲၤဝံအိ>ဘ့လီၤ. ပၢ်လဲၤဆူစုးလီၤ. မိၢ်လဲၤမၤ သ့>မ့>.

၂. လဲၤကဘျ>ကဘျ> နူ>မ့ၢ်ထံယွၤဒီးမၤသးကဘျ>ဒီးချ့ဝဲ နူ>ပစံးလၢထံကလဲၤကဘျ>ကဘျ>လီၤ. ဒီးမိၢ်သးစဲၤလီၤအခိ> လဲၤ ကဘျ>ကဘျ>လၢထံဒီးကလံၤကျိ>ကျဲအသးလၢတၢ်ရူၤနူ> လီၤ.

၃. လဲၤကမ> နူ>မ့ၢ်ပလဲၤ ကျဲ တဘ> ဘ> ဒီးပဟးဖျိးနူ> ပစံး လၢပလဲၤကမ>ကျဲလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤကမ>ကျဲဒီးဟးဖျိးနးကၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤကမှၤလဲ>ကမ>စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပှၤမၤတၢ် အၤတၢ်သီတၢ်ဒဲးတ့>ဒဲးဘးနူ>ပစံးလၢလဲၤကမ>ကစၢ်ယွၤအကျဲ လီၤ.

၄. လဲၤကလီၤ နူ>မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်ဃၢ်လဲၤတၢ်လၢဟိ>မိ>အဖံးလ> နူ>ပစံးလၢလဲၤကလီၤလီၤ. သိကလီၤလဲၤကလီၤလၢဟိ>မိ>အ ဖံးလ>ဒီးအိ>နူ>စိၤပၤအတၢ်လီၤ. ကပၢ်စုတၢ်ဖိဃၢ်တကလု>လဲၤ ကလီၤတၢ်လၢဟိ>မိ>ဖံးလ>လီၤ.

၅. လဲၤကသု>ကသု> နူ>မ့ၢ်ကလံၤဘ>ပှၤကသု>ကသု>ဒီးပ စံးလၢလဲၤကသု>ကသု>လီၤ. ကလံၤဘ>ပှၤလဲၤကသု>ကသု> လီၤ.

၆. လဲၤကသု>ကသု> နူ>မ့ၢ်ပအိ>လၢချံပှၤထိပှၤဒီးချံမိၤထိမိၤ လဲၤချ့ဒီးတၢ်ကသု>ဒ်ကလံၤဘ>ပှၤအသိးနူ>ပစံးလၢတၢ်လဲၤက သု>ကသု>လီၤ. ချံလဲၤချ့ဒီးတၢ်လဲၤကသု>ကသု>လီၤ.

၇. လဲၤကၤ နူ>မ့ၢ်ပှၤလဲၤပှၤတၢ်ဆါတၢ်ဆူထံယံၤကိၢ်စၢ်နူ>ပစံး လၢလဲၤကၤလီၤ. ပှၤစံ>ဖိလဲၤကၤဆူကိၢ်မ့ၢ်နှ>ဆူပလိၢ်ပှ>န>နူ> ဟဲက့ၤပှၤကသံ>အါမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤကၤလဲၤခဲ> လီၤ.

၈. လဲၤကိ>ဘ> နူ>မ့ၢ်ပလဲၤစံးဘ>ပှၤဂၤအတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံး လၢလဲၤကိ>ဘ>လီၤ. ပှၤ တဂၤလဲၤကိ>ဘ> တၢ်ပရၢလၢပှၤဂၤလီၤ. သရ>ဟဲထိ>လံလၢဝ့ၢ်မ်>တါနူ>လံ. လဲၤကိ>ဘ>ပှၤကတကု့ၢ်.

၉. လဲၤဃု> နူ>မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်တပှၤဃိခံဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တဘျုးဂၤမ့ၢ် ဂ့ၤ. ပစံးလၢလဲၤဃု>လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤဃု>ကူၤဃု> လီၤ. ပှၤတဖ>လဲၤဃု>ကူၤဃု>တၢ်အါဂၤလီၤ.

၁၀.လဲၤဃူ နူ>မ့ၢ်လဲၤဖိးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ပထွဲပခိ>ဒံး သိးသိးဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤဃူလဲၤဖိးလီၤ. ပှၤသုးဖိတဖ>လဲၤ တၢ်ဒီးလဲၤဃူလဲၤဖိးဝဲလီၤ. ဒီးပကျဲးစၢးကစၢ်ယွၤအကလုၢ်ကထါ လၢပသးဒံးသိးအါဂၤနူ> ပစံးဒီးအဆိလၢ ပလဲၤ ဃူလဲၤ ဖိး လၢ က စၢ်ယွၤအကျဲလီၤ.

၁၁.လဲၤရှၢ် နူ>မ့ၢ်ပှၤမ့ၢ်ဟဲဆူပအိ>ဒီးတချုးတ့ၤဘ>ဒီးပလဲၤ

လဲၤ

ဆၢဆူအဒိၣ်နၣ်ပစံးလၢပလဲၤစှၢ်လီၤ. သရၣ်မ့ၢ်ဟဲဆူပအိၣ်ဒီးပလဲၤစှၢ်အီၤလီၤ. သရၣ်ဟဲလံ. လဲၤစှၢ်သရၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤစှၢ်လူၤလိာ်လီၤ.

၁၂.လဲၤတရံး နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်သကုၤရှၣ်သကုၤဝ့ၢ်ဒီဆဲးကူၤအတီၤနၣ်ပစံးလၢပလဲၤတရံးလီၤ. ပလဲၤတၢ်သကုၤထဲသကုၤကီၢ်ဆဲးကူၤအတီၤဒီးမ့ၢ်ပလဲၤတရံးလီၤဒီးပလဲၤကျဲကၣ်ကဝီၤဒီးပစံးလၢလဲၤတရံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤတရံးကျဲလၢဝ့ၢ်ချၢနၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤတရံးလဲၤအိၣ်ဝဲၤလီၤ.

၁၃.လဲၤထီ နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဆူထံခံတစီဒီးပစံးလၢလဲၤထီလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤထီဆူထံခံထးနၣ်လီၤ. ချံလဲၤထီဆူထံခံနၣ်တဘျၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤထီလဲၤလီၤလီၤ.

၁၄.လဲၤထိၣ် နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လၢဝ့ၢ်ပူၤဒီးပလဲၤဆူပှၢ်မိၣ်ပှၢ်ကျါဒီးပစံးလၢပလဲၤထိၣ်လီၤ. ဒီးပလဲၤဆူတၢ်ထိၣ်ထီနၣ်ပစံးလၢလဲၤထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တလၢၢလဲၤထိၣ်ဆူပှၤကညီကျါ . ပှၤတဂၤလဲၤထိၣ်ဆူကစၢ်လီၤ. လဲၤထိၣ်ဆူဟံၣ်တက့ၢ်. ပှၤတဂၤလဲၤထိၣ်ဆူသ့ၣ်ခံလီၤ.

၁၅.လဲၤနှၢ်ခဲး နၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤလဲတၢ်တကဲဘၣ်ဒီးပလဲၤတၢ်လၢအဂီၢ်နၣ်ပစံးလၢလဲၤနှၢ်ခဲးလီၤ. စလဲၤဆူဝ့ၢ်ပူၤတကဲဘၣ်. လဲၤနှၢ်ခဲးစမဲာ်ညါတက့ၢ်.

၁၆.လဲၤနှၢ်ခဲး နၣ်မ့ၢ်တၢ်တနါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဒီးတၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်လၢပှၤဂၤအဂီၢ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်တနါလဲၤနှၢ်ခဲးလီၤ. ကစၢ်ယှၣ်ရှူးတၢ်တနါလဲၤနှၢ်ခဲးလၢပဂီၢ်ဒီးဒီးသံအသးလီၤ.

၁၇.လဲၤဟိာ်ခံ နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်လၢပှၤဂၤအလိၢ်ခံဒီးပစံးလၢပလဲၤဟိာ်အခံလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဟိာ်အပှၢ်အခံလီၤ. ဒီပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤဟိာ်အခံလဲၤယိၢ်အလိၢ်လီၤ. လဲၤဟိာ်စခံဆူစဟံၣ်. စကဟ့ၣ်နဒီတဘျၣ်.

၁၈.လဲၤဖိး နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ပထွဲပမိၣ်နံးသိးသိးဒီးပစံးလၢလဲၤဖိးတၢ်လီၤ. လဲၤဖိးတၢ်ဒီးယၢစှၢ်ဖိး. လဲၤသုတဖုၣ်ထိဒီးယၢတဂ့ၤ. လဲၤဖိးဖိးတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤဃုလဲၤဖိးလီၤ.

၁၉.လဲၤဘၣ် နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတုၤတၢ်တပူၤပူၤဒီးပစံးလၢပလဲၤဘၣ်လီၤ. ဒီးပလဲၤကျဲတကမၣ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢလဲၤဘၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သရၣ်အိၣ်တၢ်နၣ်စလဲၤဘၣ်လံတစုလံ. စလဲၤဘၣ်ပှၤဘါယွၤအကျါဒီးစဘါစ့ၢ်ကီးလီၤ. စလဲကျဲဘၣ်ယါာ်. ကျဲနၣ်စလဲၤဘၣ်. စတဟးဖျိးဘၣ်.

၂၀.လဲၤမှာ်မှာ် နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်အါကၤဖးပြံၣ်ပြံၣ်ဒီးပစံးလၢပလဲၤမှာ်မှာ်လီၤ. ပှၤတဖုလဲၤတၢ်မှာ်မှာ်. ပှၤကညီလဲၤလၢကျဲမှၢ်မှာ်မှာ်လၢကျဲနၣ်လီၤ. ပှၤကညီလဲၤမှာ်မှာ်အါကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤမှာ်မှာ်လဲၤမှာ်မှာ်လီၤ.

၂၁.လဲၤယှာ နၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တဖၣ်လဲၤတၢ်ယှာလၢအဒံးဒီးပစံးလၢလဲၤယှာလီၤ. ထိၣ်လဲၤယှာအိၣ်အဆၣ်လၢတၢ်ယံၤတၢ်စၢၢ်နၣ်လီၤ. ဆီတဘှၣ်လဲၤယှာဆူပှၢ်ကျါနၣ်လီၤ.

၂၂.လဲၤရဲးရဲး နၣ်မ့ၢ်ထံဖိလိာ်ယွၤချ့ဝဲဒီးပစံးလၢလဲၤရဲးရဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢယွၤရဲးရဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထံဖိလိာ်ယွၤလဲၤရဲးရဲးလီၤ. ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအပြံဒီးလဲၤတၢ်ချ့ဝဲနၣ်ပစံးလၢလဲၤရဲးရဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ယှၢ်တနလဲၤရဲးရဲးဒီးဟါမ်ၢ်ဝဲလီၤ.

၂၃.လဲၤလၢညါ နၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤလၢပှၤဂၤအမဲာ်ညါနၣ်ပစံးလၢလဲၤလၢညါလီၤ. ပှၤလဲၤလၢညါနၣ်ဟိာ်အခံတက့ၢ်.

၂၄.လဲၤလဲၤကူၤကူၤ နၣ်မ့ၢ်ပှၤလှၢ်လီၤအသးလၢအံၤလၢနၤဒီးပစံးလၢလဲၤလဲၤကူၤကူၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤလဲၤကူၤကူၤလၢထးထးလာ်လာ်နၣ်မ့ၢ်သါကလဲၤဆူလဲၣ်.

၂၅.လဲၤလဲၤတလဲၤ နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသါကလဲၤတၢ်တစဲးစဲးကအိၣ်တစဲးစဲးဒီးအသးဒ့ဒီဝဲနၣ်ပစံးလၢလဲၤလဲၤတလဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤသါကလဲၤတၢ်ဒီးလဲၤလဲၤတလဲၤဒီးထဲဆိကမိၣ်တၢ်လီၤ.

၂၆.လဲၤလီၤ နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဆူထံထၣ်တစီဒီးပစံးလၢပလဲၤလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤလီၤဆူထံထၣ်တစီဒီးချံတဘျၣ်လီၤ. ပှၤတဖုလဲၤလီၤဆူဘျံးလီၤ. ဘျံးအိၣ်ဆူပိၣ်လဲၣ်ထၣ်တစီဒီးပဘၣ်လဲၤလီၤလီၤ.

၂၇.လဲၤဝံအိၣ်တိာ်အိၣ် နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤမၤအိၣ်ဘုလၢခုးနှၢ်သံၣ်ကျါဒီးယှၢ်ဒီးကုဒီးပဝံဒီးပစံးလၢလဲၤဝံအိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလဲၤဝံအိၣ်ဘုစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိရိၤပလဲၤမၤနှၢ်အိၣ်တၢ်လၢကုပူၤနၣ်ပစံးလၢလဲၤဝံအိၣ်လီၤ.

၂၈. လဲၤဝ့ၤဝီၤ နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတိၣ်လဲၤလီၤပတီၤလှၤလၢၤဟးယဲၤယီၤဒီးပစံးလၢပလဲၤဝ့ၤဝီၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဝ့ၤဝီၤလၢတၢ်ပျိပူၤနၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤဝ့ၤဝံၢ်လဲၤဝ့ၤဝီၤလီၤ. ဒီးပလဲၤတၢ်တပူၤဘၣ်တပူၤနၣ်ပစံးလၢလဲၤဝ့ၤဝီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တလၢၢတဖၣ်လဲၤဝ့ၤဝီၤသကုၤပှၤကညီအကျါလီၤ.

၂၉.လဲၤသကူး နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဒၢကူဒီးပစံးလၢလဲၤသကူးလီၤ. ပှၤပှၢ်နၣ်လဲၤသကူးတၢ်လီၤ. ပှၤကညီဓိၤတၢ်နၣ်လဲၤသကူးသကူးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢလဲၤသးကူးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၀.လဲၤသကိး နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဃုာ်တၢ်ဒီးပသကိးအါဂၤဒီးပစံးလၢလဲၤသကိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤသကိးကူၤသကိးလီၤ. လဲၤသကိးဆူဝ့ၢ်ပူၤဒီးယၢမိၣ်.လဲၤသကိးဆူခုးဒီးယၢမိၣ်ဓံးဝဲဒၣ်.

၃၁.လဲၤသဂၢၢ် နၣ်မ့ၢ်ဒ်လဲၤစှၢ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလဲၤယးပှၤကညီလၢကျဲကဟိာ်လီၤလၢဟဲဆူပအိၣ်နၣ်လီၤ. နပၢ်ဟဲကူၤဒီးလဲၤသဂၢၢ်အီၤတက့ၢ်. သရၣ်မ့ၢ်ဟဲထိၣ်ဒီးလဲၤသဂၢၢ်အီၤတက့ၢ်.

၃၂.လဲၤဟး နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဆဲးအိၣ်ခဲးအိၣ်နၣ်ပစံးလၢလဲၤဟးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤဃှၢ်လဲၤဟးလီၤ. ပှၤတဖၣ်လဲၤဟးနှၢ်တၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်အါကၢ.

၃၃.ကလဲၤ ဒီးကလဲၤလီၤယီ, ဒီးကလဲၤအသး, ဒီးကလဲၤထိၣ်, ဒီးကလဲၤတိၣ်အိၣ်ကူၤ, ဒီးကလဲၤထိၣ်နှၢ်. ဒီးကလဲၤထိၣ်ကွံာ်, ဒီးကလဲၤပနၢ်, ဒီကလဲၤဓၢကလာ်, ဒီးလီၤကလဲၤ, ဒီးဆၢလီၤကလဲၤ, ဒီးကလဲၤလဲၤကလဲၤလဲၤ, ဒီးဆၢကလဲၤသး, ဒီးကလဲၤကဝၣ်, တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကလဲၤတက့ၢ်.

၃၄.ခဲလဲၤခဲလဲၤ နၣ်ဒ်တလိၢ်လိၢ်တသါသါအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်တစုဘၣ်တစုချ့ဝဲလီၤ.ပှၤတဂၤခဲလဲၤခဲလဲၤအိၣ်တၢ်ကမီၤအိၣ်. ခဲလဲၤခဲလဲၤအိၣ်မှၤ, ခဲလဲၤခဲလဲၤအီထဲလီၤ.

၃၅.ယိၣ်လဲၤကီၤလဲၤ နၣ်မ့ၢ်ထံဖးဒိၣ်အတြီလၢပသးပှၢ်စံၣ်တဲၤဝဲလၢအဒိၣ်ကတၢၢ်နၣ်ပစံးလၢယိၣ်လဲၤကီၤလဲၤလီၤ. ယိၣ်လဲၤကီၤ

လဲၤနူၣ်ထိၣ်သူထိၣ်ကိးယူၤတကၢ်ဘၣ်တနီၤဒီးလီၤတဲာ်သံလၢထံကျါနူၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢယိၣ်လိာ်ကီၤလိာ်စ့ၢ်ကီး.

၃၆.ဆၣ်လဲၤ နူၣ်မ့ၢ်ဆၣ်ယူၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆၣ်ယူၤသကျိၣ်ႋလာ်ဒီးပစံးလၢဆၣ်ယူၤဆၣ်လဲၤ. ပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ.

၃၇.တလဲၤ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဖးခံခီနီသိးဒီးပစံးလၢတလဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤဖးသ့ၣ်တကျိတလဲၤခံခီလီၤ. ဒီးပစံးလၢသလဲၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၈.ထံလဲၤ နူၣ်မ့ၢ်ထံတြီနူၣ်ပစံးလၢထံလဲၤလီၤ. ထံလဲၤတလဲၤဒိၣ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံလဲၤနိလဲၤလီၤ.

၃၉.ထိၣ်လဲၤ နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလှာ်အကိာ်ထိဒီးပကိးလၢထိၣ်လဲၤလီၤ. ဒီးထိၣ်လဲၤနူၣ်အိၣ်အကလှာ်ကလှာ်လီၤ. ထိၣ်လဲၤထံ. ထိၣ်လဲၤသူ. ထိၣ်လဲၤဝါ. ထိၣ်လဲၤဘီစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ထိၣ်လဲၤနူၣ်အိၣ်လၢထံကျါဒီးယူၤအိၣ်ညၣ်လီၤ. ဒီးအိၣ်လၢသ့ၣ်ခံဝၣ်လီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

ထိၣ်လဲၤသူ. ထိၣ်လဲၤဝါ. ထိၣ်လဲၤဘီစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ထိၣ်လဲၤနူၣ်

၄၀.ထိၣ်လဲၤသူပလဲၤသူထိၣ်လဲၤဝါပလဲၤဝါ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤဒီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢကတိၤတၢ်ဒီးအှၣ်လီၤလိာ်အသးနူၣ်လၢအကလှ့ၢ်သကမိဒီးစံးဝဲလၢထိၣ်လဲၤသူပလဲၤသူ, ထိၣ်လဲၤဝါပလဲၤဝါလီၤ. ပစံးထိၣ်လဲၤသူဒီးနစံးလၢထိၣ်လဲၤဝါ. ပမ့ၢ်စံးထိၣ်လဲၤဝါဒီးနစံးနဲလၢထိၣ်လဲၤသူ. နမ့ၢ်စံးတၢ်ဒ်နူၣ်ပကၢၣ်တၢ်တပှဲၤဘၣ်. စမ့ၢ်စံးစကမၤတၢ်ဒ်နူၣ်ဒီးနစံးနဲလၢစတမၤဘၣ်. စကမၤယဲဒ်အံၤစံးဝဲလီၤ.

၄၁.သလဲၤ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဖးခံခီနီသိးဒီးပစံးလၢသလဲၤလီၤ. စဖးသ့ၣ်သလဲၤခံလှၣ်လီၤ.

၄၂.သံလဲၤ နူၣ်မ့ၢ်ပစံးသံအဆိလၢလဲၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤသးလၢာ်လၢကလံၤဟးထိၣ်လၢအသးကံၢ်ပူၤနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသံလဲၤလီၤ.

၁. ထိ နူၣ်မ့ၢ်ပပာ်ဃုတၢ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါနူၣ်ပစံးလၢလီလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီဃုစ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤလီလီၤဘုလၢတၢ်ကိၢ်ကျါနူၣ်တကု့ၢ်. လီလီၤတၢ်ကူတၢ်သိးတကု့ၢ်. ထိရိၤပပာ်ဃုတၢ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါနူၣ်ပစံးလၢလီခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီဆှၣ်လီၤ.

၂. လီ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံဒီးလဲၤဟ်ဖိုၣ်ဝဲအယံဒီးတၢ်အလိၢ်တပူၤလၢပှၤဟ်ဖိုၣ်ပှၤသံအခိၣ်ယံနူၣ်ပကိးလၢလီလီၤ. ဒီးပကိးလၢလီထံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီလဲၤဆှၢထိၣ်ပှၤသံအယံဆူလီလီၤ. လီပူၤနူၣ်ပှၤကညီပျံၤတၢ်စဃၣ်နးကၢ. ပှၤတဂၤဒၢပှၤသံအယံလၢကုတၢ်တဲာ်အပူၤဒီးဘိၣ်ဝဲလၢယၣ်ဘိၣ်ယံတဘှၣ်ဒီးဟူထိၣ်ကှၤဝဲတံၤဒီးဒၢကှၤကဒီးဝဲလၢကုတၢ်တဲာ်အပူၤဒီးဘိၣ်ဝဲလၢကီၤကံးဘိၣ်ယံဒီးလဲၤဟ်ဝဲလၢလီနူၣ်လီၤ.

၃. လီထံး နူၣ်မ့ၢ်လီအခိၣ်အဃၢၤနူၣ်ပစံးလၢလီထံးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဒိကနၣ်တၢ်လၢလီထံးဒီးန့ၢ်ဟူဝဲလၢပှၤစဃၣ်ကတိၤလိာ်အသးလၢလီပူၤနူၣ်လီၤ.

၄. လီထံး နူၣ်မ့ၢ်သွ့ၣ်ခိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဆူးကိၢ်ယိာ်လိာ်အသးအလိၢ်နူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢသွ့ၣ်ခိၣ်လီထံးလီၤ.

၅. လီနိၣ်ဒီးကွာ်ပူ No. 14.-၁၄. ပစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤလၢပျ့ၤလဲၤဖဲးဘူးဘၣ်ဒီးလီနိၣ်ဒီးကွာ်နူၣ်ဒီးမ့ၢ်မ့ၢ်ဟါလီၤဒီးဆိအိၣ်အိကလာ်မးအဲးအဲးလီၤ. နၢ်ဟူပပျုၤဖိစံးလိာ်အသးနူၣ်ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဓမ့ၢ်ဆှၣ်ဝါလံ. ဂဲၤဆၢထၢၣ်တှၤအိၣ်ဖိအိၣ်တကု့ၢ်. လဲၤကိၤလဲၤသိတၢ်တကု့ၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးအဝဲတဂၤနူၣ်စံးဝဲတၢ်တဒ့ဓၢဓၢၣ်စံးမ့ၢ်သံတှၤပျုၤကမှာ်တၢ်တကု့ၢ်ဓၢ. ဒီးတမှာ်ဒံး. သံကွၢ်တှၤစ့ၢၤတသါမိမိၣ်တၢ်အံၤဓၢၣ်. မတၤတဂၤမှၣ်ပှၢ်နူၣ်အိၣ်လၢခိဒီးအဖိတအိၣ်ဘၣ်. သံတှၤပျုၤဒီးဒ်လိၢ်လိၢ်ဒၣ်တၢ်လၢအဖိအလံၤတအိၣ်ဘၣ်အသိးနူၣ်လီၤ.

မၤကဒီးတဂၤလဲၤဖဲးဘူးဘၣ်လီနိၣ်ဒီးကွာ်နူၣ်ဒီးကျိၢ်နိၣ်နူၣ်ထိးဖိတိၤပျ့တဒ့ဟဲဃု့ၢ်လၢဘုခိၣ်ထံးနူၣ်စံးလံးစံးလံးဒီးဖိၣ်နူၢ်ယာ်ဝဲလီၤ. အနူၣ်ဒီးကှၤဒၢနှာ်ဝဲလၢသရိၢ်အပူၤဒီးကျၢ်ဘၢယာ်ဝဲအခိၣ်လီၤ. တှၤမ့ၢ်အနူၣ်တစုဒီးအကစၢ်ဟဲဃုကှၤအီၤတကျဲလီၤထိးဖိနူၣ်. အကစၢ်နူၣ်မ့ၢ်လၢပမုၣ်ကနီၤဒီးဟဲဃုအံရိကှၤအထိးဖိနူၣ်ဝှၤဝှၤလီၤ. သံကွၢ်ဝဲလၢမတၤတဂၤဖိာ်ခွါနူၣ်ဒီးအတၢ်စံးဆၢအီၤ. စထံၣ်ယၢာ်ထိးဖိတိၤပျ့တဒ့ယၢာ်, ဒီးပပျုၤမုၣ်စံးအီၤ. ဟ့ၣ်ကှၤယၢမိခွါဓၢ. ဖိာ်ခွါတခီအတၢ်စံးဆၢအီၤစတဟ့ၣ်ကှၤဘၣ်နၤဘၣ်. အိၣ်နဲဒၣ်ဒီးယၤစကဟံးနူၢ်နၤလီၤ. ပပျုၤမုၣ်စံးဆၢအီၤစအိၣ်ဒီးနၤတသ့ဘၣ်. ကှၤကၢ်နဲဒၣ်ဒီးယၤနဲာ်. နမ့ၢ်ကှၤဒီးယၤဒီးစကအဲၣ်နၤလီၤ. ဖိာ်ခွါတခီအတၢ်စံးဆၢအီၤစကှၤဒီးနၤတသ့ဘၣ်. ဒီးပပျုၤမုၣ်နးအိၣ်အီၤလၢပျုၤအမှၤဒီးကျဲလၢအကှၤဆူပျုၤအဘီအမ့ၢ်တဘီနူၣ်ထံၣ်မးဝဲအကျိၤလိၢ်တြူၤကလာ်လီၤ. ကိၢ်လၢခိတခီဒီးသးပှၤနိၣ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်လီၤ. တှၤမ့ၢ်အနူၣ်တစုဒီးကှၤအိၣ်ဝဲလၢပျုၤအသိးတခီလီၤ.

၆. လီလီၤ နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပပာ်ဃုတၢ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါနူၣ်ပစံးလၢလီလီၤခဲလၢာ်လီၤ. လီလီၤဘု, လီလီၤတၢ်ကူတၢ်သိးဒီးဘုလီလီၤအဖိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. ကလီ ဒီးကလီကူကါ. ဒီးမၤဝဲလၢကလီ. ဒီးတၢ်တမ့ၢ်ကလီ. ဒီးတှါကလီ. ဒီးမၤကလီအိၣ်ကလီ, ဒီးကလီဝီတၢ. ဒီးထိၣ်ကလီ. ဒီးကလီအကလှ့ၢ်. ဒီးကလီကလိၣ်. ဒီးသးကလီကလိၢ်. ဒီးမၤအသးကလီကလိၣ်. ဒီးဟးကလီကလီ. ဒီးကလီထိထိ. ဒီးကစၢ်ကလီ. တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကလီတကု့ၢ်.

၈. ကဖိလီ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဒီဖျၢၣ်မၤသးကပုၢ်ဆှၣ်နူၣ်ပစံးလၢကဖိလီလီၤ. သထူသၣ်တဖျၢၣ်မၤအသးကဖိလီၤ. တၢ်သၣ်မံကဖိမးကဖိလီလီၤ. တၢသၣ်လၢမံကပုၢ်ဆှၣ်ခဲလၢာ်နူၣ်ပစံးလၢမၤသးကဖိလီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကဖိလံၢ်ကဖိလီလီၤ.

၉. ကမိလီ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်စိထိၣ်လၢပှၤကညီအဖံးခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢကမိလီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကမိလံၢ်ကမိလီလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်နအှၣ်ဒီးကမိထိၣ်မးကမိလီလီၤ. ထိရိၤတၢ်အှၣ်ပှၤညီးထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢကမိလီလီၤ.

၁၀.ကဲလီ နူၣ်မ့ၢ်ပသိၣ်လိပသးလၢပကကဲလၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢကဲလီလီၤ. ကဲလီလၢပှၤစုသ့. ကဲလီလၢတမၢ်ဖိာ်တၢ်စံးဝဲလီၤ.

၁၁.ကွၢ်လီ နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်လၢပှၤဂၤမၤဒီးပတိၢ်နူၢ်အီၤနူၣ်ပစံးလၢပကွၢ်လီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကွၢ်လီကွၢ်ဒီးလီၤ. ကွၢ်လီကွၢ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒ်ပှၤဂၤမၤဝဲအသိးနူၣ်တကု့ၢ်.

၁၂.ကွဲးလီ နူၣ်မ့ၢ်ပသိၣ်ပကွဲးလံာ်ဒီးပစံးလၢကွဲးလီလီၤ. နကွဲး

လံာ်မ့ၢ်တသ့ဘၣ်ဒီးကွဲးလီနစုတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကွဲးလီကွဲးဒီလီၤ.

၁၃.**ခလီကွကါ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤနၣ်ပစံးလၢခလီကွကါတစုစုလီၤ. လဲၤမၤခလီကွကါတက့ၢ်. အိၣ်တြီတြီတဂ့ၤ.

၁၄.**ဆဲးလီ** နၣ်မ့ၢ်ခးလီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤလီတၢ်လၢပဆဲးတၢ်ခးတၢ်နၣ်ပစံးလၢဆဲးလီခးလီလီၤ. ပှၤခးတၢ်ဖိတဖၣ်နၣ်ဆဲးလီခးလီတၢ်လီၤ.

၁၅.**ဆဲးလီ** နၣ်မ့ၢ်ပသိၣ်ပသးလၢပဆဲးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢဆဲးလီလီၤ. ပှၤတဂၤဆဲးလီတၢ်လၢဘီဘၣ်တၢ်ဂ့ၤကါ.

၁၆.**တလီ** နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤစံးဘၣ်စံၣ်တဲၤပှၤဂၤအတၢ်နၣ်ပစံးလၢပလဲၤတလီလီၤ. ဒီးပစံးလၢလဲၤက်ာ်တလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတလီကလီလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤနၢ်ဟူတၢ်အပရၢဒီးလဲၤတလီအကလုၢ်လီၤ. သရၣ်ဟဲထီၣ်လံ. လဲၤတလီနကလုၢ်ဒ်ပှၤဂၤကသ့ၣ်ညါတက့ၢ်.

၁၇.**တဲာ်လီ** နၣ်မ့ၢ်ဒုးနဲၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသိၣ်ပှၤဂၤလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးပစံးလၢဒုးနဲၣ်တဲာ်လီလီၤ. ဒုးနဲၣ်တဲာ်လီပှၤဂၤလၢနမၤတၢ်ထံၣ်နၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢနဲၣ်လီတဲာ်လီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈.**တိၢ်လီ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤလီတၢ်စံးတၢ်ကတိၤလှၢ်ခိၤထါခိၤနၣ်ဒီးပစံးလၢတိၢ်လီတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတိၢ်လီထါလၢပှၤဂၤလီၤ. ပှၤတဂၤတိၢ်လီတၢ်ကတိၤလၢပှၤသ့တဖၣ်လီၤ. ဒီးပကွၢ်လီတၢ်နၣ်ပစံးလၢတိၢ်လီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၉.**နဲၣ်လီ** နၣ်မ့ၢ်ပဒုးနဲၣ်ပှၤဂၤလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒ်မၤဝဲကသ့နၣ်ပစံးလၢနဲၣ်လီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနဲၣ်လီတဲာ်လီလီၤ. နဲၣ်လီပှၤဂၤအတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအကီတဖၣ်နၣ်လီၤ.

၂၀.**နီၢ်လီကိပူ** No. 48.-၄၈. ပစံၣ်တဲၤနီၢ်လီကိနၣ်လၢဖျၢလဲၤအိၣ်လၢလ့တပျာ်မိၣ်တၢ်တလူၢ်ထိးအပူၤဒီးကီးပဖိၣ်သၣ်ခွါသၢဆံလီၤစံးဝဲဒၣ်. ကီးယီၤဖိာ်ခွါနၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဟဲယီၤမၤကၢ်ယၤလၢသ့မါနံာ်. ဖိာ်ခွါဟဲယီၤတဂၤထူလီၤတဲာ်ကွံာ်ဝဲ. ဟဲယီၤခံဂၤထူလီၤတဲာ်ကွံာ်ဝဲယံာ်ယံာ်ဒီးဖိာ်ခွါတဖုနၣ်လီၤတဲာ်သံကွံာ် လ့ၤတကူၤဒီးအိၣ်ဒံးတဂၤလီၤ. အိၣ်ဒံးတဂၤနၣ်ကွၤဝဲလၢနီၢ်လီကိလီၤကတဲာ်ဒီးမၤသံကွံာ်ဝဲလီၤ. ပှၤဟူထီၣ်ကူၤနီၢ်လီကိနၣ်မၤလှၢ်အုၣ်ထါဆိးသိတွာ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်.

နီၢ်လီကိလီနၢ်ပခွါ. လီကိဘၣ်ကူၤဖိာ်အခံ.
လီၤတဲာ်သံလ့မ့ၢ်စိၤပြၤ. ဂၤခွါသၢဆံလီကိလီ.
ပခွါနီၢ်လီကိလီအီၤ. လီကိဘၣ်ကူၤယှာ်ဒီးအီၤ.
လီၤတဲာ်သံလ့မ့ၢ်စိၤပြီၤ. ဂၤခွါနီၢ်လီကိလီသံ.
ကိလီလီဂၤခွါသၢဆံ. နီၢ်လီကိကူၤဖိာ်အခံ.

ဟူထီၣ်မိၣ်ထီၣ်ဝဲနၣ်ဟူထီၣ်မိၣ်ယှာ်ဝဲဒၣ်ဒီးပဖိၣ်သၣ်ခွါသၢဆံနၣ်လၢသံၣ်ဆိလီၢ်တဖျာၣ်ယီဒီးပှဲၤထီၣ်အနံၤအသိဒီးယၢကွံာ်ဝဲဒၣ်လီၤ. စံးဝဲဒၣ်.

၂၁.**ဝိလီ** နၣ်မ့ၢ်ထီရိၤထံလၢကလာ်ထီၣ်ပ့ၢ်ထီၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢထံစံၣ်ဝိလီလီၤ. ဒီးပစံးလၢစံၣ်ဝိၣ်လီစကီးလီၤ. မ့ၤကလာ်ထီၣ်စံၣ်ဝိလီနးကါ.

၂၂.**ဝိလီ** နၣ်မ့ၢ်နိၣ်ထံးတကလှာ်အသၣ်ဖံးကဖိဒီးအသၣ်အိၣ်လၢအသၣ်ဖံးအီပူၤဒီးအရံၤအိၣ်လၢအသးအီပူၤနၣ်ပစံးလၢဝိလီလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆိဒံၣ်ဝိလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဝိလီသၣ်နၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်ကါ.

၂၃.**ဘှလီဖိ** နၣ်မ့ၢ်ဘှဖှိာ်ထီၣ်သီအသၣ်အဲးထီၣ်အသးဒီးအဖိဖျါထီၣ်လၢအပူၤလၢတၢ်ကိၢ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢဘှလီအဖိလီၤ. ဘှလီအဖိနၣ်ကျၢၢ်တံၢ်နၢ်ပှၤကညီအကလၢဒီးပှၤကညီအိၣ်ဘၣ်နၣ်ကဲထီၣ်လၢပှၤကညီအသ့ၣ်ဒီးပှၤမ့ၢ်နၢ်မါနၢ်ဝၤဒီးအသ့ၣ်ကဲထီၣ်လၢအဖိလီၤ.

၂၄.**မၤလီ** နၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့ပသးလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးပစံးလၢပမၤလီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤလီမၤဒီလီၤ. ပှၤတဂၤမၤလီတလါလၢပှၤစုသ့လီၤ.

၂၅.**လ့လီ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဖိသၣ်ခွါထီၣ်သီနၣ်ပစံးလၢလ့လီထီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတလ့လီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဖိသၣ်ခွါလ့လီထီၣ်သီနၣ်ဒိၣ်တတှာ်ဒံးဘၣ်.

၂၆.**သလီ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ယံာ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢသလီလီၤ. သရၣ်သလီကဟဲ. သလီထံကထီၣ်, သလီဒံးမ့ၢ်တဟါလီၤ. သလီတၢ်ကစူၤလီၤနၣ်ကယံာ်ဒံးလီၤ.

၂၇.**သိၣ်လီ** နၣ်မ့ၢ်ပသိၣ်ယိၣ်ပဖိလၢကျဲးစၢးတၢ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်လီလီၤ. ပှၤတဂၤသိၣ်လီအဖိလၢယွၤအကလုၢ်ကထါလီၤ.

၂၈.**သိၣ်လီ** နၣ်ထီရိၤပမၤတၢ်တမံၤလၢပမၤသ့ပသးနၣ်ပစံးလၢပသိၣ်လီလီၤ. လဲၤသိၣ်လီနသးလၢလံာ်လၢသရၣ်အအိၣ်နၣ်တက့ၢ်. လဲၤသိၣ်လီနသးလၢပှၤမၤတလါနၣ်လီၤ.

၂၉.**အီးလီ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤထီၣ်လီအလီၢ်လၢဒဲဖိစိၢ်ဒီးပစံးလၢအီးလီလီၤ. ပှၤကညီအီးလီဝံၤဒီးဟ်ထီၣ်ပှၤသံအယံလၢအီးလီအလီၢ်နၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအီးသံၣ်အီးလီလီၤ.

၁. **လီၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပဟံးနၢ်ကဒွဲပှၤဂၤအစုဒီးပစံးလၢလီၢ်စုလီၤ. ပှၤတဂၤလီၢ်အဝဲတဂၤအစုတပိၢ်ဒီးသါကဆးတှာ်ကူၤဝဲဆူခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢ်ဖှုးလီၤ.

၂. **လီၢ်ကဲၣ်ဆိး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်နးကဲၣ်ဆိးဒီးပစံးလၢလီၢ်ကဲၣ်ဆိးလီၤ. ပှၤတဂၤဟှၣ်တၢ်လီၢ်ကဲၣ်ဆိးလီၤ. ပှၤတဂၤကဒုးကဒုၣ်တၢ်လီၢ်ကဲၣ်ဆိး. ပှၤတဂၤအိၣ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်လီၢ်ကဲၣ်ဆိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢနးကဲၣ်ဆိး. စွၣ်ကဲၣ်ဆိးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **လီၢ်ကွဲ** နၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်မၤဒီးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤမုၣ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခွါဟံးဒီးဖိၣ်ဒီးလိာ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢလီၢ်ကွဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢ်ယီၢ်လီၢ်ကွဲလီၤ. ဖိသၣ်လီၢ်ကွဲမၤဒီးဟံၣ်ဖိစိၢ်. ဒီးကွံာ်ဒီးခဲကဲသၣ်ဒီးလၢနၣ်အဖိခိၣ်အိၣ်ဒံးအါမးလီၤ.

၄. **လီၢ်ယီၢ်** နၣ်မ့ၢ်လီၢ်ကွဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဆံးမၤဒီးတၢ်ဒီးဖိာ်မုၣ်ဖိာ်ခွါဟံးဒီးဖိၣ်ဒီးလိာ်အသးဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢ်ယီၢ်လီၢ်ကွဲလီၤ.

၅. **လီၢ်နါ** နၣ်မ့ၢ်ဒးဖးဒိၣ်နၣ်ပဖျးဒီးကဲထီၣ်ဒးပြံမိၤဒီးပစံးလၢဒးလီၢ်နါလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၣ်နါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒးဖးဒိၣ်တမ့ၢ်ကဲထီၣ်လၢဒးလီၢ်နါဒီးအသၣ်ပြံလီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢ်ဝံလီၢ်နါလီၤ.

၆. **လီၢ်နၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢနးနၢ်နၣ်ပစံးလၢလီၢ်နၢ်လီၤ. ပှၤမၤတၢ်

လီၢ်နူၢ်နၤန့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်နီတဂၤဘၣ်. ယဲစမၤတၢ်သ့လီၢ်နူၢ်ပှၤကတက့ၢ်လီၤ.

၇. **လီၢ်အိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပန့ကနွဲအိၣ်ပှၤဂၤအဘ့ဒီးပစံးလၢလီၢ်အိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလီၢ်အိၣ်စဘ့တနၢ်ဒီးဟဲဟ့ၣ်ကျၤဝဲလၢခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢ်အိၣ်ဖျံးအိၣ်လီၤ.

၈. **ကလီၢ်** ဒီးကလီၢ်ကလှၤ. ဒီးဟ်ကလီၢ်အသး. ဒီးမၤကလီၢ်အသးဒီးကလီၢ်ပၢ်စီၣ်. ဒီးကလီၢ်တီၢ်. ဒီးကလီၢ်နှၢ်. ဒီးကလီၢ်ကလီၢ်. ဒီးကလီၢ်လီၢ်ကလီၢ်လီၢ်ဒီးပှၤကလီၢ်. ဒီးဒီးကလီၢ်ဒီးတကး. တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကလီၢ်တက့ၢ်.

၉. **စိၣ်လီၢ်ဃံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစိၣ်ဒုၣ်သၣ်အဃံန့ၣ်ပစံးလၢစိၣ်လီၢ်ဃံလီၤ. ဒီးပစံးလၢစိၣ်လိၣ်ဃံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးစိၣ်လီၢ်ဃံစိၣ်လီၢ်ကနၢၤပစံးဒီးအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၀. **တလီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပမၤလဲၤသံဂီၢ်နူၢ်ပှၤဂၤအမဲါန့ၣ်ပစံးလၢတလီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတလီၢ်လဲၤသံဂီၢ်နူၢ်အမဲါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတလီၢ်ခိးတ့ာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသလီၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၁. **တၢ်လီၢ်တၢ်ဖျံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတၢ်လၢပှၤဂၤဟံးနူၢ်ကနွဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်လီၢ်လီၤ. စတၢ်လီၢ်အိၣ်ဒံးလၢပှၤဂၤအအိၣ်န့ၣ်လဲၤဟံးနူၢ်ကျၤတက့ၢ်.

၁၂. **ဒီးတလီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီးတကးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အၢလၢပျၢၤတကလုာ်ဒ်ပှၤကညီအသိးဒိၣ်ဒိၣ်ထိထိဒီးအိၣ်သံကစဲာ်ပှၤဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဒီးတလီၢ်ဒီးတကးလီၤ.

၁၃. **ခဲးလီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်လၢပမၤဟံၣ်စိၣ်လၢပဒုးထိၣ်လၣ်ခဲးလၢအဖိစိၣ်န့ၣ်ပကီးလၢခဲးလီၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢခဲးလီၢ်သဒီလီၤ. မၤထိၣ်ခဲးလီၢ်လၢဟံၣ်စိၣ်န့ၣ်ပကဒုးထိၣ်လၣ်ခဲးလၢအဖိစိၣ်လီၤ.

၁၄. **ခဲးလီၢ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထိၣ်ခဲးလီၢ်ဒီးပဟ်ာ်လီၤဆူခဲၤဟ်ာ်လီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢခဲးလီၢ်လီၤ. နခဲးလီၢ်လီၤခဲးလီၢ်မ့ၢ်ဝံၤဒီးဒုးထိၣ်ကၢ်လၣ်နှၣ်.

၁၅. **လီၤလီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤလးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢတကြၢးမၤဘၣ်အသးဒီးမၤအသးန့ၣ်ပစံးလၢလီၤလီၢ်လီၤလးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤအသးလီၤလီၢ်လီၤလးဟ်စိၣ်ဒ်ပှၤစဃၣ်အသိးစဖှရှၤဒီးကျိၣ်ထိၣ်အမဲာ်လီၤ.

၁၆. **သလီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပမၤလဲၤသံဂီၢ်နူၢ်ပမဲါဒီးပစံးလၢသလီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတလီၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလီၢ်ခိးတ့ာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤသလီၢ်လၢဖိာ်မုၣ်တဂၤဒီးသလီၢ်လဲၢ်ဒီးနူၢ်ဝဲလီၤ.

၁၇. **ဟ့ၣ်လီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ့ၣ်ကနွဲပှၤဂၤအတၢ်ဒီးပစံးလၢပဟ့ၣ်လီၢ်ပှၤဂၤအတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်လီၢ်ပှၤဂၤအစ့တခွဲၤဒီးဟံးနူၢ်ဝဲလၢဘ့လီၤ.

၁. **လီာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံးပဖိၣ်ပှၤဂၤအတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပဟံးပဖိၣ်တၢ်ထိရီၤတမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢလီာ်လီၤ. လီာ်ဃဲၢ်တဂ့ၤ. နကဘၣ်တူာ်ဘၣ်ဖုး. ပှၤတဂၤလီာ်စ့န့ၣ်လၢာ်လံ. လီာ်စ့ဒီးပှၤတၢ်လီာ်စ့ဒီးပှၤတၢ်. စ့လၢာ်လံ. လီာ်ပှၤဂၤအတၢ်တဂ့ၤ. ကဟါမ်ပှၤဂၤကလီးအိၣ်ဘၣ်နၤ.

၂. **လီာ်ကွၣ်လီာ်ကွၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်ဒီးတကွၢ်လီၤဘၣ်အခိၣ်ထံးဘၣ်ဒီးကွၢ်တၢ်ဆူသ့ၣ်ခံဝၣ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်လီာ်ကွၣ်လီာ်ကွၣ်လီၤ.

၃. **လီာ်ကွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤတၢ်ကြီကြီလၢမၤမှာ်အသးမၤဖုံအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤဆံးမၤဒီးဟံၣ်ဖိစိၢ်. ကွဲာ်ဒီးခဲကဲသၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢလီာ်ကွဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီာ်ဃီၢ်လီာ်ကွဲလီၤ. ဒီးတၢ်လီာ်ကွဲအဂ့ၢ်အတီၢ်န့ၣ်အါမံၤလီၤ. ဖိသၣ်လီာ်ကွဲစီၢ်အိၣ်ဝဲသးပှ်လီာ်ကွဲစီၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ.

၄. **လီာ်ကွီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤကမၣ်လီာ်အသးလၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးဆဲးဆှၣ်မၤဘၢလီာ်အသးဒီးလီာ်အိၣ်လီာ်အသးလၢကျိၣ်လၢစ့န့ၣ်ပစံးလၢလီာ်ကွီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီာ်ဘၢလီာ်ကွီၢ်လီၤ. ပှၤခံဂၤဟ့ၣ်လီာ်အတၢ်ဒီးလီာ်လီာ်အသးလၢကွီၢ်လီၤ.

၅. **လီာ်ဃီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီာ်ကွဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရီၤပှၤမၤဒီးတၢ်ပှၤမၤမှာ်မၤဖုံအသးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီာ်ဃီၢ်လီာ်ကွဲလီၤ.

၆. **လီာ်ထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကဝဲၢ်လၢထံကျါကွဲပှၤအါကတၢၤညၣ်ဃှၢ်အလီၢ်တအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ.ပှၤကညီဖိလုၣ်ထံစံၣ်ဖိၣ်ပုးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢ လီာ်ထံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီာ်ထံလီာ်နိလီၤ. ပှၤတဖၣ်လဲၤလီာ်ထံနူၢ်ညၣ်အါကၢ.

၇. **လီာ်လီၤအဟုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဒံၣ်လှၢ်လီၤဒီးဒၢသမူဒီးဆံးစၢ်ရှသ့ၣ်မၤသံကွံာ်အဖိန့ၣ်ပစံးလၢလီာ်လီၤကွံာ်အဟုးလီၤ. ဒီးပှၤဒၢသမူဒီးအိၣ်ဟးဂီၤအဟၢဖၢလၢကသံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလီာ်လီၤကွံာ်အဟုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအဲၣ်သံၣ်ဝၤလၢတဆိုးဘၣ်ဒီးအိၣ်ဃှာ်ဝဲတဘူၣ်ဘၣ်ဒီးဒၢသမူဒီးလီာ်လီၤကွံာ်အဟုးန့ၣ်ပှၤဂၤတသ့ၣ်ညါဘၣ်. ပှၤဂၤဝဲၤဘၣ်လၢမုၣ်ကနီၤဒံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီာ်လီၤကွံာ်အဟုးအသးလီၤ.

၈. **လီာ်သူဂဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးတမှာ်ဘၣ်လၢအခိၣ်တကံပဝံဒီးမံတန့ၢ်အိၣ်တမှာ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလီာ်သူဂဲၤလီၤ. စစုစခိၣ်လီာ်သူဂဲၤယၢစမံတန့ၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီာ်သူဂံၢ်လီာ်သူဂဲၤလီၤ.

၉. **လီာ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်လၢပမူၤဒီးတၢ်မိၣ်ဘှီးပသးန့ၣ်ပစံးလၢလီာ်သးလီၤ.ပှၤတဂၤအိၣ်တၢ်ဒီးမူၤဝဲဒီးလီာ်လၢအသးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ကျၤဒီးကျၤလီာ်အသးဒီးဘှီးဝဲလီၤ.

၁၀. **လီာ်အိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝံတၢ်နါတၢ်အၢတၢ်သီမၤဆူမၤဆါပှၤဒီးပစံးလၢလီာ်အိၣ်ပှၤလီၤ. တၢ်နါလီာ်အိၣ်ပှၤန့ၣ်ပဆါပသံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီာ်အိၣ်ဖံးအိၣ်လီၤ.

၁၁. **ကလီာ်** ဒီးကလီာ်ထံ, ဒီးဘုးကလီာ်ထိၣ်. ဒီးခွဲးကလီာ်. ဒီးတၢ်ကလီာ်. ဒီးကလီာ်အသး. ဒီးကလီာ်ဘၣ်အၢ. ဒီးကလီာ်ကဝၣ်. ဒီးကလီာ်ကလီၢ်. ဒီးလဲၤတၢ်ကလီာ်ကလီၢ်. ဒီးပှၤကလီာ်ကလီၢ်. ဒီးကလီာ်ကလဲာ်. ဒီးကလီာ်ကလာ်. ဒီးကလီာ်ကလီာ်. ဒီးကလီာ်လီာ်ကလီာ်လီာ်. ဒီးရှံၣ်ကလီာ်. တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကလီာ်တက့ၢ်.

၁၂. **ကတိၤလီာ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤခံဂၤကတိၤတၢ်တကတဘိဘိဒီးပစံးလၢကတိၤလီာ်အသးလီၤ. ပှၤခံဂၤကတိၤလီာ်အသးမ့ၢ်စံးမနုၤလဲၣ်.

၁၃.ကိးလိာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝဲ့ၤသိးန့ၣ်ပစံးလၢကိးလိာ်လီၤ. ပစုမ့ၢ်ခံဖီလိာ်န့ၣ်ကိးလိာ်ဝဲလီၤ. တၢ်ပကီအသးခံဘ့ၣ်လွံၢ်စူးဒီးကိးလိာ်ဝဲလီၤ. တၢ်လၢကိးလိာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ့ၤသိးလီၤ.

၁၄.စုလိာ် န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢဘၣ်စုလိာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထံၣ်လိာ်ဘၣ်စဃိာ်လိာ်ပသးလၢကျဲဒီးပစံးလၢဘၣ်စုလိာ်လီၤ. ပှၤခံဂၤဘၣ်စုလိာ်အသးလၢကျဲကဟိာ်လီၤလီၤ.

၁၅.တလိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ထံဖိလိာ်လီၤဆၢၣ်ဒီးပကိးလၢတလိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတလိာ်တိာ်သူလီၤ. တလိာ်ပူၤတပူၤလီၤဆၢၣ်နးကၢ.

၁၆.တၢ်လိာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဘှမၤဟုဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်န့ၢ်ပတၢ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်အိၣ်တၢ်လိာ်လီၤ. စမၤဘှတလိၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်လိာ်နးကၢ.

၁၇.ထံလိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ထံကြိန့ၣ်ပစံးလၢထံလိာ်လီၤ. ထံလိာ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးထံလိာ်ဒိၣ်ထံလိာ်ဆံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံလိာ်နီလိာ်လီၤ.

၁၈.ထံဖိလိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ထံကြိလၢအဆံးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢထံဖိလိာ်လီၤ. ထံဖိလိာ်န့ၣ်အလီၤဆံးကၢ. အလိာ်တအိၣ်ဘၣ်.

၁၉.ထံၣ်လိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်စဃိာ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢထံၣ်လိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံၣ်လိာ်ဘၣ်စဃိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးထံၣ်လိာ်လၢဘိၣ်သအိၣ်တနၤလီၤ.

၂၀.ဒၣ်လိာ် န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒၣ်ကလိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. အိၣ်ဒၣ်လိာ်. စကလဲၤဒၣ်လိာ်. စကအိၣ်ဒၣ်လိာ်မ့ၤ. ဒီးဘၣ်တစုစုပစံးလၢစကအိၣ်ဒၣ်ကလိာ်မ့ၤလီၤ.

၂၁.နးလိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤသူးဖိပှၤသူးခိၣ်လၢစီၤပၤမၢမၤလူၤခူစီၤဝ့ၢ်စီၤန့ၣ်ဝဲာ်လိာ်ကျိလိာ်အသးဒီးပစံးလၢနးလိာ်အသးလီၤ. ပှၤသူးဖိနးလိာ်ဃၤလိာ်အသးဒီးသံတ့ၢ်ဘၣ်လှၤဝဲလီၤ.

၂၂.ပလိာ် န့ၣ်ဒ်လိာ်အသိးလီၤ. နလိာ်စလိာ်ပလိာ်စံးဝဲလီၤ.

၂၃.ဖိးလိာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဒ်းသိးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖိးလိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယူလိာ်ဖိးလိာ်လီၤ. ပှၤခံဂၤကတိၤတၢ်အကလုၢ်ဖိးလိာ်ဂ့ၤကၢ.

၂၄.ဘၣ်လိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဃူအိၣ်ဖိးလၢတအုၣ်လိာ်ဆီးက့ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘၣ်လိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့လီၤ. ပှၤတဖၣ်အိၣ်ဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့ဒီးတအုၣ်လိာ်ဘၣ်အသးဘၣ်.

၂၅.ဘၣ်လိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်လၢဘျါတၢ်ဆါန့ၣ်ပစံးလၢဘၣ်လိာ်လီၤ. ကသံၣ်ဘၣ်လိာ်ဒီးတၢ်ဆါဒီးတၢ်ဆါဘျါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၆.မၤလိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤဂၤဟဲအိၣ်ပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမၤပှၤဂၤမၤန့ၢ်ပှၤလၢတၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢမၤလိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤလိာ်ဟိာ်လိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤလိာ်ဃၤစံးဝဲဒၣ်စမၤန့ၢ်သါချံၣ်တဘၣ်လီၤ.

၂၇.မၤလိာ်ဟ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကသံဒီးစံးဘၣ်ဟ်အဖိအလံၤလၢတၢ်အဂ့ၢ်အဂီၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢမၤလိာ်ဟ်လီၤ. ပၢ်ကသံန့ၣ်မၤလိာ်ဟ်ဃၤလၢစကွၢ်ကွၤအစုလိၢ်ခိၣ်ခိၣ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၂၈.လဲလိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံးန့ၢ်ပှၤဂၤအတၢ်တမံၤဒီးပဟ့ၣ်ဆၢလၢတၢ်တမံၤဒီးပစံးလၢလဲလိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲလာ်လဲလိာ်လီၤ. လဲလိာ်နဃာ်ဒီးစဒီအံၤတက့ၢ်. ပှၤတဂၤလဲလိာ်အထးပျုတဘ့ၣ်ဒီးထးကြာ်တဘိလီၤ.

၂၉.လဲာ်လိာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပထိထိၣ်တကျုၤဘၣ်ဒီးဝးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလဲာ်လိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲာ်လဲာ်လဲာ်လိာ်လီၤ.ပှၤတဂၤမၤစီၤခိၣ်အခိၣ်လဲာ်လိာ်တဘၢးန့ၣ်ပအိၣ်တကျုၤဘၣ်.

၃၀.လီၤလိာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံမံၤဃၢထဲသိးသိးဒီးပစံးလၢလီၤလိာ်လီၤ. လၢၢ်တဖျၢၣ်အံၤဃၢလီၤလိာ်လၢၢ်ပိၢ်သၣ်တဖျၢၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဃၢလီၤလိာ်ဘုခံနၢ်လီၤ.

၃၁.သလိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ချံၣ်အကိလီၤဆၢၣ်လၢပဒီးထိၣ်ပျ်အလိၢ်န့ၣ်ပစံးလၢချံၣ်သလိာ်လီၤ.ပှၤတဂၤဒီးထိၣ်ပျ်လၢချံၣ်သလိာ်ပူၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလိာ်သလာ်လီၤ.

၃၂.သလိာ် န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. သလိာ်နကမၤတလါန့ၣ်နမၤလိၢ်ဆ့ၣ်နီၤဂ့ၤဒၣ်တၢ်. သလိာ်သုကဖဲးခုးန့ၣ်မၤလၢစဲာ်န့ၣ်ဂ့ၤတက့ၢ်လီၤ.

၃၃.သိၣ်လိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးလိာ်ကတိၤလိာ်ပသးလၢပမၤပှၤမၤတၢ်ဖံးတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢသိၣ်လိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်လိာ်ဖဲလိာ်လီၤ.

၁. လီး န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤကမၣ်ပှၤဂၤဒီးပဟ့ၣ်ပှၤဂၤအစုဒီးပစံးလၢလီးလီၤ. ဒီးပစံး လၢလီး အိၣ်စကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ လီးလီၤလီၤ. ပှၤလၢနမၤကမၣ်န့ၣ်လီးစ့တက့ၢ်.

၂. လီး န့ၣ်မ့ၢ်ပဂၢ်လီၤတၢ်ဆူပီၤပူၤ ဒီးပစံးလၢလီးလီၤ. ပှၤတဂၤလီးပီၤတဖိာ်ဒီးဟဲထိၣ်လၢညၣ်တဘိလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီးလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. လီး န့ၣ်မ့ၢ်ပဖျိၣ်ဝၣ်ဖိလၢချၣ်ဘိအကဖိာ်လီၤဒီးပစံးလၢချၣ်ဘိလီးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤချၣ်ဘိလီးလၢဝၣ်ဖိလီၤ.

၄. လီးကံ န့ၣ်မ့ၢ်လီးကီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးလီၤတၢ်လၢပမၤတန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီးကံလီးကီလီၤ.

၅. လီးကွၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ့ၣ်တူၣ်ပကမၢ်ဒီးပစံးလၢလီးကွၤလီၤ. ပှၤတဂၤလီးကွၤအကမၢ်လၢစ့သၢရွဲၤဒီးတူၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီးကွၤလီၤကွၤလီၤ.

၆. လီးကီ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပကွၢ်ဂ့ၤဒီးပမၤတန့ၢ်ဘၣ်န့ၢ်ပစံးလၢပလီးကီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီးကံလီးကီလီၤ. ပှၤတဂၤစမၤတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးစလီးကီကလီလီလီၤ. ဘ့တပူၤအသၣ်ဂ့ၤဒီးတၢ်အိၣ်ဒီးစလီးကီကလီလီမးလီၤ.

၇. လီးစ့ န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံးန့ၢ်ပှၤဂၤအတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤကမၣ်ပှၤဂၤဒီးပဟ့ၣ်စ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးပစံးလၢလီးစ့လီၤ. နဟံးန့ၢ်စဘ့ဒီးနဘၣ်လီးလၢစ့လီၤ.

၈. လီးလီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဂၢ်လီၤတၢ်လၢပီၤပူၤဒီးပစံးလၢလီးလီၤလီၤ. လီးလီၤကသံၣ်လၢပီၤပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

၉. လီးအိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤမၤကမၣ်ပှၤဒီးပမၤဟ့ၣ်စ့ဒီးပစံးလၢလီးအိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအပန့ၢ်အိၣ်စဘ့ဒီးစလီးအိၣ်အီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီးအိၣ်လီၤအိၣ်လီၤ.

၁၀.ကလီး ဒီးကလီးကလး, ဒီးပလီးဒၢး, ဒီးကလီးအိၣ်, ဒီးက

လိးဢိꩫ်သံ, ꩫီးကလိးတ်ါ်, ꩫီးကလိးတ်ါ်မှါ်တိ, ꩫီးကလိးအော, ꩫီးကလိးအꩫူ, ꩫီးမိꩫ်ဘိကလိး, ꩫီးထိꩫ်ဘိကလိး,ꩫီးဆိကလိးမိꩫ်, ꩫီးလိၢကလိး မိꩫ်ꩫီး ဢိꩫ်ကလိးအဆꩫ်, ꩫီးကိး ကလိးကလု ꩫူꩫ်ကွါ်လာကလိးတကုါ်.

၁၁.ကလိးဏလု ꩫီးကလိးပိး, ꩫီးကျိုကလိး, ꩫီးဝဲꩫ်ကလိး, တ်ါ်ခဲလၢꩫ်ꩫူꩫ်ကွါ်လာကလိးတကုါ်.

၁၂.စုꩫ်လိး ꩫူꩫ်မှါ်တ်ါ်သꩫ်အါဝဲꩫီးပစံးလာသꩫ်စုꩫ်လိးလိၢ. သုꩫ်တထံးသꩫ် စုꩫ်လိး မးလိၢ. ꩫီးပစံးꩫီး အဆိလာ စုꩫ်လိး ညိး မဲ့လိၢ. ꩫီး ပှၢ ကညီ ဝံတ်ါ် တꩫ်တ်ါ်ဝံတ်ါ်ယိးတ်ါ် အါဝဲ ꩫူꩫ် ပစံး လာ စုꩫ်လိးစုါ်ကိးလိၢ.

၁၃.စိးလိး ꩫူꩫ်မှါ်ပဆးယꩫ်ꩫီးအထၢꩫ်ꩫီးပစံးလာယꩫ်စိးလိးလိၢ. ယꩫ်တလၢꩫူꩫ်ဢိꩫ်ꩫီး အစိးလိးလိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာ စိး လိါ်စိးလိးလိၢ.

၁၄.စိးလိးစိးလိး ꩫူꩫ်မှါ်ဖိသꩫ်လဲၢတ်ါ်အမိꩫ်ဝးဖုꩫ်လိၢထိထိꩫ်ꩫီးပစံးလာလဲၢတ်ါ်စိးလိးစိးလိးလိၢ. ပှၢတဂၢတꩫ်အပါ်ခံစိးလိးစိးလိးလိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာစိးလိါ်စိးလိးလိၢ.

၁၅.တလိး ꩫူꩫ်မှါ်ပခိထံꩫီးပတꩫ်ကꩫ်ပှၢဂၢအတ်ါ်ဝံတ်ါ်ယိးꩫီးပစံးလာတလိးကꩫ်လိၢ. ပှၢလာဆံးတဖꩫ်ꩫူꩫ်ခိထံ တꩫ်ꩫီးတ်ါ်ဝံတ်ါ်ယိးမှါ်တꩫူါ်ဘꩫ်ꩫီးပှၢလာꩫိꩫ်တဖꩫ်တလိးကꩫ်ꩫူါ်ဢိၢလိၢ. စခိထံꩫိꩫ်ꩫီးတ်ါ်ဝံတ်ါ်ယိးတꩫူါ်ဘꩫ်တလိးကꩫ်ꩫူါ်ယၢတကုါ်. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာတလိးတလးလိၢ.

၁၆.ကလိးပိး ꩫူꩫ်မှါ်ပဆုꩫ်ꩫိၢမၢသးတိꩫ်လိꩫ်ကူၢꩫီးပစံးလာတလိးပိးလိၢ. တၢအုးဆုꩫ်ꩫိၢလာသုꩫ်ꩫမိꩫ်တလိးပိးလိၢ. ပှၢတဂၢဆုꩫ်ꩫိၢတလိးပိးလိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာတလိးပါ်တလိးပိးလိၢ.

၁၇.ဗိလိး ꩫူꩫ်မှါ်ပမၢဗိကွꩫ်ꩫီးဝꩫ်လာဗိအံꩫၢꩫ်ꩫူꩫ်ပစံးလာဗိလိးလိၢ. ပှၢတဂၢမၢဗိလိးလာဝꩫ်ထိꩫူလာဗိအꩫၢꩫ်လာဗိကွꩫ်အဘၢꩫ်စၢꩫူꩫ်လိၢ. ꩫီးပကိးꩫီးအဆိလာဗိလိးဗိလးလိၢ.

၁၈.ဘꩫ်လိး ꩫူꩫ်မှါ်ပဘꩫ်ဟုꩫ်ပှၢဂၢအစုလာပမၢဟးဂိၢအတ်ါ်တမံၢမံၢꩫူꩫ်ပစံးလာဘꩫ်လိးလိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာဘꩫ်လိးဘꩫ်လိၢလိၢ. ပှၢတဂၢဆဲးသံပှၢဂၢအထွံꩫ်ꩫီးဘꩫ်လိးဝဲလိၢ.

၁၉.လိၢလိး ꩫူꩫ်မှါ်တ်ါ်ဢိꩫ်လာပိၢပှၢꩫီးပိၢဆဲးမိꩫ်လိၢလꩫ်အသးꩫီးလိၢဝဲ လာပိၢပှၢꩫီးပစံးလာလိၢလိးလိၢ. ပျ်ပိၢဆဲးမိꩫ်လိၢလꩫ်အသးꩫီးပျ်လိၢလိးဝဲလိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာလိၢလိးလိၢပျုလိၢ.

၂၀.လိၢလိး ꩫူꩫ်မှါ်ပှၢကိးကꩫံပျိၢကꩫီးꩫီးပစံးလာကိးလိၢလိးလိၢသွꩫ်လိၢ. ပှၢတဂၢထံꩫ်ဘိꩫ်သဢိꩫ်တꩫꩫီးကိးလိၢလိးမးလိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာလိၢလိးလိၢသွꩫ်လိၢ.

၂၁.လိၢလိး ꩫူꩫ်မှါ်တ်ါ်အပျူၢဟဲထိꩫ်လာအကꩫ်ပှၢꩫူꩫ်ပစံးလာအပျူၢလိၢလိးလိၢ. ထိမိꩫ်တꩫသံꩫီးအပျူၢလိၢလိးဝဲလိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာအပျူၢလိၢလိးလိၢပျုလိၢ.

၂၂.သလိး ꩫူꩫ်မှါ်ပဆဲးမိꩫ်လိၢလꩫ်တ်ါ်ပှၢꩫီးပစံးလာသလိးလိၢ. ပှၢတဂၢသိးကုတꩫꩫီးတ်ါ်ဢိꩫ်လာအပှၢꩫူꩫ်လိၢဆံꩫ်ဝဲလိၢ. ꩫီးပစံးလာသလိးကွꩫ်စုါ်ကိးလိၢ. သလိးကွꩫ်တ်ါ်ကမံၢဢိꩫ်လာကုပှၢꩫူꩫ်တကုါ်.

၂၃.သလိးမိꩫ် ꩫူꩫ်မှါ်ပလိၢလာပမိꩫ်တခိလာဟံꩫ်ꩫီးပစံးလာပလိၢသလိးမိꩫ်လိၢ. ပှၢတဂၢလိၢသလိးမိꩫ်လာဟံꩫ်ꩫီးအကꩫ်ကကါ်တုါ်လိၢ. ထိရိၢတ်ါ်လိၢလာအမိꩫ်တခိꩫူꩫ်ပစံးလာလိၢသလိးမိꩫ်ခဲလၢꩫ်လိၢ.

၂၄.သလိးမိꩫ် ꩫူꩫ်မှါ်ဆိလာအမိꩫ်ဆူꩫ်ဘိꩫ်လာအမိꩫ်ꩫူꩫ်ပစံးလာဆိသလိးမိꩫ်လိၢ. ဆိတꩫိၢꩫိၢအမိꩫ်သလိးꩫီးပစံးလာဆိသလိးမိꩫ်လိၢ.

၁. လိꩫ် ꩫူꩫ်မှါ်တ်ါ်ထံးတကလုꩫ်အလꩫ်ဖးလါ်လာပꩫုးထိꩫ်ဟံꩫ်မိꩫ်ꩫီးပကိးလာလိꩫ်လိၢ. ꩫီးပကိးꩫီးအဆိလာလိꩫ်စိၢလဲစိၢလိၢ. လိꩫ်ꩫူꩫ်အထံးထဲယှါ်ထဲကုꩫီးအလꩫ်လါ်ဝဲလိၢ. ပှၢကညီဢိꩫ်လာပှါ်လါ်ကျါꩫီးꩫုးထိꩫ်ဟံꩫ်မိꩫ်လာလိꩫ်လꩫ်လိၢ.

၂. လိꩫ်ကူၢ ꩫူꩫ်မှါ်ပှၢလာဆါလာအꩫိါ်ဆံးယဲၢဝဲꩫးꩫးကလꩫ်တုၢပကွါ်ပသးတကျၢဘꩫ်ꩫီးတုၢꩫိꩫ်ထိꩫ်ꩫူꩫ်ဂုၢထိꩫ်ဘိꩫ်ထိꩫ်ꩫူꩫ်ပစံးလာ လိꩫ်ကူၢ အသးလိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာ လိꩫ်ကူၢ တꩫ်ကူၢ အသးလိၢ. ပှၢတဂၢလာအꩫိါ်ဆံးꩫူꩫ်ပဆိကမိꩫ်လာကသံꩫီးတုၢꩫိꩫ်ထိꩫ်ဝဲꩫူꩫ်လိꩫ်ကူၢတꩫ်ကူၢအသးꩫီးဂုၢထိꩫ်ဝဲလိၢ.

၃. လိꩫ်ထိꩫ် ꩫူꩫ်မှါ်ကဲထိꩫ်အဆိလိၢ. ꩫီးမှါ်ပမၢတ်ါ်ဝံၢတမံၢဘꩫ်တမံၢꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာလိꩫ်ထိꩫ်ကဲထိꩫ်လိၢ. ꩫီးပစံးလာကဲထိꩫ်လိꩫ်ထိꩫ်စုါ်ကိးလိၢ. ပှၢတဂၢကၢꩫ်ꩫီးမၢတ်ါ်တကဲထိꩫ်လိꩫ်ထိꩫ်ꩫိတမံၢဘꩫ်လိၢ. ꩫီးပစံးလာကဲထိꩫ်လိꩫ်ထိꩫ်စုါ်ကိးလိၢ.

၄. လိꩫ်ထိꩫ် ꩫူꩫ်မှါ် ပသးဆိ ကမိꩫ်ထိꩫ် တ်ါ်ꩫီးပစံးလာ လိꩫ်ထိꩫ်လိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာလိꩫ်ထိꩫ်ဖးထိꩫ်လိၢ. ပှၢတဂၢအသးလိꩫ်ထိꩫ်လာကမၢစံꩫ်လိၢ. ပှၢတဂၢအသးလိꩫ်ထိꩫ်လာကသိꩫ်လꩫ်လိၢ.

၅. လိꩫ်ထိꩫ် ꩫူꩫ်မှါ်တ်ါ်တမံၢꩫူꩫ်မၢသးလာတ်ါ်တမံၢꩫꩫ်သုဝဲꩫီးပစံးလာလိꩫ်ထိꩫ် အသးလိၢ. ခုယုါ်လိꩫ်ထိꩫ် အသး လာ ပှၢ ကညီ. ပှၢသုလာပျၢခံဂၢလိꩫ်ထိꩫ်အသးလာလꩫ်သု. လိꩫ်ထိꩫ်အသးလာထိးဆိသု. လိꩫ်ထိꩫ်အသးလာယုါ်သုစံးဝဲꩫꩫ်လိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာလိꩫ်ထိꩫ်ထိꩫ်ထိလိၢ.

၆. လိꩫ်ထိꩫ် ꩫူꩫ်မှါ်ပှၢꩫူါ်ဝၢꩫီးအဟုးဢိꩫ်ထိꩫ်သိ, ဒၢထိꩫ်သိꩫီးပစံးလာလိꩫ်ထိꩫ်လိၢ. ပှၢ တဂၢꩫူါ်ဝၢꩫီးတယꩫ် တမိါ်ꩫီးအဖိလိꩫ်ထိꩫ်ဝဲလိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာလိꩫ်ထိꩫ်ကဲထိꩫ်လိၢ. စိၢအၢဘြၢဟꩫ်မၢလိꩫ်ထိꩫ်စိၢအံၢစဲးစံးဝဲꩫူꩫ်လိၢ.

၇. လိꩫ်သိ ꩫူꩫ်မှါ်ပှၢꩫိꩫ်ထိꩫ်သိꩫူꩫ်ပစံး လာ လိꩫ်ဘိ လိၢ. ဖꩫ်မှꩫ်ꩫိꩫ်ထိꩫ်သိလာꩫိꩫ်တတုꩫ်ꩫးဘꩫ်ꩫူꩫ်မှါ်လိꩫ်ဘိထိꩫ်လိၢ. ဖꩫ်မှꩫ်တဂၢလိꩫ်ဘိထိꩫ်လံ. ꩫိꩫ်တတုꩫ်ꩫးဘꩫ်ꩫီး ပစံးလာဖိသꩫ် လိꩫ်ဘိစုါ်ကိးလိၢ.

၈. လိꩫ်လု ꩫူꩫ်မှါ်ပှၢကတိၢတ်ါ်တကျါဘꩫ်ꩫီးပစံးလာကတိၢတ်ါ်လိꩫ်လုလိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာလိꩫ်လꩫ်လိꩫ်လုလိၢ. ပှၢဆံးတဂၢကတိၢတ်ါ်လိꩫ်လꩫ်လိꩫ်လုတကျါဘꩫ်.

၉. လိꩫ်လုလိꩫ်လု ꩫူꩫ်မှါ်မှꩫ်ကဲၢꩫိꩫ်ꩫိꩫ်ဆံးဆံးꩫီးပစံးလာမှꩫ်ကဲၢလိꩫ်လုလိꩫ်လုလိၢ. ꩫီးပစံးꩫီးအဆိလာမှꩫ်ကဲၢလိꩫ်လꩫ်လိꩫ်လုလိၢ. မှꩫ်တလိꩫ်ကဲၢ လိꩫ်လꩫ်လိꩫ်လုစံးဝဲꩫꩫ်. မှꩫ်ကပိၢ လိꩫ်လုလိꩫ်လုစကွါ်တ်ါ်တဖျါဘꩫ်.

၁၀.လံာ်လံာ်လံာ်ထံာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်လၢအကလုၢ်ဖး ဒိၣ်ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်လံာ်လံာ်လံာ်ထံာ်လီၤ.
၁၁.လံာ်အသး န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်လံာ်ထံာ်အသးအသီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်တ မံၤ ဒၣ်မၤသးလၢတၢ်တမံၤဒၣ်သ့ဝဲဒီးပစံးလၢလံာ်အသးလီၤ. ဒီးတကး လံာ်အသးလၢပှၤကညီလီၤ.
၁၂.ကလံာ် ဒီးကလံာ်ကလံာ်, ဒီးကလံာ်ကလ့, ဒီးကလံကလံာ်, ဒီးကလံာ်ကဒ်ဒီးကလံာ်ပံၢ်သံာ်, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကလံာ်တ က့ၢ်.
၁၃.ကူၢ်လံာ် ထံရံၤတၢ်လံာ်ဖျာၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢကူၢ်လံာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကူၢ်လံာ်ကူၢ်လးလီၤ. ကိာ်ကူၢ်လံာ်. ဒီးထံရံၤတၢ် လၢပမၤဖျာၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကူၢ်လံာ်လီၤ. သဒိၣ်အုၣ်ကူၢ်လံာ်. ဟိၣ်ခိၣ် ကူၢ်လံာ်. မ့ၤကူၢ်လံာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢကိၢ်လံာ် လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလံာ်ဖျာၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤဖျာၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢ ကိၢ်လံာ်လီၤ. ပှၤကညီသွံၣ်ကူၢ်လံာ်လၢအဟၢဖၢပှၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.
၁၄.ကိၢ်လံာ် န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ကူၢ်လံာ်အသီးလီၤ. ကၢကိၢ်လံာ်သဒိၣ်အုၣ် တလံာ်တလံာ်.
၁၅.ခွတလံာ်တလံာ် န့ၣ်မ့ၢ်ကသ့ၣ်ယှၢ်စံၣ်ဖိးဖိးဒီးပစံးလၢကသ့ၣ် ခွတလံာ်တလံာ်လီၤ.ကသ့ၣ်ယှၢ်စံၣ်ခွအသးတလံာ်တလံာ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢတးလံာ်တးလံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.
၁၆.စိၣ်ထံာ်စိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပသါထံာ်သါလီၤဘှါဘှါဒီးပစံးလၢပသါစိၣ် လံာ်စိၣ်လံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံသါဒီးသဟၢဖၢဝးစိၣ်လံာ်စိၣ်လံာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစိၣ်လံၢ်စိၣ်လံာ်လီၤ.
၁၇.လီၤလံာ် န့ၣ်မ့ၢ်လီၤလးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢလီၤဆိတဖၣ် န့ၣ်ပစံးလၢလီၤလံာ်လီၤလးလီၤ.
၁၈.သလံာ်ကလာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လဲၤရှဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလဲၤသလံာ်က လာ်လီၤ. မ့ၢ်ဆၣ်သံးနှာ်ဆၣ်န့ၣ်ပဓးလဲၤသလံာ်ကလာ်လီၤ.
၁၉.သလံာ်သလံာ် န့ၣ်ပှၤသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးဟ်အသးလၢအမဲာ်ဂီၤဂီၤ ဒီးပစံးလၢ ဟ်သး သလံာ်သလံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤ ဟ် သးသ လံာ် သ လံာ်လၢပှၤဂၤအလီၤကမ့ၢ်ကၢ်အသးဒိၣ်ထိၣ်သၢ. ပှၤတဂၤအသး ဒိၣ်ထိၣ်ဒီးဟ်အသးသလံာ်သလံာ်လီၤ.
၂၀.သးလံာ် န့ၣ်မ့ၢ်သးကိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသး ဘၣ်အါတၢ်န့ၣ်ပ စံး ဒီးအဆိလၢသးလံာ်သးကိာ်လီၤ. တၢ်အုၣ်တၢ်ကျၣ်န့ၣ်ပသး လံာ် သးကိာ်နးကၢ.
၂၁.သွံၣ်လံာ် န့ၣ်မ့ၢ်သွံၣ်နးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသွံၣ်ကိၢ်လံာ်န့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢသွံၣ်နးသွံၣ်လံာ်လီၤ.
၁. လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘျၢန့ၣ်ပစံးလၢလီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤကထဲး လီၤပံၢ်ဒ်ၣ်. ပစံးဒ်န့ၣ်လီၤ. စရူၣ်သ့ၣ်တဘိလီၤဂ့ၤကၢ. ဝဲာ်ဝၣ်လၢ ဝၣ်လီၤကထဲတဖၣ်တက့ၢ်.
၂. လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စၢၢ်ဆၢတယီၤဒီးပစံးလၢလီၤလီၤ. မ့ၢ်သံၣ်လီၤ ဆူဝ့ၢ်ပှၤ. လီသံၣ်လီၤဆူမုၢ်နုာ်. ပှၤကညီကီးလီၤဆူခုးစံးဝဲလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤယီၤလီၤ.
၃. လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပလံၤအဖိန့ၣ်ပကီးလၢလီၤလီၤ. ပှၤသးပှၢ်တဂၤ အိၣ်ဒီးအလံၤဒီးအလီၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလီၤလၢလီၤ.
၄. လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဖံးဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤလီၤ. စလီၤသးနးကၢ. ဈ လီၤ ဓခိၣ်လီၤ ဓခိၣ်လီၤ. ဓကပၤ လီၤ . ဓ ဟၢဖၢလီၤ. ဓကံၣ် နၣ် လီၤ. ဓခဲာ်လီၤ. စံးဝဲဒၣ်. ထံရံၤပဂီၤတပှၤဒီးပစံးလၢလီၤခဲလၢာ် လီၤ. ပှၤတဂၤမိာ်ယဲာ်လၢအစုလီၤ. ဒ့ၣ်စိၢ်လီၤလၢနလီၤစံးဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤနူစလီၤ.
၅. လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖးတၢ်လၢယဲာ်ထံရံၤတမံၤဒီးပစံးလၢလီၤ လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤဖး, လီၤသ့ၣ်ဖးစ့ၢ်ကီးလီၤ. လီၤသ့ၣ် ဖးဝၣ် တနူတက့ၢ်. ပှၤတဂၤလီၤဖးသ့ၣ်မုၣ်လၢယဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလီၤဖး သဲးသၣ်တဖျာၣ်သ့ၣ်ဖးခံခီလီၤ. လီၤန့ၣ်ဓသဲးသၣ်တဖျာၣ်တက့ၢ်.
၆. လီၤကတိၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စၢၢ်ဆၢပံၢ်ကလာ်ထံရံၤတမံၤဒီးပစံးလၢ လီၤကတိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကတၢ်လီၤကတိၤလီၤ. ဓ ကတိၤတၢ်ဓတကတိၤကၣ်ဘၣ်,ဓကတိၤတၢ်လီၤကတိၤလီၤ. လဲၤ လၢထံလိာ်ပှၤကၣ်ကၢ. ကျဲလၢခိလီၤကတိၤလီၤ.
နိၢ်ကျဲလၢထံကၣ်ဂ့ၢ်ယိ. စီၤကျဲလၢခိလီၤကတိၤ.
၇. လီၤကိၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတကဲဒီးပဖံးကိၢ်ညၣ်ကိၢ်ဒီးပစံးလၢလီၤ ကိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲအလီၤကိၢ်ယိၢ်ကိၢ်နးကၢ.
၈. လီၤယီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးလီၤအဆိဒီးပစံး လၢလီၤယီၤလီၤ. တၢ် သံၣ်လီၤယီၤဆူလဲၣ်.
၉. လီၤထံာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘျၢထံာ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤထံာ်လီၤ. ညၣ် အုၣ်တခွဲလီၤထံာ်လဲ. ထးတဘိကၣ်ဒီးစဘီးလီၤထံာ်လီၤ.
၁၀.လီၤနၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢနၢ်ဟူတၢ်ညီ,ဒီးကနၣ်အဓိၢ်အပၢ်ကလုၢ် န့ၣ်ပစံးလၢလီၤနၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢနၢ်လီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. စဖိလီၤနၢ် တဂၤစမၤခုကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤနူၤလီၤနၢ်လီၤ.
၁၁.လီၤဖး န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲာ်သ့ၣ်ဖးတၢ်လၢယဲာ်ဒီးပစံးလၢလီၤဖးလီၤ. ပှၤတဂၤလီၤဖးဝၣ်တဘိလၢယဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤသ့ၣ်ဖးစ့ၢ် ကီးလီၤ.
၁၂.လီၤလီၤကယး န့ၣ်မ့ၢ်ပဆါဒီးကိညၢ်ဝဲန့ၣ်ဒီးပလီၤခုၣ်လီၤဒီး ပစံး လၢပလီၤလီၤကယးလီၤ. ပှၤညၣ်ဂိၢ်ကိညၢ်ဒီးအလီၤလီၤ ကယးကူၤလဲ.
၁၃.လီၤသး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပြုထိၣ်ဘၣ်ပှၤသးဒီးပစံးလၢလီၤသး လီၤ. ပှၤတဂၤလီၤသးဒီးပြုဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသးယိၢ် သးလီၤ.
၁၄.လီၤအိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖးသဲးသၣ်ဒီးပစံးလၢလီၤအိၣ်သဲး သၣ်လီၤ. ထံရံၤပမၤသ့ၣ်ဖးအိၣ်တၢ်လၢယဲာ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤအိၣ် ခဲလၢာ်လီၤ.
၁၅.တလီၤ ဒီးလဲၤကလီၤ. ဒီးဝၣ်ကလီၤ. ဒီးမုၣ်အုအိၣ်ကလီၤ. ဒီးလီၤကလီၤ. ဒီးလီၤကလီၤမံထိ. ဒီးသိကလီၤ. ဒီးဒိကလီၤ. ဒီးဘိကလီၤ. ဒီးကလုၢ်ကလီၤ. ဒီးကလီၤ. တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢ ကလီၤတက့ၢ်.
၁၆.ကွၢ်ယီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်စၢၢ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကွၢ်လီၤလီၤ. ထိၣ်တ ဘ့ၣ်ယှၤနကွၢ်လီၤဆူလဲၣ်,ဓကွၢ်လီၤဆူသ့ၣ်ခံလီၤ. စခးတၢ်နကွၢ် လီၤဆူလဲၣ်,ဓကွၢ်လီၤဆူလါဖံးအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
၁၇.ခိၣ်လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်လီၤလီၤ. နခိၣ် ဆူၣ်ထိၣ်လၢနခိၣ်လီၤလီၤ.
၁၈.ခိၣ်လီၤယံ န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ဒုၣ်သၣ်အယံန့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်လီၤယံ

လီ. ၼီးပၼ်းလႃၶိၼ်လိၼ်ယဵၵ်ႈၵီးလီ.

၁၉.ယၢၼ်လီ ၼ္ၼ်မၢၵ်ပယၼ်ၵျၢၵ်ဢႃတၢၵ်ၼ္ၼ်ပၼ်းလႃယၼ်လီလီ. ယၼ်လီမၢၵ်ၶိၼ်ၸူဝိၼ်လဵၼ်ပႃယၼ်လီမၢၵ်ၶိၼ်ၸူဝၢၵ်ပႃၼီးၼုးတၢၵ် လီ. ယၼ်လီၵႃဘီၶိၼ်ၸူထဵယိၵ်. ၼီးပၼ်းၼီးဢႃဆီလႃဘီးဘၼ် ယၼ်လီ.ယၼ်လီၸူၼ်လီလီ.ယၼ်လီၼဵၵ်ညႃၸူၸေႃၼ်ၸ်းဝဵၼ်.

၂၀.ၸလီ ၼ္ၼ်မၢၵ်ထီရီပၸတပႃၼီးပၼ်းလႃၸလီလီ. ဟၼ်းၼ္ၵ်တႃ သၼ်လႃဢႃမႃၸလီလီ. ဟၼ်းၼ္ၵ်ယဵၵ်လႃၸေလီတဢူ.

၂၁.ၸူၼ်လီ ၼ္ၼ်မၢၵ်ပၸူၼ်ဘျႃတၢၵ်ၼ္ၼ်ပၼ်းလႃၸူၼ်လီလီ. ၸူၼ်လီ ၼ္ၵ်ယႃလႃဝၼ်ၸိတဘီတၵၢၵ်. ၼီးပၼ်းၼီးဢႃဆီလႃၸူၼ်လီၸူၼ်ဘျႃ လီ. ပႃတၵႃၸူၼ်လီထႃးၸျူၼ်ၸိတဘီဘျႃဢူၵႃ.

၂၂.ၸူၼ်လီ ၼ္ၼ်မၢၵ်ယၼ်လီဢႃဆီလီ. ၼီးမၢၵ်ပယၼ်ၵျၢၵ်ဢႃတၢၵ်ၼ္ၼ် ပၼ်းၼီးဢႃဆီလႃယၼ်လီၸူၼ်လီလီ. မၢၵ်ယၼ်လီၸူၼ်လီဢႃသႃး ၸ်းထိၼ်ပတြႃၵၸၢၵ်ယႂ်.

၂၃.တလီၶိထိၼ် ၼ္ၼ်မၢၵ်တၢၵ်ၸိတၢၵ်လဵလႃတထဵသီးၼ်းဘၼ်ၼီးဢႃ မီၵ်ပႃၵ်ၼ္ၼ်ပၼ်းလႃတလီၶိထိၼ်လီ. ပၼ္ၵ်တၼုတလီၶိထိၼ်လဵ, ၵီး မးၼီးထဵသီးၼီးဢႃမီၵ်ပႃၵ်လီ. ၼီးပၼ်းလႃတလီတလဵၸၢၵ်ၵီး လီ.

၂၄.တလီ ၼ္ၼ်မၢၵ်တတီဢႃဆီလီ. ၼီးမၢၵ်ပႃလီတၢၵ်ၼ္ၼ်ပၼ်းလႃတ တီတလီဘၼ်လီ.

၂၅.တလီ ဢႃဝဵဢႃတဘီဢိၼ်ထဵတၢၵ်ၵတီလီ. တေလီသုၼ် ညႃဘၼ်ၼိၼ်ၵၢၵ်ဘၼ်,ၵသၼ်လႃဢႃဢူၼ္ၼ်တေလီထဵၼ်ဘၼ်. တၢၵ် လႃၸွၵ်တဢူဘၼ်ၼ္ၼ်တေလီဟၼ်းၼ္ၵ်ဘၼ်ယဘၼ်.

၂၆.တၢၵ်လီတၢၵ်တိ ၼ္ၼ်မၢၵ်တၢၵ်လႃဢႃၵျၢၵ်ဢႃၵျၢၵ်ယီဢိၼ်ၼီးၵတဵး သဵးၼီးပၼ်းလႃတၢၵ်လီတၢၵ်တီလီ. တၢၵ်လႃပႃၵညီဢႃၵျႃၼ္ၼ်တၢၵ် လီတၢၵ်တီဢိၼ်ၸၢၵ်ၵီးၸ. ဢဵဢဵၼ်ၵႃၼ္ၼ်တၢၵ်လီတၢၵ်တီဢိၼ်တၵႃ လီ.

၂၇.တဵလီ ၼ္ၼ်မၢၵ်ပတဵၵျၢၵ်ဢႃတၢၵ်ၼ္ၼ်ပၼ်းလႃတဵလီလီ. တဵလီ သုၼ်တဘီလီၵ်ပဵၵ်ၼ်ၼ်တၵၢၵ်. ၼီးပၼ်းၼီးဢႃဆီလႃတဵလီတဵဘျႃ လီ.

၂၈.ဝသႃးပလီ ၼ္ၼ်မၢၵ်ပလူၼၼ်ပသႃးၼီးပၼ်းလႃပသႃးပလီလီ. ပမႃၼၼ်ပဝဵဝဵပသႃးပလီၼီးတၵီၵ်တသိၼ်ဘၼ်တၢၵ်ဘၼ်လီ.

၂၉.ပႃလီ ၼ္ၼ်မၢၵ်ပႃတီဢႃဆီလီ. ၼီးမၢၵ်ပႃလႃတလီဘၼ်တၢၵ်ၼီး တၵတီၵဘျိုးၵဘျူၼ်ဘၼ်တၢၵ်ၼ္ၼ်လီ.

၃၀.လၢၵ်လီ ၼ္ၼ်မၢၵ်ပႃလဵထိၼ်လဵလီမၢၵ်ဢူ,တၢၵ်ၸိတၢၵ်လဵလဵ ထိၼ်လဵလီတၢၵ်မၢၵ်ဢူ,ပၼ်းလႃလူလီလီ. ၼီးပၼ်းၼီးဢႃဆီလႃ လၢၵ်လီလၢၵ်ထိၼ်လီ.ပႃလၢၵ်လီဢႃသႃးလႃၵျူမၢၵ်ၼ္ၼ်ဢႃၵႃ.

၃၁.ဝၼ်လီ ၼ္ၼ်မၢၵ်ပဘီးၵျၢၵ်ဢႃတၢၵ်ၼ္ၼ်ပၼ်းလႃဝၼ်လီလီ. ၼီးပ ၸ်းၼီးဢႃဆီလႃဝၼ်လီဘီးလီလီ. ဝၼ်လီတလႃၶိၼ်ၵျၢၵ်ဢႃပဵၵ်ၵ လၢၵ်တၵၢၵ်. ဝၼ်လီသဵးၼၢၵ်ၶိၼ်ၸူတၢၵ်ၸိတၢၵ်လဵဢႃဢိၼ်တၵၢၵ်.

၃၂.သလီ ၼ္ၼ်မၢၵ် တၢၵ်ၸ်းလီသလဵးၼ္ၼ်ပၼ်းလႃလီသလီလီ. ၼီးပၼ်းလႃလီတလီၸၢၵ်ၵီးလီ. သုၼ်တထဵးဢႃၸ်းလီတလီၼ္ၼ် ၵမၢၵ်ၵၢၵ်ဘၼ်ၼီသႃၼီးမုၼ်ဢိၼ်ပႃပၼ်းလီသဘျူးၼ္ၼ်ပၼ်းလႃလီ သလီၸၢၵ်ၵီးလီ. လီသလီမဵထိၸ်းဝဵၼၼ်လီ.

၃၃.သလီၵျွၼ် ၼ္ၼ်မၢၵ်ပတဢီးၵျွၼ်သုၼ်ၸ်းၼီးပၼ်းလႃသလီးၵျွၼ် လီ. သလီၵျွၼ်သုၼ်ၸ်းတႃၸိၼီး ၸိးရဵတၵၢၵ်. ၼီးပၼ်းၼီးဢႃဆီလႃ သလီသလႃလီ.

၃၄.သုၼ်လီ ၼ္ၼ်မၢၵ်သုၼ်ၵပႃၼီထဵးညႃၼ္ၼ်ပၼ်းလႃသုၼ်လီလီ. တႃသွိၼ်ထိၼ်လႃသုၼ်လီလီ. ၼီးပၼ်းၼီးဢႃဆီလႃသုၼ်လီဝၼ် လီလီ.

၃၅.ဢလီ ၼ္ၼ်မၢၵ်ပႃၵညီၼိၼ်လၵ်ၸူလၵ်ၼ္ၼ်ပၼ်းလႃဢလီလီ. ပႃၵညီၵူၼိၼ်သီးၸူမၢၵ်ၵူဘႃဢလီလီ. ၼီးပၼ်းၼီးဢႃဆီလႃဢ ၶဵဢလီလီ.

၁. လိ ၼ္ၼ်မၢၵ်တၢၵ်တၵလူၵ်ဢိၼ်လႃမူလူလႃဟိၼ်လူလႃၼီး မႃသႃးၵပြႃၵ်ၵပြႃၼီးသိၼ်ၼ်မၢၵ်ဢႃသီးၼီးပၵီးလႃလိလီ. ၼီးတႃ သိၼ်ၼ္ၼ်တၢၵ်ၸူဝဵလီ. ၼီးပၵီးၼီးဢႃဆီလႃသုၼ်ၶိလိၶိလီ. ၼီးပ ၵီးလႃလိၶိလႃၶိၸၢၵ်ၵီးလီ.

၂. လိ ၼ္ၼ်မၢၵ်ပမႃတၢၵ်ၸူၼီးပၼ်းလႃပမႃတၢၵ်လိလီ. ပႃတၵႃမႃ တၢၵ်လိသမီး. ၼီးပၼ်းၼီးဢႃဆီလႃလိလးလီ.

၃. လိ ၼ္ၼ်မၢၵ်ပၵတီတၢၵ်လႃတတီဘၼ်. ပၼ်းတၢၵ်လႃတတီဘၼ် ၼီးပၼ်းလႃလိတၢၵ်လီ. ပႃတၵႃလိယႃၼုးသမီး. သႃၵပုၼ်ၸယဵၵ် တဘုၼ်ၼီးတပုၼ်ဘၼ်ဝဵဘၼ်. ၼီးပၼ်းၼီးဢႃဆီလႃလိဝူလီ.

၄. လိၵၼ်လိၵၼေ ၼ္ၼ်မၢၵ်ပၵတီတၢၵ်လႃတတီတတြႃၵ်ဘၼ်ၼီးပ တဢၼ်ထိၼ်ပႃၵဢႃၶဵလႃၵမႃတၢၵ်ဢႃတၢၵ်သိၼီးပၼ်းလႃလိၵၼ် လိၵၼေလီ. ပႃတၵႃလိၵၼ်လိၵၼေယႃမႃၸလဵၼီးဢီၸူဝၢၵ်ပႃ သႃၵပုၼ်ၸၢၵ်ၼ်ဢဵၼ်ၼုၼီးတပုၼ်ဘၼ်ဝဵဘၼ်. ပႃတၵႃလိၵၼ် လီၵၼေယႃမႃပဵၼ်းၼ္ၵ်ပႃၵဢႃတၢၵ်ၼီးၸ်းဝဵလႃသႃတၢၵ်လီ.

၅. လိၸူၼ်ဢ ၼ္ၼ်မၢၵ်လၢၵ်တၵလူၼ်ယွႃၶၼ်ၸိးဢပုဢႃသီးၼီးပ ၸ်းလႃလိၸူၼ်ၼလီ. ၼီးပၼ်းလႃလိၶိၼ်ဢၸၢၵ်ၵီးလီ. လိၶိၼ်ဢၼ္ၼ် ပသႃးပၢၵ်လႃပျႃထဵၼ်ၼ္ၼ်ဝဵတၵႃလီ.

၆. လိၶိ ၼ္ၼ်မၢၵ်တၢၵ်ပႃတၢၵ်လီၵ်လႃပဢိၼ်မႃဢိၼ်ၵသူလႃဢပႃ ၼ္ၼ်ပၼ်းလႃလိၶိလီ. ၼီးလိၶိၼ္ၼ်ဢိၼ်ဢၵလူၵ်ၵလူၵ်လီ. လိၶိ တၶိၶိၼ်လိၶိဝါ. လိၶိၵိဝၢၵ်. လိၶိၸရိၼ်လိၶိၵဘူးၸ်းဝဵလီ. ၼီး လိၶိဝါဝဵ, ၸ်းဝဵၼၼ်.

၇. လိၶိၵိဝၢၵ် ၼ္ၼ်မၢၵ်လိၶိ လႃပႃမႃဝဵ လႃဟိၼ်ၶိၼ်ၼ္ၼ်ပၵီးလႃလိ ၶိ ၵိပၢၵ်လီ. ၼီးပၵီးလႃလိၶိဟိၼ်ၶိၼ်ၸၢၵ်ၵီးလီ. ၼီးပၵီးၼီးဢႃ ဆီလႃလိၶိၵိဘုၼ်လိၶိၵိပၢၵ်လီ.

၈. လိၶိဟိၼ်ၶိၼ် ၼ္ၼ်မၢၵ်လိၶိလႃပႃမႃဝဵလႃဟိၼ်ၶိၼ်ၼ်သပႃဢ သီးၼီးပၵီးလႃလိၶိဟိၼ်ၶိၼ်လီ.

၉. လိၶိၶိဝူ No. 61-၆၁. ပၸ်ၼ်တဵမတႃတၵႃလႃပျႃတၵႃၵီး ဝဵဢမဵလႃ လိၶိ ၶိ ၼီးလဵၼ္ၵ်ဢမႃလႃၵီၵ်ယဵလႃပသၵီဢၸိမုၼ် လီ. ၼီးဢိၼ်ယုၵ်ဝဵၼ္ၼ်ဝုထိၼ်ဢၼဵဢသီးပဵၵႃဝဵလီ. ၼီးလိၶိ ၶိၼ္ၼ်ဢမဵပၢၵ်မႃလီၵ်ဢီ. ၶိမုၼ်တဢ. သုၵႃၼ္ၼ်မဵၵြူးမဵၵြိလႃ ၵျူ ၶိယႃး ၼ္ၼ်တဢူ. ၵႃတၼဵ ယိၼ် ဢၵတႃ တၵၢၵ်. တၢၵ် လႃၵျူ ၼ္ၼ်ၼီးတလီၵ်ၼီးတၵႃသဵၼ်ၵႃ. ပလဵပမဵၵြူးမဵၵြိတဘုၼ်ဘၼ်ၼိ တၵႃဘၼ်. ၼီးလိၶိၶိၼ္ၼ်တၼၵ်ဘၼ်ဢမဵပၢၵ်ဢၵလူၵ်ဘၼ်ၼီးၵႃမဵ ဝဵလႃၵျူၶိယႃးဢပႃၼ္ၼ်လီ. ၸးၶိမၢၵ်ၼီးတၵႃဟဵၵီးထိၼ်လဵလီ. ဟဵၵီးထိၼ်ၼ္ၼ်ၸ်းဝဵၼၼ်.

ထဵးတလၵ်ထႃးတလၵ် ထႃးတလၵ်ထဵးတလၵ်

တၢ်ဝံၣ်တၢ်ဆၢလၢဖီယး   တၢ်ဝံၣ်တၢ်ဆၢအိၣ်လၢအံၤ

တုၤမ့ၢ်အနၣ်တစုဒီးလီခီခီအမါနၣ်ယ့ၢ်လီၤစ့သ့ၣ်ကွံာ်ဒီးကှၤယ့ၢ်ကဒါကှၤဝဲလ့ၢ်လ့ၢ်ဟ့ၢ်ကှၤလၢအဟံၣ်လီၤ. ဒီးလီခီခီတကနၣ်နှၢ်လီၤမးအမါလၢဒီးတကါမုၣ်ပှၢ်နၣ်ဒီးမ့ၢ်ဆှၣ်ထီၣ်ဒီးကှၤကီးဒီးတကါမုၣ်ပှၢ်နၣ်ဆူအဟံၣ်လီၤ. ကှၤတုၤဘူးထီၣ်ဒီးအဓိၢ်ဟဲကွၢ်သကၢ်အီၤဒီးအခဲၣ်ဒီးတကါမုၣ်ပှၢ်နၣ်စံးအီၤ. မံၤပှၢ်ဓါပြံၢ်ယၢ်. အမံၤပှၢ်ပျုၤဆီၤဒီးအတၢ်တဖုၣ်ဘၣ်အီၤဘၣ်. တုၤမ့ၢ်အနၣ်တစုဒီးလီခီခီကူၣ်သံကွံာ်ဒီးတကါနၣ်ဒီးသါကလဲၤဟံးကှၤကဒီးအမါလီၤ. တုၤနၤတပဟါမၤဟံၣ်တဖျၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်ဒီးဆွံတဲာ်ဝဲအကဆူးအကတှၤနၣ်လၢသိၣ်ဘှၣ်သိၣ်ဝဲၤလီၤ. ဒီးဒီးတကါသံကွၢ်အီၤ. ဘၣ်မနုၤလၢနဆွံတဲာ်ဟံၣ်အဆူးကတှၤလၢသိၣ်ဘှၣ်သိၣ်ဝဲၤဒ်နၣ်လဲၣ်. ဒီးလီခီခီစံးဆၢအီၤ. နအိၣ်တဂၤဓိၤနၣ်စ့ဘၣ်ယိၣ်လၢတၢ်ကနၢဘၣ်ကသါဘၣ်ဖုးနၤလီၤ. စဆွံတဲာ်ယဲာ်ဟံၣ်အကဆူးအကတှၤလီၤ. ဆွံတဲာ်ယဲာ်ဟံၣ်ဝံၤဒီးမၤလိာ်ဟ်ဒီးတကါနၣ်စံးဝဲဒၣ်. နအိၣ်လၢမဆါခီမ့ၢ်ထူၣ်တၢ်ကိၢ်ပှံၢ်နၣ်တၢ်မ့ၢ်သိၣ်ဒ်ပထံးလၢ်မှၣ်အသိးဒီးမြံၤဒီးမြံၤဒီးကွဲကှၤစကလၢဒီးခုးထီၣ်ယဲာ်ကၢ်နခိၣ်ဒီးယၢ်နဲာ်. ဒီးတကါမုၣ်ပှၢ်နၣ်အိၣ်လၢမဆါခီဒီးမၤဝဲဒ်အဝၤမၤလိာ်အီၤအသိးနၣ်ဒီးဒီကနၣ်တၢ်ကသိၣ်လီၤ. ဒီးလီခီခီထံးလၢ်မှၣ်လၢအကတဲၤထီၣ်ဟံၣ်နၣ်သိၣ်မြံၤမြံၤဒီးကွဲကှၤအဝၤကလၢဒီးခုးထီၣ်ယဲာ်အခိၣ်လၢယၢ်ဒ်အဝၤမၤလိာ်အီၤအသိးနၣ်လီၤ. လီခီခီတဲးထီၣ်ဟံၣ်ဒီးမုၣ်အူကပျုၤထီၣ်မးဟ့ၢ်ဟ့ၢ်လီၤ. ဒီးဒီးတကါမုၣ်ပှၢ်နၣ်ဆံၣ်ဆါလီၤထီၣ်ရှၢ်ရှၢ်ဒီးမုၣ်အူကလီၤဟဲာ်ကှၤတ့ၢ်လီၤ. ဒီးအဝၤလီခီခီစံးအီၤ. သအါထီၣ်နနံၣ်ကတၢၤပှၤတက့ၢ်. တုၤနၤတစုမၤဝဲဒ်အဝၤစံးအီၤအသိးနၣ်ဒီးမုၣ်အူသဖိထီၣ်အနံၣ်ကတၢၤပှၤဒီးသံဝဲဒၣ်လီၤ. တုၤဒီးတကါနၣ်သံဒီးလီခီခီနၣ်လဲၤကှၤဆူအမါအိၣ်လီၤ. မၤနှၢ်ဒီးတကါအခဲတဘှၣ်ဒီးလဲၤတဲာ်ဝဲဆူအမါအိၣ်နၣ်လီၤ. လဲၤထံၣ်ဝဲလၢအမါနၣ်လုၣ်ထံဒီးပှၢ်ဝဲမုၣ်ခံကဒီးတလှၣ်လီၤဒီးတကါအခဲလၢအမါအထံမိၢ်တိၤတဘိအပှၤနၣ်ဒီးအမါနၣ်ဖုးယ့ၢ်ထီၣ်ဘှၣ်ဆှဒီးဖိးကှၤဝဲဒၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အနၣ်တစုဒီးအိၣ်ယှာ်ကှၤကဒီးဝဲလီၤ. ဟဲကှၤကဒီးဝဲအဝဲနၣ်တစုဒီးတမံတိာ်မံတွၢလၢၤဘၣ်ဝဲလၢကျဲဘၣ်လီၤ. ဟဲကှၤနၣ်ဘူးထီၣ်ဒီးအဓိၢ်ဟဲသကၢ်အီၤဒီးထံၣ်လၢအခဲၣ်ဒီးကွၢ်ဝဲဂ့ၤတၢ်သးမးလီၤ. ဒီးစံးအခဲၣ်. ဖိခွါမါဓၢ. မိၢ်ကဖုၣ်ကှၤနၤ. ဟဲဖိးမိၢ်အကိာ်တကှၢ်. ဒီးအခဲၣ်စံးဆၢအီၤ. ပှၤဝဲၤမှၤနကပုၣ်ယၤလဲၣ်. သလိာ်နကဖုၣ်ယၤအံၤဖုၣ်နလံၤနၣ်စဲၣ်. ဒီးအမံၤပှၢ်နၣ်ဖုၣ်ထီၣ်အလံၤ ဒီးကှၤတယဲးကှၤတယီး. ကှၤသးဝံၣ်ကှၤသးဆၢ. ကှၤယှၢ်ဝံကှၤကွဲကလၤကှၤမးဝဲဒီးအဖိခွါ. ဒီးအခဲၣ်. ဒီးအလံၤအကလၤသါဟုသါဟဲၣ်ကြူးကြူးလီၤ. တၢ်လၢထီခီခီနၣ်အသံၣ်မါအိၣ်သၢဆံလီၤ. ကှၤတှၤဟံၣ်ဒီးအဂိၤမိၣ်ဟဲအိၣ်သကီးမးအီၤပြူးပြူးလီၤ. တၢ်လၢပှၤအဟဲအိၣ်သကီးအီၤတဖၣ်နၣ်မ့ၢ်အဟဲကွၢ်ကီပသကီၤအဖိမုၣ်နၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်လၢလီခီခီအမါပသကီၤအဖိမုၣ်နၣ်အပှၢ်မုၣ်ကနီၤဟဲဟိာ်အခံတဂၤလီၤ. တၢ်လၢပသကီၤအဖိမုၣ်ဒီးပှၢ်ဝဲၢ်မုၣ်ခံဂၤနၣ်ဒိၣ်မးတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဝါဝါ. ခိၣ်ဘိၣ်ခိၣ်ဘိဒိၣ်ခိၣ်နွံခိၣ်နွံဒိၣ်. အခဲအခဲသ့အခီအခီသ့လီၤ. မၤသးဒ်နၣ်ဒီးလီခီခီအသံၣ်မါသၢဆံတဖုနၣ်ဟဲကွၢ်ကီလီခီခီအမါဒီးသးကါဝဲလၢအဂ့ၤနၣ်ဒီးကၢၣ်မၤသံဝဲတကျဲလီၤ. ကၢၣ်ဝဲတသံထီၣ်ဘၣ်ဒီးပြၢကွၢ်ဝဲအကယၢထသါလီၤ. လီခီခီအသံၣ်မါသှၣ်တပှၤနၣ်တနီၤနီၤဝၣ်ထီၣ်အခိၣ်လၢလုၣ်ဒိဒိကွၣ်ဒီးတနီၤနီၤဝၣ်ထီၣ်အခိၣ်လၢမှၤတိၢ်ဟဲာ်ဒ်ဘှၣ်ညါလီၤ. တနီၤနီၤဝၣ်ထီၣ်အခိၣ်လၢဆီဘံးဓၢ်ဒိဒိထၢဒီးတနီၤနီၤဝၣ်ထီၣ်အခိၣ်လၢထွံၣ်ဖိဒိဒုၣ်ညါလီၤ. မၤဝဲနၣ်ဝံၤဒီးဟဲဆုသကီးဘှဒီးလီခီခီအမါနၣ်လီၤ. ဆုဘှနၣ်ဒီးထီၣ်ပှၤအကလှၢ်မၤဆိၣ်ခီလီခီခီနၣ်စံးဝဲဒၣ်.

လီခီခီသါတဆဲၣ်ပှၤ   လီခီခီသါတဆဲၣ်ပှၤ

နှၢ်အမါခီးတကါကါ   နှၢ်အမါခီးတကုကု

လီခီခီအမါဒီးပှၢ်ဝဲၢ်မုၣ်ခံကနၣ်ဆုဆုဘှဒီးအဝဲထူးအပှၢ်ခိၣ်ဆိးဒီးအခိၣ်သ့လီၤသလၢ်ဘံၣ်အီၤလီၤ. အပှၢ်ထူးကှၤအဝဲၢ်ခိၣ်ဆိးတသါဒီးအခိၣ်သ့လီၤသလၢ်ဘံၣ်စ့ၢ်ကီးအီၤလီၤ. တုၤနၤတစုလီခီခီအသံၣ်မါသၢဆံနၣ်အမဲာ်ဆူးဒီးယ့ၢ်ကွံာ်ဝဲဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဝၣ်ဝဲလၢအခိၣ်ဘိၣ်လာ်နၣ်လီၤလှၢ်လီၤတဲာ်ကွံာ်ဝဲခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးလီခီခီအဓိၢ်နၣ်ထၢကှၤဟံးနှၢ်ဝဲလီၤ.

၁၀.လီဆး နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါတကလှာ်ဂၢၤထီၣ်ပနီၤထီၣ်ဒီးပစံးလၢဘၣ်ထိယးလီၤ. ပှၤဘၣ်လီယးနၣ်စံးဝဲလၢလီလိာ်အိၣ်ဒီးမၤနာ်ဓိၤဖှံၣ်ဓိၤလၢလီဖျးတၢ်လိၢ်နၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီသိၣ်လီယးလီၤ.

၁၁.လီဆါ နၣ်မ့ၢ်ပကျိၣ်ကျဲကိၣ်မံၣ်ဒီးမှၤဒီးဖးထီၣ်ဝဲဒီးဆါဝဲနၣ်ပစံးလၢလီဆါလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမှၤဖးလီဆါလီၤ. ပှၤစံၣ်ဖိမၤလီဆါဒီးဆါဝဲလၢဖွါပှၤနၣ်တစုစုလီၤ.

၁၂.လီတၢ် နၣ်ပမ့ၢ် ပကတိၤ တၢ် လၢ တတိ တဘၣ်ဒီးပစံးလၢ လီတၢ်လီၤ. ထိရှိၤပစံးတၢ်ကတိၤတၢ်လၢတမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢပလီတၢ်လီၤ. ပှၤတစၢလီတၢ်စံးဝဲလၢသါလဲၤတၢ်သါကကီးယၢဒီးတကီးဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝှၤတၢ်လီတၢ်. လီတၢ်ဝှၤတၢ်လီၤ.

၁၃.လီနံၣ် နၣ်မ့ၢ်ပတှၢ်ဂ့ၤထီၣ်တၢ်လၢဂ့ၢ်ဒီးပစံးလၢလီနံၣ်လီၤ. ပတှၢ်ဂ့ၢ်ဒ်ပသံၣ်ဝဲၢ်ခိၣ်သ့အသိးနၣ်ပစံးလၢလီနံၣ်လီၤ. ပတှၢ်ယှၢ်ဓိၤကုဓိၤအနၢ်ဒ်ပှၤစံၣ်ဖိပိၤအခိၣ်သ့အသိးနၣ်ပစံးလၢပလီနံၣ်ယှၢ်နှၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤယှၢ်အနၢ်နၣ်ဂ့ၤဝဲလီၤ.

၁၄.လီဒီး နၣ်မ့ၢ်ပစံးဖိသၣ်အတၢ်လၢတတိဘၣ်ဒီးပစံးလၢလီဒီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီနံၣ်လီဒီးလီၤ. ပမ့ၢ်စံးဘၣ်ဖိသၣ်အတၢ်လၢတတိဘၣ်နၣ်မ့ၢ်ပလီဒီးအီၤလီၤ. ပှၤတဂၤလီဒီးဖိသၣ်အတၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၅.လီနှၢ် နၣ်မ့ၢ်ပကတိၤလဲးပှၤဂၤလၢတတိတလီၤဘၣ်ဒီးပှၤဂၤလဲၤထွဲဟ်ထွဲပခံနၣ်ပစံးလၢပလီနှၢ်ပှၤဂၤလီၤ. ပှၤတဂၤလီနှၢ်ယၢစံးဝဲလၢသါကလဲၤထီၣ်အိၣ်တၢသၣ်ဒီးစလဲၤဟ်ထွဲအခံဒီးတၢ်တအိၣ်ဒီတမံၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲးနှၢ်လီနှၢ်. လီနှၢ်လီဆါလီၤ.

၁၆.လီတိၢ်လီသဲ နၣ်မ့ၢ်လီသိၣ်နးနးကလဲာ်ဒီးပစံးလၢလီတိၢ်လီသဲလီၤ. လီတိၢ်လီသဲတဘၢနၣ်တၢ်ကစူၤဒိၣ်ဝဲကၢ်သၢ.

၁၇.လီဖှၢ နၣ်မ့ၢ်လီသိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လီဖျးတၢ်သိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီသိၣ်လီဖှၢလီၤ.

၁၈.လီဖိဝါဒံး နၣ်မ့ၢ်လီဝါဒံးဖျါကပီၤလၢအယံၤနၣ်ဒီးသိၣ်တ

ႁူဘၼ်ဝဲၼႂ်ပၵ်းလၢလီဝိတ်ႇၼႆးလီႈ. လီဝိတ်ႇၼႆးၽျါလၢမူထဵးၵတႃ ယၢၵ်ယၢၵ်လီႈ. ၼီးပၵ်းလၢလီဝိလိၵ်ႈၵႂ်စႃၵ်ၵီးလီႈ.
၁၉.လီၽျႃတေႃ ၼႂ်မှၢ်လီသိၼ်ဖႈၼိၼ်ၼီးဘၼ်သုၼ်အဖႈတဘိဝဲၼႂ်ပ ၵ်းလၢလီၽျႃတၢ်လီႈ. လီၽျႃသုၼ်အဖႈတဘိလၢသုၼ်ၵ်တုၢလီႈလၢ သုၼ်ၵိၼ်ထဵးလီႈ. ၼီးပၵီးၼီးအဆိလၢသူၼ်ပိၢ်လီၽျႃလီႈ.
၂၀.လီလီလႈလႈ ၼႂ်မှၢ်ပှၢၵညီၵျၼ်ၸဲးၼီးထုၵၜၼ်တၢ်ၼႂ်ပၵ်း လၢလီလီလႈလႈလီႈ. ဝမှၢ်ၵျၼ်ပမှၢ်ၸဲးပထုၵၜၼ်တၢ်ပၵ်းၽွးလီလီ လႈလႈပၵ်းၼ်ၼႂ်ပၵျၼ်ပၸဲးဝႃရျပသႈပှၢ်ၵ်းဝဲၼၼ်.
၂၁.လီတၢ်ၼႈ ၼႂ်မှၢ်လီသိၼ်ၼီးၵတႃဝဲလှူၢ်လုၢ်ရှုၼ်ရှုၼ်ၼီးပၵ်းလၢ လိတ်ႇၼႈလီႈ. လိတ်ႇအၼႈၵတႃမႈလှၢ်လှၢ်လီႈ. ၼီးပၵ်းၼီးအဆိလၢ လိတ်ႇအၼႈလိတ်ႇအၵိလီႈ.
၂၂.လီသံ ၼႂ်မှၢ်ပၵျူးတြႈသုၼ်ၵိၼ်ထဵးဝႈတြႈၼီးသုၼ်သံဝဲၼႂ်ပၵ်း လၢပလီသံသုၼ်လီႈ. ပှၢတၵၢလီသံသုၼ်တထဵးၼီးသုၼ်တထဵးသံ ဆၢထၢၼ်မႈဝဲလီႈ. ၼီးပၵ်းၼီးအဆိလၢလီသံလဲးသံလီႈ.
၂၃.လီသံ ၼႂ်မှၢ်ပမၢပှၢၵၢလဲၢရှုတၢ်ၼႈတၢ်ဖိုၼ်တၢ်ရှုးတၢ်ဆါအ ၵျါၼ်ၵသံၼီးပၵ်းလၢပလီသံလီႈ. ၼီးပၵ်းၼီးအဆိလၢလီသံလီ ႁၢါမၢ်လီႈ. ပှၢတၵၢလီသံယၢရှုတၢ်ရှုးတၢ်ဆါၵျါလီႈ. ပလီသံ တၢ်ၼႂ်သုၵလှၼ်ၵလှၼ်လီႈ. ပလီသံတၢ်ၼႂ်ပၼုးအိၼ်ပှၢလၢတၢ် မှူသံၼီးပၵ်းလၢတၢ်ဝၼ်ၼီးပှၢၵၢအိၼ်မှူသံၼီးပၵ်းလၢပလီသံလီႈ. ပှၢတၵၢလီသံအဝဲတၵၢၼီးမၢဝဲအတၢ်အိၼ်ၵုၢမှူသံလီႈ.
၂၄.လီသဲ ၼႂ်မှၢ်လီသိၼ်ၼီးပၵ်းလၢလီသဲလီႈ. ၼီးပၵ်းၼီးအဆိ လၢသူၼ်ပိၢ်လီသဲလီႈ. တၢ်ရှုတၢ်လီႈသုၼ်ပိၢ်လီသဲၼႈၵႃ.
၂၅.လီသိၼ် ၼႂ်မှၢ်လီပိၢ်သုၼီးပၵ်းလၢလီသိၼ်လီႈ. လီၼႂ်သိၼ်ၼ် မျှၼ်အသိးလီႈ. လီသိၼ်တၽြုးၼ်မျှၼ်သိၼ်အသိးလီႈ. ၼီးပၵ်းၼီးအ ဆိလၢလီသိၼ်လိပှူလီႈ.
၂၆.လီသိၼ် ၼႂ်မှၢ်လဲးအိၼ်အဆိလီႈ. ၼီးမှၢ်ပၵတႃၵဘျုးၵ ဘျုၼ်တၢ်ၼီးပှၢၵၢၼီးပၵ်းလၢလဲးအိၼ်လီအိၼ်လီႈ.
၂၇.လီအိၼ် ၼႂ်မှၢ်ပမၢပှၢၵၢႁုၼ်အိၼ်ပတၢ်တမံၢမံၢၼီးပၵ်းလၢပ ၵႁုၼ်အပှူၼီးပတႁုၼ်ဘၼ်ၼီးပၵ်းလၢလီအိၼ်လီႈ. ပှၢတၵၢထု လီအိၼ်ပှၢၵၢဝုၢဝုၢၼီးအိၼ်ဝဲၼၼ်လီႈ. ပှၢတၵၢလဲၢထုလီအိၼ်ပှၢၵၢ အဘုအႁုၼ်ႂၢ်ပှူၵႃ.
၂၈.လီမီၢ ၼႂ်မှၢ်ပၵီးလီၼီးအဆိၼီးပၵီးလၢလီမီၢလါမီၢ,သူၼ် မီၢလီမီၢလီႈ.
၂၉.ၵလီ ၼီးႁုၼ်ၵလီ, ၼီးပၢံးၼႂ်ၵလိၢ်, ၼီးလဲၢၵလီ, ၼီးမၢ ၵလီ, ၼီးပဲၵလီၵုၢၵလီ. ၼီးၼိၢ်သပျၢၵလီ,ၼီးသဘျုၵလီ, ၼီးအိၼ်ၵလီ, ၼီးအိၼ်ၵလီ, ၼီးတၢ်ပှူအိၼ်ၵလီ, ၼီးၵလဲးၵ လီ, ၼီးၵလီလီ, ၼီးပိၢ်ၵလီ, တၢ်ခဲလၢၼ်ၼႂ်ၵွၢ်လၢၵလီတၵုၢ်.
၃၀.ၵၢၼ်လီၸၼ် ၼႂ်မှၢ်ၵၢၼ်တၵလှၼ်အမိၼ်ဘၼ်ၼီးအမိၼ်ၼိၼ်ဝဲၼီး အိၼ်သုၼ်ၵဘိၼ်ဝၼ်ၵဘိၼ်ၼီးၵၵီးလၢၵၢၼ်လီၸၼ်လီႈ. ၵၢၼ်လီ ၸၼ်ၼႂ်အိၼ်လၢသုၼ်ၵဘိၼ်အၵျါလီႈ.
၃၁.ၵျၼ်လီၸဲးလီ ၼႂ်မှၢ်ပၵျၼ်ပၸဲးဝႃရျၼီးပၵ်းလၢၵျၼ်လီၸဲးလီ လီႈ. ပှၢတၵၢၵျၼ်လီၸဲးလီၼီးဝႃရျဝဲလီႈ.
၃၂.ၵိၢ်လီ ၼႂ်မှၢ်ၵိၢ်လုးအဆိလီႈ. ၼီးမှၢ်တၢ်လၢတဘၼ်ဘၼ်ၼီး မှၼ်ၼီးၵိၢ်ဝဲၼႂ်ပၵ်းၼီးအဆိလၢၵိၢ်လုးၵိၢ်လီလီႈ. တၢ်ၵိၢ်ၼႈၵၢ်ၢ ဆိးၼီးပိၼ်ၵိၼ်ၵိၢ်လုးၵိၢ်လီၼႈၵႃ. တၢ်ၵိၢ်ဘၼ်ထဵးၼီးထဵးၵိၢ်လုး ၵိၢ်လီလီႈ.
၃၃.ခလီ ၼႂ်ၼ်ၵလီအသိးလီႈ. ၼီးမှၢ်ပလဲၢတၢ်လၢပတဝၢ်တၢ်ၸၼ် တၢ်ဘၼ်ၼီးပၵ်းလၢပလဲၢခလီလီႈ. ထီရီၢၵလီၼႂ်ပၵ်းလၢခလီခဲ လၢၼ်လီႈ. ပှၢတၵၢလဲၢခလီတၢ်ၼီးတၸၼ်ဘၼ်တၢ်ၼိတမံၢဘၼ်.
၃၄.မိၼ်လီ ၼႂ်မှၢ်ပှၢလဲၢတၢ်တုၢရျဝဲၼီးပၵ်းလၢလဲၢတၢ်မိၼ်လီ လီႈ. ပှၢတၼိၢၼိၢလဲၢတၢ်အမိၼ်လီၼီးတုၢရျဝဲလီႈ.
၃၅.ၵိလီ ၼႂ်မှၢ်တၢ်ဖိယၢ်တၵလှၼ်အိၼ်လၢပၢံၼ်လၢယီလၢယှၢ်ပှူ ၵုပှူလၢတၢ်ၵုၵျါတၢ်သိးၵျါၼီးပၵီးလၢၵိလီလီႈ. ၼီးအၼိၼ်ၵ တၢ်ၼႂ်ၼိၸမှၢ်ယှၼ်တဘိလီႈ. ပၢံၼ်လိၢ်လံၢတုၢယၼ်ၼီးအိၼ်ၼီးၵိလီ လီႈ. ၼီးပၵီးၼီးအဆိလၢၵိဘုၼ်ၵိလီလီႈ.
၃၆.ညၼ်လီ ၼႂ်မှၢ်ညၼ်တၵလှၼ်အၵပပလှၼ်အသႈဝါတၸဲးၸဲး ၼီးပၵီးလၢညၼ်လီလီႈ. ၼီးပၵီးၼီးအဆိလၢညၼ်လီညၼ်လါလီႈ.
၃၇.တလီ ၼႂ်မှၢ်သုၼ်ၼၢမူတၵလှၼ်လၢပှၢတလၢၢပယီၢဂၼ်ၽျူအ သႈၼႂ်ပၵီးလၢတလီလီႈ. ၼီးတလၢၢဆါလၢၽွါပှူအါမႈလီႈ. ၼီး ပၵီးၼီးအဆိလၢၸဲးမီၢတလီမီၢလီႈ. ၼီးပၵီးလၢသလီစှၢ်ၵီး လီႈ.
၃၈.တၢ်လီ ၼႂ်မှၢ်လီသိၼ်ဖႈၼိၼ်လၢပှၢၵညီလိၵ်ႈၵႂ်တၢ်လၢအ တၵြႈယီၢဘၼ်ၼီးလီၽျႃတၢ်သိၼ်ၼႈၼႈၵလၼ်ၼီးၵလံၢပဲဝဲၼႈၼႈ ၵလၼ်ၼီးပၵ်းလၢတၢ်လီလီႈ. ပှၢတၜၼ်လၢပျၢၼႂ်ၼုးဂဲၢၵလံၼ် ထိၼ်ခုဖိတဘုၼ်ၼီးၼံၢဝဲၼီးတၢ်လီၼီးလီၽျႃသံတၵၢ. ပသႈပှၢ်ၵ်းဝဲ ၼၼ်.
၃၉.တၢ်လီခု ၼႂ်မှၢ်ပှၢလၢအဆဲၼ်တဆိုးတလီၢဘၼ်ၼီးၼှၢ်မါၼှၢ်ဝ လၢအဖိၼိၼ်မၵၢ်တၢ်တၢ, အပှၢ်အဝဲၢ်တၢ်တၢၼီးခုအိၼ်ၵွၼ်ဝဲၼႂ်ပ ၵ်းလၢတၢ်လီခုလီႈ. ပှၢမှၢ်မၢတၢ်လၢအအၢၵတၢ်ၼီးပၵ်းလၢတၢ် လီခုၼီးခုအိၼ်ဝဲလီႈ.
၄၀.တၢ်လီတၢ်ဝုၢ ၼႂ်မှၢ်တၢ်လၢပှၢၵညီလီတၢ်ၼီးၵတႃၵဘျုး ၵဘျုၼ်တၢ်ၼႂ်ပၵ်းလၢတၢ်လီတၢ်ဝုၢလီႈ. ပှၢၵညီတၢ်လီတၢ်ဝုၢ ၼႂ်ပမှၢ်ၼှၼ်ၼီးတၢ်ၵြိၵြိလီၢၵ်းဝဲၼၼ်.
၄၁.တၢ်လီ ၼႂ်မှၢ်တၢ်ၵွၢအဆိလီႈ. ၼီးမှၢ်မှၢ်ဆဲးဘၼ်တၢ်ရှုၢအ ၵၼုၼီးမၢသႈၵတြၼ်ၵတြိၼ်ၼႂ်ပၵ်းလၢတၢ်ၵွၢတၢ်လီလီႈ.
၄၂.ၵိၼ်လီ ၼႂ်မှၢ်ပၵၢၢအဆိလီႈ. ၼီးမှၢ်ဆိဖါၵခဲၵခဲပၢၼ်ဝဲၼႂ် ပၵ်းလၢၵိပၵၢၢၵိၼ်ၼ်လီလီႈ. ၼီးပှၢၵညီၼှၢ်မါၼှၢ်ဝၢတဆိုးဘၼ် ၼႂ်ပၵ်းလၢအဲၼ်ပၵၢၢအဲၼ်ၼ်ၼ်လီစှၢ်ၵီးလီႈ.
၄၃.ၼုၼ်လီ ၼႂ်မှၢ်ၼုၼ်ၵဲး အဆိလီႈ.ၼီးမှၢ်ပှၢလၢအဲၼ်တဆိုးတ လီၢဘၼ်ၼႂ်ပၵ်းလၢအဲၼ်ၼုၼ်ၵဲးၼုၼ်လီလီႈ. ပှၢၵညီအဲၼ်ၼုၼ်ၵဲး ၼုၼ်လီၼႂ်မှၢ်ၼှၢ်အမါတဆိုးဘၼ်လီႈ.
၄၄.ၼုလီ ၼႂ်မှၢ်ပၢံၼ်လိၢ်လံၢ ၼႂ်ပၵီးလၢပၢံၼ်ၼုလီလီႈ. ပှၢမှၢ် ပၢးၵွၼ်ပၢံၼ်လိၢ်လံၢၼီးပၵီးလၢပၢံၼ်ၼုလီလီႈ.
၄၅.ၼိၢ်လီၼိၢ်ဖိ ၼႂ်မှၢ်တၢ်ပလၢလၢမၢပၢးဂိၢပှၢၵညီၼီးပၼၢ်ႁူ ထဲအမံၢလၢပသူၼ်ၵုသႈပှၢ်ၵ်းဝဲၼီးပတထဲၼ်ဘၼ်ပဲအၵၢၢ်ၼႂ်ပ ၵီးလၢၼိၢ်လီၼိၢ်ဖိၢ်လီႈ. ၼိၢ်လီၼိၢ်ဖိၢ်ၼႂ်လဲးပဝ်ပၵလၢၼီးပၵၢၢ် ဘၼ်ရှုးဘၼ်ဆါဝဲလီႈ. ပသႈပှၢ်ၵ်းဝဲၼၼ်.
၄၆.ဝလီ ၼႂ်မှၢ်တၢ်ပှၢတၢ်လိၢ်တၵလှၼ်ပှၢမၢဝဲလၢယွၢခးမီးၼီးပ

ကိုး လာပလိလိၤ. ပလိနၣ်အကိာ်သလုၤတိဝဲ ဒီးထဲစုနၣ်တထါ ဘျုၣ်ဒီးပဒၢသိဒၢသံးလၢအပှၤလိၤ. ဒီးပကိုးဒီးအဆိလၢပလိပ လါလိၤ.

၄၇.**ဟ်လိထး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤနာ်စိၤဖှံၣ်စိၤလၢလိဖျးတၢ်အလိၢ် ဒီးပစံးလၢဟ်လိယးလိၤ. ပှၤတကဆါဒီးဟ်လိယးစံးဝဲဒၣ်.

၄၈.**ဟ်လိဟ်ထး** နၣ်မ့ၢ်ဟ်ရှုအသးလိၤ. ပှၤတကလဲၤတၢ်ဟ်လိ ဟ်လးအသးစံးဝဲဒၣ်.

၄၉.**မၤလိတၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလိာ်ကွဲကြိကြိတၢ်ဒ်လိကဖျးဒီးပစံး လၢမၤလိတၢ်လိၤ. ပှၤကညီမၤလိတၢ်နၣ်မၤကဆိအဂီၤလၢစဲက နၣ်ဒီးမၤဝဲအကမျာ်လၢသူးဒီးလိဖျးဝဲဒီးပစံးလၢမၤလိတၢ်လိၤ.

၅၀.**မိလိ** နၣ်မ့ၢ်မိလံအဆိလိၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဟးဂီၤလၢတသ့ၣ်ညါ ဘၣ်အသ့ၣ်အသး နၣ်ပစံးလၢပှၤမိလံမိလိလိၤ. ပှၤမိလံပှၤမိလိ နၣ်ပမၤမၤတၢ်တမံၤဒီးမၤဝဲတမံၤဒၣ်ဒီးပစံးလၢပှၤမိလံမိလိလိၤ. မၤနသးမိလံမိလိဒ်နၣ်တဂ့ၤ.

၅၁.**မိလိ** နၣ်မ့ၢ်သပှၤဖးဒိၣ်တကလှာ်လၢပှၤကညီဖိသံးနၣ်ပ ကိုးလၢမိလိလိၤ. ပှၤကညီဖိသံးလၢမိလိပှၤစံးဝဲဒၣ်လိၤ. ဒီးပကိုး ဒီးအဆိလၢမိတၢ်မိလိလိၤ.

၅၂.**လိၤလိ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဟၢဖၢဟးဂီၤလၢအဖိသံလၢအ ဟၢဖၢပှၤနၣ်ပစံးလၢလိၤလိလိၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလိၤလူးလိၤ လိလိၤ.

၅၃.**သလိ** နၣ်ထိရိၤတၢ်သဘျုးနၣ်ပစံးလၢသလိလိၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢသလိသလါလိၤ. ဘုသးအိၣ်ဒီးအသလိနၣ်ဆဲးဖှိးဝါ ကွံာ်တက့ၢ်. ဝၣ်တနီၤနီၤအပှၤအိၣ်ဒီးအသလိလိၤ.

၅၄.**သးလိ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်မိၣ်နၢ်ဘၣ်ပသးလၢတၢ်ဒီးပတနၢ်ဘၣ်ဘၣ် ဒီးပသးတမှာ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢသးလိလိၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ် လိသးလိလိၤ. စထံၣ်ဖိာ်မုၣ်ဂ့ၤစသးလိစမၤတနၢ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၅၅.**ဟၢလိ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤသးကမၢကမၣ်ကတုၤယာ်ယါဒီးပစံးလၢ မၤသးဟၢလံဟၢလိလိၤ. ပှၤတကမၤသးဟၢလံဟၢလိဒ်ပှၤဟးဂီၤ အသိးလိၤ.

၅၆.**အလိ** နၣ်မ့ၢ်အစိၤအဆိလိၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီသနိနၣ်ပစံးလၢ အစိၤအလိလိၤ.

၅၇.**ဆလိ** နၣ်မ့ၢ်အပိးအဆိလိၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီကယၢကယဲနၣ် ပစံးလၢအပိးအလိ, ပစံးဒီးအဆိဒ်နၣ်လိၤ.

၁. **လိါ်** နၣ်မ့ၢ်ဘုဘိလၢအသၣ်လိၤဩ်ဝဲနၣ်ပကိုးလၢလိါ်လိၤ. ဒီးကိုးဒီးအဆိလၢလိါ်စိၤနံးစိၤလိၤ. လိါ်စိၤလၢစိၤလိၤ. ပှၤကညီ မၤဘုနၣ်လိါ်အိၣ်ပှအသးအါကၢ.

၂. **လိါ်** နၣ်မ့ၢ်ပယိါ်တၢ်ဒီးပမိၣ်ညါသးအဂီၤအိၣ်လိၤတဲာ်လၢဟိၣ် မိၣ်ဝှာ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢပလိါ်လိၤ. ဒီးပစံးလၢမိၣ်လိါ်စ့ၢ်ကီးလိၤ. ပှၤ တကအလိါ်ဖးလဲၢ်စံးဝဲလိၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလိါ်စိၤကျဲစိၤလိၤ.

၃. **လိါ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤတကလှာ်အိၣ်လၢယိၤအကျါဒီးကတိၤတၢ်ဒ် ယိၤဒီးပကိုးလၢလိါ်လိၤ. ဒီးပကိုးလၢသုလိါ်စ့ၢ်ကီးလိၤ. ဒီးပကိုး ဒီးအဆိလၢလိါ်စိၤလၢစိၤလိၤ. လိါ်နၣ်မ့ၢ်ယိၤတကလှာ်လိၤ. ဒီးပ ကိုးဒီးအဆိလၢလိါ်စိၤလၢစိၤလိၤ.

၄. **လိါ်** နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်တဝီပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပလဲၤတၢ်အတဝၢပှၤမ့ၢ် ဂ့ၤ. ပစံးလၢပလိါ်ခဲလာ်လိၤ. စအိၣ်စလိါ်လၢသိဖဲဝ့ၢ်မံာ်တါနၣ် လိၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလိါ်ကျဲလိၤ.

၅. **လိါ်ထးဒိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပဃုဃာ်ဖိၣ်လိါ်ဒီး ပစံးလၢ လိါ်ကဒိၣ်လိၤ. မၤနၢ်ယၢလၢလိါ်ကဒိၣ်တကဒိၣ်တက့ၢ်. စကခွဲဘုစိၢ်လိၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢလိါ်ကဒိၣ်လိါ်ကဒၣ်လိၤ.

၆. **လိါ်ခံ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်စၢ်ဆၢဆူပရၢ်ယံနၣ်ပစံးလၢ ပလိါ်ခံလိၤ. ကွၢ်ကွၤတၢ်ဆူနလိါ်ခံတဂ့ၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလိါ်မိၣ်လိါ်ခံလိၤ.

၇. **လိါ်ခံ** နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်တလၢဒီးအိၣ်လိၤတဲာ်ပဟံၣ်ပဃိပဖိ ပလံၤပဖိပမါနၣ်ပစံးလၢပလိါ်ခံလိၤ. မိၢ်အိၣ်လိၤတဲာ်လၢဟ်လိါ်ခံ ဒီးကွၢ်လၢ်ပှၢ်အကျဲလိၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလိါ်မိၣ်လိါ်ခံလိၤ.

၈. **လိါ်မိၣ်** နၣ်မ့ၢ်လိါ်ခံအဆိလိၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စၢ်ဆၢပရၢ်ယံနၣ်ပ စံးဒီးအဆိလၢလိါ်မိၣ်လိါ်ခံလိၤ.

၉. **လိါ်ဆ့ၣ်နီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပမၤကစီၤထိၣ်တၢ်လၢပဆ့ၣ်နီၤလၢအဖိ မိၣ်တကလှာ်ဒီးပကိုးလၢလိါ်ဆ့ၣ်နီၤလိၤ. သရၣ်ဆ့ၣ်နီၤလၢလိါ် ဆ့ၣ်နီၤအဖိမိၣ်စံးဝဲလိၤ. ဒီးပကိုးဒီးအဆိလၢလိါ်ဆ့ၣ်ဘ့ၣ်လိါ် ဆ့ၣ်နီၤလိၤ.

၁၀.**လိါ်ဆိ** နၣ်မ့ၢ်လိါ်အိၣ်အဆိလိၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်အတဝီပှၤ နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢပလိါ်အိၣ်လိါ်ဆိလိၤ.

၁၁.**လိါ်တၢ်** နၣ်မ့ၢ်လိါ်ဟ့ၣ်အဆိလိၤ. ဒီးမ့ၢ်နိၣ်လၢပှၤသ့ၣ်ဒၢဝဲ တကလှာ်အလၣ်နၢမူဒီးအတံၢ်နၢမူဝဲနၣ်ပကိုးဒီးအဆိလၢလိါ်တၢ် လိါ်ဟ့ၣ်လိၤ.

၁၂.**လိါ်ထိၣ်အကိာ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤသ့ၣ်ဂဲၤနၣ်ပစံးလၢလိါ် ထိၣ်အကိာ်လိၤ. ပှၤတကလိါ်ထိၣ်အကိာ်လၢသါကကဲလၢပဒိၣ် လိၤ. ပှၤတကလိါ်ထိၣ်အကိာ်လၢသါကကဲလၢကိါ်ရှူးလိၤ.

၁၃.**လိါ်ဒေါ** နၣ်မ့ၢ်ချံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမံလၢအဖိမိၣ် လၢပဒေါလိၤနၣ်ပစံးလၢလိါ်ဒေါလိၤ. ဒီးပစံးလၢလိါ်မံဒေါစ့ၢ်ကီးလိၤ. ဒီးပကိုးဒီးအဆိလၢလိါ်ဖူလိါ်ဒေါစ့ၢ်ကီးလိၤ. ဒေါလိၤလိါ်ဒေါပကမံ လၢအဖိမိၣ်လိၤ.

၁၄.**လိါ်ပစိာ်** နၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢထိၣ်ထိတမံၤဒီးပမ့ၢ်ဆ့ၣ်နီၤလၢ အဖိမိၣ်ဒီးပစံးလၢလိါ်ပစိာ်လိၤ. ထိရိၤပမၤထိၣ်ထိန့ၢ်တၢ်လၢပက ဆ့ၣ်နီၤလၢအမိၣ်တမံၤဒီးပစံးလၢလိါ်ပစိာ်လိၤ. ပှၤတကဆ့ၣ်နီၤ ဒီးအဲၣ်ဒီးဒီးလိါ်ပစိာ်လိၤ.

၁၅.**လိါ်ပစိာ်စး** နၣ်မ့ၢ်ပတထံၣ်ဘၣ်နီတမိၣ်ဘၣ်. ပနၢ်ဟူထဲအ မံၤလိၤ. ဒီးမ့ၢ်စိၤလိၣ်စိၤပၤဆ့ၣ်နီၤအလိါ်လၢအထိၣ်ထိနၣ်ပစံး လၢလိါ်ပစိာ်စးလိၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၆.**လိါ်ပူ** နၣ်မ့ၢ်ဘုဘိလၢပဟ်ပူဖိၣ်လၢပယိါ်လိၤဩ်ကွံာ်အ သၣ်နၣ်ပကိုးလၢလိါ်ပူလိၤ. ပှၤတကမၤဘုဒီးကွံာ်တ့ၢ်လိါ်ပူအါတ ဘၢးအံၤဘုသၣ်ကန့ၢ်ကၢ်သၢ.

၁၇.**လိါ်ဖး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသးအိၣ်ဒီးတၢ်ပံာ်တၢ်ကနံာ်လၢအဲၣ်ဒီး တၢ်အါအါကလဲာ်တုၤတၢ်မိၢ်နှၢ်ဘၣ်အသးလၢတၢ်တကစိၤနၣ်ပစံး လၢလိါ်ဖးလိၤ. ပှၤတကလိါ်ဖးတၢ်တုၤတၢ်မိၣ်နှၢ်ဘၣ်အသးလၢ တၢ်တကစိၤလိၤ. တၢ်မိၣ်ဟံးနှၢ်ကလီအသးလၢပှၤဂၤအတၢ်အါ အါကလဲာ်လိၤ.

၁၈.**လိါ်ဖူ** နၣ်မ့ၢ်လိါ်ဒေါအဆိလိၤ. ဒီးမ့ၢ်ချံၣ်စိၤယါစိၤလၢပဒေါလိၤ

ထိ်

ၼီးပမ်လၢၢၼသိမိၵ်ႈၼႂ်ပၵိးၼီးၼသိလၢလိ်ၸုလိ်ၼါလိၢ.
၁၉.ထိ်ၸူ ၼႂ်မႃပသးတိၵထၢတၢၵူတၢသီးၼါၵထၢၼီးပမ်ၼါ
လၢၼသိမိၵ်ၼႂ်ပၵိးလၢလိ်ၸုလိၢ. ၼီးပၵိးၼီးၼသိလၢလိ်ၸုလိ်
ၽါလိၢ. ပုၢတလၢၢၸိတၸၵ်ၼႂ်မ်လၢလိ်ၸုၼသိမိၵ်လိၢ.
၂၀.ထိ်ၼၵ် ၼႂ်မႃပတထိၵ်ၻၵ်ၼီတသိၵ်ၻၵ်. ပၼႃႁူထဲၼမ်ၢ
မိၢလိၢ. ၼီးမႃတၢ်ၼၢမူလိၢ. ပထိၵ်လၢပုၢ မၢၵူး ၸိလဲၢမၢၻူၵ်ၵ
ၸါယုၵ်ၸုးယရုးလၢလိ်ၻၵ်ၼႂ်လိၢ. ၼီးမႃပထိၵ်လၢလဲသိဆုဲၼပုၢ
လိၢ.
၂၁.ထိ်ၻုၵ် ၼႂ်မႃလိ်ဝႃၼသိလိၢ. ၼီးမႃပသဲတုၢမိၵ်တၵလုၵ်
လၢၻၵ်တၢၸိတၢလဲၢလၢသူၵ်မိၢၻါမိၢၼႂ်လိၢ. ၼီးလိ်ၻုၵ်ၼႂ်မႃ
လိ်ႁုၵ်ၼသိၸၵိးလိၢ.
၂၂.ထိ်ၻိ ၼႂ်မႃၻုၻိလၢၼသၵ်လိၢ ပြုၵွၵ်ၼႂ်ပၸံးလၢလိ်
ၻိလိၢ. ၼီးပၵိးၼီးၼသိလၢလိ်ၻိလိ်ၻါလိၢ. ၼီးပၸံးလၢၻု
လိ်ၻိၸႃၵိးလိၢ.
၂၃.ထိ်မ် ၼႂ်မႃပမ်ၼလိ်လၢၼးပုၢမႃဂုၢ. ထိရိၢတၢ်ပုၢမႃဂုၢ.
ပၸံးလၢလိ်မ်လိၢ. ၼီးပၸံးၼီးၼသိလၢလိ်မ်လိ်ၵါလိၢ. ၼီးပၼး
ပုၢလၢပမ်ၼီးပၸိပမါၼႂ်ပၸံးလၢလိ်မ် ၼႃၼႃလိၢ. ၼီးပၸံးၼီးၼသိ
လၢလိ်မ်လိ်ၼါလိၢ.
၂၄.ထိ်မ်မိၵ် ၼႂ်မႃပမ်ၼးပုၢသုပမိၵ်တသိၼီးပၸံးလၢလိ်မ်မိၵ်
လိၢ. ပ်ၵိၵ်တၶၵ်သုလိ်မ်မိၵ်တသိပၵမ်တၶၵ်ပဝ်လိၢ. ၼီးပၸံး
ၼီးၼသိလၢလိ်မ်မိၵ်လိ်မ်လၵ်လိၢ.
၂၅ ထိ်မ်ၼါ ၼႂ်မႃၸုၵ်မႃဂုၢ. တၢ်ၵူတၢ်သီးမႃဂုၢ. ပၼါလိၢၼီးပ
မ်လၢၼသိမိၵ်ၼႂ်ပၵိးလၢလိ်မ်ၼါလိၢ. ၼါလိၢလိ်ၼါၼီးပၵမ်လၢ
ၼသိမိၵ်လိၢ.
၂၆.ထိ်မ်ထၵ် ၼႂ်မႃၼးသုပမ်မိၵ်တသိ ၼႂ်ပၵိး ၼီးၼသိလၢလိ်
မ်လၵ်လိၢ. လိ်မ်မိၵ်လိ်မ်လၵ်ၸံးဝဲၼၵ်လိၢ.
၂၇.ထိ်လဲၢ ၼႂ်မႃထိရိၢတၢ်လၢတသိၻၵ်ၼႂ်ပၸံးလၢလိ်လဲၢ
လိၢ. တၢ်လၢလိ်လဲၢၼႂ်ယးဝဲတဂုၢၻၵ်လိၢ. ၼီးပၸံးၼီးၼသိလၢ
လိ်လဲၢ ၸိယးလိ်လဲၢလိ်ယၵ်လိၢ. ၼီးပသးလၢတဂုၢၻၵ်ၼႂ်ပၸံး
လၢပသးလိ်လဲၢၸႃၵိးလိၢ.တၢ်လၢလိ်မိၵ်လိ်လဲၢၼႂ်တဂုၢၻၵ်.
မႃတၢ်လၢတသိၻၵ်ၼီးသၼူးထိၵ် ယးဝဲၼႂ်လိၢ. ပ်ၵ်လိ်လဲၢ ပ်ၵ်
ယးဝဲ. သုလိ်လဲၢၼီးသုယးဝဲလိၢ.
၂၈.ထိ်ထၢမ် ၼႂ်မႃပၼိၵ်ၼလိ်လၢၼသိၵ်ထံးလၢသိၼႂ်ပၸံးလၢ
ပလိ်လၢမ်လိၢ. ၼိၵ်ၼ်သုလိ်လၢမ်ၼသီးတၵူၢ. ၼီးပၸံးၼီးၼသိ
လၢလိ်လၢမ်လၢပျၢလိၢ. ပုၢတၵၢၼတသ်ၼီး ၼိၵ်ၵုၢၼ် ၼလိ်
လၢမ်ၼသီးလိၢ.
၂၉.ထိ်လိ် ၼႂ်မႃပုၢမၢတၢ်ၻုၸယုၼီးပၸံးလၢလိ်လိ်လိၢ. ပုၢ
တၵၢၸံးမၢၻၵ်ၻူးယၢတဂုၢၼီးမၢၼၵ်တၢ်လိ်လိ်လိၢ. ပုၢတၵၢ
ၼၼႃၵုၵ်ပတၢ်ၼီးမၢၼၵ်တၢ်လိ်လိ်လိၢ.
၃၀.ထိ်လိ်တၢ် ၼႂ်မႃပုၢၵညိ ၼိၵ် ၼလိ်လိ် လိၢၸၵ်လိၢမ်ၼီးပ
ၸံးလၢၼလိ်လိၢတၢ်လိၢ. ပုၢၵညိၼိၵ်ၼလိ်လိၢတၢ်ၼီးတပၢးမး
တၢ်ၼလိ်ဝဲၼႂ်လိၢ. ၼီးပၸံးလၢလိ်လိၢတၢ်လိၢသဲးလိၢ.
၃၁.ထိ်ဝႃ ၼႂ်မႃပသဲတုၢမိၵ်လၢၻၵ်သၵွၢတၢ်ၸိတၢ်လဲၢၼၵိၵ်
ၼႂ်ပၸံးလၢလိ်ဝႃလိၢ. ၼီးပၸံးၼီးၼသိလၢလိ်လုၵ်လိ်ဝႃလိၢ. ပ
သဲလိ်ဝႃၼႂ် ၻၵ် တၢ်ၸိတၢ်လဲၢ သူၵ်မိၢၻါမိၢ ၼီးမဲၻူးဝဲလိၢ. ၼီးပ
သဲးၼီးၼပျုၢလိၢ.
၃၂.ထိ်ႁုၵ် ၼႂ်မႃတၢ်တၵလုၵ်ၼလၵ်ၻံၵ်တၢ်ၸူ ၵလၵ်ၼီးၼ
လၵ်ၼီၸုမုတၻိၼီးၼလၵ်ၼၢမူၼီးၼတၢ်ၼၢမူဝဲ ၼႂ်ပၵိးလၢလိ်
ႁုၵ်လိၢ. ၼီးပၵိး လၢလိ်ႁုၵ်မိၸႃၵိးလိၢ. ၼီပၵိးၼီးၼသိလၢ
လိ်ၻုၵ်လိ်ႁုၵ်လိၢ.
၃၃.ထိ်ႁုၵ်ထဲ ၼႂ်မႃတၢ်တၵလုၵ်ၼလၵ်ၼ် လိ်ႁုၵ်ၼသီးၼီးပ
ၵိးလၢလိ်ႁုၵ်ထဲလိၢ. ၼီးမဲထိၵ်လၢလၢမိၵ်လၢထံပြုပုၢလိၢ.
လိ်ႁုၵ်ထဲၼႂ်ၼသိၵ်မဲထိၵ်လၢလၢလိၢလိၢ.
၃၄.ထိ်ၼိၵ်လိ် သိး ၼႂ်မႃ ပၼိၵ် ၼတသိပုၢ ၼီးပၸံး လၢလိ်ၼိၵ်
လိ် သိးလိၢ. ပလိ်ၼိၵ်လိ်သိး လၢပတသိပုၢ ၼၵ်ပဝ်လၢ ပမၢပ်ၵ်
မၢယိမၢၶုးမၢသ်ၵ်ၼလိ်ၼႂ်မႃပလိ်ၼိၵ်လိ်သိးလိၢ.
၃၅.ထိ်မိၢၵျုမိၢ ၼႂ်မႃပယိ်တၢ်ၼလိ်ၼႂ်ပၵိးၼီးၼသိလၢလိ်
မိၢၵျုမိၢလိၢ.
၃၆.ထိ်မိၢၼံးမိၢ ၼႂ်မႃပၵိး ၻုလိ်ၼီးၼသိၼီးပၸံးလၢ လိ်မိၢ ၼံး
မိၢလိၢ.
၃၇.ထိ်မိၢလၢမိၢ ၼႂ်မႃပၵိးပုၢတၵလုၵ်လၢလိ်ၼီးပၵိးၼီးၼ
သိလၢလိ်မိၢလၢမိၢလိၢ.
၃၈.ထလိ် ၼီးတၵလိ်လိ်မိၢ. ၼီး ၵလုၵလိ်. ၼီးၵလၵ် ၵ
လိ်. တၢ်ၶလၵ်ၼႂ်ၵူလၢၵလိ်တၵူၢ.
၃၉.မ်လိ် ၼႂ်မႃၶုးမ်ၵဝိၢ ၼီးပၸံးလၢၶုးမ်လိ်လိၢ. ပုၢမ်ၵၢၶဲးၶုး
မ်လိ်ၸံးဝဲလိၢ.
၄၀.မိၵ်လိ် ၼႂ်မႃပယိ်တၢ်လိၢသၢၵ်ၼီးပမိၵ်ညါသးၼဂိၢၼိၵ်
လိၢတ်ၵ်ၼီးပၸံးလၢပမိၵ်လိ်လိၢ. ၼီးပၸံးၼီးၼသိလၢၸုလိ်မိၵ်လိ်
လိၢ. ပုၢၵညိမိၵ်ၼီးၼသိၵ်လိ်မိၵ်ၸႃၵိးလိၢ.
၄၁.ၸလိ် ၼႂ်မႃပမႃၼိၵ်ၼတသိပုၢၼႂ်ပၸံးလၢၸလိ်လိၢ. ၸၵ
လဲၢသုၸလိ်လၢပျၢၸံးဝဲၼၵ်လိၢ.
၄၂.ၸုလိ် ၼႂ်မႃပမၢတၢ်ၸိတၢ်လဲၢလၢပမၢၼႃၼၵ်ပဝ်တမံၢလၵ်
လၵ်ၸုမႃဂုၢ, ထုမႃဂုၢ, ထိရိၢတၢ်တမံၢမႃဂုၢ. ပၸံးလဲၢပၸုလိ်ၶဲ
လၵ်လိၢ. ၼီးပၸံးၼီးၼသိလၢၸုလိ်မိၵ်မိၵ်လိၢ.
၄၃.သဲလိ်ဝႃ ၼႂ်မႃပမၢလိ်ဝႃၼႂ်ပၸံးလၢပသဲလိ်ဝႃလိၢ. ပုၢ
ၵညိသဲလိ်ဝႃၼႂ်ၻၵ်တၢ်ၸိတၢ်လဲၢလိၢ.
၄၄.တထၢတလိ် ၼႂ်မႃတၢ်ၸုၢၵိၵ်လၢပၼီတၵိးပုၢၵိးဝဲၻၵ်
ၼႂ်ပၸံးလၢၸုၢၵိၵ်တၵးတလိ်ၻၵ်လိၢ. ၼမၢၼႃညၵ်တၵးတ
လိ်ပၼီတသုၻၵ်.
၄၅.တလိ် ၼႂ်မႃတသိၼသိလိၢ. ၼီးမႃတၢ်တယ်ၵ်ၻၵ်ၼႂ်ပၸံး
ၼီးၼသိလၢတသိတလိ်လိၢ. လဲၢတၢ်တသိတလိ်ၼီးပ်ဲၵူတ
ၵူ.
၄၆.တတလိ်လိ် ၼႂ်မႃပုၢလိၵ်ၵွဲ ကြိကြိ တၢ်မႃဂုၢ. ၵတိၢလိၵ်
ၵွဲ ကြိကြိတၢ်မႃဂုၢ. ပၸံးလၢလိၵ်ၵွဲတၵလိ်လိ်မိၢ. ၵတိၢတၢ်
တၵလိ်လိ်မိၢလိၢ. ပုၢတၵၢလိၵ်ၵွဲမဲၵဲသၵ်တၵလိ်လိ်မိၢၼ်
ၸိသၵ်ၼသီးလိၢ.
၄၇.တလိ်လိ် ၼႂ်မႃပမၢတၢ်တသါသါၼီးပၸံးလၢတလိ်လိ်
လိၢ. ပုၢတၵၢမၢတၢ်လိၢဆံၵ်ၻုတလိ်လိ်. ပုၢတၵၢလဲၢလုၵ်ထံ

တလိၢ်လိၢ်လီၤ.

၄၈.တၢ်လိၢ်တၢ်ကျဲ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအခိၣ်လိၢ်ဒီးပစံးလၢတၢ်လိၢ်တၢ်ကျဲလီၤ. စလဲၤစးတၢ်ဒီးစတထံၣ်တၢ်လိၢ်တၢ်ကျဲနီတမံၤဘၣ်.

၄၉.တၢ်လိၢ် န့ၣ်မ့ၢ်လိခီတစီၤခိၣ်နှၣ်ပကိးလၢတၢ်လိၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဘုၣ်တၢ်လိၢ်လီၤ.

၅၀.ဓၢလိၢ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအကပျၢၤခိၣ်အပူၤနှၣ်အိၣ်ဒီးအဒၢလိၢ်အဖိအလိၢ်တဖျၢၣ်ဒီးပစံးလၢဖိသၣ်ဓၢလိၢ်လီၤ.

၅၁.ပလိၢ်သး နှၣ်မ့ၢ်ပကီၤပသးပမးပသးဒီးပစံးလၢပလိၢ်ပသးလီၤ. ပလိၢ်နသးတက့ၢ်. ဒ်းသိးနသ့တလီၤကမၣ်တဂ့ၤ.

၅၂.ပူၤလိၢ် နှၣ်မ့ၢ်ပစုပခိၣ်ပကဟ်ကပၤဘၣ်တၢ်ဘၣ်ဆိးအလိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. အှၣ်လီၤသလဲး ကြဲကြဲ မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပူၤလိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမူၤလိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်ပူၤလိၢ်အိၣ်တပူၤနှၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်ဘၣ်တ့ၢ်သၢ.

၅၃.မဲာ်လိၢ် နှၣ်မ့ၢ်ကျဲလၢပလဲၤဘၣ်ထီဘိဒီးပတိၢ်နိၣ်ပသ့ၣ်ညါမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပအိၣ်အလိၢ်လၢပသ့ၣ်ညါညီနှၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပမဲာ်လိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်လိၢ်မဲာ်ကျဲလီၤ. ပမဲာ်လိၢ်မဲာ်ကျဲတဖၣ်နှၣ်ပလဲၤဘၣ်ဒီးပသ့ၣ်ညါပလိၢ်လီၤ.

၅၄.မိၢ်လီၤပၢ်စး နှၣ်မ့ၢ်ပမၤကွၤပမိၢ်သနိပၢ်သနိနှၣ်ပစံးလၢမိၢ်လိၢ်ပၢ်စးလီၤ. ပှၤကညီဖိတဖၣ်နှၣ်မၤကွၤသနိဝဲမိၢ်လိၢ်ပၢ်စးလီၤ.

၅၅.ယုၤလိၢ်ထံး နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအကစၢ်ပှၢ်အသးဒၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢပှၤကညီယုၤလိၢ်ထံးလီၤ. ပှၤကညီနှၣ်ကသံဒီးတသ့ၣ်ညါလီၤအယုၤလိၢ်ထံးဘၣ်.

၅၆.လဲၢ်လိၢ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤဝးအသးယၢ်ခီယၢ်ခီမ့ၢ်ဂ့ၤ. သ့ၣ်ဝးယၢ်ခီယၢ်ခီမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢလဲၢ်လိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆ့ၣ်နီၤလဲၢ်လိၢ်အသးနးကၢ.

၅၇.သလိၢ် နှၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ဖၢၣ်သတိၢ်နှၣ်ပှၤတနီၤနီၤကိးလၢခိၣ်ဖၢၣ်သလိၢ်လီၤ. တၢ်စုၢ သတိၢ်နှၣ် မ့ၢ်ခိၣ်ဖၢၣ် သလိၢ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခိၣ်ဖၢၣ်သလိၢ်သလၢ်လီၤ.

၅၈.သလိၢ် နှၣ်မ့ၢ်ဘိတကလုာ်အကနၣ်ဘူဒီးအကနၣ်အှၣ်ဝဲဒီးပကိးလၢဘိသလိၢ်လီၤ.

၅၉.ဟံၣ်လိၢ် နှၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်အလိၢ်လၢပမၤဟံၣ်နှၣ်ပကိးလၢဟံၣ်လိၢ်လီၤ. စကမၤစဟံၣ်လိၢ်ဝဲအံၤဒီးစဲာ်ယိအီၤလီၤ.

၆၀.ဟံၣ်လိၢ် နှၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်အသလီနှၣ်ပစံးလၢအဟံၣ်လိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ဖျဲၣ်ဒီးအဟံၣ်လိၢ်လီၤကွၤလၢခံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟံၣ်လိၢ်နိးနှလီၤ.

၆၁.အလိၢ် နှၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်အလိၢ်နှၣ်ပစံးလၢအလိၢ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံဒီးအဆိလၢအလိၢ်အကျဲလီၤ.

၆၂.အါန့ၢ်အလိၢ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်လၢအါဝဲအါန့ၢ်အသၣ်လၢအဂၢ်ခိၣ်လၢအခိၣ်ထံးနှၣ်ပစံးအါန့ၢ်အလိၢ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးသၣ်အါန့ၢ်အလိၢ်လၢသီလီၤ.

၁. လီၤလာ်လီၤလာ် နှၣ်မ့ၢ်တလၢၤကတိၤပှၤကညီတကျဲဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တလၢၤနိၢ်ကတိၤပယီၤတကျဲဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢကတိၤတၢ်လီၤလာ်လီၤလာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤလာ်လီၤလာ်လီၤ.

၁. ကလိာ် ဒီးကလိာ်ကလာ်. ဒီးကလီၤစၢၤကလဲာ်. ဒီးကလီၤလိာ်ကလိာ်လိာ်ဒီးထိၣ်ကလိာ်. တၢ်ခဲလၢာ်နှၣ်ကွၢ်လၢကလိာ်တက့ၢ်.

၁. လီး နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘျှၣ်စဲၢ်နှၣ်ပကိးလၢလီးလီၤ. ပဆါသဲးသၣ်တကယၢၤနှၣ်ပဟ့ၣ်လီးဆဲဆဲၣ်. ဒီးမ့ၢ်တလၢၤအကလုၢ်နှၣ်ပကိးဖိာ်ထွဲအခံလီၤ.

၂. ကလီး ဒီးလီၤကလီး. ဒီးကလဲၣ်ကလီး. တၢ်ခဲလၢာ်နှၣ်ကွၢ်လၢကလီးတက့ၢ်.

၁. လိၣ်ဖျါ နှၣ်မ့ၢ်ပနးနဲၣ်တၢ်လၢအတဒၢနှၣ်ပမၤအိၣ်ဖျါတ့ၤပှၤကထံၣ်ဒီးပစံးလၢလိၣ်ဖျါလီၤ. ပနးနဲၣ်တၢ်လၢပှၤကအမဲာ်ညါတ့ၤပှၤကထံၣ်ဒီးပစံးလၢပလိၣ်ဖျါလီၤ. ဒီးပစံးလၢပထုးထိၣ်လိၣ်ဖျါပစံးဒီးအဆိန်နှၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ခူသူၣ်ဒီးလိၣ်ဖျါထိၣ်အသးလီၤ. နဟံးတၢ်လၢနစုနှၣ်နလိၣ်ဖျါကွၢ်မိၣ်. မ့ၢ်မနုၤတမံၤလိၣ်. ပှၤလၢအိၣ်ခူသူၣ်နှၣ်မ့ၢ်မၤဖျါထိၣ်အသးဒီးပစံးလၢလိၣ်ဖျါအသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢလိၣ်ထိၣ်အသးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. ထိၣ်ထိၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပနးနဲၣ်တၢ်လၢပှၤကဒီးပဟံးတစီၤထိၣ်ဖးဒိၣ်နှၣ်ပစံးလၢပလိၣ်ထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလိၣ်ထိၣ်အသးစံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤလိၣ်ထိၣ်ဒ်သၣ်တဖျၢၣ်လၢအစုလီၤလီၤ.

၃. လိၣ်သး နှၣ်မ့ၢ်စမိးတကလုာ်အသးဖျါထိၣ်လၢအခံထူးနှၣ်ပစံးလၢစမိးလိၣ်သးလီၤ. စမိးလိၣ်သးနှၣ်အသးဖျါထိၣ်လၢအသၣ်ခံထူးနှၣ်လီၤ.

၄. ကလိၣ် ဒီးကလိၣ်ကလိၣ်. ဒီးမဲၤကလိၣ်. တၢ်ခဲလၢာ်နှၣ်ကွၢ်လၢကလိၣ်တက့ၢ်.

၅. စမါလိၣ် တၢ်ကတိၤလိၣ်အဝဲအံၤတဘိအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. လဲၤဆူလိၣ်. နမိၢ်လိၣ်. စဝၤလဲၤဆူလိၣ်. နအိၣ်ဖဲလိၣ်. အဝဲနှၣ်တဂၤလိၣ်. နသါကလဲၤဆူလိၣ်. မိၢ်လိၣ်. ပၢ်လိၣ်. ပၢ်လဲၤဆူလိၣ်. စံးဝဲလီၤ.

၆. တလိၣ် နှၣ်မ့ၢ်တလၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပူၤကွံာ်ကဟ်ကွံာ်နှၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတလၢတလိၣ်လီၤ.

၇. လိၣ်လိၣ် နှၣ်မ့ၢ် ပကတိၤတၢ် သိၣ်ဖးဒိၣ် ဒီးပစံးလၢ ပကတိၤတၢ်သိၣ်လိၣ်လိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်လိၣ်လံၣ်လိၣ်လိၣ်လီၤ.

၈. သလိၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပကိးဖိာ်တကလုာ်အမံၤလၢမဲၤသလိၣ်လီၤ. မဲၤသလိၣ်နှၣ်ပှၤကညီသူၣ်ဝဲဒီးအတၢ်နှၣ်မၤကသံၣ်မဲာ်ခံးသူလီၤ.

၁. လီၤ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတ့ၢ်လီၤသးဒီးအိၣ်လၢတၢ်ထိနှၣ်မ့ၢ်ဟဲလီၤဝဲဆူဟီၣ်ခိၣ်ဖီခိၣ်အံၤပစံးလၢလီၤခဲလၢာ်လီၤ. တၢသၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ခံဒီးလီၤဝဲဆူကိာ်လာ်နလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤတဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. လီၤ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်လၢထံခံဒီးလဲၤဆူထံထၣ်နှၣ်ပစံးလၢလီၤလီၤ. ထံဆူလီၤတၢ်. ညၣ်လီၤကွၤ. ဒီးတၢ်အိၣ်လၢမ့ၢ်ထိၣ်ဒီးလဲၤဆူမ့ၢ်နှာ်နှၣ်ပစံးလၢလီၤလီၤ. ကလံၤလီၤ. တၢ်အၢၣ်လီၤ. စံးဝဲလီၤ.

၃. လီၤ နှၣ်မ့ၢ်ပယှၢ်မှၤလဲၤနှာ်ဆူပဟၢဖၢပှၤဒီးပစံးလၢလီၤလီၤ. တၢ်တသၣ်ဝံၤပသးနှၣ်ပယှၢ်လီၤမှၤလီၤစါ. စသါဘၣ်အၢတၢ်စအိၣ်မှၤတလီၤဘၣ်.

၄. လီၤ နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်လၢအထိဒီးဖှၣ်လီၤတုၤလီၤဝဲလၢနီၢ်ကျါမိၣ်နၣ်ပစံးလၢလီၤ လီၤ. သ့ၣ်လဲၣ်ဘီတဘ့ၣ်လီၤဝဲဆူ နီၢ်ကျါမိၣ်လီၤ.

၅. လီၤကတၢ် နၣ်မ့ၢ်ပယူၢ်လီၤမုၤတနၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢသ့ၣ်လၢပယူၢ်တနၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢလီၤကတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤယူၢ်လီၤမုၤဒီးမုၤလီၤကတၢ်လၢအကိၢ်ယူၢ်ပှၤဒီးအီထံလီၤ. ပယူၢ်လီၤထံဒီးထံလီၤကတၢ်ဒီးပဆူၣ်ဒီးပကူးနးနးကလဲၢ်လီၤ.

၆. လီၤကတၢ် မ့ၢ်လီၤကတၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကစၢ်ကလီအကဆူနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကတၢ်လီၤကတၢ်လီၤ.

၇. လီၤကတၢ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢကရဲးပှၤကစၢ်ကဆူးကလီကဆူးဒီးပစံးလၢလီၤကတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကတၢ်လီၤကတၢ်လီၤ. ကစၢ်ကလီအကဆူးတၢ်လီၤကတၢ်လီၤကတၢ်နးကၢ.

၈. လီၤကတြူၢ် နၣ်မ့ၢ်ပျံၤတဆၢဘၣ်ဒီးဖှၣ်လီၤဝဲဆူနီၢ်ကျါမိၣ်ဒီးပစံးလၢလီၤကတြူၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကတြူၢ်လီၤကတြဲာ်လီၤ.

၉. လီၤကတြူၢ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအသ့ံးလီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢလီၤကတြူၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကတြူၢ်လီၤကတြဲာ်လီၤ. ပသးပှၢ်နၣ်အဖံးလီၤကတြူၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပသးပှၢ်နၣ်တုၤအဖံးလီၤကတြူၢ်ဒီးအဖံးသ့ံးဝဲလီၤ.

၁၀,လီၤကတြူၢ် နၣ်မ့ၢ်ပထုးပျံၤတဆၢဘၣ်ဒီးလီၤဝဲဆူဟီၣ်မိၣ်အဖိမိၣ်ဒီးပသံးအသးနၣ်ပစံးလၢလီၤကတြူၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကတြူၢ်လီၤကတြဲာ်လီၤ. နထုးပျံၤတဆၢဘၣ်လီၤကတြူၢ်နးကၢ.

၁၁.လီၤကတြူာ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢသူထီၣ်ယှထီၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်ခုၣ်ဒီးကပှာ်ထီၣ်စၢ်လီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢလီၤကတြူာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကတြူာ်လီၤကတြဲာ်လီၤ.

၁၂.လီၤကတြဲာ် နၣ်မ့ၢ်လီၤကတြူၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်အဖံးသ့ံးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပျံၤတဆၢဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကတြူၢ်လီၤကတြဲာ်လီၤ.

၁၃.လီၤကထိ နၣ်မ့ၢ်ပဝ့နၣ်တုၤပဝဲလီၤလၢကသံၣ်ဒီးအချံပြၢ်ဝဲဒီးအဖံတအိၣ်ဘၣ်ဒီးဘျါဝဲနၣ်ပစံးလၢလီၤကထိလီၤ. ပှၤကညီအဝ့နၣ်တုၤဝဲလီၤဝဲလၢကသံၣ်ဒီးလီၤကထိကွဲာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကထိလီၤကထါလီၤ.

၁၄.လီၤကမှာ် နၣ်မ့ၢ်လီၤကမုံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝဲလၢတၢ်အလှၣ်အနုလၢအပြံနၣ်ပစံးလၢလီၤကမုံၤလီၤကမှာ်လီၤ.

၁၅.လီၤကမုံၤ နၣ်မ့ၢ်တၢ်အလှၣ်အနုလၢအပြံနၣ်ပစံးလၢလီၤကမုံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကမုံၤလီၤကမှာ်လီၤ .

၁၆.လီၤကလဲ နၣ်မ့ၢ် တၢ် လၢ ဘၣ်ဒီဒီးသ့ၣ် ဖးပြံကဒံ နၣ်ပစံးလၢလီၤကလဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကလဲလီၤဓိၢ်မံၢ်လီၤ. စၢ်သပၢၤတဖျၢၣ်လီၤကလဲမးလီၤ. ပှၤတဂၤစုးလၢ်တဖျၢၣ်လီၤကလဲမးလီၤ.

၁၇.လီၤကလီးမိၣ် နၣ်မ့ၢ်ကုလီၤဆဲးမိၣ်လီၤလာ်အသးဒီးပစံးလၢလီၤကလီးမိၣ်လီၤ. ထိရံၤတၢ်လီၤလၢအမိၣ်တစိ နၣ်ပစံးလၢလီၤကလီးမိၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤသလီးမိၣ်စကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကလီးမိၣ်ကလီးနၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈.လီၤကမဲၤ နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီ ကတိၤတၢ်လၢအကလုၢ်စၢ်လၢအကလုၢ်မှာ်ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်လီၤကမဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်လီၤကမဲၤမးလီၤ. ဒီးထိၣ်ဖိပှၤလၢအမှာ်နၣ်ပစံးလၢအပှၤလီၤကမဲၤလီၤ.

၁၉.လီၤကယး နၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤတကဲကညၢ်ဒီးအလီၤခုၣ်လီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢလီၤလီၤကယးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကယးလီၤကယဲးလီၤ. ပှၤမၤတကဲဒီးအလီၤလီၤကယးကွၤလံ. ကဘျါကၢ်သၢ.

၂၀.လီၤကယၢၢ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဃၢအတဟီၣ်ထဲအံၤထဲနုၤနၣ်ပစံးလၢလီၤကယၢၢ်လီၤ.

၂၁.လီၤကရး နၣ်မ့ၢ်ထိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ရုံမ့ၢ်ဂ့ၤ, လီၤလၢထံကျါဒီးလီၤဒိၣ်တၠာ်ဘၣ်တိဒီးလၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးထံဆူတၢ်ဒီးပစံးလၢလီၤကရးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကရးလီၤကရဲးလီၤ.

၂၂.လီၤကရံး နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လၢသ့ၣ်ဒ့ မိၣ်ဒီးပလီၤဆူသ့ၣ်ဒ့ စိလာ်နၣ်ပစံးလၢ လီၤကရံးလီၤ. ဒီးပစံး လၢလီၤတရံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢသ္ဂၢ်လီၤတရံးဆူသ့ၣ်ဒ့လာ်ဒီးလီၤတဲာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကရးလီၤကရံးလီၤ.

၂၃.လီၤကရဲး နၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ကဆူးထံခံတြိလဲၤထိၣ်ဒီးပစံးလၢတၢ်လီၤကရဲးလီၤ. တၢ်လီၤကရဲးနၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ကဆူးလီၤ. ဒီးပကီးလၢကရဲးကလီလီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၄.လီၤကလီၤ နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးတဖၣ်နၣ်ကျၣ်ဒီးလီၤဖှိဘှလီၤယာ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢလီၤကလီၤလီၤ. ယၣ်တဘ့ၣ်လီၤကလီၤဒီးထုၣ်ဖျိဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကလီၤလီၤကလၢလီၤ.

၂၅.လီၤကလီၤ နၣ်မ့ၢ်မှၣ်အိၣ်ပှၤကဖိထိၣ်ဒီးလီၤသလဲးဝဲနၣ်ပစံးလၢလီၤကလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကလီၤလီၤမံထိလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤတလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၆.လီၤကၢ် နၣ်မ့ၢ်မိၣ်သူဘၣ်တၢ်ရှၤနးကဲၣ်ဆီးဒီးထိၣ်ယံၣ်တဲာ်ဝဲဒီးပစံးလၢမိၣ်သူလီၤကၢ်လီၤ.

၂၇.လီၤကၢ်လီၤကှၤ နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤမှာ်တၢ်ဒီးဟ်စၢ်အသးနၣ်ပစံး လၢကတိၤတၢ်လီၤ ကၢ်လီၤကှၤ လီၤ. ပှၤတဂၤ ထံၣ်လိာ်အသးဒီးကတိၤမးတၢ်လီၤကၢ်လီၤကှၤကမဲၤကမီးလီၤ.

၂၈.လီၤကှၤ နၣ်မ့ၢ် ပှၤကညီ ဆိကမိၣ် ယှၢ်လီၤအသးဒီး ပစံး လၢဆိမိၣ်လီၤအသးလီၤ. ပှၤဆိကမိၣ်လီၤကှၤအသးဒီးထံၣ်လီၤတၢ်နဲးဘးလီၤ.

၂၉.လီၤကိၣ်နီ နၣ်မ့ၢ်ဒံမုၣ်သၣ်မံကဘှၣ်ဒီးပစံးလၢလီၤကိၣ်နီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤကိၣ်ဘှၣ်လီၤကိၣ်နီလီၤ. ဒံမုၣ်သၣ်ခဲလီၤကိၣ်နီနၢ်မ့ၢ်မံကဘှၣ်ဒီးဘှးဒီးကဆှၣ်တၢ်ဝဲနၣ်လီၤ.

၃၀.လီၤကျဲ နၣ်မ့ၢ်လီၤဆီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်းသိးဘၣ်ဒီးအဂ်ီၤမိၣ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဆီလီၤကျဲလီၤ. ပှၤဒီးပဝဲၢ်ခံကတၢ်းသိးဘၣ်. အဝဲတဂၤလီၤဆီလီၤကျဲဒီးအဝဲတဂၤလီၤ. တၢ်လၢတၢ်းသိးဘၣ်ဒီးပှၤဂၤနၢ်ပစံးလၢလီၤဆီလီၤကျဲလီၤ.

၃၁.လီၤကျိာ် နၣ်မ့ၢ်ပထုတၢ်လၢဆှါလီၤစဃာ်နၣ်ပစံးလၢလီၤကျိာ်လီၤ. နထုကုဆှါလီၤကျိာ်နၣ်နတထံၣ်ဘၣ်ဓါ. ဒီးပစံးဒီးအ

ဆိလၢလီၢကျွ်လီၢကျ်လီၢ.

၃၂.လီၢကျို နွ်မွ်ၢတၢ်လၢပဖျိုၣ်တကတၢ်ဘၣ်နွ်ပစံးလၢလီၢကျို လီၢ. ဖျိုၣ်ဒီအတြီးလီၢကျိုနးကၢ. တဒီးနွ်ပဖျိုၣ်ဒီးလီၢကျိုဝဲ လီၢ. ထိရိၢတၢ်လၢပဖျိုၣ်တကတၢ်ဘၣ်နွ်မွ်ၢလီၢကျိုခဲလၢာ်လီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢကျိုလီၢကျိုလီၢ. ဒီးပ စံးလၢလီၢယဲာ်လီၢ ကျိုစွ်ၢကဲၢ်းလီၢ.

၃၃.လီၢကွ္ နွ်မွ်ၢတၢ်လၢပျာ်အသးတဖၣ်နွ်ပစံးလၢလီၢကွ္ လီၢ. ပှၤတဂၤဟိၣ်ဒီးအမဲာ်ထံပျာ်လီၢကွ္ဝဲလီၢ.

ထိၣ်ကဲၣ်ဘိယှၤကှၤ မဲာ်ထံပျာ်လီၢကွ္

၃၄.လီၢခိၣ် နွ်မွ်ၢပှၤပှ်ၢကျိါဖိနှာ်ကှၤဆူနူဆူတဝဲဒီးပစံးလၢလီၢ ခိၣ်လီၢ. ပှၤပှ်ၢကျိါဖိလီၢခိၣ်ကှၤလၢပဒိၣ်အစုပှူၤလီၢ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢလီၢတှၢ်လီၢခိၣ်လီၢ.

၃၆.လီၢကဲာ် နွ်မွ်ၢတၢ်လၢဒ်းသိးလိာ်သးနွ်ပစံးလၢလီၢကဲာ်လိာ် အသးလီၢ. ပှၤခံဂၤဒိပှ်ၢဝဲၢ်ဒီးအမဲာ်လီၢကဲာ်လိာ်အသးလီၢ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢလီၢဒိလီၢကဲာ်လီၢ.

၃၇.လီၢဂဲာ် နွ်မွ်ၢတၢ်လၢလီၢတဲၢနွ်ပစံးလၢလီၢဂဲာ်လီၢ. ဘုနွ် ပဟ်လၢနှာ်ပှၤဒီးလၢသၢသိနွ်ပဲ့ၤနှာ်နွ်ဒီးတုၤလီၢဂဲာ်ဒီးတပဲ့ၤ လၢဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဂဲာ်လီၢကဲာ်လီၢ. မဲးနွ်တုၤပယိၢ် ဒီးလီၢဂဲာ်ဝဲလီၢ.

၃၈.လီၢဂဲာ်မိၢ နွ်မွ်ၢပဂုၤဘုဒီးဘုလီၢဘျၢလၢဟုကျိါနွ်ပစံးလၢ လီၢဂဲာ်မိၢလီၢ. ဘုလီၢဂဲာ်မိၢဝုၤတစိဘၣ်. အစိၢအိၣ်လၢဟုကျိါ လီၢ.

၃၉.လီၢဆၣ် နွ်မွ်ၢလီၢစိၢအဆိလီၢ. ဒီးမွ်ၢတၢ်အိၣ်ကၢအိၣ်မိးဝဲ တစိၢဘၣ်တစိၢနွ်လီၢ. ဟိၣ်ခိၣ်အိၣ်ကျုၤထိဝဲလီၢစိၢလီၢယၣ် လီၢ.

၄၀.လီၢဃၢ နွ်မွ်ၢပလဲၤတၢ်ဒီးပယိၢ်ကမၣ်တၢ်ပခိၣ်တလဲာ်ဒီးပ ယၢနွ်ပစံးလၢလီၢယၢလီၢ. ပှၤတဂၤယိၢ်ဘၣ်လၢ်အခိၣ်တလဲာ် ဒီးလီၢယၢဝဲလီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢယၢလီၢတရုးလီၢ.

၄၂.လီၢဃိ နွ်မွ်ၢပမၤစုးတကဲထိၣ်ဘၣ်ဒီးနိၣ်ခဲဘၢ, တၢ်အိၣ်ဂိၤ ဒီးပစံးလၢလီၢယိလီၢ. နိၣ်ခဲဘုစရုးလီၢယိတခိလီၢ. မေါမၤတ ကဲစရုးလီၢယိကဲ့ာ်စံးဝဲဒၣ်.

၄၃.လီၢဃိ နွ်မွ်ၢပှၤလၢအဖိအဝၤအမိအမါတအိၣ်ဘၣ်လၢအ မုၣ်တနိၤဖိသၣ်စ္ါလံၤလံၤတုၤအပှ်ၢသံနွ်ပစံးလၢပှၤလီၢယိလီၢ. ဒီးပစံးလၢလီၢယိသံစ့ၢ်ကဲၢ်းလီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢတှာ်လီၢ ယိလီၢ. ပှၤလီၢတှာ်ပှၤလီၢယိစံးဝဲဒၣ်.

၄၄.လီၢဃိၢ် နွ်မွ်ၢပဆူၣ်ထိၣ်ပခိၣ်ဘိၣ်ဒီးလီၢဆုၣ်ဝဲနွ်ပစံးလၢ ပခိၣ်လီၢယိၢ်လီၢ. ပှၤတဂၤပစ့ၢ်ဒီးအခိၣ်လီၢယိၢ်ဝဲလီၢ. ဒီးပစံး လၢခိၣ်လီၢဂုၤနှ်ၢလီၢယိၢ်ပစံးဒီးအဆိဒ်နွ်လီၢ.

၄၅.လီၢဃိၢ် နွ်မွ်ၢထိရိၤတၢ်လၢအယွယာ်တဲာ်ဒီးလီၢဟိၢ်ဝဲနွ်ပ စံးလၢလီၢယိၢ်လီၢ. ဟံၣ်နူၣ်ယွယာ်တဲာ်ဒီးလီၢယိၢ်ဝဲလီၢ. ဟံၣ်ယွ ယာ်တဲာ်ဒီးလီၢယိၢ်ဒီဖျာၣ်ညါလီၢ.

၄၆.လီၢဃိ နွ်မွ်ၢတၢ်လၢထူၣ်ဖျိမွ်ၢဂ့ၤ. တၢ်ကဆူးလဲၢ်ထိၣ်လၢ လီၢတိၢ်ဝဲနှ်ၢမွ်ၢဂ့ၤ. ပစံးလၢလီၢဟိလီၢ. ပှၤအိၣ်ဖိၣ်ကျိါနွ်အလိၢ် မွ်ၢလီၢဟိဒီးအဝဲတဂၤလဲၤဆုၣ်နိၤဝဲလီၢ. ဟံၣ်နူၣ်လီၢဟိဒီးက လံၤနှာ်ဝဲလီၢ. ယိကဆူးလီၢဟိဒီးယဲာ်လီၢတဲာ်ဝဲလီၢ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢလီၢတိၢ်လီၢဟိလီၢ.

၄၇.လီၢစၢ် နွ်မွ်ၢတၢ်လၢဆုၣ်ဝဲနွ်တုၤစၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢလီၢစၢ် လီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢစၢ်လီၢဘဲလီၢ. တၢ်ဖံးအယွကိၢဝဲဒီး ပဈိလီၢစၢ်ဝဲလီၢ. ဒီးထိရိၤတၢ်လၢအကိၢဒီးကဘုးထိၣ်ကှၤဝဲနွ်ပ စံးလၢလီၢစၢ်ခဲလၢာ်လီၢ.

၄၈.လီၢတၢ နွ်မွ်ၢပနွ်ၢပမါဒီးပဖိအိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢလီၢတၢလီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢတၢလီၢသွဲၣ်လီၢ. ပသးပှ်ၢလၢပျုၤလီၢတၢ လီၢသွဲၣ်လၢအဖိအလံၤလီၢ.

၄၉.လီၢတံာ် နွ်မွ်ၢပအိၣ်တၢ်ပလိၢ်လီၢတဲၢ်လီၢဆဲးဒီးပတဟးလၢ ဘၣ်နွ်ပစံးလၢပလိၢ်လီၢတံာ်လီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢတံာ်လီၢ ကျုၤလီၢတံာ်လီၢမံလီၢ. ပအိၣ်တၢ်တုၤပလိၢ်လီၢတံာ်နွ်ပတဟး ထိၣ်လၢဘၣ်ပလိၢ်ဘၣ်.

၅၀.လီၢစ့ာ် နွ်မွ်ၢလီၢစဲၤအဆိလီၢ. ဒီးမွ်ၢတၢ်လၢထိၣ်တဖၣ်ဆွဲ လီၢအသးလၢတၢ်ကဖိာ်လီၢနွ်ပစံးလၢလီၢစ့ာ်လီၢစဲၤလီၢ. ပျုၤ လီၢစဲၤလၢဟံၣ်တုၤလီၢလၢကိာ်နလီၢ. တၢသၣ်ဖးထိတဖၣ်လီၢ စ့ာ်လီၢစဲၤလၢအနလီၢလီၢ.

၅၁.လီၢစ့ာ် နွ်မွ်ၢလီၢစိၢအဆိလီၢ. ဒီးမွ်ၢထံလီၢလၢဟံၣ်ခိၣ်အ ထူၣ်ဖျိနွ်တဖျာၣ်တဖျာၣ်လီၢ. ထံလီၢစ့ာ်လီၢစိၢစံးဝဲဒၣ်.

၅၂.လီၢစဲါ နွ်မွ်ၢလီၢဘျုၣ်အဆိလီၢ. ဒီးမွ်ၢတၢ်အိၣ်လီၢတဲာ်လၢ စ့ၤဝဲနွ်ပစံးလၢလီၢဘျုၣ်လီၢစဲါပစံးဒီးအဆိဒ်နွ်လီၢ. နယိၣ်ဟု မွ်ၢအိၣ်လီၢတဲာ်လၢလီၢဘျုၣ်လီၢစဲါဒီးကဟဲးနှ်ၢကှၤယဲလီၢ.

၅၃.လီၢစဲၤ နွ်မွ်ၢတၢ်အိၣ်ဆွဲလီၢအသးလၢတၢ်ကဖိာ်လီၢဒီးပစံး လၢလီၢစဲၤလီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢစ့ာ်လီၢစဲၤလီၢ. တၢသၣ် လီၢစဲၤလၢအနလီၢဒီးသ့ၣ်ယံၣ်လီၢစဲၤစ့ၢ်ကဲၢ်းလီၢ. တၢသၣ်ဖးထိ တဖၣ်လီၢစဲၤကယွဲၢ်တကလဲာ်လီၢ. တၢ်ကူတၢ်သိးဘျုးလီၢစဲၤအ သးလၢပျုၤလီၢလီၢ.

၅၄.လီၢစိၢလီၢဆၣ် နွ်မွ်ၢတၢ်အိၣ်ကၢအိၣ်မိးဝဲတစိၢဘၣ်တစိၢ ဒီးပစံးလၢအိၣ်လီၢစိၢလီၢယၣ်လီၢ. ဟိၣ်ခိၣ်အိၣ်ကျုၤထိဝဲလီၢ စိၢလီၢယၣ်ဟးဂိၤတသ့ဘၣ်.

၅၅.လီၢစိၢ နွ်မွ်ၢထံဖျာၣ်လီၢလၢဟံၣ်ခိၣ်ထူၣ်ဖျိမွ်ၢဂ့ၤ. သပၢ ထူၣ်ဖျိမွ်ၢဂ့ၤ. ပစံးလၢထံလီၢစိၢလီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢစ့ာ် လီၢစိၢလီၢ. ထံလီၢစိၢစဲးစဲးလၢသပၢအခံတဲၤနွ်လီၢ.

၅၆.လီၢစှၤ နွ်မွ်ၢတၢ်လၢတအါထိၣ်ဘၣ်ဒီးယိၢ်ဝဲနွ်ပစံးလၢလီၢ စှၤလီၢ. ဟုနွ်ပအိၣ်ဒီးလီၢစှၤဝဲတစဲးမိၢတစဲးမိၢလီၢ. ဒီးပစံးလၢ လီၢစှၤစ့ၢ်ကဲၢ်းလီၢ. ပှၤကညီလၢသိဟဲဒီးယၢအါဂၤဒီးခဲကနံၣ်အံၤ လီၢစှၤဝဲလီၢ.

၅၇.လီၢစိၢ နွ်မွ်ၢပထုတၢ်အခိၣ်စူၢ်လီၢဒီးပစံးလၢလီၢစိၢလီၢ. • ထုကုတဒုအခိၣ်လီၢစိၢကွဲာ်ဒီးမၤသးအခိၣ်စူၢ်တလှၢ်လီၢ.

၅၈.လီၢဆး နွ်မွ်ၢလီၢထံအဆိလီၢ. ဒီးမွ်ၢပကွၢ်တၢ်လီၢတဲၢ်လီၢ ဆဲးနွ်ပစံးဒီးအဆိလၢပကွၢ်တၢ်လီၢထံလီၢဆးလီၢ.

၅၉.လီၢဆံၣ် နွ်မွ်ၢပမၤလီၢလဲာ်ဘုဒီးပစံးလၢဘုလီၢဆံၣ်လီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဆံၣ်လီၢကလုးလီၢ. နမၤဘုလီၢဆံၣ်လီၢ ကလုးလီၢ.

၆၀.လီၤဆူ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢလီၤဆီးဘၣ်ဟိၣ်မိၣ်နှၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ လီၤဆူလီၤ. စဲၣ်ဝၣ်တဲၣ်ဒီးအခံလီၤဆူဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢ လီၤဆူလီၤပျ့လီၤ.

၆၁.လီၤဆဲး မ့ၢ်တၢ်မိၣ်လီၤဘၣ်ဟိၣ်မိၣ်ဒီးပစံးလၢလီၤဆဲးလီၤ. ဘီန့ၣ်ပမ့ၢ်ဆဲးတၢ်ဒီးလီၤဆဲးဘၣ်ဟိၣ်မိၣ်လီၤ. တၢ်လၢအခိၣ်လီၤ ဘၣ်ဟိၣ်မိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤဆဲးခဲလၢာ်လီၤ.

၆၂.လီၤဆဲး န့ၣ်မ့ၢ်လီၤတၢ်အဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတၢ်တှၤလီၤဖီ ယိာ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆီလၢလီၢ်တၢ်လီၤဆဲးလီၤ.

၆၃.လီၤဆီ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်းသိးဘၣ်ဒီးအဂီၤမိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ လီၤဆီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢလီၤဆီလီၤကျဲလီၤ. ပှၤတဂၤလီၤ ဆီလီၤကျဲဒီးအပှၢ်အဝဲၢ်ဒီးတၢ်းသိးဘၣ်ဒီးအပှၢ်အဝဲၢ်ဘၣ်.

၆၄.လီၤဆှၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဘံတၢ်ဒီးယှၣ်လီၤကွံာ်အသးန့ၣ်ပစံး လၢလီၤဆှၣ်လီၤ. ဂ့ၢ်တဘိဘံတၢ်ဒီးတှၤတၢ်သံန့ၣ်လီၤဆှၣ်ကွံာ်ဝဲ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢလီၤဆှၣ်လီၤဆှဲၣ်လီၤ. ပထုယၢ်ဘံယၢ် တၢ်ဒီးလီၤဆှၣ်ကွံာ်ဝဲလီၤ.

၆၅.လီၤဆို န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤယံၤပမိၣ်နိၣ်လီၤအသးန့ၣ်ပစံးလၢပမိၣ် လီၤဆိုလီၤ. ပှၤတဂၤလီၤယံၤဒီးလီၤဆိုမိၣ်မးဝဲလီၤ.

၆၆.လီၤညုး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအမိၣ်ထံးတဲာ်ဝဲဒီးအလၣ်လီၤဘဲန့ၣ်ပ စံးလၢလီၤညုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢလီၤညုးလီၤဘဲ. စဲာ်တဲာ် သ့ၣ်မိၣ်ထံးဒီးသ့ၣ်လၣ်လီၤညုးလီၤဘဲဝဲလီၤ.

၆၇.လီၤတကှာ် န့ၣ်မ့ၢ်ချ့ကျၢ်လီၤအသးန့ၣ်ပစံးလၢချ့လီၤတကှာ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢလီၤတကှာ်လီၤတယွၢ်လီၤ. ချ့ဘၣ်တပိ ဒီးလီၤတကှာ်ဝဲလီၤ.

၆၈.လီၤတကျၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ချ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤတကှာ်ဒီးပစံးလၢလီၤတ ကျၢ်လီၤ. တၢ်လၢအိၣ်ဒီးအပူၤဒီးလီၤအီထိလာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤ တကျၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤတကျၢာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆၉.လီၤတကျၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ရှၤခါတၢ်အၢၣ်ထိၣ်တှၤတၢ်ခံးမးတခံး ခံးဒီးပစံးလၢမှမိၣ်လီၤတကျၢ်လီၤ. မှမိၣ်လီၤတကျၢ်ဒီးတၢ်ရှၤဒိၣ် ဝဲလီၤ.

၇၀.လီၤတကျာ် န့ၣ်မ့ၢ်ဘုးထၣ်ဒီးနဲကမၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနဲလီၤတ ကျာ်လီၤ. ပှၤကညီမၤထၣ်လၢမိၣ်ဖၣ်ကံၣ်န့ၣ်နဲလီၤတကျာ်နး ကၢ.

၇၁.လီၤတကျာ် န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်အိၣ်ဒီးအပူၤလၢအကၢၢ်အီထိ လာ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢလီၤတကျာ်လီၤ. နာ်တဖျာ်လီၤတကျာ်ဒီး ဟုလီၤဆံၣ်ဝဲလီၤ.

၇၂.လီၤတကျိ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အလၣ်ပြံဒီးအလဲကိၤဝဲန့ၣ်ပ စံးလၢထိလီၤတကျိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်လၢပမၤဟံၣ်ထူၣ် လီၤ.

၇၃.လီၤတကျိ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤဝဲလၢအသးကံၢ်ပှၤဒီးအယၢၤထိၣ် ထိဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤတကျိလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤကကျိစ့ၢ်ကီး လီၤ. ကသ့ၣ်ယိၢ်ဒုလီၤတကျိလၢအကစၢ်ဆှၣ်နီၤလၢအဖိမိၣ်န့ၣ် လီၤ.

၇၄.လီၤတစံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတစုဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤတစံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢလီၤတစံၣ်လီၤတစၣ်လီၤ. ပှၤကညီခံဓိၤတိၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ယၢတခီဖံတခီဒီးလီၤတစံၣ်ဆူအယၢတခီလီၤ. ချ့တစုန့ၣ်ပစံး လၢချ့လီၤတစံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

လီၤ

၇၅.လီၤတရုး န့ၣ်မ့ၢ်လီၤယံၤအဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပယံၤန့ၣ်ပစံးဒီးအ ဆီလၢလီၤယံၤလီၤတရုးလီၤ.

၇၆.လီၤတနှာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢခံဆူၣ်ဟိၣ်ယးဒီးမၤသးတယုၤတပျုၤ န့ၣ်ပစံးလၢလီၤတနှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢလီၤတနှာ်ပဝးလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤလှၢ်ဆံၣ်ဘၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒၢးဖီလာ်န့ၣ်ပမ့ၢ်နှာ်ဒီးပ လီၤတနှာ်ပဝးစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢလီၤတနှာ်လီၤပဝးစ့ၢ် ကီးလီၤ.

၇၇.လီၤတယၢၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ယၢအတဟိၣ်ထဲအံၤထဲနၤန့ၣ်ပစံးလၢ လီၤတယၢၢ်လီၤ. လၢၢ်တဖျာ်ယၢလီၤတယၢၢ်တတိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆီလၢလီၤတယၢၢ်လီၤတယၢ်လီၤ.

၇၈.လီၤတလီၤ န့ၣ်မ့ၢ်မှၣ်အိၣ်ပှၤကဖိထိၣ်ဒီးပဖံးလီၤသလဲးန့ၣ်ပ စံးလၢလီၤတလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢလီၤတလီၤလီၤမံထိ လီၤ. မှၣ်အိၣ်ယၢလီၤတလီၤလၢာ်လံ.

၇၉.လီၤတသုး န့ၣ်မ့ၢ်ပထုတၢ်တကျၢၤဘၣ်ဒီးလီၤဝဲဆူအဖှၣ်လီၤ န့ၣ်ပစံးလၢလီၤတသုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတကြၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတ ဂၤထုထိၣ်ဝၣ်တဘိဒီးလီၤတသုးဒီးဖှၣ်လီၤဝဲလီၤ.

၈၀.လီၤတာ် န့ၣ်မ့ၢ်လဲာ်ဖးဒိၣ်လၢအိၣ်တၢ်ဒုၣ်တၢ်ကျဲၣ်န့ၣ်ပကီး လၢလီၤတာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆီလၢလီၤဘှၣ်လီၤတာ်လီၤ. လီၤ တာ်န့ၣ်အိၣ်တၢ်ဒုၣ်တၢ်ကျဲၣ်နးကၢ.

၈၁.လီၤတာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံးဖးဒိၣ်နးနးကလဲာ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ခံးလီၤ တာ်လီၤ. တၢ်ခံးလီၤတာ်န့ၣ်ကပီၤထိၣ်တသ့လၢဘၣ်ဒီးပစံးလၢ တၢ်ခံးလီၤတာ်လီၤ. တၢ်လၢဟိၣ်မိၣ်ချၢအံၤတၢ်ခံးလီၤတာ်တအိၣ် ဒ်းဘၣ်နီတစုဘၣ်. တှၤမ့ၢ်ဓိၤလါဓိၤတအိၣ်လၢဘၣ်ဒီးတၢ်ကခံး လီၤတာ်ဝဲလီၤ. တှၤဘုးဒီးကစၢ်ယှၣ်ရူးကဟဲလီၤဒီးတၢ်ကခံးလီၤ တာ်ဝဲလီၤ.

၈၂.လီၤတာ်ပျု န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတၢ်မိၣ်နှၢ်အသးလၢအမါဒီးအိၣ်တ သ့ဘၣ်ဒီးယုဖိာ်မှၣ်ဒ်လီၤတာ်ယုတၢ်ဒုၣ်တၢ်ကျဲၣ်အသိးဒီးအသး န့ၣ် အိၣ်ဒီးသယုၢ်သညီန့ၣ်ပစံးလၢလီၤတာ်ပျုဘၣ်အီၤလီၤ. လီၤ တာ်ပျုဘၣ်ပှၤကညီဒီးပှၤကညီတနွါမါအိၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ.

၈၃.လီၤတၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤတၢ်တှၤလီၤဖိယိာ်ဂုၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်ဒီးပ စံးလၢမၤတၢ်လီၤတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢလီၤတၢ်လီၤဆဲးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်လီၤတၢ်ဂ့ၤကၢခံးဝဲဒၣ်.

၈၄.လီၤတၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်အလိၢ်လၢပတပားလၢၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ ပအိၣ်အလိၢ်လီၤတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်အလိၢ်လီၤတၢ်ဒီးတထိၣ် လၢၤဘၣ်တၢ်ဖဲန့ၣ်ဘၣ်ခံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢအလိၢ်လီၤခံာ်စ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢအလိၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးလီၤ.

၈၅.လီၤတံၤ န့ၣ်မ့ၢ်ဟိၣ်မိၣ်လၢပယိၢ်န့ၣ်လီၤတၢဝဲဒီးကိၤဝဲန့ၣ်ပစံး လၢလီၤတံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢလီၤတံၤလီၤဒီလီၤ.

၈၆.လီၤတံၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ဘုလၢနာ်ပူၤလၢကုပူၤဒီးပဂံၤဂုၤတံးတံး ဒီးလီၤဂံာ်ဝဲကိၤတါချါဒီးပစံးလၢလီၤတံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢ လီၤတံၤလီၤဒီလီၤ. ပှၤတဂၤယိၣ်ဘုဒီးဂံၤဂုၤဝဲဒီးလီၤတံၤန့ၣ်ဘုန့ၢ် ဆါကၢ.

၈၇.လီၢတဲၢ နူၣ်မ့ၢ်ပယိၢ်လီၢဟီၣ်ခိၣ်ဝံဆူဟီၣ်ခိၣ်ပူၤဒီးလီၤဝဲ ဓါၣ်တနါၢ်နူၣ်ပစံးလၢယိၢ်လီၢတဲၢလီၤ. ပှၤတဂၤယိၢ်လီၢတဲၢဟီၣ် ခိၣ်ဝံဆူဟီၣ်ခိၣ်ပူၤဓါၣ်မးလီၤ.

၈၈.လီၢတူာ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်လၢပကအိၣ်အဂၢၢ်ဒီးပစံး လၢလီၢတူာ်လီၤ. ဘုလီၢတူာ်ဟ့လီၢတူာ်. အံသၣ်လီၢတူာ်သနီၣ် အုၣ်လီၢတူာ်ဒီးပလဲၤဃုအိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢတူာ်လီၢ ကာ်လီၤ.

၈၉.လီၢတူာ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအဖိအလံၤတအိၣ်ဘၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢ စၢလီၢတူာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစၢလီၢတူာ်ဟိၢ်လီၢဆိုလီၤ.

၉၀.လီၢတှၤ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်တၢ်အလိၢ်ဖဲနူၣ်တပှၤလိၢ် လိၢ်ကိးမ့ၢ်နၤဒဲးဒီးပစံးလၢလီၢတှၤလီၤ. တၢ်လၢထိခိၣ်အိၣ်ကဟဲ အပျိဖဲနူၣ်လီၢတှၤတပှၤလိၢ်လိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢတှၤ လီၢမိလီၤ.

၉၁.လီၢတဲာ် နူၣ်မ့ၢ်ပလီၢလၢဟဲၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပလီၢလၢသ့ၣ်စံမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထိရိၤတၢ်လီၢလၢဟဲၣ်လၢသ့ၣ်စံနူၣ်ပစံးလၢလီၢတဲာ်လီၤ. ပှၤတ ဂၤအဖိလီၢတဲာ်လၢဟဲၣ်လီၤ. တၤအုးလီၢတဲာ်လၢသ့ၣ်စံလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢလီၢလှၢ်လီၢတဲာ်လီၤ.

၉၂.လီၢတဲာ် နူၣ်မ့ၢ်စိၤဟၤထုးထိၣ်ကွဲာ်ပနိၣ်အမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပနိၣ်ဟ် လီၢကိၢ်ခွူးသကိၤအမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢလီၢတဲာ်လီၤ. စကိၤအမံၤ လီၢတဲာ်စံးဝဲဒၣ်.

၉၃.လီၢတဲာ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပလဲၤတလၢကွဲာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပလဲၤပှၤကွဲာ် မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢအိၣ်လီၢတဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်လီၢလှၢ် အိၣ်လီၢတဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလှၤယၢတရှူးဘၣ်ဒီးအိၣ်လီၢတဲာ်ဝဲ လီၤ.

၉၄.လီၢတိ နူၣ်မ့ၢ်ထံဆူသ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ချံလီၢထွံမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိလီၢထွံမ့ၢ် ဂ့ၤ, လီၢဘၣ်ဒီးလၢၢ်လၢအဖးဖိလၢအနိၣ်တူာ်တခ်နူၣ်ပစံးလၢလီၢ တိလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၢကြုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢ တိလီၢကြုးလီၤ. ချံလီၢတိဒီးလၢၢ်ဒီးသ့ၣ်ဖးလီၢတကုာ်ဝဲလီၤ.

၉၅.လီၢတိ နူၣ်မ့ၢ်ပကူာ်သ့ၣ်ကၢ်ဒီးအလာ်ပှၤဘၣ်တၢ်လိာ်အသး ဒီးမၤထးလၢလာ်နူၣ်ပစံးလၢလီၢတိလီၤ. သ့ၣ်ကၢ်ဒီးအလာ်ပှၤ လီၢတိဝဲလီၤ. ပပှာ်တၢ်လၢလွံးနူၣ်မ့ၢ်တတဲာ်ဘၣ်ဒီးပမ့ၢ်ဘိးကၢ်ဒီး လီၢတိဝဲပဘိးတကၢ်ဘၣ်.

၉၆.လီၢတိ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်ဖျံၣ်ဒီးအခိၣ်နိးဒီးအမိၢ်ကပျၢခိၣ်အဃံ ဒီးပစံးလၢလီၢတိလီၤ. ပကွၢ်ပှၤဟုးမ့ၢ်တသ့ဘၣ်ဒီးဖိသၣ်အိၣ်ဖျံၣ် အခိၣ်လီၢတိဒီးအိၣ်ဖျံၣ်ကိဝဲလီၤ.

၉၇.လီၢတိၢ် နူၣ်မ့ၢ်ဟ်ဆၢထၢၣ်သ့ၣ်ဒီးလီၢယံၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢလီၢ တိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဝ့ၤလီၢတိၢ်လီၤ. စဟ်ထိၣ်သ့ၣ်တ ဘိတကျၢၤဘၣ်ဒီးလီၢတိၢ်ဝဲလီၤ.

၉၈.လီၢတိၢ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်ဒီးအဖိဆံးနူၣ်အနၢ်လီၢတိာ်ဒီးပစံးလၢ အနၢ်လီၢတိၢ်လီၤ. ပှၤကညီနူၣ်တှၤအမုၣ်ပှၢ်ဒီးအနၢ်လီၢတိၢ်ဝဲ လီၤ.

၉၉.လီၢတိၤ နူၣ်မ့ၢ်လီၢဘုံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘုံးပသးလၢအနး ကတၢၢ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဘုံးလီၢတိၤလီၤ. ပမ့ၢ်ဃှၢ်လၢာ်ပ တဟီၣ်ဒီးပလီၢဘုံးလီၢတိၤလီၤ.

၁၀၀.လီၢတွၤ နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တဂၤဃိထိရိၤတပှၤလၢပသကိးတ အိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပလီၢတွၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဃှၣ် လီၢတွၤလီၤ.

၁၁၁. လီၢထံ နူၣ်မ့ၢ်ပသံဂိၢ်လီၢတၢ်တၢ်ဒီးပစံးလၢလီၢထံလီၤ. ပှၤ တဂၤသံဂိၢ်လီၢထံပှၤဂၤအတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢထံ လီၢဆးလီၤ.

၁၁၂.လီၢထံတၢ်ကတိၤ နူၣ်မ့ၢ်ပသံဂိၢ်ကျိာ်ထံပှၤဂၤအတၢ်လီၢတိၢ် လီၢဆဲးဒီးပစံးလၢပလီၢထံတၢ်ကတိၤလီၤ. ပှၤတဂၤလီၢထံတၢ်က တိၤဒီးအဝဲတဂၤကတိၤထိၣ်ဆၢတသ့ဘၣ်.

၁၁၃. လီၢထံ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဃၢဒီးလီၢဒးချဲဝဲနူၣ်ပစံးလၢလီၢထံ လီၤ. ဟ့ာ်နူၣ်ပကွဲာ်လီၢဆူထံလိာ်ပှၤဒီးလီၢဒးချလီၢထံချဲဝဲလီၤ.

၁၁၄. လီၢထုလီၢယိာ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်စံာ်အိၣ်ကျၢၤတသံတပှၢ် ဘၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢလီၢထုလီၢယိာ်လီၤ. တၢ်လၢကၢမိးဝဲအစိၤစိၤအ ဃၣ်ဃၣ်နူၣ်မ့ၢ်အိၣ်လီၢထုလီၢယိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသးလီထုစ့ၢ် ကီးလီၤ. တၢ်သးကၢဝဲနူၣ်မ့ၢ်သးလီၢထုလီၤ.

၁၁၅. လီၢထူၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဆၢထၢၣ်လၢထံကျါပခိၣ်တတှၤဘၣ် ဒီးပလီၢအုးဆၢထၢၣ်နူၣ်ပစံးလၢပလီၢထူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလီၢ ထူၣ်လၢထံကျါတှၤယိာ်ဒီးကသံလီၤ.

၁၁၆. လီၢထူၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတကဲဒီးပကတိၤတၢ်တကသ့ၣ်ထိၣ် ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပပျုၤလီၢထူၣ်ထီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးအပျုၤလီၢ ထူၣ်ကတိၤတၢ်တသိၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢသးလီၢထူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၁၇.လီၢထဲး နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်စိၤဆိစိၤအဒံးလီၢဝဲဒီးပစံးလၢအဒံးလီၢ ထဲးလီၤ. ထိၣ်တဘ့ၣ်အဒံးလီၢထဲးဒီးအဒံးလီၢတဲာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢလီၢထဲးလီၢထးလီၤ.

၁၁၈. လီၢထွံ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၢဝဲလၢထံဖံးမိၣ်ဆူထံထၣ်တခ်ဒီးပစံး လၢလီၢထွံလီၤ. ချံတဘ့ၣ်စၢဒီးလီၢထွံကွဲာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢလီၢထွံလီၢယွၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၁၉.လီၢဒး နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၢဆူထံလာ်နူၣ်ပစံးလၢလီၢဒးလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢလီၢဒးလီၢဝ့ၤလီၤ. လီၢဒံၣ်လီၢဒးလီၤ. စကွဲာ်လီၢ ထးတလိၣ်ဆူထံလာ်ဒီးလီၢဒးလီၢဝ့ၤဝဲလီၤ.

၁၂၀. လီၢဒေး နူၣ်မ့ၢ်ပပျုၤတၢ်တှၤပတဖျးဘၣ်ပမဲာ်ဒီးပသးခုၣ်လီၢ နူၣ်ပစံးလၢလီၢဒးလီၤ. ပှၤတဂၤပနိၣ်ဒူအလီၢဒီးလီၢဒးမးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသးလီၢဒးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၂၁. လီၢဒေး နူၣ်မ့ၢ်ဝံတဖၣ်ထံၣ်တၢ်လၢညါမိဒီးမၤသးဒ်တၢ်အၢ အသိးဒီးဃုတၢ်အိၣ်တၢ်အိနူၣ်ပစံးလၢကလီးလီၢဒၢးလီၤ. ဒီးတ နီၤနီၤစံးလၢသရဲလီၢဒၢးလီၤ. ဝံလၢတတိတလီၢဘၣ်နူၣ်မ့ၢ်လီၢ ကွၢ်တၢ်ဒီးစံးဝဲလၢကလီးလီၢဒၢးနူၣ်ဃုအိၣ်ဃုအိတၢ်အိၣ်တၢ်အိ လီၤ.

၁၂၂.လီၢနုၣ်ဓါ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသးဟ့လိာ်အသးနူၣ်ပစံးလၢလီၢ နုၣ်ဓါလီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်မၤကမၣ်လိာ်အသးဒီးမ့ၢ်အုၣ်လိာ်ဆိးကူ နူၣ်တှၤသးဟ့လိာ်အသးကဘျါဘၣ်ဒီးပစံးလၢလီၢနုၣ်ဓါလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢလီၢနုၣ်ဓါလီၢသနးလီၤ.

၁၂၃. လီၢခဲ နူၣ်မ့ၢ်ပကူာ်ပခဲးဒီးသ့ၣ်ကၢ်တှၤလီၢဟီၣ်ခိၣ်ဘၣ်လိာ် ကလှၢ်တှၢ်ဒီးပစံးလၢလီၢခဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဒီးလီၢခဲ

လီၤ. ပှၤတဂၤခဲးစုးကၠာ်စုးလီၤဒဲဂ့ၤသမီး.
၁၂၄. လီၤနီ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်ဝံၤပသးနးကဲၣ်ဆီး တုၤပတဟီၣ်တ အိၣ်လၢဘၣ်ပမဲာ်စံးသူဒီးပစံးလၢပလီၤနီလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ် တဘီၣ်ဘၣ်မှၤဒီးလီၤနီကသံတှၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤနီ လီၤယွၤလီၤ.
၁၂၅. လီၤနီ နူၣ်မ့ၢ်လီၤဂၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်နံသိးလိာ်အသးနူၣ် ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤနီလီၤကဲာ်လိာ်အသးလီၤ.
၁၂၆. လီၤနီး နူၣ်မ့ၢ်လီၤဒဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကူာ်ပစဲးလၢသူၣ်ကၢ် တုၤလီၤဟိၣ်မိၣ်အမိၣ်နူၣ်လီၤ.
၁၂၇. လီၤပတိၢ် နူၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ကတိာ်လီၤလီၤပကၢၤဒီးပစံးလၢလီၤပ တိၢ်လီၤ. ပထိၣ်ကစၢ်ထိၣ်ဘးလီၤပတိၢ်ဒီးပအိၣ်ဘှံးပဝဲလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤပတၢ်လီၤပတိၢ်လီၤ.
၁၃၀. လီၤပတိၢ် နူၣ်မ့ၢ်ပထိၣ်ကၢ်ရှုးပမိၣ်အဆၢဒီးပစံးလၢပထိၣ် လီၤပတိၢ်ပမိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤထိၣ်လီၤပတိၢ်ပမိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤ ထိၣ်လီၤပတိၢ်အမိၣ်ဒီးအမိၣ်ဖှၣ်လီၤဝဲလီၤ.
၁၃၂. လီၤပဝး နူၣ်မ့ၢ်လီၤတနာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢမံဆူၣ်အိၣ် ထးဒီးမၤတနၢ်အိၣ်တကဲဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢလီၤတနာ်လီၤပဝးလီၤ.
၁၃၃. လီၤတိာ် နူၣ်မ့ၢ်မှၣ်သံဝဲဒီးပစံးလၢမှၣ်လီၤပံာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢမှၣ်လီၤပံာ်ဖၣ်လီၤဘျိၣ်လီၤ.
၁၃၄. လီၤတိာ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအမဲၢ်ပံာ်လီၤအသးနူၣ်ပစံးလၢ အမဲၢ်လီၤတိာ်လီၤ. ထွံၣ်နူၣ်အမဲၢ်တလီၤတိာ်ဘၣ်. ဘိၣ်သအိၣ်အမဲၢ် လီၤတိာ်, ပနၢ်ဂံၤဖံးအမဲၢ်လီၤတိာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤတိာ် လီၤဟ်လီၤ.
၁၃၅. လီၤတိာ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီပျုၤတၢ်ဒီးအမဲာ်နံၤတအိၣ်ဘၣ်ဒီးဟ် သဟ့ၢ်အသးနူၣ်ပစံးလၢအမဲာ်လီၤတိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအမိၢ်အပၢ်ဒုဒီး အမဲာ်လီၤတိာ်ဝဲအပၢ်မဲာ်ညါလီၤ. တုၤအပၢ်လိၢ်ခံနူၣ်အနၢ်ကှၣ်ဝဲ လီၤ.
၁၃၆. လီၤတိၢ် နူၣ်မ့ၢ်ပကူာ်သူၣ်ဒီးကၢ်လီၤဖျိဝဲနူၣ်ပစံးလၢလီၤတိၢ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤတိၢ်လီၤဟိလီၤ. တၢ်ဖျိထိၣ်နူၣ်ပစံး လၢတၢ်လီၤတိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤခဲးစုးကၠာ်စုးဒီးတလီၤတိၢ်ဒံးဘၣ်နီတ စဲးဘၣ်.
၁၃၇. လီၤတွံာ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ချၣ်သံလီၤကလဲဒီးမၤသးသပှးကလာ် နူၣ်ပစံးလၢလီၤတွံာ်လီၤ. တၢသၣ်မံကဘုၣ်ဒီးလီၤတွံာ်ဝဲလီၤ. တၢ် သံမိၣ်ချၣ်လီၤတွံာ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤတွံာ်လီၤဟ့ာ် လီၤ.
၁၃၈. လီၤတှၢ် နူၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်လၢထးဝဲဒီးတၢ်တိကၢ်ဒီးလီၤဝဲဟးဂီၤဝဲ နူၣ်ပစံးလၢလီၤတှၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤတုၤလီၤတှၢ်လီၤ. ဟံၣ်ထးလီၤတှၢ်ကွံာ်လံစံးဝဲနၣ်.
၁၃၉. လီၤတှိၤ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၤယံၤအီထိလာ်ဒီးပစံးလၢလီၤ တှိၤလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤနူၣ်တုၤပဖးဒီးလီၤတှိၤဒီးသံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢလီၤတှိာ်လီၤတှိၤလီၤ.
၁၄၀. လီၤယှာ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢယွၤလီၤဝဲနူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်လၢတိၤကွၢ် လီၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢလီၤယှာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်တူာ်ဒီးအသွံၣ်လီၤယှာ် ဝဲလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤဘီသအိၣ်ထီးတနိာ်ကံၣ်လီၤယှာ်လၢအကပၤ နူၣ်လီၤ.
၁၄၁. လီၤဖျူၤ နူၣ်မ့ၢ်တၢသၣ်မံဒီးအခိၣ်မိၣ်ထူၣ်ဖျးဝဲနူၣ်ပစံးလၢ လီၤဖျူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဩြလီၤဖျူၤလီၤ.
၁၄၂. လီၤဖိုာ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဒံးသိးလိာ်အသးနူၣ်ပစံးလၢလီၤဖိုာ် လီၤ. ဒီးပစံးလၢထိသိးလီၤဖိုာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလီၤဖိုာ်ဒီးအပှၢ်ဒီး အပှၢ်အဝဲၢ်ဒီးအမဲာ်လီၤဂၤလိာ်အသးလီၤ. နတထိသိးလီၤဖိုာ် ဘၣ်ဒီးပှၤဂၤဘၣ်. နမၤအၢလီၤဆီနသးလီၤ.
၁၄၃. လီၤဖိုာ် နူၣ်မ့ၢ်ပထူတၢ်ဆှါလီၤကျိာ်နူၣ်ပစံးလၢဆှါလီၤဖိုာ် လီၤ. စထူတၢ်ကမၣ်ဒီးဆှါလီၤဖိုာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤ ဖိုာ်လီၤပျာ်လီၤ.
၁၄၄. လီၤဖး နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဖိုၣ်စံကဝံၤဒီးပဟးဖှၣ်စံကတပူၤပူၤဒီး ပစံးလၢပလီၤဖးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပလီၤမ့ၢ်လီၤဖးလီၤ. တုၤပလီၤဖးဒီးပပှၢ်ပဝဲၢ်ဒီးပသးသယုၢ်ဘၣ်လိာ်ပသးလီၤ.
၁၄၅. လီၤဖှၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဒီမိတကွံာ်တၢ်ဟ်မၢ်လိာ်အသးဒီးပစံးလၢ လီၤဖှၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဖှၣ်လီၤယံၤလီၤ. ပှၤဒီမိတ လီၤဖှၣ်နူၣ်မ့ၢ်ဟ်မၢ်လိာ်အသးလီၤ.
၁၄၆. လီၤဖိုး နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီဘိလီၤဆူတၢ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,လီၤဆူယိကဆူး မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢလီၤဖိုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဖိုးလီၤဖုးလီၤ. သှၣ်တဘိလီၤဖိုးဆူယိကဆူးလီၤ. ဝၣ်တဘိလီၤဖိုးဆူတၢ်ပူၤလီၤ.
၁၄၇. လီၤဖို နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးယာ်လဲၢ်လဲၢ်ကလဲာ်ကတိၢ်ဝဲဒီးပစံး လၢလီၤဖိုလီၤ. ယၣ်တဘၣ်လီၤဖိုလဲၢ်ကၢ.
၁၄၈. လီၤဖျိ နူၣ်မ့ၢ်သပှၢခံထူၣ်ဖျိမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထိရိၤတၢ်လၢဘၣ်ဒီဒီး ထူၣ်ဖျိဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢလီၤဖျိလီၤ. ပှၤတဂၤမၤလီၤဖျိသပှၢအခံဒီး ပဖိအိၣ်တၢ်တသ့လၢဘၣ်.
၁၄၉. လီၤဖျိၣ် နူၣ်မ့ၢ်မိၣ်ခွးတဘၣ်ဘၣ်သပှၢအမိၣ်ဒီးလီၤဝဲဆူသ ပှၢပူၤနူၣ်ပစံးလၢလီၤဖျိၣ်လီၤ. မိၣ်ခွးဆံးကဲၣ်ဆီးဒီးလီၤဖျိၣ်ဆူ သပှၢပူၤလီၤ. ဒီးပမိၣ်လၣ်မ့ၢ်ဆံးဒီးလီၤဖျိၣ်ဆူမိၣ်ဖံးပူၤစ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဖျိၣ်လီၤဖျာ်လီၤ.
၁၅၀. လီၤဘၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ကုာ်ပဘၣ်ထိပဘၣ်ယိာ်ဒီးပစံးလၢပ လီၤဘၣ်ယိာ်ပူၤလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်ယိာ်ပူၤလၢဟှၣ်တၢ်အယိလီၤ.
၁၅၁. လီၤဘၣ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤဒီးဘၣ်ပှၤတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢလီၤ ဘၣ်လီၤ. တၢသၣ်လီၤဘၣ်စျးစံးဝဲနၣ်.
၁၅၂. လီၤဘံး နူၣ်မ့ၢ်လီၤဘၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်တဒၢလၢတ ဖျါဘၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဘံးလီၤဘၢလီၤ. ယဲာ်တဘူၣ် လီၤဘံးလီၤဘၢလၢဟိၣ်မိၣ်ဝံလီၤ.
၁၅၃. လီၤဘၢ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်တဖျါဘၣ်ဝဲလၢဟိၣ်မိၣ်ဝံဖိလာ်မ့ၢ် ဂ့ၤ, လၢဖုဖိလာ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢလီၤဘၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ လီၤဘံးလီၤဘၢလီၤ. ဒီတဘၣ်လီၤဘၢလၢဖုဒီးပဃုတထံၣ်ဘၣ်. တၢ်အိၣ်လၢတၢ်ဖိလာ်နူၣ်ပစံးလၢလီၤဘၢစဲလၢာ်လီၤ.
၁၅၄. လီၤဘှၣ် နူၣ်မ့ၢ်လီၤတၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လဲာ်စးဒီၣ်တက လုာ်လၢအိၣ်တၢ်ချၣ်တၢ်ကၠၣ်နူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢလီၤဘှၣ်လီၤ တၢ်လီၤ.
၁၅၅. လီၤဘဲ နူၣ်မ့ၢ်သှၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤတုၤအမိၣ်ထံးတဲာ်ဝဲ ဒီးအလၣ်ညွံးစၢ်လီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢလီၤဘဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ

လီၢ ဘိၣ်လီၢ ဘဲလီၢ. လူၢ်တမုၢ်အခိၣ်ထံးတဲာ်ဒီးအလၣ်လီၢ ဘဲလီၢ.

၁၅၆. လီၢဘဲ နူၣ်မုၢ်ပသူၣ်ကၢ်သးလီၢနူၣ်ပစံးလၢပသးလီၢဘဲလီၢ. ပှၤတကနၢ်ဟူအဓိၢ်သံအပရၢဒီးအသးလီၢဘဲမးလီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးလီၢဘိၣ်သးလီၢဘဲလီၢ.

၁၅၇. လီၢဘိ နူၣ်မုၢ်လူၢ်ဖျိးဖျိသၣ်တစဲဘၣ်ဒီးဘိလီၢပြဲၤကွံာ်ဝဲ နူၣ်ပစံးလၢလီၢဘိလီၢ. ဒ်သံၣ်ဖျိတဖျၢၣ်လီၢဘိကွံာ်လံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဘိလီၢဘါလီၢ.

၁၅၈. လီၢဘိ နူၣ်မုၢ်ပှၤကညီဒိၣ်တနၢ်ဂဲၤတကဲဘၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီးမၤသးဝါဘိတစဲးစဲးလၢအသွံၣ်အထံလီၢဒးနူၣ်ဒီးပစံးလၢလီၢဘိလီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢသံးလီၢဘိလီၢ.

၁၅၉. လီၢဘိၣ် နူၣ်မုၢ်ဃိသွါဟဲထိၣ်ကွံာ်ဒီးပစံးလၢဃိသွါလီၢဘိၣ်လီၢ. ထိရိၤပဖျိၣ်နဲာ်တၢ်နူၣ်မုၢ်ဟဲထိၣ်ဒၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢလီၢဘိၣ်လီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဘိၣ်လီၢမိလီၢ. ဓိၤခိၣ်အခိၣ်နူၣ်မုၢ်တကျၢၤဘၣ်ဒီးလီၢဘိၣ်ဝဲလီၢ. နးလီၢဘိၣ်လၢအတြီးပူၤလီၢ.

၁၆၀. လီၢဘှါ နူၣ်မုၢ်တၢ်ဘှံးပသးတှၤပဂဲၤတကဲဘၣ်ဒီးပစံးလၢပလီၢဘှါလီၢ. စလဲၤတၢ်တှၤစလီၢဘှါမးလီၢ. ခဝံတၢ်ဃၢဒီးစလဲၤတၢ်စလီၢဘှါမးလီၢ. ဒီးပစံးလၢပသးလီၢဘှါစ့ၢ်ကီးလီၢ. တၢ်သၣ်ဝံၤပသးနးဒီးပလီၢဘှါစ့ၢ်ကီးလီၢ. ပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဘှါလီၢဘှဲလီၢ.

၁၆၁. လီၢဘှါ နူၣ်မုၢ်ပဇိၣ်တၢ်ယံာ်ဒီးပစုဘှံးဒီးပစုတဟိၣ်စၢ်လီၢလၢပဇိၣ်တၢ်တဃါဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပစုလီၢဘှါလီၢ. ဒီးတၢ်ဘှံးပသးလၢပဟံးတၢ်ဇိၣ်တၢ်တကျၢၤဘၣ်လၢပတဟိၣ်တအိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပစုလီၢဘှါလီၢ. စဇိၣ်ဂီၤဖံးတနစစုဘှံးဒီးစစုလီၢဘှါမးလီၢ. တၢ်ဘှံးစသးစစုလီၢဘှါခိၣ်လီၢဘှါဝဲလီၢ.

၁၆၂. လီၢဘှံး နူၣ်မုၢ်ပဃုၢ်ယံာ်ဒီးတၢ်ဘှံးပသးနးနးကလဲာ်ဒီးပစံးလၢပလီၢဘှံးလီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဘှံးလီၢတီၢလီၢ.

၁၆၃. လီၢဘှံး နူၣ်မုၢ်ပှၤဆါယံာ်ဒီးအတဟိၣ်တအိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢလီၢဘှံးလီၢ. ပှၤမုၢ်တဆါဘၣ်သနၢ်ကူတၢ်ဘှံးကြီကြီအသးနူၣ်ပစံးလၢလီၢဘှံးစ့ၢ်ကီးလီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဘှံးလီၢတီၢစ့ၢ်ကီးလီၢ.

၁၆၄. လီၢဘှူၣ် နူၣ်မုၢ်ပဇိတၢ်ဘှူးဝဲဒီးပစံးလၢလီၢဘှူၣ်လီၢ. တၢ်ဒီးတၢ်လၣ်နူၣ်တှၤပဇိဒီးလီၢဘှူၣ်ကွံာ်ဝဲဒီးမံဝဲဒီးပအိၣ်လီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဘှူၣ်လီၢဘှၣ်လီၢ. ဒီးပစံးလၢလီၢကဘှူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၢ.

၁၆၅. လီၢဘှူၣ် နူၣ်မုၢ်တၢ်သံဇိၣ်ဆုၣ်လီၢကလဲဒီးအပူဖုၣ်လီၢကွံာ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢလီၢဘှူၣ်လီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဘှူၣ်လီၢဘှၣ်လီၢ. ဒီးပစံးလၢလီၢကဘှူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၢ. ထိခိၣ်ဇိၣ်ဆုၣ်လီၢဘှူၣ်လံနူၣ်ပလဲၤမၤဘၣ်ဘှူးတဘှူၣ်ဘၣ်နၢဆုၣ်ကၢ.

၁၆၆. လီၢဘှိး နူၣ်မုၢ်တၢသၣ်မံကဘှၣ်တှၤလီၢကလဲလၢအအိပူၤနူၣ်ပစံးလၢမံဆုၣ်လီၢဘှိးလီၢ. ဒီးပစံးလၢလီၢဖှိာ်စ့ၢ်ကီးလီၢ. တၢသၣ်မံလီၢဘှိးပအိၣ်တသ့လၢၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဘှိးလီၢဘှးလီၢ.

၁၆၇. လီၢဘျၢ နူၣ်မုၢ်ရံၣ်လီၢဒးဆူထံကျါဒီးပစံးလၢရံၣ်လီၢဘျၢလီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဘျၢလီၢဘျါလီၢ. ထံနဲာ်ရံၣ်ပူၤဒီးရံၣ်လီၢဘျၢဝဲလီၢ.

၁၆၈. လီၢဘျၢၣ် နူၣ်မုၢ်ပဃိၢ်ကပံာ်ဒီးကပံာ်သဝံးတၢ်ဒီးပခိၣ်လီၢဆူကပံာ်ကျါနူၣ်ပစံးလၢလီၢဘျၢၣ်လီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဘျၢၣ်လီၢဘျၣ်လီၢ. ကပံာ်ကျါတပူၤလီၢဘျၢၣ်နးကၢ.

၁၆၉. လီၢဘျှၣ် နူၣ်မုၢ်တၢ်အိၣ်လီၢတဲာ်စှၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢလီၢဘျှၣ်လီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢဘျှၣ်လီၢစဲၢ်လီၢ. စဃိၣ်ဟုအိၣ်လီၢဘျှၣ်အိၣ်လီၢစဲၢ်တဖၣ်နူၣ်ဇိအိၣ်ကှၤနဲတကၠၢ်.

၁၇၀. လီၢဘျှၣ် နူၣ်မုၢ်ပဇိသဒၢအကတၢၢ်တဂၤနူၣ်ပစံးလၢပဇိလီၢဘျှၣ်လီၢ. စဇိလီၢဘျှၣ်လၢအတိာ်မုၣ်,ဒီးတနီၤနီၤလီၢဘျှၣ်လၢအတိာ်ခွါလီၢ.

၁၇၁. လီၢမၢ် နူၣ်မုၢ်တၢ်လၢဟါမၢ်တဲာ်တှၤပတထံၣ်ကွၤလၢၤဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢလီၢမၢ်လီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢမူၤလီၢမၢ်လီၢ. ပစံးလၢလီၢမၢ်မံၤစ့ၢ်ကီးလီၢ. ရံၣ်တဘှၣ်စၢဒီးလီၢမၢ်ဝဲလီၢ. ဒီးမုၢ်ပကီးဖိာ်ထွဲတိၢ်စံလီၢ.

၁၇၂. လီၢမှၢ် နူၣ်မုၢ်လီၢဖးအဆိလီၢ. မုၢ်ပှၤအိၣ်ဖှိၣ်ဝံၤဒီးဟးပြါဝဲနူၣ်ပစံးလၢလီၢမှၢ်လီၢဖးလီၢ. ပှၤကညီလီၢမှၢ်လီၢဖးဒီးသးသယုၢ်ဘၣ်လိာ်အသးလီၢ.

၁၇၃. လီၢမှူၤ နူၣ်မုၢ်လီၢမၢ်အဆိလီၢ. မုၢ်တၢ်ဟါမၢ်တှၤပတထံၣ်ကွၤလၢၤဘၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၢမူၤလီၢမၢ်လီၢ.

၁၇၄. လီၢမှဲၤ နူၣ်မုၢ်ပှၤကညီကၢ်တၢ်လၢတၢ်ယံဒီးတၢ်ယံအပူၤထိၣ်လၢအအၢဒီးတဂ့ၤဘၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢတၢ်ယံခိၣ်လီၢမှဲၤလီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢမှဲၤလီၢမှၤလီၢ. ပကၢ်ခုးတှၤတၢ်ယံခိၣ်လီၢမှဲၤနူၣ်ပဝဲးတဂ့ၤဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၇၅. လီၢယၢ နူၣ်မုၢ်ဆိးနါစှၤလီၢတှၤလၢဟိၣ်ခိၣ်လီၢဒီးပစံးလၢဆိးလီၢယၢလီၢ. ဆိတဘှၣ်အဒံးလီၢယၢဒီးအဒံးနါစှၤတှၤလီၢဝဲလၢနိၢ်ကျါခိၣ်လီၢ.

၁၇၆. လီၢယၢၣ် နူၣ်မုၢ်ပမဲာ်သၣ်လီၢကအိယိာ်ဝဲမုၢ်ဂ့ၤ, ဟိၣ်ခိၣ်ပူၤလီၢကအိမုၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢလီၢယၢၣ်လီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၢယၢၣ်လီၢဝ့လီၢ. ပှၤတကအမဲာ်လီၢယၢၣ်တဘၢးပှၤပှၢ်အမဲာ်လီၢ. ဟိၣ်ခိၣ်လီၢယၢၣ်ပဝ့ဓၢကလဲာ်လီၢ.

၁၇၇. လီၢယိာ် နူၣ်မုၢ်တၢ်အိၣ်ကျၢၤထိဝဲလၢဂံာ်လီၢအသးကျၢၤဒီးခၢၣ်ဝဲဒီးတၢ်လီၢဆူဟိၣ်ခိၣ်လာ်ယိာ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢလီၢယိာ်လီၢ. လၢၢ်တနီၤနီၤအိၣ်လီၢယိာ်ဒီးဂၢၢ်ကျၢၤဝဲလီၢ.

၁၇၈. လီၢယိာ် နူၣ်မုၢ်ကစၢ်ယွၤအသးအိၣ်ကၢအိၣ်ခိးဂၢၢ်ကျၢၤဝဲတသံတပှၢ်ဒီးပဒိလီၢလၢတၢ်လၢလီၢယိာ်တဖၣ်. တၢ်လၢဂၢၢ်ကျၢၤဝဲတဖၣ်ဒီးပစံးလၢကစၢ်ယွၤလီၢထုလီၢယိာ်လီၢ. ကစၢ်ယွၤလီၢထုလီၢယိာ်စံးဝဲလီၢ. ဒီးပစံးလၢလီၢထုလီၢယိာ်ကစၢ်ယွၤစ့ၢ်ကီးလီၢ.

၁၇၉. လီၢယွၤ နူၣ်မုၢ်လီၢတွံအဆိလီၢ. ဒီးမုၢ်ထံဆူလီၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးလီၢဝဲဆူထံထၣ်နူၣ်ပစံးလၢလီၢတွံလီၢယွၤပစံးဒီးအဆိၣ်နူၣ်လီၢ.

၁၈၀. လီၢရၢ် နူၣ်မုၢ်တၢ်နၢမူနးနးကလဲာ်နူၣ်ပစံးလၢနၢမူလီၢရၢ်လီၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢမူလီၢရၢ်လီၢရလီၢ. ဖိတပူၤနၢမူလီၢ

ရၢ်လီၤရှစံးဝဲဒၣ်. ပဖိကသူနၢမှုလီၤရၢ်လီၤရှစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈၁.လီၤရၢ်လီၤရှ နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖ့ၣ်တြံးဆၢနအလၣ်ဂ့ၢ်နီးသယၢ်အသးဝးတြံးန့ၣ်ပစံးလၢမၤလီၤသးလီၤရၢ်လီၤရှလီၤ. သ့ၣ်တထံးအနသယၢ်အသးလီၤရၢ်လီၤရှစံးဝဲဒၣ်.

၁၈၂.လီၤရၢ် နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤဟိၣ်စၢမၤစဲၣ်ဆူးအသးနီးပစံးလၢမၤလီၤရၢ်အသးလီၤ. တိၢ်မုၣ်ဃဲသဲမုၣ်န့ၣ်မၤလီၤရၢ်အသးနီးဆဲၣ်တလှၤဆဲၣ်တဘိဝဲလီၤ.

၁၈၃.လီၤရှ နၣ်မ့ၢ်လီၤရၢ်အဆိလီၤ. နီးမ့ၢ်တၢ်နၢမူနးနးကလဲၣ်န့ၣ်ပစံးနီးအဆိလၢနၢမူလီၤရၢ်လီၤရှလီၤ.

၁၈၄.လီၤလယၢ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်ယၢအတဟိၣ်ထဲအံၤထဲနၤန့ၣ်ပစံးလၢလီၤလယၢ်လီၤ. လၢ်တဖျၢၣ်ယၢလီၤလယၢ်တဘိၢ်လီၤ. နီးပစံးလၢလီၤတယၢ်နီးလီၤသယၢ်လီၤ.

၁၈၅.လီၤလဲၣ် နၣ်မ့ၢ်ဟိၣ်မိၣ်ဝံလီၤလၢကစၢ်လီၤနီးပစံးလၢလီၤလဲၣ်လီၤ. ပယိၤဂဲၣ်တၢ်ဟိၣ်မိၣ်လီၤလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. ပရှၣ်ဟိၣ်မိၣ်လၢတၢ်ဟၤလီၤန့ၣ်ဟိၣ်မိၣ်ဝံလီၤလဲၣ်ဝဲလီၤ.

၁၈၆.လီၤလး နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတကြၢးမၤဘၣ်အသးနီးမၤအသးန့ၣ်ပစံးလၢလီၤလးလီၤ. ကစၢ်ယှၣ်ရှူးမၤလီၤလးတၢ်လၢမၤသမှထိၣ်ကှၤပှၤသံတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢလီၤလိၢ်လီၤလး, လီၤလးလီၤလဲၢ်လီၤ. နီးတၢ်လၢလီၤလးန့ၣ်အိၣ်အါမံၤလီၤ.

၁၈၇.လီၤလဲၣ် နၣ်မ့ၢ်ပမၤဘၢနီးပဟၢနၣ်ဆိဆူဘၢပှၤန်ထိးဆိကလဲၤအိၣ်ဆိန့ၣ်ကဘၣ်ဘၢနီးပစံးလၢပလီၤလဲၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤတကထိးဆိအိၣ်ဆိနီးလီၤလဲၣ်ဝဲနီးန့ၢ်ဝဲလီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢလီၤလဲၣ်လီၤလဲၢ်လီၤ.

၁၈၈. လိၢ်လၢ နၣ်မ့ၢ်ပမိၣ်လီၤဆူတၢ်ပှၤနီးပစံးလၢလီၤလၢလီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢလီၤလၢလီၤဖိုးလီၤ.

၁၈၉.လီၤကလုး နၣ်မ့ၢ်လီၤဆံၣ်အဆိလီၤ. နီးမ့ၢ်ဘုလီၤဝဲဆူဟိၣ်မိၣ်အဖိမိၣ်န့ၣ်ပစံးနီးအဆိလၢလီၤဆံၣ်လီၤကလုးလီၤ. ဘုလီၤဆံၣ်လီၤကလုးစံးဝဲဒၣ်. လီၤလုးကလီၤလီၤပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢလီၤကလှၣ်လီၤ.

၁၈၉–၁. လီၤလု နၣ်မ့ၢ်ပနီထိၣ်မှၤလီၤတကဲၣ်လၢလၢ်ဆိမိၣ်နီးပစံးလၢမှၤလီၤလုလီၤ.

၁၉၀.လီၤထူ နၣ်မ့ၢ်လီၤတဲၣ်အဆိလီၤ. နီးမ့ၢ်ပှၤကညီလီၤလၢဟံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လီၤလၢသ့ၣ်ခံမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးနီးအဆိလၢလီၤထူလီၤတဲၣ်လီၤ.

၁၉၁. လီၤလူး နၣ်မ့ၢ်ပှၤဟုးဟးဂီၤန့ၣ်ပစံးလၢလီၤလူးလီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢလီၤလူးလီၤလီလီၤ. ပှၤတကဒၢထိၣ်သၢလါနီးလီၤလူးကွံၣ်ဝဲလီၤ.

၁၉၂. လီၤထူသဖိ နၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်ဆှၣ်စၢၤလိၣ်အသးလၢတၢ်ဖိတၢ်လီၤအါနနီးပစံးလၢထွံၣ်ဆှၣ်လီၤလူၢ်သဖိတၢ်လီၤ. ထွံၣ်လီၤလူၢ်သဖိထိမိၣ်တနနီးသံဝဲလီၤ.

၁၉၃.လီၤထူၢ်ဆံၣ်ဘၢ နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤတနံၤ်အိၣ်တကဲဘၣ်နီးမံဆူၣ်ဟိၣ်ယးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤတနၣ်ပဝးလီၤလူၢ်ဆံၣ်ဘၢလီၤ. ပှၤလၢမၤသးတရိတဝါတလှၤတဘိန့ၣ်လီၤလူၢ်ဆံၣ်ဘၢနးကၢ.

၁၉၄. လီၤထူၣ် နၣ်မ့ၢ်ပကူယၣ်တကျၢဘၣ်နီးလီၤယှၣ်ကွံၣ်လၢ

ပယိၢ်နနီးပစံးလၢလီၤလှၣ်လီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢလီၤလှၣ်လီၤဝဲလီၤ. ပှၤတကကူတၢ်လီၤလှၣ်လီၤဝဲန်ဖိသၣ်အသိးလဲၣ်.

၁၉၅.လီၤလဲၢ် နၣ်မ့ၢ်လီၤလးအဆိလီၤ. နီးမ့ၢ်တၢ်လၢတကြၢးမၤဘၣ်အသးနီးမၤအသးန့ၣ်ပစံးနီးအဆိလၢလီၤလးလီၤလဲၢ်လီၤ.

၁၉၆.လီၤလဲၣ် နၣ်မ့ၢ်ဘုစိၤဟုစိၤလီၤဝဲလၢတၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်ထူၣ်ဖျိနီးပစံးလၢလီၤလဲၣ်လီၤ. ဟုလီၤလဲၣ်လၢနၣ်ထူၣ်ဖျိစံးဝဲဒၣ်. နီးပစံးနီးအဆိလၢလီၤလူၢ်လီၤလဲၣ်လီၤ.

၁၉၇.လီၤလိၢ် နၣ်မ့ၢ်လီၤလးအဆိလီၤ. နီးမ့ၢ်တၢ်လၢတကြၢးမၤဘၣ်အသးနီးမၤအသးန့ၣ်ပစံးနီးအဆိလၢလီၤလိၢ်လီၤလးလီၤ.

၁၉၈.လီၤလိၣ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်ယၢအတယၢ်ထဲသိးလိၣ်အသးနီးပစံးလၢလီၤလိၣ်လီၤ. ပှၤတကယၢလီၤလိၣ်ဘုစံနၣ်လီၤ. ပှၤတကယၢလီၤလိၣ်သနီၣ်အှၣ်စံမၤလီၤ.

၁၉၉.လီၤလိး နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢယိဝဲန့ၣ်မ့ၢ်လီၤလၢပိၤပှၤနီးပစံးလၢလီၤလိးလီၤ. ပှၢ်လီၤလိးလၢပိၤအပှၤလီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢလီၤလိးလီၤပျၤလီၤ.

၂၀၀. လီၤလိး နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကီးဖးနိၣ်နီးပစံးလၢကီးလီၤလိးလီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢကီးလီၤလိးလီၤသ့ၣ်လီၤ. ပှၤတကအဝ့ၤတိၢ်နီးကီးမးလီၤလိးလီၤသ့ၣ်လီၤ.

၂၀၁.လီၤလိး နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသံနီးအပျ့ၤလှၣ်ထိၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢအပျ့ၤလီၤလိးလီၤ. ထိမိၣ်တနသံနီးအပျ့ၤလီၤလိးဝဲလီၤ. ပစံးနီးအဆိလၢလီၤလိးလီၤစဲလီၤ.

၂၀၂.လီၤလိး နၣ်မ့ၢ်တၢ်နိၣ်ဝဲမ့ၢ်ကဆိစဲတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနိၣ်လီၤလိးလီၤ. ကဆိတၢ်အစဲနိၣ်လီၤလိးမးလီၤ.

၂၀၃.လီၤလိၣ် နၣ်မ့ၢ်လီၤလးအဆိလီၤ.နီးမ့ၢ်တၢ်လၢလီၤဆိလၢတကြၢးမၤဘၣ်အသးန့ၣ်မၤဝဲနီးပစံးနီးအဆိလၢလီၤလိၣ်လီၤလးလီၤ.

၂၀၄.လီၤဝ့ နၣ်မ့ၢ်လီၤဝိအဆိလီၤ. နီးမ့ၢ်တၢ်ဖးထိအိၣ်ကွံၤအသးလၢဟိၣ်မိၣ်အဖိမိၣ်န့ၣ်ပစံးနီးအဆိလၢလီၤဝ့လီၤဝိလီၤ.

၂၀၅.လီၤဝိ နၣ်မ့ၢ်ပျုၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဂ့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤအိၣ်ကွံၤသးလၢနိၣ်ကျါမိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤဝိလီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢလီၤဝ့လီၤဝိလီၤ. ပျုၤတဘိလီၤဝ့လီၤဝိလၢနိၣ်ကျါမိၣ်န့ၣ်ကွံၤကှၤတကှၢ်. ထိရိၤတၢ်နီဘိလီၤကွံၤအသးလၢဟိၣ်မိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤဝိခဲလၢာ်လီၤ. နီးပစံးလၢလီၤဝ့လီၤဝိခဲလၢာ်လီၤ. နီးပစံးလၢလီၤဝ့လီၤဝိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၀၆.လီၤသကၢ နၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံကဲထိၣ်လၢအသံးနီးပစံးလၢလီၤသကၢလီၤ. သိလီၤသကၢကဲထိၣ်လၢအသံးလီၤ. နီးထိရိၤတၢ်ထံကဲထိၣ်လၢအသံးန့ၣ်ပစံးလၢလီၤသကၢခဲလၢာ်လီၤ.

၂၀၇. လီၤသနး နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသးဟ့လိၣ်အသးတစိၤအကစၢ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤသနးလီၤ. ပှၤခံဂၤလီၤသနးလိၣ်အသးနီးတထိၣ်လိၣ်ဘၣ်အဟံၣ်ဘၣ်. နီးပစံးနီးအဆိလၢလီၤနၣ်ဒါလီၤသနးလီၤ.

၂၀၈.လီၤသယၢ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်ယၢအတဟိၣ်ထဲအံၤထဲနၤန့ၣ်ပစံးလၢလီၤသယၢ်လီၤ. နီးပစံးလၢလီၤတယၢ်,နီးလီၤလယၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ခဲလီၤသယၢ်တမၢစံးဝဲလီၤ.

၂၀၉.လီၤသယှၣ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်မိၣ်မံပသးနီးပခဲၣ်ဖံးယၢန့ၣ်ပစံးလၢပခဲၣ်ဖံးလီၤသယှၣ်လီၤ. တၢ်မိၣ်မံစသးစခဲၣ်ဖံးလီၤသယှၣ်ယၢယှၣ်

ကဲလၥ်လီၤ.

၂၁၀.လီၤသယုၥ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်အါတုၤအနၤလီၤစဲၤမၤဒီးပစံးလၢလီၤသယုၥ်လီၤ. တၢသၣ်အါတုၤအနၤလီၤသယုၥ်မၤလီၤ.

၂၁၁.လီၤသလူး န့ၣ်မ့ၢ်ပထီၣ်သုၣ်တထီၣ်ဘးဘၣ်ပလီၤကွၤကဒါပလိၢ်ခံဒီးပစံးလၢပလီၤသလူးလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသလူးလီၤသလုလီၤ.

၂၁၂.ထိၤသလူၣ် န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်ဖှလီၤလၢတၢ်ဘံအထိတစိဒီးပစံးလၢလီၤသလူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသလူၣ်လီၤသလၣ်လီၤ. သုၣ်ဖှလီၤသလူၢ်လၢတၢ်ဟလီၤလီၤ.

၂၁၃.လီၤသလ့ၣ် န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်ဖှလီၤလၢတၢ်ဟလီၤလၢအဒိၣ်တုၥ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢၢ်လီၤလၢတၢ်ဟလီၤဒီးတလူၢ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢလီၤသလ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤတလ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသလ့ၣ်လီၤတကျူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤသလ့ၣ်လီၤသဝၥ်ပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၁၄.လီၤသလဲး န့ၣ်မ့ၢ်ပပှၤလိၢ်အိၣ်ဒီးပဖံးတအီးကွံၥ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢလီၤသလဲးလီၤ. ဒီးပဖံးဘၣ်ကွးထီၣ်ဃာ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤသလဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၁၅.လီၤသလီၤ န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ချအိၣ်ပှၤကဖီထီၣ်ဒီးပဖံးတအီးကွံၥ်သးဒီးကဲထီၣ်လၢအပှၤလိၢ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤသလီၤလီၤ. ပစံးလၢလီၤတလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၁၆.လီၤသဝၥ် န့ၣ်မ့ၢ်လီၤသလ့ၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လီၤဝဲလၢတၢ်ဟလီၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသလ့ၣ်လီၤသဝၥ်လီၤ.

၂၁၇.လီၤသဝီၤ န့ၣ်မ့ၢ်သပၢၤခံမ့ၢ်ဂ့ၤ, နၥ်ခံမ့ၢ်ဂ့ၤလီၤဖှိဝဲဖးလဲၢ်ဒီးပစံးလၢလီၤသဝီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသဝီၤလီၤသတၤလီၤ. သပၢၤခံလီၤသဝီၤဒီးအိၣ်လီၤတဲၥ်ထဲအကဖၢဒီးအဓိၣ်ဒူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသဝီၤလီၤသတၤလီၤ.

၂၁၈.လီၤသံး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ယိၤထီၣ်ထံဆံးလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဖိကသူကလၥ်ထီၣ်ဒီးထံစုၤလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢထံလီၤသံးလီၤ. ဃုၣ်ကသူန့ၣ်တုၤလီၤသံးတက့ၢ်. ဃုၣ်လီၤသံးကသူစံးဝဲဒၣ်.

၂၁၉.လီၤသံး န့ၣ်မ့ၢ်လီၤဘီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဆါဃဲၤဝဲလၢအညၣ်လီၤဘီဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသံးလီၤဘီလီၤ. ပှၤတဂၤဆါဒီးလီၤသံးလီၤဘီဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၂၀.လီၤြူ န့ၣ်မ့ၢ်ဘုသၣ်လီၤဝဲလၢအနၤလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကမံၤလီၤဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢလီၤြူလီၤ. တၢ်ကမံၤလီၤြူဘၣ်ဖဲၥ်စဲၥ်ဆါကၢ. ဘုသၣ်လီၤြူလၢဟီၣ်ခိၣ်ဘီမၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤြူလီၤပျ့ၤလီၤ.

၂၂၁.လီၤသွဲၣ် မ့ၢ်လီၤစၢၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအသံဒီးအိၣ်လီၤတဲၥ်အဖိအလဲၤအလဲၤအလီၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤစၢၤလီၤသွဲၣ်လီၤ.

၂၂၂.လီၤသွံ န့ၣ်မ့ၢ်ထံဒိၣ်လီၤဒီးထံဆံးလီၤကွၤဘၣ်ဧးမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်သၣ်ဝံၤပသးပယိၢ်နပဟၢစုၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢလီၤသွံလီၤ. တၢ်သၣ်ဝံၤစသးစဟၢဖၢလီၤသွံစံးဝဲဒၣ်. တၢ်စုၤထံဒိၣ်လီၤတၢ်ြိထီၣ်ဒီးထံလီၤသွံဝဲလီၤ.

၂၂၃.လီၤဟိ န့ၣ်မ့ၢ်အလိၢ်လၢပှၤတဆုၣ်နီၤဘၣ်နီတဂၤန့ၣ်ပစံးလၢလီၤဟိလီၤ. ပှၤအိၣ်ဖှိၣ်အကဆူးလီၤဟိန့ၣ်အဝဲတဂၤလဲၤဆုၣ်နီၤဝဲလီၤ. ပှၤဂိၢ်မုၢ်အကဆူးလီၤဟိန့ၣ်ပဂံၥ်ကနၤပသးပလဲၤသ့ဝဲလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤတိၢ်လီၤဟိလီၤ.

၂၂၄.လီၤဟိ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထုၣ်ဖျိလၢဝဲတရံအဖျိန့ၣ်ပစံးလၢလီၤဟိလီၤ. ဟ်လီၤဟိဝဲြိအဖျိတဖျိတက့ၢ်.

၂၂၅.လီၤဟိ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤတုၢ်ဟိန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်လီၤဟိလီၤ. တၢ်လီၤဟိလၢဃိကဆူးကျူကဆူးန့ၣ်မၤတဲၥ်ကွံၥ်တက့ၢ်. ပှၤဆံးကလီၤတဲၥ်ဘၣ်ဖုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဟိလီၤတိၢ်လီၤ.

၂၂၆.လီၤဟိ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဖုံၥ်ဘၣ်စၢၤဒီးအသူၣ်အသးဘၣ်စၢၤန့ၣ်အိၣ်ကအိဝဲဒီးပစံးလၢအသးလီၤဟိလီၤ. ပမၤထိဒိၣ်ဝဲအသးလီၤဟိန့ၣ်တသံဘၣ်.

၂၂၇.လီၤဟိ န့ၣ်မ့ၢ်ပဆါဒီးပတဟိၣ်ကအိၣ်ပသါတဂ့ၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသးလီၤဟိလီၤ. စသးလီၤဟိဒီးစသါကသုၣ်ထိၣ်ဆူစနၢ်ပှၤတခီလီၤ.

၂၂၈.လီၤဆူး န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤဒးဆူထံကျါဒီးပသါနၢ်ထံန့ၣ်ပစံးလၢပလီၤဆူးလီၤ. ပှၤတဂၤခီထံဒီးလီၤဆူးလီၤယွၤမၤလီၤ.

၂၂၉.လီၤစီၤ န့ၣ်မ့ၢ်လှၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤကစီၤသုၣ်ဘၣ်ခံဘုၣ်ပမၤထိၣ်စိၢ်နီၤခိၣ်လၢအစိခိၣ်ဒီးအဘိဒီးအတိဒီးလဲၤတၢ်ြိအသးဒ်ကဟၣ်ဒၢအသိးဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလှၣ်စီၤလီၤစီၤထိၤ.

၂၂၀.ထလီၤ ဒီးဝၣ်ကလီၤ, ဂံၤကလီၤ. ဂံၤတုၢ်ဂံၤကလီၤ. ကလီၤဟၢ်တုၥ်. ဒီးစိၤကလီၤ. ဒီးတၢ်ကလီးတၢ်ကလီၤ, ဒီးကလီၤဝါ, ဒီးကလီၤမု့ၢ်, ဒီးကလီၤထံ. ဒီးကလီၤခီ. ဒီးကလီၤဂ့ၢ်, ဒီးကလီၤဓိၢ်ဟ့, ဒီးခွံကလီၤ, ဒီးကမံၤကလီၤ. တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကလီၤတက့ၢ်.

၂၂၁.ထိၥ်လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤမံလီၤလၢအသးနါပှၢ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢကိၥ်လီၤလီၤ. ဂံၤဖံတနကိၥ်လီၤလၢတၢ်ပျိပှၤလီၤ.

၂၂၂.ကွၢ်လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လၢတၢ်လိၢ်ထီၣ်ထိဒီးပကွၢ်တၢ်ဆူတၢ်ဖုၣ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢကွၢ်လီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်လၢဟံၣ်ဒီးကွၢ်လီၤတၢ်ဆူကိၥ်လၥ်နလီၤ.

၂၂၃.ကျိၤလီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤထီၣ်ဝဲၥ်လီၤသုၣ်နလၢသုၣ်ခံဒီးပစံးလၢကျိၤလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကျိၤလီၤကျၤလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤထီၣ်ကျိၤလီၤသုၣ်နလီၤ.

၂၂၄.ခိၣ်ထိၤ န့ၣ်မ့ၢ်ကွဲလၢအကတၢၢ်လီၤတစိန့ၣ်ပစံးလၢကွဲခိၣ်လီၤလီၤ. ကွဲအိၣ်ဒီးခိၣ်လီၤ. စ့ၤအိၣ်ဒီးအခိၣ်လီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကွဲခိၣ်လီၤန့ၣ်မ့ၢ်စ့ၤကိၥ်ထံးမ့ၤခိၣ်လီၤန့ၣ်မ့ၢ်ကွဲကိၥ်ထံးလီၤ.

၂၂၅.ကိၥ်လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးလီၤတၢ်ဒီဘိဆုတၢ်ပှၤဒီးပစံးလၢကိၥ်လီၤလီၤ. ပှၤတဂၤကိၥ်လီၤသုၣ်တဘိဆုတၢ်ပှၤလီၤ.

၂၂၆.ဆုလီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတိၢ်ယၢ်အသးဒီးမၤပှၤဂၤပျ်အတၢ်ဒဲးဘးန့ၣ်ပစံးလၢဆုလီၤအသးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကမၣ်တၢ်ဒီးဆုထိၤကွၤအသးလၢပှၤဂၤလီၤ.

၂၂၇.စံးလီၤအသး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်ဘၣ်ဃးကွၤဒီးအကစၢ်ဒၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢစံးလီၤအသးလီၤ. ပှၤတဂၤစံးလီၤအသးလၢသါသ့. ပှၤတဂၤစံးလီၤအသးလၢပှၤအါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ

စံးလီၤကတီၤလီၤလီၤ.

၂၂၇–၁. ဆုးလီၤ နၣ်မ့ၢ်ပကျၢ်ကျာ်လီၤပခိၣ်ဒီးပစံးလၢပဆုးလီၤပခိၣ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ကျၢ်ကျာ်လီၤအခိၣ်နၣ်ပစံးလၢဆုးလီၤအခိၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်အဆၣ်ဒီးဆုးလီၤအခိၣ်လီၤ. ပှၤကညီကွဲးလံာ်ဒီးဆုးလီၤအခိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆုးလီၤဆုးလီၤလီၤ.

၂၂၈.တၢ်လီၤကမၣ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပတကြၢးမၤဘၣ်လၢပမၤတဂ့ၤဘၣ်အလိၢ်နၣ်ပစံးလၢတၢ်လီၤကမၣ်အလိၢ်လီၤ. တၢ်လၢပဟ့ၣ်ပှၤကအတၢ်နၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤကမၣ်လီၤ. တၢ်လီၤကမၣ်အလိၢ်နၣ်အိၣ်အါမးလီၤ.

၂၂၉.တၢ်လီၤ နၣ်မ့ၢ်တၢ်ရူၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံဃဲဟဲလီၤလၢမူခိၣ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ရူၤတၢ်လီၤလီၤ.

၂၃၀.တၢ်လီၤတနာ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်မံဆူၣ်ဟိၣ်ဃးတၢ်မၤတနၢ်အိၣ်တကဲနၣ်ပစံးလၢတၢ်လီၤတနာ်အဝဲးလီၤ.

၂၃၁.ဝလီၤ နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကံၣ်ဒိၣ်တုာ်တတီၤတတီၤဒီးပစံးလၢပလီၤလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်အဓိၢ်ပလီၤတတီၤတတီၤလီၤ.

၂၃၂.ဝံၣ်လီၤ နၣ်မ့ၢ်ထုဘၣ်ဖှလီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢဝံၣ်လီၤလီၤ. ထုဘၣ်နၣ်ဝံၣ်လီၤဒီးဘၣ်တံၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၤ.

၂၃၃.သးလီၤ နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးသယုၢ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢသးလီၤလီၤ. ပှၤမ့ၢ်ကတီၤတၢ်တုၤပသးကညီၤဒီးပသးလီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပသ့ၣ်လီၤသးလီၤပသ့ၣ်ကၢ်သးလီၤလီၤ.

၂၃၄.သ့ၣ်လီၤ နၣ်မ့ၢ်ပသးလီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးစၢ်လီၤလၢအိၣ်ဒီးအသယုၢ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လီၤသးလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤကတီၤထိၣ်တၢ်ဒီးစသ့ၣ်လီၤသးလီၤမးလီၤ.

၁.လွါလွါ နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသါကလဲၤတၢ်ဒီးစံးထိၣ်ဝဲတလိၢ်လိၢ်လၢကလဲၤတၢ်အဂ့ၢ်နၣ်ဒီးပစံးလၢပစ့ၢ်လဲၤတၢ်လွါလွါလီၤ. ပှၤတဂၤသါကလဲၤဆူဝ့ၢ်ပူၤဒီးပစ့ၢ်လွါလွါစံးဝဲဒၣ်. ပစ့ၢ်လဲၤတၢ်လွါလွါတဂ့ၤဖိဓၢနလဲၤတၢ်တသ့ဒံးဘၣ်.

၂. လွါလွါ နၣ်မ့ၢ်တၢ်မိၣ်နှၢ်ပှၤကညီအသးလၢအမါဒီးသံကိၢ်အမိၢ်အပၢ်တလိၢ်လိၢ်နၣ်ပစံးလၢကအဲၣ်လွါလွါလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်မိၣ်နှၢ်အသးလၢအမါဒီးကအဲၣ်လၢအပၢ်အလီၤလွါလွါလီၤ.

မိၣ်ဘၣ်နိၢ်ကအဲၣ်လွါလွါ တဘၢးလဲာ်စိၤဘၣ်ပီညါ

၃. ကလွါ ဒီးကလွံကလွါနၣ်ကွၢ်လၢကလွါတကွၢ်.

၄. ပလွါ နၣ်မ့ၢ်ပလွံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပိၤပျုၤနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢပလွံပလွါလီၤ. ပလွံပလွါပျုၤတဘိဝံၤလံ.

၁. လွၢ် နၣ်မ့ၢ်ပသးတမ့ာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသးလွၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤစ့ၢ်ဟ့ၣ်လၢသံဒီးစသးလွၢ်မးလီၤ. ပှၤတဂၤစ့ၢ်ဟ့ၣ်အပရၢလၢလီၤဘၣ်ယိာ်ပှၤဒီးစသးလွၢ်မးလီၤ.

၂. လွၢ်လွၢ် နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကွၢ်တၢ်ဝ့ၤဝ့ၤဒီးယိာ်ထိၣ်အကိာ်နၣ်ပစံးလၢကွၢ်တၢ်လွၢ်လွၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးကွၢ်မးတၢ်လွၢ်လွၢ်လီၤ.

၁. ပလွာ် နၣ်မ့ၢ်ပလွံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကပၤအညၣ်ဒီးပစုနၣ်အညၣ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢပလွံၤပလွာ်လီၤ.

၁. လွး နၣ်မ့ၢ်ထးဘ့ၣ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးအကနၣ်စဃ့နဒီးပဟ့ာ်သ့ၣ်ဟ့ာ်ဝၣ်နၣ်ပကီးလၢလွးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလွးစိၤဖိစိၤလီၤ. လွးနၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်ဒီးပှၤတလၢၤပယီၤနၣ်ဟ့ာ်သ့ၣ်ဟ့ာ်ဝၣ်လီၤ.

၂. လွး နၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်လၢဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢထွံၣ်လွးလီၤ. ထွံၣ်လၢလွးတဖၣ်နၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်နးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလွးလွဲးလီၤ.

၃. လွး နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအအဲၣ်တလှၤအဲၣ်တဘိနၣ်ပစံးလၢပှၤလွးလီၤ. ပှၤတဂၤလွးတုၤတၡ့ဘၣ်တၢ်ဒီးအဲၣ်သံၣ်မါနၣ်လီၤ.

၄. အိၣ်လွး နၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဆူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအအိၣ်တၢ်နးဒီးအိၣ်လုၣ်ကီတၢ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်လွးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်လွးတၢ်ဒီးတၡ့ဘၣ်အဆၣ်ဘၣ်. ထိရိၤဂ့ၢ်စိၤထိၣ်စိၤယုၢ်စိၤတြၢစိၤဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ.

၁. လွှၣ် နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်နၢနါပှၤတုၤပအိၣ်တဝံၣ်လၢၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢလွှၣ်လီၤ. တၢ်ညၣ်နၣ်ပအိၣ်အါစုဒီးလွှၣ်ပှၤပအိၣ်တဝံၣ်လၢၤဘၣ်. တၢ်မိၣ်အိၣ်ကူၤပသးလၢတၢ်ဒီးတၢ်လၣ်တသါလီၤ. တၢ်ဒီးနၣ်ပအိၣ်အါဒီးလွှၣ်ပှၤဒီးတၢ်မိၣ်အိၣ်ကူၤပသးလၢတၢ်ဒီးတမံၤဒၣ်လီၤ. တ့ၢ်ရှၣ်သၣ်နၣ်ပအိၣ်တစုစံစုဒီးလွှၣ်ပှၤပအိၣ်တဝံၣ်လၢၤဘၣ်.

၁. ကလွၤ ဒီးကွၢ်ကလွၤဒီးကတီၤကလွၤ, အိၣ်ကလွၤ, မံကလွၤဒီးဂဲၤကလွၤ တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကလွၤတကွၢ်.

၁. ကလွံ ဒီးထွံၣ်ကလံဒီးကလွံကလွါတၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကလွံတကွၢ်.

၂. ပလွံ နၣ်မ့ၢ်ပပိၤပျုၤဒီးပတံာ်ပကံးဆိုၣ်နၣ်ပစံးလၢပလွံလီၤ. ပလွံဆိုၣ်နၣ်ဒီးပိၤလၢပျုၤတကွၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပလွံပလွါလီၤ.

၃. ပလွံလိာ်အသး နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီရလိာ်အသးဒီးကတီၤတၢ်အုၣ်လီၤလိာ်အသးဖိးဝဲနၣ်ပစံးလၢပလွံလိာ်အသးလီၤ. တလၢၤဒီးပှၤကညီပလွံလိာ်အသးဒီးလဲၤကွၢ်ကီပွလီၤ.

၄. သလွံ နၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်တကလုာ်အနါနစံဂံၤအမဲာ်လံဒီးပကီးလၢထွံၣ်သလွံလီၤ. ထွံၣ်သလွံနၣ်ဝဘ့ၣ်စိၤဂ့ၤကၢ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢထွံၣ်သလွံထွံၣ်သလွါလီၤ.

၁. လွံၢ် နၣ်မ့ၢ်ပဂံၢ်တၢ်လၢခံအမံၤခံစုဒီးပစံးလၢလွံၢ်လီၤ. လွံၢ်အဝဲအံၤဘၣ်ဃးဒီးပဂံၢ်တၢ်လီၤ. လွံၢ်ခိ, တၢ်ခိၣ်လွံၢ်ခိ, သဲးသၣ်လွံၢ်ဆံ, ပဒိၣ်လွံၢ်ဟ, ဟံၣ်နၢၣ်လွံၢ်နၢၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. ထိၣ်လွံၢ် နၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်အဖါတဖၣ်အကိာ်စံၣ်ဘှဲၣ်ဒီးပကီးလၢထိၣ်လွံၢ်လီၤ.

၁. လွံၤ နၣ်ဒ်လွံၢ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဂံၢ်လၢခံအမံၤခံစုနၣ်ပစံးလၢလွံၤလီၤ. ပှၤကညီလွံၤဂၤဝံကုလွံၤန့, ညၣ်လွံၤဘ့ၣ်ကီးပှၤလွံၤကလီၤ.

၂. ပလွံၤ နၣ်မ့ၢ်ပကပၤအညၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစုနၣ်အညၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကီးလၢပလွံၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢပလွံၤပလွာ်လီၤ. ပှၤလၢဘိၣ်တဖၣ်နၣ်အပလွံၤပလွၤဂ့ၤမးလီၤ.

၃. မိၢ်ကံာ်လွံၤ နၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တကလုာ်အလၣ်ဒ်သဘျှၣ်အသိးအသၣ်ဖျၢၣ်သလၢၣ်ပြံကဒံဒီးပကီးလၢမိၢ်ကံာ်လွံၤလီၤ. မိၢ်ကံာ်လွံၤနၣ်

အသဉ်ဟဲဒ်မိၢ်ဟဲသဉ်အသီးလီၤ. ဒီးပဖိအိဉ်လၢကသ့လီၤ. ပကိးဒီးအဆိလၢမိၢ်ဂံာ်တၢ်မိၢ်ဂံာ်လွှၤလီၤ.

၄. **လီၤဖလွှၤ** နဉ်မ့ၢ်ပှၤဆါဒီးသံတုၢ်ဘှဉ်လှၤတၢၤအါဒ်အါဂၤနဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကလံၤဟဲဒီးအှဘဉ်သ့ဉ်ကၢ်အါထံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢလီၤပလွှၤလီၤ. တၢ်ဆါလူဘှီးဘဉ်ပှၤကညီသံလီၤပလွှၤမးလီၤ. ကလံၤဟဲသ့ဉ်ကၢ်လီၤပလွှၤမးလီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤပလွှၤလီၤပလွှၤလီၤ.

၁. **လွဲ** နဉ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၤတကလှာ်လၢအလုၢ်ဒိဉ်ပှၤဒိဉ်ဒ်ထုအသီးဒီးပကိးလၢလွဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလွဲစိၤကပီၤစိၤလီၤ. ဒီးပတထံဉ်ဘဉ်နီတစုဘဉ်. ပသးပှၢ်စံးဝဲလီၤ.

၂. **လွဲ** နဉ်မ့ၢ်ဝဲမၤနဲၤပှၤဆံးဒ်သုတဟိဉ်တဂ့ၤဒီးပဟ့ဉ်အတၢ်လၢဘဉ်အသးတမံၤမံၤနဉ်ပစံးလၢလွဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢလွဲကညးစ့ၢ်ကီးလီၤ. လွဲကညးကွၤနပှၢ်ဒီးဟ့ဉ်လၢဆီဒံဉ်တဖျာဉ်တကွၢ်. ပှၤတဂၤလွဲအဖိလၢမှၤတီၤတဖျာဉ်လီၤ.

၃. **လွဲကဒံလွဲကဒါ** နှၢ်မ့ၢ်ပလီပှၤကဒီးပစံးလဲၤဆူအံၤလဲၤဆူနှၤ မၤဒ်အံၤဒ်နှၤ, နကနှၢ်ဘဉ်တၢ်ဒ်အံၤဒ်နှၤဒီးပစံးလၢလွဲကဒံလွဲကဒါလီၤ.

၄. **လွဲဖှးလဲး** နဉ်မ့ၢ်ပမၢပှၤကမၢနှၢ်ပှၤလၢတၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၢပှၤဂၤလဲၤယှၤပတၢ်တပှၤပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကတီၤမ့ာ်တၢ်ဒီးအီၤဒီးပဖှးလဲးအီၤနဉ်ပစံးလၢလွဲဖှးလဲးလီၤ. ပှၤတဂၤကလံာ်မံအဝဲတဂၤဒီးလွဲဖှးလဲးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလွဲဖှးလဲးလွဲဖှးသူလီၤ.

၅. **လွဲအသး** နဉ်မ့ၢ်ပလှၤပှၤဂၤအသးဒ်ပမၢတၢ်ကဘဉ်အသးဒီးပလှၤပှၤဂၤအသးဒီးပမၢတၢ်လၢဘဉ်ပှၤဂၤအသးနဉ်ပစံးလၢပလွဲအသးလီၤ. ပမ့ပတၢအသးမ့ၢ်ဒိဉ်ဒီးပလွဲအသးလီၤ.

၆. **လွဲစိၤကပီၤစိၤ** နဉ်မ့ၢ်ပကိးလွဲဒီးအဆိဒီးပစံးလၢလွဲစိၤကပီၤစိၤလီၤ.

၇. **ကတီၤလွဲ** နဉ်မ့ၢ်ပကတီၤတၢ်ဒ်ကဘဉ်ပှၤဂၤအသးဒီးပစံးလၢကတီၤလွဲလီၤ.

၈. **ဒၢလွဲအဖိ** နဉ်မ့ၢ်ပှၤဒၢဘဉ်ယိဉ်အဟၢဖၢကဘဉ်ဒိဒီးလဲၤတၢ်ကယီကယီနဉ်ပစံးလၢဒၢလွဲအဖိလီၤ. ပှၤတဂၤဒၢလွဲအဖိဒီးဘဉ်ယိဉ်ထဲအဟၢဖၢကဘဉ်ဒိလီၤ.

၁. **လွှၢ်** နဉ်မ့ၢ်တၢ်မၤအသးနဉ်ပစံးလၢလွှၢ်လီၤ. တၢ်အၢဉ်လွှၢ်လၢသူလွှၢ်လၢဂီၤလွှၢ်လၢဘီလွှၢ်လၢဝါ, လွှၢ်သ့အကလှာ်ကလှာ်လီၤ. တၢ်အၢဉ်နဉ်လွှၢ်သ့ကီးအမံၤလီၤ.

၂. **လွှၢ်** နဉ်မ့ၢ်ပသးဆိကမိဉ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပသးလွှၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤထံဉ်တိာ်မုဉ်အသးလွှၢ်တမံၤဒဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤသဆဉ်ထိဉ်အစံဒီးအသးလွှၢ်ထိဉ်လၢဒိကနဉ်ပှၤဂၤအကလုၢ်လီၤ. သးစှာ်သးလွှၢ်စံးဝဲဒဉ်.

စုနၢကှဉ်ဘျးနီၢ်ဆှနံ့ တၢ်လွှၢ်သးဘီဆှဉ်သးထံး

၃. **လွှၢ်ဂီၤ** နဉ်မ့ၢ်တၢ်အၢဉ်ထိဉ်လၢအဂီၤဒီးပစံးလၢမူမိဉ်လွှၢ်ဂီၤလီၤ. တၢ်အၢဉ်ဂီၤအိဉ်ဒီးမူမိဉ်လွှၢ်ဂီၤဝဲလီၤ.

၄. **ကလွှၢ်** ဒီးသ့ဉ်ကလွှၢ်နဉ်ကွၢ်လၢကလွှၢ်တကွၢ်.

၅. **တၢ်လွှၢ်** နဉ်မ့ၢ်တၢ်မၤအသးတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢတၢ်လွှၢ်လီၤ. တၢ်တနံဉ်တလါအံၤတၢ်လွှၢ်နးကၢ. အိဉ်ထိဉ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါဒီးတၢ်လွှၢ်ဝဲဒ်နဉ်လီၤ.

၆. **တၢ်လွှၢ်ကဒံလွှၢ်ကဒါ** နဉ်မ့ၢ်တၢ်မၤအသးဒီးသုးတကထၢ, ဒီးတၢ်ဆါတကထၢဒီးတၢ်သဉ်ဝံၤလီၤဒီတကထၢဒီးပစံးလၢတၢ်လွှၢ်ကဒံလွှၢ်ကဒါလီၤ. တၢ်လွှၢ်ကဒံလွှၢ်ကဒါဒီးပှၤဘဉ်သံတုၢ်ဘှဉ်လှၤဝဲလီၤ.

၇. **ပလွှၢ်အမူး** နဉ်မ့ၢ်ပပနံဉ်ဟးဆှဲးပဒိဉ်အကၠအကါဒီးပစံးလၢပပလွှၢ်အမူးလီၤ. ပှၤတဂၤတူၢ်အမူးတကဲဘဉ်ဒီးပလွှၢ်အမူးလီၤ.

၈. **ဘုလွှၢ်** နဉ်မ့ၢ်ဘုအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘုလၢပအိဉ်ဘဉ်ဈ့ဝဲနဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘုဆိဘုလွှၢ်လီၤ.

၉. **သးလွှၢ်** နဉ်မ့ၢ်ပသးဆိကမိဉ်ထိဉ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢသးလွှၢ်လီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးစှဉ်သးလွှၢ်လီၤ. စသးလွှၢ်ထိဉ်လၢစကမၤဟံဉ်ဖးဒိဉ်စကမၤဒီးသဝီလီၤ.

၁. **လွှၤ** နဉ်မ့ၢ်ဘျှဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဟ့ဉ်တၢ်, ပှၤကတီၤကဘျံးကဘျှဉ်တၢ်နဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢပှၤဘျှဉ်ပှၤလွှၤလီၤ.

၁. **ဝါ** နဉ်မ့ၢ်တၢ်မၤအသးဖှိကလှာ်ကဘျိဉ်ကဘျူးလၢအဃံဉ်အမူးအသူအဃးအဘီအဂီၤတအိဉ်ဘဉ်နဉ်ပစံးလၢဝါလီၤ. စးခီနဉ်ဝါကဘျိဉ်ကဘျူး, ဆဉ်နဉ်ဝါကျိဉ်ကလှာ်, ဝါနဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢစီဆှံဝဲဒီးပစံးလၢဝါလီၤ. ဝါနဉ်ဝါကျိဉ်ကလှာ်, ဝါဖှိကလှာ်, ဝါကဘျိဉ်ကဘျူး, ဝါဆှံပလှၢ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးဝါဟၢဉ်ကလှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဂ့ၤဝါလီၤ.

၂. **ဝါကဘျိဉ်ကဘျူး** နဉ်မ့ၢ်တၢ်ဝါလၢစၢ်ဝဲဒီးဘှဝဲနဉ်ပစံးလၢဝါကဘျိဉ်ကဘျူးလီၤ. ယှာ်အံဉ်ဝါကဘျိဉ်ကဘျူးဒီးစးခီနဉ်ဝါကဘျိဉ်ကဘျူးလီၤ.

၃. **ဝါကယှၤ** တၢ်ဖိလၢအဆှဉ်ဝါနဉ်ပစံးလၢမၤသးဝါကယှၤလီၤ. ပှၤကညီအခိဉ်ဝါမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဆှဉ်ဝါမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢအဆှဉ်ဝါကယှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝါကယှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. မဲးတဲးလဲးတနီၤနီၤအဖိဝါကယှၤလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဝါကယံၢ်ဝါကယှၤလီၤ.

၄. **ဝါကိ** နဉ်မ့ၢ်ပှၤတနီၤနီၤအခိဉ်ဝါထိဉ်တပူၤတပူၤဒီးပစံးလၢဝါကိလီၤ. ပှၤတဂၤစထံဉ်အခိဉ်ဝါကိနီစုညါတခီလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဝါကိၢ်ဝါကိလီၤ. ပစံးလၢဝါလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပစံးလၢတၢ်ဝါကိစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ဝါကိအိဉ်လၢပလီၤတဂ့ၤဘဉ်.

၅. **ဝါခိဉ်** နဉ်မ့ၢ်ပှၤပှၢ်ဒီးအခိဉ်သူဝါနဉ်ပစံးလၢဝါခိဉ်လီၤ. ဖုဝါခိဉ်အခိဉ်ဝါမးဟၢဉ်ကလှာ်လီၤ.

၆. **ဝါဃး** နဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲာ်ဟးဂီၤဒီးအမဲာ်သူလၢအဝါဒီးပစံးလၢအမဲာ်ဝါဃးလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဟးဂီၤဒီးဝါဃးဝဲလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဝါယံၢ်ဝါဃးလီၤ.

၇. **ဝါစဲ** နဉ်မ့ၢ်လီခီဖိတကလှာ်စိၤဖိနဲစိၤဒီးပစံးလၢဝါစဲလီၤ. လီခီနဉ်ဝါစဲထဲခိဉ်မ့ၢ်ဒိဉ်စိၤဒီးစိနှၢ်ခိဉ်မ့ၢ်ဒိဉ်တနီၤဒီးပှၤကညီအီသံးအီက်လၢအပူၤလီၤ. ပကိးဒီးအဆိလၢဝါဘှဉ်ဝါစဲလီၤ.

၉. **ဝါဆှံ** နဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢဝါဆဲးထိဉ်ဒီးကပီၤဝဲနဉ်ပစံးလၢဝါဆှံ

လီၤ. ယွၤခဵစိးအဝါန့ၣ်ဝါဆုံဂ့ၤကၤ, ပစံးဒီးအဆိလၢဝါစီဝါဆုံ
လီၤ.
၁၀.ဝါတြၢ် နှၣ်မ့ၢ်လီခိတကလုာ်လၢပအိၣ်မူလၢအပူၤန့ၣ်ဝါဝဲဒီးပ
ကီးလၢဝါတြၢ်လီၤ. လီခိဝါတြၢ်န့ၣ်ပှၤကညီအိၣ်မူလၢအပူၤလီၤ. ပ
ကီးဒီးအဆိလၢဝါဘှၣ်ဝါတြၢ်လီၤ.
၁၁.ဝါဘၣ်ဧး နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဝါတဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဝါဘၣ်ဧး
လီၤ. နဆူၣ်ဆူဝါဘၣ်ဧးစီၤတဂ့ၤဒံးဘၣ်.ဆူၣ်တ့ၤဝါနီၢ်နီၢ်တက့ၢ်.
၁၂.ဝါလီ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတနံၤနံၤဝါထီၣ်လၢအဖံးဖိခိၣ်လၢအခိၣ်
လီၤမ့ၢ်ဂ့ၤလၢအစုလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဝါလီလီၤ. စထံၣ်တလၢၤတ
ဂၤအစုဝါလီအခိၣ်ဝါလီနးကၢ. ပစံးဒီးအဆိလၢဝါလံၣ်ဝါလီ
လီၤ.
၁၃.ဝါဝါ နှၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ဝါန့ၣ်ဖျါလၢအဃံၤဒီးပစံးလၢဖျါဝါဝါ
လီၤ. လဝီဖျါလၢဝီၣ်လဲၣ်ပူၤန့ၣ်ဖျါဝါဝါလီၤ. တၢ်ရူၤလၢကစၢါန့ၣ်
ဖျါဝါဝါလီၤ.
၁၄.ဝါဟၢၣ်ကလာ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤခိၣ်ဝါန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးဝါဟၢၣ်က
လာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်ဝါမးဟၢၣ်ကလာ်စံးဝဲဒၣ်.
၁၅.ကဝါ ဒီးကဝါကဝါ, ကဝါဓၢကလာ်, တၢ်ကစါကဝါ, က
ပၢၤကဝါ, ကဝဲကဝါကပူကဝါ, ကဝံကဝါတၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢ
ကဝါတက့ၢ်.
၁၆.စဝါ နှၣ်မ့ၢ်စဝံအဆိလီၤ. နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်ပသးလၢအနးကတၢၢ်
နှၣ်ပစံးလၢတၢ်ကိၢ်ပသးစဝံစဝါလီၤ. ပစံးလၢသဝံသဝါစ့ၢ်ကီး
လီၤ.
၁၇.စဝါ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟးလၢအဟၢဖၢန့ၣ်ပစံးလၢစဝါလီၤ. ပစံးလၢ
စွါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဂ့ၢ်န့ၣ်လဲၤတၢ်ဒီးစဝါဝဲလီၤ.
၁၈.တဝါ နှၣ်မ့ၢ်တဝီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီမၤဖှိၣ်ဟံၣ်အါ
ဖျၢၣ်အလိၢ်ဒီးသူၣ်တၢ်ထံးတၢ်သၣ်အလိၢ်န့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢတ
ဝီတဝါလီၤ.
၁၉.တဝါ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဝါတဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတဝါဘၣ်လီၤ.
နဆူၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးတဝါဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.
၂၀.တၢ်ဝါ နှၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ကူတၢ်သိးလၢအဝါတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ
တၢ်ဝါလီၤ. ကီၤလၢသူန့ၣ်ကူတၢ်ဝါဒီးပှၤတြၢ်မနံၢ်န့ၣ်ကူတၢ်ဝါစ့ၢ်
ကီးလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သူတၢ်ဝါလီၤ.
၂၁.ထိၣ်ဝါ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢသိန့ၣ်မ့ၢ်တဝါဘၣ်ဒီးလၢခံကူၤဝါဝဲန့ၣ်
ပစံးလၢထိၣ်ဝါလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဆါဒီးထိၣ်ဝါဝဲလီၤ. ပစံးဒီးအ
ဆိလၢထိၣ်ဝါထိၣ်သူလီၤ.
၂၂.ပဝါ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ကြိကြိလၢပတသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤန့ၣ်ပစံးလၢ
တၢ်ပစါပဝါလီၤ. ထီရိၤတၢ်လၢပသတသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤန့ၣ်ပစံး
လၢတၢ်ပစါပဝါခဲလၢာ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးစတသ့ၣ်ညါဘၣ်အမံၤ
ဘၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်မနုၤလဲၣ်, ကမ့ၢ်ကၢ်သ့ၣ်ပစါပဝါဒၣ်တၢ်သၢ, တၢ်တ
ပူၤလၢသ့ၣ်ကပၤပြူးသတြာ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်တၢ်ပစါပဝါဒၣ်တၢ်သၢ.
၂၃.လီၤဝါ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢသိန့ၣ်တဝါဘၣ်ဒီးလၢခံကူၤဝါဝဲန့ၣ်ပစံး
လၢလီၤဝါလီၤ. တၢ်သူတဘှၣ်လီၤဝါဝဲလီၤ. တၢ်သူတနံၤနံၤတ့ၤ
လိၢ်လံၤဒီးလီၤဝါဝဲလီၤ.
၂၄.သဝါ နှၣ်မ့ၢ်သဝီအဆိလီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်ဃါအကိၢ်နၢ်ပကီးဒီးအဆိ
လၢသဝီသဝါလီၤ.
၂၅.သဝါ နှၣ်မ့ၢ်သဝီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟံၣ်အိၣ်ဖှိၣ်အလိၢ်ဒီးတၢ
သၣ်အလိၢ်န့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသဝီသဝါလီၤ.
၂၆.သဝါထိၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပညၣ်ဂီၢ်သဖျိၤထိၣ်တၢ်ကိၢ်ပသးပခိၣ်ဆါဒီး
ပစံးလၢတၢ်သဝါထိၣ်ပှၤလီၤ. ပှၤတဂၤအညၣ်ဂီၢ်သဖျိၤထိၣ်ဒီး
ကီးအခိၣ်ဆါဒီးတၢ်သဝါထိၣ်အီၤလီၤ.
၂၇.သဝါ နှၣ်မ့ၢ်သဝံအဆိလီၤ. မ့ၢ်ပဖိတၢ်ရိတၢ်ကလာ်ထိၣ်ခုၣ်
ထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသဝံသဝါလီၤ.
၂၈.အဝါ နှၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ဝါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအဝါလီၤ. တၢ်လၢအဝါ
န့ၣ်အိၣ်အါမးလီၤ.
၁. ဝၢ် နှၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လၢရံပူၤဒီးပခွဲးကၢထဲလၢနီၣ်ဝၢ်န်ရံကလဲၤ
ရူဒီးပစံးလၢဝၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်လၢရံခံဒီးဝၢ်ရံဒီးရံလဲၤဝဲလီၤ.
ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝၢ်ဝဲၢ်လီၤ. နမ့ၢ်ဝၢ်ရံကြူးကြူးဒီးရံလဲၤရူဝဲ
လီၤ.
၂. ဝၢ် နှၣ်မ့ၢ်ပမၤဃံၤတၢ်ဒီးပဂ့ၢ်တၢ်လၢပစုညါသးဆူပကပၤဒီး
ပစံးလၢဝၢ်လီၤ. ဝၢ်န့ၣ်ပဂ့ၢ်တၢ်လၢပစုညါသးဆူပကပၤဒီးပစံးလၢ
ပဝၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝၢ်အဝဲတဂၤဒီးအဝဲတဂၤဃံၤဝဲလီၤ. ပစံးလၢ
ဝၢ်ဃံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၃. ဝၢ်ကွဲာ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမ့ၢ်ဂ့ၤ,ထီရိၤတၢ်တမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤမ့ၢ်ဟဲဃီၤ
ဆူပအိၣ်ဒီးပ ဆိၣ်ကွဲာ် လၢပစုညါသ းဒီးပစံးလၢဝၢ်ကွဲာ်လီၤ. ပှၤ
တဂၤအဖိဟဲဃီၤလၢအအိၣ်ဒီးဝၢ်ကွဲာ်ဝဲလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဝၢ်
ကွဲာ်ဝၢ်ဖိုးလီၤ.
၄. ဝၢ်စ့ နှၣ်မ့ၢ်ပတြၢ်ထံဒီးပဃၢၤထိၣ်ယၢလီၤပစုဒီးပစုဒီထံန်ပ
ကၢၢ်တငၢအသိးန့ၣ်ပစံးလၢဝၢ်စ့လီၤ. ပှၤတဂၤတြၢ်ထံဒီးဝၢ်အစု
လီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဝၢ်စ့ဝၢ်ခိၣ်လီၤ.
၅. ဝၢ်ဒံး နှၣ်မ့ၢ်ထိၣ်ယူၤဒီးတပျာ်အဒံးန့ၣ်ပစံးလၢဝၢ်ဒံးလီၤ.
ထီရိၤထိၣ်စီၤဆီစီၤမ့ၢ်ယူၤန့ၣ်ဝၢ်အဒံးလီၤ. ပစံးလၢဝၢ်ဒံးဝၢ်ဖိပ
စံးဒီးအဆိန်န့ၣ်လီၤ.
၆. ဝၢ်ဒံး နှၣ်မ့ၢ်လီဖျးတၢ်ကဝီၤလ့ၢ်လ့ၢ်ယဲၢ်ယဲၢ်ဒီးပစံးလၢလီဝၢ်
ဒံးလီၤ. လီဝၢ်ဒံးဖျါကဝီၤယဲၢ်ယဲၢ်လ့ၢ်လ့ၢ်န့ၣ်တၢ်ကစူၤလီၤဒီးပစံး
ဒီးအဆိလၢလီဝၢ်လီဝဲၢ်အဒံးလီၤ.
၇. ဝၢ်ပြါ နှၣ်မ့ၢ်ပမၤဘှသၣ်လၢရှိၣ်ပှၤအိၣ်ဖှိၣ်တိၣ်ဝဲဒီးပမၤပြါ
လၢပစုညါသးဆူပကပၤဃၢ်ခိဒီးဘူးလီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဝၢ်ပြါလီၤ.
ဒီးပစံးတ်ပြါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဘှသၣ်အိၣ်ဖှိၣ်တိၣ်ကဲၣ်ဆီးန့ၣ်ဝၢ်ပြါ
အီၤဘှသလါစီၤတက့ၢ်. ပစံးဒီးအဆိလၢဝၢ်ပြၢ်ဝၢ်ပြါလီၤ.
၈. ဝၢ်ပြါ နှၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၣ်ရှူးမၤပှၤမၤဖျဲးပှၤလၢလရာ်တၢ်ဒဲးဘး
ဒီးပျ်ကွဲာ်ပတၢ်သရူးကမၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကစၢ်ယွၣ်ရှူးထုးမ့ၢ်ဝၢ်ပြါ
ပတၢ်ဒဲးဘးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကတိၤဒီလီၤ. ကစၢ်ယွၣ်ရှူးထုးမ့ၢ်ဝၢ်
ပြါပတၢ်ဒဲးဘးစံးဝဲဒၣ်.
၉. ဝၢ်ဖျိ နှၣ်မ့ၢ်ပတုၣ်နီၣ်ကျဲခဲဒီးပမၤကွဲာ်နီၣ်ဆူပကပၤန်ပလဲၤ
ကပၢၢ်ဒီးပစံးလၢဝၢ်ဖျိလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဝၢ်ဖျိဝၢ်ဟီလီၤ. ပတုၢ်
ကဟံဒီးပဝၢ်ဖျိထိၣ်ပမဲာ်ညါလီၤ.
၁၀.ဝၢ်ဝ့ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆိၣ်ဟံၣ်ဒီးစံးဝဲလၢဟံၣ်ဝၢ်ဝ့လီၤ. ပစံး
လၢဟံၣ်ဝၢ်ဝ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟံၣ်ဝၢ်ဝ့တဖျၢၣ်ပအိၣ်ဒီးပဘၣ်ဆူးဘၣ်

ဆါနႃးသမိူး.

၁၁.**ဝႆႁီ** ၼင်မႆဝႆပျိုအဆိလီႊ. မႆပတုင်ၼိင်ကျါဒီးပမႃပျိုထီင်ပမဲာ်ညါဒီးပပိႃယံႃၼိင်ဆူပကပႃယႃ်ခီယႃ်ခီၼင်ပစံးဒီးအဆိလါဝႆပျိုဝႆႁီလီႊ.

၁၂.**ကဝႆ** ဒီးကလူႆကဝႆ, ဒီးကမူႆကဝႆ, ဒီးကပီႃကဝႆ, ဒီးကွႆတႆကဝီႃကဝႆ,ကဝႆကီႃသွါတႆခဲလၢၢ်ၼင်ကွႆလါကဝႆတကူႆ.

၁၃.**ကီႆဝႆကီႆဝႆ** ၼင်မႆထိင်လါအဒိင်တဖင်ယူႃဝဲဒီးဝႆအဒံးၼင်ပစံးလါမႃသးကီႆဝႆကီႆဝႆလီႊ. ထိင်သူယူႃထိင်ကိးယူႃဝဲၼင်ပစံးလါမႃသးကီႆဝႆကီႆဝႆလီႊ.

၁၄.**ကီႃဝႆ** ၼင်မႆတႆလါပိင်လဲင်အနံႃဆူကိးမုႆၼၢ်ၼင်ပကိးလါကီႃဝႆလီႊ. ပစံးဒီးအဆိလါယိင်ဝႆကီႃဝႆလီႊ. တႆလါကီႃဝႆဘးခီၼင်အိင်ဒီးကီႃလႃကးကူပသးပုႆစံးဝဲဒင်.

၁၅.**ဂုၢ်ဝႆ** ၼင်မႆပဘင်ယိင်ချုံမိႃထိကဘင်ဒီးပကျဲးစၢးဝႆကြူးကြူးဒီးပစံးလါဂုၢ်ဝႆလီႊ. ချုံကဘင်ၼင်ဂုၢ်ဝႆကြူးကြူးတကူႆ.

၁၆.**ယိင်ဝႆ** ၼင်မႆကီႃဝႆအဆိလီႊ. ဒီးမႆပိင်လဲင်လိၢ်အနံႃဆူမုႆၼၢ်ၼင်ပစံးဒီးအဆိလါယိင်ဝႆကီႃဝႆလီႊ. ယိင်ဝႆကီႃဝႆစံးဝဲဒင်.

၁၇.**စဝႆ** ၼင်မႆပစိင်ထိင်ပမဲာ်အကျိုင်ဖးဒိင်ဒီးပစံးလါစဝႆထိင်ပမဲာ်လီႊ. ပစိင်ထိင်ပမဲာ်ဒီးပကွႆထိင်တႆၼင်ပစံးလါပဝႆထိင်ပမဲာ်လီႊ. ပစံးဒီးအဆိလါစဝႆမဲာ်စဝႆၼါလီႊ. ပှႃတဂႃမံဒီးအဝဲတဂႃလဲႃထိင်ဂဲႃဒီးစဝႆထိင်အမဲာ်ဒီးကွႆထိင်တႆလီႊ. ဒီးပစံးလါတဝႆဒီးသဝႆစုႆကိးလီႊ.

၁၈.**တဝႆ** ၼင်ဒ်စဝႆအသိးလီႊ. မႆပှႃကညီစိင်ထိင်အမဲာ်အကျိုင်ဖးဒိင်ဒီးကွႆထိင်တႆလီႊ. ပှႃတဂႃကွႆထိင်တႆဒီးတဝႆထိင်အမဲာ်စံးဝဲဒင်.

၂၀.**တဝႆ** အဝဲအံႃတဘီအိင်ထဲတႆကတီႃလီႊ. ၼမႃသ့င်ၼင်တဒိင်တဝႆဘင်, မ့ႃတမံတဝႆဒံးဘင်, စတသ့င်ညါတဝႆဘင်ကျဲဘင်. စတီႆလၢ်တၼူႆတဝႆဘင်. ပှႃတဂႃတဂ့ႃတဝႆဘင်ဒ်အပုႆသိးဘင်.

၂၁.**ထံဝႆ** ၼင်မႆထံၼံႃယႃ်ခီၼင်ပကိးလါထံဝႆလီႊ. အိင်ၼဲလါထံဝႆဘးခီဒီးစကအိင်လါထံဝႆအံႃတခီလီႊ.

၂၁–၁. **ၼိင်ဝႆ** ၼင်မႆပတဲသ့င်ဘင်သ့င်ကဆုင်ဒင်ဒီးပမႃအလင်ကဘျုင်ဒီးပမႃအဘီဖျာင်ဝဲၼင်ပကိးလါၼိင်ဝႆလီႊ. ပမႃၼိင်ဝႆၼင်မႆပဝႆချံလီႊ. ပကိးဒီးအဆိလါၼိင်ဝႆၼိင်တႃလီႊ.

၂၂.**ပဝႆ** ၼင်မႆသ့င်တကလုာ်အလဲဂ့ႃဒီးပကိးလါပဝႆလီႊ. ပဝႆအလဲပမႃချုံဘိဂ့ႃဝဲလီႊ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလါပဝႆပဝဲႆလီႊ.

၂၃.**ဖင်ဝႆ** ၼင်မႆဖင်ကပှူအယၢၢထံးယႃ်ခီလါပှႃကညီအလီႆမံၼင်ပစံးလါဖင်ဝႆလီႊ. ဖင်ဝႆၼင်အိင်ခံခီလီႊ. အိင်ဒီးဖင်ဝႆဖိတခီဒီးဖင်ဝႆဒိင်တခီလီႊ. ပကိးဒီးအဆိလါဖင်ဝႆဖင်ဝဲႆလီႊ. ပှႃတဂႃမံဝဲလါဖင်ဝႆအဝဲတခီဒီးအဝဲတဂႃမံလါဖင်ဝႆအဝဲတခီလီႊ.

၂၄.**ဖင်ဝႆဖိ** ၼင်မႆလီႆမံလါဖင်ကပှူအယၢၢလါအအံင်တခီၼင်ပကိးလါဖင်ဝႆဖိလီႊ. ပှႃခံဂႃမံလါဖင်ဝႆဖိတဂႃဒီးဖင်ဝႆဒိင်တဂႃလီႊ.

၂၅.**ဖင်ဝႆလဲႆ** ၼင်မႆလီႆမံလါဖင်ကပှူအဂံႃထံးလါအလဲႆတခီဒီးပကိးလါဖင်ဝႆလဲႆလီႊ. ပကိးလါဖင်ဝႆဒိင်စုႆကိးလီႊ. ပှႃအိင်ဒီးအဖိဆံးလံႃဆံးၼင်အိင်ဝဲလါဖင်ဝႆလဲႆတခီလီႊ. ပှႃဖိမုင်ကၼိႃၼင်မံဝဲလါဖင်ဝႆဖိတခီလီႊ.

၂၆.**လးဝႆ** ၼင်မႆချိုင်တကလုာ်အိင်လါထံဘျါအကျါၼင်အကုမုင်သရုင်တၼိႃ,အကုဂီႃတၼိႃဒီးပကိးလါချိုင်လးဝႆလီႊ. ဒီးအိင်ခံကလုာ်လီႊ. ချိုင်လးဝႆခွါတကလုာ်ဒီးချိုင်လးဝႆမုင်တကလုာ်လီႊ. ချိုင်လးဝႆခွါၼင်အကုဂီႃဝဲဒီးချိုင်လးဝႆမုင်ၼင်အကုဖုင်ဝဲလီႊ. ချိုင်လးဝႆၼင်ပှႃကညီအိင်ဝဲလီႊ.

၂၇.**ဝံႆဝႆ** ၼင်မႆပမႃကသ့င်တႆလါပစုမုႆဂ့ႃ,ပမႃကသ့င်တႆလါကီႆလဲႆမုႆဂ့ႃပစံးလါဝံႆဝႆလီႊ. ပှႃတဂႃဝံႆဝႆမ့င်အူလါချိုင်ယုလ့င်ဒီးပဒိဝ့ႃဝီႃပစုယႃ်ခီယႃ်ခီၼင်ပစံးလါပဝံႆဝႆပစုလီႊ.

၂၈.**သဝႆ** ၼင်မႆပှႃကညီကွႆတႆကျိုင်ထိင်အမဲာ်ဒီးပစံးလါသဝႆထိင်အမဲာ်လီႊ. ပှႃတဂႃကွႆတႆဒီးသဝႆထိင်အမဲာ်လီႊ. ပစံးဒီးအဆိလါသဝႆမဲာ်သဝႆၼါလီႊ.ပှႃမံၼင်တုႃပထိင်ဂဲႃဒီးဖုသံၼိင်သဝႆထိင်အမဲာ်လီႊ.

၁. **ဝ်ꩡ** ၼင်မႆပလီႃသးမုႆဂ့ႃ, ပခိင်သးမုႆဂ့ႃပကွးလါပစုမ့င်ဒီးပစံးလါဝ်ꩡလီႊ. ထိရိႃတႆကွးတႆလါအစုမ့င်ၼင်ပစံးလါဝ်ꩡခဲလၢၢ်လီႊ. ပှႃတဂႃအလီႃသးဒီးဝ်ꩡဝဲလီႊ. ပှႃတဂႃအခိင်သးဒီးဝ်ꩡလီႃအခိင်လီႊ. ဘိင်သအိင်ဝ်ꩡသ့င်ကပႃလါအစုမ့င်လီႊ.

၂. **ဝ်ꩡ** ၼင်မႆပှႃတကလုာ်အိင်လါပှႆကျါဒ်ပှႃကညီအသိးဒီးအိင်လါကီႆယူႆအပှႆလႆကျါၼင်ပကိးလါဝ်ꩡလီႊ. ပကိးဒီးအဆိလါဝ်ꩡမိႃဝ့မိႃလီႊ. ဝ်ꩡၼင်အိင်လါယိႃအကီႆၼင်လီႊ.

၃. **ဝ်ꩡ** ၼင်မႆပကွးအိင်ဒံအကပိႃလါဖုသံၼင်မုႆဂ့ႃ, ပကွးယိႃသင်အကပိႃလါထးဝ်ꩡမုႆဂ့ႃ, ပစံးလါဝ်ꩡလီႊ. ပှႃတဂႃဝ်ꩡဒံဒီးစံႆယါအိင်ဝဲလီႊ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါဝ်ꩡဝဲၢ်လီႊ.

၄. **ဝ်ꩡ** ၼင်မႆပမႃထိင်တႆလါပစုညါသးဒီးပစုမ့င်ဒီးပစံးလါဝ်ꩡလီႊ. ဝ်ꩡထိင်ဟိင်ခိင်ဝံလါတႆပှူတကူႆ. ဝ်ꩡၼၢ်ဘုဆူကုပှူလဲႃဝ်ꩡဘုလါဖိပှူတကူႆဟ်ထိင်ဘုဆူကုပှူစံးဝဲလီႊ.

၅. **ဝ်ꩡကူႃ** ၼင်မႆပှႃကညီကွဲကူႃအကလႃဒီးကွးကြူၢ်ဟိင်ခိင်လါၼိင်ရဲၢ်ရိၢ်တဘိဒီးပစံးလါဝ်ꩡကူႃအကလႃလီႊ. ပှႃတဂႃကွဲကူႃအဖိအကလႃဒီးဝ်ꩡကူႃအဖိအကလႃလါၼိင်ရဲၢ်ရိၢ်လီႊ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါဆိကူႃဝ်ꩡကူႃလီႊ.

၆. **ဝ်ꩡကွ့ၢ်** ၼင်မႆထိရိႃတႆထိင်အုင်ထိင်ဆါ, တႆစယိကၼံလါတဘင်လိၢ်ဘင်ဝဲၼင်ပမႃကွ့ၢ်လါယဲၢ်ကၼင်ဒီးပစံးလါဝ်ꩡကွ့ၢ်လီႊ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါထုးကွ့ၢ်ဝ်ꩡကွ့ၢ်လီႊ. ဒီးကသံင်ထံလါပကွဲးလၢ်ကမင်ၼင်ပဝ်ꩡကွ့ၢ်လါဒီဖိလီႊ.သ့င်လါပကြူၢ်လါထးကြဲစယိကၼံၼင်ဝ်ꩡကွ့ၢ်အစယိကၼံၼင်တုႃဘင်လိၢ်တကူႆ. ဝ်ꩡကွ့ၢ်ကပၢ်စဲဘူးလါတၡၢအဘိလီႃၼင်တကူႆ.

၇. **ဝ်ꩡကွ့ၢ်** ၼင်မႆထုးကွ့ၢ်အဆိလီႊ. ဒီးမႆပဟံးထိင်တႆတမံႃဒီးပဟ်ကွ့ၢ်ဆူအဂႃၼင်ပစံးလါထုးကွ့ၢ်ဝ်ꩡကွ့ၢ်လီႊ. ဒီးပလဲႃမိႃထိင်ပှႃတဂႃလါပှႃဂႃအကျါၼင်ပစံးလါထုးကွ့ၢ်ဝ်ꩡကွ့ၢ်စုႆကိးဒီးအဆိဒ်ၼင်လီႊ.

၈. **ဝ်ꩡဆူဆူ** ၼင်မႆပဝ်ꩡဘုလါချိုင်ပှူမုႆဂ့ႃ, လါဖိပှူမုႆဂ့ႃပဝ်ꩡ

ဘၣ်လိၥ်လီၤဝဲယူဒီးပစံးလၢတ်ယူယူလီၤ. တ်ဘုလၢဖီပူၤန့ၣ်တ်ယူယူတက့ၢ်.

၉. **တ်ယဲးတ်ယိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤသးဒီးပတ်တပူၤဘၣ်တပူၤဒီးပစံးလၢတ်ယဲးတ်ယိးလီၤ. ပှၤတဂၤအလီၤသးဒီးတ်ယဲးတ်ယိးအသးသကဲၤမးဒီကညါလီၤ.

၁၀.**တ်ဆူၣ်လီၤစု** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤအလုၢ်အလၢ်တကလုာ်လၢအဖိဝဲၢ်ကိတဂၤန့ၣ်မၤဝဲအလုၢ်အလၢ်န့ၣ်ဟ်လီၤဝဲအကယၢကယဲလၢလီခီပူၤဒီးထံဒီးဝဲန့ၣ်ဒီးကျိၣ်ဒီးစုဒီးထိလီၤဆီသွံၣ်လၢအဖိစုညါသးဒီးတ်ဝဲလၢဆုါသၢဘ့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတ်ဆူၣ်လီၤဝဲအစုလီၤ. တ်ဆူၣ်လီၤနဖိဝဲၢ်ကိအစုတက့ၢ်. ပတ်ဆူၣ်လီၤအစုန့ၣ်အပှၢ်လၢလၢ်တဖၣ်အိၣ်မၤန့ၢ်အိၣ်ကဲဖံးခုၣ်ညၣ်မှာ်ဒီးအကစၢ်ပှၢ်ဒၣ်ဝဲန့ၣ်မၤန့ၢ်အိၣ်ကဲစံးဝဲဒၣ်.

၁၁.**တ်ဆှၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတ်ထိၣ်တၢ်ကမ့ံၤဆူနၥ်ပူၤဒီးပလဲၤဂၢ်ကွၥ်လၢအယံၤန့ၣ်ပစံးလၢပစံးလၢတ်ဆှၢတၢ်ကမ့ံၤလီၤ. တၢ်ကမ့ံၤလီၤလၢကိၥ်လၥ်ဒ့အါကၢ. လဲၤတ်ဆှၢကွၥ်ဆူအယံၤဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတ်ဆှၢတ်တၢလီၤ.

၁၂.**တ်ဆူၣ်** န့ၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢတ်ဆူၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပှၤကညီမၤအလုၢ်အလၢ်တမံၤလၢမၤထိၣ်မၤထိအဖိလီၤ. ဒီးတ်ဝဲအစုညါသးလၢဆုါသၢဘ့ၣ်ဒီးကူးဆိကိၥ်ဒီးထိလီၤအသွံၣ်လၢအဖိစုညါသးဒီးဒီးထိၣ်ဝဲဒီးလီခီဖိတဘ့ၣ်ဒီးထံဖ့ၣ်တိၢ်ပီၤကဲၣ်ရိၣ်နၢ်ကါအိၣ်လၢလီခီပူၤန့ၣ်မ့ၢ်အဖိဝဲၢ်ကိအကယၢကယဲဒီးပစံးလၢတ်ဆူၣ်လီၤအစုလီၤ. တ်ဆူၣ်လီၤစုန့ၣ်ပတစံးဘၣ်.

၁၃.**တ်ထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝံအိၣ်လၢတၢ်ပူၤဒီးပမၤထိၣ်ကွၥ်လၢပစုဒီးပစံးလၢတ်ထိၣ်လီၤ. ဒီးပတ်ပခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတ်ထိၣ်ခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တ်ထိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝံလၢတၢ်ပူၤတက့ၢ်. ပှၤတဂၤအခိၣ်သးဒီးတ်ထိၣ်လီၤ.

၁၄.**တ်ပြါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပြါဘုသၣ်လၢအအိၣ်ဖိၣ်တိၣ်ဝဲလၢချံၣ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢတ်ပြါလီၤ. ပှၤကညီလီလီၤဘုန့ၣ်ကမ့ၢ်တ်ပြါဝဲသကုၤချံၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတ်ပြ်တ်ပြါလီၤ.

၁၅.**တ်ပြါ** န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤၣ်ရှူးမၤပူၤမၤဖျဲးပှၤလၢလရာ်တၢ်ဒဲးဘးဒီးပတၢ်ဒဲးဘးပျ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကစၢ်ယွၤၣ်ရှူးတ်ပြါပတၢ်ဒဲးဘးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထုးမ့ၢ်တ်ပြါလီၤ. ကစၢ်ယွၤၣ်ရှူးထုးမ့ၢ် ဝ်ပြါပတၢ်ဒဲးဘးလီၤ.

၁၆.**တ်ဖှ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတ်ပခိၣ်တုၤတရိးထိၣ်ဒီးပစံးလၢပတ်ဖှပခိၣ်လီၤ. ပှၤကညီပုံၤအခိၣ်န့ၣ်တ်ဖှဝဲတုၤတရိးထိၣ်ဒီးခွံဘၣ်လိၥ်ကုၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတ်ဖှတ်ဖှါလီၤ.

၁၇.**တ်မှဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဃဲာ်ကနၣ်ကွါကနၣ်ဖိၥ်ယုဒီးပကူးတၢ်ဝဲာ်တၢ်အလိၢ်တဘၣ်လိၥ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတ်မှဲၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတ်မှဲၤတ်မှၢလီၤ. ဃဲာ်ကနၣ်ဖိၥ်ယုဒီးစတဲသုၣ်တ်မှဲၤဒီးတကဆုၣ်ဘၣ်လီၤ.

၁၈.**တ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂိၢ်ခါန့ၣ်သုၣ်လၣ်ဝၣ်လၣ်ဒီးအုးဒီးယးမ့ၢ်သုယုၢ်ကလၥ်ဒ်သွဲၣ်လးကမူၣ်အသိးဒီးဖိးထိသုၣ်လၣ်ဝၣ်လၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသလါတ်လီၤ လီၤ. တၢ်ဂိၢ်ခါနးကဲၣ်ဆိးန့ၣ်မ့ၢ်သလါတ်လီၤလီၤ. သလါတ်လီၤန့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်ကီးပူၤဒဲးဘၣ်. အိၣ်တပူၤပူၤလီၤ. သလါတ်လီၤတၢ်ဂိၢ်သမိး.

၁၉.**တ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထါလီၤဘုလၢဖီပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပတ်လီၤဘုလီၤ. လဲၤတ်လီၤဘုလၢဖီပူၤဒီးလီလီၤတက့ၢ်.

၂၀.**တ်သွံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟုးဆါဒီးအသွံၣ်လီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတ်သွံၣ်လီၤ. ပှၤဟုးဆါဒီးတ်သွံၣ်န့ၣ်အဟုးဆါနးကၢ. ဒီးတနီၤနီၤမ့ၢ်လီၤလၢထံဒီးပစံးလၢတ်ထံလီၤ. ဖိၥ်မုၣ်န့ၣ်အဟုးဆါတ်သွံၣ်တနီၤတ်ထံတနီၤလီၤ.

၂၁.**တ်စီၤဝ့စီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးတ်ဒီးအဆိဒီးပကိးလၢတ်စီၤဝ့စီၤလီၤ. တ်စီၤဝ့စီၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၂.**ကတ်** ဒီးပတ်ကဝဲာ်, ဒီးကတ်ပျိ, ဒီးကတ်သူ,ဒီးကတ်ဂီၤ, ဒီးကတ်ဝါ, ဒီးထိးကတ်, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကတ်တက့ၢ်.

၂၃.**စတ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွးပှၤဂၤလၢပစုမှၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘိၣ်သအိၣ်ကွးတၢ်လၢအစုမှၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢစတ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသတ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးစတ်အဝဲတဂၤနာ်မၤလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်စတ်ထိခိၣ်လၢအစုမှၣ်ဒီးအုၣ်သဲဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစတ်စဝဲာ်လီၤ.

၂၄.**တတ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တနီၤန့ၣ်ပစံးလၢတတ်လီၤ. ပှၤကညီကွၤလၢာ်တတ်အိၣ်ဒ်းတတ်. ပနၢ်သံလၢာ်တတ်. အိၣ်ဒ်းတတ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတတ်တဝဲာ်လီၤ.

၂၅.**တၢၤတ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢၤဝံာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဃဲာ်အကနၣ်ဝံာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢၤဝံာ်တၢၤတ်လီၤ. ဃဲာ်လၢထးစၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပဝဲာ်တၢ်ဒီးအကနၣ်တၢၤဝံာ်တၢၤတ်လီၤ.

၂၆.**ထးတ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထးလၢပမၤအကနၣ်တကၢၤဝဲဒ်နီၣ်တၢၤအသိးဒီးပတ်ဃီၤသၣ်အကဗိၤန့ၣ်ပကိးလၢထးတ်လီၤ. ဒီးထးတ်န့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ထးတ်လၢပတ်ဃီၤသၣ်အကဗိၤန့ၣ်တကလုာ်ဒီးပတ်ဃိတၢ်ပူၤန့ၣ်တကလုာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၇.**ပတ်** န့ၣ်ပတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဖိၣ်တၢ်နးထိရိၤတမံၤလၢဟိၣ်ခိၣ်ချၢအံၤပစံးလၢပတ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖတ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤလၢဆါတဲာ်လှၤအိလှၤန့ၣ်မ့ၢ်တူၢ်ပတ်တကလုာ်လီၤ. ပှၤလၢလီၤဘၣ်ထိန့ၣ်မ့ၢ်တူာ်ပတ်တကလုာ်လီၤ. ပတ်န့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဒဲးဘးပတ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၈.**ဝံာ်တ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်အခံကီၤဂံၤဂုၤအသးယၢ်ခီယၢ်ခီဒီးပစံးလၢဝံာ်တ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဝံာ်တ်ဝံာ်တ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံာ်ဝံၢ်ဝံာ်တ်လီၤ.

၂၉.**ဝဲၢ်တ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ဒ်အဘူးအသိးဒီးအလၣ်အဒီးနၢမူဝဲဒီးပှၤကညီအိၣ်အဒီးန့ၣ်ပစံးလၢဝဲၢ်တ်လီၤ. ဝဲၢ်တ်န့ၣ်ပှၤကညီကျိုးအိၣ်အဒီးနၢမူဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝဲၢ်ဘ့ၣ်ဝဲၢ်တ်လီၤ.

၃၀.**သတ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွးတၢ်လၢပစုမှၣ်ဒီးပစံးလၢသတ်လီၤ. သၣ်မံဃီၤသတ်ယၢနၥ်မးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသတ်သဝဲာ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ကွးတၢ်လၢအစုမှၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသတ်လီၤ.

၃၁.**အါတ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဃီၤအဝ့ၢ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢအါတ်လီၤ. ပဃီၤစီၤပၤန့ၣ်အိၣ်လၢဝ့ၢ်အါတ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤသးပှၢ်လၢပျၢၤတနီၤနီၤလဲၤထိဆူအါတ်ပူၤလီၤ.

၁. **ဝး** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်တထူၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤန့ၣ်ပစံးလၢဝးလီၤ.

ကလံၤအှၣ်ဘၣ်သ့ၣ်လၣ်ဒီးသ့ၣ်လၣ်ဝးဝဲလီၤ. ပမ့ၢ်ကွာ်လီၤထံလိာ် ပှၤပမ့ၢ်ခီထံဒီးထံဝးဝဲလီၤ. တပီဘၣ်ချံဒီးချံဝးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢဟူးဝးလီၤ. ဝးနှၣ်မ့ၢ်ဝးကျၢ်ကျူာ်. ဝးဆှဆိ. ဝးကျဲၤ ကျိၤ. ဝးဖျှဖျိ. ဝးဂံၤဂုၤ. ဝးလှာ်လီၢ်. ဝးယဲၢ်ယီၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. **ဝး** နှၣ်မ့ၢ်ကွီၤအသးဆဲးကၠၤအတီၤဒီးပစံးလၢဝးလီၤ. စကျိၤ စယိၢ်ဒ့လၢယိၢ်တကီးဝးဆွးလီၤ. ထီရိၤတၢ်ဆဲးအတီၤနှၣ်ပစံးလၢ ဝးခဲလၢာ်လီၤ. စဃုယာ်နိၣ်ဃုယာ်တဝးဘၣ်.

၃. **ဝး** နှၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတြံး တၢ်ဆးကၠၤအတီၤဒီးပစံးလၢဝးစ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒီးပစံးစ့ၢ်ကီးလၢဝးတြံးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဆှၣ်ခုးဝးတစိဒီး ဟဲကၠၤဝဲလီၤ.

၄. **ဝးကဘျးကဘျဲ** နှၣ်မ့ၢ်ဂီၤဖံးအကိာ်ဘုခၣ်ဘုဝးလီၤစဲၤဝဲယၢ် ခီယၢ်ခီနှၣ်ပစံးလၢဝးကဘျးကဘျဲလီၤ. ထီရိၤတၢ်ဒီဘ့ၣ်စၢ်ဝဲဒီး လီၤစဲၤဝးယၢ်ခီယၢ်ခီနှၣ်ပစံးလၢဝးကဘျးကဘျဲလီၤ. ဂီၤဖံးတဒ့ အခၣ်ဘုလီၤစဲၤဝးမးကဘျးကဘျဲလီၤ.

၅. **ဝးကယၢ်ကယၢ်** နှၣ်မ့ၢ်ကလံၤဟဲသ့ၣ်လၣ်ဝးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်စံၣ် လၢသ့ၣ်ခံသ့ၣ်ဒ့သ့ၣ်လၣ်ဝးဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဝးကယၢ်ကယၢ် လီၤ. တၤသွိၣ်စံၣ်လၢသ့ၣ်ခံဝးမးကယၢ်ကယၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢဝးကယၢ်ကယၢ်လီၤ.

၆. **ဝးကူးလံာ်ကူးလံာ်** နှၣ်မ့ၢ်သံမိၢ်ပိၢ်ဖွါဒီးဝးဝဲကံးကူးအသးမ့ၢ် ဂ့ၤ.ပှၤကညီဖိဆံးလၢတဃၣ်တနၢ်ဒံးဘၣ်နှၣ်ကံးကူးအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဝးကူးလံာ်ကူးလံာ်လီၤ. ပှၤဆံးတဂၤအိၣ်လၢလီၢ်မံပူၤဒီး ဝးကူးလံာ်ကူးလံာ်လီၤ. သံမိၢ်ပိၢ်ဖွါဒီးဝးမးကူးလံာ်ကူၢ်လံာ်လီၤ.

၇. **ဝးကိၢ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ကိးကိၢ်အဘ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်လဲၤကိးကိၢ် အဘ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢအိၣ်ဝးကိၢ်လဲၤဝးကိၢ်လီၤ. ပှၤစံၣ်ဖိတဖၣ် လဲၤတၢ်ဝးကိၢ်လီၤ. ပှၤအဲကလံးဖိနှၣ်လဲၤတၢ်ဝးကိၢ်. တၢ်လၢလၢၢ် တဖၣ်နှၣ်အိၣ်ဝးကိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအိၣ်ဝးထံဝးကိၢ်ပစံးဒီးအ ဆိဒ်နှၣ်လီၤ.

၈. **ဝးကျၢ်ကျူာ်** နှၣ်မ့ၢ်တပီဘၣ်ချံဝးဝဲဒီးပစံးလၢဝးကျၢ်ကျူာ် လီၤ. ချံဘၣ်တပီဝးကျၢ်ကျူၢ်နးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝးကျၢ် ကျံၢ်ဝးကျၢ်ကျူာ်လီၤ.

၉. **ဝးကျဲၤကျိၤ** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖးထီလီၤစဲၤလၢတၢ်ကဟိာ်လီၤဝးယၢ် ခီယၢ်ခီဒီးပစံးလၢဝးကျဲၤကျိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝးကျဲၤကျံၢ် ဝးကျဲၤကျိၤလီၤ. ဝၣ်တဘိလီၤစဲၤလၢတၢ်ကဟိာ်လီၤဒီးဝးကျဲၤကျိၤ ဝဲယၢ်ခီယၢ်ခီလီၤ.

၁၀. **ဝးဂံၤဂုၤ** နှၣ်မ့ၢ်ပတြုၤသ့ၣ်ဝၤရုရှဒီးပစံးလၢဝးဂံၤဂုၤလီၤ. ထီရိၤပတြုၤတၢ်ဝးနှၣ်ပစံးလၢဝးဂံၤဂုၤလီၤ. ပှၤတဂၤတြုၤသ့ၣ်တ ထံးဒီးဝးဂံၤဂုၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝးဂံၤဂံၢ်ဝးဂံၤဂုၤလီၤ.

၁၁. **ဝးဆှဆိ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီထွၣ်အသးအစုဒၣ်ဝးဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. က လံၤအှသ့ၣ်ဝးလၢအထံးနှၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဝးဝဲယၢ်ခီယၢ်ခီဒီးပစံးလၢဝး ဆှဆိလီၤ. ပှၤတဂၤထွၣ်အသးဒီးအစုဝးဆှဆိမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢဝးဆှဆံၣ်ဝးဆှဆိလီၤ.

၁၂. **ဝးတြံး** နှၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဆှၣ်တၢ်တုၤဝးဆဲးကၠၤအတီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပ ကွီၤတၢ်တုၤဝးဆဲးအတီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဝးတြံးလီၤ. ပှၤတဂၤဆှၣ် သ့ၣ်ခိၣ်ထံးဝးတြံးဒီးထၢအိၣ်ဝဲအသၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတြံးခုး တလီၢ်ဝးတြံးဒီးဟဲကၠၤဝဲလီၤ.

၁၃. **ဝးထံ** နှၣ်မ့ၢ်ဝးကိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်သကုၤကိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်လဲၤသကုၤကိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဝးထံဝးကိၢ်လီၤ. ပှၤအဲကလံး ဖိလဲၤတၢ်ဝးထံဝးကိၢ်စံးဝဲလီၤ.

၁၄. **ဝးဖျှဖျိ** နှၣ်မ့ၢ်ကလံၤအှဘုထံးမ့ၢ်ဂ့ၤ. အှၣ်ဝၣ်ဘိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဝး ဝဲယၢ်ခီယၢ်ခီဒီးပစံးလၢဝးဖျှဖျိလီၤ. ပှၤကညီကတိၤတၢ်ဒီးအဖျၤ ဝးဖျှဖျိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကလံၤဟဲအှဝၣ်ဘိၣ်ဝးဖျှဖျိနးကၢ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢဝးဖျှဖျံၢ်ဝးဖျှဖျိလီၤ.

၁၅. **ဝးယဲၢ်ယီၤ** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖးထီလၢကလံၤအှဒီးဝးဝဲဒီထံးညါ ယၢ်ခီယၢ်ခီဒီးပစံးလၢဝးယဲၢ်ယီၤလီၤ. သ့ၣ်ဖးထီတထံးကလံၤအှ ဒီးဝးယဲၢ်ယီၤမးယဲၢ်ယီၤယဲၢ်ယီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝးယဲၤယီၤစ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝးယဲၢ်ယံၢ်ဝးယဲၢ်ယီၤလီၤ.

၁၆. **ဝးရၢ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤပှၢ်ဒီးအစုကနီးအခိၣ်ဟူးဝဲဒီးပစံးလၢဝးရၢ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟူးတိာ်ဝးရၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးပှၢ်ဒီး အခိၣ်ဟူးတိာ်ဝးရၢ်နးကၢ.

၁၇. **ဝးလှာ်လီၢ်** နှၣ်မ့ၢ်ထံလၢပခီဝးမ့ၢ်ဂ့ၤ. အိၣ်ဒီးတပီမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဝး ဝဲနှၣ်ပစံးလၢထံဝးလှာ်လီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤခီထံဝးလှာ်လီၢ်နးကၢ.

၁၈. **ဝးဝး** နှၣ်မ့ၢ်ပဃၣ်တရုံးတၢ်တလီၢ်လီၢ်ဒီးပစံးလၢဃၣ်ဝးဝး လီၤ. ဃၣ်မှၤဝးဝးတုၤမံဒီးပကအိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတြံးအသးဝး ဝးဒီးကွၢ်တြံးတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝးဝးဝ့ၣ်ဝ့ၣ်လီၤ.

၁၉. **ကဝး** နှၣ်ကွၢ်လၢကဝးတက့ၢ်. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးမ့ၢ်နိၢ်နိၢ်လၢသဝး လီၤ.

၂၀. **စဝး** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကမိာ်လၢပတဲသဖျိးမ့ၢ်ဂ့ၤ. သပၢၤခိၣ်ဒူလၢပ ဟံးဘၣ်ဖိာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢစဝးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဝးစ့ၢ်ကီးလီၤ. သပၢၤခိၣ်ဒူစဝးကွံာ်လံ. စတဲသ့ၣ်ကမိာ်တလိၣ်စဝးဝဲလီၤ.

၂၁. **ဆၣ်ဝး** နှၣ်မ့ၢ်ကလံၤမ့ၢ်မ့ၢ်လီၤဒီးပကွၢ်ဆၣ်မၤသးဒ်ဝးအသိး ဒီးပစံးလၢဆၣ်ဝးလီၤ. ကလံၤမ့ၢ်လီၤအှဘၣ်ဆၣ်ဝးပြံးပြံးလီၤ. ဆၣ်နှၣ်ကလံၤမ့ၢ်မ့ၢ်လီၤဒီးပကွၢ်ဝးပြံးပြံးလီၤ.

၂၂. **တဝး** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်တနီၤနှၣ်ပစံးလၢတဝးလီၤ. သဲးသၣ်ခံကယၤ နှၣ်နီၤအိၣ်ခံဂၤတဂၤတဝးဝးတက့ၢ်. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးမ့ၢ်တလၢၤအက လုၢ်ပကီးဖိာ်ထွဲအခံလီၤ. မိၢ်ဟဲသၣ်တနာ်နှၣ်ပှၤနဲတဝးစကပှၤယဲ တဝးလီၤ.

၂၃. **ထိၣ်ဝး** နှၣ်မ့ၢ်ပမၤတံာ်တၢ်ပူၤဒီးပစံးလၢထိၣ်ဝးလီၤ. ထိၣ်ဝး တံာ်တၢ်ပူၤလၢသန့. ထိၣ်ဝးတံာ်ဃာ်ပလီခိၣ်လၢစခီဒီအကံၢ်တ ကှၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထိၣ်ဝးထိၣ်ဝဲးလီၤ.

၂၄. **ထိၣ်ဝးအသး** နှၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လၢစှာ်ပူၤဒီးပသးဝ့ၢ်ဝ့ပသးနှၣ်ပ စံးလၢပထိၣ်ဝးပသးလီၤ. ပှၤဂၤထိၣ်ဝးအသးလီၤ. ပှၤတဂၤထိၣ် ဝးအသးလၢစှာ်ပူၤလီၤ.

၂၅. **ပဝး** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိာ်ဟ်အသး. ထုးထိၣ်အဂ့ၢ်အတိၢ်ဒီးအိၣ် ဆိးဒီးကလုၢ်ကတိၤ. ဒီးအိၣ်အီ. ဒီးလဲၤတၢ်ကၠၤတၢ်နှၣ်ပစံးလၢပ ဝးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပကဲာ်ပဝးလီၤ. ပှၤတဂၤစကွၢ်မၤသးပ ဝးတဘၣ်လဲၣ်. နမၤနသးအပဝးတဘၣ်ဘၣ်.

၂၆. **မဲာ်မူသးဝး** နှၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်သမူဒံးအကတိၢ်အံၤပစံးလၢပမဲာ်မူ သးဝးလီၤ. လၢသုမဲာ်မူသးဝးဒံးအကတိၢ်အံၤဘါကၠၤကစၢ်ယွၤတ

ၵႃႉ.

၂၇. လဵဝ်ဝႃး ၼႆႉမၢႆပလဵဝ်တရႂ်းတၢၼ်ႈၵႃႈဢဝ်ႁဵၼ်းပဵၼ်းလႃလဵဝ်ဝႃး လီႊ. ၸလဵဝ်တၢၼ်ဝႃးၵွၼ်တပီ. လဵဝ်ဝႃးၵွၼ်ခဵဝ်ၸဵမ်းဝႆႉၼႆ.

၂၈. ဝႂ်းဝႂ်းဝႃးဝႃး ၼႆႉမၢႆတၢၼ်ၵသုၼ်ၻၼ်ပႃလႃပလဵဝ်တၢၼ်လႃၵျွလႃ ထိၼႆႉပဵၼ်းလႃ ၵသုၼ် ဝႂ်း ဝႂ်း ဝႃးဝႃး လီႊ. ပႃၵၢၼ်မၢႆ လဵဝ် တၢၼ် ၵ သုၼ် ၻၼ်ယႃဝႂ်းဝႂ်းဝႃးဝႃးလီႊ.

၂၉. သဝႃး ၼႆႉမၢႆတၢၼ်ၵႃႈတၢၼ်ၸိၼ်ဝႆႉၼႆႉပဵၼ်းလႃသဝႃးလီႊ. တဵသဝႃး ၵွၼ်သုၼ်ၵမိၼ်တလီၼ်တၵႃႉ. ၸီႊပႃတရွၵျီပႃလၢၵ်တၢၼ်ဢၼိၼ်ဢ ပႃတဢၢၼ်းဢၼၢၵ်ၵုသဝႃးဝႆႉလီႊ. သပႃႉဢမိၼ်ၸိၼ်ၼႆႉပဵၼ်းသဝႃးၸွၵ် ၵီႈလီႊ. သပႃႉမိၼ်ၼႃႉသဝႃးၵွၼ်ၸဵမ်းဝႆႉၼႆ.

၃၀. သဝႃး ၼႆႉမၢႆသဝႂ်းဢသီ လီႊ. ၼီႊမၢႆထံ သဢႃၼ်ဝီႊလုၵ်ႉ ဢသႃး ၼႆႉပၵီးၼီႊဢသီလႃထံသဝႂ်းသဝႃးလီႊ.

၃၁. သႃးဝႃး ၼႆႉမၢႆပသႃးဆဵဝ်တၢၼ်လႃပၼၢၵ်ထုးမိၼ်ဝႃးၼဵႊၼဵႊၼီႊပဵၼ်းလႃပ သႃးဝႃးလီႊ. ၸသႃးဝႃးလႃၸၼၢၵ်ထုးမိၼ်ၼႆႉထိၼ်ၶျႂ်းလႃမိလီႊ. ၼီႊပဵၼ်း ၼီႊဢသီလႃသုၼ်ဝႃးသႃးဝႃးလီႊ.

၃၂. သႃးဝႃး ၼႆႉမၢႆၶျႂ်းမီႊတၸုးမီႊၼႆႉပမႃသံတၵီၢ်ၶါၼီႊဢသႃးၼႆႉ ဢိၼ်ဝႃးဝႆႉၼဵႊၼဵႊၼီႊပဵၼ်းလႃသႃးဝႃးလီႊ. ၶျႂ်းၼႆႉပတီၢ်သၻုးတၵီၢ်ၶါ ၼီႊပမႃၽုၼ်မၼႃးၼွၼ်သၵုဢသႃးၼႆႉဝႃးၼႂ်းလီႊ. ၼီႊပဵၼ်းလႃဢသႃးဝႃး လီႊ.

၃၃. သႃးဝႃး ၼႆႉမၢႆမွၼ်မူဢသီလီႊ. ၼီႊမၢႆပဢိၼ်ၵႃဢိၼ်မိးဢၵတၢၼ် ၼႆႉပဵၼ်းၼီႊဢသီလႃမွၼ်မူသႃးဝႃးလီႊ.

၃၄. သုၼ်တီၢ်သႃးဝႃး ၼႆႉမၢႆပမႃၼၢၵ်တၢၼ်တမံႇမံႇပသုၼ်ၶသႃးၶၼီႊပဵၼ်း လႃပသုၼ်တီၢ်သႃးဝႃးလီႊ. ပႃတဢၢၼ်မၼၢၵ်ထိမိၼ်တၼုၼီႊဢသုၼ်တီၢ်သႃး ဝႃးဝႆႉလီႊ.

၁. ဝၼ် ၼႆႉမၢႆတၢၼ်ထႂ်းတၵလုၵ်ႉဢိၼ်ၼီႊဢဢိပႃၼီႊတၻိတၻိၼႆႉ ၻျုဝႆႉၼီႊဢိၼ်ၼီၼီမိၼ်ၼႆႉမထိၼ်ၽိၼ်ဢါဝႆႉၼီႊပၵီးလႃဝၼ်လီႊ. ၼီႊဝၼ် ၼႆႉဢိၼ်ဝႆႉဢါၵလုၵ်ႉလီႊ. ဝၼ်ၼႆႉမၢႆဝၼ်ၻု, ဝၼ်ၵႃး, ဝၼ်မႂ်ႇ, ဝၼ် ၵျႂၼ်, ဝၼ်သိၼ်, ဝၼ်သိ, ဝၼ်သု, ဝၼ်ၻိၸဵမ်းဝႆႉလီႊ. ၼီႊပၵီးၼီႊဢသီ လႃဝၼ်ၸီႊၸီႊၸီႊလီႊ.

၂. ဝၼ် ၼႆႉမၢႆတၢၼ်ၽိတၢၼ်လႂ်ႇ. တၢၼ်ၽိတၢၼ်ယၢၵ်ၼွၼ်ဢပႃဆုႁိၼ်မိၼ် လွၼ်ၼီႊပဵၼ်းလႃဝၼ်ဢပႃလီႊ. ၼီႊပဵၼ်းလႃဝၼ်ဝႂ်ၸွၵ်ၵီႈလီႊ. မိဝၼ်ဢ ပႃဆုႁိၼ်မိၼ်လွၼ်လီႊ. သၵႂ်ႇၼႆႉဝၼ်ဢဝႂ်ဆုႁိၼ်မိၼ်လွၼ်ၸွၵ်ၵီး လီႊ. မိဝၼ်ဢပႃလႃဝၼ်မိၼ်ထႂ်းၼႆႉလီႊ. မၢႆတုဢၵတၢၼ်လႃတၢၼ် ၵယီထိၼ်ၼီႊသၵႂ်ႇဝၼ်ဢဝႂ်လီႊ.

၃. ဝၼ် ၼႆႉမၢႆပႃၵညီမထိၼ်ဢမိၼ်ၻိၼ်ၼႆႉပဵၼ်းလႃဝၼ်ထိၼ်ဢ မိၼ်လီႊ. ပႃတဢၢၼ်ဝၼ်ထိၼ်ဢမိၼ်ၼီႊဢမိၼ်ၻိၼ်ၼိၼ်မႂ်းလီႊ.

၄. ဝၼ် ၼႆႉမၢႆပႃၵတီႊသုၼ်ၵဵ်ၼီႊတၵိၼ်တသိၼ် ၻၼ်တၢၼ်ၼီတမႂ်ႇ ၼႆႉပဵၼ်းလႃပႃဝၼ်လီႊ. ပႃတဢၢၼ်ဝၼ်ၵြိၵြိၼီႊတၵိၼ်တသိၼ် ၻၼ် တၢၼ်ၼီတမႂ်ႇၻၼ်. ၵတီႊဝၼ်ၵြိၵြိဢၵိၼ်လီႊ.

၅. ဝၼ်ၵၵျူ ၼႆႉမၢႆတၢၼ်ၽိလႂ်ႇၽိယၢၵ်ၼွၼ်ၵလီႊဢပႃလႃႁိၼ်မိၼ် ၵၻျႂ်းလွၼ်မၢႆၵူႊ, ပႃ ၵညီ ၼွၼ်သုၼ်ၽု လွၼ်ၼီႊၸၵုးလီႊ ဢသႃးမၢႆ ၵူႊ. ပဵၼ်းလႃဝၼ်တၵျူ လီႊ. သုၼ်ၽုလွၼ်လႃ ၵၸီႊ ထိၼ်ၽုၼ်ၼႆႉပ လဵဝ်တၢၼ်ၼီႊပဝၼ်ၵၵျူၼီႊပၼွၼ်သုလီႊ. ပႃတဢၢၼ်ဝၼ်သုၼ်ၽုလွၼ်ၼီႊ ဝၼ်ၵၵျူဝႆႉလီႊ.ၼီႊပဵၼ်းၼီႊဢသီလႃဝၼ်တၵျူဝၼ်ၵၵျူလီႊ.

၆. ဝၼ်ထဢိၼ် ၼႆႉမၢႆဝၼ်ယႃးလီႊၵလဝႆႉၼီႊပဵၼ်းလႃဝၼ်ၵၻိၼ် လီႊ. လဵဝ်မၼၢၵ်ဝၼ်ၵၻိၼ်ၼႆႉပၵဆိၼ်ၵဵ်လီႊမုၼ်ဢုလီႊ. ၼီႊပ ဵၼ်းၼီႊဢသီလႃဝၼ်ၵၻိၼ်ဝၼ်ၵၻၼ်လီႊ.

၇. ဝၼ်ထမၢၵ် ၼႆႉမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉလႃပတသုၼ်ညါၻၼ်ဢမႂ်ႇၼီႊဝႆႉ ထိၼ်လႃဝၼ်ဢၵတၽၼ်ဢၵျႂ်ၼီႊလီႊၵွၼ်လိၵ်ဢသႃးၼီႊဝၼ်ၵတဵမ်း ဵမ်းၼီႊပၵီးလႃဝၼ်ၵမၢၵ်လီႊ. ဝၼ်ၵႃးၵမၢၵ်ၼႆႉလီႊၵွၼ်လႃဝၼ်ၵႃး တဵမ်းဵမ်းၼီႊတမၢႆၻၼ်ၵၼ်ၵႃးၼၢၵ်ၼၢၵ်ၻၼ်ၼီႊပၵီးလႃဝၼ်ၵႃးၵမၢၵ်.ၼီႊ ပၵီးလႃဝၼ်ၵမၢၵ်ၵလီလီၸွၵ်ၵီးလီႊ. ၼီႊပၵီးၼီႊဢသီလႃဝၼ်ၵ မၢၵ်ဝၼ်ၵမဵၼ်လီႊ.

၈. ဝၼ်ထမုၼ် ၼႆႉမၢႆဝၼ်ပႃဢိၼ်ၼီႊဢပြူႊမၢႆၵူႊ. ဝၼ်ၽိးၻုၼ်ဢိၼ် ၼီႊဢသုၼ်ပြိၸီႊၽိးထိၼ်ယွၼ်ဝႆႉမၢႆၵူႊ. ပၵီးလႃဝၼ်ၵမုၼ်လီႊ. ၼီႊပ ၵီးၼီႊဢသီလႃဝၼ်ၵမုၼ်ဝၼ်ၵမၼ်. ဝၼ်ၵမုၼ်ဝၼ်ၵမဵလီႊ. ဝၼ် ၵမုၼ်ၻၼ်ပႃသႃးၼႃးၵႃႊ. ၼီႊပဵၼ်းလႃဝၼ်ၻိၼ်ၵမုၼ်ၸွၵ်ၵီးလီႊ.

၉. ဝၼ်ထလီႊ ၼႆႉမၢႆတၢၼ်ၽိလႂ်ႇၽိယၢၵ်မၢႆၵူႊ. ယုၵ်ၸီႊၸီႊၸီႊမၢႆၵူႊ. ၼွၼ် ဢပႃၼီႊဝၼ်တၢၼ်လႃႁိၼ်မိၼ်ၵၻျႂ်းလွၼ်ၼႆႉပဵၼ်းလႃဝၼ်ၵလီႊဝႆႉ လီႊ. မိတၼုဝၼ်ၵလီႊဢပႃလႃႁိၼ်မိၼ်လွၼ်ၼႆႉၵၵျူဝႆႉၼီႊဢပႃ တလီႊဆႃၼ်ၻၼ်. မိၼွၼ်ဢပႃမၢႆတလီႊဆႃၼ်ၻၼ်ၼီႊပဵၼ်းလႃဝၼ်ၵ လီႊဝႆႉလီႊ. ၼီႊပဢုးတၽၼ်ၼႆႉပမၢႆၶါလီႊၶျိၼ်ၼီႊၼွၼ်လႃၶျိၼ်ၽိလွၼ်ၼီႊ ပဵၼ်းလႃပဢုးဝၼ်ၵလီႊလႃၶျိၼ်ၽိလွၼ်လီႊ. ၼီႊပဵၼ်းၼီႊဢသီလႃဝၼ် ၵလီႊဝၼ်ၵလႃလီႊ.

၁၀. ဝၼ်ထလီႊ ၼႆႉမၢႆဝၼ်သၼ်ၼီႊသံဝႆႉမဵလွၼ်ၼႆႉပၵီးလႃဝၼ် ၵလီႊ လီႊ. ဝၼ် ၼႆႉတုႃ သၼ်ၼီႊ ပၵီး လႃ ဝၼ် ၵလီႊ လီႊ. ဝၼ်ၵ လီႊသံလွၼ်လ. ပမႃဝၼ်တၼၢၵ်လႃႉၻၼ်.

၁၁. ဝၼ်ထႃး ၼႆႉမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉၼႆႉ ဢၼၢၵ်ၸႂ်တၽူၼ်သုၼ်ယၼ်ဢ သိးၼီႊပၵီးလႃဝၼ်ၵႃးလီႊ. ဝၼ်ၵႃးၼႆႉၵႃးလိၵ်ဢသႃးလႃဢၼၢၵ်ၸႂ် ၼႆႉၼ်သုၼ်ယုၼ်ဢသိးၼီႊပဝၼ်ပထုးတၼၢၵ်ၻၼ်. ပထိၼ်ဝွၼ်လႃဢမ် ၼႆႉလီႊ. ၼီႊပၵီးၼီႊဢသီလႃဝၼ်ၵႃးဝၼ်ၵႂ်းလီႊ. ၼီႊပၵီးၼီႊဢ သီလႃဝၼ်ၻုၼ်ဝၼ်ၵႃးလီႊ.

၁၂. ဝၼ်ထျုၼ် ၼႆႉမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉဢၼုၼိၼ်ဝႆႉၼီႊပၵီးလႃဝၼ်ၵျုၼ် လီႊ. ၼီႊပၵီးလႃဝၼ်ၵျုၼ်ၸွၵ်ၵီးလီႊ. ဝၼ်ၵျုၼ်ၼႆႉဢၼုၼိၼ်ၼၢၵ်ဝၼ် ၵမဵလွၼ်ၼီႊပမထံတၢၼ်ပီႊၼီႊပဢႃၼ်ဢိထံလႃဢပႃၼႆႉလီႊ. ၼီႊပႃ တၼီႊၼီႊၵီးလႃဝၼ်ၵျုၼ်. ၼီႊပႃတၼီႊၼီႊၵီးလႃဝၼ်ၵျုၼ်လီႊ.

၁၃. ဝၼ်ထိ ၼႆႉမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉပၼၢၵ်ႁုထဵဢမႂ်ႇၼီႊပတထႆၼ်ၻၼ် ပဝႆႉၻၼ်. ပသႃးပုၵ်ၸဵမ်းဝႆႉမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉလီႊ.

၁၄. ဝၼ်မိၼ် ၼႆႉမၢႆဝၼ်မထိၼ်ၽိၼ်ဢါၻိၼ်ပဵၼ်းလႃဝၼ်မိၼ်လီႊ. ၼီႊ ပဵၼ်းၼီႊဢသီလႃဝၼ်မိၼ်ဝၼ်မဵလီႊ. ဝၼ်မိၼ်တမိၼ်ၼိၼ်ၵႃႊ. ပၵျိတ ၼႃႉၻၼ်.

၁၅. ဝၼ်မိၼ်မိၢ် ၼႆႉမၢႆဝၼ်ပဢႃလႃၶုးၵျုၼ်ပႃၼႆႉပၵီးလႃဝၼ်မိၼ်မိၢ် လီႊ. ပႃၵညီဝႂ်းၶုးၼႆႉၻၼ်ၵျိၵွၼ်ဝၼ်မိၼ်မိၢ်လီႊ. မၢႆတၵျိၵွၼ် ၻၼ်ဝၼ်မိၼ်မိၢ်ၼီႊဝၼ်မိၼ်မိၢ်မဵၻႃၻုလီႊ.

၁၆. ဝၼ်မိ ၼႆႉမၢႆပဆဵတၢၼ်လႃၻၼ်ဆဵးၻၼ်ဆီးတၢၼ်ၽိတၢၼ်လႂ်ႇၼီႊပ ၵီးလႃဝၼ်မိလီႊ. ဝၼ်မိၼႆႉဢိၼ်ဢၵလုၵ်ႉၵလုၵ်ႉလီႊ. ဝၼ် မိတၢၼ် ပျၢၵ်ၼႆႉမၢႆဝၼ်မိလႃၻၼ်ထိးတၵလုၵ်ႉ လီႊ. ဝၼ်မိ တၢၼ်ၸႃႉလီႊၼႆႉမၢႆ ဝၼ်မိလႃၻၼ်ထိမိၼ်တၵလုၵ်ႉ. ဝၼ်မိတၢၼ်ပႃႉဆႃၼႆႉမၢႆဝၼ်မိလႃ

ၽၼ်တၵျၢၵ်ႈၶိုၼ်ႈတၵလုၵ်ႉ. ဝၼ်ၶီတၢႆႁႃထိုင်ၼၼ်ႉမၢႆဝၼ်ၶီလႄႈၽၼ်ၵိုဝ်ႇၾိူဝ်ႇလႄႈၾိူဝ်ႇတၵလုၵ်ႉလီႈ. ဝၼ်ၶီၼၼ်ႉဢိၼ်ဢၵလုၵ်ႉၵလုၵ်ႉဢၢမ်ႇ. ၼႂ်းၽၼ်တၢႆၽိတၢႆလႆႈဢၢၵလုၵ်ႉလီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇသူၼ်ယၼ်ဝၼ်ၶီလီႈ.

၁၇.ဝၼ်ၶီ ၼၼ်ႉမၢႆပလီႈသူၼ်ၾိူဝ်းဝၼ်းၼႂ်းဢိၼ်တၶီၼႃႈမႃႇၼၼ်ႉပၵ်းလႃႇဝၼ်ၶီလီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇသူၼ်လုၼ်ဝၼ်ၶီလီႈ. လီႈၾိူဝ်းၼၼ်ႉယႃႈလႃႇဝၼ်ၶီတၶီတၵူၵ်ႉ.

၁၈.ဝၼ်ၶီၶိုၼ် ၼၼ်ႉမၢႆပသိုဝ်ႇဝၼ်ၶီလႃႇၽၼ်သဵၵသိုဝ်ႇၼၼ်ႉပၵ်းလႃႇဝၼ်ၶီၶိုၼ်လီႈ. ပုၵ်ႈၵသီသိုဝ်ႇဝၼ်ၶီၶိုၼ်ၼၼ်ႉၽၼ်သဵၵသိုဝ်ႇၼႂ်းႁၢဝ်းၼၢၼ်ႇဢမ်ႇလီႈ.

၁၉. ဝၼ်ၶီၶီယူႇ ၼၼ်ႉမၢႆပသိုဝ်ႇဝၼ်ၶီဢၢႆႇဢၢႆႇၼႂ်းပမႃးဢယုဢၵရႃတႃႇလဵၼ်ႈၼႂ်းပၵ်းလႃႇဝၼ်ၶီၶီယူႇလီႈ. ၼႂ်းပဵၼ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်ၶီၶီယူႇၶီပျႃး. ၶီယူႇၶီယုလီႈ. ပုၵ်ႈၵသီသိုဝ်ႇဝၼ်ၶီၶီယူႇၼၼ်ႉၽၼ်သဵၵတၢႆၽိတၢႆလႆႈဢၢမႈလီႈ.

၂၀.ဝၼ်ၶျူၼ် ၼၼ်ႉမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉဢၼုၶိုၼ်ၼၢၼ်ႇဝၼ်ၵႃႈပၢၼ်လၵ်ႉတၵူၵ်ႉၼႂ်းပၵ်းလႃႇဝၼ်ၶျူၼ်လီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်ၶျူၼ်ဝၼ်ၶျူၼ်လီႈ. ဝၼ်ၶျူၼ်ၼၼ်ႉဢၼုၶိုၼ်ပၢၼ်ၼႂ်းပုၵ်ႈၵသီမႃႇထႅမ်တၢႆပိူၼ်ႈၼႂ်းဢၢၼ်ႇဢိထႅမ်လႃႇဢပူႇလီႈ.

၂၁.ဝၼ်ယႃး ၼၼ်ႉမၢႆဝၼ်လႃႇယုၼ်းၵၢၼ်ထိုၼ်လႃႇဢၵျူၼ်ပၢၼ်ၼၼ်ႉပၵ်းလႃႇဝၼ်ယႃးလီႈ. ပုၵ်ႈၵသီမႃႇသူၼ်မုၼ်ၵူၼ်လႃႇဝၼ်ယႃးၼၼ်ႉသိုၼ်ၵၢၼ်ပၢၼ်လီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်ယႃးဝၼ်ယႃးလီႈ.

၂၂. ဝၼ်သူၼ် ၼၼ်ႉမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉဢိၼ်ၼႂ်းဢသူၼ်ၼႂ်းပၵ်းလႃႇဝၼ်သူၼ်လီႈ. ပလဵၼ်ႈတၢႆလႃႇဝၼ်သူၼ်ၵျုၼၼ်ႉပၶိုၼ်ၽၼ်သိုဝ်းၼၢၼ်းမႃးလီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်သူၼ်ဝၼ်သုၼ်လီႈ.

၂၃. ဝၼ်ထိုၼ် ၼၼ်ႉမၢႆပုၵ်ႈၵသီသုၼ်ထိုၼ်ဢၶိုၼ်ၽိုၼ်ၼႂ်းပဵၼ်းလႃႇဝၼ်ထိုၼ်ဢၶိုၼ်လီႈ. ပုၵ်ႈတၵႃႈဝၼ်ထိုၼ်ဢၶိုၼ်ၽိုၼ်တၽျၢၼ်ၸဵမ်းပၢၼ်လီႈ. ၼႂ်းပဵၼ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်ထိုၼ်ဝၼ်လီႈဢၶိုၼ်လီႈ.

၂၄.ဝၼ်ၼွၵ် ၼၼ်ႉမၢႆတၢႆၽိတၢႆယႆႉၼွၵ်သုႁိုၼ်ၶိုၼ်လၵ်ႉၼႂ်းပဵၼ်းလႃႇဝၼ်ၼွၵ်လီႈ. ၸွမ်ႈတၽူၼ်ဝၼ်ၼွၵ်သုႁိုၼ်ၶိုၼ်လၵ်ႉၸဵမ်းပၢၼ်ၼၼ်လီႈ. သၵၢၼ်ႇဝၼ်ၼွၵ်သုႁိုၼ်ၶိုၼ်လၵ်ႉ.

၂၅.ဝၼ်ပိူ ၼၼ်ႉမၢႆဝၼ်သူၼ်ၾိူဝ်းသိုၼ်ပၢၼ်ၼၼ်ႉပဵၼ်းလႃႇဝၼ်ပိူလီႈ. ဝၼ်ပိူလႃႇတၢႆၵိူၽၼ်ၸၢႆတိၽၼ်ၼၼ်ႉသိုၼ်ၼ်သႃးၼွၵ်ဢသီးလီႈ. ၼႂ်းပဵၼ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်ပိူဝၼ်ပႆလီႈ.

၂၆.ဝၼ်ၽီ ၼၼ်ႉမၢႆသူၼ်ၽူဢၼ်သိုဝ်လီႈ. ၼႂ်းမၢႆသူၼ်ၵၢၼ်ၼႂ်းဢၼီထႃးပိူၵ်ႉမႃႇလီႈဢသႃးၼၼ်ႉပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇသူၼ်ၽူဝၼ်ၽီလီႈ. ၶုးတလီသူၼ်ၽူဝၼ်ၽီဢၢၵႃႇ.

၂၇. ဝၼ်ၽုၼ် ၼၼ်ႉမၢႆဝၼ်ၵႃးဢၼ်သိုဝ်လီႈ. ၼႂ်းမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉလႃႇဢၼၢ ၸုၵ်ႈၵႃးလိူၵ်ႉဢသႃးၼ် သူၼ်ယၼ်ဢသီးၼၼ်ႉပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်ၽုၼ်ဝၼ်ၵႃးလီႈ.

၂၈.ဝၼ်ၽိုၼ် ၼၼ်ႉမၢႆဝၢႆႇဝၢႆႇလႃႇမႄထိုၼ်သိဝ်ၼၼ်ႉပဵၼ်းလႃႇဝၼ်ၽိုၼ်လီႈ. ဝၼ်ၽိုၼ်ၼၼ်ႉပုၵ်ႈၵသီပၵ်ႉၶျိဢိၼ်ၽိဢိၼ်ဝၼ်လီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်ၽိုၼ်ဝၼ်ၽၼ်လီႈ.

၂၉.ဝၼ်ၽု ၼၼ်ႉမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉၵႃႈဝၼ်ပုံႈဝၼ်ၼႂ်းပၵ်းလႃႇဝၼ်ၽုလီႈ. ဝၼ်ၽုၼၼ်ႉပုၵ်ႈၵသီမႃႇသၼ်. မႃႇပျူၼ်ႈၵူႈဝၼ်လႃႇဢၵႃႈဢပုံႈဝၼ်ၼၼ်ႉလီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်ၽုဝၼ်ၽုၵ်ႉလီႈ.

၃၀. ဝၼ်မႂ်ႇ ၼၼ်ႉမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉဢၶိုၼ်ထုၼ်းဝၼ်ၼႂ်းဢၼုဢၽိၼူးၼူး ၵလၵ်ႉၼႂ်းပၵ်းလႃႇဝၼ်မႂ်ႇလီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်မႂ်ႇဝၼ်ပျႃးလီႈ. ၼႂ်းဢၼုထဝ်းၸုၼ်ၶိုၼ်ၼုၼ်လီႈ.

၃၁.ဝၼ်လီႈ ၼၼ်ႉမၢႆဝၼ်ထိုၼ်ဢၼ်သိုဝ်လီႈ. ၼႂ်းမၢႆပသုၼ်ထိုၼ်ပၶိုၼ်ၼၼ်ႉပဵၼ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်ထိုၼ်ဝၼ်လီႈလီႈ.

၃၂.ဝၼ်လီႈ ၼၼ်ႉမၢႆတၢႆၽိတၢႆလႆႈၼွၵ်လီႈသုႁိုၼ်ၶိုၼ်ဢပူႇၼၼ်ႉပဵၼ်းလႃႇဝၼ်လီႈလီႈ. ယူႇတၼုဝၼ်လီႈသုႁိုၼ်ၶိုၼ်ဢပူႇၼႂ်းႁႃမၢႆဝၼ်လီႈ. သိုဝ်ႇဝၼ်လီႈသုထဵၵ်ႉၼႂ်းႁႃမၢႆဝၼ်လီႈ.

၃၃.ဝၼ်သူ ၼၼ်ႉမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉဢၾိုဝ်းသူယူႇၵလၵ်ႉၼႂ်းပၵ်းလႃႇဝၼ်သူလီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်သူဝၼ်လႃလီႈ. ဝၼ်သူၼၼ်ႉဢၼုထဝ်းၸုၼ်ၶိုၼ်ၼုၼ်ၼႂ်းဢၾိုဝ်းသူဝၼ်လီႈ.

၃၄. ဝၼ်သိ ၼၼ်ႉမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉဢၼုထဝ်းၸုၼ်ၶိုၼ်ၼုၼ်ၼႂ်းဢၾိုဝ်းၵသုၼ်ဝၼ်ၼႂ်းဢၵပိူၵ်ႉထိဝၼ်ၼၼ်ႉပၵ်းလႃႇဝၼ်သိလီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်သိဝၼ်ၽႃးလီႈ. ဝၼ်သိၼၼ်ႉပမႃႇၶျိုၼ်သုၵ်ႉၵူႈၵႃႇ.

၃၅.ဝၼ်သိလၼ် ၼၼ်ႉမၢႆပုၵ်ႈၵသီမႃႇၵၢၼ်ၼၼ်ဢၵူၵ်ႉဢၵီႈ ၵီႈဝၼ်ဝၼ်သိလၼ်ဢသီးၼႂ်းပၵ်းလႃႇဝၼ်သိလၼ်လီႈ. ပိူၵ်ႉမုၼ်ၼၼ်ၵၢၵ်ႉဝၼ်သိလၼ်ၼၼ်ႉဢၵဢိၵ်ႉသိုဝ်းဝၼ်လႃႇဢၵူႈလီႈ.

၃၆.ဝၼ်သိၼ် ၼၼ်ႉမၢႆဝၼ်တၵလုၵ်ႉၽျႃးၽျႃးၵူႈၵူႈၼႂ်းပမႃႇသုၵ်ႉၵူႈဝၼ်လႃႇပထုၶျိုၼ်ၼၼ်ႉပၵ်းလႃႇဝၼ်သိၼ်လီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇဝၼ်သိၼ်ဝၼ်ၵျႃးလီႈ.

၃၇. ၵဝၼ် ၼႂ်းၵလၵ်ႉၵဝၼ်. ၼႂ်းၵလိူၵ်ႉၵဝၼ်. ၼႂ်းၵလဵၼ်ႈၵဝၼ်. ၼႂ်းမၵ်ႉၵဝၼ်ၼၼ်ႉၵူၵ်ႉလႃႇၵဝၼ်တၵူၵ်ႉ.

၃၈. ၵိူဝၼ် ၼၼ်ႉမၢႆၵိူသူၼ်ဢၼ်သိုဝ်လီႈ. ၼႂ်းမၢႆပၵျုၵ်ႉသူၼ်ၽိပြူလႃႇသူၼ်ၾိူဝ်းၼိုၼ်ဢၽိလၵ်ႉၼၼ်ႉပဵၼ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇၵိူသူၼ်ၵိူဝၼ်လီႈ.

၃၉.ၵိူဝၼ် ၼၼ်ႉမၢႆၵိူယိုးဢၼ်သိုဝ်လီႈ. ၼႂ်းမၢႆတၢႆၽိယႆႉတၵလုၵ်ႉၼၼ်ႉမႃႇဢၼၢလႃႇသူၼ်ယၢဝၼ်ယၢၼႂ်းၼွၵ်ဢပူႇလႃႇသူၼ်ပူႇၼၼ်ႉပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇၵိူယိုးၵိူဝၼ်လီႈ.

၄၀.တဝၼ်ၶဝၼ် ၼၼ်ႉမၢႆတူၵ်ႉရူၵ်ႉသၼ်ဢသႃးဢိၼ်တတိုၼ်ၶတိုၼ်ၼႂ်းပဵၼ်းလႃႇတဝၼ်ၶဝၼ်လီႈ. ၼႂ်းမၢႆပၵ်းပိူၵ်ႉထွႆတလႃႇဢၶလီႈ. တူၵ်ႉရူၵ်ႉသၼ်တဝၼ်ဢၵပိူတိုၼ်ၵႃႇ.

၄၁.တၢႆဝၼ်သိလၼ် ၼၼ်ႉမၢႆပိူမုၼ်ၼၼ်ၵၢၼ်ဝၼ်ဢၶွၵ်ႉလီႈၵၵ်ႉလႃႇဝၼ်သိလၼ်ၼႂ်းပၵ်းလႃႇတၢႆဝၼ်သိလၼ်လီႈ.ၼၼ်ၵၢၼ်ဝၼ်သိလၼ်ၼၼ်ႉမၢႆပိူၵ်ႉမုၼ်မႃႇၵၢၼ်ဝၼ်ၼႂ်းပၵ်းလႃႇတၢႆဝၼ်သိလၼ်လီႈ. တၢႆဝၼ်သိလၼ်ၼၼ်ႉပိူၵ်ႉမုၼ်ၵူၵ်ႉဝၼ်ၵူႈၵႃႇၸဵမ်းဝၼ်ၼၼ်.

၄၂.ၼိုၼ်ဝၼ်တၽႃး ၼၼ်ႉမၢႆၼိုၼ်တၵလုၵ်ႉဢၵပိူၵ်ႉဢိၼ်ၼ်ဝၼ်ဢသီးၼႂ်းပၵ်းလႃႇၼိုၼ်ဝၼ်တၽႃးလီႈ. ၼိုၼ်ဝၼ်တၽႃးၼၼ်ႉမဵထိုၼ်လႃႇၶုးၼၼ်ႉပုၵ်ႈၵသီၵျိူဝၼ်ၼၢၼ်းမႃးလီႈ. ၼႂ်းပၵ်းၼႂ်းဢၼ်သိုဝ်လႃႇၼိုၼ်ဝၼ်ၽုၼ်ၼိုၼ်ဝၼ်တၽႃးလီႈ.

၄၃.ပဝၼ် ၼၼ်ႉမၢႆမိုၼ်ၾၢၼ်သတိူၼၼ်ႉပၵ်းလႃႇပဝၼ်လီႈ. ၼႂ်းမၢႆပၵ်းပိူၵ်ႉထွႆတလႃႇဢၶလီႈ. ၼႂ်းပုၵ်ႈၵသီၵိူးဝၼ်လႃႇမိုၼ်ၾၢၼ်သလိူလီႈ. မိုၼ်ၾၢၼ်ပဝၼ်ၼၼ်ႉၵၢၼ်ၵူႈၵႃႇ.

၄၄. ပဝၼ်ထိုၼ် ၼၼ်ႉမၢႆထဵၼ်သိုဝ်းၵၵ်ႉလႅၵ်ႈလႃႇထဵၼ်လၵ်ႉၼႂ်းထဵၼ်သဝ်းထိုၼ်လႃႇထဵၼ်ၾိူဝ်ႇၶိုၼ်ၼၼ်ႉပဵၼ်းလႃႇထဵၼ်ပဝၼ်ထိုၼ်လီႈ. ၼႂ်းပဵၼ်းလႃႇထဵၼ်ပဝၼ်ထိုၼ်ၸွၵ်ႉၵိူးလီႈ. ထဵၼ်ပဝၼ်ထိုၼ်ဝၼ်ၼၼ်ႉၵမၢႆၵၢၼ်လႅၵ်ႈဢိၼ်ဝၼ်ၼၼ်ႉသႃႇ.

ဒီးပစံးလၢထဲဆီၣ်ပဝၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. တၢ နူၣ်မ့ၢ်ဖိၣ်မုၣ်ဘၣ်ဖျိလိာ်အသး ဒီးဖိၣ်ခွါဒီးတၢ်လၢဖိၣ်ခွါနူၣ်ပကီးလၢအဝၤလီၤ. ဒီးကီးဝဲလၢတၢလီၤ. ဖိၣ်မုၣ်ဝၤအိၣ်လၢဖိၣ်ခွါတဂၤလီၤ.

၂. တၢဖးနီၣ် နူၣ်မ့ၢ်ဖိၣ်ခွါလၢဘၣ်ဖျိလိာ်ဂံၢ်ဒီးဖိၣ်မုၣ်တဂၤနူၣ်ပကီးလၢတၢဖးနီၣ်လီၤ. ဖိၣ်မုၣ်နူၣ်တ့ၤတၢဖးနီၣ်သံဒီးန့ၢ်ဝၤဖိသၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢဖးနီၣ်တၢဖးကျိၢ်လီၤ.

၃. တၢဖိသၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဘၣ်ဖျိလိာ်အသးဒီးဖိၣ်မုၣ်လၢအဝၤသံအလိၢ်ခံနူၣ်ပစံးလၢဝၤဖိသၣ်လီၤ. ဖိၣ်မုၣ်နူၣ်တ့ၤတၢဖးနီၣ်သံဒီးန့ၢ်ကျၤအဝၤဖိသၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဝၤဖိဒံဝၤဖိသၣ်လီၤ.

၄. ထတၢ ဒီးတၢ်ကတၢ. ဒီးလီၤကတၢ. ဒီးကတၢဆဲးကတၢခး. ဒီးတၢ်ကစဲၤထိၣ်ကတၢထိၣ်. ဒီးစုကစဲၤစုကတၢ. ဒီးကဝီၤကတၢ. တၢ်ခဲလက်နူၣ်ကွၢ်လၢကတၢတက့ၢ်.

၅. တတၢ နူၣ်မ့ၢ်တဝီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်ဝးကြံးတၢ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတဝီၤတတၢလီၤ.

၆. သတၢ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟၢလၢကစၢ်ကဆူးနူၣ်ပစံးလၢတၢ်သတၢလီၤ. တၢ်သတၢနူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤဟၢလၢကစၢ်ကဆူးတြံၢ်စုးတလိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တြံၢ်စုးခံလိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢတၢ်သတၢပှၤလီၤ. ဒီးထံဖိခံလီၤတၢနူၣ်ပစံးလၢတၢ်သတၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. သံၣ်တၢ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟံးန့ၢ်အဝၤကစုဒ့ဒီးကွဲာ်တ့ၢ်ရသူၣ်ဝဲကစုဒ့နူၣ်ပစံးလၢသံၣ်တၢလီၤ. ဖိၣ်မုၣ်တနီၤနီၤဆဲၣ်သံၣ်ဝၤဒီးအဓိၢ်အပၢ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံၣ်ဖိသံၣ်ဝၤလီၤ.

၈. အတၢ နူၣ်မ့ၢ်ဖိၣ်ခွါလၢဖိၣ်မုၣ်အိၣ်ယဲာ်ဒီးအီၤမ့ၢ်ယဲာ်ဒီးအီၤနူၣ်ပစံးလၢအဝၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဖိအဝၤလီၤ. ဖိၣ်မုၣ်ပှၢ်အိၣ်ဒီးအဝၤခံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. ဝံ နူၣ်မ့ၢ်ပဒၢနၢ်တၢ်လၢကပှၤဒီးပဘၢ့ထိၣ်ကပျံၤလၢပမိၣ်နူၣ်ပစံးလၢပဝံလီၤ. ပှၤတဂၤဝံကုတဒ့ဒီးဘုအိၣ်လၢအကုပှၤလီၤ. ပှၤတဂၤဝံတၢ်န့ၢ်အါကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံတၢ်ဖိာ်တၢ်လီၤ.

၂. ဝံ နူၣ်မ့ၢ်ကလၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီနံၢ်ညါနူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢဝံကလၢလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်ဒီးဝံကလၢခံးဝဲဒၣ်.

၃. ဝံ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမဲာ်ထံၣ်တၢ်ဆူညါခီနူၣ်ပစံးလၢဝံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံဓိၤမိၣ်ဓိၤလီၤ. ဝံတဖၣ်အိၣ်ဒီးဝံတိဒီးဝံဘျၣ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤဝံနူၣ်မ့ၢ်ဝံတိဝံလီၤလီၤ. မ့ၢ်ကိၢ်လံၢ်ဝံနူၣ်မ့ၢ်ဝံဘျၣ်လီၤ. ဝံလီၤလဲအသးဒီးခံးဝဲလၢသါထံၣ်တၢ်လၢညါခီလီၤ.

၄. ဝံ နူၣ်မ့ၢ်ဟိၣ်ခိၣ်ကမှၣ်လၢပရူၣ်တၢ်ပှၤပတ်ထိၣ်ဟိၣ်ခိၣ်လီၤဘျူးနူၣ်ပကီးလၢဟိၣ်ခိၣ်ဝံလီၤ. ပှၤတဂၤရှၣ်ဟိၣ်ခိၣ်ဒီးတ်ထိၣ်ဟိၣ်ခိၣ်ဝံလီၤ.

၅. ဝံ နူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထွံၣ်မံသံးကၢ်ကျၢ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဝံလီၤ. ထွံၣ်ဝံလၢဖၣ်ကပှၤ. ဂ့ၢ်တဘိဝံလၢသ့ၣ်ခံလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝံသကျိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဂ့ၢ်တဘိဝံဝဲဝံသကျိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝံတကျိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. ဝံတၢ်ဖိာ်တၢ် နူၣ်မ့ၢ်ပဟ်တၢ်လၢကပှၤဒီးပဘၢ့ထိၣ်ကပျံၤလၢပမိၣ်ဒီးပစံးလၢဝံတၢ်ဖိာ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်ဝံတၢ်ဖိာ်တၢ်နူၣ်မ့ၢ်ဝံမနၤလဲၣ်.

၇. ဝံတိာ်ဝံတွၤ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤန့ၢ်နၣ်ဓိၤညၣ်ဓိၤတၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်အါဒီးဝံဝဲတဂၤဆူဟံၣ်တဂၤဆူဟံၣ်ဒီးပစံးလၢဝံတိာ်ဝံတွၤလီၤ. ပှၤတဖၣ်မၤန့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်နၣ်ဓိၤညၣ်ဓိၤအါဒီးဝံတိာ်ဝံတွၤဝဲအါမးလီၤ.

၈. ဝံထိၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပဘၢ့ထိၣ်ကပျံၤဆူပမိၣ်ဒီးန့ၢ်ဝဲဒီးကနူၣ်ပစံးလၢဝံထိၣ်လီၤ. ဝံထိၣ်ကုဒီးလဲၤတၢ်လီၤ. ထိရိၤပဘၢ့ထိၣ်တၢ်ပျံၤဆူပမိၣ်နူၣ်ပစံးလၢပဝံထိၣ်လီၤ. ပှၤကညီမၤထံတၢၢ်ဒီးအပျံၤဒီးဝံထိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံထိၣ်ဖိာ်ထိၣ်လီၤ.

၉. ဝံလီၤ နူၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်မံလီၤဝံသကျိၤအသးဒီးပစံးလၢထွံၣ်မံလီၤလီၤ. ထွံၣ်တဒ့အကစၢ်ကျၢ်ဒီးဝံလီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံလီၤကိာ်လီၤလီၤ.

၁၀. ဝံဝး နူၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်ထိၣ်ဝးအမဲၢ်နူၣ်ပစံးလၢထွံၣ်ဝံဝးအမဲၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢထွံၣ်ဝံးဝးအမဲၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံဝံၢ်ဝံဝးလီၤ.

၁၁. ဝံသကျိၤ နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢဒီဘိဝံဝဲနူၣ်ပစံးလၢဝံသကျိၤလီၤ. သံတိၢ်ဒ့ဝံဝဲဝံသကျိၤလီၤ. ဂ့ၢ်ဝံဝံသကျိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံသကျိၢ်ဝံသကျိၤလီၤ.

၁၂. ဝံသးကၢၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလၢတၢ်တမိၣ်မၤဘၣ်အသးလၢကလိကွကါနူၣ်ပစံးလၢဝံသးကၢၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝံသးကၢၣ်ဒီးတမၤဘၣ်တၢ်ဒီးအိၣ်ဝဲတြံကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံသးကၢၣ်ဝံသးကျူလီၤ.

၁၃. ဝံသးစူၤ နူၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်လီၤယာ်ပသးလၢအဒိၣ်နူၣ်ပစံးလၢသးစူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံသးစူၤဝံသးလွံၢ်. ဝံသူၣ်စူၤဝံသးစူၤလီၤ. ပှၤဂၤမ့ၢ်မၤကမၣ်နၤဒီးဝံသးစူၤအီၤတက့ၢ်. နမ့ၢ်တဝံသးစူၤဘၣ်ဒီးတၢ်မ့ာ်လၢနၤတအိၣ်တၢ်မ့ာ်လၢအီၤဓိၢ်တအိၣ်ဘၣ်.

၁၄. ဝံသးဒိၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပသးသလူၤထိၣ်လၢအနးလၢတၢ်မိၣ်တိၢ်ပသးလၢပှၤဂၤဒီးပသးဟ့ဒီးပစံးလၢပဝံသးဒိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝံသးဒိၣ်ဒီးတိၢ်အမဲါလီၤ. ဝံသူၣ်ဒိၣ်ဝံသးဟ့ပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ.

၁၅. ဝံအိၣ် နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပဝံတၢ်လၢပကအိၣ်အဂံၢ်ဒီးပစံးလၢဝံအိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံအိၣ်ဖိာ်အိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဝံအိၣ်ဘုလၢစုးစံးဝဲဒၣ်လီၤ. လဲၤဝံအိၣ်အံသၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၆. ဝံဓိၤမိၣ်ဓိၤ နူၣ်မ့ၢ်ပကီးဝံဒီးအဆိဒီးပကီးလၢဝံဓိၤမိၣ်ဓိၤလီၤ. ဝံဓိၤမိၣ်ဓိၤတဖၣ်နူၣ်ထံၣ်တၢ်လၢညါခီလီၤ.

၁၇. ထဝံ ဒီးကဝံကဝါ, ဒီးကဝံထိၣ်ကဝါထိၣ်, ဒီးထိၣ်ကဝံ, ဒီးယီကဝံ, တၢ်ခဲလက်နူၣ်ကွၢ်လၢကဝံတက့ၢ်.

၁၈. မိၣ်ဝံ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမိၣ်ဒီလီၤပကံၢ်ဒီးပစံးလၢမိၣ်ဝံလီၤ. ကဆိနူၣ်အိၣ်ဒီးမိၣ်ဝံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပစံးတၢ်လၢမိၣ်ဝံနူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ကဖိာ်ဆူအလိၢ်ခံအဆၢတခီဒီးလီၤပကံၢ်ဝဲမိၣ်ဒီနူၣ်ပစံးလၢမိၣ်ဝံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမိၣ်ဝံမိၣ်ဝါလီၤ.

၁၉. မိၣ်ဝံ နူၣ်မ့ၢ်ထိးပျံၤကဘၣ်လၢပနဲလၢဂ့ၢ်နူၣ်ပကီးလၢထိးမိၣ်ဝံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢထိးမိၣ်ဝံထိးမိၣ်ဟ်လီၤ.

၂၀. စဝံစဝါ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်နးနးကလဲာ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ကိၢ်စဝံစဝါလီၤ. စလဲၤတၢ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါဒီးတၢ်ကိၢ်စဝံစဝါလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဝံသဝါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၁. တဝံ နၣ်မ့ၢ်ပခံတၢ်လၢအတယၢ်အဆံးကတၢၢ်နၣ်ပစံးလၢတဝံလီၤ. ဒ်းတလၢၢစံးလၢတရွေးလီၤ. တဝံခံစုတဘ့. တဝံလွံၢ်စုတဆို. တဝံယီးစုတသံးစံးဝဲလီၤ.

၂၂. တၢ်ဝံ နၣ်မ့ၢ်ထီရိၤပဝံတၢ်တမံၤဒီးပစံးလၢတၢ်ဝံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဝံတၢ်ကိၢ်တၢ်ဝံတၢ်ယိးလီၤ. နမၤတၢ်ဝံတဝံဃၢသမိး. စဝံလၢနလိၢ်တန့ၢ်ဘၣ်.

၂၃. တၢ်ဝံ နၣ်မ့ၢ်တၢ်နါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဒီးအယှၣ်အပျဲၤနၣ်ပစံးလၢတၢ်ဝံတၢ်နါလီၤ.

၂၄. ပဝံ နၣ်မ့ၢ်ပဆှၣ်နီၤယံာ်ဒီးပခိၣ်ပညၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢပခိၣ်ပဝံလီၤ. ဓဆှၣ်နီၤယံာ်ဒီးစခိၣ်ပဝံဓဟးကွၢတသ့ဘၣ်တစိၢ်ဒီးဘျါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပဝံပဝါလီၤ. ပမံကျုၤဘၣ်ပစုဒီးပခ့ပဝံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၅. ပဝံ နၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်လီၤက်လၢဆိဖိဒီးဟးလၢနီၣ်ကျိခိၣ်န်ဆိအသိးဒီးပကီးလၢထိၣ်ပဝံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢထိၣ်ပဝံထိၣ်ပဝါလီၤ.

၂၆. ပဝံ နၣ်မ့ၢ်မှၣ်သဝံကဲထိၣ်လၢအထံဒီးသ့ဝဲနၣ်ပကီးလၢမှၣ်ပဝံလီၤ. မှၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်မှၢ်အနါစုၤနၣ်ကဲၤဝဲဒီးပဟ်လီၤလၢယံာ်အဖီခိၣ်နၣ်အထံထိၣ်ဝဲသ့ဒီးပစံးလၢမှၣ်ပဝံလီၤ. ပှၤတဂၤမၤမှၣ်ပဝံလၢယံာ်လီၤဒီးကြၢၣ်သ့အခဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမှၣ်ပဝံမှၣ်ပဝါလီၤ.

၂၇. ပဝံ နၣ်မၢ်တကံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါလီၤကလဲပှၤလၢပဘၣ်တၢ်ဃၢတၢ်စံာ်နၣ်ပခ့ဆၢဆါပခိၣ်ဆၢဆါပကိာ်ဆါဒီးပစံးလၢတၢ်တကံပဝံပှၤလီၤ.

၂၈. လီၤဂၢ်ဝံ နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ဒီဘၣ်ထံးဒီးဘူးဒီးကသံနၣ်အမဲာ်တဖျးလၢၢဘၣ်အသးဒီးပစံးလၢအမဲာ်လီၤဂၢ်ဝံလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤဂ့ၢ်ဝံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထီရိၤတၢ်ဆါလၢပမဲာ်တဖျးလၢၢဘၣ်အသးနၣ်ပစံးလၢမဲာ်လီၤဂၢ်ဝံလီၤ. ပှၤတဂၤဆါဒီးအမဲာ်လီၤဂၢ်ဝံမးလီၤ.

၂၉. သဝံ နၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ကိၢ်ဒီးခုၣ်ထိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢသဝံလီၤ. ထံချံသဝံထိၣ်. ဟီၣ်ခိၣ်သဝံ. ထံသဝံဒီးခုၣ်ထိၣ်ဝဲမ့ၢ်သဝံနၣ်ခုၣ်ထိၣ်ဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဝံသဝါလီၤ.

၃၀. သဝံသဝါ နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်နးနးကလဲာ်ဒီးပကပၢၢကဒ္ဒါလီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢတၢ်ကိၢ်သဝံသဝါလီၤ. တၢ်ကိၢ်သဝံသဝါနးကၢ. စကလဲၤလှၣ်ထံတဘိတက့ၢ်.

၃၁. သိၣ်ဝံ နၣ်မ့ၢ်သဲကလၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီကၢၣ်ကိၣ်ခူသ့ၣ်လိာ်အပရၢလၢကတိၤအၢကတိၤသိလိာ်အသးနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်ဝံသဲကလၢလိာ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤအၢအသးဒီးအဂီၤမိၣ်သိၣ်ဝံသဲကလၤအီၤလီၤ.

၁. ဝၢ် နၣ်မ့ၢ်ပမၤကသ့ၣ်တၢ်လၢကိၢ်လဲၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. လၢနိၣ်ဝၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဝၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်ကိၢ်အသးဒီးမၢစဝၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝၢ်ဝါလီၤ. ထီရိၤပမၤကသ့ၣ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢဝၢ်လီၤ.

၂. ဝၢ် နၣ်မ့ၢ်ပမၤဘျါတၢ်ဆါနၣ်ပစံးလၢဝၢ်တၢ်ဆါလီၤ. သရၣ်ဝၢ်တၢ်ဆါလၢကသံၣ်လီၤ. ဝံဝၢ်တၢ်ဆါနၣ်မၤနာ်စိၤဖှံၣ်စိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝၢ်ဘိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝၢ်တပံအူပရါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. ဝၢ် နၣ်မ့ၢ်ပဆူးကိၢ်ယိာ်ချံၣ်ကုဒီးပမၤကသ့ၣ်မှၣ်လၢကိၢ်လဲၢ်နၣ်ပစံးလၢပဝၢ်ထူၣ်လီၤ. ပှၤကညီဝၢ်ထူၣ်ပှလီၤသ့ၣ်မုၣ်ဖံးတပှၢ်ဒီးဝၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးချံၣ်ကုကဲထိၣ်လၢထူၣ်ဒီးပစံးလၢဝၢ်ထူၣ်ဝၢ်ယံၣ်လီၤ.

၄. ဝၢ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤထိၣ်ဝးအနၢ်နၣ်ပစံးလၢဝၢ်နၢ်လီၤ. ကဆိဝၢ်နၢ်သိၣ်ပီးပီးစံးဝဲဒၣ်. ပနၢ်နၣ်ဝၢ်နၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝၢ်နၢ်ဝါနၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. ဝၢ်ကသၣ် နၣ်မ့ၢ်ဝၢ်ကသ့ၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤကသ့ၣ်တၢ်လၢနိၣ်ဝၢ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဝၢ်ကသ့ၣ်ဝၢ်ကသၣ်လီၤ.

၆. ဝၢ်ကသ့ၣ် နၣ်မ့ၢ်ပဒီကလံၤလၢနိၣ်ဝၢ်ဒီးကလံၤကသ့ၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢဝၢ်ကသ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝၢ်ကသ့ၣ်ဝၢ်ကသၣ်လီၤ.

၇. ဝၢ်တဝံအူပရါ နၣ်မ့ၢ်ပမၤဘျံၣ်မၤဘျါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢကသံၣ်ကသီဒီးပစံးလၢဝၢ်တပံအူပရါပစံးန်နၣ်လီၤ. ပှၤလၢတၢ်ဆါအီၤတဖၣ်နၣ်ကသံၣ်သရၣ်ဝၢ်တပံအူပရါအီၤလီၤ.

၈. ဝၢ်ထိၣ်ဘု နၣ်မ့ၢ်ပမၤဘုဒီးန်အသိၣ်သ့တကျိၣ်ကျဲတဂ့ၤနၣ်ပမၤန်ကျဲာ်အသိၣ်လၢကိၢ်လဲၢ်ဒီးပစံးလၢပဝၢ်ထိၣ်ဘုလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝၢ်ဘုစ့ၢ်ကီးလီၤ. န်ဘုသိၣ်ဒီးဘုဆးသ့တကျိၣ်ကျဲတဂ့ၤဒီးဝၢ်ထိၣ်ဘုတၤအသိၣ်စီတက့ၢ်.

၉. ဝၢ်နိၣ်ဝၢ် နၣ်မ့ၢ်ပဒီကလံၤလၢနိၣ်ဝၢ်ဒီးပစံးလၢဝၢ်နိၣ်ဝၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝၢ်နိၣ်ဝၢ်ဒီးကသ့ၣ်ဘၣ်ယၤလီၤ. ပမ့ၢ်ဒီဝ့ၤဝီၤကလံၤလၢနိၣ်ဝၢ်ဒီးပစံးလၢပဝၢ်နိၣ်ဝၢ်လီၤ.

၁၀. ဝၢ်ဘိ နၣ်မ့ၢ်ပကီးဝၢ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢဝၢ်ဘိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤမၤဘျါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢကသံၣ်ကသီနၣ်လီၤ.

၁၁. ဝၢ်ဝါ နၣ်မ့ၢ်ပဒီဝ့ၤဝီၤပစုလၢကလံၤဒီးပစံးလၢဝၢ်ဝါလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်ဖိယၢ်ဖိးအမဲာ်ဒီးဝၢ်ဝါဝဲလၢအစုလီၤ. ဒီးပမၤကသ့ၣ်မှၣ်လၢနိၣ်ဝၢ်နၣ်ပစံးလၢပဝၢ်ဝါမှၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၂. ဝၢ်ဝါစု နၣ်မ့ၢ်ပဒီဝ့ၤဝီၤပစုလၢကလံၤယၢ်ခီယၢ်ခီဒီးပစံးလၢပဝၢ်ဝါပစုလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်ယိၣ်ပစိၤဃးသ့ကအ့ၣ်ဘၣ်အဖိဆံးဒီးဝၢ်ဝါအစုလၢအဖိအလီၤလီၤ.

၁၃. ဝၢ်ဝၢ်ဝီၢ်ဝီၢ် နၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်တလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးပထံၣ်ရူဟါမါရူဒီးပစံးလၢပထံၣ်ဝၢ်ဝၢ်ဝီၢ်ဝီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤစံးဝဲလၢသါထံၣ်တၢ်ဝၢ်ဝၢ်ဝီၢ်ဝီၢ်န်ပှၤကညီလဲၤတၢ်အသိးဒီးတၢ်တအိၣ်နီတမံၤဘၣ်. ပှၤဓဃၣ်အကနၣ်လဲၤဝၢ်ဝၢ်ဝီၢ်ဝီၢ်ဝံထံၣ်ဝဲလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၄. ဝၢ်သံ နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတအိၣ်ဘၣ်မှၤဒီးသံဝဲနၣ်ပစံးလၢဝၢ်သံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝၢ်သံလီၤဒီလီၤ. တၢ်ကိၢ်တၢ်ကာ်ဒီးပှၤကညီဝၢ်သံလီၤဒီသံနးကၢ.

၁၅. ကဝၢ် ဒီးကဝၢ်ကဝံ ဒီးကဝၢ်ကဝာ်, ဒီးကဝၢ်ကဝီၢ်. ဒီးကဝၢ်ကဝီၤ. ဒီးကဝၢ်ကဝဲၤ. ဒီးကဝၢ်ကဝဲာ်. တၢ်ခဲလာ်နၣ်ကွၢ်လၢကဝၢ်တက့ၢ်.

၁၆. ကိၢ်ဝၢ်ကိၢ်ဝါ နၣ်မ့ၢ်ထိၣ်လၢနိၣ်တဖံၣ်နၣ်ယှၤဝဲဒီးပစံးလၢယှၤကိၢ်ဝၢ်ကိၢ်ဝါလီၤ. ထိၣ်ဖးနိၣ်တဘ့ၣ်ယှၤမးကိၢ်ဝၢ်ကိၢ်ဝါစံးဝဲဒၣ်.

၁၇. တဝၢ် နၣ်မ့ၢ်ပထုးတၢ်နၣ်ပစံးလၢတဝၢ်လီၤ. ပထုးကြၢၢ်ပျံၤ

မ့ၢ်ဂ့ၤ. သ့ၣ်ဃံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢတဝံၢ်လီၤ. ဒ်းပစံးလၢတ္ဂၢ်စ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒ်းတၢ်သံစိၣ်နှၣ်ပမ့ၢ်စၢထီၣ်လၢပျုၢဒ်းပမ့ၢ်ထုးကွံာ်ဆူအယံၤ နှၣ်ပစံးလၢပလဲၤတဝံၢ်ကွံာ်လီၤ.

၁၈. နီၣ်ဝံၢ် နှၣ်ထိရံၤပမၤကဘျၣ်တၢ်ဒ်းအဘိလၢပဝံၢ်ကသ့ၣ်တၢ် နှၣ်လၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ကံးညာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမၤဒ်းအဘိဒ်းပစံးလၢနီၣ်ဝံၢ် လီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢနီၣ်ဝံၢ်နီၣ်ဝံၢ်လီၤ. ပှၤတနံၤနံၤမၤနီၣ်ဝံၢ် လၢတၢ်ကံးညာ်. ဒ်းတနံၤနံၤမၤနီၣ်ဝံၢ်လၢလၣ်. ဒ်းတနံၤနံၤမၤနီၣ် ဝံၢ်လၢမျိာ်လီၤ.

၁၉. သဝံၢ် နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဝၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. သ့ၣ်ဒၢကူသကူလီၤဒ်းပ စံးလၢသဝံၢ်လီၤ. ဒ်းပစံးလၢလီၤသဝံၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သ့ၣ်တထံးက လံၤဆူဒ်းသဝံၢ်လီၤအသးကတုၤလီၤန့ၢ်ဟိၣ်မိၣ်လီၤ. သ့ၣ်တထံး သဝံၢ်လီၤအသးဒ်းကၢ်ဝဲလီၤ.

၁. တၥ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတစၢၢ်ဆၢဘၣ်ဒ်းဝဲာ်ပြၢဝဲနှၣ်ပစံးလၢတၥ် လီၤ. ပှၤတဂၤတဲသ့ၣ်တကျိတၥ်လၢအကပၤလီၤ. ပှၤတဂၤအခ့ၣ် တၥ်ကမ့ၢ်ကၢ်ဘၣ်ဒ်သၢ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်အခံတၥ်လၢအကပၤ. တၥ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်စၢၢ်ဆၢဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢတၥ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်တစၢၢ်ဆၢဘၣ်ဒ်း နခံဝဲဝဲာ်ပြၢဝဲနှၣ်မ့ၢ်တၥ်လီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢတၥ်တၥ်လီၤ.

၂. တၥ် နှၣ်မ့ၢ်ပမၤတၥ်တၢ်လၢပစုမုၢ်ဒိၣ်ဒ်းပစုမုၢ်ယှာ်အကဆူးဒ်း ပစံးလၢတၥ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၥ်ယၢဆါကၢ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ် ဒ်းတၥ်ပှၤလီၤ.

၃. တၥ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်တစုလၢအကပၤနှၣ်ပစံးလၢတၥ်လီၤ. ဟံၣ်တစု နှၣ်ပစံးလၢတၥ်လီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢတၥ်စကီၣ်လီၤ. ဟံၣ်တ ဖျာၣ်တစုမးတၥ်စကီၣ်ကီးမးကၢ်လီၤ.

၄. တၥ် နှၣ်မ့ၢ်ပဟၢဖၢဆါနှၣ်ပစံးလၢပဟၢဖၢတၥ်လီၤ. ပှၤတဂၤ အဟၢဖၢဆါဒ်းအဟၢဖၢတၥ်ဝဲလီၤ. ဒ်းပစံးလၢဟၢဖၢဆါတၥ်စ့ၢ်ကီး လီၤ. ပှၤကညီဟၢဖၢဆါလၢအဂ့ၢ်နှၣ်အဟၢဖၢတၥ်နးကၢ. ဒ်းပစံး ဒ်းအဆိလၢဟၢဖၢတၥ်ဟၢဖၢတၥ်လီၤ.

၅. တၥ် နှၣ်မ့ၢ်ပခးတၢ်လၢစုဒ်းစုၣ်မူၤထိၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒ်းပစံးလၢ စုၣ်တၥ်ထိၣ်လီၤ. စုၣ်တၥ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒ်းတၢ်ဖိတၢ်လံၤသံဝဲလီၤ. ဒ်း ပစံးဒ်းအဆိလၢစုၣ်တၥ်စုၣ်ဟၥ်လီၤ.

၆. တၥ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ညၣ်ဂိၢ်ဘၣ်ပှၤဒ်းတၢ်ဂိၢ်တကံပဝံပှၤနှၣ်ပစံးလၢ တၢ်ညၣ်ဂိၢ်တၥ်ပှၤလီၤ. တၢ်ညၣ်ဂိၢ်တၥ်ပှၤဆါကၢ. ဒ်းပစံးလၢတၢ်တၥ် ပှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢတၢ်တၥ်တၢ်တၥ်လီၤ.

၇. တၥ် နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အိၣ်ဒ်းအထုးဒ်းပကီးလၢတၥ်လီၤ. ဒ်းတၥ်နှၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. တၥ်တကီ. တၥ်တအၢနၢ်. တၥ် သိၣ်. တၥ်ဖးဒိၣ်စံးဝဲလီၤ. တၥ်နှၣ်တနံၤနံၤပအိၣ်အသၣ်လီၤ. ဒ်းပ ကီးဒ်းအဆိလၢတၥ်စိၤတၥ်စိၤလီၤ.

၈. တၥ် နှၣ်မ့ၢ်ပလှၢ်ဘဲနှၣ်ပစံးလၢပတၥ်ဘဲလီၤ. တၥ်မုၣ်တၥ်ဘဲလၢ ကဟၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၉. တၥ်ကိာ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဃၣ်အကိာ်ဒ်းကွၢ်တၢ်လၢအကပၤနှၣ် ပစံးလၢတၥ်အကိာ်လီၤ. ထိရံၤတၢ်ဃၣ်အမိၣ်ဒ်းကွၢ်တၢ်လၢအက ပၤနှၣ်ပစံးလၢတၥ်အကိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၥ်ကိာ်ဒ်းကွၢ်တၢ်လၢအက ပၤလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢတၥ်ကိာ်တၥ်ယိၢ်လီၤ.

၁၀. တၥ်ရှိၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပထုရှိၣ်ဒ်းပမၤရှိၣ်ကနူၤလၢပပကံးဆှါလၢ ရှိၣ်ကနူၤနှၣ်ပစံးလၢပတၥ်ရှိၣ်ကနူၤ. ပတၥ်ရှိၣ်နၢၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤ တၥ်ရှိၣ်ကနူၤဒ်းပကံးဆှါလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢတၥ်ရှိၣ်တၥ်ရှိၣ် လီၤ.

၁၁. တၥ်ဆှ နှၣ်မ့ၢ်ဆှဘၣ်စိၣ်ဒ်းပပကံးလီၤကွံာ်ထံလၢဆှလီၤနှၣ်ပ စံးလၢတၥ်ဆှလီၤ. ထိရံၤတၢ်ကူတၢ်သိးဘၣ်စိၣ်ပတၥ်ကွံာ်အထံဒ်းပ စံးလၢတၥ်ဆှထံတၥ်ယၣ်ထံပစံးဒ်နှၣ်လီၤ.

၁၂. တၥ်တကီ သ့ၣ်တကလုာ်အိၣ်ဒ်းအထုးဒ်းပအိၣ်အသၣ်နှၣ်ပ ကီးလၢတၥ်တကီလီၤ. တၥ်တကီနှၣ်အသၣ်မံဂီၤဆှၣ်ကလာ်ဒ်းအ သးကံၢ်ပှၤဝါဒ်ပနါအံၣ်အသိးကလဲကလးဒ်းပအိၣ်ဆၢကၢ. ဒ်းပ ကီးအဆိလၢတၥ်တကီတၥ်တကါလီၤ. တၥ်တကီနှၣ်သၣ်လၢအက မိာ်လီၤလီၤ.

၁၃. တၥ်ထါမိၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤဝဲာ်ပြၢအထါမိၣ်ဒ်းပစံးလၢတၥ် ထါမိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၥ်ထါမိၣ်လၢပှၤဂၤအလီၤနှၣ်မ့ၢ်ဟ်ကလိၢ် အသးလီၤ. ပှၤမ့ၢ်ဟ်ကလိၢ်အသးနှၣ်တၥ်ထါမိၣ်တၥ်ကိာ်ပှၤဖူးဆံး ခဲာ်ဖူးဆံးနါလၢပှၤဂၤအလီၤလီၤ.

၁၄. တၥ်ထိၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤဟုးဆါထိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. စ့ၢ်မူၤထိၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢတၥ်ထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဟုးဆါဒ်းတၥ်ထိၣ်တစုတ စုနှၣ်ကီးမးအဖိအိၣ်ဖျဲၣ်လီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢတၥ်ထိၣ်တၥ်ထိၣ် လီၤ.

၁၅. တၥ်နီၣ်တၥ် နှၣ်မ့ၢ်ပပကံးသိးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမၤတၢ်သ့ၣ်ခံခီလၢပသံး နံၣ်သိထံမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပတၥ်နီၣ်တၥ်လီၤ. တလါအိၣ်ဒ်းနီၣ်တၥ်နှၣ် တုၤပတၥ်နီၣ်တၥ်ဒ်းတလါဖိးထိၣ်အသးလီၤ. နံၣ်သိနှၣ်ပဒၢလၢတၢ ဘံၣ်ခံအပူၤဒ်းပတြံာ်လၢနီၣ်တၥ်အကဆူးနှၣ်ပတၥ်နီၣ်တၥ်ဒ်းသိလီၤ ဝဲလၢတၢဘံၣ်ခံအလီၤနှၣ်လီၤ.

၁၆. တၥ်ပကံး နှၣ်မ့ၢ်ပပကံးသ့ၣ်ဃုၣ်ဝၣ်စၢဂ့ၢ်စိၤပျိၤစိၤလၢပကစၢ ဃာ်တၢ်တမံၤမံၤနှၣ်ပစံးလၢပတၥ်ပကံးလီၤ. တၥ်ပကံးဂ့ၢ်တဘိနှၣ် ပကစၢဃာ်တၢ်လီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢတၥ်ကံးတၥ်ပကးလီၤ.

၁၇. တၥ်လၢကပၤ နှၣ်မ့ၢ်ပတဲသ့ၣ်တဘိတၥ်တစၢၢ်ဆၢဘၣ်ဒ်းဖံပြၢဝဲ နှၣ်ပစံးလၢတၥ်လၢကပၤလီၤ. ပှၤတဂၤတဲသ့ၣ်တဘိတၥ်လၢအက ပၤဒ်းတစၢၢ်ဆၢဘၣ်လီၤ.

၁၈. တၥ်လီၤရှိၣ်နၢၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပထုပကံးလီၤရှိၣ်နၢၣ်နှၣ်ပစံးလၢတၥ် လီၤရှိၣ်နၢၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၥ်လီၤရှိၣ်နၢၣ်လွံၢ်နၢၣ်လီၤ. ရှိၣ်နှၣ် တုၤပထုဒ်းပတၥ်လီၤအနၢၣ်လီၤ.

၁၉. တၥ်တၥ် နှၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ပခံကဲးကၢအသးလၢအကပၤယၢ် ခိယၢ်ခိဒ်းပစံးလၢပခံတၥ်တၥ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒ်းအခံတၥ်တၥ်ဝဲ လီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢတၥ်ဝံၢ်တၥ်တၥ်လီၤ.

၂၀. တၥ်တၥ် နှၣ်မ့ၢ်ကတၢၢ်အဆိလီၤ. ဒ်းမ့ၢ်တၢ်လၢအနါစုၤတမျဲမျဲ စိးနှၣ်ပစံးဒ်းအဆိလၢတတၢၢ်တၥ်တၥ်လီၤ. ပှၤတဂၤထိၣ်သ့ၣ်ထိၣ် ဘးလၢကတၢၢ်တၥ်တၥ်နှၣ်လီၤ.

၂၁. ကတၥ် ဒ်းကတၥ်အသး. ဒ်းက့ၣ်ကတၥ် . ဒ်းကတၥ် ထိၣ်အသး ဒ်းမၤအသးကတၥ်ကတၥ်. တၢ်ခဲလၢာ်နှၣ်ကွၢ်လၢကတၥ်တကၠၢ်.

၂၂. ကၢၤတၥ် နှၣ်မ့ၢ်ဃာ်လၢထးစၢ်ဝဲဒ်းအကနၣ်ကၢၤနှၣ်ပစံးလၢ ကၢၤတၥ်လီၤ. ဃာ်တဘ့ၣ်ထးစၢ်ဒ်းအကနၣ်မၤမးအသးကၢၤတၥ် ကၢၤတၥ်လီၤ.

၂၃. **တႅတ်ႈတႅတ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆပႃးမၢၼႃႇတဵၼ်လႆႈလႅပ်ႈဝႆၼ်ႉၵူႈတေပိူင်ႈတွၼ်ႈပၼ်ႇတၢင်းပိူင်ႈၸဝ်ႈမၼ်း ၵွပ်ႈပဵၼ်လႆႈ သႂ်ႇတေတႅတ်ႈလႆႈ. ပႃးတၢင်ႇမၢၼႃႇတဵၼ်ၼႆႉလႆႈထိုင်လႆႈလႆႈလႃးမိူဝ်ႈမိူဝ်ႈ ပႃးၼၼ်ႉမၢၼႃႇတႅတ်ႈတႅတ်ႈလႆႈ. ၼႆႉပဵၼ်လႃႇတဝ်ႈတဝ်ႈၶႆႈၵိုင်ႈလႆႈ.

၂၄. **ၸွတ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆထႃးၵူၼ်းၵႃႉလႃႇပထိုင်ထိုင်လႃႈၵႁၢင်ႇဢလႆႈၼၼ်ႉပၼ်ႇလႃႇၼိုင်ၸွတ်ႈလႆႈ. ထိုင်ႇၶၢဝ်းလႃႇပဵတ်ႈတႃႇၼႆႉပမႃးပၸုပ်းလႆႈၼၼ်ႉပၼ်ႇလႃႇပၸွတ်ႈၶလၵ်းလႆႈ. လႃႈသူၵႁၢင်းဢိုၼ်ႈၼႆႉဢၸွတ်ႈလႆႈ. ၼိုင်ၵွႆႈဢိုၼ်ႈၼႆႉဢၸွတ်ႈ. ၵႁၢင်ႇဢိုၼ်ႈၼႆႉဢၸွတ်ႈလႆႈ.

၂၅. **သႂ်တွတ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆပႁၢႇၵႃႇသႂ်ပုၵ်ႈၶႆႉပၼ်ႇလႃႇပႁၢႇၵႃႇသႂ်တွတ်ႈလႆႈ. ပႃးၵညီႁၢႇၵႃႇသႂ်တွတ်ႈၼၼ်ႉႁၢႇၵႃႇသႂ်ပုၵ်ႈၼႆႉတၵ်းၶႆႉပၼ်ႇလႃႇႁၢႇၵႃႇသႂ်တွတ်ႈလႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇၼႆႉဢသိလႃႇသႂ်တွတ်ႈသႂ်တွတ်ႈလႆႈ.

၂၆. **တွတ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆပႃးလႃႇယိူင်းသႂ်ၶႆႉၼၼ်ႉပၼ်ႇလႃႇဢယိူင်းတွတ်ႈလႆႈ. ပႃးတၢင်ႇဢယိူင်းၵၼ်တွတ်ႈမႃႇၼႆႉသုၼ်ႇၵႃႇတႃႇၵႃးၼၼ်ႉၵၼ်မၼႃးလႅၼ်.

၂၇. **တၢင်ႇတွတ်ႈပႃး** ၼၼ်ႉမၢႆတၢင်ႇညၼ်ၵိူၵ်ႇပႃးၼၼ်ႉပၼ်ႇလႃႇတၢင်ႇတွၵ်ႈပႃးလႆႈ. တၢင်ႇတွတ်ႈယႃႇၸဵၵ်းသႃႇထႃၼ်တၼႆႉၵၼ်. ၼႆႉပၼ်ႇၼႆႉဢသိလႃႇတၢင်ႇတွတ်ႈတၢင်ႇတွတ်ႈပႃးလႆႈ.

၂၈. **တႃႉတွတ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆပဝ်ႇယႂ်ႇၵၼ်ၵၢင်ႇၶႆႉပၼ်ႇလႃႇတႃႉတွတ်ႈလႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇၼႆႉဢသိလႃႇတႃႉတွတ်ႈတႃႉတွတ်ႈလႆႈ. ယႂ်ႇတၵုၼ်ၸဝ်ႈၼႆႉတႃႉတွတ်ႈတႃႉတွတ်ႈၼႃးၵႃႈ.

၂၉. **ၼိုၼ်တွတ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆတလႃႇဢသိူင်လႃႇပဵတ်ႈထိုင်တလႃႇၼၼ်ႉပၵိူင်းလႃႇၼိုၼ်တွတ်ႈလႆႈ. ၼႆႉပၵိူင်းမိုတ်ႈထွႆတလႃႉဢၼ် လႃႇသိူင်းၶႆႈၵိုင်ႈလႆႈ. တလႃႇၼၼ်ႉဢိုၼ်ႈၼႆႉဢၼိုၼ်တွတ်ႈၼႆႉတုပဝီးထိုင်ၼၼ်ႉပဵတ်ႈထိုင်လႃႇၼိုၼ်တွတ်ႈလႆႈ.

၃၀. **ၼိုၼ်တွတ်ႈၵိုတ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆၼိုၼ်တၵလုၵ်ႈဢၼီႈပၵၢင်းလိုၵ်ႈဢသႂ်းၼႆႉပၵိူင်းလႃႇၼိုၼ်တွတ်ႈၵိုတ်ႈလႆႈ. ၼိုၼ်တွတ်ႈၵိုတ်ႈၼၼ်ႉဢၽိုင်းၻူႉသလႂ်းၼႆႉပႃးၵညီပိုၼ်ႇဢမိုၼ်လႃႇဢၽိုင်းၼၼ်ႉလႆႈ. ၼႆႉပၵိူင်းၼႆႉဢသိလႃႇၼိုၼ်တွတ်ႈၵိုတ်ႈၼိုၼ်တွတ်ႈယိူင်ႈလႆႈ.

၃၁. **ၼိုၼ်ၸွတ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆထႃးလႃႇပဵတ်ႈတရိူင်းၵႁၢင်ႇၼၼ်ႉပၵိူင်းလႃႇၼိုၼ်ၸွတ်ႈလႆႈ. ၵႁၢင်ႇၼိုၼ်ၸွတ်ႈၼၼ်ႉတုပလွၵ်ႈၽဵၼ်ႈၼႆႉပဵတ်ႈၵႁၢင်ႇၼၼ်ႉလႃႇၼိုၼ်ၸွတ်ႈလႆႈ. ၼႆႉပၵိူင်းၼႆႉဢသိလႃႇၼိုၼ်ၸွတ်ႈၼိုၼ်ၸွတ်ႈလႆႈ.

၃၂. **ပဵတ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆပၵၢင်းဢသႂ်းၼၼ်ႉပၼ်ႇလႃႇပဵတ်ႈဢသႂ်းလႆႈ. သုၼ်တထႂ်းသၼ်ပဵတ်ႈမႂ်းလႆႈ. ပႃးၵညီၵုတ်ႈသုၼ်ပဵတ်ႈထိုင်ဢသႂ်းလႆႈ. ပႃးတၢင်ႇဢညၼ်ၵိူၵ်ႇၼႆႉပဵတ်ႈဢသႂ်းၼႃးၵႃႈ. ၼႆႉပၼ်ႇၼႆႉဢသိလႃႇပဵတ်ႈပဵတ်ႈဢသႂ်းလႆႈ.

၃၃. **သတ်ႈသတ်ႈ** ၼၼ်ႉၼႆတႅတ်ႈတႅတ်ႈဢသိူင်းလႆႈ. ၼႆႉမၢႆပႃးသႂ်ၵႅၼ်းၵိူင်း ၽိုၼ်ၼၼ်ႉပၼ်ႇလႃႇမၢၼႃႇသတ်ႈသတ်ႈလႆႈ. ပႃးတၢင်ႇသတ်ႈသတ်ႈလႆႈတၢင်ႇတဵၼ်ၵၼ်.

၁. **ဝႆး** ၼၼ်ႉမၢႆတၢင်ႇၵသုၼ်ၵၼ်ပႃးသႂ်ၸုၼ်ၵလတ်ႈၼၼ်ႉပၼ်ႇလႃႇၵသုၼ်ဝႆးၵလတ်ႈလႆႈ. ထိုင်ယူးၻူႉၼႆႉယႃႇၵသုၼ်ၵၼ်ယႃႇဝႆးၵလတ်ႈလႆႈ. ပႃးတၢင်ႇလႆႈတၢင်ႇလႃႇၸဵၵ်းထႂ်းၼႆႉၵသုၼ်ၵၼ်ယႃႇဝႆးၵလတ်ႈလႆႈ.

၂. **ဝႆးဝႆး** ၼၼ်ႉမၢႆထွၼ်မၢဝႆးဢမႆႈၼႆႉပၼ်ႇလႃႇထွၼ်ဝႆးဝႆးဢမႆႈလႆႈ. ထွၼ်သႂ်းဝၼ်ထိုင်ဢၵႅၼ်ႈၼႆႉဝႆးဝႆးဢမႆႈလႆႈ. ထိုင်ႇၶၢဝ်းတၢင်ႇမၢဝႆးဢမႆႈၼၼ်ႉပၼ်ႇလႃႇဝႆးဝႆးဢမႆႈလႆႈ. ပၼ်ႈဢိုၼ်ႈဢၸၼ်ၼႆႉဝႆးဝႆးဢမႆႈလႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇၼႆႉဢသိလႃႇဝႆးဝႆႈဝႆးဝႆးဢမႆႈလႆႈ.

၃. **ဝႆးဝႆး** ၼၼ်ႉမၢႆတၢင်ႇၵသုၼ်ၵၼ်ပႃးၸုၼ်ၸုၼ်ၼႆႉပၼ်ႇလႃႇၵသုၼ်ဝႆးဝႆးလႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇၼႆႉဢသိလႃႇဝႆးဝႆးဝႆးဝႆးလႆႈ. ပလႆႈတၢင်ႇလႃႇၸူလႃႇထိ ၼၼ်ႉတုပၸူမႃႇထိမႃႇလႆႈတၢင်ႇၸူၼႆႉတၢင်ႇၵသုၼ်ဝႆးဝႆးလႆႈ.

၄. **ထဝ်** ၼႆႉ ၵဝ်း, ၼႆႉၵဝ်းမုၼ်. ၼႆႉၵဝ်းၶူါ. ၼႆႉ မိုၼ်ၵဝ်း. ၼႆႉထဝ်ၵဝ်း. ၼႆႉၵလႆႈၵဝ်း. ၼႆႉဢၶဵၵ်ႈၵဝ်း. ၵွႆႈလႃႇၵဝ်းတၵုၵ်ႈ.

၅. **ဝႆးဝႆး** ၼၼ်ႉမၢႆပႃးလႃႇသႂ်းတၢင်ႇတသုၵၼ်ၼႆႉတၢင်ႇၵုတၢင်ႇသိူင်းသႂ်းၵႅမ်ႈသႂ်းႁိုင်သႂ်းၸႃႉဢသႂ်းၼၼ်ႉပၼ်ႇလႃႇမၢၼႃႇဝႆးဝႆးလႆႈ. ပႃးတၢင်ႇသႂ်းတၢင်ႇတသုၵၼ်ၼႆႉမၢၼႃႇဝႆးဝႆးလႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇလႃႇသဝ်ႈသဝႆးၶႆႈၵိုင်ႈလႆႈ.

၆. **တဝ်ႈတဝ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆပထူးတၢင်ႇလႆႈတၶဵၵ်းမႃႇတၶဵၵ်းမႃႇၼၼ်ႉပၼ်ႇလႃႇလႆႈတဝ်ႈမႃႇတဝ်ႈမႃႇလႆႈ. ပႃးတၢင်ႇထူးၸူတၵုၼ်လႆႈၼၼ်တၢင်ႇတဝ်ႈတဝ်ႈလႆႈ.

၇. **တဝ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆထဝ်ယွႆးတရိူင်းၼႆႉဢသႂ်းၵၢင်ႇပူႇလႆႈသႃၼ်ၼႆႉပၼ်ႇလႃႇထဝ်တဝ်ႈလႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇလႃႇထဝ်သဝ်ႈၶႆႈၵိုင်ႈလႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇၼႆႉဢသိလႃႇထဝ်တဝ်ႈထဝ်တဝႆးၶႆႈၵိုင်ႈလႆႈ.

၈. **သဝ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆထိူင်ႇတၢင်ႇလႃႇဢတိူဝ်ႉဢိုၼ်ႈၵဝႃႈၼႆႉဢသႂ်းၵၢင်ႇပူႇၵဝႃႈဝမၢႆဝူႇ. တၢင်ႇၵွႆႈဢသႂ်းၸဵၼ်းၵုဢတိူဝ်ႉတဝႃႈၵိူမၢႆဝူႇ. ပၼ်ႇလႃႇသဝ်ႈလႆႈ. ပႃးၵညီဢၸုမၢႆမိုၼ်သဝ်ႈၼၼ်ႉဢတိူဝ်ႉထိုင်တရိူင်းပြိုၵ်ၼ်ႉၼႆႉဢသႂ်းၵၢင်ႇပူႇၵဝႃႈၼႆႉပၼ်ႇလႃႇဢၸုသဝ်ႈလႆႈ. ၼႆႉတၼႃႇၼႃႇတၵဝႃႈၵၼ်ၼႆႉပၼ်ႇလႃႇသဝ်ႈၶူါ. ၼႆႉၵဝႃႈဝတၽၼ်ပၼ်ႇလႃႇသဝ်ႈမုၼ်လႆႈ.

၉. **သဝ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆပမိုၼ်သူဢိုၼ်ႈလႃႇပမိုၼ်ၼီ ၼၼ်ႉထိုင်တရိူင်းၵဝႃႈဝၼႆႉဢသႂ်းၵၢင်ႇပူႇၵဝႃႈၽိၼဵမႃႇၼႆႉပၼ်ႇလႃႇပမိုၼ်သဝ်ႈလႆႈ. ပႃးၵညီၼၼ်ႉဢမိုၼ်သဝ်ႈဢိုၼ်ႈဝၵိူင်းၵႃႇၶႆႈလႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇၼႆႉဢသိလႃႇမိုၼ်သဝ်ႈမိုၼ်သဝႆးလႆႈ.

၁၀. **သဝ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆပသူးတၢင်ႇလၵ်းပတႁိူၼ်ၼႆႉပၼ်ႇလႃႇသဝ်ႈလႆႈ. ပႃးၵညီၽိဢိုၼ်ႈၼၢၵ်ႈၼၼ်ႉသဝ်ႈဢမိူၼ်ဢၼၢၵ်ႈလႆႈ. ၼႆႉထိူင်ႇတၢင်ႇလႃႇသူးတၢင်ႇၼၼ်ႉပၼ်ႇလႃႇသဝ်ႈတၢင်ႇၶလၵ်းလႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇလႃႇသူးသဝ်ႈဝၶႆႈၵိုင်ႈလႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇၼႆႉဢသိလႃႇသဝ်ႈသဝႆးလႆႈ.

၁၁. **သဝ်ႈ** ၼၼ်ႉမၢႆသုၼ်ညၼ်တၵၼ်လိုၵ်ႈၵၼ်ၼႆႉပၼ်ႇလႃႇသုၼ်ညၼ်သဝ်ႈလႆႈ. သုၼ်ၼၼ်ႉတုပဢိုၼ်ႈၼႆႉဢၵမိုၵ်ႈၼႆႉဢညၼ်လႃႇဢၵျွၼ်ႉသဝ်ႈဝလႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇၼႆႉဢသိလႃႇသဝ်ႈၼႆႉၵႃးလႆႈ.

၁. **ဝၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆပဢိုၼ်ႈတၢင်ႇၵၼ်ပထႂ်မိုၼ်ၵွဝၼႆႉပသႂ်းၵျၢထိုင်ၼၼ်ႉပၼ်ႇလႃႇဝၼ်လႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇၼႆႉဢသိလႃႇဝၼ်သႃႇလႆႈ. ၸဢိုၼ်ႈမႂ်းၼႆႉၵသူ ႁိုၼ်ၽိုၼ်ဝၼ်ၵႃႈ.

၂. **ဝၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆပၼီတၢင်ႇသူပၵပႃႇလႃႇပၸုညႂ်သႂ်းၼႆႉပၼ်ႇလႃႇဝၼ်လႆႈ. ပမၢႆၼီတၢင်ႇၽိူင်းတၢင်ႇသူၵပႃႇၼႆႉပၼ်ႇလႃႇဝၼ်လႆႈ. ပသိုၼ်တၢင်ႇသူဢၵပႃႇမၢႆဝူႇ. ပၽိူင်းတၢင်ႇသူဢၵပႃႇမၢႆဝူႇ. ပၼ်ႇလႃႇဝၼ်လႆႈ. ဝၼ်ၼၼ်ၼပသိုၼ်တၢင်ႇသူဢၵပႃႇဢသိူင်းလႆႈ. ဝၼ်ၼၼ်ႉမၢႆပသိုၼ်တၢင်ႇသူဢၵပႃႇလႆႈ. ပႃးတၢင်ႇဝၼ်တလႃႇတၽွၼ်တၼႆႉၵၼ်. ၼႆႉပၼ်ႇၼႆႉဢသိလႃႇဝၼ်ဝၼ်လႆႈ. ၼႆႉပၼ်ႇလႃႇဝၼ်တၢင်ႇလႆႈတၢင်ႇၶႆႈၵိုင်ႈၼႆႉဢသိလႆႈ.

၃. **ဝၼ်** ၼၼ်ႉမၢႆပၶွႆးၸုၼ်မၵ်ႈ. ပၶွႆးသႂ်းၼုၵ်ႈဢမၵ်ႈၼႆႉသိူင်းၵဝၼ်ၸူါၼႆႉပၼ်ႇလႃႇပဝၼ်သႂ်းၼုၵ်ႈမၵ်ႈၸုၼ်မၵ်ႈလႆႈ. ပႃးတၢင်ႇဝၼ်သႂ်းၼုၵ်ႈဢမၵ်ႈၼႆႉသႂ်း

ဝံၣ်

နၥ်ထိၣ်ဝဲလီၤ. ချံၣ်နူၣ်ပမ့ၢ်ခးဒီးပဝံၣ်အမဲာ်နူၣ်ဒီးဝံၣ်ဆှါဝဲလီၤ.

၄. **ဝံၣ်ကၔါ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးကၔါထိၣ်သ့ၣ်ဖှဝၣ်ဖိဒီးပစံးလၢဝံၣ်ကၔါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ကၔံဝံၣ်ကၔါလီၤ. ထိရိၤပဘိးကၔါထိၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ကၔါလီၤ. ဝံၣ်တၔါထိၣ်သ့ၣ်ဘှၣ်ဘၣ်လၢအဝဲတခဲတကူၢ်. ဝံၣ်ကၔါထိၣ်သ့ၣ်ဖှတဖှနူၣ်အဖိလဲာ်အိၣ်ဒီးပအူးပအီလီၤ.

၅. **ဝံၣ်ကနူၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးကနူၤပှၤကညီလၢအကပၤဒီးပစံးလၢဝံၣ်ကနူၤလီၤ. ပှၤကညီမၤတကဲနူၣ်မံအိထိခိၣ်ဒီးအပိျ်ဆါဝဲနူၣ်ဝံၣ်ကနူၤအီၤတကူၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ကနူၤဝံၣ်ကပၤလီၤ. ထိရိၤပဘိးကနူၤတၢ်နူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ကနူၤလီၤ. ဝံၣ်ကနူၤသ့ၣ်ဘၣ်လၢအကနူၤလီၤ.

၆. **ဝံၣ်ကပၤ** နူၣ်မ့ၢ်ဒ်ဝံၣ်ကနူၤအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘိးကနူၤပှၤဆါမံလီၤလၢအကပၤနူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ကပၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ကဟ်ဝံၣ်ကပၤလီၤ. ဒီးထိရိၤပဘိးကပၤတၢ်နူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ကပၤလီၤ. ဝံၣ်ကပၤသ့ၣ်ဘၣ်နူၣ်ဟ်လၢအကပၤတခဲတကူၢ်.

၇. **ဝံၣ်ကဟ်** နူၣ်မ့ၢ်ဝံၣ်ကပၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘိးမံလီၤပှၤကညီလၢအကပၤနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ကဟ်ဝံၣ်ကပၤလီၤ.

၈. **ဝံၣ်ကၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤကၢ်တၢ်ဆူပကပၤဒီးပစံးလၢဝံၣ်ကၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝံၣ်ကၢ်သ့ၣ်ဖိတထံးဒီးကၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ကၢ်ဝံၣ်လဲးလီၤ.

၉. **ဝံၣ်ချံးဝံၣ်ချူး** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးကၢ်ချံးချူးနီၣ်ဘိမံၤဘိဆူပကပၤယၢ်ခီယၢ်ခီဒီးပစံးလၢဝံၣ်ချံးဝံၣ်ချူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝံၣ်ချံးချူးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဖိသၣ်လဲၤတၢ်လၢဘုကျါဒီးဝံၣ်ချံးဝံၣ်ချူးဘုပိၤနးကၢ.

၁၀. **ဝံၣ်ချံးချူး** နူၣ်ဒ်ဝံၣ်ချံးဝံၣ်ချူးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘိးကၢ်ချံးဘုဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ. နီၣ်ဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဝံၣ်ချံးချူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ချံးချူးဝံၣ်ချံးချူးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်လၢနီၣ်ကျါဒီးဝံၣ်ချံးဝံၣ်ချံးချူးနီၣ်ဘိကၢ်ချံးချူးလီၤ.

၁၁. **ဝံၣ်ယံၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးယံၤပှၤကညီဆူပကပၤဒီးပစံးလၢဝံၣ်ယံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ယံၤဝံၣ်ယၤလီၤ. ပှၤတဂၤဝံၣ်ယံၤအဝဲတဂၤဆူအချၢလီၤ.

၁၂. **ဝံၣ်ယီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးယီၤချံမိၣ်ဆူယၢ်ယၢၢဒီးပစံးလၢဝံၣ်ယီၤလီၤ. ဝံၣ်ယီၤချံမိၣ်ဆူယၢ်ယၢၢဒီးထိးထိၣ်တကူၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ယီၤဝံၣ်လဲးလီၤ.

၁၃. **ဝံၣ်ဆၢထၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးဆၢထၢၣ်ပှၤကညီဒီးပထုးထိၣ်အစုၖံးသိးဒီးကဆၢထၢၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ဆၢထၢၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးအဖိအလံၤဝံၣ်ဆၢထၢၣ်အီၤဒီးလဲၤအံၣ်ဆါဆံၣ်ဆါနူၣ်ပဘၣ်ဝံၣ်ဆၢထၢၣ်အီၤလီၤ.

၁၄. **ဝံၣ်ဆှၣ်နီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးဆှၣ်နီၤပှၤလၢမံလီၤတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢပဝံၣ်ဆှၣ်နီၤလီၤ. ပှၤဆါတဖၣ်နူၣ်ပဘၣ်ဝံၣ်ဆှၣ်နီၤအီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ဆှၣ်နီၤဝံၣ်ဆှၣ်လဲးလီၤ.

၁၅. **ဝံၣ်ဆှါ** နူၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ခီဘၣ်တၢ်ဒီးလီၤဝဲလၢအဆှၣ်စယိာ်နူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ဆှါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်တၢ်ဝံၣ်ဆှါလီၤ. ချံၣ်လီၤဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဝၣ်ခီလီၤဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဝံၣ်ဆှါလီၤ. ဝၣ်ခီနူၣ်တၢ့ၤဝံၣ်ဆှါဒီးဘၣ်တၢ်လီၤ. ချံၣ်နူၣ်တၢ့ၤပဝံၣ်အမဲာ်ဒီးဝံၣ်ဆှါဝဲလီၤ.

၁၆. **ဝံၣ်တခၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဝံၣ်တခံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘိးတစုလီၤချံနူၣ်ပစံးလၢပဝံၣ်တခံၣ်ဝံၣ်တခၣ်လီၤ. ပဘိးတစုနၥ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ကုမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဝံၣ်တခံၣ်ဝံၣ်တခၣ်. ပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ.

၁၇. **ဝံၣ်တခံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးတစုလီၤနၥ်လၢပတ်ာလီၤဘုနူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်တခံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်တခံၣ်ဝံၣ်တခၣ်လီၤ. ဝံၣ်ကခံၣ်လီၤနၥ်နူၣ်ဒီးဟ်လီၤဘုလၢနၥ်ပှၤနူၣ်ဆူကိၢ်လဲၢ်ပှၤတကူၢ်.

၁၈. **ဝံၣ်တစု** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးတစုပသးဒီးပစံးလၢဝံၣ်တစုလီၤ. ပှၤတဂၤဆှၣ်နီၤတဒၢမ့ၣ်ဒီးအဝဲတဂၤမၤအဝံၣ်တစုအသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်တစုဝံၣ်တစ့ၣ်လီၤ.

၁၉. **ဝံၣ်တရံး** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးတရံးတၢ်နူၣ်ပစံးလၢပဝံၣ်တရံးတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်တရံးဝံၣ်တရးလီၤ. ပှၤတဂၤဝံၣ်တရံးတလါတဖျၢၣ်တရံးအသးဝးတဝီလီၤ.

၂၀. **ဝံၣ်တံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတံာ်ဘံးတၢ်ဖျိလၢတြဲၤဒီးပစံးလၢဝံၣ်တံာ်လီၤ. ဝံၣ်တံာ်ကွၤဝဲတရိလၢတြဲၤတကူၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်တံာ်ဝံၣ်တဟ်လီၤ.

၂၁. **ဝံၣ်ထၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးထၢၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ထၢၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝံၣ်ထၢၣ်သ့ၣ်တကျိၢ်တနူၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ထၢၣ်ဝံၣ်လီၤလီၤ.

၂၂. **ဝံၣ်ထၢၣ်ထု** နူၣ်မ့ၢ် ပဘိးထိၣ်ထုဖှူဒီး ပစံးလၢ ဝံၣ်ထၢၣ်ထုလီၤ. ပှၤတဂၤထုဘၣ်တၢ်ဒီးလဲၤဝံၣ်ထၢၣ်ထုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ထၢၣ်ဝံၣ်လဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝံၣ်ထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၃. **ဝံၣ်ထၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤမံလီၤဝဲဒီးပဘိးဆှၣ်နီၤနူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ထၢၣ်လီၤ. ဝံၣ်ထၢၣ်ကွၤယၤတကူၢ်. စဲၤဆၢထၢၣ်တနူၢ်ဘၣ်.

၂၄. **ဝံၣ်ထၢၣ်ပိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးထိၣ်ဘိးလီၤသ့ၣ်ဖိတဘိလၢပှၤသံစိၣ်အဖိခိၣ်လၢပကု့ၢ်လီၤအဖၢမ့ၢ်နူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ထၢၣ်ပိၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤမၤအလှ့ၢ်အလၢ်တမံၤလီၤ.

၂၅. **ဝံၣ်နှခံ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးနှခံချံ လၢပထုးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပဘိးနှခံတလါမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဝံၣ်နှခံလီၤ. ချံအိၣ်လၢကပ်ာ်ကျါနူၣ်နထုးစၢ်ဆၢမ့ၢ်တနူၢ်ဘၣ်ဒီးဝံၣ်နှခံယၢ်ခီယၢ်ခီတကူၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်နှခံဝံၣ်ဒိၣ်ယီၤလီၤ.

၂၆. **ဝံၣ်ဘံး** နူၣ်မ့ၢ်ဝံၣ်ဘၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဘၢတၢ်လၢနီၣ်ကျါဒီးပမၤဘၢလၢနီၣ်နူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ဘံးဝံၣ်ဘၢပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဟ်ရှသူၣ်လှၢ်သၣ်ဒံသၣ်လၢနီၣ်ကျါဒီးပဝံၣ်ဘံးဝံၣ်ဘၢလၢနီၣ်လီၤ.

၂၇. **ဝံၣ်ဘၢ** နူၣ်မ့ၢ် ပဟ်ရှသူၣ်တၢ်လၢ နီၣ်ကျါဒီးပမၤဘၢ လၢ နီၣ်နူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ဘၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ဘံးဝံၣ်ဘၢလီၤ. ဒီးပမၤဘၢကျဲခိၣ်ထံးလၢသ့ၣ်ဖိလၢပဘိးလီၤကၢ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ဘၢလီၤ. ပှၤတဂၤတ်ရှသူၣ်ဒံသၣ်လၢနီၣ်ကျါဒီးဝံၣ်ဘၢဝဲလၢနီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ဘံးဝံၣ်ဘၢလီၤ. ဝံၣ်ဘၢကျဲဖးဒ့အခိၣ်ထံးလၢသနူ. ပှၤဟဲလၢခံတဖၣ်ကလဲၤကမၣ်ကျဲဘၣ်ဖုးလီၤ.

၂၈. **ဝံၣ်ဘဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်ဘၣ်ပထါခိၣ်ဒီးကျπထိၣ်လၢပသးနူၣ်ပစံးလၢဝံၣ်ဘဲလီၤ. ပအိၣ်မှၤဒီးကသူဟိၣ်ဘိၣ်ဝံၣ်ဘဲဝံၣ်ဘဲစံးဝဲလီၤ.

၂၉. ဝꩫ်ၸဵး ꩫူ်မွ်ဝꩫ်သိအꩬိလိူ. ꩥီးမွ်ပအိꩫ်တ်ဝꩫ်ꩥီးၻꩫ်ပ ထါမိꩫ်သိꩬꩫူ်ပꩬ်းꩥီးအꩬိလါဝꩫ်သိဝꩫ်ၸဵးလိူ.
၃၀. ဝꩫ်လိူ ꩫူ်မွ်ပၻိူးလိူတ်မိꩫ်ꩫူ်ပꩬ်းလါဝꩫ်လိူလိူ. ဝꩫ် လိူꩢျ်ꩫ်ꩬိꩫ်ꩬုထꩬ်ကျိူးꩫိꩫ်ꩫူ်. ဝꩫ်လိူသꩬ်းꩫ်အမိꩫ်ꩬုထိမိꩫ်အ ကပꩫူ်ꩥီးꩬးတကွ်.
၃၁. ဝꩫ်လိူ ꩫူ်မွ်ထုၻꩫ်ꩥီးအꩬူလိူꩬꩫူ်ပꩬးလါထုဝꩫ်လိူ လိူ. ထုဝꩫ်လိူꩥီးၻꩫ်ꩫူ်ၻါတꩫလိူ. ꩥီးပꩬ်းꩥီးအꩬိလါဝꩫ် လိူဝꩫ်လꩬ်းလိူ.
၃၂. ဝꩫ်သꩬူး ꩫူ်မွ်ပၻိူးꩫꩫ်လိူသုꩫ်ꩬိꩥီးပꩬ်းလါဝꩫ်သꩬူး လိူ. ဝꩫ်သꩬူးလိူသုꩫ်ꩬိတထꩬ်းꩥီးꩬ်းအိꩫ်အꩥီးတကွ်. သုꩫ်ꩬိꩥီး ꩫူ်ပꩬ်းအိꩫ်အꩥီးမွ်တꩬူးၻꩫ်ꩥီးဝꩫ်သꩬူးလိူတကွ်. ꩥီးပꩬ်း ꩥီးအꩬိလါဝꩫ်သꩬူးဝꩫ်သကꩬ်းလိူ.
၃၃. ဝꩫ်သꩬီ ꩫူ်မွ်ပꩬီးထိꩫ်ꩬတရိအꩬျိꩥီးပအိꩫ်ထိꩫ်တြဲꩫူ်ပ ꩬ်းလါဝꩫ်သꩬးꩬီလိူ. တ်ꩬ်းကါဝꩫ်သꩬီထိꩫ်ꩬတရိအꩬျိတကွ်. ဝꩫ်သꩬီထိꩫ်တြဲလါꩬတရိꩫူ်တကွ်.
၃၄. ဝꩫ်သိ ꩫူ်မွ်တ်လါပအိꩫ်ဝꩫ်ၻꩫ်ပထါမိꩫ်သိꩬꩥီးပꩬ်းလါ ဝꩫ်သိလိူ. ꩥီးပꩬ်းꩥီးအꩬိလါဝꩫ်သိဝꩫ်ၸဵးလိူ. ပꩬီကသူꩥီးသိ ꩫူ်ပအိꩫ်ဝꩫ်ကါ. ꩥီးတ်လါဝꩫ်သိꩫူ်အိꩫ်ꩬ်းအါမꩬးလိူ.
၃၅. ဝꩫ်ꩬိ ꩫူ်မွ်ပအိးꩬိထိꩫ်ꩬတရိမွ်ꩬု. ပအိးꩬိထိꩫ်တြဲ လါတ်ဝါမွ်ꩬု. ပꩬ်းလါဝꩫ်ꩬိလိူ. ဝꩫ်ꩬိထိꩫ်တြဲဝါꩥီးတ်က ꩬီထိꩫ်ꩬလိူ. ပုတကဝꩫ်ꩬိထိꩫ်ꩬꩫ်ꩫꩫ်လꩫ်ꩬ်းꩥီးꩬးဂီလꩫ် လꩬ်. ꩥီးပꩬ်းꩥီးအꩬိလါဝꩫ်ꩬိဝꩫ်ꩬျိ. ဝꩫ်ꩬိဝꩫ်သꩬီလိူ.
၃၆. ဝꩫ်အိထိလꩫ် ꩫူ်မွ်ပၻိူးကျွ်လိူတ်ꩫူ်ပꩬ်းလါဝꩫ်အိထိ လꩫ်လိူ. ဝꩫ်အိထိလꩫ်ပုတကꩥီးꩬ်အယိꩫꩬါꩫူ်တကွ်. ꩥီး ပꩬ်းꩥီးအꩬိလါဝꩫ်အိထိလꩬ်ဝꩫ်အိထိလꩫ်လိူ. ဝꩫ်အိထိလꩫ်ꩬျ် ꩫူ်ꩥီးꩬိးလါအꩬျတꩬိတကွ်.
၃၇. ဝꩫ်အိထိမိꩫ် ꩫူ်မွ်ပၻိူးကꩬါထိꩫ်တ်လါအပူတꩬိꩥီးပꩬ်း လါဝꩫ်အိထိမိꩫ်လိူ. ဝꩫ်အိထိမိꩫ်ꩬျ်လါအပူတꩬိ. ဝꩫ်အိထိမိꩫ် ပုကꩬီလါအသꩬးꩫါပွ်တꩬိတကွ်. ꩥီးပꩬ်းꩥီးအꩬိလါဝꩫ်အိထိ မိꩫ်ဝꩫ်အိထိလꩫ်လိူ.
၃၈. ကဝꩫ် ꩥီးကဝꩫ်လိူꩫူ်ကွ်လါကဝꩫ်တကွ်.
၃၉. တဝꩫ် ꩫူ်မွ်ပၻိူးသꩬူးလိသုꩫ်ꩬိꩬုပꩬူးလꩫ်ꩥီးပꩬ်းလါတ ဝꩫ်လိူ. ပုတကတဝꩫ်လိူသုꩫ်ꩬိတထꩬ်းꩥီးꩫအိꩫ်ꩬအသꩫ်လိူ. ꩥီးပꩬ်းလါသဝꩫ်ꩬွ်ကꩬီးလိူ.
၄၀. တဝꩫ် ꩫူ်မွ်ပုကꩬီကွꩬုꩬိယꩫ်ꩬိလါအꩬးထိလါလုꩫ်ဂီ ꩫူ်ပꩬ်းလါတဝꩫ်ꩬလိူ. ပုကꩬီတဝꩫ်ယꩫ်လါလုꩫ်ဂီꩬ်းꩬꩫ်.
၄၁. တ်ဝꩫ်တ်ꩬါ ꩫူ်မွ်ထိရိတ်လါပအိꩫ်ဝꩫ်ပအိꩫ်ꩬါꩬꩫူ်ပ ꩬ်းလါတ်ဝꩫ်တ်ꩬါလိူ. တ်ဝꩫ်တ်ꩬါတကꩫ်သꩬ်သꩫ်မိကျူ. ထိꩫ်သꩬꩬိကပျိꩫ်မွ်ꩬုꩫ်မꩬ်တိ. မွဝꩫ်ထꩬါ. တ်ꩬလါꩫူ်မွ် တ်ဝꩫ်တ်ꩬါလိူ. လါꩫူ်အꩬိမိꩫ်အိꩫ်ꩬ်းအါမꩬးလိူ.
၄၂. ꩫါဝꩫ် ꩫူ်မွ်မွꩬိကသူꩬိꩫါၻꩫ်ပုꩥီးပꩬ်းလါꩫါဝꩫ်လိူ. ꩥီးပꩬ်းꩥီးအꩬိလါꩫါဝꩫ်ꩫါꩬါလိူ. ပုကꩬီꩬꩬးလိူမွꩫူ်ꩫါဝꩫ် ꩫါꩬါၻꩫ်ပုꩫးကါ.
၄၃. သဝꩫ် ꩫူ်မွ်ပၻိူးꩫꩫ်လိူသုꩫ်ꩬိꩥီးပꩬ်းလါပသဝꩫ်သုꩫ် လိူ. ပုကꩬီသဝꩫ်လိူသုꩫ်ꩥီးသုꩫ်သဝꩫ်လိူအသꩬးꩥီးလိူသ ꩬူးꩬလိူ. ꩥီးပꩬ်းꩥီးꩬိလါသဝꩫ်သဝꩫ်လိူ.
၄၄. သꩬးဝꩫ် ꩫူ်မွ်ပုကꩬီမꩬꩬ်အꩬိꩥီးမသိꩫ်မပူအကလုꩫ် ꩥီး ပꩬ်းလါသꩬးဝꩫ်တ်လိူ. ပုတကသꩬးဝꩫ်အꩬိꩬ်းꩬꩫ်.
၄၅. အိꩫ်ဝꩫ်အိꩬါ ꩫူ်မွ်ပုကꩬီꩫူ်အိꩫ်မွꩥီးကသူꩬိꩫ်ၻိꩫ် ꩥီးပꩬ်းလါအိꩫ်ဝꩫ်အိꩬါလိူ. ပုကꩬီအိꩫ်ဝꩫ်အိꩬါမွဝꩫ်ကါ.
၁. ဝႃ ꩫူ်မွ်ပမတ်တုလꩫ်တုကတ်ꩥီးပꩬ်းလါဝႃလိူ. ꩬ မꩬꩫ်ဝႃလꩬ်. ꩬမၻုဝႃလꩬ်. ꩬကျꩫ်ꩬꩬးဝႃလꩬ်. ꩥီးပꩬ်းꩥီးအꩬိ လါဝႃကꩬလိူ.
၂. ဝႃ ꩫူ်မွ်ပကတိတ်ကတိꩥီးပုဂတုလꩫ်ꩥီးပꩬ်းလါက တိဝႃလိူ. ꩥီးပꩬ်းꩥီးအꩬိလါကတိဝႃကတိကꩬလိူ. လꩬ်က တိဝႃꩫတ်ကတိꩥီးပုဂတကွ်.
၃. ဝႃသꩬ် ꩫူ်မွ်ပုကꩬီတအိꩫ်ၻꩫ်ၻꩫ်မွꩥီးသꩬ်ꩬꩫူ်ပꩬ်းလါ ဝႃသꩬ်လိူ. ပုတကတအိꩫ်ၻꩫ်မွꩥီးဝႃသꩬ်ꩬလိူ. ꩥီးပꩬ်းꩥီးအ ꩬိလါဝႃသꩬ်လိူꩥိလိူ. ပုတကဝႃသꩬ်လါမွလိူ. ꩥီးပꩬ်းလါဝꩬ် သꩬ်ꩬွ်ကꩬီးလိူ.
၄. ကဝႃ ꩥီးကဝႃကဝႃ. တ်ꩬလꩫ်ꩫူ်ကွ်လါကဝႃတကွ်.
၅. ကတိဝႃ ꩫူ်မွ်ပုကꩬီကတိလꩬ်အသꩬးတုလꩫ်ꩥီးပꩬ်း လါကတိဝႃလိူ. ပုတကကတိဝႃတ်ကတိꩥီးအꩬတကလိူ.
၆. တဝႃကဝႃ ꩫူ်မွ်ပုကꩬီကွ်အပွ်ကယိကယိလိူတ်လိူ ꩬꩬ်းꩥီးပꩬ်းလါကွ်အပွ်တဝႃတဝႃလိူ. ပုတကကွ်အပွ်တဝႃ တဝႃꩥီးအိꩫ်လꩬ်ကွꩬုအပွ်လိူ.
၇. တ်ဝႃ ꩫူ်မွ်တ်ကꩫ်အꩬိလိူ. ꩥီးမွ်တ်သꩫ်ဝႃလိူꩥိꩫူ်ပ ꩬ်းꩥီးအꩬိလါတ်ဝႃတ်ကꩫ်လိူ.
၈. မဝႃ ꩫူ်မွ်ပမလꩫ်တ်ꩫူ်ပꩬ်းလါမဝႃလိူ. ပမလꩫ် တ်ပမကတ်တ်ꩫူ်ပꩬ်းလါမဝႃလိူ. ꩥီးပꩬ်းꩥီးအꩬိလါမ ဝႃမကꩬလိူ. မဝႃကွꩫ်ၻုတုဝႃꩥီးကျꩫ်ꩬ်းကုတကွ်.
၉. မꩬ်ဝႃထိꩫ် ꩫူ်မွ်တ်ꩬိတ်လꩬ်ꩫထိꩫ်ꩫူ်ပꩬ်းလါမꩬ်ဝႃထိꩫ် လိူ. ၻိꩫ်သအိꩫ်ꩫူ်တုအမꩬ်ဝႃထိꩫ်ꩥီးအꩫ်ပုလိူ. ꩥီးပꩬ်းꩥီး အꩬိလါမꩬ်ဝႃထိꩫ်ꩫါဝႃထိꩫ်လိူ. ထိရိတ်ꩬိတ်လꩬ်တုꩬꩫ်ꩥီး အမိꩥီးအမꩬ်ဝႃထိꩫ်ꩫထိꩫ်ꩬလိူ.
၁၀. လါဝႃလါထꩬး ꩫူ်မွ်တ်လါအါꩬ်အꩬိမိꩫ်ꩫူ်ပꩬ်းလါဝႃလါ ထꩬးလိူ. တ်လါဝႃလါထꩬးꩫူ်မွ်တ်ꩬုကိပယိအꩬိမိꩫ်ꩫူ်ပꩬ်း လါဝႃလါထꩬးလိူ. တ်လါဝႃလါထꩬးꩫူ်ပုကꩬီအိꩫ်ꩬလိူ. ꩥီး ပုအိꩫ်ꩬလါကိအါꩬ်အꩬိမိꩫ်ꩫူ်ပꩬ်းလါပုလါဝႃလါထꩬးလိူ.
၁၁. သꩫ်ဝႃ ꩫူ်မွ်တ်မိꩫ်အိꩫ်ပသꩬးလါမွꩫူ်ပꩬ်းတ်သꩫ်ဝႃပ သꩬးလိူ. တ်သꩫ်ဝႃပသꩬးꩥီးပꩬါꩬꩬုꩬလိူ. ꩥီးပꩬ်းꩥီးအꩬိ လါသꩫ်ဝႃလိူꩥိလိူ.
၁၂. အိꩫ်ဝႃ ꩫူ်မွ်ပုကꩬီတအိꩫ်ၻꩫ်ၻꩫ်မွꩥီးပꩬ်းလါပုက ꩬီအိꩫ်ဝႃမွလိူ. ꩥီးပꩬ်းꩥီးအꩬိလါအိꩫ်ဝႃအိꩫ်ꩬု. အိꩫ်ဝႃ အိꩫ်ယꩬလိူ. ပုမၻုတꩫူ်ၻꩫ်ꩥီးအိꩫ်ဝႃမွꩫးကါ.
၁၃. အိꩫ်ဝႃ ꩫူ်မွ်ပုကꩬီအိꩫ်မွၻျူးအိꩫ်ꩥီးꩬးꩬꩫူ်ပꩬ်းလါ အိꩫ်မွဝႃလိူ. အိꩫ်ဝႃလꩬ်. ပုတကအိꩫ်မွဝႃလꩬ်. အိꩫ်ဝႃအိꩫ် ကꩬကွꩫ်မွတုဝႃတကွ်.

၁. **ကဝၢ** န့ၣ်ကွၢ်လၢကဝၢတက့ၢ်.
၂. **တဝၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်အလီၢ်လီၤထူလီၤဒးထီဘိဒီးပစံးလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤတဝၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတဝၢတဝါလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဝၢအိၣ်လၢပှၢ်မုၢ်ကနၢန့ၣ်အိၣ်ထီဘိဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတဝၢပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပှၤကညီအိၣ်ထံလီၢ်ကိၢ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပှၤကညီတဝၢပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၃. **တဝၢ** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်တဝၢမ့ၤ. ပှၤတဂၤဟံၣ်တဝၢစံးဝဲဒၣ်.
၁. **ဝၢ်နဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပပယ်ာ်ပှၤဂၤန့ၣ်ပစံးလၢဝၢ်နဲၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဖိၣ်ထွဲတလၢၤအခံလီၤ. ပှၤတဂၤပှ့ၤစတၢ်တန့ၢ်ဘၣ်ဒီးဝၢ်နဲၢ်ယၤလီၤ.
၂. **ကဝၢ်** ဒီးဒၢးကဝၢ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဝၢ်တက့ၢ်.
၃. **တဝၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒၢးဆိၣ်တၢ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဒၢးတဝၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒၢးတဝၢ်အဝဲတဂၤဒီးအဝဲတဂၤဘံၣ်မးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒၢးတဝၢ်ဒၢးတဝါလီၤ.
၁. **ဝ့** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါကမ်ာ်ထိၣ် အိၣ်ဒီးအဖံ အပျိၤ ဒီး ပစံး လၢ ဝ့လီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ထိၣ်တဖျၢၣ်လၢအခံကိၢ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝ့ကျူၤလီၤ. ဝ့န့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဝ့ဂ့ၢ်ထုၣ်. ဝ့သွံ. ဝ့သံ. ဝ့သးဒီ. ဝ့ဒး. ဝ့နီၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.
၂. **ဝ့ကလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်တကလုာ်ဒ်တကိ အသိး ဒီး အသၣ်ထဲခိၣ်မုၢ်ဒိၣ်ဒီးအသၣ်ထီဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဝ့ကလၢ်လီၤ. ဝ့ကလၢ်န့ၣ်ပှၤကညီဖျးဝဲဒီးဖီအီၣ်ဝဲအသၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢဝ့ကလၢ်လီၤ. ဒီးတနီၤနီၤကီးလၢတကိဂ့ၢ်လီၤ.
၃. **ဝ့ဂ့ၢ်ထုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝ့တကလုာ်အချံထီဝဲဒီးအဖံတအိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ထဲအနၢစိၤန့ၣ်ပစံးလၢဝ့ဂ့ၢ်ထုၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ဂ့ၢ်ထုၣ်တဖျၢၣ်ဒိၣ်ကၢ.
၄. **ဝ့ထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝ့အိၣ်ထိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဝ့ထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝ့ထိၣ်ကျူၤထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ထိၣ်လၢအတံာ်လာ်ပူၤလီၤ.
၅. **ဝ့ဒး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဝ့ဖးဒိၣ်လၢအခိၣ်မိၣ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဝ့ဒးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝ့သးဒီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ဒးတဖျၢၣ်ဒိၣ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝ့ဒးဝ့ကြၢၤလီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ဒးတဖျၢၣ်အခိၣ်မိၣ်တအိၣ်ဘၣ်.
၆. **ဝ့သံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝ့ထိၣ်လၢပမဲာ်ဖံးလီၤဒီးပစံးလၢပမဲာ်ဝ့သံလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဝ့သံတဖျၢၣ်ဒီးအမဲာ်တဲာ်တၢၤမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝ့သံဝ့သါလီၤ. ဒီးပစံးလၢပမဲာ်ထီးလုစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၇. **ဝ့သွံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝ့ပြံတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဝ့သွံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝ့သွံဝ့သွါလီၤ. ပှၤတဂၤဝ့သွံထိၣ်ပြံကဒံလီၤ.
၈. **ဝ့ဝီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ကွၤလီၤပျုၤဒီးပစံးလၢဝ့ဝီလီၤပျုၤလီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ဝီလီၤပျုၤတဘိလၢဟိၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်လီၤ.
၉. **ဝ့အစံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝ့အသွံၣ်ကဲလၢအဒုၣ်အထံဒီးပစံးလၢဝ့အစံလီၤ. ပှၤတဂၤဝ့အစံဟဲထိၣ်အါကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝ့အစံဝ့အပျိၤလီၤ.
၁၀. **ဝ့မီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကီးတၢ်ဒီးအဆိဒီးပကီးလၢတ်မီၤဝ့မီၤလီၤ. ဒီးတ်မီၤဝ့မီၤန့ၣ်မ့ၢ်ပှၤတကလုာ်လီၤ.

၁၁. **ကဝ့** ဒီးကဝ့ဧၤကလဲာ်. တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဝ့တက့ၢ်.
၁၂. **ပဝ့ပဝီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတဲးလိာ်ယိလိာ်ပသးဒီးပှၤဂၤဒီးပမၤပှၤတနၢၤဘၣ်ဒီးပကတီၤကြၢကြိၢ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဝ့ပဝီလီၤ.
၁၃. **လီၤဝ့ဝီ** န့ၣ်မ့ၢ်သုၣ်ယံၣ်မုၢ်ဂ့ၤ. ဂ့ၢ်မုၢ်ဂ့ၤ. ကွၤအသးလၢဟိၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်ဒီးပစံးလၢလီၤဝ့ဝီလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤဝ့လီၤဝီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဂ့ၢ်တဘိလီၤဝ့ဝီလၢဟိၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်ထီကၢ.
၁. **ဝ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဒီးစီၤပၢတဖၣ်န့ၣ်မၤဖိၣ်ဟံၣ်အကရၢဖးဒိၣ်အါဝဲလၢအကထိကထိဒီးပကီးလၢဝ့ၢ်လီၤ. ဒီးပှၤကလုာ်တနီၤနီၤတိၣ်တရံးဝ့ၢ်ဒီးအခိၣ်ဒူလၢအှးခဲလီၤ. တၢ်လၢဝ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးဝ့ၢ်ပဒိၣ်လၢပၢဘၣ်ဝ့ၢ်န့ၣ်ဒီးစံၣ်ညီၣ်ပှၤဝ့ၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢခူစိၤဝ့ၢ်စိၤလီၤ. ပှၤအိၣ်ဒီးအခူအဝ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးစီၤပၢလီၤ.
၂. **ဝ့ၢ်ခိၣ်နူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤတရံးထိၣ်အှးခဲလၢဝ့ၢ်ယၢၤဝးတရံးဒီးပစံးလၢဝ့ၢ်ခိၣ်နူလီၤ. ပှၤပယီၤဖိမၤဝ့ၢ်ခိၣ်နူလၢအှးခဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝ့ၢ်ခိၣ်နူဝ့ၢ်ခိၣ်ဟ်လီၤ.
၃. **ဝ့ၢ်တဖျၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဝ့ၢ်တသဝီအတိၢ်ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဝ့ၢ်တဖျၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဝ့ၢ်တဝ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဝ့ၢ်တဖျၢၣ်ပဒိၣ်အပၢဝ့ၢ်အိၣ်တဂၤ. ဝ့ၢ်ခံဖျၢၣ်ပဒိၣ်ပၢဝ့ၢ်အိၣ်ခံဂၤလီၤ.
၄. **ဝ့ၢ်မူခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤအဘီအမုၢ်လၢပှၤမူခိၣ်ဖိအိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဝ့ၢ်မူခိၣ်လီၤ. ဝ့ၢ်မူခိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤအဘီအမုၢ်လၢပှၤမူခိၣ်ဖိအိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.
၅. **ဝ့ၢ်ဝ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဝးဝးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလဲၤတရံးလဲၤအိၣ်ဝီၤကီးခူကီးဝ့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်ဝးဝးဝ့ၢ်ဝ့ၢ်လီၤ. ပှၤအဲကလံးဖိတဖၣ်လဲၤတၢ်တၢဝဲဝးဝးဝ့ၢ်ဝ့ၢ်လီၤ.
၆. **ဝ့ၢ်တီၢ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤဝ့ၤဝီၤတၢ်ဒီးထွံၣ်အစုန့ၣ်ပစံးလၢဝ့ၢ်တီၢ်သးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝ့ၢ်တီၢ်သးဖှူဖျိသးလီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ၢ်တီၢ်အသးလၢထးထးလာ်လာ်စံးဝဲဒၣ်.
၇. **ကဝ့ၢ်** ဒီးကဝ့ၢ်ကတီၢ်. ဒီးကဝ့ၢ်ဝ့ၢ်. ဒီးကလံာ်ကဝ့ၢ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဝ့ၢ်တက့ၢ်.
၈. **တဝ့ၢ်ဝ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤတဲာ်လၢသုၣ်ခံထီဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤတဲာ်တဝ့ၢ်ဝ့ၢ်လီၤ. တၤသၣ်တဖျၢၣ်လီၤတဲာ်တဝ့ၢ်ဝ့ၢ်ဒီးတုၤလီၤဝဲလၢကိာ်လာ်နၤလီၤ.
၉. **သၣ်ဝ့ၢ်ဝ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပထိၣ်ဝးတပျုာ်ပသးလၢစှာ်ပူၤဒီးပစံးလၢပသၣ်ဝ့ၢ်ဝ့ပသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသၣ်ဒီးယုၢ်သၣ်ဝ့ၢ်ဝ့ပသးလီၤ. ပှၤတဂၤသၣ်ဝ့ၢ်ဝ့အသးလၢစှာ်ပူၤစံးဝဲလီၤ.
၁၀. **အိၣ်ဝ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်လၢပၢဝ့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဒိၣ်အိၣ်ဝ့ၢ်လီၤ. ပဒိၣ်လၢအိၣ်ဝ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝ့ၢ်ပဒိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ခူအိၣ်ဝ့ၢ်လီၤ.
၁. **ဝ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီ မၤကမၣ်အမါန့ၣ်ပစံးလၢဝ့ၣ်အမါလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝဲၣ်မါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤဒီမိဝၤန့ၣ်ဝ့ၣ်လိာ်အသးလီၤ.
၁. **ဝ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖီကသူထံစှၤကိာ်ဒီးပစံးလၢဝ့ၤကသူလီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ၤကသူစှၤကအီစီၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲကဘျုးအိၣ်စကီးဓါ. ဝ့ၤ ကသူဟိၣ်ဘိၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. **ဝ့ၤကှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ဒီးကဒါကှၤအခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအခိၣ်ဝ့ၤကှၤလီၤ. ပှၤကညီလဲၤဆူဝ့ၢ်ပူၤန့ၣ်အခိၣ်ဝ့ၤကှၤလံ.

၃. **ဝ့ၤတၢ်လီတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤကဘျံးကဘျဉ်တၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဝ့ၤတၢ်လီတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ၤတၢ်လီတၢ်နးသမိး. ကတိၤတၢ်တတီဘၣ်ဒီးပစံးလၢလီတၢ်ဝ့ၤတၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဝ့ၤတၢ်လီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **ဝ့ၤတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တိၢ်တၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤပကူပကၤ. ဆူၣ်တၢ်ဖျ့တၢ်လၢဂ့ၢ်လၢပျိၤလၢသ့ၣ်ဖိဝၣ်ဖိန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဝ့ၤတၢ်တိၢ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဝ့ၤတၢ်တိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ဝ့ၤထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘိးထိၣ်ပစုဒီးပစံးလၢဝ့ၤထိၣ်ပစုလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးဝ့ၤထိၣ်စုတန့ၢ်ဝ့ၤထိၣ်ခိၣ်တန့ၢ်ဘၣ်. ဒီးကဆိဘိးထိၣ်အတမျိၤန့ၣ်ပစံးလၢကဆိဝ့ၤထိၣ်အတမျိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝ့ၤထိၣ်ဝ့ၤလီၤ. ဝ့ၤထိၣ်ဝၤထိၣ်လီၤ.

၆. **ဝ့ၤပၷတိၢ်ပစိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်တၢ်တ့ၤထိၣ်လုးထိၣ်လါဒီးပစံးလၢဝ့ၤပၷတိၢ်ပစိးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကဲ့ၢ်တဂၤဒီးဝ့ၤပၷတိၢ်ပစိးဝဲနးကၢ.

၇. **ဝ့ၤထိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝ့ၤထိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘိးထိၣ်ပစုမ့ၢ်ဂ့ၤ. ကဆိဘိးထိၣ်အတမျိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဝ့ၤထိၣ်ဝ့ၤလီၤလီၤ.

၈. **ဝ့ၤဝ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယုတၢ်တပူၤဘၣ်တပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပလဲၤတၢ်တပူၤဘၣ်တပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပလဲၤတၢ်ဝ့ၤဝ့ၤ, ပယုတၢ်ဝ့ၤဝ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤယဲာ်ဟါမၢ်ဒီးယုဝဲဝ့ၤဝ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤတအိၣ်ဘၣ်တပူၤလိၢ်လိၢ်ဘၣ်. ဟးဒၣ်တၢ်ဝ့ၤဝ့ၤလီၤ.

၉. **ဝ့ၤဝိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟးယဲၤယီၤဒီးပစံးလၢဟးဝ့ၤဝိၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟးဝ့ၤဝိၤလၢတၢ်ပျိပူၤလၢထးထးလာ်လာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးဝ့ၤဝံၢ်ဟးဝ့ၤဝိၤလီၤ.

၁၀. **ဝ့ၤအိၣ်ကသူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖီကသူစုၤကိာ်ဒီးပယှၣ်တ့ၤထဲလီၤသံးဒီးပစံးလၢဝ့ၤအိၣ်ကသူလီၤ.

၁၁. **ကဝ့ၤ** ဒီးကဝ့ၤကဝိၤ. ဒီးဟ်သးကဝ့ၤကဝိၤ. ဒီးဂဲၤကလံၣ်ပၢ်ကဝ့ၤ. တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဝ့ၤတကူ့ၢ်.

၁၂. **ကီၤဝ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်လၢပှၤမှာ်ပှၤသယုၢ်ဝဲဒီးအိၣ်လၢပှၢ်မ့ၢ်ကနၢလၢအယိာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကီၤဝ့ၤလီၤ. ကီၤဝ့ၤန့ၣ်အိၣ်လၢပှၢ်လၢ်ကျါလၢကစၢ်အယိာ်န့ၣ်ပှၤဒ်တန့ၢ်သိၣ်အသိးတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူလှၤကီၤဝ့ၤလီၤ. ဒီးပနၢ်ဟူထဲအကလုၢ်လီၤ. အမိၢ်ပှၢ်န့ၣ်ပတကွၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်လီၤ.

၁၃. **ကီၤဝ့ၤခံ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုသၣ်စဲၤလၢအသၣ်ပျိာ်ထိၣ်ဘူးဒီးကဂီၤန့ၣ်ဒီးအသၣ်ဂီၤဝဲတကူာ်ဒီးအဝဲတကူာ်န့ၣ်တဂီၤဖံးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘုကီၤဝ့ၤခံလီၤ. ဘုကီၤဝ့ၤခံန့ၣ်အသၣ်အစဲၤန့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤထိၣ်တကူာ်ဒီးပစံးလၢကီၤဝ့ၤခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကီၤဝ့ၤခိၣ်ကီၤဝ့ၤခံလီၤ. ဘုကီၤဝ့ၤခံန့ၣ်တယဲာ်လၢၢဘၣ်. ကီးမးဂီၤနိၢ်နိၢ်လီၤ.

၁၄. **ခံးဝ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ခံးသူအဆိလီၤ. ဒီးမးမ့ၢ်ပမၤတကဲပမဲာ်တရံးအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမူၤတၢ်ပမဲာ်တရံးအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်ခံးသူခံးဝ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ခံးသူခံးဝ့ၤနးကၢ. ကမ့ၢ်ကၢ်မူၤသံးသၢ.

၁၅. **စဝ့ၤစဝိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆၢထၢၣ်ကွၢ်တရံးတၢ်ဒီးပစံးလၢပကွၢ်တၢ်စဝ့ၤစဝိၤလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်သိၣ်ဒီးဖုးဝဲဒီးကွၢ်မးတၢ်စဝ့ၤစဝိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစဝ့ၤစဝ့ၢ်စဝ့ၤစဝိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဝ့ၤတဝိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၆. **တဝ့ၤတဝိၤ** န့ၣ်စဝ့ၤစဝိၤအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဖုးဒီးပကွၢ်တရံးတၢ်ဝးတရံးပှၤန့ၣ်လီၤ.

၁၇. **တၢ်ဝ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤခိၣ်ဖၢၣ်ခိၣ်ကးတၢ်ကူတၢ်သိးကံၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ကံၣ်တၢ်ဝ့ၤလီၤ.

၁၈. **ယှၤဝ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၤအုးတကလုာ်အမဲာ်ဂီၤဝဲဒီးပကီးလၢတၤအုးယှၤဝ့ၤလီၤ. တၤအုးယှၤဝ့ၤန့ၣ်အမဲာ်ဂီၤလုးဝဲလီၤ.

၁၉. **လဲၤဝ့ၤဝိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဆူအံၤဆူနၤတပူၤဘၣ်တပူၤဒီးပစံးလၢလဲၤဝ့ၤဝိၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဝ့ၤဝိၤတၢ်လၢဟံၣ်ဘၢၣ်စၢၤယီဘၢၣ်စၢမ့ၢ်လဲၤမၤမနုၤလိၣ်.

၂၀. **သးဝ့ၤဝိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဒုဒီန့ၣ်ဘၣ်တစုစုပစံးလၢပသးဝ့ၤဝိၤလီၤ. ပှၤတဂၤနၢ်ဟူတၢ်ကတိၤတဘီဒီးအသးဝ့ၤဝိၤဝဲဒီးကနာ်ဝဲတစဲးစဲး. တနာ်ဝဲတစဲးစဲးလီၤ.

၂၁. **သူးဝ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သူးတကလုာ်သုဝဲဒီးပကီးလၢသူးဝ့ၤလီၤ. သူးဝ့ၤန့ၣ်ပြံကဒံဖိၤသုယုၢ်ကလာ်ဒီးအိၣ်လၢသ့ၣ်လၣ်ခံသ့ၣ်လၣ်လီၤလၢကစီၤထိၣ်ဒီးဟိၣ်ခိၣ်တပျုၢ်တထါလီၤ.

၁. **ဝဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးပှၤဂၤဒီးပစံးလၢဝဲလီၤ. ပှၤဝဲန့ၣ်တဂၤစတထံၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်. ပှၤဝဲအံၤတဂၤစထံၣ်ထီဘိလီၤ. စကဟ့ၣ်နတၢ်တမံၤလဲၤဟ့ၣ်လၢအဝဲန့ၣ်တဂၤတကူ့ၢ်. နဝဲ, ယဝဲစံးဝဲလီၤ.

၂. **ဝဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဝဲလီၤ. တမ့ၢ်စတၢ်ဘၣ်, မ့ၢ်ပှၤဂၤဝဲလီၤ. ပနၢ်အံၤအိၣ်ထဲပှၤဂၤဝဲအံၤလီၤ. ယတအိၣ်ဘၣ်. ယဲာ်တဘ့ၣ်မ့ၢ်နဝဲဓါ. ပစံးလၢဝဲဒၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ဝဲဒၣ်** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပနၢ်တဒုယုၢ်ဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤကှၤဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤသံဝဲဒၣ်. ထိၣ်တဘ့ၣ်ယှၤဝဲဒၣ်. တမ့ၢ်ဘၣ်စတၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်ပှၤန့ၣ်အဝဲဒၣ်လီၤ.

၄. **ကဝဲ** ဒီးကဝဲကဝါ, ဒီးစံာ်ကဝဲာ်စံာ်ကဝါ, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဝဲတကူ့ၢ်.

၅. **စဝဲ** န့ၣ်မ့ၢ်စတၢ်ထိရိၤတမံၤဒီးပစံးလၢစဝဲလီၤ. ယဲာ်တဘ့ၣ်အံၤမ့ၢ်စဝဲလီၤ. တမ့ၢ်ဘၣ်ပှၤဂၤဝဲဘၣ်. ဒီးပစံးလၢယဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. စဝဲဒၣ်စသံးနာ်တခိၣ်ဂ့ၤကၢ.

၆. **တဝဲ** န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. တဝဲတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးကဂ့ၤဝဲလီၤ. တဝဲတၢ်တဂ့ၤဘၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်ယဲဘၣ်. ပှၤတဂၤမၤစမၤသံပှၤဂၤအဆိအံၤတဝဲတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဒီးကဂ့ၤဝဲလီၤ. တဝဲတၢ်တဂ့ၤဘၣ်စတသ့ၣ်ညါဘၣ်ယဲဘၣ်.

၇. **တဝဲ** န့ၣ်မ့ၢ်စံာ်လၢတလၢၢထူလၢတၢ်ယီၤခါန့ၣ်လၢနီၣ်ခိၣ်နီၣ်ပူၤန့ၣ်ပကီးလၢစံာ်တဝဲလီၤ. တလၢၢထုစံာ်တဝဲန့ၣ်အိၣ်ဘၣ်ဝဲဒ်စံာ်နိၢ်နိၢ်အသိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစံာ်တဝဲစံာ်တဝါလီၤ.

၈. **နဝဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးနတၢ်အသိးလီၤ. ယဲာ်တဘ့ၣ်မ့ၢ်နဝဲလီၤ. ယၣ်တဘ့ၣ်မ့ၢ်နဝဲလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၉. **ပဝဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဝဲလီၤ. ပဝဲဒၣ်ပကလဲၤဆူခးလီၤ. ပဝဲပကလဲၤဆူဝ့ၢ်ပူၤလီၤ. ပကစၢ်ပှၢ်အံၤပစံးလၢပဝဲလီၤ. ပ

ဝဲဒၣ်ပကအိၣ်မုၤလီၤ.

၁၀.လဲၤဝဲ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပှၤကလဲၤတၢ်ဒီးပစံးလၢလဲၤဝဲလီၤ. လဲၤဝဲ ကွၤဝဲစံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤလဲၤဆူဝ့ၢ်ပူၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဆူခုးပူၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဆူဝ့ၢ်ဘျုးလီၤ.

၁၁.သဝဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပဖှၣ်ပခိၣ်ဒီးပခိၣ်သူအခိၣ်ထံးဆါဝဲဒီးပစံးလၢသဝဲလီၤ. ပစံးလၢသွဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. နဖှၣ်စခိၣ်သွဲကၤ.

၁၂.အဝဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးနဲၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢအဝဲန့ၣ်အဝဲအံၤ. အဝဲတဂၤအဝဲတဘီအဝဲတဒ အဝဲတဖျၢၣ်ပစံးဒ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲအံၤတဒမ့ၢ်လၢပန့ၢ်, အဝဲန့ၣ်တဖျၢၣ်မ့ၢ်လၢသပၢၤလီၤ. အဝဲန့ၣ်တဂၤကမ့ၢ်ပှၤကညီလီၤ.

၁. ဝဲၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်တၢ်ဖျိတဲာ်ဝဲရှာ်ဝဲဒီးပစံးလၢဝဲၢ်လီၤ.ဖီဝဲၢ်လံ, တၤသၣ်ဝဲလံ.

၂. ဝဲၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမိၢ်တမိၢ်ဃီပၢ်တပၢ်ဃီဒီးပှၤဒီးအိၣ်ဖျဲၣ်ဂ့ၢ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်ပကီးလၢဝဲၢ်လီၤ. ဝဲၢ်န့ၣ်အိၣ်လၢဖိၣ်မုၣ်တနီၤဖိၣ်ခွါတနီၤလီၤ. ဝဲၢ်မ့ၢ်လဲၤလၢခုးဒီးစကလဲၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. စကလဲၤစ့ၢ်ကီးဒီးဝဲၢ်ဆူဝ့ၢ်ပူၤလီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢဝဲၢ်မိၤပုၢ်မိၤလီၤ. ဝဲၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲၢ်မုၣ်ဝဲၢ်ခွါဝဲၢ်စၢၤဝဲၢ်ကိဝဲၢ်စိဝဲၢ်ပှၢ်စံးဝဲၢ်လီၤ.

၃. ဝဲၢ်ကလီး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါအုၣ်လီၤသလဲးတကလှာ်န့ၣ်ပစံးလၢဝဲၢ်ကလီးလီၤ. ပစံးလၢတၢ်ဝဲၢ်ကလီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဝဲၢ်ကလီးဝဲၢ်ကလဲးလီၤ.

၄. ဝဲၢ်ကိတိထံး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်ဖျဲၣ်ဂ့ၢ်ဝဲတဂၤန့ၣ်ပစံးလၢဝဲၢ်ကိလီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢဝဲၢ်ကိဝဲၢ်ဒိၣ်ဝဲၢ်ကိတိထံးလီၤ. ပှၤလၢအိၣ်ဖျဲၣ်ဂ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်အဝဲၢ်ကိခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးထီရီၤတၢ်လၢအအိၣ်ဖျဲၣ်ဂ့ၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဝဲၢ်ကိခဲလၢာ်လီၤ.

၅. ဝဲၢ်ကိ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့လၢအအိၣ်ထိၣ်လၢအခိၣ်ထံးအဆၢတဒ့ န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ဒ့ဝဲၢ်ကိလီၤ. သ့ၣ်ဒ့ဝဲၢ်ကိန့ၣ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ခိၣ်ထံးအဆၢတခီလီၤ.

၆. ဝဲၢ်ခွါ န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲၢ်လၢအဖိၣ်ခွါတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဝဲၢ်ခွါလီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢဝဲၢ်တၢ်ဝဲၢ်ခွါလီၤ. ဝဲၢ်ခွါတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးဝဲၢ်မုၣ်တဂၤအိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢဝဲၢ်တၢ်ဝဲၢ်ခွါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပစံးလၢဝဲၢ်ဖိၣ်ခွါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. ဝဲၢ်မီ န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲၢ်ဖိၣ်ခွါန့ၣ်ပကီးလၢပဝဲၢ်မီလီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢဝဲၢ်တၢ်ဝဲၢ်မီလီၤ. စကလဲၤတၢ်ဒီးဝဲၢ်မီဆူခုးတဘီတက့ၢ်.

၈. ဝဲၢ်နီၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲၢ်လၢဖိၣ်မုၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပကီးလၢဝဲၢ်နီၢ်လီၤ. ဝဲၢ်နီၢ်လဲၤဒၢၣ်အီထံဒီးစကလဲၤဒီးဝဲၢ်နီၢ်လီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢဝဲၢ်နီၢ်ပုၢ်နီၢ်လီၤ.

၉. ဝဲၢ်နီၢ်မုၣ်ဝဲၢ်နီၢ်ဖၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဘူၣ်ခိၣ်ထံၣ်ဝဲလၢပျၤလၢညါခီန့ၣ် မ့ၢ်ဖိၣ်မုၣ်အိၣ်ဒီးအခီအကမီၤခံဂၤအသါကဟဲအုၣ်ကွၤခိၣ်ကွၤပှၤကညီဒီးကမၤကဲဒိၣ်ပှၤကညီန့ၣ်မ့ၢ်ဖိၣ်မုၣ်ခံဂၤဒီးကီးဝဲအမံၤလၢဝဲၢ်နီၢ်မုၣ်တဂၤ, ဝဲၢ်နီၢ်ဖၤတဂၤလီၤ.

ဒီးမ့ၢ်ဝံဘူၣ်ခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ထံၣ်ဝဲလၢညါခီလီၤ. ဝဲၢ်နီၢ်မုၣ်ဝဲၢ်နီၢ်ဖၤဟဲဝဲလၢပျၤန့ၣ်ဝံဘူၣ်ခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်မၤသရှာ်စီမီၤဒီးပှၤဘူၣ်ဖိ တဖၣ်န့ၣ်ကီးတဝီဒဲးဒီးမၤဘူၣ်နးနးကလဲာ်, သံကျဲတၢ်နးနးကလဲာ်လီၤ. ဒီးစံးဝဲဒၣ်ဝဲၢ်နီၢ်မုၣ်ဝဲၢ်နီၢ်ဖၤအိၣ်လၢဝံၤအိၣ်လၢထးန့ၣ် ကဟဲတုၤလီၤတဝဲၣ်ပူၤအံၤလီၤ. မၤသရှာ်မၤဘူၣ်တက့ၢ်. တဆၣ်ထိၣ်လိာ်ခံဒ်န့ၣ်လီၤ.

၁၀.ဝဲၢ်ဖး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိၣ်တၢ်နးလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤအကလှာ်ကလှာ်လၢပှၤကညီတူၢ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဝဲၢ်ဖးလီၤ. ဒီးပစံးလၢလရာ်ဝဲၢ်ဖးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတူၢ်ဘၣ်လရာ်ဝဲၢ်ဖးန့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဘၣ်ခုးဘၣ်ထီ, ပှၤစုသံခိၣ်သံ, ပှၤစုတူာ်ခိၣ်ကၢ်, ပှၤဆူးဒိၣ်ဆါအၢန့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတူၢ်ဘၣ်ဝဲၢ်ဖးခဲလၢာ်လီၤ.

၁၁.ဝဲၢ်ပၢၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်အလၣ်ဒ်တဗိၢ်အသိးဒီးပကီးလၢဝဲၢ်ပၢၢ်လီၤ. ဒီးပှၤကညီသူၣ်ဝဲလၢဖီဝဲာ်အိၣ်ကသ့ဒီးမၤနၢမူထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဝဲၢ်ပၢၢ်ဝဲၢ်ဖီလီၤ. ဝဲၢ်ပၢၢ်န့ၣ်မၤအသးဒ်တဗိၢ်အသိးအိၣ်တခိၣ်တခိၣ်ဒီးပကီးလၢဝဲၢ်ပၢၢ်. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢဟီၣ်ဝိၣ်သွတဗိၢ်လီၤ.

၁၂.ဝဲၢ်ဖိၢ်ဝဲၢ်ခွါ န့ၣ်ပတစံးဘၣ်ပစံးလၢဝဲၢ်ဖိၣ်ခွါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဝဲၢ်လၢအဖိၣ်ခွါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၃.ဝဲၢ်ဖိၣ်မုၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဝဲၢ်လၢအဖိၣ်မုၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဝဲၢ်ဖိၣ်မုၣ်လီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဝဲၢ်ဖိၣ်မုၣ်ဝဲၢ်ဖိၣ်မၢၤလီၤ. ပှၤလၢအအိၣ်ဒီး အဝဲၢ်ဖိၣ်မုၣ်ဝဲၢ်ဖိၣ်မၢၤတဖၣ်န့ၣ်တဖီအိၣ်ဘၣ်မုၤဘၣ်.

၁၄.ဝဲၢ်ဖိ န့ၣ်မ့ၢ်ပသမ့ၢ်တခွါပဖိဒိၣ်စၢ်လဲၤပဘူးပတၢ်န့ၣ်ပကီးလၢပုၢ်ဖိဝဲၢ်ဖိလီၤ. ပုၢ်ဖိဝဲၢ်ဖိမ့ၢ်ဟဲတုၤအိၣ်ကွၤပှၤဒီးပဘၣ်လုၢ်အိၣ်လုၢ်အီအီၤလီၤ.

၁၅.ဝဲၢ်မၢၤ န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲၢ်မုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဝဲၢ်အမါန့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢဝဲၢ်မုၣ်ဝဲၢ်မၢၤလီၤ.

၁၆.ဝဲၢ်မုၣ် န့ၣ်ပဝဲၢ်အမါတဖၣ်ပကီးလၢဝဲၢ်မုၣ်လီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢဝဲၢ်မုၣ်ဝဲၢ်မၢၤလီၤ. ဝဲၢ်မုၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဖျိလိာ်အသးဒီးပဝဲၢ်ခွါလီၤ.

၁၇.ဝဲၢ်တ်ာ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်ဒ်တဘူးအသိးဒီးပကီးလၢဝဲၢ်တ်ာလီၤ. ဝဲၢ်တ်ာန့ၣ်အဒီးနၢမူဝဲလီၤ.

၁၈.ဝဲၢ်အီ မ့ၢ်ပှၤဆံးကီးလိာ်ကွဲအဝဲၢ်ဒီးပစံးဝဲလၢဝဲၢ်အီလီၤ. ဝဲၢ်အီဖှၣ်ယၤတက့ၢ်. လဲၤဟးယှၤယၤဝဲၢ်အီဧၢ.

၁၉.ကဝဲၢ် ဒီးယိၢ်ကဝဲၢ်, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဝဲၢ်တက့ၢ်.

၂၀.ကီဝဲၢ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်အညၣ်နၢမူဒီးပကီးလၢကီဝဲၢ်လီၤ. ကီဝဲၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်လီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢကီဘုၣ်ကီဝဲၢ်လီၤ. ကီဝဲၢ်ဖိန့ၣ်နၢမူတစဲးစဲးလီၤ.

၂၁.ကီဝဲၢ်ကဘီ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိလၢဖွါပူၤတကလှာ်နၢမူဝဲဒီးပကီးလၢကီဝဲၢ်ကဘီလီၤ. တလၢၤဆါကီဝဲၢ်ကဘီလၢဖွါပူၤန့ၣ်မ့ၢ်အမၤကသံၣ်ကသီလီၤ. ဒီးနၢမူလၢကီဝဲၢ်လီၤ. ပကီးလၢကီဝဲၢ်ကဘီလီၤ.

၂၂.နီၢ်ဝဲၢ် န့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. မ့ၢ်နီၢ်ဝဲၢ်လၢကဆိလီၤ. ပှၤတဂၤစမၢတန့ၢ်ဘၣ်စံးစကတိၢ်အီၤဒီးစမၤန့ၢ်နီၢ်ဝဲၢ်လၢခံလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟံၣ်တဖျၢၣ်ဒီးစလဲၤမၤစၢၤဒီးဝံၤနီၢ်ဝဲၢ်လၢခံလီၤ. ပစံးလၢယီၢ်ဝဲၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၃.ဟ်ာဝဲၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဟ့ပှၤဂၤဒီးပမိၣ်နုၢ်ဟ်သးန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ာဝဲၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤလိာ်ကွၢ်ဒီးဟ်ာဝဲၢ်အဝဲတဂၤဒီးကၢၣ်မၤသံဝဲလီၤ. ပစံးလၢပးဝဲၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၄.မၤဝဲၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤလုၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဒုးဟးဂီၤပှၤရှဝ့ၢ်န့ၣ်

ပၸႂ်းလၢမၢလူၺ်မၢၶႅ်ၶလီၺ်. ပုၺ်ပယီၺ်လဲၺ်မၢလူၺ်မၢၶႅ်ပုၺ်ယီၺ်ၸိဢ ၶူဢဝ့်ၼီးပုၺ်ဢဲကလႂ်းၸိမၢလူၺ်မၢၶႅ်ပုၺ်ပယီၺ်ၸိဢၶူဢဝ့်စ့်ၵီး လီၺ်. ပုၺ်ဢိၼ်ၼီးဢၼုၼ်ဢဒါၼူၼ်မၢလူၺ်မၢၶႅ်လိဢ်ဢသးၼးကႃ.

၂၅.ယီၢ်ၶႅ် ၼူၼ်မ့်ၼ်ၼိၼ်ၶႅ်ဢသီးလီၺ်. မ့်ဢိၼ်ထဲတႃ်ကတီၺ်လီၺ်. တႃ်သိၼ်ၼီးစလဲၺ်ကွႃ်လီၺ်တႃ်ၼီးမ့်ယီၢ်ၶႅ်ကဆီလီၺ်. ပုၺ်တဂၢလိဢ် ကွဲၼီးဢပႃ်ၼူဢလီၺ်ၼီးဢိၼ်ယီၢ်ၶႅ်ၶလၢၶလီၺ်.

၁. ၶဢ် ၼူၼ်မ့်ပပဢ်ဘုမ့်ဂ့ၺ်, ထီရီၺ်တႃ်ၵျမ့်ဂ့ၺ်, ပပဢ်လၢသပႃ ပူၺ်ၼီးပတမၢဘၼ်ၼီးထဲၼီးပၶွႂ်းၶွႂ်းကြူးကြူးတုၺ်ပ့်ၶမ့်ဂ့ၺ်, တုၺ် ကိၢ်ယိဢ်ၶမ့်ဂ့ၺ်ပၸႂ်းလၢပၶဢ်လီၺ်. ပုၺ်တဂၢၶဢ်ဘုၶၵျတပူၺ်ဂ့ၺ်ကႃ.

၂. ၶဢ်ရှိ ၼူၼ်မ့်ဘုသီလၢပလီယုကီပဢဲၼ်ၼီးယုၶျုၼူၼ်ပၶဢ်လၢ သပႃပူၺ်တုၺ်ကိၢ်ၼ်ပလီဢသီးၼီးယုၶၼူၼ်ပၸႂ်းလၢပၶဢ်ရှိလီၺ်. ဘု ဆီလၢပမၢလၢတႃ်ၶုၺ်ခါၼူၼ်ပဢဲၼ်ၼီးယုၶျုၼီးပၶႅ်ရှိဢီၺ်လီၺ်. ပုၺ် လၢဘုတဢါဘၼ်ၼူၼ်မၢဘုဆိၼီးၶဢ်ရှိဆုဢိၼ်ၶလီၺ်.

၃. ၶဢ်ပွ့် ၼူၼ်မ့်ပၶဢ်တႃ်ၵျထီရီၺ်တမံၺ်တုၺ်ပ့်ၶၼီးပၸႂ်းလၢၶဢ်ပွ့် လီၺ်. ပုၺ်တဂၢၶဢ်ပ့်ဘုၶၵျၼီးဢိၼ်ၶလီၺ်.

၄. ၶဢ်ပ့်တိၢ် ၼူၼ်မ့်ပုၺ်ကညီၶဢ်ဘုၼီးပ့်ၶၼူၼ်ဖုံၶလၢသံၼ်ဆီလိၢ် ဢဂီၺ်ထဲးၼီးပၸႂ်းလၢၶဢ်ပ့်တိၢ်လီၺ်. ၼီးမ့်ပုၺ်ကညီဢလုၺ်ဢလႃ်တ မံၺ်လီၺ်. ပုၺ်ကညီဟူထိၼ်ကုၺ်လိဢ်ဢသးၼီးၶဢ်ပ့်တိၢ်ၼူၼ်ဖုံၶလၢသံၼ် ဆီလိၢ်ဢဂီၺ်ထဲးၼီးဢီးလၢညါခီလၢၶုၸိထုၸိလီၺ်. ၼီးပျူၺ်လၢသံၼူၼ် ကုၺ်ၼ်းကုၺ်ဆီးၶၸႂ်းၶၼ်ၼ်လီၺ်.

၅. ၶဢ်သီ ၼူၼ်မ့်ပမၢပုံ့်ထိၼ်သီၼီးပပဢ်လၢမှၼ်ၸိခိၼ်လၢသပႃပူၺ် ၼီးပၸႂ်းလၢပၶဢ်သီလီၺ်. ၼီးပၶွႂ်းၶွႂ်းလၢဝၼ်လှၼ်ၼီးၸႂ်းလၢပၶဢ်သီ လီၺ်. ၶဢ်သီၼူၼ်တုၺ်ပုံ့်ထိၼ်ၼီးဟႂ်းၼူ့်သီထဲၼူၼ်တကု့်.

၆. ကၶဢ် ၼီးကတဢ်ကၶဢ်, ၼီးကဝ်ႅကၶဢ်ၼူၼ်ကွႃ်လၢကၶဢ်တ ကု့်.

၇. စၶဢ် ၼူၼ်မ့်စတဢ်ဢဆီလီၺ်. ၼီးမ့်ပကွႂ်းတြုဢ်ပုၺ်ဂၢလၢပၶု မှၼ်ၼူၼ်ပၸႂ်းၼီးဢဆီလၢစတဢ်စၶဢ်လီၺ်.

၈. တၶဢ် ၼူၼ်မ့်တတဢ်ဢဆီလီၺ်. ၼီးမ့်တႃ်တၼီၺ်ၼူၼ်ပၸႂ်းၼီးဢဆီ လၢတတဢ်တၶဢ်လီၺ်.

၉. တၶဢ် ၼူၼ်မ့်ပၶဢ်ဘုတၼီၺ်ၼီးပၸႂ်းလၢတၶဢ်လီၺ်. ၶဢ်ပ့်တိၢ်တ ၶဢ်ၶၶဢ်ၸႂ်းၶၼ်ၼ်လီၺ်.

၁၀.တႃ်ၶဢ် ၼူၼ်မ့်ကသူလၢပၸိၼီးတဢုသယီၼီးတႃ်ၼႃမူတႃ်ၼႃဆို ၼီးပတမၢဘၼ်ထဲဢါဢါၼီးမ့်ကသူတႃ်ညၼ်တၸၼ်ၼူၼ်ပၸႂ်းလၢတႃ် ၶဢ်လီၺ်. ကသူၸိၶဢ်ၼူၼ်မ့်ပၸိၶဢ်တႃ်ၸႂ်းတႃ်ညၼ်ထိၼ်ညၼ်ဆီညၼ် လီၺ်. ၼီးပုၺ်တၼီၺ်ၼီၺ်ၸႂ်းၶလၢကသူၶိၼ်လီၺ်. ၼီးပၸႂ်းလၢတႃ်ဢၶဢ်စ့် ကီးလီၺ်.

၁၁.သၶဢ် ၼူၼ်မ့်ပုၺ်ကညီၼ့်ကဘျုံးပူၺ်ၼူၼ်ပၸႂ်းလၢၼ့်သၶဢ်လီၺ်. ပုၺ်တဂၢဢၼ့်သၶဢ်ပူၺ်ဢိၼ်လၢၼ့်ကုကဘျုံးလဢ်လီၺ်. ၼီးပၸႂ်းလၢ ၼ့်သၶဢ်ၼ့်သတဢ်. ပၸႂ်းၼီးဢဆိၼ်ၼူၼ်လီၺ်.

၁၂.သၶဢ်ပူၺ် ၼူၼ်မ့်တႃ်လီၺ်ဆၢၼ်ၼီၸၼ်ကပူၺ်. ၼိၢ်ကိၢ်လဲ့်. လၢထံ ၸိလိဢ်ၼီးထံတၢၼ်ၶၼ်ကွံၸိဢသီးၼူၼ်ပၸႂ်းလၢတႃ်သၶဢ်ပူၺ်လီၺ်. ၼီးပ ၸႂ်းလၢထံသၶဢ်စကီးလီၺ်. ထံလီၺ်သံးလၢထံၸိလိဢ်ၼူၼ်ကွံၸိဢိၼ် လီၺ်တဢ်ၸိၼဲၸိၼူၼ်မ့်တႃ်သၶဢ်ပူၺ်လီၺ်. ထံလီၺ်သံးၼူ့်ညၼ်ၼီးညၼ် ဢိၼ်လီၺ်တဢ်တႃ်သၶဢ်ပူၺ်လီၺ်.

၁၃.သၶဢ်ပူၺ် ၼူၼ်မ့်လၢၢ်လီၺ်ဆၢၼ်ပူၺ်လှလီၺ်ဆၢၼ်ပူၺ်ၼူၼ်ပၸႂ်းလၢ တႃ်သၶဢ်ပူၺ်လှသၶဢ်ပူၺ်လီၺ်. လှကဘျုၼ်ၸိခိၼ်ၼူၼ်တဘၼ်လိဢ်ဘၼ် ဢိၼ်ၼီးသၶဢ်ပူၺ်ၼူၼ်ထဲဢိၼ်တၼီၺ်. တၼီၺ်ထဲတဢိၼ်ဘၼ်လီၺ်. ၼီးပ ၸႂ်းၼီးဢဆီလၢသၶဢ်ပူၺ်သတဢ်ပူၺ်လီၺ်.

၁၄.ဢၶဢ်ၼူ့်ပွ့်တိၢ်ၼူၶႅ် ၼူၼ်မ့်ပုၺ်ၸၼ်တဲၺ်ဂ့ၢ်ခိၼ်ဢပူၺ်လၢဖုံလၢၢ်မ့် လၢဝ့်တိၢ်ၼူၶဢ်ၼူၼ်မ့်ဢၸံၶဢ်ၼူ့်ပ့်တိၢ်ၼူၶဢ်လီၺ်. ကွႃ်လၢဂ့ၢ်ခိၼ်ဢုပူ တကု့်.

၁. ၶႂ်း ၼူၼ်မ့်ပပႂ်းထဲလၢပၶုၼီးပၸႂ်းလၢၶႂ်းထဲလီၺ်. ပုၺ်တဂၢၶႂ်းထဲ ဆဲးမႂ်းဝါဝါလီၺ်. ၼီးပၸႂ်းၼီးဢဆီလၢၶႂ်းဝးလီၺ်. ပုၺ်တဂၢၶႂ်းတႃ်လၢ ထဲဘၼ်မၼုၺ်လဲၼ်.

၁. ၶႂ်း ၼူၼ်ဢိၼ်ထဲတႃ်ကတီၺ်လီၺ်. ၼီၼ်ၶႂ်း. ကဆီဢလိၢ်ၼီဢံၺ်ဢ မကၼီၼ်ၶႂ်းကႃ်သႃ. ပုၺ်တဂၢၼီၼ်တဘၢးၼူၼ်ကဆုၼ်ၶႂ်းကႃ်သႃ. ၼ မၢဘုၼူ့်ဢါၶႂ်းစါ. တႃ်ညၼ်ဂိၢ်ၼုၺ်ၼးၶစါ. ၸႂ်းၶလီၺ်. ပုၺ်တဂၢပ့်ၶႂ်း ကႃ်သႃ. ဢခိၼ်ဝါလဲ.

၃. ၶႂ်း ၼူၼ်မ့်ထိၼ်မီၺ်ဆီမီၺ်စၶတႃ်လၢဢခိၼ်ၼီးလီၺ်ပျိုၶလၢဢိၼ် ဢဆၼ်ဢလိၢ်ၼူၼ်ပၸႂ်းလၢၶႂ်းၶလီၺ်. ထိၼ်ဂ်ဢ်ဆီမံၺ်ၶႂ်းတႃ်ၼးကႃ. ၼီးပၸႂ်းလၢဢၶႂ်းတႃ်စ့်ကီးလီၺ်. ထိၼ်ဂ်ဢ်ဢၶႂ်းဆီမံၺ်ဢၶႂ်းၸႂ်းၶတၶု ၶုလီၺ်. ဆီမိၢ်ပ့်ၶႂ်းဢိၼ်ဢဆၼ်ၸႂ်းၶၼ်ၼ်.

၄. ၶႂ်းထိၼ် ၼူၼ်မ့်ပပႂ်းထိၼ်ထဲလၢပၶုညါသးဆုတႃ်လီၺ်တမံၺ်မံၺ် ၼီးပၸႂ်းလၢၶႂ်းထိၼ်လီၺ်. ပုၺ်တဂၢၶႂ်းထိၼ်ထဲဆုဢၸိဢၶျၼီးၼုးလုၼ် ၶဢထဲလီၺ်. ၼီးပၸႂ်းၼီးဢဆီလၢၶႂ်းထိၼ်ဝးထိၼ်လီၺ်. ပုၺ်ကညီထိၼ် ၶုးဝံၺ်ၼီးၶႂ်းထိၼ်မှါဘီလၢထဲလီၺ်.

၅. ၶႂ်းထိၼ်ဢီထဲ ၼူၼ်မ့်ပပႂ်းထိၼ်ထဲဆုပဂိဢ်ပူၺ်လၢပၶုညါသးၼီး ပၸႂ်းလၢပၶႂ်းထိၼ်ဢီထဲလီၺ်. ပုၺ်တဂၢၶႂ်းထိၼ်ဢီထဲလၢဢၶုလီၺ်.

၆. ကၶႂ်း ၼီးကဝ်ႅကၶႂ်းၼူၼ်ကွႃ်လၢကၶႂ်းတကု့်.

၇. စၶႂ်းသၼ် ၼူၼ်မ့်ကသံၼ်ခိၼ်ဆါတကလုဢ်ၼႃယဲၶတုၺ်ပၼႃတကဲ ဘၼ်ၼီးပၸႂ်းလၢစၶႂ်းသၼ်လီၺ်. ၼီးမ့်ကသံၼ်ကမူၼ်ကိၢ်လိၼ်ဝါတၶႂ်း ၶႂ်းလီၺ်.

၈. သၶႂ်း ၼူၼ်မ့်ပထုသှၼ်လၼ်ဢုၼ်မိဢ်ဢသီးဢၶံၶုၶၼီးပၸႂ်းလၢပ သၶႂ်းသှၼ်လၼ်ဢုလီၺ်. ၼီးပၸႂ်းလၢရှိးသၶႂ်းစ့်ကီးလီၺ်. ပုၺ်ကညီ ရှိးသၶႂ်းသှၼ်လၼ်ဢုၼူၼ်မ့်မၢမှၺ်တီၺ်လီၺ်. သၶႂ်းၼူ့်ယၺ်လၢသှၼ် လၼ်ဢုတဘုၼ်စကမၢမှၺ်တီၺ်လီၺ်.

၉. သၶႂ်း ၼူၼ်မ့်ထဲလီၺ်သံးဢိၼ်လီၺ်တဢ်လၢလၢၢ်ကဆုးလှကဆုး တၶႂ်းၸိတၶႂ်းၸိၼီးပၸႂ်းလၢထဲသၶႂ်းလီၺ်. ထဲသၶႂ်းၼူၼ်ဢိၼ်လၢလၢၢ် လီၺ်ဆၢၼ်လှလီၺ်ဆၢၼ်. လၢၢ်ကဆုးလှကဆုးၼီးပၸႂ်းလၢထဲသၶႂ်း လီၺ်. ၼီးပၸႂ်းၼီးဢဆီလၢထဲသၶႂ်းထဲသဝးလီၺ်.

၁. ၶၼ် ၼူၼ်ပုၺ်ကညီမၢဢမါၼီးပၸႂ်းလၢၶၼ်လီၺ်. ၼီးပၸႂ်းၼီးဢဆီ လၢၶၼ်ၼီလီၺ်.

၂. ၶၼ်ကလီး ၼူၼ်မ့်တႃ်ဆါဢုၼ်လီၺ်သလဲးပုၺ်ကညီတကလုဢ်ၼီး ပၸႂ်းလၢၶၼ်ကလီးလီၺ်. တႃ်ဆါဢၢတကလုဢ်ၼူၼ်ဆါဢုၼ်လီၺ်သ လဲးပုၺ်ကဲလၢဢပူၺ်လိၢ်ၼီစမ့်ၼီစုၼႃၼီးၵျၼ်တႃ်ယဲတႃ်ၼီးပၸႂ်းလၢတႃ် ၶၼ်ကလီးလီၺ်. ၼီးပၸႂ်းလၢတႃ်ၶၼ်စ့်ကီးလီၺ်. ပုၺ်တဂၢၶၼ်ကလီး ၼီးကီးတႃ်ၵျၼ်တႃ်ယဲဢီၺ်ဟႂ်းတကဲဘၼ်.

၃. ၶၼ်ဒါကူ ၼူၼ်မ့်ပုၺ်လၢၶၼ်ကလီးၼီးဢၶုကုၼ်ကူၺ်ဢခိၼ်ကုၼ်

ကျၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢဝဲၣ်ဒၢကူလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤဝဲၣ်ဒၢကူဒီးဟးတသ့ဘၣ်.

၄. **ဝဲၣ်သ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိအခိၣ်ပူၤလီၢ်အိၣ်ထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢအခိၣ်ဝဲၣ်သ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်ဝဲၣ်သ့ၣ်ဒီးအပူၤလီၢ်အိၣ်ဝဲလီၤ.

၅. **ကဝဲၣ်** ဒီးနံၤကဝဲၣ်. ဒီးနံၤကဝဲၣ်နၤကဝၣ်. ဒီးနံၤကဝဲၣ်ဖျိၢ်ကဒီး. တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကဝဲၣ်တကူၢ်.

၆. **တဝဲၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပယီၤတကလှာ်ကတိၤတၢ်လီၤဆီဒီးပယီၤနိၢ်နိၢ်ဒီးပကီးလၢတဝဲၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဖိာ်ထွဲတလၢၢ်အခံလီၤ. ဒီးပကီးလၢတလၢၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **တဝဲၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဝ့ၢ်ဒီးထံမိၤကိၢ်မိၤလၢတလၢၢ်တဝဲၣ်ဖိအိၣ်ဝဲတဝိပူၤကိၢ်ပူၤနူၣ်ပကီးလၢတဝဲၣ်လီၤ. ကိၢ်တဝဲၣ်. ဝ့ၢ်တဝဲၣ်နူၣ်မ့ၢ်တလၢၢ်တဝဲၣ်ဖိအိၣ်ဝဲ. ဒီးပှၤတဝဲၣ်ဖိအိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဝဲၣ်ဖိအိၣ်လၢကိၢ်တဝဲၣ်အတဝိပူၤဒီးတလၢၢ်တဝဲၣ်ဖိအိၣ်လၢဝ့ၢ်တဝဲၣ်လီၤ.

၈. **တဲၣ်ဝဲၣ်ဆီ** နူၣ်မ့ၢ်သပၢၤဒံၣ်ဖိလၢအဆံးတဖၣ်နူၣ်ပကီးလၢတဲၣ်ဝဲၣ်ဆီလီၤ. သပၢၤဒံၣ်ဖိတဲၣ်ဝဲၣ်ဆီစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတဲၣ်ဝဲၣ်ဆီတဲၣ်ဝဲၣ်အါလီၤ.

၉. **ထူးဝဲၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤထီၣ်ကွံာ်ပထူးပျုၤထံလၢပကိာ်ပူၤဒီးပစံးလၢထူးဝဲၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤထူးဝဲၣ်တၢ်ကဘၣ်အၢတၢ်ဘၣ်ဖုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထူးဝဲၣ်ထူးဖှံလီၤ.

၁၀. **နၢခိၣ်ဝဲၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သဒိၣ်အှၣ်လၢနၢအှၣ်နးကဲၣ်ဆီးဒီးပအိၣ်တသ့ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢနၢခိၣ်ဝဲၣ်လီၤ. သဒိၣ်အှၣ်နၢခိၣ်ဝဲၣ်ပအိၣ်တသ့ဘၣ်.

၁၁. **ပဝဲၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဆိၣ်ပဝၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံဆဲးလၢၢ်လၢထံလၢာ်ပလှၢ်ကူထိၣ်အသးအိၣ်ဒီးထံသဝံးဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံဆိၣ်ပဝၣ်ထံဆိၣ်ပဝဲၣ်လီၤ.

၁. **ဝဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤခုးကလိသံၣ်ကလိဒီးတၢ်လၢခုးလၢသံၣ်နူၣ်ပကီးလၢဝဲၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်မိၤဝဲၤမိၤလီၤ. ပှၤကညီမၤဝဲၤဒီးန့ၢ်လၢဘှလီၤ.

၂. **ကဝဲၤ** ဒီးကဝဲၤကဝၤဒီးစုကဝဲၤဒီးတၢ်ကဝဲၤထိၣ်. ဒီးကဲၤကဝဲၤဒီးတၢၤကဝဲၤ. တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကဝဲၤတကူၢ်.

၃. **စဝဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံးလီၤသဘိၤထိၣ်ကျၤဒီးပစံးလၢတၢ်စဝဲၤထိၣ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်ထိၣ်ခံးလီၤဒီးကလံၤဟဲန့ၢ်တၢ်စဝဲၤထိၣ်ကျၤဝဲလီၤ.

၄. **စိၣ်ကဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်လၢပမဲာ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံးလၢပထံၣ်စိၣ်ဝဲၤကဲၤလီၤ. နဟ့ၣ်တၢ်စထံၣ်လၢစမဲာ်စိၣ်ဝဲၤကဲၤဒီးနသမၢနံးဧါ.

၅. **ဆးဝဲၤဒဲ** နူၣ်မ့ၢ်ဘှလၢအသၣ်ကုးတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢဆးဝဲၤဒဲလီၤ. ဘှသၣ်ဆးဝဲၤဒဲနူၣ်အသိၣ်အအံးသအံးသမိၤတအိၣ်ဘၣ်.

၆. **တဝဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ရှၤဝံၤတၢ်ညီၢ်ထိၣ်ဒီးတၢ်ကပီၤထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢတၢ်တဝဲၤထိၣ်လီၤ. တၢ်ရှၤတၢ်ညီၢ်ထိၣ်ဒီးတၢ်တဝဲၤထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတဝဲၤထိၣ်တဝၤထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သဝဲၤထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **ထိဝဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤကလိထိရိၤတမံၤတအိၣ်ဘှံးအိၣ်သါဒီးပစံးလၢထိဝဲၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထိမ့ၢ်ထိဝဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ဒီးထိမ့ၢ်ထိဝဲၤဝဲဒီးန့ၢ်ဝဲအဘျုးလီၤ. ပသိၣ်လံာ်နူၣ်ပကျဲးစၢးထိမ့ၢ်ထိဝဲၤဒီးပသ့ထိၣ်လီၤ.

၈. **မၤဝဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤခုးနူၣ်ပစံးလၢပမၤဝဲၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤမ့ၢ်မၤဝဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဝဲၤဒီးန့ၢ်ဝဲလၢဘှလီၤ.

၉. **သဝဲၤထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ရှၤတၢ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်တၢ်ခံးနးကဲၣ်ဆီးဒီးကလံၤဟဲတၢ်ညီၢ်ထိၣ်ဒီးတၢ်ကပီၤထိၣ်ကျၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢတၢ်သဝဲၤထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သဝဲၤထိၣ်သဝၤထိၣ်လီၤ.

၁. **တဝိ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးလၢပှၢ်မ့ၢ်ကနၢမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤကညီလီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢတဝိလီၤ. ကဆိတဝိနူၣ်အိၣ်လၢပှၢ်မ့ၢ်ကနၢလီၤ. ကဆိတၢ်တဒုတဟးထိၣ်ဘၣ်အတဝိဘၣ်. ပှၤကညီတဝိပူၤနူၣ်ကျာ်အိၣ်ဖဲးအိၣ်အလီၢ်လီၤ.

၂. **တဝိ** နူၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်တဝိ. ပှၤတဂၤအိၣ်တဝိမှၤလီၤ. ပှၤတဂၤမံတဝိ. ပှၤဆံးတဂၤဟီၣ်တဝိဒီးတနဲၤထိၣ်ဘၣ်.

၃. **သဝိ** နူၣ်မ့ၢ်သပၢၤထံဖးဒိၣ်တကလှာ်ဒ်သပၢၤသ့အသိးဒီးပစံးလၢဒဲနှၢ်သဝိလီၤ. ဒဲနှၢ်သဝိနူၣ်ဒ်သပၢၤသ့အသိးဒီးကဆှၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **တဲၣ်ဝိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပယီၤဒိၣ်လၢအၢကတၢၢ်တဂၤဒီးမၤကိၢ်မၤကာ်မၤသံမၤဟါမ်ၢ်ပှၤကညီဒီးပကီးလၢတဲၣ်ဝိၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢတဲဝိၣ်ဒီးတနီၤနီၤကီးလၢတဲၢ်ဝိၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကီးဖိာ်ထွဲတလၢၢ်အခံလီၤ.

၁. **ဝိ** နူၣ်မ့ၢ်ပယှယာ်တၢ်ဆဲးတိၤနူၣ်ပစံးလၢဝးဝိလီၤ. စၢၤယာ်တၢ်ဝးဝိစံးဝဲဒၣ်.

၂. **ဝိ** နူၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်ယၢၤဝးတရံးတၢ်ပျိပူၤနူၣ်ပစံးလၢဝိလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝိပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးတလၢၢ်တဖၣ်နူၣ်ကရၢဝိလီၤ. ဒီးပှၤကညီဝိနူၣ်တကရၢဘၣ်ဝဲဘၣ်. သရၣ်မၤဝိနူၣ်ကရၢဝဲလီၤ.

၃. **ဝိကရၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပကရၢဟံၣ်တၢ်ပျိပူၤလၢပသူၣ်တၢ်ဖျးတၢ်အထံးနူၣ်ပစံးလၢဝိကရၢလီၤ. မၤဝိကရၢဝးတရံးတကူၢ်. ထွဲၣ်ကဟဲနှာ်ဘၣ်ဖုးဝိပူၤဘၣ်ဖုးလီၤ.

၄. **ကဝိ** ဒီးကဝ့ကဝိ. ဒီးဒုသတုၢ်ဒုသဝိ. ဒီးကပူကဝိ. တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကဝိတကူၢ်.

၅. **ခံဝိ** နူၣ်မ့ၢ်ပစၢၤတၢ်လၢပျုၤဝးတိၤခံရံးဒီးပစံးလၢခံဝိလီၤ. စၢၤယာ်တၢ်တူၤဝးဝိတဝိခံဝိတကူၢ်.

၆. **တဝိ** နူၣ်မ့ၢ်တၤသၣ်အလီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဟံၣ်ကရၢမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢတဝိလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဝိစ့ၢ်ကီးလီၤ. သူၣ်လီၤတၢ်ထံးလၢတဝိပူၤနူၣ်ဒီးကမဲထိၣ်ဒၣ်ဝဲတကူၢ်. ပှၤတဂၤအိၣ်လၢတဝိလၢဝ့ၢ်မဲာ်တါတဝိနူၣ်လီၤ. အပျိၢ်အဘိၣ်အိၣ်တဝိလၢပှၣ်ခွါနူၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဒုလၢသဝိလီၤ.

၆–၁. **ပဝ့ပဝိ** နူၣ်မ့ၢ်ပကတိၤကြိကြိတၢ်နူၣ်ပစံးလၢပကတိၤပဝ့ပဝိတၢ်လီၤ.

၇. **လိၢ်ဝိ** နူၣ်မ့ၢ်ပဖဲာ်တၢ်လၢယဲာ်လီၤဝဲအတယၢၢ်နူၣ်ပစံးလၢလီၤဝိလီၤ. စဲာ်တၢ်ဒီးယဲာ်လီၤဝိဒီးစပတုာ်ကျၤတန့ၢ်ဘၣ်. လီၤဝိဘၣ်စခိၣ်ဒီးနှာ်ဝဲလီၤ.

၈. **သဝိ** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ယါကိၢ်နူၣ်ပကီးလၢသဝိလီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်.

ဒီးပႃးလၢၼုသဝိ. မႃယါအိၼ်လၢသဝိ ၼ့ၼ်မၢ်ၼ်ဝဲတုၤတဘၣ်ဖဲး ဘၣ်မၤဘၣ်လီၤ. စံးဝဲဒၣ်.

၉. **သဝိ** ၼ့ၼ်မ့ၢ်တၢသၣ်လီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဟံၣ်ကရၢမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢ သဝိလီၤ. ပှၤကညီမၤထိၣ်သဝိလၢပှၢ်လၢ်ကျါၼ့ၣ်ဟံၣ်တဆံဖျၢၣ်လီၤ.

၁၁. **ဝိလီၤ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပသူၣ်လီၤဘှၤလီၤတၢ်ရှုတၢ်သၣ်လၢတပူၤယီအါ ဖျၢၣ်ဒီးပစံးလၢဝိလီၤလီၤ.

၁. **တိကွၢ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဟီကွၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပဘှၣ်တဖၣ်ၼ့ၣ်ပစံး လၢတိကွၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝိၣ်ကွၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တိနၣ်ကွၤပနၢ်ဆူ ကရၢပှူၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတိကွၤတိလဲၤလီၤ.

၂. **တိလဲၤ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်တိကွၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဟီကွၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤ ဆူကရၢပှူၤၼ့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတိကွၤတိလဲၤလီၤ.

၃. **တိလီၤအသး** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ကွၢ်လီၤအသးပလီၢ်အသးၼ့ၣ်ပစံးလၢတိ လီၤအသးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤတနီၤနီၤစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ အံၣ်လီၤတိလီၤအသးလီၤ. ပှၤလၢအံၣ်လီၤတိလီၤအသးတဖၣ်ၼ့ၣ် တမၤကမၣ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်.

၅. **တိတိ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်လၢတၢ်တဒၢဖျါဖျါတဖျါဖျါဒီးပစံးလၢ ဖျါတိတိလီၤ. မ့ၢ်မတၢလဲၤလၢကျဲတဂၤဖျါတိတိၼ့ၣ်လဲၣ်. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢဝံၢ်ဝံၢ်တိတိလီၤ.

၆. **ကတိ** ဒီးဖှၢကတိ. ဒီးတၢ်လီၤကတိပှၤ. ဒီးတၢ်လီၤကဝံၢ်တၢ် လီၤကတိ. ဒီးလီၤကတိနါ. ဒီးကဝ့ၢ်ကတိ. ဒီးကဝံၢ်ကတိ. တၢ်ခဲ လၢာ်ၼ့ၣ်ကွၢ်လၢကတိတက့ၢ်.

၇. **တတိ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ဆူၣ်ပသးဒီးပစံးလၢဖှၢတတိလီၤ. ဖိသၣ်ခွါ ဖှၢတတိဝံဘ့ၼ့ၢ်ပှဲၤယ့ၢ်ဖးဒိၣ်တၼ့လီၤ.

၈. **မဲာ်တိ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်ကြီကြီတၢ်ဒ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ကွၤတၢ်အ သိးကလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးဟါမ်ၢ်ဝဲဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤၼ့ၣ်ပစံး လၢပမဲာ်တိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်တိနၢ်ဝီၤလီၤ. စမဲာ်တိဒီးစ ထံၣ်တၢ်ဒ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်အသိးဒီးဟါမ်ၢ်ကဒါကွၤလီၤ.

၁၀. **ဝ့ၢ်တိ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝးကျဲၤကျိၤၼ့ၣ်ပစံးလၢဝးဝ့ၢ်တိလီၤ. ဝၣ်ထိၼု လီၤစဲၤလၢတၢ်ကဟ်လီၤၼ့ၣ်ဝးဝ့ၢ်တိဝဲလီၤ. ဝၣ်ထိၼုတၼုလီၤစဲၤဝး မးဝ့ၢ်တိဝ့ၢ်တိလီၤ.

၁၁. **သတိ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤဖျိဖးလဲၢ်ဒီးပစံးလၢလီၤသတိလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်လီၤသတိတပူၤလဲၢ်သမိး. တၢ်ပူၤဖးလဲၢ်တပူၤလီၤသတိ လဲၢ်သမိးလီၤ.

၁၂. **သံတိခွါ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်ပှၤလၢမနၤတကလုာ်ၼ့ၣ်ပကိးလၢသံ တိခွါလီၤ. သံတိခွါၼ့ၣ်ပှၤလၢမနၤဒီးအိၣ်လၢသ့ၣ်ကဖိာ်ဝၣ်ကပၤ လီၤ. ဒီးအမိၢ်ပှၢ်ထဲစမ့ၢ်စဆၣ်ဒီးမၤသးစိးမကူလီၤ. ဒီးပစံးလၢသံ ဂိၢ်ခွါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၃. **သံတိၼု** ၼ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခွါသ့တကလုာ်အစုအခိၣ်အါအါကလဲာ်ဒီး အမိၢ်ပှၢ်ထဲစဆၣ်ဒီးအထီအိၣ်တထါၼ့ၣ်မၤသးဂီၤဆူၣ်ကလာ်ဒီးပ စံးလၢသံတိၼုလီၤ. ဒီးပစံးလၢသံတိၼုဖါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၄. **သံတိၼုမုၣ်** ၼ့ၣ်မ့ၢ်သံတိၼုတကလုာ်ဖုၣ်တြဲးဒီးပမ့ၢ်မၤဘၣ်ဒိ ဒီးသံးဘိၣ်လိၣ်အသးတိၣ်လိၣ်ကူၤဒီးပစံးလၢသံတိၼုမုၣ်လီၤ. သံ တိၼုမုၣ်ၼ့ၣ်အိၣ်လၢခုးသိၼ့ၣ်ပထံၣ်လၢတၢ်စူၤခါအါကၢ.

၁၅. **သံတိၼုဝါ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်သံတိၼုတကလုာ်ဝါဝဲဒီးဖိနဲစိၤဒီးမၤသးဒ်ဒး ဘိသိးတစဲးစဲးဒီးပကိးလၢသံတိၼုဝါလီၤ.

၁၆. **သီတိ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပယုကြီကြီတၢ်ဒီးပစံးလၢ ပယုသီတိလီၤ. ပဓး တၢ်ဖိတၢ်လံၤမ့ၢ်တသံတကိၢ်ခါဘၣ်ဒီးယ့ၢ်ဝဲၼ့ၣ်ပဖိာ်အလီၢ်မ့ၢ်တ ဘၣ်ဘၣ်ဒီးပယုသီတိအီၤလီၤ. နဖိာ်ထိခိၣ်အလီၢ်စးဘၣ်ၼ့ၣ်နမ့ၢ် တထံၣ်ဘၣ်အလီၢ်ဒီးယုသီတိလၢအခိၣ်စၢ်ဆၢဝဲၼ့ၣ်နကထံၣ်အ သံစိၣ်တပူၤပူၤကၢ်သၢ. ဒီးတၢ်ဟါမ်ၢ်လၢပတသ့ၣ်ညါဘၣ်အလီၢ် ၼ့ၣ်ပယုသီတိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **ဝိၣ်** ၼ့ၣ်ပဟီနၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဆူကရၢပှူၤဒီးပစံးလၢဝိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဝိၣ်ကွၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.ဝိၣ်ကွၤဂီၤဖံးဆူကရၢပှူၤတက့ၢ်. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢ ဝိၣ်ကွၤ ဝိၣ်လဲၤ လီၤ. ထိရိၤ ပဟီနၣ်တၢ်ဆူတၢ်ပှၤ တမံၤမံၤၼ့ၣ်ပစံးလၢဝိၣ်လီၤ. ဝိၣ်နၣ်ဆိဆူကရၢပှူၤစံးဝဲဒၣ်.

၂. **ဝိၣ်နၣ်** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပဟီနၣ်ညၣ်ဆူသ့ၣ်ပှူၤလၢပစုညါသးဒီးပစံးလၢ ဝိၣ်လီၤ. ဝိၣ်နၣ်ညၣ်ဆူသ့ၣ်ပှူၤစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝိၣ်ဝၣ် လီၤ.

၃. **ဝိၣ်** အဝဲအံၤအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. စကလဲၤဝိၣ်, အိၣ်ကစၢ် လၢဟံၣ်ဝိၣ်, မံကစၢ်ဝိၣ်, စကလဲၤဒီးနၤဝိၣ်, ဟဲကွၤဆူစအိၣ်ဝိၣ် စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **ဝီၤ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တရံးတၢ်အါကဝးတရံးဒီးပစံးလၢဝီၤလီၤ. ယီၤဝီၤဝ့ၢ်လၢပယီၤအဝ့ၢ်ၼ့ၣ်ဝးတရံးလီၤ. ယီၤဝီၤဝ့ၢ်တဝဲၣ်လၢသီ ဝးဆွဲးစံးဝဲဒၣ်. ထိရိၤတၢ်အိၣ်တရံးတၢ်ၼ့ၣ်ပစံးလၢဝီၤလီၤ. ထွံၣ် မံၤဝီၤအ့ၣ်ထိးတၼုဒီးသံဝဲလီၤ.

၂. **ဝီၤ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပကွီၤတၢ်ခိၣ်ၼုထိရိၤတမံၤဒီးပစံးလၢဝီၤလီၤ. ပှၤတ ဂၤဝီၤလီၤကိၢ်လဲၢ်ခိၣ်ၼုတဘ့ၣ်ကဝီၤဂ့ၤကၢ. ဝီၤနူၢ်စသူခိၣ်ၼုတ ဘ့ၣ်တက့ၢ်.

၃. **ဝီၤ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပမၤကူၣ်တခွဲၼ့ၣ်ပစံးလၢပဝီၤတခွဲလီၤ. ပှၤတကဝီၤ တခွဲတဘ့ၣ်ဂ့ၤကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝီၤဝၤလီၤ. ဝီၤဝၤနူၢ်ယၢ လၢတခွဲတဘ့ၣ်တက့ၢ်.

၄. **ဝီၤတဝီၤ** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တရံးတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢဝီၤတဝီၤ လီၤ. ပှၤတဂၤပတထံၣ်အီၤနီတခိၣ်ဒီးပှၤဂၤဝီၤတဝီၤအီၤလီၤ. ထိ ခိၣ်သံစိၣ်တၼုဒီးပှၤလဲၤဝီၤတဝီၤလၢကကါအိၣ်ဝဲလီၤ.

၅. **ဝီၤဖှၣ်** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ဝီၤဖုံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤအိၣ်တရံးသံၣ်ဆိလီၢ် ဒီးကၣ်ထိၣ်ဒီးယၣ်ၼ့ၣ်ပစံးလၢဝီၤဖုံၣ်ဝီၤဖှၣ်ပစံးဒီးအဆိဒ်ၼ့ၣ် လီၤ.

၆. **ဝီၤဖုံၣ်** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်တရံးသံၣ်ဆိလီၢ်ဒီးကၣ်ထိၣ်ယၣ်ဝးတ ရံးလၢအမၤအလုၢ်အလၢ်တမံၤလၢအမၤဘူၣ်ထိၣ်ကွၤလိာ်အသး ၼ့ၣ်ပစံးလၢဝီၤဖုံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝီၤဖုံၣ်ဝီၤဖှၣ်လီၤ.

၇. **ဝီၤလမူၢ်** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ပမၤအိၣ်ညၣ်ဒီးပဆဲးလီၤတရံးလမူၢ်လၢညၣ် အကျါၼ့ၣ်ပစံးလၢဝီၤလမူၢ်လီၤ. ပှၤဝီၤလမူၢ်နူၢ်ဘၣ်နူၢ်ညၣ်ဂ့ၤကၢ.

၈. **ဝီၤလ့** ၼ့ၣ်မ့ၢ်ထံသနၢၣ်အိၣ်ကဝီၤနီဟံၣ်လီၢ်တဖျၢၣ်ဒီးအိၣ်ဒီး ထံတကွဲဖိဒီးပစံးလၢထံဝီၤလ့ၤလီၤ. ဒီးထံသနၢၣ်လၢထံအိၣ်က ဝီၤၼ့ၣ်ပစံးလၢထံဝီၤလ့ၤလီၤ. လၢမနၤၼ့ၣ်ညၣ်လဲၤအိၣ်အဆၣ် လၢထံဝီၤလ့ၤၼ့ၣ်ပှၤကညီလ့တိၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထံဝီၤ လ့ၤထံဝီၤလီၤလီၤ.

၉. **ဝီၤဝ့ၢ်** ၼ့ၣ်မ့ၢ်သုးအိၣ်တရံးဝ့ၢ်လၢနုးဝ့ၢ်ၼ့ၣ်ပစံးလၢသုးဝီၤဝ့ၢ်

လီၤ. စီၤပၢသုးဖိတဖၣ်ဝီၤဝ့ၢ်ဒီးနုးဝဲဒီးဝ့ၢ်ဟးဂီၤဒီးန့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝီၤရ့ဝီၤဝ့ၢ်လီၤ.

၁၀. ကစီၤ ဒီးကစီၤသး. ဒီးကစီၤကဝၢ်. ဒီးကစီၤကျိၤ. ဒီးတၢ်ကစီၤပှၤ, ဒီးလီၤကစီၤ, ဒီးတ့ၢ်ကစီၤ, ဒီးသွဲၣ်ကစီၤ, ဒီးကွဲးကစီၤ, ဒီးပျာ်ကစီၤ, ဒီးဆဲးကစီၤ, ဒီးတိၢ်ကစီၤ, ဒီးပျုၤကစီၤ, ဒီးတ့ၢ်ကစီၤ, ဒီးကံၣ်ကစီၤ,ဒီးကၢ်လီၤကစီၤ, ဒီးအိၣ်ကစီၤ, ဒီးဟ်ကစီၤ, ဒီးကစီၤကစီၤ, ဒီးကဝ့ၤကစီၤ, ဒီးတၢ်ကစီၤမဲာ်, ဒီးသးကစီၤ, ဒီးသးကဝံၢ်သးကစီၤ, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကစီၤတကွၢ်.

၁၁. စီၤစဝ့ၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဒိၣ်တၢ်ဖုၣ်ဒီးဘီၣ်ဝဲဒီးအသးနါပှ့ၢ်လဲၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးစီၤစဝ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်တၢ်မၤသးစီၤစဝ့ၢ်လီၤ.

၁၂. တစီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ဝီၤအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်တရံးတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢတစီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတဝံၢ်တစီၤလီၤ. ပှၤတဖၣ်ထုးသ့ၣ်တကၠာ်တန့ၢ်ဘၣ်ဒီးတစီၤဝဲဘၣ်မးလီၤ. ပှၤတဖၣ်ခးသံထိခိၣ်တဒုဒီးတစီၤဝဲအစိၣ်လီၤ.

၁၃. တစီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ထိၣ်ကံၣ်ဂီၢ်မ့ၢ်ယူၤတရံးအသးဒီးပစံးလၢထိၣ်ကံၣ်တစီၤလီၤ. ထိၣ်ကံၣ်တစီၤဒီးအိၣ်ဘုလီၤ. ထိၣ်ကံၣ်တစီၤဒီးစီၢ်လီၤအိၣ်ဘုလၢအထံးလီၤလီၤ.

ထိၣ်ကံၣ်တစီၤစီၢ်တစီၤ ကစီၤန့ၢ်နဆၢအဖိ

၁၅. ထံစီၤလ့ၤ န့ၣ်မ့ၢ်ထံသနၢၣ်လီၤ. ကွၢ်လၢဝီၤလ့ၤတကွၢ်.

၁၆. ပှၤဝီၤတစီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်တရံးတၢ်ဒီးပစံးလၢပှၤဝီၤတစီၤလီၤ. ပှၤဝီၤတစီၤဝ့ၢ်ဝးတဝီစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပှၤဝီၤတစီၤတၢ်လၢကပှၤတၢ်တမံၤမံၤလီၤ.

၁၇. ဝ့ၤစီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်ဆူအံၤဆူနၤဒီးပစံးလၢလဲၤဝ့ၤစီၤတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဝ့ၤစီၤတၢ်လၢထးထးလၢ်လၢ်လီၤ.

၁၈. သစီၤ န့ၣ်မ့ၢ်သပၢၤခံလီၤဖှိဒီးပစံးလၢလီၤသစီၤလီၤ. ထိရိၤတၢ်လီၤဖှိန့ၣ်ပစံးလၢလီၤသစီၤခဲလၢာ်လီၤ. သပၢၤအခံလီၤသစီၤမ့ၢ်ဘၣ်ဒိဒီးတၢ်တမံၤမံၤလၢအခံန့ၣ်ဒီးအခံလီၤသစီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသဝံၢ်လီၤသစီၢ်လီၤ.

၁၉. သစီၤသဝ့ၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်စဝီၤစဝ့ၢ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢဒိၣ်တၢ်ဖုၣ်ဝဲဒီးဘီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဒိၣ်တၢ်သစီၤသဝ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်တၢ်သစီၤသဝ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၀. ဟိၣ်စီၢ်သွ့ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်နၢကညၢဒီးပကိးလၢဟိၣ်စီၢ်သွ့လီၤ. ဟိၣ်စီၢ်သွ့န့ၣ်ပှၤကညီဖံလၢစုးဒီးအိၣ်ဝဲအဒိးဒီးအရှံန့ၣ်ဆါဝဲလီၤ. ဟိၣ်စီၢ်သွ့အရှံန့ၣ်ပစ့ၣ်ဒီးထံဒီးထိၣ်ပီၤပှၤဒ်နၣ်ဒ်ၣ်သိးဒီးပအိၣ်ဒီးတိလဲထံဝံၣ်မးလီၤ.

၂၁. အိၣ်စီၤ န့ၣ်မ့ၢ် ဝၣ်ခီ ဝံၣ်ဆှါတစၢၢ် ဆၢဘၣ်ဒီးပစံးလၢ ဝၣ်ခီအိၣ်ဝီၤလီၤ. ဝၣ်ခီအိၣ်ဝီၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်တသံဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ဝံၢ်အိၣ်ဝီၤလီၤ.

၂၂. အိၣ်စီၤ န့ၣ်မ့ၢ်တရံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ကု့ၣ်ဆဲးကွၤအတီၤန့ၣ်ပစံးလၢလဲၤတရံးလဲၤအိၣ်စီၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးလဲၤတရံးလဲၤအိၣ်ဝီၤဝဲလီၤ.

သ

၁. သကရ့ၢ်ကလာ် န့ၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်သဘျုးအှၣ်ထွံၣ်သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၣ်ရ့ၢ်သကရ့ၢ်ကလာ်လီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်သဘျုးအှၣ်ထွံၣ်သိၣ်သကရ့ၢ်ကလာ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤယု့ၢ်သိၣ်သကရ့ၢ်ကလာ်ကီးလီၤ.

၂. သကရ့ာ်ကလာ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖူဝၣ်ဖူလီၤတသြုးသိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၣ်သကရ့ာ်ကလာ်လီၤ. ပၢၢ်လီၤတိၢ်ဒီးဟံၣ်လီၤတသြုးန့ၣ်သိၣ်သရ့ာ်ကလာ်လီၤ.

၃. သရှၤကလာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီယု့ၢ်သဘျုးတၢ်သိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘိၣ်သအိၣ်ယု့ၢ်သဘျုးအှၣ်တၢ်သိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသိၣ်သရှၤကလာ်လီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်သဘျုးတၢ်သိၣ်သရှၤကလာ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. သကရဲာ်ကလာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပယု့ၢ်လီၤပထူးပျုၤထံသိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်သကရဲာ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤယု့ၢ်လီၤအထူးပျုၤထံသိၣ်သကရဲာ်ကလာ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. သကါ န့ၣ်မ့ၢ်ပအဲးဖးပကံၣ်တခီတကျိကျိဒီးပစံးလၢပသကါပကံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆူးမှၣ်ဒီးသကါအကံၣ်လၢမှၣ်ထံးဒီးပဆူးကူၤပဝဲအလိၢ်တအိၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢစကါဒီးတကါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. သကါ န့ၣ်မ့ၢ်သကံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခိၣ်သူကှၣ်ဝဲဒီးသဘံဘှၣ်လိာ်သးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသကံသကါလီၤ. ပှၤတဂၤမၤအခိၣ်သကံသကါနးကၢ.

၃. သကါ န့ၣ်မ့ၢ်သကီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်မိၣ်မံပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်ကၢၣ်ပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ,ကလံၤကသုၣ်ထိၣ်ကသုၣ်လီၤလၢပကိၢ်ပူၤန့ၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသကီသကါလီၤ. ပှၤတဂၤအဲၣ်ဒီးမံဒီးသကီသကါနးကၢ.

၄. သကါ န့ၣ်မ့ၢ်သရၢအဆိလီၤ. ဒီးအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. မ့ၢ်စတၢ်တအိၣ်ဘၣ်သရၢသကါဒီးစဟံးန့ၢ်နတၢ်ဒီးအပှၤလီၤ. စကသံတ့ၢ်သရၢသကါဒီးစအီကသံၣ်လီၤ.

၁. သကး န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်နှၣ်သၣ်ဆါတကံဒီးပစံးလၢသကးလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကးဒီးတကးစ့ၢ်ကီးလီၤ. စလဲၤတၢ်စခိၣ်နှၣ်သကးဆါကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကးသကဲးလီၤ.

၂. သကး န့ၣ်မ့ၢ်သဘုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘုအလၣ်ယွလၢအခိၣ်ခိၣ်ထံးခဲစဝ်ဒီးပစံးလၢဘုသဘုးသကးလီၤ.

၃. သကး န့ၣ်မ့ၢ်သဘုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်အလုၤအမဲ့ဒ်အသလိအသိးဒီးပစံးလၢတၢ်ညၣ်သဘုးသကးလီၤ.

၄. ခိၣ်သကး န့ၣ်မ့ၢ်စုဆှၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢဆဲးတၢ်ဝဲာ်တၢ်အစုနူခိၣ်နူန့ၣ်ပစံးလၢပှၤစုဆှၣ်ခိၣ်သကးလီၤ.

၅. ကိာ်သကး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးဘိအိၣ်နီးပမဲာ်ညါဒီးပစံးလၢနီးတၢ်ကိာ်သကးလီၤ. စလဲၤတၢ်ဒီးသ့ၣ်တဘိအိၣ်နီးစမဲာ်ညါကိာ်သကးလီၤ. ပှၤတဂၤဆၢထၢၣ်နီးစမဲာ်ညါကိာ်သကးလီၤ. ထိရိၤတၢ်နီးတၢ်လၢပမဲာ်ညါန့ၣ်ပစံးလၢကိာ်သကးခဲလၢာ်လီၤ.

၆. နူသကး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတပျုၢ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဒီးပစံးလၢနူသကးလီၤ. ပှၤလၢနူသကးန့ၣ်တပျုၢ်ဘၣ်ဘိၣ်သအိၣ်ဘၣ်. ကဆီနူ

သကးန့ၣ်တပျုၢ်ဘၣ်ပှၤကညီဘၣ်. ဘီၣ်သအိၣ်ဒ္ သကးန့ၣ်အိၣ်ပှၤကညီလီၤ.

၇. **နၢသကး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်နၢလၢနၢဘၣ်ပှၤလၢဝ့ၤပနါဒ္ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢနၢသကးလီၤ. တၢ်နၢဆုၣ်နးဒီးပစံးလၢနၢသကးလီၤ. ထီရီၤတၢ်နၢဘၣ်ပှၤလၢတမ့ာ်ဘၣ်ထီရီၤတမံၤတုၤနၢဘၣ်ပှၤဝ့ၤပနါဒ္ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢနၢသကးလီၤ.

၈. **ဖံာ်သကး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟၢဖၢဆါလၢအဂ့ၢ်န့ၣ်ဆါတုၤပကီၤတကဲဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဟၢဖၢဖံာ်သကးလီၤ.

၉. **ဝံၣ်သကး** န့ၣ်မ့ၢ်ဝံၣ်သကူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထုးဒၢကူလီၤသ့ၣ်ဆူပအိၣ်ဒီးပစံးအဆိဒီးလၢဝံၣ်သကူးဝံၣ်သကးလီၤ. ပှၤတဂၤဝံၣ်သကူးဝံၣ်သကးသ့ၣ်ဖိတထံးဆူအအိၣ်ဒီးဒဲးအိၣ်ဝဲအဒီးလီၤ.

၁၀.**အသကး** န့ၣ်မ့ၢ်အဆိုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီအစံအလီၤလၢဘၣ်ဒိဒီးသံညီဝဲအလီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢအဆိုးအသကးလီၤ. ပှၤကညီအဆိုးအသကးအိၣ်လၢအကိာ်ယှၢ်အပျုၤခိၣ်ထံးဒီးအဒံၣ်အထုၣ်န့ၣ်မ့ၢ်အဆိုးအသကးလီၤ. ပှၤကညီအဆိုးအသကးန့ၣ်ဘၣ်ဒိသံချ့ကၢ.

၁. **သကၣ်ဂဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကီန့ၣ်ပစံးလၢသကၣ်ဂဲၤလီၤ. တၢ်လၢနီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ပသိၣ်သကၣ်ဂဲၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. စသိၣ်သလိာ်လၢစကသ့သကၣ်ဂဲၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကၣ်ဂံၢ်သကၣ်ဂဲၤလီၤ.

၂. **သကၣ်တြၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆၢထၢၣ်နီးပကျဲဒီးပစံးလၢနီးပကျဲသကၣ်တြၢၣ်လီၤ. အိၣ်နီးစကျဲသကၣ်တြၢၣ်တဂ့ၤပျဲယၢတက့ၢ်. ပစံးဒီးအဆိလၢသကၣ်တြၢၣ်သကၣ်တြၢၣ်လီၤ.

၃. **သကၣ်ထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒူၣ်ကဒုထိၣ်တၢ်လၢရျၣ်ဒီးပစံးလၢသကၣ်ထိၣ်လီၤ. တၢ်ကိၢ်လီၤဘၣ်ပှၤလၢဟံၣ်ဒူၣ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပသကၣ်ထိၣ်ပသးလၢရျၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကၣ်ထိၣ်သကဲၣ်ထိၣ်လီၤ. တၢ်ကိၢ်လီၤဘၣ်ပှၤနးကၢသကၣ်ထိၣ်ရျၣ်တက့ၢ်.

၄. **သကၣ်သံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဃုၣ်လီၤသကၢတနံးထံဒီးတဲဘ့ၣ်ဘၣ်ဝဲနီစမ့ၢ်ခံဘိကဝီၤကျိၤဒီးပကီးလၢသကၣ်သံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကၣ်တၢ်သကၣ်သံလီၤ. ဒီးပကီးလၢတကၣ်သံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သကၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဃုၣ်လီၤသံးတၢ်ထံဒီးတၢ်ထံန့ၣ်ကဲလၢအသံးဒီးပစံးလၢသကၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤသကၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတကၢဒီးစကၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. သိန့ၣ်လီၤသကၢကဲလၢကိၢ်လိၣ်ဒီးပဖီကသူသကၢတူးန့ာ်န့ၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **ဃံၣ်သကၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကပၢၤထိၣ်ဒီးမ့ၢ်သူထိၣ်ဝဲဒီးကဲလၢပဃံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဃံၣ်သကၢလီၤ. ပကပၢၤထိၣ်ဒီးပကပၢၤလီၤဒးကဲလၢပဃံၣ်သကၢလီၤ. လဲၤလုၣ်ကွံာ်ထံဒီးပဃံၣ်သကၢကစီဝဲလီၤ.

၃. **ထံသကၢ** န့ၣ်မ့ၢ်အံသၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပဃုၣ်ထံဒီးထံသကၢကဲထိၣ်လၢအံသၣ်လီၤ. ထံဘျါန့ၣ်သကၢတအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ထဲပိၣ်လဲၣ်ထံသကၢန့ၣ်မ့ၢ်အံသၣ်န့ၣ်လီၤ.

၄. **ပစီၤသကၢ** န့ၣ်လၢပကိၢ်အံၤပတထံၣ်ဘၣ်နီတစုဘၣ်. အိၣ်ထဲပစီၤထံလီၤ.

၅. **ဘှၣ်သကၢ** န့ၣ်လၢပကိၢ်အံၤပတထံၣ်ဘၣ်နီတစုဘၣ်, ပထံၣ်ထဲဘှၣ်သဝံလီၤ.

၆. **လီၤသကၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်ထံကဲလၢအသံးန့ၣ်ပစံးလၢလီၤသကၢလီၤ. သိတနီၤနီၤလီၤသကၢကဲလၢအသံးလီၤ. ဒီးထံတနီၤနီၤလီၤသကၢကဲလၢအသံးလီၤ.

၁. **သကဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအခိၣ်သူကုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအခိၣ်သကဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကဲသကါလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်သကဲသကါစံးဝဲဒၣ်. ပခိၣ်သူသကဲသကါန့ၣ်ပဓွဲတကဆုၣ်ဘၣ်. ပစံးလၢသကဲမရုံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သကဲခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်နိၣ်တကလုာ်အဒီးစၢ်တဖၣ်အနါစ့ၤသဝံးဒီးကကီးလၢသကဲခိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကဲခိၣ်သကဲနၢ်လီၤ. သကဲခိၣ်န့ၣ်အဒီးနါစ့ၤကုၣ်သဝံးဒီးပကီးလၢသကဲခိၣ်လီၤ. ဒီးအိၣ်သၢကလုာ်လီၤ.သကဲခိၣ်ဖးဒိၣ်သကဲခိၣ်ပြံစီၤ, သကဲခိၣ်နီၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **သကဲမရုံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးလၢခိၣ်သူကုၣ်ဒီးအခိၣ်သူကဖုဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအခိၣ်သကဲမရုံးလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်သကဲမရုံးစံးဝဲလီၤ.

၄. **ဆဲ့သကဲခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဆဲ့နိၣ်တကလုာ်အဖီတရိးဒီးဒ်ပှၤကညီအခိၣ်သကဲအသိးဒီးပကီးလၢဆဲ့သကဲခိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဆဲ့သကဲခိၣ်ဆဲ့သကဲနၢ်လီၤ.

၅. **ဖျ့သကဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖျ့ပျုၢ်ပလွဲလိာ်အသးကီၤဝဲဒီးပစံးလၢပဖျ့သကဲလီၤ. ပှၤတဂၤဖျ့သကဲပျုၢ်တဘိသကဲဂ့ၤသမိး. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖျ့သကဲဖျ့သကါလီၤ.

၁. **သကၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစၢပကိာ်ဒီးပျုၢ်တုၤပမဲာ်သကွၣ်ထိၣ်ဒီးပစံးလၢပကိာ်သကၢ်လီၤ. ပကိာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်စၢဒီးတၢ်တမံၤမံၤဒီးပကိာ်န့ၣ်သကၢ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤစဖုၣ်ဒီးအစုဒုၣ်ဘၣ်ကျိၤစကိာ်သကၢ်နးကၢ. စထွဲၣ်န့ၣ်ထုးဃံးဘၣ်ဒၣ်စီၤတက့ၢ်. ထွဲၣ်ကိာ်ကသကၢ်သံဘၣ်ဖုးဒီးပစံးလၢစကၢ်ဒီးတကၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သကၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သကွဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကၢၣ်ပသးလၢအနးကတၢၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသကၢ်သကွဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသကွဲၢ်သကွဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. စမၤတၢ်တသ့ဘၣ်တၢ်သကၢ်သကွဲစသးနးကၢ.

၃. **သကၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကဲးလၢဘူးဒီးပနၢ်ပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်သိၣ်ဘူးဒီးပနၢ်ပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤပနၢ်တအၢဝဲဒီးပစံးလၢပနၢ်သကၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤကဲးဒီးစနၢ်ဒီးစနၢ်ကၢ်မးလီၤ. သံးနာ်သီၣ်စနၢ်သကၢ်တအၢတံးလီၤ.

၄. **သကၢ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပှၤပၢၢ်လၢပသးဒီးပစံးလၢဆါသကၢ်သးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆါသကဲးသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. မ့ၣ်အိၣ်ယၢဆါသကၢ်သးစံးဝဲဒၣ်.

၄–၁. **လီၤသကၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်ဃၢ်ပှၤလၢပယှာ်န့ၣ်ပစံးလၢပှၤလီၤသကၢ်လီၤ.

၅. **သးသကၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသူၣ်ကၢ်သးလီၤန့ၣ်ပစံးလၢပသးလီၤသကၢ်လီၤ. စသးသယုၢ်စမိၢ်ဒီးစသးသကၢ်မးလီၤ.

၁. **သကဲးမရုံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုလၢတဂ့ၤဘၣ်ဒီးဖုၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢမၤသးသကဲးမရုံးလီၤ. ဘုထံးဖုၣ်သကဲးမရုံးတဂ့ၤဘၣ်.

၂. **သထံး** နၣ်မ့ၢ်သက့ၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢဖံးတၢ်မၤတၢ်တသ့ဘၣ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသကံးသက့ၣ်, သက့ၣ်သကဲးလီၤ. ပှၤတဂၤသကံးသက့ၣ်နးသမိး.

၁. **သထံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဒုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကဖိၥ်တထိဘၣ်ဒီးဖုၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢဒုးသကံၣ်လီၤ. ဝၣ်ကဖိၥ်ဒုးသကံၣ်, ပှၤတဂၤမၤဃိသွါဒုးသကံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစကံၣ်ဒီးတကံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သထံၣ်ဇ်ၣ်သကွဲဇဲ** နၣ်မ့ၢ်ပလီၤဖှၣ်လီၤယံၤဒီးပဖိပမါဒီးပသးသယုၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ကၢၣ်ဖံးကၢၣ်မၤပသးလၢတၢ်ဒီးပဆိကမိၣ်ဆိကမးနၣ်ပစံးလၢသကံၣ်ဇ်ၣ်သကွဲဇဲလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသးသကံၣ်ဇ်ၣ်သကွဲဇဲဒီးတဖံးတမၤဘၣ်တၢ်ဘၣ်.

၃. **သထံၣ်ပှၤ** နၣ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်စံၣ်တဲၤပှၤတကလုာ်ပြံကဒံထဲစုမ့ၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဒီးစံးဝဲလၢသကံၣ်ပှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပတကံၣ်ပှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကံၣ်ပှၤသကံၣ်ပှၤလီၤ.

၄. **ဒုးသထံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပဘၢၣ်ထိၣ်ဃိအကစီၤဖုၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဃုတကိၣ်တၢ်အဘၢၣ်စπဖုၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဒုးသကံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဃုတကိၣ်တၢ်အဘၢၣ်စπဒုးသကံၣ်လီၤ. ဒီးပှၤဒိၣ်တၢ်ဖုၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢအဃိၢ်ဒုးသကံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ပသထံၣ်ပှၤပှ** No.60. - ၆၀. ပစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤလၢပှπတဂၤလဲၤဟးဒီးဟးဖျိးဝဲလီၤ. ဟးဖျိးနၣ်ယဲာ်ယဲာ်ဒီးတ့ၤလၢပှၤကညီတပှၤပြံကဒံစိၤအအိၣ်ဒီးအတၢ်ကီးအီၤလၢကစၢ်ဖးဒိၣ်လီၤ. ပှၤတပှၤနၣ်မှမ့ၢ်အဒၢတဖၣ်ဒီးခါနိၣ်သကံၣ်ပှၤအဘိနၣ်တဟ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်ယံးပအုးနၣ်ဒီးစံးဝဲလၢတခံတၤယီၤခ့စိၤထိစိၤခ့ယုၢ်ခ့ဘ့လီၤ. ဒီးတ့ၤအတၢ်အုၣ်ဘၣ်အီၤနၣ်မှမ့ၢ်တၢ်လၢအအုၣ်တၢ်ဆါတဖၣ်ဒီးအတၢ်အုၣ်သံဘၣ်အီၤလီၤ. ဒီးပှၤတပှၤနၣ်အမံၤမ့ၢ်ပသကံၣ်ပှၤလီၤ. ဒီးပသကံၣ်ပှၤနၣ်မၤဟံၣ်လၢထံဖိၥ်ဖိအဒုၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. မတၤတဂၤနၣ်တၢ်သၣ်ဝံၤအသးဒီးဘိးအိၣ်ပသကံၣ်ပှၤမၤဟံၣ်လၢထံဖိၥ်ကျπအနါစ့ၤနါထိးနၣ်လီၤ. ဒီးပသကံၣ်ပှၤဖိနၢ်မ့ၤဒိသကိၤညါနၣ်အိၣ်ဝဲတဘှဲးအိၣ်ဘၣ်အီၤတနးဘၣ်. တၢ်လၢပှၤတပှၤနၣ်အခါနိၣ်သကံၣ်ပှၤအဘိနၣ်တဟ်ဘၣ်ဒီးယုၢ်နၢ်ကီးနၢ်ဝဲအမံၤအသၣ်လၢပှၤသကံၣ်ပှၤဖိလီၤ.

မၤသးဒ်နၣ်ဒီးအိၣ်လၢသနိတၢ်ကတိၤပမှံၤပပှၢ်စံးဝဲဒၣ်တၢ်လၢပှၤကညီအံၤတစိၤကဆံးလီၤတစဲးခံစိၤကဆံးလီၤခံစဲးဒီးကပြၢ်လီၤဝဲရိာ်ရိာ်လီၤ. တ့ၤအခါနိၣ်သကံၣ်ပှၤအဘိတဟ်လπဘၣ်ဒ်ပသကံၣ်ပှၤဖိအသိးနၣ်ဒီးတၢ်ကမှာ်ကှၤဂ့ၤကှၤကဒီးဝဲဒ်အလိၢ်လၢပကဲထိၣ်သီလၢအခိၣ်ထံးအသိးနၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁. **သထံၤ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိဃၢ်တကလုာ်ဝၣ်အပှၤလၢဟီၣ်ခိၣ်လာ်ဒီးပကီးလၢသကံၤလီၤ. ဒီးသကံၤနၣ်အိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. သကံၤသွၣ်တကလုာ်ဒီးသကံၤနိၢ်တကလုာ်လီၤ. သကံၤနၣ်တ့ၤဘှူးဒီးတၢ်ကယီၤထိၣ်ဒီးပထံၣ်မၤအပှၤလၢဘ့ကျါလၢဟီၣ်ခိၣ်လာ်နၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢသကံၤဒီးစကံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကံၤသတြၢလီၤ.

၂. **သထံၤ** နၣ်မ့ၢ်နိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဆံးလၢဒိၣ်တနၢ်ဂဲၤတကဲဘၣ်ဒီးဘၣ်ဆူးဘၣ်ဆါဝဲနၣ်ပစံးလၢနိသကံၤလီၤ.

၃. **သထံၤခံ** နၣ်မ့ၢ်ပမၤကစီၤထိၣ်ပလိဘ့အလိၢ်လၢမ့ၣ်ခိၣ်လၢစၢ်ဆၢထိၣ်ဖၣ်ကပှၤနၣ်ဆူအကတၢၢ်လီၤတခ်ီနၣ်ပစံးလၢသကံၤခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကံၤခံသကံၤဖိလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ထိၣ်လီခိလၢသကံၤခံဒီးလီခိလီၤတဲာ်ဝဲလီၤ.

၄. **သထံၤခိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤကစီၤထိၣ်ပလိဘ့အလိၢ်လၢဖၣ်ကပှၤအဖိခိၣ်နၣ်ပကီးလၢသကံၤခိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကံၤခိၣ်ဝီၤတ့ၢ်မိၤ, သကံၤခိၣ်သကံၤနၢ်လီၤ. ပှၤကညီလိထိၣ်ဘ့လၢသကံၤခိၣ်နၣ်လၢတၢ်စူၤခါလီၤ. နလိဘ့တၢ်မ့ၢ်တကိၢ်ဘၣ်ဒီးလိဘ့လၢသကံၤခိၣ်တက့ၢ်.

၅. **သထံၤတၢၢ်** နၣ်မ့ၢ်သကံၤခိၣ်အထူၣ်နၣ်ပကီးလၢသကံၤတၢၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကံၤတၢၢ်သကံၤတြၢလီၤ. သကံၤခိၣ်နၣ်ပမၤသကံၤတၢၢ်လွံၢ်ကျိၢ်စိၤခိၣ်အထူၣ်အသိးနၣ်လီၤ.

၆. **သထံၤတြၢ** နၣ်မ့ၢ်သကံၤတၢၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သကံၤခိၣ်အထူၣ်နၣ်လီၤ.

၇. **သထံၤနၢ်** နၣ်မ့ၢ်သကံၤခိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်စိၢ်နီၤခိၣ်လၢပလိဘ့လၢမ့ၣ်ခိၣ်စၢ်ဆၢထိၣ်ဖၣ်ကပှၤနၣ်လီၤ.

၈. **သထံၤနိၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိဃၢ်လၢမၤပှၤလၢဟီၣ်ခိၣ်လာ်တမံၤလၢပှၤကညီရှၣ်ဃိအိၣ်ဝဲနၣ်ပကီးလၢသကံၤနိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢသကံၤကလီလီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **သထံၤဖိ** နၣ်မ့ၢ်သကံၤခံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သကံၤခိၣ်ကတၢၢ်လီၤဆူသွံနိၣ်ခံတခ်ီနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသကံၤခံသကံၤဖိလီၤ.

၁၀.**သထံၤသွါ** နၣ်မ့ၢ်သကံၤခိၣ်အတီနၣ်ပကီးလၢသကံၤသွါလီၤ. သကံၤသွါနၣ်ပဃိလီၤသကံၤခိၣ်အဃိလၢအဖိခိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကံၤတၢၢ်သကံၤသွါလီၤ.

၁၁.**သထံၤသွၣ်** နၣ်မ့ၢ်သကံၤတကလုာ်ပြံကဒံဒီးပကီးလၢသကံၤသွၣ်လီၤ. သကံၤသွၣ်နၣ်ပတအိၣ်ဘၣ်, ဘၣ်တစုစုပထံၣ်ဟဲထိၣ်လၢဟံၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကှၤသွၣ်သကှၤသွဲၣ်လီၤ.

၁၂.**နၢ်သထံၤထံး** နၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ကုဖိခိၣ်အသရူၤထံးနၣ်ပစံးလၢနၢ်သကံၤထံးလီၤ. ပှၤကညီနၢ်သကံၤထံးနၣ်ပတိၢ်တဘိဒီးသံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢ်သကံၤခိၣ်နၢ်သကံၤထံးလီၤ.

၁. **သကၢ** နၣ်မ့ၢ်ပဂဲၤဆၢထၢၣ်ပစဃာ်ထိၣ်ပသးနၣ်ပစံးလၢသပသကၢထိၣ်ပသးလီၤ. ပှၤတဂၤဝံတၢ်ဃၢဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်သကၢထိၣ်အသးတနၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢတကၢဒီးစကၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကၢသကါလီၤ.

၂. **သကၢသဘါ** နၣ်မ့ၢ်ပရှၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးပဘိးတစုနိၣ်ရှၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်လာ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢပရှၣ်သကၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရှၣ်သကၢသဘါဟီၣ်ခိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤရှၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးရှၣ်သကၢသဘါဝဲလီၤ.

၃. **သကၢ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်ဆၣ်ဆူၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢအိၣ်သကၢတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်သကၢအိၣ်သဘါမ့ၤလာ်အါသမိး. အိၣ်သကၢအိၣ်သဘါတၢ်ကမπအိၣ်တဘၢးနၣ်တဂ့ၤ.

၄. **သကၢကၢသကၢကၢ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဝံတၢ်ဃၢဒီးထိၣ်ကစၢ်ကယီကယီနၣ်ပစံးလၢထိၣ်ကစၢ်သကၢကၢသကၢကၢလီၤ. ပှၤသၢဂၤဝံတၢ်ဃၢဒီးထိၣ်မးကစၢ်သကၢကၢသကၢကၢလီၤ.

၁. **သကၢး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလီၤသကူၤလၢအဖှိၢ်ဝဲအရျာတ့ၤဆူး

နၣ်ပစံးလၢသကၢၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကၢၤဒီးတကၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကၢၤတြၢးသကၢၤဖိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဖျိၢ်သကၢၤဒီးစကူးထိၣ်မၤအသးလီၤ. ပှၤတဂၤအဖျိၢ်သကၢၤတြၢးစံးဝဲဒၣ်.

၂. **သကၢၤ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ပျုၤတၢ်သးဖုးအိၣ်အလိၢ်ဒီးပလဲၤမၤဘၣ်ဘူးတဘူၣ်ဘၣ်ဒီးပဃ့ၢ်မ့ံတိဖျိုးနၣ်ပစံးလၢပသကၢၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသကၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပဒိၣ်တဂၤနူတုၤပှၤကညီသကၢၤမးလီၤ. တၢ်ဆါလူဘိုးအိၣ်ထိၣ်ဒီးပှၤကညီသကၢၤမးလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဘုနၣ်တုၤပလူၤဆဲးလူၤခးဒီးသကၢၤဝဲလီၤ.

၁. **သကု** နၣ်မ့ၢ်သကိးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မိၤယုထိၣ်ဆူၣ်ထိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢမၤသးသကိးသကုလီၤ. ထိရိၤတၢ်ကူတၢ်သိးဆူၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢမၤသးသကိးသကုစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သကုတြူ** နၣ်မ့ၢ်ထိၣ်လွံၢ်နၣ်ဘၣ်တစုစုပကိးလၢသကုတြူလီၤ. ထိၣ်လွံၢ်နၣ်ပှၤသိၣ်သကုတြူသကုတြူဒီးပကိးလၢသကုတြူဒီးပကိးလၢစကုတြူဒီးတကုတြူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သကုး** မ့ၢ်ပမၤဒၢကူလီၤပဖျိၢ်ဒီးပစံးလၢသကုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသကုးလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဝၣ်သ့ၣ်ဖူလာ်ဒီးထိၣ်သကူးလီၤအဖျိၢ်လီၤ. ဒီးပှၤဖျိၢ်သကူးနၣ်ပစံးလၢအဖျိၢ်သကုးတစုစုလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကုးဒီးတကုးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သကုၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဖံးတၢ်မၤတၢ်တသ့ဘၣ်ဒီးပစံးလၢသကုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကံးသကုၣ်သကုၣ်သကဲးပစံးဒီးအဆိၣ်နၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ဖံးတၢ်တသ့ဘၣ်ဒီးမၤတၢ်နၣ်ဟံးတၢ်ဖိၣ်တၢ်ကယိကယိဒီးအစုကနီးအခိၣ်ကနီးဒီးပစံးလၢမၤတၢ်သကုၣ်ပစံးလၢပှၤသကုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတကုၣ်ဒီးစကုၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သကုၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂံၢ်ပသးဒီးပသးခုၣ်လီၤတုၤပဖံးတထုးဒီးပစံးလၢပဖံးသကုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပဖံးတကုၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီအဖံးသကုၣ်နၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်ယိၢ်ဘၣ်အလိၢ်လီၤ. ပနၢ်တဖၣ်နၣ်ထိၣ်သကုၣ်အဖံးဒီးအဖံးတထုးဝဲလီၤ.

၃. **သကုၣ်ပီး** နၣ်မ့ၢ်ဝံာ်တကလုာ်အလၣ်ဖးလဲၢ်ဒီးပစံးလၢသကုၣ်ပီးလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢတကူၣ်ပီၤဒီးတနီၤနီၤကိးလၢတကူၣ်ပီးလီၤ. အနိၢ်နိၢ်နၣ်မ့ၢ်တကူၣ်ပီၤလီၤ. သကုၣ်ပီးနၣ်မ့ၢ်ဝံာ်ဖးဒိၣ်လၢပအိၣ်အသၣ်နၣ်လီၤ.

၄. **ထၢသကုၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပသးအိၣ်တၢ်တပူၤလိၢ်လိၢ်ဒီးတၢ်တမိၣ်မၤဘၣ်ပသးလၢတၢ်ဆူဂၤဘၣ်တၢ်မိၣ်မၤပသးထဲတၢ်လၢပသးအဲၣ်ဒၣ်ပဝဲတမံၤဓိၤလၢပှၤဂၤတြိပှၤတနၢ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢထၢသကုၣ်လီၤ. ပှၤကညီနၣ်တုၤမၤခုးဒီးမၤထၢသကုၣ်လီၤ. ဖိၣ်ခွါတဂၤနၣ်လဲၤသါဘၣ်ဖိၣ်မုၣ်တဂၤထၢသကုၣ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်တြိတနၢ်ဘၣ်. ပှၤလၢဃုတၢ်ကြူးကြူးဒီးပစံးလၢဃုတၢ်ထၢသကုၣ်လီၤ.

၅. **စံးသကုၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ထိၣ်ကနီးအဖံးမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပှၤကညီထိၣ်ကနီးအဖံးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဖံးသကုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖံးတကုၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီပျုၤတၢ်သးခုၣ်လီၤဒီးအဖံးသကုၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **သကုၤ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤပှၤလၢပသူၣ်တၢ်ပှဲၤထိၣ်ဘၣ်လိာ်, ပဟးလၢအပူၤဘျဲးဘျဲးဘျိုးဘျိုး, ပဃုတၢ်လၢအပူၤစီစီဆုဆုဒီးပစံးလၢပသူၣ်တၢ်သကုၤ,ပဟးသကုၤပဃုတၢ်လၢအပူၤသကုၤလီၤ. ဘုမဲထိၣ်သကုၤခုးတလိၢ်, ဃာ်ဟါမ်ၢ်စဃုသကုၤလံဟံၣ်လံ. ဒီးပစံးလၢစကုၤဒီးတကုၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. သကုၤနၣ်အိၣ်အါကါ. ပှၤကညီလဲၤတၢ်သကုၤရူသကုၤဝ့ၢ်. ဒီးပစံးလၢသကုၤဆးဒးပစံးဒီးအဆိၣ်နၣ်လီၤ. သ့ၣ်မဲထိၣ်သကုၤဆးဒးဟီၣ်ခိၣ်ရျလီၤ. သကုၤဆးဒးသကုၤဒီဒၣ်ပစံးဒီးအဆိၣ်နၣ်လီၤ.

၂. **သကုၤတၢ်ဟ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ကီးပူၤဒဲးဒီးပစံးလၢအိၣ်သကုၤတၢ်ပၤလီၤ. လၢၢ်အိၣ်သကုၤတၢ်ဟ, နိၣ်အိၣ်သကုၤတၢ်ပၤ, သ့ၣ်အိၣ်သကုၤတၢ်ပၤစံးဝဲလီၤ.

၁. **သကူၢ်** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကၢ်ဟဲထိၣ်ဒီးအဂံၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လာ်ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်သကူၢ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးသကူၢ်ဒီးဟဲထိၣ်ဒီးအဂံၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကူၢ်သဘါလီၤ.

၁. **သကူး** နၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ဒၢကူလီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢသကူးခဲလၢာ်လီၤ. သ့ၣ်သကူးဝၣ်သကူးပသးပှၢ်အဖျိၢ်သကူးစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကူးတ့ာ်,သကူးတြူးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်သကူးသကူးလီၤ. ဒီးပစံးတကူးဒီးစကူးလီၤ.

၂. **သကူး** နၣ်မ့ၢ်ဒဲဖုၣ်ခိၣ်နၣ်ပှၤတနီၤနီၤကိးလၢသကူးလီၤ. ဒီးပကိးလၢတကူးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးဖိာ်ထွဲတလၢၤအခံလီၤ. ပကိးလၢပှၤကညီအကလုၢ်လၢဒဲဖုၣ်ခိၣ်လီၤ.

၃. **ကှၣ်သကူး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကၢ်လီၤဝဲဒီးကှၣ်ဒ်တခွဲအသိးနၣ်ပစံးလၢကှၣ်သကူးလီၤ. သ့ၣ်တထံးကှၣ်သကူးတ့ာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကှၣ်သကူးတ့ာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **လဲၤသကူး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်စကူးလီၤအသးဒီးပစံးလၢလဲၤသကူးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်သကူးသကူးစံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဝံၣ်သကူး** နၣ်မ့ၢ်ပဘိးကှၣ်လီၤသ့ၣ်ဖိဆူပအိၣ်တခီဒီးပစံးလၢဝံၣ်သကူးလီၤ. ပှၤတဂၤဝံၣ်သကူးလီၤသ့ၣ်ဖိတထံးဒီးဒဲးအိၣ်ဝဲအဒီးလီၤ.

၆. **အိၣ်သကူး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်စကူးလီၤအသးနၣ်ပစံးလၢအိၣ်သကူးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်သကူးဖဲနၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်ကွၢ်လီၤတၢ်ဆူဟီၣ်ခိၣ်သၢ.

၁. **သကူၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဖျိၢ်စိထိၣ်ဒီးပစံးလၢအဖျိၢ်သကူၣ်ထိၣ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကူၣ်ဒီးတကူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကူၣ်ရှၣ်လီၤ.

၁. **သကူၤကလာ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဖိၣ်ပယိၢ်ဒ့ဒီးပစံးလၢဖိၣ်ပယိၢ်ဒ့သကူၤကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖိၣ်စယိၢ်ဒ့သကူၤကလာ်ဒီးစဖုးမးလီၤ. ဒီးတၢ်စံၣ်တဘိဓိၤနၣ်ပစံးလၢစံၣ်သကူၤကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်စံၣ်သကူၤကလာ်ဒီးဟါမ်ၢ်ဝဲလီၤ.

၁. **သကှ** နၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤဓိၤလီၤ. မ့ၢ်နာ်သကှဒ်နၣ်ကွၢ်ကွၢ်လၢစံးစကလဲၤတၢ်ဆူဝ့ၢ်ပူၤလီၤ. မ့ၢ်နာ်သကှဒ်နၣ်ဒီးစလဲၤခဲကနံၣ်အံၤတချုးဘၣ်.

၁. **သကှၤ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမဲာ်ထိထိၣ်သကွံစူဩိကလာ်နၣ်ပစံးလၢသကှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကှၤသဖိလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကှၤဒီးတကှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပျ်အိၣ်ဒီးအသကှၤတခွဲအိၣ်ဒီးအသကှၤ,

ဘီထးဆဲးအိၣ်ဒီးအသက္ၤလီၤ. တခွဲနူၣ်အသကူၤအိၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **တၢ်သကူၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ်မုၣ်မၤကံၣ်တၢ်ဒ်ပျ်ထးအသကူၤအရှ်အသိးဒီးပစံးလၢတၢ်သကူၤလီၤ. ပှၤတကမၤကံၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်ဒီးတၢ်သကူၤနူၣ်ဂူၤဝဲလီၤ.

၃. **နၢ်သကူၤထံး** နူၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ကုခိၣ်အကဆူးနူၣ်ပစံးလၢနၢ်သကူၤထံးလီၤ. ပှၤကညီနၢ်သကူၤထံးနူၣ်ပတိၢ်ဘၣ်တဘီဒီးသံဝဲလီၤ.

၄. **ပျ်သကူၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်ကမဲာ်ထိၣ်ပျ်ဒီးအကတိၢ်စူဒီးပစံးလၢပျ်သကူၤလီၤ. ပျ်အိၣ်ဒီးအသကူၤနူၣ်ပခးတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤထုးတနူၢ်ဘၣ်ဒီးပျ်သကူၤဘၣ်ကွးယာ်ဝဲလီၤ.

၁. **သကဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ဆၢထၢၣ်လၢအခိၣ်မ့ၢ်ခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢသကဲၢ်ထိၣ်အခိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆၢထၢၣ်သကဲၢ်ထိၣ်အခိၣ်စံးဝဲဒၣ်ဒီးပစံးလၢစကဲၢ်ဒီးတကဲၢ်လီၤ.

၂. **သကဲၢ်ဝဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်ဘၣ်စၢယာ်ဒီးပျုဒီးပျုထုးအခိၣ်အဲးဘါအသးနူၣ်ပစံးလၢသကဲၢ်ဝဲၢ်လီၤ. ထွံၣ်တဒ့ဘၣ်စၢယာ်အသးလၢအခိၣ်သကဲၢ်ဝဲၢ်လီၤ. တးအုးဘၣ်စၢယာ်လၢတ့ၤပျုသတဲာ်ဝဲၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကဲၢ်ဝံၢ်သကဲၢ်ဝဲၢ်လီၤ.

၃. **သကဲၢ်ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအနိၢ်တထိဘၣ်ဒီးဆၢထၢၣ်လၢအခိၣ်မ့ၢ်ခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢသကဲၢ်ထိၣ်အခိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆၢထၢၣ်သကဲၢ်ထိၣ်အခိၣ်လီၤ. ထံတ့ၤယိာ်ဒီးပခိသကဲၢ်ထိၣ်ပခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစကဲၢ်ထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **သကဲၢ်ထိၣ်အခိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဆၢထၢၣ်သံးထိၣ်ပခိၣ်တခ်ိဒီးပစံးလၢပသကဲၢ်ထိၣ်ပခိၣ်လီၤ. ဒီးထွံၣ်ဖါနူၣ်ဆံၣ်ဆါသကဲၢ်ထိၣ်အခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **သကဲၢ်သကဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီခိၣ်နၢၣ်ခံဆါဒီးလဲၤတၢ်လၢအခိၣ်မ့ၢ်နါစ့ၤဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်သကဲၢ်သကဲၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်ဆါဒီးလဲၤတၢ်သကဲၢ်သကဲၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၆. **သကဲၢ်သကဲၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်မုၤလၢအစုစ့ၣ်ဒီးပစံးလၢအိၣ်မုၤသကဲၢ်သကဲၢ်ဒ်နီးအသိးလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်မုၤလၢအစုစ့ၣ်နူၣ်ပကွၢ်မၤသးဒ်နီးလၢပမဲာ်အသိးဒီးပစံးလၢမၤသးသကဲၢ်သကဲၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မုၤလၢစုစ့ၣ်သကဲၢ်သကဲၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၇. **သကဲၢ်သကိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိဂဲၤတ့ၤတဆ့ၣ်နီၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢမၤသးသကဲၢ်သကိၢ်လီၤ. ပှၤကညီမၤသးသကဲၢ်သကိၢ်နူၣ်ယ့ၢ်တၢ်စံၣ်တၢ်ဒီးဟးဝဲလၢအံၤတပူၤလၢနၤတပူၤဒီးပစံးလၢဂဲၤသကဲၢ်သကိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစကဲၢ်စကိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သကဲာ်** အဝဲအံၤကွၢ်လၢသကဲၢ်အကျိ.

၂. **သကဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ကွဲၤသိၣ်လီၤကတိၢ်ဝဲသိၣ်ကဲာ်ကဲာ်ဒီးပစံးလၢကွဲၤသိၣ်ဒီးသကဲာ်လီၤ. ကွဲၤတဖျၢၣ်သိၣ်အိၣ်ဒီးအသကဲာ်. ဒီးပစံးလၢသကဲာ်လီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သကဲာ်ပူ** No.145-၁၄၅–၁ပှၤအစံၣ်တဲၤပိၢ်တဂၤဒီးစိၤတဂၤပိၢ်စံးမ့ၢ်စိၤနါဒီးအှၣ်လိာ်အသးလီၤ. စိၤနူၣ်အမံၤမ့ၢ်သကဲာ်ပိၢ်နူၣ်အမံၤမ့ၢ်ပိၢ်ဘီလီၤ. အှၣ်လိာ်အသးဒီးအိၣ်ဝဲဆူပသးပှၢ်အဟံၣ်ပိၢ်တခ်ိစံးဝဲမ့ၢ်စိၤနါစိၤတခ်ိခိၢ်စံးဝဲမ့ၢ်ပိၢ်နါပှၤခံဂၤနူၣ်စံးဝဲဒၣ်စိၤတခ်ိအံၤပိၢ်နူၣ်အိၣ်ဒီးအကဖုလီၤ. ပိၢ်တခိဒီးစကဖုတအိၣ်ဘၣ်,စိၤနူၣ်အကဖုအိၣ်ပိၢ်ဒီးစိၤခံဂၤနူၣ်ထိၣ်ကွဲးလီၤလာ်ပသးပှၢ်အဟံၣ်လီၤ ပိၢ်နူၣ်မ့ၢ်နါဒီးပိၢ်ကစံးဝဲယီၤလဲၣ်ပိၢ်အကဖုမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပိၢ်အပှၤစကလီးဒၣ်ဖိစိၤလံၤစိၤလီၤ. ပိၢ်တခ်ိစံးဝဲဒၣ်စိၤနူၣ်အကဖုအိၣ်အကဖုမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးတစိၤပှၤအံၤပကလီးဖိစိၤလံၤစိၤလီၤ. ကတိၤလိာ်အသးလၢပဂိၢ်မ့ၢ်အမဲာ်ညါဝံၤဒီးထုးဝဲဒီးသးသုၣ်တ့ၢ်ခိနူၣ်ဝံၤဒီးခိၣ်ဖှဲးအသးလီၤ. ပစကိၤစံၣ်ညီၣ်ပိၢ်ဒီးစိၤခံဂၤနူၣ်ပဖှဲးအီၤစိၤတဂၤနူၣ်အကဖုတအိၣ်ဘၣ်ပိၢ်တဂၤအိၣ်ဒီးအကဖုနူၣ်ဒီးယၣ်ဝဲလီၤ.ဒီးမၤထါပူလီၤ.

တကဲာ်အပှၤအိၣ်နံ့ထု.	ပိၢ်ဒီးစိၤသုတနူၢ်မါ.
ပိၢ်ဘီမၤအဂိၢ်တဖျူး	ကလှၤစိၤအခိၣ်ဖှၣ်တုး
တကဲာ်အပှၤအိၣ်နံ့ဘး	ပိၢ်ဒီးစိၤသုတအိၣ်ယှာ်
ပိၢ်ဘီမၤအဂိၢ်တပျ်	ကလှၤစိၤအခိၣ်ပှာ်လိာ်
ကလှၤစိၤအခိၣ်ထုကး	ပိၢ်ဒီးစိၤဖံးသိးဖံးသိး
ထိၣ်စံၣ်ကွဲၤအမဲၢ်ဖးန	ပိၢ်ဘိၣ်ဆံၣ်လီၤအဝဲာ်ထိ
ပိၢ်တနဒီးစိၤတန	သမၣ်စိၤကူၤလၢအသိး
ထိၣ်စံၣ်ကွဲၤအမဲၢ်ခံဘိ	ထုနူၢ်ယုတယုခံယု
မ့ၢ်ပိၢ်တဘိစိၤတဘိ	လဲဆှၢလဲၤကၤပိၢ်လိၣ်လှ

၄. **သကဲာ်သကူသကူသကဲာ်**နူၣ်မ့ၢ်ကွဲၤသိၣ်လီၤ. ကွၢ်လၢသကဲာ်အကျိ.

၁. **သကဲး** နူၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ဒီးကၢလၢတၢ်ပူၤဒီးပစံးလၢပခိၣ်သကဲးလီၤ. စခိၣ်လီၤလၢဆူတၢ်ပူၤဒီးစခိၣ်သကဲးကကၢ်တ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလီၤလၢလၢတၢ်ပူၤဒီးအခိၣ်သကဲးကၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကဲးဒီးတကဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကဲးသကးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သကဲးချာ** နူၣ်မ့ၢ်ပဝံထံတၢ်ပီၤပှဲၤပချာဒီးပစံးလၢပဝံထံတၢ်သကဲးချာလီၤ. ပှၤတဂၤဝံထံတၢ်သကဲးအချာလီၤ.

၃. **သကဲးဆု** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆးဘှဲၣ်ဆုဒ်ပျ်ဖံးခံအသိးဒီးပစံးလၢသကဲးဆုလီၤ. ပှၤကညီဆးသကဲးဆုနူၣ်ဆးကှၣ်ဘၢၣ်နူၣ်ကှၣ်ကူၤကှၣ်ကူၤဒီးပစံးလၢဆးသကဲးဆုလီၤ. ဒီးပစံးလၢသကဲးဆုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကဲးဆုသကးဆုလီၤ.

၄. **သကဲးသး** နူၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ဒိဆါပၢ်လၢပသးဒီးပစံးလၢဆါသကဲးသးလီၤ. ပှၤတဂၤတိၢ်ယၢဆါသကဲးသးလီၤ.

၁. **သကဲၤသကိၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၢၣ်ဖျိလၢဘိဖျိစ့ၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢဖျိသကဲၤသကိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကဲၤစကိၤဒီးတကဲၤတကိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဆဲးထီးတဒ့ဖျိမးသကဲၤသကိၤလီၤ.

၁. **သကိသကိ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးဂဲၤထၢၣ်ဝဲဒီးသါကတိၢ်ပှၤဂၤနူၣ်ပစံးလၢဂဲၤထၢၣ်သကိသကိလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကိစကိဒီးတကိတကိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးဂဲၤထၢၣ်မးသကိသကိသါကတိၢ်အဖိလီၤ.

၂. **သကိထိၣ်အသး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဂဲၤဆၢထၢၣ်စဃာ်ထိၣ်အသးဒီးပစံးလၢသကိထိၣ်အသးလီၤ. ပှၤတကမၤတကဲဒီးဂဲၤထၢၣ်သကိထိၣ်အသးတနူၢ်ဘၣ်.

၁. **သကိး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်ဒီးပှၤတဂၤမ့ၢ်ဂူၤခံဂၤမ့ၢ်ဂူၤအါအါကလဲာ်မ့ၢ်ဂူၤပစံးလၢသကိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကိးဒီးတကိးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအသကိးဟ်အခံတဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတံၤ

သကံးလီၤ. ဒီးအမူအသကံးလီၤ.

၂. **သကံးဂံၢ်မုၢ်** နၠဉ်မ့ၢ်ပှၤအါဂၤအိဉ်ဒီးပှၤရှလိာ်အသးဒီးပှၤဒီးပစံးလၢသကံးဂံၢ်မုၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသကံးဂံၢ်မုၢ်ဖိာ်အခံအါဂၤလီၤ. ထိရိၤတၢ်အါနၢအါဂၤရှလိာ်အသးနၠဉ်ပစံးလၢသကံးဂံၢ်မုၢ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၃. **သကံးသကံး** နၠဉ်မ့ၢ်ပှၤကဒံကဒံနၠဉ်ပစံးလၢသကံးသကံးလီၤ. ပှၤကညီသကံးသကံးကတိၤလိာ်အသးအနၢ်ပၢၢ်လိာ်အသး. ကီၤလၢသကံးသကံးကတိၤလိာ်အသးဒီးအနၢ်ပၢၢ်လိာ်အသးလီၤ.

၄. **သကံးသကု** နၠဉ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးတၢ်ဖံးတၢ်မိဆူဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢမၤသးသကံးသကုလီၤ. တၢ်ဖံးဃုထိဉ်သကံးသကုစံးဝဲဒဉ်.

၅. **သကံးဒိး** နၠဉ်မ့ၢ်ဖိသဉ်သးဝံဉ်လိာ်ကွဲတၢ်ဒီးစံးဝဲဒဉ်မိၢ်ဓၢမိၢ်ဓၢသကံးဒိးပၢ်ဓၢပၢ်ဓၢသကံးဒိးသကံးဒိးထံညဉ်လံဉ်လိာ်,သကံးဒိးထံညဉ်ဝဲာ်လိာ်စံးဝဲလီၤ.

၆. **တံၤသကံး** နၠဉ်မ့ၢ်ပစံးသကံးဒီးအဆိလၢတံၤသကံးလီၤ. ပှၤအိဉ်ဒီးတံၤသကံးနၠဉ်တပျုၢ်ဘဉ်တၢ်ဘဉ်.

၇. **မၤသကံး** နၠဉ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်အါဂၤဒီးပစံးလၢမၤသကံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤသကံးအိဉ်သကံးလီၤ. ပှၤကညီမၤခုးမၤသံဉ်ဒီးမၤသကံးအိဉ်သကံးးဝဲလီၤ.

၈. **မံသကံး** နၠဉ်မ့ၢ်ပမံဒီးပှၤအါဂၤဒီးပစံးလၢမံသကံးလီၤ. ပမ့ၢ်မံခံဂၤဒီးပစံးလၢမံသကံးလီၤ. ဓကလဲၤမံသကံးဒီးနၤလီၤ. ဖိသဉ်ခွါကဒံကဒံမံသကံးဝဲလီၤ.

၉. **လဲၤသကံး** နၠဉ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်အါဂၤဒီးပစံးလၢလဲၤသကံးလီၤ. လဲၤသကံးဒီးယၤဆူဝ့ၢ်ပူၤတက့ၢ်.

၁၀. **အိဉ်သကံး** နၠဉ်မ့ၢ်ပဆှဉ်နီၤအိဉ်ဒီးပှၤဂၤဒီးပစံဉ်တဲၤတၢ်ဒီးပှၤဂၤနၠဉ်ပစံးလၢအိဉ်သကံးလီၤ.

၁၁. **အိဉ်သကံး** နၠဉ်မ့ၢ်ပအိဉ်မှၤဒီးပသကံးဒီးပစံးလၢပအိဉ်သကံးလီၤ. ပှၤတဖဉ်အိဉ်သကံးမှၤအါဂၤလီၤ. ပအိဉ်သကံးမှၤဒီးပဘူးပတံၢ်နၠဉ်ဝံဉ်ဝဲလီၤ.

၁. **သကံ** နၠဉ်မ့ၢ်တၢ်မိဉ်မံပသးဒီးကလံၤသုဉ်ထိဉ်ကသုဉ်လီၤလၢပကိာ်ပူၤပခဉ်အီထိဉ်အသးနၠဉ်ပစံးလၢသကံလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသကံသကါလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်မိဉ်မံအသးဒီးသကံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတကံဒီးစကံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သကံ** နၠဉ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်မၤသးဒ်ခုဉ်အသိးအလဉ်ဖးလဲၢ်ဒီးမဲထိဉ်လၢကမါပူၤနၠဉ်ပကိးလၢသကံလီၤ. ဒီးပကိးလၢတကံစ့ၢ်ကီးလီၤ. သကံဖိနၠဉ်ဂ့ၤကၢ,သကံနၠဉ်အဖိဒ်ခုဉ်ဖိအသိးတစဲးစဲးဒီးအဖိဖှဉ်ဘိဉ်သလိၢ်လီၤ.

၁. **သကံၢ်** နၠဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီကွၢ်တၢ်ကျိဉ်ထိဉ်မဲာ်ဒီးကွၢ်ထိဉ်အမဲာ်ဆူအခိဉ်တခိနၠဉ်ပစံးလၢသကံၢ်အမဲာ်လီၤ. ပစံးလၢတကံၢ်ဒီးစကံၢ်အမဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်တၢ်ဒီးသကံၢ်ထိဉ်အမဲာ်လီၤ.

၂. **သကံၢ်တိၢ်** နၠဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆှဉ်နီၤတစိၤခိဉ်ဒီးအခံတတုၤလီၤဘဉ်နီဉ်ကျါခိဉ်နၠဉ်ပစံးဆှဉ်နီၤသကံၢ်တိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကံၢ်ဝံၢ်သကံၢ်တိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆှဉ်နီၤသကံၢ်တိၢ်ဒီးအခံတတုၤလီၤဘဉ်နီၢ်ကျါခိဉ်ဘဉ်.

၃. **သကံၢ်ထိဉ်** နၠဉ်မ့ၢ်ပယိၢ်ထိဉ်သုဉ်ကပၤလၢပခိဉ်တခိဒ့စိၤဒီးပခိဉ်အဝဲတခိပယိၢ်လီၤဟိဉ်ခိဉ်ဒီးပစံးလၢပသကံၢ်ထိဉ်သုဉ်ကပၤလီၤ. ပှၤတဂၤနၢ်ဟူတၤဒိဉ်ခိဉ်သိဉ်ဒီးသကံၢ်ထိဉ်သုဉ်ကပၤလၢသါကထိဉ်သုဉ်လီၤ.

၄. **သကံၢ်ထိဉ်သး** နၠဉ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ဒီးပဟ်ထိထိဉ်ပယိၢ်ဒ့နၠဉ်ပစံးလၢပသကံၢ်ထိဉ်ပသးလီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်တၢ်ဒီးသကံၢ်ထိဉ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကံၢ်ထိဉ်သကၢ်ထိဉ်လီၤ.

၁. **သကံး** နၠဉ်အိဉ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ဓကလဲၤသကံး, ဓကအိဉ်သကံးမှၤ, ဓကမံသကံးဒီးနၤဒီးပစံးလၢစကံးဒီးတကံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သကံး** နၠဉ်မ့ၢ်ပှၢ်လၢ်ကျါအိဉ်ကဝီၤလၢဖျိသးကံၢ်ပူၤနၠဉ်ပစံးလၢသကံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတကံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. သကံးပူၤနၠဉ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိဉ်ရှသူဉ်ဝဲလီၤ.

၁. **သကံၤ** နၠဉ်မ့ၢ်တၢ်ထံးလၢပသူဉ်ပဖျးတကလုာ်ပအိဉ်အသဉ်ပမၤလၢကသူပမၤလၢတၢ်ကျိုးဒီးပကိးလၢသကံၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသကံၤဘိဘ့လီၤ. ပကိးလၢတကံၤဒီးစကံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒဲးအိဉ်သကံၤသဉ်ပကဖိအိဉ်လၢကသူလီၤ.

၂. **သကံၤ** နၠဉ်မ့ၢ်ပသးပှၢ်လၢပၢဘဉ်ရှဉ်တဖဉ်နၠဉ်ပစံးလၢသကံၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသကံၤသဘးလီၤ. ပကိးလၢကံၤဒိဉ်သဘးထိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သကံၤကံဉ်စံ** နၠဉ်မ့ၢ်သကံၤတကလုာ်အသဉ်ကံဉ်ဃှလၢအခံနၠဉ်ပကိးလၢသကံၤကံဉ်စံလီၤ. သကံၤကံဉ်စံနၠဉ်အသဉ်ထဲထိဉ်ဒ့ဉ်ဒံဉ်မၤသးဖျာဉ်သလၢဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကံၤကံဉ်တၢၢ်သကံၤကံဉ်စံလီၤ.

၄. **သကံၤကျူ** နၠဉ်မ့ၢ်သကံၤတကလုာ်အဆှဉ်အိဉ်ဒီထံးညါဒီးအသဉ်ဒီးဆှဉ်ဝဲဒီးပကိးလၢသကံၤကျူလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသကံၤကျူသကံၤဘ့သကံၤတၢၢ်သကံၤကျူလီၤ.

၅. **သကံၤကျ့** နၠဉ်မ့ၢ်သကံၤတကလုာ်ပတသူဉ်ဘဉ်ဒီးမဲထိဉ်ဒ်နိဉ်အသိးဖှဉ်တြီးဒီးအဆှဉ်အိဉ်အါဝဲဒီးအသဉ်ထဲစမ့ၢ်စဆဉ်ဒီးပစံးလၢသကံၤကျ့လီၤ. သကံၤကျ့နၠဉ်ပတသူဉ်တဖံဘဉ်နာ်သကုဒီးမဲထိဉ်ဒဉ်တၢ်ဒ်နိဉ်အသိးလၢခုးသိနၠဉ်လီၤ. ဒီးပမၤလၢတၢ်ကျိုးဒီးပအိဉ်ဆံဉ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသကံၤကျ့သကံၤကျါလီၤ.

၆. **သကံၤကွဲၤ** နၠဉ်မ့ၢ်သကံၤတကလုာ်အသဉ်ဖးထီအိဉ်တဖံးတစိးဒီးပကိးလၢသကံၤကွဲၤလီၤ. ဒီးအသဉ်လုးသူတနီၤအသဉ်ဝါတနီၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသကံၤတၢၢ်သကံၤကွဲၤလီၤ. သကံၤကွဲၤနၠဉ်အသဉ်ထဲဃာ်တိၢ်ကွါတိၢ်ဒီးပအိဉ်ဝံဉ်ဝဲလီၤ.

၇. **သကံၤခဉ်** နၠဉ်မ့ၢ်သကံၤတကလုာ်အသဉ်ပြံကဒံဒီးခဉ်ဝဲနၠဉ်ပကိးလၢသကံၤခဉ်လီၤ. သကံၤခဉ်နၠဉ်အသဉ်ထဲစုဆဉ်ဖျာဉ်သလၢဉ်လီၤ. ပကိးဒီးအဆိလၢသကံၤဘုဉ်သကံၤခဉ်လီၤ.

၈. **သကံၤခဉ်ကဘီ** နၠဉ်မ့ၢ်သကံၤတကလုာ်မဲထိဉ်ကြီကြီလၢသံဉ်ခိဉ်လိၢ်ပူၤထိရိၤတပူၤအါမးဒီးပကိးလၢသကံၤခဉ်ကဘီလီၤ. ဒီးပကိးလၢသကံၤယိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးလၢပဖိသဉ်နၠဉ်ပတထံဉ်နီတခိဉ်ဘဉ်ပထံဉ်ထဲပှၤအဲကလံးအစိၤလၢဟဲနးဝ့ၢ်တဝဲဉ်ဒီးပထံဉ်

သကိၢနၣ်တကလုာ်ဒီးပစံးလၢသကိၢခၣ်ကဘီလီၤ. ဒီးပဆိကမိၣ်အချံဟဲလၢကဘီဒီးပကီးလၢသကိၢခၣ်ကဘီလီၤ. ဒီးပကီးလၢသကိၢခၣ်ယီၤနါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **သကိၢခၣ်ယီၤ** နၣ်မ့ၣ်သကိၢတကလုာ်အထံးပြံကဲၣ်ဒိၤဒီးပကီးလၢသကိၢခၣ်ယီၤလီၤ. သကိၢခၣ်ယီၤနၣ်အသၣ်ထဲစုဆၣ်နါစုၤဒီးအထံးထဲစုမ့ၢ်စုဆၣ်ဒီးအလၣ်ဖးဒ့ဝဲနၣ်ပကီးလၢသကိၢခၣ်ယီၤလီၤ. ပအီၣ်အသၣ်ခၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကျိးအီၣ်အသၣ်ဒီးမ့ၤဒီးတၢ်ရၣ်လီၤ.

၁၀.**သကိၢစိုး** နၣ်မ့ၢ်သကိၢတကလုာ်အသၣ်ထဲခိၣ်မု့ၢ်ဒိၣ်ဒီးအသၣ်စိုးဝဲနၣ်ပကီးဝဲလၢသကိၢစိုးလီၤ. သကိၢစိုးနၣ်ပှၤကညီသူၣ်ဝဲဖျးဝဲအါမးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢတၢ်သကိၢစိုးလီၤ.

၁၁.**သကိၢစွဲ** နၣ်မ့ၢ်သကိၢဖျ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သကိၢတကလုာ်ပအီၣ်တဘူၣ်ဘၣ်ဒီးမူၤပှၤဒီးပဖျ့ၢ်နၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢဖျ့ၢ်သကိၢစွဲလီၤ.

၁၂.**သကိၢဆံၣ်** နၣ်မ့ၢ်သကိၢတကလုာ်အသၣ်ထဲခိၣ်မု့ၢ်ဒိၣ်ဒီးအသၣ်မ်ဆံၣ်ဝဲဒီးအသၣ်ဒီးဆှၣ်ဝဲနၣ်ပကီးလၢသကိၢဆံၣ်လီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢဆံၣ်သကိၢအ့လီၤ. သကိၢဆံၣ်နၣ်ပှၤကညီအီၣ်ဝဲဝံၣ်လၢရၣ်အီၣ်တၢ်လီၤ.

၁၃. **သကိၢတလၢၤ** နၣ်မ့ၢ်သကိၢလၢတလၢၤသူၣ်ဝဲလၢသကိၢကွဲၤလၢအလုးတကၠာ်နၣ်ပကီးလၢသကိၢတလၢၤလီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢတလၢၤသကိၢပံၤယီၤလီၤ. သကိၢတလၢၤနၣ်တလၢၤသူၣ်ဝဲလၢသဝံပူၤနၣ်လီၤ.

၁၄.**သကိၢတၢၢ်** နၣ်မ့ၢ်သကိၢစိုးအဆိဒီးမ့ၢ်သကိၢတကလုာ်လၢအသၣ်စိုးဝဲနၣ်လီၤ.

၁၅.**သကိၢတၢၢ်** နၣ်မ့ၢ်သကိၢဘုအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သကိၢတကလုာ်လၢအသၣ်အီၣ်ဒီးအဆှၣ်လၢအသၣ်ဝါဝဲလီၤ.

၁၆.**သကိၢဖျ့ၢ်** နၣ်မ့ၢ်သကိၢတကလုာ်လၢပအီၣ်အသၣ်တဘူၣ်ဘၣ်ဒီးမူၤပှၤပဖျ့ၢ်နၣ်ပကီးလၢသကိၢဖျ့ၢ်စွဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢဖျ့ၢ်သကိၢစွဲလီၤ. သကိၢဖျ့ၢ်နၣ်တလၢၤသူၣ်ဝဲလၢမၤကသံၣ်ဝဲၣ်ကလီးလီၤ.

၁၇.**သကိၢဘု** နၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်သကိၢတကလုာ်လၢပမၤလၢဘုကျါလၢခုးဒီးအသၣ်ထဲထိၣ်ဒ့ၣ်ဒံၣ်ဒီးအသၣ်ဝါဝဲဒီးအထံးအီၣ်ဒီးအဆှၣ်နၣ်ပကီးလၢသကိၢဘုလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢတၢ်သကိၢဘုဒီးသကိၢဘုသကိၢဘါလီၤ.

၁၈.**သကိၢဘုၣ်** နၣ်မ့ၢ်သကိၢခၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သကိၢတကလုာ်အသၣ်ခၣ်ဝဲဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢဘုၣ်သကိၢခၣ်လီၤ.

၁၉.**သကိၢဘီဘု** နၣ်မ့ၢ်ပကီးသကိၢအဆိဒီးပကီးလၢသကိၢဘီဘုလီၤ.

၂၀.**သကိၢယီၤ** နၣ်မ့ၢ်သကိၢတကလုာ်မဲထိၣ်ကြိကြိအါအါကလံာ်ဒီးပကီးလၢသကိၢယီၤလီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢယီၤသကိၢသွံလီၤ. သကိၢယီၤနၣ်အသၣ်ထဲစုမ့ၢ်စုဆၣ်ဖျၢၣ်သလၢၣ်လီၤ.

၂၁.**သကိၢဃါ** နၣ်မ့ၢ်သကိၢသူအဆိလီၤ. မ့ၢ်သကိၢတကလုာ်အသၣ်သူဝဲဒီးမ့ၢ်သကိၢကွဲၤလၢပကီးသကိၢတလၢၤနၣ်လီၤ.

၂၂. **သကိၢသဘး** နၣ်မ့ၢ်သကိၢပသးပှၢ်လၢပၢစ္ၣ်နၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢသဘးလီၤ.

၂၃. **သကိၢသဒုး** နၣ်မ့ၢ်သကိၢတကလုာ်လၢအသၣ်ခၣ်တစဲးစဲးဒီးပကီးလၢသကိၢသဒုးလီၤ. သကိၢသဒုးနၣ်မ့ၢ်သကိၢအသၣ်ခၣ်ဝဲလၢသၣ်လၢတၢ်ယီၤခါဒီးပအီၣ်ခၣ်တစဲးစဲးနၣ်ပစံးလၢသကိၢသဒုးလီၤ. ထီရီၤသကိၢနၣ်မ့ၢ်သၣ်လၢတၢ်ယီၤခါဒီးခၣ်တစဲးစဲးဒီးပစံးလၢသကိၢသဒုးလီၤ. သကိၢသၣ်လၢတၢ်ယီၤခါသဒုးပအီၣ်တဝံၣ်ဘၣ်. ဒီးသကိၢသဒုးနီၢ်နီၢ်အီၣ်တကလုာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢသဒုးသကိၢသအးလီၤ.

၂၄. **သကိၢသၣ်** နၣ်မ့ၢ်သကိၢအဘိၣ်အဖီကဲလၢအဒိဖျၢၣ်ဒီးပစံးလၢသကိၢသၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကိၢသူၣ်သကိၢသၣ်လီၤ. သကိၢသၣ်နၣ်ပချံအီၣ်ဖီအီၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ.

၂၅. **သကိၢသူ** နၣ်မ့ၢ်သကိၢလၢအသၣ်သူတဖၣ်ဒီးပစံးလၢသကိၢသူလီၤ. သကိၢသူနၣ်ပကီးလၢသကိၢလုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢသူသကိၢလါလီၤ.

၂၆. **သကိၢသူၣ်** နၣ်မ့ၢ်သကိၢသၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သကိၢအဖီကဲထိၣ်အဖျၢၣ်နၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢသူၣ်သကိၢသၣ်လီၤ.

၂၇. **သကိၢအ့** နၣ်မ့ၢ်သကိၢဆံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သကိၢတကလုာ်လၢအသၣ်ဒီးဆှၣ်ဒီးဆံၣ်ဝဲနၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသကိၢဆံၣ်သကိၢအ့လီၤ.

၂၈. **မိၣ်သကိၢသး** နၣ်မ့ၢ်ပမိၣ်ညါသးအသးကံၢ်ပှၤနၣ်ပစံးလၢပမိၣ်သကိၢသးလီၤ. ပမိၣ်သကိၢသးနၣ်ပယိၢ်တၢ်တတုၤလီၤဘၣ်. ဒီးပစံးလၢပမိၣ်နီၢ်ဟၤမ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၉. **စုသကိၢသး** နၣ်မ့ၢ်စုညါသးကံၢ်ပှၤနၣ်ပစံးလၢစုသကိၢသးလီၤ. ပစုသကိၢသးနၣ်လီၤဆၢၣ်ဝဲတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစုသကိၢသူၣ်စုသကိၢသးလီၤ.

၃၀. **ဒံၣ်သကိၢ** နၣ်မ့ၢ်ထိရီၤတၢ်ဒံၣ်အသးကံၢ်ပှၤဘိဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဂီၤဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝါဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤအကစိၤဖိးဘၢဝဲနၣ်ပစံးလၢဒံၣ်သကိၢလီၤ. ဆိဒံၣ်သကိၢနၣ်ဘိဝဲဒီးတရုးဒံၣ်သကိၢနၣ်ဝါဝဲလီၤ. ဒီးတၢ်လၢအဖါတဖၣ်အဒံၣ်သကိၢအီၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဆိဒံၣ်သကိၢနၣ်ပအီၣ်ဝံၣ်သိကၢၢ.

၃၁. **ဖီသကိၢ** နၣ်မ့ၢ်ဖီတကလုာ်အထံးဒ်သကိၢအသိးဒီးပစံးလၢဖီသကိၢလီၤ. ဒီးလၢပှၤကညီအကျါနၣ်အီၣ်စုၤဝဲလီၤ.

၁. **သကြှၢၣ်ကလာ်** နၣ်မ့ၢ်ထိရီၤတၢ်လီၤတဩုးသိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢသိၣ်သကြှၢၣ်ကလာ်လီၤ. ပအီၣ်လၢဟံၣ်ဖိခိၣ်အါဂၤဒီးဟံၣ်လီၤတဩုးသိၣ်သကြှၢၣ်ကလာ်လီၤ. စကၢ်တိၤလီၤတဩုးသိၣ်သကြှၢၣ်ကလာ်လီၤ.

၁. **သကြှူၤသကြၢ်** နၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်သိၣ်အ့ၣ်တၢ်သိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ယီၤသဘျုးဖိၣ်တလၢၤသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသိၣ်သကြှူၤသကြၢ်လီၤ. ကွၢ်ဟုၣ်ယီၤကဟဲတကၠၢ်. ယီၤမ့ၢ်ဖိၣ်ပှၤသကြှူၤသကြၢ်နၣ်ပယှၢ်တချူးဘၣ်.

၁. **သကြၢၣ်ကလာ်** နၣ်မ့ၢ်ပယှၢ်လီၤထံသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပထိၣ်ယီ ယၢၣ်ယံးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသိၣ်သကြၢၣ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤယှၢ်လီၤထံသိၣ်သကြၢၣ်ကလာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **သကျွင်** ၼၼ်မႃႇသကိူၼ်ႇအၼ်သိလီႈ. ဢိူးမႃႇတၢႆလီႈဢၢၼ်ႇအတြီ ပူႇၼၼ်ပတ်ႈဢိူးအၼ်သိလၢသကိူၼ်ႇသကျုၺ်လီႈ.

၁. **သကျူး** ၼၼ်မႃႇသကျူးအၼ်သိလီႈ. ဢိူးမႃႇပမႃတဢိူးလၢဝၼ်ႇဢိူးပ တ်ႈဢိူးအၼ်သိလၢသကျူးသကျူးလီႈ.

၁. **သကျူကလၢ်** ၼၼ်မႃႇပဢိုၼ်တၢႆတၢႆတုႇလီႈသိုၼ်ဝဢိူးပတ်ႈလၢ သိုၼ်သကျူကလၢ်လီႈ. ပုႇတဂႃဢိုၼ်တၢႆပျူတဘီလၢယၢၼ်ႇသကျူ ကလၢ်ဢိူးတၢၼ်ဝလီႈ.

၂. **သကျူ** ၼၼ်မႃႇသကျူႇအၼ်သိလီႈ. ဢိူးမႃႇတၢႆကူတၢႆသိူးမႃႇဂူႇစႂ ၶိမႃႇဂူႇအၼူၼ်မႃႇတအိုၼ်မႃႇဘၼ်လိၢ်ဝကၼုၼ်ၼၼ်ဢိူးပတ်ႈလၢသ ကျူႇသကျူလီႈ.

၁. **သကျွ်သကိူၼ်** ၼၼ်မႃႇတၢႆၽူးလီႈဢၢၼ်ၼၼ်ပတ်ႈဢိူးအၼ်သိလၢသ ကျွ်သကိူၼ်လီႈ. ထံၿိတြီလီႈဢၢၼ်သကျွ်သကိူၼ်တ်ႈဝလီႈ.

၁. **သကျွၢ်** ၼၼ်မႃႇပုႇလၢအမၢ်ၶိုၼ်ကျွၢ်ဢိုၼ်ဢိူးအမၢ်ပုႇလီႈဢၢၼ် ၼၼ်ပတ်ႈလၢအမၢ်သကျွၢ်လီႈ. ဢိူးပတ်ႈလၢသကျွၢ်ဢၢၼ်စႃႇကိူးလီႈ. ဢိူးပတ်ႈဢိူးအၼ်သိလၢသကျွၢ်ဢၢၼ်သကျွၢ်ၼၼ်လီႈ. ဢိူးပတ်ႈဢိူးအၼ်သိ လၢသကျွၢ်ၼၼ်သကျွၢ်ဢၢၼ်စႃႇကိူးလီႈ. ပုႇတဂႃအမၢ်သကျွၢ်မႃး သကျွၢ်ဢၢၼ်လီႈ.

၂. **လီႈသကျွၢ်** ၼၼ်မႃႇတၢႆဢၢၼ်တၢႆၶ်ႈဢိူးပတ်ႈလၢမူၶိုၼ်လီႈသ ကျွၢ်လီႈ. ဢိူးပတ်ႈဢိူးအၼ်သိလၢလီႈသကျွ်လီႈသကျွၢ်လီႈ. မူၶိုၼ် လီႈသကျွၢ်ၼၼ်တၢႆၡူႇကဢိုၼ်ဢၢၵိၢ်တၢၼ်လီႈ.

၁. **သကျူး** ၼၼ်မႃႇပမႃတဢိူးလၢသုၼ်ဢိူးပတ်ႈလၢသကျူးလီႈ. ဢိူး ပတ်ႈလၢသကျူးသကျူးလီႈ. ဢိူးပတ်ႈလၢတကျူးစႃႇကိူးလီႈ. တ ကျူးၼၼ်ပဢၢအိုၼ်တၢႆကမႃအိုၼ်လၢအပူႇလီႈ.

၁. **သကျုၣ်ကလၢ်** ၼၼ်မႃႇဝၼ်ၶိဝၼ်ၽွၢသိုၼ်သကျုၣ်ကလၢ်လီႈ. ဢိူးပတိၢ်လၢႆလၢၼိုၼ်ပကူၼ်ၼၼ်သိုၼ်သကျုၣ်ကလၢ်လီႈ.

၂. **သကျုၣ်ကလၢ်** ၼၼ်မႃႇဢၼ်ယူႇၽျဝမႃႇဂူႇ, ထိလီႈအမိၢ်ပႃႇ လဵႇၽျဝမႃႇဂူႇပတ်ႈလၢၽျသကျုၣ်ကလၢ်လီႈ. ဢၼ်ယူႇလၢမူၶိုၼ် ၽျသကျုၣ်ကလၢ်လီႈ.

၁. **သကျူၣ်** ၼၼ်မႃႇပၼုၼ်ၼီႇဢိူးပမႃလီႈၼုၶိုၼ်ထႆးဘၼ်ပၶိုၼ်မႃႇၼႃ ၡူႇသုတအိုၼ်ၽျထိုၼ်တဂွႃႇဢိူးပတ်ႈလၢပၼုၼ်ၼီႇသကျူၣ်ပသးလီႈ. ပုႇတဂႃၼုၼ်ၼီႇသကျူၣ်အသးလၢၼုဘၼ်တုႇလီႈလၢအၶိုၼ်မႃႇၼႃ ၡူႇလီႈ. ဢိူးပတ်ႈဢိူးအၼ်သိလၢသကျူၣ်သကျုၺ်လီႈ.

၂. **လီႈသကျူၣ်** ၼၼ်မႃႇပကိူးပုႇဂတဘီဘၼ်တဘီတဘီဘၼ်တ ဘီဢိူးပတ်ႈလၢပကိူးလီႈသကျူၣ်လီႈ. ဢိူးပတ်ႈလၢလီႈတကျူၣ်စႃႇ ကိူးလီႈ. ပုႇတဂႃကိူးအမိၢ်ဢိူးလီႈသကျူၣ်မႃးလီႈ.

၃. **လီႈသကျူၣ်** ၼၼ်မႃႇပုႇကညီမႃတၢႆကၼ်ကမၼ်ဢိူးတ်ႈဝလၢၼဵ လီႈသကျူၣ်လီႈ. ဢိူးမႃႇမႃတၢႆကၼ်ကမၼ်လၢမႃၼဵတဘၼ်ဘၼ်ၼၼ် လီႈ. ၼဵလီႈသကျူၣ်ဢိူးစမႃတၢႆကၼ်ကမၼ်ဝလီႈ.

၄. **ဢုးသကျူၣ်** ၼၼ်မႃႇတၢႆဢၢၼ်တၢႆၶ်ႈလၢပတထၼ်ထိုၼ်ဘၼ်မႃႇ မၢ်လိမၢ်ၼၼ်ပတ်ႈလၢတၢႆမႃအသးဢုးသကျူၣ်လီႈ. တၢႆမႃအသး ဢုးတကျူၣ်ပတထၼ်ထိုၼ်ဘၼ်မႃႇမၢ်လိမၢ်ဘၼ်လီႈ. ဢိူးပတ်ႈဢိူးအ သိလၢဢုးသကျူၣ်ဢုးသကျုၺ်လီႈ.

၅. **ဢုးသကျူၣ်** ၼၼ်မႃႇပုႇကညီအသးဢုးတၢႆတမံႇမံႇဢိူးပၢ်သပႃႇ အသးၼၼ်ပတ်ႈလၢပၢ်အမၢ်ဢုးသကျူၣ်လီႈ. ပုႇတဂႃပုႇဂလိၢ် လၢကွိၢ်ဢိူးပၢ်အမၢ်ဢုးသကျူၣ်လီႈ.

၁. **သကျူးကလၢ်** ၼၼ်မႃႇပယူႇလီႈတၢႆလဵႇၼၢ်ညီဝဢိူးပတ်ႈလၢ လဵႇၼၢ်သကျူးကလၢ်လီႈ. ပုႇတဂႃယူႇတသၼ်အၡျံဢိူးၼၢ်ဝသ ကျူးကလၢ်လီႈ.

၁. **သကျူကလၢ်** ၼၼ်မႃႇပထုးတၢႆထိရီႇတမံႇဢိူးတၼူဘၼ်ဢိူးက တၢ်ဝၼၼ်ပတ်ႈလၢကတၢ်သကျူကလၢ်လီႈ. စထုးၡျံတဘုၼ်က တၢ်မႃးသကျူကလၢ်လီႈ. တၶွဘၼ်ကွႃးစထုးကတၢ်သကျူက လၢ်လီႈ.

၁. **သကျူႃကလၢ်** ၼၼ်မႃႇပဢိတကိူၼ်ႇသုၼ်ၽူသိုၼ်ဝဢိူးပတ်ႈလၢသိုၼ် သကျူႃကလၢ်လီႈ. ပုႇတဂႃဢိတကိူၼ်ႇသုၼ်ၽူသိုၼ်သကျူႃလၢ် လီႈ.

၁. **သကျူးကလၢ်** ၼၼ်မႃႇပယူႇလီႈတၢႆထိရီႇတမံႇၼၢ်ညီဝဢိူးပ တ်ႈလၢၼၢ်သကျူးကလၢ်လီႈ. ပုႇတဂႃအိုၼ်မူႇတမိဢိူးယူႇမႃးဝသ ကျူးကလၢ်လီႈ.

၁. **သကျူႇကလၢ်** ၼၼ်မႃႇပလဵႇတၢႆပဢၢထၢၼ်ကတိၢ်ဢိူးပတ်ႈလၢ ပဢၢထၢၼ်ကတိၢ်သကျူႇကလၢ်လီႈ. ကၼ်တၼ လဵႇတၢႆဢိူးဢၢ ထၢၼ်ကတိၢ်မႃးသကျူႇကလၢ်လီႈ. ပုႇတဂႃလဵႇတၢႆဢိူးဢၢထၢၼ် ကတိၢ်မႃးသကျူႇကလၢ်လီႈ.

၁. **သကျူ** ၼၼ်မႃႇပုႇကညီကွႃအမၢ်တၢႆတၢႆဢၢဘၼ်ဢိူးပတ်ႈလၢ အမၼ်သကျူလီႈ. ဢိူးပတ်ႈလၢတကျူစႃႇကိူးလီႈ. ပုႇမၢ်သကျူၼၼ် ကွႃတၢႆလၢအမၢ်ကပႇလီႈ. ဢိူးပတ်ႈဢိူးအၼ်သိလၢသကျူတိၢ်ပႇလီႈ.

၁. **သကျူၼ်** ၼၼ်မႃႇပလဵႇယူႇအိုၼ်ပႃးအိုၼ်တၼူဘၼ်ဢိူးပတ်ႈလၢပ လဵႇတၢႆသကျူၼ်လီႈ. ဢိူးပတ်ႈဢိူးအၼ်သိလၢသကျူၼ်သတွႇလီႈ. စ လဵႇပႃးသကျူၼ်ဢိူးတၼူတၢႆၼီတမံႇဘၼ်.

၂. **သကျူၼ်** ၼၼ်မႃႇပုႇလၢအမါအဝတအိုၼ်ဘၼ်ၼၼ်ပတ်ႈလၢပုႇ သကျူၼ်သတွႇလီႈ. ၡူႇသကျူၼ်သတွႇၼၼ်မႃႇပုႇလီႈယီၼၼ်လီႈ.

၃. **ကိူးသကျူၼ်** ၼၼ်မႃႇတၢႆတမံႇအိုၼ်ၼၢ်သကုဢိူးပတကိူးဘၼ်ဢ အမံႇအိုၼ်ဝအသိူးဘၼ်ပကိူးလီႈၼိတၢႆအမံႇတမံႇၼၼ်ဢိူးပတ်ႈလၢ ကိူးကျူၼ်လီႈ. ထိူးၼၼ်ပကိူးသကျူၼ်အမံႇလၢတၢႆၼႃ, ထိၶိုၼ်ၼၼ်ပ ကိူးသကျူၼ်အမံႇလၢတၢႆၸၢ်, တပႅၼၼ်ပကိူးသကျူၼ်အမံႇလၢ တကျုၺ်ၶိုၼ်လီႈ. ထိရီႇပကိူးလီႈၼိတၢႆအမံႇၼၼ်ပတ်ႈလၢပကိူးသ ကျူၼ်လီႈ.

၁. **သကျူႇ** ၼၼ်မႃႇတၢႆကၼုၼ်ဝလၢလီႈလဵလၢအၼူၼ်တအိုၼ် ဘၼ်ဢိူးသဢဲးသဢိူးကၼိုးကၼုၼ်တအိုၼ်ဘၼ်ဝၼၼ်ပတ်ႈလၢသ ကျူႇလီႈ. ဢိူးပတ်ႈဢိူးအၼ်သိလၢသကျူႇသကျူသကျူႇကတုလီႈ. လုၼ်ၼၼ်ပၽူလၢယိူးဢိူးမႃအသးသကျူႇကတုလီႈ. သုၼ်လၢပတဲ ကၼုၼ်ၼၼ်တုႇပတြူၺ်လၢယိူးဢိူးသကျူႇသကျူဝလီႈ. ဢိူးပတ်ႈ လၢစကျူႇဢိူးတကျူႇစႃႇကိူးလီႈ.

၂. **သကျူႇၼွႆး** ၼၼ်မႃႇလၢႆသူလၢကိႃဝဢိူးကၼုၼ်ဝလၢတအိုၼ် ဘၼ်ယၢၼ်ၼၼ်ပတ်ႈလၢမႃသးသကျူမၼွႆးလီႈ. လၢႆသူသကျူႇၼွႆး ၼၼ်ပကျူယၢၼ်တသုဘၼ်. ဢိူးပတ်ႈဢိူးအၼ်သိလၢသကျူႇၼၼ်သကျူႇ ၼွႆးလီႈ.

၁. **သကျွ** ၼၼ်မႃႇပုႇကညီတကရႃႇယီအသးတပႃႇစၢ်ၼူႃလိၢ်ဘၼ် အသးဢိူးအသးဢ်သိူးသိူးၼၼ်ပတ်ႈလၢသကျွလီႈ. ဢိူးပတ်ႈဢိူးအၼ်သိ

လၢသဒၢၣ်သကျဲလီၤ. ပှၤသဒၢၣ်သကျဲတဖၣ်န့ၣ်အသးဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးပှၤအိၣ်ဖျံၣ်မ့ၢ်တနံၤဃီန့ၣ်ပစံးလၢသကျဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတကျဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သကျိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤဆၢၣ်အတြီပှၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်လီၤသကျိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သကျိၢ်ပှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထံဖိတြီလီၤဆၢၣ်သကျိၢ်အိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤဆၢၣ်ဝဲဖးထီတတဲာ်ဒံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသကျိၢ်သကျာ်စံးဒီးအဆိန်န့ၣ်လီၤ.

၂. **ခံသကျိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပခံကိၢ်ခံလိၣ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်ပစံးလၢခံသကျိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢခံပှၤသကျိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ခံသကျိၢ်ခံသကျာ်စံးဝဲဒီးအဆိလီၤ.

၃. **ယၢ်သကျိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မုၣ်အတၢ်အဘိးကဆူးပှၤလီၤဆၢၣ်ဖဲာ်စဲာ်ဒီးပစံးလၢလၢ်သကျိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢ်သကျိၢ်ခံသကျိၢ်, လၢ်သကျိၢ်ထူၣ်သကျိၢ်လီၤ.

၄. **ထီၤသကျိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ကဆူးပှၤလီၤဆၢၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလီၤသကျိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသကျိၢ်လီၤသကျာ်လီၤ. ထံဖိတြီပှၤလီၤသကျိၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **သကျိၣ်** န့ၣ်မ့ၣ်ယဲာ်ကနၣ်လီၤလဲလၢပကျ့တနာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢသကျိၣ်လီၤ. ယဲာ်တဘ့ၣ်အကနၣ်သကျိၣ်ကတိၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **သကျိၤမီၤဂဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်လၢအကပီၤတအိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ထဲအချံစီၤန့ၣ်ပစံးလၢသကျိၤမီၤဂဲၤလီၤ. တ့ၢ်ရှ့ၢ်သၣ်အကပီၤဘ့ဒီးမၤသးထဲအချံသကျိၤမီၤဂဲၤပအိၣ်တသ့ဘၣ်.

၂. **သကျိၤရှ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်ဘ့ၣ်ဆ့ဒီးအိၣ်ထဲအကစၢ်ဒီးတၢ်ကူတၢ်သိးတအိၣ်ဘၣ်လၢအလီၤန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဘ့ၣ်ဆ့သကျိၤရှ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတသိးဆ့သိးစီၤဒီးကူတၢ်လၢအဃိၢ်ဒုတစဲးစီၤဒီးအကစၢ်အိၣ်မးသကျိၤရှ့ၣ်လီၤ.

၃. **သကျိၤသွါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲလါဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘိၣ်သအိၣ်အမဲဒိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသကျိၤသွါလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲသကျိၤသွါလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်အ့ထိၣ်အမဲသကျိၤသွါစံးဝဲဒၣ်.

၁. **သကျို့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအမဲာ်ဆူးတသ့ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသကျို့ၣ်လီၤ. ပှၤသကျို့ၣ်န့ၣ်ဟ်ကလီၢ်အသးအမဲာ်တဆူးဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကျို့ၣ်သကျူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဆူးတသ့ဘၣ်, သကျို့ၣ်သမိး.

၁. **သကျိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပလူၢ်ကူထိၣ်အသးလၢအတိၤဝးတြံးန့ၣ်ပစံးလၢသကျိၤလီၤ. ပပှၤစ့ၤလှၤစိၤခိၣ်အခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအသကျိၤလီၤ. ထိရိၤတၢ်စ့ၤလှၤပလူၢ်ကူထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသကျိၤခဲလၢာ်လီၤ.

၂. **သကျိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်စိၤခိၣ်လိၢ်မံအခိၣ်စ့ၤလှၤပလူၢ်ကူဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသကျိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကျိၤချူးလီၤ. မုၣ်ဒၢတိၢ်ဘိအခိၣ်သကျိၤချူးစံးဝဲဒၣ်.

၃. **ကွၢသကျိၤခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်အနၢ်ဘိလၢအကိာ်ဝးတြံးဒီးပျု့ၢ်ကူထိၣ်အသးန့ၣ်ပကီးလၢကွၢသကျိၤခိၣ်လီၤ. ကွၢသကျိၤခိၣ်န့ၣ်အခိၣ်အိၣ်ဒီးအသကျိၤလၢအကိာ်ထံးန့ၣ်လီၤ.

၄. **လီၤသကျိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်လၢပဃုထိၣ်အခိၣ်အခံဒီးအသးဖၢလၢအဖးဖိန့ၣ်ကၣ်လီၤကွီၤကလာ်ဒီးပစံးလၢလီၤသကျိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤကျိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကသ့ၣ်အဃိၢ်ဒုန့ၣ်လီၤသကျိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သကွဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ကၠၣ်တြံးဒီးပစံးလၢပလဲၤသကွဲာ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤသကွဲာ်တၢ်လၢကျဲကၠၣ်တဝီၤအသးန့ၣ်လီၤ. ကျဲကၠၣ်သကွဲာ်ကၠၣ်တဝီၤအသးဒ်ကွီၤဂ့ၢ်လၢတဝးဘၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ထံတီၤကၠၣ်သကွဲာ်န့ၣ်မ့ၢ်ကၠၣ်တဝီၤအသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကွဲာ်သကွာ်လီၤ.

၁. **သကွး** န့ၣ်မ့ၢ်သကွံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတၢ်တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပမၤတၢ်သကွံးသကွးလီၤ.

၂. **လီၤသကွး** န့ၣ်မ့ၢ်လီၤတလ့ၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလီၤလၢတၢ်ပၤလီၤတၢ်ဘံဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤတလ့ၣ်လီၤသကွးလီၤ.

၁. **သကွၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖးဖိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖးဖိလုၣ်တစဲးဒီးပစံးလၢသကွၣ်လီၤ. ဘ့ဖးဖိသကွၣ်လီၤ. ဘ့ဖးဖိနာ်သကွၣ်နာ်စံးဝဲဒၣ်ဖးဖိမ့ၢ်သကွၣ်မ့ၢ်,မ့ၢ်ထိၣ်ဖးဖိမူသကွၣ်မူစံးဝဲလီၤ.

၂. **မဲာ်သကွၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်ကဒါထိၣ်အသးဆူပခိၣ်တခီဒီးပစံးလၢပမဲာ်သကွၣ်ထိၣ်အသးလီၤ.

၁. **သကွၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သကွီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစၢပျုၢ်ဒီးအကွီၤပှၤန့ၣ်ပစံးလၢစၢသကွီၤစၢသကွၤလီၤ. စၢသကွီၤစၢသကွၤပျုၢ်န့ၣ်ပကမၤနိၣ်သဃိာ်လီၤ.

၂. **ကီးသကွၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ကီးသတွၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးပှၤလၢအိၣ်ယံၤဒီးပှၤန့ၣ်ပစံးလၢကီးသကွၤကီးသတွၤလီၤ. ပှၤအိၣ်ယံၤဒီးပှၤန့ၣ်ပကီးသကွၤကီးသတွၤဒီးန့ၢ်ဟူဝဲလီၤ.

၁. **သကွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးလၢပသူၣ်ပဖျးဒီးပအိၣ်အသၣ်ဆၢဝဲန့ၣ်ပကီးလၢသကွဲလီၤ. သကွဲန့ၣ်အထံးကဘၢလၢဒီးအလဲတအိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ထဲအကံၢ်စီၤလီၤ. ဒီးအလၣ်လါအသၣ်ထိဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသကွဲပထံလီၤ. ဒီးပကီးလၢကွဲဒီးတကွဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးသကွဲန့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ.

၂. **သကွဲကဒါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်တၢ်မဲကၠၣ်လီၤဖိာ်လီၤအသးဆူအခိၣ်ထံးမ့ၢ်ဂ့ၤထံယွၤဆူအခံမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသကွဲကဒါလီၤ. ဂ့ၢ်မဲထိၣ်သကွဲပှၤမၤဟံၣ်န့ၣ်လၢ်လီၤဟံၣ်တ့ာ်လၢအခိၣ်စိးတခီဒီးပစံးလၢသကွဲကဒါ,ပှၤအိၣ်ဖျံၣ်လီၤလၢအခိၣ်တခီဒီးပစံးလၢလီၤသကွဲကဒါလီၤ.

၃. **သကွဲစီ** န့ၣ်သကွံအဖိအိပှၤအိၣ်ဒီးအထံဆၢဝဲဒီးပစံးလၢသကွဲစီလီၤ. သကွဲဒိၣ်ခိၣ်အဖိအိပှၤအိၣ်ဒီးအစီဒီးပကီးလၢသကွဲစီလီၤ.

၄. **သကွဲတဲၣ်တိ** န့ၣ်မ့ၢ်သကွဲတကလုာ်အထံးဖုၣ်အလၣ်ပြံဒီးပကီးလၢသကွဲတဲၣ်တိလီၤ. ဒီးအသၣ်မံန့ၣ်ပအိၣ်ဆၢန့ၢ်သကွဲအဂၤတက့ၢ်လီၤ.

၅. **သကွဲတီၤလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သကွဲတကလုာ်အသၣ်ဒိၣ်အသၣ်ထိဒီးပကီးလၢသကွဲတီၤလီၤလီၤ. သကွဲတီၤလီၤန့ၣ်အသၣ်ဒိၣ်ထဲယဲာ်တိၢ်ကွါတိၢ်လီၤ.

၆. **သကွဲထူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သကွဲထံးသကွဲဘိန့ၣ်ပကီးလၢသကွဲထူၣ်လီၤ. သကွဲထူၣ်န့ၣ်တနီၤနီၤထဲကဖိတဒုလီၤ. ဒီးပစံးလၢသကွဲတၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **သကွံပထံ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပကီးသကွံဒီးအဆိလၢသကွံပထံလီၤ. သကွံပထံစံးဝဲဒၣ်.

၈. **သကွံသၣ်** နဲ့ၣ်မ့ၢ်သကွံဆိုးထီၣ်ကဲလၢအဒီဖျၢၣ်ဒီသံၣ်ဒီးပကီးလၢသကွံသၣ်လီၤ.

၉. **သကွံသ့ၣ်** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ကီစံနဲ့ၣ်ပသးပှ့ၢ်လၢဖျၢကီးလၢသကွံသ့ၣ်လီၤ. သကွံသ့ၣ်နဲ့ၣ်သၣ်လၢအဒီခိၣ်ထံးလၢအထံးကဟိၥ်လီၤလီၤ.

၁၀. **ကွံၢ်သကွံ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပလိၥ်ကွံၢ်ဒီးပဘၣ်လီးကဒါက့ၤဒၣ်ပဝဲနဲ့ၣ်ပစံးလၢကွံၢ်သကွံလီၤ. ကွံၢ်ဘၣ်ကွံၢ်သကွံဘၢဘၣ်ဘၢသကွံစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်စံးဝဲဒီးအဆိဒ်နဲ့ၣ်လီၤ. ပလိၥ်ကွံၢ်လၢအဂ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်လၢပကနၢၤပှၤဂၤနဲ့ၣ်ကွံၢ်သကွံဒီးပကဘၣ်လီးကဒါက့ၤလီၤ.

၁၁. **ထိၣ်သကွံစိ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလှာ်အိၣ်သကွံအဖိဒီးအစိဒီးပကီးလၢထိၣ်သကွံစိလီၤ. ထိၣ်သကွံစိနဲ့ၣ်အိၣ်သကွံစိဒီးပကီးလၢထိၣ်သကွံစိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိၣ်တလှာ်ထဲခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးအနိၥ်ထိဝဲနဲ့ၣ်လီၤ.

၁၂. **ထိၣ်သကွံ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်မဲနဲ့ၣ်ကှၣ်လီၤဆူအခ့ၣ်ယံအခိၣ်ထံးဒ်လွံးကနၣ်အသိးဒီးပကီးလၢထိၣ်သကွံလီၤ. ဂ့ၢ်မဲထိၣ်သကွံနဲ့ၣ်အှၣ်ပှၤဒီးဘၣ်ကွံးပှၤဒ်တၢဆူၣ်အသိးလီၤ.

၁၃. **မၤသကွံ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထိၣ်တၢ်အသကှၤဒ်ကကွံးတၢ်ဒီးပစံးလၢမၤသကွံလီၤ. မၤသကွံပျ့ၢ်သကှၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၄. **ယွၤသကွံ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ထံယွၤကဒါဆူအခံမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံသဝံးယွၤကဒါဆူအခံမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢထံယွၤသကွံလီၤ. ထံသဝံးယွၤသကွံဆူထံခံတခီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယွၤသကွံယွၤကဒါလီၤ.

၁၅. **အိၣ်သကွံ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်အိၣ်လၢအကဒါတခီနဲ့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်သကွံခဲလၢာ်လီၤ. ပှၤကညီဟုးအိၣ်သကွံ, ကနဲခိၣ်ထံအိၣ်သကွံဆူသ့ၣ်ဒုခိၣ်ထံးစံးဝဲလီၤ.

၁. **သကွံၢ်** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ကညးအဆိလီၤ. မ့ၢ်ပကတိၤမှာ်တၢ်လၢပကတိၤလီၤစၢ်ပှၤဂၤအသးနဲ့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသကွံၢ်ကညးလီၤ.

၂. **သကွံၢ်ကွံၢ်** နဲ့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢကလံၤအူဒီးဒၢကူလီၤသကူးဝဲနဲ့ၣ်ပစံးလၢလီၤသကွံၢ်ကွံၢ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးကလံၤအူဒီးလီၤမးသကွံၢ်ကွံၢ်လီၤ.

၃. **သကွံၢ်ဖါ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်ဖံ့ထိၣ်အဖိထဲအဖါဒီးပစံးလၢသကွံၢ်ဖါလီၤ. ထွံၣ်တဒုဖံ့ထိၣ်ဒီးသကွံၢ်ဖါခဲလၢာ်လီၤ.

၄. **သကွံၢ်မိၢ်** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်ဖံ့ထိၣ်အဖိထဲအမိၢ်ဒီးပစံးလၢသကွံၢ်မိၢ်လီၤ. ထွံၣ်တနီၤနီၤသကွံၢ်မိၢ်ဒီးအဖိထဲအမိၢ်လီၤ.

၅. **လီၤသကွံၢ်** နဲ့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကှၣ်ဒၢကူလီၤသကူးဒီးပစံးလၢလီၤသကွံၢ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးလီၤသကွံၢ်ဒီးကကၢ်တ့ၢ်လီၤ.

၁. **သကွံးသကွး** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတဂ့ၤတဘၣ်ဒီးပစံးလၢသကွံးသကွးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်တသ့ဒံးဘၣ်ဒီးမၤတၢ်သကွံးသကွးလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကွံးစကွးဒီးတကွံးတကွးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သကွံၤ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပဘူးထိၣ်ဆီကိၥ်မ့ၢ်ဂ့ၤဆီခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပဘူးထိၣ်လၢပျံၤဒီးပစံးလၢသကွံၤလီၤ. သကွံၤဆိလၢပျံၤသကျိၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢတကွံၤဒီးစကွံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သကွံၤထိၣ်** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ထီရိၤပမၤထိၣ်တၢ်လၢပျံၤသကွိၤကိၥ်နဲ့ၣ်ပစံးလၢပသကွံၤထိၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. သကွံၤထိၣ်ဆိလၢဒၢးဖိလာ်စံးဝဲဒၣ်, ပသကွံၤထိၣ်ဆိလၢဒၢးဖိလာ်နဲ့ၣ်ပဘူးထိၣ်အကိၥ်လၢပျံၤသကွံၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢစကွံၤထိၣ်, ဒီးတကွံၤထိၣ်လီၤ.

၃. **သကွံၤလီၤ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပသဝံၣ်လီၤသ့ၣ်ဖိဒီးပစံးလၢသကွံၤလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤသကွံၤလီၤသ့ၣ်ဖိတထံးဒီးလီၤသကွံၤဝဲလီၤ.

၄. **ထီၤသကွံၤ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ဘိၣ်ဒၢကူလီၤနဲ့ၣ်ပစံးလၢဝၣ်ဘိၣ်သကွံၤလီၤ. တၢ်ယီၤထိၣ်ဒီးဝၣ်ဘိၣ်လီၤသကွံၤဝဲလီၤ.

၁. **သကွကလာ်** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢညိသိၣ်ဝဲနဲ့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်သကွကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤညိသိၣ်သကွကလာ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **သကွၢ်ကလာ်** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပတွံၢ်ဝၣ်အကျိၤလီၤကျိၥ်တဘိဒီးပစံးလၢအကျိၤလဲၤသကွၢ်ကလာ်လီၤ.

၁. **သကွၤ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပကီးတၢ်လၢယံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပခးတၢ်လၢအယံၤကစီၤဒီးပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကွၢ်တၢ်လၢအကစီၤဒီးပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသကွၤလီၤ. ကီးသကွၤခးသကွၤ, ကွၢ်သကွၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤကီးသကွၤပှၤအိၣ်လၢအယံၤတဖၣ်, ခးသကွၤထိခိၣ်ဒီးတဘၣ်ဘၣ်. ကွၢ်သကွၤတၢ်လၢအယံၤဖျါတလီၤတံၢ်ဘၣ်.

၂. **သကွၤဒ့** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကီးပယှာ်ဝဲဒီးပစံးလၢပကီးသကွၤဒ့လီၤ. ပှၤတဂၤကီးမးသကွၤဒ့လီၤ. ဒီးပစံးလၢကီးသကွၤကွၤသကွၤကွၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သကွဲ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကၢၣ်ပသးလၢအနးကတၢၢ်ဒီးပစံးလၢတၢ်သကွဲပသးလီၤ. စမၤတၢ်တသ့ဘၣ်တၢ်သကွဲစသးနးကၢ. ဒီးပစံးလၢစကွဲဒီးတကွဲလီၤ.

၂. **သကွဲ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ထီရိၤပှၤကၢၣ်နးကဲၣ်ဆိးဒီးပစံးလၢသကွဲခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကွဲဒဲသကွဲလူၤလဲာ်,သကွဲဒံၣ်သကွဲဒဲလီၤ. ပှၤတဂၤသကွဲလူၤလဲာ်မၤတၢ်သးတခုဘၣ်. ပှၤတဂၤသကွဲဒဲဒီးမၤတၢ်ဝံသးကၢၣ်နးကၢ. ဒီးပစံးလၢစကွဲဒီးတကွဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသကွဲကနဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကၢၣ်သကွဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သကွဲ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်သဘံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဖိလၢပမၤထၣ်အပိးအလီနဲ့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသဘံသကွဲလီၤ.

၄. **သကွဲဒဲ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကၢၣ်ပသးတုၤတၢ်တမိၣ်မၤဘၣ်ပသးလၢတၢ်နီတမံၤ, ပစုယၢပခိၣ်ယၢပသျှၣ်ပသးယၢတၢ်မိၣ်မံပသးဒီးပစံးလၢပသကွဲဒဲလီၤ. ပှၤတဂၤသကွဲဒဲမၤတၢ်တကဲထိၣ်ဘၣ်.

၅. **သကွဲသး** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ကြၢးကြၢးဒီးတကဲထိၣ်ဘၣ်ဝဲလီၤယီကွံာ်. ပမၤတၢ်ကြၢးကြၢးဟးဂီၤတကဲထိၣ်ဘၣ်ဒီးပသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးတၢ်ကၢၣ်ထိၣ်ပသးနဲ့ၣ်ပစံးလၢသကွဲသးလီၤ. စမၤတလါတဖျၢၣ်တကဲထိၣ်ဘၣ်, ဟးဂီၤကွံာ်လံ. တၢ်သကွဲသးယၤကၢ.

၆. **တၢ်သကွဲ** နဲ့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကၢၣ်ပသးလၢနးဒီးပစံးလၢတၢ်သကွဲပသးလီၤ. တၢ်သကွဲစသးကၢစမၤတၢ်ကီနးကဲၣ်ဆိးတၢ်သကွဲစသးကၢ.

၇. **မၤသကွဲအစုလီၢ်** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကၢၣ်မၤတၢ်ဒီးမၤတၢ်တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးအစုလီၢ်တဂ့ၤဘၣ်ဝဲနဲ့ၣ်ပစံးလၢမၤသကွဲအစုလီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤသကွဲအစုလီၢ်ဒီးမၤတၢ်တဂ့ၤဘၣ်လီၤ.

၁. **သကွဲၢ်** နဲ့ၣ်မ့ၢ်ပသခုပခံဒီးပစံးလၢပသကွဲၢ်ပခံလီၤ. ဒီးပစံး

လၢသကွဲၢ်ထိၣ်အစံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအစံသကွဲၢ်အသးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအစံသခုနီးပစံးလၢအစံသကွဲၢ်လီၤ. တနီၤနီၤသကွဲၢ်ထိၣ်ဝဲမၤသကွဲၢ်ထိၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **သကွဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကျဲကွၣ်တစီၤအသးနီးပစံးလၢကျဲကွၣ်ၦ ကွဲာ်လီၤ. ကျဲတဘိကွၣ်သကွဲာ်ယံၤကါ, နီးပစံးနီးအဆိလၢသကွဲာ်သကွာ်လီၤ. နီးပစံးလၢသကွဲာ်ဒဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကျဲတဘိမ့ၢ်သကွဲာ်ဒဲးစံးဝဲဒၣ်.

၂. **သကွဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိၣ်လၢအဒံးနါစ့ၤတဖျ့ဝဲနီးအဒံးကွၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအဒံးသကွဲာ်လီၤ. ထိၣ်ဘျၣ်ဘျိၣ်စိၤအဒံးသကွဲာ်လီၤ. လၢန့ၣ်အမဲာ်ညါထိၣ်ဒံးသကွဲာ်အိၣ်ဒံးတနီၤလီၤ. ထိၣ်တနီၤနီၤအဒံးသကွဲာ်ဝဲလီၤ. နီးပစံးလၢစကွဲာ်နီးတကွဲာ်လီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢသကွဲာ်သကွာ်လီၤ.

၃. **လီၤသကွဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သးကၢ်ပူၤလီၤဆၢၣ်နီးအဃၢၤထိၣ်ထိဝဲနီးပစံးလၢလီၤသကွဲာ်လီၤ. နမၤသရိာ်နီးအသးကၢ်ပူၤလီၤသကွဲာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပစံးနီးအဆိလၢလီၤသကွဲာ်လီၤသကွာ်လီၤ.

၁. **သကွဲးကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးထိၣ်ယာ်သိၣ်ဝဲနီးပစံးလၢသိၣ်သကွဲးကလာ်လီၤ. တၢ်ကံးညာ်ယာ်သိၣ်သကွဲးကလာ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. **သကွဲးကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤနီးအထးခိၣ်အဲးထိၣ်အသးနီးပစံးလၢနံၤသကွဲးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်စဲာ်နီးနံၤသကွဲးကလာ်လီၤ.

၁. **သကွဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်တထံးဖးဒိၣ်နီးအသၣ်ထဲစုဆၣ်နီးအသၣ်မၤသးဒ်သထုသၣ်အသိးမံကဖိဂီၤဆူၣ်နီးပကိးလၢသကွဲၤလီၤ. နီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်တကလုာ်လီၤ. နီးပကိးလၢသကွဲၤနိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. နီးပကိးလၢစကွဲၤနီးတကွဲၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. နီးပကိးနီးအဆိလၢသကွဲၤသကွၤလီၤ.

၂. **သကွဲၤယုၢ်အှၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သကွဲၤတကလုာ်မ့ၢ်သ့ၣ်နီးပှၤကညီဆါဘၣ်ယုၢ်အှၣ်န့ၣ်ဂ့ာ်ဝဲလီၤဝဲလၢအဖံးနီးပကိးလၢသကွဲၤယုၢ်အှၣ်လီၤ. သကွဲၤယုၢ်အှၣ်န့ၣ်ပမၤနုၢ်အဖံးနီးပဝဲလီၤတၢ်ဘၣ်ယုၢ်အှၣ်လီၤ.

၁. **သကွီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုတၢ်တကလုာ်ဒ်ကုအသိးနီးဟိစါဃါနီးပဟ်တၢ်လၢအပူၤနီးပသူနီးလၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသကွီၣ်လီၤ. နီးပကိးနီးအဆိလၢသကွီၣ်နိၣ်တြၢလီၤ. နီးပထုသကွီၣ်နှၣ်ပဝံသဘျၣ်လၢအပူၤ, ပဟ်ဘုရံၢ်လၢအပူၤလီၤ. နီးပကိးလၢစကွီၣ်နီးတကွီၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. နီးပကိးနီးအဆိလၢသကွီၣ်တၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သကွီၣ်ခး** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုတၢ်တကလုာ်ဒ်နာ်အသိးဖုၣ်တြဲးဟိစါဃါနီးဝဟ်ဘဲဘျုံးလၢအပူၤနီးပကိးလၢသကွီၣ်ခးလီၤ. နီးပကိးလၢစာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. နီးပကိးလၢခးကလီလီတစုစုလီၤ. ထုနုၢ်ဃၤလၢသကွီၣ်ခးတဖျၢၣ်တကူၢ်. စကပာ်ဘဲလၢအပူၤလီၤ.

၃. **သကွီၣ်တြၢ** န့ၣ်မ့ၢ်သကွီၣ်လၢပစၢလီၤစဲၤနီးပဟ်သဘံၣ်လီခိလၢအပူၤနှၣ်ပစံးလၢသကွီၣ်တြၢလီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်တမၤဘၣ်ရံခိၣ်နီးပသဘံၣ်လီခိလၢသကွီၣ်တြၢအပူၤလီၤ. ထုနုၢ်ဃၤလၢသကွီၣ်တြၢတဖျၢၣ်တကူၢ်. စကပာ်လီခိလၢအပူၤလီၤ.

၁. **သကွီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဘျးတကိာ်တၢ်တကွီၤနီးပစံးလၢသကွီၤလီၤ.

ပှၤတဂၤသကွီၤပနၢ်အကိာ်လၢပျုံသကွီၤနီးထုးဝဲလီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢသကွီၤသကွၤလီၤ.

၂. **သကွီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစၢပျုံနီးပစံးလၢပျုံသကွီၤလီၤ. မၤနုၢ်ဃၤလၢပျုံသကွီၤတဘိတကူၢ်. စကသကွီၤပနၢ်အကိာ်လီၤ. နီးပကိးနီးအဆိလၢသကွီၤသကွၤလီၤ.

၃. **စၢသကွီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပစၢတၢ်နီးအကွီၤနီးပစံးလၢစၢသကွီၤလီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢစၢသကွီၤစၢသကွၤလီၤ. ပှၤတဂၤစၢသကွီၤပျုံတဘိကမ့ၢ်ကၢ်သါကတယိာ်ဆိသါ.

၄. **ပျုံသကွီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပျုံလၢအိၣ်နီးအကွီၤလၢပကစၢတၢ်အဂိၢ်နှၣ်ပစံးလၢပျုံသကွီၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤနီးပျုံသကွီၤလၢထိခိၣ်အကျိၤနီးဘၣ်ထိခိၣ်တဒုအကိာ်နီးကတာ်ဝဲလီၤ.

၅. **မဲာ်သကွီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်တိၣ်အကွီၤအဃံအိၣ်ဝးတြံးနီးပစံးလၢပမဲာ်သကွီၤလီၤ. ပမဲာ်ပှၤအိၣ်လၢပမဲာ်သကွီၤပူၤနှၣ်လီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢမဲာ်သကွီၤမဲာ်သကွၤလီၤ. နီးတၢ်အိၣ်လၢပမဲာ်ညါဘူးဝဲနှၣ်ပစံးလၢအိၣ်လၢမဲာ်သကွီၤပူၤလီၤ. ဆၢထၢၣ်လၢစမဲာ်သကွီၤပူၤတဂ့ၤ.

၁. **သခး** နှၣ်မ့ၢ်သရဲအဆိလီၤ. နီးမ့ၢ်နာ်စိၤဖုံၣ်စိၤတၢ်အၢတၢ်သိနှၣ်ပကိးနီးအဆိလၢသရဲသခးလီၤ.

၁. **သခံး** နှၣ်မ့ၢ်ဒုအဆိလီၤ. နီးမ့ၢ်ထံကျိၣ်ကျဲနီးဟိၣ်ခိၣ်ကပ်ာ်နီးတၢ်ကမံၤကမိာ်နှၣ်ပစံးနီးအဆိလၢဒုသခံးလီၤ. ထံဒုသခံးပအီတသ့ဘၣ်. နီးပစံးလၢစခံးနီးတခံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ဒုသခံး** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆၢလီၤအမဲာ်နီးအမဲာ်မၤသးသပှၢ်တၢၢ်နီးပစံးလၢအမဲာ်ဒုသခံးလီၤ. ပှၤသးပှၢ်ဟ်ဒုအသးအမဲာ်ဒုသခံးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **သခု** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအစံကိၢ်ဒိၣ်နီးပစံးလၢအစံသခုလီၤ. နီးပစံးလၢခံစခုနီးခံတခုစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအစံသခုဒိၣ်ဝဲလီၤ. နီးမ့ၢ်အစံကိၢ်ဒိၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **သခု** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆိၣ်တၢ်လၢအစံကိၢ်နီးပစံးလၢသခုတၢ်လၢအစံလီၤ. ပှၤတဂၤသခုတၢ်လၢအစံစံးဝဲဒၣ်. နီးပှၤကညီထိၣ်သကွဲၢ်အစံနှၣ်ပစံးလၢသခုအစံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သခူ** နှၣ်မ့ၢ်နွဲၣ်တကလုာ်အတၢ်ထဲစုဒုနီးထိဝဲအိၣ်တဖံးနီးပကိးလၢနွဲၣ်သခူလီၤ. နွဲၣ်သခူနှၣ်အတၢ်အါဝဲနီးပရှိမံအိၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤကညီသူၣ်နွဲၣ်သခူနှၣ်အိၣ်ဝဲအတၢ်လီၤ. နီးပစံးလၢနွဲၣ်စခူနီးနွဲၣ်တခူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သခူ** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အလၣ်ဖးလဲၢ်နီးပကိးလၢသခူလီၤ. နီးမ့ၢ်သ့ၣ်ကြိကြိဒၣ်တၢ်တကလုာ်လီၤ. နီးပကိးနီးအဆိလၢသခူသခါလီၤ.

၁. **သခူး** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုာ်အကူၢ်အဂီၤလီၤက်လၢသမၣ်နီးပကိးလၢသခူးလီၤ. နီးပကိးလၢတခူးစ့ၢ်ကီးလီၤ. နီးအိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. သခူးစိးဃိၣ်. သခူးဘီ. သခူးတရါ. သခူးပျ့ာ်. သခူးဂီၤခိၣ်စံးဝဲလီၤ.

၂. **သခူးသခဲ** နှၣ်မ့ၢ်ပဟ်ဆူၣ်ဟ်ရှ့ပသးနီးပစံးလၢပဟ်ပသးသခူးသခဲလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်သးသခူးသခဲနီးတယ်ာ်တမိၢ်ဆါထိၣ်ဝဲနီးသံသလူၤလီၤ. နီးပစံးလၢစခူးစခဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သရူၣ်သခဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲးထိၣ်ဖှူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ထိးကနံၤထိၣ်ဖှူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤယိၢ်ထိၣ်ဖှူၣ်ဟီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢမၤသးသရူၣ်သခဲလီၤ. ထိးကနံၤဟီၣ်ခိၣ်မၤသးသရူၣ်သခဲလီၤ. ထီခိၣ်လိၢ်ယ့ၢ်လိၢ်သရူၣ်သခဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢစရူၣ်စခဲဒီးတရူၣ်တခဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သရူၣ်ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပရူၣ်ကၢထိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်တလိၣ်ဒီးပစံးလၢပသရူၣ်ထိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်တလိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသရူၣ်ထိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်တလိၣ်ဒီးကွံာ်တ့ၢ်ဝဲလီၤ.

၁. **သခ့သခီ** နူၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ယံၤဝဲလၢအစုအခိၣ်ဆံးဒီးအစုအခိၣ်ထိဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤသးသခ့သခီလီၤ. ပှၤတဂၤအစုအခိၣ်မၤသးသခ့သခီလီၤ. ဒီးပစံးလၢစခ့စခီဒီးတခ့တခီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သခ့ဒ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်စူလၢအခိၣ်နါစ့ၤတဖျ့ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသခ့ဒ့လီၤ. ဆီခိၣ်တဆုသခ့ဒ့လီၤ. ဒီးပဒဲဒီးတကျၢ်ခိၣ်နူၣ်အမဲမၤသးသခ့ဒ့လီၤ. ဒီးပစံးလၢစခ့ဒ့ဒီးတခ့ဒ့စကီးလီၤ.

၃. **သခ့ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဝၣ်လှၣ်အဒ့အနါစ့ၤသအဲးထိၣ်လၢအစုတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢသခ့ထိၣ်လီၤ. စခိၣ်ဘၣ်ဆိးလၢဝၣ်လှၣ်သခ့ထိၣ်ဆါကၤ. ဒီးပစံးလၢစခ့ထိၣ်ဒီးတခ့ထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သခိး** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်အသၣ်ဆံၣ်ဆၢဒီးပကိးလၢသခိးလီၤ. ဒီးပကိးလၢစခိးဒီးတခိးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢစခိးစခဲးလီၤ. သခိးထံးနူၣ်အိၣ်တဖိးတနီၤထဲကုတနီၤ. သခိးထူၣ်နူၣ်အိၣ်ဒီးဒိၣ်ဒီးဆံးလီၤ. ဒီးတနီၤနီၤမ့ၢ်ပသူၣ်ဒၢလီၤ. သခိးနူၣ်အိၣ်အကလှာ်ကလှာ်လီၤ. ဒီးသခိးသၣ်တနီၤနီၤနူၣ်ပအီၣ်ဆၢဝဲလီၤ.

၂. **သခိးဘံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သခိးတကလှာ်အထံးဒိၣ်ဒီးအသၣ်ဒိၣ်ဝဲဒီးအသၣ်ဘံၣ်ဝဲနူၣ်ပကိးလၢသခိးဘံၣ်လီၤ. သခိးဘံၣ်နူၣ်အသၣ်နီစှၢ်သၢဘိဒီးဘံၣ်တစဲးစဲးလီၤ.

၁. **သခီ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်အဒိထိအဆူၣ်အါအသၣ်နီစှၢ်လွံၢ်ဘိအထိအိၣ်တပျ်ဒီးပကိးလၢသခီလီၤ. ဒီးပကိးလၢစခီဒီးတခီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးအိၣ်ထဲအလၣ်ဖိးအခိၣ်လီၤ. အထံးတထီဘၣ်. သခီနူၣ်သၣ်လၢအဂံၢ်ဒီးပအီၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **ကံာ်သခီ** နူၣ်မ့ၢ်ကံာ်တကလှာ်အိၣ်သခီအခိၣ်အကံၢ်ဒီးပကိးလၢကံာ်သခီလီၤ. ကံာ်သခီနူၣ်ထဲစှၢ်ဒိၣ်ခိၣ်မှၢ်ဒိၣ်ဒီးပှၤကညီယိအိၣ်ဝဲလီၤ. စံးဝဲလၢသိကၤ. ဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **သခြိၢ်ကလၢာ်** နူၣ်မ့ၢ်မှိာ်သီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. လီသိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. သီၣ်ဟူလၢအယံၤနူၣ်ပစံးလၢသီၣ်သခြိၢ်ကလၢာ်လီၤ. မှိာ်သီၣ်လၢပိၣ်လဲၣ်ပှၤသခြိၢ်ကလၢာ်လီၤ.

၁. **သခြိးကလၢာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကျၢ်လီၤသံးနာ်အမှၣ်နူၣ်သီၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသီၣ်သခြိးကလၢာ်လီၤ. သံးနာ်သီၣ်သခြိးကလၢာ်ဒီးဟိၢ်ထိၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **သချုံၣ်ကလၢာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအခိၣ်ထူၣ်ကမၣ်ဆါဝဲဒီးပစံးလၢဆါသချုံၣ်ကလၢာ်လီၤ. စခိၣ်လုၢ်ခိၣ်အထူၣ်ကမၣ်ဆါမးသချုံၣ်ကလၢာ်လီၤ.

၁. **သချူကလၢာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကိးတၢ်ကၢ်လၢအပံာ်တဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢကၢ်သချူကလၢာ်လီၤ. ပနဲတဘိကၢ်မးသချူကလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကၢ်သချူကလၢာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သချၢ်ထလၢာ်** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်ကၢ်ဒီးသဲထိၣ်သီၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသီၣ်သချၢ်ကလၢာ်လီၤ. သ့ၣ်ဖးဒိၣ်ကၢ်သချၢ်ကလၢာ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **သချၢာ်ထလၢာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပအုၣ်တၢ်လၢအပံာ်တဖၣ်နူၣ်သီၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသချၢာ်ကလၢာ်လီၤ. စအုၣ်တၢ်ဖံးတဘ့ၣ်သီၣ်မးသချၢာ်ကလၢာ်လီၤ.

၁. **သချဲးထလၢာ်** နူၣ်မ့ၢ်ကဘီးသ့ၣ်ဒ့ဖိကၢ်သီၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသီၣ်သချဲးကလၢာ်လီၤ.

၁. **သခွ** နူၣ်မ့ၢ်လံၣ်ပှၤသီၣ်ဝဲခွခွဒီးပစံးလၢလံၣ်သခွလီၤ. ဒီးပစံးလၢလံၣ်တခွစ့ၢ်ကီးလီၤ. လံၣ်နူၣ်တနီၤနီၤသခွဒီးသိၢ်ဝဲခွခွလီၤ.

၂. **ကှၣ်သခွ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကှၣ်လၢဘၣ်လိာ်ဝဲဒ်ကဆိမဲအသိးနူၣ်ပစံးလၢကှၣ်သခွလီၤ. ဝၣ်တဘိကှၣ်သခွစံးဝဲဒၣ်. ထိးမဲတဘိကှၣ်သခွစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢကှၣ်စခွဒီးကှၣ်တခွလီၤ.

၁. **သခွဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပဝီၤကှၣ်ထးစူခိၣ်တဘိဒီးပမၤဒီးအသကှၤနူၣ်ပကိးလၢသခွဲလီၤ. ဒီးပကိးလၢတခွဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသခွဲသခဲလီၤ. သခွဲနူၣ်ပသခွဲညၣ်အှၣ်ဝဲဒီးဘၣ်ကွးညၣ်ထါခိၣ်ဒီးပထုးညၣ်နူၢ်ဝဲလီၤ.

၁. **သခွဲးသခွး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဘၣ်ဒီးယဲၤဝဲအတဟိၣ်ကးယးတအိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢသခွဲးသခွးလီၤ. ပှၤတဂၤယဲၤသခွဲးသခွးစံးဝဲဒၣ်.

၁. **သခွဲၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကှၣ်သမျိၤထိၣ်ဝဲလၢအနါစ့ၤတမီဒီးပစံးလၢသခွဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတခွဲၣ်ဒီးစခွဲၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ချံနူၣ်အခိၣ်ဒီးအခံသခွဲၣ်ဂ့ၤကၤ.

၁. **သဂၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးအှၣ်တဲာ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးတၢ်မိၣ်မၤပသးတှၤအသုတလီၤတူာ်လီၤယီဟးဝှာ်ဟးဂီၤတဂ့ၤ. ဒီးပကျုံးစားကြူးကြူးတှၤအကဲထိၣ်လိၣ်ထိနူၣ်ပစံးလၢပသးသဂၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစဂၢ်ဒီးတဂၢ်လီၤ. ပှၤသးသဂၢ်နူၣ်မၤတၢ်အသးကိၢ်. မၤတၢ်အသးအှၣ်တဲာ်. မၤတၢ်အသးဆူၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢအသးသဂၢ်လီၤ. ပှၤလၢမၤတၢ်အသးသဂၢ်နူၣ်မၤတၢ်တလီၤတူာ်လီၤယီဟးဝှာ်ဟးဂီၤဘၣ်.

၁. **သဂၢၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဟဲဆူပအိၣ်တချုးတှၤဘၣ်ဒီးပလဲၤအိၣ်စၢ်ဆၢအီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤဟဲကှၤတချုးတှၤဘၣ်ပအိၣ်ဒီးပလဲၤစၢ်ဆၢမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပလဲၤသဂၢၢ်လီၤ. ပှၤလဲၤသဂၢၢ်ကှၤသရၣ်ဟဲထိၣ်ဆူပအိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအပၢ်ဟဲကှၤဒီးလဲၤသဂၢၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢစဂၢၢ်. ဒီးတဂၢၢ်, ဒီးစှၢၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဂၢၢ်လှၤလိာ်လီၤ.

၂. **သၣ်သဂၢၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်စုလိာ်ပသးလၢကျဲကဖိာ်လီၤဒီးပစံးလၢဘၣ်သဂၢၢ်လီၤ. စလဲၤတၢ်စဘၣ်သဂၢၢ်တလၢၤတဖုအါမးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘၣ်စှၢၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဂၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိၣ်တၢ်လၢခိၣ်ဖၢၣ်ဒီးပစံးလၢသဂၢၤလီၤ. သဂၢၤအိၣ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်လၢခိၣ်ဖၢၣ်တၢ်သဂၢၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢစှၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. သဂၢၤအိၣ်ဟုလၢယၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **သဃါဒါ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကဲးဖးဒိၣ်ဒီးပစံးလၢကဲးသဃါလီၤ. ပှၤတဂၤပုံၢ်ဂ့ၢ်ဒီးကဲးမးသဃါဒါလီၤ.

၁. **သဃၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တအိၣ်ဘၣ်လ့ၤတကူၤဒီးပစံးလၢတအိၣ်ဘၣ်သဃၢ်လီၤ. ဟ့တအိၣ်မးသဃၢ်ကလာ်လီၤ.

၁. **သဃာ်** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့ ဃ့ဝၣ်ဒ့ဃ့ အိၣ်ဝိၣ်ပူအါဝဲဒီးပကီးလၢသဃာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆီလၢသဃိာ်သဃာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစဃာ်ဒီးတဃာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆီလၢသဃိာ်သဃာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဃာ်** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲဒီးပကီးလၢသဃာ်လီၤ. သဃာ်နူၣ်အထံးအသၣ်မၤသးဒ်ထိၣ်တလ့အထံးအသၣ်အသိးဒီးအသၣ်ဒိၣ်တက့ၢ်လီၤ.

၃. **သဃာ်ကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကဟးထိၣ်ကွ်ာပကဟးသိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၣ်သဃာ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကဟးထိၣ်သိၣ်သဃာ်ကလာ်လီၤ.

၄. **သဃာ်လာ်** နူၣ်မ့ၢ်စဃာ်အဖီလာ်နူၣ်ပစံးလၢသဃာ်လာ်လီၤ. ယ့ၢ်တဒုအိၣ်ရူသူၣ်လၢသဃာ်လာ်လီၤ.

၅. **ဓိာ်သဃာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဓိာ်ဘံယံၤနူၣ်ပစံးလၢပဓိာ်သဃာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဓိာ်ဘံၣ်အသးတစဲးစဲးလီၤ. ပှၤတဂၤအဓိာ်သဃာ်ဒီးအဓိာ်ဘံယံၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢအဓိာ်ဘံသဃာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **လီၤသဃာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမ့ံၤကမိာ်လီၤခဲဘၢတၢ်ဒီးပစံးလၢလီၤသဃာ်လီၤ. ဒၢးဖီလာ်လီၤသဃာ်လၢတၢ်ကမ့ံၤနူၣ်ခွဲကွံာ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢလီၤစဃာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **အိၣ်သဃာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဆဲးပစံပဆဲးပခိၣ်ဒ်ပသုတလီၤယံၤဆူပရူၤတဂ့ၤဒီးပစံးလၢပအိၣ်သဃာ်ပခိၣ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤခဲးသံးနာ်အိၣ်သဃာ်အခိၣ်လီၤ.

၁. **သဃးကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်တြီကလာ်ဒီးပစံးလၢအိၣ်သဃးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကၢၣ်ဒီးအိၣ်သဃးကလာ်လီၤ.

၁. **သဃၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံအုၣ်ဒီးအဝံအကလၤကဲထိၣ်လၢတၢ်အၢတၢ်သိဒီးပစံးလၢပှၤသဃၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢပှၤသဃီၤပှၤသဃၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပှၤစဃၣ်ဒီးပှၤတဃၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သဃၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤသဃၣ်နူၣ်ပတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်. ပနၢ်ဟူလၢပသးပှၢ်စံးဝဲလီၤ. နၢ်ဟူဝဲအသိၣ်အပှၤဒီးထံၣ်ဝဲဝံၢ်ဝံၢ်တိၢ်တိၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **သဃၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်လၢပမၤတကီဘၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသဃၤကလာ်လီၤ. ကသဃၤကလာ်နူၣ်ပထုတသ့ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ချံၣ်သဃၤကလာ်နူၣ်ပထုတသ့ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ဒီးပစံးလၢသါဃၤကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဃၤ** မ့ၢ်သဃီၤအဆီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်မံဘီဝဲထဲခိၣ်မုၢ်ဒိၣ်ဒီးအသၣ်ဆံၣ်ဝဲနူၣ်ပကီးဒီးအဆီလၢသဃီၤသဃၤလီၤ.

၁. **သဃဲ** နူၣ်မ့ၢ်ထံလၢတကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ကပ်ာ်ဒီးတၢ်ကမ့ံၤကမိာ်နူၣ်ပစံးလၢထံသဃံလီၤ.ထံသဃံနူၣ်ထဲထံအဂ့ၤလီၤ. တဒုဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဒီးပစံးလၢထံဆှံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးတၢ်လၢအဝါဆဲးကလၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢဝါသဃံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဃဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢဆံၣ်ပမဲတကံဝဲဒီးပစံးလၢပမဲသဃံလီၤ. စအိၣ်တၢဆံၣ်စမဲသဃံနးကၢ. ဒီးပစံးလၢမဲဆှံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဃံာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်စဲးဘူးလိာ်အသးနူၣ်ပစံးလၢသဃံာ်လီၤ. သကွ့်သၣ်သဃံာ်နူၣ်စဲဘူးလိာ်အသးခံဖျၢၣ်လီၤ. ထီရိၤတၢသၣ်သဃံာ်နူၣ်စဲဘူးလိာ်အသးခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစဃံာ်ဒီးတဃံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢသဃံာ်ကျိးလိာ်. သဃံာ်သဃံာ်လီၤ. ဒီးသဃံာ်ဒီဒီးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဃံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဟးအိၣ်ထိၣ်လၢဒၢထိၣ်အဖိခံဂၤဒီးပစံးလၢဟးသဃံာ်လီၤ. ပှၤဟးသဃံာ်နူၣ်ဒၢထိၣ်အဖိခံဂၤတစုဃီဒီးဆံးစၢ်အဖိခံဂၤတစုဃီလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအဟးသဃံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဟးစဃံာ်ဒီးတဃံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢသဃံာ်သဃံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဟးသဃံာ်သဃံာ်ဒီးအဖိအိၣ်ဖှိၣ်ခံဂၤတစုဃီလီၤ.

၃. **သဃံာ်ခိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢဒိၣ်ခိၣ်နူၣ်ပှၤသးပှၢ်ကီးလၢသဃံာ်ခိၣ်လီၤ. မ့ၢ်အိၣ်ဝဲအညၣ်ဒီးဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢတၢဒိၣ်ခိၣ်အကစၢ်ကလိာ်အိၣ်ဘၣ်အီၤဒီးကီးဝဲလၢသဃံာ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးကီးဝဲလၢစဃံာ်ခိၣ်ဒီးတဃံာ်ခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးကီးဝဲလၢတၢ်သဃံာ်ခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **အိၣ်သဃံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်သဃံာ်ဝဲနူၣ်အိၣ်တပူၤဃီဒီးပစံးလၢအိၣ်သဃံာ်လီၤ. သကွ့်သၣ်အိၣ်သဃံာ်ခံဖျၢၣ်စဲဘူးလိာ်အသးလီၤ. သဲးသၣ်အိၣ်သဃံာ်ခံဖျၢၣ်စဲဘူးလိာ်အသးလီၤ.

၁. **သဃံးကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်တံၢ်တၢ်တြီကလာ်နူၣ်ပစံးလၢပဆိၣ်လီၤတၢ်သဃံးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤပစံၢ်အီၤဒီးပဆိၣ်တံၢ်လီၤအခိၣ်သဃံးကလာ်လီၤ. ထီရိၤပဆိၣ်တံၢ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢပဆိၣ်တံၢ်တၢ်သဃံးကလာ်လီၤ.

၁. **သဃံၣ်ကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအါဂၤဟးသဒၣ်ကူၤသဒၣ်လဲၤသဒၣ်ပှၤဒီးပစံးလၢဟးသဃံၣ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသါဃံၣ်ကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဖၣ်ဟးသဒၣ်ပှၤသဃံၣ်ကလာ်ပအိၣ်တမှာ်ဘၣ်. ပသးသဃ့ၢ်ဘၣ်နးကၢ.

၁. **သဃံၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဟံးပဖိၣ်တၢ်ပစုတ့ၤလီၤဆူၣ်ဒီးပစံးလၢပစုသဃံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆီလၢသဃံၤသဃါလီၤ. ပှၤတဂၤဟံးဃာ်ဖိၣ်ဃာ်တၢ်အစုသဃံၤသမိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢစဃံၤဒီးတဃံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤစုသဃံၤနူၣ်ဖိၣ်တၢ်စုတ့ၤလီၤဆူၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **သဃံၤတ့ၤမီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဒိၣ်တၢ်ဘိၣ်ဝဲဒီးဒိၣ်ဝဲဆူၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤသးသဃံၤတ့ၤမီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်တၢ်သဃံၤတ့ၤမီၤကဆူၣ်ဆါကိၢ်တံာ်ကၢ်သၢ. ဒီးပစံးလၢစဃံၤဒီးတဃံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဃၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပဆ့ၢတၢ်နူၣ်ပစံးလၢသဃၢလီၤ. ပမ့ၢ်လဲၤယူၤပှၤကအတၢ်ဒီးပစံးလၢပလဲၤသဃၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆ့ၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. လဲၤသဃၢလီၤကူၤသရျၣ်ဆူဖှၢ်ပူၤစံးဝဲဒၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးပကတိၤတအါဘၣ်ပကတိၤတစုစုလီၤ.

၁. **သဃၢၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိၣ်တၢ်လၢခိၣ်ဖၢၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,လၢတၢ်စ့ၢၢမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသဃၢၢလီၤ. သဃၢၢအိၣ်ဟ့လၢယၣ်တက့ၢ်. သဃၢၢအိၣ်တၢ်ကမၢၢအိၣ်လၢခိၣ်ဖၢၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢစ့ၢၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဃု** နူၣ်မ့ၢ်ပကတိၤလီၤထၢၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤလီၤထ့ၢၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဘ့သဃုလီၤ. ပှၤတဂၤပစံးဆိၣ်ဝဲတဂ့ၤဒီးဆိၣ်တၢ်ဘ့သဃုလီၤ.ဒီးပစံးလၢဘ့စဃုစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဃူဒ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ခဲလၢဟီတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢသဃူဒလီၤ.

ညၣ်တနီၤနီၤအဖဲသယုၥ်လီၤ. ဒီးသမၣ်နၣ်အဖဲသယုၥ်. ဃဲနၣ်အဖဲသယုၥ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစယုၥ်ဒီးတယုၥ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သစူမနူ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဒိဘိဒိကျိၤဆံးဖဲကီၢ်ဖဲနၣ်ပစံးလၢသယုမနူလီၤ. ဟ့ၤတကၢၤဃဲၤဒီးအစုနၣ်မၤသးသယုမနူလီၤ. ထံစိၥ်တဘိနၣ်အနၣ်သယုမနူကီၤတၢ်ချံၣ်ဆိၣ်တသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသယုမနုၢ်သယုမနူလီၤ. ဒီးပစံးလၢစယုမနူဒီးတယုမနူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သစိၣ်သစူ** နၣ်မ့ၢ်ပဝဲာ်တၢ်ဖျၢတၢ်အလိၢ်တကဆုၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢမၤသးသယိၣ်သယုလီၤ. ဟ့ၤတကၢၤဖျၢလိၢ်ဆုၣ်နီၤအပှၤမၤသးသယိၣ်သယုလီၤ. ဟ့ၤတကၢၤတဲသ့ၣ်တဘိသယိၣ်သယုဒီးတကဆုၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစယိၣ်စယုဒီးတယိၣ်တယုလီၤ.

၁. **သစူၤ** နၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဒုတကလှာ်လၢဝၣ်ခိဝၣ်လှၣ်ဒီးပဒုသိၣ်ဒ်တနၢ်သိတ့ၢ်အသိးဒီးပကိးလၢသယုၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသယုၤနိၣ်ဒိဒီးသယုၤသယၢၤလီၤ. ဒီးပကိးလၢစယုၤဒီးတယုၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟ့ၤကညီဒုသယုၤနၣ်တနၣ်ဖဲမၢ်စံးဖဲလီၤ.ဒီးသယုၤနၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. သယုၤဝၣ်ခိ,သယုၤခွဲး, သယုၤထုး, သယုၤထးအကလုာ်အိၣ်ဖဲတ့ၢ်နၣ်လီၤ.

၂. **သစူၤခွဲး** နၣ်မ့ၢ်သယုၤတကလုာ်ပမၤအဓါ်ဖးထိဒီးပကိးလၢသယုၤခွဲးလီၤ. ဒီးပမ့ၢ်ဒုဒီးပထိးထိၣ်လၢပထးခိၣ်ဒီးပခွဲးသိၣ်လၢပစ့နၣ်ပကိးလၢသယုၤခွဲးလီၤ. ဒီးပကိးလၢသယုၤထိမဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟ့ၤတကၢၤဒုသယုၤဒီးခွဲးဖဲလီၤ.

၃. **သစူၤထိမဲၢ်** နၣ်မ့ၢ်သယုၤခွဲးနၣ်ပမၤအမဲၢ်ထိဖဲဒီးပကိးလၢသယုၤထိမဲၢ်လီၤ. သယုၤထိမဲၢ်နၣ်အမဲၢ်ထိဖဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသယုၤထိတၢ်သယုၤထိမဲၢ်လီၤ.

၄. **ဒုသစူၤ** နၣ်မ့ၢ်ဝမၤသိၣ်သယုၤဒီးပထိးထိၣ်လၢပထးခိၣ်နၣ်ပစံးလၢပဒုသယုၤလီၤ. ဟ့ၤတကၢၤဒုသယုၤဒီးသိၣ်ဖဲမှာ်ကၢစံးဖဲဒၣ်.

၁. **သစဲာ်** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အိၣ်လၢဟ့ၢ်ဒိၣ်ကနၤဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်တကလုာ်ပအိၣ်အသၣ်ဆၢဖဲဒီးပကိးလၢသယဲာ်လီၤ. ဒီးအိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. သယဲာ်မုၣ်တကလုာ်ဒီးသယဲာ်ခွါတကလုာ်လီၤ. သယဲာ်ခွါနၣ်ပကိးလၢသယဲာ်ခၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သယဲာ်ခွါဒီးသယဲာ်ခၣ်နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်ယီလီၤ. ဒီးသယဲာ်မုၣ်နၣ်လီၤဆီဖဲလီၤ. ဒီးပအိၣ်အသၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးပကိးလၢသယဲာ်ကလီလီတရ့ၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးစယဲာ်ဒီးတယဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သစဲး** နၣ်မ့ၢ်သယီးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖိသၣ်သးခုဒီးနံၤထိၣ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်နၣ်ပစံးလၢနံၤသယဲးသယီးလီၤ. ဟ့ၤတဂၤနံၤဒီးအမိၢ်သယဲးသယီးစံးဖဲဒၣ်,ထိရိၤဖ့ၤသးခုဒီးနံၤဖဲနၣ်ပစံးလၢနံၤသယဲးသယီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢစယဲာ်စယီးဒီးတယဲာ်တယီးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သစဲးသစဲး** နၣ်မ့ၢ်ဟ့ၤလီၤသးဒီးတ်အသးလၢအံၤတပှၤလၢနၤတပှၤနၣ်ပစံးလၢတ်သးသယဲးသယဲးလီၤ. ဟ့ၤတကၢၤအလီၤသးဒီးတ်အသးသယဲးသယဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတ်အသးစယဲးစယဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သယဲးကလာ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်လၢသ့ၣ်လၣ်ဒုအကျါနၣ်ပစံးလၢသိၣ်သယဲးကလာ်လီၤ. ယ့ၢ်ယ့ၢ်လၢသ့ၣ်လၣ်ဒုအယုကျါသယဲးကလာ်လီၤ.

၄. **နူသစဲး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢနူနးနးကလဲာ်ဒီးတဖျံၤဘၣ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢနူသယဲးလီၤ. ထွံၣ်တနူနူသယဲးဒီးအုၣ်ဟ့ၤကညီလီၤ. ဒီးပစံးလၢနူစယဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်နူသယဲးဒီးအိၣ်ဟ့ၤကညီလီၤ.

၅. **ဖ့ၢ်သစဲး** နၣ်မ့ၢ်ဟ့ၤလၢဟ့ၢ်နီးနးကလဲာ်နၣ်ပစံးလၢဖ့ၢ်သယဲးလီၤ. ဟ့ၤတကၢၤအသးဖ့ၢ်သယဲးလံစံးဖဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢဖ့ၢ်စယဲးဒီးဖ့ၢ်တယဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **ခဲးသစဲး** နၣ်မ့ၢ်ပအုၣ်ဘၣ်လၢၢ်ဖိလၢမ့ၤကျါဒီးပစံးလၢခဲးသယဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢခဲးစယဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. စအုၣ်ဘၣ်လၢၢ်လၢမ့ၤကျါခဲးစယဲးလီၤ. ညၣ်ဖံးတနီၤနီၤခဲးသယဲးလီၤ.

၁. **သစဲၤ** နၣ်မ့ၢ်ဟ့ၤကညီဒိဟ့ၢ်ဖဲၢ်ခံကၢအဘၢၣ်စၢနၣ်အဟ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢသယဲၤလိၥ်အသးလီၤ. ဟ့ၤဒိဟ့ၢ်ဖဲၢ်တယဲၤလိၥ်အသးနၣ်အဘၢၣ်စၢအဟ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဖဲဘၣ်. ဒီးပစံးလၢစယဲၤဒီးတယဲၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသယဲၤသယီၤလီၤ.

၂. **အိၣ်သစဲၤ** နၣ်မ့ၢ်ဟ့ၤကညီဆၢထၢၣ်ခံကၢတပှၤယိမ့ၢ်ဂ့ၤ,ဆုၣ်နီၤတပှၤယိၤခံကၢမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢအိၣ်သယဲၤလီၤ. ဟ့ၤခံကၢဆၢထၢၣ်အိၣ်သယဲၤတၢ်ဒီးတဒိၣ်ဆံးလိာ်ဘၣ်အသးဘၣ်.

၃. **သစီသစဲး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအစံးခိၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးသွံးဖဲနၣ်ပစံးလၢမၤသးသယိသယဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသယိဝနံဒီးသယိမနံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသယိကလီလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. သမၣ်အဖိၢ်မၤသးသယိသွံးသကဲးမၣ်ကိာ်သယိကနံစံးဖဲဒၣ်. ဟ့ၤတဂၤတဲးသ့ၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်မၤသးသယိမနံလီၤ.

၁. **သစီသစိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဟ့ၤလၢဖှိၣ်ဖဲလီၤသးလီၤကွးထါနၣ်အဖံးအညၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢမၤသးသယိသယိၣ်လီၤ. ဟ့ၤတကၢၤမၤသးသယိသယိၣ်တဂ့ၤဘၣ်.ဒီးပစံးလၢစယိစယိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သစီၢ်** နၣ်မ့ၢ်ထံဆုၣ်လၢဖှံၤလီၤနၣ်ပစံးလၢထံသယီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢထံစယီၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထံသယီၢ်ဆုၣ်ကၢပခီတနၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံသယီၢ်ထံသယၢ်လီၤ.

၂. **သစီၢ်လှၤလိာ်** နၣ်မ့ၢ်ဟ့ၤဆုၣ်ဟ့ၤချ့နၣ်ပစံးလၢဟ့ၤသယီၢ်လှၤလိာ်လီၤ. ဟ့ၤသယီၢ်လှၤလိာ်နၣ်မ့ၢ်ဟ့ၤဆုၣ်ဟ့ၤချ့လီၤ.ဒီးပစံးလၢစယီၢ်လှၤလိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ဖျၢ်သစီၢ်** နၣ်မ့ၢ်ဖျၢ်လၢပသုးတဝံၤဒံးဘၣ်ဒီးပသၣ်ယုထိၣ်လၢမှၣ်ခိၣ်နၣ်ပကိးလၢဖျၢ်သယီၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢဖျၢ်စယီၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သစီာ်မီၤဒု** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမှံၤကမှိာ်ခဲလီၤတၢ်ဒီးအစံးလၢမၤသးသယိာ်မီၤဒုလီၤ. တၢ်ကမှံၤခဲလီၤဒးဖိလာ်သယိာ်မီၤဒုနးကၢ. တၢ်ခဲလီၤလၢဟံၣ်အပှၤသယိာ်မီၤဒုနးကၢခွဲကွံာ်တကျါ.ဒီးပစံးလၢစယိာ်မီၤဒုစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သစီာ်** နၣ်မ့ၢ်သယာ်အဆိလီၤ. မ့ၢ်သ့ၣ်တရုဝၣ်တရုဖိၣ်ပှအသးနၣ်ပစံးလၢသယိာ်သယာ်လီၤ. သယိာ်သယာ်အိၣ်လၢဟ့ၢ်လၢ်ကျါနၣ်ခဲနးကၢ.

၃. **ဘၣ်သဃၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်စုလိာ်ပသးလၢကျဲဒီးပစံးလၢဘၣ်သဃၢ်လီၤ. ပလဲၤတၢ်ပဘၣ်သဃၢ်တလၢၤလၢကျဲတဖုလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘၣ်စဃၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံၣ်လိာ်ဘၣ်သဃၢ်လီၤ.

၄. **သဃဲာ်သဃၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမံၤကမှၤနၣ်ပစံးလၢတၢ်သဃဲာ်သဃၢ်လီၤ. တၢ်သဃဲာ်သဃၢ်ခဲလီၤဒၢးဖီလာ်နၣ်ခွဲကွံာ်တကၠါ. တၢ်စဃဲာ်စဃၢ်ပစံးဒ်နၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်သဃဲာ်သဃၢ်ခဲလီၤတၢ်နးကၢခွဲကွံာ်မီၤ.

၁. **သဃီး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤနးသုးဆးအီကံတၢ်ဖံးဒီးသိးဝဲဒ်ယဲာ်မိၤနးမိၤဘၣ်သုတနာ်တဂ့ၤဒီးပကိးလၢသဃီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသဃီးကတိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢစဃီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤနးသုးဖိသုးမိၣ်မာ်မိတဖၣ်သိးဒီးသဃီးလီၤပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **သဃိၣ်** နၣ်မ့ၢ်သဃိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဖိလၢအဖံးတဘၣ်လိာ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢမၤအသးသဃိသဃိၣ်လီၤ.ဒီးပစံးလၢစဃိစဃိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဖိသဃိသဃိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢတဃိတဃိၣ်ဒီးစဃိစဃိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဃၤ** နၣ်မ့ၢ်သဃၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤသံအုၣ်အဝံအကလၤကဲထိၣ်လၢတၢ်အၢတၢ်သီဒီးပကိးလၢတၢ်သဃၤသဃၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်စဃၤစဃၣ်ဒီးတၢ်တဃၤတဃၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဃီးကလာ်** နၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်တလံာ်သိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်သဃီးကလာ်လီၤ. ထီရိၤတၢ်တလံာ်နၣ်သိၣ်သဃီးကလာ်လီၤ. စလဲၤတၢ်စခိၣ်တလံာ်သဃီးကလာ်ဒီးစလီၤဃံၤလီၤ. စတိကထၢသ့ၣ်ဘၣ်တလံာ်သဃီးကလာ်လီၤ.

၁. **သဃၤ** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်မံဘီဒီးအသၣ်ဆံၣ်ဝဲဒီးအသၣ်ထဲခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးပကိးလၢသဃၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢစဃၤဒီးတဃၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသဃၤသဃၢလီၤ. သဃၤနၣ်အိၣ်လၢပှၢ်မ့ၢ်ကနၢအါကၢ.

၂. **သဃၤသဃၢ** နၣ်မ့ၢ်ပထုတၢ်နၣ်ဆုါဘၣ်ဒိလိာ်အသးသိၣ်ဒီးပစံးလၢသဃၤသဃၢလီၤ. ပှၤတဂၤထုကုတဒုသဃၤသဃၢဒီးဝံၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢစဃၤစဃၢဒီးတဃၤတဃၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သဃၤသဃၢ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဆါထိၣ်တစိၢ်တလိၢ်ဒီးသံဝဲနၣ်ပစံးလၢဆါထိၣ်သဃၤသဃၢလီၤ. ပှၤတဂၤဆါထိၣ်သဃၤသဃၢဒီးသံဝဲလီၤ.

၄. **သဃၤဆံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ထီရိၤသဃၤလၢပအီၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲနၣ်ပကိးလၢသဃၤဆံၣ်လီၤ. သဃၤဆံၣ်နၣ်အသၣ်ဆံၣ်နးကၢ.

၅. **သဃၤဆၢ** နၣ်မ့ၢ်သဃၤတနီၤနီၤအသၣ်ဆၢဝဲဒီးပကိးလၢသဃၤဆၢလီၤ. သဃၤဆၢနၣ်ပအီၣ်အသၣ်ဆၢဝဲလီၤ.

၁. **သဝဲး** နၣ်မ့ၢ်နဲးတကလုာ်လၢပထုချံၣ်လၢအလၣ်နၣ်ပကိးလၢသဝဲးလီၤ. သဝဲးလၣ်နၣ်ပထုချံၣ်မံဒါလီၤ. ဒီးပကိးလၢသဝဲးဖိၤစ့ၢ်ကီး.

၁. **သစ့ၢ်** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဃံၣ်ထိၣ်ဘံသ့ၣ်ဖးဒိၣ်ဒီးတိၣ်ဝဲခဲအှစပြုဒီးပကိးလၢသစ့ၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢတစ့ၢ်ဒီးသစ့ၢ်လီၤ. သစ့ၢ်ထိၣ်ဘံသ့ၣ်ဖးဒိၣ်ခဲကၢ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသစ့ၢ်သနဲၤလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢကစ့ၢ်လီၤ.

၂. **ကနဲသစ့ၢ်** နၣ်မ့ၢ်ကနဲတကလုာ်မၤအဒၢလၢသ့ၣ်ဃံၣ်ကျါဒီးပကိးလၢကနဲသစ့ၢ်လီၤ. ကနဲသစ့ၢ်နၣ်စုာ်လၢသစ့ၢ်ကျါလီၤ.

၃. **တၢ်သစ့ၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟူထိၣ်ကွၤလိာ်အသးဒီးဘှးထိၣ်နံၣ်လၢသံၣ်ဆိလိၢ်အလိၤနၣ်ပကိးလၢတၢ်သစ့ၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်သစ့ၢ်တၢ်သနဲၤလီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်ဘှးထိၣ်နံၣ်သိဆုသိလၢသံၣ်ဆိလိၢ်အလိၤဒီးစံးဝဲလၢတၢ်သစ့ၢ်လီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီမၤအလုၢ်အလၢ်တမံၤလီၤ.

၁. **သစ့ၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်ဆံးဒီးအခံဒိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢသစ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသစ့ာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. မ့ၢ်ာ်နၣ်အခိၣ်သစ့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသစ့ၢ်ဒုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးယိၣ်နၣ်အခိၣ်သစ့ၢ်လီၤဆုအခိၣ်စိၣ်နၣ်လီၤ.

၁. **သစ့ာ်** ဒီးသစ့ၢ်နၣ်ဒ်သိးသိးလီၤ. မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်ဆံးဒီးအခံဒိၣ်ဝဲနၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသစ့ာ်သစ့ၤလီၤ.

၁. **သစဲးကလာ်** နၣ်မ့ၢ်ပထိးတၢ်လၢပစုမ့ၢ်ခိၣ်ကဖိလီဒီးပစံးလၢပထိးသစဲးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤထိးဝဲတဂၤလၢအစုမ့ၢ်ခိၣ်သစဲးကလာ်လီၤ. ထီရိၤပထိးတၢ်လၢပစုမ့ၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,နိၣ်ကုအခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပထိးသစဲးကလာ်လီၤ. ထိးလၢနိၣ်ထိးခိၣ်သစဲးကလာ်လီၤ.

၂. **သစဲးကလာ်** နၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်လၢပကတိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပလဲၤဘၣ်အတိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကွၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤမ့ၢ်စ့ၤဝဲဒီးပစံးလၢသစဲးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစကတိၤဘၣ်သစဲးကလာ်ဒီးအသးဒိၣ်ထိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ဒီးစလဲၤကွၢ်သစဲးကလာ်ဒီးဒုယၤလီၤ. ပှၤတဂၤအှၣ်လိာ်အသးစလဲၤဘၣ်အတိၤသစဲးကလာ်ဒီးမၤစကဲလၢသးသ့ၣ်လီၤ.

၁. **သစိၢ်** နၣ်မ့ၢ်တဃဲာ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢသစိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသစိၢ်သလိၢ်သစိၢ်သပနာ်လီၤ. စကလဲၤတၢ်သစိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတစိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သစိး** နၣ်မ့ၢ်ပဆဲတၢ်တကလုာ်ဒ်တ့ၤခိၣ်အသိးဒီးပကိးလၢသစိးလီၤ. သစိးနၣ်ပဆဲဘၣ်ထိၣ်က်ာ်ဆီမံၤအါမးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသစိးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သစိး** နၣ်မ့ၢ်ဆီမိၢ်ပှၢ်ကီးအဖိဒီးပစံးလၢသစိးအဖိလီၤ. ဒီးပစံးလၢတစိးအဖိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဆီမိၢ်ပှၢ်သစိးအဖိဒီးအဖိဖိာ်အခံလီၤ.

၃. **သစိးကလာ်** နၣ်မ့ၢ်ပဖိၣ်တၢ်သတးကလာ်ဒီးပစံးလၢဖိၣ်တၢ်သစိးကလာ်လီၤ. ဖိၣ်ဆီနၣ်သစိးကလာ်တကၠါ. ပှၤတဂၤဖိၣ်ဒုၣ်တဘှၣ်သစိးကလာ်ဒီးနူၢ်ဝဲလီၤ.

၁. **သစ့ါကလာ်** နၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်အှၣ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢအှၣ်တၢ်သစ့ါကလာ်လီၤ. ထွံၣ်တဒုအှၣ်တၢ်သစ့ါကလာ်,ဒီးဒးဘီတဘိအှၣ်တၢ်သစ့ါကလာ်လီၤ. ဒီးပပံၢ်စိၢ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢပံၢ်သစ့ါကလာ်ဇိၢ်သစ့ါကလာ်လီၤ.

၁. **သစ့ာ်ကလာ်** နၣ်မ့ၢ်ပစိၤတၢ်လၢပစုမ့ၣ်ဒီးပစံးလၢပစိၤသစ့ာ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစိၤတၢ်သစ့ာ်ကလာ်ဒီးနာ်ဝဲလီၤ.

၁. **သနီးကလာ်** နၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်တံၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပဃိၢ်တံၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပဃိၢ်သနီးကလာ်လီၤ. ပဆိၣ်တံၢ်သနီၤကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဃိၢ်ဘၣ်စစုသနီးကလာ်ဆါတံၢ်သးလီၤ.

ညၣ်တနီၤနီၤအမဲသဃုၥလီၤ. ဒီးသမၣ်နှၣ်အမဲသဃုၥ. ဃဲနှၣ်အမဲသဃုၥလီၤ. ဒီးပစံးလၢစဃုၥဒီးတဃုၥစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဃုမနူ** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဒိဘိဒိကျိၣ်ဆံးဝဲကိၤဝဲနှၣ်ပစံးလၢသဃုမနူလီၤ. ပှၤတဂၤဃဲၤဒီးအစုၥၣ်မၤသးသဃုမနူလီၤ. ထံဖိတဘိနှၣ်အၥၣ်သဃုမနူကိၤတၢ်ချုံပအိၣ်တသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဃုမနံၢ်သဃုမနူလီၤ. ဒီးပစံးလၢစဃုမနူဒီးတဃုမနူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သဃိၣ်သဃု** နှၣ်မ့ၢ်ပဝဲာ်တၢ်ပျုတၢ်အလိၢ်တကဆှၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢမၤသးသဃိၣ်သဃုလီၤ. ပှၤတဂၤပျုလိၢ်ဆှၣ်နီၤအပူၤမၤသးသဃိၣ်သဃုလီၤ. ပှၤတဂၤတဲသ့ၣ်တဘိသဃိၣ်သဃုဒီးတကဆှၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစဃိၣ်စဃုဒီးတဃိၣ်တဃုလီၤ.

၁. **သဃုၢ** နှၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်အှတကလုာ်လၢဝၣ်ခိဝၣ်လုၣ်ဒီးပအှသိၣ်ဒ်တနၢ်သိတ့ၢ်အသိးဒီးပကိးလၢသဃုၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသဃုၢနိၣ်ဒိဒီးသဃုၢသဃၢလီၤ. ဒီးပကိးလၢစဃုၢဒီးတဃုၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီအှသဃုၢနှၣ်ကနၣ်ဝဲမုာ်စံးဝဲလီၤ.ဒီးသဃုၢနှၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. သဃုၢဝၣ်ခိ,သဃုၢခွဲး, သဃုၢထုး, သဃုၢထးအကလုာ်အိၣ်ဝဲဝဲၤနှၣ်လီၤ.

၂. **သဃုၢခွဲး** နှၣ်မ့ၢ်သဃုၢတကလုာ်ပမၤအခဲၢ်ဖးထိဒီးပကိးလၢသဃုၢခွဲးလီၤ. ဒီးပမ့ၢ်အှဒီးပထိးထိၣ်လၢပထးခိၣ်ဒီးပခွဲးသိၣ်လၢပစုနှၣ်ပကိးလၢသဃုၢခွဲးလီၤ. ဒီးပကိးလၢသဃုၢထိခဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအှသဃုၢဒီးခွဲးဝဲလီၤ.

၃. **သဃုၢထိခဲၢ်** နှၣ်မ့ၢ်သဃုၢခွဲးနှၣ်ပမၤအခဲၢ်ထိဝဒီးပကိးလၢသဃုၢထိခဲၢ်လီၤ. သဃုၢထိခဲၢ်နှၣ်အခဲၢ်ထိဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသဃုၢထိတၢၢ်သဃုၢထိခဲၢ်လီၤ.

၄. **အှသဃုၢ** နှၣ်မ့ၢ်ပမၤသိၣ်သဃုၢဒီးပထိးထိၣ်လၢပထးခိၣ်နှၣ်ပစံးလၢပအှသဃုၢလီၤ. ပှၤတဂၤအှသဃုၢဒီးသိၣ်ဝဲမုာ်ကၢစံးဝဲဒၣ်.

၁. **သဃၢ်** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အိၣ်လၢပှၢ်ဒိၣ်ကနၢဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်တကလုာ်ပအိၣ်အသၣ်ဆၢဝဲဒီးပကိးလၢသဃၢ်လီၤ. ဒီးအိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. သဃၢ်မုၣ်တကလုာ်ဒီးသဃၢ်ခွါတကလုာ်လီၤ. သဃၢ်ခွါနှၣ်ပကိးလၢသဃၢ်ခၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သဃၢ်ခွါဒီးသဃၢ်ခၣ်နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်ဃီလီၤ. ဒီးသဃၢ်မုၣ်နှၣ်လီၤဆီဝဲလီၤ. ဒီးပအိၣ်အသၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးပကိးလၢသဃၢ်ကလီလီတစုစုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးစဃၢ်ဒီးတဃၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဃး** နှၣ်မ့ၢ်သဃိးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖိသၣ်သးခုဒီးနံၤထိၣ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်နှၣ်ပစံးလၢနံၤသဃးသဃိးလီၤ. ပှၤတဂၤနံၤဒီးအမိၢ်သဃးသဃိးစံးဝဲဒၣ်,ထိရိၤပှၤသးခုဒီးနံၤဝဲနှၣ်ပစံးလၢနံၤသဃးသဃိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢစဃၢ်စဃိးဒီးတဃၢ်တဃိးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဃးသဃး** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလီၤသးဒီးတၢ်အသးလၢအံၤတပူၤလၢနၤတပူၤနှၣ်ပစံးလၢတၢ်သးသဃးသဃးလီၤ. ပှၤတဂၤအလီၤသးဒီးတၢ်အသးသဃးသဃးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်အသးစဃးစဃးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. သဃးကလာ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်လၢသ့ၣ်လၣ်အှအကျါနှၣ်ပစံး

လၢသိၣ်သဃးကလာ်လီၤ. ဃုၢ်ဃုၢ်လၢသ့ၣ်လၣ်အှအဃုကျါသဃးကလာ်လီၤ.

၄. **နူသဃး** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢနူနးနးကလဲာ်ဒီးတပျုဘၣ်တၢ်နှၣ်ပစံးလၢနူသဃးလီၤ. ထွံၣ်တနနူသဃးဒီးအှၣ်ပှၤကညီလီၤ. ဒီးပစံးလၢနူစဃၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်နူသဃးဒီးအိၣ်ပှၤကညီလီၤ.

၅. **ပှၢ်သဃး** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပှၢ်နိုးနးကလဲာ်နှၣ်ပစံးလၢပှၢ်သဃးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးပှၢ်သဃးလံစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢပှၢ်စဃးဒီးပှၢ်တဃးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **ခဲးသဃး** နှၣ်မ့ၢ်ပအှၣ်ဘၣ်လၢၢ်ဖိလၢမှၤကျါဒီးပစံးလၢခဲးသဃးလီၤ. ဒီးပစံးလၢခဲးစဃးစ့ၢ်ကီးလီၤ. စအှၣ်ဘၣ်လၢၢ်လၢမှၤကျါခဲးစဃးလီၤ. ညၣ်ဖံးတနီၤနီၤခဲးသဃးလီၤ.

၁. **သဃၢ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒိပှၢ်ဝဲၢ်ခံဂၤအဘၢၣ်စၢၤနှၣ်အပှၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢသဃၢလိာ်အသးလီၤ. ပှၤဒိပှၢ်ဝဲၢ်တဃၢလိာ်အသးနှၣ်အဘၢၣ်စၢၤအပှၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဒီးပစံးလၢစဃၢဒီးတဃၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဃၢသဃၢလီၤ.

၂. **အိၣ်သဃၢ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆၢထၢၣ်ခံဂၤတပူၤဃီမ့ၢ်ဂ့ၤ,ဆှၣ်နီၤတပူၤဃီၤခံဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢအိၣ်သဃၢလီၤ. ပှၤခံဂၤဆၢထၢၣ်အိၣ်သဃၢတၢၢ်ဒီးတဒိၣ်ဆံးလိာ်ဘၣ်အသးဘၣ်.

၃. **သဃီသဃး** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဖံးခိၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးသွံးဝဲနှၣ်ပစံးလၢမၤသးသဃီသဃးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဃီပနံဒီးသဃီမနံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဃီကလီလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. သမၣ်အပိၣ်မၤသးသဃီသွံးသကဲးမၣ်ကိာ်သဃီကနံစံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤတဲးသ့ၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်မၤသးသဃီမနံလီၤ.

၁. **သဃီသဃိၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဖှိၣ်ဝဲလီၤသးလီၤကွးထါနှၣ်အဖံးအညၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢမၤသးသဃီသဃိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤသးသဃီသဃိၣ်တဂ့ၤဘၣ်.ဒီးပစံးလၢစဃီစဃိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဃီၢ်** နှၣ်မ့ၢ်ထံဆူၣ်လၢစုၤလီၤနှၣ်ပစံးလၢထံသဃီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢထံးစဃီၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထံသဃီၢ်ဆူၣ်ကၢပခီတနူၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထံသဃီၢ်ထံသဃၢ်လီၤ.

၂. **သဃီၢ်လှူၤလိာ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤဆူၣ်ပှၤချ့နှၣ်ပစံးလၢပှၤသဃီၢ်လှူၤလိာ်လီၤ. ပှၤသဃီၢ်လှူၤလိာ်နှၣ်မ့ၢ်ပှၤဆူၣ်ပှၤချ့လီၤ.ဒီးပစံးလၢစဃီၢ်လှူၤလိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ပျ့ၢ်သဃီၢ်** နှၣ်မ့ၢ်ပျ့ၢ်လၢပသူးတဝံၤဒံးဘၣ်ဒီးပသၣ်ဃုထိၣ်လၢမှၣ်ခိၣ်နှၣ်ပကိးလၢပျ့ၢ်သဃီၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢပျ့ၢ်စဃီၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဃာ်မီၤအှ** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမုံၤကမိာ်ခဲလီၤတၢ်ဒီးအစံးလၢမၤသးသဃာ်မီၤအှလီၤ. တၢ်ကမုံၤခဲလီၤဒၢးဖီလာ်သဃာ်မီၤအှနးကၢ. တၢ်ခဲလီၤလၢဟံၣ်အပူၤသဃာ်မီၤအှနးကၢခွဲကွံာ်တက့ၢ်.ဒီးပစံးလၢစဃာ်မီၤအှစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဃာ်** နှၣ်မ့ၢ်သဃာ်အဆိလီၤ. မ့ၢ်သ့ၣ်တရုဝၣ်တရုဝိၣ်ပူအသးနှၣ်ပစံးလၢသဃာ်သဃာ်လီၤ. သဃာ်သဃာ်အိၣ်လၢပှၢ်လၢ်ကျါနှၣ်ခဲနးကၢ.

၃. **ဘဉ်သဃိာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပဘဉ်စုလိာ်ပသးလၢကျဲနီးပစံးလၢဘဉ်သဃိာ်လီၤ. ပလဲၤတၢ်ပဘဉ်သဃိာ်တလၢၤလၢကျဲတဖုလီၤ. နီးပစံးလၢဘဉ်စဃိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢထံဉ်လိာ်ဘဉ်သဃိာ်လီၤ.

၄. **သဃဲာ်သဃိာ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ကမှံၤကမှိၤနူဉ်ပစံးလၢတၢ်သဃဲာ်သဃိာ်လီၤ. တၢ်သဃဲာ်သဃိာ်ခဲလီၤဒၢးဖိလာ်နူဉ်ခွဲကွဲာ်တက့ၢ်. တၢ်စဃဲာ်စဃိာ်ပစံးန်နူဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်သဃဲာ်သဃိာ်ခဲလီၤတၢ်နးကၢခွဲကွဲာ်မီၤ.

၁. **သဃီး** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤနးသုးဆးအီကံတၢ်ဖံးနီးသိးဝဲန်ယဲာ်စိၤနးစိၤဘဉ်သုတနာ်တဂ့ၤနီးပကီးလၢသဃီးလီၤ. နီးပကီးနီးအဆိလၢသဃီးကတိၤလီၤ. နီးပစံးလၢစဃီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤနုးသုးဖိသုးခိဉ်မ်ာ်ခိတဖဉ်သိးနီးသဃီးလီၤပသးပှ့ၢ်စံးဝဲဒဉ်.

၁. **သဃိဉ်** နူဉ်မ့ၢ်သဃိအဆိလီၤ. နီးမ့ၢ်ပှၤဖိလၢအဖံးတဘဉ်လိာ်ဘဉ်နူဉ်ပစံးလၢမၤအသးသဃိသဃိဉ်လီၤ.နီးပစံးလၢစဃိစဃိဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဖိသဃိသဃိဉ်စံးဝဲဒဉ်. နီးပစံးလၢတဃိတဃိဉ်နီးစဃိစဃိဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဃိၤ** နူဉ်မ့ၢ်သဃဉ်အဆိလီၤ. နီးမ့ၢ်ပှၤသံအှဉ်အဝံအကလၢကဲထိဉ်လၢတၢ်အၢတၢ်သီနီးပကီးလၢတၢ်သဃိၤသဃဉ်လီၤ. နီးပစံးလၢတၢ်စဃိၤစဃဉ်နီးတၢ်တဃိၤတဃဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဃီးကလာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပခိဉ်တလဲာ်သိဉ်နီးပစံးလၢသိဉ်သဃီးကလာ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်တလဲာ်နူဉ်သိဉ်သဃီးကလာ်လီၤ. စလဲၤတၢ်စခိဉ်တလဲာ်သဃီးကလာ်နီးစလီၤဃံၤလီၤ. စတိကထၢသ့ဉ်ဘဉ်တလဲာ်သဃီးကလာ်လီၤ.

၁. **သဃိၤ** နူဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်တကလုာ်အသဉ်မ်ဘိနီးအသဉ်ဆံဉ်ဝဲနီးအသဉ်ထဲခိဉ်မ့ၢ်ဒိဉ်နီးပကီးလၢသဃိၤလီၤ. နီးပစံးလၢစဃိၤနီးတဃိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. နီးပကီးနီးအဆိလၢသဃိၤသဃၤလီၤ. သဃိၤနူဉ်အိဉ်လၢပှ့ၢ်မ့ၢ်ကနၢအါကၢ.

၂. **သဃိၤသဃၢ** နူဉ်မ့ၢ်ပထုတၢ်နူဉ်ဆှါဘဉ်ဒိလိာ်အသးသိဉ်နီးပစံးလၢသဃိၤသဃၢလီၤ. ပှၤတဂၤထုကုတဒုသဃိၤသဃၢနီးဝံၤဝဲလီၤ. နီးပစံးလၢစဃိၤစဃၢနီးတဃိၤတဃၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သဃိၤသဃၢ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤဆါထိဉ်တစိၢ်တလိၢ်နီးသံဝဲနူဉ်ပစံးလၢဆါထိဉ်သဃိၤသဃၢလီၤ. ပှၤတဂၤဆါထိဉ်သဃိၤသဃၢနီးသံဝဲလီၤ.

၄. **သဃိၤဆံဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ထိရိၤသဃိၤလၢပအိဉ်အသဉ်ဆံဉ်ဝဲနူဉ်ပကီးလၢသဃိၤဆံဉ်လီၤ. သဃိၤဆံဉ်နူဉ်အသဉ်ဆံဉ်နးကၢ.

၅. **သဃိၤဆၢ** နူဉ်မ့ၢ်သဃိၤတနီၤနီၤအသဉ်ဆၢဝဲနီးပကီးလၢသဃိၤဆၢလီၤ. သဃိၤဆၢနူဉ်ပအိဉ်အသဉ်ဆၢဝဲလီၤ.

၁. **သဝဲး** နူဉ်မ့ၢ်နဲးတကလုာ်လၢပထုချံဉ်လၢအလဉ်နူဉ်ပကီးလၢသဝဲးလီၤ. သဝဲးလဉ်နူဉ်ပထုချံဉ်မ်ဒါလီၤ. နီးပကီးလၢသဝဲးစိၤစ့ၢ်ကီး.

၁. **သစ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ယံဉ်ထိဉ်ဘံသ့ဉ်ဖးဒိဉ်နီးတိဉ်ဝဲခဲအစပြုနီးပကီးလၢသစ့ၢ်လီၤ. နီးပကီးလၢတစ့ၢ်နီးသစ့ၢ်လီၤ. သစ့ၢ်ထိဉ်ဘံသ့ဉ်ဖးဒိဉ်ခဲကၢ. နီးပကီးနီးအဆိလၢသစ့ၢ်သနဲးလီၤ. နီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢကစ့ၢ်လီၤ.

၂. **ကနဲသစ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ကနဲတကလုာ်မၤအဒၢလၢသ့ဉ်ယံဉ်ကျါနီးပကီးလၢကနဲသစ့ၢ်လီၤ. ကနဲသစ့ၢ်နူဉ်စာ်လၢသစ့ၢ်ကျါလီၤ.

၃. **တၢ်သစ့ၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟူထိဉ်ကွၢလိာ်အသးနီးဘျးထိဉ်နံဉ်လၢသံဉ်ဆိလိၢ်အလိၤနူဉ်ပကီးလၢတၢ်သစ့ၢ်လီၤ. နီးပကီးနီးအဆိလၢတၢ်သစ့ၢ်တၢ်သနဲၤလီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်ဘျးထိဉ်နံဉ်သီဆှသီလၢသံဉ်ဆိလိၢ်အလိၤနီးစံးဝဲလၢတၢ်သစ့ၢ်လီၤ.နီးမ့ၢ်ပှၤကညီမၤအလုၢ်အလၢ်တမံၤလီၤ.

၁. **သစူၢ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ခိဉ်ဆံးနီးအခံဒိဉ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢသစူၢ်လီၤ. နီးပစံးလၢသစူာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. မိာ်နူဉ်အခိဉ်သစူၢ်ဝဲလီၤ. နီးပစံးလၢသစူၢ်ဒူးစ့ၢ်ကီးလီၤ. နီးယိဉ်နူဉ်အခိဉ်သစူၢ်လီၤဆူအခိဉ်စိဉ်နူဉ်လီၤ.

၁. **သစူာ်** နီးသစူၢ်နူဉ်န်သိးသိးလီၤ. မ့ၢ်တၢ်ခိဉ်ဆံးနီးအခံဒိဉ်ဝဲနူဉ်လီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢသစူာ်သစုၤလီၤ.

၁. **သစဲးကလာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပထိးတၢ်လၢပစုမှၢ်ခိဉ်ကဖိလိနီးပစံးလၢပထိးသစဲးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤထိးဝဲတဂၤလၢအစုမှၢ်ခိဉ်သစဲးကလာ်လီၤ. ထိရိၤပထိးတၢ်လၢပစုမှၢ်ခိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,နိဉ်ကူအခိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပထိးသစဲးကလာ်လီၤ. ထိးလၢနိဉ်ထိးခိဉ်သစဲးကလာ်လီၤ.

၂. **သစဲးကလာ်** နူဉ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢပကတိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပလဲၤဘဉ်အတိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကွၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤမ့ၢ်စ့ၤဝဲနီးပစံးလၢသစဲးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤဘဉ်သစဲးကလာ်နီးအသးဒိဉ်ထိဉ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်နီးစလဲၤကွၢ်သစဲးကလာ်နီးဒုယၢလီၤ. ပှၤတဂၤအှဉ်လိာ်အသးစလဲၤဘဉ်အတိၤသစဲးကလာ်နီးမၤကဲလၢသးသ့ဉ်လီၤ.

၁. **သစိၢ်** နူဉ်မ့ၢ်တယဲာ်ဘဉ်နူဉ်ပစံးလၢသစိၢ်လီၤ. နီးပစံးနီးအဆိလၢသစိၢ်သလိၢ်သစိၢ်သပနာ်လီၤ. ကလဲၤတၢ်သစိၢ်လီၤ. နီးပစံးလၢတစိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သစိး** နူဉ်မ့ၢ်ပဆဲတၢ်တကလုာ်န်တ့ၤခိဉ်အသိးနီးပကီးလၢသစိးလီၤ. သစိးနူဉ်ပဆဲဘဉ်ထိဉ်ဂံာ်ဆီမံၤအါမးလီၤ. နီးပစံးလၢသစိးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သစိး** နူဉ်မ့ၢ်ဆိမိၢ်ပှၢ်ကီးအဖိနီးပစံးလၢသစိးအဖိလီၤ. နီးပစံးလၢတစိးအဖိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဆိမိၢ်ပှၢ်သစိးအဖိနီးအဖိဖိာ်အခံလီၤ.

၃. **သစိးကလာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပဖိဉ်တၢ်သတးကလာ်နီးပစံးလၢဖိဉ်တၢ်သစိးကလာ်လီၤ. ဖိဉ်ဆိနူဉ်သစိးကလာ်တက့ၢ်. ပှၤတဂၤဖိဉ်နှဉ်တဘ့ဉ်သစိးကလာ်နီးနူၢ်ဝဲလီၤ.

၁. **သစ့ါကလာ်** နူဉ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်အှဉ်တၢ်နူဉ်ပစံးလၢအှဉ်တၢ်သစ့ါကလာ်လီၤ. ထွံဉ်တဒုအှဉ်တၢ်သစ့ါကလာ်,နီးဒးဘီတဘီအှဉ်တၢ်သစ့ါကလာ်လီၤ. နီးပပံၢ်စိၢ်တၢ်နူဉ်ပစံးလၢပံၢ်သစ့ါကလာ်စ့ၢ်သစ့ါကလာ်လီၤ.

၁. **သစ္စၢ်ကလာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပစိုၤတၢ်လၢပစုမှဉ်နီးပစံးလၢပစိုၤသစ္စၢ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစိုၤတၢ်သစ္စၢ်ကလာ်နီးနာ်ဝဲလီၤ.

၁. **သစိုးကလာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပဆိဉ်တံၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပယိၢ်တံၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပယိၢ်သစိုးကလာ်လီၤ. ပဆိဉ်တံၢ်သစိုၤကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤယိၢ်ဘဉ်စစုသစိုးကလာ်ဆါတံၢ်သးလီၤ.

၁. **သဖြၢ်ကလၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအစိုးတဖၣ်နၣ်သ့ၣ်ဖးသိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဖးသဖြၢ်ကလၢ်လီၤ. မ့ၣ်ဒၢလီၤတဲာ်သ့ၣ်ဖးသဖြၢ်ကလၢ်လီၤ.

၁. **သဖြၢကလၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပခွဲကွံာ်တၢ်လၢပမိၣ်ဒီးပစံးလၢခွဲသ ဖြၢကလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤခွဲးကွံာ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအခီၣ်သဖြၢကလၢ်လီၤ.

၁. **သဖြိးကလၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပစံၢ်တၢ်လၢာ်ပတဟိၣ်ဒီးပစံးလၢစံၢ်သဖြိးကလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤစံၢ်စခိၣ်နၣ်သဖြိးကလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤစံၢ်ဆိဖိတဘ့ၣ်သဖြိးကလၢ်ဒီးဆိဖိတဘ့ၣ်သံသလူၤလီၤ.

၁. **သဖြုၢ်ကလၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်နၢ်သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၣ်သဖြုၢ်ကလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆဲးထိခိၣ်တဒုနၢ်သိၣ်မးသဖြုၢ်ကလၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသဖြုးကလၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဖြုၢ်ကလၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဖြူၢ်ကလၢ်** နၣ်မ့ၢ်ဒ်သဖြုၢ်ကလၢ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆဲးတၢ်နၢ်သိၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **သဖြူၤကလၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ယံၤဝဲနၣ်ပစံးလၢယံၤသဖြူၤကလၢ်လီၤ. စဲးထိခိၣ်ယံၤသဖြူၤကလၢ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ယံၤဝဲနၣ်ပစံးလၢယံၤသဖြူၤကလၢ်လီၤ.

၁. **သဖြၣ်ကလၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပဝဲာ်ယဲာ်ဒီးလၢၢ်သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၣ်သဖြၣ်ကလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝဲာ်ယဲာ်ဒီးလၢၢ်သိၣ်သဖြၣ်ကလၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **သဖွးကလၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပအိးသ့ၣ်ဖးတၢ်ဒီးပစံးလၢပအိးသဖွးကလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိးသ့ၣ်ဖးဝၣ်လ့ၣ်သဖွးကလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိးသ့ၣ်ဖးသပၢၤတဖျၢၣ်သဖွးကလၢ်လီၤ.

၁. **သဆၣ်ထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၢနၢ်ပှၤဂၤအခံလၢမၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပသဆၣ်ထိၣ်အခံလီၤ. ပှၤတဂၤသဆၣ်ထိၣ်အဝဲတဂၤအခံလၢမၢဝဲအတၢ်မၢစံာ်လီၤ.

၁. **သဆဲ** နၣ်မ့ၢ်ပစၢကွီၤယဲာ်တၢ်လၢဂ့ၢ်ဒီးဒီးပစံးလၢပသဆဲယဲာ်တီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤသဆဲယဲာ်တီၢ်ဂ့ၤကၢ. ဒီးပစံးလၢတဆဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **တၢ်သဆဲ** နၣ်မ့ၢ်ယဲာ်တီၢ်အဘံကွီၤအသးလၢဂ့ၢ်ဒီးတၢ်လၢယဲာ်တီၢ်အဘံကွီၤဂ့ၢ်နၣ်ပကီးလၢတၢ်သဆဲလီၤ.

၁. **သဆိုၣ်ကလၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤသကိးတၢ်အါဂၤဒီးပစံးလၢပလဲၤသဆိုၣ်ကလၢ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်လဲၤသကိးတၢ်သဆိုၣ်ကလၢ်လီၤ.

၁. **သဖြဲးကလၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤရှုတၢ်ဒီးပစံးလၢပလဲၤသဖြဲးကလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤပမ့ၢ်မၢဒီးလဲၤဝဲသဖြဲးကလၢ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ဃ့ၢ်ရှုမ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်လဲၤရှုမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢလဲၤသဖြဲးကလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအပၢ်လူၤတီၢ်အီၤဒီးဃ့ၢ်သဖြဲးကလၢ်လီၤ. သၣ်မံယီၤသဖှံး သဖြဲးကလၢ်လီၤ.

၁. **သဆွးကလၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပစံၣ်တဘိဒီးပစံးလၢပစံၣ်သဆွးကလၢ်လီၤ. ဒီးပတီၢ်တဘိနၣ်ပစံးလၢပတီၢ်တၢ်သဆွးကလၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤတီၢ်တၢ်လၢဂ့ၢ်သဆွးကလၢ်လီၤ.

၁. **သညၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်လၢပမၤသူလုၣ်ဓိၤနဲဓိၤလၢအဒီးအလၣ်နၣ်ပကီးလၢသညၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသညၣ်သညီၤလီၤ. သညၣ်နၣ်အလၣ်အထံသူဝဲလီၤ. ဒီးပှၤကညီမၤသူလုၣ်လၢအလၣ်အထံနၣ်လီၤ. ဒီးအိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. သညၣ်သ့ၣ်ဖိတကလုာ်သညၣ်သ့ၣ်ယံၣ်တကလုာ်လီၤ.

၂. **သညၣ်အစီထံ** နၣ်မ့ၢ်သညၣ်ထံလၢသူဂ့ၤဝဲနၣ်ပစံးလၢသညၣ်စီထံလီၤ. သညၣ်စီထံနၣ်သူဂ့ၤကၢလီၤ.

၁. **သညူးသတိၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤသံၣ်စူးလၢဟ်သပှၢ်အသးကနလီၤတၢ်နၣ်ပစံးလၢဟ်သးသညူးသတိၤလီၤ. ပှၤလၢဟ်သးသညူးသတိၤနၣ်မ့ၢ်ပှၤသံၣ်စူးလီၤ.

၁. **သညူးနုး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်နၢမူလၢမှာ်နၣ်ပစံးလၢနၢမူသညူးနုးလီၤ.

၁. **သညူထံး** နၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်သွံၣ်ထံးလၢပမဲာ်ပှၤအသရုၤထံးလၢပနါဒုဂီၤထံးနၣ်ပစံးလၢပမဲာ်သညူထံးလီၤ. ပမဲာ်သညူထံးနၣ်အိၣ်ဒီးအဘ့ံးထိၣ်ဝဲဖဲနၣ်လီၤ.

၁. **သညှၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိဃၢ်တကလုာ်ပှၤဝဲလၢမ့ၢ်လီၤနၢ်နၣ်ပစံးလၢတၢ်သညှၣ်လီၤ. တၢ်သညှၣ်နၣ်ပှၤသိၣ်ညှၣ်ညှၣ်ဒီးပကီးလၢတၢ်သညှၣ်လီၤ. တၢ်သညှၣ်တဲ့ၤပှၤဒီးမ့ၢ်ဟါဝဲလီၤ.

၁. **သညီ** နၣ်မ့ၢ်သဃုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သဃုၢ်ဘၣ်ပှၤအါဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤပမိၢ်ပပၢ်ပပုၢ်ပဝဲၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပအိၣ်တမှာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢတၢ်သဃုၢ်သညီပှၤလီၤ.

၂. **သညီဖြာ်** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်တကလုာ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲဒီးအသၣ်မံသူနၣ်ပကီးလၢသညီဖြာ်လီၤ. သညီဖြာ်နၣ်အသၣ်ထဲစမ့ၢ်ဒိၣ်လီၤ.

၃. **ကျူၤသညီ** နၣ်မ့ၢ်ကျူၤသဃုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤထါလၢပှၤဂၤကနၣ်မှာ်ဒီးပှၤဂၤအသူၣ်ကၢ်သးလီၤနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကျူၤသဃုၢ်ကျူၤသညီလီၤ.

၄. **သးသညီ** နၣ်မ့ၢ်သဃုၢ်အဆိလီၤ. မ့ၢ်ပလီၤမ့ၢ်လီၤဖးဒီးပမိၢ်ပပၢ်ဒီးပဖိပလံၤဒီးပဖိပမါဒီးတၢ်မိၣ်ထံၣ်ဘၣ်ပသးလၢအမဲာ်ဒီးပအိၣ်တမှာ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢပသးသဃုၢ်ပသးသညီလီၤ. ဒီးပစံးလၢသူၣ်သဃုၢ်သးသညီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သညှီၣ်** နၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်အၢတကလုာ်အိၣ်လၢပှၢ်ကျါဒီးအိၣ်သံကစဲာ်ပှၤကညီဒီးပကီးလၢထွံၣ်သညှီၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်စံးဝဲလၢပျၢၤလီၤ. လၢပျၢၤနၣ်ပသးပှၢ်ထံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးစံးဝဲလၢထွံၣ်စဃၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သညီၤ** နၣ်မ့ၢ်သညၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ထံးလၢပမၤသူလုၣ်ဓိၤနဲဓိၤနၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသညၣ်သညီၤလီၤ.

၁. **သတၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပစုမ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးပစုမ့ၢ်ယှာ်အသကါအတီၢ်ပူၤနၣ်ပစံးလၢပစုသတၢ်လီၤ. ပစုသတၢ်နၣ်ဒ်ပစုထါအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖုၣ်နၢ်ပစုထါတစဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတသတၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. မ့ၢ်ပထိၣ်တၢ်တဲာ်တၢ်လၢပစုသတၢ်နၣ်တစုစုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစုသတၢ်စုသတဲၢ်လီၤ.

၂. **သတၢ်** နၣ်မ့ၢ်သတ့ၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢလဲၤတၢ်ဘူးဒီးကယံၤဒီးကြိၤကြၢ်ထိၣ်အစုနၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်သတ့ၤသတၢ်လီၤ. ပှၤဆံးတဂၤလဲၤတၢ်သတ့ၤသတၢ်ဒီးကယံၤတ့ၢ်လီၤ.

၃. **တသတၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပစုမ့ၢ်ယှာ်ဒီးပစုမ့ၢ်ဒိၣ်အတီၢ်ပူၤတစိၤဒီးပစံး

လၢတသတၢ်လီၤ. တလါကစီၤထိၣ်တသတၢ်နူၣ်ဖိနဲလီၤ. တသတၢ်ခံသတၢ်သဖၣ်နူၣ်ဒိၣ်တက့ၢ်လီၤ.

၁. **သတာ်** နူၣ်မ့ၢ်သတံာ်အဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပမၤကလိကူကါအကတိၢ်နူၣ်ပစံးလၢကါသတံာ်ကါသတာ်အခါလီၤ. ကါသတံာ်ကါသတာ်အခါပလဲၤတၢ်တရူးဘၣ်.

၁. **သတးကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပဒဲတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤတုၤလီၤသိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသတးကလာ်လီၤ. ဒဲသတးကလာ်,တိၢ်သတးကလာ်ဒီးပစံးလၢသါတးကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သတးဒီး** နူၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတုၤလီၤဖိယိာ်တၢ်ကတိၤဒီးပစံးလၢသတးဒီးလီၤ. စဆူလၢ်ဟူနၤသတးဒီးတၢ်သၣ်ဝံၤထိၣ်မးစသးလီၤ. ယဲာ်တဘၣ်စကွၢ်ဂ့ၤသတးဒီးစပူၤလီၤ.

၁. **သတံၢ်** နူၣ်မ့ၢ်သနူၤအဆိလီၤ. မ့ၢ်ပပတဲၢ်ပရွဲထိၣ်ပသးလၢပကစၢ်ဒီးပစံးလၢပသတံၢ်သနူၤပသးလီၤ. သတံၢ်သနူၤထိၣ်ပသးလၢကစၢ်ယှၣ်ရှူးယရံာ်တက့ၢ်.

၁. **သတွံၢ်သတ့ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လီၤမ့ၢ်လီၤဖးနူၣ်ပစံးလၢပအိၣ်သတွံၢ်သတွၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်လီၤဖးဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသတွံၢ်သတွၤလီၤ. အိၣ်သတွံၢ်အိၣ်သတွၤနူၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတဂၤဓိၤအသကီးတအိၣ်ဘၣ်လီၤ.

၁. **သတံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဖၢမ့ၢ်ဒီးပစံးလၢကါသတံာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကါသတံာ်ကါသတာ်လီၤ. ကါသတံာ်အခါနူၣ်ပလဲၤတၢ်တရူးဘၣ်.

၁. **သတံးကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တုၤလီၤဟိၣ်ခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢတုၤလီၤသတံးကလာ်လီၤ. သ့ၣ်ဖုလီၤဒီးတုၤလီၤဟိၣ်ခိၣ်သတံးကလာ်လီၤ. ယီၢ်တံၢ်လီၤတၢ်သတံးကလာ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. **ပးသတံး** နူၣ်မ့ၢ်ပပလိၢ်ပသးဒီးပစံးလၢပးသတံးလီၤ. ဟ်သတံးလီၤနသးတက့ၢ်နကလီၤကမၣ်ဘၣ်ဖုးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးတပးသတံးဘၣ်အသးလီၤယံၤဝဲလီၤ.

၁. **သတၢာ်ကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဃၢနူၣ်လီၤတဲာ်သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢလီၤတဲာ်သိၣ်သတၢာ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလီၤတဲာ်လၢဟံၣ်သိၣ်သတၢာ်ကလာ်လီၤ.

၂. **သတၢာ်သနါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်နူၣ်ပကီးလၢသတၢာ်သနါလီၤ. သတၢာ်သနါတၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်အကလုာ်ကလုာ်နူၣ်ပစံးလၢသတၢာ်သနါလီၤ.

၁. **သတုၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤကရၢဖိလၢတၢ်သွၣ်ခိၣ်ထံးလၢပကရၢသဟၢတဖျၢၣ်ဝးတရံးဒီးပကီးလၢသတုၢ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢပးတူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသတုၢ်ထးဆူးလီၤ.

၂. **သတုၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကရၢအသးလၢသ့ၣ်ဒီးပကီးလၢသတုၢ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢတတုၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တလၢၢ်ဆဲးသတုၢ်လၢသ့ၣ်လၢကရၢရှၣ်နူၣ်ပကီးလၢသတုၢ်လီၤ. ပကီးလၢတိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တလၢၢ်ဆဲးသတုၢ်ဒီးလၢၣ်မရှာ်သ့ၣ်ဖျၢၣ်တံၢ်သဘုံၣ်ဒီးမၤဘၣ်လၢသတုၢ်အသဝီပူၤနူၣ်ယီၤလဲၤနာ်တပၢၢ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသတုၢ်ထးဆူးလီၤ.

၁. **သတူၣ်ကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲးထူပီၤခံသိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသိၣ်သတူၣ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆဲးထူပီၤခံသိၣ်မးသတူၣ်ကလာ်လီၤ. သ့ၣ်ကၢ်သိၣ်သတူၣ်ကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သတူၤကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကွံာ်တ့ၢ်တၢ်လၢအဃၢတဖၣ်လီၤဘၣ်ဟိၣ်ခိၣ်သိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်သတူၤကလာ်လီၤ. ဒီးထိရိၤပကွံာ်တ့ၢ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢပကွံာ်တ့ၢ်သတူၤကလာ်လီၤ. သိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပကွံာ်တ့ၢ်သတူၤကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွံာ်တ့ၢ်အမါသတူၤကလာ်ဒီးဟးဒၣ်တၢ်လီၤ.

၁. **သတ့ၤသတၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ပလိၢ်အသးဒ်သုတလီၤယံၤတဂ့ၤဒီးတြၢးတြၢ်ထိၣ်အစုဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်သတ့ၤသတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်လၢလၢၢ်ကျါကလီၤယံၤဒီးပလိၢ်ကူၤအသးဒီးလဲၤမးတၢ်သတ့ၤသတၢ်လီၤ.

၁. **သတဲာ်သတိာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဆါထိၣ်တစိၢ်တလိၢ်ဒီးသံဝဲနူၣ်ပစံးလၢဆါထိၣ်သတဲာ်သတိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆါထိၣ်သတဲာ်သတိာ်ဒီးသံဝဲလီၤ.

၂. **သတဲာ်အသး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သံဆူၣ်သံကနီၤဒီးစူၣ်အသးဒီးဝးရှၤရှၤနူၣ်ပစံးလၢသတဲာ်အသးလီၤ. ပစံးလၢတတဲာ်အသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤတိၢ်ထွံၣ်တနဒီးတတဲာ်မးအသးလီၤ.

၁. **သတိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိဃၢ်တကလုာ်အိၣ်ဒီးအလုၤဒီးတလၢၢ်မၤတၢ်ကူတၢ်သီးလၢအလုၤနူၣ်ပကီးလၢသတိၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသတိၢ်သံလှာ်လီၤ.

၁. **သတိာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဒဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဟံၣ်ဖိတကလုာ်ဖိနဲဓိၤတြိၢ်မံခံဂၤသၢဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,တဂၤခံဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤပကီးဒီးအဆိလၢဒဲဓိၤသတိာ်ဓိၤလီၤ. လဲၤမံလၢဒဲလၢသတိာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. **သံသတိာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသံကြိကြိဒီးပစံးလၢသံသတိာ်လီၤ. ပနၢ်သံသတိာ်ကလၢာ်တ့ၢ်ဒီးတလၢၢ်တထူဘၣ်ဘၣ်စံာ်ဘၣ်.

၁. **သတီၤ** နူၣ်မ့ၢ်သညူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကနလီၤတံၢ်ဒီးဟ်သးပှၢ်အသးနူၣ်ပစံးလၢဟ်သးသညူးသတီၤလီၤ.

၁. **သတြၢး** နူၣ်မ့ၢ်သကံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိဃၢ်တကလုာ်နှာ်လီၤအပူၤလၢဟိၣ်ခိၣ်လာ်လီၤ.

၁. **သတြူၤဓၢကလဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ထံၣ်အမိၢ်ဒီးကတိၤတၢ်လၢအသ့ၣ်ခုအသးခုနူၣ်ပစံးလၢကတိၤတၢ်သတြူၤဓၢကလဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်အမိၢ်ဒီးကတိၤမးတၢ်ဒီးအမိၢ်သတြူၤဓၢကလဲာ်လီၤ.

၁. **သတြိာ်ညိး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်ဒီးအပူၤလိၢ်ပှဲၤအလီၤဒီးပစံးလၢမၤသးသတြိာ်ညိးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ဒီးအပူၤလိၢ်ပူၤတ့ၤသတြိာ်ညိးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. **သတြိာ်ညိးမဲ့** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖုၣ်ဖိစိာ်လံၤဒီးပစံးလၢမၤသးသတြိာ်ညိးမဲ့လီၤ. ပှၤတပှၤဟးဒီးဖုၣ်ဖိစိာ်လံၤသတြိာ်ညိးမဲ့စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃. **သံသတြိာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဒ်သံသတိာ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသံကြိကြိနူၣ်ပစံးလၢသံသတြိာ်လီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသံသတြိာ်သံသတြဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သတြီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဖှိၣ်ထဲသိးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဖှိၣ်တုၤသိးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပထိၣ်တုၤသိးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဖှိၣ်သတြီၤ,ထိၣ်သတြီၤလီၤ. စဖှိၣ်သတြီၤသ့ၣ်ခံကျိၤထဲသိးဂ့ၤကၢၤ. ပှၤခံဂၤထိၣ်သတြီၤအသးတုၤသိးဂ့ၤကၢၤ. နထိၣ်သတြီၤသ့ၣ်ခံဘိတုၤသိးစကီးစါ. ပထိၣ်သ

ကြီၤတၢ်နူၣ်ပဟ်တပူၤယီလီၤ. ဒီးပကွၢ်တုၤသိးဓါ်တတုၤသိးဓါ်နူၣ်ပစံးလၢပထိၣ်သတြီၤလီၤ.
၂. **သတြီၤဒီ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤခိၣ်ညါခိၣ်ညီးမ့ၢ်ဂ့ၤ, စုညါခိၣ်ညီးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢညီးသတြီၤဒီလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်ညါခိၣ်ညီးသတြီၤဒီစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပှၤမံအီထိခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢမံအီထိခိၣ်သတြီၤဒီလီၤ.
၃. **ဆိမိၣ်သတြီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဆိကမိၣ်ခံဆိကမိၣ်ညါတၢ်နူၣ်ပစံးလၢဆိကမိၣ်သတြီၤလီၤ. ဆိမိၣ်သတြီၤကွၢ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤဂ့ၤတကၠၢ်ဓါ. မ့ၢ်တၢ်ဂီၤနူၣ်ဂ့ၤတကၠၢ်ဓါ. ဆိမိၣ်သတြီၤတကၠၢ်.
၁. **သတွၢ** နူၣ်မ့ၢ်ကနဲထိၣ်လၢသ့ၣ်ဖးထိအခံတဒၢခိၤဒီးပကီးလၢကနဲတတွၢလီၤ. ကနဲတတွၢနူၣ်အိၣ်တဒၢခိၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢကနဲသတွၢ်ကနဲသတွၢ်လီၤ.
၂. **ကွၢ်သတွၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်လၢအယံၤဒီးပစံးလၢကွၢ်သတွၢလီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်သတွၢတၢ်ဆူအယံၤဒီးတကွၢ်လီၤဘၣ်အခီၣ်ထံးဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကွၢ်သတွၢ်ကွၢ်သတွၢလီၤ.
၃. **ဃုသတွၢ** နူၣ်မ့ၢ်ဃုလၢမၤသးဒ်ကဲာ်အသိးနူၣ်အိၣ်တဖျၢၣ်ခိၤဒီးပကီးလၢဃုသတွၢလီၤ. ဃုသတွၢနူၣ်အိၣ်တဖျၢၣ်ခိၤဒီးအိၣ်လၢဝၣ်ဘိၣ်ပူၤနူၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဃုသတွၢ်ဃုသတွၢလီၤ.
၄. **အိၣ်သတွၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လီၤဖးဒီးပှၤဂၤဒီးပအိၣ်တဂၤယီနူၣ်ပစံးလၢအိၣ်သတွၢလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤအိၣ်သတွၢလၢဒဲပူၤတဂၤယီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်သတွၢ်အိၣ်သတွၢလီၤ.
၁. **သတွၢ်** နူၣ်မ့ၢ်သတွၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်အိၣ်လီၤဖးနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသတွၢ်သတွၢလီၤ. ကနဲသတွၢ်ကနဲသတွၢစံးဝဲဒၣ်.
၁. **သထုး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဃှၢ်ဟိၣ်ခိၣ်သိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသထုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတထုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကဆီဃှၢ်ဒီးဟိၣ်ခိၣ်တထုးမးလီၤ. ကလံၤအူတၢ်သိၣ်နူၣ်ပစံးလၢကလံၤသထုးစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၂. **သထုး** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဒီးပမဲာ်ဖံးဝးကြိကြိဒ်ကနီးအသိးဒီးပစံးလၢပမဲာ်ဖံးသထုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပမဲာ်ဖံးတထုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဖံးသထုးကြိကြိဘၣ်မနၤလဲၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသထုးသထးလီၤ.
၁. **သထူ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်တကလုာ်အသၣ်မံဂီၤဒီးပအီၣ်ဆံၣ်ဝဲနူၣ်ပကီးလၢသထူလီၤ. သထူနူၣ်အသၣ်ထဲစမု်ဒိၣ်လီၤ. ပအီၣ်ဆံၣ်ကၢ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသထူသထါလီၤ.
၂. **သထူကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတဟဲနီတခီၣ်ဒီးလၢခံနူၣ်ဟဲတုၤဝဲတခီၣ်ဒီးပစံးလၢဟဲပၢၢ်သထူကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤတဟဲနီတခီၣ်ဒီးအဝဲအံၤတခီၣ်ဟဲပၢၢ်မးသထူကလာ်လီၤ. ဖါတၢ်ဟဲပၢၢ်သထူကလာ်မ့ၢ်သါကလဲၤဆူလ့မီၤ.
၁. **သထူၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်တၢ်ဝးဒီးပစံးလၢသထူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတထူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပလဲၤတၢ်ဒီးတၢ်ဝးတကျိာ်တကျာ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤဟူးဝးဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသထူၣ်လီၤ. နလဲၤတၢ်သဘံၣ်လီခီသထူၣ်ဝးနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသထူၣ်သထၣ်လီၤ.
၁. **သလ့ကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဟဲတုၤလၢပအိၣ်တဂၤယီနူၣ်ပစံးလၢဟဲပၢၢ်သထုကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟဲပၢၢ်သထုကလာ်မ့ၢ်ဟဲမၤမ

နၤလဲၣ်.
၁. **သထဲးကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ပှ်သိၣ်တဘိဒီးပစံးလၢမ့ၣ်ပှ်သထဲးကလာ်လီၤ. မ့ၣ်တလိၣ်ပှ်သိၣ်သထဲးကလာ်စံးဝဲဒၣ်.
၁. **သတြှ်ကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပစုးလၢၢ်လၢဟိၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်သိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, လီသိၣ်ဟူလၢအယံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသိၣ်သတြှ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစုးလၢၢ်တဖျၢၣ်သိၣ်မးသတြှ်ကလာ်လီၤ. လီသိၣ်သတြှ်ကလာ်လီၤဝဲလဲၣ်.
၂. **သတြှ်ကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအဒိၣ်ဒီးဝံသးကၢၣ်ဆ့ၣ်နီၤဒၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢဆ့ၣ်နီၤသတြှ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤပမၢဒီးဆ့ၣ်နီၤဒၣ်တၢ်သတြှ်ကလာ်လီၤ.
၁. **သထွံ** နူၣ်မ့ၢ်ပတုၣ်နိၣ်ကျါဒီးနိၣ်ဒၢကူထွံပခံနူၣ်ပစံးလၢသထွံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသထွံသထွါလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးတုၣ်နိၣ်ကျါဒီးနိၣ်သထွံသထွါဝဲလီၤ.
၁. **သဒါ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပှၤဂၤအဖီလာ်ကတၢၢ်လၢတဒူၣ်ယီနူၣ်ပစံးလၢသဒါလီၤ. ပှၤသဒါနူၣ်မ့ၢ်ပှၤခဲလၢာ်အပှ်လီၤ. ဒီးအမိၢ်ကီးလၢဖိသဒၢ. ဒီးအဝဲၢ်ကီးလၢပှ်သဒါလီၤ. ပှၤသဒါနူၣ်အမိၢ်အပၢ်အဲၣ်နးနူၢ်အဝဲၢ်တဖၣ်လီၤ. ပှၤကွၢ်ကူၤအမိၢ်ပှ်သံနူၣ်မ့ၢ်ပှၤသဒါလီၤ.
၂. **လ့ၤတှ်သဒါ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသဒါနူၣ်ပစံးလၢပှၤလ့ၤတှ်သဒါလီၤ. ပှၤလ့ၤတှ်သဒါနူၣ်အပှ်လၢအဖီလာ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်နီတဂၤဘၣ်.
၁. **သဒး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တကလုာ်အသၣ်ဒ်ဒးအသိးဒီးပကီးလၢသဒးလီၤ. သဒးသၣ်အသးနူၣ်ပကၣ်အိၣ်ဝံၣ်သိဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဒးသဒဲးလီၤ.
၂. **သဒး** နူၣ်မ့ၢ်ပကျၢၢ်နူၢ်ယှၢ်လၢကပူးလၢတၢ်ကူတၢ်သိးဒီးပစံးလၢပသဒးယှၢ်လီၤ. ယှၢ်အိၣ်ဘုလၢကပူၤနူၣ်သဒးတကၠၢ်. ဒီးပစံးလၢပဒးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဒးသဒဲးလီၤ.
၃. **သဒးဘုး** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢအပှဲာ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤသးသဒးဘုးလီၤ. ပှၤတဂၤဖိမ့ၤသဒးဘုးကလာ်ပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်.
၄. **တၢ်သဒး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သဒီးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပၢၢ်လၢပပၢၢ်ထိၣ်ဟံၣ်လၢအဖီလာ်နူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်သဒီးတၢ်သဒးလီၤ.
၅. **နိၣ်သဒး** နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲတၢ်လၢဝၣ်ခီကျၢၢ်လိာ်အသးခံခီဒီးပကီးလၢလၢနိၣ်သဒးလီၤ. ဒီးနိၣ်သဒးနူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆဲယှၢ်ဒီးဘၣ်ယှၢ်နူၣ်အခီၣ်အခံဒးတဲာ်အသးလၢဝၣ်ကမဲာ်ဒီးပကီးလၢနိၣ်သဒးလီၤ. နိၣ်သဒးနူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆဲယှၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢနိၣ်သဒးနိၣ်သဒဲးလီၤ.
၁. **သဒၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပလဲၤလီၤဖးတၢ်ဒီးပှၤဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပသံဒီးပလီၤဖးဒီးပဖိပမါပမိၢ်ပပၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပလဲၤသဒၣ်. ပသံသဒၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအမိၢ်လဲၤသဒၣ်တၢ်ဒီးသးသယှၢ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤအဝၤသံသဒၣ်အီၤဒီးအိၣ်ကမဲဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်တဒၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.
၁. **သဒံ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သလီအိၣ်လၢတၢ်သူၣ်လီၤတဖျၢၣ်အထံအိၣ်လၢအပူၤနူၣ်သူဝဲဒီးပကီးလၢသဒံလီၤ. ဒီးပကီးလၢစဒံဒီးတဒံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဒံသကွဲလီၤ. ဒီးပကီးလၢတၢ်သဒံစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ကလုာ်ကလုာ်နူၣ်အိၣ်ဒီးအသဒံကီးမံၤဒဲးလီၤ.

၂. **သနံ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ရွါသူတနီၤနီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ညၣ်တနီၤနီၤမ့ၢ်ဂ့ၤအဖံး ဖိခိၣ်အိၣ်ဒီးအဖိးဘၣ်ဒီးပကိးလါသနံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလါ သနံကွးထါလီၤ. ဂ့ၢ်အိၣ်ဒီးအသနံလါအဖံးဖိခိၣ်, ညၣ်တနီၤနီၤ အသနံအိၣ်လါအဖံးဖိခိၣ်လီၤ. လါနူၣ်ဖိခိၣ်တခူးအိၣ်ဒီးအသနံ တစဲးစဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီပစံးလါသဘံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သနံ** နူၣ်မ့ၢ်ပတြူၥ်ဝါထိၣ်စ့လါဖူဆံၣ်ဒီးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတြူၥ်ဘိ တိၢ်လါဖှဒီးဖၣ်ဆါမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလါပသနံလီၤ. ပှၤတဂၤသနံဝါထိၣ် ထံဖှံၣ်လါတၤဆံၣ်ဒီးဖၣ်ဆါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါသနံသဒါ လီၤ.

၄. **လဲၥ်သနံ** နူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ထိၣ်လီၤသအီးကွဲၥ်အဖိးဘၣ်လါအဖံးဖိ ခိၣ်နူၣ်ပစံးလါဂ့ၢ်လဲၥ်သနံလီၤ. ဂ့ၢ်တဘိလဲၥ်သနံဒီးအသနံအိၣ် လီၤတဲၥ်ဝဲဒီးအမိၢ်ပှၢ်စွါဝဲလီၤ.

၁. **သနံး** နူၣ်မ့ၢ်ချ့အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဖျဲၣ်လဲၤဖျဲၣ်တၢ်နူၣ်ပစံး လါချ့သနံးလီၤ. ထိရိၤတၢ်ဖျဲၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလါချ့သနံးခဲ လၢၥ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ချ့သနံးစံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ဝံၤချ့ သနံးလီၤ.

၂. **သနံး** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပမၤချ့တၢ်ဒီးပစံးလါသနံးလီၤ. ဒီးပစံး လါတနံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဘူးမှၣ်ထုးသနံးဝဲဒီးမှၣ်ကဲၤထိၣ်မး လီၤ. ဒီးပှၤကညီမၤအမါနူၣ်သနံးဝဲစံးဝဲလီၤ. နံးသိးသိးမၤချ့တၢ် လီၤ.

၃. **သနံးသၞး** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ပစ့ၢ်ပတှၤဒီးပစံးလါပမၤတၢ်သနံး သၞးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဘုသနံးသၞးဒီးဝံၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလါတနံး တၞးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သနံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သၣ်ဘုလါနံၣ်လီၤလါတၢ်အုၣ်လီၤဒီးပစံးလါသ နံၣ်လီၤ. သၣ်ဘုလါသနံၣ်လီၤလါတၢ်အုၣ်အလီၤလီၤ. ဒီးပစံးလါ တနံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သၣ်ဘုလါသနံၣ်လီၤဝါဟၢၣ်ကလၥ်လီၤ.

၂. **သနံၣ်နံၣ်သဧဧ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟူထိၣ်သါလီၤဒိၣ်ဒိၣ်ဆံးဆံး နူၣ်ပစံးလါတၢ်ပရၢဟူထိၣ်သါလီၤသနံၣ်နံၣ်သဧဧလီၤ. ဒီးပစံး လါကနံၣ်နံၣ်ကဧဧလီၤ.

၁. **သဧ** နူၣ်မ့ၢ်ခိၣ်ကုၥ်လါတြူးမၤဝဲကီၤလၤမၤဝဲအိၣ်ဒီးအဘိ ဒီးပကိးလါသဧလီၤ. ဒီးပကိးလါတဧစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပလဲၤတၢ်တၢ် ကိၢ်ပသးဒီးပကု့ၢ်သဧလီၤ.

၂. **တၢ်သဧ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘံၣ်ဝဲအလိၢ်လါတအိၣ်ဖျါဘၣ်နူၣ်ပစံး လါတၢ်သဧလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ခူသူၣ်လါတၢ်သဧလီၤ. ဒီးပစံး လါတၢ်တဧစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဧၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သကျဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤသးနံးသိးလိၥ်အသး လါတပှၢ်စၢ်လိၥ်ဘၣ်သးဘၣ်နူၣ်ပစံးလါသဧၣ်သကျဲလီၤ.

၂. **သဧၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်တလဲၥ်တၢ်ခံဘိသါဘိဒီးပစံးလါပသဧၣ် တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတိၢ်သဧၣ်ပနၢ်တဒ့ဒီးပနၢ်ယှၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံး လါတိၢ်သဧၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သဧၣ်ထံး** နူၣ်မ့ၢ်ပလှၤပယိၢ်တၢ်ကြူးကြူးဒီးပစံးလါပလှၤ သဧၣ်ထံးတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤခးထိခိၣ်တဒ့တသံဘၣ်ဒီးလှၤသ ဧၣ်ထံးဝဲလီၤ.

၄. **ပှၤသဧၣ်သကျဲ** နူၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလါသဧၣ်သကျဲလီၤ.

ဒီးမ့ၢ်ပှၤသးတပှၢ်စၢ်လိၥ်ဘၣ်အသးနူၣ်လီၤ.

၁. **သၞးသဒး** နူၣ်မ့ၢ်ပပစ့ၢ်ပတှၤနူၣ်ပစံးလါပသၞးသဒးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်သၞးသဒးဒီးစကတိၤတၢ်ဒီးအီၤတချူးဘၣ်. ဒီးပ စံးလါတၞတဒးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလါသနံးသၞးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သနံးသၞး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဆါထိၣ်တစိၢ်တလိၢ်ဒီးသံဝဲနူၣ်ပစံးလါ ဆါထိၣ်သနံးသၞးလီၤ. ပှၤတဂၤဆါထိၣ်သနံးသၞးဒီးသံဝဲလီၤ. ဒီးပှၤမၤပစ့ၢ်တၢ်နူၣ်ပစံးလါမၤတၢ်သနံးသၞးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဘု သနံးသၞးဒီးဝံၤဝဲလီၤ.

၁. **သၞၣ်ဃှၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဝဲၥ်တၢ်လါအကိၤတဖၣ်နူၣ်သိၣ်ဝဲဒီးပ စံးလါသိၣ်သၞၣ်ဃှၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝဲၥ်ထးတဘိသိၣ်သၞၣ်ဃှၣ် လီၤ.

၁. **သဲ** နူၣ်မ့ၢ်ထးပှံၤနူၣ်ပကိးလါသဲလီၤ. ဒီးပကိးလါတဲစ့ၢ် ကီးလီၤ. ထးသဲနူၣ်ပှံၤဂ့ၤကၢ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလါသဲသဒါ လီၤ.

၁. **သဲး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုၥ်မၤသးဒ်နိၣ်အသိးဒီးမဲထိၣ်လါ သ့ၣ်ဒ့လီၤနူၣ်ပစံးလါသဲးလီၤ. ဒီးပစံးလါတဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. သ ဲးနူၣ်ပှၤကညီမၤကသံၣ်လါအလၣ်ဒီးတိၢ်ဘျုးဝဲဒီးတိၢ်ကျိၣ်ကျဲ ဒီးသယိနူၣ်ဒီးစံၢ်လီၤအပျိၢ်ဆါဒီးအစုဘၣ်ဒိကၢ်နူၣ်ဘျါဝဲစံးဝဲဒၣ် လီၤ.

၂. **သဲးချံး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိသ့ၣ်ညါသးကျၤမနၤဒီးပစံးလါ သ့ၣ်ညါအသးသဲးချံးလီၤ. ပှၤကညီသ့ၣ်ညါအသးသဲးချံးတ့ၢ် နူၣ်မၤဟိၣ်နံးအသးဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါသဲးချံးသ ဲးချံးလီၤ.

၃. **သဲးထံ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုၥ်အသၣ်ထဲစုၥ်ဝံၥ်အသၣ်ဒီးအ သၣ်ဖိးဆူၣ်တရုဒီးအလၣ်လဲၢ်ဝဲနူၣ်ပကိးလါသဲးထံလီၤ. သဲး ထံနူၣ်ပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **သဳ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤနံၢ်တ့ၥ်နူၣ်ပစံးလါပှၤသဳလီၤ. ပှၤတဂၤသဳ သမိး. တပးကဲဘၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤလါတၢ်နီတမံၤဘၣ်. ဒီးပစံးလါ ပှၤတဳစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလါပှၤတဳကရဲၤလီၤ.

၂. **သဳ** နူၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်ထူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟံၣ်အခိၣ်နူၣ်ပကိးဒီး အဆိလါဟံၣ်ထူၣ်သဳလီၤ.

၃. **သဳ** နူၣ်မ့ၢ်မဲးလိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝၣ်လါပဒုးထိၣ်လၣ်မဲး လါအလီၤလါပမၤဟံၣ်ခိၣ်နူၣ်ပကိးဒီးအဆိလါမဲးလိၢ်သဳလီၤ.

၄. **သဳမ်ၢ်ခံ** နူၣ်မ့ၢ်မဲၤလိၢ်နါစုၤလါထံယဲယွၤလီၤဝဲနူၣ်ပကိးလါ သဳမ်ၢ်ခံလီၤ.

၁. **သဳး** နူၣ်မ့ၢ်ပၢၢ်လါပပၢၢ်ထိၣ်ဟံၣ်လါဟံၣ်ဖိလၥ်နူၣ်ပကိးလါ သဳးလီၤ. ပၢၢ်ခိၤသဳးခိၤလီၤ. ဒီးပကိးလါတၢ်သဳးထိၣ်စ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလါတၢ်သဳးတၢ်သဒးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဳးထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤထိၣ်ပၢၢ်လါဟံၣ်အဖိလၥ်ဒီးပစံးလါသ ဳးထိၣ်လီၤ. သဳးထိၣ်ဟံၣ်လါဟံၣ်အဖိလၥ်တကၠၢ်. ဟံၣ်ကလီၤ ဖှဲဘၣ်ဖုးလီၤ.

၁. **သဳ** နူၣ်မ့ၢ်နၥ်နူၣ်ပသးပှၢ်ကီးလါသဳလီၤ. ဟ်ဘုလါသဳ ပှၤတကၠၢ်. ပှၤတဂၤထုသဳတဖျၢၣ်မ့ၢ်သဳယိလီၤ. ဒီးပစံးလါနၥ် ယိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးလါတဳစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သၢင်ယိ** ၼႆႉမၢႆၶႃႈပဵၼ်ၼႆႉပၵ်းလႃႇသၢင်ယိလီႈ. ထိရီႇပထုတႃႇပူႇတႃႇလိၵ်ႈၶႃႈအသိုး ၼႆႉပၵ်းလႃႇသၢင်ယိလီႈ. သၢင်ယိၼႆႉပ ႁၢဝ်ႇၵႃႇအပူႇ. ပႁၢဝ်ႇပႃႇလႃႇအပူႇလီႈ. ၶႂၵ်းၶႂၢင်းအဆိလႃႇသၢင်ယိသၢင်ယါလီႈ.

၃. **သၢင်စံ** ၼႆႉမၢႆသုၼ်တႃႇလႃႇသၢင်စိအဝိမိၼ်ၼႆႉပၵ်းလႃႇသၢင်စံလီႈ. သၢင်စံလႃႇပႅၼ်မိၼ်ၵျႃႇအၶိလၢၵ်ႈၼႆႉလီႈ.

၄. **သၢင်စိ** ၼႆႉမၢႆသုၼ်လႃႇပမႃႇတႃႇဝိၵ်ႇလႃႇပႅၼ်မိၼ်မိၼ်ၼႆႉပၵ်းလႃႇသၢင်စိလီႈ. ပုႇတၵႃႇမႃႇသၢင်စိတႃႇထိၵႃႇ. ပႅၼ်မၢႆမိၼ်ၶႂၢင်သၢင်စိထိဝ်ႇလီႈ. ၶႂၵ်းၶႂၢင်းအဆိလႃႇသၢင်ဘုၼ်သၢင်စိလီႈ.

၄–၁. **သၢင်ထိၼ်** ၼႆႉမၢႆပသၢင်ထိၼ်တႃႇလႃႇပစုၶႂၢင်းပၢၵ်းလႃႇသၢင်ထိၼ်လီႈ. ပုႇတၵႃႇအဝ်ႇတၵႃႇသါကတႃႇၶႂၢင်းသၢင်ထိၼ်ဝ်ႇလႃႇအစုလီႈ. ၶႂၢင်းပၢၵ်းလႃႇတသၢင်ထိၼ်စႃႇၵိုးလီႈ.

၅. **သၢင်ဘုၼ်** ၼႆႉမၢႆသၢင်စိအဆိလီႈ. ၶႂၢင်းမၢႆပဝိၵ်ႇသုၼ်လႃႇပႅၼ်မိၼ်မိၼ်ၼႆႉပၵ်းၶႂၢင်းအဆိလႃႇသၢင်ဘုၼ်သၢင်စိလီႈ.

၁. **သၢင်း** ၼႆႉမၢႆတႃႇပူႇတႃႇလိၵ်ႈလႃႇပဒႃႇအိၼ်တႃႇကမႃႇအိၼ်လႃႇအပူႇၶႂၢင်းအိၼ်ၶႂၢင်းအမိၼ်ၾိုၼ်ၼႆႉပၵ်းလႃႇသၢင်းလီႈ. ၶႂၢင်းပၵ်းလႃႇတၶႂၢင်းၶႂၢင်းသၢင်းလီႈ. ၶႂၢင်းပၵ်းၶႂၢင်းအဆိလႃႇသၢင်းသၵွႃႇ. သၢင်းသၵွႃႇစႃႇၵိုးလီႈ. သၢင်းၼႆႉၵြိုၼ်သၢင်းၵသၼ်ထိၵႃႇ ၶႂၢင်းၵႃႇဝ်ႇ. မၢႆၵြိုၼ်ဝ်ႇၶႂၢင်းၵသၼ်ထိဘီၶႂၢင်းဘီဝ်ႇလီႈ.

၂. **သၢင်းသွ** ၼႆႉမၢႆသၢင်းထၢၼ်လႃႇပဒႃႇသၢင်းလႃႇအပူႇၼႆႉပၵ်းလႃႇသၢင်းသွလီႈ. ၶႂၢင်းမၢႆပဆႃးၼ်သွအသိုးၶႂၢင်းပၵ်းလႃႇသၢင်းသွလီႈ. သၢင်းသွၼႆႉပဒႃႇသၢင်းလႃႇအပူႇလီႈ.

၁. **သၢင်ႈ** ၼႆႉမၢႆတႃႇအိၼ်လႃႇထံၵျႃႇတၵလုၵ်ႉအိၼ်ၶႂၢင်းအတုၢ်ႇၶႂၢင်းအမႃႇၼႆႉၵံလႃႇအဝိၵ်ႇပုၵ်ႇၶႂၢင်းအိၼ်ထဲအၵၺ်ၶႂၢင်းအၼ်ဆါလႃႇအမိၼ်တၶႂၢင်းပၵ်းလႃႇသၢင်ႈလီႈ. ၶႂၢင်းပၵ်းၶႂၢင်းအဆိလႃႇသၢင်ႈသယၢၵ်ႇလီႈ. ၶႂၢင်းသၢင်ႈအိၼ်အကလုၵ်ႉကလုၵ်ႉလီႈ. ၶႂၢင်းပၵ်းလႃႇတသၢင်ႈစႃႇၵိုးလီႈ.

၂. **သၢင်ႈၵိ** ၼႆႉမၢႆသၢင်ႈတၵလုၵ်ႉထဲမိၼ်မၢႆမိၼ်. ထဲစုၼ ၶႂၢင်းပၵ်းလႃႇသၢင်ႈၵိလီႈ. ၶႂၢင်းသၢင်ႈၵိၼႆႉအိၼ်လႃႇထံဟိၵျါလီႈ. သၢင်ႈၵိၼႆႉတလႃႇႁႃႇလႃႇပုၵ်ႇၼႃႇၵုႇၵႃႇ. ၶႂၢင်းပအိၼ်ဝၼ်ဝ်ႇလီႈ.

၃. **သၢင်ႈမိၼ်** ၼႆႉမၢႆဘုဒႃႇဘုးၶႂၢင်းၵမျိၼ်ဝ်ႇၶႂၢင်းပၢၵ်းလႃႇဘုသၢင်ႈမိၼ်လီႈ. ဘုသၢင်ႈမိၼ်ၼႆႉမၢႆဘုဒႃႇဝ်ႇ. ဘုဒႃႇပုၵ်ႇဝ်ႇၼႆႉမၢႆဘုသၢင်ႈမိၼ်လီႈ.

၄. **သၢင်ႈယိဝ်ႇ** ၼႆႉမၢႆသၢင်ႈတၵလုၵ်ႉအိၼ်လႃႇထံဘျါၶႂၢင်းအိၼ်လႃႇထံဝ်ႇၵွၢၵ်ႇမိးၶႂၢင်းပၵ်းလႃႇသၢင်ႈယိဝ်ႇလီႈ. သၢင်ႈယိဝ်ႇၼႆႉထံစုမၢႆစုဆၢၼ်လီႈ. သၢင်ႈယိဝ်ႇၼႆႉပုႇၵညီၵဝ်ႇၼႃႇၵုႇၵႃႇ. ၶႂၢင်းပၵ်းၶႂၢင်းအဆိလႃႇသၢင်ႈယိတႃႇသၢင်ႈယိဝ်ႇလီႈ.

၅. **သၢင်ႈတုၵ်ႉစု** ၼႆႉမၢႆသၢင်ႈတၵလုၵ်ႉအတုႃႇတအိၼ်ဘၼ်ၶႂၢင်းပၵ်းလႃႇသၢင်ႈတုၵ်ႉစုလီႈ. သၢင်ႈတုၵ်ႉစုၼႆႉအိၼ်လႃႇထံဘျါအၵျါလီႈ. ၶႂၢင်းအိၼ်လႃႇလႃႇမိၼ်လႃႇလၢၵ်ႈအါမႄးလီႈ.

၆. **သၢင်ႈဝိ** ၼႆႉမၢႆသၢင်ႈပံၵိလႃႇတလႃႇမႃႇဆုၼ်ၼႆႉပၵ်းလႃႇသၢင်ႈဝိလီႈ. တလႃႇၶႂၢင်းသၢင်ႈဝိလႃႇလတ်ႉၼႆႉၼႃႇအါမႄးလီႈ.

၇. **သၢင်ႈဆုၼ်** ၼႆႉမၢႆတလူႇမႃႇသၢင်ႈဝိၼႆႉၶႂၢင်းတႃႇဝ်ႇၶႂၢင်းၼႃႇဝ်ႇၼႆႉပၵ်းလႃႇသၢင်ႈဆုၼ်လီႈ. ၶႂၢင်းပၵ်းၶႂၢင်းအဆိလႃႇသၢင်ႈဆုၼ်သၢင်ႈၵျုၼ်လီႈ. သၢင်ႈဆုၼ်ၼႃႇတလႃႇပယီႇပုႇသပျႃႇၵညီမႃႇဝ်ႇၶႂၢင်းဝိအိၼ်ကသူရုၵ်ႇအိၼ်တႃႇလီႈ. ၶႂၢင်းဆါဝ်ႇၶႂၢင်းအပူႇၶႂၢင်းပုႇပူႇအိၼ်ဝ်ႇလီႈ.

၈. **ၵျိၼ်သၢင်ႈဆုၼ်** ၼႆႉမၢႆ ၵျိၼ်တၵလုၵ်ႉအၵုထိၼ်ဝ်ႇၶႂၢင်းမႃႇသႃးတိၼ်လိၼ်ၵုႇၼ်သၢင်ႈဆုၼ်အၵိၵ်ႇလိၼ်လႃႇၽျါပူႇအသိုးၼႆႉၶႂၢင်းပၵ်းလႃႇၵျိၼ်သၢင်ႈဆုၼ်လီႈ. ၵျိၼ်သၢင်ႈဆုၼ်ၼႆႉထံစုမိၼ်ၶႂၢင်းအၵုၵ်ႇအၵိႇလီႈၵၵ်ႉလႃႇသၢင်ႈဆုၼ်ၵိၵ်ႇလိၼ်ၼႆႉအၶံစုတစဲးစဲးၶႂၢင်းအမိၼ်မိၼ်ဝ်ႇလီႈ. ၶႂၢင်းမႃႇသႃးဖုၼ်ၵြိုးၶိႇလီႈ.

၁. **သၢႆ** ၼႆႉမၢႆၶႃႈအၵွၢၵ်ႇအတါအသိုးလီႈ. ၶႂၢင်းပၢၵ်းလႃႇသါသၢႆလီႈ. ၶႂၢင်းမၢႆပၵ်းဝိၵ်ႇထွတလႃႇအၶံလီႈ. ကၶႃႇယုၼ်ရှူးအသါသႃႇအိၼ်ထိၼ်လႃႇၵိၵ်ႇမၢႆထိၼ်အၼ်ႇလၶံးဝ်ႇၼ်. ၶႂၢင်းပၢၵ်းလႃႇသါတသၢႆစႃႇၵိုးလီႈ.

၂. **တုၵ်ႉသၢႆ** ၼႆႉမၢႆပၶႂၢင်းၼႃႇမဲးပုႇၵႃႇအမႅၵ်ႇညါလႃႇတႃႇၼႃႇတႃႇဖိုၼ်ၶႂၢင်းပၢၵ်းလႃႇပတုၵ်ႉသၢႆလီႈ. ၶႂၢင်းပၢၵ်းလႃႇတုၵ်ႉတသၢႆစႃႇၵိုးလီႈ. ၶႂၢင်းပၢၵ်းၶႂၢင်းအဆိလႃႇတုၵ်ႉသၢႆလဲႇၼႃႇမဲးလီႈ. ၶႂၢင်းပၢၵ်းၶႂၢင်းအဆိလႃႇဆုၼ်သၢႆတုၵ်ႉသၢႆစႃႇၵိုးလီႈ. ကၶႃႇယုၼ်ရှူးဆုၼ်သၢႆတုၵ်ႉသၢႆအသႃးလႃႇပုႇဝ်ႇလၢၵ်ႈအယိလီႈ.

၄. **ဆုၼ်သၢႆ** ၶႂၢင်းတုၵ်ႉသၢႆၼႆႉၼ်သိုးသိုးလီႈ. ၶႂၢင်းမၢႆပၶႂၢင်းတႃႇၼႃႇတႃႇဖိုၼ်လႃႇပုႇၵႃႇအယိၼႆႉလီႈ.

၁. **သၢႆႇ** ၼႆႉမၢႆပဒ တႃႇတၵလုၵ်ႉပၵ်းလႃႇသၢႆႇလီႈ. ၶႂၢင်းပၵ်းလႃႇတသၢႆႇစႃႇၵိုးလီႈ.

၁. **သၢႆႈ** ၼႆႉမၢႆသုၼ်တၵလုၵ်ႉအဝိၼ်ဝိထံအသိုးၶႂၢင်းပၵ်းလႃႇသၢႆႈလီႈ. သၢႆႈၼႆႉမၢႆသုၼ်လီႈ. ၶႂၢင်းအထံးထဲယုၵ်ႇထဲကုလီႈ. ၶႂၢင်းပၵ်းၶႂၢင်းအဆိလႃႇသၢႆႈသၢႆႈလီႈ.

၁. **သၢႆႈၵု** ၼႆႉအိၼ်ထဲတႃႇကတိႃႇလီႈ. မၢႆၶႃႈသၵုၼ်ၼႆႉၵွၢၵ်ႇၼ်ၵယၢၵ်ႇတုႃႇစမႃႇဝ်ႇၶႂၢင်းစကလဲႇၶႂၢင်းၼႃႇလီႈ. စၶံးစကလဲႇတႃႇမဲၵိႇလီႈ. မၢႆသၢႆႈၵုၼ်ၼႆႉၶႂၢင်းစကၵွၢၵ်ႇတုႃႇမၢႆဆုၼ်လီႈ. ၶႂၢင်းပၢၵ်းလႃႇသၢႆႈသၵုစႃႇၵိုးလီႈ.

၂. **သၢႆႈပဝး** ၼႆႉမၢႆပုႇၵညီမႃႇတၼႃႇအိၼ်တၵဲမံဆုၼ်ဟိၼ်ယႃး ၼႆႉပၢၵ်းလႃႇလီႈသၢႆႈပဝးလီႈ. ပုႇၵညီၼႆႉတုႃႇဝၼ်ၶႂၢင်းဝိလၢၵ်ႈမၢႆ ဂုႇ. အဝိအမါအဲၼ်ဘၢၶႂၢင်းလီႈသၢႆႈပဝးစံးဝ်ႇၼ်လီႈ.

၃. **သၢႆႈရုၵ်ႇ** ၼႆႉမၢႆတႃႇအၼ်ႈအိၼ်ၾျါလႃႇအၶံၶႂၢင်းပၢၵ်းလႃႇမႃႇသႃးသၢႆႈရုၵ်ႇလီႈ. တႃႇၽါလႃႇအၼ်ႈသၵိုးပွဲႇဝ်ႇၼႆႉပၢၵ်းလႃႇသၢႆႈရုၵ်ႇလီႈ. ပၼႃႇတၼအၼ်ႈသၢႆႈရုၵ်ႇစံးဝ်ႇၼ်.

၄. **ႁၢၵ်ႇသၢႆႈ** ၼႆႉမၢႆတႃႇသၼ်ဘၼ်ကဝိႇၶႂၢင်းတိၼ်ဝ်ႇၼႆႉပၢၵ်းလႃႇမႃႇသႃးႁၢၵ်ႇသၢႆႈလီႈ. လူၵ်ႇၶုသၼ်တၼိႇၼိႇမႃႇသႃးႁၢၵ်ႇသၢႆႈလီႈ. ၶႂၢင်းပၢၵ်းၶႂၢင်းအဆိလႃႇႁၢၵ်ႇသၢႆႈႁၢၵ်ႇသၢႆႈလီႈ.

၁. **သၢၼ်** ၼႆႉမၢႆပဆႃးလီႈတႃႇလႃႇပစုၼႃႇၼ်ၶံၼႆႉပၢၵ်းလႃႇပသၢၼ်တႃႇလီႈ. ပုႇတၵႃႇသၢၼ်အမါလႃႇအစုၼႃႇၼ်ၶံလီႈ. ၶႂၢင်းပၢၵ်းၶႂၢင်းအဆိလႃႇထိသၢၼ်လီႈ. ၶႂၢင်းပၢၵ်းလႃႇတသၢၼ်စႃႇၵိုးလီႈ.

၂. **သၢၼ်ၵႃးၵိၵ်ႇ** ၼႆႉမၢႆတႃႇၵိၵ်ႇတႃႇၵၢၵ်ႇၶႂၢင်းတႃႇသၼ်ဝႃႇလီႈၼႆအိၼ်ထိၼ်ဝ်ႇၼႆႉပၢၵ်းလႃႇသၢၼ်ၵႃးၵိၵ်ႇလီႈ. တႃႇသၢၼ်ၵႃးၵိၵ်ႇၼႃႇပုႇၵညီတၽုၼ်ယုၵ်ႇဝ်ႇဆုပုၵ်ႇမၢႆၵၼႃႇလီႈ. ၶႂၢင်းပၢၵ်းလႃႇတႃႇသၢၼ်ၵႃးၵိၵ်ႇစႃႇၵိုးလီႈ.

၃. **သၢၼ်သိၵြိုး** ၼႆႉမၢႆၼုၼ်ဒါပုႇမဲႇၼႆႉပၢၵ်းလႃႇသၢၼ်သိၵြိုးလီႈ. သၢၼ်သိၵြိုးၼႆႉၼုၼ်ၶွၼ်မႃႇအပုႇၼႃးၵႃႇ.

၄. **ဟ်သနး** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဟ့ပှၤဂၤဒီးပစံးလၢပဟ်သနးပှၤဂၤလီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤလီာ်လၢကွၢ်ဒီးဟ်သနးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်သနးဟ်နှၣ်ဒၢါဝဲလီၤ.

၅. **ပှၤသနး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပသးဟ့အီၤန့ၣ်ပစံးလၢပှၤသနးလီၤ. ပှၤသနးန့ၣ်အိၣ်ဒီးပှၤတဘၣ်လီာ်ဖိးဒ့ဘၣ်. လီာ်ဘၢမၤကွၢ်ဒီးပှၤဒီးပစံးလၢပှၤသနးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှၤနှၣ်ဒၢါပှၤသနးလီၤ. ဒီးပှၤဆဲးဆူၣ်မၤတၢနုးသုးနုးသံၣ်ကဒံကဒံနံၣ်ကီးလီာ်အသးလၢပှၤသနးပှၤနှၣ်ဒၢါလီၤ.

၆. **လီၤသနး** နံၣ်မ့ၢ်ပမၤဘၣ်ပှၤဂၤအကွၢ်ဒီးပှၤဂၤသးဟ့ပှၤနံၣ်ပစံးလၢပလီၤသနးပှၤဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသနးလီၤနှၣ်ဒၢါလီၤ. နလီၤသနးလီၤနှၣ်ဒၢါပှၤဂၤဒ်လဲၣ်. စမၤဘၣ်ပှၤဂၤအကွၢ်လၢစမၤသံဘၣ်အဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလီၤ.

၁. **သနၤ** မ့ၢ်သနီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတိၤတံာ်ထံလၢပမၤညၣ်နံၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသနီၤသနၤလီၤ.

၁. **သနံ** နံၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကျူၤကျိၤလၢပထုးချံလၢအဖိခိၣ်နံၣ်ပစံးလၢသနံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနံသကွဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတနံဒီးကနံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီထုးချံနံၣ်မၤဒီးသနံဒီးထုးန့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသနံဖ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. ကျိာ်လီၤသနံဖ့စဲအံၤဒီးထုးချံလၢအဖိခိၣ်တက့ၢ်.

၂. **သနံ** နံၣ်မ့ၢ်ယံာ်ဓိၤထးဓိၤထိၣ်အှၣ်လၢအနးကဲၣ်ဆိးနံၣ်ပကီးလၢသနံလီၤ. ဒီးပကီးလၢကနံဒီးတနံစ့ၢ်ကီးလီၤ. သနံထိၣ်ဖိးယံာ်အကနၣ်ဟးဂီၤလၢာ်လံ.

၁. **သနံာ်** နံၣ်မ့ၢ်သနူၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပတံၢ်ထိၣ်ပသးလၢတၢ်တမံၤမံၤနံၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသနံာ်သနူၤလီၤ. သနံာ်သနူၤနသးဒီပသူၣ်ကွသးပှ့ၢ်ဒီးကမၤစπနၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတနံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကနံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **စံာ်သနံာ်** နံၣ်မ့ၢ်တၢ်စဲဘူးတၢ်ကျπဝဲနံၣ်ပစံးလၢစံာ်သနံာ်လီၤ. စဲကနၣ်စဲဘူးတၢ်စံာ်သနံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစံာ်သနံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **စံာ်သနံာ်** နံၣ်မ့ၢ်ပမၤစံာ်မၤကျπပှၤဂၤလၢတၢ်ကတိၤဒီးပစံးလၢစံာ်သနံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤမၤကမၣ်အီၤဒီးသါကလီာ်ဝဲလၢကွၢ်ဒီးကတိၤဝဲစံာ်သနံာ်လီၤ. တပျ်ဘၣ်ဝဲဒီးကတိၤဝဲစံာ်သနံာ်လီၤ.

၄. **ထံသနံာ်တၢ်** နံၣ်မ့ၢ်ထံဆူတံၢ်တၢ်ဒီးပစံးလၢထံသနံာ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢထံသနံးတၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထံသနံးတၢ်ဆူၣ်ကπ. စခီထံဒီးထံသနံာ်တၢ်ယၤဒီးလၢၢ်လီၤ.

၁. **သနံး** နံၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်ပှၤဂၤလၢပကပၤဒီးပစံးလၢပသနံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတနံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနံးသနူးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်လၢပှၤဂီၢ်မ့ၢ်အကျါဒီးသနံးပှၤဂၤလီၤ.

၂. **သနံး** နံၣ်မ့ၢ်ဟ့အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘ့သးနံၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢဟ့ဓိၤသနံးဓိၤလီၤ. တိၣ်ထိၣ်ဟ့တိၣ်ထိၣ်သနံးလၢသပπပှၤတက့ၢ်.

၃. **စံာ်သနံး** နံၣ်မ့ၢ်တၢ်စဲဘူးတၢ်ကျπဝဲနံၣ်ပစံးလၢစဲဘူးတၢ်စံာ်သနံးလီၤ. စဲကနၣ်စဲဘူးတၢ်စံာ်သနံးလီၤ.

၄. **စံာ်သနံး** နံၣ်မ့ၢ်ပမိၣ်နံၢ်ဟ်သးပှၤဂၤလၢပတပျ်ဘၣ်အတၢ်ကမၣ်နံၣ်ပစံးလၢစံာ်သနံးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ယၤဒီးဟ်သးယၤစံၣ်သနံးလီၤ.

၁. **သနံၣ်** နံၣ်မ့ၢ်သနၢၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟံၣ်နၢၣ်နံၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသနံၣ်သနၢၣ်လီၤ. ဟံၣ်နံၣ်အိၣ်ဒီးအသနံၣ်သနၢၣ်လီၤ.

၂. **သနံၣ်** နံၣ်မ့ၢ်ပထိဘူၣ်လုၣ်တဲာ်ဒီးပစံးလၢပသနံၣ်လီၤ. ပသနံၣ်လုၣ်နံၣ်မ့ၢ်ပထိထိၣ်လုၣ်ဒီးပမၤသကံအဆπနံၣ်ဒ်ပဖျ့အသိးဒီးပစံးလၢပသနံၣ်လုၣ်လီၤ. လုၣ်တဲာ်နံၣ်သနံၣ်ကွၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢတနံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သနံၣ်ထိၣ်** နံၣ်မ့ၢ်ပထူဖျπၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးအကတိၢ်ဒီးပစံးလၢသနံၣ်ထိၣ်လီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်ကူဆ့ဒီးသနံၣ်ထိၣ်ဝဲအကတိၢ်လၢအယိၢ်ဒ့နံၣ်လၢအမဲာ်ညါတခီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထူဖျπၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးအကတိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတနံၣ်ထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကနံၣ်ထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီကူဆ့ဒီးထူဖျπၣ်အထဲကတိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထူဖျπၣ်အဆ့ကိာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢထူသနံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနံၣ်သနၣ်လီၤ.

၁. **သနၢၢ်** နံၣ်မ့ၢ်ခၢၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကျπဝဲလၢတဟူးတဝးဘၣ်နံၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢခၢၣ်သနၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢခၢၣ်တနၢၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သနၢၣ်** နံၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်အနၢၣ်နံၣ်ပစံးလၢဟံၣ်သနၢၣ်လီၤ. ဟံၣ်သနၢၣ်အိၣ်လွံၢ်သနၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဟံၣ်အနၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနၢၣ်သနၣ်လီၤ. ဒီးသနံၣ်သနၢၣ်လီၤ.

၂. **သနၢၣ်** နံၣ်မ့ၢ်တၢ်ပတကျာ်တၢ်လၢပခိၣ်နၢၣ်ခံဒီးပစံးလၢပသနၢၣ်တၢ်လၢပခိၣ်နၢၣ်ခံလီၤ. ထွံၣ်ဖိာ်စခံဒီးစသနၢၣ်လၢစခိၣ်နၢၣ်ခံလီၤ.

၃. **သနၢၣ်နၢၣ်** နံၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဂ့ာ်မဲာ်ဆူးဒီးဟ်သးလၢခူသူၣ်ခူလံာ်ဒ်ပှၤသုတထံၣ်အမဲာ်တဂ့ၤဒီးပစံးလၢဟ်သးသနံၣ်နံၣ်သနၢၣ်နၢၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဂ့ာ်မဲာ်ဆူးဒီးဟ်သးသနံၣ်နံၣ်သနၢၣ်နၢၣ်လီၤ. မုၣ်ကနီၤမ့ၢ်ထံၣ်ဖိသၣ်ခွါဒီးဟ်သးသနံၣ်နံၣ်သနၢၣ်နၢၣ်လီၤ.

၄. **တၢ်သနၢၣ်** နံၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢတဘၣ်ဘၣ်ကျဲနံၣ်ပကီးလၢတၢ်သနၢၣ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ကဆူးလၢပဟ်ခူသူၣ်တၢ်လၢတနံၢ်ကျဲနံၣ်ပစံးလၢတၢ်သနၢၣ်လီၤ.

၅. **ဒၢးသနၢၣ်** နံၣ်မ့ၢ်ဒၢးအနၢၣ်နံၣ်ပစံးလၢဒၢးသနၢၣ်လီၤ. ဒၢးသနၢၣ်နံၣ်ဒ်ဟံၣ်သနၢၣ်အသိးလီၤ. ဟ်တလါလၢဒၢးသနၢၣ်နံၣ်တက့ၢ်.

၆. **အိၣ်သနၢၣ်** နံၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢတနံၢ်ကျဲတနံၢ်ကပၤနံၣ်ပစံးလၢအိၣ်သနၢၣ်လီၤ. အိၣ်သနၢၣ်ဆူကျဲယπတက့ၢ်. အိၣ်လၢကျဲတဂ့ၤ. ပဒိၣ်ကလဲၤဝဲလီၤ. အိၣ်လၢကျဲတဂ့ၤ. အိၣ်သနၢၣ်တစဲးတက့ၢ်. စကလဲၤတဘိ.

၁. **သနု** နံၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၣ်လၢပမၤဒီးအနဒီးပကဒိၣ်အိၤတကဒိၣ်နံၣ်ပကီးလၢသနုလီၤ. ဒီးပကီးလၢသနုဒီးတနုဒီးသနူစ့ၢ်ကီးလီၤ. မၤနံၢ်ယၤလၢသနုတကဒိၣ်တက့ၢ်. စကွဲတၢ်ပှိၤပှၤလီၤ.

၁. **သနူ** နံၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့ဒီးသ့ၣ်လၣ်လၢပယ့ကဒိၣ်ဖိၣ်နံၣ်ပကီးလၢသနူလီၤ. ဒီးပကီးလၢသနူဒီးတနူဒီးကနူလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသနူတ

ကဒိၣ်ဒီးခွဲပျိုတ်ပျိုပှၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသှဝၣ်လၣ်လီၤ. ကၢ်နှၢ်ယၤလၢသှတကဒိၣ်. စကဟ့ာ်လီၤဟ်မ့ၣ်အှလီၤ. စကၢ်သှတနှၢ်ဘၣ်. စကဝံာ်သှလၢဃဲာ်လီၤ.

၂. နာ်သှ နှၣ်မ့ၢ်နာ်လၢပဃိၣ်ဘှနှၣ်ပကီးလၢနာ်သှလီၤ. နာ်သှနှၣ်မ့ၢ်နာ်ဃိၣ်နှၣ်လီၤ. ပှၤကညီဃိၣ်ဘှလၢနာ်သှလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢနာ်သှနာ်သနါလီၤ.

၃. မၤသှအိၣ်သှ နှၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်အိၣ်တၢ်လၢအပၤအပြးဒီးပစံးလၢမၤသှအိၣ်သှလီၤ. ပဟံးနှၢ်ဆှၣ်ပှၤဂၤအတၢ်. ပအိၣ်နှၢ်ဆှၣ်ပှၤဂၤအတၢ်နှၣ်မ့ၢ်ပမၤသှအိၣ်သှလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသှအိၣ်သှပတၢ်ဒီးတဟ့ၣ်ဘၣ်ဝဲအပှၤဘၣ်.

၁. သှာ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ပိုၤတဂၤအစိအကမီၤဒိၣ်ဝဲဒီးပကီးလၢသှာ်လီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. သှာ်နှၣ်တှၤခးရှ်ၣ်ဒီးပှၤကညီသံကလာ်လီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကီးလၢကသှာ်ဒီးတသှာ်လီၤ. ဒီးပနၢ်ဟှလၢပသးပှၢ်စံၣ်တဲၤလၢပှလီၤ.

၂. သှာ်ခးရှ်ၣ် နှၣ်မ့ၢ်ထိလီၤသိၣ်ဒ်မျိာ်အသိးဒီးပစံးလၢသှာ်ခးရှ်ၣ်လီၤ. သနံာ်နှၣ်ခးရှ်ၣ်ဒီးသိၣ်ဒ်မျိာ်အသိးလီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးတှၤခါလၢတၢ်ကကာ်အိၣ်ရိၤနှၣ်သှာ်ကခးရှ်ၣ်ဒီးပှၤကညီကသံကလာ်စိဖှကလှၤလီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃. ကြူမီၤသှာ် နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်အဒီးဂီၤဒီးပအိၣ်အဒီးနှၣ်ပကီးလၢကြူမီၤသှာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်လီၤ.

၁. သှး နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးအလီၢ်လံၤလၢတသိတဝါလၢၢဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢသှးလီၤ. ယၣ်တဘှၣ်စကူထိၣ်အါသိဒီးသှးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသှးသနးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသှးထိၣ်စှၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးလီၢ်လံၤသှးထိၣ်လၢာ်လံ. အပှၤတဒိၣ်လၢၢဘၣ်.

၁. သှ နှၣ်မ့ၢ်ပထိးထိၣ်ချံအလီၢ်ပထိးထိၣ်ကဘီအလီၢ်ဒီးပစံးလၢချံသှ. ကဘီသှလီၤ. ထိးထိၣ်ကဘီလၢကဘီသှတကှၢ်. ဒီးပကီးလၢသှကလီလီစှၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသှသရီလီၤ. သှကဘီနှၣ်မ့ၢ်ပှိၢ်စံးဝဲလီၤ. စှိၤကီးလၢကဘီသှလီၤ.

၂. သှ နှၣ်မ့ၢ်ချံခံကဘီခံနှၣ်ပကီးလၢသှလီၤ. လဲၤရိာ်သှတကှၢ်. ရိာ်သှစှၢ်စၢၢ်ဆၢတကှၢ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပကီးလၢသှခံစှၢ်ကီးလီၤ.

၃. သှ နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်အသၣ်ဘံၣ်ဝဲဒီးပကီးလၢသှလီၤ. သှသၣ်နှၣ်ပကျိုးအိၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးဘၣ်တနီၤနီၤမှၤတၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသှသနါလီၤ.

၄. သှလၣ် နှၣ်မ့ၢ်နီၣ်ဝံာ်ခံအလၣ်နှၣ်ပကီးလၢသှလၣ်လီၤ. သှလၣ်လဲၢ်ဒီးအိၣ်ထံဂ့ၤတကှၢ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢနီၣ်ဝံာ်ခံလၣ်စှၢ်ကီးလီၤ.

၅. သှသၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကိာ်ယှၢ်ဒိကမိာ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢအကိာ်သှသၣ်လီၤ. ပကိာ်သှသၣ်နှၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒိဒီးပသံလီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢကိာ်သှကဖၢစှၢ်ကီးလီၤ.

၆. တလးသှ နှၣ်မ့ၢ်ချံနီၣ်ဝံာ်ခံဒီးကဘီနီၣ်ဝံာ်ခံနှၣ်ပကီးလၢတလးသှလီၤ. ဝံာ်စၢၢ်ဆၢချံမိၣ်လၢတလးသံသှလီၤ. ကဘီတလးသှနှၣ်အလၣ်လဲၢ်ကၢ.

၇. စိၣ်သှ နှၣ်မ့ၢ်ပရိာ်သှနှၣ်ပဟံးတလးသှတဘိဒီးပစံးလၢပဖိၣ်သှလီၤ. ပှၤလၢရိာ်သှ သ့ၣ်တဖၣ်နှၣ်ကဲဝဲလၢပှၤဖိၣ်သှလီၤ.

၈. ဘိသှ နှၣ်မ့ၢ်ပထိးထိၣ်ကဘီအလီၢ်ဒီးပစံးလၢဘိသှတစုစုလီၤ. ဒီးပစံးလၢကဘီသှစှၢ်ကီးလီၤ. လဲၤဟးဆှဘိသှစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၉. ရိာ်သှ နှၣ်မ့ၢ်ပဝံာ်နီၣ်ဝံာ်ခံနှၣ်ဒ်ချံမိၣ်ကစၢၢ်ဆၢဒီးပစံးလၢပရိာ်သှလီၤ. ပှၤတဂၤရိာ်သှချံမိၣ်စၢၢ်ဆၢဂ့ၤကၢ. ပှၤရိာ်သှတဖၣ်နှၣ်ပဘၣ်ဟ့ၣ်အဘှူးအလဲလီၤ.

၁. သှၤ နှၣ်မ့ၢ်ပပတံၢ်ထိၣ်ပသးလၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢသှၤလီၤ. ပှၤတဂၤဆှၣ်နီၤသှၤဟံၣ်ထှၣ်လီၤ.

၂. သှၤ နှၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပပတံၢ်ပဖှဲထိၣ်ပသးနှၣ်ပစံးလၢသှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသတံၢ်သှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတတံၢ်တသှၤစှၢ်ကီးလီၤ. ပမ့ၢ်သတံၢ်သှၤပသးဒီးပဒိၣ်ဒီးပဒိၣ်မၤစၢၢပှၤလၢအမှုးအကါလီၤ. ပှၤလၢသတံၢ်သှၤအသးလၢကစၢ်ယွၤနှၣ်ကစၢ်ယွၤမၤပှၤမၤဖှျဲးဒီးလၢာ်တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်လီၤ.

၃. ဟိာ်သှၤ နှၣ်မ့ၢ်ပဟ်တစှတၢ်လၢသ့ၣ်ကပၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. လၢတၢ်ထီရီၤတမံၤမံၤအလီၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဟိာ်သှၤလီၤ. ဟိာ်သှၤကုလၢဟံၣ်ထှၣ်လီၤလီၤ. ဟိာ်သှၤဝၣ်တဘိလၢသ့ၣ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟိာ်တသှၤစှၢ်ကီးလီၤ. ပမ့ၢ်ဆၢထၢၣ်ဘိးတစုပသးဒီးပမ့ၢ်ပတံၢ်ပသးဒီးတၢ်တမံၤမံၤနှၣ်ပစံးလၢဟိာ်သှၤပသးလီၤ. ပှၤတဂၤဆၢထၢၣ်ဟိာ်သှၤအသးဒီးသ့ၣ်လီၤ.

၁. သနဲာ် နှၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. မ့ၢ်ဝဲသနဲာ်. မ့ၢ်ကီးစ့ခါ. မ့ၢ်ဝဲသနဲာ်. နဖိအိၣ်စကီးခါ. အိၣ်ဝဲသနဲာ်.

၁. သနဲၤ နှၣ်မ့ၢ်သစှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဃံၣ်ပိၣ်ပှလၢထိၣ်ဖိးသ့ၣ်ဖးဒိၣ်နှၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသစှၢ်သနဲၤလီၤ.

၁. သနိ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်အလှၢ်အလၢ်အစှအရှၢ်လၢအိၣ်ဝဲနှၢ်ဝဲလၢအဒိအတဲာ်နှၣ်ပကီးလၢသနိလီၤ. ပှၤကညီနှၣ်မၤသနိတဂၤတမံၤတဂၤတမံၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသနိတ်ဟ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသနိထိၣ်မသးစှၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအကီၤစှၢ်ကီးလီၤ.

၂. သနိသနိ နှၣ်မ့ၢ်ပပစှၢ်တၢ်နှၣ်ပစံးလၢသနိသနိလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်သနိသနိဒီးစမၤလိာ်အတၢ်တရှုးဘၣ်. သနိသနိနှၣ်မၤသးဒ်ရှုသးဒ်အသိးလီၤ.

၁. သနိၢ် နှၣ်မ့ၢ်ရှိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်တကလှာ်အိၣ်ဒီးအကုကိၤဝဲနှၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢရှိၣ်မိၤသနိၢ်မိၤလီၤ. ဒီးအိၣ်အကလှာ်ကလှာ်လီၤ.

၂. သနိၢ်ထှၣ် နှၣ်မ့ၢ်သၣ်ဒီးကၣ်အထှၣ်နှၣ်ပကီးလၢသနိၢ်ထှၣ်လီၤ. တလၢၢမၤဘှၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤကညီမၤဘှၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဘိးထိၣ်သနိၢ်ထှၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသနိၢ်ထှၣ်သနိၢ်ဖိလီၤ.

၃. သ့ၣ်သနိၢ် နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်ကြိကြိဒၣ်တၢ်ဒီးပကီးလၢသ့ၣ်သနိၢ်လီၤ. သ့ၣ်သနိၢ်နှၣ်အဖိပြံကဒံမိၤဒီးအဖိဖျၢၣ်သလၢၣ်လီၤ.

၁. သနိာ်သနွံၢ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဝံတၢ်စိာ်တၢ်လီၤစှာ်လီၤစဲၤဒီးပစံးလၢမၤသးသနိာ်သနွံၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဝံတၢ်ယိးတၢ်သနိာ်သနွံၢ်စံးဝဲ

ဒၣ်. ဒီးပစံးလၢတနံာ်တန့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သနံာ်ပှၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်အဒံးဂီၤတစဲးစဲးဒီးစီၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ကဝီာ်ဝၣ်ကပၤဒီးပကီးလၢသနံာ်ပှၢ်လီၤ. သနံာ်ပှၢ်န့ၣ်မၤသးန်ထိၣ်တလ့အသိးဒီးအစိၣ်သွံၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သးသနံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအသးနါပှၢ်စှာ်လီၤအသးလီၤစဲၤန့ၣ်ပစံးလၢအသးသနံာ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအသးသနံာ်န့ၣ်မ့ၢ်အသးနါပှၢ်အဖီလာ်န့ၣ်လၢထၣ်လၢခံဒီးပစံးလၢသးသနံၢ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအသးနါပှၢ်န့ၣ်မ့ၢ်အသးသနံာ်လီၤ.

၁. **သနီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပထိၣ်တၢ်တဲာ်တၢ်လၢပမၤတၢ်ကြၢးထဲအံၤထဲနၤန့ၣ်ပစံးလၢသနီးလီၤ. သနီးန့ၣ်မၤသးန်သနီအသိးတစဲးစဲး. မၤသးန်အထိၣ်အတဲာ်အသိးတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢသနီးလီၤ. ပှၤကညီမၤဟံၣ်သနီးန့ၣ်မၤဝဲအပျ်တဆံလီၤ. အသနီးအိၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ. လီၢ်ဆ့ၣ်နီၤသနီးကစီၤထိၣ်တ့ၤခိၣ်လှၢ်ခိၣ်လီၤ. တလါသနီးန့ၣ်လၢအဖုၣ်တခီန့ၣ်ဖးဖီအထီတခီလီၤ. ဖီသနီးန့ၣ်မ့ၢ်လွံၢ်ပျ်လီၤ.

၁. **သနံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတီာ်တၢ်လၢပခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသနံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနံၣ်သနၣ်လီၤ. ပနၢ်ဘျၣ်လိာ်အသးန့ၣ်သနံၣ်လိာ်အသးလၢအခိၣ်လီၤ. ပနၢ်အိၣ်နၢ်ဒီးသနံၣ်မိၢ်အနၢ်လၢအနါဒ့လီၤ.

၂. **သနံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢဒိၣ်ခိၣ်အနါဒ့ဖိခိၣ်န့ၣ်အိၣ်ထိၣ်ဒီးတၢ်တဘိန်နπအသိးဒီးပကီးလၢတၢဒိၣ်ခိၣ်သနံၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢတၢ်သနံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢဒိၣ်ခိၣ်သနံၣ်န့ၣ်တြူးပှၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနံၣ်သနၣ်လီၤ. တၢဒိၣ်ခိၣ်ကလိာ်ဒီးသနံၣ်ဟိၣ်ခိၣ်လၢအသနံၣ်နၣ်လီၤ.

၃. **သနံၣ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိးလီၤတၢ်လၢပစုနၢၣ်ခံမ့ၢ်ဂ့ၤ. လၢပခိၣ်နၢၣ်ခံမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပသနံၣ်လီၤလီၤ. ပှၤတဂၤစမၤစံၢ်စသးပအူးဒီးသနံၣ်လီၤဝဲလၢအစုနၢၣ်ခံလီၤ. ပှၤတဂၤသနံၣ်လီၤဟိၣ်ခိၣ်လၢအစုနၢၣ်ခံလီၤ.

၁. **သနီၤကဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအမဲာ်တဘိၣ်ဘၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢအမဲာ်မၤသးသနီၤကဒီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနီၤကဒီသနီၤကဒါလီၤ. ပသးပှၢ်အမဲာ်တဲပှ်ၤဘၣ်ဒီးအညၣ်သူဝဲနၣ်မၤသးသနီၤကဒီလီၤ.

၁. **သနီကျး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢကယါၢ်ကပီၤဝဲဒီးပမ့ၢ်တထူးဘၣ်နၣ်ပြူးထိၣ်ဝဲ. ထိၣ်ယံၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသနီကျးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနီကျးသနီကျဲးလီၤ. မဲာ်ထံကလၤသနီကျးပကွၢ်တၢ်တဖျါဘၣ်. တြူာ်ပီးထိၣ်ကူၤတကွၢ်. ခိၣ်ဖံးနၣ်ပဒိးဒီးသနီကျးဒီးတကယါၢ်လπဘၣ်. တြူာ်ကွံာ်သနီကျးလၢနီၣ်တြူာ်ဒီးတြူာ်လၢဖီတကွၢ်.

၂. **သနီကျး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲာ်ဖိၣ်သွံအပူၤလီၢ်သံၣ်သူဝဲနၣ်ပစံးလၢသနီကျးလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်သနီကျးသံၣ်သူဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနီကျးသနီကျဲးလီၤ.

၃. **သနီကျး** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်သၣ်တကလုာ်တ့ၤအသၣ်မံဒီးအသးတစဲဘူးဘၣ်ဒီးအဖံးဘ့ၣ်နၣ်ပစံးလၢသနီကျးလီၤ. သ့ၣ်သီကရဲအသၣ်သနီကျးနၣ်အသးတစဲဘူးလπဘၣ်ဒီးအလဲဘၣ်ဒီးမ့ၢ်သနီကျးလီၤ.

၄. **သနီဩၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤတကလုာ်ဒီးမ့ၢ်တလπတကလုာ်လီၤ. ဒီးကတိၤတလπတကျါဘၣ်ဒီးပစံးလၢသနီဩၣ်လီၤ. သနီဩၣ်နၣ်ကတိၤတၢ်န်တလπအသိးနာ်သကၠတကျါဘၣ်လီၤ.

၅. **တၢ်သနီ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ချ့နၣ်ပစံးလၢတၢ်သနီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်အကလုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသနီသနီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပဒိၣ်မၤလိာ်ပှၤသနီကπ. ပမၤတၢ်သနီတဘπးနၣ်ဒီးဝံၤချ့ဝဲလီၤ.

တၢ်သနီမၤစ့ၢ်သနီ တၢ်အိၣ်စီၤကွၤတၢ်အိၣ်ဂီၤ

၆. **သနီသနီ** နၣ်မ့ၢ်ပအဲးဒီးတၢ်ချ့ဒီးပမၤပစုၢ်လဲၤပစုၢ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢသနီသနီလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်သနီသနီဒီးဝံၤဝဲလီၤ.

၁. **သနံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ဆံးတယိးအခံဒီးပစံးလၢသနံၣ်အခံလီၤ. ပှၤဆံးလၢဆၢထၢၣ်တကျπန်းဘၣ်နၣ်ပဟ်ဆၢထၢၣ်လၢပကံၣ်ဖျπခိၣ်ဒီးသနံၣ်အခံလီၤ. ဒီးပစံးလၢတနံၣ်အခံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ဆံးသနံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပကွံာ်တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ဒီးနံၣ်ကွံာ်ဟဲကူၤကဒါကူၤဆူအလီၢ်ခံနၣ်ပစံးလၢသနံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဆံးတနံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. စကွံာ်တၢ်လၢလၢၢ်ဘၣ်သ့ၣ်နၣ်ဆံးသနံၣ်ကဒါကူၤအလီၢ်ခံလီၤ.

၁. **သနီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပတီၤထံနၣ်ပကီးလၢသနီၤလီၤ. သနီၤနၣ်ပတီၤလၢထံကျိၤနၣ်န်ညၣ်လီၤသုတပၢၢ်တဂ့ၤဒီးပဒီးထိၣ်ကါဒီးဘၣ်ညၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသနီၤသနၤလီၤ. ပတီၤသနီၤနၣ်ပဒီးကါလၢသနီၤလီၤနၣ်ဘၣ်ညၣ်ဂ့ၤကπ. ဒီးပကီးလၢတနီၤဒီးစနီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **တီၤသနီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပမၤသနီၤနၣ်ပစံးလၢပတီၤသနီၤလီၤ. ပှၤကညီတီၤသနီၤလၢထံကျါနၣ်လီၤ.

၁. **သန္ဒါ** နၣ်မ့ၢ်သန္ဒံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတုၣ်တၢ်ဒီးတၢ်တစုဒၢကူထွဲအခံနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသန္ဒံသန္ဒါလီၤ. ပှၤတဂၤတုၣ်တီၢ်မ့ၢ်ကျါသန္ဒံသန္ဒါစံးဝဲဒၣ်.

၁. **သန္ဒံ** နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်လၢနံၣ်ကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ. လၢဘှကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဘှစီၤနံၣ်စီၤဒၢကူတစုထွဲပခံနၣ်ပစံးလၢသန္ဒံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသန္ဒံသန္ဒါလီၤ. တီၢ်မ့ၢ်သန္ဒံနၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်တၢ်တ့ၢ်ဖိတၢ်လံၤတုၣ်တမံၤမံၤသ့.

၁. **သန္ဒဲ** နၣ်မ့ၢ်တလπတၢ်အူတကလုာ်အခံစူဒီးအခိၣ်သအိးဝဲနၣ်ပကီးလၢသန္ဒဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသန္ဒဲသဖိလီၤ. တလπမၤဘူၣ်အူသန္ဒဲသိၣ်န်မၤထါအသိးလီၤ.

၁. **သပလπ** နၣ်မ့ၢ်သပျိၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ညၣ်ဂီၢ်သဝါထိၣ်ပှၤဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပလီၤထိၣ်သပလπထိၣ်လီၤ. တၢ်ညၣ်ဂီၢ်သပလီၤထိၣ်သပလπထိၣ်ဒီးကိညၢ်ဝဲလီၤ.

၁. **သပလီၤထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ညၣ်ဂီၢ်တ့ၤလီၤပခိၣ်ဒီးပစံးလၢသပလီၤထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပလီၤထိၣ်သပလπထိၣ်နၣ်လီၤ. တၢ်ညၣ်ဂီၢ်တ့ၤသပလီၤထိၣ်ပျိၤထိၣ်ပှၤဒီးဘျါဝဲလီၤ.

၁. **သပါ** နၣ်မ့ၢ်သရိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီမၤအၢလိာ်အသးနၣ်ပစံးလၢမၤလိာ်သးသရိသပါလီၤ. ပှၤတဂၤမၤအဝဲတဂၤသရိသပါနၣ်ထူဝဲလၢအခိၣ်အဲၣ်ဘၢဝဲကတိၤဒုၣ်ဒွဲၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢမၤဝဲသရိသပါ. ကတိၤဝဲသရိသပါလီၤ. ဒီးပစံးလၢတရိတပါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သပါကလာ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပတပးကဲဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢသပါကလာ်လီၤ. ချိၣ်သပါကလာ်ပထုတသ့ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. တလါသပါကလာ် နှၣ်ပမၤသ့ထီဘိလီၤ. သပါကလာ်နှၣ်မ့ၢ်ပဒုၣ်ဒွဲၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤလီၤ.

၃. **သပါကလာ်** နှၣ်မ့ၢ်ပထူးဝဲၣ်လီၤပထူးဖျၢထံသိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢပထူးဝဲၣ်တၢ်သပါကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤကွၢ်ပှၤဂၤမၤတၢ်ဒီး ထုၣ်ဝဲၣ်တၢ်သပါကလာ်ဒီးကွၢဝဲလီၤ.

၁. **သပး** နှၣ်မ့ၢ်ဝၣ်တကလှာ်အနၢပြံကၼံဒီးအဖံးမဲးဝဲနှၣ်ပကိးလၢသပးလီၤ. သပးနှၣ်အနၢထဲယဲာ်တၢ်ကွါတၢ်ဒီးအကဗိာ်ထိဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသပးသဝံးလီၤ.

၂. **သပးကလာ်** နှၣ်မ့ၢ်ပကွ်ာ်တ့ၢ်တၢ်သိၣ်ဒီးပစံးလၢ ပကွ်ာ်တ့ၢ်တၢ်သပးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွ်ာ်တ့ၢ်လီခီတဘ့ၣ်သပးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွ်ာ်လီၤသပၢၤတဖျၢၣ်သပးကလာ်လီၤ.

၁. **သပံၤ** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်သရုၤနှၣ်ပစံးလၢသပံၤလီၤ. ချိၣ်သပံၤနှၣ် ချိၣ်ကနၢၤ. ဆုမိၤယၣ်မိၤအသပံၤနှၣ်မ့ၢ်အသရုၤလီၤ. ချိၣ်တဘ့ၣ်အသပံၤစၢၢ်ဆၢဂ့ၤကၢ. တၢ်ကူတၢ်သိးတဘ့ၣ်အသပံၤတယူဘၣ်. ဒီးပစံးလၢတပံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သပၢး** နှၣ်မ့ၢ်သဲးဖိးဘ့ၣ်နှၣ်ပကိးလၢသပၢးလီၤ. ဒီးပကိးလၢသဲးသပၢးစ့ၢ်ကီးလီၤ. သဲးနှၣ်တုၤသၣ်ထိၣ်ဒီးအသပၢးလီၤအဲးဝဲလီၤ. သဲးသပၢးနှၣ်တုၤပှ့ၢ်ဒီးလီၤအဲးလီၤအီးဒီးလီၤတဲာ်ဝဲလီၤ.

၂. **သပၢးကလာ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံကဲထိၣ်လၢအသံးလီၤသကၢဝဲနှၣ်ပစံးလၢမၤသးသပၢးကလာ်လီၤ. ပနၢ်နှၢ်ထံလီၤသကၢသပၢးကလာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **သပၢ** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်လၢတလၢၤမၤဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်နှၣ်ပကိးလၢသပၢလီၤ. ဒီးပကိးလၢပောဒီးတပၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်မိၤတပၢမိၤလီၤ. သပၢနှၣ်ပဖိအိၣ်မုၤလၢအပှၤလီၤ. ဒီးသပၢနှၣ်အိၣ်အကလှာ်ကလှာ်လီၤ.

၂. **သပၢကွ** နှၣ်မ့ၢ်သပၢအလှၣ်နှၣ်ပကိးလၢသပၢကွလီၤ. သပၢသ့ၣ်ဖးအိၣ်ဒီးအလှၣ်အကွလီၤ. သပၢကွတကွမ့ၢ်မတၤမၤသ့ၣ်ဖးလဲၣ်.

၃. **သပၢခိ** နှၣ်မ့ၢ်သပၢသ့ၣ်ဖးအလှၣ်အခိဒီးပကိးလၢသပၢခိလီၤ. သပၢခိတခိနှၣ်ဟံးနှၢ်ဒီးပကဝ့ၤပှ်ာလီၤ.

၄. **သပၢဃိ** နှၣ်မ့ၢ်သပၢတဂ့ၤဘၣ်ဒီးတဲၤဝဲနှၣ်ပစံးလၢသပၢဃိလီၤ. သပၢဃိနှၣ်ပဝဲာ်တၢ်လၢအပှၤသ့ယၢ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသပၢတၢ်သပၢဃိလီၤ.

၅. **သပၢတှာ်မိၣ်** နှၣ်မ့ၢ်သပၢလၢအမိၣ်ဒုတအိၣ်ဘၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢသပၢတှာ်မိၣ်လီၤ. သပၢတှာ်မိၣ်နှၣ်အမိၣ်ဒုတအိၣ်ဘၣ်.

၆. **သပၢတိၢ်** နှၣ်မ့ၢ်သပၢတကလှာ်ပှၤမၤဝဲလၢတိၢ်ဒီးပကိးလၢသပၢတိၢ်လီၤ. သပၢတိၢ်နှၣ်အပှၤဒိၣ်ကၢ. သပၢတိၢ်နှၣ်ဘျုးအိၣ်တဂၤဒီးတဘးဘျုးအိၣ်ပှၤခံဂၤဒီးခံဘးလီၤ.

၇. **သပၢထး** နှၣ်မ့ၢ်သပၢတကလှာ်လၢပှၤမၤဝဲလၢထးဒီးပကိးလၢသပၢထးလီၤ. သပၢထးနှၣ်မ့ၢ်ပဖိကသူလၢအပှၤလီၤ.

၈. **သပၢဒ့ၣ်ဖိ** နှၣ်မ့ၢ်သပၢလၢဆံးတဖၣ်နှၣ်ပကိးလၢသပၢဒ့ၣ်ဖိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဒ့ၣ်ဖိသပၢဒ့ၣ်ဖိလီၤ.

၉. **သပၢဖိာ်မိၣ်** နှၣ်မ့ၢ်သပၢလၢအမိၣ်ဒုသဝံးဝဲနှၣ်ပကိးလၢသပၢဖိာ်မိၣ်လီၤ. သပၢဖိာ်မိၣ်တဖျၢၣ်ပကွၢ်တဂ့ၤဘၣ်.

၁၀. **သပၢဖါ** နှၣ်မ့ၢ်သပၢလၢပဖိအိၣ်ကသူလၢအပှၤနှၣ်ပကိးလၢသပၢဖါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဖါသပၢဖါလီၤ.

၁၁. **သပၢဖၣ်ဝါ** နှၣ်မ့ၢ်သပၢလၢပမၤဖၣ်ကပှၤနှၣ်ပကိးလၢသပၢဖၣ်ဝါလီၤ. သပၢဖၣ်ဝါနှၣ်မၤသးပၣ်သလၣ်သဖၣ်ဝါဒီးပကိးလၢသပၢဖၣ်ဝါလီၤ.

၁၂. **သပၢဖျၢဒၢ** နှၣ်မ့ၢ်သပၢတကလှာ်လၢတလၢၤယှၣ်အံသၣ်လၢအပှၤနှၣ်ပကိးလၢသပၢဖျၢဒၢလီၤ. သပၢဖျၢဒၢနှၣ်တလၢၤယှၣ်အံသၣ်လၢအပှၤလီၤ.

၁၃. **သပၢမိၢ်** နှၣ်မ့ၢ်သပၢလၢပဖိအိၣ်မုၤလၢအပှၤနှၣ်ပကိးလၢသပၢမိၢ်လီၤ. သပၢမိၢ်နှၣ်ပဖိအိၣ်မုၤလၢအပှၤလီၤ. ထိရီၤသပၢလၢပဖိအိၣ်မုၤလၢအပှၤနှၣ်ပကိးလၢသပၢမိၢ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၁၄. **သပၢသွ** နှၣ်မ့ၢ်သပၢလၢပဒၢၣ်အီထံလၢအပှၤနှၣ်ပကိးလၢသပၢသွလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်သွသပၢသွလီၤ.

၁၅. **သပၢဟၢ** နှၣ်မ့ၢ်သပၢလၢပဟၢမံပအံလၢအပှၤဒီးပမၤထုၣ်ဖျိအခံနှၣ်ပစံးလၢသပၢဟၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟၢသပၢဟၢလီၤ. မၤနၢ်ယၤလၢသပၢဟၢတဖျၢၣ်တကၠ. စကဟၢအိၣ်ပအံလီၤ.

၁၆. **သပၢအ့** နှၣ်မ့ၢ်သပၢစ့ၤကိာ်လၢပဟ်အီထံလၢအပှၤနှၣ်ပစံးလၢသပၢအ့လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်အ့သပၢအ့လီၤ. ပှၤနၢ်ယၤလၢသပၢအ့တဖျၢၣ်တကၠ. စကဟ်အီထံလၢအပှၤလီၤ.

၁၇. **သပၢမိၤ** နှၣ်မ့ၢ်ပကိးသပၢဒီးအဆိဒီးပစံးလၢတၢ်မိၤသပၢမိၤလီၤ. တၢ်မိၤသပၢမိၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၈. **ကၢသပၢ** နှၣ်မ့ၢ်တလၢၤမၤသပၢနှၣ်ပစံးလၢကၢသပၢလီၤ. တလၢၤကၢသပၢနှၣ်ကၢဝဲလၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤ.

၁၉. **ကုၢ်သပၢ** နှၣ်မ့ၢ်တလၢၤတဲးထိၣ်သပၢလၢမှၣ်အူဒီးပစံးလၢတလၢၤကုၢ်သပၢလီၤ. သပၢဒ်ကကီၤဝဲနှၣ်တလၢၤကုၢ်သပၢလၢမှၣ်လီၤ.

၂၀. **ခၣ်သပၢ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲဖိာ်ဒီးအထါခိၣ်ဖံးလီၤဆၢၣ်ဆူအကိာ်ပှၤနှၣ်ပစံးလၢခၣ်သပၢလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲဖိာ်အခၣ်သပၢစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၁. **တ့သပၢ** နှၣ်မ့ၢ်တလၢၤမၤသပၢနှၣ်ပစံးလၢတလၢၤတ့သပၢလီၤ. တလၢၤတ့သပၢလၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤ.

၁. **သပှာ်** နှၣ်မ့ၢ်သပိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်စိးလဲးလၢထံဝးလှာ်လိၢ်နှၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢသမှာ်သပိလီၤ.

၁. **သပူးသပး** နှၣ်မ့ၢ်ပဟ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢပတရံးဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢပဟ်သပူးသပးလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်တၢ်ကူတၢ်သိးသပူးသပးတရံးဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဒၢနှာ်တၢ်ကူတၢ်သိးဆူတလါပူၤသပူးသပးတဂ့ၤ. ဒၢနှာ်ရံးကစီဒီးတကၠ.ဒီးပစံးလၢတပူးတပးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သပူးပလာ်** နှၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ထိၣ်မုၤတမီဒီးပစံးလၢပအိၣ်မုၤသပူးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ထိၣ်မုၤတမီသပူးကလာ်ဒီးယှၢ်လီၤဝဲလီၤ.

၁. **သပှၤကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီလီၤဃံၤသိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထိရိၤတၢ်လီၤဃံၤသိၣ်ဝဲနူာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဃံၤသပှၤကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤ ခးလါဖံးတဒုဒီးလါဖံးဃံၤသပှၤကလာ်ဒီးသံဝဲလီၤ.

၁. **သဖှၢ်ရှ့ၢ်** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟီၣ်ဒီးအထါခိၣ်ဝံာ်ဝဲနူာ်ပစံးလၢဟ်ထါခိၣ်သပှၢ်ရှ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟီၣ်ဒီးဟ်မးထါခိၣ်သပှၢ်ရှ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတပှၢ်ရှ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **တပှၤသး** နူာ်မ့ၢ်တၢ်ယံာ်ဝဲတုၤပတသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ကူၤလၢၤဘၣ် ပလိၢ်ခံနူာ်ပစံးလၢသပှၤသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပှၤသူၣ်သပှၤသးလီၤ. ပှၤတဂၤစအိၣ်သပှၤသးတ့ၢ်ဒီးစတသးပှၤနီၣ်ဒံး ဘၣ်အီၤဘၣ်. စအိၣ်သပှၤသးတ့ၢ်ဒီးစဟံးနူၢ်နတၢ်နူာ်စတသ့ၣ်နီၣ် ထီၣ်ကူၤဒံးဘၣ်.

၂. **ထံသပှၤသး** နူာ်မ့ၢ်ထံလၢပျုၤကိၢ်တခီနူာ်ပှၤလၢသံတဖၣ်မ့ၢ် အကလၤကူၤအီဘၣ်ဒီးသးပှၤနီၣ်ကိၢ်ဆူခိအံၤဒီးပကီးလၢထံသပှၤသးလီၤ. ပျုၤကူၤအီဘၣ်ထံသပှၤသးဒီးသးပှၤနီၣ်ကိၢ်လၢခိလီၤ.

၃. **မံသပှၤ** နူာ်မ့ၢ်ပမံအဖၢမ့ၢ်နူာ်ပတသ့ၣ်နီၣ်ကူၤဘၣ်ကိၢ်ဆူခိအံၤဒီးပစံးလၢပမံသပှၤလီၤ. ပမံသပှၤအဖၢမ့ၢ်နူာ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်ကိၢ်ဆူခိဘၣ်.

၄. **သးသပှၤ** နူာ်မ့ၢ်ပသးပှၤနီၣ်ပသးတစိၢ်ဒီးပစံးလၢသးသပှၤလီၤ. တၢ်ဘျၣ်ကွၢ်လၢပသးသပှၤအခါဒီးဟ့ၣ်ပတၢ်လီၤ.တးအုးတနကွၢ်ဝဲလၢပသးသပှၤဒီးဟဲလီၤဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်လီၤ.

၁. **သဗိၢ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အိၣ်ဒီးအကဗိာ်ဒီးအလၣ်ဒ်ထံဗိာ်အသိးဒီးပကီးလၢသဗိၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဗိၢ်ပမါလီၤ. ဒီးပကီးလၢတဗိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးသဗိၢ်နူာ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ.

၂. **သဗိၢ်** နူာ်မ့ၢ်ပတြူာ်တၢ်လၢကသံၣ်ထံအသူမ့ၢ်ဂ့ၤ, အဂီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. တုၤအိၣ်ယံာ်ဒီးလီၤတအိးကွံာ်ဝဲနူာ်ပစံးလၢသဗိၢ်လီၤ.ဒီးပစံးလၢလီၤတဗိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.တဒီးတဖျၢၣ်အဂီၤသဗိၢ်ကွံာ်လၢာ်လံ. ဒီးပစံးစ့ၢ်ကီးလၢလီၤသဗိၢ်လီၤ.

၁. **သဗိာ်** နူာ်မ့ၢ်ပနၢ်ဂီၤဖံးအကိာ်ဘှနူာ်ပစံးလၢသဗိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတဗိာ်ဒီးတဗိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဂီၤဖံးတဒုသဗိာ်ဒိၣ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဗိာ်သဟ်လီၤ.

၁. **သဗိၣ်** နူာ်မ့ၢ်ပတီၤတၢ်ထံလၢကပံာ်ဒီးပစံးလၢသဗိၣ်ထံလီၤ. ပမၤစံာ်နူာ်ပသဗိၣ်ထံဒီးထံအိၣ်လၢစံာ်ပူၤလီၤ. သဗိၣ်ထံလၢစံာ်ဃၢၤဝးတရံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဗိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဗိၣ်သပၣ်လီၤ.

၂. **ဆဲးသဗိၣ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်ကံၣ်တဖျၢၣ်တဖျၢၣ်လၢသူမ့ၢ်ဂ့ၤ. လၢဝါမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဒီးပစံးလၢဆဲးသဗိၣ်လီၤ. ခိၣ်ဖၢၣ်ဂီၤနူာ်ကံၣ်ဆဲးသဗိၣ်လၢအဝါလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆဲးတဗိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဝီ** နူာ်မ့ၢ်ပစ့ၣ်လီၤဟုဒီးတၢ်ကမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဖှမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထီၣ်ဖိလၢထံအဖိခိၣ်နူာ်ပမၤကွံာ်လၢပစ့ညါသးဒီးစံးလၢသဝီလီၤ. ပှၤတဂၤစ့ၣ်လီၤဟုလၢသပၢၤပူၤဒီးဟုလီၤဒးဒီးဖှတဖၣ်ထီၣ်ဖိလၢထံအဖိခိၣ်ဒီးသဝီကွံာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဝီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဝီ** နူာ်မ့ၢ်ထံဝးလုာ်လီၢ်လၢပိၣ်လဲၣ်ပူၤနူာ်ပကီးလၢသဝီလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဟ်သဝီလီၤ. ဒီးပကီးလၢတဝီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပှၤတနိၤနိၤကီးလၢစီးလဲးလီၤ.

၃. **သဝီကျါ** နူာ်မ့ၢ်သဝီလၢအတဒိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်အါအါကလဲာ်နူာ်ပကီးလၢသဝီကျါလီၤ. ဒီးပကီးလၢတဝီကျါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဝီတၢၢ်သဝီကျါလီၤ.

၄. **သဝီစ့ၢ်သဝီဘိ** နူာ်မ့ၢ်သဝီလၢအဒိၣ်ကတၢၢ်နူာ်ပကီးလၢသဝီမ့ၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဝီမ့ၢ်သဝီဘိလီၤ. ဒီးပကီးလၢတဝီမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဟ်မ့ၢ်သဝီဘိစ့ၢ်ကီးလီၤ. သဝီမ့ၢ်သဝီဘိဟဲထီၣ်လၢပိၣ်လဲၣ်ပူၤဒိၣ်သမိးလီၤ.

၅. **သဝီဝါခိၣ်** နူာ်မ့ၢ် သဝီ လၢ အခိၣ် ဖးထူတနံၣ်အသးနူာ်ပကီးလၢသဝီဝါခိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဝီဝါခိၣ်သဝီဝါနၢ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢတဝီဝါခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဝီၤ** နူာ်မ့ၢ်တၢ်ထူၣ်ဖျိဟိကလီၤနူာ်ပစံးလၢသဝီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဝီၤမီ, သဝီၤဟ့ဟိလီၤ. ဝီၤပူၤဖျါလၢဘးခီသဝီၤမီ. ထံတြီဖျါသဝီၤဟ့ဟိ. တၢ်တြီဖျါတြူကလာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ထူၣ်ဖျိဖျါတြူကလာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဖျါသဝီၤမီးဖျါသဝီၤဟ့ဟိလီၤ.

၂. **သဝီၤမီ** နူာ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်အိးဟိအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ထူၣ်ဖျိမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်အိးထိၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသဝီၤမီလီၤ. ဝဲတရိအိးထိၣ်အသးသဝီၤမီလီၤ. တလါအိးထိၣ်အသးသဝီၤမီလီၤ. ထံတြီဖျါသဝီၤမီ. ဝီၤပူၤဖျါလၢဘးခီသဝီၤမီလီၤ.

၃. **သဝီၤဟ့ဟိ** နူာ်မ့ၢ်ပိၣ်လဲၣ်ပူၤတၢ်ပျိဒီးသ့ၣ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးဖျါလၢမူထံးနူာ်ပစံးလၢဖျါသဝီၤဟ့ဟိလီၤ. ပိၣ်လဲၣ်ပူၤနူာ်ပတထံၣ်နီတခိၣ်ပထံၣ်သိတခိၣ်ဃိနူာ်တၢ်ဖျါသဝီၤဟ့ဟိဒီးပဖုးမးကမၢကမၣ်လီၤ. စထံၣ်ဖုးပိၣ်လဲၣ်ပူၤလၢစဖိသၣ်နူာ်တၢ်မၤမးအသးသဝီၤဟ့ဟိဒီးစဖုးမးကမၢၣ်ကမၣ်လီၤ.

၄. **နၢ်သဝီၤထိၣ်** နူာ်မ့ၢ်ပနၢ်တအၢဒီးပနၢ်ဟူထိၣ်ကူၤတၢ်နူာ်ပစံးလၢပနၢ်သဝီၤထိၣ်လီၤ. ထံလဲၤနုာ်ဆူစနၢ်ပူၤဒီးထံဃွၤထိၣ်ကွံာ်ဒီးပနၢ်သဝီၤထိၣ်မးဝဲလီၤ.

၅. **ဝံၣ်သဝီၤထိၣ်** နူာ်မ့ၢ်ပထံၣ်ဟိတၢ်ဖျါတြူကလာ်ဒီးပစံးလၢဝံၣ်သဝီၤထိၣ်လီၤ. ပကးတံာ်ဝဲတရိလၢတၢ်ကံးညာ်နူာ်တၢ်မ့ၢ်ခံးဒီးပဝံၣ်သဝီၤထိၣ်လီၤ.

၁. **သပှၢ်** နူာ်မ့ၢ်ပှၤလၢအမဲာ်နံၤတအိၣ်ဘၣ်နူာ်ပစံးလၢသပှၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ်အသးသပှၢ်သပှၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ်အသးသပှၢ်သပှၢ်တနံၤဘၣ်. ဒီးပစံးလၢသပှၢ်တၢၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသညူးသပှၢ်လီၤ.

၂. **သပှၢ်** နူာ်မ့ၢ်သ့ၣ်တြၢ်သ့ၣ်ဖးခံခီဒီးပစံးလၢသပှၢ်လီၤ. စအိးသ့ၣ်တြၢ်သပှၢ်ခံခီခွးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပှၢ်သလဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပုံၢ်သပှၢ်လီၤ.

၃. **သပှၢ်** နူာ်မ့ၢ်သပိၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤမုၣ်ပှၢ်လၢအဒိၣ်နူာ်သိးဒီးဆ့ယာ်မ့ၢ်တဘ့ၣ်ဒီးပစံးလၢမၤသးပိၤသပှၢ်လီၤ. ဖိာ်မုၣ်ပှၢ်တဂၤမၤသးသပိၤသပှၢ်လီၤ.

၄. **သပှၢ်ကွံာ်** နူာ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်သ့ၣ်ဖးခံခီနူာ်ပစံးလၢသပှၢ်ကွံာ်လီၤ. သပၢၤတဖျၢၣ်စဟံးထိၣ်တခီဒုဒီးသပှၢ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. ချံၣ်တဘ့ၣ်ဘၣ်ဒိၣ်ဒီးသပှၢ်ကွံာ်ဝဲလီၤ.

၅. **သပှ်ခိဉ်** နဲဉ်မ့ၢ်ပမၤထိဉ်ထီတၢ်အလိၢ်လၢဒၢးအဖီခိဉ်နဲဉ်ပကီးလၢသပှ်ခိဉ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသပှ်ခိဉ်သပှ်လၢ်လီၤ. ပမၤသပှ်ခိဉ်နဲဉ်ပဟ်ထိဉ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတၢ်ခိၤသပၢၤခိၤလီၤ.

၆. **သပှ်တၢ်တၢ်** နဲဉ်မ့ၢ်နံၢ်နံၢ်နံၢ်အသိးလီၤ. ယိၤဟဲသပှ်တၢ်တၢ်လံဓါ. ယိၤဟဲသပှ်တၢ်တၢ်လဲ. ယှ်တကူ်. ပဒိဉ်တုၤဟ်ပှၤလၢတၢ်ကမဉ်သပှ်တၢ်ဒီးပမၤတသ့လၢၤဘဉ်စံးဝဲဒဉ်.

၇. **သပှ်လၢ်** နဲဉ်မ့ၢ်သပှ်ခိဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤထိဉ်ထီနှၢ်တၢ်လိၢ်လၢဒၢးအဖီခိဉ်လၢပဟ်သဘံဉ်လီခီနဲဉ်ပကီးဒီးအဆိလၢသပှ်ခိဉ်သပှ်လၢ်လီၤ.

၁. **သပှာ်ကလာ်** နဲဉ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ပှဲာ်ဝဲနဲဉ်ပစံးလၢပှဲာ်သပှာ်ကလာ်လီၤ. နဖိမှၤပှဲာ်သပှာ်ကလာ်ပအိဉ်တသ့ဘဉ်. ကပံာ်ကျိဉ်ကျဲဒီးထံနဲဉ်ပှဲာ်သပှာ်ကလာ်လီၤ. မှၤခွဲဉ်သိပှဲာ်သပှာ်ကလာ်လီၤ. ရှဉ်ကူၢ်လိဉ်ပှဲာ်သပှာ်ကလာ်ဘဉ်အၢဘဉ်သီလီၤ.

၁. **သပုးကလာ်** နဲဉ်မ့ၢ်ထံကျိဉ်ကျဲဒီးကပံာ်လၢအပှဲာ်နးကဲဉ်ဆိးနဲဉ်ပစံးလၢမၤသးသပုးကလာ်လီၤ. ကပံာ်ကျဲပှဲာ်သပုးကလာ်နဲဉ်ပလဲၤခိဘူဉ်ဓါ.

၁. **သပှၤ** နဲဉ်မ့ၢ်သပှၢၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသ့ကွဲာ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်နဲဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢသပှၢၤသပှၤလီၤ. သပှၢၤသပှၤကွဲာ်ပလီအပှၤနဲဉ်တကူ်.

၂. **သပှၤထိဉ်** နဲဉ်မ့ၢ်ပမှၤသံးဒီးပမဲာ်ခံးသ့တုၤဘျါဒီးပစံးလၢပမဲာ်သပှၤထိဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤမှၤသံးဒီးအမဲာ်ခံးသ့ဒီးပျံၢ်ဝဲလၢထံရှိဒီးအမဲာ်သပှၤထိဉ်ဝဲလီၤ.

၃. **သပှၤ** မ့ၢ်သပိၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်စဃာ်ပိဉ်ပှအသးဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသပိၤသပှၤလီၤ.

၁. **သပှံၢ်သပှ်** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်ဒီဘှဉ်လၢလီၤဂုၤလီၤယိၢ်ဝဲနဲဉ်ပစံးလၢမၤသးသပှံၢ်သပှ်လီၤ. ပှၤတဂၤထုရှိဉ်တဘှဉ်သပှံၢ်သပှ်နးကၢ. လီၤဂုၤလီၤယိၢ်ကွဲာ်လၢာ်လဲ.

၂. **သပှံၢ်** မ့ၢ်သပှ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ဉ်တြၢ်သ့ဉ်ဖးဝဲနဲဉ်လီၤ.

၁. **သပှၢ်ကလာ်** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢပှဲာ်နးတဖဉ်နဲဉ်ပစံးလၢပှဲာ်သပှၢၤကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသပှၢးကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိရိၤတၢ်ပှဲာ်နးဝဲနဲဉ်ပစံးလၢပှဲာ်သပှၢးကလာ်လီၤ.

၁. **သပှၢၤ** နဲဉ်မ့ၢ်ပသ့ကွဲာ်ပကိာ်ပှၤနဲဉ်ပစံးလၢပသပှၢၤပကိာ်ပှၤလီၤ. ပှၤတဂၤပျ်အမဲာ်ဒီးသပှၢၤဒီးအကိာ်ပှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပှၢၤသပှၤလီၤ.

၂. **ခဉ်သပှၢၤ** နဲဉ်မ့ၢ်ပှၤမဲတိာ်ဒီးအထါခိဉ်အဖံးကှၤနှာ်ဆူအကိာ်ပှၤနဲဉ်ပစံးလၢအခဉ်သပှၢၤလီၤ. ပှၤမဲာ်တိာ်အခဉ်သပၢၤနဲဉ်အထါခိဉ်အဖံးကှၤနှာ်ဆူအကိာ်ပှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအခဉ်သပှၢၤရၢၤလီၤ.

၃. **ဆဲးသပှၢၤ** နဲဉ်မ့ၢ်ပသ့ကွဲာ်ပလီအပှၤဒီးပဆဲးဖိုးထိဉ်ဆဲးဖိုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပဆဲးသပှၢၤလီၤ. သ့ဆဲးသပှၢၤကွဲာ်ပလီပှၤနဲဉ်တကူ်. ဒီးပစံးလၢသ့သပှၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သပ္ှၤ** နဲဉ်မ့ၢ်သပိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မှၤကျိဉ်ကျဲဒီးကသူထံနဲဉ်ပစံးလၢမှၤသပိၢ်သပ္ှၤလီၤ. မှၤသပိၢ်သပ္ှၤနဲဉ်ပအိဉ်တနာ်လၢၤဘဉ်.

၂. **သပ္ှၤ** နဲဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢတၢ်မိဉ်မံအသးကိနဲဉ်ပစံးလၢအမဲာ်သပ္ှၤလီၤ. ပှၤလၢအမဲာ်သပ္ှၤနဲဉ်တၢ်တမိဉ်မံဘဉ်အသးဘဉ်. မံတဆူဉ်ဘဉ်. ဒီးပစံးလၢအမဲာ်တပ္ှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သပ္ှၤထိဉ်** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်မိဉ်မံပသးဘျါဒီးပစံးလၢပမဲာ်သပ္ှၤထိဉ်လီၤ. တၢ်မိဉ်မံစသးဒီးနဟဲထိဉ်ဂဲၤယၢနဲဉ်စမဲာ်သပ္ှၤထိဉ်ကွၤဒီးတၢ်တမိဉ်မံလၢၤဘဉ်စသးဘဉ်.

၄. **သပ္ှၤမှူဉ်** နဲဉ်မ့ၢ်မှဉ်ပျူၢ်ဖိးထီဃာ်တၢ်လၢမှဉ်ဖီခိဉ်နဲဉ်သ့ဝဲဒီးအိဉ်ဒီးကမှူဉ်နှၢ်ပစံးလၢသပ္ှၤမှူဉ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢတပ္ှၤမှူဉ်လီၤ. ဒီးတနီၤနီၤကီးလၢသပ္ှၤမှၢ်လီၤ.

၁. **သပိၢ်** နဲဉ်မ့ၢ်မှၤကျိဉ်ကျဲဒီးကသူထံဒီးပစံးလၢမှၤသပိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပိၢ်သပ္ှၤ. သပိၢ်ကလှလီၤ. ဒီးပစံးလၢစပိာ်ဒီးတပိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **မှဉ်သပိၢ်** နဲဉ်မ့ၢ်ပယှဃာ်ဖိဉ်သ့ဉ်မုဉ်ဒ့အဘီဒီးပဘိဉ်လၢသနူဒီးပဆိဉ်ကဲၤမှဉ်လၢအခိဉ်နဲဉ်ပကီးလၢမှဉ်သပိၢ်လီၤ. ဒွဲဉ်ထိဉ်မှဉ်သပိၢ်ဒီးမၤကနဲလီၤ. ပမၤမှဉ်သပိၢ်နဲဉ်မ့ၢ်ပမၤကနဲဒီးပမၤခုဉ်မှဉ်သပိၢ်နဲဉ်ကနဲမိၢ်ပှ်ယှၤကွဲာ်ဒီးပစံးလၢမှဉ်သပိၢ်လီၤ.ဒီးပစံးလၢမှဉ်တပိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သပိာ်** နဲဉ်မ့ၢ်သပိၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်စဃာ်ပိဉ်ပှအသးနဲဉ်ပကီးဒီးအဆိလၢသပိာ်သပိၤလီၤ.

၂. **သပိာ်လီၤ** နဲဉ်မ့ၢ်ပမၤခဲလီၤသိဉ်ဂ့ာ်သိဉ်ဂဲၤတၢ်လှဉ်တၢ်ဒ့ဒီးပစံးလၢပသပိာ်လီၤတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤသူးဆိုဉ်ဘျဉ်ဆုါဒီးသပိာ်လီၤတၢ်နးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပိာ်လီၤသပှာ်လီၤလီၤ.

၃. **လီၤသပိာ်** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်ကမှံၤကမှာ်ခဲလီၤတၢ်ဒီးပစံးလၢတၢ်လီၤသပိာ်လီၤ. တၢ်လီၤသပိာ်လၢဟံဉ်အဖီခိဉ်နဲဉ်ခွဲလီၤကွဲာ်တကူ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသပိာ်လီၤသပှာ်လီၤ.

၁. **သပိၤ** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်ခဲကူၢ်လိဉ်တံၢ်သဘံဉ်ဒီးကဲဝဲလၢစဃာ်နဲဉ်ပကီးလၢသပိၤလီၤ. သပိၤနဲဉ်ခဲကၢ. မ့ၢ်သ့ဉ်ဒ့ဝဉ်ဒ့. တၢဆူဉ်တၢခဲအဃုအဃာ်နဲဉ်အိဉ်ဖိုဉ်ဒီးပကီးလၢသပိၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢတပိၤဒီးသပိၤဒီးတၢဆူဉ်သပိၤခဲသမိး.

၂. **သပိၤညီၤ** နဲဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးအုးဒီးဟ်သပှ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဟိဉ်ဒီးအမဲာ်ထိဉ်လီၤသပှ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဟ်မဲာ်သပိၤညီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအဝၤသံဒီးဟိဉ်သပိၤညီၤလီၤ.

၃. **လီၤသပိၤ** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်ခဲလီၤဘၢကျဲဒီးပစံးလၢတၢ်လီၤသပိၤလီၤ. ဝဉ်ဃးလီၤသပိၤလၢကျဲဒီးတၢ်ခဲကၢ.

၄. **ဆှဉ်သပိၤ** နဲဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘဉ်မိဉ်ဘဉ်မးဒီးအမဲာ်လီၤသပှ်ဝဲနဲဉ်ပစံးလၢအမဲာ်ဆှဉ်သပိၤလီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤလိာ်လၢကွၢ်ဒီးဟ်အမဲာ်ဆှဉ်သပိၤလီၤ.

၁. **သပ္ှာ်ကလာ်** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်ဆှဉ်လီၤကလဲဝဲနဲဉ်ပစံးလၢဆှဉ်သပ္ှာ်ကလာ်လီၤ. တၢ်ညဉ်ဆှဉ်သပ္ှာ်ကလာ်ပအိဉ်တသ့ဘဉ်. ထိရိၤတၢ်ကဘုးကပုာ်ဝဲနဲဉ်ပစံးလၢမၤသးသပ္ှာ်ကလာ်ခဲလၢာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခိဉ်ဒုဉ်အညဉ်ပှဲာ်သပ္ှာ်ကလာ်လီၤ.

၁. **သပ္ှးကလာ်** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်ပှဲာ်ဝဲနဲဉ်ပစံးလၢပှဲာ်သပ္ှးကလာ်လီၤ. ပလဲၤထုဉ်ဒီးထံပှဲာ်သပ္ှးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖိမှၤတဖျာဉ်ပှဲာ်သပ္ှးကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသပ္ှာ်ကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သပြာ်ကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆ့ာ်နီၤဒ်းဘၣ်နူာ်ပစံးလၢဆ့ာ်နီၤသပြာ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်နၢ်အဖိဒီးဆ့ာ်နီၤသပြာ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပှၤလၢလီၤယံၤတၢၤလီၤဟိၣ်ခိၣ်နူာ်ပစံးလၢယံၤသပြာ်ကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤမ့ၢ်ဆ့ာ်နီၤတၢၤလီၤယိခိၣ်လၢတၢ်ကၢၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်အသးနူာ်ပစံးလၢဆ့ာ်နီၤသပြာ်ကလာ်လီၤ.

၁. **သပြးကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟဲတၢၤသမီဒီးပစံးလၢတၢၤသပြးကလာ်လီၤ. ပှၤကညီအိၣ်ဖှိၣ်ဒီးဟဲတၢၤသပြးကလာ်လီၤ.

၂. **သပြး** နူာ်မ့ၢ်သပြံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စူၤစိၣ်ဟိၣ်ခိၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးပစီၤထံပစီၤနီနူာ်ပစံးလၢတၢ်မၤသးသပြံးသပြးလီၤ.

၃. **သပြးတၢူကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီစံၣ်လီၤလၢဟံၣ်သိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤစံၣ်လီၤလၢဟံၣ်သိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသိၣ်သပြးတၢူကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအမိၢ်သါကတိၢ်ဒီးစံၣ်လီၤလၢဟံၣ်သပြးတၢူကလာ်ဒီးယ့ၢ်ဝဲလီၤ.

၁. **သပြၤကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်ကြိကြိတမၤတၢ်နီတမံၤဒီးပစံးလၢအိၣ်သပြးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်သပြၤကလာ်ဒီးတမၤတၢ်နီတမံၤဘၣ်. အိၣ်ကြိကြိသပြၤကလာ်လီၤ.

၁. **သပြီးခံး** နူာ်ကွၢ်လၢပြံးတက့ၢ်.

၁. **သပြာ်ကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ပှၤလၢအဟၢဖၢဒိၣ်ဝဲဒီးဘိၣ်ဝဲနူာ်ဆ့ာ်နီၤဒ်ဟူးတသ့ဝးတနူၢ်ဘၣ်အသိးဒီးပစံးလၢအိၣ်ပြာ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆ့ာ်နီၤသပြာ်ကလာ်ဒ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်တနူၢ်ဘၣ်အသိးလီၤ.

၁. **ဓုသပြူ** နူာ်မ့ၢ်ပစီၤထံစီၤနီအိၣ်လၢနိၣ်ခံနိၣ်လီၤလၢဂီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. လၢတၢ်စူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဓုသပြူလီၤ. ပစီၤထံဓုသပြူတၢ်ကၢၣ်လဲၤစသးလၢတၢ်လီၤ.

၁. **သပြူၢ်ကလာ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သီးဘၣ်စိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဘၣ်စိၣ်သပြူၢ်ကလာ်လီၤ. ယၣ်ဘၣ်စိၣ်သပြူၢ်ကလာ်နူာ်လီလီၤတကွၢ်.

၁. **သပြူာ်ကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ပှၤမၤတကဲဒီးမံလီၤဝဲနူာ်ပစံးလၢမံလီၤသပြူာ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပှၤဆ့ာ်နီၤအိၣ်တြီကလာ်နူာ်ပစံးလၢဆ့ာ်နီၤသပြူာ်ကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကီးအခိၣ်ဆါဒီးမံလီၤသပြူာ်ကလာ်တဂဲၤထၢၣ်ဘၣ်.

၁. **သပြူၢ်ကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ဟံၣ်လီၤဖိၢ်သိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ဂိၢ်မ့ၢ်ယှၢ်သိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသိၣ်သပြူၢ်ကလာ်လီၤ. ဟံၣ်တဖျၢၣ်လီၤဖိၢ်မးသပြူာ်ကလာ်လီၤ. ပနၢ်ဂိၢ်မ့ၢ်ယှၢ်သိၣ်သပြူၢ်ကလာ်လီၤ.

၁. **သပြူးကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ပဘိးတၢ်ကၢ်သိၣ်ဝဲနူာ်ပစံးလၢပဘိးတၢ်ကၢ်သပြူးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘိးသ့ၣ်ယးတဘိကၢ်သပြူးကလာ်လီၤ.

၂. **သပြူးကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်အါဂၤဖိးဝဲဒီးပစံးလၢပလဲၤတၢ်သပြူးကလာ်လီၤ. တၢၤပမၢသုလဲၤဒီးသရၣ်ဒီးလဲၤသပြူးကလာ်တကွၢ်.

၁. **သပြူၤကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်အုၣ်တၢ်လၢပသးသပှၤအကတိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ယိၤဖိၣ်တၢ်လၢပသးသပှၤအကတိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဖိၣ်တၢ်သပြူၤကလာ်လီၤ. ယိၤဖိၣ်တၢ်သပြူၤကလာ်ဒီးနူၢ်တလၢၤအါဂၤလီၤ.

၂. **သပြူၤကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ပယှၢ်အါဂၤဒီးပစံးလၢပယှၢ်သပြူၤကလာ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်ထံၣ်ဘိၣ်သအိၣ်ဒီးယှၢ်မးသပြူၤကလာ်လီၤ.

၁. **သပျ်ကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်လဲၤတိၢ်ကလၢ်ဒီးပစံးလၢပထံၣ်ပျ်ကလာ်လီၤ. တၢ်လဲၤလၢကျဲနူာ်စထံၣ်သပျ်ကလာ်ဒီးတဒၢဝဲလီၤ.

၁. **သပျၢ** မ့ၢ်ပှၤကညီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကလုာ်လုာ်နူာ်ပကီးဒီးအဆိလၢပှၤသပျၢပှၤကညီလီၤ.

၂. **သပျၢကလီ** နူာ်မ့ၢ်ပှၤလၢတၢ်ၣ်တဒၢဘၣ်နူာ်ပစံးလၢနီၢ်သပျၢကလီလီၤ. ပှၤလၢအိၣ်ဒီးအဝၤတဒၢဒံးဘၣ်နူာ်ပစံးလၢနီၢ်သပျၢကလီလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ဒီးအဝၤယဲးယဲးဒီးအနီၢ်သပျၢကလီဒံးလီၤ. ဒီးတၢၤဒၢဒီးပစံးလၢအနီၢ်တသပျၢကလီဘၣ်လီၤ.

၃. **တသပျၢကလီ** နူာ်မ့ၢ်ပှၤဒၢနူာ်ပစံးလၢနီၢ်တသပျၢကလီဘၣ်လီၤ. ပှၤနီၢ်တသပျၢကလီဘၣ်နူာ်အိၣ်ကြိတၢ်အိၣ်လၢတဂ့ၤအိၣ်ဘၣ်တဂ့ၤ.

၄. **ပှၤသပျၢ** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကလုာ်ကလုာ်နူာ်ပကီးဒီးအဆိလၢပှၤသပျၢပှၤကညီလီၤ.

၁. **သပျ့ၢ်သပျ်** နူာ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်တလီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်နူာ်ပစံးလၢပထံၣ်တၢ်သပျ့ၢ်သပျ်လီၤ. စထံၣ်ပှၤလဲၤလၢကျဲနူာ်သပျ့ၢ်သပျ်ဒီးတဒၢဝဲလီၤ. ဒီးပှၤကတိၤတၢ်ပနၢ်ဟူတလီၤတၢ်လီၤဆဲးနူာ်ပစံးလၢကတိၤတၢ်သပျ့ၢ်သပျ်လီၤ.

၂. **သပျ့ၢ်** နူာ်မ့ၢ်ပဖိၣ်တၢ်လၢပှၤဂၤအစုလီၤချူသၣ်းဒီးပစံးလၢပသပျ့ၢ်လီၤ. ပှၤဝဲတဂၤနူာ်ဟဲသပျ့ၢ်နူၢ်သကွံလၢစုလီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပျ့ၢ်ကလီလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. သပျ့ၢ်နူၢ်တၢ်လၢနပုၢ်အစုတဂ့ၤ. ကဟိၣ်ဘၣ်ဖုးလီၤ.

၁. **သပျိၤထိၣ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်ညၣ်ဂိၢ်သဝါထိၣ်ပှၤဒီးပစံးလၢတၢ်ညၣ်ဂိၢ်သပျိၤထိၣ်ပှၤလီၤ. ပှၤတဂၤအညၣ်ဂိၢ်သပျိၤထိၣ်ဒီးအကပၢၤလီၤဝဲလီၤ.

၂. **သပျိၤထိၣ်** နူာ်မ့ၢ်ပှၤကညီမဲာ်ခံးသူဘျါဝဲဒီးပစံးလၢအမဲာ်သပျိၤထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိသံးဒီးမူၤသံးနူာ်အမဲာ်ခံးသူဒီးပျ်မဲာ်လၢထံချိဒီးအမဲာ်သပျိၤထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပျိၤထိၣ်သပျၤထိၣ်လီၤ. ဒီးပသ့ၣ်ဖှံပသးဖှံနူာ်ပစံးလၢပမဲာ်သပျိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟးသပျိၤမဲာ်သပျိၤနါဆူတၢ်ပျိပှၤတကွၢ်.

၁. **သဖးကလာ်** နူာ်မ့ၢ်ပဒဲတၢ်တဘိဒီးပစံးလၢပဒဲသဖးကလာ်လီၤ. ပှၤကဒဲအဝဲတဂၤအမဲာ်ကပၤသဖးကလာ်လီၤ. ပဒဲတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပတိၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပဆဲးတၢ်လၢဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပဒဲသဖးကလာ်ပတိၢ်သဖးကလာ်. ပဆဲးသဖးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆဲးထိခိၣ်တဒုသဖးကလာ်ဒီးထိခိၣ်သံဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤတိၢ်အကု်တဂၤသဖးကလာ်အကု်ဟိၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **သဖၣ်တၢ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤလၢအဖုၣ်ဒီးအခိၣ်သအိးဝဲဒီးမၤသးသလၣ်ဖၣ်နူာ်ပစံးလၢသဖၣ်ဝါလီၤ. သပၢၤဖၣ်ဝါနူာ်မၤသးသဖၣ်ဝါလီၤ. သဖၣ်ဝါနူာ်မ့ၢ်သအိၣ်နးကဲၣ်ဆိးသလၣ်အသးတစဲးစဲးလီၤ.

၂. **သဖၣ်ကွံာ်** နူာ်မ့ၢ်တၢ်သအိးအလၣ်ကွံာ်အသးနူာ်ပစံးလၢသဖၣ်ကွံာ်အသးလီၤ. တဒၢနူာ်ပဆဲထိၣ်တၢၤသဖၣ်ကွံာ်အသးဆူအချၢယံဒီးဟးဂီၤဝဲလီၤ. တဒၢမ့ၢ်တနိးဘၣ်ဒီးအဒုဒီးပဆဲးထိၣ်ဒီးသဖၣ်ကွံာ်အသးဆူအချၢယံလီၤ.

၅. **သပှၢ်ခိဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ပမၤထီဉ်ထီတၢ်အလီၢ်လၢဒၢးအဖီခိဉ်နူဉ်ပကီးလၢသပှၢ်ခိဉ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသပှၢ်ခိဉ်သပှၢ်လၢ်လီၤ. ပမၤသပှၢ်ခိဉ်နူဉ်ပဟ်ထီဉ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတၢ်ခီၤသပၢၤခီၤလီၤ.

၆. **သပှၢ်တၢၢ်တၢၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ဒ်နီၢ်နီၢ်အသိးလီၤ. ယီၤဟဲသပှၢ်တၢၢ်တၢၢ်လံ၀ါ. ယီၤဟဲသပှၢ်တၢၢ်တၢၢ်လံ. ယှၢ်တက့ၢ်. ပဒိဉ်တၢၤဟ်ပှၤလၢတၢ်ကမဉ်သပှၢ်တၢၢ်ဒီးပမၤတသ့လၢၤဘဉ်စံးဝဲဒဉ်.

၇. **သပှၢ်လၢ်** နူဉ်မ့ၢ်သပှၢ်ခိဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤထီဉ်ထီနူၢ်တၢ်လီၢ်လၢဒၢးအဖီခိဉ်လၢပဟ်သဘံဉ်လီခီနူဉ်ပကီးဒီးအဆိလၢသပှၢ်ခိဉ်သပှၢ်လၢ်လီၤ.

၁. **သပှာ်ကလၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်ပှဲာ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢပှဲာ်သပှာ်ကလၢ်လီၤ. နဖီမှၤပှဲာ်သပှာ်ကလၢ်ပအိဉ်တသ့ဘဉ်. ကပံာ်ကျိဉ်ကျဲဒီးထံနူဉ်ပှဲာ်သပှာ်ကလၢ်လီၤ. မှၤခွဲဉ်သိပှဲာ်သပှာ်ကလၢ်လီၤ. ခူဉ်ကူၢ်လိဉ်ပှဲာ်သပှာ်ကလၢ်ဘဉ်အါဘဉ်သီလီၤ.

၁. **သပုးကလၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ထံကျိဉ်ကျဲဒီးကပံာ်လၢအပှဲာ်နးကဲဉ်ဆိးနူဉ်ပစံးလၢမၤသးသပုးကလၢ်လီၤ. ကပံာ်ကျဲပှဲာ်သပုးကလၢ်နူဉ်ပလဲၤခီဘူဉ်ဝါ.

၁. **သပှၤ** နူဉ်မ့ၢ်သပှၢၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသ့ကွဲာ်တၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်နူဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢသပှၢၤသပှၤလီၤ. သပှၢၤသပှၤကွဲာ်ပလီအပူၤနူဉ်တက့ၢ်.

၂. **သပှၤထိဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ပမူၤသံးဒီးပမဲာ်ခံးသူတၢၤဘျဲဒီးပစံးလၢပမဲာ်သပှၤထိဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤမူၤသံးဒီးအမဲာ်ခံးသူဒီးပျံၢ်ဝဲလၢထံချီဒီးအမဲာ်သပှၤထိဉ်ဝဲလီၤ.

၃. **သပှၤ** မ့ၢ်သပှိၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်စဃာ်ပိဉ်ပူအသးဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသပှိၤသပှၤလီၤ.

၁. **သပှံၢ်သပှၢ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ဒီဘှဉ်လၢလီၤဂုၤလီၤယီၢ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢမၤသးသပှံၢ်သပှၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤထုရှိဉ်တဘှဉ်သပှံၢ်သပှၢ်နးကၢ. လီၤဂုၤလီၤယီၢ်ကွဲာ်လၢာ်လဲ.

၂. **သပှံၢ်** မ့ၢ်သပှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ဉ်ကြၢ်သ့ဉ်ဖးဝဲနူဉ်လီၤ.

၁. **သပှၢ်ာကလၢ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢပှဲာ်နးတဖဉ်နူဉ်ပစံးလၢပှဲာ်သပှၢၤကလၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသပှၢးကလၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထီရီၤတၢ်ပှဲာ်နးဝဲနူဉ်ပစံးလၢပှဲာ်သပှၢးကလၢ်လီၤ.

၁. **သပှၢၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပသ့ကွဲာ်ပကိာ်ပူၤနူဉ်ပစံးလၢပသပှၢၤပကိာ်ပူၤလီၤ. ပှၤတဂၤပျံၢ်အမဲာ်ဒီးသပှၢၤဒီးအကိာ်ပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပှၢၤသပှၤလီၤ.

၂. **ခဉ်သပှၢၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤမဲဖိာ်ဒီးအထၢခိဉ်အဖံးကှၤနှာ်ဆူအကိာ်ပူၤနူဉ်ပစံးလၢအခဉ်သပှၢၤလီၤ. ပှၤမဲာ်ဖိာ်အခဉ်သပၢၤနူဉ်အထၢခိဉ်အဖံးကှၤနှာ်ဆူအကိာ်ပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအခဉ်သပှၢၤရှၢၤလီၤ.

၃. **ဆဲးသပှၢၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပသ့ကွဲာ် ပလီ အပူၤဒီးပဆဲးဖိုးထိဉ်ဆဲးဖိုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပဆဲးသပှၢၤလီၤ. သ့ဆဲးသပှၢၤကွဲာ်ပလီပူၤနူဉ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢသ့သပှၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သပ္ှၤ** နူဉ်မ့ၢ်သပှိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မှၤကျိဉ်ကျဲဒီးကသူထံနူဉ်ပစံးလၢမှၤသပှိၢ်သပ္ှၤလီၤ. မှၤသပှိၢ်သပ္ှၤနူဉ်ပအိဉ်တနာ်လၢၤဘဉ်.

၂. **သပ္ှၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢတၢ်မိဉ်မံအသးကိနူဉ်ပစံးလၢအမဲာ်သပ္ှၤလီၤ. ပှၤလၢအမဲာ်သပ္ှၤနူဉ်တၢ်တမိဉ်မံဘဉ်အသးဘဉ်. မံတဆူဉ်ဘဉ်. ဒီးပစံးလၢအမဲာ်တပ္ှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သပ္ှၤထိဉ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်မိဉ်မံပသးဘျါဒီးပစံးလၢပမဲာ်သပ္ှၤထိဉ်လီၤ. တၢ်မိဉ်မံစသးဒီးနပဟဲထိဉ်ဂဲၤယၢၤနူဉ်စမဲာ်သပ္ှၤထိဉ်ကွၤဒီးတၢ်တမိဉ်မံလၢၤဘဉ်စသးဘဉ်.

၄. **သပ္ှၤမူဉ်** နူဉ်မ့ၢ်မှဉ်ပျု၊ဖိးထီဃာ်တၢ်လၢမှဉ်ဖီခိဉ်နူဉ်သ့ဝဲဒီးအိဉ်ဒီးကမူဉ်နူၢ်ပစံးလၢသပ္ှၤမူဉ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢတပ္ှၤမူဉ်လီၤ. ဒီးတနီၤနီၤကီးလၢသပ္ှၤမ့ၢ်လီၤ.

၁. **သပှိၢ်** နူဉ်မ့ၢ်မှၤကျိဉ်ကျဲဒီးကသူထံဒီးပစံးလၢမှၤသပှိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပှိၢ်သပ္ှၤ. သပှိၢ်ကလ့လီၤ. ဒီးပစံးလၢစပှိာ်ဒီးတပှိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **မှဉ်သပှိၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ပဃ့ဃာ်ဖှိဉ်သ့ဉ်မှဉ်ဒ့အဘီဒီးပဘီဉ်လၢသနူဒီးပဆိဉ်ကဲၤမှဉ်လၢအခိဉ်နူဉ်ပကီးလၢမှဉ်သပှိၢ်လီၤ. ဒွဲဉ်ထိဉ်မှဉ်သပှိၢ်ဒီးမၤကနဲလီၤ. ပမၤမှဉ်သပှိၢ်နူဉ်မ့ၢ်ပမၤကနဲဒီးပမၤခှဉ်မှဉ်သပှိၢ်နူဉ်ကနဲမိၢ်ပှၢ်ယှၤကွဲာ်ဒီးပစံးလၢမှဉ်သပှိၢ်လီၤ.ဒီးပစံးလၢမှဉ်တပှိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သပှိာ်** နူဉ်မ့ၢ်သပှိၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်စဃာ်ပိဉ်ပူအသးနူဉ်ပကီးဒီးအဆိလၢသပှိာ်သပှိၤလီၤ.

၂. **သပှိာ်လီၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပမၤခဲလီၤသိဉ်ဂ့ာ်သိဉ်ဂဲၤတၢ်လှဉ်တၢ်ဒ့ဒီးပစံးလၢပသပှိာ်လီၤတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤသူးဆိုဉ်ဘျဉ်ဆှါဒီးသပှိာ်လီၤတၢ်နးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပှိာ်လီၤသပှာ်လီၤလီၤ.

၃. **လီၤသပှိာ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ကမုံၤကမှိာ်ခဲလီၤတၢ်ဒီးပစံးလၢတၢ်လီၤသပှိာ်လီၤ. တၢ်လီၤသပှိာ်လၢဟံဉ်အဖီခိဉ်နူဉ်ခွဲလီၤကွဲာ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသပှိာ်လီၤသပှာ်လီၤ.

၁. **သပှိၤ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ခဲကူၢ်လိဉ်တၢ်သဘံဉ်ဒီးကဲဝဲလၢစဃာ်နူဉ်ပကီးလၢသပှိၤလီၤ. သပှိၤနူဉ်ခဲကၢ. မ့ၢ်သ့ဉ်ဒ့ဝဉ်ဒ့. တၢဆူဉ်တၢခဲအဃုအဃာ်နူဉ်အိဉ်ဖှိဉ်ဒီးပကီးလၢသပှိၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢတပှိၤဒီးသပှိၤဒီးတၢဆူဉ်သပှိၤခဲသမီး.

၂. **သပှိၤညီၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးအုးဒီးဟ်သပှၢ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဟီဉ်ဒီးအမဲာ်ထိဉ်လီၤသပှၢ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဟ်မဲာ်သပှိၤညီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအဝၤသံဒီးဟီဉ်သပှိၤညီၤလီၤ.

၃. **လီၤသပှိၤ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ခဲလီၤဘၢကျဲဒီးပစံးလၢတၢ်လီၤသပှိၤလီၤ. ဝဉ်ဃးလီၤသပှိၤလၢကျဲဒီးတၢ်ခဲကၢ.

၄. **ဆုဉ်သပှိၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘဉ်မိဉ်ဘဉ်မးဒီးအမဲာ်လီၤသပှၢ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢအမဲာ်ဆုဉ်သပှိၤလီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤလိာ်လၢကွၢ်ဒီးဟ်အမဲာ်ဆုဉ်သပှိၤလီၤ.

၁. **သပ္ှာ်ကလၢ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ဆုဉ်လီၤကလဲဝဲနူဉ်ပစံးလၢဆုဉ်သပ္ှာ်ကလၢ် လီၤ. တၢ်ညဉ်ဆုဉ်သပ္ှာ်ကလၢ်ပအိဉ်တသ့ဘဉ်. ထီရီၤတၢ်ကဘုးကပှာ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢမၤသးသပ္ှာ်ကလၢ်ခဲလၢာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခိဉ်ဒုဉ်အညဉ်ပှဲာ်သပ္ှာ်ကလၢ်လီၤ.

၁. **သပ္ှးကလၢ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ပှဲာ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢပှဲာ်သပ္ှးကလၢ်လီၤ. ပလဲၤထူဉ်ဒီးထံပှဲာ်သပ္ှးကလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖီမှၤတဖျာဉ်ပှဲာ်သပ္ှးကလၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသပ္ှာ်ကလၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သပြာ်ကလာ်** နူာ်မ့၊်ပှၤကညီဆု၁်နီၤဒးဘူးနူာ်ပစံးလၢဆု၁်နီၤသပြာ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိ၁်န၊်အဖိဒီးဆု၁်နီၤသပြာ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပှၤလၢလီၤယံၤတုၤလီၤဟိ၁်ခိ၁်နူာ်ပစံးလၢယံၤသပြာ်ကလာ်စ့၊်ကီးလီၤ. ပှၤမ့၊်ဆု၁်နီၤတုၤလီၤယီခိ၁်လၢတ၊်ကၢ၁်ဂဲၤဆၢထၢ၁်အသးနူာ်ပစံးလၢဆု၁်နီၤသပြာ်ကလာ်လီၤ.

၁. **သပြးကလာ်** နူာ်မ့၊်ပှၤကညီဟဲတုၤသမိဒီးပစံးလၢတုၤသပြးကလာ်လီၤ. ပှၤကညီအိ၁်ဖှိ၁်ဒီးဟဲတုၤသပြးကလာ်လီၤ.

၂. **သပြး** နူာ်မ့၊်သပြုံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့၊်တ၊်စူၤစိ၁်ဟိ၁်ခိ၁်ဒီးအိ၁်ဒီးပစီၤထံပစီၤနီနူာ်ပစံးလၢတ၊်မၤသးသပြုံးသပြးလီၤ.

၃. **သပြးတူၤကလာ်** နူာ်မ့၊်ပှၤကညီစံ၁်လီၤလၢဟံ၁်သိ၁်ဝဲမ့၊်ဂ့ၤ. တ၊်ဖိတ၊်လံၤစံ၁်လီၤလၢဟံ၁်သိ၁်ဝဲမ့၊်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသိ၁်သပြးတူၤကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအမိ၊်သါကတိ၊်ဒီးစံ၁်လီၤလၢဟံ၁်သပြးတူၤကလာ်ဒီးယ့၊်ဝဲလီၤ.

၁. **သပြၤကလာ်** နူာ်မ့၊်ပှၤကညီအိ၁်ကြိကြိတမၤတ၊်နီတမံၤဒီးပစံးလၢအိ၁်သပြးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိ၁်သပြၤကလာ်ဒီးတမၤတ၊်နီတမံၤဘ၁်. အိ၁်ကြိကြိသပြၤကလာ်လီၤ.

၁. **သပြိးဒံး** နူာ်ကွ၊်လၢပြံးတက့၊်.

၁. **သပြၢာ်ကလာ်** နူာ်မ့၊်ပှၤလၢအဟၢဖၢဒိ၁်ဝဲဒီးဘိ၁်ဝဲနူာ်ဆု၁်နီၤဒ်ဟူးတသ့ဝးတနူ၊်ဘ၁်အသိးဒီးပစံးလၢအိ၁်ပြၢာ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆု၁်နီၤသပြၢာ်ကလာ်ဒ်ဂဲၤဆၢထၢ၁်တနူ၊်ဘ၁်အသိးလီၤ.

၁. **ဆုသပြု** နူာ်မ့၊်ပစီၤထံစီၤနီအိ၁်လၢနိ၁်ခံနိ၁်လီၤလၢဂီၤမ့၊်ဂ့ၤ. လၢတ၊်စူၤမ့၊်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဆုသပြုလီၤ. ပစီၤထံဆုသပြုတ၊်ကၢ၁်လဲၤစသးလၢတ၊်လီၤ.

၁. **သပြု၊ကလာ်** နူာ်မ့၊်တ၊်ကူတ၊်သိးဘ၁်စိ၁်ဝဲဒီးပစံးလၢဘ၁်စိ၁်သပြု၊ကလာ်လီၤ. ယ၁်ဘ၁်စိ၁်သပြု၊ကလာ်နူာ်လိလီၤတက့၊်.

၁. **သပြုာ်ကလာ်** နူာ်မ့၊်ပှၤမၤတကဲဒီးမံလီၤဝဲနူာ်ပစံးလၢမံလီၤသပြုာ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပှၤဆု၁်နီၤအိ၁်တြိကလာ်နူာ်ပစံးလၢဆု၁်နီၤသပြုာ်ကလာ်စ့၊်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကိးအခိ၁်ဆါဒီးမံလီၤသပြုာ်ကလာ်တဂဲၤထၢ၁်ဘ၁်.

၁. **သပြူ၊ကလာ်** နူာ်မ့၊်ဟံ၁်လီၤဖှိ၊်သိ၁်ဝဲမ့၊်ဂ့ၤ. တ၊်ဂိ၊်မု၊်ယှ၊်သိ၁်ဝဲမ့၊်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသိ၁်သပြူ၊ကလာ်လီၤ. ဟံ၁်တဖျၢ၁်လီၤဖှိ၊်မးသပြူာ်ကလာ်လီၤ. ပန၊်ဂိ၊်မု၊်ယှ၊်သိ၁်သပြူ၊ကလာ်လီၤ.

၁. **သပြူးကလာ်** နူာ်မ့၊်ပဘိးတ၊်က၊်သိ၁်ဝဲနူာ်ပစံးလၢပဘိးတ၊်က၊်သပြူးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘိးသ့၁်ယးတဘိက၊်သပြူးကလာ်လီၤ.

၂. **သပြူးကလာ်** နူာ်မ့၊်ပလဲၤတ၊်အါဂၤဖိးဝဲဒီးပစံးလၢပလဲၤတ၊်သပြူးကလာ်လီၤ. တုၤပမၢသုလဲၤဒီးသရ၁်ဒီးလဲၤသပြူးကလာ်တက့၊်.

၁. **သပြူၤကလာ်** နူာ်မ့၊်ဘိ၁်သအိ၁်အု၁်တ၊်လၢပသးသပှၤအကတိ၊်မ့၊်ဂ့ၤ. ယီၤဖိ၁်တ၊်လၢပသးသပှၤအကတိ၊်မ့၊်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဖိ၁်တ၊်သပြူၤကလာ်လီၤ. ယီၤဖိ၁်တ၊်သပြူၤကလာ်ဒီးနူ၊်တလၢအါဂၤလီၤ.

၂. **သပြူၤကလာ်** နူာ်မ့၊်ပယှ၊်အါဂၤဒီးပစံးလၢပယှ၊်သပြူၤကလာ်လီၤ. ပှၤတဖ၁်ထံ၁်ဘိ၁်သအိ၁်ဒီးယှ၊်မးသပြူၤကလာ်လီၤ.

၁. **သပျ်ကလာ်** နူာ်မ့၊်ပထံ၁်တ၊်လဲၤတိ၊်ကလ၊်ဒီးပစံးလၢပထံ၁်သပျ်ကလာ်လီၤ. တ၊်လဲၤလၢကျဲနူာ်စထံ၁်သပျ်ကလာ်ဒီးတဒ၊ဝဲလီၤ.

၁. **သပျ႑** မ့၊်ပှၤကညီအဆိလီၤ. ဒီးမ့၊်ပှၤကလုာ်လုာ်နူာ်ပကိးဒီးအဆိလၢပှၤသပျ႑ပှၤကညီလီၤ.

၂. **သပျ႑ကလိ** နူာ်မ့၊်ပှၤလၢတဒံ၁်တဒ၊ဘ၁်နူာ်ပစံးလၢနိ၊်သပျ႑ကလိလီၤ. ပှၤလၢအိ၁်ဒီးအဝၤတဒၢဒံးဘ၁်နူာ်ပစံးလၢနိ၊်သပျ႑ကလိလီၤ. ပှၤတဂၤအိ၁်ဒီးအဝၤယဲးယဲးဒီးအနိ၊်သပျ႑ကလိဒံးလီၤ. ဒီးတုၤဒၢဒီးပစံးလၢအနိ၊်တသပျ႑ကလိဘ၁်လီၤ.

၃. **တသပျ႑ကလိ** နူာ်မ့၊်ပှၤဒၢနူာ်ပစံးလၢနိ၊်တသပျ႑ကလိဘ၁်လီၤ. ပှၤနိ၊်တသပျ႑ကလိဘ၁်နူာ်အိ၁်ကြိတ၊်အိ၁်လၢတဂ့ၤအိ၁်ဘ၁်တဂ့ၤ.

၄. **ပှၤသပျ႑** နူာ်မ့၊်ပှၤကညီအဆိလီၤ. ဒီးမ့၊်ပှၤကလုာ်ကလုာ်နူာ်ပကိးဒီးအဆိလၢပှၤသပျ႑ပှၤကညီလီၤ.

၁. **သပျု၊သပျ်** နူာ်မ့၊်ပထံ၁်တ၊်တလီၤတံ၊်လီၤဆဲးဘ၁်နူာ်ပစံးလၢပထံ၁်တ၊်သပျု၊သပျ်လီၤ. စထံ၁်ပှၤလဲၤလၢကျဲနူာ်သပျု၊သပျ်ဒီးတဒ၊ဝဲလီၤ. ဒီးပှၤကတိၤတ၊်ပန၊်ဟူတလီၤတံ၊်လီၤဆဲးနူာ်ပစံးလၢကတိၤတ၊်သပျု၊သပျ်လီၤ.

၂. **သပျု၊** နူာ်မ့၊်ပဖိ၁်တ၊်လၢပှၤဂၤအစုလီၤချူသဒံးဒီးပစံးလၢပသပျု၊လီၤ. ပှၤဝဲတဂၤနူာ်ဟဲသပျု၊နူ၊်သကွ်လၢစုလီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢ ပျု၊ကလိလိစ့၊်ကီးလီၤ. သပျု၊နူ၊်တ၊်လၢနပှ၊်အစုတဂ့ၤ. ကဟိ၁်ဘ၁်ဖုးလီၤ.

၁. **သပျိၤထိ၁်** နူာ်မ့၊်တ၊်ည၁်ဂိ၊်သဝါထိ၁်ပှၤဒီးပစံးလၢတ၊်ည၁်ဂိ၊်သပျိၤထိ၁်ပှၤလီၤ. ပှၤတဂၤအည၁်ဂိ၊်သပျိၤထိ၁်ဒီးအကပၢၤလီၤဝဲလီၤ.

၂. **သပျိၤထိ၁်** နူာ်မ့၊်ပှၤကညီမဲာ်ခံးသူဘျါဝဲဒီးပစံးလၢအမဲာ်သပျိၤထိ၁်လီၤ. ပှၤတဂၤအိသံးဒီးမူၤသံးနူာ်အမဲာ်ခံးသူဒီးပျ်မဲာ်လၢထံချိဒီးအမဲာ်သပျိၤထိ၁်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသပျိၤထိ၁်သပျ႑ထိ၁်လီၤ. ဒီးပသူ၁်ဖှံပသးဖှံနူာ်ပစံးလၢပမဲာ်သပျိၤစ့၊်ကီးလီၤ. ဟးသပျိၤမဲာ်သပျိၤန့ါဆူတ၊်ပျိပူၤတက့၊်.

၁. **သဖးကလာ်** နူာ်မ့၊်ပဒဲတ၊်တဘိဒီးပစံးလၢပဒဲသဖးကလာ်လီၤ. ပှၤဂၤဒဲအဝဲတဂၤအမဲာ်ကပၤသဖးကလာ်လီၤ. ပဒဲတ၊်မ့၊်ဂ့ၤ. ပတိ၊်တ၊်မ့၊်ဂ့ၤ. ပဆဲးတ၊်လၢဘိမ့၊်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပဒဲသဖးကလာ်ပတိ၊်သဖးကလာ်. ပဆဲးသဖးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆဲးထိခိ၁်တဒုသဖးကလာ်ဒီးထိခိ၁်သံဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤတိ၊်အကု၊်တဂၤသဖးကလာ်အကု၊်ဟိ၁်ဝဲလီၤ.

၁. **သဖ၁်ဝ၊်** နူာ်မ့၊်တ၊်ပှၤလၢအဖု၁်ဒီးအခိ၁်သအိးဝဲဒီးမၤသးသလ၁်ဖ၁်နူာ်ပစံးလၢသဖ၁်ဝ၊်လီၤ. သပၢၤဖ၁်ဝ၊်နူာ်မၤသးသဖ၁်ဝ၊်လီၤ. သဖ၁်ဝ၊်နူာ်မ့၊်သအိ၁်နးကဲ၁်ဆိးသလ၁်အသးတစဲးစဲးလီၤ.

၂. **သဖ၁်ကွံာ်** နူာ်မ့၊်တ၊်သအိးအလ၁်ကွံာ်အသးနူာ်ပစံးလၢသဖ၁်ကွံာ်အသးလီၤ. တဒၢနူာ်ပဆဲထိ၁်တုၤသဖ၁်ကွံာ်အသးဆူအချၢယံဒီးဟးဂီၤဝဲလီၤ. တဒၢမ့၊်တနိးဘ၁်ဒီးအဒုဒီးပဆဲးထိ၁်ဒီးသဖ၁်ကွံာ်အသးဆူအချၢယံလီၤ.

၃. **အီးသဖၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပအီးသလၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပအိၣ်သဖ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤထုကုၢ်အီးသဖၣ်ဝဲဒီးလဲၢ်ထိၣ်ဝဲလၢအပှၤနူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအီးသဖၣ်သပှၢတဖျၢၣ်သပှၢ်စ့ၤလီၤ.

၁. **သဖံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်အသၣ်ထဲခိၣ်မုၢ်ဒိၣ်ဒီးအသၣ်ဆံၣ်ကဲးဒီးပကီးလၢသဖံၣ်လီၤ. သဖံၣ်နူၣ်တုၤပအိၣ်အသၣ်ဒီးပအီကူၤထံဆၢဝဲလီၤ. သဖံၣ်နူၣ်အထံးထဲဃှၢ်ထဲကုလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဖံၣ်သဖၣ်လီၤ.

၂. **သဖံၣ်ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သဖံၣ်တကလှာ်အသၣ်ပြံကဒံဒီးပကီးလၢသဖံၣ်ထိၣ်လီၤ. ဒီးအသၣ်အဒိထိဝဲဒီးပကီးလၢသဖံၣ်ထိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်လီၤ. ဒီးပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ.

၃. **စွံၤသဖံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်စွံၤတကလှာ်အိၣ်သဖံၣ်အဂံၢ်ဒီးပကီးလၢစွံၤသဖံၣ်လီၤ. စွံၤသဖံၣ်နူၣ်ပှၤကညီဃိအိၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **သဖုရှၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်ဒီးအဆူၣ်ဒီးအဆူၣ်သဘံၣ်ဘုၣ်တရိးထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသဖုရှၤလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်သဖုရှၤ. တၢသူအဆူၣ်သဖုရှၤစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဖုဂုၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဖုကိာ်ဂဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်သိၣ်ဂှာ်သိၣ်ဂဲၤဆှါယှာ်ဆှါယဲၤအါဝဲလၢဟံၣ်အဖိခိၣ်ဒီးပစံးလၢသဖုကိာ်ဂဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤသူးလီၤဆှါယှာ်ဆှါယဲၤတဖုကိာ်ဂဲၤနးကၢ. ခွဲလီၤကွံာ်တက့ၢ်.

၁. **သဖူးကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ထိၣ်မှၤပှဲၤပကိာ်ပှၤတမီဒီးပစံးလၢပအိၣ်သဖူးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မှၤဖၢဘိးသဖူးကလာ်ပှဲၤအကိာ်ပှၤလီၤ.

၂. **သဖူးကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဖၢလီၤဖၣ်ဆါဆူကိာ်နဒီးပစံးလၢပဖၢလီၤသဖူးကလာ်လီၤ. ထိရိၤပဖၢလီၤတၢ်နူၣ်ပစံးလၢပဖၢလီၤသဖူးကလာ်လီၤ. ဖၢလီၤအံသၣ်ဆူကသူပှၤသဖူးကလာ်လီၤ.

၃. **သဖူးကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပတိၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပတိၢ်သဖူးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤတိၢ်အဖိသဖူးကလာ်ဒီးအဖိဟိၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **သဖူၣ်ကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝိၢ်ဖးသိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသိၣ်သဖူၣ်ကလာ်လီၤ. ဝၣ်ဝိၢ်ဖးသိၣ်သဖူၣ်ကလာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. သံးနှာ်ဝိၢ်ဖးသိၣ်သဖူၣ်ကလာ်လီၤ.

၁. **သဖ့** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်အိၣ်ဒီးအဆူၣ်တစဲးစဲးဒီးအသၣ်ထဲစုဆၣ်နူၣ်ပကီးလၢသဖ့လီၤ. သဖ့နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဖ့သဖါလီၤ.

၁. **သဖဲး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တကလှာ်အသၣ်ဖးထိစုကညှာ်ဒီးပကီးလၢသဖဲးလီၤ. ဒီးပကီးလၢတဖဲးဒီးစဖဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. သဖဲးနူၣ်ပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးအသၣ်ထဲစုမ့ၢ်ဒိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဖဲးသဖးလီၤ.

၂. **ဃးသဖဲး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လိၢ်လံၤလိၢ်ယာ်လၢတဝါလၢၤဘၣ်. တဂီၤလၢၤဘၣ်ဒီးထိၣ်ဃံၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဃးသဖဲးလီၤ. ခိၣ်ဖၢၣ်လိၢ်လံၤဃးသဖဲးတဂ့ၤဘၣ်. စ့တဘှၣ်တဝါဘၣ်. မၤသးဃးသဖဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဃးသဖံၣ်ဃးသဖဲးလီၤ.

၁. **သဖီးကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပညီလီၤကွံာ်သပၢၤဆူကိာ်လာ်နသိၣ်ဝဲဒီးပစံးဆၢသိၣ်သဖီးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤတ့ၢ်လီၤသပၢၤတဖျၢၣ်ဆူကိာ်လာ်နသိၣ်မးသဖီကလာ်လီၤ.

၁. **သဖှါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံဘိအဘၢၣ်စၢၤအဲးကမှါအသးဒီးပစံးလၢသဖှါလီၤ. ပနၢ်နၢၤအကွံၤပှၤသဖှါအသးလဲၢ်ကၢ. တနီၤနီၤသဖှါအသးအံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဖှါကါလီၤ.

၁. **သဖှံသဖှါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်စိၣ်လၢထံအဖျၢၣ်ပြံကဒံဒီးပစံးလၢ တၢ်စိၣ်သဖှံသဖှါလီၤ. တၢ်စူၤအဖျၢၣ်ပြံဒီးဘၣ်စိၣ်တၢ်သဖှံသဖှါလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဖှံတဖှါဒီးစဖှံစဖှါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ဆဲးသဖှံ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်စူၤဒီးကလံၤအူနှာ်တၢ်စူၤဆူဟံၣ်ပှၤနူၣ်ပစံးလၢတၢ်ဆဲးသဖှံလီၤ. ကလံၤဟဲဒီးတၢ်စူၤဆဲးသဖှံနှာ်ဆူဒၢးပှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆဲးသဖှံဆဲးသဖှါလီၤ.

၁. **သဖှံၣ်သဖှူး** နူၣ်မ့ၢ်မှၤအိၣ်လၢလီခီပှၤတအါဘၣ်ဒီးပစံးလၢမှၤအိၣ်သဖှံၣ်သဖှူးလီၤ. မှၤအိၣ်လၢလီခီပှၤသဖှံၣ်သဖှူးမီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဖှံၣ်တဖှူးဒီးစဖှံၣ်စဖှူးစ့ၢ်ကီးလီၤ .

၂. **သဖှံၣ်လီၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟဲစူၤအဖျၢၣ်တဒိၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်စူၤပြံကဒံလၢအဖျၢၣ်စုၤကိာ်မီၤနူၣ်ပစံးလၢတၢ်သဖှံၣ်လီၤလီၤ. တၢ်သဖှံၣ်လီၤဘၣ်ပှၤကူၢ်ဖျၢၣ်ကူၢ်ဖျၢၣ်နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်ဘူလီၤ.

၁. **သဖှူသဖှဲ** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ဆူၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးတရိးထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသဖှူသဖှဲလီၤ. ပှၤတဂၤတနွံအခိၣ်ဒီးအခိၣ်သူသဖှူသဖှဲနးကၢ. ဒီးပစံးလၢစဖှူစဖှဲဒီးတဖှူတဖှဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဖှူဂုၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်လၢတိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသဖှူဂုၤလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအခၣ်ဆူၣ်သဖှူဂုၤလီၤ. ဒီးပှၤလၢအခိၣ်သူတိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢအခိၣ်သဖှူဂုၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ခိၣ်သူဖုၣ်ဒီးတိၣ်ဝဲသဖှူဂုၤလီၤ.

၃. **သဖှူထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဃှၢ်ခိၣ်ကုခိၣ်လၢပတမၤဘၣ်ဒီးအခိၣ်ဒူဒီးဆှါဟဲထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသဖှူထိၣ်လီၤ. ကုတနအခိၣ်ဒူတအိၣ်ဘၣ်. ဒီးအခိၣ်သဖှူထိၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **သဖှူး** နူၣ်မ့ၢ်ပဖိၣ်ထုးတြူာ်တၢ်လၢအဒိဘိတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢသဖိၣ်သဖှူးလီၤ. ပှၤတဂၤဖိၣ်သဖှူးပျံၤတဘိဒီးပျံၤတဘိနူၣ်ပှာ်အစုညါသးဂီၤမးလီၤ. ဖိၣ်သဖှူးထိၣ်ပှာ်အမဲၢ်ဒီးထိၣ်ပှာ်အမဲာ်တဲာ်ဝဲလီၤ.

၂. **သဖှူးဘု** နူၣ်မ့ၢ်ပဖိၣ်ထုးတြူာ်ဘုသၣ်ဒီးပစံးလၢပသဖှူးဘုလီၤ. ဒီးပစံးလၢပဖှူးကလီလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဘုဆိနူၣ်ပသဖှူးအသၣ်နူၢ်တနံၤနူၢ်တနှာ်လီၤ.

၃. **လီၤသဖှူး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်ထိၣ်လၢသ့ၣ်လီၤတကျၢၤဘၣ်လီၤကဒါက့ၤအလိၢ်ခံနူၣ်ပစံးလၢလီၤသဖှူးလီၤ. နွဲၣ်မ့ၢ်ထိၣ်အဝၤတကျၢၤဘၣ်လီၤသဖှူးကဒါက့ၤလီၤ. သဘျူၣ်ထိၣ်သ့ၣ်တကျၢၤဘၣ်လီၤသဖှူးကဒါက့ၤလီၤ.

၁. **သဖှူၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လဲာ်ယှၤလီၤအိၣ်ဆိဒီးပစံးလၢလဲာ်သဖှူၣ်ဆိလီၤ. လဲာ်သဖှူၣ်အိၣ်ဆိဖိလၢာ်လံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဖှူၣ်သဖှၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတဖှူၣ်ဒီးစဖှူၣ်ဒီးကဖှူၣ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်လှူၤအိၣ်တၢ်ရှူဝဲနူၣ်ပစံးလၢသဖှူၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်သဖှူၣ်အိၣ်ထွဲၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ဘၣ်သဖှူၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပခးတၢ်ဘၣ်တြူာ်အကပၤတစဲးဖိဒီးပစံးလၢဘၣ်သဖှူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤခးသ့ၣ်တထံးဘၣ်သဖှူၣ်သ့ၣ်ကပၤတစဲးဖိလီၤ.

၁. **သဖှဲ** နူၣ်မ့ၢ်သဖှူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပခိၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်တရိး

ထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသဖှသဓဲလီၤ.

၂. **သဓဲသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးရှ့ထိၣ်လၢအနးကတၢၢ်န့ၢ်ပစံးလၢသဓဲသးလီၤ. တလၢၢတဂၤမၤအၢအသးဒီးသံဝဲန့ၣ်သဓဲစသး လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်ကလုၢ်လီၤ.

၁. **သဓဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပယှၢ်ထိၣ်ဆူတၢ်ဘံဒီးပစံးလၢပသဓဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသဓဲးထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကသဓဲးထိၣ်ဆူကစၢၢ်လီၤ. ပှၤတကၤတၢၤဒိၣ်ခိၣ်လှၤဒီးသဓဲးထိၣ်ဆူသ့ၣ်စံလီၤ.

၁. **သဖှိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ပသုတအိၣ်ဘှံးတဂ့ၤ. ပသုတလဲၤကှၣ်လဲၤကူဆူပှၤဟံၣ်ပှၤဃိတဂ့ၤ. ဒီးပစံးလၢပလဲၤသဖှိလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤသဖှိဒီးတှၤရှ့ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤသဖှိကှၤသဖှိလီၤ.

၂. **သဖှိထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်မှၣ်အိၣ်တၢ်အလၣ်ထိၣ်ဆူၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမှၣ်သဖှိထိၣ်လီၤ. မှၣ်အိၣ်တၢ်ဒီးမှၣ်လၣ်သဖှိထိၣ် တှၤသိးဒီးသ့ၣ်တထံးလီၤ. ပှၤကညီတဲးခုးဒီးမှၣ်သဖှိထိၣ်အိၣ်တၢ်ထိၣ်ဘးလၢသ့ၣ်ခံလီၤ.

၃. **ဃှၢ်သဖှိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဃှၢ်လၢအရှ့ကတၢၢ်န့ၣ်လဲၤတစိၤသ့ၣ်ဒီးပစံးလၢဃှၢ်သဖှိလီၤ. ပှၤတဂၤကဆိလှၤဒီးဃှၢ်သဖှိလၢာ်အတဟိၣ်လီၤ. စဃှၢ်တသဖှိဃီၤတှၤလၢဟံၣ်လီၤ.

၄. **စံၣ်သဖှိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဃှၢ်စံၣ်ထိၣ်ဆူတၢ်ကဗီာ်လီၤဒီးပစံးလၢပစံၣ်သဖှိလီၤ. ပှၤတဂၤစံၣ်သဖှိလဲၤထိၣ်ဖးထိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစံၣ်သဖှိစံၣ်သဖှါလီၤ.

၅. **တသဖှိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဃှၢ်တတီၤဒီးပစံးလၢပဃှၢ်တသဖှိလီၤ. စဃှၢ်တသဖှိဃီလဲၤတလီၢ်ခုးလီၤ.

၆. **သါသဖှိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသါထိၣ်လၢအဆူၣ်ကတၢၢ်တဘိ ဘိဒီးပစံးလၢပသါသဖှိလီၤ. ပသးကီၢ်တှၤပသါသဖှိန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လှပစီဘၣ်ပှၤလၢအဒိၣ်ကတၢၢ်လီၤ. တၢ်လှတၢ်ပစီဘၣ်ပှၤတှၤနးန့ၣ်ပသးကီၢ်တှၤပသါသဖှိမးလီၤ.

၇. **ဟဲသဖှိ** န့ၣ်မ့ၢ်ကလံၤအူတၢ်လၢအဆူၣ်ကတၢၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကလံၤဟဲသဖှိလီၤ. ကလံၤဟဲသဖှိဒီးသ့ၣ်လၣ်ဝၣ်လၣ်ဒံမးလီၤ.

၈. **အူသဖှိ** န့ၣ်မ့ၢ် ပအူတၢ်လၢအဆူၣ်ကတၢၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပအူသဖှိလီၤ. ပှၤတဂၤအူသဖှိ မှၣ်တလိၣ်ဒီး မှၣ်ကဲၤထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအူသဖှိအူသဖှါလီၤ.

၁. **သဖှိသဖှိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအတဟိၣ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးလဲၤတၢ်တချူဘၣ်မၤတၢ်တချူဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးသဖှိသဖှိလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသးသဖှိသဖှိကမ့ၢ်ကၢ်တၢ်ဆါအိၣ်လၢအလီၤတမံၤမံၤသၢ. ပှၤဆါဘှံး, ဆါတီၤန့ၣ်ဟ်သးသဖှိသဖှိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဖှိလှၤကှၤလီၤ.

၁. **သဖြးကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဃှၢ်ရှ့ဝဲဒီးပစံးလၢဃှၢ်သဖြးကလာ်လီၤ. သၣ်မံဃီၤဃှၢ်သဖြးကလာ်လီၤ. ပှၤကညီဃှၢ်သဖြးကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဖြးကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်တဲာ်ဝဲသိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတဲာ်သဖြးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်ဆိတဘှ့ၣ်အကိာ်တဲာ်သဖြးကလာ်လီၤ. ပျံၤတဘိစထုးဒီးတဲာ်သဖြးကလာ်လီၤ.

၁. **သဖြူကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဗီကသုထံအါဒီးပစံးလၢမၤသးသဖြူကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဗီကသုထံသဖြူကလာ်လီၤ.

၁. **သဖြူၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံအိၣ်လၢသပၢၤပှၤအါဒီးပစံးလၢထံအိၣ်သဖြူၢ်ကလာ်လီၤ. ထိရိၤထံအိၣ်လၢတၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်အါဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ထံအိၣ်လၢကွဲပှၤတလီၤသံးဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢထံအိၣ်သဖြူၢ်ကလာ်လီၤ. ထံတလီၤသံးဒံးဘၣ်. ထံအိၣ်ဒံးသဖြူၢ်ကလာ်လီၤ.

၂. **သဖြူၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စံၣ်လီၤဆူထံလိာ်ပှၤသိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်သဖြူၢ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစံၣ်လီၤဆူထံလိာ်ပှၤသိၣ်သဖြူၢ်ကလာ်. ပနၢ်စ့ၣ်လီၤအသးသိၣ်သဖြူၢ်ကလာ်လီၤ.

၁. **သဖျၢ်ထိၣ်အဒံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဆီဝါအဒံးန့ၣ်ပစံးလၢဆီသဖျၢ်အဒံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဖျၢ်အဒံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဆီတဘ့ၣ်ကသံဒီးသဖျၢ်အဒံးလီၤ.

၁. **သဖှူန့** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိဝၣ်ဖိလၢအခိၣ်နါစှၤဆံးဝဲန့ၢ်ပစံးလၢအခိၣ်သဖှူနှလီၤ. တခွဲဘိအခိၣ်သဖှူနှစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတဖှူနှစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဖှူသဖျိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ်ဖျဲၣ်ဟ်ဆှါအသးဒီးပစံးလၢဟ်သးသဖှူသဖျိလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟ်သးတဖှူတဖျိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဖိသၣ်ခွါတဂၤလဲၤတၢ်ဟ်ဂ့ၤဟ်ချူအသးသဖှူသဖျိလီၤ.

၁. **သဖျိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပတဲကွံာ်သ့ၣ်ကမိာ်လၢဃာ်န့ၣ်ပစံးလၢပတဲသဖျိး. ပထုသဖျိးလီၤ. တဲသဖျိးဒီးထုသဖျိးန့ၣ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတဲကွံာ်သ့ၣ်ကမိာ်ကမာ်လၢဃာ်ဒီးပစံးလၢတဲသဖျိး. ထုသဖျိးလီၤ. သ့ၣ်တဘိအိၣ်ဒီးအကမဲာ်န့ၣ်ထုသဖျိးကွံာ်တကွၢ်. တဲသဖျိးကွံာ်သ့ၣ်အကမဲာ်လၢဃာ်လီၤ.

၂. **သဖျိးကိၢ်နါ** န့ၣ်မ့ၢ်ကၢၢ်ကပၤလီၤဘံဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးသဖျိးကိၢ်နါလီၤ. ကၢၢ်ကပၤလီၤဘံသဖျိးကိၢ်နါန့ၣ်ပထိၣ်တသ့ဘၣ်. ကစၢၢ်တနီၤနီၤဘံသဖျိးကိၢ်နါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဖျိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံၣ်လိဝိၣ်ထိၣ်ပသးန့ၣ်ပစံးလၢပစံၣ်သဖျိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤစံၣ်သဖျိၣ်ဆူတၢ်ကဗီာ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစံၣ်သဖျိၣ်စံၣ်သဖျၣ်လီၤ.

၁. **သဘါ** န့ၣ်မ့ၢ်သဘံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဖိလၢပဟၤထၣ်အပိးအလီန့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသဘံသဘါလီၤ.

၁. **သဘး** န့ၣ်မ့ၢ်သကီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်လၢပၢဘၣ်ရှၣ်န့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသကီၤသဘးလီၤ.

၁. **သဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်လၢပသူၣ်ပဖှံလၢခုးန့ၣ်ပကီးလၢသဘၣ်လီၤ. သဘၣ်န့ၣ်ပရျိအိၣ်ဖိအိၣ်အဒိးအလၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢတဘၣ်ဒီးစဘၣ်လီၤ.

၂. **သဘၣ်** န့ၣ်ပသူၣ်ပဖှံ လၢခုးဒီးအိၣ်အကလှာ်ကလှာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီး အဆိလၢ သဘၣ် သဃီၤလီၤ. သဘၣ်ဒိၣ်တကလှာ်. သဘၣ်နီၢ်တကလှာ်. သဘၣ်ဖိတကလှာ်. သဘၣ်မံၤတကလှာ်လီၤ.

၃. **သဘၣ်ဒိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သဘၣ်တကလှာ်လၢအလၣ်လဲၢ်ဝဲဒီးတလၢၢ်ပဃီၤ တြူးသ့ၣ်တဖၣ် သူၣ် ဝဲဖူးဝဲန့ၣ် ပကီး လၢ သ ဘၣ် ဒိၣ်လီၤ. သဘၣ်ဒိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်လီၤ. ဒီးပရျိအိၣ်ဖိအိၣ်အဒိးဒီးအတၢ်န့ၣ်လီၤ.

၄. **သဘၣ်နီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သဘၣ်လၢပှၤကညီဖှံလၢခုးန့ၣ်အလၣ်နီစ

ညါတခီနီၢ်စုမ့ၢ်သၢဘိဒီးပကိးလၢသဘၣ်နိၢ်လီၤ. သဘၣ်နိၢ်နှၣ်ပှၤကညီဖံဝဲအါမးလီၤ.

၅. **သဘၣ်ဖိ** နှၣ်မ့ၢ်သဘၣ်တကလုာ်ဖြဲကဒံဒီးအလၣ်အံၣ်ဝဲနီၢ်စုမ့ၢ်ခံဘိဒီးပကိးလၢသဘၣ်ဖိလီၤ. ဒီးတနံၤနံၤအဘိဂီၤတစဲးစဲးလီၤ. သဘၣ်ဖိနှၣ်ပှၤဖံလၢခုးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **သဘၣ်မံၤ** နှၣ်မ့ၢ်သဘၣ်တကလုာ်ခဲထိၣ်ဒၣ်တၢ်ဒီးပတသူၣ်ဘၣ်နှၣ်ပကိးလၢသဘၣ်မံၤလီၤ. သဘၣ်မံၤခဲထိၣ်လၢဖြိခိၣ်ဖြိလာ်အါမးလီၤ.

၇. **သဘၣ်ယဲၤ** နှၣ်မ့ၢ်သဘၣ်အသၣ်အဘ့ၣ်အကုအလုၤအမဲနှၣ်ပကိးလၢသဘၣ်ယဲၤလီၤ. ပမ့ၢ်မၤက့ၤသဘၣ်ချံနှၣ်သဘၣ်ယဲၤကျိၣ်ကျဲဒီးသဘၣ်ချံအါကၢ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသဘၣ်ယှာ်သဘၣ်ယဲၤလီၤ.

၈. **ထိၣ်သဘၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်စီၢ်လီၤလၢနီၣ်ကျါခိၣ်ဒီးပစံးလၢထိၣ်သဘၣ်လီၤ.

၉. **ကလံၤထိၣ်သဘၣ်ဂီၢ်ခုး** နှၣ်ကလံၤတူာ်ကိာ်နှၣ်ပကိးလၢကလံၤထိၣ်သဘၣ်ဂီၢ်ခုးလီၤ. ကလံၤထိၣ်သဘၣ်တဲးခုးလီၤ. ပစံးလၢကလံၤထိၣ်သဘၣ်ကလီလီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀. **နဲ့ၣ်သဘၣ်** နှၣ်မ့ၢ်နဲ့ၣ်တကလုာ်အဒံးဖိလာ်ဂီၤဒီးအဒံးဖိခိၣ်လါအဲးနှၣ်ပကိးလၢနဲ့ၣ်သဘၣ်လီၤ. နဲ့ၣ်သဘၣ်နှၣ်အိၣ်လၢနီၣ်ကျါအါမးလီၤ.

၁. **သဘံ** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိလၢပမၤထၣ်အပိးအလီနှၣ်ပကိးလၢသဘံလီၤ. ပကိးလၢတဘံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပကိးဒီးအဆိလၢသဘံသဘါသဘံသကွဲလီၤ.

၂. **သဘံထၣ်ခိၣ်ထံး** နှၣ်မ့ၢ်ပမၤထၣ်ဒီးပဘံထိၣ်လုၣ်လၢအခိၣ်ထံးလၢသ့ၣ်ဖိတဘိအလီၤဒီးပကိးလၢသဘံထၣ်ခိၣ်ထံးလီၤ. သဘံထၣ်ခိၣ်ထံးနှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိလၢထၣ်အပိးအလီလၢလုၣ်ဘံဃာ်အသးလၢထၣ်ခိၣ်ထံးနှၣ်ပစံးလၢသဘံထၣ်ခိၣ်ထံးလီၤ. ပှၤကညီမၤထၣ်နှၣ်သဘံအိၣ်လၢအခိၣ်ထံးတဘိလၢထၣ်ဖးဖိခံဘိသၢဘိဒီးလၢထၣ်နါစုၤတဘိဒီးအိၣ်လၢထၣ်ခိၣ်ထံးတဘိနှၣ်ပစံးလၢသဘံထၣ်ခိၣ်ထံးလီၤ.

၃. **သဘံဘုၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ပျုၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, စၢလိာ်အတီၤတဘိဘၣ်ကဘိဒီးပစံးလၢသဘံဘုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘံဘုၣ်စီၤဃါလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဘံဘူၣ်ဒီးသဘံအဘုၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပျုၤသဘံၣ်ဘုၣ်စဃ့ၣ်လီၤက့ၤတနါ်ဘၣ်. ထိရံၤတၢ်စၢလီၤအသးလၢပဘျါတနါ်ဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢသဘံဘုၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ခိၣ်သူသဘံဘုၣ်စဲ့တလီၤဖျဲၣ်ဘၣ်.

၄. **သဘံလုၣ်ထွဲ** နှၣ်မ့ၢ်သဘံထၣ်အပိးအလီလၢပကွီၤပးတြံးလုၣ်လၢအလီၤနှၣ်ပကိးလၢသဘံလုၣ်ထွဲလီၤ. သဘံလုၣ်ထွဲနှၣ်ပထွဲလုၣ်လၢအလီၤလီၤ.

၁. **သဘံၣ်** နှၣ်မ့ၢ်လီခိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရံၤတၢ်ပူၤတၢ်လိၢ်လၢပအိၣ်မူၤလၢအပူၤနှၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢသဘံၣ်တၢ်လိၢ်သဘံၣ်လီခိလီၤ.

၂. **သဘံၣ်စူခံ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကိးခိၣ်ခွးနှၣ်လၢသဘံၣ်စူခံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမုံၤကပှ်ကိးဝဲလီၤ.

၃. **သဘံၣ်ဘုၣ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိဘိစၢလိာ်အသးဒီးပစံးလၢသဘံၣ်ဘုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘံၣ်ဘုၣ်စီၤဃါလီၤ. လုၣ်သဘံၣ်ဘုၣ်စဃ့ၣ်လီၤတနါ်ဘၣ်.တခွဲပျုၤသဘံၣ်ဘုၣ်စဘျါက့ၤတနါ်ဘၣ်.

၁. **သဘုး** နှၣ်မ့ၢ်ဘုလၣ်ပှၢ်ဒီးဃ့ဝဲဒီးလီၤခဲဝဲလၢအခိၣ်ထံးနှၣ်ပစံးလၢဘုသဘုးလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသဘုးသဘးလီၤ. ဘုတနံၤနံၤအသဘုးတိၣ်ကၢ. လီၤခဲအခိၣ်ထံးနှၣ်ပတုၣ်တပၢၢ်ဘၣ်.

၂. **သဘုးသကး** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လုၤကးလိာ်အသးနှၣ်ပစံးလၢမၤသးသဘုးသကးလီၤ. တၢ်ညၣ်သဘုးသကးနှၣ်မ့ၢ်တၢ်ညၣ်အလုၤဖီးထီတၢ်ညၣ်နှၣ်ပစံးလၢတၢ်ညၣ်သဘုးသကးလီၤ. တၢ်ညၣ်သဘုးသကးနှၣ်ကးဃာ်အသးလၢတၢ်ညၣ်အလီၤနှၣ်ဒ်အသလီအသိးလီၤ.

၁. **သဘူး** နှၣ်မ့ၢ်နီၣ်တကလုာ်အလၣ်နၢကညၢဒီးပကိးလၢသဘူးလီၤ. ပကိးလၢတဘူးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသဘူးသဘးလီၤ. ဒီးသဘူးနှၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. သဘူးနှၣ်မ့ၢ်နီၣ်လီၤ.

၂. **သဘူးဖြိစီၤ** နှၣ်မ့ၢ်သဘူးတကလုာ်ဖြဲကဒံဒီးပကိးလၢသဘူးဖြိစီၤလီၤ. သဘူးဖြိစီၤနှၣ်ခဲထိၣ်ထိရံၤတပူၤအါကၢ.

၃. **သဘူးဖးဒိၣ်** နှၣ်မ့ၢ်သဘူးလၢခဲထိၣ်လၢခုးသီလၢပဖဲးခုးနှၣ်အဘိထဲစုမ့ၢ်စုဆၣ်ဒီးပကိးလၢသဘူးဖးဒိၣ်လီၤ.

၁. **သဘ့** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တကလုာ်ဒ်ပထိးအသိးဒီးပကိးလၢသဘ့လီၤ. ဒီးပချံအိၣ်ဖီအိၣ်အသၣ်ဒ်ပထိးအသိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသဘ့သဘါလီၤ. သဘ့နှၣ်အမ့ၢ်အသၣ်ဒ်ပထိးအသိးဒီးအသၣ်ဖြိနှၢ်ပထိးတကူၢ်ဒီးအမ့ၢ်အဘိဖြိနှၢ်ပထိးတကူၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢစဘ့ဒီးတဘ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသဘ့သတြၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဘ့** နှၣ်မ့ၢ်ဘုသၣ်ဖံးတအိးကွံာ်အသးနှၣ်ပစံးလၢဘုသဘ့လီၤ. ယှၢ်သဘ့အိၣ်ဘုအသးဒီးအိၣ်လီၤတဲာ်ထဲဖှလီၤ. ပှၤတဂၤဆုဘုဒီးဘုသဘ့ထိၣ်ဒီးကဲလၢဟုလီၤ. ဒီးပစံးလၢစဘ့ဒီးတဘ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘ့သဘါလီၤ.

၁. **သဘဲး** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤတၢ်တသ့ဘၣ်ဒီးမၤသးကယီကယီနှၣ်ပစံးလၢမၤတၢ်သဘုၣ်သဘဲးလီၤ. ပှၤမၤတၢ်ကယီကယီတသ့တဘၣ်သဘုၣ်သဘဲးစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤထုရျဲၣ်တဘုၣ်သဘုၣ်သဘဲးတသ့တဘၣ်. ပှၤတဂၤထါထၣ်သဘုၣ်သဘဲးတဘၣ်တပှိၤစံးဝဲလီၤ.

၂. **သဘဲး** နှၣ်မ့ၢ်ပရူၣ်လုၣ် တစဲာ်တဃါဘၣ်ဒီးလီၤသကွီၤလီၤဘုၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢလီၤသဘဲးလီၤ. ပှၤတဂၤရူၣ်လုၣ်တစဲာ်တဃါဘၣ်ဒီးလီၤသဘဲးနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသဘဲးလီၤသဘးလီၤ.

၁. **သဘုး** နှၣ်မ့ၢ်သဘုံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆီဒံၣ်လီၤကလဲနှၣ်ပစံးလၢသဘုံးသဘုးလီၤ. ပှၤတဂၤယိၢ်ဆီဒံၣ်တဖျၣ်ဒီးသဘုံးသဘုးမးလီၤ.

၂. **သဘုးကလာ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢမံလီၤကလဲဝဲနှၣ်ပစံးလၢမၤသးသဘုးကလာ်လီၤ. နချံနဲ့ၣ်မံကဲၣ်ဆိးလီၤကလဲသဘုးကလာ်လီၤ.

၁. **သဘုံး** နှၣ်မ့ၢ်ထိရံၤတၢ်သ့ၣ်ဖးလီၤကလဲဝဲနှၣ်ပစံးလၢသဘုံး

လီၤ. သပၢၤတဖျၢၣ်လီၤတဲာ်သဘံးစိုးလီၤ. ပှၤတဂၤစံၢ်ဆီဒံၣ်တဖျၢၣ်သဘံးလံ. ကဆီယါၢ်ဝၣ်ထိၣ်ၡသဘံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဘံးဒီးစဘံးဒီးကဘံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘံးကလဲ. သဘံးသဘၢးလီၤ.

၂. **သဘံးကိၣ်နီ** နၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ထိၣ်ၡသ့ၣ်ဖးပြံကဒံစီၤဒီးပစံးလၢသဘံးကိၣ်နီလီၤ. ဝၣ်ထိၣ်ၡသဘံးကိၣ်နီနၣ်ပကမၢမနုၤလဲၣ်.

၃. **သဘံးကိၣ်နီ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးဟိၣ်ဒီးအမဲာ်ဘၣ်အၢလၢအမဲာ်ထံဒီးအနါအံၣ်ဘၣ်အၢအနါဒ့ခံဒီးပစံးလၢမၤသးသဘံးကိၣ်နီလီၤ. ပှၤတဂၤဟိၣ်အမဲာ်သဘံးကိၣ်နီဘၣ်အၢကၢ.

၄. **တၢ်သဘံး** နၣ်မ့ၢ်ထိၣ်အိၣ်ဘ့သၣ်စၢ်နၣ်တၢ်သ့ၣ်ဖးဘ့သၣ်ဒီးပစံးလၢထိၣ်တၢ်သဘံးဘ့သၣ်လီၤ. ထိၣ်ဖံ့းတၢ်သဘံးဘ့သၣ်စၢ်စီၤနၣ်လူၤကတြၢတက့ၢ်.

၁. **သဘံၣ်လီၤ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်စူၤပြံကဒံဒီးပစံးလၢတၢ်သဘံၣ်လီၤလီၤ. တၢ်ဟဲစူၤသဘံၣ်လီၤလံ. ကိးမးစူၤဖးဒိၣ်လီၤ.

၂. **တံၣ်သဘံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်လၢတယိးဘၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢတၢ်သဘံၣ်လီၤ. ထုတၢ်တၢ်သဘံၣ်စီၤတက့ၢ်. ပှၤတဂၤထါယၣ်တဘ့ၣ်တၢ်သဘံၣ်လီၤ. ယ့တကိၣ်တၢ်တၢ်သဘံၣ်တက့ၢ်.

၁. **သဘၢၢ်ကလာ်** နၣ်မ့ၢ်ကပံာ်ကျိၣ်ကျဲဒီးထံအါဝဲနၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ကိၣ်ကမူၣ်ကျိၣ်ကျဲဒီးထံအါဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢမၤသးသဘၢၢ်ကလာ်လီၤ. ကပံာ်ကျါသဘၢၢ်ကလာ်နၣ်ပလဲၤခီဒီးလီၤဘျၢၣ်ယိာ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘၢၢ်သဘာ်လီၤ.

၁. **သဘၢၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ဘုးနာ်ထံအိၣ်လၢသပၢၤပူၤဒီးပစံးလၢသဘၢၣ်ဝဲလီၤ. သဘၢၣ်နာ်ထံပူၤတဂ့ၤ. ထံကဘၣ်အၢဘၣ်ဖုးလီၤ.

၁. **အ့သဘ့** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီ ဆ့ၣ်နီၤအဲးကံၣ်နၣ်ပစံးလၢဆ့ၣ်နီၤအ့သဘ့လီၤ. ပှၤတဂၤဆ့ၣ်နီၤအဲးကံၣ်အ့သဘ့စံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ့သဘံၢ်အ့သဘ့လီၤ.

၂. **လီၤသဘ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်အုၣ်လီၤကလဲလီၤပၢၤကွံာ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢလီၤသဘ့ၣ်လီၤ. ပနၢ်သံအုၣ်လီၤသဘ့ၣ်ကွံာ်လံ. တကစီၤထိၣ်လၢၤဘၣ်. ထီရိၤတၢ်အုၣ်လီၤပှိၤကွံာ်နၣ်ပစံးလၢလီၤသဘ့ၣ်ခဲလာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသဘ့ၣ်လီၤသဘၣ်လီၤ.

၁. **သဘဲ** နၣ်မ့ၢ်ထံစံၣ်ဖိၣ်လီအဖျၢၣ်ဖးဝါဝါပြံပြံဒီးပစံးလၢထံသဘဲလီၤ. ထံသဘဲနၣ်အိၣ်လၢထံဖီခိၣ်ဝါကျိၣ်ကလာ်အါအါကလာ်လီၤ. မ့ၤကလာ်ထိၣ်အိၣ်ဒီးအသဘဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဘဲကလဲ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၣ်အၢအိၣ်ဒီးအသဘဲဒီးပစံးလၢသဘဲကလဲလီၤ. တၢ်ဘိးသဘဲကလဲဘၣ်အၢကၢ.

၃. **ပှၢ်သဘဲ** နၣ်ပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢပှၢ်ကဘဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၢ်တကလုာ်အသၣ်ပြံပြံဝါဝါဒီးပစံးလၢပှၢ်ကဘဲလီၤ.

၁. **သဘိးသဘၢး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်အုၣ်တၢ်ဆံၣ်. တၢ်ဘိးတၢ်အံၣ်ဟ့ာ်ဝဲဒီးပစံးလၢမၤသးသဘိးသဘၢးလီၤ. ထွံၣ်ဘိးမၤသးသဘိးသဘၢးဘၣ်အၢကၢ. မ့ၤသဟိၢ်သဘိးသဘၢးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သဘံျး** နၣ်မ့ၢ်ပယ့ၢ်တၢ်လၢာ်ပတဟိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပလူၤတၢ်လၢအရှ့ကတၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသဘံျးသဘျးလီၤ. ဒီးသဘျးနၣ်မ့ၢ်သဘံျးအဆိလီၤ.

၁. **သဘျၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဆါဘူးဒီးကသံဒီးအတဟိၣ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်ဒီးသါတဝ့ၤလၢၤဘၣ်. သါတဘျးသါလၢၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢအသးသဘျၣ်လီၤ. ပှၤကညီဆါတ့ၤအသးသဘျၣ်နၣ်တကဲလၢၤဘၣ်တၢ်ဘၣ်.

၂. **သဘျၣ်ထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ပၤလီၤဘံထိၣ်နၣ်ပစံးလၢသဘျၣ်ထိၣ်လီၤ. တၢ်ပၤလီၤသဘျၣ်ထိၣ်ဘံစှၢ်ကလာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂–၁. **သဘျၣ်သဘျၣ်** နၣ်မ့ၢ်ကလံၤဒီးတၢ်စူၤကျိၣ်ကျဲဒီးမၤသးတပယွဲၢ်တပယွဲၢ်ဒီးပစံးလၢလဲၤသဘျၣ်သဘျၣ်လီၤ. ဃဲမ့ၢ်စဲၤလီၤအခီၣ်လဲၤသဘျၣ်သဘျၣ်လီၤ.

၃. **တသဘျၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဘ့ဂံၤတနီၤစီၤဒီးပစံးလၢဘ့ဂံၤတသဘျၣ်လီၤ. ဘ့ဂံၤတသဘျၣ်စီၤဒံးနၣ်ပကူးတသ့ဒံးဘၣ်.

၄. **ကူးသဘျၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပကူးတၢ်ညၣ်ဘူသလါဒီးပစံးလၢပကူးသဘျၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကူးသဘျၣ်ကါသဘျၣ်လီၤ.

၁. **သဘံျး** နၣ်မ့ၢ်ပယိၢ်ပလူၤတၢ်လၢာ်ဒၣ်ပတဟိၣ်ဒီးပစံးလၢပသဘံျးတၢ်လီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်သဘံျးအုၣ်ထိးတဒ့ဒီးနှၢ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤသဘံျးဖိၣ်ဆီတဘ့ၣ်တနှၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢတဘံျးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘံျးသဘျးလီၤ.

၂. **သဘံျး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ညၣ်လၢအညၣ်ကျါနၣ်အိၣ်ဒီးအထူၣ်တကလုာ်ကဘံျးဒံးတဘ့ၣ်တဘ့ၣ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ညၣ်သဘံျးလီၤ. တၢ်ညၣ်သဘံျးနၣ်မ့ၢ်အထူၣ်ဘ့ၣ်ဘၣ်လၢအညၣ်ကျါလၢဘူဝဲနၣ်ပစံးလၢတၢ်ညၣ်သဘံျးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဘံျးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ခံပှၤသဘံျး** နၣ်ကွၢ်လၢခံတက့ၢ်.

၄. **ညၣ်သဘံျး** နၣ်မ့ၢ်ညၣ်အဟၢဖၢအညၣ်လၢအဘူဝဲနၣ်ပစံးလၢညၣ်သဘံျးလီၤ. တလၢၤဆါညၣ်သဘံျးနၣ်ပအိၣ်တသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢညၣ်သဘံျးညၣ်သဘျးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **တသဘံျး** နၣ်မ့ၢ်ပဆိဒံသၣ်တကထၢဒီးပစံးလၢတသဘံျးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတကဘံျးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **နၢ်သဘံျး** နၣ်မ့ၢ်ပနၢ်သဝဲာ်ခိၣ်ၡဘူဝဲဒီးပစံးလၢပနၢ်သဘံျးလီၤ. ဒီးပစံးလၢနၢ်ကဘံျးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **မဲာ်သဘံျး** နၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်ဖံးနၣ်ပစံးလၢပမဲာ်သဘံျးလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်သဘံျးနၣ်ဘ့ၣ်သဘံျးဝဲဒီးအသဘံျးလာ်ဂံၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမဲာ်သဘံျးမဲာ်သဘျးလီၤ.

၁. **သဘျုၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်တကလုာ်အလဉ်လၢပအိၣ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်ဒီးဟဲဝဲနၣ်ပစံးလၢသဘျုၣ်လီၤ. သဘျုၣ်နၣ်ပှၤကညီသူၣ်ဒီးကမၢၤအိၣ်ဝဲအလၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသဘျုၣ်ပသံးလီၤ. ဒီးပကိးလၢစဘျုၣ်ဒီးတဘျုၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဘျုၣ်ကလူၤ** နၣ်မ့ၢ်သဘျုၣ်အမုၢ်ပြံစီၤလၢကးလၢသဘျုၣ်အမုၢ်ဖးဒိၣ်အခီၣ်ထံးနၣ်ပစံးလၢသဘျုၣ်ကလူၤလီၤ. သဘျုၣ်ကလူၤနၣ်မ့ၢ်သဘျုၣ်မုၢ်ပြံစီၤလီၤ.

၃. **သဘျုၣ်တြိၢ်** နၣ်မ့ၢ်သဘျုၣ်လၣ်ပှၢ်လၢအဒ့ခံဒ့လီၤနၣ်ပစံးလၢသဘျုၣ်တြိၢ်လီၤ. သဘျုၣ်တြိၢ်နၣ်မ့ၢ်သဘျုၣ်လၣ်လၢအဒ့လီၤလီၤ.

၄. **သဘျုၣ်ဖိ** နၣ်မ့ၢ်သဘျုၣ်လၢအမုၢ်ခဲထိၣ်ဖုၣ်ဒံးဝဲနၣ်ပစံးလၢသဘျုၣ်ဖိလီၤ. သဘျုၣ်ဖိခဲထိၣ်လၢအမုၢ်ဖးဒိၣ်လီၤဖုၣ်တြံးစီၤလီၤ.

၁. **သဘျူး** ၼႆႉမၢႆပတႃအီးၵွၼ်တၢၵ်ဖိတၢၵ်လံၤအဖံးဒီးပစံးလၢပသဘျူးလီၤ. ပှၤတၢ မၤသံမဲာ်တဲး လဲး တၢ ဒီး သဘျူး ဝဲအဖံးလီၤ. ထိရိၤပတႃအီးတၢၵ်ဖိတၢၵ်လံၤထိရိၤတမံၤၼႆႉအဖံးဒီးပစံးလၢပသဘျူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘျူးသဘူးလီၤ.

၁. **သဘူ** ၼႆႉမၢႆပှၤလၢတအိၼ်ဘၣ်ဒီးဖိဒီးမါဒီးဖိဒီးတၢဘၣ်ဒီးအိၼ်မုၼ်ကၼီၤအိၼ်ဖိသၣ်ခွါၼႆႉပစံးလၢအိၼ်သဘူကလီလီၤ. ပှၤလၢအိၼ်သဘူကလီၼႆႉမၢႆပမုၼ်ကၼီၤ ဖိသၣ်ခွါ လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖိသၣ်သဘူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဘူ** ၼႆႉမၢႆတၢဒိၣ်စိၣ်လၢအဖံးတပြုဘၣ်တဖၣ်ၼႆႉပကီးလၢတၢဒိၣ်စိၣ်သဘူလီၤ. တၢဒိၣ်စိၣ်သဘူၼႆႉအဖံးတပြုဘၣ်.

၁. **သဘျိူၼ်** ၼႆႉမၢႆထိၣ်ယူၤလၢအရူကတၢၢ်လၢတဝၢ်ဘၣ်အဒံးၼႆႉပစံးလၢသဘျိူၼ်လီၤ. ထိၣ်တၼီၤၼီၤယူၤသဘျိူၼ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဘျိၣ်ဒီးစဘျိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဘျိၣ်သဘျၣ်လီၤ. ပှၤကညီလဲၤရူတၢ်ၼႆႉပစံးလၢလဲၤသဘျိူၼ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သမါ** ၼႆႉမၢႆသရၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမၢႆပှၤအိၼ်ဒီးအစိကမီၤလၢအိၼ်ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးလၢသ့လဲာ်. သ့ၼိၣ်ဂံၢ်မၢ်ဂ့ၤ. အသူၣ်ဂ့ၤသးဝါသူၣ်လီၤသးတီလၢ သိၣ်တၢ်သိတၢ်သ့မၢ်ဂ့ၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢသရၣ်သမါလီၤ. ဒီးပစံးလၢသမ်ၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သမါတွာ်** ၼႆႉမၢႆပှၤသ့ထါတဖၣ်ၼႆႉပကီးလၢသမါတွာ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢတမါတွာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တမါတွာ်ၼႆႉသ့ထါနးကၢ.

၃. **သးသမါ** ၼႆႉအိၼ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ဆိတဘၣ်အိၼ်သးသမါဒီးသံဒၣ်တၢ်လီၤ. ထွံၣ်တၢ အိၼ်သးသမါဒီးသံဒၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသးတမါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **သမါလကါ** ၼႆႉဒသးသမါအသိးလီၤ. ဒီးမၢႆ တၢ် ဆါ ကြိ ကြိ ပှၤမၢ်ဂ့ၤ. တၢ်သံကြိကြိမၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသမါလကါလီၤ. ဒီးပစံးလၢတမါလကါစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ဆါယၤသမါလကါဒီးစအိၼ်လၢဟံၣ်လီၤ. စိၣ်ဆါသမါလကါဒီးစဟးတကဲဘၣ်လီၤ.

၁. **သမ်ၢ** ၼႆႉမၢႆသရၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမၢႆပှၤလၢသ့ထိၣ်ထိၼ့ၢ်ပှၤဂၢတကၠၢ်ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသရၣ်သမ်ၢလီၤ.

၁. **သမ်ာ** ၼႆႉမၢႆပှၤဖိာ်ဃဲာ်ဖိာ်ထးသ့ဒီးပကီလၢသမ်ာလီၤ. ဒီးပကီးလၢတမ်ာစ့ၢ်ကီးလီၤ. မၤသမ်ာဖိာ်ၼ့ၢ်စဃဲာ်တဘၣ်တကၠၢ်.

၁. **သမူး** မၢ်တမူးအဆိလီၤ. ဒီးမၢ်တၢ်ဆါပြုထိၣ်ပှၤတကလုာ်ဒီးပကီးလၢသမူးလီၤ.

၁. **သမးကလာ်** ၼႆႉမၢႆပခးတၢ်ဘၣ်ဝဲၼႆႉပစံးလၢဘၣ်သမးကလာ်လီၤ. စခးတၢ်ဘၣ်သမးကလာ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပဝဲာ်တၢ်သမးကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးမၢ်သိၣ်ဝဲသမးကလာ်လီၤ.

၁. **သမၼ်** ၼႆႉမၢႆတၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၼ်လၢထံကျါတကလုာ်မၤသးဒ်တရူးအသိးဒီးပကီးလၢသမၼ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသမၼ်ပယိၤလီၤ. သမၼ်ၼႆႉဒိၣ်ၼ့ၢ်တရူးဒီးထဲဃှၢ်ထဲကုတၼီၤ. ထဲစဲာ်ထဲအၢၣ်တၼီၤလီၤ. ဒီးအိၼ်ပှၤကညီဒီးအိၼ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတိၢ်ထံတဖၣ်ၼႆႉစကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီး အဆိလၢသမၼ်ပယိၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢတမၣ်ဒီးစမၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သမၼ်ယိၼ်** ၼႆႉမၢႆတၢ်တကလုာ်ဒ်ခွံၣ်သိး ဒီး ပကီး လၢ သ မၼ်ယိၼ်လီၤ. သမၼ်ယိၼ်ၼႆႉအုၣ်ဘၣ်ပှၤပသံစံးဝဲဒၣ်. သမၼ်ယိၼ်ၼႆႉပထံၣ်လၢသ့ၣ်ဖံးမိၣ်သ့ၣ်ဖံးလာ်လီၤ.

၃. **သမၼ်ညၣ်** ၼႆႉမၢႆသမၼ်တကလုာ်အိၼ်ထဲညၣ်ဒီးပကီးလၢသမၼ်ညၣ်လီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်.သမၼ်ညၣ်ၼႆႉအညၣ်တနၢဆုံဘၣ်. အညၣ်ၼႆႉပအိၼ်ဒ်ညၣ်အညၣ်အသိးလီၤ.

၄. **သမၼ်တြၢ** ၼႆႉမၢႆသမၼ်တကလုာ်မၤသးဒ်တရူအသိးဒီးတဒိၣ်ဘၣ်. ထဲကုတၢဒီးပကီးလၢသမၼ်တြၢလီၤ. သမၼ်တြၢၼႆႉအိၼ်လၢထံဘျါလီၤ. တအိၼ်ဘၣ်လၢထံဟီဘၣ်.

၅. **သမၼ်မှၢ်** ၼႆႉမၢႆသမၼ်လၢအိၼ်လၢပိၣ်လဲၣ်ထံဟီကျါလၢအဒိၣ်ကတၢၢ်ၼႆႉပကီးလၢသမၼ်မှၢ်လီၤ. သမၼ်မှၢ်ၼႆႉဒိၣ်ၼ့ၢ်သမၼ်အဂၤခဲလာ်လီၤ. ဒီးအိၼ်လၢထံဟီကျါၼႆႉလီၤ. သမၼ်မှၢ်ၼႆႉအခဲၢ်တတဖျ့ဘၣ်. အခဲၢ်ၼါစ့ၤကဘျၣ်ဝဲဒီးအခဲၢ်ဖုၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **သမႃ** ၼႆႉမၢႆသ့အဆိလီၤ. ဒီးမၢႆပမၤတၢ်ဘၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့သမႃလီၤ. သ့ဝဲသမႃဝဲစံးဝဲဒၣ်. ပှၤသ့သမႃၼႆႉထိရိၤတၢ်မၤၼႆႉမၤဝဲဘၣ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၁. **သမံ** ၼႆႉမၢႆသမိးအဆိလီၤ. ဒီးမၢႆပသံဂံၢ်ကျိာ်ထံတၢ်ၼႆႉပစံးဒီးအဆိလၢသမံသမိးလီၤ.

၂. **သမံကွါ** ၼႆႉမၢႆသ့ၣ်ဃံၣ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးသ့ၣ်ဃံၣ်သမံကွါၼႆႉပှၤကညီပှံၤအစိၣ်လၢအဖံးၼႆႉပကီးလၢသမံကွါလီၤ.

၃. **သမံပြှၢ်** ၼႆႉမၢႆသမံအံအဆိလီၤ. ဒီးမၢႆမၢ်ဃါဒိၣ်ၼႆႉပှၤတၼီၤၼီၤကီးလၢသမံအံသမံပြှၢ်လီၤ.

၄. **သမံမဲာ်** ၼႆႉမၢႆမၢ်ကီၤလံၢ်တၢ်ပလၢၼႆႉပကီးလၢသမံမဲာ်လီၤ. ဒီးမၢ်ပသးပှၢ်စံးဝဲလၢပျာၤၼႆႉလီၤ.

၅. **သမံယှၢ်** ၼႆႉမၢႆဝံလဲၤထံၣ်ဝဲလၢပျုၤကိၢ်ၼႆႉမၢႆပဒိၣ်တဂၤလၢအအၢအသိဒီးစိးတၢ်လၢပျုၤအကဲျစိၣ်ထံးၼႆႉပကီးလၢသမံယှၢ်လီၤ. ဒီးမၢ်ဝံထံၣ်ဝဲလၢညါခီလီၤ. ဒီးပှၤကညီမၤထါပျုၤၼႆႉစံးဝဲဒၣ်. ဒီးမၢ်ဝံထံၣ်ဝဲလၢညါခီလီၤ. ဒီးပှၤကညီမၤထါပျုၤၼႆႉစံးဝဲဒၣ်.

သမံယှၢ်မၤတီအိၼ်တိ ပှၤလာ်ဖိကွၤမိၣ်ဘၣ်အီ.

၆. **သမံအံ** ၼႆႉမၢႆမၢ်ဃါပဒိၣ်ၼႆႉပကကီးလၢသမံအံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသမံအံသမံပြှၢ်လီၤ. ပှၤသမံအံၼႆႉအိၼ်လၢဒူသဝီလၢမူစိၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၇. **ဒူသမံ** ၼႆႉမၢႆဝ့ၢ်အိၼ်လၢမၢ်ဃါကိၢ်ၼႆႉပကီးလၢဒူသမံလီၤ. ဒီးပကီးလၢဒူသဝီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒူသမံၼႆႉမၢ်မၢ်ဃါဝ့ၢ်အမံၤလီၤ.

၈. **ပျဲၢ်သမံ** ၼႆႉမၢႆမၢ်ဃါဒိၣ်အခုအပှၤၼႆႉပကီးလၢပျဲၢ်သမံလီၤ. ပှၤပျဲၢ်သမံအိၼ်လၢမၢ်ဃါကိၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပှၤပျဲၢ်သမံၼႆႉအိၼ်လၢသမံအံအအိၼ်လီၤ.

၁. **သမႃ** ၼႆႉမၢႆဟ်ခူသူၣ်တၢ်လၢပသးဒီးပတစံးဘၣ်ဘၣ်ပှၤဂၤၼႆႉပစံးလၢသမႃလီၤ. ပမ့ၢ်မၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးပှၤဂၤသံဂံၢ်ဒီးပတစံးဘၣ်ဘၣ်ၼႆႉပစံးလၢ ပသမႃ လီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်တၢ်ဒီးသမႃဝဲ. ပှၤတဂၤမၤကဘျံးကဘျၣ်အသးဒီးဖိာ်မုၣ်ဒီးသမႃဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသမႃလဲာ်ဘံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသမႃဘိၣ်ဘံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သမႃ** ၼႆႉမၢႆတၢ်အတိၢ်တဆံၼႆႉပှၤတၼီၤၼီၤစံးလၢသမႃလီၤ. ဒီးပစံးလၢတမႃစ့ၢ်ကီးလီၤ. သဒိၣ်အှၣ်အံၤအိၼ်သမႃညါလီၤ.

၁. **သမုဂုၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဆူၣ်အါဝဲနူၣ်ပစံးလၢသမုဂုၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသမ့ၢ်ဂိၢ်ဂုၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢအုးတၢသွံၣ်. တၢသူတၢဖး နူၣ်အဆူသမုဂုၤလီၤ. ထိရိၤတၢ်ဆူၣ်အါဝဲနူၣ်ပစံးလၢသမုဂုၤခဲ လၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢစမုဂုၤဒီးတမုဂုၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သမူ** နူၣ်မ့ၢ်ပအူသူၣ်ထုကဖၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢပသမူတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဖိဆါဒီးသမူထံဒီးဒုးအိဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤအဖိခိၣ်ဆါဒီး သမှၤမဲၤသလိၣ်ဒီးအုၣ်ပြံလီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသမူ ပယါဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤသမူတၢ်သိၣ်တဘၢးနူၣ်မ့ၢ်သမူမနုၤလဲၣ်. သမူထံလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သမူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သမူ** နူၣ်မ့ၢ်ပသးအိၣ်ကၢအကတိၢ်နူၣ်ပစံးလၢပသးသမူလီၤ. လၢပသးအဖၢမ့ၢ်နူၣ်ပဘၣ်ကဲုးစၢးကစၢ်ယွၤအကလုၢ်ကထါလီၤ.

၃. **သမူ** အဝဲအံၤနူၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. သမူမ့ၢ်ကိၢ်မှာ်လံဒီး တၢ်ကၢ်ဖံးလီၤ. သမူမ့ၢ်နလဲၤတၢ်ယံၤယိာ်ဒီးနလဲၤသၢခါဒီးနဟး ဖှိုးလီၤ. သမူမ့ၢ်နလဲၤတၢ်ယံၤလံဒီးနခါသၢခါနလီၤယံၤလီၤ. သမူ မ့ၢ်နသ့ဆါကိၢ်တံာ်ဒီးနသ့တၢ်အံၤတၢ်လီၤနံၤပှၤလီၤ.

၄. **သမူထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သံဒီးမူးထိၣ်ဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်ကူၤဝဲနူၣ်ပ စံးလၢသမူထိၣ်ကူၤလီၤ. ပှၤတဂၤတိၢ်ထွံၣ်တဒုသံတယှာ်တစိၢ်ဒီး သမူထိၣ်ကူၤဝဲလီၤ.

၅. **ဧၤသမူ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအဲၣ်သံၣ်ဝၤဒီးဒၢဝဲလၢပှၤတသ့ၣ်ညါဘၣ်နီ တဂၤနူၣ်ပစံးလၢဒၢသမူလီၤ. ပှၤကညီဖိာ်မုၣ်တုၤအဲၣ်သံဝၤဒီးဒၢ သမူနူၣ်ဒီးဖိၣ်ဖိာ်ခွါနူၣ်ဒီးနူၢ်ဝဲလၢအဝၤလီၤ. တနံၤနံၤတဆိုးဘၣ် ဒီးလိာ်လီၤခူသူၣ်ကွံာ်အဒၢသမူ. လိာ်လီၤကွံာ်အဟုးနူၣ်လီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢဒၢသမူဒၢကလီၤလီၤ.

၁. **သဖူး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါတကလှာ်ပြုထိၣ်ပှၤဒီးဂံာ်တၢ်ဆါဒ်တၢ် ညၣ်ဂိၢ်အသိးဒီးပကီးလၢသဖူးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဖူးသ မးလီၤ. ဒီးပကီးလၢတဖူးဒီးစဖူးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပှၤတနံၤနံၤကီး လၢမရိၢ်ထဲလီၤ.

၂. **တိၢ်သဖူး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤဘူၣ်ဒီးမၤထိၣ်ဟံၣ်ဖိစိၢ်လၢပျံၢ်စိၢ် လိၢ်မံခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢတိၢ်သဖူးလီၤ. ပှၤကညီတိၢ်သဖူးနူၣ်မၤဝဲဒီးမှၤ ပအံမှၤတိၢ်ပံာ်ဒီးသကွံပထံဒီးပစံးလၢတိၢ်သဖူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတိၢ် တဖူးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သမ့ဓိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလီၤဆိဒီးပစံးလၢသမ့ဓိၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤ သးတဒုသမ့ဓိၤလၢစမဲာ်ဒိၣ်ကၢ. ပှၤတဂၤမၤသးသမ့ဓိၤနးကၢ.

၁. **သမ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဘှါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢပဖိၣ်နူၢ်ညီဝဲနူၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢဘှါသမ့ၣ်လီၤ.

၂. **ချိၣ်သမ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ချိၣ်တကလှာ်အိၣ်လၢပှၢ်ခိၣ်ပှၢ်ကျါနူၣ်မၤ သးသဝံးဒံးဒီးပကီးလၢချိၣ်သမ့ၣ်လီၤ. ချိၣ်သမ့ၣ်နူၣ်အကုဘူဒ်ပ စုလၣ်အသိးဒီးပကီးလၢချိၣ်သမ့ၣ်လီၤ.

၁. **သမှၤ** နူၣ်မှၤသ့ၣ်တကလှာ်ပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲဒီးပကီးလၢ သမှၤလီၤ. ဒီးသမှၤနူၣ်အိၣ်အကလှာ်ကလှာ်လီၤ. သမှၤနူၣ်အိၣ် အကလှာ်အါကၢ. သမှၤလၢၢ်. သမှၤပျိၤ, သမှၤဂီၤ, သမှၤဝါ, သ မှၤထံ, သမှၤသွံၣ်လး, သမှၤဟိခံ, သမှၤကျိမီၤ, သမှၤအိၣ်အက လှာ်ဝဲၤနူၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၂. **သမှၤပျိၤ** နူၣ်မ့ၢ်သမှၤတကလှာ်အထံးဖုၣ်တြံးဓိၤဒီးမဲထိၣ် လၢပြိခိၣ်ပြိလာ်ဒီးပကီးလၢသမှၤပျိၤလီၤ. ဒီးသမှၤပျိၤနူၣ်ပအိၣ် အသၣ်လီၤ.

၁. **သမဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပတခွဲညၣ်လၢပျံၤကြီကြီဒီးပစၢထိၣ်အဆၣ်လၢ ပျံၤနါစ့ၤဒီးပစဲၤလီၤဆူထံလိာ်ပှၤနူၣ်ပစံးလၢသမဲလီၤ. သမဲနူၣ်ပ မၤဒီးအဘိပမၤဒီးအပျံၤနာ်ကူအကနၣ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပ သမဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသမဲညၣ်ဖိလၢထံဖိလိာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘၣ်ညၣ်ဒီးပ ထုးချ့ဒီးနူၢ်ဝဲလီၤ. ပထုးမ့ၢ်တချ့ဘၣ်ဒီးညၣ်လီၤတဲာ်ကူၤလီၤ.

၂. **သမဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပကျ့လုကျ့ဝဓိတၢ်နူၣ်ပစံးလၢပသမဲတၢ်လီၤ. ပှၤ တဂၤဟဲသမဲယၢမ့ၢ်ဝဲၤဘၣ်ယၤလၢဖိသၣ်ဓါ. သမဲယွၤတဂ့ၤဓိၢ်ခွါ. ပှၤသမဲယွၤလီၤဆူလရာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **သမဲးထလာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထဲသိးတုၤသိးနူၣ်ပစံးလၢသမဲးကလာ် လီၤ. သ့ၣ်ခံကျိစထိၣ်ဒီးတုၤသိးမးသမဲးကလာ်လီၤ. စထိၣ်တၢ် ဘၣ်သမဲးကလာ်လီၤ. လိၢ်ဆ့ၣ်နီၤအခိၣ်ဒီးအပူၤနူၣ်ဘၣ်လိာ်အ သးသမဲးကလာ်လီၤ.

၁. **သမဲၣ်ရှဲၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဂ့ာ်မဲာ်ဆူးဟ်ရူသူၣ်အမဲာ်ဒီးပစံးလၢဟ် သးသမဲၣ်ရှဲၣ်လီၤ.

၁. **သမိ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤတၢ်ဖိုးဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤတၢ်သမိပှၤဒီပုၢ်ဒီဝဲၢ် မၤတၢ်သမိဒီးမၤတၢ်အိၣ်ဘၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢညာ်ညၣ် သမိလီၤ. ထွံၣ်တဖၣ်အှၣ်သမိတၢ်အါဒုဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤသံချ့ဝဲ လီၤ. ပှၤကညီမၤတၢ်သမိလိာ်အသးနူၣ်ဝံၤချ့ဝဲလီၤ.

၁. **သမိး** နူၣ်မ့ၢ်ပသံဂိၢ်ကျိာ်ထံတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံးလၢသ မိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသမံသမိးလီၤ. ပဒိၣ်စံၣ်ညီၣ်ကွိၢ်နူၣ် သမံသမိးတၢ်နးကၢ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢသမိးအိၣ်စးလီၤ. သ မိးအိၣ်စးတၢ်ဘျၣ်တဂၤစံးဝဲဒ်လဲၣ်.

၂. **သမိး** ဝဲအံၤတဘိအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. သမိးလဲၣ်. သမိး ဓါ. မ့ၢ်သမိး. မ့ၢ်သမိးဒ်နစံးသိးနူၣ်လီၤ.

၁. **သမိာ်ရိာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကွၢ်တၢ်အီထိၣ်အခၣ်နူၣ်ပစံးလၢကွၢ်တၢ် သမိာ်ရိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤပကတိၤတၢ်ဒီးကွၢ်တၢ်သမိာ်ရိာ်ဒီးအိၣ်ဒၣ် အတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသမိာ်ရံၢ်သမိာ်ရိာ်လီၤ.

၁. **သမိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢယုၢ်တကလှာ်အိၣ်လၢတိၣ်အုၣ်အါတ်နူၣ်ပ ကီးလၢသမိၣ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. သမိၣ်နူၣ်မ့ၢ် ထံၣ်ပှၤဒီးယုၢ်ကွၢ်ကူၤအလိၢ်ခံဒီးပမ့ၢ်စိာ်ယဲာ်နူၣ်ယုၢ်ကစီၤဒီးပှၤ ထုးဝဲာ်ဝဲာ်, တထုးဝဲာ်ဝဲာ်လီၤ. ပမ့ၢ်စိာ်ဘိဒီးအိၣ်ဒီးပှၤထုးဆဲးဆဲး တထုးဆဲးဆဲး. ပမ့ၢ်စိာ်သံးနာ်ဒီးယုၢ်ဒီးပှၤထုးခးခးတထုးခးခးစံး ဝဲလီၤ.

၂. **သမိၣ်ခွိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မုၣ်ကူတၢ်လီၤတုၤအခိၣ်လုၢ်ခိၣ်ဓိၤနူၣ်ပ စံးလၢကူတၢ်သမိၣ်ခွိၣ်လီၤ. ဖိာ်မုၣ်တဂၤကူတၢ်သမိၣ်ခွိၣ်ဒ်ဖိာ်ခွါ အသိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသမိၣ်ခွံၣ်သမိၣ်ခွိၣ်လီၤ.

၁. **သမီၤ** နူၣ်မ့ၢ်သအံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘုသးတဝဲၤဘၣ်နူၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢသအံးသမီၤလီၤ.

၁. **သမှါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အိးဖးအသးတခီတကျိကျိနူၣ်ပစံးလၢသမှါ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသမှါကါလီၤ. ပှၤတဂၤအဲးအကံၣ်သမှါ ကါ. ပနၢ်အနၢၤကွီၤပှၤလဲၢ်ဝဲသမှါကါ. သ့ၣ်တြၢ်အိးဖးအသးခံခီ သမှါကါလီၤ. ဒီးပစံးလၢအဲးသမှါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သမှာ်** နူၣ်မ့ၢ်သမိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကမံၤလီၤခဲတၢ်နူၣ်ပစံးလၢတၢ်လီၤသမိၣ်တၢ်လီၤသမှာ်လီၤ. တၢ်လီၤသမိၣ်တၢ်လီၤသမှာ်လၢဟံၣ်အဖိခိၣ်နူၣ်ခွဲလီၤကွဲာ်တက့ၢ်.

၁. **သမံ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအမဲာ်တစိာ်အသးတစိာ်ဘၣ်လၢကွၢ်တၢ်တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်. လၢတိၢ်တၢ်တနူၢ်ဘၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပှၤသမံလီၤ. ပှၤတဂၤသမံဒီးအတၢ်ဒၣ်ဝဲနူၣ်တသ့ၣ်ညါကူၤဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသမံကလီၤလီၤ.

၂. **သမံ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤတသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်ဒီးကတိၤကြီအကိာ်နူၣ်ပစံးလၢကတိၤသမံတၢ်လီၤ. ပှၤဒိပှၢ်ဝဲဖိာ်မုၣ်ဒီးဖိာ်ခွါခံဂၤမ့ၢ်ဖိာ်လိာ်အခံဒီးပတသ့ၣ်ဘၣ်ပစံးလၢဒိမိဝၤနူၣ်မ့ၢ်ပကတိၤသမံတၢ်လီၤ.

၃. **နံၤသမံသမံ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤလၢတသိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ထဲအမဲာ်နံၤဓိၤနူၣ်ပစံးလၢနံၤသမံသမံလီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်စမဲာ်ဒီးနံၤသမံသမံလီၤ.

၁. **အုးသဖွဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးအုးဒီးဟ်လီၤသပှၢ်အမဲာ်နူၣ်ပစံးလၢဟ်အမဲာ်သအုးသဖွဲလီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤလိာ်လၢကျိၢ်ဒီးဟ်အမဲာ်အုးသဖွဲလီၤ.

၁. **သမိၣ်သမှာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမံၤကမိၣ်လီၤခဲတၢ်နူၣ်ပစံးလၢလီၤသမိၣ်လီၤသမှာ်လီၤ. တၢ်ကမံၤလီၤသမိၣ်လီၤသမှာ်တၢ်ခဲနးကၤ. ခွဲကွဲာ်တက့ၢ်.

၁. **သဖိသဖိ** တၢ်နၢဘၣ်ပှၤဒိၣ်ဒိၣ်ဆံးဆံးဒီးပစံးလၢတၢ်နၢဘၣ်ပှၤသဖိသဖိလီၤ. တၢ်နၢမူဘၣ်ယၤလၢဖိသဖိသဖိလီၤ. တၢ်နၢအုၣ်သဖိသဖိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နၢဘၣ်ပှၤဒိၣ်ဒိၣ်ဆံးဆံးလီၤ.

၁. **မိၣ်သမျာ** နူၣ်မ့ၢ်ပဆိကမိၣ်ထဲပဂီၢ်တဂၤဓိၤဒီးပလူၤဒၣ်ပသးပမၤဒၣ်ဖဲပသးပလီၤဒီးပစံးလၢပမိၣ်သမျာတၢ်လီၤ. ပှၤတနိၤနိၤမိၣ်သမျာတၢ်ဒီးတဆိကမိၣ်နူၢ်ဘၣ်ပှၢ်ဂီၢ်ဝဲၢ်ဂီၢ်ဘၣ်. ဆိကမိၣ်ဒၣ်ဝဲထဲအဂီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမိၣ်တမျာစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမိၣ်သမျာမိၣ်သမျါလီၤ. ဒီပစံးလၢမိၣ်တမျာစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သယါ** နူၣ်မ့ၢ်သယီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖိာ်လၢပသူၣ်ဒၢတကလုာ်အတံၢ်ဘိဝဲဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသယီသယါလီၤ.

၁. **သယၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကူတၢ်ကူတၢ်သိးအခိၣ်ထံးအသရူၤကတြၢအသးလၢကစီၤဒီးပှၤလၢပှာ်အသးလၢယၢ်ခိၣ်ယၢ်ယၢၤနူၣ်ပစံးလၢသယၢ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤကူတၢ်သိးတၢ်သယၢ်အသးနူၣ်ပှာ်သးလၢကစီၤဒီးအကစၢ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးသယၢ်အသးနူၣ်မၤသးဒ်ထိၣ်အဲးထိၣ်အဒံးလၢအကပၤယၢ်ခီအသိးနူၣ်လီၤ.

၂. **သယၢ်** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့လူၢ်လ့ၢ်အသးလၢအထံးယၢၤဝးတြံးဒီးပစံး လၢသ့ၣ်ဒ့သယၢ်အသးလီၤ. သ့ၣ်တထံးအဒ့ထိဒီးသယၢ်အသးယံၤဒီးအထံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတယၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ထိၣ်သယၢ်အဒံး** နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်အဲးထိၣ်အဒံးနူၣ်ပစံးလၢထိၣ်သယၢ်အဒံးလီၤ. ထိၣ်လဲၤတဘ့ၣ်သယၢ်အဒံးနးကၤ.

၄. **လီၤသယၢ်** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့ပှာ်လီၤအသးဆူနီၢ်ကျါခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢသ့ဒ့လီၤသယၢ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးအဒ့လီၤသယၢ်ပှာ်လီၤအသးတုၤလီၤလၢနီၣ်ကျါခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤတယၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤတယံၢ်လီၤတယၢ်လီၤ.

၁. **သယာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဖဲးခုးတလဲၢ်ဘၣ်ဒီးပဖဲးလဲၢ်ထိၣ်ကူၤလၢခံဒီးပစံးလၢသယာ်ဝဲလီၤ. ခုးမ့ၢ်တလဲၢ်ဒံးဘၣ်ဒီးသယာ်လဲၢ်ထိၣ်ကူၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတယံၢ်တယာ်လီၤ. ထိရိၤပမၤလဲၢ်ထိၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢသယာ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၂. **သယာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဒုးထိၣ်ဟံၣ်ခိၣ်နူၣ်ပမၤအယၢၤဝးတရံးနူၢ်လဲၢ်လၢပဒုးထိၣ်သူအယၢၤလဲၢ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဒုးသယာ်ဟံၣ်ခိၣ်လီၤ. ဟံၣ်ခိၣ်နူၣ်ဒုးသယာ်တုၤတၢ်သုတစူၤဘၣ်ဟံၣ်ချၢဃံတဂ့ၤ. ဒီးပစံးလၢပဒုးသယာ်လီၤ. ဒုးသယာ်ဟံၣ်ခိၣ်တၢ်ကစူၤဘၣ်ဟံၣ်ကပၤဘၣ်ဖုးလီၤ.

၁. **သယး** နူၣ်မ့ၢ်ပခံတၢ်လၢပသးဒီးပစံးလၢသယးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတယးစ့ၢ်ကီးလီၤ. နသယးကွၢ်စဘုအံၤကနူၢ်ပှံၤနာ်လဲၣ်. စသယးကွၢ်ကနူၢ်အနာ်ယါဆဲလီၤ.

၁. **သယၤ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်ဖျာၣ်ဒ်သံးနာ်အဆၣ်အသိးဒီးပကီးလၢသယၤလီၤ. ဒီးပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသယံၢ်သယၤလီၤ. သယၤနူၣ်အသၣ်ပအိၣ်ဆံၣ်ဝဲဒီးအလၣ်ပြံကဒံလီၤ.

၁. **လီၤသယံာ်** နူၣ်မ့ၢ်လီၤသယုာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့အနါစူၤလီၤသကူးကုၣ်လီၤဝဲဆူဟီၣ်ခိၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသယံာ်လီၤသယုာ်လီၤ.

၁. **သယၢၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ယၢအတဟီၣ်ထဲအံၤထဲနၤနူၣ်ပစံးလၢသယၢၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတယၢၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢၢ်တဖျာၣ်ယၢအသယၢၢ်ဆံးဒိၣ်လဲၣ်. ယၢအသယၢၢ်တပိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤသယၢၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သယၢၢ်** ထိၣ်အသးနူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ်အသးယၢယၢဒီးပစံးလၢသယၢၢ်ထိၣ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤယီၢ်ကၢ်သ့ၣ်ဒီးသယၢၢ်ထိၣ်အသးလီၤ.

၃. **သယၢၢ်ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပှၤကညီကူာ်တၢ်ဝဲာ်တၢ်ဒီးဟ်ဆူၣ်အတဟီၣ်ဟ်ယၢအသးဒီးတံးတဟီၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသယၢၢ်ထိၣ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤကူာ်သ့ၣ်ဒီးသယၢၢ်ထိၣ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတယၢၢ်ထိၣ်အသးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သယုၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တဂၤယီတမှာ်ဘၣ်ဒီးပသးသယုၢ်ပဘူးပတံၢ်ပပုၢ်ပဝဲၢ်ပမိၢ်ပပၢ်ဒီးပစံးလၢတၢ်သယုၢ်ပှၤလီၤ. တၢ်မိၣ်ထံၣ်ယသးလၢပတမ့ၢ်တခွါပဘူးပတံၢ်ပပုၢ်ပဝဲၢ်ဒီးတၢ်သယုၢ်ပှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသယုၢ်သညီလီၤ. ဒီးတၢ်သယုၢ်တၢ်သယုၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သယုၢ်တုၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤဟးသဒၣ်ပှၤပအိၣ်လီၤတဲာ်လၢအလီၢ်အကျဲပျိမ့ၢ်တုၢ်ဒီးပစံးလၢသယုၢ်တုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသယုၢ်တုၢ်ယီကဝံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ကျူၤသယုၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤထါမှာ်တုၤပှၤဂၤကနၣ်ဝဲဒီးအသးလီၤဒီးသးသယုၢ်ပှၤနူၣ်ပစံးလၢကျူၤသယုၢ်လီၤ. ပှၤမုၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါကျူၤသယုၢ်လိာ်အသးလၢထါလီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤသယုၢ်ဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **လီၤသယုၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆၢခုၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဆၢလီၤသယုၢ်လီၤ. ထံဖိာ်အထံဆၢလီၤသယုၢ်မးလီၤ.

၅. **သးသယုၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပလီၤမ့ၢ်လီၤဖးဒီးပဖိပလံၤပမိၢ်ပပၢ်ပပုၢ်ပ

ဝၚ်ပဗိပမါဒီုတၞဟ်မိၚ်ထံၚ်ပသးဒီုပသ္ၚ်နိၚ်ထိၚ်ဒီုပသးတမှ်ဘၚ် နူၚ်ပစ်းလာပသးသယုၚ်လီု. စသးသယုၚ်ဘၚ်စဗိခ္ဂါဒိၚ်မးလီု.
၆. **အိၚ်သယုၚ်** နူၚ်မှ်ပဗိပမါပဗိပတသံသဒၚ်ပှ္ၚ်ဒီုပအိၚ်တဂၚ ဃိပသးသယုၚ်ဘၚ်နူၚ်ပစ်းလာပအိၚ်သယုၚ်လီု. ပှၚ်တဂၚအဝၚ သံဒီုအိၚ်သယုၚ်ဝလီု. ဒီုပစ်းဒီုအဆိလာအိၚ်သယုၚ်အိၚ်သညိ လီု.

အိၚ်သယုၚ်ခ္ဂါအိၚ်သညိ အိၚ်ဒီုမဲာ်ထံဒီုမဲာ်နိ

၁. **သယုၚ်လီု** နူၚ်မှ်ပထုးလီုတၞဟ်လူၚ်သးမှ်ဂှ. တၞဟ်စၚ်သးမှ် ဂှ. ပစ်းလာပသယုၚ်လီုလီု. ပှၚ်တဂၚလူၚ်ဝၚ်တဘိဒီုဃုဃၚ်ဝ အမိၚ်အခံဒီုသယုၚ်လီုဝအဖးဗိနူၚ်လီု. ပှၚ်တဂၚစၚ်ပျုတဘိ ဒီုသယုၚ်လီုဝအဖးဗိနူၚ်လီု.
၂. **သယုၚ်လီု** နူၚ်မှ်ပျုလီုစဲမှ်ဂှ. သ္ၚ်ဃံၚ်လီုစဲမှ်ဂှ. ပ ထုးလီုလၚ်ဒၚ်ပတဟိၚ်နူၚ်ပစ်းလာပသယုၚ်လီုလီု. ပှၚ်တဂၚ စလီုစဲပျုတဘိဒီုသယုၚ်လီုဝတတဲာ်ဘၚ်. ဒီုပထုးလီုသ္ၚ်ဒ္ နူၚ်ပစ်းလာပသယုၚ်လီုသ္ၚ်ဒ္စှ်ကဵုလီု. ဒီုပစ်းဒီုအဆိလာ သယုၚ်လီုသယဲာ်လီုလီု.
၃. **သယုၚ်ထိၚ်** နူၚ်မှ်ပကူၚ်သ္ၚ်ပသၚ်ခ္ဂၚ်ခ္ဂိပသးမှ်ဂှ. ပတၞဟ် တၞဟ်ပသၚ်ခ္ဂၚ်ခ္ဂိပသးမှ်ဂှ. ပစ်းလာပသယုၚ်ထိၚ်ပသးလီု. ပှၚ် တဂၚကူၚ်သ္ၚ်သယုၚ်ထိၚ်အသးလၚ်ဒၚ်အတဟိၚ်လီု. ဒီုပစ်း ဒီုအဆိလာသယုၚ်ထိၚ်သယဲာ်ထိၚ်လီု.
၄. **သယုၚ်ထိၚ်** နူၚ်မှ်ပတစီုထိၚ်ကျုနူၚ်ပစ်းလာပသယုၚ်လိၚ် ကျုလီု. ပှၚ်တဂၚဆာထာၚ်ဒီုသယုၚ်ထိၚ်ကျုလီု. ပှၚ်ကညိအ ကျုဖုၚ်ဒီုသယုၚ်ထိၚ်ဝထိၚ်ဘးဝလီု.ဒီုပစ်းဒီုအဆိလာသယုၚ် ထိၚ်သယဲာ်ထိၚ်လီု.
၅. **ညုၚ်သယုၚ်** နူၚ်မှ်ပတုၚ်ညၚ်လာနိၚ်ကုသ္ၚ်ဒ္လီုဆံဆဲၚ် ဘုၚ်ဒီုပစ်း လာ ညၚ်သယုၚ်လီု. ညၚ်တပှ္ၚ်စဒလာကုပှ္ၚ် ကု တ အိၚ်ဘၚ်ဒီုစတုၚ်လာသ္ၚ်ဒ္လီုတသယုၚ်ညါလီု. ပှၚ်တဂၚမာညုၚ် သယုၚ်အါဘုၚ်လီု.
၆. **လီုသယုၚ်** နူၚ်မှ်တၞဟ်မိၚ်မံပသးပမဲာ်ဖံးဃာဒီုပစ်းလာပမဲာ် ဖံးလီုသယုၚ်လီု. တၞဟ်မိၚ်မံစသးစမဲာ်ဖံးလီုသယုၚ်လီု.
၁. **သယုၚ်ဒုး** နူၚ်မှ်တၞဟ်နာမူဘၚ်ပှ္ၚ်လာမှ်ဝနူၚ်ပစ်းလာနာမူ သယုၚ်ဒုးလီု. ဗိနာမူသယုၚ်ဒုးလီု.
၁. **သယူ** နူၚ်မှ်ပခိၚ်ဃာ. ပခိၚ်တထုၚ်ဒီုပစ်းလာပခိၚ်သယူ လီု. ဒီုပစ်းလာပခိၚ်တယူစှ်ကဵုလီု. ဒီုပစ်းလာတယူဒ္. တယူတပျုစှ်ကဵုလီု. စမံတဘၚ်ဘၚ်အယုၚ်ဒီုစခိၚ်မသး သယူဒ္လီု. ပှၚ်တဖၚ်စမံဒီုလဲတၞဟ်စခိၚ်သယူနှ်တပျုနးသ မိး.
၂. **သယူ** နူၚ်မှ်ပှ္ၚ်လာဟးဂီဒီုအိၚ်အိတရိၚ်နူၚ်ပမာပဆုတ သ္ဘၚ်ဒီုပစ်းလာပှ္ၚ်သယူလီု. ဒီုပစ်းဒီုအဆိလာပှ္ၚ်သယူသ ပျုလီု.
၃. **ဒသယူ** နူၚ်မှ်တၞဟ်လာတၞဟ်ဗိဃၚ်တကလုၚ်အမိၚ်ပှ်ဒ်ကွဲအ သိးဒီုစုၚ်လာသ္ၚ်ဒ္လီုနူၚ်အဒဂကဘုၚ်နိစုညါတဓိဒီုပစ်းလာဒ သယူလီု. ဒသယူနူၚ်အစီအိၚ်ဒ်ကနဲအသိး. ဒီုပအိၚ်အစီ နူၚ်ဆာဝလီု.

၁. **သယူဒ္** နူၚ်မှ်ပအိၚ်တဂၚဓိုယုၚ်ပှၚ်သံၚ်ဒီုပစ်းလာသယူ ဒ္လီု. ပှၚ်တဂၚအိၚ်လာခုးတဂၚဓိုသယူဒ္နူၚ်မှမှ်ဃာစအိၚ်တ မှ်ဘၚ်. ဒီုပစ်းလာတယူဒ္စှ်ကဵုလီု.ဒီုပစ်းဒီုအဆိလာတယူ ဒ္တဃာဒါလီု.
၁. **သယဲး** နူၚ်မှ်ပှ္ၚ်ကညိတြှုထိၚ်အသးဒီုပစ်းလာသယဲးထိၚ် အသးလီု.ပှၚ်တဂၚသယဲးထိၚ်အသးနူၚ်တၞဟ်ကလီုဟိၚ်ဘၚ်ဖုးနဲၚ်. ဒီုပစ်းလာတယဲးစှ်ကဵုလီု.
၂. **သယဲးသယီး** နူၚ်မှ်ပှ္ၚ်လဲတၞဟ်ဟၚ်ဂှအသးတြှုထိၚ်အသး နူၚ်ပစ်းလာလဲတၞဟ်သယဲးသယီးလီု. ဒီုပစ်းလာလဲတၞဟ်တယဲး တယီးစှ်ကဵုလီု. ပှၚ်တဂၚဟၚ်ဂှအသးဒီုလဲတၞဟ်သယဲးသယီး လီု.
၁. **သယီု** နူၚ်မှ်သဘၚ်အဆိလီု. ဒီုမှ်တၞဟ်ဒီုတၞဟ်လၚ်အထံး တကလုၚ်လာပသူၚ်ပဖုံလာခုးနူၚ်ပစ်းဒီုအဆိလာသဘၚ်သယီု လီု.
၂. **သယီု** နူၚ်မှ်သညုၚ်အဆိလီု. ဒီုမှ်တၞဟ်ထံးတကလုၚ်လာပ မာသူလုၚ်လာအလၚ်နူၚ်ပကီးဒီုအဆိလာသညုၚ်သယီုလီု.
၁. **သယီ** နူၚ်မှ်ဗိၚ်လာပသူၚ်ဒအိတကလုၚ်နူၚ်ပကီးလာသယီ လီု. ဒီုပကီးဒီုအဆိလာသအှသယီသယီသယါလီု. သယီနူၚ် အတၞဟ်ဘိဒီုပဗိအိၚ်ကသူလာအတၞဟ်နူၚ်လီု. ဒီုပကီးလာတယီစှ် ကီးလီု.
၂. **သယီခုၚ်ထိ** နူၚ်မှ်သယီတကလုၚ်အတၞဟ်ဖးဒိၚ်ဖးထိဒီုပကီး လာသယီခုၚ်ထိလီု. သယီခုၚ်ထိနူၚ်အတၞဟ်ဒ်ခုၚ်ထိတၞဟ်အသိး လီု.
၃. **သယီသူ** နူၚ်မှ်သယီတကလုၚ်အတၞဟ်သူဒီုပကီးလာသယီ သူလီု. သယီသူနူၚ်ကတုပဃုတထံၚ်ဘၚ်ဒီုပနှ်ဟူထဲအမံ လီု.
၄. **ထိၚ်ဘိသယီ** နူၚ်မှ်ထိၚ်တကလုၚ်ဘိဝဒီုပကီးလာထိၚ်ဘိ သယီလီု. ထိၚ်ဘိသယီနူၚ်အိၚ်လာပှ်ကျါနူၚ်ပထံၚ်တစုစုဘိဂှ ကာ.
၁. **သယိၚ်တလၚ်** နူၚ်မှ်တၞဟ်ခုၚ်ကိၚ်ရုဝနူၚ် ပစ်းလာမသး သယိၚ်ကလၚ်လီု. ဂှ်ဖျုးတၞဟ်လဲသယိၚ်ကလၚ်လီု. ထိၚ်တ ဘုၚ်ခုၚ်အကိၚ်သယိၚ်ကလၚ်လီု.
၁. **သရါ** မှ်သရီအဆိလီု. ဒီုမှ်လဲာ်ကွဲးပနိၚ်ပမံပသၚ်နူၚ်ပ ကီးဒီုအဆိလာသရီသရါလီု.
၁. **သရၚ်** နူၚ်မှ်တၞဟ်ပှ္ၚ်တကလုၚ်လာမသးဖုၚ်တြဲးဒီုပှ္ၚ်မာဝ လာဟိၚ်ခိၚ်နူၚ်ပကီးလာသရၚ်လီု. ဒီုပကီးလာစရၚ်စှ်ကဵုလီု. သရၚ်နူၚ်ပဆုၚ်တၞဟ်လာအပှ္ၚ်. ပလုၚ်ထံလာအပှ္ၚ်လီု. ဒီုပကီးဒီု အဆိလာသရၚ်သရဲၚ်လီု.
၂. **သရၚ်** မှ်သရိၚ်အဆိလီု. ဒီုမှ်ဘုၚ်ဘျုၚ်နူၚ်ပကီးဒီုအဆိ လာသရိၚ်သရၚ်လီု.
၃. **သရၚ်** မှ်သရၚ်အဆိလီု. ဒီုမှ်တၞဟ်ပှ္ၚ်တၞဟ်လီုလာမုၚ်သရုၚ် အိၚ်ဒီုအကဖာဖးဒိၚ်နူၚ်ပကီးဒီုအဆိလာသရၚ်သရၚ်လီု.
၄. **သရၚ်** နူၚ်မှ်သရှုအဆိလီု. ဒီုမှ်ပခီထံတနှ်ဘၚ်ဒီုပဟး ဆုံးထံဟးဆုံးနိနူၚ်ပစ်းဒီုအဆိလာသရှုသရုလီု.

၁. **သရး** န့ၣ်မ့ၢ်ပယွဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤအၢမၤသီတၢ်န့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢပယွဲသရးလီၤ.

၁. **သရၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤသ့ထီၣ်ထိန့ၢ်ပှၤဂၤဒီးအိၣ်ဒီးအစိအကမီၤန့ၣ် ပကိးလၢသရၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသရၣ်သမါလီၤ. သရၣ် န့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. သရၣ်ဟီတရါ. ကသံၣ်သရၣ်. သ ရၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အခိၣ်. သရၣ်ဖးဒိၣ်စံးဝဲလီၤ.

၂. **သရၣ်မုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သရၣ်မးမးန့ၣ်ပသးပှၢ်တဖၣ်ကိးလၢသရၣ် မုၣ်လီၤ. သရၣ်မုၣ်န့ၣ်မ့ၢ်သရၣ်မးမးလီၤ. ဒီးပှၤကညီသးပှၢ်တနီၤ နီၤကိးလၢသရၣ်မုၣ်လီၤ. ဖုလီၤပိုၤမ့ၢ်စံးဝဲလၢသရၣ်ဟဲစကိးဒီးသ ရၣ်မုၣ်စါ.

၃. **သရၣ်ဟီတရါ** န့ၣ်မ့ၢ်သရၣ်လၢစံၣ်တဲၤတဲလီၤယွၤအကလုၢ် ကထါန့ၣ်ပစံးလၢသရၣ်ဟီတရါလီၤ. သရၣ်ဟီတရါန့ၣ်စံၣ်တဲၤ တဲလီၤယွၤအကလုၢ်အကထါလီၤ.

၁. **သရံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်တကလုာ်ဖးဒိၣ်မုၣ်သရၣ်ဒီး အယိၢ်ဒ့ကဖၢလၢဒီးပကိးလၢသရံၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ ရံၢ်သရၢ်လီၤ. သရံၢ်န့ၣ်ပဒၢဟ့လၢအပှၤ. ပဒၢၣ်အီထံလၢအပှၤ လီၤ. ဒီးပကိးလၢစရံၢ်ဒီးတရံၢ်လီၤ.

၁. **သရှ့** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆူၣ်ဆဲထီၣ်အသးတရိးဒီးဒီးပစံးလၢမၤသး သရှ့လီၤ. သံမိၢ်ပိၤအဆူၣ်သရှ့လီၤ. ဒီးပစံးလၢတရှ့စ့ၢ်ကိး လီၤ.

၁. **သရ့ၢ်တှၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဗိၣ်မုၣ်လၢဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤဒီးသိးဒီးဆ့ကူဒီးနံၣ်ဖိး ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသရ့ၢ်တှၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤသရ့ၢ်တှၢ်ဘၣ်မုၣ်ဘၣ်မၤဂ့ၤ ဘၣ်စဲၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **သရ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢမူတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပနၢမူသရ့ၢ်ကလာ်လီၤ. ပှၤ တဂၤအဖိဟဲသးဝံၣ်ထီၣ်အီၤဒီးနၢမူဝဲသရှ့ာ်ကလာ်လီၤ.

၂. **သရ့ၢ်ဖျိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ် ပလှၢ်ကူထီၣ် အသးန့ၣ်ပစံးလၢ သရ့ၢ် ဖျိၢ် လီၤ. ပှၤမၤသရ့ၢ်ဖျိၢ်တလါနၢၣ်န့ၣ်ပကွၢ်ဂ့ၤဝဲလီၤ.

၁. **သရှး** န့ၣ်မ့ၢ်ကမၣ်အဆိလီၤ. ထိရိၤပမၤတၢ်တဘၣ်ဘၣ်အ ခါးအကနီန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသရှးကမၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢ တၢ်သရှးကမၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ပျုၤသရှး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပျုၤ ကြီ ကြီ တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပျုၤသရှးလီၤ. ပ မ့ၢ်နၢ်ဟ့တၢ်ဆူးတၢ်ဆါအိၣ်အပရၢဒီးပတထံၣ်ဘၣ်နာ်သကူပပျုၤ ဒီးပစံးလၢပပျုၤသရှးလီၤ. ပတထံၣ်ဘၣ်တၢ်ဒီးပပျုၤသရှးတၢ်လီၤ.

၁. **သရ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကွဲးလံာ်န့ၣ်ပကိးလၢသရ့လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအ ဆိလၢသရ့သကံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢသရ့သခံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သရ့ န့ၣ်အိၣ်အါဝဲလီၤ. ရူသရ့, ဒီးသရ့ဖးဒိၣ်, ဒီးသရ့ဖိသၣ်အါမး လီၤ. ဒီးပကိးလၢစရ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သရ့ဒ့** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဃ့လၢအလၣ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်ထဲအဒ့ မ့ၢ်ဂ့ၤ. သ့ၣ်သံကစဲာ်လၢအလၣ်လီၤအိၣ်ထဲအဒ့မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢ မၤသးသရ့ဒ့လီၤ. သ့ၣ်တထံးအလၣ်လီၤသရ့ဒ့လီၤ.

၃. **တၢ်သရ့** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ် ဆါပြုထီၣ်ပှၤတကလုာ်ဂီၤ ဆူၣ်ကလာ် န့ၣ်ဒီးပကိးလၢတၢ်သရ့လီၤ. တၢ်သရ့န့ၣ်ပြုထီၣ်ပှၤပြံကဖံးဖိၤဂီၤ ဆူၣ်ကလာ်အါအါကလဲာ်လီၤ.

၄. **ဖ့သရ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအခိၣ်သ့တဂ့ၤဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. အမဲာ်ဆူၣ် လုၤဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢခိၣ်ဖ့သရ့. အမဲာ်ဖ့သရ့လီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ် ဖ့သရ့ဒီးတရိးဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဆါဒီးအမဲာ်ဆူၣ်လီၤဖ့သရ့ လီၤ.

၁. **သရှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟးဆှဲးတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသရှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢသရှၤသရၢ်လီၤ. ပခီထံမ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်ဒီးပသရှၤလၢထံနံၤ လီၤ. သ့ၣ်ကၢ်ဘၢကျဲဒီးပသရှၤလီၤ.

၂. **သရှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးအကနူၤန့ၣ်ပစံးလၢအသရှၤလီၤ. ယၣ်သရှၤန့ၣ်မ့ၢ်ယၣ်အဃၢၤအကနူၤန့ၣ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ကနူၤ န့ၣ်ပစံးလၢသရှၤခဲလၢာ်လီၤ.

၁. **သရဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ကိၢ်နးတၢ်ကိၢ်ပှံၢ်ဒီးပစံးလၢတၢ် ကိၢ်သရဲလီၤ. တၢ်ကိၢ်သရဲပတူၢ်တကဲဘၣ်.

၂. **သရဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ထးစူခိၣ်အိၣ်ဒီးအတိၢ်လၢပမၤပျုၤကဆိန့ၣ်ပစံး လၢသရဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတရဲစ့ၢ်ကိးလီၤ. သရဲန့ၣ်ပဒၢးကဆိဒီးပ ဖိာ်ဒီးပဖှးကဆိအခိၣ်လီၤ.

၃. **သရဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မုၣ်လၢမၤနးအသးလၢအမဲာ်တဆုးဘၣ်လၢ မၤကလုာ်ကလီၤအသးန့ၣ်ပစံးလၢပှၤသရဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢသရဲစိၤကျုၤလီၤ. ဖိာ်မုၣ်တဂၤသရဲစိၤကျုၤနးသမိးလီၤ.

၄. **သရဲသခး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢတၢ်သိနာ်စိၤဖှံၣ်စိၤဒီးပကိးလၢသရဲ သခးလီၤ. ပှၤကညီလှၢ်အိၣ်လှၢ်အီသရဲသခးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၅. **သရဲလီၤဒၢး** န့ၣ်မ့ၢ်ဝံလီၤကွၢ်တၢ်ထိၣ်ကနီးအသးဒီးပစံးလၢ သရဲလီၤဒၢးလီၤ. သရဲလီၤဒၢးဝံဒီးဝံကနီးနးကၢ.

၁. **သရဲၢ်တဲၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကူတၢ်သိးတၢ်ဖိးဒီးအီၤဒီးပစံးလၢ သရဲၢ်တဲၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤသိးထိၣ်ဆ့တဘ့ၣ်ဒီးဖိးမးသရဲၢ်တဲၢ်လီၤ.

၁. **သရိကဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဟ်ဒ့အသးဒီးပစံးလၢဟ်ဒ့အသးသရိက ဒိလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးဟ်ဒ့မးအသးသရိကဒိလီၤ.

၁. **သရိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘှၣ်ဘှီၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသရိာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအ ဆိလၢသရိာ်သရၢ်လီၤ. ပှၤအိၣ်ဖှိၣ်ရိၣ်ဖှိၣ်လၢသရိာ်ပှၤလီၤ.

၂. **သရိာ်တိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤပှၤလိၢ်အုၣ်အါပှၤလၢအကစၢ်အလီၤန့ၣ် ပစံးလၢမၤသးသရိာ်တိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ဒီးအပှၤလိၢ်ပှၤတှၤသ ရိာ်တိာ်ဒီးတမၤဘျါဝဲဘၣ်မနုၤလဲၣ်.

၃. **သရိာ်ခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲာ်ဒီစိဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသရိာ်ခဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢခဲသရိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤသရိာ်ခဲတဂၤအခဲသရိာ်စံးဝဲဒၣ် လီၤ.

၄. **သရိာ်ခဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိးဖှိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်ဖှိၣ်ရိဖှိၣ် ဒီးကၢၣ်ကီၣ်ဖးလီၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢထိးဖှိၣ်သရိာ်ခဲလီၤ.

၅. **သရိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်လီခီဖိဖးဒိၣ်တကလုာ်ပကိးလၢလီခီသရိာ်လီၤ.

၁. **သရိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အဖီဘီဒီးပကိးလၢသရိၤလီၤ. သရိၤန့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ် ကြီ ကြီ ဒၣ်တၢ်တကလုာ်လီၤ.

၂. **ဖျိာ်သရိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုဖျိာ်ထိၣ်သိလၢအကျၢ်အသွါန့ၣ်ပစံးလၢ ဘုဖျိာ်သရိၤလီၤ. ဘုတှၤဖျိာ်သရိၤန့ၣ်ကိးမးဖျိာ်နိၢ်နိၢ်လီၤ.

၃. **အိၣ်သရိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်မုၣ်အိၣ်တၢ်လၢအဖီလာ်န့ၣ်ပစံးလၢမုၣ်အိၣ် သရိၤတၢ်လီၤ. မုၣ်အိၣ်စဃာ်လၢစဃာ်အဖီလာ်န့ၣ်ပစံးလၢမုၣ် အိၣ်သရိၤတၢ်လီၤ.

၁. **သရိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်အကလုၢ်ဘၣ်ထံးဒီးကစၢ်ဒီးပစံးလၢသ

ရိလီၤ. သံးနံာ်သိၣ်အကလုာ်သရိဆူကစၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢညြိ စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢညြိညြါလီၤ.

၂. **သရိထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ရူၤတှာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ရူၤသရိထိၣ် လီၤ. ဒီးပစံးလၢညြိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **သရိသဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤအၢလိာ်အသးဒီးပစံးလၢမၤလိာ်အ သးသရိသပါလီၤ. ပှၤအဲၣ်ဘၢမါအဲၣ်ဘၢဝၤန့ၣ်ပစံးလၢမၤဝဲသရိ သပါလီၤ.

၄. **သရိ** န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်ကွဲးပနီၣ်တၢ်န့ၣ်ပကိးလၢသရိလီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢသရိသရါလီၤ. ဒီးပစံးလၢစရိဒီးတရိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤ တဂၤကွဲးလီၤပှၤဂၤအမံၤလၢသရိပှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢလံာ်သရိစ့ၢ် ကီးလီၤ.

၅. **ဆူးသရိ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်မံဘိဒီးပကိးလၢဆူးသ ရိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ကြိကြိဒၣ်တၢ်တကလုာ်လီၤ.

၁. **သရိာ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်လီၤတၢ်ကဇိလိဒီးပစံးလၢပဟ်လီၤ သရိာ်ကလာ်လီၤ. ဟ်လီၤမ့ၣ်ဒၢသရိာ်ကလာ်ထက့ၢ်. ကသ့ၣ်ဖး ဘၣ်ဖုးလီၤ. ဒီးပထုးတၢ်ကစုဒ့န့ၣ်ပစံးလၢပထုးသရိာ်ကလာ်စ့ၢ် ကီးလီၤ. ဒီးပဂဲၤဆၢထၢၣ်ကယီကယီန့ၢ်ပစံးလၢပဂဲၤဆၢထၢၣ်သ ရိာ်ကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. နဇိမံန့ၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်သရိာ်ကလာ်တက့ၢ်. ကဂဲၤဘၣ်ဖုး.

၁. **သရိးကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ကစုဒ့ဒီးပစံးလၢပလဲၤသါသ ရိးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ကစုဒ့သါသရိးကလာ်လီၤ. ဒီး ပဘီၣ်ထိၣ်နးတြိးန့ၣ်ပစံးလၢပဘီၣ်ထိၣ်သါသရိးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘီၣ်ထိၣ်နးတြိးသါသရိးကလာ်ဒီးကျိတၢ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢညြိးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သရိၣ်ကှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘှဝဲၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသရိၣ်ကှၤလီၤ. ဘှသ ရိၣ်ကှၤလံ. အိၣ်လီၤတံာ်ထဲလိၢ်ခိၣ်ဆၢၣ်လီၤ. ဘှသရိၣ်ကှၤန့ၣ် မ့ၢ်ဘှဝဲၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၂. **သရိၣ်ထိ** န့ၣ်မ့ၢ်မှၣ်ကနီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမှၣ်ကနီၤလၢအ သးပှၢ်ဝဲတစဲးစဲးတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမှၣ်ကနီၤသရိၣ်ထိလီၤ. ပှၤတ ဂၤမှၣ်ကနီၤသရိၣ်ထိထဲဒၣ်တၢ်န့ၣ်ဒီးအဝဲၤတအိၣ်ဒံးဘၣ်. ပှၤတ ဂၤအိၣ်မှၣ်ကနီၤအိၣ်သရိၣ်ထိဒီးအဝဲၤတအိၣ်ဘၣ်လီၤ.

၁. **သရိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘှလၢပဒိၣ်ဟ်ဖိုၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဘှသရိၤလီၤ. ဘှသရိၤန့ၣ်အိၣ်လၢသရိၤဖိပှၤအါမးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘှ သရိၤဘှသရၤလီၤ.

၂. **သရိၤကဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအှထိၣ်အမဲဒီးပစံးလၢအှထိၣ် အမဲသရိၤကဒိလီၤ. ဒီးပစံးလၢသရိၤဒိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ် အှထိၣ်အမဲသရိၤဒိစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃. **ဖိသရိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘှဖိလၢပဟ်ပဒိၣ်အဘှလၢအပှၤန့ၣ်ပစံးလၢ ဖိသရိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသရိၤအဖိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဖိသရိၤန့ၣ်ဒိၣ်ထဲ ဟံၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်လီၤ.

၁. **စုာ်သရှ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်တကလုာ်ပမၤကူပျံၤလၢအဖံးဒ် ဆှိၣ်အသိးဒီးပကိးလၢစုာ်သရှ့ၢ်လီၤ. စုာ်သရှ့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်တ ကလုာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢစုာ်သရှ့ၣ်စုာ်သရှၣ်လီၤ.

၁. **သလါ** န့ၣ်မ့ၢ်လိန့ၣ်ပစံးလၢသလါတစုစု. ပစံးလၢသလီတစု စုလီၤ. သလါဖျးသံနံၢ်ရှ့ၢ်စီလၢပျ့ၢပှၤကညီတဂၤကိးဝဲအမံၤလၢ နံၢ်ရှ့ၢ်စီဒီးလီဖျးသံဝဲလီၤ. ဒီးပှၤမၤဝဲလၢထါဒီးစံးဝဲဒၣ်သလါဖျး သံနံၢ်ရှ့ၢ်စီ. နိၢ်လၢကီၤဟဲလီၤကွၢ်ကီစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ် ကီးဝဲလီၤ.

၂. **သလါ** န့ၣ်မ့ၢ်သးပှၢ်စံးဝဲလၢတၢ်ဂိၢ်အမိၢ်ပှၢ်န့ၣ်ကီးဝဲလၢသ လါလီၤ. ဒီးမၤသးဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးစံးဝဲ လၢတၢ်ဂိၢ်မိၢ်ပှၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သလါလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၃. **သလါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဘူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢတတိၣ်ဘၣ်ဝဲဒီးမၤ သးကဘျံးဒံးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘူသလါလီၤ. စးခိန့ၣ်ဘူသလါ လီၤ.

၄. **သလါတ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂိၢ်အကတိၢ်န့ၣ်တၢ်မၤအသးဒ်သ့ၣ် လးအကမှၣ်အသိးဒီးဖိးထိယာ်သ့ၣ်လၣ်ဝၣ်လၣ်ယးယှၢ်ကလာ် န့ၣ်ပထံၣ်အိၣ်တပှၤပှၤဒီးပကိးလၢသလါတ်လီၤ. သလါတ်လီၤ တၢ်ဂိၢ်နးကၢစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **သလၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပချၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝံလီၤလၢတၢ်ဟၤလီၤန့ၣ်ပစံးလၢ လီၤသလၢ်လီၤ. ဒီးပဂၢ်ဖိုၣ်ဘှလီၤလၢအသရှၤန့ၣ်ပစံးလၢလီၤသ လၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဂၢ်ပှဘှလီၤသလၢ်ဆူအခိၣ်အသရှနးကၢ. ဒီးပ စံးလၢလီၤသလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်သလၢ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢလီၤဝဲလၢတၢ် ဘံန့ၣ်အါအါကလဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤချၣ်တၢ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဝံလီၤသလာ် ဒီးလၢ်ဒီးမဲးနးကၢ.

၁. **သလးကဒေး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆံၣ်လၢနးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဆံၣ်သလးက ဒေးလီၤ. သထူသၣ်ဆံၣ်သလးကဒေးစံးဝဲလီၤ.

၂. **သလးတိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘိတကလုာ်အကနၣ်ဘူဒီးအတိၢ်န့ၣ်ပမၤ လၢသ့ၣ်ဘျၢဝဲဒီးပကိးလၢဘိသလးတိၢ်လီၤ. ပဒိၣ်စိာ်ဘိန့ၢ်ဘိသ လးတိၢ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဘိသလးတိၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သုးခိၣ်အဘိတဖၣ်န့ၣ် လီၤ.

၃. **သလး** န့ၣ်မ့ၢ်သလီးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘှပှဲၤနံာ်ပရဲဖိတဖျၢၣ် န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသလီးသလးလီၤ. ဘှတသလီးတသလးပစံး ဒ်န့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **ခိၣ်သလး** န့ၣ်မ့ၢ်ခိၣ်သလုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ခိၣ်ကှာ်ဘံၣ်လၣ် လၢပှၤမၤဝဲလၢသိဆူၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢခိၣ်သလုးခိၣ်သလး လီၤ.

၆. **ဟီၣ်သလးကဒေး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟီၣ်ဖးဒိၣ်ဒီးပစံးလၢဟီၣ်သ လးကဒေးလီၤ. ပှၤတဂၤအမိၢ်တိၢ်ဒီးဟီၣ်မးသလးကဒေးလီၤ.

၁. **သလၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိးထိၣ်တၢ်ဒီဘှၣ်ဒီးပစံးလၢပသလၣ်ထိၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤသလၣ်လီၤချိၣ်စံးဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤသလၣ်လီၤတၢ် ဘိၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလံၣ်သလၣ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢသလၣ်လီၤ. သလၣ်ထိၣ်ပစံးဒ်န့ၣ်လီၤ.

၂. **သလၣ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပမၤကဘျၣ်လီၤတၢ်ဒီဘှၣ်န့ၣ်ပစံး လၢသလၣ်လီၤခဲလၢာ်လီၤ. သလၣ်လီၤချိၣ်သလၣ်လီၤတၢ်ကူတၢ် သိး. သလၣ်လီၤခိၣ်ဖၢၣ်စံးဝဲလီၤ.

၃. **သလၣ်ကဒံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီဘှၣ်အိၣ်လၢတၢ်ပျိပှၤကဘျၣ်လၣ် ဒီးပစံးလၢအိၣ်သလၣ်ကဒံလီၤ. ပှၤတဂၤဒါလီၤချိၣ်ကဘှၣ်သ

လၣ်ကဒံစံးဝဲဒၣ်.

၄. **သလၣ်ကတၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အီၣ်ပြါဖးလဲၢ်ဒီးပစံးလၢအီၣ်သလၣ်ကတၢ်လီၤ. သ့ၣ်လၣ်ဝၣ်ဒ့ၣ်အီၣ်ပြါအီၣ်ဆဲသလၣ်ကတၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၅. **ကဝီၤသလၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ထံသဘ့ဖျါလၢမနၤကဝီၤအါဝဲဒီးပစံးလၢကဝီၤသလၣ်လီၤ. ဝီၣ်လဲၣ်ထံသဘ့ကဝီၤသလၣ်မးလီၤ.

၆. **ကူးသလၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကူးတၢ်ညၣ်ဘူသလါတဘ့ၣ်တဘ့ၣ်ဒီးပစံးလၢကူးသလၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤကူးသလၣ်တၢ်ညၣ်ဒီးစံၢ်ဝဲဒီးအံသၣ်ဒီးလီလီၤဝဲလီၤ.

၇. **တၢၤသလၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပထုးကဘျၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးဒီးပစံးလၢပတၢၤသလၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၢၤသလၣ်ထီၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်တဘ့ၣ်လဲၢ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢၤသလံၣ်တၢၤသလၣ်လီၤ.

၈. **တိၢ်သလၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပထုးသလၣ်ထီၣ်ဘဲအလုၤဒီးပစံးလၢပတိၢ်သလၣ်လီၤ. တိၢ်သလၣ်ဘဲနူၣ်ဝံၤဒီးလူၤလၢဒိၣ်ကွဲၤတက့ၢ်.

၉. **ဖးသလၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဝဲာ်အီးဖးသ့ၣ်ဒီးပစံးလၢပဖးသလၣ်လီၤ. ဖးသလၣ်သ့ၣ်တကျိအီးခံခီလီၤ. ဖးသလၣ်ဝၣ်ဒီးပမၤဖုဒါလီၤ.

၁၀. **ဖုသလၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနၢ်ဟူတၢ်လီၤလးဒီးတၢ်ဘၣ်ဖျံၤဘၣ်ဖုးဒီးထုကဖၣ်တၢ်ဒီးစံးဝဲလၢဖုသလၣ်လီၤ. ဖုသလၣ်ဒံယံၤဆှံးယံၤစံးဝဲလီၤ. ပှၤလၢဝ့ၢ်အၢဖျးဝဲနူၣ်ပတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်. ပှၤတဂၤဝ့ၢ်အၢဖျးပကွၢ်တဘျၣ်ဘၣ်. ဖုသလၣ်သုတမၤအသးလၢပှၤဒ်နူၣ်တဂ့ၤလီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်နူၣ်တဖၣ်ဖုသလၣ်မးအသုတဘၣ်ပဖိပလံၤတဂ့ၤ. ဖုသလၣ်စၢ.

၁၁. **ဘံၣ်သလၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ကဘျၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဘံၣ်သလၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်နူၣ်ဘံၣ်သလၣ်လီၤ. ဒီးစးခိနူၣ်ဘံၣ်သလၣ်. ဒီးခဲကဲသၣ်နူၣ်ဘံၣ်သလၣ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ဒိဘ့ၣ်နူၣ်ဘံၣ်သလၣ်လီၤ.

၁၂. **ဘီးသလၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကတြါထီၣ်ပစုညါသးဒီးပဘီးတဆဲၣ်ပစုမ့ၢ်ဆူအချၢဒီးပစံးလၢပဘီးသလၣ်ပစုလီၤ. ပှၤတဂၤဘီးသလၣ်အစုညါသးလီၤ.

၁၃. **လီၤသလၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိဘ့ၣ်ချံးအသးဒီးအီးထီၣ်အသးကဘျၣ်လၣ်နူၣ်ပစံးလၢလီၤသလၣ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးချံးအသးလီၤသလၣ်ကွံာ်နူၣ်ချံးကူၤတက့ၢ်.

၁၄. **ဝးသလၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကွံာ်လီၤထံလိာ်ပူၤလၢလၢၢ်ဒီးထံဝးကဝီၤကျိၤနူၣ်ပစံးလၢထံဝးသလၣ်လီၤ. ပကွံာ်လီၤထံလိာ်ပူၤလၢလၢၢ်နူၣ်ထံဝးသလၣ်ဝဲလီၤ.

၁၅. **အီးသလၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပအီးဖးလဲၢ်ထီၣ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပအီးသလၣ်လီၤ. ပှၤကညီအီးသလၣ်ထီၣ်လံာ်ဒီးဖးဝဲလီၤ. အီးသလၣ်ထီၣ်လံာ်ကတြျၢ်အကဘျံးဒီးသလၣ်ထီၣ်အသးလီၤ. ထိရိၤပအီးဖျါထီၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢအီးသလၣ်လီၤ.

၁. **သလၤဖျၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ညၣ်လၢတကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဒီးအထူၣ်အပျ်နူၣ်ပစံးလၢတၢ်ညၣ်သလၤဖျၢၣ်လီၤ. ပခိၣ်ဒ့ၣ်သၣ်သလၤဖျၢၣ်နူၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်ဒ့ၣ်ညၣ်လၢအတကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဒီးအထူၣ်အပျ်နူၣ်လီၤ.

၁. **သလံ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘၢၣ်စၢၤကျိလိာ်အသးနူၣ်ပစံးလၢသလံလီၤ. ခုးခံလိၢ်အဘၢၣ်စၢၤသလံလိာ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟံၣ်သလံလိာ်အသးဒီးအဝဲတဂၤအဟံၣ်လီၤ.

၂. **သလံသလဲၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤတၢ်အလိၢ်လဲၤဖးလဲၢ်ဒီးပစံးလၢသလံသလဲၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖဲးစုးတလိၢ်လဲၤတ့ၢ်သလံသလဲၣ်ဘူးဒီးကဝံၤလံလီၤ. ပှၤတဂၤကူးဘုလဲၤတ့ၢ်သလံသလဲၣ်ကဝံၤတ့ၢ်လီၤ.

၃. **သလံကွးထါ** နူၣ်မ့ၢ်ပကျိုၤထီၣ်ထးဘ့ၣ်ဘၣ်လၢယဲာ်တိၢ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢယဲာ်သဘံလီၤ. ဒီးပစံးလၢယဲာ်သလံကွးထါပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သဘံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သလံၢ်သလူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအဒိၣ်အဘိၣ်တဖၣ်နူၣ်ဟ်ဂ့ၤအသးဒီးပစံးလၢဟ်သးသလံၢ်သလူၢ်လီၤ. ပှၤဟ်အသးသလံၢ်သလူၢ်နူၣ်မ့ၢ်ထွၣ်အစုဒီးလဲၤတၢ်လံၣ်လၢၣ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟ်သးသလံၢ်သလူၢ်လီၤ.

၂. **ကျိသလံၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ကျိသလိးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢတဒုၣ်စံာ်ဘၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကျိသလံၢ်ကျိသလိၤလီၤ.

၁. **သလံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပယိၢ်ဘၣ်တၢ်ဘျ့ဒီးပခိၣ်လီၤတြျာ်ဆူပမဲာ်ညါနူၣ်ပစံးလၢပခိၣ်သလံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပခိၣ်တလံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလံာ်သဝ့ၢ်လီၤ. စယိၢ်ဘၣ်တၢ်ဘျ့စခိၣ်တလံာ်စလီၤယံၤလီၤ.

၂. **သလံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဒိဒီးတၢ်တဖးဓၢၣ်ဘၣ်ဒီးသုးအသးဆူအကပၤနူၣ်ပစံးလၢသလံာ်လီၤ. စဒိဒီးသ့ၣ်ဘၣ်ခံဘ့ၣ်သလံာ်ကွံာ်ဒီးတဖိးလၢၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလံာ်သပျာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတလံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **စံၢ်သလံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပစံၢ်ဖှိုးထီၣ်တၤသၣ်အချံလၢအဖံးအိပူၤနူၣ်ပစံးလၢပစံၢ်သလံာ်လီၤ. စံၢ်သလံာ်ထီၣ်စယိၤသၣ်အသးလၢအဖံးအိပူၤလီၤ.

၁. **သလံး** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ဖံးထူသနံၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ဖံးတၢ်ဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢအဖံးသလံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလံးသလးလီၤ. စခိၣ်ဘၣ်ကျိုၤဒီးအဖံးသလံးဝဲလီၤ. သ့ၣ်တထံးစကွံာ်လၢလၢၢ်ဒီးအဖံးသလံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတလံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလံးသလိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဆုဘ့ၣ်သလံးထီၣ်ဒီးကဲလၢဟုလီၤ.

၂. **သလံး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤဒီးအခဲအှထီၣ်အသးနူၣ်ပစံးလၢသလံးဘိကွ့လီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်ကတိၤလိာ်ကွဲဒီးနံၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢသလံးဘိကွ့လီၤ. ပှၤတဂၤမၤသးသလံးဘိကွ့ဒ်ဖိသၣ်အသိးလီၤ.

၃. **သလံး** နူၣ်မ့ၢ်ဖိာ်ခွါတၢ်အဖံးကတြျၢ်လီၤအသးဆူအခိၣ်ထံးဒီးအခိၣ်လဲဖျါထီၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢထုၣ်သလံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထုၣ်သလံးကွဲးလီၤ. ဖိာ်ခွါတနီၤနီၤအထုၣ်သလံး. တနီၤနီၤအထုၣ်တသလံးဘၣ်.

၄. **ကျိသလံး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤဟိကလီၤဒီးပစံးလၢကျိသလံးလီၤ. တၢ်ပူၤဖျါကျိသလံးလီၤ. ပီၤပူၤဖျါကျိသလံးလီၤ. တၢ်ပူၤမ့ၢ်ဖျါစ့ၢ်ဒီးပစံးလၢဖျါကျိသလံးလီၤ.

၅. **ဘျ့သလံး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢကဆှၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ထံပထုးပယဲၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢမၤသးဘျ့သလံးလီၤ. တၢ်မၤအသးဘျ့သလံးနူၣ်အါမးလီၤ. နံၣ်သိလၣ်ဘၣ်ဒီးထံဘျ့သလံး. ပနါအံၣ်ဘျ့သလံး. တၢ်

စ့ၤဖိ၃်ဟိ၃်ခိ၃်ဘျ့သလံးစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ဘျ့သလံး ဘျ့သလးလီၤ.

၆. **လီၤသလံး** နူ၃်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ဖံးတဘိ. ထိရိၤတၢ်ဖံးအီးသလံး နူ၃်ပစံးလၢလီၤသလံးခဲလၢာ်လီၤ. ပနၢ်ဘျ၃်သ့၃်တထံးအဖံးလီၤ သလံးမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသလံးလီၤသလီလီၤ.

၇. **အ့သလံး** နူ၃်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤအ့ထိ၃်အခဲဒီးပစံးလၢနံၤအ့သ လံးလီၤ. ပှၤတဂၤဟဲကွၢ်ပမၤတၢ်ဒီးနံၤမးအ့သလံးလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢအ့သလံးအ့သလးလီၤ.

၁. **သလံ၃်** နူ၃်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ပူၤဝဲဒီးပစံးလၢလဲၤတၢ်သ လံ၃်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်သလံ၃်လံတစိၢ်လံ. ဒီးပစံးလၢအခံသ လံ၃်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်အခံသလံ၃်ဒီးအဝဲတဂၤဟဲဝဲ လီၤ.

၂. **သလံ၃်ခိ၃်ချ** နူ၃်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ပူၤဝဲဃဲးဃဲးဒီးပစံးလၢ သလံ၃်ခိ၃်ချလီၤ. ပှၤဂၤလဲၤတၢ်သလံ၃်ခိ၃်ချနူ၃်နလူၤကချူးဒံး ဓါ.

၃. **တၢၤသလံ၃်** နူ၃်မ့ၢ်တၢၤသလ၃်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထုးက ဘျ၃်ထိ၃်တၢ်ကူတၢ်သိးဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢၤသလံ၃်တၢၤသ လ၃်လီၤ.

၅. **စဲာ်သလံ၃်** နူ၃်မ့ၢ်ပမဲာ်တဒၢဒီးပစံးလၢပမဲာ်သလံ၃်လီၤ. ပှၤ တဂၤအမိၢ်အပၢ်အမဲာ်သလံ၃်တချုးဘ၃်. အမိၢ်အပၢ်အမဲာ်သ လံ၃်ဒီးလိာ်ကွဲဒီးဖိာ်ခွါလီၤ.

၁. **သလံၤ** နူ၃်မ့ၢ်တၢ်စွါလၢထံကျါတကလုာ်ထဲစုမ့ၢ်စုဆ၃်ဒီးစ့ၢ် အိ၃်တၢ်သွံ၃်နူ၃်ပကိးလၢသလံၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသလံၤ သမါလီၤ. ဒီးသလံၤနူ၃်အိ၃်ခံကလုာ်လီၤ. သလံၤသ့တကလုာ်. သလံၤဘိတကလုာ်လီၤ.

၂. **သလံၤဝိ၃်လဲ၃်** နူ၃်မ့ၢ်တၢ်ကလုာ်မၤသးဒ်သလံၤအသိးထဲ ဃဲာ်တိၢ်ကွါတိၢ်ဒီးပကိးလၢသလံၤဝိ၃်လဲ၃်လီၤ. ဒီးပှၤဆလူ၃်ဖိမၤ ဆါဝဲလၢတြူးလီၤ. သလံၤဝိ၃်လဲ၃်နူ၃်ပှၤတြူးဖိအိ၃်ဝဲလီၤ.

၃. **သလံၤဘိ** နူ၃်မ့ၢ်သလံၤတကလုာ်ဒိ၃်ဒီးဘိဝဲနူ၃်ပစံးလၢသ လံၤဘိလီၤ. သလံၤဘိနူၢ်ထဲစုမ့ၢ်ဒိ၃်ဒီးဘိတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢသ လံၤဘိလီၤ.

၄. **သလံၤသူ** နူ၃်မ့ၢ်သလံၤတကလုာ်သူဝဲဒီးပစံးလၢသလံၤသူ လီၤ. သလ့ၤသူနူ၃်သူယုၢ်ကလာ်လီၤ. ဒီးအိ၃်ဒီးအဒိ၃်အိ၃်ဒီးအ ပြံလီၤ.

၅. **တၢ်သလံၤ** နူ၃်မ့ၢ်တၢ်ညီးလၢအသ၃်လိ၃်ကိၤဝဲဖးထိဒီးပစံး လၢတၢ်သလံၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သလံၤတၢ်ကမါလီၤ. ဒီးပ စံးလၢတၢ်ရျံတၢ်သလံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ညီးအသ၃်အရျံထိဝဲ နူ၃်လီၤ.

၆. **တၢဒိ၃်ခိ၃်သလံၤ** နူ၃်မ့ၢ်သလ့ၤအိ၃်လၢကပျၢၤကလဲၢ်တက လုာ်ပြံကဒံဒီးပစံးလၢတၢဒိ၃်ခိ၃်သလံၤလီၤ. တၢဒိ၃်ခိ၃်သလံၤ နူ၃်ပြံကဒံထဲဘ့ဘိလီၤ.

၁. **သလၢ** နူ၃်မ့ၢ်တၢ်ပူၤလၢပဘျ၃်အီထံတကလုာ်နူၢ်ပှၤမၤဝဲလၢ တိၢ်ဒီးပစံးလၢသလၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသလၢသိတ့ၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသလၢသလါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးလၢစလၢ်

ဒီးတလၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သလၢ** နူ၃်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ပူၤကွံာ်နူ၃်ပစံးလၢသလၢကွံာ်လီၤ. ဒီး ပစံးလၢတလၢကွံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. စလဲၤတၢ်သလၢကွံာ်လံထဲထ၃် လံ. စလဲၤတၢ်သလၢကွံာ်ကျဲခိ၃်ထံးလီၤ. ထိရိၤတၢ်ပူၤကွံာ်ကဟ် ကွံာ်နူ၃်ပစံးလၢသလၢကွံာ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၃. **ထိ၃်သလၢ** နူ၃်မ့ၢ်တၢ်သံခိ၃်အဖံးအညဉ်ဆၢထိ၃်လၢဘူးဒီး ကအ့၃်ဝဲနူ၃်ဒီးပစံးလၢထိ၃်သလၢလီၤ. တၢ်ခိ၃်ထိ၃်သလၢနူ၃်မ့ၢ် အဖံးဆၢထိ၃်လၢကအ့၃်ဝဲနူ၃်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထိ၃်သ လၢထိ၃်သလါလီၤ. တၢ်ခိ၃်ထိ၃်သလၢနူ၃်ပှၤကါအိ၃်သူးတစဲး စဲးလီၤ.

၁. **သလၢ၃်** နူ၃်မ့ၢ်တၢ်ပူၤလၢပရူ၃်လီၤဆၢ၃်နူ၃်ပကိးလၢသလၢ၃် လီၤ. ပမ့ၢ်ရူ၃်လီၤဆၢ၃်တၢ်ပူၤဒ်တၢ်ကလီၤလၢဝဲဒီးပကိးလၢသ လၢ၃်လီၤ.

၂. **သလၢ၃်** နူ၃်မ့ၢ်ထိရိၤပရူ၃်တၢ်ပူၤလၢကဘ၃်တၢ်တမံၤမံၤနူၢ်ပ ကိးလၢသလၢ၃်လီၤ. သလၢ၃်နူ၃်ပရူ၃်တ့ၤအလဲၢ်အယိာ်ဒီးပမၤ ဘၢအပူၤခိ၃်ထိးလၢလိၢ်နူၢ်ဘ၃်ထိးနူၢ်ဝဲလီၤ. ထိးလီၤလၢသလၢ၃် ပူၤနူၢ်ဟဲကူၤထိ၃်တသ့ဘ၃်. ဒီးပကိးလၢတလၢ၃်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ဒီးသလၢ၃်** နူ၃်မ့ၢ်ပရူ၃်တၢ်ပူၤလၢတၢ်ကျိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ကျဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဒီးပစံးလၢပဒီးသလၢ၃်လီၤ. ပမ့ၢ်ဒီးသလၢ်လၢကျဲဒီးဘ၃်ပှၤက ညီဒီးပှၤကညီလီၤလၢဝဲလီၤ.

၄. **မၤသလၢ၃်** နူ၃်မ့ၢ်ပသွံ၃်စ့ဝ၃်လု၃်အခိ၃်ဒီးပဆဲးလီၤအခိ၃် ထံးလၢတၢ်ပူၤဒီးအခိ၃်စူဒီးထိ၃်အသးနူ၃်ပကိးလၢမၤသလၢ၃် လီၤ. ပဒီးမၤသလၢ၃်နူ၃်ဘ၃်တၢ်ဘျ၃်အခိ၃်ညါသးလီၤ.

၁. **သလုာ်** နူ၃်မ့ၢ်တၢ်ဝဲၤအိခိဒီးလီၤဆံ၃်ဝဲနူ၃်ပစံးလၢသလုာ်ကွံ၃် လီၤ. ဘ့ဝဲၤနံာ်ဒီးသလုာ်ကွံ၃်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလုာ်သ လာ်လီၤ.

၂. **သလုာ်** နူ၃်မ့ၢ်ပခံကိၢ်အညဉ်ကူၢ်လိ၃်နူ၃်ပစံးလၢပခံကိၢ်သ လုာ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအခံကိၢ်သလုာ်ဒိ၃်ဒီးတနီၤနီၤနူ၃်အခံကိၢ် သလုာ်ဆံးဝဲလီၤ.

၁. **သလုး** နူ၃်မ့ၢ်ပတု့ၢ်တၢ်တၢ်သဘံ့၃်ဒီးပစံးလၢပတု့ၢ်သလုး လီၤ. ပှၤတဂၤတု့ၢ်သလုးဝဲတပျံၤထိကၢ. တလၢၤတု့ၢ်သလုးဖိဒီး ဆါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတု့ၢ်သလုးတု့ၢ်သလးလီၤ.

၂. **ခိ၃်သလး** နူ၃်မ့ၢ်ပှၤကဘီဖိခိ၃်ဖျိ၃်လၢသးကလးကီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤအဲကလံးဖိမၤခိ၃်ကၠာ်လၢသးကလးသူမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢခိ၃်သ လုးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခိ၃်သလုးခိ၃်သလးလီၤ.

၁. **သလူ** နူ၃်မ့ၢ်တၢ်ပူၤတၢ်လိၢ်တကလုာ်ပှၤမၤဝဲလၢတိၢ်ဒီးပ ဘျ၃်အိထံလၢအပူၤဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢသလူလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤ နီၤကိးလၢသလၢလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသလူသလါလီၤ. ဒီး ကိဝါလၢပှၤမၤဝဲလၢဟ့ာ်ဝါလၢသရ့၃်ဒၢစပံးထံလၢအပူၤနူ၃်ပကိး လၢသလူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ဘီသလူ** နူ၃်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အိ၃်လၢတရါကျဲဒီးအဆူ၃် အါဝဲဒီးအဒိလီၤက်လၢဂ့ၢ်နူ၃်ပကိးလၢဘီသလူလီၤ. ဒီးပကိးလၢ ဘီတလူစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဘီသလူနူ၃်အဆူ၃်အါကၢ.

၁. **သလူ်တၢ်** နူ၃်မ့ၢ်တၢ်လၢအခိ၃်စူလီၤဝဲနူ၃်ပစံးလၢသလူ်

တၢၢ်လီၤ. နီၣ်ထိးဘိန့ၣ်ပှၤမၤဝဲအခိၣ်သလ့ၢ်တၢၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤသလ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိရိၤတၢ်သရ့ာ်လီၤဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ပစံးလၢမၤသးသလ့ၢ်တၢၢ်လီၤ. လီၤသလ့ၢ်. စူလီၤသလ့ၢ်လီၤ. ထးရှ့ၣ်ဘိစူလီၤသလ့ၢ်မးသလ့ၢ်တၢၢ်လီၤ.

၁. **သလ့ၢ်ထိး** န့ၣ်မ့ၢ်ကျူခံတဖိာ်နါန့ၣ်ပကီးလၢသလ့ၢ်ထိးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤအိၣ်လၢသလ့ၢ်ထိးန့ၣ်ကလီၤတဲာ်ဘၣ်ဖုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သလ့ၢ်ထိးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတလ့ၢ်ထိးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သလ့းကထူး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတဂ့ၤတဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးသလ့းကထူးလီၤ. ယဲာ်တဘ့ၣ်တအ့ၣ်ဘၣ်. မၤသးသလ့းကထူးလီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်တၢ်တဂ့ၤဘၣ်. မၤသးသလ့းကထူးအရှ့ာ်တဂ့ၤဘၣ်. နမၤတလါတဖျၢၣ်သလ့းကထူးတဂ့ၤဘၣ်ဒီးတၢ်လၢစ့တဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးသလ့းတထူးလီၤ.

၂. **သလ့းသလ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီစိာ်တၢ်နှၢ်နှၢ်တနှၢ်နှၢ်န့ၣ်ပစံးလၢစိာ်တၢ်သလ့းသလ့လီၤ. ပှၤတဂၤဆံးဒီးစိာ်အပှၢ်သလ့းသလ့လီၤ. ပှၤတဂၤစိာ်တၢ်ဝံတဝံသလ့းသလ့နးကၢလီၤ.

၃. **ဖီးသလ့း** န့ၣ်မ့ၢ်ပထိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ပဖီးသ့ၣ်ကပၤလၢပစ့ဒီးပစံးလၢဖီးသလ့းလီၤ. ပှၤတဂၤဖီးသလ့းသ့ၣ်တထံးဒီးထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖီးသလ့းဖီးသလ့လီၤ.

၄. **လီၤသလ့း** န့ၣ်မ့ၢ်ပထိၣ်သ့ၣ်ဒီးပလီၤကဒါက့ၤဆူသ့ၣ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢပလီၤသလ့းလီၤ. ပှၤတဂၤထိၣ်သ့ၣ်ဒီးလီၤသလ့းကဒါက့ၤအလီၢ်ခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသလ့းလီၤသလ့လီၤ.

၁. **သလ့ၣ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီဘိလီၤလၢတၢ်ပၤလီၤလၢအခိၣ်တခီဒီးပစံးလၢလီၤသလ့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ဖှလီၤသလ့ၣ်ဆူတၢ်ပၤလီၤလီၤ. ပမ့ၢ်ထုးလီၤချံလၢတၢ်ပၤလီၤဒီးချံလီၤဝဲန့ၣ်မ့ၢ်လီၤသလ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသလ့ၣ်လီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ဆဲးသလ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတကျူတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဆဲးသလ့ၣ်တၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဖိာ်ထၢၣ်ဃီဒီးပဆဲးသလ့ၣ်အခံလီၤ. ပဖိာ်ထၢၣ်ဘံတၢ်န့ၣ်ပဆဲးသလ့ၣ်အခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆဲးသလ့ၣ်ဆဲးသလ့ၣ်လီၤ.

၁. **သလ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဃ့ၢ်လၢအရှ့ကတၢၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသလ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလ့ၤသလၤလီၤ. ပှၤတဂၤအမိၢ်ကီးဒီးက့ၤသလ့ၤဆူဟံၣ်လီၤ.

၂. **သလ့ၤ** အဝဲအံၤအိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. သံရ့ၣ်က့ၤသလ့ၤ, သရ့ၣ်က့ၤသဒၣ်သလ့ၤပှၤ,ပှၤတဂၤဆါဒီးသံသလ့ၤ.

၃. **သလ့ၤထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဃ့ၢ်ထိၣ်လၢအပှၤဒီးပစံးလၢသလ့ၤထိၣ်လၢအပှၤလီၤ. သူၣ်တဒုသလ့ၤထိၣ်လၢအပှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလ့ၤထိၣ်သလၤထိၣ်လီၤ.

၄. **သလ့ၤထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်လၢအနးကတၢၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပသးသလ့ၤထိၣ်လီၤ. ပစံးလၢသံးသလ့ၤထိၣ်သလ့ၤလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသးသလ့ၤထိၣ်သလ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤဆါစသးဒီးစသးသလ့ၤထိၣ်နးကၢ.

၅. **သလ့ၤထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးပအ့ဖှိးထိၣ်ဆူပသးဒီးပစံးလၢပသးသလ့ၤထိၣ်လီၤ. စသးပအ့းဒီးစသးသလ့ၤထိၣ်ဆူစသးအိပှၤလီၤ.

၁. **သလ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသံလၢဖိသၣ်ခွါတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,သံမုၣ်ကနီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပှၤမ့ၢ်ဟူထိၣ်က့ၤဒီးပှၤမၤဒီးသၣ်ဒီးကၣ်ထူၣ်ဖိတကျိဒီးပလၢၣ်လီၤလၢကျဲဃၢဒီးပစံးလၢသလ့လီၤ. ပှၤကညီသံဖိၣ်သၣ်ခွါန့ၣ်ပထုဒီးအသလ့လီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသလ့သဖိလီၤ.

၂. **သလ့** န့ၣ်မ့ၢ်တၢၢ်ကွဲၤအီထံလၢမုၢ်နှာ်ဖျါတကူာ်စီၤထိၣ်ထူၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢရူၣ်ထုၣ်ဘီးထိၣ်အဖိသလ့လီၤ. ရူၣ်ထုၣ်ဘီးထိၣ်အဖိသလ့န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤအသးဒ်တၢၢ်ကွဲၤယူၤအီထံအသိးဒီးထိၣ်ထူၣ်ဝဲပံၢ်ကလာ်န့ၣ်ပစံးလၢရူၣ်ထုၣ်ဘီးထိၣ်အဖိသလ့လီၤ.

၃. **ခ့သလ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံၣ်လၢနီၣ်ထိးဘိအလီၤဒီးပစံးလၢခ့သလ့လီၤ. ပှၤတဂၤခ့သလ့လၢနီၣ်ထိးဘိအလီၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၄. **ထီးသလ့** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်ထဲခိၣ်မုၢ်ဒိၣ်ဒီးပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲန့ၣ်ပကီးလၢထီးသလ့လီၤ. ဒီးပကီးလၢထိၣ်သလ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. **ထုသလ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤသလ့ပတဲလၢဃဲာ်ဒီးပစံးလၢထုသလ့လီၤ. ပှၤသံဖိၣ်သၣ်ခွါန့ၣ်ပထုဒီးအသလ့လီၤ.

၆. **ထိၣ်သလ့** န့ၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်ပှ့ၤသိၣ်လ့လ့ဒီးပကီးလၢထိၣ်သလ့လီၤ. ထိၣ်သလ့န့ၣ်စိၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ကပၤဒီးပှ့ၤသိၣ်လ့လ့လီၤ. ဒီးပကီးလၢထိၣ်သလ့လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢထိၣ်သလ့ထိၣ်နဂ့ၤလီၤ.

၁. **သလ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စံၣ်လၢသ့ၣ်လီၤတထံးဘၣ်တထံးဒီးပစံးလၢသလ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတလ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၤအ့းတၤသွံၣ်စံၢ်သလ့ၢ်လၢသ့ၣ်လီၤတထံးဘၣ်တထံးလီၤ.

၂. **သလ့ၢ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လဲၤရှ့ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢလဲၤသလ့ၢ်ကလာ်လီၤ. ထိၣ်ယူၤလဲၤသလ့ၢ်ကလာ်. ပခဲးသံးနှာ်အဆၣ်လဲၤသလ့ၢ်ကလာ်လီၤ.

၃. **သလ့ၢ်ကီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အချံဂီၤဒီးပကီးလၢသလ့ၢ်ကီၤလီၤ. ဒီးသလ့ၢ်ကီၤန့ၣ်အိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. အိၣ်ဒီးအဒိၣ်တကလုာ်အဆံးတကလုာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသလ့ၢ်ကီၤဖးဒိၣ်ဒီးသလ့ၢ်ကီၤပြံစီၤလီၤ. သလ့ၢ်ကီၤပြံစီၤန့ၣ်အချံပြံဒီးကီၤဝဲလီၤ. သလ့ၢ်ကီၤဖးဒိၣ်န့ၣ်အချံထဲစုမုၢ်ဒိၣ်ဒီးပကီးလၢသလ့ၢ်ကီၤဖးဒိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ခံကလုာ်လိာ်လီၤ.

၁. **သလ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျ့ဃဲာ်လၢလၢၢ်သူကဆှၣ်လၢပကျ့အ့ၣ်ဃဲာ်ကနၣ်အနါစ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢပသလ့ၣ်ဃဲာ်လီၤ. ပကျ့ဃဲာ်လၢလၢၢ်ထိသွဲးဝံၤဒီးပသလ့ၣ်က့ၤလၢလၢၢ်ကဆှၣ်ဒီးအ့ၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢပတလ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ယီၤသလ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤလၢတၢ်ဘံန့ၣ်လီၤတရံးအသးဆွးဆွးဒီးပစံးလၢလီၤသလ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသလ့ၣ်လီၤကွးထါလီၤ.

၁. **သလ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢနှၢ်မါတဂၤဘၣ်တဂၤ, နှၢ်ဝၤတဂၤဘၣ်တဂၤန့ၣ်ပစံးလၢပှၤသလ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပှၤတလ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှၤသလ့ၤသဘီလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤန့ၣ်သလ့ၤသဘီနးကၢ. တနီၤနီၤန့ၣ်တသလ့ၤသဘီဘၣ်.

၂. **သလ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်မိၣ်ထိဝဲလၢအဒိခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢသ

လ့ၤလီၤ. သ့ၣ်လၣ်အှနၣ်အခိၣ်ခိၣ်သလ့ၤထီဝဲတနံၤနံၤလီၤ. သ့ၣ်လၣ်ခိၣ်ခိၣ်သလ့ၤနၣ်လ့ၤဝဲဒီးပစံးလၢသလ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလီာ်သလ့ၤလီၤ.

၃. **သလ့ၤ** နၣ်မ့ၢ်ပကွဲးလံာ်ဒီးပဟ်အိၣ်ဘျၣ်စးခိအသရုၤနၣ်ပစံးလၢပဟ်သလ့ၤလီၤ. ပကွဲးလံာ်နၣ်ပဟ်အိၣ်ဘျၣ်စးခိအသရုၤဟ်စှမ့ၢ်ခံဘိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလ့ၤသလၤလီၤ.

၄. **သလ့ၤ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဖါတဖၣ်နၣ်အဒံၣ်ခိၣ်သ့ၣ်စ့ၤဝဲဒီးပစံးလၢအဒံၣ်သလ့ၤလီၤ. ပနၢ်တနုအဒံၣ်တလ့ၤထိဝဲလီၤ. ထိရိၤတၢ်ဖါနၣ်အဒံၣ်ခိၣ်သ့ၣ်မ့ၢ်စ့ၤလ့ၤဒီးပစံးလၢအဒံၣ်သလ့ၤလီၤ.

၅. **သလ့ၤ** နၣ်မ့ၢ်လါတဘ့ၣ်လၢပဖဲးခါနၣ်ပကီးလၢလါသလ့ၤလီၤ. လါသလ့ၤနၣ်ပှၤကညီဖဲးလါလီၤ.

၆. **နၢသလ့ၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတလၣ်ဘၣ်ထံဒီးအတၢ်လာ်ပှၤနၢယံၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢနၢသလ့ၤလီၤ. ဖိာ်မုၣ်နၣ်အတၢ်လာ်ပှၤနၢသလ့ၤဒီးပအိၣ်ဘူးတကဲဘၣ်ဘၣ်လုၣ်ထံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢသလ့ၤနၢသလၤလီၤ.

၇. **ဟ်သလ့ၤ** နၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်ဟ်ဒီးအမိၢ်တနဘၣ်တနဒီးပစံးလၢထွံၣ်ဟ်သလ့ၤလီၤ. ထွံၣ်တဖၣ်နၣ်ဟ်သလ့ၤအမိၢ်တနဘၣ်တနလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟ်တလ့ၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သလဲ** နၣ်မ့ၢ်ပသဝ့ၤထိၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးအခိၣ်ထံးဒီးပစံးလၢပလဲထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤခီထံးဒီးသလဲထိၣ်အတၢ်ကူတၢ်သိးအခိၣ်ထံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလဲထိၣ်သလါထိၣ်လီၤ.

၂. **သလဲ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ပတထံၣ်ဘၣ်နီတခိၣ်ဘၣ်. ပနၢ်ဟ့ထဲအမံၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသလဲသလါလီၤ.

၃. **သလဲသလီ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤသူၣ်ခုသးခုဒီးဟ်အမဲာ်ဆ့ါပလီၤဒီးပစံးလၢဟ်အမဲာ်သလဲသလီလီၤ. ပှၤတဂၤအသးခုထိၣ်ဒီးဟ်အမဲာ်သလဲသလီစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၄. **သလဲသလီ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်စူၤဒီးတၢ်ညြီထိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢတၢ်မၤသးသလဲသလီလီၤ. တၢ်ညြီထိၣ်သလဲသလီနၣ်မူခိၣ်လီၤလဲဂ့ၤကၢ.

၁. **သလဲၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ပျိလၢပခွဲသိၣ်ခွဲပျိနၣ်ပကီးလၢသလဲၢ်လီၤ. မၤပျိသလဲၢ်ပှၤလၢတလၢပူဘ့စ်ာ်နၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပျိပှၤလၢပခွဲသိၣ်ခွဲပျိနၣ်ပကီးလၢသလဲၢ်လီၤ.

၁. **သလဲာ်** နၣ်မ့ၢ်ပတ့ၢ်ဖဲဒီးပဖှူးတၢ်နၣ်ပစံးလၢပသလဲာ်ဖဲလီၤ. ဖဲပျံၤမ့ၢ်တဲာ်ဒီးသလဲာ်ကွၢတကွၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလဲာ်သလာ်လီၤ.

၂. **သလဲာ်သလီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဒိၣ်တၢ်အယိၢ်ဒ့ထီဝဲနၣ်ပစံးလၢဒိၣ်တၢ်သလဲာ်သလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်တၢ်သလဲာ်သလီၤဂ့ၤဘၣ်စဲၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **သလဲာ်လီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပဘှဲၣ်လီၤဘ့ဆူကိာ်လာ်ဒ့ဒီးပစံးလၢပသလဲာ်လီၤဘ့လီၤ. ပှၤတဂၤသလဲာ်လီၤဘ့ဆူကိာ်လာ်ဒ့ဒီးဆီအိၣ်ဝဲလီၤ.

၄. **သလဲာ်လီၤ** နၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်အိၣ်မူၤခါကွံာ်ဝဲဒီးပစံးလၢသလဲာ်လီၤမူၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးအိၣ်မူၤဒီးသလဲာ်လီၤကွံာ်ဝဲလီၤ.

၁. **သလဲး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖံးလီၤတအီးနၣ်ပစံးလၢလီၤသလဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသလဲးလီၤသလီလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်တှာ်လၢယဲာ်ဒီးအဖံးလီၤသလဲးမးလီၤ. ပှၤတဂၤကှၣ်သ့ၣ်ဖံးဒီးသ့ၣ်ဖံးလီၤသလဲးမးလီၤ.

၂. **ကှၣ်သလဲး** နၣ်မ့ၢ်ပတအီးသ့ၣ်ဖံးဒီးပစံးလၢပကှၣ်သလဲးသ့ၣ်ဖံးလီၤ. ပှၤတဂၤကှၣ်သလဲးဆိုၣ်အဖံးဒီးမၤဝဲလၢကှပျံၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢအှၣ်သလဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **တၢ်သလဲး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်သအၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဒဲန့ၢ်လၢပှၤကညီဖိသံးဒီးဝဲအသဝံနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သအၢတၢ်သလဲးလီၤ.

၄. **လီၤသလဲး** နၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ဖံးတဘိတၢ်ဖံးတလံးနၣ်ပစံးလၢလီၤသလဲးခဲလက်လီၤ. ထွံၣ်အှၣ်ထိခိၣ်အဖံးလီၤသလဲးမးလီၤ. လီဖျးသ့ၣ်တထံးအဖံးလီၤသလဲးမးလီၤ.

၅. **လီၤသသဲး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်ဒီးအပှၤလီၢ်အါပှၤဒီးအှၣ်ဝဲဒီးအဖံးတအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ထဲအပှၤလီၢ်နၣ်ပစံးလၢအှၣ်လီၤသလဲးလီၤ. ပှၤတဂၤဆါဝဲၣ်ကလိးဒီးအှၣ်လီၤသလဲးဒီဂၢညါလီၤ.

၁. **သလဲၣ်** နၣ်မ့ၢ်ကှၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပနံာ်တၢ်ကၢနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကှၣ်သလဲၣ်လီၤ. ပှၤမၤပနံာ်အဖိတဖၣ်ထုကှၣ်ထုသလဲၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. **သလဲၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဘ့တကလုာ်ပှၤဟဲကူၤဟံးန့ၢ်ဝဲလၢယိၤကိၢ်နၣ်ပစံးလၢဘ့သလဲၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘ့နီၣ်နံၢ်တကလုာ်လီၤ.

၁. **သလဲၤ** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဖးအီးအသးခံခီနၣ်ပစံးလၢသလဲၤလီၤ. သ့ၣ်လၢသ့ၣ်ဖးဆူၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢသလဲၤလီၤ. သ့ၣ်တကျိစဖးဒီးသလဲၤခံခီစွးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလၢသလဲၤသလၤလီၤ.

၂. **သလဲၤလီၣ်** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကၢ်ဒီးအီးဖးထိၣ်အသးဆူအကပိာ်လီၤနၣ်ပစံးလၢသလဲၤထိၣ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးကၢ်ဒီးသလဲၤထိၣ်ဝဲဆူအကပိာ်လီၤထးနၣ်လီၤ.

၃. **သလဲၤထီၤ** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကၢ်ဒီးအီးဖးလီၤအသးဆူအခိၣ်ဆၢၣ်တခီနၣ်ပစံးလၢသလဲၤလီၤလီၤ. သ့ၣ်တထံးကၢ်ဒီးသလဲၤလီၤဆူအခိၣ်ဆၢၣ်တခီလီၤ.

၄. **သလဲၤလီၤဃီ** နၣ်မ့ၢ်ပလီၤသ့ၣ်ဖးဝၣ်ဒီးပမၤလီၤဃီလၢဟံၣ်အဖီခိၣ်နၣ်ပစံးလၢပသလဲၤလီၤဃီလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟံၣ်ဒီးသလဲၤလီၤဃီဝံၤလံလီၤ.

၁. **သလီ** နၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. သလီဒံးမ့ၢ်ကဆုၣ်လီၤ. သလီဒံးတၢ်ကစူၤလီၤလီၤ. သလီသရၣ်ကတ့ၤနၣ်မၤဟ်ဟုလၢပကအိၣ်ဖှိၣ်အဂီၢ်ကချုးကၢ်သၢ.

၁. **သလီၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤဂၤလဲၤသံကီၢ်န့ၢ်ပမါဒီးတၢ်လၢပှၤလၢပမၤလဲၤသံကီၢ်နၣ်ပမါနၣ်ပကီးအမံၤလၢသလီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတလီၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သလီၢ်တဂၤစမၤလဲၤသလီၢ်န့ၢ်ပှၤအမါဒီးတန့ၢ်ဘၣ်. သလီၢ်တဂၤသလီာ်ဖိာ်မုၣ်တဂၤန့ၢ်ဝဲဒီးဖျဲဝဲဒီးဖိာ်ခွါလၢအတၢ်မၤန့ၢ်အခံနၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသလီၢ်ခိးတ့ာ်လီၤ.

၁. **သလီာ်** နၣ်မ့ၢ်ချံၣ်ကိအလီၤသကျိာ်လၢပဒီးထိၣ်ပျ်အလီၢ်နၣ်ပကီးလၢချံၣ်သလီာ်လီၤ. ပှၤကညီခးတၢ်လၢချံၣ်နၣ်ဒီးထိၣ်ပျ်လၢချံၣ်သလီာ်ပှၤလီၤ.

၂. **သလီာ်** နၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. သလီာ်နကစဲးခုးနၣ်နထုစံာ်ဂ့ၤဒၣ်တၢ်. သလီာ်လၢနကထုချီၣ်နၣ်စိးလၢချံၣ်နၣ်ဂ့ၤဒၣ်တၢ်

တကှ်ႋ. သလိဝ်လၢနကပ္ပၢမိင်ဖၢင်နူင်ပ္ပၢလၢယင်ဂ္ဂၢဒေဝ်တၢ်လီ.
၃. သလိဝ် နူင်မှ်ႋသလ္ပၢအဆိလီ. ဒိးမှ်ႋသုင်လင်ဒိမိင်ထံးလ္ပၢ ဝဒိးပစံးဒိးအဆိလၢသလိဝ်သလ္ပၢလီ.
၅. မိင်သလိဝ် နူင်မှ်ႋတၢ်မိင်အိင်ဘျဲင်နူင်ပစံးလၢမိင်သလိဝ်လီ. ဒိးမှ်ႋတၢ်သလ္ပၢနူင်ပစံးလၢမိင်တလိဝ်တစုစုလီ. ချိုင်ကိအမိင်လၢအကတၢၢ်အဆၢနူင်ပစံးလၢချိုင်မိင်သလိဝ်လီ. ပလိကိဝ်သလ္ပၢနူင်ပစံးလၢမိင်သလိဝ်လီ. ပလိနူင်မိင်သလိဝ်ထိဝလီ. ဒိးပစံးလၢမိင်တလိဝ်စှ်ႋကိးလီ.
၆. မိင်သလိဝ် နူင်မှ်ႋပ္ပၢကညီကတိၢတၢ်စံးဝလၢနူင်အမဲဝ်ညါလၢနူင်အဖိမိင်အသိးဒိးပစံးလၢမိင်သလိဝ်လီ. ကစၢ်ယှင်ရှူးဟဲလီအုင်ကွၢမိင်ကွၢပ္ပၢအမိင်သလိဝ်, ဒိးသံအသးလၢပယိလီ. ပ္ပၢတဂၢတမၢဘင်တၢ်အမိင်သလိဝ်မံဝလီ. ဒိးပစံးလၢအမိင်တလိဝ်စှ်ႋကိးလီ.
၁. သလိး နူင်မှ်ႋဘုပဲ့ၢနဝ်ဖိတဖျၢင်ဒိးပစံးလၢတသလိးလီ. မၢနူ်ႋဘုတသလိးဒိးဆုဝလၢဆၢင်ပ္ပၢလီ.
၂. သလိး နူင်မှ်ႋဆိမိင်ဘိင်သလိၢ်လၢအမိင်ဆူင်ထိဝလၢအမိင်ဒိနူင်ပစံးလၢဆိမိင်သလိးလီ. ဆိနူင်တနိၢနိၢအမိင်သလိးအိင်ဝလီ. ဆိတဘှင်အိင်ဒိးအမိင်သလိးလီ.
၃. ကျိသလိး နူင်မှ်ႋတၢ်လၢတကတဝ်ဘင်ဝနူင်ပစံးလၢကျိသလိးလီ. စဖျိင်နးတြိးကျိသလိးလီ. ဒိးပစံးဒိးအဆိလၢကျိသလ်ႋကျိသလိးလီ.
၄. တသလိး နူင်မှ်ႋတၢ်တပြှင်နူင်ပစံးလၢတသလိးလီ. ဘုတသလိးနူင်မှ်ႋဘုတပြှင်ပဲ့ၢနဝ်ဖိတဖျၢင်လီ. လဲၢပ္ပၢဟုတသလိးခံသလိးစံးဝဒင်.
၅. တကူဝ်သလိး နူင်မှ်ႋဟုဖးဖိနဝ်ပြဲဖိတဖျၢင်ဒိးပစံးလၢတကူဝ်သလိးလီ. ဟုတကူဝ်သလိးနူင်ပဖိဒိးဘျဲးအိင်ပ္ပၢတဂၢဓိၢလီ.
၆. ဖုံသလိး နူင်မှ်ႋတၢ်လၢတယၢဘင်ဝနူင်ပစံးလၢဖုံသလိးလီ. ဘဲနူင်ပဝံဖုံသလိးဒိးတယၢဘင်.
၇. ဘိသလိး နူင်မှ်ႋထိင်တလှဝ်အမိင်သွှင်ထိဒိးအပစံးလၢထိင်ဘိသလိးလီ. ထိင်ဘိသလိးနူင်အမိင်အိင်ဒိးအသလိးဒိးပကိးလၢထိင်ဘိသလိးလီ.
၈. ဘိသလိး နူင်မှ်ႋတၢ်အမှ်ႋတကလှဝ်အသင်အိင်လွှ်ႋယိင်ဒိးပကိးလၢဘိသလိးလီ. ဒိးပ္ပၢကညီသူင်အိင်ဖျးအိင်ဝလီ.
၉. ဘိသလိး နူင်မှ်ႋပ္ပၢကညီဖိလူၢအမိင်ဒိးဟဝ်ထိဝလၢအမိင်ဒိနူင်ပစံးလၢမိင်ဘိသလိးလီ. ပ္ပၢတဂၢဟဝ်ထိမိင်ဘိသလိးလၢအဒိလီ.
၁၀. လိၢသလိးမိင် နူင်မှ်ႋတၢ်လိၢလၢအမိင်တဓိနူင်ပစံးလၢလိၢသလိးမိင်လီ. ပ္ပၢတဂၢကွ်ႋလိၢတၢ်ဒိးလိၢသလိးမိင်ဝလီ.
၁. သလိင်ကလဝ် နူင်မှ်ႋတၢ်ချူဝနူင်ပစံးလၢလဲၢသလိင်ကလဝ်လီ. သံးနဝ်ဆင်လဲၢသလိင်ကလဝ်လီ. ထိင်တဘှင်ယူၢမးသလိင်ကလဝ်လီ.
၂. သလိင်မိင် နူင်မှ်ႋပမၢထံဘျၢင်လၢဝင်ဒိးပစံးလၢသလိင်မိင်လီ. ပ္ပၢကညီအိင်လၢပှ်ႋကျါနူင်ဘျၢင်အိထံလၢသလိင်မိင်လီ. ဒိးပကိးဒိးအဆိလၢသလိင်မိင်သလိင်နှ်ႋလီ. ဒိးထံဘျၢင်ယိၢ သင်ကုနူင်ပကိးလၢသလိင်မိင်စှ်ႋကိးလီ.
၁. သလီ နူင်မှ်ႋပတအိးကွဲဝ်သုင်အဖံးနူင်ပစံးလၢပသလီသုင်အဖံးလီ. ပ္ပၢတဂၢမၢဟဲင်ထူင်ဒိးသလီကွဲဝ်ဝအဖံးလီ. ဒိးပစံးလၢတလိၢဝအဖံးစှ်ႋကိးလီ.
၂. သလီ နူင်မှ်ႋတၢ်ဖိလၢတထဲသိးဒံးဘင်ဒိးအမိၢ်ပှ်ႋနူင်ပစံးလၢသလီလီ. ဒိးပစံးလၢသလီမိစှ်ႋကိးလီ. ဒိးပစံးလၢတလိၢမိစှ်ႋကိးလီ. ပနှ်ႋဖိသလိၢမိထိင်လဲ. ကိးမးထဲသိးဒိးအမိၢ်ပှ်ႋလီ. ဒိးပစံးလၢသလိၢထိင်စှ်ႋကိးလီ.
၃. တခွဲသလီ နူင်မှ်ႋတခွဲလၢတဒိင်တဝၢ်ဘင်ဒိးပစံးလၢတခွဲသလိၢလီ. ဒိးပစံးလၢတခွဲတလိၢစှ်ႋကိးလီ. တခွဲသလိၢနူင်မှ်ႋပတခွဲညင်ပျုၢလီ.
၄. လိၢသလီ နူင်မှ်ႋမှင်အိင်ပ္ပၢကဖိထိင်ဒိးအဖံးလိၢတအိးဝနူင်ပစံးလၢလိၢသလိၢလီ. ပ္ပၢတဂၢမှင်အိင်ဒိးလိၢသလိၢကဲထိင်လၢအပ္ပၢလိၢ်လီ.
၁. သလိ နူင်မှ်ႋတၢ်သဘျူးနူင်ပစံးလၢသလိလီ. ဆိဒ်င်သလိနူင်မှ်ႋဆိဒ်င်ဖံးသဘျူးနူင်ပစံးလၢဆိဒ်င်သလိလီ. ဒိးပစံးဒိးအဆိလၢသလိသလါလီ.
၂. သလိ နူင်မှ်ႋထိရိၢတၢ်သးအသဘျူးနူင်ပစံးလၢသလိခဲလဟ်လီ. ဟုနူင်အိင်ဒိးအသလိနူင်ပမှ်ႋဆဲးဖိုးဒိးအသလိသဘျူးကွဲဝ်လီ. ပထိးချံအဖံးသဘျူးနူင်ပစံးလၢသလိလီ. တၢ်ချံတနိၢနိၢအိင်ဒိးအသလိခဲလဟ်လီ.
၃. သလိ နူင်မှ်ႋတၢ်ဆၢဘူဝနူင်ပစံးလၢသလိလီ. သပၢၢတဖျၢင်ကထူင်ဖျိတှ်ႋ. အိင်ဒံးဖဲအသလိလီ. သုင်တဘိစပျဲဝ်ကထူင်ဖျိတှ်ႋ. အိင်ဒံးဖဲအသလိလီ.
၄. သလိ နူင်မှ်ႋလိနူင်ပ္ပၢကညီကိးလၢသလိတစုစုလီ. တၢ်လိနူင်ပသးပှ်ႋကိးလၢသလိလီ. သလိဝ်ၢအဒံးကဝိၢယဲ်ႋယဲ်ႋလီ.
၅. ဘိင်သလိ နူင်တၢ်လၢတနးဘင်ဝနူင်ပစံးလၢဘိင်သလိလီ. ပမၢတၢ်ဘိင်သလိနူင်ပမၢတၢ်နူ်ႋညီဝနူင်လီ. တၢ်လၢညီဝနူင်ပစံးလၢဘိင်သလိလီ. ပမၢတၢ်လၢဟိင်မိင်မှဝ်နူင်နူ်ႋဘိင်သလိလီ.
၆. လိၢသလိ နူင်မှ်ႋလိၢသလဲးအဆိလီ. ဒိးမှ်ႋသုင်ဖံးလိၢတအိးထူသနံဝ်အသးနူင်ပစံးဒိးအဆိလၢလိၢသလဲးလိၢသလိလီ.
၁. သလွံ နူင်မှ်ႋထွံင်တကလှဝ်အနါဒုခံဂိၢဒိးပကိးလၢထွံင်သလွံလီ. ထွံင်သလွံနူင်ပဘှင်မိၢတၢ်ဖိတၢ်လံၢဂ္ဂၢကၢ. ဒိးပကိးဒိးအဆိလၢထွံင်သလွံသလွါလီ.
၁. သဝ်ါ နူင်မှ်ႋသဝံအဆိလီ. ဒိးမှ်ႋတၢ်လၢကိၢ်လူးဒိးခုင်ထိင်ဝနူင်ပစံးဒိးအဆိလၢသဝံသဝ်ါလီ.
၂. သဝ်ါ နူင်မှ်ႋပဒၢနဝ်တၢ်ဒိးဆူကုပ္ပၢပဲ့ၢဝဒိးပစံးလၢပသဝ်ါနဝ်တၢ်ဒိးဆူကုပ္ပၢလီ. သဝ်ါနဝ်တၢ်ဒိးဆူကုပ္ပၢတကှ်ႋ. ဒိးပစံးဒိးအဆိလၢသဝံနဝ်သဝ်ါနဝ်လီ.
၃. သဝ်ါလိင် နူင်မှ်ႋပညင်ဂိၢ်သပျိၢထိင်တၢ်ကိၢ်ပသးဒိးပကပၢၢလိၢဒိးပမိင်ဆါနူင်ပစံးလၢတၢ်သဝ်ါထိင်ပ္ပၢလီ. ပ္ပၢတဂၢအညင်ဂိၢ်သပျိၢထိင်ဒိးတၢ်သဝ်ါထိင်အိၢလီ.
၄. ကိၢ်သဝ်ါ နူင်မှ်ႋကိၢ်သဝံအဆိလီ. ဒိးမှ်ႋတၢ်ကိၢ်ပသးလၢမှ်ႋ

တဆဵးလီၤဘၣ်ပှၤန့ၣ်ပၢ်းလၢတၢ်ကိၢ်သဝ်သဝါလီၤ. တၢ်ကိၢ်သဝ်သဝါစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **သဝ်ထိၣ်** နူၣ်မှၢ်ပကွၢ်တၢ်ပစိၣ်ထိၣ်ပမဲာ်ဖးဒိၣ်ဒီးပၢ်းလၢသဝ်ထိၣ်အမဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံဒီးစထိၣ်ဂဲၤဒီးသဝ်ထိၣ်အမဲာ်လီၤ.

၂. **သဝ်ခီ** နူၣ်မှၢ်အှမဲအဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်ပှၤမၤတကဲဒီးကီၤတၢ်ဆါအီၤန့ၣ်အှထိၣ်အမဲဒီးပၢ်းလၢအှမဲသဝ်ခီလီၤ. ပှၤတဂၤကိးအသးပအုးဒီးအှမဲသဝ်ခီနးကၢ.

၁. **သတ်** နူၣ်မှၢ်ပကူးတၢ်လၢပစုမှၣ်ဒီးပၢ်းလၢပသတ်လီၤ. ပှၤတဂၤသတ်ယၤလၢအစုမှၣ်နှာ်မးလီၤ. ဒီးပၢ်းဒီးအဆိလၢသတ်သဲာ်လီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်သတ်တၢ်လၢအစုမှၣ်နှာ်ဝဲလီၤ.

၂. **စုသတ်** နူၣ်မှၢ်စုသဝ်းအဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်ပစုမှၢ်ခိၣ်အကံၢ်အိၣ်ကဝီၤပြံကဒံန့ၣ်ပၢ်းဒီးအဆိလၢစုသဝ်းစုသတ်လီၤ.

၁. **သဝး** နူၣ်မှၢ်တၢ်ကၢၢ်တၢ်ဖိာ်ဝဲန့ၣ်ပၢ်းလၢသဝးလီၤ. စခိၣ်ဘၣ်တိၢ်အညၣ်သဝးတလိၣ်ညါလီၤ. ထိရိၤတၢ်ကၢၢ်တၢ်ဖိာ်ဝဲန့ၣ်ပၢ်းလၢသဝးလီၤ. ကဆိဆဲးဟိၣ်ခိၣ်သဝးတလိၣ်. ပှၤတဂၤကူာ်သှၣ်အလာ်သဝးဝဲလီၤ. ဒီးပၢ်းလၢသဝးကွံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဝး** မှၢ်သဝ်းအဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်ထိရိၤတၢ်ဝီၤလှၤအသးန့ၣ်ပၢ်းဒီးအဆိလၢသဝ်းသဝးခဲလာ်ဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. ထံသဝ်းထံသဝးစံးဝဲဒၣ်. ဒီးကလံၤသဝ်းသဝးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ကူၣ်သဝး** နူၣ်မှၢ်ကူၣ်သဝ်းအဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်တၢ်ကူၣ်လၢဆဲးကူၤအတိၤန့ၣ်ပၢ်းဒီးအဆိလၢကူၣ်သဝ်းကူၣ်သဝးလီၤ. ထးတဘိစတိၢ်ဒီးကူၣ်သဝ်းမးလီၤ. ဒီးပၢ်းဒီးအဆိလၢကူၣ်သဝ်းကူၣ်သဝးလီၤ. ဒီးမှၢ်ထိရိၤတၢ်ကူၣ်လၢဆဲးကူၤအတိၤတမံၤလၢ်လၢ်န့ၣ်လီၤ.

၄. **တၢ်သဝး** နူၣ်မှၢ်တၢ်သဝ်းအဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်ထိရိၤတၢ်လိၢ်လီၤကတဲာ်န့ၣ်ပၢ်းဒီးအဆိလၢတၢ်သဝ်းတၢ်သဝးလီၤ. တၢ်သဝ်းတၢ်သဝးန့ၣ်မှၢ်ကစၢါကဆူးကလိကဆူးလီၤ.

၁. **သတ** နူၣ်မှၢ်တၢ်လီၤပၢၤလၢကစၢါကဆူးဒီးပၢ်းလၢတၢ်သတလီၤ. ဒီးပၢ်းလၢတၢ်သတပှူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်သတပှူၤန့ၣ်လီၤပၢၤဝဲလၢကစၢါကလိအကဆူးလီၤ. ဒီးပၢ်းဒီးအဆိလၢတၢ်သဝံၢ်တၢ်သတလီၤ.

၁. **သဝထိၣ်** နူၣ်မှၢ်တၢ်ကိၢ်လူးခှၣ်ထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပၢ်းလၢသဝထိၣ်လီၤ. ထံကိၢ်လူးသဝထိၣ်. ဒီးထံချိကိၢ်သဝထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပၢ်းဒီးအဆိလၢသဝထိၣ်သဝါထိၣ်လီၤ. ထံကိၢ်ထံချိသဝထိၣ်သဝါထိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. **သဝသဝါ** နူၣ်မှၢ်တၢ်ကိၢ်ပသးလၢမှၢ်တဆဲးလီၤဘၣ်ပှၤန့ၣ်နှာ်သကူဒီးတၢ်ကိၢ်ပသးနးနးကလဲာ်န့ၣ်ပၢ်းလၢတၢ်ကိၢ်သဝသဝါလီၤ. တၢ်ကိၢ်သဝသဝါနးကၢ. ပမံလၢဒၢးတကဲဘၣ်. လဲၤထိၣ်မံလၢပျံၢ်စိၢ်တကူၢ်. ဒီးပၢ်းလၢကိၢ်သဝကိၢ်သဝါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **နၢသဝ** နူၣ်မှၢ်ထိရိၤတၢ်သဝနၢဘၣ်ပှၤန့ၣ်ပၢ်းလၢနၢသဝလီၤ. ထံကိၢ်ထံချိအသဝနၢသဝဘၣ်ပှၤလီၤ. မိကိၢ်နၢသဝဘၣ်ပှၤလီၤ.

၁. **သဝ်း** နူၣ်မှၢ်ထိရိၤတၢ်သဝ်းဝီၤလှၤအသးကဝီၤဝဲမှၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ကူၢ်တရံးကဝီၤအသးမှၢ်ဂ့ၤ. တၢ်တိၤကူၣ်ကဝီၤမှၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ကူၣ်ဆဲးအတိၤကဝီၤဝဲမှၢ်ဂ့ၤ. ပၢ်းလၢသဝ်းခဲလာ်လီၤ. ထံသဝ်းယွၤတရံးအသးဒ်ပဂ့ၤဘုအသိးလီၤ. ကလံၤသဝ်းဒုတရံးတၢ်ဒီးဟိၣ်ခိၣ်ခှၣ်မးလီၤ. ပှၤတဂၤအစုမှၢ်ခိၣ်သဝ်းလၢစုကံၢ်ပြံကဒံကူၣ်တရံးအသးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပၢ်းဒီးအဆိလၢသဝ်းသဝးလီၤ.

၂. **သဝ်း** နူၣ်မှၢ်သှၣ်ညၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးအညၣ်အိၣ်ဒိၣ်တူာ်ဒိၣ်ယိၤကဆိုးကဆှၣ်န့ၣ်ပၢ်းလၢသှၣ်ညၣ်သဝ်းလီၤ. သှၣ်ညၣ်သဝ်းန့ၣ်ပတဲတဘၣ်လိာ်ဘၣ်. ဆိုးနးကၢ.

၃. **သဝ်းခွါ** နူၣ်မှၢ်ပစုမှၢ်ခိၣ်အကံၢ်ကူၣ်ကဝီပြံဝဲဝီၤတစဲးစဲးဒီးပၢ်းလၢသဝ်းခွါလီၤ. ပစုမှၢ်ခိၣ်သဝ်းခွါန့ၣ်အိၣ်တနီၤ. သဝ်မှၣ်အိၣ်တနီၤလီၤ.

၄. **သဝ်းထိၣ်** နူၣ်မှၢ်ထွံၣ်ခွဲၣ်ထိၣ်အမဲါဆူအပျိၢ်ခိၣ်ကဝီၤကျီၤဒီးပၢ်းလၢထွံၣ်သဝ်းထိၣ်အမဲါလီၤ. ထွံၣ်န့ၣ်တုၤဟ်ဒူအသးဒီးသဝ်းထိၣ်အမဲါလီၤ. ဒီးပၢ်းဒီးအဆိလၢသဝ်းထိၣ်သဝးထိၣ်လီၤ.

၅. **သဝ်းဖိ** နူၣ်မှၢ်ပှၤကညီဖိာ်မှၣ်ဆးဘှဲၣ်ဆှလၢဘၢၣ်န့ၣ်တြံးကဝီၤကျီၤဖိနဲစိၤဒီးပၢ်းလၢဆှသဝ်းဖိလီၤ. ပှၤကညီဆးဘှဲၣ်ဆှသဝ်းဖိန့ၣ်စံးဝဲလၢအဂ့ၤလီၤ.

၆. **သဝ်းမှၣ်** နူၣ်မှၢ်ပှၤကညီအစုမှၢ်ခိၣ်သဝ်းကဝီၤလၢအကံၢ်ပြံကူၤကဝီၤန့ၣ်ပၢ်းလၢသဝ်းမှၣ်လီၤ. ပှၤကညီ အစုသဝ်းမှၣ်လၢအစုမှၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၇. **သဝ်းမိာ်** နူၣ်မှၢ်ပအိမိာ်ဒီးပဆူးမိာ်န့ၣ်ပၢ်းလၢပသဝ်းမိာ်လီၤ. မိာ်တဖျၢၣ်စအိဒီးစသဝ်းတကသုၣ်ဘၣ်လီၤ.

၈. **သဝ်းသဝ်း** နူၣ်မှၢ်တၢ်လီၤဘျၢဆူထံကျါဟါမၢ်ဝဲတစဲးစိၤတစဲးစိၤဒီးပၢ်းလၢဘံၣ်သဝ်းသဝ်းလီၤ. ဒီးပၢ်းလၢဘံၣ်သွးသွးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤလီၤအုးထံကျါဘံၣ်သဝ်းသဝ်းလီၤ.

၉. **သဝ်းအသး** နူၣ်မှၢ်ထိၣ်ဂိၢ်မှၢ်ယူၤတရံးဒီးပၢ်းလၢထိၣ်သဝ်းအသးလီၤ. ထိၣ်ကံၣ်သါကအိၣ်ဘှသဝ်းအသးနးကၢ. ထိၣ်သဝ်းအသးတဘၢးန့ၣ်မှၢ်သါကအိၣ်ဘှလီၤ.

၁၀. **ကူၣ်သဝ်း** နူၣ်မှၢ်တၢ်ကူၣ်ကွိၤဆဲးကူၤအတိၤန့ၣ်ပၢ်းလၢကူၣ်သဝ်းလီၤ. ထးတဘိကူၣ်သဝ်း တဘၢးန့ၣ်နသါကမၤမနုၤလဲၣ်. ထံဖှံၣ်ကူၣ်သဝ်းဆဲးကူၤအတိၤလီၤ. ဒီးပၢ်းဒီးအဆိလၢကူၣ်သဝ်းကူၣ်သဝးလီၤ.

၁၁. **ခံသဝ်း** နူၣ်မှၢ်ချိၣ်အတိၤကူၣ်ကဝီၤလၢအခံန့ၣ်ပၢ်းလၢချိၣ်ခံသဝ်းလီၤ. ချိၣ်ခံ သဝ်းန့ၣ် အတိၤကွိၤ တရံး အသးလၢ အခံန့ၣ် ကဝီၤကျီၤလီၤ.

၁၂. **ခိၣ်သဝ်း** နူၣ်မှၢ်ပခိၣ်သူထိၣ်ကဝီၤတရံးအသးလၢပခိၣ်ဒိန့ၣ်ကဝီၤဖိနဲဒီးပၢ်းလၢပခိၣ်သဝ်းလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအခိၣ်သဝ်းအိၣ်ခံသဝ်း. ဒီးတနီၤနီၤအိၣ်တသဝ်းစိၤလီၤ.

၁၃. **စုသဝ်း** နူၣ်မှၢ်ပစုမှၢ်ခိၣ်အကံၣ်ကူၣ်ကဝီၤတရံးအသးဒီးပၢ်းလၢပစုသဝ်းလီၤ. ဒီးပၢ်းဒီးအဆိလၢစုသဝ်းစုသဝးလီၤ. စုသဝ်းခိၣ်သဝ်းလီၤ. ပစုသဝ်းအိၣ်လၢပစုမှၢ်ခိၣ်လီၤ.

၁၄. **စူၢ်သဝ်း** နူၣ်မှၢ်ပဆူးထိၣ်အီထံမှၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤဆူးထိၣ်အီထံမှၢ်ဂ့ၤ. စူၢ်ဝဲကြူၤကြူၤဒီးပၢ်းလၢစူၢ်သဝ်းဝဲလီၤ. ဒီးပၢ်းဒီးအဆိလၢစူၢ်သဝ်းစူၢ်သဝးလီၤ. ပနၢ်စူၢ်သဝ်းအီထံလီၤ. သလံၤစူၢ်သဝ်းအိၣ်တၢ်သွံၣ်လီၤ. ဒီးပၢ်းဒီးအဆိလၢစူၢ်သဝ်းစူၢ်သဝးလီၤ.

၁၅. **ဆူးသဝ်း** နူၣ်မှၢ်သှၣ်တကလှာ်အညၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးပ

ကီးလၢဆူးသဝံးလီၤ. သ့ၣ်ဆူးသဝံးန့ၣ်ပမၤဘီတိၢ်နးတိၢ်ဂ့ၤကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆူးသဝံးဆူးသဝးလီၤ.

၁၆.**တၢ်သဝံးပှၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်လီၤကတဲာ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်သဝံးပှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သဝံးပှၤတၢ်သဝးပှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သဝံးတၢ်သဝးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၇. **တၢၢသဝံး** န့ၣ်မ့ၢ်လဲာ်ယှၤတြံးန့ၣ်ပစံးလၢတၢၢသဝံးလီၤ. ထိၣ်ကံၣ်တၢၢသဝံးန့ၣ်မ့ၢ်သါကစၢ်လီၤအိၣ်ဘ့လီၤ. လဲာ်တၢၢသဝံးလၢမူမိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ယှၤတြံးလီၤ. လဲာ်တဘ့ၣ်တၢၢသဝံးလၢမူမိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၈. **ထံသဝံး** န့ၣ်မ့ၢ်ထံယွၤတြံးကဒါဆူအခံဒီးအကဝီၤအိၣ်လၢအသးကံၢ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢထံသဝံးလီၤ. ထံသဝံးလၢအဒိၣ်န့ၣ်ဘၣ်ချံတြံးအသးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၉. **မံသဝံး** န့ၣ်မ့ၢ်တရံးတၢ်ကဝီၤကျိၤဒီးပစံးလၢပမံသဝံးလီၤ. ပှၤမံတြံးမ့ၣ်အှအပူန့ၣ်မ့ၢ်မံသဝံးလီၤ. ပှၤတဂၤမံသဝံးအသးဒီးမ့ၣ်အှအပူအိၣ်လၢအသးကံၢ်ပှၤလီၤ.

၁. **သဝံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီထုးဒၢကူလီၤသ့ၣ်ဖိဆူအအိၣ်ဒီးပစံးလၢသဝံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဝံၣ်လီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤသဝံၣ်လီၤသ့ၣ်တထံးဒီးဒဲးအိၣ်ဝဲအဒီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သဝံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရိၤပထုးယီၤတၢ်ဆူပဟုးလဲာ်န့ၣ်ပစံးလၢသဝံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဝံၣ်သဝၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသဝံၣ်ယီၤအဝဲတဂၤအဓိၣ်ဒီးနၢမူဝဲအဘီးလီၤ.

၁. **သဝၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၢ်အိၣ်လီၢ်ဆိးန့ၣ်ပစံးလၢသဝၢလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအသဝၢန့ၣ်အဓိၢ်ပှၢ်အိၣ်ဝဲန့ၣ်မံဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတဝၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီသဝၢပှၤန့ၣ်မၤဟံၣ်မၤယီကၠာ်ခုးဝဲးသံၣ်ဝဲန့ၣ်ဒီးမ့ၢ်အသဝၢပှၤလီၤ.

၁. **သၦၤထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသလဲထိၣ်ဆူလၢပမဲာ်ညါတခီဒီးပစံးလၢသၦၤထိၣ်လီၤ. ဖိာ်မုၣ်သၦၤထိၣ်အဆုတကထၢဒီးအနၢ်အိၣ်ဖျါထိၣ်ဒီးအိၣ်နၢ်အဖိလီၤ.

၁. **သဝဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထံဖိလီၤဆၢၣ်လၢအိၣ်ဒီးထံနီဖၣ်ကပှၤ. နီၢ်ကိၢ်လဲၢ်နိလိခိန့ၣ်ပစံးလၢထံသဝဲာ်လီၤ. လ့ပှၤလီၤဆၢၣ်ဒ်ဆၢၣ်ပှၤအသိးန့ၣ်ပစံးလၢလ့သဝဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထံသဝဲာ်ပှၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးထံစဲးဖိစဲးဖိလီၤ. လ့သဝဲာ်လီၤဆၢၣ်ဒ်ဆၢၣ်ပှၤအသိးန့ၣ်အိၣ်အါပှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သဝဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်သဝဲာ်န့ၣ်မ့ၢ်လ့သဝဲာ်. ထံသဝဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သဝဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **နၢ်သဝဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ကုကဘျံးလဲာ်အပှၤလီၤဆၢၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနၢ်သဝဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢနၢ်သဝဲာ်ပှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢနၢ်သဝံၢ်နၢ်သဝဲာ်လီၤ.ခံၣ်အှၣ်နနၢ်သဝဲာ်တဖျၢၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **သဝဲး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤဆၢၣ်လ့မိၣ်လ့ပှၤ. လၢၢ်ကဆူးလ့ကဆူးဖိနဲစိၤအိၣ်ဒီးထံတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢတၢ်သဝဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သဝံးပှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်သဝံးပှၤအိၣ်ဒီးထံတစဲးဖိလီၤ. လ့လီၤဆၢၣ်ပှၤလၢအံၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သဝဲးခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးထံဖိလီၤဆၢၣ်လၢအအံၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သဝဲးခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဝဲးသဝးလီၤ.

၂. **ရှိးသဝဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပထူတြံးလၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. စးခိမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢရှိးသဝဲးလီၤ. ပထူတြံးစါခိအခံစူကညူးဒီးပစံးလၢရှိးသဝဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရှိးသဝဲးရှိးသဝးလီၤ. ပှၤကညီရှိးသဝဲးသ့ၣ်လၣ်အှဝၣ်လၣ်အှဒီးဒၢနၥ်ပအံအသးန့ၣ်ကဲလၢမှၢတီၤလီၤ.

၁. **သဝဲၤထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စူၤညြီထိၣ်ဒီးတၢ်ကဝီၤထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်သဝဲၤထိၣ်လီၤ. တၢ်စူၤတၢ်ခံးလီၤဒီးညြီထိၣ်ဝဲန့ၣ်တၢ်သဝဲၤထိၣ်ကျၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သဝဲၤထိၣ်သဝၤထိၣ်လီၤ.

၁. **သဝီ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ယါအကိၢ်န့ၣ်ပကီးလၢသဝီလီၤ. သဝီန့ၣ်အိၣ်လၢမူမိၣ်လီၤ. ပှၤလၢန့ၣ်ဘူၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကူၤထိၣ်ဘၣ်သဝီလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဝီသဝါလီၤ.

၂. **သဝီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢၤသၣ်အလီၢ်န့ၣ်ပကီးလၢသဝီလီၤ. သ့ၣ်လီၤဖှူးလီၤတၢ်လၢသဝီပှၤန့ၣ်တၢၤပဲ့ၤတက့ၢ်.

၃. **သဝီ** န့ၣ်မ့ၢ်ကျိုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ခုးဖိခုးဆၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကျိုးစိၤသဝီစိၤလီၤ.

၄. **ဒူသဝီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝ့ၢ်လၢမ့ၢ်ယါကိၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဒူသဝီလီၤ. ဒူသဝီန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးပှၤသဝီပှၤတဖၣ်အိၣ်လၢဒူသဝီအပူၤလီၤ.

၁. **သဝီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တြံးတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသဝီၤတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတဝီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဖၣ်သဝီၤကွၢ်ကီဆိစံၣ်စဲလီၤ. ပှၤတဖၣ်ဒုးတဲးပနၢ်ဒီးသဝီၤကွၢ်ကီဝဲလီၤ.

၂. **သဝီၤကံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆှၣ်နီၤကွီၤပခိၣ်. ပဆှၣ်နီၤသဝံပခိၣ်ဒီးပစံးလၢဆှၣ်နီၤသဝီၤကံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မှၤဒီးဆှၣ်နီၤသဝီၤကံၣ်ဝဲလီၤ.

၃. **လီၤသဝီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သပၢၤခံလီၤဖှိန့ၣ်ပစံးလၢလီၤသဝီၤလီၤ. သပၢၤတဖျၢၣ်လၢၢ်လီၤတဲာ်ဘၣ်အပှၤဒီးအခံလီၤသဝီၤဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤခွဲးမှၤဒီးသပၢၤအခံလီၤသဝီၤဝဲလီၤ.

၁. **သသွံးကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘံၣ်ဝဲကယၢ်တ့ာ်ဒီးပစံးလၢသသွံးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလီၤဘျၢဆူထံကျါသသွံးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤကျၢ်ထိၣ်အခိၣ်လၢယၣ်ဘံၣ်သသွံးကလာ်လီၤ.

၂. **ကျၢ်သသွံးကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကျၢ်ဘၢတၢ်အခိၣ်လီၤဘၢဝဲဒီးပစံးလၢကျၢ်သသွံးကလာ်လီၤ. ဘ့အိၣ်လၢကုပှၤန့ၣ်ကျၢ်အခိၣ်သသွံးကလာ်တ့ၤဘၢတက့ၢ်. ဆိကအိၣ်ဘၣ်ဖုး.

၁. **သသွဲးကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖှူးလဲးတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဖှူးလဲးသသွဲးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤသါဘၣ်ဖိာ်မုၣ်ဒီးဖှူးလဲးဝဲဒၣ်သသွဲးကလာ်လီၤ.

၁. **သအါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စိဆုံန့ၣ်ပကီးလၢသအါလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသအါသံလးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဖိာ်ထွဲတလၢၤနီၢ်အခံလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သအါသံလးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **တၢ်သအါ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သအၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကတၢၤလၢပဒီးန့ၣ်သံးသဝံလၢပဖီသံးန့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်သအၢတၢ်သအါလီၤ.

၃. **အိၣ်သအါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်စိဆုံပသးလၢပတဘၣ်ဘူးဘၣ်ဒီးဖိာ်မုၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပအိၣ်သအါပသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပအိၣ်သအါပအိၣ်သံလးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်သအါအသးဒီးတန့ၢ်ဘၣ်အမါဘၣ်.

၁. **သအး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခၣ်န့ၣ်မ့ၢ်နၢဘၣ်ပှၤဒီးပစံးလၢနၢသအး

လီၤ. ကသံၣ်နၤသအးနၣ်ခၣ်ကၢ. တဃဲလၢၤဘၣ်.

၁. **သအၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်သအိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ အနၢ်နၢ ကလုၤစၢ်လၢအနၢ်နၢပှၤနၣ်ကျိၣ်ကျဲဒီးအသွံၣ်နးအသွံၣ်လီၣ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢနၢ်နၢသအိၣ်သအၣ်လီၤ.

၂. **ကွၣ်သအၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ကွၢ်သအၢၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤမၤဒိၣ်အမဲာ်သကျ့ထိၣ်အသးဆူအခိၣ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကွၣ်သအၢၣ်ကွၣ်သအၣ်လီၤ.

၁. **သအံးသမီၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ဘုလၢအသးတကုးဘၣ်နၣ်ပစံးလၢသအံးသမီၤလီၤ. ဘုသၣ်သအံးသမီၤနၣ်အသးတဖှဲၤဘၣ်.

၂. **သအံးထံး** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအကိာ်ဖှၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢအကိာ်သအံးထံးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအကိာ်သအံးထံးဖှၣ်တြဲးလီၤ.

၁. **သအံၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပဟ်ကိၣ်ဒီးသူလၢအသကံၢ်ပှၤတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢသအံၣ်လီၤ. ကိၣ်ကူၢ်လိၣ်နၣ်ပဟ်ယံာ်ဒီးအသးကံၢ်ပှၤသအံၣ်ဝဲသုတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးထိရိၤတၢ်သအံၣ်နၣ်မ့ၢ်သံၣ်သူလီၤ.

၂. **နၤသအံၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်မှၤဆွံတဖၣ်ပဟ်ယံာ်ဒီးနၤဆံၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢနၤသအံၣ်လီၤ. မှၤဆွံနၤသအံၣ်ပအိၣ်တသ့လၢၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၤသအံၣ်နၤသအၣ်လီၤ.

၁. **သအၢ** နဲၣ်မ့ၢ်ပမၤမံတၢ်လၢမှၣ်ခုၣ်ဖိခိၣ်လၢသပၢၤပှၤလၢပတမၤဘၣ်ထံနၣ်ပစံးလၢပသအၢမံတၢ်လီၤ. ဒ္ဒၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. လှၢ်ခုသၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပသအၢမံလၢသပၢၤပှၤဒီးပကျၢ်လိာ်အခိၣ်ဒီးပဟ်လၢမှၣ်သဖးအဖိခိၣ်ဒီးမ့ၢ်ပသအၢမံလီၤ. ကိၤလၤသ့သအၢမံကိၣ်ကူၢ်လိၣ်နၣ်ဟ်မှၣ်လၢသပၢၤဖိခိၣ်ဒီးအဖိလာ်နၣ်ဒီးဟ်ကိၣ်လၢမှၣ်ဘၢၣ်စၢၤနၣ်မ့ၢ်သအၢမံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသအၢသအါလီၤ.

၂. **သအၢ** နဲၣ်မ့ၢ်ပဒီးပသးလၢမှၣ်ခုၣ်သဝံမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထံချံသဝံမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပသအၢလီၤ. ပှၤတဂၤအညၣ်ဂိၢ်ဒီးချံဖိပှၢ်ဒီးနၣ်ဝံၤဒီးသအၢအသးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသအၢထိၣ်သးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဒီးအသးလၢထံချံလၢချံဖိပှၢ်ဒီးနၣ်အသဝံလီၤ. ထိရိၤသ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်လၣ်လၢဘၣ်လိာ်ဒီးတၢ်ညၣ်ဂိၢ်နၣ်ပှၤကညီညၣ်ဂိၢ်ဒီးချံသအၢထိၣ်အသးလၢအသဝံနၣ်လီၤ.

၃. **သအၢအသး** နဲၣ်မ့ၢ်ခံၣ်တံာ်ပြဲမိၤတကလှာ်အှၣ်ပှၤကညီဒီးထိၣ်လၢပှၤကညီလီၤအါအါကလဲာ်ဒီးပှၤကညီဆိၣ်ကဲၤဖှဒီးကုၢ်လီၤဖိပှၢ်နၣ်ဒီးဒီးအသးလၢမှၣ်ခုၣ်သဝံနၣ်ပစံးလၢသအၢအသးလီၤ. ပှၤကညီလဲၤဟးလၢပှၢ်ကျါနၣ်တုၣ်ဘၣ်ခံၣ်တံာ်အဒၢဒီးခံၣ်တံာ်ထိၣ်အါအါကလဲာ်ဒီးသအၢအသးလၢဖိပှၢ်လၣ်ဒီးဖှနၣ်လီၤ.

၄. **တၢ်သအၢ** နဲၣ်မ့ၢ်ကတံၤလၢပဖိသံးဒီးပဒီးနှၢ်သံးအသဝံးလၢအပှၤနၣ်ပကီးလၢတၢ်သအၢလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်သအၢတၢ်သအါလီၤ. တၢ်သအၢနၣ်မ့ၢ်ကတံၤတၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်တကလှာ်လီၤ.

၁. **သအၢၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ထံတယွၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢထံသအၢၣ်လီၤ. ထံအၢၣ်ဂၢါနၣ်မ့ၢ်ထံသအၢၣ်လီၤ. ကွံပှၤနၣ်ထံသအၢၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသအၢၣ်ထၢၣ်. သအၢၣ်သအၣ်လီၤ. ကွံပှၤနၣ်ထံသအၢၣ်ထၢၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. **ကွၢ်သအၢၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲာ်ကျ့ထိၣ်အသးဆူအခိၣ်တခီနၣ်ဒီးအမဲၢ်ဂၢါဝဲဒီးတဖျးဘၣ်အမဲာ်နၣ်ပစံးလၢအမဲာ်ကွၣ်သအၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကွၣ်သအၢၣ်ကွၣ်သအၣ်လီၤ. မၤဒိၣ်အမဲာ်ကွၣ်သအၢၣ်လီၤ.

၃. **တိၤသအၢၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပတိၤတံာ်ထံယွၤတသ့ဘၣ်ဒီးကဲလၢကွံနၣ်ပစံးလၢထံတိၤသအၢၣ်လီၤ. ပတိၤတံာ်ထံခိၣ်ဒီးထံတိၤသအၢၣ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတိၤသအၢၣ်တိၤသအၣ်လီၤ.

၁. **သအုး** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအအၢကတၢၢ်နၣ်ပစံးလၢသအုးလီၤ. တၢ်ဘၣ်အၢနးကတၢၢ်နၣ်ပကီးလၢတၢ်သအုးလီၤ. ဒီးတၢ်အၢကတၢၢ်လၢအိၣ်သံကစဲာ်ပှၤကညီအညၣ်နၣ်မ့ၢ်တၢ်သအုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သအုးတၢ်သဟိၤလီၤ. တၢ်အံၣ်ပှၤနၣ်မ့ၢ်တၢ်သအုးအပှၤလီၤ. ထံဖိၣ်လီၢ်နၣ်မ့ၢ်တၢ်သအုးအပှၤလီၤ. ဖိာ်မုၣ်အတၢ်နၣ်ပသးပှၢ်စံးလၢတၢ်သအုးလီၤ. ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဃၢ်တၢ်အၢတၢ်သီနၣ်မ့ၢ်တၢ်သအုးလီၤ. ဒီးဘိၣ်သအိၣ်နၢ်မ့ၢ်တၢ်သအုးတကလှာ်လီၤ. တၢ်ဝံတၢ်နါတၢ်ယှာ်တၢ်ပျုၢ်နၣ်တၢ်သအုးတကလှာ်လီၤ. တၢ်ဝံတၢ်နါနၣ်သအုးသဟိၤနးကၢ.

၂. **ထုသအုး** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆိၣ်တၢ်လၢအၢကတၢၢ်နၣ်ပစံးလၢထုသအုးအကိာ်လီၤ. ပှၤကညီထုသအုးအကိာ်နၣ်စံးဆါပှၤကစံးဝဲလၢနကအိၣ်တၢ်လံၢ်စံးဝဲ. ဒီးပစံးလၢထုသအုးအကိာ်လီၤ. ပှၤကညီတုၤထုသအုးအကိာ်ဒီးကဘၣ်ဝ့ၤဘၣ်တိၢ်ဘၣ်ကွိၢ်ဘၣ်ထွဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထုသအုးထုသဟိၤလီၤ.

၃. **သံသအုး** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤသံဆူၣ်သံကနိး. ခုအုၣ်သံလီၤဖျးသံ. လီၤလှၢ်သံလီၤတဲာ်သံ. သံထိဒၢဟံၣ်မ့ၢ်လီၤဒီးပစံးလၢသံသအုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံသအုးသံသဟိၤလီၤ.

၁. **သအုး** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ခၣ်ဒီးဟးမးရဲာ်ရဲာ်နၣ်ပစံးလၢသအုးလီၤ. သကိၤသအုးနၣ်ပအိၣ်ခၣ်ဟးဝဲဒီးပစံးလၢသအုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသအုးသအးလီၤ. သကိၤသအုးနၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်သအုးဒီးပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်.

၂. **သအုး** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်ဒ်ကနုးတၢ်အသိးလၢအကလုၢ်တမှာ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢအကလုၢ်သအုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအကလုၢ်သအုးကထုးလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်အကလုၢ်သအုးကထုးဒ်အသးဒိၣ်တိၣ်သိးလဲၣ်.

၃. **ခၣ်သအုး** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ခၣ်လၢအနးကတၢၢ်လၢပအိၣ်တနၢ်ဘၣ်နၣ်သကိၤခၣ်နၣ်ခၣ်သအုးတုၤပယှၢ်တလီၤဘၣ်လီၤ. ဒီးကၣ်သၣ်ခၣ်သအုးနးကၢ.

၁. **သအှ** နဲၣ်မ့ၢ်ဖိာ်လၢပသူၣ်ဒၢတကလှာ်အတၢ်ဟဲဝဲဒီးပကီးလၢသအှလီၤ. သအှနၣ်ပဖိအိၣ်ကသ့နၢမူနးကၢ. ဒီးပကီးလၢသအှဖးဒိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသအှသဃီလီၤ.

၂. **သအှဖိ** နဲၣ်မ့ၢ်သအှတကလှာ်အတၢ်ပြံဒီးအဘိပြံနၣ်ပကီးလၢသအှဖိလီၤ. သအှဖိနၣ်အဘိပြံကဒံလီၤ.

၁. **သအဲး** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်လှၣ်ဒၢစ ခုထိၣ်အသးစှၢဝဲဒီးပစံးလၢသအဲးလီၤ. သ့ၣ်လၢဆိုးတဖၣ်နၣ်အညၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးပတဲနၣ်သအဲးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသအဲးထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဝၣ်လှၣ်စခုထိၣ်အသးနၣ်ပစံးလၢသအဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သအဲးသအိး** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးဒိၣ်ထိၣ်ကနုးကနၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်သအဲးသအိးလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်လၢအ

ဝၤလိၤသအဲးသအီးဒီးအဝၤသးဒိၣ်ထိၣ်ထီၤ.
၃ **ခိၣ်သဢဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်တဲာ်မၤသးကဆိုးကဆ့ၣ်လၢပခိၣ်ညါသးမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပခိၣ်မ့ၣ်ဗိာ်ဒီးမၤသး ကဆိုးကဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပခိၣ်သအဲးလီၤ. ပှၤဝဲၣ်ကလိးန့ၣ်ဘျါနာ်သကူအခိၣ်သအဲးဝဲလီၤ.
၁. **သဢီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးနါပှၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသအီလီၤ. ပှၤကညီအသအီန့ၣ်မ့ၢ်အကစၢ်အကူၢ်အဂီၤလၢအိၣ်ဒီးအစုဒီးအဃံတကူာ်န့ၣ်မ့ၢ်အသအီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသအီသအါလီၤ. ဒီးပစံးလၢအသအီစ့ၢ်ကီးလီၤ. စသအီပှၤဆါကၢ.
၂. **သဢီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံစိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်သံစိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသအီလီၤ. ပှၤသံအကလၤကူၤဒီးအသအီအိၣ်လီၤတဲာ်လီၤ.
၃. **သဢီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ဒံၣ်အဖံးန့ၣ်ပစံးလၢအဒံၣ်သအီလီၤ. ဆီဒံၣ်သအီန့ၣ်မ့ၢ်ဆီဒံၣ်အဖံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသအီသအါလီၤ. တၢ်ခိၣ်ဃံန့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်သအီစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၄. **သဢီသ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူာ်သ့ၣ်အလာ်အိပှၤလီၤဆၢၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပသအီသ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပသအီသ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤသအီသ့ၣ်အလာ်ပှၤလီၤဆၢၣ်မးကအိကျိၤလီၤ.
၁. **သဢီး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်ကတြါတိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအခိၣ်အသအီးလီၤ. ပှၤတဂၤထုကုတနအခိၣ်သအီးနးကၢ. ထိရိၤပထုတၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်လၢအပှၤလဲၢ်ထိၣ်ဆူအခိၣ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢသအီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသအီးသအးသအီးတဖၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသအီးထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.
၂. **သဢီး** န့ၣ်မ့ၢ်ထိးနါဒုခံလဲၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသအီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢစအီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိးန့ၣ်အနါဒုခံသအီးဒီးကဒ့အိၣ်အဆၣ်လၢအနါဒုန့ၣ်လီၤ.
၃. **သဢီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးဟ်သးသပှၢ်တၢါထီဘိလၢပှၤဂၤအလီၤန့ၣ်ပစံးလၢဟ်သးသအီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသအဲးသအီးလီၤ. ပှၤဟ်သးသအဲးသအီးန့ၣ်ပအိၣ်ဒီးအီၤတမှာ်ဘၣ်.
၁. **သဢိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအနါဒုပှၤကလုၤစၢ်ကျိၣ်ကျဲဒီးအသွံၣ်နုးန့ၣ်ပစံးလၢနါဒုသအိၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤနါဒု သအိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်နါဒုပှၤကလုၤစၢ်ကျိၣ်ကျဲဒီးအသွံၣ်နုးန့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအနါဒုသအိၣ်သအၣ်လီၤ.
၂. **ပီၤသဢိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိာ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢပီၤသအိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆိၣ်ပကိာ်ပှၤလီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၢ်ထံၣ်ပတၢ်ဒီးဒၢနာ်ဝဲဆူအပီၤသအိၣ်ပှၤလီၤ.
၃. **ဘိၣ်သဢိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ခုန့ၣ်ပကိးလၢဘိၣ်သအိၣ်လီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်အိၣ်ပှၤကညီတနီၤနီၤမ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်ဒူလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘိၣ်သအိၣ်ထိးတြိာ်,ဘိၣ်သအိၣ်တၢကဝဲၤလီၤ.
၁. **သဢီထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်တၢ်ကသ့ၣ်ထိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသအီထိၣ်လီၤ. ကသံၣ်န့ၣ်တုၤပဟ်ပတထိၣ်ဝးဘၣ်အခိၣ်ဒီးပဟ်ကသ့ၣ်ထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသအီထိၣ်လီၤ. ကသံၣ်နၢန့ၣ်တုၤသအီထိၣ်န့ၣ်တနၢလၢၤဘၣ်.
၂. **သဢီသ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူာ်လီၤဆၢၣ်သ့ၣ်လာ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢပသအီသ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသအီသ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သ့ၣ်တုၤဒိၣ်ဒီးပကူာ်န့ၣ်ပသအီအလာ်ပှၤလီၤဆၢၣ်ဒီးပကူာ်ကၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသအီသအါလီၤ.

၁. **သဓါကလာ်** ပှၤနံၤဝဲသိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနံၤသဓါကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢနံၤသဓၢကလာ်လီၤ. ပှၤကညီနံၤအါဂၤန့ၣ်သိၣ်သဓါကလာ်စံးဝဲဒၣ်.
၁. **သါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသမူဒံးအခါန့ၣ်ပသြူးထိၣ်သြူးလီၤန့ၢ်ကလံၤဆူပသးကံၢ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢပသါလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသူပသါပစံးဒီးအဆိန့ၣ်လီၤ. ကယါတၢ်အိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်ချၢအံၤလၢအဝးသ့ဟူးသ့တဖၣ်န့ၣ်သါသ့ကီးမံၤဒဲးလီၤ. သါ န့ၣ်မ့ၢ်သါထိၣ်သါလီၤ, သါသဖိစံးဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤမံဒီးသါမးသိၣ်သ္ဓသ္ဓလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်ဘုံးအသးဒီးသါမးကဖၢကဖၢလီၤ. ကယါတၢ်သါန့ၣ်အိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်ချၢအါမးလီၤ.
၂. **သါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးပှၤဂၤန့ၣ်လၢသါတစုစုလီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၢ်ပစံးအီၤလၢသါဂ့ၤဓါ, ပှၤတဂၤစံးလီၤအသးလၢသါဂ့ၤသါဝါလီၤ. နသါကလဲၤဆူလဲၣ်နသါကအိၣ်မှၤဓါ, တလၢၤသါကအိၣ်မှၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.
၃. **သါကနါ** န့ၣ်မ့ၢ်နိၣ်တကလှာ်အိၣ်ဒီးအကဗိာ်ဒီးအလၣ်ဒ်ဝၣ်လၣ်အသိးဒီးဒီးဆူၣ်ဝဲဒီးအမ့ၢ်အဘိဒီးအဒီးလၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသါကနါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတိၢ်မ့ၢ်သါကနါလီၤ. သါကနါန့ၣ်ခဲထိၣ်လၢစုးန့ၣ်ပကျိၢ်ဘၣ်နးကၢလီၤ.
၄. **သါကနါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝံတဖၣ်စံးလၢသါထံၣ်ကလိးလၢညါခိဒီးကိးဝဲလၢသါကနါလီၤ. စံးဝဲလၢသါတနါစ့ၢ်ကီးလီၤ. သါကနါလီၤဒၢးဝံဒီးဝံဃုတၢ်ကလိးန့ၣ်စံးဝဲလၢသါကနါဃုလီၤ. သါကနါဃုတၢ်ကလိးန့ၣ်သ့တဟ့ၣ်ဘၣ်သ့ဆါတဘျါဘၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.
၅. **သါကဘှၢကဘှၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤတကဲနးဒီးသါအတဟိၣ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်ဒီးသါဖိနဲဖိနဲဒီးပစံးလၢသါကဘှၢကဘှၢလီၤ. ပှၤတဂၤသါကဘှၢကဘှၢဘူးဒီးအသးကလၢာ်လီၤ.
၆. **သါကမၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသါလဲၤလၢပသးကတၢၢပှၤဒီးပသးဆိးကဲးန့ၣ်ပစံးလၢပသါကမၣ်လီၤ. စသါကမၣ်ဒီးစသးဆိးကဲးမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသါကမူၤသါကမၣ်လီၤ.
၇. **သါကရူၤသါကရာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သဘျုးအုၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်သဘျုးဖိၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသါကရူၤသါကရာ်လီၤ. ဃိၤမ့ၢ်ဟဲဖိၣ်ပှၤသါကရူၤသါကရာ်န့ၣ်ပဃုၢ်တချူးဘၣ်. ဘိၣ်သအိၣ်အုၣ်ထွံၣ်တနသါကရူၤသါကရာ်ဒီးန့ၢ်ဝဲလီၤ.
၈. **သါဂ့ၤသါဝါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီစံးထိၣ်ပတြၢၤလီၤအသးဒီးပစံးလၢစံးလီၤအသးလၢသါဂ့ၤသါဝါလီၤ. ပှၤတဂၤစံးလီၤအသးလၢသါဂ့ၤသါဝါစံးဝဲဒၣ်.
၉. **သါဃၤကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကတိၤနၣ်ဒ္ဓၣ်တၢ်လၢတကိဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသါဃၤကလာ်လီၤ. ဟံၣ်သါဃၤကလာ်န့ၣ်ပမၤတကိဘၣ်. တလါသါဃၤကလာ်န့ၣ်ပမၤသ့ထီဘိလီၤ.
၁၀. **သါဃီ** န့ၣ်မ့ၢ်သါဟုအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘုံးပသးဒီးပသါနးနးကလဲာ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသါဟုသါဃီလီၤ. ပှၤတဂၤထိၣ်ကစၢ်ဒီးသါမးသါဟုသါဃီလီၤ. ဒီးပစံးလၢသါဝံသါဃီစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၁၁. **သါဃိၣ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးတလှာ်လၢအနးကတၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပသးလီၤလၢအနးကတၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢပ သးလီၤ သါဃိၣ်ကလာ်

လီၤ. စလဲၤတၢ်စီနီၣ်တလံာ်စသးလီၤသါယီၣ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟီၣ်တၢ်ဒီးစသးလီၤမးသါယီၣ်ကလာ်လီၤ. စက်တီၤ, တီၤဝးဒီးစသးလီၤမးသါယီၣ်ကလာ်လီၤ.

၁၂. **သါငံာ်ငံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤမံလၢသါသီၣ်ဒိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢမံသါငံာ်ငံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံသါငံာ်ငံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမံသါသီၣ်ငံာ်ငံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၃. **သါတကး** နူၣ်မ့ၢ်သါတကုးအဆိလီၤ. မ့ၢ်ပသါဒီးနီးကတာ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသါတကုးသါတကးလီၤ.

၁၄. **သါတကုး** နူၣ်မ့ၢ်ပသါနူၣ်ဘၣ်တစုစုနီးကတာ်ဝဲဒီးပသးဆါဝဲနူၣ်ပစံးလၢသါတကုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသါတကုးသါတကးသါတကုးသါတယီၣ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအိၣ်ဒီးသါတကုးကြိကြိးဒၣ်တၢ်လီၤ. တနီၤနီၤဟီၣ်ဒီးသါတကုးဝဲလီၤ.

၁၅. **သါတယီၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သါတကုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသါနီးကတာ်သီၣ်တၢးတၢးဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသါတကုးသါတယီၣ်လီၤ.

၁၆. **သါတမါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤထိၣ်ဒၣ်အသးထီရိၤတမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်အိၣ်ထိၣ်ဒၣ်အတၢ်ထီရိၤတမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢသါတမါလီၤ. သ့ၣ်နူၣ်အိၣ်သါတမါဒီး ဓဲထိၣ်ဒၣ်တၢ်ဒီးပတသူၣ်ဘၣ်အီၤဘၣ်. ပှၤတဂၤအိၣ်သါတမါဒီးဟီၣ်ဝဲလီၤ.တၢ်ဆါနူၣ်သါတမါဒီးမၤထိၣ်အသးလၢပလီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသါတမါသးတမါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၇. **သါတးကလာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဒဲတၢ်တဘီမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပတိၢ်တၢ်တဘီမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပဒဲသါတးကလာ်,ပတိၢ်သါတးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒဲအဖိအမဲာ်သါတးကလာ်ဒီးအဖိဟီၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးတိၢ်အမါသါတးကလာ်လီၤ.

၁၈. **သါတးဒီး** နူၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤဟီၣ်သါတးဒီးစမၤတနံၤဘၣ်. ပှၤတဂၤလီၤတဲာ်သါတးဒီးကသံတ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲသါတးဒီးယဲၤလီၤမးလီၤ.

၁၉. **သါတူာ်ကိာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသအိပှၤဆါဒီးပသါတပှဲၤဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပသါတူာ်ကိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသအိပှၤဆါဒီးသါတူာ်ကိာ်မးဝဲတကူာ်စိၤတကူာ်စိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသါတူာ်ကိာ်သါတူာ်ယိၢ်လီၤ.

၂၀. **သါထိၣ်သါလီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပသြူးထိၣ်သြူးလီၤနူၢ်ကလံၤဆူပနါဒ့ပှၤနူၣ်ဒီး ပစံးလၢ သါထိၣ်သါလီၤလီၤ. ပှၤကညီ နူၣ်သါထိၣ်သါလီၤဝဲဒီးအိၣ်မှာ်ဝဲလီၤ.

၂၁. **သါပှာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသါသဖိဒီးပစံးလၢသါပှာ်လီၤ. ကသ့ၣ်သါပှာ်သီၣ်ဖြူာ်ဖြူာ်လီၤ.

၂၂. **သါဘၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒီးပသးတတူာ်ဘၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢသါဘၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသါဘၣ်တိာ်မှၣ်တဂၤဒီးနူၢ်ဝဲလၢအမါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ဘၣ်သါဘၣ်လီၤ.

၂၃. **သါရၤရၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်ပှၤဂၤဒီးပကတိၤတၢ်ကမဲးကမိးဒီးပစံၣ်တဲၤတိာ်တဲၤတၢ်နူၣ်ပစံးလၢပကတိၤတၢ်သါရၤရၤလီၤ. ပှၤတဂၤပလဲၤအိၣ်သကိးဒီးကတိၤမးတၢ်သါရၤရၤလီၤ.

၂၄. **သါသနါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အလုၢ်အလၢ်နူၣ်ပစံးလၢသါသနါလီၤ. တၢ်အိၣ်ဒီးအစိကမီၤအလုၢ်အလၢ်နူၣ်မ့ၢ်သါသနါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဗိာ်ထွဲတလၢၤအခံလီၤ. ကစၢ်ယွၤအသါသနါနူၣ်အိၣ်ထိၣ်လၢကိၢ်မှၢ်နာ်ဒီးတုၤလၢကိၢ်မှၢ်ထိၣ်လံလီၤ.

၂၅. **သါသနါထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးအစိအကမီၤအလုၢ်အလၢ်အိၣ်ထိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသါသနါထိၣ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤအသါသနါထိၣ်လၢပှၤကညီအကျါလၢကိၢ်မှၢ်ထိၣ်အံၤလီၤ.

၂၆. **သါသဖိ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤသါထိၣ်လၢအဆူၣ်ကတၢၢ်နူၣ်ပစံးလၢသါသဖိလီၤ. ပှၤတဂၤသါသဖိသီၣ်သါသွကလာ်လီၤ. ဂ့ၢ်သါသဖိသီၣ်သဖွးကလာ်လီၤ.

၂၇. **သါဟုသါဟဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဖိထံၣ်အမိၢ်အပၢ်ဒီးသးဝံၣ်ထိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢမၤဝဲသါဟုသါဟဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်အမိၢ်ဒီးသးဝံၣ်ထိၣ်မးဝဲသါဟုသါဟဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသါဟုသါဟဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၈. **ကသါ** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ကိၢ်ဘၣ်ပှၤနူၣ်ပစံးလၢလၢမ့ၣ်ကသါဘၣ်ပှၤလီၤ. ထီရိၤမ့ၣ်ကိၢ်ဘၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢမ့ၣ်ကသါဘၣ်ခဲလာ်လီၤ. ပစံးလၢမ့ၣ်အူကသါစ့ၢ်ကီးလီၤ. မ့ၣ်ကသါဘၣ်ယၤကိၢ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကသဲကသါလီၤ.

၂၉. **ကသါကလဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဒ်တလိၢ်လိၢ်အသိးလီၤ. ပှၤတဂၤဟဲဆူစအိၣ်ကသါကလဲာ်.

၃၀. **ကိာ်ထိၣ်သါ** အဝဲအံၤတဘီအိၣ်လၢသါအကျါနူၣ်အခီအပယီတအိၣ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးအိၣ်လၢထါကျါနူၣ်အါမးလီၤ.

ကိာ်ထိၣ်သါလၢကျိၤနါစ့ၤ ဘၣ်ထိၣ်သပိၤအလိၢ်မံ
ဘီဒိၣ်လီၤဆဲးနသးညူ သါလၢစီၤဘီးထိၣ်ဝၣ်ကး
သါလၢစီၤဘီးထိၣ်ဝၣ်မံၤ ဘၣ်ထိၣ်သပိၤအလိၢ်ဒါ

၃၁. **တသါ** နူၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. နလဲၤနဲဝံၤစကလဲၤကွၤယဲတသါ. နအိၣ်မ့ၤဝံၤစကအိၣ်ကွၤယဲတသါ. စိာ်ကွၤနဖိတသါ, စကအိၣ်မ့ၤ. စဝံတၢ်ဘျုးဝံလံဝံကွၤနဲတသါ.

၃၂. **တသါသါ** နူၣ်မ့ၢ်တလိၢ်လိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်ဝံၤအိၣ်ကွၤမ့ၤမ့ၢ်ဂ့ၤပလဲၤတၢ်ဝံၤပလဲၤကဒီးနူၣ်ပစံးလၢတလိၢ်လိၢ်တသါသါလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မ့ၤတလိၢ်လိၢ်တသါသါစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မ့ၤတလိၢ်လိၢ်တသါသါစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၃. **တၢ်သါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟူအဆိလီၤ. မ့ၢ်တၢ်ပရၢပစၢၢ်ကျိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟူတၢ်သါလီၤ.

၃၄. **ဟ့ၣ်သါ** နူၣ်မ့ၢ်ပဟ့ၣ်ပဖိလၢတၢ်စုလိၢ်ခိၣ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢပဟ့ၣ်သါလီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်သါအဖိလၢစုတပိၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ၣ်သါဒီးသါလီၤ.

၁. **သး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သအိပှၤအိၣ်ဒီးအညၣ်ကူၢ်လိၣ်ကလိၣ်ဒီးပစံးလၢသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်သးလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤနူၣ်အိၣ်ဒီးအသးကီးအမံၤလီၤ.

၂. **သး** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢသၣ်အချံနူၣ်ပကီးလၢသးလီၤ. ဘုအိၣ်ဒီးသးလူၢ်အိၣ်ဒီးသးဒံအိၣ်ဒီးသးတၢသၣ်ကလုာ်ကလုာ်အိၣ်ဒီးအသးခဲလာ်လီၤ. ဘုသး, ပန့ၢ်သး, တူၢ်ရှၢ်သးထီရိၤတၢသၣ်အိၣ်ဒီးအသးဒီးပစံးလၢအချံစကီးလီၤ.

၃. **သးကစၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤအစိအကမီၤစီဆုံဝဲလၢပကီးယုာ်အသးဒီးယွၤဒီးကဲဝဲလၢယွၤနီၢ်နီၢ်နူၣ်ပကီးလၢသးကစၢ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢသးမ့ၢ်ကစၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **သးကညီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ပှၤလၢဖှိၣ်နူၢ်ယာ်ကဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤလၢအ

ကလု်ကတိၤတၢ်စၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကွၢ်ဒီးပသးလီၤလၢအယိဒီးပစံးလၢ ပသးကညီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဖှိဉ်ဒီးပသးကညီၤအီၤလီၤ. ပှၤတဂၤ ကတိၤတၢ်အကလု်စၢ်ဒီးပသးကညီၤအီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢသူဉ်ကညီၤသးကညီၤလီၤ.

၅. **သးကတာ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီတၢ်မိဉ်နှၢ်အသးလၢအမါအဝၤဒီး အိဉ်တကဲဘဉ်နူဉ်ပစံးလၢအသးကတာလီၤ. ဖိသဉ်ခွါတနီၤနီၤအ သးကတာနးကၢ, တနီၤနီၤ အသးတကတာဘဉ်အါနာ်ကဉ်သံ ဘဉ်, ဗိာ်မှဉ်တဖဉ်နူဉ်ဒ်နူဉ်အသိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူဉ် ကတာသးကတာလီၤ.

၆. **သးကတုၤ** မ့ၢ်ပသးပှၤနိဉ်ပသးဒီးပစံးလၢပသးကတုၤလီၤ. ပပျုၢ်တၢ်ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၤနိဉ်ပသးနူဉ်ပစံးလၢသးကတုၤလီၤ. ပှၤတ ဂၤထံဉ်ထိးဒီးအသးကတုၤဒီးတဆဲးဘဉ်ဝဲဘဉ်,သးပှၤနိဉ်ကွံာ်အ သးလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသးကတုၤယာ်ယါလီၤ.

၇. **သးကဒေါ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤသံဒီးအသးလၢာ်တကီၢ်ဓါနူဉ်ပစံးလၢအ သးကဒေါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအသူဉ်ကဒံသးကဒေါလီၤ. ပှၤ တဂၤမၤတကဲတယာ်တမီၢ်ဒီးမၤဒိဉ်ဒီးအသးကဒေါဝဲလီၤ.

၈. **သးကနီး** နူဉ်မ့ၢ်ပပျုၢ်တၢ်ဒီးပသးဝးဆဲးတိၢ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢပ သးကနီးလီၤ. စထံဉ်ဘိဉ်သအိဉ်ယှၢ်ထိဉ်ဒီးစသးကနီးမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူဉ်ကနီးသးကနီးလီၤ.

၉. **သးကနီး** နူဉ်မ့ၢ်ပမၤတကဲပတဟိဉ်တအိဉ်ဘဉ်ဒီးတၢ်ဘှံးပ သးဒီးပသးဝးဆဲးတိၢ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢပသးကနီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပ သးကနီး ကစုာ်ပစံးဒီးအဆိဒ်နူဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပသူဉ် ကနီးသးကစုာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀. **သးကဘျဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ပံသါတပှဲၤဘဉ်ပသါတဘျးသါဘဉ်ဒီးပစံး လၢပသးကဘျဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲအတဟိဉ်တအိဉ်လၢၤ ဘဉ်ဒီးကီးအသးကဘျဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအသးကဘျဉ်စ့ၢ်ကီး လီၤ.

၁၁. **သးကမဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ပကွၢ်ဗိာ်မှဉ်ဂ့ၤဒီးပသးအါလိဉ်ထိဉ်ဝဲလၢပ ကမၤကမဉ်အီၤဒီးပစံးလၢပသးကမဉ်လီၤ. ထိရီၤပသးလိဉ်ထိဉ် လၢအအါအသိနူဉ်ပစံးလၢပသးကမဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ သူဉ်ကမဉ်သးကမဉ်လီၤ. ပထံဉ်ဗိာ်မှဉ်ဂ့ၤနူဉ်ပတကွၢ်ဘဉ်လၢ ထဉ်လၢစိးဘဉ်ပကွၢ်ဒီးပသးကမဉ်လီၤ.

၁၂. **သးကမိၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢပအဲဉ်အီၤနူဉ်ပကိးမှာ် အမံၤလၢသး ကမိၤလီၤ. နကလဲၤဆူလဲဉ်သးကမိၤဓၢ. ဒီးပဖိပမါနူဉ်ပကိးလၢ သးကမိၤတစုစုလီၤ.

၁၃. **သးကရး** နူဉ်မ့ၢ်လံာ်ကွီၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လံာ်လၢပဒိဉ်စံဉ် ညီဉ်ကွီၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤနူဉ်ပစံးလၢလံာ်ကွီၢ်သးကရးလီၤ.

၁၄. **သးကလး** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သီးတကလုာ်လၢပှၤမၤဝဲလၢသိ ဆူဉ်ဒီးပကိးလၢသးကလးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသးဘုဉ်သး ကလးလီၤ. သးကလးနူဉ်အိဉ်ဒီးအဂီၤဒီးအသူဒီးအဝါလီၤ.

၁၅. **သးကလဲၤ** မ့ၢ်တၢ်မိဉ်ဘှီးပသးဒီးပစံးလၢသးကလဲၤလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢသူဉ်ကလဲၤသးကလဲၤလီၤ. စမူၤညါသူးစသးက လဲၤနးကၢစကဘှီးလီၤ.

၁၆. **သးကဖီၤ** နူဉ်မ့ၢ်သုဉ်တကလုာ်အလဲဂီၤဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢ သးကဖီၤလီၤ. ဒီးတအိဉ်ဘဉ်လၢကီၢ်တဝဲဉ်အံၤဘဉ်အိဉ်လၢ ကီၢ် မိဉ်လမ့ဲဉ်ပှၤမိဉ်လၢမ့ဲဉ်ဖိစံးဝဲလီၤ.

၁၇. **သးကအုး** နူဉ်ဘဉ်ယးဒီးသးအုးလီၤ. ကွၢ်လၢသးအုးတကု်.

၁၈. **သးကါ** နူဉ်မ့ၢ်ပကွၢ်ပှၤဂၤအတၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်မိဉ်ဟံးန့ၢ်ပသးနူဉ် ပစံးလၢပသးကါလီၤ. ပဟံးန့ၢ်မ့ၢ်တန့ၢ်ဘဉ်ဒီးတၢ်မိဉ်ပလၢဟးဂီၤ ပသးဒီးပစံးလၢပသးကါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူဉ်ကါသးကါ လီၤ.

၁၉. **သးကၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ပသးလီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးစုဉ်လီၤလၢတၢ် မိဉ်ဟိဉ်ပသးနူဉ်လီၤ. ဒီး ပစံးလၢသူဉ်ကၢ် သးလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤ တဂၤအဖိသံဒီးဟိဉ်ဝဲဒီးစကနဉ်ဒီးစသးကၢ်သးလီၤမးလီၤ.

၂၀. **သးကး** နူဉ် မ့ၢ်သးအုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပျုၢ်တၢ်ပဘဉ်ယိဉ် တၢ်နူဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးအုးသးကးလီၤ.

၂၁. **သးကး** နူဉ်မ့ၢ်ဟုးကးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖိသဉ်အဟၢဖၢဖၢနူဉ် ပစံးလၢဟုးကးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုးကးသးကးလီၤ.

၂၂. **သးကၢ်ပူၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးအိပူၤလၢဆိကမိဉ်ထိဉ်တၢ် ဟဲထိဉ်ဝဲအလီၢ်နူဉ်ပစံးလၢသးကၢ်ပူၤလီၤ. ဒီးထိရီၤတၢ်အိပူၤလၢ အသးကျါနူဉ်ပစံးလၢသးကၢ်ပူၤခဲလၢာ်လီၤ. ထိရီၤတၢသဉ်အိဉ် ဒီးအသးကၢ်ပူၤ, ပှၤကညီအိဉ်ဒီးအသးကၢ်ပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတ ဂၤဆိကမိဉ်ထိဉ်တၢ်လၢအသးကၢ်ပူၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသူဉ်ကၢ်သး လဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၃. **သးကှဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤအၢလၢကွၢ်ပှၤဂၤအတၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်မိဉ်မၤဟး ဂီၤအသးနူဉ်ပစံးလၢသးကှဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူဉ်ကှဉ် သးကှဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသးကှဉ်သးကးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢ သးကှဉ်သးကဘျုးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၄. **သးကှဉ်ကလံ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢကွၢ်ပှၤဂၤတၢ်ဒီးလီးကီဝဲဒီးမၤ ဟးဂီၤဝဲနူဉ်စံးဝဲလၢပှၤဂၤမၤဂီၤဒီးပစံးလၢသးကှဉ်ကလံလီၤ. ပှၤ တဂၤအသးကှဉ်ကလံဒီးမၤဟးဂီၤပှၤဂၤအတၢ်ဒီးစံးဝဲလၢပှၤဂၤ မၤဟးဂီၤလီၤ.

၂၅. **သးကဲၤထိဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ပသးဒိဉ်ထိဉ်လၢအနးကတၢၢ်နူဉ်ပစံးလၢ ပသးကဲၤထိဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဂီၤတၢ်ဒီးစသးကဲၤထိဉ်မးလီၤ. ပှၤ တဂၤစံးသိးယၤဒီးစသးကဲၤထိဉ်မးလီၤ.

၂၆. **သးကိၢ်** နူဉ်မ့ၢ်ပဘဉ်ယိဉ်တၢ်ပသးတမှာ်ဘဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပသး အုးတၢ်ပအိဉ်တမှာ်ဘဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပသးကိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢသးကိၢ်သးဂီၤလီၤ. ပှၤမ့ၢ်ထံဉ်လီၤအတၢ်ဒဲးဘၣးဒီးအသး ကိၢ်ဝဲလီၤ.

၂၇. **သးကိၢ်လူး** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤဂၤမၤကမဉ်ပှၤတမံၤမံၤပသးဒိဉ်ထိဉ် ဘျါတသ့ဘဉ် ဒီးပစံးလၢပသးကိၢ်လူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသး ကိၢ် ဟ့ပသးကိၢ်ဒုစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဆါစသးဒီးစသးကိၢ်လူး ဘျါတသ့ဘဉ်. ပှၤတဂၤမၤသံစတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးစသးကိၢ်ဟ့တ ဘျါဘဉ်. ပှၤတဂၤကတိၤဆါစသးဒီးစသးကိၢ်ဒုဘျါတသ့ဘဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူဉ်ကိၢ်လူးသးကိၢ်လူးလီၤ.

၂၈. **သးကိၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢလူၤဒဉ်အသးဒီးတကနဉ်ဘဉ်ပှၤဂၤအ ကလု်ဒီးဟ်ဆူဉ်အသးဟ်ဒုအသးနူဉ်ပစံးလၢအသးကိၤလီၤ. ပှၤ တဂၤအသးကိၤသမီးပသိဉ်ကှၤသီကှၤတဒိကနဉ်ဘဉ်ဝဲဘဉ်. ဒီး

ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကိၤသးကိၤလီၤ.

၂၉.**သးကီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးတအိၣ်ဘၣ်ဒီးပၢ်းနဲၣ် အတၢ်တိာ်ဝဲတန့ၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသးကီလီၤ. ပှၤတဂၤအသးကီ သမိး, ပၢ်းနဲၣ်အတၢ်တိာ်ဝဲတန့ၢ်ဘၣ်.

၃၀.**သးကိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဃုထိၣ်ဝၣ်လၢမဲးလိၢ်အဖီလာ်ဒီးပစံးလၢမဲး လိၢ်သးကိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သးကိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပဃုထိၣ်ဝၣ် လၢကျူဖးထီအဖီလာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. လၢမဲးလိၢ်အဖီလာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢ သးကိၤခဲလာာ်လီၤ. မဲးလိၢ်သးကိၤမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးကလီၤကပျၢၤ ဝဲလီၤ.

၃၁.**သးကျၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်ဝံၤပသးဒီးပအိၣ်မှၤဒီးပတဟိၣ်အိၣ် ထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပသးကျၢၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသးကျၢၤထိၣ်စ့ၢ် ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကျၢၤသးကျၢၤလီၤ.

၃၂. **သးကျၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤမၤတၢ်ပကွၢ်ဒီးမှာ်လၢပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိ ရီၤပမၤတၢ်မှာ်လၢပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပသးကျၢၤလီၤ. ဒီးပစံး လၢပသးကျၢၤထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိးတဒ့ဘၣ်သံဝၣ်ခီဒီးစသးကျၢၤ ထိၣ်မးလီၤ. ထိခိၣ်အိၣ်ဘှဒီးထွံၣ်အှၣ်သံန့ၣ်စသးကျၢၤထိၣ်မး လီၤ. ပှၤတဂၤဆူၣ်ဒီးမၤတၢ်စသးကျၢၤထိၣ်မးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢသ့ၣ်ကျၢၤသးကျၢၤ. သးစံာ်သးကျၢၤလီၤ.

၃၃.**သးကျၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပပလိၢ်ပသးဒ်ပသ့တလီၤကမၣ်တဂ့ၤဒီးပစံး လၢပသးကျၢၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဂၢ်သးကျၢၤ, သ့ၣ် စံာ်သးကျၢၤလီၤ. ပှၤလၢသ့ၣ်ဂၢ်သးကျၢၤန့ၣ်ပလိၢ်အသးကဲဝဲ လီၤ.

၃၄. **သးကျိ** န့ၣ်မ့ၢ်သးဂံာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလီၤသးပတ်တဘျါ ဘၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးဂံာ်သးကျိလီၤ. စခိၣ်တပူၤသးဂံာ်သး ကျိဒီးစတ်တဘျါဘၣ်.

၃၅.**သးကွံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်မိၣ်ဟံးန့ၢ်ပသးန့ၣ်ပစံးလၢပ သးကွံလီၤ. ပှၤတဂၤသးကွံခိၣ်ဖၢၣ်သတိာ်တဘၣ်ဒီးမၤဝဲန့ၢ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤသးကွံအဖိဒီးအဖိတအိၣ်ဘၣ်. ပှၤလၢတၢ်မိၣ်န့ၢ်ဘၣ်အ သးလၢတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသးကွံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကွံ သးကွံဝဲလီၤ.

၃၆.**သးခံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်အၢန့ၣ်ပစံး လၢသးခံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ခံးသးခံးလီၤ. ပှၤသ့ၣ်ခံး သးခံးန့ၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်လၢအဂ့ၤအအၢဘၣ်. နီၤဖးဝဲာ်ဖးတၢ် ဂ့ၤဒီးတၢ်အၢအဆၢတသ့ဘၣ်ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢသးခံးန့ၣ်လီၤ.

၃၇. **သးခု** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤန့ၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပထံၣ်ပမိၢ်ပပၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပတ ဟိၣ်အိၣ်ထိၣ်လၢပသးမှာ်ထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပသးခုလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢပသ့ၣ်ခုသးခုလီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်အမိၢ်ဟဲက့ၤဒီးအသးခု ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤမၤန့ၢ်ထီခိၣ်တဒ့ဒီးအသးခုဝဲလီၤ. ထိရီၤပထံၣ်န့ၢ် တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမၤန့ၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပသးမှာ်ထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပသးခု လီၤ.

၃၈.**သးခူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဒုထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသးခူလီၤ. ပလဲၤတၢ်ပသ ကိးအါန့ၣ်ပသးခူလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသးခူတလ့ၢ်စကီးလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ခူသးခူလီၤ. ပှၤလၢတပျုၤဘၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢ သးခူတလ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤထိၣ်ဆူပဒိၣ်အအိၣ်ဒီးဟ်သးခူတ လ့ၢ်လီၤ.

၃၉.**သးခူထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်လၢပသကိးအါဒီးပတပျုၤဘၣ်တၢ် ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသးခူထိၣ်လီၤ. ပလဲၤတၢ်တုၤပှၤလဲၤဒီးပှၤတဂၤ ဒီးပသးခူထိၣ်ဖးဒိၣ်လီၤ.

၄၀.**သးခိၣ်သ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးလၢထိးထိၣ်အသးလၢပပသိၣ်တခီ န့ၣ်ပစံးလၢပသးခိၣ်သ့ၣ်လီၤ. ထိရီၤတၢ်သးခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ထိးထိၣ် အသးဆူအပသိၣ်တခီန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအသးခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ် တုၤထိၣ်တဲာ်ဒီးအမိၢ်ပှၢ်သံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ခိၣ်သ့ၣ် သးခိၣ်သ့ၣ်လီၤ.

၄၁.**သးချူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖံးတၢ်မၤတၢ်ဒီးပဟ်ပသးတုၤလီၤဖီယိာ်ကျၢၤမ နၤဒီးပမၤပသးချူသဒ်းပလဲၤတၢ်ရဲပျၣ်သလဲၣ်ဒီးပစံးလၢပသးချူ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ချူသးချူလီၤ. ပှၤသးချူကဲလၢပဒိၣ် အပှၤဒီးမၤပဒိၣ်တၢ်မၤန့ၣ်ပဒိၣ်အဲၣ်ဒီးဝဲလီၤ.

၄၂.**သးဂံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလီၤသးလၢပတ်ဘျါကီဝဲနူၣ်ပစံးလၢသးဂံာ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးဂံာ်သးကျိလီၤ. တၢ်လီၤသးဘၣ်ပှၤ သးဂံာ်သးကျိနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးဂံာ်သးကွံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၃.**သးဂ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသးတဒိၣ်ဘၣ်. ပှၤလၢသးဒိၣ်ယိၣ်ဆိၣ် လီၤအသးဒီးဆိၣ်လီၤအသးကလ့ာ်ကလီၤနူၣ်ပစံးလၢအသးဂ့ၤ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဂ့ၤသးဝါလီၤ. ပှၤလၢအသးဂ့ၤနူၣ် ဆိၣ်လီၤအသးလီၤ.

၄၄.**သးကိာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပတှၢ်ထိၣ်ဃှၢ်နၢၣ်ကုနၢၣ်လၢဂ့ၢ်ဒီးပစံးလၢသး ကိာ်ကုလီၤ. ပမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဃှၢ်စိၤကုစိၤဒ်ကခၢၣ်ဝဲဒီးပသးကိာ်လၢဂ့ၢ် ဒီးခၢၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးကိာ်သးကာ်လီၤ.

၄၅.**သးကိာ်** နူၣ်မ့ၢ်သးလိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးဘၣ်အၢတၢ်လၢ တၢ်မိၣ်ဘှိးပသးနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးလိၣ်သးကိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤ အနၢ်အံၣ်ဘၣ်အၢဘၣ်သိ. သးလိၣ်သးကိာ်ဃၢနးကၢ.

၄၆.**သးကိၤ** နူၣ်မ့ၢ်သးကိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးဘၣ်ယိၣ်တၢ်လၢ ပသးတမှာ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးကိၢ်သးကိၤလီၤ.

၄၇.**သးဃု** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤသးဘၣ်ပှၤလၢအပှၤလိၢ်တအုၣ်ဘၣ်ဒီး ပြုထိၣ်ပြုကဒံကိၢ်ဃုကိၢ်ဃာ်ဒီးပစံးလၢသးဃုလီၤ. တၢ်သးဃု နူၣ်ဘၣ်ပှၤပဖှလၢကသံၣ်လီၤသးဒီးဘျါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢသးဃုသးဃၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သးဃုစကီးလီၤ.

၄၈.**သးဃိ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတကဲလၢတၢ်ဆါပှၤထိရီၤတမံၤနူၣ်ပတှၢ်မ့ၢ် တကဲဘၣ်ဒီးပသးဒိၣ်ထိၣ်နူၣ်ပစံးလၢပသးဃိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢသ့ၣ်ဃိသးဃိလီၤ.

၄၉. **သးစၢၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးအှၣ်တဲာ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤတုၤလီၤဖီယိာ် လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးပတအဲၣ်ဒီးဘၣ်လီၤတှၢ်လီၤဃီနူၣ်ပစံးလၢပသး စၢၢ်လီၤ. ပှၤလၢသးစၢၢ်န့ၢ်မၤတၢ်သးကိၢ်ဒီးဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢကလီၤ တှာ်လီၤဃီလီၤ.

၅၀. **သးစၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမုၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါ. ဖိဒံဖိသၣ်. ပှၤတှၢ် ထိၣ်ဘိၣ်မိနူၣ်ပစံးလၢသးစၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်စၢ်သး ဘိၣ်. သ့ၣ်စၢ်သးစၢ်လီၤ. ပှၤလၢသးစၢ်ဒံးနူၣ်အတဟိၣ်ဆူၣ်ဝဲလီၤ.

၅၁.**သးစၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသးကညီၤတၢ်သ့ဒီးလီၤချူနူၣ်ပစံးလၢအ သးစၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးစၢ်ဒီးပှၤဂၤကတိၤတၢ်ဒီးအီၤလၢအမှာ်

သး

ကလုၢ်ကတိၤတၢ်စၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကွၢ်ဒီးပသးလီၤလၢအယိဒီးပစံးလၢပသးကညီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဖှိၣ်ဒီးပသးကညီၤအီၤလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်အကလုၢ်စၢ်ဒီးပသးကညီၤအီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကညီၤသးကညီၤလီၤ.

၅. **သးကတၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတၢ်မိၣ်န့ၢ်အသးလၢအမါအဝၤဒီးအိၣ်တကဲဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢအသးကတၢလီၤ. ဖိသၣ်ခွါတနီၤနီၤအသးကတၢနးကၢ, တနီၤနီၤ အသးတကတၢဘၣ်အါနာ်ကၣ်သံဘၣ်, ဗိာ်မုၣ်တဖၣ်နူၣ်ဒ်နူၣ်အသိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကတၢသးကတၢလီၤ.

၆. **သးကတုၤ** မ့ၢ်ပသးပှၤနီၣ်ပသးဒီးပစံးလၢပသးကတုၤလီၤ. ပပျုၤတၢ်ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၤနီၣ်ပသးနူၣ်ပစံးလၢသးကတုၤလီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်ထီးဒီးအသးကတုၤဒီးတဆဲးဘၣ်ဝဲဘၣ်,သးပှၤနီၣ်ကွံာ်အသးလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသးကတုၤယာ်ယါလီၤ.

၇. **သးကဒါ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသံဒီးအသးလၢာ်တကိၢ်ခါနူၣ်ပစံးလၢအသးကဒါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအသ့ၣ်ကဒံသးကဒါလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲတယာ်တမံၢ်ဒီးမၤဒိၣ်ဒီးအသးကဒါဝဲလီၤ.

၈. **သးကနီး** နူၣ်မ့ၢ်ပပျုၤတၢ်ဒီးပသးဝးဆဲးတိၢ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢပသးကနီးလီၤ. စထံၣ်ဘိၣ်သအိၣ်ယှၢ်ထိၣ်ဒီးစသးကနီးမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကနီးသးကနီးလီၤ.

၉. **သးကနီး** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတကဲပတဟိၣ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ဘှံးပသးဒီးပသးဝးဆဲးတိၢ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢပသးကနီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသးကနီး ကစှာ်ပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပသ့ၣ်ကနီးသးကစှာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀. **သးကဘျၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပံၢ်သါတပှဲၤဘၣ်ပသါတဘျုးသါဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသးကဘျၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲအတဟိၣ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်ဒီးကီးအသးကဘျၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအသးကဘျၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၁. **သးကမၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ဗိာ်မုၣ်ဂ့ၤဒီးပသးအၢလိၣ်ထိၣ်ဝဲလၢပကမၤကမၣ်အီၤဒီးပစံးလၢပသးကမၣ်လီၤ. ထိရိၤပသးလိၣ်ထိၣ်လၢအအၢအသိနူၣ်ပစံးလၢပသးကမၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကမၣ်သးကမၣ်လီၤ. ပထံၣ်ဗိာ်မုၣ်ဂ့ၤနူၣ်ပတကွၢ်ဘၣ်လၢထၣ်လၢစိးဘၣ်ပကွၢ်ဒီးပသးကမၣ်လီၤ.

၁၂. **သးကမိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပအဲၣ်အီၤနူၣ်ပကီးမှာ် အမံၤလၢသးကမိၤလီၤ. နကလဲၤဆူလဲၣ်သးကမိၤဓၢ. ဒီးပဖိပမါနူၣ်ပကီးလၢသးကမိၤတစုစုလီၤ.

၁၃. **သးကရး** နူၣ်မ့ၢ်လံာ်ကွဲၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လံာ်လၢပဒိၣ်စံၣ်ညီၣ်ကွဲၢ်အဂ့ၢ်အကျိုၤနူၣ်ပစံးလၢလံာ်ကွဲၢ်သးကရးလီၤ.

၁၄. **သးကလး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးတကလုာ်လၢပှၤမၤဝဲလၢသိဆူၣ်ဒီးပကီးလၢသးကလးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသးဘှၣ်သးကလးလီၤ. သးကလးနူၣ်အိၣ်ဒီးအဂီၤဒီးအသူဒီးအဝါလီၤ.

၁၅. **သးကလဲၤ** မ့ၢ်တၢ်မိၣ်ဘှီးပသးဒီးပစံးလၢသးကလဲၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကလဲၤသးကလဲၤလီၤ. စမူၤညါသူးစသးကလဲၤနးကၢစကဘှီးလီၤ.

၁၆. **သးကဝီၤ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အလဲဂီၤဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢသးကဝီၤလီၤ. ဒီးတအိၣ်ဘၣ်လၢကိၢ်တဝဲၣ်အံၤဘၣ်အိၣ်လၢကိၢ်မိၣ်လမွဲၣ်ပှၤမိၣ်လၢမွဲၣ်ဖိစံးဝဲလီၤ.

၁၇. **သးကဧး** နူၣ်ဘၣ်ယးဒီးသးဧးလီၤ. ကွၢ်လၢသးဧးတကၠၢ်.

၁၈. **သးကါ** နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ပှၤဂၤအတၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်မိၣ်ဟံးန့ၢ်ပသးနူၣ်ပစံးလၢပသးကါလီၤ. ပဟံးန့ၢ်မ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်မိၣ်ပလၢဟးဂီၤပသးဒီးပစံးလၢပသးကါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကါသးကါလီၤ.

၁၉. **သးကၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးလီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးစုၣ်လီၤလၢတၢ်မိၣ်ဟိၣ်ပသးနူၣ်လီၤ. ဒီး ပစံးလၢသ့ၣ်ကၢ်သးလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအဖိသံဒီးဟိၣ်ဝဲဒီးစကနၣ်ဒီးစသးကၢ်သးလီၤမးလီၤ.

၂၀. **သးကး** နူၣ် မ့ၢ်သးဧးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပျုၤတၢ်ပဘၣ်ယိၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးဧးသးကးလီၤ.

၂၁. **သးကး** နူၣ်မ့ၢ်ဟုးကးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖိသၣ်အဟၢဖၢဖၢနူၣ်ပစံးလၢဟုးကးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုးကးသးကးလီၤ.

၂၂. **သးကံၢ်ပှူၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသးအိပှူၤလၢဆိကမိၣ်ထိၣ်တၢ်ဟဲထိၣ်ဝဲအလီၢ်နူၣ်ပစံးလၢသးကံၢ်ပှူၤလီၤ. ဒီးတိရိၤတၢ်အိပှူၤလၢအသးကျါနူၣ်ပစံးလၢသးကံၢ်ပှူၤခဲလၢာ်လီၤ. ထိရိၤတၢသၣ်အိၣ်ဒီးအသးကံၢ်ပှူၤ, ပှၤကညီအိၣ်ဒီးအသးကံၢ်ပှူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဆိကမိၣ်ထိၣ်တၢ်လၢအသးကံၢ်ပှူၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၃. **သးကှၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအၢလၢကွၢ်ပှၤဂၤအတၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်မိၣ်မၤဟးဂီၤအသးနူၣ်ပစံးလၢသးကှၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကှၣ်သးကှၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသးကှၣ်သးကးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသးကှၣ်သးကဘျုးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၄. **သးကှၣ်ကလံ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကွၢ်ပှၤဂၤတၢ်ဒီးလီးကိဝဲဒီးမၤဟးဂီၤဝဲနူၣ်စံးဝဲလၢပှၤဂၤမၤဂီၤဒီးပစံးလၢသးကှၣ်ကလံလီၤ. ပှၤတဂၤအသးကှၣ်ကလံဒီးမၤဟးဂီၤပှၤဂၤအတၢ်ဒီးစံးဝဲလၢပှၤဂၤမၤဟးဂီၤလီၤ.

၂၅. **သးကဲၤထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်လၢအနးကတၢၢ်နူၣ်ပစံးလၢပသးကဲၤထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဂီၤတၢ်ဒီးစသးကဲၤထိၣ်မးလီၤ. ပှၤတဂၤစံးသိးယၢဒီးစသးကဲၤထိၣ်မးလီၤ.

၂၆. **သးကိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ယိၣ်တၢ်ပသးတမှာ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပသးဧးတၢ်ပအိၣ်တမှာ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပသးကိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးကိၢ်သးဂီၤလီၤ. ပှၤမ့ၢ်ထံၣ်လီၤအတၢ်ဒဲးဘၣ်ဒီးအသးကိၢ်ဝဲလီၤ.

၂၇. **သးကိၢ်လူး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤမၤကမၣ်ပှၤတမံၤမံၤပသးဒိၣ်ထိၣ်ဘျါတသ့ဘၣ် ဒီးပစံးလၢပသးကိၢ်လူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသး ကိၢ်ဟ့ပသးကိၢ်ဒူစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဆါစသးဒီးစသးကိၢ်လူးဘျါတသ့ဘၣ်. ပှၤတဂၤမၤသံစတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးစသးကိၢ်ဟ့တဘျါဘၣ်. ပှၤတဂၤကတိၤဆါစသးဒီးစသးကိၢ်ဒူဘျါတသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကိၢ်လူးသးကိၢ်လူးလီၤ.

၂၈. **သးကိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢလူၤခၣ်အသးဒီးတကနၣ်ဘၣ်ပှၤဂၤအကလုၢ်ဒီးဟ်ဆူၣ်အသးဟ်ဒူအသးနူၣ်ပစံးလၢအသးကိၤလီၤ. ပှၤတဂၤအသးကိၤသမိးပသိၣ်ကှၤသိကှၤတဒိကနၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဒီး

သး

ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကီၢ်သးကီၢ်လီၤ.

၂၉.**သးကိ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးတအိၣ်ဘၣ်ဒီးပနးနဲၣ်အတၢ်တိာ်ဝဲတနၢ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢသးကိလီၤ. ပှၤတဂၤအသးကိသမိး, ပနးနဲၣ်အတၢ်တိာ်ဝဲတနၢ်ဘၣ်.

၃၀.**သးကီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပယှထိၣ်ဝၣ်လၢမဲးလီၢ်အဖီလာ်ဒီးပစံးလၢမဲးလီၢ်သးကီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သးကီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပယှထိၣ်ဝၣ်လၢကျူဖးထီအဖီလာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. လၢမဲးလီၢ်အဖီလာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသးကီၤခဲလၢာ်လီၤ. မဲးလီၢ်သးကီၤမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးကလီၤကပျၢၤဝဲလီၤ.

၃၁.**သးကျၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်ဝံၤပသးဒီးပအိၣ်မှၤဒီးပတဟီၣ်အိၣ်ထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢပသးကျၢၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသးကျၢၤထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကျၢၤသးကျၢၤလီၤ.

၃၂. **သးကျၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤမၤတၢ်ပကွၢ်ဒီးမှာ်လၢပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိရီၤပမၤတၢ်မှာ်လၢပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပသးကျၢၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသးကျၢၤထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိးတနၤဘၣ်သံဝၣ်ခီဒီးစသးကျၢၤထိၣ်မးလီၤ. ထိခိၣ်အိၣ်ဘုဒီးထွံၣ်အ့ၣ်သံနူၣ်စသးကျၢၤထိၣ်မးလီၤ. ပှၤတဂၤဆူၣ်ဒီးမၤတၢ်စသးကျၢၤထိၣ်မးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကျၢၤသးကျၢၤ. သးစၢ်သးကျၢၤလီၤ.

၃၃.**သးကျၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပပလီၢ်ပသးဒ်ပသ့တလီၤကမၣ်တဂ့ၤဒီးပစံးလၢပသးကျၢၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဂၢၢ်သးကျၢၤ, သ့ၣ်စံာ်သးကျၢၤလီၤ. ပှၤလၢသ့ၣ်ဂၢၢ်သးကျၢၤနူၣ်ပလီၢ်အသးကဲဝဲလီၤ.

၃၄. **သးကျိ** နူၣ်မ့ၢ်သးဂံာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလီၤသးပတ်တဘျါဘၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးဂံာ်သးကျိလီၤ. စခိၣ်တပှၤသးဂံာ်သးကျိဒီးစဝ်တဘျါဘၣ်.

၃၅.**သးကွဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်မိၣ်ဟံးနၢ်ပသးနူၣ်ပစံးလၢပသးကွဲလီၤ. ပှၤတဂၤသးကွဲမိၣ်ဖၢၣ်သတိၢ်တဘၣ်ဒီးမၤဝဲနၢ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤသးကွဲအဖိဒီးအဖိတအိၣ်ဘၣ်. ပှၤလၢတၢ်မိၣ်နၢ်ဘၣ်အသးလၢတၢ်နူၣ်ပစံးလၢသးကွဲဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကွဲသးကွဲဝဲလီၤ.

၃၆.**သးခံး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်အၢနူၣ်ပစံးလၢသးခံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ခံးသးခံးလီၤ. ပှၤသ့ၣ်ခံးသးခံးနူၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်တၢ်လၢအဂ့ၤအအၢဘၣ်. နီၤဖးဖဲာ်ဖးတၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်အၢအဆၢတသ့ဘၣ်ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢသးခံးနူၣ်လီၤ.

၃၇. **သးခု** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤနၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပထံၣ်ပမိၢ်ပပၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပတဟီၣ်အိၣ်ထိၣ်လၢပသးမှာ်ထိၣ်နူၣ်ပစံးလၢပသးခုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပသ့ၣ်ခုသးခုလီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်အမိၢ်ဟဲက့ၤဒီးအသးခုဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤမၤနၢ်ထိခိၣ်တနံဒီးအသးခုဝဲလီၤ. ထိရီၤပထံၣ်နၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမၤနၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပသးမှာ်ထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢပသးခုလီၤ.

၃၈.**သးခူ** နူၣ်မ့ၢ်ပသးနူထိၣ်နူၣ်ပစံးလၢသးခူလီၤ. ပလဲၤတၢ်ပသကီးအါနူၣ်ပသးခူလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသးခူတလှၢ်စကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ခူသးခူလီၤ. ပှၤလၢတပျုၤဘၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢသးခူတလှၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤထိၣ်ဆူပဒိၣ်အအိၣ်ဒီးဟ်သးခူတလှၢ်လီၤ.

၃၉.**သးခူထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်လၢပသကီးအါဒီးပတပျုၤဘၣ်တၢ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသးခူထိၣ်လီၤ. ပလဲၤတၢ်တုၤပှၤလဲၤဒီးပှၤတဂၤဒီးပသးခူထိၣ်ဖးဒိၣ်လီၤ.

၄၀.**သးခိၣ်သ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးလၢထိးထိၣ်အသးလၢပပသိၣ်တခီနူၣ်ပစံးလၢပသးခိၣ်သ့ၣ်လီၤ. ထိရီၤတၢ်သးခိၣ်သ့ၣ်နူၣ်ထိးထိၣ်အသးဆူအပသိၣ်တခီနူၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအသးခိၣ်သ့ၣ်နူၣ်တုၤထိၣ်တဲာ်ဒီးအမိၢ်ပှၢ်သံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ခိၣ်သ့ၣ်သးခိၣ်သ့ၣ်လီၤ.

၄၁.**သးချူ** နူၣ်မ့ၢ်ပဖံးတၢ်မၤတၢ်ဒီးပဟ်ပသးတုၤလီၤဖီယိာ်ကျၢၤမနၤဒီးပမၤပသးချူသဒံးပလဲၤတၢ်ရှ့ၣ်သလဲၣ်ဒီးပစံးလၢပသးချူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ချူသးချူလီၤ. ပှၤသးချူကဲလၢပဒိၣ်အပှၤဒီးမၤပဒိၣ်တၢ်မၤနူၣ်ပဒိၣ်အဲၣ်ဒီးဝဲလီၤ.

၄၂. **သးဂံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပလီၤသးလၢပတ်ဘျါကိဝဲနူၣ်ပစံးလၢသးဂံာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးဂံာ်သးကျိလီၤ. တၢ်လီၤသးဘၣ်ပှၤသးဂံာ်သးကျိနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးဂံာ်သးကွဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၃. **သးဂ့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသးတဒိၣ်ဘၣ်. ပှၤလၢသးဒိၣ်ထိၣ်ဆိၣ်လီၤအသးဒီးဆိၣ်လီၤအသးကလုာ်ကလီၤနူၣ်ပစံးလၢအသးဂ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဂ့ၤသးဝါလီၤ. ပှၤလၢအသးဂ့ၤနူၣ်ဆိၣ်လီၤအသးလီၤ.

၄၄.**သးကိာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပတ့ၢ်ထိၣ်ယှၢ်နၢၣ်ကုနၢၣ်လၢဂ့ၢ်ဒီးပစံးလၢသးကိာ်ကုလီၤ. ပမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးယှၢ်မိၤကုမိၤဒ်ကခၢၣ်ဝဲဒီးပသးကိာ်လၢဂ့ၢ်ဒီးခၢၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးကိာ်သးကၢ်လီၤ.

၄၅.**သးကိာ်** နူၣ်မ့ၢ်သးလိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးဘၣ်အၢတၢ်လၢတၢ်မိၣ်ဘိုးပသးနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးလိၣ်သးကိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအနၢ်အံၣ်ဘၣ်အၢဘၣ်သိ. သးလိၣ်သးကိာ်ယၢနးကၢ.

၄၆.**သးကီၤ** နူၣ်မ့ၢ်သးကိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးဘၣ်ယိၣ်တၢ်လၢပသးတမှာ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးကိၢ်သးကီၤလီၤ.

၄၇.**သးယ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤသးဘၣ်ပှၤလၢအပှၤလီၢ်တအ့ၣ်ဘၣ်ဒီးပြုထိၣ်ပြုကနံၣ်ကိၢ်ယှကိၢ်ယာ်ဒီးပစံးလၢသးယှလီၤ. တၢ်သးယှနူၣ်ဘၣ်ပှၤပဖှုလၢကသံၣ်လီၤသးဒီးဘျါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးယှသးယၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သးယှစကီးလီၤ.

၄၈.**သးယိ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတကဲလၢတၢ်ဆါပှၤထိရီၤတမံၤနူၣ်ပတ့ၢ်မ့ၢ်တကဲဘၣ်ဒီးပသးဒိၣ်ထိၣ်နူၣ်ပစံးလၢပသးယိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ယိသးယိလီၤ.

၄၉. **သးစၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးအ့ၣ်တဲာ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤတုၤလီၤဖီယိာ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးပတအဲၣ်ဒီးဘၣ်လီၤတူၢ်လီၤယီနူၣ်ပစံးလၢပသးစၢ်လီၤ. ပှၤလၢသးစၢ်နၢ်မၤတၢ်သးကိၢ်ဒီးဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢကလီၤတူာ်လီၤယီလီၤ.

၅၀. **သးစၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမှၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါ. ဖိဒံဖိသၣ်. ပှၤတူၢ်ထိၣ်ဘိၣ်မိနူၣ်ပစံးလၢသးစၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်စၢ်သးဘိၣ်. သ့ၣ်စၢ်သးစၢ်လီၤ. ပှၤလၢသးစၢ်ဒံးနူၣ်အတဟီၣ်ဆူၣ်ဝဲလီၤ.

၅၁.**သးစၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသးကညီၤတၢ်သ့ဒီးလီၤချူနူၣ်ပစံးလၢအသးစၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးစၢ်ဒီးပှၤဂၤကတိၤတၢ်ဒီးအီၤလၢအမှာ်

သး

ဒီးကနၣ်ဝဲအကလုာ်ဒီးအသးလီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်စါသးစါလီၤ.

၅၂. **သးစၢ်ဆၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပသးတိၢ်ဒီးပှၤဂၤဒီးတၢ်မိၣ်ရှပသးဒီးပှၤဂၤ. တၢ်မိၣ်မၤမ့ာ်မၤဃူပသးဒီးပှၤဂၤ, တၢ်တမိၣ်မၤနီၣ်ဃီၣ်ဘၣ်ပှၤဂၤအသးနူၣ်ပစံးလၢပသးစၢ်ဆၢလီၤ. ပသးစၢ်ဆၢနူၣ်တၢ်တမိၣ်မၤဟးဂီၤဘၣ်ပသးလၢပှၤဂၤအတၢ်နီတမံၤဘၣ်. တၢ်မိၣ်မၤဂ့ၤပသးလၢပှၤဂၤတခီလီၤ.

၅၃. **သးစူၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်ကိနူၣ်ပစံးလၢပသးစူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်စူၤသးစူၤ, သ့ၣ်စူၤသးနွံၤ, သ့ၣ်စူၤသးလွှ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးစူၤဒီးအသးဒိၣ်ထိၣ်ကိဝဲလီၤ.

၅၄. **သးဆါ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤကတိၤပှၤတမ့ာ်ဘၣ်ပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤဂၤမၤဟးဂီၤပတၢ်တမ့ာ်ဘၣ်ပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပသးဒိၣ်ထိၣ်လၢအနးကတၢ်နူၣ်ပစံးလၢပသးဆါလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤယၢစသးဆါကၢ. ပှၤ တဂၤမၤဆါစသးဘျါတသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဆါသးဆါလီၤ.

၅၅. **သးဆံး** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ချံလၢဖိနဲတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢသးဆံးလီၤ.`သဲးသၣ်တဖျၢၣ်အသးဆံးကၢ.

၅၆. **သးဆၢ** နူၣ်မ့ၢ်သးဝံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤသိၣ်မၤပူၤမ့ာ်ပကလုၢ်လၢပမၤမံပဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပသံကျံယွၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသးဝံၣ်သးဆၢလီၤ.

၅၇. **သးဆူၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၤတူၢ်ထိၣ်ဘီၣ်မိလၢအသးတပၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်ဘံးအသးကိနူၣ်ပစံးလၢသးဆူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဆူၣ်သးဆူၣ်လီၤ. ပှၤလၢသ့ၣ်ဆူၣ်သးဆူၣ်နူၣ်မၤတၢ်တၢ်ဘံးအသးကိဝဲလီၤ.

၅၈. **သးဆဲးထူ** နူၣ်မ့ၢ်ပဟၢဖၢဆဲးတိၢ်ဝးဒဲးဒဲးဒီးပစံးလၢသးဆဲးထူလီၤ. စသးပအုးဒီးစသး ဆဲးထူ မၤထူးထူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးဆဲးထူသးဆဲးပျုၤလီၤ.

၅၉. **သးညူ** နူၣ်မ့ၢ်ပသးခိၣ်သ့ၣ်နူၣ်ပစံးလၢပသးညူလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအသးညူ နူၣ် ထိးထိၣ်အသးဆူအသ အိပူၤနူၣ်ဆူအပသိၣ်နူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအသးခိၣ်ညူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆၀. **သးညီ** နူၣ်မ့ၢ်ပသးဖှံနူၣ်ပစံးလၢပသ့ၣ်ဖှံသးညီလီၤ. ပှၤလၢအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဝဲနူၣ်အသ့ၣ်ဖှံသးညီစံးဝဲဒၣ်.

၆၁. **သးတဖျၢၣ်ဃီ** နူၣ်မ့ၢ်ပဟ်လီၤပသးဒီးပှၤဂၤဒ်းသိးသိးဒီးပစံးလၢပဟ်လီၤပသးတဖျၢၣ်ဃီဒီးပှၤဂၤလီၤ. ပှၢ်ဂၤဟ်လီၤအသးတဖျၢၣ်ဃီလီၤ. ပှၤဒီမိတၤဟ်လီၤအသးတဖျၢၣ်ဃီလီၤ.

၆၂. **သးတဖျၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကတိၤမ့ာ်တၢ်ဒီးပမါဒီးပကိးလၢသးတဖျၢၣ်လီၤ. သးတဖျၢၣ်ဓၢ. ဒၢၣ်နူၢ်စထံတက့ၢ်.

၆၃. **သးတမ့ာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်ပှၤဂၤဘျါတသ့ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသးတမ့ာ်ဘၣ်ပှၤဂၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသံစထွဲၣ်တဒုစသးတမ့ာ်ဘၣ်အီၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်တမ့ာ်သးတဂ့ၤလီၤ.

၆၄. **သးတလ်ာ်** နူၣ်မ့ၢ်သးတလှာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဟံျပကလီၤတဲာ်ဒီးပစံးလၢပသးတလှာ်. ပသးတလံာ်. ပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ.

၆၅. **သးသလံာ်သလှာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်မိၣ်လဲၤပသးလၢတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်မိၣ်မၤပသးလၢတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပသးခုဒီးပစံးလၢပသးမၤသးသလံာ်သလှာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပသးကလံာ်ကလှာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆၆. **သးတလှာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ဃိၣ်ပကလီၤတဲာ်ဒီးပသးကနိးနူၣ်ပစံးလၢပသးတလှာ်လီၤ. ဒီးပစံးးဒီးအဆိလၢသးတလံာ်သးတလှာ်လီၤ.

၆၇. **သးတသ့** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကသိးပိညါတအိၣ်ဘၣ်တဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢသးတသ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်တဘၣ်သးတသ့. သ့ၣ်တသ့သးတသ့လီၤ. ပှၤလၢသ့ၣ်တသ့သးတသ့ဘၣ်တဖၣ်နူၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်တလၢာ်ဆိကမိၣ်တၢ်တဘျုးဘၣ်.

၆၈. **သးတှာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ် လၢတၢ် တမိၣ်ကွၢ်ဘၣ်ပသးလၢတအိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပသးတှာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးတှာ်အမါဒီးကွံာ်တှၢ်အမါလီၤ. ဒီးထိရိၤတၢ်လၢပသးတအိၣ်ကူၤဘၣ်ဒီးတၢ်တမိၣ်ကွၢ်ကူၤ လၢၤ ဘၣ် ပသးနူၣ်တုၤပသးဟ့အီၤ ဒီး မ့ၢ်ပသး တှာ် အီၤလီၤ.

၆၉. **သးတိ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဒီမိဝၤအသးအိၣ်လိာ်အသးတပယူၢ်ဃီထိဘိဒီးပစံးလၢအသးတိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်တိသးတိ. သ့ၣ်တိသးရၤလီၤ. ဒီးသ့ၣ်တိသးယံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇၀. **သးထံ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤသးကဲထိၣ်လၢအပူၤလိၢ်ဒီးအဖံတအိၣ်ဘၣ်. ပတ်ဒီးအထံအိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢတၢ်သးထံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လီၤသးလၢအထံအိၣ်ဝဲနူၣ်လီၤ.

၇၁. **သးထု** နူၣ်မ့ၢ်ပသးတဖှံဘၣ်ဒီးပခိၣ်ဃၢပခိၣ်ဆါဒီးပသးဃၢဝဲနူၣ်ပစံးလၢပသးထုလီၤ. စမံစဖုသံနိၣ်ထိၣ်စသးထုနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးထုတရုၤလီၤ. ပမံပဖုသံနိၣ်ထိၣ်သီနူၣ်ပသးထုကၢ.

၇၂. **သးထီ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်ကၢအိၣ်ခိးဝဲတုၤမုံၤဝါခိၣ်ပှၢ်ဝါဘွဲနူၣ်ပစံးလၢသးထီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ထီသးထီလီၤ. ပှၤလၢသးထီဝဲနူၣ်အိၣ်ကၢအိၣ်ခိးဝဲတုၤအခိၣ်ဝါခဲဖိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးထီဃၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ထီသးယံၤဒ်နူၣ်ဒီးအဆိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇၃. **သးထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်နူၣ်ပစံးလၢပသးထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤစံးသိးအီၤဒီးအသးထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ထိၣ်သးထိၣ်. သ့ၣ်ထိၣ်သးဟ့လီၤ. ဒီးပစံးလၢပသးဒိၣ်ထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇၅. **သးဒံးသိးပူ** No. 156–၁၅၆. မတၤတဂၤလၢပျုၤတဂၤလဲၤဟးဒီးအသကိးအါအါကလဲာ်ဒီးတလဲၤတိာ်ဘၣ်ဟ့ဆၣ်မ့ၤဆွံဘၣ်. ဒီးအသကိးစံးအီၤနတလဲၤတိာ်ဟ့ဆၣ်မ့ၤဆွံဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ဒီးစံးဆၢဝဲပကလဲၤဘၢအိၣ်မံနွံၣ်လီၤ. လဲၤဝဲတၢ်သၣ်ဝံၤထိၣ်အသးဒီးကွၢ်လၢၢ်နူၣ်မၤအဂိၤမိၣ်ဘၢလၢၢ်နူၣ်ဒီးအဂိၤမိၣ်ဘၢလီၤဒ်အဝဲစံးသိးနူၣ်လီၤ. ဘၢဝဲဒီးမံယိၤနွံၣ်အသိးနူၣ်လီၤ. အသကိးတဂၤနါတြာ်အီၤဒီးလဲၤမၤဝဲဒ်နူၣ်သိးဒီးပှၤဂၤအသးတဒံးသိးဘၣ်ဒီးအီၤဒီးဘၢလၢၢ်မံတသ့ဘၣ်လီၤ. မ်ဒ်နူၣ်ဒီးပသ့ၣ်ကူပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. တၢ်လၢပဒီပှၢ်ဝဲၢ်အံၤအသးမ့ၢ်ဒံးသိးဒီးဘၢလၢၢ်နူၣ်ကဲထိၣ်ယၢာ်လၢနွံၣ်ယၢာ်. တၢ်လၢပတိၤတၢ်တဂၤအံၤမ့ၢ်ကနၣ်ကီးဂၤဒဲးဖးပျုၢ်ကလာ်ဒီးဘၢလၢၢ်မံယၢာ်. မ်ဒ်နူၣ်ဒီးစံးဝဲလၢထါဒ်အံၤ

သး

နီပု၊ဝဲ၊ဆီဟံၣ်မ့၊ကျπ　　မူမိၣ်လီၤပှိၤဆိၣ်ထိၣ်ယာ်
မူမိၣ်လီၤပှိၤဆိၣ်ထိၣ်ဆၢ　　နီပု၊ဝဲ၊သးမ့၊ဒံးသိး
ဒီးပု၊ဝဲဆီဟံၣ်မ့၊ဃါ　　ဘၢလၢ၊မ်ဒ်နဲ့ၣ်အသိး.

၇၆.**သးနူ** နူၣ်မ့၊ပှၤလၢတပျုၤဘၣ်တ၊နူၣ်ပစံးလၢပှၤသးနူလီၤ. ပှၤသးနူတဖၣ်နူၣ်တပျုၤဘၣ်အနၣ်အဒါ.ဘိၣ်သအိၣ်ထိးတြာ်. ကသ့ၣ်ကဆိနူၣ်တပျုၤဘၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢပှၤသးနူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်နူသးနူလီၤ.

၇၇.**သးနူထိၣ်** နူၣ်မ့၊ပသကိးဆါဒီးပတပျုၤဘၣ်တ၊နူၣ်ပစံးလၢပသးနူထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်နူထိၣ်သးနူထိၣ်လီၤ.

၇၈.**သးနူဒီ** နူၣ်မ့၊ထိရိၤပကလဲၤတ၊မ့၊ဂ့ၤ, ပကမၤတ၊တမံၤမံၤမ့၊ဂ့ၤ, ပကမၤတ၊တစဲးစဲးပကအိၣ်တစဲးစဲးပသးဒီနူ၊မၤသးဒ်နူၣ်လီၤ. ပှၤတကပှၤဟဲကလာ်အီၤဒံးသိး ကလဲၤတ၊ဒီးအသးဒုဒီးဝဲကလဲၤတစဲးစဲးကအိၣ်တစဲးစဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ဒုဒံၣ်သးဒုဒီလီၤ.

၇၉.**သးဒိၣ်** နူၣ်မ့၊ပှၤကညီလၢသးအၢထိၣ်လၢတ၊မိၣ်တိ၊အသးလၢတ၊ဒီးတ၊မြိၣ်ထိမိၣ်သနး, မိၣ်ဝဲာ်မိၣ်ကျိအသးလၢတ၊နူၣ်ပစံးလၢပသးဒိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသးဒိၣ်တိၣ်ဝံသးဒိၣ်စ့၊ကီးလီၤ. ပှၤတကသးဒိၣ်ဒီးပှၤဂၢကတိၤဘၣ်အီၤတမ့ာ်ဘၣ်အနၢ်ဒီးတိ၊ဝဲလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ဒိၣ်သးဒိၣ်လီၤ.

၈၀.**သးဒိၣ်** နူၣ်မ့၊ပှၤကမၤတ၊တဘၣ်ဘၣ်အသးဒီးပကွ၊ပှၤဂၤနူၣ်ပသးတမ့ာ်ဘၣ်အီၤနူၣ်ပစံးလၢပဝံသးဒိၣ်လၢအလီၤလီၤ. ပှၤတကအဝဲတဂၤစိာ်အရှုဒီးဝံသးဒိၣ်လၢအဝဲတဂၤအလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ဒိၣ်သးဖှိုးလီၤ.

၈၁.**သးဒီ** နူၣ်မ့၊တ၊ဝ့လၢအမိၣ်မိၣ်တအိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပကိးလၢသးဒီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသးဘုၣ်သးဒီလီၤ. ပှၤတကသးဒီလၢအဆဲတဖျာၣ်ဒိၣ်ကၢ. ဒီးပစံးလၢတ၊သးဒီစ့၊ကီးလီၤ.

၈၂.**သးနါမိၣ်** နူၣ်မ့၊သးနါပှ၊အဆိလီၤ. ဒီးမ့၊ပသအိကဘျုၣ်လၢပမဲာ်ညါတစိနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးနါမိၣ်သးနါမိၣ်သးနါပှ၊လီၤ.

၈၃.**သးနါစ့ၤ** နူၣ်မ့၊ပသးခံထိးနူၣ်ပစံးလၢပသးနါစ့ၤလီၤ. ပသးနါစ့ၤနူၣ်မ့၊ပသးကတၢ၊လီၤဆူစူတစိနူၣ်ပစံးလၢပသးနါစ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသးခံထိးစ့၊ကီးလီၤ. တ၊သးနါစ့ၤနူၣ်စူလီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်နါစ့ၤသးနါစ့ၤလီၤ.

၈၄.**သးနါပှ၊** နူၣ်မ့၊ပသအိကဘျုၣ်ဆူပမဲာ်ညါတစိနူၣ်ပစံးလၢပသးနါပှ၊လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးနါမိၣ်သးနါပှ၊လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤဒိၣ်ဒီးအသးနါပှ၊လဲ၊ဝဲလီၤ. သးနါပှ၊နူၣ်အယံထုကးအသးကိၤဝဲလီၤ.

၈၅.**သးနိၣ်** နူၣ်မ့၊ပှိ၊ကလု၊လီၤ. ဒီးမ့၊စံးဝဲပသးပှၤနိၣ်တ၊လီၤ.

၈၆.**သးပန၊** နူၣ်မ့၊သးပန၊အဆိလီၤ. မ့၊ပှၤလၢပှၤဂၤလူၤအသးဒီးဟ်ထိၣ်ထိအသးနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးပန၊သးပန၊လီၤ.

၈၇.**သးပန၊** နူၣ်မ့၊ပှၤလၢပလူၤအသးဒီးညီနၢ်ဒီးဟ်ထိၣ်ထိအသးနူၣ်ပစံးလၢအသးပန၊လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ပန၊သးပန၊, သးပန၊သးပန၊လီၤ. ပှၤတကအဲၣ်ဒီးတ၊ဒ်နူၣ်ပမၤဒ်အဲၣ်ဒီးဝဲအသိးနူၣ်ဒီးအသးပန၊မးလီၤ.

၈၈.**သးပှာ်** နူၣ်မ့၊ပဆိၣ်တ၊ဒီးပစံးလၢသးပှာ်လီၤ. ပှၤလၢအိၣ်နူ၊ပတ၊ဒီးပသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးပဆိၣ်အီၤနူၣ်ပစံးလၢသးပှာ်လီၤ. တလၢၤတဂၤသးပှာ်မ့ၤလၢာ်အါသမိးစံးဝဲလီၤ. သးပှာ်နူၣ်မ့၊ပဆိၣ်ပအိၣ်တ၊လီၤ.

၈၉.**သးပူၤထိး** နူၣ်မ့၊ပသးနါပှ၊ကကၢၤလီၤဆၢၣ်နူၣ်ပစံးလၢပသးပူၤထိးလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသးပူၤတ၊၊သးပူၤထိးလီၤ. ပှၤကညီသးပူၤထိးနူၣ်ဘၣ်ဆိးဒီးသံရှ့မးလီၤ.

၉၀.**သးပှၤနူၤ** နူၣ်မ့၊သးပှၤနိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့၊ပတသ့ၣ်နိၣ်ဘၣ်တ၊နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးပှၤနူၤသးပှၤနိၣ်လီၤ.

၉၁.**သးပှၤနိၣ်** နူၣ်မ့၊ပတသ့ၣ်နိၣ်ထိၣ်ဘၣ်တ၊ဒီးပစံးလၢသးပှၤနိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးပှၤနူၤသးပှၤနိၣ်လီၤ. စဟ်လီၤယံာ်တဘ့ၣ်ဒီးစသးပှၤနိၣ်ကွံာ်လီၤ. စသးပှၤနိၣ်စသးဒီးတလၢၤတဂၤစိာ်ကွံာ်စယံာ်တဘ့ၣ်လီၤ.

၉၂.**သးဖိ၊** နူၣ်မ့၊ပမၤနူ၊တ၊ပသးခုနူၣ်ပစံးလၢပသးဖိ၊လီၤ. ပှၤတဂၤမၤနူ၊ကဆိတဒုဒီးအသးဖိ၊ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ဖိ၊သးဝးလီၤ. ပှၤတကအဝဲတဂၤဟ့ၣ်အယံာ်တဘ့ၣ်ဒီးအသးဖိ၊ဝဲလီၤ.

၉၃.**သးဖှ၊** နူၣ်မ့၊ပှၤကညီလၢအစိၤယံာ်တဖၣ်နူၣ်အမိၣ်ဝါခဲဖိာ်ဒီးပစံးလၢသးဖှ၊လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ကူသးဖှ၊လီၤ. ပှၤလၢသးဖှ၊တဖၣ်နူၣ်သ့ၣ်ညါတ၊လၢာ်လီၤ.

၉၄.**သးဖှ၊** နူၣ်မ့၊ပှၤလၢအိၣ်ဒီးအစိအကမိၤဒီးပၢဘၣ်ရှ့ၣ်တဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢသးဖှ၊လီၤ. ဒီးပစံးလၢသကိၤစ့၊ကီးလီၤ. ရှ့ၣ်နူၣ်အိၣ်ဝဲဒီးသးဖှ၊တဂၤလၢပၢရှ့ၣ်နူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ကူသးဖှ၊လီၤ.

၉၅.**သးပှံ၊** နူၣ်မ့၊ပသးပဒုးလၢဆါသကူၤပဟၢဖၢပူၤနူၣ်ပစံးလၢပသးပှံ၊လီၤ. ပှၤတဂၤစံးဝဲလၢသါသးပှံ၊ဒီးမၤပစံ၊အဟၢဖၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ပှံ၊သးပှံ၊လီၤ.

၉၆.**သးဖျုၤ** နူၣ်မ့၊ပသးဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတ၊လၢပကဘၣ်တ၊နးတ၊ကျုၤတ၊ဆူးတ၊ဆါတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပသးဖျုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ဖျုၤသးဖုးလီၤ. ပှၤတဂၤန၊ဟူတ၊ဆူးတ၊ဆါအပရါဒီးသူၣ်ဖျုၤသးဖျုၤသူၣ်ဖျုၤသးဖုးဝဲနးကၢ.

၉၇.**သးဖး** နူၣ်မ့၊ပအိၣ်ဃိၣ်ဒီးပတ၊ကူၣ်တ၊ဆးနူၣ်ပစံးလၢပသးဖးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပသူၣ်ဖးသးဖးလီၤ. ပှၤကညီနူၣ်တုၤအဒိၣ်ထိၣ်ဒီးအသးဖးထိၣ်ဝဲကိးဂၢဒဲးလီၤ.

၉၈.**သးဖုး** နူၣ်မ့၊သးဖျုၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့၊ပဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတ၊လၢပသူၣ်ကနီးသးကနီး,ပသူၣ်ခုၣ်လီၤသးခုၣ်လီၤနူၣ်လီၤ.

၉၉.**သးဖိၣ်** နူၣ်မ့၊ပပျုၤတ၊နးကဲၣ်ဆိးတုၤပသးပှၤနိၣ်ပသးနူၣ်ပစံးလၢပသးဖိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤပျုၤတ၊ဒီးအသးဖိၣ်ဒီးတသ့ၣ်ညါလၢၤဘၣ်အသးဘၣ်.

၁၀၀.**သးဖှံ** နူၣ်မ့၊ပအိၣ်ဆူၣ်ပအိၣ်ချ့ဒီးတ၊မိၣ်ဟးလိာ်ကွဲပသးဒီးပစံးလၢပသးဖှံလီၤ. ပှၤလၢအသးဖှံတဖၣ်နူၣ်တ၊မိၣ်ဟးလိာ်ကွဲအသးဒီးအသးမှာ်ဝဲဒီးတ၊မိၣ်မၤအသးလၢလု၊လၢထါနူၣ်ပစံးလၢအသးဖှံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ဖှံသးဖှံ, သူၣ်ဖှံသးညီလီၤ. ဒီးပစံးလၢသးဖှံထိၣ်စ့၊ကီးလီၤ.

၁၀၁.**သးဖှံ** နူၣ်မ့၊သးဝံၣ်အဆိလီၤ. မ့၊ပမၤသိၣ်မၤပှၤပကလု၊

ဒီးကနဉ်ဝဲအကလုာ်ဒီးအသးလီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်စၢ်သးစၢ်လီၤ.

၅၂. **သးစၢ်ဆၢ** နူဉ်မ့ၢ်ပသးတိဒီးပှၤဂၤဒီးတၢ်မိဉ်ရပသးဒီးပှၤဂၤ. တၢ်မိဉ်မၤမ့ာ်မၤဃူပသးဒီးပှၤဂၤ, တၢ်တမိဉ်မၤဒိဉ်ထိဉ်ဘဉ်ပှၤဂၤအသးနူဉ်ပစံးလၢပသးစၢ်ဆၢလီၤ. ပသးစၢ်ဆၢနူဉ်တၢ်တမိဉ်မၤဟးဂီၤဘဉ်ပသးလၢပှၤဂၤအတၢ်နီတမံၤဘဉ်. တၢ်မိဉ်မၤဂ့ၤပသးလၢပှၤဂၤတခီလီၤ.

၅၃. **သးစူၤ** နူဉ်မ့ၢ်ပသးဒိဉ်ထိဉ်ကီနူဉ်ပစံးလၢပသးစူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်စူၤသးစူၤ, သ့ဉ်စူၤသးနွံၤ, သ့ဉ်စူၤသးလွံၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးစူၤဒီးအသးဒိဉ်ထိဉ်ကီဝဲလီၤ.

၅၄. **သးဆါ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤဂၤကတိၤပှၤတမ့ာ်ဘဉ်ပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤဂၤမၤဟးဂီၤပတၢ်တမ့ာ်ဘဉ်ပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပသးဒိဉ်ထိဉ်လၢအနးကတၢၢ်နူဉ်ပစံးလၢပသးဆါလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤယၢစသးဆါကၢ. ပှၤ တဂၤမၤဆါစသးဘျါတသ့ဘဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်ဆါသးဆါလီၤ.

၅၅. **သးဆံး** နူဉ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ချံလၢဖိနဲတဖဉ်နူဉ်ပစံးလၢသးဆံးလီၤ.˙သဲးသဉ်တဖျာဉ်အသးဆံးကၢ.

၅၆. **သးဆၢ** နူဉ်မ့ၢ်သးဝံဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤသိဉ်မၤပှၤမ့ာ်ပကလုၢ်လၢပမၤမံပဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပသံကျံယွၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသးဝံဉ်သးဆၢလီၤ.

၅၇. **သးဆူဉ်** နူဉ်မ့ၢ်တၤတူၢ်ထိဉ်ဘိဉ်မိလၢအသးတပၢ်ဘဉ်ဒီးတၢ်ဘုံးအသးကီနူဉ်ပစံးလၢသးဆူဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်ဆူဉ်သးဆူဉ်လီၤ. ပှၤလၢသ့ဉ်ဆူဉ်သးဆူဉ်နူဉ်မၤတၢ်တၢ်ဘုံးအသးကီဝဲလီၤ.

၅၈. **သးဆဲးထူ** နူဉ်မ့ၢ်ပဟၢဖၢဆဲးတိၢ်ဝးဒဲးဒဲးဒီးပစံးလၢသးဆဲးထူလီၤ. စသးပအူးဒီးစသးဆဲးထူမၤထူးထူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးဆဲးထူသးဆဲးပျုၤလီၤ.

၅၉. **သးညူ** နူဉ်မ့ၢ်ပသးခိဉ်သ့ဉ်နူဉ်ပစံးလၢပသးညူလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအသးညူနူဉ်ထိးထိဉ်အသးဆူအသအိပူၤနူဉ်ဆူအပသိဉ်နူဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအသးခိဉ်ညူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆၀. **သးညီ** နူဉ်မ့ၢ်ပသးဖုံနူဉ်ပစံးလၢပသ့ဉ်ဖုံသးညီလီၤ. ပှၤလၢအိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ဝဲနူဉ်အသ့ဉ်ဖုံသးညီစံးဝဲဒဉ်.

၆၁. **သးတဖျာဉ်ယီ** နူဉ်မ့ၢ်ပဟ်လီၤပသးဒီးပှၤဂၤဒံးသိးသိးဒီးပစံးလၢပဟ်လီၤပသးတဖျာဉ်ယီဒီးပှၤဂၤလီၤ. ပှဲၤဂၤဟ်လီၤအသးတဖျာဉ်ယီလီၤ. ပှၤဒီမိတၤဟ်လီၤအသးတဖျာဉ်ယီလီၤ.

၆၂. **သးတဖျာဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ပကတိၤမ့ာ်တၢ်ဒီးပမါဒီးပကိးလၢသးတဖျာဉ်လီၤ. သးတဖျာဉ်စၢ. ဒၢဉ်နူၢ်စထံတက့ၢ်.

၆၃. **သးတမ့ာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပသးဒိဉ်ထိဉ်ပှၤဂၤဘျါတသ့ဘဉ်ဒီးပစံးလၢပသးတမ့ာ်ဘဉ်ပှၤဂၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသံစထွံဉ်တဒုစသးတမ့ာ်ဘဉ်အီၤဘဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်တမ့ာ်သးတဂ့ၤလီၤ.

၆၄. **သးတလံာ်** နူဉ်မ့ၢ်သးတလူာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပျုၤပကလီၤတဲာ်ဒီးပစံးလၢပသးတလူာ်. ပသးတလံာ်. ပစံးဒီးအဆိဒ်နူဉ်လီၤ.

၆၅. **သးသလံာ်သလူာ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်မိဉ်လဲၤပသးလၢတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်မိဉ်မၤပသးလၢတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပသးခုဒီးပစံးလၢပသးမၤသးသလံာ်သလူာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပသးကလံာ်ကလူာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆၆. **သးတလူာ်** နူဉ်မ့ၢ်ပဘဉ်ယိဉ်ပကလီၤတဲာ်ဒီးပသးကနိးနူဉ်ပစံးလၢပသးတလူာ်လီၤ. ဒီးပစံးးဒီးအဆိလၢသးတလံာ်သးတလူာ်လီၤ.

၆၇. **သးတသ့** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢကသိးဝီညါတအိဉ်ဘဉ်တဖဉ်နူဉ်ပစံးလၢသးတသ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်တဘဉ်သးတသ့. သ့ဉ်တသ့သးတသ့လီၤ. ပှၤလၢသ့ဉ်တသ့သးတသ့ဘဉ်တဖဉ်နူဉ်သ့ဉ်ညါတၢ်တလၢာ်ဆိကမိဉ်တၢ်တဘျီးဘဉ်.

၆၈. **သးတူာ်** နူဉ်မ့ၢ်တၢ် လၢတၢ် တမိဉ်ကွၢ်ဘဉ်ပသးလၢတအိဉ်ဘဉ်နူဉ်ပစံးလၢပသးတူာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးတူာ်အမါဒီးကွံာ်တ့ၢ်အမါလီၤ. ဒီးထီရိၤတၢ်လၢပသးတအိဉ်ကွၤဘဉ်ဒီးတၢ်တမိဉ်ကွၢ်ကွၤ လၢၤ ဘဉ် ပသးနူဉ်တူၤပသးဟ့အီၤ ဒီး မ့ၢ်ပသး တူာ် အီၤလီၤ.

၆၉. **သးတိ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤဒီမိဝၤအသးအိဉ်လိာ်အသးတပယူၢ်ယီထိဘိဒီးပစံးလၢအသးတိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်တိသးတိ. သ့ဉ်တိသးရၤလီၤ. ဒီးသ့ဉ်တိသးယံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇၀. **သးထံ** နူဉ်မ့ၢ်တၢ်လီၤသးကဲထိဉ်လၢအပူၤလိၢ်ဒီးအဖံတအိဉ်ဘဉ်. ပတ်ဒီးအထံအိဉ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢတၢ်သးထံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လီၤသးလၢအထံအိဉ်ဝဲနူဉ်လီၤ.

၇၁. **သးထု** နူဉ်မ့ၢ်ပသးတဖုံဘဉ်ဒီးပခိဉ်ဃၢပခိဉ်ဆါဒီးပသးဃၢဝဲနူဉ်ပစံးလၢပသးထုလီၤ. စမံစဖုသံနိဉ်ထိဉ်စသးထုနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးထုတရုၤလီၤ. ပမံပဖုသံနိဉ်ထိဉ်သိနူဉ်ပသးထုကၢ.

၇၂. **သးထိ** နူဉ်မ့ၢ်ပှၤအိဉ်ကၢအိဉ်ခိးဝဲတုၤမံ့ၤဝါခိဉ်ပှၢ်ဝါဘွဲနူဉ်ပစံးလၢသးထိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်ထိသးထိလီၤ. ပှၤလၢသးထိဝဲနူဉ်အိဉ်ကၢအိဉ်ခိးဝဲတုၤအခိဉ်ဝါမဲဖိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးထိဃဉ်ဘဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ဉ်ထိသးယံၤဒ်နူဉ်ဒီးအဆိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇၃. **သးထိဉ်** နူဉ်မ့ၢ်ပသးဒိဉ်ထိဉ်နူဉ်ပစံးလၢပသးထိဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤစံးသိးအီၤဒီးအသးထိဉ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်ထိဉ်သးထိဉ်. သ့ဉ်ထိဉ်သးဟ့လီၤ. ဒီးပစံးလၢပသးဒိဉ်ထိဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇၄. **သးဒံးသိးပူ** No. 156–၁၅၆. မတၤတဂၤလၢပျုၤတဂၤလဲၤဟးဒီးအသကိးအါအါကလဲာ်ဒီးတလဲၤတိာ်ဘဉ်ဟုဆဉ်မှၤဆွံဘဉ်. ဒီးအသကိးစံးအီၤနတလဲၤတိာ်ဟုဆဉ်မှၤဆွံဘဉ်မနုၤလဲဉ်. ဒီးစံးဆၢဝဲပကလဲၤဘၢအိဉ်မံနွဲဉ်လီၤ. လဲၤဝဲတၢ်သဉ်ဝံၤထိဉ်အသးဒီးကွၢ်လၢၢ်နူဉ်မၤအဂီၤမိဉ်ဘၢလၢၢ်နူဉ်ဒီးအဂီၤမိဉ်ဘၢလီၤဒ်အဝဲစံးသိးနူဉ်လီၤ. ဘၢဝဲဒီးမံယီၤနွဲဉ်အသိးနူဉ်လီၤ. အသကိးတဂၤနါတြံာ်အီၤဒီးလဲၤမၤဝဲဒ်နူဉ်သိးဒီးပှၤဂၤအသးတဒံးသိးဘဉ်ဒီးအီၤဒီးဘၢလၢၢ်မံတသ့ဘဉ်လီၤ. မ်ဒ်နူဉ်ဒီးပသ့ဉ်ကွပသးပှၢ်စံးဝဲဒဉ်. တၢ်လၢပဒီပှၢ်ဝဲၢ်အံၤအသးမ့ၢ်ဒံးသိးဒီးဘၢလၢၢ်နူဉ်ကဲထိဉ်ယာ်လၢနွဲဉ်ယာ်. တၢ်လၢပတိၤတၢ်တဂၤအံၤမ့ၢ်ကနဉ်ကိးဂၤဒဲးဖးပျုၢ်ကလာ်ဒီးဘၢလၢၢ်မံယာ်. မ်ဒ်နူဉ်ဒီးစံးဝဲလၢထါဒ်အံၤ

သး

နီပုၢ်ဝဲၢ်ဆီဟံၣ်မ့ၢ်ကျၢ မူခိၣ်လီၤပှိၤဆီၣ်ထီၣ်ယာ်
မူခိၣ်လီၤပှိၤဆီၣ်ထီၣ်ဆၢ နီပုၢ်ဝဲၢ်သးမ့ၢ်ဒံးသိး
ဒီးပုၢ်ဝဲဆီဟံၣ်မ့ၢ်ယါ ဘၢလၢၢ်မံၤ်နဲ့ၣ်အသိး.

၇၆.**သးနူ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတပျုၤဘၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢပှၤသးနူလီၤ. ပှၤသးနူတဖၣ်နူၣ်တပျုၤဘၣ်အနူၣ်အဒါ.ဘီၣ်သအိၣ်ထိးတြိာ်. ကသ့ၣ်ကဆိနူၣ်တပျုၤဘၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢပှၤသးနူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်နူသးနူလီၤ.

၇၇.**သးနူထီၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသကိးဆါဒီးပတပျုၤဘၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢပသးနူထီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်နူထီၣ်သးနူထီၣ်လီၤ.

၇၈.**သးနုဒီ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပကလဲၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကမၤတၢ်တမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကမၤတၢ်တစဲးစဲးပကအိၣ်တစဲးစဲးပသးနီနူၢ်မၤသးဒ်နူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဟဲကလံာ်အီၤဒံးသိး ကလဲၤတၢ်ဒီးအသးနုဒီးဝဲ ကလဲၤတစဲးစဲးကအိၣ်တစဲးစဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်နုဒံၣ်သးနုဒီလီၤ.

၇၉.**သးနိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလၢသးအၢထီၣ်လၢတၢ်မိၣ်တိၢ်အသးလၢတၢ်ဒီးတၢ်မိၣ်ထိမိၣ်သနး, မိၣ်ဝဲာ်မိၣ်ကျိအသးလၢတၢ်နူၣ်ပစံးလၢပသးနိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသးနိၣ်ထီၣ်ဝံသးနိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤသးနိၣ်ဒီးပှၤဂၤကတိၤဘၣ်အီၤတမ့ာ်ဘၣ်အနၢ်ဒီးတိၢ်ဝဲလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်နိၣ်သးနိၣ်လီၤ.

၈၀.**သးနိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကမၤတၢ်တဘၣ်ဘၣ်အသးဒီးပကွၢ်ပှၤဂၤနူၣ်ပသးတမ့ာ်ဘၣ်အီၤနူၣ်ပစံးလၢပဝံသးနိၣ်လၢအလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤစိာ်အချံးဒီးဝံသးနိၣ်လၢအဝဲတဂၤအလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်နိၣ်သးဖှိးလီၤ.

၈၁.**သးဒီ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝ့လၢအခိၣ်မိၣ်တအိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပကိးလၢသးဒီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသးဘ့ၣ်သးဒီလီၤ. ပှၤတဂၤသးဒီလၢအဆဲတဖျၢၣ်ဒိၣ်ကၢ. ဒီးပစံးလၢတၢ်သးဒီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၈၂.**သးနါခိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သးနါပှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသအိကဘျၣ်လၢပမဲာ်ညါတခီနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးနါခိၣ်သးနါခိၣ်သးနါပှၢ်လီၤ.

၈၃.**သးနါစုၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပသးခံထိးနူၣ်ပစံးလၢပသးနါစုၤလီၤ. ပသးနါစုၤနူၣ်မ့ၢ်ပသးကတၢၢ်လီၤဆူစုတခီနူၣ်ပစံးလၢပသးနါစုၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသးခံထိးစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်သးနါစုၤနူၣ်စုလီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်နါစုၤသးနါစုၤလီၤ.

၈၄.**သးနါပှၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသအိကဘျၣ်ဆူပမဲာ်ညါတခီနူၣ်ပစံးလၢပသးနါပှၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးနါခိၣ်သးနါပှၢ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤဒိၣ်ဒီးအသးနါပှၢ်လဲၢ်ဝဲလီၤ. သးနါပှၢ်နူၣ်အယံထုကးအသးကိၤဝဲလီၤ.

၈၅.**သးနိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှိၢ်ကလုၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်စံးဝဲပသးပှၤနိၣ်တၢ်လီၤ.

၈၆.**သးပနၢ်** နူၣ်မ့ၢ်သးပနၢ်အဆိလီၤ. မ့ၢ်ပှၤလၢပှၤဂၤလူၤအသးဒီးဟ်ထီၣ်ယိအသးနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးပနၢ်သးပနၢ်လီၤ.

၈၇.**သးပနၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပလူၤအသးဒီးညီနၢ်ဒီးဟ်ထီၣ်ထိအသးနူၣ်ပစံးလၢအသးပနၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ပနၢ်သးပနၢ်, သးပနၢ်သးပနၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဲၣ်ဒီးတၢ်ဒ်နူၣ်ပမၤဒ်အဲၣ်ဒီးဝဲအသိးနူၣ်ဒီးအသးပနၢ်မးလီၤ.

၈၈.**သးဟ့ာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢသးဟ့ာ်လီၤ. ပှၤလၢအိၣ်နူၢ်ပတၢ်ဒီးပသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးပဆိၣ်အီၤနူၣ်ပစံးလၢသးဟ့ာ်လီၤ. တလၢၤတဂၤသးဟ့ာ်မ့ၤလၢာ်အါသမိးစံးဝဲလီၤ. သးဟ့ာ်နူၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်ပအိၣ်တၢ်လီၤ.

၈၉.**သးပှၤထိး** နူၣ်မ့ၢ်ပသးနါပှၢ်ကကၢၤလီၤဆၢၣ်နူၣ်ပစံးလၢပသးပှၤထိးလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသးပှၤတၢၢ်သးပှၤထိးလီၤ. ပှၤကညီသးပှၤထိးနူၣ်ဘၣ်ဆိးဒီးသံရှ့မးလီၤ.

၉၀.**သးပှၤနူၤ** နူၣ်မ့ၢ်သးပှၤနိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတသ့ၣ်နိၣ်ဘၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးပှၤနူၤသးပှၤနိၣ်လီၤ.

၉၁. **သးပှၤနိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပတသ့ၣ်နိၣ်ထီၣ်ဘၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢသးပှၤနိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးပှၤနူၤသးပှၤနိၣ်လီၤ. စဟ်လီၤယဲာ်တဘ့ၣ်ဒီးစသးပှၤနိၣ်ကွဲာ်လီၤ. စသးပှၤနိၣ်စသးဒီးတလၢၤတဂၤစိာ်ကွဲာ်စယဲာ်တဘ့ၣ်လီၤ.

၉၂. **သးဖိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤနူၢ်တၢ်ပသးခုနူၣ်ပစံးလၢပသးဖိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤနူၢ်ကဆိတဒုဒီးအသးဖိၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဖိၢ်သးဝးလီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤဟ့ၣ်အယဲာ်တဘ့ၣ်ဒီးအသးဖိၢ်ဝဲလီၤ.

၉၃. **သးဖှၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလၢအစိၤယံာ်တဖၣ်နူၣ်အခိၣ်ဝါခဲဖိာ်ဒီးပစံးလၢသးဖှၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကုသးဖှၢ်လီၤ. ပှၤလၢသးဖှၢ်တဖၣ်နူၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်လၢာ်လီၤ.

၉၄.**သးဖှၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဒီးအစိအကမီၤဒီးပၢဘၣ်ရှၣ်တဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢသးဖှၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသကိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ရှၣ်နူၣ်အိၣ်ဝဲဒီးသးဖှၢ်တဂၤလၢပၢရှၣ်နူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကုသးဖှၢ်လီၤ.

၉၅. **သးဖှံၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးပအူးလၢဆါသကုၤပဟၢဖၢပှၤနူၣ်ပစံးလၢပသးဖှံၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤစံးဝဲလၢသါသးဖှံၢ်ဒီးမၤပစံၢ်အဟၢဖၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဖှံၢ်သးဖှံၢ်လီၤ.

၉၆. **သးဖျုၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပသးဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတၢ်လၢပကဘၣ်တၢ်နးတၢ်ကျုၢ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပသးဖျုၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဖျုၤသးဖုးလီၤ. ပှၤတဂၤနၢ်ဟူတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအပရၢဒီးသ့ၣ်ဖျုၤသးဖျုၤသ့ၣ်ဖျုၤသးဖုးဝဲနးကၢ.

၉၇.**သးဖး** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ယိၣ်ဒီးပတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးနူၣ်ပစံးလၢပသးဖးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပသ့ၣ်ဖးသးဖးလီၤ. ပှၤကညီနူၣ်တုၤအဒိၣ်ထိၣ်ဒီးအသးဖးထိၣ်ဝဲကိးဂၤဒဲးလီၤ.

၉၈.**သးဖုး** နူၣ်မ့ၢ်သးဖျုၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတၢ်လၢပသ့ၣ်ကနီးသးကနီး,ပသ့ၣ်ခုၣ်လီၤသးခုၣ်လီၤနူၣ်လီၤ.

၉၉.**သးဖိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဖျုၤတၢ်နးကဲၣ်ဆိးတုၤပသးပှၤနိၣ်ပသးနူၣ်ပစံးလၢပသးဖိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖျုၤတၢ်ဒီးအသးဖိၣ်ဒီးတသ့ၣ်ညါလၢၤဘၣ်အသးဘၣ်.

၁၀၀.**သးဖှံ** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဆူၣ်ပအိၣ်ချ့ဒီးတၢ်မိၣ်ဟးလိာ်ကွဲပသးဒီးပစံးလၢပသးဖှံလီၤ. ပှၤလၢအသးဖှံတဖၣ်နူၣ်တၢ်မိၣ်ဟးလိာ်ကွဲအသးဒီးအသးမှာ်ဝဲဒီးတၢ်မိၣ်မၤအသးလၢလုၢ်လၢထါနူၣ်ပစံးလၢအသးဖှံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဖှံသးဖှံ, သ့ၣ်ဖှံသးညီလီၤ. ဒီးပစံးလၢသးဖှံထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀၁.**သးဖှံ** နူၣ်မ့ၢ်သးဝံၣ်အဆိလီၤ. မ့ၢ်ပမၤသိၣ်မၤပှၤပကလုၢ်

လၢမှာ်လၢပယုာ်ဒီးပစံးလၢသးဝံၣ်သးဖှံပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၁၀၂. **သးဘၣ်အၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်လၢဘၣ်အၢန့ၣ်တၢ်မိၣ်ဘှိးပသးဒီးပစံးလၢသးဘၣ်အၢလီၤ. တၢ်အံၣ်တၢ်ဆံၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပသးဘၣ်အၢနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဘၣ်အၢသးဘၣ်အၢလီၤ.

၁၀၃. **သးဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢသးဘၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ထံၣ်ပိာ်မုၣ်န့ၣ်တ့ၤပကွၢ်ဂ့ၤဒီးပသးဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပသါဘၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤသးဘၣ်ပိာ်မုၣ်ဒီးနှၢ်ဝဲလၢအမါလီၤ.

၁၀၄. **သးဘံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပသအိပှၤဆါပသါတပၢၢ်ဘၣ်လီၤ.

၁၀၅. **သးဘှံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘှံးပသးန့ၣ်ပစံးလၢသးဘှံးတစုစုလီၤ. စထိၣ်ကစၢ်စသးဘှံးကၢ . ဒီး ပစံးဒီး အဆိလၢ သ့ၣ် ဘှံးသး ဘှံး လီၤ.

၁၀၆. **သးဘုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သးလဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢတ့ၤလီၤဖီယီာ်န့ၣ်ပစံးလၢပမၤလၢပသးဘုၣ်သးလဲလီၤ.

၁၀၇. **သးဘဲ** န့ၣ်မ့ၢ်သးစၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအသးလီၤၡုဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးစၢ်သးဘဲသ့ၣ်စၢ်သးဘဲလီၤ. ပှၤလၢအသ့ၣ်စၢ်သးဘဲန့ၣ်အသးစၢ်လီၤၡုဝဲလီၤ.

၁၀၈. **သးဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအဲၣ်လိာ်အသးဒီးကိးမှာ်လိာ်အမံၤန့ၣ်ကိးဝဲလၢသးဘိလီၤ. ဒီးကိးဝဲအဆိလၢသးဘိသးထံးလီၤ. လဲၤအိၣ်သကိးသးဘိတဘိတက့ၢ်.

၁၀၉. **သးဘိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သးစၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအသးတပှၢ်ဒံးဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးစၢ်သးဘိၣ်လီၤ.

၁၁၀. **သးဘှံးကလဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဖးလၢလီၤကလဲန့ၣ်ပစံးလၢသးဘှံးလီၤ. ပစံးလၢသးဘှံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးဘှံးကလဲလီၤ. စတၢ်ဝၣ်ထိၣ်ဒီးသဘှံးမးလီၤ.

၁၁၁. **သးဘျါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်စၢ်လီၤကွၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပသးဘျါလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးအဝဲတဂၤလဲၤကညးကွၤဒီးအသးဘျါဝဲလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဘျါသးဘျါလီၤ.

၁၁၂. **သးဘျၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအသးလိၣ်ထိၣ်ကဟုၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢအသးဘျၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကှၣ်သးဘျၣ်လီၤ. ပှၤလၢသ့ၣ်ကှၣ်သးဘျၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကၢၣ်ထဲကမၤဂီၤပှၤဂၤအတၢ်လီၤ.

၁၁၃. **သးဘျၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသးစၢ်ဆၢန့ၣ်ပစံးလၢသးဘျၢတစုစုလီၤ. ဒီးပတစံးဘၣ်လၢအါဘၣ်. ပှၤလၢအသးဘျၢန့ၣ်တၢ်တမိၣ်မၤဟးဂီၤဘၣ်အသးလၢပှၤဂၤအတၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဘျၢသးဘျၢလီၤ.

၁၁၄. **သးမံ** မ့ၢ်ပှၤဂၤမၤဒိၣ်ယိၣ်ပသးဝံၤဒီးမၤဘၣ်လိာ်ကွၤအသး ဒီးပှၤ ဒီးပသးမှာ်ထိၣ်ကွၤအီၤန့ၣ်ပစံးလၢပသ့ၣ်မံသးမံလီၤ. ပှၤဂၤမၤဒိၣ်ထိၣ်နသးဒီးကညးကွၤနၤန့ၣ်နသးမံလံစါ, စသးမံလံ.

၁၁၅. **သးမံမၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်တၢ်တနှၢ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသးမံမၣ်လီၤ. စဖးလံာ်တဘ့ၣ်စသးမံမၣ်တ့ၤစတိၢ်တနှၢ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်ဒီးဆါပှၤတ့ၤနးဒီးပသးပှၤနီၣ်ပသးန့ၣ်ပစံးလၢပသးမံမၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်မံမၣ်သးမံမၣ်လီၤ.

၁၁၆. **သးမၢမၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးအုးတ့ၤပသးပှၤနီၣ်ပသးဒီးပစံးလၢပသးမၢမၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤနၢ်ဟူအဖိမၤတကဲနးဒီးအသးမၢမၣ်တ့ၤသးပှၤနီၣ်ကွံာ်တၢ်ဂၤတဖၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်မၢမၣ်သးမၢမၣ်လီၤ.

၁၁၇. **သးမှာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပတဘၣ်တၢ်နီတမံၤဒီးပအိၣ်မှာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပသးမှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်မှာ်သးလၢၤလီၤ.

၁၁၈. **သးရၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သးတီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤသးအိၣ်လိာ်အသးလၢအသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်တီသးရၤလီၤ.

၁၁၉. **သးလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံတကီၢ်ခါန့ၣ်ပစံးလၢသးလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအသးကတၢၢ်အသးလီၤဘိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲသၢသီဒီးအသးလာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လာ်သးလာ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်သံတကီၢ်ခါန့ၣ်မ့ၢ်အသးလာ်လီၤ.

၁၂၀. **သးလၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးမှာ်လၢပတဘၣ်တၢ်နီတမံၤဒီးပအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့လၢပသ့ၣ်တကီၢ်သးတဂီၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်မှာ်သးလၢၤလီၤ. ပအိၣ်ဒၣ်ပတၢ်လၢပသ့ၣ်မှာ်သးလၢၤန့ၣ်ပတဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်.

၁၂၁. **သးလၢၤထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ပသးဒီးပဆူးမုၣ်အူတၢ်ဂ့ၢ်ပသးဘျါဝဲဒီးပစံးလၢပသးလၢၤထိၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်စသးစဆူးမုၣ်အူဒီးစသးလၢၤထိၣ်ကွၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လၢၤထိၣ်သးလၢၤထိၣ်လီၤ.

၁၂၂. **သးလဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပသးတ့ၤလီၤဖီယီာ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံးလၢပမၤတၢ်လၢပသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲလီၤ. ပမၤတၢ်လၢပသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲန့ၣ်တကဲထိၣ်ဘၣ်အိၣ်တသ့ဘၣ်.

၁၂၃. **သးလိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သးကိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်ဘၣ်အၢဒီးတၢ်မိၣ်ဘှိး, ပမ့ၢ်ထံၣ်တၢ်အံၣ်တၢ်ဆံၣ်ဒီးတၢ်ဘှိးတၢ်ဘှုးထိရိၤတၢ်ဘၣ်အၢတမံၤန့ၣ်ပသးဘၣ်အၢတ့ၤတၢ်မိၣ်ဘှိးပသးဒီးပစံးလၢသးလိၣ်သးကိာ်လီၤ.

၁၂၄. **သးလိၣ်ထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဆိကမိၣ်ထိၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပသးလိၣ်ထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လိၣ်ထိၣ်သးလိၣ်ထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လိၣ်သးဖးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်သးလိၣ်ထိၣ်တနံၤတမံၤတနၤတမံၤလီၤ.

၁၂၅. **သးလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအသးစၢ်ဆၢတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသးလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဘၣ်သးလီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်လီၤသးတီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤလၢအသးလီၤတဖၣ်န့ၣ်တၢ်တမိၣ်မၤဟးဂီၤဘၣ်အသးလၢပှၤဂၤအတၢ်ဘၣ်.

၁၂၆. **သးလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်ဂ့ၤပမၤတနှၢ်ဘၣ်, ပထံၣ်တၢ်အိၣ်ဝံၣ်ပတအိၣ်ဘၣ်ဘၣ်, ဒီးပှၤဂၤအိၣ်ဘၣ်ဝဲ, ပှၤဂၤနှၢ်ဘၣ်ဝဲဒီးပသးတမှာ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပသးလီလီၤ. ပှၤတဂၤစပှၤယံာ်တဘ့ၣ်ဒီးသးလီဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးပှၤဂၤအိၣ်တၢ်သးလီဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လီသးလီလီၤ.

၁၂၇. **သးလီၢ်လံၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်အၢသးသီ, သ့ၣ်ထိၣ်သးဟ့ပသးကလုာ်ကလီၤန့ၣ်ပစံးလၢပသးလီၢ်လံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လီၢ်လံၤသးလီၢ်လံၤလီၤ. ပှၤလၢအအိၣ်ဒီးအသ့ၣ်လီၢ်လံၤသးလီၢ်လံၤတဖၣ်န့ၣ်ကဲအပျံၢ်အဘိၣ်တသ့ဘၣ်.

၁၂၈. **သးလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘၣ်တၢ်ဖိၣ်ဒီးအသးစၢ်လီၤဒီးဟိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသးလီၤလီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်သံဒီးသးလီၤဒီးဟိၣ်ဝဲလီၤ.

ပှၤတကၤ နၢ်ဟူအဝဲၢ်သံဒီးအသးလီၤ ဒီးဟိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကၢ်သးလီၤလီၤ.

၁၂၉. **သးလီၤစဲၤ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအသးနါပှၢ်ကဘျၣ်လီၤစဲၤလၢအဖီလာ်နၣ်ပစံးလၢအသးလီၤစဲၤလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအသးလီၤစဲၤနၣ်မ့ၢ်အသနါပှၢ်လီၤစဲၤနၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသးလီၤစ့ာ်သးလီၤစဲၤဒီးအဆိၣ်နၣ်လီၤ.

၁၃၀. **သးလီၤတၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပဟ်လီၤပသးဒီးပှၤကတုၤလီၤဖိယိာ်နၣ်ပစံးလၢပသးလီၤတၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်သ့ၣ်လိာ်ပသးဒီးပှၤဂၤလၢပကလဲၤတၢ်တပှၤပှၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံးလၢသးလီၤတၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်ကၢၣ်တၢ်လၢပကမၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးပဟ်လီၤပသးလၢပကမၤနီၢ်နီၢ်နၣ်ပစံးလၢပသးလီၤတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လီၤတၢ်သးလီၤဆဲးလီၤ.

၁၃၁. **သးလီၤဒး** နၣ်မ့ၢ်ပဖျၢတၢ်တုၤပသးကနိးပသးခုၣ်လီၤပတသ့ၣ်ညါလၢၤဘၣ်ပသးနၣ်ပစံးလၢပသးလီၤဒးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လီၤဒးသးလီၤဒးလီၤ. ပှၤတကၤဘိၣ်သအိၣ်လူၤကတြိၢ်ဒီးအသးလီၤဒးမးလီၤ.

၁၃၂. **သးလီၤဘဲ** နၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်ကၢ်သးလီၤနၣ်ပစံးလၢပသးလီၤဘဲလီၤ. ပှၤလၢနၢ်ဟူအပှၢ်အဝဲၢ်သံဒီးအသးလီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢသးလီၤဘဲလီၤ. ပှၤတကၤနၢ်ဟူအမိၢ်သံပရၢဒီးအသးလီၤဘဲမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးလီၤဘိၣ်သးလီၤဘဲလီၤ. ဒီးတၢ်သၣ်ဝံၤပသးပတဟိၣ်တအိၣ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢပသးလီၤဘဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၃၃. **သးလီၤဘိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံတကိၢ်ခါနၣ်ပစံးလၢအသးလီၤဘိၣ်လီၤ. ပှၤတကၤမၤတကဲယံာ်ယံာ်ဒီးအသးလီၤဘိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လီၤဘိၣ်သးလီၤဘိၣ်လီၤ.

၁၃၄. **သးဝး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်တနီၤနီၤအိၣ်ဒီးအသးခံဖျာၣ်ဒီးအသးဝဲတဖျာၣ်နၣ်ဝးဒဲးဒဲးဒီးပစံးလၢသးဝးလီၤ. ချံးဒီးတခူးနၣ်ပမၤသံဒီးပထုးထိၣ်အသ့ၣ်အပှာ်အသ့ၣ်အသးဒီးပထံၣ်အသးဝးနၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဝးသးဝးလီၤ.

၁၃၅. **သးဝး** နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ကၢအိၣ်ခိးအကတိၢ်နၣ်ပစံးလၢပသးဝးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမဲာ်မူသးဝးပစံးဒီးအဆိၣ်နၣ်လီၤ. ပအိၣ်တၢ်လၢပမဲာ်မူသးဝးအကတိၢ်အံၤပဘၣ်ကျုးစၢးတၢ်လီၤ.

၁၃၆. **သးဝံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤမှမၤသယုၢ်ပကလုၢ်လၢပမၤမံပဖိမှၢ်ဂ့ၤ. ပသံကျံကတြၢၤယွၤမှၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပသးဝံၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးဝံၣ်သးဆၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢသးဝံၣ်သးဖှံစကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသးဝံၣ်တၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၃၇. **သးဝံၣ်ထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပသံကျံပတြၢၤကစၢ်ယွၤလၢထါသးဝံၣ်ဒီးပစံးလၢပသးဝံၣ်ထိၣ်လီၤ. ပှၤကဲလၢအပျဲၢ်အဘိၣ်နၣ်သးဝံၣ်ထိၣ်ယွၤဒီးဘါထိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၃၈. **သးဝံၣ်ထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဖိတဖၣ်ထံၣ်အပၢ်ဒီးအသးစုဒီးနံၤဒီးအပၢ်တဃဲးတဃိးဒီးမၤအပၢ်စိာ်ထိၣ်အီၤနၣ်ပစံးလၢသးဝံၣ်လိၣ်အပၢ်လီၤ. ဖိသးဝံၣ်ထိၢ်အပၢ်ဒီးမၤအပၢ်စိာ်အီၤလီၤ.

၁၃၉. **သးဝံၣ်ထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်ထံၣ်အကစၢ်ဒီးဝံဝးအမဲၢ်ဒီးပိၢ်ထိၣ်အကစၢ်နၣ်ပစံးလၢသးဝံၣ်ထိၣ်အကစၢ်လီၤ. ထွံၣ်တဒုထံၣ်အကစၢ်ဒီးသးဝံၣ်ထိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၄၀. **သးဝ့ၤဝီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပသးဒုဒီနၣ်ပစံးလၢပသးဝ့ၤဝီၤလီၤ. ပှၤတဂၤသါကလဲၤတၢ်ဒီးအသးဝ့ၤဝီၤဝဲကလဲၤတစဲးစဲးကအိၣ်တစဲးစဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးဝ့ၢ်ဝံၢ်သးဝ့ၤဝီၤလီၤ.

၁၄၁. **သးသကံၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂံာ်ပှၤဒီးပသးတကံဝဲနၣ်ပစံးလၢပသးသကံၢ်လီၤ. တၢ်ဂိၢ်ပသးတုၤပသးတကံနၣ်ပစံးလၢပသးသကံၢ်လီၤ. တၢ်ဂံာ်ယၢၤစသးသကံၢ်မးလီၤ. တၢ်ဂိၢ်ပသးတုၤပသးသကံၢ်နၣ်ပဆူးမ့ၣ်အူဒီးဘျါဝဲလီၤ.

၁၄၂. **သးသဂၢ်** မ့ၢ်ပမၤတၢ်ပအဲၣ်ဒီးသုတလီၤတ့ာ်လီၤဃီ. ဟးဝ့ာ်ဟးဂီၤတဂ့ၤဒီးပမၤလၢပသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲ. ပဟ်ရှ့ပသးပမၤကျုံးစၢးကြူးကြူးဒီးပမၤပသးကိၢ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢပသးသဂၢ်လီၤ. ပှၤမၤတၢ်အသးသဂၢ်နၣ်တၢ်တမိၣ်အိၣ်ဘှံးဘၣ်အသးဘၣ်. တၢ်မိၣ်မၤအသးတုၤနၢ်ဘၣ်ဝဲအဘျုးအဖှိၣ်ဒီးပစံးလၢမၤတၢ်သးသဂၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်သဂၢ်သးသဂၢ်လီၤ.

၁၄၃. **သးသဒဲးချုး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်ညါသးကျုၤမနၤနၣ်ပစံးလၢသးသဒဲးချုးလီၤ. ပှၤဆံးတကၤဖိနဲၣ်းဒီးသ့ၣ်ညါသးသဒဲးချုးလီၤ.

၁၄၄. **သးသနိာ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသးနါပှၢ်နၣ်ပစံးလၢသးသနိာ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤသးသနိာ်နၣ်အိၣ်ဒီးအဃံကလုၤစၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်သနိာ်သးသနိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသးတၢၢ်သးသနိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၄၅. **သးပှၤနီၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပတသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဘၣ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢပသးပှၤနီၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ပှၤနူၤသးပှၤနီၣ်လီၤ. စသးပှၤနီၣ်ယဲာ်တဘ့ၣ်လၢနအိၣ်နၣ်ကွၢ်ကွၤယၤတက့ၢ်. ထိရိၤပတသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဘၣ်ပသးနၣ်ပစံးလၢပသးပှၤနီၣ်လီၤ.

၁၄၆. **သးတမါ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒၣ်တၢ်ဖဲအသးအလီၤ. ဒီးတၢ်သံဒၣ်တၢ်လၢပတတိၢ်သံဘၣ်. တဆါတကၠဘၣ်သံကြိဒၣ်တၢ်. ဒီးပစံးလၢသးသမါသံဒၣ်တၢ်လီၤ. ဆိတဘ့ၣ်တကိၣ်တကၠတဆူးတဆါဒီးသးတမါသံဒၣ်တၢ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးသးတမါဒီးကၢ်ဒၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤတကၤအိၣ်သးတမါဒီးအသးဒိၣ်ထိၣ်ကြိဒၣ်တၢ်လီၤ.

၁၄၇. **သးတမၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢနူၤပဂၢ်နၢ်ပၢၢ်တၢ်ဒီးသ့ၣ်ညါတၢ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးနၣ်ပစံးလၢအသးသမၤလီၤ. ပှၤလၢအသးသမၤနၣ်ပှၤလီတၢ်တနၢ်ဘၣ်. ပှၤလဲၤအိၣ်လီအိၣ်တနၢ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်သမၤသးသမၤလီၤ.

၁၄၈. **သးသမူ** နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ကၢအိၣ်ခိးဝဲအကတိၢ်နၣ်ပစံးလၢပသးသမူလီၤ. လၢပသးသမူဒံး အကတိၢ် နၣ်ပဘၣ် ဘှၣ်အိၣ် ဘှၣ်အိပသးလၢ တၢ်အိၣ်တၢ်အီ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်သမူသးသမူလီၤ.

၁၄၉. **သးသယုၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပလီၤမှၢ်လီၤဖးဒီးပဖိပမါပပှၢ်ပဝဲၢ်ဒီးပသ့ၣ်နီၣ်ထိၣ်တၢ်မိၣ်ထံၣ်ပသးဒီးပအိၣ်တမ့ာ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢပသးသယုၢ်လီၤ. ပှၤတကၤအပှၢ်အဝဲၢ်ဟးသဒၣ်အီၤဒီးသးသယုၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးသယုၢ်သးသညိလီၤ.

၁၅၀. **သးသအဲးသအိး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသးဒိၣ်ထိၣ်လၢပှၤဂၤအလီၤဒီးဟ်သပှၢ်အသးဒီးကဒုးကဒ့ၣ်တၢ်နးနးကလဲာ်နၣ်ပစံးလၢဟ်သးသအဲးသအိးလီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်ပှၤဂၤဆါအမဲာ်ဒီးဟ်သးသအဲးသအိးနးကၢ.

သး

၁၅၁.**သးသံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအှၣ်အသးလၢပှၤဂၤအကျိၢ်အယိဒီးပစံးလၢသးသံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးသံၣ်တ့ၢ်စိ. သးသံၣ်စိၢ်ပျံၢ်လီၤ. ပှၤခံဂၤလိာ်ကျိၢ်ဒီးအဝဲတဂၤကဲလၢသးသံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသးသ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅၂.**သးဘ့** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအသးစူၤ. ဒီးဆိကမိၣ်တၢ်ဘျုးဒီးဝံသးစူၤတၢ်ဒီးမၤတၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢပှၤသးသ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဂ့ၤသးသ့. သ့ၣ်ဘၣ်သးသ့လီၤ.

၁၅၃.**သးသိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သးအံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဆါကူးဒီးအသအိပှၤဆါတဲာ်တၢၤဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးသိၣ်သးအံးလီၤ.

၁၅၄. **သးသိ** နူၣ်မ့ၢ်သးအၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအသးဆိကမိၣ်တၢ်လၢကမၤတၢ်ဒဲးဘးကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်အၢသးသိလီၤ.

၁၅၅. **သးသိ** နူၣ်မ့ၢ်ပတမၤလၢၤဘၣ်တၢ်ဒဲးတ့ၢ်ဒဲးဘးဘၣ်. ဒီးပသးဆိကမိၣ်ထဲကမၤတၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢပသးသိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်သိသးသိလီၤ. ပှၤလၢအိၣ်ဒီးသ့ၣ်သိသးသိန့ၣ်ဆိၣ်လီၤအသးလီၤ.

၁၅၆.**သးသွံ** နူၣ်မ့ၢ်ပနီန့ၣ်ပှၤသးပှ့ၢ်လၢပျπကီးလၢသးသွံလီၤ. ဒီးကီးဝဲလၢသးသွံသိစ့ၢ်ကီးလီၤ. သးသွံန့ၣ်အသၣ်ဆံၣ်ကၢ.

၁၅၇.**သးသွံဆၢ** နူၣ်မ့ၢ်စူာ်ဝံာ်န့ၣ်ပကီးလၢသးသွံဆၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှ့ၢ်လၢပျπကီးဝဲလီၤ. သးသွံဆၢန့ၣ်ပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဆၢဝဲလီၤ.

၁၅၈.**သးဟးဂီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကထၢၣ်လၢပကမၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးအိၣ်ထိၣ်လၢတၢ်တြိပှၤဒီးတၢ်တမိၣ်မၤလၢၤဘၣ်ပသးန့ၣ်ပစံးလၢပသးဟးဂီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးဟးတ့ာ်သးဟးဂီၤလီၤ. ပှၤတဂၤသါကကဲလၢအပျံၢ်အဘီၣ်ဒီးပှၤဂၤတြိအကျဲဒီးအသးဟးတ့ာ်ဟးဂီၤဝဲလီၤ.

၁၅၉.**သးဟုး** နူၣ်မ့ၢ်ဝိၢ်ပြုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝၣ်ကၢ်ပိၤလီၤကလဲဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဝိၢ်ပြုးသးဟုးလီၤ. ထိရိၤတၢ်ကၢ်ပိၤလီၤကလဲန့ၣ်ပစံးလၢဝိၢ်ပြုးသးဟုးခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဝိၢ်ပြုးသံးဟုးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၆၀. **သးဟ့** နူၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်ဘျါ တသ့ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသးဟ့လီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤဆိၣ်အီၤဒီးသးဟ့အဝဲတဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ထိၣ်သးဟ့လီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤမၤကမၣ်အီၤဒီးသးဟ့ပှၤဂၤလီၤ.

၁၆၁. **သးဟ့ကလ့ၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသးဒိၣ်ထိၣ်ဟ်သးသပှ့ၢ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်သးဟ့ကလ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဟ်မးအသးဟ့ကလ့ၤလီၤ.

၁၆၂. **သးဟဲထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပသးဟဲထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤကတိၤတၢ်ဒီးအီၤဆူၣ်ဒီးအသးဟဲထိၣ်ဒီးကတိၤဆၢဝဲလီၤ. တလၢၤတဂၤတဲးလိာ်ယိလိာ်အသးဒီးယၢဒီးစသးဟဲထိၣ်သရှၤကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဟဲထိၣ်သးဟဲထိၣ်လီၤ.

၁၆၃. **သးအံး** နူၣ်မ့ၢ်ပဆါကူးဒီးပသအိပှၤတဲာ်တၢၤန့ၣ်ပစံးလၢပသးအံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးသိၣ်သးအံးလီၤ. ပှၤတဂၤကူးဒီးအသးအံးသါတပၢ်ဘၣ်.

၁၆၄.**သးအၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပသံးဆိကမိၣ်ထိၣ်တၢ်လၢပကမၤတၢ်ဒဲးဘးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပသ့ၣ်ဒိၣ်ထိၣ်သးဒိၣ်ထိၣ်လၢပဆိၣ်လီၤတနၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပသးအၢလီၤ. ပှၤသးအၢန့ၣ်အိၣ်ဒီးအသးကလုာ်ကလီၤ. ဒီးသ့ၣ်ဒိၣ်သးဒိၣ်. အိၣ်ဒီးသ့ၣ်က့ၣ်သးဘျၣ်ဒီးပစံးလၢသးအၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်အၢသးသိလီၤ.

၁၆၅.**သးအုး** နူၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ယိၣ်တၢ်ပအိၣ်တမုာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသးအုးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးအုးလၢအဖိမၤကကဲအယိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်အုးသးအုးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကမၣ်တၢ်ဒီးအသးအုးလၢကဘၣ်ကျိၢ်လီၤ.

၁၆၆. **သးအ့** နူၣ်မ့ၢ်ပသးန့ၣ်ဆါဖဲပသးပှၤထီးအပှၤန့ၣ်လၢပသအိပှၤန့ၣ်ကိၢ်ဒ်ဘၣ်မိၢ်ဟဲသၣ်အသိးဒီးပစံးလၢပသးအ့လီၤ. ပသးဆါကိၢ်ဟ့ဒ်ဘၣ်မိၢ်ဟဲသၣ်ကိၢ်ဟ့တၢ်အသးလၢပသးပှၤန့ၣ်မ့ၢ်ပသးအ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်အ့သးအ့လီၤ. စအိၣ်မ့ၤတဘၣ်ကသ့စသးအ့ကၢ.

၁၆၇.**သးအှၣ်** နူၣ်မ့ၢ်လုၣ်ရှၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘံကျ့ၢ်လိၣ်လုၣ်ဖျπၣ်သလၢၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလုၣ်ရှၣ်သးအှၣ်လီၤ.

၁၆၈.**သးအှၣ်ဂံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်လၢနးကတၢၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပသးအှၣ်ဂံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟးဂီၤစတၢ်စသးအှၣ်ဂံာ်နးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်အှၣ်ဂံာ်သးအှၣ်ဂံာ်လီၤ.

၁၆၉.**သးအှၣ်တဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲဒီးပစံးလၢပမၤတၢ်ပသးအှၣ်တဲာ်လီၤ. ပှၤကညီလၢအသးအှၣ်တဲာ်ဒီးကလိတဖၣ်န့ၣ်မၤကလိကဲထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်အှၣ်တဲာ်သးအှၣ်တဲာ်လီၤ.

၁၇၀.**သးအိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ပသးလၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပသးအိၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးအိၣ်ဖိာ်မှၣ်တဂၤဒီးဟံးန့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးထိရိၤတၢ်ဘၣ်ပသးန့ၣ်ပသးအိၣ်လီၤ.

၁၇၁.**ကစီၤသး** နူၣ်ကွ့ၢ်လၢကစီၤတကု့ၢ်.

၁၇၂. **ကျπသး** နူၣ်မ့ၢ်ပသးစထိၣ်ဒီးပစံးလၢကျπသးလီၤ. ပှၤလၢပသးဟ့အီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဖိၣ်တမံၤမံၤဒီးပသးစဒီးပစံးလၢကျπသးလီၤ. ပှၤတဂၤဖိၣ်လံကျπသးစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကျπသ့ၣ်ကျπသးလီၤ.

၁၇၃.**ဆှါသး** နူၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ဘျုးလၢအသးတကထၢန့ၣ်ပကီးလၢဆှါသးလီၤ. ဆှါသးန့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်သးလၢပဘျၣ်ပထါကွံာ်ဒီးပထုတၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဆှါသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆှါသ့ၣ်ဆှါသးလီၤ. ပှၤကညီပထါဆှါသးဒီးကွံာ်တ့ၢ်ကွံာ်ဝဲလီၤ.

၁၇၄.**ညါသး** နူၣ်မ့ၢ်ပစုလၣ်ခီၣ်လၣ်အသးကံၢ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢခီၣ်ညါသးစုညါသးလီၤ. ပှၤတဂၤယိၢ်တၢ်လၢအခီၣ်ညါသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခီၣ်ညါခီၣ်ခီၣ်ညါသးလီၤ. ဒီးပှၤကညီစုလၣ်သးကံၢ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢစုညါသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. စုညါသးခီၣ်ညါသးန့ၣ်မ့ၢ်ပစုလၣ်ခီၣ်လၣ်အသးတစီန့ၣ်မ့ၢ်ပစုညါသးခီၣ်ညါသးလီၤ.

၁၇၅.**တသး** နူၣ်မ့ၢ်တသံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်စုခံဆိုန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢစုတသံးတသးလီၤ.

၁၇၆.**တၢ်သး** နူၣ်မ့ၢ်ပလီၤသးပြုထိၣ်ဒီးပစံးလၢတၢ်သးလီၤ. တၢ်

သးဘၣ်ပှၤသးနးကၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်လီၤသးစှၤ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သးတၢ်ယိစှၤ်ကီးလီၤ.

၁၇၇. **တၢ်သးကီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပယှယာ်ထီၣ်ဝၣ်တဘိလၢမဲးလိၢ်ဖီလာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ကျူၤဖးထိဖီလာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢတၢ်သးကီၤလီၤ. မဲးလိၢ်အဖီလာ်န့ၣ်ပမ့ၢ်တယှထီၣ်ဘၣ်တၢ်သးကီၤဒီးမဲးလိၢ်တကျၢၤဘၣ်. ကလီၤကပျၢၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်စကီၤတၢ်သးကၤလီၤ.

၁၇၈. **တၢ်သးခု** န့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤ်ရွး ယရှ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီအကလုၢ်ကထါန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်သးခုလီၤ. ဒီးအပရၢဟူထီသါလီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်သးခုကစီၣ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤ်ရွးအတၢ်သးခုကအကစီၣ်န့ၣ်ပနၢ်ဟူဒီးပသးခုလီၤ.

၁၇၉. **တၢ်သးဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဝ့ဖးဒိၣ်လၢအခိၣ်မိၣ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပကီးလၢ တၢ်သးဒီလီၤ. ဒီးပကီး ဒီးအဆိလၢ တၢ်သးဒီ တၢ်သးဒေါလီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ထီၣ်တဖျၢၣ်ဒိၣ်ဒီးအခိၣ်မိၣ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်တၢ်သးဒီသၢ.

၁၈၀. **တိၢ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်ပပလိၢ်ပသးန့ၣ်ပစံးလၢတိၢ်သးလီၤ. တိၢ်သုသးတက့ၢ်. သုကလီၤကမၣ်ဘၣ်ဖုး. တိၢ်နသးတက့ၢ်.

၁၈၁. **ထါသးဝံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထါလၢပသံကျံကစၢ်ယွၤ ဒီးပစံးထီၣ်ပတြၢၤယွၤအဘျုးအဖှိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢထါသးဝံၣ်လီၤ. ထါသးဝံၣ်န့ၣ်ပှၤမၤဝဲသ့တနီၤနီၤအါကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထါသးဝံၣ်ထါသးဆၢလီၤ.

၁၈၂. **ထၢၣ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကီၤတၢ်ဆါဒီးပစံးလၢထၢၣ်သးလီၤ. ပှၤတဂၤအညၣ်ဂံၢ်ဒီးထၢၣ်အသးဒီးဟးထီၣ်ဟးလီၤဝဲလီၤ. တၢ်ညၣ်ဂံၢ်နးဒီးထၢၣ်သးတကဲလၢၤဘၣ်ဒီးဂဲၤထၢၣ်တန့ၢ်လၢၤဘၣ်. ဒီးပစံးလၢထဲးသးစှၤ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထၢၣ်သးကီၤသးစှၤ်ကီးလီၤ. ထၢၣ်နသးတက့ၢ်. နညၣ်ဂံၢ်ကနးထီၣ်ဘၣ်ဖုး.

၁၈၃. **ထၢၣ်လီၤအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကြၢလီၤအသးဒီးဘိဒီးနးန့ၣ်ပစံးလၢထၢၣ်လီၤအသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထၢၣ်လီၤဂံၤလီၤအသးလီၤ.

၁၈၄. **ပသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပသိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သအိပှၤကတၢ်ထိအိၣ်ဒီးအကူ့ၢ်လိၣ်ကသွံကသွးတလိၣ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပသိၣ်ပသးလီၤ.

၁၈၅. **ဟ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤအိၣ်ထီၣ်ပတကဲာ်ပဝးဒီးပစံးလၢပဟ်ပသးလီၤ. ပှတဂၤဟ်ဒိၣ်အသး. ပှၤတဂၤဟ်သးပှ့ၢ်အသးပှၤတဂၤဟ်သးကဖၢလၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟ်အသးစှၤ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်သ့ၣ်ဟ်သးလီၤ.

၁၈၆. **ဟ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမိၣ်ပအုးသးပှၤဂၤန့ၣ်ပစံးလၢပဟ်သးပှၤဂၤလီၤ. ပှၤတဂၤသးဟ့ပှၤဂၤဒီးဟ်သးပှၤဂၤနးသမိး. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမိၣ်နှၤ်ဟ်သးလီၤ.

၁၈၇. **ဟ်ကစီအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ်သးဒ်ပဒိၣ်အသိးန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ကစီအသးလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ကစီအသးဒ်ပဒိၣ်အသိးလီၤ.

၁၈၈. **ဟ်ကဖိာ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဟ်ထီၣ်ထီအသးဒီးတပးကဲဘၣ်ပှၤဂၤလၢတၢ်နီတမံၤန့ၣ်ပစံးလၢဟ်ကဖိာ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤစံးလီၤအသးလၢပှၤနှၤ်တ့ာ်ဒီးဟ်ကဖိာ်အသးလီၤ.

၁၈၉. **ဟ်ကလိၢ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤသးအုလံးဘိသွါဒီးမၤနံၤပှၤဂၤလှၣ်ပျုၤအီခၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်ကလိၢ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ကလိၢ်အသးလၢပှၤဂၤအလီၤနးသမိး.

၁၉၀. **ဟ်ကအဲအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ဆီဖါတဖၣ်န့ၣ်ထိၣ်လီၤတြၢၤယၢၤအသးဒီးပစံးလၢဟ်ကအဲအသးလီၤ. ဆီကအဲန့ၣ်ဟ်ကအဲအသးဒီးထိၣ်လီၤယၢၤအဒံးလီၤ.

၁၉၁. **ဟ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤတကဲာ်ပဝးန့ၣ်ပစံးလၢဟ်အသးလီၤ. ဖိသၣ်ခွါနှၤ်ဟ်အသးကဆဲ့ကဆိုလီၤ. ဖှပှၢ်န့ၣ်ဟ်အသးခိၣ်ဖှဂ့ၤလီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်ဟ်သးသ့ကီးမံၤလီၤ.

၁၉၂. **ပှၢ်သး** န့ၣ်မ့ၢ်ကျဲသးကၢ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢကျဲပှၢ်သးလီၤ. ပှၤတဂၤဆၢထၢၣ်လၢကျဲပှၢ်သးထူၣ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကျဲပှၢ်ခိၣ်ကျဲပှၢ်သးလီၤ.

၁၉၃. **ဘၣ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကွၢ်တၢ်ဂ့ၤဒီးပှၤသးအိၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဘၣ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်အသးလၢယဲာ်တဘ့ၣ်ဒီးပှ့ၤဝဲလီၤ.

၁၉၄. **ဘုံးအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤသးလီၤဟီန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဘုံးအသးလီၤ. ပှၤတဂၤထီၣ်ကစၢါဒီးတၢ်ဘုံးအသးနးကၢ.

၁၉၅. **မသး** န့ၣ်မ့ၢ်သနိန့ၣ်ပကီးလၢထိၣ်မသး. အိၣ်လၢသနိထိၣ်မသးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၉၆. **မၤသး** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်တကဲာ်ပဝးအိၣ်ထိၣ်တမံၤမံၤန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးလီၤ. တၢ်မၤ အသးလၢတၢ်သ့ၣ်ဝံၤလီၤဒ်အိၣ်ထိၣ်တစုစု, စမၤတလါတဖျၢၣ်နကွၢ်မၤအသးဒ်လဲၣ်.

၁၉၇. **ယုၢ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သယုၢ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢယုၢ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်တဂၤယီယုၢ်အသးနးကၢ.

၁၉၈. **သကဲးသး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပှၤပၢၢ်လၢပသးတ့ၢပကီၤတကဲတဝၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဆါသကဲးသးလီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၣ်အိၣ်အစိၣ်ဒီးဆါသကဲးသးစံးဝဲဒၣ်လီၤ. စခိၣ်ဘၣ်ဆိုးဆါသကဲးသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆါသကဲးသ့ၣ်သကဲးသးလီၤ.

၁၉၉. **သံသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဖဲပသးပလီၤဒီးပစံးလၢပမၤသံသးလီၤ. နတဘၣ်မၤဘၣ်ယၢၤဘၣ်စကမၤသံသးဒၣ်ယဲလီၤ. ပှၤတဂၤစတဘၣ်ကီးဘၣ်ဟဲသံသးဒၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်ပဘၣ်သိၣ်စါသ့ၣ်ညါသံသးဒၣ်အသးလီၤ.

၂၀၀. **ဟုသး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုန့ၣ်ပကီးလၢဟုသးလီၤ. နဆုဟုသးန့ၣ်ပုံၤနာ်လဲၣ်စဆုဟုသးန့ၢ်သၢနာ်လီၤ.

၂၀၁. **အဲၣ်လီၤအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအတဆိကမိၣ်နှၤ်ဘၣ်ပှၤဂၤအဂံၢ်ဒီးယုဒၣ်ထဲအဘျုးဒၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအဲၣ်လီၤအသးလီၤ. ပှၤတဂၤအဲၣ်လီၤဒၣ်ထဲအသးဒီးတအဲၣ်ပှၤဂၤဘၣ်.

၂၀၂. **အီးအသး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤသးလိၣ်ထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအီးအသးလီၤ. နဟ့ၣ်ပှၤဂၤအတၢ်န့ၣ်အီးနသးဒ်လဲၣ်. နမၤဂံၤပှၤဂၤအတၢ်န့ၣ်အီးနသးဒ်လဲၣ်.

၁. **သ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ထံးတၢ်မုၢ်န့ၣ်အဘိၣ်အဖီလိၣ်ဖျၢၣ်ကဲထိၣ်လၢဒီဖျၢၣ်ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်သ့ၣ်ဝၣ်သ့ၣ်နိၣ်သ့ၣ်ဖံသ့ၣ်, လှၢ်သ့ၣ်, သကီၤသ့ၣ်ထိရိၤတၢ်ထံးအိၣ်ဒီးအသ့ၣ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ထံးန့ၣ်သ့ၣ်လၢဒ့ လီၤတနီၤ,သ့ၣ်လၢအ ကဖိၤလီၤတနီၤ,

သး

၁၅၁.သးသံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤအုၣ်အသးလၢပှၤဂၤအကွၢ်အယိဒီးပစံး လၢသးသံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးသံၣ်တ့ၢ်ဓိ. သးသံၣ်မီၢ် ပျံၢ်လီၤ. ပှၤစံၢ်ဂၤလိာ်ကွၢ်ဒီးအဝဲတဂၤကဲလၢသးသံၣ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢသးသ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅၂.သးသ့ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအသးစူၤ. ဒီးဆိကမိၣ်တၢ်ဘျုးဒီးဝံသး စူၤတၢ်ဒီးမၤတၢ်ဂ့ၤနူၣ်ပစံးလၢပှၤသးသ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ သ့ၣ်ဂ့ၤသးသ့. သ့ၣ်ဘၣ်သးသ့လီၤ.

၁၅၃.သးသိၣ် နူၣ်မ့ၢ်သးအံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဆါကူးဒီးအသ အိပူၤဆါတံာ်တၢၤဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသးသိၣ်သးအံးလီၤ.

၁၅၄. သးသီ နူၣ်မ့ၢ်သးအၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအသးဆိက မိၣ်တၢ်လၢကမၤတၢ်ဒဲးဘးကလုာ်ကလုာ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ် အၢသးသီလီၤ.

၁၅၅. သးသီ နူၣ်မ့ၢ်ပတမၤလၢၤဘၣ်တၢ်ဒဲးတူၢ်ဒဲးဘးဘၣ်. ဒီးပ သးဆိကမိၣ်ထဲကမၤတၢ်ဂ့ၤနူၣ်ပစံးလၢပသးသီလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢသ့ၣ်သီသးသီလီၤ. ပှၤလၢအိၣ်ဒီးသ့ၣ်သီသးသီနူၣ်ဆိၣ် လီၤအသးလီၤ.

၁၅၆.သးသွံ နူၣ်မ့ၢ်ပနီနူၣ်ပှၤသးပှၢ်လၢပျ့ၤကီးလၢသးသွံလီၤ. ဒီးကီးဝဲလၢသးသွံသိစ့ၢ်ကီးလီၤ. သးသွံနူၣ်အသၣ်ဆံၣ်ကၤ.

၁၅၇.သးသွံဆၢ နူၣ်မ့ၢ်စှာ်တံာ်နူၣ်ပကီးလၢသးသွံဆၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပ သးပှၢ်လၢပျ့ၤကီးဝဲလီၤ. သးသွံဆၢနူၣ်ပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဆၢဝဲ လီၤ.

၁၅၈.သးဟးဂီၤ နူၣ်မ့ၢ်ပကထၢၣ်လၢပကမၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးအိၣ် ထိၣ်လၢတၢ်တြီပှၤဒီးတၢ်တမိၣ်မၤလၢၤဘၣ်ပသးနူၣ်ပစံးလၢပသး ဟးဂီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးဟးတ့ာ်သးဟးဂီၤလီၤ. ပှၤတ ဂၤသါကကဲလၢအပျံၢ်အဘိၣ်ဒီးပှၤဂၤတြီအကျဲဒီးအသးဟးတ့ာ် ဟးဂီၤဝဲလီၤ.

၁၅၉.သးဟုး နူၣ်မ့ၢ်ဝံၢ်ပြံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝၣ်ကၢ်ဗိၤလီၤကလဲဝဲ နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဝံၢ်ပြံးသးဟုးလီၤ. ထိရီၤတၢ်ကၢ်ဗိၤလီၤကလဲ နူၣ်ပစံးလၢဝံၢ်ပြံးသးဟုးခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဝံၢ်ပြံးသးဟုးစ့ၢ် ကီးလီၤ.

၁၆၀. သးဟ့ နူၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်ဘျါ တသ့ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသး ဟ့လီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤဆိၣ်အီၤဒီးသးဟ့အဝဲတဂၤလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ထိၣ်သးဟ့လီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤမၤကမၣ်အီၤ ဒီးသးဟ့ပှၤဂၤလီၤ.

၁၆၁. သးဟ့ကလ့ၤ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသးဒိၣ်ထိၣ်ဟ်သးသပှၢ်တၢ်နူၣ်ပ စံးလၢဟ်သးဟ့ကလ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဟ်မးအသး ဟ့ကလ့ၤလီၤ.

၁၆၂. သးဟဲထိၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်နူၣ်ပစံးလၢပသးဟဲထိၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤကတိၤတၢ်ဒီးအီၤဆူၣ်ဒီးအသးဟဲထိၣ်ဒီး ကတိၤဆၢဝဲလီၤ. တလၢၤတဂၤတဲးလိာ်ယိလိာ်အသးဒီးယၤဒီးစ သးဟဲထိၣ်သရူၤကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဟဲထိၣ်သး ဟဲထိၣ်လီၤ.

၁၆၃. သးအံး နူၣ်မ့ၢ်ပဆါကူးဒီးပသအိပူၤတံာ်တၢၤနူၣ်ပစံးလၢပ သးအံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးသိၣ်သးအံးလီၤ. ပှၤတဂၤ ကူးဒီးအသးအံးသါတပၢ်ဘၣ်.

၁၆၄.သးအၢ နူၣ်မ့ၢ်ပသးဆိကမိၣ်ထိၣ်တၢ်လၢပကမၤတၢ်ဒဲးဘး မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပသ့ၣ်ဒိၣ်ထိၣ်သးဒိၣ်ထိၣ်လၢပဆိၣ်လီၤတနၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပသးအၢလီၤ. ပှၤသးအၢနူၣ်အိၣ်ဒီးအသးကလုာ်ကလီၤ. ဒီးသ့ၣ်ဒိၣ်သးဒိၣ်. အိၣ်ဒီးသ့ၣ်က့ၣ်သးဘျၣ်ဒီးပစံးလၢသးအၢ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်အၢသးသီလီၤ.

၁၆၅.သးအုး နူၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ယိၣ်တၢ်ပအိၣ်တမ့ာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပ သးအုးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးအုးလၢအဖိမၤကကဲအယိလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်အုးသးအုးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤကမၣ်တၢ်ဒီးအ သးအုးလၢကဘၣ်ကွၢ်လီၤ.

၁၆၆. သးအ့ နူၣ်မ့ၢ်ပသးနူၣ်ဆါဖဲပသးပှၤထီးအပှၤနူၣ်လၢပသ အိပှၤနူၣ်ကံၢ်ဒ်ဘၣ်မီၢ်ဟဲသၣ်အသိးဒီးပစံးလၢပသးအ့လီၤ. ပ သးဆါကံၢ်ဟ့ဒ်ဘၣ်မီၢ်ဟဲသၣ်ကံၢ်ဟ့တၢ်အသးလၢပသးပှၤနူၣ်မ့ၢ် ပသးအ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်အ့သးအ့လီၤ. ဧအိၣ်မ့ၤတ ဘၣ်ကသ့ဧသးအ့ကၤ.

၁၆၇.သးအ့ၣ် နူၣ်မ့ၢ်လုၣ်ရှၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘံကူၢ်လိၣ်လုၣ် ဖျၢၣ်သလၢၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလုၣ်ရှၣ်သးအ့ၣ်လီၤ.

၁၆၈.သးအ့ၣ်ဂံာ် နူၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်လၢနးကတၢၢ်နူၣ်ပစံးလၢပ သးအ့ၣ်ဂံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟးဂီၤစတၢ်ဧသးအ့ၣ်ဂံာ်နးကၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်အ့ၣ်ဂံာ်သးအ့ၣ်ဂံာ်လီၤ.

၁၆၉.သးအ့ၣ်တဲာ် နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲဒီးပစံးလၢ ပမၤတၢ်ပသးအ့ၣ်တဲာ်လီၤ. ပှၤကညီလၢအသးအ့ၣ်တဲာ်ဒီးကလိ တဖၣ်နူၣ်မၤကလီကဲထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်အ့ၣ် တဲာ်သးအ့ၣ်တဲာ်လီၤ.

၁၇၀.သးအိၣ် နူၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ပသးလၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပသး အိၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးအိၣ်ဟ်မုၣ်တဂၤဒီးဟံးန့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီး ထိရီၤတၢ်ဘၣ်ပသးနူၣ်ပသးအိၣ်လီၤ.

၁၇၁.ကစီၤသး နူၣ်ကွၢ်လၢကစီၤတက့ၢ်.

၁၇၂. ကျၢၤသး နူၣ်မ့ၢ်ပသးခုထိၣ်ဒီးပစံးလၢကျၢၤသးလီၤ. ပှၤ လၢပသးဟ့အီၤနူၣ်မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဖှိၣ်တမံၤမံၤဒီးပသးခုဒီးပစံးလၢ ကျၢၤသး လီၤ. ပှၤတဂၤဖှိၣ်လံကျၢၤသးစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢကျၢၤသ့ၣ်ကျၢၤသးလီၤ.

၁၇၃. ဆှါသး နူၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ဘျုးလၢအသးတကထၢနူၣ်ပကီးလၢဆှါ သးလီၤ. ဆှါသးနူၣ်မ့ၢ်ဝၣ်သးလၢပဘျၣ်ပထါကွံာ်ဒီးပထုတၢ်တ သ့ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢဆှါသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆှါသ့ၣ်ဆှါ သးလီၤ. ပှၤကညီပထါဆှါသးဒီးကွံာ်တ့ၢ်ကွံာ်ဝဲလီၤ.

၁၇၄. ညါသး နူၣ်မ့ၢ်ပစုလၣ်ခီၣ်လၣ်အသးကံၢ်ပှၤနူၣ်ပစံးလၢခီၣ် ညါသးစုညါသးလီၤ. ပှၤတဂၤယီၢ်တၢ်လၢအခီၣ်ညါသးလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢခီၣ်ညါခီၣ်ခီၣ်ညါသးလီၤ. ဒီးပှၤကညီစုလၣ်သး ကံၢ်ပှၤနူၣ်ပစံးလၢစုညါသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. စုညါသးခီၣ်ညါသးနူၣ်မ့ၢ် ပစုလၣ်ခီၣ်လၣ်အသးတခီနူၣ်မ့ၢ်ပစုညါသးခီၣ်ညါသးလီၤ.

၁၇၅.တသး နူၣ်မ့ၢ်တသံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်စုခံဆှိနူၣ်ပစံးဒီးအဆိ လၢစုတသံးတသးလီၤ.

၁၇၆.တၢ်သး နူၣ်မ့ၢ်ပလီၤသးပြုထိၣ်ဒီးပစံးလၢတၢ်သးလီၤ. တၢ်

သးဘၣ်ပှၤသးနးကၢ. ဒ်းပစံးလၢတၢ်လီၤသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢတၢ်သးတၢ်ဃိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၇၇. **တၢ်သးကိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဃုယၢ်ထိၣ်ဝၣ်တဘိလၢမဲးလိၢ်ဖီလၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ကျူဖးထိဖီလၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢတၢ်သးကိၤလီၤ. မဲးလိၢ်အဖီလၢ်နၣ်ပမ့ၢ်တဃုထိၣ်ဘၣ်တၢ်သးကိၤဒ်းမဲးလိၢ်တကျၢၤဘၣ်. ကလီၤကပျၢၤဝဲလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢတၢ်စကိၤတၢ်သးကၤလီၤ.

၁၇၈. **တၢ်သးခု** နၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယ့ၣ်ရွးယရံးအတၢ်သိၣ်တၢ်သိအကလုၢ်ကထါနၣ်ပစံးလၢတၢ်သးခုလီၤ. ဒ်းအပရၢဟူထိသါလီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢတၢ်သးခုကစီၣ်လီၤ. ကစၢ်ယ့ၣ်ရွးအတၢ်သးခုကအကစီၣ်နၣ်ပနၢ်ဟူဒ်းပသးခုလီၤ.

၁၇၉. **တၢ်သးဒီ** နၣ်မ့ၢ်ပဝ့ဖးဒိၣ်လၢအခိၣ်မိၣ်တအိၣ်ဘၣ်နၣ်ပကီးလၢ တၢ်သးဒီလီၤ. ဒ်းပကီး ဒ်းအဆိလၢ တၢ်သးဒီ တၢ်သးဒါလီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ထိၣ်တဖျၢၣ်ဒိၣ်ဒ်းအခိၣ်မိၣ်တအိၣ်ဘၣ်နၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်တၢ်သးဒီသၢ.

၁၈၀. **တိၢ်သး** နၣ်မ့ၢ်ပပလိၢ်ပသးနၣ်ပစံးလၢတိၢ်သးလီၤ. တိၢ်သုသးတကၠ့ၢ်. သုကလီၤကမၣ်ဘၣ်ဖုး. တိၢ်နသးတကၠ့ၢ်.

၁၈၁. **ထါသးဝံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ထါလၢပသံကျံကစၢ်ယွၤဒ်းပစံးထိၣ်ပတြၢၤယွၤအဘျုးအဖှိၣ်နၣ်ပစံးလၢထါသးဝံၣ်လီၤ. ထါသးဝံၣ်နၣ်ပှၤမၤဝဲသ့တနီၤနီၤအါကၢ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢထါသးဝံၣ်ထါသးဆၢလီၤ.

၁၈၂. **ထၢၣ်သး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကိၤတၢ်ဆါဒ်းပစံးလၢထၢၣ်သးလီၤ. ပှၤတဂၤအညၣ်ဂိၢ်ဒ်းထၢၣ်အသးဒ်းဟးထိၣ်ဟးလီၤဝဲလီၤ. တ့ၤညၣ်ဂိၢ်နးဒ်းထၢၣ်သးတကဲလၢၤဘၣ်ဒ်းဂဲၤထၢၣ်တန့ၢ်လၢၤဘၣ်. ဒ်းပစံးလၢထဲးသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢထၢၣ်သးကိၤသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထၢၣ်နသးတကၠ့ၢ်. နညၣ်ဂိၢ်ကနးထိၣ်ဘၣ်ဖုး.

၁၈၃. **ထၢၣ်လီၤအသး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကြၢလီၤအသးဒ်းဘိဒ်းနးနၣ်ပစံးလၢထၢၣ်လီၤအသးလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢထၢၣ်လီၤဂိၤလီၤအသးလီၤ.

၁၈၄. **ပသး** နၣ်မ့ၢ်ပသိၣ်အဆိလီၤ. ဒ်းမ့ၢ်တၢ်သးအိပှၤကတၢၢ်ထိအိၣ်ဒ်းအကျၢ်လိၣ်ကသွံကသွးတလိၣ်ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢပသိၣ်ပသးလီၤ.

၁၈၅. **ဟ်သး** နၣ်မ့ၢ်ပမၤအိၣ်ထိၣ်ပတကဲၥ်ပဝးဒ်းပစံးလၢပဟ်ပသးလီၤ. ပှတဂၤဟ်ဒိၣ်အသး. ပှၤတဂၤဟ်သးပှၢ်အသးပှၤတဂၤဟ်သးကဖၢလၢလီၤ. ဒ်းပစံးလၢဟ်အသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢဟ်သူၣ်ဟ်သးလီၤ.

၁၈၆. **ဟ်သး** နၣ်မ့ၢ်ပမိၣ်ပအုးသးပှၤဂၤနၣ်ပစံးလၢပဟ်သးပှၤဂၤလီၤ. ပှၤတဂၤသးဟ့ပှၤဂၤဒ်းဟ်သးပှၤဂၤနးသမိး. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢမိၣ်နၢ်ဟ်သးလီၤ.

၁၈၇. **ဟ်ကဖီအသး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ်သးဒ်ပဒိၣ်အသိးနၣ်ပစံးလၢဟ်ကဖီအသးလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ကဖီအသးဒ်ပဒိၣ်အသိးလီၤ.

၁၈၈. **ဟ်ကဖိၢ်အသး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဟ်ထိၣ်ထိအသးဒ်းတပးကဲဘၣ်ပှၤကလၢတၢ်နီတမံၤနၣ်ပစံးလၢဟ်ကဖိၢ်အသးလီၤ. ပှၤတကစံးလီၤအသးလၢပှၤနၢ်တ့ၣ်ဒ်းဟ်ကဖိၢ်အသးလီၤ.

၁၈၉. **ဟ်ကလိၢ်သး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤသးအ့လံးဘိသွါဒ်းမၤနံၤပှၤကလ့ၣ်ပျုၤအိခၣ်နၣ်ပစံးလၢဟ်ကလိၢ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ကလိၢ်အသးလၢပှၤကအလီၤနးသမိး.

၁၉၀. **ဟ်ကအဲအသး** နၣ်မ့ၢ်ဆီဖါတဖၣ်နၣ်ထိၣ်လီၤတြၢၤယၤအသးဒ်းပစံးလၢဟ်ကအဲအသးလီၤ. ဆီကအဲနၣ်ဟ်ကအဲအသးဒ်းထိၣ်လီၤယၤအဒံးလီၤ.

၁၉၁. **ဟ်အသး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤတကဲၥ်ပဝးနၣ်ပစံးလၢဟ်အသးလီၤ. ဖိသၣ်ခွါနၢ်ဟ်အသးကဆဲ့ကဆိုလီၤ. ဖှပှၢ်နၣ်ဟ်အသးခိၣ်ဖှဂ့ၤလီၤ. ပှၤကညီနၣ်ဟ်သးသ့ကီးမံၤလီၤ.

၁၉၂. **ပှၢ်သး** နၣ်မ့ၢ်ကျဲသးကၢ်ပှၤနၣ်ပစံးလၢကျဲပှၢ်သးလီၤ. ပှၤတဂၤဆၢထၢၣ်လၢကျဲပှၢ်သးထူၣ်ကလၢ်လီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢကျဲပှၢ်ခိၣ်ကျဲပှၢ်သးလီၤ.

၁၉၃. **ဘၣ်အသး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကွၢ်တၢ်ဂ့ၤဒ်းပှၤသးအိၣ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢဘၣ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်အသးလၢဃၢ်တဘ့ၣ်ဒ်းပှၤဝဲလီၤ.

၁၉၄. **ဘှံးအသး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤသးလီၤဟိနၣ်ပစံးလၢတၢ်ဘှံးအသးလီၤ. ပှၤတဂၤထိၣ်ကစၢါဒ်းတၢ်ဘှံးအသးနးကၢ.

၁၉၅. **မသး** နၣ်မ့ၢ်သနိနၣ်ပကီးလၢထိၣ်မသး. အိၣ်လၢသနိထိၣ်မသးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၉၆. **မၤသး** နၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်တကဲၥ်ပဝးအိၣ်ထိၣ်တမံၤမံၤနၣ်ပစံးလၢမၤသးလီၤ. တၢ်မၤ အသးလၢတၢ်သၣ်ဝံၤလီၤဒ် အိၣ်ထိၣ်တစုစု, စမၤတလါတဖျၢၣ်နကွၢ်မၤအသးဒ်လဲၣ်.

၁၉၇. **ယှၢ်အသး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်သယှၢ်ပှၤနၣ်ပစံးလၢယှၢ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်တဂၤယီယှၢ်အသးနးကၢ.

၁၉၈. **သကဲးသး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပှၤပၢ်လၢပသးတ့ၤပကိၤတကဲတဝၢ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢဆါသကဲးသးလီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၣ်အိၣ်အခိၣ်ဒ်းဆါသကဲးသးစံးဝဲဒၣ်လီၤ. စခိၣ်ဘၣ်ဆိုးဆါသကဲးသးလီၤ. ဒ်းပစံးဒ်းအဆိလၢဆါသကဲးသူၣ်သကဲးသးလီၤ.

၁၉၉. **သံသး** နၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဖဲပသးပလီၤဒ်းပစံးလၢပမၤသံသးလီၤ. နတဘၣ်မၤဘၣ်ယၢဘၣ်စကမၤသံသးဒၣ်ယဲလီၤ. ပှၤတဂၤစတဘၣ်ကီးဘၣ်ဟဲသံသးဒၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤကညီနၣ်ပဘၣ်သိၣ်စါသ့ၣ်ညါသံသးဒၣ်အသးလီၤ.

၂၀၀. **ဟုသး** နၣ်မ့ၢ်ဟုနၣ်ပကီးလၢဟုသးလီၤ. နဆုဟုသးနၣ်ပှံၤနၥ်လဲၣ်စဆုဟုသးန့ၢ်သၢနၥ်လီၤ.

၂၀၁. **အဲၣ်လီၤအသး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအတဆိကမိၣ်န့ၢ်ဘၣ်ပှၤကအဂိၢ်ဒ်းဃုဒၣ်ထဲအဘျုးဒၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢအဲၣ်လီၤအသးလီၤ. ပှၤတဂၤအဲၣ်လီၤဒၣ်ထဲအသးဒ်းတအဲၣ်ပှၤကဘၣ်.

၂၀၂. **အီးအသး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤသးလိၣ်ထိၣ်နၣ်ပစံးလၢအီးအသးလီၤ. နဟ့ၣ်ပှၤဂၤအတၢ်နၣ်အီးနသးဒ်လဲၣ်. နမၤဂ်ၤပှၤဂၤအတၢ်နၣ်အီးနသးဒ်လဲၣ်.

၁. **သ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ထံးတၢ်မုၢ်နၣ်အဘိၣ်အဖီလိၣ်ဖျၢၣ်ကဲထိၣ်လၢဒိဖျၢၣ်ဒ်းပစံးလၢသ့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်သ့ၣ်ဝၣ်သ့ၣ်နိၣ်သ့ၣ်ဇ့ သ့ၣ်, လှၢ်သ့ၣ်, သကိၤသ့ၣ်ထိရိၤတၢ်ထံးအိၣ်ဒ်းအသ့ၣ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ထံးနၣ်သ့ၣ်လၢဒ့ လီၤတနီၤ ,သ့ၣ်လၢအ ကဖိၤလီၤတနီၤ,

သၣ်လၢအဂ့ၢ်လီၤတနီၤ သၣ်လၢအခိၣ်စိၣ်တနီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢအသၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအသူၣ်အသၣ်, အသၣ်အဖျိ, အသးအဇိလီၤ. ဒီးပကီးလၢတၢ်သၣ်ဒီးတၢသၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **သၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ပမၤကီၢ်တၢ်လၢ မ့ၣ်ဒီးပဒီးယီၤဆူမ့ၣ်အိၣ်ဘူးပလံၤဒီးပစံးလၢသၣ်လီၤ. သၣ်လၢၤထိၣ်နစုညါသးလၢမ့ၣ်တကူၢ်. ဒီးပစံးလၢသၣ်ကီၢ်, သၣ်ကီၢ်ဘီ, သၣ်လၢၤထိၣ်ပစံးဒ်နှၣ်လီၤ. သၣ်ကီၢ်တၢ်ကူတၢ်သီးနှၣ်မးကသူလီၤ. သၣ်လၢၤထိၣ်ပှၤဆံးတၢ်ကူအသိးဒီးဒုးသိးကွၤအီၤတကူၢ်. သၣ်ကီၢ်ဘီကိၣ်လၢမ့ၣ်တုၤကီၢ်ဘီတကူၢ်.

၃. **သၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ချံအဆိလီၤ. ထိရံၤတၢ်သၣ်အသးနှၣ်ပစံးဒီးအစိလၢချံသၣ်လီၤ. ထိရံၤတၢ်သၣ်နှၣ်အိၣ်ဒီးချံသၣ်လီၤ.

၄. **သၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတနီၤနီၤကမၢ်ဝဲလၢအဖံးခိၣ်နှၣ်ဒီးပစံးလၢသၣ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤသၣ်လၢအကပၤ,ပှၤတနီၤနီၤသၣ်လၢအကိာ်, ပှၤတနီၤနီၤသၣ်လၢအမဲာ်တ့ၢ်ခိၣ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤသၣ်လၢအမိၢ်ပှၢဖၢပှၤ, ပှၤတနီၤနီၤမ့ၢ်တၢ်ဆါဒီးသၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်သၣ်လီၤ.

၅.**သၣ်ကပၤ** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်နှၣ်ပအိၣ်အသၣ်ဒီးဆံၣ်ဝဲနှၣ်ဒီးအသၣ်မံဂီၤဝဲနှၣ်ပကီးလၢသၣ်ကပၤလီၤ.

၆.**သၣ်ကပၤထီးဆံၣ်ကီၢ်** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်သၣ်ကပၤတကလုာ်လၢပအိၣ်အသၣ်တသ့ဘၣ်နှၣ်ပကီးလၢသၣ်ကပၤထီးဆံၣ်ကီၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သၣ်ကပၤတကလုာ်လီၤဒီးအသၣ်နှၣ်ပအိၣ်တသ့ဘၣ်လီၤ.

၇. **သၣ်ကပၤဒီးဆူၣ်** နှၣ်မ့ၢ်သၣ်ကပၤတကလုာ်အသၣ်အိၣ်ဒီးအဆူၣ်ဒ်မဲာ်တိသၣ်အသိးဒီးပကီးလၢသၣ်ကပၤဒီးဆူၣ်လီၤ. သၣ်ကပၤဒီးဆူၣ်နှၣ်ပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးလၢသၣ်ကပၤယိသၣ်ကပၤဖိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်လၢပအိၣ်အသၣ်နှၣ်လီၤ.

၈.**သၣ်ကပၤမ့ၣ်** နှၣ်မ့ၢ်သၣ်ကပၤတကလုာ်လၢအသၣ်အဆူၣ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးအသၣ်မံဂီၤဝဲနှၣ်ပကီးလၢသၣ်ကပၤမ့ၣ်လီၤ. သၣ်ကပၤမ့ၣ်အသၣ်နှၣ်မံဂီၤဒ်မ့ၣ်ကဖးအသိးဂီၤဆူၣ်ကလာ်ဒီးပကီးလၢသၣ်ကပၤမ့ၣ်လီၤ.

၉. **သၣ်ကဓၢ** နှၣ်မ့ၢ်ထုကဖၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပယှလီၤတၢ်လၢတၢ်စိဒိၣ်ကမီၤဒိၣ်အကစၢ်ဒံးသိးကမၤစၢၤအိၣ်ဖိုၤပှၤလၢတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဝါ,ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထုကဖၣ်သၣ်ကဓၢလီၤ.

၁၀.**သၣ်ကဘျုး** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်ကဘျုးကဘျူၣ်ဘၣ်ဝဲဒီးပကီးလၢသၣ်ကဘျုးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသၣ်ကဘျုးသၣ်ကဘျုးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်လီၤ.

၁၁. **သၣ်ကံၣ်ကြၢ** နှၣ်သ့ၣ်ယံၣ်လီၤစဲၤလၢသ့ၣ်ဖးထီအခံတုၤလီၤလၢဟိၣ်ခိၣ်ဒီးပှၤကညီဝဲာ်တဲာ်ဒီးထိၣ်ဝးအသးလၢအလီၤနှၣ်ပကီးလၢသၣ်ကံၣ်ကြၢလီၤ. သၣ်ကံၣ်ကြၢနှၣ်ပထုထိၣ်သ့ၣ်တဘိဒ်ယီသွါအသိးလၢအနါစုၤနှၣ်ပထိၣ်ယီၢ်လၢအလီၤဒီးပထိၣ်ဝးပသးလၢအလီၤလီၤ. မ့ၢ်ဖိသၣ်တဖၣ်ထိၣ်ဝးလိာ်ကွဲအသးလီၤ.

၁၂. **သၣ်ကီၢ်** နှၣ်မ့ၢ်ပဟ်ဘူးတၢ်ဒီးမ့ၣ်ဒ်ကကီၢ်ဒီးပစံးလၢသၣ်ကီၢ်လီၤ. သၣ်ကီၢ်တၢ်လၢမ့ၣ်အှနှၣ်မ့ၢ်ပမၤဘူးတၢ်ဒီးမ့ၣ်အှလီၤ. သၣ်ကီၢ်ထံလၢသပၢၤပှၤ, သၣ်ကီၢ်တၢ်ကူတၢ်သီးလၢဘၣ်စီၣ်တဖၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၃.**သၣ်ကီၢ်ဘီ** နှၣ်မ့ၢ်ပမၤဘူးတၢ်လၢမ့ၣ်တုၤဘီဒီးပစံးလၢသၣ်ကီၢ်ဘီလီၤ. သၣ်ကီၢ်ဘီကိၣ်နှၣ်တုၤဘီတကူၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသၣ်ကီၢ်လံၣ်သၣ်ကီၢ်ဘီလီၤ.

၁၄.**သၣ်ကီၢ်ကွဲ** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲဒီးပကီးလၢသၣ်ကီၢ်ကွဲလီၤ. ဒီးအိၣ်လၢပှၢ်ဒိၣ်ကနၢလၢအစၢ်အယိာ်တထံးထံးလီၤ. အိၣ်တအါဘၣ်အသၣ်အိၣ်သၢယိၣ်ဒီးအသၣ်ထဲလူၢ်ခ့သၣ်ဒီးဆံၣ်နး နးကလဲာ်နှၣ်ပစံးလၢသၣ်ကီၢ်ကွဲလီၤ. ပနၢ်ဟူထဲအမံၤလီၤပတထံၣ်ဘၣ်နီတစုဘၣ်.

၁၅.**သၣ်ကျူၣ်ကျၢၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤနါနှၣ်ပကီးပမဲာ်ပှၤလၢသၣ်ကျူၣ်ကျၢၣ်လီၤ. ပှၤနါလၢပျၢၤတဂၤမၤအမိၢ်အှခွဲးထိၣ်နှၢ်အီၤပှၤကညီဖိမဲာ်ပှၤဒီးအိၣ်ဝဲဒီးပကီးလၢသၣ်ကျူၣ်ကျၢၣ်အသၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟံးနှၢ်ဘၣ်အမါလၢပှၤနါဒီးပှၤနါတိာ်မှာ်နှၣ်ဟ်ဆါအသးဒီးစံးဝဲဒၣ်စမ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်သၣ်ကျူၣ်ကျၢၣ်အသၣ်ဒီးစမၤတကဲကဘျါလီၤ. ဒီးအဝၤစံးဆၢအီၤသၣ်ကျူၣ်ကျၢၣ်အသၣ်မၤသးဒ်လဲၣ်ပတနၢ်ဟူပမိၢ်ပပၢ်ကီးသၣ်ကျူၣ်ကျၢၣ်နီတစိၣ်လဲၣ်. ပှၤနါမ့ၣ်နှၣ်စံးဆၢအဝၤမိၢ်သ့ၣ်ညါယာ်မၤမိၢ်မၤနှၢ်ယၤတကူၢ်. စံးဝဲဒီးအဝၤနှၣ်လဲၤဆူအမါအမိၢ်အိၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်နဖိမ့ၣ်မၤတကဲဒီးမၤနမၤအိၣ်နှၢ်အီၤလၢသၣ်ကျူၣ်ကျၢၣ်အသၣ် လီၤ. စတထံၣ်ဘၣ်သၣ်ကျူၣ်ကျၢၣ်နီတစိၣ်ဘၣ်. စံးဝဲလၢအမါအမိၢ်ဒ်နှၣ်ဒီးအမါအမိၢ်နှၣ်စုၣ်လီၤကိၣ်ဒီးကီးဖိသၣ်အါကဒီးအှခွဲးထိၣ်နှၢ်ဖိသၣ်အကလၤအမဲာ်နှၣ်ဒၢဝဲလၢတကျၢးပှၤစံးဝဲဒၣ်ကွၤဟ့ၣ်နမါသၣ်ကျူၣ်ကျၢၣ်အသၣ်အံၤဒီးကွၤလၢကျဲနှၣ်ပီးထိၣ်တဂ့ၤ. စံးဝဲလၢအမၢ်ဒ်နှၣ်ဒီးအမာ်ကွၤဟံးဒီးစံးဝဲဒၣ်ပှၤစံးသၣ်ကျူၣ်ကျၢၣ်သၣ်မၤသးဒ်လဲၣ်စကပီးထိၣ်ကွၢ်စဲၢ်စံးဝဲဒ်နှၣ်ဝံၤဒီးပီးထိၣ်ကွၢ်ဝဲဒီး ဖိသၣ်မဲာ်တနီၤယှၤထိၣ်ကွံာ်ကလာ်တ့ၢ်ဒီးဖျိၣ်ကွၤဝဲပစ့ၢ်ပတုၤဒီး ကွၤဟ့ၣ်အမါဒီးအမါနှၣ် ဒုးထိၣ်အခိၣ်လၢယၣ်ဘံၣ်သယီၤဒိဒီးအိၣ်ဖိသၣ်အမဲာ်နှၣ်ပိၢ်သိၣ်သါထူးကလာ်ဒီး စံးဝဲ ဒၣ် တၢ် ဂ့ၤဒၣ်ပမိၢ်ပပၢ်, အိၣ်ဘၣ်သၣ် ကျူၣ် ကျၢၣ်အသၣ်စံးဝဲဒၣ် ဒီးဖိသၣ်လၢတၢ်နါအှခွဲးထိၣ်အကလၤအမဲာ်နှၣ်အမဲာ်ဆါဒီးဘျိၣ်တနီၤဒီးလၢအမဲာ်ယှၤထိၣ်ကွၤလၢပှၤတဂၤပီးထိၣ်လၢကျဲနှၣ်အမဲာ်ဆါဘျါကွၤတနီၤလီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၆.**သၣ်ခုၣ်စိၣ်** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အသၣ်အိၣ်သယိၣ်ဒီးဆံၣ်ဝဲနှၣ်ပကီးလၢသၣ်ခုၣ်စိၣ်လီၤ. သၣ်ခုၣ်စိၣ်နှၣ်တလၢၤဆါအသၣ်လၢဖျါပှၤပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ကၢ.

၁၇. **သၣ်ခိးဒုၣ်** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အထုးဂီၤဆူၣ်ကလာ်ဒီးပကီးလၢသၣ်ခိးဒုၣ်လီၤ. သၣ်ခိးဒုၣ်အထုးနှၣ်ပှၤကညီထါခိၣ်ထါထိၣ်နှၣ်ဝဲလီၤဝဲဘျါစံးဝဲဒၣ်.

၁၈.**သၣ်ချိးချူၣ်** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အထံးထဲစုမှၢ်ဒိၣ်ထဲစုဆၣ်ဒီးအသၣ်မံဂီၤဆူၣ်ကလာ်နှၣ်ပကီးလၢသၣ်ချိးချူၣ်လီၤ. ဒီးပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢသၣ်ချိးဘုၣ်သၣ်ချိးချူၣ်လီၤ.

၁၉. **သၣ်ခွဲၣ်ခွီ** နှၣ်မ့ၢ်ပထိၣ်ဝးပသးလၢစှာ်ပၣ်ပှၤနှၣ်ပးနးနးကလဲာ်ကသုၣ်ဝံးဝံးဒီးပစံးလၢသၣ်ခွဲၣ်ခွီလီၤ. ပှၤတဂၤသၣ်ခွဲၣ်ခွီအ

သးလၢ စၢ်ပၣ်ပှၤတဘၢးန့ၣ်စၢ်ပျံၤတတဲာ်ဘၣ်စါ. ဒီးပစံးလၢသၣ် ဝ့ါဝ့စ့ါကီးလီၤ.

၂၀. သၣ်ခွဲၣ်ခွီ န့ၣ်မ့ါပှၤကူာ်သ့ၣ်တယၢါထိၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢ သၣ်ခွဲၣ်ခွီထိၣ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤကူာ်သ့ၣ်ဒီးသၣ်ခွဲၣ်ခွီအသးနး ကါ.

၂၁. သၣ်ဃံ န့ၣ်မ့ါပခိၣ်ဃံန့ၣ်ပကီးလၢခိၣ်သၣ်ဃံလီၤ. ပှၤက ညီအခိၣ်ဒီဖျၢၣ်ညါန့ၣ်စံးဝဲလၢခိၣ်သၣ်ဃံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢခိၣ်နၢ်သၣ်ဃံလီၤ. စခိၣ်သၣ်ဃံဆါကၢစညၣ်ကဂီါလီၤ.

၂၂. သၣ်ဃ့ န့ၣ်မ့ါပမၤဃ့တၢ်ညၣ်လၢမ့ၣ်အှခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသၣ် ဃ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသၣ်ဃ့သၣ်ဃာ်လီၤ. သၣ်ဃ့ထိၣ် တၢ်ညၣ်လၢမ့ၣ်အှခိၣ်တကၠါ.

၂၃. သၣ်စ့ၤ န့ၣ်မ့ါသၣ်ဝံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ါပတအိၣ်ဘၣ်အီဘၣ် မ့ၤစိၤထံစိၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသၣ်ဝံၤသၣ်စ့ၤလီၤ.

၂၄. သၣ်တြီတြၢ် န့ၣ်မ့ါတစိာ်တယိးထိၣ်ဖိသၣ်မ့ါဂ့ၤ, ပဖုၣ် တယိးထိၣ်ဖိသၣ်မ့ါဂ့ၤ, ပစံးလၢသၣ်တြီတြၢ်လီၤ. ဒီးမ့ါပစိာ် တယဲးပစိာ်တယိးထိၣ်ဖိသၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢသၣ် တြီတြၢ်. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢသၣ်ထြီထြၣ်လီၤ. ပှၤဆံးလီၤသ လူးန့ၣ်သၣ်တြီတြၢ်ကူၤအီၤတကၠါ.

၂၅. သၣ်ထြီထြၣ် န့ၣ်ဒ်သၣ်တြီတြၢ်အသိးလီၤ. မ့ါပစိာ်တယဲး ထိၣ်ပှၤဆံးန့ၣ်လီၤ.

၂၆. သၣ်ဘၢၣ်ဘိ န့ၣ်မ့ါသ့ၣ်တကလှာ်အသၣ်ဖၢကလူဒ်ဘၢၣ်ဘိ အသိးဒီးပကီးလၢသၣ်ဘၢၣ်ဘိလီၤ. ဒီးမ့ါသ့ၣ်ကြီကြီဒၣ်တၢ်တ ကလှာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသၣ်ဘၢၣ်အံးသၣ်ဘၢၣ်ဘိလီၤ.

၂၇. သၣ်ဘုလါ န့ၣ်မ့ါတၢ်ဖိဃါတကလှာ်လၢအအိၣ်လၢဟံၣ်ဖီ ခိၣ်န့ၣ်ဖီးပှၤနးနးကလဲာ်တစုစုဒီးပ ကီးလၢသၣ်ဘုလါလီၤ. ဒီးပ ကီးလၢသၣ်ဘုလါနီါစ့ါကီးလီၤ. သၣ်ဘုလါန့ၣ်အိၣ်အကလှာ်က လှာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသၣ်ဘုတၢါသၣ်ဘုလါလီၤ.

၂၈. သၣ်ဘုလါကဆီ န့ၣ် မ့ါသၣ်ဘုလါဖးဒိၣ်တကလှာ်န့ၣ်ပြူး တစဲးစဲးဒီးပစံးလၢသၣ်ဘုလါကဆီလီၤ. ဒီးအနိာ်အိၣ်ဒ်ကဆီအ တမျိၤအသိးလီၤ. ဒီးမ့ါသၣ်ဘုလါတကလှာ်လီၤ.

၂၉. သၣ်ဘုလါပြီမိၤ န့ၣ်မ့ါသၣ်ဘုလါတကလှာ်ပြီကနံမိၤဒီး အိၣ်လၢပှါလၢ်ကျါအါအါကလဲာ်န့ၣ်ပကီးလၢသၣ်ဘုလါပြီကနံ မိၤလီၤ.ဒီးအမိါပှါပြီကနံမိၤလီၤ.

၃၀. သၣ်ဘုလါသံမိါဟ့ န့ၣ်မ့ါသၣ်ဘုလါတကလှာ်ဟ့ကလူၤဒီး ဒံၣ်လီၤလၢတၢ်အှၣ်ကျါဒီးအဒံၣ်ကဲထိၣ်လၢလၢၣ်န့ၣ်ပကီးလၢ သၣ်ဘုလါသံမိါဟ့လီၤ. ဒီးပကီးလၢသၣ်ဘုလါဟ့စ့ါကီးလီၤ.

၃၁. သၣ်ဘုလါဟ့ န့ၣ်မ့ါသၣ်ဘုလါတကလှာ်ဖိနဲမိၤဒီးဟ့ဝဲဒ် သၣ်ဘုလါသံမိါဟ့အသိးဒီးပကီးလၢသၣ်ဘုလါဟ့လီၤ. ဒီးအိၣ် တအါဘၣ်အိၣ်တဘ့ၣ်ဘ့ၣ်မိၤလီၤ.

၃၂. သၣ်ဘုံးဘိုၣ် န့ၣ်မ့ါတၢ်မ့ါတကလှာ်အဂံါကံးဒီးအသၣ်ဆံၣ် ဝဲန့ၣ်ပကီးလၢသၣ်ဘုံးဘိုၣ်လီၤ. သၣ်ဘုံးဘိုၣ်အဂံါန့ၣ်ပအီၣ်ပ ဟၢဖၢဆါလၢအဂ့ါဘျါစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃၃. သၣ်ဘိုၣ်ဘျ့ န့ၣ်မ့ါတၢ်ထံးတကလှာ်အသၣ်ဘျ့ဒီးပကီးလၢ သၣ်ဘိုၣ်ဘျ့လီၤ. ဒီးအသၣ်ထဲခိၣ်မ့ါဒိၣ်ဒီးအထိအိၣ်တဖံးလီၤ.

၃၄. သၣ်မံၤညီၤ န့ၣ်မ့ါတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပှၤဘ့ၣ်ဒၢတက လှာ်ထဲ ခိၣ်ဒုၣ်ဒီးကံၣ်ဒ်ဘိၣ်သအိၣ်အသိးဒီးပကီးလၢသၣ်မံညီၤလီၤ. ဒီး ပှၤတနီၤနီၤကီးလၢသၣ်မံယီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢသၣ်မဲစီၤ လီၤ. သၣ်မံၤညီၤန့ၣ်ပဘ့ၣ်အီၤဒီးအှၣ်ယှါဂ့ၤကၢ.

၃၅. သၣ်မဲာ်ကွာ် န့ၣ်မ့ါသၣ်ရှံးချ့ၣ်န့ၣ်ပကီးလၢသၣ်မဲာ်ကွာ်လီၤ. ဒီးမ့ါတၢ်ထံးတကလှာ်ထဲစုမ့ါဒိၣ်ထဲစုမ့ါယှာ်ဒီးအသၣ်ထဲခိၣ်မ့ါ ဒိၣ်ဒီးမံဂီၤဆ့ၣ်ကလာ်ဒီးအသၣ်ဆံၣ်ဝဲန့ၣ်ပကီးလၢသၣ်မဲာ်ကွာ် လီၤ. သၣ်မဲာ်ကွာ်အသၣ်န့ၣ်ပအီၣ်ဆံၣ်ကၢ.

၃၆. သၣ်မီၤကျ့ၤ န့ၣ်မ့ါတၢ်ထံးတကလှာ်ထဲယှါထဲကုဒီးအလၣ် ပြီကနံဒီးအသၣ်ဘံၣ်နီစုမ့ါဒိၣ်ဖးထိ အိၣ်တဖံးတစိးဒီးအကဝီၤ ဆံၣ်ဝဲနးနးကလဲာ်ဒီးပကီးလၢသၣ်မီၤကျ့ၤလီၤ. သၣ်မီၤကျ့ၤန့ၣ် ပကျိၣ်ကျဲအသၣ်ဒီးအံ သၣ်ဆၢန့ၣ်ပအီၣ်ဆံၣ်ဆၢဝံၣ်ကၢ. ဒီးပ ကီးဒီးအဆိလၢသၣ်မီၤတၢါသၣ်မီၤကျ့ၤလီၤ.

၃၇. သၣ်လၢၤ န့ၣ်မ့ါပမၤလၢၤတၢ်လၢမ့ၣ်အှဒီးပစံးလၢသၣ်လၢၤ လီၤ. သၣ်လၢၤတၢ်ကူတၢ်သိးလၢမ့ၣ်ဒီး ဒုးသိးထိၣ်ပှၤဆံးလၢ တၢ် ဂီါအသးန့ၣ်တကၠါ.

၃၈. သၣ်လှါဂီၤ န့ၣ်မ့ါသ့ၣ်တကလှာ်အချံဂီၤဆ့ၣ်ကလာ်ဒီးပကီး လၢသၣ်လှါဂီၤလီၤ. ဒီးပကီးလၢသလှါဂီါစ့ါကီးလီၤ.

၃၉. သၣ်လိ၀ိၣ် န့ၣ်မ့ါပကွံာ်ထိၣ်ထူၣ်တၢ်ဆူတၢ်ကဖိာ်လီၤဒီးပစံး လၢသၣ်လိ၀ိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသၣ်လိပံၣ်သၣ်လိ၀ိၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤသၣ်လိ၀ိၣ်တၢသၣ်တဖျၢၣ်ဒီးလီၤတဲာ်ဖိၣ်ကူၤဝဲ လီၤ.

၄၀. သၣ် ဝံၤ န့ၣ်မ့ါပ တအိၣ်ဘၣ်အီ ဘၣ်ဒီးပစံးလၢသၣ်ဝံၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသၣ်ဝံၤသၣ်စ့ၤသၣ်ဝံၤလီၤဒ်လီၤ. တၢ့တၢ်ကိါ တၢ်ကာ်ဒီးပှၤကညီၤသၣ်ဝံၤသၣ်စ့ၤ သၣ်ဝံၤလီၤဒ်ဒီးတအိၣ်ဘၣ် အီဘၣ်မ့ၤစိၤထံစိၤဘၣ်.

၄၁. သၣ်သွံ န့ၣ်မ့ါပနီကျဲန့ၣ်ပှၤသးပှါကီးဝဲလၢသၣ်သွံလီၤ. ဒီး ကီးဝဲလၢသၣ်သွံသိစ့ါကီးလီၤ. သၣ်သွံသိန့ၣ်အသၣ်ဆံၣ်ကၢ.

၄၂. သၣ်သွံနီါ န့ၣ်မ့ါပရၢးန့ၣ်ပှၤသးပှါကီးဝဲလၢသၣ်သွံနီါလီၤ. သၣ်သွံနီါန့ၣ်ဆံၣ်ကၢစံးဝဲဒၣ်.

၄၃. သၣ်သွံဆၢ န့ၣ်မ့ါစ့ာ် ဝံာ်န့ၣ်ပသးပှါကီးဝဲလၢသၣ်သွံဆၢ လီၤ. သၣ်သွံဆၢန့ၣ်အသၣ်ဆံၣ်ဆၢဝံၣ်ကၢစံးဝဲဒၣ်.

၄၄. သၣ်အစဲၤ န့ၣ်မ့ါတၢ်သၣ်ဒိလၢထိတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်သၣ် စဲၤလီၤ. တၢ်သၣ်အစဲၤတနီၤနီၤထိကၢ.

၄၅. ကသၣ် န့ၣ်ကွါလၢကသၣ်တကၠါ. ကသ့ၣ်ကသၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၄၆. ကဟၣ်အသၣ် န့ၣ်မ့ါကဟၣ်အဒၢအလဲန့ၣ်ပစံးလၢကဟၣ် အသၣ်လီၤ. ကဟၣ်အသၣ်မ့ါတအိၣ်ဘၣ်ဒီးပမၤထိၣ်ကဟၣ်အ ဒၢတသ့ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကဟၣ်အသ့ၣ်အသၣ်လီၤ.

၄၇. ခိၣ်သၣ်ဃံ န့ၣ်မ့ါပခိၣ်ဒီဖျၢၣ်ညါန့ၣ်ပစံးလၢပခိၣ်သၣ်ဃံ လီၤ. စခိၣ်သၣ်ဃံဆါကၢစညၣ်ကဂီါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ခိၣ်သၣ်ဃံနါသၣ်ဃံလီၤ. ထိရီၤတၢ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်သၣ်ဃံခဲ လၢာ်လီၤ.

၄၈. ခိၣ်ဒုၣ်သၣ် န့ၣ်မ့ါပခိၣ်ဒုၣ်အညၣ်သလၢၤဖျၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢ ခိၣ်ဒုၣ်သၣ်လီၤ. စခိၣ်ဒုၣ်သၣ် သ ကးနး ကၢစံါယၢၤတဘိတကၠါ.

ၼီးပကိၢ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢမိၼ်ၼုၼ်သူၼ်မိၼ်ၼုၼ်သၼ်လီႈ.

၅၀. ၵၢ်သၼ် ၼႃႇမူၼ်ၵတိၢ်ဢ ဆိလီႈ. ၼီးမူၼ်ပၸိၵ်ၵူႈပၢ်ၵူႈတၢ်ႇ ၵမ်ိၼ်ၼႃႇပၵ်းလၢၵၢ်သၼ်ၵတိၢ်ပၵ်းၼီးဢၼ်ဆိၼ်ၼႃႇလီႈ.

၅၁. ၸုသၼ် ၼႃႇမူၼ်ပၵူၼ်ပဝ်းပသုၺ်ုတိၢ်ၺုၼ်းပၸုၺ်ါသႃးၵမိၵ်, ပ ၸုမူၼ်ၵမိၵ်ၼီးပၵ်းလၢပၸုသၼ်လီႈ. ၼီးပၵ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢၸုသူၼ်ၸု သၼ်လီႈ. ၸၢၵ်သူၼ်ၼီးၸုသၼ်မႃးလီႈ.

၅၂. တသၼ် ၼႃႇမူၼ်တမၢႆတမၢႆ ဢၼ်ဆိၼီးမူၼ်တၢ်တၵလုၵ်တၵလိၢ် ၼႃႇပၵ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢတမၢႆတသၼ်လီႈ. ယိၢၼႃႇတမၢႆတသၼ်ၼၼ် တၢ်, တလၢၼႃႇတမၢႆတသၼ်ၼၼ်တၢ်, ပုၵၺီတမၢႆတသၼ်ၼၼ် တၢ်လီႈ.

၅၃. တၢ်သၼ် ၼႃႇမူၼ်ပုၵၺီၵမိၵ်ၼီးပၵ်းလၢတၢ်သၼ်လီႈ. ၼီးပ ၵ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢတၢ်သၼ်တၢ်ၵမိၵ်လီႈ. ၼီးမူၼ်တၢ်ဆါၵဝ်လၢတၢ်သၼ် တၼိၼီးတၼိၼိတၢ်သၼ်ဢိၼ်လၢဢမိၢ်ပူၼ်ႁၢၽပူလီႈ. တလၢ တၵတၢ်သၼ်ဢိၼ်လၢဢမိၵ်တူမိၼ်တၽျၼ်ၵၺိၵၢ.

၅၄. တၢ်သၼ် ၼႃႇမူၼ်တၢ်ၸျဢၼ်ဆိလီႈ. ၼီးမူၼ်တၢ်သၼ်ဢၸျၵလုၵ် ၵလုၵ်ပၵိၢ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢတၢ်ၸျတၢ်သၼ်လီႈ.

၅၅. တၢ်သၼ် ၼႃႇမူၼ်ထိရိတၢ်ၽိၵဝ်လၢဢလိၼ်ၽျၼ်ၼႃႇပၵ်းလၢတၢ် သၼ်လီႈ. ၼီးပၵ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢတၢ်သၼ်တၢ်ၽျိလီႈ. ၼီးပၵိၢ်းလၢတၢ သၼ်ၸုၵိၢ်းလီႈ.

၅၆. တၢ်သၼ်ဝႆ ၼႃႇမူၼ်ပႁၢၽလီၵဢိၼီးတၢ်မိၼ်ဢိၼ်ပသႃးလၢ မူၼႃႇပၵ်းလၢတၢ်သၼ်ဝႆပသႃးလီႈ. တၢ်သၼ်ဝႆသႃးလၢမူၼႃးၵၢ. ၽိဢိၼ်ၼႃႇၸမူတၽျၼ်တၵူၼ်. ၼီးပၵ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢတၢ်သၼ်ဝႆတၢ် သၼ်ၸုပသႃးလီႈ.

၅၇. တၢ်သၼ်ဝႆတၢ်လီၼိ ၼႃႇမူၼ်တၢ်ၵိၢ်တၢ်ၵၢ်ၼီးပုၵၺီတ ဢိၼ်ၻၼ်ဢိၻၼ်မူၼီးတၢ်မိၼ်ဢိၼ်ဢသႃးလၢမူၼီးဢႁၢၽလီၵ ဢိၼႃႇပၵ်းလၢတၢ်သၼ်ဝႆတၢ်လီၼိလီႈ.

၅၈. တႃးသၼ် ၼႃႇမူၼ်ထိရိတၢ်သၼ်ၼႃႇပၵိၢ်းလၢတႃးသၼ်ၶလၢၵ် လီႈ. ၼီးမူၼ်သူၼ်သၼ်ၵလုၵ်ၵလုၵ်ၼႃႇပၵိၢ်းလၢတႃးသၼ်လီႈ. ၼီး ပၵိၢ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢတႃးသူၼ်တႃးသူၼ်. တႃးသၼ်တႃးၽျိလီႈ.

၅၉. ပသၼ် ၼႃႇမူၼ်ပသိၼ်ဢၼ်ဆိလီႈ. ၼီးမူၼ်တၢ်ၵူလိၼ်လၢ တၢ်ၽိ တၢ်လႆသဢိပူၼႃႇပၵ်းလၢပသိၼ်ပသၼ်လီႈ. ၼီးပၵ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢ ပသိၼ်ပသၼ်. ပသိၼ်ပသႃးလီႈ. ၼီးမူၼ်တၢ်ၽိတၢ်လႆဢၺၼ်ၵိၼ် လိၼ်လၢႁၢၽသဢိပူၵသျၢၼ်ၵသျိၼႃႇလီႈ.

၆၀. ပွၢသၼ် ၼႃႇမူၼ်တၢ်ၵလုၵ်ပုၸိၵ်ဝလၢတိၢ်ထဝ်ၸုမူၼ်ၶိၼ်မူၼ်ၼီးၽျၼ် သလၢၼ်ၼီးဢၸျဢိၼ် လၢဢဢိပူၼီးသိၼ်ဝ ရၼ်ရၼ်ၼီးပၵိၢ်းလၢပွၢ သၼ်လီႈ. ၼီးပၵိၢ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢပသၢသူၼ်ပွၢသၼ်လီႈ. ၼီးပၵိၢ်းၼီး ဢၼ်ဆိလၢပွၢသၼ်ပွၢသိလီႈ. ပွၢသၼ်ၼႃႇပုၵၺီမၢဢၵယၢလီႈ. လၢ်ဝလၢဢၵိၢ်လီလီႈ .

၆၁. ၽိသၼ် ၼႃႇမူၼ်ထိရိပုဆၢ်းၼီးပၵိၢ်းလၢၽိသၼ်လီႈ. ၽိသၼ်ၼႃႇ မၢတၢ်တသွၼ်းၻၼ်ၼိတမၢႆၻၼ်. သူလၢသိၼ်လၢ်တမၢႆၼီးပမၢၸ်း မၢၸိးတဆၢ်းတၵူၼ်လီႈ.

၆၂. မၢႆမၢႆသၼ်မၢႆ ၼႃႇမူၼ်ပၵိၢ်းပမၢႆၼီးဢၼ်ဆိၼီးပၵ်းလၢမၢႆမၢႆသၼ် မၢႆလီႈ. ပုၵၺီၼႃႇပၵိၢ်းၼီးမၢႆမၢႆသၼ်မၢႆလီႈ.

၆၃. မၢ်သၼ် ၼႃႇမူၼ်ပမၢ်ပု ၼႃႇပၵိၢ်းလၢမၢ်သၼ်လီႈ. ၼီးပၵိၢ်းၼီး ဢၼ်ဆိလၢမၢ်သူၼ်မၢ်သၼ်လီႈ. ပုၵၺီၼႃႇဢမၢ်သၼ်မူၼ်တဢိၼ် ၻၼ်ၼႃႇတထိၼ်ၻၼ်တၢ်ၻၼ်.

၆၄. ယိၢ်တၵိၢ်းသၼ် ၼႃႇမူၼ်ယိၢ်တၵိၢ်းဢၽျၼ် လၢပၸၢထိၼ်လၢယိၢ် တၵိၢ်းၼိၸုၼႃႇပၵိၢ်းလၢယိၢ်တၵိၢ်းသၼ်လီႈ. ပုၵၺီမၢယိၢ်တ ၵိၢ်းသၼ်လၢၵဆိမိၼီးၸၢထိၼ်ဝလၢယိၢ်တၵိၢ်းဢၼိၸုၼီးၵျိဝ လၢဢယိၢ်ၼုလီႈ.

၆၅. ဢသၼ် ၼႃႇမူၼ်တၢ်ၵတိၢ်ဢမိဢပယိၼႃႇပၵ်းလၢတၢ်ၵတိၢ် ဢသၼ်လီႈ. ၼီးပၵ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢဢသူၼ်ဢသၼ်လီႈ. ပုတၵၵ တိၢ်တၢ်ၵတိၢ်ဢသၼ်ယိၵ်ၵၢ. ၸုၼ်တပၢ်ၻၼ်.

၆၆. ဢဝ်သၼ် ၼႃႇမူၼ်ပုယုၼ်ဝိၼ်လဝ်ထဝ်လီသၵၢၼီးၵဝ်ထိၼ်လၢတၢ် ဆၢဝါၵျိၼ်ၵလၢ်ၼီးပၵိၢ်းလၢဢဝ်သၼ်လီႈ. ၼီးပၵိၢ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢ ဢဝ်သၼ်ဢဝ်ၻူးလီႈ. ၼီးပၽိဢိၼ်ၵသူၼ်းပၽၢလီလၢၵသူပူလီႈ. ၼီးပၵ်ႇဆၢတၢ်ၽဝ်းတၢ်ၺၼ်ၼီးပဢိၼ်သူဢၵလုၵ်ၵလုၵ်လီႈ.

၆၇. ဢဝ်သၼ်ဆၢ ၼႃႇမူၼ်ပုယုၼ်တၼ်းထဝ်မူၼ်ၵု, ထဝ်ၸိၵ်ထဝ်မူၼ်ၵု, လီသၵၢၵဝ်လၢ ဢၵိၢ်လိၼ်ၼီးပၵ်းလၢ ဢဝ်သၼ်ဆၢ လီႈ. ဢဝ် သၼ် ဆၢ လၢပုၸဝ်ၼ်ၽိမၢဝၼႃႇဝါၵျိၼ်ၵလၢ်ၼီးပုတလၢၽိမၢဝၼႃႇၵိ တၸ်းၸ်းလီႈ. ၼီးပၵိၢ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢဢဝ်သၼ်ဆၢဢဝ်ၻူးဆၢလီႈ.

၆၈. ဢိၵဝ်သၼ် ၼႃႇမူၼ်တိၢ်လၢပမၢထိၼ်လၢဢိၵဝ်သႃးၼါပူၼ်ၼႃႇပၵ်း လၢဢိၵဝ် သၼ်လီႈ. ဢိ ၵဝ်သၼ် ၼႃႇမူၼ်ပသိး ဢိ ၵဝ် ၼီး ပ မၢ ၸ်ၵ် မၢ ၵျၢယၢ်ဢိၵဝ်လၢပလီၼႃႇလီႈ.

၁. သႂ် ၼႃႇမူၼ်တၢ်သႃးလၢၵ်. တၢ်သႃးၵၼါ. တၢ်သႃးလီၻိၼ်. တၢ် သႃးၵတၢၢ်လၢဢၵလၢၵူၼီးဢသဢိဢိၼ်လီတဝ်ဝၼႃႇပၵ်း လၢသႂ်လီႈ. ၼီးပၵ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢသႂ်လႆလီႈ. ၼီးပၵ်းလၢမၢ်ၻၼ် မိၼ်ၶါလီႈ. ထိရိတမူၻၼ်ဝလၢဢမိၼ်ဢိၼ်လီတဝ်ၼႃႇပၵ်းလၢသႂ် ၶလၢ်လီႈ. ပုတၵမၢတၵဝ်ၼီးသႂ်ဝလီး ထိရိတၢ်ဢိၼ်လၢႁိၼ် မိၼ်ၸျဢဝ်သႂ်ၶလၢ်လီႈ. တၢ်မူၼ်တၢ်ထဝ်းတၽၼ်ၼႃႇသႂ်ၼီးယုထိၼ်ဆို ထိၼ်ဝလီႈ.

၂. သႂ် ၼႃႇမူၼ်ပုၵၺီၸိၵ်ၶူါလႆၵွၼိၼ်ၸိၵ်မူၼ်လၢၵပၢ်းၼူဝလၢ ဢမါဢၵိၢ်ၼႃႇပၵ်းလၢလႆသႂ်ဝလီႈ. ၸိၵ်ၶူါလႆသႂ်ၸိၵ်မူၼ်တၵ ၻၼ်ၵၼူၼ်ၶါ. ၸိၵ်ၶူါလႆသႂ်ၸိၵ်မူၼ်ဝႆၼီးမၢဝလၢတလိၢ်လီႈ. ၼီးပ ၵ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢသႂ်တိၢ်လီႈ.

၃. သႂ်ၵၸ်ၵ် ၼႃႇမူၼ်ထိရိတၢ်သႂ်လၢတဢုၼ်တၵျၼ်းၻၼ်ၼႃႇပ ၵ်းလၢသႂ်ၵၸ်ၵ်လီႈ. သူၼ်သႂ်ၵၸ်ၵ်. ဝၼ်သႂ်ၵၸ်ၵ်. တၢ်ၺၼ်သႂ်ၵ ၸ်ၵ်. ၺၼ်သႂ်ၵၸ်ၵ်. ထိရိတၢ်သႂ်ၵၸ်ၵ်ၼႃႇတဢုၼ်းၻၼ်ဝၼိတမၢႆ ၻၼ်. ၼီးပၵ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢသႂ်ၵၸ်ၵ်သႂ်ၵၻူးလီႈ.

၄. သႂ်ၵၼိ ၼႃႇမူၼ်သႂ်ဆူၼ်ဢၼ်ဆိလီႈ. ၼီးမူၼ်တၢ်သႂ်လၢၻၼ်တၢ် ဝၵ်သႂ်ၵျိသႂ်လီလူၼ်သႂ်လီတဝ်သႂ်ၸုၼ်ဢုၼ် သႂ်လိၽျးသႂ် ၼႃႇပၵ်းၼီး ဢၼ်ဆိလၢသႂ်ၼ်ဆူၼ်သႂ်ၵၼိလီႈ.

၅. သႂ်ၵၻူး ၼႃႇမူၼ်တၢ်လၢသႂ်ၺီဝၼႃႇပၵ်းလၢသႂ်ၵၻူးလီႈ. ပ ၶးတၢ်လၢသႂ်ၼၵ်ၼႃႇသႂ်ၵၻူးၵၢ. ၼီးပၵ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢသႂ်ၵၻူး သႂ်ၵၻၢးလီႈ.

၆. သႂ်ၵၻူး ၼႃႇမူၼ်သႂ်ၵၸ်ၵ်ဢၼ်ဆိလီႈ. ၼီးမူၼ်တၢ်သႂ်လၢတဢုၼ် ၼ်းၻၼ်ၼႃႇပၵ်းၼီးဢၼ်ဆိလၢသႂ်ၵၸ်ၵ်သႂ်ၵၻူးလီႈ.

၇. သႂ်ၵယုၵ် ၼႃႇမူၼ်တၢ်သႂ်တၸိၢ်ၼီးၵဝ်ဆၢထၢၼ်ၵူၼႃႇပၵ်းလၢ

သံကယှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံကယှာ်မံတကျၢၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသံတယှာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်ထွံဉ်တနၤသံကယှာ်တစိၢ်ဒီးဂဲၤဆၢထၢဉ်ကွၢၤလီၤ.

၈. သံကျံ နူဉ်မ့ၢ်ပသးဝံဉ်ပတြၢၤတၢ်လၢစိဒိဉ်ကမီၤဒိဉ်ဒီးပစံးလၢပသံကျံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံကျံသးဝံဉ်လီၤ. သံကျံသးဝံဉ်ကစၢ်ယွၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးစီၤပၤတဖဉ်နူဉ်အစုအပှၤသံကျံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. သံကျံဘူဉ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤဘူဉ်ဒီးသးဝံဉ်တၢ်အှဉ်ထါဒီးပစံးလၢသံကျံဘူဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံကျံဘူဉ်သံကျံတၢ်လီၤ. ပှၤကညီမၤဘူဉ်ဒီးသံကျံဘူဉ်လီၤ.

၁၀. သံကွၢ် နူဉ်မ့ၢ်ပအစးတၢ်ဒီးပစံးလၢသံကွၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံကွၢ်သံဒီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသံဂိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်မ့ၢ်မိဉ်သ့ဉ်ညါပသးလၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးပသံကွၢ်လၢပှၤဂၤလီၤ.

၁၁. သံကွံာ် နူဉ်မ့ၢ်ပဘှဉ်တၢ်သံဝဲလၢပတနၢ်ဘဉ်ကူၤဘဉ်ဒီးပစံးလၢသံကွံာ်လီၤ. တၢ်သံလၢပတနၢ်ဘဉ်ကူၤဘဉ်ဒီးမၤသးန်ပကွံာ်တ့ၢ်တၢ်လၢပတနၢ်ဘဉ်ကူၤဘဉ်နူဉ်ပစံးလၢသံကွံာ်လီၤ. စပနၢ်သံကွံာ်လံတနလံ. ပှၤတဂၤစၢဉ်သံကွံာ်အသးဒီးပှၤဂၤတထံဉ်ဘဉ်လၢၤဘဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံကွံာ်သံဖျိးလီၤ.

၁၂. သံခိဉ် နူဉ်မ့ၢ်မုၢ်ဃါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤပိုၤအိဉ်လၢနူသဝီလၢမူခိဉ်နူဉ်ပကီးဒီးအဆိလၢသံခိဉ်မုၢ်ဃါလီၤ.

၁၃. သံဂံၢ်ခွါ နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ဖိဃၢ်တကလုာ်အဓိၢ်ပှၢ်ထဲစုမုၢ်ယှာ်ဒီးအဒံးစီးမကူဒီးအဓဲၢ်ဖျိးစီရီၤနူဉ်ပကီးလၢသံဂံၢ်ခွါလီၤ. သံဂံၢ်ခွါနူဉ်ပှၤလၢမနၤလၢလါဆံးမ့ၢ်အပှၤလၢတၢ်စူၤခါနူဉ်သိဉ်မှာ်ကၢ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသံဂံၢ်တၢ်သံဂံၢ်ခွါလီၤ.

၁၄. သံဂံၢ် နူဉ်မ့ၢ်ပအိဉ်စးတၢ်ကတိၤလၢပှၤဂၤဒီးပစံးလၢသံဂံၢ်လီၤ. တၢ်နူဉ်တမံၤပမ့ၢ်တသ့ဉ်ညါဘဉ်ဒီးပသံဂံၢ်လၢပှၤဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံဂံၢ်သံဒီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသံကွၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅. သံဂံၢ် နူဉ်မ့ၢ်သံဃုာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဒိမိဝၤသံတပူၤဃီနူဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢသံဃုာ်သံဂံၢ်လီၤ. ပှၤဒိမိဝၤလၢပျၢၤတဖဉ်နူဉ်အဲဉ်တဆိုးဘဉ်လၢနၢ်အမဲလၢဒိဒိဉ်ဒီးအဓိၢ်အပၢ်မ့ၢ်ထူးဖးဒီးတလီၤဖးဘဉ်. စၢဉ်သံကွံာ်အသးဒီးအမဲစၢဉ်သံထွဲအခံဒီးသံဃုာ်သံဂံၢ်ဝဲခံဂၤလိာ်လီၤ.

၁၆. သံဃုာ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤဒိမိဝၤအသူဉ်တီအသးရၤလၢပှၤဂၤထူးဖးတနၢ်ဘဉ်ဒီးမၤသံလီၤကွံာ်အသးခံဂၤလိာ်တပူၤဃီနူဉ်ပစံးလၢသံဃုာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံဃုာ်သံဂံၢ်လီၤ.ဒီးပစံးလၢသံဃုာ်သမူဃုာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပှၤဆါသံတပူၤဃီဒီးမါဒီးဝၤဒီးဖိဒီးလံၤနူဉ်ပစံးလၢသံဃုာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၇. သံဃိဉ် နူဉ်မ့ၢ်မုဉ်ဃါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤပိုၤပှၤပှိၢ်တကလုာ်အိဉ်လၢနူသဝီဒီးအခိဉ်အဒိဉ်နူဉ်ပကီးဒီးအဆိလၢသံဃိဉ်မုၢ်ဃါလီၤ.

၁၈. သံစုဉ် နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပခးဒီးပျ်စုဉ်ဒီးမူၤထိဉ်စုဉ်ဒီးသံဝဲနူဉ်ပစံးလၢသံစုဉ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤတုၤပခးဘဉ်ဒီးသံစုဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံစုဉ်သံပျ်. သံစုဉ်သံနဲၤလီၤ. ထီခိဉ်နူဉ်ပခးဒီးစုဉ်ဒီးသံစုဉ်လီၤ.

၁၉. သံစုဉ်မိၤကျိ နူဉ်မ့ၢ်ပှၤတကလုာ်အစုနဉ်အခိဉ်နဉ်ဒိဉ်ဝဲဒီးပကီးလၢပှၤသံစုဉ်မိၤကျိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤတကလုာ်ဒိဉ်လၢကိၢ်ပယီၤဖးဒိဉ်အဖိခိဉ်နူဉ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၀. သံစိဉ် နူဉ်မ့ၢ်ထိရီၤတၢ်စိဉ်လၢသံဝဲနူဉ်ပစံးလၢသံစိဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံစိဉ်သံကျဉ်လီၤ. တၢ်သံစိဉ်နူဉ်အသးသမူတအိဉ်လၢၤဘဉ်. အသးဟးထိဉ်ကွံာ်လံ.

၂၁. သံစိဉ်ကိၢ်ယိာ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘဉ်ဆူးဘဉ်ဆါသံအါဂၤဒီးပစံးလၢသံစိဉ်ကိၢ်ယိာ်လီၤ. ပှၤတဖဉ်ဘဉ်ဆူးဘဉ်ဆါသံစိဉ်ကိၢ်ယိာ်နးကၢ.

၂၂. သံဆူဉ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံလၢခုအှဉ်သံ, လီၤဖုးသံ, တၢ်ဒံဉ်ဒၢစယိာ်ဒီးတ့ၢ်သံ, ဘဉ်ဆိးသံ, လီၤတ့ၢ်လီၤတဲာ်သံ. ဘဉ်ဝဲာ်သံဘဉ်ကျိသံနူဉ်ပစံးလၢသံဆူဉ်သံကနိၤလီၤ. ပှၤကညီသံဆူဉ်သံကနိၤနူဉ်အဝံအကလၤကွၢၤဆူပျုၤကိၢ်တပၢ်ဘဉ်. အဝံအကလၤကဲထိဉ်သရဲးသခးစံးဝဲဒၣ်.

၂၃. သံညူး နူဉ်မ့ၢ်တၢ်ဃုဘဉ်ဒးနူဉ်ပစံးလၢဃုသံညူးလီၤ. တၢ်ညဉ်ဃုသံညူးနူဉ်မံဝဲလၢအဖိခိဉ်တကထၢဒီးအသးကျါနူဉ်အသွံဉ်အထံအိဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢသံညူးလီၤ. သ့ဉ်ဃုသံညူးနူဉ်ဃုလၢအဖိခိဉ်ဒီးအညဉ်ကျါနူဉ်သံကစဲာ်ဒီးပစံးလၢဃုသံညူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသံလိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၄. သံတယှာ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံတစိၢ်ဒီးဂဲၤဆၢထၢဉ်ကွၢၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤသံတစိၢ်ဒီးဂဲၤဆၢထၢဉ်ကွၢၤဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသံတယှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံတယှာ်မံတကျၢၤလီၤ. ပှၤတဂၤလီၤတဲာ်သံတယှာ်တစိၢ်ဒီးဂဲၤဆၢထၢဉ်ကွၢၤဝဲလီၤ.

၂၅. သံတယှာ် နူဉ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်တကလုာ်အိဉ်ဒီးအဆူဉ်ဒီးအလဉ်အိဉ်ဒီးအဒိနူဉ်တုၤပမၤဘဉ်ဒိဒီးအလဉ်ဘိဉ်လီၤအသးဒီးပကီးလၢသံတယှာ်လီၤ. သံတယှာ်အဒိးနူဉ်ပကျိၤအိဉ်ဒီးနၢမူတစဲးစဲးလီၤ.

၂၆. သံတလၢ နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢသံဂံၢ်သံကနိၢ်ဝဲတဖဉ်နူဉ်ပစံးလၢသံတလၢလီၤ. ပှၤလၢသံတလၢတ့ၢ်ဝဲနူဉ်တချုးနၢ်လၢၤဘဉ်ကစၢ်ယွၤအကလုၢ်ကထါဘဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံတလၢသံတလိဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသံတလၢပှၢ်တလၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၇. သံတၢ်မုၢ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံလၢတၢ်မုၢ်တၢ်ဃၢ်အိဉ်နၢ်အဝံအကလၤတဖဉ်နူဉ်ပစံးလၢသံတၢ်မုၢ်လီၤ. သ့ဉ်သံကလံၤပှၤကညီသံတၢ်မုၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၈. သံတ့ၢ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘဉ်သံတၢ်ဆါအါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢသံတ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံတ့ၢ်ဘှဉ်လူၤလီၤ. ပှၤကညီဘဉ်တၢ်ဆါဒီးသံတ့ၢ်ဘှဉ်လူၤကလာ်တ့ၢ်လီၤ.

၂၉. သံတှာ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံလၢပှၢ်ခိဉ်ပှၢ်ကျါတဂၤဃီလၢပှၤတထံဉ်ထွဲဘဉ်အခံနူဉ်ပစံးလၢသံတှာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဟးတဂၤဃီဒီးဟါမ်ၢ်သလူၤ. ကမ့ၢ်ကၢ်သံတှာ်တ့ၢ်သၢ. ဒီးပှၤတနိၤနိၤစံးလၢသံတှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံတှာ်ဟါမ်ၢ်တှာ်လီၤ.

၃၀. သံဒီး နူဉ်မ့ၢ်သံကွၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစးပှၤဂၤတၢ်နူဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢသံကွၢ်သံဒီး. သံဂံၢ်သံဒီးပစံးဒီးအဆိဒ်နူဉ်လီၤ.

၃၁. သံဒီးထွံဉ်သံဒီးထိး နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘဉ်တၢ်ကိၢ်တၢ်ကာ်ဒီးသံ

သၣ်ဝံၤလီၤဒီလၢတၢ်ခဲမိၣ်ခဲကျါလၢတၢ်တအိၣ်ရှၣ်လီၤဘျၢလီၤကွၢ ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢသံဒီးထွံၣ်သံဒီးထိးလီၤ. ပှၤကညီဘၣ်တၢ်ဝံၤတၢ် ကာ်ဒီးသံဒီးထွံၣ်သံဒီးထိးလၢတၢ်ခဲမိၣ်ခဲကျါနးကဒၢ.

၃၂. **သံတ်ာ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံဆိသံချ့ဒီးပစံးလၢသံဟ်ာလီၤ. ပှၤတဂၤနၢ်ဟူတၢ်ကာ်အပရၢဒီးသံဟ်ာဝဲလၢတချုးဘၣ်ဘၣ်တၢ် ကာ်နၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢသံဆိဝဲနၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသံဟ်ာစၢၤစ့ၢ် ကီးလီၤ. သုမ့ၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢသုကဘၣ်ဖှိၣ်ဒီးသံဟ်ာစၢၤလၢခဲက နံၣ်အံၤတက့ၢ်.

၃၃. **သံပှၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသံတလၢဝဲနၣ်ပစံးလၢသံပှၤဝဲလီၤ. ပှၤ တဂၤသံပှၤဝဲသၢသိဒီးပှၤကဟူထိၣ်ကွၢအီၤလီၤ.

၃၄. **သံဖှိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤသံအါကတဟံၣ်ယီမ့ၢ်ဂ့ၤ, တစ္ၣ်ယီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသံဖှိၣ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်သံဖှိၣ်တဟံၣ်ယီနၣ်ခံဂၤသၢဂၤ လီၤ. ထံရိၤတၢ်သံတပှၤလီၤနၣ်အါဝဲဒီးပစံးလၢသံဖှိၣ်လီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢသံဖှိၣ်သံတံၢလီၤ.

၃၅. **သံဘိသံမှၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကီးအကစၢ်အမံၤလၢကစၢ်သံဘိ သံမှၢ်လီၤ. ပှၤကညီနၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်အကစၢ်အမံၤဘၣ်ဒီးကီး ထိၣ်အကစၢ်နၣ်လၢကစၢ်သံဘိသံမှၢ်လီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်ဘၣ်ဖှိၣ် ဘၣ်နးဒီးဘါထိၣ်တၢ်စံးဝဲဒၣ်ကစၢ်သံဘိသံမှၢ်စၢ. ရှ့ၢ်ကွၢပြၤကွၢ ပှၤတဲကွၢ်. စံးဝဲလီၤ.

၃၆. **သံမှၢ်** နၣ်မ့ၢ်သံဘိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးထိၣ်ပကစၢ်အမံၤ နၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢကစၢ်သံဘိသံမှၢ်လီၤ.

၃၇. **သံမိၢ်** နၣ်မ့ၢ်ဘုရှံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘုလၢပဟ်လၢပကထိၣ် လၢခုးအဂံၢ်လၢပသူၣ်ပဖျးအဂံၢ်နၣ်လီၤ. ကတိၤကွၢဘုရှံသံမိၢ်တ ကွၢ်. ပကထိၣ်လီၤလၢခုးလီၤ.

၃၈. **သံမိၢ်စိၢ်မှာ်** နၣ်မ့ၢ်ပထံၣ်တၢ်တလီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဒီးပစံး လၢပထံၣ်တၢ်သံမိၢ်စိၢ်မှာ်လီၤ. တၢ်ခံးဘၣ်ဒးနၣ်ပထံၣ်တၢ်သံမိၢ်စိၢ် မှာ်လီၤ.

၃၉. **သံမိၢ်ထုၣ်** နၣ်မ့ၢ်သံမိၢ်ဝီၤတကလုာ်ထဲစုမှၢ်ဒိၣ်ဒီးအဆှၣ်တ အိၣ်ဘၣ်ဒီးဘိၣ်ဝဲနၣ်ပကီးလၢသံမိၢ်ထုၣ်လီၤ. သံမိၢ်ထုၣ်နၣ်အ ဆှၣ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးဘိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စ့ါသ့တကလုာ်လီၤ.

၄၀. **သံမိၢ်ဝီၤ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်စ့ါသ့တကလုာ်အိၣ်ဒီးအဆှၣ်အဒံးသမူဂ့ၤ ဒီးအမိၢ်ပှၢ်ထဲစုမှၢ်စုဆၣ်ဒီးပကီးလၢသံမိၢ်ဝီၤလီၤ. ဒီးသံမိၢ်ဝီၤနၣ် အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. သံမိၢ်ဝီၤနၣ်စ့ါမၤသးစိၢ်မှံၢ်စိၢ်မှာ်လီၤ.

၄၁. **သံမိၢ်ဝီၤသ့ၣ်ယး** နၣ်မ့ၢ်သံမိၢ်ဝီၤတကလုာ်ယးယှၢ်ကလာ်ထဲ မိၣ်မှၢ်ဒိၣ်ဒီးပကီးလၢသံမိၢ်ဝီၤသ့ၣ်ယးလီၤ. သံမိၢ်ဝီၤသ့ၣ်ယးနၣ် အိၣ်လၢသ့ၣ်လီၤဝၣ်လီၤထဲမိၣ်မှၢ်ဒိၣ်အိၣ်တစိးလီၤ.

၄၂. **သံယှာ်** နၣ်မ့ၢ်မံခုအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမံဆုၣ်နီၤနၣ်ပစံးဒီးအဆိ လၢသံယှာ်မံခုလီၤ. ဒီးပစံးလၢသံယှာ်မံခုစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၃. **သံယိၢ်ယာ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံးတစဲးစဲးကဝီၤတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢတၢ် ခံးသံယိၢ်ယာ်လီၤ. မ့ၢ်ဆုၣ်ထိၣ်တၢ်ကဝီၤထိၣ်သံယိၢ်ယာ်ဒီးပလဲၤ တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသံယိၢ်ယာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၄. **သံလး** နၣ်မ့ၢ်ဘူၣ်စီၤတိၢ်စီၤတၢ်စီတၢ်ဆုံဒီးပကီးလၢသံလး လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဗိာ်ထွဲတလၢၤအခံလီၤ. သံလးနၣ်စံးဝဲလၢတၢ်တိ တၢ်လီၤဘူၣ်စီၤတိၢ်စီၤတၢ်စီတၢ်ဆုံစံးဝဲလီၤ. ဒီးစံးဝဲလၢသအါသံ လးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၅. **သံလးဟးဂီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလုၣ်သ့ၣ်ခါပတာ်တၢ်တိတၢ်လီၤအက လုၢ်ကထါဒီးစံးဝဲလၢသံလးဟးဂီၤလီၤ. ပှၤတဂၤတူၢ်သံလးတကဲ ဘၣ်ဒီးသံလးဟးဂီၤဝဲလီၤ.

၄၆. **သံလၢဆၣ်လီၤမၢ်လၢဟးး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်လုၣ်ကိတၢ်ကဲ ထိၣ်လၢတၢ်ဆါဒီးသံဝဲနၣ်ပစံးလၢသံလၢဆၣ်လီၤမၢ်လၢဟးလီၤ. ပှၤလၢအိၣ်လုၣ်ကိအိလုၣ်ကိတၢ်တဖၣ်နၣ်သံလၢဆၣ်လီၤမၢ်လၢ ဟးလီၤ.

၄၇. **သံလိာ်သး** နၣ်မ့ၢ်မုၣ်ကနီၤလၢဖိသၣ်ခွါလဲၤကွၢ်နိၣ်ဟ်လၢက ဟံးနၢ်ဝဲအဂံၢ်နၣ်ပစံးလၢလဲၤသံလိာ်သးလီၤ. မုၣ်တနီၤဖိသၣ်ခွါ လဲၤသံလိာ်သးလၢကနၢ်ဝဲလၢအမါအဂံၢ်လီၤ.

၄၈. **သံတိၢ်နု** နၣ်မ့ၢ်တၢ်စ့ါသ့တကလုာ်ဂီၤဆှၣ်ကလာ်ထဲစုမှၢ်ယှာ် အိၣ်တထါဒီးပကီးလၢသံတိၢ်နုလီၤ. သံတိၢ်နုနၣ်အမိၣ်အါဒီးအစိၣ် ပြံကဒံလီၤ. ဒီးအိၣ်ခံကလုာ်သၢကလုာ်လီၤ. သံတိၢ်နုဝါတကလုာ် သံတိၢ်နုမုၣ်တကလုာ်လီၤ.

၄၉. **သံသကြိာ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လဲၤသံကြိကြိနၣ်ပစံးလၢသံ သကြိာ်လီၤ. ပနၢ်သံသကြိာ်အါနုဒီးကလၢာ်တ့ၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢသံသကြိာ်သံသကြာ်လီၤ.

၅၀. **သံသပှိၤ** နၣ်မ့ၢ်သံသအုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤသံလၢထဲာ်လၢ ဘိ. လၢဘိလၢနႈ. ဘၣ်တၢ်ဗ်ာသံကျိသံ. သံဆှၣ်သံကနီၤနၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢသံသအုးသံသပှိၤလီၤ.

၅၁. **သံသအုး** နၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပှၤသံဆှၣ်သံကနီၤဘၣ်တၢ်ဗ်ာသံကျိ သံ. ခုအုၣ်သံလီၤဖှူးသံနၣ်ပစံးလၢသံသအုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢသံသအုးသံသပှိၤလီၤ. ပှၤလၢဟ်ာနူအသးနၣ်သံသအုးဝဲကီး ဂၤလီၤ.

၅၂. **သံသး** နၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒၣ်တၢ်လဲၤဒၣ်တၢ်မံၤဒၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢသံ သးလီၤ. ပှၤတဂၤပတကီးဘၣ်နာ်သက့လဲၤသံသးလီၤ. ပှၤတဂၤ ပတမၢအိၣ်ဒီးအိၣ်သံသးဝဲလီၤ. တၢသၣ်နၣ်ပတသူၣ်မံနာ်သက့ ဒီးမံသံသးလီၤ.

၅၃. **သံသိ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ညၣ်မံလၢအဖိမိၣ်ဒီးအညၣ်ကျါနၣ်တမံဘၣ် နၣ်ပစံးလၢသံသိလီၤ. တၢ်ညၣ်သံသိနၣ်မ့ၢ်ပယိတၢ်ညၣ်မံထဲအဖိ မိၣ်နၣ်ဒီးအသးကျါနၣ်အိၣ်ဒီးအထံဒီးအသ့ၣ်တစဲးစဲးဒီးပစံးလၢ သံသိလီၤ. ဒီးပစံးလၢသံညူးစ့ၢ်ကီးလီၤ. သံသိးဒီးသံညူးနၣ်ဒံး သိးသိးလီၤ. တၢ်ညၣ်မံသံသိနၣ်ပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်.

၅၄. **ကသံ** ဒီးကသံကသါ. ဒီးကသံကသိ, ဒီးအံသကသံအံက သါ, ဒီးမိၢ်ကသံ, ဒီးကမိၢ်သံ, တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကသံတက့ၢ်.

၅၅. **ကမိသံ** နၣ်မ့ၢ်ပကမိတအိၣ်ဘၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပက မိသံလီၤ. ပကမိသံနၣ်ပသးဖုံစံးဝဲဒၣ်. ပကမိမ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးပသးယၢဝဲ လီၤ.

၅၆. **ကမိၢ်သံ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤနၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိဒီးပစံးလၢပှၤကမိၢ်သံ လီၤ. ပှၤကမိၢ်သံဝဲတဖၣ်နၣ်တအိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိမှၤစိၤထံ စိၤဘၣ်. ဒီးပစံးလၢမိၢ်သံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅၇. **ကျာ်သံဆဲသံ** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကဘိၣ်နၣ်ပစံးလၢကျာ်သံလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢကျာ်သံဆဲသံလီၤ.

သံ

၅၈. ထူၣ်သံ နူၣ်မ့ၢ်ချ့ၣ်သံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ချ့ၣ်လၢနးကဲၣ်ဆိးနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢချ့ၣ်သံကျူၣ်သံလီၤ. တၢ်ညၣ်ချ့ၣ်သံကျူၣ်သံနူၣ်ပအိၣ်တသ့ဘၣ်.

၅၉.ကျူသံဂီၢ် နူၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်ညါတၢ်နၢ်သ့ပသံဂီၢ်လိာ်ကွဲတၢ်လၢပှၤဂၤနူၣ်ပစံးလၢကျူသံဂီၢ်လီၤ. နသ့ၣ်ညါတၢ်ဒီးနကျူသံဂီၢ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်.

၆၀. ခ့ၣ်သံ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ခ့ၣ်လၢပအိၣ်တနာ်ဘၣ်တဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢခ့ၣ်သံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခ့ၣ်သံအဲးသံလီၤ. တၢ်ဒီးခ့ၣ်သံအဲးသံနူၣ်မ့ၢ်ဒ်ခွါဒီးနူၣ်ခ့ၣ်သံအဲးသံနးကၢ. ပအိၣ်တနာ်ဘၣ်. သကိၤခ့ၣ်အသၣ်နူၣ်ခ့ၣ်သံအဲးသံနးကၢ.

၆၁.ခံးသံ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးနူၣ်ပစံးလၢပှၤခံးသံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခံးသံကပိၤသံလီၤ. ပှၤခံးသံနူၣ်တသ့ၣ်ညါယူးယီၣ်ဘၣ်ပသူၣ်ကူသးပှ့ၢ်ဘၣ်. တသ့ၣ်ညါတၢ်အၢဒီးတၢ်ဂ့ၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢပှၤခံးသံလီၤ.

၆၂. ခိၣ်ဆါသံ နူၣ်မ့ၢ်ပညၣ်တဂီၢ်ဘၣ်သနာ်က့ဒီးပခိၣ်ဆါကြီကြီနူၣ်ပစံးလၢပခိၣ်ဆါသံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခိၣ်ဆါသံနၢ်ဆါဝ့ၤလီၤ. စခိၣ်ဆါသံစအိၣ်တမ့ာ်ဘၣ်.

၆၃.ခိၣ်သံ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအခိၣ်ဆံးဒီးကူၣ်ဝဲဒီးဟးတသ့ဆၢထၢၣ်တသ့ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢခိၣ်သံလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအခိၣ်သံတခိဒ္လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤအခိၣ်သံခံခိလိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစုသံခိၣ်သံလီၤ.

၆၄. ခိၣ်သံ နူၣ်မ့ၢ်တ့ၢ်သံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဒီးသံအသးလၢဘိလၢနးနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတ့ၢ်သံခိၣ်သံလီၤ. ကစၢ်ယွၤ်ရှူးတ့ၢ်သံခိၣ်သံအသးလၢပှၤခဲလၢာ်အခိၣ်အယိလီၤ. ပသးပှ့ၢ်လၢပျၢၤတ့ၢ်သံခိၣ်သံအသးလၢပယိၤအစုပူၤလီၤ.

၆၅.ယးသံ နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤသ့ၣ်ယးဝၣ်ယးနးကဲၣ်ဆိးဒီးပစံးလၢယးသံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယးသံချ့သံလီၤ.

၆၇.ယှသံ နူၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ယှနးကဲၣ်ဆိးနူၣ်ပစံးလၢယှသံလီၤ. တၢ်ထံးထိရိၤတမံၤတ့ၢသံဒီးယှထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢယှသံခဲလၢာ်လီၤ. တၢ်ထံးတပူၤစသူၣ်တကဲဘၣ်တၢ်ဘၣ်ဒီးယှသံကွံာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယှသံယှထိလီၤ.

၆၈.ယဲၤသံ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤယဲၤနးကဲၣ်ဆိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိရိၤတၢ်ယဲၤနးကဲၣ်ဆိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢယဲၤသံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယဲၤသံယီးသံလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးယဲၤသံယီးသံနးကၢ. ဒီးပစံးလၢယဲၤသံယိာ်သံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆၉.ယိာ်သံ နူၣ်မ့ၢ်ယဲၤသံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ယဲၤဝဲလၢအနးကတၢၢ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢယဲၤသံယိာ်သံလီၤ.

၇၀.စၢသံ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီစၢထိၣ်အကိာ်လၢပျံၤဒီးတ့ၢ်လီၤအသးဒီးသံဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစၢထိၣ်ထွံၣ်ကိာ်လၢပျံၤဒီးပစဲၤလီၤသံမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢပစၢသံလီၤ. ဒီးပစံးလၢပစၢၣ်သံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤမၤသြူးမၤကမၣ်အသးဒီးအမဲာ်ဆှးဒီးစၢသံကွံာ်အသးလီၤ.

၇၁. စၢၣ်သံ နူၣ်မ့ၢ်ပစၢထိၣ်တၢ်ကိာ်လၢပျံၤဒီးပစဲၤလီၤသံဒီးပစံးလၢစၢၣ်သံလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအသးဒိၣ်ထိၣ်စၢၣ်သံကွံာ်အသး. တနီၤနီၤအမဲာ်ဆှးဒီးစၢၣ်သံကွံာ်အသးလီၤ.

၇၂. စုသံ နူၣ်မ့ၢ်ပစုဟးဂီၤဒီးပဟံးတၢ်ဖိၣ်တၢ်တသ့ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပစုသံလီၤ. ပှၤကညီစုသံနူၣ်အစုဖိနဲ မိၤဒီးဟံးတၢ်ဖိၣ်တၢ်တသ့ၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢစုသံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစုသံခိၣ်သံလီၤ. ကယဲၢ်တၢ်စုသံခိၣ်သံနူၣ်ကစၢ်ယွၤ်ရှူးမၤဘျါက့ၤဝဲခဲလၢာ်လီၤ.

၇၃. ဆါသံ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤတကဲ သံဝဲဒီးပစံးလၢဆါသံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆူးသံဆါသံလီၤ. ပှၤတဂၤဆါသံဝဲလီၤ.

၇၄.ဆံၣ်သံ နူၣ်မ့ၢ်ပဟၢဖၢပှံၢ်ပဆံၣ်ဆါတလီၤဘၣ်အါအါဘၣ်ဒီးပစံးလၢပဆံၣ်သံလီၤ. ပဆံၣ်သံနူၣ် ပဆံၣ်ဆါတလီၤ ဘၣ်အါ အါဘၣ် ဒီးပကပျπၤခိၣ်ပှံၢ်နးနးကလဲာ်နူၣ်မ့ၢ်ပဆံၣ်သံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆံၣ်သံချ့သံလီၤ.

၇၅.တသံတမှ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤက်လိာ်အသးနူၣ်ပစံးလီၤက်လိာ်အသးတသံတမှလီၤ. ပှၤတဂၤလီၤက်လၢအပၢ်တသံတမှလီၤ. ပှၤတဂၤလီၤက်လၢအဝဲတသံတမှလီၤ. ပှၤတဂၤလီၤက်လၢတလၢၤတသံတမှလီၤ.

၇၆.တၢ်သံ နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပှၤကညီသူၣ်ကဒံသးကဒါ, သူၣ်လီၤဘိၣ်သးလီၤဘိၣ်နူၣ်ပစံးလၢတၢ်သံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သံတၢ်ပှ်လီၤ. ပှၤကညီလုၣ်သ့ၣ်ခါပတာ်ကစၢ်ယွၤအကလုၢ်ကထါဒီးအိၣ်ထိၣ်လၢတၢ်သံတၢ်ပှ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၇၇.တၢ်သံပှ္ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ့ထိၣ်က့ၤလိာ်အသးလၢသံနူၣ်ပစံးလၢတၢ်သံပှ္လီၤ. ပှၤကညီလဲၤဆူတၢ်သံပှ္ဒီးမၤအိၣ်လိာ်အသးနးကၢ.

၇၈. တၢ်သံကျံ နူၣ်မ့ၢ်ထါသးဝံၣ်နူၣ်ပစံးလၢတၢ်သံကျံလီၤ. ထါသးဝံၣ်ယွၤနူၣ်မ့ၢ်တၢ်သံကျံစံးဝဲဒၣ်. ပှၤလၢချ့ၣ်တၢ်သံကျံမ့ာ်တဖၣ်နူၣ်ပကနၣ်မ့ာ်ကၢလီၤ.

၇၉.တ့ၢ်သံ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒီးသံအသးလၢအနၣ်အဒါအစုပူၤဒီးပစံးလၢတ့ၢ်သံအသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတ့ၢ်သံခိၣ်သံအသးလီၤ. ကစၢ်ယွၤ်ရှူးတ့ၢ်သံအသးလၢပယိလီၤ.

၈၀.ထံသံ နူၣ်မ့ၢ်ထံထိၣ်တစုစုဆံးဝဲဒီးပစံးလၢထံသံလီၤ. ထံသံနူၣ်ထိၣ်တဒိၣ်ဘၣ်. ထိၣ်ဖိနဲကဲၣ်မိၤဒီးလီၤက့ၤဝဲလီၤ. လါဒိၣ်ဖးထံသံတဲာ်စံးဝဲဒၣ်.

၈၁. ဒီသံ နူၣ်မ့ၢ်ပတၢ်တၢ်ခိၣ်နူၣ်တ့ၤသံဒီးပစံးလၢဒီသံလီၤ. ပှၤတဂၤဒီသံထွံၣ်တဒုဒီးထွံၣ်တဒုသံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီသံဝီသံလီၤ.

၈၂.ဒီးသံ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတ့ၢ်သံအသးလၢအနၣ်အဒါအစုပူၤဒီးပစံးလၢဒီးသံအသးလီၤ. ပှၤတဂၤဒီးသံအသးလၢပယိၤအစုပူၤလီၤ. ဒီးကစၢ်ယွၤ်ရှူးနူၣ်ဒီးသံအသးလၢပှၤခဲလၢာ်အခိၣ်အယိလီၤ.

၈၃.နၢသံ နူၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်နၢဘၣ်ပှၤတမ့ာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢနၢသံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢသံတိၤဝ့ၤလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်နၢသံဘၣ်ပှၤတမ့ာ်ဘၣ်.

၈၄. နိၢ်သံနိၢ်လါပူ No. 46-၄၆. ပစံၣ်တဲၤနိၢ်သံနိၢ်လါနူၣ်လၢပျπၤဟဲနူၢ်အမါလၢဟိာ်မုၣ်နိၢ်ဘူၣ်နိၢ်တဂၤဒီးအိၣ်ကဒါဝဲလၢဝိၣ်လဲၣ်ဝၢ်ဘးခိတခိလီၤ. ဟဲယိၤနူၣ်မ့ၢ်အဟဲဒီးသမၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. မတၤတဂၤဟိာ်မုၣ်နိၢ်ဘူၣ်နိၢ်နူၣ်အမိၢ်အပၢ်တအိၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်အအိၣ်လၢအမ

ဂ့ၢ်အသိးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟိၣ်ခွါနၣ်ဆဲးယၢ်လၢအစုထွဲတခီလီၤ. ဟိၣ်မုၣ်နၣ်အမဲၢ်သးကါအဝဲၤဒီးအမဲၢ်စံးအီၤနီၣ်ဘူၣ်နီၢ်ဓၢ. နဝဲၤနၣ်အသးတတီဘၣ်ဒီးနၤဘၣ်. နမ့ၢ်တနာ်ဘၣ်မဲၢ်ဒီးနကွၢ်ယှတခါၣ်မံကွၢ်အစုထွဲနှၤ်ဓဲ. နယှတခါၣ်မ့ၢ်နှၤ်ဒီးအသးတီယၢ်ဒီးနၤယၢ်. နယှတခါၣ်မ့ၢ်တနှၤ်ဘၣ်ဒီးအသးတတီဘၣ်ဒီးနၤဘၣ်. တၢ်နှၤ်အမဲၢ်ကလုၢ်နၣ်ယှတခါၣ်ကွၢ်အဝဲၤအစုထွဲနၣ်လီၤ. ယှတခါၣ်ဝဲဒီးအဝဲၤတဟ့ၣ်တခါၣ်ဘၣ်အီၤဘၣ်. အဝဲၤတဟ့ၣ်ဘၣ်အီၤဘၣ်ဒီးကွၢ်ဝဲလၢအဝဲၤမံသပှၤနၣ်ဒီးလဲၤခါၣ်ဟ့ၣ်နှၤ်ဝဲဒၣ်လီၤ. အဝဲၤဖုသံနီၣ်ဒီးအဝဲၤစံးအီၤပိာ်မုၣ်ဓၢ. မုမ့ၢ်အအံၤတစုအံၤနတထံၣ်ဘၣ်လၢၤယၢဘၣ်. စံးနၤတခါၣ်စုထွဲတဂ့ၤ. စုထွဲအံၤစဆဲးဒီးယၢ်လီၤ. စံးအမါဒ်နှၤ်ဝံၤဒီးကွၢဝဲလီၤ.

ကွၢဒီးထိၣ်ကွၢသမၣ်နၣ်ဒီးသမၣ်စံးအီၤအအံၤတစုအံၤနယၢကလဲၣ်. စံၣ်နှာ်ဆူစကိာ်ပှၤမီစကလီၤဘျ့နှၤ်ဘၣ်ဖုးနၤ. စံၣ်နှာ်ဝဲဒီးသမၣ်ယှၢ်အီၤလီၤ. တၢနၤတပဟၢဒီးနီၢ်သံနီၢ်လါအမိၢ်အပၢ်ယှကွၢအီၤဒီးသမိးဘျၣ်သမၣ်အဖျ့ၤဒီးသမၣ်အဖျ့ၤတအိၣ်လၢၤဘၣ်တၢခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. ဒီးနီၢ်သံနီၢ်လါနၣ်သမူဂဲၤကွၢဝဲလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၈၅. **ပၢ်သံ** နၣ်မုၣ်ကသံၣ်အထံးတကလုာ်လၢပသးပှၢ်စံးတၢဝဲလၢပူနၣ်ပတထံၣ်ဘၣ်နီတခီၣ်ဘၣ်. ပနၢ်ဟူထဲအမံၤလီၤ. အကျၢ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်ဘၣ်ပၢ်သံသၣ်လၢပျၢၤဒီးသံဘၣ်ဝဲတၢခဲကနံၣ်အံၤလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၈၆. **ပှၤဖိၣ်သံဖိ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤတနှၤ်အိၣ်တကဲဘၣ်နၣ်ပစံးလၢပှၤဖိၣ်သံဖိလီၤ. ပှၤဖိၣ်သံဖိနၣ်အစုလိၢ်ခိၣ်ခိၣ်တအိၣ်ဘၣ်. မၤအိၣ်မၤအီတၢ်တနှၤ်ဘၣ်နီတမံၤဘၣ်.

၈၇. **ပှၤသံစုၣ်စိၤကျိ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတကလုာ်ဒိၣ်ဒီးအစုဒုၣ်ခိၣ်ဒုၣ်ဒီးပစံးလၢပှၤသံစုၣ်စိၤကျိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီတကလုာ်အိၣ်လၢကိၢ်ပယီၤအဖိခိၣ်ထးနၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

၈၈. **ဖုသံနီၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမံပဂဲၤထၢၣ်ဒီးပစံးလၢပဖုသံနီၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံဖုသံနီၣ်ဒီးဂဲၤထၢၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤမံတဖုသံနီၣ်ဒ်းဘၣ်ကီးမးဖုနီၣ်လီၤ.

၈၉. **ဖှၣ်သံဃဲၤဂီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဃဲၤနးနးကလဲာ်နၣ်ပစံးလၢဖှၣ်သံဃဲၤဂီၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးဖှၣ်သံဃဲၤဂီၤနးကၢ.

၉၀. **ဖိၣ်သံ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဖိၣ်နးကဲၣ်ဆိးလၢတအိၣ်ဘၣ်အီဘၣ်. တကူဘၣ်သိးဘၣ်နၣ်ပစံးလၢပှၤဖိၣ်သံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှၤဖိၣ်သံယာ်သံလီၤ.

၉၁. **မၤသံ** နၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပဆဲးသံခးသံဝ့ၤသံတိၢ်သံထိသံတနးသံပကျိသံဝဲာ်သံနၣ်ပစံးလၢမၤသံခဲလာ်လီၤ. မၤသံကွဲာ်ထွံၣ်တဒုတကွၢ်. စိၤကၢယံၣ်မၤသံအပှၢ်ရှၤဘှၤလးစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤသံမၤဟါမၢ်လီၤ.

၉၂. **မူၤသံ** နၣ်မ့ၢ်ထီရီၤပအိၣ်တၢ်လၢပမူၤဒီးပသံနၣ်ပစံးလၢမူၤသံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမူၤသံဘိုးသံလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ဘၣ်ကူၤဒီးမူၤသံဝဲလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤမူၤသံသနၤသၣ်လီၤ.

၉၃. **ယာ်သံ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒိၣ်ဘျုးတၢ်ညၣ်ပြံကဒံဘျုးကနီၤဒီးစံၢ်ယါအိၣ်ဝဲဒီးအံသၣ်သဒိၣ်အှၣ်ဒီးမိၢ်ဂံာ်ဖါယဲနၣ်ပစံးလၢယာ်သံအိၣ်တၢ်ညၣ်လီၤ. ပှၤခးတၢ်ဖိတဖၣ်ယာ်သံအိၣ်တၢ်ညၣ်နၣ်စံးဝဲလၢအတဟိၣ်အိၣ်ထိၣ်လီၤ.

၉၄. **ရှၢ်သံ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်သမူတကလုာ်လၢပသမူဂ့ၤထိၣ်ပသးဒီးပစံးလၢရှၢ်သံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢရှၢ်သံကျဲဖါ. ရှၢ်သံပီညါလီၤ. ရှၢ်သံနၣ်ပသမူသဘျၣ်ဒီးပအိၣ်ဒီးပှၤကကွၢ်ပှၤဂ့ၤထိၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

၉၅. **လါသံ** နၣ်မ့ၢ်လါဘၢနၣ်ပစံးလၢလါသံလီၤ. လါသံဒီးပတထံၣ်ထိၣ်လၢၤဘၣ်လါဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလါသံလါဘၢလီၤ.

၉၆. **လီၤဃီသံ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအမါအဝဲၤကအိၣ်ဘၣ်ဒီးတၢၤအပှၢ်သံဝဲနၣ်ပစံးလၢလီၤဃီသံလီၤ. ပှၤကညီတနီၤနီၤလီၤဃီသံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤတူာ်သံလီၤဃီသံလီၤ.

၉၇. **ဝံၤသံ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတအိၣ်ဘၣ်မှၤဒီးသံဝဲနၣ်ပစံးလၢဝံၤသံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၤသံလီၤဒီလီၤ. ပှၤတဂၤတအီဘၣ်အီဘၣ်ဒီးဝံၤသံဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝံၢ်သံစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်မ့ၢ်ကာ်ဒီးပှၤကညီဝံၤသံလၢမှၤလီၤ.

၉၈. **အသံ** နၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်သံဝဲနၣ်ပစံးလၢအသံခဲလာ်လီၤ. သ့ၣ်တကရၢမှၣ်ထိၣ်ဘၣ်ဒီးအသံဒီးအမူဝဲ့ၤသိးသိးဝဲလီၤ.

၉၉. **အၢနာ်ကာ်သံ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအၢနးကဲၣ်ဆိးနၣ်ပစံးလၢအၢနာ်ကာ်သံလီၤ. ပှၤတဂၤအၢနာ်ကာ်သံ. တၢ်ကွၢ်တဘီတကွၢ်. ထွံၣ်တဒုဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်အၢနာ်ကာ်သံတၢ်သံကွံာ်တကွၢ်. ထီရီၤတၢ်အၢနၣ်ပစံးလၢအၢနာ်ကာ်သံလီၤ.

၁၀၀. **အှၣ်သံ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်အှၣ်နးကဲၣ်ဆိးနၣ်ပစံးလၢအှၣ်သံကျၣ်သံလီၤ. တၢ်ညၣ်အှၣ်သံနၣ်ပအိၣ်တသ့လၢၤဘၣ်. ထီရီၤတၢ်အှၣ်ဝဲနးကဲၣ်ဆိးနၣ်ပစံးလၢအှၣ်သံခဲလာ်လီၤ.

၁၀၁. **အဲးသံ** နၣ်မ့ၢ်ကျၣ်သံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ကျၣ်ဝၣ်ကျၣ်နးကဲၣ်ဆိးနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကျၣ်သံအဲးသံလီၤ.

၁. **သံး** နၣ်မ့ၢ်ပဖိမှၤသဝံနၣ်ဃဲဝဲဒီးပကီးလၢသံးလီၤ. သံးနၣ်မ့ၢ်ပဃါမှၤဒီးကိၣ်မံၣ်ကမှၣ်ဒီးပဟ်တၢမှၤဖးထိၣ်ဝဲဒီးပစုၣ်ဒီးထံသၢသီဒီးပဖိဒီးနှၤ်အသဝံကဲလၢထံဒီးပကီးလၢသံးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသံးစိၤမှၤစိၤလီၤ.

၂. **သံးကဲၣ်ရး** နၣ်မ့ၢ်သံးလၢပှၤကညီဖျိလိာ်အသးဒီးအီသကီးဝဲနၣ်ပကီးလၢသံးကဲၣ်ရးလီၤ. ဒီးဒုးအီတမံၤဒီးအီသကီးဝဲလီၤ. ဒီးပကီးလၢသံးကဲၣ်ရးလီၤ. သံးကဲၣ်ရးနၣ်မ့ၢ်သံးလၢပှၤဖျိလိာ်အသးအီသကီးဝဲလီၤ. ဒီးတလးမူးဟိၣ်မုၣ်ဒီးတလးဟိၣ်ခွါအီသကီးဝဲနၣ်ပစံးလၢသံးကဲၣ်ရးလီၤ.

၃. **သံးကိာ်** နၣ်မ့ၢ်ချံးတဖၣ်နၣ်မၤနာ်အကိာ်ဆူအကုပူၤနၣ်ပစံးလၢသံးကိာ်လီၤ. ချံးတဘ့ၣ်ထံၣ်ပှၤဒီးသံးအကိာ်ဆူအကုပူၤလီၤ.

၄. **သံးကျိ** နၣ်မ့ၢ်သံးနာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢပခးတၢ်တကလုာ်သိၣ်ဒိၣ်ဝဲဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသံးနာ်သံးကျိလီၤ.

၅. **သံးခိၣ်** နၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဃါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤပိုၤတကလုာ်လၢအိၣ်လၢမူခိၣ်နၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသံးခိၣ်မ့ၢ်ဃါလီၤ.

၆. **သံးခွဲသံးခွဲ** နၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်လၢပျံၤပှၤဒီးဟးဝဲကယီကယီနၣ်ပစံးလၢဟးသံးခွဲသံးခွဲလီၤ. ထွံၣ်တဒုဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်ထံၣ်ပှၤဒီးဟးမးသံးခွဲသံးခွဲလီၤ. ပှၤတဂၤပျံၤအကစၢ်ဒီးဟးမးသံးခွဲသံးခွဲလီၤ.

၇. **သံးကၢ်** နူၣ်မ့ၢ်သံးလၢပှၤဖျိလိာ်အသးဒီးနးအီပှၤတမံၤအသံး လၢတချုး ထိၣ်ဒံးဘၣ်ဟံၣ် နူၣ်ပကီးလၢသံးကၢ်လီၤ. ပှၤတမံၤအီ သံးကၢ်တဂၤပှဲၤလီခီဖိဝါစဲတဘ့ၣ်ကီးအဂၤဒီးထိၣ်တလးမူးဗိာ်မုၣ် ဟံၣ်လၢခံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသံးကၢ်မ့ၤကၢ်လီၤ.

၈. **သံးဆူ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤကံၣ်ကွံၢ်တူၢ်ဆူဒီးပကီးလၢဆူသံး ယှလီၤ. ဗိာ်ခွါနူၣ်သိးဆူသံးယှလီၤ. ဒီးမ့ၢ်စိၤတဖၣ်နူၣ်သိးဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဆူသံယိၣ်ဆူသံးယှလီၤ.

၉. **သံးစှၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တလၢၤယှၣ်တကိသဲးအဖံးဒီးဟံးနှၢ်ဝဲအလီၤသ ကၢနူၣ်ကံးနးနးကလဲာ်ဒီးကူၢ် လိၢ် အသးဖံာ် ညိၢ်ကလာ်ဒီး ပကီး လၢသံးစှၢ်လီၤ. ဒီးတလၢၤတဖၣ်ကမၢၤအီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအ ဆိလၢသံးဘှၣ်သံးစှၢ်လီၤ.

၁၀. **သံးတဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဖှဒီးဖၣ်ဆါအထံလၢပှၤကညီမၤဘှးဒီးရှၣ် လီၤဝဲလၢဟံၣ်ဖိၣ်ယဲအပူၤနူၣ်ပစံးလၢသံးတဲာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီ မၤနာ်စိၤဖှံၣ်စိၤဒီးရှၣ်လီၤဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသံးအှၣ်သံး တဲာ်လီၤ.

၁၁. **သံးတဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢၢ်ကွဲၤအီထံလၢမ့ၢ်နာ်နူၣ်ပစံးလၢရှၣ်ထုၣ် ဆဲးလီၤအဖိသံးတဲာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢၢ်ကွဲၤယွၤအီထံလၢမ့ၢ်နာ်လီၤ. ရှၣ်ထုၣ်ဆဲးလီၤအဖိသံးတဲာ်လၢမ့ၢ်နာ်တခီလီၤ.

၁၂. **သံးထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကၢ်ရုံးထိၣ်ပခိၣ်ဒီးပစံးလၢ ပသံးထိၣ်ပခိၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤမံလီၤဒီးသံးထိၣ်အခိၣ်တခီဒီးညိၣ်လီၤအခိၣ်တခီ လီၤ. ပှၤကညီနူၣ်ဆၢထၢၣ်ဒီးသံးထိၣ်အခိၣ်တခီဒီးဆၢထၢၣ်လၢ အခိၣ်တခီဒ့စိၤနူၣ်သ့ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံးထိၣ်သးထိၣ် လီၤ.

၁၃. **သံးနာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပခဲးတၢ်တကလှာ်ပှၤမၤဝဲလၢထးဒီးဒီ ဘိဖးထိနူၣ်ပကီးလၢသံးနာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသံးနာ်သံး ကျိလီၤ. သံးနာ်နူၣ်ပခဲးတၢ်ထိၣ်သိၣ်ဒိၣ်ဒ်လီသိၣ်အသိးလီၤ. ဒီးပ ကီးဒီးအဆိလၢသံးနာ်ဟ်ာဘိစ့ၢ်ကီးလီၤ. သံးနာ်နူၣ်တှၤပခဲးတၢ်ဒီး ထိၣ်ဝဲဒီးမှၣ်လီၤ.

၁၄. **သံးနာ်** နူၣ်မ့ၢ်ချုံးမၤနာ်အခိၣ်ဆူအကုပူၤဒီးပစံးလၢချုံးသံးနာ် အခိၣ်လီၤ. ချုံးနူၣ်မ့ၢ်ထံၣ်ပှၤဒီးသံးနာ်အခိၣ်ဆူအကုပူၤလီၤ.

၁၅. **သံးဖိဃီၤ** နူၣ်မ့ၢ်သံမိၢ်ပၢ်လၢအိၣ်တနံးလၣ်လၢပနးထိၣ်ဟံၣ် ခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢသံးဖိဃီၤလီၤ. သံးဖိဃီၤအိၣ်လၣ်လၢဟံၣ်ခိၣ်နူၣ် ဟးဂီၤနးကၢ.

၁၆. **သံးဖိ** နူၣ်မ့ၢ်သံမိၢ်ပၢ် တကလှာ်ပြံကဒံ ဒီးဘၣ်ပှၤပှံၢ် ဒီးသးဝဲ နူၣ်ပစံးလၢသံးဖိလီၤ. ဒီးပစံးလၢသံးဖိဒ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. သံးဖိနူၣ်အ ဆှၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးအပျိၢ်ခိၣ်အဆှၣ်ဝါဟၢၣ်ကလာ်တနီၤနီၤလီၤ.

၁၇. **သံးဖိဒ့မှၢ်** နူၣ်မ့ၢ်သံမိၢ်ပၢ်တကလှာ်အပျိၢ်ခိၣ်မၤသးဒ်တၢ်ဖး သိးဝါဝဲဒီးပကီးလၢသံးဖိဒ့မှၢ်လီၤ. ဒီးဘၣ်ပှၤပှံၢ်သးဝဲလီၤ.

၁၈. **သံးဘှၣ်** နူၣ်မ့ၤသံးစှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလၢၤယှၣ်သ့ၣ်ဖံးတ ကလှာ်အထံလီၤသကၢဝဲဒီးကဲထိၣ်အသံးကိၢ်လိၣ်နူၣ်ပစံးလၢသံး ဘှၣ်သံစှၢ်ဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ.

၁၉. **သံးသုး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်လၢတၢ်ခံးနူၣ်ကလၢၢ်ကျဲလၢ အခိၣ်ဒီးပစံးလၢသံးသုးအခိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်တထံၣ်ဘၣ် ကျဲဒီးလဲၤတၢ်သံးသုးအခိၣ်လီၤ.

သံး

၂၀. **သံးသူသရၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပိၤတကလှာ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အီလာ် ဒီးပကီးလၢတၢ်သံးသူသရၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသံးသူတရၢ်စ့ၢ်ကီး လီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢသံးသူကရၢ်ကိၢ်သူကရာ်ပစံးဒီးအဆိဒ် နူၣ်လီၤ. သံးသူတရၢ်နူၣ်ဘၣ်ယိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ကလီၤဖှိဒီးယီးထိၣ်ယၢ် ဟီၣ်ခိၣ်လီၤပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးကယဲၢ်ပှၤမၤဘှၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤမၤ တၢ်ခဲးဘးမ့ၢ်ဂ့ၤ. သံးသူသရၢ်ကဲလၢ သးသ့ၣ်ဒီး မ့ၢ်ကြၢး လၢတုၤ လီၤဝဲဆူလရာ်တဖၣ်ဒီးထုးဝဲလီၤဝဲလီၤ. မ့ၢ်ကြၢးလၢနှၢ်ဘှၣ်တဖၣ် ဒီးပျ်ထိၣ်ဝဲဆူသဝီလီၤ. ပသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၁. **သံးဟုး** နူၣ်မ့ၢ်ပိၢ်ပြံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ပိၣ်ဝါကၢ်လီၤကလဲ မ့ၢ်ဂ့ၤ. ထိရိၤတၢ်ကၢ်လီၤကလဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပိၢ်ပြံၤသံးဟုးလီၤ. သ့ၣ်ကၢ်ဘၣ်ဝၣ်အခိၣ်ပိၢ်ပြံၤသံးဟုးမးလီၤ.

၂၂. **သံးအီၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိမဲဟးဂီၤတူာ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသံးအီၣ်မဲ လီၤ. ပှၤတဂၤသံးအီၣ်အမဲတူာ်လၢာ်လံ. ဒီးပသးပှၢ်နူၣ်သံးအီၣ် အမဲဆါဝဲလီၤ.

၂၃. **သံးစိၤမှၤစိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးသံးဒီးအဆိဒီးပစံးလၢသံးစိၤမှၤစိၤ လီၤ. ပှၤကညီနူၣ်အီသံးစိၤမှၤစိၤနးကၢ.

၂၄. **ကသံးဒီးကသ့ၣ်ကသံး** နူၣ်ကွၢ်လၢကသံးတကၠၢ်.

၂၅. **ကှၣ်သံး** နူၣ်မ့ၢ်သံးလၢပှၤမၤတလးမူးပွဲဒီးဒ့ၣ်လီၤနှၢ်ပသးပှၢ် အသံးလၢပသးပှၢ်ကအီဝဲအဂံၢ်နူၣ်ပစံးလၢကှၣ်သံးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပ ဒ့ၣ်လီၤသံးလၢပသးပှၢ်အဂံၢ်နူၣ်မ့ၢ်ပကှၣ်သံးလီၤ. ကှၣ်သံးလၢပ သးပှၢ်ကအီအဂံၢ်တကၠၢ်.

၂၆. **ဆူသံးဃှ** နူၣ်မ့ၢ်ဗိာ်ခွါဆူပျိၢ်နူၣ်ပကီးလၢဆူသံးယှလီၤ. ဒီးမ့ၢ် မၤကံၣ်ကွံတူာ်အသးဒီးကိးဝဲလၢဆူသံးယှလီၤ. ဆူသံးယှနူၣ်စိၤ အဆူလီၤ.

၂၇. **ဆဲသံးနာ်အမဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဘိးထိၣ်သံးနာ်အမဲာ်ဒီးပစံးလၢဆဲ ထိၣ်သံးနာ်အမဲာ်လီၤ. ဆဲးသံးနာ်ကလီလီပတစံးဘၣ်. ပစံးလၢ ဆဲထိၣ်လီၤ. ဆဲထိၣ်သံးနာ်မှၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၈. **တသံး** နူၣ်မ့ၢ်စုခံဆို နူၣ်ပစံး လၢ တသံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိ လၢတသံးတသးလီၤ. စုခံဆိုနူၣ်တသံးလီၤ. ခံသံးဒီးမ့ၢ်တပၢၤ လီၤ.

၂၉. **ထိသံး** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤလီၤကွံာ်မှၤထံလၢပဖိကလာ်ထိၣ်နူၣ်ပကျၢ် ယာ်လၢအခိၣ်ခွးဒီးပဘိးတစုလီၤကွံာ်မှၤထံ လၢသပၢၤပူၤနူၣ်ပစံး လၢထိသံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထိသံးထိပျုလီၤ. နဖိမှၤက ဗှံာ်ဘၣ်ဖုးထိသံးကွံာ်မှၤထံတကၠၢ်.

၃၀. **နိၣ်သံးထံ** နူၣ်မ့ၢ်တလၢၤလိာ်ကွဲထံဒီးမၤဟ့ာ်ဘိလၢမၤဖျိးထိၣ် ထံနူၣ်ပကီးလၢနိၣ်သံးထံလီၤ. တလၢၤမၤနိၣ်သံးထံလၢပှၢ်ဘိဒီး မၤဖျိးထိၣ်ထံဒ်ပဆံၣ်ဆါအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လိာ်ကွဲထံလၢအတါ လီၤအခါနူၣ်လီၤ.

၃၁. **ပသံး** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတိၢ်ကွဲၤတြၢ်ပစုမှၢ်ဒီးပကီးလၢပသံးလီၤ. ဒီး ပကီးဒီးအဆိလၢပသံးပတြၢလီၤ. တလၢၤမၤပသံးထုတနီၤ.ပသံး စုတနီၤ. ပသံးတိၢ်တနီၤလီၤ.

၃၂. **ပၢ်သံး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲာ်ဟးဂီၤဝဲတုၤအရှုံတအိၣ်လၢၤ ဘၣ်ဒီးပစံးလၢအမဲၢ်ပၢ်သံးလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ပၢ်သံးနးကၢ. တထံၣ်လၢၤဘၣ်တၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပၢ်သံးပၢ်ပျုလီၤ.

၃၃. **ဖီသံး** နၣ်မ့ၢ်ပမၤသံးဒီးပနီၣ်ထိၣ်လၢမ့ၣ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢပဖီသံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖီသံးဖီမ့ၤလီၤ. ပှၤစံၣ်ဖိတဖၣ်ဖီသံးန့ၢ်အါကၢ.

၃၄. **ဘၣ်သံး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအခိၣ်ဘၣ်ဆိးလၢသံမိၢ်ပၢ်အဆ့ၣ်ဒီးညီးထိၣ်ဝ့ထိၣ်နၣ်ပကီးလၢဘၣ်သံးလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်ဘၣ်သံးညီးနီၣ်ကၢ.

၃၅. **ဘံးသံး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကိာ်ဘံးဒီးကတိၤတၢ်သိၣ်သိၣ်တသိၣ်ဒီးပစံးလၢအကလုၢ်ဘံးသံးလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်အကလုၢ်ဘံးသံးနးကၢ. ကမ့ၢ်ကၢ်အကိာ်ဘံးသၢ.

၃၆. **မှၤသံး** နၣ်မ့ၢ်ပဖီသံးဒီးပဟံးန့ၢ်မှၤသဝံဒီးမှၤဒီဖျၢၣ်အိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲနၣ်ပကီးလၢမှၤသံးလီၤ. ပဖီသံးဒီးမှၤသံးအိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲလီၤ.

၃၇. **လီၤသံး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ယီၤထိၣ်ဒီးထံလၢထံနၢ်ထံတြီနၣ်စှၤလီၤဝဲဒီးပစံးလၢထံလီၤသံးလီၤ. တၢ်ယီၤထိၣ်ဒီးထံလီၤသံးဒီးထံဆံးလီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသံးလီၤစှၤလီၤ.

၃၈. **လီၤသံး** နၣ်မ့ၢ်ပဖီတၢ်ဒီးထံတှၢပဃ့ၣ်ဒီးထံစှၤလီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢဃ့ၣ်လီၤသံးလီၤ. နမ့ၢ်ဖီကသ့ဒီးဃ့ၣ်လီၤသံးထံတက့ၢ်.

၃၉. **လီၤသံး** နၣ်မ့ၢ်လီၤဘီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဃဲၤဝဲဒီးမၤသးဒ်အသ့ၣ်အထံတအိၣ်ဘၣ်အသိးဒီးဘီဝဲနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသံးလီၤဘီလီၤ. ပှၤတဂၤကီးတၢ်ဘှံးအသးဒီးဃဲၤလီၤသံးလီၤဘီလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤသံးလီၤဘဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၀. **သဘျ့ၣ်သံး** နၣ်မ့ၢ်ကိဖးနၣ်ပကီးလၢသဘျ့ၣ်သံးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်ဒီးခါလီၤသဘျ့ၣ်သံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ကမၢၤအိၣ်အသံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၁. **အသံး** နၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ကူၣ်လိၣ်လၢကျိၣ်ကျဲဒီးအထံနၣ်ပစံးလၢအသံးလီၤ. ကသ့နၣ်အိၣ်ဒီးအသံးဒီးအထံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအသံးအကာ်လီၤ. သိနၣ်အသံးလီၤသကၢဝဲလီၤ.

၄၂. **အှၣ်သံး** နၣ်မ့ၢ်ပှာ်ခၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ပှာ်တၢ်ကဖုနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအှၣ်သံးပှာ်ခၣ်လီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်အိၣ်တၢ်ဒီးအှၣ်သံးပှာ်ခၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **သံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပခွံပခိၣ်တမံၤဒီးပကီးလၢသံၣ်လီၤ. သံၣ်နၣ်ပခွံကဆှၣ်ပခိၣ်ဒီးပမၤအကနၣ်ပြံကဒံတၢ်သဘံၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသံၣ်ဓိၤနဲဓိၤလီၤ.

၂. **သံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤခုးဝံၤဒီးကဲထိၣ်လၢနီၣ်ခိၣ်မံၤကျါဒီးပကီးလၢသံၣ်လီၤ. သံၣ်နၣ်မ့ၢ်ခုးလီၢ်လံၤလၢပမၤဘုဝံၤနၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသံၣ်ဓိၤခုးဓိၤလီၤ. သကွံပထံအိၣ်လီၤတဲာ်လၢသံၣ်ပှၤလီၤ.

၃. **သံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပဟံးတြံာ်လိာ်ပစုမုၢ်ကဆူးဒီးပစံးလၢပသံၣ်ပစုလီၤ. ပမ့ၢ်ဟံးတၢ်လၢပစုလၣ်တပူၤဃီဒီးပတြံာ်လိာ်ပစုမုၢ်ဒီးပဟံးတၢ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢပသံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆုဘုဟံးကျံၣ်နၣ်သံၣ်အစုလီၤ.

၄. **သံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤတှၢ်ပျံၤသွဲစ့နၣ်ပစံးလၢသံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသံၣ်ပျံၤသွဲစ့တဘိပြံၢ်ဂ့ၤသမိး.

၅. **သံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပစၢကၢ်ချံးကဟံဃ့လၢလၣ်ခဲးလီၤနၣ်ပစံးလၢပသံၣ်ကဟံလီၤ. ပှၤတဂၤသံၣ်ကဟံလၣ်ဒီးဒုးထိၣ်ဟံၣ်ခိၣ်လီၤ.

၆. **သံၣ်ကီၤဝၢ်** နၣ်မ့ၢ်တလၢၤအသံၣ်ဖးလဲၢ်န့ၢ်ပစံးလၢသံၣ်ကီၤဝၢ်လီၤ. သံၣ်ကီၤဝၢ်နၣ်တလၢၤမၤဆါဝဲအါမးလီၤ.

၇. **သံၣ်ကျိၤ** နၣ်မ့ၢ်သံၣ်ဓူးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢဂုၤမဲာ်ဆှးသ့ဝဲနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသံၣ်ဓူးသံၣ်ကျိၤလီၤ.

၈. **သံၣ်ကျိၤ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလှာ်အှၣ်ပှၤဆါဒီးညီးဝဲနၣ်ပကီးလၢတၢ်သံၣ်ကျိၤလီၤ. တၢ်သံၣ်ကျိၤနၣ်အယိၢ်ဒ့ဘီဒီးအှၣ်ပှၤညီးနးကၢ.

၉. **သံၣ်ကျိၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်ဖိၣ်သွံအပူၤလိၢ်ဘျါကူၤသူတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢသံၣ်ကျိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်သံၣ်ကျိၢ်ဒီးသူဝဲတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံၣ်ကျိၢ်သံၣ်ဟ့လီၤ.

၁၀. **သံၣ်ခိၣ်လီၤစဲၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကဃၢအသးဒံးနၢ်စဲၤလီၤစဲၤ. လဲာ်ဖဲလီၤစဲၤဝဲ. ဒီးဆိးခိၣ်ဆိးဖဲဘံလီၤစဲၤဝဲဒီးပစံးလၢသံၣ်ခိၣ်လီၤစဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤကဃၢအသးသံၣ်ခိၣ်လီၤစဲၤမးလီၤ.

၁၁. **သံၣ်ခိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ကြူးတဖၣ်ပိၤခိၣ်သူဒီးပစံးလၢသံၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသံၣ်ခိၣ်သူစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကြူးသံၣ်ခိၣ်သူလီၤစဲၤထိကၢ.

၁၂. **သံၣ်ခွံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤကဆိုအသးကဆဲကဆိုဒီးပစံးလၢသံၣ်ခွံၣ်အသးလီၤ. ပှၤကညီနၣ်သံၣ်ခွံၣ်အသးကဲတနီၤနီၤလီၤ. တနီၤနီၤသံၣ်ခွံၣ်အသးတကဲဘၣ်. ထိရိၤပမၤစီဆုံပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမၤကဆဲကဆိုပကစၢ်ဖံးဘ့ၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသံၣ်ခွံၣ်ပသးလီၤ.

၁၃. **သံၣ်စခ့** နၣ်မ့ၢ်သံၣ်လၢပမၤအခံဒီးပဒဲမဲတကျာ်ခိၣ်မဲနၣ်ပစံးလၢသံၣ်စခ့လီၤ. ဖိသၣ်ခွါတဖၣ်မၤသံၣ်စခ့လီၤ. ဒီးမ့ၢ်မၤဂ့ၤသံၣ်နၣ်လီၤ.

၁၄. **သံၣ်ဓူး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဂုၤမဲာ်ဆှးသ့တဖၣ်နၣ်ပစံးလၢသံၣ်ဓူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံၣ်ဓူးသံၣ်ကျိၤလီၤ. ပှၤလၢသံၣ်ဓူးတဖၣ်ဂုၤမဲာ်ဆှးနးကၢ.

၁၅. **သံၣ်ဆိလိၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဟူထိၣ်ကူၤလိာ်သးမၤစူၢ်တကလှာ်အထူၣ်လၢဝၣ်ဒီးပကီးလၢသံၣ်ဆိလိၢ်လီၤ.

၁၆. **သံၣ်ထူ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤယိၢ်တကီးလၢဂ့ၢ်ဒီးတှၢ်ဝဲထူဝဲဝဲဒီးပစံးလၢသံၣ်ထူဝဲလီၤ. ပှၤကညီသံၣ်ထူယိၢ်တကီးလၢဂ့ၢ်နၣ်အတိၤထိၣ်သၢဂ့ၢ်လွှံၢ်ဂ့ၢ်ဒီးသရူၢ်ဖျိၢ်အသးဂ့ၤဝဲလီၤ.

၁၇. **သံၣ်ဘုး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆူၣ်ထိၣ်အခိၣ်ဒီးတြံာ်အခိၣ်ဘိၣ်နၣ်ဆူအခိၣ်သူကျါဒီးပစံးလၢသံၣ်ဘုးအခိၣ်လီၤ. ပှၤဝၣ်သံၣ်ဘုးအခိၣ်ဒီးတြံာ်ဃာ်အခိၣ်ဘိၣ်ဆူအခိၣ်သူကျါလီၤ.

၁၈. **သံၣ်ပၢၢ်တူာ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိးလိာ်အယိၢ်ဒ့လၢအစုခံခီဒီးတြံာ်လိာ်အစုမုၢ်ကဆူးနၣ်ပစံးလၢသံၣ်ပၢၢ်တူာ်ဝဲလီၤ. ပှၤကညီဟ့းဆါနၣ်ဒ်အဖိကအိၣ်ဖျဲၣ်နၣ်ပှၤဘၣ်သံၣ်ပၢၢ်တူာ်အဟၢဖၢနၣ်လဲာ်ဒၣ်အတဟီၣ်ဒီးအဖိအိၣ်ဖျဲၣ်ဝဲလီၤ.

၁၉. **သံၣ်ဝဲၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတှၢ်ဖဲဒီးလှၢ်နၣ်တှၢ်ကျိၣ်ကျဲဝဲဒီးစၢဝဲအဘၢၣ်စၢၤနၣ်ဒုးသကံၣ်ထိၣ်ဒီးအဂ့ၢ်အကျိၤဒီးပစံးလၢတှၢ်သံၣ်ဝဲၢ်ဝဲလီၤ. ပှၤကညီတှၢ်သံၣ်ဝဲၢ်လှၢ်ဒီးဖဲနၣ်မ့ၢ်မၤအကဃၢဒီးလဲာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပှၤစံၣ်ဖိပိၤအခိၣ်သူနၣ်ပစံးလၢသံၣ်ဝဲၢ်ဝဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၀. **သံၣ်ဝီၤဖှာ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအသံၣ်လၢပီၤဝဲအခံဒီးဖှာ်နၣ်ပ

ကီးလၢသံၣ်ပီၤဟ့ာ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤမၤသံၣ်ပီၤဟ့ာ်ဒီးခွဲဝဲလီၤ.

၂၁. သံၣ်ပိၢ်ဟ့ာ်ပူ No. 53-၅၃. ပှၤအစံၣ်ယဲၤမတၢတဂၤလၢဟ့ၢ တဂၤလဲၤနူၢ်အမါဘၣ်လၢပှၤအနါဒီးအမံၤပှၢ်မၤအလဲၤခိးမီဒီးအ မါပှၢ်ခံဂၤလီၤ. လဲၤခိးပှၤကညီအထံဆၣ်ပူၤဒီးမ့ၢ်ခံးသံသိလီၤဒီး ပှၤကညီဟဲလီၤဒၢၣ်အီထံပြူးပြူးလီၤ. ဒီးအမါပှၢ်တဂၤနၣ်စံး အီၤ. ခးမိၣ်ဝံၢ်. ခးမိၢ်အဝဲကွၢ်ဒီးမးပှၤကညီလီၤ. ခးဝဲအစုတတှၤ လီၤဘၣ်ဒီးအပှၢ်မၤအီၤယံာ်ယံာ်ဒီးခးအမဂၢ်အထံတၢ်တဖျၢၣ် သိၣ်သတိၣ်ကလာ်ဒီးအမါပှၢ်နၣ်စံးအီၤ. ဝံၢ်တဂၤနးနိၢ်လီၤ. တၢ ယိၤဟဲလီၤအီထံသဲၣ်တံၢ်သးတဘၢးနၣ်ဒီးခးလီၤဝဲလၢအနၢၤသ ဟိၣ်တိၣ်ကလာ်ဒီးအတၢ်ယှၢ်ကွံာ်မးလှၤတကှၤလီၤ. မ့မ့ၢ်ပၢ်တမံၤ ပအိၣ်ဘၣ်လဲ. ဟဲကှၤစံးဘၣ်အပၢ်ဒ်နၣ်ဒီးမၤကဒီးတဟါအပၢ် လဲၤခိးကှၤတသါလီၤ. ဖိသၣ်မံတှၢ်ဒီးအမံၤပှၢ်အကဖုဟဲကှၤကီး ဝီဝီဒီးစံးဝဲဒၣ်.

ကူဝၢ်

ဟ့ၣ်လီၤစဟီးစကး.

ကူဝၢ်

ဟ့ၣ်လီၤစဟီးစကး.

ဒီးအမါစံးအီၤ. ပၢ်ဟဲကှၤကီးလဲ. လဲၤအိၣ်အီၤတကှၢ်. မ့ၢ်ကၢ် အခးနူၢ်တၢ်တမံၤမံၤသၢ. ဒီးအဝၤစံးဆၢအီၤ. ကူဝၢ်ပှၤနဲာ်. ပစံး လၢပပၢ်ဟဲကှၤကီး. မ့ၢ်နပျုၢ်ဟၢ်. တှၤနၤတစုအမါဒုးဆိးထိၣ်အီၤ လၢအပၢ်အသံၣ်ပိၤဟ့ာ်နၣ်ဒီးကွၢ်ဝဲတၢ်ကပီၤထိၣ်မးစိၢ်ကလာ်လီၤ. တှၤမ့ၢ်အနၣ်တစုဒီးဝံၤထိၣ်ယှၢ်ဝံထိၣ်ကုလဲၤကွၢ်အမံၤပှၢ်ဒီးအ တၢ်ခးသံထိခိၣ်တဒုလီၤ. ထိခိၣ်နၣ်မ့ၢ်လၢအမိၢ်ပှၢ်ဒီးအနၢ်ထံ ကၢယွၤမးရှၢ်ရှၢ်လီၤ. မတၢတဂၤနၣ်ကါထိခိၣ်ဒီးထွါအစုလၢလၣ် ချၣ်ခံလၣ်ချၣ်လီၤဒီးအမံၤပှၢ်စံးအီၤ. ဖိမုၣ်ဝၤဓၢ. ထွါနစုဒ်နၣ် တဂ့ၤ. စံးဝဲဒ်နၣ်ဒီးအမ်ာ်တဒိကနၣ်ဘၣ်အကလုၢ်ဘၣ်ဒီးထွါဒၣ် အစုဒ်လိၢ်လိၢ်လီၤ. ဒီးအမံၤပှၢ်အသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးထုးကွံာ်အသံၣ် လၢအမ်ာ်အခိၣ်သၣ်ယံနၣ်လီၤ. အနၣ်တစုနၣ်တၢ်ခံးလီၤသတးဒီး နၢ်ဟူမးပှၤဟိၣ်တၢ်လၢအဖိခိၣ်ကလာ်ဆိုၣ်ဆိုၣ်ဒီးကီးထိၣ်ဝဲဒၣ်. လှလီၤကှၤယၤတကှၢ်. ပှၤဂၤလှလီၤကှၤအီၤဒီးမ့ၢ်လၢအမဂၢ်ဒီး ဟိၣ်မးဝဲကလီးကလုဖဲနၣ်ကြူးကြူးဒီးစံးဝဲဒၣ်. မ်စမံၤပှၢ်အိၣ် သံလီၤ. တမ့ၢ်ဘၣ်အသံဒၣ်အတၢ်ဘၣ်. လၢခံကှၤဒီးကလာ်လိာ် အသးဒီးအသကီးဒီးလဲၤကျိသံကွံာ်အမံၤပှၢ်နၣ်ဒီဟံၣ်ညါလီၤ. အမှၢ်ပှၢ်ဒၢတဂၤယှၢ်ဝှၤဝီၤကြူးကြူးဒီးထိထိၣ်အဒံးလၢတြဲၤ ဒီးယူၤကွံာ်အဝဲဆူဘးနၣ်လီၤ.

မၤသးဒ်နၣ်ဒီးပမံၤပပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. တၢ်လၢပှၤကညီအနါအံၤအ စπၤလီၤတှာ်တသ့ဘၣ်. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ်. ပမ့ၢ်မၤသံအီၤဒီးထူၣ်ဖျး ဝဲလၢအဒၢတဂၤတဂၤလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၂. သံၣ်ဖိ နၣ်မ့ၢ်သံၣ်ဝၤသံၣ်မါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမါလၢပကမၣ် ဒီးအီၤတခိၣ်တဆိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, တဆံခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကီးလၢပသံၣ်ဖိသံၣ် မါ. သံၣ်ဖိသံၣ်ဝၤလီၤ.

၂၃. သံၣ်ဖိ နၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မုၣ်လၢပဟံးဘၣ်အနၢ်တဖၣ်နၣ်ပစံးလၢပ သံၣ်ဖိလီၤ. ဖိာ်ခွါမ့ၢ်ဟံးဖိာ်မုၣ်အနၢ်ဒီးစံးဖိာ်မုၣ်နၣ်လၢသံၣ်ဖိ လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသံၣ်ဖူးသံၣ်ဖိလီၤ.

၂၄. သံၣ်ဘုး နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဝၣ်ခိၣ်တြံာ်ဝဲဆူအခိၣ်သူကျါဒီးပစံး လၢသံၣ်ဘုးအခိၣ်လီၤ. ပှၤကညီဝၣ်သံၣ်ဘုးအခိၣ်ဒီးတြံာ်ဝဲဆူအ ခိၣ်သူကျါလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝၣ်သံၣ်ဘုးအခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၅. သံဘိၣ် နၣ်မ့ၢ်သုးမ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးပှၤသုးဖိဂိၢ်မ့ၢ်ခံၣ်သုးနၣ် ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးမ့ၢ်သံၣ်ဘိလီၤ.

၂၆. သံၣ်မါ နၣ်မ့ၢ်ပမါလၢပမၤကမၣ်လၢဆံဆဲၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တခိၣ် ခံခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပဟးကွံာ်ဒီးပတအိၣ်ယှာ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢသံၣ်မါလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအသံၣ်မါအိၣ်တဂၤ, တနီၤနီၤအသံၣ်မါအိၣ်ခံဂၤသၢ ဂၤလီၤ. ဒီးဟံးနူၢ်အမါနိၢ်လၢခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံၣ်ဖိသံၣ် မါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံၣ်မိၢ်သံၣ်မါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၇. သံၣ်မိၢ် နၣ်မ့ၢ်သံၣ်မါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမါလၢပကွံာ်တှၢ်တဖၣ် နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသံၣ်မိၢ်သံၣ်မါလီၤ.

၂၈. သံၣ်ဝၤ နၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မုၣ်ဝၤလၢကွံာ်တှၢ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, အတၢ်ကွံာ်တှၢ် အီၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသံၣ်ဝၤလီၤ. ပှၤတဂၤဆဲၣ်သံၣ်ဝၤဒီးအသံၣ်ဝၤ ကွံာ်တှၢ်အီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံၣ်ဖိသံၣ်ဝၤလီၤ.

၂၉. သံၣ်ဝှၤ နၣ်မ့ၢ်ဘုဆိတကလှာ်အသၣ်ဒီးဆူၣ်ဒီးပကီးလၢဘု ဆိသံၣ်ဝှၤလီၤ. နၣ်မ့ၢ်ဘုဆိလၢဂီၤဆိဝဲတကလှာ်နၣ်လီၤ. ဒီးပ ကီးဒီးအဆိလၢဘုဆိသံၣ်တၢၢ်ဘုဆိသံၣ်ဝှၤလီၤ.

၃၀. သံၣ်သံၣ်သဘ့ နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလှာ်ပှၤလၢသူကိပူၤနၣ် သိၣ်သံၣ်သံၣ်သဘ့ဒီးပကီးလၢသံၣ်သံၣ်သဘ့လီၤ. ဒီးပကီးလၢ ညြံၣ်ညြံၣ်သဘ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. သံၣ်သံၣ်သဘ့နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တက လှာ်မၤသးဒ်ပိၢ်တံၢ်အမိၢ်ပှၢ်အသိးဒီးပှၤသိၣ်သံၣ်သံၣ်သဘ့ ဒီးပ ကီးလၢသံၣ်သံၣ်သဘ့လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသံၣ်သံၣ်သဘ့ သံၣ်သံၣ်သဘါလီၤ.

၃၁. သံၣ်သူ နၣ်မ့ၢ်တၢ်သလိနၣ်ဝါဝဲဒီးလၢခံနၣ်သူကှၤဝဲနၣ်ပစံး လၢသံၣ်သူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသံၣ်သူဟ့သံၣ်သူသံၣ်လါ လီၤ. ကိၣ်နၣ်တှၤပဟ်ယံာ်ဒီးအအိပူၤနၣ်သံၣ်သူဝဲလီၤ. ဒီးပစံး လၢသအိၣ်အံၣ်သူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၂. သံၣ်သိ နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်မုၣ်ပူလၢပဆုးကိၢ်ယိးပှၤသံနၣ်ပကီးလၢ သံၣ်သိလီၤ. ပှၤကညီအစိၣ်နၣ်တှၤပဆုးကိၢ်ယိာ်ဒီးပဟ်ထိၣ်လၢ သံၣ်သိခိၣ်လီၤ.

၃၃. သံၣ်ဟ့ နၣ်မ့ၢ်သံၣ်သူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအအံၣ်ဒီးသူဝဲ နၣ်ပစံးလၢသံၣ်သူသံၣ်ဟ့ပစံးဒီးအဆိဒ်နၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ် ဝိၣ်သွံအပူၤလိၢ်သံၣ်သူသံၣ်ဟ့စံးဝဲဒၣ်.

၃၄. သံၣ်ဓိၤနဲဓိၤ နၣ်မ့ၢ်ပကီးသံၣ်ဒီးအဆိလၢသံၣ်ဓိၤနဲဓိၤလီၤ.

၃၅. ကသံၣ် ကသံၣ်ကသီ, ဒီးကသံၣ်ကပၢ်, ဒီးကသံၣ်ကလှာ်က လှာ်နၣ်ကွၢ်လၢကသံၣ်တကှၢ်.

၃၆. ကျူသံၣ်တံၤ နၣ်မ့ၢ်ပယိလီၤဟံၣ်လၢဝၣ်ထိဒုသ့ၣ်ထိဒုဒီးပစံး လၢကျူသံၣ်တံၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟံၣ်ယိလၢကျူသံၣ်တံၤလီၤ. ပမၤထံလိၢ်လၢပဟ်ထံနၣ်ပကျူလီၤသံၣ်တံၤကျူသံၣ်တံၤလီၤ.

၃၇. ခိၣ်ဆၢၣ်သံၣ် နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒိၣ်တၢ်ဖုၣ်တြံးဒီးပစံးလၢမၤသး ခိၣ်ဆၢၣ်သံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်တၢ်ခိၣ်ဆၢၣ်သံၣ်ဖုၣ်တြံးလီၤ.

၃၈. ခွံၣ်သံၣ်နါ နၣ်မ့ၢ်ခွံၣ်တကလှာ်ယူၤသ့ဝဲနၣ်ပကီးလၢခွံၣ်သံၣ် နါလီၤ. ခွံၣ်သံၣ်နါနၣ်ယူၤသ့ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢခွံၣ်သံၣ် တၢၢ်ခွံၣ်သံၣ်နါလီၤ.

၃၉.ညီၣ်သံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်စံၣ်ကွဲၤပှၤဒ်ပညီၣ်ပသိးဒီးပကီးလၢထိၣ်စံၣ်ကွဲၤညီၣ်သံၣ်လီၤ. ထိၣ်စံၣ်ကွဲၤညီၣ်သံၣ်သိၣ်ဒ်ပညီၣ်တၢ်အသိးလီၤ.

၄၀.ညီၣ်သံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်သယုၢ်အိၣ်သညီဒီးညီၣ်လၢမနၤနူၣ်ပစံးလၢညီၣ်သံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢညီၣ်သံၣ်သတွၤလီၤ. ပှၤလၢအအိၣ်ကစဲအိၣ်စဲၤဂီၤနူၣ်ညီၣ်သံၣ်သတွၤနးကၢ.

၄၁.ညၣ်သံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ညၣ်ကိာ်အိပှၤအညၣ်မၤသးစယ့ဒ့တကဘျုးတကဘျုးဒီးပစံးလၢညၣ်သံၣ်လီၤ. ညၣ်သံၣ်နူၣ်အိၣ်လၢညၣ်ကိာ်အိပှၤတကဘျုးတကဘျုးလီၤ.

၄၂. တသံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပကျိၤတၢ်လၢပစုဝးအတိၤဒီးပစံးလၢတသံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအစုဒ့အိၣ်တသံၣ်,ခိၣ်သူအကတြူၢ်အိၣ်တသံၣ်စံးဝဲလီၤ.

၄၃. တသံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်နူၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢတသံၣ်လီၤ.ပှၤမ့ၢ်မၤတကဲဘၣ်ဒီးအီတသံၣ်ဒီးဘျါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတသံၣ်တပၢ်လီၤ.

၄၄. တသံၣ်တသဲး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတဆၣ်ထိၣ်လိာ်အခံနူၣ်ပစံးလၢတသံၣ်တသဲးလိာ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤတသံၣ်တသဲးယၤမၢစဟ့ၣ်တၢ်လီၤ.

၄၅.တၢ်သံၣ်ကျိၤ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်အယိၢ်ဒ့ဂီၤဒီးပကီးလၢတၢ်သံၣ်ကျိၤလီၤ. တၢ်သံၣ်ကျိၤနူၣ်အ့ၣ်ပှၤညီးထိၣ်ဆါနးကၢ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်သံၣ်ဘုၣ်တၢ်သံၣ်ကျိၤလီၤ.

၄၆.ထးသံၣ်ကျိၤ နူၣ်မ့ၢ်ထးလၢသံၣ်လိာ်အသးလၢပကျိၤယာ်တလါအဆၢနူၣ်ပစံးလၢထးသံၣ်ကျိၤလီၤ. ဒီးတလၢၤကီးလၢပးတၣ်လီၤ. တလါခိၣ်ကၢၢ်ဒီးအမိၢ်ပှၢ်အဆၢနူၣ်ပစဲယာ်ဒီးထးသံၣ်ကျိၤလီၤ.

၄၇.နုးသံၣ် နူၣ်မ့ၢ်နုးသုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဝဲာ်လိာ်ကျိလိာ်အသးလၢအညးဂ့ာ်လိာ်ဘိစိၤမှၢ်စိၤခူစိၤဝှၢ်စိၤနူၣ်လီၤ.

၄၈.ပသံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤတကလုာ်မ့ၢ်ဝဲလၢကီၤလၢသူဒီးပကီးလၢပသံၣ်လီၤ. ပှၤပသံၣ်ဖိနူၣ်အိၣ်လၢကီၢ်ဟံၣ်ဒူၤနူၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကီၤလၢသူတကလုာ်လီၤ.

၄၉.ဘုသံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ဘုဖိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘုတကလုာ်လၢဟဲပၢၢ်ဆိဂီၤဆိဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘုသံၣ်ဘုဆိလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤထိၣ်ဘုသံၣ်ဘုဆိအါကၢ.

၅၀.လံာ်သံၣ်လီၤ နူၣ်မ့ၢ်လံာ်တကလုာ်ပှၤသိၣ်ဒ်ပညီၣ်အသိးဒီးပကီးလၢလံာ်သံၣ်လီၤလီၤ. လံာ်သံၣ်လီၤနူၣ်သိၣ်ဒ်ပညီၣ်အသိးကွၤကွၤလီၤ

၅၂.လီၤကျိၤသံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပကတီၤတၢ်ဝ့ၢ်လီၢ်လီၢ်ဒီးပစံးလၢပကတီၤတၢ်လီၤကျိၤသံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤမၤကမၣ်အီၤဒီးကတီၤဝဲလီၤကျိၤသံၣ်လီၤ. ဒီးသါကလီၢ်ဝဲလၢကွၢ်ဒီးကတီၤဝဲလီၤကျိၤသံၣ်လီၤ. ပှၤကတီၤတၢ်လီၤကျိၤသံၣ်နူၣ်အကတီၤတၢ်မးဝဲကျၢၤဝဲဒီးကတီၤတၢ်တလီၢ်လီၢ်လီၤ.

၅၃.သးသံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကဲလၢပှၤအုၣ်အသးလၢပှၤလိာ်ကွၢ်အယိနူၣ်ပစံးလၢသးသံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးသံၣ်တ့ၢ်ခီလီၤ. ပကီးလၢသးသ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅၄.သီသံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ကစၢၢ်ဖးဒိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်ချၢအံၤလၢအဒိၣ်ကတၢ်နူၣ်ပစံးလၢသီသံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသီသံၣ်ပိုၤဂီၤလီၤ. သီသံၣ်နူၣ်ပှၤလဲၤတတုၤဘၣ်နီတဂၤဘၣ်နၢ်ဟူဝဲထဲအမံၤစိၤလီၤ.

၅၅.ဆဲၣ်သံၣ်ဖိ နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ဗိာ်မုၣ်ဂ့ၤဒီးပဟံးအနၢ်နူၣ်ပစံးလၢပဆဲၣ်သံၣ်ဖိလီၤ. ပှၤတဂၤဆဲၣ်သံၣ်ဖိလၢဗိာ်မုၣ်တဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆဲၣ်သံၣ်ဖုးဆဲၣ်သံၣ်ဖိလီၤ.

၅၆.ဆဲၣ်သံၣ်မါ နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ဗိာ်မုၣ်ဂ့ၤဒီးပမၤလၢပမါတခိၣ်တဆီးဒီးပစံးလၢဆဲၣ်သံၣ်မါလီၤ. ပှၤတဂၤဆဲၣ်သံၣ်မါဝံၤဒီးဟ်မၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆဲၣ်သံၣ်ဖိဆဲၣ်သံၣ်မါလီၤ.

၅၇.ဆဲၣ်သံၣ်ဝၤ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဗိာ်မုၣ်နှၢ်ဝၤတစုခံစုဒီးကွံာ်တ့ၢ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဆဲၣ်သံၣ်ဝၤလီၤ. ပှၤတဂၤဆဲၣ်သံၣ်ဝၤဝံၤဒီးကွံာ်တ့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆဲၣ်သံၣ်ဖိဆဲၣ်သံၣ်ဝၤလီၤ.

၁. သၢ နူၣ်မ့ၢ်ပဂံၢ်တၢ်လၢဝ့ၤထိၣ်ခံအမဲာ်ညါနူၣ်ပစံးလၢသၢလီၤ. တၢသၣ်သၢဖျၢၣ်ကီးပှၤကညီသၢဂၤလီၤ. သဲးသၣ်သၢဆံကီးပှၤကညီသၢဂၤ.

၂. သၢစး နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အါနူၢ်အလီၢ်သၢပူဒီးပစံးလၢသၢစးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဘုချံတနာ်နူၣ်အါနူၢ်ဒံးအလီၢ်သၢစးလီၤ. နွံၣ်တကယၤနူၣ်ပသူၣ်အါနူၢ်ကူၤအလီၢ်သၢစးလီၤ.

၃. သၢဆံ နူၣ်မ့ၢ်တဆံအမံၤသၢစုနူၣ်ပစံးလၢသၢဆံလီၤ. ဘုတလီၢ်နူၢ်အနာ်သၢဆံလီၤ. ပှၤကညီသၢဆံနူၣ်အဟံၣ်အိၣ်သၢဆံစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. သၢတစွါ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလီၤသၢစိၤအဖိကဒဲကဒဲပစံးလၢသၢတစွါလီၤ. ပှၤကညီဒီပှၢ်ဝဲၢ်လီၤသၢစိၤကဲလၢအဖိကဒဲကဒဲနူၣ်မ့ၢ်သၢတစွါလီၤ.

၅. ကသၢ ဒီးကသၢၢကသါနူၣ်ကွၢ်လၢကသၢတကူၢ်.

၆. ဆၢၣ်သၢ နူၣ်မ့ၢ်ပမၢပှၤဂၤမၢပတၢ်မၤနူၣ်ပစံးလၢဆၢၣ်သၢလီၤ. ပဖိတဖၣ်မၤတၢ်ဘိၣ်ထိၣ်ပှၤဒီးပစံးလၢပဆၢၣ်သၢလီၤ. ပှၤတဂၤအဖိဒိၣ်ဘိၣ်ဒီးဆၢၣ်သၢဘၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဲၣ်သၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. တသၢ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအဘၣ်တၢ်စံးထိၣ်ပတြၢၤနူၣ်ပစံးလၢပတသၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢတယိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤတသၢလၢမၤတၢ်သ့လီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤတသၢလၢကတီၤတၢ်သ့လီၤ.

၈. ပသၢ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ဒ်နီၣ်သိးဒီးအခိၣ်အိၣ်သၢတိၣ်တနီၤလွံၢ်တိၣ်တနီၤဒီးနၢမူဝဲနူၣ်ပကီးလၢပသၢလီၤ. ဒီးပသၢအခိၣ်နူၣ်နၢမူဝဲဒီးပဖိအိၣ်ကသ့လီၤ.

၉. လါသၢ နူၣ်ပှၤမိၣ်လမ့ၣ်သ့ကိနူၣ်လၢလါသၢလီၤ. လါသၢနူၣ်မ့ၢ်လါသ့ကိလၢတၢ်ကိၢ်နးကတၢၢ်တလါနူၣ်ပကီးလၢလါသၢလီၤ.

၁၀.သဲၣ်သၢ နူၣ်မ့ၢ်ပမၢထိၣ်မၤလီၤပဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပှၤကမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပသဲၣ်သၢလီၤ. ပှၤတဂၤအဖိဒိၣ်ထိၣ်ဒီးသဲၣ်သၢဘၣ်ဝဲလီၤ.

၁. သၢးဒီးသၢ နူၣ်မ့ၢ်ဒံးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဂံၢ်တၢ်လၢခံအဖိခိၣ်တဘိနူၣ်ပစံးလၢသၢးလီၤ. ပှၤတနီၤစံးလၢသၢဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢသၢးလီၤ. ပှၤသၢးဂၤလဲၤတၢ်တပူၤယီလီၤ. သဲးသၣ်သၢးဆံနူၣ်နီၤလၢပှၤသၢးဂၤတကူၢ်.

၂. သားစေး နၼ်မၢ်တၢ်အါနၢ်အလိၢ်သၢပူၼ်းပစံးလၢအါနၢ်လိၢ်သား စးလီၤ. စသူၼ်နဲ့ၼ်အါနၢ်လိၢ်သားစးလီၤ. စထိၼ်လီၤဘၣ်အါနၢ်လိၢ် သားစးလီၤ.

၃. တဘားသား နၼ်မၢ်တၢ်အါတနၢ်အိၼ်လၢမုၼ်ယါကိၢ်နၼ်ထဲးသိး ကစၢ်ဖးဒိၼ်တဖျၢၼ်ဒီးပကီးလၢကဘားသားလီၤ. ပသးပှၢ်စံၼ်တဲၢ ဝဲလၢပူၼ်နၼ်လီၤ. ကဘားသားနၼ်မၢ်ပှၤမုၼ်ယါဖိဘၣ်ဝဲဒီးမၢဝဲဒိၼ် သုးမုၢ်သံၼ်ဘိလၢကဟဲ မၤလူၤ မၤဝဲၢ်မုၢ်ယါအဝ့ၢ်တဖၼ်နၼ်မၤက ဘားသားဒိၼ်ဝဲလီၤ.

၄. တလးသား နၼ်မၢ်တၢ်ထဲးတကလုာ်အလၼ်နီစုမုၢ်တဘိဒီးအ လၼ်ဖိ ကၼ် ဒီးပကီးလၢတလးသားလီၤ. တလးသားနၼ်မၢ်ပဘၣ် တၢ်ထိၼ်ထါနၼ်ပချုလုၼ်ထဲလီၤ.

၁. သၢၼ် နၼ်ကျိာ်လီၤတၢ်ကတိၤနါစုၤလီၤ. ကမှၢ်ကၢ်သၢၼ်, ပက လဲၤဝဲသၢၼ်, သရၣ်ကလဲၤကၢ်သၢၼ်, ကှၤဆူဟံၼ်ကၢ်သၢၼ်, ပက အိၼ်မှၤဝဲသၢၼ်.

၁. သု နၼ်မၢ်ပစံးပှၤဂၤ တဖၼ်နၼ်ပစံးလၢသုလီၤ. သုကလဲၤဆူ လဲၼ်, သုကအိၼ်မှၤဓါ, ကျဲးစၢးတၢ်ဒ်သုသုတလီၤဆူလရာ်တဂ့ၤ, ပသံသုတသ့, ပပှၢ်သုတသ့နၼ်ပမှၢ်အဲၼ်ဒီးဒီးဘါကစၢ်ယွၤ.

၂. သုတဲာ် နၼ်မၢ်ပမၤလီၤဘၢဟိၼ်ခိၼ်ပူၤလၢဟိၼ်ခိၼ်ဝံဒီးပစံးလၢ သုတဲာ်လီၤ. သုတဲာ်ဟိၼ်ခိၼ်ပူၤလၢဟိၼ်ခိၼ်ဝံတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢ သၢဘၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. သုဘၢ နၼ်မၢ်ဒ်သုတဲာ်အသိးလီၤ. ဒီးမှၢ်ပမၤလီၤတဲာ်ဘၢဟိၼ် ခိၼ်လၢတၢ်ပူၤဒီးပစံးလၢသုဘၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢသုလီၤဘၢစ့ၢ်ကီး လီၤ.

၄. သုဝဲ နၼ်မၢ်ပစံးပှၤဂၤလၢသုဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသုဝဲသုၼ်စ့ၢ် ကီးလီၤ. သုဝဲသုၼ်ဓၢသုကလဲၤဆူလဲၼ်ဟံးနၢ်အိၼ်သုဝဲတက့ၢ်.

၁. သုး နၼ်မၢ်တၢ်ဝဲာ်လိာ်ကျိလိာ်အသးလၢညးတုာ်လိာ်ဘိစိၤမုၢ် စိၤနၼ်ပကီးလၢသုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးစိၤသံၼ်စိၤသုးမုၢ် သံၼ်ဘိလီၤ. ကီၤလၢဝါသုးဟဲနးဝ့ၢ်လၢကိၢ်ပယီၤဒီးနၢ်ဝဲလီၤ.

၂. သုး နၼ်မၢ်ပထူတၢ်ပူၤတၢ်လိၢ်တကလုာ်လၢအဒၢဆိလၢအပူၤ နၼ်ပကီးလၢသုးလီၤ. ဒီးပကီးလၢဆိသုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထုနၢ်ယၢ လၢသုးတဖျၢၼ်စကဒၢဆိလၢအပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးစိၤ နဲၤစိၤလီၤ.

၃. သုး နၼ်မၢ်ပဆိၼ်တလံၤကွဲာ်တၢ်နၼ်ပစံးလၢသုးတၢ်လီၤ. သုး ကွဲာ်တလါဆူယၢ်ယၢၤတက့ၢ်. သုးကွဲာ်နာ်ဆူတူၤနၢၤထဲးတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးသးလီၤ.

၅. သုး နၼ်မၢ်ပမၤဟးပလိၢ်ဒီးပစံးလၢသုးလီၤ. အိၼ်ဖဲနၼ်တဂ့ၤ သုးနသးတက့ၢ်. သုးဘူးယီၤနသးဒီးယၤတက့ၢ်.

၆. သုးကစိၤ နၼ်မၢ်ပမၤဟးပလိၢ်လၢယံာ်ထိၼ်ဒီးပှၤဂၤဒီးပစံး လၢသုးကစိၤလီၤ. စကသုးကစိၤစသးဒီးနၤလီၤ. သုးကစိၤနသး ဒီးယၤတက့ၢ်. တၢ်ကိၢ်စသးကၢ.

၇. သုးကတြူၢ် နၼ်မၢ်ဖိာ်မုၼ်ထါထၼ်မၤလီၤကတြူၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢ သုးကတြူၢ်ဝဲလီၤ. နထါထၼ်ဆၢကဲၼ်ဆိးသုးလီၤကတြူၢ်အီၤတ က့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးကတြူၢ်သုးကတြဲာ်လီၤ.

၈. သုးကျၢ်မုၢ် နၼ်မၢ်ပှၤသုးဖိဒီးပှၤသုးခိၼ်အါဝဲတကထိတက လးဒီးပစံးလၢသုးကျၢ်မုၢ်လီၤ. ပယီၤသုးကျၢ်မုၢ်လဲၤနးယူၢ်တြၢ် ဝ့ၢ်တနၢ်ဘၣ်.

၉. သုးကျဲၤသုးကျိၤ နၼ်မၢ်ပှၤကညီကျူလီၤကျူဒီးသုးဝဲကျဲၤဝဲ နၼ်ပစံးလၢသုးကျဲၤသုးကျိၤလီၤ. ပှၤတဂၤကျူလီၤကျူဖးထိဒီး သုးကျဲၤသုးကျိၤဝဲလီၤ. ဒီးသုးကျိၤမှၢ်သုးကျဲၤအဆိလီၤ.

၁၀. သုးကျိၤ နၼ်မၢ်သုးကျဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်ပမၤထိၼ်ဟံၼ်ဒီးပ ကျူလီၤကျူဒီးပကျဲၤတဘိဘၣ်တဘိနၼ်ပစံးဒီးအဆိလၢသုးကျဲၤ သုးကျိၤလီၤ.

၁၁. သုးကွဲာ် နၼ်မၢ်ပမၤယံာ်ထိၼ်တၢ်ဆူယၢ်ယၢၤတပူၤပူၤဒီး ပစံး လၢသုးကွဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးကွဲာ်သုးဖျိးလီၤ. သုးကွဲာ် နသးအိၼ်ဘူးဒီးယၤတဂ့ၤ.

၁၂. သုးခုဒီးဆိ နၼ်မၢ်ပှၤကညီလိာ်ကွဲတၢ်လၢမၤနၢၤမၤယံာ်လိာ် အသးတမံၤနၼ်မၤဝဲလၢဆှါကူးလၢ်တဂၤတဖုဖုဒီးသုးဝဲဆူအံၤဆူ နၤနၼ်ပစံးလၢသုးခုဒီးသုးဆိလီၤ. ပှၤခံဂၤသုးခုဒီးဆိဒီးမၤနၢၤ လိာ်အသးမၤယံာ်လိာ်အသးသ့ဝဲလီၤ.

၁၃. သုးခိၼ် နၼ်မၢ်ပဒိၼ်လၢအအိၼ်ဒီးအစိအကမီၤဒီးပၢဘၣ်သုးဖိ ဂိၢ်မုၢ်နၼ်ပကီးလၢသုးခိၼ်လီၤ. သုးခိၼ်နၼ်ပၢဘၣ်ဝဲသုးဖိလၢစိၤပၤ နးပၢဝဲနၼ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသုးခိၼ်သံၼ်ခိၼ်လီၤ.

၁၄. သုးတစိၼ် နၼ်မၢ်သုးဖိတဖုဒီးပှၤတနီၤနီၤစံး လၢသုးတစိၼ် လီၤ. သုးတစိၼ်အိၼ်တကယၢညါလီၤ. ဒီးမှၢ်ခံဖုဒီးပစံးလၢခံစိၼ် စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅. သုးတၢ် နၼ်မၢ်ပမၤဘူးတၢ်တၢ်နၼ်ပစံးလၢသုးတၢ်လီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢသုးတၢ်သုးဘူးလီၤ. ပှၤတဂၤဟဲသုးတၢ်အသးဒီးယၢ ဘၣ်မနၤလဲၼ်. သုးတၢ်သလါနၼ်လၢဟံၼ်ဒူၼ်အဂီၤထဲးနၼ်သတဲာ် ကလာ်တက့ၢ်.

၁၆. သုးထိၼ် နၼ်မၢ်ပမၤထိၼ်တၢ်တၢ်ဒီးတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢသုး ထိၼ်လီၤ. လၼ်ခဲးလီၤသလူးနၼ်သုးထိၼ်ကဲ့ၤတက့ၢ်. သုးထိၼ်တၢ် တကိၼ်နၼ်ဖးထိတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးထိၼ်သးထိၼ်လီၤ.

၁၇. သုးဖိ နၼ်မၢ်ပှၤနးသုးလၢစိာ်သံးနာ်တဖၼ်နၼ်ပစံးလၢပှၤသုး ဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးဖိသံၼ်ဖိလီၤ. သုးခိၼ်တဂၤနၼ်သုးဖိ အိၼ်တကယၢလီၤ.

၁၈. သုးဖိအချံ နၼ်မၢ်ချံတကလုာ်လၢပှၤနးသုးလၢအပူၤနၼ်ပစံး လၢသုးဖိချံလီၤ. ဒီးပကီးလၢချံသုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးတလၢၤကီးလၢ တဲးလုၼ်လီၤ.

၁၉. သုးဘူး နၼ်မၢ်သုးတၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်ပမၤဘူးယီၤ ပသးဆူ ပှၤဂၤအအိၼ်ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးတၢ်သုးဘူးလီၤ.

၂၀. သုးဘူး နၼ်မၢ်ပမၤဘူးယီၤတၢ်ဆူပှၤဂၤအအိၼ်နၼ်ပစံးလၢပ သုးဘူးလီၤ. သုးဘူးယီၤတလါနၼ်ဆူစအိၼ်တက့ၢ်. သုးဘူးတလါ ခံဖျၢၼ်တပူၤယီတက့ၢ်.

၂၁. သုးဘိ နၼ်မၢ်သုးမုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမှၢ်သုးဖိအဂိၢ်မုၢ်အါဝဲနၼ်ပ စံးဒီးအဆိလၢသုးမုၢ်သုးဘိ, သုးမုၢ်သံၼ်ဘိလီၤ.

၂၂. သုးမုၢ် နၼ်မၢ်သုးဖိအဂိၢ်မုၢ်အါဝဲလၢအိၼ်ဒီးသုးခိၼ်လၢစိဒိၼ် ကမီၤဒိၼ်ဝဲနၼ်ပစံးလၢသုးမုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးမုၢ်သံၼ် ဘိသုးမုၢ်သုးဘိလီၤ.

၂၃. သုးမ့ၢ်သုးလါ နူၣ်မ့ၢ်စီၤပၤတဖၣ်အသိအိၣ်လီၤလၢကိးထီၣ်နၢ်လါအမံၤဒီးနံၤအမံၤ, နၤအမံၤနူၣ်ပစံးလၢသုးမ့ၢ်သုးလါလီၤ. ပှၤသုးမ့ၢ်သုးလါနူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢစိဒိၣ်ကမီၤဒိၣ်စီၤလိၣ်စီၤပၤတဖၣ်လီၤ.

၂၄. သုးဝှၤစီၤ နူၣ်မ့ၢ်ပသုးတၢ်ဆူအံၤဆူနၤနူၣ်ပစံးလၢသုးဝှၤစီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုးဝှၤဝံၢ်သုးဝှၤစီၤလီၤ. ပှၤတဂၤသုးဝှၤစီၤတလါတဖျၢၣ်နူၣ်မ့ၢ်သါကမၢမနုၤလဲၣ်.

၂၅. သုးအယၢၢ နူၣ်မ့ၢ်ထီရီၤသုးကယၢနူၣ်ပစံးလၢသုးအယၢၢလီၤ. သုးအယၢၢနူၣ်မ့ၢ်ယၢၢအီယၢၢနးယၢၢသံးနၢ်သးကလးယၣ်သတိၤအီကံၢ်ဂီၤနူၣ်မ့ၢ်ထဲသုးအယၢၢလီၤ.

၂၆. သုးအလိၢ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟးအလိၢ်နူၣ်ပစံးလၢသုးအလိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတအိၣ်လၢၢဘၣ်ဖဲအလိၢ်ဘၣ်သုးအလိၢ်လဲ.

၂၇. သုးအံၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပမၤဖိၣ်တၢ်ကူတၢ်သိး လၢသၣ်ထိၣ်အသးတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢသုးအံၣ်လီၤ. ဒီးပမၤဟံၣ်လိၢ်မ့ၢ်လဲၢ်ကဲၢ်ဆိးဒီးပမၤအံၣ် လီၤနူၣ်ပစံးလၢ သုးအံၣ်လီၤလီၤ. ဟံၣ်လိၢ်လဲၢ်ကဲၣ်ဆိးနူၣ်သုးအံၣ်လီၤတစဲးတကၠၢ်.

၂၈. သုးစီၤသံၣ်စီၤ နူၣ်မ့ၢ်ပကိးသုးဒီးအဆိဒီးပကိးလၢသုးစီၤသံၣ်စီၤလီၤ.

၂၉. ကဘီသုး နူၣ်မ့ၢ်ကဘီလၢပှၤသုးဖိနးသုးလၢအပူၤနူၣ်ပကိးလၢကဘီသုးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကဘီသုးကဘီသံၣ်လီၤ. ကဘီသုးနူၣ်ပှၤအဲကလံးဖိခံၣ်သုးလၢအပူၤလီၤ.

၃၀. ကျူၤသုး နူၣ်မ့ၢ်ဟ်မုၣ်မၤထၣ်အပိးအလိဒီးမၤဝဲတဘိတကလှၣ်လၢဝၣ်တဘိထဲခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးမၤဝဲကဆှၣ်ဒၣ်နူၣ်ကိၢ်ဝဲလၢထၣ်ကဘျုးဒီး သုးထိၣ်သုးလီၤဝဲနူၣ်ထၣ်ကဘျုးအီးထိၣ်အသးဒီးပစံးလၢ ကျူၤသုးလီၤ. ကျူၤသုးမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးဟ်မုၣ်မၤထၣ်တသ့ဘၣ်.

၃၁. စၢ်သုး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဘိၣ်တဲၢ်မ့ၢ်လဲၤနးတၢ်ဒီးပစံးလၢစၢ်သုးလီၤ. ပှၤစီၤပၤအသုးဖိစၢ်သုးနူၣ်မ့ၢ်ကလဲၤနးတၢ်တပူၤပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစၢ်သုးစၢ်သံၣ်လီၤ.

၃၂. ဆိသုး နူၣ်မ့ၢ်ပထုတၢ်လၢပဒၢဆိလၢအပူၤတကလှၣ်ပကိးလၢဆိသုးလီၤ. ဆိသုးနူၣ်ပဒၢဆိလၢအပူၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဆိသုးဆိနံၤလီၤ.

၃၃. ဆိသုး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသုးဖိနးသုးအိၣ်အဂ့ၢ်ဖိးဝဲဒီးပစံးလၢဆိသုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆိလီၤသုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤသုးဖိနးသုးဒီးဆိလီၤသုးဖိးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆိသုးဆိသံၣ်လီၤ.

၃၄. တသုး နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်လီၤ ကအၢပယှၢ်ဝဲဒီး ပစံးလၢတသုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတကြၢးစ့ၢ်ကီးလီၤ. လီသိၣ်တသုး, ထံယွၤသိၣ်တသုးနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတသုးတသီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၅. တၢ်သုး နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပိၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စိဒိၣ်လၢပထံၣ်အီၤတသ့ဘၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သုးတၢ်ပိၤလီၤ.

၃၆. တူၢ်သုး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလှၢ်အိၣ်သုးဖိတဖၣ်နူၣ်ပစံးလၢတူၢ်သုးလီၤ. ပှၤတူၢ်သုးနူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအလှၢ်အိၣ်သုးဖိတဖၣ်ဒီးကွၢ်ဝဲအတၢ်အိၣ်တၢ်အီနူၣ်ပစံးလၢပှၤတူၢ်သုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှၤတူၢ်သုးတူၢ်သံၣ်လီၤ.

၃၇. နးသုး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဖဲၣ်လိၣ်ဆဲးလိၣ်ခးလိၣ်အသးလၢသုးပွ့ပူၤနူၣ်ပစံးလၢနးသုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနးသုးနးသံၣ်လီၤ. ပှၤအဲကလံးဖိနးသုးဒီးပှၤပယီၤဖိယၣ်ဝဲလီၤ.

၃၈. လဲၤသံးသုး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ကယီယီဒီးထိၣ်ဖှၣ်ထီအခိၣ်လၣ်နူၣ်ဘၣ်ဒးဘၣ်ဒးဒီးပစံးလၢလဲၤသံးသုးအခိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤသံးသုးအခိၣ်ဒီးလဲၤတၢ်တချူဘၣ်လီၤ.

၃၉. ဟးသုး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပျံၤသုးဖိဒီးယှၢ်ကွံၣ်ဟးကွံၣ်နူၣ်ပစံးလၢဟးသုးလီၤ. ပှၤကညီနၢ်ဟူသုးဟဲအပရၢဒီးဟးသုးဆူပှၢ်လၢ်ကျါလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဟးသုးဟးသံၣ်လီၤ.

၁. သုၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပဖှထိၣ်ပခိၣ်လၢသိနူၣ်ပစံးလၢပသုၣ်ပခိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသုၣ်အခိၣ်လၢသိဒီးခွံဝဲကဆှၣ်ဂ့ၤသမီးလီၤ.

၂. သုၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအပျံၤတၢ်နးနူၣ်ပစံးလၢသုၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသုၣ်ဒီးမၤဘၣ်ဘူးကဆီတဘူၣ်ဘၣ်. ထိရီၤပှၤလၢပျံၤတၢ်နးနူၣ်ပစံးလၢပှၤသုၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသုၣ်ပျိၢ်လီၤ.

၃. သုၣ်သုၣ်နူနူ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပျံၤတၢ်တစဲးစဲးတပျံၤဘၣ်တၢ်တစဲးစဲးဒီးပစံးလၢသုၣ်သုၣ်နူနူလီၤ. ပှၤတဂၤနၢ်ဟူကဆီသိၣ်ဒီးသါကလဲၤခးဝဲဒီးလဲၤဝဲသုၣ်သုၣ်နူနူလီၤ.

၄. သုၣ်ဟီ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအပျံၤတၢ်နးကဲၣ်ဆိးနူၣ်ပစံးလၢသုၣ်ဟီလီၤ. ပှၤလၢသုၣ်ဟီတဖၣ်နူၣ်လဲၤတၢ်တဂၤစီၤတဘူၣ်ဘၣ်.

၅. ကသုၣ် ဒီးကသုၣ်ကသၣ်, ဒီးကိၢ်ကသုၣ်, ဒီးတၢ်ကသုၣ်, ဒီးတၢ်ကသုၣ်ယဲဒီးတၢ်ကသုၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ကသုၣ်သွံးသွံး, ဒီးဝံၣ်ကသုၣ်, ဒီးထုးကသုၣ်, ဒီးကသုၣ်ဝံးဝံး, ဒီးဟးကသုၣ်, ဒီးဒီးကသုၣ်, ဒီးမံကသုၣ်, ဒီးဟ်ကသုၣ်, ဒီးကသုၣ်ထိၣ်, ဒီးကသုၣ်ကပျိၢ်, ဒီးဆီကသုၣ်, ဒီးကသုၣ်ကသုၣ်, ဒီးကသုၣ်ကသံး တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကသုၣ်တကၠၢ်.

၆. ကိၣ်သုၣ် နူၣ်မ့ၢ်ကိၣ်မံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကိၣ်ကစိၣ်ကိၢ်လိၣ်လၢပှၤကညီဖိသံးဒီးကျိၣ်ကျဲဝဲဒီးမှၤဖးနူၣ်လီၤ.

၇. ကွၢ်သုၣ်ကွၢ်စီၤ နူၣ်မ့ၢ်ပလဲၤကွၢ်ခုးလၢပတမံဘၣ်လၢခုးပူၤနူၣ်ပစံးလၢပလဲၤကွၢ်သုၣ်ကွၢ်စီၤလီၤ. ခုးလၢပမၤဘူးဒီးဟံၣ်နူၣ်ပလဲၤကွၢ်သုၣ်ကွၢ်စီၤတုၤထီဘိလီၤ.

၈. စီၤသုၣ်ဟီပူ No.64-64 ပစံၣ်တဲၤစီၤသုၣ်ဟီတဂၤနူၣ်လၢပျၢၤအဖိအိၣ်နွံဂၤဒီးနိအဖိၣ်ခွါစီၤလီၤ. ဒီးအမါသံသဒၣ်အီၤဒီးအဖိနူၣ်ပြံကဒံဒံးစီၤဒီးနၢ်ကၠၤအမါသီလၢနၣ်မ့ၢ်ဘိနူၣ်လီၤ. ဒီးနၣ်မ့ၢ်ဘိ နူၣ်မၤအၢမၤသိစီၤသုၣ်ဟီအဖိနွံဂၤနူၣ်သ့သ့တနံၤလီၤ. ယဲာ်ယဲာ်ဒီးမၤအဝၤစီၤသုၣ်ဟီနူၣ်လဲၤဖျ့ဂီၤကွံၣ်အဖိဒီးစံးဝဲဒၣ်, လဲၤဖျ့ဂီၤကွံၣ်တၢ်နဖိနူၣ်တကၠၢ်. နမ့ၢ်တလဲၤပျ့စီၤကွံၣ်ဘၣ်ဒီးစကဟးယဲဒၣ်လီၤ. တုၤနုၤတစုစီၤသုၣ်ဟီလဲၤပျ့ဂီၤကွံၣ်အဖိနူၣ်သယဲာ်ဒီးအဖိဟဲကွၤဒၣ်တၢ်လီၤ. နၣ်မ့ၢ်ဘိထံၣ်ဒီးနၣ်မ့ၢ်ဘိစံးအဝၤ–စံးမနုၤလဲၤပျ့ဂီၤကွံၣ်နဖိဒီးနဖိဟဲကွၤဒၣ်မးအတၢ်နူၣ်လဲၣ်. တုၤမ့ၢ်အနူၣ်တစုဒီးမၤအဝၤလဲၤမၤသံကွံၣ်ကွၤတသါလီၤ. အဝၤနူၣ်လဲၤမၤသံတဘူၣ်ဘၣ်ဒီးလဲၤဟ်ဝဲလၢလှပူၤတပူၤဒ်အတၢ်ဟဲကွၤထိၣ်သုတသ့တဂ့ၤလီၤ. ဖိသၣ်နွံဂၤနူၣ်အကစၢ်ကွၢ်အီၤဒီးမံလၢမနုၤဒီးအသဒါတဂၤနူၣ်မံမီၢ်လၢသ့ၣ်ယံၣ်တဘိဟဲစဲၤလီၤအသးဆူအအိၣ်ဒီး ဟဲကွၤထိၣ်ဘးကွၤ ခိဒီးပှၢ် ဝဲၢ်နွံဂၤလၢာ်လီၤ. မ့ၢ်ဆှၣ်ထိၣ်ဒီးဖးဖဲာ်ထိၣ်ကွၤအတၢ်မံမီၢ်နူၣ်ယဲၤယၢၤယဲၤယၢၤတကူၢ်သုၣ်

သုဉ်

လီၤ. ဒီးသံကွၢ်အပှၢ်သးါတဂၤန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်ပှၢ်သးါဓၢနဲဒၣ်နမ့ၢ်မ့ၢ်မနၤလဲၣ် ဒီးအပှၢ်သးါစံးဆၢအီၤစမ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်တဘိယဲစဲၤလီၤအသးဒီးပကွၢၤထိၣ်လၢအလီၤထိၣ်ဘးကွၢၤမိဒီပှၢ်ဝဲၢ်နဲ့ဂၤလၢာ်လီၤ. ဒီးသံကွၢ်ဆၢကွၢၤအဝဲၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဝဲၢ်သ့ၣ်ဓၢသုဝဲသုမ့ၢ်မ့ၢ်မနၤလဲၣ်. ဒီးအဝဲၢ်သ့ၣ်စံးဆၢအီၤပမ့ၢ်မ့ၢ်ညၣ်တိၢ်ဘိဖိတတၢ်လီၤ. မ့ၢ်ထူၣ်ထိၣ်ဒီးသ့ၣ်ယံၣ်တဘိယဲစဲၤလီၤအသးဒ်အပှၢ်သးါတဂၤမ့ၢ်မ့ၢ်တၢ်အသိးန့ၣ်ဒီးယဲကွၢၤထိၣ်ကွၢၤဝဲလၢသ့ၣ်ယံၣ်အလီၤန့ၣ်ထိၣ်ဘးကွၢၤမိဒီးပှၢ်ဝဲၢ်နဲ့ဂၤလိာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးယဲကွၢၤဝဲဆူဟံၣ်လီၤ. ယဲကွၢၤတုၤဟံၣ်ဒီးအပါအမိၢ်ဒၣ်မ့ၢ်ဘိကလာ်တၢ်နးဒီးတကွၢ်ဒီးလီၤ. အန့ၣ်တစုန့ၣ်အဟ်လဲၤဖျိထိၣ်ကွံာ်လၢယိထိခံဒီးအိၣ်ဝဲဒီပှၢ်ဝဲၢ်နဲ့ဂၤန့ၣ်မိၣ်တၢ်မဲ့ၢ်မဲ့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်လၢမနၤဒီးအသးါတဂၤန့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ကဒီးလၢဝၣ်ဘိၣ်တဘိကလံၤအှယဲယွာ်ယီၤအသးဆူအအိၣ်ဒီးယဲကွၢၤယှၢ်လီၤကွၢၤဝဲတုၤလီၤလၢဟိၣ်မိၣ်တုၤကိးကဒဲးလီၤ. ဒ်အမ့ၢ်မ့ၢ်တၢ်အသိးန့ၣ်အိၣ်ဝဲမ့ၢ်ထူၣ်ထိၣ်ဒီးဝၣ်ဘိၣ်တဘိအံၤကလံၤအှအီၤဒီးယဲယွာ်ယီၤအသးလီၤ. ဒီးယှၢ်လီၤကွၢၤဝဲလၢဝၣ်ဘိၣ်အလီၤန့ၣ်ဒီးတုၤလီၤကွၢၤကဒီးဝဲ လၢဟိၣ်မိၣ်ဖျာၣ် ဒီပှၢ်ဝဲၢ်နဲ့ဂၤလၢာ်လီၤ. ယဲကွၢၤကဒီးဆူဟံၣ် ,တုၤဟံၣ်ဒီးအပါအ မိၢ်ကလာ်ကဒီးတၢ်နးဒီးတကွၢ် ဒီးလီၤ. တုၤနၤတပဟၢအဟ်ဒၢနာ်အီၤလၢတရံၢ်တဖျၢၣ်အပူၤဒီးယံၤယာ်ဝဲအမိၣ်တံးတံးဝံၤလဲၤထိၣ်ထွံကွံာ်ဝဲလၢထံလိာ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးအတၢ်တယဲကွၢၤလၢၤဘၣ်ဝဲဘၣ်လီၤ. တၢ်လၢစီၤသုၣ်ဟီန့ၣ်မ့ၢ်အဘၣ်မနၤလၢအမၤ အဖိခွါနဲ့ဂၤန့ၣ်ဒ်န့ၣ်လဲၣ် တၢ်လၢစီၤသုၣ်ဟီန့ၣ်မ့ၢ်အပျုၤအမါန့ၣ်ဒီးမၤအဖိခွါနဲ့ဂၤန့ၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤဒိပှၢ်ဝဲၢ်ခွါနဲ့ဂၤန့ၣ်လီၤထွံလီၤထွံဒီးလီၤထွံထိဝဲလၢဒီးတကါအတနိၤအဖိမိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတကါယဲထံၣ်တရံၢ်န့ၣ်ဒီးပိးထိၣ်ကွၢ်ဝဲအမိၣ်ဒီးအိၣ်လၢစီၤသုၣ်ဟီအဖိခွါနဲ့ဂၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဒီးတကါစံးအီၤတၢ်မ့ၢ်ကၢ်ဝဲ စဘၢတဘၣ်စကါတဘၣ်မ့ၢ်တံၢ်သးလီၤ သုယဲကွၢ်ဟုၣ်အိၣ်လီၤဓါပှၤနဲ့ဂၤန့ၣ်စံးဆၢဝဲဒၣ်ဖုဓၢအိၣ်ပှၤတဂ့ၤပကကွၢၤအိၣ်ဒီးနၤဖုဓၢ, ပကကွၢၤဖဲးအိၣ်ယှၤဒၣ်နခုးနသံၣ်ဖုဓၢ, နပှၢ်ဒီးနမၤအိၣ်တကဲလၢၤဘၣ်ဖုဓၢ, တုၤနၤတပဟၢဒီးတကါအသးခုဒီး ဒီးတကါယှၢ်ဝံကွဲကလၢကွၢၤအီၤလီၤ. ကွၢၤထိၣ်တုၤဟံၣ်ဒီးဒီးတကါအမါန့ၣ်ထံၣ်လၢ အတၤယဲကွၢၤဟံးပှၤကညီဖိနဲ့ဂၤ န့ၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ် ပဖုပှၢ်ဓၢ နလဲၤထံၣ်နူၢ်တၢ်ဝံၣ်တလိၣ်ဝံၣ်ကၢလိၣ်ဒီးအဝၤစံးဆၢအီၤစံးနလံၤဒ်န့ၣ်တဂ့ၤမိၣ်မှၣ်ပှၢ်ဓၢနလံၤကဖဲးအိၣ်ယှၤပခုးကဖဲးအိၣ်ယှၤပသံၣ်မှၣ်ပှၢ်ဓၢစံးအီၤဒ်န့ၣ်တဂ့ၤ အဝံကဟးအကလၢကဟးဘၣ်ဖုး. တုၤနၤတပဟၢဒီးဒီးတကါမှၣ်ပှၢ်ကွဲကွၢၤကဒီးမးအလံၤနဲ့ဂၤန့ၣ်အကလၢနးဒီးတကွၢ်ကဒီးလီၤ. မတၢတဂၤဖိသၣ်နဲ့ဂၤန့ၣ်အိၣ် ဝဲဒီးဒီးတကါ န့ၣ်ယံာ်ယံာ် ဒီးဖိသၣ်ခွါဒိၣ်လီၤ. ယံာ်ယံာ်ကူၣ်ဝဲလၢအကယဲကွၢၤလီၤ. လဲၤဖဲးခုးတလိၢ်လၢယာ်အကျါဒီးဖဲးဝဲဒ်ကျဲအသိးပျု့ၢ်ကလာ်လီၤ. ဒီးတကါယဲကွၢ်အီၤဒီးအတၢ်သံကွၢ်အီၤစံးဝဲဒၣ်–လံၤသ့ၣ်ဓၢသုဖဲးတၢ်တဒ့လီၤက်လၢကျဲလဲၣ်. ဒီးစံးဆၢဝဲဒၣ်. ပကွၢ်လၢပမဲာ်ညါတမီန့ၣ်တလဲၢ်ဘၣ်ဖံဒီးဖုဓၢ. တၢ်မ့ၢ်မိၣ်သ့ၣ်ညါပသးလၢလဲၢ်အံၤပကွၢ်လၢပခံတမီကလးနၤပသ့ၣ်လၢအလဲၢ်လီၤ. ဒီးဒီးတကါကွၢ်လၢအခံတမီဒီးလဲၢ်သမိးမးလီၤ. ဖဲးခုးဒီးပှၢ်ဝဲၢ်ခွါနဲ့ဂၤန့ၣ်စိးထဲချံမိၤသုသုတနံၤ သုသုတနံၤလီၤ. ဘၣ်ယိၣ်ဒီးတကါကယဲထံၣ်နူၢ်ဘၣ်ဖုးအီၤလၢအတဖဲးဘၣ် န့ၣ်ဒီးဟ်လီၤကိၣ်လၢကျဲခိၣ်ထံးန့ၣ်လၢထိၣ်ယိၤဝါခိၣ်တဖုလီၤ. ထိၣ်ယိၤဝါခိၣ်န့ၣ်တုၤအထံၣ်ဒီးတကါယဲဒီးပှၤထိၣ်ဒီးပှၤနဲ့ဂၤန့ၣ်ဟ်ဖဲးထိၣ်အသးတကူၢ်သ့ၣ်လီၤ. တုၤဒီးတကါကွၢၤဒီးလီၤစိးကွၢၤဒၣ်အချံလီၤ. စိးချံန့ၣ်ဝံၤဒီးမၤဟ်ဟုဆၣ်မှၤဆွံကစီဒီလီၤ. တုၤနၤတပဟၢဘုၣ်ဒီးခွံၣ်ဒီတဘိဒီးကၢၣ်ဝဲလၢကဟးလီၤ. ကွၢ်ဝဲလၢဒီးတကါမံသပှၤဒီးယံၤယာ်ဝဲအမဲာ်လၢကွၢ်ဘုၣ်ကွၢ်ယိးတံးတံးဝံၤဒီးဟးဝဲလီၤ. လၢခံတစိဒီးတကါဖုသံနိၣ်လိၣ်ဒီးအမဲာ်တာ်တၢၤတထံၣ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်လီၤ. ဒီးတကါအဖါတဒ့န့ၣ်ယှၢ်ဝ့ၤဝီၤယံာ်ယံာ်ဒီး လီၤတဲာ် အအံၣ်ပှ ၤဒီးအအံၣ်ယၢ်အှၣ် သံအီၤလီၤ. အမိၢ်တဒ့ပှာ်ကလၢၢ်တၢ်ယံာ်ယံာ်ဒီးဘၣ်လၢမ့ၣ်အှဒီးထိးအမဲာ်ဒီးကွၢ်ယိးပှံၢ်ထိၣ်ကွံာ်ဒီးအမဲာ်ကဖိၤထိၣ်ကွၢၤဝဲလီၤ. လဲၤကွၢ်အလံၤဒီးအလံၤကွၢၤတွၢ်ဖျါဒ်းထဲထိၣ်ဘိမိၤတဘုၣ်မိၤလီၤ. ကိးကွၢၤဝဲတနူၢ်ဘၣ်ဒီးသလဲထိၣ်အနံၣ်. အဲးထိၣ်အကံၣ်. ထဲးလီၤအလံၢ်ဆူၣ်စုတဘိဒီးသံတယှာ်မးဝဲမံညၣ်လံၣ်တဘိညါလီၤ. ဒီးဖုသံနိၣ်ထိၣ်ကွၢၤဆဲးထွဲချံအခံန့ၣ်သတးဒီးချံယဲကွၢၤကဒါကွၢၤမးအလိၢ်ခံရှၢ်ရှၢ်လီၤ. စီၤသုၣ်ဟီအဖိအလံၤတခီတးဒီးကိးထိၣ်ကံၣ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်. ထိၣ်ကံၣ်ဒီယာ်ဓၢ. တဲာ်တၢၢ်တဲာ်ကွံာ်ဒီးတကါအလံၢ်ဆူၣ်န့ၣ်ကြူးကြူးတကွၢ်. ဒီးထိၣ်ကံၣ်ဒီယာ်တဖၣ်တၢၢ်မးဝဲဒၣ်ကြူးကြူးယံယာ်ဒီးထိၣ်တဲာ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. ဒီးဒီးတကါန့ၣ်ထဲးလီၤကဒီးအလံၢ်ဆူၣ်ထူတဘိဒီးသံတယှာ်ဒီးမံမှၤတသပπလီၤ. မ့ၢ်အဘၣ်မနၤလၢအသံတယှာ်ဒ်န့ၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်အတၢ်သွဲဆါ ဒီး သံတယှာ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဖုသံနိၣ်ဆဲးထွဲကဒီးချံခံန့ၣ်ဒီးချံယဲကွၢၤကဒါကွၢၤကဒီးမးရှၢ်ရှၢ် လီၤ. စီၤသုၣ်ဟီမၤကဒီးထိၣ်ကံၣ်ဒီယာ်တံာ်ဒီးထိၣ်ကံၣ်ဒီယာ်တံာ်တဲာ်ကဒီးလီၤ. ဒီးဒီးတကါထဲးလီၤကဒီး အလံၢ်ဆူၣ်လွံတဘိ ဒီး သံတယှာ် ယံာ်ကဒီး မံသံး တတီလီၤ. ဖုသံနိၣ်ဆဲးထွဲကဒီးချံခံန့ၣ်ဒီးချံယဲကွၢၤကဒါကွၢၤကဒီးရှၢ်ရှၢ်လီၤ. စီၤသုၣ်ဟီအဖိ အ လံၤ မၤ က ဒီး ထိၣ်ကံၣ် ဒီယာ် တံာ်တဲာ်ကွံာ် ဒီးထိၣ်ကံၣ် ဒီ ယာ် တံာ်ထိၣ်တဲာ်ကွံာ်ကဒီးလီၤ. တုၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစုဒီးမၤဝဲတဝဲ့ၤလၢၤ. ထဲးလီၤအ လံၢ် ဆူၣ် တကဲလၢၤ ဘၣ်ဒီးဆိၣ်ထွဲ ဝဲအခံတကျဲလီၤ. ဆိၣ်တၢ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.သုကွၢၤမ့ၢ်တုၤဒီးမ်သုကဲထိၣ်လၢတခံတၢယီၤ. မ်သုနၢၤထိၣ်သုနၢ်ထိၣ်တကွၢ်. ဒီးစီၤသုၣ်ဟီ အဖိ အလံၤ တမီမၤခွံၣ်ဒီတဘိန့ၣ်တလၢ်ဆၢ ဒီးခွံၣ်ဒီတဘိန့ၣ်တလၢ်ဆၢဝဲ ကြူးကြူးလီၤ. အသးါတဂၤန့ၣ်ဒီးတကါဆိၣ်အီၤဒီးခွံၣ်ဒီတနၢ်ဟူနူၢ်လၢၤဘၣ်လီၤ. ခွံၣ်ဒီတနၢ်ဟူနူၢ်လၢၤဘၣ်ဒီးခွံၣ်ဒီတတလၢ်ဆၢလၢၤဘၣ်. ဒီးအသးါတဂၤန့ၣ်ဘၣ်နူၢ်ဒီးတကါအတၢ်ဆိၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤနၤတပဟၢတလၢကွံာ်ဒီးတကါဒီးစဲၤလီၤတငါကၢၢ်ဝဲ ပြုးပြုးလီၤ. ကၢၢ်ကၢၢ်တငါန့ၣ်ချံဖိုးပၢၢ်လၢရှ့ၣ်တရှ့ၣ်ဒီးပှၤရှ့ၣ်ဖိလုၢ်အိၣ်လုၢ်အိအီၤလီၤ. ကွၤတုၤရှ့ၣ်တရှ့ၣ်ပနိၣ်ဟ်အမါတဂၤကွၤတုၤရှ့ၣ်တရှ့ၣ်ပနိၣ်ဟ်အမါတဂၤဟ့ၤထိၣ်နံ့ရှ့ၣ်ဒီးတုၤကွၢၤဝဲလၢအကိၢ်လၢအအိၣ်ဝဲလၢပျπန့ၣ်လီၤ. တုၤနၤတပဟၢ အပ်ၢ်နူၢ်လါဖံး ဘျာၣ်သံကွံာ်လံစံးဝဲဒၣ်.

မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးစီၤသုၣ်ဟီအဖိခွါနဲ့ဂၤန့ၣ်ယှအီအပ်ၢ်အမါဒ့ၣ်မှၣ်ဘိအသွံၣ်န့ၣ်တကျဲလီၤ. ဟ်ဒူအသးသတးဒီးပှၤဒိနၤပျုၤမးအီၤလီၤ. ပှၤပျုၤအီၤဒီးပှၤဒိသံထွံၣ်တဒုဒီးပှၤယဲဟုၣ်အီၤလၢထွံၣ်အသွံၣ်န့ၣ်လၢသလၢအပူၤလီၤ. အသးါတဂၤန့ၣ်နၤကွၢ်ဝဲသွံးသွံး

ဒီးစံးဝဲဒၣ်. ယုမးထွံၣ်အသွံၣ်လီၤ. တမ့ၢ်ဘၣ်နၣ်မ့ၣ်ဘီလၢအပယွဲပှၤလၢပဗိသၣ်နူၣ်အသွံၣ်ဘၣ်. ဒီးပှၤလၢအနၢကွၢ်တၢ်ဒ်နူၣ်အံၤသ့ထဲအသးဒၢနူၣ်တဂၤစီၤလီၤ. ဒီးပှၤကပျုၢ်အီၤနူၣ်မ့ၢ်အပျုၢ်နူၢ်ဝဲလၢအသးဒၢတဂၤနူၣ်လီၤ. ပှၤဂၤဟဲဟ့ၣ်လီၤထွံၣ်သွံၣ်,ထိးသွံၣ်, ပနၢ်သွံၣ်, ထိၣ်သွံၣ်, ဆီသွံၣ်, ကယါၢ်တၢ်အသွံၣ်တမံၤလၢ်လၢ်နူၣ်ပှၤဂၤဟဲဟ့ၣ်လီၤအီၤဒီးနၢကွၢ်ဝဲတဲးတဲးကိးမံၤဒဲးလီၤ. တမ့ၢ်ဘၣ်နၣ်မ့ၣ်ဘီအသွံၣ်နူၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒီးတအိဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဂံၢ်ကွံာ်ဝဲဆူဘးနူၣ်လီၤ. ဒီးဃုမးနၣ်မ့ၣ်ဘီအသွံၣ်နူၣ်ဒ်းယံာ်ဒ်းဒူထိၣ်. ဒ်းယံာ်ဒ်းဒူထိၣ်လီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးပှၤကူးနၣ်မ့ၣ်ဘီအကိာ်နူၣ်ထိလီၤဝဲအသွံၣ်လၢသဘံၣ်ပူၤဒီးဟဲစိာ်ဟ့ၣ်ယီၤဝဲဒၣ်လီၤ. တၢနၤတပဟၢစီၤသုၣ်ဟီအဖိခွါသဒၢဟံးထိၣ်နၢကွၢ်ဝဲသွံးဒီးစူၢ်မးဝဲကြိာ်ကြိာ်ကလၢာ်တ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးအိၣ်ဒ်းအကဘူးကဘီတဖၣ်နူၣ်ဟ့ၣ်ဒအိကူၤအဝဲၢ်သ့ၣ်လီၤ. အိဘၣ်နၣ်မ့ၣ်ဘီအသွံၣ်နူၣ်ဝံၤဒီးအိၣ်ဝဲမှာ်ထိၣ်ကူၤတကူၢ်သ့ၣ်လီၤ. တၢမ့ၢ်အနူၣ်တစုဒီးကူၣ်ဝဲလၢသါကလဲၤဘျာၣ်သံကွံာ်ကူၤလါဖံးလၢအတၢ်ဘျာၣ်သံအပၢ်နူၣ်လီၤ. ကူၣ်ဝဲဒ်နူၣ်ဒီးထိထိၣ်အနၢၤတကူာ်သ့ၣ်လီၤ. ဘျာၣ်လိာ်အသးဒီးလါဖံးနူၣ်ဒီးသံမးတခ်ိတဒုဒ့. တခ်ိတဒုဒ့လီၤ. အိၣ်ဒ်းထဲအသဒၢတဒုစီၤဒီးဘျာၣ်သံမးလါဖံးသဒိၣ်အုၣ်နူၣ်ဖိးဖိးလီၤ. ဘျာၣ်သံလါဖံးသဒိၣ်အုၣ်နူၣ်လၢာ်ဒီးကိးဂဲၤကူၤအဝဲၢ်နွံဂၤနူၣ်လီၤ. ဒီးဒိလီၤ ပျုၤကူၤ အဝဲၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အနၢၤနူၣ် ကျဲၤကျိၤ ကျုၤ, ကျဲၤကျိၤ ကျုၤဝံၤလၢာ်ဒီးမၤအဝဲၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒိလီၤပျုၤကူၤအနၢၤတသါလီၤ. အဝဲၢ်သ့ၣ်ဒိအနၢၤနူၣ်တးတလီၤပျုၤ. တးတလီၤပျုၤဘၣ်ဒီးစံးအဝဲၢ်. ဝဲၢ်သ့ၣ်ဓၢ. သုဒိစနၢၤဆါကၢ. စဒီးတကဲဘၣ်. ဒိလၢၤတဂ့ၤ. ကူၤကၢ်သုဝဲနံာ်. ယဲဒၣ်အံၤစကူၤအိၣ်ဒီးသုတသုလၢၤဘၣ်. စကဟးယဲလီၤ. သုမ့ၢ်ဘၣ်တတၢ်တနါ. ပှၤကမ့ၢ်မၤနၢၤမၤဃၣ်သုဒီးယၢၤထိၣ်ကၢ်စမံၤနံာ်. ယဲဒၣ်အံၤစနၢၤစနာ်အိၣ်ဒီးစအိၣ်ဒီးသုလၢဟံၣ်လၢဃီတသုလၢၤဘၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟဲကူၤဆူဟံၣ်ဒီးအဝဲဒၣ်နူၣ်အိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲဖဲနူၣ်လီၤ. မ့ၢ်အဘၣ်မနုၤလၢအမၤအသးဒ်နူၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်ဒီးတကါမ့ၣ်ပှၢ်ဆိၣ်အီၤနူၣ်ဘၣ်လီၤ. တၢနၤတပဟၢဒီးအသံၣ်မါလဲၤဆှၢအမှၤကိးဂံၤဒဲးလီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးစံးအသံၣ်အမါနူၣ်. စတသ့ၣ်ညါလၢၤဘၣ်နၤဘၣ်. ဟဲလၢၤတဂ့ၤ. စမဲာ်ဝံၤထိၣ်လံ. စကဘျာၣ်သံမှံဘၣ်ဖုးနၤ. ဒီးအသံၣ်မါအၢၣ်လီၤအီလီၤအီၤဒီးစံးဆီလီၤကဒီးဝဲတဘိ. နသးမ့ၢ်အိၣ်ယၢဒီးဟဲဟ်ကၢ်မှၤဆွံဘိၣ်လၢတၢ်နတၢ်တြိၤ, တၢ်လူၢ်, တၢ်ယွံၢ်နူၣ်နံာ်. အသံၣ်မါဟဲကွၢ်ဟ့ၣ်အီၤလၢမဆါခိဒီးလီၢ်ကွဲနူၣ်စံၣ်ဘျာၣ်သယၢအသၣ်လီၤလၢတၢ်ဖးဖိနူၣ်ဒီးသ့ၣ်ဖးမးခံခ်ိနီသိးအနီသိးဒးလီၤ. တၢနၤတပဟၢအသံၣ်မါလဲၤအိၣ်အီၤတဘူၣ်လၢၤဘၣ်ဒီးလဲၤဟ်မှၤဆွံဘိၣ်လၢတၢ်လူၢ်ခိၣ်. လၢတၢ်ဒ့ပူၤ. လၢတၢ်ယွံၢ်လီၤဒ်အသံၣ်ဝၤစံးအီၤအသိးနူၣ်လီၤ. ဒီးအသံၣ်ဝၤမ့ၢ်ထံၣ်တဖၣ်ဒီးအသံၣ်ဝၤအိၣ်ဝဲလီၤ. တစုစုစီၤသုၣ်ဟီအဖိခွါနူၣ်ထံၣ်မှၤဆွံဘိၣ်လၢအသံၣ်မါဟဲဟ်လီၤနူၣ်လၢၤဒ်းဒီးယၢၤထိၣ်အသံၣ်မါနူၣ်စံးဝဲဒၣ်. စသံၣ်မါအမှၤဆွံဘိၣ်လၢၤဒ်း. မ့ၢ်အကစၢ်လဲၤဝဲဆူလီၣ်. ဒီးတၢ်လၢမှၤဆွံဘိၣ်နူၣ်ကဲထိၣ်ဝဲလၢချံ. ကဲထိၣ်ဝဲလၢတၢ်မ့ၢ်ဂီၤဒီးအိၣ်ဒ်းဝဲတၢခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. အနူၣ်တစုနူၣ် နၣ်မ့ၣ်ဘီအဘူးအတၢ်တဖၣ်သါကလိာ်ကူၤနၣ်မ့ၣ်ဘီအပူၤဒီးဟဲဝဲလီၤ. ဒီးပှၤယုဂၤနူၣ်ယၢၤထိၣ်အပုၢ်သဒၢအမံၤဒီးအပုၢ်သဒၢနူၣ်အနၢ်ကိၢ်ထိၣ်ဒီးဟဲဘျာၣ်သံကွံာ်ပှၤဂိၢ်မ့ၢ်လၢအဟဲတိကူၤနၣ်မ့ၣ်ဘီအပူၤတဖၣ်နူၣ်လီၤ. မၤဝဲဒ်နူၣ်ဝဲၤထိၣ်သၢစုဒီးတိကူၤနၣ်မ့ၣ်ဘီအပူၤတဘူၣ်လၢၤဘၣ်လီၤ.

မ်ဒ်နူၣ်ဒီးတၢ်လၢလါဖံးအံၤအိၣ်ခံကလုာ်လီၤ. အဝဲတကလုာ်နူၣ်အခိၣ်ဝါလၢအယၢၤဝးဝးလီၤ. အဝဲတကလုာ်နူၣ်မၤသးဒ်ပနၢ်အသိးလီၤ. ဒ်ပနၢ်အသိးတကလုာ်ပကိးအမံၤလၢလါဖံးသဒိၣ်အုၣ်လီၤ. အခိၣ်ဝါတကလုာ်နူၣ်ပကိးလၢလါဖံးဝါခိၣ်လီၤ. အခိၣ်ဝါနူၣ်မ့ၢ်အဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ပသူၣ်ကွသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. မ့ၢ်စီၤသုၣ်ဟီအဖိခွါသဒၢလၢပျုၤနူၣ်အစၢၤအသွံၣ်လီၤ. လၢပျုၤစီၤသုၣ်ဟီအဖိခွါနူၣ်ကျိၤတူာ်ခိၣ်ဖၢၣ်ဝါလၢအခိၣ်ဒီးခိၣ်ဖၢၣ်ဝါအဂီၤလီၢ်အိၣ်ဒ်းတၢခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. လါဖံးသဒိၣ်အုၣ်တကလုာ်နူၣ်ပသူၣ်ကွသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. အိၣ်တ့ၢ်ဒၣ်တၢ်လၢပျုၤလံၤလံၤလီၤ. ဒီးဘၣ်မနုၤလၢအမံၤလၢသဒိၣ်အုၣ်ဒ်နူၣ်လဲၣ်. မ့ၢ်အအုၣ်ရူဒီးပကိးအမံၤဒ်နူၣ်လီၤ. တၢ်လၢလါဖံးနူၣ်လၢပျုၤဘျာၣ်တၢ်တီမးလီၤ. သယၢသၣ်လီၤလၢတၢ်ဖးဖိနူၣ်စံၣ်ဘျာၣ်ဝဲအတၢ်သ့ၣ်ဖးမးခံခ်ိနီသိးဒးနီသိးဒးလီၤ. ဘျာၣ်တၢ်တီကဲၣ်ဆိးနူၣ်မ့ၢ်ဃါဖိဘၣ်ယီၣ်လၢအကဘျာၣ်ဘၣ်ဖုးပှၤကညီဒီးမ့ၢ်ဃါဖိဘီးပတံာ်ကွံာ်အနၢၤလီၤ. ဒီးခဲကနံၣ်အံၤတစုဘျာၣ်တၢ်တတီလၢၤဘၣ်ဒ်လၢပျုၤအသိးဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. မၤသးဒ်နူၣ်ဒီးတၢ်လၢလါဖံးအနၢၤအံၤပသူၣ်ကွသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်. မၤအုကွဲၤတဂ့ၤဘၣ်. ပမ့ၢ်မၤအုကွဲၤဒီးအနၢ်ကိၢ်ဒုထိၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

၉. ညၣ်သုၣ် နူၣ်မ့ၢ်ညၣ်တကလုာ်ဒိစ့မ့ၢ်သၢဘိဒီးကဝီၤတစဲးစဲးဒီးအရှအိၣ်ဒီးအဆူၣ်နူၣ်ပကကိးလၢညၣ်သုၣ်လီၤ. ညၣ်သုၣ်နူၣ်အိၣ်လၢထံကျါလီၤ. ညၣ်သုၣ်နူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢသၣ်သုၣ်ညၣ်သၣ်လီၤ.

၁၀. တၢ်သုၣ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ဂီၤဆူၣ်ကလာ်ဒီးပကိးလၢတၢ်သုၣ်လီၤ. တၢ်သုၣ်နူၣ်မၤအဒၢလၢသ့ၣ်လၣ်အူလီၤ. ဒီးဆံၣ်ဝဲဒ်တၢဆံၣ်အသိးလီၤ.

၁၁. ထိသုၣ် နူၣ်မ့ၢ်တၢသူတကလုာ်အကိာ်လာ်ဘိဒီးပကိးလၢထိသုၣ်လီၤ. ထိသုၣ်နူၣ်အဓိၢ်ပှၢ်ဆံးနူၢ်တၢသူလၢအဒိၣ်တကလုာ်နူၣ်လီၤ.

၁၂. နၣ်သုၣ် နူၣ်မ့ၢ် နၣ်တကလုာ် မၤသး ပြုကဒ ဒီးပကိး လၢနၣ်သုၣ်လီၤ. နၣ်သုၣ်နူၣ်ပအိၣ်မူၤပှၤဒီးပသံလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၁၃. နၢသုၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပဆံၣ်နၢဘၣ်ပှၤဒီးပစံးလၢနၢသုၣ်လီၤ. တၢ်နၢသုၣ်လၢပှၤကညီအဆံၣ်နူၣ်ပအိၣ်တကဲဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢသုၣ်နၢဟီလီၤ.

၁၄. ပှၤအသုၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပျုၤတၢ်နးနူၣ်မ့ၢ်ပှၤသုၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပှၤသုၣ်ပှၤဖျိၢ်လီၤ. ပှၤသုၣ်ပှၤဖျိၢ်နူၣ်လဲၤတၢ်တဂၤစီၤတဘူၣ်ဘၣ်လီၤ.

၁၅. လဲၤသုၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်လၢပတမံဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပလဲၤသုၣ်လီၤ. ပှၤလဲၤသုၣ်တၢ်နူၣ်လဲၤတၢ်တနံၤယီဒီးဟဲကူၤတၢဝဲနူၣ်ပစံးလၢလဲၤသုၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၤသုၣ်ကူၤသုၣ်လီၤ.

၁၆. အသုၣ်အမွိ နူၣ်မ့ၢ် ပပှၤကညီအစၢၤအသွံၣ်ဒီးပစံးလၢအသုၣ်အမွိလီၤ. ပှၤတဂၤအသုၣ်အမွိလီၤက်ကူၤလၢအီၤလီၤ.

၁. သူ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံတကလုာ်သူဝဲဒီးဖိးထိယာ်တၢ်ကျၢၤဝဲနူၣ်ကီး

လၢသူလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသူစိၤဘ့စိၤလီၤ. တလၢၤထူခိဉ်ကၢ်တြူၣ်ဝဲဒီးသူနူၣ်သူဂ့ၤကၢ.

၂. သူ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤအသးလါဒီးဆဲးထိဉ်ဒီးဟ့ဒီးပစံးလၢသူလီၤ. တၢ်လၢသွဲဉ်လးနူၣ်သူဝဲဒီးကသံဉ်ထံသူနူၣ်သူယှၢ်ကလာ်လီၤ.

၃. သူ နူၣ်မ့ၢ်ပ၏ဘၢကျ်ၤဘျၢတၢ်ထူၣ်ဖျိလၢလဉ်ဒီးပစံးလၢပသူတၢ်လီၤ. သူခိဉ်ကုာ်နူၣ်လၢလဉ်ဒ်ထံသူတလီၤစိၤတဂ့ၤ. သူသ ကွိဉ်လၢလဉ်ဒ်ဘ့သူတလီၤလဲာ်တဂ့ၤ. သူယှၢ်သူကုလၢလဉ်ဒ် တၢ်ရူၤထံနုာ်သူတပၢ်တဂ့ၤ.

၄. သူ နူၣ်မ့ၢ်ဟံဉ်ခိဉ်အဖီလာ်လၢတၢ်ရူၤတလီၤစိၤဘဉ်နူၣ်ပစံးလၢသူလီၤ. ဟံဉ်ခိဉ်နူၣ်တၢ်ရူၤသူစ့ၢ်ကီး၏. သူယၢာ်. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢသူစိုးကလာ်လီၤ.

၅. သူ နူၣ်မ့ၢ်ပယိၢ်တၢ်လၢပခိဉ်ညါသးဒီးပစဃာ်လၢာ်ပတဟိဉ်နူ့ၢ်ပစံးလၢသူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူစဃာ်လီၤ. လီသူကၢ်လၢၢ်မ့ၢ်လၢအခိဉ်နူၣ်လီၤ.

၆. သူ နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲးတကးစဃာ်ရျ်လၢမဲဉ်သူဒ်ရျ်ကလဲၤဒီးပစံးလၢပသူရျ်လီၤ. ပှၤတဂၤသူရျ်ဒီးရျ်လဲၤထိဉ်မးရှ့သဒံးလီၤ.

၇. သူတလှၤ နူၣ်ကွၢ်လၢကလှၤတကု်.

၈. သူခိဉ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဟိဉ်ခိဉ်ဖိခဲလၢာ်နူၣ်ပကိးလၢပသူခိဉ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပသူခိဉ်ပဝါမဲာ်လီၤ. ပှၤသူခိဉ်ဖိအိဉ်လၢဟိဉ်ခိဉ်ချၢဒ်ဘ့ဉ်ညါသကုၤဆးဒးစံးဝဲဒဉ်.

၉. သူခိဉ်အဃၢၤ နူၣ်မ့ၢ်ကယၢကယဲလၢဘဉ်ဃးဒီးပှၤဟိဉ်ခိဉ်ဖိကယၢအသးနူၣ်ပစံးလၢသူခိဉ်အဃၢၤလီၤ. ပှၤလၢအဲဉ်ဒီးသူခိဉ်အဃၢၤနူၣ်တနူ့ၢ်ဘဉ်ဘဉ်မူခိဉ်တၢ်မှာ်ဘဉ်.

၁၀. သူခိဉ် နူၣ်မ့ၢ်ဒၢမ့ၢ်လီၤနုာ်နူၣ်ပစံးလၢဒၢမ့ၢ်ယှၢ်လီၤသူခိဉ်လီၤ. မ့ၢ်ဟါဒီးဒၢမ့ၢ်ယှၢ်လီၤသူခိဉ်လီၤတ့ၤမ့ၢ်ဟါဒီးဒၢမ့ၢ်ယှၢ်လီၤ. သူခိဉ်နူၣ်တၢ်ရူၤလီၤဝဲလီၤ .

၁၁. သူဂံၢ် နူၣ်မ့ၢ်သူဂဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပစုသကးခိဉ်သကးပသူဉ်တမှာ်ပသးတမှာ်ဒီးပမံတနူ့ၢ်ဂဲၤတနူ့ၢ်နူၣ်ပစံးလၢပစုသူဂံၢ်ခိဉ်သူဂဲၤ. တၢ်သူဂံၢ်သူဂဲၤပှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသူဂံၢ်ကီၤဂဲၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၂. သူဂဲၤ နူၣ်မ့ၢ်ပသူဉ်တမှာ်ပသးတမှာ်. ပမံတနူ့ၢ်ဂဲၤတနူ့ၢ်ဒီးပစုသကးခိဉ်သကးနူၣ်ပစံးလၢတၢ်သူဂဲၤပှၤ. ပခိဉ်သူဂဲၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူဂံၢ်ကီၤဂဲၤ. သူ့ၢ်ဂံၢ်သူဂဲၤလီၤ.

၁၃. သူဃှ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတဘဉ်စိဉ်ဘဉ်ဒီးယှထိဉ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသူယှလီၤ. ဒီးပစံးလၢသူထိဉ်ယှထိဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. နလီလီၤတၢ်ကူတၢ်သိးနူၣ်သူယှလံမးလဲဉ်.

၁၄. သူယှၢ်ခိဉ်ဖျိဉ် နူၣ်မ့ၢ်ပကးထးယှၢ်ခိဉ်ဖျိဉ်လၢလဉ်ဒီးပစံးလၢသူယှၢ်ခိဉ်ဖျိဉ်လီၤ. သူယှၢ်ခိဉ်ဖျိဉ်လၢလဉ်ဒ်တၢ်ရူၤသူတဘဉ်စိဉ်ယှၢ်ပှၤတဂ့ၤလီၤ.

၁၅. သူစဃာ် နူၣ်မ့ၢ်ပယိၢ်တၢ်လၢပခိဉ်ဒီးပဆိဉ်လၢပခိဉ်ညါသးနူၣ်လၢာ်ပတဟိဉ်ဒီးပစံးလၢသူစဃာ်လီၤ. ပှၤတဂၤသူစဃာ်ဟံဉ်နူၣ်ဒီးလီၤဟ့ၢ်မးလီၤ. ပှၤတဂၤသူစဃာ်တလါတဖျာဉ်ဒီးတလါတဖျာဉ်သုးအသးလီၤ.

၁၆. သူစယှ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်လၢထံတအိဉ်ဘဉ်နူၣ်မ့ၢ်တစိဉ်ဘဉ်ဒီးပစံးလၢမၤသးသူစယှလီၤ. ဒီးပစံးလၢသူတယှစ့ၢ်ကီးလီၤ. သပှၢၤပှၤထံတအိဉ်ဘဉ်သူစယှမးလီၤ. သပှၢၤသွ့ပှၤထံတအိဉ်ဘဉ်သူစယှစံးဝဲဒဉ်.

၁၇. သူဆိ နူၣ်မ့ၢ်သ့ဉ်တကလုာ်အထုးသူဝဲဒီးအထုးအိဉ်ပှၤကဖိထိဉ်လီၤတလီၤဒ်မ့ဉ်အိဉ်ပှၤအသိးဒီးပကိးလၢသူဆိလီၤ. သူဆိနူၣ် မ့ၢ်သ့ဉ် တကလုာ် လီၤ. ဒီး သူ ဆိ အထုး နူၣ် ပတြူာ် သူတၢ်သူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈. သူတဃှ ဒီးသစယှ နူၣ်ဒံးသိး သိး လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်လၢထံတအိဉ်ဘဉ်ဒီးသူထိဉ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤသးသူတယှလီၤ. ထံတအိဉ်ဘဉ်လၢသပှၢၤသွ့ပှၤသူတယှလီၤ.

၁၉. သူတရာ် နူၣ်မ့ၢ်သံးသူတရံၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပိုၤလၢယိးထိဉ်ယၢ်ဟိဉ်ခိဉ်လၢဟိဉ်ခိဉ်အဖီလာ်တဂၤနူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢသံးသူတရံၢ်ကိၢ်သူတရာ်လီၤ.

၂၀. သူတရံၢ် နူၣ်မ့ၢ်ဆံးဂ့ၤ မိၤယၢ လၢ ကဲဟိဉ် ခိဉ် ထူ ဒီးယိးထိဉ်ယာ်ဟိဉ်ခိဉ်နူၣ်ပကိးလၢသူတရံၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢသံးသူတရံၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသူတရံၢ်သူတရာ်လီၤ. ဒီးပှၤတနိၤနိၤကိးလၢမိၤယၢလီၤ. သူတရံၢ်တ့ၤစိာ်ဒီးကလုာ်ကဲၤဝဲလီၤ.

၂၁. သူထိဉ်လၢၢ်မူ No. 110-110. တးဒီးပှၤအစံဉ်တဲၤမတၢတဂၤလၢပျၢၤတဂၤမ့ၢ်လၢအဖိာ်ခွါဒီးအတဟးဘဉ်ပဟံဉ်ပယီနီတပှၤဘဉ်. တထံဉ်ဘဉ်ဖိာ်မုဉ်ဖိာ်မၢၤလၢအဂၤနီတပှၤဘဉ်. ကွၢ်သူထိဉ် လၢၢ် တဂၤ နူၣ်ဒီးဂ့ၤတၢ် သးမးလီၤ. အမိၢ်စံးအီၤ ဖိခွါ၏လဲၤကွၢ်နဖါတၢ်အဖိမုဉ်နူၣ်တကု်. သူထိဉ်လၢၢ်နူၣ်တဂ့ၤဘဉ်. ဒီးစံးဆၢအမိၢ်မိၢ်၏မိၢ်၏ပှၤဖိာ်မုဉ်မတၢလၢအဂ့ၤနူ့ၢ်စမါအံၤကအိဉ်ယၢၤလဲဉ်နဲဉ်. တ့ၤမ့ၢ်အနူၣ်တစုဒီးအမိၢ်အိဉ်ကူၤဘိုဉ်ကလာ်လီၤ. အမိၢ်မၤအဝဲးသဘျုးဒီးအဖါတံဉ်ဒီးဝဲးသဘျုးဝဲဒဉ်လီၤ. လဲၤထိဉ်ဒီးသူထိဉ်လၢၢ်လဲၤဖှဉ်အီၤလီၤ. အဖါတၢ်တဂၤထိဉ်ဒီးအဖိမုဉ်ကနိၤဖှဉ်အီၤခံဂၤလီၤ. ထိဉ်နူၣ်ဒီးစိယီၤလိာ်အသးဒီးထံဉ်ယီၤလၢအဖါတၢ်အဖိမုဉ်နူၣ်ကွၢ်ဝဲဂ့ၤတၢ်သးဒီးစံးအမါသူထိဉ်လၢၢ်နူၣ်စကလဲၤယီၤအိဉ်သကိးဖါတၢ်တစိၢ်ဆူလၢ်ဟူဟ်ကၢ်ယၢဖဲအံၤနဲာ်. လဲၤယီၤထံဉ်အဖါတၢ်ဖိမုဉ်နူၣ်ဂ့ၤဒီးတဟဲကုၤလၢၤဘဉ်. ထိဉ်မးအဖါတၢ်အစုးနူၣ်ဒီးအဖါတၢ်စံးအီၤစိ၏နဟဲအိဉ်တၢ်ယာ်ကုၤတ့ၢ်. နမါကကွၢ်လၢ်ဘဉ်ဖုးနကျဲ. ဒီးစံးဆၢအဖါတၢ်, ဖါတၢ်၏နထံဉ်စမါဖဲလဲဉ်. မ့ၢ်ဟါ ဒီးကူၤမံယှာ်ဝဲဒီးအဖါတၢ်အဖိမုဉ် အဝဲၢ်တဂၤ နူၣ်ဒီးတကူၤကွၢ်ကူၤလၢၤဘဉ်သူထိဉ်လၢၢ်နူၣ်ဒီးသူထိဉ်လၢၢ်နူ့ၢ်ကဲထိဉ်ဝဲလၢလၢၢ်တ့ၤခဲကနံဉ်အံၤလီၤ. တ့ၤမ့ၢ်တၢ်မှာ်ကူၤဒီးသူထိဉ်လၢၢ်နူၣ်ကဂဲၤဆၢထၢဉ်သမူထိဉ်ကူၤယီၤပှၤကညီအသိးလီၤ. စံးဝဲဒဉ်.

၂၂. သူထိဉ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်စိဉ်လၢပလီလီၤဒီးယှထိဉ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသူထိဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူထိဉ်ယှထိဉ်လီၤ. စလီလီၤဆှသူထိဉ်လံ. လဲၤထုးကူၤတကု်.

၂၃. သူထိဉ် နူၣ်မ့ၢ်ပကပှၢၤထိဉ်ဒီးလီၤဒးကူၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢပကပှၢၤသူထိဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကပှၢၤသူထိဉ်ယှထိဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးအကပှၢၤသူထိဉ်ဒီးအကပှၢၤတထိဉ်ဘဉ်.

၂၄. သူထိဉ်ရျံဉ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤ ကညီ သူ စဃာ်ရျံဉ်လၢ ဖူးထိဉ် ဝဲအပျံၤနူၣ် ပစံးလၢသူထိဉ်ရျံဉ်လီၤ. ပှၤတဂၤသါကဓးတၢ်ဒီးသူထိဉ်ရျံဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူထိဉ်လဲးထိဉ်လီၤ.

၂၅. သူဖျ့ၤ နဲ့မ့ၢ်ထံပိၢ်ဖး နဲ့ပှၤတနီၤနီၤကိးလၢကသံ့သူဖျ့ၤလီၤ. ဒ်းမ့ၢ်သ့ဒ်ဖိတကလုာ်လၢပအိဉ်အသဉ်ဒီးပဖျ့ၤသူဝဲနဲ့ပကိးလၢကသံ့သူဖျ့ၤလီၤ. ဒ်းပကိးလၢထံပိၢ်ဖးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၆. သူလွၤ နဲ့မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အဘိထဲစုမ့ၢ်စုဆဉ်ဒီးဖိလၢအစိဉ်ခိဉ်နဲ့ပါဝဲဒီးပကိးလၢသူလွၤလီၤ. ဒ်းပကိးဒီးအဆိလၢသူလွၤသူလၢလီၤ. သူလွၤနဲ့အဖျိၢ်ကပု့ၢ်ဆူဉ်ပရိုကွိုးအိဉ်ဝဲလီၤ. .

၂၇. သူလွၤ နဲ့မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်ပှၤသိဉ်ဟ့ဟ့ဒီးပကိးလၢသူလွၤလီၤ. ပနၢ်ဟူထဲအကလုၢ်ဒီးအမိၢ်ပှၢ်ပတထံဉ်ဘဉ်လီၤ. ဒ်းပကိးဒီးအဆိလၢသူလွၤကီၤဝ့ၤလီၤ.

၂၈. သူလွၤ နဲ့မ့ၢ်ပှၤကညီအိဉ်သ့ၢ်အိဉ်သယုၢ်အိဉ်သညိလၢအဖိအမါအဖိအဝၤသံသဒ်အီၤနဲ့ပစံးလၢအိဉ်သူလွၤအိဉ်ကီၤဝ့ၤလီၤ. တၢ်လၢပအိဉ်သူလွၤအိဉ်ကီၤဝ့ၤနဲ့တမ့ာ်ဘဉ်လွၤတကွၤဘဉ်. ဒ်းပစံးလၢပအိဉ်သူသူလွၤလွၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအိဉ်သူလွၤအိဉ်ကီၤဝ့ၤနးကၢ.

၂၉. သူသူလွၤလွၤ နဲ့မ့ၢ်ပှၤကညီအိဉ်တမ့ာ်ဘဉ်ဒီးသးသယုၢ်တၢ်နဲ့ပစံးလၢအိဉ်တမ့ာ်သူသူလွၤလွၤလီၤ.

၃၀. သူအီဉ်သူအီ နဲ့တၢ်ကၤတၢ်အီဉ်တၢ်အီဒီးပစံးလၢသူအီဉ်သူအီလီၤ. ကိၢ်လၢဘ့တဂ့ၤဘဉ်အလိၢ်နဲ့တၢ်အီဉ်တၢ်အီသူအီဉ်သူအီနးကၢ.

၃၁. ကသူ ဒ်းကသူဟီဉ်ဘိဉ်. ဒ်းကသူဝံဉ်ဟီဉ်ဘိဉ်ဆၢ. ဒ်းကသူလဉ်. ဒ်းကသူဆွံ. ဒ်းကသူနၢသအံဉ်. ဒ်းကသူခ့ဉ်. ဒ်းကသူထံ. ဒ်းကသူယၢဉ်. ဒ်းဖိယၢဉ်အိဉ်ကသူ. ဒ်းကသူညဉ်, ဒ်းကသူကုၤ, ဒ်းယုအိဉ်ကသူ. ဒ်းကတိာ်အိဉ်ကသူဒ်းဝ့ၤအိဉ်ကသူ. တၢ်ခဲလာ်နဲ့ကွၢ်လၢကသူတကွၢ်.

၃၂. ကူးသူ နဲ့မ့ၢ်တၢ်ဆါကူးလၢပကဟးတထံဉ်ဘဉ်နဲ့ပစံးလၢကူးသူလီၤ. ပှၤကညီကူးသူနဲ့အကဟးတအိဉ်ဘဉ်ဒီးကူးဆါမးလီၤ.

၃၃. ကိၢ်သူ နဲ့မ့ၤလၢပဖိဒီးပယဉ်လီၤဘူးဒီးမှဉ်ဒီးမှဉ်ကသါဘဉ်ကိၢ်ယိာ်လၢသပၢၤပှၤအကထၢဒီးသူဝဲနဲ့ပစံးလၢကိၢ်သူလီၤ. ထိရိၤတၢ်လၢမှဉ်ကသါဘဉ်ဒီးကိၢ်ဝဲဒီးသူဝဲနဲ့ပစံးလၢကိၢ်သူလီၤ. မှဉ်ကသါဘဉ်မ့ၤကိၢ်သူမၤလၢသပၢၤပှၤလီၤ.

၃၄. ကိၢ်သူတရာ် နဲ့မ့ၢ်သံးတရံၢ်အဆိလီၤ. ဒ်းမ့ၢ်တၢ်ပိၤတဂၤလၢအစိဒိဉ်ဝဲလၢယိးထိဉ်ယၢ်ဟီဉ်ခိဉ်နဲ့လီၤ. ဒ်းပကိးဒီးအဆိလၢသံးသူတရံၢ်ကိၢ်သူတရာ်လီၤ.

၃၅. စံးသူ နဲ့မ့ၢ်ပမဲာ်တရံးဒီးပစံးလၢပမဲာ်စံးသူလီၤ. ပှၤမူၤသံးအမဲာ်စံးသူစံးဝဲဒၣ်.

၃၆. ခိသူခိဉ်နဲ့မ့ၢ် ဟီဉ်ခိဉ်အဖိခိဉ်နဲ့ပကိးလၢခိသူခိဉ်လီၤ. လၢၢ်နဲ့အိဉ်လၢခိသူခိဉ်တနီၤအိဉ်လၢထံလိာ်ပှၤတနီၤလီၤ. ဒ်းပကိးဒီးအဆိလၢခိသူခိဉ်ခိသူလာ်လီၤ.

၃၇. ခိဉ်သူ နဲ့မ့ၢ်ပှၤကညီအဆူဉ်ထိဉ်လၢအခိဉ်ဖးထီဒီးပကိးလၢခိဉ်သူလီၤ. ဒ်းပကိးဒီးအဆိလၢခိဉ်သူခိဉ်ဒ်းလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအခိဉ်သူထီကၢ.

၃၈. ဆီးသူ နဲ့မ့ၢ်တၢ်ရှၤဒီးပအိဉ်လၢတၢ်ဖိလာ်တမံၤမံၤဒ်တၢ်ရှၤသုတဘဉ်ပှၤတဂ့ၤဒီးပစံးလၢပအိဉ်ဆီးသူလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်ရှၤဒီးအိဉ်ဆီးသူလၢလိဉ်လဉ်အဖိလာ်လီၤ.

၃၉. တသူ နဲ့မ့ၢ်ပှၤတနီၤနီၤကိးကသူနဲ့လၢတသူလီၤ. ဒ်းစံးဝဲဒီးအဆိလၢတသူဟီဉ်ဘိဉ်လီၤ.

၄၀. တၢ်သူစသး နဲ့မ့ၢ်တၢ်မိဉ်အီပသးလၢထံဒီးပစံးလၢတၢ်သူပသးလၢထံလီၤ. တၢ်သူစသးလၢထံကၢ. ဒုးအီစထံတကွဲးတကွၢ်.

၄၁. တၢ်သူ နဲ့မ့ၢ်တၢ်မၤသးဟ့ကလွၤဒီးပစံးလၢတၢ်သူလီၤ. တၢ်သူကလုာ်ကလုာ်နဲ့အိဉ်အါကၢ.

၄၂. တၢ်သူ နဲ့မ့ၢ်တၢ်ပိုၤအဆိလီၤ. ဒ်းမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်စိဒိဉ်ဝဲလၢပထံဉ်တသ့ဘဉ်နဲ့ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သူတၢ်ပိုၤလီၤ.

၄၃. တၤသူ နဲ့မ့ၢ်ဆဉ်ဖိကိၢ်ဖိတကလုာ်အဆူဉ်သူဒီနညါဒီးပကိးလၢတၤသူလီၤ. ဒ်းပကိးဒီးအဆိလၢတၤသူတၢ်ကွၤလီၤ.

၄၄. တိၤသူ နဲ့မ့ၢ်ထံဖိလိာ်လီၤဆၢဉ်လၢကစၢ်ကဆူးကလိကဆူးဒီးပကိးလၢတိၤသူလီၤ. ဒ်းပကိးဒီးအဆိလၢတလိာ်တိၤသူ, တိၤသူတိၤရဲဉ်လီၤ. ကစၢ်ကဆူးကလိကဆူးနဲ့တိၤသူတိၤရဲဉ်ထိဉ်ဝဲတကြိတကြိလီၤ.

၄၅. တိၤသူ ပတိၤလီၤတၢ်ဘျၢနဲ့ပစံးလၢပတိၤသူတၢ်လီၤ. တိၤသူလီၤတၢ်ဘျၢလၢစါမိလီၤနဲ့တကွၢ်. ဒ်းပစံးဒီးအဆိလၢတိၤသူတိၤကွၤလီၤ.

၄၆. ထိဉ်သူ နဲ့မ့ၢ်တၢ်လၢသိနဲ့တသ့ဘဉ်ဒီးလၢခံနဲ့သူဝဲဒီးပစံးလၢထိဉ်သူလီၤ. ဒ်းပစံးဒီးအဆိလၢထိဉ်သူထိဉ်လါလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်ဂိၢ်ဒီးအဖျ့ၤထိဉ်သူမးလီၤ.

၄၇. ပသူ နဲ့မ့ၢ်ဘိဉ်သအိဉ်ကိးဘိဉ်သအိဉ်ပှၤဒီးပစံးလၢဘိဉ်သအိဉ်ပသူလီၤ. ဘိဉ်သအိဉ်ပသူသိဉ်ဒိဉ်ကၢ. ဒ်းပစံးဒီးအဆိလၢပသူပသီလီၤ.

၄၈. နၢကိၢ်သူ နဲ့မ့ၢ်မ့ၤကိၢ်သူနၢဝဲဒီးပစံးလၢနၢကိၢ်သူလီၤ. မ့ၤနဲ့နဖိနမ့ၢ်တယဉ်ဘဉ်ဒီးနၢကိၢ်သူဝဲလီၤ. ဒ်းပစံးဒီးအဆိလၢနၢကိၢ်သူနၢကိၢ်ယိာ်လီၤ.

၄၉. မဲာ်သူဖျ့ၤကဲၤ နဲ့မ့ၢ်ပှၤကညီတူၢ်တၢ်ဆါတုၤအမဲာ်နဲ့တဖျးဘဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢမဲာ်သူဖျ့ၤကဲၤလီၤ. ပှၤကညီတူၢ်တၢ်ဆါတုၤကီၤပအုးဝဲတုၤအမဲာ်သူဖျ့ၤကဲၤနဲ့ကမ့ၢ်ကၢ်တၢ်ဆါကိၢ်အူလၢမှဉ်အိဉ်ဝဲနဲ့လီၤ.

၅၀. မဲာ်သူဖျ့ၤဂီၤ နဲ့မ့ၢ်ပှၤလၢအိဉ်ဒီးအစိအကမီၤပသူဉ်ကှသးပှၢ်တဖဉ်နဲ့ပစံးလၢပှၤမဲာ်သူဖျ့ၤဂီၤလီၤ. ပှၤမဲာ်သူဖျ့ၤဂီၤနဲ့ပမၤဘဉ်ဘူးတဘူဉ်ဘဉ်.

၅၁. လၢၢ်သူ နဲ့မ့ၢ်လၢၢ်လၢပကျ့ယဲာ်နဲ့ပကိးလၢလၢၢ်သူလီၤ. ဒ်းပကိးဒီးအဆိလၢလၢၢ်သူလၢၢ်ကျ့လီၤ. မၤနု့ၢ်ယၢလၢလၢၢ်သူတဖျၢဉ်. စကကျ့ယဲာ်လီၤ.

၅၂. သံးသူသရံၢ်ကိၢ်သူသရာ် နဲ့မ့ၢ်တၢ်ပိုၤလၢယိးထိဉ်ဟီဉ်ခိဉ်တဂၤနဲ့လီၤ.

၅၃. သူသူလှၢ် နဲ့မ့ၢ်ပှၤကညီလိာ်ကွဲဒီးဖူးလဲးအခိဉ်လိဉ်ယံဒီးမၤပှၤအကလုၢ်လီၤ. သူသူလှၢ်ကိၢ်ဝၢ်ဘ့. တၢ်ကိၢ်လီၤဆဲးကံဉ်ဆဲးဝ့ၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. သူး နဲ့မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်အိဉ်တဘိတဘိဒီးထဲရှဉ်ဘိရှဉ်ခွဲးဒီးဆူးအိဉ်ပသွံဉ်နဲ့ပကိးလၢသူးလီၤ. ဒ်းပကိးဒီးအဆိလၢသူး

ဓိၤထးဓိၤလီၤ. သူးန့ၣ်အိၣ်လၢပှၢ်ခိၣ်ပှၢ်ကျါအါကၢ. အိၣ်ထဲတၢ်ရူၤခါလီၤ. ဒီးအုၣ်ပခိၣ်ဒီးဆူးအိၣ်ပသွံၣ်လီၤ.

၂. **သူး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤကဆှၣ်ဆှါလၢဒီဒီးပစံးလၢသူးဆှါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူးဆိုၣ်ဘျၣ်ဆှါလီၤ. သူးဆှါကဆှၣ်ဒၣ်ဒီးပကထုကတကၢ်.

၃. **သူးတရူး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢတၢ်သီဒီးပကီးလၢသူးတရူးလီၤ. ပှၤလၢအစိဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်နၢၤသူးတရူးစံးဝဲဒၣ်လီၤ. တၢ်အၢတၢ်သီတၢ်မ့ၢ်တၢ်ယၢ်န့ၣ်ပကီးလၢသူးတရူးစံးဝဲလီၤ.

၄. **သူးဘီ** န့ၣ်မ့ၢ်သူးတကလုာ်ဘီတစဲးစဲးဒီးပကီးလၢသူးဘီလီၤ. သူးဘီန့ၣ်အိၣ်လၢပှၢ်ကျါလၢတၢ်ရူၤခါန့ၣ်အှၣ်ပှၤနးကၢ.

၅. **သူးဝ့ၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သူးတကလုာ်သ့တစဲးစဲးဒီးအိၣ်လၢသ့ၣ်လၣ်ခံသ့ၣ်လၣ်လီၤဒီးပကီးလၢသူးဝ့ၤလီၤ. သူးဝ့ၤန့ၣ်အှၣ်ပှၤလၢပကဖိာ်ဖးဖိလီၤ. ဒီးအိၣ်တအါဘၣ်. အိၣ်တဘိဘိလီၤ.

၆. **သူးဓိၤထးဓိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သူးတကလုာ်န့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသူးဓိၤထးဓိၤလီၤ. ပလဲၤတၢ်လၢတၢ်ရူၤကျါန့ၣ်သူးဓိၤထးဓိၤအှၣ်ပှၤနးကၢ.

၇. **ညါသူး** န့ၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်လၢပအိၣ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်န့ၣ်ပကီးလၢညါသူးလီၤ. ပှၤကညီဖှးညါသူးန့ၣ်ကမၢၤအိၣ်ဝဲဒီးထုအိဝဲအလၣ်လၢဖိာ်လီၤ.

၈. **တၢ်သူး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပိုၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်စိဒိၣ်ကမီၤဒိၣ်လၢပထံၣ်တသ့ဘၣ်လၢပတသ့ၣ်ညါဘၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဘၣ်န့ၣ်ပကီးလၢတၢ်သူးတၢ်ပိုၤလီၤ.

၉ **ဒီသူးဆှါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒီတကလုာ်လၢပသူးဆှါဒီးပကီးလၢဒီသူးဆှါလီၤ. ဒီသူးဆှါန့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအဒီလၢသူးဆိုၣ်ဘျၣ်ဆှါန့ၣ်ပစံးလၢဒီသူးဆှါလီၤ.

၁၀. **အသူး** န့ၣ်မ့ၢ်အသ့ၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီအစိၤကမီၤဂ့ၤဒီးပစံးလၢအသူးအသ့ၣ်လီၤ.

၁. **သ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအယၢ်အိၣ်လၢအခိၣ်သ့ကျါဒီးဆုလီၤယၣ်လီၤန့ၣ်ပကီးလၢသ့ၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဓိၤကျံၤဓိၤလီၤ.သ့ၣ်အိၣ်လၢသ့ခိၣ်န့ၣ်ဟ်တဂ့ၤ. ခွံကွံာ်လၢသံၣ်တၢ်န့ၣ်တကၢ်.

၂. **သ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုာ်အဆ့ၣ်အိၣ်ဒီဒုညါဒီးပကီးလၢသ့ၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဓိၤဘါဓိၤလီၤ. သ့ၣ်နူၢ်တ်အပှၤလၢဟိၣ်ခိၣ်လာ်ဒီးပှၤကညီမၤန့ၢ်အိၣ်ဝဲအညၣ်လီၤ.

၃. **သ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘျၢလီၤတၢ်ချံတၢ်သၣ်ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်တၢ်ဖှးတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတဲးခုးဝံၤဒီးသ့ၣ်လီၤဖှးလီၤတၢ်ချံတၢ်သၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသ့ၣ်သကွံတကထိလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်လီၤဘါလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **သ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဟံၣ်ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသ့ၣ်ဟံၣ်တဖျၢၣ်ဒိၣ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်ယီလီၤ.

၅. **သ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်ပြံတၢ်ပြံကဒံဒီးပစံးလၢသ့ၣ်လီၤ. တၢ်သၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမ့ၢ်ဖီဒီးပသ့ၣ်ပြံကဒံဒီးပဖီမံချူဝဲလီၤ.

၆. **သ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပမၤတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပသ့ၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်စွဲၣ်လီၤ. ဝၣ်တဘိစသ့ၣ်တၢ်တသ့နီတမံၤဘၣ်. န

သ့ၣ်တဘိနသါကသ့ၣ်မနုၤတမံၤလဲၣ်. စတသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်.

၇. **သ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟၢဖၢပှၤအကူၢ်လိၣ်အိၣ်ဝဲတလိၣ်ကဘျံးကဘျၣ်ဒီးပစံးလၢတၢ်သ့ၣ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်တမံၤလၢ်လၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအသ့ၣ်ကီးမံၤဒဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအသ့ၣ်အပံာ်လီၤ.

၈. **သ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ရူၤကိၢ်လိၣ်ဟဲလီၤလၢမူခိၣ်ဝါဖျၢၣ်ဝဲဒီးပကီးလၢသ့ၣ်လီၤ.

၉. **သ့ၣ်ကညီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သးကညီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကွၢ်ပှၤဘၣ်ဖှိၣ်န့ၣ်ပသးလီၤစၢ်လီၤဘဲဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကညီၤသးကညီၤလီၤ.

၁၀. **သ့ၣ်ကရူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်ဖှိၣ်သဘျ့ၣ်တပူၤဃီအါသ့ၣ်ဒီးပစံးလၢပသ့ၣ်ကရူသဘျ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကရူသ့ၣ်ကရါလီၤ. ပှၤတဂၤသ့ၣ်ကရူသဘျ့ၣ်တပူၤအါကၢ.

၁၁. **သ့ၣ်ကလဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သးကလဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်မိၣ်ဘှီးပသးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကလဲၤသးကလဲၤလီၤ.

၁၂. **သ့ၣ်ကံၢ်သးလဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တုၤလီၤဖီယိာ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီးပစံးလၢပမၤတၢ်လၢပသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲလီၤ. သုမ့ၢ်မၤတၢ်န့ၣ်မၤလၢသုသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲတကၢ်.

၁၃. **သ့ၣ်ကူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သးကူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢသးကါပတၢ်ဒီးမၤဟးဂီၤပဘျုးန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ကူၣ်သးကူၣ်ပှၤလီၤ.

၁၄. **သ့ၣ်ကိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်သးကိၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢသးကညီၤတၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ကိၤသးကိၤလီၤ.

၁၅. **သ့ၣ်ခု** န့ၣ်မ့ၢ်သးခုအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ပသးန့ၣ်ပတဟိၣ်အိၣ်ထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပသ့ၣ်ခုသးခုပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၁၆. **သ့ၣ်ဂဲၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟ်ဒုအသးဒုဒုကလဲာ်ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဂဲၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဂဲၤဖါခူလီၤ. ပှၤသ့ၣ်ဂဲၤန့ၣ်ဟ်ဒုအသးဒီးတပျံၤဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်.

၁၇. **သ့ၣ်စၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သးစၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢတဒုဘၣ်ဒီးအသးလီၤချူဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်စၢ်သးစၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်စၢ်သးဘဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈. **သ့ၣ်တဘၣ်သးတသ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအကသီးပီညါတအိၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်တဘၣ်သးတသ့ဘၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသ့ၣ်တဘၣ်သးတသ့ဒီးမၤတၢ်တသ့နီတမံၤဘၣ်.

၁၉. **သ့ၣ်ထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သးဟ့အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢသးဒိၣ်ထိၣ်ပှၤဂၤဘျါတသ့ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ထိၣ်သးဟ့ပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသ့ၣ်ထိၣ်သးဟ့ပှၤနးကၢ.

၂၀. **သ့ၣ်ပိၢ်လီဖှး** န့ၣ်မ့ၢ်လီသိၣ်ဖးဒိၣ်နးနးကလဲာ်ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ပိၢ်လီဖှးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ပိၢ်လီသဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၁. **သ့ၣ်ဖံသးညီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဆ့ၣ်အိၣ်ချ့ဒီးပတဘၣ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤဒီးတၢ်မိၣ်မၤလၢ်မၤထါပသးန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ဖံသးညီလီၤ.

၂၂. **သ့ၣ်ဘၣ်သးသ့** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးဒီးသ့ၣ်ညါတၢ်လၢာ်ထံၣ်တၢ်ဘျုး. ဆိကမိၣ်တၢ်ဘျုးန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ဘၣ်သးသ့လီၤ. ပှၤလၢသ့ၣ်ဘၣ်သးသ့န့ၣ်ဆိကမိၣ်တၢ်ဘျုးတကၢ်

လီၤ.

၂၃. **သ့ၣ်မံ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဟ်မံသကွံလၢတၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်တပူၤပူၤဒီးပစံး လၢသ့ၣ်မံအိၣ်သကွံလီၤ.

၂၄. **သ့ၣ်မ့ၢ်ကၢ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢပှၤကညီအခိၣ်နူၣ်လၢအဒိၣ်ကတၢၢ်တဖၣ်နူၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်မ့ၢ်ကၢလီၤ. သ့ၣ်မ့ၢ်ကၢအိၣ်လၢပှၤတဂၤအခိၣ်တဖျၢၣ်ဒိၣ်ကၢ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်မ့ၢ်ကၢသ့ၣ်မ့ၢ်လါလီၤ.

၂၅. **သၣ်မ့ာ်** နူၣ်မ့ၢ်သးမ့ာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်လၢပသ့ၣ်တထိၣ်ပသးတဟ့ဘၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်မ့ာ်သးမ့ာ်လီၤ.

၂၆. **သ့ၣ်လာ်ထါထံး** နူၣ်မ့ၢ်ပခၣ်လာ်လၢဘၣ်ဒိဒီးပသံညီဝဲနူၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်လာ်ထါထံးလီၤ. သ့လိာ်ကွဲနူၣ်ကဘၣ်ဒိသ့သ့ၣ်လာ်ထါထံးဒီးသ့ကသံဘၣ်ဖုးလီၤ.

၂၇. **သ့ၣ်လီၤဖှးလီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘျၢလီၤတၢ်ချံတၢ်သၣ်ဒီးပစံးလၢပသ့ၣ်လီၤဘျၢလီၤ. ပသ့ၣ်လီၤဖှးလီၤလီၤ. ပှၤကညီတဲးခုးဝံၤဒီးသ့ၣ်လီၤဖှးလီၤတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်လီၤဘါလီၤပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၈. **သ့ၣ်သး** နူၣ်ပကိးသးဒီးအဆိဒီးပစံးလၢသ့ၣ်သးလီၤ. တ့ၢ်ရ့ၢ်သၣ်တဖျၢၣ်သ့ၣ်သးတအိၣ်ဘၣ်.

၂၉. **သ့ၣ်သၣ်** နူၢ်မ့ၢ်ပကိးတၢ်သၣ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢသ့ၣ်သၣ်လီၤ. သ့ၣ်တထံးသ့ၣ်သၣ်အါကၢ.

၃၀. **သ့ၣ်ဟံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤဟံၣ်နူၣ်ဘၣ်တစုစုပစံးလၢသ့ၣ်ဟံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသ့ၣ်ဟံၣ်တဖျၢၣ်ဒိၣ်ကၢ.

၃၁. **သ့ၣ်စီၤကျံစီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကိးသ့ၣ်လၢအိၣ်လၢပခိၣ်နူၣ်ဒီးအဆိဒီးပကိးလၢသ့ၣ်စီၤကျံစီၤလီၤ.

၃၂. **သ့ၣ်စီၤဘါစီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကိးသ့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလှာ်နူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်စီၤဘါစီၤလီၤ. ကိၢ်တဘ့ၣ်ဘ့ၣ်အိၣ်ဒီးသ့ၣ်စီၤဘါစီၤအါကၢ.

၃၃. **ကရူ့ၢ်သ့ၣ်သဲၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိဂဲၤလၢဟံၣ်ဖိခိၣ်အါဂၤဒီးပစံးလၢဂဲၤကရူ့ၢ်သ့ၣ်သဲၣ်လီၤ. ပှၤကညီဖိဂဲၤကရူ့ၢ်သ့ၣ်သဲၣ်စခိၣ်တယူၤနးကၢ.

၃၄. **ကျိသ့ၣ်မံအိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဝဲာ်ထိၣ်သကွံသၣ်ဒီးပသ့ၣ်မံနူၣ်ပစံးလၢကျိသ့ၣ်မံအိၣ်သကွံလီၤ. ကျိသ့ၣ်မံအိၣ်သကွံတကူ့ၢ်. ခွါစီၜါ.

၃၅. **ရှသ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဟ်တၢ်လၢတဒၢမ့ၢ်ဂူၤ. ပအိၣ်လၢတဒၢမ့ၢ်ဂူၤ. ပစံးလၢဟ်ရှသ့ၣ်. အိၣ်ရှသ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ်ရှသ့ၣ်ဃဲာ်တဘ့ၣ်စဃုစတထံၣ်ဘၣ်. ပှၤတဂၤအိၣ်ရှသ့ၣ်ဒီးစဃုတဘၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢခိးသ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၆. **အှသ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်နူၣ်ပအှကသ့ၣ်ခုၣ်လီၤဒီးပစံးလၢအှသ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအှသ့ၣ်အှသွါလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မ့ၤကိၢ်ဒီးအှသ့ၣ်ဝဲလီၤ.

၁. **သ့** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ကတိၤတၢ်ဘၣ်ဒီးအဂ့ၢ်ဒီးအကျိၤဒီးတဩှူးတကမၣ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢသ့လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်သ့ကိးမံၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်သ့ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဘၣ်လီၤ.

၂. **သ့** နူၣ်မ့ၢ်ပမံၤစိတၢ်လၢထံဒီးပစံးလၢသ့လီၤ. ပှၤတဂၤသ့စုဝံၤဒီးအိၣ်မ့ၤလီၤ. ထိရိၤပမၤကဆိုတၢ်လၢထံနူၣ်ပစံးလၢသ့ခဲလာ်လီၤ. သ့စိသ့ကွံာ်. သ့သပှၢစံးဝဲလီၤ.

၃. **သ့** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်အသၣ်သကျိၤလၢအခိၣ်မိၣ်နူၣ်ပကိးလၢသ့လီၤ. ဒီးသ့နူၣ်အိၣ်သၢကလုာ်လီၤ. သ့အီၣ်. သ့သိၣ်ဖိၣ်. သ့ဖၣ်တ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့သၢကလှာ်လီၤ.

၄. **သ့ကပှၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤကဆိုပလီပူၤဒီးပကျၢ်ကျှာ်ပလီနူၣ်ပစံးလၢပသ့ကပှၢပလီပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ကပှၢသ့ကပှၤလီၤ.

၅. **သ့ကွံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤကဆိုကွံာ်တၢ်လၢထံဒီးပစံးလၢသ့ကွံာ်လီၤ. နခိၣ်ဘၣ်အၢလၢကပ်ာ်နူၣ်သ့ကွံာ်တကူ့ၢ်. သ့ကွံာ်လီခီပူၤတကူ့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ကွံာ်လဲးကွံာ်လီၤ.

၆. **သ့ကွံာ်တၢ်ဒဲးဘး** နူၣ်မ့ၢ်ပပဒ့ၣ်ဟးဆှဲးတၢ်ဒဲးဘးဒီးပဒီးနူၢ်သးစိဆှံလၢပသးကံၢ်ပူၤဒီးပပလီၢ်ပသးနူၣ်ပစံးလၢပသ့ကွံာ်တၢ်ဒဲးဘးလီၤ. ဒီးပဒီးနူၢ်တၢ်စိတၢ်ဆှံလၢကစၢ်ယ့ၣ်ရှူးဒီးသံအသးလၢပယိဒီးလူလီၤဂၢ်လီၤအသွံၣ်အထံနူၣ်လၢပတၢ်ဒဲးဘးအယိဒီးပဆိကမိၣ်အဘျုးနူၣ်ပကီၤပသးပပဒ့ၣ်ဟးဆှဲးတၢ်ဒဲးဘးဒီးပစံးလၢကစၢ်ယ့ၣ်ရှူးသ့ကွံာ်ပတၢ်ဒဲးဘးလီၤ.

၈. **သ့ဃၢ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ဒိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢသ့အိၣ်ဒီးဖိဒီးမါဒီးဟံၣ်ဒီးယိနူၣ်ပစံးလၢသ့ဒိၣ်သ့ဃၢလီၤ.

၉. **သ့စံၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဖိမ့ၤဒီးပသ့ကဆိုဟ့ဒီးပစံၢ်ဖြူးဖြူးဒီးပစံးလၢပသ့စံၢ်မ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤဖိမ့ၤဒီးသ့စံၢ်ဟ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့စံၢ်သ့လဲးလီၤ.

၁၀. **သ့စု** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤကဆိုပစုလၢထံဒီးပစံးလၢသ့စုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့စုသ့ခီၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မ့ၤဝံၤသ့စုသ့ခီၣ်ဒီးလဲၤတၢ်လီၤ.

၁၁. **သ့စိ** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပမၤကဆိုတၢ်လၢထံတမံၤလၢ်လၢ်နူၣ်ပစံးလၢသ့စိလီၤ. သ့စိကွံာ်သပၢၤပူၤနူၣ်ပကဖိအိၣ်မ့ၤလၢအပူၤလီၤ.

၁၂. **သ့တနံၤကျၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်တနံၤလၢဂီၤတၢ်ခံးဒီးပစံးလၢသ့တနံၤကျၢၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်သ့တနံၤကျၢၤဟဲကူၤလၢတၢ်ခံးလီၤ.

၁၃. **သ့တ့ၢ်ကွံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသ့တၢ်လၢထံဒီးပစံးလၢသ့တ့ၢ်ကွံာ်တစုစုလီၤ.

၁၄. **သ့ထံ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤစုလီၢ်ထူးခိၣ်လီၢ်တိၤနူၣ်ပစံးလၢပှၤသ့ထံလီၤ. ပှၤသ့ထံအိၣ်ဒီးအစုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်ကျိၣ်စီၤစ့စီၤအါမးလီၤ.

၁၅. **သ့ထူး** နူၣ်မ့ၢ်ပသ့တြူၢ်ကွံာ်တၢ်အဃံၣ်အယူးနူၣ်ပစံးလၢသ့ထူးလီၤ. သ့ထူးကွံာ်မ့ၣ်ဒၢနူၣ်လၢထံတကူ့ၢ်. သ့ထူးလီၤဃိခိၣ်လၢတၢ်ကံးညာ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၆. **သ့ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤတၢ်သ့ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသ့ထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသိၣ်လံာ်သ့ထိၣ်လံတစဲးစဲးဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ထိၣ်ဘၣ်ထိၣ်လီၤ.

၁၇. **သ့ဒိၣ်သ့ဃၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသ့အိၣ်ဒီးဟံၣ်ဒီးယိဒီးဖိဒီးမါဒီးပစံးလၢသ့ဒိၣ်သ့ဃၢလီၤ. ပှၤကညီတဂၤသ့ဒိၣ်သ့ဃၢဒီးနူၢ်အမါလီၤ.

၁၈. **သ့နူၤ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်နိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆိကမိၣ်ထိၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်နူၤသ့ၣ်နိၣ်လီၤ. သ့နူၤထိၣ်သ့ၣ်နိၣ်ထိၣ်ကူၤနသးဒီးဘါကူၤယွၤတကူ့ၢ်.

၁၉. သ့နဲာ်သ့ဒီး နဉ်မ့ၢ်ပှၤမၤတၢ်သ့ဒိဉ်ထိဉ်ဒိဉ်ထိဉ်ဒီးပစံးလၢမၤတၢ်သ့နဲာ်သ့ဒီးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်သ့နဲာ်သ့ဒီးသ့နဲာ်သ့ဒီးလီၤ.

၂၀. သ့နီဉ် နဉ်မ့ၢ်ပဆိကမိဉ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢသ့ဉ်နီဉ်လီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢသ့နူၤသ့နီဉ်လီၤ. သ့ဉ်နီဉ်ထိဉ်ကွၤကစၢ်ယှဉ်ရှးတၢ်သံအသးလၢနယိတက့ၢ်.

၂၁. သ့ဘဉ် နဉ်မ့ၢ်ပကီးသ့ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢသ့ဘဉ်လီၤ. ပှၤလၢသ့ဘဉ်တဖဉ်နဉ်မၤတၢ်သ့ကီးမံၤဒဲးလီၤ.

၂၂. သ့လီၢ် နဉ်မ့ၢ်ယိၤတကလှာ်တမ့ၢ်ဘဉ်ယိၤနီၢ်နီၢ်ဘဉ်ပကီးလၢသ့လီၢ်လီၤ. သ့လီၢ်နဉ်အိဉ်လၢယိၤကျါဒီးကတိၤတၢ်ဒ် ယိၤအသိးလီၤ.

၂၃. သ့သ့တနံၤ နဉ်မ့ၢ်မုၢ်တနံၤဘဉ်တနံၤနဉ်ပစံးလၢသ့သ့တနံၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်သ့သ့တနံၤဒီးတၢ်တဘှံးဘဉ်အသးဘဉ်.

၂၄. သ့သ့တသ့ နဉ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်သ့တစဲးစဲးတသ့ဘဉ်တစဲးစဲးနဉ်ပစံးလၢသ့သ့တသ့လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်သ့သ့တသ့ဒီးမၤဝဲလီၤ.

၂၅. စ့သ့ နဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢအလဲၤမၤတၢ်သ့တဖဉ်နဉ်ပစံးလၢပှၤစ့သ့လီၤ. ပှၤလၢမၤတၢ်မၤဘဉ်ဃးဒီးတၢ်မၤလၢအကီနဉ်မၤဝဲမ့ၢ်သ့ဒီးပစံးလၢပှၤစ့သ့လီၤ.

၂၆. တၢ်သ့ နဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢမၤတၢ်လၢအလီၤဆီတဖဉ် သ့ဝဲဒီးပစံးလၢတၢ်သ့ လီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢတၢ်သ့တၢ်ဘဉ် လီၤ. တၢ်သ့မ့ၢ်ယွၤတၢ်ဘဉ်မ့ၢ်ယွၤနဉ်ဂုၤလၢပစူၢ်အီၤနာ်အီၤလီၤ.

၂၇. ထံဉ်သ့ နဉ်မ့ၢ်ပစံးပထံဉ်တၢ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢထံဉ်သ့လီၤ. နစံးတၢ်နဉ်စတထံဉ်တသ့ဘဉ်ယါဘဉ်. မ့ၢ်နထံဉ်သ့မနၤလဲဉ်.

၂၈. နၢ်သ့ နဉ်မ့ၢ်နၢ်ဟူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သိဉ်နာ်ဘဉ်လၢပနၢ်ဒီးဟူဘဉ်ပနၢ်နဉ်ပစံးဒီး အဆိလၢနၢ်ဟူနၢ်သ့လီၤ. ပှၤတဂၤစံးဝဲလၢတၢ်သိဉ်နဉ်စတနၢ်ဟူနၢ်သ့ဘဉ်ယါဘဉ်.

၂၉. နၢသ့ နဉ်မ့ၢ်နၢအ့ဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်အ့ဉ်နၢဝဲနဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢနၢအ့ဉ်နၢသ့လီၤ. တၢ်ညဉ်အ့ဉ်နၢအ့ဉ်နၢသ့နးကၤ.

၃၀. ပှၤကွဲးလံာ်သ့ နဉ်မ့ၢ်ပှၤမၤစရီအသး နဉ် ပစံးလၢ ပှၤကွဲးလံာ်သ့လီၤ. ပှၤကွဲးလံာ်သ့နဉ်ကွဲးလံာ်လၢရှ့ပူၤလီၤ.

၃၁. ပှၤသ့ကတိၤ နဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢကတိၤတၢ်ဒီးပှၤဂၤမၤတဃဉ်ဘဉ်နဉ်ပစံးလၢပှၤသ့ကတိၤလီၤ. ပှၤသ့ကတိၤနဉ်ကတိၤတၢ်ပှၤဂၤမၤတဃဉ်ဘဉ်လီၤ.

၃၂. ဖုသ့နီဉ် မ့ၢ်ပမံပဂဲၤဆၢထၢဉ်ဒီးပစံးလၢပဖုသ့နီဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဖုသံနီဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤမံဒီးဖုသ့နီဉ်ဒီးပျံၢ်အမဲာ်လီၤ.

၃၃. ဘဉ်သ့ နဉ်မ့ၢ်ဘဉ်စိဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဘဉ်ဒီးထဲအ့စပြုနဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘဉ်စိဉ်ဘဉ်သ့လီၤ.

၃၄. မၤသ့ နဉ်မ့ၢ်ထိရိၤပမၤတၢ်သ့တမံၤဒီးပစံးလၢပမၤသ့ခဲလာာ်လီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢမၤသ့မၤဘဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမၤတၢ်သ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၅. အးသ့ နဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢဆိကမိဉ်တၢ်ဘျုးဝံသးစူၤ တၢ်ကဲဒီးပစံးလၢသးသ့လီၤ. ပှၤလၢအသးသ့ဝဲနဉ်ဝံသးစူၤတၢ်ကဲဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်ဘဉ်သးသ့လီၤ.

၁. သုးဘဉ် နဉ်မ့ၢ်ဟိၣ်ကီးသဲးသဉ်လၢသုးသဉ်ဒီးမ့ၢ်ဟိၣ်အကလုၢ်လီၤ.

၁. သ့ဉ် နဉ်မ့ၢ်တၢ်ထံးလၢခဲထိဉ်လၢဟိဉ်ခိဉ်ချၢလၢတမ့ၢ်ဘဉ်နီဉ်ဒီးဘုနဉ်ပကီးလၢသ့ဉ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်စီၤဝဉ်စီၤလီၤ. သ့ဉ်နဉ်ခဲထိဉ်လၢဟိဉ်ခိဉ်ချၢသကုၤဆးဒးဒီးအိဉ်ဝဲအကလှာ်ကလှာ်လီၤ. ဒီးအိဉ်သကုၤဟိဉ်ခိဉ်ချၢလီၤ.

၂. သ့ဉ် နဉ်မ့ၢ်ပကထံဉ်လိာ်ပသးတပှၤယီဒီးပမၤလိာ်လိာ်ပသးနဉ်ပစံးလၢပသ့ဉ်လိာ်ပသးလီၤ. ပှၤခံဂၤသါကလဲၤတၢ်ဒီးသ့ဉ်လိာ်အသးလၢကျဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်လိာ်ဟ်လိာ်လီၤ.

၃. သ့ဉ် နဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဂီၤယှတဖဉ်နဉ်ပစံးလၢသ့ဉ်လီၤ. ဆိသ့ဉ်နဉ်ဂီၤတစဲးစဲးလီၤ. ထွံဉ်နဉ်ဂီၤတစဲးစဲးလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢဂီၤတစဲးစဲးနဉ်ပစံးလၢသ့ဉ်ခဲလာာ်လီၤ.

၄. သ့ဉ်ကဘဉ် နဉ်မ့ၢ်ဒ်သ့ဉ်ကဘိဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ဉ်ကျၣ်လီၤကလဲဝဲနဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်ကဘိဉ်သ့ဉ်ကဘဉ်လီၤ.

၅. သ့ဉ်ကဘိဉ် နဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ကျၣ်ဝဉ်ကျၣ်လီၤကလဲဝဲနဉ်ပစံးလၢသ့ဉ်ကဘိဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်ကဘိဉ်သ့ဉ်ကဘဉ်လီၤ. သ့ဉ်ကဘိဉ်နဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ကျၣ်ဝဉ်ကျၣ်လီၤကလဲဝဲနဉ်လီၤ. သ့ဉ်ကဘိဉ်နဉ်တလၢၤကျိဉ်ကျဲဒီးယိသိအသိးဒီးဘိဉ်ဝဲလၢတွဲလဘိလီၤ.

၆. သ့ဉ်ကဘျံးလာ် နဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ဖံးလာ်နဉ်ပကီးလၢသ့ဉ်ကဘျံးလာ်လီၤ. သ့ဉ်ကဘျံးလာ်အိးထိဉ်အသးဒီးတၢ်ဖိတၢ်ယၢ်နာ်အိဉ်လၢအပူၤနဉ်လီၤ.

၇. သ့ဉ်ကဘျူး နဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ဖံးအယှာ်အယါၤနဉ်ပစံးလၢသ့ဉ်ဖံးကဘျူးလီၤ. ဒီးပ စံးလၢသ့ဉ်သ ဘျူးစ့ၢ်ကီးလီၤ. သ့ဉ်ကဘျူးနဉ်ပဆိဉ်ကဲၤလၢမှဉ်လီၤ.

၈. သ့ဉ်ကမိာ် နဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ကွၢ်လိဉ်အိဉ်စိထိဉ် လၢအကမိာ်ဖးဖိဒီးပစံးလၢသ့ဉ်ကမိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်ကမိာ်ဝဉ်ကမိာ်, သ့ဉ်ကမိာ်သ့ဉ်ကမာ်လီၤ. သ့ဉ်နဉ်ကမိာ်ကမာ်အိဉ်တနီၤနီၤလီၤ.

၉. သ့ဉ်ကမျိ နဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ကၢ်အဒ့တတုၤလီၤဘဉ်နဉ်ပစံးလၢသ့ဉ်ကမျိလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ဉ်တမျိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤထိဉ်အိဉ်လၢသ့ဉ်ကမျိအခိဉ်စံးဝဲဒဉ်.

၁၀. သ့ဉ်ကရ့ နဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ဒ့လၢအလဉ်တအိဉ်ဘဉ်ယှဝဲနဉ်ပစံးလၢသ့ဉ်ကရ့လီၤ. သ့ဉ်ကရ့နဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ဒ့ယှဒီးအလဉ်တအိဉ်ဘဉ်နဉ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢသ့ဉ်စရ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. သ့ဉ်ကရ့လၢခုးနဉ်အါမးလီၤ.

၁၁. သ့ဉ်ကၤမိဉ် နဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢအတမၤဘဉ်တၢ်ဒီးအိဉ်ဘဉ်တစိၤဝဲနဉ် ပစံးလၢသ့ဉ်ကၤမိဉ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤတမၤဘဉ်တၢ်ဒီးအိဉ်တၢ်လၢပှၤဂၤအသိးနဉ်ပစံးလၢသ့ဉ်ကၤမိဉ်လီၤ.

၁၂. သ့ဉ်ကျူးကျိ နဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ကွာ်လာ်နဉ်ပစံးလၢသ့ဉ်ကျူးကျိလီၤ.

၁၃. သ့ဉ်ကျိ နဉ်ပှၤကညီဟိာ်မုဉ်မၤနၢ်ဒံးလၢသ့ဉ်လဲသ့ကယါတဲၢ်ဒီးကီးဝဲလၢသ့ဉ်ကျိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ဉ်တၢ်သ့ဉ်ကျိလီၤ. ပှၤကညီဟိာ်မုဉ်နဉ်တုၤအမုဉ်ကနီၤဒီးဒံးထဲသ့ဉ်ကျိလီၤ.

၁၄. သ့ဉ်ခဉ်စီၤလီၤပူ No. 148.- ၁၄၈ မတၤတကၢဒီပှၢ်ဖဲၢ်ခွါခံဂၤအဖံကွၢ်ဖိဉ်ယဲကူၤအီၤဒိဉ်ထိဉ်ဝဲဝဲာ်လှၢ်လီၤအသးလၢခ့လီၤ. အဝဲခံဂၤနဉ်ဆူဉ်ဒီးခ့ချ့ဒီးလိပှၤဂီၢ်မ့ၢ်သးဟ့အီၤလီၤ. အဝဲၢ်တ

ဂၤနၣ်နူၢ်အမါ, ပကညီၤလၢယၢ်ယၢၢ်ဟဲစံးဝဲ ခွါစီၤဓၢနမ့ၢ် ကျိၤလုၣ်လီၤနသးလၢထွံၣ်နၣ်နကဆူၣ်နၢ်နလီၢ်လီၤ. နၥ်ပှၤနၣ်အကလုၢ်ဒီးကျိၤလုၣ်လီၤအသးလၢထွံၣ်နၣ်လီၤ. အနၣ်တစုဒီးဃုၢ်တကဲဟးတကဲဘၣ်ဒီးဟးဂွာ်ဟးဂီၤကွံာ်ဝဲလီၤ. အပုၢ်တဂၤအိၣ်တမုာ်ဘၣ်စံးအဖံ,ဖံဓၢနဆီဖါတဘ့ၣ်နၣ်ဟ့ၣ်ယၢမီၤ. အဖံစံးနကမၤမနုၤလဲၣ်ဓၢအိၣ်လီၤ. ဖံဓၢ, ဒီးဟ့ၣ်အလံၤနၣ်လီၤ. ဒီးအလံၤမၤသံဝဲဝံၤဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. ထံၣ်ဝဲအလုၤလၢအခိၣ်တအိပူၤနၣ်လီၤ. ဆီအလုၤနၣ်ကြၢာ်ထိၣ်ဝဲလၢအခိၣ်ဘိၣ်လၢ်ဆီအလုၤနၣ် နၥ်ဝဲဆူပှၤကညီအခိၣ်အိပူၤနၣ်လီၤ. အိၣ်ဆီနၣ်ဝံၤဒီးဃုၢ်ထိၣ်ဆူဘျိၣ်ပူၤကတိၤထိၣ်တၢ်လီၤ.

အိၣ်တၢ်လၢရှ့ၣ်နၣ်အဖိၥ်မုၣ်တဂၤလၢ်လၢ်ဟဲလူၤမးဖိၥ်ခွါနၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ပှၤနၣ်အမံၤမ့ၢ်သ့ၣ်ခၣ်စီၤလီၤလီၤ. စံၣ်လီၤကွံာ်ဆူကိၥ်လၥ်ဒ့လီၤ. ကယါဖိၥ်မုၣ်တဂၤလူၤပှၤနၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. အစုဒ့ၣ်တခီတခီဖိၥ်မုၣ်သၢဆံသၢဆံလီၤ.တဖှံးထိၣ်ဆူလၢၢ်မုၢ်ခံလီၤ. ကယါဖိၥ်မုၣ်လံၤဖိၥ်မုၣ်ပှၢ်တဂၤလၢ်လၢ်အိၣ်လီၤတဲၥ်ဝဲလၢၢ်မုၢ်ခိၣ်ထံးနၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. အဝဲလဲၤကီးကူၤအီၤတနွၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ခၣ်စီၤလီၤအကလုၢ် အိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဆိၣ်မ့ၢ်ထူတၢ်နၣ် စကအီးအခၣ်တုၤအကတၢၢ်ဂ့ၢ်သၢဘိဓးလီၤ. ကယါဆိၣ် ဘၣ်သ့ၣ်ခၣ်စီၤလီၤနၣ်သ့ၣ်ခၣ်စီၤလီၤအီးအခၣ်ကတၢၢ်တ့ၢ်ဂ့ၢ်ယိခံဘိဒီးတကၠာ်လီၤ. ဖိၥ်မုၣ်တဂၤသ့ၣ်ခၣ်စီၤလီၤနၣ်သုမၤယီၤနၣ်တသံဘၣ် သ့ၣ်ခၣ်စီၤလီၤနၣ်အိၣ်ထဲထိၣ်ဖျဲလီၤ. တၢ်လၢသ့ၣ်ခၣ်စီၤလီၤနၣ်မးဘဲကဓးဒီးကသံလီၤ.

လဲၤငါဟ့ၣ်ဘဲနၣ်လၢၥ်စ့တဖိၢ်လီၤ. ဘဲနၣ်ကတိၤထိၣ်တၢ်တုၤမ့ၢ်စဓးဒီးကသံလီၤ. ယဓိၢ်စကသံစကီးလီၤ. ဘဲဆုၣ်ထိၣ်ဘဲတထံၣ်ဘၣ်ဖိၥ်မုၣ်တဂၤနၣ်လဲၤပူၤဒီးထိၣ်ဖျဲဒီးသ့ၣ်ခၣ်စီၤလီၤဟဲလီၤကွၢ်အီၤလီၤ. ကွၢ်ဝဲမ့ၢ်လၢပှၤကညီဒီးကူၤထိၣ်ကူၤဝဲလီၤ. ဘဲကွၢ်နိၣ်အလီၢ်ဘဲဆုၣ်ထိၣ်ထံၣ်ထိၣ်ဝဲအခိၣ်မုၢ်ဒိၣ်တဘိဘဲစံးဝဲစကဓးလီၤ. ခိးယၤယီၤဂ့ၤတကၠၢ်ဘဲဖုၣ်ထိၣ်အရျဲဘဲဓးထိၣ်ဘးဒီးဘဲစံးဝဲဘၣ်လံစံးဝဲဘၣ်လံစံးဝဲတချူးလၢၢဘၣ်ဒီး ဟဲလီၤ အိးဘဲအခၣ်လီၤ. ပှၤကညီတထံၣ်ဘၣ်. ပှၤကညီထံၣ်ကဒါလၢအကူၤထိၣ်တခီလီၤ. ကွၢ်ယီၤဘဲနၣ်ဓိၢ်အခၣ်တအိၣ်လၢၢဘၣ်ဘဲနၣ်သံဝဲဆူၣ်စယီၤလီၤ.

သ့ၣ်ခၣ်စီၤလီၤဘဲခးသံ ဖိသၣ်ဓိၤသါကမၤထွဲ
သံၣ်မါဟီၣ်ကီးယီၤထိၣ်ဖျဲ တဲၥ်စီၤဆဲအလီၢ်တကဲ
သ့ၣ်ခၣ်စီၤလီၤဘဲဓးဒီး ထံကဟးဂီၤဟီၣ်ခိၣ်ဂဲၤ
သံၣ်မါဟီၣ်ကီးယီၤထိၣ်သိး ကိၢ်ကဟးဂီၤဟီၣ်ခိၣ်ဂဲၤ
ပမုံၤလၢပျၢမ့ၢ်စီၤဆဲ ဟ်လီၤခိၣ်ကုာ်ခိၣ်ကုာ်လဲၤ
ပပှၢ်လၢပျၢမ့ၢ်စီၤဆဲ ဟ်လီၤစိးကုစိးကုလဲၤ
အိၣ်မိၢ်ဂၢ်ဆၢမိၢ်ဂၢ်ဟဲ ထံကထိၣ်ကလုာ်ကကဲၤ
အိၣ်မါယဲဆၢမါယဲဟဲ ထိၣ်ကူၢ်ရးပူၤဘိကိၢ်ဆဲ

၁၆.သ့ၣ်ခိး နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ညါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပနၢ်ပၢၢ်သးဖးတၢ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ညါသ့ၣ်ခိးလီၤ.

၁၇.သ့ၣ်ခိၣ်ဆၢၣ် နၣ်မ့ၢ်ပကူာ်သ့ၣ်ကၢ်ဒီးအခိၣ်ထံးအိၣ်လီၤတဲၥ်တကူာ်လၢအိၣ်ဆၢထၢၣ်နၣ်ဖုၣ်ကြီးဒီးပကီးလၢသ့ၣ်ခိၣ်ဆၢၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ခိၣ်ဆၢၣ်ဝၣ်နါစ့ၤလီၤ.

၁၈.သ့ၣ်ခိၣ်ထံး နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢအဂံၢ်ခိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အကတိၢ်နၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ခိၣ်ထံးလီၤ. ဟ်လီၤကွါလၢသ့ၣ်ခိၣ်ထံးနၣ်ပကကူာ်သ့ၣ်လီၤ.

၁၉.သ့ၣ်ဂီၤ နၣ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်တကလုာ်အိၣ်ဒီးအဆုၣ်ဒီးအလဲဂီၤဝဲနၣ်ပကီးလၢသ့ၣ်ဂီၤလီၤ. ဒီးတလၢၢမၤဆါအလဲနၣ်ဒီးနၢ်အပှၤလီၤ. ဒီးပှၤတကလုာ်ဒၣ်ဖိဂီၤတၢ်လၢသ့ၣ်ဂီၤအလဲနၣ်ပှၤဝဲအပှၤဒိၣ်မးလီၤ.

၂၀.သ့ၣ်ဂီၤထိၣ် နၣ်မ့ၢ်ပမၤထိၣ်ဓိၤနိၢ်ခိၣ်လၢသ့ၣ်ဂီၤထံးနၣ်လၢပကကူာ်သ့ၣ်ပကအိၣ်အဂိၢ်ဒီးပကီးလၢသ့ၣ်ဂီၤထိၣ်လီၤ. သ့ၣ်နၣ်ပကူာ်လၢအခိၣ်ထံးတကၢ်ဘၣ်ဒီးပကူာ်လၢသ့ၣ်ဂီၤထိၣ်အခိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဂီၤဘ့ၣ်သ့ၣ်ဂီၤထိၣ်လီၤ.

၂၁.သ့ၣ်ဃး နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢအုၣ်ကျၣ်ဝဲနၣ်ပကီးလၢသ့ၣ်ဃးလီၤ. သ့ၣ်ကျၣ်လၢတလီၤကဘိၣ်ဖးဘၣ်နၣ်ပကီးလၢသ့ၣ်ဃးလီၤ. ပကီးလၢသ့ၣ်ဃးသံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဃးဝၣ်ဃးလီၤလဲၤယီးသ့ၣ်ဃးနၣ်ပကမၤသ့ၣ်မုၣ်ကျၢၢ်လီၤ.

၂၂.သ့ၣ်ယံၣ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်လၢပှၢ်ကျါအကလုာ်ကလုာ်နၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ယံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ယံၣ်ဝၣ်စၢလီၤ. ပှၢ်ကျါနၣ်သ့ၣ်ယံၣ်ဝၣ်စၢအါကၢ.

၂၃.သ့ၣ်ယံၣ်ကြီၤ နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်လီၤစဲၤလၢသ့ၣ်ဖးထီအခံတုၤလီၤလၢကိၥ်ဒ့နၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ယံၣ်ကြီၤလီၤ. သ့ၣ်ယံၣ်ကြီၤနၣ်ပှၤကညီဖဲၥ်တဲၥ်ဒီးထိၣ်ဝးအသးလၢအလီၤလီၤ.

၂၄.သ့ၣ်ယံၣ် နၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ခီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆဲတၢ်တကလုာ်လၢဘၣ်ဆဲးတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒ်ပဆဲးတၢ်အသိးနၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ယံၣ်ဝၣ်ခီ ပစံးဒီးအဆိဒ်နၣ်လီၤ.

၂၅.သ့ၣ်စကှၤ နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့ကြၢ်လၢပဒိၣ်တဲၥ်ဖှ့ၣ်ထိဒီးပကွးတၢ်နၣ်ပကီးလၢသ့ၣ်စကှၤလီၤ. မၤနၢ်သ့ၣ်စကှၤဒီးကွးကွံာ်စဃိးစယၥ်တကၠၢ်.

၂၆.သ့ၣ်စရီၤ နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်သကူၢ်အဂံၢ်စခ့ထိၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်ကၢ်အဒ့တမျိထိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကီးလၢသ့ၣ်စရီၤလီၤ. သ့ၣ်စရီၤအိၣ်လၢခုးလၢပကူာ်ဒီးအဒ့တမျိထိၣ်အါဒ့နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်စရီၤလီၤ.

၂၇.သ့ၣ်စိး နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကတၢၢ်အနါစ့ၤစၢ်ဝဲဒီးပကီးလၢသ့ၣ်စိးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်စိးဝၣ်နါလီၤ. တၤအုးတၤသွံၣ်အိၣ်သ့ၣ်စိးစၢ်ဓိၤနၣ်လီၤ.

၂၈.သ့ၣ်ဆို နၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ကသါဘၣ်သ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်ဃုထိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ဆိုလီၤ. မ့ၣ်ကသါဘၣ်သ့ၣ်ဆိုနးကၢ. ပကီးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဆိုသ့ၣ်ဆှါလီၤ.

၂၉.သ့ၣ်ညါ နၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ပၢၢ်သးဖးတၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤထိရိၤတမံၤဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ညါလီၤ. တၢ်အဂ့ၢ်အဖိၢ်နၣ်စသ့ၣ်ညါလၢာ်လှၤတကၠၢ်လီၤ. ထံထိၣ်ထံလီၤအဂ့ၢ်နၣ်စသ့ၣ်ညါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ညါသ့ၣ်ခိးလီၤ. ပစံးလၢသ့ၣ်ညါနၢ်ဟ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၀.သ့ၣ်တၢ် နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့ဖးဒ့ခံဒ့အခိၣ်တဲးအကဆူးနၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်တၢ်လီၤ. သ့ၣ်ဒ့ခံဒ့အကဆူးနၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်တၢ်ဆူးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ကြၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤနၢ်သ့ၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ထိၣ်ဟံၣ်လၢသ့ၣ်တၢ်လီၤ.

၃၁. သ့ၣ်တၢၢ် နၣ်မ့ၢ်ကျိၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီမၤနၢ်ဒံးလၢ

သ့ၣ်

သ့ၣ်လဲဒီးကီးဝဲဒီးအဆိလၢသ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ကျိလီၤ.

၃၂. သ့ၣ်တၢၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပလၢၣ်လီၤသ့ၣ်တဘိဒီးပစံးလၢသ့ၣ်တၢၣ်လီၤ. ပှၤတကၤလၢၣ်လီၤသ့ၣ်တၢၣ်တကျိၣ်ဒီးစၢထိၣ်ပျံၤလၢအလီၤလီၤ.

၃၃. သ့ၣ်တှၤ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ပှၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်အိပှၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ပှၤသ့ၣ်တှၤလီၤ.

၃၄. သ့ၣ်ထံး န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ထူၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ထံးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်မိၢ်ပှၢ်န့ၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်ထံးလီၤ. သ့ၣ်ဒ့မဲထိၣ်လၢသ့ၣ်ထံးလီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ထူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၅. သ့ၣ်ထီး န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ခိၣ်ဆၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ထီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ထီးဝၣ်နါလီၤ. သုကလီၤယံၤဘၣ်ဆီးဘၣ်ဖုးလၢသ့ၣ်ထီးဝၣ်နါဘၣ်ဖုးလီၤ.

၃၆. သ့ၣ်ထီးသူ န့ၣ်မ့ၢ်ပတဲးခုးဝံၤအကတိၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ထီးသူလီၤ. တ့ၤသ့ၣ်ထီးသူဒီးပသူၣ်တၢ်ဖှးတၢ်လီၤ.

၃၇. သ့ၣ်ဒ့ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒဲးဆၣ်မဲထိၣ်လၢအထံးကဗိၣ်ကပၤန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ဒ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဒ့သၣ်ခိလီၤ. သ့ၣ်တထံးအဒ့အါကၢ.

၃၈. သ့ၣ်ဒ့ကျၢၢ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့လၢအဒိၣ်ကတၢၢ်တဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်ဒ့ကျၢၢ်လီၤ. သ့ၣ်ဒ့ကျၢၢ်န့ၣ်အဒ့လၢပြံတဖၣ်န့ၣ်ခဲထိၣ်လၢအလီၤလီၤ. တၢသွံၣ်ဆှၣ်နီၤလၢသ့ၣ်ဒ့ကျၢၢ်ခိၣ်လီၤ.

၃၉. သ့ၣ်ဒီကျိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒီဘိန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ဒီကျိၣ်လီၤ. သ့ၣ်ဒီကျိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တဘိလၢသၣ်လၢခံဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဒီကျိၣ်လီၤ. ပှၤတကၤလဲၤဗၢ်သ့ၣ်ဒီကျိၣ်ဒီးဟဲက့ၤယီးဝဲဒီးမၤဟံၣ်ထူၣ်လီၤ.

၄၀. သ့ၣ်နါဆှၣ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ထုးလီၤဘျုဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်နါဆှၣ်လီၤ. သ့ၣ်တနီၤနီၤအိၣ်ဒီးအနါဆှၣ်လီၤ.

၄၁. သ့ၣ်နံၤဖးသီ န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ပကထံၣ်လိာ်ဘၣ်ပသးအခါဖဲအံၤဖဲနၤန့ၣ်ပမၤလိာ်ပှၤဂၤဒီးပစံးလၢသ့ၣ်နံၤဖးသီလီၤ.

၄၂. သ့ၣ်နိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိကမိၣ်ထိၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်နိၣ်လီၤ. ပှၤတကၤသးပှၤနိၣ်တၢ်ဒီးသ့ၣ်နိၣ်ထိၣ်က့ၤဝဲလီၤ.

၄၃. သ့ၣ်ပဒၢ န့ၣ်မ့ၢ်ပကူာ်သ့ၣ်ကၢ်ဒီးအဖိမဲထိၣ်တရံးအခိၣ်ဆၢၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ပဒၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ပဒၢသ့ၣ်ပဒါလီၤ. သ့ၣ်ပဒၢမဲထိၣ်တရံးသ့ၣ်ခိၣ်ဆၢၣ်အသရၣ်လီၤ.

၄၄. သ့ၣ်ပၢ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သပှၢ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်အီးဖးဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသ့ၣ်ပၢ်သ့ၣ်ဖးလီၤ.

၄၅. သ့ၣ်ပှၤ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်အိပှၤန့ၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်ပှၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ပှၤသ့ၣ်တှၤလီၤ. ကွဲတဒၢနုာ်လၢသ့ၣ်ပှၤဒီးမၤထိၣ်အဒၢလီၤ.

၄၆. သ့ၣ်ပျိၢ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒၢကူအဖိခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ပျိၢ်လီၤ. သ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒၢကူလၢအဒၢကူအဖိခိၣ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ပျိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ပျိၢ်ခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၇. သ့ၣ်ဖး န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်သလဲၤသပှၢ်လီၤကလဲဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဖးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ပၢ်သ့ၣ်ဖးလီၤ. သပၢၤတဖျၢၣ်လီၤတဲာ်ဒီးသ့ၣ်ဖးဝဲလီၤ. ထိရိၤတၢ်သ့ၣ်ဖးန့ၣ်မ့ၢ်ပှၢ်သလဲၤ, အီးဖး, ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဖးခဲလၢာ်လီၤ. သ့ၣ်တကျိၤစဖးဒီးသ့ၣ်ဖး ကွါကွါလီၤ.

၄၈. သ့ၣ်ဖံး န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဘ့ၣ်သ့ၣ်ကုန့ၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်ဖံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဖံးဝၣ်ကုလီၤ. သ့ၣ်ဖံးတနီၤနီၤအိၣ်ဒီးအယှာ်အယဲၤအသဘျူးသဘှါလီၤ.

၄၉. သ့ၣ်ဖူ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကၢ်လီၤအဒီထံးန့ၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်ဖူလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဖူဝၣ်ဖိလီၤ. သ့ၣ်ဖူဝၣ်ဖိကၢ်လီၤလၢခုးန့ၣ်အါကၢ.

၅၀. သ့ၣ်ဖိ န့ၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢအဆံးတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဖိဝၣ်ဖိလီၤ. လဲၤဗၢ်န့ၢ်ယၢလၢသ့ၣ်ဖိတဘိတက့ၢ်. စကမၤမဲၤတဲၢ်ဘိလီၤ.

၅၁. သ့ၣ်ဖျၢၣ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကျူးကျိဖးဒိၣ်ထဲကံၣ်ဒၣ်ကံၣ်ဖံဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဖျၢၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဖျၢၣ်ဝၣ်စဲးလီၤ. ပှၤတဂၤယီးသ့ၣ်ဖျၢၣ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်မၤဟံၣ်သၢ.

၅၂. သ့ၣ်ဘၣ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢပှၤမၤဘူဝဲလၢလွဲးန့ၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်ဘၣ်လီၤ. ပှၤတကၤပှၤသ့ၣ်ဘၣ်ဒီးမၤတလါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဘ့ၣ်သ့ၣ်ဘၣ်လီၤ.

၅၃. သ့ၣ်ဘ့ၣ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖံးန့ၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်ဘ့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ကုလီၤ.

၅၃–၁. သ့ၣ်မူၣ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယ့လၢပဆိၣ်ကဲၤန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်မူၣ်လီၤ.

၅၃–၂. သ့ၣ်မူၣ်ကျၢၢ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢယ့ဒီးပဆိၣ်ကဲၤမၤသ့ၣ်မူၣ်လၢအဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်မူၣ်ကျၢၢ်လီၤ. သ့ၣ်မူၣ်ကျၢၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်မူၣ်လၢအဒိၣ်တဖၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်မူၣ်ကျၢၢ်ဝၣ်မူၣ်ခဲလီၤ.

၅၄. သ့ၣ်မူၣ်ခံ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်မူၣ်လၢပဆိၣ်ကဲၤဒီးအနါစှၤအိၣ်ဒီးမူၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်မူၣ်ခံလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်မူၣ်ကျူၤခံစ့ၢ်ကီးလီၤ. မၤန့ၢ်ယၤလၢသ့ၣ်မူၣ်ခံတခံတက့ၢ်. စကဖျးအိမ်ာ်လီၤ.

၅၅. သ့ၣ်မူၣ်ခီ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်မူၣ်လၢပလီၤသ့ၣ်ဖးတဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်မူၣ်ခီလီၤ. မၤန့ၢ်စသ့ၣ်မူၣ်ခီန့ၣ်စကဆိၣ်ကဲၤယဲလီၤ.

၅၆. သ့ၣ်မူၣ်ဒ့ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒ့ယ့လၢပဆိၣ်ကဲၤတဖၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်မူၣ်ဒ့လီၤ. ပှၤတကၤမၤသ့ၣ်မူၣ်ဒ့တယဲဒီးဆိၣ်ကဲၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်မူၣ်ဒ့ကွာ်မူၣ်ဒ့လီၤ.

၅၇. သ့ၣ်မူၣ်ဖး န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဖံးအယ့လၢပဆိၣ်ကဲၤတဖၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်မူၣ်ဖံးသ့ၣ်မူၣ်ဖးလီၤ.

၅၈. သ့ၣ်မူၣ်ခံ န့ၣ်မ့ၢ် သ့ၣ်ဖံးအယ့လၢ ပမၤသ့ၣ်မူၣ်ဒီး ပဆိၣ်ကဲၤ န့ၣ်ပကိးလၢသ့ၣ်မူၣ်ဖံးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢ သ့ၣ်မူၣ်ဖံးကွၣ်မူၣ်ခိလီၤ. လဲၤအီးသ့ၣ်မူၣ်ဖံးန့ၣ်ပကဆိၣ်ကဲၤတက့ၢ်.

၅၉. သ့ၣ်လၣ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဒီးပှၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်လၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လၣ်ဝၣ်ဒီးလီၤ. သ့ၣ်လၣ်လီၤလၢသ့ၣ်ခိၣ်ထံးအါမးလီၤ.

၆၀. သ့ၣ်လဲ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်အသးပှံၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်လဲလီၤ.

၆၁. သ့ၣ်လိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒ်ကထံၣ်လိာ်အသးဒီးမၤလိာ်အကလုၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်လိာ်အသးလီၤ. မူၣ်ကနီၤဖိသၣ်ခွါတ့ၤသးဒံး သိးဒီးသ့ၣ်လိာ်အသးလၢကလဲၤအိၣ်သကိးလိာ်အသးန့ၣ်ဒ်ပှၤဂၤ

သ့တသ့ၣ်ညါတဂ့ၤန့ၣ်ဟ်ခွါလဲၤဝဲဆူအအိၣ်ကစုၡလီၤ. ဒီးပှၤမ့ၢ်သါကလဲၤတၢ်ဒီးသ့ၣ်လိာ်အသးဒ်သိးကဘၣ်စုလိာ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လိာ်ဖးလိာ်လီၤ.

၆၂. **သ့ၣ်သၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိကဲလၢအဖျၢၣ်နူၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်သၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်သၣ်ဝၣ်ဖျိလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်သူၣ်သ့ၣ်သၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆၃.**သ့ၣ်သ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ယဲာ်ဟါမ်နူၣ်လဲၤယုဆူနူၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်. ဆူနူၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တက့ၢ်. သ့ၣ်လ့ၣ်ဝၣ်လ့ၣ်အဝဲနူၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဟဲဟ့ၣ်ယၢတက့ၢ်.

၆၄.**သ့ၣ်သိၣ်ဖိာ်ယိာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်မၤတၢ်တချူးဘၣ်ဒီးကွၢ်ကလွၤတၢ်ဆူအံၤဆူနၤနူၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်သိၣ်ဖိာ်ယိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်သ့ၣ်သိၣ်ဖိာ်ယိာ်ဒီးလဲၤတၢ်တချူးဘၣ်. ပှၤတဂၤမၤတၢ်သ့ၣ်သိၣ်ဖိာ်ယိာ်ဒီးဝံၤတသ့ဘၣ်.

၆၅.**သ့ၣ်အလှ့ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်အထံးဂဲာ်ကနူၤထိၣ်အသးနူၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်အလှ့ၢ်လီၤ. သ့ၣ်နူၣ်တနံၤနံၤအိၣ်ဒီးအလှ့ၢ်လီၤ.

၆၆. **သ့ၣ်ဓိၤဝၣ်ဓိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကိးသ့ၣ်ဒီးအဆိဒီးပကိးလၢသ့ၣ်ဓိၤဝၣ်ဓိၤလီၤ.

၆၇.**ကသ့ၣ်** ဒီးကသ့ၣ်ကတြၢ, ဒီးကသ့ၣ်ဒၢ. ဒီးကသ့ၣ်မံၤ. ဒီးကသ့ၣ်အတံၢ်, ဒီးကသ့ၣ်ဖါနူ, ဒီးကသ့ၣ်ဖါနူၣ်, ဒီးကသ့ၣ်တလီၤဖိ, ဒီးကသ့ၣ်မိၢ်, ဒီးကသ့ၣ်ဖိ, ဒီးကသ့ၣ်မိၢ်တနီ, ဒီးသ့ၣ်ဖါကနီ, ဒီးကသ့ၣ်ဖါပျ့, ဒီးကသ့ၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဟၢ, ဒီးကသ့ၣ်ကလဲ, ဒီးကသ့ၣ်ပတိၤ, ဒီးကသ့ၣ်ဂီၤကၢ်, ဒီးကသ့ၣ်ကဟဲး, ဒီးကသ့ၣ်အရှ, ဒီးကသ့ၣ်ယီၤ, ဒီးတၢ်မ့ၢ်ကသ့ၣ်, ဒီးနိၣ်ကသ့ၣ်မဲၢ်, ဒီးကသ့ၣ်ယူၤ, တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကသ့ၣ်တက့ၢ်.

၆၈. **ကသ့ၣ်ယူၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီစံးဝဲကသ့ၣ်လၢပျ့ၤနူၣ်တနံၤနံၤယူၤသ့ဒီးပကိးလၢကသ့ၣ်ယူၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်အိၣ်လၢပှၤမံၤပှၤပှ်ၢအကလု့ၢ်လီၤ. ပတထံၣ်ဘၣ်နီတခီၣ်ဘၣ်. ပနၣ်ဟူလၢပှၤသးပှ်ၢစံးဝဲလီၤ.

၆၉.**ကျိၤသ့ၣ်ဖး** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့ၣ်ဖးတၢ်လၢယဲာ်ဒီးပတိၢ်လီၤယဲာ်ကနူၤအခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢကျိၤသ့ၣ်ဖးလီၤ. ပှၤတဂၤလီၤဝၣ်တနူနီးဒီးအကမဲာ်ဒီးကျိၤသ့ၣ်ဖးဝဲလီၤ.

၇၀. **ခိၣ်သ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်အခိၣ်ထံးအဂံၢ်ထူၣ်မ့ၢ်လၢအခိၣ်တဘိအထံးကတိၤဒီးအဂံၢ်ကတိၤလၢလီၤဆူဟိၣ်ခိၣ်လာ်တထါတဖံးနူၣ်ပစံးလၢခိၣ်သ့ၣ်လီၤ. တၢ်ခိၣ်သ့ၣ်နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးခိၣ်ထံးလီၤဆူဟိၣ်ခိၣ်လာ်တထါတဖံးဒီးပစံးလၢခိၣ်သ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခိၣ်သ့ၣ်ခိၣ်ပျ့ၤလီၤ. ထီရီၤတၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ခိၣ်ထံးနူၣ်မ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်ခဲလာ်လီၤ. ခွဲၣ်ခိၣ်သ့ၣ်နူၣ်မ့ၢ်အမ့ၢ်ခိၣ်ထံးလၢအတၢ်စဲဘူးဝဲနူၣ်လီၤ.

၇၁. **ခိၣ်သ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤလိာ်ယွၤဟ့ၣ်လီၤစီၤမိၤရှအဂံၢ်တဘိနူၣ်ပစံးလၢတၢ်မၤလိာ်အခိၣ်သ့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိာ်အခိၣ်သ့ၣ်နူၣ်စံးဝဲဒၣ်. ကစၢ်ယွၤနူၣ်အဲၣ်တုၤလၢာ်သ့သးတက့ၢ်. အဝဲနူၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤလိာ်အခိၣ်သ့ၣ်လီၤ.

၇၂. **ခိၣ်ဝဲၣ်သ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပခိၣ်အပူၤလိၢ်အိၣ်လၢပခိၣ်သူကျါဒီးပစံးလၢပခိၣ်ဝဲၣ်သ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤခိၣ်ဝဲၣ်သ့ၣ်အုၣ်မးဒီဖျၢၣ်ညါလီၤ.

၇၃. **ဆဲးသ့ၣ်တၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဆၢထၢၣ်သကါပကံၣ်နူၣ်ပစံးလၢပဆဲးသ့ၣ်တၢ်ပကံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆၢၣ်ထၢၣ်ဆဲးသ့ၣ်တၢ်အကံၣ်လီၤ.

၇၄.**တကူာ်သ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပစံးပှၤဂၤလၢတကူာ်သ့ၣ်လီၤ. ပှၤတကူာ်သ့ၣ်လဲၤတၢ်ပှံၤဂၤလဲၣ်. တလၢၤမၤဘူၣ်တကူာ်သ့ၣ်ဒြး နးကၢ. တလၢၤတကူာ်သ့ၣ်မၤဘူၣ်နးကၢ. အဝဲတကူာ်သ့ၣ်သါကလဲၤဆူလဲၣ်.

၇၅.**တိၢ်သ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလု့ၢ်အိၣ်တၢ်ဝံတၢ်နါလၢဃုပူၤလၢကိၢ်လဲၢ်ပူၤဒီးပစံးလၢတိၢ်သ့ၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတိၢ်သ့ၣ်တိၢ်တာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးအဝဲတဂၤတိၢ်သ့ၣ်အီၤလီၤ. ပှၤတဂၤစံးဝဲလၢဘုဆါဒီးတိၢ်သ့ၣ်ခုးလီၤ.

၇၆.**ထိၣ်သ့ၣ်ဖံး** နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလှာ်စၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ကဖိာ်သ့ၣ်ကပၤဒီးပကိးလၢထိၣ်သ့ၣ်ဖံးလီၤ. ထိၣ်သ့ၣ်ဖံးနူၣ်တစၢ်လီၤဘၣ်လၢသ့ၣ်ဒုလီၤဘၣ်. စၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ကပၤလီၤ.

၇၇. **ထိၣ်သ့ၣ်သၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟူထိၣ်ကူၤလိာ်အသးဒီးမၤပှၤအကလု့ၢ်လၢမၤသ့ၣ်ရှာ်လၢကိၢ်လဲၢ်ပူၤနူၣ်ဒီးဆဲးဝဲလၢအစုမ့ၢ်ဒီးမၤပှၤအကလု့ၢ်နူၣ်ပစံးလၢထိၣ်သ့ၣ်သၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်မၤအလု့ၢ်အလၢ်တမံၤလီၤ.

၇၈. **နိၣ်သ့ၣ်ဃံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်နိၣ်တကလှာ်အိၣ်ဒီးအမ့ၢ်ဒ်သ့ၣ်ဃံၣ်အသိးဒီးပစံးလၢနိၣ်သ့ၣ်ဃံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိၣ်သ့ၣ်ဃံၣ်နိၣ်ဝၣ်စၢလီၤ. နိၣ်သ့ၣ်ဃံၣ်နူၣ်ခဲထိၣ်လၢခုးနူၣ်ပကျိၢ်ဘၣ်နးကၢလီၤ.

၇၉.**ပသ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပပဒၣ်ဟးဆုံးတၢ်နူၣ်ပစံးလၢပသ့ၣ်လီၤ. ပှၤလၢအအၢနူၣ်ပပသ့ၣ်ကွံာ်ဒီးပတမၤဘၣ်ဘူးဘၣ်လီၤ. ပသ့ၣ်ပှၤအၢနူၣ်မၤဘၣ်ဘူးတဂ့ၤ.

၈၀.**လှ့ၣ်သ့ၣ်ခါပတာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပတကနၣ်ဘၣ်ပမိၢ်ပပၢ်အကလု့ၢ်ဒီးပစံးလၢပလှ့ၣ်သ့ၣ်ခါပတာ်လီၤ. ထိရီၤတၢ်အကလု့ၢ်အကထါပမ့ၢ်တကနၣ်ဘၣ်ဒီးမ့ၢ်ပလှ့ၣ်သ့ၣ်ခါပတာ်လီၤ.

၈၁.**အဝဲသ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပစံးပှၤဂၤလၢအဝဲသ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအဝဲတကူၢ်သ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မုနူၣ်ပမၤတနူၢ်ဘၣ်.

၈၂.**အသ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအစိအကမီၤအကဟုအကညီၢ်နူၣ်ပစံးလၢအသ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအသူးအသ့ၣ်လီၤ. ပှၤအိၣ်ဒီးအသူးအသ့ၣ်နူၣ်ပဘၣ်ပျ့ၤအီၤလီၤ.

၁. **သဲ** နူၣ်မ့ၢ်သိၣ်အဆိလီၤ. ထိရီၤတၢ်သိၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသဲလီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သဲနးကၢ. တၢ်သိၣ်တၢ်သဲဒ်ဘိၣ်သအိၣ်ဟးအသိးလီၤ.

၂. **သဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကလာ်အဲးအီးကလု့ၢ်ကတိၤဒီးပစံးလၢသဲလီၤ. ပှၤတဖၣ်ပစံးသဲတဂ့ၤဒီးသဲဒၣ်တၢ်လီၤ. သဲတဂ့ၤပကစီၤခးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလီၤ. ဖိသၣ်တဖၣ်သဲနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဲကျာ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်သဲကျာ်နးသမိး.

၃. **သဲကလၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကၢၣ်ကိၣ်ရှသ့ၣ်ပှၤဂၤအပရါကစုဒုဒီးပစံးလၢပှၤအၢနူၣ်ပစံးလၢသဲကလၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်ဝံသဲကလၤလီၤ. ပှၤတဂၤသဲပှၤဂၤအကလၤဒီးစံးပှၤဂၤလၢပှၤအၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဲဝံသိၣ်ကလၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **သဲကာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤနိၣ်ဝါလၢသ့ၣ်ဖံးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဖ့ါဒါမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပကိး

လၢသဲးကာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဲဘုၣ်သဲကာ်လီၤ. ပှၤကညီဒၢးထိန့ၣ်ဝံၢ်ဝဲလၢသဲကာ်လီၤ. သဲကာ်န့ၣ်ပမၤသ့ၣ်ဖံးတဘုၣ်အတိၢ်အိၣ်တယါဂီၤကွဲဒ်ဒီးပမၤဒီးအဘိဒီးပဝံၢ်ထိလီၤ.

၅. **သဲကျာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကိးသဲဒီးအဆိဒီးပစံးလၢသဲကျာ်လီၤ. သုအိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဘှီၣ်ကလာ်. သဲကျာ်တဂ့ၤ.

၆. **သဲစး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တီတၢ်လီၤန့ၣ်ပကီးလၢသဲစးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအိၣ်ဒီးသဲစးဒီးတနီၤနီၤသဲစးတအိၣ်ဘၣ်. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလံၢ်ကဲသဲစးလီၤ.

၇. **သဲထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤထူးပှၤတီၤန့ၣ်ပကီးလၢပှၤသဲထံလီၤ. ပှၤစုလီၢ်ထူးခိၣ်လီၢ်တီၤန့ၣ်ပကီးလၢပှၤသဲထံလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢပှၤသဲထံလီၤ.

၈. **သဲထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကၢ်ဒီးအလာ်ပှၤထဲးထိၣ်အညူသိၣ်ပြးပြးဒီးပစံးလၢသ့ၣ်သဲထိၣ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်ကၢ်ဒီးသိၣ်ဝဲဖဲအကတိၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသဲထိၣ်လီၤ. ပအိၣ်လၢဟံၣ်အဖီခိၣ်အါဂၤဒီးတၢ်တီလၢဟံၣ်ဖီလာ်န့ၣ်သဲထိၣ်ဝဲလီၤ.

၉. **သဲဘုၣ်** နမ့ၢ်သဲကာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နိၣ်ဝံၢ်ကလုာ်လၢပဝံၢ်ထိန့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသဲဘုၣ်သဲကာ်လီၤ.

၁၀.**သဲဝံသိၣ်ကလၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပစံးပှၤဂၤလၢအအၢဒီးပကၢၣ်ကီၣ်ရှသ့ၣ်အပရၢန့ၣ်ပစံးလၢသဲဝံသိၣ်ကလၤပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သဲကလၤအဆိလီၤ.

၁၁. **ကသဲ** ဒီးကသဲကသါ, ဒီးကသဲစီၤ, တၢ်ခဲလာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကသဲတကၠၢ်.

၁၂. **ကးသဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်တကလုာ်နီစုမ့ၢ်ခံဘိနီစုမ့ၢ်သၢဘိဒီးအိၣ်ဒီးအသဒံဒီးပကီးလၢညၣ်ကးသဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢကးဘုၣ်ကးသဲလီၤ.

၁၃. **ယဲသဲခွါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအဲၣ်တလှၤအဲၣ်တဘီနးတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢယဲသဲခွါလီၤ. ယဲသဲခွါန့ၣ်မ့ၢ်ဖိၣ်ခွါအဲၣ်တလှၤအဲၣ်တဘီန့ၣ်ပကီးလၢယဲသဲခွါလီၤ. ယဲသဲခွါတဂၤအသံၣ်မါအါသမိး.

၁၄. **ယဲသဲမုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိၣ်မုၣ်လၢအဲၣ်သံၣ်ဝၤတဂၤဘၣ်တဂၤဒီးဟံးန့ၢ်ဝဲအဘူးအလဲန့ၣ်ပကီးလၢယဲသဲမုၣ်လီၤ. ယဲသဲမုၣ်န့ၣ်အဝၤအါကၢ.

၁၅. **တသဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တသိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤတကလာ်အဲးအီးတကလုၢ်တကတီၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတသိၣ်တသဲဘၣ်လီၤ.

၁၆.**တလးသဲစး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်ဒီးတၢ်တီတၢ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢပှၤတလးသဲစးလီၤ. ပၢ်ဖိခွါတလးသဲစးမိၢ်ဖိမုၣ်တလးဖီညါစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်တီတၢ်လီၤလီၤ.

၁၇.**တၢ်သဲ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ကလာ်ဝဲတၢ်ပှၤဝဲန့ၣ် ပစံးလၢတၢ်သိၣ်တၢ်သဲပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သဲနှၢ်မ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်ပှ. ဘိၣ်သအိၣ်ပသူ. ကဆီဟးသိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သဲလီၤ.

၁၈.**အီသဲစး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟံးတၢ်တီဒီးစီၤပၢဒီးပစံးလၢအီသဲစးလီၤ. စီၤပၢအပဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်အီသဲစးဒီးစီၤပၢလီၤ. စံးဝဲဒၣ်. ဒီးမ့ၢ်အီဝဲဒ်လဲၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်ပသးပှၢ်စံးဝဲလီၤ.

၁. **သဲး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးလၢပကမၢၤအိၣ်အသၣ်န့ၣ်ပကီးလၢသဲးလီၤ. သဲးသၣ်န့ၣ်ပှၤကညီကမၢၤအိၣ်အဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဲးစီၤယီၤစီၤလီၤ. သဲးသၣ်န့ၣ်အပှၤတကယၤတသံးလီၤ. ပှၤတဂၤသူၣ်သဲးဒီးဆါသဲးသၣ်လီၤ.

၂. **သဲးထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤစုးနာ်စီၤဖှံၣ်စီၤတကလုာ်လၢကါသအီးအပှၤဒီးပစံးလၢပသဲးထိၣ်စုးလီၤ. ပှၤတဂၤထုကါသအီးတဖျၢၣ်ဒီးဒၢနာ်မှၤစုၣ်မှၤတီၤလၢအပှၤဒီးလှၢ်အိၣ်တၢ်ဝံတၢ်နါဒီးစံးဝဲလၢသဲးထိၣ်စုးလီၤ. ဒီးမၤဝဲလၢစုးကျၣ်ပှၤလီၤ. ပသဲးထိၣ်စုးန့ၣ်တၢ်နါတမၤဆါဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်. ဘၣ်ဂ့ၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဲးထိၣ်သဲးထိလီၤ.

၃. **သဲးသၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သဲဖိကဲထိၣ်အဖျၢၣ်ဒီးပကီးလၢသဲးသၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသဲးသူၣ်သဲးသၣ်လီၤ. သဲးသၣ်န့ၣ်တလၢၢ်ဆါတကယၤတသံးလီၤ.

၄. **သဲးသူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သဲးသၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သဲးဖိကဲထိၣ်အဖျၢၣ်န့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢသဲးသူၣ်သဲးသၣ်လီၤ.

၅. **သဲးသိ** နမ့ၢ်သဲးသၣ်တကလုာ်အိၣ်လၢပှၤဂၤအကျါဆံးကတၢၢ်ဒီးတမ့ၢ်ဘၣ်အဟးဂီၤဘၣ်ဒီးအသးဂ့ၤဝဲန့ၣ်ပကီးလၢသဲးသိလီၤ. ပှၤလၢအဲၣ်ဒီးစုဒီးဆါကွံာ်သဲးသၣ်လၢအနိၣ်ဒီးဟံးအိၣ်ကှၤဝဲလၢအပြဲန့ၣ်ပစံးလၢသဲးကစၢ်အိၣ်ဘၣ်သဲးသိလီၤ.

၆. **သဲးအဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်သဲးအထံးန့ၣ်ပကီးလၢသဲးအဘိလီၤ. သဲးတနီၤနီၤအဘိထိဒီးပကီးလၢသဲးထိဘိလီၤ. သဲးထိဘိန့ၣ်အဘိထိကၢ.

၇. **တကိသဲး** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်အဖံးကံးဒ်သဲးသၣ်အသိးဒီးပကီးလၢတကိသဲးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတကိသဲးတကိယီၤလီၤ. တကိသဲးန့ၣ်ပှၤကညီကမၢၤအိၣ်အဖံးဒ်သဲးသၣ်အသိးလီၤ.

၈. **အသဲး** န့ၣ်မ့ၢ်အရှာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်အကှၢ်အဂီၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအရှာ်အသဲးလီၤ. ပှၤကညီအရှာ်အသဲးလီၤကာ်လၢအကစၢ်အရှာ်အသဲးလီၤ.

၁. **သဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အါဝဲဒီးပစံးလၢသဲၣ်လီၤ. ကွံတကွံညၣ်သဲၣ်မး. တလၢၢ်တဖုသဲၣ်သမိး. ပနၢ်တဖုသဲၣ်သမိး. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဲၣ်အါလီၤ.

၂. **သဲၣ်ထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအသိန့ၣ်စုၤဝဲဒီးလၢခံန့ၣ်ဂုၤထိၣ်ပသိထိၣ်ဒီးပစံးလၢသဲၣ်ထိၣ်လီၤ. နဘုၣ်ပနၢ်တပှၤသဲၣ်ထိၣ်အါထိၣ်နးကၢ. ထိရိၤတၢ်ဂုၤထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသဲၣ်ထိၣ်လီၤ.

၃. **သဲၣ်ဖး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဖးန့ၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢသဲၣ်ဖးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဲၣ်ဟၢ်သဲၣ်ဖးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဖးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သပှၢ်ခံစီန့ၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ဖးလီၤ.

၄. **သဲၣ်သၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပဖီမၤတၢ်မၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤဂၤမၤတၢ်မၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပသဲၣ်သၢလီၤ. ပှၤတဂၤအဖီဒိၣ်ထိၣ်ဒီးသဲၣ်သၢဝဲလီၤ. ပှၤတကၤသဲၣ်သၢပှၤဂၤဒီးအဝဲအိၣ်ဒၣ်တၢ်လီၤ.

၁. **သိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံလၢဝံၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသိလီၤ. နံၣ်သိန့ၣ်အသိဝံၣ်ဝဲလီၤ. ယီၤသိန့ၣ်ဝံၣ်လၢပဖီကသူလီၤ. နံၣ်သိသိန့ၣ်ပဖီအိၣ်ကသူဝံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိစီၤဘဲးစီၤလီၤ.

၂. **သိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဘိၣ်အိၣ်ထိၣ်ဒီးအညၣ်တကလုာ်ဝါဖှိကလာ်လၢအညၣ်ကျါန့ၣ်ပစံးလၢသိလီၤ. ထိးန့ၣ်သိဂ့ၤ

ကၢ, တၢ်ဘီၣ်ဝဲနၣ်အိၣ်ဒီးအသိခဲလၢာ်လီၤ. တၢ်တနိၤနိၤအသိဘီဝဲလီၤ. တနိၤနိၤအသိဝါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိပှၢ်လီၤ.

၃. **သိ** နၣ်ပပှံၢ်နၢ်တၢ်စီထံဒီးပစံးလၢပသိတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤသိယိးတလိၣ်ထဲအစီထံလီၤ. သိစ့နၣ်ဟံးနၢ်ထဲအစီထံတက့ၢ်.

၄. **သိကဘး** နၣ်မ့ၢ်သိကဘဲးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်လၢာ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဘျ့ကဆှၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးဒီးအဆိလၢသိကဘဲးသိကဘးလီၤ.

၅. **သိကဘဲး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢာ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ,တၢ်ကဆှၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသိကဘဲးလီၤ. စဆိၣ်မ့ၤလၢာ်သိကဘဲးလီၤ. သ့ၣ်တဘိစတဲဒီးကဆှၣ်မးသိကဘဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိကဘဲးသိကဘးလီၤ. လှၣ်ထိၣ်က့ၤဘ့လၢရှိၣ်ပှၤနၣ်စီကညူးသိကဘဲးတက့ၢ်.

၆. **သိကဘဲး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢသိကဖၣ်နၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်ဒီးပစံးလၢမၤသးသိကဘဲးလီၤ. ဆိတဘ့ၣ်သိကဘဲးပအိၣ်ကဝံၣ်ကၢ်သၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိကဘဲးသိကဘးလီၤ.

၇. **သိကိၢ်လိၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်သိလၢအလိၣ်ဖျၢၣ်သးတဖၣ်နၣ်ပစံးလၢသိကိၢ်လိၣ်လီၤ. ဂီၤဖံးသိကိၢ်လိၣ်နၣ်ဝဲာ်က့ၤဒီးကဲလၢအထံလီၤ.

၈. **သိယိး** နၣ်မ့ၢ်ပပှံၢ်နၢ်ယိးအစီထံဒီးပစံးလၢသိယိးလီၤ. ပှၤတဂၤသိယိးတလိၣ်နၢ်ထဲစီထံဒီးအအှၣ်အဆံၣ်တအိၣ်ဘၣ်.

၉. **သိစ့သိခိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လၢပတမၤဘၣ်တၢ်နီတမံၤဒီးပစံးလၢပအိၣ်သိစ့အိၣ်သိခိၣ်လီၤ. ပအိၣ်သိစ့သိခိၣ်နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ကလီပတမၤဘၣ်တၢ်ဒီးပတဟံးဘၣ်တၢ်နီတမံၤနၣ်ပစံးလၢအိၣ်သိစ့သိခိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတမၤတၢ်နီတမံၤဒီးအိၣ်သိစ့သိခိၣ်ဒၣ်တၢ်လီၤ.

၁၀. **သိဆှၣ်** နၣ်မ့ၢ်သးကလးမ့ၢ်ဂ့ၤ,ခိၣ်သလုးမ့ၢ်ဂ့ၤပှၤမၤဝဲလၢသိဆှၣ်ဒီးပစံးလၢသိဆှၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလှာ်အဆှၣ်ဂ့ၤဝဲဒီးပှၤမၤဝဲလၢတၢ်ကူတၢ်သိးဒီးပစံးလၢသိဆှၣ်လီၤ. ခိၣ်ကှာ်သိဆှၣ်နၣ်မ့ၢ်ပှၤအဲကလံးပဒိၣ်ကှ့ၢ်ဝဲဒီးသရၣ်သ့ၣ်ကှ့ၢ်ဝဲလီၤ.

၁၁. **သိညၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသိတအါဘၣ်ဒီးသိလၢအညၣ်ကျါနၣ်ဘၣ်ဒးစိၤနၣ်ပစံးလၢသိဖံးသိညၣ်လီၤ. ထိးတဒ့သိတနးဘၣ်, သိဖံးသိညၣ်လီၤ.

၁၂. **သိထံညါထံ** နၣ်မ့ၢ်သိနၢမူနၣ်ပသးပှ့ၢ်လၢညါကီးဝဲလၢသိထံညါထံလီၤ. စံးလၢထိပျိၢဘိလဲၤကၢဒီးဟဲက့ၤဟံးသိထံညါထံစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၃. **သိထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်သိအိၣ်ထိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢတၢ်သိထိၣ်လီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဘိၣ်ထိၣ်သိထိၣ်လီၤ. ထိးလၢပှ့ၢ်ကျါနၣ်တၢ်ယိၤခါအသိတအိၣ်ဘၣ်. တ့ၤတၢ်စူၤခါဒီးသိထိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၄. **သိပှ့ၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပကီးသိဒီးအဆိဒီးပကီးလၢသိပှ့ၢ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဒီးသိပှ့ၢ်ထိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၅. **သိဘ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ်သိဖံးနၣ်ပကီးလၢသိဘ့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤတနိၤနိၤကီးဝဲလီၤ. သိဖံးသိဘ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၆. **သိမိ** နၣ်မ့ၢ်ထၢၣ်လၢပှၤကညီမၤကံၣ်ဝဲနၣ်ပကီးထၢၣ်သိမိလီၤ. ထၢၣ်နၣ်ကံၣ်ဝဲဒ်ပျၢ်ဒံးခံအသိးဒီးပကီးလၢထၢၣ်သိမိလီၤ. နံၣ်တဖၣ်ကံၣ်ဒ်ပျၢ်ဒံးခံအသိးဒီးပကီးလၢနံၣ်သိမိစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်လၢသိမိအသးနၣ်မ့ၢ်တၢ်ကံၣ်လီၤ.

၁၇. **သိလီခီ** နၣ်မ့ၢ်လီခီလၢပဟ်သိလၢအပူၤနၣ်ပကီးလၢသိလီခီလီၤ. ဟံးနၢ်ယၢလၢသိလီခီနၣ်စကဟ်သိလၢအပူၤတက့ၢ်.

၁၈. **သိသံး** နၣ်မ့ၢ်သိလၢပဟံးနၢ်အထံဒီးအကိၢ်လိၣ်အိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢသိသံးလီၤ. ဝဲာ်သိနၣ်ဟံးနၢ်အထံဒီးသိသံးနၣ်ကအိၣ်လီၤတဲာ်ဒၣ်ဝဲတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိသံးဘဲးသံးလီၤ.

၁၉. **သိစိၤချါစိၤ** နၣ်မ့ၢ်ပကီးနံၣ်သိထံနၣ်လၢသိစိၤချါစိၤလီၤ. သိစိၤချါစိၤနၣ်မ့ၢ်သိလၢပမၤဂီၤလုၣ်နၣ်ပကျိၣ်ကျဲဒီးချါထံဒီးပကီးလၢသိစိၤချါစိၤလီၤ.

၂၀. **ခွဲၣ်သိ** နၣ်မ့ၢ်ပဖီမ့ၤဖှာ်လီၤကလဲသပြးကလာ်ဒီးပကီးလၢမ့ၤခွဲၣ်သိလီၤ. ပှၤတဂၤခွဲၣ်သိမ့ၤခွဲၣ်သိဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၤခွဲၣ်သိမ့ၤခွဲၣ်ဘဲးလီၤ.

၂၂. **တသိ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအသိတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်လၢတကဆှၣ်ဘၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢတသိဘၣ်လီၤ. တၢ်ညၣ်တလိၣ်တသိတဘဲးဘၣ်, နတဲသ့ၣ်တကျိၤတကဆှၣ်ဒံးဘၣ်တသိဒံးဘၣ်.

၂၃. **နံၣ်သိ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးလၢပမၤအသၣ်ဒီးပတံာ်အသိနၣ်ပကီးလၢနံၣ်သိလီၤ.

၂၃–၁. **ပှၤကွၢ်သိ** နၣ်မ့ၢ်သိကစၢ်လၢကွၢ်သိနၣ်ပစံးလၢပှၤကွၢ်သိလီၤ. ပှၤကွၢ်သိနၣ်အိၣ်ကွၢ်သိကီးမ့ၢ်နံၤဒဲးလီၤ.

၂၄. **ပှၤသိတၢ်သ့** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤတၢ်ထံစီဆုံလၢပှံၢ်ဝဲသ့ဒီးမၤမျိာ်မၤသံးနှာ်သ့ဝဲနၣ်ပစံးလၢပှၤသိတၢ်သ့လီၤ. ထိရိၤပှၤလၢမၤပှံၢ်တၢ်ထံဒီးမၤဝဲကဲထိၣ်လၢတၢ်မံၤမံၤနၣ်ပစံးလၢပှၤသိတၢ်သ့လီၤ. ပှၤသိတၢ်သ့နၣ်သိမျိာ်သိသံးနှာ်လီၤ.

၂၅. **ဝံာ်သိ** နၣ်မ့ၢ်ပသံးနံၣ်သိလၢဆၢၣ်ဝံာ်ဖးဒိၣ်ဒီးပစံးလၢပဝံာ်သိလီၤ. တလၢၤတဖၣ်ဝံာ်သိနၣ်သဲၣ်ကၢ. တလၢၤဝံာ်သိနၣ်ဝံာ်ဝဲလၢပနၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံာ်သိဝံာ်ဘဲးလီၤ.

၂၆. **ဝံၣ်သိ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပအိၣ်ဝံၣ်ဝဲဒီးအိၣ်ဒီးသိနၣ်ပစံးလၢဝံၣ်သိလီၤ. မ့ၤခွဲၣ်သိနၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်သိလီၤ. သိနၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်သိကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်သိဝံၣ်ဘဲးလီၤ.

၂၇. **သံသိ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်မံတပၢၢ်ကံၢ်ပၢၢ်လဲဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်ယ့တပၢၢ်ကံၢ်ပၢၢ်လဲဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသံသိလီၤ. ဒီးပစံးလၢသံညူးစ့ၢ်ကီးလီၤ.တၢ်ညၣ်မံသံသိနၣ်အသ္ဂၣ်အထံလၢအသးကံၢ်ပူၤနၣ်အိၣ်ဒံးဝဲလီၤ.

၂၈. **သဲးသိ** နၣ်မ့ၢ်သဲးသၣ်လၢအပြံကတၢၢ်အိၣ်လၢအသၣ်အဂၤကျါတဖျၢၣ်ဖျၢၣ်ဒီးပကီးလၢသဲးသိလီၤ.

၂၉. **သိသိ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအသူတကလှာ်ဘျ့သိကဆှၣ်ဝဲဒီးပကီးလၢသိသိလီၤ. သိသိနၣ်မ့ၢ်ပှၤစံၣ်ဖိမၤဝဲကူဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသိဘ့ၣ်သိသိ. ပြၢ်ကံၣ်သိသိလီၤ.

၃၀. **ဟီၣ်ခိၣ်သိ** နၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်အညၣ်ထ့ၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်လာ်နၣ်ဝါဝဲဒီးပကီးလၢဟီၣ်ခိၣ်သိလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်နၣ်အသိမ့ၢ်အိၣ်လၢအဖီခိၣ်ဒီးပမၤဘ့ဂ့ၤဝဲလီၤ.

၁. **သိာ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤအသးကသိၣ်ကသွံဒီးပစံးလၢမၤသးသိာ်ကလာ်လီၤ. တၢ်လၢတတၢ်တဃါဘၣ်နၣ်မၤသးသိာ်ကလာ်လီၤ. ပဂၢ်ဘ့သိၣ်လၢနှာ်ပှၤနၣ်မၤသးသိာ်ဒီးပစံးလၢမၤသးသိာ်လွံၢ်သိာ်

သ့ၣ် စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဘုသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ဖ့မ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢမၤသးသိာ်လွံၢ်သိာ် သ့ၣ်နးကၢလီၤ.

၂. **ကသိာ်** နူၣ်ကွၢ်လၢကသိာ်ကသ့ၣ်တက့ၢ်.

၁. **သိး** နူၣ်မ့ၢ်ပဖျိၣ်ထိၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢပလီၤ ဒီးပစံးလၢသိး လီၤ. ပှၤတဂၤသိးအီကဲတဘ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤ သိးထိၣ်ဆ့တဘ့ၣ် ဒီးလီၤတ့ၤလၢအခိၣ်ထံးလီၤ. ထိရီၤပဖျိၣ်ထိၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢသိး ခဲလက်လီၤ. သိးထံဖှံၣ်. ပဒိၣ်နုးသိးတၢ်ဘျၣ်စ့ၤထးခိၣ်.

၂. **သိး** နူၣ်မ့ၢ်တလါနီၣ်ဝံာ်နူၣ်ပကီးလၢသိးလီၤ. တလါနူၣ်အီၣ် ဒီးသိးလၢပသိးယာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသိးစိၤသးစိၤလီၤ.

၃. **သိး** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ကျူးကျိၣ်လၢပပျၢဖျိဒီး ပမၤစံာ်မၤကျπပှၤ အီၣ်ဒီးတၢ်ဒဲးဘးနူၣ်ပကီးလၢသိးလီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်အဝဲတဂၤဒီး ကိၢ်ခွူးသိးယာ်အီၤလၢသိးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသိးစိၤကျိၤ စိၤလီၤ.

၄. **သိးကလံၤ** နူၣ်မ့ၢ်ကူကလံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကူလဲသိးလဲ တၢ်ကူတၢ်သိးဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကူကလံၤသိးကလံၤလီၤ.

၅. **သိးယာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်မၤစံာ်မၤကျπပှၤအီၣ်ဒီးတၢ်ဒဲးဘးတဖၣ် လၢသ့ၣ်ကျူးကျိအပှၤဒီးပစံးလၢသိးယာ်ဝဲလီၤ. ကိၢ်ခွူးသိးယာ် တၢ်ဘျၣ်လၢသိးဖူအိပှၤဒီးသိးယာ်ဝဲအခိၣ်နူၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖျိၣ်ယာ် ဝဲအခိၣ်လၢသ့ၣ်ကျူးကျိပှၤဒီးပစံးလၢသိးယာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢသိးယာ်ကျိၤယာ်လီၤ.

၆. **သိးယာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကြိာ်ယာ်ချံးအကုကဆူးလၢသ့ၣ်ဖိဒီးပစံး လၢသိးယာ်လီၤ.

၆–၁. **သိးဆ့** နူၣ်မ့ၢ်ပဖျိၣ်ထိၣ်ဆ့လၢပလီၤဒီးပစံးလၢသိးဆ့ လီၤ. ပှၤတဂၤသိးဆ့ဒီးလီၤတ့ၤလၢအခိၣ်ထံးလီၤ.

၇. **သိးတြူး** နူၣ်မ့ၢ်သနးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဒုၣ်ဒါတဖၣ်နူၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢသနးသိးတြူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသနးသိတြူး စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၈. **သိးထး** နူၣ်မ့ၢ်တလါနီၣ်ဝံာ်နူၣ်မၤဝဲလၢထးဒီးပစံးလၢသိး ထးလီၤ. သိးနူၣ်အီၣ်ဒီးသိးတိၢ်တနီၤသိးထးတနီၤလီၤ. ဒီးစ့ၤထး ခိၣ်နူၣ်ပကီးလၢသိးထးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **သိးထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပထ့ထိၣ်တၢ်လၢအခိၣ်ထံးအဂံၢ်ခိၣ်နူၣ်ပစံး လၢသိးထိၣ်လီၤ. သိးထိၣ်ချိၣ်ခံနူၣ်မ့ၢ်ပထ့ထိၣ်ချိၣ်ခိၣ်ထံးနူၣ်ပ စံးလၢလၢသိးထိၣ်ချိၣ်ခံလီၤ. သိးထိၣ်ယ့ၢ်ခံသိးထိၣ်ကုခံသိးထိၣ် ချိၣ်ခံစံးဝဲဒၣ်. တၢ်ခဲလက်နူၣ်မ့ၢ်ထ့ထိၣ်ဝဲလၢအခိၣ်ထံးလီၤ.

၁၁. **သိးသိးထး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘျၣ်ဘၣ်စ့ၤထးခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢသိးသိး ထးလီၤ. တၢ်ဘျၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဒီးပဒိၣ်မၤသိးသိးထးလီၤ.

၁၂. **သိးစိၤကျိၤစိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကီးသိးဒီးအဆိဒီးပကီးလၢသိးစိၤ ကျိၤစိၤလီၤ.

၁၃. **ကသိး** ဒီးကသိးကသွး, ဒီးကသိးဝီညါတၢ်ခဲလက်နူၣ်ကွၢ် လၢကသိးတက့ၢ်.

၁၄. **စံးသိး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤအၢအကိာ်လၢပအီးလိာ်အသး ဒီးအမိၢ်နူၣ်ပစံးလၢစံးသိးတၢ်လီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢစံးသိးကိၣ် မံၣ်တၢ်လီၤ.

၁၅. **ဇံးသိး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ခံမံၤနူၣ်မၤသးဒ်တမံၤယီအသိးဒီးပစံးလၢ ဇံးသိးလီၤ. ထိရီၤတၢ်လီၤက်လိာ်သးနူၣ်ပစံးလၢဇံးသိးလီၤ. ပှၤခံ ဂၤအမဲာ်ဇံးသိးလိာ်အသးလီၤ.

၁၆. **နီသိး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီဘ့ၣ်တဒိၣ်ဆံးတအံၣ်လဲၢ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢနီ သိးလီၤ. သ့ၣ်ဘၣ်ခံဘ့ၣ်နီသိးလိာ်အသးဒီးတအံၣ်လဲၢ်ဘၣ်. နမ့ၢ် မၤတလါဒီးမၤသ့ၣ်ဘၣ်နီသိးသိးတက့ၢ်.

၁၇. **ဖံးသိး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီရလိာ်တိၢ်လိာ်အသးဒီးပစံးလၢဖံးသိး လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖံးသိးအီၣ်ယာ်လီၤ. ပှၤခံဂၤဖံးသိးအီၣ် ယာ်လၢအဖိသၣ်လံၤလံၤလီၤ.

၁၈. **ဒ်သိး** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဒ်ပှၤဂၤမၤအသိးဒီးပဟ်ပသးဒ်ပှၤဂၤဟ် အသိးနူၣ်ပစံးလၢပမၤဒ်သိးလီၤ. ကွၢ်လိပှၤဂၤမၤတၢ်နူၣ်မၤဒ်သိး တက့ၢ်.

၁၉. **အသိး** နူၣ်မ့ၢ်အကူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဂၤအတၢ်ကူတၢ်သိး နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအကူအသိးလီၤ. ပှၤတဂၤဟ်အကူအသိးပြၤ ပြၤနူၣ်တဘျီထိၣ်ဝဲလဲၣ်.

၁. **သိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဘုသၣ်လၢသးတအိၣ်ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢဘုသိၣ် လီၤ. ထိရီၤတၢ်သၣ်လၢအချံတအိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, အသးတအိၣ် ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢအသိၣ်ခဲလက်လီၤ. သဲးသၣ်သိၣ်နူၣ်အချံတ အိၣ်ဘၣ်, ဘုသိၣ်နူၣ်အသးတအိၣ်ဘၣ်, ပဒံၣ်သိၣ်နူၣ်အသကိၤ တအိၣ်ဘၣ်.

၂. **သိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဒုးနဲၣ်တဲာ်လိပမၤလိာ်တိာ်လီၤပဒုးသ့ၣ်ညါပှၤဂၤ အတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဝါတၢ်လၤတၢ်ကဝီၤဒီးပစံးလၢပသိၣ်လီၤ. ပစံးလၢ သိၣ်ကူၤသိၣ်ယိၣ်, သိၣ်ကညးပစံးဒ်နူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ သိၣ်သိလီၤ. စိနူၣ်စကသိၣ်တ့ၤအနၢ်ပၢၢ်လီၤ.

၃. **သိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပအဲၣ်အီၤတဖၣ်နူၣ်ပကီးလၢသိၣ်လီၤ. ဒီး ပကီးဒီးအဆိလၢသိၣ်စိၤသိစိၤလီၤ. ပဝဲဒၣ်ပကကီးလိာ်ပသးလၢ သိၣ်လီၤ. လဲၤအီၣ်သကီးမှၤဒီးသိၣ်တက့ၢ်.

၄. **သိၣ်ကညး** နူၣ်မ့ၢ်ပဟ့ၣ်လီၤပှၤဂၤအသးပလိၢ်လၢပကလု့ၢ် မ့ာ်ဒီးပစံးလၢပသိၣ်ကညးလီၤ. ပသိၣ်ကညးတၢ်နူၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤဂၤ ကျဲးစၢးတၢ်ဂ့ၤဒီးပသကွံၢ်ကညးဒီးပစံးလၢပသိၣ်ကညးလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢသိၣ်ကညးသိကညးလီၤ. ပှၤမ့ၢ်သါကကျဲးစၢးတၢ် အၢဒီးပသိၣ်ကညးအီၤလီၤ.

၅. **သိၣ်ကူၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘီးထိၣ်ပှၤဂၤအသးပတဆၣ်ထိၣ်ပှၤဂၤအ ခံလၢပမၤမၤတၢ်ဂ့ၤဒီးပစံးလၢပသိၣ်ကူၤအီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢသိၣ်ကူၤသိကူၤလီၤ. ပှၤနၢ်ကူၣ်မ့ၢ်ကူၣ်ဒီးသိၣ်ကူၤအီၤတက့ၢ်.

၆. **သိၣ်ကွံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပထ့တၢ်တကလုာ်ဟိစါယါဒီးပကီးလၢသိၣ် ကွံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသကွံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထ့သိၣ်ကွံၣ် နူၣ်သူလၢ လၣ်ဒီးပကဒၢဘုလၢအပူၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသိၣ်ကွံၣ် နီၣ်တြၤလီၤ.

၇. **သိၣ်ယၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၢ်ကီး သကွံၣ်လၢသိၣ်ယၢလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၢ်အ ကလု့ၢ်လီၤဒီးစှၤစံးလၢသိၣ်ကွံၣ်ဒီးသကွံၣ်လီၤ.

၈. **သိၣ်ယိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအနၢ်ကူၣ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်သိၣ်အီၤဒီး ဟ်ဒုအသးတခ်သိၣ်တခ်ဟ်ဒုသးတခ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်ယိၣ်ဝဲလီၤ. ထိရီၤပှၤသိၣ်ယိၣ်တၢ်နူၣ်မ့ၢ်သိၣ်တၢ်တခ်ဒုတၢ်တခ်ဒီးပစံးလၢသိၣ် ယိၣ်ဝဲလီၤ.

၉. **သိၣ်တစုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤမၤတၢ်အၢဒီးပစံးလၢအဂ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်တစုၣ်လီၤ. ပှၤလၢသိၣ်တစုၣ်ပှၤန့ၣ်မ့ၢ်မၤပမၤတၢ်အၢလီၤ. သိၣ်တစုၣ်ယၤတဂ့ၤတၢ်တဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်စသ့ၣ်ညါယၢၣ်.

၁၀. **သိၣ်တၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမ့ၢ်ပပှၢ်တဖၣ်န့ၣ်မၤလိာ်ပတၢ်လၢတၢ်အဂ့ၢ်အပီၢ်တမံၤမံၤဒ်သိးပကတိၢ်နၢ်ဖံးဃာ်ဒီးပစံးလၢပမံ့ၤပပှၢ်သိၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်တၢ်သိတၢ်, သိၣ်တၢ်ဟ်တၢ်လီၤ.

၁၁. **သိၣ်ဒိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမိၢ်ပပၢ်သိၣ်တၢ်ဒီးဒိလီၤတၢ်လၢတၢ်စံးတၢ်ကတိၤလၢတၢ်အဂ့ၢ်အပီၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢသိၣ်ဒိလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤသိၣ်တၢ်ဒီးဒိလီၤတၢ်ဒီးပူဒီးပစံးလၢသိၣ်ဒိတၢ်လီၤ.

၁၂. **သိၣ်ပူၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိပူၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖိပူၤလၢပဒၢဘ့န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢသိၣ်ပူၤဖိပူၤလီၤ.

၁၃. **သိၣ်လိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးနဲၣ်ပှၤဂၤအတၢ်မၤဒ်မၤဝဲကသ့ဒီးပဒုးနဲၣ်အီၤအဂ့ၢ်အပီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်လိလီၤ. သိၣ်လိပှၤဂၤလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂ့ၢ်အပီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်လိနဲၣ်လိလီၤ. ထိရီၤပမၤယုၤပှၤဂၤအတၢ်ဒီးပဒုးနဲၣ်အဂ့ၢ်အပီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်လိနဲၣ်လိခဲလၢာ်လီၤ.

၁၄. **သိၣ်သိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်သိလီၤ. ပှၤလၢနၢ်က့ၣ်န့ၣ်သိၣ်သိကွၢအီၤတက့ၢ်.

၁၅. **သိၣ်လိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဒိမိဝၤတဆၣ်ထိၣ်လိာ်အခံလၢမၤတၢ်ဂ့ၤကျဲးစၢးတၢ်ဂ့ၤ,ဒီးပစံးလၢသိၣ်လိာ်သးလီၤ. ပှၤဒိမိဝၤသိၣ်လိာ်အသးလၢတၢ်ဂ့ၤတခီလီၤ.

၁၆. **သိၣ်သွံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုးတုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤသးပှၢ်ဖိာ်မုၣ်လၢအဖိတအိၣ်လၢၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟုးတုၢ်သိၣ်သွံးလီၤ. ပှၤဟုးတုၢ်သိၣ်သွံးန့ၣ်အဖိတအိၣ်လၢၤဘၣ်.

၁၇. **သိၣ်ဓိၤဖိဓိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးဖိဒီးအဆိဒီးပကိးလၢသိၣ်ဓိၤဖိဓိၤလီၤ. ဖိလၢပဒၢဘ့န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢသိၣ်ဓိၤဖိဓိၤလီၤ.

၁၈. **ကသိၣ်** ဒီးတၢ်ကသိၣ်, ဒီးကသိၣ်ကသ့ံ,ဒီးဃီၤသၣ်ကသိၣ်, ဒီးလူၢ်ကသိၣ်, ဒီးဘ့ခ့ကသိၣ်,ဒီးကသိၣ်ဘိၣ်,ဒီးလီၤကသိၣ်,ဒီးကသိၣ်ကသိၣ်, ဒီးကသိၣ်ကသ့ံတၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကသိၣ်တက့ၢ်.

၁၉. **ကိးသိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဒိသိၣ်န့ၣ်ကိးလိာ်အသးလၢသိၣ်ဒီးပစံးလၢကိးသိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤခံဂၤကိးသိၣ်ကိးသိလိာ်အသးစံးဝဲဒၣ်.

၂၀. **ခွဲသိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပျိဟိၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤကဆိုဟံၣ်ဖိခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢခွဲသိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခွဲသိၣ်ခွဲပျိလီၤ. ပမၤကဆိုဟံၣ်ဖိခိၣ်လၢနိၣ်ခွဲသိၣ်ဒီးပစံးလၢပခွဲသိၣ်လီၤ. ခွဲသိၣ်ဟံၣ်ပူၤကဆိုဒီတက့ၢ်.

၂၁. **တၢ်သိၣ်တၢ်သိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၢပမၤတၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ဒီးအကလုၢ်အကထါန့ၣ်ဒီးပစံးလၢတၢ်သိၣ်တၢ်သိလီၤ. ကစၢ်ယွၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သိအိၣ်ဝဲလၢပကဘၣ်ကျဲးစၢးတၢ်ဂ့ၤလီၤ.

၂၂. **ထွသိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထွလီၤဘၢတၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်လၢဂ့ၢ်ဒီးပစံးလၢထွသိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤထွသိၣ်သပၢၤထိကိာ်တဖျၢၣ်လၢဂ့ၢ်လီၤ. ဒီးပှၤကညီထွသိၣ်ထံလူၤဒးလၢဂ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထွသိၣ်ထွကးလီၤ.

၂၃. **ဒံၣ်သိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒံၣ်သကီၤတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒံၣ်သိၣ်လီၤ. ပှၤကညီဒံၣ်သိၣ်န့ၣ်အဖိတအိၣ်ဘၣ်.ဆိဒံၣ်သိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအဒံၣ်စဃီၤလီၤ.

၂၄. **ဒီသိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမ့ၢ်ကိးလိာ်အသးလၢသိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဒီသိၣ်လီၤ. ပှၤဒီသိၣ်ဒီသိခံဂၤလဲၤတၢ်ဒီးဟဲက့ၤစိာ်လၢညၣ်တပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒီသိၣ်ဒီသိဒီသိၣ်ဒီမံၤလီၤ.

၂၅. **နိၣ်ခွဲသိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သနူမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၢ်ဘိလၢပှၤမၤဖှိၣ်ဒီးပဃုထိၣ်ဒီးအဘိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤကဆိုတၢ်ကမံၤဒီးပကိးလၢနိၣ်ခွဲသိၣ်လီၤ. မၤနၢ်ယၤလၢနိၣ်ခွဲသိၣ်စကခွဲလီၤမ့ၤဖှံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနိၣ်ခွဲဘ့ၣ်နိၣ်ခွဲသိၣ်လီၤ.

၂၆. **ပသိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၣ်လိၣ်အိၣ်လၢတၢ်သအိပူၤကသိၣ်ကသ့ံတလိၣ်ဒီးပကိးလၢပသိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပသိၣ်ပသးလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဒီးအပသိၣ်ကိးမံၤဒဲးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပသိၣ်ပသၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၇. **ဖိုသိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိုတကလှာ်အခိၣ်နူဘူသလါဒီးပစံးလၢတၢ်ဖိုသိၣ်လီၤ. တၢ်ဖိုသိၣ်န့ၣ်ဘူဝဲဒီး ပမၤဘျါဈ့ ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဖိုသိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါတကလှာ်ဘၣ်ဟးဂီၤပဖံးပညၣ်လီၤ.

၂၈. **ဘ့သိၣ်ခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ် ဘ့တပူၤလၢပသးပှၢ်ထံၣ်ဝဲလၢပျၢၤ န့ၣ်မဲထိၣ်လၢလ့ခိၣ်ဒီ ဒီးနံၣ်ဘၣ်လီၤလၢတၢ်ရူၤလီၤ ဒီးမဲထိၣ်ဝဲလီၤ. တုၤတၢ်ဃီၤထိၣ်ဒီးပျိာ်ထိၣ်ထဲအသိၣ်ဒီးမဲ ထိၣ်ဒ် န့ၣ်ကိးနံၣ်ဒဲးဒီးကဲလၢအသိၣ်ကိးနံၣ်ဒဲးဒီးပကိးလၢဘ့သိၣ်ခိၣ်လီၤ. ဘ့သိၣ်ခိၣ်န့ၣ်မဲထိၣ်ကိးနံၣ်, ကဲထိၣ်လၢအသိၣ်ကိးနံၣ်လီၤ. ဒီးမဲထိၣ်လၢလ့ခိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်ဘူဝဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘ့သိၣ်ခိၣ်ဘ့သိၣ်နၢ်လီၤ.

၂၉. **ဘ့သိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဘ့လၢအသၣ်အသးတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဘ့သိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဘ့သိၣ်ဘ့အံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဘ့အသိၣ်အအံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၀. **သးသိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကသိးပီညါတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးတအိၣ်ဘၣ်ဒီး တိၢ်တၢ်တနၢ်မးတၢ်တကျၢၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသးသိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသးပှၤနိၣ်တၢ်တဘၢးန့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်အသးသိၣ်သၢ.

၃၁. **အသိၣ်အသိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မုၣ်ဆှၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢအသိၣ်အသိဟဲလီၤ. ဖိာ်မုၣ်တုၤအသိၣ်အသိဟဲဒီးကူထိၣ်နံၣ်လီၤ. တသိးရူၤလၢၤဘၣ်ဆ့ဘၣ်.

၁. **သိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတလီၢ်လံၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသိခဲလၢာ်လီၤ. ဆ့သိယၣ်သိတၢ်ကူတၢ်သိးသိ, တၢ်ပူၤတၢ်လီၢ်သိတၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢတလီၢ်လံၤဘၣ်ဒီး ပစံးလၢသိခဲလၢာ်လီၤ. ဟံၣ်သိ, တလါသိတၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်မ့ၢ်တလီၢ်လံၤဘၣ်လီၤ.

၂. **သိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ထိၣ်လၢခံန့ၣ်ပစံးလၢသိလီၤ. မုခိၣ်ဒီးဟိၣ်ခိၣ်အသိကအိၣ်ထိၣ်ဒီးအလီၢ်လံၤတဖၣ်န့ၣ်မုၣ်ကအိၣ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. တၢ်အိၣ်ထိၣ်တယာ်ဒံးဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ထိၣ်သိလီၤ.

၃. **သိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်တၢ်လၢပစုခိၣ်တၢၤနၣ်အသးလၢပစုဆၣ်တခီန့ၣ်ပစံးပသိတၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤသိတၢ်လၢအစုစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ပှၤကညီသိလိာ်အသးဒီးအသးဒိၣ်ထိၣ်ဝဲလီၤ.

၄. **သိကထွာ်ပူ** No. 120.- ၁၂၀ ပှၤအစံၣ်တဲၤဝဲကရးတဂၤ ကွၢ်ကျၤအတစ္ဓါဖိာ်မုၣ်ဒီးဟံးနၢ်ဝဲလၢအမါလီၤ. အတစ္ဓါန့ၣ်အိၣ်လၢ

နိ၊်ပှၤအိၣ်ဒီးအတၢ်ခွါန့ၣ်ဒၢထိၣ်လဲ. အမါန့ၣ်စီၢ်သါကလဲၤလုၣ်ထံလၢထံလိၢ်ပှၤလီၤ. အတၤစံးအီၤလဲၤလုၣ်တဂ့ၤ, သံဂိၢ်အဝၤပှဲၤထိၣ်သၢစ့ဒီးအဝၤစံးလဲၤကၢ်နဲၣ်. အဝၤဓးထိၣ်န့ၢ်အီၤအခ့အပှၤလၢၣ်တစိဝ့ၢ်ဒီးဒီးအမါထွးထိၣ်တကျဲလီၤ. လဲၤတဲၤဝဲဒီးအခ့အပှၤလဲၤတဲၤဝဲဖးဖိတိၤတးဒီးတၢ်ခံးလီၤတၢ်ကလဲၤထုးသိၣ်ဂီၤမ့ၢ်ဟဲတဂၤဒီးတဂၤစီၢ်တထံၣ်လိၢ်ဘၣ်အသးတးဒီးတၢ်ကပီၤထိၣ်ကွၤဝဲကရးအမါန့ၣ်စီၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်တးဒီးစံၣ်လီၤသံကွၢ်မးအသးတနီၤညါလီၤ. တးဒီးအကညီၤတဂၤန့ၣ်စီၢ်စတစံၣ်လီၤသံကွၢ်ဘၣ်စသးဘၣ်. စမ့ၢ်သံဒီးဝဲကရးကစံၣ်ညီၣ်ဒၣ်ယၤလီၤ. ဒီးကွၤဝဲဆူဝဲကရးအအိၣ်လီၤ. ကွၤတုၤဝဲလၢဝဲကရးအအိၣ်ဒီးကစၢ်ဓၢက စၢ်မုၣ်ဟါမၢ်လဲ, ပကညီၤစီၢ်မၤသံကွၢ်အသးတနီၤလဲ, မၤသံအသးတဂ့ၤလဲၤအိၣ်ကွၤတကွၢ်. လဲၤစံးဘၣ်ဝဲဒီးတမၤသံလၢၤဘၣ်အသးဒီးဟဲကွၤဝဲလီၤ. ဟဲကွၤဝဲတုၤကွၤလၢဟဲၣ်ဝဲကရးတခီအသိအိၣ်လီၤန့ၢ်ကွၢ်ဟ်ဝ့ၢ်တကွၢ်. စကလဲၤဟဲးကွၤသုကစၢ်မုၣ်လီၤ. ဒီးလှၤကွၢ်အခိၣ်ဒီးကၤထိၣ်တၢ်ဘိအယုရှတဲၤပဒီပှၢ်ဝဲမုၣ်နံ့ဂၤလဲၤတုၤတဲၤလၢပဝ့ၢ်တဝ့ၢ်မၢပမၤဘူၣ်ပှၤဒီပှၢ်ဝဲၢ်နံ့ဂၤမ့ၢ်အိၣ်ဒီးမၤဟဲမၤဘူၣ်တကီးတကွၢ်. ပှၤနံ့ဂၤဟဲမၤဘူၣ်တဲၤအရှဝဲ ကွၢ်ဝဲလၢအကူနံၣ်အပှၢ်မ့ၢ်ကူတစ့ၣ်စီၢ်အဝဲၢ်တဂၤကူထွဲဝဲလီၤ. ရှတဲၤပှၤဒီဝ့ၢ်ညါန့ၣ်ရှဝဲတနူၢ်ဘၣ်နီတဂၤဘၣ်. မၤဘူၣ်ဝံၤဒီးလဲၤကဒီးဝဲအရှတဲၤပညီၤယုဝ့ၢ်န့ၣ်တနူၢ်ဘၣ်နီတဂၤဘၣ်. လဲၤကဒီးဝဲတုၤကဒီးပှၤတဝ့ၢ်ဒီး မံၤဘူၣ်မၤတိၢ်ထံၣ်တဲၤလၢပှၤသုထံ အဖိမုၣ်နံ့ဂၤ ကူနံၣ်အံၤကူတစ့ၣ်ဝဲနံ့ဂၤလိၢ်လီၤ. ဒီးဟဲးန့ၢ်ဝဲဒီးဟဲကွၤဝဲဆူအဝ့ၢ်လီၤ. အမါဝဲၢ်ယုဂၤန့ၣ်ဒၢထိၣ်ယုဂၤလိၢ်လီၤ.

အပှၢ်တဒါတဂၤန့ၣ်ဘၣ်ဒီးကသ့ၣ်မိၢ်တဒ့မ့ၢ်တနံၤန့ၣ်ကသ့ၣ်အိၣ်လၢအဖိလၢ်သၢတနံၤကျၢၤဝဲကရးအမါတဒါတဂၤမံမိၢ်တၢ်နဖိအံၤစကဟ့ၣ်နၤလီၤ. မံမိၢ်ဝဲဝံၤဖုသံနိၣ်ထါထၣ်ဒီးဆိမိၣ်ဝဲထံမိၢ်တိၤသၣ်တဖျၢၣ်ဟဲလီၤတဲၢ်ဝဲလီၤတလုၣ်တဲၤလၢထၣ်လီၤန့ၣ်ဟၢ်လၢအယိၢ်ဒ့ ဒီးဟဲးထိၣ်ဝဲထိၣ်ဝဲအီးကွၢ်ဝဲအဖံးတ့ၢ်လီၤဝဲဆူကိၢ်လၢ်ဒ့တချုးတုၤလီၤဘၣ်ကိၢ်လၢ်ဒ့ကသ့ၣ်တဒ့ဒီးအိၣ်ထိၣ်ပူးလီၤ. ဒီးကသ့ၣ်တဒ့ဒၢထိၣ်လီၤ. ဒီးပှၤကညီတဂၤန့ၣ်အိၣ်ထိၣ်ကွၤဝဲလီၤ. အိၣ်ဝဲဒီးဒၢထိၣ်စကီး ဝဲကရးတခီအိၣ်လၢနိ၊်ပှၤမၤလိၢ်တဲၢ်အဖိအမါမ့ၢ်ဆံးစၢ်တဲၤအဖိတိၢ်ခွါအံၤထုးဝးယၤလၢပျံၤထူတကွၢ်. မ့မ့ၢ်အတိၢ်မုၣ်အံၤထုးဝးယၤလၢပျံၤစ့တကွၢ်. ဝဲကရးမါဝဲၢ်ကီတဂၤဆံးစၢ်အဖိတိၢ်ခွါဒီးထုးဝဲလၢပျံၤထူလီၤ. ပှၤယုဂၤန့ၣ်အဖိတိၢ်ခွါယုဂၤလိၢ်လီၤ. ထုးဝဲလၢပျံၤထူယုဂၤလိၢ်လီၤ. အပှၢ်တဒါတဂၤဆံးစၢ်ဝဲလၢအတိၢ်ခွါလီၤ. တထိၣ်ဂဲၤဘၣ်ဝဲကရးဘၣ်ကီးတဲၤပှၣ်နၢ်ပှၣ်နၢ်စံးအီၤပှၤတဂၤအံၤမးကကဲဝဲလၢစ့သးဝ့ၢ်သးလီၤ. ပှၤယုဂၤကၢၣ်တဲၤအပှၢ်တဒါပပှၢ်တဒါအံၤအဖိအံၤမးကမၤယၣ်ပဖိလီၤ. စံးပှၣ်နၢ်စံးယီၤန့ၣ်တဂ့ၤ,စံးလၢပှၤအကိၢ်အဂီၤဒီးဟ့ၣ်ပှၣ်နၢ်အစ့ဒီးထိၣ်ဂဲၤဝဲကရးလီၤ. ဝဲကရးဂဲၤဆၢထၢၣ်ပှၤအယုန့ၣ်စံးဘၣ်ဝဲကရးပှၢ်တဒါအံၤဆံးစၢ်လဲအဖိအံၤမးပှၤကိၢ်ပှၤဂီၤလီၤ. ပဟ်လၢပဝ့ၢ်ပှၤတသ့ဘၣ်. မ့ၢ်တနၢ်ကီးလီၤပှၣ်နၢ် လီၤ. ဝဲကရးန့ၣ်စီၢ်ကီးပှၣ်နၢ်မၤပှၣ်နၢ်ကနိ၊်ကွၢ်စံးဝဲယီၤ ဝဲကရးမၤလိၢ်အီၤသိးန့ၣ် ဝဲကရးတခီစီၢ်တသ့ၣ်ညါတၢ်နီတမံၤ ကသ့ၣ်တဒ့စီၢ်ဆံးစၢ်တကီးအဖိအဖါလီၤ. အဖိအမံၤန့ၣ်ယှၢ်ဝဲမ့ၢ်စါကၢ်သၢဝဲကရးမါသဒါအဖိမံၤန့ၣ်ယှၢ်ဝဲအမံၤလၢသိကထွၣ်လီၤ. ပယုဂၤန့ၣ်ဒီးဆှၢထိၣ်ကွၢ်အပှၢ်သဒါန့ၣ်လီၤ. အပှၢ်န့ၣ်စိၢ်ထိၣ်အဖိဒီးဟးထိၣ်ကွၢ်ဝဲလီၤ. ကသ့ၣ်စီၢ်တိၢ်ထိၣ်အခံဒီးဟးဟးတုၤလၢပျိမ့ၢ်ပှၤတပှၤအိၣ်ဒီးဟဲၣ်တဖျၢၣ်ဒီးစှၢ်ထိၣ်အဖိသးဝံၣ်ဝဲသိကထွၣ်ကထွၣ်မိၢ်ပၢ်တအဲၣ်နၤမိၢ်ပၢ်ပှၤနီၤနၤတၢ်တိလၢမှုခိၣ်န့ၣ်နၢ်ဟူလီၤဝဲပှၤတဂၤအယှၢ်အဖိမံၤဘၣ်တမိးအိၣ်တဲၤဝဲတအိၣ်ဘၣ်အီဘၣ်မတၤတဂၤဖိခွါန့ၣ်သ့လိၢ်ကွဲဒီးလဲၤထိၣ်လိၣ်ကွဲဆူသမံအံအိၣ်န့ၣ်နူၢ်မှၤတတၢၤနၣ်ဒီးဟဲကွၤနးအိၣ်အမိၢ်လီၤ. လဲၤလိၢ်ကွဲဒၣ်ဆူသမံအံအိၣ်ကီးမ့ၢ်နံၤလီၤ. ပသမံအံဟ့ၣ်အချံၣ်တဘ့ၣ်,ချံၣ်အံၤမိၣ်ကွၢ်ကီနသးလၢထိၣ်ဓးထိၣ်ဆူမူခိၣ်ထိၣ်ဟဲဒၣ်ကီးကလုာ်ဒဲးလီၤ. မိၣ်ထံၣ်နသးလၢညၣ်ဓးလီၤဆူထံလၢ်အံၤညၣ်ဟဲဒၣ်ကီးမံၤဒဲးလီၤ. ဟဲကွၢ်ကီဒၣ်ဒီးသမၣ်ပယီၤခဲလၢာ်လီၤ. ကွၤဝဲဆူဟဲၣ်လဲၤလိၢ်ကွဲဒီးအတခွါပယုဂၤန့ၣ်စံးအတခွါမိၣ်ကွၢ်ကီစကီးသုသးလၢထိၣ်ဓါ. အတခွါယုဂၤန့ၣ်ပှၤယုဂၤန့ၣ်စံးအီၤမိၣ်ထံၣ်ပသးဝဲသၢ. ဓးထိၣ်အချံၣ်န့ၣ်ဆူမူခိၣ်ထိၣ်ဟဲမးအကလုာ်ကလုာ်ဟဲကွၢ်ကီပျ်န့ၣ်တးဒီးမ့ၢ်ခဲာ်လီၤကဒၢမးလီၤ. ပှၤယုဂၤန့ၣ်စံးကွၤအီၤပကွၢ်ကီဘျုးကွၢ်ကီလဲ. ကီးလီၤကွၤအပျ်. မိၣ်ကွၢ်ကွၤသုသးလၢနၣ်စိၤညၣ်စိၤတသါဓါ. ပှၤယုၤဂၤန့ၣ်မိၣ်ထံၣ်ဘၣ်ပသးဝဲသၢ. ဓးလီၤပျ်ဆူထံလၢ်ညၣ်ဟဲမးကီးကီးညၣ်အကလုာ်ဒဲးလီၤ. တၢ်လၢထံခဲလၢာ်ဟဲကွၢ်ကီပျ်န့ၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ပှၤယုဂၤန့ၣ်စံးကဒီးအီၤပကွၢ်ကီဘျုးကွၢ်ကီလဲ. ကီးထိၣ်ကွၤအပျ်ဝံၤဒီးကွၤဝဲဆူအဟဲၣ်လီၤ. ပှၤယုဂၤန့ၣ်ကွၤဒီးမၤချံၣ်တဂၤတဘ့ၣ်တဂၤတဘ့ၣ်လီၤ. ဒီးထိၣ်ဆိုးဝဲလၢအပဲၢ်ဝဲကရးန့ၣ်ပၢ်ဓၢပဝဲပဒီပှၢ်ဝဲၢ်ခွါယုဂၤအံၤပသ့တ့ၢ်စကီးနးကၢပၢ်ဓၢ. ခဲဂီၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်ဒီးပကလိၢ်ကွဲချံၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဆ့ၣ်ဒီးအပၢ်လဲၤထိၣ်ဆူနိ၊်ပျ်စီၢ်ဒီးပှၤယုဂၤန့ၣ်လဲၤဆူအတခွါသိကထွၣ်အိၣ်လီၤ. ပှၢ်ဓၢလဲၤကီးထိၣ်ဝဲပၢ်အံၤတၢ်မိၣ်ကွၢ်ကီအသးလၢထိၣ်လၢညၣ်နးကၢ. မိၣ်ထံၣ်အသးဒီးကွၢ်ကီဘၣ်ဝဲသၢ. ဒီးကွၤဆူဟဲၣ်ဒီးအတခွါလဲၤတိၢ်အခံဒီးမၤအတခွါအိၣ်ဟ်လၢကိၢ်လၢ်ဒ့ကွၤထိၣ်တဲၤဆူအပၢ်အိၣ်မိၣ်ကွၢ်ကီနသးလၢထိၣ်အံၤပကဓးထိၣ်လီၤပပျ်လီၤ. အပၢ်တခီဓးကၢ်နဲၣ်. ပှၤယုဂၤန့ၣ်ယှၢ်လီၤဆူကိၢ်လၢ်ဒ့စံးတဲၤအပှၢ်တဒါန့ၣ်ဓးထိၣ်လီၤနချံၣ်လီၤ. အပှၢ်တဒါန့ၣ်ဓးချံၣ်ပှၤယုဂၤဓးထိၣ်အချံၣ်ယုဂၤလိၢ်လီၤ. ထိၣ်ဟဲဝဲကီးအမံၤဒဲးဒီးဝဲကရးကွၢ်ကီလီၤ. ဝဲကရးကွၢ်ကီထိၣ်တဲၤထိၣ်န့ၣ်ထိၣ်လၢအတထံၣ် ဘၣ်ဝဲထံၣ်ဝဲကီးအမံၤဒဲး. ဝဲကရးစံးတဲၤအဖိခွါယုဂၤန့ၣ်စကွၢ်ကီဘျုးကွၢ်ကီလဲ. မိၣ်ကွၢ်ကီစသးလၢညၣ်တသါပှၤယုဂၤန့ၣ်မၢတဲၤအပှၢ်တဒါဓးလီၤအပျ်ဆူထံလၢ်ဒီးပှၤယုဂၤန့ၣ်ဓးလီၤစကီးအချံၣ်လီၤ. ညၣ်ဟဲကီးအမံၤဒဲးလီၤ. ဝဲကရးကွၢ်ကီညၣ်ဟဲမးကီးအမံၤဒဲးလီၤ. ဟဲမးဒီးသမၣ်ပယီၤခဲလၢာ်လီၤ. ဝဲကရးစံးအဖိခွါယုဂၤန့ၣ်စကွၢ်ကီဘျုးကွၢ်ကီလဲ. တးဒီးကွၤကွၤဆူအဟဲၣ်ကီးဂၤဒဲးလီၤ. ပှၤယုဂၤန့ၣ်အပၢ်ဆိမိၣ်လၢအသးစဖိယုဂၤအံၤသ့တမိး. အပၢ်ဝဲကရးကီးအီၤဖိဓၢသုယုဂၤ အံၤ သုသ့တမိးယၢၢ်. သုမဂၢ်လၢကလီးယီးနူၢ်န့ၣ်သုလဲၤဟဲးကွၤဘၣ်ကနူၢ်ဓါ. ကလီးနူၢ်စီၢ်မးကလီးဝဲကရးလီၤ. ကလီးန့ၣ် ပမၤစီၢ်တသံဘၣ်. ပှၤယုဂၤန့ၣ်စံးအပၢ်ပကကၢၣ်ဒၣ်ကယၢၢ်တကွၢ်. ပှၤယုဂၤန့ၣ်လဲၤဝဲဆူအပှၢ်တဒါအအိၣ်. ပှၢ်တဒါဓၢ. ပၢ်စံးဝဲဒၣ်ကလီးလၢအယီးနူၢ်မဂၢ်န့ၣ်ပလဲၤဟဲးကွၤဘၣ်ကနူၢ်

ခါ. သံၣ်ကိၢ်ပှၤပကတိၢ်ဆၢတဘၣ်ဘၣ်ဒီးပဟဲဆူနအိၣ်လီၤ. အပှၢ် တဒါတစ်ပလဲၤဟံးက့ၤန့ၢ်ဖဲသၢ. က့ၤစံးဘၣ်ကၢ်နဲ့ၣ်. ပှၤယုဒၤန့ၣ် က့ၤဆူအဟံၣ်လဲၤထိၣ်ဆူအပၢ်အိၣ်ဒီးစံးအပါပါဓၢပလဲၤဟံးက့ၤ န့ၢ်ယၢာ်ပကလဲၤခဲကိၤလီၤ. ဒီးဟဲက့ၤဝဲလီၤ. လဲၤကဒီးဆူအပှၢ်တဲ ဒါအိၣ်ပကလဲၤဝံဟုဆံးအါလဲၣ်. လဲၤဝံဟုတဂၤတနၣ်တဂၤတနၣ် လီၤ. ခဲဂီၤဟဲဆူလၢ်ဟူကၢ်ယၢလၢကျဲဖးဒန့ၣ်နဲ့ၣ်. သီကထွၣ်န့ၣ် စံးဘၣ်အမိၢ်. ဝဲကရးအံၤမၢပလဲၤဟံးန့ၢ်က့ၤမဂၢ်လၢကလီးယီးန့ၢ် န့ၣ်လီၤ. အမိၢ်သံၣ်ကိၢ်အီၤမတၢဟဲစံးဘၣ်နၤလဲၣ်. ဝံၢ်ယုဒၤန့ၢ်ဟဲစံး ဘၣ်ယၢလီၤ. စံးအဖိသီကထွၣ်န့ၣ်ဖိဓၢပန့ၣ်တမုကကၢၣ်သံနၤ လီၤ. သီကထွၣ်န့ၣ်စံးအဆၢအမိၢ်ဖိၣ်ခွါတုၤပှၤနဲ့ၣ်. ပကပျုၤမုၤ လဲၣ်. အမိၢ်တစိတအဲၣ်ဘၣ်. မၤလိာ်အမိၢ်တၢ်လၢနန့ၢ်ထံအံၤတုၤ အလီၤသံးဒီးဘၣ်ယိၣ်ယၢလီၤ. မ့ၢ်တလီၤသံးန့ၣ်ဘၣ်ယိၣ်တဂ့ၤ. မၤလိာ်အမိၢ်တၢ်ဝံၤဒီးလဲၤဝဲလီၤ. အဆုန့ၣ်ဘၣ်ကြၢၣ်အမိၢ်အခိၣ် လီၤ. ဆုးလီၤအခိၣ်ဒီးဘါထိၣ်က့ၤအမိၢ်ခိၣ်န့ၣ်ဝံ့ၤထိၣ်သၢစုဒီး ယှၢ်လီၤလဲၤတၢ်လီၤ. ကီးထိၣ်တဲၤအဝဲၢ်သ့ၣ်စါကံသၢဒီးအဝဲၢ်စါ ကံၢ်သၢန့ၣ်လဲၤတၢ်ဒီးအပှၢ်လီၤ. လဲၤလဲၤဝဲတုၤလၢယိၣ်ဓှၢ်ကိၢ်ဓှၢ် လၢဝိၣ်လဲၣ်နံၤန့ၢ်တးဒီးဟ်တ့ၢ်ပှၤယုဒၤခဲန့ၣ်လီၤ. သီကထွၣ်န့ၣ် မၤလိာ်တဲၤအဝဲၢ်စါကံၢ်သၢအိၣ်နဲခဲအံၤလီၤ. ဟ်လီၤတဲၤချိၣ်န့ၣ် တးဒီးကဲထိၣ်လၢချံတဘ့ၣ်လီၤ. လဲၤဝဲဒၣ်ဆုဝိၣ်လဲၣ်ဝ်ၢ်ဘးခိက် လၢဘးခိန့ၢ်ထုးထိၣ်က့ၤအချံၣ်န့ၣ်ကဲထိၣ်လၢချံၣ်တဖျၢၣ်ဒီးလံာ် ထိၣ်က့ၤဝဲဒၣ်လီၤ. လဲၤဝဲဆုညါတုၤလၢကလိးန့ၣ်အကိၢ်လီၤ. ထု ဝဲအသးနါပှၢ်တးဒီးဂဲၤဆၢထၢၣ်လီၤ. ကွၢ်ထိၣ်တဲၤသီကထွၣ်အမဲာ် က နီ ခံ ဂၤ ဓါ. ကနီန့ၣ် စကနီနၤ မ့ၢ်လီၤ ဒီး စကအိၣ်နၤ လီၤ. န မၤယၢမ့ၢ်လီၤမၤသံယၢ. ကနီဝဲခံဂၤန့ၣ်သီကထွၣ်ဆဲးထုလီၤလၢ အခိၣ်တခီလီၤ. လီၤဘျၢၣ်ကွဲာ်နံ့တိၢ်ထိဒီးသံဝဲလီၤ. လဲၤကဒီးဆု ညါကလိးအကိၢ်ယုတိၤန့ၣ်သီကထွၣ်မၤဃၣ်ယုတိၤလိာ်လီၤ. လဲၤ ကဒီးတုၤလၢအမဂၢ်အိၣ်အမဂၢ်သံၣ်ကိၢ်အီၤနလဲၤဆူလဲၣ်. ပါမၢဝဲပ ဟဲ အိၣ် က့ၤနၤလီၤ. အမဂၢ်န့ၢ်ဘၣ်ဝဲအဒိ ထိၣ် သံးမဂၢ် ဓၢ ဒုးအီ စ ကီး ယၢ. အ မဂၢ်စံးအီၤစိဓၢအီတဂ့ၤကလီးကဟဲက့ၤအိၣ်ဘၣ်ဖုး နၤမဂၢ်ဓၢဘၣ်မုၤပကပျုၤကလီးလဲၣ်. အမဂၢ်ဒုးအိၣ်အမှၤဒီးမှၢ် ဘၣ်ကလီးကဟဲက့ၤတုၤလီၤ. ဒီးအမဂၢ်ဟ်ရှသူၣ်လၢခိၣ်ဘိၣ် လာ်လီၤ. ကလီးန့ၣ်ဟဲက့ၤတုၤအ ခိၣ်တအိၣ်ဘၣ်. တးဒီးတဘှဲ ထိၣ်မးဖိးဖိးလီၤ. အမဂၢ်န့ၣ်စၢ်လီၤသံး သၢစရံၢ်တးဒီးတဆုထိၣ် အသးကဲထိၣ်လၢဖိၣ်သၣ်ခွါတဂၤဟဲက့ၤထိၣ်ဒီးနၢမူထိၣ်အမါမုၣ် ပှၢ်ဓၢနနၢလၢပှၤသီဟဲနးကၢလဲၣ်. အမါတစိဒီးတလဲၤဟံးန့ၢ်ပှၤမိ တိၢ်ခိၤနဲာ်ပနၢဒ်းဝဲလၢပှၤသီသၢ. တးဒီးကလီးန့ၣ်မံသပှၤဒီးသီက ထွၣ်န့ၣ်စံၣ်လီၤက့ၤဝဲလီၤ. မဂၢ်ဓၢယှၢ်လီၤနဲဆုကိာ်လာ်ဒ ဒီးအမ ဂၢ်ယှၢ်လီၤ. ထုးလီၤနးဘူလၣ်လၢအနၢ်န့ၣ်ကြၢၣ်ကလီးအကိာ်န့ၣ် တဲာ်ဖြးအသွံၣ်ဆံးတဖျၢၣ်ကဲထိၣ်တဂၤကြၢၣ်ဝဲခံဘိအါထိၣ်ခံဂၤ ကျိဝဲတကျဲလီၤ. ဒ်းယံာ်ဒံးအါထိၣ်လီၤ. တၢ်ဝိၤအီၤဝးတ့ၢ်နံ့ကထၢ အဝဲၢ်စါကံၢ်သၢန့ၣ်တထံၣ်ယီၤလၢဘၣ်အပှၢ်ဘၣ်. စံၣ်တဲၤဝဲတ ထံၣ်ယီတုၤလၢအပှၢ်အိၣ်ကီးပသူထိၣ်တထံၣ်ယီဝံ့ၤထိၣ်သၢဘိ တၢ်ဝဲန့ၣ်ကလီးအိၣ်တကွၢ်မဲာ်ခးသံမးဝဲခဲလၢာ်လီၤ. သံၣ်ကိၢ်အပှၢ်သီ ကထွၣ်န့ၣ်နဘၣ်ဒီဘၣ်ထံးကီးခါ. စံးဆၢအဝဲၢ်စတဘၣ်ဘၣ်တၢ်နီ တမံၤဘၣ်. က့ၤက့ၤရှ့. အဝဲၢ်စါကံၢ်သၢစံၣ်က့ၤတထံၣ်ယီတုၤက့ၤ

သီ

လၢအလိၢ်လီၤ. ပှၤယုဒၤန့ၣ်လၢစါကံၢ်သၢအလိၢ်ခံန့ၣ်ရူၣ်ထံပှူၤတ ပှူၤအဝဲၢ်စါကံၢ်သၢန့ၣ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်. သီကထွၣ်န့ၣ်ဟဲက့ၤဝဲတုၤ လၢဝိၣ်လဲၣ်နံၤတးဒီးသ့ၣ်နိၣ်ထိၣ်လၢအတခွါန့ၣ်မဂၢ်ဓၢတခွါတ ဂၤမ့ၢ်နဟ်ဆူလဲၣ်. အမဂၢ်န့ၣ်သ့ၣ်နိၣ်ထိၣ်အဖိမုၣ်စိဓၢနတခွါန့ၣ် ဂ့ၤကၢ. ကလီးလဲၤကွဲအီၤ. ပှၤလၢထံဖိဒီးလိာ်ကွဲလှၢ်ဒီးပှၤလၢထံ ဖိမၤဃၣ်ကလီးန့ၣ်လီၤ. ဒီးလဲၤအိၣ်ဝဲလၢန့ၣ်ဒီးသီကထွၣ်န့ၣ် ဘိၣ်လီၤတဲာ်ကနူးသီလၢအကိာ်န့ၣ်ကဲထိၣ်လၢဖိၣ်သၣ်ခွါတဂၤ လီၤ. သီကထွၣ်န့ၣ်စံးအီၤဒကိဓၢဖဲးအိၣ်ယုၤမဂၢ်တကှၢ်. ဒီးအပှၢ် ဖဲးအိၣ်ယုၤအမဂၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲၢ်သီကထွၣ်န့ၣ်လဲၤဝဲဆုထံလာ် လီၤ. လဲၤဝဲတုၤလၢအတခွါအိၣ်ဒီးလိၢ်ကွဲလှၢ်ထိၣ်ဃၣ်အသးဝံ့ၤ ထိၣ်သၢစုမၤဃၣ်ပှၤလၢထံဖိဝံ့ၤထိၣ်သၢစုဒီးတၢဝဲဒီးအတခွါတ ကျဲလီၤ. ဓမၢနၤမ့ၢ်ဃၣ်စကဟံးန့ၢ်ပတိာ်မုၣ်န့ၣ်လီၤ. နမၤယၢမ့ၢ် ဃၣ်ဟံးန့ၢ်ယၢအံၤလီၤ. လိၢ်ကွဲကဒီးဝဲတဘိမၤဃၣ်ပှၤလၢထံဖိ န့ၣ်ဒီးဟံးထိၣ်အတခွါဒီးဟဲက့ၤလီၤ. ဟဲက့ၤတုၤအမဂၢ်အိၣ်ဒီး ဟံးထိၣ်အပှၢ်ကနူးသီန့ၣ်ဟ်လီၤဝဲလၢထံလိာ်ပှူၤကဲထိၣ်လၢကဘိ တဘ့ၣ်ဒီးဒီးထိၣ်ဝဲဒီးအမဂၢ်ဒီးအတခွါသၢဂၤန့ၣ်ဒီးခိဝိၣ်လဲၣ်န့ၣ် လီၤ. တုၤက့ၤတဲၤဝဲလၢပှၤယုဒၤအိၣ်န့ၣ်ပှၤယုဒၤန့ၣ်မၤန့ၢ်အမှၤအ ထံ သါကအိၣ် ဝဲအဝဲၢ်စါကံၢ်သၢ န့ၣ် ကွၢ် လံအပှၢ် မဲာ်အပှၢ် န့ၣ် တၢၤ ဒၣ်ထိၣ်မှၤကွဲာ်ဝဲဆုတၢ်ပျိုပှူၤန့ၣ်စိးဝၣ်ဃးတဘှၣ်စိးထိၣ်မှၤတၢၤ ဒၣ်န့ၣ်ဒီးသံတကိၢ်ခါမးလီၤ. ဒီးသ့စုသ့ခိၣ်မတၢတဂၤန့ၣ်အဝဲၢ်စါ ကံၢ်သၢမၤန့ၢ်အမှၤအိၣ်ဝဲဝံၤသ့စုသ့ခိၣ်ဒီးပှၤယုဒၤ န့ၣ်ထံတအိၣ် ဘၣ်အပှၢ်ဒါဓၢ. လဲၤဒၢၣ်အီန့ၢ်မဂၢ်ထံတတၢ်တက့ၢ်. ဟံးထိၣ်ထံ တၢ်စံၣ်နှာ်ဆုထံပှူၤဒီးပှၤယုဒၤန့ၣ်ကျ့ၢ်ဘၢယာ်ဝဲအခိၣ်လၢ လၢ် ဘ့ၣ်ဘၣ်စံးအမဂၢ်အိၣ်မှၤရၤရၤပကက့ၤလီၤ. အမဂၢ်တခီဒီးပှၤ လၢအလဲၤဟံးက့ၤယၢန့ၣ်တဟဲက့ၤဒ်းဘၣ်. ပှၤယုဒၤန့ၣ်ဟ်ဒု ထိၣ်အသးပလဲၤဟံးက့ၤနၤမ့ၢ်ပှၤမုၤလၣ်. ဒီးအမဂၢ်န့ၣ်အမဲာ်ထံ လီၤမးလီၤ. ကတိၤထိၣ်တဲၤတၢ်သ့မ့ၢ်ကတိၤတၢ်ယီၤန့ၣ်အဝဲာ်န့ၢ် တနိာ်ထူၣ်တဘိတက့ၢ်. ပှၤယုဒၤလဲၤဝဲာ်တနိၢ်ထူၣ်လီၤ. တနိၢ် ထူၣ်န့ၣ်အလၣ်ဓၢထိၣ်ဝဲလၢအဖိမုၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်န့ၣ်လီၤ. အဖိမုၣ်ခူၣ် သူန့ၣ်ကူးလီၤန့ၢ်ခိၣ်သူလၣ်တကကြၢၢ်ဒီးဟ်လီၤဝဲလၢလၢ်ဘ့ၣ် ဘၣ်အခိၣ်ဒီးပသံးထုတဘိလီၤ. ထုကဖၣ်ထိၣ်ဝဲပှၤလၢအလဲၤ ဟံးက့ၤယၢန့ၣ်မ့ၢ်တုၤက့ၤအံၤခိၣ်သူလၣ်ဒီးပသံးထုဒီးခိၣ်ဖၢၣ် အံၤမးအတုၤက့ၤလၢစအိၣ်တက့ၢ်. တးဒီးက့ၤဝဲဒၣ်လီၤ. က့ၤတုၤ လၢနိၢ်ပှူၤန့ၣ်တကလှၢ်တကတိၤဘၣ်တၢ်ဘၣ်. ဆိမိၣ်ဒၣ်လၢအဖိ ဒိၣ်လဲၤအိၣ်က့ၤအီၤတဂၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲၢ်စါကံၢ်သၢန့ၣ်ယုဝ့ၤဝီၤအ ပှၢ်တထံၣ်ဘၣ်အပှၢ်ဘၣ်. တအိၣ်ဘၣ်အဆၣ်ဘၣ်. စါကံၢ်သၢန့ၣ် အပှၢ်သီကထွၣ်အမိၢ်န့ၢ်ထံလီၤသံးမးဖြဲးဖြဲးလီၤ. ကီၤလၢတက ဘိဟဲတုၤန့ၣ်ဒီးထံတအိၣ်လၢၤဘၣ်. ကီၤလၢန့ၣ်ကွၢ်ထိၣ်တၢ်ဆုခိ ဒီး စံးလိာ်အသးပမၢ တၢ်ယီၤ န့ၣ် မးထံပှူၤ အိၣ်လီၤလဲၣ်. ပ က ဘိ ဒိၣ် စံးအီၤ လဲၤထိၣ်ကွၢ်ဝဲ အယုထံပှူၤ တထံၣ်ဘၣ်. ဒီး ဝံၣ် ထိၣ် လှ ဘၣ် ဘၣ် န့ၣ်သီကထွၣ်စံၣ်ထိၣ်က့ၤ ဝဲဟံးက့ၤ ခိၣ်သူလၣ် ပ သံး ထု ခိၣ်ဖၢၣ်ထုယာ်ဝဲလၢခိၣ်ဖၢၣ်န့ၣ်တဲးတဲးဒီးသံကိၢ်ကဘိဒိၣ်သုက လဲၤကၢဝ့ၢ်ဆူလဲၣ်. စကလဲၤကၢလၢဝဲကရးဝ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. လဲၤစိာ်စ တၢ်ဘိၣ်အံၤတက့ၢ်. ဒီးပကဘိဖိလဲၤစိာ်လီၤ. သီကထွၣ်န့ၣ်ထံၣ် လိာ်က့ၤသးဒီးအဝဲၢ်စါကံၢ်သၢဒီးဟဲက့ၤဆူဟံၣ်လှၢ်လှၢ်လီၤ. အိၣ်

ကၠၢ မ့ၢ အီကၠၢထံ ဘိၣ်ထိၣ် ကၠၢယီၤ လီၢ်လီၢ်လီၤ. ကဘီ န့ၣ်စိၢ် တုၤလၢဝဲကရၢဝ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အမၢ်န့ၣ်အတၢ်ဘိၣ်တုၤကၠၢလီၤ. ထံၣ်ယီၤဝဲၤ တၢ်ဘိၣ်န့ၣ်အမဲာ်ထံလီၤ တကိၢ်ခါမးလီၤ. ဝဲကရၢ တမိၢ်အသီအိၣ်လီၤဝဲသံကိၢ်လၢအဝဲနီတဂၤတဂ့ၤစကသံကိၢ်ဒၣ်ယဲလီၤ. သံကိၢ်အမါ န့ၣ်ဘၣ်မ့ၢ နထံၣ် တၢ်ဘိၣ်န့ၣ် ဒီးနမဲာ်ထံ လီၤ လဲၣ်. ကတိၤဆၢအတပှၤလဲၤဟံးကၠၢယၢဟဲကၠၢဟၢ်ခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. သံကိၢ်ဝဲၤအမါန့ၣ်နသ့ၣ်ညါစကီးဓါ. အမါတစိပသ့ၣ်ညါဝဲသၢ. စံးအဝၤမၤဘၣ်လီၤ. ကယဲၢ်မ့ၢ်ပကိးဟံၣ်ကိးယီ. ကိးထံၣ်ကိးရှၣ်ဒီးဝဲကရၢန့ၣ်မၤဘၣ်တကျဲလီၤ. ကယဲၢ်မ့ၢ်ပတၢ လၢ်လၢ်ဟဲခဲလၢာ်လီၤ. သီကထွာ်န့ၣ်မိၢ်ဓါစံးဝဲဒၣ်စကလဲၤကွၢ်ကီစကိးဝဲကရၢအပ္ဍမိၤအမိၢ်စံးအီၤဖိဓါဝဲကရၢန့ၣ်မးအပျုၤစိၤကွံာ်ပှၤလီၤ. လဲၤတဂ့ၤပှၤ ကမၤ သံဘၣ်ဖုးနၤ. ပပျုၤဓါမိဓါ. စတပျုၤဘၣ်. ဒီးလဲၤဝဲဒၣ်လီၤ. လဲၤတုၤလၢတစွါန့ၣ်ဒီးအတစွါဖိၣ်တကိၢ်ခါဒီးအမၢ်ခံဂၤန့ၣ်လီၤ. ကၠၢထိၣ်ဆုနိၢ်ပှၤစံးဘၣ်အဝၤပလဲၤဟံးကၠၢယၢမ်အဝဲအံၤလီၤ. ဝဲကရၢသံကွိၢ်မ့ၢ်သမိးနၤဓါ. စံးဆၢဝဲကရၢယၤဝဲသၢ. နဲအံၤနမ့ၢ်မတၢအဖိလဲၣ်. ယဲအံၤစမိၢ်စံၣ်ဝဲၤသါဒီပှၢ်ဝဲၢ်မုၣ်နံ့ဂၤသါဝဲမ့ၢ်လၢအတဒၢလီၤ. သါဆံးစၢ်ယၤဒီးဝဲကရၢပျုၤစိၤကွံာ်အီၤလီၤ. ဝဲကရၢန့ၣ်သ့နိၣ်လီၤကၠၢအသးတးဒီးမၤပလဲၤအိၣ်ကၠၢအမါန့ၣ်လီၤ. လဲၤကိးကၠၢတန့ၢ်ဘၣ်လဲၤယးကၠၢဝဲလၢလှၣ်ထူပှၤဒီးဟဲကၠၢဝဲလီၤ. ပှၤယုကၤန့ၣ်ဒီးဖိဒီးမိၢ်ဝဲကရၢသါကကျိကွံာ်လီၤ. အဖိခွါသီကထွာ်တမိအကလုၢ်အိၣ်နှၢ်ကျိကွံာ်စကိးတဂ့ၤ. ပျုၤစိၤကွံာ်မးယီၤအပျုၤစိၤကွံာ်ယၤအသိးအံၤလီၤ. ဒီးဝဲကရၢပျုၤစိၤကွံာ်မးခဲလၢာ်လီၤ. သီကထွာ်န့ၣ်အိၣ်ကၠၢနိၢ်လၢအပၢ်အလီၢ်လီၤ.

၅. သီကဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိ တၢ်လံၤ အလီၢ်လၢ တယဲာ်ဒံး ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအလီၢ်သီကဘဲလီၤ. ကဆီတဒုအလီၢ်သီကဘဲပလူၤကချုးလီၤ.

၆. သီကဘဲ န့ၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်လၢတလီၢ်လံၤဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲဒီးပစံးလၢသီကဘဲလီၤ. ပှၤဝဲာ်တၢ်လီၢ်သီကဘဲလီၤ. ပှၤတဂၤအလီၢ်လဲၤလၢစမဲာ်ညါသီကဘဲလီၤ. သ့ၣ်တထံးကၢ်သီကဘဲလီၤ.

၇. သီကယီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်လီၤတွၢတဂၤစိၤဒီးပစံးလၢသီကယီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်တဂၤစိၤသီကယီၤဒီးတပျုၤဘၣ်တၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသီကယဲၢ်သီကယီၤလီၤ.

၈. သီကရဲ န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်ပအိၣ်အသၣ်ဒီးပကိးလၢသီကရဲလီၤ. သီကရဲန့ၣ်ပအိၣ်အသၣ်ဆံၣ်ကၢ. အသၣ်နီစုမ့ၢ်နီစုမ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးအသၣ်မံသ့ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသီကရဲသီကရါလီၤ.

၉. သီကလူၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စွါသ့တကလှာ်အိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်လာ်ဒီးအိၣ်နဲ့ၣ်တၢ်န့ၣ်ပကိးလၢသီကလူၤလီၤ. သီကလူၤအိၣ်နဲ့ၣ်စိၤပၤတၢ်ဒီးနဲ့ၣ်စိၤပၤတၢ်ထူၣ်ဖျိဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသီကလူၤသီကလၤလီၤ.

၁၀. သီကလီၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်စွါသ့တကလှာ်ထဲထိးကလဲာ်တဘိဒီးအိၣ်တထါဒီးအခိၣ်စ့ၢ်တလုၢ်အခံကဘြၢဒၢဒီးဂိၤဆူၣ်ကလာ်န့ၣ်ပ ကိးလၢ သီကလီၤ လီၤ. ဒီးပကိး လၢဒိကလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. သီကလီၤန့ၣ်ကညီၢ်ကၢ. ပကွၢ်တဘူၣ်ဘၣ်.

၁၁. သီကူၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်တၢ်လၢပစုခိၣ်အသရၤလၢပစုဆၣ်တခီလာ်ပတဟိၣ်ဒီးပစံးလၢသီကူၤလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးသီကူၤအမါအရျၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသီကူၤသီကၢလီၤ.

၁၂. သီခါ န့ၣ်မ့ၢ်ပိၢ်ကိးစိၤသီန့ၣ်လၢသီခါလီၤ. ဒီးရိၤကိးဝဲလၢစိၤသီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တလီၤလူၤခိၣ်ကၢတၢ်ဘီလီၤ.

၁၃. သီဃဲာ် န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ် တကလှာ် အကဖိာ်ထိဒီးအဒူ ပြံ ထဲခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးပကိးလၢသီဃဲာ်လီၤ. ဒီးအိၣ်ခံကလှာ်အဒူသူတကလှာ် . အဒူဝါတကလှာ်လီၤ. ဒီး ပကိးလၢသီဃဲာ် သူတကလှာ်, သီဃဲာ်ဝါတကလှာ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢသီဃဲာ်ကလီလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. သီဃဲာ်န့ၣ်ပဘျၣ်ဆှါသ့ဝဲလီၤ.

၁၄. သီဃဲာ်ဝါ န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်တကလှာ်အဒူဝါဒီးအဒူပြံထဲခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ထဲကွါတိၢ်ဒီးပကိးလၢသီဃဲာ်ဝါလီၤ. သီဃဲာ်ဝါန့ၣ်ပဘျၣ်ဆှါပထုတၢ်ဂ့ၤကၢ.

၁၅. သီဃဲာ်သူ န့ၣ်မ့ၢ်ဝၣ်တကလှာ်အဒူထဲခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးထဲဃဲာ်တိၢ်ကွါတိၢ်ဒီးအဒူသူဝဲန့ၣ်ပကိးလၢသီဃဲာ်သူလီၤ. ဒီးသီဃဲာ်သူန့ၣ်ဂ့ၤလၢပဘျၣ်ဆှါပထုတၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၆. သီတၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်လီၤတၢ်တၢ်လၢပစုတၢၢဒုၣ်လၢအဆၣ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢသီတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသီတၢ်သီပျုၤလီၤ. ပှၤတဂၤသီတၢ်ဆီတဘ့ၣ်ကသံတ့ၢ်လီၤ.

၁၇. သီတူၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုတၢ်တကလှာ်ပမၤလၢဝၣ်ထီဒုဒီးပုမၤအပျုၤသၢဘိဒီးပဒုသိၣ်ဒ်တနၢ်အသိးဒီးပစံးလၢသီတူၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသီဘ့ၣ်သီတူၢ်လီၤ.

၁၈. သီတ့ၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်တကလှာ်ပှၤမၤဝဲလၢတိၢ်ဘိဒီးပဟ်လၢသလၢအပူၤန့ၣ်အခိၣ်ကစိၤထိၣ်တဓဲးဒီးပကိးလၢသီတ့ၤလီၤ. သီတ့ၤန့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ထိၣ်သလၢလၢအပူၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသီတ့ၤသီတၢလီၤ.

၁၉. သီဘြူး န့ၣ်မ့ၢ်သနးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဒုၣ်ဒါတဖၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢသနးသီဘြူးလီၤ.

၂၀. သီတွာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမံၤပှၢ်အကလုၢ်အကထါဒီးပစံးလၢသီတွာ်လီၤ. ပမံၤပပှၢ်ဆိသီတွာ်စံးဝဲလၢတၢ်လၢကိၤလၢဝါတကလှာ်အံၤကဟဲမၤကဲဒိၣ်ပှၤကညီလီၤ. တုၤပှၤကညီကဲဒိၣ်ဒီးကဒုးလိာ်အသးဒီးကိၤလၢဝါလီၤ. တၢ်လၢကိၤလၢဝါန့ၣ်ပှၤကလှာ်ကလှာ်ဒုးတနၢၢဘၣ်. ဒုးကိၤလၢဝါကနၢၢထဲပှၤကညီတကလှာ်လီၤ. ပှၤကညီယိၢ်ထံဖံးခိၣ်တလီၤဘျၣ်ဘၣ်ဒီးကလဲၤဘၣ်ကိၤလၢဝါကဘီလၢကွါလီၤ. ဒီးကိၤလၢဝါ ကဖုံစ့ န့ၣ်တၢ်တအိၣ်ထၢဘၣ်နီတကလှာ်ဘၣ်. ကထၢကိၤလၢဝါအစုထဲပှၤကညီတကလှာ်လီၤ. ဒီးပှၤလၢ ထၢ စ့တဖၣ် န့ၣ် ကလဲၤတၢ်လီၤ. ဒီးလဲၤ တခီ အကျဲအိၣ်. ဟဲကၠၢတခီအကျဲတအိၣ်ဘၣ်, ပမံၤပပှၢ်ဆိသီတွာ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.

၂၁. သီထီ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်လၢထံထၣ်ဒီးမၤလိာ်ထီအကလုၢ်ဆုထံခံလၢပှၤအိၣ်လၢထံခံတဖၣ်ဒီးပစံးလၢသီထီအကလုၢ်လီၤ. သရၣ်သီထီအကလုၢ်လၢပှၤမၤသရိာ်လီၤ. သရၣ်သီထီအကလုၢ်လၢစံးဝဲအပျဲၢ်အဘိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဖှိၣ်ရိဖှိၣ်လီၤ.

၂၂. သီထိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤလံၤလၢပမၤဂ့ၤမၤကဆိုထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသီထိၣ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးလီၢ်လံၤန့ၣ်တုၤပဆူၣ်ဒီးသီထိၣ်ကၠၢလီၤ.

၂၃. သီပၢ် န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်အသၣ်ထဲစုခိၣ်ဒီးပကိးလၢသီပၢ်

လီၤ. သိပံၢ်န့ၣ်အထံးအိၣ်ဒီးအဆှၣ်အဆှၣ်နါစှၤအိၣ်ဒီးအလၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်လၢပအိၣ်အသၣ်တကလှာ်လီၤ.

၂၄. သိပြံၢ်ထံ နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်အိၣ်လၢတရါကျါဒီးအသၣ်ဒ်ယိၤသၣ်အသိးန့ၣ်ပကိးလၢသိပြံၢ်ထံဘံလီၤ. သိပြံၢ်ဘံန့ၣ်ပဟၢဖၢဆါပၡ့ာ်အီအရှံန့ၣ်ဘျါစံးဝဲဒၣ်.

၂၅. သိပျ့ၤ နၣ်မ့ၢ်သိတံၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတိၢ်တံၢ်တၢ်လၢပစုဆၣ်လၢပတၢၢနၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသိတံၢ်သိပျ့ၤလီၤ.

၂၆. သိဖိ နၣ်မ့ၢ်ကီၤလၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤတကလှာ်လၢကိၢ်မ့ၢ်နှာ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢကီၤလၢသိဖိလီၤ. ဒီးကဘီအဆိမ့ၢ်သိဖိလီၤ. ကီၤလၢသိဖိ. ကဘီသိဖိစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၇. သိဘှၣ် နၣ်မ့ၢ်သိတှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဒုတကလှာ်ပမၤလၢဝၣ်ထိဒုဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသိဘှၣ်သိတှၢ်လီၤ.

၂၈. သိယံၤ နၣ်ပတၢထံၣ် ဘၣ်ဒီ တစိၣ်တၣ်. ပနၢ်ဟူ ထဲပသးပှၢ်ကီးဝဲလီၤ. ပသးပှၢ်လၢပျ့ၤစံးဝဲလၢသိယံၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢစိဒိၣ်ကမိၤဒိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးစံးဝဲဒၣ်သိယံၤန့ၣ်ဘီးကှၣ်ဘီးဘျ့ကိၣ်လိာ်ကီၤလိာ်သ့လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးမၤဝဲလၢထါစံးဝဲဒၣ်.

ကိၣ်လိာ်လီၤဆဲးလၢကီၤနံၤ　　တၢ်ဘီးဘျ့သ့မ့ၢ်သိယံၤ
ကီၤလိာ်လီၤဆဲးလၢကိၣ်နံၤ　　တၢ်ပၢၤစိၣ်ယွၤအလိၢ်မံ
တၢ်ဘီးကှၣ်သ့မ့ၢ်သိယံၤ　　လဲၤသံးသုးပှၤစိၣ်နၢၣ်ခံ

၂၉. သိရှၤ နၣ်မ့ၢ်ချံၣ်တကလှာ်ပထုလီၤဃာ်ဆှါခံဘှၣ်ခံဘှၣ်ဒီးပကိးလၢသိရှၤလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤဒုၣ်ဟံၣ်လၢသိရှၤန့ၣ်ဂ့ၤဝဲလီၤ. သိရှၤန့ၣ်ဂ့ၤလၢပဒုၣ်ဟံၣ်. ဂ့ၤလၢပဒါလီၤလၢသရိာ်ပှၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသိဘှၣ်သိရှၤလီၤ.

၃၀. သိရှၤ မှၣ်လဲး နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလှာ်ပှၤလၢခုးသိလၢစိၢ်လီၤလၢသ့ၣ်စိၣ်ဆၢၣ်လီၤန့ၣ်ပကိးလၢသိရှၤမှၣ်လဲးလီၤ. သိရှၤမှၣ်လဲးစိၢ်လီၤလၢသ့ၣ်စိၣ်ဆၢၣ်အလီၤဒီးပှၤနးကၢအါမးလၢခုးသိန့ၣ်လီၤ. ဒီးအမိၢ်ပှၢ်ထဲစုဆၣ်ဒီးမၤသးစိးပက့လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢတိၢ်တံၢ်လီၤ.

၃၁. သိလှၤမိၣ် နၣ်မ့ၢ်စီၤသိန့ၣ်ပသးပှၢ်ကိးလၢသိလှၤမိၣ်လီၤ. သိလှၤမိၣ်နှၢ်ကၤဒီးတၢ်ဘိစံးဝဲဒၣ်.

၃၂. သိတိၢ် နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီယုကြိကြိတၢ်ဖဲအယုဝဲသ့ဒီးယုဝဲဒီးပစံးလၢယုသိတိၢ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်ဟါမ်ၢ်တသ့ၣ်ညါဝဲအလိၢ်ဒီးယုသိတိၢ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤခးထိစိၣ်တဒုတသံဘၣ်ဒီးယုသိတိၢ်ဝဲဆူယုၢ်ဝဲအလိၢ်န့ၣ်လီၤ.

၃၃. သိတိၢ် နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်ကြိကြိဖဲကတိၤသ့ဒီးကတိၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကတိၤသိတိၢ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤသိတိၢ်တၢ်ဒီးပှၤကညီၤကတိၤတၢ်န့ၣ်စံးဝဲလၢပှၤကညီကမဲၤလီၤ.

၃၄. သိသံၣ် နၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်လၢအဒိၣ်ကတၢၢ်န့ၣ်ပကိးလၢသိသံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသိသံၣ်ပိုၤဂီၤလီၤ. ကစၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤအဒိၣ်ကတၢၢ်မ့ၢ်သိသံၣ်န့ၣ်လီၤ.

၃၅. သိသိ နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအသ့တကလှာ်ဘျ့သိကဆှၣ်ဝဲဒီးပကိးလၢသိသိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပြံၢ်ကံၣ်သိသိလီၤ. သိသိန့ၣ်ပှၤစံၣ်ဖိက့ဝဲလီၤ.

၃၆. သိသိတနၤ နၣ်မ့ၢ်တၢ်အကတိၢ်လၢမ့ၢ်ဟါလီၤသိတှၤမ့ၢ်ဆှၣ်ဒီးပစံးလၢသိသိတနၤလီၤ. ပှၤတဂၤမံသိသိတနၤတဘျုးမံဘၣ်.

၃၇. သိအှ နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်လၢမ့ၢ်တဆဲးဘၣ်ဘၣ်ပှၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ကိၢ်သိအှလီၤ. တၢ်ကိၢ်သိအှန့ၣ်ပအိၣ်လၢတၢ်ကဒုနှာ်သကွတၢ်ကိၢ်ပသးန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ကိၢ်သိအှလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကိၢ်သိအှကိၢ်သိပျ့ၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢကိၢ်သိအှးကိၢ်သိအးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၈. သိအိ နၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်ဒ်ပရၢးအသိးဒီးအသၣ်ဒ်ပရၢးအသိးန့ၣ်ပအိၣ်ဆံၣ်ဆၢဝဲဒီးပစံးလၢသိအိလီၤ. ဒီးပကိးလၢတိအိစ့ၢ်ကီးလီၤ. သိအိသၣ်န့ၣ်ပအိၣ်ဆံၣ်ဆၢဝဲလီၤ.

၃၉. ကသိ ဒီးကသိကယိာ်, ဒီး ကသံကသိ, ဒီး ကသံၣ်ကသိ, တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကသိတကှၢ်.

၄၀. ကရိၢ်သိ နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိတကလှာ်အလၣ်လၢပလံာ်လှာ်တဘျုးဘၣ်န့ၣ်ပကိးလၢကရိၢ်သိလီၤ. ဒီးပကိးလၢတြိၢ်သိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ဖိတကလှာ်လီၤ.

၄၀–၁. ချံသိဖိ နၣ်မ့ၢ်ပမံၤပပှၢ်ကိးချံဒီးအဆိဒီးစံးဝဲလၢချံသိဖိလီၤ. ပှၤသးပှၢ်လၢပျ့ၤန့ၣ်ကိးချံလၢချံသိဖိလီၤ.

၄၁. ချိၣ်သိနံၣ် နၣ်မ့ၢ်ချိၣ်တကလှာ်လၢပှၤထုဝဲလၢသဝဲးစီၤလၣ်ဒီးဝါကဆှၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢချိၣ်သိနံၣ်လီၤ. ချိၣ်သိနံၣ်န့ၣ်ဝါကဆှၣ်ဂ့ၤကၢ. ချိၣ်သိနံၣ်န့ၣ်အပှ့ၤတဘှၣ်တသံးလီၤ.

၄၂. ဝ့ၢ်သိ နၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်အၢတကလှာ်အှၣ်ဘၣ်ပှၤပသံဒီးပကိးလၢဂ့ၢ်သိလီၤ. ဂ့ၢ်သိန့ၣ်အစုၣ်အၢဝဲလီၤ.ဒီးထဲစုဒုၣ်စိၣ်ဒုၣ်ဒီးသ့တတြှၣ်မးလီၤ.

၄၃. စီၤသိ နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢလှၤမိၣ်ကၤတၢ်ဘိန့ၣ်ပကိးလၢစီၤသိလီၤ. စီၤသိန့ၣ်တနၢ်ဘၣ်အမါဒီးအိၣ်လၢကွဲလၢဖ့ၣ်ဒီးစံးလီၤအသးလၢပှၤစိဆုံလီၤ.

၄၄. ဆီးသိ နၣ်မ့ၢ်ပတမံဘၣ်လၢပစိးတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢပဆီးသိလီၤ. ပှၤတဂၤပၢၤခုးဒီးဘၣ်ယိးထိးကအိၣ်ဘုန့ၣ်ဆီးသိဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤအမါမၤတကဲဒီးဆီးသိဝဲလီၤ.

၄၅. ဆိသိတ့ှ် နၣ်မ့ၢ်ပစံၣ်တဲၤတၢ်ကမၤအသးဒ်အံၤဒ်နၤအဂ့ၢ်အပိၢ်ဒီးပစံးလၢပဆိသိတ့ှ်လီၤ. ပသးပှၢ်ဆိသိတ့ှ်န့ၣ်မ့ၢ်စံၣ်တဲၤတၢ်ကမၤအသးတမံၤမံၤဆူခံဆူလာ်အဂ့ၢ်အပိၢ်လီၤ.

၄၆. ဆိသိတ့ှ် နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတဲးလိာ်ယိလိာ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢဆိသိတ့ှ်လီၤ. ပှၤခံဂၤဆိသိတ့ှ်န့ၣ်ဃၣ်ဝဲဖဲလဲၣ်တဂၤလဲၣ်.

၄၇. ဆွဲၣ်သိဃာ် နၣ်မ့ၢ်ဆွဲၣ်တကလှာ်လၢတအိၣ်ဘၣ်လၢထံကျါဒီးတဲာ်အပှၤလၢခိန့ၣ်ပကိးလၢဆွဲၣ်သိဃာ်လီၤ. ဆွဲၣ်သိဃာ်န့ၣ်မၤသးဂီၤတစဲးစဲးလီၤ.

၄၈. တသိ နၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်ထံးလၢကစၢ်ဒီးပစံးလၢတသိလီၤ. ဒီးပစံးလၢတညြိစ့ၢ်ကီးလီၤ. သံးနှာ်သိၣ်တသိဆူကစၢ်န့ၣ်လီၤ.

၄၉. တသိ နၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်န့ၣ်ပှၤတနီၤနီၤကိးဒီးအဆိလၢတသံၣ်တသိလီၤ. တသံၣ်တသိစံးဝဲဒၣ်.

၅၀. တသိကျဲ နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်အဘၢၣ်စၢၤယံၤဒီးပမံဘၣ်လၢကျဲတနၤဒီးပစံးလၢတသိကျဲလီၤ. တၢ်ဘၢၣ်စၢၤတသိကျဲန့ၣ်ပလဲၤတနံၤတတုၤဘၣ်. ဝ့ၢ်တဝဲၣ်ဒီးဝ့ၢ်မ်ာ်တါန့ၣ်ပလဲၤဘၣ်တသိကျဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတနံၤလဲၤတသိကျဲလီၤ.

၅၁. တၢ်သိ နၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဘီးထိၣ်ပှၤဂၤအသး

လၢပမၤပှၤဂၤကျဲးစၢးတၢ်နှၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီလီၤ.
၅၂.တၢ်သီ နှၢ်မ့ၢ်တၢ်အၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နၢ်စိၤဖှံၣ်စိၤတၢ်ဝံတၢ်နါ နှၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်အၢတၢ်သီလီၤ.
၅၃. ထိၣ်သီသံၣ် နှၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်အခိၣ်ဂီၤတစဲးစဲး ဒီးပကိး လၢထိၣ်သီသံၣ်လီၤ. ထိၣ်သီသံၣ်နှၣ်စိးအပှၤလၢဟီၣ်ခိၣ်လာ် လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထိၣ်သီဘုၣ်ထိၣ်သီသံၣ်လီၤ.
၅၄.ပသီ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်အါထိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဂုၤပသီလီၤ. ပဘုၣ်ပနၢ် ဂီၤဖံးဂုၤထိၣ်ပသီထိၣ်စံးဝဲဒၣ်.
၅၅. ပသီ နှၣ်မ့ၢ်ပပာ်ဒိၣ်ထိၣ်ပဟၢဖၢဒီးပစံးလၢပသီလီၤ. စ ကျိၤ ယိၢ်တကိး လၢစယိၢ်ဒ့ ဒီးစပသီတဲာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢပသီပ သါပစံးဒီးအဆိဒ်နှၣ်လီၤ.
၅၆. ပသီ နှၣ်မ့ၢ်ပဖိမှၤအါထိၣ်လၢသပၢၤပှၤဒီးပစံးလၢမှၤပသီ လီၤ. ပဖိမှၤဟုစှၤဒီးတှၤကဲထိၣ်လၢမှၤနှၣ်အါထိၣ်ဝှဲၤထိၣ်သပၢၤ ဒီးပစံးလၢပသီလီၤ. စဖိမှၤတဝှဲၤဘၣ်ဒီးပသီဝဲနှၣ်ဝှဲၤကှၤသပၢၤ လီၤ.
၅၇.ဖှၤသီဖိဖိ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကဘိဖိနှၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢပှၤသီဖိဖိလီၤ. ပှၤကဘိဖိပှၤသီဖိဖိစံးဝဲဒၣ်.
၅၇–၁. ဖျိၢ်သီ နှၣ်မ့ၢ်မံမိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမံသပှၤဒီးပထံၣ်တၢ် လၢညါခိနှၣ်လီၤ.
၅၈.လၢသီ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအခိၣ်ထံးကဲထိၣ်သီဒီးပစံးလၢသီလီၤ. လၢသီနှၣ်ကစၢ်ယွၤဟ်လီၤမ့ခိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢပျၢၤလၢသိဒ်နှၣ်လီၤ.
၅၉.သးသီ နှၣ်မ့ၢ်ပသးလၢပဆိကမိၣ်တၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်မိၣ်ကျဲးစၢးပ သးနှၣ်ဒီးပစံးလၢပသးသီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်သီသးသီ လီၤ. ပှၤလၢသးသီအိၣ်ဝဲနှၣ်တၢ်မိၣ်မၤအသးထဲတၢ်ဂ့ၤတစီလီၤ. တၢ်အၢနှၣ်တၢ်တမိၣ်မၤဘၣ်အသးဘၣ်.
၆၀.သံၣ်သီ နှၣ်မ့ၢ်သုၣ်မုၣ်ပူလၢပကု့ၢ်လီၤ ပှၤသံစိၣ်နှၣ်ပကိးလၢ သံၣ်သီလီၤ. ပှၤသံစိၣ်နှၣ်ပဟ်ထိၣ်လၢသံၣ်သီခိၣ်ဒီးပတဲးထိၣ် လၢမုၣ်ဒီးမုၣ်အိၣ်ကွဲာ်ဝဲလီၤ.
၆၁.ဟးခံးဟးသီ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဟးလၢမုၢ်နၤနှၣ်ပစံးလၢဟးခံး ဟးသီလီၤ. ပှၤကညီဟးခံဟးသီနှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘျၣ်တနီၤ. မ့ၢ်ဟး အိၣ်သကိးလိာ်အသးတနီၤ. ဟးတခွဲသီတနီၤလီၤ.
၆၂. အသီ နှၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်အကလုၢ်နှၣ်ပစံးလၢပဒိၣ်အသီလီၤ. ပ ဒိၣ်အသီအိၣ်လၢပဘၣ်ဟ့ၣ်အသွဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအသီ အတိၢ်လီၤ.
၆၃.အသီ နှၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်လၢတလိၢ်လံၤဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢအသီခဲ လာ်လီၤ. ခုးအသီသံၣ်အသီ. ဆုအသီယၣ်အသီစံးဝဲဒၣ်.
၆၄. အိၣ်သီ နှၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်လၢအဂံၢ်နှၣ်တယံာ်ဒံးဘၣ်ဒီးပစံး လၢအိၣ်သီလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်သီဒံးမ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်သီကိၣ် နှၣ်ပဆူလၢ်တကဲဘၣ်. ကယံာ်ဒံးလီၤ.
၁. သီးကြိၢ်ဘံ နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တရါတကလုာ်အသၣ်ထိၤက်လၢယီၤ သၣ်ဒီးပကိးလၢသီးကြိၢ်ဘံလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢသီကြိၢ်ဘံ လီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်လီၤ. သီကြိၢ်ဘံအရံၤနှၣ်ပဏှာ်ဒီးပဟၢဖၢ ဆါပအိဘျါစံးဝဲဒၣ်.

၂. ကသီး ဒီးကသီးဝီညါနှၣ်ကွၢ်လၢကသီးတက့ၢ်.
၃. တနဲသီး နှၣ်မ့ၢ်ထးတဲာ်လၢပတဲာ်သ့ၣ်ဖးအိၣ်သဲးသၣ်နှၣ်ပစံးလၢ တနဲသီးလီၤ. တနဲသီးနှၣ်မ့ၢ်ထးတဲာ်လၢအိၣ်ဒီးအကနၣ်နှၣ်လီၤ.
၁. သိၣ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤထိရီၤဟူဘၣ်ပနၢ်တမံၤဒီးပစံးလၢသိၣ် လီၤ. တၢ်လၢသိၣ်နှၣ်အိၣ်အါမးလီၤ. ကလံၤဟဲသိၣ်. လီသိၣ်. ထံယွၤသိၣ်. တဝီသိၣ်. ပှၤကညီသိၣ်စံးဝဲလီၤ. တၢ်သိၣ်သ့အကလုာ်ကလုာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်သဲ. သိၣ်ပှၤလီၤ.
၂. သိၣ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်နၢဟ့ၣ်ဟိၣ်နးနးကလဲာ်ဒီးပကိး လၢသိၣ်လီၤ. သိၣ်နှၣ်အိၣ်လၢဘုသၣ်စဲၤလီၤနှၣ်အါမးလီၤ. ဒီးပမ့ၢ် ကူးဘုနှၣ်ဆံၣ်ဘၣ်ပမဲာ်ကိၢ်ဟ့နးကၢ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်ဖိနဲစိၤ လီၤ.
၃. သိၣ် နှၣ်မ့ၢ်ကိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရီၤတၢ်လၢပမၤတၢ်သ့, ပမၤ သ့, ပစူးကါတၢ်သ့နှၣ်ပစံးလၢကိာ်သိၣ်လီၤ. မၤနၢ်စသ့ၣ်လၢကိာ်သိၣ် တၢ်တဖၣ်တက့ၢ်. ရှထၢထိၣ်ပှၤလၢကိာ်သိၣ်တၢ်တဖၣ်နှၣ်မၢသိၣ်လံာ် ကဟီတရါလီၤ.
၄. သိၣ်ဂ့ာ် နှၣ်မ့ၢ်သိၣ်ဂဲၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသူးဆ့ါအကဘိၣ်နှၣ်ပ ကိးဒီးအဆိလၢသိၣ်ဂ့ာ်သိၣ်ဂဲၤလီၤ.
၅. သိၣ်ဂဲၤ နှၣ်မ့ၢ်ပသူးဆ့ါအကဘိၣ်နှၣ်ပကိးလၢသိၣ်ဂဲၤလီၤ. ဒီးပ ကိးဒီးအဆိလၢသိၣ်ဂ့ာ်သိၣ်ဂဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤသူးဆ့ါသိၣ်ဂဲၤလီၤအါ ကၢ.
၆. သိၣ်ဂီၤ နှၣ်မ့ၢ်ကလံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကသုၣ်ဖးဒိၣ်နှၣ်ပကိး ဒီးအဆိလၢကလံၤသိၣ်ဂီၤလီၤ.
၇. သိၣ်ဂီၤ နှၣ်မ့ၢ်ထိၣ်တကလုာ်နှၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢကလုာ်သိၣ်ဂီၤ လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိၣ်လွှၢ်ဖးဒိၣ်တကလုာ်လီၤ.
၈. သိၣ်တဲာ်မုၢ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤဂီၤမုၢ်ဖးဒိၣ်ဒီးပစံးပှၤသိၣ်တဲာ်မုၢ်လီၤ. ပှၤ သိၣ်တဲာ်မုၢ်အကျါနှၣ်ပလဲၤတပၢၢ်ဘၣ်. ပှၤသိၣ်တဲာ်မုၢ်နှၣ်မ့ၢ်ခံၣ်သုး လီၤ.
၉. သိၣ်ထိၣ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤအိၣ်ထိၣ်အကလုၢ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်ထိၣ် လီၤ. ကတိၤတၢ်နှၣ်သိၣ်ထိၣ်နဲတဂ့ၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်ဒီးအဖိအ လံၤသိၣ်ထိၣ်တဘူၣ်ဘၣ်. သံးနှာ်သိၣ်ထိၣ်ဒီးကဆီယံၤဝဲလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢသိၣ်ထိၣ်သဲထိၣ်လီၤ.
၁၀. သိၣ်လံာ် နှၣ်မ့ၢ်ပမၤလိလံာ်နှၣ်ပစံးလၢပသိၣ်လံာ်လီၤ. ဖိသၣ် သိၣ်လံာ်နှၣ်သ့တနီၤနီၤသ့ရှုဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်လံာ်သိၣ် လါလီၤ. ဒီးပှၤဒုးနဲၣ်ဖိသၣ်လံာ်နှၣ်ပစံးလၢသိၣ်ဖိသၣ်လံာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.
၁၁.သိၣ်ဝံ နှၣ်မ့ၢ်သဲကလၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီကၢၣ်ကိၣ်ရူသူၣ် လိာ်အပရၢကစုဒ့နှၣ်လီၤ.
၁၂. သိၣ်သး နှၣ်မ့ၢ်သိၣ်သံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်စ့လၢအဝှဲၤသၢသံးနှၣ်ပ စံးဒီးအဆိလၢသိၣ်သံးသိၣ်သးလီၤ.
၁၃.သိၣ်သံး နှၣ်မ့ၢ်စ့လၢဝှဲၤလၢသံးနှၣ်ပစံးလၢသိၣ်သံးလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢသိၣ်သံးသိၣ်သးလီၤ. စ့သိၣ်သံးနှၣ်တဝှဲၤဘၣ်တဘၣ်လိၣ် တသံးလီၤ.
၁၄.သိၣ်သဲ နှၣ်မ့ၢ်ပစံးသိၣ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢသိၣ်သဲလီၤ. မ့ၢ်မနုၤ သိၣ်သဲနှၣ်ကမ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်ဓါ.
၁၅. သိၣ် သံၣ်ပြဲ နှၣ်မ့ၢ်စးခိထူဒီးနိၢ်ကိၢ်ဘိအလုၤသိၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢ

သိဉ်သြံၣ်သြဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသိဉ်သံၣ်သိဉ်သြဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. တလၢ
မၤယိဉ်သ့ၢ်လၢနီၢ်ကီၢ်ဘီလှၤန့ၣ်ကအဲၤအူဒီးသိဉ်သြံၣ်သြဲလီၤ. တၢ်
လၢသိဉ်သြံၣ်သြဲန့ၣ်သိဉ်မ့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသိဉ်သြဲသိဉ်သြီစ့ၢ်
ကီးလီၤ. နိၣ်ကီၢ်ဘီလှၤန့ၣ်ပဟံးဒီးသိဉ်သြံၣ်သြဲနးကၢ. သိဉ်
သြံၣ်သိဉ်သြဲသိဉ်သဲသိဉ်သြီမးလီၤ.

၁၆. သိဉ်သြိသြိ န့ၣ်မ့ၢ်ကလံၤအူတၢ်သ့ဉ်လဉ်ဘဉ်ဒီလိာ်အသး
သိဉ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသိဉ်သြိသြိကလံၤဟဲသိဉ်သြိသြိစံးဝဲဒၣ်လီၤ

၁၇. ဂံၤသိဉ်ထၢ န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဆုဉ်ထိဉ်သိန့ၣ်ပစံးလၢဂံၤသိဉ်ထၢလီၤ.
ပှၤတကလဲၤတၢ်လၢဂံၤသိဉ်ထၢစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၈. စုးသိဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ပစုးလၢၢ်ဒီးသိဉ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢစုးသိဉ်လီၤ. ပှၤ
တကစုးသိဉ်လၢၢ်သိဉ်သမြိဉ်ကလာ်လီၤ.

၁၉. တသိဉ် န့ၣ်မ့ၢ်တကိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢပစူးကါတၢ်တ
သ့ဘဉ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတကိာ်တသိဉ်ဘဉ်လီၤ. ပှၤတကတကိာ်
တသိဉ်တၢ်နီတမံၤဖေမၤတသ့ဘဉ်. ဝဉ်တဘိတကိာ်တသိဉ်တၢ်နီတ
မံၤဒီးဖေမၤတၢ်တသ့နီတမံၤဘဉ်.

၂၀. တၢ်သိဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ကလုၢ်လၢပနၢ်ဟူ န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်
သိဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်သိဉ်တၢ်သဲလီၤ.

၁. သြါသြါ န့ၣ်မ့ၢ်ပတုဉ်ဘုသဉ်ဘဉ်ဒီလိာ်အသးသိဉ်ဝဲန့ၣ်ပစံး
လၢသိဉ်သြါသြါလီၤ. ပှၤတကလဲၤတၢ်တုဉ်ဘုသိဉ်သြါသြါစံးဝဲ
ဒၣ်.

၁. သြၢ်သြၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ထံဃဲလီၤလၢသဒိမဲၢ်ခံသိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပဖိဉ်ထံ
သိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသိဉ်သြၢ်သြၢ်လီၤ. ပှၤတကဖိဉ်ထံသိဉ်သြၢ်
သြၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. သြးသြး န့ၣ်မ့ၢ်ပတံာ်ဖံလၢဖုသံနဉ်သိဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိဉ်သြး
သြးလီၤ. ပှၤတကတံာ်ဖံသိဉ်သြးသြးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. ကသြး န့ၣ်မ့ၢ်ထံယွၤသိဉ်လီၤကအၢမ့ၢ်ဂ့ၤ. လီသိဉ်လီၤက
အၢမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသိဉ်ကသြူးကသြးပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.
ထံယွၤသိဉ်ကသြူးကသြးနးကၢ.

၁. သြၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤသဉ်သိဉ်ဒီးပစံးလၢသိဉ်သြၣ်သြၣ်လီၤ. ပှၤ
တကလာ်ပှၤသဉ်သိဉ်သြၣ်သြၣ်လီၤ.

၁. သြဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထိဉ်ပနါအံဉ်လၢပနါဒ့ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပသြဲပ
နါအံဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသြဲထိဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သြဲကွဲာ်နနါအံဉ်န့ၣ်
တက့ၢ်. ပှၤတကတသြဲထိဉ်ကွဲာ်ဘဉ်အနါအံဉ်ဘဉ်. ပှၤဆံးတက
အံၤဘဉ်တမ့ာ်ဒီးသြဲထိဉ်နါအံဉ်တသ့ဒံးဘဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိ
လၢသြဲသြါလီၤ.

၁. သြံၣ်သြဲ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သိဉ်မ့ာ်ဝဲ ဒီးပစံးလၢသိဉ်သြံၣ်သြဲလီၤ.
တိၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထူမ့ၢ်ဂ့ၤ, စ့မ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်ဘူသလါဒီးဘဉ်ဒီလိာ်အသး
သိဉ်မ့ာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသိဉ်သြံၣ်သြဲလီၤ. တၢကစၢ်ယွၤရူးကဟဲ
လီၤခဲကိာ်န့ၣ်ကကူယဉ်စ့ယဉ်ထူဒီးပှၤမူခိဉ်ဖိတဖဉ်န့ၣ်အတၢ်ကူ
တၢ်သိးကသိဉ်သြံၣ်သြဲမ့ာ်မးလီၤ.

၂. သြံၣ်သြဲ ကစၢ်ယွၤရူးဟဲလီၤဝဲကိၢ်ကမ့ာ်ကူၤသိဉ်သြံၣ်သြဲန့ၣ်
မ့ၢ်တနၢ်တကလှာ်အဒၢဒီးအကူၤန့ၣ်မၤဝဲလၢသ့ဉ်တဘိယီဒီးပကီး
လၢတနၢ်သြံၣ်သြဲလီၤ. တနၢ်သြံၣ်သြဲန့ၣ်ပသးပ့ၢ်မၤဝဲလၢပျၤ
လီၤ. ပှၤကညီခဲကနံဉ်အံၤတမၤလၢၤဘဉ်ဝဲဘဉ်နၢ်ဟူဝဲထဲအမံၤ
လၢပသးပ့ၢ်ကီးဝဲလီၤ.

၃. သြံၣ်သြံၣ်တြူၤ န့ၣ်မ့ၢ်ဖိဉ်ဃဲအဖံမၤလိတၢ်ဒီးဆုဘုန့ၣ်မၤ
သိဉ်မၤပှၤအကလုၢ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်သြံၣ်သြံၣ်တြူၤ.နဲ့ဉ်ဖျာဉ်နဲ့ဉ်တၢ်ဆု
ဘု. သြံၣ်သြံၣ်တြူၤ နဲ့ဉ်ခီၤပှဲာ်ခီၤအဆုဘုစံးဝဲဒ်န့ၣ်ဒီးတၢ်လီၤ
တုၤပှၤဧၢိၤတဖဉ်ဒီးခ့ဒီးပှၤကဲထိဉ်လၢညဉ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်အိဉ်လၢပူ
လီၤ.

၁. ထံၤသြူ န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်သဉ်လၢပြံဒီးတၢ်ဖိလၢပြံတၢ်ကမုံၤ
လၢပြံဝဲန့ၣ်လီၤဝဲအါဒီးပစံးလၢလီၤသြူလီၤ. ဘုသဉ်လီၤသြူအါ
ကၢ. တၢ်ကမုံၤလီၤသြူလၢဟံၣ်အဖီခိဉ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ
လၢလီၤသြူလီၤပလှၤလီၤ. ပှၤတကတြူၤတၢသဉ်လီၤသြူအါ
ကၢ.

၂. ထံၤသြူ န့ၣ်မ့ၢ်တၢသဉ်တခဲဘဉ်ဒီးဘိဝဲဒီးလီၤကွံာ်ဝဲအါအါ
ကလာ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤသြူလီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဘိလီၤသြူ
လီၤ. တၢသဉ်တခဲဘဉ်လီၤဘိလီၤသြူကွံာ်လၢာ်လံ.

၁. ကသြူး ဒီးကသြူးကသြး, ဒီးယ့ၢ်ကသြူး, ဒီးတၢ်ကသြူး
ဒီးကသြူးကသြိ,ဒီးကသြူးကသြိ.တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကသြူး
တက့ၢ်.

၂. စ့ာ်သြူး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလံာ်ခဲအါအါမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤကညီဝံတၢ်
ဇိာ်တၢ်အါအါမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤကညီဖုဉ်ဖိဇိာ်လံၤအါကမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢ
စ့ာ်သြူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစ့ာ်သြူးမိၤလီလီၤ. ပှၤတကလံာ်
ခဲတပှၤလီၤခဲၤစ့ာ်သြူးမးလီၤ.

၃. ကသြူး န့ၣ်မ့ၢ်ထံယွၤသိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. လီသိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤကညီယ့ၢ်
သိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. သိဉ်လီၤကအၢဝဲဒီးပစံးလၢသိဉ်တသြူးမးလီၤ.
ထံယွၤသိဉ်တသြူးနးကၢ. လီသိၢ်တသြူးစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ
ဆိလၢတသြူးတသြးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတသြူးတသြိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. ကသြူးထိဉ် န့ၣ်မ့ၢ်လီသိဉ်လၢဟိဉ်ခိဉ်ဒီးသိဉ်ထိဉ်ကွၤဆူမူ
ခိဉ်န့ၣ်ပစံးလၢတသြူးထိဉ်လီၤ. လီသိဉ်တသြူးထိဉ်ဆူမူခိဉ်စံးဝဲ
ဒၣ်.

၁. သြူ န့ၣ်မ့ၢ်ပဆဲးနၢ်ခဲးကျါလၢသ့ဉ်ဖိဒီးပစံးလၢသြူလီၤ.
ပှၤကညီသြူရုံးဒံဉ်န့ၣ်ဆဲးနၢ်ခဲးကျါလၢနိဉ်ခိဉ်စ့လီၤ. ပှၤတက
သြူရုံးဒံဉ်လၢခဲးကျါန့ၣ်မ့ၢ်ဆဲးနၢ်သ့ဉ်ဖိဆူခဲးကျါဒီးပစံးလၢသြူ
ဝဲလီၤ.

၂. သြူ န့ၣ်မ့ၢ်ပထါခိဉ်ဟဲဒီးပမၤကသ့ဉ်နၢ်ကလံၤဆူပထါခိဉ်
ပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပသြူပထါခိဉ်လီၤ. ပှၤတကအထါခိဉ်ဟဲဒီးသြူဝဲ
လီၤ.

၃. သြူထိဉ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤနၢ်တၢ်ဆူပနါဒ့ပူၤလၢကလံၤအတဟိဉ်
ဒီးပစံးလၢသြူထိဉ်လီၤ. သြူထိဉ်ကသံၣ်နၢန့ၣ်ဆူနနါဒ့ပူၤတ
က့ၢ်.ဒီးပစံးလၢသြူနၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သြူထိဉ်ကသံၣ်ကမူဉ်ဆူနနါ
ဒ့ပူၤတက့ၢ်.

၄. စီသြူ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တအိဉ်လၢၤဘဉ်လှၤတကူၤဒီးပစံးလၢလၢာ်
စီသြူလီၤ. ပစီဟ့လၢာ်စီသြူစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. သြူၢ်သြူၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ကလံၤဟဲသဖိုကသ့ဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢကလံၤ
ဟဲသြူၢ်သြူၢ်လီၤ. ကလံၤဟဲကသ့ဉ်သြူၢ်သြူၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီး
ပစံးဒီးအဆိလၢကသ့ဉ်သြူၢ်သြူၢ်သြိၢ်သြိၢ်လီၤ.

၁. **ဩူး** နၣ်မ့ၢ်ကမၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရီၤပမၤတၢ်အၢနၣ်ပစံးလၢဩူးကမၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဩူးမၤကမၣ်အသးဒီးပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤစံးဝဲဒၣ်.

၂. **ဩူးစုကမၣ်ခီၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤကမၣ်တၢ်လၢပဟ့ၣ်တၢ်. ပထိတၢ်တိၢ်တၢ်. ပဟံးပဖိၣ်ပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဩူးစုကမၣ်ခီၣ်လီၤ. ပှၤမ့ၢ်ဩူးစုကမၣ်ခီၣ်ဒီးကဘၣ်တၢ်ဒဲးဘးလီၤ.

၃. **ဩူးထါခီၣ်ကမၣ်ပျုၤထံး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢစံးသိးတၢ်ဆိၣ်တၢ်. ထိရီၤကတိၤတၢ်အၢနၣ်မ့ၢ်ဩူးထါခီၣ်ကမၣ်ပျုၤထံးလီၤ.

၁. **ဩ့** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါတကလုာ်ပြုထိၣ်ပြံကဒံ ဂီၤဝဲဒီးသက့ၤ ပှၤကညီအလီၤ နၣ်ဒီးဂံာ်တၢ်ဒ် တၢ်ညၣ်ဂိၢ်အ သိးနၣ် ပစံးလၢ တၢ် ဩ့လီၤ. တၢ်ဩ့နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါတကလုာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဩ့. ဒီးပစံးလၢဩ့ကလိလိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤပြုထိၣ်နၣ်ကမ့ၢ်ဩ့ကၢ်သၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဩ့ဩါလီၤ.

၂. **ဩ့ဩ့** နၣ်မ့ၢ်ထးဘၣ်ဒိလိာ်အသးသိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢသိၣ်ဩ့ဩ့လီၤ. စ့ၤထးခီၣ်ဖိလဲၤတၢ်သိၣ်ဩ့ဩ့လီၤ.

၁. **ကဩ့ၣ်** ဒီးကဩ့ၣ်ကဩီၣ်နၣ်ကွၢ်လၢကဩ့ၣ်တက့ၢ်.

၂. **ဩ့ၣ်ဩ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤသၣ်သိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ထံဖံတိၤပီၤသိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသိၣ်ဩ့ၣ်ဩ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလံာ်ပှၤသၣ်သိၣ်ဩ့ၣ်ဩ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဩဲဩီ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤသးခုနံၤဝဲနၣ်ပစံးလၢနံၤထိၣ်ဩဲဩီလီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်အပၢ်ဒီးနံၤထိၣ်မးဩဲဩီလီၤ. ဒီးပစံးလၢသရဲသရီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ဩဲ** နၣ်မ့ၢ်ပိာ်မုၣ်လၢနးတဖၣ်နၣ်မၤသးကလုာ်ကလိၤဒ်ယဲသဲမုၣ်အသိးဒီးပစံးလၢဩဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဩဲစီၤကျိၤလီၤ. ပိာ်မုၣ်လၢဩဲတဖၣ်နၣ်ပမၤဘၣ်ဘူးတဘူးဘၣ်.

၃. **ကဩဲ** ဒီးကဩဲကဩီနၣ်ကွၢ်လၢကဩဲတက့ၢ်.

၄. **ဩဲၣ်ဩဲ** နၣ်မ့ၢ် တၢ်သိၣ် လၢ အကလုာ်မှာ် နၣ် ပစံးလၢသိၣ်ဩဲၣ်ဩဲလီၤ. ကစၢ်ယ့ၣ်ရှူးကဟဲလီၤဒီးပှၤမူခိၣ်ဖိနၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအဂ့ၤကဘၣ်ဒိလိာ်သးသိၣ်ဩဲၣ်ဩဲဝဲလီၤ. တၢ်သိၣ်ဩဲၣ်ဩဲနၣ်မ့ၢ်စ့လၢဘူ, ထူလၢဘူနၣ်ကဘၣ်ဒိလိာ်အသးဒီးပစံးလၢသိၣ်ဩဲၣ်ဩဲလီၤ.

၁. **ဩဲး** နၣ်မ့ၢ်ပမၤကွံာ်တၢဆူၣ်လၢယံာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမၤကွံာ်သ့ၣ်ဖံးလၢယံာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဩဲးလီၤ. ဩဲးကွံာ်သ့ၣ်ဖံးလၢယံာ်နၣ်ကဆှၣ်ဒၣ်တက့ၢ်. တၢဆူၣ်နၣ်ဩဲးကွံာ်လၢယံာ်တက့ၢ်. ပစံးတၢ်လၢဩဲးနၣ် မ့ၢ်ပမၤ ဘျၤမၤ က ဆှၣ် တၢ် လၢယံာ်လီၤ. ဩဲးကွံာ် သ့ၣ် ဖံးလၢယံာ်လီၤ.

၂. **ဩဲးလၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပဝဲာ်လီၤလၣ်လၢအဒိ လီၤနၣ်ပဝဲာ်တြူာ်လီၤဒီးပစံးလၢဩဲးလီၤ. တလၢၤဩဲးတနံးလၣ်ဒီးဆဲးဝဲဒီးဒုးထိၣ်ဟံၣ်ခိၣ်လီၤ.

၂. **ကဩိ** ဒီးကဩူးကဩိနၣ်ကွၢ်လၢကဩိတက့ၢ်.

၁. **ဩိဩိ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤသၣ်သိၣ်နၣ်ပစံးလၢသိၣ်ဩိဩိလီၤ. ပှၤတဂၤလံာ်ပှၤသၣ်သိၣ်ဩိဩိစံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဩီ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ရှုၤယီၤထိၣ်နၣ်ပစံးလၢတၢ်ဩီလီၤ. တၢ်ရှုၤခါနၣ်တုၤ တၢ်တရှုၤ ဘၣ်တနံၤ နံၤဒီးပစံးလၢ တၢ်ဩီလီၤ. တၢ်တနံၤ

တၢ်ဩီဂ့ၤကၢ. တၢ်တရှုၤဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဩီထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ဩီ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်အကလုၢ်ဘၣ်ဒီးကစၢၢ်ကလိဒီးပစံးလၢဩီလီၤ. သံးနှာ်သိၣ်ဩီဆူကစၢၢ်ကလိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဩီဩါလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဩီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ဩီလီၤ** နၣ်မ့ၢ် ပဒိၣ်အကလုၢ် လီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢပဒိၣ် ဩီ လီၤအကလုၢ်လီၤ.

၄. **ဩီဩီ** နၣ်မ့ၢ်ကလံၤ ဘၣ်ပှၤ ကသ့ၣ် ကသ့ၣ်ဒီးပစံးလၢကလံၤကသ့ၣ်ဩီဩီလီၤ. ကလံၤဟဲကသ့ၣ်ဩီဩီစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဩီဩီဩါဩါလီၤ.

၅. **ကတိၤဩီ** နၣ်မ့ၢ်ပကတိၤတၢ်ပကလုၢ်သိၣ်ဩီဒီးပစံးလၢပကတိၤဩီလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤဩီဟူယံၤကၢ.

၆. **ရူဩီကလာ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢရူကတၢၢ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢရူဩီကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤရူဝၣ်ခီကနၣ်ရူဩီကလာ်လီၤ.

၇. **ဆံၣ်ဩီကလာ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆံၣ် လၢ အဆံၣ်နးတဖံၣ် နၣ် ပစံးလၢဆံၣ်ဩီကလာ်လီၤ. ထိရီၤတၢ်ဆံၣ် လၢဆံၣ်ဂ့ၤဝဲနၣ်ဆံၣ်ဩီကလာ်လီၤ.

၈. **တဩီ** နၣ်မ့ၢ်ဒ်ဩီအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သိၣ်အကလုၢ်သိၣ်ဟူလၢကစၢၢ်နၣ်ပစံး လၢတဩီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတဩူးတဩီလီၤ. မိာ်သိၣ်တဩီဆူကစၢၢ်နၣ်လီၤ.

၉. **တဩီ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. သ့ၣ်ကၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. မ့ၢ်သိၣ်အကလုၢ်ဘၣ်ဒီးကစၢၢ်ဒီးပစံးလၢအကလုၢ်တဩီလီၤ. သ့ၣ်ကၢ်အကလုၢ်တဩီဆူကစၢၢ်နၣ်လီၤ.

၁. **ဩီၢ်ဩီၢ်** နၣ်မ့ၢ်ထံလီၤလၢဘၣ်သ့ၣ်လၣ်ယှအဖီခိၣ်နၣ်သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၣ်ဩီၢ်ဩီၢ်လီၤ. ဩီၢ်ဩီၢ်နၣ်မ့ၢ်ထံယဲလီၤသိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသိၣ်ဩီၢ်ဩီၢ်လီၤ.

၂. **ဩီၢ်ဩီၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကသ့ၣ်ကသံးလၢအဒိၣ်ဒီးပစံးလၢကသ့ၣ်ဩီၢ်ဩီၢ်လီၤ. တၢ်ကသ့ၣ်ဩီၢ်ဩီၢ်ဩါ်ဩါ်နးကၢစံးဝဲလီၤ.

၁. **ဩီၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဘုဝဲၢ်နၣ်ပစံးလၢဘုဩီၣ်လီၤ. ဘုဩီၣ်ကှၤလံ. ပမၤဝံၤဝဲလီၤ. ဘုဩီၣ်နၣ်ပမၤဘုဝံၤဒီးဘုနှာ်ဆူဖီပူၤလီၤ.

၂. **ဩီၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဒ်သိၣ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်လီၤ. တၢ်ဖိယၢ်တကလုာ်နၣ်နၢဟ့ၣ်ဟိၣ်နးကၢ. ဒီးပကိးလၢသိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဩီၣ်စီၤဩ့ၣ်စီၤလီၤ.

၃. **ဩီၣ်ဩီၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဟိၣ်အါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢဟိၣ်ဩီၣ်ဩီၣ်လီၤ. ပှၤဖိသၣ်တဖၣ်အမိၢ်လဲၤတၢ်ဒီးအိၣ်လၢအမိၢ်လိၢ်ခံဟိၣ်မးဩီၣ်ဩီၣ်လီၤ. ပှၤဟိၣ်ဩီၣ်ဩီၣ်နၣ်ဟိၣ်အါအါကလဲာ်လီၤ.

၄. **ဩီၣ်ဩီၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအူပံသိၣ်အါဂၤဒီးပစံးလၢသိၣ်ဩီၣ်ဩီၣ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်အူပံသိၣ်ဩီၣ်ဩီၣ်လီၤ.

၅. **ကဩီၣ်** ဒီးကဩီၣ်ကဩီၣ်နၣ်ကွၢ်လၢကဩီၣ်တက့ၢ်.

၆. **နၢဩီၣ်** နၣ်မ့ၢ် တၢ်နၢဟ့ၣ်ဟိၣ်နၣ် ပစံးလၢနၢ ဩီၣ်လီၤ. တၢ်နၢဩီၣ်နၣ်နၢဟ့ၣ်ဟိၣ်ဝဲနးကၢ. တၢ်မ့ၢ်နၢဩီၣ်နၣ်နၢ်လၢတၢ်ဖိယၢ်သိၣ်နၣ်ဒီးပစံးလၢနၢဩီၣ်လီၤ.

၁. **သွါ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမံၤထိၣ်ဖီလၢထံဖီခိၣ်နၣ်ပကိးလၢသွါလီၤ. တၢ်ကဘိၣ်ကဘၣ်. စယိာ်စယာ် နၣ်ဒီးတၢ်ကမံၤ ကမိာ် ထိၣ် ဖီ လၢ

ထံဖိမိၣ်နၣ်ပစံးလၢသွါလီၤ. သွါထိၣ်ဖီလၢထံဖံးမိၣ်နၣ်အါမး လီၤ.

၂. **သွါကထၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပနံၤထိၣ်တဘိဒီးပစံးလၢပနံၤသွါကလၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤထိၣ်ယၢၤဒီးနံၤမးသသွါကလၢ်လီၤ. ပှၤလၢနံၤသသွါကလၢ်နၣ်မ့ၢ်အဝဲအှထိၣ်အသးဒီးနံၤတသိၣ်ဘၣ်နၣ်လီၤ.

၃. **သွါ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဒိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢသွါလီၤ. တၢ်လၢတပြံဘၣ်နၣ်ပစံးလၢသွါလီၤ. ညၣ်တပူၤသွါတဖိစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်လၢသွါနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသွါတဖိလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤသွါ. ပှၤတနီၤနီၤပြံဝဲလီၤ. ဒံသၣ်လှၢ်သၣ်လၢအသွါတဖၣ်နၣ်ဟ်တပူၤ. ဒံသၣ်လၢအပြံနၣ်ဟ်တပူၤတကူၢ်.

၄. **သွါသွါ** နၣ်မ့ၢ်ပကူးကွၢ်တၢ်ဖံးလၢယဲာ်ဒီးပစံးလၢပကူးသွါသွါလီၤ. ပထါတၢ်ဖံးလၢသွါသွါတကူၢ်.

၅. **ထသွါ** ဒီးကသွံကသွါနၣ်ကွၢ်လၢကသွါတကူၢ်.

၆. **ကီၢ်သွါ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်အါတကလုာ်အိၣ်ပှၤကညီဒီးပကီးလၢကဝၢ်ကီၢ်သွါလီၤ. ကဝၢ်ကီၢ်သွါနၣ်မၤသးဒ်ပှၤကညီအသိးဒီးမ့ၢ်ပှၤတကလုာ်နၣ်အိၣ်ပှၤကညီဒီးပစံးလၢကဝၤကီၢ်သွါလီၤ.

၇. **ဃီသွါ** နၣ်မ့ၢ်ဃီအဝၣ်လှၣ်လၢအကတိၢ်နၣ်ပကီးလၢဃီသွါလီၤ: ပမ့ၢ်မၤဃီဒီးပမၤဒီးပခိၣ်ယိၢ်အလီၢ်လၢပမၤဒီးသ့ၣ်လှၣ်ဝၣ်လှၣ်နၣ်ပကီးလၢဃီသွါလီၤ.

၈. **စဲသွါ** နၣ်မ့ၢ်ဝၣ်လှၣ်လၢ လၢပမၤစ့ အခိၣ် လၢပပျ့ ထိၣ်သ့ၣ်ကပၤလၢပထိၣ်သ့ၣ်လၢအလီၤနၣ်ပစံးလၢစဲသွါလီၤ. ပှၤကညီပျိုၤထိၣ်စဲသွါလၢသ့ၣ်ကပၤဒီးထိၣ်သ့ၣ်လၢစဲသွါလီၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢစဲဘှၣ်စဲသွါလီၤ. ဒီးပစံးလၢပျိုၤသွါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **တကျိုၤသွါ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအမဲလဲၢ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢအမဲတကျိုၤသွါလီၤ. ပှၤတဂၤနံၤထိၣ်အမဲတကျိုၤသွါလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်အှထိၣ်အမဲတကျိုၤသွါစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတကျိုၤသွံၢ်တကျိုၤသွါလီၤ.

၁၀. **တၢ်သွါ** နၣ်မ့ၢ် တၢ်သွ့ အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီ မၤသိၣ်မၤပှၤအကလုၢ်လၢအဒုးနဲၣ်ပျ့ၤအကျဲနၣ်စံးဝဲဒီးအဆိလၢတၢ်သွ့တၢ်သွါလီၤ.

၁၁. **ပျိၢ်သွါ** နၣ်မ့ၢ် ပထ့ ချိၣ် အနၢၣ် လၢ အသရှၤ နၣ်ပဝံၣ်ထၢၣ်ဆှါသၢဘှၣ်ဒီးပစံးလၢပျိၢ်သွါလီၤ. ချိၣ်အသရှၤနၣ်မ့ၢ်ပပျိၢ်သွါဒီးပဝံာ်အနၢၣ်သ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပျိၢ်ဘှၣ်ပျိၢ်သွါလီၤ.

၁၂. **ပျိုၤသွါ** နၣ်မ့ၢ်ဒ်စဲသွါအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝၣ်လှၣ်လၢပမၤစူဒီးပပျ့ၤထိၣ်ပျိုၤထိၣ်လၢသ့ၣ်ကပၤနၣ်ဒီးပထိၣ်သ့ၣ်လၢအလီၤနၣ်ပကီးလၢပျိုၤသွါလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢပျိုၤသွါပျိုၤသွဲလီၤ. ပှၤကညီထိၣ်သ့ၣ်လၢပျိုၤသွါလီၤ.

၁၃. **ဘီသွါ** နၣ်မ့ၢ်ဒ်အှလံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဟ်ကလိၢ်အသးဒီးနံၤဝဲနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအှလံးဘီသွါလီၤ. ပှၤတဂၤကလိၢ်ကလှၤအှလံးဘီသွါနးကၢ.

၁၄. **သကံၤသွါ** နၣ်မ့ၢ်သကံၤမိၣ်တီနၣ်ပကီးလၢသကံၤသွါလီၤ. သကံၤသွါနၣ်ပဃီလီၤသကံၤမိၣ်အဃီလၢအဖီမိၣ်လီၤ.

၁၅. **အသွါ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဒိၣ်တဖၣ်ပစံးလၢအသွါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအကျၢ်အသွါလီၤ. ဘ့အကျၢ်အသွါနၣ်မ့ၢ်ဘ့အိၣ်ဒီးအဘိဒိၣ်တနီၤဒီးဂီၤဆိဝဲနၣ်လီၤ.

၁၆. **အှသွါ** နၣ်မ့ၢ်အှလံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤလိာ်ကွဲဒီးနံၤဝဲနၣ်ပစံးလၢအှလံးအှသွါလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤလိာ်ကွဲအှလံးအှသွါလီၤ. ဒီးပစံးလၢအှသွံၢ်အှသွါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတကကတိၤတၢ်ဒီးနံၤဝဲအှသွံၢ်အှသွါ.အှလံးအှသွါလီၤ.

၁. **သွၢ်သွၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဒိၣ်တဖၣ်နၣ်သါသဖှိသိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသါသဖှိသိၣ်သွၢ်သွၢ်လီၤ. ပနၢ်သါသဖှိသိၢ်သွၢ်သွၢ်စံးဝဲဒၣ်. ကဆိသါသဖှိသိၣ်သွၢ်သွၢ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်သွံၢ်သွံၢ်သွၢ်သွၢ်လီၤ.

၁. **သွး** နၣ်မ့ၢ်ပကိာ်ယှၢ် ကတၢၤ ပှၤ ဆါဝဲနၣ် ပစံးလၢပကိာ် သွးလီၤ. စဘၣ်တမှာ်စကိာ်သွးဒီးစကူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွးသွဲးလီၤ.

၂. **သွးကလၢ်** နၣ်မ့ၢ် ပကူး တၢ်တဘိဒီးပစံးလၢပကူး တၢ်သွး ကလၢ်လီၤ. ကူးတၢ်ညၣ်လၢယဲာ်သွးကလၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသသွးကလၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ကူးကွၢ်ပနၢ်ဒံၣ်သသွးကလၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **သွးကလၢ်** နၣ်မ့ၢ် ပအှ သ့ၣ် တၢ်တဘိဒီးပစံးလၢ ပအှ သွးကလၢ်လီၤ. အှသ့ၣ်ကွၢ်ဖၣ်ဆါလၢလီခိပူၤနၣ်သွးကလၢ်တကူၢ်.

၄. **သွး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟါမၢ်ဝဲ နၣ်ပစံးလၢဟါမၢ်သွးလီၤ. စဟ်ချံဒီးလီၤထွံဟါမၢ်သွးလီၤ. စဟ်ယဲာ်တဘှၣ်ဟါမၢ်သွးလီၤ.

၅. **သွးသွး** နၣ်မ့ၢ်ကလံၤဟဲကသ့ၣ် ဝဲနၣ်ပစံးလၢကသ့ၣ် သွးသွးလီၤ. ပဝံၢ်ကသ့ၣ်ဘ့အသိၣ်နၣ်ပစံးလၢပဝံၢ်ကသ့ၣ်သွးသွးလီၤ. ပဝံၢ်တၢ်ကသ့ၣ်သွးသွးနၣ်မ့ၢ်ပဝံၢ်တၢ်ကသ့ၣ်ဆူၣ်ဝဲနၣ်လီၤ.

၆. **သွးသွး** နၣ်မ့ၢ် ပလဲၤတၢ်တလၢကွၢ်ဒီးပတၢ်ကူတၢ်သိးကသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢပလဲၤပူၤသွးသွးလီၤ. ပှၤတဖၣ်စလဲၤဒီးပူၤသွးသွးလီၤ.

၇. **ကီၢ်သွး** နၣ်မ့ၢ်မ့ၣ်ဘၣ်လဲးပှၤကီၢ်ဒီးပစံးလၢကီၢ်သွးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကီၢ်သွးကီၢ်ဘီလီၤ. မ့ၣ်တလိၣ်ကီၢ်သွးယၢဆါကၢ. မ့ၣ်ကီၢ်သွးတၢ်ဆါကၢစံးဝဲဒၣ်.

၈. **ကိာ်သွး** နၣ်မ့ၢ်ပကိာ်ယှၢ် ဆါဒီး ဘံးတစဲးစဲး ဒီးပစံးလၢပကိာ်သွးလီၤ. ပကိာ်သွးနၣ်ပကူးနးကၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢကိာ်ယှၢ်သွးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **သသွးကလၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤဘၢဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ဘံၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဘၢသသွးကလၢ်လီၤ. ဘံၣ်သသွးကလၢ်. တပိစုးလၢၢ်ဘံၣ်သသွးကလၢ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဟိၣ်မိၣ်ဝံလီၤတဲာ်လၢတၢ်ပူၤသသွးကလၢ်လီၤ.

၁၀. **သွီးသွး** နၣ်မ့ၢ် ဖှကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ. သ့ၣ် ကဘိၣ်ကျါ အကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢ မၤသး သွီးသွး သွီး သွးလီၤ.သ့ၣ်ကဘိၣ် အကျါတပူၤ မၤသး သွီးသွးသွီးသွးစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွီးသွံၢ်သွီးသွးလီၤ.

၁. **သွၣ်** နၣ်မ့ၢ်သွဲၣ်လးလၢတလၢၤဖိာ်တၢ်ဒီးမၤကဲၤမ့ၣ်အှနၣ်ပစံးလၢ သွၣ်လီၤ. တလၢၤ မၤ သွၣ် နၣ်မ့ၢ်ဖိာ်ယဲာ်ဖိာ်ကွါဒီးမၤကဲၤ ထိၣ်မ့ၣ်အှနၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွၣ်စီၤဖိစီၤလီၤ.

၂. **သွၣ်မိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီ ဆူး ကီၢ်ယိာ် ပှၤသံအလီၢ် လၢသွဲၣ်လးအိၣ်ပူထိၣ်အသးနၣ်ပစံးလၢသွၣ်မိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွၣ် မိၣ် လီထံးလီၤ. ပှၤလဲၤကူၢ်လီၤပှၤသံအသွၣ်မိၣ် နၣ်သွဲၣ်လး

အိၣ်ပူထိၣ်အသးနးကၢ.
၃. **သွၣ်တကၢ်** နၣ်မ့ၢ်သုၣ်မုၣ်လၢမုၣ်ကဖးတဂၤဘၣ်နၣ်ပစံးလၢသွၣ်တကၢ်လီၤ. သုၣ်မုၣ်သွၣ်တကၢ်နၣ်မုၣ်အှတကဲၤဘၣ်.
၄. **သွၣ်တကၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ညၣ်လၢတသိဘၣ်ဒီးပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢသွၣ်တကၢ်လီၤ. တၢ်ညၣ်တသိတဘဲးဘၣ်မၤသးသွၣ်တကၢ်ပအိၣ်တဘဲဘၣ်.
၅. **ကုၢ်သွၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤသွၣ်ဒီးတဲးထိၣ်မုၣ်လၢသုၣ်မုၣ်လၢသုၣ်လဲအါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢကုၢ်သွၣ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်ကုၢ်သွၣ်နှၢ်အါသမီး. ပှၤတဖၣ်ကုၢ်သွၣ်ဒီးဆါဝဲလၢတမံာ်လီၤ.
၆. **ကီၢ်သွၣ်** နၣ်မ့ၢ်မုၤလၢကီၢ်ဘီလၢသပၢၤကပၤနးကဲၣ်ဆိးဒီးပစံးလၢမုၤကီၢ်ကီၢ်သွၣ်လီၤ. ဒီးမုၤကီၢ်ယိာ်ကဲထိၣ်လၢသွဲၣ်လးနၣ်ပကိးလၢမုၤကီၢ်သွၣ်လီၤ.
၇. **ကီၢ်သွၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပဒဲပှၤဂၤလၢာ်ဒၣ်ပတဟီၣ်ဒီးဆါဝဲနၣ်ပစံးလၢဒဲကီၢ်သွၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒဲကီၢ်သွၣ်အဝဲတဂၤအချၢလၢအစုဘၣ်မနၤလ့မီၤ. ပဒဲကီၢ်သွၣ်တၢ်နၣ်ပဒဲလၢပစုညါသးလၢာ်ဒၣ်ပတဟီၣ်လီၤ.
၈. **ကီၢ်သွၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဟုလၢပှၤကညီဖီသံးနၣ်ပကိးလၢဟုကီၢ်သွၣ်လီၤ. ပှၤကညီဆုဟုကီၢ်သွၣ်ဒီးဖီဝဲလၢသံးလီၤ. ဟုကီၢ်သွၣ်နၣ်တဆဲး ဖိုး ဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဆုကံာ်ကျ့ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟုကီၢ်ဘှၣ်ဟုကီၢ်သွၣ်လီၤ.
၉. **တကျိၤသွၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်မုၤတလၢၤဘုဟုလီၤဖုံၣ်လီၤဝၢ်တပံာ်လိာ်ဘၣ်အသးနၣ်ပစံးလၢမၤသးကတကျိၤသွၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖီအိၣ်ဘုတလၢၤပအိၣ်မၤသးတကျိၤသွၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတကျိၤသွံၣ်တကျိၤသွၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသကျိၤသွၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.
၁၀. **သထံၤသွၣ်** နၣ်မ့ၢ်သက့ၤတကလုာ်ပြံဝဲဒီးပကိးလၢသကံၤသွၣ်လီၤ. သကံၤသွၣ်နၣ်မ့ၢ်သကံၤတကလုာ်လီၤ. ဒီးအမိၢ်ပှၢ်ပြံနှၢ်သကံၤတကတကၠ့ၢ်လီၤ.
၁၁. **ဘံးသွၣ်** နၣ်မ့ၢ် ပှၤကလုၢ်ဘံးဝဲနၣ်ပစံးလၢကလုၢ် ဘံးသွၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်အကလုၢ်ဘံးသွၣ်နးကၢ. ကမ့ၢ်ကၢ်အကိာ် ဘံးသၢ. ပှၤလၢအကလုၢ်ဘံးသွၣ်နၣ်မ့ၢ်အကိာ်ဘံးလီၤ. ဒီးကတိၤတၢ်သိၣ်ဘံးသံးဝဲဒီးပစံးလၢအကလုၢ်ဘံးသွၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအကလုၢ်သွၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.
၁၂. **ဟီၣ်ခိၣ်သွၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ် လၢတတံၤ တဃါ ဘၣ်ဝဲဒီးမၤသးကသိၣ်ကသွီနၣ်ပစံးလၢဟီၣ်ခိၣ်သွၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်သွၣ်နၣ်မၤသးကသိၣ်ကသွီလီၤဖုံၣ်လီၤဝၢ်နးကၢ.
၁၃. **အကလုၢ်သွၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအကလုၢ်ဘံးဝဲနၣ်ပစံးလၢအကလုၢ်သွၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအကလုၢ်သွၣ်ဒီးကတိၤတၢ်အကလုၢ်ဘံးသံးဝဲလီၤ.
၁-၁. **သွံ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ဒ်ပှၢ်အထံးအသိးဒီးအသၣ်စဲၤကဖှၣ်လှၣ်ဒီးအသၣ်ပြံကဒံနၣ်ပကိးလၢသွံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢစီၤသွံါစီၤလီၤ. သွံနၣ်ပှၤဆုဟၢအိၣ်ဒ်ပအံအသိးနၣ်ပအိၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ.
၂. **ကသွံ** ဒီးတၢ်ကသွံ. ဒီး ကသွံထိၣ်. ဒီး ကတိၤကသွံ. ဒီး ကသွံကသွံ. ဒီးဟါမံၢ်ကသွံ. ဒီးကသွံဒံ. ဒီးကသွံသွံကဖးဖး. တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကသွံတကၠ့ၢ်.

၃. **ကလံၤသွံ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤအသးသိၣ်သဖှသဖှဲဒ်သိၣ်ဝှာ်သိၣ်ဂဲၤအသိးဒီးမဲထိၣ်လၢသုၣ်ဒုခံသုၣ်ဒုလီၤနၣ်ပကိးလၢကလံၤအသွံလီၤ. ကလံၤအသွံနၣ်မၤသးသဖှသဖှဲလီၤ.
၄. **ထံသွံ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်မၤသးသဖှသဖှဲဒီးအိၣ်လၢထံကျါနၣ်ပကိးလၢထံသွံလီၤ. ဒီးပှၤကညီလၢမၤတၢ် ဒီး ဒီးကျိုးအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထံသွံထံသွါလီၤ.
၅. **ထိးသွံ** နၣ်မ့ၢ်ထိးမၤအဒၢလၢသနူဒီးပစံးလၢထိးသွံလီၤ. ထိးမၤအသွံလၢသနူလီၤ.
၆. **ထိၣ်သွံ** နၣ်မ့ၢ်ထိၣ်မၤအဒၢလၢအဒံၣ်အဖိဝဲလၢအပူၤနၣ်ပစံးလၢထိၣ်သွံလီၤ. ဒီးပစံးလၢထိၣ်သွံထိၣ်စီၤပစံးဒီးအဆိဒ်နၣ်လီၤ. ထိၣ်တနီၤနီၤအိၣ်ဒီးအသွံလီၤ.
၇. **ဖၢၣ်သွံ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒိၣ်တုာ်ဒီးအမဲာ်ပြုဝဲနၣ်ပစံးလၢဖၢၣ်သွံလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဖၢၣ်သွံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဖၢၣ်သွံအါကၢ, ဒီးပစံးလၢဖိၣ်သွံစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၈. **ဖှိၣ်သွံ** နၣ်ဒ်ဖၢၣ်သွံအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဒိၣ်တုာ်ဒီးအမဲာ်ပြုနၣ်ပစံးလၢဖှိၣ်သွံလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤစံးလၢဖၢၣ်သွံ, ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢဖိၣ်သွံ, ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢဖှိၣ်သွံလီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်တုာ်ဒီးအမဲာ်ဖှိၣ်သွံမးပြုကဆီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖှိၣ်သွံဖှိၣ်သွါလီၤ.
၁၀. **ဘုပျိၢ်သွံ** နၣ်မ့ၢ်ဘုဆိဂီၤလၢတၢ်စူၤခါဒီးပလိယ့နၣ်ပအဲၣ်ဒီးအယ့ရှူဒီးပဟၢဝံၤပလိထိၣ်နၣ်ပစံးလၢဘုပျိၢ်သွံလီၤ. ဘုပျိၢ်သွံနၣ်မ့ၢ်ပဟၢဘုဒီးပလိလၢမုၣ်ဖိခိၣ်နၣ်လီၤ.
၁၁. **သွံစီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပကိးယိၤဒီးအဆိ, ဟ့ၢ်ဒီးအဆိဒီးပကိးလၢယိၤစီၤသွံစီၤ, ဟ့ၢ်စီၤသွံစီၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤတကလုာ်ခံကလုာ်လီၤ.
၁၂. **ဝ့သွံ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝ့ဖိတဖၣ်နၣ်ပစံးလၢဝ့သွံလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤဝ့သွံအါဖျၢၣ်လီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဝ့သွံဝ့သွါလီၤ.
၁၃. **သၣ်သွံ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အိၣ်ဒီးအဆုၣ်ဒီးပကိးလၢသၣ်သွံလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်ကီးဝဲလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤခဲကနံၣ်အံၤကီးဝဲလၢပြၢးလီၤ. အသၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ. သၣ်သွံနၣ်အဖံးနၢမဲစံးဝဲဒၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးသၣ်သွံသိတကလုာ်ဒီးသၣ်သွံဆၢတကလုာ်လီၤ. အိၣ်သၢကလုာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပြၢးပနီရှာ်ဝံာ်နၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢသၣ်သွံလီၤ.
၁၄. **အသွံ** နၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ဆံးစီၤအ တၢ်ကူတၢ်သိးတၢ်ကံးဘှၣ်ကံးညာ်နၣ်ပစံးလၢအသွံလီၤ. စိာ်ဘံဖိသၣ်လၢအသွံပူၤ. ဖိသၣ်အသွံနၣ်မ့ၢ် ဖိသၣ်လုးဝဲလၢတၢ်ကံးဘှၣ်ကံးညာ်နၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအသွံအစီၤလီၤ.
၁. **သွံၢ်သွံၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ဂီၢ်မှၢ်သဝံးအသးကၢၤအသးလၢကရၢပူၤနၣ်ပစံးလၢအိၣ်သွံၢ်သွံၢ်လီၤ. ပနၢ်တဖုဟဲမးသွံၢ်သွံၢ်လီၤ.
၁. **သွံး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢလီၤကတြူၢ်လီၤကတြိာ်နၣ် ပစံးလၢသွံးလီၤ. ပှၤလၢအပှၢ်တဖၣ်နၣ်အဖံးသွံးနးကၢ. ပစံးဒီးအဆိလၢသွံးတဖံးလီၤ. ပှၤတဂၤအဖံးသွံးလံအသးပှၢ်ဝဲတ့ၢ်ကၢ်သၢ. ပှၤပှၢ်တဂၤအဖံးသွံးတဖံးစံးဝဲဒၣ်.

၂. **သွံး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးသံးဘိၣ်အသးလီၤကတြူၢ်န့ၣ်ပစံး လၢသွံးလီၤ. ဆးတၢ်ကူတၢ်သိးန့ၣ်ထုဆၢတလှၢ်နထုးမ့ၢ်တဆၢ ဘၣ်ဒီးသွံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွံးထိၣ်သွံးထဲလီၤ. နဆး တၢ်ကူတၢ်သိးန့ၣ်သွံးနးကၢတဆၢဘၣ်.

၃. **သွံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသံးဘိၣ်ထၢၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပသွံးထၢၣ်ခိၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်ဝံၤဒီးသွံးထၢၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢထုးသွံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **သွံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသွဒီးပဆးတၢ်တၢၤသွအခံန့ၣ်ပစံးလၢသွံးသွ မဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆးသွဒီးထုးသွံးသွမဲာ်ဒီးဝံၤဝဲလီၤ. ပသွံးသွမဲာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တၢၤသွမဲာ်ခံလီၤ. သွံးသွအမဲာ်တၢ်သဘှ့ၣ်တက့ၢ်.

၅. **သွံးထးခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသးပှ့ၢ်ဝဲဒီးအမဲၖ်ာဒီးအထးခိၣ်သံးဝဲ န့ၣ်ပစံးလၢသွံးထးခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသွံးထါခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီး မ့ၢ်ပကိးလိာ်ကွဲပသးပှ့ၢ်လီၤ.

၆. **သွံးသွံး** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်နၢတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢနၢတၢ်သွံးသွံးလီၤ. ထွံၣ်တဖုနၢတၢ်သွံးသွံးစံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤကအိၣ်ကိၣ်တလိၣ်ဒီးနၢ ကွၢ်ဝဲသွံးသွံးလီၤ.

၇. **ကသွံး** ဒီးကသွံးကသွးန့ၣ်ကွၢ်လၢကသွံးတက့ၢ်.

၈. **ကျၢ်သွံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဘၢတၢ်လၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးဘံၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံး လၢကျၢ်သွံးလီၤ. ပှၤညၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဟံးထိၣ်ယၣ်ဒီး ကျၢ်သွံးကလာ် တက့ၢ်. ဘုခိၣ်အိၣ်အီးထိၣ်အသးန့ၣ်ဟံးထိၣ်ကိၢ်လဲၢ်ဒီးကျၢ်သွံး ကလာ်တက့ၢ်.

၉. **ထုးသွံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပထုးသံးဘိၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးဒီးပစံးလၢပထုး သွံးလီၤ. ပှၤဆးအီကံတနီၤထုးသွံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထုး သွံးထုးသွးလီၤ. ဒီးပမၤသံးဘိၣ်ထၢၣ်အခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢထုးသွံး ထၢၣ်ခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သွံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိရိၤတၢ်သါသ့တမံၤလၢ်လၢ်န့ၣ် အဖံးခိၣ်ညၣ်ကျါဟၢဖၢခိၣ်ဟၢဖၢပူၤအထံဂီၤဂီၤဝဲဒီးပစံးလၢသွံၣ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွံၣ်စီၤစီၤစီၤသွံၣ်စီၤထံစီၤလီၤ. ထိရိၤ တၢ်တကလှာ်လၢ်လၢ်န့ၣ်အသွံၣ်အိၣ်ဝဲကီးမံၤဒ်းလီၤ.

၂. **သွံၣ်ကဒါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်တဘၣ်လိၢ်ဘၣ်ကျဲ, အိၣ်မ့ၤ တဘၣ်လိၢ်ဘၣ်ကျဲဒီးဘၣ်တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂိၤဒီးခိၣ်ဆါမဲာ်ခံးသူ, အိၣ် မ့ၤတနာ်ဘၣ်ဒီးဃဲၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသွံၣ်ကဒါလီၤ. ပှၤကညီသွံၣ်က ဒါန့ၣ်ကိးအမဲာ်ခံးသူကိးခိၣ်ဆါ, ကိးဟၢဖၢပှ်ၢ်ဒီးပစံးလၢသွံၣ်က ဒါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွံၣ်ကဒါထံကဒါလီၤ.

၃. **သွံၣ်ကိၢ်လိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်နုးန့ၣ်ပစံးလၢသွံၣ်ကိၢ်လိၣ်လီၤ. သွံၣ်ကိၢ်လိၣ်န့ၣ်တပြါဘၣ်.

၄. **သွံၣ်ဃၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆံးစၢ်ဒီးအသွံၣ်လီၤအါအါကလာ် န့ၣ်ပကိးလၢသွံၣ်ဃၤလီၤ. ဗိာ်မုၣ်ဆံးစၢ်အသွံၣ်ဃၤဆါန့ၣ်သၣ် ကိၢ်တၢ်ကံးညာ်ဒီးစံၢ်ဝဲမၤကိၢ်လၢ်ဒီးဟ်ဝဲလၢဟၢဖၢဖိခိၣ်လီၤ. ဒီး ပကိးဒီးအဆိလၢသွံၣ်ဃၤသွံၣ်ဃဲၤလီၤ.

၅. **သွံၣ်ဃု** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဗိာ်မုၣ်ဘၣ်ဆါလၢတဆူၣ်ဘၣ်အသးဒီး ပစံးလၢသွံၣ်ဃုလီၤ. ဗိာ်မုၣ်န့ၣ်ဆါတနီၤနီၤအသွံၣ်ဃုဒီးတဆူၣ် ဘၣ်အသးဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွံၣ်ဃုစီၤဃုလီၤ.

၆. **သွံၣ်ဆုံ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သွံၣ်လၢတမ့ၢ်ဘၣ်အသွံၣ်နုးန့ၣ်ပစံးလၢ သွံၣ်ဆုံလီၤ. တၢ်သွံၣ်ဆုံန့ၣ်ယွၢနၢ်ထံအသိးလီၤ.

၇. **သွံၣ်ထံဟးဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဆံးစၢ်ဒီးအိၣ်ဆူးအိၣ်ဆါဝဲဒီးလူ ဝဲဒီးဃဲၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသွံၣ်ထံဟးဂီၤလီၤ. ပှၤသွံၣ်ထံဟးဂီၤန့ၣ် ဃဲၤဝဲဒီးလူဝဲကိးဟၢဖၢပှ်ၢ်ဒီးပစံးလၢသွံၣ်ထံဟးဂီၤလီၤ.

၈. **သွံၣ်ထူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပထူၣ်ဖျိးလၢပစုဆၢခိၣ်ဆၢန့ၣ်ပစံးလၢသွံၣ် ထူၣ်လီၤ. ပှၤကညီဆါတုၤအသွံၣ်ထူၣ်န့ၣ်တဖျိးလၢၤဘၣ်ဒီးသံဝဲ လီၤ.

၉. **သွံၣ်ထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲာ်ခံးသူန့ၣ်ပစံးလၢသွံၣ်ထိၣ် လီၤ. ပှၤကညီဆံးစၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,လဲၤတၢ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါမ့ၢ်ဂ့ၤတုၤအမဲာ် ခံးသူအမဲာ်သၣ်စံးဒီးပစံးလၢသွံၣ်ထိၣ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤဆံးစၢ်အ သွံၣ်ထိၣ်ဒီးသံဝဲလီၤ.

၁၀. **သွံၣ်နုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်ကူၣ်လိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသွံၣ်နုးလီၤ. ပကိး ဒီးအဆိလၢသွံၣ်နုးသွံၣ်လိၣ်လီၤ.

၁၁. **သွံၣ်လိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်သွံၣ်နုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသွံၣ်ကိၢ်လိၣ်န့ၣ်ပ ကိးဒီးအဆိလၢသွံၣ်လိၣ်လီၤ. ပသွံၣ်နုးသွံၣ်လိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်ကူၢ် လိၣ်လီၤ.

၁၂. **သွံၣ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအံၣ်ထိၣ်လၢသွံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသွံၣ် လီၤလီၤ. ပှၤသွံၣ်လီၤန့ၣ်မ့ၢ်အံၣ်ဆါဒီးအသွံၣ်လီၤဝဲလီၤ. ပှၤလၢ သွံၣ်လီၤန့ၣ်အယိၢ်ဒုတကံဒီးအသွံၣ်လီၤဝဲလီၤ.

၁၃. **သွံၣ်လီၤစီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်လီၤတဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်ဒီးပစံးလၢပ သွံၣ်လီၤစီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်ဘၣ်တိၢ်ဒီးအသွံၣ်လီၤစီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွံၣ်လီၤစီၤညၣ်လီၤတဲာ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤၣ်ရှူးဒီး သံအသးဒီးအသွံၣ်လီၤစီၤကတၢၢ်ကျဲလီၤ.

၁၄. **သွံၣ်သကၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်ထံန့ၣ်ကဲထိၣ်လၢအကိၢ်လိၣ်ဒီးပစံး လၢသွံၣ်သကၢလီၤ. ပသွံၣ်သကၢန့ၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်ထံကဲလၢအကိၢ် လိၣ်လီၤ.

၁၅. **သွံၣ်စီၤထံစီၤသွံၣ်စီၤစီၤစီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးပသွံၣ်ဒီးအဆိဒီးပ ကိးလၢသွံၣ်စီၤထံစီၤသွံၣ်စီၤစီၤစီၤလီၤ.

၁၆. **ခိၣ်သွံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်ကဘျၣ်ထိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢခိၣ်သွံၣ်လီၤ. ဆိဖါန့ၣ်အိၣ်ဒီးအခိၣ်သွံၣ်လီၤ. တၢ်ခိၣ်သွံၣ်န့ၣ်တနီၤနီၤမ့ၢ်လၢ အခိၣ်ဒိဆူၣ်ဒီးတနီၤနီၤမ့ၢ်ဝဲလၢအခိၣ်ညၣ်ကဘျၣ်ထိၣ်လီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢခိၣ်သွံၣ်ခၣ်ပှာ်လီၤ.

၁၇. **ဆါသွံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသွံၣ်ဃၤဟးဂီၤဒီးတၢ်ဆါအီၤန့ၣ်ပစံး လၢဆါသွံၣ်လီၤ. ပှၤဆါသွံၣ်န့ၣ်စံးဝဲလၢအဟၢဖၢပှ်ၢ်စံးဝဲလၢသါ မဲာ်ခံးသူ, စံးဝဲလၢသါခိၣ်ဃၢဒီးပစံးလၢဆါသွံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢ တၢ်ဆါသွံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈. **တသွံၣ်ဃိတညၣ်ဃိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဒီမိတမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤဒီပုၢ်ဝဲၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပ စံးလၢတသွံၣ်ဃိတညၣ်ဃိလီၤ. ပှၤဒီမိတန့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်ခံဂၤဘၣ် မ့ၢ်တသွံၣ်ဃိတညၣ်ဃိလီၤ.

၁၉. **တၢ်သွံၣ်ဟးဂီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ဆါသွံၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်သွံၣ်ဟး ဂီၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါလၢအခိၣ်ဆါမဲာ်ခံးသူဟၢဖၢပှ်ၢ်သးကလဲၤတၢ်မိၣ် ဘိုးအသးဒီးပစံးလၢတၢ်သွံၣ်ဟးဂီၤလီၤ. တၢ်သွံၣ်ဟးဂီၤန့ၣ်ဘၣ် အီကသံၣ်ဒီးဘျါဝဲလီၤ.

၂၀. **အသွံၣ်အထံအသွံၣ်အညၣ်** န့ၣ်ထိရိၤတၢ်သွံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအ

သ့ၣ်အထံအသ့ၣ်အညၣ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၁. **သွၢၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ပသဘျုးတၢ်နှၣ်ပစံးလၢသွၢၣ်လီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်တနၤဟဲသွၢၣ်ယၢဒီးစဲးလၢသံးနှာ်ဒီးသံသလူၤလီၤ. ပှၤစံကၤသွၢၣ်လိာ်အသးဒီးထိလိာ်အသးလီၤ.

၂. **ကသွၢၣ်** ဒီးကသွၢၣ်ကသွံနှၣ်ကွၢ်လၢကသွၢၣ်တကၠၢ်.

၃. **လီၤသွၢၣ်လီၤသွံ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကလုၢ်ဒိၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢအကလုၢ်လီၤသွၢၣ်လီၤသွံလီၤ. ပှၤလၢအဒိၣ်နှၣ် ကတိၤတၢ်အကလုၢ်လီၤသွၢၣ်လီၤသွံစံးဝဲဒၣ်ဒီးကဆီနှၣ်ကီးအကလုၢ်လီၤသွၢၣ်လီၤသွံလီၤ.

၄. **လီၤသွၢၣ်** နှၣ်မ့ၢ်လီၤသွံအဆိလီၤ. နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ပူၤလၢဟိၣ်ခိၣ်လီၤတံၤဘၢတတံၤတဃါဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢမၤသးလီၤသွၢၣ်လီၤသွံလီၤ.

၁. **သ့** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပမၤညၣ်တကလုာ်ပဆးအမဲာ်ဖျိပြၢကၢ်ဒီးပစံးလၢသ့လီၤ. သ့နှၣ်ပဆးလၢလုၣ်ဒီးအခိၣ်သဒံးဒီးအခံစုဝဲဒီးပကဝဲၤအိၣ်ညၣ်လီၤ. ပဒီးလီၤသ့လၢညၣ်အကျိၤဒီးညၣ်မ့ၢ်လဲၤနှာ်ဆူသ့အပူၤနှၣ်ပဝံၣ်ထၢၣ်ဒီးနၢ်ညၣ်လီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢသ့စီၤကယၢ်စီၤလီၤ.

၂. **သ့ကီ** နှၣ်မ့ၢ်လါအမံၤလၢတၢ်ယီၤလါနှၣ်ပကီးလၢသ့ကီလီၤ. တၢ်ကိၢ်ဖးဒိၣ်လါနှၣ်မ့ၢ်လါသ့ကီလီၤ.

၃. **သ့ခိၣ်ဒူ** နှၣ်မ့ၢ်ပကွိၤဝၣ်လုၣ်ဒီးပမၤလၢသ့ခိၣ်နှၣ်ပကီးလၢသ့ခိၣ်ဒူလီၤ. ပှၤကညီမၤသ့ခိၣ်ဒူလၢဝၣ်လုၣ်နှၣ်ကွိၤဝၣ်လုၣ်ဒီးမၤထိၣ်ဝဲလၢသ့ခိၣ်ဒူလီၤ.

၄. **သ့ခိၣ်ဟာ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနှၣ်ဖျ့ဆိုၣ်တဘိဒီးဆးထိၣ်ဝဲလၢသ့ခိၣ်လီၤနှၣ်ပစံးလၢသ့ခိၣ်ဟာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပျံၤတဘိလၢပမၤလၢသ့ခိၣ်လီၤနှၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢသ့ခိၣ်ဟာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသ့ခိၣ်တၢ်သ့ခိၣ်ဟာ်လီၤ.

၅. **သ့တၢ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤထါလၢတရုံးသံၣ်ဆိလိၢ်ဒီးစံးဝဲလၢသါနုးနဲၣ်ပျုၤကျဲနှၣ်ပစံးလၢသ့တၢ်လီၤ. ပှၤကညီဟ့ထိၣ်ကွၢလိာ်အသးနှၣ်သ့တၢ်ဒီးတရုံးသံၣ်ဆိလိၢ်လီၤ.

၆. **သ့ဘိ** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်ခဲထိၣ်လၢလုခိၣ်လုလီၤနှၣ်အလၣ်ဒ်ခုၣ်သိးတစဲးစဲးဒီးပကီးလၢသ့ဘိလီၤ. ဒီးပကီးလၢသ့ဘိခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသ့အံၣ်သ့ဘိလီၤ.

၇. **သ့ဘိဆံၣ်** နှၣ်မ့ၢ်သ့ဘိတကလုာ်ဆံၣ်ဝဲဒီးပကီးလၢသ့ဘိဆံၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢသ့တိာ်ဆံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သ့ဘိဆံၣ်နှၣ်မ့ၢ်မၤအသးဒ် သ့ဘိအသိးဒီးဆံၣ်ဝဲနှၣ်ပကီးလၢသ့ဘိဆံၣ်လီၤ. သ့ဘိဆံၣ်နှၣ်ပှၤကညီမၤလၢတၢ်ဒီးဒီးကျိုးအိၣ်ဝဲလီၤ.

၈. **သ့သွံအသး** နှၣ်မ့ၢ်ညၣ်ဟးဝ့ၤဝီၤလၢထံလာ်အါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢညၣ်သ့သွံအသးလီၤ. ညၣ်သ့သွံအသးလၢထံလာ်အါသမီးလီၤ.

၉. **သ့စီၤကယၢ်စီၤ** နှၣ်မ့ၢ်ပကီးသ့ဒီးအဆိဒီးပကီးလၢသ့စီၤကယၢ်စီၤလီၤ.

၁၀. **ကုၤသ့** နှၣ်မ့ၢ်ကုၤတကလုာ်ထုၣ်ဖျိပြၢကၢ်ဒ်သ့အသိးဒီးပကီးလၢကုၤသ့လီၤ. ကုၤသ့နှၣ်ပှၤကညီအီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢကုၤသ့ကုၤသွါလီၤ.

၁၁. **ဆးသ့** နှၣ်မ့ၢ်ပမၤသ့နှၣ်ပစံးလၢဆးသ့လီၤ. ပှၤတဂၤဆးသ့လၢလုၣ်လီၤ. ပှၤကညီဆးသ့နှၣ်တုၢ်ဝဲလၢလုၣ်လီၤ.

၁၂. **ဆးသ့** နှၣ်မ့ၢ်အသးနှၣ်ပှၤပြုထိၣ်သကုၤအလီၤဒီး ပစံးလၢဆးသ့အသးလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်သမူးဒီးပြုထိၣ်ဆးသ့မးအသးလီၤ.

၁၃. **တဒီးသ့** နှၣ်မ့ၢ်ပမၤတဒီးအထၢၣ်ဒၢသ့အသိးဒီး ပစံးလၢတဒီးသ့လီၤ. ဆးနှၤ်ယၢလၢတဒီးသ့တဖျၢၣ်စကဒၢတဒီးလၢအပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတဒီးသ့တဒီးသွါလီၤ.

၁၄. **ထါသ့တၢ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသ့တၢ်မၤထါဒီး ပစံးလၢထါသ့တၢ်လီၤ. ပှၤကညီမၤဘူၣ်ထိၣ်ကွၢလိာ်သးနှၣ်မၤလၢထါသ့တၢ်လီၤ.

၁၅. **ဒီးတကးသ့** နှၣ်မ့ၢ်ကုၤတကလုာ်ဟိကရ့ဒ်သဝံအသိးဒီး အဘိအိၣ်လၢအီပူၤနှၣ်ပစံးလၢဒီးတကးသ့လီၤ. ဒီးပစံးလၢကုၤဒီးတကးသ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၆. **နၢသ့** နှၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်ညါသုးအလိၢ်လံၤလၢတနၢဃဲလၢၢဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢနၢသ့လီၤ. ကသံၣ်နၢသ့နှၣ်တဃဲလၢၢဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢသ့နၢသွါလီၤ.

၁၇. **နၢ်သ့** နှၣ်မ့ၢ်တိာ်မုၣ်နၢ်အီပူၤနှၣ်အထုၣ်ပြံစီၤဆးအသးဟိကရ့ပြၢကၢ်စီၤဒ်သ့မဲာ်သိးဒီးပစံးလၢပနၢ်သ့လီၤ. ပှၤအိၣ်ဒီးဖိဆံးနှၣ်နၢ်သ့အီပူၤအိၣ်ထဲအထံလီၤ.

၁၈. **သပၢၤသ့** နှၣ်မ့ၢ်သပၢၤထံလၢအဒိၣ်နှၣ်ပကီးလၢသပၢၤသ့လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်သ့သပၢၤသ့လီၤ. သပၢၤသ့နှၣ်မ့ၢ်သပၢၤမိၢ်လၢအဒိၣ်ကတၢၢ်ပဒၢအီထံလၢအပူၤနှၣ်လီၤ.

၁. **သွဲ** နှၣ်မ့ၢ် ပှၤဟ့ၣ်ပဒိၣ်စ့အခိနှၣ် ပကီးလၢသွဲလီၤ. တၢနံၣ်ဘၣ်လၢပဒိၣ်ယ့အသွဲဒီးပဘၣ်ယိၣ်သွဲဆူပဒိၣ်လီၤ. ဒီးပှၤဟ့ၣ်သွဲလၢစ့နှၣ်ပဒိၣ်ဟံးနၢ်ဝဲလီၤ.

၂. **သွဲ** နှၣ်မ့ၢ်ယီလၢပယီလီၤဟံၣ်နှၣ်ပကီးလၢသွဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်လၢပျၢကီးဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢယီစီၤသွဲစီၤလီၤ. ဒီးပကီးပဝဲလၢယီလီၤ. ဒီးသွဲနှၣ်ပမၤလၢယီအဆိတသါလီၤ.

၃. **သွဲ** နှၣ်မ့ၢ် ပထံးပခိၣ်သူဒီးပခိၣ်သူခိၣ်ထံးဆါဝဲနှၣ် ပစံးလၢသွဲလီၤ. နဖှၣ်စခိၣ်သွဲကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွဲသွါလီၤ.

၄. **သွဲ** နှၣ်မ့ၢ်ပဒဲပချၢထံဆါဝဲဒီးပစံးလၢသွဲလီၤ. နဒဲယၢဆါသွဲမးလီၤ.

၅. **သွဲ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤတိာ်စုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထးမ့ၢ်ဂ့ၤဘူးလီၤဝဲထိထိကလဲာ်ဒီးပစံးလၢသွဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢထးသွဲစ့လီၤ. ပှၤတဂၤတိာ်သွဲစ့ဒီးကျိၤဝဲလၢယိၢ်ဒ့လီၤ. ပှၤတဂၤမၤသိးပျံၤလၢသွဲစ့လီၤ. ပှၤကဘီဖိမၤကဘီပျံၤလၢထးသွဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသွဲထးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **သွဲကနၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤတကဲအလီၤကိၢ်နးနးကလဲာ်နှၣ် ပစံးလၢလီၤကိၢ်သွဲကနၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအလီၤကိၢ်သွဲကနၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်အညၣ်ဂိၢ်သၢ.

၇. **သွဲနီၣ်ခံ** နှၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်တိၢ်ဆူပမံအခိၣ်ထံးတခီဒီးပကီးလၢသွဲနီၣ်ခံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသွဲနီၣ်ခိၣ်သွဲနီၣ်ခံလီၤ. သွဲနီၣ်ခံတခီနှၣ်ပတမၤဘၣ်လိၢ်မံခိၣ်ဘၣ်, ပဟ်ပခိၣ်ထံးဆူသွဲနီၣ်ခံနှၣ်လီၤ.

၈. **ကျုစီၤသွဲစီၤ** နှၣ်မ့ၢ်ကျုဖးထီလၢပမၤဝၣ်ဒီးပယီလီၤယီလၢအစီခိၣ်နှၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢကျုစီၤသွဲစီၤလီၤ. ယီလီၤယီလၢ

[illegible]

[illegible]

၆. **လီၤသ့ှ** နူၣ်မ့ၢ်သပှၢ်ခံလီၤဖှိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟီၣ်ခိၣ်လီၤဖှိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢလီၤသ့ှလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသ့ၢၣ်လီၤသ့ှလီၤ. သပှၢ်ခံလီၤသ့ှနူၣ်ထူၣ်ဖျိလဲၢ်ကၢ, ဟီၣ်ခိၣ်လီၤသ့ှကဲလၢတၢ်ပူၤလဲၢ်ကၢ.

၇. **လီၤသ့ှ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်သစ့ၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ခံဆူသ့ၣ်ခိၣ်ထံးနူၣ်ပစံးလၢသစ့ၢ်လီၤသ့ှလီၤ. သစ့ၢ်လီၤသ့ှကဲထိၣ်လၢစဃာ်တပူလီၤ.

၁. **ကသ့ှ်ကသ့ှ်** နူၣ်ကွၢ်လၢကသ့ှ်တကွၢ်.

၁. **ကသ့ှးကသ့ှး** နူၣ်ကွၢ်လၢကသ့ှးတကွၢ်.

၂. **သ့ှးသ့ှး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကိာ်ဘံးကတိၤတၢ်တကသ့ၣ်ထိၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်သ့ှးသ့ှးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးဆိလၢကတိၤတၢ်သ့ှးသ့ှ့ၢ်သ့ှးသ့ှးလီၤ. ပှၤတဂၤအကိာ်ဘံးဒီးကတိၤတၢ်သိၣ်သ့ှ့ၢ်သိးသ့ှးလီၤ.

၁. **သ့ှၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဒၢနာ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢသ့ှၣ်လီၤ. သ့ှၣ်နာ်တလိဆူတၢပူၤ. ပှၤကညီတပှဲၤဘၣ်ဆံဆဲၣ်ဘၣ်သ့ှနာ်ကဒီးတဂၤ. နပျုၤသ့ၣ်ပူၤအံၣ်နူၣ်နသ့ှၣ်နာ်အဝဲတဘိတနာ်ဘၣ်.

၂. **တၤသ့ှၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုာ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ခံဒီးပကီးလၢတၤသ့ှၣ်လီၤ. တၤသ့ှၣ်နူၣ်အဆူၣ်သူဒီးအမဲၢ်ထိဒီးအစုလၣ်ဒ်ပှၤကညီအသိးတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၤအုးတၤသ့ှၣ်လီၤ.

ဟ

၁. **ဟါ** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လီၤနာ်တၢ်ခံးလီၤနူၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ဟါလီၤ. မ့ၢ်ဟါလံ. ပမၤတၢ်တသ့လၢၢဘၣ်. တုၤမ့ၢ်ဟါဒီးတၢ်ခံးဝဲလီၤ. မ့ၢ်ဟါရှာ်ရှာ်ဒီးတၢ်ခံးလီၤဝဲတစဲးစိၤတစဲးစိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ဟါမ့ၢ်ဟဲလီၤ. ဟါနူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဟါ, ဟါမ်ၢ, မဟါ, တဟါဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်ဟါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ဟါဓါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၢ်ဟါဟါလဲၤဆူစုးလီၤ.

၂. **ဟါမ်ၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပဟ်ဒီးတအိၣ်ဘၣ်ဝဲပဟ်အလီၢ်နူၣ်ပစံးလၢဟါမ်ၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟါမူၤဟါမ်ၢလီၤ. စဟ်ချံတဘၣ်ဒီးဟါမ်ၢဝဲလီၤ. ယဲာ်ဟါမ်ၢစဃုစတထံၣ်လၢၢဘၣ်. တၢ်လၢပတထံၣ်လၢၢဘၣ်တၢ်ဖဲအလီၢ်နူၣ်ပစံးလၢဟါမ်ၢလီၤ.

၃. **ဟါမ်ၢ** နူၣ်မ့ၢ်သံအဆိလီၤ. ပှၤကညီတုၤအယှာ်ဘၣ်ထးတုၤဒီးအသးကဒါဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသံဟါမ်ၢလီၤ. ထိရိၤတၢ်သံနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသံဟါမ်ၢလီၤ.

၄. **ဟါမူၤ** နူၣ်မ့ၢ်ဟါမ်ၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢပတထံၣ်လၢၢဘၣ်တၢ်နူၣ် ပစံးဒီးအဆိလၢဟါမူၤဟါမ်ၢလီၤ.

၅. **ဟါဟါ** နူၣ်ပှၤကညီနံၤဝဲသိၣ်ဒီးပစံးလၢနံၤသိၣ်ဟါဟါလီၤ. ပှၤတဂၤနံၤသိၣ်ဟါဟါစံးဝဲဒၣ်.

၆. **ကဟါ** နူၣ်ကွၢ်လၢကဟါတကွၢ်. ကဟၢကဟါစံးဝဲဒၣ်.

၇. **တဟါ** နူၣ်မ့ၣ်မ့ၢ်လၢပူၤကွဲာ်ခံနံၤအလီၢ်ခံတနံၤနူၣ်ပစံးလၢတဟါလီၤ. မ့ၢ်လၢတဟါတနံၤနူၣ်တၢ်ရှၤဒိၣ်ကၢ. လၢတဟါတနံၤ နူၣ်နမၤမနၤလဲၣ်.

၈. **တူၢ်ဟါ** နူၣ်မ့ၢ်ဆၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်အိၣ်လၢမ့ၢ်နာ်ဒီးပထံၣ်ထိၣ်လၢမ့ၢ်ဟါဒီးပစံးလၢတူၢ်ဟါလီၤ. ဆၣ်ကူၢ်ဟါနူၣ်မ့ၢ်ဆၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢတိၢ်ဟါလီၤ.

၉. **မဟါ** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လၢပူၤကွံာ်တနံၤအလီၢ်ခံတနံၤနူ့ၢ်ပစံးလၢမဟါလီၤ. မဟါတနံၤနူၣ်နညၣ်ဂိၢ်ထိၣ်စကီးဓါ.

၁၀. **လၢဟါ** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လီၤနာ်အကတိၢ်လၢမ့ၢ်ယှၢ်လီၤနူၣ်ပစံးလၢဟါလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်မူၤလၢဟါတစိနူၣ်အိၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်ယှၢ်လီၤဖးဖီလီၤလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်တၢ်လၢဟါအိၣ်ဒီးလဲၤတၢ်လီၤ.

၁၁. **တၢ်ဟါ** နူၣ်မ့ၢ်ပဂ့ၢ်လိာ်တၢ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ဟါလီၤ. တၢ်ဟါနမၤယၢစတလဲၤဘၣ်. တၢ်ဟါတၢ်ကၢၣ်စသးကၢ. တၢ်ဟါစတကနၣ်ဘၣ်နကလုၢ်ဘၣ်.

၁. **ဟၢ်ဟၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤသိၣ်အါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢနံၤဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်နံၤသိၣ်ဟၢ်ဟၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဟးဟး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ဒီးပစံးလၢဟးလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤဟးသ့လံ. ပှၤတဂၤဟးကွံာ်အလီၢ်ဖဲနူၣ်ဒီးတအိၣ်လၢၢဘၣ်. ပှၤခံဂၤ ဟးဖးလိာ်အသးလီၤ.ပှၤတဂၤအိၣ်မူၤဝံၤဒီးဟးထိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤဟးသဒၣ်အဝဲတဂၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟံးမးကျူၣ်ကျူၣ်လီၤ.

၂. **ဟးကမ်ၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပှၤဂၤအစုအိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးလီးဝဲတတူာ်ဘၣ်နူၣ်ဟးရူသူၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဟးကမ်ၢလီၤ. ပှၤတဂၤအကမ်ၢအိၣ်ဒီးလီးဝဲတတူာ်ဘၣ်နူ့ၢ်ဟးအကမ်ၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးဒုၣ်ဟးကမ်ၢလီၤ.

၃. **ဟးကသ့ၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဆါတဖၣ်နူၣ်အိၣ်တပူၤလီၢ်လီၢ်တဘျါဘၣ်ဒီးဟးအိၣ်အလီၢ်တပူၤဒၣ်နူၣ်ပစံးလၢဟးကသ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆါဒီးဟးကသ့ၣ်ဝဲဆူအဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးကသ့ၣ်ဟးကသံးလီၤ.

၄. **ဟးကျူၣ်ကျူၣ်** နူၣ်ပှၤလဲၤတၢ်ကြိကြိဒီးလဲၤကလီတၢ်လၢအဘျုးအဖှိၣ်တနူၢ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤနူၣ်ပစံးလၢဟးကျူၣ်ကျူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟးကျူၣ်ကျူၣ်တမၤတၢ်နီတမံၤဘၣ်.

၅. **ဟးကျဲၤကျိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤဝ့ၤဝီၤတၢ်နူၣ်ပစံးလၢဟးကျဲၤကျိၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟးကျဲၤကျိၤလၢထးထးလာ်လာ်လီၤ.

၆. **ဟးကျိကျိ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဟးတပူၤဘၣ်တပူၤဒီးပစံးလၢဟးကျိကျိလီၤ. ပှၤတဂၤဟးလၢပှၤဟံၣ်ကျိကျိဒီးတမၤဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်တၢ်နီၤတမံၤဘၣ်. ဒီးပစံးလၢဟးကျိၣ်ကျိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးကျိကျိဟးကျိကျိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **ဟးခံးဟးသိ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်လၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်နၤနူၣ်ပစံးလၢဟးခံးဟးသိလီၤ.ပှၤတဖၣ်ဟးခံးဟးသိလၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်နၤသမီး.

၈. **ဟးတ့ာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဟးဂီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢလီၤဝ့ၤလီၤယံၢ်လၢအတကဲထိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်နီတမံၤနူၣ်ပစံးလၢဟးတ့ာ်ဟးဂီၤလီၤ. ထိရိၤတၢ်လၢပစူးကူစူးကါတၢ်တသ့ဘၣ်. ပမၤတသ့ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢဟးတ့ာ်ဟးဂီၤလီၤ.

၉. **ဟးဂီၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်လၢပစူးကါတၢ်ပမၤတၢ်တသ့ဘၣ်နီတမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤပမၤတသ့ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢဟးဂီၤခဲလၢာ်

လီၤ. ပှၤႁၼ်းဂီၤတဂၤကလီကလိၣ်ပမၤတၢ်သ့ဘၣ်. တလါလိၢ်လံၤ ႁၼ်းဂီၤလၢၢ်လံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢႁၼ်းၦၢ်ႁၼ်းဂီၤလီၤ.

၁၀.**ႁၼ်းဆှဲး** နၣ်မ့ၢ်ပပၢၣ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢႁၼ်းဆှဲးလီၤ. ပမ့ၢ်ပျဲကွ်ၣ်တၢ်ကျဲနၣ်ပစံးလၢႁၼ်းဆှဲးလီၤ.ကဆီအိၣ်လၢကျဲနၣ်ႁၼ်းဆှဲးကွ်ၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပၢၣ်ႁၼ်းဆှဲးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပျဲကွ်ၣ်တၢ်နၣ်လီၤ.

၁၁.**ႁၼ်းထိၣ်** နၣ်ပလဲၤထိၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢႁၼ်းထိၣ်လီၤ.ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးကိညၢ်ဝဲနၣ်ႁၼ်းထိၣ်ႁၼ်းလီၤကဲကဒါက့ၤလံလီၤ.

၁၂.**ႁၼ်းဒိး** နၣ်မ့ၢ်ပႁၼ်းကြိကြိဒီးပစံးလၢႁၼ်းဒိးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤႁၼ်းဒိးပှၤတဂၤယီဆူပှ်ၢ်လၢ်ကျါလီၤ. လဲၤႁၼ်းဒိးဆူကဘီသနၣ်လီၤ.

၁၃.**ႁၼ်းဖး** နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဖှၣ်ခံတၢ်နၣ်ပစံးလၢပႁၼ်းဖးလီၤ. ပှၤခံဂၤႁၼ်းဖးလိာ်အသးဒီးလဲၤဖှၣ်ခံတၢ်တခီတဂၤဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢႁၼ်းမ့ၢ်ႁၼ်းဖးလီၤ.

၁၃.၁. **ႁၼ်းဖျဲး** နၣ်ပမၤန့ၢ်တၢ်ဝံၤဒီးတၢ်ႁၼ်းကွ်ၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢႁၼ်းဖျဲးလီၤ. စမိၣ်န့ၢ်ထီးဖိတၢ်ဒီးစၢဃာ်နၣ်လၢမ့ၢ်နၤဒီးႁၼ်းဖျဲးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယု့ၢ်ဖျဲးႁၼ်းဖျဲးလီၤ.ထိရိၤတၢ်လၢပမၤန့ၢ်ဒီးႁၼ်းကွ်ၣ်ဝဲလၢပမၤစံာ်မၤကျπတကျπဘၣ်နၣ်ပစံးလၢႁၼ်းဖျဲးခဲလၢာ်လီၤ.

၁၄.**ႁၼ်းဖျိး** နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ကမၢ်ကျဲဒီးပစံးလၢႁၼ်းဖျိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢႁၼ်းမံၤႁၼ်းဖျိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢႁၼ်းဖျိးလၢႁၼ်းဖျိးကျဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးႁၼ်းဖျိးကျဲနးမးလီၤ. ဒီးပှၤမ့ၢ်လဲၤကမၣ်ကျဲနၣ်မ့ၢ်ႁၼ်းဖျိးလီၤ.

၁၅.**ႁၼ်းဖျိး** နၣ်မ့ၢ်ယု့ၢ်မံ့အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤပျုၤတၢ်ယု့ၢ်တဘၣ်ဘၣ်ကျဲနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢယု့ၢ်မံ့ႁၼ်းဖျိးလီၤ.

၁၅.၁. **ႁၼ်းမံ့** နၣ်မ့ၢ်ပႁၼ်းလၢပမံအဖၢမ့ၢ်နၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်ဒီးပစံးလၢႁၼ်းမံ့လီၤ. ပှၤတဂၤမံဒီးႁၼ်းမံ့စံးဝဲဒၣ်.

၁၆.**ႁၼ်းရဲာ်ရဲာ်** နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်ဒီးလၢဟိၣ်တၢ်ဒီးနၣ်ပပျုၤဟဲစဲးစိးစးစဲးစိးစးဒီးပစံးလၢႁၼ်းရဲာ်ရဲာ်လီၤ. တၢ်ဒီးတနိၤနိၤပအိၣ်ပပျုၤႁၼ်းရဲာ်ရဲာ်လီၤ.

၁၇.**ႁၼ်းလီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပယု့ၢ်လီၤကွ်ၣ်လၢဟံၣ်ဒီးပစံးလၢႁၼ်းလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအမိၢ်ၦၤအလီၤဒီးႁၼ်းလီၤကွ်ၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤႁၼ်းလီၤကွ်ၣ်လၢဟံၣ်ဒီးဟါမ့ၢ်ဝဲလီၤ.

၁၈.**ႁၼ်းဝ့ၤဝ့ၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤႁၼ်းတပှၤဘၣ်တပှၤဒီးပစံးလၢႁၼ်းဝ့ၤဝ့ၤလီၤ.ပှၤတဂၤတအိၣ်ဘၣ်တပှၤလိၢ်လိၢ်ဘၣ်,ႁၼ်းဒၣ်တၢ်ဝ့ၤဝ့ၤလီၤ.

၁၉.**ႁၼ်းသဒၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်တပှၤပှၤဒီးပှၤဂၤအိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲနၣ်ပစံးပႁၼ်းသဒၣ်ပှၤဂၤလီၤ. ပှၤခံဂၤႁၼ်းသဒၣ်လိာ်အသးဒီးသးသယု့ၢ်ဘၣ်လိာ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယု့ၢ်သဒၣ်ႁၼ်းသဒၣ်ယီၤ.

၂၀.**ႁၼ်းသုး** နၣ်မ့ၢ်ပန့ၢ်ဟူတၢ်ဒုးလိာ်ယၢလိာ်ဒီးပယု့ၢ်ဆူပှၤလၢ်ကျါနၣ်ပစံးလၢပႁၼ်းသုးလီၤ. ပှၤႁၼ်းသုးနၣ်မ့ၢ်န့ၢ်ဟူသုးဟဲအပရၢဒီးႁၼ်းဝဲနၣ်ပစံးလၢႁၼ်းသုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢႁၼ်းသုးႁၼ်းသံၣ်လီၤ.

၂၁.**ႁၼ်းသ့** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးလၢလဲၤတၢ်သ့နၣ်ပစံးလၢႁၼ်းသ့လီၤ. ပှၤဆံးတဂၤနၣ်ႁၼ်းသ့လံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယု့ၢ်သ့ႁၼ်းသ့လီၤ.

၂၂.**ႁၼ်းအလိၢ်** နၣ်မ့ၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်လၢအလိၢ်နၣ်ပစံးလၢႁၼ်းအလိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတအိၣ်လၢၤဘၣ်ဖဲအလိၢ်ဘၣ်ႁၼ်းကွ်ၣ်လံအလိၢ်ဖဲနၣ်လံ.

၂၃.**ကႁၼ်း** ဒီးထူးပျုၤကႁၼ်းဒီးကႁၼ်းထိၣ်. ဒီးကႁၼ်းဖိးထိဃာ်ကိာ်ယှၢ်. ဒီးကႁၼ်းပံာ်. ကႁၼ်းဆှံတၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကႁၼ်းတက့ၢ်.

၂၄.**ခုၣ်ႁၼ်းထိး** နၣ်မ့ၢ်ခုၣ်တကလှာ်ခဲထိၣ်လၢသ့ၣ်ခံဝၣ်ခံဒီးပကိးလၢခုၣ်ႁၼ်းထိးလီၤ. ခုၣ်ႁၼ်းထိးနၣ်ဘၣ်ဃိာ်ထိးကအိၣ်အိၤဒီးခဲထိၣ်လၢသ့ၣ်ကဖိာ်ဝၣ်ကပၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခုၣ်ႁၼ်းထိးခုၣ်ႁၼ်းဆိလီၤ.

၂၅.**ခိၣ်ႁၼ်း** နၣ်မ့ၢ်ပဆ့ၣ်နိၤဃာ်ဒီးပခိၣ်ပဝံနၣ်ပစံးလၢပခိၣ်ႁၼ်းလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစုႁၼ်းခိၣ်ႁၼ်းလီၤ. ပမ့ၢ်ဆ့ၣ်နိၤဃာ်ဒီးပခိၣ်ႁၼ်းနးကၢလီၤ. ပစုပခိၣ်မ့ၢ်ပဝံဒီးပစံးလၢပစုႁၼ်းပခိၣ်ႁၼ်းလီၤ. စဆ့ၣ်နိၤဃာ်စခိၣ်ႁၼ်းလီၤ. စဆ့ၣ်နိၤဃာ်ဒီးစစုႁၼ်းခိၣ်ႁၼ်းနးကၢလီၤ.

၂၆.**စုႁၼ်း** နၣ်မ့ၢ်ပစုပဝံနၣ်ပစံးလၢစုႁၼ်းလီၤ. စမံလီၤကျုၤဘၣ်စစုဒီးစစုႁၼ်းနးကၢ. စစုစမံကျုၤဘၣ်ဒီးႁၼ်းမးရဲာ်ရဲာ်လီၤ.

၂၇.**တႁၼ်း** နၣ်မ့ၢ်တဟူးအဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ကလံၤဟဲလၢအဆူၣ်ကတၢၢ်န့ၢ်ပစံးဒီးအဆိလၢတဟူးတႁၼ်းလီၤ.ကလံၤဟဲတဟူးတႁၼ်းဒီးသ့ၣ်ကၢ်ဝၣ်ဃံၤမးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဟူးသႁၼ်းစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၈.**မၤႁၼ်းဂီၤ** နၣ်ပမၤလီၤကလဲလီၤဖိၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမၤဘျုးမၤကနိၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤႁၼ်းဂီၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤႁၼ်းဂီၤလီၤဆ့ၣ်နိၤတဖျၢၣ်ဒီးမၤဂ့ၤက့ၤဝဲလီၤ.

၂၉.**သႁၼ်း** နၣ်မ့ၢ်သဟူးအဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ကလံၤဟဲလၢအဆူၣ်ကတၢၢ်နၣ်ပစံးလၢကလံၤဟဲသဟူးသႁၼ်းလီၤ. ကလံၤဟဲသဟူးသႁၼ်းဒီးသ့ၣ်ကၢ်ဝၣ်ဃံၤနးမးလီၤ.

၃၀.**သးႁၼ်းဂီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပသးတမှာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသးႁၼ်းဂီၤလီၤ. တၢ်မ့ၢ်တမှာ်ဘၣ်ပသးဒီးပစံးလၢပသးႁၼ်းဂီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးႁၼ်းၦၢ်သးႁၼ်းဂီၤလီၤ.

၃၁.**သးႁၼ်းထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပသံတကၢ်ခါနၣ်ပစံးလၢပသးႁၼ်းထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲဃာ်ဃာ်ဒီးအသးႁၼ်းထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ႁၼ်းထိၣ်သးႁၼ်းထိၣ်လီၤ.

၃၂.**ဟူးဟၢ်ဟူးႁၼ်း** နၣ်မ့ၢ်ပဝ့ၤဝီၤနီၣ်တၢ်ဈးဒီးဆူၣ်ဝဲနၣ်သိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်ဟူးဟၢ်ဟူးႁၼ်းလီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ၤဝီၤဂ့ၢ်တဘီသိၣ်မးဟူးဟၢ်ဟူးႁၼ်းလီၤ.

၁. **ကႁၼ်ႇ** ဒီးကႁၼ်ႇကတြၢ. ဒီးကႁၼ်ႇဒၢ. ဒီးကႁၼ်ႇနူ. ဒီးကႁၼ်ႇခိၣ်နူ. ဒီးကႁၼ်ႇသၣ်. ဒီးကႁၼ်ႇခိၣ်ခိၣ်.ဒီးကႁၼ်ႇအဒံး. ဒီးကႁၼ်ႇခိၣ်ညိၣ်ဒီးကႁၼ်းခံတိ. ဒီးကႁၼ်ႇခိၣ်တိ. ဒီးကႁၼ်ႇအန့ၢ်. ဒီးကႁၼ်ႇအန့ၢ်ပှၤ. ဒီးကႁၼ်ႇတၢၢ်. ဒီးကႁၼ်ႇခိၣ်. ဒီးကႁၼ်ႇစုတံာ်. ဒီးကႁၼ်ႇပျုၤ. ဒီးကႁၼ်ႇဝၤ. ဒီးကႁၼ်ႇဟံးမှာ်. ဒီးလှၣ်ကႁၼ်ႇ. ဒီးကႁၼ်ႇအဒး. ဒီးကႁၼၢကႁၼ်ႇ. တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကႁၼ်ႇတက့ၢ်.

၂. **ပႁၼ်ႇ** နၣ်မ့ၢ်ပဟံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလှာ်လၢအဂ့ၤ.

လၢအမ်းဝဲၼႂ်ပၵိုးဢီးအၽိလၢပဟဲၼ်ပဟၢၼ်လီၤ.

၁. **ဟဲဟဲ** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤသိၼ်ဝဲၼ့ၼ်ပစံးလၢပှၤကညီနံၤဟဲဟဲလီၤ. ပှၤတဂၤနံၤသိၼ်ဟဲဟဲစံးဝဲဒၼ်. ဖိၵ်မုၼ်ၼ့ၼ်နံၤသိၼ်ဟဲဟဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအၽိလၢနံၤဟဲဟဲနံၤဟၢ်ဟၢ်လီၤ.

၂. **ဟဲဟဲ** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ထွံၼ်ကအံၼ်ၼ့ၼ်သိၼ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၼ်ဟဲဟဲလီၤ. ထွံၼ်တဒုကအံၼ်သိၼ်ဟဲဟဲစံးဝဲဒၼ်လီၤ.

၃. **ကဟဲ** ဒီးကဟဲကမါ, ဒီးကဟဲဖိ, ဒီးကဟဲပျို, ဒီးကဟဲဖိ, ဒီးကဟဲလၼ်, ဒီးကဟဲခဲးတၢ်ခဲလၢၵ်ၼ့ၼ်ကွၢ်လၢကဟဲတကၠၢ်.

၁. **ဟၢ်ဟၢ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပှၤကညီကိးဖးဒိၼ်သိၼ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကတိၤသိၼ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟီၼ်ဖးဒိၼ်သိၼ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢကိးဟၢ်ဟၢ်. ကတိၤဟၢ်ဟၢ်, ဟီၼ်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ပှၤတဖၼ်သံဒီးဟီၼ်လိၵ်ဢသးဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ပှၤကတိၤတၢ်ဢါကသိၼ်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ပှၤတဖၼ်ကိးဟၢ်ဟၢ်စံးဝဲဒၼ်.

၂. **ဟၢ်ဟၢ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်မှၼ်ကဲၤဖးဒိၼ်ဒီးကပျိုထိၼ်သိၼ်ဝဲၼ့ၼ်ပစံးလၢကပျိုထိၼ်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ. မှၼ်ကပျိုထိၼ်သိၼ်ဟၢ်ဟၢ်စံးဝဲဒၼ်. ဒီးပစံးဒီးအၽိလၢဟၢ်ဟၢ်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ.

၃. **ကဟၢ်** ဒီးလီၤကဟၢ်လီၤကဟၢၼ့ၢ်ကွၢ်လၢကဟၢ်တကၠၢ်.

၁. **ကဟၢ်** ဒီးကဟၢ်ကဟဲးကွၢ်လၢကဟၢ်တကၠၢ်.

၁. **ဟဵး** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပဖိၼ်တၢ်လၢပစုဒီးပစံးလၢဟဵးလီၤ. ပှၤတဂၤဟဵးဒီးဒီတဘှၼ်. ပမ့ၢ်ဖိၵ်တၢ်လၢပစုညါသးၼ့ၼ်ပစံးလၢဟဵးလီၤ. ပှၤတဂၤဟဵးဒီးလံၵ်တကတြှၢ်လီၤ.

၂. **ဟဵးကဖိ** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပဖိၼ်တၢ်လၢပစုကဖိလီဒီးပစံးလၢဟဵးကဖိလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟဵးကဖိလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဟဵးကဖိမှၼ်ဒၢတဖျၢၼ်ဘၼ်ယိၼ်ဝဲကသ့ၼ်ဖးလီၤ. ထိရိၤတၢ်လၢပဘၼ်ယိၼ်ကသ့ၼ်ဖးၼ့ၼ်ပဟဵးကဖိကိးမံၤဒဲးလီၤ.

၃. **ဟဵးကွၤစုကွၢ်ကွၤမဲၵ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပှၤလၢပသးကညီၤတဖၼ်အိၼ်ဇိၼ်အိၼ်ယၵ်ဝဲၼ့ၼ်ပဖိၼ်အစုဒီးပကိးကွၤဆူပအိၼ်ဒီးပလှၢ်အိၼ်လှၢ်အိအိၤၼ့ၼ်ပစံးလၢပဟဵးကွၤစုကွၢ်ကွၤမဲၵ်လီၤ. ဒီးကစၢ်ယွၤသးကညီၤပှၤဒီးဒုၼ်ကွၤဒိၼ်ကွၤပှၤၼ့ၼ်ပစံးလၢဟဵးကွၤပစုကွၢ်ကွၤပမဲၵ်လီၤ.

၄. **ဟဵးယၵ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပဖိၼ်ယၵ်တၢ်လၢပစုဒီးပစံးလၢပဟဵးယၵ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအၽိလၢဟဵးယၵ်ဖိၼ်ယၵ်လီၤ. ပှၤတဂၤသါကလဲၤတၢ်ဒီးအမါဟဵးယၵ်အိၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟဵးယၵ်ယၢယါမနၤစဲၤတသ့ဘၼ်.

၅. **ဟဵးစၢ** ၼ့ၼ်မ့ၢ်တၢ်လၢပဟဵးတဂၤမိၤတနၢၤဘၼ်ဒီးပမၢပှၤဂၤဟဵးဒီးပှၤၼ့ၼ်ပစံးလၢဟဵးစၢလီၤ. စဟဵးယၵ်ပနၢ်တဂၤမိၤတနၢၤဘၼ်. ဟဵးစၢယၢတကၠၢ်. ဒီးပစံးဒီးအၽိလၢဟဵးစၢဖိၼ်စၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **ဟဵးဆၢ** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပှၤကဟ့ၼ်ပတၢ်ဒီးပဖိၼ်စၢ်ဆၢၼ့ၼ်ပစံးလၢဟဵးဆၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအၽိလၢဟဵးဆၢဖိၼ်ဆၢလီၤ. စမ့ၢ်ဟ့ၼ်နတၢ်ဒီးဟဵးဆၢတကၠၢ်.

၇. **ဟဵးတမှၵ်ဘၼ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ကဟၢၼ်လၢပလှၢ်ဘဲၼ့ၢ်လှၼ်တဂ့ၤဘၼ်ၼ့ၼ်ပစံးလၢကဟၢၼ်ဟဵးတမှၵ်ဘၼ်လီၤ. ကဟၢၼ်ဟဵးတမှၵ်ဘၼ်ၼ့ၼ်ပလှၢ်လှၼ်ၼ့ၢ်တဂ့ၤဘၼ်.

၈. **ဟဵးထိၼ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပဖိၼ်ထိၼ်တၢ်အိၼ်လၢဟီၼ်ခိၼ်အဖိခိၼ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်အိၼ်လၢတလါပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢကုပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပဟဵးထိၼ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟဵးထိၼ်တၢသၼ်တဖျၢၼ်လၢဟီၼ်ခိၼ်အဖိခိၼ်လီၤ. ဟဵးထိၼ်ၼ့ၢ်ယၢလၢခိၼ်ဖၢၼ်လၢတလါပူၤၼ့ၼ်တကၠၢ်.

၉. **ဟဵးၼ့ၢ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပဟဵးတၢ်ဒီးၼ့ၢ်ဝဲလၢပဂိၢ်ၼ့ၼ်ပစံးလၢဟဵးၼ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟဵးၼ့ၢ်ယဲၵ်တဘှၼ်ဂ့ၤကၢ. ပှၤတဂၤဟဵးၼ့ၢ်အမါတဂၤလၢမှၼ်ကနိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအၽိလၢဟဵးၼ့ၢ်ဖိၵ်ၼ့ၢ်လီၤ. စမ့ၢ်ဟ့ၼ်နတၢ်ဒီးဟဵးၼ့ၢ်တကၠၢ်. ထိရိၤပၼ့ၢ်တၢ်လၢပဂိၢ်ၼ့ၼ်ပစံးလၢဟဵးၼ့ၢ်လီၤ.

၁၀. **ဟဵးဖိၼ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ထိရိၤပဟဵးတၢ်ၼ့ၼ်ပစံးဒီးအၽိလၢဟဵးဖိၼ်လီၤ. ပှၤဆံးတဖၼ်ပမ့ၢ်မၢတၢ်ဒီးဟဵးဖိၼ်ပှၤနးသမိးလီၤ.

၁၁. **ဟဵးလီၤ** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ဒ်ဖိၼ်လီၤအသိးလီၤ. တၢ်အိၼ်လၢဟီၼ်ခိၼ်ၼ့ၼ်ပမ့ၢ်ထၢထိၼ်ဖိၼ်လီၤဒီးပစံးလၢပဟဵးလီၤလီၤ. ဒီးပှၤတဂၤဟဵးလီၤလၢ်လၢဟီၼ်ခိၼ်ဒီးထၢထိၼ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအၽိလၢဟဵးလီၤဖိၼ်လီၤလီၤ.

၁၂. **ဟဵးသူ** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပှၤကညီလှၢ်ဘဲလၢကဟၢၼ်ဒၢတြဲးအသးနၵ်သကၠဒီးရှုၼ်ဘိတတြဲးဘၼ်အသးၼ့ၼ်ပစံးလၢကဟၢၼ်ဟဵးသူလီၤ. ကဟၢၼ်ဟဵးသူၼ့ၼ်ပလှၢ်ဘဲတသ့ဘၼ်. ဒီးပစံးဒီးအၽိလၢဟဵးသူဟဵးလါလီၤ.

၁၃. **တဟဵး** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ဆှါတဘှၼ်ၼ့ၼ်ပစံးလၢဆှါတဟဵးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆှါခံဘှၼ်ဒီးပစံးလၢခံဟဵးလီၤ. ပှၤတဂၤထုကုလၢဆှါတဟဵးထိကၢ.

၁၄. **နၢဟဵး** ၼ့ၼ်မ့ၢ်နၢဟၢးအၽိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဒိးလၢပအိၼ်ဟၢးဝဲၼ့ၼ်နၢဘၼ်ပှၤဒီးပစံးလၢနၢဟဵးနၢဟၢးလီၤ. ဟီၼ်တၢ်ဒိးၼ့ၼ်ပအိၼ်ဒီးနၢဟဵးနၢဟၢးဘၼ်ပှၤနးကၢလီၤ. ဟီၼ်တၢ်ဒိးတပူၤနၢဟဵးနၢဟၢးနးကၢ.

၁၅. **ယွှ့ၢ်ဟဵးတမိး** ၼ့ၼ်မ့ၢ်တၢ်ဆါအၢလၢဘၼ်ပှၤပစုတူၵ်ဝဲခိၼ်တူၵ်ဝဲၼ့ၼ်ပကိးလၢယွှ့ဟဵးတမိးလီၤ. တၢ်ဆါယွှ့ၢ်ဟဵးတမိးၼ့ၼ်ဘၼ်ပှၤပစုတူၵ်ခိၼ်တူၵ်စံးဝဲဒၼ်.

၁. **ဟဲၼ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပမၢထိၼ်ပလိၢ်အိၼ်လိၢ်ဆိးလိၢ်မံလိၢ်ဂဲၤဒီးပမၢကမိၤထိၼ်ၼ့ၼ်ပစံးလၢဟဲၼ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအၽိလၢဟဲၼ်မိၤယီမိၤလီၤ. ဟဲၼ်ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤအလိၢ်အကျဲ, လိၢ်မံလိၢ်ဂဲၤ, လိၢ်အိၼ်လိၢ်ဆိးလီၤ. ပှၤကညီဟဲၼ်လၢဒိၼ်တဖၼ်ၼ့ၼ်မှၵ်ကၢ.

၂. **ဟဲၼ်ကၼ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ဟဲၼ်ဒူၼ်အၽိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၢတဲၵ်ဟဲၼ်ကပၤလၢသ့ၼ်ဘၼ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖုဒါမ့ၢ်ဂ့ၤ, သီရှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကိးဒီးအၽိလၢဟဲၼ်ဒူၼ်ဟဲၼ်ကၼ်လီၤ.

၃. **ဟဲၼ်ခိၼ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ပမၢထိၼ်ဟဲၼ်သဒီစိဒီးခဲးလိၢ်ဒီးပဒုးထိၼ်လၢလၼ်ၼ့ၼ်ပစံးလၢဟဲၼ်ခိၼ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအၽိလၢဟဲၼ်ခိၼ်နၢ်ပျုၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဟဲၼ်ခိၼ်ဟဲၼ်နၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **ဟဲၼ်ဆဲခိၼ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ဟဲၼ်ယၢၤဆူမှၢ်ထိၼ်တခီၼ့ၼ်ပကိးလၢဟဲၼ်ဆဲခိၼ်လီၤ.

ဟဲၼ်ဆဲခိၼ်စိးဝၼ်ကအုဲ ကိၢ်အံၤမ့ၢ်လီၤကိၢ်သအုး

၅. **ဟဲၼ်တၢ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ဟဲၼ်ထူၼ်အၽိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၢဟဲၼ်အခိၼ်လၢသ့ၼ်ၼ့ၼ်ပစံးဒီးအၽိလၢဟဲၼ်တၢ်ဟဲၼ်ထူၼ်လီၤ.

၆. **ဟဲၼ်တၢ်** ၼ့ၼ်မ့ၢ်ဟဲၼ်လိၢ်အၽိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖိသၼ်အိၼ်ဖျံၼ်အသလီလၢလီၤယၵ်ဒီးအကစၢ်ၼ့ၼ်ပစံးဒီးအၽိလၢဖိသၼ်ဟဲၼ်တၢ်ဟဲၼ်

လိၵ်လီႈ.

၇. **ဟံၼ်ထူၼ်** ၼၼ်မွၵ်ပမႃဟံၼ်အၶိၼ်လၢသုၼ်ဒီးပစံးလၢဟံၼ်ထူၼ်လီႈ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံၼ်ထူၼ်ယီထူၼ်. ဟံၼ်တၢၢ်ဟံၼ်ထူၼ်ပစံးဒီးအဆိၼ်ၼၼ်လီႈ. လဲၤဝဲၵ်ဟံၼ်ထူၼ်ပကမႃဟံၼ်တကူၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံၼ်ထူၼ်သဒီစုၢ်ကီးလီႈ.

၈. **ဟံၼ်ၼူၼ်** ၼၼ်မွၵ်ဟံၼ်ကပၢဝးတြဲးၼၼ်ပမႃတၵ်လၢရိုၼ်မွၵ်ဂ့ၤ, သုၼ်ဘၼ်မွၵ်ဂ့ၤ, ဖုဒါမွၵ်ဂ့ၤ, ပကီးလၢဟံၼ်ၼူၼ်လီႈ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟံၼ်ၼူၼ်ဟံၼ်ကၼ်လီႈ. ၼူၼ်ထိၼ်ဟံၼ်ၼူၼ်ဟံၼ်ကၼ်တကူၢ်. ကလံၤကသုၼ်ဘၼ်ပှၤၼးကၢ.

၉. **ဟံၼ်ၼုလီ** ၼၼ်မွၵ်ဟံၼ်လိၵ်လံၤလၢပှၤကညီဟးကွံၵ်ဝဲၼၼ်ပကီးလၢဟံၼ်ၼုလီလီႈ. ဟံၼ်ၼုလီၼၼ်အကစၢ်တအိၼ်လၢၤဘၼ်. အကစၢ်ဟးကွံၵ်လံလီႈ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟံၼ်ၼုၶိၼ်ဟံၼ်ၼုလီလီႈ.

၁၀. **ဟံၼ်ဖိဃဲ** ၼၼ်မွၵ်ဟံၼ်ဖိလၢပှၤကညီအိၼ်ဘူးလၢထိးဒီးမၢၼ္ၢ်ၼၵ်ၶိၤဖှံၼ်ၶိၤအလိၢ်ၼၼ်ပကီးလၢဟံၼ်ဖိဃဲလီႈ. ဒီးမွၵ်ပှၤကညီမၢၼ္ၢ်ၼၵ်ၶိၤဖှံၼ်ၶိၤအလိၢ်လီႈ. ဒီးမၢဟံၼ်ဖိဃဲၼၼ်စံးဝဲလၢဘးဟံၼ်ဖိဃဲလီႈ. ပှၤမၢဘူးၼၼ်ဘးဒီးဟံၼ်ဖိဃဲစံးဝဲဒၼ်. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟံၼ်ဖိတၢၢ်ဟံၼ်ဖိဃဲလီႈ.

၁၁. **ဟံၼ်ဖိၶၢ်** ၼၼ်မွၵ်ပှၤကညီဖိမၢလိၵ်ကွဲဟံၼ်ဖိၼၼ်ပကီးလၢဟံၼ်ဖိၶၢ်လီႈ. ဖိသၼ်မၢလိၵ်ကွဲဟံၼ်ဖိၶၢ်ၼၼ်မွၵ်ဖိသၼ်လိၵ်ကွဲတၢ်လီႈ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟံၼ်ဖိၶၢ်ဟံၼ်ဖိစၢ်လီႈ.

၁၂. **ဟံၼ်ဘူးလိၵ်သး** ၼၼ်မွၵ်ဟံၼ်အိၼ်အဘၢၢစၢၤတယံၤဘၼ်ဒီးပစံးလၢဟံၼ်ဘူးလိၵ်အသးလီႈ. ဟံၼ်ဘူးလိၵ်အသးစံဖျၢၼ်ၼၼ်အကစၢ်ကတိၤဟူဝဲလီႈ.

၁၃. **ဟံၼ်မွၵ်ဒၢထၢ** ၼၼ်မွၵ်ဟံၼ်အါအါကလဲၵ်အိၼ်ဒီးဟံၼ်ဒိၼ်တၼီၤ, ဟံၼ်ဆံးတၼီၤဒီးပစံးလၢဟံၼ်မွၵ်ဒၢကၢလီႈ. ဝ့ၢ်ပူၤၼၼ်အိၼ်ဒီးဟံၼ်မွၵ်ဒၢကၢအါကၢ.

၁၄. **ဟံၼ်မဲၵ်ညါ** ၼၼ်မွၵ်ဟံၼ်ယၢၢဝးတြဲးလၢဒီးဖျါပမဲၵ်ၼၼ်ပကီးလၢဟံၼ်မဲၵ်ညါလီႈ. မၢဖျိဟံၼ်မဲၵ်ညါၼၼ်ပကွၢ်ဂ့ၤဒ်းစံးဝဲဒၼ်. ဟံၼ်မဲၵ်ညါၼၼ်တမွၵ်ဘၼ်ဟံၼ်မဲၵ်ညါဘၼ်. မွၵ်ပှၤကညီမဲၵ်ညါၼၼ်ပစံးလၢဟံၼ်မဲၵ်ညါလီႈ. ပှၤကညီအိၼ်လၢဟံၼ်ဒီးအမဲၵ်ညါဒီးသးထိရိၤတပူၤဒီးစံးဝဲလၢဟံၼ်မဲၵ်ညါလီႈ.

၁၅. **ဟံၼ်လိၢ်** ၼၼ်မွၵ်ပှၤကညီမၢဟံၼ်အပူၤလိၢ်လၢဟိၼ်ၶိၼ်တကဝီၤၼၼ်ပစံးလၢဟံၼ်လိၢ်လီႈ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟံၼ်လိၢ်ယီထံးလီႈ. ဒီးဟံၼ်လိၢ်ယီလိၢ်လီႈ. ပှၤတဂၤမၢဟံၼ်လိၢ်လဲၢ်တဘၢးၼၼ်ဟံၼ်ကဒိၼ်ဝဲးကၢ်သၢ.

၁၆. **ဟံၼ်လိၢ်** ၼၼ်မွၵ်ပှၤကညီအိၼ်ဖျၼ်အသလီလီၤယုၵ်ဒီးအီၤၼၼ်ပစံးလၢဟံၼ်လိၢ်လီႈ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံၼ်တၢၢ်ဟံၼ်လိၢ်လီႈ. ပှၤကညီဖိဟံၼ်လိၢ်ၼၼ်အကစၢ်အိၼ်ဖျၼ်တၶၢ်ဒီးအဟံၼ်လိၢ်လီၤကူၤဝဲလီႈ.

၁၇. **ဟံၼ်သဒီစိ** ၼၼ်မွၵ်ဟံၼ်ၶိၼ်စိကတၢၢ်ၼၼ်ပစံးလၢဟံၼ်သဒီစိလီႈ. ပှၤကညီမၢဟံၼ်သဒီစိၼၼ်ထိကၢ. ဒီးသုၼ်လၢပမၢသဒီစိၼၼ်ပကီးလၢဟံၼ်သဒီစိစုၢ်ကီးလီႈ.

၁၈. **ဟံၼ်ၶိၤဃီၶိၤ** ၼၼ်မွၵ်ပကီးဟံၼ်ဒီးအဆိဒီးပကီးလၢဟံၼ်ၶိၤယီၶိၤလီႈ.

၁၉. **ၶွဲဟံၼ်** ၼၼ်မွၵ်ပမၢကဆိုဟံၼ်ပူၤဒီးပစံးလၢၶွဲဟံၼ်လီႈ. ဟံၼ်ပူၤတၢ်ကမှံၤလီၤၼးကၢ. ၶွဲဟံၼ်တကူၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢၶွဲဟံၼ်ၶွဲယီလီႈ.

၂၀. **တၢ်ဟံၼ်** ၼၼ်မွၵ်ထိရိၤတၢ်အိၼ်ဒီးအလိၢ်လၢအၶိၼ်ဒုးထိၼ်အသးၼၼ်ပစံးလၢတၢ်ဟံၼ်လီႈ. တၢ်ဟံၼ်ၼၼ်ကမွၵ်ကၢ်ပှၤကညီသၢ. တၢ်ဟံၼ်ၼၼ်ကမွၵ်ကၢ်ပဒိၼ်ဟံၼ်သၢ.

၂၁. **ပဟံၼ်** ၼၼ်မွၵ်သုၼ်လၢဂ့ၤတကလုၵ်ၼၼ်ပကီးလၢပဟံၼ်လီႈ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢပဟံၼ်ပဟၼ်လီႈ.

၂၂. **မၢဟံၼ်** ၼၼ်မွၵ်ပသူၼ်ဟံၼ်ဒီးပစံးလၢပမၢဟံၼ်လီႈ. ပှၤတဂၤမၢဟံၼ်တဖျၢၼ်ကဝံၤတှၢ်လီႈ. ပှၤကညီမၢဟံၼ်ၼၼ်တှၢမွၵ်ၼၢ်ဟူပှၤသံဒီးတမၢလၢၢဘၼ်ဝဲဒီးဒုၼ်ဝဲတၼံၤလီႈ.

၂၃. **သူၼ်ဟံၼ်** ၼၼ်မွၵ်ပမၢဟံၼ်ၼၼ်ပှၤတၼီၤၼီၤစံးလၢပသူၼ်ဟံၼ်လီႈ. ပှၤတဂၤသူၼ်ဟံၼ်တဖျၢၼ်ဒိၼ်သမိး. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၼ်ဟံၼ်သူၼ်ယီလီႈ.

၁. **ဟၢ** ၼၼ်မွၵ်ပမၢမံပအဲလၢသပၢၢဟၢပူၤၼၼ်ပစံးလၢပဟၢပအဲလီႈ. ဟၢထိၼ်ပအဲလၢသပၢၢဟၢမွၵ်ဂ့ၤ, ဝီၤဟၢမွၵ်ဂ့ၤ, ဒီးတှၢမွၵ်မံဒီးပအိၼ်လီႈ. ပဟၢတၢ်ၼၼ်ပဟ်သပၢၢဟၢလၢသပၢၢအဂၢတဖၼ်အၶိၼ်ဒီးပမၢထံလၢသပၢၢအဖိလၵ်တဖျၢၼ်အပူၤၼၼ်ဒီးပဆိၼ်ကဲၤထိၼ်အဖိလၵ်လီႈ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟၢလဲးလီႈ.

၂. **ဟၢကိၼ်** ၼၼ်မွၵ်ပမၢမံကိၼ်လၢဝီၤဟၢပူၤမွၵ်ဂ့ၤ, လၢသပၢၢဟၢပူၤမွၵ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပဟၢကိၼ်လီႈ. ဟၢကိၼ်လၢသပၢၢဟၢပူၤဒီးမံဝဲလီႈ.

၃. **ဟၢၶိၼ်** ၼၼ်မွၵ်ဟၢဖၢအဆိလီႈ. ဒီးမွၵ်ပဂံၤတမံၤလၢပပှဲၵ်အိၼ်လၢအပူၤၼ္ၢ်ပကီးဒီးအဆိလၢဟၢၶိၼ်ဟၢဖၢလီႈ.

၄. **ဟၢထိၼ်** ၼၼ်မွၵ်ပဒိထိၼ်သပၢၢဟၢလၢသပၢၢအဂၢအၶိၼ်လၢလၢ်ဆိၶိၼ်ၼၼ်ပစံးလၢပဟၢထိၼ်လီႈ. ပဟၢထိၼ်တၢ်ၼၼ်ပဒၢၼၵ်တၢ်လၢသပၢၢဟၢအပူၤဒီးပဒိထိၼ်လီႈ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟၢထိၼ်လဲးထိၼ်လီႈ.

၅. **ဟၢထိၼ်** ၼၼ်မွၵ်ပှၤကညီဆဲဝၼ်ၶိဒီးထုးထိၼ်ဝၼ်ၶိပဝံၼၼ်စၢထိၼ်ဝဲလၢဝၼ်ၶိကၼ်ဖိၶိၼ်တၶိဒီးပစံးလၢဟၢထိၼ်ဝၼ်ၶိလီႈ. ပှၤကညီမွၵ်မၢဝၼ်ၶိပဝံဒီးစၢၢ်ဝဲထိၼ္ၢ်ဝၼ်ၶိကၼ်ဒီးပစံးလၢဟၢထိၼ်ဝဲလီႈ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟၢထိၼ်ဟၢလီၤလီႈ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဟၢထိၼ်စုၢ်ကီးလီႈ.

၆. **ဟၢထိၼ်ဟၢလီၤ** ၼၼ်မွၵ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်တတိတတြၢ်ဘၼ်ကတိၤတၢ်တၼံၤတပူၤတၼၤတပူၤဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်ဟၢထိၼ်ဟၢလီၤလီႈ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်တတိတတြၢ်ဘၼ်. ကတိၤတၢ်ဟၢထိၼ်ဟၢလီၤၼးကၢ.

၇. **ဟၢဟ့ၵ်** ၼၼ်မွၵ်ပမၢအိၼ်ညၼ်လၢဟ့ၵ်ဒီးပကွံၵ်သလၼ်ဟ့ၵ်ၼၼ်ပစံးလၢပဟၢဟ့ၵ်လီႈ. ဒီးပစံးလၢပဟးဟ့ၵ်စုၢ်ကီးလီႈ. ပှၤတဂၤဟၢဟ့ၵ်ၼ္ၢ်ညၼ်ဂ့ၤကၢ.

၈. **ဟၢဖၢ** ၼၼ်မွၵ်ပဂံၤတမံၤလၢပပှဲၵ်အိၼ်လၢအပူၤၼၼ်ပစံးလၢဟၢဖၢလီႈ. ပှၤတဂၤအဟၢဖၢဒိၼ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟၢဖၢၶိၼ်ဟၢဖၢလီႈ.

၉. **ဟၢဖၢကျၢ** ၼၼ်မွၵ်ပှၤလၢဒၢဒီးအဟၢဖၢသွံၼ်လီၤဒီးဘျါကူၤဝဲ

ဒီးအဖိတလီၤလူၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟၢဖၢကျၢၤလီၤ. ပှၤတဂၤအဟုး သ့ၣ်ဒီးအဖိကလီၤလူၤတ့ၢ်ဒီးအဟၢဖၢကျၢၤက့ၤဝဲလီၤ.

၁၀. **ဟၢလံဟၢလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသးပှၤနီၣ်အသးဒီးကတိၤတၢ်တဘၣ် ဘၣ်ကိးဘိ ဘၣ်ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်ဟၢလံဟၢလီလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်ဟၢလံဟၢလီစံးဝဲန့ၣ်. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးကတိၤမ့ံမးဟၢလံဟၢလီတဘၣ်တပှိၤလီၤ. ဒီးဟၢလီၤဒီးဟၢလံဟၢလီဒံး သိးသိးလီၤ.

၁၁. **ဟၢလီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟၢလံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤမ့ံတဘၣ်တပှိၤလီၤ.

၁၂. **ကဟၢ** ဒီးကဟၢကတြၢ, ဒီးလီၤကဟံၢ်လီၤကဟၢကွၢ်လၢကဟၢတက့ၢ်.

၁၃. **ကမၢ်ဟၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအခိၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအခိၣ်ကမၢ်ဟၢလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်မၤသးကမၢ်ဟၢစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကမၢ်ဟံၢ်ကမၢ်ဟၢလီၤ .

၁၄. **တဟၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟၢထိၣ်မှၤတဖျၢၣ်ဒီးပစံးလၢတဟၢလီၤ. ဟၢထိၣ်မှၤတဟၢခံဟၢတက့ၢ်.

၁၅. **တၢ်ဟၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဖါလၢအဒိၣ်ကတၢၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဟၢစံးဝဲန့ၣ်လီၤ.

၁၆. **ဝဟၢ** န့ၣ်ဒ်တစုအသိးလီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်အိၣ်မှၤတနံၤတပဟၢခံပဟၢလီၤ.

၁၇. **ဝီၤဟၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဝီၤလၢပဟၢမှၤလၢအပူၤဒီးပကိးလၢဝီၤဟၢလီၤ.

၁၈. **မှၤဟၢ** န့ၣ်မ့ၢ်မှၤလၢပမၤမံလၢသဟၢဟၢပူၤန့ၣ်ပကိးလၢမှၤဟၢလီၤ. ဟၢမှၤဟၢနံ့ဟၢဒီးတိၢ်ပံာ်မှၤနံ့ဘၣ်တက့ၢ်.

၁၉. **သဟၢဟၢ** န့ၣ်မ့ၢ်သဟၢလၢပဟၢမှၤလၢအပူၤန့ၣ်ပကိးလၢသဟၢဟၢလီၤ. မၤန့ၢ်ဃၢလၢသဟၢဟၢတဖျၢၣ်ဒီးစကဟၢထိၣ်မှၤတက့ၢ်.

၁. **ဟၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤမံတၢ်လၢမှၤခိၣ်လၢဃၣ်မှၤအဖၢမ့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟၢၣ်ဝဲလီၤ. ဟၢၣ်မံမိၢ်ဟဲသၣ်လၢမှၤခိၣ်တက့ၢ်.

၂. **ဟၢၣ်ဘၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဃၣ်လီၤမှၤအဖၢမ့ၢ်န့ၣ်ပဟ်ထိၣ်တၢ်လၢမှၤအဖိခိၣ်ဒီးပကျၢ်ဘၢလၢခိၣ်ခွးန့ၣ်ပစံးလၢပဟၢၣ်ဘၢလီၤ. ပှၤတဂၤ ဟ် ထိၣ် သဒိၣ်အုၣ်လၢ မှၤ ခိၣ် ဒီး ဟၢၣ်ဘၢဝဲဒီးသဒိၣ်အုၣ်မံဒီးမၤဝဲလၢတၢ်ရဲာ်လီၤ. ဒီး ပစံးလၢဟၢၣ်သွံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟၢၣ်ဘၢသဒိၣ်အုၣ်လၢမှၤခိၣ်န့ၣ်တုၤမံတက့ၢ်ပကမၤတၢ်ရဲာ်လီၤ.

၃. **ဟၢၣ်ဟၢၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကိးမ့ၢ်ဂ့ၤပှၤကညီကတိၤသိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပှၤကညီနံၤသိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤကညီဟီၣ်သိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢကိးဟၢၣ်ဟၢၣ်, ကတိၤဟၢၣ်ဟၢၣ်, နံၤဟၢၣ်ဟၢၣ်,ဟီၣ်ဟၢၣ်ဟၢၣ်လီၤ. ပှၤ တဖၣ်ကိးဟၢၣ်ဟၢၣ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ပှၤတ ဖၣ်ကတိၤသိၣ်မးဟၢၣ်ဟၢၣ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်နံၤမးဟၢၣ်ဟၢၣ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်ဟီၣ်သိၣ်မးဟၢၣ်ဟၢၣ်လီၤ.

၄. **ဟၢၣ်သွံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤမံတၢ်လၢမှၤခိၣ်န့ၣ်ထိရံၤတမံၤဒီးပစံးလၢဟၢၣ်သွံလီၤ. ဟၢၣ်သွံလီၤမံမိၢ်ဟဲသၣ်လၢမှၤခိၣ်တက့ၢ်. ဟၢၣ်သွံလီၤမံဆိးၣ်လၢမှၤခိၣ်တက့ၢ်နပှၢ်ဆံးကအိၣ်ဝဲလီၤ.

၆. **ဝါဟၢၣ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီခိၣ်ဝါန့ၣ်ပစံးလၢဝါဟၢၣ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်ဝါဟၢၣ်ကလာ်ဒီးအသးပှ့ၢ်စဲၤလံလီၤ. ဒီးထိရံၤတၢ်ဝါန့ၣ်ပစံးလၢ ဝါဟၢၣ်ကလာ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဖိဖျါဝါဟၢၣ်ကလာ်စံးဝဲန့ၣ်.

၇. **သါဟၢၣ်ကလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်သၣ်ဘုလါကတၢထိၣ်သိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်သါဟၢၣ်ကလာ်လီၤ. သၣ်ဘုလါကတၢထိၣ်လၢတၢ်အုၣ်ကျါသါဟၢၣ်ကလာ်လီၤ.

၁. **ဟၢၤအၢၤ** န့ၣ်ပထံၣ်တၢ်လၢတဘၣ်ပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပထံၣ်တၢ်လၢအဒိၣ်မှၤဂ့ၤ, ပမၤသိၣ်ပကလုာ်ဟၢၤအၢၤန့ၣ်လီၤ. ဟၢၤအၢၤပှၤတဂၤမၤဘၣ်အၢတၢ်ကူတၢ်သိးနးသမိး. ဟၢၤအၢၤကဆီတၡဒိၣ်သမိး.

၁. **ဟု** န့ၣ်မ့ၢ်ဘုသးန့ၣ်ပကိးလၢဟုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟုစိၤသနံးစိၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟုတနာ်နှၤ်တဘၣ်လီၤ.

၂. **ဟု** န့ၣ်မ့ၢ်ထိၣ်စိၤဆိစိၤကိာ်လီၤလၢအဒံၣ်ဖိခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟ်အဖိလၢအသးနါပှ်ဖိလာ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဟုအဒံၣ်, ဟုအဖိလီၤ. ဆိတဘၣ်ဟုအဒံၣ်ဒီးအဒံၣ်ဖးထိၣ်ဝဲလီၤ. ဆိမိၢ်ပှ်ဟုအဖိလၢအဒံးဆုလာ်လီၤ.

၃. **ဟု** န့ၣ်မ့ၢ်ကယူၤဖၣ်မၤသိၣ်မၤပှၤအကလုၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကယူၤဖၣ်ဟုလီၤ. ကယူၤဖၣ်ဟုလၢသ့ၣ်ခံန့ၣ်သိၣ်ဟုဟုလီၤ.

၄. **ဟုကမၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုကမူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟုသလီလီၤဘျုးကနၣ်ဒူးန့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢဟုကမူၣ်ဟုကမၣ်လီၤ. ဟုကမူၣ်ဟုကမၣ်စံးဝဲန့ၣ်.

၅. **ဟုကမူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုသလီလီၤဘျုးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟုကမူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုကမူၣ်ဟုကမၣ်လီၤ. ဟုကမူၣ်န့ၣ်တြူးဖိဒီးဘၣ်လီၤထိးဆၣ်လီၤ.

၆. **ဟုကိၢ်သွံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုလၢပဖီသံးန့ၣ်မ့ၢ်ဟုကိၢ်သွံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟုကိၢ်သွံၣ်ဟုကိၢ်သွဲၣ်လီၤ. ပှၤကညီဆုဟုကိၢ်သွဲၣ်ဒီးဖိဝဲလၢသံးလီၤ.

၇. **ဟုဂ့ၢ်ကျူ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုလၢအသလီတဝါဒံးဘၣ်ဒီးတဆဲးဖှိးဒံးဘၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢဟုဂ့ၢ်ကျူလီၤ. ဟုဂ့ၢ်ကျူန့ၣ်အိၣ်ဒံးဒီးအသလီလီၤ. ဒီးပှၤတနံၤနံၤကိးလၢဟုဂ့ၢ်ကျူလီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟုဂ့ၢ်တၢ်ဟုဂ့ၢ်ကျူလီၤ.

၈. **ဟုဃာ်** န့ၣ်ပမံဒီးပဟ်ပဖိလၢပသးနါပှ်ဃၢၤန့ၣ်ပစံးလၢပဟုဃာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံဟုဃာ်အဖိလၢအသးနါပှ်လီၤ.

၉. **ဟုဆဲးဖှိး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုလၢပဆုကွံာ်အသလီန့ၣ်ပကိးလၢဟုဆဲးဖှိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟုဆဲးဖှိးဟုဆဲးဖှးလီၤ. ပဆဲးဖှိးဝါဟုဆဲးဖှိးဝံၤဒီးပဖီလၢမှၤလီၤ.

၁၀. **ဟုထံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုလၢတကၢ်တူာ်တဘျုးဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟုထံးလီၤ.ဟုဆဲးဖှိးန့ၣ်ပဆုဝါကွံာ်အသလီဒီးပကိးလၢဟုဆဲးဖှိးလီၤ. ဟုထံးန့ၣ်တကၢ်တူာ်ဘၣ်.မၤသးဖှိဂ့ၤကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုထံးဟုဖိးလီၤ.

၁၁. **ဟုထံး** န့ၣ်ပဆုဘုဝါခဲလၢာ်ဒီးတဝါဒံးဘၣ်လၢအဘျုၣ်အိၣ်လီၤတဲာ်တဟီၣ်တစိၤန့ၣ်ပစံးလၢဘုထံးဟုထံးလီၤ. ဒီးဘၣ်တစုစ့ ပစံး လၢဟုထံးဘၣ်တစုစ့ပစံးလၢဘုထံးလီၤ.ဟုထံးအိၣ်ဒံးလၢ

ဢၼ်ၶႅင်ႈတၢင်းမၼ်ႈၼင်ႇၸဵတ်ႇၸၢၵ်ႈၵိူဝ်ႇတေႃးတၢၵ်ႇ.
၁၂.တူၼုၵ်း ၼင်ႇမၢႆဝႃႇလၢႆးၶႅၼ်ႈၸဵမ်းၵၼ်ၸဵမ်းၵၢၼ်ႇလႂ်ဝႆႉၸွမ်းၸိူဝ်ႉတ
ၵႃႇၼင်ႇဝႃႇၸေႃးလူဝ်ႇၼုၵ်းလိူဝ်. ၼီႈဝႃႇၶႅင်ႈၶႅင်ႈဢၼ်ၶဝ်ၵိုမ်ႈၼုၵ်းလိူဝ်.
ႁဝ်းတူႁွင်ႉႁွင်ႉၶႅမ်ႉၶဝ်ၼုၵ်းၶႃႈၶွမ်ႇ.
၁၃.တူၼိူဝ် ၼင်ႇမၢႆဝႃႇလၢႆးၸိူဝ်ႉတီႈၼိူဝ်ႁူဝ်ၸူမ်ႉၵိုမ်ႈမိူၼ်ၸူမ်ႉတူၼိူဝ်
လိူဝ်.တူၼိူဝ်ၼင်ႇမၢႆဝႃႇမီးဢၼ်တၢင်ႇ, မၢႆဝႃႇၼုၵ်းဢၼ်တၢင်ႇ,မၢႆဝႃႇၵႃႉၵွၼ်ႇ
တၢင်ႇၵၢၼ်. မၢႆဝႃႇလၢႆးၸိူဝ်ႉၵိုမ်ႈမၢႆလူဝ်ႇမၢႆၵေႃႈၼင်ႇၸိူဝ်ႉတီႈၸိူဝ်ႉ
ၵိုမ်ႈမၢႆဝႃႇၼိူဝ်လိူဝ်.
၁၄.တူၵူၼ်း ၼင်ႇမၢႆဝႃႇၼုၵ်းဢၼ်ၸိူဝ်းလိူဝ်. ၼီႈမၢႆဝႃႇၶႅမ်ႉလၢႆးဝၢၼ်ႈတၢင်ႇ
ၵၢၼ်ၼင်ႇလိူဝ်. ႁဝ်းၵူၼ်းဝႃႇၼုၵ်းၶဝ်ႈမႅၼ်ႈ.
၁၅.တူၶႅမ်ႉ ၼင်ႇမၢႆဝႃႇလၢႆးတၢင်ႇၶႅမ်ႉၵၢၼ်ၼီႈဢၼ်ၵၢၼ်တူဝ်ၵၢၼ်ၼင်ႇဝႃႇလၢႆး
ဝႃႇၼိူဝ်လိူဝ်. ၼီႈဝႃႇလၢႆးဝႃႇၼိူဝ်တၢင်ႇမၢႆၵိုမ်ႈလိူဝ်. ဝႃႇၼိူဝ်ၼင်ႇၸိူဝ်ႉမၢႆဝ
ၸိူဝ်ႉဝၼ်းဝႃႇလိူဝ်.
၁၆.တူၶႅမ်ႉ ၼင်ႇဝႃႇၶႅမ်ႉဢၼ်ၸိူဝ်းလိူဝ်. ၼီႈမၢႆဝႃႇလၢႆးၵၢၼ်တူဝ်ၼင်ႇဝႃႇ
ၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းလၢႆးဝႃႇၶႅမ်ႉဝႃႇၶႅမ်ႉလိူဝ်.
၁၇.တူၶႅမ်ႉ ၼင်ႇမၢႆဝႃႇလၢႆးၵၢၼ်တူဝ်ၼင်ႇဝႃႇလၢႆးဝႃႇၶႅမ်ႉလိူဝ်. ၼီႈဝ
ၶႅင်ႈၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းလၢႆးဝႃႇၶႅမ်ႉဝႃႇၶႅမ်ႉလိူဝ်. ဝႃႇၶႅမ်ႉၸိူဝ်ႉတၢင်ႇၵၢၼ်. ဝႃႇ
တူဝ်ၶႅမ်ႉၼင်ႇလၢႆ.
၁၈.တူမၢၵ်ႇၵေႃႈ ၼင်ႇမၢႆဝတီႈၵၢၼ်ၶႅမ်ႉၵၢၼ်ၼီႈဝႃႇလၢႆးဝႃႇမၢၵ်ႇၵေႃႈ
လိူဝ်. ပုၼ်ႈတၢၵ်ႇသေၵတီႈၵၢၼ်ဝႃႇမၢၵ်ႇၵေႃႈၸိူဝ်ႉၼီႈၼီႈၸူမ်ႉလိူဝ်. ၼီႈဝ
ၵိုမ်ႈၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းလၢႆးဝႃႇမၢၵ်ႇၵေႃႈဝႃႇမၢၵ်ႇလေႃလိူဝ်. ၼဝတီႈၵၢၼ်တၢင်ႇၶႅမ်ႉၵၢၼ်ဝႃႇ
မၢၵ်ႇၵေႃႈၸိူဝ်ႉၼီႈၼင်ႇတၢၵ်ႇလိူဝ်.
၂၀.တူမၢၵ်ႇၵေႃႈ ၼင်ႇမၢႆတႃႇသိုၵ်းၼင်ႇပၵိုမ်ႈလၢႆးဝႃႇမၢၵ်ႇၵေႃႈတၢင်ႇလိူဝ်. ၼီႈ
မၢၵ်ႇပုၼ်ႈၵညီမီးၸိူဝ်ႉၼီႈၵၢၼ်ၵမ်ႉၼီႈၵိုမ်ႈဝလၢႆးဝႃႇမၢၵ်ႇၵေႃႈလိူဝ်. ဝႃႇမၢၵ်ႇ
ၵေႃႈဢၼ်ၼင်ႇပုၼ်ႈၵညီမီးၼီႈဝႃႇမၢၵ်ႇၵေႃႈလိူဝ်မႅၼ်ႈ.
၂၁.တူသူး ၼင်ႇမၢႆတီႈၼိူဝ်ဝႃႇၼင်ႇပုၼ်ႈၵညီၵိုမ်ႈလၢႆးဝႃႇသူးလိူဝ်. ဝႃႇသူး
တဵၵ်ႈၼင်ႇပႁူဝ်ၵၢၼ်တၢင်ႇသူးလိူဝ်. ၼီႈပၼ်ႈၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းလၢႆးဝႃႇသူးဝႃႇသူး
လိူဝ်.
၂၂.တူမႃးသၼ်ႈမႃး ၼင်ႇမၢႆပၵိုမ်ႈဝႃႇၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းၼီႈပၵိုမ်ႈလၢႆးဝႃႇမႃးသၼ်ႈ
မႃးလိူဝ်.
၂၃.ထေႃးဝႃႇ ၵဝႃႇၵပႂ်ႈ, ၼီႈၵဝႃႇဢသူး, ၼီႈၵဝႃႇၵယဝ်ႉ, ၼီႈၵ
ဝႃႇၵညႃႇ, ၼီႈၵဝႃႇထိုင်, ၼီႈသုင်ၵဝႃႇ, ၼီႈၵဝႃႇၵႃႉၵယဝ်ႉ
ၵႃႉ,တၢၵ်ႇလၢႆႈၼင်ႇၵၢၼ်လၢႆးၵဝႃႇတၢၵ်ႇ.
၂၄.ၵၢၵ်ႈသိူဝ်ဝႃႇ ၼင်ႇမၢႆတၢၵ်ႇမႄႈလိူဝ်လၢႆးဢသူးၼပ်ႉပၢၵ်ႇၼင်ႇပၼ်ႈလၢႆးၵၢၵ်ႈသိူဝ်
ဝႃႇလိူဝ်. ၵၢင်မႄႈလိူဝ်ၵၢၵ်ႈသိူဝ်ဝႃႇလၢႆးဢသူးၼပ်ႉပၢၵ်ႇတၢင်ႇလိူဝ်. ၵၢၵ်ႈသိူဝ်
ဝႃႇၵၢၵ်ႈသိူဝ်ပႃႇပၼ်ႈၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းၼင်ႇလိူဝ်.
၂၅.မီးဝႃႇ ၼင်ႇပပ်ႉတၢၵ်ႇလၢႆးပသူးၼပ်ႉပၢၵ်ႇၼီႈပမီးဝႃႇလၢႆႈၼင်ႇပၼ်ႈလၢႆးမီး
ဝႃႇလိူဝ်. ပုၼ်ႈတၢၵ်ႇမီးဝႃႇဢမီးလၢႆးဢသူးၼပ်ႉပၢၵ်ႇလိူဝ်. ပုၼ်ႈတၢၵ်ႇမႄႈမီးဝႃႇ
ဢမ်ႇမီးမႅၼ်ႈ
၂၆.မီးဝႃႇ ၼင်ႇမၢႆၵေႃႈတၢၵ်ႇလွင်ႈၵူႈလၢႆးဝႃႇတၢင်ႇတၢင်ႇၼီႈပၵိုမ်ႈလၢႆး
ၵလိူဝ်မီးဝႃႇလိူဝ်. ၵလိူဝ်မီးဝႃႇၼင်ႇမၢႆၵေႃႈတၢၵ်ႇလွင်ႈလၢႆးတၢင်ႇၵၢၼ်ၵေႃႈ
ဢႃႇၼင်ႇလိူဝ်.
၂၇.သေႃးဝႃႇသေႃးလီ ၼင်ႇမၢႆတၢၵ်ႇဘုၼ်ႈပသူးၼီႈပသေႃးၵြူႈၵြူႈၼင်ႇပၼ်ႈ
လၢႆးသေႃးဝႃႇသေႃးလီလိူဝ်. ပုၼ်ႈတၢၵ်ႇထိုင်ၵမ်းၼီႈတၢၵ်ႇဘုၼ်ႈဢသူးၼီႈသေႃး

ၶႅမ်ႉဝႃႇသေႃးလီလိူဝ်.
၂၈.သေႃးဝႃႇသေႃးလီ ၼင်ႇမၢႆပုၼ်ႈၶၢႆႉၸိူဝ်ႉဢၼ်မီးၶႅမ်ႉၼီႈဢသူးၼုၵ်းၼႆႉဝႆႉၼင်ႇ
ဝၼ်းလၢႆးၼုၵ်းသေႃးဝႃႇသေႃးလီဝႆႉလိူဝ်. ပုၼ်ႈၶၢႆႉတၢၵ်ႇၸိူဝ်ႉဢၼ်မီးၶႅမ်ႉၼုၵ်းထိုင်ၶႅမ်ႉ
သေႃးဝႃႇသေႃးလီဝႆႉလိူဝ်.
၁. တုၵ်းတုၵ်း ၼင်ႇမၢႆတၢၵ်ႇၸိူဝ်ႉတၵ်ႉဝႆႉၼင်ႇဝၼ်းလၢႆးပုၵ်ႇတုၵ်းလိူဝ်. ပုၼ်ႈ
ထညီထရႃႇပုၵ်ႇတုၵ်း. ပုၼ်ႈဢၼ်တုၵ်းထိုင်ၸိူဝ်ႉတုၵ်းပုၵ်ႇ. ၼတညီးၸိူဝ်ႉတုၵ်း
တုၵ်း. ၼင်ႇမၢႆၸိူဝ်ႉတၢၵ်ႇၼီႈၸိူဝ်ႉတုၵ်းပုၵ်ႇမႅၼ်ႈလိူဝ်.
၂. မီးတုၵ်းမီးတုၵ်း ၼင်ႇမၢႆသုင်ၶႅင်ႈတၢၵ်ႇတၢင်ႇဢၼ်တၢင်ႇၼီႈဝႃႇလၢႆး
တၢၵ်ႇၼီႈပုၵ်ႇၼီႈပုၵ်ႇလိူဝ်. ပုၼ်ႈထညီထွင်သုင်ၶႅင်ႈတၢၵ်ႇၼီႈပုၵ်ႇၼီႈပုၵ်ႇမႅၼ်ႈ
ဝႆႉ.
၁. တူး ၼင်ႇမၢႆဝတၢင်ႇၼင်ႇဝသူးမႅၼ်ႈလၢႆးပူးလိူဝ်. ပုၼ်ႈတၢၵ်ႇဢ
ပူးတၢင်ႇသူးတၢင်ႇမႅၼ်ႈ. ပုၼ်ႈပူးဢၼ်ထိုင်ၼင်ႇမၢႆတၢင်ႇမႅၼ်ႈထိုင်လိူဝ်. ၼီႈ
ဝထိုင်ၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းပူးသူးလိူဝ်.
၂. တူးထေႃး ၼင်ႇမၢႆမီးသုင်ဝႃႇတၢင်ႇၶႅမ်ႉလၢႆးၼင်ႇဝၼ်းလၢႆးပူးထေႃးလိူဝ်.
ၼီႈဝၼ်းၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းလၢႆးပူးထေႃးသူးထေႃးလိူဝ်. ပုၼ်ႈဢၼ်ထေႃးဢပူးထေႃးၼီႈ
ပုၵ်ႇၼင်ႇထေႃး.
၃. တူးၸိူဝ်ႉ ၼင်ႇမၢႆဝပူးတၢင်ႇပုၼ်ႈသေလၢႆဝတွင်ထိုင်မီးလႅဝ်ၼင်ႇဝၼ်းလၢႆးဝ
ပူးၸိူဝ်ႉလိူဝ်. ၼီႈဝၼ်းၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းလၢႆးပူးၸိူဝ်ႉသူးမႅၼ်ႈလိူဝ်. ၸေႃႈၼိူဝ်ထိုင်
ၼီႈဝပူးၸိူဝ်ႉသေႃးထေႃး. ၼီႈဝပူးတၢင်ႇၶႅမ်ႉၼင်ႇဝၼ်းလၢႆးဝပူးၸိူဝ်ႉမၢႆ
ၵိုမ်ႈလိူဝ်.
၄. တူးတၢင်ႇ ၼင်ႇမၢႆပူးတွင်ဢၼ်ၸိူဝ်းလိူဝ်. ၼီႈမၢႆဝတၢင်ႇၸိူဝ်ႉၽိူဝ်ႇလၢႆတွင်ၼီႈ
ဝၵိုမ်ႈသလၼ်ၼင်ႇဝၼ်းၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းလၢႆးပူးတွင်ပူးတၢင်ႇလိူဝ်.
၅. တူးသေႃးထိုင် ၼင်ႇမၢႆပုၼ်ႈထညီမီးထၸိူဝ်ႉၸႂ်ၼီႈဢၼ်မီးပူးတၢင်ႇသေႃး
လၢႆမီးတၵ်ႉလိူဝ်ဢသူးၼင်ႇဝၼ်းလၢႆးပူးသေႃးထိုင်လိူဝ်. ပုၼ်ႈတၢၵ်ႇဢ
ပူးသေႃးထိုင်ၵိုမ်ႈတၢင်ႇသေႃးမႅၼ်ႈလိူဝ်. ၼီႈဝၼ်းၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းလၢႆးပူးသေႃးသူး
သေႃးလိူဝ်. ပုၼ်ႈတၢၵ်ႇပူးသေႃးထိုင်ၼီႈထရၼသမီးလိူဝ်.
၆. တူးတွင် ၼင်ႇမၢႆဝတၢင်ႇၸိူဝ်ႉၽိူဝ်ႇလၢႆတွင်ၼီႈဝၵိုမ်ႈသလၼ်တွင်ၼင်ႇဝၼ်း
လၢႆးပူးတွင်လိူဝ်. ၼီႈဝၼ်းၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းလၢႆးပူးတွင်ပူးတၢင်ႇလိူဝ်. ပုၼ်ႈတၢၵ်ႇ
ပူးတွင်ၼႃႈၽိူဝ်ႇပုၼ်ႈသမီးလိူဝ်. ၼီႈဝၼ်းလၢႆးဝပူးတွင်မၢႆၵိုမ်ႈလိူဝ်.
၇. တူးတၢင်ႇ ၼင်ႇမၢႆဝပူးတၢင်ႇတၢင်ႇၼင်ႇပုၼ်ႈတၢၵ်ႇၼိူဝ်ၼိူဝ်ၶဝ်ႈလၢႆးပူးတၢင်ႇလိူဝ်. ဝ
ၶႅင်ႈၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းလၢႆးပူးတၢင်ႇသူးတၢင်ႇလိူဝ်. ပုၼ်ႈတၢၵ်ႇၸိူဝ်ႉတၢၵ်ႇတၢင်ႇလိူဝ်တၢင်
ၼီႈဢပူးတၢင်ႇၼီႈပူးတၢင်ႇသူးတၢင်ႇလိူဝ်.
၈. တူးလၢႆ ၼင်ႇမၢႆဝတွၵ်ႇတၵ်ႉလၢႆဝၸိူဝ်ႉၸီႇတၢမ်ႇၼင်ႇဝၼ်းလၢႆးပူးလၢႆ
လိူဝ်. ဝၶႅင်ႈၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းလၢႆးပူးၸိူဝ်ႉပူးလၢႆလိူဝ်. ပုၼ်ႈတၢၵ်ႇမိူဝ်ႉဢမီးလၢႆ
ဢပူးလၢႆလိူဝ်. ၼီႈဝၵဵဝ်ႇတြႃႇသူးၼင်ႇဝၼ်းလၢႆးဝပူးလၢႆမၢႆထိုင်
လိူဝ်. ပုၼ်ႈတၢၵ်ႇမႅၼ်ႈဝလၢႆးဢတၢၵ်ႇပူးလၢႆ. မီးၶမ်းမီးမႅၼ်ႈလၢႆးဢမိူဝ်ႉပူးလၢႆ
လိူဝ်.
၉. တူးၸိူဝ်ႉသၵႂ်ႇ ၼင်ႇမၢႆပုၼ်ႈဢၼ်ၸိူဝ်ႉမႅၼ်ႈပႂ်လိူဝ်လၢႆးဢၸိူဝ်ႉတၢမ်ႇၼင်ႇဝၼ်း
လၢႆးပူးၸိူဝ်ႉသၵႂ်ႇလိူဝ်. ပုၼ်ႈပူးၸိူဝ်ႉသၵႂ်ႇၼႃႈၶမ်းၸၢၵ်ႈၼီႈဢမီးလိူဝ်လၢႆး
ဢၸိူဝ်ႉတၢမ်ႇၼင်ႇဝၼ်းလၢႆးပူးၸိူဝ်ႉသၵႂ်ႇလိူဝ်. ၼီႈဝၼ်းလၢႆးပူးသၵႂ်ႇမၢႆ
ၵိုမ်ႈလိူဝ်. ပုၼ်ႈတၢၼီႈၼီႈဢပူးၸိူဝ်ႉသၵႂ်ႇတၢၵၢလိူဝ်.
၁၀.ထမီးပူးလီ ၼင်ႇမၢႆပုၼ်ႈၼီႈပုၵ်ႇဝႆႉလၢႆးဢပႂ်ထိုင်မီးပုၼ်ႈတၢတၢင်ၸွမ်
ထီၼင်ႇဝၼ်းလၢႆးတမီးပူးထီလိူဝ်. ပုၼ်ႈၼီႈပုၵ်ႇဝႆႉၼင်ႇပႂ်ထိုင်တမီးပူးထီ
လိူဝ်. ၼီႈပၼ်ႈၼီႈဢၼ်ၸိူဝ်းလၢႆးတမီးပူးထီတပ်ႉပူးထီလိူဝ်.

၁၁. **တိၵ်ပြိုးသံးဟုး** ၼၼ်မ်ႇတၢ်ၵၢၢ်ပိၤလီၤကလဲဒီးပစံးလၢတိၵ်ပြိုးသံးဟုးလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢတိၵ်ပြိုးသးဟုးလီၤ. သ့ၣ်ကၢ်ဘၣ်ဝဲၣ်တမိၣ်ဒီးတိၵ်ပြိုးသံးဟုးလၢာ်မးလီၤ.

၁၂. **ပှၤကွၢ်ပဟုး** ၼၼ်မ်ႇပှၤလၢသ့ၣ်ညါဖိသၣ်ကအိၣ်ဖျဲၣ်အဂ့ၢ်အတိၢ်ၼၼ်ပစံးလၢပှၤကွၢ်ပဟုးလီၤ. ပှၤကွၢ်ပဟုးၼၼ်သ့ၣ်ညါဖိသၣ်ကအိၣ်ဖျဲၣ်အဂ့ၢ်အတိၢ်ဒီးပှၤဟုးမ်ႇဆါဒီးလဲၤကွၢ်ဝဲၼၼ်ပစံးလၢပှၤကွၢ်ပဟုးလီၤ. ဒီးမ်ႇတိာ်မုၣ်ပှၢ်တဖၣ်ၼၼ်လီၤ.

၁၃. **ပှၤတိာ်ပဟုးသ့** ၼၼ်မ်ႇပှၤလၢပှၤကဟုးဆါဒီးဘၣ်လၢဖိသၣ်ကလီၤဝဲၼၼ်ပှၤတိာ်ဝဲဆိၣ်ဝဲသ့လၢဆိၣ်စၢၢ်ဆၢဖိသၣ်အမိၣ်သ့ၼၼ်ပစံးလၢပှၤတိာ်ပဟုးသ့လီၤ. ပှၤတိာ်ပဟုးသ့ၼၼ်မ်ႇဆိၣ်စၢၢ်ဆၢဖိသၣ်အမိၣ်ၼၼ်သ့ဝဲဒီးပစံးလၢတိာ်ပှၤဟုးသ့လီၤ.

၁၄. **အဟုးအိၣ်ထိၣ်** ၼၼ်မ်ႇပှၤကညီအိၣ်ယှာ်ဒီးအဝၤဒီးဒၢထိၣ်ဝဲၼၼ်ပစံးလၢအဟုးအိၣ်ထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဟုးအသးအိၣ်ထိၣ်လီၤ. ၼိၢ်မၤရံအဟုးအိၣ်ထိၣ်ဒီးမ်ႇအိၣ်ထိၣ်လၢယွၤအစိလီၤ.

၁. **ဟုၣ်** ၼၼ်မ်ႇပဟံးၼ့ၢ်ရှသူၣ်ပှၤဂၤအတၢ်ဒီးပစံးလၢပဟုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုၣ်မၤဂီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟုၣ်ပှၤဂၤအယဲာ်တဘၣ်လီၤ. ဒီး ပစံးလၢဟုၣ်တၢ်စှၢ်ကီး လီၤ. ပှၤတဂၤဟုၣ်တၢ်နးသမိး.

၂. **ကွၢ်ဟုၣ်** ၼၼ်မ်ႇပကွၢ်ရှသူၣ်တၢ်ၼၼ်ပစံးလၢကွၢ်ဟုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကွၢ်ဟုၣ်ကွၢ်စုလီၤ. လဲၤကွၢ်ဟုၣ်ထိးအိၣ်ဘုၼၼ်ဒီးခးတကၠၢ်. ပှၤတဂၤကွၢ်ဟုၣ်ယၢတြိကလာ်လီၤ.

၃. **စီၤကွၢ်ဟုၣ်** ၼၼ်မ်ႇပစီၤကွၢ်ရှသူၣ်တၢ်ကယီကယီဒီးပစံးလၢစီၤကွၢ်ဟုၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်သိၣ်ဒီးလဲၤစီၤကွၢ်ဟုၣ်ကှၤဝဲလီၤ. တၢ်သိၣ်ၼၼ်နလဲၤစီၤကွၢ်ဟုၣ်ကွၢ်ဓိမ်ႇမနုၤသိၣ်လဲၣ်.

၄. **တၢ်ဟုၣ်** ၼၼ်မ်ႇတၢ်ဘျၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ်ႇပှၤဘျၣ်လၢဟံးၼ့ၢ်ရှသူၣ် ပှၤဂၤအတၢ် ၼၼ်ပစံးဒီးအဆိလၢ တၢ်ဟုၣ်တၢ် ဘျၣ်လီၤ. တၢ်ဟုၣ်တၢ်ဘျၣ်ဟုၣ်အိၣ်သဲးလၢာ်လံလီၤ.

၁. **ဟူ** ၼၼ်မ်ႇတၢ်လၢသိၣ်ဒီးအကလုၢ်ဘၣ်ပနၢ်ပူၤၼၼ်ပစံးလၢဟူလီၤ. လီသိၣ်ဟူဘၣ်ပနၢ်သတြှၢ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢနၢ်ဟူစှၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်ဟူဘၣ်စနၢ်တမှာ်ဘၣ်.

၂. **ဟူထိၣ်** ၼၼ်မ်ႇပလှၤထိၣ်အိၣ်ဘုဒီးပစံးလၢဟူထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟူထိၣ်ဟူလံၣ်လီၤ. ထိၣ်အိၣ်ဘုနးကၢလဲၤဟူထိၣ်တကၠၢ်. ထိးအိၣ်ဘုဒီးပလှၤထိးလၢမနုၤၼၼ်ပစံးလၢပဟူထိးစှၢ်ကီးလီၤ. ဟူထိၣ်ၼၼ်မ်ႇပလှၤထိၣ်အိၣ်ဘုလီၤ. ဟူထိးၼၼ်မ်ႇပလှၤထိးအိၣ်ဘုလၢခးၼၼ်စှၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ဟူထီသါလီၤ** ၼၼ်မ်ႇပနၢ်ဟူတၢ်ပရၢပစၢၢ်ဒီးပစံးလၢဟူထီသါလီၤလီၤ. တၢ်ပရၢဟူထီသါလီၤလၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါစံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤအပရၢဟူထီသါလီၤလၢအကတိၤတၢ်သ့စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ဟူထိၣ်** ၼၼ်မ်ႇပှၤမၤဘျၣ်ထိၣ်ကှၤလိာ်အသးၼၼ်ပစံးလၢဟူထိၣ်ကှၤလိာ်အသးလီၤ. ပှၤတဖၣ်မ်ႇသံဒီးဟူထိၣ်ကှၤလိာ်အသးလီၤ. ဒီး ပစံးလၢဟူထိၣ် ပှၤယံ စှၢ်ကီးလီၤ. ပှၤဟူထိၣ်ကှၤပှၤယံၼၼ်မ်ႇမၤဘျၣ်လိၣ်ကှၤပှၤသံၼၼ်လီၤ.

၅. **ဟူဟၢ** ၼၼ်မ်ႇပမံဟၢခုးလၢထိးအိၣ်ဘုၼၼ်ပစံးလၢပဟူဟၢထိး လီၤ. ဒီးပစံးလၢဟူဟၢခုးစှၢ်ကီး လီၤ. ထိးအိၣ်ဘုနးကၢဟူဟၢခုးတကၠၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟူဟၢဟူအံၣ်လီၤ.

၆. **ဟူဘၣ်** ၼၼ်မ်ႇပှၤဂၤကတိၤတၢ်ပနၢ်ဟူဒီးပစံးလၢဟူဘၣ်ပနၢ်လီၤ. သ့ကတိၤတၢ်ဟူဘၣ် စနၢ်ဒ်အံၤဒ်နုၤ လီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤကၢၣ်ကိၣ်အပရၢလၢကၢၣ်ဒီးဟူဘၣ်စနၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟူဘၣ်သါဘၣ်လီၤ.

၇. **ဟူလံၣ်** ၼၼ်မ်ႇဟူထိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ်ႇပလှၤထိၣ်အိၣ်ဘုၼၼ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟူထိၣ်ဟူလံၣ်လီၤ.

၈. **ဆူလၢ်ဟူ** ၼၼ်မ်ႇပမိးပှၤဂၤဒီးပစံးလၢဆူလၢ်ဟူလီၤ. ဆူလၢ်ဟူယၢဖဲအံၤစကလဲၤတခွဲတစိၢ်. ဆူလၢ်ဟူဒၣ်ကလိာ်ယၢတကၠၢ်, စကအိၣ်ဒၣ်ကယၢာ်မှၤ.

၉. **တၢ်ဟူ** ၼၼ်မ်ႇတၢ်သါအဆိလီၤ. ဒီးမ်ႇတၢ်ပရၢပစၢၢ်လၢပနၢ်ဟူၼၼ်ထိရိၤတမံၤဒီးပစံးလၢတၢ်ဟူတၢ်သါလီၤ. တၢ်ဟူတၢ်သါဘၣ်ပှၤလၢယိၤဟဲလီၤ.

၁၀. **နၢ်ဟူနၢ်ပွၤ** ၼၼ်မ်ႇတၢ်သိၣ်လၢဟူဘၣ်ပနၢ်ၼၼ်ပစံးလၢနၢ်ဟူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢ်ဟူနၢ်ပွၤနၢ်ဟူနၢ်သ့လီၤ. စနၢ်ဟူလီသိၣ်ဒီးစဟဲကှၤဆူဟံၣ်လီၤ. စနၢ်ဟူဘိၣ်သအိၣ်ပုဒီးစပျုံထိၣ်တၢ်လီၤ.

၁. **ဟူၢ်ဟူၢ်** ၼၼ်မ်ႇကလံၤဟဲသိၣ်မ်ႇဂ့ၤ, ဘိၣ်သအိၣ်မၤသိၣ်အကလုၢ်မ်ႇဂ့ၤ ပသးပှၢ်ဟိၣ်သိၣ်မ်ႇဂ့ၤပစံးလၢသိၣ်ဟူၢ်ဟူၢ်လီၤ. ကလံၤဟဲ ဖးဒိၣ်သိၣ်ဟူၢ်ဟူၢ် . ပှၤ တ ဂၤ ဟိၣ်သိၣ် ဟူၢ်ဟူၢ် . ဘိၣ် သအိၣ် မၤပွၤအကလုၢ်သိၣ်မးဟူၢ်ဟူၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်ဟူၢ်ဟူၢ်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ.

၂. **ကဟူၢ်** ဒီးကဟူၢ်ကဟၢ်ၼၼ်ကွၢ်လၢကဟူၢ်တကၠၢ်.

၁. **ဟူး** ၼၼ်မ်ႇတၣ်လၢဝးရှၤရှၤၼၼ်ပစံးလၢဟူးလီၤ. ပှၤတဂၤကလံၤဟဲဆူဘၣ်အဟံၣ်ဒီးဟံၣ်ဟူးမးလီၤ. ပှၤတဖၣ်တြူၤဟံၣ်ဒီးဟံၣ်ဟူးမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟူးဂဲၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟူးဝးစှၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ဟူး** ၼၼ်မ်ႇပှၤလၢသးပှၢ်ဒီးအမိၣ်ကနိးဝဲၼၼ်ပစံးလၢအမိၣ်ဟူးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးပှၢ်ဒီးအမိၣ်ဟူးဝးမးရှၤရှၤလီၤ. ပသးပှၢ်အမိၣ်ဟူးကနိးဝဲလီၤ.

၃. **ဟူးတိာ်ဟူးရၢ်** ၼၼ်မ်ႇပှၤသးပှၢ်လၢအစုကနိးအမိၣ်ကနိးဒီးအမိၣ်ဟူးဝဲၼၼ်ပစံးလၢမၤသးဟူးတိာ်ဟူးရၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤပှၢ်ဒီးမၤမးအ သး ဟူးတိာ်ဟူးရၢ်လီၤ. ဒီး ပှၤ တနီၤ နီၤ စံးလၢ ဟူးတိာ်ဝးရၢ်လီၤ.

၄. **ဟူးထိၣ်** ၼၼ်မ်ႇဝးထိၣ်အဆိလီၤ. ပှၤတဂၤစမၤဒီးတဟူးထိၣ်တဝးထိၣ်ဘၣ်. ကလံၤဟဲသ့ၣ်ဟူးထိၣ်ဝးထိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဟူးရၢ်** ၼၼ်မ်ႇဟူးတိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ်ႇပှၤမၤသးကနိးကစၢ်ၼၼ်ပစံးလၢမၤသးဟူးတိာ်ဟူးရၢ်လီၤ. ပှၤသးပှၢ်တဂၤဟူးတိာ်ဟူးရၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၆. **ဟူးလဲာ်လိာ်** ၼၼ်မ်ႇတၢ်ဝးယၢ်ခီယၢ်ခီၼၼ်ပစံးလၢဟူးလဲာ်လိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဝးလဲာ်လိာ်စှၢ်ကီးလီၤ. ဟူးလဲးလိာ်ဝးလဲာ်လိာ်စံးဝဲဒၣ်.

၇. **ဟူးဝး** ၼၼ်မ်ႇ ပကိး ဟူးဒီး အဆိ ဒီး ပကိးလၢဟူးဝးလီၤ. သ့

လဲၤတၢ်လၢဟံဉ်နှဉ်ဟံဉ်ဟူးဝးနးကၢ.

၈. ဟူးဟူး နှဉ်မ့ၢ်ပဝ့ၤဝီၤနီဉ်က့သိဉ်ဒီးပစံးလၢသိဉ်ဟူးဟူးလီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ၤဝီၤနီဉ်က့သိဉ်မးဟူးဟူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသိဉ်ဟူးဟူးဟားဟားဒီးအဆိဉ်နှဉ်လီၤ.

၉. ထဟူး ဒီးကဟူးကဟးနှဉ်ကျၢ်လၢကဟူးတကၠါ.

၁၀. ကြၢ်ဟူးမိဉ် နှဉ်မ့ၢ်ကြၢ်တကလှာ်ခဲထိဉ်လၢထံနံၤဒီးထံဆူဝးရှၤရှၤ ဒီးပကိးလၢကြၢ်ဟူးမိဉ်လီၤ. ကြၢ်ဟူးမိဉ်နှဉ်ခဲထိဉ်လၢထံနံၤပြံမိဉ်အါကၢ.

၁၁. တဟူးတဟး နှဉ်မ့ၢ်ထံဒိဉ်လီၤလၢအဆူဉ်ကတၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကလံၤဟဲလၢအဆူဉ်ကတၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢမၤသးတဟူးတဟးလီၤ. ဒီးပှၤသးဒိဉ်ထိဉ်လၢနးနှဉ်ပစံးလၢမၤသးတဟူးတဟးလီၤ. ထံဒိဉ်လီၤတဟူးတဟးစံးဝဲဒဉ်. ကလံၤဟဲ တဟူးတဟးဒီးသ့ဉ်ကၢ်ဝဉ်ယံၤမးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိဉ်ထိဉ်တဟူးတဟးဒီးသါကတၢၢ်အဖိလီၤ.

၁၂. တၢ်ဟူး နှဉ်မ့ၢ်တၢ်ဝးနှဉ်ပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟူးလီၤ. ထိရိၤတၢ်လၢကလံၤချုဝးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပတြၢဝးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤဝးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟူးတၢ်ဝးလီၤ.

၁၃. ထိဉ်ဟူး နှဉ်မ့ၢ်ထိဉ်ဝးအဆိလီၤ. ထိရိၤပမၤဝးတၢ်နှဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢထိဉ်ဟူးထိဉ်ဝးလီၤ. ဒီးထိဉ်ဂဲၤအဆိမ့ၢ်ထိဉ်ဟူးလီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤမံဒီးလဲၤထိဉ်ဟူးထိဉ်ဂဲၤဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤထိဉ်ဟူးထိဉ်ဝးအဖိစှာ်ဒီးအဖိမံလၢစှာ်ပှၤလီၤ.

၁. ဟူဉ် နှဉ်မ့ၢ်ပမၤလီၤပပှၤလီၢ်ကသံဉ်ဒီးပစံးလၢဟူဉ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝဲလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအခိဉ်ပှၤလီၢ်တပှၤဟူဉ်လီၤဝဲလၢကသံဉ်လီၤ.

၂. ဟူဉ်ကလၢ် နှဉ်မ့ၢ်ခွဲဉ်စီၤဟၤနှဉ်ပကိးလၢဟူဉ်ကလၢ်လီၤ. ဟူဉ်ကလၢ်နှဉ်ပအိဉ်အတၢ်ဝံဉ်ကၢ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢဟူၢ်ကလၢ်လီၤ. ပှၤကညီသူဉ်ဟူဉ်ကလၢ်နှဉ်အိဉ်ဝဲအတၢ်လီၤ.

၄. ဟူဉ်ဝဲလီၤ နှဉ်ဒ်ဟူဉ်အသိးဒီးမ့ၢ်ပမၤလီၤပပှၤလီၢ်လၢကသံဉ်နှဉ်ပစံးလၢဟူဉ်ဝဲလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဆါဒီးဟူဉ်ဝဲလီၤဝဲလၢကသံဉ်လီၤ.

၅. ဟူဉ်ဖုးလဲး နှဉ်မ့ၢ်ပမၤလီၤတၢ်ကမူဉ်ကမိလၢပလီၤဒီးပစံးလၢဟူဉ် ဖုးလဲးလီၤ. ပှၤတဂၤ ဟူဉ်ဖုးလဲး ဆိမိဉ်လၢသပၤ မူးလီၤ. ဟူဉ်ဖုးလဲးလီၤနသးလၢတလီကမူဉ်နှဉ်လီၤ.

၆. ဟူဉ်လီၤ နှဉ်ကျၢ်လၢဟူဉ်တကၠါ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤလီၤပပှၤလီၢ်လၢကသံဉ်ကမူဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟူဉ်လီၤဝဲလီၤလီၤ.

၇. ပတဟူဉ်နံၤ နှဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်သၢနံၤနှဉ်ပကိးလၢပတဟူဉ်နံၤလီၤ. မ့ၢ်တ့ၤလၢပတဟူဉ်နံၤဒီးဖိာ်မှဉ်အိဉ်ဖှိဉ်ဝဲလီၤ.

၁. ဟူၤကလာ် နှဉ်မ့ၢ်ပနၢ်တအၢသပိၤထိဉ်ဒီးပစံးလၢသပိၤထိဉ်ဟူၤကလာ်လီၤ. ထံနှာ်စနၢ်ပှၤသပိၤထိဉ်ကူၤဟူၤကလာ်လီၤ.

၂. ထဟူၤ ဒီးကဟူၤကဟၤနှဉ်ကျၢ်လၢကဟူၤတကၠါ.

၁. ဟ့ နှဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢသူနးကဲဉ်ဆီးဆဲးထိဉ်ဒီးအကတြှဉ်နှဉ်ပစံးလၢဟ့လီၤ. မူမိဉ်လဲသူဟ့ကလှၤဒီးထံယိာ်နှဉ်ဟ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ကလှၤလီၤ. ဒီး ပစံးလၢဟ့ကဘုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်လၢသူနးကဲဉ်ဆီးနှဉ်ပစံးလၢဟ့လီၤ. ဂ့ၢ်သိနှဉ်ဟ့မးလီၤ.

၂. ဟ့ကလှၤ နှဉ်မ့ၢ်တၢ်သူဆဲးထိဉ် ဒီးအဘိတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢမၤသးဟ့ကလှၤလီၤ. သးကလးသူနှဉ်ဟ့ကလှၤလီၤ. သဉ်ဘုလါသံမိၢ်ဟ့နှဉ်မၤသးဟ့ကလှၤလီၤ. ပလိသူမၤသးဟ့ကလှၤလီၤ.

၃. ဟ့သး နှဉ်မ့ၢ်ပှၤဆံးသးဒိဉ်ထိဉ်ဟိဉ်ဝဲနှဉ်ပစံးလၢဟိဉ်ဟ့သးလီၤ. ပှၤတဂၤဟိဉ်ဟ့သးနးသမီး,ပှၤဟိဉ်ဟ့သးနှဉ်မ့ၢ်ပှၤဆံးတဖဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟိဉ်ဟ့သူဉ်ဟိဉ်ဟ့သးလီၤ.

၄. ကိၢ်ဟ့ နှဉ်မ့ၢ်ပ ပှၤလီၢ်ဘဉ်မိၢ်ဟဲသဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘဉ် ထံ မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိရိၤဘဉ်တၢ်လၢတဘဉ်လိာ်ဘဉ်နှဉ်ဆါချုဝဲဒီးပစံးလၢကိၢ်ဟ့လီၤ. စမိဉ်ပှၤလီၢ်ဘဉ်ထံဒီးကိၢ်ဟ့ဝဲလီၤ. ပမဲာ်ဘဉ်မိၢ်ဟဲသဉ်ဒီးကိၢ်ဟ့ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကိၢ်ဟ့ကိၢ်သွးလီၤ.

၅. ဆိဉ်ဟ့ နှဉ်မ့ၢ်ကဆိတၢ်လၢအမဲတအိဉ်ဘဉ်နှဉ်ပကိးလၢဆိဉ်ဟ့လီၤ. ဆိဉ်ဟ့နှဉ်အတဟိဉ်ဆူဉ်နူၢ်ကဆိတကၠါလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဆိဉ်ဟ့ဆိဉ်ဟါလီၤ.

၆. တၢ်ဟ့သး နှဉ်မ့ၢ်ပှၤမၤကမဉ်ပှၤဒီးပသးဒိဉ်ထိဉ်နှဉ်ပစံးလၢတၢ်ဟ့ပသးလီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟ့သူဉ်တၢ်ဟ့သးပှၤလီၤ.

၇. နၢဟ့ နှဉ်မ့ၢ်မှၤလၢပတယဉ်ဘဉ်တလီၢ်လီၢ်ဒီးမှဉ်ကသါဘဉ်ဒီးကိၢ်ဝဲတ့ၤဘိဒီးနၢဝဲနှဉ်ပစံးလၢနၢဟ့လီၤ. မှၤနၢဟ့နးကၢကမ့ၢ်ကၢ်နတယဉ်ဘဉ်တလီၢ်လီၢ်သၢ. ဒီးပစံးလၢနၢကိၢ်ဟ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၈. နၢဟ့ နှဉ်မ့ၢ်မှဉ်ပဝံဉ်နၢဘဉ်ပှၤဒီးပစံးလၢနၢဟ့လီၤ. မှဉ်သဝံနှဉ်တ့ၤအထံကဲလၢမှဉ်သဝံဒီးနၢဟ့လီၤ. ဒီးကိဉ်နှဉ်တ့ၤပသဉ်ဘဉ်ဒီးမှဉ်လှၢ်ဒီးနၢဟ့ပအိဉ်တဝံဉ်ဘဉ်.

၉. သးဟ့ နှဉ်မ့ၢ်ပသးဒိဉ်ထိဉ်လၢအနးဒီးဘျါတသ့ဒီးပသးမံတသ့ပသးစ့ၢ်လီၤတသ့နှဉ်ပစံးလၢပသးဟ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူဉ်ထိဉ်သးဟ့လီၤ. ပှၤတဂၤမၤသံစပနၢ်တနစသးဟ့တဘျါဘဉ်.

၁၀. သံမိၢ်ဟ့ နှဉ်မ့ၢ်သဉ်ဘုလါ တက လှာ် မၤသး ဟ့ က လှၤ ဒီးပကိးလၢသံမိၢ်ဟ့လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသံမိၢ်တၢ်သံမိၢ်ဟ့လီၤ.

၁. ဟ့း နှဉ်မ့ၢ်ကျိာ်လီၤ. တၢ်ကတိၤနါစုၤလီၤ. ပှၤတဖုအါကၢ. ဟ့းကဆိတနံဉ်ကၢဟ့း. ပှၤတဂၤဟ့ဉ်တၢ်နးကၢဟ့း. မ့ၢ်သမိးကဆိတၢ်ဟ့း. တၢ်နှဉ်မၤဂ့ၢ်သိလီၤဟ့း စံးဝဲဒဉ်.

၁. ဟ့ဉ် နှဉ်မ့ၢ်ပမၤပှၤကဟံးနူၢ်တၢ်နှဉ်ပစံးလၢ ဟ့ဉ်လီၤ. စကဟ့ဉ်နယဲာ်တဘ့ဉ်နကသါကဟံးနူၢ်ဓါ. စကဟ့ဉ်နၤဒီတဘ့ဉ်ဒီးဟံးနူၢ်ကၢ်နဲာ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ဉ်ဒီလီၤ.

၂. ဟ့ဉ်ကူၤ နှဉ်မ့ၢ်ပဟံးနူၢ်ပှၤကအတၢ်ဒီးပမၤအကစၢ်ဟံးကူၤနှဉ်ပစံးလၢဟ့ဉ်ကူၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟံးနူၢ်ပှၤကအချံဒီးဟ့ဉ်ကူၤဝဲလီၤ. ထိရိၤပမၤပှၤကဟံးကူၤအတၢ်လၢပအိဉ်နှဉ်ပစံးလၢပဟ့ဉ်ကူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ဉ်ကူၤဒီးကူၤလီၤ.

၃. ဟ့ဉ်မိဉ် နှဉ်မ့ၢ်ပဒိဉ်မၤပှၤမၤကမဉ်တၢ်တဖဉ်နှဉ် လၢဘဉ်လိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘဉ်အိဉ်လၢယိာ်ပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပဒိဉ်ဟ့ဉ်မိဉ်ဒဉ်လီၤ. ပဒိဉ်ဟ့ဉ်မိဉ်တၢ်ဘျၢဉ်လၢယိာ်ပှၤလီၤ. ပဒိဉ်ဟ့ဉ်မိဉ်ပှၤတၢ်ဒဲးဘးဖိလၢစ့လီၤ.

၄. ဟ့ဉ်ဂံၢ် နှဉ်မ့ၢ်ပဟ့ဉ်ဆိတၢ်ဒီးပစံးလၢဟ့ဉ်ဂံၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ဉ်ဂံၢ်ယၢလၢယဲာ်တဘ့ဉ်ဒီးအဝဲတဂၤတနူၢ်ဘဉ်ဘဉ်. ပှၤနူၢ်ဘဉ်ဝဲလၢစဟ့ဉ်ဂံၢ်တၢ်တဂၤ နှဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ဉ်ဂံၢ်ဟ့ဉ်

ဆိလီၤ. နရ့ၢ်န့ၣ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ယၢၤဟ့ၣ်ပှၤဂၤတဂ့ၤ.

၆. ဟ့ၣ်ဃီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤဂၤဟံးန့ၢ်တၢ်ဒီးပယှာ်ဃီၤတၢ်ဆူအအိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဟ့ၣ်ဃီၤလီၤ. ဟ့ၣ်ဃီၤစဲယဲာ်န့ၣ်စကဲာ်သ့ၣ်တဘိ.

၇. ဟ့ၣ်ဆိ န့ၣ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်အဆိလီၤ. ဒီးပမ့ၢ်ဟ့ၣ်ပှၤဂၤအတၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ပှၤလၢအဂၤတဂၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဆိလီၤ.

၈. ဟ့ၣ်ထိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်လၢတၢ်ဖုၣ်လီၤဒီးပှၤဂၤအိၣ်လၢတၢ်ထီဟ့ၣ်အတၢ်ဒီးပစံးလၢဟ့ၣ်ထိၣ်လီၤ. ဟ့ၣ်ထိၣ်ယၢၤလၢလၣ်ခဲးန့ၣ်, စကဒုးထိၣ်ဟံၣ်ခိၣ်လီၤ.

၉. ဟ့ၣ်နဲၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤဂၤမၤတၢ်ဒီးပစံးလၢမၤဒ်အံၤဒ်နၤဒီးပစံးလၢပဟ့ၣ်နဲၣ်လီၤ. ဒီးပမၤပှၤဂၤကွၢ်တၢ်ဒီးပယှာ်ပစုမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပမၤပှၤဂၤမၤတၢ်ပယှာ်ပစုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤကွၢ်စဲအံၤစဲနၤဒီးပမၤမၤစဲအံၤစဲနၤန့ၣ်ပစံးလၢပဟ့ၣ်နဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ၣ်နဲၣ်ဟ့ၣ်တဲာ်လီၤ. နဟ်နတလါစဲလဲၣ်နဟ့ၣ်နဲၣ်ကွၢ်ယၢၤစဲၣ်

၁၀.ဟ့ၣ်နီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနီၤတၢ်ဒီးဟ့ၣ်ဝဲတဂၤဘၣ်တဂၤမၤပှၤဂၤဟံးန့ၢ်ဘၣ်တဂၤဘၣ်တဂၤ ဒီးပစံးလၢဟ့ၣ်နီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်နီၤပှၤဂၤအညၣ်ကိးဂၤလီၤ. ပှၤသၢဂၤန့ၣ်ဟ့ၣ်နီၤညၣ်ပှဲၤသိးသိးတက့ၢ်.

၁၁.ဟ့ၣ်ယ့ၢ်ဟ့ၣ်ဒိ န့ၣ်မ့ၢ်ဟ့ၣ်တၢ်လၢပှၤတဂၤဒၣ်ဒီးပမၤအဟ့ၣ်ပှၤလၢအဂၤတဂၤန့ၣ်ပစံးလၢဟ့ၣ်ယ့ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်ယ့ၢ်အမါလၢလဲာ်မဲာ်တါတဘ့ၣ်ဒီးမၤပှၤဂၤကူၤဟ့ၣ်အမါလီၤ.

၁၂. ဟ့ၣ်လီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤအိၣ်လၢကိာ်လာ်ဒ့ဒီးပဟ့ၣ်အတၢ်ဒီးပယှာ်လီၤဆူကိာ်လာ်ဒ့န့ၣ်ပစံးလၢပဟ့ၣ်လီၤလီၤ. ဟ့ၣ်လီၤစကုတဘိတက့ၢ်စကလဲၤဝံအိၣ်ဘုလီၤ. ဟ့ၣ်လီၤစယဲာ်စကဲာ်ဝၣ်တဘိတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ၣ်ထိၣ်ဟ့ၣ်လီၤလီၤ.

၁၃.ဟ့ၣ်လီၤကွံၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤကမၣ်ပှၤဂၤန့ၣ်ပစံးလၢဟ့ၣ်လီၤပှၤဂၤကွံၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဟ့ၣ်လီၤပှၤဂၤကွံၢ်ဒ်ပစံးတၢ်အသိးလဲၤကတိၤကမၣ်ပှၤဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တိၢ်ပှၤဂၤထူပှၤဂၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဟ့ၣ်လီၤကွံၢ်လီၤ. နဟ့ၣ်လီၤကွံၢ်လၢပှၤဂၤန့ၣ်နစ့အါဆါကိၢ်တံးစါ.

၁၄.ဟ့ၣ်လီၤမံၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်မၤစကီၤကိၢ်ခွူးကဲထိၣ်လၢပၢတၢ်ဒီးပစံးလၢပဒိၣ်ဟ့ၣ်လီၤအမံၤလီၤ. ပဒိၣ်ဟ့ၣ်လီၤပှၤတဂၤအမံၤလၢကိၢ်ခွူးလီၤ. ပဒိၣ်ဟ့ၣ်လီၤပှၤတဂၤအမံၤလၢစကီၤလၢပၢရှၣ်လီၤ.

၁၅.ဟ့ၣ်လီၤသတံး န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤဂၤပလိၢ်သးဒီးပစံးလၢပဟ့ၣ်လီၤသတံးလီၤ. ပှၤတဂၤတပလိၢ်ဘၣ်အသးဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤသတံးတက့ၢ်.

၁၆.ဟ့ၣ်လီၤအဂံၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပကဖီပှၤဂၤဒီးပစံးလၢပဟ့ၣ်လီၤအဂံၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဂံၢ်အဘါစါကါ, ဟ့ၣ်လီၤကူၤအဂံၢ်တက့ၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးလၢပဟ့ၣ်အတဟီၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၇.ဟ့ၣ်သါ န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ့ၣ်ပဖိလၢပစုလိၢ်ခိၣ်ခိၣ်ဒီးပကျိၣ်ပစုန့ၣ်ပစံးလၢပဟ့ၣ်သါလီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်သါအဖိစ့သၢရွဲၤလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ၣ်သါဒိသါလီၤ.

၁၈.ဟ့ၣ်သံ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဒီးအတၢ်ဒဲးဘးလၢဂ့ၤသံတဖၣ်န့ၣ်ပဟ့ၣ်လီၤဆူပဒိၣ်စုပူၤန့ၣ်ပစံးလၢပဟ့ၣ်လီၤသံလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟ့ၣ်လီၤသံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤမၤသံပှၤကညီသးန့ၣ်ပကဟ့ၣ်လီၤသံအီၤဆူပဒိၣ်အစုပူၤလီၤ.

၁၉.ဟ့ၣ်ဟ့ၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကိးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤကညီကဲးမ့ၢ်ဂ့ၤ, သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၣ်ဟ့ၣ်ဟ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤကဲးဟ့ၣ်ဟ့ၣ်မ့ၢ်အဘၣ်မနၤလဲၣ်. ပှၤတဂၤဟီၣ်ဟ့ၣ်ဟ့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤတိၢ်အီၤစါ. ဒီးပစံးလၢသိၣ်ဟ့ၣ်ဟ့ၣ်ဟီၣ်ဟီၣ်ဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၂၀.ဟ့ၣ်ဟီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်နၢလၢသိၣ်န့ၣ်နၢဘၣ်ပှၤတမှာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢနၢ်ဟ့ၣ်ဟီၣ်လီၤ. သိၣ်န့ၣ်နၢဟ့ၣ်ဟီၣ်ဘၣ်ပှၤတမှာ်ဘၣ်.

၂၁. ဟ့ၣ်အိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤဂၤအိၣ်တၢ်ဒီးပယှာ်ဃီၤန့ၢ်အီၤလၢတၢ်အိၣ်တမံၤမံၤန့ၣ်ပစံးလၢပဟ့ၣ်အိၣ်လီၤ. ဟ့ၣ်အိၣ်ယၤလၢတၢ်ကမၢၤအိၣ်တမီတက့ၢ်. ထိရိၤပယှာ်ဃီၤန့ၢ်ပှၤဂၤတၢ်အိၣ်တမံၤမံၤလၢပှၤဂၤကအိၣ်အဂိၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဟ့ၣ်အိၣ်ခဲလာ်လီၤ.

၂၂. ကဟ့ၣ် ဒီးကဟ့ၣ်ကတြၢၤန့ၣ်ကွၢ်လၢကဟ့ၣ်တက့ၢ်.

၂၃. ကပီၤဟ့ၣ်ကလာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤထဲစုဆၣ်ဒီးဖျၢၣ်ဝဲဒီးဂီၤတစဲးစဲးန့ၣ်ပစံးလၢကပီၤဟ့ၣ်ကလာ်လီၤ. မှၣ်ကပီၤတလိၣ်ကပီၤမးဟ့ၣ်ကလာ်လီၤ. နါကိၢ်ရံကပီၤဟ့ၣ်ကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၄. ကဲၤဟ့ၣ်ကလာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤဖျါလၢမနၤလၢပြံတဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢကဲၤဟ့ၣ်ကလာ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအမဲာ်ဖျါလၢမနၤကဲၤဟ့ၣ်ကလာ်လီၤ. နါကိၢ်ရံကပီၤဖျါကဲၤဟ့ၣ်ကလာ်လီၤ. မှၣ်ကဖး အပြံန့ၣ်ဖျါကဲၤဟ့ၣ်ကလာ်လၢမနၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢကပီၤဟ့ၣ်ကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၅. ကျူၤဟ့ၣ်ကလာ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၤလဲကီၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးကျူၤဟ့ၣ်ကလာ်လီၤ. သ့ၣ်လဲတကျိၤလီၤလဲမးကျူၤဟ့ၣ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်လုၤဒီးအိၣ်မးကျူၤဟ့ၣ်ကလာ်လီၤ. တၢ်ဃံလီၤလဲကျူၤဟ့ၣ်ကလာ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၆. လံာ်ဟ့ၣ်ယှၢ် န့ၣ်မ့ၢ်လံာ်ထိၣ်ရိၤလံာ်လၢပဟ့ၣ်ပှၤတဂၤဂၤအဂိၢ်လၢပမၤပှၤဂၤတဂၤဒၣ်ဒီးပမၤလဲၤဟ့ၣ်ပှၤလၢပဟ့ၣ်အဂိၢ်တဂၤန့ၣ်ပစံးလၢလံာ်ဟ့ၣ်ယှၢ်လီၤ. လံာ်မဲာ်တါန့ၣ်ပသးပှၢ်စံးလၢလံာ်ဟ့ၣ်ယှၢ်လီၤ.

ပှၤခံဂၤအသးမ့ၢ်တိ လံာ်ထိလၣ်ကွဲးဟ့ၣ်ယှၢ်အီၤ.

၂၇. လီၢ်ဟ့ၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်အိၣ်ထဲအလၣ်ဒီးအတၢ်ဒီးပကိးလၢလီၢ်ဟ့ၣ်လီၤ. လီၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်နၢမူဒီးအလၣ်နီစုမ့ၢ်တဘိဒီးဖးထိလီၤဒီးနၢမူဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢလီၢ်ဘ့ၣ်လီၢ်ဟ့ၣ်လီၤ.

၂၈. လီၢ်ဟ့ၣ်ထံ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်ဒ်လီၢ်ဟ့ၣ်အသိးဒီးမဲထိၣ်လၢလၢၢ်ခိၣ်လၢၢ်လီၤန့ၣ်ပကိးလၢလီၢ်ဟ့ၣ်ထံလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လီၢ်ဟ့ၣ်တကလှာ်လီၤ.

၁. ဟဲ န့ၣ်မ့ၢ်မိၢ်ဟဲသၣ်အူ, မိၢ်ဟဲသၣ်ကိၢ်ဟ့န့ၣ်ပစံးလၢဟဲလီၤ. မိၢ်ဟဲသၣ်ဟဲပအိၣ်အါတကဲဘၣ်. မိၢ်ဂံာ်လွံၤန့ၣ်ပအိၣ်ဟဲ. သအူန့ၣ်ပအိၣ်ဟဲဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟဲဟီလီၤ.

၂. ဟဲ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟးဆူပအိၣ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢဟဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟဲဃီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တလၢၤဟဲမဆါတဂၤ. ယီၤဟဲလၢယူၤတြၢ်တၢ့လၢတဲဝဲၣ်လီၤ. ပှၤဟဲမဆါသၢဂၤစံးဝဲဒၣ်.

၃. ဟဲကစဲး န့ၣ်မ့ၢ်မိၢ်ဟဲသၣ်ဟဲနးဒီးပစံးလၢဟဲကစဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟဲကစဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. မိၢ်ဟဲသၣ်ဟဲကစဲးမၤကသ့န့ၣ်မၤမိၢ်ဟဲသၣ်စ့ၤကိာ်စီၤ. မိၢ်ဟဲသၣ်ဟဲကစဲးပအိၣ်တကဲဘၣ်.

ကျူမိၢ်သွဲမိၢ်အဝိမိန်လီၤ.
၉. တခွဲအသွဲ နၠ်မ့ၢ်ပမၤတရဲတခွဲပျုၤလၢဘူးဒီးအကနၠ်နၠ်လၢ ထးသွဲဒီးပစံးလၢတခွဲအသွဲလီၤ. တခွဲဖးဒိန်နၠ်ပမၤဒီးအသွဲလၢ ထးသွဲလီၤ.
၁၀.ထးသွဲ နၠ်မ့ၢ်ပျုၤထးလၢဘျးလိာ်အသးဆိန်ဒီးအကွိၤနၠ်ပ စံးလၢထးသွဲလီၤ. ဒီးပကီးလၢပျုၤထးသွဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကဘီအပျုၤ နၠ်မၤဝဲလၢပျုၤထးသွဲလီၤ.
၁၁.ရွဲန်လီၤသွဲ နၠ်မ့ၢ်ပဟ်လီၤစ့တဂ့ၢ်တဂ့ၢ်ဒီးပစံးလၢပရွဲန်လီၤ သွဲလီၤ. ပှၤတကၤရွဲန်လီၤသွဲဒီးလဲၤထိန်ဟ့န်ပဒိန်လီၤ.
၁၂.အသွဲ နၠ်မ့ၢ်ဆိဆှန်လၢအကိာ်နၠ်ပစံးလၢဆိအသွဲလီၤ. ဆိ နၠ်မ့ၢ်ဖျးလိာ်အသးမ့ၢ်စံန်စဲဒီးဆဲထိန်အသွဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢအသွဲအသွါလီၤ.
၁. သွဲး နၠ်မ့ၢ်တၢ်တဘျုကဆှန်ဘန်နၠ်ပစံးလၢသွဲးလီၤ. သုန် ဘန်တဘှန်သွဲးတကဲာ်စံးဝဲဒန်.
၁. သွဲး နၠ်မ့ၢ်ပမဲာ်သန်ဘန်ပ်ာ်လၢတၢ်ကမှံၤဒီးဆါဝဲနၠ်ပစံးလၢ ပမဲာ်သွဲးလီၤ. ပမဲာ်မ့ၢ်ဘန်ဒီဘန်ထံးမ့ၢ်ဂ့ၤဘန်ပ်ာ်လၢတၢ်ကမှံၤမ့ၢ် ဂ့ၤဆါဝဲနၠ်ပစံးလၢပမဲာ်သွဲးလီၤ. မဲာ်ဘန်ပ်ာ်သွဲးကၢ.
၂. သွဲးကလာ် နၠ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ကစုနၠ်ပစံးလၢပလဲၤတၢ်သွဲး ကလာ်လီၤ. ပှၤတကၤလဲၤတၢ်လၢပကဆူးပှၤသွဲးကလာ်လီၤ. ပှၤ တကၤလဲၤတၢ်သွဲးကလာ်ပတသုန်ညါဘန်. ဒီးပစံးလၢသ သွဲးက လာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.
၃. သွဲးတထဲာ် နၠ်မ့ၢ်တၢ်ဘန်ပှၤတကဆှန်ဘန်နၠ်ပစံးလၢဘန် ပှၤသွဲးတကဲာ်လီၤ. ဓဆိန်မှၤဘန်ဘှမိၢ်သွဲးတကဲာ်နးကၢဓဆိန်ဘ သှဘန်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွဲးတကဲာ်သွဲးတကာ်လီၤ.
၄. သွဲးသွဲး နၠ်မ့ၢ်တၢ်ကသုန်ဘန်ပှၤဘန်ဒးဘန်ဒးဒီးပစံးလၢက သုန်သွဲးသွဲးလီၤ. ကလံၤဟဲကသုန်ဘန်ပှၤသွဲးသွဲးစံးဝဲဒန်လီၤ.
၅. သွဲးသွဲး နၠ်မ့ၢ်ပကျူဃဲာ်လၢလၢၢ်သူလၢၢ်ကျူဒီးပစံးလၢပကျူ သွဲးသွဲးလီၤ. ပှၤတကၤကျူဃဲာ်သွဲးသွဲးဒီးလဲၤတၢ်လီၤ. ထိရိၤပကျူ တၢ်နၠ်ပစံးလၢပကျူသွဲးသွဲးလီၤ.
၆. သွဲးသွဲး နၠ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤလီၤဆိလီၤလးအသးတမံၤမံၤဒီးပစံး လၢမၤသးသွဲးသွဲးလီၤ. ပှၤတကၤမၤသးသွဲးသွဲးဒီးလဲၤဟ့န်လၢပှၤ ဆိ, ပှၤတကၤမၤသးသွဲးသွဲးဒီးလဲၤဝဲာ်ကီၤပှၤကၤထံဖိာ်, ပှၤတကၤမၤ သးသွဲးသွဲးဒီးလဲၤတၢ်လၢပှၤကၤအဝိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွဲး သွဲးလးလးလီၤ.
၇. ထိသွဲး နၠ်မ့ၢ်လၢၢ်လၢတကဆှန်ဘန်နၠ်ပကီးလၢလၢၢ်ထိသွဲး လီၤ. လၢၢ်ထိသွဲးနၠ်ပကျူဃဲာ်တသှဘန်စံးဝဲဒန်လီၤ. ဒီးပကီးဒီး အဆိလၢလၢၢ်ထိဘှန်လၢၢ်ထိသွဲးလီၤ.
၈. ထိသွဲး နၠ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တကလှာ်အသန်သွဲးတကဆှန်ဘန်ဝဲဒီး ပကီးလၢထိသွဲးလီၤ. ထိသွဲးနၠ်ပကျိုးဆိန်လီၤ.
၉. ဖှသွဲး နၠ်မ့ၢ်ဘှသန်အဖံးပှၤနၠ်ပကီးလၢဖှသွဲးလီၤ. ဖှသွဲး နၠ်မ့ၢ်ဘှသန်အဖံးလီၤ. ပှၤတကၤဃၤလီၤဖှသွဲးလၢဆၢန်လၢန်ထံး လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဖှဘှန်ဖှသွဲးလီၤ.
၁. သွဲန် နၠ်မ့ၢ်ပမၤနာ်တၢ်လၢဃဲာ်လၢဒိဒီးပစံးလၢသွဲန်လီၤ. ပှၤ တကၤသွဲန်ကွဲာ်အစုမှန်လၢဒိလီၤ. ပမ့ၢ်ဆိန်ဒံဒီးပသွဲန်ကွဲာ်အဖံး

လီၤ. ထိရိၤပမၤကွဲာ်တၢ်ဖံးလၢဃဲာ်လၢဒိမ့ၢ်ဂ့ၤပမၤစုဝန်လှမိန်လၢ ဒိမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသွဲန်လီၤသွဲန်ကွဲာ်,သွဲန်စူစံးဝဲဒန်.
၂. သွဲန်ထဘျုး နၠ်မ့ၢ်ပမၤကွဲာ်တၢ်ဖံးဘူသလါမ့ၢ်ဂ့ၤပမၤလှၢ် သန်ဒံသန်လၢဃဲာ်ကနန်ဘူသလါမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပသွဲန်ကဘျုး လီၤ. ပှၤတကၤသွဲန်ကဘျုးဒံသန်ဘူသလါဒီးဖိဆိန်ဝဲလီၤ.
၃. သွဲန်ထဝိၤ နၠ်မ့ၢ်ပမၤကဝိၤသုန်ဘှန်ဘန်လၢဃဲာ်မိၢ်ဒိမိၢ်ဒီးပ စံးလၢပသွဲန်ကဝိၤလီၤ. ပှၤတကၤသွဲန်ကဝိၤသုန်ဘှန်ဘန်တဘှန် ဒီးမၤလိာ်ကွဲယှၤအဝိလှန်ဖိတဆိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွဲန်က ဝံၢ်သွဲန်ကဝိၤလီၤ.
၄. သွဲန်တဲာ် နၠ်မ့ၢ်ပမၤတဲာ်တၢ်လၢဃဲာ်လၢဒိဒီးပစံးလၢသွဲန် တဲာ်လီၤ. ပှၤတကၤသွဲန်တဲာ်သုန်ဖိတဘိလၢဒိလီၤ. ပသွဲန်တၢ်နၠ်ပ တဃၤထိန်ဘန်ပဆိန်တၢ်ဃဲာ်ကနန်ဒိကနန်လၢတၢ်လီၤဒီးနှာ်ဝဲ နၠ်ပစံးလၢပသွဲန်လီၤ. ပှၤတကၤသွဲန်တဲာ်ဂ့ၢ်တဘိလၢဒိလီၤ.
၅. သွဲန်ထး နၠ်မ့ၢ်မှန်ဆိန်သုန်ဒီးမှန်ကဖးလီၤပ်ာ်ဒီးဆိန်လီၤ တဲာ်အကိၢ်လိန်နၠ်ပကီးလၢသွဲန်လးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢ သွဲန်ဘှန်သွဲန်လးလီၤ. မှန်ဆိန်သုန်ဒီးဆိန်လီၤတဲာ်လၢသွဲန်လး လီၤ.
၆. သွဲန်အဘှန် နၠ်မ့ၢ်ပသွဲန်ကွဲာ်တၢ်အဖံးနၠ်ပစံးလၢသွဲန်အ ဘှန်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤတနိၤနိၤစံးဝဲလီၤ. ဒံသန်နၠ်သွဲန်အဘှန်ဒီးပ ဆိန်လီၤ.
၇. သွဲန်ဆိန် နၠ်မ့ၢ်ပသွဲန်ကွဲာ်သဲးသန်အဖံးလၢဃဲာ်ဒီးပကမၤ ဆိန်နၠ်ပစံးလၢသွဲန်ဆိန်လီၤ. ပှၤတကၤသွဲန်ဆိန်တၢ်ကမၤဆိန်ဒီး ကမၤဆိန်ဝဲလီၤ.
၈. ရှုံးသွဲန် နၠ်ပတစံးဘန်. ပစံးလၢရှုံးဆွဲန်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ရှုံးစၢ်တ ကလှာ်ဖိနဲမိၢ်ဒီးပကီးလၢရှုံးဆွဲန်လီၤ.
၉. လီၤသွဲန် နၠ်မ့ၢ်လီၤဓၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဖိပလံၤပလီၤနၠ်ပ စံးလၢလီၤဓၢလီၤသွဲန်လၢပှၤလီၤ. ပလီၤဓၢလီၤသွဲန်လၢပဖိပ လံၤ, ပမိၢ်ပပၢ်ပဖံပဖုလီၤဓၢလီၤသွဲန်လၢပှၤလီၤ.
၁၀.အဓၢအသွဲန် နၠ်မ့ၢ်ပှၤဖိပှၤလံၤနၠ်ပစံးလၢအဓၢအသွဲန် လီၤ. ဒီးအသွဲန်နၠ်မ့ၢ်အဓၢအဆိလီၤ.
၁. သွိ နၠ်မ့ၢ်သုန်တကလှာ်အလဲဂ့ၤလၢပမၤဟံန်ထူန်ဒီးပကီး လၢသွိလီၤ. သွိနၠ်ပမၤဟံန်ထူန်မိးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွိ မိၢ်သွါမိၢ်လီၤ.
၂. သွိ နၠ်မ့ၢ်ပဝဲာ်ကြျာ်တၢ်လၢသုန်ဖိပြိတဖန်နၠ်ပဝဲာ်ကြျာ်လၢ ဃဲာ်ဒီးပစံးလၢသွိလီၤ. ပှၤကညီဖဲးခုးနၠ်သွိတၢ်လၢဃဲာ်ဒီးပျိဝဲ လီၤ. ဒီးသုန်ဖိတှာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွိတၢ်ဝဲာ်တၢ်သွိတၢ် သွါတၢ်လီၤ. ပှၤတကၤသွိတၢ်လဲၤလဲၢ်တှၢ်ကၢကကူာ်သုန်တသါ လီၤ.
၃. သွိခွါ နၠ်မ့ၢ်သုန်တကလှာ်ဒံသွိအသိးဒီးအဖံးဝါဝဲနၠ်ပကီး လၢသွိခွါလီၤ. သွိခွါနၠ်မ့ၢ်သွိတကလှာ်လီၤ.
၄. ကသွိ ဒီးကသွၢန်ကသွိနၠ်ကွၢ်လၢကသွိတကှၢ်.
၅. ကျိသွှသွိ နၠ်မ့ၢ်ပကျိဝံၤဝိၤတၢ်လၢဃဲာ်ဒီးပစံးလၢကျိသွှသိ လီၤ. ပှၤတကၤကျိသွှသိတၢ်လၢဃဲာ်ဒီးဘန်သုန်တှာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢကျိသွှသွံၢ်ကျိသွှသိလီၤ.

၆. လီၤသှ့ နဲၣ်မ့ၢ်သပှၢခံလီၤဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟီၣ်ခိၣ်လီၤဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢလီၤသှ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသှၢၣ်လီၤသှ့လီၤ. သပှၢခံလီၤသှ့နဲၣ်ထူၣ်ဖျဲလဲၢ်ကၢ, ဟီၣ်ခိၣ်လီၤသှ့ကဲလၢတၢ်ပှၤလဲၢ်ကၢ.

၇. လီၤသှ့ နဲၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ယံၣ်သစ့ၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ခံဆူသ့ၣ်ခိၣ်ထံးနဲၣ်ပစံးလၢသစ့ၢ်လီၤသှ့လီၤ. သစ့ၢ်လီၤသှ့ကဲထိၣ်လၢစဃာ်တပူလီၤ.

၁. ကသှ့ာ်ကသ့ာ် နဲၣ်ကွၢ်လၢကသ့ာ်တက့ၢ်.

၁. ကသှ့းကသ့း နဲၣ်ကွၢ်လၢကသ့းတက့ၢ်.

၂. သှ့းသ့း နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကိာ်ဘံးကတိၤတၢ်တကသ့ၣ်ထိၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်သှ့းသ့းလီၤ. ဒီးပစံးဒီးဆိလၢကတိၤတၢ်သှ့းသ့ၢ်သှ့းသ့းလီၤ. ပှၤတဂၤအကိာ်ဘံးဒီးကတိၤတၢ်သိၣ်သ့ၢ်သီးသ့းလီၤ.

၁. သှ့ၣ် နဲၣ်မ့ၢ်ပဒၢနာ်တၢ်နဲၣ်ပစံးလၢသှ့ၣ်လီၤ. သှ့ၣ်နာ်တလါဆူတၢပူၤ. ပှၤကညီတဖှဲၤဘၣ်ဆံဆဲၣ်ဘၣ်သှ့နာ်ကဒီးတဂၤ. နဖျၢသ့ၣ်ပူၤအံၣ်နဲၣ်နသှ့ၣ်နာ်အဝဲတဘိတနာ်ဘၣ်.

၂. တၢသှ့ၣ် နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုာ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ခံဒီးပကီးလၢတၢသှ့ၣ်လီၤ. တၢသှ့ၣ်နဲၣ်အဆူၣ်သူဒီးအမဲၢ်ထိဒီးအစုလၣ်ဒ်ပှၤကညီအသီးတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢအုးတၢသှ့ၣ်လီၤ.

ဟ

၁. ဟါ နဲၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လီၤနာ်တၢ်ခံးလီၤနဲၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ဟါလီၤ. မ့ၢ်ဟါလံ. ပမၤတၢ်တသ့လၢၤဘၣ်. တုၤမ့ၢ်ဟါဒီးတၢ်ခံးဝဲလီၤ. မ့ၢ်ဟါရိာ်ရိာ်ဒီးတၢ်ခံးလီၤဝဲတစဲးခိၤတစဲးခိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ဟါမ့ၢ်ဟဲလီၤ. ဟါနဲၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဟါ, ဟါမၢ်, မဟါ, တဟါဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်ဟါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ဟါခါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၢ်ဟါဟါလဲၤဆူစုးလီၤ.

၂. ဟါမၢ် နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပဟ်ဒီးတအိၣ်ဘၣ်ဖဲပဟ်အလိၢ်နဲၣ်ပစံးလၢဟါမၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟါမူၤဟါမၢ်လီၤ. စဟ်ရျံတဘ့ၣ်ဒီးဟါမၢ်ဝဲလီၤ. ယဲာ်ဟါမၢ်စဃုစတထံၣ်လၢၤဘၣ်. တၢ်လၢပတထံၣ်လၢၤဘၣ်တၢ်ဖဲအလိၢ်နဲၣ်ပစံးလၢဟါမၢ်လီၤ.

၃. ဟါမၢ် နဲၣ်မ့ၢ်သံအဆိလီၤ. ပှၤကညီတုၤအယှာ်ဘၣ်ထးတုၤဒီးအသးကဒါဝဲနဲၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသံဟါမၢ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်သံနဲၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသံဟါမၢ်လီၤ.

၄. ဟါမူၤ နဲၣ်မ့ၢ်ဟါမၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢပတထံၣ်လၢၤဘၣ်တၢ်နဲၣ် ပစံးဒီးအဆိလၢဟါမူၤဟါမၢ်လီၤ.

၅. ဟါဟါ နဲၣ်ပှၤကညီနံၤဝဲသိၣ်ဒီးပစံးလၢနံၤသိၣ်ဟါဟါလီၤ. ပှၤတဂၤနံၤသိၣ်ဟါဟါစံးဝဲဒၣ်.

၆. ကဟါ နဲၣ်ကွၢ်လၢကဟါတက့ၢ်. ကဟၢကဟါစံးဝဲဒၣ်.

၇. တဟါ နဲၣ်မ့ၣ်မ့ၢ်လၢပှၤကွံာ်ခံနံၤအလိၢ်ခံတနံၤနဲၣ်ပစံးလၢတဟါလီၤ. မ့ၢ်လၢတဟါတနံၤနဲၣ်တၢ်ရှၤဒိၣ်ကၢ. လၢတဟါတနံၤနဲၣ်နမၤမနၤလဲၣ်.

၈. တူၢ်ဟါ နဲၣ်မ့ၢ်ဆၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်အိၣ်လၢမ့ၢ်နာ်ဒီးပထံၣ်ထိၣ်လၢမ့ၢ်ဟါဒီးပစံးလၢတူၢ်ဟါလီၤ. ဆၣ်တူၢ်ဟါနဲၣ်မ့ၢ်ဆၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢတိၢ်ဟါလီၤ.

၉. မဟါ နဲၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လၢပှၤကွံာ်တနံၤအလိၢ်ခံတနံၤနၢ်ပစံးလၢမဟါလီၤ. မဟါတနံၤနဲၣ်နညၣ်ဂိၢ်ထိၣ်စကီးဓါ.

၁၀.လၢဟါ နဲၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လီၤနာ်အကတိၢ်လၢမ့ၢ်ဃု့ၢ်လီၤနဲၣ်ပစံးလၢဟါလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်မူၤလၢဟါတခီနဲၣ်အိၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်ဃု့ၢ်လီၤဖးဖိလီၤလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်တၢ်လၢဟါအိၣ်ဒီးလဲၤတၢ်လီၤ.

၁၁.တၢ်ဟါ နဲၣ်မ့ၢ်ပဂ့ၢ်လိာ်တၢ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ဟါလီၤ. တၢ်ဟါနမၤယၢစတလဲၤဘၣ်. တၢ်ဟါတၢ်ကၢၣ်စသးကၢ. တၢ်ဟါစတကနၣ်ဘၣ်နကလု့ၢ်ဘၣ်.

၁. ဟၢ်ဟၢ် နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤသိၣ်အါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢနံၤဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်နံၤသိၣ်ဟၢ်ဟၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. ဟးဟးနဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ဒီးပစံးလၢဟးလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤဟးသ့လံ. ပှၤတဂၤဟးကွံာ်အလိၢ်ဖဲနဲၣ်ဒီးတအိၣ်လၢၤဘၣ်. ပှၤခံဂၤဟးဖးလိာ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မူၤဝံၤဒီးဟးထိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤဟးသဒၣ်အဝဲတဂၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟံးမးကျူၣ်ကျူၣ်လီၤ.

၂. ဟးကမၢ် နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပှၤဂၤအစုအိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးလီးဝဲတတူာ်ဘၣ်နဲၣ်ဟးစူသူၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဟးကမၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအကမၢ်အိၣ်ဒီးလီးဝဲတတူာ်ဘၣ်နၢ်ဟးအကမၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးဒုၣ်ဟးကမၢ်လီၤ.

၃. ဟးကသ့ၣ် နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤဆါတဖၣ်နဲၣ်အိၣ်တပူၤလိၢ်လိၢ်တဘျါဘၣ်ဒီးဟးအိၣ်အလိၢ်တပူၤဒၣ်နဲၣ်ပစံးလၢဟးကသ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆါဒီးဟးကသ့ၣ်ဝဲဆူအဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးကသ့ၣ်ဟးကသံးလီၤ.

၄. ဟးကျူၣ်ကျူၣ် နဲၣ်ပှၤလဲၤတၢ်ကြီကြီဒီးလဲၤကလီတၢ်လၢအဘျုးအဖှိၣ်တနၢ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤနဲၣ်ပစံးလၢဟးကျူၣ်ကျူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟးကျူၣ်ကျူၣ်တမၤတၢ်နီတမံၤဘၣ်.

၅. ဟးကျဲၤကျိၤ နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤဝ့ၤဝီၤတၢ်နဲၣ်ပစံးလၢဟးကျဲၤကျိၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟးကျဲၤကျိၤလၢထးထးလာ်လာ်လီၤ.

၆. ဟးကျိကျိ နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤဟးတပူၤဘၣ်တပူၤဒီးပစံးလၢဟးကျိကျိလီၤ. ပှၤတဂၤဟးလၢပှၤဟံၣ်ကျိကျိဒီးတမၤဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်တၢ်နီၤတမံၤဘၣ်. ဒီးပစံးလၢဟးကျိၣ်ကျိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးကျိကျိဟးကျိကျိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. ဟးခံးဟးသိ နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်လၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်နၤနဲၣ်ပစံးလၢဟးခံးဟးသိလီၤ.ပှၤတဖၣ်ဟးခံးဟးသိလၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်နၤသမိး.

၈. ဟးတွာ် နဲၣ်မ့ၢ်ဟးဂီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢလီၤဂ့ၤလီၤယိၢ်လၢအတကဲထိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်နီတမံၤ နဲၣ်ပစံးလၢဟးတွာ်ဟးဂီၤလီၤ. ထိရိၤတၢ်လၢပစုးကစုးကါတၢ်တသ့ဘၣ်. ပမၤတသ့ဘၣ်နဲၣ်ပစံးလၢဟးတွာ်ဟးဂီၤလီၤ.

၉. ဟးဂီၤ နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်လိၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်လၢပစုးကါတၢ်ပမၤတၢ်တသ့ဘၣ်နီတမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤပမၤတသ့ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢဟးဂီၤခဲလာ်

လီၤ. ပှၤဟးဂီၢ်တဂၤကလီကလီၣ်ပမၤတသ့ဘၣ်. တလါလီၢ်လံၤ ဟးဂီၢ်လၢာ်လံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးဂူာ်ဟးဂီၢ်လီၤ.

၁၀.ဟးဆဲး န့ၣ်မ့ၢ်ပနၣ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟးဆဲးလီၤ. ပမ့ၢ်ပျဲကွံာ်တၢ်ကျဲန့ၣ်ပစံးလၢဟးဆဲးလီၤ.ကဆီအိၣ်လၢကျဲန့ၣ်ဟးဆဲးကွံာ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပနၣ်ဟးဆဲးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပျဲကွံာ်တၢ်န့ၣ်လီၤ.

၁၁.ဟးထိၣ် န့ၣ်ပလဲၤထိၣ်တၢ်ဒီးပစံးလၢဟးထိၣ်လီၤ.ပှၤတဂၤမၤတၢ်ကဲဒီးကိညါဝဲန့ၣ်ဟးထိၣ်ဟးလီၤကဲကဒါက့ၤလံလီၤ.

၁၂.ဟးဒီး န့ၣ်မ့ၢ်ပဟးကြီကြီဒီးပစံးလၢဟးဒီးလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤဟးဒီးပှၤတဂၤဃီဆူပှၢ်လၢ်ကျါလီၤ. လဲၤဟးဒီးဆူကဘီသန့န့ၣ်လီၤ.

၁၃.ဟးဖး န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဖှၣ်ခံတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢပဟးဖးလီၤ. ပှၤခံဂၤဟးဖးလိာ်အသးဒီးလဲၤဖှၣ်ခံတၢ်တခီတဂၤဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးမ့ၢ်ဟးဖးလီၤ.

၁၃.၁. ဟးဖျဲး န့ၣ်ပမၤန့ၢ်တၢ်ဝံၤဒီးတၢ်ဟးကွံာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟးဖျဲးလီၤ. ဖီၣ်နှၢ်ထီးဖိတဒုဒီးစၢၤဃာ်န့ၣ်လၢမ့ၢ်နၤဒီးဟးဖျဲးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဃ့ၢ်ဖျဲးဟးဖျဲးလီၤ.ထီရီၤတၢ်လၢပမၤန့ၢ်ဒီးဟးကွံာ်ဝဲလၢပမၤစံာ်မၤကျၢၤတကျၢၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟးဖျဲးခဲလၢာ်လီၤ.

၁၄.ဟးဖျိး န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ကမၢ်ကျဲဒီးပစံးလၢဟးဖျိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးမံၤဟးဖျိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟးဖျိးလၢဟးဖျိးကျဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးဟးဖျိးကျဲနးမးလီၤ. ဒီးပှၤမ့ၢ်လဲၤကမၣ်ကျဲန့ၣ်မ့ၢ်ဟးဖျိးလီၤ.

၁၅.ဟးဖျိး န့ၣ်မ့ၢ်ဃ့ၢ်မံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤပျုၤတၢ်ဃ့ၢ်တဘၣ်ဘၣ်ကျဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဃ့ၢ်မံဟးဖျိးလီၤ.

၁၅.၁. ဟးမံ န့ၣ်မ့ၢ်ပဟးလၢပမံအဖၢမု့ၢ်န့ၣ်ပတသ့ၣ်ညါဘၣ်ဒီးပစံးလၢဟးမံလီၤ. ပှၤတဂၤမံဒီးဟးမံစံးဝဲဒၣ်.

၁၆.ဟးရဲာ်ရဲာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်ဒီးလၢဟိၣ်တၢ်ဒီးန့ၣ်ပပျၢၤဟဲခဲးစီးစးခဲးစီးစးဒီးပစံးလၢဟးရဲာ်ရဲာ်လီၤ. တၢ်ဒီးတနီၤနီၤပအိၣ်ပပျၢၤဟးရဲာ်ရဲာ်လီၤ.

၁၇.ဟးလီၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဃ့ၢ်လီၢ်ကွံာ်လၢဟံၣ်ဒီးပစံးလၢဟးလီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဓိၢ်ဒုအလီၢ်ဒီးဟးလီၢ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤဟးလီၢ်ကွံာ်လၢဟံၣ်ဒီးဟါမၢ်ဝဲလီၤ.

၁၈.ဟးဝှၤဝှၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဟးတပှၤဘၣ်တပှၤဒီးပစံးလၢဟးဝှၤဝှၤလီၤ.ပှၤတဂၤတအိၣ်ဘၣ်တပှၤလီၢ်လီၢ်ဘၣ်,ဟးဒၣ်တၢ်ဝှၤဝှၤလီၤ.

၁၉.ဟးသဒၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်တပှၤပှၤဒီးပှၤကအိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးပဟးသဒၣ်ပှၤကလီၤ. ပှၤခံဂၤဟးသဒၣ်လိာ်အသးဒီးသးသဃ့ၢ်ဘၣ်လိာ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဃ့ၢ်သဒၣ်ဟးသဒၣ်လီၤ.

၂၀.ဟးသုး န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ဟူတၢ်ဒုးလိာ်ယၤလိာ်ဒီးပဃ့ၢ်ဆူပှၤလၢ်ကျါန့ၣ်ပစံးလၢပဟးသုးလီၤ. ပှၤဟးသုးန့ၣ်မ့ၢ်နၢ်ဟူသုးဟဲအပရၢဒီးဟးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟးသုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးသုးဟးသံၣ်လီၤ.

၂၁.ဟးသ့ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးလၢလဲၤတၢ်သ့န့ၣ်ပစံးလၢဟးသ့လီၤ. ပှၤဆံးတဂၤန့ၣ်ဟးသ့လံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဃ့ၢ်သ့ဟးသ့လီၤ.

၂၂.ဟးအလီၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်လၢအလီၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟးအလီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတအိၣ်လၢၤဘၣ်ဝဲအလီၢ်ဘၣ်ဟးကွံာ်လံအလီၢ်ဝဲန့ၣ်လံ.

၂၃.ကဟး ဒီးထူးပျုၤကဟးဒီးကဟးထိၣ်. ဒီးကဟးဖိးထီဃာ်ကိာ်ယှၢ်. ဒီးကဟးပံာ်. ကဟးဆုံတၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဟးတက့ၢ်.

၂၄.ခုၣ်ဟးထီး န့ၣ်မ့ၢ်ခုၣ်တကလုာ်ခဲထိၣ်လၢသ့ၣ်ခံဝၣ်ခံဒီးပကီးလၢခုၣ်ဟးထီးလီၤ. ခုၣ်ဟးထီးန့ၣ်ဘၣ်ယိာ်ထီးကအိၣ်အီၤဒီးခဲထိၣ်လၢသ့ၣ်ကဖိာ်ဝၣ်ကပၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢခုၣ်ဟးထီးခုၣ်ဟးဆီလီၤ.

၂၅.စိၣ်ဟး န့ၣ်မ့ၢ်ပဆ့ၣ်နီၤယံာ်ဒီးပစိၣ်ပဝံန့ၣ်ပစံးလၢပစိၣ်ဟးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစုဟးစိၣ်ဟးလီၤ. ပမ့ၢ်ဆ့ၣ်နီၤယံာ်ဒီးပစိၣ်ဟးနးကၢလီၤ. ပစုပစိၣ်မ့ၢ်ပဝံဒီးပစံးလၢပစုဟးပစိၣ်ဟးလီၤ. ဧဆ့ၣ်နီၤယံာ်ဧစိၣ်ဟးလီၤ. ဧဆ့ၣ်နီၤယံာ်ဒီးဧစုဟးစိၣ်ဟးနးကၢလီၤ.

၂၆.စုဟး န့ၣ်မ့ၢ်ပစုပဝံန့ၣ်ပစံးလၢစုဟးလီၤ. ဧမံလီၤကျုံၤဘၣ်ဧစုဒီးဧစုဟးနးကၢ. ဧစုဧမံကျုံၤဘၣ်ဒီးဟးမးရဲာ်ရဲာ်လီၤ.

၂၇.တဟး န့ၣ်မ့ၢ်တဟူးအဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ကလံၤဟဲလၢအဆူၣ်ကတၢ်နှၢ်ပစံးဒီးအဆိလၢတဟူးတဟးလီၤ.ကလံၤဟဲတဟူးတဟးဒီးသ့ၣ်ကၢ်ဝၣ်ဃံၤမးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဟူးသဟးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၈.မၤဟးဂီၢ် န့ၣ်ပမၤလီၤကလဲလီၤတိၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမၤဘျုးမၤကနီၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤဟးဂီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟးဂီၢ်လီၤဆ့ၣ်နီၤတဖျၢၣ်ဒီးမၤဂ့ၤက္ၤဝဲလီၤ.

၂၉.သဟး န့ၣ်မ့ၢ်သဟူးအဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ကလံၤဟဲလၢအဆူၣ်ကတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကလံၤဟဲသဟူးသဟးလီၤ. ကလံၤဟဲသဟူးသဟးဒီးသ့ၣ်ကၢ်ဝၣ်ဃံၤနးမးလီၤ.

၃၀.သးဟးဂီၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပသးတမုာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသးဟးဂီၢ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်တမုာ်ဘၣ်ပသးဒီးပစံးလၢပသးဟးဂီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးဟးဂူာ်သးဟးဂီၢ်လီၤ.

၃၁. သးဟးထိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပသံတကိၢ်ခါန့ၣ်ပစံးလၢပသးဟးထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ကဲယံာ်ယံာ်ဒီးအသးဟးထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ဟးထိၣ်သးဟးထိၣ်လီၤ.

၃၂.ဟူးဟၢ်ဟူးဟး န့ၣ်မ့ၢ်ပဝှၤဝီၤနိၣ်တၢ်ဈးဒီးဆူၣ်ဝဲန့ၣ်သိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်ဟူးဟၢ်ဟူးဟးလီၤ. ပှၤတဂၤဝှၤဝီၤဂ့ၢ်တဘီသိၣ်မးဟူးဟၢ်ဟူးဟးလီၤ.

၁. ကဟၣ် ဒီးကဟၣ်ကတြၢ. ဒီးကဟၣ်အၢ. ဒီးကဟၣ်နူ. ဒီးကဟၣ်မိၣ်နူ. ဒီးကဟၣ်သၣ်. ဒီးကဟၣ်ဒိၣ်မိၣ်.ဒီးကဟၣ်အဒံး. ဒီးကဟၣ်မိၣ်ညိၣ်ဒီးကဟးခံတီ. ဒီးကဟၣ်မိၣ်တီ. ဒီးကဟၣ်အနၢ်. ဒီးကဟၣ်အနၢ်ပှၤ. ဒီးကဟၣ်တၢၢ်. ဒီးကဟၣ်မိၣ်. ဒီးကဟၣ်စုဝံာ်. ဒီးကဟၣ်ပျုၤ. ဒီးကဟၣ်တၤ. ဒီးကဟၣ်ဟံးမုာ်. ဒီးလှၣ်ကဟၣ်. ဒီးကဟၣ်အဒး. ဒီးကဟၢကဟၣ်. တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဟၣ်တက့ၢ်.

၂. ဝဟၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်လၢအဂ့ၤ.

လၢအမိးဝဲနူ၃်ပကိးဒိးအဆိလၢပဟဲ၃်ပဟ၃်လီၤ.

၁. **ဟဲဟဲ** နူ၃်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤသိ၃်ဝဲနူ၃်ပစံးလၢပှၤကညီနံၤဟဲဟဲလီၤ. ပှၤတဂၤနံၤသိ၃်ဟဲဟဲစံးဝဲဒ၃်. တ်ာမှ၃်နူ၃်နံၤသိ၃်ဟဲဟဲလီၤ. ဒိးပစံးဒိးအဆိလၢနံၤဟဲဟဲနံၤဟၢ်ဟၢ်လီၤ.

၂. **ဟဲဟဲ** နူ၃်မ့ၢ်ထွံ၃်ကအံ၃်နူ၃်သိ၃်ဝဲဒိးပစံးလၢသိ၃်ဟဲဟဲလီၤ. ထွံ၃်တဖုကအံ၃်သိ၃်ဟဲဟဲစံးဝဲဒ၃်လီၤ.

၃. **ကဟဲ** ဒိးကဟဲကမါ, ဒိးကဟဲဖိ, ဒိးကဟဲပျိ, ဒိးကဟဲဖိ, ဒိးကဟဲလ၃်, ဒိးကဟဲခဲးတၢ်ခဲလၢာ်နူ၃်ကွၢ်လၢကဟဲတက့ၢ်.

၁. **ဟၢ်ဟၢ်** နူ၃်မ့ၢ်ပှၤကညီကိးဖးဒိ၃်သိ၃်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကတိၤသိ၃်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟိ၃်ဖးဒိ၃်သိ၃်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢကိးဟၢ်ဟၢ်. ကတိၤဟၢ်ဟၢ်,ဟိ၃်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ပှၤတဖ၃်သံဒိးဟိ၃်လိာ်အသးဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ပှၤကတိၤတၢ်အါကသိ၃်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ပှၤတဖ၃်ကိးဟၢ်ဟၢ်စံးဝဲဒ၃်.

၂. **ဟၢ်ဟၢ်** နူ၃်မ့ၢ်မှ၃်ကဲၤဖးဒိ၃်ဒိးကပျိၤထိ၃်သိ၃်ဝဲနူ၃်ပစံးလၢကပျိၤထိ၃်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ. မှ၃်ကပျိၤထိ၃်သိ၃်ဟၢ်ဟၢ်စံးဝဲဒ၃်. ဒိးပစံးဒိးအဆိလၢဟၢ်ဟၢ်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ.

၃. **ကဟၢ်** ဒိးလီၤကဟၢ်လီၤကဟၢနူ၃်ကွၢ်လၢကဟၢ်တက့ၢ်.

၁. **ကဟံာ်** ဒိးကဟံာ်ကဟဲးကွၢ်လၢကဟံာ်တက့ၢ်.

၁. **ဟဲး** နူ၃်မ့ၢ်ပဖိ၃်တၢ်လၢပစုဒိးပစံးလၢဟဲးလီၤ. ပှၤတဂၤဟဲးဒိးဒိတဘှ၃်. ပမ့ၢ်တ်ာတၢ်လၢပစုညါသးနူ၃်ပစံးလၢဟဲးလီၤ. ပှၤတဂၤဟဲးဒိးလံာ်တကတြူၢ်လီၤ.

၂. **ဟဲးကဖိ** နူ၃်မ့ၢ်ပဖိ၃်တၢ်လၢပစုကဖိလီဒိးပစံးလၢဟဲးကဖိလီၤ. ဒိးပစံးလၢဟဲးကဖိလီစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပှၤတဂၤဟဲးကဖိမှ၃်ဒၢတဖျၢ၃်ဘ၃်ယိ၃်ဝဲကသ့၃်ဖးလီၤ. ထိရိၤတၢ်လၢပဘ၃်ယိ၃်ကသ့၃်ဖးနူ၃်ပဟဲးကဖိကိးမံၤဒဲးလီၤ.

၃. **ဟဲးကူၤစုကွၢ်ကူၤမဲာ်** နူ၃်မ့ၢ်ပှၤလၢပသးကညီၤတဖ၃်အိ၃်ဖှိ၃်အိ၃်ယာ်ဝဲနူ၃်ပဖိ၃်အစုဒိးပကိးကူၤဆူပအိ၃်ဒိးပလုၢ်အိ၃်လုၢ်အိၤနူ၃်ပစံးလၢပဟဲးကူၤစုကွၢ်ကူၤမဲာ်လီၤ. ဒိးကစၢ်ယွၤသးကညီၤပှၤဒိးအု၃်ကူၤခိ၃်ကူၤပှၤနူ၃်ပစံးလၢဟဲးကူၤပစုကွၢ်ကူၤပမဲာ်လီၤ.

၄. **ဟဲးယာ်** နူ၃်မ့ၢ်ပဖိ၃်ယာ်တၢ်လၢပစုဒိးပစံးလၢပဟဲးယာ်လီၤ. ဒိးပစံးဒိးအဆိလၢဟဲးယာ်ဖိ၃်ယာ်လီၤ. ပှၤတဂၤသါကလဲၤတၢ်ဒိးအမါဟဲးယာ်အိၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟဲးယာ်ယၢယါမနၤစဲၤတသ့ဘ၃်.

၅. **ဟဲးစၢ** နူ၃်မ့ၢ်တၢ်လၢပဟဲးတဂၤမိၤတနၢဘ၃်ဒိးပမၤပှၤဂၤဟဲးဒိးပှၤနူ၃်ပစံးလၢဟဲးစၢလီၤ. စဟဲးယာ်ပနၢ်တဂၤမိၤတနၢဘ၃်. ဟဲးစၢယၢတက့ၢ်. ဒိးပစံးဒိးအဆိလၢဟဲးစၢဖိ၃်စၢစ့ၢ်ကိးလီၤ.

၆. **ဟဲးဆၢ** နူ၃်မ့ၢ်ပှၤကဟ့၃်ပတၢ်ဒိးပဖိ၃်စၢ်ဆၢနူ၃်ပစံးလၢဟဲးဆၢလီၤ. ဒိးပစံးဒိးအဆိလၢဟဲးဆၢဖိ၃်ဆၢလီၤ. စမ့ၢ်ဟ့၃်နတၢ်ဒိးဟဲးဆၢတက့ၢ်.

၇. **ဟဲးတမှာ်ဘ၃်** နူ၃်မ့ၢ်ကဟ၃်လၢပလုၢ်ဘဲနူၢ်လု၃်တဂ့ၤဘ၃်နူ၃်ပစံးလၢကဟ၃်ဟဲးတမှာ်ဘ၃်လီၤ. ကဟ၃်ဟဲးတမှာ်ဘ၃်နူ၃်ပလုၢ်လု၃်နူၢ်တဂ့ၤဘ၃်.

၈. **ဟဲးထိ၃်** နူ၃်မ့ၢ်ပဖိ၃်ထိ၃်တၢ်အိ၃်လၢဟိ၃်ခိ၃်အဖိခိ၃်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်အိ၃်လၢတလါပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢကုပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပဟဲးထိ၃်လီၤ. ပှၤတဂၤဟဲးထိ၃်တၢသ၃်တဖျၢ၃်လၢဟိ၃်ခိ၃်အဖိခိ၃်လီၤ. ဟဲးထိ၃်နူၢ်ယၤလၢခိ၃်ဖၢ၃်လၢတလါပူၤနူ၃်တက့ၢ်.

၉. **ဟဲးနူၢ်** နူ၃်မ့ၢ်ပဟဲးတၢ်ဒိးနူၢ်ဝဲလၢပဂီၢ်နူ၃်ပစံးလၢဟဲးနူၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟဲးနူၢ်ယဲာ်တဘ့၃်ဂ့ၤကၢ. ပှၤတဂၤဟဲးနူၢ်အမါတဂၤလၢမှ၃်ကနိၤလီၤ. ဒိးပစံးဒိးအဆိလၢဟဲးနူၢ်တ်ာနူၢ်လီၤ. စမ့ၢ်ဟ့၃်နတၢ်ဒိးဟဲးနူၢ်တက့ၢ်. ထိရိၤပနူၢ်တၢ်လၢပဂီၢ်နူ၃်ပစံးလၢဟဲးနူၢ်လီၤ.

၁၀. ဟဲးဖိ၃် နူ၃်မ့ၢ်ထိရိၤပဟဲးတၢ်နူ၃်ပစံးဒိးအဆိလၢဟဲးဖိ၃်လီၤ. ပှၤဆံးတဖ၃်ပမ့ၢ်မၤတၢ်ဒိးဟဲးဖိ၃်ပှၤနးသမိးလီၤ.

၁၁. **ဟဲးလီၤ** နူ၃်မ့ၢ်ဒ်ဖိ၃်လီၤအသိးလီၤ. တၢ်အိ၃်လၢဟိ၃်ခိ၃်နူ၃်ပမ့ၢ်ထၢထိ၃်ဖိ၃်လီၤဒိးပစံးလၢပဟဲးလီၤလီၤ. ဒိးပှၤတဂၤဟဲးလီၤလၢၢ်လၢဟိ၃်ခိ၃်ဒိးထၢထိ၃်ဝဲလီၤ. ဒိးပစံးဒိးအဆိလၢဟဲးလီၤဖိ၃်လီၤလီၤ.

၁၂. **ဟဲးသူ** နူ၃်မ့ၢ်ပှၤကညီလုၢ်ဘဲလၢကဟ၃်ဒၢတြံးအသးနာ်သကုဒိးရှ၃်ဘိတတြံးဘ၃်အသးနူ၃်ပစံးလၢကဟ၃်ဟဲးသူလီၤ. ကဟ၃်ဟဲးသူနူ၃်ပလုၢ်ဘဲတသ့ဘ၃်. ဒိးပစံးဒိးအဆိလၢဟဲးသူဟဲးလါလီၤ.

၁၃. **တဟဲး** နူ၃်မ့ၢ်ဆှါတဘ့၃်နူ၃်ပစံးလၢဆှါတဟဲးလီၤ. ဒိးမ့ၢ်ဆှါခံဘ့၃်ဒိးပစံးလၢခံဟဲးလီၤ. ပှၤတဂၤထုကုလၢဆှါတဟဲးထိကၢ.

၁၄. **နၢဟဲး** နူ၃်မ့ၢ်နၢဟးအဆိလီၤ. ဒိးမ့ၢ်တၢ်ဒိးလၢပအိ၃်ဟးဝဲနူ၃်နၢဘ၃်ပှၤဒိးပစံးလၢနၢဟဲးနၢဟးလီၤ. ဟိ၃်တၢၢ်ဒိးနူ၃်ပအိ၃်ဒိးနၢဟဲးနၢဟးဘ၃်ပှၤနးကၢလီၤ. ဟိ၃်တၢၢ်ဒိးတပူၤနၢဟဲးနၢဟးနးကၢ.

၁၅. **ယွှၢ်ဟဲးတမိး** နူ၃်မ့ၢ်တၢ်ဆါအၢလၢဘ၃်ပှၤပစုတူာ်ဝဲခိ၃်တူာ်ဝဲနူ၃်ပကိးလၢယွှဟဲးတမိးလီၤ. တၢ်ဆါယွှၢ်ဟဲးတမိးနူ၃်ဘ၃်ပှၤပစုတူာ်ခိ၃်တူာ်စံးဝဲဒ၃်.

၁. **ဟဲ၃်** နူ၃်မ့ၢ်ပမၤထိ၃်ပလိၢ်အိ၃်လိၢ်ဆိးလိၢ်မံလိၢ်ဂဲၤဒိးပမၤကစိၤထိ၃်နူ၃်ပစံးလၢဟဲ၃်လီၤ. ဒိးပကိးဒိးအဆိလၢဟဲ၃်ခိၤယိခိၤလီၤ. ဟဲ၃်နူ၃်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤအလိၢ်အကျဲ, လိၢ်မံလိၢ်ဂဲၤ, လိၢ်အိ၃်လိၢ်ဆိးလီၤ. ပှၤကညီဟဲ၃်လၢဒိ၃်တဖ၃်နူ၃်မှာ်ကၢ.

၂. **ဟဲ၃်က၃်** နူ၃်မ့ၢ်ဟဲ၃်ဒူ၃်အဆိလီၤ. ဒိးမ့ၢ်ပမၤတဲာ်ဟဲ၃်ကပၤလၢသ့၃်ဘ၃်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖုဒါမ့ၢ်ဂ့ၤ, သိရှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကိးဒိးအဆိလၢဟဲ၃်ဒူ၃်ဟဲ၃်က၃်လီၤ.

၃. **ဟဲ၃်ခိ၃်** နူ၃်မ့ၢ်ပမၤထိ၃်ဟဲ၃်သဒိစိဒိးခဲးလိၢ်ဒိးပဒုးထိ၃်လၢလ၃်နူ၃်ပစံးလၢဟဲ၃်ခိ၃်လီၤ. ဒိးပစံးဒိးအဆိလၢဟဲ၃်ခိ၃်နၢ်ပျုၤလီၤ. ဒိးပစံးလၢဟဲ၃်ခိ၃်ဟဲ၃်နၢ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၄. **ဟဲ၃်ဆဲခိ၃်** နူ၃်မ့ၢ်ဟဲ၃်ယၢၤဆူမ့ၢ်ထိ၃်တခိနူ၃်ပကိးလၢဟဲ၃်ဆဲခိ၃်လီၤ.

ဟဲ၃်ဆဲခိ၃်စိးဝ၃်ကအု ကိၢ်အံၤမ့ၢ်လီၤကိၢ်သအုး

၅. **ဟဲ၃်တၢၢ်** နူ၃်မ့ၢ်ဟဲ၃်ထူ၃်အဆိလီၤ. ဒိးမ့ၢ်ပမၤဟဲ၃်အခိ၃်လၢသ့၃်နူ၃်ပစံးဒိးအဆိလၢဟဲ၃်တၢၢ်ဟဲ၃်ထူ၃်လီၤ.

၆. **ဟဲ၃်တၢၢ်** နူ၃်မ့ၢ်ဟဲ၃်လိၢ်အဆိလီၤ. ဒိးမ့ၢ်ဖိသ၃်အိ၃်ဖျှ၃်အသလီလၢလီၤယာ်ဒိးအကစၢ်နူ၃်ပစံးဒိးအဆိလၢဖိသ၃်ဟဲ၃်တၢၢ်ဟဲ၃်

ထံဗီမိဥ်နူဥ်ပစံးလာသွ့ါလီၤ. သွ့ါထိဥ်ဗီလာထံဖံးမိဥ်နူဥ်အါမး လီၤ.

၂. **သွ့ါတထံ** နူဥ်မ့ၢ်ပနံၤထိဥ်တဘိဒီးပစံးလာပနံၤသွ့ါကလာ် လီၤ. ပှၤတဂၤထံဥ်ယၤဒီးနံၤမးသသွ့ါကလာ်လီၤ. ပှၤလာနံၤသ သွ့ါကလာ်နူဥ်မ့ၢ်အစဲအှထိဥ်အသးဒီးနံၤတသိဥ်ဘဥ်နူဥ်လီၤ.

၃. **သွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ်တၢ်လာဒိဥ်ဝဲနူဥ်ပစံးလာသွ့ါလီၤ. တၢ်လာတပြဲဘဥ် နူဥ်ပစံးလာသွ့ါလီၤ. ညဥ်တပူၤသွ့ါတဖိစံးဝဲဒဥ်လီၤ. ဒီးတၢ်လာ သွ့ါနူဥ်ပစံးဒီးအဆိလာသွ့ါတဖိလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤသွ့ါ. ပှၤတနီၤနီၤ ပြဲဝဲလီၤ. ဒံသဥ်လှၢ်သဥ်လာအသွ့ါတဖဥ်နူဥ်ဟ်တပူၤ. ဒံသဥ်လာ အပြဲနူဥ်ဟ်တပူၤတက့ၢ်.

၄. **သွ့ါသွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ်ပကူးကွဲာ်တၢ်ဖံးလာယဲာ်ဒီးပစံးလာပကူးသွ့ါသွ့ါ လီၤ. ပထါတၢ်ဖံးလာသွ့ါသွ့ါတက့ၢ်.

၅. **ကသွ့ါ** ဒီးကသွံကသွ့ါနူဥ်ကွ့ၢ်လာကသွ့ါတက့ၢ်.

၆. **ကါၤသွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ်တၢ်အါတကလုာ်အိဥ်ပှၤကညီဒီးပကီးလာက ဝၢ်ကီၤသွ့ါလီၤ. ကဝၢ်ကီၤသွ့ါနူဥ်မၤသးဒ်ပှၤကညီအသိးဒီးမ့ၢ်ပှၤ တကလုာ်နူဥ်အိဥ်ပှၤကညီဒီးပစံးလာကဝၤကီၢ်သွ့ါလီၤ.

၇. **ယီသွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ်ယီ အဝဥ်လုဥ်လာအကဗိာ်နူဥ်ပကီးလာယီသွ့ါ လီၤ: ပမ့ၢ်မၤယီဒီးပမၤဒီးပစိဥ်ယိၢ်အလိၢ်လာပမၤဒီးသုဥ်လုဥ်ဝဥ် လုဥ်နူဥ်ပကီးလာယီသွ့ါလီၤ.

၈. **စဲသွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ်ဝဥ်လုဥ်လာ လာပမၤစူ အစိဥ် လာပပျၢ ထိဥ်သုဥ် ကပၤလာပထိဥ်သုဥ်လာအလီၤနူဥ်ပစံးလာစဲသွ့ါလီၤ. ပှၤကညီပျိၢ ထိဥ်စဲသွ့ါလာသုဥ်ကပၤဒီးထိဥ်သုဥ်လာစဲသွ့ါလီၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီး အဆိလာစဲဘုဥ်စဲသွ့ါလီၤ. ဒီးပစံးလာပျိၢသွ့ါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **တကျိၤသွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ်ပှၤလာအမဲလါဝဲနူဥ်ပစံးလာအမဲတကျိၤသွ့ါ လီၤ. ပှၤတဂၤနံၤထိဥ်အမဲတကျိၤသွ့ါလီၤ. ဘိဥ်သအိဥ်အှထိဥ်အ မဲတကျိၤသွ့ါစံးဝဲဒဥ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာတကျိၤသွံ့ၢ်တကျိၤသွ့ါ လီၤ.

၁၀. **တၢ်သွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ် တၢ်သွ့ အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီ မၤသိဥ်မၤပူၤ အကလုၢ်လာအဒုးနဲဥ်ပျုၤအကျဲနူဥ်စံးဝဲဒီးအဆိလာတၢ်သွ့တၢ်သွ့ါ လီၤ.

၁၁. **ပျိၢ်သွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ် ပထု ချိဥ် အနၢဥ် လာ အသရှၤ နူဥ်ပဝံဥ်ထၢဥ်ဆှါ သာဘုဥ်ဒီးပစံးလာပျိၢ်သွ့ါလီၤ. ချိဥ်အသရှၤနူဥ်မ့ၢ်ပပျိၢ်သွ့ါဒီးပဝံာ် အနၢဥ်သုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာပျိၢ်ဘုဥ်ပျိၢ်သွ့ါလီၤ.

၁၂. **ပျိၤသွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ်ဒ်စဲသွ့ါအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဝဥ်လုဥ်လာပမၤစူဒီးပ ပျၢထိဥ်ပျိၤထိဥ်လာသုဥ်ကပၤနူဥ်ဒီးပထိဥ်သုဥ်လာအလီၤနူဥ်ပ ကီးလာပျိၤသွ့ါလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလာပျိၤသွ့ါပျိၤသွဲလီၤ. ပှၤက ညီထိဥ်သုဥ်လာပျိၤသွ့ါလီၤ.

၁၃. **ဘိသွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ်ဒ်အှလံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဟ်ကလိၢ်အ သးဒီးနံၤဝဲနူဥ်ပစံးဒီးအဆိလာအှလံးဘိသွ့ါလီၤ. ပှၤတဂၤကလိၢ် ကလုၤအှလံးဘိသွ့ါနးကာ.

၁၄. **သကံၤသွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ်သကံၤမိဥ်တီနူဥ်ပကီးလာသကံၤသွ့ါလီၤ. သကံၤသွ့ါနူဥ်ပယီလီၤသကံၤမိဥ်အယီလာအဗိမိဥ်လီၤ.

၁၅. **အသွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ်တၢ်လာအဒိဥ်တဖဥ်ပစံးလာအသွ့ါလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလာအကျၢ်အသွ့ါလီၤ. ဘုအကျၢ်အသွ့ါနူဥ်မ့ၢ်ဘုအိဥ်ဒီး

အဘိဒိဥ်တနီၤဒီးဂိၤဆိဝဲနူဥ်လီၤ.

၁၆. **အှသွ့ါ** နူဥ်မ့ၢ်အှလံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤလိာ်ကွဲ ဒီးနံၤဝဲနူဥ်ပစံးလာအှလံးအှသွ့ါလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤလိာ်ကွဲအှ လံးအှသွ့ါလီၤ. ဒီးပစံးလာအှသွံ့ၢ်အှသွ့ါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတကတိၤ တၢ်ဒီးနံၤဝဲအှသွံ့ၢ်အှသွ့ါ.အှလံးအှသွ့ါလီၤ.

၁. **သွ့ၢ်သွ့ၢ်** နူဥ်မ့ၢ်တၢ်ဗိတၢ်လံၤလာအဒိဥ်တဖဥ်နူဥ်သါသဖှိသိဥ် ဝဲဒီးပစံးလာသါသဖှိသိဥ်သွ့ၢ်သွ့ၢ်လီၤ. ပနၢ်သါသဖှိသိၢ်သွ့ၢ်သွ့ၢ်စံး ဝဲဒဥ်. ကဆိသါသဖှိသိဥ်သွ့ၢ်သွ့ၢ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ သိဥ်သွံ့ၢ်သွံ့ၢ်သွ့ၢ်သွ့ၢ်လီၤ.

၁. **သွး** နူဥ်မ့ၢ်ပကိာ်ယှၢ် ကတၢၤ ပူၤ ဆါဝဲနူဥ် ပစံးလာပကိာ် သွး လီၤ. စဘဥ်တမှာ်စကိာ်သွးဒီးစကူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာသွး သွဲးလီၤ.

၂. **သွးကလာ်** နူဥ်မ့ၢ် ပကူး တၢ်တဘိဒီးပစံးလာပကူး တၢ်သွး က လာ်လီၤ. ကူးတၢ်ညဥ်လာယဲာ်သွးကလာ်စံးဝဲဒဥ်လီၤ. ဒီးပစံးလာ သသွးကလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ကူးကွဲာ်ပနၢ်ဒံဥ်သသွးကလာ်စံးဝဲဒဥ်.

၃. **သွးကလာ်** နူဥ်မ့ၢ် ပအှ သုဥ် တၢ်တဘိဒီးပစံးလာ ပအှ သွးက လာ်လီၤ. အှသုဥ်ကွဲာ်ဖဥ်ဆါလာလီမိပူၤနူဥ်သွးကလာ်တက့ၢ်.

၄. **သွး** နူဥ်မ့ၢ်တၢ်ဟါမၢ်ဝဲ နူဥ်ပစံးလာဟါမၢ်သွးလီၤ. စဟ်ချံဒီး လီၤထွဲဟါမၢ်သွးလီၤ. စဟ်ယဲာ်တဘုဥ်ဟါမၢ်သွးလီၤ.

၅. **သွးသွး** နူဥ်မ့ၢ်ကလံၤဟဲကသုဥ် ဝဲနူဥ်ပစံးလာကသုဥ် သွးသွး လီၤ. ပဝံၢ်ကသုဥ်ဘုအသိဥ်နူဥ်ပစံးလာပဝံၢ်ကသုဥ်သွးသွးလီၤ. ပဝံၢ်တၢ်ကသုဥ်သွးသွးနူဥ်မ့ၢ်ပဝံၢ်တၢ်ကသုဥ်ဆူဥ်ဝဲနူဥ်လီၤ.

၆. **သွးသွး** နူဥ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်တလာကွဲာ်ဒီးပတၢ်ကူတၢ်သိးကသုဥ် ဘဥ်တၢ်နူဥ်ပစံးလာပလဲၤပူၤသွးသွးလီၤ. ပှၤတဖဥ်စလဲၤဒီးပူၤသွး သွးလီၤ.

၇. **ကိၢ်သွး** နူဥ်မ့ၢ်မှဥ်ဘဥ်လဲးပှၤကိၢ်ဒီးပစံးလာကိၢ်သွးလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလာကိၢ်သွးကိၢ်ဘိလီၤ. မှဥ်တလိဥ်ကိၢ်သွးယၤဆါကာ. မှဥ်ကိၢ်သွးတၢ်ဆါကာစံးဝဲဒဥ်.

၈. **ကိာ်သွး** နူဥ်မ့ၢ်ပကိာ်ယှၢ်ဆါဒီး ဘံးတစဲးစဲး ဒီးပစံးလာပကိာ် သွးလီၤ. ပကိာ်သွးနူဥ်ပကူးနးကာလီၤ. ဒီးပစံးလာကိာ်ယှၢ်သွးစ့ၢ် ကီးလီၤ.

၉. **သသွးကလာ်** နူဥ်မ့ၢ်တၢ်လီၤဘၢဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ဘံဥ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပ စံးလာဘၢသသွးကလာ်လီၤ. ဘံဥ်သသွးကလာ်. တပီစုးလၢၢ် ဘံဥ်သသွးကလာ်စံးဝဲဒဥ်လီၤ. ဟီဥ်မိဥ်ဝံလီၤတံာ်လာတၢ်ပူၤ သသွးကလာ်လီၤ.

၁၀. **သွီးသွး** နူဥ်မ့ၢ် ဖုကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ. သုဥ်ကဘိဥ်ကျါအကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပ စံးလာမၤသး သွီးသွး သွီးသွးလီၤ.သုဥ်ကဘိဥ် အကျါတပူၤမၤသး သွီးသွးသွီးသွးစံးဝဲဒဥ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာသွီးသွံ့ၢ်သွီးသွးလီၤ.

၁. **သွဥ်** နူဥ်မ့ၢ်သွဲဥ်လးလာတလၢၤဖိာ်တၢ်ဒီးမၤကဲၤမှဥ်အှနူဥ်ပစံး လာသွဥ်လီၤ. တလၢၤမၤသွဥ်နူဥ်မ့ၢ်ဖိာ်ယဲာ်ဖိာ်ကွ့ါဒီးမၤကဲၤထိဥ် မှဥ်အှနူဥ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာသွဥ်စိၤဇိစိၤလီၤ.

၂. **သွဥ်မိဥ်** နူဥ်မ့ၢ်ပှၤကညီ ဆူး ကိၢ်ယိာ် ပှၤသံအလိၢ် လာသွဲဥ်လး အိဥ်ပူထိဥ်အသးနူဥ်ပစံးလာသွဥ်မိဥ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလာ သွဥ် မိဥ် လိထံးလီၤ. ပှၤလဲၤကု့ၢ်လီၤပှၤသံအသွဥ်မိဥ်နူဥ်သွဲဥ်လး

အိၣ်ပှၤထီၣ်အသးနးကၢ.

၃. **သွ့ၣ်တထၢ်** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်မုၣ်လၢမ့ၣ်ကဖးတဂ့ၤဘၣ်နၣ်ပစံးလၢ သွ့ၣ်တကၢ်လီၤ. သ့ၣ်မုၣ်သွ့ၣ်တကၢ်နၣ်မ့ၣ်ဒုတကဲၤဘၣ်.

၄. **သွ့ၣ်တထၢ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ညၣ်လၢတသိဘၣ်ဒီးပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ် နၣ်ပစံးလၢသွ့ၣ်တကၢ်လီၤ. တၢ်ညၣ်တသိတဘဲးဘၣ်မၤသးသွ့ၣ် တကၢ်ပအိၣ်တဘဲဘၣ်.

၅. **ကု့ၢ်သွ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤသွ့ၣ်ဒီးတဲးထိၣ်မုၣ်လၢသ့ၣ်မုၣ်လၢသ့ၣ် လဲအါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢကု့ၢ်သွ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်ကု့ၢ်သွ့ၣ်နှၢ်အါ သမိး. ပှၤတဖၣ်ကု့ၢ်သွ့ၣ်ဒီးဆါဝဲလၢတမ်ာ်လီၤ.

၆. **ကိၢ်သွ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ်မ့ၤလၢကိၢ်ဘီလၢသပၢၤကပၤနးကဲၣ်ဆိးဒီးပ စံးလၢမ့ၤကိၢ်ကိၢ်သွ့ၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၤကိၢ်ယိာ်ကဲထိၣ်လၢသွဲၣ်လးနၣ်ပ ကီးလၢမ့ၤကိၢ်သွ့ၣ်လီၤ.

၇. **ကိၢ်သွ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပဒဲပှၤဂၤလၢာ်ဒၣ်ပတပှၢ်ၣ်ဒီးဆါဝဲနၣ်ပစံးလၢ ဒဲကိၢ်သွ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒဲကိၢ်သွ့ၣ်အဝဲတဂၤအချ့လၢအစုဘၣ်မ နၤလ့မီၤ. ပဒဲကိၢ်သွ့ၣ်တၢ်နၣ်ပဒဲလၢပစုညါသးလၢာ်ဒၣ်ပတပှၢ်ၣ် လီၤ.

၈. **ကိၢ်သွ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဟုလၢပှၤကညီဖိသံးနၣ်ပကီးလၢဟုကိၢ်သွ့ၣ် လီၤ. ပှၤကညီဆုဟုကိၢ်သွ့ၣ်ဒီးဖိဝဲလၢသံးလီၤ. ဟုကိၢ်သွ့ၣ်နၣ်တ ဆဲး ဖိုးဘၣ်ဝဲဘၣ်. ဆုဂ့ာ်ကျူဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟုကိၢ် ဘုၣ်ဟုကိၢ်သွ့ၣ်လီၤ.

၉. **တကျိုၤသွ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်မ့ၤတလၢၤဘုဟုလီၤဖ့ၣ်လီၤဝ့ၢ်တ ပ်ာ်လိာ်ဘၣ်အသးနၣ်ပစံးလၢမၤသးကတကျိုၤသွ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤ ဖိအိၣ်ဘုတလၢၤပအိၣ်မၤသးတကျိုၤသွ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢတကျိုၤသွ့ၣ်တကျိုၤသွ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသကျိုၤသွ့ၣ်စ့ၢ်ကီး လီၤ.

၁၀.**သထံၤသွ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ်သက့ၤတကလုာ်ပြံဝဲဒီးပကီးလၢသကံၤ သွ့ၣ်လီၤ. သကံၤသွ့ၣ်နၣ်မ့ၢ်သကံၤတကလုာ်လီၤ. ဒီးအဓိၢ်ပှၢ်ပြံ နှၢ်သကံၤတဂၤတကွၢ်လီၤ.

၁၁. **ဘံးသွ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ် ပှၤကလုၢ်ဘံးဝဲနၣ်ပစံးလၢကလုၢ် ဘံးသွ့ၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်အကလုၢ်ဘံးသွ့ၣ်နးကၢ. ကမ့ၢ်ကၢ်အ ကိာ်ဘံးသၢ. ပှၤလၢအကလုၢ်ဘံးသွ့ၣ်နၣ်မ့ၢ်အကိာ်ဘံးလီၤ. ဒီး ကတိၤတၢ်သိၣ်ဘံးသံးဝဲဒီးပစံးလၢအကလုၢ်ဘံးသွ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢအကလုၢ်သွ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၂.**ဟိၣ်ခိၣ်သွ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဟိၣ်ခိၣ် လၢတတံၤ တဃါ ဘၣ်ဝဲဒီးမၤသး ကသိၣ်ကသွီနၣ်ပစံးလၢဟိၣ်ခိၣ်သွ့ၣ်လီၤ. ဟိၣ်ခိၣ်သွ့ၣ်နၣ်မၤသး ကသိၣ်ကသွီလီၤဖ့ၣ်လီၤဝ့ၢ်နးကၢ.

၁၃.**အကလုၢ်သွ့ၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအကလုၢ်ဘံးဝဲနၣ်ပစံးလၢအ ကလုၢ်သွ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအကလုၢ်သွ့ၣ်ဒီးကတိၤတၢ်အကလုၢ်ဘံး သံးဝဲလီၤ.

၁–၁. **သွံ့** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ဒ်ပှၢ်အထံးအသိးဒီးအသၣ် စဲၤကဖှၣ်လှၣ်ဒီးအသၣ်ပြံကဒံနၣ်ပကီးလၢသွံ့လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအ ဆိလၢစိၤသွံ့စိၤလီၤ. သွံ့နၣ်ပှၤဆုဟၢအိၣ်ဒ်ပအံအသိးနၣ်ပအိၣ် ဝံၣ်ဝဲလီၤ.

၂. **ကသွံ့** ဒီးတၢ်ကသွံ့. ဒီးကသွံ့ထိၣ်. ဒီးကတိၤကသွံ့. ဒီးက သွံ့ကသွံ့. ဒီးဟါမ်ၢ်ကသွံ့. ဒီးကသွံ့ဒံ. ဒီးကသွံ့သွံ့ကဖးဖး. တၢ်ခဲ လၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကသွံ့တကွၢ်.

၃. **ကလံၤသွံ့** နၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤအသးသိၣ်သဖှသဖှဲဒ်သိၣ်ဝှာ်သိၣ်ဂဲၤ အသိးဒီးမဲထိၣ်လၢသ့ၣ်နခံသ့ၣ်နလီၤနၣ်ပကီးလၢကလံၤအသွံ့ လီၤ. ကလံၤအသွံ့နၣ်မၤသးသဖှသဖှဲလီၤ.

၄. **ထံသွံ့** နၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလုာ်မၤသးသဖှသဖှဲဒီးအိၣ်လၢထံကျါ နၣ်ပကီးလၢထံသွံ့လီၤ. ဒီးပှၤကညီလၢမၤတၢ်ဒီးဒီးကျိုးအိၣ်ဝဲ လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢထံသွံ့ထံသွံ့လီၤ.

၅. **ထီးသွံ့** နၣ်မ့ၢ်ထီးမၤအဒၢလၢသနူဒီးပစံးလၢထီးသွံ့လီၤ. ထီးမၤအသွံ့လၢသနူလီၤ.

၆. **ထိၣ်သွံ့** နၣ်မ့ၢ်ထိၣ်မၤအဒၢလၢအဒံၣ်အဖိဝဲလၢအပှၤနၣ်ပစံး လၢထိၣ်သွံ့လီၤ. ဒီးပစံးလၢထိၣ်သွံ့ထိၣ်စိၤပစံးဒီးအဆိဒ်နၣ်လီၤ. ထိၣ်တနီၤနီၤအိၣ်ဒီးအသွံ့လီၤ.

၇. **ဖၢၣ်သွံ့** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒိၣ်တှာ်ဒီးအမဲာ်ပြုဝဲနၣ်ပစံးလၢဖၢၣ် သွံ့လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဖၢၣ်သွံ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဖၢၣ်သွံ့ အါကၢ, ဒီးပစံးလၢဖိၣ်သွံ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **ဖိၣ်သွံ့** နၣ်ဒ်ဖၢၣ်သွံ့အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဒိၣ်တှာ်ဒီးအ မဲာ်ပြုနၣ်ပစံးလၢဖိၣ်သွံ့လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤစံးလၢဖၢၣ်သွံ့, ဒီးတနီၤ နီၤစံးလၢဖိၣ်သွံ့, ဒီးတနီၤနီၤစံးလၢဖိၣ်သွံ့လီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်တှာ် ဒီးအမဲာ်ဖိၣ်သွံ့မးပြုကဆိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖိၣ်သွံ့ဖိၣ်သွံ့ လီၤ.

၁၀.**ဘုဖျိၢ်သွံ့** နၣ်မ့ၢ်ဘုဆိဂီၤလၢတၢ်စူၤခါဒီးပလိယ့နၣ်ပအဲၣ်ဒီး အယ့ရှုဒီးပဟၢဝံၤပလိထိၣ်နၣ်ပစံးလၢဘုဖျိၢ်သွံ့လီၤ. ဘုဖျိၢ်သွံ့ နၣ်မ့ၢ်ပဟၢဘုဒီးပလိလၢမုၣ်ဖိခိၣ်နၣ်လီၤ.

၁၁.**သွံ့စိၤ** နၣ်မ့ၢ်ပကီးယိၤဒီးအဆိ, ပှ်ၢ်ဒီးအဆိဒီးပကီးလၢယိၤ စိၤသွံ့စိၤ, ပှ်ၢ်စိၤသွံ့စိၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤတကလုာ်ခံကလုာ်လီၤ.

၁၂.**ဝ့သွံ့** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝ့ဖိတဖၣ်နၣ်ပစံးလၢဝ့သွံ့လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤဝ့ သွံ့အါဖျၢၣ်လီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဝ့သွံ့ဝ့သွံ့လီၤ.

၁၃.**သၣ်သွံ့** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အိၣ်ဒီးအဆှၣ်ဒီးပကီးလၢ သၣ်သွံ့လီၤ.ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်ကီးဝဲလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤခဲကနံၣ်အံၤ ကီးဝဲလၢပြါးလီၤ. အသၣ်ဆံၣ်ဝဲလီၤ. သၣ်သွံ့နၣ်အဖံးနၢမဲစံးဝဲ ဒၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးသၣ်သွံ့သိတကလုာ်ဒီးသၣ်သွံ့ဆၢတကလုာ်လီၤ. အိၣ်သၢကလုာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပြါးပနီဉ်ဟ့ာ်ဝံာ်နၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤ ကီးလၢသၣ်သွံ့လီၤ.

၁၄.**အသွံ့** နၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ဆံးစိၤအ တၢ်ကူတၢ်သိးတၢ်ကံးဘုၣ်ကံး ညၣ်နၣ်ပစံးလၢအသွံ့လီၤ. စိာ်ဘံဖိသၣ်လၢအသွံ့ပှၤ. ဖိသၣ်အသွံ့ နၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်လုးဝဲလၢတၢ်ကံးဘုၣ်ကံးညၣ်နၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢအသွံ့အစိၤလီၤ.

၁. **သွံ့ၢ်သွံ့ၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ဂိၢ်မှၢ်သဝံးအသးကၢၤအသးလၢကရၢပှၤ နၣ်ပစံးလၢအိၣ်သွံ့ၢ်သွံ့ၢ်လီၤ. ပနၢ်တဖုဟဲမးသွံ့ၢ်သွံ့ၢ်လီၤ.

၁. **သွံး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢလီၤကတြူၢ်လီၤကတြဲာ်နၣ် ပစံးလၢသွံး လီၤ. ပှၤလၢအပှၢ်တဖၣ်နၣ်အဖံးသွံးနးကၢ. ပစံးဒီးအဆိလၢသွံး တဖံးလီၤ. ပှၤတဂၤအဖံးသွံးလဲအသးပှၢ်ဝဲတ့ၢ်ကၢ်သၢ. ပှၤပှၢ်တ ဂၤအဖံးသွံးတဖံးစံးဝဲဒၣ်.

၂. **သွံး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးသးဘိၣ်အသးလီၤကတြူၢ်နၣ်ပစံး လၢသွံးလီၤ. ဆးတၢ်ကူတၢ်သိးနၣ်ထုဆၢတလှၢ်နထုးမ့ၢ်တဆၢ ဘၣ်ဒီးသွံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွံးထိၣ်သွံးထဲလီၤ. နဆး တၢ်ကူတၢ်သိးနၣ်သွံးနးကၢတဆၢဘၣ်.

၃. **သွံး** နၣ်မ့ၢ်ပမၤသးဘိၣ်ထၢၣ်ခိၣ်နၣ်ပစံးလၢပသွံးထၢၣ်ခိၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်ဝံၤဒီးသွံးထၢၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံး လၢထုးသွံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **သွံး** နၣ်မ့ၢ်ပမၤသွဒီးပဆးတၢ်တၢၤသွအခံနၣ်ပစံးလၢသွံးသွ မဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆးသွဒီးထုးသွံးသွမဲာ်ဒီးဝံၤဝဲလီၤ. ပသွံးသွမဲာ် နၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်တၢၤသွမဲာ်ခံလီၤ. သွံးသွအမဲာ်တၢ်သဘှၣ်တကၠၢ်.

၅. **သွံးထးခိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသးပှ့ၢ်ဝဲဒီးအဓဲတိာ်ဒီးအထးခိၣ်သံးဝဲ နၣ်ပစံးလၢသွံးထးခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသွံးထါခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီး မ့ၢ်ပကီးလိာ်ကွဲပသးပှ့ၢ်လီၤ.

၆. **သွံးသွံး** နၣ်မ့ၢ်ထီရီၤတၢ်နၢတၢ်နၣ်ပစံးလၢနၢတၢ်သွံးသွံးလီၤ. ထွံၣ်တနၢတၢ်သွံးသွံးစံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤကအိၣ်ကိၣ်တလိၣ်ဒီးနၢ ကွၢ်ဝဲသွံးသွံးလီၤ.

၇. **ကသွံး** ဒီးကသွံးကသွးနၣ်ကွၢ်လၢကသွံးတကၠၢ်.

၈. **ကျၢ်သွံး** နၣ်မ့ၢ်ပမၤဘၢတၢ်လၢတၢ်တမံၤမံၤဒီးဘံၣ်ဝဲနၣ်ပစံး လၢကျၢ်သွံးလီၤ. ပှၤညၣ်ဂံၢ်နၣ်ဟံးထိၣ်ယၣ်ဒီး ကျၢ်သွံးကလာ် တကၠၢ်. ဘုခိၣ်အိၣ်အိးထိၣ်အသးနၣ်ဟံးထိၣ်ကီၢ်လဲၢ်ဒီးကျၢ်သွံး ကလာ်တကၠၢ်.

၉. **ထုးသွံး** နၣ်မ့ၢ်ပထုးသံးဘိၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးဒီးပစံးလၢပထုး သွံးလီၤ. ပှၤဆးအိကံတနီၤထုးသွံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထုး သွံးထုးသွးလီၤ. ဒီးပမၤသံးဘိၣ်ထၢၣ်အခိၣ်နၣ်ပစံးလၢထုးသွံး ထၢၣ်ခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. **သွံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထီရီၤတၢ်သါသ့တမံၤလၢ်လၢ်နၣ် အဖံးခိၣ်ညၣ်ကျါဟၢဖၢခိၣ်ဟၢဖၢပူၤအထံဂီၤဂီၤဝဲဒီးပစံးလၢသွံၣ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွံၣ်စီၤစီၤစီၤသွံၣ်စီၤထံစီၤလီၤ. ထီရီၤ တၢ်တကလှာ်လၢ်လၢ်နၣ်အသွံၣ်အိၣ်ဝဲကီးမံၤဒံးလီၤ.

၂. **သွံၣ်ကဒါ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်ကျဲ, အိၣ်မ့ၤ တဘၣ်လီၢ်ဘၣ်ကျဲဒီးဘၣ်တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤဒီးခိၣ်ဆါမဲာ်ခံးသူ, အိၣ် မ့ၤတနာ်ဘၣ်ဒီးယဲၤဝဲနၣ်ပစံးလၢသွံၣ်ကဒါလီၤ. ပှၤကညီသွံၣ်က ဒါနၣ်ကီးအမဲာ်ခံးသူကီးခိၣ်ဆါ, ကီးဟၢဖၢပှ်ၢ်ဒီးပစံးလၢသွံၣ်က ဒါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွံၣ်ကဒါထံကဒါလီၤ.

၃. **သွံၣ်ကီၢ်လိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်ဒုးနၣ်ပစံးလၢသွံၣ်ကီၢ်လိၣ်လီၤ. သွံၣ်ကီၢ်လိၣ်နၣ်တပြါဘၣ်.

၄. **သွံၣ်ဃၢ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆံးစၢ်ဒီးအသွံၣ်လီၤအါအါကလာ် နၣ်ပကီးလၢသွံၣ်ဃၢလီၤ. တိာ်မုၣ်ဆံးစၢ်အသွံၣ်ဃၢဆါနၣ်သၣ် ကိၢ်တၢ်ကဲးညာ်ဒီးစံၢ်ဝဲမၤကိၢ်လၢ်ဒီးဟ်ဝဲလၢဟၢဖၢဖိခိၣ်လီၤ. ဒီး ပကီးဒီးအဆိလၢသွံၣ်ဃၢသွံၣ်ဃဲၤလီၤ.

၅. **သွံၣ်ဃူ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတိာ်မုၣ်ဘၣ်ဆါလၢတဆူၣ်ဘၣ်အသးဒီး ပစံးလၢသွံၣ်ဃူလီၤ. တိာ်မုၣ်နၣ်ဆါတနီၤနီၤအသွံၣ်ဃူဒီးတဆူၣ် ဘၣ်အသးဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွံၣ်ဃူစီၤဃူလီၤ.

၆. **သွံၣ်ဆုံ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်သွံၣ်လၢတမ့ၢ်ဘၣ်အသွံၣ်ဒုးနၣ်ပစံးလၢ သွံၣ်ဆုံလီၤ. တၢ်သွံၣ်ဆုံနၣ်ယွၤဒ်ထံအသိးလီၤ.

၇. **သွံၣ်ထံဟးဂီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဆံးစၢ်ဒီးအိၣ်ဆူးအိၣ်ဆါဝဲဒီးလူ ဝဲဒီးယဲၤဝဲနၣ်ပစံးလၢသွံၣ်ထံဟးဂီၤလီၤ. ပှၤသွံၣ်ထံဟးဂီၤနၣ် ယဲၤဝဲဒီးလူဝဲကီးဟၢဖၢပှ်ၢ်ဒီးပစံးလၢသွံၣ်ထံဟးဂီၤလီၤ.

၈. **သွံၣ်ထူၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပထူၣ်ဖျိးလၢပဇုဆၢခိၣ်ဆၢနၣ်ပစံးလၢသွံၣ် ထူၣ်လီၤ. ပှၤကညီဆါတုၤအသွံၣ်ထူၣ်နၣ်တဖျိးလၢၢဘၣ်ဒီးသံဝဲ လီၤ.

၉. **သွံၣ်ထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအမဲာ်ခံးသူနၣ်ပစံးလၢသွံၣ်ထိၣ် လီၤ. ပှၤကညီဆံးစၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,လဲၤတၢ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါမ့ၢ်ဂ့ၤတုၤအမဲာ် ခံးသူအမဲာ်သၣ်ခံးဒီးပစံးလၢသွံၣ်ထိၣ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤဆံးစၢ်အ သွံၣ်ထိၣ်ဒီးသံဝဲလီၤ.

၁၀. **သွံၣ်ဒုး** နၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်ကူၣ်လိၣ်နၣ်ပစံးလၢသွံၣ်ဒုးလီၤ. ပကီး ဒီးအဆိလၢသွံၣ်ဒုးသွံၣ်လိၣ်လီၤ.

၁၁. **သွံၣ်လိၣ်** နၣ်မ့ၢ်သွံၣ်ဒုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသွံၣ်ကီၢ်လိၣ်နၣ်ပ ကီးဒီးအဆိလၢသွံၣ်လိၣ်လီၤ. ပသွံၣ်ဒုးသွံၣ်လိၣ်နၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်ကူၢ် လိၣ်လီၤ.

၁၂. **သွံၣ်လီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအံၣ်ထိၣ်လၢသွံၣ်နၣ်ပစံးလၢသွံၣ် လီၤလီၤ. ပှၤသွံၣ်လီၤနၣ်မ့ၢ်အံၣ်ဆါဒီးအသွံၣ်လီၤဝဲလီၤ. ပှၤလၢ သွံၣ်လီၤနၣ်အယိၢ်ဒုတကံဒီးအသွံၣ်လီၤဝဲလီၤ.

၁၃. **သွံၣ်လီၤစီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်လီၤတဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်ဒီးပစံးလၢပ သွံၣ်လီၤစီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်ဘၣ်တိၢ်ဒီးအသွံၣ်လီၤစီၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွံၣ်လီၤစီၤညၣ်လီၤတဲာ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤ်ရှူးဒီး သံအသးဒီးအသွံၣ်လီၤစီၤကတၢၢ်ကျဲလီၤ.

၁၄. **သွံၣ်သကၢ** နၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်ထံနၣ်ကဲထိၣ်လၢအကိၢ်လိၣ်ဒီးပစံး လၢသွံၣ်သကၢလီၤ. ပသွံၣ်သကၢနၣ်မ့ၢ်ပသွံၣ်ထံကဲလၢအကိၢ် လိၣ်လီၤ.

၁၅. **သွံၣ်စီၤထံစီၤသွံၣ်စီၤစီၤစီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပကီးပသွံၣ်ဒီးအဆိဒီးပ ကီးလၢသွံၣ်စီၤထံစီၤသွံၣ်စီၤစီၤစီၤလီၤ.

၁၆. **ခိၣ်သွံၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ခိၣ်ကဘျၣ်ထိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢခိၣ်သွံၣ်လီၤ. ဆိဖါနၣ်အိၣ်ဒီးအခိၣ်သွံၣ်လီၤ. တၢ်ခိၣ်သွံၣ်နၣ်တနီၤနီၤမ့ၢ်လၢ အခိၣ်ဒီဆုၣ်ဒီးတနီၤနီၤမ့ၢ်ဝဲလၢအခိၣ်ညၣ်ကဘျၣ်ထိၣ်လီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢခိၣ်သွံၣ်ခၣ်ပှာ်လီၤ.

၁၇. **ဆါသွံၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသွံၣ်ဃၢဟးဂီၤဒီးတၢ်ဆါအီၤနၣ်ပစံး လၢဆါသွံၣ်လီၤ. ပှၤဆါသွံၣ်နၣ်စံးဝဲလၢအဟၢဖၢပှ်ၢ်စံးဝဲလၢသါ မဲာ်ခံးသူ, စံးဝဲလၢသါခိၣ်ဃၢဒီးပစံးလၢဆါသွံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢ တၢ်ဆါသွံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈. **တသွံၣ်ဃီတညၣ်ဃီ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဒီမိၤဝၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤဒီပုၢ်ဝဲၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပ စံးလၢတသွံၣ်ဃီတညၣ်ဃီလီၤ. ပှၤဒီမိၤဝၤနၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်ခံဂၤဘၣ် မ့ၢ်တသွံၣ်ဃီတညၣ်ဃီလီၤ.

၁၉. **တၢ်သွံၣ်ဟးဂီၤ** နၣ်မ့ၢ်ဒ်ဆါသွံၣ်အသိးနၣ်လီၤ. တၢ်သွံၣ်ဟး ဂီၤနၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါလၢအခိၣ်ဆါမဲာ်ခံးသူဟၢဖၢပှ်ၢ်သးကလဲၤတၢ်ခိၣ် ဘိုးအသးဒီးပစံးလၢတၢ်သွံၣ်ဟးဂီၤလီၤ. တၢ်သွံၣ်ဟးဂီၤနၣ်ဘၣ် အီကသံၣ်ဒီးဘျါဝဲလီၤ.

၂၀. **အသွံၣ်အထံအသွံၣ်အညၣ်** နၣ်ထီရီၤတၢ်သွံၣ်နၣ်ပစံးလၢအ

သွံၣ်အထံအသွံၣ်အညၣ်ဖဲလၢၤလီၤ.

၁. သွၢၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပသဘျုးတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢသွၢၣ်လီၤ. ဘိၣ်သဆိၣ်တနုၤဟဲသွၢၣ်ယၢၤဒီးစ့ၤလၢသံးနၢ်ဒီးသံသလူၤလီၤ. ပှၤခံကသွၢၣ်လိာ်အသးဒီးထိလိာ်အသးလီၤ.

၂. ကသွၢၣ် ဒီးကသွၢၣ်ကသွံန့ၣ်ကွၢ်လၢကသွၢၣ်တက့ၢ်.

၃. လီၤသွၢၣ်လီၤသွံ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကလုၢ်ဒိၣ်ဖဲန့ၣ်ပစံးလၢအကလုၢ်လီၤသွၢၣ်လီၤသွံလီၤ. ပှၤလၢအဒိၣ်န့ၣ် ကတိၤတၢ်အကလုၢ်လီၤသွၢၣ်လီၤသွံစံးဖဲဒၣ်ဒီးကဆိန့ၣ်ကိးအကလုၢ်လီၤသွၢၣ်လီၤသွံလီၤ.

၄. လီၤသွၢၣ် န့ၣ်မ့ၢ်လီၤသွံအဆိလီၤ. န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤလၢဟိၣ်ခိၣ်လီၤတံၤဘၢတတံၤတဃါဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးလီၤသွၢၣ်လီၤသွံလီၤ.

၁. သူ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပမၤညၣ်တကလှာ်ပဆးအမဲာ်ဖျိပြၢကနံၣ်ဒီးပစံးလၢသူလီၤ. သူန့ၣ်ပဆးလၢလုၣ်ဒီးအခိၣ်သဆိးဒီးအခံစူဖဲဒီးပကဖဲၤအိၣ်ညၣ်လီၤ. ပဒီးလီၤသူလၢညၣ်အကျိၤဒီးညၣ်မ့ၢ်လဲၤနာ်ဆူသူအပူၤန့ၣ်ပဝံၣ်ထၢၣ်ဒီးန့ၢ်ညၣ်လီၤ. ပကိးဒီးအဆိလၢသူမီၤကယၢ်မီၤလီၤ.

၂. သူကိ န့ၣ်မ့ၢ်လါအမံၤလၢတၢ်ယီၤလါန့ၣ်ပကိးလၢသူကိလီၤ. တၢ်ကိၢ်ဖးဒိၣ်လါန့ၣ်မ့ၢ်လါသူကိလီၤ.

၃. သူခိၣ်ဒူ န့ၣ်မ့ၢ်ပကွံၤဝၣ်လုၣ်ဒီးပမၤလၢသူခိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသူခိၣ်ဒူလီၤ. ပှၤကညီမၤသူခိၣ်ဒူလၢဝၣ်လုၣ်န့ၣ်ကွံၤဝၣ်လုၣ်ဒီးမၤထိၣ်ဖဲလၢသူခိၣ်ဒူလီၤ.

၄. သူခိၣ်ဟ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီန့ၣ်ဖူဆိုၣ်တဘိဒီးဆးထိၣ်ဖဲလၢသူခိၣ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢသူခိၣ်ဟ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပျုံတဘိလၢပမၤလၢသူခိၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢသူခိၣ်ဟ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသူခိၣ်တၢါသူခိၣ်ဟ်လီၤ.

၅. သူတၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤထါလၢတရံးသံၣ်ဆိလိၢ်ဒီးစံးဖဲလၢသါနုးနဲၣ်ပျုၤကျဲန့ၣ်ပစံးလၢသူတၢ်လီၤ. ပှၤကညီဟူထိၣ်ကူၤလိာ်အသးန့ၣ်သူတၢ်ဒီးတရံးသံၣ်ဆိလိၢ်လီၤ.

၆. သူဘိ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်တကလှာ်ခဲထိၣ်လၢလူခိၣ်လူလီၤန့ၣ်အလၣ်ဒ်စုၣ်သိးတစဲးစဲးဒီးပကိးလၢသူဘိလီၤ. ဒီးပကိးလၢသူဘိခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသူအံၣ်သူဘိလီၤ.

၇. သူဘိဆံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်သူဘိတကလှာ်ဆံၣ်ဖဲဒီးပကိးလၢသူဘိဆံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢသူဖိာ်ဆံၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. သူဘိဆံၣ်န့ၣ်မ့ၢ်မၤအသးဒ် သူဘိအသိးဒီးဆံၣ်ဖဲန့ၣ်ပကိးလၢသူဘိဆံၣ်လီၤ. သူဘိဆံၣ်န့ၣ်ပှၤကညီမၤလၢတၢ်ဒီးဒီးကျိၤအိၣ်ဖဲလီၤ.

၈. သူသွံအသး န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်ဟးဝ့ၤပီၤလၢထံလာ်အါအါကလဲာ်ဒီးပစံးလၢညၣ်သူသွံအသးလီၤ. ညၣ်သူသွံအသးလၢထံလာ်အါသမိးလီၤ.

၉. သူမီၤကယၢ်မီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးသူဒီးအဆိဒီးပကိးလၢသူမီၤကယၢ်မီၤလီၤ.

၁၀. ကုၤသူ န့ၣ်မ့ၢ်ကုၤတကလှာ်ထူၣ်ဖျိပြၢကနံၣ်သူအသိးဒီးပကိးလၢကုၤသူလီၤ. ကုၤသူန့ၣ်ပှၤကညီအိၣ်ဖဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကုၤသူကုၤသွါလီၤ.

၁၁. ဆးသူ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤသူန့ၣ်ပစံးလၢဆးသူလီၤ. ပှၤတဂၤဆးသူလၢလုၣ်လီၤ. ပှၤကညီဆးသူန့ၣ်တုၢ်ဖဲလၢလုၣ်လီၤ.

၁၂. ဆးသူ န့ၣ်မ့ၢ်အသးန့ၣ်ပှၤပြုထိၣ်သကုၤအလီၤဒီး ပစံးလၢဆးသူအသးလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်သမူးဒီးပြုထိၣ်ဆးသူမးအသးလီၤ.

၁၃. တဒီးသူ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတဒီးအထၢၣ်ဒၢသူအသိးဒီး ပစံးလၢတဒီးသူလီၤ. ဆးန့ၢ်ယၢၤလၢတဒီးသူတဖျၢၣ်စကဒၢတဒီးလၢအပူၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတဒီးသူတဒီးသွါလီၤ.

၁၄. ထါသူတၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသူတၢ်မၤထါဒီး ပစံးလၢထါသူတၢ်လီၤ. ပှၤကညီမၤဘူၣ်ထိၣ်ကူၤလိာ်သးန့ၣ်မၤလၢထါသူတၢ်လီၤ.

၁၅. ဒီးတကးသူ န့ၣ်မ့ၢ်ကုၤတကလှာ်ဟိကရှနံသဝံအသိးဒီး အဘိအိၣ်လၢအိပူၤန့ၣ်ပစံးလၢဒီးတကးသူလီၤ. ဒီးပစံးလၢကုၤဒီးတကးသူစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၆. နၢသူ န့ၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်ညါသုးအလိၢ်လံၤလၢတနၢဃဲလၢၢဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနၢသူလီၤ. ကသံၣ်နၢသူန့ၣ်တဃဲလၢၢဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢသူနၢသွါလီၤ.

၁၇. နၢ်သူ န့ၣ်မ့ၢ်ဖိာ်မုၣ်နၢ်အိပူၤန့ၣ်အထူၣ်ပြံမီၤဆးအသးဟိကရှပြၢကနံမီၤနံသူမဲာ်သိးဒီးပစံးလၢပနၢ်သူလီၤ. ပှၤအိၣ်ဒီးဖိဆံးန့ၣ်နၢ်သူအိပူၤအိၣ်ထဲအထံလီၤ.

၁၈. သပၢၤသူ န့ၣ်မ့ၢ်သပၢၤထံလၢအဒိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသပၢၤသူလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်သူသပၢၤသူလီၤ. သပၢၤသူန့ၣ်မ့ၢ်သပၢၤမိၢ်လၢအဒိၣ်ကတၢၢ်ပဒၢအိထံလၢအပူၤန့ၣ်လီၤ.

၁. သွဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဟ့ၣ်ပဒိၣ်စ့အခိန့ၣ်ပကိးလၢသွဲလီၤ. တုၤနံၣ်ဘၣ်လၢပဒိၣ်ဃုအသွဲဒီးပဘၣ်ယိၣ်သွဲဆူပဒိၣ်လီၤ. ဒီးပှၤဟ့ၣ်သွဲလၢစ့န့ၣ်ပဒိၣ်ဟံးန့ၢ်ဖဲလီၤ.

၂. သွဲ န့ၣ်မ့ၢ်ယီလၢပယီလီၤဟံၣ်န့ၣ်ပကိးလၢသွဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသးပှၢ်လၢပျၢၤကီးဖဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢယီမီၤသွဲမီၤလီၤ. ဒီးပကိးပဖဲလၢယီလီၤ. ဒီးသွဲန့ၣ်ပမၤလၢယီအဆိတသါလီၤ.

၃. သွဲ န့ၣ်မ့ၢ် ပထံးပခိၣ်သူဒီးပခိၣ်သူခိၣ်ထံးဆါဖဲန့ၣ် ပစံးလၢသွဲလီၤ. နဖုၣ်စခိၣ်သွဲကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသွဲသွါလီၤ.

၄. သွဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပဒဲပချၢယံဆါဖဲဒီးပစံးလၢသွဲလီၤ. နဒဲယၢဆါသွဲမးလီၤ.

၅. သွဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဖိာ်စုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထးမ့ၢ်ဂ့ၤဘူးလီၤဖဲထီထီကလဲာ်ဒီးပစံးလၢသွဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢထးသွဲစုလီၤ. ပှၤတဂၤဖိာ်သွဲစုဒီးကျိၤဖဲလၢယိၢ်နုလီၤ. ပှၤတဂၤမၤသိးပျုံလၢသွဲစုလီၤ. ပှၤကဘီဖိမၤကဘီပျုံလၢထးသွဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢသွဲထးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. သွဲကနၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤတကဲအလီၤကိၢ်နးနးကလဲာ်န့ၣ် ပစံးလၢလီၤကိၢ်သွဲကနၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအလီၤကိၢ်သွဲကနၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်အညၣ်ဂိၢ်သၢ.

၇. သွဲနိၣ်ခံ န့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်တိၢ်ဆူပမံအခိၣ်ထံးတခီဒီးပကိးလၢသွဲနိၣ်ခံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသွဲနိၣ်ခိၣ်သွဲနိၣ်ခံလီၤ. သွဲနိၣ်ခံတခီန့ၣ်ပတမၤဘၣ်လိၢ်မံခိၣ်ဘၣ်, ပဟ်ပခိၣ်ထံးဆူသွဲနိၣ်ခံန့ၣ်လီၤ.

၈. ကျူမီၤသွဲမီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ကျူဖးထီလၢပမၤဝၣ်ဒီးပယီလီၤယီလၢအဖိခိၣ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢကျူမီၤသွဲမီၤလီၤ. ယီလီၤယီလၢ

ၵျူမိၵ်ႈသွဲမိၵ်ႈအၶိၼိၼ်လီႈ.
၉. တၢင်းအသွဲ ၼၼ်မၢ်ပမၢတရဲတၢင်းပျူလၢဘူးၼီးအၵၼ်ၼၼ်လၢ ထးသွဲၼီးပၸႆးလၢတၢင်းအသွဲလီႈ. တၢင်းဖးၼိၼ်ၼၼ်ပမၢၼီးအသွဲလၢ ထးသွဲလီႈ.
၁၀.ထးသွဲ ၼၼ်မၢ်ပျူထးလၢဘျူးလိၵ်ႇအသးဆိၼ်ၼီးအၵျိၤၼၼ်ပ ၸႆးလၢထးသွဲလီႈ. ၼီးပၵီးလၢပျူထးသွဲၸ႟ၵီးလီႈ. ၵဘီအပျူ ၼၼ်မၢဝဲလၢပျူထးသွဲလီႈ.
၁၁.ရွႆၼ်လီၤသွဲ ၼၼ်မၢ်ပဟ်လီၤၸ တၵ႟တၵ႟ၼီးပၸႆးလၢပရွႆၼ်လီၤ သွဲလီႈ. ပှၤတၵၢရွႆၼ်လီၤသွဲၼီးလဲၤထိၼ်ဟုၼ်ပၼိၼ်လီႈ.
၁၂.အသွဲ ၼၼ်မၢ်ဆီရုၼ်လၢအၵိၵ်ႇၼၼ်ပၸႆးလၢဆီအသွဲလီႈ. ဆီ ၼၼ်မၢ်ဖူးလိၵ်ႇအသးမၢ်ၶႆၼ်ၶီးဆဲထိၼ်အသွဲလီႈ. ၼီးပၸႆးၼီးအဆီ လၢအသွဲအသွါလီႈ.
၁. သွဲး ၼၼ်မၢ်တၢ်တဘျူၵဆုၼ်ဘၼ်ၼၼ်ပၸႆးလၢသွဲးလီႈ. သုၼ် ဘၼ်တဘုၼ်သွဲးတၵဲၵ်ၸႆးဝဲၼေၼ်.
၁. သွဲး ၼၼ်မၢ်ပမဲၵ်သၼ်ဘၼ်ပဲၵ်လၢတၢ်ၵမုံၤၼီးဆါဝဲၼၼ်ပၸႆးလၢ ပမဲၵ်သွဲးလီႈ. ပမဲၵ်မၢ်ဘၼ်ၼီဘၼ်ထဲးမၢ်ဂ္ၤဘၼ်ပဲၵ်လၢတၢ်ၵမုံၤမၢ် ဂ္ၤဆါဝဲၼၼ်ပၸႆးလၢပမဲၵ်သွဲးလီႈ. ၸဲၵ်ဘၼ်ပဲၵ်သွဲးၵၢ.
၂. သွဲးၵလၵ် ၼၼ်မၢ်ပလဲၤတၢ်ၵၸၸ ၼၼ်ပၸႆးလၢပလဲၤတၢ်သွဲး ၵလၵ်လီႈ. ပှၤတၵၢလဲၤတၢ်လၢပၵဆုးပှၤသွဲးၵလၵ်လီႈ. ပှၤ တၵၢလဲၤတၢ်သွဲးၵလၵ်ပတသုၼ်ညါဘၼ်. ၼီးပၸႆးလၢသ သွဲးၵ လၵ်ၸ႟ၵီးလီႈ.
၃. သွဲးတထဲၵ် ၼၼ်မၢ်တၢ်ဘၼ်ပှၤတၵဆုၼ်ဘၼ်ၼၼ်ပၸႆးလၢဘၼ် ပှၤသွဲးတၵဲၵ်လီႈ. ၸဆိၼ်မှၤဘၼ်ဘုမိၤသွဲးတၵဲၵ်ၼးၵၢၸဆိၼ်တ သုဘၼ်. ၼီးပၸႆးၼီးအဆီလၢသွဲးတၵဲၵ်သွဲးတၵၵ်လီႈ.
၄. သွဲးသွဲး ၼၼ်မၢ်တၢ်ၵသုၼ်ဘၼ်ပှၤဘၼ်ၼေးဘၼ်ၼေးၼီးပၸႆးလၢၵ သုၼ်သွဲးသွဲးလီႈ. ၵလံၤဟဲၵသုၼ်ဘၼ်ပှၤသွဲးသွဲးၸႆးဝဲၼေၼ်လီႈ.
၅. သွဲးသွဲး ၼၼ်မၢ်ပၵျူယဲၵ်လၢလၢ်သုလၢ်ၵျူၼီးပၸႆးလၢပၵျူ သွဲးသွဲးလီႈ. ပှၤတၵၢၵျူယဲၵ်သွဲးသွဲးၼီးလဲၤတၢ်လီႈ. ထိရိၤပၵျူ တၢ်ၼၼ်ပၸႆးလၢပၵျူသွဲးသွဲးလီႈ.
၆. သွဲးသွဲး ၼၼ်မၢ်ပှၤလၢမၢလီၤဆီလီၤလးအသးတမံၤမံၤၼီးပၸႆး လၢမၢသးသွဲးသွဲးလီႈ. ပှၤတၵၢမၢသးသွဲးသွဲးၼီးလဲၤဟုၼ်လၢပှၤ ဆီ, ပှၤတၵၢမၢသးသွဲးသွဲးၼီးလဲၤဝဲၵ်ဂီၤပှၤၵၢထံတိၵ်, ပှၤတၵၢမၢ သးသွဲးသွဲးၼီးလဲၤတၢ်လၢပှၤၵၢအၶိလီႈ. ၼီးပၸႆးၼီးအဆီလၢသွဲး သွဲးလးလးလီႈ.
၇. ထိသွဲး ၼၼ်မၢ်လၢ်လၢတၵဆုၼ်ဘၼ်ၼၼ်ပၵီးလၢလၢ်ထိသွဲး လီႈ. လၢ်ထိသွဲးၼၼ်ပၵျူယဲၵ်တသုဘၼ်ၸႆးဝဲၼေၼ်လီႈ. ၼီးပၵီးၼီး အဆီလၢလၢ်ထိဘုၼ်လၢ်ထိသွဲးလီႈ.
၈. ထိသွဲး ၼၼ်မၢ်တၢ်မၢ်တၵလုၵ်အသၼ်သွဲးတၵဆုၼ်ဘၼ်ဝဲၼီး ပၵီးလၢထိသွဲးလီႈ. ထိသွဲးၼၼ်ပၵျိုးဆိၼ်လီႈ.
၉. ဖွသွဲး ၼၼ်မၢ်ဘုသၼ်အဖံးပှၤၼၼ်ပၵီးလၢဖွသွဲးလီႈ. ဖွသွဲး ၼၼ်မၢ်ဘုသၼ်အဖံးလီႈ. ပှၤတၵၢယၢလီၤဖွသွဲးလၢဆၢၼ်လၢၼ်ထံး လီႈ. ၼီးပၵီးၼီးအဆီလၢဖွဘုၼ်ဖွသွဲးလီႈ.
၁. သွႆၼ် ၼၼ်မၢ်ပမၢၼုၵ်တၢ်လၢယဲၵ်လၢၼီၼီးပၸႆးလၢသွႆၼ်လီႈ. ပှၤ တၵၢသွႆၼ်ၵွၵ်အၸမုၼ်လၢၼီလီႈ. ပမၢ်ဆိၼ်ၼံၼီးပသွႆၼ်ၵွၵ်အဖံး

လီႈ. ထိရိၤပမၢၵွၵ်တၢ်ဖံးလၢယဲၵ်လၢၼီမၢ်ဂ္ၤပမၢၸုဝၼ်လုမိၼ်လၢ ၼီမၢ်ဂ္ၤပၸႆးလၢသွႆၼ်လီၤသွႆၼ်ၵွၵ်,သွႆၼ်ၸုၸႆးဝဲၼေၼ်.
၂. သွႆၼ်ထဘျူး ၼၼ်မၢ်ပမၢၵွၵ်တၢ်ဖံးဘူသလါ မၢ်ဂ္ၤ ပမၢလုၢ် သၼ်ၼံသၼ်လၢယဲၵ် ၵၼ်ဘူသ လါမၢ်ဂ္ၤပၸႆးလၢပသွႆၼ်ၵဘျူး လီႈ. ပှၤတၵၢသွႆၼ်ၵဘျူးၼံသၼ်ဘူသလါၼီးဖိဆိၼ်ဝဲလီႈ.
၃. သွႆၼ်ထၸိၤ ၼၼ်မၢ်ပမၢၵၸိၤသုၼ်ဘုၼ်ဘၼ်လၢယဲၵ်မိၤၼီမိၤၼီးပ ၸႆးလၢပသွႆၼ်ၵၸိၤလီႈ. ပှၤတၵၢသွႆၼ်ၵၸိၤသုၼ်ဘုၼ်ဘၼ်တဘုၼ် ၼီးမၢလိၵ်ႇၵွ်ယှၤအၶိလုၼ်ဖိတဆီလီႈ. ၼီးပၸႆးၼီးအဆီလၢသွႆၼ်ၵ ဝ်ၢသွႆၼ်ၵၸိၤလီႈ.
၄. သွႆၼ်တဲၵ် ၼၼ်မၢ်ပမၢတဲၵ်တၢ်လၢ ယဲၵ်လၢၼီ ၼီးပၸႆးလၢ သွႆၼ် တဲၵ်လီႈ. ပှၤတၵၢသွႆၼ်တဲၵ်သုၼ်ဖိတဘီလၢၼီလီႈ. ပသွႆၼ်တၢ်ၼၼ်ပ တယၢထိၼ်ဘၼ်ပဆိၼ်တၢ်ယဲၵ်ၵၼ်ၼီၵၼ်လၢတၢ်လီၤၼီးၼုၵ်ဝဲ ၼၼ်ပၸႆးလၢပသွႆၼ်လီႈ. ပှၤတၵၢသွႆၼ်တဲၵ်ဂ႟တဘီလၢၼီလီႈ.
၅. သွႆၼ်ထး ၼၼ်မၢ်မုၼ်ဆိၼ်သုၼ်ၼီးမုၼ်ၵ ဖးလီၤပဲၵ်ၼီးဆိၼ်လီၤ တဲၵ်အၵိၢ်လိၼ်ၼၼ်ပၵီးလၢသွႆၼ်လးလီႈ. ၼီးပၵီးၼီးအဆီလၢ သွႆၼ်ဘုၼ်သွႆၼ်လးလီႈ. မုၼ်ဆိၼ်သုၼ်ၼီးဆိၼ်လီၤတဲၵ်လၢသွႆၼ်လး လီႈ.
၆. သွႆၼ်အဘုၼ် ၼၼ်မၢ်ပသွႆၼ်ၵွၵ်တၢ်အဖံးၼၼ်ပၸႆးလၢသွႆၼ်အ ဘုၼ်လီႈ. ၼီးမၢ်ပှၤတၼိၤၼိၤၸႆးဝဲလီႈ. ၼံသၼ်ၼၼ်သွႆၼ်အဘုၼ်ၼီးပ ဆိၼ်လီႈ.
၇. သွႆၼ်ဆိၼ် ၼၼ်မၢ်ပသွႆၼ်ၵွၵ်သဲးသၼ်အဖံးလၢယဲၵ်ၼီးပၵမၢ ဆိၼ်ၼၼ်ပၸႆးလၢသွႆၼ်ဆိၼ်လီႈ. ပှၤတၵၢသွႆၼ်ဆိၼ်တၢ်ၵမၢဆိၼ်ၼီး ၵမၢဆိၼ်ဝဲလီႈ.
၈. ရူးသွႆၼ် ၼၼ်ပတၸႆးဘၼ်. ပၸႆးလၢရူးသွႆၼ်လီႈ. ၼီးမၢ်ရူးၸ႟တ ၵလုၵ်ၶိၼံမိၤၼီးပၵီးလၢရူးသွႆၼ်လီႈ.
၉. လီၤသွႆၼ် ၼၼ်မၢ်လီၤတၢအဆီလီႈ. ၼီးမၢ်ပၶိပလံၤပလီၤၼၼ်ပ ၸႆးလၢလီၤတၢလီၤသွႆၼ်လၢပှၤလီႈ. ပလီၤတၢလီၤသွႆၼ်လၢပၶိပ လံၤ, ပမိၢ်ပပၢ်ပဖံပဖုလီၤတၢလီၤသွႆၼ်လၢပှၤလီႈ.
၁၀. အတၢအသွႆၼ် ၼၼ်မၢ်ပှၤၶိပှၤ လံၤၼၼ်ပၸႆးလၢအတၢအသွႆၼ် လီႈ. ၼီးအသွႆၼ်ၼၼ်မၢ်အတၢအဆီလီႈ.
၁. သွိ ၼၼ်မၢ်သုၼ်တၵလုၵ်အလဲဂ္ၤလၢပမၢဟံၼ်ထုၼ်ၼီးပၵီး လၢသွိလီႈ. သွိၼၼ်ပမၢဟံၼ်ထုၼ်မိးဝဲလီႈ. ၼီးပၸႆးၼီးအဆီလၢသွိ မိၤသွါမိၤလီႈ.
၂. သွိ ၼၼ်မၢ်ပဝဲၵ်ဩျူၵ်တၢ်လၢသုၼ်ၶိပြုတၸၼ်ၼၼ်ပဝဲၵ်ဩျူၵ်လၢ ယဲၵ်ၼီးပၸႆးလၢသွိလီႈ. ပှၤၵညီၶဲးၶုးၼၼ်သွိတၢ်လၢ ယဲၵ်ၼီးမျိဝဲ လီႈ. ၼီးသုၼ်ၶိတုၵ်ဝဲလီႈ. ၼီးပၸႆးၼီးအဆီလၢသွိတၢ်ဝဲၵ်တၢ်သွိတၢ် သွါတၢ်လီႈ. ပှၤတၵၢသွိတၢ် လဲၤလဲၢ်တၢ်ၵၢၵ ၵျူၵ်သုၼ်တသါ လီႈ.
၃. သွိၵ႟ါ ၼၼ်မၢ်သုၼ်တၵလုၵ်ၼံသွိအသီးၼီးအဖံးဝါဝဲၼၼ်ပၵီး လၢသွိၵ႟ါလီႈ. သွိၵ႟ါၼၼ်မၢ်သွိတၵလုၵ်လီႈ.
၄. ၵသွိ ၼီးၵသွၢၼ်ၵသွိၼၼ်ၵျ႟လၢၵသွိတၵျ႟.
၅. ၵျိသွသွိ ၼၼ်မၢ်ပၵျိဝံၤၸိၤတၢ်လၢယဲၵ်ၼီးပၸႆးလၢၵျိသွသိ လီႈ. ပှၤတၵၢၵျိသွသိတၢ်လၢယဲၵ်ၼီးဘၼ်သုၼ်တုၵ်ဝဲလီႈ. ၼီးပၸႆး ၼီးအဆီလၢၵျိသွသွ်ၢၵျိသွသိလီႈ.

၆. **လီၤသွီ** နူၣ်မ့ၢ်သပှၢၤခံလီၤဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟိၣ်ခိၣ်လီၤဖိမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢလီၤသွီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤသွၢၣ်လီၤသွီလီၤ. သပှၢၤခံလီၤသွီနူၣ်ထူၣ်ဖျိလဲၢ်ကၢ, ဟိၣ်ခိၣ်လီၤသွီကဲလၢတၢ်ပှၤလဲၢ်ကၢ.

၇. **လီၤသွီ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဃံၣ်သစ့ၢ်လီၤလၢသ့ၣ်ခံဆူသ့ၣ်ခိၣ်ထံးနူၣ်ပစံးလၢသစ့ၢ်လီၤသွီလီၤ. သစ့ၢ်လီၤသွီကဲထိၣ်လၢစဃၢ်တပူလီၤ.

၁. **ကသွီၥ်ကသွၥ်** နူၣ်ကွၢ်လၢကသွၥ်တက့ၢ်.

၁. **ကသွီးကသွး** နူၣ်ကွၢ်လၢကသွးတက့ၢ်.

၂. **သွီးသွး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကိၥ်ဘံးကတိၤတၢ်တကသ့ၣ်ထိၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်သွီးသွးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးဆိလၢကတိၤတၢ်သွီးသွံၢ်သွီးသွးလီၤ. ပှၤတဂၤအကိၥ်ဘံးဒီးကတိၤတၢ်သိၣ်သွံၢ်သီးသွးလီၤ.

၁. **သွီၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဒၢနၥ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢသွီၣ်လီၤ. သွီၣ်နၥ်တလိဆူတၢပူၤ. ပှၤကညီတဝဲၤဘၣ်ဆံဆဲၣ်ဘၣ်သွီနၥ်ကဒီးတဂၤ. နပျုၤသ့ၣ်ပူၤအံၣ်နူၣ်နသွီၣ်နၥ်အဝဲတဘိတနၥ်ဘၣ်.

၂. **တၤသွီၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုၥ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ခံဒီးပကီးလၢတၤသွီၣ်လီၤ. တၤသွီၣ်နူၣ်အဆူၣ်သူဒီးအမဲၢ်ထိဒီးအစုလၣ်ဒ်ပှၤကညီအသိးတစဲးစဲးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၤအူးတၤသွီၣ်လီၤ.

ဟ

၁. **ဟါ** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လီၤနၥ်တၢ်ခံးလီၤနူၣ်ပစံးလၢမ့ၢ်ဟါလီၤ. မ့ၢ်ဟါလံ. ပမၤတၢ်တသ့လၢၤဘၣ်. တုၤမ့ၢ်ဟါဒီးတၢ်ခံးဝဲလီၤ. မ့ၢ်ဟါရိၥ်ရိၥ်ဒီးတၢ်ခံးလီၤဝဲတစဲးစီၤတစဲးစီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ဟါမ့ၢ်ဟဲလီၤ. ဟါနူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဟါ, ဟါမ်ၢ, မဟါ, တဟါဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်ဟါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢမ့ၢ်ဟါခါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤမ့ၢ်ဟါဟါလဲၤဆူခုးလီၤ.

၂. **ဟါမ်ၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပဟ်ဒီးတအိၣ်ဘၣ်ဖဲပဟ်အလိၢ်နူၣ်ပစံးလၢဟါမ်ၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟါမူၤဟါမ်ၢလီၤ. စဟ်ရျံတဘၣ်ဒီးဟါမ်ၢဝဲလီၤ. ဃဲၥ်ဟါမ်ၢစဃုစတထံၣ်လၢၤဘၣ်. တၢ်လၢပတထံၣ်လၢၤဘၣ်တၢ်ဖဲအလိၢ်နူၣ်ပစံးလၢဟါမ်ၢလီၤ.

၃. **ဟါမ်ၢ** နူၣ်မ့ၢ်သံအဆိလီၤ. ပှၤကညီတုၤအယုၥ်ဘၣ်ထးတုၤဒီးအသးကဒါဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသံဟါမ်ၢလီၤ. ထီရိၤတၢ်သံနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသံဟါမ်ၢလီၤ.

၄. **ဟါမူၤ** နူၣ်မ့ၢ်ဟါမ်ၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢပတထံၣ်လၢၤဘၣ်တၢ်နူၣ် ပစံးဒီးအဆိလၢဟါမူၤဟါမ်ၢလီၤ.

၅. **ဟါဟါ** နူၣ်ပှၤကညီနံၤဝဲသိၣ်ဒီးပစံးလၢနံၤသိၣ်ဟါဟါလီၤ. ပှၤတဂၤနံၤသိၣ်ဟါဟါစံးဝဲဒၣ်.

၆. **ကဟါ** နူၣ်ကွၢ်လၢကဟါတက့ၢ်. ကဟၢကဟါစံးဝဲဒၣ်.

၇. **တဟါ** နူၣ်မ့ၣ်မ့ၢ်လၢပှၤကွံၥ်ခံနံၤအလိၢ်ခံတနံၤနူၣ်ပစံးလၢတဟါလီၤ. မ့ၢ်လၢတဟါတနံၤနူၣ်တၢ်စူၤဒိၣ်ကၢ. လၢတဟါတနံၤနူၣ်နမၤမနုၤလဲၣ်.

၈. **တူၢ်ဟါ** နူၣ်မ့ၢ်ဆၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်အိၣ်လၢမ့ၢ်နၥ်ဒီးပထံၣ်ထိၣ်လၢမ့ၢ်ဟါဒီးပစံးလၢတူၢ်ဟါလီၤ. ဆၣ်တူၢ်ဟါနူၣ်မ့ၢ်ဆၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢတိၢ်ဟါလီၤ.

၉. **မဟါ** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လၢပှၤကွံၥ်တနံၤအလိၢ်ခံတနံၤနူၢ်ပစံးလၢမဟါလီၤ. မဟါတနံၤနူၣ်နညၣ်ဂိၢ်ထိၣ်စကီးဓါ.

၁၀. **လၢဟါ** နူၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လီၤနၥ်အကတိၢ်လၢမ့ၢ်ဃု့ၢ်လီၤနူၣ်ပစံးလၢဟါလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်မ့ၤလၢဟါတခီနူၣ်အိၣ်ဝဲလၢမ့ၢ်ဃု့ၢ်လီၤဖးဖီလီၤလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်တၢ်လၢဟါအိၣ်ဒီးလဲၤတၢ်လီၤ.

၁၁. **တၢ်ဟါ** နူၣ်မ့ၢ်ပဂ့ၢ်လိၥ်တၢ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ဟါလီၤ. တၢ်ဟါနမၤဃၤစတလဲၤဘၣ်. တၢ်ဟါတၢ်ကၢၣ်စသးကၢ. တၢ်ဟါစတကနၣ်ဘၣ်နကလု့ၢ်ဘၣ်.

၁. **ဟၢ်ဟၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤသိၣ်အါအါကလဲၥ်ဒီးပစံးလၢနံၤဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်နံၤသိၣ်ဟၢ်ဟၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဟးဟး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလဲၤတၢ်ဒီးပစံးလၢဟးလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤဟးသ့လံ. ပှၤတဂၤဟးကွံၥ်အလိၢ်ဖဲနူၣ်ဒီးတအိၣ်လၢၤဘၣ်. ပှၤခံဂၤဟးဖးလိၥ်အသးလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မူၤဝံၤဒီးဟးထိၣ်ဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤဟးသဒၣ်အဝဲတဂၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟံးမးကျူၣ်ကျူၣ်လီၤ.

၂. **ဟးကမ်ၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပှၤဂၤအစုအိၣ်လၢအအိၣ်ဒီးလိးဝဲတတူၥ်ဘၣ်နူၣ်ဟးစူသူၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဟးကမ်ၢလီၤ. ပှၤတဂၤအကမ်ၢအိၣ်ဒီးလိးဝဲတတူၥ်ဘၣ်နူၢ်ဟးအကမ်ၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးဒုၣ်ဟးကမ်ၢလီၤ.

၃. **ဟးကသူၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဆါတဖၣ်နူၣ်အိၣ်တပူၤလိၢ်လိၢ်တဘျါဘၣ်ဒီးဟးအိၣ်အလိၢ်တပူၤဒၣ်နူၣ်ပစံးလၢဟးကသူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆါဒီးဟးကသူၣ်ဝဲဆူအဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးကသူၣ်ဟးကသံးလီၤ.

၄. **ဟးကျူၣ်ကျူၣ်** နူၣ်ပှၤလဲၤတၢ်ကြီကြီဒီးလဲၤကလီတၢ်လၢအဘျုးအဖှိၣ်တနူၢ်ဘၣ်တၢ်နီတမံၤနူၣ်ပစံးလၢဟးကျူၣ်ကျူၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟးကျူၣ်ကျူၣ်တမၤတၢ်နီတမံၤဘၣ်.

၅. **ဟးကျူၤကျူၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤဝ့ၤဝီၤတၢ်နူၣ်ပစံးလၢဟးကျူၤကျူၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟးကျူၤကျူၤလၢထးထးလၥ်လၥ်လီၤ.

၆. **ဟးကျီကျီ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဟးတပူၤဘၣ်တပူၤဒီးပစံးလၢဟးကျီကျီလီၤ. ပှၤတဂၤဟးလၢပှၤဟံၣ်ကျီကျီဒီးတမၤဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်တၢ်နီၤတမံၤဘၣ်. ဒီးပစံးလၢဟးကျိၣ်ကျိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟးကျီကျီဟးကျီကျီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. **ဟးခံးဟးသိ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်လၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်နၤနူၣ်ပစံးလၢဟးခံးဟးသိလီၤ. ပှၤတဖၣ်ဟးခံးဟးသိလၢမ့ၢ်ခံးမ့ၢ်နၤသမိး.

၈. **ဟးတူၥ်** နူၣ်မ့ၢ်ဟးဂီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢလီၤဂ့ၤလီၤဃိၢ်လၢအတကဲထိၣ်ဘၣ်လၢတၢ်နီတမံၤနူၣ်ပစံးလၢဟးတူၥ်ဟးဂီၤလီၤ. ထီရိၤတၢ်လၢပစူးကၢ့စူးကါတၢ်တသ့ဘၣ်. ပမၤတသ့ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢဟးတူၥ်ဟးဂီၤလီၤ.

၉. **ဟးဂီၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လိၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်လၢပစူးကါတၢ်ပမၤတၢ်တသ့ဘၣ်နီတမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤပမၤတသ့ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပစံးလၢဟးဂီၤခဲလၢာ်

လီ. ပုၤဟားဂီၤတဂၤကလီကလိဉ်ပမၢတသ့ဘဉ်. တလါလီၢ်လံၤ ဟားဂီၤလၢာ်လံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟားၦာ်ဟားဂီၤလီၤ.

၁၀.ဟားဆဲး နူဉ်မ့ၢ်ပပၼ့ဉ်တၢ်နူဉ်ပစံးလၢဟားဆဲးလီၤ. ပမ့ၢ်ပျဲကွံာ် တၢ်ကျဲနူဉ်ပစံးလၢဟားဆဲးလီၤ.ကဆိအိဉ်လၢကျဲနူဉ်ဟားဆဲးကွံာ် တကု့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပၼ့ဉ်ဟားဆဲးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပပျဲကွံာ်တၢ် နူဉ်လီၤ.

၁၁.ဟားထိဉ် နူဉ်ပလဲၤထိဉ်တၢ်ဒီးပစံးလၢဟားထိဉ်လီၤ.ပုၤတဂၤ မၤတကဲဒီးကိညၢ်ဝဲနူဉ်ဟားထိဉ်ဟားလီၤကဲကဒါက့ၤလံလီၤ.

၁၂.ဟားဒီး နူဉ်မ့ၢ်ပဟားကြိကြိဒီးပစံးလၢဟားဒီးလီၤ. ပုၤတဂၤ လဲၤဟားဒီးပုၤတဂၤဃီဆူပှၢ်လၢ်ကျါလီၤ. လဲၤဟားဒီးဆူကဘီသန့ နူဉ်လီၤ.

၁၃.ဟားဖး နူဉ်မ့ၢ်ပလဲၤဖှဉ်စံတၢ်နူဉ်ပစံးလၢပဟားဖးလီၤ. ပုၤခံဂၤ ဟားဖးလိာ်အသးဒီးလဲၤဖှဉ်စံတၢ်တဓိတဂၤဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢဟားမ့ၢ်ဟားဖးလီၤ.

၁၃.၁. ဟားဖျဲး နူဉ်ပမၤနူၢ်တၢ်ဝံၤဒီးတၢ်ဟားကွံာ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢဟား ဖျဲးလီၤ. စပိဉ်နူၢ်ထိးဖိတၼ့ဒီးစၢဃာ်နူဉ်လၢမ့ၢ်နၤဒီးဟားဖျဲးဝဲ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဃှၢ်ဖျဲးဟားဖျဲးလီၤ.ထိရိၤတၢ်လၢပမၤနူၢ် ဒီးဟားကွံာ်ဝဲလၢပမၤစံာ်မၤကျπတကျπဘဉ်နူဉ်ပစံးလၢဟားဖျဲးခဲ လၢာ်လီၤ.

၁၄.ဟားဖိုး နူဉ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ကမၢ်ကျဲဒီးပစံးလၢဟားဖိုးလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢဟားမံၤဟားဖိုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟားဖိုးလၢဟားဖိုးကျဲ စ့ၢ်ကီးလီၤ.ပုၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးဟားဖိုးကျဲနးမးလီၤ. ဒီးပုၤမ့ၢ်လဲၤ ကမဉ်ကျဲနူဉ်မ့ၢ်ဟားဖိုးလီၤ.

၁၅.ဟားဖိုး နူဉ်မ့ၢ်ဃှၢ်မုံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤပျုတၢ်ဃှၢ်တဘဉ်ဘဉ် ကျဲနူဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢဃှၢ်မုံဟားဖိုးလီၤ.

၁၅.၁. ဟားမုံ နူဉ်မ့ၢ်ပဟားလၢပမံအဖၢမ့ၢ်နူဉ်ပတသ့ဉ်ညါဘဉ်ဒီး ပစံးလၢဟားမုံလီၤ. ပုၤတဂၤမံဒီးဟားမုံစံးဝဲဒဉ်.

၁၆.ဟားရဲာ်ရဲာ် နူဉ်မ့ၢ်ပအိဉ်တၢ်ဒီးလၢဟိဉ်တၢ်ဒီးနူဉ်ပပျπဟဲစဲး စီးစးစဲးစီးစးဒီးပစံးလၢဟားရဲာ်ရဲာ်လီၤ. တၢ်ဒီးတနီၤနီၤပအိဉ်ပပျπ ဟားရဲာ်ရဲာ်လီၤ.

၁၇.ဟားလီၤ နူဉ်မ့ၢ်ပဃှၢ်လီၤကွံာ်လၢဟံဉ်ဒီးပစံးလၢဟားလီၤလီၤ. ပုၤတဂၤအမိၢ်ၷအလီၤဒီးဟားလီၤကွံာ်ဝဲလီၤ. ပုၤတဂၤဟားလီၤ ကွံာ်လၢဟံဉ်ဒီးဟါမ်ၢ်ဝဲလီၤ.

၁၈.ဟားဝှၤဝှၤ နူဉ်မ့ၢ်ပှၤဟားတပှၤဘဉ်တပှၤဒီးပစံးလၢဟားဝှၤဝှၤ လီၤ.ပုၤတဂၤတအိဉ်ဘဉ်တပှၤလီၢ်လီၢ်ဘဉ်,ဟားဒ့ဉ်တၢ်ဝှၤဝှၤလီၤ.

၁၉.ဟားသဒ့ဉ် နူဉ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်တပှၤပှၤဒီးပုၤကအိဉ်လီၤတဲာ်ဝဲ နူဉ်ပစံးပဟားသဒ့ဉ်ပုၤဂၤလီၤ. ပုၤခံဂၤဟားသဒ့ဉ်လိာ်အသးဒီးသး သဃှၢ်ဘဉ်လိာ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဃှၢ်သဒ့ဉ်ဟားသ ဒ့ဉ်လီၤ.

၂၀.ဟားသုး နူဉ်မ့ၢ်ပနၢ်ဟူတၢ်ဒုးလိာ်ယၤလိာ်ဒီးပဃှၢ်ဆူပှၤလၢ် ကျါနူဉ်ပစံးလၢပဟားသုးလီၤ. ပုၤဟားသုးနူဉ်မ့ၢ်နၢ်ဟူသုးဟဲအပ ရၢဒီးဟားဝဲနူဉ်ပစံးလၢဟားသုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟားသုးဟား သံဉ်လီၤ.

၂၁.ဟားသ့ နူဉ်မ့ၢ်ပှၤဆံးလၢလဲၤတၢ်သ့နူဉ်ပစံးလၢဟားသ့လီၤ. ပုၤဆံးတဂၤနူဉ်ဟားသ့လံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဃှၢ်သ့ဟားသ့လီၤ.

၂၂.ဟားအလီၢ် နူဉ်မ့ၢ်တအိဉ်လၢၤဘဉ်လၢအလီၢ်နူဉ်ပစံးလၢဟား အလီၢ်လီၤ. ပုၤတဂၤတအိဉ်လၢၤဘဉ်ဖဲအလီၢ်ဘဉ်ဟားကွံာ်လံအ လီၢ်ဖဲနူဉ်လံ.

၂၃.ကဟား ဒီးထူးပျπကဟားဒီးကဟားထိဉ်. ဒီးကဟားဖိးထိဃာ် ကိာ်ယှၢ်. ဒီးကဟားပံာ်. ကဟားဆုံတၢ်ခဲလၢာ်နူဉ်ကွၢ်လၢကဟား တကု့ၢ်.

၂၄.ခုဉ်ဟားထိး နူဉ်မ့ၢ်ခုဉ်တကလှာ်ခဲထိဉ်လၢသ့ဉ်စံဝဉ်စံဒီးပကိး လၢခုဉ်ဟားထိးလီၤ. ခုဉ်ဟားထိးနူဉ်ဘဉ်ယိာ်ထိးကအိဉ်အီၤဒီးခဲ ထိဉ်လၢသ့ဉ်ကဖိာ်ဝဉ်ကပၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢခုဉ်ဟားထိး ခုဉ်ဟားဆိလီၤ.

၂၅.ဓိဉ်ဟား နူဉ်မ့ၢ်ပဆှဉ်နီၤယိာ်ဒီးပဓိဉ်ပဝံနူဉ်ပစံးလၢပဓိဉ်ဟား လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစုဟားဓိဉ်ဟားလီၤ. ပမ့ၢ်ဆှဉ်နီၤယိာ်ဒီးပ ခိဉ်ဟားနးကၢလီၤ. ပစုပခိဉ်မ့ၢ်ပဝံဒီးပစံးလၢပစုဟားပခိဉ်ဟားလီၤ. စဆှဉ်နီၤယိာ်စခိဉ်ဟားလီၤ. စဆှဉ်နီၤယိာ်ဒီးစစုဟားခိဉ်ဟားနး ကၢလီၤ.

၂၆.စုဟား နူဉ်မ့ၢ်ပစုပဝံနူဉ်ပစံးလၢစုဟားလီၤ. စမံလီၤကျπဘဉ်စ စုဒီးစစုဟားနးကၢ. စစုစမံကျπဘဉ်ဒီးဟားမးရဲာ်ရဲာ်လီၤ.

၂၇.တဟား နူဉ်မ့ၢ်တဟူးအဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ကလံၤဟဲလၢအဆှဉ်က တၢ်နူၢ်ပစံးဒီးအဆိလၢတဟူးတဟားလီၤ.ကလံၤဟဲတဟူးတဟား ဒီးသ့ဉ်ကၢ်ဝဉ်ဃံၤမးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဟူးသဟားစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၈.မၤဟားဂီၤ နူဉ်ပမၤလီၤကလဲလီၤဂိၢ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပမၤဘျုးမၤက နီၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤဟားဂီၤလီၤ. ပုၤတဂၤမၤဟားဂီၤလီၤဆှဉ် နီၤတဖျπဉ်ဒီးမၤဂ့ၤက့ၤဝဲလီၤ.

၂၉.သဟား နူဉ်မ့ၢ်သဟူးအဆိလီၤ.ဒီးမ့ၢ်ကလံၤဟဲလၢအဆှဉ်က တၢ်နူဉ်ပစံးလၢကလံၤဟဲသဟူးသဟားလီၤ. ကလံၤဟဲသဟူးသ ဟားဒီးသ့ဉ်ကၢ်ဝဉ်ဃံၤနးမးလီၤ.

၃၀.သးဟားဂီၤ နူဉ်မ့ၢ်ပသးတမှာ်ဘဉ်ဒီးပစံးလၢပသးဟားဂီၤလီၤ. တၢ်မ့ၢ်တမှာ်ဘဉ်ပသးဒီးပစံးလၢပသးဟားဂီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢသးဟားၦာ်သးဟားဂီၤလီၤ.

၃၁. သးဟားထိဉ် နူဉ်မ့ၢ်ပသံတကိၢ်ခါနူဉ်ပစံးလၢပသးဟားထိဉ် လီၤ. ပုၤတဂၤမၤတကဲယိာ်ယိာ်ဒီးအသးဟားထိဉ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢသူဉ်ဟားထိဉ်သးဟားထိဉ်လီၤ.

၃၂.ဟူးဟၢ်ဟူးဟား နူဉ်မ့ၢ်ပဝှၤဝီၤနီဉ်တၢ်ရှဒီးဆှဉ်ဝဲနူဉ်သိဉ်ဒီးပ စံးလၢသိဉ်ဟူးဟၢ်ဟူးဟားလီၤ. ပုၤတဂၤဝှၤဝီၤဂ့ၢ်တဘီသိဉ်မးဟူး ဟၢ်ဟူးဟားလီၤ.

၁. ကဟၢၼ် ဒီးကဟၢၼ်ကဩ. ဒီးကဟၢၼ်ဒၢ. ဒီးကဟၢၼ်ၷ. ဒီး ကဟၢၼ်ခိဉ်ၷ. ဒီးကဟၢၼ်သဉ်. ဒီးကဟၢၼ်ဒိဉ်ဒိဉ်.ဒီးကဟၢၼ်အဒံး. ဒီးကဟၢၼ်ခိဉ်ညိဉ်ဒီးကဟားခံတီ. ဒီးကဟၢၼ်ခိဉ်တီ. ဒီးကဟၢၼ်အ နၢ်. ဒီးကဟၢၼ်အနၢ်ပှၤ. ဒီးကဟၢၼ်တၢၢ်. ဒီးကဟၢၼ်ခိဉ်. ဒီးက ဟၢၼ်စုတံာ်. ဒီးကဟၢၼ်ပျπ. ဒီးကဟၢၼ်တၤ. ဒီးကဟၢၼ်ဟံးမှာ်. ဒီး လှဉ်ကဟၢၼ်. ဒီးကဟၢၼ်အဒး. ဒီးကဟၢကဟၢၼ်. တၢ်ခဲလၢာ်နူဉ် ကွၢ်လၢကဟၢၼ်တကု့ၢ်.

၂. ဝဟၢၼ် နူဉ်မ့ၢ်ပဟံဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ဉ်တကလှာ်လၢအဂ့ၤ.

လၢအခိးဝဲန့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢပဟံၣ်ပဟၣ်လီၤ.

၁. **ဟံဟံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤသိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢပှၤကညီနံၤဟံဟံ လီၤ. ပှၤတဂၤနံၤသိၣ်ဟံဟံစံးဝဲဒၣ်. ဗိၣ်မုၣ်န့ၣ်နံၤသိၣ်ဟံဟံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနံၤဟံဟံနံၤဟၢ်ဟၢ်လီၤ.

၂. **ဟံဟံ** န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်ကအံၣ်န့ၣ်သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၣ်ဟံဟံလီၤ. ထွံၣ်တဒုကအံၣ်သိၣ်ဟံဟံစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၃. **ကဟံ** ဒီးကဟံကမါ, ဒီးကဟံဖိ, ဒီးကဟံပျိ, ဒီးကဟံဖီ, ဒီးကဟံလၣ်, ဒီးကဟံခဲးတၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဟံတက့ၢ်.

၁. **ဟၢ်ဟၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကိးဖးဒိၣ်သိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ကတိၤသိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟီၣ်ဖးဒိၣ်သိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢကိးဟၢ်ဟၢ်. ကတိၤဟၢ်ဟၢ်,ဟီၣ်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်သံဒီးဟီၣ်လိာ်အသးဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ပှၤကတိၤတၢ်အါကသိၣ်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်ကိးဟၢ်ဟၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. **ဟၢ်ဟၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်မုၣ်ကါၤဖးဒိၣ်ဒီးကပျိၤထိၣ်သိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကပျိၤထိၣ်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ. မုၣ်ကပျိၤထိၣ်သိၣ်ဟၢ်ဟၢ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟၢ်ဟၢ်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ.

၃. **ကဟၢ်** ဒီးလီၤကဟၢ်လီၤကဟၢနၢ်ကွၢ်လၢကဟၢ်တက့ၢ်.

၁. **ကဟံာ်** ဒီးကဟံာ်ကဟဲးကွၢ်လၢကဟံာ်တက့ၢ်.

၁. **ဟံး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိၣ်တၢ်လၢပစုဒီးပစံးလၢဟံးလီၤ. ပှၤတဂၤဟံး ဒီးဒီတဘ့ၣ်. ပမ့ၢ်စိာ်တၢ်လၢပစုညါသးန့ၣ်ပစံးလၢဟံးလီၤ. ပှၤတဂၤဟံးဒီးလံာ်တကတြူၢ်လီၤ.

၂. **ဟံးကစီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိၣ်တၢ်လၢပစုကစီလီဒီးပစံးလၢဟံးကစီ လီၤ. ဒီးပစံးလၢဟံးကစီလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဟံးကစီမုၣ်ဒၢ တဖျၢၣ်ဘၣ်ယိၣ်ဝဲကသ့ၣ်ဖးလီၤ. ထိရိၤတၢ်လၢပဘၣ်ယိၣ်ကသ့ၣ်ဖးန့ၣ်ပဟံးကစီကိးမံၤဒ်းလီၤ.

၃. **ဟံးကှၤစုကွၢ်ကှၤမဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပသးကညီၤတဖၣ်အိၣ်ဖှိၣ် အိၣ်ယာ်ဝဲန့ၣ်ပဖိၣ်အစုဒီးပကိးကှၤဆူပအိၣ်ဒီးပလိၢ်အိၣ်လိၢ်အီ အီၤန့ၣ်ပစံးလၢပဟံးကှၤစုကွၢ်ကှၤမဲာ်လီၤ. ဒီးကစၢ်ယွၤသးက ညီၤပှၤဒီးအုၣ်ကှၤခိၣ်ကှၤပှၤန့ၣ်ပစံးလၢဟံးကှၤပစုကွၢ်ကှၤပမဲာ် လီၤ.

၄. **ဟံးဃာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိၣ်ဃာ်တၢ်လၢပစုဒီးပစံးလၢပဟံးဃာ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံးဃာ်ဖိၣ်ဃာ်လီၤ. ပှၤတဂၤသါကလဲၤ တၢ်ဒီးအမါဟံးဃာ်အီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟံးဃာ်ယၢၤဃါမနၤစဲၤတ သ့ဘၣ်.

၅. **ဟံးစၢၤ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပဟံးတဂၤဓိၤတနၢၤဘၣ်ဒီးပမၤပှၤက ဟံးဒီးပှၤန့ၣ်ပစံးလၢဟံးစၢၤလီၤ. စဟံးဃာ်ပနၢ်တဂၤဓိၤတနၢၤ ဘၣ်. ဟံးစၢၤယၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံးစၢၤဖိၣ်စၢၤစ့ၢ် ကီးလီၤ.

၆. **ဟံးဆၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကဟ့ၣ်ပတၢ်ဒီးပဖိၣ်စၢၢ်ဆၢန့ၣ်ပစံးလၢဟံး ဆၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံးဆၢဖိၣ်ဆၢလီၤ. စမ့ၢ်ဟ့ၣ်နတၢ် ဒီးဟံးဆၢတက့ၢ်.

၇. **ဟံးတမှာ်ဘၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ကဟၣ်လၢပလှၢ်ဘဲနၢ်လုၣ်တဂ့ၤဘၣ်န့ၣ် ပစံးလၢကဟၣ်ဟံးတမှာ်ဘၣ်လီၤ. ကဟၣ်ဟံးတမှာ်ဘၣ်န့ၣ်ပ လှၢ်လုၣ်နၢ်တဂ့ၤဘၣ်.

၈. **ဟံးထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖိၣ်ထိၣ်တၢ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်အိၣ်လၢတလါပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢကုပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပဟံးထိၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤဟံးထိၣ်တၢသ့ၣ်တဖျၢၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်လီၤ. ဟံးထိၣ်နၢ်ယၤလၢခိၣ်ဖၢၣ်လၢတလါပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

၉. **ဟံးနၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံးတၢ်ဒီးနၢ်ဝဲလၢပဂိၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟံးနၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟံးနၢ်ဃဲာ်တဘ့ၣ်ဂ့ၤကၢ. ပှၤတဂၤဟံးနၢ်အမါတဂၤလၢ မုၣ်ကနီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံးနၢ်စိာ်နၢ်လီၤ. စမ့ၢ်ဟ့ၣ်န တၢ်ဒီးဟံးနၢ်တက့ၢ်. ထိရိၤပနၢ်တၢ်လၢပဂိၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟံးနၢ်လီၤ.

၁၀. **ဟံးဖိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပဟံးတၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟံးဖိၣ် လီၤ. ပှၤဆံးတဖၣ်ပမ့ၢ်မၤတၢ်ဒီးဟံးဖိၣ်ပှၤနးသမိးလီၤ.

၁၁. **ဟံးလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ဒ်ဖိၣ်လီၤအသိးလီၤ. တၢ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်န့ၣ် ပမ့ၢ်ထၢထိၣ်ဖိၣ်လီၤဒီးပစံးလၢပဟံးလီၤလီၤ. ဒီးပှၤတဂၤဟံးလီၤ လၢၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒီးထၢထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံးလီၤဖိၣ် လီၤလီၤ.

၁၂. **ဟံးသူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီလှၢ်ဘဲလၢကဟၣ်ဒၢတြံးအသးနာ်သ ကှဒီးချၣ်ဘိတတြံးဘၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢကဟၣ်ဟံးသူလီၤ. က ဟၣ်ဟံးသူန့ၣ်ပလှၢ်ဘဲတသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံးသူဟံး လါလီၤ.

၁၃. **တဟံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဆှါတဘ့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဆှါတဟံးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆှါ ခံဘ့ၣ်ဒီးပစံးလၢခံဟံးလီၤ. ပှၤတဂၤထုကုလၢဆှါတဟံးထိကၢ.

၁၄. **နၢဟံး** န့ၣ်မ့ၢ်နၢဟၢးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဒီးလၢပအိၣ်ဟးဝဲန့ၣ် နၢဘၣ်ပှၤဒီးပစံးလၢနၢဟံးနၢဟၢးလီၤ. ဟီၣ်တၢၢ်ဒီးန့ၣ်ပအိၣ်ဒီးနၢ ဟံးနၢဟၢးဘၣ်ပှၤနးကၢလီၤ. ဟီၣ်တၢၢ်ဒီးတပူၤနၢဟံးနၢဟၢးနး ကၢ.

၁၅. **ယွၢ်ဟံးတမိး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါအၢလၢဘၣ်ပှၤပစုတူာ်ဝဲခိၣ်တူာ်ဝဲ န့ၣ်ပကိးလၢယွၢ်ဟံးတမိးလီၤ. တၢ်ဆါယွၢ်ဟံးတမိးန့ၣ်ဘၣ်ပှၤပစု တူာ်ခိၣ်တူာ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဟံၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထိၣ်ပလိၢ်အိၣ်လိၢ်ဆိးလိၢ်မံလိၢ်ဂဲၤဒီးပမၤက စီၤထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟံၣ်ဓိၤဃီဓိၤ လီၤ. ဟံၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤအလိၢ်အကျဲ, လိၢ်မံလိၢ်ဂဲၤ, လိၢ်အိၣ် လိၢ်ဆိးလီၤ. ပှၤကညီဟံၣ်လၢဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်မှာ်ကၢ.

၂. **ဟံၣ်ကၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်ဒူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤတဲာ်ဟံၣ်ကပၤ လၢသ့ၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖုဒၢါမ့ၢ်ဂ့ၤ, သိရှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကိးဒီးအဆိလၢ ဟံၣ်ဒူၣ်ဟံၣ်ကၣ်လီၤ.

၃. **ဟံၣ်ခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤထိၣ်ဟံၣ်သဒိစိဒီးခဲးလိၢ်ဒီးပဒုးထိၣ်လၢ လၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟံၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံၣ်ခိၣ်နၢ်ပျံၤ လီၤ. ဒီးပစံးလၢဟံၣ်ခိၣ်ဟံၣ်နၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **ဟံၣ်ဆဲခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်ဃၢၤဆူမုၢ်ထိၣ်တခီန့ၣ်ပကိးလၢဟံၣ် ဆဲခိၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဆဲခိၣ်စိးဝၣ်ကအု   ကိၢ်အံၤမ့ၢ်လီၤကိၢ်သအုး

၅. **ဟံၣ်တၢၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်ထူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဟံၣ်အခိၣ်လၢ သ့ၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟံၣ်တၢၢ်ဟံၣ်ထူၣ်လီၤ.

၆. **ဟံၣ်တၢၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်လိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်အသ လီလၢလီၤယှာ်ဒီးအကစၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဖိသၣ်ဟံၣ်တၢၢ်ဟံၣ်

လီၢ်လီၤ.

၇. ဟံၣ်ထူၣ် နၣ်မ့ၢ်ပမၤဟံၣ်အခီၣ်လၢသ့ၣ်ဒီးပစံးလၢဟံၣ်ထူၣ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံၣ်ထူၣ်ယီထူၣ်. ဟံၣ်တၢၢ်ဟံၣ်ထူၣ်ပ စံးဒီးအဆိဒ်နၣ်လီၤ. လဲၤဝဲာ်ဟံၣ်ထူၣ်ပကမၤဟံၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢဟံၣ်ထူၣ်သဒိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၈. ဟံၣ်ဒူၣ် နၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်ကပၤဝးတြံးနၣ်ပမၤတဲာ်လၢချိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖုဒါမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကီးလၢဟံၣ်ဒူၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအ ဆိလၢဟံၣ်ဒူၣ်ဟံၣ်ကၣ်လီၤ. ဒူၣ်ထိၣ်ဟံၣ်ဒူၣ်ဟံၣ်ကၣ်တက့ၢ်. ကလံၤကသ့ၣ်ဘၣ်ပှၤနးကၢ.

၉. ဟံၣ်နလီ နၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်လီၢ်လံၤလၢပှၤကညီဟးကွံာ်ဝဲနၣ်ပကီး လၢဟံၣ်နလီလီၤ. ဟံၣ်နလီနၣ်အကစၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်. အက စၢ်ဟးကွံာ်လံလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟံၣ်နခိၣ်ဟံၣ်နလီလီၤ.

၁၀. ဟံၣ်ဖိဃဲ နၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်ဖိလၢပှၤကညီအိၣ်ဘူးလၢထိးဒီးမၤန့ၢ် နာ်စိၤဖှံၣ်စိၤအလီၢ်နၣ်ပကီးလၢဟံၣ်ဖိဃဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီမၤ န့ၢ်နာ်စိၤဖှံၣ်စိၤအလီၢ်လီၤ. ဒီးမၤဟံၣ်ဖိဃဲနၣ်စံးဝဲလၢဘးဟံၣ်ဖိ ဃဲလီၤ. ပှၤမၤဘူးနၣ်ဘးဒီးဟံၣ်ဖိဃဲစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကီးဒီးအဆိ လၢဟံၣ်ဖိတၢၢ်ဟံၣ်ဖိဃဲလီၤ.

၁၁. ဟံၣ်ဖိစီၢ် နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိမၤလိာ်ကွဲဟံၣ်ဖိနၣ်ပကီးလၢဟံၣ် ဖိစီၢ်လီၤ. ဖိသၣ်မၤလိာ်ကွဲဟံၣ်ဖိစီၢ်နၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်လိာ်ကွဲတၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟံၣ်ဖိစီၢ်ဟံၣ်ဖိစၢ်လီၤ.

၁၂. ဟံၣ်ဘူးလိာ်သး နၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်အိၣ်အဘၢၤစၢၤတဃံၤဘၣ်ဒီးပ စံးလၢဟံၣ်ဘူးလိာ်အသးလီၤ. ဟံၣ်ဘူးလိာ်အသးခံဖျၣ်နၣ်အ ကစၢ်ကတိၤဟူဝဲလီၤ.

၁၃. ဟံၣ်မုၢ်ဒၢကၢ နၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်အါအါကလဲာ်အိၣ်ဒီးဟံၣ်ဒိၣ်တ နီၤ, ဟံၣ်ဆံးတနီၤဒီးပစံးလၢဟံၣ်မုၢ်ဒၢကၢလီၤ. ဝ့ၢ်ပူၤနၣ်အိၣ်ဒီး ဟံၣ်မုၢ်ဒၢကၢအါကၢ.

၁၄. ဟံၣ်ခဲာ်ညါ နၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်ယၢၤဝးတြံးလၢဒီးဖျါပခဲာ်နၣ်ပကီးလၢ ဟံၣ်ခဲာ်ညါလီၤ. မၤဖျိဟံၣ်ခဲာ်ညါနၣ်ပကွၢ်ဂ့ၤဒံးစံးဝဲဒၣ်. ဟံၣ်ခဲာ် ညါနၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်ဟံၣ်ခဲာ်ညါဘၣ်. မ့ၢ်ပှၤကညီခဲာ်ညါနၣ်ပစံးလၢ ဟံၣ်ခဲာ်ညါလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်လၢဟံၣ်ဒီးအခဲာ်ညါဒိးသးထီရံၤတ ပူၤဒီးစံးဝဲလၢဟံၣ်ခဲာ်ညါလီၤ.

၁၅. ဟံၣ်လီၢ် နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤဟံၣ်အပူၤလီၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်တက ဝီၤနၣ်ပစံးလၢဟံၣ်လီၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟံၣ်လီၢ်ယီထံး လီၤ. ဒီးဟံၣ်လီၢ်ယီလီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟံၣ်လီၢ်လဲၢ်တဘၢးနၣ် ဟံၣ်ကဒိၣ်ဝဲးကၢ်သၢ.

၁၆. ဟံၣ်လီၢ် နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်ဖျဲၣ်အသလီလီၤဃာ်ဒီးအီၤနၣ် ပစံးလၢဟံၣ်လီၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟံၣ်တၢၢ်ဟံၣ်လီၢ်လီၤ. ပှၤကညီဖိဟံၣ်လီၢ်နၣ်အကစၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်တစီၢ်ဒီးအဟံၣ်လီၢ်လီၤ ကၢၤဝဲလီၤ.

၁၇. ဟံၣ်သဒိစိ နၣ်မ့ၢ်ဟံၣ်ခိၣ်စိကတၢၢ်နၣ်ပစံးလၢဟံၣ်သဒိစိ လီၤ. ပှၤကညီမၤဟံၣ်သဒိစိနၣ်ထိကၢ. ဒီးသ့ၣ်လၢပမၤသဒိစိနၣ် ပကီးလၢဟံၣ်သဒိစိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈. ဟံၣ်စိၤဃိစိၤ နၣ်မ့ၢ်ပကီးဟံၣ်ဒီးအဆိဒီးပကီးလၢဟံၣ်စိၤဃိ စိၤလီၤ.

၁၉. ခွဲဟံၣ် နၣ်မ့ၢ်ပမၤကဆိုဟံၣ်ပူၤဒီးပစံးလၢခွဲဟံၣ်လီၤ. ဟံၣ် ပူၤတၢ်ကမှံၤလီၤနးကၢ. ခွဲဟံၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခွဲဟံၣ် ခွဲယီလီၤ.

၂၀. တၢ်ဟံၣ် နၣ်မ့ၢ်ထိရံၤတၢ်အိၣ်ဒီးအလီၢ်လၢအခိၣ်ဒုးထိၣ်အ သးနၣ်ပစံးလၢတၢ်ဟံၣ်လီၤ. တၢ်ဟံၣ်နၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်ပှၤကညီသၢ. တၢ်ဟံၣ်နၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်ပဒိၣ်ဟံၣ်သၢ.

၂၁. ဝဟံၣ် နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢဂ့ၤတကလှာ်နၣ်ပကီးလၢဝဟံၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢပဟံၣ်ပဟာ်လီၤ.

၂၂. မၤဟံၣ် နၣ်မ့ၢ်ပသူၣ်ဟံၣ်ဒီးပစံးလၢပမၤဟံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤ မၤဟံၣ်တဖျၣ်ကဝံၤတ့ၢ်လီၤ. ပှၤကညီမၤဟံၣ်နၣ်တုၤမ့ၢ်နၢ်ဟူပှၤ သံဒီးတမၤလၢၤဘၣ်ဝဲဒီးနၣ်ဝဲတနံၤလီၤ.

၂၃. သူၣ်ဟံၣ် နၣ်မ့ၢ်ပမၤဟံၣ် နၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢပသူၣ်ဟံၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤသူၣ်ဟံၣ်တဖျၣ်ဒိၣ်သမိး. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ် ဟံၣ်သူၣ်ယီလီၤ.

၁. ဟၢ နၣ်မ့ၢ်ပမၤမံပအဲလၢသပၢၤဟၢပူၤနၣ်ပစံးလၢပဟၢပအဲ လီၤ. ဟၢထိၣ်ပအဲလၢသပၢၤဟၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဝံၤဟၢမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဒီးတုၤမ့ၢ်မံ ဒီးပအိၣ်လီၤ. ပဟၢတၢ်နၣ်ပဟ်သပၢၤဟၢလၢသပၢၤအဂၤတဖၣ် အခိၣ်ဒီးပမၤထံလၢသပၢၤအစိလာ်တဖျၣ်အပူၤနၣ်ဒီးပဆိၣ်ကဲၤ ထိၣ်အစိလာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟၢလဲးလီၤ.

၂. ဟၢကိၣ် နၣ်မ့ၢ်ပမၤမံကိၣ်လၢဝံၤဟၢပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢသပၢၤဟၢ ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပဟၢကိၣ်လီၤ. ဟၢကိၣ်လၢသပၢၤဟၢပူၤဒီးမံဝဲ လီၤ.

၃. ဟၢခိၣ် နၣ်မ့ၢ်ဟၢဖၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဂီၤတမံၤလၢပဟ့ာ်အိၣ် လၢအပူၤန့ၢ်ပကီးဒီးအဆိလၢဟၢခိၣ်ဟၢဖၢလီၤ.

၄. ဟၢထိၣ် နၣ်မ့ၢ်ပဒိထိၣ်သပၢၤဟၢလၢသပၢၤအဂၤအခိၣ်လၢ လၢၢ်ဆိခိၣ်နၣ်ပစံးလၢပဟၢထိၣ်လီၤ. ပဟၢထိၣ်တၢ်နၣ်ပဒၢနာ် တၢ်လၢသပၢၤဟၢအပူၤဒီးပဒိထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟၢ ထိၣ်လဲးထိၣ်လီၤ.

၅. ဟၢကီၣ် နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆဲဝၣ်ခိဒီးထုးထိၣ်ဝၣ်ခိပဝံနၣ်စ ထိၣ်ဝဲလၢဝၣ်ခိကနၣ်ဖိခိၣ်တခီဒီးပစံးလၢဟၢထိၣ်ဝၣ်ခိလီၤ. ပှၤ ကညီမ့ၢ်မၤဝၣ်ခိပဝံဒီးစၢ်ဝဲထိန့ၢ်ဝၣ်ခိကနၣ်ဒီးပစံးလၢဟၢထိၣ်ဝဲ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟၢထိၣ်ဟၢလီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်ဟၢ ထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. ဟၢထိၣ်ဟၢလီၤ နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်တတိတတြၢ်ဘၣ် ကတိၤတၢ်တနံၤတပူၤတနၤတပူၤဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်ဟၢထိၣ် ဟၢလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်တတိတတြၢ်ဘၣ်. ကတိၤတၢ်ဟၢ ထိၣ်ဟၢလီၤနးကၢ.

၇. ဟၢဟ့ာ် နၣ်မ့ၢ်ပမၤအိၣ်ညၣ်လၢဟ့ာ်ဒီးပကွံာ်သလၣ်ဟ့ာ်နၣ်ပ စံးလၢပဟၢဟ့ာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပဟၢးဟ့ာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဟၢ ဟ့ာ်နၢ်ညၣ်ဂ့ၤကၢ.

၈. ဟၢဖၢ နၣ်မ့ၢ်ပဂီၤတမံၤလၢပဟ့ာ်အိၣ်လၢအပူၤနၣ်ပစံးလၢ ဟၢဖၢလီၤ. ပှၤတဂၤအဟၢဖၢဒိၣ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟၢဖၢ ခိၣ်ဟၢဖၢလီၤ.

၉. ဟၢဖၢကျူၤ နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဒၢဒီးအဟၢဖၢသွံၣ်လီၤဒီးဘျါကူၤဝဲ

ဒီးအဖိတလီၤလူဘၣ်နဲၣ်ပစံးလၢဟၢဖၢကျၢၤလီၤ. ပှၤတဂၤအဟုး သ့ၣ်ဒီးအဖိကလီၤလူးတ့ၢ်ဒီးအဟၢဖၢကျၢၤကွၤဝဲလီၤ.

၁၀.**ဟၢလံဟၢလီ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသးပှၤနိၣ်အသးဒီးကတိၤတၢ်တ ဘၣ်ဘၣ်ကိးဘီဘၣ်ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်ဟၢလံဟၢလီလီၤ. ပှၤ တဂၤကတိၤတၢ်ဟၢလံဟၢလီစံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤမၤတကဲဒီးကတိၤ မ့မးဟၢလံဟၢလီတဘၣ်တဖှိၤလီၤ. ဒီးဟၢလီၤဒီးဟၢလံဟၢလီဒံး သိးသိးလီၤ.

၁၁.**ဟၢလီ** နဲၣ်မ့ၢ်ဟၢလံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤမ့တ ဘၣ်တဖှိၤလီၤ.

၁၂.**တဟၢ** ဒီးကဟၢကတြၢ, ဒီးလီၤကဟံၢ်လီၤကဟၢကွၢ်လၢက ဟၢတက့ၢ်.

၁၃.**ကမၢၢ်ဟၢ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအခိၣ်ဒိၣ်နဲၣ်ပစံးလၢအခိၣ်ကမၢၢ်ဟၢ လီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်မၤသးကမၢၢ်ဟၢစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢကမၢၢ်ဟံၢ်ကမၢၢ်ဟၢလီၤ .

၁၄.**တဟၢ** နဲၣ်မ့ၢ်ပဟၢထိၣ်မှၤတဖျၢၣ်ဒီးပစံးလၢတဟၢလီၤ. ဟၢ ထိၣ်မှၤတဟၢခံဟၢတက့ၢ်.

၁၅.**တၢ်ဟၢ** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဖါ လၢအဒိၣ်ကတၢၢ်တဖၣ်နဲၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဟၢစံးဝဲ ဒၣ်လီၤ.

၁၆.**ဝဟၢ** နဲၣ်ဒ်တစုအသိးလီၤ. ပှၤကညီနဲၣ်အီၣ်မှၤတနံၤတပ ဟၢခံပဟၢလီၤ.

၁၇.**ဝီၤဟၢ** နဲၣ်မ့ၢ်ပမၤဝီၤလၢပဟၢမှၤလၢအပူၤဒီးပကိးလၢဝီၤဟၢ လီၤ.

၁၈.**မှၤဟၢ** နဲၣ်မ့ၢ်မှၤလၢပမၤမံလၢသဟၢဟၢပူၤနဲၣ်ပကိးလၢမှၤ ဟၢလီၤ. ဟၢမှၤဟၢနွံဟၢဒီးတိၢ်ပံာ်မှၤနွံဘၣ်တက့ၢ်.

၁၉.**သဟၢဟၢ** နဲၣ်မ့ၢ်သဟၢလၢပဟၢမှၤလၢအပူၤနဲၣ်ပကိးလၢသ ဟၢဟၢလီၤ. မၤနၢ်ယၤလၢသဟၢဟၢတဖျၢၣ်ဒီးစကဟၢထိၣ်မှၤတ က့ၢ်.

၁. **ဟၢၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤမံတၢ်လၢမှၤခိၣ်လၢဃၣ်မှၤအဖၢမုၢ် နဲၣ်ပစံးလၢဟၢၣ်ဝဲလီၤ. ဟၢၣ်မံမိၢ်ဟဲသၣ်လၢမှၤခိၣ်တက့ၢ်.

၂. **ဟၢၣ်ဘၢ** နဲၣ်မ့ၢ်ပဃၣ်လီၤမှၤအဖၢမုၢ်နဲၣ်ပဟ်ထိၣ်တၢ်လၢမှၤ အဖိခိၣ်ဒီးပကျၢ်ဘၢလၢခိၣ်ခွးနဲၣ်ပစံးလၢပဟၢၣ်ဘၢလီၤ. ပှၤတ ဂၤဟ်ထိၣ်သဒိၣ်အှၣ်လၢမှၤခိၣ်ဒီးဟၢၣ်ဘၢဝဲဒီးသဒိၣ်အှၣ်မံဒီး မၤဝဲလၢတၢ်ရံာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဟၢၣ်သွံစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟၢၣ်ဘၢသ ဒိၣ်အှၣ်လၢမှၤခိၣ်နဲၣ်တုၤမံတက့ၢ်ပကမၤတၢ်ရံာ်လီၤ.

၃. **ဟၢၣ်ဟၢၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကိးမ့ၢ်ဂ့ၤပှၤကညီကတိၤသိၣ်ဒိၣ် မ့ၢ်ဂ့ၤပှၤကညီနံၤသိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤကညီဟီၣ်သိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံး လၢကိးဟၢၣ်ဟၢၣ်, ကတိၤဟၢၣ်ဟၢၣ်, နံၤဟၢၣ်ဟၢၣ်,ဟီၣ်ဟၢၣ် ဟၢၣ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်ကိးဟၢၣ်ဟၢၣ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ပှၤတဖၣ်က တိၤသိၣ်မးဟၢၣ်ဟၢၣ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်နံၤမးဟၢၣ်ဟၢၣ်လီၤ. ပှၤတ ဖၣ်ဟီၣ်သိၣ်မးဟၢၣ်ဟၢၣ်လီၤ.

၄. **ဟၢၣ်သွံ** နဲၣ်မ့ၢ်ပမၤမံတၢ်လၢမှၤခိၣ်နဲၣ်ထိရိၤတမံၤဒီးပစံးလၢ ဟၢၣ်သွံလီၤ. ဟၢၣ်သွံလီၤမံမိၢ်ဟဲသၣ်လၢမှၤခိၣ်တက့ၢ်. ဟၢၣ်သွံ လီၤမံဆီးနံၣ်လၢမှၤခိၣ်တက့ၢ်နပုၢ်ဆံးကအီၣ်ဝဲလီၤ.

၆. **ဝါဟၢၣ်ကလာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီခိၣ်ဝါနဲၣ်ပစံးလၢဝါဟၢၣ်က လာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအခိၣ်ဝါဟၢၣ်ကလာ်ဒီးအသးပှၢ်စဃဲးလံလီၤ. ဒီးထိရိၤတၢ်ဝါနဲၣ်ပစံးလၢ ဝါဟၢၣ်ကလာ်ခဲလက်လီၤ. ဖီဖျါဝါ ဟၢၣ်ကလာ်စံးဝဲဒၣ်.

၇. **သါဟၢၣ်ကလာ်** နဲၣ်မ့ၢ်သၣ်ဘ့လါကတၢထိၣ်သိၣ်ဝဲနဲၣ်ပစံး လၢသိၣ်သါဟၢၣ်ကလာ်လီၤ. သၣ်ဘ့လါကတၢထိၣ်လၢတၢ်အှၣ် ကျါသါဟၢၣ်ကလာ်လီၤ.

၁. **ဟၢၤအၢၤ** နဲၣ်ပထံၣ်တၢ်လၢတဘၣ်ပသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပထံၣ်တၢ် လၢအဒိၣ်မှၤဂ့ၤ, ပမၤသိၣ်ပကလုာ်ဟၢၤအၢၤနဲၣ်လီၤ. ဟၢၤအၢၤ ပှၤတဂၤမၤဘၣ်အၢတၢ်ကူတၢ်သိးနးသမိး. ဟၢၤအၢၤကဆိတနၤ ဒိၣ်သမိး.

၁. **ဟု** နဲၣ်မ့ၢ်ဘ့သးနဲၣ်ပကိးလၢဟုလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟု ခိၤသနံးခိၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဟုတနာ်နှၢ်တဘၣ်လီၤ.

၂. **ဟု** နဲၣ်မ့ၢ်ထိၣ်ခိၤဆီခိၤကိာ်လီၤလၢအဒံၣ်ဖိခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဟ်အ ဖိလၢအသးနါပှၢ်ဖိလာ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဟုအဒံၣ်, ဟုအဖိလီၤ. ဆီ တဘ့ၣ်ဟုအဒံၣ်ဒီးအဒံၣ်ဖးထိၣ်ဝဲလီၤ. ဆီမိၢ်ပှၢ်ဟုအဖိလၢအဒံး ဆုလာ်လီၤ.

၃. **ဟု** နဲၣ်မ့ၢ်ကယူၤဖၣ်မၤသိၣ်မၤပှၤအကလုၢ်နဲၣ်ပစံးလၢကယူၤ ဖၣ်ဟုလီၤ. ကယူၤဖၣ်ဟုလၢသ့ၣ်ခံနဲၣ်သိၣ်ဟုဟုလီၤ.

၄. **ဟုကမၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ဟုကမူၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟုသလီလီၤဘျုး ကနၣ်ဒုးနဲၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢဟုကမူၣ်ဟုကမၣ်လီၤ. ဟုကမူၣ် ဟုကမၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဟုကမူၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ဟုသလီလီၤဘျုးဝဲနဲၣ်ပစံးလၢဟုကမူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုကမူၣ်ဟုကမၣ်လီၤ. ဟုကမူၣ်နဲၣ်တြူးဖိ ဒီးဘ့ၣ်လီၤထိးဆၣ်လီၤ.

၆. **ဟုကိၢ်သွၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ဟုလၢပဖိသံးနဲၣ်မ့ၢ်ဟုကိၢ်သွၣ်လီၤ. ဒီးပ ကိးဒီးအဆိလၢဟုကိၢ်သွၣ်ဟုကိၢ်သွဲၣ်လီၤ. ပှၤကညီဆုဟုကိၢ် သွဲၣ်ဒီးဖိဝဲလၢသံးလီၤ.

၇. **ဟုဝ့ၢ်ကျ** နဲၣ်မ့ၢ်ဟုလၢအသလီတဝါဒံးဘၣ်ဒီးတဆဲးဖိုးဒံး ဘၣ်အသးနဲၣ်ပစံးလၢဟုဝ့ၢ်ကျလီၤ. ဟုဝ့ၢ်ကျနဲၣ်အီၣ်ဒံးဒီးအသ လီလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢဟုဝ့ၢ်ကျလီၤ.ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢ ဟုဝ့ၢ်တၢ်ဟုဝ့ၢ်ကျလီၤ.

၈. **ဟုဃာ်** နဲၣ်ပမံဒီးပဟ်ပဖိလၢပသးနါပှၢ်ဃၢၤနဲၣ်ပစံးလၢပ ဟုဃာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံဟုဃာ်အဖိလၢအသးနါပှၢ်လီၤ.

၉. **ဟုဆဲးဖိုး** နဲၣ်မ့ၢ်ဟုလၢပဆုကွံာ်အသလီနဲၣ်ပကိးလၢဟုဆဲး ဖိုးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟုဆဲးဖိုးဟုဆဲးဖုးလီၤ. ပဆုဲးဖိုးဝါ ဟုဆဲးဖိုးဝံၤဒီးပဖိလၢမှၤလီၤ.

၁၀.**ဟုထံး** နဲၣ်မ့ၢ်ဟုလၢတကၢ်တူာ်တဘျုးဘၣ်ဝဲနဲၣ်ပစံးလၢဟု ထံးလီၤ.ဟုဆဲးဖိုးနဲၣ်ပဆုဝါကွံာ်အသလီဒီးပကိးလၢဟုဆဲးဖိုး လီၤ. ဟုထံးနဲၣ်တကၢ်တူာ်ဘၣ်.မၤသးဖိဂ့ၤကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢဟုထံးဟုဖီးလီၤ.

၁၁.**ဟုထံး** နဲၣ်ပဆုဘ့ဝါခဲလက်ဒီးတဝါဒံးဘၣ်လၢအဘျၣ်အိၣ် လီၤတဲာ်တဟီၣ်တစိၤနဲၣ်ပစံးလၢဘ့ထံးဟုထံးလီၤ. ဒီးဘၣ်တစုစု ပစံးလၢဟုထံးဘၣ်တစုစုပစံးလၢဘ့ထံးလီၤ.ဟုထံးအိၣ်ဒံးလၢ

ဆၢဉ်ခံဒံးတနိၤဓိၤန့ၣ်ဆဲးတဲာ်ကွဲာ်အီၤတက့ၢ်.

၁၂.**ဟုနံး** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုလၢအဘျုးလီၤကလဲလီၤကန့ာ်လၢပဖိအိၣ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟုနံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုတိၢ်ဟုနံးလီၤ. ဟုတပှၤဘျုးဒီးကဲထိၣ်ဟုနံးအါကၢ.

၁၃.**ဟုနီၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုလၢပဖိအိၣ်သ့ဝဲထိရိၤဟုဒီးပကိးလၢဟုနီၢ်လီၤ.ဟုနီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဟုထံးဓိၤတမ့ၢ်, မ့ၢ်ဟုနံးဓိၤတမ့ၢ်,မ့ၢ်ဟုဝုၢ်ကျဓိၤတမ့ၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်ဟုလၢပဖိအိၣ်ကိးမုၢ်ဆှၣ်မုၢ်ဟါန့ၣ်ထိရိၤပဖိအိၣ်သ့ဒီးမ့ၢ်ဟုနီၢ်လီၤ.

၁၄.**ဟုတိၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုနံးအဆိ လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟုဘျုးလၢပအိၣ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟုတိၢ်ဟုနံးစံးဝဲဒၣ်.

၁၅.**ဟုဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုလၢတဘျုးဘၣ်ဒီးတကၢ်တူာ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟုဖိလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟုဖိကဒံစုၢ်ကိးလီၤ. ဟုဖိန့ၣ်ပဖိအိၣ်မ့ၤပအိၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ.

၁၆.**ဟုဘျး** န့ၣ်ဟုဘျုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟုလၢကၢ်တူာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟုဘျုးဟုဘျးလီၤ.

၁၇.**ဟုဘျုး** န့ၣ်မ့ၣ်ဟုလၢကၢ်တူာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟုဘျုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုဘျုးဟုဘျးလီၤ. ဟုဘျုးပဖိအိၣ်တသ့ဘၣ်. ဟုတပှၤဘျုးနးသမိး.

၁၈.**ဟုမုၢ်ကၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်ကိၣ်တဘျုးဘၣ်ဒီးပစံးလၢဟုမုၢ်ကၢလီၤ. ပှၤတဂၤသါကတိၢ်ကိၣ်ဟုမုၢ်ကၢအိၣ်ဒံးဒီဖျၢၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟုမုၢ်ကၢဟုမုၢ်လါလီၤ. နတိၢ်ကိၣ်တဘျုးဘၣ်ဟုမုၢ်ကၢအိၣ်ဒ်ဒၣ်တၢ်လီၤ.

၂၀.**ဟုမုၢ်ကၢ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢသ္ဂၢၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဟုမုၢ်ကၢတစုစုလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဖိအိၣ်ဒီးကိၣ်ကမူၣ်ဒီးကိးဝဲလၢဟုမုၢ်ကၢလီၤ. ဟုမုၢ်ကၢအညၣ်န့ၣ်ပှၤကညီဖိဒီးဟုမုၢ်ကၢလီၤစံးဝဲဒၣ်.

၂၁.**ဟုသး** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤဟုန့ၣ်ပှၤကညီကိးလၢဟုသးလီၤ. ဟုသးတဲနာ်န့ၣ်ပဟ့ၤဘၣ်တဘၢးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘုသးဟုသးလီၤ.

၂၂.**ဟုဓိၤသနံးဓိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးဟုဒီးအဆိဒီးပကိးလၢဟုဓိၤသနံးဓိၤလီၤ.

၂၃.**ကဟု** ကဟုကဟဲး, ဒီးကဟုအသး, ဒီးကဟုကယာ်, ဒီးကဟုကညီၢ်, ဒီးကဟုထိၣ်, ဒီးသ့ၣ်ကဟု, ဒီးကဟုကျၤကယာ်ကျၤ,တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဟုတက့ၢ်.

၂၄.**ကိာ်ဆိဟု** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မံလီၤလၢအသးနါပှၢ်န့ၣ်ပစံးလၢကိာ်ဆိဟုလီၤ. ကဆိမံလီၤကိာ်ဆိဟုလၢအသးနါပှၢ်တခီလီၤ. ကိာ်ဆိဟုကိာ်ဆိဟါပစံးဒီးအဆိဒ်န့ၣ်လီၤ.

၂၅.**ဖိးဟု** န့ၣ်ပဟ်တၢ်လၢပသးနါပှၢ်ဒီးပဖိးဟုယာ်န့ၣ်ပစံးလၢဖိးဟုလီၤ. ပှၤတဂၤဖိးဟုအဖိလၢအသးနါပှၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမ်ဖိးဟုအမါစံးဝဲဒၣ်

၂၆.**မိၢ်ဟု** န့ၣ်မ့ၢ်ဂုၢ်တကကလုာ်ကွဲလၢဝါတတိၤတတိၤဒီးပကိးလၢကလီၤမိၢ်ဟုလီၤ. ကလီၤမိၢ်ဟုန့ၣ်မ့ၢ်ဂုၢ်တကကလုာ်လၢတမ့ၢ်ဘၣ်ဂုၢ်အါန့ၣ်လီၤ.

၂၇.**သါဟုသါဃီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘုံးပသးဒီးပသါကြူးကြူးန့ၣ်ပစံးလၢသါဟုသါဃီလီၤ. ပှၤတဂၤထိၣ်ကစၢၢ်ဒီးတၢ်ဘုံးအသးဒီးသါမးသါဟုသါဃီလီၤ.

၂၈.**သါဟုသါဟဲး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးထံၣ်အမိၢ်အပၢ်ဒီးအသးခုနံၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနံၤသါဟုသါဟဲးလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤထံၣ်အပၢ်ဒီးနံၤထိၣ်မးသါဟုသါဟဲးလီၤ.

၁. **ဟ့ၢ်ဟ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်ကပၢၢ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟ့ၢ်ဟ့ၢ်လီၤ. ပှၤကညီကအုဟ့ၢ်ဟ့ၢ်. ပှၤသးပှၢ်ဟိၣ်သိၣ်ဟ့ၢ်ဟ့ၢ်. ခုကညီၤသိၣ်ဟ့ၢ်ဟ့ၢ်. မုၣ်မ့ၢ်အိၣ်တၢ်ဒီးသိၣ်ဟ့ၢ်ဟ့ၢ်စံးဝဲလီၤ.

၂. **ဒီးဟ့ၢ်ဒီးဟ့ၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်ကၢ်တထံးဘၣ်တထံးဒီးပစံးလၢကၢ်ဒီးဟ့ၢ်ဒီးဟ့ၢ်လီၤ. ပှၤကညီကူာ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်ကၢ်ဒီးဟ့ၢ်ဒီးဟ့ၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ဟုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟၢဖၢန့ၣ်ပသးပှၢ်စံးလၢဟုးလီၤ. ပှၤတဂၤအဟုးဖၢသးဖၢစံးဝဲဒၣ်. ပှၤဟုးဘျုးတိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဟၢဖၢဖံးတိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိဟုးသးလီၤ.

၂. **ဟုးကး** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ဟၢဖၢဆိးကဲးန့ၣ်ပစံးလၢဟုးကးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုးကးသးကးလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤအဟုးကးဒီးဟိၣ်နးကၢ.

၃. **ဟုးရှဲၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟၢဖၢပှၤဆါလၢပတုာ်ဃံဖိလာ်န့ၣ်ပစံးလၢပဟုးရှဲၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုးရှဲၣ်သးဃဲလီၤ. စဆှၣ်နီၤယါဒီးစဟုးရှဲၣ်ဆါကၢ. ဒီးပဟၢဖၢဆိးကဲးန့ၣ်ပစံးလၢပဟုးရှဲၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၄. **ဟုးစၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟုးပှာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤအိၣ်ညၣ်လၢပှာ်ဒီးပကွဲာ်သလၣ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟုးပှာ်ဟုးစၢလီၤ.

၅. **ဟုးဆါထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိကအိၣ်ဖျဲၣ်ဒီးအမိၢ်ဟၢဖၢဆါလၢအဖိဟ်ကိၤအသးန့ၣ်ပစံးလၢဟုးဆါထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဟုးဆါထိၣ်ကိးမးဆံးစၢ်အဖိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုးဆါသးဆါလီၤ. ပှၤတဂၤဟုးဆါထိၣ်ဒီးကအုနးသမိးလီၤ.

၆. **ဟုးပှာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤအိၣ်ညၣ်လၢပှာ်ဒီးပကွဲာ်သလၣ်ပှာ်န့ၣ်ပစံးလၢဟုးပှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုးပှာ်ဟုးစၢလီၤ. ပှၤတဂၤဟုးပှာ်နှၤ်ညၣ်ဂ့ၤသမိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟၢပှာ်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

၇. **ဟုးဖၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟၢဖၢဖၢန့ၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢဟုးဖၢလီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဟုးဖၢသးဖၢလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်တၢ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးအဟၢဖၢဒီးဟုးဖၢသးဖၢလီၤ.

၈. **ဟုးလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကၠၢ်ပဂီၤလၢပမဲာ်ညါတခီန့ၣ်ပစံးလၢဟုးလာ်လီၤ. ပစံးဒီးအဆိလၢဟုးမိၣ်ဟုးလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဖိာ်အဖိလၢအဟုးလာ်လီၤ. ဒီးပကံၣ်တြၢ်ဆူးန့ၣ်ပစံးလၢပဟုးလာ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ပှၤတဂၤမံဝဲလၢအပၢ်ဟုးလာ်. ဖိဆံးဓိၤမံလၢအမိၢ်ဟုးလာ်လီၤ.

၉. **ဟုးအိၣ်သကွဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်ဖျဲၣ်ဟဲလီၤလၢအခိၣ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢဟုးအိၣ်သကွဲလီၤ. ပှၤဟုးအိၣ်သကွဲနှၤ်ဆံးစၢ်ဒီးအဖိလီၤလၢအခိၣ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢဟုးအိၣ်သကွဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟုးသကွဲစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအဟုးအိၣ်သကွဲတဂၤဂၤလီၤ.

၁၀.**တမိၢ်ဟုးဃီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဒီပှၢ်ဝဲၢ်လၢအဟဲထိၣ်မိၢ်ဟၢဖၢတဖျၢၣ်ဃီန့ၣ်ပစံးလၢတမိၢ်ဟုးဃီလီၤ. ပှၤဒီပှၢ်ဝဲၢ်န့ၣ်ဟဲထိၣ်တမိၢ်ဟုးဃီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတမိၢ်ဟုးဃီတပၢ်ဟုးဃီလီၤ.

၁၁. **တိၢ်ပြံၤသံးဟုး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကၢ်ပိၤလီၤကလဲဒီးပစံးလၢတိၢ်ပြံၤသံးဟုးလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢတိၢ်ပြံၤသးဟုးလီၤ. သ့ၣ်ကၢ်ဘၣ်ဝဲၣ်တခိၣ်ဒီးတိၢ်ပြံၤသံးဟုးလၢာ်မးလီၤ.

၁၂. **ပှၤကွၢ်ပဟုး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသ့ၣ်ညါဖိသၣ်ကအိၣ်ဖျဲၣ်အဂ့ၢ်အတိၢ်နူၣ်ပစံးလၢပှၤကွၢ်ပဟုးလီၤ. ပှၤကွၢ်ပဟုးနူၣ်သ့ၣ်ညါဖိသၣ်ကအိၣ်ဖျဲၣ်အဂ့ၢ်အတိၢ်ဒီးပှၤဟုးမ့ၢ်ဆါဒီးလဲၤကွၢ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢပှၤကွၢ်ပဟုးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တိာ်မ့ၣ်ပှၢ်တဖၣ်နူၣ်လီၤ.

၁၃. **ပှၤစိာ်ပဟုးသ့** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပှၤဂၤဟုးဆါဒီးဘၣ်လၢဖိသၣ်ကလီၤဝဲနူၣ်ပှၤစိာ်ဝဲဆိၣ်ဝဲသ့လၢဆိၣ်စၢၢ်ဆၢဖိသၣ်အခိၣ်သ့နူၣ်ပစံးလၢပှၤစိာ်ပဟုးသ့လီၤ. ပှၤစိာ်ပဟုးသ့နူၣ်မ့ၢ်ဆိၣ်စၢၢ်ဆၢဖိသၣ်အခိၣ်နူၣ်သ့ဝဲဒီးပစံးလၢစိာ်ပှၤဟုးသ့လီၤ.

၁၄. **အဟုးအိၣ်ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအိၣ်ယှာ်ဒီးအဝၤဒီးဒၢထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢအဟုးအိၣ်ထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဟုးအသးအိၣ်ထိၣ်လီၤ. နိၢ်မၤရံအဟုးအိၣ်ထိၣ်ဒီးမ့ၢ်အိၣ်ထိၣ်လၢယွၤအစိလီၤ.

၁. **ဟုၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဟံးနူၢ်ရူသူၣ်ပှၤဂၤအတၢ်ဒီးပစံးလၢပဟုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟုၣ်မၤဂီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟုၣ်ပှၤဂၤအယဲာ်တဘၣ်လီၤ. ဒီး ပစံးလၢဟုၣ်တၢ်စ့ၢ်ကီး လီၤ. ပှၤတဂၤဟုၣ်တၢ်နးသမိး.

၂. **ကွၢ်ဟုၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ရူသူၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢကွၢ်ဟုၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကွၢ်ဟုၣ်ကွၢ်စုလီၤ. လဲၤကွၢ်ဟုၣ်ထီးအိၣ်ဘုနူၣ်ဒီးခဲးတက့ၢ်. ပှၤတဂၤကွၢ်ဟုၣ်ယၤတြီကလာ်လီၤ.

၃. **စီၤကွၢ်ဟုၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပစီၤကွၢ်ရူသူၣ်တၢ်ကယီကယီဒီးပစံးလၢစီၤကွၢ်ဟုၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၢ်သိၣ်ဒီးလဲၤစီၤကွၢ်ဟုၣ်ကျၤဝဲလီၤ. တၢ်သိၣ်နူၣ်နလဲၤစီၤကွၢ်ဟုၣ်ကွၢ်စဲမ့ၢ်မနုၤသိၣ်လဲၣ်.

၄. **တၢ်ဟုၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘျုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဘျုၣ်လၢဟံးနူၢ်ရူသူၣ် ပှၤဂၤအတၢ် နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢ တၢ်ဟုၣ်တၢ်ဘျုၣ်လီၤ. တၢ်ဟုၣ်တၢ်ဘျုၣ်ဟုၣ်အိၣ်သဲးလၢာ်လံလီၤ.

၁. **ဟူ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢသိၣ်ဒီးအကလုၢ်ဘၣ်ပနၢ်ပှၤနူၣ်ပစံးလၢဟူလီၤ. လီသိၣ်ဟူဘၣ်ပနၢ်သတြၢ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢနၢ်ဟူစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်ဟူဘၣ်စနၢ်တမ့ာ်ဘၣ်.

၂. **ဟူထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပလှၤထိၣ်အိၣ်ဘုဒီးပစံးလၢဟူထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟူထိၣ်ဟူလံၣ်လီၤ. ထိၣ်အိၣ်ဘုနးကၢလဲၤဟူထိၣ်တက့ၢ်. ထီးအိၣ်ဘုဒီးပလှၤထီးလၢမနုၤနူၣ်ပစံးလၢပဟူထီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟူထိၣ်နူၣ်မ့ၢ်ပလှၤထိၣ်အိၣ်ဘုလီၤ. ဟူထီးနူၣ်မ့ၢ်ပလှၤထီးအိၣ်ဘုလၢခုးနူၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ဟူထီသါလီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ဟူတၢ်ပရၢပစၢၢ်ဒီးပစံးလၢဟူထီသါလီၤလီၤ. တၢ်ပရၢဟူထီသါလီၤလၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါစံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤအပရၢဟူထီသါလီၤလၢအကတိၤတၢ်သ့စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ဟူထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤဘူၣ်ထိၣ်ကျၤလိာ်အသးနူၣ်ပစံးလၢဟူထိၣ်ကျၤလိာ်အသးလီၤ. ပှၤတဖၣ်မ့ၢ်သံဒီးဟူထိၣ်ကျၤလိာ်အသးလီၤ. ဒီး ပစံးလၢဟူထိၣ် ပှၤဃံ စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤဟူထိၣ်ကျၤပှၤဃံနူၣ်မ့ၢ်မၤဘူၣ်ထိၣ်ကျၤပှၤသံနူၣ်လီၤ.

၅. **ဟူဟၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပမံဟၢခုးလၢထီးအိၣ်ဘုနူၣ်ပစံးလၢပဟူဟၢထီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟူဟၢခုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထီးအိၣ်ဘုနးကၢဟူဟၢခုးတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟူဟၢဟူအံၣ်လီၤ.

၆. **ဟူဘၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤကတိၤတၢ်ပနၢ်ဟူဒီးပစံးလၢဟူဘၣ်ပနၢ်လီၤ. သုကတိၤတၢ်ဟူဘၣ် စနၢ်ဒ်အံၤဒ်နုၤလီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤကၤၣ်ကိၣ်အပရၢလၢကၤၣ်ဒီးဟူဘၣ်စနၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟူဘၣ်သါဘၣ်လီၤ.

၇. **ဟူလံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဟူထိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလှၤထိၣ်အိၣ်ဘုနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟူထိၣ်ဟူလံၣ်လီၤ.

၈. **ဆူလၢ်ဟူ** နူၣ်မ့ၢ်ပမိးပှၤဂၤဒီးပစံးလၢဆူလၢ်ဟူလီၤ. ဆူလၢ်ဟူယၢဖဲအံၤစကလဲၤတစွဲတစိၢ်. ဆူလၢ်ဟူဒၣ်ကလိာ်ယၢတက့ၢ်, စကအိၣ်ဒၣ်ကယၢာ်မှၤ.

၉. **တၢ်ဟူ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ပရၢပစၢၢ်လၢပနၢ်ဟူနူၣ်ထီရိၤတမံၤဒီးပစံးလၢတၢ်ဟူတၢ်သါလီၤ. တၢ်ဟူတၢ်သါဘၣ်ပှၤလၢယိၤဟဲလီၤ.

၁၀. **နၢ်ဟူနၢ်ပှၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သိၣ်လၢဟူဘၣ်ပနၢ်နူၣ်ပစံးလၢနၢ်ဟူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢ်ဟူနၢ်ပှၢနၢ်ဟူနၢ်သ့လီၤ. စနၢ်ဟူလီသိၣ်ဒီးစဟဲကျၤဆူဟံၣ်လီၤ. စနၢ်ဟူဘိၣ်သအိၣ်ပုဒီးစပျုၤထိၣ်တၢ်လီၤ.

၁. **ဟူၢ်ဟူၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ကလံၤဟဲသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘိၣ်သအိၣ်မၤသိၣ်အကလုၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပသးပှၢ်ဟိၣ်သိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသိၣ်ဟူၢ်ဟူၢ်လီၤ. ကလံၤဟဲဖးဒိၣ်သိၣ်ဟူၢ်ဟူၢ် . ပှၤတဂၤ ဟိၣ်သိၣ် ဟူၢ်ဟူၢ် . ဘိၣ်သအိၣ်မၤပှၤအကလုၢ်သိၣ်မးဟူၢ်ဟူၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်ဟူၢ်ဟူၢ်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ.

၂. **ထဟူၢ်** ဒီးကဟူၢ်ကဟၢ်နူၣ်ကွၢ်လၢကဟူၢ်တက့ၢ်.

၁. **ဟူး** နူၣ်မ့ၢ်တၣ်လၢဝးရှၤရှၤနူၣ်ပစံးလၢဟူးလီၤ. ပှၤတဂၤကလံၤဟဲဒုဘၣ်အဟံၣ်ဒီးဟံၣ်ဟူးမးလီၤ. ပှၤတဖၣ်တြှၤဟံၣ်ဒီးဟံၣ်ဟူးမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟူးဂဲၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟူးဝးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. **ဟူး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသးပှၢ်ဒီးအခိၣ်ကနီးဝဲနူၣ်ပစံးလၢအခိၣ်ဟူးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးပှၢ်ဒီးအခိၣ်ဟူးဝးမးရှၤရှၤလီၤ. ပသးပှၢ်အခိၣ်ဟူးကနီးဝဲလီၤ.

၃. **ဟူးတိာ်ဟူးရၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသးပှၢ်လၢအစုကနီးအခိၣ်ကနီးဒီးအခိၣ်ဟူးဝဲနူၣ်ပစံးလၢမၤသးဟူးတိာ်ဟူးရၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤပှၢ်ဒီးမၤမးအသးဟူးတိာ်ဟူးရၢ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢဟူးတိာ်ဝးရၢ်လီၤ.

၄. **ဟူးထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဝးထိၣ်အဆိလီၤ. ပှၤတဂၤစမၢဒီးကဟူးထိၣ်တဝးထိၣ်ဘၣ်. ကလံၤဟဲသ့ၣ်ဟူးထိၣ်ဝးထိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဟူးရၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဟူးတိာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤမၤသးကနီးကစုာ်နူၣ်ပစံးလၢမၤသးဟူးတိာ်ဟူးရၢ်လီၤ. ပှၤသးပှၢ်တဂၤဟူးတိာ်ဟူးရၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၆. **ဟူးလဲာ်လိာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝးယၢ်ခီယၢ်ခီနူၣ်ပစံးလၢဟူးလဲာ်လိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဝးလဲာ်လိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟူးလဲးလိာ်ဝးလဲာ်လိာ်စံးဝဲဒၣ်.

၇. **ဟူးဝး** နူၣ်မ့ၢ် ပကီး ဟူးဒီး အဆိဒီး ပကီးလၢဟူးဝးလီၤ. သု

လဲၤတၢ်လၢဟံၣ်န့ၣ်ဟံၣ်ဟူးဝးနးကၢ.
၈. ဟူးဟူး န့ၣ်မ့ၢ်ပဝ့ၤဝီၤနီၣ်ကွၢ်သီၣ်ဒီးပစံးလၢသီၣ်ဟူးဟူးလီၤ. ပှၤတဂၤဝ့ၤဝီၤနီၣ်ကွၢ်သီၣ်မးဟူးဟူးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသီၣ်ဟူးဟူးဟးဟးဒ်းအဆိၣ်န့ၣ်လီၤ.
၉. ထဟူး ဒီးကဟူးကဟးန့ၣ်ကွၢ်လၢကဟူးတက့ၢ်.
၁၀. ကြိၢ်ဟူးမိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ကြိၢ်တကလုာ်ခဲထိၣ်လၢထံနၤဒီးထံဆူဝးရှၤရှၤ ဒီးပကီးလၢကြိၢ်ဟူးမိၣ်လီၤ. ကြိၢ်ဟူးမိၣ်န့ၣ်ခဲထိၣ်လၢထံနၤပြီမိၣ်အါကၢ.
၁၁. တဟူးတဟး န့ၣ်မ့ၢ်ထံဒီၣ်လီၤလၢအဆူၣ်ကတၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကလံၤဟဲလၢအဆူၣ်ကတၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢမၤသးတဟူးတဟးလီၤ. ဒီးပှၤသးဒိၣ်ထိၣ်လၢနးန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးတဟူးတဟးလီၤ. ထံဒိၣ်လီၤတဟူးတဟးစံးဝဲဒၣ်. ကလံၤဟဲ တဟူးတဟးဒီးသ့ၣ်ကၢ်ဝၣ်ယံၤမးလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထိၣ်တဟူးတဟးဒီးသါကတိၢ်အဖိလီၤ.
၁၂. တၢ်ဟူး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝးန့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟူးလီၤ. လီရိၤတၢ်လၢကလံၤအူဝးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပကြၢၤဝးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤဝးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟူးတၢ်ဝးလီၤ.
၁၃. ထိၣ်ဟူး န့ၣ်မ့ၢ်ထိၣ်ဝးအဆိလီၤ. ထိရိၤပမၤဝးတၢ်န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢထိၣ်ဟူးထိၣ်ဝးလီၤ. ဒီးထိၣ်ဂဲၤအဆိ မ့ၢ်ထိၣ်ဟူးလီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤမံဒီးလဲၤထိၣ်ဟူးထိၣ်ဂဲၤဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤထိၣ်ဟူးထိၣ်ဝးအဖိစှၢ်ဒီးအဖိမံလၢစှၢ်ပှၤလီၤ.
၁. ဟူၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤလီၤပပှၤလိၢ်ကသံၣ်ဒီးပစံးလၢဟူၣ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝဲလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအမိၣ်ပှၤလိၢ်တပှၤဟူၣ်လီၤဝဲလၢကသံၣ်လီၤ.
၂. ဟူၣ်ထလၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ခွၣ်စိၤဟ န့ၣ်ပကီးလၢဟူၣ်ကလၢ် လီၤ. ဟူၣ်ကလၢ်န့ၣ်ပအိၣ်အတၢ်ဝံၣ်ကၢ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢဟူၢ်ကလၢ်လီၤ. ပှၤကညီသ့ၣ်ဟူၣ်ကလၢ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲအတၢ်လီၤ.
၄. ဟူၣ်ဝဲလီၤ န့ၣ်ဒ်ဟူၣ်အသိးဒီးမ့ၢ်ပမၤလီၤပပှၤလိၢ်လၢကသံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟူၣ်ဝဲလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအမဲာ်ဆါဒီးဟူၣ်ဝဲလီၤဝဲလၢကသံၣ်လီၤ.
၅. ဟူၣ်ဖုးလဲး န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤလီၤတၢ်ကမူၣ်ကမှံလၢပလီၤဒီးပစံးလၢဟူၣ် ဖုးလဲးလီၤ. ပှၤတဂၤ ဟူၣ်ဖုးလဲး ဆိမိၣ်လၢသပၢ မူးလီၤ. ဟူၣ်ဖုးလဲးလီၤနသးလၢတလီကမူၣ်န့ၣ်လီၤ.
၆. ဟူၣ်လီၤ န့ၣ်ကွၢ်လၢဟူၣ်တက့ၢ်. ဒီးမ့ၢ်ပမၤလီၤပပှၤလိၢ်လၢကသံၣ်ကမူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟူၣ်လီၤဝဲလီၤလီၤ.
၇. ပတဟူၣ်နံၤ န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်သၢနံၤန့ၣ်ပကီးလၢပတဟူၣ်နံၤလီၤ. မ့ၢ်တၢ့လၢပတဟူၣ်နံၤဒီးဟ်မုၣ်အိၣ်ဖှိၣ်ဝဲလီၤ.
၁. ဟူၤထလာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်တအၢသပီၤလိၣ်ဒီးဖစံးလၢသပီၤထိၣ်ဟူၤကလာ်လီၤ. ထံနာ်စနၢ်ပှၤသပီၤထိၣ်ကူၤဟူၤကလာ်လီၤ.
၂. ထဟူၤ ဒီးကဟူၤကဟၢန့ၣ်ကွၢ်လၢကဟူၤတက့ၢ်.
၁. ဟ့ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢသူနးကဲၣ်ဆီးဆဲးထိၣ်ဒီးအကတြၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ့လီၤ. မူမိၣ်လဲသူဟ့ကလှၤဒီးထံယိာ်န့ၣ်ဟ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ကလှၤလီၤ. ဒီး ဖစံးလၢဟ့ကဘုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်လၢသူနးကဲၣ်ဆီးန့ၣ်ပစံးလၢဟ့လီၤ. ဝ့ၢ်သီန့ၣ်ဟ့မးလီၤ.

၂. ဟ့ကလှၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သူဆဲးထိၣ်ဒီးအဘီတစဲးစဲးဒီးပစံးလၢမၤသးဟ့ကလှၤလီၤ. သးကလးသူန့ၣ်ဟ့ကလှၤလီၤ. သၣ်ဘှလါသံမိၢ်ဟ့န့ၣ်မၤသးဟ့ကလှၤလီၤ. ပလီသူမၤသးဟ့ကလှၤလီၤ.
၃. ဟ့သး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆဲးသးဒိၣ်ထိၣ်ဟီၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟီၣ်ဟ့သးလီၤ. ပှၤတဂၤဟီၣ်ဟ့သးနးသမိး,ပှၤဟီၣ်ဟ့သးန့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆဲးတဖၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟီၣ်ဟ့သူၣ်ဟီၣ်ဟ့သးလီၤ.
၄. ကိၢ်ဟ့ န့ၣ်မ့ၢ်ပ ပှၤလိၢ်ဘၣ်မိၢ်ဟဲသၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘၣ် ထံ မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိရိၤဘၣ်တၢ်လၢတဘၣ်လိာ်ဘၣ်န့ၣ်ဆါအူဝဲဒီးပစံးလၢကိၢ်ဟ့လီၤ. စမိၣ်ပှၤလိၢ်ဘၣ်ထံဒီးကိၢ်ဟ့ဝဲလီၤ. ပမဲာ်ဘၣ်မိၢ်ဟဲသၣ်ဒီးကိၢ်ဟ့ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကိၢ်ဟ့ကိၢ်သွးလီၤ.
၅. ဆိၣ်ဟ့ န့ၣ်မ့ၢ်ကဆီတၢ်လၢအမဲတအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပကီးလၢဆိၣ်ဟ့ လီၤ. ဆိၣ်ဟ့န့ၣ်အတဟီၣ်ဆူၣ်နၢ်ကဆီတက့ၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဆိၣ်ဟ့ဆိၣ်ဟါလီၤ.
၆. တၢ်ဟ့သး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤကမၣ်ပှၤဒီးပသးဒိၣ်ထိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဟ့ပသးလီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟ့သူၣ်တၢ်ဟ့သးပှၤလီၤ.
၇. နၢဟ့ န့ၣ်မ့ၢ်မှၤလၢပတဃၣ်ဘၣ်တလိၢ်လိၢ်ဒီးမှၣ်ကသါဘၣ်ဒီးကိၢ်ဝဲတှၤဘီဒီးနၢဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနၢဟ့လီၤ. မှၤနၢဟ့နးကၢကမ့ၢ်ကၢ်နတဃၣ်ဘၣ်တလိၢ်လိၢ်သၢ. ဒီးပစံးလၢနၢကိၢ်ဟ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.
၈. နၢဟ့ န့ၣ်မ့ၢ်မှၣ်ပဝံၣ်နၢဘၣ်ပှၤဒီးပစံးလၢနၢဟ့လီၤ. မှၣ်သဝံန့ၣ်တှၤအထံကဲလၢမှၣ်သဝံဒီးနၢဟ့လီၤ. ဒီးကိၣ်န့ၣ်တှၤပသၣ်ဘၣ်ဒီးမှၣ်လုၢ်ဒီးနၢဟ့ပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်.
၉. သးဟ့ န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်လၢအနးဒီးဘျါတသ့ဒီးပသးမံတသ့ပသးဧၢ်လီၤတသ့န့ၣ်ပစံးလၢပသးဟ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ထိၣ်သးဟ့ လီၤ. ပှၤတဂၤမၤသံဧပနၢ်တဒုဧသးဟ့တဘျါဘၣ်.
၁၀. သံမိၢ်ဟ့ န့ၣ်မ့ၢ်သၣ်ဘှလါတကလုာ်မၤသး ဟ့ ကလှၤ ဒီးပကီးလၢသံမိၢ်ဟ့လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသံမိၢ်တၢ်သံမိၢ်ဟ့လီၤ.
၁. ဟ့း န့ၣ်မ့ၢ်ကျိာ်လီၤ. တၢ်ကတိၤနါစှၤလီၤ. ပှၤတဖုအါကၢ. ဟ့းကဆီတဒုဒိၣ်ကၢဟ့း. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်တၢ်နးကၢဟ့း. မ့ၢ်သမိးကဆီတၢ်ဟ့း. တၢ်န့ၣ်မၤဝ့ၢ်သီလီၤဟ့း စံးဝဲဒၣ်.
၁. ဟ့ၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤကဟံးနၢ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ့ၣ်လီၤ. စကဟ့ၣ်နယဲာ်တဘ့ၣ်နကသါကဟံးနၢ်ဓါ. စကဟ့ၣ်နၤဒီတဘ့ၣ်ဒီးဟံးနၢ်ကၢ်ခဲ့ၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ၣ်ဒီလီၤ.
၂. ဟ့ၣ်ထှၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဟံးနၢ်ပှၤကအတၢ်ဒီးပမၤအကဧၢ်ဟံးကှၤန့ၣ်ပစံးလၢဟ့ၣ်ကှၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟံးနၢ်ပှၤကအရှံဒီးဟ့ၣ်ကှၤဝဲလီၤ. ထိရိၤပမၤပှၤကဟံးကှၤအတၢ်လၢပအိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဟ့ၣ်ကှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ၣ်ကှၤဒီးကှၤလီၤ.
၃. ဟ့ၣ်မိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်မၤပှၤမၤကမၣ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်လၢဘၣ်လီးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘၣ်အိၣ်လၢယိာ်ပှၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖစံးလၢပဒိၣ်ဟ့ၣ်မိၣ်ဒၣ်လီၤ. ပဒိၣ်ဟ့ၣ်မိၣ်တၢ်ဘျၣ်လၢယိာ်ပှၤလီၤ. ပဒိၣ်ဟ့ၣ်မိၣ်ပှၤတၢ်ဒဲးဘးဖိလၢစ့လီၤ.
၄. ဟ့ၣ်ဂံၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ့ၣ်ဆီတၢ်ဒီးပစံးလၢဟ့ၣ်ဂံၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်ဂံၢ်ယၤလၢယဲာ်တဘ့ၣ်ဒီးအဝဲတဂၤတနၢ်ဘၣ်ဘၣ်. ပှၤနၢ်ဘၣ်ဝဲလၢဧဟ့ၣ်ဂံၢ်တၢ်တဂၤ န့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်

ဆိလီႁ. နၵျ်ၼူၼ်ဟၟၼ်ဂၢ်ယၢႁဟၟၼ်ပှႁဂၢတဂ့ႁ.

၆. **ဟၟၼ်ယီႁ** ၼူၼ်မှ်ပမၢပှႁဂၢဟၢံးၼူ်တၢ်ဒီးပယၢ့်ယီႁတၢ်ဆုအ အိၼ်ၼူၼ်ပစံးလၢပဟၟၼ်ယီႁလီႁ. ဟၟၼ်ယီႁစဃဲာ်ၼူၼ်စကၥ်သ့ၼ်တ ဘိ.

၇. **ဟၟၼ်ဆိ** ၼူၼ်မှ်ဟၟၼ်ဂၢ်အဆိလီႁ. ဒီးပမှ်ဟၟၼ်ပှႁကၢအတၢ်ဂၢ် ၼူ်ပှႁလၢအကၢတကၢၼူၼ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟၟၼ်ဂၢ်ဟၟၼ်ဆိလီႁ.

၈. **ဟၟၼ်ထိၼ်** ၼူၼ်မှ်ပအိၼ်လၢတၢ်ဖုၼ်လီႁဒီးပှႁကၢအိၼ်လၢတၢ်ထိ ဟၟၼ်အတၢ်ဒီးပစံးလၢဟၟၼ်ထိၼ်လီႁ. ဟၟၼ်ထိၼ်ယၢႁလၢလၼ်ခဲးၼူၼ်, စကေးထိၼ်ဟံၼ်မိၼ်လီႁ.

၉. **ဟၟၼ်ၼဲၼ်** ၼူၼ်မှ်ပမၢပှႁဂၢမၢတၢ်ဒီးပစံးလၢမၢဒ်အံၤဒ်ၼႁဒီးပ စံးလၢပဟၟၼ်ၼဲၼ်လီႁ. ဒီးပမၢပှႁကၢကၠၢ်တၢ်ဒီးပယၢ့်ပစမှ်ဂ့ႁ,ပမၢ ပှႁကၢမၢတၢ်ပယၢ့်ပစမှ်ဂ့ႁ, ပမၢကၠၢ်ဲအံၤဲၼႁဒီးပမၢမၢဲအံၤဲ ၼႁၼူၼ်ပစံးလၢပဟၟၼ်ၼဲၼ်လီႁ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟၟၼ်ၼဲၼ်ဟၟၼ် တဲာ်လီႁ. ၼဟ်ၼတလါဲလဲၼ်ၼဟၟၼ်ၼဲၼ်ကၠၢ်ယၢႁခဲၼ်

၁၀. **ဟၟၼ်နီႁ** ၼူၼ်မှ်ပှႁကညီနီႁတၢ်ဒီးဟၟၼ်ဝဲတကၢဘၼ်တကၢမၢပှႁ ကၢဟၢံးၼူ်ဘၼ်တကၢဘၼ်တကၢ ဒီးပစံးလၢဟၟၼ်နီႁလီႁ. ပှႁတကၢ ဟၟၼ်နီႁပှႁကၢအညၼ်ကီးဂၢလီႁ. ပှႁသၢဂၢၼူၼ်ဟၟၼ်နီႁညၼ်ပှံႁသိး သိးတကၠ်.

၁၁. **ဟၟၼ်ယှ်ဟၟၼ်ဒီ** ၼူၼ်မှ်ဟၟၼ်တၢ်လၢပှႁတကၢဒၼ်ဒီးပမၢအဟၟၼ် ပှႁလၢအကၢတကၢၼူၼ်ပစံးလၢဟၟၼ်ယှ်လီႁ. ပှႁတကၢဟၟၼ်ယှ်အမါ လၢလဲာ်မံာ်တါတဘၟၼ်ဒီးမၢပှႁဂၢကူႁဟၟၼ်အမါလီႁ.

၁၂. **ဟၟၼ်လီႁ** ၼူၼ်မှ်ပှႁဂၢအိၼ်လၢကိာ်လဲာ်ဒ ဒီးပဟၟၼ်အတၢ်ဒီး ပယၢ့်လီႁဆုကိာ်လဲာ်ဒၼူၼ်ပစံးလၢပဟၟၼ်လီႁလီႁ. ဟၟၼ်လီႁစကု တဘိတကၠ်စကလဲႁဝံအိၼ်ဘုလီႁ. ဟၟၼ်လီႁစဃဲာ်စကၥ်ဝၼ်တ ဘိတကၠ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟၟၼ်ထိၼ်ဟၟၼ်လီႁလီႁ.

၁၃. **ဟၟၼ်လီႁကၠိၢ်** ၼူၼ်မှ်ပမၢကမၼ်ပှႁကၢၼူၼ်ပစံးလၢဟၟၼ်လီႁပှႁ ကၢကၠိၢ်လီႁ. ပှႁတကၢလဲႁဟၟၼ်လီႁပှႁကၢကၠိၢ်ဒ်ပစံးတၢ်အသိးလဲႁ ကတိႁကမၼ်ပှႁကၢမှ်ဂ့ႁ, တိၢ်ပှႁကၢထူပှႁကၢမှ်ဂ့ႁပစံးလၢဟၟၼ် လီႁကၠိၢ်လီႁ. ၼဟၟၼ်လီႁကၠိၢ်လၢပှႁကၢၼူၼ်ၼစအါဆါကိၢ်တံးဓါ.

၁၄. **ဟၟၼ်လီႁမံႁ** ၼူၼ်မှ်ပဒိၼ်မၢစကီႁကိၢ်ခ့ူးကဲထိၼ်လၢပၢတၢ်ဒီးပ စံးလၢပဒိၼ်ဟၟၼ်လီႁအမံႁလီႁ. ပဒိၼ်ဟၟၼ်လီႁပှႁတကၢအမံႁလၢ ကိၢ်ခ့ူးလီႁ. ပဒိၼ်ဟၟၼ်လီႁပှႁတကၢအမံႁလၢစကီႁလၢပၢရှၼ်လီႁ.

၁၅. **ဟၟၼ်လီႁသတံး** ၼူၼ်မှ်ပမၢပှႁဂၢပလိၢ်သးဒီးပစံးလၢပဟၟၼ် လီႁသတံးလီႁ. ပှႁတကၢတပလိၢ်ဘၼ်အသးဘၼ်ဟၟၼ်လီႁသတံး တကၠ်.

၁၆. **ဟၟၼ်လီႁအဂၢ်** ၼူၼ်မှ်ပကဗီပှႁကၢဒီးပစံးလၢပဟၟၼ်လီႁအဂၢ် လီႁ. ပှႁတကၢအဂၢ်အဘါစ်ကၢ, ဟၟၼ်လီႁကူႁအဂၢ်တကၠ်စံးဲ ဒၼ်. ဒီးပစံးလၢပဟၟၼ်အတဟိၼ်စ့်ကီးလီႁ.

၁၇. **ဟၟၼ်သါ** ၼူၼ်မှ်ပဟၟၼ်ပဖိလၢပစလိၢ်မိၼ်မိၼ်ဒီးပကၠိၼ်ပစၼူၼ်ပ စံးလၢပဟၟၼ်သါလီႁ. ပှႁတကၢဟၟၼ်သါအဖိစသၢၵွ့ႁလီႁ. ပစံးဒီး အဆိလၢဟၟၼ်သါဒိသါလီႁ.

၁၈. **ဟၟၼ်သံ** ၼူၼ်မှ်ပှႁလၢအိၼ်ဒီးအတၢ်ဒဲးဘးလၢဂ့ႁသံတဖၼ်ၼူၼ် ပဟၟၼ်လီႁဆုပဒိၼ်စပှႁၼူၼ်ပစံးလၢပဟၟၼ်လီႁသံလီႁ. ဒီးပစံးလၢ ဟၟၼ်လီႁသံစ့်ကီးလီႁ. ပှႁမၢသံပှႁကညီသးၼူၼ်ပကဟၟၼ်လီႁသံ အီႁဆုပဒိၼ်အစပှႁလီႁ.

၁၉. **ဟၟၼ်ဟၟၼ်** ၼူၼ်မှ်ပှႁကညီကီးမှ်ဂ့ႁ, ဟိၼ်မှ်ဂ့ႁ, ပှႁကညီကဲး မှ်ဂ့ႁ, သိၼ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိၼ်ဟၟၼ်ဟၟၼ်လီႁ. ပှႁတကၢကဲးဟၟၼ်ဟၟၼ် မှ်အဘၼ်မၼႁလဲၼ်. ပှႁတကၢဟိၼ်ဟၟၼ်ဟၟၼ်မှ်ပှႁကၢတိၢ်အီႁဓါ. ဒီးပစံးလၢသိၼ်ဟၟၼ်ဟၟၼ်ဟိၼ်ဟိၼ်ဒီးအဆိဒ်ၼူၼ်လီႁ.

၂၀. **ဟၟၼ်ဟိၼ်** ၼူၼ်မှ်တၢ်ၼႁလၢသိၼ်ၼူၼ်ၼႁဘၼ်ပှႁတမှာ်ဘၼ်ဒီးပ စံးလၢၼႁဟၟၼ်ဟိၼ်လီႁ. သိၼ်ၼူၼ်ၼႁဟၟၼ်ဟိၼ်ဘၼ်ပှႁတမှာ်ဘၼ်.

၂၁. **ဟၟၼ်အိၼ်** ၼူၼ်မှ်ပမၢပှႁဂၢအိၼ်တၢ်ဒီးပယၢ့်ယီႁၼူ်အီႁလၢတၢ် အိၼ်တမံႁမံႁၼူၼ်ပစံးလၢပဟၟၼ်အိၼ်လီႁ. ဟၟၼ်အိၼ်ယၢႁလၢတၢ်က မၢအိၼ်တမိတကၠ်. ထိရိႁပယၢ့်ယီႁၼူ်ပှႁဂၢတၢ်အိၼ်တမံႁမံႁလၢ ပှႁဂၢကအိၼ်အဂိၢ်ၼူၼ်ပစံးလၢပဟၟၼ်အိၼ်ခဲလၢာ်လီႁ.

၂၂. **ကဟၟၼ်** ဒီးကဟၟၼ်ကတြၢၼူၼ်ကၠၢ်လၢကဟၟၼ်တကၠ်.

၂၃. **ကပီႁဟၟၼ်ကလာ်** ၼူၼ်မှ်တၢ်ကပီႁထဲစဆၼ်ဒီးဖျၢၼ်ဝဲဒီးဂိႁတ ခဲးခဲးၼူၼ်ပစံးလၢကပီႁဟၟၼ်ကလာ်လီႁ. မှၼ်ကပီႁတလိၼ်ကပီႁမး ဟၟၼ်ကလာ်လီႁ. ၼါကိၢ်ရံကပီႁဟၟၼ်ကလာ်စ့်ကီးလီႁ.

၂၄. **ကဲႁဟၟၼ်ကလာ်** ၼူၼ်မှ်တၢ်ကပီႁဖျါလၢမၼႁလၢပြါတဖၼ်ၼူၼ်ပ စံးလၢကဲႁဟၟၼ်ကလာ်လီႁ. တၢ်ဖီတၢ်လံႁအမဲာ်ဖျါလၢမၼႁကဲႁ ဟၟၼ်ကလာ်လီႁ. ၼါကိၢ်ရံကပီႁဖျါကဲႁဟၟၼ်ကလာ်လီႁ. မှၼ်ကဖး အပြါၼူၼ်ဖျါကဲႁဟၟၼ်ကလာ်လၢမၼႁလီႁ. ဒီးပစံးလၢကပီႁဟၟၼ်က လာ်စ့်ကီးလီႁ.

၂၅. **ကျူဟၟၼ်ကလာ** ၼူၼ်မှ်တၢ်လီႁလဲကီႁဝဲၼူၼ်ပစံးလၢမႁသး ကျူဟၟၼ်ကလာ်လီႁ. သ့ၼ်လဲတကျိလီႁလဲမးကျူဟၟၼ်ကလာ် လီႁ. ပှႁတကၢအမိၼ်လ့ႁဒီးအိၼ်မးကျူဟၟၼ်ကလာ်လီႁ. တၢ်ဃံ လီႁလဲကျူဟၟၼ်ကလာ်စံးဝဲဒၼ်.

၂၆. **လဲာ်ဟၟၼ်ယှ်** ၼူၼ်မှ်လဲာ်ထိၼ်ရိႁလဲာ်လၢပဟၟၼ်ပှႁတကၢကၢအ ဂိၢ်လၢပမၢပှႁကၢတကၢဒၼ်ဒီးပမၢလဲႁဟၟၼ်ပှႁလၢပဟၟၼ်အဂိၢ်တကၢ ၼူၼ်ပစံးလၢလဲာ်ဟၟၼ်ယှ်လီႁ. လဲာ်မံာ်တါၼူၼ်ပသးပှ်စံးလၢလဲာ် ဟၟၼ်ယှ်လီႁ.

ပှႁခံဂၢအသးမှ်တိ လဲာ်ထိလၼ်ကွဲးဟၟၼ်ယှ်အီႁ.

၂၇. **လိၢ်ဟၟၼ်** ၼူၼ်မှ်တၢ်ထံးတကလုာ်အိၼ်ထဲအလၼ်ဒီးအတၢ်ဒီးပ ကီးလၢလိၢ်ဟၟၼ်လီႁ. လိၢ်ဟၟၼ်ၼူၼ်ၼႁမူဒီးအလၼ်နီစမှ်တဘိဒီးဖး ထိလီႁဒီးၼႁမူဝဲလီႁ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢလိၢ်ဘုၼ်လိၢ်ဟၟၼ်လီႁ.

၂၈. **လိၢ်ဟၟၼ်ထဲ** ၼူၼ်မှ်တၢ်ထံးတကလုာ်ဒ်လိၢ်ဟၟၼ်အသိးဒီးခဲထိၼ် လၢလၢါမိၼ်လၢါလီႁၼူၼ်ပကီးလၢလိၢ်ဟၟၼ်ထဲလီႁ. ဒီးမှ်လိၢ်ဟၟၼ် တကလုာ်လီႁ.

၁. **ဟဲ** ၼူၼ်မှ်မိၢ်ဟဲသၼ်အှ, မိၢ်ဟဲသၼ်ကိၢ်ဟ့ၼူၼ်ပစံးလၢဟဲ လီႁ. မိၢ်ဟဲသၼ်ဟဲပအိၼ်အါတကဲဘၼ်. မိၢ်ဂံာ်လွံႁၼူၼ်ပအိၼ်ဟဲ. သအ့ၼူၼ်ပအိၼ်ဟဲဝဲလီႁ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟဲဟိလီႁ.

၂. **ဟဲ** ၼူၼ်မှ်တၢ်ဟးဆုပအိၼ် တခ်ိၼူၼ်ပစံးလၢဟဲလီႁ. ဒီးပစံး လၢဟဲယီႁစ့်ကီးလီႁ. တလၢဟဲမဆါတကၢ. ယီႁဟဲလၢယူႁတြၢ် တုႁလၢတခဲၼ်လီႁ. ပှႁဟဲမဆါသၢကၢစံးဝဲဒၼ်.

၃. **ဟဲကစဲး** ၼူၼ်မှ်မိၢ်ဟဲသၼ်ဟဲၼးဒီးပစံးလၢဟဲကစဲးလီႁ. ဒီးပ စံးလၢဟဲကစဲးစ့်ကီးလီႁ. မိၢ်ဟဲသၼ်ဟဲကစဲးမၢကသူၼူၼ်မၢမိၢ် ဟဲသၼ်စုႁကိာ်စိႁ. မိၢ်ဟဲသၼ်ဟဲကစဲးပအိၼ်တကဲဘၼ်.

၄. ဟဲက့ၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်ဒီးကဒါက့ၤအခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟဲက့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဟဲက့ၤတုၤလံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟဲက့ၤဟဲလဲၤလီၤ.

၅. ဟဲဃီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဟးဃီၤဆူပအိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟဲဃီၤလီၤ. ပှၤမ့ၢ်လဲၤဃီၤဆူပအိၣ်ဒီးပစံးလၢဟဲဃီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟဲဃီၤဆူစ အိၣ်ဒီးအိၣ်သကိးဝဲလီၤ.

၆. ဟဲရူၤ န့ၣ်မ့ၢ်ထံဃဲဟဲလီၤလၢမူခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဟဲရူၤလီၤ. တၢ်ဟဲရူၤဒိၣ်ကၢစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟဲရူၤတၢ်ဟဲလီၤလီၤ.

၇. ဟဲစိာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤစိာ်တၢ်ဆူပှၤဂၤအိၣ်တမံၤမံၤဒီးပှၤဂၤစံးလၢပဟဲစိာ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟဲစိာ်ဒီးခိၣ်ဖၣ်ဘၣ်ပှၤသါကဆါဝဲလီၤ.

၈. ဟဲဆှၢ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤလဲၤယုၢ်လိာ်အသးဆူပအိၣ်ဒီးပစံးလၢဟဲဆှၢဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤဟဲဆှၢတလၢၢ်ဆူယအိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ပှၤဟဲဆှၢသရၣ်ဆူဝ့ၢ်ပူၤ. ပှၤဟဲဆှၢသရၣ်ဆူဝ့ၢ်မံးတါစံးဝဲဒၣ်.

၉. ဟဲတုၤ န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢလဲၤတုၤဝဲန့ၣ်ပှၤလၢအအိၣ်လၢပှၤတုၤအိၣ်တစိန့ၣ်ပစံးလၢဟဲတုၤလီၤ. ပဟဲတုၤနအိၣ်ဒီးနဖီအိၣ်နှၢ်ပှၤလၢမှၤလီၤ.

၁၀. ဟဲထိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢအပူၤဒီးဟဲထိၣ်ဆူခိန့ၣ်ပစံးလၢဟဲထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်လၢဒၢးဒီးဟဲထိၣ်ဆူပျၢစၢ်လီၤ. ဝ့ၢ်တဘိအိၣ်လၢတၢ်ပူၤဒီးဟဲထိၣ်ဆူခိလီၤ. ယုၢ်ဟဲထိၣ်လၢအပူၤလီၤ.

၁၁. ဟဲနှာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤနှာ်ဆူဒၢးပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပလဲၤနှာ်ဆူဝ့ၢ်ပူၤကရၢပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဟဲနှာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟဲနှာ်ဆူဒၢးလီၤ. ယီၤတဖၣ်ဟဲနှာ်ဆူဝ့ၢ်ပူၤလီၤ.

၁၂. ဟဲစဲးလဲး န့ၣ်မ့ၢ်မိၢ်ဟဲသၣ်ဟဲနးကဲၣ်ဆီးဒီးပစံးလၢဟဲစဲးလဲးလီၤ. မိၢ်ဟဲသၣ်ဟဲစဲးလဲးပအိၣ်တကဲဘၣ်.

၁၃. ဟဲမဲးမဲး န့ၣ်မ့ၢ်ပကရိပှၤဂၤလၢလဲၤတၢ်ဈူဈူဒီးပစံးလၢဟဲမဲးမဲးလီၤ. ဟဲမဲးမဲးလူၤယၢမ့ၢ်ချူးတက့ၢ်.

၁၄. ဟဲလီၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ခံဒီးလဲၤလီၤဆူသ့ၣ်ခိၣ်ထံးဒီး တၢ်အိၣ်လၢမူခိၣ်လဲၤလီၤဆူဟီၣ်ခိၣ်, တၢ်အိၣ်လၢထံခံန့ၣ်လဲၤလီၤဆူထံထၣ်ဒီးပစံးလၢဟဲလီၤလီၤ. ပှၤအိၣ်လၢဝ့ၢ်သီန့ၣ်ဟဲလီၤဆူဝ့ၢ်တဝဲၣ်တနံၤတနၤဒီးတုၤဝဲလီၤ. ကစၢ်ယွၣ်ရှူးဟဲလီၤလၢမူခိၣ်တစိ. ဘိၣ်သအိၣ်တဒုဟဲလီၤလၢသ့ၣ်ခံစံးဝဲဒၣ်.

၁၅. ဟဲဟံး န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤစိာ်တၢ်တမံၤမံၤဆူပှၤအိၣ်ဒီးပဟဲဟံးလီၤ. ပှၤတဂၤဟဲဟံးဒီးညၣ်သၢဘ့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်ကဟ့ၣ်အိၣ်ယၤသၢၣ်. နဟဲဟံးနှၢ်စမနၤတမံၤလဲၣ်. စဟဲဟံးနှၢ်သရၣ်ဆီလီၤ.

၁၆. ဟဲဟီ န့ၣ်မ့ၢ်ပကီးတၢ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢဟဲဟီလီၤ. မိၢ်ဟဲသၣ်ဟဲဟီနးကၢ.

၁၇. တၢ်ဟဲတၢ်ဆိ န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤမိၢ်ဟဲသၣ်ကလုာ်ကလုာ်သအုကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်ပကီးလၢတၢ်ဟဲတၢ်ဆိခဲလၢာ်လီၤ. ဖီကသူဖၢလီၤဒီးတၢ်ဟဲတၢ်ဆိတက့ၢ်.

၁၈. တၢ်ဟဲရူၤ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ရူၤဒီးထံဃဲလီၤလၢမူခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဟဲရူၤလီၤ. တၢ်ဟဲရူၤဒီးစလီၤဘၣ်ခိၣ်လၢာ်မးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟဲရူၤတၢ်ဟဲလီၤလီၤ.

၁၉. နၢဟဲ န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢဟဲဒီးနၢဝဲဒီးပစံးလၢတၢ်နၢဟဲလီၤ. မိၢ်ဟဲသၣ်နၢဟဲ, သအုနၢဟဲဝဲလီၤ. မိၢ်ဟဲသၣ်မိၢ်ကၢ်လွှၤအသၣ်နၢဟဲနးကၢ. ဒီးပစံးလၢနၢမှဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. အဃုတဖၣ်နၢမှဲမိၢ်ဟဲသၣ်အသံကစၢၤတဖၣ်နၢဟဲလီၤ.

၂၀. မိၢ်ဟဲ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးလၢပသ့ၣ်အိၣ်အသၣ်ဟဲဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမိၢ်ဟဲလီၤ. ပသးပှၢ်လၢပျၢကိးဝဲလၢမိၢ်ကၢ်လီၤ. မိၢ်ဟဲန့ၣ်အိၣ်ဒီးအထံးလၢပသ့ၣ်ပဖျးဝဲလီၤ. ဒီးအသၣ်န့ၣ်ပကီးလၢမိၢ်ဟဲသၣ်ဒီးအထံးန့ၣ်ပကီးလၢမိၢ်ဟဲသၣ်ထံးဒီးပကီးလၢမိၢ်ဟဲတစုစုလီၤ.

၁. ဟဲာ်ဟဲာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤဝဲသိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနံၤဟဲာ်ဟဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤနံၤဟဲာ်ဟဲာ်စံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤလိာ်ကွဲဒီးနံၤဒၣ်တၢ်ဟဲာ်ဟဲာ်လီၤ.

၁. ဟဲး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဃါတၢ်ဒီးမၤဝဲသါဟဲးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဃါတၢ်သါဟဲးကလာ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ဃါထိၣ်ဓါ. ပှၤတဂၤဃါပနၢ်တဒုသါဟဲးကလာ်လီၤ.

၂. ဟဲးဟဲး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးနံၤဒီးအမိၢ်အပၢ်ဒီးပစံးလၢနံၤဟဲးဟဲးလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤထံၣ်အပၢ်ဒီးနံၤဝဲဟဲးဟဲးလီၤ.

၃. ဟဲးဟဲး န့ၣ်မ့ၢ်ထံဖိလိာ်ယွၤသိၣ်ဒီးပစံးလၢယွၤသိၣ်ဟဲးဟဲးလီၤ. ထံဖိလိာ်ယွၤသိၣ်ဟဲးဟဲးစံးဝဲဒၣ်.

၄. ကဟဲး ဒီးကဟ့ၢ်ကဟဲး, ဒီးကဟံကဟဲး, ဒီးကဟဲးကဟီး, ဒီးကဟဲးထိၣ်ဒီးကဲၤကဟဲးတၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဟဲးတက့ၢ်.

၅. စဟဲးစဟီး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤသးခုနံၤဝဲန့ၣ်ပစံးလၢနံၤစဟဲးစဟီးလီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်အဝၤဒီးနံၤမးစဟဲးစဟီးလီၤ.

၆. သါဟ့သါဟဲး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးသးဝံၣ်လီၣ်အမိၢ်အပၢ်လၢသးခုဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤဝဲသါဟ့သါဟဲးလီၤ. ပှၤဆံးထံၣ်အမိၢ်အပၢ်ဒီးမၤမးဝဲသါဟ့သါဟဲးလီၤ. မိၢ်ဟဲက့ၤလံဒီးနံၤဝဲဟဲးဟဲးဒီးပစံးလၢမၤဝဲသါဟ့သါဟဲးလီၤ.

၁. ဟီ န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢတတၢ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဟီလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟီကလီၤ, ဟီစါဃါ, ဟီကရူပစံးဒ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတ့ရိၢ်တဖျၢၣ်ဟီကရူလီၤ. ပှၤတဂၤထုဃုတဘ့ၣ်ဟီစါဃါလီၤ. နထုရိၣ်တတၢ်ဘၣ်မၤသးဟီစါဃါလီၤ.

၂. ဟီသး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မှာ်ထိၣ်ပသးပသးကျၢထိၣ်ပသးခုထိၣ်ဒီးပစံးလၢဟီသးလီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်တၢ်နးဒီးပှၤဖိၣ်နှၢ်အီၤဒီးဟီသးလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်ဒုတုၤဘၣ်သံဝဲၣ်ခီဒီးဟီပသးလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်ဒုဘၣ်သံလံဝဲၣ်ခီလံဟီသးစံးဝဲဒၣ်.

၃. တဟီ န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လၢပှၤကွံာ်သၢနံၤအလိၢ်ခံန့ၣ်ပစံးလၢတဟီလီၤ. လၢတဟီတနံၤန့ၣ်ပလဲၤတၢ်ဆူဝ့ၢ်ပူၤလီၤ. မ့ၢ်အိၣ်ဘုံးအနံၤလၢတဟီတနံၤလံ.

၄. တၢဟီ န့ၣ်မ့ၢ်တကျာ်ခိၣ်န့ၣ်ပကီးလၢတၢဟီလီၤ. တၢဟီန့ၣ်ကီးသိၣ်ဟီဟီလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢဘ့ၣ်တၢဟီလီၤ.

၅. နါဟီ န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတရံအဖျိန့ၣ်ပစံးလၢနါဟီလီၤ. ပှၤကညီမၤဟံၣ်န့ၣ်ဟ်ကျဲနါဟီတဖျိခံဖျိလီၤ.

၆. ဟ်ဟီ န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပဟ်ထူၣ်ဖျိတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်ဟီလီၤ. န့ၣ်တံာ်တၢ်လၢဟံၣ်ကပၤန့ၣ်ဒီးဟ်ဟီဝဲတရံအဖျိလၢဟံၣ်ကပၤန့ၣ်တဖျိတဖျိတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ်ဟီဟ်ပျိလီၤ. ပှၤတဂၤမၤ

ဟံၣ်တဖျၢၣ်ဟ်ဟီဝဲတရိတဘျုးဖိုလီၤ. ဟ်ဟီန့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ထူၣ်ဖိ တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်ဟီလီၤ.

၇. **ဝီးဟီ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝံၣ်ဟီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဟီထီၣ်ဝဲတရိဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ဟီဝီးဟီလီၤ. ပဝီးထီၣ်တြၢၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢ ဝံၣ်ဟီဝီးဟီလီၤ. ဝံၣ်ဟီဝီးဟီထီၣ်တြၢၤတကူၢ်ပှၤကဟဲနုာ်ဝဲလီၤ.

၈. **မဟီ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လၢပှၤကွဲာ်ခံနံၤအလိၢ်ခံန့ၣ်ပစံးလၢမဟီလီၤ. မ့ၢ်လၢမဟီတနံၤန့ၣ်နမၤမနၤလဲၣ်. မ့ၢ်လၢဟီတနံၤန့ၣ်စမၤဟံၣ် လီၤ. မဟါမဟီစံးဝဲဒၣ်.

၉. **လီၤဟီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဂီၢ်မ့ၢ်ကျါအကဆူးဟီထီၣ်ဒီးပစံးလၢလီၤဟီ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဟီလီၤဖိုလီၤ.ပှၤဂီၢ်မ့ၢ်ကျါန့ၣ်ပလဲၤ တဟၢ်ဘၣ်. ကွၢ်လၢလီၤဟီဒီးလဲၤလၢလီၤဟီန့ၣ်တကူၢ်. ဒီးပစံး လၢလီၤဟီလီၤတိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထီရိၤတၢ်တၢ်လၢသိဒီးလၢခံကူၤန့ၣ် တတၢ် လၢၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤဟီခဲလၢာ်လီၤ. ဟံၣ်ခိၣ်န့ၣ်တုၤ လိၢ်လံၤဒီးလီၤဟီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀. **လီၤဟီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူးခုးဖဲးခုးဒီး ပကူာ်သ့ၣ်ကၢ်လီၤပျိန့ၣ် ပစံး လၢလီၤဟီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤတိၢ်လီၤဟီလီၤ. ပှၤ တဂၤကူာ်သ့ၣ်လီၤဟီတ့ၢ်ဖးလဲၢ်လီၤ.

၁၁. **လီၤဟီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဟၢဖၢပူၤန့ၣ်အပှာ်ဒီးအသူၣ်အ သးဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်အိၣ်ကအိလၢတၢ်တအိၣ်ဘၣ်နီတမံၤန့ၣ်ပစံးလၢ အသးလီၤဟီလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤသးလီၤဟီအပှာ်စီၢ်တအိၣ်အသူၣ် အသးစီၢ်တအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ကအိဒီးပစံးလၢအသးလီၤဟီလီၤ. တၢ် ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်ပခးဘၣ်ဖဲအသးလီၤဟီန့ၣ်တသံမးလီၤ.

၁၂. **ဝၢ်ဟီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဒီးနီၣ်ခဲပမဲာ်ဒီး ပဝၢ်ဆူပကပၤဒီးပျိ ထီၣ်ဟီထီၣ်ဒီးပစံးလၢဝၢ်ဟီလီၤ. ဝၢ်ဟီထီၣ်နီၣ်ခဲပမဲာ်ညါန့ၣ်တုၤ ဟီထီၣ်ဒီးပလဲၤလီၤ. ဒီးဝံၣ်ဟီအဆိမ့ၢ်ဝၢ်ဟီစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၃. **ဝံၣ်ဟီ** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရိၤပမၤဟီတၢ်လၢပစုဆူပကပၤဒီးပစံးလၢ ဝံၣ်ဟီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ဟီဝီးဟီဝံၣ်ဟီဝၢ်ဟီထီၣ်လီၤ. ဝံၣ်ဟီဝဲတြီန့ၣ်တကူၢ်. ပဝံၣ်ဟီထီၣ်တြၢၤဒီးဝဲတြီဟီထီၣ်ဝဲလီၤ.

၁၄. **အိၣ်ဟီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထူၣ်ဖိုအိၣ်ဟီကလီၤဒီးပစံးလၢဟီလီၤ. ထီရိၤတၢ် ဟီန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဟီလီၤ. ဒီး ပစံးလၢ အိၣ်ဟီ ကလီၤ စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဝီၤပှၤအိၣ်ဟီကလီၤ, ဟံၣ်ဒူၣ်တတၢ်ဘၣ်အိၣ်ဟီက လီၤလီၤ. သပၢၤခံထူၣ်ဖိုအိၣ်ဟီကလီၤလီၤ.

၁. **ဟီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဝၣ်ကွၣ်ကူၤခံဘိဒီးပမၤဒီးအပျုၤဒီးပကီးလၢ ဟီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟီးမိၤကယၢ်မိၤ, ဟီးမိၤကွီၤမိၤ လီၤ.

၂. **ဟီးကွၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိာ်ယံလၢအစဲဘူးဒီးပဖံဘၣ်ယံန့ၣ်ပကီး လၢဟီးကွၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟီးကွၣ်ဟီးကၣ်လီၤ. ပှၤ ကညီန့ၣ်တုၤယဲၤဒီးဟီးကွၣ်ယံန့ၣ်ဖျါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟီးကွၣ် တစုစုလၢဟီးကွၣ်ယံတစုစုလီၤ.

၃. **ဟီးခိၣ်ဝံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဟီပျုၤလၢဂ့ၢ်တကူာ်န့ၣ်ပထုကဘျၣ်ဒီး တုၤပဝံတၢ်လၢဟီန့ၣ်ပဝံထီၣ်လၢပခိၣ်န့ၣ်ပဟ်ခဲပခိၣ်ဒီဒီးတၢ်လၢ ဂ့ၢ်လၢပထုကဘျၣ်န့ၣ်ပကီးလၢဟီးခိၣ်ဝံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ဟီးခိၣ်တၢၢ်ဟီးခိၣ်ဝံလီၤ. ဟီးခိၣ်ဝံန့ၣ်မ့ၢ်ဟီးပျုၤလၢ ပမၤ လၢဂ့ၢ် တကူာ်န့ၣ်ပကီးလၢဟီးခိၣ်ဝံလီၤ.

၄. **ဟီးဆိုၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီးပျုၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤပျုၤလၢပစၢထီၣ် လၢဟီးလီၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟီးပျုၤဟီးဆိုၣ်လီၤ. ဟီးပျုၤဟီး ဆိုၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဟီးဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီးဘိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟီးလၢအဘျၢဝဲတကူာ် န့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢဟီးဘိဟီးဖိလီၤ. ဟီးဘိဟီးဖိစံးဝဲဒၣ်.

၆. **ဟီးဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီးန့ၣ်ကွၣ်တတိၤဘျၢတတိၤဒီးလၢဘျၢတတိၤ န့ၣ်ပကီးလၢဟီးဘိလီၤ. ပကီးဒီး အဆိလၢဟီးဘိ ဟီးဖိ လီၤ. ပှၤ ကညီမၤဟီးဘိန့ၣ်မၤဝဲအထိန့ၣ်တပျၢ်မိၤလီၤ.

၇. **ဟီးယုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤကုပျုၤလၢဆိုၣ်ဘ့ၣ်ပှၢ်ဒီးမ့ၢ်ဝံတၢ် န့ၣ်ဟ်ထီၣ်ဘူးထီၣ်ဝဲလၢအဖံဘၣ်လီၤန့ၣ်ပကီးလၢဟီးယုးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤန့ၣ်မၤဆိုၣ်န့ၣ်လၢဟီးယုးလီၤ. ဟီးယုးန့ၣ်မ့ၢ်ဆိုၣ်ဘ့ၣ် ပှၢ်လၢပဝံတၢ်လၢပဖံဘၣ်လီၤတကလှာ်လီၤ.

၈. **ဟီးယီၢ်ကံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီးပျုၤလၢပစၢထီၣ်လၢထီးအနါစ့ၤတမိ န့ၣ်ပစံးလၢဟီးယီၢ်ကံၢ်လီၤ. ဟီးယီၢ်ကံၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဟီးပျုၤလၢအဆံး ကတၢၢ်တဘိန့ၣ်ပကီးလၢဟီးယီၢ်ကံၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢ ဟီးယီၢ်တၢၢ်ဟီးယီၢ်ကံၢ်လီၤ.

၉. **ဟီးသၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟီးလၢကွၣ်ဝဲတတိၤ လၢ ပဝံတၢ်ဒီးကွာ်ယာ်ပ ဖံဘၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပကီးလၢဟီးသၣ်လီၤ. ဟီးသၣ်န့ၣ်ကွၣ်ဒီးပဝံတၢ် န့ၣ်ကွးယာ်ပဖံဘၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟီးသူၣ်ဟီးသၣ် လီၤ.

၁၀. **ဟီးပျုၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပျုၤလၢပစၢထီၣ်လၢဟီးလီၤန့ၣ်ပကီးလၢဟီးပျုၤ လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟီးပျုၤဟီးဆိုၣ်လီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်ဝံတၢ် မၤဒီးဟီးပျုၤလီၤ.

၁၁. **ဟီးမိၤကယၢ်မိၤဟီးမိၤကွီၤမိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကီးဟီးဒီးအဆိဒီးပ ကီးလၢဟီးမိၤကယၢ်မိၤ,ဟီးမိၤကွီၤမိၤလီၤ.

၁၂. **ကိာ်ဟီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကီးယုၢ်ဒၢန့ၣ်ပစံးလၢကိာ်ဟီးလီၤ. ပှၤတ နီၤနီၤစံးလၢကိာ်ယီးလီၤ. ပှၤကညီကိာ်ဟီးန့ၣ်မ့ၢ်အကိာ်အီထံအ ကိာ်ယုၢ်လီၤ. ပှၤကညီယုၢ်လီၤမ့ၤလၢကိာ်ဟီးပူၤလီၤ.

၁၃. **ကိာ်စဟီး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိာ်ယုၢ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢကိးစဟီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပကိာ်စဟီးပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပကိာ်စဟီးန့ၣ်မ့ၢ်ပကိာ်ယုၢ် ခိၣ်ထံးလီၤဆၢၣ်န့ၣ်ပစံး လၢပကိာ်စဟီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပကိာ်စ ဟီးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကိာ်စဟီးကိာ်စဟးလီၤ.

၁. **ဟိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ် အဒိဒ် ကနံၤအသိးဒီးအိၣ် လၢ ကစၢါ်ကလိဒီးပကီးလၢဟိၣ်လီၤ. ဟိၣ်န့ၣ်အထံးထဲသိးဒီးယီၤအ ထံးန့ၣ်ဒီးအဒိအလၣ်လီၤက်လၢယီၤန့ၣ်ဒီးအသၣ်ထဲစုမ့ၢ်ဒိၣ်ဖျၢၣ် သလၢၣ်ဒီးအသၣ်အါဝဲဒီးအိၣ်ဒီးအချံၣ်လီၤ. ဟိၣ်န့ၣ်ပှၤ ကညီ အီၣ်အနၣ်စါန့ၣ်ဆၢဝဲလီၤ.

၂. **ဟိၣ်တၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသမူသံလိာ်အသးဒီးပစံးလၢဟိၣ် တၢ်လီၤ. ပှၤလၢဟိၣ်တၢ်သ့န့ၣ်ဟိၣ်သံ ပှၤဂၤလီၤ. ပှၤဟိၣ်တၢ်န့ၣ် တနီၤနီၤတုၤအသးဒိၣ်ထီၣ်ပှၤဂၤဒီးသမူတၢ်ဖံးန့ၣ်ကဲထီၣ်လၢကဒု တဘ့ၣ်ဒီးယူၤနှာ်ဆူပှၤလၢအသးဟ့ဝဲတဂၤန့ၣ်အဟၢဖၢပူၤဒီးပှၤ ဂၤသံဝဲဒီးပစံးလၢဟိၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤသ့ခိၣ်ဖိဟိၣ်တၢ်သ့တနီၤနီၤ လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟိၣ်တၢ်ယီတၢ်လီၤ. ဒီးပှၤဟိၣ် တၢ်န့ၣ်အိၣ်အကလှာ်ကလှာ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

၄. **ဖဲကှၢ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလဲၤတၢ်ဒီးကဒါကှၢအခိၣ်နဲၣ်ပစံးလၢဖဲကှၢလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဖဲကှၢတုၤလံ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖဲကှၢဖဲလဲၤလီၤ.

၅. **ဖဲဃီၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤဟးဃီၤဆူပအိၣ်နဲၣ်ပစံးလၢဖဲဃီၤလီၤ. ပှၤမ့ၢ်လဲၤဃီၤဆူပအိၣ်ဒီးပစံးလၢဖဲဃီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဖဲဃီၤဆူစအိၣ်ဒီးအိၣ်သကိးဝဲလီၤ.

၆. **ဖဲရှၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ထံဃဲဖဲလီၤလၢမူခိၣ်နဲၣ်ပစံးလၢတၢ်ဖဲရှၤလီၤ. တၢ်ဖဲရှၤဒိၣ်ကၢစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဖဲရှၤတၢ်ဖဲလီၤလီၤ.

၇. **ဖဲစိာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပလဲၤစိာ်တၢ်ဆူပှၤကအိၣ်တမံၤမံၤဒီးပှၤကစံးလၢပဖဲစိာ်တၢ်လီၤ. ပှၤတက ဖဲစိာ်ဒီးခိၣ်ဖၢၣ်တပူၤသါကဆါဝဲလီၤ.

၈. **ဖဲဆှၢ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကလဲၤယှာ်လိာ်အသးဆူပအိၣ်ဒီးပစံးလၢဖဲဆှၢဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤဖဲဆှၢတလၢၢဆူယအိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ပှၤဖဲဆှၢသရၣ်ဆူဝ့ၢ်ပူၤ. ပှၤဖဲဆှၢသရၣ်ဆူဝ့ၢ်မံးတါစံးဝဲဒၣ်.

၉. **ဖဲတုၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢလဲၤတုၤဝဲနဲၣ်ပှၤလၢအအိၣ်လၢပှၤတုၤအိၣ်တခ်ိနဲၣ်ပစံးလၢဖဲတုၤလီၤ. ပဖဲတုၤနအိၣ်ဒီးနစိအိၣ်နှၢ်ပှၤလၢမှၤလီၤ.

၁၀. **ဖဲထိၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢအပူၤဒီးဖဲထိၣ်ဆူခိနဲၣ်ပစံးလၢဖဲထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်လၢဒၢးဒီးဖဲထိၣ်ဆူပျုၤဓိၢ်လီၤ. ဝ့ၢ်တဘိအိၣ်လၢတၢ်ပူၤဒီးဖဲထိၣ်ဆူခိလီၤ. ယှၢ်ဖဲထိၣ်လၢအပူၤလီၤ.

၁၁. **ဖဲနှာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပလဲၤနှာ်ဆူဒၢးပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပလဲၤနှာ်ဆူဝ့ၢ်ပူၤကရၢပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဖဲနှာ်လီၤ. ပှၤတကဖဲနှာ်ဆူဒၢးလီၤ. ယီၤတဖၣ်ဖဲနှာ်ဆူဝ့ၢ်ပူၤလီၤ.

၁၂. **ဖဲစဲးလဲး** နဲၣ်မ့ၢ်မိၢ်ဖဲသၣ်ဖဲနးကဲၣ်ဆိးဒီးပစံးလၢဖဲစဲးလဲးလီၤ. မိၢ်ဖဲသၣ်ဖဲစဲးလဲးပအိၣ်တကဲဘၣ်.

၁၃. **ဖဲမဲးမဲး** နဲၣ်မ့ၢ်ပကရိပှၤဂၤလၢလဲၤတၢ်ချူချူဒီးပစံးလၢဖဲမဲးမဲးလီၤ. ဖဲမဲးမဲးလှၤယၢမ့ၢ်ချူးတက့ၢ်.

၁၄. **ဖဲလီၤ** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢသ့ၣ်ခံဒီးလဲၤလီၤဆူသ့ၣ်ခိၣ်ထံးဒီးတၢ်အိၣ်လၢမူခိၣ်လဲၤလီၤဆူဟိၣ်ခိၣ်, တၢ်အိၣ်လၢထံခံနဲၣ်လဲၤလီၤဆူထံထၣ်ဒီးပစံးလၢဖဲလီၤလီၤ. ပှၤအိၣ်လၢဝ့ၢ်သိနဲၣ်ဖဲလီၤဆူဝ့ၢ်တဝဲၣ်တနံၤတနၤဒီးတုၤဝဲလီၤ. ကစၢ်ယွၣ်ရှူးဖဲလီၤလၢမူခိၣ်တစိ. ဘိၣ်သအိၣ်တဒုဖဲလီၤလၢသ့ၣ်ခံစံးဝဲဒၣ်.

၁၅. **ဖဲဖံး** နဲၣ်မ့ၢ်ပလဲၤစိာ်တၢ်တမံၤမံၤဆူပှၤအိၣ်ဒီးပဖဲဖံးလီၤ. ပှၤတဂၤဖဲဖံးဒီးညၣ်သၢဘ့ၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်ကဟ့ၣ်အိၣ်ယၢသၢၣ်. နဖဲဖံးနှၢ်စမနၤတမံၤလဲၣ်. စဖဲဖံးနှၢ်သရၣ်ဆိလီၤ.

၁၆. **ဖဲဟိ** နဲၣ်မ့ၢ်ပကိးတၢ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢဖဲဟိလီၤ. မိၢ်ဖဲသၣ်ဖဲဟိနးကၢ.

၁၇. **တၢ်ဖဲတၢ်ဆို** နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤမိၢ်ဖဲသၣ်ကလုာ်ကလုာ်သဒုကလုာ်ကလုာ်နဲၣ်ပကိးလၢတၢ်ဖဲတၢ်ဆိုခဲလၢာ်လီၤ. ဖိကသူဖၢလီၤဒီးတၢ်ဖဲတၢ်ဆိုတက့ၢ်.

၁၈. **တၢ်ဖဲရှၤ** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ရှၤဒီးထံဃဲလီၤလၢမူခိၣ်နဲၣ်ပစံးလၢတၢ်ဖဲရှၤလီၤ. တၢ်ဖဲရှၤဒီးစလီၤဘၣ်စိၣ်လၢာ်မးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ဖဲရှၤတၢ်ဖဲထီၤလီၤ.

၁၉. **နၢဖဲ** နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢဖဲဒီးနၢဝဲဒီးပစံးလၢတၢ်နၢဖဲလီၤ. မိၢ်ဖဲသၣ်နၢဖဲ, သဒုနၢဖဲဝဲလီၤ. မိၢ်ဖဲသၣ်မိၢ်ဂံာ်လှၢ်အသၣ်နၢဖဲနးကၢ. ဒီးပစံးလၢနၢမဲ့စ့ၢ်ကိးလီၤ. အဃုတဖၣ်နၢမဲ့မိၢ်ဖဲသၣ်အသံကစဲၤတဖၣ်နၢဖဲလီၤ.

၂၀. **မိၢ်ဖဲ** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးလၢပသ့ၣ်အိၣ်အသၣ်ဖဲဝဲနဲၣ်ပစံးလၢမိၢ်ဖဲလီၤ. ပသးပှ့ၢ်လၢပျ့ၤကိးဝဲလၢမိၢ်ဂံာ်လီၤ. မိၢ်ဖဲနဲၣ်အိၣ်ဒီးအထံးလၢပသ့ၣ်ပဖျးဝဲလီၤ. ဒီးအသၣ်နဲၣ်ပကိးလၢမိၢ်ဖဲသၣ်ဒီးအထံးနဲၣ်ပကိးလၢမိၢ်ဖဲသၣ်ထံးဒီးပကိးလၢမိၢ်ဖဲတစုစုလီၤ.

၁. **ဖဲာ်ဖဲာ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤဝဲသိၣ်နဲၣ်ပစံးလၢနံၤဖဲာ်ဖဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤနံၤဖဲာ်ဖဲာ်စံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤလိာ်ကွဲဒီးနံၤဒၣ်တၢ်ဖဲာ်ဖဲာ်လီၤ.

၁. **ဖဲး** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဃါတၢ်ဒီးမၤဝဲသါဖဲးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဃါတၢ်သါဖဲးကလာ်နဲၣ်ကမ့ၢ်ဃါထိၣ်ဓါ. ပှၤတဂၤဃါပနၢ်တဒုသါဖဲးကလာ်လီၤ.

၂. **ဖဲးဖဲး** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးနံၤဒီးအမိၢ်အပၢ်ဒီးပစံးလၢနံၤဖဲးဖဲးလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤထံၣ်အပၢ်ဒီးနံၤဝဲဖဲးဖဲးလီၤ.

၃. **ဖဲးဖဲး** နဲၣ်မ့ၢ်ထံဖိလိာ်ယွၤသိၣ်ဒီးပစံးလၢယွၤသိၣ်ဖဲးဖဲးလီၤ. ထံဖိလိာ်ယွၤသိၣ်ဖဲးဖဲးစံးဝဲဒၣ်.

၄. **ကဖဲး** ဒီးကဟ့ၢ်ကဖဲး, ဒီးကဖဲာ်ကဖဲး, ဒီးကဖဲးကဖီး, ဒီးကဖဲးထိၣ်ဒီးကဲၤကဖဲးတၢ်ခဲလၢာ်နဲၣ်ကွၢ်လၢကဖဲးတက့ၢ်.

၅. **စဖဲးစဖီး** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤသးခုနံၤဝဲနဲၣ်ပစံးလၢနံၤစဖဲးစဖီးလီၤ. ပှၤတဂၤထံၣ်အဝၤဒီးနံၤမးစဖဲးစဖီးလီၤ.

၆. **သါဟ့သါဖဲး** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးသးဝံၣ်လိၣ်အမိၢ်အပၢ်လၢသးခုဝဲနဲၣ်ပစံးလၢမၤဝဲသါဟ့သါဖဲးလီၤ. ပှၤဆံးထံၣ်အမိၢ်အပၢ်ဒီးမၤမးဝဲသါဟ့သါဖဲးလီၤ. မိၢ်ဖဲကှၤလံဒီးနံၤဝဲဖဲးဖဲးဒီးပစံးလၢမၤဝဲသါဟ့သါဖဲးလီၤ.

၁. **ဖီ** နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢတတၢ်ဘၣ်နဲၣ်ပစံးလၢဖီလီၤ. ဒီးပစံးလၢဖီကလီၤ, ဖီစါဃါ, ဖီကရူပစံးဒ်နဲၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတ့ရိၢ်တဖျၢၣ်ဖီကရူလီၤ. ပှၤတဂၤထ့ဃ့တဘ့ၣ်ဖီစါဃါလီၤ. နထ့ချိၣ်တတၢ်ဘၣ်မၤသးဖီစါဃါလီၤ.

၂. **ဖီသး** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်မှာ်ထိၣ်ပသးပသးကျၢၤထိၣ်ပသးခုထိၣ်ဒီးပစံးလၢဖီသးလီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်တၢ်နးဒီးပှၤဖိၣ်နှၢ်အီၤဒီးဖီသးလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်ဒုတုၤဘၣ်သံဝဲၣ်ခိဒီးဖီပသးလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်ဒုဘၣ်သံလံဝဲၣ်ခိလံဖီသးစံးဝဲဒၣ်.

၃. **တဖီ** နဲၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လၢပှၤကွဲာ်သၢနံၤအလိၢ်ခံနဲၣ်ပစံးလၢတဖီလီၤ. လၢတဖီတနံၤနဲၣ်ပလဲၤတၢ်ဆူဝ့ၢ်ပူၤလီၤ. မ့ၢ်အိၣ်ဘုံးအနံၤလၢတဖီတနံၤလံ.

၄. **တၢဖီ** နဲၣ်မ့ၢ်တကျာ်ခိၣ်နဲၣ်ပကိးလၢတၢဖီလီၤ. တၢဖီနဲၣ်ကိးသိၣ်ဖီဖီလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢဘ့ၣ်တၢဖီလီၤ.

၅. **နါဖီ** နဲၣ်မ့ၢ်ဝဲတရိအဖျိနဲၣ်ပစံးလၢနါဖီလီၤ. ပှၤကညီမၤဖံၣ်နဲၣ်ဖာ်ကျဲနါဖီတဖျိခံဖျိလီၤ.

၆. **ဖာ်ဖီ** နဲၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပဖာ်ထူၣ်ဖျိတၢ်နဲၣ်ပစံးလၢဖာ်ဖီလီၤ. ဒုၣ်တံာ်တၢ်လၢဖံၣ်ကပၤနဲၣ်ဒီးဖာ်ဖီဝဲတရိအဖျိလၢဖံၣ်ကပၤနဲၣ်တဖျိတဖျိတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖာ်ဖီဖာ်ဖျိလီၤ. ပှၤတဂၤမၤ

ဟံၣ်တဖျၢၣ်ဟ်ဟိဝဲတရိတဘျုးဖျိလီၤ. ဟ်ဟိန့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ထူၣ်ဖျိတၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟ်ဟိလီၤ.

၇. **ဝီးဟိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဝံၣ်ဟိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤဟိထိၣ်ဝဲတရိဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ဟိဝီးဟိလီၤ. ပဝီးထိၣ်ကြၢၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ဟိဝီးဟိလီၤ. ဝံၣ်ဟိဝီးဟိထိၣ်ကြၢၤတကၠၢ်ပှၤကဟဲနှာ်ဝဲလီၤ.

၈. **မဟိ** န့ၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်လၢပှၤကွ်ာခံနံၤအလိၢ်ခံန့ၣ်ပစံးလၢမဟိလီၤ. မ့ၢ်လၢမဟိတနံၤန့ၣ်နမၤမနၤလဲၣ်. မ့ၢ်လၢဟိတနံၤန့ၣ်စမၤဟံၣ်လီၤ. မဟါမဟိစံးဝဲဒၣ်.

၉. **လီၤဟိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဂီၢ်မုၢ်ကျါအကဆူးဟိထိၣ်ဒီးပစံးလၢလီၤဟိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဟိလီၤဖျိလီၤ.ပှၤဂီၢ်မုၢ်ကျါန့ၣ်ပလဲၤတဟၢ်ဘၣ်. ကွၢ်လၢလီၤဟိဒီးလဲၤလၢလီၤဟိန့ၣ်တကၠၢ်. ဒီးပစံးလၢလီၤဟိလီၤတိၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထိရိၤတၢ်တံၢ်လၢသိဒီးလၢခံကၠၤန့ၣ်တတံၢ်လၢၤဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢလီၤဟိခဲလက်လီၤ. ဟံၣ်ခိၣ်န့ၣ်တၢၤလိၢ်လံၤဒီးလီၤဟိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀.**လီၤဟိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကူးခုးဖဲးခုးဒီး ပကူာ်သ့ၣ်ကၢ်လီၤဖျိန့ၣ် ပစံးလၢလီၤဟိစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤတိၢ်လီၤဟိလီၤ. ပှၤတဂၤကူာ်သ့ၣ်လီၤဟိတၢ်ဖးလဲၢ်လီၤ.

၁၁.**လီၤဟိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဟၢဖၢပူၤန့ၣ်အပှ်ာဒီးအသ့ၣ်အသးဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်အိၣ်ကအိလၢတၢ်တအိၣ်ဘၣ်နီတမံၤန့ၣ်ပစံးလၢအသးလီၤဟိလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤသးလီၤဟိအပှ်ာစီၢ်တအိၣ်အသ့ၣ်အသးစီၢ်တအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ကအိဒီးပစံးလၢအသးလီၤဟိလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤန့ၣ်ပခးဘၣ်ဖဲအသးလီၤဟိန့ၣ်တသံမးလီၤ.

၁၂.**ဝ့ၢ်ဟိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ဒီးနီၣ်ခဲပမဲာ်ဒီး ပဝ့ၢ်ဆူပကပၤဒီးပျိထိၣ်ဟိထိၣ်ဒီးပစံးလၢဝ့ၢ်ဟိလီၤ. ဝ့ၢ်ဟိထိၣ်နီၣ်ခဲပမဲာ်ညါန့ၣ်တၢၤဟိထိၣ်ဒီးပလဲၤလီၤ. ဒီးဝံၣ်ဟိအဆိမ့ၢ်ဝ့ၢ်ဟိစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၃.**ဝံၣ်ဟိ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိရိၤပမၤဟိတၢ်လၢပစုဆူပကပၤဒီးပစံးလၢဝံၣ်ဟိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝံၣ်ဟိဝီးဟိဝံၣ်ဟိဝ့ၢ်ဟိထိၣ်လီၤ. ဝံၣ်ဟိဝဲကြၢၤန့ၣ်တကၠၢ်. ပဝံၣ်ဟိထိၣ်ကြၢၤဒီးဝဲကြၢၤဟိထိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၄.**အိၣ်ဟိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထူၣ်ဖျိအိၣ်ဟိကလိၤဒီးပစံးလၢဟိလီၤ. ထိရိၤတၢ်ဟိန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဟိလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိၣ်ဟိကလိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဝိၤပူၤအိၣ်ဟိကလိၤ, ဟံၣ်ဒူၣ်တတံၢ်ဘၣ်အိၣ်ဟိကလိၤလီၤ. သပၢၤခံထူၣ်ဖျိအိၣ်ဟိကလိၤလီၤ.

၁. **ဟိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဝၣ်ကၠၣ်ကူၤခံဘိဒီးပမၤဒီးအပျုၢ်ဒီးပကိးလၢဟိးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟိးစိၤကယၢ်စိၤ, ဟိးစိၤကွံၤစိၤလီၤ.

၂. **ဟိးကၠၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိ်ာယံလၢအစဲဘူးဒီးပဖံဘၣ်ယံန့ၣ်ပကိးလၢဟိးကၠၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟိးကၠၣ်ဟိးကၣ်လီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်တၢၤယဲၤဒီးဟိးကၠၣ်ယံန့ၣ်ဖျါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟိးကၠၣ်တစုစုလၢဟိးကၠၣ်ယံတစုစုလီၤ.

၃. **ဟိးခိၣ်ဝံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤဟိပျုၢ်လၢဂ့ၢ်တကူာ်န့ၣ်ပထုကဘျၣ်ဒီးတၢၤပဝံတၢ်လၢဟိန့ၣ်ပဝံထိၣ်လၢပခိၣ်န့ၣ်ပဟ်ဖဲပခိၣ်ဒီဒီးတၢ်လၢဂ့ၢ်လၢပထုကဘျၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဟိးခိၣ်ဝံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟိးခိၣ်တၢ်ဟိးခိၣ် ဝံလီၤ. ဟိးခိၣ်ဝံန့ၣ်မ့ၢ်ဟိးပျုၢ်လၢပမၤ လၢဂ့ၢ်တကူာ်န့ၣ်ပကိးလၢဟိးခိၣ်ဝံလီၤ.

၄. **ဟိးဆိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟိးပျုၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤပျုၢ်လၢပစၢထိၣ်လၢဟိးလီၤန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟိးပျုၢ်ဟိးဆိၣ်လီၤ. ဟိးပျုၢ်ဟိးဆိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၅. **ဟိးဖိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟိးဘိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဟိးလၢအဘျၢဝဲတကူာ်န့ၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢဟိးဘိဟိးဖိလီၤ. ဟိးဘိဟိးဖိစံးဝဲဒၣ်.

၆. **ဟိးဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်ဟိးန့ၣ်ကၠၣ်တတိၤဘျၢတတိၤဒီးလၢဘျၢတတိၤန့ၣ်ပကိးလၢဟိး ဘိလီၤ. ပကိးဒီး အဆိလၢဟိးဘိ ဟိးဖိ လီၤ. ပှၤကညီမၤဟိးဘိန့ၣ်မၤဝဲအထိန့ၣ်တပျၢ်စိၤလီၤ.

၇. **ဟိးယုး** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤကုပျုၢ်လၢဆိၣ်ဘ့ၣ်ပှၢ်ဒီးမ့ၢ်ဝံတၢ်န့ၣ်ဟ်ထိၣ်ဘူးထိၣ်ဝဲလၢအဖံဘၣ်လီၤန့ၣ်ပကိးလၢဟိးယုးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤန့ၣ်မၤဆိၣ်န့ၣ်လၢဟိးယုးလီၤ. ဟိးယုးန့ၣ်မ့ၢ်ဆိၣ်ဘ့ၣ်ပှၢ်လၢပဝံတၢ်လၢပဖံဘၣ်လီၤတကလုာ်လီၤ.

၈. **ဟိးယိၢ်ကံၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟိးပျုၢ်လၢပစၢထိၣ်လၢထိးအနါစုၤတခီန့ၣ်ပစံးလၢဟိးယိၢ်ကံၢ်လီၤ. ဟိးယိၢ်ကံၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဟိးပျုၢ်လၢအဆံးကတၢၢ်တဘိန့ၣ်ပကိးလၢဟိးယိၢ်ကံၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟိးယိၢ်တၢၢ်ဟိးယိၢ်ကံၢ်လီၤ.

၉. **ဟိးသၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဟိးလၢကၠၣ်ဝဲတတိၤ လၢ ပဝံတၢ်ဒီးကွ်ာယာ်ပဖံဘၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပကိးလၢဟိးသၣ်လီၤ. ဟိးသၣ်န့ၣ်ကၠၣ်ဒီးပဝံတၢ်န့ၣ်ကွးယာ်ပဖံဘၣ်ခိၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟိးသူၣ်ဟိးသၣ်လီၤ.

၁၀.**ဟိးပျုၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပျုၢ်လၢပစၢထိၣ်လၢဟိးလီၤန့ၣ်ပကိးလၢဟိးပျုၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟိးပျုၢ်ဟိးဆိၣ်လီၤ. ပှၤကညီန့ၣ်ဝံတၢ်မၤဒီးဟိးပျုၢ်လီၤ.

၁၁. **ဟိးစိၤကယၢ်စိၤဟိးစိၤကွံၤစိၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိး ဟိးဒီးအဆိဒီးပကိးလၢဟိးစိၤကယၢ်စိၤ,ဟိးစိၤကွံၤစိၤလီၤ.

၁၂.**ကိ်ာဟိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိးယှၢ်ဒေၤန့ၣ်ပစံးလၢကိ်ာဟိးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢကိ်ာယိးလီၤ. ပှၤကညီကိ်ာဟိးန့ၣ်မ့ၢ်အကိ်ာအီထံအကိ်ာယှၢ်လီၤ. ပှၤကညီယှၢ်လီၤမ့ၤလၢကိ်ာဟိးပူၤလီၤ.

၁၃. **ကိ်ာစဟိး** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိ်ာယှၢ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်ပစံးလၢကိးစဟိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပကိ်ာစဟိးပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပကိ်ာစဟိးန့ၣ်မ့ၢ်ပကိ်ာယှၢ်ခိၣ်ထံးလီၤဆၢၣ်န့ၣ်ပစံး လၢပကိ်ာစဟိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပကိ်ာစဟိးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကိ်ာစဟိးကိ်ာစဟးလီၤ.

၁. **ဟိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ် အဒိဒ် ကနံၤအသိးဒီးအိၣ် လၢကစၢၢ်ကလိဒီးပကိးလၢဟိၣ်လီၤ. ဟိၣ်န့ၣ်အထံးထဲသိးဒီးယိၤအထံးန့ၣ်ဒီးအဒိအလၣ်လီၤက်လၢယိၤန့ၣ်ဒီးအသၣ်ထဲစမ့ၢ်ဒိၣ်ဖျၢၣ်သလၢၣ်ဒီးအသၣ်အါဝဲဒီးအိၣ်ဒီးအရှ့ၣ်လီၤ. ဟိၣ်န့ၣ်ပှၤကညီအီၣ်အဒုၣ်စၢ်န့ၣ်ဆၢဝဲလီၤ.

၂. **ဟိၣ်တၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသမူသံလိ်ာအသးဒီးပစံးလၢဟိၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤလၢဟိၣ်တၢ်သ့န့ၣ်ဟိၣ်သံ ပှၤဂၤလီၤ. ပှၤဟိၣ်တၢ်န့ၣ်တနီၤနီၤတၢၤအသးဒိၣ်ထိၣ်ပှၤဂၤဒီးသမူတၢ်ဖံးန့ၣ်ကဲထိၣ်လၢကဒုတဘ့ၣ်ဒီးယှၤနှာ်ဆူပှၤလၢအသးဟ့ဝဲတဂၤန့ၣ်အဟၢဖၢပူၤဒီးပှၤဂၤသံဝဲဒီးပစံးလၢဟိၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤသူခိၣ်ဖိဟိၣ်တၢ်သ့တနီၤနီၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟိၣ်တၢ်ယီတၢ်လီၤ. ဒီးပှၤဟိၣ်တၢ်န့ၣ်အိၣ်အကလုာ်ကလုာ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

၃. ဟီၣ်ဟီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်သိၣ်ဒိၣ်ဒီးပစံးလၢကတိၤတၢ်ဟီၣ်ဟီၣ်လီၤ. ဟီၣ်ဟီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကတိၤတၢ်သိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤကီးသိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢကတိၤဟီၣ်ဟီၣ်, ကီးဟီၣ်ဟီၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤကီးဟီၣ်ဟီၣ်လီၤဧဲလဲၣ်. မ့ၢ်မတၤကတိၤဟီၣ်ဟီၣ်တဂၤန့ၣ်လဲၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟီၣ်ဟီၣ်ဟီၣ်ဟီၣ်လီၤ. ဒီးထွံၣ်မီၤတၢ်သိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်ဟီၣ်ဟီၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. တၢ်ဟီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သမူလၢပသမူသံပှၤကမ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ဆါလၢပှၤဂၤဟီၣ်တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢတၢ်ဟီၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟီၣ်တၢ်ယီလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဘၣ်တၢ်ဟီၣ်ဒီးမၤတကဲဝဲလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်တၢ်ဟီၣ်ဒီးသံဝဲလီၤ.

၅. ဖဟီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အဘီထဲစုမှၢ်ဆၣ်ဒီးအလၣ်ဒ်ဝၣ်လၣ်အသိးန့ၣ်ပကီးလၢပဟီၣ်လီၤ. ပကီးဒီးအဆိလၢပဟီၣ်ပဟၣ်လီၤ.

၆. ဟ့ၣ်ဟီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်သိၣ်နၢဘၣ်ပှၤတမှာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢနၢဟ့ၣ်ဟီၣ်လီၤ. သိၣ်နၢဟ့ၣ်ဟီၣ်တမှာ်ဘၣ်.

၁. ဟီ န့ၣ်မ့ၢ်အံသၣ်ဆၢသရဲကဲၣ်ဆိးဒီးပစံးလၢဟီလီၤ. အံသၣ်န့ၣ်တ့ၢ်ပအိၣ်အါဒီးဟီပအိၣ်တကဲဘၣ်. ထံဟီန့ၣ်ဟီဒ်အံသၣ်အသိးလီၤ. နဖီကသူအံသၣ်ဟီကၢပအိၣ်တကဲဘၣ်.

၂. ဟီ န့ၣ်မ့ၢ်ဟဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရီၤတၢ်လၢဟဲဝဲဒ်မီၢ်ဟဲသၣ်အသိးန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဟဲဟီလီၤ.

၃. ဟီ န့ၣ်မ့ၢ်ပမၢတၢ်လဲၤတၢ်လၢပမဲာ်ညါန့ၣ်ပစံးလၢဟီလီၤ. ဟီပနၢ်လၢနမဲာ်ညါန့ၣ်မးသုတကွၤကဒါအလိၢ်ခံတဂ့ၤ. ပှၤလၢလဲၤတၢ်တချူဘၣ်န့ၣ်ဟီလၢနမဲာ်ညါတက့ၢ်. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်ဒီးဟီအဖိလၢအမဲာ်ညါလီၤ.

၄. ဟီကလၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ဒ်သဘၣ်အသိးတစဲးစဲးဒီးပကီးလၢဟီကလၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဒီးတကလုာ်လၢပှၤကညီသူၣ်ဝဲဖံ့ဝဲလီၤ. ဟီၣ်ကလၢ်န့ၣ်ပှၤကညီမၤလၢတၢ်ဒိးဒီးကျိၤအိၣ်ဝဲလီၤ.

၅. ဟီကျၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးကျၤတၢ်န့ၣ် ပစံးလၢ ဟီကျၤလီၤ. ပှၤတဂၤမူၤသံးဒီးဟဲဆူပအိၣ်ဒီးပဟီကျၤအီၤလီၤ. လဲၤဟီကျၤပနၢ်လၢဟးမံၤဟးဖိုးတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟီကျၤဟီလဲၤလီၤ.

၆. ဟီကွံာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပကတြၢကွံာ်တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဟီကွံာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟီ ကွံာ်ဟီ ဖိုးလီၤ. ဟီ ကွံာ်ပနၢ် ဟဲနုာ်ဝီ ပူၤ န့ၣ်တက့ၢ်. ဟီကွံာ်ဆီအိၣ်ဘုန့ၣ်တက့ၢ်. ဂီၤဖံးဟဲအိၣ်တၢ်လၢဝီပူၤန့ၣ်ဟီကွံာ်တက့ၢ်.

၇. ဟီခါ န့ၣ်မ့ၢ်ကသူတကလုာ်လၢပအိၣ်ဒီးကိၣ်န့ၣ်ဟီတစဲးစဲးဒီးပကီးလၢဟီခါလီၤ. ပှၤကညီတိဟီခါန့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဝဲဒီးကိၣ်လီၤ. ဟီခါန့ၣ်ဖိဝဲဒီးမိၢ်ဂံာ်လွံၤသၣ်ဒီးညၣ်ဒီးယံာ်နၣ်ဒီးဟီတစဲးစဲးဒီးပကီးလၢဟီခါလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟီဘုၣ်ဟီခါလီၤ.

၈. ဟီထိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးဟးထိၣ်ပှၤဂၤလၢပအိၣ်ဒီးပစံးလၢဟီထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟီထိၣ်ကွံာ်တလၢၤတဖုလၢအအိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်ဟီထိၣ်ကွံာ်လၢအပျဲၢ်အဘိၣ်အကျါလီၤ. ပမ့ၢ်ဒုးဟးထိၣ်ကွံာ်ပှၤလၢအပျဲၢ်အဘိၣ်အကျါဒီးပစံးလၢဟီထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. ဟီရါ န့ၣ်မ့ၢ်ကနိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်နိၣ်ဂံၢ်နိၣ်ဒွးန့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢကနိၢ်ဟီရါလီၤ. ပှၤလၢသ့ကနိၢ်ဟီရါန့ၣ်ဒွးတၢ်သ့ဝဲလီၤ.

၁၀. ဟီလီၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပဒုးဟးလီၤကွံာ်ပှၤဂၤလၢဟံၣ်ဒီးပစံးလၢ ပဟီလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဟီလီၤကွံာ်အဖိလၢဟံၣ်လီၤ. အဖိတကနၣ်ဘၣ်အကလုၢ်ဒီးဟီလီၤကွံာ်ဝဲလီၤ.

၁၁. ဟီဟီ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘံုးပှၤကညီအသးဒီးပှၤကညီသါသိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ သါသိၣ်ဟီဟီလီၤ. ပှၤတဂၤ ထိၣ်ကစၢ်ဒီး တၢ်ဘံုးအ သးဒီးသါမးဟီဟီလီၤ.

၁၂. တၢ်ဟီ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရီၤသအ့မိၢ်ဂံာ်န့ၣ်ပအိၣ်ဟဲဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်ဟဲတၢ်ဟီလီၤ.

၁၃. တိဟီခါ န့ၣ်မ့ၢ်ပဖီကသူတကလုာ်ပအိၣ်ဒီးကိၣ်ဖးထိကိၣ်ထီးကလဲာ်န့ၣ်ပကီးလၢပတိဟီခါလီၤ. တိဟီခါန့ၣ်မ့ၢ်ပဖီကသူတကလုာ်လီၤ. တိဟီခါဒီးပကအိၣ်ဒီးကိၣ်လီၤ.

၁၄. နၢဟီ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်နၢဝဲလၢအံသၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပစံးလၢနၢဟီလီၤ. ထံဟီန့ၣ်နၢဟီနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢဟီနၢဟါလီၤ.

၁၅. နၢဟီ န့ၣ်မ့ၢ်နၢသုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆံၣ်တၢ်အ့ နၢဝဲန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢနၢသုၣ်နၢဟီလီၤ.

၁၆. သါဟီ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘံုးပှၤကညီအသးဒီးသါဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသါဟီလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢသါ ဟုသါဟီ လီၤ. ပှၤတဂၤထိၣ် ကစၢ်ဒီးသါမးသါဟုသါဟီလီၤ.

၁. ဟၢ်ဟၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနံၤ သိၣ်ဝဲန့ၣ် ပစံးလၢနံၤဟၢ်ဟၢ် လီၤ. ပှၤတဂၤနံၤသိၣ်ဟၢ်ဟၢ်စံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနံၤ ဟၢ်ဟၢ်ဟၢ်ဟၢ်လီၤ. ဒီးဘုလီၤဆံၣ်သိၣ်ဟၢ်ဟၢ်, ထံယွၤသိၣ်ဟၢ်ဟၢ်, ထံလီၤဆံၣ်သိၣ်ဟၢ်ဟၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. ဖဟဲာ် န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤဘိၣ်သအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤသါကအ့ၣ်တၢ်ဒီးဖိၤဆၢထၢၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဖဟဲာ်အ့ၣ်တၢ်လီၤ. ထွံၣ်ဖဟဲာ်အ့ၣ်တၢ်န့ၣ်ဖိၤဆၢထၢၣ်တၢ်ဒီးမၤသိၣ်အကလုၢ်ဟဲာ်ဟဲာ်ဒီးပစံးလၢဖဟဲာ်အ့ၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတဟဲာ်အ့ၣ်တၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂. ဟဲာ်ဟဲာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘံုးပှၤသးဒီးသါသိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသါဟဲာ်ဟဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤသါသိၣ်ဟဲာ်ဟဲာ်န့ၣ်တၢ်ဘံုးအသးနးဝဲဧါ.

၁. ကဟီး ဒီးကဟီးထိၣ်ကဟးထိၣ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဟီးတက့ၢ်.

၂. ဖဟီး န့ၣ်မ့ၢ်ပကံာ်ယှၢ်ခိၣ်ထံးလီၤဆၢၣ်တစဲးဖိဒီးပကီးလၢကံာ်ဖဟီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကံာ်ဖဟီးပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကံာ်တဟီးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. ဟီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးအမဲာ်ထံထီၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, အသ့ၣ်ကၢ်သးလီၤဒီးလီၤဝဲဒီးအမဲာ်ထံမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢဟီၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးဟီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပှၤဘၣ်တၢ်ဆါဝဲတ့ၢ်အမဲာ်ထံလီၤဒီးပစံးလၢဟီၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤအမိၢ်တၢ်ဒီးဟီၣ်မးလီၤ. ပှၤတဂၤအဖိသံဒီးဟီၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟီၣ်ယၢၤလီၤ.

၂. ဟီၣ်နိၢ် န့ၣ်မ့ၢ် ဟီၣ်ပှၢ်အဆိလီၤ. ဒီး န့ၣ်မ့ၢ် ဂီၤ ခိၣ်တ ကလုာ်အိၣ်ပါရၤ လၢအံၤတပူၤလၢ န့ၣ်တပူၤဒီး, ပစံးဒီး အဆိလၢ ဟီၣ်ပှၢ်ဟီၣ်နိၢ်လီၤ.

၃. ဟီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဂၢၢ်အိၣ်ကျၢၤဝဲလၢပှၤကညီအကလုာ်ကလုာ်အိၣ်လၢအဖီခိၣ်, ကယဲၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ကလုာ်စဲထိၣ်အဖီခိၣ်ကယဲၢ်တၢ်အိၣ်လၢအဖီခိၣ်န့ၣ်ပကီးလၢဟီၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢဟီၣ်ခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟီၣ်ကယၢအိၣ်ဒီးတၢ်ထံးကလုာ်ကလုာ်လီၤ.

၄. ဟီၣ်ကလာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟီၣ်တၢ်ယၢၢ် တၢ်သိၣ်နးနးကလဲာ်ဒီး ပစံးလၢဟီၣ်ကလာ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်မ့ၢ်သံဒီး ပှၤကတဖၣ်ဟီၣ်ကလာ်မးလီၤ.

၅. ဟီၣ်ကုၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တကလုာ်ဒ်သဘျ့ၣ်အသံးဒီး ပကီးလၢဟီၣ်ကုၢ်လီၤ. ဟီၣ်ကုၢ်န့ၣ် အလၣ်ဒ်သဘျ့ၣ်ကလူၤအသံးဒီးပှၤကညီကျိး အိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢထီးကလဲာ်ဒီးလီၤ. ဟီၣ်ကုၢ်ဒီးန့ၣ်ပအီၣ်နၢမူဝဲလီၤ.

၆. ဟီၣ်ကဲး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟီၣ်အကလုၢ်ဒ်ကဲးဝဲအသိးဒီးပစံးလၢ ဟီၣ်ကဲးလီၤ. ပှၤတဂၤအတတြီၢ်အီၤဒီးဟီၣ်ကဲးဝဲလီၤ. ပှၤသးဒိၣ် ထိၣ်ဟီၣ်ကဲးဝဲစံးဝဲဒၣ်. ပှၤဆံးဟီၣ်ကဲးရူရူလီၤ.

၇. ဟီၣ်ကွးကွး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးဟီၣ်ဝဲကြူးကြူးဒီး ပစံးလၢဟီၣ် ကွးကွးလီၤ. ပှၤဆံးန့ၣ်တၢ်သၣ်ဝံၤအသးလၢအနၢ်ထံဒီးဟီၣ်ကွးကွး လီၤ. ပှၤဆံးဟီၣ်ကွးကွးစံးဝဲဒၣ်.

၈. ဟီၣ်ကွဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးသါကလဲၤတၢ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်ဒီးဟီၣ်ဝဲဒီးပ စံးလၢဟီၣ်ကွဲလီၤ. ပှၤတဂၤအမိၢ်သါကလဲၤတၢ်ဒီးဟီၣ်ကွဲဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟီၣ်ကွဲယၢၤကွဲလီၤ.

၉. ဟီၣ်ကွဲ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးမၤအမိၢ်အပၢ်စိာ်ကွၢအီၤဒီးဟီၣ်ဝဲဒီးပစံး လၢဟီၣ်ကွဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှာ်ထိၣ်ဟီၣ်ကွဲလီၤ. ပှၤဆံးတ ဂၤဟီၣ်ကွဲထိၣ်အပၢ်ဒီးမၤအပၢ်စိာ်ထိၣ်ကွၢအီၤလီၤ.

၁၀. ဟီၣ်ခိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ကယၢ်ကစၢ်ကလိတၢ်ဟၢခိၣ်ဟၢလာ်အကမျၢ် ခဲလၢာ်ဒီးပစံးလၢဟီၣ်ခိၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ချန့ၣ်တၢ်ခဲထိၣ်ကလုာ်က လုာ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤဟ်လီၤန့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီး ပကီး ဒီး အဆိလၢဟီၣ်ခိၣ်က ပံာ်လီၤ.

၁၁. ဟီၣ်ခိၣ်ညၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢအကျါဒီးပစံးလၢဟီၣ်ခိၣ်ညၣ် လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ကျါန့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်န့ၣ် ကျ့ၣ်ကျိးဒီးလၢၢ်တနီၤ, တကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဒီးလၢၢ်တနီၤလီၤ.

၁၂. ဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်ထူၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်လၢတကျိၣ်ကျဲဘၣ်ဒီး လၢၢ်ဒီးခဲးဒီးပစံးလၢဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်ထူၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်ထူၣ်န့ၣ်ပ မၤဘူဂ့ၤကၢ.

၁၃. ဟီၣ်ခိၣ်ဒိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ချဒိဘၣ်ညါအံၤပကီးလၢ ဟီၣ်ခိၣ် ဒိၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ပှၢ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ဟီၣ် ခိၣ်ပှၢ်န့ၣ်ပလဲၤတသကၢၤပှၤအိၣ်တသကၢၤဘၣ်.

၁၄. ဟီၣ်ခိၣ်ပှၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢပှၤကညီတဖဲးဘၣ်ခုးဒီတခိၣ်ဒီး ပစံးလၢဟီၣ်ခိၣ်ပှၢ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ပှၢ်ဒီးပဖဲးဒီးပကၠာ်ဘၣ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ် လီၤ.

၁၅. ဟီၣ်ခိၣ်သဝံထိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လၢတၢ်ရူၤဘၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဖိခိၣ် ခုၣ်ထိၣ်ဒ်ဘ့ၣ်အသိးဒီးပစံးလၢဟီၣ်ခိၣ်သဝံထိၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်သ ဝံထိၣ်န့ၣ်ခုၣ်ထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟီၣ်ခိၣ်သဝံထိၣ်ဟီၣ် ခိၣ်သဝါထိၣ်လီၤ.

၁၆. ဟီၣ်ခိၣ်သွံၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်တတံၤတဃါဘၣ်ဒီးမၤသးကသွၢၣ် ကသွံဒီးပစံးလၢဟီၣ်ခိၣ်သွံၣ်လီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်သွံၣ်မၤသးလီၤလီၤဖုံၣ် လီၤဝါနးကၢ.

၁၇. ဟီၣ်ခိၣ်ခး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤပၢဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးပှၤဂၤမ့ၢ်လဲၤမၤစံာ်ဒီး ဟံးန့ၢ်ဝဲအဘူးအလဲဒီးပစံးလၢဟံးန့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ခးလီၤ. ပှၤတဂၤထူ စံာ်လၢပှၤကဟီၣ်ခိၣ်ဒီးပှၤကဟံးန့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ခးဒီးဟ့ၣ်ဝဲလီၤ.

၁၈. ဟီၣ်ခိၣ်သိ န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ညၣ်လၢအဂ့ၤလံၤဟီၣ်ခိၣ်လာ်ဘူး ဒီးထံဒီးပစံးလၢဟီၣ်ခိၣ်သိလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်သိန့ၣ်ပံာ်ညီၢ်ကလာ်ဒီး လၢၢ်တကျိၣ်ကျဲဘၣ်လီၤ. တလၢၤတ့သဟၢလၢဟီၣ်ခိၣ်သိလီၤ.

၁၉. ဟီၣ်ချါ န့ၣ်မ့ၢ်ကပံာ်အဆိလီၤ. ထိရံၤကပံာ်ဒီးပကီးဒီးအဆိ လၢကပံာ်ဟီၣ်ချါလီၤ. ကပံာ်ဟီၣ်ချါစံးဝဲဒၣ်.

၂၀. ဟီၣ်ငဲးငဲး န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်အညၣ်တမှာ်ဘၣ်ဒီးဟီၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢ ဟီၣ်ငဲးငဲးလီၤ. ပှၤဆံးဟီၣ်ငဲးငဲးဒီးကမ့ၢ်ကၢ်အခိၣ်ဆါသၢ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢဟီၣ်ငဲးငဲးဟီၣ်ငေငေလီၤ.

၂၁. ဟီၣ်စၤ န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤတၢ်မဲာ်ဆူး ထိရံၤတမံၤဒီး ပစံးလၢ မၤဟီၣ်စၤအသးလီၤ. နနံၤနမါခံဂၤဒီးဟီၣ်စၤနးကၢ. ပှၤတဂၤ အဲၣ်တဆိုးဘၣ်ဟီၣ်စၤနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟီၣ်စၤဟီၣ်ဒဲၣ် လီၤ.

၂၂. ဟီၣ်ရူၤဟီၣ်ကဲး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိဟီၣ်အါဂၤဒီးပစံးလၢဟီၣ် ရူၤဟီၣ်ကဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟီၣ်ဖွဲၤဟီၣ်ကဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဖိသၣ် တၢ်လိာ်အသးဟီၣ်ရူၤဟီၣ်ကဲးနးကၢ.

၂၃. ဟီၣ်ဆံ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တကလုာ်ထိၣ်လၢသ့ၣ်ကဟ ဒီးအလၣ် ဖးထီဒီးပကီးလၢဟီၣ်ဆံလီၤ. ဟီၣ်ဆံဒီးဒီးပချံကျိုးအိၣ်ဝံၣ်ကၢ စံးဝဲလီၤ. ဒီးပကီးလၢဟီၣ်ဆံသ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိ လၢဟီၣ်ဆံဟီၣ်ဆါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၄. ဟီၣ်ဆုၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အဒီးအလၣ်ဆံၣ်ဝဲဒီးအဖံး လာ်ဘျ့ဝဲဒီးပကီးလၢဟီၣ်ဆုၣ်လီၤ. ဟီၣ်ဆုၣ်န့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိတက လုာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟီၣ်ဆုၣ်ဟီၣ်ဆဲၣ်လီၤ.

၂၅. ဟီၣ်တၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤသံဒီးဟီၣ်လိာ်သး ဒီး ပစံးလၢဟီၣ်တၢ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟီၣ်တၢ်ယၢၢ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်ဟီၣ် တၢ်ယၢၢ်တၢ်ဒီးကမ့ၢ်ကၢ်သံတဂၤကသ့ၢ.

၂၆. ဟီၣ်တၢၢ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်ပအိၣ်ဒီးဟားဝဲဒီးပစံးလၢ ဟီၣ်တၢၢ်လီၤ. ဒီးအိၣ်ဒီးဟီၣ်တၢၢ်မံၤတကလုာ်လီၤ.

၂၇. ဟီၣ်ထိၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပထါထိၣ်ဘုခီၤဟုခီၤလၢပစုညါသးခံခီဒီးပ စံးလၢပဟီၣ်ထိၣ်ဘုလီၤ. ပှၤတဂၤဟီၣ်ထိၣ်ဘုဒီးလဲၤဘၣ်လီၤဆီ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟီၣ်ထိၣ်လဲးထိၣ်လီၤ.

၂၈. ဟီၣ်ဒဲၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်စၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤမၤမဲာ်ဆူးတၢ်ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢဟီၣ်စၤဟီၣ်ဒဲၣ်လီၤ.

၂၉. ဟီၣ်ဒီး န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤသိၣ်အကလုၢ်ဒ်ပဟီၣ်အသိးဒီးပ စံးလၢဟီၣ်ဒီးလီၤ. ပှၤတဂၤလိာ်ကွဲဒီးအဖိဒီးဟီၣ်ဒီးဝဲလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢဟီၣ်ဒီးယၢၤဒီးလီၤ.

၃၀. ဟီၣ်နီၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ပှံၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘျၣ်ဂီၤခိၣ်တကလုာ် အိၣ်ပါရၤလၢအံၤတဖျၢၣ်လၢဒီးတဖျၢၣ် ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟီၣ် ပှံၢ်ဟီၣ်နီၢ်လီၤ.

၃၁. ဟီၣ်နီၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟီၣ်သပှၢ်တၢၢ်ဒီးပစံးလၢဟီၣ်နီၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဝဲတဂၤလိာ်ကွဲအီၤဒီးအဝဲဟီၣ်နီၢ်မးလီၤ.

၃၂. ဟီၣ်ပှံၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ဘျၣ်တကလုာ်တထိဘၣ်ဒီးအိၣ်ပါရၤအသး လၢအံၤတဖျၢၣ်လၢနၤတဖျၢၣ်ဒီးဂီၤဝဲဆ့ၣ်ကလာ်ဒီးပကီးလၢဟီၣ် ပှံၢ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဟီၣ်ပှံၢ်ဟီၣ်နီၢ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤ

ကိးဒီးအဆိလၢဟိၣ်ပှ်ၢ်ဟိၣ်နိၢ်လီၤ.

၃၃. **ဟိၣ်ဖံ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးအထံးတကလှာ်အလၣ်အဒိးနၢမူဝဲနူၣ်ပကိးလၢဟိၣ်ဖံလီၤ. ဟိၣ်ဖံဒီးနူၣ်ပဖိအိၣ်ကသူနၢမူဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢဟိၣ်တၢ်ဟိၣ်ဖံလီၤ.

၃၄. **ဟိၣ်တၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးတကလှာ်ပအိၣ်ဒီး ဟးဝဲလၢပဖျၢလီၤ အူဝဲနူၣ်ပကိးလၢဟိၣ်တၢ်လီၤ. ဒီးပရှုကျိုးအိၣ်အဒိးနူၣ်ဒီးပအိၣ်ဝဲလီၤ. ကွၢ်လၢဟိၣ်တၢ်တကၢ်. ဒီးဟိၣ်တၢ်နူၣ်အိၣ်ခံကလှာ်ဟိၣ်တၢ်မံၤတကလှာ်ဒီးဟိၣ်တၢ်နိၢ်တကလှာ်လီၤ.

၃၅. **ဟိၣ်ဘၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဆူတၢ်သံအပူၤဒီးပစံးလၢပလဲၤဟိၣ်ဘၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသံဒီးဟ့ထိၣ်ကျၤဝဲနူၣ် ပှၤကလဲၤဟိၣ်ဘၣ်အါကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟိၣ်ဘၣ်ယၢၤထွဲဟိၣ်ဘၣ်ယၢၤဒီးလီၤ.

၃၆. **ဟိၣ်ဘိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ကသူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဖိနၣ်ဖိညၣ်ပဖိတၢ်ဖံးတၢ်ညၣ်တၢ်ဒီးတၢ်လၣ်လၢပမၤဒီးအံသၣ်သဒိၣ်အှၣ်စိာ်ဂံာ်ဖါယဲတၢ်နၢမူနၢဆိုနူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢကသူဟိၣ်ဘိၣ်လီၤ.

၃၇. **ဟိၣ်ယၢၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကိးဟိၣ်အဆိနူၣ်ပစံး လၢဟိၣ်ယၢၤ လီၤ. ပှၤတဂၤဟိၣ်ယၢၤနးကၢ.

၃၈. **ဟိၣ်လီၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသံတဖၣ်ပှၤကဟိၣ်ဆုးလီၤအခိၣ်ဆူအလီၤဒီးပစံးလၢပဟိၣ်လီၤလီၤ. ပှၤတဂၤသံဒီးအဂီၤမိၣ်ဟိၣ်လီၤအီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟိၣ်လီၤယၢၤလီၤလီၤ.

၃၉. **ဟိၣ်ဝိၣ်သူ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်ပှၤကညီဖံ ဝဲလၢခုးနူၣ်အလၣ်နၢမူဝဲဒီးပကိးလၢဟိၣ်ဝိၣ်သူလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကိးလၢဟိၣ်ဝိၤသူလီၤ. ဟိၣ်ဝိၣ်သူနူၣ်ပကျိုးအိၣ်အဒိးလီၤ. ဒီး အရှုံနူၣ်ပစုၣ်အိၣ်ဒီးတိလဲဝံၣ်ဝဲလီၤ.

၄၀. **ဟိၣ်ဝိၣ်သူတဖိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်ဒ်တဖိၢ်အသိးဒီး ပကိးလၢဟိၣ်ဝိၣ်သူတဖိၢ်လီၤ. ဒီးပဖိအိၣ် ကသူနူၣ် နၢမူဝဲလီၤ. ဒီး ပှၤတနီၤနီၤကိးလၢဖဲာ်ပၢၢ်လီၤ.

၄၁. **ဟိၣ်အိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ယဲာ်စိၤထးစိၤ ထိၣ်အှၣ်တုၤ ဟးဂီၤဒီးပစံးလၢဟိၣ်အိၣ်လီၤ. ယဲာ်အိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်အဖိခိၣ်ဒီးဟိၣ်အိၣ်ဝဲလီၤ.

၄၂. **တဟိၣ်** နူၣ်မ့ၢ် ပဂံၢ်ပဘါနူၣ်ပစံးလၢ တဟိၣ် လီၤ. ဒီး ပစံးဒီး အဆိလၢတဟိၣ်ကးယးလီၤ. ပှၤလၢတဟိၣ်ဆူၣ်တဖၣ်နူၣ်ဝံ တၢ်ယိးတၢ်နှၢ်ဒိၣ်ဝဲလီၤ.

၄၃. **တဟိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပထါထိၣ်ဘၣ်လၢပစုညါသးခံခိတစုဒီးပစံးလၢတဟိၣ်လီၤ. ဟိၣ်ထိၣ်နှၢ်ဧဘၣ်တဟိၣ်ခံဟိၣ်တကၢ်.

၄၄. **မဲးစိၤဟိၣ်စိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပကိးမဲးဒီးအဆိဒီးပကိးလၢမဲးစိၤဟိၣ်စိၤလီၤ. မဲးစိၤဟိၣ်စိၤစံးဝဲဧၣ်.

၄၅. **ချုၣ်ကိၢ်ဟိၣ်ပှ်ၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤဟိၣ်ပှ်ၢ်နာ်စိၤဖှံၣ်စိၤဒီးပစံးလၢချုၣ်ကိၢ်ဟိၣ်ပှ်ၢ်လီၤ. ချုၣ်ကိၢ်ဟိၣ်ပှ်ၢ်နူၣ်ပမၤဟိၣ်ပှ်ၢ်နာ်စိၤဖှံၣ်စိၤဒီးပချုၣ်ဘျုးဟုနူၣ်ပဖှူ လၢဟိၣ်ပှ်ၢ်လိာ်ဒီးပစံးလၢပချုၣ်ကိၢ်ဟိၣ်ပှ်ၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအလီၤသးဒီးစံးဝဲလၢဟိၣ်ပှ်ၢ်လိာ်အိၣ်ဒီးချုၣ်ကိၢ်ဟိၣ်ပှ်ၢ်လီၤ.

၁. **အသဘျ့** နူၣ်အါမးလီၤ. ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ကတိၤအခိၣ်ထံးလီၤ. အကွအကါ. အကံၢ်အလဲ. အကံးအကူး. အကံၣ်အဝ့. အခုအခါ. အတဲာ်အစး. အစ့ၣ်အဆၢ. အခံအလီၤ. စံးဝဲဧၣ်.

၂. **အကွအထါ** နူၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤလီၤ. ပဒိၣ်အကွံအကါစံးဝဲဧၣ်. ဒီးထိရီၤပှၤမၤကလိနူၣ်ပစံးလၢမၤအကွအကါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်ဒီးအကွအကါနူၣ်ပမၤတနၢ်ဘၣ်.

၃. **အထံၢ်ထလဲ** နူၣ်မ့ၢ်သုၣ်သးပှၤကိၤဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ကဘိၣ်သိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. တုၤကိၤဒီးပကိးလၢအလဲ. တုၤမၤသးကဘိၣ်သိၣ်ဒီးပကိးလၢအကံၢ်လီၤ.

၁. **အးသဘျ့** ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ကတိၤနူၣ်မ့ၢ်ဒ်အံၤလီၤ. ကွၢ်ပှၤကညီအတကဲာ်ပဝးဒီးအလဲၤအကျၤ. အအိၣ်အဆိး. ဒီးအဟိာ်အဟ်အသးတကၢ်. ကစၢ်ယွၤဟ်တၢ်ဒီးအသူအဝဲၤအထံၣ်အဆၢအဟဲအဟိ. အဟိအစ့ၣ်. အကလှာ်ကလှာ်. ယွၤအတၢ်စံးတၢ်ကတိၤအကလုၢ်အကထါတဘိလၢ်လၢ်နူၣ်ကလၢထိၣ်ဝဲၤထိၣ်ဝဲလီၤ. ထံနူၣ်အိၣ်ဒီးထံအဟိထံအဘျါလီၤ.

၁. **အါ** နူၣ်မ့ၢ်ထိရီၤတၢ်တကလှာ်လၢ်လၢ်နူၣ်တုၤသဲၣ်ဝဲဒီးတရၢဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢအါလီၤ. ပနၢ်တဖုအါကၢ. လၢၢ်အိၣ်လၢထံလိာ်ပှၤအါကၢ.

၂. **အါ** နူၣ်မ့ၢ်ထိရီၤတၢ်အိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်ရျၢသဲၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢအါခဲလၢာ်လီၤ. သုၣ်ခဲထိၣ်လၢဟိၣ်ခိၣ်ရျၢအါတုၤပဂံၢ်တလၢာ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအါဂိၢ်လီၤ.

၃. **အါထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဂ့ၤထိၣ်သဲၣ်ထိၣ်နူၣ်ပစံးလၢအါထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘှၣ်ပနၢ်အါထိၣ်အါကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအါထိၣ်ဂိၢ်ထိၣ်လီၤ. တၢ်လၢသိနူၣ်ဇှၤဝဲဒီးလၢခံနူၣ်သဲၣ်ထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢအါထိၣ်လီၤ. ပှၤကညီကဲလၢအပျဲၢ်အဘိၣ်အါထိၣ်ပှံၤကလဲၣ်.

၄. **အါနိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အါကဲၣ်ဆိးဒီးပစံးလၢအါနိၢ်လီၤ. နမၤဘုန့ၢ်အါနိၢ်မးလီၤ. တလၢၤတဖုအါနိၢ်. ညၣ်တဖုအါနိၢ်.

၅. **အါမး** နူၣ်မ့ၢ်ဒ်အါနိၢ်အသိးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤဘုအါမး. ပှၤတဂၤအစးအါမးလီၤ.

၆. **အါတ်** နူၣ်မ့ၢ်ကိၢ်ပယီၤဖးဒိၣ်နူၣ်ပကိးလၢအါတ်လီၤ. ပယီၤစိၤဟၢအိၣ်လၢအါတ်ပှၤစံးဝဲဧၣ်. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတိၣ်ချုၣ်အါတ်လီၤ.

၇. **အါအါဂိၢ်ဂိၢ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဂိၢ်မ့ၢ်ဖးဒိၣ်နူၣ်ပစံးလၢအါအါဂိၢ်ဂိၢ်လီၤ. တလၢၤတဖုအါအါဂိၢ်ဂိၢ်ပဂံၢ်တလၢာ်ပဒွးတကိးဘၣ်. ညၣ်အိၣ်လၢထံလိာ်ပှၤအါအါဂိၢ်ဂိၢ်နာ်သကဲပမၤတနၢ်ဘၣ်.

၈. **ကအါ** ဒီးကအုကအါ. ဒီးလီၤကအါ. တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကအါတကၢ်.

၉. **ဧအါ** နူၣ်မ့ၢ်ဧအိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သံခိၣ်ဒီးအကှၢ်အဂီၤအိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲမ့ၢ်ပကိးဒီးအဆိလၢဧအိဧအါလီၤ. ဒီးဆိၣ်ဖးထိၣ်အဖံးနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဆိၣ်ဧအိဧအါလီၤ.

၁၀.ဆံးအါ နူၣ်မ့ၢ်ပသံဂံၢ်တၢ်အါအဂ့ၢ်အဝီၢ်ဒီးပစံးလၢဆံးအါလီၤ. ပှၤကညီအိၣ်ဆံးအါလဲၣ်. နမ့ၤအိၣ်ဆံးအါလဲၣ်.

၁၁.တဆါ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဖိဆံ့နူၣ်ပစံးလၢပှၤတအါလီၤ. ဒီးပစံးလၢသအါစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှၤတအါသံလးလီၤ. ပှၤတအါသံလးနူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတဘၣ်ဘူးဘၣ်ဒီးဖိၣ်မုၣ်ဖိၣ်မၢၤနူၣ်မ့ၢ်ပှၤတအါလီၤ.

၁၂.ပဆါ နူၣ်မ့ၢ်ပအီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ထံးလၢတလၢၤမၤစၤလၢအလုၤနူၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢပအီပအါလီၤ.

၁၃.မၤအါထိၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပမၤသဲၣ်ထိၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢမၤအါထိၣ်လီၤ. နဟ့ၣ်စဟ့တအါဒံးဘၣ်. မၤအါထိၣ်ကဒီးတနၥ်တက့ၢ်. ထိရီၤပမၤသဲၣ်ထိၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢပမၤအါထိၣ်လီၤ. မၤအါထိၣ်မၤဂံၢ်ထိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၄.သဆါ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတဘၣ်ဘူးဘၣ်ဒီးဖိၣ်မုၣ်ဒီးအိၣ်စိဆံ့အသးနူၣ်ပစံးလၢပှၤသအါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပှၤသအါသံလးလီၤ. စီၤသိနူၣ်စံးလီၤအသးလၢပှၤသအါသံလးလီၤ.

၁၅.သဆါ နူၣ်မ့ၢ်သအီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပက္ၢ်လီၤဆၢၣ်သ့ၣ်လၥ်ပှၤနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသအီသအါလီၤ. သအီသအါသ့ၣ်လၥ်ပှၤနူၣ်က္ၢ်လီၤဆၢၣ်ဝဲလီၤ.

၁၆.အိၣ်ဆါ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်သဲၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢအိၣ်အါလီၤ. ဟီၣ်ခိၣ်ရျအံၤတၢ်အိၣ်အါကၢ. သ့ၣ်စီၤဝဲၣ်စီၤအိၣ်အါကၢ.

၁. **ဆာ်ဆာ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကီးတထိၣ်ဖျဲးဘၣ်ဒီးသိၣ်ဝဲအာ်အာ်လီၤ. ပှၤတကၤတိၢ်ထွံၣ်တနဒီးကီးမးအာ်အာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိာ်အိာ်အာ်အာ်လီၤ. ပှၤကညီဘှိးသိၣ်အာ်အာ်လီၤ.

၂. **ကဆာ်** ဒီးကအိာ်ကအာ်နူၢ်ကွၢ်လၢကအာ်တက့ၢ်.

၁. **အးအး** နူၣ်မ့ၢ်စိးဝၣ်ယၤပှၤနူၣ်သိၣ်အးအးလီၤ. စိးဝၣ်ယးလၢပှ့ၢ်လဲၢ်ကျါတကလုာ်နူၣ်ပှၤသိၣ်အးအးလီၤ.

၂. **အးအး** နူၣ်မ့ၢ်အုးအုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီမံပကံးထိၣ်အသးမၣ်သိၣ်အကလုၢ်ဒီးပစံးလၢမၤအုးအုးအးအးလီၤ. ပှၤတကမံဂဲၤထၢၣ်ဒီးသိၣ်မးအုးအုးအးအးလီၤ.

၃. **ကအး** ဒီးကအိၣ်ကအး, ဒီးကအးကအဲး, အိၣ်ကအး, ဒီးဟိၣ်ကအးပြံစီၤ, ဒီးဟိၣ်ကအးသ့, ဒီးဟိၣ်ကအးဝါ. ဒီးနံၤကအး.

၄. **တအး** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘၣ်တၢ်ဆါတကလုာ်လၢအနါဒပှၤဘံးဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘၣ်တမှာ်ဘၣ်တအးလီၤ.

၅. **တအး** နူၣ်မ့ၢ်တအီးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢတဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့ဘၣ်ဒီးပှၤနူၣ်ပစံးလၢတအီးတအးဘၣ်ဒီးပှၤလီၤ. ပှၤတဂၤနူၣ်တအီးတအးဘၣ်ဒီးယၤဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၆. **နၢသအး** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်နၢဘၣ်ပှၤတမှာ်ဘၣ်ထိရီၤတမံၤဒီးနၢဝဲနးကလဲာ်နူၣ်ပစံးလၢနၢသအးလီၤ. တၢ်နၢအှၣ်နၢသအးတှၤဖှံၤအိၣ်ပနါဒပှၤလီၤ.

၇. **နၢသအး** နူၣ်မ့ၢ်နၢသအုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢသအုးခၣ်ဝဲနူၣ်နၢဘၣ်ပှၤဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢသအုးနၢသအးလီၤ. သကီၤသဉ်လၢသအုးတဖၣ်နူၣ်နၢသအုးနၢသအးနးကၢ.

၈. **ဘၣ်တအး** နူၣ်မ့ၢ်ဘၣ်တမှာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဆါနါဒပှၤဘံးတကလုာ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဘၣ်တမှာ်ဘၣ်တအးလီၤ.

၉. **သအး** နူၣ်မ့ၢ်သအုးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢခၣ်ဝဲဒီးဟးဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသအုးသအးလီၤ. သကီၤသဉ်တနီၤသအုးသအးနးကၢ.

၁၀.အံးအး နူၣ်မ့ၢ်ပဆိၣ်တၢ်ဆိၣ်ကနီၤတၢ်လၢတၢ်ကီးတထိၣ်ဖျဲးဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢသိၣ်အံးအးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကရှၤကရၤအံးအးလီၤ. ဘိၣ်သဆိၣ်အှၣ်ဆိၣ်တၢ်ထိစိၣ်ကရှၤကရၤအံးအးယီၤဖိၣ်ဆိၣ်တၢ်တလၢၤကရှၤကရၤအံးအးစံးဝဲဒၣ်.

၁၁.အုးအး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကတိၤတၢ်ဒီးအကလုၢ်ထိၣ်ဖျဲးတရှုဘၣ်ဒီးသိၣ်အုးအုးနူၣ်ပစံးလၢအကလုၢ်အုးအးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပှၤအုးအးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအုးအံၢ်အုးအးလီၤ. ပှၤတဂၤကတိၤတၢ်အုးအံၢ်အုးအးစံးဝဲဒၣ်.

၁၂.အုးအးကတာ်ပျုၤ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကတိၤတၢ်တသ့ဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢပှၤအုးအးကတာ်ပျုၤလီၤ. ပှၤအုးအးကတာ်ပျုၤနူၣ်ကတိၤတၢ်တသ့ဘၣ်.

၁၃.အးစီၤ နူၣ်မ့ၢ်အုးစီၤအဆိနူၣ်ပကီးလၢအုးစီၤအးစီၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆဲတၢ်လၢပီၤတကလုာ်ဘၣ်ယုၢ်ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢအုးစီၤအးစီၤလီၤ.

၁. **ဆၣ်လါ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကၢၣ်ပသးလၢပှၤဂၤမၤပှၤနူၣ်ပစံးလၢဆၣ်လါလီၤ. ဆၣ်လါစတလဲၤဘၣ်. ဆၣ်လါစတမၤဘၣ်. ဆၣ်လါနမၤယၤစတကနၣ်ဘၣ်. ဆၣ်လါတၢ်ကၢၣ်စသးကၢ.

၂. **ဆၣ်ဟါ** နူၣ်မ့ၢ်ဒ်ဆလါအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကၢၣ်ပသးဒီးပဂ့ၢ်လိာ်ပှၤဂၤမၤပှၤနူၣ်ပစံးလၢဆၣ်ဟါလီၤ. နမၤယၤစတကနၣ်ဘၣ်. ဆၣ်ဟါ. ဆၣ်ဟါစတလဲၤဘၣ်. ဆၣ်ဟါစတကနၣ်ဘၣ်နကလုၢ်ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢဆၣ်ဓါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ဆၣ်ဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကၢၣ်သကွဲပသးဒီးပမၤဆၣ်ဆၣ်လီၤ. ဆၣ်ဆၣ်ပှၤတဖၣ်မၤတာ်တာ်ယၤနးကၢ. ဆၣ်ဆၣ်. နမၤတၢ်ကဲကၢ. ဆၣ်ဆၣ်ပှၤဆံးတကဟိၣ်နးကၢ.

၄. **ဆၣ်ဓါ** နူၣ်ဒ်ဆၣ်ဟါအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ကၢၣ်တၢ်ကျုပသးဒီးပမၤသိၣ်မၤပှၤပကလုၢ်လၢပဂ့ၢ်လိာ်ပှၤဂၤမၤတၢ်နူၣ်လီၤ.

၅. **ဆၣ်ရှၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်သဆိၣ်ပသ့သိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢဘိၣ်သဆိၣ်ပသ့ဆၣ်ရှၢ်ဆၣ်ရှၢ်လီၤ. ဘိၣ်သဆိၣ်တဒုပသ့သိၣ်မးဆၣ်ရှၢ်ဆၣ်ရှၢ်လီၤ.

၆. **တဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တအုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအီးသ့ၣ်ဖံးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပအီးဆိုၣ်ဖံးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢပတအုာ်တအၣ်. ပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ. ဆိုၣ်နူၣ်တအုၣ်တအၣ်အဖံးဒီးမၤကုပျုံတက့ၢ်.

၇. **ပဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပအုၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဆံးအိၣ်နုၢ်ဒီးဘှိကိၢ်ထိၣ်လၢအနုၢ်ထံဒ်ပဘှိးအသိးဒီးပစံးလၢပအုၣ်ပအၣ်ပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ.

၈. **လီၤပဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်မုၣ်အုအိၣ်တၢ်ဒီးစယိာ်စယာ်လၢာ်ဝဲနူၣ်ဒီးကဲထိၣ်လၢမုၣ်ကဖးဒီးအလၣ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢလီၤပအၣ်လီၤ. ဒီးမုၣ်အိၣ်တၢ်အဖၢမုၢ်နူၣ်ပထုးပြါသ့ၣ်မုၣ်ခံဒီးမုၣ်လၣ်စၢ်လီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢမုၣ်လီၤပအၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ထုးလီၤပအၣ်မုၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ. မုၣ်အိၣ်တၢ်လီၤပအၣ်ကဲထိၣ်လၢအကဖးလီၤ.

၁. **အဲ** နှၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဃါနှၣ်ပှၤတနီၤနီၤကိးလၢအဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢအဲဖိပြၢ်ဖိလီၤ. ပှၤအဲဖိပြၢ်ဖိနှၣ်အိၣ်လၢသဝီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤစီဆှံလီၤစံးဝဲနှၣ်.

၂. **အဲကသံ** နှၣ်မ့ၢ်ဘျ့အဲၣ်နှၣ်ပကိးလၢအဲကသံလီၤ. အဲကသံနှၣ်မၤသးဒံသံသၣ်အသိးဒီးပကိးလၢအဲကသံလီၤ. အဲကသံနှၣ်ပတိၢ်ကျိၣ်ကျဲဒီးကးဒီးသ့ၣ်လးဒီးပမၤလၢသံးနၢ်အဆၣ်နှၣ်မုၣ်အိၣ်ကဲၤရူ့ဝဲတုၤပသိထိၣ်သံးနၢ်ဆၣ်နှၣ်ဆူၣ်ဝဲတုၤဘၣ်တၢ်နၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢအဲကသံအဲကသါလီၤ.

၃. **အဲကြူးကြီ** နှၣ်မ့ၢ်ဘုဆိတကလုာ်အသၣ်ဂီၤရူ့ဝဲဒီးပကိးလၢအဲကြူးကြီလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘုဆိတကလုာ်လီၤ. အဲကြူးကြီနှၣ်ဂီၤရူ့ဝဲလီၤ.

၄. **အဲငဲာ်** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးဆှၣ်ဒီးဃးဖိးထိသ့ၣ်ကပၤဒီးဆူၣ်တရှၢ်ဒီးပကိးလၢအဲငဲာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢအဲဘုၣ်အဲငဲာ်လီၤ. အဲငဲာ်ထိၣ်ဖိးသ့ၣ်ကပၤဃးယှၢ်ကလာ်လီၤ.

၅. **အဲတမိး** နှၣ်မ့ၢ်ဘုဆိတကလုာ်အသၣ်ဖှၣ်တြံးဒီးပကိးလၢအဲတမိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးဟိာ်ထွဲတလၢၤနီၢ်အခံလီၤ. ဒီးပကိးလၢဘုဆိကူလူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆. **အဲဘုၣ်** နှၣ်မ့ၢ်အဲငဲာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဒီးဆှၣ်ဒီးဃးဖိးထိသ့ၣ်ကပၤဃးယှၢ်ကလာ်နှၣ်လီၤ.

၇. **အဲဘူး** နှၣ်မ့ၢ်အဲအသၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဃုၣ်လီၤသကၢၤဝိၣ်လဲၣ်ထံနှၣ်ဆၢဝဲဟီဝဲဒီးပကိးဒီးအဆိလၢအဲၣ်သၣ်အဲဘူးလီၤ.

၈. **အဲရံ** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကိးထိးဒီးကိးဝဲအဲရံအဲရံလီၤ. ပှၤတဂၤအထိးဟါမၢ်ဒီးအဲရံကွၢဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဲရံအါရါလီၤ.

၉. **အဲရှၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဂ့ာ်သိတြူၢ်သိၣ်ဒီးစံးဝဲလၢသိၣ်အဲရှၣ်အဲရှၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဂ့ာ်သိတြူၢ်သိၣ်မးအဲရှၣ်အဲရှၣ်လီၤ.

၁၀. **အဲသၣ်** နှၣ်မ့ၢ်ပဃုၣ်လီၤသကၢၤဝိၣ်လဲၣ်ထံနှၣ်ပစံးလၢအဲသၣ်လီၤ. ပဃုၣ်လီၤသကၢၤဝိၣ်လဲၣ်ထံဟီနှၣ်ကဲထိၣ်လၢအဲသၣ်ဝါကျိၣ်ကလာ်ဒီးပအိၣ်ဆၢဝဲဟီဝဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢအဲသၣ်အဲဘူးလီၤ.

၁၁. **အဲၣ်သၣ်ဆၢ** နှၣ်မ့ၢ်တလၢၤဃှၣ်တနံးထံမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထံဟိာ်ထံမ့ၢ်ဂ့ၤ. လီၤသကၢၤဂီၤဝဲတစဲးစဲးနှၣ်ပကိးလၢအဲသၣ်ဆၢလီၤ. ဒီးပှၤစံၣ်ဖိမၤဝဲအဲသၣ်ဆၢတကလုာ်ဝါဝဲလီၤ. အဲသၣ်ဆၢကိၢ်လိၣ်နှၣ်လိၣ်ဖျာၣ်အသးတိၣ်လိၣ်ကူၤဒီးပမၤဘျဲးဒီးပအိၣ်ဒီးလးဖးထံလီၤ.

၁၂. **အဲအဲ** နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဃၢၣ်ယံးသိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဃၢၣ်ယံးသိၣ်အဲအဲလီၤ. ကလံၤဟဲသ့ၣ်ဃၢၣ်ယံးသိၣ်အဲအဲလီၤ.

၁၃. **ပအဲ** နှၣ်မ့ၢ်ဘုတကလုာ်နှၣ်အမှၤပံာ်စဲဘူးတၢ်ဒီးပကိးလၢပအဲလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပအဲပညီလီၤ. ပအဲနှၣ်ပဟၢအိၣ်တုၤအိၣ်ဒီးအမှၤစဲဘူးတၢ်လီၤ.

၁၄. **သမံအဲ** နှၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်ဃါဒိၣ်နှၣ်ပကိးလၢသမံအဲလီၤ. သမံအဲနှၣ်အိၣ်လၢနူသဝီစံးဝဲနှၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢသမံအဲသမံပြၢ်လီၤ.

၁. **အဲး** နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကူးထိၣ်ဒီးအသးနါပှၢ်အိပှၤတဲာ်တၢၤဆါဝဲဒီးသါသိၣ်အဲးအဲးဒီးပစံးလၢသးအဲးလီၤ. ပှၤတဂၤကူးဒီးအသးအဲးဒီးသါသိၣ်အဲးအဲးလီၤ.

၂. **အဲး** နှၣ်မ့ၢ်ကွၢ်အဆိလီၤ. ထိရိၤပကွၢ်တၢ်နှၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအဲးကွၢ်လီၤ. ကစၢ်ယွၤကွၢ်ကွၢၤအဲးကွၢၤပှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢအဲးကွၢၤကွၢ်ကွၢၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤလၢဖိၣ်ဃဲလီၤတိၢ်တဖၣ်နှၣ်အဲးကွၢၤကွၢ်ကွၢၤအီၤတက့ၢ်.

၃. **အဲး** နှၣ်မ့ၢ်သိၣ်အဆိလီၤ. ထိရိၤတၢ်သိၣ်နှၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ်အဲးလီၤ. ဘုသိၣ်ဘုအဲး. ထိရိၤတၢ်သၣ်လၢအသးတအိၣ်ဘၣ်နှၣ်မ့ၢ်အသိၣ်အအဲးဖဲလၢာ်လီၤ.

၄. **အဲးလိၢ်ကတိၢ်** နှၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ဘုမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်အဲးလိၢ်ကတိၢ်ဒီးကြၢးလၢစုအိၣ်လီၤ. နမ့ၢ်တလဲၤဘၣ်ဒီးယၢအဲးလိၢ်ကတိၢ်နှၣ်မၤပှၤကလဲၤဒီးယၢတက့ၢ်.

၅. **အဲးလီၤ** မ့ၢ်ကွၢ်လီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ဆူအဖုၣ်လီၤနှၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအဲးလီၤကွၢ်လီၤလီၤ. ပယှၢ်လီၤပသးလၢပဂ့ၤဓါတဂ့ၤဓါအဂ့ၢ်အဝိၢ်နှၣ်ပစံးလၢပအဲးလီၤကွၢ်လီၤပသးလီၤ.

၆. **အဲးအဲး** နှၣ်မ့ၢ် ပှၤကညီ ကလာ် နှၣ် ပစံးလၢ ကလာ် အဲး အဲး လီၤ. ပှၤတဖၣ်ကတိၤကလာ်သိၣ်အဲးအဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဲးအဲးအေးအေးလီၤ. ဒီးပှၤသးအဲးနှၣ်သါဝဲသိၣ်အဲးအဲးလီၤ.

၇. **ကုၤအဲး** နှၣ်မ့ၢ်ကုၤတကလုာ်ပြံကဒံဒီးပကိးလၢကုၤအဲးလီၤ. ကုၤအဲးနှၣ်အိၣ်လၢခုးလၢသ့ၣ်ဖူလီၤနှၣ်လၢတၢ်ရှုခါအါမးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကုၤလၢပှၤကညီအီၣ်ဝဲတကလုာ်လီၤ.

၈. **စအဲးစမီၤ** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်သၣ်တၢ်ဖျိလၢအသၣ်တဝှၤဘၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢစအဲးလီၤ. တၢ်သၣ်စအဲးစမီၤနှၣ်ပအိၣ်တသ့ဘၣ်. ဒီးပစံးလၢတအဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **တအဲး** နှၣ်ဒ်စအဲးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်သၣ်လၢအသးတဝှၤဘၣ်ဝဲနှၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတအဲးတမီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသအဲးသမီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၀. **တိၣ်နိၣ်အဲး** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်အိၣ်ထဲအဘိဒီးအဂၢ်ဒီးအလၣ်ဖးထိၣ်ဝဲနှၣ်ပကိးလၢတိၣ်နိၣ်အဲးလီၤ. တိၣ်နိၣ်အဲးနှၣ်အိၣ်ခံကလုာ်သၢကလုာ်လီၤ. တိၣ်နိၣ်အဲးပြံမီၤတကလုာ်. တိၣ်နိၣ်အဲးဖးဒိၣ်တကလုာ်ဒီးတိၣ်နိၣ်အဲးထိးတၢ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်အလၣ်ဘိလီၤက်လိာ်အသးသၢကလုာ်လိာ်လီၤ.

၁၁. **ဒံၣ်အဲး** နှၣ်မ့ၢ်ဒံၣ်သိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ဒံၣ်လၢအသကိၤတအိၣ်ဘၣ်နှၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢဒံၣ်သိၣ်ဒံၣ်အဲးလီၤ.

၁၂. **ဘုအဲး** နှၣ်မ့ၢ်ဘုသိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဘုလၢအသးတအိၣ်ဘၣ်နှၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢဘုသိၣ်ဘုအဲးလီၤ.

၁၃. **မာ်အဲး** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ထံးတကလုာ်လၢမၤသးဒံဟိာ်အသိးဒီးသၣ်လၢအဂ်ၢ်လီၤနှၣ်ပကိးလၢမာ်အဲးလီၤ. မာ်အဲးသၣ်အချံနှၣ်ပှၤကညီမၤဆါဝဲနၢ်အပှၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမာ်အဲးမာ်ယာ်လီၤ.

၁၄. **သအဲး** နှၣ်မ့ၢ်ဘုလၢအသးတပှဲၤဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢဘုသအဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသအဲးသမီၤလီၤ. ဘုသၣ်သအဲးသမီၤနှၣ်အသးတဝှၤဘၣ်.

၁၅. **သအဲးထံး** နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအကိာ်ဖှၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပှၤကညီအကိာ်ဖှၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢအကိာ်သအဲးထံးလီၤ. ပှၤတဂၤအကိာ်သအဲးထံးစံးဝဲနှၣ်.

၁၆. **သါဆံး** နူၣ်မ့ၢ် ပှၤကညီကူး ဒီးအကိၥ် ယုၢ်ဘံးသါ သိၣ်ဆံး ဆံး ဒီးပစံးလၢသါဆံးလီၤ. ပှၤတကၤကူးဒီးအကိၥ်ဘံးဒီးသါသိၣ်ဆံး ဆံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသါဆံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၇. **သးဆံး** နူၣ်မ့ၢ်ဒ် သါ ဆံးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကူး ဒီးပကိၥ်ယုၢ် ဘံးဝဲ နူၣ် ပသါ သိၣ် ဆံးဆံးဒီး ပစံးလၢပသး ဆံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢသးဆံးသးအးလီၤ.

၁. **ဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကဘျၣ်လၢတလၢ်ဘၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဆၣ်လီၤ. ဒီး ပစံးလၢ ဆၣ်ပလ့ၣ် နူၣ် တစုစုလီၤ. မိၣ်ဖၢၣ်တ ဘၣ် ဆၣ် ကၢ. သ့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်ပလ့နူၣ်တဂ့ၤဘၣ်.

၂. **ဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သကွံလၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ထံးတနီၤ နီၤ မ့ၢ်ဂ့ၤ. အလၣ် စၢ်လၢထူအသးနူၣ်ပစံးလၢဆၣ်လီၤ. သကွံဆၣ်. ဖိၥ်ဆၣ်. ခုၣ် ဆၣ်. ဘုဆၣ်. စံးဝဲလီၤ. တၢ်လၣ်စၢ်လၢထူဖျၢၣ်အသးခဲလၢာ်နူၣ် မ့ၢ်ဆၣ်လီၤ.

၃. **ဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်မှၤအသံးအိၣ်ဖှိၣ်လၢပပှ်ၥ်ပှၤဒီးပစံးလၢ ဆၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအုၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပအိၣ်မှၤဒီးမှၤသဝံကဲလၢပ သ့ၣ်. မှၤသံးကဲလၢပဆၣ်လီၤ.

၄. **ဆၣ်ကတၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ဆၣ် ကတၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဆၣ်ဆါတ ဟဲထိၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢဆၣ်ကတၢ်ဆၣ်ကတၢ်ဒီးအဆိၣ်နူၣ်လီၤ.

၅. **ဆၣ်ကတၢ်** မ့ၢ်ကူးကတၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိထံပဆူၣ်ဒီးပ ကူးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပဘၣ်တမ့ၥ်ပကူးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးဒီး အဆိလၢ ကူးကတၢ် ဆၣ်ကတၢ်လီၤ.

၆. **ဆၣ်ကတၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဆၣ်ဆါတထိၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢဆၣ်က တၢ်လီၤ. ပှၤတကၤဆၣ်ကတၢ်ဒီးဆၣ်ဆါတလီၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢဆၣ်ကတၢ်ဆၣ်ကတၢ်လီၤ.

၇. **ဆၣ်ကိၥ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆၣ်ဘၣ်ဒးနူၣ်ပစံးလၢဆၣ်ကိၥ်လီၤ. ပှၤ တကၤဖဲးခုးဆၣ်ကိၥ်စီၤနူၣ်ဘုနူၢ်သ့ဓါ.

၈. **ဆၣ်ကီၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ပပှ်ၥ်မိၣ်သ့ၣ်နူၣ်ပစံးလၢဆၣ်ကီၢ်လီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢဆၣ်ကီၢ်ဆၣ်ဘိလီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤတုၤဘၣ်ဝၣ်မိဒီး ဆၣ်ကီၢ်တဲာ်နူၣ်သံဝဲလီၤ.

၉. **ဆၣ်ဆါ** နူၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဆူထိၣ်ကွံာ်ပဆၣ်လၢဆၣ်ဆါလီၢ်ပှၤနူၣ် ပစံးလၢ ဆၣ် ဆါ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ဆၣ်ဆါ ဆံၣ်ဆါ လီၤ. ပှၤဟၢဖၢဆါလၢအဂ့ၢ်နူၣ်ဆၣ်ဆါတလီၤဘၣ်.

၁၀. **ဆၣ်ဆိုၣ်** နူၣ်မ့ၢ် ပှၤကညီ ဆၣ် ကီၤဝဲ တစဲးစဲးဒီးပစံး လၢ ဆၣ် ဆိုၣ်. ပှၤကညီနူၣ်ဘၣ်တစုစုဆၣ်ဆိုၣ်ဒီးဘၣ်တစုစုဆၣ်ဝှာ်လီၤ.

၁၁. **ဆၣ်တထိၣ်ဘၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဟၢဖၢဆါလၢအဂ့ၢ်ဒီးအဆၣ် တလီၤဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဆၣ်ကတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဆၣ်တထိၣ်ဘၣ် လီၤ. ပှၤမ့ၢ်ဟၢဖၢဆါလၢအဂ့ၢ်ဒီးအဆၣ်တထိၣ်ဘၣ်လီၤ.

၁၂. **ဆၣ်ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆၣ်ဆါလီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢဆၣ်ထိၣ် လီၤ. ပှၤဆံးရှးဒီး ဆၣ်ထိၣ် လါယုၢ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပစံး ဒီး အဆိ လၢဆၣ်ထိၣ်ဆံၣ်ထိၣ်လီၤ. နဖိနူၣ်တနံၤဆၣ်ထိၣ်ပှံၤစုလဲၣ်. မ့ၢ် တဆၣ်ထိၣ်ဘၣ်ဒီးဟ့ၣ်ကသံၣ်လူလီၤ. ဒီးပစံးလၢအုၣ်လိၣ်စ့ၢ် ကီးလီၤ.

၁၃. **ဆၣ်ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်သကွံမ့ၢ်ဂ့ၤ. ခုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဖိၥ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. အလၣ်စၢ် မီၤလၣ်ထိၣ်လၢထူဖျၢၣ်အသးနူၣ်ပစံးလၢဆၣ်ထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢဆၣ်ထိၣ်ယိာ်ထိၣ်လီၤ.

၁၄. **ဆၣ်နီ** နူၣ်မ့ၢ်ပဟၢဖၢတမ့ၥ်ဘၣ်ဒီးကလံၤကသ့ၣ်ထိၣ်ဆူပစံ တမိသိၣ်သပှၤကလာ်ဒီးပစံးလၢပဆၣ်နီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ဆၣ်နီဆၣ်ပူးလီၤ.

၁၅. **ဆၣ်ပ့လ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၢ်တလၢ်ဘၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဆၣ်ပ့လ့ လီၤ. ပှၤတကၤဖဲးခုးတလီၢ်ဆၣ်ပ့လ့လီၤ. ဒီးထိရီၤတၢ်ဆၣ်လၢတ လၢ်ဘၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဆၣ်ပ့လ့ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဆၣ်ပလ့စ့ၢ် ကီးလီၤ.

၁၆. **ဆၣ်ဝှာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအဟၢဖၢတမ့ၥ်ဘၣ်ဒီးလူတစဲးစဲးနူၣ်ပ စံးလၢဆၣ်ဝှာ်လီၤ. ပှၤကညီဆၣ်ဝှာ်နူၣ်အဟၢဖၢတမ့ၥ်ဘၣ်လီၤ.

၁၇. **ဆၣ်လီၤတိၢ်လီၤအသး** နူၣ်မ့ၢ်ပအံးလီၤကွၢ်လီၤပသးဒ်ကဂ့ၤ ကဝါဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢအံးလီၤတိၢ်လီၤအသးလီၤ. ပှၤလၢအဲၣ် ဒီးအိၣ်ဒီးအယံအလၤနူၣ်ဆၣ်လီၤတိၢ်လီၤဒၣ်အသးလီၤ.

၁၈. **ဆၣ်ဝါ** နူၣ်မ့ၢ်ဆိဖိတဖၣ်ဖးထိၣ်သိဒီးဆါဝဲလၢအဆၣ်ထိၣ် လၢဝါဒီးသံဝဲနူၣ်ပစံးလၢဆၣ်ဝါလီၤ. ဆိတနီၤနီၤအဖိတကဲဘၣ် တၢ်ဘၣ်. အဆၣ်ဝါဒီးသံဝဲလီၤ.

၁၉. **ဆၣ်သူ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီနၢ်ပှၤအိၣ်ဒီးသဘျူးသဘျးအယံၣ်အ ယူးဒီးပစံးလၢနၢ်ဆၣ်သူလီၤ. ပှၤ ဖိသၣ် တကၤ အနၢ်ဆၣ်သူ အိၣ် လၢအနၢ်ပှၤဒီးအနၢ်တအၢဝဲလီၤ.

၂၀. **ဆၣ်ရှဆၣ်ရှ** နူၣ်မ့ၢ် ပှၤ ကညီသးဝံၣ်တၢ်ဖိ နဲဖိနဲဒီးပစံးလၢ သိၣ်ဆၣ်ရှဆၣ်ရှလီၤ. ပှၤတကၤသးဝံၣ်အဖိသိၣ်ဆၣ်ရှဆၣ်ရှ လီၤ.

၂၁. **ကဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်မၤသိၣ်အကလုၢ်ဒီးသိၣ်ဝဲဟံဟံနူၣ်ပစံး လၢထွံၣ်ကဆၣ်လီၤ.

၂၂. **ကဆၣ်** ဒီးကဆၣ်ကဒူး. ဒီးကဆၣ်လွဲါလွဲါ. ဒီးကဆၣ်က အဲၣ်. တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကဆၣ်တက့ၢ်.

၂၃. **ကဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝါနူၣ်တုၤဘၣ်စိၣ်ဒီးသူဝဲတစဲးစဲးနူၣ်ပစံး လၢတဆၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢသဆၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ကိၣ်နူၣ်တုၤဘၣ် စိၣ်ဒီးထံဒီးအအိပှၤနူၣ်တဆၣ်သူဝဲလီၤ.ကိၣ်ကူၢ်လိၣ်နူၣ်ပဟ်ယဲာ် ဒီးအအိပှၤတဆၣ်ဝဲလီၤ.

၂၄. **တၢ်ဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ထိရီၤအဆၣ်အိၣ်လၢအပှ်ၥ်နူၣ်ပစံးလၢတၢ် ဆၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၢ်ဆၣ်တၢ်ဆံၣ်လီၤ.

၂၅. **ထိးဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဒုးအုၣ်ဆါပဖိဆံးနူၣ်ပစံးလၢထိးဆၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢ ထိးဆၣ်ထိးဆံၣ်လီၤ. ပှၤတကၤ ထိး ဆၣ် အ ဖိ လၢယိအဟိလီၤ.

၂၆. **ဒုးဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပညၣ်တမ့ၥ်ဘၣ်ဒီးပတဆၣ်ဆါ ဘၣ်တနံၤခံနံၤ မ့ၢ်ဂ့ၤ. ခံနံၤသၢနံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဒုးဆၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ ဒုးဆၣ်ဒုးဆံၣ်လီၤ. ပှၤတကၤအညၣ်ဂိၢ်ဒီးဒုးဆၣ်ခံနံၤသၢနံၤလီၤ.

၂၇. **ဒုးဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပထိးဆၣ်ပဖိနူၣ်ပစံးလၢဒုးဆၣ်လီၤ. ဒုးဆၣ်န ဖိလၢတၢ်ပှၤဟိတက့ၢ်.

၂၈. **နါဆၣ်** နူၣ်မ့ၢ် ပဘၣ် တမ့ၥ်ဒီး ပနါဒ့ ထံလီၤ ဘျှသလံး ဒီးပစံး လၢပနါဆၣ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢ နါဆၣ် နါပြံာ်လီၤ. ပှၤ ဆံး ဘၣ်တမ့ၥ်နါဆၣ်လီၤနူၣ်ထွါကွံာ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢနၢဆၣ်စ့ၢ်ကီး လီၤ.

၂၈. နၢ်ဆံၣ်သ့ န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ဟ့ထီၣ်ထံၣ်ဆိၣ်ဒီးသဘျုးသဘျုးဒီးပစံး လၢနၢ်ဆံၣ်သ့လီၤ. ဟ့ဆံးဆိၣ်ဒီးအနၢ်ဆံၣ်သ့နၣ်ခွဲးကွံၣ်တက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢ်ဆံၣ်သ့နၢ်ဆံၣ်လါလီၤ.

၃၀. နၢဆံၣ် နၣ်ဒ်နါဆံၣ်အသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တဘၣ်တမှာ်ပနါဒုထံ လီၤဝဲနၣ်ပကိးလၢနၢဆံၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနၢဆံၣ်နၢဖြၣ် လီၤ. ဒီးဟ့တနီၤနီၤစံးလၢနၢအ့ၣ်လီၤ.

၃၁. နီၢ်ဆံၣ်တၢရ့ No. 15.-၁၅. ဝံၣ်တဲၤစတၢတကမ့ၣ်ဟ့ၢ်လၢ ပျၢတကၢအဖိမုၣ်ဆိၣ်ဝံကဒီးအတၤသံသနၣ်ဆၢလီၤ. အဖိမုၣ်ခံ ကနၣ်မၤအၢမၤသိ. ဝ့ၤပၡတၢ်ဝစိးဝဲဒီးအတၢ်သံသနၣ်ဆၢလီၤ. တ့ၤမ့ၢ်အနၣ်တစုဒီးဟိၣ်နဲၤထိၣ်တသ့လၢဘၣ်. မၤဝံလဲၤအဆိၣ် ကျၤဒီးဝံလဲၤဆိၣ်ကျၤဒီးဝံမၤနၢ်ထဲအပှၢ်တကနၣ်အကလၢဓိၤလီၤ. ဒီးဝံစံးဆၢသုဓိၢ်ဆိၣ်လၢဓိတဓိဟိၣ်နးကၢ. ကျၢဆိၣ်ကျၤဆၢတ ကၠၢ်. ဒီးအပှၢ်နၢ်ကိးကျၤအဝဲၢ်တကျဲလီၤစံးဝဲဒၣ်.

ကျၤဆိၣ်မိၢ်မိၢ်ဝဲၢ်ဆံၣ်မၤ　မိၢ်ဟိၣ်ကညီၤသးပှၤကျိ
ဒီးအဝဲၢ်ကိးဆၢဆၢစံးဝဲဒၣ်
ကျၤတကျၤဓိၢ်နိၢ်ပှၢ်ဒ　မိၢ်လၢပျၢမၤဟ့တကျၤ

ကိးအဝဲၢ်ယံာ်ယံာ်ဒီးအဝဲၢ်ဟဲကျၤလီၤ. ကျၤဆိၣ်မိၢ်ဒီးအစိၣ် နၣ်သမူထိၣ်ကျၤကဒီးဒ်အလိၢ်လိၢ်လီၤ. ဒီးအမိၢ်မၤအၢကဒီးဆၢဒ် လိၢ်လိၢ်ဒီးသံကျၤကဒီးလီၤ. မၤကဒီးဝံလဲၤကိးကျၤဒီးဝံလဲၤမၤနၢ် ကျၤကဒီးထဲအပှၢ်တကလၢအကလၢနၣ်ဓိၤဒီးမၤဝဲအတၢ်ကိးကျၤ အဝဲၢ်ဒီးအပှၢ်ကိးကျၤဆၢနၣ်စံးဝဲဒၣ်.

ကျၤဆိၣ်မိၢ်မိၢ်ဝဲၢ်ဆံၣ်မၤ　မိၢ်ဟိၣ်ကညီၤသးပှၤကျိ
ဒီးအဝဲၢ်ကိးဆၢဆၢစံးဝဲဒၣ်
ကျၤတကျၤဓိၢ်နိၢ်ပှၢ်ဒ　မိၢ်လၢပျၢမၤဟ့တကျၤ.

ကိးအဝဲၢ်ယံာ်ယံာ်ဒီးအဝဲၢ်ဟဲကျၤလီၤ. ကျၤဆိၣ်အမိၢ်ဒီးအစိၣ် နၣ်သမူထိၣ်ကျၤကဒီးဒ်အလိၢ်လိၢ်လီၤ. ဒီးအမိၢ်မၤအၢကဒီးဆၢဒ် အလိၢ်လိၢ်ဒီးသံကျၤကဒီးလီၤ. မၤကဒီးဝံနၣ်လဲၤကိးကျၤဒီး. ဝံ လဲၤမၤနၢ်ကျၤကဒီးထဲအပှၢ်တကအကလၢနၣ်ဓိၤဒီးမၤဝဲအတၢ် ကိးကျၤအဝဲၢ်ဒီးအပှၢ်ကိးကျၤဆၢနၣ်စံးဝဲဒၣ်.

ကျၤဆိၣ်မိၢ်မိၢ်ဝဲဆံၣ်မၤ　မိၢ်ဟိၣ်ကညီၤသးပှၤကျိ.
ဒီးအဝဲၢ်ကိးဆၢကဒီးဆၢစံးဝဲဒၣ်
ကျၤတကျၤဓိၢ်နိၢ်ပှၢ်ဒ　မိၢ်လၢပျၢမၤဟ့တကျၤ.

ကိးအဝဲၢ်ယံာ်ယံာ်ဒီးအဝဲၢ်ဟဲကျၤကဒီးလီၤ. ကျၤဆိၣ်အမိၢ်ဒီးအ စိၣ်နၣ်သမူထိၣ်ကျၤကဒီးလီၤ. အမိၢ်မၤအၢဆၢဒီးသံကျၤကဒီးအ လိၢ်ခံဒီးမၤကဒီးဝံလဲၤကိးကျၤလီၤ. ဝံလဲၤမၤနၣ်ကျၤကဒီးနီအပှၢ် တကအကလၢနၣ်ဒီးဝံမၤကိးကျၤနဝဲၢ်တကၠၢ်. နမိၢ်ဟိၣ်နးကၢ. ဒီးကိးကျၤကဒီးအဝဲၢ်လီၤ.

ကျၤဆိၣ်မိၢ်မိၢ်ဝဲၢ်ဆံၣ်မၤ　မိၢ်ဟိၣ်ကညီၤသးပှၤကျိ
ဒီးအဝဲၢ်ကိးဆၢကဒီးဆၢစံးဝဲဒၣ်
ကျၤတကျၤဓိၢ်နိၢ်ပှၢ်ဒ　မိၢ်လၢပျၢမၤဟ့တကျၤ.

တ့ၤမ့ၢ်အနၣ်တစုဒီးအတၢ်တပဲကျၤလၢဘၣ်. တ့ၤနၤတပ ဟၢဒီးစံးအဝဲၢ်နၣ်တမံၤနၣ်လီၤ.

ဝၣ်နဝံထိထိသကံၤ　သကံၤဝၣ်နဝံထိထိ
ဝဲၢ်ဆံၣ်မၤဝၣ်ထွဲနခံ　ဝဲၢ်ဆံၣ်မၤအဝၣ်စ့ၢ်ကီး
အနၣ်ဒီးဟဲကျၤဝဲတကၤလီၤ. ဟဲကျၤတ့ၤဒီးအမိၢ်မၤအၢကဒီး

ဆၢဒ်အလိၢ်လိၢ်ဒီးသံကျၤဝဲလီၤ. ဒီးမၤဝံလဲၤဆိၣ်ကျၤဒီးဝံတလဲၤ လၢဘၣ်လီၤ. ဝံစံးဆၢစလဲၤဆိၣ်ကျၤတ့ၢ်သၢဘျီညါဒီးနမၤဆၢဒ် လိၢ်လိၢ်လီၤ. အဆံၤတစုဆံၤစတလဲၤလၢဘၣ်. စမ့ၢ်လဲၤဆိၣ်ကျၤ ဒီးနမၤအၢဒၣ်တၢ်ကဒီးဆၢလီၤ. စတကနၣ်လၢနကလုၢ်ဘၣ်. ဝံ စံးဆၢဒ်နၣ်ဝံၤဒီးဆိၣ်ကျၤဒၣ်တၢ်ထိကလၢာ်လီၤ.

၃၂. မှၣ်ဆံၣ် နၣ်မ့ၢ်မှၣ်ကစၢ်ဖြဲကဒ်ဓိၤနၣ်ပစံးလၢမှၣ်ဆံၣ်လီၤ. မှၣ်ဆံၣ်နၣ်လီၤတဲာ်ဘၣ်စဃိာ်စဃာ်ဒီးကဲၤထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပထိးဒီး အဆိလၢမှၣ်ဆံၣ်မှၣ်ဆံၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢမှၣ်ချအဆံၣ်စ့ၢ်ကီး လီၤ.

၃၃. ယၢဆံၣ်ယၢချး နၣ်မ့ၢ်ပံဓိၤတခွဲဓိၤ. တနၢ်သိဘြ့ၢ်. ဒီးထိ ရိၤတၢ်လၢပချဝဒ့သိၣ်မှာ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢသိၣ်ယၢဆံၣ်ယၢချး လီၤ.

၃၄. ထၣ်ဆံၣ်ထိၣ် နၣ်မ့ၢ်လၣ်စၢ်ယိာ်ထိၣ်ဝဲလၢတသလၣ်ထိၣ်ဒး ဘၣ်အသးနၣ်ပစံးလၢလၣ်ဆံၣ်ထိၣ်လီၤ. သကွဲလၣ်ဆံၣ်ထိၣ်နၣ် တသလၣ်ထိၣ်ဒးဘၣ်အသးဘၣ်. ထုဖျၢၣ်ဖးအသးလီၤ.

၃၅. သဆံၣ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဝါနၣ်မ့ၢ်သံၣ်သ့ဝဲဒီးပစံးလၢသဆံၣ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဆံၣ်သံၣ်သ့လီၤ. ဟ့မ့ၢ်ဟ်ကိၣ်ကျ့ၢ် လိၣ်ယံာ်ဒီးအသးကံၢ်ဟ့သဆံၣ်သ့ဝဲလီၤ.

၃၆. သုဆံၣ် နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢလဲၢ်တစၣ်နၣ်ပမၤဆံၣ်လီၤဒီးပစံးလၢ သုးဆံၣ်လီၤ. ပထိၣ်ဟံၣ်လိၢ်မ့ၢ်လဲၢ်ဒီးပသုးဆံၣ်လီၤလီၤ. ဒီးက စၢ်ယွၤနၣ်သုးဆံၣ်သုးလဲၢ်ဟိၣ်မိၣ်သ့ဝဲလီၤ. စံးဝဲဒၣ်.

၃၇. ချဆံၣ်ချဆိၣ် နၣ်မ့ၢ်ဟ့လဲၤတၢ်တချ့ဘၣ်နၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ် ချဆံၣ်ချဆိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢချးဆံၣ်ချးဆိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. ဆံၢ နၣ်မ့ၢ်ပဒုးနဲၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပဟ့ၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဆံၢ လီၤ. ဟံးနၢ်စယဲာ်တဘ့ၣ်ဆံၢ. မၤတၢ်စဲဆံၢ.ဆိၣ်စဲဆံၢ. မၤဒ်ဆံၢ. ဟဲဆုဆံၢ. တၢ်ဆံၢမ့ၢ်ယဲာ်လီၤ. လၢဆံၢအဖိမိၣ်သ့ၣ်တဆိၣ်ဘၣ်. လၢဆံၢအမဲာ်ညါစတမၤဘၣ်. ထိရိၤတၢ်ဘၣ်ယးဒီးဆံၢနၣ်မ့ၢ်ပ ဒုးနဲၣ်တၢ်ပဟ့ၣ်တၢ်လီၤ. စဲးဆံၢစဲးနၢ. ဒ်ဆံၢဒ်နၢနၣ်. လၢဆံၢ လၢနၤ. အဆံၢနၢဆံၢစကစံးဘၣ်နၢစံးဝဲလီၤ.

၁. ဆၢ နၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢတဂ့ၤဘၣ်နၣ်ပစံးလၢအၢခဲလၢာ်လီၤ. ဟ့တကၢအၢနးကၢ. ဟ့အၢတစၣ်နၣ်ဆိၣ်တၢ်စံးသိးတၢ်. ဒုၣ်ဒွဲၣ် တၢ်ဒီးထိတၢ်သနးတၢ်. ဟ့ၣ်တၢ်မၤဂံၤတၢ်. သးကါတၢ်. ထိရိၤမၤ တၢ်တဂ့ၤဘၣ်နၣ်မ့ၢ်ဟ့အၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအၢသိလီၤ. ပ ဒိၣ်တနီၤနီၤအၢကၢ.

၂. ဆၢထိၣ် နၣ်မ့ၢ်ဟ့လၢမၤအၢအသးလၢအနၢ်အစၢးနၣ်ပစံးလၢ အၢထိၣ်လီၤ.

၃. ဆၢနဲာ်ကဲာ်သံ နၣ်မ့ၢ်ဟ့မၤအၢတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ထိရိၤတၢ်မၤအၢအ သးတမံၤတ့ၤပသးဒိၣ်ထိၣ်ပကမၤဆၢဆိၤနၣ်ပစံးလၢအၢနဲာ်ကဲာ် သံလီၤ. နဟ့ၣ်တၢ်အၢနဲာ်ကဲာ်သံစကစးနၤလၢရဲၣ်တဘိလီၤ. န စံးသိးတၢ်အၢနဲာ်ကဲာ်သံ. စကတနးကွၢ်နၤတဘိလီၤ.

၄. ဆၢနၢ်ပိၢ်သိ နၣ်မ့ၢ်ဟ့လၢမၤသးဘၣ်မိးဘၣ်ကွၢ်ထိၣ်ယံၣ်ထိၣ် ယာ်နၣ်ပစံးလၢအၢနၢ်ပိၢ်သိလီၤ. ဟ့တကၢအၢနၢ်ပိၢ်သိစကွၢ်ဘၣ် အၢကၢ.

၄-၁. ဆၢလီၤ နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢသိနၣ်ဂ့ၤဝဲဒီးလၢခံတဂ့ၤဘၣ်နၣ်ပ

စံးလၢအၢလီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအၢလီၤသီလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤနံးဒိၣ်ထီၣ်နံးအၢလီၤ. တမ့ၢ်ဘၣ်ကဂ့ၤထီၣ်တစိဘၣ်.

၅. **အၢအၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ဒိဆါဒီးပစံးလၢအၢအၢလီၤ. တၢ်နၢ်အှၣ်ယၢဆါကၢ. အၢအၢစံးဝဲလီၤ.

၆. **ကအၢ** ဒီးဟ်သးကအၢအၢကအၢအၢ. ဒီးဟ်သးကအၢကျၢ. ဒီးမဲာ်ကအၢ. ဒီးသ့ၣ်ညါပှၤလီၤကအၢ. ဒီးတၢ်ပှၤအိၣ်ကအၢကျၢ. ဒီးသိၣ်လိၤကအၢ. တၢ်ခဲလၢာ်နူၣ်ကွၢ်လၢကအၢတကွၢ်.

၇. **စံးအၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပဒုၣ်ဒွဲၣ်ပှၤဂၤပဆိၣ်ပှၤဂၤဒီးပစံးလၢပစံးအၢလီၤ. ပှၤတဂၤစံးအၢပှၤဂၤဒီးဒိပှၤဂၤလၢထွံၣ်လီၤ.

၈. **ဆါအၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါခံတူာ်နူၣ်ပစံးလၢတၢ်ဆါအၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆူးအၢဆါအၢလီၤ.

၉. **ဆိၣ်အၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပစံးပှၤဂၤလၢပှၤအၢဒီးပစံးလၢဆိၣ်အၢလီၤ. ပှၤတဂၤနူၣ်စံးဝဲလၢစအှၣ်လိာ်စသးဒီးပှၤဂၤဒီးဆိၣ်အၢဝဲထဲယၢတဂၤလီၤ. ပှၤလၢဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ယၣ်နူၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်ဆိၣ်အၢအီၤလီၤ.

၁၀. **တအၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ပှၤတဲာ်တၢၤပတနၢ်ဟူဘၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢပနၢ်တအၢလီၤ.

၁၁. **တၢ်အၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝံတၢ်နါတၢ်မ့ၢ်တၢ်ယၢ်သရဲသစးလၢလိာ်အိၣ်မၤဆါတၢ်နူၣ်ပစံးလၢတၢ်အၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်အၢတၢ်သီလီၤ. တၢ်ဝံတၢ်နါတၢ်အၢတၢ်သီစံးဝဲဒၣ်.

၁၂. **အၢလီၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လီၢ်လံၤတဂ့ၤလၢၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢအၢလီၤလီၤ.

၁၃. **တူၢ်အၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပဒုၣ်ဒွဲၣ်ပှၤဂၤဒီးပစံးလၢပတူၢ်အၢပှၤဂၤလီၤ. ပှၤလၢတနူၢ်တူၢ်နူၣ်တၢ်ဘၣ်နူၣ်ပှၤဂၤဒုၣ်ဒွဲၣ်တူၢ်အၢအီၤလီၤ. ပတူၢ်အၢပှၤဂၤနူၣ်ပစံးဒ်အံၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်တသ့ဘၣ်နီတမံၤဘၣ်. ပှၤတဂၤဒိၣ်တၢ်တဂ့ၤတဝါဘၣ်.

၁၄. **နၢ်တအၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ပှၤတဲာ်တၢၤလၢပတနၢ်ဟူဘၣ်တၢ်နူၣ်ပစံးလၢနၢ်တအၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢ်တကံာ်တအၢလီၤ. ပှၤတဂၤအနၢ်တကံာ်တအၢတနၢ်ဟူဘၣ်တၢ်ဘၣ်.

၁၅. **ပအၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတံာ်တၢ်ပှၤလၢပစုညါသးဒီးပစံးလၢပအၢလီၤ. ပှၤတဂၤပအၢဇီၤပှၤလၢအစုညါသးလီၤ. ပှၤတဂၤအပှၢ်ဟိၣ်ဒီးပအၢဝဲအကိာ်ပှၤလၢအစုညါသးလီၤ.

၁၆. **ဘၣ်အၢ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်လၢပကွၢ်မၤသးသးလိၣ်သးကိာ်နူၣ်ပစံးလၢဘၣ်အၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘၣ်အၢဘၣ်သီလီၤ.

၁၇. **မၤအၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤပှၤဂၤတဂ့ၤဘၣ်ထီရိၤတမံၤနူၣ်ပစံးလၢပမၤအၢလီၤ. ပမၤအၢပှၤဂၤနူၣ်ပတိၢ်, ပထူ, ပထိ, ပကနးလၢအဂ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်နီတမံၤနူၣ်ပစံးလၢပမၤအၢလီၤ. လၢနူၣ်အဇီဒိၣ်မၤအၢတၢ်နူၣ်အါဒံးလီၤ. တမ့ၢ်ဘၣ်ကုၢ်ဒီးမၤကုၢ်ဝဲ. တမ့ၢ်ဘၣ်မါဒီးမၤလၢမါ. တမ့ၢ်ဘၣ်ထွံၣ်ဒီးဟ်လၢဒၢးဖိလာ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်မၤအၢဝဲခဲလၢာ်လီၤ.

၁၈. **သးအၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသးဒိၣ်နးနူၣ်ပစံးလၢပှၤသးအၢလီၤ. ပှၤတဂၤအသးအၢကၢ.

၁၈–၁. **သးဘၣ်အၢ** နူၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်လၢတၢ်မိၣ်ဘိုးပသးနူၣ်ပစံးလၢပသးဘၣ်အၢလီၤ. ပှၤတဂၤနူၣ်အိၣ်ဒီးနါအံၣ်နါပြံာ်စသး ဘၣ်အၢနးကၢ. ပှၤတဂၤအဓိၣ်အိၣ်ဒီးသူၣ်စသးဘၣ်အၢကၢ. တၢ်အံၣ်တၢ်ဆံၣ်နူၣ်ပသးဘၣ်အၢခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ဘၣ်အၢသးဘၣ်အၢလီၤ.

၁၉. **အအၢအသိ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်တဂ့ၤဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢအအၢအသိခဲလၢာ်လီၤ. တၢ်လၢအအၢအသိတဖၣ်နူၣ်တဂ့ၤဘၣ်နီတမံၤဘၣ်.

၁. **အၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပထုတၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်တကလှာ်ဒ်ကုအသိးဒီးဒိၣ်ဝဲနူၣ်ပကိးလၢအၢၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢစဲာ်စကီးလီၤ. ပှၤတဂၤထုအၢၣ်တဒုနူၣ်မ့ၢ်ဟ်ဘုရှဲလၢအပှၤလီၤ.

၂. **အၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပတူာ်လိာ်ပှၤဂၤအကလုၢ်လၢတၢ်ကတိၤဒီးပစံးလၢအၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအၢၣ်လီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအၢၣ်လီၤအီလီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဟဲမံဒီးယၢၤတကွၢ်. ဒီးအဝဲတဂၤအၢၣ်လီၤဝဲ. အၢၣ်စံးဝဲဒၣ်. အၢၣ်အၢၣ်စကလဲၤဒီးနၤလီၤ. အၢၣ်အၢၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. **တအၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ထံတယွၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢထံတအၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢထံသအၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတအၢၣ်ထၢၣ်လီၤ. ထံတအၢၣ်နူၣ်တယွၤဘၣ်. အိၣ်ဂၢၢ်တပၢၢ်လီၤ.

၄. **တၢ်အၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ဟိၣ်ခိၣ်သဝံထိၣ်အါတုၤကဲလၢတၢ်ရှၤဒီးပစံးလၢတၢ်အၢၣ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်လိၣ်တုၤအါဒီးတၢ်ရှၤဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်အၢၣ်တၢ်ခံးလီၤ. တၢ်အၢၣ်တၢ်ခံးတုၤတၢ်ရှၤဝဲလီၤ. တၢ်အၢၣ်ဘၢမ့ၢ်ဒီးတၢ်တကိၢ်လီၤဘၣ်. တၢ်အၢၣ်တၢ်ခံးနးကၢ.

၅. **တၢ်အၢၣ်ထိ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်လဲၤဆူမ့ၢ်ထိၣ်တစိဒီးပစံးလၢတၢ်အၢၣ်ထိလီၤ. တၢ်ရှၤခါနူၣ်တၢ်အၢၣ်ထိဆူမ့ၢ်ထိၣ်တစိလီၤ. တုၤတၢ်အၢၣ်ထိဒီးတၢ်ရှၤဝဲလီၤ.

၆. **တၢ်အၢၣ်ထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်ဟဲထိၣ်လၢမုထံးဒီးထိၣ်ဆူမုခိၣ်အဒိနူၣ်ပစံးလၢတၢ်အၢၣ်ထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်အၢၣ်ထိၣ်ခံးလီၤလီၤ. တၢ်အၢၣ်ထိၣ်ခံးလီၤဒီးတၢ်ရှၤဝဲလီၤ.

၇. **တၢ်အၢၣ်ဘၢ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤဘၢတဒိမ့ၢ်ဓိၤလါဓိၤဆၣ်ဓိၤနူၣ်ပစံးလၢတၢ်အၢၣ်ဘၢမ့ၢ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်ဘၢမ့ၢ်ဓိၤလါဓိၤဆၣ်ဓိၤဖိဓိၤတဖျါထိၣ်ဘၣ်ဝဲဘၣ်.

၈. **တၢ်အၢၣ်လီၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်လဲၤဆူမ့ၢ်နာ်တစိဒီးပစံးလၢတၢ်အၢၣ်လီၤလီၤ. ကလံၤမ့ၢ်လီၤဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တုၤတၢ်အၢၣ်လီၤဒီးတၢ်ယီၤထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်အၢၣ်လီၤတၢ်ခံးလီၤလီၤ.

၉. **ထိးပအၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလှာ်ကံၣ်ဒ်သၣ်မံယီၤအသိးကံၣ်ဒ်ဘိၣ်သအိၣ်အသိးဒီးပကိးလၢထိးပအၢၣ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢပလီၤခဲၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထိးပအၢၣ်ထိးပအၣ်လီၤ.

၁၀. **ပအၢၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသွဲၣ်ရုဝၣ်လှၣ်အဓိၣ်ဒီးတုၤဘၣ်ဆိးတၢ်နူၣ်တရူလၢၤဘၣ်ဒီးပစံးလၢပအၢၣ်လီၤ. ပဆဲဝၣ်ခီနူၣ်ပမၤတၢ်ကနၣ်လၢဝၣ်လှၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးပအၢၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢလီၤပအၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပအိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်ကနၣ်ခိၣ်ပအၢၣ်လဲ. ဘၣ်တၢ်တနာ်လၢၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပအၢၣ်ပအၣ်လီၤ.

၁၁. သအၢၣ် နှၣ်မ့ၢ်ထံတယွၢဘၣ်ဒီးပစံးလၢထံသအၢၣ်လီၤ. ထံသအၢၣ်နှၣ်တယွၢဘၣ်. အိၣ်ဂၢၢ်တပၢၢ်လီၤ. ဒီးပှၤကညီတၢ်သနၢၤနှၣ်ထံတီၤသအၢၣ်အသးတယွၢဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပဟီအၢၣ်တၢၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတအၢၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. အၢအၢ နှၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်တဘၣ်ဘၣ်ပမဲာ်ဒီးပစံးလၢအၢအၢလီၤ. ဒီးပဘၣ်ဒိဆါဒီးပစံးလၢအၢအၢစ့ၢ်ကီးလီၤ. အၢအၢအၢအၢ. တၢ်နအှၣ်ယၢၤဆါကၢ. အၢအၢအၢအၢ. ပှၤတဂၤလိာ်ကွဲပံၢ်ယၢၤဆါကၢ.

၁. ၡုကြ့ာ် နှၣ်မ့ၢ်ဘီၣ်သအိၣ်ပသူဒီးပစံးလၢဘီၣ်သအိၣ်ၡုကြ့ာ်လီၤ. ဘီၣ်သအိၣ်တနီၤနီၤပသူသိၣ်ၡုကြ့ာ်ၡုကြ့ာ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. ၡုဖဲာ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးအုးဒီးယးလၢထိၣ်ဖိးသ့ၣ်ကဖိာ်ဝၣ်ကပၤနှၣ်ပကီးလၢအုဖဲာ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤကီးလၢအဲဖဲာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢအုဘှၣ်အုဖဲာ်လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢအုဖဲာ်အုဖဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. ၡုစပြု နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ခဲမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်စိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢမၤသးအုစပြုလီၤ. တၢ်စိၣ်အုစပြုနှၣ်မ့ၢ်တၢ်ရှုၤအိၣ်ဒီးပစိၤထံလီၤ. သစ့ၢ်ကျါခဲအုစပြုစံးဝဲဒၣ်.

၄. ကၡု ဒီးကအုကအဲး. ဒီးကၡုလီၤအသး. ဒီးကအုကစွါ. ဒီးကအုကအါ. တၢ်ခဲလၢာ်နှၣ်ကွၢ်လၢကအုတကၠၢ်.

၅. ကီးၡုဖဲာ် နှၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ဖိကီးဒီးပစံးလၢကီးၡုဖဲာ်လီၤ. ဒီးထိရီၤပနၢ်နှၣ်ကီးအုဖဲာ်အုဖဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢကီးအုဖဲာ်အုဖဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁. ၡုး နှၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ယိၣ်တၢ်နှၣ်ပစံးလၢပသးအုးလီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်ယိၣ်လၢကအိၣ်ဝံၤဒီးအသးအုးဝဲလီၤ. ဒီးထိရီၤတၢ်လၢပဘၣ်ယိၣ်ဒီးပသးတမ့ာ်ဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢပသးအုးလီၤ.

၂. အုး နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဘီအီးဒီးအပြုၤအဖှအကမူၣ်ကမှီအိၣ်ထိၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢအုးလီၤ. ဟ့နှၣ်တုၤပဟ်ယဲာ်ဒီးအုးဝဲနှၣ်ပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအုးအးလီၤ.

၃. ၡုး နှၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်လၢတၢ်တရှုၤဘၣ်ဒီးတၢ်တကိၢ်လီၤဘၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢတၢ်အၢၣ်အုးလီၤ. တၢ်အၢၣ်အုးဒီးတၢ်တကိၢ်လီၤဘၣ်.

၄. ၡုးကမဲ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘၣ်မိၣ်ဘၣ်မးဒီးဟ်သပှၢ်အသးနှၣ်ပစံးလၢဟ်အမဲာ်အုးကမဲလီၤ. ပှၤတဂၤအတၢ်ဖိတၢ်လံၤဟးဂီၤဒီးဟ်အမဲာ်အုးကမဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢအုးသမဲစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. ၡုးကြ့ာ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတိၣ်ဝဲနှၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတိၣ်နိၣ်အုးကြ့ာ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးတိၣ်နိၣ်အုးကြ့ာ်နှၣ်ပကူပသိးယၢကၢ. ကဆီအဖံးနှၣ်တိၣ်နိၣ်အုးကြ့ာ်လီၤ.

၆. ၡုးခၣ်ၡုးမဲ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးဟ်သးသပှၢ်တၢ်နှၣ်ပစံးလၢဟ်သးအုးခၣ်အုးမဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဟ်သးအုးတမဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤလၢဟ်သးအုးခၣ်အုးမဲနှၣ်ပအိၣ်ဒီးအီၤတမ့ာ်ဘၣ်.

၇. ၡုးတမဲ နှၣ်ဒ်အုးကမဲအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢဘၣ်ယိၣ်တၢ်အသးအုးဒီးဟ်သပှၢ်အသးနှၣ်ပစံးလၢဟ်သးအုးတမဲလီၤ. ပှၤတဂၤအသးကိၢ်ဒီးဟ်သးအုးတမဲလီၤ.

၈. ၡုးမဲ နှၣ်မ့ၢ်အုးခၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤသးဒိၣ်ထိၣ်လၢတကတီၤဘၣ်တၢ်ဒီးဟ်သပှၢ်အသးနှၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအုးခၣ်အုးမဲလီၤ.

၉. ၡုးသကျူာ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်တၢ်ခံးတိၣ်ဒီးပစံးလၢတၢ်မၤအသးအုသကျူာ်လီၤ. တၢ်ရှုၤခါတၢ်မၤအသးအုးသကျူာ်လီၤ.

၁၀. ၡုးသကျူာ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်ထိၣ်ဂီၤဝဲဒီးပစံးလၢတၢ်အၢၣ်ဂီၤအုးသကျူာ်လီၤ. တၢ်အၢၣ်နှၣ်တနီၤနီၤဂီၤအုးသကျူာ်လီၤ.

၁၁. ၡုးအး နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကတီၤတၢ်ထိၣ်ဖျဲးကိဝဲနှၣ်ပစံးလၢကတီၤတၢ်အုးအးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအုးအဲၣ်အုးအးလီၤ. ပှၤတဂၤကတီၤတၢ်အုးအဲၣ်အုးအးစံးဝဲဒၣ်.

၁၂. ၡုးအးကတၢ်ပျူၤ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကတီၤတၢ်တသ့ဘၣ်ကတီၤတၢ်တထိၣ်ဖျဲးဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢအုးအးကတၢ်ပျူၤလီၤ. ပှၤအုးအးကတၢ်ပျူၤနှၣ်ကတီၤတၢ်တသ့ဘၣ်.

၁၃. ၡုးအဲၣ်ၡုးအိၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢလဲၤတၢ်တရှူဘၣ်ဒီးဝးလဲၢ်လိၢ်ယၢ်ခီယၢ်ခီနှၣ်ပစံးလၢလဲၤတၢ်အုးအဲၣ်အုးအိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၢ်အုးအဲၣ်အုးအိၣ်ဒီးလဲၤတၢ်တရှူဘၣ်လီၤ.

၁၄. ၡုးအီ နှၣ်မ့ၢ်နၣ်တကလုာ်လၢအဖံးပြုဝဲနှၣ်ပကီးလၢအုးအီလီၤ. ဒီးပအိၣ်တဘူၣ်ဘၣ်မူၤပှၤလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢအုးအီအုးအါလီၤ.

၁၅. ၡုးအီ နှၣ်မ့ၢ်တိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖံးမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးမ့ၢ်ဂ့ၤ. တိၣ်ဝဲဒီးပစံးလၢတိၣ်နိၢ်အုးအီလီၤ. တၢ်ကူတၢ်သိးတိၣ်နိၢ်အုးအီပကူပသိးယၢကၢ.

၁၆. ကၡုး ဒီးကအုးကအး. ဒီးကအုးကအိၣ်. တၢ်ခဲလၢာ်နှၣ်ကွၢ်လၢကအုးတကၠၢ်.

၁၇. ကီၤ ၡုး နှၣ်မ့ၢ်ပတသါထိၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢကီၤအုးလီၤ. ပှၤတဂၤယှၤလီၤဆူထံလာ်ဒီးကီၤအုးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကီၤအုးကီၤတီၤလီၤ. ဒီးပဝံသးစူၤပဆိၣ်လီၤပသးနှၣ်ပစံးလၢကီၤအုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢကီၤပအုးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၈. ကီၤၡုး နှၣ်မ့ၢ်ပှၤတဂၤကတီၤဆါပှၤမၤဆါပသးဒီးပဝံသးစူၤဆိၣ်လီၤပသးဒီးပတကတီၤဆၢဘၣ်. ပတမၤဆၢဘၣ်နှၣ်ပစံးလၢပကီၤအုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢပကီၤပအုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကီၤအုးကီၤတီၤလီၤ.

၁၉. ကၡုး နှၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢကတီၤတၢ်ထိၣ်ဖျဲးကိမ့ၢ်ဂ့ၤ. တထိၣ်ဖျဲးဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢကတီၤတၢ်တအုးတအးလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤကတီၤတၢ်တအုးတအးတထိၣ်ပၢၢ်ထိၣ်ဖျဲးဘၣ်.

၂၀. တၢ်ၡုးယီ နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢပတအိၣ်ဘၣ်ယှာ်ဘၣ်ဒီးပမံၤပပှၢ်ခံနဲနှၣ်ပကီးလၢတၢ်အုးယီလီၤ. တၢ်အုးယီနှၣ်မ့ၢ်ထိးတီၤကစ့ၢ်နၣ်. တၢ်ခဲလၢာ်နှၣ်ပကီးလၢတၢ်အုးယီလီၤ. ဒီးပတအိၣ်ယှာ်ဘၣ်ဒီးမံၤပှၢ်ခံနဲဘၣ်. မံၤပှၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးမဲာ်တအိၣ်ဘၣ်. မဲာ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးမံၤပှၢ်တအိၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပကီးလၢတၢ်အုးယီလီၤ.

၂၁. တၤၡုး နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလုာ်လၢစံၣ်လၢသ့ၣ်ခံနှၣ်ပကီးလၢတၤအုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၤအုးဒီးတၤအုးနှၣ်ဖံးသိးသိးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတၤအုးတၤမ့ၤလီၤ.

၂၂. ထုသၡုး နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆိၣ်တၢ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်လံၢ်တၢ်ခံလီၤ.

၂၃. ထိၣ်ဒုး နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဃးဝဲလၢလီၢ်လံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ထံဃံၣ်ထိၣ်လၢမဲး တဘီဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢထိၣ်ဒုးလီၤ. ထံတလိာ်ထိၣ်ဒုး ဒီးမဲတဘီဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထိၣ်ဒုးထိၣ်အးလီၤ.

၂၄. ထိၣ်ဒုး နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဝါဝဲနူၣ်တၢ်ရူၤဘၣ်ဒီးဃးဝဲနူၣ်ပစံးလၢ ထိၣ်ဒုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢနါလူၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ရှိၣ်သီနူၣ်ပဟ်လၢပ စီၤကျိမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ်ရူၤဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ထိၣ်ဒုးဝဲလီၤ.

၂၅. ဒီးဒုး နူၣ်မ့ၢ်ထိရီၤတၢ်ထိၣ်ဃံၣ်ထိၣ်ဃူးမ့ၢ်ဂ့ၤ. အံဘုၣ်အံငံာ် မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဃးဝဲဒီးပစံးလၢဒီးဒုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒီးဃးစ့ၢ်ကီးလီၤ. သ့ၣ်ကပၤဝၣ်ကပၤဒီးဒုးဒီးဃး. စီၤနီၤမိၣ်အီၣ်မှၤအလိၢ်နူၣ်ပမ့ၢ် ထထူးဘၣ်ဒီးဒီးဒုးဒီးဃးဝဲလီၤ.

၂၆. နၢဒုး နူၣ်မ့ၢ်ပဟ်ဟုယံာ်ဒီး နၢတမှာ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဘုလိၢ်လံၤ အသးနၢတမှာ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢနၢဒုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ နၢဒုးနၢအးလီၤ. ဟုနၢဒုးပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်. ဘုလိၢ်လံၤအသးနၢ ဒုးပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်.

၂၇. ပဒုး နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဘိၣ်ဝဲဒီးဖုၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢပဒုးလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢပဒုးပအးလီၤ. ပှၤတဂၤဒိၣ်တၢ်ပဒုးဒုးလီၤ. ပှၤလၢ ဘိၣ်ဝဲဒီးအစုဖုၣ်နူၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်တၢ်ပဒုးလီၤ. ထိရီၤတၢ်ဘိၣ်ဒီးဖုၣ်ဝဲ နူၣ်ပစံးလၢပဒုးလီၤ. ထံပိာ်ဒုၣ်ပဒုးဒုးစံးဝဲလီၤ.

၂၈. ပဒုးပဒုး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးမံဆုၣ်ဒီးပစံးလၢမံပဒုးပဒုးလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤမံမးပဒုးပဒုးလီၤ.

၂၉. လီၤဒုး နူၣ်မ့ၢ်ပလီၤဘျုဆူထံကျိနူၣ်ပစံးလၢပလီၤဒုးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဒုးလီၤယွၤလီၤ. ပှၤတဂၤခီထံတနူၢ်ဘၣ် ဒီးလီၤဒုးဝဲလီၤ.

၃၀. သဒုး နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအၢကတၢၢ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢသဒုးလီၤ. ဒီး ပစံးဒီးအဆိလၢသဒုးသပှိၤလီၤ. ထိရီၤတၢ်အၢကတၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ် ဘၣ်အၢကတၢၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢသဒုးခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ် သဒုးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ထံဖှိၣ်လိၢ်, အံၣ်ဆါလိၢ်, ဆံၣ်ဆါလိၢ်, တၢ်သ ဒုးအပှၤလီၤ. တၢ်ယွာ်တၢ်ပျုၤမ့ၢ်တၢ်သဒုးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၁. သးဒုး နူၣ်မ့ၢ်ပဘၣ်ယိၣ်တၢ်လၢပကဖှိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပကသံမ့ၢ် ဂ့ၤ. ပကဆါမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပကအိၣ်ဝံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပတၢ်ကဟးဂ့ာ်ဟးဂီၤမ့ၢ် ဂ့ၤ. ပသးတမှာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢပသးဒုးလီၤ. ပှၤတဂၤဆါဒီးအမဲါ ဘၣ်ယိၣ်ကသံဒီးအမဲါသးဒုးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်ဒုး သးဒုး သူၣ်ဒုးသးကးလီၤ.

၁. ဒုၣ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သံစိၣ်အညၣ်လီၤကလဲဝဲဒီးပစံးလၢဒုၣ်လီၤ. တၢ်ညၣ်ဒုၣ်နူၣ်နၢဒုၣ်ကၢ. ပအိၣ်တဝံၣ်ဘၣ်. ပအိၣ်တသ့လၢ ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်ကျာ်လီၤ. ထိရီၤတၢ်သံလၢအဃံာ် ဒီးအညၣ်လီၤကလဲဝဲခဲလၢာ်. အညၣ်လီၤသဘ့ၣ်ဝဲခဲလၢာ်နူၣ်ပစံး လၢဒုၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒုၣ်သံ. ဒုၣ်သံ. ပစံးဒ်နူၣ်လီၤ.

၂. ဒုၣ် နူၣ်မ့ၢ်ပမၤထါပထုးပယွာ်ပကလု၊ဒီးပသးဝံၣ်တၢ်ပထုး ပယွာ်ပကလု၊ နူၣ်ပစံးလၢပဒုၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤ ဒုၣ်တါမှာ်ကၢ. ပှၤတဂၤသးဝံၣ်တၢ်ဒီးဒုၣ်ဝဲမှာ်ကၢ. သုဒုၣ်တၢ်နူၣ်ဒုၣ်ဒ်ဖိးတ ကု၊.

၃. ဒုၣ်ကှၤ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဘၣ်ဖှိၣ်ဘၣ်နးဒီးပမၤစၢၤဒီးပပှၤကှၤလိၢ် ကှၤနူၣ်ပစံးလၢဒုၣ်ကှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်ကှၤခိၣ်ကှၤ လီၤ. ဒီးပစံးလၢဒုၣ်ခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤဒုၣ်ကှၤခိၣ်ကှၤအဝဲ တဂၤဒီးလီးတနါဝဲအမဲာ်ညါလၢစ့လီၤ. ပှၤတဂၤဘၣ်ဖှိၣ်ဘၣ်ယာ် ဒီးကဲကု၊ဝဲနူၣ်ဒုၣ်ခိၣ်ကှၤဒီးလီးတနါအမဲာ်ညါတကု၊.

၄. ဒုၣ်စပှိၤ နူၣ်မ့ၢ်ပှၤသးဒုးဒီးဟ်သးသပှၢ်တၢၢ်ဒီးအမဲာ်နံၤတ အိၣ်ဘၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဟ်မဲာ်ဒုၣ်သပှိၤလီၤ. ပှၤတဂၤနူၣ်တှၤအမဲါ မၤတကဲးနးဒီးဟ်အမဲာ်ဒုၣ်စပှိၤလီၤ. ဒီးပှၤကၢၣ်နူၣ်တၢ်ကၢၣ်မၤ အသးလၢတၢ်ဒီးဟ်အမဲာ်ဒုၣ်စပှိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅. ဒုၣ်တှာ် နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီတှၤအခါလၢသံဒီးပစံးလၢအကလၢ ဒုၣ်တှာ်လီၤ. ပှၤကညီနူၣ်တှၤအကလၢဒုၣ်တှာ်ဒီးသံဝဲလီၤ.

၆. ဒုၣ်တှၢ်အသး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤစၢၤပှၤဘၣ်ဖှိၣ်ဒီးလဲလီၤအ သးလၢပှၤကအလိၢ်ဒ်ပှၤဂၤကထူၣ်ဖျဲးနူၣ်မၤစၢၤဝဲလၢစ့မ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ် မၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ဒီးပစံးလၢဒုၣ်တှၢ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ် တှၢ်ဒုၣ်တိ. ဒုၣ်တှၢ်ခိၣ်တိၤလီၤ. ပှၤတဂၤအပှၢ်ဘၣ်တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ် ဒီးအဝဲဒၣ်ဒုၣ်တှၢ်အသးလၢအပှၢ်မဲာ်ညါလီၤ.

၇. ဒုၣ်တိ နူၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်တှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတှၢ်တနါတၢ်လၢပှၤ ဂၤအဂိၢ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်တှၢ်ဒုၣ်တိလီၤ.

၈. ဒုၣ်ထါ နူၣ်မ့ၢ်ပမၤထါဒီးပထုးပယွာ်နူၣ်ပစံးလၢဒုၣ်ထါ လီၤ. ပှၤကညီမၤထါဒီးဒုၣ်ထါမှာ်ကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ် ထါမၤထါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤလု၊ဒုၣ်ထါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. ဒုၣ်နူၢ် နူၣ်မ့ၢ်စံးတၢ်ဒီးပှၤဂၤလၢပကမၤနူၢ်အတၢ်တမံၤမံၤဒီးပ စံးလၢဒုၣ်နူၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒုၣ်နူၢ်အသးလၢသါကမၤနူၢ်စဟံၣ် တဖျၢၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဒုၣ်နူၢ်အသးလၢသါကဖဲးနူၢ်ယၢလၢခုးတ လိၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်နူၢ်ခိၣ်နူၢ်လီၤ.

၁၀. ဒုၣ်ဖှိာ် နူၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်သံအဆိလီၤ. တၢ်လၢဒုၣ်ဝဲလၢအလီၤက လဲဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်သံဒုၣ်ဖှိာ်လီၤ. တၢ်ညၣ်ဒုၣ်သံဒုၣ် ဖှိာ်နူၣ်ပအိၣ်တသ့ဘၣ်.

၁၁. ဒုၣ်လီၤ နူၣ်မ့ၢ်ပတှၢ်လိာ်ပှၤဂၤအတၢ်မၤတၢ်ဆှၢဒီးပစံးလၢပ ဒုၣ်လီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်လီၤအိလီၤလီၤ. ပှၤတဂၤ ဒုၣ်လီၤအသးလၢသါကမၤစၢၢ်မၤလီၤ. ပှၤတဂၤဒုၣ်လီၤအသး လၢသါကဖဲးနူၢ်ယၢလၢခုးတလိၢ်လီၤ.

၁၂. ဒုၣ်လီၤကဘျၣ် နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒုၣ်လၢလီၤပှိၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢဒုၣ် လီၤကဘျၣ်လီၤ. တၢ်သံစိၣ်နူၣ်တှၤယံာ်ဒီးဒုၣ်လီၤကဘျၣ်လီၤ.

၁၃. ဒုၣ်လီၤကလဲ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒုၣ်လၢအညၣ်ပှာ်ကွံာ်ဝဲလၢပအိၣ် တသ့လၢၤဘၣ်နူၣ်ပစံးလၢဒုၣ်လီၤကလဲလီၤ. တၢ်ညၣ်ဒုၣ်လီၤ ကလဲနူၣ်ပှာ်စါရါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်လီၤကလဲဒုၣ်လီၤ မိၢ်မၢ်လီၤ.

၁၄. ဒုၣ်လီၤကလဲး နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဝဲၣ်ကလိးအပှၤလိၢ်ဒုၣ်ဒီးပစံးလၢ ဒုၣ်လီၤကလဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဒုၣ်လီၤသလဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤဝဲၣ် ကလိးဒုၣ်လီၤကလဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်လီၤကလဲး ဒုၣ်လီၤကလိလီၤ.

၁၅. ဒုၣ်လီၤဖှိာ် နူၣ်မ့ၢ်ဒုၣ်လီၤပှိၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဒုၣ်လၢ အလီၤပှာ်ဒီးဖုၣ်လီၤဝဲနူၣ်ပစံးလၢဒုၣ်လီၤဖှိာ်ဒုၣ်လီၤပှိၤလီၤ.

၁၆. ဒုၣ်လီၤပှိၤ နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒုၣ်လၢဖုၣ်လီၤဒီးလီၤကလဲဝဲနူၣ်ပစံး လၢဒုၣ်လီၤပှိၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်လီၤဖှိာ်ဒုၣ်လီၤပှိၤ

လီၤ. ကဆိအ့ၣ်လီၤဖိုၤကွံာ်ဒီးအီၣ်လီၤတံာ်ထဲအဃံလီၤ.
၁၇. **ချၣ်သနါ** နူၣ်မ့ၢ်ပကတိၤပှၤဖျံးတၢ်လၢပှၤကအဂၢ်ဒီးပစံးလၢပအ့ၣ်သနါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ့ၣ်သနါတူၢ်သနါလီၤ. ပှၤတဂၤအ့ၣ်သနါတူၢ်သနါတၢ်လၢပှၤကအဂၢ်လီၤ.
၁၈. **ချၣ်သံ** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်အ့ၣ်လၢအနးနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအ့ၣ်သံလီၤ. ဒီးပစံးလၢအ့ၣ်သံကျၣ်သံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ့ၣ်သံဖှိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢချၣ်သံဖှိာ်ဖှိၤလီၤ.
၁၉. **ချၣ်အသး** နူၣ်စံာ်လိာ်အသးဒီးပှၤကလၢပကမၤန့ၢ်အတၢ်တမံၤမံၤနူၣ်ပစံးလၢပအ့ၣ်လီၤအီလီၤပသးလီၤ. ဒီးပကဲလၢသးသ့ၣ်နူၣ်မ့ၢ်ပအ့ၣ်ပသးလၢပသ့ၣ်ညါတၢ်လီၤ.
၂၀. **ကချၣ်** ဒီးကအ့ၣ်ဆိုၣ်ကအ့ၣ်ဆါနူၣ်ကွၢ်လၢကအ့ၣ်တကူၢ်.
၂၁. **ကချၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပတအိၣ်ဆိုၣ်ဖံးနူၣ်ပစံးလၢပတအ့ၣ်ဆိုၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤတအ့ၣ်ဆိုၣ်ဒီးမၤဝဲလၢကပျံၤလီၤ.
၂၂. **တၢ်ချၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်သံစိၣ်အညၣ်လီၤကလဲနူၣ်ပစံးလၢတၢ်အ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်အ့ၣ်တၢ်ကျၣ်လီၤ.
၂၃. **တၢ်ချၣ်ကှၤခိၣ်ကှၤ** နူၣ်မ့ၢ်ကစၢ်ယွၤမၤပှၤပှၤလၢတၢ်ဒဲးတှာ်ဒဲးဘးနူၣ်ပစံးလၢကစၢ်ယွၤတၢ်အ့ၣ်ကှၤခိၣ်ကှၤလီၤ. ကစၢ်ယွၤအတၢ်အ့ၣ်ကှၤခိၣ်ကှၤနူၣ်ပှၤမ့ၢ်တူၢ်ဝဲဒီးကပှၤကဖျံးဒီးတၢ်ဒဲးဘးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ်အ့ၣ်ကှၤခိၣ်ကှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၂၄. **ထိၣ်ချၣ်လီၤအမဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢထိၣ်လီၤသပှၢ်အမဲာ်နူၣ်ပစံးလၢထိၣ်အ့ၣ်လီၤအမဲာ်လီၤ. ပှၤကညီဘၣ်ယိၣ်တၢ်တုၤဟ်သပှၢ်အသးဒီးပစံးလၢထိၣ်အ့ၣ်လီၤအမဲာ်လီၤ.
၂၅. **နၢချၣ်** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်အ့ၣ်နၢဝဲတမှာ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢနၢအ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနၢအ့ၣ်နၢသ့,နၢအ့ၣ်နၢညြီလီၤ. ထီရိၤတၢ်အ့ၣ်ဒီးတၢ်အံၣ်တၢ်ဆံၣ်နူၣ်နၢအ့ၣ်ဝဲလီၤ.
၂၆. **ဘိၣ်ချၣ်ဘိၣ်ဖှိာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဘိၣ်ဝဲဒီးဖုၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဘိၣ်အ့ၣ်ဘိၣ်ဖှိာ်လီၤ. ပှၤလၢဘိၣ်နးကဲၣ်ဆိးနူၣ်ပစံးလၢဘိၣ်အ့ၣ်ဘိၣ်ဖှိာ်လီၤ.
၂၇. **မဲာ်ချၣ်သဖှိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကၢၣ်ဒီးပမၤတန့ၢ်ဘၣ်ဒီးဟ်သပှၢ်အသးလၢတနံၤဘၣ်ဝဲနူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ,ပှၤလၢအသးအုးတၢ်ဒီးဟ်သပှၢ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပစံးလၢဟ်အမဲာ်အ့ၣ်သဖှိၤလီၤ. ပှၤတၢ်ဘျၣ်တဂၤဘၣ်ယိၣ်ကလီၤဘၣ်ယိာ်ဒီးဟ်အမဲာ်အ့ၣ်သဖှိၤလီၤ.
၂၈. **အံချၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသးဝံၣ်တၢ်လၢအကလု့ၢ်ပြဲနူၣ်ပစံးလၢသးဝံၣ်တၢ်အံအ့ၣ်အံအ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤသးဝံၣ်အဖိအံအ့ၣ်အံအ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.
၁. **ခဲကိာ်ချၤ** နူၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒၣ်ကယၢာ်တစိၢ်စံးဝဲလီၤ. ခဲကိာ်ချၤစကအိၣ်ဒၣ်ကယၢာ်မ့ၤ,စကလဲၤခဲကိာ်အ့ၤဆူလၢ်ဒၣ်ကယၢာ်ယၤ, စကအိၣ်မ့ၤခဲကိာ်အ့ၤစကအိၣ်ဒၣ်ကယၢာ်.
၂. **ခဲကိာ်ချၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆူခံဆူညါနူၣ်ပစံးလၢခဲကိာ်ချၤလီၤ. ကစၢ်ယှၣ်ရှူးကဟဲလီၤခဲကိာ်အ့ၤနူၣ်ဟိၣ်ခိၣ်အစိၤကလၢာ်ဝဲလီၤ.
၃. **မကိာ်ချၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤကွံာ်တစိၢ်ဒီးပစံးလၢမကိာ်အ့ၤလီၤ. ပှၤတပှၤဟဲမကိာ်အ့ၤဒီးကှၤဝဲလံ. နဖိမ့ၤလၢမကိာ်အ့ၤနူၣ်တမံၤ်းဘၣ်ဓါ.
၁. **ချု** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤကသ့ၣ်တၢ်လၢပထါခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢအ့ုလီၤ. ပှၤတဂၤအ့ုမုၣ်နီးမုၣ်ကဲၤထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ့ုအါလီၤ.
၂. **ချု** နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲးနာ်တၢ်ပှၤလၢပစုမှၢ်ဒီးပစံးလၢပအ့ုလီၤ. ပှၤတဂၤအ့ုတၢ်ပှၤလၢအစုမှၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအ့ုဆွဲၣ်ပှၤလၢအစုမှၢ်လီၤ. ပှၤအ့ုထူၣ်မိပှၤလၢအစုမှၢ်စံးဝဲဒၣ်.
၃. **ချုကရှာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်ပသူသိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်အ့ုကရှာ်အ့ုကရှာ်လီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်အသူနူၣ်ပသူသိၣ်အ့ုကရှာ်အ့ုကရှာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအ့ုခြှာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.
၄. **ချုကံၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤကံၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်ခိၣ်ကးဒီးပခွဲးထိၣ်ဟံးထိၣ်လၢပစုမှၢ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢပအ့ုကံၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအ့ုကံၣ်ခိၣ်ဖၢၣ်တဘှၣ်ဂ့ၤကၢ.
၅. **ချုခွဲးထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲးခွဲးထိၣ်တၢ်လၢပစုမှၢ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢပအ့ုခွဲးထိၣ်လီၤ. အ့ုခွဲးထိၣ်ကွံာ်ဘုလဲၤနာ်ဆူနနၢ်ပှၤနူၣ်တကူၢ်. ထွဲၣ်မံၤအ့ုခွဲးထိၣ်ထိခိၣ်အမဲာ်လီၤ.
၆. **ချုစိ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဝှၤလၢစိထိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဝှၤအ့ုစိလီၤ. ဒီးပစံးလၢအ့ုစိကလီကလီစ့ၢ်ကီးလီၤ. နဂ်ၢဘုလၢကုပှၤနူၣ်အ့ုစိနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ့ုစိအ့ုပျုလီၤ. ဒီးပစံးလၢဝှာ်အ့ုစိစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၇. **ချုတၢ်ချု** နူၣ်မ့ၢ်ပသမူတၢ်နူၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢအ့ုတၢ်အ့ုလီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤမၤတကဲဒီးအဝဲဒၣ်လဲၤအ့ုတၢ်အ့ုလၢအဝဲတဂၤအတၢ်ဆါအဃိနူၣ်လီၤ.
၈. **ချုတံာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤတံာ်ပန့ၢ်ပှၤလၢပစုမှၢ်ဒီးပစံးလၢအ့ုတံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအ့ုတံာ်အန့ၢ်ပှၤလၢအစုမှၢ်ဒီးတန့ၢ်ဟူဘၣ်တၢ်ဘၣ်. ထီရိၤပမၤတံာ်တၢ်ပှၤလၢပစုမှၢ်ခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢအ့ုတံာ်ခဲလၢာ်လီၤ.
၉. **ချုထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပခွဲးထိၣ်တၢ်လၢပစုမှၢ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢအ့ုထိၣ်လီၤ. အ့ုထိၣ်ထုၣ်အိၣ်လၢထုၣ်မိပှၤတကူၢ်. အ့ုထိၣ်ဆွဲၣ်အိၣ်လၢခဲးကျါနူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအ့ုခွဲးထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.
၁၀. **ချုထိၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ထံထိၣ်ပၢၢ်လၢတၢ်ပှၤနူၣ်ပစံးလၢပယိၤအ့ုထိၣ်ထံလီၤ. ပယိၤအ့ုထိၣ်ထံလၢထံထိၣ်ပၢၢ်လၢတၢ်ပှၤနူၣ်ဖျိးထိၣ်ထိးထိးလီၤ. ဒီးတၢ်စူၤခါနူၣ်ပစံးလၢပယိၤအ့ုထိၣ်ထံလၢပိၣ်လဲၣ်ပှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၁၁. **ချုနှာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲးနှာ်တၢ်လၢပစုမှၢ်ဒီးပစံးလၢပအ့ုနှာ်လီၤ. အ့ုနှာ်တၢ်ဆူကပံာ်ကျါဒီးဘၣ်လၢညၣ်တဲဘိလီၤ. ညၣ်တကလှာ်အပှၤအိၣ်လၢကပံာ်ကျါဒီးပအ့ုနှာ်အပှၤနူၣ်ဒီးပမၤန့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ့ုနှာ်ခွဲးနှာ်လီၤ. ထီရိၤပဆဲးနှာ်တၢ်ပှၤလၢပစုမှၢ်ခိၣ်နူၣ်ပစံးလၢအ့ုနှာ်လီၤ.
၁၂. **ချုဘျဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကၢၣ်မံလီၤကနူၢ်အသးလၢလိၢ်မံပှၤဒီးပစံးလၢအ့ုဘျဲလီၤ. ပှၤတဂၤဝံသးကၢၣ်ဒီးမံနီၤအ့ုဘျုၣ်အ့ုဘျဲစံးဝဲဒၣ်.
၁၃. **ချုဘျုၣ်** နူၣ်မ့ၢ်အ့ုဘျဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဝံသးကၢၣ်ဒီးမံလီၤကနူၢ်ကျံးကျူးအသးလၢလိၢ်မံဖိခိၣ်နူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအ့ုဘျုၣ်အ့ုဘျဲလီၤ.
၁၄. **ချုဘျုၣ်** နူၣ်မ့ၢ်ပသ့ၣ်ခုၣ်သ့ၣ်ခ့ၣ်လၢတခဲထိၣ်ဘၣ်ဒီးဟိၣ်ခိၣ်ကိၢ်လုးနူၣ်ပဒုအ့ၣ်သံဝဲနူၣ်ပစံးလၢအ့ုဘျုၣ်လီၤ. သ့ၣ်ခုၣ်အ့ုဘျုၣ်ဒီးတခဲထိၣ်ဘၣ်. ပသ့ၣ်တၢ်လၢပတဲးခုးဝံၤသိနူၣ်တၢ်ကိၢ်

ဟိဉ်ခိဉ်ကိၢ်လ့ၤဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်သ့ၣ်ရ့ဘျ့ၣ်သံဝဲလီၤ.

၁၅.**ရ့ဘျဲ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤဝံသးကၢၣ်ဒီးမံလီၤတလၯၣ်ကံးကူးအသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤဆံးညၣ်တမၯဘၣ်မံလီၤတလၯၣ်အသးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢဟ်သးရ့ဘျဲလီၤ. တၢ်ဂံၢ်ထီၣ်ဖိသၣ်တဂၤဟ်အသးရ့ဘျဲရ့ဘျဲဒီးသကိပဲၤပဲၤစံးဝဲဒ်နၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရ့ဘျၣ်ဘူဘျဲလီၤ.

၁၆.**ရ့မီ** နူၣ်မ့ၢ်စံၣ်ကျံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီစံၣ်ဝၣ်ထီၣ်နလၢထံးတၢ်ဝဲလၢဟူထီၣ်ကှၤလိာ်သးနူၣ်ပစံးလၢစံၣ်ကျံၣ်ရ့မီပစံးဒီးအဆိဒ်နူၣ်လီၤ.

၁၇.**ရ့လါ** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤဝီၤဖိထဲခိၣ်မ့ၢ်ဒိၣ်ဒီးပမၤအထိအိၣ်တဖံးနူၣ်ပယီအခိၣ်အခံယူဂ့ၤဂ့ၤကလဲာ်ဒီးပဒုၣ်လီၤဒီးသံးလၢအပှၤဒီးပအိသံးလၢအပှၤလၢပမၤနာ်စိၤဖှံၣ်စိၤနူၣ်ပစံးလၢရ့လါလီၤ. ရ့လါနူၣ်မ့ၢ်ဝီၤပြာ်ဖိလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢရ့လါရ့လဲလီၤ.

၁၈.**ရ့လဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအညၣ်တမၯဘၣ်မံလီၤတလၯၣ်အသးဒီးပကံးပကိၣ်အသးနူၣ်ပစံးလၢမံလီၤရ့လဲာ်ရ့လဲာ်လီၤ. ဒီးရ့ဘျဲဒီးရ့လဲာ်နူၣ်ဖံးသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်မံလီၤလၢတၢ်တမၯအိၤဘၣ်နူၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရ့လဲာ်ရ့လဲာ်လီၤ.

၁၉.**ရ့သဖို** နူၣ်မ့ၢ်ပရ့တၢ်လၢာ်ဒၣ်ပတဟိၣ်ဒီးဆူၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢရ့သဖိုလီၤ. ပှၤတဂၤရ့သဖိုမ့ၣ်ဒီးကဲၤထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးကလံၤကသ့ၣ်လၢအဆူၣ်ကတၢၢ်နူၣ်ပစံးလၢကလံၤရ့သဖိုတၢ်လီၤ.

၂၀.**ရ့သံ** နူၣ်မ့ၢ်ယးသံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်တဝါဘၣ်ဒီးယးဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, သ့ၣ်ကျၣ်ဒီးယးဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးဒီးအဆိလၢယးသံရ့သံလီၤ. နမၤသ့ၣ်ယးသံရ့သံနူၣ်ဂ့ၤလၢပမၤသ့ၣ်မုၣ်လီၤ.

၂၁. **ရ့သွံ** နူၣ်မ့ၢ်ပမဲာ်ဘၣ်ဒိဆါသွံးဒီးပှၤဂၤကျးလၢတၢ်ကံးညာ်ဒီးရ့တၢ်ဝဲတှၤကိၢ်လ့းဒီးပစံးလၢရ့သွံဝဲလီၤ.စမဲာ်သၣ်ဘၣ်ဒိသွံးဒီးပှၤတဂၤရ့သွံဒီးဘျါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢရ့သွံရ့သွါလီၤ.

၂၂.**ရ့ရ့** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကိးမ့ၢ်ဂ့ၤ,ပှၤဟိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢကိးရ့ရ့, ဟိၣ်ရ့ရ့လီၤ. ဒီးပစံးလၢကိးရ့ၣ်ရ့ၣ်ဟိၣ်ရ့ၣ်ရ့ၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကိးရ့ရ့ဘၣ်မနၤလဲၣ်. ပှၤတဂၤအမိၢ်တိၢ်ဒီးဟိၣ်ရ့ရ့လီၤ.

၂၃.**ရ့ၯာ်ရ့ၯာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်ပသူသိၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢဘိၣ်သအိၣ်ပသူသိၣ်ရ့ၯာ်ရ့ၯာ်လီၤ.

၂၄.**ကပျ့ၤခိၣ်ရ့** နူၣ်မ့ၢ်ပကပျ့ၤခိၣ်ပဟၢဖၢဆါကိၢ်ဝဲလၢပဒုဖိလဲာ်နူၣ်ဆါလၢပဟၢဖၢပှၤတစိဒီးပစံးလၢပကပျ့ၤခိၣ်ရ့လီၤ. တၢ်ဆံၣ်သံဘၣ်ပှၤပကပျ့ၤခိၣ်ရ့ကၢ.

၂၅.**ကလံၤရ့** နူၣ်မ့ၢ်ကလံၤကသ့ၣ်နူၣ်ပစံးလၢကလံၤရ့တၢ်လီၤ. ကလံၤရ့တၢ်ကသ့ၣ်နးကၢ. ကလံၤရ့ယၤကသ့ၣ်ဂ့ၤကၢ.

၂၆.**ကိၢ်ရ့** နူၢ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်ပသးဒီးပဖံးခိၣ်နူၣ်မၤသးကိၢ်ဟ့ဒ်ဘၣ်မိၢ်ဟဲသၣ်အသိးဒီးပစံးလၢကိၢ်ရ့လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကိၢ်ရ့ကိၢ်ကပီၤ,ကိၢ်ရ့ကိၢ်ဂ့ာ်လီၤ. တၢ်ကိၢ်တှၤပကပဟၢလီၤနူၣ်ဒီးတၢ်ကိၢ်ပှံၢ်ဝဲနူၣ်ပလီၤကိၢ်ရ့ကိၢ်ဂ့ာ်နးကၢ.

၂၇. **ထိာ်ယှၢ်ရ့** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်မိၢ်ဟဲသၣ်ပကိာ်ယှၢ်ကိၢ်ဟ့ဒီးပစံးလၢပကိာ်ယှၢ်ရ့လီၤ. ပအိၣ်သရ့ပကိာ်ယှၢ်ရ့လီၤ.

၂၈.**ယးသံရ့သံ** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ကျၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးလၢယးသံရ့သံ

လီၤ. သ့ၣ်စိၤဝၣ်စိၤယးသံရ့သံနူၣ်သ့ထဲပမၤသ့ၣ်မုၣ်လီၤ.

၂၉.**တၢ်ရ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်သမူနူၣ်ပှၤတနီၤနီၤကိးလၢတၢ်ရ့လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ရ့တၢ်ဖိလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤမ့ၢ်ဆါဒီးမၤတၢ်ရ့လီၤ.

၃၀. **တၢ်ရ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပံလၢနွဲလၢတူလၢကွဲၤနူၣ်ထိရိၤတၢ်လၢပရ့သိၣ်မၯာ်ဒီးပစံးလၢတၢ်ရ့လီၤ. ပံနူၣ်မ့ၢ်တၢ်ရ့တကလှာ်, စယွၤနူၣ်မ့ၢ်တၢ်ရ့တကလှာ်, ကွဲၤနူၣ်မ့ၢ်တၢ်ရ့တကလှာ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢတၢ်ရ့တၢ်ဖိလီၤ.

၃၁. **တၢရ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢဆံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ဒိးလၢအဆံၣ်ဝဲ, တၢသ့ၣ်လၢအဆံၣ်ဝဲနူၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢဆံၣ်တၢရ့လီၤ.

၃၂.**ထိးရ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတကလှာ်နၢဝဲနးနးကလဲာ်ဒီးပကိးလၢထိးရ့လီၤ. ထိးရ့နူၣ်ကံၣ်ဒ်သၣ်မံယီၤအသိးတနီၤနီၤ. ဒီးတနီၤနီၤထဲစုနဂံၤဝဲဒီးပကိးလၢထိးရ့လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢထိးရ့ထိးဆိလီၤ.

၃၃.**ထိးရ့** နူၣ်မ့ၢ်ပမၤဖှိၣ်သ့ၣ်မုၣ်အခိၣ်ဒီးပမၤကဲၤထိၣ်မုၣ်ကဖးလၢအဆံးတဖၣ်ဒီးပစံးလၢထိးရ့မုၣ်ရ့လီၤ. ပှၤတဂၤမုၣ်တလိၣ်ဖိနဲစိၤဒီးထိးရ့ဝဲကြူးကြူးဒီးကဲၤထိၣ်ဝဲလီၤ.

၃၄.**ဘဲရ့** နူၣ်မ့ၢ်ဘဲဆံၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ထံးတကလှာ်ဒ်ဘဲအသိးဒီးဆံၣ်ဝဲနူၣ်ပကိးဒီးအဆိလၢဘဲဆံၣ်ဘဲရ့လီၤ.

၃၅.**မုၣ်ရ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢကဲၤကပီၤဂီၤဝဲတကလှာ်ကိၢ်နးကဲၣ်ဆိးဒီးပကိးလၢမုၣ်ရ့လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢမုၣ်ရ့ဖၣ်ဆါလီၤ. မုၣ်ရ့မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီးပှၤကညီသံကလၢာ်လီၤ.

၃၆.**လီၤရ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်ပသးပကပဟၢထိၣ်ပလီၤကိၢ်ဟ့ဒီးပစံးလၢပလီၤရ့လီၤ. တၢ်ကိၢ်ဒီးစကပၢၤထိၣ်စလီၤရ့မးဒိဂၤညါလီၤ. ထိရိၤပဘၣ်တြူာ်ဘၣ်တြာ်တၢ်ပလီၤကိၢ်ဟ့နူၣ်ပစံးလၢပလီၤရ့လီၤ.

၃၇.**သးရ့** နူၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်ဟဲတၢ်ဟိဒီးပသးကိၢ်ဟ့နူၣ်ပစံးလၢပသးရ့လီၤ. စအိၣ်မိၢ်ဟဲသၣ်ရဲာ် စသးရ့ကၢ ဒီး ပစံးဒီးအ ဆိ လၢ သးရ့သးကဲၤလီၤ.

၃၈.**သ့ၣ်လၣ်ရ့** နူၣ်မ့ၢ်ထိရိၤသ့ၣ်ဒီးပှၢ်သ့ၣ်ဒီးစၢ်နူၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်လၣ်ရ့စဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသ့ၣ်လၣ်ရ့ဝၣ်လၣ်ဒီးလီၤ. သ့ၣ်လၣ်ရ့လီၤလၢသ့ၣ်ခိၣ်ထံးအါကၢ.

၃၉.**သိရ့** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်ဘၣ်ပသးလၢမ့ၢ်တကိၢ်ဘၣ်ပှၤနာ်သကဲ့ဒီးတၢ်ကိၢ်ပသးနူၣ်ပစံးလၢတၢ်ကိၢ်သိရ့လီၤ. တှၤဘူးဒီးတၢ်ကစ့ၤနူၣ်တၢ်ကိၢ်သိရ့နးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်ကိၢ်သိရ့သိအးလီၤ.

၁. **ရး** နူၣ်မ့ၢ်ပဆဲတၢ်တကလှာ်လၢဝီၤဒီးပကိးလၢရးလီၤ. ရးနူၣ်ပဆဲဘၣ်နှၢ်ယှၢ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢရးစိၤအးစိၤလီၤ.

၂. **ရး** နူၣ်မ့ၢ်ပစံးထိၣ်ပတြၢၤတၢ်နူၣ်ပကိးလၢရးလီၤ. ပှၤတဂၤအတဟိၣ်ဆူၣ်ဒီးပှၤဂၤရးအိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢရးထိၣ်ရးဘၣ်လီၤ. ရးဘၣ်နဟ်နူၣ်စံးလၢနဟ်ဆူၣ်လီၤ.

၃. **ရးကြူာ်ရးကြူာ်** နူၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်ပသူနူၣ်ပစံးလၢဘိၣ်သအိၣ်ပသူသိၣ်ရးကြူာ်ရးကြူာ်လီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်တဒုပသူ

သိၣ်ၡးကြူၥ်ၡးကြူၥ်စံးဝဲဒၣ်.

၄. **ၡးတိကံတူး** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤသိၣ်မၤပှၤအကလု့ၢ်လၢမၤပွဲၤဒီး မၤဘူၣ်ထိၣ်ကွၢ်ပှၤလၢသံနဲၣ်ပစံးလၢထိၣ်သ့ၣ်သၣ်ဒီးစံးဝဲလၢၡး တိကံတူးလီၤ. ၡးတိကံတူးၡတိၢ်ဂံၢ်တူးစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၅. **ၡးၡး** နဲၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်သဒိၣ်ကၡးသိၣ်ဝဲနဲၣ်ပစံးလၢသိၣ်ၡး ၡးလီၤ. နၣ်တပှၤပှၤသိၣ်မးၡးၡးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသိၣ် ၡးၡးအးအးလီၤ.

၆. **ၡးၡး** နဲၣ်မ့ၢ်နၣ်ပှၤသိၣ်နဲၣ်ပစံးလၢသိၣ်ၡးၡးလီၤ. ဘိၣ် သဒိၣ်ကၡးသိၣ်ၡးၡးစံးဝဲဒၣ်.

၇. **ၡးစိၤအးစိၤ** နဲၣ်မ့ၢ်ပကိးၡးဒီးအဆိဒီးပစံးလၢၡးစိၤအးစိၤ လီၤ.

၈. **ထၡး** ဒီးကၡးကအး. ဒီးကလံၤကၡး. ဒီးကအဲၣ်ကၡး. တၢ်ခဲလၢာ်နဲၣ်ကွၢ်လၢကၡးတကွၢ်.

၉. **ဆဲၡး** နဲၣ်မ့ၢ်ပမၤၡးလၢဘၣ်ယုၢ်နဲၣ်ပစံးလၢပဆဲၡးလီၤ. ပှၤတဂၤဆဲၡးဒီးဘၣ်ယုၢ်တဒ့လီၤ.

၁၀. **ဒီၡး** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအစၢၣ်လဲၢ်ဒီးထီဝဲနဲၣ်ပစံးလၢ ဒီၡးလီၤ. ယၣ်ဒီးၡး, ဖိဝါဒီးၡး, ခိၣ်ဖၢၣ်ဒီးၡးစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢဒီၡးဒီအးလီၤ.

၁၁. **ပၡး** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်ယၢ်တကလုာ်ဟးဒ်တၢ်အသိးဒီးမၤဒၢ လၢဟိၣ်ခိၣ်နဲၣ်ပစံးလၢပၡးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢပၡးပအး လီၤ. ပၡးမၤဒၢနဲၣ်ကဲလၢဘျၢၣ်, ကဲလၢဟိၣ်ပှဲၢ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤ နီၤကိးလၢပၡးလီၤ.

၁၂. **သၡး** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ခၣ်ဝဲဒီးဟးဝဲနဲၣ်ပစံးလၢသၡးလီၤ. သ ကိၤသၣ်တနီၤသၡးပအိၣ်တနၥ်ဘၣ်လီၤ.

၁၃. **သ့ၣ်ၡး** နဲၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်တကလုာ်လီၤ. ဒီးပအိၣ်အသၣ်မူၤပှၤ လီၤ. ဒီးတလၢၢ်မၤကသံၣ်ဝဲၣ်ကလိးလၢအသၣ်နဲၣ်လီၤ. ဒီးပကိး ဒီးအဆိလၢသ့ၣ်ၡးသ့ၣ်အးလီၤ.

၁. **ၡၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပစံးယုာ်ဖိၥ်မုၣ်ဒီးဖိၥ်ခွါဒီးပစံးလၢၡၣ်လီၤ. ပှၤ လၢၡၣ်တၢ်နဲၣ်စံးဝဲလၢဖိၥ်ခွါနဲၣ်မ့ၢ်အဝၤလီၤ. ဖိၥ်မုၣ်နဲၣ်မ့ၢ်နမါ လီၤ. ပစံးဒ်နဲၣ် ဒီးပစံးလၢပၡၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤၡၣ်တၢ်နဲၣ်တမ့ၢ်ဝၤ ဒီးပစံးလၢဝၤ, တမ့ၢ်မါဒီးပစံးလၢမါဒီးပစံးလၢၡၣ်လီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢၡၣ်ယဲၤလီၤ. ပှၤတဂၤၡၣ်ယၢဒီးအမါ, ပှၤတဂၤ ၡၣ်ယၢဒီးအဝၤလီၤ.

၂. **ၡၣ်ထိၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကဟံးန့ၢ်ပတၢ်ဒီးပကၢၣ်ကိၣ်ကွၢနဲၣ်ပစံး လၢပၡၣ်ထိၣ်လီၤ.ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢၡၣ်ထိၣ်ယဲၤထိၣ်လီၤ. ပှၤ တဂၤဟံးန့ၢ်အဘ့တနၥ်ဒီးၡၣ်ထိၣ်ကွၢဝဲလီၤ.

၃. **ၡၣ်ရှ** နဲၣ်မ့ၢ်ဆိုအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်သ့ၣ်ယုလၢမ့ၣ်ထိၣ်ဘၣ်နဲၣ် ပစံးလၢဆိုၡၣ်ရှလီၤ.

၄. **ၡၣ်ၡၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိးသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘိၣ်သဒိၣ်ပသူသိၣ်မ့ၢ် ဂ့ၤပစံးလၢသိၣ်ၡၣ်ၡၣ်လီၤ. ဘိၣ်သဒိၣ်ပသူသိၣ်ၡၣ်ၡၣ်. က ဆိကိးသိၣ်ၡၣ်ၡၣ်စံးဝဲလီၤ.

၁. **ၡ** နဲၣ်မ့ၢ်ပပၢၣ်တၢ်ဆဲးတၢ်ခးနဲၣ်ပစံးလၢၡလီၤ. ပမ့ၢ်ပၢၣ် တၢ်ဝဲာ်တၢ်ဆဲးတၢ်ဆဲးတၢ်ခးနဲၣ်ပစံးလၢၡလီၤ. ပှၤတဂၤၡယၥ် ၡဘိစံးဝဲဒၣ်. တၢ်လၢပၡတၢ်နဲၣ်မ့ၢ်ပပၢၣ် နးကနၣ်. ပပၢၣ်ဘိ ကနၣ်. ပပၢၣ်နိၣ်ကွဲာ်. ပပၢၣ်ပျ့ၢ်. ပပၢၣ်သံးနှာ်ဆၣ်ဒီးပစံးလၢ ပၡလီၤ. သံးနှာ်ဆၣ်နဲၣ်ၡူကဲၣ်ဆိး ပၡတချူးဘၣ်. ပျ့ၢ်နဲၣ်ပၡ တပူၤဘၣ်.

၂. **ၡ** နဲၣ်မ့ၢ်ဆိတဖၣ်နဲၣ်သါကစံၣ်ခဲဒီးလဲၤယီၤဆူအဝဲတဘ့ၣ် အိၣ်လၢအကနူၤဒီးပစံးလၢၡလီၤ. ဆိၡလၢအကနူၤနဲၣ်ကစံၣ်ခဲ လီၤ.

၃. **ၡကဆဲ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအခဲဖျါထိၣ်လၢအထးခိၣ်အဲးထိၣ် အသးနဲၣ်ပစံးလၢၡကဆဲလီၤ. ပှၤကညီမ့ၢ်ဆါဝဲဒီးကိၤတၢ်ဆါ လၢအခဲၡထိၣ်သးနဲၣ်ပစံးလၢမၤသးၡကဆဲလီၤ. ဒီးပှၤနံၤလၢ တသိၣ်ဘၣ်ဒီးအခဲၡထိၣ်သးနဲၣ်ပစံးလၢနံၤၡကဆဲလီၤ. ဒီးပစံး ဒီးအဆိလၢၡကဆံၣ်ၡကဆဲလီၤ.

၄. **ၡခီ** နဲၣ်မ့ၢ်ၡခဲအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီအထးခိၣ်အဲးထိၣ် အသးဒီးအခဲဖျါထိၣ်ဝဲနဲၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤၡခဲၡခီစံးဝဲဒၣ်.

၅. **ၡဂ့ၤ** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢပသးဘၣ်အၢနဲၣ်ပစံးလၢၡဂ့ၤခဲလၢာ် လီၤ. တၢ်အဲၣ်တၢ်ဆဲၣ်ၡကိာ်ၡဂ့ၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ.ထီရိၤတၢ်ဘၣ်အၢ နဲၣ်ပစံးလၢၡကိာ်ၡဂ့ၤခဲလၢာ်လီၤ.

၆. **ၡကိၢ်** နဲၣ်မ့ၢ်ၡဂ့ၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ဘၣ်အၢဘၣ်သိ နဲၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢၡကိၢ်ၡဂ့ၤလီၤ.

၇. **ၡတ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢထံၣ်ပှၤဒီးနံၤဝဲလၢတသိၣ်ဘၣ်ဒီးတက တိၤဘၣ်တၢ်နဲၣ်နံၤဝဲဒီးပစံးလၢနံၤၡတ်ၡတ်လီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်ပ မဲာ်ဒီးနံၤၡတ်ၡတ်စံးဝဲဒၣ်.

၈. **ၡတလံး** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီထံၣ်ပှၤနံၤထိၣ်ဝဲနဲၣ်ပစံးလၢနံၤၡ တလံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢနံၤၡသလံးစ့ၢ်ကီးလီၤပှၤတဂၤထံၣ်ယၢဒီး နံၤထိၣ်မးၡသလံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢၡသလံးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၉. **ၡထိၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ပမၤဖျါထိၣ်ပမဲဒီးပစံးလၢၡထိၣ်ပမဲလီၤ. ပှၤ တဂၤၡထိၣ်အမဲဝါဂ့ၤကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢၡထိၣ်ၡလီၤ လီၤ.

၁၀. **ၡထိၣ်** နဲၣ်မ့ၢ်ဆွံၣ်အီးထိၣ်အတ့ၤလၢသါကတၢ်တၢ်ဒီးပစံး လၢဆွံၣ်ၡထိၣ်အတ့ၤလီၤ. ဆွံၣ်တဘၣ်ၡထိၣ်အတ့ၤသါကတၢ် တၢ်လီၤ.

၁၁. **ၡနး** နဲၣ်မ့ၢ်ပပၢၣ်နးကနၣ်ဒီးပစံးလၢပၡနးလီၤ. ပှၤတနီၤ နီၤၡနးသ့ကၢ. နးကနၣ်တဘၣ်တူာ်ဘၣ်.

၁၂. **ၡဘိ** နဲၣ်မ့ၢ်ပပၢၣ်ဘိကနၣ်ဒီးပစံးလၢပၡဘိလီၤ. ပှၤတ ဂၤအဝဲတဂၤဆဲးလီၤဘိဒီးအဝဲၡဘိဒီးအဝဲတဂၤဆဲးတဘၣ်ဘၣ်.

၁၃. **ၡခဲ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤတကဲဒီးအခဲဖျါထိၣ်လၢကိၤတၢ်ဆါဒီး ပစံးလၢၡခဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢၡခဲၡခီ, ၡခဲၡသဝါခီ လီၤ. ပှၤတဂၤကိးအခိၣ်ဆါဒီးၡခဲၡခီစံးဝဲဒၣ်.

၁၄. **ၡလံးဘိသွါ** နဲၣ်မ့ၢ်ပှၤဟ်ကလိၢ်အသးကတိၤလိာ်ကွဲဒီးနံၤဝဲ နဲၣ်ပစံးလၢမၤသးၡလံးဘိသွါလီၤ. ဒီးပစံးလၢၡလံးၡသွါစ့ၢ် ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤၡလံးဘိသွါနးသမိးစံးဝဲဒၣ်.

၁၅. **ၡသဘ့** နဲၣ်မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဖးဝဲနဲၣ်ပစံးလၢသ့ၣ်ဖးၡသဘ့လီၤ. တၢ်တဲၤဝဲနဲၣ်မၤသးၡသဘ့စံးဝဲဒၣ်. သပၢၤတဖျၢၣ်တဲၤထိၣ်အ သဘ့နဲၣ်တဂ့ၤဘၣ်. ဝၣ်တဘိတဲၤၡသဘ့တဂ့ၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢၡကဘှ့ၢ်ၡကဘ့လီၤ.

၁၆.အ့အ့ န့ၣ်မ့ၢ်ကဆီမၤသံၣ်အကလုၢ်ဒီးပစံးလၢကဆီကဲးအ့အ့လီၤ. ဒီးကသ့ၣ်ကဲးအ့အ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. ကဆီမ့ၢ်ထံၣ်လီၢ်အသးဒီးကဲးဝဲအ့အ့လီၤ.

၁၇.ထအ့ ဒီးကအ့ကအါန့ၣ်ကွၢ်လၢကအ့တကၢ်.

၁၈.ယဲၤအ့နူ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢယဲၤနးကဲၣ်ဆိးန့ၣ်ပစံးလၢယဲၤအ့နူလီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲယဲၤအ့နူလီၤ. ပနၢ်တၢ်ဆါဒီးယဲၤအ့နူလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယဲၤအ့နၢ်ယဲၤအ့နူလီၤ.

၁၉. တအ့ န့ၣ်မ့ၢ်ဟိၣ်တကလုာ်လၢပသ့ၣ်ဒၢဒီးအတၢ်ဟဲဝဲန့ၣ်ပစံးလၢတအ့လီၤ. ဒီးပစံးလၢသအ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. တအ့န့ၣ်ပဖီအီၣ်ကသ့ဒီးအတၢ်န့ၣ်နၢမူဝဲလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတအ့တယိလီၤ.

၂၀.နီၢ်မ့ၢ်အ့ပူ ကွၢ်လၢရူလီၢ်လှ

၂၁.မၤအ့နူ န့ၣ်မ့ၢ်မၤနံၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢကတိၤခ့ပှၤဂၤအသးဒီး မၤမ့ာ်ပှၤဂၤအသးန့ၣ်ဒီး နံၤဝဲဒီးပစံးလၢ မၤနံၤမၤအ့လီၤ. ပှၤအိၣ်ဒီးမၤနံၤမၤအ့န့ၣ်ပအိၣ်ဒီးအီၤမှာ်ဝဲလီၤ. ဒီးဒ်ပှၤဂၤကနံၤန့ၣ်ပမၤတၢ်လီၤနံၤဒီးပစံးလၢမၤနံၤမၤအ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၂. သအ့ န့ၣ်မ့ၢ်ဟိၣ်လၢပသ့ၣ်ဒၢဒီးအတၢ်ဟဲဝဲဒီးနၢမူဝဲန့ၣ်ပကီးလၢသအ့လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢသအ့သယိလီၤ. သအ့န့ၣ်ပဖီအီၣ်ကသ့လၢအတၢ်န့ၣ်လီၤ. သအ့န့ၣ်အတၢ်နၢမူပဖီအီၣ်ကသ့လီၤ.

၂၃.သတၢၤအ့ န့ၣ်မ့ၢ်သပှၢတကလုာ်ဒီးပဟ်အီထံလၢအပူၤန့ၣ်ပကီးလၢသပှၢအ့လီၤ. သပှၢအ့န့ၣ်ပဟ်အီထံလၢအပူၤလီၤ.

၁. အ့ၣ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအ့ၣ်လီၤ. ပနၢ်အ့ၣ်ဂီၤဖံးအ့ၣ်ထိရိၤတၢ်အိၣ်ဒီးအ့ၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ့ၣ်ဆံၣ်လီၤ.

၂. အ့ၣ် န့ၣ်မ့ၢ်စီအဆိလီၤ. ထိရိၤတၢ်စီန့ၣ်ပကီးဒီးအဆိလၢအ့ၣ်စီလီၤ. ကွဲစီကွဲအ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်. ထိရိၤတၢ်စီန့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအ့ၣ်လီၤ. ကနဲစီကနဲအ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၃. အ့ၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤနာ်တၢ်လၢပမဲဒီးပမၤတၢ်ပထါခိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပအ့ၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအ့ၣ်တၢ်လၢအမဲလီၤ. ထိရိၤတၢ်မၤနာ်တၢ်လၢအမဲန့ၣ်ပစံးလၢအ့ၣ်တၢ်လီၤ. ဘိၣ်သအိၣ်အ့ၣ်ထီခိၣ်, ထွံၣ်အ့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအမဲလီၤ.

၄. အ့ၣ်ကစ့ာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်နးဒီးပစံးလၢတၢ်ကိၢ်အ့ၣ်ကစ့ာ်လီၤ. တၢ်ကိၢ်အ့ၣ်ကစ့ာ်န့ၣ်ပအိၣ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါတကဲဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ့ၣ်ကစ့ာ်အ့ၣ်ကစၢ်လီၤ.

၅. အ့ၣ်ကစ့ာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဟ်နူအသးန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးအ့ၣ်ကစ့ာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤသးအ့ၣ်ကစ့ာ်စကွၢ်ဆါစမဲာ်ကၢ.

၆. အ့ၣ်ကဖီ န့ၣ်မ့ၢ်ပအ့ၣ်တၢ်ဘၣ်ဒးမိၤဒီးပစံးလၢပအ့ၣ်ကဖီလီၤ. ထွံၣ်တဒုအ့ၣ်ကဖီတၢ်ဒီးတနာ်ဘၣ်. ထိရိၤတၢ်အ့ၣ်တၢ်လၢတၢ့လီၤတဆူၣ်ဘၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအ့ၣ်ကဖီလီၤ.

၇. အ့ၣ်ကရဲး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်နးနးကလဲာ်ဒီး ပစံးလၢတၢ်ကိၢ်အ့ၣ်ကရဲးလီၤ. တၢ်အၢၣ်ဆိၣ်ကတဲာ်မ့ၢ်ဒီးတၢ်ကိၢ်အ့ၣ်ကရဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ့ၣ်ကရံၢ်အ့ၣ်ကရဲးလီၤ.

၈. အ့ၣ်ကိၣ်ဟိၣ်ပှၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤနၢ်မိၤဖှံၣ်မိၤတကလုာ်လၢပအ့ၣ်ဘဲှးဟ့ဒီးပထုးဝဲၣ်လၢဟိၣ်ပှၢ်လီၤ, လၢပတြူာ်လၢဟိၣ်ပှၢ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢပအ့ၣ်ကိၣ်ဟိၣ်ပှၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအလီၤသးဒီးစံးဝဲလၢဟိၣ်ပှၢ်လိာ်အိၣ်ဒီးအ့ၣ်ကိၢ်ဟိၣ်ပှၢ်လီၤ.

၉. အ့ၣ်ကျၢၤ န့ၣ်မ့ၢ်အ့ၣ်စံာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပထိထိၣ်လီၢ်ဆုၣ်နီၤအခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိရိၤပထိထိၣ်တၢ်မ့ၢ်ကတဲာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအ့ၣ်စံာ်အ့ၣ်ကျၢၤလီၤ.

၁၀.အ့ၣ်ကျိၤ န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်န့ၣ်ပမ့ၢ်စၢဒီးပျ့ၤဒီးဝၣ်ဖိတဘိဒီးအ့ၣ်ပျ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢထွံၣ်အ့ၣ်ကျိၤလီၤ. ထွံၣ်န့ၣ်ပစၢလၢကျိၤဒီးအ့ၣ်ကျိၤလီၤ.

၁၁.အ့ၣ်ဂံာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထိၣ်လၢနးဒီးပစံးလၢသးအ့ၣ်ဂံာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသးအ့ၣ်ဂံာ်အ့ၣ်ဂၢ်လီၤ.

၁၂.အ့ၣ်ဂံာ်အ့ၣ်ဂၢ် န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤသးဒိၣ်လၢဖိလီၤလံၤလီၤဒီးဒုဝဲယိၤဝဲလၢအဖိအလံၤအနၢ်ကူၣ်အယိန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးအ့ၣ်ဂံာ်အ့ၣ်ဂၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဖိအလံၤမၤဟိၣ်မၤယၢၤအသးဒီးဟ်နူအသးအ့ၣ်ဂံာ်အ့ၣ်ဂၢ်လီၤ.

၁၃.အ့ၣ်စံာ် န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢခၢၣ်ဝဲကတဲာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအ့ၣ်စံာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ့ၣ်စံာ်အ့ၣ်ကျၢၤလီၤ. ပမၤစီၤခိၣ်လီၢ်မံန့ၣ်ပတိထိၣ်အခိၣ်တ့ၤအ့ၣ်စံာ်အ့ၣ်ကျၢၤဒီးခၢၣ်ဝဲလီၤ.

၁၄.အ့ၣ်စုးကလာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပအ့ၣ်တၢ်တဘိဒီးပစံးလၢပအ့ၣ်တၢ်စုးကလာ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်အ့ၣ်တၢ်တဘိန့ၣ်ပစံးလၢအ့ၣ်စုးကလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအ့ၣ်ထိၣ်ဒံတဖျာၣ်စုးကလာ်ဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. ဟံးထိၣ်ဒံန့ၣ်အ့ၣ်စုးစုးစံးဝဲဒၣ်.

၁၅.အ့ၣ်ဆါ န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဆူထိၣ်ကွံာ်ပအ့ၣ်ဒီးပစံးလၢပအ့ၣ်ဆါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ့ၣ်ဆါဆံၣ်ဆါလီၤ. ထိရိၤတၢ်အိၣ်အဆၣ်သ့န့ၣ်အ့ၣ်ဆါကီးအမံၤလီၤ.

၁၆.အ့ၣ်ဆှံ န့ၣ်မ့ၢ်ပထါခိၣ်ဆံၣ်ဘိဒီးပအိၣ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်ဖိနဲမိၤန့ၣ်ပစံးလၢပအ့ၣ်ဆှံပထါခိၣ်လီၤ. တၢ်ကမၢၤအိၣ်အိၣ်စှၤန့ၣ်အိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်တဂ့ၤ. အ့ၣ်ဆှံထိၣ်သုထါခိၣ်ဖဲသုထါခိၣ်ဆံၣ်ဘိဘျါမိၤတကၢ်.

၁၇. အ့ၣ်တကျာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပအ့ၣ်တၢ်ဒီးပခၣ်တကျၢ်တကျာ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢအ့ၣ်တကျာ်လီၤ. ထွံၣ်တဒုအ့ၣ်တကျာ်တၢ်ဖိဃၢ်လၢတၢ်ကဟိာ်လီၤသိၣ်မးသတိးကလာ်လီၤ.

၁၈.အ့ၣ်တဃံး န့ၣ်မ့ၢ်ပအ့ၣ်တၢ်ပမဲသိၣ်ကြူးကြူးဒီးပစံးလၢပအ့ၣ်တဃံးပမဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအ့ၣ်တဃံးအ့ၣ်တဃုးလီၤ. ပှၤတဂၤအ့ၣ်တဃံးအမဲသိၣ်မးကြူးကြူးလီၤ.

၁၉.အ့ၣ်တဲာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတဲာ်တၢ်လၢပမဲဒီးပစံးလၢအ့ၣ်တဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအ့ၣ်တဲာ်ကွံာ်ပျ့ၤတဘိစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂၀.အ့ၣ်တဲာ် န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပသူၣ်ကံၢ်သးလဲ ဒီးပစံးလၢပသးအ့ၣ်တဲာ်လီၤ. ပမ့ၢ်သးအိၣ်တၢ်လၢပသူၣ်ကံၢ်သးလဲဒီးပစံးလၢပသးအ့ၣ်တဲာ်လီၤ. ပှၤကညီမၤတၢ်မၤန့ၣ်တ့ၤအသးတအ့ၣ်တဲာ်ဘၣ်ဒီးမၤတၢ်တကဲထိၣ်ဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသူၣ်အ့ၣ်တဲာ်သးအ့ၣ်တဲာ်လီၤ.

၂၁. အ့ၣ်ထုး န့ၣ်မ့ၢ်ထွံၣ်တဖၣ်န့ၣ်အ့ၣ်တၢ်ဒီးထုးဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအ့ၣ်ထုးဝဲလီၤ. ထွံၣ်တဒုအ့ၣ်ထုးတၢ်ဖံးတဘ့ၣ်စံးဝဲဒၣ်. ထွံၣ်အ့ၣ်ထုးတၢ်လၢစွံတဖၣ်န့ၣ်ထုးဝဲဒီးအ့ၣ်ဝဲလီၤ.

၂၂. အ့ၣ်ထုး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပှၤလၢစ့ၢ်ယှာ်ယှာ်န့ၣ်ပစံးလၢဆါအ့ၣ်

ထုးလီၤ. စ့တဖျၢၣ်ဆါဆှၣ်ထုးနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆှၣ် ထုးဆှၣ်စၢ်လီၤ.

၂၃. **ဆှၣ်ထုးဆှၣ်ထွါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးကဒုးကဒၣ် တၢ်န့ၣ်ပစံးလၢမၤသးဆှၣ်ထုးဆှၣ်ထွါလီၤ. ပှၤတဂၤအသးဒိၣ် ထီၣ်လၢအဖီလီၤဒီးမၤသးဆှၣ်ထုးဆှၣ်ထွါနးကၢ.

၂၄. **ဆှၣ်ထီ** န့ၣ်မ့ၢ်သုးဒီးသလံၤဆှၣ်တၢ်ဒီးစဲဘူးဃာ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢ ဆှၣ်ထီတၢ်လီၤ. ဒီးရှိၣ်စဲဘူးလၢလၢၢ်လီၤန့ၣ်ပစံးလၢဆှၣ်ထီလၢၢ် လီၤ. သလံၤဆှၣ်ထီနစိၣ်တဘိ. ရှိၣ်တဖျၢၣ်ဆှၣ်ထီလၢၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၅. **ဆှၣ်ထီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတၢ်နၢ်အိၣ်ပှၤလၢပမၤကမၣ်အီၤန့ၣ်ပ စံးလၢဆှၣ်လီနၢ်ပှၤလီၤ. ပှၤတဂၤကကတိၤလိာ်ကွဲဒီးဆှၣ်ထီနၢ်စ ဲာ်ဖံးလီၤ.

၂၆. **ဆှၣ်ထီၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဂၢၢ်ဆှၣ်ပှၤလၢပမံအဖၢမ့ၢ်န့ၣ်ပစံးလၢဂၢၢ် ဆှၣ်ထီၣ်ပှၤလီၤ. စမံဒီးဂၢၢ်ဆှၣ်ထီၣ်ယၢလၢဃိဖိလၢ်လီၤ. ထီရိၤ တၢ်အိၣ်လၢအဖိလၢ်ဒီးဆှၣ်တၢ်လၢအဖိစိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဆှၣ်ထီၣ် လီၤ. ဖိဆှၣ်ထီၣ်တၢ်လၢဝၣ်စိၣ်လၢ်. ဃိၤဆှၣ်ထီၣ်တၢ်လၢဃိဖိ လၢ်လီၤ.

၂၇. **ဆှၣ်နၢ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမဲဖိာ်ဝဲဒီးအိၣ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်တသ့ဘၣ် န့ၣ်ပှၤဂၤဆှၣ်ဘျုးဒုးအိၣ်အီၤန့ၣ်ပစံးလၢဆှၣ်နၢ်ဝဲလီၤ. ဆှၣ်နၢ်ပှၤ သးဟ့ၢ်တၢ်ကမၢၤအိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၈. **ဆှၣ်နီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီအဟၢဖၢတမ့ာ်ဘၣ်ဒီးကလံၤထီၣ်ဆူ အခံတခီန့ၣ်ပစံးလၢဆှၣ်နီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆှၣ်ပူးဆှၣ်နီ လီၤ. ပှၤတဂၤအဟၢဖၢတမ့ာ်ဒီးဆှၣ်ပူးဆှၣ်နီနးကၢ.

၂၉. **ဆှၣ်ဖိုး** န့ၣ်မ့ၢ်ဆှၣ်လူအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤအံၣ်ဆါထီၣ်လၢထံ န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢဆှၣ်လူဆှၣ်ဖိုးလီၤ.

၃၀. **ဆှၣ်ဘုကစုာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဃာ်ဓိၤဒီဓိၤလၢပကျ့ဒီးအကနၣ်ဘူဂ့ၤဒီး ဘၣ်တၢ်နုာ်ဂ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢဆှၣ်ဘုကစုာ်လီၤ. ဃာ်တဘၣ်ဆှၣ်မး ဘုကစုာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဆှၣ်ဖှဲကစုာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၁. **ဆှၣ်လူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆှၣ်ဆါထီၣ်လၢထံဒီးပစံးလၢပဆှၣ်လူလီၤ. ပှၤတဂၤအဟၢဖၢတမ့ာ်ဘၣ်ဒီးဆှၣ်လူနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢဆှၣ်လူဆှၣ်ဖျိး, ဆှၣ်လူဆှၣ်ဖိုးလီၤ.

၃၂. **ဆှၣ်လိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသးဒိၣ်ထီၣ်ဒုလိာ်လီၤတခီဒုတခီဒု န့ၣ်ပစံးလၢဆှၣ်လိာ်အသးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆှၣ်လိာ်ဆိး ကုလီၤ. ပှၤကညီဆှၣ်လိာ်အသးနးကၢလီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးဒီး အဆိလၢဆှၣ်လိာ်စီးကှၤ, ဆှၣ်လိာ်ကျာ်လိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢတၢ် ဆှၣ်လိာ်, ဘၣ်ဆှၣ်လိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၃. **ဆှၣ်လိာ်အသး** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤကဒဲကဒဲဆှၣ်အဝဲတဒုဒီး အဝဲတဒုဆှၣ်ဆၢအီၤဒီးပစံးလၢဆှၣ်လိာ်သးလီၤ. ထွံၣ်ဆှၣ်လိာ် အသးသၣ်မံဃီၤဆှၣ်လိာ်အသးစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆှၣ် လိာ်ကျာ်လိာ်လီၤ.

၃၄. **ဆှၣ်လိာ်ဆၢ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီဒုပလီၤဒီးပဒုဆၢန့ၣ်ပစံးလၢ ဆှၣ်လိာ်ဆၢလီၤ. ပှၤတဂၤဆှၣ်လိာ်အသးဒီးယၢစဆှၣ်လိာ်ဆၢဒီး မၤယၢတနၢၤဘၣ်.

၃၅. **ဆှၣ်သံး** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ပှာ်တၢ်ကဖုန့ၣ်ပစံးလၢဆှၣ်သံးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆှၣ်သံးပှာ်ခၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢဆှၣ်သံးဆံၣ် သံးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤမၤနၢ်ထီစိၣ်တဒုဒီးအိၣ်ဝဲဒီးဆှၣ်သံးပှာ် ခၣ်လီၤ.

၃၆. **ဆှၣ်သံး** န့ၣ်မ့ၢ်နိၢ်ကိၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထီရိၤတၢ်နိၢ်နိၢ်န့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢဆှၣ်သံးနိၢ်ကိၢ်လီၤ. ရှိၣ်တဖျၢၣ်အိၣ်ဒီးဆှၣ်သံးနိၢ်ကိၢ် လီၤ.

၃၇. **ဆှၣ်သူ** န့ၣ်မ့ၢ်ပနၢ်ပှၤထီၣ်ဃံၣ်ကိၢ်ဃုကိၢ်ဃာ်ဒီးပစံးလၢပနၢ် ဆှၣ်သူလီၤ. ပှၤဆံးနၢ်ဆှၣ်သူမ့ၢ်အိၣ်ဒီးခွဲးထီၣ်ကွာ်တကၠၢ်. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢနၢ်ဆှၣ်သူဆှၣ်လါလီၤ.

၃၈. **ဆှၣ်အိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဆှၣ်ထီၣ်တၢ်ဒီးပအိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢပဆှၣ်အိၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤဆှၣ်အိၣ်ဒံတဖျၢၣ်သိၣ်မးဖြိုးဖြိုးလီၤ. ဘိၣ်သအိၣ် ဆှၣ်အိၣ်ထီစိၣ်စံးဝဲလီၤ.

၃၉. **ကိၢ်ဆှၣ်ဖှဲကစုာ်** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိၢ်နးန့ၣ်ပစံးလၢကိၢ်ဆှၣ်ဖှဲကစုာ် လီၤ. တၢ်ကိၢ်ဆှၣ်ဖှဲကစုာ်န့ၣ်ပအိၣ်လၢတၢ်ကိၢ်ကျါတကဲဘၣ်.

၄၀. **ဃာ်ဆှၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဃာ်ကနၣ်ဘူဒီးပဝဲာ်တၢ်နုာ်ဂ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢ ဃာ်ဆှၣ်လီၤ. ဃာ်တဘၣ်ဆှၣ်ဂ့ၤကၢ.

၄၁. **တၢ်ဆှၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်စိအဆိန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်ဆှၣ်ထီၤ. တၢ် ဆှၣ်တၢ်စိစံးဝဲဒၣ်.

၄၂. **ထးဆှၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ထးအဃံၣ်အဃူးလၢပှၢ်ဝဲဒီးကဲထီၣ်ဒ်လၢၢ်အ သိးန့ၣ်ပစံးလၢထးဆှၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထးဆှၣ်ထးဆံၣ် လီၤ. တၢ်မာ်ဖိာ်ထးန့ၣ်ထးဆှၣ်ပှၢ်ဒီးကိၢ်လိၣ်အသးဒ်လၢၢ်အသိး လီၤ.

၄၃. **ထိၣ်ဆှၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ဃာ်ဓိၤကွါဓိၤ. ဒီးထီရိၤထးန့ၣ်ထိၣ်ဃံၣ် ထိၣ်ဃူးဝဲဒီးပစံးလၢထိၣ်ဆှၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထိၣ်ဆှၣ် ထိၣ်ဆါလီၤ. ဃာ်ထိၣ်ဆှၣ်နးကၢ. ကျဲကွာ်တကၠၢ်.

၄၄. **နီကွဲဆှၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်တကၣ်သံန့ၣ်ပှၤဖိၢ်တဖၣ်ကီးဝဲလၢနီကွဲဆှၣ် လီၤ.

၄၅. **မၤဆှၣ်လိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပလဲၤဒုလိာ်ပလီၤဒီးပှၤဂၤတခီဒုဒီးပစံးလၢ ပမၤဆှၣ်လိာ်လီၤ. ပှၤဂၤမၤတၢ်တဘၣ်ဘၣ်ပသးဒီးပလဲၤမၤဆှၣ် လိာ်ပသးဒီးအီၤလီၤ.

၄၆. **သးဆှၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်လုၣ်ရှၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လုၣ်ကိၢ်လိၣ်န့ၣ်ပစံး ဒီးအဆိလၢလုၣ်ရှၣ်သးဆှၣ်လီၤ.

၄၇. **သးဆှၣ်ဂံာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပသးဒိၣ်ထီၣ်နးနးကလဲာ်တုၤတၢ်မိၣ်တိၢ်ပ သးလၢပှၤဂၤဒီးပစံးလၢပသးဆှၣ်ဂံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်စတၢ်စ သးဆှၣ်ဂံာ်သမိး.

၄၈. **သးဆှၣ်တဲာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပသ့ၣ်ကံၢ်သးလဲဒီးပသးအိၣ် တုၤပမၤပသးခုဒီးပစံးလၢပသးဆှၣ်တဲာ်လီၤ. ပသးမ့ၢ်ဆှၣ်တဲာ် လၢပကမၤတၢ်တမံၤမံၤဒီးပမၤကဲထီၣ်လီၤ. ပသးမ့ၢ်တဆှၣ်တဲာ် ဘၣ်လၢပကမၤဒီးပမၤတကဲထီၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ သ့ၣ်ဆှၣ်တဲာ်သးဆှၣ်တဲာ်လီၤ.

၁. **ဆဲဖိၣ်စိၢ်အပူ** No. 131-၁၃၁. ပှၤအစံၣ်တဲၤအဲဖိၣ်စိၢ်ဒေါကူ ကၢ်ရုံးတဂၤမၤကိးဘုတစဲး. ယုၢ်အိၣ်အတၢ်စံးဝဲဒၣ်ယုၢ်ဓၢ. ဘၣ် မနုၤလၢနအိၣ်စဘုလဲၣ်. ဒေါကူကၢ်ရုံးတဘၢးအံၤ. ယုၢ်စံးအီၤ ဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ယၢတုၤအဘျုးအိၣ်တစုတကၠၢ်. စကမၤနၢ်နၤလၢဝဲက ရးအဖိမှၣ်တဒေါလီၤ. ဒီးဟ့ၣ်ဒုးအိၣ်ယုၢ်တုၤအဘျုးအိၣ်ဒီးယုၢ်တ

နလဲၤအုၣ်အပှၤလၢဃိၣ်လီၤဒီးဝဲကရၢအဖိမုၣ်တဒၢလဲၤဘၢဃိၣ် ဘၢဝဲဝံၤဒီးယှၢ်တနၤပှၤထိၣ်အုၣ်အုၣ်ကနၣ်ကနၣ်စကထုကဖၣ် ကွၢ်ယဲတသါ. စံးဝဲဒၣ်ဝဲကရၢအဖိမုၣ်တဒၢအံၤမၤအနၢ်ဘၣ်အဝၤ လၢအဲဒိၣ်စိၢ်ဒၢကူၢ်ကၢ်ရုံးနှၣ်တက့ၢ်. မ့ၢ်နၢ်ဘၣ်အဝၤလၢအဲဒိၣ်စိၢ် နှၣ်မၤအစူကျုၢအဝ့ၢ်ကျုၢတက့ၢ်. မ့တနၢ်ဘၣ်အဝၤလၢအဲဒိၣ်စိၢ် ဒၢကူကၢ်ရုံးနှၣ်မးအစူဟးဂီၤအဝ့ၢ်ဟးဂီၤတက့ၢ်. ဝဲကရၢအဖိမုၣ် နၢ်ဟူဒီးကွၢစံးဘၣ်အပၢ်ပၢ်၈. ပလဲၤဘၢဃိၣ်.ယိၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဝဲက ရၤအံၤမ့ၢ်နၢ်ဘၣ်အမ်ာ်လၢအဲဒိၣ်စိၢ်ဒၢကူကၢ်ရုံးနှၣ်မးအစူကျုၢအ ဝ့ၢ်ကျုၢတက့ၢ်. မ့တနၢ်ဘၣ်အမ်ာ်လၢအဲဒိၣ်စိၢ်နှၣ်မးအစူဟးဂီၤ အဝ့ၢ်ဟးဂီၤဒီးဝဲကရၢနှၣ်နအမ်ာ်လၢအဲဒိၣ်စိၢ်နှၣ်လီၤ. အဒိၣ်အဒိၣ် ဒီးထွံၣ်တနုဟဲနံၤ. အဒိၣ်တၢ်လၢဒၢးဖိလၢ်လီၤ. အမ်ာ်တိၢ်ဒီးသံ လီၤ. ဒီးအမံၤပှၢ်စံးအီၤထွံၣ်အံၤသုတလၢၣ်တဂ့ၤ. ဒီးအမ်ာ်အဲဒိၣ် စိၢ်နှၣ်ပဂၤထွံၣ်အစိၣ်နှၣ်စိးဝၣ်ဃးတဘှၣ်ဟဲပှၤဒီးစံးဝဲဒၣ်စိးဝၣ် ဃး၈. စပၢၤတၢ်အှၣ်တဘၢးအံၤဘၣ်မနၤလၢနဟဲပှၤလဲၣ်. စိးဝၣ် ဃးစံးအီၤဟ့ၣ်ဒုးအဒိၣ်ယၢတုၤအဘှုံးအဒိၣ်ယၢတစုတက့ၢ်. စကမၤ ဂ့ၤထိၣ်ကွၢနၤလီၤ. ဒီးစိးဝၣ်ခွဲးထိၣ်ကွံာ်အဲဒိၣ်စိၢ်အယိၤအဃၢ်ဒီး စိးဝၣ်ဃးအဒိၣ်ထွံၣ်အုၣ်နှၣ်တုၤအဘှုံးအဒိၣ်လီၤ. အဒိၣ်ဝဲဝံၤဒီးဒၢနၣ် ကွၢဝဲအယိၤအဃၢ်လီၤ. အနှၣ်တစုတးဒီးထံၣ်လၢဝဲကရၢအဖိခွါ လဲၤလုၣ်ထံတဖုဒီးအဲဒိၣ်စိၢ်နှၣ်မၤလိာ်အမါစကလဲၤကွၢ်ကီဝဲက ရၢအဖိခွါလုၣ်ထံတဘိတက့ၢ်. လဲၤယါနၢ်ကၢ်စတၢ်ကမီးအဒိၣ်နဲာ်. အမါတဂၤအဝၤလဲၤပှၤဒီးအဝဲယါထိၣ်တၢ်ကမၢအဒိၣ်ဒီးလဲၤစိၢ်အ ဝၤလီၤ. စံးဝဲကရၢအဖိခွါသုဖးစဃုအဒိၣ်ဝဲကရၢအဖိမုၣ်တၢ်ကမီး အဒိၣ်နှၣ်နၢ်တနၢ်လဲၣ်. ပှၤတဖၣ်စံးအီၤတၢ်တုၤပှၤပဃုအဒိၣ်တနၢ် နဲာ်. နဃုကနၢ်လဲၣ်. သုကတၢ၈ါ. တၢကၢ်သဲစံးဝဲဒၣ်. ဒီးဃုဝဲဒီး အမါဟ့ၣ်အီၤလီၤ. ဝဲကရၢအဖိခွါတဖၣ်ဒီးဃၣ်ဝဲခဲလၢာ်လီၤ. အဒိၣ်အဒိၣ်ဝဲဒီးလဲၤမၤနၢ်ညၣ်လံၣ်တဘိလဲၤဟ်ဝဲလၢသုၣ်ခံမၤနၢ်ဝဲ ဒီးအသွံထံၣ်လၢပကဘီဟဲတဘှၣ်ဟဲဝဲတုၤဒီးအဲဒိၣ်စိၢ်စံးအီၤသု ဖးကၢ်တၢ်သွံနှၣ်မ့ၢ်မုၤအသွံလဲၣ်. တနီၤနီၤစံးဝဲမ့ၢ်လံၣ်သွံ. တနီၤ နီၤစံးဝဲထိၣ်သွံ. တၢ်နှၣ်စဖးဘၣ်သၢစကွၢ်ဘှုံးဘှုံးပှၤစံးအီၤတုၤ ပှၤပဖးတၢဘၣ်နဲာ်. နဖးတဘၣ်ဘၣ်. ဒီးစံးဝဲဒၣ်. သုကတၢ၈ါ. ပှၤစံးအီၤတၢကၢ်သဲ. သုကတၢန်လဲၣ်. စံးဝဲဒၣ်. ပှၤစံးအီၤပမ့ၢ် ဃၣ်အံၤရှ်ပှၤဒိကဘီညါ. နမ့ၢ်ဃၣ်အံၤပကရှ်နၤဒီဝ့ၢ်ညါ. တိ လံ၈ါ. တိလံ. တၢ်နှၣ်စကွၢ်လီၤကဲာ်မးလၢညၣ်လံၣ်အသွံလဲၣ်. သု လဲၤထိၣ်ကွၢ်ကၢ်စ့. လဲၤထိၣ်ဝဲဒီးမ့ၢ်လၢညၣ်လံၣ်အသွံလီၤ. ဒီးပ ကဘီဖိဃၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးအဲဒိၣ်စိၢ်ရှ်ဒီကဘီညါနှၣ်လီၤ. ဒီးအ မါတဂၤဝံထိၣ်ကွၢစ့လီၤ. လဲၤဟ်ထိၣ်ကဒီးရုံးပိုၤတဘှၣ်လၢသုၣ် ခံမၤနၢ်ဝဲဒီးအသွံဝံၤဒီးထံၣ်ကဒီးလၢကဘီဟဲကဒီးတဘှၣ်ဒီးစံးဝဲ ဒၣ်. သုဖးကၢ်မ့ၢ်မုၤအသွံတသွံနှၣ်လဲၣ်. တနီၤနီၤစံးဝဲမ့ၢ်တၢအုး သွံတနီၤနီၤစံးဝဲမ့ၢ်တၢသွိၣ်သွံ. ဒီးစံးကဒီးဝဲတၢ်နှၣ်စကွၢ်စဖးဘၣ် သၢ. ပှၤစံးကဒီးအီၤတၢ်တုၤပှၤပဖးတၢဘၣ်နဲာ်. နဖးတဘၣ်ဘၣ်. ဒီးစံးဝဲသုကတၢ၈ါ. ပှၤစံးအီၤတၢကၢ်သဲ. သုကတၢန်လဲၣ်. ပမ့ၢ် ဃၣ်အံၤရှ်ပှၤဒီးကဘီညါ, နမ့ၢ်ဃၣ်ပကရှ်နၤဒီဝ့ၢ်ညါလီၤ. ဒီး စံးဝဲဒၣ်. တၢ်နှၣ်စကွၢ်လီၤကဲာ်မးလၢရုံးပိုၤအသွံလဲၣ်. သုလဲၤထိၣ် ကွၢ်ခဲ. ပှၤလဲၤထိၣ်ကွၢ်ဒီးမ့ၢ်လၢရုံးပိုၤအသွံဒီးပကဘီဖိဃၣ်ဝဲဒီး ရှ်ဝဲဒီကဘီညါနှၣ်လီၤ. အမါတဂၤဝံထိၣ်ကွၢထုနှၣ်ပှဲၤဖိတဖျၢၣ် စ့နၢ်ပှဲၤဖိတဖျၢၣ်ဒီးမၤစိးဝၣ်ဃးခွဲးထိၣ်ကွံာ်အယိၤအဃၢ်ဒီးဂ့ၤ ထိၣ်ဘၣ်ထိၣ်ကဲဒိၣ်ကဲပှၢ်ကွၢဝဲလီၤ.

၂. **အဲလၢးလါပှ** No.5.-၅. ပစံၣ်တဲၤအဲလးလါတဂၤအံၤလၢ ပျုၢသ့ကၢစံးဝဲဒၣ်. မၤအဒိၣ်တၢ်လၢပှၣ်ညၣ်ကသီးလီၤစံးဝဲဒၣ်. ပ ဒိရှဒိဝ့ၢ်မၤတနၢၤဘၣ်. လိာ်ယိၢ်လိာ်ကွဲဒီးအဖါတံၢ်အစုအပှၤ. အ ဖါတံၢ်အစုအပှၤမၤတနၢၤဘၣ်နီတဂၤဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဟူဘၣ်လၢအ ဖါတံၢ်အနၢ်ဒီးအဖါတံၢ်စံးဝဲဒၣ်. အဲလးလါအံၤမးအအိၣ်တၢ်လၢ ပှၣ်ညၣ်ကသီးလီၤ. စကမၤအလဲၤကၢနှၣ်စဖိစုဖိထုစံးဝဲဒၣ်. ဒီး ကိးအဲလးလါနၢ်စံးဝဲဒၣ်. အဲလးလါ၈. နလဲၤကၢနၢ်ကၢ်စဖိစုဖိ ထုတက့ၢ်. အဲလးလါ၈စံးဝဲဒၣ်. စကမၤစ့ၢ်ကီးနတခွါလဲၤဒီးနၤ လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးအဲလးလါပိုၣ်တဘိတဘှၣ်. ဒီးအတခွါတဂၤနှၣ် ပိုၣ်ကဘီတဘှၣ်. ပိုၣ်ကဘီဒီးအတခွါခံဂၤနှၣ်ဝံၤဒီးလဲၤကၢဝဲဒၣ် လီၤစံးဝဲဒၣ်. အဖါတံၢ်အဖိမုၣ်တဂၤနှၣ်မၤဖိာ်ခွါအသးဒီးဝၣ်အ ခိၣ်ဘိၣ်နှၣ်လၢအဒိဒီးကူထိၣ်ဒီးယၣ်သတိၢ်တဘှၣ်ဒီးလဲၤတၢ်ဒီး အတခွါအဲလးလါနှၣ်. အဲလးလါတသ့ၣ်ညါဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. လဲၤ တၢ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်မှၤနှၣ်ကိးအဲလးလါနှၣ်စံးဝဲဒၣ်. အဲလးလါ၈. အိၣ်သကိးမှၤဓိစံးဝဲဒၣ်. အဲလးလါစံးဆၢအီၤ. နဒိၣ်ဒိၣ်စဒိၣ်ဒိၣ် လီၤ. နမှၤအိၣ်စမှၤအိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. နခ့နပှၤအိၣ်ဒီးစခ့စပှၤအိၣ် စ့ၢ်ကီးလီၤ. အဲလးလါစံးဝဲဒၣ်. လဲၤတၢ်မ့ၢ်ဟါဒီးအဖါတံၢ်အဖိမုၣ် နှၣ်ကိးကဒီးအဲလးလါနၢ်စံးဝဲဒၣ်. ခွါစီအဲးလးလါ ၈. ဟဲမံသ ကိးဒီးယၢလၢအံၤတက့ၢ်စံးဝဲဒၣ်. အဲလးလါစံးဆၢအီၤနဒိၣ်ဒိၣ် စဒိၣ်ဒိၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. အတခွါနှၣ်မၤဖိာ်ခွါအသးတသ့ၣ်ညါဘၣ် ဝဲဒီးအတၢ်ကိးမံၤအီၤနှၣ်တလဲၤဘၣ်ဝဲဒၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. မ့ၢ်သ့ၣ်ညါ ဝဲဒီးကလဲၤစ့ၢ်ကီးယၢ်ဝဲယၢ်စံးဝဲဒၣ်. မးအတသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲဒီး အိၣ် ဝ` စ့ၢ် ကီးလီၤစံးဝဲဒၣ်. အဲလးလါလဲၤကၢဒီးအတခွါနှၣ် တၢ်သၢနံၣ်အ တိၢ်ပှၤအတခွါနှၣ်မ့ၢ်လၢအဖိာ်မုၣ်နှၣ်တသ့ၣ် ညါဘၣ်ဝဲဘၣ်. အတၢ်ကိး အိၣ် မှၤ စိၢ် တနၢ်. အတၢ်ကိး မံအီၤ တနၢ်. အတၢ်မ့ၢ်ကိးအီၤဒီးစံးဆၢဝဲနဒိၣ်ဒိၣ်စဒိၣ်ဒိၣ်လီၤ. စံးဆၢ အတခွါဒ်နှၣ်ဒီးအိၣ်ဒၣ်အတၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. လဲၤကၢဒီးအတခွါနှၣ် ဟဲကွၤတုၤကွၤလၢအ ဝ့ၢ်ဒီးအတခွါနှၣ်စံးဝဲဒၣ်. အဲလးလါ၈. စကိးမံနၤစိၢ်တနၢ်. စ ကိး အိၣ်နၤ မှၤ စိၢ် တနၢ်. န ကွၢ် ကွၢ် အံၤ ခဲ. အဲလးလါ၈. စံးဝဲဒၣ်. အဲ လးလါ ကွၢ်ယိၤဒီး မ့ၢ် လၢ အ တခွါ လဲလီၤ အ ဆ့ . ပျး ထိၣ်အနၢ် ဒီးအဲလးလါ လူၤ ဖိၣ်ကွၤ အတခွါ တနၢ်လၢၤဘၣ်. အဲလးလါနှၣ်စံးဝဲဒၣ်. စဖါတံၢ်အံၤနဲယၢလၢက သီးတထံၣ်အံၤစတသ့ၣ်ညါဘၣ်. စကသံလီၤစံးဝဲဒၣ်. မၤလိာ်ဟ် အခ့အပှၤစံးဝဲဒၣ်. ပအဲကရၢမ့ၢ်ကိးယၢမ့ၢ်ဟ့ၣ်စကသံၣ်ဘှၣ်ဒီး စမ့ၢ်အီနှၣ်ယိးထိၣ်ကွၤယၢစ့ၢ်ချ့တက့ၢ်စံးဝဲဒၣ်. သုကွၤဒီးပျုၢးဖှ် ကၢ်ယၢ တက့ၢ်နဲာ်စံးဝဲဒၣ်. သု ပျုၢးဖှ်ယၢ ဝံၤ ဒီးထုး ဂဲၤကလံၣ် ကၢ်ယၢတက့ၢ် နဲာ်စံးဝဲဒၣ်. အတခွါတဂၤအံၤကွၤဆူအပၢ်အဒိၣ်ဒီး စံးဝဲဒၣ်. ပၢ်၈. နစံးမးအဲလးလါအံၤ မးအအိၣ်တၢ်လၢပှၣ်ညၣ် လၢကသီးနစံးမးဒ်နှၣ်လဲၣ်. အဲလးလါလဲၤကၢဒီးယၢအံၤစကိး အိၣ်မှၤစိၢ်တနၢ်. စမၤအဟဲအိၣ်သကိးမှၤစိၢ်တနၢ်. အဲလးလါစံးဝဲ ဒၣ်နဒိၣ်ဒိၣ်စဒိၣ်ဒိၣ်လီၤ. စံးဝဲန်နှၣ်ဒီးအိၣ်ဒၣ်အတၢ်လီၤစံးဝဲဒၣ်.

အဲးလးလါအဖါတံၢ်တခီအံၤအိၣ်လၢခံတခီအံၤဖိာ်ဟ်သလၢထူ တဘှၣ်. သလၢစ့တဘှၣ်. ဝံၤဟ်ကစီဒီလံ. သါကလုၣ်သါလံၤထံ

လၢအပှၢညီစံးဝဲဒၣ်. အဖိမုၣ်လဲၤတၢ်ဒီးအဲလးလဲၢ်နှၢ်တအိၣ်ယုၥ်ဒံး ဘၣ် ဒီး အဖါတၢ်နၣ်အ မဲာ် ဆုးဒီးကီးအဲလးလဲၢ်နှၢ်အဲလးလဲၢ်ဟဲဒီးအဖါတၢ်စံးအီၤ. အဲလးလဲၢ် ဓၢ နကသံလီၤ စံးဝဲဒၣ်. သံဝဲသၢၣ်ဖါတၢ်ဓၢစံးဝဲဒၣ်. အဖါတၢ်နၣ်ဟ့ၣ်ယီၤအကသံၣ်ဘှၣ်နၣ်အီထိၣ်ဝဲဝံၤဒီးအခ့အပှၢယိးကွၢအီၤလီၤ. စံးဝဲဒၣ်. အခ့အပှၢမၤဝဲဒ်အကစၢ်စံးအီၤအသိးနၣ်. ဒ်အကစၢ်မၤလိာ်အီၤအသိးနၣ်. မၤပှ့ၤမီၤလီမီၤ. ထုးဂဲၤကလံၣ်ဝဲလၢနိၢ်မိၣ်မိၣ်ထးနၣ်ဒီးအခ့အပှၢမၤဘှ့ၣ်မၤတၢ်ကလာ်မးဒီးဒၢဒီးမီၤ. ဒီးတလၢ်ဒီးရှၢ်စုံး, ကလာ်မးအံးအံးလီၤစံးဝဲဒၣ်. အ ဖါ တၢ် တ ဂၤအံၤနၢ်ဟူ ဒီးစံးဝဲဒၣ်. အဲလးလဲၢ်တဂၤ အံၤ သံလံမးလဲၣ်. ဘၣ်မ နၤ ကလာ်ဒံး လဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဖိမုၣ်ဓၢနလဲၤကွၢ်ကွၢ်ဓဲ. ဖိမုၣ်ဓၢ့. စံးဝဲဒၣ်. ဒီးအဖိမုၣ်နၣ်လဲၤကွၢ်အဲလးလဲၢ်ဒီးအဲလးလဲၢ်နၣ်ကဲ့ၥ်ကွၢ်မးအဖါတၢ်အဖိမုၣ်နၣ်ကြူး ကြူး လီၤစံးဝဲဒၣ်. အဲ လးလဲၢ် နၣ် မၤ ထါ ကဲ့ၥ် ကွၥ် မး အတစ္ါနၣ်သကြၢၤဓၢကလဲၤလီၤစံးဝဲဒၣ်. အဲလးလဲၢ်နၣ်မၤထါဒ်အံၤစံးဝဲဒၣ်

အဲလးလဲၢ်ဘိးစံဘိးစဲၣ် ခွဲးနိၣ်တံၣ်ဘိနိၣ်တၢ်မြၢ်
အဲလးလဲၢ်ဘိးတံဘိးတူး အဲလးလဲၢ်ဘိးတံဘိးတဲၣ်
ခွဲးနိၣ်တံၣ်ဘိနိၣ်တံၣ်မြၢ် ခွဲးနိၣ်တၢ်ဘိနိၢ်တံၣ်မြၢ်

အဲလးလဲၢ်မၤထါဒီးအခ့အပှၢကလာ်မးသဆိုၣ်ဆိုၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ပအဲကရးအဖိမုၣ်နၣ်လဲၤကွၢ်အဲလးလဲၢ်နှၢ်အဲလးလဲၢ်မၤထါအတၢ်ကဲ့ၥ်ကွၥ်အီၤဒီးအတစ္ါနၣ်ကွၢစံးဘၣ်အပၢ်ပၢ်ဓၢ. နစံးနကသံၣ်ဘှၣ်နၣ်နဟ့ၣ်ဒုးအီအဲလးလဲၢ်နၣ်အဲလးလဲၢ်တသံဘၣ်ပၢ်ဓၢ. စလဲၤကွၢ်အဲလးလဲၢ်ဒီးအဲလးလဲၢ်ကဲ့ၥ်ကွၥ်မးယၢလီၤပၢ်ဓၢစံးဝဲဒၣ်စသးနိၣ်ထိၣ်မးလီၤပၢ်ဓၢစံးဝဲဒၣ်. အပၢ်တဂၤသတးဒီးဖိမုၣ်ဓၢစံးဝဲဒၣ်. ပၢ်ကသံၣ်ဘှၣ်နၣ်ပၢ်ဘှၣ်မးပှၢကညီလၢခံလၢပျၢသံမးလဲၣ်. ဖိမုၣ်ဓၢစံးဝဲဒၣ်ဖိမုၣ်ဓၢ. နစံးပၢ်ကသံၣ်တသံဘၣ်. ပၢ်ကအီလီၤ ဖိမုၣ်ဓၢစံးဝဲဒၣ်. အီကၢ်နဲၥ်ပၢ်ဓၢစံးဝဲဒၣ်. အပၢ်အီဒီးအပၢ်သံဝဲဒၣ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. တၢအပၢ်သံဒီးကလးကီၢ်အဲလးလဲၢ်အခ့အပှၢထုးလီၤဟိၣ်အီၤလၢခံလီၤစံးဝဲဒၣ်. ပအဲကရးအဖိမုၣ်နၣ်စံးဝဲဒၣ်. စလဲၤတၢ်ဒီးအဲလးလဲၢ်အံၤစစံးဘၣ်လီၤကၢ်စသးတကွၢ်ဓါစံးဝဲဒၣ်. ပနိၣ်ထိၣ်ထဲအံၤအဲလးလဲၢ်တထံၣ်ပှၢနီတဓိၣ်ဒီးတသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးဘၣ်ဝဲဘၣ်. စမ့ၢ်သ့ၣ်ညါလၢအမၤသံပၢ်ဒ်အံၤဒီးစကစံးဘၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤစသးလီၤစံးဝဲဒၣ်. ပၢ်စံးဝဲဒၣ်အဲလးလဲၢ်အံၤသ့ကၢ. မးအအိၣ်တၢ်လၢပှ့ၣ်ညၣ်လၢကသီးလီၤပၢ်စံးဝဲဒၣ်. အဲလးလဲၢ်အံၤသ့သမိးစံးဝဲဒၣ်. ပၢ်မၤသံဝံၤဒီးမၤသံကွၢဒံးပၢ်ဒံးစံးဝဲဒၣ်.

၃ ဆဲသံန့ၢ်ပူ No.87-၈၇. ပစံၣ်တဲၤပဒဲလၢပျၢတနၣ်တၢလိာ်အသးဒီးဘိၣ်သဆိၣ်တနလီၤ. ဘိၣ် သ ဆိၣ် နၣ် ပဒဲ စံးအီၤ. ဘိၣ်သဆိၣ်ဓၢ. နမါနၣ်စကလာ်နှၢ်. ဘိၣ်သဆိၣ်တစီတဒီးတနှၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်ဒ်နၣ်တသါကတၢဓါ. ဘိၣ်သဆိၣ်စံးအီၤ. ပဒဲတစီတဒီးတၢကၢ်သဲ. နသါကတၢဒ်လဲၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဘိၣ်သဆိၣ်တစီတဒီးနမ့ၢ်ယၣ်ဒီးစကဆိၣ်နၤ. စမ့ၢ်ယၣ်ဒီးဟံးနှၢ်ကၢ်စမါနဲၥ်. တၢမ့ၢ်အနၣ်တစုဒီးပဒဲကွၢမးလၢအကလီၤဖးဒီးအမိၢ်နၣ်လီၤ. တယံာ်တမိၢ်ဒီးဘိၣ်သဆိၣ်နၣ်လဲၤယုအိၣ်အဆၣ်ဒီးအမိၢ်အိၣ်ထိၤတဲာ်လၢခံလီၤ. ဒီးပဒဲလဲၤကလာ်ဘိၣ်သဆိၣ်အမိၢ်နၣ်တကျဲလီၤ. ဒီးဘိၣ်သဆိၣ်အမိၢ်စံးအီၤဟဲကတိၤတၢ်ဓဲနၣ်တဂ့ၤ, စကဆိၣ်ဘၣ်ဖုးနၤ. နတဘၣ်မိၣ်မိၣ်ဘၣ်တမိဘၣ်. ပဒဲကတိၤယံာ်ယံာ်ဒီးဘိၣ်သဆိၣ်အမိၢ်အသးနိၣ်ထိၣ်ဒီးသါကသဘျုံးဒုၣ်အိၣ်ပဒဲနၣ်ဒီးပဒဲယှၢ်နှာ်ဆုဝၣ်မိၣ်ဆူးဒီးဘိၣ်သဆိၣ်အိၣ်မိၢ်နၣ်သဈဲးတွဲအစံဒီးစဲးဘူးထိယၥ်လၢဝၣ်မိၣ်အကဆူးနၣ်လီၤ. ပဒဲကောထိၣ်အသးဒီးပဒဲဓိမးဘိၣ်သဆိၣ်အမိၢ်နၣ်ကြူးကြူးလီၤ. ဘိၣ်သဆိၣ်အဖါဟဲကွၢထံၣ်နှၢ်ဒီးယှၢ်ကွဲၥ်ဝဲလီၤ. ဒီးဘိၣ်သဆိၣ်အမိၢ်တဒုနၣ်သံကတၥ်ထိဝဲလၢဝၣ်မိၣ်ဆူးနၣ်လီၤ. ပဒဲနၣ်ဘိၣ်သဆိၣ်အသးနိၣ်ထိၣ်အီၤဒီးဘိၣ်သဆိၣ်သါကဆိၣ်အီၤနၣ်ဘိၣ်သဆိၣ်ယုဒၣ်အီၤဝ့ၤဝ့ၤလီၤ.

ပဒဲနၣ်ကြူၥ်သုထိၣ်အမဲာ်လၢသပၢၤမှးဒီးလဲၤအိၣ်လၢဖျၢတဒၢအဂံၤထံးလီၤ. ဒီးဘိၣ်သဆိၣ်လဲၤထံၣ်နှၢ်ကဒီးအီၤလီၤ. ဒီးဘိၣ်သဆိၣ်စံးအီၤ. စကအိၣ်ပှၥ်ကၢ်နၤတကွၢ်. ဒီးပဒဲစံးဆၢအီၤ. နကတိၤမနၤတၢ်ဒ်နၣ်လဲၣ်သိၣ်ဓၢ. ပဒဲအိၣ်ဒီးအသူပဒဲအိၣ်ဒီးအဂံၤနဲၥ်. နဝဲၤဘၣ်ပဒဲအိၣ်ထဲယၢတဒုမီၤဓါ. စတမၢမးနတၢ်နီတမံၤလဲၣ်. စပၢဒၣ်မးဇုအဒၢအံၤလၢသီသီလဲၣ်. တၢ်တၢမးထးခ့ၣ်မိၣ်နၣ်ပဆဲးလီၤလၢတၢ်ပျိပှၢအကဒုအိၣ်နဲၥ်. ပှၢထဲယၢအံၤနတထံၣ်ဘၣ်ယၢဘၣ်ဓါ. တၢနၤတပပၢဒီးဘိၣ်သဆိၣ်ပျုၢထိၣ်မးအီၤတသါလီၤ. တၢအပျုၢထိၣ်တၢ်နၣ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်. မ့ၢ်ဒ်နၣ်စကပၢဒီးနၤတကမိသိၣ်ဓၢ်. ဒီးပဒဲစံးဆၢအီၤ. အိၣ်ကၢ်နဲၥ်. ယဲဇုအဒၢအံၤသိၣ်မှၥ်ကၢ. တၢတၢ်ကီၢ်ပုံၢ်နၣ်ပဟိၢ်တပျုၥ်တံးတံးတၢအလီၤကလဲဒီးသိၣ်မှၥ်ကၢအံၤဧၣ်. ဒီးအိၣ်ဝဲစံဒုနၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲတစိၢ်ဒီးဘိၣ်သဆိၣ်နၣ်ပဒဲစံးအီၤ. သိၣ်ဓၢ. ပၢပၥ်ကနၢ်ဓဲအံၤနဲၥ်. စကလဲၤဆူဘးနၣ်တနံၤတကွၢ်. မ့ၢ်မ့ၢ်ထူၣ်ဒီးဟိၢ်ကၢ်တၢအလီၤကလဲနဲၥ်. ဘိၣ်သဆိၣ်အၢၣ်လီၤအီလီၤအီၤဝံၤဒီးဟးဒၣ်တၢ်ဆူဘးနၣ်လၢအမှၥ်လီၤ.

ဟးဟးဒီးလဲၤထံၣ်နှၢ်ကဒီးလၢကနဲတဒၢဒီးပၢၤကဒီးဝဲတသါလီၤ. မ့ၢ်ထူၣ်ထိၣ်ဒီးဘိၣ်သဆိၣ်နၣ်ဟိၢ်ဖျၢအဒၢနၣ်ဒီးဖျၢဒုၣ်အီၤသံတှၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသးတၢမ့ၢ်စထံၣ်ကဒီးပဒဲနၣ်တစုအံၤစကအိၣ်တကီၢ်ဓါမးလီၤ.

ပဒဲနၣ်ကြူၥ်ဂံၤထိၣ်အမဲာ်ဂံၤဆူၣ်ကလာ်ဒီးပၢၤကနဲတဒၢနၣ်ဘိၣ်သဆိၣ်လဲၤထံၣ်နှၢ်ကဒီးအီၤလီၤ. ဒီးဘိၣ်သဆိၣ်စံးအီၤ. စကအိၣ်ပှၥ်ကၢ်နၤတကွၢ်. ဒီးပဒဲစံးဆၢအီၤ. နကအိၣ်ယၢဘၣ်မနၤလဲၣ်. ပဒဲအိၣ်ဒီးအသူပဒဲအိၣ်ဒီးအဂံၤနဲၥ်. ပပၢဒၣ်မးဇုအနိၣ်ဝံၤအံၤလၢပျၢလံၤလံၤလဲၣ်. ဘၣ်မနၤလၢနတကတိၤတၢ်ဒ်နၣ်လဲၣ်တစ္ါဓၢ်. ဒီးဘိၣ်သဆိၣ်နၣ်စံးကဒီးအီၤ. မ့ၢ်ဒ်နၣ်စကပၢဒီးနၤမီတစ္ါဓၢ်. ဒီးပဒဲစံးဆၢအီၤပၢကၥ်နဲၥ်. ဇုအနိၣ်ဝံၢ်အံၤပဝံၢ်ပသးကသ့ၣ်မှၥ်ကၢ. တၢတၢ်ကီၢ်ပုံၢ်ဒီးပဝံၢ်ပသးလီၤ. ကသ့ၣ်ဂ့ၤကၢအံၤဧၣ်. အိၣ်တစိၢ်ဒီးစံးဘိၣ်သဆိၣ်နၣ်စကလဲၤဆူဘးနၣ်တစိၢ်တကွၢ်.တၢ်မ့ၢ်ကီၢ်ပုံၢ်ဒီးဝံၢ်ကၢ်နသးနဲၥ်တစ္ါဓၢ.ပဒဲနၣ်ဟးဟးဒီးလဲၤပၢၤကဒီးလၢသ့ၣ်ယၢၣ်ယံးတထံးတသါလီၤ. ဘိၣ်သဆိၣ်နၣ်တၢ်ကီၢ်ပုံၢ်တၢ်ကီၢ်အသးဒီးဟံးထိၣ်ကနဲအဒၢနၣ်ဖှိဝဲသစူးကလာ်ဒီးကနဲဒုၣ်အီၤကသံတှၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသး. စမ့ၢ်ထံၣ်ကဒီးပဒဲနၣ်တစုအံၤစတဟ်သါလၢၤဘၣ်အီၤဘၣ်. စကအိၣ်တကီၢ်ဓါမးအီၤလီၤ.

ပဒဲနှၢ်ဖှဘိထိၣ်အမဲာ်နၣ်ဘိကၢ်ကလာ်ဒီးဘိၣ်သဆိၣ်လဲၤထံၣ်နှၢ်ကဒီးအီၤလၢအပၢၤသ့ၣ်ယၢၣ်ယံးနၣ်လီၤ. ဒီးဘိၣ်သဆိၣ်စံး

အီၤ. နမၤတၢ်သးယၢတဒ့စကအိဉ်ပှာ်ကၢ်နၤတက့ၢ်. ဒီးပဒဲစံးဆၢ အီၤသးဘီ၏. ဘဉ်မနၤနကတိၤနကိာ်ဒ်နူဉ်လဲဉ်. ပထံဉ်လိာ်ပ သးဒီးပကလု၊ကတိၤကၢ်တၢ်လၢအမှာ်နဲာ်. ဘဉ်မနၤလၢနကူ၊ အိဉ်ကူ၊အီ ယၤ လဲဉ်. ပဒဲအိဉ်ဒီးအဂိၤ ပဒဲ အိဉ်ဒီး အ ဘီနဲာ်. နဝဲၤ ဘဉ်မှ၊ပဒဲအိဉ်ထဲယၤတဒ့စီၤ၏. ပေၢတှ၊မးဇ့အသီတှ၊အံၤဃဲး ဃဲးလဲဉ်. ဒီးဘိဉ်သအိဉ်စံးအီၤမှမှ၊ဒ်နူဉ်ဒီးစကအိဉ်ဒီးနၤမီ. တှၤ နၤတပဟၢဒီးပဒဲစံးဆၢအီၤ. အိဉ်ကၢ်နဲာ်. ဒီးအိဉ်ဝဲလီၤ. ဒီးပဒဲစံး အီၤ. စဇ့အသီတှ၊အံၤတှၤမှ၊ထူဉ်ကလံၤဟဲထိဉ်နူဉ်သိဉ်မှာ်ကၢ အံၤ၈ဉ်. အိဉ်တစိၢ်ဒီးစံးဝဲဒဉ်. စကလဲၤဆူဘး နူဉ်တဘိ. မှ၊မှ၊ ထူဉ်ကလံၤမှ၊ဟဲထိဉ်ဒီးဒီးလီၤကၢ်နဒ်ဉ်စဲအကဆူးပူၤအံၤနဲာ်. စ ဇ့အ သီတှ၊အံၤသိဉ်မှာ်ကၢ. ပဒဲ နူဉ်ဟးဟးဒီး လဲၤဘဉ်ကျၤလၢပ သူမိဉ်အသလၢဉ်တသါလီၤ. မှ၊ထူဉ်ကလံၤဟဲသူဉ်ဃၢဉ်ဃံးနူဉ် အီးထိဉ်အသးဒီးဘိဉ်သအိဉ်နူဉ်ဒီးလီၤအဒံဉ်သဉ်လၢသူဉ်အက ဆူးအီးထိဉ်အသးနူဉ်လီၤ. သူဉ်တံာ်အဒံဉ်ဒီးကသံနီၢ်နီၢ်တှ၊စ့၊ ကီးလီၤ. ထူဉ်ဖျဲးဒီးဆိကမိဉ်ဝဲလၢအသး. ပဒဲတဒ့စမှ၊ထံဉ်ကဒီး တစုတမံၤစတပာ်သါဘဉ်အီၤဘဉ်. စကအိဉ်ဆၢထၢဉ်မးအီၤလီၤ.

လဲၤထံဉ်ကဒီးပဒဲနူဉ်ဘဉ်ပသူမိဉ်အသလၢဉ်ဒီးအသးတစုလၢၤ ဘဉ်. ဒီးမိဉ်တၢ်မုဲၤမုဲၤလီၤ. ဒီးစံးဝဲဒဉ်. ပဒဲ၏. နမၤတဲၤယၤတဒ့ စကအိဉ်ပှာ်ကၢ်နၤတက့ၢ်. ဒီးပဒဲစံးဆၢအီၤ. ဃဲဒဉ်ကလးလၢ ဟိဉ်ခိဉ်ကဲထိဉ်သိသိစပၢစ့အသလၢဉ်အံၤဒီးစဆဉ်ဟဲကူၤအိဉ် ထိဘိဒဉ်ယၤ လီၤလဲဉ်. စတမၤဘဉ်နမနၤလဲဉ်. ပဒဲအါပဒဲဂိၢ်နဲာ် နဝဲၤမှ၊ပဒဲအိဉ်ထဲယၤတဒ့စီၤ၏. နကတိၤတဲၤယၤတဒ့ဆါဒိဉ်က လဲဉ်. ပထံဉ်လိာ်ပသးဒီးပကတိၤကၢ်တၢ်လၢအမှာ်နဲာ်. ပထံဉ် လိာ်ပသးဒီးပကတိၤမနၤတၢ်ဒ်နူဉ်လဲဉ်ဒီပှ၊ဝဲၢ်၏. တှၤမှ၊အနူဉ်တ စုဒီးဘိဉ်သအိဉ်စံးအီၤ. မှ၊ဒ်နူဉ်စကအိဉ်ဒီးနၤမီ. ဒီးပဒဲစံးဆၢ အီၤ. အိဉ်ကၢ်နဲာ်. ဒီးဘိဉ်သအိဉ်နူဉ်လဲၤနှာ်အိဉ်ကဒီးဒီးအီၤလီၤ.

ဒီးခွဲးဘိဉ်သအိဉ် အဒံဉ်သဉ်လၢသူဉ်ဃၢဉ်ဃံးတံာ်ညီးကဖိလိနူဉ် သစဲးကလာ်ဒီးစံးဝဲဒဉ်.

ခွဲးဒ့ဒ့
ခွဲးဘဉ်တၢဘီနၢၤအဒံဉ်

ဒီးဘိဉ်သအိဉ်စံးအီၤ. ဒီပှ၊ဝဲၢ်၏. မၤဘဉ်ဘူးစးဉ်တဂ့ၤ. စ ဒံဉ်ဆါကၢ. စကဖုးကွံာ်ထိဉ်ဘဉ်ဖုးနၤဆူမီ. တှၤမှ၊အနူဉ်တစုဒီး ပဒဲခွဲးအဒံဉ်နူဉ်တလိၢ်လိၢ်တလိၢ်လိၢ်လီၤ. ယာ်ယာ်အသးဒိဉ်ထိဉ် ဒီးဟံးထိဉ်ပဒဲ နူဉ်ကွံာ်ထိဉ်ဝဲဆူမီလီၤ. ဒီးပဒဲ နူဉ်အသး ခုဒီးယု၊ ကီး ယံၢ် ကီးမး ဆူ ပသလၢဉ် အကစၢ် အအိဉ်နူဉ် လု၊လု၊လီၤ. တှၤ နၤတပဟၢဒီးဘိဉ်သအိဉ်နူဉ်သူဉ်ညါလီၤအသးတကဲ့လီၤ.

ပဒဲနူဉ်လဲၤစံးဘဉ်ပသလၢဉ်အကစၢ်ဒီးစံးဝဲဒဉ်. လဲၤအါအိဉ် ဘဉ်အါ. လဲၤစ့ၤအိဉ်ဘဉ်စ့ၤလီၤ. သုသလၢဉ်ဘဉ်ဘိဉ်သအိဉ်တ ဒုဒိဉ်ကၢ. ဒီးပှၤဂိၢ်မှ၊စံးအီၤ. ပမှ၊လဲၤဒီးတၢ်တအိဉ်ကွၢ်မးပဖိ လဲဉ်. ပဒဲတခီတးဒီးမှ၊ဒ်နူဉ်စကွၢ်ဟ်သုဖိ. လဲၤကါအိဉ်ကၢ်ဘိဉ် သအိဉ်နဲာ်. တးဒီးပှၤဂိၢ်မှ၊ဟ်ဖိဉ်အဖိတဲၤဟံဉ်တဖျၢဉ်ညါဒီးလဲၤဝဲ ကီးကဒဲးလီၤ. ပဒဲအိဉ်လၢခံတခီဒီးပဒဲဆဲးပဖိအခိဉ်ထံနူဉ်ဖျိးဖျိး ဒီးပဖိသံဝဲစီဖုကလုၤလီၤ. ဖိသဉ်နူဉ်အမိၢ်အပၢ်ဟဲကူၤကွၢ်အီၤဒီး သံမးကီးကဒဲးလီၤ. တှၤမှ၊အနူဉ်တစုဒီးအသးဒိဉ်ထိဉ်တကဲ့ လီၤ. ဃုဝဲဒီးအတၢ်အိဉ်လၢသဒီစီနူဉ်လီၤ. ပဒဲနူဉ်မၤသံဖိသဉ်တ ဖၢနူဉ်ဝံၤဒီးဖဉ်ထိဉ်ဆိဒံဉ်တဖၢ. ဒီးဖဉ်ဆါတဖၢဒီးအိဉ်လၢသဒီစီ နူဉ်လီၤ. တှၤပှၤ ထံဉ် နူ၊အီၤဒီး စံဉ်လီၤ ဃု၊ကွံာ်ဝဲလီၤ. ပှၤကလူၤ လူၤအီၤဒီးဃု၊နှာ်ဝဲဆူတၢ်ပူၤလီၤ. ဒီးပှၤလူၤတၢ်တဖဉ်နူဉ်စံးလိာ် အသး. တၢ်ပူၤအံၤမှ၊ဆံးယိာ်ဆံးဒိဉ်ဝဲာ်ဂ့ၢ်ကိာ်ကွၢ်မီ. ဒီးဝဲာ်ဂ့ၢ်ကိာ် ကွၢ်ဝဲဒဉ်တကူ၊သူဉ်လီၤ. ကိာ်ဝဲနူဉ်ပဒဲကွီၤလၢညါခီတခီဒီးကတၢၢ် မးဂ့ၢ်နီခံဘိသၢဘိညါတှ၊လီၤ. ပဒဲထံးသူဉ်ဖးဆိဒံဉ်နူဉ်ဃါယှာ်ဝဲ ဒီးဖဉ်ဆါတံးတံးဝံၤဒီးဖူဘဉ်အၢဘဉ်စိဉ်ဂ့ၢ်အခိဉ်နါစုၤနူဉ်လီၤ. ပှၤတဖဉ်နူဉ်ထုးထိဉ်ကူၤဂ့ၢ်နူဉ် ကွၢ်ဝဲအခိဉ်နါစုၤဘဉ်အၢဘဉ်စိဉ် လၢကပ်ာ်ဒီး စံးလိာ်အသး. အၢ. တၢ်ပူၤအံၤ ယိာ်ကၢပရူဉ်တကဲ ဘဉ်. ပကဆဲမးထုလီၤ. ဒ်အစံးဝဲအသိးနူဉ်ဆဲထုဝံၤဒီးမၢအဲသံ နၢ်ပူၤတဂၤစီၤလီၤ. အဲသံနၢ်နူဉ်ပှၤဂိၢ်မှ၊ကူၤပူၤဒီးပဒဲဟဲထိဉ်စံး အီၤ. အဲသံနၢ်၏. နဲတဂၤနမဲာ်ဖှဒ်နူဉ်တခိဉ်ညါဟဲနှာ်အိဉ်ယၤ၈ ကမၤဘျါကူၤနတၢ်တက့ၢ်. စကဟံးယာ်ဒဉ်ထုပဒ့ကျါၤကျါၤက လာ်လီၤ. ဘဉ်ယိဉ်တဂ့ၤ. ဟဲနှာ်ဒီးဟဲနှာ်ကစၢ်အဲသံနၢ်၏. အဲသံ နၢ်လဲၤနှာ်ဒီးထိဉ်ဝံဉ်လီၤထုဒီးအဲသံနၢ်သံဝဲလီၤ. ပဒဲကူၤထိဉ်ဖိ ထိဉ်အဲသံနၢ်အညဉ်နူဉ်ဝံၤဒီးဟးအိဉ်လၢဃၢ်ဃၢၤလီၤ. တှၤနၤတ စုပှၤဂိၢ်မှ၊ဟဲတှၤဒီးအိဉ်အဲသံနၢ်အညဉ်နူဉ်စံးဝဲလၢပဒဲ ဘဉ်သံထု ဒီးအဲသံနၢ်တှၤဟ်ဖိဟ်အညဉ်တကူ၊သူဉ်လီၤ. အိဉ်ဝဲတကူ၊သူဉ် နူဉ်ကဝံၤတှ၊ဒီးပဒဲကီးထိဉ်လၢဃၢ်ဃၢၤစံးဝဲဒဉ်.

အိဉ်ဘဉ်အဲသံနၢ်အညဉ်လၢဉ်လၢဉ်
အိဉ်ဘဉ်အဲသံနၢ်အညဉ်လၢဉ်လၢဉ်
စံးမုၤကၢ်လၢပဒဲသံ
ပဒဲအိဉ်လၢထးအခံ

ပှၤဂိၢ်မှ၊လူၤကဒီးအီၤဒီးဃု၊ထိဉ်အိဉ်လၢဆဲးဘိဘိအခံလီၤ. ကွၢ်လီၤပှၤဂိၢ်မှ၊လၢအဟဲလူၤအီၤနူဉ်ဒီးစံးဝဲဒဉ်. သုဝဲသူဉ်၏. သူဉ်အံၤနၤစီၤဝဲာ်ကြိတဂ့ၤ. သုဃဲာ်ကဖိာ်ဘဉ်ဖုး. သုမှ၊တနှာ် ဘဉ်ဒီးသုကျတ်ကွၢ်အဖံးလီၤ. ပှၤဂိၢ်မှ၊တ်ကွၢ်ဒီးဂိၤစမးစ့ဉ် က လာ်လီၤ. ဒီးဝဲာ်ဝဲဒဉ်တဘူဉ်ဘဉ်. ဒီးသံကွၢ်ဝဲ. ပဒဲ၏. ပကမၤဒ် လဲဉ်. ဒီးပဒဲစံးဆၢအီၤကူၤဖိာ်ဒဉ်ကလိာ်ယံာ်စီၤကွါစီၤတက့ၢ်. ဖိာ် နူ၊အခၢဉ်. သုဖိာ်တခၢဉ်ဘဉ်အံၤသုကူာ်တကၢ်ထိဉ်ဘဉ်. ပှၤဂိၢ်မှ၊ ကူၤပူၤဒီးပဒဲ ယု၊လီၤဟးခုသူဉ်ကွံာ်ဝဲလီၤ. ပှၤဂိၢ်မှ၊ဟဲကဒါကူၤ တခီဒီးပဒဲဟါမၢ်ကွံာ်ကဒီးလဲလီၤစံးဝဲဒဉ်.

ပဒဲနူဉ်ဟးဟးထံဉ်လၢပနၢ်သူဒီးပနၢ်ဝါခံဒ့ အိဉ်အဆဉ်တဂၤ တဖျိဖျိဒီးခဲဉ်ဝဲဒဉ်တကဲ့လီၤ. လဲၤစံးပနၢ်သူနူဉ်စံးဝဲဒဉ်. ပနၢ်သူ ၏. ပနၢ်ဝါစံးဝဲ. နအိဉ်နဆဉ်လၢာ်တဖျိဖျိလၢာ်ခံဖျိဖျိလဲဉ်. မှ၊န အိဉ်နဆဉ်ဆူဉ်ဝဲး၏. ဒီးလဲၤစံးကဒီးပနၢ်ဝါနူဉ်. ပနၢ်ဝါ၏. ပနၢ် သူစံးဝဲ. နအိဉ်နဆဉ်လၢာ်တဖျိဖျိလၢာ်ခံဖျိဖျိလဲဉ်. မှ၊နအိဉ်န ဆဉ်ဆူဉ်ဝဲး၏. လဲၤစံးဝဲဃါခီဃါခီဒ်နူဉ်ယာ်ယာ်ဒီးပနၢ်ခံဒ့နူဉ်အ သးဒိဉ်ထိဉ်လိာ်စ့၊ကီးအသးလီၤ. တှၤနၤတပဟၢလဲၤတခီလဲၤတ ခီလဲၤဒီးသံတခီသံတခီသံလီၤ. အနူဉ်တဒ့နူဉ်ပဒဲစံဉ်လု၊လီၤလၢ ပနၢ်အနၢၤကဆူးပူၤနူဉ်ဒီးထိဉ်ပူၤအကလု၊စံးဝဲဒဉ်.

မၤနူ၊ယကွဲၤအရှဉ်ရှဉ်   မၤနူ၊ယကွဲၤအရှဉ်ရှဉ်
မၤနူ၊ယကွဲၤအရိဉ်ရိဉ်   မၤနူ၊ယကွဲၤအရိဉ်ရိဉ်

စံဉ်ဖျူဖျိုလၢပနၢ်ခံဒ့အခိဉ်နူဉ်ယာ်ယာ်ဒီးလီၤယံၤဘဉ်ဆီးသံ လၢပနၢ်နၢၤနူဉ်လီၤ. အခိဉ်ယံအိဉ်တဖျၢဉ်နူဉ်ဖျၢလဲၤဆးထိဉ်အ

ဒၢလၢအအိၣ်ပူၤဒီးအိၣ်ဝဲဝါကျိၣ်ကလာ်လီၤ. ဒီးပမ့ၣ်ပှၢ်တဖုလဲၤကဝဲၢ်ဒီးအဝဲတဂၤနၣ်ထံၣ်နှၢ်လၢပဖဲအခိၣ်သၣ်ယံလဲနၣ်ဒီးဘြၢဒီးဝဲအတၢ်သိၣ်မၤသဟၢၣ်ဒီးဟၢၣ်လီၤ. အသးစုသတၤဒီးအဂီၤမိၣ်ယုကွၢ်အတၢ်တဟ့ၣ်ကွၢ်မၤဝဲဒၣ်လီၤ.ဟဲကူၤတုၤဒီးဒုးလဲာ်ထိၣ်အဖီလီၤ. ဒီးဘၣ်ယိၣ်ပှၤဂၤကဟဲကွၢ်ကီဘၣ်ဖုးအတၢ်နၣ်ကးတဲာ်ယဲာ်မၤအခံလၢဘြၢခံကထၢထၢသၢကထၢထၢလီၤ. အဖိနၣ်ယှၢ်ဝ့ၤဝဲၤယှၢ်ဝ့ၤဝဲၤအခိၣ်လီၤလၢလီၤယံၤဒီးဖျၢအဒၢနၣ်တိၢ်ဖးထိၣ်ဒီးအတၢ်အုၣ်သံမၤအီၤဒီးဟံၣ်ညါလီၤ.

၄. **ဆဲစီၤဆဲစီၤ** နၣ်မ့ၢ်ဆီကိးနၣ်ပစံးလၢကိးမၤဆဲစီၤဆဲစီၤလီၤ. ဆီတဘ့ၣ်တၢ်ဖိၣ်ဒီးကိးမၤဆဲစီၤဆဲစီၤလီၤ.

၅. **ကဆဲ** ဒီးကဆဲကအါ. လီၤကဆဲ. ကဆဲဒဲ. ဘှးကဆဲ. ဟ်ကဆဲသးဒီးတၢ်ကဆဲ. ဒီးဆီကဆဲ. တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကဆဲတကွၢ်.

၆. **စဆဲခဲ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအထါမိၣ်ဂ့ၤနၣ်ပစံးလၢထါမိၣ်စဆဲဒဲလီၤ. ပှၤထါမိၣ်မ့ၢ်ဆံးဒီးဂ့ၤဝဲနၣ်ပစံးလၢထါမိၣ်စဆဲဒဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢတဆဲဒဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစဆဲဒံၣ်စဆဲဒဲလီၤ. ပှၤတဂၤအထါမိၣ်စဆဲဒဲဂ့ၤကၢ.

၁. **ဆဲး** နၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်စမ့ါအသးနၣ်ပစံးလၢဆဲးလီၤ. ပှၤကညီဆဲးကံၣ်. ပှၤတဂၤဆဲးလိၣ်တၢ်လာ်ပူၤ. ရိၣ်ဆဲးထိၣ်အသး. ပှၤတဂၤဆဲးထိၣ်အထါမိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၂. **ဆဲးကမှါ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအိၣ်ဖးလၢအိးသးခံစိနၣ်မ့ၢ်တလီၤဖျိၣ်ဒံးဘၣ်ဒီးပစံးလၢဆဲးကမှါလီၤ. သ့ၣ်တဘိအိးဖးအသးဆဲးကမှါလီၤ. ပနၢ်နၢၤခံခီကဆူးပူၤဆဲးကမှါလီၤ. သ့ၣ်ဘြၢ်ပူၤဆဲးကမှါစံးဝဲဒၣ်. ပှၤတဂၤဆဲးအကံၣ်ဆဲးကမှါစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆဲးကမှၢ်ဆဲးကမှါလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆဲးစမ့ါစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **ဆဲးခိ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ရုံမဲထိၣ်သိလၢအရုံအိးဖးအသးနၣ်ပစံးလၢဆဲးခိလီၤ. တၢ်ရုံနၣ်တုၤဆဲးခိဒီးအထံးမဲထိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆဲးခိထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄. **ဆဲးထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ထိၣ်သလၣ်ထိၣ်အဒံးနၣ်ပစံးလၢထိၣ်ဆဲးထိၣ်အဒံးလီၤ. ထိၣ်တဘ့ၣ်ဆဲးထိၣ်အဒံးသါကယှၢတပူၤပူၤလီၤ. ဒီးပယၢထိၣ်ပစုနၣ်ပစံးလၢပဆဲးထိၣ်ပတၢ်လာ်ပူၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆဲးထိၣ်ဆဲးလီၤလီၤ.

၅. **ဆဲးရဲာ်** နၣ်မ့ၢ်လါအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢလါဆဲးကဘြၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢလါဆဲးရဲာ်လီၤ. မိၣ်ဝဲၤအ့လါဆဲးရဲာ်လီၤ. ထိၣ်ကံၣ်နၣ်လါဆဲးရဲာ်လီၤ. ထိၣ်လါဆဲးနၣ်လါဆဲးရဲာ်လီၤ.

၆. **ဆဲးသံ** နၣ်မ့ၢ်ကျၣ်သံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢယးလီၤကဘိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢကျၣ်သံဆဲးသံလီၤ. သ့ၣ်ကျၣ်သံဆဲးသံနၣ်ဂ့ၤလၢပမၤသ့ၣ်မုၣ်လီၤ.

၇. **ဆဲးအဒံး** နၣ်မ့ၢ်ထိၣ်ယၢထိၣ်အဒံးနၣ်ပစံးလၢထိၣ်ဆဲးအဒံးလီၤ. ထိၣ်ယှၢနၣ်ဆဲးအဒံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆဲးအဒံးဆ့စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၈. **ဆဲးအး** နၣ်မ့ၢ်စီးဝၣ်ယးပူၤသိၣ်ဆဲးအးဆဲးအးစံးဝဲလီၤ. စီးဝၣ်ယးတပူၤပူၤသိၣ်မၤဆဲးအးဆဲးအးလီၤ.

၉. **ဆဲးဆဲး** နၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ကလာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ဟီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢဟီၣ်သိၣ်ဆဲးဆဲးလီၤ. ဖိသၣ်ကလာ်ဆဲးဆဲးစံးဝဲဒၣ်. ဖိသၣ်ဟီၣ်ဆဲးဆဲးနၣ်မ့ၢ်အညၣ်တမ့ာ်ဘၣ်ကၢ်သၢ.

၁၀. **ကဆဲး** ဒီးကဆဲးထိၣ်ကဆဲးလီၤဒီးယဲကဆဲး. ဒီးယဲကဆဲး. ဒီးယဲကဆဲးဆဲ. ယဲကဆဲးဒဲႋ. ဒီးကဆဲးဝဲႋ. တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကဆဲးတကွၢ်.

၁၁. **ကျၣ်ဆဲးအိး** နၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ယးလီၤကလဲလၢကဘုးဝဲနၣ်ပစံးလၢကျၣ်ဆဲးအိးလီၤ. သ့ၣ်စီၤဝၣ်စီၤကျၣ်ဆဲးအိးနၣ်ပမၤသ့ၣ်မုၣ်သ့ယၢာ်.

၁၂. **ခၣ်ဆဲး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ခၣ်ဘၣ်ဒဲးဒီးပစံးလၢခၣ်ဆဲးလီၤ. တၢ်ဒီးတၢ်လၣ်တနီၤနီၤခၣ်ဆဲးပအိၣ်ဝံၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢခၣ်ဆံၣ်ခၣ်ဆဲးလီၤ.

၁၃. **စဆဲး** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လှၣ်ဝၣ်လှၣ်စ့ထိၣ်ရှဝဲဒီးပစံးလၢစဆဲးလီၤ. သ့ၣ်စဆဲးထိၣ်နၣ်ပထွဲဘၣ်ဒီးဘၣ်ဆိးပမိၣ်လီၤ. သ့ၣ်လၢဆိုးနၣ်ပတဲဒီးစဆဲးထိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၄. **ဆဲးဆဲး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤသးဆါလၢပှၤဂၤမၤကမၣ်အီၤနၣ်ပစံးလၢအသးဆဲးဆဲးလီၤ. ပှၤသးဆဲးဆဲးနၣ်မ့ၢ်အသးဒိၣ်ထိၣ်အသးဆါလီၤ. ပှၤတဂၤပှၤဂၤဟ့ၣ်အတၢ်ဒီးအသးဆဲးဆဲးမၤလီၤ.

၁၅. **တဆဲး** နၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်လၢဆိုးတဖၣ်လၢအညၣ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်နၣ်ပမ့ၢ်တဲဒီးအညၣ်မၤသးကဆိုးကဆှၣ်နၣ်ပစံးလၢတဆဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဆဲးဒီးစဆဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ. သ့ၣ်ဆိုးဒီးစတဲနၣ်တဆဲးနးကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတဆဲးတအးလီၤ.

၁၆. **နၣ်ဆဲး** နၣ်မ့ၢ်နၣ်တကလုာ်ပှၤသိၣ်ဆဲးဆဲးဒီးပကိးလၢနၣ်ဆဲးလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢနၣ်ဆဲးနၣ်အးလီၤ. နၣ်ဆဲးနၣ်ပှၤကညီအိၣ်ဝဲလီၤ.

၁၇. **လါဆဲး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢလါဒီးကဘြၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢလါဆဲးလီၤ. ဒီးပစံးလၢလါဆဲးရဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဆွံၣ်တကလုာ်လါဆဲးဒီးပကိးလၢဆွံၣ်လါဆဲးလီၤ. ထိၣ်တကလုာ်လါဆဲးဒီးပကိးလၢထိၣ်လါဆဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလါအံၣ်လါဆဲးလီၤ.

၁၈. **လီၤဆဲး** နၣ်မ့ၢ်ဝၣ်ယိးဘ့ၣ်ဘိၣ်လီၤအိးဝဲလၢအဘိလီၤနၣ်ပစံးလၢလီၤဆဲးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤဆဲးလီၤအိးလီၤ. ဝၣ်ဘိၣ်ယိးဘ့ၣ်ဘိၣ်လီၤဆဲးဝဲလၢဝၣ်ဘိၣ်ပှၢ်ဝဲနၣ်လီၤ.

၁၉. **လီၤဆဲး** နၣ်မ့ၢ်သနၣ်သၣ်တုၤပှၢ်ဒီးဆဲးထိၣ်အသးဒီးလီၤဝဲနၣ်ပစံးလၢလီၤဆဲးလီၤ. သနၣ်သၣ်နၣ်တုၤပှၢ်ဒီးလီၤဆဲးဝဲလီၤ.

၁. **ဆဲၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ဂ့ၤဒီးပသးမှာ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢပဆဲၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤဆဲၣ်အဖိစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပဆဲၣ်တၢ်နၣ်အါမၤလီၤ. ထိရိၤပသးအိၣ်သးမှာ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢပဆဲၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆဲၣ်ကွံလီၤ.

၂. **ဆဲၣ်ကထၢဆဲၣ်ဒီဒီး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဆဲၣ်တဆိုးဘၣ်လၢပှၤဒီပှၢ်ဝဲၢ်မုၣ်တဒူၣ်ယိနၣ်လၢအဖိဒိၣ်လဲၤနှၢ်အမါလၢတိာ်မုၣ်အပှၢ်တဂၤ. လၢအဖါတၢ်လဲၤနှၢ်အမါလၢတိာ်မုၣ်ဝဲၢ်တဂၤဒီးပစံးလၢဆဲၣ်ကထၢဆဲၣ်ဒီဒီးလီၤ. ဒီးပှၤဒီဖိဒိၣ်ဖါတၢ်ခံဂၤလဲၤနၣ်မါလၢဒီပှၢ်ဝဲၢ်မုၣ်တဒူၣ်ယိခံဂၤ. ပှၤဒီပှၢ်ဝဲၢ်ခွါခံဂၤလဲၤနှၢ်မါလၢဒီးပှၢ်ဝဲၢ်မုၣ်ခံဂၤဒီးပစံးလၢဆဲၣ်ကထၢလီၤ.

၃. **ဆဲၣ်ကဘျုး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤနှၢ်မါနှၢ်တၤလၢအမိၢ်အပၢ်အပှၢ်အဝဲၢ်တ

သ့ၣ်ညါဘၣ်နၣ်ပစံးလၢအဲၣ်ကဘျုးလီၤ. ပှၤအဲၣ်သံၣ်မါနၣ်မ့ၢ် အဲၣ်ကဘျုးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအဲၣ်ကဘျုးအဲၣ်ကဘျၣ်ပစံးဒီးအဆိ ဒ်နၣ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအဲၣ်ကဘျုးအဲၣ်ကဘျၣ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်တ သ့ၣ်ညါဘၣ်.

၄. **အဲၣ်ကွဲ** နၣ်မ့ၢ်ပစံးအဲၣ်ဒီးအဆိဒီးပစံးလၢအဲၣ်ကွဲလီၤ. အဲၣ် ကွဲလိာ်သုသးတက့ၢ်.

၅. **အဲၣ်ကွၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢတၢ်မိၣ်လိာ်အသးလၢကွၢ်ဒီးယုတၢ်က မၣ်ဒီးပှၤဂၤနၣ်ပစံးလၢအဲၣ်ကွၢ်လီၤ. ပှၤအဲၣ်ကွၢ်အဲၣ်ထွဲနၣ်လိာ် ကွၢ်ကဲကၢ.

၆. **အဲၣ်ဂ့ၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤအဲၣ်တၢ်နးနးကလဲာ်နၣ်ပစံးလၢအဲၣ်ဂ့ၤလီၤ. ပှၤတဂၤအဲၣ်တၢ်ဂ့ၤကၢ. ဖိတဂၤအမိၢ်အဲၣ်ဂ့ၤကၢ.

၇. **အဲၣ်တဆိုးဘၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤနုၢ်မါနုၢ်ဝၤတဆိုးဘၣ်ဒီးနုၢ်မါနုၢ်ဝၤ လၢဖိဒိၣ်ဖါတံၢ်နုၢ်ပစံးလၢအဲၣ်တဆိုးဘၣ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအဲၣ်တ ဆိုးဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဲၣ်တဆိုးအဲၣ်တလီၤဘၣ်လီၤ.

၈. **အဲၣ်တလှၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤအဲၣ်သံၣ်မါတဂၤဘၣ်တဂၤဒီးပစံးလၢ အဲၣ်တလှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဲၣ်တလှၤအဲၣ်တဘိလီၤ.

၉. **အဲၣ်တိ** နၣ်မ့ၢ်ပပနီၣ်တၢ်လၢပကဟံးနုၢ်အဂီၢ်ဒီးပစံးလၢအဲၣ် တိလီၤ. ပကွၢ်နီၣ်တၢ်လၢပကဟံးနုၢ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပပနီၣ်တၢ်လၢပ ကဟံးနုၢ်အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပအဲၣ်တိလီၤဒီးပစံး. ဒီးအဆိလၢ အဲၣ်တိခိးယံးလီၤ. ဖိသၣ်ခွါအဲၣ်တိတိာ်မုၣ်တဂၤသါကဟံးနုၢ်ဝဲ လီၤ.

၁၀. **အဲၣ်ဇံၣ်လီ** နၣ်မ့ၢ်အဲၣ်ပကၢၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤနုၢ်မါလၢအ ဖိဒိၣ်နၣ်ပစံးလၢအဲၣ်ပကၢၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဲၣ်ပကၢၤ အဲၣ်ဇံၣ်လီလီၤ. ဒီးပစံးလၢအဲၣ်ဇှၣ်ကဲးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၁. **အဲၣ်ဒီး** နၣ်မ့ၢ်တၢ်မိၣ်ဟံးနုၢ်ပသးလၢတၢ်ဒီးပစံးလၢအဲၣ်ဒီး လီၤ. စအဲၣ်ဒီးဝၣ်တဘိစကမၤဆါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဲၣ် ဒီးအဲၣ်ဒီလီၤ. ထိရီၤတၢ်မိၣ်ဟံးနုၢ်ပသးလၢတၢ်နၣ်ပစံးလၢပအဲၣ် ဒီးခဲလၢာ်လီၤ.

၁၂. **အဲၣ်ဒီး** နၣ်မ့ၢ်ပအဲၣ်တၢ်တမံၤဖိပဟံးနုၢ်တၢ်တမံၤဖိဒီးပစံးလၢ ပအဲၣ်ဒီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဲၣ်ဒီးလီဒီးလီၤ. ပှၤတဂၤအဲၣ် ဒီးအသံၣ်မါတဂၤတမံၤဒီးကွံာ်တ့ၢ်ဝဲလီၤ.

၁၃. **အဲၣ်ဒိ** နၣ်မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်မိၣ်ဟံးနုၢ်ပသးလၢ တၢ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအဲၣ်ဒီးအဲၣ်ဒိလီၤ.

၁၄. **အဲၣ်နုၢ်** နၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ဂ့ၤဒီးပဟံးနုၢ်နၣ်ပစံးလၢပအဲၣ်နုၢ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအဲၣ်နုၢ်ကွဲနုၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤအဲၣ်နုၢ်အမါ တဂၤဒီးဟံးနုၢ်ဝဲလီၤ.

၁၅. **အဲၣ်ပကၢၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤအဲၣ်တဆိုးဘၣ်လၢအနုၢ်မါနုၢ်ဝၤလၢအ ဖိဒိၣ်မဂၢ်. ဖိဒိၣ်ဖါတံၢ်နၣ်ပစံးလၢအဲၣ်ပကၢၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢအဲၣ်ပကၢၤအဲၣ်ဇံၣ်လီလီၤ.

၁၆. **အဲၣ်ဘံး** နၣ်မ့ၢ်အဲၣ်ဘၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤနုၢ်ရှသ့ၣ်အတ လၢအတၤဖးဒိၣ်လိၢ်ခံနၣ်လီၤ.

၁၇. **အဲၣ်ဘၢ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤနုၢ်ရှသ့ၣ်အတဖိသၣ်လၢအတၤဖးဒိၣ်တ သ့ၣ်ညါဘၣ်နၣ်ပစံးလၢအဲၣ်ဘၢအဝၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ အဲၣ်ဘံးအဲၣ်ဘၢလီၤ. ပှၤတနီၤနီၤအဲၣ်ဘၢမါ. ပှၤတနီၤနီၤအဲၣ်ဘၢ

ဝၤလီၤ.

၁၈. **အဲၣ်မုၣ်ခွါ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဒိပုၢ်ဝဲၢ်မုၣ်ခံဂၤတဒ့ၣ်ဃီဒီးပှၤဒိပုၢ်ဝဲၢ်ခွါ ခံဂၤတဒ့ၣ်ဃီနၣ်တိာ်ခွါပုၢ်တဂၤနုၢ်မါလၢတိာ်မုၣ်ဝဲၢ်တဂၤဒီးတိာ်ခွါ လၢဝဲၢ်တဂၤနုၢ်မါလၢတိာ်မုၣ်ပုၢ်တဂၤနၣ်ပစံးလၢအဲၣ်မုၣ်ခွါလီၤ. ပှၤအဲၣ်မုၣ်ခွါနၣ်မ့ၢ်နုၢ်အမါလၢအဒိၣ်လီၤ.

၁၉. **အဲၣ်မုၣ်တၢ်ယီၤ** နၣ်မ့ၢ်ထိရီၤပှၤနုၢ်မါတဆိုးဘၣ်နၣ်ပစံးလၢ အဲၣ်မုၣ်တၢ်ယီၤလီၤ. ပှၤအဲၣ်မုၣ်တၢ်ယီၤနၣ်မ့ၢ်နုၢ်မါလၢအဖိဒိၣ်မ ဂၢ်. နုၢ်ဝၤလၢဖိဒိၣ်ဖါတံၢ်ဒီးပစံးလၢအဲၣ်မုၣ်တၢ်ယီၤလီၤ.

၂၀. **အဲၣ်လီၤအသး** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢဆိကမိၣ်တၢ်ထဲအဂီၢ်ဒၣ်ဝဲနၣ်ပ စံးလၢအဲၣ်လီၤအသးလီၤ. ပှၤတဂၤအဲၣ်လီၤဒၣ်ထဲအသးတဂၤယီ လီၤ.

၂၁. **အဲၣ်သံၣ်ဖိ** နၣ်မ့ၢ်ပဟံးတိာ်မုၣ်အနုၢ်ဒီးပစံးလၢပအဲၣ်သံၣ်ဖိ လီၤ. ပှၤတဂၤအဲၣ်သံၣ်ဖိလၢတိာ်မုၣ်တဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ အဲၣ်သံၣ်မုၣ်အဲၣ်သံၣ်ဖိလီၤ.

၂၂. **အဲၣ်သံၣ်မါ** နၣ်မ့ၢ်ပနုၢ်တိာ်မုၣ်လၢပမါတမံၤဒီးပကွဲာ်တ့ၢ်နၣ်ပ စံးလၢပအဲၣ်သံၣ်မါလီၤ. ပအဲၣ်သံၣ်မါနၣ်အမိၢ်အပၢ်တသ့ၣ်ညါ ဘၣ်ဒီးပမၤရှသ့ၣ်လၢပမါတမံၤဖိဒီးပကွဲာ်တ့ၢ်လီၤ.

၂၃. **ကအဲၣ်** ဒီးကအဲၣ်ကအိၣ်. တၢ်ခဲလၢာ်နၣ်ကွၢ်လၢကအိၣ်တ က့ၢ်.

၂၄. **တၢ်အဲၣ်တၢ်ကွဲ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်ဒီးအသးမှာ်သးခုၣ်ပှၤဂၤ နၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဒီးတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွဲလီၤ.

၂၅. **သးအဲၣ်ထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤဒၣ်ဖဲပသးပလီၤလၢပသးအဲၣ်ဒီးနၣ် ပစံးလၢပသးအဲၣ်ထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတၢ်ဖဲအသးအဲၣ်ထိၣ်ဒၣ်ဝဲ လီၤ.

၁. **အီ** နၣ်မ့ၢ်ပကီးထွံၣ်နၣ်ပစံးလၢပအီထွံၣ်လီၤ. ပအီထွံၣ်နၣ်ပ စံးအီအီပမၤသိၣ်ပကလုၢ်နၣ်ဒီးပစံးလၢပအီထွံၣ်လီၤ. ပအီထွံၣ် နၣ်ပမၤသိၣ်ပကလုၢ်အီအီဒ်နၣ်လီၤ.

၂. **အီကရီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢပှၢ်နးနုၢ်ပစံးလၢပှၢ်အီကရီၤလီၤ. ပှၤတ ဂၤပှၢ်မးအီကရီၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢအီစရီၤ. ဒီးအီတရီၤ. ဒီးအီသ ရီၤစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃. **အိၣ်စရီၤ** ဒီးအီကရီၤနၣ်ဒ်းသိးသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤပှၢ်နးဝဲနၣ် လီၤ.

၄. **အီစိ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢဖှါၤစိထိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢဖှါၤအီစိလီၤ. စဂၢ် ဘုလၢနဲာ်ပှၤဒီးဖှါၤအီစိမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအီစိအီပျု လီၤ.

၅. **အီတရီၤ** နၣ်မ့ၢ်ဒ်အီစရီၤအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢပှၢ်နးဝဲနၣ်ပ စံးလၢပှၢ်အီတရီၤလီၤ.

၆. **အီထိ** နုၢ်မ့ၢ်ပှၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢပှၢ်နးနၣ်ပစံးလၢပှၢ်အီ ထိလီၤ. ပှၤတဂၤပှၢ်အီထိတ့ၢ်ဒီးဆူၣ်စသိာ်ဒံးလီၤ.

၇. **အီနီၤ** နၣ်မ့ၢ်ဝှၢ်တကလှာ်အိၣ်လၢထံလိာ်ပှၤဒီးပလီၤလၢအ ဝါတတိၤတတိၤဒီးပစံးလၢအီနီၤလီၤ. အီနီၤနၣ်လဲယဲာ်တိၢ်ကွါတိၢ် လီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢအီဘှၣ်အီနီၤလီၤ.

၈. **အီရီၤ** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ကကာ်ဆုခံဆုညါလၢကအိၣ်ထီၤတဲာ်ထဲထံ ဒီးဟိၣ်ခိၣ်နၣ်ပစံးလၢတၢ်ကာ်အီရီၤလီၤ. တှၤတၢ်ကာ်အီရီၤဒီးက

အိၣ်လီၤတဲာ်ထဲထံဒီးဟီၣ်ခိၣ်လီၤ.
၉. ဆီသရိၤ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤပှၢ်ဝဲနှၣ်ပစံးလၢပှၢ်ဆီသရိၤလီၤ. ပှၤတဂၤ ပှၢ်ဆီသရိၤစံးဝဲဒၣ်.
၁၀. ကဆီ ဒီးကဆီကဆီ, ဒီးကွဲးကဆီ, ဒီးကဆီဓၢကလဲာ်. ဒီး စီးကဆီ, ဒီးလီၤကဆီ, ဒီးကဆီကျိၤ. ဒီးရှၤကဆီ, ဒီးမိၢ်ကဆီ, ဒီးယိကဆီ, ဒီးယိကဆီလါခံ, ဒီယိကဆီလံၣ်လူၢ်, ဒီးဒိကဆီ, ဒီးဒိကဆီပြံၤ. တၢ်ခဲလၢာ်နှၣ်ကွၢ်လၢကဆီတကွၢ်.
၁၁. ဓဲဆီ နှၣ်မ့ၢ်ဆီဒၣ်ဖံးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ထိရိၤတၢ်ဖံးလၢအသးပှၤတအိၣ်ဘၣ်ဒီးကဆီဝဲနှၣ်ပစံးလၢဓဲဆီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဓဲဆီမှၤမိၤလီၤ. ဆိဒၣ်ဓဲဆီနှၣ်အဖိဖးထိၣ်ကွဲာ်လံ. ဒီးပစံးလၢသဆီစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၤသၣ်တဖျၢၣ်တၢ်အိၣ်ကွဲာ်အသးဒီးအိၣ်လီၤတဲာ်ထဲဓဲဆီလီၤ.
၁၂. ဓဲဆီထိၣ် နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်တၤသၣ်လၢအသးပှၤနှၣ်ဒီးအဖံးအိၣ်လီၤတဲာ်ဝဲနှၣ်မၤသးကဆီကျိၤဒီးပစံးလၢဓဲဆီအိၣ်ဝဲလီၤ. ယှၢ်ဓဲအိၣ်အိၣ်ဒ်သးဒီးအိၣ်လီၤတဲာ်ထဲအဖံးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသဆီစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၁၃. ညၣ်ဆီ နှၢ်မ့ၢ်ညၣ်တကလှာ်ဖးထိဒီးအခိၣ်ရှကညူာ်ဒီးအရှ အိၣ်ဒီးအဆှၣ်နှၣ်ပကီးလၢညၣ်ဆီလီၤ. ညၣ်ဆီနှၣ်ကံၣ်တခဲးခဲး ဒီးအိၣ်လၢခဲးလာ်လီၤ.
၁၄. တဲာ်ဝဲၣ်ဆီ နှၣ်မ့ၢ်သပၢၤဒ်ၣ်ဖိလၢအဆံးတဖၣ်နှၣ်ပကီးလၢ တဲာ်ဝဲၣ်ဆီလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတဲာ်ဝဲၣ်ဆီတဲာ်ဝဲၣ်အါလီၤ.
၁၅. ဝဲၢ်ဆီ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးကီးလိာ်ကွဲအဝဲၢ်လၢဝဲၢ်ဆီလီၤ. ဝဲၢ်ဆီစိာ် ကွၢယၢတကွၢ်.
၁၆. သဆီ နှၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢအသးတအိၣ်ဘၣ်ဒီးအိၣ်လီၤတဲာ်ထဲအဖံးအကုနှၣ်မၤသးကဆီဝဲဒီးပစံးလၢသဆီလီၤ. ဆိဒၣ်ဖးထိၣ်ဒီးအိၣ်လီၤတဲာ်ထဲအသဆီလီၤ. ယှၢ်ဆိၣ်ကွဲာ်ဒ်သးဒီးအိၣ်လီၤတဲာ်ထဲအသဆီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဆီမှၤမိၤလီၤ.
၁၇. သဆီ နှၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်ပဂီၤလၢပသးနါပှၢ်တကၠာ်နှၣ်ပစံးလၢဖသဆီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသဆီသအါလီၤ. စသဆီပှၤဆါတစုစု လီၤ.
၁၈. သ့ၣ်ဆီ နှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်သးကျါအိၣ်ဒီးအပူၤဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဆီလီၤ. သ့ၣ်ဆီဝၣ်ဆီနှၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဆီပှၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ဆီပှၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးလၢသ့ၣ်ကဆီစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၁၉. ဆိၣ်ဆီ နှၣ်မ့ၢ်ဆီဖါမၤသိၣ်မၤပှၤအကလုၢ်နှၣ်ပစံးလၢဆီအိၣ်ဆီလီၤ. ဆီဖါတဘ့ၣ်အိၣ်အိဒီးစံၣ်ခဲဒီးပှၤဂၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ဆီကစဲၢ်လီၤ.
၁. ဆီး နှၣ်မ့ၢ်ပမၤဖှါထိၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤအဲးထိၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံး လၢအီးလီၤ. အီးနှၣ်မ့ၢ်အီးသဖှါ. အီးသပှၢ်. အီးသလဲး. ပစံးဒ် နှၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအီးသပှၢ်သ့ၣ်တြၢ်ခံခီလီၤ. ပှၤတဂၤအီးတၢ်အ ခၣ်သပှၢ်စွး.
၂. ဆီး နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လိၣ်ထိၣ်လၢပသးဒီးပစံးလၢအီးလီၤ. နမၤဂီၤ ပှၤဂၤတၢ်နှၣ်အီးဘၣ်နသးဒ်လဲၣ်. နဆဲးသံပှၤဂၤထွံၣ်နှၣ်အီးဘၣ် နသးဒ်လဲၣ်. ပှၤတဂၤမၤတၢ်နှၣ်ကမ့ၢ်ကၢ်အီးလၢသးတမံၤမံၤသၢ.
၃. ဆီး နှၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟိၢ်အဲသးတမံၤမံၤဒီးပစံးလၢအီးလီၤ. ဘုပှၢ်

နှၣ်အီးလၢပျုၤကိၢ်တခီလၢစ့လီၤ. ဒီးပှၢ်နှၣ်အပှၢ်လၢပဖဲာ်ဖးဝဲနှၣ် အီးလၢညါခီလၢထုလီၤ.
၄. ဆီး နှၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအစိအကမီၤဟိာ်အသးလၢတၢ်တမံၤဒၣ်လၢ တၢ်မံမိၢ်အပူၤနှၣ်ပစံးလၢအီးလီၤ. ပမံမိၢ်ယဲာ်မိၤနးမိၤနှၣ်အီးလၢဖိ ခိၤလံၤခိၤပမံမိၢ်ဘုနှၣ်အီးလၢတၢ်ဆါ. ပမံမိၢ်သံးနှၣ်အီးလၢတၢ် ဘၣ်တမှာ်လီၤ.
၅. ဆီးကဖှါ နှၣ်မ့ၢ်ပမၤလဲၢ်ထိၣ်တၢ်ကဆူးလၢပစုခံခီဒီးပစံးလၢ ပအီးကဖှါ လီၤ. ဒီးပစံးလၢ အီးကဖှါလီၤ. ဒီးပစံးလၢအီး ဓမှါ ဒီး အီးတဖှါဒီးအီးဓဖှါစ့ၢ်ကီးလီၤ. အီးကဖှါထိၣ်ယိတၢ်ကဆူးတဂ့ၤ. အိၣ်ကဖှါထိၣ်ကရၢဒီးလဲၤနှာ်ဝဲလီၤ.
၆. ဆီးကွၤကွၤ နှၣ်မ့ၢ်ပမၤသပှၢ်တၢ်လၢပစုဒီးသပှၢ်ဝဲတမံၤဘၣ် တမံၤနှၣ်ပစံးလၢအီးကွၤကွၤလီၤ. ပှၤတဂၤအီးသပှၢ်ကွဲာ်သပၢၤ ကွၤကွၤ. ပှၤတဂၤအီးသပှၢ်ဝၣ်တပူၤကွၤကွၤစံးဝဲလီၤ.
၇. ဆီးဓမှါ နှၣ်မ့ၢ်ပမၤလဲၢ်ထိၣ်တၢ်ကဆူးဒီးပစံးလၢပအီးဓမှါ လီၤ. ပှၤတဂၤအီးဓမှါထိၣ် ကရၢ အကဆူး ဒီးလဲၤနှာ်ဆူကရၢ ပူၤ လီၤ. ဒီးပစံးလၢအီးတမှါစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၈. ဆီးတလၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပမၤလဲၢ်ထိၣ်တၢ်ဒိဘၣ်လၢအဘိၣ်သးနှၣ်ပ စံးလၢပအီးတလၣ်လီၤ. အီးတလၣ်ထိၣ်ရှံနှၣ်ဒီးအိၣ်သလၣ်ဖၣ် လီၤ. အီးသလၣ်ထိၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢရှံးသးနှၣ်တၢ်သလၣ်ထိၣ် အသးကွၢ်.
၉. ဆီးထိၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပဖိထိၣ်တၢ်နှၣ်ပစံးလၢပအီးထိၣ်လီၤ. အီး ထိၣ်တလါခိၣ်ကး. အီးထိၣ်တြၢတၢ်ကျဲစၢၤအိၣ်ဟိတကွၢ်.
၁၀. ဆီးဖး နှၣ်မ့ၢ်ပအီးသ့ၣ်ဖးသ့ၣ်မုၣ်နှၣ်ပစံးလၢအီးဖးလီၤ. သ့ၣ်မုၣ်ကူၣ်နှၣ်အိၣ်မးခံခီတကွၢ်.
၁၁. ဆိၣ်ဓၣ် နှၣ်ဒ်အီးဖးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအီးဖးဝၣ်ထိဒူသ့ၣ် ထိဒူလၢပမၤသ့ၣ်မုၣ်လၢပဘျၣ်ဆှါနှၣ်လီၤ. ဒီးပအီးလဲၢ်ထိၣ်သ အီးထိၣ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်လၢပထုနှၣ်ပစံးလၢပအီးဖၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤ ထုနှာ်ဒီးအီးဖၣ်ဝဲအပူၤလဲၢ်ထိၣ်လီၤ.
၁၂. ဆီးလိ နှၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီသံဒီးဟ်ဖိၣ်ပှၤသံအယံလၢတၢ်လိၢ်တ ပူၤနှၣ်ပစံးလၢအီးလိလီၤ. ပှၤကညီအီးလိနှၣ်မ့ၢ်မၤထိၣ်နၢ်လိလိၢ် လၢအဟံၣ်ဖိမိၢ်လီၤ. ပှၤတဖၣ်ဆီးလိဒီးဟ်ဖိၣ်ပှၤသံအယံလီၤ.
၁၃. ဆီးလီၤ နှၣ်မ့ၢ်ပအီးတၢ်ဝံၤဒီးပဟ်လီၤဒီးပစံးလၢအီးလီၤ လီၤ. အီးလီၤဆိးဒ်ဒီးပကအိၣ်လီၤ. အီးလီၤမှၤစှၣ်ဒီးပကအိၣ် လီၤ. အီးလီၤမှၤစှၣ်အီးလီၤမှၤတီၤဝံၤဒီးပကအိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢ အီးလီၤအသးစ့ၢ်ကီးလီၤ.
၁၄. ဆီးသဖှါ နှၣ်မ့ၢ်ပအီးလဲၢ်ထိၣ်တၢ်လၢအကဆူးအံၣ်ဝဲနှၣ်ပစံး လၢအီးသဖှါလီၤ. အီးသဖှါထိၣ်ယိတၢ အကဆူးနှၣ်တဂ့ၤ. ယိ သွါတလီၤဘိၣ်. အီးသဖှါထိၣ်ထးတဲာ်အကဆူးတကွၢ်.
၁၅. ဆီးသလၣ် နှၣ်မ့ၢ်ပမၤသလၣ်ထိၣ်တၢ်လၢထူသးဘိၣ်သးရှံ သးနှၣ်ပစံးလၢအီးသလၣ်လီၤ. အီးသလၣ်ထိၣ်ရှံလၢပပျါနှၣ်သ လၣ်ဖၣ်တကွၢ်. အီးသလၣ်ထိၣ်တၢ်ကူတၢ်သိးရှံးသးနှၣ်. အီးသ လၣ်ထိၣ်ရှိၣ်ထုစံးဝဲဒၣ်.
၁၆ ဆီးသလဲး နှၣ်မ့ၢ်ပအီးကွဲာ်တၢ်ဖံးဒီးပစံးလၢအီးသလဲးလီၤ. အီးသလဲးသ့ၣ်ဖံးနှၣ်သလဲးကွၤကွၤလီၤ. အီးသလဲးကွဲာ်သကွံအ

ဖံးစံးဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိးသလဲးအိးသလီလီၤ.

၁၇. **ဆိးအဘှဉ်** နဲဉ်မ့ၢ်ထီရိၤပအိးတၢ်ဖံးနဲဉ်ပစံးလၢအိးအဘှဉ်လီၤ. အိးအဘှဉ်နၢ်မ့ၢ်ပကီးဖိဉ်ထွဲပှိၢ်အခံ. ဒီးပစံးပဲလၢအိးအဖံးလီၤ. အိးသှဉ်ဘဉ်. အိးသကွံအဘှဉ်. စံးဝဲဒၣ်. ဒီးထီရိၤပမၤကွံာ်တၢ်ဖံးနဲဉ်ပစံးလၢပအိးအဘှဉ်ခဲလၢာ်လီၤ.

၁၈. **စဆိး** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်အခိဉ်သလဉ်ဒီးအပှၤလဲၢ်ဝဲနဲဉ်ပစံးလၢစဆိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢတအိးဒီးသအိးစ့ၢ်ကီးလီၤ. နာ်တဖျာဉ်ဆိဉ်စဆိးနးကၢ. ပှၤတကၤထုကုအခိဉ်စဆိးတဲာ်လီၤ.

၁၉. **တဆိး** နဲဉ်န်စဆိးအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ခံဆံးဒီးခိဉ်နိဉ်ဒီးအပှၤလဲၢ်ဝဲနဲဉ်ပစံးလၢတအိးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢတအိးဒီးလီၤ. ပှၤတကၤထုကုအခိဉ်တဆိးတဲာ်စံးဝဲဒၣ်.

၂၀. **တဆိး** နဲဉ်မ့ၢ်ပတရာဉ်သ့ဉ်ဖံးဒီးပစံးလၢပတအိးသ့ဉ်ဖံးလီၤ. ပှၤတကၤတအိးကွံာ်သ့ဉ်ဖံးဒီးအိဉ်လီၤတဲာ်ထဲအလဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတအိးတအးလီၤ. ထီရိၤပမၤကွံာ်သ့ဉ်ဖံးနဲဉ်ပစံးလၢတအိးလီၤ.

၂၁. **ပအိး** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်လၢပှဲၤဝဲနဲဉ်ပစံးလၢပအိးလီၤ. ဘုပှဲၤကုပအိးမးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပအိးဒီး. ပအိးပအးလီၤ. ပှၤတကၤအိဉ်ထိဉ်မှၤပှဲၤကိာ်ပှၤပအိးဒီးလီၤ.

၂၂. **ပဆိး** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်ဆါပှၤလီၢ်လဲၢ်လၢပလီၤဒီးပစံးလၢပအိးဒီးလီၤ. ပှၤတကၤအခိဉ်ပှၤလီၢ်ပအိးဒီးစံးဝဲဒၣ်.

၂၃. **ဘိဉ်ဆိး** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးအသိဘဉ်စိဉ်ဒီးထိဉ်ယးထိဉ်လါဝဲနဲဉ်ပစံးလၢဘိဉ်အိးလီၤ. ထီရိၤတၢ်သိဝါဝဲနဲဉ်တုၤဘဉ်စိဉ်ဒီးထိဉ်ယးဝဲနဲဉ်မ့ၢ်ဘိဉ်အိးလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢဘိဉ်အိးဘိဉ်အးလီၤ. ယဉ်ဝါတဘှဉ်ဘဉ်စိဉ်ဒီးဘိဉ်အိးဝဲလီၤ.

၂၄. **လီၤဆိး** နဲဉ်မ့ၢ်ဝဉ်ဘိဉ်လၢဟ့ၢ်ဝဲနဲဉ်အယိးဘှဉ်ဘိဉ်လီၤကွံာ်ဝဲဒီးပစံးလၢလီၤအိးလီၤ. ဝဉ်ယိးဘှဉ်ဘိဉ်လီၤအိးကွံာ်ဒီးအဒူပှ့ၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီၤအိးလီၤအဲးလီၤ.

၂၅. **သဆိး** နဲဉ်မ့ၢ်ထီရိၤတၢ်ပှၤတၢ်လီၢ်အကိာ်ပှၤလဲၢ်ဝဲဒီးပစံးလၢသအိးခဲလၢာ်လီၤ. ခဲာ်အခိဉ်သအိးနဲဉ်နှာ်ဘုအါကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသအိးတဲာ်လီၤ.

၁. **ဆိဉ်** နဲဉ်မ့ၢ် တၢ်လၢပမၤန့ၢ်ဒီးပဟ်ဖိဉ်နဲဉ်ပစံးလၢအိဉ်လီၤ. ဘုအိဉ်. စုအိဉ်. ယဲာ်အိဉ်. ကွါအိဉ်. အံသဉ်အိဉ်. သဒိဉ်အုဉ်အိဉ်. ဟုအိဉ်. ထံအိဉ်. တၢ်အိဉ်ကီးမံၤလီၤ. ထုအိဉ်.သပၢၢအိဉ်. တၢ်အိဉ်တၢ်ဆီအိဉ်. ဖိအိဉ်မါအိဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ယၢၢလီၤ.

၂. **အိဉ်** နဲဉ်မ့ၢ်ပတသုးဘဉ်ပလီၢ်ဒီးပစံးလၢပအိဉ်လီၤ. အိဉ်ကစၢ်ဝဲနဲဉ်. အိဉ်ဓဲအံၤ. အိဉ်ဝဲနဲဉ်. အိဉ်လၢနဲဉ်. ပှၤတကၤအိဉ်ဒဉ်တၢ်တမၤတၢ်နီတမံၤဘဉ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ဆိးလီၤ.

၃. **ဆိဉ်ကတီၢ်** နဲဉ်မ့ၢ်ပလဲၤတၢ်အဖၢမ့ၢ်နဲဉ်ပဆၢထၢဉ်ဂၢၢ်ဒီးပတဲာ်သကျူၤကလာ်နဲဉ်ပစံးလၢပဆၢထၢဉ်အိဉ်ကတီၢ်လီၤ. ပှၤတကလဲၤတၢ်ဒီးအိဉ်ကတီၢ်ဝဲလီၤ.

၄. **ဆိဉ်ကစီၤ** နဲဉ်မ့ၢ်ပသူဉ်တၢ်ဖုးတၢ်ဒီးပသးပှၤနိဉ်ဟိဉ်ခိဉ်အိဉ်ဘျဉ်ကစီၤဒီးပစံးလၢအိဉ်ကစီၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ကဝ်ၢ်အိဉ်ကစီၤလီၤ. ပှၤတကၤထိဉ်ခုးဒီးဟိဉ်ခိဉ်အိဉ်ကစီၤဝဲလီၤ.

ပှၤတကၤသူဉ်တၢ်ဒီးဟိဉ်ခိဉ်အိဉ်ကစီၤဝဲလီၤ.

၅. **ဆိဉ်ထၢ** နဲဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢအသးထိလၢအစိၤဘဉ်ယဉ်ဘဉ်ဝဲနဲဉ်ပစံးလၢအိဉ်ကၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ကၢအိဉ်မိးလီၤ. ပသးပှ့ၢ်လၢဟျၢအိဉ်ကၢအိဉ်မိးတုၤအခိဉ်ဝါအခဲဖိာ်ဒီးသံဝဲလီၤ.

၆. **ဆိဉ်ထိး** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်အိဉ်လၢထိဉ်ပှဲၤထိဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢအိဉ်ကီးလီၤ. တၢ်အိဉ်ကီးလံအမံၤလဲ. ဒီးပစံးလၢတၢ်အိဉ်ကီးအမံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ကူအိဉ်ကီးလီၤ.

၇. **ဆိဉ်ကီးဓါ** နဲဉ်မ့ၢ်ပသံဂီၢ်တၢ်အိဉ်တအိဉ်အဂ့ၢ်အဂီၢ်နဲဉ်ပစံးလၢအိဉ်ကီးဓါလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိဉ်ကီးဓါစ့ၢ်ကီးလီၤ. နမ့ၤအိဉ်ကီးဓါ. နဟ့အိဉ်ကီးဓါ. စံးဝဲလီၤ.

၈. **ဆိဉ်ကြူး** နဲဉ်မ့ၢ်အိဉ်ကြီအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိဉ်တၢ်လၢအလီၢ်တမှာ်အိဉ်ဘဉ်ပှၤနဲဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ကြူးအိဉ်ကြီလီၤ. စအိဉ်ကြူးအိဉ်ကြီဒဉ်စတၢ်လၢနဲလၢသတဲာ်လီၤ.

၉. **ဆိဉ်ကြီ** နဲဉ်မ့ၢ်ပအိဉ်တၢ်လၢတမှာ်အိဉ်ဘဉ်ပှၤအလီၢ်နဲဉ်ပစံးလၢပအိဉ်ကြီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ကြူးအိဉ်ကြီလီၤ. ပှၤတကၤအိဉ်ကြူးအိဉ်ကြီဒဉ်တၢ်လၢတကူးခိဉ်တကူးပှၤလီၤ.

၁၀. **ဆိဉ်ဖး** နဲဉ်မ့ၢ်ပှၤဒီမိတၤဒီးဖိပၢ်အိဉ်ဘဉ်တကၤတပှၤပှၤဒီးပစံးလၢအိဉ်ဖးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိဉ်လီၤဖးစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်မှာ်အိဉ်ဖးလီၤ. စအိဉ်ဖးဒီးစဖိခွါစသးသယုၢ်ဘဉ်နးကၢ.

၁၁. **ဆိဉ်ဖိး** နဲဉ်မ့ၢ်ပအိဉ်ဘဉ်လိာ်လၢပတအုဉ်လိာ်ဘဉ်ပသးနဲဉ်ပစံးလၢပအိဉ်ဖိးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ယူအိဉ်ဖိးလီၤ. ပှၤတဖဉ်အိဉ်ယူအိဉ်ဖိးဒီးတအုဉ်လိာ်ဆိးကုလိာ်ဘဉ်အသးဘဉ်.

၁၂. **ဆိဉ်ဖှိဉ်** နဲဉ်မ့ၢ်ပအိဉ်တပှၤယီအါဝဲဒီးပစံးလၢအိဉ်ဖှိဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ဖှိဉ်ရိဖှိဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢရူးဖှိဉ်ရိဖှိဉ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဖဉ်အိဉ်သကိးအါကလီၤ.

၁၃. **ဆိဉ်ဖှိၤ** နဲဉ်မ့ၢ်ပမၤဓၢပှၤကလၢတၢ်ဖံးတၢ်မၤတမံၤမံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပမၤဓၢပှၤကလၢတၢ်စံးတၢ်ကတိၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢပအိဉ်ဖှိၤလီၤ. ဒီးပစံးလၢအိဉ်ဖှိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတကၤဘဉ်ကွၢ်ဒီးအဝဲတကၤအိဉ်ဖှိၤအီၤလီၤ.

၁၄. **ဆိဉ်ဖျူး** နဲဉ်မ့ၢ်အိဉ်ဖျဲဉ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီအဓိၢ်ဆံးဓၢ်အီၤနဲဉ်ပစံးအိဉ်ဖျူးအိဉ်ဖျဲဉ်လီၤ. ပှၤတကၤအိဉ်ဖျူးအိဉ်ဖျဲဉ်လံစံးဝဲဒၣ်. ပှၤတကၤအိဉ်ဖျူးအိဉ်ဖျဲဉ်မ့ၢ်လၢဖိာ်ခွါလီၤ.

၁၅. **ဆိဉ်ဖျဲဉ်** နဲဉ်ပှၤကညီဆံးဓၢ်အဖိနဲဉ်ပစံးလၢအိဉ်ဖျဲဉ်လီၤ. ပှၤဆံးအိဉ်ဖျဲဉ်မ့ၢ်လၢဖိာ်ခွါလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ဖျူးအိဉ်ဖျဲဉ်လီၤ.

၁၆. **ဆိဉ်ဘျဲဉ်** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်အိဉ်ဒံးလၢအရှၤဝဲနဲဉ်စံးလၢအိဉ်ဘျဲဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးဆိလၢအိဉ်ဘျဲဉ်အိဉ်ခဲၢ်လီၤ. နဖိာ်ဟုအိဉ်ဘျဲဉ်တခဲးစိၤလီၤ. ထီရိၤတၢ်အိဉ်လီၤတဲာ်ရှၤဝဲနဲဉ်ပစံးလၢအိဉ်ဘျဲဉ်လီၤ.

၁၇. **ဆိဉ်မး** နဲဉ်မ့ၢ်တၢ်တအိဉ်ဘဉ်နဲဉ်ပစံးလၢအိဉ်မးတစုစုလီၤ. ဒီးပစံးလၢတအိဉ်မးစ့ၢ်ကီးလီၤ. သဲးသဉ်အိဉ်မး.သဘျဉ်အိဉ်မး. စံးဝဲဒၣ်.

၁၈. **ဆိဉ်မှာ်** နဲဉ်မ့ၢ်ပှၤအိဉ်လၢတရူးတဆါဘဉ်ဝဲနဲဉ်ပစံးလၢအိဉ်မှာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်မှာ်ဆိးပၢၤလီၤ. ပအိဉ်မှာ်ဆိး

ပၢၼယၢဟ်. ပတၢဘဉ်တၢ်နီတမံၤဘဉ်.
၁၉.ဆိဉ်မုာ်ဆိဉ်စိး နူဉ်မ့ၢ်ပှၤအိဉ်ဘဉ်လီၢ်စိးဒ နူဉ်ပစံးလၢအိဉ်မုာ် အိဉ်စိးလီၤ. ပှၤတဖဉ်အိဉ်မုာ်အိဉ်စိးဒီးတအုဉ်လီၢ်ဆိးကူၤလီၢ် ဘဉ်အသးဘဉ်.
၂၀.ဆိဉ်ယှၤ နူဉ်မ့ၢ်ထွံဉ်ကိးပယှာ်ဒီးပစံးလၢ ထွံဉ်အိဉ်ယှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ယှၤအိဉ်စဉ်လီၤ. ထွံတဒု အိဉ်ယှၤနးကၢ.
၂၁. ဆိဉ်ယှၤ နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီတြၤပယှာ်ဒီးပစံးလၢတြၤအိဉ်ယှၤ လီၤ. ပှၤတဖဉ်တြၤအိဉ်ယှၤသိဉ်နးကၢ.
၂၂.ဆိဉ်လၢ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢအမါအဝၤသံဒီးအိဉ်လီၤတဲာ်တနၢ်ဘဉ် အဖိအမါအဖိအဝၤနူဉ်ပစံးလၢဆိဉ် လၢ်အဝၤအမါလီၤ. ပှၤလၢ သးတိဒီးအမါအဝၤနူဉ်အမါအဝၤမ့ၢ်သံဒီးအိဉ်လၢ်ဝဲတူၤအပှၢ်သံ လီၤ. တနံၤနံၤအိဉ်လၢ်ဝဲသၢနံဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်လၢ် ဆိးလၢ်လီၤ. ဒီးပှၤလၢဘဉ်အဲဉ်တိလီၢ်အသးနူဉ်အိဉ်လၢ်လီၢ်အ သးဒီးတနၢ်ဘဉ်အမါအဝၤဆူကၢဘဉ်.
၂၃.ဆိဉ်လီၤတၢ် နူဉ်မ့ၢ်ပအိဉ်တၢ်အလီၢ်တပူၤနူဉ်ပတဟးဘဉ်ဆူ အကၢဒီးပစံးလၢပအိဉ်လီၤတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်လီၤ တၢ်အိဉ်လီၤဆဲးလီၤ ပှၤတကအိဉ်လီၤတၢ်တၢ်လီၢ်တပူၤနူဉ်တဟး ထိဉ်ဘဉ်ဝဲဘဉ်.
၂၄.ဆိဉ်လီၤတဲာ် နူဉ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်အိဉ်ဝဲလၢပှၤဂၤလီၢ်ခံနူဉ်ပစံး လၢအိဉ်လီၤတဲာ်လီၤ. ပှၤတကအဂံၤမိဉ်လဲၤတၢ်ဒီးအဝဲအိဉ်လီၤ တဲာ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်လီၤလျၢ်အိဉ်လီၤတဲာ်လီၤ. ပ မ့ၤပပှၢ်အကလုၢ်အိဉ်လီၤတဲာ်စံးဝဲဒဉ်.
၂၅.ဆိဉ်ဝံၤ နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီတအိဉ်ဘဉ်အိဘဉ်ဒီးပစံးလၢအိဉ်ဝံၤ လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ဝံၤအိဉ်ဓုၤ, အိဉ်ဝံၤအိဉ်ယဲၤလီၤ. တူၤတၢ်ကာ်ဒီးပှၤကညီအိဉ်ဝံၤအိဉ်ဓုၤမုၤလီၤ. ထိရိၤပတအိဉ် ဘဉ်ဘဉ်တၢ်နူဉ်ပစံးလၢအိဉ်ဝံၤခဲလၢာ်လီၤ.
၂၆.ဆိဉ်သကူး နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢဘိးကွဉ်လီၤအသးနူဉ်ပစံးလၢအိဉ် သကူးလီၤ. ပှၤတကအိဉ်ကသကူးတြူးကမ့ၢ်ကၢ်အပှၢ်သၢ.
၂၇. ဆိဉ်သဃာ် နူဉ်မ့ၢ်အိဉ်သဃာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤလၢအိဉ် ဖျဲဉ်တစုယီလၢအမိၢ်ဒၢထိဉ်တစုယီနူဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်သ ယာ်အိဉ်သဃာ်လီၤ.
၂၈.ဆိဉ်သဃာ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤဒီပုၢ်ဝဲခံကၤအမိၢ်ဒၢထိဉ်တစုထိဒီးအိဉ် ဖျဲဉ်တစုယီနူဉ်ပစံးလၢအိဉ်သဃာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢအိဉ် သဃာ်အိဉ်သဃာ်အိဉ်သဃာ်အိဉ်သဃၢလီၤ.
၂၉. ဆိဉ်သဃၢ နူဉ်မ့ၢ်အိဉ်သဃာ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဒီပုၢ်ဝဲၢ် အိဉ်ဖျဲဉ်တစုယီခံကၤနူဉ်လီၤ.
၃၀. ဆိဉ်သဃဲၤ နူဉ်မ့ၢ်ပှၤအိဉ်ခံဂၤတပူၤယီနူဉ်ပစံးလၢအိဉ်သ ယဲၤလီၤ. ပှၤခံကအိဉ်သဃဲၤဒီးမ့ၢ်အပှၢ်ခဲလဲဉ်ကမ့ၢ်အဝဲၢ်ခဲလဲဉ်က နူဉ်စတသ့ဉ်ညါဘဉ်.
၃၁.ဆိဉ်သနၢဉ် နူဉ်မ့ၢ်ပအိဉ်တၢ်လၢတဘဉ်ဘဉ်ကျဲနူၢ်ပစံးလၢပ အိဉ်သနၢဉ်လီၤ. အိဉ်လၢကျဲတဂၤ, အိဉ်သနၢဉ်လၢကျဲယၢၤတ ကၠၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိဉ်သနၢ်အိဉ်သနၢဉ်လီၤ.
၃၂.ဆိဉ်သမၢ နူဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤတၢ်ခဲးဘဉ်ဒီးတထုးထိဉ်လိဉ်ဖျါ ဘဉ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢအိဉ်သမၢတၢ်လီၤ. ပှၤတကမၤတၢ်ခဲးဘဉ်ဒီး အိဉ်သမၢတၢ်တစံးဘဉ်ဘဉ်ဝဲဘဉ်.
၃၃.ဆိဉ်ဟိ နူဉ်မ့ၢ်ဝဲတရိတကဆဲာ်ဘဉ်အသးဒီးပစံးလၢအိဉ်ဟိ လီၤ. ဝဲတရိအိဉ်ဟိ နူဉ်ကဆဲာ်ကွၤတကၠၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ အိဉ်ဟိအိဉ်ပျိလီၤ. ကျဲစၢၤအိဉ်ဟိအိဉ်ပျိစံးဝဲဒဉ်.
၃၄.ဆိဉ်ဟိ နူဉ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်ပှၤလၢတၢ်တအိဉ်ဘဉ်နီတမံၤနူဉ်ပ စံးလၢအိဉ်ဟိလီၤ. ဒီးပစံးလေၢအိဉ်ဟိကလီၤစှၢ်ကိးလီၤ. ဟံဉ် တဖျာဉ်ပှၤတအိဉ်ဘဉ်လၢအပူၤဒီးအိဉ်ဟိဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိ လၢအိဉ်ဟိအိဉ်ပျိလီၤ.
၃၅.ဆိဉ်အါ နူဉ်မ့ၢ်တၢ်အိဉ်သဲဉ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢအိဉ်အါလီၤ. လၢ် တဖဉ်အိဉ်အါကၢ. ထိရိၤတၢ်အိဉ်သဲဉ်ဝဲနူဉ်ပစံးလၢအိဉ်အါခဲ လၢာ်လီၤ.
၃၆.ဆိဉ်ဆိ နူဉ်မ့ၢ်ဆိဖါမၤသိဉ်မၤပှၤအကလုၢ်ဒီးပစံးလၢဆိဖါ အိဉ်ဆိလီၤ. ဆိဖါအိဉ်ဆိဒီးပနၢ်အသိဉ်လၢနဟံဉ်နူဉ်လီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢအိဉ်ဆိကစဲၤလီၤ.
၃၇.ဆိဉ်ဆိထလီၤ နူဉ်မ့ၢ်ဆိအိဉ်ဆိလၢမ့ၢ်လီၤနုာ်တၢ်ခံးလီၤနူဉ်ပ စံးလၢဆိအိဉ်ဆိကလီၤလီၤ. မ့ၢ်ခံးလီၤဒီးဆိမ့ၢ်အိဉ်ဆိနူဉ်ပစံးလၢ ဆိအိဉ်ဆိကလီၤလီၤ. ဆိအိဉ်ဆိကလီၤနူဉ်ပဘုဉ်တဂ့ၤဘဉ်. ဒီ သံကွာ်တကၠၢ်.
၃၈.ထဆိဉ် ဒီးကအိဉ်ကဆိးကၠၢ်လၢကအိဉ်တကၠၢ်.
၃၉.ဓဆိဉ် နူဉ်ကၠၢ်လၢဓအိဉ်တကၠၢ်.
၄၀.တုၤဆိဉ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤတမုံၤဟဲကွၤဆူပထံပကိၢ်ဆူပလီၢ်အိဉ်လီၢ် ဆိးမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပပုၢ်ပဝဲၢ်ပဘူးပတံၢ်ဟဲကွၤဆူပအိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢတုၤ အိဉ်ပှၤလီၤ. ပှၤယုၢ်တြၢ်ဖိတုၤအိဉ်သုဒီးလုၢ်အိဉ်အီၤတကၠၢ်.
၄၁.ဝဆိဉ် နူဉ်မ့ၢ်တၢ်မိဉ်ရှလီၤပသံးတရူလၢၤဘဉ်ဒီးပစံးလၢပ အိဉ်လီၤ. တၢ်မိဉ်ရှတဘိတော့ၢ်ကိဉ်ဒီးပအိဉ်ဝဲလီၤ. တရူလၢၤဘဉ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပအိဉ်ပအဉ်လီၤ.
၄၂ ဘဉ်ဆိဉ်ထိ နူဉ်မ့ၢ်ဘဉ်ပလၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤကညီဆါ လၢတဘျီဘဉ်ဝဲဒီးပပံးလၢဘဉ်ပလၢဘဉ်အိဉ်ထိလီၤ. ပှၤကညီ မဲာ်ခံးသူဘျီတသ့ဘဉ်ဒီးကိးအမိဉ်ယၢဘျီတသ့ဘဉ်နူဉ်ပစံးလၢ ဘဉ်အိဉ်ထိလီၤ.
၄၃. လီၢ်ဆိဉ် နူဉ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤဟံဉ်မၤယီမၤစုးမၤသံဉ်အ လီၢ်ဒီးပစံးလၢ လီၢ်အိဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ လီၢ်အိဉ် လီၢ်ဆိး လီၤ.
၄၄.သဆိဉ် နူဉ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်မိဉ်ဟံးနူၢ်ပသးနူဉ်ပစံးလၢ ပသးအိဉ်တၢ်လီၤ. ပှၤတကသးအိဉ်တိာ်မုဉ်တဂၤဒီးဟံးနူၢ်ဝဲလီၤ.
၄၅. ဟဲဆိဉ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤဟဲဆူပအိဉ်ဒီးအိဉ်ဝဲလၢပသီးဒီးပစံးလၢ ဟဲအိဉ်လီၤ. ပှၤတကဟဲအိဉ်ဒီးယၢၤယာ်တၢ်မးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအ ဆိလၢဟဲအိဉ်ဟဲဆိးလီၤ.
၄၆. ဟဲဆိဉ်နူၢ် နူဉ်မ့ၢ်ပှၤကဟဲကိးနူၢ်ပှၤဒီးပစံးလၢဟဲအိဉ်နူၢ်ပှၤ လီၤ. ပှၤတကဟဲအိဉ်နူၢ်ယၢၤဒီးမၤစလဲၤဒီးအီၤလီၤ.
၁. ဆိ နူဉ်မ့ၢ်ပမၤလဲၢ်ပကိာ်ပှၤဒီးပစံးလၢအိပစဉ်လီၤ. ပှၤတက အိစဉ်ဒီးအကိာ်ပှၤလဲၢ်ဝဲလီၤ. ထိရိၤတၢ်မၤဓမ့ါထိဉ်အကိာ်ပှၤနူဉ် ပစံးလၢဆိစဉ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအိထိဉ်စဉ်စှၢ်ကိးလီၤ.
၂. ဆိ နူဉ်မ့ၢ်ပမၤနုာ်ထံဆူပကိာ်ပှၤဒီးပယှၢ်လီၤနူဉ်ပစံးလၢပအိ

ထံလီၤ. ပှၤတဂၤအိထံလၢ်အါကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်အီလီၤ.

၃. **ဆီကတူၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤတိၢ်ကျိၣ်ကျဲစဲးဒီးထူၣ်န့ၣ်ပကိးလၢအီကတူၣ်လီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢအီကတူၣ်အီကတူၣ်လီၤ. ပှၤမၤအီကတူၣ်န့ၣ်မ့ၢ်မၤတၢးန့ၣ်ဖှၣ်ဝဲလီၤ.

၄. **ဆီထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ဆုကၤန့ၣ်ပကိးလၢအီကံလီၤ. ပှၤဆးအီကံ ပသိးလၢပလီၤလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢအီကံအီမှိၤလီၤ. အီကံန့ၣ်အိၣ်ဒီးအီကံသုအီကံဂီၤအီကံဝါလီၤ.

၅. **ဆီကဘိ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢတတုၤလီၤဒီးဟိဝဲန့ၣ်ပစံးလၢအီကဘိလီၤ.

၆. **ဆီကု** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးကတိၤတၢ်တသ့ဒ်းဘၣ်ဒီးမၤသိၣ်အကလုၢ်နှၢ်ပစံးလၢအီကုလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢထုၣ်ထိၣ်အီကုလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤအီကုသိၣ်အီကုအီကုလီၤ.

၇. **ဆီခ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤစ့ါထိၣ်ပခ့ၣ်ဒီးပစံးလၢပအီပခ့ၣ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်မၤစ့ါအခ့ၣ်န့ၣ်ပစံးလၢအီအခ့ၣ်လီၤ. ဆိတဘ့ၣ်အီအခ့ၣ်ယိာ်ယိာ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိခိၣ်အီခ့ၣ်လီၤ.

၈. **ဆီဖါဆီဖါ** န့ၣ်မ့ၢ်ထိၣ်ပှၤလံၣ်ပှၤသိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်အီဖါအီဖါလီၤ. လံာ်တဘ့ၣ်ပှၤသိၣ်အီဖါအီဖါစံးဝဲလီၤ.

၉. **ဆီဖဲဆီဖဲ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ဟိၣ်သိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢဟိၣ်အီဖဲအီဖဲလီၤ. ပှၤဆံးအိၣ်ဖျၣ်သိန့ၣ်ဟိၣ်အီဖဲအီဖဲစံးဝဲဒၣ်.

၁၀. **ဆီဆုး** န့ၣ်မ့ၢ်ဆိအဒံးဆုအခိၣ်ထံးအညၣ်လၢအသးနါပှ်အကပၤတခီတလိၣ်လိၣ်န့ၣ်ပစံးလၢဆိအီဆုးလီၤ. ဆိအီဆုးန့ၣ်မ့ၢ်အသးနါပှၢ်အညၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအီဆုးအီဆးလီၤ. ဒီးပစံးလၢအီတၢ်အီဆုးဒီးအဆိန့ၣ်စကိးလီၤ.

၁၁. **ဆီထရိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကွၢ်တၢ်အီထိၣ်အခ့ၣ်ဒီးပစံးလၢကွၢ်တၢ်အီတရိာ်လီၤ.

၁၂. **ဆီထါ** န့ၣ်မ့ၢ်ပဖံလီၤဘဲချံတမဲထိၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢအီထါကွံာ်လီၤ.

၁၃. **ဆီထိခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမံလီၤလၢပချၢတခီဒီးပစံးလၢပမံလီၤအီထိခိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံလီၤလၢအီထိခိၣ်တခီလီၤ. ဒီးတၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်ကျၢ်လီၤအသးလၢအပှၤန့ၣ်ပစံးလၢအိၣ်အီထိခိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၄. **ဆီထိလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမံလီၤလၢပသးနါပှ်တခီန့ၣ်ပစံးလၢအီထိလာ်လီၤ. ပှၤတဂၤမံအီထိလာ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးတၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်ကျၢ်လီၤလာ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢကျၢ်အီထိလာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၁၅. **ဆီထိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပမၤစ့ါထိၣ်ပခ့ၣ်ဒီးပစံးလၢပအီထိၣ်ပခ့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤအီထိၣ်အခ့ၣ်ဒီးအကိာ်ပှၤအိၣ်အီတဘိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအီထိၣ်ကျၢ်လီၤလီၤ.

၁၆. **ဆီထိၣ်ကျၢ်လီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကလုၢ်ကတိၤတၢ်နှၢ်ပစံးလၢအီထိၣ်ကျၢ်လီၤလီၤ. မ့ၢ်ပှၤဘျၣ်ပှၤတဘျၣ်န့ၣ်ပကနၣ်လၢအီထိၣ်ကျၢ်လီၤဒီးပသ့ၣ်ညါလီၤ.

၁၇. **ဆီမိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပရုးသဝံးမိာ်အခံဒီးပစံးလၢပအီမိာ်လီၤ. ပှၤတဂၤအထါခိၣ်ဆံၣ်ဘိဒီးအီမိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအီမိာ်အီကွံၤလီၤ.

၁၈. **ဆီရိာ်ဆီရိာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ပအီထိၣ်ပခ့ၣ်ဒီးပစံးလၢပကွၢ်တၢ်အီရိာ်အီရိာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢပမိာ်အီရိာ်အီရိာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတဂၤကွၢ်ပှၤဂၤကတိၤတၢ်ဒီးမိာ်မးအီရိာ်အီရိာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအီရှၢ်အီရိာ်လီၤ.

၁၉. **ဆီလုၣ်ကိ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤအီသံးနးကဲၣ်ဆိးဒီးပစံးလၢအီလုၣ်ကိလီၤ. ပှၤအီလုၣ်ကိတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်အီသံးအီတနံးထံန့ၣ်အီဝဲနးကဲၣ်ဆိးဒီးပစံးလၢအီလုၣ်ကိတၢ်လီၤ.

၂၀. **ဆီလီၤ** န့ၣ်မ့ၢ်အုၣ်လီၤအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပတှၢ်လိာ်ပှၤဂၤအတၢ်ကတိၤလၢပကလုၢ်ပကထါဒီးပစံးလၢအုၣ်ဃီၤအီလီၤလီၤ.

၂၁. **ဆီဖါ** န့ၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်ဟိၣ်သိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသိၣ်အီဖါအီဖါလီၤ. ဒီးပစံးလၢသိၣ်အီဖဲအီဖဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤဆံးတဂၤဟိၣ်သိၣ်မးအီဖါအီဖါလီၤ.

၂၂. **ကဆီ** ဒီးလီၤကဆီ, ဒီးတၢ်လီၤကဆီ, ဒီးကဆီလာ်. ဒီးကဆီခိၣ်ကဆီပှၤ. ဒီးကဆီကျိၤ, ဒီးကဆီဆီ, ဒီးကဆီကဆီ, တၢ်ဖဲလာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဆီတကူၢ်.

၂၃. **ကိာ်ဆီထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ပကိာ်ယူၢ်ဒီန့ၣ်ပစံးလၢပကိာ်အီထံလီၤ. ပကိာ်အီထံန့ၣ်ပယူၢ်လီၤထံဒီးထိရိၤပယူၢ်လီၤတၢ်တမံၤန့ၣ်ပစံးလၢကိာ်အီထံလီၤ. ဒီးပကိးဒီးအဆိလၢကိာ်အီထံကိာ်အီနိလီၤ.

၂၄. **ကီၤဆီထံ** န့ၣ်မ့ၢ်ကလံၤဒီးတၢ်စူၤတဩုးလၢမူခိၣ်န့ၣ်ဒီးလီသိၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢကီၤအီထံလီၤ. တၢ်စူၤလၢတၢ်ယီၤခါန့ၣ်တစုစုကီၤအီထံတဩုးနးကၢ.

၂၅. **ကျၢ်ဆီထိခိၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်ကဒါထိၣ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်လၢအပှၤတခီဒီးပစံးလၢပကျၢ်အီထိခိၣ်လီၤ. ဟ်ကျၢ်အီထိခိၣ်လီခီန့ၣ်တၢ်ကမံၤကလီၤဘၣ်အပှၤလီၤ.

၂၆. **ကျၢ်ဆီထိလာ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပဟ်တၢ်ပှၤတၢ်လိၢ်လၢပဆဲးခိၣ်လီၤလာ်န့ၣ်ပစံးလၢပကျၢ်အီထိလာ်လီၤ. ဟ်ကျၢ်အီထိလာ်ဟၢလၢအပှၤတခီန့ၣ်လၢအဖိလာ်လီၤ. ဒီးထိရိၤပဟ်တၢ်လၢအိၣ်ဒီးအပှၤန့ၣ်ပမ့ၢ်ဆဲးခိၣ်လီၤလာ်တခီန့ၣ်မ့ၢ်ပကျၢ်အီထိလာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကျၢ်အီထိလံၢ်ကျၢ်အီထိလာ်လီၤ.

၂၇. **ကွၢ်ဆီခ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ပကွၢ်တၢ်ဒီးပခ့ၣ်အီထိၣ်အသးန့ၣ်ပစံးလၢပကွၢ်အီခ့ၣ်တၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤကန့ၣ်ပှၤဂၤကတိၤတၢ်ဒီးကွၢ်အီခ့ၣ်ဝဲလီၤ.

၂၈. **စူၢ်ဆီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပသဝံးအီထံန့ၣ်ပစံးလၢပစူၢ်အီလီၤ. ထိရိၤတၢ်သဝံးအီတၢ်ထံတၢ်သွံၣ်န့ၣ်ပစံးလၢစူၢ်အီလီၤ. ပနၢ်စူၢ်အီထံစံးဝဲဒၣ်. သလံၤစူၢ်အီပှၤကညီသွံၣ်လီၤ.

၂၉. **ညၣ်ဆီ** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်ထိၣ်ဒံၣ်လၢဖြိခိၣ်ဒီးပစံးလၢညၣ်အီလီၤ. ညၣ်အီလၢထံမိၢ်ပှၢ်အနံၤန့ၣ်အါကၢ. ပှၤကညီမၤအိၣ်ညၣ်အီနှၢ်ဂ့ၤကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဒုၣ်အီညၣ်အီလီၤ.

၃၀. **ညၣ်ဆီခ့ၣ်** န့ၣ်မ့ၢ်ညၣ်တကလုာ်အကိာ်ပှၤလံၢ်ဝဲဒီးပကိးလၢညၣ်အီခ့ၣ်လီၤ ညၣ်အီခ့ၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢပိၣ်လဲၣ်ပှၤတခီလီၤ.

၃၁. **တဆီဒီ** န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢသးနါပှ်ဆဲၣ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢမၤသးတအီဒီလီၤ. ပှၤတဂၤအသးနါပှ်ဆဲၣ်မးတအီဒီလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတအိဒံၣ်တအီဒီလီၤ.

၃၂. **တၢ်ဆီ** န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထိရိၤတၢ်လၢပအိၣ်သ့န့ၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်အိၣ်တၢ်အီလီၤ.

၃၃. တဲာ်လ့ၤဆီလ့ၤ နဉ်မ့ၢ်ပှၤဆါသံစှၢ်တသံ. မ့စှၢ်တမ့ၢ်ဒီးသါဝဲဒၣ်အဟၢဖၢစုၤလှၤစုၤလှၤနဉ်ပစံးလၢတဲာ်လ့ၤဆီလ့ၤလီၤ. ပှၤတကၢဆါတဲာ်လ့ၤဆီလ့ၤသံစှၢ်တသံဘၣ်.

၃၄. ထံဆီ နဉ်မ့ၢ်ထံလၢပကအီၣ်အဂီၢ်နဉ်ပစံးလၢထံဆီလီၤ. ထံဂ့ၤလၢပကအီၣ်အဂီၢ်နၢ်ပကီးလၢထံအီလီၤ. ဟ်ထံအီလၢပကအီၣ်အဂီၢ်နဉ်ပဟ်လၢသပၢၤအပူၤလီၤ.

၃၅. နိၣ်စိၤဆီစိၤ နဉ်မ့ၢ်ပကီးနိၣ်ဒီးအဆိလၢနိၣ်စိၤဆီစိၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကမါထံလၢဆိၣ်ကဝံၢ်ဆိၣ်ကစီၤတဖၣ်နဉ်လီၤ.

၃၆. ပဆီ နဉ်မ့ၢ်တၢ်ထံးလၢတလၢၤမၤစၢၤလၢအလှၤနဉ်ပကီးလၢပဆီလီၤ. ဒီးပကီးဒီးအဆိလၢပဆီပအါလီၤ. ပဆီနဉ်အထံးဒ်ကျှၣ်ဘှၣ်သိးတစဲးစဲးဒီးအဘိဘျါဝဲလီၤ. ပအီနၢ်တလၢၤသူၣ်ဝဲလီၤ.

၃၇. ပဆီ နဉ်မ့ၢ်တၢ်ဖိယၢ်တကလှာ်လၢဖိးတၢ်နၢသအံၣ်ဘိးဘိနဉ်ပကီးလၢပအီလီၤ. ပအီနဉ်ပြံကဖံဒီးဖိးကိၣ်လၢနၢသအံၣ်တဖၣ်နဉ်လီၤ.

၃၈. ပှၢ်ဆီလ်ာ နဉ်မ့ၢ်သံၣ်ပှၤကဲထိၣ်လၢပှၢ်ကျါဒီးပကီးလၢပှၢ်ဆီလ်ာလီၤ. ပှၢ်အီလ်ာနဉ်ပဖဲးနိၣ်ခဲကၤ.

၃၉. ဝံၣ်ဆီထိမိၣ် နဉ်မ့ၢ်ပဘိအီထိမိၣ်တၢ်နဉ်ပစံးလၢဝံၣ်အီထိမိၣ်လီၤ. ပှၤတကၢမံအီထိလ်ာနဉ်ဝံၣ်ဆီထိမိၣ်တက့ၢ်.

၁. ဆ်ာဆ်ာ နဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဘိုးသိၣ်ဝဲနဉ်ပစံးလၢဘိုးဆ်ာဆ်ာလီၤ. ပှၤတကၢအညၣ်ဂီၢ်ဒီးဘိုးဆ်ာဆ်ာလီၤ. ဒီးပှၤထိရိၤဘိုးတကၢသိၣ်ဆ်ာဆ်ာဒီးထိရိၤတၢ်ဘိုးဝဲနဉ်သိၣ်ဆ်ာဆ်ာလီၤ.

၂. ကဆ်ာကဆ်ာ နဉ်မ့ၢ်တၢ်ကီးတထိၣ်ဖျဲးဘၣ်နဉ်ပစံးလၢသိၣ်ကဆ်ာကဆ်ာလီၤ. ဘိၣ်သဆိၣ်ဒုၣ်ပှၤတကၢကီးကဆ်ာကဆ်ာဒီးသံဝဲလီၤ.

၁. ဆီးဆီး နဉ်မ့ၢ်တၢ်ဘိုးသိၣ်ဝဲနဉ်ပစံးလၢသိၣ်ဆီးဆီးလီၤ. ပှၤတကၢဘိုးသိၣ်ဆီးဆီးလီၤ.

၂. ဆီး နဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢဘၣ်လိာ်ဝဲနဉ်ပစံးလၢဆီးလီၤ.

၃. ကဆီး ဒီးကဆီးကအးနဉ်ကွၢ်လၢကဆီးတက့ၢ်.

၄. ကဆီးတစ်ာ နဉ်လီရိၤတၢ်လၢတဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဝဲနဉ်ပစံးလၢတဆီးဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတဆီးတစ်ာဘၣ်လီၤ. ပှၤတကၢတဆီးဘၣ်ဒီးယၢဘၣ်.

၅. ပဆီး နဉ်မ့ၢ်ပဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဆူပှၤဂၤစုပူၤနဉ်ပစံးလၢပဆီးလီၤ. ပဆီးနတၢ်ဖိတၢ်လံၤဆူစုပူၤတဂ့ၤ. စတကွၢ်ဘၣ်နတၢ်ဘၣ်. တၢ်ဘျၣ်တကၢနဉ်ပဆီးဆူပဖိၣ်စုပူၤတက့ၢ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢပဆီးပအးလီၤ.

၁. ဆိၣ် နဉ်မ့ၢ်ပဒၢနာ်တၢ်ဆူပကိာ်ပှၤဒီးပအုၣ်ဘျုးပယှၢ်လီၤနဉ်ပစံးလၢပအိၣ်လီၤ. အိၣ်မ့ၤ. အိၣ်တၢ်သၣ်တၢ်ဖျိ. ထိရိၤတၢ်အှၣ်ဘျုးယှၢ်လီၤတၢ်နဉ်ပစံးလၢအိၣ်ခဲလက်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်အီလီၤ. ပှၤတကၢအိၣ်မ့ၤဝံၤဒီးဆိၣ်တၢ်ကမၢအိၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအိၣ်ဆၣ်. ထိၣ်အိၣ်ဆၣ်ဖံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၂. ဆိၣ်ကနူ နဉ်မ့ၢ်ပဟံးနၢ်အိၣ်ဆုၣ်ပှၤဂၤအတၢ်ဒီးပစံးလၢအိၣ်ကနူလီၤ. ဒီးပစံးလၢဆိၣ်တနူစၢ်ကီးလီၤ. ပှၤတကၢအိၣ်ကနူပှၤဂၤအတၢ်ဒီးတဟ့ၣ်ဘၣ်ဝဲအပှၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ကနူအိၣ်ကနါလီၤ.

၃. ဆိၣ်ကဘုးကဘုး နဉ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဝံၣ်အိၣ်ဆၢတၢ်လၢပတဟ့ၣ်နးအိၣ် ဘၣ် ပှၤဂၤ နဉ်ပစံးလၢပအိၣ် ကဘုးကဘုးလီၤ. ပှၤ တဂၤအိၣ်ဒၣ်မှၤတဂၤစိၤဒီးတၢ်ဝံၣ်တၢ်ဆၢ ကဘုးကဘုးနဉ်တဟ့ၣ်အိၣ်ပှၤလဲၣ်.

၄. ဆိၣ်ကဘျုးဆိၣ်ကဘျၣ် နဉ်မ့ၢ်ပှၤလၢအိၣ်စ့လၢဟ့ၣ်သွဲ့ အကျါနဉ်ပစံးလၢဆိၣ်ကဘျုးတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိဆိၣ်ကဘျုးအိၣ်ကဘျၣ်လီၤ. ပှၤယုသွဲ့နဉ်ဆိၣ်ကဘျုးဆိၣ်ကဘျၣ်တၢ်နးကၢ.

၅. ဆိၣ်ကမၣ်တၢ် နဉ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်လၢတဘၣ်လိာ်ဘၣ်ဒီးပဟၢဖၢဒီးပဟၢဖၢဆါနဉ်ပစံးလၢပအိၣ်ကမၣ်တၢ်လီၤ. ထိရိၤပအိၣ်တၢ် လၢ ပဟၢဖၢဆါနဉ်မ့ၢ်ပအိၣ် ကမၣ်တၢ် လီၤ. ပှၤတကၢဆိၣ်ကမၣ်တၢ်ဒီးအဟၢံဖၢဆါဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ကမူၤအိၣ်ကမၣ်လီၤ.

၆. ဆိၣ်ကစဲၤဧၤ နဉ်မ့ၢ်ဖိသၣ်အိၣ်မှၤကြူးကြူးဒီးပစံးလၢဆိၣ်မှၤကစဲၤဧၤကလဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအိၣ်မှၤဧၤကလဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ပှၤဆံးတၢ်သၣ်ဝံၤအသးဒီးအိၣ်မးမှၤကစဲၤဧၤကလဲာ်လီၤ. ဒီးပစံးလၢအိၣ်ဝဲကစဲၤဧၤကလဲာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၇. ဆိၣ်ကလိ နဉ်မ့ၢ်မၤကလိအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၤစုးမၤသံၣ်ပမၤတၢ်အိၣ်တၢ်အီနဉ်ပစံးလၢပမၤကလိအိၣ်ကလိလီၤ. ပစံးဒီးအဆိဒ်နဉ်လီၤ. မၤကလိအိၣ်ကလိစံးဝဲဒၣ်.

၈. ဆိၣ်ကလီးအဆၣ် နဉ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်တၢ်လၢ်အါဝဲဒီးအိၣ်ဆၣ်ဆုၣ်ဝဲနဉ်ပစံးလၢအိၣ်ကလီးအဆၣ်လီၤ. ပှၤတကၢအိၣ်ကလီးအဆၣ်လၢ်အါကၢ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ကလီးအိၣ်ကလးအဆၣ်လီၤ.

၉. ဆိၣ်ကလီၤ နဉ်မ့ၢ်မှၣ်အိၣ်တၢ်လၢဃာ်အဖိလ်ာတမိၢ်ဒီးအလၣ်တအိၣ်ဘၣ်နဉ်ပစံးလၢမှၣ်အိၣ်ကလီၤတၢ်လီၤ. မှၣ်အိၣ်ကလီၤဃာ်လၢအဖိလ်ာနဉ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ကလီၤအိၣ်ကလၤလီၤ. မှၣ်မ့ၢ်အိၣ်တၢ်ထဲအဖိလ်ာ်ဒီးအဖိမိၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဝဲနဉ်ပစံးလၢမှၣ်အိၣ်ကလီၤတၢ်လီၤ.

၁၀. ဆိကလွၤ နဉ်မ့ၢ် ပဖိလဲၤအိၣ်မှၤ လၢပှၤဂၤအဟံၣ် နဉ်ပစံးလၢအိၣ်ကလွၤတၢ်လီၤ. ပှၤတကၢလဲၤအိၣ်ကလွၤမှၤလၢပှၤဂၤအအိၣ်ဒီးတအိၣ်တၣ်မှၤဒီးအမိၢ်အပၢ်ဘၣ်.

၁၁. ဆိၣ်ကုးဆီပှဲၤ နဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီမၤနၢ်အိၣ်ကဲနဉ်ပစံးလၢအိၣ်ကုးအီပှဲၤလီၤ. ပှၤအိၣ်ကုးအီပှဲၤနဉ်တဆိၣ်ဝံၤဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်.

၁၂. ဆိၣ်ကရူကူ နဉ်မ့ၢ်ဆီဖါအိၣ်အီလီၤ. ဆီဖါတလၢၤအိၣ်အီအိၣ်ကူရူကူစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၃. ဆိၣ်ကုရုကု နဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဆီဖါကအဲအိၣ်ဆီသိၣ်အိၣ်ကုရုကုစံးဝဲလီၤ.

၁၄. ဆိၣ်ကဲ နဉ်မ့ၢ်မၤနၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤဆိၣ်ကုးအီပှဲၤနဉ်ပစံးဒီးအဆိလၢမၤနၢ်အိၣ်ကဲလီၤ. ပှၤ တကၢမၤနၢ်အိၣ်ကဲဒီးတဆိၣ်ဝံၤဘၣ်.

၁၅. ဆိၣ်ကိၣ်ဆိၣ်စး နဉ်မ့ၢ်သဂီၢ်ဖိာ်ဒီးတၢ်နဉ်ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢအိၣ်ကိၣ်အိၣ်စးလီၤ. ပမၤတၢ်နဉ်အိၣ်ကိၣ်အိၣ်စးတဂ့ၤ.

အိၣ်

၁၆.အိၣ်ကျၢၢ်အိၣ်သွၢ် နၣ်မ့ၢ် ပမၤန့ၢ် ဘၣ်ဂံၢ်ဒီး ပအိၣ် ဘၣ် အါဝဲ လၢဘၣ်သိ နၣ်ပစံးလၢ အအိၣ်ကျၢၢ်အိၣ်သွၢ်လီၤ. ပအိၣ်ဘၣ်မ့ၤလၢ ဘၣ်ဂံၢ်အဖၢမ့ၢ်နၣ်ပစံးလၢပအိၣ်ကျၢၢ်အိၣ်သွၢ်လီၤ. တၢ်ပအိၣ်ဘၣ် ဘၣ်သိးမ့ၢ်ပအိၣ်ကျၢၢ်အိၣ်သွၢ်လီၤ. ဘၣ်လၢအကျၢၢ်အသွၢ်နၣ်တၢ်ပ အိၣ်ဘၣ်ပကူးဘၣ်ဒီးပစံးလၢပအိၣ်ကျၢၢ်အိၣ်သွၢ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပသး ပှၢ်အကလုၢ်လီၤ. ပအိၣ်ကျၢၢ်အိၣ်သွၢ်လံဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၁၇. အိၣ်ကွၢ် နၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်စ့လၢစံၣ်ညီၣ်ကွၢ်ပှၤနၣ်ပစံးလၢအိၣ် ကွၢ်လီၤ. ပှၤအိၣ်ကွၢ်ဖိတဖၣ်နၣ်အိၣ်စ့လၢပှၤလီၤအိၣ်လိာ်သးအ ယိနၣ်လီၤ. ပှၤရူဖိနၣ်ထဲပှၤအိၣ်ကွၢ်လီၤ.

၁၈.အိၣ်တုာ် နၣ်မ့ၢ်ပလူးအိၣ်ပျိအိၣ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢပအိၣ်တုာ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်တုာ်ဆူၣ်ပျိလီၤ. ပှၤလၢအိၣ်တုာ်ဆူၣ်ပျိတၢ် နၣ်ပှၤကသ့ၣ်ထိၣ်သးဟ့အီၤလီၤ.

၁၉. အိၣ်ယု နၢ်မ့ၢ်ပယုတၢ်နၣ်ပစံးလၢအိၣ်ယုလီၤ. တၢ်မ့ၢ်ဟါမၢ် နၣ်အိၣ်ယုအိၣ်ဆူးတက့ၢ်. ဒီးမ့ၢ်ပှိၢ်အကလုၢ်နၢ်ပကီးဖိာ်ထွဲလီၤ. တၢ်ဟါမၢ်နၣ်အိၣ်ယုတက့ၢ်.

၂၀. အိၣ်ယု နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်လၢတလီၤတုာ်ဘၣ်မ့ၤအဂ့ၢ်နၣ်ပစံး လၢအိၣ်ယုတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်ယိၣ်အိၣ်ယုလီၤ. ပှၤ တဂၤတၢ်သၣ်ဝံၤအသးဒီးအိၣ်ယိၣ်အိၣ်ယုတၢသ့ၣ်တၢသၣ်လီၤ.

၂၁. အိၣ်ယိ နၣ်မ့ၢ်ပယိတၢ်နၣ်ပစံးလၢအိၣ်ယိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဖိာ် ထွဲပှိၢ်ခံလီၤ. အိၣ်ယိလီၤတၢ်ညၣ်လၢမှၣ်ပှၤတက့ၢ်.

၂၂. အိၣ်စၢ် နၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဆံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၣ်ပအိၣ် ဘၣ် ဘၣ်သိစ့ၤ ဝဲနၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဆံးအိၣ်စၢ်လီၤ.

၂၃. အိၣ်စး နၣ်မ့ၢ်ပသံဂံၢ်တၢ်နၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢအိၣ်စးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှိၢ်ကလုၢ်လီၤ. ဒီးပှၤစံးဝဲလၢအိၣ်စးထိၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၄. အိၣ်စိၢ်အိၣ်ဆါ နၣ်မ့ၢ်ပတိၢ်ပဆါတၢ်နၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢအိၣ် စိၢ်အိၣ်ဆါလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှိၢ်အကလုၢ်လီၤ. ဒီးစံးဝဲလၢအိၣ်ဆါအိၣ်ပှ့ၤ စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၂၅. အိၣ်ဆါအိၣ်ပှ့ၤ နၣ်မ့ၢ်ပဆါပပှ့ၤတၢ်နၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢအိၣ် ဆါအိၣ်ပှ့ၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ကီးဖိာ်ထွဲပှိၢ်ခံလီၤ. ပှၤတဖၣ်အိၣ်ဆါအိၣ် ပှ့ၤသဘျုၣ်ပသံးလီၤ.

၂၆. အိၣ်ဆံးအိၣ်စၢ် နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်ဘၣ်ဘၣ်လၢဂံၤထိၣ်သိစ့ၤနံးနၣ်ပ စံးလၢပအိၣ်ဆံးအိၣ်စၢ်လီၤ. တၢ်ဘၣ်ဆိဂံၤဒီးစစံးလၢအိၣ်ဆံးအိၣ် စၢ်လီၤ.

၂၇. အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ကနီၤ နၣ်မ့ၢ်ပမၤတကဲဘၣ်ဒီးပအိၣ်မ့ၤတဝံၣ် ဘၣ်နၣ်ပအိၣ်မ့ၤလၢအနၢ်အခၢးဒီးပစံးလၢပအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ကနီၤ လီၤ. ပှၤမၤတကဲဘၣ်နၣ်ဘၣ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ကနီၤမ့ၤလီၤ. ကလီၤ ဘှါသံဘၣ်ဖုး.

၂၈. အိၣ်ဆူၣ် အိၣ်ကနီၤနၣ်မ့ၢ်ပဟံးန့ၢ်အိၣ်ပှၤဂၤအတၢ်လၢအနၢ် အခၢးနၣ်ပစံးလၢပအိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ကနီၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟံးန့ၢ်အိၣ် ဆူၣ်အိၣ်ကနီၤပှၤဂၤအတၢ်ဒီးတဟ့ၣ်ဘၣ်ဝဲအပှ့ၤဘၣ်.

၂၉. အိၣ်ဆှၢ နၣ်မ့ၢ်အိၣ်မၢအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပမၢတၢ်နၣ်ပစံးဒီးအ ဆိလၢအိၣ်မၢအိၣ်ဆှၢလီၤ. ဒီးပစံးလၢအၣ်မၢအၣ်ဆှၢစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၃၀. အိၣ်တနူ နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်န့ၢ်ပှၤဂၤအတၢ်လၢပတဟ့ၣ်ဘၣ်အပှ့ၤ နၣ်ပစံးလၢပအိၣ်တနူလီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်တနူပှၤဂၤအတၢ်ဒီးတ ဟ့ၣ်ဘၣ်ဝဲအပှ့ၤဘၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢမၤတနူအိၣ်တနူလီၤ.

၃၁. အိၣ်တကဲ နၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢမၤတကဲဒီးအိၣ်မ့ၤတဝံၣ်ဘၣ်နၣ်ပစံး လၢအိၣ်တကဲဘၣ်လီၤ. စအိၣ်မ့ၤတကဲဘၣ်. စခိၣ်ဆါကၠၢ.

၃၂. အိၣ်တလၢ နၣ်မ့ၢ်ပှၤအိၣ်တကူးဘၣ်နၣ်ပစံးလၢအိၣ်တလၢ လီၤ. ဘၣ်စ့ၢပအိၣ်တလၢဘၣ်. ပှၤတဂၤစိာ်ဟ့ပအိၣ်တလၢဘၣ်. ပှၤတဂၤမၢတၢ်အိၣ်တၢ်အိနၣ်စ့ၢဒီးပအိၣ်တလၢအိတလၢဘၣ်.

၃၃. အိၣ်တလၢ နၣ်ဒ်အိၣ်လုၣ်ကိအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်တၢ်နး ကဲၣ်ဆီးကဲထိၣ်လၢတၢ်ဆါနၣ်လီၤ. နအိၣ်တလၢတၢ်ဒီးနဟၢဖၢတ မှာ်ဘၣ်. နဟၢဖၢဖၢလီၤ.

၃၄. အိၣ်ထိၣ် နၣ်မ့ၢ်ဒၢနၣ်တၢ်ဆူပကိာ်ပှၤဒီးပစံးလၢပအိၣ်ထိၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ထိၣ်မ့ၤတမ်ပှ့ၤအကိာ်ပှၤလီၤ.

၃၅. အိၣ်နါ နၢ်မ့ၢ်အိၣ်နၢ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်ဖိသဝံးအိၣ်အမိၢ်ပှၢ် အနၢ်နၣ်လီၤ.

၃၆. အိၣ်နၢ် နၣ်မ့ၢ်ဖိသၣ်သဝံးအိၣ်အနၢ်ထံနၣ်ပစံးလၢအိၣ်နၢ် လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်နၢ်အိၣ်နါလီၤ. ထိရံၤတၢ်ဖိဆံးနၣ် အိၣ်နၢ်အိၣ်နါအမိၢ်ပှၢ်အနၢ်လီၤ. ဒီးပှၤတနီၤနီၤစံးလၢအအိၣ်နူၢ် လီၤ. အိၣ်နူၢ်ဒီးအိၣ်နၢ်နၣ်ဖံးသိးသိးလီၤ.

၃၇. အိၣ်နူ နၣ်မ့ၢ်ပှၤဆံးကတိၤတၢ်တကျါဘၣ်ဒီးအိၣ်နၢ်နၣ်စံး လၢအိၣ်နူလီၤ. အိၣ်နူမိမိနူစံးဝဲဒၣ်.

၃၈. အိၣ်နီၤ နၣ်မ့ၣ်ပနီၤတၢ်နၣ်ပှိၢ်စံးလၢအိၣ်နီၤလီၤ. ဒီးပှၤကညီ ကီးဖိာ်ထွဲပှိၢ်ခံတစုစုလီၤ. နမၤန့ၢ်တၢ်နၣ်အိၣ်နီၤဖ့ၢ်ဝဲၤသိးတက့ၢ်.

၃၉. အိၣ်ပျိၢ် နၣ်မ့ၢ် အိၣ်မံအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပအိၣ်ကြိကြိ တၢ်လၢ တမ့ၢ်ဘၣ်မ့ၤနၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ်မံ အိၣ်ပျိၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤတၢ် သၣ်ဝံၤအသးဒီးအိၣ်မံအိၣ်ပျိၢ်တၢသၣ်ဝၣ်ဖျိလီၤ.

၄၀. အိၣ်ဖိၣ် နၣ်မ့ၢ်ပဖိၣ်တၢ်ထိရံၤတမံၤနၣ်ပစံးလၢအိၣ်ဖိၣ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးဖိာ်ထွဲပှိၢ်ခံလီၤ. ပနၢ်ဟးဖျဲးနၣ်အိၣ်ဖိၣ်ကၠၢတက့ၢ်.

၄၁. အိၣ်ဝ့ၢ် နၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်ပၢဘၣ်ဝ့ၢ်ဒီးပစံးလၢအိၣ်ဘၣ်ဝ့ၢ်လီၤ. ဒီး ပစံးလၢအိၣ်ဝ့ၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၂. အိၣ်ဘုၣ် နၣ်မ့ၢ်ပဘုၣ်တၢ်နၣ်ပှၤတနီၤနီၤစံးလၢအိၣ်ဘုၣ် လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ဘုၣ်ပနၢ်အါမးလီၤ.

၄၃. အိၣ်ဘုး နၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီ မၤနာ်စီၤ ဖုံၣ်စီၤ နၣ်ပစံးလၢ အိၣ် ဘုး လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်ဘုးဒီးမၤဝဲလၢဆိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢအိၣ် မ့ၢ်အိၣ်ဘုးလီၤ.

၄၄. အိၣ်မၢ နၣ်မ့ၢ်ပမၢတၢ် နၣ်ပစံးလၢ အိၣ်မၢလီၤ. ဒီးပစံးဒီး အ ဆိလၢအိၣ်မၢအိၣ်ဆှၢလီၤ. အိၣ်မၢယၢတဂ့ၤ. စတကနၣ်ဘၣ်.

၄၅. အိၣ်မုးမုး နၣ်မ့ၢ်ပအိၣ်မ့ၤကြူးကြူးဒီးပစံးလၢအိၣ်မုးမုး လီၤ. ပှၤတဂၤအိၣ်မ့ၤဒီးအိၣ်မုးမုးဒီးဘျုးအိၣ်ဝဲလီၤ. နအိၣ်မ့ၤနၣ် အိၣ်မုးမုးတက့ၢ်. ဒီးပစံးလၢအိၣ်ပုးပုးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၄၆. အိၣ်မ့ၤ နၣ်မ့ၢ်ပဒၢနၣ်မ့ၤဆူပကိာ်ပှၤဒီးပစံးလၢပအိၣ်မ့ၤ လီၤ. ပအိၣ်မ့ၤနၣ်ပဒၢနၣ်မ့ၤဆူပကိာ်ပှၤဒီးပအုၣ်ဘျုးယွၤလီၤနၣ် မ့ၢ်ပအိၣ်မ့ၤလီၤ.

၄၇. အိၣ်မ့ၤအလိၢ် နၣ်မ့ၢ်စိၢ်နီၤခိၣ်လၢပှၤဟ်ထိၣ်မ့ၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. တၢ် လိၢ်လၢပအိၣ်မ့ၤမ့ၢ်ဂ့ၤ. ပစံးလၢအိၣ်မ့ၤအလိၢ်လီၤ. သရၣ်အိၣ်မ့ၤ လိၢ်လၢစိၢ်နီၤခိၣ်ဒီးပှၤကညီအိၣ်မ့ၤလိၢ်လၢသွဲနီၣ်ခံလီၤ.

၄၈.ဢိၼ်မႆ နၼ်မၢ်ထိရိုတၢ်လၢပဢိၼ်ယိၼ်ဢိၼ်ယုတၢ်လၢတၢ်သၼ် ဝံပသးအကတိၢ်နၼ်ပစံးလၢဢိၼ်မႆလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဢိၼ် မႆဢိၼ်ပျိၢ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်သၼ်ဝံပသးလၢမ့ၢဒီးမ့ၢမ့ၢ်တဢိၼ်ဘၼ်နၼ်ပ ဢိၼ်မႆဢိၼ်ပျိၢ်သ့ၼ်သၼ်ဝၼ်ဖျိလီၤ.

၄၉.ဢိၼ်ယူၢ် နၼ်မၢ်ဝ့ၢ်ယူၢ်တၢ်နၼ်ပစံးလၢဝ့ၢ်ဢိၼ်ယူၢ်တၢ်လီၤ. ဝ့ၢ် တဘိဢိၼ်ယူၢ်ယုၢ်တနစံးဝဲနၼ်.

၅၀.ဢိၼ်လၢဂီၤဢိၼ်လၢဟါ နၼ်မၢ်ပဢိၼ်တၢ်လၢဂီၤဒီးလၢဟါနၼ် ပစံးလၢဢိၼ်လၢဂီၤဢိၼ်လၢဟါလီၤ. ပဢိၼ်မ့ၢနၼ်ပဢိၼ်လၢဂီၤ ဢိၼ်လၢဟါလီၤ.

၅၁. ဢိၼ်လူအသး နၼ်မၢ်ပဟၢဖၢတမ့ၢ်ဘၼ်ဒီးပဢိၼ်ကသံၼ်လူ နၼ်ပစံးလၢဢိၼ်လူပသးလီၤ. ဢိၼ်လူသးလၢကသံၼ်လူလီၤ.

၅၂.ဢိၼ်လိၢ် နၼ်မၢ်ပဟံးနၢ်ကနဲတၢ်နၼ်ပစံးလၢဢိၼ်လိၢ်လီၤ. ဒီး ပစံးလၢဢိၼ်လိၤဢိၼ်ဖျံး. ပစံးဒီးအဆိန်နၼ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤတနီၤ နီၤစံးထွဲပိၢ်အခံလီၤ. မ့ၢ်နၥ်သကၠန်နၼ်ဒီးတကျါဘၼ်. ပှၤတက ဢိၼ်လိၢ်ပှၤဂၤတၢ်ကဲကၢ.

၅၃.ဢိၼ်လိ နၼ်မၢ်ပကတိၢ်ကဘျံးကဘျၼ်တၢ်နၼ်ပစံးလၢဢိၼ်လိ လီၤ. ပှတကၤဢိၼ်လိတၢ်စံးဝဲနၼ်လီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပှၤတနီၤနီၤစံးဝဲလီၤ.

၅၄.ဢိၼ်ဝီၤ နၼ်မၢ်ဝၼ်မိဆဲးတၢ်တၢ်ဆၢဘၼ်ဒီးပစံးလၢဝၼ်မိဢိၼ် ဝီၤလီၤ. ဝၼ်မိဢိၼ်ဝီၤနၼ်ဘၼ်တၢ်ဖိတၢ်လၢတသံဘၼ်. ဒီးပစံးဒီး အဆိလၢဢိၼ်ဝံၢ်ဢိၼ်ဝီၤလီၤ.

၅၅.ဢိၼ်ဝီၤ နၼ်မၢ်တရုံးအဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလဲၤတၢ်ကျဲကၠၼ်ကဝီၤ အသးဒီးပစံးလၢပလဲၤတရုံးဢိၼ်ဝီၤလီၤ. ပှၤတကလဲၤတရုံးဢိၼ် ဝီၤတၢ်သကၠၤပှၤရှၼ်ဒီးဟဲကၠၤတုၤကၠၤလၢလိၢ်လီၤ.

၅၆.ဢိၼ်သကိး နၼ်မၢ်ပဢိၼ်တၢ်ဒီးပသကိးအါကၤဒီးပစံးလၢဢိၼ် သကိးလီၤ. ဢိၼ်သကိးမ့ၢဒီးယၤတကၠၢ်. ဒီးမၤသကိးအဆိမ့ၢ် ဢိၼ်သကိးစ့ၢ်ကီးလီၤ.

၅၇.ဢိၼ်အလဲ နၼ်မၢ်ပမၤတၢ်လၢပဟံးနၢ်အပ္ၤနၼ်ပစံးလၢပဢိၼ် အလဲလီၤ. ပှၤတကၤမၤပှၤဂၤအတၢ်ဒီးဢိၼ်ဝဲဒီးအဘူးအလဲလီၤ.

၅၈.ဢိၢ်ဢိ ဢိၼ်ထဲတၢ်ကတိၢ်လီၤ. ဢိၼ်ဢိ. မ့ၢ်ဒ်နၼ်စသ့ၼ်ညါလဲ. ဢိၼ်ဢိစနၢ်ပၢၢ်လဲ. ဢိၼ်ဢိမ့ၢ်နၤစါ. ဒီးပစံးလၢဢိၼ်ဢိၤစ့ၢ်ကီး လီၤ.

၅၉. ဢိၼ်ဢိ နၼ်မၢ်ပဢိၼ်မ့ၢပဢိဒီးထံဒီးပစံးလၢပဢိၼ်ဢိမ့ၢဒီး ထံလီၤ.

ဢိၼ်ဢိဢိၼ်ဢိမ့ၢဒီးထံ ပဖိခဲညါထုၼ်ဒီးဝံၤ

၆၀.ဢိၼ်ဢိၼ် နၼ်မၢ်ဢုၼ်ဢုၼ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ထံဒိၼ်လီၤယွၤသိၼ် တသြူးလၢသိၼ်ဒိၼ်ကတၢၢ်နၢ်ပစံးလၢသိၼ်ဢုၼ်ဢုၼ်ဢိၼ်ဢိၼ်လီၤ. ဒီးပှၤဟၢဖၢကလၥ်သိၼ်ဢုၼ်ဢုၼ်ဢိၼ်ဢိၼ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီးတၢ်ကိး သိၼ်ဢုၼ်ဢုၼ်ဢိၼ်ဢိၼ်စ့ၢ်ကီးလီၤ.

၆၁. ဢိၼ်ဢိၤ နၼ်မၢ်ပသးပှၤနိၼ်တၢ်ပသ့ၼ်နိၼ်ထိၼ်ကၠၤဒီးပမၤ သိၼ်ပကလှၢ်ဒီးပစံးလၢဢိၼ်ဢိၤလီၤ. ဢိၼ်ဢိၤ.စသးပှၤနိၼ်စသး. ဢိၼ်ဢိၤမ့ၢ်နၤစါ. ဢိၼ်ဢိၤမ့ၢ်စယၥ်စါ. ဒီးပစံးလၢဢိၼ်ဢိစ့ၢ်ကီး လီၤ.

၆၂.တဢိၼ် ဒီးကအဲၼ်ကဢိၼ်. ဒီးကဢိၼ်ကဢိၼ်. ဒီးကဢုးက ဢိၼ်. ဒီးကဢိၼ်ထိၼ်. တၢ်ခဲလၥ်နၼ်ကွၢ်လၢကဢိၼ်တကၠၢ်.

၆၃.ကလီဢိၼ် နၼ်မၢ်ပှၤလီၤလဲအသးဒီးဢိၼ်တၢ်ကလီးသဘျၼ် ပသံးပနဲပကားနၼ်ဒ်တၢ်ဝံတၢ်နါဒီးပစံးလၢကလီးဢိၼ်လီၤ. ပှၤတ ကလီၤလဲအသးဒီးကလီးဒေးဒီးအလီးဢိၼ်တၢ်ကလီးလီၤ.

၆၄. ကလီဢိၼ်သံ နၼ်မၢ်ပှၤ လၢသံဆူၼ်သံကနီၤ လၢဆါတယံၥ် ဘၼ်ဒီးသံဝဲနၼ်ပစံးလၢကလီးဢိၼ်သံလီၤ. ပှၤတကဆါတယံၥ်တ မိၢ်ဒီးသံဝဲနၼ်ကမ့ၢ်ကၢ်ကလီးဢိၼ်သံသၢ. ဒီးမ့ၢ်ဝံစံးဒီးစံးဟိၥ်ထွဲဝံ ခံလီၤ.

၆၅.ကါဢိၼ် နၼ်မၢ်ပမၤလီၤဖျၼ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤသံမိၼ်လၢယဲၥ်နၼ်ပ မၤကၠၥ်အကဲၼ်နၼ် ဖံဘၼ်ဒီး ပမၤဘျး မၤဖှံၼ် နၼ် ပစံး လၢ ကါ ဢိၼ် လီၤ. ထိမိၼ်တနဘၼ်သံဝၼ်မိဒီးပှၤတကကါဢိၼ်ကၠၤဝဲလီၤ. ဒီးပ စံးဒီးအဆိလၢကူးဢိၼ်ကါဢိၼ်လီၤ.

၆၆.ကါသၼ်ဃုဢိၼ် နၼ်မၢ်ပကါတၢ်ဒီးပသၼ်ဃုလၢမှၼ်မိၼ်လၢပ ကဢိၼ်အဂၢ်ဒီးပစံးလၢကါသၼ်ဃုဢိၼ်လီၤ. ပှၤတကကါသၼ်ဃု ဢိၼ်ထိမိၼ်တနစံးဝဲနၼ်.

၆၇.ကၢဢိၼ် နၼ်မၢ်ပဆါပနၥ်တၢ်ကၢဒီးပပ္ၤဢိၼ်လိၢ်ဢိၼ်တၢ်နၼ် ပစံးလၢကၢဢိၼ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲၥ်ဢိၼ်ကၢဢိၼ်လီၤ. ပှၤကၢဢိၼ်ပနၥ်တၢ်ကၢဒီးကဲဝဲလၢပှၤကၢတၢ်ဖိလီၤ.

၆၈. ကၢဢိၼ် နၼ်မၢ်လဲၥ်ဢိၼ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပလဲလိၥ်ဢိၼ်ဆဲ သၼ်သဒိၼ်ဢုၼ်ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၼ်သဘျၼ်ပသံးဒီးဘုဒီးဟုနၼ်ပစံး ဒီးအဆိလၢလဲၥ်ဢိၼ်ကၢဢိၼ်လီၤ.

၆၉.ကုၢ်ဢိၼ် နၼ်မၢ်ပယိလီၤတၢနၼ်သံကစဲၥ်လၢမှၼ်ကျါတုၤမံဒီး ပဢိၼ်နၼ်ပစံးလၢကုၢ်ဢိၼ်လီၤ. ကုၢ်ဢိၼ်တၢနၼ်ဒီး ပကျိးဢိၼ်ဒီး မှၤလီၤ.

၇၀.ကုဢိၼ် နၼ်မၢ်ပမၤသ့ၼ်ဖးဢိၼ်သနသၼ်လၢယဲၥ်ဒီးပစံးလၢပ ကုဢိၼ်လီၤ. ပှၤတကကုဢိၼ်သနသၼ်ဒီးကျိးဢိၼ်ဝဲဒီးမှၤလီၤ.

၇၁. ကျၥ်ဢိၼ် နၼ်မၢ်ထွဲၼ်ဢိၼ်အဆၼ်နၼ်တဟံးဘၼ်ဝဲဒီးဢိၼ်လီၤ ဝဲလၢအထါမိၼ်နၼ်ပစံးလၢကျၥ်ဢိၼ်လီၤ. ထွဲၼ်တနကျၥ်ဢိၼ်အ ဆၼ်မူးမူးလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဢုၼ်ဢိၼ်ကျၥ်ဢိၼ်လီၤ.

၇၂. ကျိးဢိၼ် နၼ်မၢ် ပထိး ဢိၼ်တၢ်ရဲၥ်ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၼ်တၢ်သူၼ် တၢ်သၼ်ဒီးပဢိၼ်ဒီးမှၤ နၼ်ပစံးလၢပကျိးဢိၼ်လီၤ. ပှၤတက ကျိး ဢိၼ်ဒံသၼ် ဒီးတၢ်ရဲၥ်ဒီးမှၤလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢကျိးဢိၼ်ကျူး ဢိၼ်လီၤ.

၇၃. ဝှၥ်ဢိၼ် နၼ်မၢ် ပဟံးနၢ်ဆူၼ်ပှၤဂၤအတၢ် လၢအနၢ်အစၢးဒီးပ စံးလၢဝှၥ်ဢိၼ်နၢ်လီၤ. ပှၤတကအပှၢ်ဟံးဒံသၼ်တဖျၢၼ်ဒီးဝှၥ်ဢိၼ် နၢ်ဝဲအတၢ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဝှၥ်ဢိၼ်ပျိုးဢိၼ်လီၤ.

၇၄. ဃုဢိၼ် နၼ်မၢ်တၢ်ဢိၼ်တဢိၼ်ဘၼ်ဒီးပလဲၤကွၢ်လၢဢိၼ်ဝဲနၼ် ပမၤနၢ်ဢိၼ်ဒီးပစံးလၢဃုဢိၼ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဃုဢိၼ်ဆုး ဢိၼ်လီၤ.

၇၅. ဃုဢိၼ် နၼ်မၢ်ပမၤပှၤဂၤဟံးဢိၼ်ပတၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢဃု ဢိၼ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဃုဢိၼ်ဒီးဢိၼ်လီၤ. လဲၤဃုဢိၼ်ပှၤ ဂၤအတၢ်ညၼ်တလိၼ်တကၠၢ်. ပှၤတကဃုဢိၼ်သဒိၼ်ဢုၼ်စံးဝဲနၼ်.

၇၆. စိးဢိၼ် နၼ်မၢ်ထိၼ်စိၤဆိစိၤမၤထိၼ်ဢိၼ်ဘုလၢအနိၥ်မၤထိၼ် ဢိၼ်အဆၼ်လၢအနိၥ်ဒီးပစံးလၢစိးဢိၼ်ဝဲလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢ စိးဢိၼ်ဖူးဢိၼ်လီၤ. ဆိစိးဢိၼ်အဆၼ်စံးဝဲနၼ်.

၇၇. **ဆုအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤဝါထိၣ်ဘၣ်လၢကျံၣ်ဒီးပစံးလၢပဆုအိၣ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဆုအိၣ်တၢ်အိၣ်လီၤ. နဆုအိၣ်ဘၣ်ဝါလဲဧါ.

၇၈. **တၢ်အိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ထိရိၤတၢ်တမံၤလၢ်လၢ်လၢပှၤကညီအိၣ်ဝဲနၣ်ပစံးလၢတၢ်အိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်အိၣ်တၢ်အိလီၤ. ပှၤကညီမၤန့ၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိကီးအမံၤလီၤ.

၇၉. **တၢ်အိၣ်ပှၤ** နၣ်မ့ၢ်ဘိၣ်သအိၣ်အိၣ်ပှၤနၣ်ပစံးလၢတၢ်အိၣ်ပှၤလီၤ. တၢ်အိၣ်ပှၤအိၣ်လၢပှၢ်လၢ်ကျါနၣ်နးကဲ. တၢ်အိၣ်ထွံၣ်တၢ်အိၣ်ဆိစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢတၢ်အိၣ်တၢ်လိာ်လီၤ.

၈၀. **တၤအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤလိာ်ကွဲတၢ်လၢနၢၤသ့ယၣ်သ့တဖၣ်နၣ်တုၤယၣ်တဖၣ်နၣ်ပှၤဂၤဟံးန့ၢ်ခွးပစံးလၢတၤအိၣ်ခွလီၤ. ပှၤတဂၤလဲၤတၤအိၣ်ခွးပှၤလိာ်ကွဲလှၢ်ဖိလီၤ.

၈၁. **ထိးအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤစဲးဘူးအိၣ်တၤဆံၣ်ဒီးအံသၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ရံာ်ဒီးတၢ်ဒီးမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢပထိးအိၣ်လီၤ. ထိရိၤပမၤစဲဘူးအိၣ်တၢ်နၣ်ပစံးလၢပထိးအိၣ်လီၤ. ထိးအိၣ်တၤဆံၣ်ဒီးအံသၣ်, ထိးအိၣ်အံသၣ်ဆၢဒီးကိၣ်, ထိးအိၣ်တၢ်ရံာ်ဒီးတၢ်ဒီးလီၤ.

၈၂. **နွံးအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤအိၣ်တၢ်စိလၢပစုမ့ၢ်ခိၣ်ဒီးပစံးလၢနွံးအိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢနွံးအိၣ်ဖွးအိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤနွံးအိၣ်ကနဲစီစံးဝဲဒၣ်.

၈၃. **ပှၤအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပလဲလိာ်အိၣ်တၢ်ဒီးခွးပစံးလၢပပှၤအိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိပှၤအိၣ်လိၢ်အိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤပှၤအိၣ်ဘၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၈၄. **ဖှးအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဝ့ၢ်မၤအိၣ်တၢ်လၢအထးခိၣ်ချ့ဝဲဒီးပစံးလၢဖှးအိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢစိးအိၣ်ဖှးအိၣ်လီၤ. ဝ့ၢ်တဘိဖှးအိၣ်ဒၣ်တဘၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဝ့ၢ်နၣ်ဖှးအိၣ်တၢ်လီၤ.

၈၅. **ဖှးအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်စိးအိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ဆိမၤအိၣ်တၢ်လၢအနိာ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢစိးအိၣ်ဖှးအိၣ်တၢ်လီၤ.

၈၆. **ဘုၣ်အိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပလှၢ်အိၣ်ပှၤဂၤဒီးပစံးလၢပဘုၣ်အိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘုၣ်အိၣ်ဘုၣ်အိလီၤ. ပဘူးပတၢ်မ့ၢ်တုၤအိၣ်ပှၤဒီးပဘုၣ်အိၣ်ဘုၣ်အိအီၤလီၤ.

၈၇. **ဘုၣ်အိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပဘုၣ်အိၣ်တၢ်လၢပကအိၣ်အဂၢ်ဒီးပစံးလၢပဘုၣ်အိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘုၣ်အိၣ်ဆိအါကဲ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘုၣ်အိၣ်ဘိးအိၣ်လီၤ.

၈၈. **ဘျှၣ်အိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပကူးအိၣ်တၢ်လၢဃဲာ်ဒီးပစံးလၢပဘျှၣ်အိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဘျှၣ်အိၣ်တၢ်ညဉ်လၢဒိလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဘျှၣ်အိၣ်ဘျှၣ်အိၣ်လီၤ.

၈၉. **မၤအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပမၤတၢ်လၢပကအိၣ်အဂၢ်ထိရိၤတမံၤနၣ်ပစံးလၢမၤအိၣ်လီၤ. မၤအိၣ်ဘၣ်မၤအိၣ်အံသၣ်သဒိၣ်အုၣ်စံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဖံးအိၣ်မၤအိၣ်လီၤ.

၉၀. **ယှၤအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ထိၣ်ယှၤဒီးအိၣ်တၢ်ဖိဃၢ်လၢတၢ်ကတိာ်လီၤနၣ်ပစံးလၢယှၤအိၣ်အဆၣ်လီၤ. ထိၣ်ယှၤအိၣ်အဆၣ်လၢတၢ်ကတိာ်လီၤစံးဝဲဒၣ်. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢယှၤအိၣ်ယၢအိၣ်လီၤ.

၉၁. **လှၣ်အိၣ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤထိၣ်အိၣ်တၢ်လၢအပျုၤနၣ်ပစံးလၢလှၣ်အိၣ်လီၤ. ထွံၣ်လှၣ်အိၣ်မှၤဖံၣ်. ပနၢ်လှၣ်အိၣ်နိၣ်စံးဝဲဒၣ်.

၉၂. **လဲးအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပလိပှၤဂၤအတၢ်ဒ်ပကန့ၢ်တၢ်တမံၤမံၤဒီးပစံးလၢလဲးအိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလဲးအိၣ်လိအိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလဲးအိၣ်ယၢစံးဝဲလၢသါကမၤန့ၢ်စချုံၣ်ဒီးစိာ်စးဒီတဘၣ်ဒီးတမၤန့ၢ်ဘၣ်စတၢ်နီတမံၤဘၣ်.

၉၃. **လိၢ်အိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပဟံးန့ၢ်ကနဲ့ပှၤဂၤအတၢ်ဒီးပစံးလၢပလိၢ်အိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလိၢ်အိၣ်စဘုသၢနံာ်ဒီးစံးဝဲလၢသါကဟ့ၣ်ယၢအပ္ၤလၢခံလီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလိၢ်အိၣ်ဖှုးအိၣ်လီၤ.

၉၄. **လိာ်အိၣ်** နၣ်မ့ၢ်နာ်စိၤဖုံၣ်စိၤမၤဆါတၢ်နၣ်ပစံးလၢလိာ်အိၣ်တၢ်လီၤ. တၢ်ဝံတၢ်နါလိာ်အိၣ်မၤအိၣ်တၢ်ဒီးပဘၣ်ဆူးဘၣ်ဆါစံးဝဲဒၣ်.

၉၅. **လီးအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဂၤမၤကမၣ်ပှၤဒီးပဟံးန့ၢ်အစုနၣ်ပစံးလၢပလီးအိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢလီးအိၣ်ယိၤအိၣ်လီၤ.

၉၆. **လီအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပဟံးန့ၢ်ပှၤဂၤအတၢ်ဒီးပစံးလၢပကဟ့ၣ်အပ္ၤနၣ်ပတဟ့ၣ်ဘၣ်ဒီးပစံးလၢလီအိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလီအိၣ်စဘုနၢ်သၢနံာ်ဒီးတဟ့ၣ်ဘၣ်ဝဲအပ္ၤဘၣ်.

၉၇. **လီအိၣ်** နၣ်မ့ၢ်လဲးအိၣ်အဆိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပဟံးန့ၢ်ပှၤဂၤအတၢ်လၢပစံးပကဟ့ၣ်အပ္ၤဒီးပတဟ့ၣ်ဘၣ်နၣ်ပစံးဒီးအဆိလၢလဲးအိၣ်လိအိၣ်ယိၤ.

၉၈. **သအိၣ်ထိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပှၤဟၢဖၢဖၢသါတသ့ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤသးဝံၤအိၣ်သါတသ့ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢမၤသးသအိၣ်ထိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလီၤတဲာ်ဒီးအသးဝံၤအိၣ်နၣ်မၤအသးသအိၣ်ထိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢသအိၣ်ထံၣ်သအိၣ်ထိၣ်လီၤ.

၉၉. **ဟ့ၣ်အိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ပဟံးန့ၢ်ခုသူၣ်အိၣ်ပှၤဂၤအတၢ်နၣ်ပစံးလၢဟ့ၣ်အိၣ်လီၤ. ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢဟ့ၣ်အိၣ်မၤဂံၤအိၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤဟ့ၣ်အိၣ်ပှၤဂၤအဘုစံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁၀၀. **ဟိၣ်အိၣ်** နၣ်မ့ၢ်ဃဲာ်စိၤထးစိၤနၣ်တုၤထိၣ်အုၣ်ဟးဂီၤဒီးပစံးလၢဟိၣ်အိၣ်လီၤ. ဟိၣ်အိၣ်ဃဲာ်တဘၣ်တဂ့ၤလၢၤဘၣ်လီၤဆၢၣ်လီၤဖှိလၢာ်လံ.

၁. **အီၤ** နၣ်မ့ၢ်ပစံးတၢ်ကတဖၣ်နၣ်ပစံးလၢအီၤလီၤ. ပနၢ်တၢ်အဝဲတၢ်ဘျၢၣ်အီၤဒီးကသံတ့ၢ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်နၣ်ပစံးလၢအီၤလီၤ. ပန္ဂါတထံးမ့ၣ်ထိၣ်ဘၣ်အီၤဒီးဃ့ထိၣ်မးလီၤ. ပအိကသံၣ်နၣ်ပမၤအီၤဖိနဲစိၤလီၤ. နပှၢ်ဃုနဆိဒံၣ်နၣ်ဟ့ၣ်အီၤတကၠၢ်. လၢၢ်နၣ်ထၢန့ၢ်အီၤလၢအပြံတဖၣ်ဒီးကွဲာ်တၢ်တကၠၢ်. ကဆိနၣ်အဝဲတၢ်ဆဲးအီၤဒီးကသံတ့ၢ်လီၤ. ဟံၣ်နၣ်မၤအီၤဖိနဲစိၤလီၤ. ဖိနၣ်မၤအီၤဖးဒိၣ်စံးဝဲဒၣ်လီၤ.

၁. **ဧါ** နၣ်မ့ၢ်ကျိာ်လီၤတၢ်ကတိၤအနါစုၤလီၤ. လဲၤဧါ. လဲၤဆူဝ့ၢ်ပှၤဧါ. ကစၢ်ယွၤအကူၢ်အံၤဧါ. အိၣ်မှၤဧါ. လဲၤစဲးစုး ဧါ. အဝဲ အံၤမ့ၢ်နဖိဧါ. မ့ၢ်နတၢ်ဧါ. နဃဲာ်မ့ၢ်အဝဲအံၤဧါ.

၁. **ဧ်ဧ်** နၣ်မ့ၢ်တၢ်ရှၤသိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, တလံၤဟဲသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသိၣ်ဧ်ဧ်လီၤ. တၢ်ရှၤဘၣ်သ့ၣ်လၣ်သိၣ်ဧ်ဧ်စံးဝဲဒၣ်, ဒီးဖိ သၣ်ဟိၣ်သိၣ်ဧ်ဧ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. တၤသွံၣ်စံၣ်လၢသ့ၣ်ခံသိၣ်ဧ်ဧ်စ့ၢ်ကီး

လီၤ.
၂. ဓါ်ဟါ နဉ်မ့ၢ်တၢ်ကၢဉ်ပသးန့ၣ်ပဂ့ၢ်လိာ်တၢ်ဒီးပစံးလၢဓါ်ဟါလီၤ. ဓါ်ဟါစီတကနဉ်ဘဉ်ဧၣ်ဟါစီတလဲၤဘဉ်. ဓါ်ဟါစီတ မၤဘဉ်စံးဝဲဒၣ်.
၃. ထဓါ် ဒီးကဓိၢ်ကဓါ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဓါ်တကွၢ်.
၁. ဆၢဉ်ဓး နဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဃါတၢ်သိဉ်အၢဉ်ဓးအၢဉ်ဓးလီၤ. ပှၤတဂၤဃါတၢ်သိဉ်အၢဉ်ဓးအၢဉ်ဓးကမ့ၢ်ကၢ်ဃါထိဉ်ဆိဉ်ဘၣ်သၢ
၁. ဓၣ် နဉ်ဒ်ဓါအသိးလီၤ. နဃဲာ်မ့ၢ်အဝဲဆံၤဓၣ် နဆိဉ်ကိးဓၣ်. နမှၤအိဉ်ကိးဓၣ်. နဘူအိဉ်ကိးဖၣ်. နမိၢ်အိဉ်ဒံးဓၣ်.
၁. ဓဓ နဉ်မ့ၢ်ထံယွၤသိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ရှၤသိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ကလံၤဟဲသိဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသိဉ်မၤဓလီၤ. ထံယွၤသိဉ်လၢလုလီၤဓ ဓစံးဝဲဒၣ်, ဘိဉ်သဆိဉ်တြူၤသ့ဉ်သိဉ်ဓဓဝဲဓၣ်လီၤ.
၂. ထဓ ဒီးကရှၤကဓ တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ကွၢ်လၢကဓတကွၢ်
၃. ကသဲးဓကလဲာ် နဉ်မ့ၢ်ဖိသးထံဉ်အမိၢ်ဟဲက့ၤဒီးကွၢ်ဝဲအက့ပှၤမ့ၢ်တၢ်ဆိဉ်တၢ်အိဆိဉ်ဓါ်တအိဉ်ဓါ်န့ၣ်ပစံးလၢကွၢ်ဝဲကဘဲးဓကလဲာ်လီၤ. ဒီးဖိသဉ်အိဉ်မှၤဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်ပစံးလၢအိဉ်မှၤကဘဲးဓကလဲာ်လီၤ.
၄. ထဗှၤဓထလဲာ် နဉ်မ့ၢ်တၢ်ဖိလၢပမၤဘဉ်တိၢ်ဒီးကိးဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤဟိဉ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢကိးကပှၤဓကလဲာ်ဟိဉ်ကပှၤဓကလဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤစံၢ်ဒီးဟိဉ် မးကပှၤဓကလဲာ်လီၤ. ပှၤတဂၤတိၢ်ထွဲဉ်ဖိတနကိးမးကပှၤဓကလဲာ်လီၤ.
၁. စံစံ နဉ်မ့ၢ်ပှၤကညီဖိဟိဉ်ဒီးပစံးလၢဟိဉ်စံစံလီၤ. ပှၤတဂၢ်အမိၢ်တိၢ်ဒီးဟိဉ်မးစံစံလီၤ.
၁. စံၢ်စံၢ် နၢ်မ့ၢ်ကလံၤဟဲသိဉ်ဒိဉ်ဒီးပစံးလၢသိဉ်စံၢ်စံၢ်လီၤ. ကလံၤဟဲဖးဒိဉ်သိဉ်စံၢ်စံၢ်စံးဝဲဒၣ်.
၂. စံၢ်စံၢ် နၢ်မ့ၢ်တၢ်တရံးအသးန့ၣ်ပစံးလၢတရံးအသးစံၢ်စံၢ်လီၤ. ကဘိတဘ့ဉ်တရံးမးအသးစံၢ်စံၢ်လီၤ. ထိရိၤတၢ်လၢအဒိဉ်န့ၣ်တရံးအသးဒီးပစံးလၢတြံးအသးစံၢ်စံၢ်ခ့ၢ်ကိးလီၤ. ဒီးပစံးလၢစံၤစံၤခ့ၢ်ကိးလီၤ.
၁. စံၤစံၤ နၢ်မ့ၢ်ပမဲာ်စံးသ့န့ၣ်တြံးအသးဒီးပစံးလၢပမဲာ်စံးသ့စံၤစံၤလီၤ. ဓမဲာ်စံးသ့စံၤစံၤန့ၣ်ဓဆၢထၢဉ်တကျၢဘဉ်
၁. ဓ နဉ်မ့ၢ်ပကျိာ်လီၤတၢ်ကတိၤအနါစ့ၤလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကိးထိဉ်တၢ်လီၤ. ပှၢ်ဓဝဲၢ်ဓ, မိၢ်ဓပၢ်ဓ, ကဓါ်ဓ, ချဲ ဓန့ၣ်မ့ၢ်ပကိး ထိဉ်တၢ်လီၤ.
၁. ဓဓၣ် နဉ်မ့ၢ်ပမၤထါပကိးပသ့လီၤ. မိၢ်သယုၢ်ဒီးပၢ်သယံၤဓဓၣ်စံးဝဲလီၤ.
၁. ဓၢ်ဓၢ် နဉ်မ့ၢ်ပှၤသးပှၢ်ဟိဉ်သိဉ်ဓၢ်ဓၢ်လီၤ. ပှၤဖှပှၢ်တဂၤဟိဉ်ဓၢ်ဓၢ်စံးဝဲဓၣ်လီၤ.
၁. ဓၢ်ဓၢ နဉ်မ့ၢ်ပှၤဟိဉ်သိဉ်ဒီးပစံးဟိဉ်သိဉ်ဓၢ်ဓၢခ့ၢ်ကိးလီၤ. ပှၤတဂၤအမိၢ်တိၢ်ဒီးဟိဉ်မးဓၢ်ဓၢဓၢ်ဓၢလီၤ.
၁. ဓၢ်ဓၢ် နဉ်ပှၤကညီကသံဒီးကဓုးသိဉ်ဝဲန့ၣ်ပစံးလၢသိဉ်ဓၢ်ဓၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤကသံဒီးမၤမးဓၢ်ဓၢ်လီၤ.
၁. ဓၣ် နဉ်မ့ၢ်ပကိးတၢ်သိဉ်ဒီးပစံးလၢသိဉ်ဓဓၣ်လီၤ. မိၢ်ဓၣ်ပၢ်ဓဓၣ်ဟဲက့ၤတ့ၢ်.

၁. ဓၢဓၢ နဉ်မ့ၢ်ပှၤဆံးလၢကတိၤတၢ်တသ့ဒံးဘဉ်န့ၣ်မၤသိဉ်အကလုၢ်ဒီးသိဉ်ဓၢဓၢလီၤ. ပှၤဆံးထံဉ်ပမဲာ်ဒီးမၤသိဉ်အကလုၢ်ဓၢဓၢလီၤ.
၁. ၡၡ နဉ်မ့ၢ်ကယွၤဖဉ်ဟုန့ၣ်သိဉ်ၡၡလီၤ. တၤသွံဉ်ထိးၡၡ မ့ၢ်ကိးလီၤ.
၁. ၡၢ်ထလဲာ် နဉ်မ့ၢ်သ့ဉ်ဖးဒိဉ်အခံဖျါဖးဒိဉ်ဒီးပစံးလၢဖျါၡၢ်ကလဲာ်လီၤ. သ့ဉ်ဖးဒိဉ်အခံဖျါၡၢ်ကလဲာ်လီၤ.
၂. ၡၢ်ၡၢ် နဉ်မ့ၢ်တၢ်ရှးသိဉ်တသြူးမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဘိဉ်သဆိဉ်ကညီၤသိဉ်ဝဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှၤကညီကဆုမ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢသိဉ်ၡၢ်ၡၢ်လီၤ. တၢ်ရှၤဖးဒိဉ်သိဉ်ၡၢ်ၡၢ်. ခ့တနကညီၤသိဉ်မးၡၢ်ၡၢ်လီၤ. ပှၤတဂၤမၤတကဲကဆုၡၢ်ၡၢ်လီၤ.
၁. ၡၤၡၤ နဉ်မ့ၢ်မ့ဉ်ၡဉ်ထိဉ်န့ၣ်ပစံးလၢမ့ဉ်ၡဉ်ထိဉ်ၡၤၡၤ လီၤ. မ့ဉ်ၡဉ်ထိဉ်ၡၤၡၤန့ၣ်မ့ၢ်ဆိဉ်မနုၤလဲဉ်.
၂. ၡၤၡၤ နဉ်မ့ၢ်ဖိ သဉ်ဟိဉ်န့ၣ်ပစံးလၢဟိဉ်ၡၤၡၤလီၤ. ပှၤတဂၤဟိဉ်ၡၤၡၤဘဉ်မနုၤလဲဉ်.
၁. ၡ နဉ်မ့ၢ်ပကိးသိဉ်ဒီးပစံးလၢပကိးၡၡလီၤ. ပှၤတဂၤကိးၡၡဒီးဓကိးဆၢအိၤလီၤ. ဒီးထွံဉ်အိဉ်ယွၤသိဉ်ၡၡဒီးပသးပှၢ်ဟိဉ်သိဉ်ၡၡခ့ၢ်ကိးလီၤ.
၁. ၡၢ် နဉ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤတြူကလဲာ်လၢကပီၤထိဉ်ဝးတရံးအဃၢန့ၣ်ပစံးလၢမ့ဉ်ၡၢ်ကပီၤလီၤ. မ့ၢ်ဆုၡၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မ့ဉ်ဆုကပီၤန့ၣ်လီၤ.
၂. ၡၢ် နဉ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤန့ၣ်ပစံးလၢၡၢ်လီၤ. မ့ဉ်ၡၢ်, မုၢ်ၡၢ်, လါၡၢ် တၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်မ့ၢ်ကပီၤဝဲလီၤ. မ့ဉ်အိဉ်တၢ်လၢမနုၤန့ၣ်အၡၢ်ကပီၤဖျါယံၤကၢ.
၃. ၡၢ်ထထါ နဉ်မ့ၢ်ခွဲဉ်တကလုၢ်တၢ်လီၤလၢအမုၢ်ကတိာ်လီၤဒီးပစံးလၢၡၢ်ကလၢ်လီၤ. ဒီးပကိးလၢခွဲဉ်ဓိၤဟၤၡၢ်ကိးလီၤ.
၄. ၡၢ်ထိဉ် နဉ်မ့ၢ်လါထိဉ်ဒီးမုၢ်ထိဉ်န့ၣ်ပတထံဉ်ဖံးဘဉ်ဒီးပထံဉ်ဆိလၢအကပီၤန့ၣ်ပစံးလၢမုၢ်ၡၢ်လိဉ်လါၡၢ်ထိဉ်လီၤ. လါၡၢ်ထိဉ်လံကိးမးဖျါထိဉ်လီၤ.
၅. ၡၢ်ၡၡ နဉ်မ့ၢ်ပယွာ်တကွဲၤလၢပၡဒီးပဆဲးလီၤက့ၤပၡမုၢ်မိဉ်န့ၣ်လၢပၡပှၤဒီးပမၤသိဉ်ပကလုၢ်လၢၡၢ်ၡၡလီၤ. ပှၤတနိၤနိၤစံးဝဲလၢပယွာ်တကွဲၤလၢပၡန့ၣ်ပမ့ၢ်တဆဲးလီၤက့ၤဘဉ်ပၡမုၢ်လၢဝၡဒီးပမ့ၢ်တမၤဘဉ်ၡၢ်ၡၡဒီးပၡမုၢ်တ့ာ်လီၤစံးဝဲဒၣ်
၆. ၡၢ်ၡၢ် နဉ်မ့ၢ်တၢ်ဟဲရှၤသိဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢသိဉ်ၡၢ်ၡၢ်လီၤ. တၢ်ရှၤဒီးကလံၤသဲသိဉ်ၡၢ်ၡၢ်လီၤ.
၇. ကပီၤၡၢ်ထလဲာ် နဉ်မ့ၢ်တၢ်ကပီၤဒိဉ်ဝဲဒီးပစံးလၢကပီၤၡၢ်ကလဲာ်လီၤ. မ့ဉ်ကပီၤလၢမနုၤၡၢ်ကလဲာ်လီၤ ဒီးမ့ၢ်ကပီၤအၡၢ်ဖျါၡၢ်ကလဲာ်ခ့ၢ်ကိးလီၤ.
၈. မုၢ်ၡၢ် နဉ်မ့ဉ်မ့ၢ်ကပီၤလၢတချုးဖျါဒံးဘဉ် လၢဂီၤတစိန့ၣ်ပစံးလၢမုၢ်ၡၢ်လီၤ. မုၢ်ၡၢ်န့ၣ်တချုးအမိၢ်ပှၢ်ဖျါဒီးဖျါလၢမုၢ်ၡၢ်လီၤ.
၉. မ့ဉ်ဆုၡၢ် နဉ်မ့ၢ်မ့ဉ်ကပီၤန့ၣ်ပစံးလၢမ့ဉ်ဆုၡၢ်လီၤ. မ့ဉ်ဆုၡၢ်ကပီၤဖျါဒိဉ်ကၢ.
၁. ၡၣ် နဉ်မ့ၢ်ပှၤဆံးကိးလိဉ်ကွဲအမိၢ်အပၢ်ဒီးသိဉ်ဝဲဆုၡၣ်ဆုၡၣ်လီၤ. မိၢ်ဆုၡၣ်ဟဲက့ၤတ့ၢ်.
၁. ၡၤထလဲာ် နဉ်မ့ၢ်ပနၢ်ပှၤတဲာ်တၢၤသပီၤထိဉ်က့ၤဒီးပနၢ်ဟူ

ထိၣ်ကူၤတၢ်နူၣ်ပစံးလၢပနၢ်ပှၤသပှၤထိၣ်ၡူၤကလာ်လီၤ. ထံနာ်စ နၢ်ပှၤတအၢနီးသပှၤထိၣ်ကူၤမးသါၡူၤကလာ်လီၤ.

၂. **ၡူၤၡူၤ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒိၣ်ထိၣ်ချူဝဲနူၣ်ပစံးလၢဒိၣ်ထိၣ်ၡူၤၡူၤလီၤ. ထံဒိၣ်ထိၣ်ၡူၤၡူၤစံးဝဲဒၣ်ဒီးပှၤတနီၤနီၤဒိၣ်ထိၣ်ၡူၤၡူၤဒီးဒိၣ်တုာ်ဝဲ လီၤ.

၃. **ကၡူၤ** ဒီးကၡူၤကစၢ နူၣ်ကွၢ်လၢကၡူၤတက့ၢ်

၁. **ၡ** နူၣ်မ့ၢ်သဂီၢ်ခွါပှၤသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစီၤယွၤသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပစံးလၢ သိၣ်ၡၡလီၤ. သဂီၢ်ခွါတဘၣ်ပှၤသိၣ်ၡၡစံးဝဲဒၣ်

၁. **ၡၢ်** နူၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. မၤၡၢ်သ့, မၤၡၢ်ယူ, မၤၡၢ်စါ, နသ့တၢ်နူၣ်သ့ၡၢ်စီ, ဆိကမိၣ်ၡၢ်ထံတက့ၢ်, ရှ်ၡၢ်ဘျုးအိၣ်မ့ၤၡၢ် လၢာ်တက့ၢ်. အိၣ်ၡၢ်ဂ့ၤမၤၡၢ်ဂ့ၤ.

၁. **ၡဲ** နူၣ်မ့ၢ်တၢ်ကတိၤနါၡၤလီၤ. အိၣ်မ့ၤၡဲ, နကွၢ်ကွၢ်ၡဲ, စကွၢ် ၡဲ, စကအိၣ်မ့ၤတမီၡဲစံးဝဲလီၤ.

၁. **ၡဲာ်ၡဲာ်** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤမ့ၢ်ပှၤကညီကအုနူၣ်ပစံးလၢကအုၡဲာ်ၡဲာ်လီၤ.

၁. **ၡဲၣ်** နူၣ်ဒ်ၡဲအသိးလီၤ. ဒီးမ့ၢ်ပကီးအိၣ်ပှၤဂၤမ့ၤလီၤ. အိၣ်မ့ၤ ၡဲၣ်, နကွၢ်အံၤၡဲၣ်,နအိၣ်ကွၢ်ၡဲၣ်ဝံၣ်ကီးဧါ.

၁. **ၡဲၤ** နူၣ်ဒ်ၡဲၣ်အသိးလီၤ. နတအိၣ်မ့ၤၡဲၤ, ဟဲယီၤလၢအံၤၡဲၤ တမ့ၢ်ၡဲၤစံးဝဲလီၤ.

၂. **ၡဲၤၡဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်ထံယွၤသိၣ်ဒီးပစံးလၢထံယွၤသိၣ်ၡဲၣ်လီၤ. ထံဖိ လီာ်ယွၤသိၣ်ၡဲၤၡဲၤစံးဝဲဒၣ်လီၤ. ထံဖိလီာ်တလီာ်ယွၤသိၣ်မးၡဲၤၡဲၤ လီၤ.

၃. **ဒီးၡဲၤဒီးၡဲၤ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိကၢ်သိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်ဒီးၡဲၤဒီးၡဲၤ လီၤ. ပှၤတဂၤကူာ်သ့ၣ်ဖိကၢ်သိၣ်ဒီးၡဲၤဒီးၡဲၤစံးဝဲလီၤ.

၁. **ၡိၡိ** နူၣ်မ့ၢ်ပှၤကညီကီးသိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်ၡိၡိလီၤ. ပှၤတဂၤ ကီးၡိၡိမ့ၢ်အဘၣ်မနုၤလဲၣ် ဒီးပစံးဒီးအဆိလၢၡိၡိဧါဧါလီၤ.

၁. **ၡိၤ** နူၣ်မ့ၢ်ကျိာ်လီၤတၢ်ကတိၤနါၡၤလီၤ. ယဲာ်ၡိၤဘိၡိၤ, ချံၣ် ၡိၤပျ်ၡိၤ, ဟ့ၡိၤသနံးၡိၤ, ပြံၡိၤဖိဆံးၡိၤ, ၡၤကအိၡိၤ, ကျိၣ်ၡိၤၡ ၡိၤ, သ့ၣ်ၡိၤဘါၡိၤ, ထိၣ်ၡိၤဆိၡိၤ, ထိၣ်ၡိၤလံၣ်ၡိၤ, ယဲာ်ၡိၤကွါ ၡိၤ, ဘ့ၡိၤဟ့ၡိၤ, စံးဝဲလီၤ. ၡိၤနူၣ်အါလၢပကျိာ်ၡိၤလီၤတၢ်ကတိၤ နါၡၤလီၤ.

၂. **ကၡိၤ** နူၣ်ကွၢ်လၢကၡိၤတက့ၢ်.

၁. **ၡီ** နူၣ်မ့ၢ်ကကီးပှၤဂၤလီၤ. လဲၤၡီ, အိၣ်မ့ၤၡီ, ဆုအိၣ်ဘ့ၡီ, ဖိအိၣ်မ့ၤၡီလဲၤဒၢၣ်ထံၡီစံးဝဲလီၤ.

၁. **ၡီၢ်** နူၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ကတိၤလီၤ. ပှၤတဂၤသါကလဲၤတၢ်ၡီၢ်တ လဲၤ, မၤတၢ်ၡီၢ်တမၤ, ပှၤတဂၤသံၡီၢ်တသံမ့ၡီၢ်တမ့, ပှၤတဂၤဒိၣ် ၡီၢ်တဒိၣ်ဆံးၡီၢ်တဆံးစံးဝဲလီၤ.

၂. **ၡီၢ်ၡီၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ထံယွၤသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ၡူၤသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢသိၣ် ၡီၢ်ၡီၢ်လီၤ. တၢ်ၡူၤသိၣ်ၡီၢ်ၡီၢ်, ထံယွၤသိၣ်ၡီၢ်ၡီၢ်စံးဝဲလီၤ.

၃. **ၡီၢ်ၡီၢ်** နူၣ်မ့ၢ်ထိၣ်ကီးပှၤသိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်ၡီၢ်ၡီၢ်လီၤ. ထိၣ် ကီးတဘၣ်ပှၤသိၣ်ၡီၢ်ၡီၢ်စံးဝဲဒၣ်.

၁. **ၡိၣ်** နူၣ်ဒ်ၡီအသိးလီၤ. လဲၤၡိၣ်, အိၣ်မ့ၤၡိၣ်, အီထံၡိၣ်, ဒီးပ စံးလၢၡိၣ်ၡၢ်ကီးလီၤ. လဲၤအိၣ်သကီးၡိၣ်စံးဝဲလီၤ.

၁. **ၡံၤၡံၤ** နူၣ်မ့ၢ်ဘ့လီၤဆံၣ်သိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံယွၤသိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤပစံးလၢ သိၣ်ၡံၤၡံၤလီၤ. ပှၤတဂၤမၤလီၤဆံၣ်ဘ့သိၣ်ၡံၤၡံၤလီၤ. ထံဖိ လီာ်ယွၤသိၣ်ၡံၤၡံၤစံးဝဲလီၤ.

၂. **ကၡံၤ** ဒီးကၡံၤကစၢ, ကွၢ်လၢကၡံၤတက့ၢ်.

၃. **ဒီးၡံၤဒီးၡံၤ** နူၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ဖိကၢ်သိၣ်ဒီးပစံးလၢသိၣ်ဒီးၡံၤဒီးၡံၤ လီၤ. ပှၤတဂၤကူာ်သ့ၣ်ဖိသိၣ်ဒီးၡံၤဒီးၡံၤလီၤ.

ပူတဖၣ်

ၡံၤစီပူ No. 18.- ၁၈, ပစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤလၢပျ့ၤတဂၤအမိၢ်အ ပၢ်သံသးဒၣ်အီၤဒီးအဖါတံၢ်ကွၢ်ဖိၣ်ယဲကူၤအီၤလီၤ. ဒီးအဖါတံၢ် အဲၣ်အီၤဂ့ၤ, မတၤတဂၤနူၣ်စံးဝဲဒၣ်, ယဲာ်ယဲာ်ဒိၣ်ထိၣ်ဝဲစဲးၡိၤစဲး ၡိၤဒီးဖိၣ်သၣ်ခွါထိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အနူၣ်တစုဒီးအဖါ တံၢ် စံး အီၤစီဓၢ–ယုနူၢ်တ့ၢ်နမါတက့ၢ်. ဒီးအဖိဒိၣ်နူၣ်ဟးအိၣ်သကီးအ ဂိၤမိၣ်ခွါလီၤ. လဲၤတၢ်နူၣ်အလီၢ်ခံပှၤတပနၢ်ခံပနၢ်ဒီးတၢ်နါအကဖု တဂၤဟဲ တ ဒီအသးလၢ အီၤဒီးအတၢ်ဟဲစံၢ်အိၣ်အဖါတံၢ်နူၣ်လီၤ. ပှၤနါနူၣ် စံၢ်ၡိၤစဓိအဖါတံၢ်နူၣ်ဒီးၡိၤစဓိအဖါတံၢ်နူၣ်အသးလဲၤမး ဘံးဘံးလီၤ. ယဲာ်ယဲာ်ဒီးမတၤတဂၤဖှပှာ်နူၣ်သံကွၢ်အဖိဒိၣ်တကျဲ လီၤ. စံးဝဲဒၣ်စီ ဓၢ–နဟးမံဒီးမနုၤ လၢနဟဲကူၤ စံၢ်လၢဘၣ် မနုၤ လဲၣ်. အဖိဒိၣ်တ စီ တး ဒီး အတၢ်စံး ဆၢအီၤတမ့ၢ်ဘၣ်ယၤ ဘၣ်ဖါ တံၢ်ဓၢ, အအံၤတစုအံၤ မှၣ်ဟဲဒီး ကျိဖါတံၢ် ဓၢ– ဒီးကျူနူၢ်ဟ်အ ဖါ တံၢ်အ နးတ ဘၣ်အ က နၣ် အုၣ်ဘ့ကစုာ်ဒီးစံးဝဲဒၣ်ဖါတံၢ်ဓၢမ့ၢ်ဟဲ ကဒီးတစုကျိတက့ၢ်. မၤလီာ်ဝဲဝံၤဒီးဟးဝဲလီၤ.

မ့ၢ်ဟါလီၤဒီးပှၤနါနူၣ်ဟဲကဒီးဒီးစံၢ်ကဒီးအဖါတံၢ်နူၣ် ဒီးအဖါတံၢ်အသးလဲၤကဒီးဘံးဘံးလီၤ. အဖါတံၢ်ကွၢ်ဒီးလီၤက်ာ် လၢအီၤနူၣ်ဒီဂၤညါလီၤ. ကွၢ်ဝဲလၢအခိၣ်ပၢ်လၢအခိၣ်, လၢအခိၣ် ပၢ်လၢအခိၣ်ကျိဲအစုတတုၤလီၤဘၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲလီၤ. မ့ၢ်ဆ့ၣ်အဖိ ဒိၣ်ဟဲကူၤဒီးအတၢ်သံကွၢ်အီၤဖါတံၢ်ဓၢ, နကျိုလံဧါ, ဒီးအဖါတံၢ် စံးဆၢအီၤစီဓၢ–ဖါတံၢ်ကျိတဘူၣ်ဘၣ်. ဖါတံၢ်ကွၢ်လီၤက်ာ်လၢ နၤလၢထၣ်လၢခံလီၤစီဓၢ–တမ့ၢ်ဘၣ်ယၤဘၣ်ဖါတံၢ်ဓၢ–ကျိဒီးကျိ ကစၢ်တက့ၢ်. ကျူနူၢ်ကဒီးအဖါတံၢ်အနး အုၣ်နူၢ်ကဒီးအလီၢ်ဒီးပ အုခိၣ်သူတဲာ်မးဖြးဖြးလီၤ. မ့ၢ်ဟါဟးမံကဒီးဒီးမၤလီာ်ဟ်ကဒီး အဖါတံၢ်စံးဝဲဒၣ်မ့ၢ်ဟဲကဒီးကျိခိၣ်ဖါတံၢ်ဓၢနမ့ၢ်တကျိဘၣ်နူၣ်နမ့ၢ် သံသးဒၣ်ယၤဒီးစအိၣ်ယဲတသ့ဘၣ်. မ့ၢ်ဟါလီၤဒီးတၢ်နါနူၣ်ဟဲက ဒီးဒ်လီၢ်လီၢ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အနူၣ်တစုဒီးကျိဲသဆူးကလာ်ဒီးအတၢ် ဟါမၢ်ကွဲာ်ဝဲ လီၤ. မ့ၢ် ဆ့ၣ် ထိၣ်ဒီးနၢ်ဟူလၢပှၤသံတဂၤဒီးမၤ အ ဖိ ဒိၣ်လဲၤကွၢ်ဒီးပှၤနူၣ်အကိာ်တုာ်လီၤစံးဝဲဒၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲလၢပှၤနါ လီာ်အိၣ်အီၤလီၤ.

အဲဖှိၣ်ၡီၢ်ပူ,No. 44.–၄၄ ပစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤလၢပျ့ၤတဂၤကီးဝဲ အမံၤလၢအဲဖှိၣ်ၡီၢ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်သံသးဒၣ်အီၤဒီးအိၣ်ဝဲလၢပဆူးပ ကျါလီၤ. ဖှိၣ်နူၢ်ယဲာ်ကဲဝဲဒၣ်ဒီးကူထဲတဘၣ်ဘံၣ်ခံခံတဘံၣ်ခံခံ လီၤ. လဲၤမၤထံမိၢ်တိၤအသၣ်တဖျၢၣ်နူၣ်တြူၢ်ဝဲဒီးအထုၣ်ပြူးတံး တံးဝံၤလဲၤတလုၣ်လီၤဝဲလၢပအဲကရးအဖိမုၣ်သးဒါလုၣ်ထံအထံ မိၢ်တိၤအအိပှၤနူၣ်လီၤ. ပအဲကရးအဖိမုၣ်နူၣ်အီ ဘၣ် ဒီးဒၢထိၣ်ဝဲ လီၤ. အမ့ၢ်အလါဂ့ၤထိၣ်ဒီးဆံးစၢ်ဝဲလီၤ. ဒီးအဖိနူၣ်မ့ၢ်လၢအတိာ်

ခွါလီၤ. အဓိၢ်အပၢ်သမိးအီၤဒီးတတံးထိၣ်ဘၣ်နီတပူၤဘၣ်. ဟ်ဝဲတုၤအဖိန့ၣ်သုလိာ်ကွဲယုအီၣ်တၢ်သ့ဒီးပဒိဝ့ၢ်ညါန့ၣ်ပအဲကရးမၤအပဲၢဟံးသကွဲတဂၤတသံၣ်, တဂၤတသံၣ်ဒီးမၤဝဲအလဲၤလၢဖိသၣ်န့ၣ်အမဲာ်ညါလီၤ. ခူၣ်နီၢ်မိၢ်နီလဲၤလၢအမဲာ်ညါန့ၣ်စိာ်ဒီးတကွဲမံလၢအဝံၣ်တဂၤတသံၣ်, တဂၤတသံၣ်ဒီးဖိသၣ်န့ၣ်တယုအီၣ်ဘၣ်သကွဲန့ၣ်ဘၣ်လီၤ. ပှၤဒိပှၢ်ညါန့ၣ်လဲၤလၢပအဲကရးအလံၤအမဲာ်ညါန့ၣ်ဒီးပအဲကရးအလံၤတယုအီၣ်ဘၣ်တၢ်လၢအီၤနီတဂၤဘၣ်လီၤ. တုၤပှၤကမျၢ်လၢာ်ဒီးအဲဖှိၣ်စိၢ်လဲၤကွၤဝဲဒၣ်တသါလီၤ. လဲၤလၢယၢ်ယၢၤသကျွၤစျၢ်ဒီးစိာ်ဒီးသကွဲနီသံတသံၣ်ဖိတမံဒံးဘၣ်ဂ့ၤမိၢ်ဂ့ၤမၢ်ဘၣ်ဒီးလဲၤဝဲဒၣ်ဧၢကူဧၢကူလီၤ. ပအဲကရးအလံၤထံၣ်အီၤဒီးလဲၤလူၤမးဝဲတရံးဓၢကလဲာ်လီၤ. လဲၤလူၤဝဲဒီးယုအီၣ်သကွဲန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်ပၢ်ဓၢ–ဟ့ၣ် ကွၤစသကွဲန့ၣ်စကအီၣ်တ့ၢ်, တၢ်မိၣ်အီၣ်စသးလၢသကွဲသၣ်ကၢ–

တုၤနၤတပဟၢဒီး ပအဲကရးစံးအဖိမုၣ်သဒါန့ၣ်, နဲဒၣ်အံၤစအဲၣ်နၤဒိၣ်န့ၢ်နပှၢ်နဝဲၢ်အဂၤခဲလၢာ်ဒီးနကလၢယဲအှၣ်လီၤတၢ်ဒ်န့ၣ်မိၤယိမ့ၢ်အဘၣ်မၤနၤလဲၣ်. စံးဝဲဒ်န့ၣ်ဝံၤဒီးဒုးအီၣ်ယှာ် ဝဲလီၤ. ပုံၤထိၣ်အနံၤအသိဒီးဒုးဟးကွံာ်ဝဲစံးဝဲဒၣ်ဖိမုၣ်ဓၢ–ဟးကၢ်သုဝဲနဲာ်, အီၣ်ဘူးဒီးပဓူအီၣ်ဘူးဒီးပဝ့ၢ်တဂ့ၤ. သုကဘၣ်အၢလၢ်သါပ ခူပဝ့ၢ်လီၤ. ဖိာ်မုၣ်န့ၣ် အမိၢ်သးအီၣ်အီၤဒီး အမိၢ် ဟ့ၣ် ခုသူၣ်အီၤလၢထးလူတဘိ, ဒီးထးပျုတဘ့ၣ်ဒီးသပၢၤမိၢ်တဖျၢၣ်သပၢၤဖါတဖျၢၣ်လီၤ. ဒီးဟးကဒါဝဲဆူထံခံတခီလီၤ. အဲဖှိၣ်စိၢ်န့ၣ်သါကမၤအီၣ်ယှၤ အမါအတၢ်ဒီးဖိထိၣ်မှၤန့ၣ်ဆီထိၣ်လၢၢ်ဆီခံဖျၢၣ်စိၤဒီးဒိထိၣ်ဝဲတလၢၢ်တလဲာ်, တလၢၢ်တလဲာ်လီၤ. အမါကွၢ်ကွၢ်ဒီးအမါဆီထိၣ်န့ၢ်ကွၤအလၢၢ်ဆီသၢဖျၢၣ်ဒီးဖိအီၣ်မှၤမံထိၣ်လီၤ.

တုၤနၤတပဟၢသါကလဲၤဖဲးအီၣ်ယှၤအမါခုးဒီးလဲၤယုဆှၣ်ဒူလာ်တလိၢ်လၢပှၢ်မှၢ်ကနၤသ့ၣ်ဖျၢၣ်ဝၣ်စဲအကျါလီၤ. လဲၤပျုသ့ၣ်တထံးလၢထးပျုတဘ့ၣ်န့ၣ်သုတနံၤကျၢၤမ့ၢ်ဟါဒီးကၢ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. ကၢ်ဝံၤဒီးဟဲကွၤဝဲလီၤ. ဟဲကွၤပူၤဒီးတးအှးတဒုဟဲလီၤစိာ်နိၣ်ယှာ်တဘိလၢမူမိၣ်ဒီးက်သ့ၣ်ဖူန့ၣ်ယာ်ဖိယာ်ဖိလီၤ. ဝံၤဒီးယှာ်ထိၣ်အနိၣ်ယှာ်န့ၣ်စံးဝဲဒၣ်–သ့ၣ်သံသ့ၣ်ဂဲၤကွၤဝၣ်သံဝၣ်ဂဲၤကွၤ,ဒီးသ့ၣ်န့ၣ်ထိထၢၣ်ကျူၤဒ်လိၢ်လိၢ်လီၤ. မှၢ်ဆှၣ်ထိၣ်အဲဖှိၣ်စိၢ်လဲၤကွၢ်ဒီးသ့ၣ်သမူထိၣ်ကွၤဒ်လိၢ်လိၢ်လီၤ. ယံာ်ယံာ်ဒီးကွၢ်ဟ့ၣ်ဝဲတကျဲလီၤ.ထံၣ်ဝဲလၢတးအှးန့ၣ်ဟဲဘီးဂဲၤကွၤသ့ၣ်ဒီးကွၤမၤအမါဖိမှၤဖးလီၤ. အမါန့ၣ်တဝံသ့ၣ်ကၢၣ်သးကၢၣ်ဘၣ်ဒီးဖိန့ၢ်အဝၤမှၤဖးလီၤ. အဝၤန့ၢ်လဲၤကူာ်ကဒီးသ့ၣ်ဒီးသ့ၣ်ကၢ်, ဒီးဘဲၣ်လီၤမှၤဖးလၢသ့ၣ်ဖူမိၣ်န့ၣ်လီၤ. တးအှးန့ၣ်ဟဲလီၤကဒီးထံၣ်လၢမှၤဖးန့ၣ်ဒီးအီၣ်ဝဲပူးပူးဒီးမှၤမှၤဖးန့ၣ်ဒီးမံသပှၤဝဲလၢသ့ၣ်ဖူမိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဲဖှိၣ်စိၢ်လဲၤတဲာ်ယာ်အဒံၣ်ညူထံးန့ၣ်ဒီးကီးထိၣ်စံးဝဲဒၣ်–ဖျံဒၣ်ကလိာ်ယၤတကွၢ်.ဖဲတၢ်မိၣ်န့ၢ်ဘၣ်နသးလၢတၢ်တဖၣ်န့ၣ်စကဟ့ၣ်ဒၣ်နၤခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးတးအှးဟ့ၣ်အီၤလၢနိၣ်ယှာ်တဘိလီၤ. နိၣ်ယှာ်တဘိန့ၣ်ပယှာ်ရူရူဟဲကွၤ, ပယှာ်ဝ့ၢ်ဝ့ၢ်ဟဲကွၤ, ပယှာ်ကုၢ်ကုၢ်ဟဲကွၤ, ပယှာ်ပှၤပှၤဟဲကွၤ, ပတဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်ပယှာ်လီၤပသးဒီးပဂ့ၤထိၣ်လီၤ. ကယဲၢ်မှၢ်တၢ်မိၣ်မၤပသးလၢတၢ်တမံၤလၢ်လၢ်ဒီးပယှာ်သ့ကီးအမံၤဒဲးလီၤစံးဝဲဒၣ်–

တုၤမှၢ်အန့ၣ်တစုဒီးအဲဖှိၣ်စိၢ်န့ၣ်ပစီကွၢ်အမါအသးတ

ကျဲလီၤ. ပစီဝဲန့ၣ်စံးဝဲဒၣ်, ခဲမဆါအှၤစသိၣ်မှၢ်ဟဲအီၣ်သကိးဒီးမၤအီၣ်မၤအီယုၤကၢ်အတၢ်ကစီဒီနဲၣ်ဖိၣ်မုၣ်ဓၢ–စကလဲၤကူၣ်သ့ၣ်လီၤ. ဆိၣ်သကိးဒီးအီၤတချူးဘၣ်. လဲၤယှာ်ဂ့ၤထိၣ်အသးသတးဒီးဟဲကွၤဝဲဆူအမါအီၣ်လီၤ. ဒီးအမါတဘ့ၣ်ညါဘၣ်အီၤဘၣ်. ဂ့ၤဂ့ၤဝါဝါအမဲာ်တွ့ၢ်ထါထံးသုစီမးလီၤ. ဒီးသံကွၢ်အမါစံးဝဲဒၣ်သိၣ်စုၣ်ဓၢ–သိၣ်လဲၤဆုလဲၣ်. ဒီးအမါစံးဆၢအီၤနသိၣ်လဲၤကူၣ်လံသ့ၣ်လံ. နကဟဲန့ၣ်မၤလိာ်ဟ်ယာ်ယၤယာ်. ဒီးအမါဖိၣ်အီၣ်န့ၢ်အမှၤအထံကစီဒီဝံၤဒီးခွဲးလီၤဘါလီၤန့ၢ်ဝဲဒၣ်လီၤ.

အိၣ်မှၤဝံၤဒီးစံးဝဲဒၣ်သိၣ်မုၣ်ဓၢ, သိၣ်န့ၣ်မၤသးကထုးကစိၢ်န့ၣ်နကွၢ်ဂ့ၤဆါကိၢ်တံးဓါ. ယဲဒၣ်စဂ့ၤဒၣ်မးတၢ်တကွၢ်လဲၣ်. အဲၣ်မးယၤလီၤသိၣ်မုၣ်ဓၢ– ကွံာ်တ့ၢ်ကွံာ်သိၣ်န့ၣ်–ဒီးအမါစံးဆၢအီၤစတအဲၣ်ဘၣ်နၤဘၣ်. ဂ့ၤစိၣ်မှၢ်ဒၣ်ပဝၤအၢစိၣ်မှၢ်ဒၣ်ပဝၤလီၤ. ပှၤကညီတဒုမးကသံဒၣ်တၢ်ဒ်သီးသီးလီၤ. စဝၤလၢစဝၤလီၤစတ့အဲၣ်ဘၣ်နၤဘၣ်. နမှၢ်မၤနသးဒ်န့ၣ်စတကတိၢ ဘၣ်တၢ်ဒီးနၤဘၣ်.ပမၤပသးဒ်န့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်သိၣ်ဓၢ. အိၣ်သကိးဝဲမှၢ်ဘၣ်ဒီးကွၤဝဲလီၤ. ယှၢ်အၢလီၤကွၤအသးဒီးဟဲကွၤဝဲလီၤ. ဟဲကွၤတုၤဒီးသံကွၢ်အမါစံးဝဲဒၣ်–သိၣ်ဟဲစ့ၢ်ကီးမဆါအှၤဓါ. ဒီးနသိၣ်န့ၣ်ဟဲယာ်သံကွၢ်တဂ့ၤ.စသးကဒိၣ်ထိၣ်ဘၣ်ဖုး– ပမၤပသးဒ်ပှၤအပျုၢ်သိးဒီးပလဲၤဒီးသိၣ်ကွၢ်စ့ၢ်ကီးမှၢ်ပဘၣ်မနုၤလီၣ်. ဒီးအမါစံးဆၢအီၤ ဒီးအဝၤသံကွၢ်အီၤစံးဝဲဒၣ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ယဲဒၣ်စသိၣ်န့ၣ်တမၤမးအသးတရိတပါနီတစိၣ်လဲၣ်.ဒီအမါစံးဆၢအီၤမၤတစုဓါနဲဒၣ်နသိၣ်န့ၣ်ဂ့ၤတၢ်သးမးမှၢ်ဟဲသတးဒီးကလံၣ်မးတၢ်ကြူးကြူးလိၣ်ပဒံးမၤစ ကွံာ်တ့ၢ်ကွံာ်နၤဒီးမၤစအဲၣ်အီၤလီၤ. အမါစံးဘၣ်အီၤဒ်န့ၣ်ဝံၤဒီး နံၤထိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးစံး ဘၣ်ကွၤအမါစံးဝဲဒၣ်မးယၤလီၤတမှၢ်ဘၣ်ပှၤဂၤဘၣ်. မှၢ်စကူာ်သ့ၣ်န့ၣ်တးအှးဟဲမၤ ဂဲၤထိၣ်ကွၤသ့ၣ်ဒီးစမၤနဖိန့ၢ်စမှၤဖးန့ၣ်စလဲၤဘဲၣ်လီၤလၢသ့ၣ်ဖူမိၣ်န့ၣ်တးအှးဟဲအီၣ်ဘၣ်မှၤဖးဒီးမှၤမှၤဖးဒီးမံသပှၤလၢသ့ၣ်ဖူမိၣ်န့ၣ်စလဲၤတဲာ်ယာ်အဒံၣ်သညူထံးဒီးမၤစဖျံကွၤအီၤဒီးဟ့ၣ်ယၤလၢနိၣ်ယှာ်တဘိအံၤလီၤ.နိၣ်ယှာ်အံၤပယှာ်ရူရူဟဲကွၤ, ပယှာ် ဝ့ၢ်ဝ့ၢ်ဟဲကွၤ, ပယှာ်ကုၢ်ကုၢ်ဟဲကွၤ, ပယှာ်ပှၤပှၤဟဲကွၤ, ပယှာ်ဂ့ၤလီၤပသးဒီးပဂ့ၤပယှာ်အၢလီၤပသးဒီးပအၢလီၤစံးဝဲဒၣ်–

တုၤမှၢ်အန့ၣ်တစုဒီးအမါသးခုလိၣ်တကျဲလီၤ. ဒီးယှာ်န့ၢ်ရူစိၤဝ့ၢ်စိၤ, နိၢ်စိၤစိၤစိၤ, ဖံာ်စိၤပုံၤစိၤကယဲၢ်တၢ်တမံၤလၢ်လၢ်ဒီးယှာ်ဝဲဟဲကွၤခဲလၢာ်လီၤ. ယှာ်ဂ့ၤထိၣ်ကွၤအသးဝံၤဒီးလဲၤထိၣ်အိၣ်ဝဲလၢနိၢ်ပူၤန့ၣ်ဒီးယှာ်န့ၢ်ကွၤပှၤကညီတသါလီၤ. အိၣ်ဝဲယံာ်ယံာ်ဒီးကသ့ၣ်အံၣ်ကဆီအံၣ်ပိၢ်အံၣ်ဝနၢ်အံၣ်, ဂိၤဘ့ၣ်အံၤဂိၤဖံးအံၣ်အါလၢ်ကဲာ်ဆိးဒီးယှာ်ထံဒီးထံဟဲဆူကွံာ်ဒီးလီၤထွံဝဲဆူအမံၤပှၢ်ဝ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤနၤတပဟၢအမံၤပှၢ်အကညီၤဟဲကွၢ်ဒီးအိၣ်ဒီးခွဲဒိၣ်ဝ့ၢ်ထိန့ၣ် ကွၤစံးဘၣ်အကစၢ်ဒီးခီထိၣ်သုး လဲၤဒုး ဝဲဒၣ် လီၤ. ဒီးတလီယိၤအကလုၢ်ဆူအမံၤပှၢ်အိၣ်ဒီးတဒုးလိာ်လၢၤဘၣ်အသးဘၣ်လီၤ. အမံၤပှၢ်နၢ်ဟူလၢအနိၣ်ယှာ်အိၣ်ဒီးအမံၤပှၢ်ယုငါအတၢ်လီၤ. ယှာ်ထံဒီးထံဟဲန့ၣ်ယှာ်ကွၤကွၤဝဲတသ့ဘၣ်ဒီးအဝ့ၢ်န့ၣ်လီၤဘျကွံာ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ဒီးအဲဖှိၣ်စိၢ်အနိၣ်ယှာ်န့ၣ်ဆူကွံာ်ဝဲဒၣ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. ဒီးတၢ်ဖဲန့ၣ်ကဲထိၣ်လၢပိၣ်လဲၣ်အသးကၢ်ပူၤလီၤ.

မၤသးဒ်န့ၣ်ဒီးပသူၣ်ကသးပှၢ်စံးဝဲဒၣ်– တၢ်လၢထံထိၣ်

ထံလီၤအံၤမ့ၢ်အထိၣ်နှၣ်တၢ်လၢအဲဖိၣ်စိၢ်အနိၣ်ယှာ်နှၣ်အဃိလီၤ.
နိၣ်ယှာ်နှၣ်အစိၣ်မ့ၢ်ဝှၤဘၣ်အသးဆူမုၢ်နၣ်တစီဒီးထံလဲၤဆူမုၢ်နၣ်တစီလီၤ. အစိၣ်မ့ၢ်ဝှၤဘၣ်အသးဆူမုၢ်ထိၣ်ဒီးထံလဲၤဆူမုၢ်ထိၣ်လီၤ. တၢ်လၢနိၣ်ယှာ်နှၣ်အိၣ်ဘၣ်လၢထံဝိၣ်လဲၣ်အသးကံၢ်ပူၤဒီးဝှၤဝီၤဒၣ်အသးယၢ်မိယၢ်မိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အစါဖဲခဲကိႉဒီးအဲဖိၣ်စိၢ်အနိၣ်ယှာ်နှၣ်ကဝိၣ်ထိၣ်ကွၢ်ကဒီးလီၤ. တၢ်နိၣ်ယှာ်နှၣ်ဝိၣ်ထိၣ်ကွၢ်ဒီးတၢ်ကမှာ်ကွၢ်နိၢ်နိၢ်ဝဲလီၤ.

ထိၣ်ချူၣ်ပူ NO. 57.-A၅၇–ပစံၣ်တဲၤထိၣ်ချူၣ်နှၣ်လၢပျၢၤတသ့ဘၣ်. ၼ်ထိၣ်ကအသိးဒီးအကူၣ်အဂီၤဂ့ၤမး န့ၣ် လီၤ စံးဝဲဒ်–လဲၤန့ၢ်မါဘၣ်လၢဒိကအိဒီးအဲထုနှၣ်လဲၤကွၢ်ဝဲဒီးဟဲကွၤစိာ်ယှၢ်ကီးအဂီၤ ဒဲးလီၤ. ဒိကအိမ့ၢ်လဲၤကွၢ်ဒီး ထုဘၣ်ယှၢ်နှၣ် ဒိကအိၣ်အိၣ် ယှၢ်ကွံာ်ဒီးဟဲကွၤကလီကလီဝဲလီၤ. ယဲာ်ယဲာ်ဒီးအဝၤထိၣ်ချူၣ်မၤနံၤအီၤဒီးနံၤဝဲဒီးယှၢ်မဲာ်ဟဲကိာ်ထိၣ်အသးဝံၤအကိာ်ပူၤလီၤ. တၢ်နၤတပဟၢအဝၤသ့ၣ်ညါလၢအနါဒီးအဝၤန့ၣ်ဟးကွံာ်ဝဲဒီးလဲၤစ့ၣ်လီၤအသးလၢပှၤဟၢၤတၢ်သညၣ်ထံအကျါဒီးသ့ဝဲတ့ၤခဲကနံၣ်အီၤလီၤ. တ့ၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစ့ဒီးအမါဒိကအိထုကွၤအီၤတထံၣ်လၢၤဘၣ်အဝဲဒီးအိၣ်လီၤဆိကၠၤဒ်အတၢ်တပှၤဒ်လီၤ. ထံၣ်နၤ်သကွဒီးတသ့ၣ်ညါလၢၤဘၣ်ဝဲဘၣ်. မ့မ့ၢ်ထိၣ်ချူၣ်တစိသ့ၣ်ညါအီၤလီၤ.

မၤကဒီးအဝဲတဘ့ၣ်ထိၣ်ဖိလံၣ်ဖိလဲၤထိၣ်ဓးစါအီၤဒီးအဲၣ်ဝဲဒၣ်ဂ့ၤဂ့ၤကလဲာ်ဒီးယှၤအိၣ်ယှၤဝဲထဲတၢ်ဖိလံၤတၢ်ဖိဃၢ်နှၣ်စိၤလီၤ. ဒီးထိၣ်ဖိလံၣ်ဖိအိၣ်အီၤမှာ်မးလီၤ. ထိၣ်သူဒီးထိၣ်ကီးဒီးထိၣ်ဟ့ာ်ခံကသၢကနှၣ်တအဲၣ်ဘၣ်အဝဲၤဘၣ်စံးဝဲဒ်–ထိၣ်ဖိလံၣ်ဖိမ့ၢ်လဲၤထိၣ်ဓးစါအီၤဒီးတအဲၣ်တကွဲဘၣ်ဝဲဘၣ်ဒီးမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်ဃိဆိဖါတဖျးအိၣ်အိထိၣ်ဖံးဘၣ်ဒီးယှၤအိၣ်ယှၤဝဲအဆၣ်လီၤ. အိၣ်ဈၢၣ်သၣ်ဃိသၣ်နှၣ်ဒီးထိၣ်ဖိလံၣ်ဖိအိၣ်ထွဲအခံနှၣ်ဘၣ်ယှၤတၢလၢတၢ်ကတိာ်လီၤဃံၤဃံၤထိထိဒီးထိၣ်ဖိလံၣ်ဖိယှၤထွဲအခံတကဲဘၣ်. ထိၣ်ဖှၢ်တဂၤမ့ၢ်ဆ့ၣ်ထိၣ်သံယိာ်ယဲာ်ဒီးယှၤလီၤဆူဟိၣ်မိၣ်ဖျၣ်ဒီးဖျးအိၣ်ယှၤအစ့အပှၤအဘျၣ်နှၣ်တ့ၤတ့ၤလီၤ. ဒီးအစ့အပှၤထိၣ်ဖိလံၣ်ဖိနှၣ်ဖျးအိၣ်ထွဲအခံတသ့ဘၣ်. ယဲာ်ယဲာ်ဒီးအစ့အပှၤတ့ၢ်တဘၣ်လၢၤဘၣ်ဒီးလဲၤဓးစါဝဲထဲထိၣ်ချူၣ်နှၣ်တဂၤစိၤလီၤ.
ကွၢ်မ့ၢ်ၼ်နှၣ်ဒီးအိၣ်ပမံၤပပှၢ်လၢပျၢၤမၤထါဆိဝဲလၢသိတွာ်ဒီးစံးဝဲဒ်–

ထိၣ်သူဒိၣ်တအဲၣ်အဝ့ၤ	ထိၣ်သူဒိၣ်တအဲၣ်အဖိ
ထိၣ်ကီးဒိၣ်တအဲၣ်အဝ့ၤ	ထိၣ်ကီးဒိၣ်တအဲၣ်အဖိ
ထိၣ်ချူၣ်အဲၣ်သါဒၣ်အဝ့ၤ	ထိၣ်ချူၣ်အဲၣ်သါဒၣ်အဖိ
ထိၣ်ချူၣ်ကစဲၤစၢ်ဝဲၤဒဲ	ထိၣ်ချူၣ်ကစဲၤသိၣ်ယှၤယိၤ

တၢ်လၢပသူၣ်ကသးပှၢ်အံၤစံၣ်ညီၣ်ဝိညီၣ်အစ့အပှၤအဖိအလံၤဒီးဒိလီၤတဲာ်လီၤဝဲဒီးပှစိၤတနါစိၤအံၤနၤအံၤလီၤ. မၤကဒီးအဝဲတဘ့ၣ်နှၣ်လဲၤထိၣ်ဒီးထိၣ်စံၣ်ကွဲၤခံကဆူပဒိၣ်အအိၣ်ဒီးထိၣ်ချူၣ်တဘ့ၣ်နှၣ်ထဲးဟ်တ့ၢ်ဟ်အမဲာ်ကိလၢကျဲလီၤ. ထိၣ်စံၣ်ကွဲၤတဘ့ၣ်နှၣ်တထဲးဟ်တ့ၢ်ဟ်ဘၣ်အမဲာ်ကိလၢကျဲဒီးပဒိၣ်ဟံးန့ၢ်အတၢ်လီၤ.
တ့ၤပဒိၣ်ဟံးန့ၢ်အမဲာ်ကိဒီးအမဲာ်ကိတအိၣ်လၢၤဘၣ်တ့ၤခဲကနံၣ်အံၤလီၤ. ထိၣ်ချူၣ်တဂၤဟ်တ့ၢ်ဟ်အမဲာ်ကိလၢကျဲဒီးပဒူး

အိၣ်ကွံာ်အတၢ်လၢာ်လှၤတကွၤဒီးအိၣ်ဘျဲၣ်ဒီးထဲအနါစ့ၤတစဲးဒီးအဘိယံတဘိစိၤလီၤ. ဒီးအမဲာ်ကိသစ့ၤဝဲလၢအဖးဖိတ့ၤခဲကနံၤအံၤလီၤ. စံးဝဲဒ်–

သ့ၣ်ဖးစီလီၤပူ No. 72.–၇၂ ပစံၣ်တဲၤမတၤတဂၤလၢပျၢၤတဂၤအဖိအိၣ်ခံဂၤဒီးသံဝဲလီၤ. ဒီးမ့ၢ်လၢအတိာ်ခွါခံဂၤလၢာ်လီၤ. အပှၢ်တဂၤနှၣ်ကီးဝဲအမံၤလၢသ့ၣ်ခၣ်စီလီၤဒီးအဝံၢ်တဂၤနှၣ်ကီးဝဲအမံၤၼ်လဲၣ်ၼ်လဲၣ်နှၢ်တစံးဘၣ်ဝဲဘၣ်. ပှၤဒီးပှၢ်ဝဲၢ်ခံဂၤနှၣ်ဟးဒီးဝဲာ်လုၢ်လီၤအသးအသးလၢတၢ်ကီးမံၤဒဲးလီၤ. ဝဲာ်လုၢ်လီၤဘၣ်အသးလၢလီဒီးဆူၣ်ဆူၣ်ဈ့ဈ့မးၼ်လီအသိးနှၣ်လီၤ.အဝံၢ်တဂၤနှၣ်အသံၣ်မါစံးအီၤ–နဝဲာ်လုၢ်လီၤနသးလၢလီဒီးနဆူၣ်နဈ့ထဲနှၣ်တစိၣ်ညါနမ့ၢ်ဝဲာ်လုၢ်လီၤနသးလၢထွံၣ်တမံၤနဆူၣ်နဈ့ကဒိၣ်ဒီးတက့ၢ်လီၤ. နၢ်အသံၣ်မါဒီးဝဲာ်လုၢ်လီၤအသးလၢထွံၣ်လီၤ. တ့ၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစ့ဒီးလီၤတနၢ်လီၤပတ်ကွံာ်ဝဲဒီးတဆူၣ်တဈ့ ၼ် အ လိၢ်ဘၣ်လီၤ. ဒီးပှၤမၤသံကွံာ်အီၤလီၤ.

တ့ၤနၤတပဟၢအပှၢ်သ့ၣ်ဓးစီလီၤနှၣ်အသးဒိၣ်ထိၣ်ဒီးလဲၤထိၣ်အိၣ်ဝဲလၢလၢ်မ့ၢ်အခံထးနှၣ်လီၤ. လၢ်မ့ၢ်အစိၣ်ထံးနှၣ်စၢ်ဝဲလၢဂ့ၢ်သူအချံၣ်ဂ့ၢ်ဂီၤအချံၣ်လီၤ. ကွၢ်ဝဲလၢပှၤကညီလီၤတိာ်လီၤတွၤတဖၣ်ဒီးအီးဝဲဒၣ်အခၣ်ဒီးဟဲကွၤဟဲကွၤဘျးထိၣ်ဝဲအခၣ်ဃံနှၣ်လၢဂ့ၢ်သူဂ့ၢ်ဂီၤအချံၣ်လီၤနှၣ်တပျုၤတပျုၤလီၤ. ယဲာ်ယဲာ်ဒီးပှၤဂိၢ်မုၢ်သံကလာ်တ့ၢ်လီၤ. ဒီးပှၤဂိၢ်မုၢ်ကၢၣ်ဝဲလၢသါကလဲၤဘၢၣ်ထိၣ်ဃိလၢလၢ်မ့ၢ်အလီၤနှၣ်ဒီးသါကမၤသံကွံာ်သ့ၣ်ခၣ်စီလီၤနှၣ်လီၤ. ပှၤဆူၣ်ပှၤဈ့လဲၤဒီးသ့ၣ်ခၣ်စီလီၤသဘျံးလီၤလၢလၢ်မ့ၢ်ခံအီးအခၣ်ဒီးသံမးဝဲဂဲာ်ဂဲာ်တကူၢ်သ့ၣ်လီၤ. မၤသးၼ်နှၣ်ဒီးတၢ်လၢသ့ၣ်ခၣ်စီလီၤနှၣ်ပှၤဂီၤမုၢ်ကၢၣ်အီၤတသံထိၣ်လၢၤဘၣ်. မၤသံပှၤဂိၢ်မုၢ်တစိမုၢ်သံဒၣ်တၢ်လီၤ.

သ့ၣ်ခၣ်စီလီၤနှၣ်အသံၣ်ဓါအိၣ်တဂၤဒီးအတၢ်ကၢၣ်သံကွၤဒၣ်အီၤလီၤ. အသံၣ်မါမ့ၢ်တကူၣ်သံကွၤဘၣ်အီၤတဒုတသံဘၣ်ညီညီဘၣ်. အသံၣ်မါကူၣ်သံအီၤနှၣ်မ့ၢ်အကူၣ်သံဝဲၼ်လဲၣ်. အသံၣ်မါလဲၤကီးၼ်ထိၣ်ဖျံအသိးကွံကွံဒီးအဝဲဒၣ်နှၣ်စူၢ်ထိၣ်အကိာ်ရိာ်ရိာ်ဒီးကွၢ်ဃုလီၤကွၢ်ဝဲဒ့ၣ်လီၤ. ပှၤဓးတၢ်သ့မ့ၢ်ဘဲ့တဂၤနှၣ်ပညိၣ်ထိၣ်အချံၣ်ရိာ်ဓးဝဲအကိာ်စဟီးပူၤနှၣ်သဖျိးကလာ်ဒီးအတၢ်သံဝဲလီၤ.

တၢ်လၢသ့ၣ်ခၣ်စီလီၤနှၣ်မ့ၢ်အသံၣ်မါသ့ၣ်ညါလၢအအိၣ်ထိၣ်ဖျံးဝံၣ်နှၣ်ဒီးအသံၣ်မါကူၣ်သံအီၤဘၣ်လီၤ. မ့ၢ်တသ့ၣ်ညါဘၣ်ဝဲၼ်နှၣ်ဒီးကူၣ်သံဝဲတဘၣ်စ့ၢ်ကီးဘၣ်လီၤ. တ့ၤမ့ၢ်အန့ၣ်တစ့ဒီးပှၤဂိၢ်မုၢ်လၢသ့ၣ်ခၣ် စီလီၤအီးသံအခၣ်တဖၣ်နှၣ် ပှၤက ဟူထိၣ်မိၣ်ဃိၣ်ကွၤအီၤတကူၢ်သ့ၣ်လီၤ. ဒီးပှၤမၤထါစံးဝဲဒ်–

သ့ၣ်ခၣ်စီလီၤဘဲ့ဓးသံ	သံၣ်မါဟဲကီးဒီးထိၣ်ကီး
သံၣ်မါဟဲကီးဒီးထိၣ်ဖျံ	သ့ၣ်ခၣ်စီလီၤဘဲ့ဓးဘၣ်
သ့ၣ်ခၣ်စီလီၤဘဲ့ဓးဒီး	ကီးဒီးထိၣ်ဖျံမ့ၢ်သံၣ်မါ

တၢ်ထတီၤပူလီၤ–No.75–၇၅ ပပှၢ်လၢမကိာ်တဲတၢ်ကတိၤဒီစံးဝဲဒ်ပစိၤပၤတဂၤလဲၤဃုဟးအိၣ်လၢပှၢ်လၢ်ကျါသတၤဒီးထံၣ်လၢတၢ်မျၢ်တဒုဒီးလူၤဝဲတကျဲၤလူၤဝဲတၢ်ဘဲ့အသးဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်တၢ်